

ΕΠΙΣΗΜΑ ΠΡΑΚΤΙΚΑ
ΤΩΝ
ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΕΩΝ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Β' — ΣΥΝΟΔΟΣ Γ'

ΠΡΟΕΔΡΙΑ
ΘΕΜ. Π. ΣΟΦΟΥΛΗ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΕΚ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ
1930

ΔΙΑΤΑΓΜΑ *

Περὶ ἀναβολῆς τῆς ἐνάρξεως τῶν ἐργασιῶν τῆς Γ' Συνόδου τῆς Β' Βουλευτικῆς
Περίοδου καὶ τῆς Γ' Γερουσιαστικῆς Συνόδου.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὸ ἄρθρον 80 τοῦ Συντάγματος, ἀναβάλλομεν τὴν
ἐναρξιν τῶν ἐργασιῶν τῆς Γ' Συνόδου τῆς Β' Βουλευτικῆς Περιόδου καὶ
τῆς Γ' Γερουσιαστικῆς Συνόδου ἐπὶ τριάκοντα ἡμέρας.

Ὁ Πρόεδρος τοῦ Ἡμετέρου Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου θέλει δημοσιεύσει
καὶ ἐκτελέσει τὸ παρὸν Διάταγμα.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 11 Νοεμβρίου 1930.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας

ΑΛ. ΖΑΪΜΗΣ

Ὁ Πρόεδρος τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου

ΕΛΕΥΘ. Κ. ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ

* Ἐδημοσιεύθη εἰς τὸ ὑπ' ἀριθ. 347 (Τεύχος Α') τῆς 11 Ὀκτωβρίου 1930 φύλλον τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως.

ΕΠΙΣΗΜΑ ΠΡΑΚΤΙΚΑ
ΤΩΝ
ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΕΩΝ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ
ΠΕΡΙΟΔΟΣ Β' — ΣΥΝΟΔΟΣ Γ'

ΠΡΑΚΤΙΚΟΝ ΕΝΑΡΞΕΩΣ

Ἐν Ἀθήναις καὶ ἐν τῇ αἰθυσῇ τοῦ Βουλευτηρίου, συνελ-
θόντων τῶν κ. κ. βουλευτῶν σήμερον τὴν 15ην Νοεμβρίου
1930 ἡμέραν Σάββατον καὶ κατὰ τὴν διὰ τοῦ προγράμμα-
τος ὁρισθεῖσαν ὥραν 11ην π. μ., κατέλαθον τὰς ἑδρας τοῦ
μὲν προσωρινοῦ Προέδρου ὁ βουλευτὴς Τήνου κ. **Κ. Ἀλα-
βᾶνος**, πρῶτος κατὰ τάξιν ἐκλογῆς ἐκ τῶν Ἀντιπροέδρων
τῆς παρελθούσης Συνόδου, τῶν δὲ προσωρινῶν Γραμματέων
οἱ βουλευταὶ Ἀργους κ. **Θ. Κολιαλέξης** καὶ Λαρίσης κ.
Ι. Κουτσίνας.

Προσελθόντος τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, ὁ Μακαριώ-
τατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ Πρόεδρος τῆς Ἱερᾶς
Συνόδου κ. Χρυσόστομος ἐτέλεσε μετὰ τῶν παρ' αὐτῷ
ιερέων καὶ διακόνων τὸν εἰθισμένον ἀγιασμόν, ἀγιάσας καὶ
ἐυλόγησας τοὺς τε κ. κ. βουλευτάς καὶ τὸ Βουλευτήριον.
Μετὰ ταῦτα ὁ Πρόεδρος τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου
κ. **Ε. Βενιζέλος** ἀνέγνωσεν ἀπὸ τοῦ βήματος τὸ Διάταγμα
τὸ κηρύττον τὴν ἐναρξιν τῶν ἐργασιῶν τῆς Γ' Συνόδου τῆς
Β' Βουλευτικῆς Περιόδου, ἔχον οὕτω :

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὸ ἄρθρον 78 τοῦ Συντάγματος, κηρύσσομεν τὴν ἑναρξιν τῶν ἐργασιῶν τῆς Γ' Συνόδου τῆς Β'
Βουλευτικῆς Περιόδου καὶ τῆς Γ' Γερουσιαστικῆς Συνόδου τοῦ 1930—1931.

Ὁ Πρόεδρος τοῦ Ἡμετέρου Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, Ὑπουργὸς τῆς Ὑγιεινῆς καὶ Ἀεροπορίας, θέλει ἀνακοινώσει
τὸ Διάταγμα τοῦτο εἰς τὰς Βουλὰς.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 15 Νοεμβρίου 1930.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας
ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΖΑΪΜΗΣ

Ὁ Πρόεδρος τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου
Ἐλευθ. Κ. Βενιζέλος

Μεθ' ὃ, προσκομισθέντος τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου, ὁ βου-
λευτὴς Ἀλμυροῦ κ. **Α. Δροσόπουλος**, ἐκλεγείς εἰς ἀντι-
κατάστασιν τοῦ ἀποθανόντος βουλευτοῦ τῆς αὐτῆς ἐπαρχίας
Ἀπ. Παπακοινονόμου, προσέρχεται καὶ δίδει τὸν ὑπὸ τοῦ
Συντάγματος τεταγμένον ὄρκον, ἔχοντα οὕτω :

«Ὁρκίζομαι εἰς τὸ ὄνομα τῆς Ἀγίας, Ὁμοουσίου καὶ
Ἀδιαιρέτου Τριάδος νὰ φυλάξω πίστιν εἰς τὴν Πατρίδα,
ὑπακοὴν εἰς τὸ Δημοκρατικὸν Σύνταγμα καὶ τοὺς νόμους

Ὁ προσωρινὸς Πρόεδρος
Κ. ΑΛΑΒΑΝΟΣ

τοῦ Κράτους καὶ νὰ ἐκπληρώσω εὐσυνειδήτως τὰ καθή-
κοντά μου».

Μετὰ ταῦτα ὁ προσωρινὸς Πρόεδρος κ. **Κ. Ἀλαβᾶνος**
ἀνακοινεῖ εἰς τὴν Βουλὴν ὅτι θέλει συγκαλέσει αὐτὴν πρὸς
ἐκλογὴν τοῦ ὀριστικοῦ Προέδρου τῆς ὅταν ἐξακριβώσῃ ὅτι
ἔχει συγκεντρωθῇ ἐν Ἀθήναις ἐπαρκὴς πρὸς τοῦτο ἀριθμὸς
βουλευτῶν.

Μεθ' ὃ, ὥρῃ 11.25' π. μ., λύεται ἡ συνεδρίασις.

Οἱ προσωρινοὶ Γραμματεῖς
Θ. Κολιαλέξης
Ι. Κουτσίνας

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ Α'

Τετάρτης 19 Νοεμβρίου 1930.

«Ωρ. 4.30' μ. μ. ο προσωρινός Πρόεδρος κ. Κ. Αλαβάνος, ανεβλόν επί της έδρας, κηρύσσει την έναρξιν της συνεδριάσεως και διατάσσει να ανοιχθώσι τὰ θεωρεῖα.

Αναγινώσκειται καὶ επικυροῦται τὸ πρακτικὸν τῆς ἐναρξέως τῶν ἐργασιῶν τῆς Γ' Συνόδου τῆς Β' Βουλευτικῆς Περιόδου.

Μεθ' ὃ ο κ. Πρόεδρος ἀνακοινεῖ ἔγγραφον τοῦ Προέδρου τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, παρακαλοῦντος ὅπως ἀνακοινωθῇ εἰς τὴν Βουλὴν ἡ παραίτησις τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν κ. Θ. Σοφούλης καὶ ὁ διορισμὸς ὡς Ὑπουργοῦ ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν τοῦ Προέδρου τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, Ὑπουργοῦ ἐπὶ τῆς Ὑγιεινῆς καὶ Ἀεροπορίας, κ. Ἐλευθ. Βενιζέλου, ὡς καὶ ἡ ἀνάθεσις τῶν καθηκόντων τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν εἰς τὸν Ὑπουργὸν Γεν. Διοικητῆν Κρήτης κ. Γ. Κατεχάκη.

Ἀνακοινεῖ εἰτα ὁ κ. Πρόεδρος ὅτι πρῶτον ἀντικείμενον τῆς

Ἡμερησίας Διατάξεως

τῆς σημερινῆς συνεδριάσεως εἶναι ἡ ἐκλογὴ τοῦ ὀριστικοῦ Προέδρου τοῦ Σώματος.

Ἐπὶ τούτοις ἀναγινώσκει τὴν κάτωθι δῆλωσιν, κατατεθεῖσαν εἰς τὸ Προεδρεῖον κατ' ἐντολὴν τοῦ Ἐθνικοῦ Δημοκρατικοῦ κόμματος καὶ υπογεγραμμένην ὑπὸ τοῦ βουλευτοῦ κ. Γ. Ἀργυροπούλου:

«Τὸ Ἐθνικὸν Δημοκρατικὸν κόμμα, μὴ ἀποδίδον πολιτικὴν σημασίαν εἰς τὴν ἐκλογὴν τοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς, δηλοῖ ὅτι θὰ ὑπερψηφίσῃ τὴν ὑποψηφιότητα τοῦ κ. Σοφούλη ἐξ ἐκτιμήσεως».

Μεθ' ὃ, προκειμένης ψηφοφορίας, ὁ κ. Πρόεδρος καλεῖ ὡς ψηφολέκτας τοὺς βουλευτάς κ. κ. Ε. Μαλαμίδαν, Μ. Αἰλιανόν, καὶ Ι. Νικολίτσαν, ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν τῶν ὁποίων ἄρχεται ἡ μυστικὴ διὰ ψηφοδελτίων ψηφοφορία.

Περαιτωθείσης ταύτης καὶ γενομένης τῆς διαλογῆς, ὁ κ. Πρόεδρος ἀνακοινεῖ τὸ ἀποτέλεσμα, ἔχον ὡς ἐξῆς:

Ἐψηφοφόρησαν ἐν ὧρ. 190.

Ἐλαβον ψήφους οἱ κ. κ.

Θ. Σοφούλης	157
Ι. Λεωνίδας	15
Α. Ἀλεξανδρῆς	1
Ε. Κουλουμβάκης	1

Εὐρέθησαν δὲ καὶ λευκὰ ψηφοδέλτια 16

Ἐπομένως τακτικὸς Πρόεδρος τοῦ Σώματος ἐξελέγη ὁ βουλευτὴς Σάμου κ. Θ. Σοφούλης, ὅστις, καλούμενος παρὰ τοῦ Προσωρινοῦ Προέδρου, καταλαμβάνει τὴν προεδρικὴν ἔδραν ὑπὸ τὰς ζωηρὰς ἐπιδοκιμασίας τῆς Βουλῆς.

Ὁ Προσ. Πρόεδρος	Οἱ Προσ. Γραμματεῖς
Κ. ΑΛΑΒΑΝΟΣ	Θ. Κολιαλέξης
	Δ. Εὐθυμιάδης

Ὁ κ. Θ. Σοφούλης, καταλαμβάνων τὴν ἔδραν τοῦ Προέδρου, λέγει τὰ ἐξῆς:

«Ἡ ψῆφος τῆς Βουλῆς, ἡ ὁποία μὲ ἔταξεν ἐπὶ τῆς ἔδρας ταύτης, δὲν ἀποτελεῖ μόνον ὑψίστην δι' ἐμὲ τιμὴν, ἀλλ' ἐνέχει, ὡς ἐλπίζω, καὶ τὴν σημασίαν ἐπιδοκιμασίας τοῦ τρόπου μὲ τὸν ὁποῖον καὶ ἄλλοτε πολλάκις ἴσκησα τὸ ἀξίωμα τὸ Προεδρικόν.

Ὑπὸ τὴν ἔννοιαν ταύτην εὐγνωμόνως ἀποδέχομαι καὶ τὴν νέαν ταύτην ἐντολὴν, ἡ ὁποία ἔχει καὶ τοῦτο τὸ εὐχάριστον, τὸ ἐξαιρετικῶς εὐχάριστον δι' ἐμέ, ὅτι μὲ φέρει πάλιν εἰς ἀμεσώτεραν ἐπικοινωνίαν πρὸς συναδέλφους μετὰ τῶν πλείστων τῶν ὁποίων δὲν μὲ συνδέει μόνον ἡ συνήθεια μακρῶς συνεργασίας, ἀλλὰ καὶ δεσμοὶ ψυχικοὶ καὶ ἄρρηκτοι.

Κύριοι, καὶ κατὰ τὸ παρελθὸν εἶχον τὸ εὐτύχημα, τὸ ἐπίζηλον εὐτύχημα, νὰ προεδρεύω τῆς Ἐθνικῆς Ἀντιπροσωπείας κατὰ τὰς ἀλησμονήτους ἐκείνας ἡμέρας τῶν ἐθνικῶν θριάμβων, τῶν ὁποίων ἡ ἀνάμνησις καὶ εἰς τὰς ἐπιγιγνομένας γενεὰς θὰ ἀποτελῇ πάντοτε πηγὴν τῶν εὐγενεστέρων συγκινήσεων. Ἀλλὰ καὶ τώρα ἔλαχεν εἰς ἐμὲ ὁ ὥραιος κληρὸς νὰ διευθύνω πάλιν τὰς συνεδριάσεις τῆς Βουλῆς εἰς σημαντικὴν περίοδον, μίαν περίοδον ἱστορικῆς καμπῆς τοῦ Ἐθνους πρὸς νέας κατευθύνσεις καὶ νέους σκοπούς. Αἱ εἰρηνικαὶ κατακτήσεις, αἱ πρόοδοι τῆς εἰρηνικῆς ἐργασίας εἶναι τὰ σημερινὰ ἰδεώδη, τὰ ὁποία πλουτίζουν τὴν ἐθνικὴν ἡμῶν ζωὴν μὲ ἓνα νέον ρυθμόν, ἰδεώδη ἐξόχως ἐθνικά, διότι ἀποτελοῦν μέγιστον μέρος τῆς ἀνέκαθεν κληρονομίας ἡμῶν. Ἡ Ἑλλὰς ἐδοξάσθη διὰ τῶν αἰώνων βεβαίως διὰ τὴν ἡρωϊκὴν καρτεροψυχίαν τῶν τέκνων της, ἀλλ' ἔτι μᾶλλον ἐδοξάσθη καὶ δοξάζεται διὰ τὴν εἰρηνικὴν δημιουργίαν τοῦ πνεύματος. Τὰ ἰδανικά τοῦ πολιτισμοῦ, τὸν ὁποῖον πρώτη ἐφάνερωσεν εἰς ὅλον τὸν κόσμον ἡ Ἑλλὰς, δὲν λησμονεῖ καὶ τώρα καὶ δὲν θὰ καθυστερήσῃ καὶ εἰς τὸν νέον αὐτῆς ἐκπολιτιστικὸν προορισμόν· μᾶς τὸ ἐγγυᾶται ἄλλως τε καὶ ἡ ἐμπνευσμένη θέλησις καὶ ἡ προσπάθεια ἡ ἀνένδοτος τοῦ Κυβερνήτου τῆς Χώρας, προσπάθεια ὅχι μόνον πρὸς τὴν οικονομικὴν ἀνασυγκρότησιν ἀλλὰ καὶ πρὸς τὴν ἐθνικὴν ἀνάπλασιν καὶ τὴν πνευματικὴν ἀνύψωσιν τοῦ Ἐθνους.

»Κύριοι, εἶνε γνωστὴ ἡ προσήλωσίς μου ἡ στενὴ πρὸς τὸ κόμμα τῶν Φιλελευθέρων. Ἀλλ' ἀπὸ τῆς ἔδρας ταύτης δὲν θὰ εἶμαι παρὸν μόνον ὁ Πρόεδρος τῆς Βουλῆς, ἔχον ὡς ἀποκλειστικὸν γνώμονα καὶ ὁδηγὸν τὸν Κανονισμόν τοῦ Σώματος. Διὸ νὰ εὐδοθοῦν ὅμως αἱ ἐργασίαι ἀπροσκόπτως καὶ μὲ τὸ πρέπον κύρος, τὴν ἐκ μέρους ἐμοῦ πίστην ἐφαρμογῇ τοῦ Κανονισμοῦ πρέπει νὰ παρακολουθῇ καὶ ὁ ἀπόλυτος ἐκ μέρους ὅλων ὑμῶν σεβασμὸς πρὸς πᾶσαν καθιερωμένην τάξιν τοῦ Κοινοβουλίου.

»Ἐκφράζων καὶ πάλιν τὴν θερμὴν εὐγνωμοσύνην μου πρὸς τὴν Βουλὴν ἀναλαμβάνω ἀπὸ τῆς στιγμῆς ταύτης τὰ καθήκοντα τὰ Προεδρικά». (Παρατεταμένα χειροκροτήματα.)

Ἀναγινώσκειται εἰτα δῆλωσις τοῦ βουλευτοῦ Λασιθίου κ. Μ. Κοθρῆ, ἐκφράζοντος τὴν λύπην του, διότι, λόγῳ ἀσθενείας, δὲν ἠδυνήθη νὰ παραστῇ καὶ ψηφίσῃ τὸν ὑποψήφιον τῆς Κυβερνήσεως Πρόεδρον.

Μεθ' ὃ ο κ. Πρόεδρος ἀνακοινεῖ ὅτι δεύτερον ἀντικείμενον τῆς Ἡμερησίας Διατάξεως εἶναι ἡ συμπλήρωσις τοῦ Προεδρεῖου δι' ἐκλογῆς τῶν λοιπῶν μελῶν αὐτοῦ.

Καλοῦνται ὡς ψηφολέκται οἱ βουλευταὶ κ. κ. Δ. Μέλος, Ἀθ. Ζωγράφος, καὶ Ι. Ταρσούλης, ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν τῶν ὁποίων ἄρχεται ἡ μυστικὴ διὰ ψηφοδελτίων ψηφοφορία.

Περαιτωθείσης ταύτης καὶ γενομένης τῆς διαλογῆς, ὁ κ. Πρόεδρος ἀνακοινεῖ τὸ ἀποτέλεσμα, ἔχον ὡς ἐξῆς:

Ἐψηφοφόρησαν ἐν ὧρ. 165.

Ἐλαβον ψήφους:

Ὡς Ἀντιπρόεδροι

Οἱ κ. κ.	Κ. Ἀλαβάνος	146
	Μ. Ἀργυρόπουλος	127
	Β. Κυρέλλος	119
	Δ. Φλωριᾶς	7
	Α. Κασαδέτης	5
	Ι. Τσιριμώκος	3
	Σ. Τσακμάνης	2
	Σ. Συμεωνόγλου	2
	Γ. Μόδης	2
	Ν. Γαρδικιώτης	1
	Χ. Λαδάς	1
	Κ. Κουρτίδης	1
	Δ. Μαρσέλλος	1
	Ι. Καλογεράς	1 καὶ
	Ι. Λεωνίδας	1

Ὡς Γραμματεῖς

Οἱ κ. κ.	Θ. Κολιαλέξης	149
	Γ. Βοραζάνης	139
	Ι. Τσονταρίδης	135
	Μ. Τσαρλαμπᾶς	130
	Δ. Κουντούρης	3
	Α. Δροσόπουλος	2
	Ν. Ζαρίφης	2
	Ι. Κουτσίνας	2
	Δ. Μέλος	1
	Δ. Εὐθυμιάδης	1 καὶ
	Σ. Σχινᾶς	1

Ὡς Κοσμήτορες

Οἱ κ. κ.	Α. Βερδέλλης	145
	Γ. Βασιλειάδης	142
	Ι. Ἀποστόλου	16
	Ν. Ζαρίφης	2 καὶ
	Α. Μακκᾶς	2

Ἐπομένως ἐξελέγησαν:

Ἀντιπρόεδροι

Οἱ κ. κ. Κ. Ἀλαβάνος, Μ. Ἀργυρόπουλος, καὶ Β. Κυρέλλος.

Γραμματεῖς

Οἱ κ. κ. Θ. Κολιαλέξης, Γ. Βοραζάνης, Ι. Τσονταρίδης καὶ Μ. Τσαρλαμπᾶς.

Κοσμήτορες

Οἱ κ. κ. Α. Βερδέλλης καὶ Γ. Βασιλειάδης.

Ὁ Πρόεδρος

Θ. ΣΟΦΟΥΛΗΣ

Μεθ' ὃ, προτάσει τοῦ κ. Ε. Βενιζέλου (Πρωθυπουργοῦ), ἀποφασίζεται ὅπως κατὰ τὴν αὐρινὴν συνεδρίασιν ὁ κ. Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν προδῇ εἰς εἰδήγησιν ἐπὶ τῶν συμφωνιῶν τῆς Ἀγκύρας, ἐπακολουθήσῃ δὲ συζήτησις ἐπὶ τῶν ἐπερωτήσεων.

Ἐν συνεχείᾳ ὁ κ. Α. Μιχαλακόπουλος (Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν) ὑποβάλλει σχέδιον νόμου «περὶ κυρώσεως τῆς υπογραφείσης ἐν Ἀγκύρᾳ τὴν 30 Ὀκτωβρίου ἐ. ἔ. Ἑλληνοτουρκικῆς συνθήκης φιλίας, οὐδετερότητος, διαλλαγῆς, καὶ δικαιοσύνης καὶ τοῦ συνοδευόντος αὐτὴν πρωτοκόλλου περὶ περιορισμοῦ τῶν ναυτικῶν ἐξοπλισμῶν».

Οἱ κ. κ. Α. Μιχαλακόπουλος (Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν), Δ. Δίγνας (Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης), Γ. Μαρῆς (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν), Π. Βουρλούμης (Ὑπουργὸς τῆς Ἐθνικῆς Οἰκονομίας), καὶ Δ. Μπότσαρης (Ὑπουργὸς τῶν Ναυτικῶν) ὑποβάλλουν σχέδιον νόμου «περὶ κυρώσεως τῆς μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Τουρκίας συνολοκληθῆσης συμβάσεως ἐγκαταστάσεως, ἐμπορίου, καὶ ναυτιλίας, ὑπογραφείσης ἐν Ἀγκύρᾳ τῇ 30 Ὀκτωβρίου 1930».

Ὁ κ. Ε. Ε. Εμμανουηλίδης (Ὑπουργὸς τῆς Προνοίας) ὑποβάλλει τὰ ἐξῆς σχέδια νόμων:

1) «Περὶ διαθέσεως οἰκοπέδων συνοικισμοῦ Νέας Χαλκηδόνας».

2) «Περὶ συμπληρώσεως ἄρθρων τινῶν τοῦ νόμου 3764 «περὶ τρόπου ἐκτιμήσεως πωλουμένων ἀκινήτων πρὸς ἐγκατάστασιν προσφύγων» καὶ

3) «Περὶ τῆς ἀληθοῦς ἐννοίας τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ Ν.Δ. τῆς 22 Ἀπριλίου 1924 «περὶ κωδικοποιήσεως καὶ συμπληρώσεως τοῦ ἀπὸ 8 Αὐγούστου 1923 Ν.Δ. «περὶ ἀναγκαστικῆς ἀπαλλοτριώσεως γῆπέδου παρὰ τὴν λεωφόρον Συγγροῦ κλπ.» καὶ περὶ ἐπεκτάσεως τῶν διατάξεων τοῦ ἄρθρου 8 τοῦ νόμου 3764 καὶ ἐπὶ τῶν ἀγοραστῶν οἰκοπέδων Νέας Σμύρνης».

Ἀνακοινοῦνται εἰτα ὅτι:

Ὁ κ. Δ. Δίγνας (Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης) ὑπέβαλεν ἀπὸ 26 Σεπτεμβρίου ἐ. ἔ. σχέδιον νόμου «περὶ ἐπεκτάσεως τοῦ ἄρθρου 18 τοῦ νόμου 4784 περὶ ἐνοικοιστάσιου καὶ ἐπὶ ἀρτοποιείαν ἐν τῇ καίσιμῃ ζώῃ Θεσσαλονίκης».

Οἱ κ. κ. Α. Μιχαλακόπουλος (Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν) καὶ Γ. Μαρῆς (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν) ὑπέβαλον:

1) ἀπὸ 20 Ὀκτωβρίου ἐ. ἔ. σχέδιον νόμου «περὶ κυρώσεως τῆς ἐν Γενεύῃ υπογραφείσης τῇ 6 Ἀπριλίου 1930 πολυμερούς ἐμπορικῆς συμβάσεως τῆς 24 Μαρτίου 1930» καὶ

2) ἀπὸ 9 τρέχοντος σχεδίου νόμου «περὶ ἀποδοχῆς δωρεᾶς Θ. Κότσικα πρὸς ἴδρυσιν ἑλληνικοῦ νοσοκομείου ἐν Ἀλεξανδρείᾳ».

Ὁ κ. Α. Μιχαλακόπουλος (Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν) ὑπέβαλεν ἀπὸ 7ης τρέχοντος σχεδίου νόμου «περὶ συμπληρώσεως τοῦ νόμου 4390 «περὶ διαχειρίσεως σχολαζόντων κληροδοτημάτων ἢ δωρεῶν ὑπὲρ ἑλληνικῶν κοινοτήτων ἢ φιланθρωπικῶν ἰδρυμάτων τοῦ ἐξωτερικοῦ».

Οἱ κ. κ. Θ. Σοφούλης (Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν), Δ. Μπότσαρης (Ὑπουργὸς τῶν Ναυτικῶν), καὶ Α. Μιχαλακόπουλος (Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν) ὑπέβαλον ἀπὸ 17ης τρέχοντος σχεδίου νόμου «περὶ κυρώσεως τῶν συμβάσεων περὶ τῆς τύχης τῶν αἰχμαλώτων πολέμου καὶ περὶ τῆς βελτιώσεως τῆς τύχης τῶν τραυματιῶν καὶ ἀσθενῶν τῶν ἐν ἐπιστρατεῖα στρατευμάτων».

Μεθ' ὃ, ὥρ. 7.10' μ. μ., λύεται, συναινέσει τῆς Βουλῆς, ἡ συνεδρίασις δι' αὐριον καὶ ὥρ. 4.30' μ. μ.

Οἱ Γραμματεῖς

Θ. Κολιαλέξης

Γ. Βοραζάνης

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ Β'

Πέμπτης 20 Νοεμβρίου 1930.

«Ωρ. 4.30' μ. μ. ο Πρόεδρος κ. Θ. Σοφούλης, ἀνεβλὼν ἐπὶ τῆς ἑδρας, κηρύσσει τὴν ἑναρξίν τῆς συνεδριάσεως καὶ διατάσσει νὰ ἀνοιγῶσι τὰ θεωρεῖα.

Ἀναγινώσκονται καὶ ἐπικυροῦνται τὰ πρακτικὰ τῆς προηγούμενης συνεδριάσεως.

Ἀνακοινούνται τὰ ἑξῆς :

Ἡ Μαργαρίτα Βιταλίδου παρακαλεῖ ὥπως τῆς ἀποδοθῇ τὸ ἐκ 35 χιλ. δραχμ. ποσὸν διὰ τὸν ἀποθανόντα ἀνεψιὸν τῆς ἀρχιναυπηγὸν τοῦ Π. Ν. Σωτήριον Νοτάρην.

Ὁ Ἐμπορικὸς Σύλλογος Πρεβέζης ζητεῖ τὴν κατάργησιν τῆς πρὸ πενταετίας ἐπιβληθείσης φορολογίας 10 % ἐπὶ τῶν ἐκ τῆς διώρυγος Λευκάδος διερχομένων ἐμπορευμάτων.

Ὁ τῶς δευτεροβάθμιος διδάσκαλος τοῦ ἡμιγυμνασίου Βάλης Ν. Ἀποστόλου ζητεῖ τὴν ἀπονομὴν αὐτῷ τῆς ἀναλογούσης εἰς τὸν βαθμὸν τοῦ εἰσηγητοῦ συντάξεως.

Ὁ Ἑλληνικὸς Σύλλογος τῶν Πολεμοπαθῶν Γκέριλτς ζητεῖ τὴν παράτασιν τῶν προθεσμίας τῶν νόμων 3125 καὶ 3306 περὶ ὑποβολῆς αἰτήσεων ὑπὸ ὀπλιτῶν διὰ τὰς τυχόν ὑλικὰς ζημίας των καὶ τὸν χαρακτηρισμὸν τούτων ὡς ὁμῶν.

Ἡ Ἑθνικὴ Ὁργάνωσις Ὀπλαρχηγῶν Θεσσαλονίκης «οἱ Ἀκρίται» ὑποβάλλει αἴτησιν τῆς Κορίνθης Καρατζίδου ζητοῦσης τὴν παροχὴν ἐνισχύσεως.

Οἱ αὐτοκινητισταὶ τῆς περιφερείας Φλωρίνης διαμαρτύρονται διὰ τὴν μελετωμένην μονοπωλιακὴν ἀνάθεσιν τῆς ἐκμεταλλεύσεως τῶν ἐθνικῶν ὁδῶν εἰς τὴν ἐταιρείαν «Προμηθεὺς» Μακρῇ καὶ Σία.

Ἡ Πανελληνίος Ἑνωσις τῶν τορπιλλισθέντων ναυτικῶν ζητεῖ τὴν ὁλοκληρωτικὴν ἀποζημίωσιν συμφώνως τῷ νόμῳ 4591.

Ὁ Ἑλλήν ἀνάπληρος τοῦ τουρκικοῦ στρατοῦ Γ. Νικολαΐδης ζητεῖ τὴν παροχὴν συνδρομῆς ὑπὸ τοῦ Κράτους.

Ἡ ἀνωτάτη ἐπιτροπὴ προσφύγων διαμαρτύρεται διὰ τὴν ὑπογραφήν τῶν Ἑλληνοτουρκικῶν συμβάσεων.

Ἡ κοινότης Κολίνδρου ζητεῖ τὴν τροποποίησιν τοῦ νόμου περὶ ὁργανώσεως τῆς ταμειακῆς ὑπηρεσίας τοῦ Κράτους.

Ὁ Γ. Νικολαΐδης κάτοικος Ἰσραπέτρας Κρήτης καὶ τῶς ὑπαξιωματικὸς τῆς Χωροφυλακῆς ζητεῖ τὴν παροχὴν συντάξεως.

Ὁ Ἐμπορικὸς Σύλλογος Γυθείου παρακαλεῖ ὥπως περιληφθῶν εἰς τὸ νομοσχέδιον περὶ ρυθμίσεως ἐκκερμῶν ὑποθέσεων ἐκ συναλλαγμάτων καὶ οἱ βελανιδέμποροι.

Ἡ Ὁργάνωσις Γκάπα ὑποβάλλει τηλεγράφημα περὶ κρατικῆς βοήθειας διὰ τὴν ναυπήγησιν πλοίων πρὸς ἐξυπηρέτησιν τοῦ τουρισμοῦ καὶ τῶν Ἑλλήνων τῆς Ἀμερικῆς.

Ὁ βουλευτὴς κ. Π. Πετρίδης καταθέτει αἴτησιν τῶν κατοίκων Σοφικοῦ ζητούντων τὴν κήρυξιν χρεοστάσιον δι' ἐν ἔτος.

Ὁ βουλευτὴς κ. Κ. Κουσιδῆς καταθέτει ὑπόμνημα τοῦ κοινοτικοῦ συμβουλίου Μικροῦ Δαρρείου, ζητούντος τὴν προαγωγὴν τοῦ σχολείου των.

Ὁ βουλευτὴς κ. Α. Παπαθανάσης καταθέτει αἰτήσεις τῶν κατοίκων Ἀγρινίου, Παναγιωλίου, Κυνουρίου, καὶ Παραβόλας, ζητούντων τὴν ἀναστολὴν τῆς πληρωμῆς φόρων καὶ τὴν χορήγησιν καλλιεργητικῶν δανείων πενταετοῦς προθεσμίας.

Οἱ βουλευταὶ κ. κ. Α. Παπαθανάσης καὶ Γ. Νικολίτσας καταθέτουν αἴτησιν τῶν κατοίκων Λαμπιρῆ Τριχωνίας, ζητούντων τὴν ἄρσιν τῆς ἀπαγορεύσεως ἐπὶ βοσκῆς ἐκτάσεως τεσσάρων περὶπου στρεμμάτων.

Ὁ βουλευτὴς κ. Κ. Κοντοδῖνας αἰτεῖται παράτασιν τῆς ἀδείας τοῦ ἐπὶ ἑνα μῆνα.

Μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως ἡ αἰτούμενη παράτασις χορηγεῖται.

Οἱ βουλευταὶ κ. κ. Θ. Κριμπᾶς, Γ. Ἀνδριόπουλος, Μ. Μαντᾶς κλπ. ὑποβάλλουν πρότασιν νόμου «περὶ τροποποιήσεως διατάξεως τοῦ νόμου 3713 τῆς 24 Δεκεμβρίου 1928 «περὶ Συμβουλίου Ἐπικρατείας».

Ὁ κ. Πρόεδρος ἀνακοινεῖ ὅτι, συμφώνως τῷ Κανονισμῷ, κατήρτισε τὰ ἑξῆς Ἐπιτροπὰς :

1. ΕΠΙ ΤΟΥ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ

Ἐκ τῶν βουλευτῶν κ. κ. Π. Πετρίδης, Γ. Σακαλῆ, Π. Εὐριπαιῶν, Ν. Ἀσκούτση, Α. Μακᾶ, Δ. Χατζίσκου, καὶ Κ. Βουδούρη.

2. ΕΠΙ ΤΟΥ ΛΟΓΙΣΤΙΚΟΥ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ

Ἐκ τῶν βουλευτῶν κ. κ. Γ. Ἀφεντούλη, Φ. Σαράντη, Κ. Σίμου, Σ. Κωνστοπούλου, καὶ Α. Μάρκου.

3. ΕΠΙ ΤΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ

Ἐκ τῶν βουλευτῶν κ. κ. Ν. Ζαρίφη, Α. Κεντούρη, καὶ Θ. Καλαντιδῆ.

Ἀνακοινεῖ εἴτα τὰ κάτωθι τηλεγραφήματα, ἅτινα ἀπεστάλησαν παρὰ τοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς τῶν Ἑλλήνων, τὸ μὲν πρὸς τὸν Πρόεδρον τῆς Βουλῆς τῶν Κοινοτήτων, τὸ δὲ πρὸς τὸν Πρόεδρον τῆς Ἑθνικῆς Συνελεύσεως τῆς Τουρκίας :

Ἐξοχώτατον Πρόεδρον τῆς Βουλῆς τῶν Κοινοτήτων.

Λοῦδινον.

Παρακαλῶ τὴν Ὑμετέραν Ἐξοχότητα ὥπως δεχθῇ καὶ διαδιθάσῃ πρὸς τὴν Βρεττανικὴν Βουλὴν τὴν ἐκφρασιν τῆς θαθείας συγκινήσεως ἣν ἐδοκίμασαν οἱ ἀντιπρόσωποι τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ ἐπὶ τῇ ἀναγγελίᾳ τοῦ μοιραίου δυστυχήματος ὅπερ ἐπροξένησε τὸν θάνατον ἐνὸς δικακεριμένου μέλους τοῦ Κοινοβουλίου καὶ τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, τοῦ λόρδου Θόμψον, καὶ τῶσων ἄλλων εὐγενῶν θυμάτων.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΤΣΙΡΙΜΩΚΟΣ

Πρόεδρος τῆς Βουλῆς

Α. Ε. ΚΙΑΖΙΜ ΠΑΣΣΑ

Πρόεδρον τῆς Ἑθνικῆς Συνελεύσεως.

Ἀγκυραν.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως μοι διεβίβασε τὸν ὑμέτερον φιλόφρονά χαιρετισμὸν ἐκ μέρους τῆς Ἑθνικῆς Συνελεύσεως τῆς Νέας Τουρκίας καὶ τὴν διαβεβαίωσιν τῆς Ὑμετέρας Ἐξοχότητος ὅτι ὁλόκληρος ἡ Συνέλευσις, διερχομένη τὴν γνώμην τοῦ Τουρκικοῦ λαοῦ, εἶναι κεκηρυγμένη ὑπὲρ τῆς Ἑλληνοτουρκικῆς φιλίας. Σπεύδω νὰ σᾶς διαβεβαιώσω ὅτι οἱ ἀντιπρόσωποι τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ, ἐκφράζοντες ἀκριβῶς τὰ αἰσθήματα αὐτῶν, δέχονται μετ' ἐνθουσιασμοῦ τὰς ὑμετέρας δηλώσεις καὶ σᾶς παρακαλοῦσι νὰ πιστεύσητε ὅτι θὰ θεωρήσουν τὴν ἡμέραν τῆς κυρώσεως τῶν συνθηκῶν καὶ συμβάσεων τῶν συναφθεισῶν ἐν Ἀγκύρᾳ ὡς μίαν ἐκ τῶν εὐτυχιστέρων ποὺ ἐγγώρισεν ἡ Ἑλληνικὴ Βουλὴ.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΤΣΙΡΙΜΩΚΟΣ

Πρόεδρος τῆς Ἑλληνικῆς Βουλῆς

Ὁμοίως ἀνακοινεῖ ὁ κ. Πρόεδρος τὴν κάτωθι ἀπάντησιν τοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς τῶν Κοινοτήτων :

Πρόεδρον Βουλῆς

Ἀθήνας.

Ἐξοχώτατε,

Λαμβάνω τὴν τιμὴν νὰ ἀναγγείλω ὑμῖν τὴν λήψιν τοῦ ὑμετέρου εὐγενοῦς τηλεγραφήματος, δι' οὗ ἐκφράζετε τὴν ὑμετέραν συμπάθειαν διὰ τὸν θάνατον τοῦ λόρδου Θόμψον καὶ τὰ ἄλλα θύματα τῆς ἀπωλείας τοῦ ἀεροπλάνου R. 101

24/10/1930

Διατελῶ μετὰ τιμῆς

Πρόεδρος Βουλῆς

(Ὑπογραφή)

Ἐν συνεχείᾳ ἀνακοινεῖ τὴν ληφθεῖσαν ἐπιστολὴν τοῦ ἐνταῦθα κ. Πρέσβους τῆς Τουρκίας, ἔχουσας οὕτω :

Κύριε Πρόεδρε,

Ἐλαβον παρὰ τῆς Κυβερνήσεώς μου τὴν εὐχάριστον ἐντολὴν νὰ σᾶς διαδιθάσω τὰς εὐχαριστίας τῆς Μεγάλης Ἑθνικῆς Συνελεύσεως τῆς Τουρκίας διὰ τὸ ἀποσταλὲν αὐτῇ τηλεγράφημα. Τὸ τηλεγράφημα ἐκεῖνο, ἀνακοινωθὲν εἰς τὴν Μεγάλῃ Ἑθνικῇ Συνέλευσιν, ἐχαιρετίσθη μετὰ ζωηρῶν ἐπευφημιῶν καὶ εἶμαι ἐπιφορτισμένος νὰ σᾶς παράσχω τὴν θεβαίωσιν ὅτι καὶ ἐκ μέρους ἡμῶν ἐξ ἴσου ἡ ἡμέρα τῆς ἐπικυρώσεως ὑπὸ τῆς ἡμετέρας Συνελεύσεως τοῦ συμφώνου καὶ τῶν συμβάσεων τῆς Ἀγκύρας θὰ θεωρηθῇ ὡς ἡμέρα εὐτυχῆς δι' ὅλους μας.

Εὐδοκῆσατε νὰ δεχθῆτε, κ. Πρόεδρε, τὴν διαβεβαίωσιν τῆς ὑπερόχου πρὸς ὑμᾶς ὑπολήψεως.

Ὁ Πρέσβυς τῆς Τουρκίας

ΕΝΙΣ ΒΕΗ

Τὴν ἀνάγνωσιν τῆς ἀνωτέρω ἐπιστολῆς ὑποδέχονται ζωηρὰ χειροκροτήματα καὶ ἐπευφημίαι ἐξ ὅλης τῆς αἰθούσης καὶ τῶν θεωρείων.

Ὁ κ. Γ. Μαρῆς (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν) ὑποβάλλει τὰ ἑξῆς σχέδια νόμων :

1) «Περὶ κυρώσεως τοῦ ἀπολογισμοῦ τῶν ἐσόδων καὶ ἐξόδων τοῦ Κράτους τῶν χρήσεων 1916 — 1917» καὶ

2) «Περὶ κυρώσεως τῶν ἀπολογισμῶν τῶν ἐσόδων καὶ ἐξόδων τοῦ Κράτους τῶν χρήσεων 1918-19 ἕως καὶ τῆς 1920-21.»

Μεθ' οὗ δίδεται ὁ λόγος εἰς τὸν κ. Ὑπουργὸν τῶν Ἐξωτερικῶν ἵνα προβῇ εἰς εἰσήγησιν ἐπὶ τῶν κατὰ τὴν χθεσινὴν συνεδρίαν κατατεθέντων σχεδίων νόμων α) «περὶ κυρώσεως τῆς ὑπογραφῆς ἐν Ἀγκύρᾳ τῇ 30 Ὀκτωβρίου ἐ. ἔ. Ἑλληνοτουρκικῆς συνθήκης φιλίας, οὐδετερότητος, διαλλαγῆς, καὶ δικαιοσύνης καὶ τοῦ συνοδεύοντος αὐτὴν πρωτοκόλλου περὶ περιορισμοῦ τῶν ναυτικῶν ἐξοπλισμῶν» καὶ β) «περὶ κυρώσεως τῆς μετὰξὺ Ἑλλάδος καὶ Τουρκίας συνομολογηθείσης συμβάσεως, ἐγκαταστάσεως, ἐμπορίου, καὶ ναυτιλίας, ὑπογραφῆς ἐν Ἀγκύρᾳ τῇ 30 Ὀκτωβρίου 1930».

Α.Μιχαηλίδης (Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν). Κύριοι βουλευταὶ, ἔχω τὴν τιμὴν νὰ εἰσηγηθῶ εἰς τὴν Βουλὴν σχέδιον νόμου περὶ κυρώσεως συμφώνου φιλίας, οὐδετερότητος, συνδιαλλαγῆς καὶ δικαιοσύνης μετὰ τοῦ παρηρητημένου πρωτοκόλλου ναυτικῆς συμφωνίας μετὰ τῆς ὁμόρου Τουρκικῆς Δημοκρατίας. Ἐπίσης σχέδιον νόμου περὶ κυρώσεως συμβάσεως ἐμπορίας, προξενικῆς, καὶ ἐγκαταστάσεως. Τὸ συμφώνον τοῦτο ἔρχεται εἰς συμπλήρωσιν μιᾶς σειράς συμφώνων τὰ ὅποια, σχεδὸν πάντα, ἡ παρούσα Κυβέρνησις συνῆψε κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη. Σύμφωνα φιλίας, ὡς γνωστόν, ἐπεκυρώθησαν ἀπὸ ὑμᾶς, Κύριοι βουλευταὶ, μετὰ τῆς Ρουμανίας, τὸ πρῶτον, τῆς Ἰταλίας, τῆς Γιουγκοσλαβίας, τῆς Τσεχοσλοβακίας, τοῦ Βελγίου, τῆς Πολωνίας, τῆς Αὐστρίας, τῆς Οὐγγαρίας, τῶν Ἑνωμένων Πολιτειῶν καὶ τῆς Ἰσπανίας. Ἑλπίζομεν καὶ ποθοῦμεν ὥπως, διευθετουμένων τῶν ὑπαρχουσῶν

οὐχὶ οὐσιωδῶν ἄλλωστε διαφορῶν, ἐπακολουθήσουν σύμφωνα μετὰ τῶν ὁμόρων χωρῶν τῆς Βουλγαρίας καὶ τῆς Ἀλβανίας.

Ἀλλὰ τὸ σύμφωνα ὅπερ εἰσηγοῦμαι σήμερον, δύνανται νὰ εἴπω ὅτι ἔχει ἐξόχως ἰδιόζουσαν σημασίαν ὅχι μόνον Ἑλληνοτουρκικὴν, ὅχι μόνον Τουρκικὴν ἀλλὰ καὶ Εὐρωπαϊκὴν, καὶ δὲν θὰ ἦτο τολμηρὸν νὰ εἴπῃ τις παγκόσμιον. Σύμφωνα συναπτόμενα μετὰ τῶν τέως φίλων ἢ συμμάχων εἶνε καλὰ. Προβλέπουν τὴν πρόληψιν, τὴν παρακώλυσιν προστριβῶν καὶ τὴν ἐπικράτησιν τῆς εἰρηνικῆς ὁδοῦ τῆς συνδιαλλαγῆς καὶ τῆς δικαιοσύνης. Σύμφωνα συναπτόμενα μετὰ Κρατῶν, τὰ ὅποια συνέπεσε κατὰ τὸν μέγαν πόλεμον νὰ εὐρίσκωνται εἰς ἀντιθέτους παρατάξεις, εἶνε καλλίτερα, διότι οἱ πρῶν ἐχθροὶ τείνουσι πρὸς ἀλλήλους χεῖρα συνδιαλλαγῆς καὶ συμφιλίωσης. Ἀλλὰ τὸ σύμφωνα μετὰ τῆς Τουρκίας, ἀπὸ τὴν ὁποίαν μακρῶν αἰώνων διαφορὰ μᾶς ἐχώρισαν, εἶνε πρόδηλον ὅτι ἔχει τὸσση μεγάλην σημασίαν, ὥστε θὰ ἡδύνατο τινὰ εἰπεῖν ὅτι ἐν τῇ Εὐρωπαϊκῇ διπλωματικῇ ἀπὸ τῆς συνάψεως τοῦ συμφώνου τοῦ Locarno δὲν συνήφθη σύμφωνα τῶσάυτης σημασίας τοπικῆς οἷαν ἔχει τὸ προκείμενον Σύμφωνα. Δὲν θὰ ἦτο δὲ ὑπερβολὴ, ἐὰν προσέθετε κανεὶς ὅτι, ἀπὸ ἀπόψεως περιεχομένου, ὑπερτερεῖ καὶ αὐτοῦ τοῦ συμφώνου τοῦ Locarno διότι, ἐνῶ ἀκούονται μερίδες τινὲς ἐν τῇ ἐτέρᾳ τῶν δύο χωρῶν, αἵτινες ἀπετέλεσαν τὸν κύριον συμβολαζόμενον εἰς τὸ σύμφωνα Locarno, ἀκούονται ἐκδηλώσεις τινὲς καὶ τάσεις μὴ σεβασμοῦ τοῦ συναφθέντος συμφώνου, ἀνατροπῆς κατὰ τὸν ἑνα ἢ τὸν ἄλλον τρόπον τῶν συνθηκῶν, αἵτινες καθώρισαν τὰ ὅρια μετὰξὺ τῶν κυρίως συμβαλλομένων, ἐνῶ δὲν ὑπάρχει πλήρης ἀρμονία ψυχικὴ μετὰξὺ τῶν ἡγετῶν καὶ μετὰξὺ τῶν λαῶν τῶν δύο τέως ἀντιπάλων ἐκεῖ χωρῶν, πλήρης καὶ ὁλοκληρωτικὴ ὑπάρχει ἡ συνενόησις ἐν τῇ προκείμενῃ σήμερον περιπτώσει καθόσον τὸ παρὸν σύμφωνα ἀνταποκρίνεται εἰς μίαν ἐγκάρδιον ἐπιθυμίαν συνεργασίας, εἰς μίαν κατὰστασιν συναίσθησεως ἀδερφίτου ἀνάγκης ὑπαρχούσης ὅχι μόνον εἰς τὰς κυβερνώσας τάξεις, ἀλλὰ πρὸς τοὺς εἰς τὸ πνεῦμα καὶ τῶν δύο λαῶν. Δικαίως λοιπὸν δύναται τις νὰ εἴπῃ ὅτι τὸ σύμφωνα τοῦτο ὑπερέχει ἐν τῷ ποίῳ τοῦ περιεχομένου καὶ αὐτοῦ τοῦτο τοῦ συμφώνου τοῦ Locarno. Διὰ τοῦτο ἡ δημοσία γνώμη διέθυγας δημοσία γνώμη, ἐπεκρότησεν ὁμοθυμῶς τὴν σύναψιν τοῦ συμφώνου ἡμῶν τοῦ ἀφωρῶντος τὸ κατ' ἐξοχὴν ἀλλοῦν μέρος τῆς ἐγγύς Ἀνατολῆς καὶ τὸ ἐχαιρέτισε ὡς μίαν ἀπαρχήν, ὡς μίαν αὐγὴν καλυτέρου μέλλοντος διὰ τὸ πολυπαθὲς τοῦτο μέρος τῆς Εὐρώπης.

Τὸ σύμφωνα τοῦτο, Κύριοι βουλευταὶ, δὲν συνήφθη κατόπιν ὀλιγοήμερου συνεννοήσεως εἶναι ἀπαύγασμα μιᾶς πολιτικῆς σταθερᾶς, συνεχοῦς, ἀπαρεγκλίτου, ἀρξαμένης ἀπὸ τῆς συνθήκης τῆς Λωζάνης ὅπου οἱ κύριοι ἀντιπρόσωποι τῶν Κρατῶν, ὁ νῦν Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως τῆς Ἑλληνικῆς καὶ ὁ νῦν Πρόεδρος τῆς Τουρκικῆς Κυβερνήσεως, ἀνεγνώρισαν ὅτι πρέπει μίαν νέα πολιτικὴν εἰρηνικὴν συνεργασίαν νὰ ἐπικρατήσῃ μετὰξὺ τῶν δύο ὁμόρων χωρῶν. Ἡ πολιτικὴ αὕτη ἔλαβε μίαν ἀκόμῃ ἐπιβεβαιώσιν, ὅτε τὸ πρῶτον, τὸ 1924. δι' ὀλίγον χρονικὸν διάστημα, ὁ ἀξιότιμος Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως ἀναλαβὼν τὴν ἐξουσίαν ἀπηύθυνεν ἐπιστολὴν πρὸς τὸν Ἰσμέτ Πασᾶν καὶ ἔτυχε τῆς δεούσης ἀποκρίσεως. Ἡ πολιτικὴ αὕτη ἐσυνεχίσθη κατόπιν ἀπὸ τὴν ὀλιγοχρόνιον ἐπίσης Κυβέρνησιν τοῦ ἀξιότιμου ἐξ Εὐρυτανίας πολιτευτοῦ, ὅστις καὶ διαταγὰς πρὸς ἐκπλήρωσιν τῆς πολιτικῆς ταύτης εἶχε δώσει. Ἐσυνεχίσθη δὲ κατόπιν ἐντονώτερον, δύνανται νὰ εἴπω, ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν τοῦ ἀξιότιμου ἐκ Μαντινείας πολιτευτοῦ, καὶ ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν ἐπειτα τοῦ ἀξιότιμου Προέδρου τῆς Βουλῆς. Καὶ τέλος ἡ Κυβέρνησις ἡ ὑπ' ἐμὲ, ἥτις ἠκολούθησεν, ὅχι μόνον ἐσυνέχισε τὴν πολιτικὴν ἐκείνην ἀλλὰ ἐπροσπάθησε νὰ δώσῃ εἰς αὐτὴν μᾶλλον συγκεκριμένον χαρακτήρα. Ἐχώριζε τότε τοὺς δύο λαοὺς ὡς εἶναι ἑνωμένον, ἡ ἀδυναμία ἐκ μέρους τῆς Ἑλλάδος πρὸς ἐκπλήρωσιν τῆς ὑποχρέωσός ἣν εἶχεν ἀναλάβει ἐν Λωζάνῃ, νὰ παραδώσῃ τὰ κτήματα τὰ ἀνήκοντα εἰς Τουρ-

κους υπηκόους ή δικαιούχους τής 9ης δηλώσεως, αδυναμία προερχομένη αναμφισβητήτως εξ υπερτέρας ανάγκης και άνωτέρας βίας. Τότε συνήψα, ως ένθυμείσθε, την συμφωνίαν κατά την οποίαν ή Έλλάς μή δυναμένη νά εκπληρώσῃ τās υποχρεώσεις της εκείνας, ανέλαμβανε νά αποζημιώσῃ τήν Τουρκικήν Κυβέρνησιν ήνά εξαγοράσῃ τὰ κτήματα τὰ ἀνήκοντα εἰς Τούρκους υπηκόους. Δυστυχῶς ἀπό τήν διάδοχον Κυβέρνησιν ή συμφωνία εκείνη, καίτοι κατ' οὐσίαν και κατὰ βάθος άνεγνωρίζετο ως ὀρθή, ένεκα όμως προηγούμενης έν τῷ τύπῳ ὑπὸ τοῦ τότε ὑπουργεύοντος πολεμικῆς δέν έγινεν δεκτή. Τοῦτο ἔσχεν ως συνέπειαν τὸν χρονισμόν τῆς διευθετήσεως τῶν ζητημάτων μας. Τότε, ἐπὶ τῆς ὑπ' ἐμέ Κυβερνήσεως, γίνεται τὸ πρῶτον λόγος περισυνάφσεως συμφώνου φιλικῆς και συμφώνου ματαιώσεως τῆς ένδεχομένης ἀμίλλης ναυτικῶν ἐξοπλισμῶν. Ἀλλὰ συνωμολογήθη ἐκατέρωθεν ὅτι τὰ σύμφωνα, διὰ νά ἀποδώσουν τοὺς καρπούς αὐτῶν, ἔπρεπε νά εὕρωσιν ἕδρας τελείως ἐκκαθαρισμένον ἀπὸ τὰς ἀκάνθας τῶν μικρῶν διαφορῶν, διότι ἀλλέως ἐκινδύνευον νά χρησιμεύσουν ως ἓνα διαφανές μάλιστ' αὐτὰ κατὰ κράτος καταστάσεως ήμισυ φιλικῆς, καὶ παραδείγματα τοιαῦτα ὑπῆρχαν δυστυχῶς έν τῇ συγχρόνῳ διεθνεί ἱστορίᾳ. Ἡ Κυβέρνησις τοῦ κ. Κονδύλη κατόπιν ἐπροσέπαθ' ἡς καὶ ἐκείνη τὸ κατ' ἑαυτήν, διὰ τῆς συνάψεως τοῦ συμφώνου τοῦ 1926 ὅπως ἐξομαλύνῃ τās οικονομικὰς διαφορὰς. Ἡ Κυβέρνησις ή Οἰκουμένη ἐσυνέχισε τās προσπάθειάς ἐκείνας καὶ τῇ μεσολαβήσει φιλικῆς Δυνάμεως ἐπρόκειτο νά συναφθῇ Σύμφωνον, προσέκρουσεν όμως ή σύναψις ἐκείνου εἰς τήν ἀντίρρησην ὅτι δέν ἦτο δυνατόν, κατ' ἐκτροπήν τῶν διατάξεων τῆς συνθήκης τῆς Λωζάνης, νά ἀνατεθῇ εἰς δικαιοσύνην τρίτων ή ὀριστικῇ ἀλλὰ καὶ ταχίστῃ ἐκκαθάρισι τῶν ἐκκρεμῶν οικονομικῶν ζητημάτων. Καὶ ή Κυβέρνησις ή παρούσα ἐργασθεῖσα έν τῷ πνεύματι τὸ ὅποιον ἐξ ἀρχῆς ὁ ἀξιότιμος Πρόεδρος τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου εἶχεν έν Ἑλλάδι χαραχθεῖ, τῆς ταχείας ἐπιλύσεως τῶν μετὰ τῆς Τουρκίας διαφορῶν μας, ἔφθασεν εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι ἔπρεπε νά ἐρωτηθῶσιν οἱ τρίτοι, ως ἦδη γνωρίζετε, ἐάν ἦτο δυνατόν νά πραγματοποιηθῇ ἀπὸ αὐτοὺς, τὰ οὐδέτερα δηλαδὴ μέλη τῆς Μικτῆς Ἐπιτροπῆς τῆς ἀνταλλαγῆς τῶν πληθυσμῶν, μίς λύσις συνοπτικῇ ἐκτιμήσεως τῶν ἐγκαταλειφθεισῶν περιουσιῶν, μίς ἀντιρρήσις ταχεύει. Ἡ ἀπάντησις ὑπῆρξε τοιαύτη, ὥστε θὰ ἦτο τις ἀφελὴς ἐάν ἐνόμιζεν ὅτι ἔπρεπε νά προσκολληθῇ εἰς τήν ἰδέαν τῆς λύσεως τῶν οικονομικῶν μας ζητημάτων διὰ τῆς χαραγμένης ἡδὴ ὁδοῦ, λύσεως ήτις οὔτε μετὰ δεκάδας ἐτῶν θὰ ἐπῆρχετο, καὶ θὰ ἀπῆτει κολοσσιαίας δαπάνας, ήτις θὰ ὑπέτρεπε καὶ θὰ υπερέβαινε έν τῷ μεταξὺ προστριβί, ἀγούσας ἴσως ἴσους καὶ εἰς ἑρίδας, καὶ ήτις θὰ ἠνάγκαζεν ἀκόντας ἀμφοτέρους τοὺς λαοὺς νά ὑποπεύωμεν ἀλλήλους καὶ νά σπεύδωμεν εἰς μεγάλας δαπάνας πρὸς ἀμέτρους ναυτικούς καὶ στρατιωτικούς ἐξοπλισμούς. Ἐκ τῶν ὑστέρων, κύριοι, τόσον οἱ κυβερνῶντες τῆς Ἀγκυρας ὅσον καὶ ἡμεῖς ἀνεγνωρίσαμεν ὅτι ή διέλευσις διὰ τῶν διαφορῶν τούτων σταδίων κατέστητε περισσότερον ὥριμον, έντελέστερον αἰσθητὴν τὴν ἀνάγκην τῇ ἐπακολουθησάσης διὰ συμψηφισμού ἐκκαθαρίσεως καὶ τήν σύναψιν τοῦ συμφώνου τούτου, τὸ ὅποιον τοιουτοτρόπως δέν παρουσιάζεται ὑφειλόμενον εἰς μίαν προσωπικὴν ὁρεξίν, ἐπιθυμίαν ή ταχύτητα σκέψεως ἐνὸς μόνον προσώπου, ἀλλὰ εἰς ὥριμον ἐκατέρωθεν μελέτην.

Ἦτο, ως ἑλάβα τὴν τιμὴν νά εἴπω ἐκεῖ, ἓνας φυσιολογικὸς πλέον τοκετός καὶ οὐχὶ ἐκτρωσις πρόωρος, τοκετός παρέχων ὅλας τὰς ἐλπίδας τοῦ βιωσίμου, τοῦ ὑγινοῦς, καὶ τῆς ἐξασφαλίσεως καὶ τῆς ἀναπτύξεως σχέσεων εἰρήνης μεταξὺ τῶν δύο λαῶν.

Ὑπὸ τοιούτους ὁρους, καὶ ἔχοντες τήν έν τῇ βχσικῇ γραμμῇ συγκατάθεσιν τῶν πολιτικῶν ἀρχηγῶν τῆς χώρας, ήτις ἐδίδεν εἰς ἡμᾶς ήθικόν ὅπλον σφοδρότατον, ἀνεχωρήσαμεν, ὁ ἀξιότιμος Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ὁ ἔχων τήν τιμὴν νά ὁμιλῇ πρὸς ὑμᾶς, εἰς τήν Ἀγκυραν. Ἐκ τῶν διαβεβαιώσεων, τὰς ὁποίας εἰχόμεν, ἐνομιζόμεν πεποιθότας

ὅτι καὶ ἐκεῖ εἶνε ἡδὴ συνειδητὴ ή ἀνάγκη τῆς συμφιλιώσεως καὶ τῆς ἐγκαρδίου συνεργασίας μεταξὺ τῶν δύο λαῶν. Ἀλλ' ὀφείλομεν νά εἴπωμεν ὅτι τὰς πεποιθήσεις μας ταύτας ὑπερηκόντισαν αἱ θερμαὶ καὶ λίαν ἐγκαρδιοὶ ἐκδηλώσεις, αἱ ὁποῖαι ἐπαρουσιάσθησαν πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν μας ἐκεῖ. (Χειροκροτήματα). Ἐχω τὸ καθήκον, ὁμιλῶν πρὸς τήν ἐθνικὴν ἀντιπροσωπείαν νά εἴπω, ὅτι δέν ἀξίζουσιν ἰδιοτέρων διαψεύσεων ὅσα διεδόθησαν ἐξ ἀφορμῆς τῆς τυχαίας ἐκεῖ συναντήσεως τοῦ κόμητος Μπέτλεν, Πρωθυπουργοῦ τῆς Οὐγγαρίας. Εἶχεν ὀρισθῇ ἡμέρα ἀναχωρήσεως ἡμῶν έντεῦθεν ή 20ῇ καὶ εἶχεν ή Τουρκικὴ Κυβέρνησις διευθετῆσαι τὰ πράγματα οὕτως, ὥστε ἡμεῖς μὲν νά ἀναχωρήσωμεν τήν 26ην ἐκείθεν, ὁ δὲ κόμης Μπέτλεν νά ἀφίενετο τήν 27ην. Ἀλλὰ δύο λόγοι, ὁ εἰς μὲν καθαρῶς προσωπικὸς, ἱδικὸς μου οἰκονομικῶς, ὁ δὲ ἕτερος δημόσιος, ὅτι δηλ. αἱ ἐκεῖ ἐργαζόμεναι ἐπιτροπαὶ δέν εἶχον ἀκόμη περατώσει εἰς τινὰ σπουδαῖα καὶ ἀποτελοῦντα ἀντικείμενον συζητήσεως σοβαρὰς ἀρχῆς τῆς ἐμπορικῆς συμβάσεως τήν προσπάθειαν αὐτῶν ἡμποδίσαν ἡμᾶς ν' ἀναχωρήσωμεν τήν 20ην καὶ ἐδηλώσαμεν ὅτι ἔλομεν ἀναχωρῆσαι τήν 25ην. Ἐκ μέρους τῆς Τουρκικῆς Κυβερνήσεως ήρωτικῇ ὤθημεν τότε ἐάν ἐβλέπομεν τι τὸ ἀπόρρονον ἐκ τῆς ἐκεῖ συναντήσεως μετὰ τοῦ κόμητος Μπέτλεν, ὅστις εἶχε κληθῇ διὰ τήν 27ην, καὶ ἀπηντήσαμεν ὅτι θὰ ἦτο ήμισυ πρέπον ἐκ μέρους ἡμῶν νά ἀποφύγωμεν τήν συνάντησιν Πρωθυπουργοῦ Κράτους, μετὰ τοῦ ὁποίου ἄμεσος μὲν λόγος ἀντιθέσεως καὶ ἐχθρότητος έν τῷ παρελθόντι δέν ὑπῆρξεν, έν δὲ τῷ παρόντι καὶ κάλλισται σχέσεις καὶ σύμφωνον καὶ ἐμπορικόν καὶ φιλικὸν καὶ δικαιοσύνης μᾶς συνδέουν. Εἶναι περιττὸν ἐπίσης νά διαβεβαιώσω τοὺς ἀντιπροσώπους τοῦ λαοῦ ὅτι τὰ ἐκεῖ γεγόμενα καὶ συμφωνηθέντα δέν ἔχουν ἄλλον σκοπὸν εἰμὴ τήν παγίωσιν εἰρηνικῶν καὶ φιλικῶν σχέσεων μετὰ τῶν δύο λαῶν καὶ τήν ἐλπίδα τήν θερμὴν ὅπως περίεξ τοῦ σπέρματος τούτου, περίεξ τοῦ κέντρου τούτου, περὶ τὴν θάσιν ταύτην κατορθωθῇ νά παγιωθῇ νέα τάξις πραγμάτων εἰς τὰ Βαλκάνια καὶ τήν Ἀνατολικὴν λεκάνην τῆς Μεσογείου ἐξασφαλίζουσα μίαν μακροτέρων περιόδον γαλήνης διὰ τοὺς ταλαιπωρημένους λαοὺς αὐτῶν. Εἶναι περιττὸν ἐπίσης νά παρασχῶ τὴν κατηγορηματικὴν διαβεβαίωσιν ὅτι, ὅχι μόνον οὐδεμίς αἰχμὴ ἐναντίον τρίτου τινὸς εἶτε ὑπὸ ἔποψιν ἐπιθέσεως εἶτε ὑπὸ ἔποψιν ἀμύνης ὑπάρχει, αἰχμὴ ήτις θὰ ἦτο ἀντικρὺς ἀντίθετος πρὸς τὸ πνεῦμα σήμερον πνεῦμα τῆς εἰρήνης καὶ τοῦ ἀποτροπισμοῦ τῶν συμμαχιῶν ἔστω καὶ ἀμυντικῶν, ως προκαλοῦσιν ὑπόψιαν καὶ κατὰστασιν πραγμάτων ἀληθινὰς ἐπικίνδυνον, ἀλλὰ καὶ ὅτι πρὸς οὐδὲν ἐκ τῶν μεγάλων ή καὶ τῶν μικροτέρων Κρατῶν ἐννοεῖ νά εἶναι προτεκεκολλημένη ή φιλικὴ αὐτὴ συνεννόησις μετὰ τῆς Τουρκίας, πολὺ δὲ ὀλιγώτερον πρὸς οἰονδήποτε ἀστερισμὸν ἐκ τῶν Μεγάλων Δυνάμεων. Διὰ τῆς ἐγκαρδίου ταύτης συνεννόησεως ήβελήσαμεν ὅχι μόνον νά παγιώσωμεν μεταξὺ μας τὴν εἰρήνην, ως εἴπομεν, ἀλλὰ συγχρόνως έν τῷ συνδυασμῷ τούτῳ, έν τῇ συνεργασίᾳ ταύτῃ νά ἴδῃ ἐκαστος ἐπηρεζομένην τήν ἰδίαν ἑαυτοῦ ήθικὴν καὶ πολιτικὴν ἀξίαν, τήν ἰδίαν ἑαυτοῦ ἀνεξαρτησίαν ἀπέναντι παντός τρίτου. Θὰ ἦτο λοιπὸν ἀντίθετον πρὸς τὸ πνεῦμα ἡμῶν νά θελήσωμεν τήν συνεργασίαν ταύτην νά ἐξαρτήσωμεν ὁπωσδήποτε ἀπὸ οἰκονομικῶν κατεστῆσιν καὶ ἀπὸ οἰονδήποτε συνδυασμῶν μεγάλων ή μικροτέρων Δυνάμεων.

Τὸ σύμφωνον φιλικῆς, κύριοι, δέν εἶναι διάφορον ἀπὸ τὰ περισσότερα σύμφωνα φιλικῆς τὰ ὁποῖα συνήφθησαν κατὰ τοὺς τελευταίους τούτους χρόνους, ὑπὸ τὴν καθοδήγησιν τῆς Κ. Τ. Ε. Ἀναλαμβάνεται δι' αὐτοῦ ή υποχρέωσις, ὅπως οὐδέτερον τῶν Κρατῶν ἐισέλθῃ εἰς συμφωνίαν ή συνδυασμὸν πολιτικῆς ή οικονομικῆς φύσεως στρεφόμενον κατὰ τοῦ ἐτέρου, τῆρήσῃ δὲ οὐδετερότητα ἐάν τὸ ἄλλο ήβελον ὑποστῇ ἄδικον ἐπίθεσιν ὑπὸ τρίτου. Περαιτέρω παραπέμπεται πᾶσα διαφορὰ νομικῆς ή πολιτικῆς φύσεως εἰς τὴν δικαιοσύνην συνδιαλλαγῆς δι' ἐπιτροπῆς ής τὰ δύο μέλη θὰ εἶναι ὑπὴ-

κοι ἐκατέρου τῶν ἐθνῶν καὶ τὰ τρία ἄλλα θὰ εἶναι τρίτοι ξένοι. Ἐάν δὲ ήθελε ἀποτύχῃ ή διαδικασία τῆς συνδιαλλαγῆς ὑποβάλλεται ή διαφορὰ εἶτε εἰς δικαιοσύνην εἰδικὴν εἶτε εἰς τὸ Διεθνὲς Δικαστήριον τῆς Χάγης. Ὅχι δὲ μόνον αἱ νομικῆς φύσεως ἀλλὰ καὶ αὐταὶ αἱ πολιτικῆς φύσεως διαφοραὶ ὑποβάλλονται ὑπὸ τὴν τοιαύτην διαδικασίαν τῆς συνδιαλλαγῆς καὶ δικαιοσύνης, προβλεπομένου μάλιστα ὅπως αἱ πολιτικῆς φύσεως διαφοραὶ λύονται ἐξ ἑκβο ἐτ μόνον, κατὰ τὴν ἐπεικὴ δηλαδὴ καὶ δικαίαν κρίσιν τοῦ δικάζοντος. Ἐξήρθησαν αἱ διαφοραὶ αἱ προκύπτουσαι ἐκ τοῦ παρελθόντος, κατὰ τὸν γενικὸν κανόνα ὅστις ἐπεκράτησε εἰς τὰ τοιούτου εἶδους σύμφωνα, αἱ διαφοραὶ περὶ τὸν ὅποιον εἰδικὴ διαδικασία προβλέπεται ἐξ ἄλλων συμφωνιῶν, καὶ αἱ διαφοραὶ αἱ ὁποῖαι ὑπάρχοντα εἰς τὴν κρίσιν τὴν κυριαρχικὴν ἐκατέρου τῶν Κρατῶν, μὲ ταύτην τὴν λίαν οὐσιώδη προσθήκην ὅτι ὁ χαρακτηρισμὸς ὑποθέσεως τινὸς ως ὑπαγομένης εἰς τὴν κυριαρχικὴν ἐξουσίαν καὶ ἐκτίμησιν τοῦ ἐτέρου τῶν συμβαλλομένων δέν θὰ δίδεται ἀπὸ τὸν ἐνδιαφερόμενον τελειωτικῶς, ἀλλὰ θὰ δικαιοῦται ὁ ἕτερος τῶν συμβαλλομένων νά προσφύγῃ εἰς τὴν κρίσιν τὴν δικαιοσύνην, ὅπως διὰ ταύτης κριθῇ ἐάν πράγματι ἐπίκειται εἰς τὴν ἀποκλειστικὴν κυριαρχικὴν δικαιοδοσίαν τοῦ ἐτέρου τῶν διαφερομένων ή ὑπὸ συζήτησιν ὑπόθεσις. Δυσκολίας τινὰς παρείχουν, ως ἦτο φυσικόν, τὸ σύμφωνα περὶ καταπαύσεως έν τῷ μέλλοντι ἀμίλλης διὰ ναυτικούς ἐξοπλισμούς. Γνωρίζετε πῶς ἐπὶ μακρὸν χρόνον ἄλλα Κράτη συνεζήτησαν διὰ τεχνικῶν συμβούλων τοὺς ὅρους συνάψεως συμφώνου περιορισμοῦ τῶν ναυτικῶν ἐξοπλισμῶν. Οἱ τεχνικοὶ, πολλὰκις συνελθόντες, ἐπὶ πολὺ συζητοῦντες καὶ βλέποντες τὸ πρᾶγμα ἀπὸ τοῦ πρίσματος τῆς τεχνικῆς μόνον ἀπόψεως, δέν κατώρθωναν οὔτε μεταξὺ τῶν τριῶν μεγάλων Κρατῶν, τῆς Ἰαπωνίας, Ἡνωμένων Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς καὶ τῆς Μεγάλης Βρετανίας, νά ἐπιτύχουν τὴν ποθητὴν συνεννόησιν. Καὶ εἰδὼσεν ή παρούσα ἐργατικὴ Κυβέρνησις ἐν Λονδίνῳ νά ἀναλάβῃ τὴν πρωτοβουλίαν ὅπως δώσῃ πολιτικὴν χροιάν εἰς τὴν ὅλην συζήτησιν, διὰ νά κατορθώσῃ νά ἐπιτευχθῇ τὸ σύμφωνον τὸ τελευταῖον συναφθὲν έν Λονδίνῳ. Τοιουτοτρόπως, ἐμπνεόμενοι ἐκ τοῦ παρελθόντος, ήβελήσαμεν νά μὴ περιπέσωμεν εἰς τὸν ἀτέρμονα λαβύρινθον συζητήσεων τεχνικῶν, ὅστις ἦτο ἄγνωστος ή διέξοδος. Ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως συνέλαβε πρῶτος τὴν ἰδέαν τῆς ἀρχικῆς δικτυώσεως τοῦ παρηρητημένου συμφώνου περὶ καταπαύσεως τῆς ἀμίλλης τῶν ναυτικῶν ἐξοπλισμῶν, διὰ τοῦ ὁποίου, ως κατόπιν συνεπληρώθη ὑφ' ἡμῶν, συνεπληρώθη μάλιστα ἐπὶ τὸ ἐντατικώτερον τῇ ὑποδείξει αὐτῆς ταύτης τῆς Τουρκικῆς Κυβερνήσεως, παρείχετο ή δέουσα ἐλαστικότης ὥστε νά κατελήγομεν ἀμέσως εἰς τὴν ὑπογραφήν τοῦ συμφώνου τούτου, νά ἀφῆνόμεν δὲ τὴν ἐκτέλεσιν καὶ αὐτοῦ ὅπως καὶ τοῦ ἄλλου εἰς τὰς καλὰς σχέσεις, εἰς τὴν καλὴν πίστιν, εἰς τὴν καλὴν διαχείρισιν τῶν ὑπογεγραμμένων συμφωνιῶν ἀπὸ μέρους ἐκατέρας Κυβερνήσεως. Διότι, κύριοι, τί ἀξίζουσιν τὰ σύμφωνα ταῦτα; Τόσον τὸ Σύμφωνον περὶ τοῦ ὁποίου εἶπον εἰς ὑμᾶς, ὅσον καὶ ή Συμφωνία ή ἐμπορικὴ, ή προξενικὴ καὶ ή τῆς ἐγκαταστάσεως; Ὅχι τὸ εἶπω ἀμέσως ἀλλὰ πρὸ αὐτοῦ ἀς μοῦ ἐπιτραπῇ νά σᾶς ἀσφαλίσω ἐπ' ὀλίγον διὰ τὸ περιεχόμενον τῆς διυτέρας ταύτης Συμφωνίας. Ἐλέχθη, κύριοι, ὅτι ή Τουρκία εἰσάγει πολὺ περισσότερα προϊόντα εἰς τὴν Ἑλλάδα ἀπὸ ὅσα ή Ἑλλάς εἰσάγει εἰς τὴν Τουρκίαν. Καὶ τὸ πρᾶγμα εἶναι ἀπολύτως ἀκριβές, ἀλλὰ πρέπει νά σημειώσω ὅτι ἐκ τῶν εἰσάγομένων προϊόντων τὰ πλεῖστα, πλεόν τῶν 3/4, ἀποτελοῦσι πρῶτας ὕλας ή ἄλλα εἶδη ἀπαραιτήτως ἀναγκαῖα διὰ τὴν Ἑλλάδα. Θὰ ἦτο ἠναγκασμένη ή Ἑλλάς νά προμηθευθῇ ταῦτα ἀλλαχόθεν καὶ ἴσως μὲ ἀκριβοτέρας τιμὰς διὰ τινὰ, ἀσφαλῶς δὲ μὲ ἀκριβοτέρας τιμὰς δι' ἄλλα, ὅπως διὰ τὰ ἔρια ή δι' ἄλλας πρῶτας ὕλας καταλλήλους διὰ τὴν βιομηχανίαν μας. Καὶ κατὰ πᾶσαν πιθανότητα θὰ τὰ ἐπομηθεύτο ἐξ ὁμοῦν χωρῶν, ἐπ' ὅσον παράγουν τοιαῦτα, τινῶν εἰδῶν ὅμως μὴ παρχαυμένων εἰς τὰς γειτονικάς χώ-

ρας, ή προμήθεια θὰ ἐγένετο κατ' ἀνάγκην ἐκ Τουρκίας διὰ τοῦ διαμετακομιστικοῦ ἐμπορίου, συνεπῶς χωρὶς ή Τουρκία νά ὑποστῇ ἐλάττωσιν τῆς ἐξαγωγῆς αὐτῆς. Εἰς ἀντάλλαγμα τῆς ἐκ Τουρκίας εἰσαγωγῆς ἐμερμηνήσαμεν κατὰ τὸ δυνατόν καὶ ἐπετύχομεν ἐλάττωσιν τῶν δασμῶν τοῦ Τουρκικοῦ δασμολογίου διὰ 37 εἶδη διὰ τὰ ὅποια ἀνοίγει μεγίστη ἐλπίς ὅτι ή Ἑλληνικὴ βιομηχανία, έν τῇ ἐκπνοῇ αὐτῆς καὶ μετὴν πλεονεκτικὴν ἐκ τῆς γειτονίας θέσιν, θὰ δυνηθῇ νά συναγωνισθῇ πρὸς ἄλλας ξένας. Αἱ συμβάσεις ἐγκαταστάσεων καὶ προξενικαὶ εἶναι συμφωνίαι αἵτινες δίδουσι κατὰ τὰς διεθνεῖς ἀρχὰς, αἵτινες κρατοῦσιν ἀπανταχοῦ σήμερον τὸ δικαίωμα εἰς τὸν ἡμεδαπὸν, ἐγκαθιστάμενον έν τῇ ἐτέρᾳ χώρᾳ νά ἐργάζεται, ν' ἀποκτᾷ κινήτὰ ή ἀκίνητα, νά παρίσταται ἐπὶ Δικαστηρίῳ ἄνευ ἐγγυήσεως, ὑπὸ τὸν ὅρον τοῦ σεθασμοῦ τῶν ἐγχωρίων νόμων. Βεβαίως οἱ νόμοι οὗτοι δύνανται νά εἰσαγάγουν διακρίσεις ὑπὲρ μόνον τῶν γηγενῶν, ἀλλὰ διὰ τῆς ὑπὸ τὴν ψῆφον ὑμῶν συμφωνίας ἐξηραλίσθη ὅτι ή μεταχειρίσις τῶν Ἑλλήνων ἐν Τουρκίᾳ θὰ εἶναι καὶ ἀπὸ φορολογικῆς καὶ ἀπὸ πάσης ἄλλης ἀπόψεως ὁμοία πρὸς τὴν τοῖς ἰθαγενεῶς, καὶ ὅτι ἐάν οἱ ἐγγήριοι νόμοι ήβελον κάμει ἐξαιρέσιν δυσμενῇ διὰ τοὺς ἀλλοδαπούς, ὁ Ἑλλήν θὰ ἐτύγχανε τῆς μεταχειρίσεως ἐκείνης, τῆς ὁποίας θὰ ἐτύγχανε καὶ πᾶς ὑπήκοος μεγάλης Δυνάμεως.

Ἡκούσθησαν διαμαρτυραὶ τινὲς ὅτι δέν ἐξηραλίσθη διὰ τῆς ἐμπορικῆς Συμφωνίας ή ἀκτοπλοία. Καθυτέρα ἔρευνα τοῦ ζητήματος θὰ ἐπειθὲν ὅτι τοῦτο θὰ ἀπέβαινε εἰς βλάβην τῆς Ἑλλάδος διότι δέν ἦτο φυσικόν, ἦτον ἀπολύτως ἀδύνατον, ή τοῦλάχιστον θὰ ἦτο αὐθαδὲς νά ζητήσῃ τις ὅπως, προνομικῶς τὰ Ἑλληνικὰ πλοῖα ἀκτοπλοῦσιν εἰς τὰ Τουρκικὰ πελάγια, τὰ δὲ Τουρκικὰ πλοῖα μὴ ἀκτοπλοῦσιν εἰς τὰ Ἑλληνικὰ. Ἡ Σύμβασις θὰ ἦτο κατ' ἀνάγκην ἀμφομερῆς. ἐάν δὲ ἐδίδομεν τὸ δικαίωμα τῆς ἀκτοπλοίας εἰς τὰ πελάγια τῆς Ἑλλάδος εἰς Τουρκικὰ πλοῖα, εἶναι πρόδηλον ὅτι θὰ ἡμεῖς ὑποχρεωμένοι νά παρὰσχῶμεν, δυνάμει τῆς ρήτηρας τοῦ μάλ-λον εὐνοουμένου Κράτους, εἰς ὅλα τὰ ἄλλα Κράτη τὸ δικαίωμα τοῦτο. Γνωρίζετε δὲ ὅτι ὑπῆρχε τὸ δικαίωμα τοῦτο ἐπὶ μακρὰν σειρὰν ἐτῶν, καὶ ὅτι οἱ ἀλληλοδιδάχοι Ἑλληνικὰ Κυβερνήσεις ἐπάλασσαν ἐπὶ μακρὸν, ὅπως ἀπαλλάξωσι τὴν Ἑλληνικὴν ναυτιλίαν ἀπὸ τῶν λίαν ἐπιζήμιων αὐτῶν κλοίων. Θὰ ἦτο λοιπὸν εὐχέρεια φαινομενικοῦ καὶ προσωρινοῦ μόνον κέρδους, ἀπώλεια ὅμως ἐνός κεκτημένου εὐεργετήματος διὰ τὴν Ἑλληνικὴν ἀκτοπλοίαν ή ὁποία ἄλλοτε ἐπὶ σειρὰν δεκάδων ἐτῶν ἐπιέζετο ἀπὸ τὸν λίαν ἐπιβλαβὴ δι' αὐτὴν συναγωνισμόν ξένων ἀκτοπλοίων. Δὲν θέλω ἀπὸ τοῦδε νά προεξοφλήσω τὰς συζητήσεις δι' ἄλλην τινὰ κατηγορίαν, ὅτι δηλαδὴ δέν ἐπετεύχθη ή τριποποίησις τῆς συνθήκης τῆς Λωζάνης, ὅπως οἱ ἐξωσθέντες Τούρκοι ή Ἑλληνες ἐξ ἐκατέρου τῶν Κρατῶν δύνανται νά ἐπανεῖλθωσιν ἐκεῖ, διότι ήβελον, οὔτε πολὺ οὔτε ὀλίγον, ή πλήρης κατάρχησις τῆς διττῆς ἐκείνης διατάξεως τῆς συμφωνίας τῆς Λωζάνης, δυνάμει τῆς ὁποίας ή ἐπάνοδος τῶν προσφύγων δύναται νά γίνῃ, ἐάν αἱ ἐνδιαφερόμεναι Κυβερνήσεις ήβελον ἐπιτρέψει τοῦτο. Ὅσον δὲ ἀφορᾷ τὰς προξενικάς ἐγκαταστάσεις, ἐπίσης ἐξασφαλίζεται τὴν Ἑλλάδα ή λειτουργία κατὰ τὰ διεθνή νόμιμα καὶ ή ρήτρα τοῦ μάλλον εὐνοουμένου Κράτους.

Καὶ ἐπαναλαμβάνω: Τί ἀξίζουσιν τὰ σύμφωνα ταῦτα; οἱ ἐρασταὶ ἀμφιβολίαν θὰ εὕρουν βεβαίως ὅτι τὰ σύμφωνα εἶναι κενά, παρέχουν κενά, παρουσιάζουν κενά, ὅτι τὰ σύμφωνα παρέχουν τὴν δυνατότητα τῆς περιγραφῆς τῶν συμπεριφορῶν. Οὐδεὶς δύναται νά εἴπῃ ὅτι ὑπάρχει διεθνὲς σύμφωνον εἰς ὅλον τὸν κόσμον τὸ ὁποῖον νά μὴ δύναται νά παραβιασθῇ. Ναι, παντὸς συμφώνου καὶ ή περιγραφὴ καὶ ή παραβίασις εἶναι δυνατόν. Δὲν ὑπάρχει δυστυχῶς διὰ τὴν ἀνθρωπότητα μέχρι τοῦδε μία δυνάμις ὀργανωμένη ή ὁποία ἀναγκαστικῶς νά

επιβάλλει την εκτέλεσιν των συμφώνων. Τὰ σύμφωνα ἀξίζουν ὅ,τι ἀξίζει ἡ ἀνάγκη ἢ ὑπαγορεύσασα αὐτά, ὅτι ἀξίζει ἡ συνειδησις τῆς ἀνάγκης τῆς διατηρήσεως τῶν σχέσεων τὰς ὁποίας διετύπωσαν τὰ σύμφωνα, ἡ συντήρησις τοῦ φιλικοῦ πνεύματος τοῦ κινήσαντος τοὺς συμβληθέντας πρὸς σύναψιν αὐτῶν, ἀλλὰ πρὸ πάντων ἀξίζουν τὰ σύμφωνα, ὅ,τι ἀξίζει ἡ ἡθική, ἡ χρηστή, ἡ σφύρων, ἡ νουεχῆς διαχειρίσις αὐτῶν ἐκ μέρους τῶν κυβερνώντων ἐκάτερον τῶν Κρατῶν (χειροκροτήματα). Εἶδομεν, Κύριοι, κατὰ τὸν μέγαν πόλεμον Κράτη συνδεόμενα διὰ συμμαχιῶν νὰ τάσσονται εἰς ἀντίθετα στρατόπεδα. Εἶχον σύμφωνα σαφῆ, ρητὰ ἐκεῖνα τὰ Κράτη! Εἶδομεν ἀκόμη μετὰ τὸν πόλεμον, ὅταν τὸ εἰρηνικὸν πνεῦμα ἤρχισεν νὰ ἐπικρατῇ, σύμφωνα συνημένα μεταξὺ λαῶν, μεταξὺ τῶν ὁποίων δὲν εἶχον ἐξομαλυνθῇ, ὅπως ἔπρεπε πρότερον αἱ ἐριδὲς αἱ οἰκονομικαί, παρὰ τοῖς ὁποίοις δὲν ὑπῆρχεν ἐμπεδωμένη ἡ συνειδησις ὅτι ἡ συνεργασία εἶναι μία ἀνάγκη ἀναπόφευκτος, εἶδομεν, λέγω, τὰ σύμφωνα ταῦτα νὰ καταρρακκύνονται! ὑπὸ φανεράν ἢ συγκεκαλυμμένην ἐχθρότητα. Νομίζω δὲ Κύριοι, ὅτι οἱ πολιτικοὶ ἄνδρες, οἵτινες συνάπτουσι φιλίας σύμφωνα, χωρὶς νὰ εἶναι πεπεισμένοι ὅτι τὰ σύμφωνα ταῦτα ἀναποκρίνονται εἰς τὴν πραγματικὴν ψυχικὴν κατάστασιν τῶν λαῶν, εἰς πλήρη συνειδητὴν τῶν ἀμοιβαίων ἀναγκῶν τῶν λαῶν, τῶν συνθηκῶν ζωῆς καὶ δράσεως τῶν λαῶν, δὲν διαπράττουν ἀπλῶς μίαν εἰκονικότητα ψευδῆ, ἀλλὰ ἔτι περαιτέρω, διαπράττουν ἐν θαύματι ἐγκλημα κατὰ τοῦ γενικοῦ, τοῦ διεθνοῦς πνεύματος τῆς δικαιοσύνης, κατὰ τῶν εἰρηνικῶν ἰδανικῶν τῆς ἀνθρωπότητος, διότι ἐξευτελίζουν τὸ μόνον μέσον, εἰς τὸ ὅποιον σήμερον ἡ σκληρότητα δοκιμασθεῖσα ἀνθρωπίνῃ ψυχῇ μετὰ τὰς συμφορὰς τοῦ πολέμου ἔχει ἐναποθέσῃ ὅλας τὰς ἐλπίδας της, ὁλοκλήρως τὴν ἐμπιστοσύνην ὅτι θὰ ἴδῃ καλυτέρας ἡμέρας (χειροκροτήματα).

Τὸ πνεῦμα λοιπὸν ζωογονεῖ, τὸ γράμμα εἶνε νεκρὸν. Τὸ πνεῦμα! Τὸ πνεῦμα τὸ τοπικόν, καὶ τὸ πνεῦμα τὸ γενικόν ἐμπνέει τοὺς πολιτικούς ἄνδρας, ἐμπνέει καὶ τὰς τοπικὰς αὐτῶν σχέσεις. Ἡ ἀτμοσφαῖρα τοῦ κόσμου ὅλη εἰρηνικὴ δὲν ἐπιτρέπει εὐκόλως τὰς παρεκτροπὰς κατὰ τὰς μεθόδους τοῦ παρελθόντος. Τὸ πνεῦμα τῆς εἰρήνης τὸ γενικόν, ὑπάρχει ὅσον δῆποτε καὶ ἂν σαρκάζων αὐτὸ οἱ πυρρῶνιστῆ. Τίς δύναται νὰ παρίδῃ σήμερον ὅτι, ὀλιγότερον ἢ περισσότερον, ἡ εἰρηνοποιὸς ἐστὶ τῆς Κ.Τ.Ε. ἀκτινοβολεῖ κατὰ τρόπον ἐπηρεάζοντα οὐσιωδῶς καὶ ὅσους δὲν ἀπέβαλον ἀκόμη τὰς ἐξεις καὶ τὰς συνηθείας τοῦ παρελθόντος; Τίς δύναται νὰ παρίδῃ μετὰ τὸ μάθημα, τὸ τόσον ἀκριβῶς πληρωθὲν εἰς ἐκατομμύρια ψυχῶν, εἰς δισεκατομμύρια χρημάτων, εἰς ὁδύνας καὶ στερήσεις, τὰς ὁποίας ὑφίσταται καὶ ἡ παρούσα γενεὰ καὶ τίς οἶδε πόσαι ἄλλαι γενεαὶ θὰ ὑφίστανται, τίς δύναται νὰ παρίδῃ ὅτι ἀντὶ τὰ Κράτη καὶ αἱ Κυβερνήσεις καὶ οἱ λαοὶ νὰ συζητῶντες ἄλλοτε περὶ πολέμου συζητοῦν μόνον περὶ μεθόδων εἰρήνης καὶ περὶ τοῦ δυνατοῦ ἀσφαλεστέρου τρόπου, ὅπως, ἐκρίζουμένων τῶν παλαιῶν συνθηκῶν, δυνήθῃ νὰ παγιωθῇ μία κατάσταση εἰρηνικὴ διὰ τὴν ἀνθρωπότητα; Τίς δύναται νὰ παρίδῃ, κύριοι, ὅτι ἡ ἰδέα τῆς δικαιοσύνης καὶ τῆς διεθνοῦς δικαιοσύνης ἀκμάζει γενικῶς καὶ προκόπτει καὶ ὅτι ἀδιακόπως τὰ Κράτη συνδέονται διὰ τοιούτων συμφωνιῶν; Καὶ τίς δύναται νὰ παρίδῃ ὅτι εἰς διατησίαν ὑπάγουσι σήμερον Κράτη μεγάλα, τινὰς διαφορὰς, τὰς ὁποίας ἄλλοτε δὲν θὰ ἐδέχοντο νὰ συζητήσων καὶ ἵνα ὑπαγάγουν ὑπὸ διατησίαν; Καὶ βεβαίως, ἀναμνησθεῖς εἰς τὸν μέγαν πόλεμον ὁ Νέος Κόσμος ἔδωκε μεγάλην ὠθησιν εἰς τὴν ἰδέαν ταύτην τῆς παγκοσμίου δικαιοσύνης. Μετ' εὐχαρίστου ἐκπλήξεως ἔμαθον ὅτι ὁ Καναδᾶς, ἔχων ὀρισμένην ἐδαφικὴν διαφορὰν πρὸς τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας τῆς Ἀμερικῆς, ἐδέχθη νὰ υπαγάγῃ αὐτὴν ὑπὸ θέσιν εἰς διατησίαν. Ἀποτέλεσμα δὲ τῆς διατησίας, τὸ ὅποιον ἐξ ὁλοκλήρου ἐσεβάσθη ὁ Καναδᾶς, — ὑπῆρξεν ὅτι ἀπώλεσεν ἑκτασιν γῆς ἱσπὴν πρὸς τὴν Ἰταλίαν. Ἀλλοτε διὰ πλέθρα τινὰ γῆς ἐγένοντο

πόλεμοι. Δὲν εἶναι τοῦτο μία πρόοδος καταπληκτικὴ; Δὲν εἶναι ἀπόδειξις ὅτι τείνει νὰ βασιλεύσῃ ἐν πνεύμα γενικῶν εἰρηνικῶν, τὸ ὅποιον δὲν εἶναι δυνατόν παρὰ νὰ ἐπηρεάσῃ καὶ τὰ τοπικὰ ἀκόμη ζητήματα; Ἀλλὰ μήπως, συγκρινομένη πρὸς τὸ ναυάγιον τῶν ἀποπειρῶν, τὰς ὁποίας ἡ Μεγάλη Βρετανία διὰ τοῦ Λόρδου Χάλνταϊν ἄλλοτε εἶχεν ἐπανειλημμένως κάμει παρὰ τῇ Γερμανικῇ Ἀυτοκρατορίᾳ πρὸ τοῦ πολέμου, ὅπως ἐπιτευχθῇ ὁ περιορισμὸς τῆς ἀμύλλης τῶν ἐξοπλισμῶν, ἡ συμφωνία ἡ ὁποία ἐσχάτως ἐπετεύχθη περὶ περιορισμῶν τῶν ἐξοπλισμῶν μεταξὺ τῶν τριῶν μεγάλων δυνάμεων, μήπως καὶ αὕτη δὲν εἶναι ἐν τρανὸν σημεῖον τῶν νέων καιρῶν καὶ τοῦ νέου εἰρηνικοῦ γενικοῦ πνεύματος. Καὶ ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι μία πρόσθετος ἀλλὰ μεγίστη ἐγγύησις διὰ τὴν διαῆσιν τῶν λαῶν, ὅπως ζήσουν ὅχι ἐν σπαραγμῷ ἀλλ' ἐν εἰρηνικῇ συνεργασίᾳ, εἶναι ἡ κατάλυσις τῶν δεσποτικῶν κληρονομικῶν μοναρχιῶν καὶ ἡ ἐξάπλωσις ἀπανταχοῦ τῆς γῆς τοῦ δημοκρατικοῦ πνεύματος; Πόσους πολέμους δὲν εἶδομεν εἰς τὸ παρελθὸν γενομένους μόνον καὶ μόνον διότι εἰς τύραννος, ἀπόλυτος Κυβερνήτης δυνάμενος νὰ διαθέσῃ τὴν τύχην τῶν λαῶν, ἦτις συνέπεσεν ἐκ τῆς μοίρας νὰ εἶναι ἐμπεπιστευμένη εἰς αὐτὸν, ἔκρινε κατὰ τὸν ἄλφα ἢ βῆτα τρόπον ἐγωιστικόν, αὐταρχικόν μίαν διαφορὰν διεθνῇ καὶ ὥθει τὸν λαόν του πρὸς σφαγὴν, πρὸς ἐρήμωσιν, πρὸς δυστυχίαν καὶ πρὸς στερήσεις τὰς ὁποίας ἐπλήρωνε καὶ ἡ γενεὰ του καὶ αἱ μεταγενέστεραι γενεαί; Μοῦ ἔκαμε πολλὴν ἐντύπωσιν, Κύριοι, ὅτι κατὰ τὴν τελευταίαν συνέλευσιν τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν ἐν τῇ Ἐπιτροπῇ τῶν Μειονοτήτων, ὁ διακεκριμένος Ἀγγλος βουλευτὴς Μπῶξτον, Πρόεδρος τοῦ Βαλκανικοῦ Κομιτάτου, ὁμιλῶν διὰ τὸ ζήτημα τῶν μειονοτήτων, τὸ τόσον ἐριζόμενον, ἐδήλωσεν ὅτι τὸ κόμμα τὸ ὅποιον κυβερνᾷ σήμερον τὴν Ἀγγλίαν, ἔχει τὴν συνειδησιν ὅτι τὰ οἰκονομικὰ ζητήματα προπορεύονται τῶν ἄλλων καὶ θεωροῦνται ἐφεξῆς δευτερεύοντα τὰ ζητήματα τῶν ἐθνικοτήτων. Δὲν εἶναι ἀκόμη μία ἀπόδειξις μεταξὺ τῶν πολλῶν ὅτι τὸ πνεῦμα τῆς φιλικῆς διευθετήσεως τῶν διενέξεων καὶ τῆς ἀπομακρύνσεως τοῦ πολέμου ἐπικρατεῖ εἰς ὅλον τὸν κόσμον, αὐτὸ τοῦτο τὸ Σύμφωνον τοῦ Λοκάρνο; Καὶ δὲν ἀποδεικνύει τὸ αὐτὸ τὸ Σύμφωνον τῶν Παρισίων, τὸ ὅποιον ὑπέγραψαν καὶ ἐκεῖνα ἀκόμη τὰ Κράτη τὰ ὅποια δὲν ἀνῆκον εἰς τὴν Κ.Τ.Ε.; Ρητὴ καταδικὴ τοῦ πολέμου ὡς μέσον ἐπιλύσεως διεθνῶν διαφορῶν διακηρυχθεῖσα ἀπὸ ὅλων τῶν πεπολιτισμένων κόσμων. Τίς δύναται νὰ ἀμφισβητήσῃ τὴν κολοσιανὴν θαυρότητα αὐτοῦ ἐπὶ τὴν μόρφωσιν τῆς παγκοσμίου δημοσίας γνώμης; Δὲν δύναται τις ἐντεῦθεν νὰ συναγάγῃ ὅτι ὑπάρχει μία μεγίστη ἐλπίς ὅτι εἰς τὸ μέλλον οἱ πόλεμοι θὰ ἀποφεύγωνται, ὅτι ἂν βασιλεύσῃ εἰρήνη ἐπὶ τῆς γῆς; Ἀγνοοῦν βεβαίως πότε ἀκριβῶς. Ἡ ἰδική μου πεποιθήσις εἶναι ὅτι ἡ ἡμέρα αὕτη δὲν θὰ βραδύνῃ πάρα πολὺ. Ἡ ἰδική μου πεποίθησις εἶναι ὅτι μίαν ἡμέραν, μετὰ μακρὰ βεβαίως ἔτη, οἱ ἀπόγονοι ἡμῶν, ὁμιλοῦντες περὶ ἡμῶν δὲν θὰ κάμουν μεγάλην διάκρισιν τῶν σημερινῶν γενεῶν, ὁλοκλήρως τοῦ κόσμου, ἀπὸ τοὺς πρωτογενεῖς ἀνθρώπους, οἱ ὅποιοι ἐκτύπων ἀλλήλους διὰ ροπαλῶν ἢ μᾶλλον θὰ κάμουν μόνον τὴν διάκρισιν ὅτι αἱ σημεριναὶ γενεαὶ κατεχράσθησαν τὴν προόδον τῆς ἐπιστήμης ὥστε νὰ ἔχουν εὖρην πλέον περιτεχνημένα καὶ ἐπιτήδεια μέσα διὰ τὴν ἐξόντωσιν ἀλλήλων. Θὰ ἔλθῃ, νομίζω, ἡμέρα, δὲν γνωρίζω πότε, κατὰ τὴν ὁποίαν οἱ ζῶντες ἐπὶ τοῦ πλανήτου τούτου θὰ θεωρήσων ὅλας τὰς γενεὰς τὰς παρελθούσας, ὡς γενεὰς ἀγρίων καὶ παραφρῶνων ζώων ἐν εἰς κατάστασιν ἀλλήλων ἐξουδετέρωσης ἢ προπαρασκευῶν πρὸς τοιαύτην κατάστασιν, ἐν μέσῳ τῆς ὁποίας αἱ εἰρηνικαὶ περίοδοι, δὲν ἀποτελοῦν παρὰ μόνον λούτσιντα ἰντερβάλλα διατιθέμενα διὰ τὰν ἐπούλωσιν τῶν πληγῶν, τὰς ὁποίας αἱ βήξεις πολλάκις ἄνευ οὐδεμιᾶς σοβαρᾶς αἰτίας, εἶχον παραγάγει. Ἀλλὰ δὲν πρέπει κανεὶς νὰ παρακολουθήσῃ τὸ ὄνειρον τοῦτο ἢ νὰ ἐπηρεασθῇ ὑπερμέτρως ἀπὸ αὐτοῦ. Ἐν πάσῃ περιπτώσει οὐδεὶς δύναται νὰ φιλονεικήσῃ ὅτι τὸ πνεῦμα, τὸ ὅποιον διέπει τὰ σύμφωνα, τὰ ὁποία ὑπεγράφησαν ἐν Ἀγκύρᾳ εἶνε μία μεγάλη ἐγγύησις περὶ τῆς τηρή-

σεως αὐτῶν. Καὶ ἐντεῦθεν μὲν γνωρίζομεν καὶ ἐκ τῶν δηλώσεων τῶν Ἀρχηγῶν τῶν Κομμάτων συμφωνούντων εἰς τὰς βασικὰς κατευθύνσεις, παρὰ τὰς ἐπιφυλάξεις περὶ τῆς διαδικασίας καὶ περὶ τῆς διαχειρίσεως τοῦ ζητήματος, γνωρίζομεν ἐξ ἐκδηλώσεων τῆς κοινῆς γνώμης, καὶ τοῦ λαοῦ ὅτι ὑπάρχει πλήρης ἡ συναίσθησις περὶ τῆς ὁμοφροσύνης καὶ τῆς ἀνάγκης τῆς συμφωνίας μετὰ τῆς ὁμόρου ἐπικρατείας. Ἐκεῖ δὲ ὅχι μόνον αἱ ἐκδηλώσεις τῶν ἐκλεκτῶν τοῦ λαοῦ καὶ τῆς κοινῆς γνώμης γενικῶς, ἀλλὰ καὶ αἱ συνομιλίαι, τὰς ὁποίας ὁ ἀξιότιμος Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐγὼ ἐλάθομεν μετὰ τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῶν Ἐξωτερικῶν τῆς Τουρκίας μετὰ τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ καὶ μετὰ τοῦ ἀξιότιμου Προέδρου τῆς Τουρκικῆς Δημοκρατίας δὲν ἀφῆκαν εἰς ἡμᾶς τοῦλάχιστον, καὶ παραμικρὰν ἀμφιβολίαν ὅτι κατενοήθη καὶ ἐκείθεν πλήρως καὶ εἶναι ἐπιθυμητὴ κατὰ πάντα ἡ λήθη τοῦ παρελθόντος καὶ ἡ στενὴ οἰκονομικὴ συνεργασία ἐν τῷ μέλλοντι. Διὰ τοῦτο τὸ παρὸν Σύμφωνον δὲν ἐθεώρησα ἀπλῶς παρόμοιον πρὸς τὰ Σύμφωνα, τὰ μέχρι τοῦδε υπογεγραμμένα. Ἐδῶσα εἰς αὐτὸ τὴν ὀνομασίαν τοῦ ἐνεργητικοῦ συμφώνου, Συμφώνου τείνοντος εἰς ἐξέλιξιν εὐεργετικὴν τῆς συνεννοήσεως μεταξὺ τῶν δύο λαῶν σὺν τῷ χρόνῳ καὶ εἰς ἐξάπλωσιν τοῦ παρ' αὐτοῖς κρατούντος φιλικοῦ πνεύματος πρὸς πάσας τὰς ὁμοῦς χώρας, ἵνα κατορθωθῇ καὶ ἐπιτευχθῇ ἡ γενικωτέρα συνεννόησις, διὰ τὴν ὁποίαν, ἀνεπιτήδευτος μὲν ζωνοτάτα δὲ καὶ μετὰ πεποιθήσεως ἐργάζονται μετὰ ζήσεως διακεκριμένον πολιτευτὰ καὶ τῆς ἡμετέρας χώρας καὶ ἄλλων χωρῶν πρὸς πραγματοποίησιν αὐτῆς. Εἶναι Σύμφωνον, ὡς τὸ ὠνόμασεν ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως δυνάμικόν, καὶ οὐχὶ ἀπλῶς στατικόν. Ὁφείλω μάλιστα νὰ εἶπω ὅτι καὶ ὁ ἀρχηγὸς ἐνός τότε κόμματος τῆς ἀντιπολιτευσεως ἰδιαίτερας μικρᾶς πολιτικῆς μερίδος, συμπαρταίνων πρὸς τὴν Κυβέρνησιν, ὁ Φετχῆ βέης καὶ ἄλλοι τινὲς πολιτευτὰ, οἵτινες μέ τινας ἐπιφυλάξεις πρότερον προσέβλεπον εἰς τὴν συνενόησιν πρὸς τὴν Ἑλλάδα, ἐξεδήλωσαν ἐλκρινῶς ἐν Ἀγκύρᾳ πλήρως τὴν ἐπικρότησιν αὐτῶν διὰ τὰ γενόμενα. Καὶ εἶναι προφανές, κύριοι, ὅτι ὑπάρχει μία συναίσθησις ταυτότητος, κοινότητος πολιτικῶν καὶ οἰκονομικῶν συμφερόντων. Ἀφ' ἧς ἡ Τουρκία ἀποτελεῖ ἐθνικὸν Κράτος καὶ ἀφ' ἧς ὁ λαὸς αὐτῆς δὲν εἶναι πλέον εἰς πυρὴν ὑποδουλώσεως ξένων λαῶν καὶ ἕνα ὄργανον τυραννικῆς ἐπικρατείας μιᾶς δεσποτικῆς ὀθωμανικῆς αὐτοκρατορίας, ἀφ' ἧς ἐξ ἄλλου ἡ ἀπὸ τοῦ 1912 πολιτικῆς Ἑλλάδος — μετὰ τὰς διαφορὰς αὐτῆς εὐτυχεῖς καὶ ἀτυχεῖς περιπετείας ἐπέφερε τὴν συγκέντρωσιν σχεδὸν τοῦ ὅλου ἀριθμοῦ τῶν ἐγγύς διεσπαρμένων τέκνων αὐτῆς ἐντὸς ὁρίσμων ὁρίων, ἀφ' ἧς ἀμφότερα τὰ Κράτη ἀναγνωρίζουσι τὰς συνθηκὰς καὶ δὲν διατηροῦσι καμμίαν ἐπιφύλαξιν πρὸς ἑαυτὸν ἀνὰ τίναν αὐτῶν, εἶναι πρόδηλον ὅτι ἡ εὐχέρεια πρὸς συνεννόησιν ἀποδίδει μεγάλην. Ἡ συνεννόησις αὕτη καθίσταται ἔτι μᾶλλον δυνατή, καθόσον σπανίως ἐν τῇ ἱστορίᾳ δύο λαοὶ διεσέδυσαν ὁ εἰς ἐντὸς τοῦ ἄλλου, συνειργάσθησαν, συνέπραξαν, συνεπάθησαν καὶ κατενοήθησαν, ὅτε μὲν ἐν εἰρήνῃ ὅτε δὲ ἐν ἐρίῳ, ὅπως ὁ τουρκικὸς καὶ ὁ ἐλληνικὸς λαός. Δὲν γνωρίζω, ἐγὼ τοῦλάχιστον, παράδειγμα ἄλλο ἐν τῇ πολιτικῇ ἔθνογραφίᾳ τοῦ κόσμου, ὅμοιον πρὸς τὴν ἱστορίαν τῶν δύο τούτων λαῶν. Δύναται πρὸς τοῦτο εἰς εἶπω ὅτι ἐξετασθεῖσιν ἐπιμελῶς τῶν σχέσεων ἐκατέρων τῶν Κρατῶν πρὸς τὰς λοιπὰς δυνάμεις, μὴς πρὸς μίαν, μεγάλας καὶ μικροτέρας, δὲν εὐρήθῃ κανὲν σημεῖον, εἰς τὸ ὅποιον τὰ συμφέροντα τῶν δύο Κρατῶν τὰ εἰρηνικὰ νὰ δύνανται νὰ εἶναι ὅχι ἀπλῶς ἀντίθετα, ὅχι διςτάμενα, ἀλλὰ ἀφιστάμενα, καὶ ἀπ' ἀλλήλων. Ἐὰν εἰς τὴν ἀνωπότητα ἐπεφυλλάσσοτο μία ἐπὶ σκληροτάτῃ δοκιμασία, μία συμφορὰ, κατὰστροφὴ πολιτικὴ, ἐὰν τὰ δεινὰ παθήματα δὲν ἐγίναν μαθήματα, ἐὰν ὅλοι οἱ ἐπὶ ἡμῶν ἦθελον ἐμπλακθῇ εἰς τὴν δίνην τοιαύτης καταστροφῆς, δύναται τις νὰ εἴπῃ, ἐφ' ὅσον αἱ σημεριναὶ τοῦλάχιστον περιστάσεις τοῦ ἐπιτρέπουσι νὰ προβλέπῃ, ὅτι οὔτε ἡμεῖς οὔτε ἡ Τουρκικὴ Ἐπικράτεια ἔχομεν τὸ συμφέρον νὰ ἀναμειχθῶμεν εἰς μίαν νέαν ἀνθρωποσφαγὴν. Οἰκονομικῶς ἐξ ἄλλου ὑπάρχει ἀρμονία συμπε-

ρόντων. Διότι οἱ δύο λαοὶ δύνανται νὰ συμπληρώσουν ἀλλήλους ἂν οἷς ὑπερέχει ὡς γεωργός, ὁ ἕτερος εἶναι ἰκανώτατος ὡς ἔμπορος, ὡς ναυτίλος, καὶ ὡς βιομήχανος. Ἀπὸ ἀπόψεως πολιτευματος, ἀποτέλεσμα τῆς ἐγκαθιδρύσεως τοῦ δημοκρατικοῦ πολιτεύματος εἶναι ὅτι διὰ τοὺς δύο λαοὺς δὲν ὑπάρχουν οἱ κίνδυνοι τοὺς ὁποίους συνήθως παρουσιάζουν αἱ προσταθῆναι τῶν ἡγεμονευόντων οἰκῶν ἢ αἱ αὐθαρεσίαι τῶν ἀρχηγῶν τῶν. Τὰ πάντα λοιπὸν τείνουσι νὰ ἐδραιώσωσι τὴν πεποιθῆσιν ὅτι αἱ ἐκδηλώσεις αἱ ὁποιαὶ ἐγένοντο ἐκατέρωθεν τοῦ κρατούντος πνεύματος τῆς συναίσθησεως τῆς χρησιμότητος, τῆς ὠφελιμότητος τῶν συναφθέντων συμφώνων, δὲν εἶναι ἐκδηλώσεις ἀκαίρου καὶ ἀκράτου ἐνθουσιασμοῦ ἐπιπολαίου, ἀλλὰ ἀπόρροια πεποιθήσεων, τὰς ὁποίας ὁκτὼ ἐτῶν ὁλοκλήρως συζητήσεως λεπτομερεῖς ἐνεσφῆνισαν εἰς τὴν ψυχὴν καὶ τὴν διάνοιαν καὶ τῶν κυβερνουσῶν τάξεων καὶ τῶν ἐνδιαφερομένων λαῶν. Θέλετε ἕνα ἀκόμη σημεῖον τῆς ἐκδηλώσεως τῆς φιλειρηνικῆς ταύτης πεποιθήσεως ἀμφοτέρων καὶ τῆς εὐκρινείας αὐτῆς; Ἐπρωτάθῃ εἰς ἡμᾶς κατὰ τὴν ἀποθίβασιν εἰς Κωνσταντινούπολιν νὰ ἐξέλθωμεν εἰς τὸ Χαϊδάρ-πασσᾶ. Ἀντεπροτείνωμεν νὰ ἀποθιβασθῶμεν εἰς Ἰσμίτ. Μᾶς ἠρώτησαν διὰ τί ἔχομεν τὴν προτίμησιν ἐκείνην. Ἀπηντήσαμεν ὅτι δὲν ἐπιθυμοῦμεν νὰ ὑπάρξῃ τὴν προτελευταίαν στιγμὴν τῆς υπογραφῆς τῶν συμφώνων οἰονδήποτε φαινόμενον δυνάμενον νὰ δώσῃ λαθὴν εἰς παρεξηγήσεις ἢ καὶ ἐπιπολαίους ἐπικρίσεις, προσερχομένας ἀπὸ θερμοαίμων ἐγκεφάλους. Καὶ εἶπομεν ὅτι, ὡς κατῆκον ὅθ' ἤτο ἐνὸς καθολικοῦ Πρωθυπουργοῦ μεταβαλλόντος εἰς Ρώμην καὶ ἐνδοῦ τὰ σέδη του εἰς τὸν ἀρχηγὸν τῆς πίστεως αὐτοῦ, καθῆκον καὶ ἰδικόν μας θὰ ἦτο, τοῦ ὁποίου ἡ παράλειψις θὰ ἐπροξένοι μίαν δυσάρεστον ἐντύπωσιν παρὰ τῇ δημοσίᾳ γνώμῃ, θὰ ἐπικραίνε καὶ ἡμᾶς αὐτοὺς, νὰ υποβάλωμεν τὰ σέδη μας εἰς τὸν ἀρχηγὸν τῆς Ὀρθοδόξου Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας, ἀφοῦ θὰ ἀπεβιδάζομεθα ὀλίγα μόνον βήματα μακρὰν τῆς ἑδρας αὐτῆς. Ἀλλ' ἴσως τοῦτο θὰ προεκαλεῖ σχόλια ἢ ἐκδηλώσεις ἀπροσφόρους. Καὶ ἡ ἀπάντησις πρόθυμος, κατηγορηματικὴ, ὠθητικὴ πρὸς τὴν κατεύθυνσιν τὴν φιλικὴν ἐπῆλθε τάχιστα: δὲν ὑπάρχει κανὲν κώλυμα νὰ τὸ πράξετε, τοῦναντιον πρέπει νὰ τὸ πράξετε. Πρέπει νὰ ἀποδειχθῇ ὅτι ἡ φιλία, ἡ ὁποία θὰ μᾶς ἐνώσῃ εἶναι πραγματικὴ καὶ ὅτι δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἐπηρεασθῇ ἀπὸ ἀντιλήψεις καὶ ἰδεῶν, αἱ ὁποιαὶ ἀνήκουν πλέον εἰς τὰς παρελθούσας ὑποφίας καὶ τὰς ἐριστικὰς σχέσεις μεταξὺ τῶν δύο λαῶν. Καὶ εἰς τὴν ἐκδήλωσιν τὴν θερμὴν ἢ ὁποία ἐγίνεν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐκ μέρους τοῦ ὁμογενοῦς στοιχείου, προσετίθετο ἡ εὐκρινὴς ἐκδήλωσις τοῦ γηγενοῦς στοιχείου, ὅταν ὁ ἀξιότιμος Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐγὼ μετέδωκεν νὰ υποβάλωμεν τὰ σέδη μας εἰς τὴν Αὐτοῦ Παναγιώτητα τὸν Πατριάρχην. Καὶ χωρὶς νὰ μειωθῇ τὸ παράπαν, σύμφωνα ἄλλως τε καὶ μετὰ τὸ κρατοῦν νέον πνεῦμα, ἡ δύναμις καὶ ἡ ἐξουσία τῶν μικρῶν μειονοτήτων, αἵτινες ἀπέμειναν εἰς ἐκατέρωθεν τῶν χωρῶν, τοῦ νὰ διατηρήσων ἀλώδην καὶ ἀκεραίαν τὴν θρησκείαν αὐτῶν καὶ τὰς παραδόσεις των, τὴν γλῶσσαν αὐτῶν καὶ τὴν διδασκαλίαν της, συνεφωνήθη — καὶ ἐπροσπαθήσαμεν καὶ ὅθ' ἐπροσπαθήσωμεν νὰ ἐμπνεύσωμεν τὴν ἰδέαν ταύτην εἰς ἐκατέρωθεν τῶν μειονοτήτων — συνεφωνήθη ὅτι αἱ μειονότητες, ἐν τοιαύτῃ ζωῇ ἀνεξαρτησίᾳ καλλιέργειας, ἀνεξαρτησίᾳ παραδόσεων, ἀνεξαρτησίᾳ θρησκείας, θὰ εἶναι ἐν ταῦτῳ νομοταγεῖς πολῖται τοῦ Κράτους εἰς τὸ ὅποιον διαβιοῦσι, οὕτως ὥστε ἀντὶ νὰ εἶναι ἀφορμὴ ἐρδῶν, ὑπονομιῶν, ὑποψιῶν, ὅτι μέλλουν μίαν ἡμέραν νὰ χρησιμεύσουν ὡς μοχλοὶ διὰ τῶν ὁποίων θ' ἀνατιναχθῶν αἱ συνθήκαι, νὰ χρησιμεύσουν τοῦναντίον ὡς εἰς ἐπὶ πλέον δεσμός ἐγκάρδιος, τῆς συνεργασίας καὶ τῆς συνεννοήσεως μεταξὺ τῶν δύο χωρῶν. (Χειροκροτήματα).

Αὕτη εἶναι, κύριοι, ἡ νέα πολιτικὴ ἥτις χαράσσεται μετὰ τῶν δύο ὁμόρων χωρῶν. Τὴν ἠκολούθησεν ὅλοι ἀπὸ τοῦ 1922, ὡς εἶπον ἐν ἀρχῇ τοῦ λόγου μου, πιστῶς,

πλήν μίαν παράφρονος εξαίεσας, ήτις ούκ ολίγα ἐγκλήματα διέπραξε κατὰ τοῦ τόπου. Τὴν ἡκολούθησαν πιστῶς ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῆς συμβάσεως τῆς Λιζάννης, ὅταν ἐτέθησαν αἱ βάζεις αὐτῆς μετὰ τοῦ Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως καὶ τοῦ Ἰσμέτ Πασσᾶ, ὅλοι αἱ ἀλληλοδιαδόχως κυβερνήσαναι τὴν Ἑλλάδα Κυβερνήσεις. Ἠκολούθησαν ἐπίσης αὐτὴν ὅλοι οἱ κυβερνῶντες τὴν ὁμορον ἐπικράτειαν. Καὶ ἵσως δὲν εἶνε ἄξιον παραλείψας μνείας τὸ γεγονός, ὅτι καὶ ὅλην αὐτὴν τὴν περίοδον τῶν προσπαθειῶν πρὸς τὴν ἐπίτευξιν τῆς ἐλληνοτουρκικῆς συνεννόησεως, ἐποχὴν ἐγγύτατα τῆς Ἑκατονταετηρίδος τῆς Ἀνεξαρτησίας ἡμῶν, συνέπεσε νὰ εἶναι ἀρχηγοὶ τοῦ Δημοκρατικοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους δύο γόνοι οἰκογενειῶν, αἵτινες καὶ ἐπρωτοστάτησαν καὶ ἐθυσίαν τὰ πάντα κατὰ τὸν ἀγῶνα τῆς ἀνεξαρτησίας πρὸ ἐκατὸν ἐτῶν, ὁ Κουντουριώτης καὶ ὁ Ζαΐμης. Εἶναι μία σύμπτωση. Ἀλλὰ εἶναι μία σύμπτωσης ἄξια ἐκτίμησιν παρατηρήσεως. Ἀπὸ πέντε σχεδὸν αἰώνων οἱ δύο λαοὶ ἐξωλόθρευσαν ὑπάρξεις, κατέστρεψαν χρῆμα εἰς ἀμοιβαίαν ἐξόντωσιν. Ἐνομίετο παρ' ὅλοις τοῖς λαοῖς ὅτι ἡ ἀδικική κατὰκτησις καὶ ἡ ὑποδουλώσις ἀλλογενῶν στοιχείων φέρει ἰσχὺν καὶ πλοῦτον. Δὲν εἶχε γίνεαι ἀκόμη αἰσθητὸν ὅτι εἶναι ἐξασθένεισι τοῦ Κράτους ἡ ὑπερβολικὴ ἐπέκτασις καὶ ἡ ἀνάμιξις ἀλλογενῶν στοιχείων μετὰ τὸν ὁμογενῶν. Δὲν εἶχον φοιτᾶν ἐπαρκῶς τὰ στρώματα τῶν λαῶν τῆς ἐπιστήμης, τὰ πορίσματα, κατὰ τὰ ὅποιον, ἐν αἱ ὑπάρξεις ἐκεῖναι, αἱ εἰς ἀλληλοσφαγιασμὸν σφαγιασθεῖσαι καὶ τὰ δυσκατομύρια τὰ ὅποια ἐθυσίασθησαν, ἐὰν διετίθεντο διὰ τὴν πνευματικὴν καὶ ὁλικὴν ἀνάπτυξιν ἐκάστου καὶ διὰ τὴν ἐνίσχυσιν τῶν πλουτοπαραγωγικῶν δυνάμεων τῆς χώρας τοῦ θὰ ἐξησφαλίζετο πολὺ μείζων εὐημερία εἰς ἀμφοτέρους τοὺς λαούς. Σήμερον ἡ νέα πολιτικὴ τῆς κοινῆς εἰρηνικῆς συνεργασίας χαράσσεται καὶ ἀκολουθεῖται μετὰ θερὰν πεποίθησιν. Τὰ ἐμβλήματα αὐτῆς, τὰ σύμφωνα ταῦτα, κατὰ τίθενται εἰς τὴν Βουλὴν ἵνα τύχῃσι τῆς ἐπιδοκιμασίας ὁμῶν. Ἀλλὰ θὰ μοι ἐπιτρέψῃτε ἀπαντᾶν ὅτι καὶ σύμφωνα ταῦτα θὰ ἀξίζουν ὅτι μόνον τὸ πνεῦμα τῶν δύο λαῶν καὶ τῶν Κυβερνήσεών των θὰ δίδει, θὰ ἐμπνέει εἰς τὸ γράμμα αὐτῶν, ὅτι ἡ ἠθική, ἡ συνείδησις, ἡ καὶ μεμετρομένη ἐν συνεργασίᾳ χρῆσις καὶ ἐφαρμογὴ αὐτῶν παρὰ τῶν δύο ἐκάστοτε Κυβερνήσεων θὰ ἀντλήξῃ ἀπ' αὐτῶν. Αἱ Κυβερνήσεις αἱ δημοκρατικαὶ εἶναι κυβερνήσεις τῆς κοινῆς γνώμης. Καὶ ἡ κοινὴ γνώμη, εἰς τὰ σημεῖα πρὸ πάντων τῆς ἐξωτερικῆς πολιτικῆς πρέπει διηγετικῶς νὰ διαφωτίζεται. Δὲν ὀρεῖ νὰ τὴν διαφωτίζουν αἱ Κυβερνήσεις, πρέπει νὰ ἐννοήσουν αἱ ἡγετίαιδες τάξεις πρὸ πάντων τὴν ἀνάγκην καὶ τὴν ὠφελιμότητα τῆς νέας ταύτης εἰρηνιστικῆς πολιτικῆς νὰ μεριμνήσῃ καὶ νὰ ἐργάζωνται πρὸς συντήρησιν καὶ στερῶσιν αὐτῆς. Τότε μόνον θὰ ἀποδώσων τὰ σύμφωνα ταῦτα τοὺς ἐπιζητούμενους ἀγαθοὺς καρπούς. Μετὰ τοῦ τῶν ἡγετῶν τάξεων θὰ μοι ἐπιτρέψῃτε, κ. βουλευταί, νὰ εἰπω ὅτι ἐξέχουσιν θέσιν κατέχουσιν οἱ ἐκλεκτοὶ τοῦ ἔθνους. Ὅταν ἐπικοινωνήτε πρὸς τὸν λαόν, ὅταν ἀπειθύνεσθε πρὸς τὸν λαόν, ἐν τῶν πρώτων ὁμῶν μελημάτων πρέπει νὰ εἶναι ἡ διηγετικὴ προσπάθεια, ἡ ἀκατάβλητος προσπάθεια, ἡ ἐννοήσις, ἡ μηδέποτε διακοπτομένη προσπάθεια ὅπως μὴ παύση μὴδὲ πρὸς στιγμήν ἡ κατανόησις ταύτης τῆς πολιτικῆς ἀληθείας, ὅτι θὰ ἦτο ὀλέθριον ἐὰν ἐπ' ἀντίστοιχον αἱ ἰδέαι τῶν παλαιῶν συγκρούσεων καὶ τῶν ἐρίδων, θὰ ἦτο ὀλέθριον ἐν ἡ εἰρηνικῇ αὐτῇ πολιτικῇ, ἡ ὅποια θὰ ἐξασφαλίσῃ μακρὴν περίοδον προκοπῆς διὰ τὴν Ἑλλάδα, ἥθελεν ἐγκυκαλισθῇ. Πράξατε τοῦτο κ. βουλευταί. Χρῆσταιται αὐτὴ εὐγνωμοσύνη εἰς τοὺς προπάτοράς μας καὶ εἰς τοὺς τελευταίους ἀγωνισθέντας, διότι διὰ τῶν ἀγώνων των, τῆς αὐταπρηνήσεώς των καὶ τῶν μεγάλων θυσιῶν των ἐξησφάλισαν τὴν ἐθνικὴν μας ἀνεξαρτησίαν, τὴν ἐθνικὴν μας ὑπόστασιν. Τὰ τέκνα ἡμῶν καὶ τὰ τέκνα τῶν τέκνων ἡμῶν θὰ μᾶς ὀφείλουν εὐγνωμοσύνην, διότι διὰ τῆς νέας ταύτης πολιτικῆς θὰ ἐξασφαλίσῃ μίαν μακρὰν περίοδον ἀδιαταράκτου γαλήνης, ἀνέτου ἐργασίας,

νέαν μακρὰν περίοδον εὐημερίας, προκοπῆς, ἐπιδόσεως διὰ τῆς ὁποίας τὸ ἄλφειον ἐλληνικὸν δαιμόνιον, καταλλήλως καθοδηγούμενον, θὰ δυνήθῃ νὰ ἀποδώσῃ δοξασιμένους καρπούς ὡς ἐκεῖνους τοὺς ὁποίους οἱ ἀρχαῖοι ἡμῶν πρόγονοι ἀπέδωκαν, καρπούς ἐνώπιον τῶν ὁποίων ἀεῖποτε ἡ πολιτισμένη ἀνθρωπότης ἐκλινεν ἐν θαυμασμῷ τὸ γόνυ. (Ραγδαῖα χειροκροτήματα).

Κατὰ πρότασιν τοῦ κ. **Ε. Βενιζέλου** (Πρωθυπουργοῦ) ἀποφασίζεται ὅπως τὰ ὡς ἄνω σχεδία νόμων παραπεμφθῶν ἀμέσως εἰς τὴν οὐκείαν ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν Κοινοβουλευτικῶν Ἐπιτροπῶν, ἵνα καταστῇ δυνατὴ ἡ ἐγκαιρὸς ὑπ' αὐτῆς ἐπεξεργασία των.

Μεθ' οὗ ἡ Βουλὴ εἰσέρχεται εἰς τὴν

Ἡμερησίαν Διάταξιν

τῶν ἐπερωτήσεων.

Αἰτῆσι τοῦ κ. **Α. Παπαθανάση** ἀναβάλλεται διὰ τὴν προσεχῆ Δευτέραν ἡ συζήτησις ἐπὶ τῆς ἐπερωτήσεως τῶν κ. κ. Κ. Ζωγράφου καὶ Μ. Αἰλιανοῦ περὶ τοῦ ζητήματος τῆς τιμῆς τοῦ ἄρτου, ἵνα καταστῇ δυνατὸν νὰ μετὰσχῃ αὐτῆς καὶ ὁ ἀπουσιάζων σήμερον λόγῳ ἀσθενείας ἀρχηγὸς τοῦ λαϊκοῦ κόμματος.

Οἱ κ. κ. **Α. Παπαναστασίου** καὶ **Γ. Καφαντάρης** παρακαλοῦσιν ὅπως κατατεθῇ ἐν τῷ μεταξύ εἰς τὸ Προεδρεῖον τῆς Βουλῆς ὁ σχετικὸς φάκελλος.

Ὁ κ. **Γ. Σίδερης** (ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν) δηλοῖ ὅτι δὲν ὑπάρχει ἐιδικὸς φάκελλος, ἀλλ' ὅτι δὴποτε ζητήσῃ σχετικὸν ἔγγραφον θέλει σπεύσει νὰ τὸ καταθέσῃ.

Προκειμένου εἶτα νὰ συζητηθῇ ἐπερώτησις τοῦ κ. Μ. Αἰλιανοῦ πρὸς τὸν κ. ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργῶν περὶ τοῦ ζητήματος τῆς καταργήσεως τῶν ἰδιωτικῶν ἀποθηκῶν ἀποταμιεύσεως, ὁ κ. **Πρόεδρος** παρατηρεῖ ὅτι ἡ διατύπωσις τῆς ἐπερωτήσεως ἐμφανίζει τὸν ἐπερωτῶντα ὡς προτιθέμενον νὰ ἐλέγξῃ τὸν κ. ὑπουργὸν διὰ τὰς ἐπὶ τοῦ ζητήματος σκέψεις αὐτοῦ καὶ οὐχὶ διὰ τὰ μέτρα τὰ ὅποια τυχόν ἐλάβε.

Ὁ κ. **Μ. Αἰλιανὸς** ἐξηγεῖ ὅτι ἡ ἐπερώτησις τοῦ διευπώθη ἵσως κακῶς. Τοῦτο ὁμῶς, λέγει, δὲν ἔχει σημασίαν.

Ἀναπτύσσων τὴν ἐπερώτησιν τοῦ ἀναφέρεται ἐν ἀρχῇ εἰς τοὺς λόγους, οἵτινες ὑπὸ ἡγεσίαν τὴν καθιέρωσιν τοῦ θεσμοῦ τούτου, λόγους ὀφειλομένους, ὡς λέγει, εἰς τὴν ἀνεπαρκείαν τοῦ Κράτους ὅπως διατηρήσῃ ἀποθήκας ἀποταμιεύσεως ὑπὲρ τῶν ἐμπορῶν χονδρικῆς πωλήσεως, ἐξηγεῖ πῶς ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀποθηκῶν αὐτῶν ἀπὸ 30, αἱ ὅποια ἦσαν κατ' ἀρχάς, ἀνῆλθον τελευταίως εἰς 1550, καὶ ὑπομνηστικὴν τὸ κατὰ τὸν παρελθόντα Νοέμβριον γενόμενον ἐκ μέρους τῶν ἐμπορῶν, διὰ τὴν πρὸς τὸν ἐμπορικὸν κόσμον πρὸς ἄρσιν τοῦ ἐπιβληθέντος μέτρου.

Ὁ κ. **Β. Δεληγιάννης** (ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν) διακόπτων δηλ. ὅτι ὅχι μόνον δὲν ἐγένετο τοιοῦτόν τι διάδημα ἀλλὰ τὸναντίον, εὐθύς ὡς ἐξεδηλώθη κατὰ Φεβρουάριον ἐ.ε. ἡ ἐν προκειμένῳ ἀπόφασις τῆς Κυβερνήσεως περὶ καταργήσεως τῶν ἐν λόγῳ ἀποθηκῶν, τὸ ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν ἐδοκίμασε τεραστίαν πίεσιν ἐκ μέρους τοῦ ἐμπορικοῦ κόσμου πρὸς ἄρσιν τοῦ ἐπιβληθέντος μέτρου.

Ὁ κ. **Μ. Αἰλιανὸς** ἀναφέρει ὀνόματα ἐμπορῶν αἰτήσαντων τὴν κατάργησιν.

Ὁ κ. **Ε. Βενιζέλος** (Πρωθυπουργὸς) παρατηρεῖ ὅτι ἵσως νὰ ἐγένετο ἰδιωτικὸς διὰ τὴν τιμὴν, τὸ ὅποιον ὁμῶς δὲν ἀπαιτεῖται καὶ ἐπίσημον ἐκδήλωσιν τοῦ ἐμπορικοῦ κόσμου.

Ὁ κ. **Μ. Αἰλιανὸς** συνεχίζει λέγει ὅτι ἐν πάσῃ περιπτώσει ἡ οὐσία τοῦ ζητήματος συνίσταται εἰς τὸ γεγονός ὅτι ἀπὸ τὰς ἀποθηκῶν αὐτὰς ἐξῆλθον ἐμπορεύματα χωρὶς νὰ καταβληθῇ ὁ ἀνάλογος δασμὸς. Καὶ τοῦτο, προσθέτει, ἐπέφερε τὴν λήψιν ὅχι διοικητικῶν πλέον ἀλλὰ δικαστικῶν μέτρων εἰς βάρος τῶν ἀναλωσάντων κατὰ τοιοῦτον τρόπον ἐμπορευμάτων. Συγκεκριμένως ἀναφέρει ἀπόφασιν τοῦ πενταμελοῦς ἐφετείου, ἐκδοθεῖσαν πρὸ δύο

ἡμερῶν, δυνάμει τῆς ὁποίας εἰς ἔμπορος γνωστότατος εἰς τὴν ἀγορὰν ἐτιμωρήθη αὐστηρότατα, στερηθεὶς ἐπὶ ἐξάμηνον καὶ τῶν πολιτικῶν αὐτοῦ δικαιωμάτων. Τὴν ἀπόφασιν ταύτην χαρακτηρίζει ὡς ὑπεράγαν αὐστηρόν, καθόσον παρίστανται καὶ τιμωροῦνται ὡς λαθρέμποροι ἐπαγγεληματίαι, οἱ ὅποιοι δὲν εὐρίσκονται ἐν τάξει ἀπέναντι τῶν ἰδιωτικῶν ἀποθηκῶν ἀποταμιεύσεως, ἀποθηκῶν ὁμῶς αἵτινες λειτουργοῦν ὑπὸ ἐντελῶς ἐιδικῆς συνθήκης, ἐξασφαλιστικῆς πλήρως τῶν συμφερόντων τοῦ Δημοσίου.

Κατ' αὐτόν, τονίζει, τὸν τρόπον διασύρεται ἡ ὑπόληψις ἐμπορῶν ἀμέμεπτου παρελθόντος, οἱ ὅποιοι ἐκ τῆς ἀδριότητος ἀνάγκης τῶν πραγμάτων ἐνεπλάκηνσαν εἰς τὸν τροχὸν τῆς οἰκονομικῆς κρίσεως. Εἶναι ὁμῶς, ἐρωτᾷ, τοῦτο δίκαιον; Εἶναι δηλαδὴ δίκαιον νὰ δυσφημῶνται οὕτως ἔμποροι, διότι καθυστέρησαν τὴν πληρωμὴν τοῦ φόρου, δεδομένου ὅτι φόρος εἶναι καὶ ὁ δασμὸς τὸν ὅποιον δὲν ἐπλήρωσαν; Καὶ ἐφόσον ἐλήρθησαν τοιαῦτα καὶ τοσαῦτα εὐεργετικὰ μέτρα ὑπὲρ τῶν καθυστερούντων ἀμέσους φόρους, διὰ τοὺς καθυστεροῦντας ἐμμέσους δέον νὰ ὑφίσταται ὁ καταπέλτης τοῦ πενταμελοῦς ἐφετείου, ἡ φυλάκισις, τὸ πρόστιμον, ἡ στέρησις καὶ αὐτῶν τῶν πολιτικῶν δικαιωμάτων;

Φ. Σαράντης. Δηλαδὴ θέλετε νὰ ἐπιβραβεύσωμεν τὸν ἀθέμιτον συναγωνισμὸν;

Μ. Αἰλιανός. Καὶ τί ἄλλο ἐκάμαμεν, καὶ ἐμοῦ συνηγοροῦντος, ὅταν παρέσχομεν τὰς φορολογικὰς διευκολύνσεις προκειμένου περὶ τῶν ἀμέσων φόρων παρὰ νὰ ἐπιβραβεύσωμεν τοὺς ἐπιδειξαντας ἀσυνέπειαν ἀπέναντι τῶν φορολογικῶν αὐτῶν ὑποχρεώσεων;

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Ὑπάρχει μία διαφορά: Ὁ καθυστερῶν ἀμέσους φόρους ζημιώνει τὸν Δημόσιον μόνον, ἐνῶ ὁ μὴ καταβάλλων τὸν δασμὸν ζημιώνει καὶ τὸν λαόν, διότι πωλεῖ εἰς αὐτόν τὸ ἐμπόρευμα εἰς τὴν τιμὴν εἰς τὴν ὁποίαν θὰ τὸ ἐπώλει ἐὰν εἶχε πληρωθῇ ὁ δασμὸς.

Ὁ κ. **Κ. Ζαβιτιζάνης** παρατηρεῖ ὅτι πάντα ταῦτα ἀποτελοῦν συνέπειαν τῆς κρατούσης οἰκονομικῆς κρίσεως καὶ διὰ τοῦτο, λέγει, βλέπομεν ἐμπορεύματα πρώτης τάξεως πωλούμενα εἰς ἐξευτελιστικὰς τιμὰς.

Ὁ κ. **Μ. Αἰλιανός** συνεχίζει ἐκφράζει τὴν γνώμην ὅτι δὲν εἶναι δυνατόν ἀνευ γενικωτέρου κινδύνου νὰ ἀποσύρῃ τὸ Δημόσιον μόνον ἀπὸ τὴν ἀγορὰν τῶν Ἀθηνῶν καὶ τοῦ Πειραιῶς 400 ἕως 450 ἑκατομ. δραχμῶν, εἰς ὅσα ἀνέρχεται τὸ ποσὸν τῆς τμηματικῆς καταβολῆς τοῦ δασμοῦ.

Ὁ κ. **Β. Δεληγιάννης** (ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν) δηλοῖ ὅτι οὐδεμίαν τμηματικὴν πληρωμὴν δασμοῦ ἐνέκρινε τὸ ὑπουργεῖον. Ἀπλῶς ἀπεδέχθη αἰτήσιν τῶν ἐμπορῶν—καὶ τοῦτο πρὸς τερματισμὸν τῆς ἀνωμάλου καταστάσεως, ἥτις κρατεῖ περὶ τὸ ζήτημα τῶν ἰδιωτικῶν ἀποθηκῶν ἀποταμιεύσεως—ὅπως ἡ ὀφειλὴ αὐτῶν ἐκ τοῦ δασμοῦ τῶν ἐμπορευμάτων, τὰ ὅποια ἐναποθηκεύθησαν εἰς τὰς ἰδιωτικὰς ἀποθήκας ἀποταμιεύσεως καταβληθῇ εἰς μηνιαίας δόσεις, ὑπὸ τὸν ὅρον ὅμως ὅπως τοῦ λοιποῦ οὐδεμίαν ἀπόληψιν ἐκ τῶν ἀποθηκῶν τούτων ἐνεργῇται ἀνευ προηγουμένης καταθέσεως εἰς τὸ τειλωνεῖον σχετικῆς ἀναλώσεως.

Ὁ κ. **Μ. Αἰλιανός** παρατηρεῖ ὅτι ἐν πάσῃ περιπτώσει δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἀποσυρθῇ ἐκ τῆς ἀγορᾶς ἕνα τόσον μεγάλον ποσὸν χωρὶς νὰ δοθῇ προθεσμία, διότι αἱ ἐκ τοιοῦτου μέτρου συνέπειαι θὰ εἶναι ἀναμφισβητήτως δυσάρεστοι.

Ἐν τέλει προτείνει ὅπως ἐκκαθαρισθῇ πλήρως ἡ ὀφειλὴ τοῦ ἐμπορικοῦ κόσμου ἐκ τῶν ἰδιωτικῶν ἀποθηκῶν ἀποταμιεύσεως, ἀποδεχθῇ ἡ Κυβέρνησις τὴν εἰς 50 μηνιαίας δόσεις καταβολὴν τῆς ὀφειλῆς ταύτης, μὴ ἐνεργηθῇ δὲ οὔτε μερικὸς οὔτε γενικὸς ἐλεγχος, εἰμὴ μόνον ἐφόσον καθυστερηθῇ ἔστω καὶ μία μηνιαία δόσις, καὶ καταργηθῶν τὰ ζητούμενα πρόσθετα καὶ ὁ τόκος τῶν 12 % καὶ τέλος ἀπαλλαγῶν οἱ ἐγγυηταὶ πάσης εὐθύνης ἐκ τῆς ἐγγυήσεως τὴν ὁποίαν παρέσχον οὐχὶ ἐνσυνειδήτως.

Περαιῶν ἐκφράζει τὴν ἐλπίδα ὅτι ἡ Κυβέρνησις θὰ ἀντι-

μετωπίσῃ τὸ ζήτημα μετὰ τῆς δεούσης σοβαρότητος, ἵνα μὴ παραταθῇ μία ἐκφυθμὸς κατάστασις, τὰ πρῶτα συμπτώματα τῆς ὁποίας ἤρχισαν ἤδη νὰ γίνωνται ὀδυνηρῶς αἰσθητὰ εἰς τὸν ἐμπορικὸν κόσμον.

Ὁ κ. **Γ. Ροδόπουλος**, ἀναπτύσσων σχετικὴν ἐπερώτησιν τοῦ, ἥτις λόγῳ συναφείας συγχωνεύεται μετὰ τῆς συζητουμένης, ἐκφράζει τὴν ἐκπληξίν του διότι, ἐνῶ καταδιώκονται μικροὶ παραγωγοὶ ἐπὶ μόνῳ τῷ λόγῳ ὅτι ἐπώλησαν ὀλίγον οὗζο προερχόμενον ἐκ τῆς ἰδίαις αὐτῶν παραγωγῆς, ἐπιζητεῖται ἡ ἐπιβράβευσις μεγαλοσχήμεων μεγαλεμπορῶν, οἱ ὅποιοι οὔτε ὀλίγον οὔτε πολὺ ἐξήγαγον λαθραίως ἐμπορεύματα ἐκ τῶν ἰδιωτικῶν ἀποθηκῶν. Ἐπερωτᾷ ὡς ἐκ τούτου τὸν κ. ὑπουργὸν τῶν Οἰκονομικῶν τί ἐνήργησε κατὰ τῶν ὑπευθύνων τῆς ἐπὶ τοσοῦτον χρόνον καὶ εἰς τοιαῦτα ποσά, οἱ ἐγνώσθησαν, λαθραίως καταναλώσεως ἐκ τῶν ἰδιωτικῶν ἀποθηκῶν ἀποταμιεύσεως καὶ δικμετακομίσεως ἐμπορευμάτων. Πῶς, λέγει, αἱ ὑπηρεσίαι τοῦ ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν καὶ ὁ ἴδιος ὁ ὑπουργὸς δὲν ἔλαβον γνῶσιν τῆς τοιαύτης κολοσσικῆς καταχρήσεως εἰς βάρος τοῦ Δημοσίου ταμεῖου καὶ πρὸς βλάβην τοῦ τιμίου καὶ νομοταγοῦς ἐμπορίου, ἢ, ἐν ἑλαδον γνῶσιν, πῶς ἠνέχθησαν τὴν κατάστασιν ταύτην; Ποῖα μέτρα, προσθέτει, ἐλήφθησαν πρὸς ἐξασφάλισιν τῶν συμφερόντων τοῦ Κράτους καὶ προστασίαν τοῦ ἐμπορίου κατὰ τοιοῦτου ἀθεμίτου συναγωνισμοῦ ἐκ μέρους τῶν ἐισαγαγόντων καὶ καταναλωσάντων ἀνευ πληρωμῆς δασμοῦ ἐμπορευμάτων;

Ὁ κ. **Β. Δεληγιάννης** (ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν) παρατηρεῖ ὅτι δὲν εἶναι ὑπεύθυνος ἡ σημερινὴ Κυβέρνησις διὰ τὴν κατάστασιν αὐτὴν, διότι τὴν εὗρεν. Ἀντιθέτως, λέγει, εἶναι ἀξία ἐπαίνου διότι τὴν ἐτερμάτισε.

Γ. Καφαντάρης. Πότε τὴν ἡύρατε καὶ πότε τὴν ἑτερμάτισατε;

Β. Δεληγιάννης (ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν). Ἦν ἐτερμάτισαμεν τὸν Φεβρουάριον τοῦ 1930.

Γ. Καφαντάρης. Πόσον καιρὸν εἴσατε εἰς τὴν Ἀρχήν; Δύο περίπου ἔτη. Διὰ τοῖς λοιπὸν προσπαθεῖτε νὰ ἐπιρρίψῃτε εἰς τοὺς προκατόχους σας εὐθύνην, ἡ ὁποία δὲν τοὺς βαρύνει; Μὴ λησμονεῖτε ἄλλως τε ὅτι ἐπὶ τῶν ἡμερῶν μας ὁ θεσμὸς ἦτο πρόσφατος.

Β. Δεληγιάννης (ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν). Μὲ συγχωρεῖτε, ἰσχύει ἀπὸ τοῦ 1843.

Γ. Καφαντάρης. Ἐν πάσῃ περιπτώσει ἐπὶ τῶν ἡμερῶν μας τὸ ζήτημα ἤρχισε νὰ λαμβάνῃ σοβαρὰν ὀπισθόδρομον καὶ δι' αὐτὸ πᾶς ἐπαναλαμβάνω ὅτι ἦτο πρόσφατος.

Β. Δεληγιάννης. (ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν) Ἡ διαφορά μας συνίσταται εἰς τὸ ὅτι ἐμεῖς μὲν ἐτερμάτισαμεν τὸ ζήτημα κατὰ τὸν δυνατόν καλῦτερον τρόπον, ἐνῶ εἰς δὲν ἀπετολμήσατε.....

Γ. Καφαντάρης. Κύριε ὑπουργὲ τῶν Οἰκονομικῶν, μὴ λησμονεῖτε εἰς ποτὶν σημεῖον εὐρίσκειτο τὸ ζήτημα ἐπὶ τῶν ἡμερῶν μας. Τὸ πλῆθος τῶν δημιουργηθεισῶν κατὰ τὸ παρελθὸν ἀποθηκῶν ἀποταμιεύσεως ἤγαγεν ἡμᾶς εἰς τὴν μελέτην τοῦ τρόπου πρὸς ρύθμισιν τοῦ ζητήματος. Καὶ παρὰ τὴν γνώμην τῆς ὑπηρεσίας, παρὰ τὰς διαμκρυτικὰς τοῦ ἐμπορικοῦ κόσμου, ἐκινήθη προσωπικῶς ὑπὲρ τῆς καταργήσεως τῶν ἰδιωτικῶν ἀποθηκῶν ἀποταμιεύσεως ἐν τῇ πεποιθήσει ὅτι ἡ διατήρησις τοῦ θεσμοῦ θὰ ἀπετέλει διαρκὴ πειρασμὸν διὰ τὸν ἐμπορευόμενον κόσμον. Καί, παρὰ τὰς πολλαπλὰς ἀσχολίαις μου μετὰ γενικώτερα καὶ σοβαρώτερα ζητήματα, ἀνέλαβον ἐν τούτοις νὰ μελετήσω προσωπικῶς τὸ ζήτημα. Δὲν μοι ἐδόθη καιρὸς νὰ καταλήξω εἰς συμπεράσματα καὶ νὰ προβῶ εἰς τὴν λήψιν μέτρων. Τοῦτο ὁμῶς δὲν σημαίνει ὅτι πρέπει νὰ αἰτιάσθῃ ἡμᾶς καὶ νὰ προσπαθῇτε νὰ ἐπιρρίψῃτε ἐπὶ τῶν προκατόχων σας ὅλας τὰς εὐθύνας δι' ὅλα τὰ ζητήματα.

Β. Δεληγιάννης (ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν). Καμὴν αἰτίαν καὶ ὁμῶν δὲν ἀπηυθύναμεν παρατηρήσαμεν ἀπλῶς εἰς τὸν ἀγορεύοντα ὅτι, παρὰ τὴν ἐξασκηθεῖσαν τρο-

μεράν καθ' ἡμῶν πίσειν, εἶχομεν τὸ σθένος καὶ τὸ θάρρος νὰ ἐφαρμόσωμεν τὸ μέτρον τῆς καταργήσεως τῶν ἰδιωτικῶν ἀποθηκῶν ἀποταμιεύσεως, διότι εἶχομεν τὴν πεποίθησιν ὅτι ἀπετέλει τοῦτο μέτρον σωστικὸν καὶ διὰ τὴν ἰδιωτικὴν οἰκονομίαν καὶ διὰ τὸ ἐμπόριον. Ἐφθάσαμεν μάλιστα μέχρι τοῦ σημείου νὰ δηλώσωμεν ὅτι, ἐὰν καὶ μείζων ἀκόμη πίσεις ἐξησκήτο, δὲν θὰ ἀνεθεωροῦμεν τὰς ἀποφάσεις μας, προτιμώμεν νὰ υποβάλωμεν τὴν παραίτησίν μας. Ἄλλως τε ἀπῆρτετο καὶ προπαρασκευὴ τοῦ ζητήματος. Σεῖς ὅμως τί ἐκάματε;

Γ. Καφαντάρης. Τὸ διάστημα, τὸ ὅποιον διέρρευσε ἀπὸ τῆς ὑφ' ἡμῶν ἀναλήψεως τῆς ἀρχῆς μέχρι σήμερον, ἦτο πολὺ μεγαλύτερον ἐκείνου, τὸ ὅποιον ἐμεσολάβησεν, ἀφ' οὗ ἐπελήφθη προσωπικῶς τοῦ ζητήματος μέχρι τῆς ἀποχωρήσεώς μου ἐκ τοῦ Ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν. Καὶ σὰς ἐπαναλαμβάνω ὅτι οὔτε κἀν νὰ ἀρχίσω τὴν μελέτην ταύτην μοι ἐδόθη καιρὸς.

Ὁ κ. **Γ. Ροδόπουλος** καταλήγει ζητῶν τὴν αὐστηρὰν ἐφαρμογὴν τοῦ τελωνειακοῦ νόμου καὶ τῶν διατάξεων περὶ λαθρεμπορίου, ἵνα δοθῇ ἐν διδακτικῶν μάθημα εἰς τοὺς δόφους μεγαλοκαρχαρίας, οἱ ὅποιοι ἐφαντάσθησαν ὅτι θὰ ἦτο δυνατόν νὰ παραβαίνου ἀτιμωρητὴ τοὺς νόμους τοῦ Κράτους.

Γ. Μαργῆς (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν). Ὡς ὁρθῶς παρετήρησε καὶ ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Βουλῆς ἐκ τῆς διατυπώσεως τῆς ἐπερωτήσεως φαίνεται ὅτι δὲν πρόκειται περὶ τοιαύτης ἀλλ', ὡς κατέληξε καὶ ὁ κ. ἐπερωτῶν, πρόκειται περὶ προτάσεως ἐπιεικείας πρὸς τοὺς μὴ καταβαλόντας τὸν δασμὸν ἐμπόρους.

Μ. Αἰλιανός. Ἐπηρώτησα διὰ τὴν παραγνώρισιν ἐκ μέρους τῆς Κυβερνήσεως μιᾶς πραγματικῆς καταστάσεως.

Γ. Μαργῆς (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν). Ἐγὼ ἐνόμισα ὅτι ἠθελήσατε νὰ κάμῃτε μίαν σύστασιν εἰς τὴν Κυβέρνησιν περὶ ἐπιεικείας ἀπέναντι παραβατῶν τοῦ νόμου. Τώρα μοὶ λέγετε ὅτι ἐλέγχετε τὴν Κυβέρνησιν διότι ἐφαρμόζει τὸν νόμον. Τοιοῦτον ἔλεγχον δὲν τὸν ἐννοῶ.

Μ. Αἰλιανός. Μὴ ἀσχολεῖσθε μὲ τὸ τυπικὸν μέρος, ὠμίλησα περὶ διευκολύνσεων ἐπιβεβλημένων.

Γ. Μαργῆς (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν). Δὲν ἠλέγξατε λοιπὸν τὴν Κυβέρνησιν—διότι θὰ ἦτο θλιβερόν νὰ τὴν ἠλέγχατε—διότι ἐφαρμόζει τὸν νόμον; συνεστήσατε νὰ φανῇ ἐπιεικὴς ἀπέναντι ὀρισμένης πραγματικότητος. Οὕτω τιθέμενον τὸ ζήτημα εἶναι ἄξιον νὰ ἐξετασθῇ, χωρὶς ὅμως νὰ λησμονήσωμεν τὴν ἱστορίαν τῆς υποθέσεως. Συνεχίζων ἐκθέτει πῶς ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν, χάριν εὐκολίας τῶν ἐμπόρων, ἐπεξέτεινε τὸν θεσμὸν τῶν ἀποταμιεύσεων ἐφ' ὧν τῶν εἰδῶν τοῦ εἰσαγωγικοῦ ἐμπορίου. Κατὰ τὸν νόμον ὁ ἔμπορος ἦτο ὑποχρεωμένος νὰ καταβάλλῃ τὸν δασμὸν πρὸ τῆς ἀναλήψεως τῶν ἐμπορευμάτων καὶ ὡς ἐγγύτης ἦτο νὰ εὐρίσκωνται τὰ ἐμπορεύματα εἰς ἰδίᾳς ἀποθήκας (πρώην δημοσίας) μετὰ δύο κλειδῶν, ὧν τὴν μίαν θὰ κατεῖχεν ὁ τελωνῆς. Ἐδίδετο προσέτι καὶ ἐγγυήσιον παρὰ τρίτου ἐμπόρου ὑπὲρ τοῦ Δημοσίου. Τὸ μέτρον δὲν ἦτο ἀμεινωρὸν κινδύνου, διότι ἡδύνατο ὁ ἔμπορος νὰ ἔχῃ ὁμοίαν κλειδίαν.

Ὅταν ἐπολλαπλασιάσθησαν ἐξ ἄλλου αἱ ἀποθήκαι καὶ κατέστη ἀδύνατος ὁ ἔλεγχος αὐτῶν, ἀντὶ νὰ ληφθῶν μεγαλύτερα ἐγγυήσιον κατηγγήθησαν οὐσιαστικῶς καὶ αἱ ὑπάρχουσαι. Ὑπάρχει διαταγὴ τοῦ Ὑπουργείου λαθροεισελάσαι νὰ μὴ ζητοῦν κλειδίαν καὶ ἐδωκεν ἀποθηκὴν καὶ αἱ λεγόμεναι πλασματικαὶ ἀποθήκαι ἐντὸς τῶν ἰδίων καταστημάτων τῶν ἀναλωτῶν. Οὕτω δὲν ἐπρόκειτο περὶ ἀποταμιεύσεως, ἀλλὰ μετετρέπη αὕτη εἰς ἕν εἶδος πιστώσεως τοῦ δασμοῦ. Οἱ ἔμποροι ἡδύνατο νὰ ἀναλαμβάνουν τὰ ἐμπορεύματα χωρὶς νὰ καταβάλλουν τὸν δασμὸν καὶ ὁ ἔλεγχος ἦτο ἀδύνατος καὶ λόγῳ τῶν πολλῶν ἰδιωτικῶν ἀποθηκῶν καὶ λόγῳ ἐλλείψεως προσωπικοῦ, ὅθ' ἦτο δὲ καὶ πάλιν ἀδύνατος ὁ ἔλεγχος ἐφ' ὅσον ὁ ἔμπορος εἶχεν ἄλλα ἐμπορεύματα νὰ παρουσιάζῃ διὰ τὴν ἀποταμίευσιν. Ὑπὸ τοιοῦτους ὄρους, συνεχίζει, πολλοὶ τῶν

ἐμπόρων ἠνάλωσαν τὰ ἐμπορεύματα, χωρὶς νὰ καναταβάλουν τὸν δασμὸν.

Ἡ ἀλήθεια ἐπιβάλλει νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι πολλοὶ δὲν ἐσκόπουν νὰ νοσφισθοῦν τὸν δασμὸν, ἀλλὰ προσέτιμησαν τὴν ἀναβολὴν τῆς πληρωμῆς τοῦ ἐλπίζοντες εἰς καλλιτέρας ἡμέρας καὶ ἱκανοποιήσαντες ἄλλας ἀνάγκας. Ἀλλὰ καλλιτέρας ἡμέραι δὲν παρουσιάσθησαν καὶ οὕτω ἐνεφανίσθησαν οἱ καταχρασταὶ τοῦ δασμοῦ. Ἐξομολώσις τούτων μὲ τοὺς ὀφειλόντας φόρους δὲν δύναται νὰ γίνῃ, διότι ἐδῶ πρόκειται περὶ καταχρήσεως, ἥτις εἶχεν ὡς ἐλαφρυντικὸν τὴν ἀνοχὴν τοῦ δημοσίου. Ἀλλ' αὕτη δίδει μόνον λόγον ἐπιεικοῦς τακτικῆς ἀπέκλιψιν αὐτῶν. Ἐκτὸς ὅμως τῶν ὀφειλετῶν ἐγεννήθη καὶ ζήτημα ἐγγυητῶν καὶ, ἀνὰ διὰ τοὺς ὀφειλέτας ὑπῆρχον ἐλαφρυντικά, διὰ τοὺς ἐγγυητὰς συντρέχει μείζων λόγος ἐπιεικείας, διότι ἂν ἦτο τακτικὸς ὁ ἔλεγχος τοῦ δημοσίου τὸ ἐλλειμμα θὰ ἦτο ὀλιγώτερον. Οἱ ἐγγυηταὶ θεοβαλῶς ἐγνώριζον ὅτι ἦσαν ὑπεύθυνοι διὰ πᾶσαν παράδοσιν, ἐγνώριζον ἀκόμη ὅτι πολλοὶ τῶν ἐμπόρων ἔκαμαν ἀναλώσεις ἀνευ καταβολῆς τοῦ δασμοῦ. Πάντως οἱ ἐγγυηταὶ παρουσιάζονται ὡς ὀφειλέται τοῦ δημοσίου καὶ ὄχι καταχρασταί.

Ὁ κ. **Χ. Λαδάς** διακόπτων παρατηρεῖ ὅτι οἱ ἐγγυηταὶ, υπογράφοντες νεωτέρας ἐγγυήσεις, ἐπίστευον ὅτι αἱ πρώται εἶχον ἐξοφληθῇ καὶ διὰ τοῦτο διὰ τοὺς ἐγγυητὰς πρέπει νὰ εἶνε μείζων ἡ ἐπιείκεια.

Γ. Μαργῆς (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν). Διαστέλλω καὶ ἐγὼ τοὺς μὲν ἀπὸ τοὺς δέ. Εἶπον ὅτι οἱ ὀφειλέται ἦσαν καταχρασταὶ τοῦ δασμοῦ, ἐνῷ οἱ ἐγγυηταὶ εἶνε ὀφειλέται.

Λ. Κουτσοπέταλος. Ἦτο, τονίζει, καὶ ἄλλος πειρασμός, διότι οἱ ἔμποροι ἐγνώριζον ὅτι ἐπὶ Οἰκουμηνικῆς Κυβερνήσεως ἐλήφθησαν εὐεργετικὰ μέτρα.

Γ. Καφαντάρης. Διὰ τὸν εὐκολώτερον, μέχρι τῆς καταργήσεως τῶν ἰδιωτικῶν ἀποθηκῶν, ἔλεγχον.

Γ. Μαργῆς (Ὑπουργὸς Οἰκονομικῶν). Οἱ ἐγγυηταὶ δύνανται νὰ ἐπικαλεσθῶν ἐπιείκειαν. Τοιαύτην, συνεχίζει, εὐρομεν τὴν κατάστασιν ὅταν ἀνελάβομεν τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν.

Γ. Ροδόπουλος. Πότε ἐστάλη ἡ διαταγὴ διὰ τὰ κλειδιά;

Γ. Μαργῆς (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν). Ἀπὸ τοῦ 1924 ἡ πρώτη, ἡ δὲ ἄλλη, ἡ καταργήσασα οὐσιαστικῶς τὰς ἀποθήκας, ἀπὸ τοῦ 1926. Ἐν πάσῃ περιπτώσει εὐρομεν ἡμεῖς ἐκατοντάδας ἀποθηκῶν καὶ ὑπὲρ τὸ δισεκατομμύριον ὀφειλομένων δασμῶν. Δὲν ἀμφισβητῶ θεοβαλῶς τοὺς ἱσχυρισμοὺς τοῦ κ. Ἀρχηγοῦ τῶν Προοδευτικῶν, ἀλλ' ἐφόσον ἐρωτῶμεθα καὶ ἡμεῖς τί ἐκάμαμεν ἀντερωτῶμεν ἂν ἡμποροῦσε νὰ ρυθμισθῇ αὕτη κατάστασις ἀπὸ ἐτῶν δημιουργηθεῖσα. Διὰ νὰ ρυθμισθῇ αὕτη ἐχρειάζετο προπαρασκευὴ. Ἐμελετώμεν ἂν θὰ ἔπρεπε νὰ ἐμμείνωμεν εἰς τὰς κυρώσεις τοῦ νόμου περὶ λαθρεμπορίας καὶ ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τῆς ὑφ' ἡμῶν ἀναλήψεως τῶν καθηκόντων εἰσηγγήθημεν διάταξιν νόμου, καθ' ἣν ἐπετρέπετο ἡ καταβολὴ τοῦ δασμοῦ ἐντὸς 48 ὥρων, κατόπιν δὲ ἐφέραμεν ἄλλην διάταξιν ὑπὲρ τῶν ἐγγυητῶν, δι' ἧς ἐπιτρέπεται νὰ καταβληθῇ ὁ δασμὸς πρὸ αὐτῶν εἰς μηνιαίας δόσεις καὶ τέλος ἔπρεπε νὰ ἀλλάξωμεν τὸ σύστημα τῶν βιβλίων, διότι ὅταν ἀνελάβομεν δὲν ἐτηροῦντο στοιχεῖα, ἀπὸ τὰ ὅποια νὰ δύναται νὰ ἐξακριβώνεται πόσαι αἱ ἀποταμιεύσεις καὶ ποῖα ἡ πραγματικὴ τῶν καταστάσεων, ὥστε νὰ δύναται νὰ παρακολουθῇ καὶ νὰ ἐλέγχῃ ἡ Τελωνειακὴ ἀρχή. Ἐνοικιάσαμεν ἐπίσης ἀποθήκας τοῦ Δημοσίου καὶ ἐνηργήσαμεν ἔλεγχον, συνέπεια τοῦ ὁποίου εἶναι αἱ σημειωθεῖσαι καταβολαὶ καὶ αἱ καταδικαί. Καὶ ὅταν ἔγιναν ταῦτα κατηργήσαμεν τὰς ἀποθήκας. Δὲν εἰμπορεῖ λοιπὸν κανεὶς νὰ μᾶς μεμψήθῃ διὰ τὰ μέτρα ταῦτα τῆς ἐκκαθαρίσεως τοῦ παρελθόντος. Ἦδη κατὰ τῶν ἀνακαλυπτομένων καταχραστῶν θὰ χωρήσῃ ὁ νόμος. Τὴν πρότασιν τοῦ κ. βουλευτοῦ Ἀθηνῶν δὲν δύναμαι νὰ δεχθῶ, δηλ. πεντήκοντα μηνιαίας δόσεις ἀνευ ἐγγυήσεως κ.λ.π. διότι πῶς θὰ δοθῶν εὐκολία εἰς ἕνα ἔμπορον καταχραστῆν;

Κ. Ζαβιτζιάνος, Μ. Αἰλιανός. Τὸν ἔκαμε τὸ Κράτος.

Γ. Μαργῆς (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν). Δὲν τὸν ἔκαμε τὸ Κράτος. Βεβαίως δικαίωμα τῆς Βουλῆς εἶναι νὰ φανῇ ἐπιεικεστέρᾳ, ἀλλ' ἐν οὐδεμιᾷ περιπτώσει ἡ Κυβέρνησις θὰ δεχθῇ ὅπως μείνῃ τὸ ἀδίκημα ἀνευ καμμιᾶς συνεπείας διὰ τοὺς διαπράξαντας αὐτό. Αἱ καθυστερήσεις τοῦ παρελθόντος ἀνέρχονται εἰς 450 ἑκατομ. καὶ θὰ ἐκκαθαρισθῇ τοῦτο μὲ τὰ ληφθέντα μέτρα, διὰ τὸ μέλλον ὅμως οὐδὲν μέτρον ἐπιεικείας θὰ ληφθῇ, ἐὰν δὲ ἐλάμβανον πρόνοιαν, καὶ οἱ πρὸ ἡμῶν δὲν θὰ ἐλάμβανον τοιαύτην εὐρύτητα αἱ καταστρατηγήσεις. Μεταξὺ τῶν ληφθέντων μέτρων εἶναι καὶ ἡ χορήγησις ἀδείας ὅπως ἀποταμιεύονται εἰς ἰδιωτικὰς ἀποθήκας ὀρισμένα εἶδη ἄτινα λόγῳ τοῦ ὄγκου τῶν καὶ τοῦ μικροῦ δασμοῦ δὲν δύνανται νὰ θέσων ἐν κινδύνῳ τὰ συμφέροντα τοῦ Δημοσίου.

Μεθ' οὗ, γενικευομένης τῆς συζητήσεως, προτάσει τοῦ κ. **Γ. Καφαντάρη**, λαμβάνει οὗτος τὸν λόγον.

Γ. Καφαντάρης. Ὁ ἀπορριπτικὸς, εἰς β, τὴν ἀφορὰ τὸν ἔλεγχον τοῦ παρελθόντος ἐν τῷ ζητήματι τῶν ἰδιωτικῶν ἀποθηκῶν. Εἰναι γνωστὸν ὅτι δὲν διάκειμαι συμπαθῶς—τὸ ἀπέδειξα ἄλλως τε—ὄχι μόνον δι' εὐκολίας πρὸς τὰς βαρεῖας πρὸς τὸ Δημόσιον καθυστερήσεις, ἀλλ' οὐδὲ εἰς τὰς ἀπλᾶς τοιαύτας, διότι καὶ εἰς τὴν περίπτωσιν αὐτῶν πιστεύω ὅτι ἡ εἰσπραξις τῶν ὀφειλομένων δὲν ἀφορᾷ μόνον τὸ Δημόσιον Ταμεῖον, ἀλλὰ ὁλόκληρον τὸν Ἑλληνικὸν λαόν, ἐφ' οὗ ἐπιπίπτει πᾶσα ἡ καθυστέρησις, διότι προφανῶς, ὅσα καθυστεροῦνται, καταβάλλονται παρὰ τῶν ἄλλων. Τὸ ζήτημα συνεπῶς ἔχει σπουδαιοτάτην σημασίαν καὶ ἀπὸ τῆς ἀρχῆς ταύτης ὁρμώμενος ἐφάνη πᾶντοτε δύστροπος καὶ ἀνένδοτος εἰς διευκολύνσεις περὶ τὴν πληρωμὴν καθυστερουμένων ἐκ παρελθουσῶν χρήσεων. Εἰς ταύτην πρωτίστως ἀπέβλεπον παρέχων εὐκολίας μόνον εἰς τὰς τρεχοῦσας χρήσεις. Καὶ διὰ τοῦτο παρὰ τὰς βαρυτάτας ἀπασχολήσεις, ἃς εἶχον τότε ἐπὶ Οἰκουμηνικῆς καὶ ἐν τῷ ἐσωτερικῷ καὶ ἐν τῷ ἐξωτερικῷ τὸ ζήτημα τὸ διεῖδον εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς. Διείδον δηλ. ὅτι ἡ διατήρησις τῶν ἰδιωτικῶν ἀποθηκῶν θὰ κατέληγε μίαν ἡμέραν καὶ εἰς βάρος τοῦ Κράτους καὶ εἰς θάρος τῶν ἐντρίμων ἐμπόρων. Δὲν παρέλειψα νὰ τονίσω εἰς τὰς ἀρμοδίαις ὑπηρεσίαις ὅτι δὲν ἐννοῶ νὰ παραταθῇ τὸ καθεστὸς τῶν ἰδιωτικῶν ἀποθηκῶν. Ὁλόκληρος τότε ὁ ἐμπορικὸς κόσμος συνησπίσθη κατὰ τῆς προθέσεώς μου ταῦτο παρουσιάζων ὅτι τὸ κλείσιμον τῶν ἰδιωτικῶν ἀποθηκῶν θὰ παρέλκε τὸ ἐμπόριον. Ἀτυχῶς ἡ σύστασις μου δὲν ἐπρόφθασε μέχρι τῆς ἀποχωρήσεώς μου ἐκ τοῦ Ὑπουργείου νὰ διορθωθῇ τὴν κατάστασιν αὐτὴν τὴν ὁποίαν δὲν ἐκάμαμεν ἡμεῖς ἀλλὰ τὴν εὐρομεν ὅπως τὴν εὐρε καὶ ἡ παρούσα Κυβέρνησις, ἥτις καὶ αὕτη μετὰ 24 μηνῶν ἐφθάσεν εἰς κάποιο συμπέρασμα. Ἐὰν ἐπομένως ἡ Κυβέρνησις παρέμενε ἐν τῇ ἀρχῇ ὅσον χρόνον παρεμείναμεν καὶ ἡμεῖς, ἀσφαλῶς δὲν θὰ κατέληγεν, ὡς δὲν κατέληξαμεν καὶ ἡμεῖς εἰς τὸν τεματισμὸν τῆς μελέτης τοῦ ζητήματος καὶ εἰς τὴν λήψιν καταλλήλων μέτρων. Οὕτε ἐγὼ ἡδύναμην νὰ καταργήσω διὰ μαγικῆς βάρδου τὰς ἀποθήκας, διότι θὰ προέκυπτε ἀνωμαλία καὶ κλονισμὸς τῆς ἰδιωτικῆς οἰκονομίας καὶ ζημία εἰς τὰ συμφέροντα τοῦ Δημοσίου. Δὲν εὐθύνει, συνεπῶς, καὶ ἡμᾶς ἡ ὑπάρχουσα κατάστασις τὴν ὁποίαν καὶ ἡμεῖς παρελάβομεν ἀπὸ τοὺς προκατόχους, ὡς παρέλαβε ταύτην καὶ ἡ παρούσα Κυβέρνησις.

Γ. Μαργῆς (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν). Ἡ κατάστασις ἐδημιουργήθη ἀπὸ τοῦ 1926.

Γ. Καφαντάρης. Δὲν ἔχω ἐγὼ σχέσιν μὲ τὸ 1926. Καὶ ἡ ὑπηρεσία, ἀσφαλῶς, θὰ σὰς μετεβίβασε τὴν σκέψιν μας περὶ καταργήσεως τῶν ἰδιωτικῶν ἀποθηκῶν, αἵτινες θὰ καταργουῖντο ἂν παρεμείνον ἐπ' ὀλίγον ἀκόμη, ὅσον χρόνον παρέμεινε καὶ ἡ παρούσα Κυβέρνησις.

Γ. Μαργῆς (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν). Ὅταν διεμαρτυρήθην, ἰδίως διὰ τὴν ἀταξίαν τῶν τηρουμένων βιβλίων, ἐλάβον τὴν ἀπάντησιν ὅτι ὁ ἀρμόδιος ὑπέβαλε 43 ἀναφοράς.

Γ. Καφαντάρης. Εἰς ἐμὲ δὲν ὑπεβλήθη καμμία.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Δὲν σὰς ἐπερωτήσαμεν ἡμεῖς οὔτε σὰς ἐκακίσταμεν.

Γ. Καφαντάρης. Ἐκκαίσθημεν, ἀλλὰ δὲν ἦτο δυνατόν τὸ ζήτημα αὐτὸ νὰ λυθῇ κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς παρ' ἡμῶν διευθύνσεως τοῦ Ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν ὅπως καὶ ὁ νῦν Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν θὰ ἀφήσῃ ζητήματα ἄλυτα ἀπερχόμενος τοῦ Ὑπουργείου.

Κ. Γκότσης. Ποῶς σὰς εἶπεν ὅτι ὑπέβαλον ἀναφοράς περὶ καταργήσεως τῶν ἰδιωτικῶν ἀποθηκῶν;

Γ. Μαργῆς (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν). Ὁ Γενικὸς Διευθυντὴς τοῦ Τελωνείου Πειραιῶς.

Κ. Γκότσης. Ἐγὼ θεοβαίω ὅτι ὅταν ὡς Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν ἠθέλησα νὰ καταργήσω τὰς ἰδιωτικὰς ἀποθήκας ἐξηγγέρθη ὁλόκληρος ἡ ὑπηρεσία, καὶ τοὺς εὐρον ὅλους ἀντιθέτους.

Μ. Αἰλιανός. Ἐγὼ ἐνόμισα ὅτι ὁ κ. Ὑπουργὸς θὰ κατέληγεν εἰς ἐπιείκειαν ἀφοῦ ἐβεβαίωσε περισσότερα τῶν ὅσων ἐβεβαίωσε ἐγὼ διὰ τὴν ἱστορίαν τῶν ἀποταμιεύσεων αὐτῶν. Ἡκούσατε ὅτι τὸ Κράτος τὸ ἴδιον ἀφήκε τὰ κλειδιά εἰς τοὺς ἐμπόρους.

Γ. Μαργῆς (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν). Ἀναγνώριζον αὐτὰ εἰσηγγήθη ἐπιεικὴ διαρρύθμισιν τῶν κειμένων νόμων καὶ ἐπετρέπη νὰ καταβάλλωνται οἱ ὀφειλόμενοι φόροι ἐντὸς 48 ὥρων.

Μ. Αἰλιανός. Οὐδεὶς πρόκειται νὰ ἀποδώσῃ ἑπαινον εἰς τοὺς καταχραστὰς αὐτοὺς ἐμπόρους, ἀλλ' ἔχομεν τὴν γνώμην ὅτι οὐδεὶς θὰ ὑποστηρίξῃ ὅτι δύνανται νὰ καταβληθῶν ἀμέσως 450 ἑκατομμύρια, ἅτινα εἶναι δασμοὶ καὶ ἀναλωθέντων καὶ ἐν ἀποθήκῃ ἐμπορευμάτων. Πάντως πρέπει νὰ καταλήξωμεν εἰς ἕν συμπέρασμα. Δὲν εἶναι δυνατόν νὰ δώσουν οἱ ἔμποροι αὐτοὶ ἀμέσως τὰ 500 ἑκατομμύρια. Καὶ ὅπως ἐδόθησαν διευκολύνσεις εἰς τοὺς ὀφειλέτας τῶν ἀμέσων φόρων νὰ δοθῶν καὶ εἰς τοὺς ἐμπόρους αὐτοὺς διευκολύνσεις.

Οἱ κ. κ. **Γ. Μόδης** καὶ **Θ. Φίλιος** διαμαρτύρονται διὰ τὴν πρότασιν ταύτην.

Μ. Αἰλιανός. Ὅπως ἐδόθησαν εἰς ὅλους τοὺς ἄλλους νὰ δοθῶν καὶ εἰς αὐτοὺς.

Θ. Φίλιος. Αὐτοὶ εἶναι λαθρέμποροι.

Μ. Αἰλιανός. Χίλιους πεντακοστίους ἐμπόρους δὲν τοὺς θεωρεῖ λαθρεμπόρους ὁ κ. Ὑπουργός.

(Ὁρόρυθος κωδωνοκρουσθαί).

Μ. Αἰλιανός. Ἐφόσον μόνος ὁ Ὑπουργὸς ἠλάφρυνε τὴν θέσιν τῶν ὀφειλετῶν τούτων, ζητοῦμεν νὰ ἐξευρεθῇ μία λύσις σύμφωνα πρὸς τὸ αἰτιολογικόν.

Χ. Λαδάς. Θεωρῶ ὅτι κακίστην ὑπηρεσίαν προσέφερον ὁ κ. προλαλήσας εἰς τὴν ὑπόθεσιν τὴν ὁποίαν ὑποστηρίζει, διότι ὁ τρόπος, καθ' ὃν τὴν ὑπεστήριξε κατέστησε ταύτην ἀντιπαθῆ. Διότι ὀφείλω νὰ ὁμολογήσω ὅτι πλείστα μέτρα ἐλήφθησαν ἐπιεικείας καὶ παρὰ τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν. Δυστυχῶς ἐνῷ ἡ ἐπερωτήσις εἶχε τὴν μορφήν τῆς συστάσεως κατέληξεν εἰς ἔλεγχον τῶν προηγούμενων Κυβερνήσεων καὶ τῆς παρούσης, ἐνῷ ὁ κ. Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν ὁμολόγησεν ὅτι δὲν εἶχον σκοπὸν οἱ ἔμποροι νὰ καταχραστοῦν τὸν δασμὸν, ἀλλὰ νὰ πληρώσουν ἀργότερα, προτιμώμεντες τὴν ἐπούλωσιν ἄλλων ἀναγκῶν. Ἐν πάσῃ περιπτώσει γεγονὸς εἶναι ὅτι λαθρεμπορία δὲν ὑφίσταται, ἐφόσον τὸ Κράτος δὲν ἔχει κλειδιά καὶ δὲν ἔκαμεν ἔλεγχον καὶ αἱ ὑπηρεσίαι ἐξύπνησαν ὅταν ἡτοκτόνησεν ἕνας ἔμπορος τῆς ὁδοῦ Ἑρμοῦ. Ἦδη ὅλοι οἱ ἔμποροι τῶν Ἀθηνῶν καὶ τοῦ Πειραιῶς χρεωστοῦν εἰς τὸ Δημόσιον ἀπὸ αὐτὴν τὴν αἰτίαν καὶ τὰ μισὰ μαχαζία εἶναι ὑπὸ τὸ φάσμα τῆς πτωχεύσεως καὶ εἶναι προφανές ὅτι δὲν δύνανται νὰ δώσουν εἰς μίαν ἡμέραν 450 ἑκατομμύρια. Τὸ Δημόσιον ἔχει συμφέρον νὰ εὐρη τρόπον ἐπιεικοῦς ρυθμίσεως, διότι ἔστω καὶ μερικά πτωχεύσας ἂν σημειωθῶν θὰ παρασύρουν καὶ πολλοὺς ἄλλους. Ἐπομένως, ἐπιλέγει, αἱ εὐκολίαι, τὰς ὁποίας θὰ κάμῃ τὸ Δημόσιον, θὰ εἶναι καὶ ὑπὲρ ἐαυτοῦ.

Ο κ. Α. Βαμβαγιάννης λέγει ότι καίτοι το ζήτημα είναι σοβαρόν, δὲν θὰ ἐλάμβανεν ὅμως τὸν λόγον ἐὰν δὲν ἐνόμιζεν ὅτι τὸ ζήτημα πρέπει νὰ ἐξετασθῇ ἀπὸ μιᾶς ἀπόψεως διὰ τὴν ὅποιαν δὲν κρίνει ἱκανοποιητικὰς τὰς ὑποργικὰς δηλώσεις. Εἶναι ἀληθὲς ὅτι ὑπάρχει μέγας ἀριθμὸς ἐμπόρων οἱ ὅποιοι δὲν εὐρίσκονται ἐν τάξει λογιστικῶς. Ὀλίγοι ὅμως εἶναι οἱ καταχρασταὶ κατὰ τὸν ὅποιον αὐστηρῶς πρέπει νὰ ἐφαρμοσθῇ ὁ νόμος. Ἐνδεδομένη ὅμως εἶναι καὶ ἐπιείκεια πρὸς τοὺς ἐγγυητὰς τοὺς μὴ δυναμένους νὰ ἐκπληρώσουν τὰς ὑποχρεώσεις των. Συνεχίζων παρατηρεῖ ὅτι οὐδέποτε ἐνηργήθη ὑπὸ τοῦ Κράτους ἐλεγχος τῶν ἀποθηκῶν, δι' αὐτὸ δὲ πρὸ τίνος τὸ Ὑπουργεῖον εἶχεν ἔλθει εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ διατάξῃ τὴν ἐξακρίθωσιν τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἀποταμιευτῶν. Τονίζει κατόπιν τὴν κρίτημον θέσιν τοῦ ἐμπορικοῦ κόσμου εὐρισκόμενου εἰς ἀδυναμίαν νὰ προσέλθῃ εἰς συναλλαγὰς.

Ο κ. Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός) διακόπτων παρατηρεῖ ὅτι προέχει τὸ ζήτημα τοῦ κανονισμοῦ τῆς θέσεως τῶν ἐμπόρων ἀπέναντι τοῦ Δημοσίου.

Ο κ. Γ. Καφαντάρης ἐρωτᾷ τί εἶναι ἐκεῖνο τὸ ὅποιον ἀναγκάζει τὸν ἐμπορικὸν κόσμον νὰ πρωτοστατῇ τῶρα εἰς τὴν κατάργησιν τῶν ἰδιωτικῶν ἀποθηκῶν ἐνῷ πρότερον ἐπρωτοστατᾷ εἰς τὴν μὴ κατάργησιν.

Ο κ. Α. Βαμβαγιάννης ἀποδίδει τοῦτο εἰς τὸν δηγιουργηθέντα μεταξὺ τῶν ἐμπόρων συναγωνισμόν.

Γ. Καφαντάρης. Ὡστε πρόκειται περὶ πραγματικῆς καταστάσεως.

Ο κ. Α. Βαμβαγιάννης συνεχίζων ἐμμένει εἰς τὰς ἀντιλήψεις του περὶ τῆς ἀνάγκης ἐπιεικειᾶς τοῦ Κράτους ἀπέναντι τῶν ἐγγυητῶν.

Ο κ. Α. Κουτσόπτελος ἐρωτᾷ ἐὰν ὑπάρχῃ περίπτωσις καθ' ἣν προσήλθε παρὰ τῷ Ὑπουργῷ τῶν Οἰκονομικῶν ὀφειλῆς καὶ καταβαλὼν μέρος τῆς ὀφειλῆς τοῦ δὲν κατώρθωσε νὰ λάβῃ παράτασιν πληρωμῆς τῆς ὀφειλῆς του.

Ο κ. Γ. Ροδόπουλος λέγει ὅτι ἐπεκράτησεν ἡ ἀρχὴ νὰ κρίνονται μαλακώτερα ὠρισμένα παραπτώματα. Καίτοι δὲ καὶ τῶρα πρόκειται περὶ λαθρεμπορίας, ἀκούονται φωναὶ ἐπιεικειᾶς ὑπὲρ τῶν ἐνόχων, ἐνῷ τὸ Κράτος ὀφείλει νὰ δεικνύῃ ὀλην τοῦ τὴν αὐστηρότητα διὰ νὰ μὴ πτωχεύουν οἱ τίμιοι ἔμποροι χάριν τῶν ὀλίγων καταχραστῶν. Λέγει κατόπιν ὅτι τὸν Ἑλληρικὸν λαὸν βαρύνουν βαρύνταται φορολογίαι, διὰ νὰ βελτιωθῇ δὲ ἡ κατάστασις πρέπει νὰ παύσῃ ἡ διαρροὴ τοῦ πλοῦτος ἐκ τοῦ δημοσίου ταμείου, ἥτις ἐπέρχεται χάρις εἰς τοὺς καταχραστὰς.

Ο κ. Φ. Σαράντης λέγει ὅτι, ἐφόσον μὴ ἀνώμαλος κατάστασις ἦνάγκασε τὰς Κυβερνήσεις τοῦ παρελθόντος νὰ λάβουν μέτρα τὰ ὅποια δὲν ἔπρεπε νὰ λάβουν καὶ ἐφόσον ἀναμφισβήτητως ὑπάρχει κρίσις, πρέπει νὰ ἐπιδειχθῇ ἐπιείκεια, ὅχι ὅμως ὑπὲρ τῶν καταχραστῶν.

Ο Πρόεδρος
Θ. ΣΟΦΟΥΛΗΣ

Ο κ. Ε. Κουλουμβάκης λέγει ὅτι ἐὰν ἡ ὑπόθεσις ἦρχετο εἰς τὰ ποινικὰ δικαστήρια καὶ συνέβαινε νὰ εἶναι συνήγορος θὰ εὐρίσκειν ἐπιχειρήματα διὰ νὰ ὑποστηρίξῃ ὅτι δὲν πρόκειται περὶ λαθρεμπορίου. Εἰς τὴν Βουλὴν δὲν δύναται νὰ ἐξετασθῇ ἐὰν οἱ περὶ ὧν πρόκειται ἔμποροι εἶναι ἢ δὲν εἶναι λαθρέμποροι. Πρέπει νὰ ἐξετασθῇ μόνον ἐὰν ἐδλάφθη τὸ δημόσιον ταμεῖον καὶ μετ' αὐτοῦ πολλοὶ πολῖται. Ἐκφράζω δὲ τὴν γνώμην ὅτι δὲν ὠφέλησεν ὁ κ. Αἰλιανὸς τοὺς ἀν' ὁποῖους αὐτοὺς συνηγορήσας ὑπὲρ τῆς ἀπόψεώς των, διότι ἐὰν εἶχε διαθεσιν τὸ Ὑπουργεῖον νὰ δείξῃ ἐπιείκειαν.....

Μ. Αἰλιανὸς (διακόπτων). Ἄν μπορέσῃ ἂς μὴ τὴν ἐπιδείξῃ.

Ο κ. Ε. Κουλουμβάκης συνεχίζων λέγει ὅτι δὲν ἐπιτρέπεται καμία ἐπιείκεια ἀπέναντι τῶν ἀνθρώπων αὐτῶν ὅπως ἐπίσης ὑπὲρ τῶν ἐγγυητῶν ἐμπόρων. Ἐὰν ὅμως πρόκειται περὶ ἐμπόρων οἱ ὅποιοι εἶναι ἐγγυηταὶ χωρὶς νὰ ἔχουν ἐγγυητὰς ὑπὲρ ἑαυτῶν ἐπιβάλλεται ἐπιείκεια ἐφ' ὅσον οἱ πρωτοφειλῆται δώσουν ἐγγυήσιν.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Ἐὰν δοθῇ ἐμπράγματος ἀσφάλεια, βεβαίως πρέπει νὰ τοὺς εὐκολύνωμεν.

Ο κ. Ε. Τριποδάκης λέγει ὅτι εἶναι ἄκρως ἀντιδημοκρατικὸν νὰ δώσῃ ἡ Βουλὴ «συχωροχάρτι» εἰς ὠρισμένην μερίδα τοῦ λαοῦ, ἐνῷ αἱ φυλακαὶ εἶναι γεμάται ἀπὸ ἀνθρώπων ὀφειλόντας μικρὰ ποσά.

Ο κ. Χ. Λαδάς διαμαρτύρεται λέγων ὅτι αὐτὸ δὲν εἶναι ἀκρίβες.

Ο κ. Α. Μπακάμπασης. Δὲν γνωρίζω ἐὰν οἱ προτείνοντες ἐπιείκειαν πρὸς τοὺς καταχραστὰς ἔχουν ὑπ' ὄψιν τῶν τὰς συνεπειᾶς τὰς ὁποίας ἐδημιούργησεν ἡ παράβασις ῥητῶν ὑποχρεώσεων των. Κατέστρεψεν αὕτη τὰς ἐμπορικὰς συνθήκας, ἐγεννήθη δὲ ἀθέμιτος ἀνταγωνισμός, διότι οἱ μικροὶ ἔμποροι εἶχον ἄνισα τὰ μέσα καὶ ἡ μὴ ἐκπληρώσις τῶν ὑποχρεώσεων τῶν μεγαλεμπόρων ἐπέφερε καταστροφὰς μικροβιοπαλαιστῶν καὶ συγχρόνως ὑπῆρξε παράγων τῆς σημερινῆς ἐμπορικῆς κρίσεως ἡ ὅποια παρυσιάζεται εἰς τὸν τόπον. Ἐρωτᾷ κατόπιν εἰς ποῖον σημεῖον εὐρίσκεται ὁ ἔλεγχος καὶ τονίζει ὅτι, ἐὰν ἐπρόκειτο νὰ ἐνεργηθῇ μόνον διὰ 10-15 ἀνθρώπους, θὰ διεπράττετο ἀδικία, διαιρουμένου τοῦ λαοῦ εἰς προνομιοῦχους καὶ μὴ τοιοῦτους ὀφειλόντας νὰ πληρώσουν.

Ο κ. Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός) παρακαλεῖ νὰ δεχθῇ ἡ Βουλὴ ὅπως μὴ γίνῃ αὐριον συνέδρισις ἀλλὰ τὸ Σάββατον, ὅποτε καὶ θὰ γίνῃ εἰσήγησις τοῦ Προϋπολογισμοῦ.

Μεθ' ὃ ἡ συζήτησις κηρύσσεται περατωμένη.

Ἀναβαλλομένης εἴτα, συναινέσει τῆς Βουλῆς, τῆς συζητήσεως ἐπὶ τῶν λοιπῶν ἐπερωτήσεων, λύεται ἡ συνέδρισις, ὥραν 8ην ἐσπερινὴν διὰ τὸ Σάββατον, ὥραν 4.30' μ. μ.

Οἱ Γραμματεῖς
Θ. Κολιαλέξης
Γ. Βοραζάνης

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ Γ΄

Σαββάτου 22 Νοεμβρίου 1930.

Ὡρα 4.30' μ. μ. Ο Πρόεδρος κ. Θ. Σοφούλης, ἀνελθὼν ἐπὶ τῆς ἑδρας κηρύσσει τὴν ἐναρξιν τῆς συνεδριάσεως καὶ διατάσσει νὰ ἀνοιχθῶσι τὰ θεωρεῖτα.

Ἀναγινώσκονται καὶ ἐπικυροῦνται τὰ πρακτικὰ τῆς προηγούμενης συνεδριάσεως.

Ἀνακοινῶνται τὰ ἑξῆς :

Ο ἐπαγγελματικὸς κόσμος Σερρῶν ζητεῖ τὴν κατάργησιν τῆς ταμπakoποιήσεως τοῦ καπνοῦ.

52 ἄστεγοι πρόσφυγικαὶ οἰκογένειαι Σερρῶν ζητοῦν τὴν παραχώρησιν οἰκημάτων ἐκ τῶν ἀνεγειρομένων 26 διπλοκατοικιῶν ἐν τῇ πόλει των.

Οἱ κάτοικοι τοῦ συνοικισμοῦ Λιατίστης Δράμας ζητοῦν τὴν ἀκύρωσιν τοῦ ὑπ' ἀριθ. 11229 συμβολαίου παραχωρήσεως 60 δεκαδικῶν στρεμμάτων οἰκοπέδων ἐκ τῆς ἀνταλλαξίμου περιουσίας εἰς τὸν ἰδιώτην Κ. Δαβίδ.

Τὸ Ἐργατικὸν Κέντρον Χανίων διαμαρτυροῦμεν διὰ τὴν

ὑπερτίμησιν τοῦ ψωμοῦ ζητεῖ τὴν ἐλευθέραν εἰσαγωγὴν σιτηρῶν, γεωμῆλων καὶ λοιπῶν εἰδῶν πρώτης ἀνάγκης.

Οἱ πρόεδροι τῶν συνεταρισμῶν Εὐας ζητοῦν τὴν ἀναθεώρησιν τῆς μεροληπτικῆς ἐκτιμήσεως τῆς δευτεροβάθμιου ἐπιτροπῆς καὶ τὴν πληρωμὴν φόρου συμφώνως τῇ ὁρισθείσῃ τιμῇ ἀγορᾶς σταφίδος ὑπὸ τοῦ ΑΣΟ.

Αἱ Ἐνώσεις τῶν ὑπαλλήλων Τ. Τ. Τ. Εὐδοίας, Θεσσαλονίκης καὶ Ρεθύμνου διαμαρτύρονται διὰ τὴν μελετωμένην περιοχὴν τῶν χορηγούμενων ἐπιδομάτων.

Ἡ Καπεργατικὴ Ἐνωσις Σερρῶν καὶ αἱ ἐργατικαὶ ὀργανώσεις Καβάλλας ζητοῦν τὴν υἱοθέτησιν διαφόρων αἰτημάτων ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως καὶ τὴν ταχεῖαν ἐπίλυσιν τοῦ καπνικοῦ ζητήματος.

Οἱ κάτοικοι Παλαιοῦριου ζητοῦν τὴν παροχὴν οἰκονομικῆς ἐνισχύσεως λόγω τῆς καταστροφῆς τῶν προϊόντων των.

Ο πρόεδρος τοῦ ταμείου οἰνοπαραγωγῆς Λευκάδος ζητεῖ τὴν μὴ κατάργησιν τοῦ φόρου ἐπὶ τοῦ οἴνου ὑπὲρ τοῦ ταμείου των.

Οἱ κάτοικοι τῶν ὄρειων χωρίων Νάξου διαμαρτύρονται διὰ τὴν κακὴν συντήρησιν τῆς ἐθνικῆς ὁδοῦ Νάξου—Τραγαίας καὶ παρακαλοῦν ὅπως ἐπισκευασθῇ αὕτη.

Ο πρόεδρος τῶν γεωργικῶν συνεταρισμῶν Καλλικρατείας ζητεῖ τὴν λήψιν εὐμενοῦς ἀποφάσεως διὰ τὸ ἀγρόκτημα Κάβουνα.

Ἐπιτροπὴ ἀμπελοφυτῶν Νικαύσης ζητεῖ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ νόμου 4650 περὶ ἀμβύκων καὶ εἰς τὴν περιφέρειάν των.

Ο βουλευτὴς κ. Ι. Παπαφλέσσας καταθέτει αἴτησιν 16 κοινοτήτων τοῦ τέως Δήμου Οἰχαλίας ζητούντων τὴν τροποποίησιν τοῦ νόμου περὶ ταμείου Προνοίας ἐλαιοπαραγωγῆς.

Ο βουλευτὴς κ. Χ. Λαδάς καταθέτει αἴτησιν τοῦ Ν. Ἀναγνωστοπούλου τέως ταξινόμου Α' τάξεως ἐν τῷ Ταχυδρομείῳ, ζητοῦντος τὴν ἐπαναφορὰν του ἐν τῇ προτέρᾳ θέσει του.

Ο βουλευτὴς κ. Κ. Σαρακηνὸς καταθέτει αἴτησιν πέντε κηπουρῶν τοῦ Κυβερνητικοῦ Ἀλσους ζητούντων τὴν ἐγκαιρὸν καταβολὴν τῶν μισθῶν των.

Ο βουλευτὴς κ. Ι. Κουτσίνης καταθέτει αἴτησιν ἀμαξοκαρραγωγέων κατοίκων Τυρνάβου, ζητούντων τὴν καταβολὴν τῆς ἐπιδικασθείσης αὐτοῦς ἀποζημιώσεως.

Ο κ. Δ. Μπότσαρης (Ὑπουργὸς τῶν Ναυτικῶν) υποβάλλει τὰ κάτωθι σχέδια νόμων:

1) «Περὶ αὐθεντικῆς ἐρμηνείας τῶν ἄρθρων 82 τοῦ νόμου 4410 «περὶ Ναυτικῆς Στρατολογίας κλπ.» καὶ 43 τοῦ νόμου 4411 «περὶ συγχροτήσεως, προελεύσεως, προαγωγῆς κλπ. τῶν στελεχῶν τοῦ Π. Ναυτικοῦ».

2) «Περὶ καταργήσεως τοῦ ἀπὸ 17 Σεπτεμβρίου 1926 Ν. Δ. «περὶ συστάσεως ὑγειονομικῶν ἐπιτροπῶν ἐν τῷ Π. Ναυτικῷ».

3) «Περὶ συστάσεως Συμβουλίου Διοικητικῆς Ὑπηρεσίας τοῦ πολιτικοῦ προσωπικοῦ τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ναυτικῶν».

4) «Περὶ τοῦ τρόπου τῆς προαγωγῆς τῶν ἐπὶ τῶν ὑποβρυχίων ὑπηρετούντων ὑπαξιωματικῶν τοῦ Π. Ν.».

5) «Περὶ καταργήσεως τῆς Δ' Διευθύνσεως τοῦ Γενικοῦ Ἐπιτελείου τοῦ Π. Ναυτικοῦ».

6) «Περὶ ἀντικαταστάσεως τῆς πρώτης παραγράφου τοῦ 1 ἐδαφίου τοῦ ἄρθρου 11 τοῦ ἀπὸ 6 Μαρτίου 1929 Διατάγματος «περὶ ἐκτελέσεως τοῦ νόμου 3883 τῆς 30 Ἰανουαρίου 1929 περὶ συστάσεως ὑπηρεσίας ὑποβρυχίων».

Οἱ κ. κ. Α. Μπότσαρης (Ὑπουργὸς τῶν Ναυτικῶν) καὶ Γ. Μαεῆς (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν) υποβάλλουσι τὰ ἑξῆς σχέδια νόμων:

1) «Περὶ ἐπιμισθίων τῶν διδασκόντων εἰς τὴν Σχολὴν τῶν Ν. Δοκίμων καθηγητῶν τοῦ Πανεπιστημίου καὶ Πολυτεχνείου».

2) «Περὶ καταργήσεως τοῦ ἄρθρου 7 τοῦ νόμου 3983 «περὶ κυρώσεως τοῦ ἀπὸ 17/9/26 Ν. Δ. «περὶ ἐπιδομάτων, διακριτικῶν σημείων, εἰδικότητος κλπ. τῶν ὑπηρετούντων ἐπὶ τῶν ὑποβρυχίων».

3) «Περὶ χορηγίας προσθέτου πιστώσεως ἐκ δραχμῶν 13 582.75 εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ναυτικῶν».

4) «Περὶ κανονισμοῦ διὰ Διαταγμάτων τῆς συνθέσεως τῶν σάκκων ἱματισμοῦ τῶν ἀνδρῶν τοῦ Π. Ναυτικοῦ».

Μεθ' ὃ ὁ κ. Πρόεδρος ἀνακοινεῖ ὅτι, συμφώνως τῷ ἄρθρῳ 6 τοῦ Κανονισμοῦ τῆς Βουλῆς, κατήρτισε τὰς Κοινοβουλευτικὰς Ἐπιτροπὰς ὡς ἑξῆς:

1. Ἐξωτερικῶν

1) Ἀλεξανδρῆς Α., 2) Ἀραβαντινὸς Π., 3) Ἀργυρόπουλος Μ., 4) Ἀργυρόπουλος Π., 5) Βαλαχῆς Ι., 6) Βενιζέλος Κ., 7) Βουτυρᾶς Α., 8) Δαμιανὸς Α., 9) Ζαχὺτζίνας Κ., 10) Ζαΐμης Φ., 11) Ζακρίφης Ν., 12) Κανάρης Α., 13) Κανναβὸς Ι., 14) Καραπάνος Α., 15) Κασσαβέτης Α., 16) Λεωνίδας Ι., 17) Λιδωρίκης Κ., 18) Μακκῆς Α., 19) Μανουηλίδης Φ., 20) Μάρκου Α., 21) Μόδης Γ., 22) Μπακάμπασης Α., 23) Μπακόπουλος Ν., 24) Ξηρὸς Ν., 25) Πετρίδης Π., 26) Πρέκας Α., 27) Ράλλης Ι., 28) Τρικούπης Σ., 29) Τσιριμῶκος Ι., 30) Χατζίσκος Δ.

2. Δικαιοσύνης

1) Ἀποστόλου Ι., 2) Ἀργυρόπουλος Γ., 3) Γαλανάκης Α., 4) Γιαννόπουλος Δ., 5) Δαμιανὸς Α., 6) Ζούκας Ε., 7) Ζωγράφος Π., 8) Καλιγκάτης Π., 9) Κατσαδήμας Κ., 10) Κοκκινᾶτος Ι., 11) Κουτσοπέταλος Α., 12) Κυρέλλος Β., 13) Λαδᾶς Χ., 14) Λιδωρίκης Κ., 15) Μάρκου Α., 16) Μπουρνιᾶς Ι., 17) Μπούτης Ι., 18) Νάκος Α., 19) Πανταζίδης Χ., 20) Παπαθανάσης Α., 21) Πετρίδης Π., 22) Πολυχρονάκης Κ., 23) Πριμίδης Ε., 24) Ράλλης Ι., 25) Σπηλιάδης Ν., 26) Συριόπουλος Ν., 27) Τζερίμης Ν., 28) Τσεριώνης Η., 29) Τσιριμῶκος Ι., 30) Φικιώρης Γ.

3. Ἐσωτερικῶν

1) Ἀναστασίου Τ., 2) Ἀνδρέοπουλος Ι., 3) Ἀποσκίτης Η., 4) Ἀραβαντινὸς Π., 5) Ἀργυρόπουλος Γ., 6) Ἀργυρόπουλος Π., 7) Ἀσκεπίδης Ν., 8) Ἀσκούτης Ν., 9) Βολουδάκης Μ., 10) Γαλανάκης Α., 11) Γαρδικιώτης Ν., 12) Γκότσης Κ., 13) Ἐυριπαῖος Π., 14) Καντοδίνης Κ., 15) Κουλουμβάκης Ε., 16) Κουτσίνης Ι., 17) Κούνδουρος Ι., 18) Λούδαρης Π., 19) Μπακόπουλος Ν., 19 α') Μπουκουβάλας Π., 20) Παπαφλέσσας Ι., 21) Περίκογιάννης Ι., 22) Σαμαρᾶς Ν., 23) Σαρακηνὸς Κ., 24) Σπηλιάδης Α., 25) Σκουλᾶς Β., 26) Ταλιαδούρος Ι., 27) Ταρσούλης Ι., 28) Τσακλαμπᾶς Μ., 29) Τσιτσιλίκης Π., 30) Φλώρος Π.

4. Παιδείας

1) Ἀλαβᾶνος Κ., 2) Γερογιάννης Γ., 3) Ζερβὸς Σ., 4) Ζωγράφος Π., 5) Ἰασονίδης Α., 6) Καλαντζᾶκος Α., 7) Καλούδης Γ., 8) Καραμάνος Ν., 9) Κατσαδήμας Κ., 10) Κοκκινάκης Γ., 11) Κουρτίδης Κ., 12) Κυρώζης Ι., 13) Κωνσταντόπουλος Ν., 14) Λιδωρινόπουλος Ρ., 15) Λούδαρης Π., 16) Μακκῆς Α., 17) Μπουρνιᾶς Ι., 18) Νικολαΐδης Σ., 19) Παναγιωτόπουλος Α., 20) Παπαστρατῆς Θ., 21) Παχνὸς Α., 22) Πετρίδης Π., 23) Σαρακηνὸς Κ., 24) Τσάφος Β., 25) Τερζόγλου Ν., 26) Τηλικίδης Γ., 27) Τσακμάνης Σ., 28) Τσιριμῶκος Ι., 29) Χατζηλιάς Β., 30) Χρηστομάνος Α.

5. Οἰκονομικῶν

1) Αἰλιανὸς Μ., 2) Ἀποστόλου Ι., 3) Ἀρεντούλης Γ., 7) Βαλαχῆς Ι., 5) Βαμβαγιάννης Α., 6) Βαρθόπουλος Β., 4) Βέργος Δ., 8) Βοραζάνης Γ., 9) Βουδούρης Κ., 10) Γκότσης Κ., 11) Ζαΐμης Φ., 12) Ζάννος Δ., 13) Ἡσαΐας Γ., 14) Καρυωτάκης Ε., 15) Κοθρῆς Μ., 16) Κωστόπουλος Σ., 17) Μανουηλίδης Φ., 18) Μάρκου Α., 19) Μπακόπουλος Ν., 20) Πανούτσος Π., 21) Παπαδάκης Ι., 22) Παπαδόπουλος Η., 23)

Πρεζάνης Γ., 24) Πολυχρονάκης Κ., 25) Πρέκας Α., 26) Ράλλης Π., 27) Ρεδιάδης Π., 28) Ροδόπουλος Γ., 29) Σαράντης Φ., 30) Σίμος Κ., 31) Σπηλιώτης Ν., 32) Ταρσούλης Ι., 33) Φίλιος Θ., 34) Χατζίσκος Δ., 35) Χριστούλας Π.

6. Έθνικῆς Οικονομίας

1) Άγγελῆς Β., 2) Αθηνόδωρου Δ., 2 α.) Άναστασίου Τ. 3) Άσκεπίδης Ν., 4) Βαρβαγιάννης Α., 5) Βοραζάνης Γ., 6) Δροσόπουλος Α., 7) Εύριπαῖος Π., 8) Ζαΐμης Φ., 9) Ζάννος Δ., 10) Ζωγράφος Κ., 11) Ήσαῖος Γ., 12) Θεολόγιτης Α., 13) Κεντούρης Δ., 14) Κουλούρας Γ., 15) Κυρέλλος Β., 16) Κωστόπουλος Σ., 17) Μακκῆς Α., 18) Μαχαίρας Μ., 19) Μέλλος Δ., 20) Μιχαήλ Ι., 21) Μπακάμπασης Α., 22) Ξανθόπουλος Α., 23) Πανοῦτσος Κ., 24) Ράλλης Π., 25) Ρεδιάδης Π., 26) Σαράντης Φ., 27) Τριποδάκης Ε., 28) Τσακμάνης Σ., 29) Τσιτσῆλιος Π., 30) Χατζίσκος Δ.

7. Συγκοινωνίας

1) Άγγελῆς Β., 2) Αἰλιανός Μ., 3) Άναστασιάδης Σ., 4) Βαλαῆς Ι., 5) Βασιλειάδης Γ., 6) Βερδέλης Α., 7) Βλαχοθανάσης Κ., 8) Βουδούρης Κ., 9) Εὐθυμιάδης Δ., 10) Ζαρίφης Ν., 11) Ήρακλειδης Δ., 12) Καραγιώργης Σ., 13) Κεντούρης Α., 14) Κουντούρης Δ., 15) Κουτσουπέταλος Α., 16) Κριμπᾶς Θ., 17) Λαμπρινίδης Α., 18) Λεωνίδας Ι., 19) Λύρας Θ., 20) Μαλαμίδας Ε., 21) Μανουηλίδης Φ., 22) Μαντᾶς Μ., 23) Μέλλος Δ., 24) Μυλωνογιάννης Α., 25) Νικολίτσας Ι., 26) Παπαδάκης Α., 27) Σαμαρᾶς Μ., 28) Στυλιανόπουλος Α., 29) Ταβουλάρης Α., 30) Τελιχιδούρος Σ., 31) Τσιριώνης Η., 32) Φλωριᾶς Δ., 33) Χατζῆς Π., 34) Χατζήλιας Β., 35) Χρηστομάνος Α.

8. Γεωργίας

1) Άναστασιάδης Σ., 2) Άνδρεάδης Α., 3) Άνθρακόπουλος Σ., 4) Γαρυκιώτης Ν., 5) Γερογιάννης Γ., 6) Ζαρίφης Ν., 7) Ζούκας Ε., 8) Ζωγράφος Κ., 9) Ζωγράφος Π., 10) Ήρακλειδης Δ., 11) Θεωδωρίδης Α., 12) Ίασονίδης Α., 13) Κανναδός Ι., 14) Κουτσῆνας Ι., 15) Κουτσουπέταλος Α., 16) Κριμπᾶς Θ., 17) Κωνσταντόπουλος Ν., 18) Λαμπρινίδης Α., 19) Λούλης Α., 20) Μαντᾶς Μ., 21) Μπακάμπασης Α., 22) Μπούτης Ι., 23) Νικολίτσας Ι., 24) Ξανθόπουλος Α., 25) Ξηρός Ν., 26) Παπαθανάσης Α., 27) Ροδόπουλος Γ., 28) Σαμαρᾶς Μ., 29) Σαρακηνός Κ., 30) Σίμος Κ., 31) Τσακμάνης Σ., 32) Τσαρλαμπᾶς Μ., 33) Τσιτσᾶρας Δ., 34) Τσονταρίδης Ι., 35) Φίλιος Θ., 36) Χαβίνης Θ.

9. Υγείνης

1) Άθανασιάδης Ι., 2) Άλαβάνος Κ., 3) Άλεβιζῆτος Α., 4) Άνδριόπουλος Ι., 5) Άσπιώτης Η., 6) Βαρδόπουλος Β., 7) Βλαχοθανάσης Κ., 8) Γερογιάννης Γ., 9) Γουργούρης Ν., 10) Δημάδης Δ., 11) Ζουμῆς Χ., 12) Κаланτζῆκος Α., 13) Κаланτιδης Χ., 14) Καραμάνος Ν., 15) Καρυωτάκης Ε., 16) Κουμπαρούσης Ν., 17) Κουρτίδης Κ., 18) Λιβαθινόπουλος Ρ., 19) Λυμπερόπουλος Ι., 20) Μαλαμίδας Ε., 21) Μαρακάκης Δ., 22) Μαρσέλος Δ., 23) Νικολίτσας Ν., 24) Παπαστρατής Θ., 25) Πετσάλης Κ., 26) Σταυρόπουλος Σ., 27) Τερζόγλου Ν., 28) Φωκᾶς Α., 29) Χατζῆς, 30) Χρηστομάνος Α.

10. Προνόιας

1) Άθηνόδωρου Β., 2) Άνδρεάδης Α., 3) Άργυρόπουλος Μ., 4) Γιαμούζης Ι., 5) Δημάδης Δ., 6) Ζάχος Ι., 7) Θεοδοσιάδης Γ., 8) Κοσμάς Ι., 9) Κουμπαρούσης Ν., 10) Λούδαρης Π., 11) Μαρσέλος Δ., 12) Μισιρόγλου Α., 13) Μιχαήλ Ι., 14) Μουζενίδης Κ., 15) Μπακάμπασης Α., 16) Παϊζῆς Ι., 17) Πανταζίδης Ο., 18) Παπαδόπουλος Η., 19) Πανταζίδης Χ., 20) Παπαστρατής Θ., 21) Ποντίκας Γ., 22) Πρεζάνης Γ., 23) Σίμος Κ., 24) Σταυρόπουλος Σ., 25) Συμεωνόγλου Σ., 26) Τσάφος Β., 27) Τσεγᾶς Γ., 28) Τερζόγλου Ν., 29) Τσιγδέμ-γλου Μ., 30) Χούρσογλου Σ.

11. Στρατιωτικῶν

1) Άλεξανδρῆς Α., 2) Άντωνόπουλος Β., 3) Άποσκίτης Η., 4) Άποστόλου Ι., 5) Άσκούτσης Ν., 6) Άφθονίδης Δ., 7) Βολουδάκης Ν., 8) Γιαννούσης Ε., 9) Γοβατζιδάκης Ι., 10) Γρηγοράκης Ι., 11) Ζερβός Γ., 12) Καλογεράς Ι., 13) Καλλιδόπουλος Π., 14) Καρασεβδᾶς Π., 15) Κολιαλέξης Θ., 16) Κούνδουρος Ι., 17) Κουπαρούσης Ν., 18) Κογεβίνας Α., 19) Κοθρῆς Μ., 20) Λεβαντῆς Π., 21) Λεωνίδας Ι., 22) Μαμούνης Ν., 23) Μουτζουρίδης Ι., 24) Παπαδάκης Κ., 25) Παπαφλέσσας Ι., 26) Ταβουλάρης Α., 27) Τζεμμῆς Ν., 28) Τριποδάκης Ε., 29) Φλωριᾶς Δ., 30) Χαβίνης Θ.

12. Ναυτικῶν

1) Άφθονίδης Δ., 2) Βασιλειάδης Γ., 3) Βελλιανίτης Γ., 4) Βερδέλης Α., 5) Βότσας Γ., 6) Εμπειρίκος Κ., 7) Εὐθυμιάδης Δ., 8) Ζουμῆς Χ., 9) Θεολόγιτης Α., 10) Κανάρης Α., 11) Καρυωτάκης Ε., 12) Κουλούρης Γ., 13) Λεωνίδας Ι., 14) Λούλης Α., 15) Μαμούνης Ν., 16) Μαχαίρας Ε., 17) Μιχαήλ Α., 18) Μυλωνογιάννης Α., 19) Παϊζῆς Ι., 20) Παχνός Α., 21) Πετσάλης Κ., 22) Πριμίδης Ε., 23) Ρεδιάδης Π., 24) Σακελλαρίου Δ., 25) Σακκαλῆς Γ., 26) Στράτος Γ., 27) Συρογιάννης Π., 28) Σχοινᾶς Σ., 29) Τσαρλαμπᾶς Μ., 30) Χατζῆς Π.

13. Αεροπορίας

1) Άθανασιάδης Ι., 2) Άφθονίδης Δ., 3) Βασιλειάδης Γ., 4) Βερδέλης Α., 5) Βουτυράς Α., 6) Γιαννόπουλος Δ., 7) Γρηγοράκης Ι., 8) Ζερβός Σ., 9) Ζωγράφος Α., 10) Καλογεράς Ι., 11) Κίρτσος Π., 12) Κυρώζης Ι., 13) Λαζαρίδης Α., 14) Λούλης Α., 15) Λαβίδ Ματαλῶν, 16) Παπαδόπουλος Η., 17) Παπαδόπουλος Η., 18) Παπαφλέσσας Ι., 19) Πολυχρονιάδης Α., 20) Σακελλαρίου Δ., 21) Σακκαλῆς Γ., 22) Σκουῆς Β., 23) Σπηλιώδης Α., 24) Στράτος Γ., 25) Ταβουλάρης Α., 26) Ταλκιδούρος Σ., 27) Τζεγᾶς Γ., 28) Φίλιος Θ., 29) Φλωριᾶς Δ., 30) Χατζητάσης Μ.

Μεθ' ὅ, εισερχομένης τῆς Βουλῆς εἰς τὴν

Ἡμερησίαν Διάταξιν

δίδεται ὁ λόγος εἰς τὸν κ. ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργόν.

Γ. Μαρῆς (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν). Αὐθιγὰ τὴν τιμὴν νὰ καταθέσω εἰς τὴν Βουλὴν τὸν Προϋπολογισμὸν τῆς χρήσεως 1931-1932 μετὰ τῶν σχετικῶν σχεδίων νόμων, ἥτοι:

1) «Περὶ κυρώσεως τοῦ Προϋπολογισμοῦ τῶν ἐσόδων τοῦ Κράτους καὶ τῶν Εἰδικῶν Ταμείων καὶ Ὑπηρεσιῶν διὰ τὴν χρῆσιν 1931-1932» καὶ

2) «Περὶ κυρώσεως τοῦ Προϋπολογισμοῦ τῶν ἐξόδων τοῦ Κράτους καὶ Εἰδικῶν Ταμείων καὶ Ὑπηρεσιῶν διὰ τὴν χρῆσιν 1931-1932»

Τὴν κατάθεσιν τοῦ Προϋπολογισμοῦ τούτου, κ. βουλευταί, ἡδυνάμεθα νὰ ἀναβάλωμεν μέχρι τῆς 15ης Ἰανουαρίου χωρὶς νὰ παραβῶμεν τὴν σχετικὴν συνταγματικὴν ἐπιταγὴν τὴν ὁποίαν ἡ Κυβέρνησις ἐδήλωσεν ὅτι ἐννοεῖ νὰ σεβασθῇ. Προετιμήσαμεν ἐν τούτοις νὰ στερηθῶμεν χρησίμων στοιχείων διὰ τὴν ἐκτίμησιν τῶν ἐσόδων τὰ ὁποῖα θὰ μᾶς ἐδίδεν ἡ ἐκτέλεσις δύο ἀκόμῃ μηνῶν τοῦ τρέχοντος Προϋπολογισμοῦ καὶ ὑποβάλλομεν καὶ ἐφέτος τὸν προϋπολογισμὸν ἅμα τῇ ἐνάρξει τῆς Συνόδου ἐν τῇ ἐπιθυμίᾳ νὰ παράσχωμεν ὅλον τὸν ἀπαιτούμενον χρόνον πρὸς πληρεστέραν ἐν ταῖς Κοινοβουλευτικαῖς Ἐπιτροπαῖς ἐξέτασιν καὶ πρὸς ἀνεωτέραν ἐνώπιον τῶν Νομοθετικῶν Σωμάτων συζήτησιν τοῦ Προϋπολογισμοῦ.

Τὴν συζήτησιν ταύτην ἡ Κυβέρνησις, κ. βουλευταί, ὑπὲρ ποτε ἄλλοτε ἐπιθυμεῖ ὅσον τὸ δυνατόν περισσότερον διαφωτιστικὴν διὰ νὰ μὴ μένῃ οὔτε εἰς τὸ Νομοθετικὰ Σώματα οὔτε εἰς τὴν κοινὴν γνώμην ἡμίμα ἀσάφεια ἢ ἀοριστία εἰς πᾶν ὅτι ἀφορᾷ τὴν διάθεσιν τοῦ χρήματος τὸ ὁποῖον τὸ Κράτος θὰ ἀφαιρῇ ἀπὸ τὸν λαὸν κατὰ τὸ ἐπερχόμενον οἰκονομικὸν ἔτος πρὸς ἐκπλήρωσιν τοῦ προορισμοῦ του.

Ὁ ὑποβαλλόμενος ὑπὸ τὴν κρίσιν ὑμῶν, κ. βουλευταί, τέταρτος ἤδη ἀπὸ τῆς ἀνάδου εἰς τὴν Ἀρχὴν τῆς παρούσης Κυβερνήσεως Προϋπολογισμὸς δύναται νὰ θεωρηθῇ ἐγκαινιάζων νέαν δημοσιονομικὴν περίοδον, διότι εἶναι ὁ πρῶτος ἀπὸ τῆς οἰκονομικῆς ἐξυγιάνσεως Προϋπολογισμὸς ὁ ἀπηλλαγμένος τῶν υποχρεώσεων τοῦ Πρωτοκόλλου τῆς Γενεύης.

Διὰ τοῦ πρωτοκόλλου ἐκείνου ἀνελάμβανεν, ὡς γνωστόν, διὰ μίαν τριετίαν τὴν ὑποχρέωσιν νὰ ἀποστέλλωμεν ἀνὰ τρίμηνον ἐκθεσιν ἐπὶ τῆς δημοσιονομικῆς μας καταστάσεως εἰς τὸ Συμβούλιον τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν ἵνα παρακολουθῇ τὴν ἐξέλιξιν τῆς Ἑλληνικῆς οἰκονομικῆς ἐξυγιάνσεως.

Συμμορφούμενοι πρὸς τὴν ῥήτραν ταύτην τοῦ Πρωτοκόλλου κατηρτίζομεν κανονικῶς ἀνὰ τρίμηνίαν σαφεῖς καὶ λεπτομερεῖς ἐκθέσεις τὰς ὁποίας ἀπεστέλλομεν εἰς τὴν δημοσιονομικὴν ἐπιτροπὴν τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν διὰ τῆς Πρεσβείας Βέρνης, τοῦ Γενικοῦ Διευθυντοῦ τοῦ Γενικοῦ Λογιστηρίου παρέχοντος, ὁσάκις παρίστατο ἀνάγκη, πᾶν ζητούμενον στοιχεῖον πρὸς πλήρη ἀποδείξιν ὅτι ἐξεπληρώσαμεν εὐσυνειδήτως ὅλας τὰς ἐπὶ τῇ συνάψει τοῦ τριμεροῦς δανείου δοθείσας ὑποσχέσεις διὰ τὸ ὕψος τοῦ προϋπολογισμοῦ, διὰ τὸ ἰσοζύγιον αὐτοῦ, διὰ τὴν συγκέντρωσιν εἰς τὴν Ἐκδοτικὴν Τράπεζαν τῶν λογαριασμῶν τοῦ Δημοσίου κ.λπ.

Ἐπὶ τῇ λήξει τῆς τριετίας κατὰ τὸν παρελθόντα Σεπτέμβριον ἐθεωρήσαμεν καθήκον ἡμῶν νὰ εὐχαριστήσωμεν τὸ Συμβούλιον τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν διὰ τὸ ἐπιδειχθὲν ἐνδιαφέρον καὶ διὰ τὴν παρασχεθεῖσαν ἡθικὴν συνδρομὴν τὴν ἀξίαν τῆς ὁποίας πάντες ἀναγνωρίζομεν.

Εὐχαρίστως δ' ἀναφέρω εἰς τὴν Βουλὴν ὅτι καὶ τὸ Συμβούλιον τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν ἀνεγνώρισε πλήρως τὴν καταβαλλομένην ὑπὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ προσπάθειαν καὶ συνεχάρη τὴν Κυβέρνησιν διὰ τὴν σημειωθείσαν πρόοδον ἐν τῇ ὁδῷ τῆς οἰκονομικῆς ἐξυγιάνσεως.

Μετὰ τὸν Προϋπολογισμὸν κ. βουλευταί συνυποβάλλω τοὺς ἀπολογισμοὺς τῶν χρήσεων 1916-1917 καὶ τῶν χρήσεων 1918-19, 1919-20 καὶ 1920-21 μὲν προσηρηθέντους τοὺς οἰκείους ἰσολογισμοὺς τῶν ἐτῶν 1918-19, 1919-20 καὶ 1920-21.

Ὅπως εἶχον τὴν τιμὴν νὰ ἀνακινώσω εἰς τὴν Βουλὴν κατὰ τὴν εἰσήγησιν τοῦ τρέχοντος Προϋπολογισμοῦ, ἡ Κυβέρνησις εἶναι ἀποφασισμένη νὰ ἐπιδιώξῃ τὴν ἀπαραιτήτον ἀπὸ δημοσιονομικῆς τάξεως ἀλλὰ καὶ ἐπιτασσομένην ὑπὸ τοῦ Συντάγματος ἐνημερότητα τόσον προϋπολογιστικῶς ὅσον καὶ ἀπολογιστικῶς.

Ἡ σημειωθείσα ἔκτοτε πρόοδος καὶ ἡ συντελουμένη ἐργασία ἐπιτρέπει νὰ ἐλπίζωμεν ὅτι πρὸ τῆς συμπληρώσεως τοῦ νέου οἰκονομικοῦ ἔτους θὰ ἐκλειψῇ ἡ πρωτοφανὴς ἀληθὺς καὶ ἀπὸ τῆς συστάσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους παρατηρούμενη παράλειψις ὑποβολῆς τῶν ἀπολογισμῶν, θὰ καταστῇ δὲ δυνατόν ἐφεξῆς νὰ ὑποβάλλωνται μετὰ τὴν ἐκτέλεσιν ἐκάστου Προϋπολογισμοῦ ὁ σχετικὸς ἀπολογισμὸς καὶ ὁ ἰσολογισμὸς τοῦ Δημ. Ταμείου.

Ἀλλ' ἡ Κυβέρνησις πρὸς τούτοις θεωρεῖ ἐπιβεβλημένον νὰ ἐπιδιώξῃ τὴν δυνατόν ἐνότητά τοῦ Προϋπολογισμοῦ ἥτις διεσπάσθη παρ' ἡμῖν κατὰ παράθεσιν πάσης ὑγιούς ἐπιστημονικῆς ἀρχῆς διὰ τῆς πληθύος τῶν λειτουργούντων Εἰδικῶν Ταμείων.

Δὲν ἀρνούμεθα ὅτι χρήσιμος ἐνίοτε εἶναι ἡ λειτουργία εἰδικῶν τοπικῶν ταμείων ἐξυπηρετούντων τοπικοὺς σκοποὺς μὴ δυναμένους νὰ ἐξυπηρετηθῶσιν ἐξ ἴσου ἀποτελεσματικῶς ὑπὸ τοῦ Δήμου ἢ τῆς Κοινότητος.

Ἀλλ' ἡ διατήρησις Εἰδικῶν Ταμείων πρὸς θεραπείαν γε-νικῶν τοῦ Κράτους σκοπῶν ἀποδίδει ἀντιεπισημονικὴν χωρὶς καὶ νὰ εἶναι χρήσιμος ἀπὸ πρακτικῆς ἀπόψεως.

Τὸ ἄτοπον τοῦτο ἐπιθυμοῦσα νὰ θεραπεύσῃ ἡ Κυβέρνησις εἰσηγήθη τὸν ψηφισθέντα κατὰ τὴν τελευταίαν σύνοδον τῆς Βουλῆς εἰδικὸν Νόμον, ὁ ὁποῖος ἐπιτρέπει τὴν διὰ διαταγμάτων κατάργησιν, συγχώνευσιν, τροποποίησιν τῶν λειτουργούντων εἰδικῶν ταμείων ἢ αὐτονόμων ὁργανισμῶν.

Ἡ σχετικὴ προκαταρκτικὴ ἐργασία εἶναι σχεδὸν ἐταίμη ἐλπιζομένη ὅτι συντόμως θὰ ἐκδοθῶσι τὰ Διατάγματα τῆς καταργήσεως τῶν Εἰδικῶν Ταμείων ὧν ἡ διατήρησις δὲν ἤθελε κριθῇ ἀκόμῃ ἀναγκαία.

Ἐπίσης εἰς ὅσας περιφερείας Δημοσίων Ταμείων λειτουργοῦν ὑποκαταστήματα Ἐκδοτικῆς Τραπέζης ἐτέθη ἤδη εἰς ἐφαρμογὴν ἡ συγκέντρωσις τῶν κεφαλαίων τοῦ Δημοσίου παρὰ τῇ Ἐκδοτικῇ Τραπέζῃ.

Ἡ συγκέντρωσις αὕτη σημαντικῶς ἐξυπηρετοῦσα τὴν νομισματικὴν καὶ πιστωτικὴν πολιτικὴν τῆς χώρας εἶναι χρησιμωτάτη καὶ διὰ τὸ Δημόσιον Ταμεῖον τὸ ὁποῖον δι' αὐτῆς θὰ εἶναι ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν εἰς θέσιν νὰ γνωρίζῃ καὶ νὰ κινῇ τὰς διαθέσιμότητας αὐτοῦ.

Πρὸς ἐπέκτασιν δὲ τοῦ μέτρου εἰς ὅλα τὰ ταμεῖα δὲν θ' ἀναμείνω τὴν συμπλήρωσιν τοῦ δικτύου τῶν Ὑποκαταστημάτων τῆς Ἐκδοτικῆς Τραπέζης ἀλλὰ μελετῶμεν μετ' αὐτῆς καὶ ἐλπίζομεν ὅτι προσεχῶς θὰ ἐφαρμόσωμεν σύστημα διὰ τοῦ ὁποῦ ἀνευ ὑδρύσεως τῶν Ὑποκαταστημάτων καὶ ἀνευ δαπάνης τοῦ Δημοσίου ἴσως δὲ μὲ καὶ ἐλάττωσιν δαπανῶν αὐτοῦ θὰ καταστῇ δυνατὴ ἡ συγκέντρωσις εἰς τὴν Ἐκδοτικὴν τῶν κεφαλαίων τοῦ Δημοσίου ἐξ ὅλων τῶν Ταμείων τοῦ Κράτους.

Πρὶν εἰσελθῶν, κ. βουλευταί, εἰς τὴν ἀνάλυσιν τοῦ ὑποβαλλομένου Προϋπολογισμοῦ χρήσιμον θεωρῶ νὰ θέσω ὑπ' ὄψιν τῆς Βουλῆς τὴν ἐκκαθάρισιν τῶν καθυστερημάτων τῶν μέχρι καὶ τῆς χρήσεως 1926-27 Προϋπολογισμῶν ὡς καὶ τὴν μέχρι σήμερον ἐκτέλεσιν τῶν ἔκτοτε Προϋπολογισμῶν.

Ὡς πρὸς τὴν ἐκκαθάρισιν τῶν καθυστερημάτων ἐκ τῶν μέχρι τοῦ ἔτους 1926-27 συμπεριλαμβανομένου Προϋπολογισμῶν, διὰ νὰ μὴ ἀπασχολῶ τὴν Βουλὴν ἀναφέρων ὅλους τοὺς ἀριθμοὺς τοὺς ὁποίους θέτω εἰς τὴν διάθεσιν τῆς Βουλῆς, περιορίζομαι ν' ἀναφέρω ὑμῖν τὰ ἐξῆς:

Ὡς καὶ ἄλλοτε μοι ἐδόθη ἀφορμὴ ν' ἀναπτύξω εἰς τὴν Βουλὴν ἡ ἀποτυπωθεῖσα ἐν τῇ Πρωτοκόλλῳ τῆς Γενεύης κατάστασις τῶν χρήσεων μέχρι καὶ τῆς 1926-27 συμπεριλαμβανομένης ἐλλείψει ὁριστικῶν τότε στοιχείων εἶνε χειροτέρα τῆς πράγματι τότε ὑφισταμένης, διότι ἡ ἐξέλιξις μέχρι τοῦδε ἀπέδειξεν ὅτι τὰ πληρώσιμα παθητικὰ ὑπόλοιπα τῶν χρήσεων ἐκείνων ὑπέστησαν διπλοῦς διαγραφὰς ἐκ νομίμων λόγων καὶ περιωρίσθησαν τὰ μὲν τῶν χρήσεων μέχρι καὶ τῆς 1925-26 ἀπὸ 598 ἑκατ. εἰς 315 μόνον ἑκατ., τὰ δὲ τῆς χρήσεως 1926-27 περιωρίσθησαν ἐπίσης ἀπὸ δρχ. 595 ἑκατ. εἰς δρχ. 506 ἑκατομμύρια μὲ τάσεις περαιτέρω περιορισμοῦ.

Ἐξ ἁλλου ἐνθ' δι' ὅλας τὰς χρήσεις ἐκείνας προεβλέποντο εἰσπράγματα ἐκ τῶν ἐνεργητικῶν ὑπολοίπων μόνον 89 ἑκατ. εἰσπράχθησαν ἐν τούτοις μέχρι σήμερον 198 ἑκατομμύρια.

Μετὰ τὴν διαγραφὴν τῶν ποσῶν τούτων ἐκ τῶν παθητικῶν ὑπολοίπων αἱ ὅλαι ὑποχρεώσεις αἱ ἀναφερόμεναι εἰς τὸ Πρωτόκολλον τῆς Γενεύης, ἀνέρχονται εἰς 1.461.894.122, τὰ δὲ πρὸς πληρωμὴν αὐτῶν προορισθέντα ποσὰ (τὰ ὁποῖα δὲν δύναται νὰ ἐλαττωθῶσιν ἀλλ' ἡμπορεῖ καὶ ν' ἀυξηθῶσιν) ἀναλύονται ὡς ἐξῆς:

α) τμήμα τοῦ τριμεροῦς δανείου ἐκ τριῶν ἑκατομμυρίων λιρῶν δρχ. 1.125.000.000 β) εἰσπράξεις ἐξ ἐνεργητικῶν ὑπολοίπων 198.400.320 γ) διαθέσιμα τὰ ὁποῖα κατέλιπον εἰς τὸ Δημόσιον Ταμεῖον οἱ μέχρι καὶ τοῦ 1926-27 Προϋπολογισμοὶ δρχ. 498.049.164 δ) δρχ. 96.180.000 πρὸ τῶν μακροπρόθεσμων γραμματίων Ἑθνικῆς Ἀμύνης τὸ ὁποῖον εἶχεν εἰσῃχθῇ πικραλλήως καὶ ὡς ἐσοδονεῖς τοὺς οἰκείους Προϋπολογισμούς.

Ἦτοι ἀπέναντι ὑποχρεώσεων ἀνερχομένων ἐν ὄλῳ εἰς δρχ. 1.461.894.122 προορίζονται ποσὰ μὴ δυνάμενα πλέον νὰ ἐλαττωθῶσι καὶ ἀνερχόμενα εἰς δρχ. 1.917.629.484.

Ἐπομένως παραμένει ἐλευθέρον ποσὸν ἐκ δρχ. 455.735.362 τὸ ὁποῖον ὡς περισσεῦον ἀπεσῶρθη ἐκ τοῦ δανείου τῶν ἐλλειμμάτων καὶ ἀπετέλεσε περίσσειμα ὑπὲρ τοῦ Δημοσίου Ταμείου. Ἀλλ' ἐπίσης ἀπεσῶρθη ἐκ τοῦ αὐτοῦ δανείου ἕτερον

ποσόν ἐκ δραχμῶν 197.821.515 ἀντιπροσωπεύον πληρωμὰς γενομένης ὑπὸ τῶν Προϋπολογισμῶν 1927—28 καὶ 1928—29 ἐναντι τῶν ὀφειλῶν ἐν γένει τῶν ἀναγραφομένων ἐν τῇ Παραρτήματι Γ' τοῦ Πρωτοκόλλου τῆς Γενεύης.

Τὰ δύο ταῦτα κονδύλια ἦτοι σύνολον δραχ. 653.556.877 δὲν εἰσῆχθησαν βεβαίως εἰς ἐνίσχυσιν κανονὸς Προϋπολογισμοῦ, ἀλλὰ ἀυξάνουσι τὸ ἐκ 272 ἐκατ. ἴδιον περίσσευμα τῆς χρήσεως 1929—30 καὶ διατίθενται ἐξ αὐτῶν 623 ἐκατ. κατὰ τὸν Νόμον 4585.

Προσθέτω ὅτι ἀπομένει ἀκόμη ἐκ τοῦ τριμεροῦς Δανείου ἀδιάθετον ποσὸν λιγῶν Ἀγγλίας 211.483 καὶ δολλάρια 3.906.769 ἦτοι δραχ. 379 ἐκατομ., ὑπερκαλύπτουν μετὰ τῶν διαθεσίμων τῶν μέχρι καὶ τοῦ 1926—27 Προϋπολογισμῶν τὰς ἀπομενουσὰς ἐκ τῶν διαφόρων ἄλλων ὀφειλῶν πρὸς πληρωμὴν ὑποχρεώσεις τοῦ Πρωτοκόλλου τῆς Γενεύης.

Ὁ Προϋπολογισμὸς τῆς χρήσεως 1927—28 παρουσίασε κατὰ τὴν λῆξιν τοῦ πλεόνασμα ἐκ δραχ. 1.225.286.788.60, ὑπερ, ὑπολογιζομένων τῶν παθητικῶν ὑπολοίπων, τὰ ὅποια ἀφῆκε πρὸς πληρωμὴν ἐκ δραχμῶν 773.871.486.10 ὡς καὶ τῶν πραγματοποιηθεῖσιν μέχρι 30 Σεπτεμβρίου 1930 ἐναντι τῶν ἐνεργητικῶν ὑπολοίπων τοῦ εἰσπράξεων ἐκ δραχ. 172.765.555.20 περιορίζεται εἰς δραχ. 624.180.257.70.

Ἐκ τῶν παθητικῶν ὑπολοίπων ἔχουν πληρωθῇ μέχρι 30 Σεπτεμβρίου 1930 δραχ. 267.284.075.60. Τὸ ποσὸν τοῦτο ἀυξάνεται κατὰ δραχ. 165 ἐκατομ. πληρωθείσας εἰς ἐκτέλεσιν τῆς συμφωνίας Σουκρῆ καὶ τῶν ὁρίων ἢ τακτοποιήσας δι' ἐντάλματος θὰ ἐπακολουθήσῃ.

Ἐκ τοῦ πλεονάσματος τῆς χρήσεως ταύτης διατέθησαν μέχρι τοῦδε δρα. 593.650.000 συμφώνως τοῖς νόμοις 4427 καὶ 4585.

Ὁ Προϋπολογισμὸς τῆς χρήσεως 1928—29 κατέλειπε κατὰ τὴν λῆξιν τοῦ πλεόνασμα ἐκ δρα. 1.093.990.896.18, ὑπερ, ὑπολογιζομένων τῶν παθητικῶν ὑπολοίπων ἐκ δρα. 698.391.621.40 καὶ τῶν μέχρι 30 Σεπτεμβρίου 1930 πραγματοποιηθεῖσιν ἐναντι τῶν ἐνεργητικῶν ὑπολοίπων τοῦ εἰσπράξεων ἐκ δρα. 144.730.552.45, περιορίζεται εἰς δραχμὰς 540.329.827.23.

Ἐναντι τῶν παθητικῶν ὑπολοίπων τῆς χρήσεως ταύτης ἔχουν πληρωθῇ μέχρι τέλους Σεπτεμβρίου 1930 δραχμὰς 496.200.579.20.

Διὰ τοῦ νόμου 4585 διατέθη ὁλόκληρον τὸ πραγματοποιηθὲν μέχρι τοῦδε πλεόνασμα τῆς χρήσεως ταύτης, τὸ ὅποion ἐνδέχεται ν' αὐξηθῇ ἀκόμη κατὰ τινα ἐκατομμύρια.

Ἡ ἐκτέλεσις τοῦ προϋπολογισμοῦ τούτου λήξαντος ὡς γνωστὸν τὴν 31 Ἰουλίου 1930 παρουσιάζεται σύμφωνα μετὰ τὸν δημοσιευθέντα ἰσολογισμὸν τῆς 30 Σεπτεμβρίου 1930, τὴν προσωρινὴν κατάρστασιν τῶν ἐσόδων καὶ ἐξόδων τῆς χρήσεως ταύτης καὶ τοὺς προσωρινούς ἀπολογισμούς τῶν Εἰδικῶν Λογιστηρίων εἰς τοὺς πίνακες, τοὺς ὁποίους θ' ἀναγνώσουν οἱ κ. κ. Βουλευταὶ εἰς τὴν ἐκθεσιν. Ἀποφεύγω νὰ ἀπαριθμῶ ἀναλελυμένως τὰ κονδύλια αὐτῶν χάριν συντομίας.

Κατὰ τοὺς πίνακες τούτους ὁ προϋπολογισμὸς 1929—30 παρουσιάζει σύνολον ἐσόδων 18.729.935.965 δραχ. Σύνολον ἐξόδων 18.200.620.269 δρα. (ἀνειλημμένων ὑποχρεώσεων).

Παρακαλῶ τὴν Βουλὴν νὰ μὴ ἐκπλαγῇ διὰ τὸν μέγαν ἀριθμὸν τῶν δισεκατομμυρίων. Περιλαμβάνονται εἰς αὐτὰ ὡς ἐσοδα καὶ ὡς ἐξοδα ὅλα τὰ ἀπὸ τοῦ 1924 συναφθέντα δάνεια, τῶν ὁποίων τὸ πρῶτον δὲν εἶχεν εἰσχυθῇ εἰς τὸν προϋπολογισμόν, διότι ἡ διάθεσις αὐτῶν ἐγένετο δυνάμει τῶν σχετικῶν συμβάσεων ἄνευ τῆς μεσολαβήσεως τοῦ προϋπολογισμοῦ. Ἡδὲ ὅμως ὁπότε διατέθησαν τὰ δάνεια, δι' οὗς σκοποὺς συνήφθησαν, πρέπει ὁ προϋπολογισμὸς τοῦ Κράτους νὰ ἐμφανίσῃ τὸ προϊόν των ὡς ἐσοδὸν καὶ τὰς δαπάνας των ὡς ἐξοδόν.

Τὰ δάνεια ταῦτα εἶναι τὰ ἑξῆς:

1) Προσφυγικὸν δάνειον τοῦ 1921 Δρ. ἐκατ. 3,739	
2) Γμήμια δανείου σταθεροποιήσεως προωρισμένων διὰ τὴν ἀποκατάστασιν τῶν προσφύγων » » 187	
3) Δάνειον τοῦ 1929 μετὰ τῆς Ἀμερικανικῆς Κυβερνήσεως διατεθὲν ἐπίσης δι' ἀποκατάστασιν προσφύγων . . . » » 949	
4) Παραγωγικὸν δάνειον τοῦ 1928 . . . » » 1,260	
5) Δάνειον ὑδρεύσεως Ἀθηνῶν (Οὐλεν). » » 739	
6) Δάνειον ἀποζημιώσεως Ἑλλήνων ὑπηκόων » » 775	
7) Δάνειον ἀποζημιώσεως ἐκ Βουλγαρίας μεταναστῶν » » 400	
Σύνολον » » 8,049	

Τὸ ποσὸν τοῦτο τὸ ὅποion οὐδὲν ἑπηρεάζει τὰ ἀποτελέσματα τοῦ προϋπολογισμοῦ ἀφαιρούμεν ἐκ τε τῶν ἐσόδων καὶ ἐξόδων καὶ ἔχομεν οὕτω εἰσπράξεις 10,680,935,965. Ἐξοδα δὲ 10,151,620,260.

Εἰς τὰ ἐξοδα περιλαμβάνονται καὶ ὅλα τὰ παθητικὰ ὑπολοιπὰ ἐκ δρα. 571,187,895.

Ἐμφανίζεται οὕτω περίσσευμα ἐκ δρα. (10,680,935,965—10,151,620,260) 529,315,705.

Εἰς τὸ περίσσευμα τοῦτο πρέπει ἀφ' ἐνὸς νὰ προσθῶμεν τὰ εἰσπράξεμα ἐκ τῶν ἐνεργητικῶν ὑπολοίπων καὶ ἀφ' ἑτέρου ν' ἀφαιρέσωμεν τὰ ἔκτακτα ἐσοδα ὅσα δὲν ἀνήκουν εἰς τὴν χρῆσιν ταύτην.

Οὕτω πρέπει νὰ προσθῶμεν α) ἐξήκοντα ἐκατομμύρια ὀφειλόμενα ἀπὸ τὴν εἰσφορὰν τοῦ Σταφιδικοῦ Ὁργανισμοῦ ἐκ τῶν ὁρίων τὰ 30 κατεβλήθησαν ἤδη καὶ β) 150 ἐκατ. εἰσπράξεμα ἐκ ποσοῦ ἐνεργητικῶν ὑπολοίπων ἀνερχομένων εἰς 574 ἐκατ. ἐν ὧν τὰ 440 προέρχονται ἐξ ἀμέσων φόρων. Τὰ 150 ἐκατ. θὰ εἰσπραχθῶσιν ἀσφαλῶς, ὡς ἀποδεικνύεται καὶ ἀπὸ τὰς εἰσπράξεις ἐκ τῶν ἐνεργητικῶν ὑπολοίπων τῶν προηγούμενων προϋπολογισμῶν γ) πρέπει νὰ προσθῶμεν ἀκόμη δραχ. 221.553.666 πραγματοποιηθὲν μὲν μὴ τακτοποιηθὲν ὁμοῦ ἐστέτι ὑπόλοιπον τοῦ ἐσόδου ἐξ ἐπανορθώσεων εἰς εἶδη χορηγηθέντα κατὰ τὰ παρελθόντα ἔτη τὸ ὅποion θὰ τακτοποιηθῇ διὰ τοῦ λογαριασμοῦ τῶν ἐνεργητικῶν καὶ παθητικῶν ὑπολοίπων τῆς χρήσεως 1929—30 καὶ διὰ τοῦτο ὑπολογίζεται ἀφ' ἐνὸς μὲν ὡς ἐνεργητικὸν ὑπόλοιπον ἀφ' ἑτέρου δὲ ὡς παθητικὸν ὑπόλοιπον δ) θὰ προσθῶμεν ἀκόμη δραχ. 5.965.092 προὐδὸν δανείου Ἑλλήνων ὑπηκόων ἥτοι κρατήσεις διὰ τὰ ἐξοδα τὰ γενόμενα δι' ἐκδικασιν τῶν αἰτήσεων καὶ διανομὴν τοῦ δανείου.

Προσθέτοντες τὰ τέσσαρα ταῦτα κονδύλια ἀνερχόμενα εἰς δραχ. 437.518.758 εἰς τὴν ἄνω μνημονευθεῖσαν διαφορὰν μεταξὺ εἰσπράξεων καὶ ἐξόδων ἀνερχομένων ὡς εἴρηται εἰς 529.315.705 εὐρίσκομεν πλεόνασμα ἐκ δραχ. 966.834.463.

Ἀλλὰ ἐκ τοῦ πλεονάσματος τούτου πρέπει ν' ἀφαιρέσωμεν ὡς εἶπον τὰ ἔκτακτα ἐκεῖνα ἐσοδα τὰ ὅποια δὲν ἀνήκουσιν εἰς τὴν χρῆσιν 1929—30 καὶ τὰ ὅποια ἐπομένως δὲν ἡμποροῦμεν νὰ ὑπολογίσωμεν εἰς τὸ περίσσευμα αὐτῆς.

Οὕτω πρέπει νὰ ἀφαιρέσωμεν δραχμὰς 653.556.877 ἥτοι τ' ἀποσυρθέντα ἐκ τοῦ τριμεροῦς δανείου καὶ τὰ ὅποια ὀφείλονται εἰς διαγραφὰς παθητικῶν ὑπολοίπων, μεγαλειτέρως εἰσπράξεως ἐνεργητικῶν ὑπολοίπων τῶν παλαιῶν χρήσεων καὶ εἰς πληρωμὰς γενομένας ἐκ τῶν Προϋπολογισμῶν 1927-28 καὶ 1928-29 καὶ ἐπὶ τῶν ὁρίων ἐπομένως δὲν ἔχει κανὲν δικαίωμα ὁ Προϋπολογισμὸς 1929—30.

Ἐπίσης θ' ἀφαιρέσωμεν δραχ. 40.307.500 προσερχομένας ἐκ τῆς εἰσκαγωγῆς τῶν ἐκ τῶν μακροπροθέσμων Γραμματίων Ἑθνικῆς Ἀμύνης ἐξοφληθέντων κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς χρήσεως 1929—30, ὧν ὡς εἶπομεν τὸ πρῶτον δὲν εἶχεν εἰσχυθῇ εἰς τὸν Προϋπολογισμόν τοῦ Κράτους καὶ τὸ ὅποion δὲν ἀποτελεῖ πραγματικὸν ἐσοδὸν τοῦ 1929—30.

Ἀφαιρούντες τὰ δύο ταῦτα κονδύλια ἀνερχόμενα εἰς δραχ. 693.864.377 ἐκ τοῦ περισσεύματος τῶν 966.834.463 εὐρίσκομεν πραγματικὸν περίσσευμα ἐκ δραχ. 272.970.087 τὸ ὅποion καὶ μόνον ἀνήκει δικαιοματικῶς εἰς τὴν χρῆσιν 1929—30. Ἐννοεῖται, ὅτι τὸ περίσσευμα θὰ περιορισθῇ εἰς τὸ ποσὸν τοῦτο ἐὰν καὶ ἐφ' ὅσον πληρωθῶσιν ὅλα τὰ παθητικὰ ὑπολοιπὰ ἄνευ οὐδεμιᾶς διαγραφῆς καὶ ἂν τὰ ἐκ τῶν ἐνεργητικῶν ὑπολοίπων εἰσπράξεμα περιορισθῶσιν εἰς 150 ἐκατ. Ἐνδέχεται ἐπομένως νὰ αὐξηθῇ κατὰ τινα ἀκόμη ἐκατομμύρια τὸ περίσσευμα τοῦτο.

Ἀλλὰ πρὸς ἀληθῆ ἐκτίμησιν τῆς ἀντοχῆς τοῦ Προϋπολογισμοῦ 1929—30 πρέπει νὰ ληρθῇ ὑπ' ὄψιν ὅτι οὗτος προσέβη εἰς δαπάνας μὴ προβλεπομένας κατὰ τὴν ὑποβολὴν του, τὰς ὁποίας ἀνεδέχθη λόγῳ τῆς κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν ἐπιδεικνυομένης ἀντοχῆς τοῦ ἥτοι α) ἔδωκε 80 ἐκατ. ἐν εἴδει ἐκτάκτου βοηθήματος εἰς τοὺς ὑπαλλήλους β) 50 ἄλλα ἐκατ. ἔδωκεν εἰς πληρωμὴν ὀφειλῆς τοῦ Ὑπουργείου Στρατιωτικῶν πρὸς τὸν Οἶκον Μπρέντα ἥτις δὲν ἀπετέλει ὑποχρέωσιν τοῦ Προϋπολογισμοῦ 1929—30 ἀλλὰ τοῦ ἐπομένου προϋπολογισμοῦ.

Ἄν ἀκόμη κ. Βουλευταὶ λάβητε ὑπ' ὄψιν ὅτι προσέβη καὶ εἰς ἄλλας δαπάνας ἀπροβλεπτὰς ὡς λ. χ. εἰς ἀγορὰν ἐξαιρετικῶς μεγάλης ποσότητος στεμφυλοπνεύματος πρὸς ὑποστήριξιν τῆς καταστραφείσης οἰνοπαραγωγῆς καὶ ὅτι διήλθε τὸ δευτέρον ἐξάμηνον αὐτοῦ ἀπὸ τὴν ἀρχαμένην πρὸ δεδεκαμήνου κρίσιν ἀντιλαμβάνεσθαι πόσον ὁ Πρῶτος οὗτος ἦτο στερεὰ θεμελιωμένος καὶ πόσον ἀδικαιολόγητος ἦτο ἡ ἐκφρασθεῖσα κατὰ τὴν συζήτησιν αὐτοῦ γνώμη ὅτι ἴστατο τάχα ἐπὶ ῥηροῦ ἀκμῆς.

Ἀλλὰ διὰ τὸν ἴδιον Προϋπολογισμόν καὶ ὅταν μάλιστα εἶχε πλέον ἐκτελεσθῇ κατὰ τὰ 9)10 ἐπέπρωτο νὰ ἀκούσωμεν πολὺ δυσμενεστέρως ἀκόμη κρίσεις.

Καὶ ὡς ἐνθυμεῖσθε εἶδομεν ἐκθεσιν τῆς μειοψηφίας υἱοθετημένην ὑπὸ τοῦ κόμματος τῆς Προοδευτικῆς Ἐνώσεως, κατὰ τὴν ὁποίαν ἐκθεσιν ἐπὶ τῇ βάσει μεθόδου τινὸς μαθηματικῆς ἐξευρίσκατο ὅτι ὁ ἀτυχὴς αὐτὸς Προϋπολογισμὸς θὰ ἄφινεν ἔλλειμμα ἀναπότρεπτον ἐκ 1.000 καὶ πλέον ἐκατομμυρίων, τὸ ὅποion ἔλλειμμα καὶ κατὰ τὴν συζήτησιν ἀκόμη δὲν μετεπεσθῇ νὰ μᾶς χαρίσῃ ὁ ἀξιότιμος ἀρχηγὸς τῆς Προοδευτικῆς Ἐνώσεως.

Κ. Ζαβιτζιάνος. Ἡ Πολιτικὴ Προοδευτικὴ Ἐνωσις ἐπιφυλάσσεται νὰ ἀποδείξῃ κατὰ τὴν συζήτησιν τοῦ προϋπολογισμοῦ ὅτι αἱ προβλέψεις αὐτῆς, αἱ γενόμεναι ἐξ ὁλοκληρῶς μῆνης πρὸ τῆς νέας χρήσεως ἐκείνης, ὑπῆρξαν ἀκριβεῖς διότι ἡ Πολιτικὴ Προοδευτικὴ Ἐνωσις δὲν ἦτο δυνατόν νὰ ἔχῃ ὑπ' ὄψιν τῆς οὕτε φορολογίαν ἢ ὁποία εἶχεν ὑποβληθῇ καὶ ἡ ὁποία εἶχεν ἐξυπηρετήσῃ τὴν χρῆσιν ἐκείνην, οὕτε καὶ ἔκτακτα ἐσοδα μὴ προκύπτοντα ἐκ τοῦ προϋπολογισμοῦ.

Ἡ Πολιτικὴ Προοδευτικὴ Ἐνωσις ἐστηρίχθη εἰς τὰ ἐσοδα καὶ τὰ ἐξοδα τὰ ὅποια ἀναγράφονται εἰς τὸν προϋπολογισμόν. Ἄν ἐγὼ ἀτομικῶς ἔσφαλα εἰς ἑκάτι τὸ λέγω ἀπροκαλύπτως, ἔσφαλον εἰς τοῦτο. Εἰς τὸ ὅτι ὑπῆρξα πολὺ αἰσιδόδοξος ἐγὼ ὁ κατηγορηθεὶς ὡς ἀπαιδιόδοξος, διότι τὰ πράγματα δυστυχῶς δὲν μοῦ ἐπιτρέπουν νὰ αἰσιδοῦξω ὅσον ἤμην αἰσιδόδοξος, ἐκ τῆς κακῆς οἰκονομικῆς πολιτικῆς ἢ ὁποία ἐφαρμόζεται.

Γ. Μαργῆς (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν). Αὐτὰ θὰ τὰ εἰπώμεν εἰς τὴν συζήτησιν. Ἀλλὰ σπεύδω νὰ εἰπῶ ὅτι ὁ ἀξιότιμος ἀρχηγὸς τῆς Προοδευτικῆς Ἐνώσεως διὰ νὰ διορθώσῃ τὸ λάθος διαπράττει ἕνα μεγαλειότερον διότι πρῶτον εἶπατε περὶ φορολογίας. Δὲν εἶχεν ὁ προϋπολογισμὸς 1929—30 καμμίαν φορολογίαν πλην τῶν ἐπιβληθεισῶν.

Κ. Ζαβιτζιάνος. Τοῦ δασμοῦ τοῦ σίτου ἡ ὁποία ἐφηρμόσθη τὸν μῆνα Ἀπρίλιον.

Γ. Μαργῆς (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν). Πρὸ τῆς ψηφίσεώς του. Εἶναι τοῦ 1928—29 αὕτη ἡ φορολογία. Τί σχέσιν ἔχει ὁ δασμὸς τοῦ σίτου μετὰ τὸ 1929—30;

Ε. Κουλουμβάνης. Ἐν πάσῃ περιπτώσει εἴσθε σύμφωνα ὅτι ὁ προϋπολογισμὸς κατέληξεν εἰς περίσσευμα.

Γ. Μαργῆς (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν). Φαίνεται ὅτι δὲν εἴμεθα καθόλου σύμφωνοι. Ἀπέχομεν κατὰ 1.300 ἐκατομμύρια ἀπὸ τὸν ἀξιότιμον κ. ἀρχηγὸν τῆς Προοδευτικῆς Ἐνώσεως.

Κ. Ζαβιτζιάνος. Τὰς προβλέψεις μου τὰς ἔκαμα ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ προϋπολογισμοῦ καὶ τὰς ἡλάττωσα, ὅπως σεῖς ἡλάττωσατε τὰς ἰδικὰς σας, διότι ὑπεστηρίζατε περίσσευμα 700 ἐκατομμύρια.

Γ. Μαργῆς (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν). Κατὰ τὴν συζήτησιν σεῖς ὑπεστηρίζατε ὅτι ὁ προϋπολογισμὸς ἔχει 1335 ἐκατομ. ἀναπότρεπτον ἔλλειμμα. Ἐγὼ ἠγωνιζόμην νὰ σᾶς πείσω ὅτι ὁ προϋπολογισμὸς θὰ ἔχῃ 220 ἐκατομ. περίσσευμα. Ὁ προϋπολογισμὸς ἀφίνει σήμερον περίσσευμα 270 ἐκατομ. δηλ. μ' ἐγέλασε παραπάνω κατὰ 50 ἐκατομ., ὥστε ἡ πραγματικότης ἀπέχει ἀπὸ τὸν ἀξιότιμον ἀρχηγὸν τῆς Π. Π. Ε. 1335 καὶ 220=1555 ἐκατομμύρια.

Κ. Ζαβιτζιάνος. Ἐγὼ δὲν ὑποχωρῶ οὔτε κατὰ κεραίαν. **Γ. Μαργῆς** (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν). Ἄς ἔλθωμεν τώρα εἰς τὸν ἐκτελούμενον προϋπολογισμόν.

Εἰσερχόμενος κατόπιν ὁ Ὑπουργὸς εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ Προϋπολογισμοῦ 1930-31 ἀναφέρει ὅτι εἰσέπραξεν οὗτος κατὰ τὴν α' ἐξαμηνίαν 4019.4 ἐκατομ. ὑπολογίζων δὲ κατὰ ἔσοδον χωριστὰ τὰς πιθανὰς εἰσπράξεις εὐρίσκει ὅτι ὁ πρῶτος θὰ εἰσπράξῃ κατὰ τὸ β' ἐξάμηνον ὁμοῦ μετὰ τῶν ἐνεργητικῶν ὑπολοίπων ἐξ ὧν τῶν τακτικῶν ἐσόδων 5218.6 ἐκατομμύρια.

Τονίζει ὅτι ἡ οὐχὶ κατ' ἔσοδον ἀλλὰ κατὰ τὰ ἀντίστοιχα χρονικά διαστήματα σύγκρισις μετὰ τὸν πρῶτον 1929—30 διδίδι διὰ τὸ δ' ἐξάμηνον εἰσπράξεις 5.281.4 ἐκατ. ἀλλὰ τὴν σύγκρισιν ταύτην δὲν θεωρεῖ ἀπλήν, διότι ἐφέτος οἱ ἄμεσοι φόροι κατὰ τὴν α' ἐξαμηνίαν λόγῳ τῆς ταχυτέρας βεβαίωσης ἀπέδωκαν περισσότερον τῆς α' ἐξαμηνίας τοῦ 1929—30 καὶ δὲν εἶναι ὀρθόν νὰ ὑπολογίσωμεν ὅτι κατὰ τὴν β' ἐξαμηνίαν θ' ἐποδῶσιν ὅσα καὶ κατὰ τὴν β' ἐξαμηνίαν τοῦ 1929—30.

Ἡ ὀρθὴ ἐπομένως καὶ συντηρητικὴ ἐκτίμησις ἐπιβάλλει νὰ δεχθῶμεν διὰ τὸ θ' ἐξάμηνον οὐχὶ 5.281.4 ἀλλὰ μόνον 5.218.6 ἐκατομ. ἥτοι σύνολον διὰ τὰ δύο ἐξάμηνα 9238 ἐκατομμύρια.

Προσθέτων δὲ κατόπιν τὰ ἔκτακτα ἐσοδα καὶ τὰ τακτικά τῆς Π Κατηγορίας εὐρίσκει συνολικὰ ἐσοδα τακτικά καὶ ἔκτακτα 10.426.7. Ἀπέναντι τῶν ἐσόδων τούτων ὁ πρῶτος ἔχει ν' ἀντιμετωπίσῃ ἐξοδα 10.265 ἐκατ. περίπου.

Ἐκ τῶν ἐξόδων τούτων 2470 ἐκατομ. δὲν ἐπιδέχονται καμμίαν ἐλάττωσιν ἐπὶ δὲ τῶν ὑπολοίπων 7795 ὑπολογίζει ἀδιαθέτους πιστώσεις μόνον 2020 ἥτοι 156 ἐκατομ. συντηρητικῶς, ἐνῷ ἐκ τῶν προηγούμενων πρῶτων ἀποδεικνύεται ὅτι αἱ ἀδιάθετοι πιστώσεις ἀφίνουν συνήθως μεγαλύτερα ποσά.

Ἀφαιρῶν τὰ 156 ταῦτα ἐκατομ. ἐκ τῶν ἐξόδων εὐρίσκει	
ἐσοδα	10.426.7 ἐκατ.
ἐξοδα	10.109

ἥτοι περίσσευμα 317.7 »

Τὸ περίσσευμα τοῦτο θὰ ἐνισχυθῇ διὰ τοῦ ἐσόδου ἐξ ἐπιστροφῶν χρημάτων τὸ ὅποion ὑπολογίζει μόνον εἰς 30 ἐκατομ. ἐνῷ κατὰ τὴν α'. ἐξαμηνίαν εἰσπράχθησαν μόνον 24,5 ἐκατ. καὶ οὕτω εὐρίσκει περίσσευμα 347.700.000 καὶ ἐξακολουθεῖ λέγων:

Τὸ περίσσευμα τοῦτο δεικνύει κ. Βουλευταὶ, ὅτι ὁ Προϋπολογισμὸς ἔχει ὅλην τὴν ἐλαστικότητα περὶ τῆς ὁποίας ἐβεβαίωσα τὴν Βουλὴν κατὰ τὴν κατάθεσίν του.

Καταδεικνύει ἀκόμη πόσον μακρὰν ἀπὸ τὴν πραγματικότητα εὐρίσκοντο οἱ ἐν τῇ ὁρμῇ τῆς προβλέψεως ἔλλειμα-

των προϊόντων και προειπόντες και εν τη Κοινοβουλευτικῇ Ἐπιτροπῇ και εν τη Βουλῇ ἔλλειμμα και διὰ τὸν Προϋπολογισμόν τοῦτον ὑπερχιλίων ἑκατομμυρίων. Ἀλλὰ καταδεικνύει εὐδαιμόνως τὸ περίσσευμα τοῦτο ὅτι δὲν ἔχει βασιμότητα ὁ τοσάκις κατ' αὐτοὺς ἰδίως ἐπαναλαμβανόμενος ἰσχυρισμὸς ὅτι ἡ αὐξήσις τοῦ δασμοῦ τοῦ σίτου ἐγένετο τάχα δι' ἀνάγκας τοῦ ἰσοζυγίου τοῦ Προϋπολογισμοῦ.

Ἡ ἐκτέλεσις τοῦ Προϋπολογισμοῦ τούτου ἀποδεικνύει καλλίτερον ἀπὸ κάθε ἰσχυρισμὸν ὅτι δὲν ἐχρειάζετο καθόλου ὁ Προϋπολογισμὸς τὸ ἐκ τῆς αὐξήσεως τοῦ δασμοῦ τοῦ σίτου ἔσοδον διὰ τὴν ἰσοσκελίαν.

Τὸ πρόσθετον τοῦτο ἔσοδον δὲν δύναται βεβαίως νὰ υπολογισθῇ σήμερον ἀνώτερον τῶν 175 ἑκατ. διὰ τὸν τρέχοντα Προϋπολογισμόν, ἀφοῦ και ὅταν κατηγορεῖτο ὁ δασμὸς εἰς τόσον ποσὸν ὑπελογίσθη ἡ ἐξ αὐτοῦ ἀπώλεια τοῦ Προϋπολογισμοῦ.

Ἀλλὰ και ἀφαιρουμένων τῶν 175 τούτων ἑκατομ. ὅσα ἀντιστοιχοῦν εἰς τὴν αὐξήσιν τοῦ δασμοῦ διὰ 10 1)2 μῆνας καὶ μὲ τὴν ἐκ τῆς αὐξήσεως τῆς μεταλλικῆς δραχμῆς αὐξήσιν και πάλιν ὁ Προϋπολογισμὸς ἐστερημένος τῆς αὐξήσεως τοῦ δασμοῦ τοῦ σίτου παραμένει μὲ περίσσευμα ἄλλων 170 ἑκατομμυρίων τοῦλάχιστον.

Διὰ τοῦ νόμου 4585 ὁρίσθη ὅπως τὸ πλεόνασμα τῆς χρήσεως 1929 30 ὡς και τὸ ποσὸν τὸ ἀναληφθὲν ἐκ τοῦ τμήματος τοῦ δανείου τῆς σταθεροποιήσεως τοῦ προωρισμένου κατὰ τὸ πρωτόκολλον διὰ τὴν πληρωμὴν καθυστερημάτων διατεθῇ διὰ τὰς ἐν τῷ νόμῳ ἐδικῶς κατονομαζόμενας δαπάνας.

Τὰ πρὸς διάθεσιν ποσὰ ἀνέρχονται ὡς ἀνωτέρω εἶδομεν :

α) Τὸ περίσσευμα τῆς χρήσεως 1929 30 Δρ. 272.970.086 (τὸ δικαιωματικῶς ἀνήκον αὐτῇ)
β) Ἐκ τοῦ εἰσαχθέντος εἰς τὸν προϋπολογισμόν 1929 30 ποσοῦ ἐκ τοῦ δανείου τῆς σταθεροποιήσεως, τὸ δυνάμενον, ὡς ἀνωτέρω νὰ διατεθῇ. » 623.163.469

Ἐν ὅλῳ. » 896.133.555

Ἐναντι τούτων διετέθησαν συμφώνως τῷ νόμῳ 4585 τὰ ἑξῆς ποσὰ :

Διὰ στέγασιν προσφύγων. » 100.000.000
Διὰ ἀεροπορικῆς ἐγκαταστάσεις. » 100.000.000

Διὰ καταμέτρησιν και τοπογράφειν ἀγροτικῶν κτημάτων. » 20.000.000

Διὰ Χρηματοδότησιν τῶν παραγωγικῶν ἔργων κατὰ τὸ πρὸ τῆς συνομολογήσεως τῶν δύο προκαταβολῶν χρονικὸν διάστημα. » 151.643.000

Διὰ προικοδότησιν Ἀγροτικῆς Τραπεζῆς. » 250.000.000

Διὰ πληρωμὴν ὑπηρεσίας Δημοσίου Χρέους ἀφορώσης παρελθόντα ἔτη. » 20.000.000

Δι' ἀνέγερσιν ἐν Πειραιεὶ και Θεσ/νικῇ οἰκημάτων ἐργατικῶν ὁργανώσεων. » 10.000.000

Διὰ δάνειον εἰς τὸ ταμεῖον μόνιμων ὁδοστρωμάτων. » 13.000.000

Διὰ πληρωμὴν βοηθήματος εἰς ἀξιωματικούς ἀποχωρήσαντας δυνάμει τοῦ νόμου περὶ ἐθελουσίας ἐξόδου. » 32.000.000

Τὰ ποσὰ ταῦτα πλὴν τῶν 20 ἑκ. ἔχουν και πληρωθῇ ἤδη ἐκ τοῦ Δημοσίου Ταμείου.

Διατίθενται προσέτι διὰ τοῦ ὑποβαλλομένου νομοσχεδίου διὰ τὴν πληρωμὴν μέρους τῆς ἀξίας τῶν ἀντιτορπιλικῶν (πλὴν τῶν 100 ἑκ. τῶν διατεθέντων ἐκ τοῦ πλεονάσματος τῆς χρήσεως 1928-29. » 116.000.000

Ἦτοι ἐκ τοῦ διαθετέου ὡς ἀνωτέρω ἐκ τοῦ πλεονάσματος τῆς χρήσεως 1929 30 ποσοῦ τῶν 896.133.555 τῆς χρήσεως 1929

30 διετέθησαν και πρόκειται νὰ διατεθῶσιν ἐν συνόλῳ » 862.643.000

Ὁὕτω δὲ ὑπολείπεται πρὸς περαιτέρω διάθεσιν ποσὸν 33.490.555.

Ἀπομένει ἐπομένως ἐκ τοῦ πλεονάσματος τῆς χρήσεως 1929-30 ἀδιάθετον ὑπόλοιπον ἐλεύθερον πάσης ὑποχρεώσεως. » 33.490.555

Ἐκ τοῦ πλεονάσματος τῆς χρήσεως 1927-28 παραμένει ἀδιάθετον ὑπόλοιπον ἐκ. » 30.530.257

Τὸ ἐκ τῆς χρήσεως 1930-31 ὑπολογιζόμενον ὡς εἶδομεν πλεόνασμα. » 317.700.000

Ὁθεν ἅμα τῇ λήξει τῆς χρήσεως 1930—31 θὰ ἔχωμεν ἐν συνόλῳ ποσόν. » 411.720.812

ὡς περιθώριον ἀσφαλείας κατὰ πάσης τυχόν ἀντιξοῦς περιστάσεως και ἐνίσχυσιν τῶν διαθεσιμότητων τοῦ δημοσίου ταμείου.

Σημειοῦται ὅτι τὸ ποσὸν τοῦτο εἶνε ἐνδεχόμενον ν' αὐξήσῃ ἐκ τῆς πιθανῆς αὐξήσεως τοῦ πλεονάσματος τῆς χρήσεως 1930-31 και τῶν προηγουμένων προϋπολογισμῶν, διότι και αἱ εἰσπράξεις ἐξ ἐνεργητικῶν ὑπολοίπων δὲν πρόκειται νὰ σταματήσῃ ἀλλὰ και διαγραφῇ ἐκ τῶν παθητικῶν ὑπολοίπων θὰ ἐνεργηθῶσι.

Ἦτοι πρὸς τὸν προϋπολογισμόν τῆς χρήσεως 1931—32 παρουσιάζει γενικὸν σύνολον ἐσόδων. Δραχ. 10.178.533.053

και γενικὸν σύνολον ἐξόδων. » 10.171.776.585

Ἦτοι πλεόνασμα. » 6.756.468

Αἱ προβλέψεις τῶν ἐσόδων ἐθεασέθησαν ἐπὶ τοῦ κρατοῦντος φορολογικοῦ καθεστώτος ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὴν ἀπόδοσιν τοῦ προϋπολογισμοῦ τῶν ἐσόδων τῆς χρήσεως 1930—31 χωρὶς νὰ παραληφθῇ ἡ ἐνέργεια μεταβολῶν ἐξ ἄλλων δεδικαιολογημένων λόγων ἐπιβαλλομένων.

Τὰ ἔσοδα τῆς χρήσεως 1930—31 ἀναλύονται εἰς πέντα. Ἐκ τοῦ πέντα τούτου προκύπτει ὅτι διὰ τὴν χρῆσιν 1931—32 προϋπολογίζονται ἔσοδα τακτικὰ δραχ. 9.172 ἑκατομ. και δραχ. 382 ἑκατομ. ἐκ πολεμικῶν ἐπανορθώσεων, αἵτινες τὸ πρῶτον ἦδη ἐμφανίζονται εἰς τὰ τακτικὰ ἔσοδα.

Ἐκ τῆς χρήσεως 1930—31 προβλέπονται, ὡς ἐλέχθη, εἰσπράξεις ἐκ τακτικῶν ἐσόδων δραχ. 9.238 ἑκατομ. ἐκ τῆς χρήσεως δὲ 1929—30 εἰσπράχθησαν ἐκ τῶν αὐτῶν ἐσόδων δραχ. 9.389 ἑκατομ. (σὺν τοῖς ἐνεργητικαῖς ὑπολοίποις).

Συγκρίνοντας τὰ ἀνωτέρω ποσὰ ἀπηλλαγμένα τοῦ ἐσόδου ἐκ πολεμικῶν ἐπανορθώσεων, ἔχομεν :

Ἔσοδα τακτικὰ χρήσεως 1931—32 Δραχ. 9.172 ἑκατομ. » » » 1930—31 » 9.238 » » » 1929—30 » 9.389 »

Ἐπομένως ὁ προϋπολογισμὸς 1931—32 ἔχει τακτικὰ ἔσοδα ὀλιγώτερα τοῦ 1930—31 κατὰ 66 ἑκατομ. και τοῦ 1929—30 κατὰ δραχ. 217 ἑκατομμύρια.

Ἔσοδα

Εἶδος ἐσόδου

Κατηγορία I

Τακτικὰ

Χρησὶς 1931—32

Χρησὶς 1930—1931

Ἀμειστοὶ φόροι. 1.723.502.200 1.796.796.000

Ἐμμεστοὶ 5.242.141.800 5.312.789.500

Μονοπώλια 504.935.000 505.060.000

Χαρτόσημον. 827.633.000 826.893.000

Δικαιώματα τοῦ Κράτους 202.928.000 205.698.000

Ὑπηρεσίαι ἐνεργοῦμεναι ὑπὸ τοῦ Κράτους 300.182.000 293.522.000

Πρόσοδοι ἐκ τῆς περιουσίας τοῦ Κράτους 151.501.000 126.958.000

Διάφορα ἔσοδα. 25.660.000 42.760.000

Συνδρομαὶ και ἀπολήψεις 195.099.653 155.749.653

Πολεμικαὶ ἐπανορθώσεις. 382.879.000 309.565.000

Σύνολον τακτικῶν. 9.554.463.053 9.575.721.153

Ἔκτακτα 392.250.000 636.680.000

Σύνολον Κατηγορίας I. 9.946.713.053 10.212.401.153

Κατηγορία II

Τακτικὰ

Ἐκποιήσις κτημάτων 1.745.000 21.570.000

Χρεολύσια δανείων χωρηγῶν θέντων πρὸς τρίτους 2.450.000 3.250.000

Ἔκτακτα 4.195.000 27.820.000

Προῖον δανείων 125.000.000 200.000.000

Δάνεια πρὸς τρίτους — 4.050.000

Σύνολον Κατηγορίας II. 129.195.000 231.820.000

Γενικὸν Σύνολον. 10.341.596.153 10.178.533.053

Λεπτομερῆς κατ' ἔσοδον ἀνάλυσις και ἐξήγησις τῶν διαφορῶν μεταξὺ τῶν προβλέσεων τοῦ 1931-32 και τοῦ 1930-31 θὰ τεθῇ ὑπ' ὄψει τῆς Βουλῆς. Κρίνω βίμως σκόπιμον, ὅπως χορηγησῇ και νῦν ἐν γενικαῖς ὅλως γραμμαῖς, ἐξήγησις τινὰς ἐπὶ τῶν παρουσιαζομένων διαφορῶν.

Διὰ τὴν σύγκρισιν δὲν ἐλήφθησαν τὰ προϋπολογισθέντα ἔσοδα τοῦ 1930-31, ἀλλ' αἱ ἐκ τούτων προβλεπόμεναι εἰσπράξεις ὡς οὐσαι ἐγγύτεραι πρὸς τὴν πραγματικότητα.

Σημειοῦται ὅτι εἰς τὸν προϋπολογισμόν τοῦ 1931-32 συνεχωνεύθησαν μετὰ τῶν κυρίων φόρων και τὰ ἐπ' αὐτῶν πρόσθετα δεκατημόρια ἄτινα μέχρι τοῦδε ἐνεφανίζοντο ὑπὸ ἴδια ἄρθρα και συνεπῶς ἐν τῇ συγκρίσει τῶν καθ' ἕκαστον ἐσόδων τῆς χρήσεως 1931-32 πρὸς τὰ τῆς χρήσεως 1930-31 λαμβάνονται ὑπ' ὄψει και τὰ πρόσθετα ταῦτα δεκατημόρια.

Ἐξ ἀμέσων φόρων προϋπολογίζονται κατὰ τὸ 1931-32 δραχ. 1.723 ἑκατ. ἐναντι 1.809 ἑκατ. τοῦ 1930 31, ἤτοι ἐπὶ ἑλαττον διὰ τὸ 1931-32 δραχ. 86 ἑκατ. Ἡ διαφορὰ αὕτη προέρχεται ἐκ τῆς μειώσεως τοῦ φόρου σταφίδος ἐν γένει, και τοῦ ἐλαίου ὡς και τῆς διαρρυθμίσεως τοῦ φόρου ἐπιτηδεύματος ἐν συνδυασμῷ μὲ ἄλλας τινὰς αὐξομειώσεις ἐκ τῶν πράγματων ἐπιβαλλομένων.

Ἐξ ἐμμέσων φόρων και φόρων καταναλώσεως ἐν γένει προϋπολογίζονται κατὰ τὸ 1931-32 δραχ. 5.242 ἑκατ. ἐναντι 5.244 ἑκατ. τοῦ 1930-31 συντηρητικώτατα ὑπολογιζόμενον.

Ἐκ μονοπωλίων προϋπολογίζεται τὸ αὐτὸ ἔσοδον μὲ τὸ τοῦ 1930-31.

Ἐπίσης ἐκ τελῶν χαρτοσήμου προϋπολογίζεται τὸ αὐτὸ μὲ τοῦ 1930-31 ἔσοδον.

Ἐκ δικαιωμάτων τοῦ Κράτους ὑπηρεσιῶν ἐνεργοῦμένων ὑπὸ τοῦ Κράτους και προσόδων περιουσίας αὐτοῦ προϋπολογίζονται ἔσοδα κατὰ 14 ἑκατ. ἐπὶ πλέον τοῦ 1930-31 λόγω διαφορῶν αὐξομειώσεων και κυρίως ἐκ τῆς ἐπὶ πλέον προβλεπόμενης ἀποδόσεως τῶν ἐσόδων ἐκ δημοσίων κτημάτων.

Ἐκ διαφορῶν ἐσόδων, συνδρομῶν και ἀπολήψεων προϋπολογίζονται ἔσοδα 218 ἑκατ. ἐναντι 178 ἑκατ. τοῦ 1930-31 ἤτοι ἐπὶ πλέον 40 ἑκατ. καθόσον προβλέπεται νέον ἔσοδον 20 ἑκατ. ὡς ἀπόληψις ἀπὸ τοῦ ταμείου ἐκπαιδευτικῶν τελῶν ἐναντι μέρους τῆς ὑπὸ τοῦ προϋπολογισμοῦ καταβαλλομένης ὑπηρεσίας τοῦ δανείου δι' ἀνέγερσιν σχολικῶν κτιρίων ;

Ἐπὶ πλέον ἔσοδον κατὰ 15 ἑκατ. ὡς ἀπόληψις ἀπὸ τοῦ ταμείου ἐθνικῆς ὁδοποιίας τῆς ἀναλογούσης ὑπηρεσίας ἐκ τοῦ μέρους τοῦ παραγωγικοῦ δανείου τοῦ διατεθέντος διὰ τὴν ἔδοποιάν, ἐπὶ πλέον ἔσοδον 12,5 ἑκατ. ὡς ἀπόληψις ἀπὸ τῆς ἀγροτικῆς Τραπεζῆς τόκου 5 ο/ο ἐπὶ τοῦ εἰς αὐτὴν χορηγηθέντος ποσοῦ ἐκ τοῦ παραγωγικοῦ δανείου και ἐπὶ πλέον ἔσοδον 7,5 ἑκατ. ἐξ εἰσπράξεων ἐκ χρεῶν τῶν προσφύγων πρὸς τὴν Ε. Α. II. διατιθεμένων εἰς ἔκτακτον ἀπόσβεσιν τοῦ α' προσφυγικοῦ δανείου, ἀντιθέτως προβλέπεται ἐπὶ ἑλαττον ἔσοδον ἐκ τόκων κεφαλαίων τοῦ Δημοσίου κατὰ 15 ἑκατ. λόγω ἐλαττώσεως αὐτῶν και πτώσεως τοῦ διεθνοῦς τόκου.

Τὰ ἔκτακτα ἔσοδα τῆς χρήσεως 1930-31 προϋπολογίζονται εἰς δραχ. 393,250.000.

Σύγκρισις ἀναλυτικῇ μεταξὺ τῶν ἐκτάκτων ἐσόδων τῶν δύο προϋπολογισμῶν παρέλκει τελείως, λόγω τοῦ ἰδιαιτέρου χαρακτηρισμοῦ τῶν ἐσόδων τούτων.

Τὰ κυριώτερα ἐκ τῶν ἐκτάκτων ἐσόδων τῆς χρήσεως 1931—1932 εἶναι τὰ ἑξῆς :

α) 15 ἑκατομμύρια ἐκ κέρδους προσελθόντος ἐκ τῆς πωλήσεως ὁμολογιῶν τοῦ δανείου τῶν ἀνταλλαξιμῶν εἰς διάφορα νομικὰ πρόσωπα δημοσίου δικαίου

β) 25 ἑκατ. ἐξ ἐπιστροφῆς εἰς τὸ Δημόσιον τῆς ἀξίας παραγεγραμμένων τραπεζιῶν διαφόρων ἐθνικῶν δανείων.

γ) 106 ἑκατ. ἐξ ἐπιστροφῆς μέρους τῶν εἰς τὴν Βελγικὴν Ἑταιρείαν καταβληθέντων συμφωνῶν μὲ τὴν γενομένην τροποποίησιν τῆς σχετικῆς συμβάσεως.

δ) 10 ἑκατ. ἐκ τῆς συμφωνίας τῇ νόμῳ 4820 κρατήσεως 4 ο/ο ἐπὶ τῶν καταβαλλομένων δυνάμει ἀποφάσεων τοῦ μικτοῦ ἐλληνογερμανικοῦ δικαστηρίου ἀποζημιώσεων.

ε) 30 ἑκατ. ἐκ φόρου δυνάμει τοῦ αὐτοῦ νόμου, εἰσπραχθησμένου ἐπὶ τῶν καταβληθησομένων ὡς ἀνω ἀποζημιώσεων.

στ) 6 ἑκατ. ἐκ κρατήσεως 1 1)2 ο/ο ἐπὶ τῶν καταβαλλομένων ἀποζημιώσεων διὰ ζημίας ἐκ τοῦ εὐρωπαϊκοῦ πολέμου.

ζ) ἐπαναλαμβάνεται ἔσοδον 35 ἑκατ. ἐκ κέρδους τοῦ Δημοσίου ἐκ τῆς κυκλοφορίας τῶν χαρτῶν δεκαλέπτων πεντηκονταλέπτων, μονοδράχμων και διδράχμων κεμμάτων, διότι δὲν πρόκειται νὰ πραγματοποιηθῇ τὸ ἔσοδον τοῦτο κατὰ τὸ 1930—31 εἰς τὸν πρῶτον τοῦ ὁποίου προβλέπετο.

η) ἐξ ἀπροβλεπτῶν ἐσόδων ἀναγράφονται κατὰ τὸ 1931—32 δραχ. 20.000.000 προῖον παραγεγραμμένων γραπτῶν τραπεζιῶν λ) τῶν ἐκκαθαρισθησομένων ἐντὸς τοῦ 1931—32.

θ) 70 ἑκατ. προβλέπονται ἐκ συναλλαγματικῆς διαφορᾶς πάσης φύσεως.

Τὸ ποσὸν τοῦτο προέρχεται ἐκ τοῦ λ) τοῦ τῆς συναλλαγματικῆς διαφορᾶς ἐξ εἰσπράξεων και πληρωμῶν τοῦ Δημοσίου εἰς ξένα νομίσματα μέχρι και τοῦ ἔτους 1926—27, οὕτως ἡ ἐκκαθάρισις θὰ συντελεσθῇ ἐντὸς τοῦ 1931—32.

ι) Ἐπαναλαμβάνεται κατὰ τὸ ἔτος 1931—32 τὸ ἐκ δραχ. 62,5 ἑκατ. ἔσοδον, ἀποτελοῦν τὴν β' δόσιν τοῦ ἀποδοτέου εἰς τὸ Δημόσιον ποσοῦ παρὰ τῆς Ἑθνικῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος ἐκ τῆς ρυθμίσεως τῆς ὑπεραξίας τῶν καλυμμάτων.

Ἀπὸ τακτικὰ ἔσοδα τῆς κατηγορίας II προβλέπονται τὰ αὐτὰ περίπου ἔσοδα, προστεθῆσαν δὲ μόνον τὰ ἔσοδα ἐκ τῆς ἐκποιήσεως διαφορῶν κτημάτων τοῦ Δημοσίου ὑπαγομένων εἰς τὴν Διοίκησιν Δημοσίων κτημάτων και προσελέχθη ἐπὶ πλέον ἔσοδον ἐκ τῶν χρεωλυτικῶν ὁδῶν τῶν καταβληθέντων ὑπὸ τῶν ἐγκατασταθέντων εἰς ἀπαλλακτικῶν ἀναγκαστικῶς κτήματα ἀκτινῶν καλλιεργητῶν, τῆς αὐξήσεως ταύτης δικαιολογουμένης ἐκ τῆς κατὰ τὸ ἔτος 1930—31 ἀφ' ἧς ἤρχισεν ἡ ὑποχρέωσις πρὸς πληρωμὴν ἀποδόσεως τοῦ ἐσόδου τούτου.

Ἐκ δανείου προβλέπονται :

α) 100 ἑκατ. ἐκ τοῦ δανείου διὰ τῶν ὁμολογιῶν τοῦ ὁποίου πληρώνονται αἱ ἀποζημιώσεις τῶν ἰδιοκτητῶν ἀναγκαστικῶς ἀπαλλασσόμενων ἀγροτικῶν κτημάτων πρὸς ἐγκατάστασιν ἀκτινῶν καλλιεργητῶν και,

β) 100 ἑκατ. ἐκ τῆς χρησιμοποίησεως ἴσου ποσοῦ ἐκ τοῦ δανείου σταθεροποιήσεως διὰ τὴν πληρωμὴν ἀποζημιώσεως ἀλλοδαπῶν ὡν τὰ κτήματα ἀπηλλοτριώθησαν.

Ἐπαναλαμβάνομεν ὅτι ἀμφότερα τὰ ποσὰ ταῦτα δὲν ἐπιδρῶσιν ἐπὶ τοῦ πρ(σμοῦ, καθόσον ἀντικρίζονται ὑπὸ ἴσου ποσοῦ ἐξόδων ἀναγραφόμενων εἰς τοὺς αἰετούς πρ(σμοῦς.

Τὰ ἔσοδα τῆς χρήσεως 1931-32 ἀνερχόμενα ἐν συνόλῳ εἰς δραχ. 10171 ἑκατ. ἀναλύονται ἐν τῇ κατωτέρω πινάκι ἐν συγκρίσει πρὸς τὰς πιστώσεις τοῦ ψηφισθέντος προϋπολογισμοῦ 1930-31.

	1931-32	1930-31
Νομοθετικά Σώματα	46.440.361	46.229.529
Υπ. Οικονομικών...	5.114.729.004	5.298.922.799
Εξωτερικών	127.145.874	138.787.624
Δικαιοσύνης	218.514.083	224.153.983
Εσωτερικών	549.304.255	550.409.106
Συγκοινωνιών	692.081.208	715.792.288
Παιδείας	680.045.106	675.544.757
Εθν. Οικονομίας	109.233.534	114.574.444
Γεωργίας	405.454.173	363.392.247
Υγιεινής	196.432.403	204.437.523
Προνοίας	360.639.104	359.634.904
Στρατιωτικών	1.130.845.005	1.138.596.117
Ναυτικών	394.515.221	419.291.221
Αεροπορίας	146.397.254	83.721.000
Σύνολον	10.171.776.585	10.332.887.544

Ἀναλυτικὴ ἐξηγήσις τοῦ Προϋπολογισμοῦ τῶν ἐξόδων καὶ τῶν διαφορῶν αὐτοῦ ἐν συγκρίσει πρὸς τὸν Προϋπολογισμὸν τῶν ἐξόδων 1930-31. Ἡ ἐξήγησις ὑπ' ὀφει τῆς Βουλῆς.

Ἐκ τούτων θεωροῦμεν ἀναγκαῖον ὅπως ἐξηγήσωμεν εἰς τὴν Βουλὴν τὰ κυριώτερα κεφάλαια τῶν ἐξόδων.

Διὰ τὸ Δημόσιον χρέος θέτω εἰς τὴν διάθεσιν τῆς Βουλῆς πινάκας ἐνδεικνύοντας τὰς ἀπὸ 30 ᾿Ιανουαρίου 1930 μέχρι 30 Σεπτεμβρίου 1930 ἐπελθούσας μεταβολὰς εἰς τὸ ὀνομαστικὸν κεφάλαιον τοῦ Δημοσίου Χρέους.

Εἰς τὰ δάνεια εἰς χρυσὴν καὶ συνάλλαγμα παρατηροῦνται μειώσεις ὀφειλόμεναι α') εἰς τὴν προϋπολογιστικὴν ἐλάττωσιν τῶν δανείων ἐκ τῆς τακτικῆς ἀποσβέσεως καὶ β' εἰς τὴν κατὰ τὸν παρελθόντα Σεπτέμβριον ἐλσυχερὴν ἀποσβέσιν τοῦ Δανείου 6ο) τοῦ 1915.

Αἱ παρατηρούμεναι αὐξήσεις ὀφείλονται:

α') Εἰς τὸν διακονισμὸν κατὰ τὴν συμφωνίαν τῆς Χάγης τῶν μετὰ τῆς Γαλλίας ἐκ τοῦ πολέμου βοσοληφῶν. Κατὰ τὴν συμφωνίαν ταύτην ἀνελάβομεν νὰ πληρώσωμεν εἰς δόσεις μέχρι τοῦ 1965 (Φρ. Γαλλικὰ 144 ἐκατομ. περίπου τῶν ὁποίων ἡ σημερινὴ ἀξία ἀποτελεῖ τὸν ἐν τῇ καταστάσει ἀναφερόμενον ἀριθμὸν τῶν 152 ἐκατον. δραχ. καὶ β') Εἰς τὸ δάνειον 6ο) 1 ἐκατ. λιρῶν διὰ τὰ σχολικὰ κτίρια.

Αἱ εἰς τὰ εἰς δραχμὰς δάνεια μειώσεις ὀφείλονται ἐπίσης εἰς τὴν φυσιολογικὴν συνεπείᾳ τῆς τακτικῆς ἀποσβέσεως ἐλάττωσιν τοῦ κεφαλαίου.

Αὐξήσεις διακρίνονται εἰς αὐξήσεις ὀφισταμένων δανείων λόγῳ τῆς προτύσεως πραγματοποιήσεως αὐτῶν καὶ τοιαῦται εἶναι αἱ τῶν δανείων 8ο) τοῦ 1919 (ἀπαλλοτριώσεως) 6ο) τοῦ 1923 (Ἑλληνοβουλγαρικῆς Μεταναστεύσεως) καὶ 9ο) τοῦ 1925 (τέκτονος) καὶ εἰς αὐξήσεις ἐκ συνολομολογήσεως τῶν δανείων.

Τοιαῦτα δάνεια εἶναι 1) τῶν πολεμοπαθῶν 6ο) 2) συμπληρωματικὸν διὰ τὴν ὕδρευσιν ἐκ 215 ἐκατομ. τοῦ ὁποῖον ἐχορήγησι τὸ Ταμιεῖον Παράκαταβηκῶν καὶ Δανείων καὶ τὰ Ταχυδρομικὰ Ταμιευτήρια.

Εἰς τὸ κυμαινόμενον χρέος ἀναφέρονται μειώσεις προσερχόμεναι ἀπὸ τὰς διαφόρους ἀποσβέσεις καὶ αὐξήσεις ὀφειλόμεναι εἰς τὴν συναφθεῖσαν διὰ τὴν συνέχισιν τῶν παραγωγικῶν ἔργων προκα ἀβολὴν 1) 1) 2) ἐκατ. λιρῶν καὶ 7.500.000 Δολ. λαρῶν.

Ἐκ τῆς ἀνακεφαλαιώσεως τῶν διαφορῶν αὐξομειώσεων ἐμφανίζει αὐξήσιν τὸ ὀνομαστικὸν κεφάλαιον τοῦ Δημοσίου χρέους κατὰ 1.740 ἐκατομ. τῆς δ' ἐτησίως ὑπηρεσίας αὐτοῦ κατὰ 88 ἐκατομ.

Προσθέτομεν τέλος ὅτι διὰ νεωτέρας συμφωνίας μετὰ τῆς Société Commerciale de Belgique τροποποιούμεν τὴν μετ' αὐτῆς γνωστὴν ἐπὶ δικτατορίας σύμβασιν καὶ δὴ α') μετατίθεται κατὰ 3 ἔτη ἡ ἐκδόσις τοῦ Β' τμήματος τῆς α' σειράς

τοῦ δανείου καὶ οὕτω, τὸ Δημόσιον ἀπαλλάσσεται ἐνὸς ἀσκήτου δανεισμοῦ ὅστις θὰ ἐδάρυνεν αὐτὸ μὲ τὸν 350 χιλ. δολλ. καὶ πλέον 6') μειοῦται ὁ ἀρχικὸς τόκος τοῦ υπολοίπου τοῦ α' τμήματος τῆς α' σειράς ἀπὸ 8ο) εἰς 7ο) γ') τὸ Β' τμήμα τῆς α' σειράς ὅπερ κατὰ τὴν σύμβασιν ἔδει νὰ ἐξοφληθῇ ἐντὸς 10 ἐτῶν μὲ τὸν 8ο) θὰ ἐξοφληθῇ ἐντὸς 25 ἐτῶν μὲ τὸν 7ο) δ') αἱ κρατήσεις ἐκ τῶν τόκων αἵτινες παρέμενον κατὰ τὴν ἀρχικὴν σύμβασιν εἰς τὴν Βελγικὴν Τράπεζαν ἀποδίδονται εἰς τὸ Δημόσιον καὶ ε') συμφωνεῖται ἐάν τὰ ἔργα ἀπαιτήσουν περαιτέρω δαπάνην ἔσθ' ἂν πρὸς τοὺς ἐπιστρεφόμενους τόκους προκαταβληθῶσι μὲν διὰ τὸ ποσὸν τοῦτον ἐργολαβικὸν κέρδος ἔσται 10ο) ἂν δὲ τοῦ συνολομολογημένου 12ο) καὶ τὰ γενικὰ ἔξοδα μέχρι 11,63ο) ἂν δὲ τῶν συνολομολογημένων 17ο).

Διὰ τὴν τροποποίησιν ἐπέρχεται οὐσιώδης θελήσις εἰς τὴν ἐπαχθὴ ταύτην σύμβασιν.

Κατὰ τὸ ἔτος 1931 - 32 αἱ πιστώσεις διὰ πληρωμῶν συντάξεων ἀνέρχονται ἐν ὅλῳ εἰς δραχ. 657.5 ἐκατ. ἐξ ὧν 238 ἐκατ. διὰ συντάξεις θυμάτων πολέμου. Ἐναντι τούτων ὁ Προβλεπόμενος τοῦ 1930 - 31 ἀναγράφει πιστώσεις ἐκ δραχ. 620 ἐκατ. ἐξ ὧν διὰ θυμὰτα πολέμου 228 ἐκατ. Ἐπομένως ὁ προβλεπόμενος τοῦ 1931 - 32 παρουσιάζει ἐπὶ πλέον διαφοράν ἐκ δραχ. 37.5 ἐκατ. ὀφειλόμενὴν εἰς τὴν αὐξήσιν τῶν συνταξιοφύγων ἐκ τοῦ λόγου κυρίως τῆς παρατάσεως τῆς προθεσμίας πρὸς ὑποβολὴν αἰτήσεων ἀναγνωρίσεως δικαιώματος συντάξεως εἰς θυμὰτα πολέμου καὶ ἐξαφανισθέντας ἐν Μικρῇ Ἀσίᾳ.

Δημοσίον Ἀσφάλεια. Ἀναγράφονται ἐν τῷ Προβλεπόμενῳ τοῦ 1931 - 32 πιστώσεις ἐκ δραχ. 440 ἐκατ. ἐξ ὧν 337 ἐκατ. διὰ τὴν Χωροφυλακίαν καὶ δραχ. 102 ἐκατ. διὰ τὴν Ἀστυνομίαν Ἠδέων. Ἐν σχέσει μὲ τὰς πιστώσεις τοῦ 1930 - 31 οὐδεμίαν ἐπὶ πλέον ἢ ἐλάττωσιν ἐν τῇ συνόλῳ παρουσιάζεται διαφορά.

Δημοσίον Ἔργα. Διὰ τὰ Δημοσίου ἔργα μετὰ τοῦ προσωποπικοῦ αὐτῶν ἀναγράφονται αἱ αὐταὶ περίπου πιστώσεις μὲ τὰς τοῦ προβλεπόμενου τοῦ 1930 - 31. Ἀποδομένη ἀληθὴς διότι ἡ κατάσταση τοῦ προβλεπόμενου τῶν ἐξόδων δὲν ἐπιτρέπει τὴν περαιτέρω ἐνίσχυσιν τοῦ προβλεπόμενου τῶν δημοσίων ἔργων.

Ἐκπαίδευσις. Δι' ἔξοδα ἐκπαιδεύσεως ἡτοῖ δημοτικὴν, μέσσην, ἀνωτέραν καὶ ἐπαγγελματικὴν ἀναγράφονται κατὰ τὸ 1931 - 32 πιστώσεις 681 ἐκατ. ἔναντι 674 τοῦ 1930 - 31. Ἡ ἐπὶ πλέον διαφορά ἀπορροφᾶται κυρίως ἐκ τῆς στοιχειώδους ἐκπαιδεύσεως.

Δημοσίον Ὑγεία. Διὰ τὰς δαπάνας δημοσίας ὑγείας ἀναγράφονται ἐν συνόλῳ πιστώσεις αἱ αὐταὶ περίπου πρὸς τὰς τοῦ 1930 - 31, τῶν ἀπαιτούμενων ἐπὶ πλέον πιστώσεων ἐξοικονομηθεῖσιν διὰ περικυπῆς ἐτέρων δαπανῶν, αἵτινες κατὰ τὴν κρίσιν τοῦ ἀρμοδίου Ὑπουργοῦ ἐπεδέχοντο τὴν τοιαύτην τροποποίησιν.

Πολεμικὸν Ὑλικόν. Διὰ τὴν προμήθειαν ἐκτάκτου Ὑλικοῦ τοῦ στρατοῦ καὶ τοῦ ναυτικοῦ ὁ Προβλεπόμενος τοῦ 1931 - 32 ἀναγράφει πιστώσεις διὰ μὲν τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Στρατιωτικῶν δραχ. 154 ἐκατ. ὅπως καὶ κατὰ τὸ 1930 - 31, διὰ δὲ τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ναυτικῶν 50 ἐκατ. πρὸς κάλυψιν ἀνεπιλημμένων αὐτοῦ ὑποχρεώσεων. Παράλληλως ὁμοῦ διατέθησαν μέχρι τοῦδε ἐκ τῶν πλεονασμάτων 150 ἐκατ. διὰ τὴν κατασκευὴν στρατηγικῶν καὶ νοσοκομείων τοῦ στρατοῦ τῆς Ἑλλάδος, 216 ἐκατ. διὰ πληρωμῶν μέρους τῆς ἀξίας τῶν παραγγελλθέντων τεσσάρων ἀντιτορπιλικῶν καὶ 20 ἐκατ. διὰ κατασκευὴν ναυτικῶν κτιρίων.

Διὰ τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Ἀεροπορίας διατίθενται κατὰ τὸ 1931 - 32 πιστώσεις 146 ἐκατ. ἐξ ὧν 25 ἐκατ. διὰ προμήθειαν ἀεροπλάνων, τῶν ὑπολοίπων πιστώσεων διατιθέμενων διὰ τὰς συνήθεις τακτικὰς ἀνάγκας τοῦ Ὑπουργείου τούτου.

Ὑπουργεῖον Προνοίας. Αἱ πιστώσεις τοῦ Ὑπουργείου τούτου πλὴν τῶν ἀφωσθῶν συντάξεων ἀνέρχονται εἰς δραχ. 116 ἐκατ. ἔναντι 134 ἐκατ. τοῦ 1930 - 31, εἰδικῶς δὲ αἱ πιστώ-

σεις διὰ τὴν στέγασιν τῶν προσφύγων ἀνέρχονται εἰς 45 ἐκατ. ἔναντι 50 ἐκατ. τοῦ 1930 - 31.

Εἶναι ἀληθὲς ὅτι ἡ Κυβέρνησις παρ' ὅλην αὐτὴς τὴν ζήτησιν ἐπιθυμῶν δὲν δύναται νὰ διαθέσῃ τι πλέον διὰ τὴν στέγασιν τῶν προσφύγων λόγω τοῦ στενοῦ περιθωρίου τοῦ προβλεπόμενου τῶν ἐξόδων, ἀλλ' ἔπειτα δὲ εἰς διακονισμὸν λίαν προσεχῶς τῆς εἰσπράξεως τῶν χρεῶν τῶν προσφύγων θὰ διυληθῇ νὰ διαθέσῃ ταῦτα διὰ τὴν ἐλσυχέρωσιν τῆς ἀποκαταστάσεως αὐτῶν.

Ὁ Προβλεπόμενος τῶν ἐξόδων τοῦ 1931 - 32 ἐξατμίζεται ὡς πρὸς τὴν ἀναλογίαν, ἢν παρουσιάζουν αἱ διαφόροι δαπάναι ἐν σχέσει πρὸς τὰ ἔσοδα, ἐμφανίζει τὴν κάτωθι εἰκόνα:

Ἔσοδα μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν τοῦ προβλεπόμενου τοῦ δανείου ἀπαλλοτριώσεως καὶ ἐκ τοῦ δανείου στρατοποιήσεως τοῦ προβλεπόμενου ποσοῦ διὰ τὴν πληρωμὴν τῶν ἀποζημιώσεων εἰς ἀλλοδαποὺς ὑπηκόους λόγω ἀπαλλοτριώσεως τῶν κτημάτων τῶν (10.178 - 200) δραχ. 9.978 ἐκατ.

Ἔσοδα μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν τῶν ἐκ τῶν ἀνωτέρω δανείων πληρωθησόμενων δαπανῶν (10.178 - 200) » 9.978 »

Τὸ ποσὸν τῶν ἐξ ὧν συγκρινόμενον πρὸς τὸ σύνολον τῶν ἐξόδων μᾶς δίδει τὰ κάτωθι κατὰ δαπάνην ποσοστά:

Τόκοι Δημοσίου χρέους	18,30	ε)ο
Τακτικὰ χρεωλύσια	8,—	»
Διάφορα ἄλλα ἔσοδα καὶ ὑποχρεώσεις Δημοσίου	0,54	»
Χρέους	4,11	»
Ἐκτάκτοι ἀποσβέσεις	3,81	»
Συμπληρώσεις ὑπηρεσίας δανείου ἀναλλαζόμενων	1,80	»
Συνδρομὴ εἰς Σ. Ε. Κ.	6,62	»
Συντάξεις	9,66	»
Τακτικὰ δαπάναι Στρατοῦ	3,32	»
» » Ναυτικοῦ	1,21	»
» » Ἀεροπορίας	1,54	»
Ἐκτάκτοι προμήθειαι Στρατοῦ	0,56	»
» » Ναυτικοῦ	0,25	»
» » Ἀεροπορίας	16,54	»
Δημοσίον Ἀσφάλεια	4,41	»
Δημοσίον Ὑγεία	2,—	»
Δημοσίον Ἔργα	3,14	»
Ἐκπαίδευσις ἐν γένει	6,85	»
Μονοπόλια	1,45	»
Τ. Τ. Τ.	3,24	»
Περὶ θάλας καὶ ἐγκαταστάσεις προσφύγων ἀστική καὶ ἀγροτική	0,60	»
Ἀποθεματικὸν	4,71	»
Λοιπὰ δαπάναι	13,83	»
Σύνολον	100	»

Ἐν τῇ φορολογικῇ πολιτικῇ καὶ βουλευτικῇ ἀκολουθοῦμεν καὶ ἐφέτος τὰς ἀπὸ τῆς ἀνάδου εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς περὶ τῆς Κυβερνήσεως ἡγεμονίας κατευθύνσεις διὰ τῶν ὁποίων, ὡς γνωρίζει ἡ Βουλὴ ἐπιδιώξαμεν α) τὴν ταχείαν καὶ ἐπιεικὴ ἐκκαθάρισιν τοῦ πεδίου τῆς ἀμέσου φορολογίας, β) τὴν ὁμαλοτέραν καὶ δικαιοτέραν βεβαίωσιν τῶν τρεχόντων φόρων, γ) τὴν καλλιτέραν ἀπόδοσιν τῆς κειμένης φορολογίας καὶ δ) τὴν βαθμιαίαν μείωσιν τῶν μεγάλων συντελεστῶν τῆς ἀμέσου φορολογίας.

Ἡ Κυβέρνησις θεωρεῖ ὅτι τὰ μέχρι τοῦδε ἀποτελέσματα τῆς πολιτικῆς ταύτης εἶναι ἀπολύτως ἐκνοσηρικὰ ὡς δύναται νὰ καταδειχθῇ ἀπὸ μίαν σύντομον τῶν γενομένων ἀνασκόπησιν.

Τὰ μέτρα τὰ ὁποῖα ἐλάδομεν διὰ τὸν τεματισμὸν τῶν ἐκ κρεμοτήτων τοῦ παρελθόντος ἐν τῇ ἀμέσῃ φορολογίᾳ εἶναι γνωστὰ εἰς τὴν Βουλὴν ἐκ τῆς εἰσηγήσεως τοῦ παρελθόντος προϋπολογισμοῦ.

Ἐπιθυμῶ μόνον σήμερον νὰ πληροφορήσω τὴν Βουλὴν ὅτι

τὰ μέτρα ταῦτα ἐπέφερον τὸ ἐπιθυμώμενον ἀποτέλεσμα ἡ δ' ἐκκαθάρισις τοῦ πεδίου τῆς ἀμέσου φορολογίας ἀπὸ τῆς πολυετίας ἐκκρεμότητος τοῦ παρελθόντος συνεπληρώθη σχεδὸν τελείως. Ἄν ἀπομένουν ἐλάχιστοι τινες ὑποθέσεις θὰ ἐκκαθαρισθῶν καὶ αὐταὶ ἐντὸς τῶν προσεχῶν ἡμερῶν καὶ τὸ θραδύταρον μέχρι τέλους τοῦ τρέχοντος μηνὸς ὁπότε συμπληρωθῶσι ὁ εἰδικὸς πρὸς ταῦτα συντηρήσει χροῖος τῆς παραγραφῆς.

Τοιοῦτοτρόπως ἀπαλλάσσεται μὲν ἡ φοροτεχνικὴ ὑπηρεσία ἀπὸ τὰς χειραπέδας τοῦ παρελθόντος καὶ ἀποδίδεται εἰς τὸν ἀληθὴ ἀντὶ τῆς προορισμένης τῆς παρακολουθήσεως τῶν τρεχόντων φόρων, αἵρεται δὲ πᾶσα εἰσφορά ἀφορμὴ παραπόνων τῶν ὀφειλετῶν ἐκ τῶν ὁποίων νῦν μὲν μικρότεροι ἔσονται καὶ πλήρους ἀποσβέσεως ὅλοι δὲ γενικῶς ἐπιεικούς βεβαίωσης σημαντικῶν ἐκπτώσεων καὶ πληρωμῆς τῶν ὀφειλομένων κατὰ δόσεις εἰς πλείονα ἔτη καταναμνηθείσας.

Διὰ τὴν ὁμαλοτέραν ἀλλὰ καὶ δικαιοτέραν βεβαίωσιν ἐν τῇ ἀμέσῃ φορολογίᾳ ἀπενοήσαμεν καὶ βουλευτικῇ ἀπαιτήσιν νὰ ἐπιδιώξωμεν τὴν μεταβολὴν τῶν σχέσεων φοροτεχνικῆς ὑπηρεσίας καὶ φορολογουμένων διότι ἡ ἐν τῇ παρελθόντι δημιουργηθεῖσα κατάστασις δὲν ἐπιτρέπει νὰ παραταχθῇ.

Εἶναι γνωστὸν ὅτι διὰ διαφόρους λόγους ἡ ἀνάπτυξις τῶν ὁποίων δὲν ἔχει σήμερον χρησιμότητα, αἱ σχέσεις μετὰ τῆς φοροτεχνικῆς ὑπηρεσίας καὶ φορολογουμένων πολιτῶν δὲν εἶναι καθήλου ἀρμονικαί. Δὲν δύναμεθα νὰ εἰπωμεν ὅτι ὑπάρτει τῆς καταστάσεως ἥσαν ἀποκαταστατικὴ καὶ φορολογουμένοι. Τὸ δυνάμεθα ἡ εἰλικρινὴς ἐπιβάλλει νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι ἀρκούν μέρος τῆς εὐθύνης ἐδάρυνεν ὑπαλλήλους τινὰς οἱ ὅποιοι διὰ τῆς τακτικῆς τῶν εἰς πολλὰς περιπτώσεις ἀδυναμούντων μετὰ τῆς Κράτους καὶ φορολογουμένου εἶδος τι πείσμονος ἀντιδικίας, ἡ ὁποία χωρὶς νὰ εἶναι ἐξαιρετικὴ οὐδὲ τῶν ταμειακῶν συμφερόντων τοῦ Δημοσίου ἔπειτα νὰ καταστήσῃ τὴν ἀμεσον φορολογίαν ἀνέχοντα μιστὴν πρὸς αὐτὴν δὲ συχνὰ σωρεῖαν παραπόνων πολλὰ τῶν ὁποίων δὲν ἦσαν ἀδικαιολόγητα.

Παπεισμένοι ὅτι σπουδαίως θὰ συνέβαλον εἰς μεταβολὴν τῆς δημιουργηθείσης καταστάσεως ἡ καθιέρωσις μιᾶς φιλικῆς καὶ καλοπύτου συνεννόησεως μετὰ τῶν ἐφόρων καὶ φορολογουμένων εἰσηγήθημεν τὸν νόμον περὶ διαδικασίας καὶ βεβαίωσης ταυτοχρόνως δὲ δι' ἐρμηνευτικῶν ἐγκυκλίων καὶ διαταγῶν ἐπεδιώξαμεν νὰ ἐγκατασταθῇ ἡ φοροτεχνικὴ ὑπηρεσία τὸν ἀληθὴ προορισμὸν τῆς καὶ τὰ πλεονεκτήματα μιᾶς τοιαύτης συνεννόησεως μὲ τὸν φορολογουόμενον.

Δυνάμεθα δὲ σήμερον νὰ εἰπωμεν ὅτι ἡ συνεννόησις αὕτη ἀποδίδει πλείστους καρπούς.

Ἐπιχειρουμένη εἰς πᾶσαν μὲν στάσιν τῆς διαδικασίας κυρίως ὅμως πρὸς τῆς ἐνάρξεως τῶν ἐνδίκων μέσων συμβιβάζει διχογνωμίας ὀφειλομένας εἰς ἀτελείας τῶν δηλώσεων τῶν φορολογουμένων ἢ εἰς ἐσφαλμένους πληροφορίες τοῦ ἐφόρου ἢ εἰς διαφορὰν ἀντιλήψεων, ἀμφιβολίας τὰς ἀκρίτητας, περιορίζει τὸ πεδὸν τῶν ἀντιρρήσεων ἐνστάσεων, ἢ ἀμφισβητήσεων ἀγνοῶν δὲ πλείστα εἰς συμφωνίαν ἐφόρου καὶ φορολογουμένου ἐπισπεύδει μὲν τὴν βεβαίωσιν καὶ ἀρὰ καὶ τὴν ἔγκαιρον εἰσπράξιν τοῦ φόρου ἀπαλλάσσει δὲ τὸν φορολογουόμενον τῶν ἀπασχολήσεων καὶ τῶν δαπανῶν τῆς περαιτέρω διαδικασίας.

Ὡς χαρακτηρηστικὸν παράδειγμα τῆς νέας καταστάσεως ἀναφέρει τὴν πρῶτην τῆς βεβαίωσης τοῦ φόρου οἰκοδομῶν κατὰ τὸ πρῶτον οἰκονομικὸν ἔτος. Ὑπὲρ προϋπολογιζόμενου φόρου 180 ἐκατομμυρίων τὰ 152 ἐκατομμύρια ἦτοί τὰ 4)5 ἐβεβαίωθησαν μέχρι τέλους Σεπτεμβρίου καὶ πρὶν ἀρχίσῃ ἡ ἐκδίκασις τῶν εὐαρίθμων ἄλλως δὲ ἐνστάσεων.

Ἐν γένει δὲ δύναμεθα νὰ εἰπωμεν ὅτι νέον πνεῦμα ἐπικρατεῖ πλέον εἰς τὰς σχέσεις φορολογουμένων καὶ φοροτεχνικῶν ὁργάνων καὶ ἂν δὲ δὲν ἐξέλειπον ἀκόμη τελείως ἡραιώθησαν ὁμοῦ εἰς τὸ ἐλάχιστον καὶ τὰ κρούσματα στενῆς ἀντιλήψεως τῶν ἐφορευτικῶν ὑπαλλήλων καὶ τὰ δίκαια πράγματα τῶν πολιτῶν.

Τὴν καλυτέραν ἀπόδοσιν τῶν κειμένων φόρων δὲν ἐπαύσα-

μεν να επιδιώκωμεν κ. βουλευταί τόνον εν τῇ ἀμέσῃ ὥσον καί εν τῇ ἐμμέσῃ φορολογίᾳ οὐ μόνον πρὸς τὸ συμφέρον τοῦ Δημοσίου ἀλλὰ καί χάριν στοιχειώδους δικαιοσύνης καί ἰσότητος.

Εἶναι γνωστὴ ἡ κατὰ τὸ παρελθὸν δυσφορία τῆς κοινῆς γνώμης διότι οἱ ὑποκείμενοι εἰς τὴν ἀμέσον φορολογίαν εἶχον διαίρεσιν εἰς δύο κατηγορίας, εἰς τοὺς ἀπληροῦντας δηλαδὴ εὐσυνειδήτους τὰς φορολογικὰς τῶν υποχρεώσεων καί εἰς τοὺς ἐπιτηδείους ὁ ὅποιοι χαλαρὰν ἔχοντες τὴν συνειδήσιν τῶν καθήκοντων τῶν κατώρθωναν νὰ ἐξασφαλίσουν εἰς ἑαυτοὺς ὀλίγην ἢ μερικὴν ἀσυδοσίαν.

Ἡ δημιουργηθεῖσα κατάστασις ἦτο ἀσυμβίβαστος πρὸς στοιχειώδους αἰσθημα ἰσότητος καί δικαιοσύνης, τὸ ὅποιον ὑπεγγύρευσεν καί τὴν Συνταγματικὴν διάταξιν περὶ τῆς ἐν τῇ μέτρῳ τῶν δυνάμεων ἐκαστοῦ εἰσφορᾶς διὰ τὰς ἀνάγκας τοῦ Κράτους, ἀντέκειτο δὲ καί πρὸς τὰ συμφέροντα τοῦ Δημοσίου καί πρὸς τὰ συμφέροντα τῶν φορολογουμένων, τοὺς ὁποίους ἐπεβάρυνεν οὐσιαστικῶς διότι ἡμπεδίσκει τὴν ἐλάττωσιν τῶν μεγάλων συντελεστῶν τῆς ἀμέσου φορολογίας ἀλλὰ πρὸς ἀναγκάλωσιν τῶν διαφευγόντων τὰς φορολογικὰς τῶν υποχρεώσεων παρίσταται ἀνάγκη οὐ μόνον νὰ συμπληρωθῶν τὰ κενὰ ἐν τῇ ἐφορειᾳ κλάδῳ οὐ μόνον νὰ τονωθῇ ἡ δραστηριότης καί ὁ ζήλος τῶν ἐφορειῶν ὁργάνων ἀλλὰ καί νὰ ἀπαλλαγῶσι ταῦτα τοῦ φόρου τῶν παλαιῶν υποθέσεων.

Εὐθὺς ὡς ταῦτα ἐπετεύχθησαν ἡ φοροτεχνικὴ ὑπηρεσί μετὰ ζήλου ἐπιδοθεῖσα εἰς τὴν βεβαίωσιν τῶν τρεχόντων φόρων κατώρθωσεν οὐ μόνον νὰ εὐρίσκειται εἰς ἐνημερότητα ἀπαραιτήτων διὰ τὴν καλὴν λειτουργίαν τῆς ἀμέσου φορολογίας ἀλλὰ καί νὰ ἐπεκτείνῃ τὴν φορολογητέαν ὕλην ἀνακαλύψασα πολλοὺς ἐκ τῶν κατωρθόντων ἐν τῇ παρελθόντι ν' ἀποφεύγῃσιν τὴν φορολογικὴν αὐτὴν υποχρέωσιν.

Τὰ ἀποτελέσματα τῆς προσπάθειας ταύτης καταφαίνονται καλύτερον ἂν ρίψωμεν ἐν βλέμμα εἰς τὴν προϊούσαν ἀπόδοσιν τῶν ἀμέσων φόρων. Ἀξιοσημείωτον εἶναι ὅτι αἱ βεβαίως βαινόντων αὐξανόμενοι καὶ ἐκάλυψαν σχεδὸν ὅλην τὴν ἐκ τῆς μειώσεως τῶν ποσοστῶν διαφοράν, ἰδίως ἂν ληθῇ ὑπ' ὅψει ὅτι αἱ βεβαίως ἀντιπροσωπεύουσιν ἀποκλειστικῶς σχεδὸν τρέχοντας φόρους ἐλαχίστους δὲ παλαιούς, ἐν ᾧ εἰς τὰ προηγούμενα ἔτη περιελαμβάνοντο ἐν τῇ βεβαίωσι περισσώτεροι φόροι παρελθόντων ἐτῶν. Καί δὲ δύναται τις βεβαίως νὰ ἰσχυρισθῇ ὅτι ὅλοι οἱ διαφεύγοντες ἀνευρέθησαν ἀλλ' ἀσφαλῶς τοὺς ὀλίγους ἀκόμη διαφεύγοντας δὲν ἴδραδύνῃ ν' ἀνακαλύψῃ ἡ ἐφορειᾳ ὑπηρεσία. Κατωρθοῦται οὕτως ὥστε ἡ ἀμέσος φορολογία καί μετ' ἡλαττωμένην ποσοστὰ νὰ ἐξασφαλίσῃ οὐχὶ μόνον σοβαρὰν ἀλλὰ καί σταθερὰν πλεονά ἀπόδοσιν.

Μεταξὺ τῶν μέτρων διὰ τὴν καλύτεραν ἀπόδοσιν τῆς ἀμέσου φορολογίας τὴν πρώτην θέσιν κατέχει ἡ καταδίωξις τοῦ λαθρεμπορίου τὸ ὅποιον ἐπὶ μακρὰν σειρὰν ἐτῶν οὐ μόνον ἐφαλκίδευσεν ἀνηλεῶς τοὺς δασμοὺς ἀλλὰ καί ἀπετέλει ἀθέμιτον καί ἐπικίνδυνον συναγωνιστὴν τοῦ τιμίου ἐμπορίου.

Τὴν καταδίωξιν ταύτην ἐξα ὀλοουθῶμεν συντόμως διὰ τῆς κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος ἰδρυθείσης ἐδικῆς ὑπηρεσίας τὰ ἐκ τῆς ὁποίας ἀποτελέσματα πρέπει νὰ θεωρηθῶν ἱκανοποιητικὰ. Ἐντὸς 19 μηνῶν ἡ ὑπηρεσία αὕτη ἐπιδοθεῖσα παραλλήλως καί εἰς τὴν καταδίωξιν τῶν ἀλιευόντων διὰ δυνάμειδος συνέλαβε 20 ἱστιοφόρα καί πετρελαιοκίνητα, 9 λέμβους καί δύο βενζινακίτους μεταφερούσας λαθρεμπορεύματα, κατέσχε δὲ 55 ἄλλα πλοία καί καὶ λέμβους ἀλλείας διὰ δυνάμειδος συλλαβῶσα καί τοὺς ἐπιβαίνοντας αὐτῶν ὑπερεκπένει ἀλλεῖς.

Τὰ κατασχεθέντα λαθρεμπορεύματα ἀντιπροσωπεύουσιν δασμὸν ὑπεδιακοσίων ἑκατομμυρίων ἐὰν δὲ ὑπολογίσωμεν τὸ λαθρεμπόρευμα τοῦ ὁποίου ἀσφαλῶς ἡμπεδίσκει τὴν ἀποκρίσιν εἰς τὴν χώραν, ἐὰν προσθέσωμεν τὴν ἀνακάλυψιν καί κατάσχεσιν 120 μηχανημάτων καπνοῦ ἡ λειτουργία τῶν ὁποίων θὰ ἐξημίου τὸν Δημόσιον ὑπερεκπένει χιλιάδας δραχμῶν ἡμερησίως καταλήγοντες εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι ἡ ὑπηρεσία

αὕτη διέσωσεν ὑπὲρ τοῦ Δημοσίου ἀρκετὰς ἑκατοντάδας ἑκατομμυρίων ἐκ δασμῶν καί φόρων καταναλώσεως.

Ἐννοεῖται ὅτι τὴν καταδίωξιν ταύτην τοῦ λαθρεμπορίου θὰ ἐξυλοποιήσωμεν συντονιστέραν ὁργανοῦντες αὐτὴν συστηματικώτερον καί κατὰ τὰ διδάγματα τῆς μέχρι τοῦδε πείρας.

Πρὸς τὴν καλύτεραν ἀπόδοσιν τῶν δασμῶν συναφῆς εἶναι ἡ ρύθμισις τοῦ ζήτηματος τῶν ἀποταμιεύσεων περὶ τοῦ ὁποίου ὠμίλησα καί προχθὲς εἰς τὴν Βουλὴν.

Ὡς εἶναι γνωστὸν εἰς τὴν Βουλὴν ἀπὸ ἱκανῶν ἐτῶν τὸ ὕπουργ. Οἰκονομικῶν ἐπιθυμοῦν νὰ διευκολύνῃ τὸ ἐμπόριον εἰς τμηματικὴν καταβολὴν τῶν δασμῶν, μὴ διαθέτον δὲ ἐπαρκεῖς δημοσίαις ἀποθήκας ἐπέτρεψεν εἰς διαφόρους ἐμποροὺς νὰ ἀποθηκεύσιν εἰς εἰδικὰς τῶν ἀποθήκας εἰδὴ τοῦ εἰσαγωγικοῦ ἐμπορίου, τῶν ὁποίων τὸν δασμὸν ὤφειλον νὰ καταβάλλωσι τμηματικῶς ἐπὶ τῇ ἐκαστῇ ἀναλήξει τοῦ ἐμπορεύματος πρὸς ἀνάλωσιν. Πρὸς ἀσφάλειαν τοῦ Δημοσίου ἐδίδετο ἐγγυήσις ἐνός ἢ δύο ἄλλων ἐμπόρων, ὑπεχρεοῦτο δὲ ὁ ἀποταμιεύτης νὰ ἔχῃ χωριστὴν ἀποθήκην μὲ δύο ἀνομοίας κλειδὰς, τὴν ἐτέραν τῶν ὁποίων ἐκράτει ἡ τελωνειακὴ ὑπηρεσία, ὥστε ν' ἀντιπροσωπεύεται κατὰ τὴν ἐκ τῆς ἀποθήκης τμηματικὴν ἀνάληψιν τῶν ἐμπορευμάτων.

Ὁ τρόπος οὗτος τῆς ἀποταμιεύσεως δὲν ἦτο βεβαίως ἀμοιρὰς κινδύνων, δὲθέντος ὅτι ὁ ἀποταμιεύτης ἐμπορὸς ἠδύνετο νὰ προμηθευθῇ ἂν ἤθελε καί ἐντέραν κλειδὰ ὁμοίαν ἐκεῖνης τὴν ὁποίαν παρέδιδε πρὸς τὴν τελωνειακὴν ἀρχὴν.

Ἀλλ' ὡς νὰ μὴ ἴσκει τούτο, ἔταν κατὰ τὴν ἐποχὴν ἰδίᾳ τοῦ πληθωρισμοῦ ἐνέταλθῃ ἡ εἰσαγωγὴ καί δημιουργηθῇσαν πολλὰ ἑκατοντάδες ἰδιωτικῶν ἀποθηκῶν, τῶν ὁποίων ὁ τακτικὸς ἐλεγχος ἦτο ἀδύνατος, ἀντὶ νὰ ληφθῶσι πλείονες ἐγγυήσεις οὐσιαστικῶς ἐξέλιπε καί ἡ ὑπάρχουσα ἀνεπαρκὴς τοιαύτη.

Διότι πρὸς εὐκολίαν τοῦ ἐμπορίου οὐ μόνον διετάχθη ἡ ὑπηρεσία νὰ μὴ τηρῇ χωριστὴν κλειδὰ, ἀλλὰ ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῆς δικτατορίας, κατήρτη ἡ χωριστὴ ἀποθήκη καί ἐπετρέπη εἰς τοὺς ἐμποροὺς νὰ ἀποταμιεύσιν εἰς αὐτὰ τὰ καταστήματά των διὰ μιᾶς διαταγῆς ἡ ὁποία ἴδρυνε πλασματικὰς χωριστὰς ἀποθήκας, ἡτὶ ἀποθήκας ἐντὸς τῶν ἰδίων καταστημάτων διὰ χωρίσματος.

Ἀλλ' ὑπὸ τοιοῦτους ὅρους οὐδεὶς πλεον ἠδύνετο νὰ γίνῃ λόγος περὶ ἰδιωτικῆς ἀποταμιεύσεως σκοπὸν ἐχούσης νὰ ἐπιτρέπη εἰς τὸ ἐμπόριον τμηματικὴν παραβολὴν τοῦ ἐμπορεύματος ἐπὶ τμηματικὴν καταβολὴν τοῦ δασμοῦ.

Ἡ ἀποταμιεύσις μετετρέπετο κατ' οὐσίαν εἰς καταπίστευσιν τοῦ δασμοῦ παρὰ τοῦ ἐμποροῦ ὁ ὅποιος πολλάκις μόνον εἰς τὴν συνειδήσιν τοῦ εἶχε νὰ δώσῃ λόγον ἂν δουλειάμενος τὸ δημόσιον διέθετεν εἰς καταναλώσιν ἐμπορεύματα ἀνευ καταβολῆς τοῦ δασμοῦ, τοσούτω μᾶλλον ὅσο ὁ πλήρης ἐλεγχος ἦτο αὐτόχρημα δυσκολώτατος ἢ μᾶλλον ἀδύνατος, οὐ μόνον διὰ τὸν μέγαν ἀριθμὸν τῶν ἰδιωτικῶν ἀποθηκῶν καί τὴν ἔλλειψιν τοῦ ἀπαιτούμενου εἰδικῶς πολυκριθμοῦ προσωπικοῦ, ἀλλὰ καί διότι πολλάκις δύσκολον ἦτο καί μετὰ τὸν τυχόν γενόμενον ἐλεγχον ν' ἀποδειχθῇ ἡ καταβολήσεως, ἐφ' ὅσον ὁ ἐμπορὸς εἶχεν ἤδη ἐν τῇ καταστήματι τοῦ ἐμπορεύματος ἐκτελωνισμένα ἀναγκαῖα διὰ τὴν κίνησιν τοῦ καταστήματός του, τὰ ὁποία ὅμως ἠδύνετο νὰ ἐμπαρτίξῃ ὡς ἀνήκοντα εἰς τὴν βαρύνουσαν αὐτὸν ἀποταμίωσιν.

Ὑπὸ τοιαύτας συνθήκας δὲν εἶναι βεβαίως παράδοξον ἂν ἐγένοντο ἀνευ καταβολῆς δασμοῦ ἀναλώσεις ἐμπορευμάτων κατὰ τοιοῦτον τρόπον δῆθεν ἀποταμιευμένων.

Ἀλλ' ἐν ᾧ τοιαύτη εἶχε δημιουργηθῇ ἡ πραγματικὴ κατάστασις ὁ κείμενος νόμος (Ν.Δ. Ὀκτωβρίου 1925) ἐπέβαλε ποινὴν βαρεῖαν διὰ πᾶσαν ἔλλειψιν ἐμπορεύματος ἐξ ἰδιωτικῶν ἀποθηκῶν ἂν μὴ καταβάλλετο ἀμέσως ὁ δασμὸς.

Ἡ αὐτὴρ ἐφαρμογὴ τοῦ Νόμου τούτου θὰ συνεπήγετο τὴν εἰς ποινὴν κακουργήματος καταδικην μεγάλου ἀριθμοῦ ἐμπόρων, οἵτινες ὅσον καί ἂν ἐπαισταν εἶχον ὑπὲρ ἑαυτῶν τὸ ἐλαφρυντικὸν ὅτι ἡ τακτικὴ τοῦ Δημοσίου ἐμπιστευμένου εἰς τὴν καλὴν τὴν πίστιν τὴν πρὸ τῆς ἀναλώσεως καταβολὴν τοῦ δα-

σμοῦ, ἀπετέλει πειρασμὸν ἰσχυρότατον καί δὴ ἐν ἡμέραις στενότητος πιστώσεων.

Ἐξ ἄλλου πρέπει νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι οἱ περισσότεροι ἐξ αὐτῶν δὲν ἐσκόπουν βεβαίως νὰ καταχραστοῦν τὸν δασμὸν ἀλλ' ἔχοντες ν' ἀντιμετωπίσωσιν ἄλλας υποχρεώσεις προετίμησαν νὰ ἱκανοποιήσωσι ταύτας, ἢ ἀναδύλλοντες τὴν καταβολὴν τοῦ δασμοῦ εἰς καλύτερας ἡμέρας. Διὰ πολλοὺς ὅμως ἐξ αὐτῶν δὲν ἐπὶ ἡλθον αἱ καλύτεραι ἡμέραι καί οὕτω ἀπεδείχθησαν ἐλλειμματικαὶ ἀδυνατοῦντες πλέον νὰ καταβάλωσι τὸν δασμὸν κατὰ τὸν ἐλεγχον.

Ἀλλ' ἐντεῦθεν ἐδημιουργήθη καί ζήτημα ἐγγυητῶν καλουμένων νὰ καταβάλωσι δασμοὺς ἐλλειμματικῶν ἐμπόρων ἐν προσωρινῇ ἢ ὀριστικῇ ἀδυναμίᾳ εὐρισκόμενων.

Πρόδηλον δ' ὅτι ἐν τῇ τῶν ἐλλειμματικῶν ἐμπόρων ὑπάρχει ἐλαφρυντικὸν διὰ τοὺς ἐγγυητὰς ἦτο ἐνδεαμένη ἡ ἐπιείκεια, διότι εἰς πολλὰς περιπτώσεις ἠδύνετο οὗτοι νὰ προβάλλωσι τὸ βάσιμον παράπονον ὅτι τὸ ἐλλεῖμμα τὸ ὅποιον ἐκαλοῦντο νὰ πληρώσωσι δὲν θὰ ὑπῆρχεν ἴσως ἢ ὅλ' ἡτο ὀλιγώτερον ἐὰν διενεργεῖτο τακτικῶς ὁ ἐλεγχος ἐκ μέρους τοῦ Δημοσίου.

Ὑπὸ τῶν σκέψεων τούτων ἐμφορούμενοι εἰσγγήθημεν εἰς τὴν Βουλὴν ἡ ὁποία καὶ ἐψήφισε δύο ἐπιεικεῖς διατάξεις, τὴν μίαν ὑπὲρ τῶν ἐλλειμματικῶν ἐμπόρων, ὀρίζουσαν ὅτι καί μετὰ ἀνακάλυψιν τοῦ ἐλλείμματος ὁ ἐμπορὸς καταβάλλων ἐντὸς 48 ὥρων ἀπὸ τῆς προσκλήσεως τὸν δασμὸν δὲν καταδιώκεται ἐπὶ λαθρεμπορίᾳ, ἀλλ' ὑποβάλλεται εἰς πρόστιμον, τὴν δ' ἐτέραν ὑπὲρ τῶν ἐγγυητῶν, ἐπιτρέπουσαν εἰς τὸν ὕπουργόν τῶν Οἰκονομικῶν νὰ ὀρίξῃ τὴν εἰς μηνιαίας δόσεις ἐκ μέρους τοῦ ἐγγυητοῦ καταβολὴν τοῦ ὀφειλομένου δασμοῦ.

Ἐννοεῖται ὅτι κατὰ τῶν ἐλλειμματικῶν, οἵτινες καί μετὰ τὴν παρέλευσιν τῶν 48 ὥρων δὲν ἤθελον καταβάλει τὸν δασμὸν, ἐφαρμόζονται αἱ ποινικαὶ διατάξεις, τῶν ποινικῶν δὲ τούτων διατάξεων τὴν ἐφαρμογὴν ἐζητήσαμεν καί κατὰ τῶν πτωχευσάντων ἐμπόρων τῶν ὀφειλόντων ἐξ ἀποταμιεύσεως, συναφῆς δὲ μέτρον νομοθετικὸν ἐλάβομεν ἐν τῇ νόμῳ περὶ εἰσπραξέως δημοσίων ἐσόδων ἐπιτρέπον τὴν προσωπικὴν κράτησιν πτωχευσάντων ἐμπόρων, περὶ ὧν θὰ ὑπῆρχον ἐνδείξεις ὅτι καί μετὰ τὴν πτώχευσιν δύνανται νὰ ἐκπληρώσωσι τὰς πρὸς τὸν Δημόσιον υποχρεώσεις των.

Πρέπει δὲ ἐξ ἐφαρμογῆς τῆς προχθεσινῆς συζητήσεως νὰ προσθέσω ὅτι καίτοι ἀναγνωρίζω τὸ δυνατόν ἐπιεικεστέρως τινος τακτικῆς ἀπέναντι τῶν πτωχευσάντων ἐμπόρων, οὐδέποτε ὅμως θὰ συνίστων νὰ φθάσῃ ἡ τακτικὴ αὕτη τῆς ἐπιεικειᾶς μέχρι τοῦ σημείου ὥστε νὰ ἐξισώσῃ τοὺς παραδόντας τὸν νόμον ἐμποροὺς μετὰ τοὺς εὐσυνειδήτους ἐκτελέσαντας τὰς ἐκ τοῦ νόμου υποχρεώσεις των. Δὲν εἶναι, κατὰ τὴν γνώμην μου, ὀρθὸν νὰ φθάσωμεν εἰς τὸ ἀτιμωρητόν.

Παραλλήλως διὰ διοικητικῶν μέτρων ἐπεδιώξαμεν τὴν ταχυτέραν ἐκκαθάρισιν τῶν ὑπαρχουσῶν ἀποταμιεύσεων καί τὴν ἐλάττωσιν τῶν κινδύνων τοῦ Δημοσίου.

Ἰδίως ἀπεδέλφισαμεν νὰ ἐπιβάλλωμεν νέον σύστημα τῶν βιβλίων ἀποταμιεύσεως, ὥστε εἰς πᾶσαν στιγμὴν νὰ γνωρίζῃ ἡ ὑπηρεσία τ.ν. συνολικὸν δασμὸν τὸν ὑπὸ ἀποταμιεύσιν ἐμπορευμάτων καί νὰ δύναται νὰ παρακολουθῇ τὴν κατάστασιν ὀφειλετῶν καί ἐγγυητῶν καί τὴν ὅλην κίνησιν ἐκάστης ὑποθέσεως, διατάξαμεν ἐλεγχον συστηματικῶς ἐνεργούμενον, προέβημεν εἰς ἐνοικίαν ἀποθηκῶν τοῦ Δημοσίου πρὸς ἀποταμίευσιν καί θὰ υποχρεώσωμεν τοὺς ἀποταμιευτὰς νὰ καταβάλλουν τὸν δασμὸν παρελθούσης τῆς χορηγούμενης προθεσμίας ἀνεξαρτήτως ἀναλώσεως τοῦ ἐμπορεύματος.

Ἐννοεῖται ὅτι προνοοῦντες νὰ μὴ ἐπαναληφθῇ ὁμοία κατάστασις εἰς τὸ μέλλον ἀπηγορεύσαμεν τὴν εἰς ἰδιωτικὰς ἀποθήκας ἀποταμίευσιν, ἐπιτρέποντες αὐτὴν εἰς τὰς ἀποθήκας τοῦ Δημοσίου τῆς Ἑταιρίας Γενικῶν ἀποθηκῶν καί ὀρισμένων τραπεζῶν. Τοῦ μέτρου τούτου ἐξηγήσαμεν, λαμβανόμενων ἐννοεῖται τῶν ἀπαιτούμενων ἐγγυήσεων, ὅρισιν νὰ εἶδῃ ἐμπορίου ἀπαιτούμενα μέγαν χώρον ἢ εἰδικὴν συντήρησιν (ἀλίπα-

στα, ἰχθυεῖς, φυλάνθηρας, φυλαῖαν κλπ.) τῶν ὁποίων ἄλλως τε ὁ δασμὸς δὲν εἶναι μέγας ἐν σχέσει πρὸς τὴν ἀξίαν των.

Ἐλπίζομεν ὅτι διὰ τῶν ληφθέντων μέτρων ἡ ἀποταμίευσις δὲν θὰ παρουσιάζῃ εἰς τὸ μέλλον κινδύνους, αἱ δ' ἀποταμιεύσεις τοῦ παρελθόντος, περιορισθεῖσαι ἤδη εἰς δασμὸν 450 ἑκατομμυρίων, θὰ ἐκκαθαρισθῶν κατὰ τὸν πρακτικώτερον τρόπον καί μετὰ τὰς ὀλιγωτέρας δυνατὰς ζημίας διὰ τὸν Δημόσιον ταμεῖον.

Σημαντικῶς ἐπίσης ἐλαττώνει τὴν διαφυγὴν τῶν δασμῶν καί ὁ κατὰ τὸ τρέχον οἰκονομικὸν ἔτος τεθείς ἐν ἰσχύϊ νόμος περὶ καταργήσεως δασμολογικῶν ἀπαλλαγῶν. Εἶναι γνωστὸν ὅτι κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη τὸ σύστημα τῶν δασμολογικῶν ἀπαλλαγῶν εἶχε λάβῃ μεγάλαν διαστάσει, οὕτως ὥστε εἰς τὴν ὑπηρεσίαν δὲν ἦτο δυνατὴ ἡ παρακολούθησις αὐτῶν, ἐσημειώθησαν δὲ καί κρούσματα χρησιμοποίησεως ἀτελῶς εἰσαγομένων εἰδῶν οὐχὶ δὲ τὸν σκοπὸν ὑπὲρ οὗ ὁ νόμος ἐχορήγησε τὴν ἀτέλειαν. Διὰ τοῦ νέου συστήματος ἀφ' ἐνὸς μὲν ἐλαττοῦνται πολὺ αἱ περιπτώσεις τῆς ἀτελοῦς εἰσαγωγῆς ἐπιτρεπομένης, ὡς εἶναι ὀρθόν, μόνον εἰς ἐξαρετικὰς περιπτώσεις, ἀφ' ἐτέρου δὲ καταβάλλεται πάντοτε ὁ δασμὸς ἐπὶ ἐπιστροφῇ διὰ τὴν ὁποίαν ἀναγκάως θὰ προὔπαρξῃ ἀπαιτούμενος ἐλεγχος, ὥστε ν' ἀποκλείεται ἡ κατάχρησις.

Ἡ Κυβέρνησις κ. Βουλευταί παρὰ τὰς σημερινὰς συνθήκας αἱ ὁποῖαι ἔχουν βεβαίως τὸν ἀντικτυπὸν των εἰς τὰ δημόσια ἔσοδα δὲν ἠθέλησε ν' ἀποστή τοῦ προγράμματος τῆς βελτιώσεως μειώσεως τῶν βαρέων ποσοστῶν τῆς ἀμέσου φορολογίας.

Ἡδὴ προβλίνωμεν εἰς τὴν ἐπιεικεστέραν διαρρύθμισιν τοῦ φόρου ἐπιτηδεύματος διὰ τοῦ ὑπὸ τὴν κρίσιν ὑμῶν ὑποβλλομένου νομοσχεδίου.

Ὡς γνωστὸν διὰ Νομ. Διατάγματος τοῦ 1926 ἡ μέχρι 150 χιλιάδων δραχμῶν πρόσδοσις ἐξ ἐμπορικῶν ἢ βιομηχανικῶν ἐπιχειρήσεων καί ἐλευθερίων ἐπαγγελμάτων ἀποχωρισθεῖσα τῆς κατὰ τὸν νόμον 1646 φορολογίας καὸςων προσόδων ὑπεβλήθη ἐπὶ τῇ βάσει ἐξωτερικῶν ἐνδείξεων καί τεκμηρίων εἰς τὸν φόρον ἐπιτηδεύματος διαρρυθμιζόμενον εἰς 22 κλάσεις μετ' ἐλάχιστον πᾶσιν κυρίῳ φόρῳ δραχμῶν 100 καί μέγιστον δραχμῶν 20.500.

Ἡ κλίμαξ τοῦ φόρου τούτου ὑπῆρξεν ἀρχῇθεν βαρεῖα διότι κατηρτίσθη ἐπὶ τῇ βάσει τῶν μεγάλων συντελεστῶν τῆς φορολογίας καθαρῶν προσόδων Δ' καί Ζ' κατηγορίας πολλὰ δ' ἡκούοντο παράπανα καίτοι καί οἱ ἔμποροι καί αἱ ἐκδικαστικαὶ ἱκανοποιήσαν τὸν νόμον μετ' ἄκρας ἐπιεικειᾶς. Πρὸς ἱκανοποίησιν τῶν φορολογουμένων εἰσγγήθημεν ἀπὸ τοῦ προπαρελθόντος πρ)σμοῦ τὴν κατὰ 20 ο)ο μείωσιν ἐφαρμοζομένην ἔκτοτε.

Ἀλλὰ καί μετὰ τὴν μείωσιν ταύτην θεωροῦμεν ὅτι ἡ φορολογία ὑπὸ τὰς παρούσας ἰδίως συνθήκας παραμένει βαρεῖα, χρήζει δὲ διορθώσεως καί ἡ φορολογικὴ κλίμαξ διὰ νὰ λείψουν αἱ πεκρατηρούμεναι ἐν αὐτῇ ἀπόταμι καὶ κακούτεχνον μεταπτώσεις.

Τὰ κενὰ ταῦτα θεράπειει ἡ κλίμαξ τοῦ νέου νομοσχεδίου βαίνουσα μεθοδικῶς ἀλλὰ καί μειοῦσα τὰ ποσοστὰ τοῦ φόρου κάτω ὅχι μόνον τοῦ σήμερον καταβαλλομένου, ἀλλ' ἐν πολλοῖς κάτω καί τοῦ ὑποβληθέντος πέρσει νομοσχεδίου τὸ ὅποιον καί ἡ κοινοβουλευτικὴ ἐπιτροπὴ καί ὁ ἐνδιαφερόμενος κόσμος ἀνεγνώρισαν ὡς ἐπιεικέες.

Ταῦτοχρόνως ἐπεκτείνωμεν τὴν φορολογίαν ἐπιτηδεύματος μέχρι καί 300 χιλιάδων δραχμῶν καὸςας προσόδου τὸ μὲν ἵνα ἱκανοποιήσωμεν ἐπιθυμίαν τοῦ ἐμπορικοῦ κόσμου διατυπωθεῖσαν ἐν τῇ φορολογικῇ ἐπιτροπῇ, τὸ δὲ ἵνα περιορίσωμεν τὸν ποσὸν ἐν τῇ παρελθόντι παρατηρηθέντα καὸς καὸς ἐπιτηδεύματα φορολογηθέντες τελεσιδικίως κατὰ τὴν φορολογίαν ἐπιτηδεύματος ἐπαίρησαντο ὑπὸ τὴν κρίσιν τῶν συμβουλευτικῶν ἐπιτροπῶν διὰ τὴν φορολογίαν τῶν καὶ ὀκτῶν προσόδων τῶν πέραν τῶν 150 χιλιάδων δραχμῶν ἐπὶ

στεύομεν ότι τὸ πλεόν των ἐξόδων οὕτω κατὰ τὴν ἀνάγκην πνέσται ὑπὸ πνεῦμα τῆς αὐτοτελείας φειδύει, ἀλλὰ δηλοῦμεν ὅτι εὐχρηστικῶς ὁ δὲ ἐδεχόμεθα ὑποδείξιν ἐξ εἰς οὐδὲν περὶ τῆς Βουλῆς περὶ τῆς διαγραφῆς δαπάνης ἢ περιπολῆς δαπάνης ἢ ὅποια ὁ δὲ φέρονται ἴσως ἡμᾶς.

Ἀλλὰ πρὸς πληρεστέραν ἀκόμη καταχώρισιν τοῦ ἰσοζυγίου κ. βουλευταὶ καὶ εἰς περίπτωσιν δυσμενεστέρας ἐξελίξεως τῶν οικονομικῶν συνθηκῶν ἐθεωρήσαμεν σκόπιμον ν' ἀναζητήσωμεν τὴν δυνατότητα καὶ περαιτέρω ἐλαττώσεως τῶν ἐξόδων.

Τοιαύτην δυνατότητα ἐλαττώσεως τῶν ἐξόδων εὐρίσκουμεν εἰς τὴν περιτομήν ἐξ ὧν τῶν ἐκ τοῦ Δημοσίου ταμείου μισθοδοτουμένων κατὰ προσοτὴν οὐχὶ ἀνώτερον τοῦ 60% καὶ ζητοῦμεν πρὸς τοῦτο τὴν ἐξουσιοδότησιν τῆς Βουλῆς.

Σπεύδω νὰ πληροφορήσω τὴν Βουλὴν ἐπὶ κατὰ τὴν γνώμην μου δὲν ὁ δὲ παρουσασθῇ περίπτωσιν νὰ κάμωμεν χρήσιν τῆς ἐξουσιοδότησεως ταύτης καὶ διὰ τοῦτο ἀναγράφωμεν ἐν τῷ προ)σμῷ ἀκεραίας τὰς πιστώσεις τοῦ μισθολογίου.

Δὲν πιστεύομεν νὰ κάμωμεν χρήσιν τῆς ἐξουσιοδοτήσεως διότι τὰ ἐσθὰ ὑπελογίσθησαν μετὰ πάσης συντηρητικότητος ὥστε νὰ μὴ παρουσιάζεται πιθανότης ἐλαττώσεως αὐτῶν, ἀλλὰ τοῦναντίον νὰ ὑπάρχουν καὶ βάσιμα ἐλλείδες περὶ μεγαλυτέρας ἀποδόσεως, τὰ δ' ἐξέδο, περιουσιολόγια εἰς ὁ πῶς μὴ αὐστηρὰ διαχειρίσιν αὐτῶν ὁ δὲ κατὰ τὴν ἐπαρκῆ εἰς ἀντιμετώπισιν τῶν ἀντιστατικῶν ἀναγκῶν, δὲν παρουσάζουσιν ἐπίσης κανένα φόβον ὑπερβάσεως ἐνισχυμένα ὅπως εἶναι δι' ἰσχυροῦ ἀποθεματικῶ 470 ἑκατομμυρίων.

Ἀλλ' ἂν παρὰ πᾶσαν ἐλλείδα παρουσάζετο τοιαύτη ἀνάγκη δὲν ὁ δὲ διστάσωμεν βεβαίως νὰ κάμωμεν χρήσιν τῆς ἐξουσιοδοτήσεως χάριν τῆς τηρήσεως τοῦ ἰσοζυγίου.

Πιστεύομεν δ' ὅτι ὁ σωφρονὼν ὑπαλληλικὸς κόσμος ἀγογγύστως ὁ δὲ ὑποβλήθῃ εἰς τὴν θυσίαν ταύτην ἂν ἡ θυσία αὕτη ἐμφανισθῇ ἐξ ἐπιτακτικῆς ἀνάγκης, ὅπερ δὲν θεωροῦμεν ἐπαναλαμβανόμενον πιθανόν.

Ἀναγνωρίζομεν ὅτι ἐλαττώσεις καὶ μόνον κατὰ 60% τοῦ σημερινοῦ μισθολογίου ὁ δὲ εἶναι διὰ τοὺς πλείστους τῶν ὑπαλλήλων αἰσθητή.

Ἀλλὰ πρέπει ν' ἀναγνωρίσῃ ὁ ὑπαλληλικὸς κόσμος ὅτι καὶ μετὰ τὴν ἀπὸ τῶν ταύτων περιτομῶν πάλιν ἡ θέσις τοῦ ὁ δὲ εἶναι καλυτέρα ἀπὸ τὴν θέσιν εἰς ἣν εὗρεν αὐτὸν ἡ παρούσα Κυβέρνησις, οὐ μόνον διότι ἡ στερήσις αὕτη εἶναι κατὰ πολὺ μικροτέρα τῆς γενομένης πέρυσιν αὐξήσεως, ἀλλὰ καὶ διότι οἱ περισσώτεροι τῶν ὑπαλλήλων εὐτυχον ἐν τῷ μεταξὺ καὶ ἄλλων αὐξήσεως ἐπὶ τῇ βάσει τῶν καμμένων νόμων καὶ τῶν γενομένων διαβαρύνσεων, ἐκτὸς δὲ τούτου ἀντιμετωπίζον σημερινὸν μικρότερον τιμάρθρον ζωῆς, ἐν ὃ αἱ λοιπαὶ κοινωνικαὶ τάξεις εὐρίσκονται εἰς πολὺ μειονεκτικώτερον θέσιν.

Αἱ ἀντιλήψεις τὰς ὁποίας ἐξέθηκα κ. βουλευταὶ ἐπὶ τῶν δυνατῶν οικονομικῶν προδικάζουν τὴν γνώμην τῆς Κυβερνήσεως καὶ ὡς πρὸς τὸ ὕψος τοῦ προ)σμου, διότι καὶ τοῦτο εἶνε ζήτημα οικονομικῶν ὑπὸ ἄλλαν διατύπωνσι τιθέμενον.

Δὲν ἀγνοοῦμεν ὅτι ὑπάρχουν τιτὲς οἱ ὁποῖοι διαποροῦντες ἐκ τῆς ἐπελθούσης ἐντὸς τῆς τελευταίας τριετίας αὐξήσεως τοῦ ὕψους τοῦ προ)σμου εἶνε μὲν διατεθειμένοι νὰ πιστεύσωσιν ὅτι ἡ Κυβέρνησις δὲν προβαίνει ἴσως εἰς περιττὰς ἢ πολυτελεῖς δαπάνας, φαντάζονται ὅμως ὅτι ἐπευγόμενη ἡ Κυβέρνησις νὰ ἐφαρμόσῃ πρόγραμμα δημονομητικῶν δυσανάλογον πρὸς τὴν σημερινὴν ἀντοχὴν τῆς Ἑθνικῆς μας οικονομίας ἐξογκώνει τὸν προ)σμὸν μὲ πιστώσεις χρησίμους μὲν δυναμένους ὅμως νὰ ἀναβληθῶν δι' εὐθετώτερον χρόνον.

Οὕτω τιθέμενον τὸ ζήτημα τοῦ ὕψους τοῦ προ)σμου εἶναι ἄξιον ἐρευνῆς, ἀπεσχόλησε δὲ τελευταίως καὶ τὴν δημοσιονομικὴν Ἐπιτροπὴν τῆς Κοινωνίας τῶν Ἑθνῶν ἐν τῇ ἐξετάσει τοῦ ἐκτελουμένου προ)σμου τοῦ ὁποῖου τὸ ὕψος δὲν

εἶναι κατώτερον ἀπὸ τὸ ὕψος τοῦ ὑποβαλλομένου προ)σμου. Ἡ δημοσιονομικὴ αὕτη ἐπιτροπὴ ἀποτελουμένη ὡς γνωστὸν ἀπὸ 3 δ' ἀρας ἀναμφισβήτητου οικονομολογικοῦ κύρους γνώστας δὲ τῶν Ἑλληνικῶν οικονομικῶν καὶ ἐνδιαφερομένων διὰ τὴν ἐξυγίανσιν αὐτῶν ἐξετάσασα τὸν προ)σμὸν 1930—31 ἐπὶ τῇ βάσει ὧν τῶν χρησίμων στοιχείων τὰ ὁποῖα κατὰ διάταξιν τοῦ πρωτοκόλλου τῆς Γενεῦνης ὑπεβάλλομεν εἰς αὐτὴν μέχρι τοῦδε ἀπεράνθη τῆς Γενεῦνης ὑπεβάλλομεν δὲν φαίνεται δυσανάλογον πρὸς τὴν οικονομικὴν ἀντοχὴν τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ.

Πρὸς τὴν ἐκκυστὸν ταύτην γνώμην ἀντικρὺς ἀντίκειται ἡ θεωρία ἡ ὁποία δεχόμενη ὑπερβολικὰ μικρὸν τὸ ἐθνικὸν εἰσόδημα εὐρίσκει ὅτι δὲν δύνανται τοῦτο νὰ βαστάσῃ τὸ σημερινὸν ὕψος τοῦ προ)σμου.

Δὲν ὁ δὲ ἀπασχολήσωμεν τὴν Βουλὴν εἰς ἀντίκρουσιν τῆς θεωρίας ταύτης, διότι ἡ πρακτικὴ ἀποφασὶς τοῦ ζητήματος εὐρίσκειται οὐχὶ τόσον εἰς τὴν θεωρητικὴν ἐξακρίβωσιν ἂν τὸ ὕψος τοῦ προ)σμου εἶναι μέγαν, μέτριον, ἢ μικρὸν ἀλλ' εἰς τὴν πρακτικὴν διαπίστωσιν κατὰ τίνα τρόπον δύναται νὰ γίνῃ μικρότερον.

Ἐν ἄλλαις λέξεσι τὸ πρακτικὸς ἐξεταστέον εἶναι ἂν καὶ πᾶς ἡ Κυβέρνησις ἡ σημερινὴ καὶ ἡ παρούσα Βουλὴ ἐπέθωκαν εἰς τὴν προ)σμου δαπάναν, δυναμένης νὰ παραληφθῶν ἢ νὰ ἐλαττωθῶν.

Ὁ δὲ Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως ἀναλύων πρὸ δύο μηνῶν τὰς παρατηρουμένας αὐξήσεις τῶν πιστώσεων ἐπὶ τῆς παρούσης Κυβερνήσεως ἀπέδειξεν ὅτι αἱ πλείεσται ἐξ αὐτῶν εἶναι ὥστε εἰπεῖν αὐτόμαται καὶ ἀναπόφευκται, περὶ ὧν ἀπὸ αὐξήσεως τοῦ Δημοσίου ὑφίσταται καὶ ἀπὸ συμβάσεως πρὸς ὑμέων Κυβερνήσεων καὶ Βουλῶν, μικρὸν δὲ μέρος μόνον αὐτῶν ἀρτίζεται εἰς ν. μ. θετικὰ μέτρα, τὰ ὁποῖα εἰσπράττει ἡ Κυβέρνησις ἡ σημερινὴ καὶ ἐψήφισεν ἡ παρούσα Βουλὴ.

Πράγματι δὲ ἐκ τῆς παρούσης Κυβερνήσεως δὲν ἀπέρρουσαν πρὸς μόνον αἱ αὐξήσεις αἱ ἀρ. ῥῶσαι τὴν Ὑγιάν, Παιδείαν, Γεωργίαν. Δὲν συμπεριλαμβανόμενα μεταξὺ αὐτῶν τὰς δαπάνας τῆς Ἀρ. Παιδείας, διότι ἀνεξαρτήτως τῆς ἀνάγκης ἡ ὁποία τὰς ὑπερβύσας ἐξουδετερώθησαν ἐκ τῶν γενομένων περικυπῶν εἰς τὰ δύο ἄλλα πλεονεκτήματα Ὑγιάν.

Ἐπίσης δὲν συμπεριλήφθη τὴν ὑπηρεσίαν δανείων ἀποζημιώσεως πλεονεκτημάτων καὶ ἐν ἐμφάνισθ ὑπὸ τῆς παρούσης Βουλῆς, διότι ἡ ἀποζημιώσις αὕτη, ἀπέρρουσα ἐκ τοῦ πλεονεκτήματος καὶ ἀναβληθεῖσα ἐπὶ μακρὰ ἔτη δὲν ἦτο πλέον οὔτε νυνικὸς οὔτε ἡθικὸς ἐπιτετραμμένον ν' ἀναβληθῇ, ἐφ' ὅσον μάλιστα τὸ Κράτος εἶχεν ἥδη εἰσπράξει τοὺς μετρητοὺς τὸ μέγιστον μέρος τοῦ κεφαλαίου, ὅπερ κατέβαλεν εἰς τοὺς πλεονεκτήματα διὰ τῶν ὁποίων τῶν γνωστῶν δανείων.

Ἀλλ' καὶ τὸ δάνειον σχολικῶν κτιρίων δὲν πρόκειται οὐσιαστικῶς νὰ προσέσῃ νέαν δόσιν εἰς τὸν προ)σμου, διότι ἡ ὑπηρεσία αὐτοῦ ὁ δὲ καλυφθῇ ἐν μέρει ἐκ τῆς ἐλαττώσεως μισθολογικῶν σχολικῶν κτιρίων καὶ ἐν μέρει ἐκ τῶν ἐκπαιδευτικῶν τελῶν τῶν περιοριζομένων διὰ τὴν ἔδιν ἀναγκῶν, τῆς ἀντιμέτωπος σχολικῶν κτιρίων.

Ἐφ' ὅσον δὲ δεχόμεθα πάντες ὅτι τὸ μισθολόγιόν μας δὲν εἶναι οὔτε πλεονεκτήματα οὔτε καὶ ἱκανοποιητικόν, ὅτι αἱ δαπάναι διὰ τὴν ἔδιν τῶν ἐξουσιάζουσιν μέχρι τοῦ ἀπολύτως ἀναγκαίου καὶ ἐφ' ὅσον εἰσελθὼν πάντες σύμφωνοι ὅτι ὑπερτεροῦ λόγῳ ἐπιβάλλουν τὴν μέχρι κεραίας ἐκπλήρωσιν τῶν δανειακῶν μας ὑποχρεώσεων ἐπεταὶ ὅτι ὅλας ὁ περὶ τῆς ἐλαττώσεως τοῦ ὕψους τοῦ προ)σμου ὁ δὲ περιουσίας περικυπῶν εἰς τὰς αὐξήσεις τὰς γενομένας ὑπὲρ Παιδείας, Ὑγιάν, Γεωργίας. Εἶναι τοῦτο τόσον βέβαιον ὥστε δὲν διστάζω νὰ δηλώσω ὅτι ὁ δὲ εἰσελθὼν χάριτας εἰς τὰς ὑποστηρίζοντας τὴν δυνατότητα μεγάλως ἐλαττώσεως τοῦ ὕψους τοῦ προ)σμου εἶναι ἡδύνη καὶ καταρχόμενοι ἀπὸ τὴν θεωρίαν εἰς τὰ πράγματα νὰ ὑποδείξουν κατὰ τίνα τρόπον ἡδύνη καὶ ἡ γνώμη τῶν νὰ τύχῃ πρακτικῆς ἐφαρμογῆς.

Ἀλλ' αἱ δοθεῖσαι, κ. κ. βουλευταὶ, ὑπὸ τῆς παρούσης Κυβερνήσεως αὐξήσεις χάριν τῆς Παιδείας, Γεωργίας καὶ Ὑγιάν δὲν ὑπερβαίνουν ὅλας ἡμῶν τὸ πῶς τῶν 200 ἑκατομμυρίων.

Δὲν θέλω νὰ ἐπικαλεσθῶ ὅτι τὰ 200 ταῦτα ἑκατομμύρια τὰ ὁποῖα χάριν ἀναμφισβήτητου χρησιμότητος καὶ παραγωγικότητος δαπανῶν προσετέθησαν εἰς τὸν προ)σμου, ἐξουδετερώθησαν δι' ἄλλων ἀγόνων δαπανῶν, δὲν θέλω νὰ εἰπῶ ὅτι ἐξεδετεροῦνται κατὰ μέγαν μέρος διὰ μόνης τῆς ἐν Χάγῃ ἐπιτυχῆς διαρρυθμίσεως τῶν πολεμικῶν χρεῶν καὶ ἐπανορθώσεων. Παραλείπω αὐτὰ καὶ ἀρκούμαι νὰ θέσω τὸ ἐρώτημα, ὁ δὲ ἔπρεπε χάριν ἐξοικονομήσεως τοῦ πῶς αὐτοῦ νὰ παραλείψωμεν τὰς δαπάνας ταύτας;

Ὁ δὲ ἦτο ὁρθὸν νὰ ἐγκαταλείψωμεν τοὺς Ἑλληνοπαιδικὰς ὑπερτρικασίαν κοινοτήτων ἀνευ στοιχειώδους μορφώσεως ν' ἀδιαφορήσωμεν διὰ τὴν αὐξήσιν τῆς σιτοπαραγωγῆς μας, διὰ τὴν προμήθειαν τῶν χωρικῶν μας εἰς εἰδικευμένην σιτοπαραγωγὴν διὰ τὴν μηχανικὴν καὶ ἐπιστημονικὴν ἐν γένει καλλιεργεῖαν τῆς γῆς, διὰ τὸν ἐμπολισμὸν τῶν ἀγροικιῶν μας διὰ τὴν βαρβαρικὴν ἀντικατάστασιν τῶν ἀμπελώνων μας μὲ κλήματα ἀπρόσβλητα ἀπὸ τὸν περισφιγγόντα τὴν χώραν μας κίνδυνον τῆς φυλλοξήρας;

Ὁ δὲ ἔπρεπε νὰ ἐξακολουθῶμεν ἀπαθῶς Θεώμενοι καὶ τὰς ἄλλας μολυσματικὰς νόσους καὶ τὴν μαστίζουσιν τὴν χώραν μας ἐλονοσίαν.

Ὁ δὲ ἦτο ἐπιτετραμμένον νὰ διακράζωμεν πάντα ταῦτα διὰ νὰ ἐλαττώσωμεν τὸ ὕψος τοῦ προ)σμου κατὰ 20%; Νομίζω κ. βουλευταὶ, ὅτι οὐδεὶς ἔχων ὑγιᾶ οικονομικὴν σκέψιν ὁ δὲ συναβούλευε τοιαύτην παράδοξον οικονομίαν, τοιαύτην ἀντιοικονομικὴν πράξιν, τῆς ὁποίας αἱ συνέπειαι ὁ δὲ ἦσαν ἀσφαλῶς καὶ πολλαπλασιάζουσιν ἐπιζήμιον διὰ τὴν ἐθνικὴν μας οικονομίαν.

Ἀλλ' ἂν, κ. βουλευταὶ, ἡ ἐλαττώσις τοῦ ὕψους τοῦ προ)σμου δὲν εἶναι σημερινὸν δυνατὴ μήπως παρουσάζεται πιθανὴν διὰ τὸ προσεχὲς μέλλον;

Δὲν διστάζωμεν νὰ δηλώσωμεν ὅτι, καθ' ἡμᾶς τὸνλάχιστον, ἡ προοπτικὴ τοῦ μέλλοντος δὲν ἐμφανίζει τοιαύτας ἐλλείδας.

Τὸ πρᾶγμα δὲν εἶναι δυσεξήγητον.

Ἡ δημοσιονομικὴ ἱστορία διδάσκει ὅτι τὰ ἐξέδο τῶν προ)σμου ὧν τῶν Κρατῶν βαίνουν βαρβαρικῶς ἀλλὰ καὶ σταθερῶς αὐξανόμενα ἐκ λόγων συνυφασμένων μὲ τὴν ἐννοίαν τοῦ νεωτέρου Κράτους, μὲ τὴν ἐπέκτασιν τοῦ κύκλου τῆς δράσεως τοῦ νεωτέρου Κράτους, ἀναγκαζόμενον νὰ ἐμπεβαίνει ὁσμήρει περισσώτερον εἰς τὰ διάφορα πεδία ἐνεργείας τ' ἀνήκοντα πρότερον εἰς τὴν σφαῖραν τῆς ἰδιωτικῆς ἡ κοινοτικῆς πρωτοβουλίας καὶ βαρυνόμενον μὲ ποικιλίαν φροντίδων καὶ ἄρα καὶ δαπανῶν τὰς ὁποίας καθ' ἡμέραν περισσώτερον ἐπιβάλλει εἰς τὸ Κράτος ἡ πρόοδος τοῦ Δημοκρατικοῦ πνεύματος καὶ ἡ ἀξιώσις τῆς μεταπολεμικῆς κοινωνίας ὅπως τὸ Κράτος ἐμφανίζεται ἐκαστοτε ρυθμιστὴς τῶν διαφορῶν καὶ πολυποικιλιῶν ὁσμήρει κοινωνικῶν καὶ οικονομικῶν προβλημάτων.

Ἄν ρίψωμεν ἐν βλέμμα εἰς τὴν κίνησιν τῶν προ)σμου καὶ τὴν παλαιότεραν καὶ τῶν τριῶν τελευταίων ἐτῶν εἰς τὰ διάφορα Κράτη παρατηροῦμεν ὅτι οὐδὲν ἐξ αὐτῶν ἡδυνήθη νὰ ἀποφύγῃ τὴν αὐξήσιν καὶ ὅλοι οἱ προ)σμου ποικίλοι βαθμοὶ τὴν ἀνέωσαν.

Εἶναι δὲ πρόδηλον ὅτι ἡ ἀνάγκη αὐτῆς τῆς βαρβαρικῆς αὐξήσεως τῶν δαπανῶν ἐμφανίζεται ἐπιτακτικώτερον ἐκεῖ ὅπου ὡς συμβαίνει παρ' ἡμῶν ὁ τεχνικὸς ἐφοδιασμὸς τῆς χώρας εἶναι ἐλλειπής, εὐρίσκονται ὑπὸ ἐκτέλεσιν σοβαρὰ παραγωγικὰ ἔργα, ὁ δὲ προ)σμου ὑπὸ τὴν πίεσιν τῆς διατηρήσεως τοῦ ἰσοζυγίου πολλὰς μὲν πιστώσεις ἀναγράφει μετὰ γλισχρότητος, παραλείπει δ' ἀρκετὰς τὰς ὁποίας ὥφειλε ν' ἀναγράφῃ διὰ νὰ εἶναι προ)σμου Κράτους συγχρονισμένου, Κράτους προσπαθοῦντος μὲ τὰς θυσίας τῆς

σημερινῆς νὰ προσεγγίσῃ μίαν καλυτέραν αἰρίον. Ὑπὸ τοιαύτης συνθήκης μέγα κατόρθωμα ὁ δὲ ἦτο ἐν δὲ τῆς ἀνακουφίσεως εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ Δημοσίου Χρέους ἐξ ἐνδεχομένης μετατροπῆς μέρους αὐτοῦ ἐπιτεγγλάνετο ἡ ἐξουδετερώσις ἄλλων ἐπιβεβλημένων δαπανῶν ὥστε νὰ διατηρηθῇ ὁ προ)σμου εἰς τὸ σημερινὸν ὕψος ἐν τῷ προσεχῇ μέλλοντι.

Δὲν ἐπιταί βεβαίως ἐκ τούτου ὅτι πρέπει νὰ παραδοθῶμεν μὲ ἐπιτακτικῶς τὰς χεῖρας εἰς τὴν ἀνάγκην τῆς πρὸς τὴν αὐξήσεως τῶν δαπανῶν, οὐδ' ὅτι πρέπει ν' ἀποβλέψωμεν εἰς ἱκανοποίησιν ὧν τῶν εὐλόγων ἀξιώσεων τῶν διαφόρων ὁμάδων.

Τὸ νυνκίον ἐπιβάλλεται εἰς τὴν δημοσιονομικὴν μας πολιτικὴν ὡς ὁδὸς γραμμὴ ἡ ὅσον τὸ δυνατόν μεγαλυτέρῃ ἀντίστασιν πρὸς πᾶσαν αἴτησιν αὐξήσεως δαπανῶν.

Διότι ὑπὲρ πάσης τὰς ἀξιώσεις, ἀκόμη καὶ τὰς λογικωτέρας, καὶ τὴν ἀρ. ἐνδὲς μὲν ἡ φροντίς τῆς διατηρήσεως τοῦ ἰσοζυγίου ἀρ. ἐτέρου δὲ ἡ πληγύρεσις τῆς περαιτέρω φορολογικῆς ἐπιβαρύνσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ.

Ἐντὺς δὲ τῶν ὁρίων ταύτων κινουμένη ἡ δημοσιονομικὴ μας πολιτικὴ δὲν πρέπει νὰ προβαίνει παρὰ μόνον εἰς ἱκανοποίησιν τῶν χρησιμωτέρων ἐκαστοτε ἀναγκῶν μας καὶ ἐκείνων μόνον ἐξ αὐτῶν ὅσον τὴν ἱκανοποίησιν ὁ δὲ ἐπέτρεπε ἡ προ)σμου αὐξήσεως τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος, ἡ ὁποία καὶ ὁ δὲ κατατήρησιν ἀποδοτικώτερον ἀλλὰ καὶ ἐλαφρότερον οὐσιαστικῶς τὴν ἑλλην. φορολογίαν.

Ἀλλ' ἡ ὑπὸ τοιαύτους ὅρους καὶ ὑπὸ τοιαύτας προϋποθέσεις ἀλογισμένη αὐξήσις τῶν δαπανῶν δὲν εἶναι φευκτέα εἶναι μάλιστα καὶ ἐπιθυμητὴ διότι ὁ δὲ καταστήσῃ τὸ Κράτος ἱκανώτερον πρὸς ἐκπλήρωσιν τοῦ προ)σμου τοῦ.

Τὸ ἐναντίον ὁ δὲ ἦτο ἀτύχημα καὶ τὸ ἀτύχημα τοῦτο ὁφείλομεν βεβαίως, ἐάν ἐπέλθῃ, νὰ τὸ ἀντιμετωπίσωμεν ἀπεφυκτικῶς, ἀλλὰ δὲν πρέπει νὰ τὸ εὐχόμεθα καὶ δὲν δυνάμεθα νὰ τὸ ἐπιδικώμεθα.

Ἐξέθηκα κ. βουλευταὶ ὅσον τὸ δυνατόν σαφέστερον τὰς ἐπὶ τῶν οικονομικῶν ἡ τοῦ ὕψους τοῦ προ)σμου ἀντιλήψεις τῆς Κυβερνήσεως, πιστὸς εἰς τὴν πολιτικὴν τῆς ἀπὸ τῶν ἀπέναντι τοῦ λαοῦ εὐκρινείας, τὴν ὁποίαν ἡ Κυβέρνησις ἐχάραξεν ἀπὸ τῆς ἀνόδου τῆς εἰς τὴν ἀρχήν.

Σήμερον ἄλλως τε ὑπερπίτε ἐπιβάλλεται νομίζομεν ν' ἀπαιτήσῃ ὁ λαὸς ὅσον τὸ δυνατόν σαφέστεραν συνειδήσιν καὶ τῆς παρούσης οικονομικῆς παραγωγικότητος καὶ τῶν μεταξὺ τῶν ὁποίας ἐμφανίζει πιθανὰς ἢ προοπτικὴν τοῦ προσεχῆς μέλλοντος.

Ἐχμὲν καθῆκον καὶ ἡ Κυβέρνησις καὶ ἡ Βουλὴ νὰ παρατηροῦμεν εἰς τὸν λαὸν ὅλα τὰ στοιχεῖα διὰ νὰ πεισθῇ ὅτι τὸ Κράτος ἀρκίζει ἀπὸ τὸ ἐθνικὸν εἰσόδημα ὅσον εἶναι ἀνάγκη ν' ἀρκιέσθῃ καὶ δαπανᾷ αὐτὸ ὅσον πρέπει νὰ δαπανηθῇ.

Ἡ πλήρης ἐπὶ τῷ σημείῳ τούτῳ διαφώτισις ὁ δὲ τὸν ὅσον τὸν λαὸν εἰς συνείσθιν τῆς ἐργάδους προσπαθείας, τὴν ὁποίαν κατέβηκε νὰ καταβῇ, ἀλλὰ καὶ ὁ δὲ θεωρητικὴ αὐτὸν τόσον ἀπέναντι τῶν δικτύων, κατ' αὐτὰς ἰδίους, κρυφαστάτων περὶ ἀπραγματοποιήτων οικονομικῶν καὶ φανταστικῶν σπαταλῶν ὅσον καὶ κατὰ τῶν ἐμφανιζόντων ἀπατηλὰς ἐλλείδας περὶ τοῦ δυνατοῦ τῆς ἐλαττώσεως τοῦ ὕψους τοῦ προ)σμου καὶ μεγάλως ἐντεθῶν φορολογικῆς ἀνακουφίσεως καὶ περὶ ἄλλων τιμῶν καὶ ὅποια μόνον οικονομικὴν προοπτικὴν δύναται νὰ οἰοθετήσῃ.

Ὀλίγας λέξεις ὁ δὲ προσθέσω ἀκόμη διὰ νὰ ἐκθέσω τὴν συντηρητικὴν πολιτικὴν τὴν ὁποίαν ἐμφανίζει ὁ προ)σμου ἀλογισμός. Εἰς τὴν συντηρητικὴν ταύτην πολιτικὴν, τὴν ὁποίαν ἐξέθηκα, κ. βουλευταὶ, ἡγαγεν ἡμᾶς ἐπιβεβλημένη πρόνοια διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν τῆς παρούσης καταστάσεως καὶ τῶν ἐδεχομένων συνεπειῶν ἐκ τῆς περαιτέρω παρατάσεως αὐτῆς.

Οὐδεὶς ἀγνοεῖ ὅτι ἀπὸ ἐνδὲς περίπτου ἔτους ἡ λειτουργία

τῆς παγκοσμίου οικονομικῆς ζωῆς δὲν εἶναι καθόλου κανονική.

Τὰ δύσλυτα μεταπολεμικά προβλήματα κατὰ τῶν ὁποίων ἀπὸ ἀρκετῶν ἐτῶν πηλαίουσι τὰ διάφορα Κράτη προσέλαβον κατὰ τοὺς τελευταίους δώδεκα μῆνας ἀσυνήθην ἐξύλητα καὶ ἔκτασιν, ἔκτοτε δὲ καὶ μέχρι σήμερον διατρέχοντες περιοδὸν γενικῆς οικονομικῆς κρίσεως ὑπὸ τῆς ὁποίας δοκιμάζονται σχεδὸν ἅνεν ἐξαίρεσιν ὅλας αἱ χώραι τοῦ κόσμου.

Δὲν εἶναι ἔργον ἡμῶν νὰ ἐξετάσωμεν ἂν ἡ κρίσις αὕτη ἢ παγκόσμιος εἰς ἔκτασιν εἶναι καὶ κατὰ τὰ γενεσιουργὰ αὐτῆς αἰτία παγκόσμιος ἢ ἂν, πηγάζουσα ἀπὸ συζαρόν διαταραχὴν τῆς ἀναγκαστικῆς ἰσορροπίας εἰς τινὰς μεγάλους οικονομικοὺς ὀργανισμούς, ἐπεξετάθῃ καὶ εἰς τὰς λοιπὰς χώρας.

Εἴτε τὸ πρῶτον εἴτε τὸ δεύτερον συμβαίνει τὸ ἀποτέλεσμα εἶναι ὅτι ὅπου καὶ ἂν στρέψωμεν τὸ βλέμμα σήμερον ὅλ' ἴδωμεν ἐκδηλὰ καὶ ἄφθονα τὰ φαινόμενα τῆς κρίσεως ταύτης.

Ὁ κλονισμὸς τῆς οικονομικῆς ὑγείας τοῦ κόσμου ἐκδηλοῦται πανταχοῦ εἰς πτώσιν τῶν τιμῶν τῶν γεωργικῶν καὶ βιομηχανικῶν προϊόντων καὶ τῶν πρώτων ὕλων, εἰς πτώσιν τῆς τιμῆς τῶν ἀξιών, εἰς ἐλάττωσιν τῆς ἀγοραστικῆς δυνάμεως τοῦ λαοῦ, εἰς ἀερίαν ὄλοσιν αὐξανόμενην, εἰς ἐλάττωσιν τοῦ ἐμπορίου καὶ τῶν μεταφορῶν, εἰς κλονισμὸν καὶ πτώσιν μικρῶν καὶ μεγάλων ἐπιχειρήσεων καὶ ἐν γένει σχηματίζει ὅλην τὴν ἀλλοτρίαν τῶν ἀλληλοδιαδόχων φαινομένων, τὰ ὅποια πηγάζουν ἀπὸ μίαν καταστροφὴν τῆς ἰσορροπίας μεταξὺ παραγωγῆς καὶ καταναλώσεως.

Ἰδιαιτέρως αἰσθητὴ ἐμφανίζεται ἡ κρίσις εἰς τὰς γεωργικὰς χώρας, λόγῳ τῆς μεγαλύτερας κατ' ἀναλογίαν πτώσεως τῆς τιμῆς τῶν γεωργικῶν προϊόντων, ἀκόμη δὲ ὁξύτερα εἶναι ἐκεῖ ὅπου διὰ τῆς ἀγορικῆς μεταρρυθμίσεως ἐδημιουργήθησαν μικροϊδιοκτηταί, οἱ ὅποιοι στερούμενοι οικονομικοῦ περιθωρίου αἰσθάνονται ὀδυνηρότερον τὴν ἐκ τῆς πτώσεως τῶν τιμῶν μείωσιν καὶ τοῦ ἀπαραιτήτου διὰ τὴν συντήρησιν τοῦ γεωργικοῦ εἰσοδήματος.

Ἀλλὰ καὶ τῶν κατ' ἐξοχὴν βιομηχανικῶν χωρῶν ἡ θέσις δὲν εἶναι καλυτέρα μὴ ἐξαίρουμένων οὐδὲ τῶν ἰσχυρότερον ἔθνων, τὰ ὅποια ἰδιαιτέρως δοκιμάζονται ὑπὸ ἀερίας ἀνισορροπίας.

Ἐθὴν διακρινόμενα διὰ τὸν φυσικὸν καὶ τὸν ἐπίκτητον πλοῦτον αὐτῶν, ἔθνη διαθέτοντα μέσων, τὰ ὅποια μικραὶ περίοδοι εὐμερείας προσεπύρριζαν, πάσχουν καὶ αὐτὰ ἀπὸ ἀσυνήθης οικονομικῆς καχεξίας, ἡ ὁποία πλήττει τὴν ἰδιωτικὴν οικονομίαν ἐπιρρεάζει κατ' ἀνάγκην ποικιλοτρόπως καὶ τὰ δημόσια οικονομικά μέχρι σημείου ὥστε νὰ βλέπωμεν καὶ πάλιν εἰς τοὺς προϋπολογισμοὺς πολλῶν Κρατῶν ἐμφανιζόμενα ἢ ἀπειλούμενα ἐλλείμματα, πρὸς κάλυψιν ἢ ἀποτροπὴν τῶν ὁποίων ἀλλαγῶν μὲν ἀνέχεται τὸ καὶ ἤδη μέγα φορολογικὸν βάρος ἀλλαγῶν δ' ἐπιχειρεῖται περικοπὴ τῶν δαπανῶν ἀνέλεως.

Ἡ κατάστασις ἔχει ἐπισύρει σύντακτον τὴν προσοχὴν τῶν ἀρμόδιων ὅλου τοῦ κόσμου, πανταχοῦ δὲ καταβάλλονται πρὸς ἀντιμετώπισιν τῆς κρίσεως ἐξαιρετικαὶ προσπάθειαι, προσπάθειαι τοσοῦτον μάλλον δύσκολαι, ὅσον, ὡς ἀπέδειξεν ἡ μέχρι τοῦδε πεῖρα, τὰ ἄμυντικά μέσων τὰ ὅποια τὰ καλ' ἔκαστον Κράτος λαμβάνουν μεμονωμένως δὲ εἶναι ἀρκούντως ἀποτελεσματικά, τινὰ δὲ καὶ παρουσιάζουν τὸν κίνδυνον νὰ περιπλέξουν τὴν κατάστασιν καὶ νὰ ἐπιδεινώσουν τὴν κρίσιν.

Ἐντεῦθεν προέκυψεν ἡ ἀνάγκη μιᾶς εὐρυτέρας οικονομικῆς συνεννόησεως μεταξὺ τῶν διαφόρων Κρατῶν καὶ ἤδη ὡς γνωρίζει ἡ Βουλὴ τὰ γεωργικά Κράτη τῆς Κεντρικῆς καὶ Ἀνατολικῆς Εὐρώπης συνήλθον πρὸ ὀλίγου χρόνου εἰς συνέδριον ἐν Βουκουρεστίῳ καὶ ἐν Βαρσοβίᾳ πρὸς ἐξέτασιν τῶν μέσων δι' ὧν ὅλ' ἔθνη δυνατόν ἢ διαθέσιμα τῶν γεωργικῶν προϊόντων καὶ δὴ τῶν δημητριακῶν εἰς τιμὰς ὅπωςδήποτε ἱκανοποιητικὰς διὰ τὸν παραγωγόν, ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ δὲ θέ-

ματος τῆς γεωργικῆς κρίσεως ἀπασχολεῖται καὶ τὸ ἐν Ρώμῃ διεθνὲς ἀγρονομικὸν Ἰνστιτούτον καὶ ἡ ἐν Πράγῃ διασκεψίς τῶν ἀγροτικῶν κομμάτων.

Ἀλλὰ καὶ ἡ Συνέλευσις τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν, συγκληθεῖσα ἀπὸ τὴν συμβαρότητα τῆς καταστάσεως, ἀνέθηκεν εἰς τὴν δημοσιονομικὴν καὶ οικονομικὴν αὐτῆς ὀργάνωσιν τὴν μελετῶσαν τὰς ἀφορμὰς τῆς διακυμάνσεως τῆς ἀγοραστικῆς δυνάμεως τοῦ χρυσοῦ ν' ἀναλάβῃ τὴν μελέτην τῶν αἰτίων τῆς σημερινῆς καχεξίας ἐρχομένης εἰς ἐπαφὴν μὲ τὰς ἐκασταχοῦ ἐθνικὰς ὀργανώσεις, συμβουλία, ἐπιτροπὰς μελετῶν κλπ.

Τῆς παγκοσμίου ταύτης κρίσεως δὲν ἦτο βεβαίως δυνατὸν ν' ἀποτελέσθαι ἐξαίρεσιν ἢ χώρα ἡμῶν, λόγῳ τῆς συγχρόνου οικονομικῆς ἀλληλεξάρτησεως τῶν κρατῶν τὴν ὁποίαν κατέστησεν ἀκόμη ἐμφανεστέραν ἡ σημερινὴ κρίσις.

Οὐδὲ ὅλ' ἔθνη συμβαρόν νὰ προβάλλωμεν τὴν ἀξίωσιν ὅπως σταματήσουν τὰ σύνορα τῆς Ἑλλάδος τὰ φαινόμενα τῆς γενικῆς οικονομικῆς καχεξίας, ἀφοῦ διὰ τὴν ἐπέκτασιν αὐτῶν ἐν Ἑλλάδι συνέτρεχον καὶ εἰδικὰ τοπικὰ αἰτία συναφῇ μὲ τὴν οικονομικὴν ἐξάντησιν τοῦ προσφάτου παρελθόντος καὶ μὲ τὴν περίοδον τῆς προσαρμογῆς καὶ τῆς ἀναρρώσεως τῆς ὁποίας ἀκόμη διερχόμεθα. Ἀλλὰ μολοντί ὁ οικονομικὸς ἡμῶν ὀργανισμὸς παρουσιάζει τὴν ἰδιαιτέραν ταύτην εὐπάθειαν βέβαιον οὐχ' ἥττον εἶναι ὅτι μέχρι τοῦδε τοῦλάχιστον τὰ συμπληρώματα τῆς οικονομικῆς νόσου δὲν ἐκδηλοῦνται παρ' ἡμῖν τόσον ὁξέα ὅσον εἰς ἄλλας χώρας, ὅχι μόνον τὰς ἰσοδυναμοῦσας ἀλλὰ καὶ πολλὰ ἰσχυρότερας ἡμῶν οικονομικῶς.

Σύντομος ἐπισκόπησις τῶν διαφόρων ἐκδηλώσεων τῆς Ἑλληνικῆς μας οικονομικῆς καταδεικνύει ὅτι ἡ κρίσις παρ' ἡμῖν δὲ, ἔχει οὕτε τὴν ἐντασιν οὕτε τὴν ἔκτασιν τὴν ἀλλαγῶν παρατηρουμένην.

Ἀναμφισβητήτως ἐξακολουθεῖ ἐντονιότερα ἐφέτος ἡ ἐλάττωσις τῶν κερδῶν καὶ τῶν μικρῶν καὶ μεγάλων ἐπιχειρήσεων, καὶ δὲ στάσεις πληρωμῶν καὶ αἱ πτωχεύσεις αὐξάνονται, ἀλλ' ὅμως ὅχι πολλὴν πέραν τοῦ ὅριου εἰς τὸ ὅποιον μοιραίως ὅλ' ἐφύλαξαν ἐκ τῆς προόδου ἐκκαθαρίσεως μετὰ τὴν νομισματικὴν σταθεροποίησιν.

Ἀξίον δὲ σημειώσεως εἶναι ὅτι δὲν παρατηρεῖται παρ' ἡμῖν ἡ τόσον συγχρὴ ἀλλαγῶν πτώσις μεγάλων ἐπιχειρήσεων ἢ ὁποία εἶναι ἀπὸ τὰ χαρακτηριστικώτερα συμπτώματα τῆς κρίσεως.

Ἡ βιομηχανικὴ μας παραγωγὴ δὲν ἐπιρρεάσθη οὐσιωδῶς ἐν συγκρίσει πρὸς τὸ προηγούμενον ἔτος, μικρὰ δὲ εἶναι ἡ ὑποχώρησις ἐν κινήσει τῶν λιμένων καὶ τῶν σιδηροδρόμων μας, ἡ δὲ περὶ τῶν δασμῶν ὅπως καὶ τῶν φόρων καταναλώσεως δεικνύει ὅτι ἐκάμψθη ἀλλ' οὐχ' σημαντικῶς ἡ ἀγοραστικὴ δυνάμις τοῦ λαοῦ.

Ἐξ ἄλλου προβληματίζονται ἀπὸ τὸ ὅποιον δοκιμάζονται αἱ μεγάλα βιομηχανικὰ ἔθνη δὲν δυνάμεθα νὰ εἰπώμεν ὅτι ἀντιμετωπίζομεν ἐν Ἑλλάδι. Ἡ αὐξήσις τῶν κατεθέσεων ἢ ὁποία εἶναι συνήθης εἰς ἐποχὴν δυσπιστίας τῶν κεφαλῶν πρὸς ἄλλας τοποθετήσεις ἐμφανίζει παρ' ἡμῖν τὴν εὐνοϊκὴν ἐνδείξιν τῆς αὐξήσεως τῶν ἐπὶ προθεσμίας κατεθέσεων καὶ τῶν εἰς δρχμὰς ἐπὶ ἐλαττώσει τῶν εἰς ξένον συνάλλαγμα, ὑπερ σημαίνει αὐξήσιν τῆς ἐμπιστοσύνης τοῦ κοινῶν καὶ πρὸς τὰ τραπεζικὰ μας ἱδρύματα καὶ πρὸς τὴν νομισματικὴν μας σταθεροποίησιν ἀλλ' ὅς μοι ἐπιτραπῇ ἐν τῇ σημείῳ ταύτῃ νὰ τοῖσω ὅτι ἡ ἐμπιστοσύνη αὕτη ἡ ὁποία εἶναι ἀπολύτως δεικνυομένη πρέπει, κ. βουλευταί, νὰ ἐδραιωθῇ εἰς πᾶσαν ἑλληνικὴν ψυχὴν διὰ νὰ καταπολεμήσῃ ὀριστικῶς τὴν παρατηρουμένην ἀτυχὴς ἀκόμη νοσηρὰν τάσιν τῆς ἑλλ. ἀποταμιεύσεως πρὸς τοποθετήσεις ἐν τῷ ἐξωτερικῷ.

Ἐλπίζομεν νὰ κατανοηθῇ, ἀπὸ τῶν μεγάλων ἰδίως ἀπαιτησιῶν, ὅτι χωρὶς νὰ παρέχῃ καμμίαν μεγαλύτεραν ἀσφάλειαν ἢ ἐν τῷ ἐξωτερικῷ συμπ. θέσει, χωρὶς νὰ ἐξυπηρετῇ τὰ συμφέροντα τοῦ ἀποταμιευτοῦ, ἀλλὰ πυναντίον

εἰσοδήματος εὐνοϊκὴ διὰ τὴν ἀγροτικὴν τάξιν, ἡ ὁποία ἀπολαμβάνει ἐκ τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος περισσώτερον κατ' ἀναλογίαν παρὰ αἱ ἀγροτικαὶ τάξεις ἄλλων χωρῶν καὶ ἰδίως τῶν Βαλκανικῶν.

Ἡ διαπίστωσις τῆς τοιαύτης ἀτυχῆς τῆς γεωργίας μας ἀποτελεῖ βεβαίως ἐνθαρρυντικὸν φαινόμενον διὰ χώραν ἢ ὁποία εἰς τὴν γεωργίαν κατὰ πρῶτον λόγον ὀφείλει νὰ στηρίξῃ τὴν οικονομικὴν τῆς πολιτικὴν.

Ἀλλ' ἐν ᾧ ἡ σύγκρισις πρὸς τὴν κατάστασιν τῶν ἄλλων Κρατῶν παρουσιάζει τὴν ἑλληνικὴν κατάστασιν σημαντικώτατα παρήγορον παραδόξως παρ' ἡμῖν συχνότερα ἢ ἀλλαγῶν ἀκούονται αἱ κραυγαὶ τῆς ἀπογνώσεως καὶ περισσώτερον ἐμφανίσθησαν οἱ ὀρηνωδοὶ τῆς καταστάσεως, οἱ ὅποιοι εὐθὺς μετὰ τὰς πρώτας ἐκδηλώσεις τῆς κρίσεως ἀνέλαβον νὰ κηρύξωσι τὴν ἀπελπισίαν καὶ νὰ κλαύσωσι τὴν ἐπερχομένην καταστροφὴν.

Βεβαίως δὲν συνιστῶμεν τὴν ἀπόκρυψιν τῆς καταστάσεως οὐδ' ἀπαζόμεθα τὴν ἀμέρινον ἐκείνην αἰσιοδοσίαν, ἡ ὁποία συνεπαγομένη τὴν παράλειψιν ἢ τὴν ἀναβολὴν τῆς λήψεως τῶν ἐνδεδειγμένων μέτρων ὅλ' ὠδήγει μοιραίως εἰς σκληρὰν ἀφύπνισιν.

Ἀλλ' ἂν ἐπὶ τῶν οικονομικῶν ζητημάτων εἶναι κατακριτέα ἡ τοιαύτη αἰσιοδοξία, περισσώτερον ἀξιοκατάκριτος εἶναι ἡ ἀποκλειστικὴ προσήλωσις εἰς τοὺς μαύρους ὀρίζοντας τῆς ἀπαισιοδοξίας, ἡ ὁποία ἀνίκανος νὰ ἐκτιμῇ ψυχραίως τὴν κατάστασιν καὶ νὰ ὑποδείξῃ τὰ ὀρθὰ χρησιμεύει πρὸ πάντων διὰ νὰ διευρύνῃ τὴν πίστιν τῆς χώρας ἢ διὰ νὰ ἐξασθενίξῃ τὸν ἠθικὸν παράγοντα καλ' ἢν στιγμὴν ἡ ἐθνικὴ οἰκονομία καλεῖται νὰ συγκεντρώσῃ ὅλας τὰς δυνάμεις τῆς εἰς μίαν ἡρωϊκώτεραν προσπάθειαν πρὸς ἀντιμετώπισιν τῆς κρίσεως.

Καὶ ὅμως δὲν χρειάζεται καμμία σοφία διὰ νὰ κατανοηθῇ ὅτι ἐκεῖνο τὸ ὅποιον εἰς τὸν ἀγῶνα τοῦτον, ὅπως εἰς πάντα ἀγῶνα, ἐνδείκνυται εἶναι ἡ ψυχραιμία σφυγμομέτρησης τῶν ἐκδηλώσεων τῆς κρίσεως καὶ ἡ ἀντικειμενικὴ, ἡ ἀμερόληπτος, ἐκτίμησις τῶν τῶν ἐνεργητικῶν ὅσον καὶ τῶν παθητικῶν στοιχείων, τὰ ὅποια ἐμφανίζει ὁ οικονομικὸς ὀργανισμὸς τῆς χώρας διὰ τὴν ἀντίστασιν κατὰ τῆς κρίσεως. Διότι μόνον μία τοιαύτη ἐρευνα παρέχουσα σαφὴ εἰκόνα καὶ τῆς σημερινῆς καταστάσεως καὶ τῆς πιθανῆς ἐξελίξεως αὐτῆς δύναται νὰ δώσῃ τὴν ὀρθὴν κατεύθυνσιν εἰς τὴν δημοσίαν καὶ τὴν ἰδιωτικὴν μας οικονομίαν.

Ἀλλ' ὅταν ὑπὸ τὸν πνεῦμα ἀποβλέψωμεν εἰς τὴν σημερινὴν μας θέσιν καὶ εἰς τὴν προοπτικὴν τοῦ προσεχέως μέλλοντος χωρὶς νὰ ὑπερτιμώμεν τὰ ἐφόδια μας διὰ τὸν ἀγῶνα οὐδὲ νὰ ὑποτιμώμεν τὰς ἐλλείψεις μας δυνάμεθα νὰ ἀποκομίσωμεν αἰσθητὰ ἀσφαλείας διὰ τὴν αὔριον, τῆς ἀσφαλείας τὴν ὁποίαν ἐμπνέει ἡ πεπλοῦσις ὅτι ἔχει ἡ χώρα τὴν δυναμικότητα νὰ πλεονέξῃ νικηφόρως καὶ κατὰ τῆς παρούσης κρίσεως.

Πράγματι δέ, κ. βουλευταί, εἰς χεῖρας ἡμῶν κεῖται ἡ ἐξοδὸς ἐκ τῆς σημερινῆς περιπετειᾶς μὲ τὰς μικρότερας δυνατὰς ζημίας ἐν καὶ εἰς τὴν δημοσίαν καὶ εἰς τὴν ἰδιωτικὴν μας οικονομίαν λάβωμεν τὰ μέτρα ὅσα μία σόφρων τακτικὴ ἐπιβάλλει.

Τὴν σόφροναν ταύτην τακτικὴν ἀπέδειξε νομίζομεν ἡ Κυβέρνησις ὅτι πιστῶς ἀκολουθεῖ καὶ εἰς τὴν δημοσιονομικὴν καὶ τὴν οικονομικὴν τῆς ἐν γένει πολιτικῇ.

Χαράξασα ἡ Κυβέρνησις ἐν τῇ δημοσιονομικῇ τῆς πολιτικῇ τὸ πρόγραμμα ν' ἀπ. φύγῃ πᾶσαν περαιτέρω φορετικὴν ἐπιβάρυνσιν νὰ ἐπιφέρει τὰς δυνατὰς φορολογικὰς ἀνακουφίσεις, ν' ἀνταπεκρίθῃ πλήρως μὲν πρὸς τὰς συμβατικὰς ὑποχρεώσεις τοῦ Κράτους ἐν τῷ μέτρῳ δὲ τοῦ δυνατοῦ πρὸς τὰς ἄλλας ὑποχρεώσεις ἐνὸς συγχρονισμένου Κράτους μὲ ἀδιατάρακτον πάντοτε τὸ ἰσχύον τοῦ προϋπολογισμοῦ κατάρθωσεν διὰ τῆς καλλιτέρας ἀποδόσεως τῶν τιμῶν τῶν φέρων, διὰ τῆς περιστολῆς τῶν ἀγόνων δαπανῶν

ζημιώσα αὐτὸν λόγῳ τοῦ χαμηλοῦ ἐξωτερικοῦ ἐπιτοκίου, ζημιώσας πάντων τὴν ἑλληνικὴν ἐθνικὴν οικονομίαν ἀπὸ τῆς ὁποίας ἀφαιρεῖ κεφάλαια ἀπαραίτητα διὰ τὴν γονιμοποίησιν τῶν διαφόρων κλάδων αὐτῆς, κεφάλαια τὰ ὅποια ἐξέρχονται εἰς τὸ ἐξωτερικὸν διὰ νὰ ἐπιτείνουσιν τὴν στενότητά τῶν κεφαλαίων ἐν τῇ χώρᾳ καὶ τὴν ὑψώσιν τοῦ τόκου, ἐπαυρόνται δ' ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖον πάλιν ἐκ νέου εἰς αὐτὴν ἀλλ' ὑπὸ τύπον δανείου καὶ ὑπὸ ξένον πλεόν ἐνδυμ, ἀφοῦ ἐξασφαλίσωσι φορολογικὰς ἀσφαλείας καὶ ὑψηλὴν ἐπιτόκην οὐχὶ βεβαίως πρὸς ὄφελος τοῦ Ἑλληνικοῦ ἀποταμιευτοῦ.

Ἀλλὰ διὰ νὰ ἐπανελέωμεν εἰς τὸ θέμα μας παρατηρούμεν ὅτι καὶ ἡ περὶ αὐτῆς νομισματικῆς σταθεροποιήσεως καὶ βουλεύεται δὲν παρουσιάζει κανέναν ἀνισορροπικὸν σύμπτωμα ἐκ τῆς κρίσεως. Τοῦναντίον, ἀπὸ ἐπὶ τὰς μετὰς περὶ τὴν τὸ κάλυμμα συνεχῶς αὐξανόμενον ἀνέρεχεται κατὰ τὸ τέλος Ὀκτωβρίου εἰς 3.374.838.120 μὲ ἀναλογία πρὸς μὲν τὸ σύνολον τῶν ὑποχρεώσεων ὅπως εἰς 50,000/100 πρὸς δὲ τὸ κυκλοφοροῦν χαρτονόμισμα εἰς 660/100 τὴν καλὴν κατάστασιν τοῦ καλύμματός μας ἀνομοιογενεῖς Ἀντιστοιχίαν. Ἐπιτροπὴ τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν ἀναφέρει εἰς τὴν τελευταίαν αὐτῆς ἐκθεσιν τοῦ Μαΐου 1930 ἐπὶ λέξει τὰ ἑξῆς:

«Ἡ Ἐπιτροπὴ ὑπῆρξεν εὐτυχῆς διαπιστώσας ὅτι ἡ οἰκονομικὴ καχεξία, ἥτις ἐγένετο αἰσθητὴ καὶ ἐν Ἑλλάδι ὅπως καὶ εἰς πᾶσαν ἄλλην χώραν κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν τελευταίων ἑξ. μηνῶν, δὲν ἐπηρεάσεν τὴν ἰσχυρὰν θέσιν τῆς Ἑκδοτικῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος, ἀλλ' ἀντιθέτως διαγράφεται σκρῆς βελτίωσις ἀπὸ τῆς δευτέρου ἡμίσσεως τοῦ Φεβρουαρίου».

Ἀλλὰ καὶ ἡ δημοσία μας πίστις οὐ μόνον διετηρήθη ἀκλόνητος ἀλλὰ καὶ ἐνισχύθη, κατὰ δὲ τὸ δωδεκάμηνον τῆς κρίσεως ἡ τιμὴ τῶν Ἑθνικῶν μας χρεωγράφων ἐβεβελιώθη περισσώτερον ἀπὸ τὴν τιμὴν τῶν χρεωγράφων οἰουδήποτε ἄλλου Κράτους.

Ἐπίσης κατὰ τὸ αὐτὸ διάστημα ἡ παρατηρηθεῖσα γενικῶς πτώσις τῶν ἄλλων Ἑλληνικῶν ἀξιών ἐμπορικῶν ἢ βιομηχανικῶν εἶναι μικρότερα τῆς ἐπελθούσης εἰς πλεῖστα ἄλλα Κράτη.

Καὶ εἰς τὴν κίνησιν δὲ τῶν μεταναστευτικῶν ἐμβασμάτων σημειοῦται δι' ἡμᾶς ἡ μικρότερα ἐλάττωσις καὶ κατ' ἀναλογίαν πληθυσμοῦ ἔρχονται εἰς ἐμβάσματα πρῶτον ὅλων οἱ Ἕλληνες μὲ δευτέρους τούτοις Ἰταλοὺς.

Ἀλλὰ καὶ ἂν εἰδικῶς πρὸς τὴν γεωργίαν ἀποβλέψωμεν ἡ κατάστασις παρουσιάζεται ἀκόμη περισσώτερον παρήγορος.

Ἐν ᾧ ὡς ἐλέχθη ἤδη εἰς τὰς γεωργικὰς χώρας καὶ δι' εἰς ἐκείνας ἐνθα ἡ γῆ εἶναι κατανοημένη εἰς μικρὴν ἰδιωτικὴν δυνάμειν, σκληρότερον ἢ ἀγροτικὴ τάξις, παρ' ἡμῖν ἡ ἀγροτικὴ τάξις, καίτοι ἀποστελεμένη κατὰ μεγάλην ἀναλογίαν ἐκ μικροῦ ἰδιωτικῶν προσφάτως ἐγκατασταθέντων, καίτοι δοκιμασθεῖσα καὶ ἐφέτος ὑπὸ καιρικῶν συνθηκῶν ἠσθάνθη ὀλιγοτέραν ἢ ἀλλαγῶν ἐπὶ τῆς κρίσεως, διότι ἡ πτώσις τῆς τιμῆς τῆς γεωργικῆς μας προϊόντων, συνολικῶς λαμβανόμεν, ὑπῆρξε μικρότερα τῆς εἰς τὰ ἄλλα γεωργικά Κράτη σημειωθείσης.

Οὕτω τὰ μὲν δημητριακὰ μας καταναλισκόμενα ἐξ ὁλοκλήρου ἐν τῷ τόπῳ ἐκαρτήθησαν ἐκ τῶν ληφθέντων μέτρων εἰς τιμὰς καλλιτέρας τῶν λοιπῶν γεωργικῶν χωρῶν, τὰ δ' ἐξαγόμενα γεωργικά μας προϊόντα ἀντέσχον κατ' ἀναλογίαν περισσώτερον εἰς τὴν γενικὴν πτώσιν τῶν τιμῶν.

Ἡ ποικιλία τῆς γεωργικῆς μας παραγωγῆς καὶ ἡ ἐξαγωγή πολυτῶν προϊόντων μὲ τιμὰς σχετικῶς συγχρονημένας ἤγαγεν εἰς μείωσιν τοῦ ἐλλείμματος τοῦ ἐμπορικοῦ μας ἰσοζυγίου ἀνεξάρτητον τῆς μειώσεως τῆς ὀφειλομένης εἰς τὴν κατὰ πόσιν μικρότερον ἐφέτος διαφορὰν μεταξὺ εἰσαγωγῆς καὶ ἐξαγωγῆς.

Διὰ τὸν αὐτὸν λόγον τῆς ποικιλίας ἐν τῇ γεωργικῇ παραγωγῇ καὶ τῆς ἐν αὐτῇ μεγάλης ἀναλογίας πολυτῶν προϊόντων παρατηρεῖται παρ' ἡμῖν κατανομή τοῦ ἐθνικοῦ

και της δυνατής ενισχύσεως των γυνάμων να λύση μέχρι τούδε το δύσκολον τουτο πρόβλημα μετ' επιτυχίας την οποίαν μαρτυρούν τα περισεύματα, τα συνεχή περισεύματα, των προϋπολογισμών μας, ή όλιεν ενδυναμωμένη δημοσία πίστεως της χώρας και ή καθόλου δημοσιονομική κατάσταση.

Εν τή γενικωτέρω οικονομική μας πολιτική ή Κυβέρνησις, επισπεύδουσα την εκτέλεσιν των παραγωγικών μας έργων προς πρόληψιν της ανεργίας και ταχύτεραν αύξησιν της καλλιεργησίμου γής, επιδιώκουσα την ενίσχυσιν του έμπορίου και της βιομηχανίας δι' έπαρκών κεφαλαίων με τον δυνατόν ευθιγότερον τόκον, επιζητώσα συντόμως τας δυνατός βελτιώσεις εν τή γεωργική μας παραγωγή, παρακολουθεϊ ταύταχρόνως μετά προσοχής την εξέλιξιν της έθνικης μας οικονομίας, πρόθυμος να λαμβάνη έκάστιτε τὰ ενδεδειγμένα μέτρα προς πρόληψιν ή απόμεινσιν των αποτελεσμάτων της κρίσεως.

Και γνωρίζει ή Βουλή ότι ή προθυμία αυτή της Κυβερνήσεως δεν άνεκόπη ούδ' όσάκις τὰ λαμβανόμενα μέτρα συνεπήγοντο θυσίας δια τὸ Δημόσιον Ταμείον ή έκείντο πέραν των υπό της επιστήμης διαγεγραμμένων όρίων δια την επέμβασιν του Κράτους.

Πράγματι δὲ ή ανάληψις υπό του Κράτους μέρος των ενδεχομένων ζημιών εκ της πληρωμής των καταλειπτών της Τραπεζης ήσσασίας, ή παροχή έγγυήσεως εις δάνεια προς ύποστηρίξιν βιωσίμων βιομηχανιών, ακόμη δὲ και ή συγκέντρωσις του σίτου και ή επί της κριθής και της βρώμης δανεισμός επί συμμετοχῇ του Κράτους εις τας πιθανάς ζημίας είναι μέτρα τὰ όποια δύναται να επισύρωσι και επείσειν ήδη τας επικρίσεις των όπαδών της όρθιόδου επιστήμης. Αλλ' ή Κυβέρνησις, αποβλέπουσα εις τὰ επιτευχθέντα και εις τὰ επιδιωκόμενα δια των μέτρων τούτων αποτελέσματα, δεν αισθάνεται καμμίαν μεταμέλειαν διότι χάριν των αποτελεσμάτων αυτών εξέκλινεν από τὰ όρθόδοξα δόγματα, τὰ

Ο Πρόεδρος

Θ. ΣΟΦΟΥΛΗΣ

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ Δ'

Δευτέρας 24 Νοεμβρίου 1930.

Ωρα 4.30' μ.μ. Ο Πρόεδρος κ. Θ. Σοφούλης, ανελθών επί της έδρας, κηρύσσει την έναρξιν της συνεδριάσεως και διατάσσει να ανοιχθώσι τὰ θεωρεία.

Ανακοινούνται τὰ εξής:

Ο Σύνδεσμος των εργατών Πανόρμου Κρήτης διαμαρτύρεται δια την ύψωσιν της τιμής του άρτου.

Το Γεωργικόν επιμελητήριον Μεσσηνίας υποβάλλει διάφορα αιτήματα και ζητεϊ την υπό της Κυβερνήσεως υιοθέτησιν τούτων.

Η εργατική Βοήθεια Μυτιλήνης διαμαρτύρεται κατά της άστυνομίας 'Αγιάσου δια τας διενεργουμένας παρ' αυτής παράνομους συλλήψεις.

Επιτροπή καρραγωγέων Βόλου ζητεϊ τον διακανονισμόν της καταβολής των αποζημιώσεων των.

Ο άγροτικός κόσμος Λεσβαίας, Λοκρίδος, Παρνασσίδος και Θηβών ζητεϊ την επιβολήν δασμού επί του εκ του έξωωτερικού εισαγομένου βάμβακος, την άναστολήν πληρωμής ιδιωτικών χρεών, την άμειον επίλυσιν του Κωπαϊδικού ζητήματος, την έναρξιν των έργων του Κηφισού κλπ.

Ο Εισαγγελεύς Έφετων 'Αθηνών αϊτεϊται την άδειαν προς ποινικήν δίωξιν:

1) του βουλευτου κ. Μ. Τσιγδέμογλου κατηγορουμένου επί έξυθρίσει.

όποια άλλως τε υπό την πίεσιν των σημερινών συνθηκών υποβάλλονται εις άνυπόληπτον και έκεί ακόμη όπου ή προς αυτά πίστις άποτελεϊ μακροχρόνιον παράδοσιν.

Ούδ' είναι ανάγκη να προσθέσω ότι ή Κυβέρνησις είναι αποφασισμένη, παρακολουθούσα υπό το αυτό πνεύμα την εξέλιξιν της έθνικης οικονομίας, να επεμβαίνη όσάκις ή επέμβασις της θα ήτο συντελεστική προς αντιμετώπισιν των εκδηλώσεων της κρίσεως.

Εάν και ή ιδιωτική οικονομία, ως πιστεύομεν, θελήσιν ν' άντιληφθῇ ότι πρέπει να συμμορφώσῃ τας ανάγκας της ως κατανάλωσις και την δρασίν της ως παραγωγή προς τας απαιτήσεις της σημερινής καταστάσεως δύναμεθα βασίμως να ελπίζωμεν ότι θα αισθανθώμεν την πίεσιν της κρίσεως ελαφροτέραν εν' Ελλάδι και θα εφοβόμεν εις τὸ τέρας αυτής μετά δοκιμασίαν μικροτέραν από άλλα Κράτη πολύ ανώτερα ήμών εις οικονομικόν έφοδιασμόν.

Πόσον απέχει ακόμη το τέρας της κρίσεως δεν δύναται τις μετ' άσφαλείας να προσέπη, διότι δεν είναι την στιγμήν αυτήν βέβαιον ούδ' αν έσημείωσε την μεγαλειτέραν της έντασιν ή εξελισσόμενη ακόμη κρίσις.

Αλλ' ή πείρα του παρελθόντος διδάσκει ότι και ή κρίσις αυτή θα υπερνικηθῇ και θα παρέλθῃ εγκαταλείπουσα ύπισθεν αυτής μαζύ με τας ζημίας και τὰ σπέρματα νέας οικονομικής προόδου.

Αλλ' άσφαλώς αϊ ζημίας θα είναι μικρότεροι και ή πρόσδος θα είναι ταχύτερα δια τὰ Κράτη τὰ όποια θ' άντιτάξουν την καλύτεραν άμυναν, έχει δὲ ή 'Ελλάς κ. Βουλευται όλα τὰ στοιχεία δια να εύρίσκειται μεταξύ των Κρατών αυτών. Και πρέπει να ελπίζωμεν ότι θα εύρεθῇ μεταξύ αυτών κατά τὸ τέρας της κρίσεως. (Χειροκροτήματα).

Μή υπάρχοντος τέτρου αντικειμένου προς συζήτησιν, λύεται μετά τούτο, συναινέσει της Βουλής ή συνεδρίασις, ώρα 7.30' μ. μ. δια την Δευτέραν και ώρα 4.30' μ.μ.

Οι Γραμματεϊς

Α. Βερδέλης

Ι. Νικολίτσας

2) του αυτού κ. βουλευτου, κατηγορουμένου επί δυσφημίας.

3) του βουλευτου κ. Κ. Ζωγράφου κατηγορουμένου επί άπάτη.

4) του βουλευτου κ. Π. Συρογιάννη κατηγορουμένου επί έξυθρίσει.

5) του βουλευτου κ. Γ. Ήσχιχ κατηγορουμένου επί παρανόμου ύλοτομίας.

6) του βουλευτου Αέσθου κ. Κ. Σίμου κατηγορουμένου επί υπεξαίρεσει.

Ο Εισαγγελεύς Πλημμελειοδικών Χαλκίδος αϊτεϊται την άδειαν προς ποινικήν δίωξιν του βουλευτου κ. Χ. Ζουμῆ κατηγορουμένου επί έξυθρίσει.

Ο Εισαγγελεύς Έφετων Θεσσαλονίκης αϊτεϊται την άδειαν προς ποινικήν δίωξιν του βουλευτου κ. Π. Λούδαρη, κατηγορουμένου επί έξυθρίσει δια του τύπου.

Ο Εισαγγελεύς Έφετων Θράκης αϊτεϊται την άδειαν προς ποινικήν δίωξιν του βουλευτου κ. Γ. Τσονταρίδη κατηγορουμένου επί ψευδεί πιστοποίησι κλπ.

Ο Εισαγγελεύς Έφετων Κερκύρας αϊτεϊται την άδειαν προς ποινικήν δίωξιν του βουλευτου κ. Α. Λούλη κατηγορουμένου επί έξυθρίσει.

Ο βουλευτής κ. Α. Μάρκου καταθέτει αναφοράς:

1) Καπνεργατών Πατρών, ζητούντων να αποδοθῇ εις αυ-

τούς τὸ δυνάμει του από 15 Δεκεμβρίου 1923 Ν.Δ. εισπραττόμενον ποσόν, και

2) Καπνοβιομηχάνων Πατρών παρακαλούντων όπως γίνη δεκτόν τὸ υπόμνημα Πανελληνίου Ένώσεως καπνοβιομηχάνων.

Ο βουλευτής κ. Ε. Τριποδάκης καταθέτει αϊτησιν Γεωργίου Καραδαλάκη.

Οι βουλευται κ. κ. Μ. Κοθρης, Α. Γαλανάκης, και Κ. Παπαδάκης υποβάλλουν πρότασιν νόμου «περί αύθεντικής έρμηνείας του άρθρου 5 του νόμου 3348 «περί τροποποιήσεως και συμπληρώσεως εκπαιδευτικών τινων νόμων».

Ο κ. Β. Καραπαναγιώτης (Υπουργός της Συγκοινωνίας) υποβάλλει τὰ εξής σχέδια νόμων:

1) «Περί τροποποιήσεως των όρων της γενομένης τῇ εταιρείᾳ λίμνης Κωπαϊδός ύδροηλεκτρικής παραχωρήσεως δια της δικαιοτηνικής αποφάσεως της στηριζομένης εις τον νόμον 3242 «περί δικαιοτηνικής λύσεως των μεταξύ Δημοσίου και Άνωσύμου Έταιρίας της λίμνης Κωπαϊδός έκκρεμών διαφορών».

2) «Περί καθορισμού τέλους γνόμενος» και

3) «Περί άδειών οικοδομής κλπ. επί των ρυμοτομουμένων ακινήτων».

Ο κ. Γ. Μαρῆς (Υπουργός των Οικονομικών) υποβάλλει τὰ εξής σχέδια νόμων:

1) «Περί εξουσιοδοτήσεως της Κυβερνήσεως δια την μείωσιν των αποδοχών των δημοσίων λειτουργών εν γένει» και

2) «Περί τροποποιήσεως των νόμων 4427 και 4585 του 1930 εν σχέσει με την διάθεσιν των πλεονασμάτων των χρήσεων 1927-28 και έρεξής».

Ο κ. Γ. Κατεχάκης (Υπουργός των Στρατιωτικών) υποβάλλει σχέδιον νόμου «περί άντικαταστάσεως του άρθρου 2 του νόμου 3835 «περί κυρώσεως του Ν. Δ. της 4 'Ιουλίου 1925 «περί διορισμού 'Υφυπουργού».

Μεθ' ο διδεται ο λόγος πρό της 'Ημερησίας Διατάξεως εις τον κ. Π. Πετρίδην όστις αναγινώσκει τηλεγράφημα εκ Κορίνθου δια του όποιου σεισμοπαθείς διαμαρτύρονται δι' ένεργείας του Α. Ο. Σ. Κ. σχετικώς με την απόλυσιν τεχνικών υπαλλήλων με την δικαιολογίαν ότι τέθηκαν ούτοι αντιμετώπιτοι του Διευθυντού των και παρακαλεϊ τον κ. 'Υπουργόν της Έθν. Οικονομίας να στρέψῃ τῇ προσοχήντου επί της δημιουργηθείσης δια τούς σεισμοπαθείς καταστάσεως.

Ο κ. Π. Βουρλούμης (Υπουργός της Έθνικης Οικονομίας) δηλοϊ ότι σχετικώς συνεννοήθη με τον Αύτόνομον 'Οργανισμόν να μη γίνη υπογραφή των σχετικών συμβολαίων πριν ή συννοηθῇ ο 'Οργανισμός μετ' αυτόν.

Ο κ. Ε. Κουλουμβάκης λαμβάνων τον λόγον εκφράζει εν άρχῇ την πεποίθησιν ότι ή προχθεσινή όμιλία του κ. 'Υπουργού των Οικονομικών, ή θαυμαστή εις αλήθειαν, έτόνωσε τὸ φρόνημα του 'Ελληνικού λαού, πεπεισμένου ότι ή χώρα αντιμετωπιζει την παγκόσμιον κρίσιν με περισσοτέρας έλπίδας παρά οιαδήποτε άλλη χώρα. Εν τούτοις ή τόνωσις αύτη υφίσταται μικράν ανησυχίαν από διαδόσεις, αϊτινες έφθασαν μέχρι των στηλών του τύπου, διαδόσεις μεγάλης έκτάσεως, αϊ όποϊαι θέλουν να παραστήσουν ότι όχι μόνον ή έννομος τάξις κινδυνεύει αλλά ίσως και αυτό τὸ πολιτικόν παρ' ήμιν καθεστώς.

Είναι αναμφίρητος αλήθεια ότι επήλθεν ανησυχία. Άρα δικαίωμα του λαού είναι να πληροφορηθῇ δια της Βουλής εαν έχουν ύπόστασιν αϊ διαδόσεις και ποια μέτρα έλαβεν ή έντολοδόχος του κόμματος των φιλελευθέρων Κυβέρνησις. Διότι ναί μεν ή ύπόθεσις εύρίσκειται εις χείρας της δικαιοσύνης, αλλά προκειμένου περι τοιούτων διαδόσεων δεν είναι τουτο άποκλειστικής δικαιοδοσίας της δικαιοσύνης, διότι δεν πρόκειται να κατασταλαούν πράξεις αϊ όποϊαι έγινοντο αλλά να προληφθούν κίνδυνοι. Μέλος και εγώ του κόμματος των φιλελευθέρων δεν έχω άμφιβολίαν ότι ή Κυβέρνησις προσδρευομένη από ιστορικών άνδρα εις ον όλόψυχος στρέφεται ή έμπιστοσύνη μας θα πράξῃ τὸ καθήκον της. Τὸ κόμμα των

φιλελευθέρων έδειξε πάντοτε όλόκληρον ότι είναι έτοιμον να αναλάβῃ τας ευθύνας όχι μόνον άπέναντι του Πολιτεύματος αλλά και άπέναντι της ιστορίας. Νομίζω ότι πρέπει να άκουσθούν δηλώσεις έμπνεόμεναι από την πεποίθησιν ότι ή ύπόθεσις θα αντιμετωπισθῇ όπως επιβάλλεται.

Ε. Βενιζέλος. (Πρωθυπουργός). Κύριοι Βουλευται. Πρό τριών περίπου έβδομάδων, καθ' ον χρόνον ήμην μετὰ του κ. 'Υπουργού των Έξωτερικών εις την 'Αγκυραν, έλαβε χώραν μία άπόπειρα άνατροπής της πολιτικής τάξεως. Κυρίως ειπεϊν, εν τῇ τεχνική σημασία της λέξεως, δεν έγένητο άπόπειρα, διότι πριν ή έκραγῇ οιαδήποτε κίνησις προσελήφθη ούτη και συνελήφθησαν έκείνοι εκ των μετεχόντων όσοι εύρέθησαν τότε. Η στρατιωτική διοίκησις έκαμε τὸ καθήκον της άμέσως, καθόσον επρόκειτο περί άξιοματικών εν ένεργείᾳ ή άξιοματικών έφείδρων οϊ όποϊοι μετείχον εις την άπόπειραν, και εξέδωθησαν αϊ αποφάσεις του Στρατ. Συμβουλίου αϊ όποϊαι επέβαλον τας απαιτουμένας κυρώσεις. Ο αξιότιμος βουλευτής Οϊτύλου φαίνεται ανησυχών εξ όσων γράφει ο τύπος τας τελευταίας ήμέρας, ότι εύρισκόμεθα επάνω εις ένα θαρέλι από μπαρούτι και κινδυνεύομεν να πάρωμε φωτιά. Πρέπει να ειδοποιήσω τον αξιότιμον φίλον μου ότι τοιαύτην ανησυχίαν ή Κυβέρνησις δεν έχει. Ότι υπάρχουν διαρκώς οϊ επιθυμολογούμενοι την καθεστηκυίαν τάξιν δεν είναι άγνωστον ούτε εις την Βουλήν ούτε εις τον έλληνικόν λαόν. Εις την τελευταίαν κίνησιν φαίνεται ότι μετίζει ένας μαρόδοξος πρώην στρατηγός, ο όποιος και άλλοτε έζήτησε να σώσῃ τον έλληνικόν λαόν δια της δικτατορίας. Είπον ότι μετέχει, όχι ότι ήγείται, αλλά δεν είμαι βέβαιος, εφ' όσον δεν έχομεν τὸ πόρισμα των άνακρίσεων αϊ όποϊαι διεξάγονται δια να φέρουν εις φώς όλην αυτήν την άπόπειραν ή όποια έγινε. Αλλά δέον να διαθεσάμεθα και την Βουλήν και τον έλληνικόν λαόν όλόκληρον, ότι ή Κυβέρνησις δεν έχει ουδεμίαν ανησυχίαν ότι είναι δυνατόν τὸ καθεστώς να ανατραπῇ από τοιαύτας συνωμοσίας. Με έρωτᾷ ο φίλος βουλευτής Οϊτύλου τι μέτρα έλαβα. Ούδεν έξαιρετικόν μέτρον. Προτίθεμαι ή μάλλον μελετᾷ ακόμη εαν δεν πρέπει να εισηγηθῷ εις την Βουλήν την ψήφισιν νομοθετικών τινων μέτρων, δια των όποίων οϊ άποπειρώμενοι συνεχώς τας άνατροπὰς αὐτὰς έναντίον του άποκατασταθέντος έλευτέρου πολιτεύματος, θα ύπόκεινται εις κάποιας συνεπείας βαρυτέρας παρά τας υφισταμένας ήδη. Α. χ. οϊ άποδεικνύόμενοι ως μετέχοντες εις τοιαύτας κινήσεις θα ήδύναντο να έχουν ύποχρεωτικήν την κατοικίαν επί τῇ βάσει ύποδείξεων του 'Υπουργείου των Στρατιωτικών, διότι ξεύρετε τι συμβαίνει; 'Υπάρχουν πολλοί οϊ όποϊοι, εξέλθόντες του στρατεύματος, διαρκώς συνεννοούνται και συνωμοτούν, πηγαίνουν όπου θέλουν, κινούνται όπως θέλουν πᾶνε και εύρίσκουν τούς καύμένους τούς άξιοματικούς του στρατού και ζητούν να τούς παραπληξήσουν. Μελετᾷ λοιπόν ή Κυβέρνησις, δεν έφθασεν εις συμπέρασμα όριστικόν, αλλά μελετᾷ εαν δεν επιβάλλεται εν τοιούτον μέτρον. 'Ισως δὲ και ένα άλλο ακόμη μέτρον, κατά τὸ όποϊον οϊ μετέχοντες τοιούτων κινήσεων δεν θα καταδικάζωνται μόνον εις φυλάκισιν όλιγόμηνον ή πολύμηνον ή πολυετή, αλλά μπορούν να υφίστανται και οικονομικάς συνεπείας, να στεροϋνται όλων των όφελημάτων έκείνων τὰ όποια επορίσθησαν άμέσως εκ της δημοσίας των ύπηρεσίας. Εις τοιαύτας μελέτας ήσυχολήθη ή Κυβέρνησις, δια να εισηγηθῇ τὸ πόρισμα αυτών εις την Βουλήν, αλλά δύναμαι να διαβεβαιώσω ότι δεν σισθανόμεθα ουδέν κινδυνον κατά της καθεστηκυίας τάξεως. Εν πάσῃ περιπτώσει ή Κυβέρνησις εύρίσκειται εν έγρηγείᾳ και δεν εινε δυνατόν να καταληφθῇ κοιμωμένη και υπάρχει άπόφασις εαν εύρεθῇ πρό κινήματος, να μη παραδώσῃ την αρχήν, αλλά, αντιπροσωπεύουσα τον 'Ελληνικόν λαόν και εν πλήρει συνειδήσει των καθήκόντων της να αντιμετωπίσῃ πανταχού οιαδήποτε άπόπειραν βιαίας άνατροπής της τάξεως και να συντρίψῃ αυτήν. (Χειροκροτήματα). Διότι θα ήτο αλήθης προδοσία κατά του άποκατασταθέντος

έν συμπράξει όλων τών πολιτικῶν κομμάτων τῆς χώρας ἐλευθεροῦ πολιτευματος, θά ἦτο ἀληθὴς προδοσία, ἐάν τὸ ἀφῆσμεν εἰς τὴν διάθεσιν μερικῶν, οὐκ ἀνδραγατεύοντων ὅτι ἔχουν τὸ δικαίωμα καὶ τὴν δύναμιν νὰ ἐπιβληθοῦν αἰφνιδίως. Ὅταν ὅμως ὑπάρχει Κυβέρνησις ἀποφασισμένη νὰ πατάξῃ ἀμειλίχως πᾶσαν τοιαύτην ἀπόπειραν, νομίζω ὅτι ἡ Βουλὴ καὶ ἡ Χώρα δύναται νὰ εἶνε θεαταῖα ὅτι εἶνε δύσκολον νὰ ἀποπειραθοῦν τοιαύτας ἀντροπᾶς ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι τὰς ἀποπειρᾶν. Ὁ μὲν πῆγε, κύριοι Βουλευταῖ: πῶς ἐγίνεν ἡ ἀπόπειρα, ἡ τελευταία; Ἐπωφελήθησαν τῆς ἀπουσίας μου, ἐνόμισαν ὅτι ὅταν ἐγὼ λείπω τὸ πρᾶγμα εἶναι εὐκολώτερον, ἐνῶ δὲν ἔχει καμμίαν σημασίαν ἡ ἀπουσία μου. Ἀλλὰ καὶ πάλιν ἐπαναλαμβάνω ὅτι πρέπει νὰ εἰσθε ἀπολύτως βέβαιοι ὅτι οὐδεμίαν ἀνησυχίαν αἰσθάνεται ἡ Κυβέρνησις. Ἐν σχέσει δὲ πρὸς τοῦτο δύναμαι νὰ εἶπω ὅτι ὁμίλει τινεὶς, αἱ ὁποῖαι διεξήχθησαν τελευταίως μεταξὺ ἐμοῦ καὶ ἐνὸς ἐκ τῶν Ἀρχηγῶν τῶν Δημοκρατικῶν κομμάτων, συμπαθεστάτου, ὁ ὁποῖος νομίζω ὅτι ἔχει προσφέρει κατ' ἐπανάληψιν μεγάλας ὑπηρεσίας εἰς τὴν χώραν καὶ ἐν πολέμῳ καὶ ἐν εἰρήνῃ ἔδωσαν ἀφορμὴν νὰ ὑποθεθῇ ὅτι ἡ Κυβέρνησις ἀνησυχεῖ καὶ δι' αὐτὸ ἐζήτησεν ἐνίσχυσιν. Ἰὲματὰ. Μάθετε τί συνέβη. Κἄποιος φίλος τοῦ Ἀρχηγῶ ἐκείνου τοῦ κόμματος εἶδε κἄποιον φίλον τοῦ ἰδίου μου κόμματος καὶ τοῦ εἶπε: «Ἐρεῖς, ἐγὼ νομίζω ὅτι δὲν μᾶς χωρίζει τίποτε ὁ Ἀρχηγός σου εἶναι καὶ ἰδιός μου». Τοῦτο ἔφερε ὡς συνέπειαν ὅτι συνητηθήμεν μετὰ τὸν Ἀρχηγὸν τοῦ κόμματος ἐκείνου καὶ διεπιστώσαμεν ὅτι δὲν ὑπάρχει ἀφορμὴ, δὲν ὑπάρχει λόγος νὰ γίνῃ οὐδεμία μεταβολή, οὔτε τώρα, οὔτε ὥσως ἀργότερα. Δι' αὐτὸ δὲν μπορῶ ν' ἀναλάβω καμμίαν ὑποχρέωσιν. Ἡ Κυβέρνησις δὲν αἰσθάνεται ὅτι κινδυνεύει τὸ καθεστὼς τὸ ὅποῖον ἀποκατεστήσαμεν ὅλοι διὰ κοινῆς ἐνεργείας.

Ἀλλὰ ἵνα μὴ, ἐξ ὧν εἶπον ἐν ἀρχῇ τοῦ λόγου μου ὅτι ὁ γνωστὸς κινηματίας μετέχεν ἀπλῶς τῆς ἀποπειρας χωρὶς ὥσως νὰ εἶνε ἀρχηγός τῆς, γεννηθῇ τυχὸν ἡ ὑπόνοια ὅτι εἰς τὸ κίνημα εἶνε ἀναμειγμένους ὁ πολιτικὸς κόσμος τῆς Ἑλλάδος, ὁφείλω νὰ εἶπω ὅτι ἐάν τοῦ κινήματος μετέχον ὅλῳι στρατιωτικοὶ ἐν ἐνεργείᾳ, πολλοὶ ἀπότακτοι καὶ ἄλλα πρόσωπα μὴ στρατιωτικά, ἐν τούτοις εἶμαι εἰς θέσιν νὰ παρᾶσχω τὴν ἐγκυρον διαβεβαίωσιν ὅτι κανὲν ἐκ τῶν πολιτικῶν κομμάτων τῆς Ἑλλάδος δὲν εἶχε τὴν ἐλαχίστην σχέσιν μετὰ τὸ ἀποπειραθὲν αὐτὸ κίνημα. (Χειροκροτήματα).

Εἰσέρχεται εἴτα ἡ Βουλὴ εἰς τὴν

Ἡμερησίαν Διάταξιν

τῶν ἐπερωτήσεων.

Ὁ κ. **Μ. Αἰλιανός**, ἀναπτύσσων ἐπερώτησιν τοῦ περὶ τῶν μέτρων τὰ ὁποῖα ἐλαθεῖν ἢ ἀπέπτεται νὰ λάβῃ ἡ Κυβέρνησις ἐπὶ τοῦ ζητήματος τῆς τιμῆς τοῦ ἄρτου, λέγει ὅτι ἡ εὐθύνῃ, ἣν ἀποδίδομεν ἡμεῖς διὰ τὸ ζήτημα τῆς τιμῆς τοῦ ἄρτου κατανέμεται εἰς εὐθύναν τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν ἀφ' ἐνὸς καὶ εἰς εὐθύναν τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν ἀφ' ἑτέρου.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Ὅα σὰς παρακαλέσω ἐάν εἶναι δυνατόν νὰ μείνωμεν σύμφωνοι. Ἐάν ἡ Κυβέρνησις θέλει ἐπερωτηθῇ διὰ τὴν προστατευτικὴν τῆς πολιτικῆς νὰ ὁρισθῇ ἄλλη ἡμέρα ἐπερωτήσεων.

Μ. Αἰλιανός. Εἶναι δικαίωμα μᾶς νὰ κανονίσωμεν τὸν τρόπον τῆς συζήτησεως.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Δικαίωμα σας ἀλλὰ διὰ νὰ διευκρινηθῇ ἡ ὑπόθεσις καλλίτερον νομίζω νὰ διεξαχθῇ χωριστὰ ἡ συζήτησις.

Π. Τσαλδάρης. Ἐχουν γραφῇ δύο ἐπερωτήσεις. Ἡ μία περιορίζεται εἰς τὴν τιμὴν τοῦ ἄρτου, ἡ ἄλλη ρητῶς ἀναφέρει ὅτι θὰ διεξαχθῇ συζήτησις περὶ τῆς πολιτικῆς τῆς Κυβερνήσεως. Ἀλλὰ καὶ ἐάν δὲν περιλαμβάνοντο τοῦτο εἰς τὴν ἐπερώτησιν τὸ πρᾶγμα δὲν ἔχει σημασίαν, διότι ὁ καθορισμὸς τῆς τιμῆς τοῦ ἄρτου εἶναι ἀπόρροια τῆς πολιτι-

κῆς τῆς Κυβερνήσεως. Εἶναι τὸσον ἀλληλένδετα τὰ δύο ζητήματα, ὥστε νὰ μὴ μπορῶ νὰ συμφωνήσω μετὰ τὸν κ. Πρόεδρον τῆς Κυβερνήσεως.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Δὲν ἐπιμένω.

Μ. Αἰλιανός. Μέχρι τοῦ Ὀκτωβρίου ἡ τιμὴ τοῦ ἄρτου ὠρίζετο σύμφωνα μετὰ τὴν τιμὴν τοῦ, ἡ ὁποία ἦτο γνωστὴ εἰς τὸ Νομαρχιαστῆριον ὡς διεθνῆς. Ἐπομένως καὶ ὁ ἐλεγχὸς ἦτο εὐχερὴς καὶ ὁσάκις ἐνεφανίζετο ὑπερτιμήσεις εἰς τὴν διεθνή ἀγορὰν ἡ Κυβέρνησις προέδινεν εἰς ἀνάμειξιν, ἀλλὰ καὶ πάλιν τὸ μῆγμα ἐκεῖνο ἦτο εὐχερὲς νὰ ἐλεγχθῇ ὅσον ἀφορᾷ τὸν καθορισμὸν τιμῶν. Τοιοῦτοτρόπως ὑπῆρχεν ἀπόλυτος ἀσφάλεια ὅσον ἀφορᾷ τὴν τιμὴν. Τὸν Ὀκτώβριον τοῦ 1929 ἡ Κυβέρνησις ἀπεφάσισε τὴν ἄρσιν τῆς ὑποτιμήσεως τῶν ἀλεύρων ἐνῶ διετήρησε τὴν διατίμησιν τοῦ ἄρτου. Κατόπιν τούτου οἱ ἀλευροδιομηχάνοι ἔχοντες πλήρη ἐλευθερίαν ἠδύναντο νὰ παρουσιάζουν οἰονδήποτε μῆγμα καὶ αὐτοὶ νὰ δίδουν εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν διατιμήσεως στοιχεῖα διαφωτίσεως τῆς. Αὐτὸ ἦτο κυρίως ἀφορμὴ τῶν μετέπειτα λαβόντων χώραν.

Ἡ Κυβέρνησις δὲν κατέφυγεν εἰς τὴν ἄρσιν τῆς διατιμήσεως εἰκῇ καὶ ὡς ἔτυχε κατὰ τὴν γνώμην μου τὸ ἐλατῆριον τῆς ἐνεργείας τῆς ἦτο ἐσφαλμένον. Ἐνόμισεν ὅτι θὰ ἐπῆρχετο συναγωνισμὸς μεταξὺ τῶν ἀλευροδιομηχάνων ὅστις θὰ ἐπέφερε πτώσιν τῶν τιμῶν καὶ βελτίωσιν τῆς ποιότητος τοῦ ἄρτου. Ἦτο ἐσφαλμένον διότι ἦτο ἐλιγάρυθμος ἡ τάξις τῶν ἀλευροδιομηχάνων καὶ ἡ ἴδρυσις τρᾶστ' ἦτο εὐκόλος.

Οὕτω ἡ Ἐπιτροπὴ διατιμήσεως παρέμεινεν ἐτερόφωτος καὶ ἦτο μοιραῖον νὰ ἔχωμεν κακὰς συνεπεῖς καὶ κυριώτερα συνέπειαι ὑπῆρχεν ἡ ἀνακαλυφθεῖσα πρὸς ἡμερῶν, τὸ γνωστὸν λογιστικὸν λάθος τῶν 50 λεπτῶν. Ὁ ἐλεγχὸς ἀνετέθη ἤδη εἰς ἀνώτατον ὑπάλληλον ἄξιον ἐμπιστοσύνης καὶ συνεχίζεται, δὲν δυνάμεθα ἐπομένως νὰ ὀρίσωμεν ἀπὸ τοῦδε ἀπὸ ποίας ἐποχῆς χρονολογεῖται τὸ λογιστικὸν λάθος. Ὁ ἰσχυρισμὸς τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν, ὅτι θὰ καταστῇ δυνατόν δι' ὑστερας χρεώσεως νὰ ἐπιπέσῃ κατὰ τῶν ἀλευροδιομηχάνων τὸ λάθος, δὲν εἶναι βάσιμος διότι ἡ χρέωσις γίνεται μόνον διὰ τὸν ἐγγχώριον σῖτον. Ἐάν συνεπὶς τὸ λογιστικὸν λάθος χρονολογεῖται ἀπὸ τῆς καταργήσεως τῆς διατιμήσεως πρέπει νὰ ὑπολογισθῇ τὸ ἐπὶ πλέον κέρδος πάντως εἰς περισοτέρους τῶν 500.000 δραχμῶν ἡμερησίως. Ταῦτα ὅσον ἀφορᾷ τὴν εὐθύναν τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν. Καὶ ἔρχομαι εἰς τὴν εὐθύναν τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν. Ἡ Κυβέρνησις ἠῤῥησεν ἐκ νέου τὴν τιμὴν τοῦ δακτύλου τοῦ σίτου παραλείψατα ἀντιθέτως νὰ μειώσῃ τὴν τιμὴν τῆς μεταλλικῆς δραχμῆς. Οὕτω δὲ διὰ νὰ ἐπιτύχῃ τὸν ἀντικειμενικὸν τῆς σκοπὸν ἐλαθεῖ τρεῖς μέτρα, τὰ ὁποῖα ἐκσπύον εἰς ὄχρος τῆς τιμῆς τοῦ ἄρτου. Πρῶτον, ἠῤῥησεν τὸν δακτύλον κατὰ 282 ἐκτομμ., δεύτερον, ὥρισεν τὴν τιμὴν τοῦ ἐγγχωρίου σίτου καὶ τρίτον ἐπέδωξε τοῦτο διὰ τοῦ μέσου διαφορᾶς τιμῆς μεταξὺ ξενικοῦ καὶ ἐγγχωρίου σίτου.

Συνεχίζων, λέγει ὅτι καὶ οὗτος ὑποστηρίζει τὴν ἀνάγκην τῆς ἐνίσχυσεως τῆς ἐγγχωρίου σιτοπαραγωγῆς, ἀλλὰ δὲν δύναται νὰ γίνῃ αὕτη ἀναλώμασιν ὁλοκλήρου τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ. Ἡ Κυβέρνησις ἔχει δύο μέσα πρὸς ἐνίσχυσιν τῆς σιτοπαραγωγῆς. Τὸ μὲν εἶναι ὁ νόμος τῆς συγκεντρώσεως καὶ τὸ ἕτερον τῆς ὑποχρεωτικῆς ἀναμίξεως, ὡς γνωστὸν δὲ ὁ ἑλληνικὸς σῖτος εἶναι ἄριστος καὶ διὰ τὴν παρασκευὴν ζυμαρικῶν καὶ ἡ ἀπόδοσις αὐτοῦ εἶναι ἀπὸ τὰς καλυτέρων, ἐπομένως θὰ ἦτο ἀρκετὴ ἡ τόνωσις τῆς ἐγγχωρίου σιτοπαραγωγῆς διὰ τὰς βιομηχανίας ζυμαρικῶν. Ἡ τακτικὴ τῆς Κυβερνήσεως μᾶς φέρει τὸ ἐρώτημα, μὴ θέλῃ τὸν δασμὸν διὰ καθάρους ταμειυτικὸν σκοπὸν; Τὸ δικάτωμα τῆς αὐξήσεως τοῦ δασμοῦ τοῦ σίτου ἐδῆμοσιέθη μόλις τὸν Μάιον τοῦ 1930.

Γ. Μαργῆς. (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν). Δὲν εἶχαμε προηγουμένως νόμον.

Μ. Αἰλιανός. Ὅχι μόνον δὲν εἶχατε ἀλλὰ εἶχατε ἀντιθέτως νόμον ἐλαττώσεως.

Ε. Βενιζέλος. (Πρωθυπουργός). Ὁ κ. βουλευτὴς λέγει ὡς δεδομένον κατὰ τὸ ὅποῖον δὲν εἶναι ἀληθές. Τὸν Μάιον καὶ Ἰούνιον ἡ τιμὴ τοῦ σίτου ἦτο 4.07, 5.16, 5.30 τὸν δὲ Μάιον τοῦ 1930 4.67, 4.60 ἐπομένως ὑπάρχει διαφορά. Ὁ κ. Μαργῆς πρὸ πολλοῦ εἶχε ζητήσει τὴν αὐξήσιν τῶν δασμῶν ἀλλὰ τοῦ ἀπήντησα ὅτι ἐφόσον ἔχομεν εἰς χεῖράς μας τὸ μέσον τῆς συγκεντρώσεως δὲν ἔπρεπε νὰ σπεύσωμεν.

Εἰς διακοπὴν τοῦ κ. **Κ. Ζαβιτζιάνου** ἀπαντᾷ ὁ κ. Πρόεδρος τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου ὅτι δὲν πρέπει νὰ μπλέκεται ὁ κ. βουλευτὴς μετὰ τοὺς ἀριθμοὺς πρὸ τοῦ ἔδωσαν, ἐν θέλῃ νὰ διαφωτισθῇ ἐκ τῆς συζήτησεως ἡ κοινὴ γνώμη.

Ὁ κ. **Μ. Αἰλιανός** συνεχίζει καὶ λέγει ὅτι ἐάν ὁ λόγος τῆς αὐξήσεως τοῦ δασμοῦ δὲν ἦτο ταμειυτικὸς ἡ Κυβέρνησις δὲν εἶχε παρὰ νὰ ἐλαττώσῃ συγχρόνως τὴν τιμὴν τῆς μεταλλικῆς δραχμῆς.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Βλέπετε ὅτι θὰ φύγετε ἀπὸ τὸ ζήτημα; Ὅα πᾶτε εἰς τὴν συζήτησιν τῆς πολιτικῆς τῆς Κυβερνήσεως. Μείνατε τοῦλάχιστον κατήγοροι ὅτι ἠῤῥησάμεν τὸν δασμὸν. Θέλετε συζητήσιν τοῦ προϋπολογισμοῦ;

Μ. Αἰλιανός. Δὲν ἔμπορὼ νὰ χωρίσω τὰ ζητήματα, ἐφ' ὅσον ἀμφότερα τὰ νομοσχέδια ὑπεβλήθησαν. Συνεχίζων ἀναγινώσκει ἐκ τῶν πρακτικῶν δηλώσεις τοῦ κ. ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν, καθ' ὅς αἱ θυσίαι ὑπὲρ τῆς τιμῆς τοῦ ἄρτου δὲν εἶνε θυσίαι.

Γ. Μαργῆς (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν). Ποῖος τὸ ἀρνεῖται αὐτό;

Μ. Αἰλιανός. Ἡ πολιτικὴ τῆς Κυβερνήσεως.

Γ. Μαργῆς (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν). Σήμερον τὸ ψῶμί ἔχει 7 1/2 δραχ. ἐνῶ τὴν ἐποχὴν τῆς αὐξήσεως τοῦ δασμοῦ ὑπὸ τοῦ κ. Καφαντάρη εἶχε 9 καὶ 1/2.

Γ. Καφαντάρης. Εἶχε 8.30 κ. Ὑπουργέ καὶ ὄχι 9 καὶ 1/2.

(Διακοπαί. Πολλοὶ διαμαρτύρονται ὅτι δὲν ἔμπορεῖ νὰ ἐξακολουθήσῃ ἡ συζήτησις μετὰ διακοπὰς).

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Ὅταν διακύπτῃ ὁ κ. ἀρχηγὸς τοῦ Προδευτικοῦ κόμματος διὰ νὰ εἴπῃ ὅσα λέγει, ἐνῶ ἡ τιμὴ τοῦ ἄρτου ἦτο τότε 9.60 δὲν ἔμποροῦμεν παρὰ νὰ ἀπαντήσωμεν.

Γ. Καφαντάρης. Ἐχω πῖνακα τῆς ὑπηρεσίας τῆς Ἀγορανομίας καὶ βλέπω τὰς τιμὰς. Ἐδήλωσα ἄλλωστε ὅτι ἡ εἰσαγωγή εἶχε ταμειυτικὸν λόγον. Εἰς τὴν εἰσήγησιν τοῦ προϋπολογισμοῦ ἐδήλωσα ὅτι ἀπέβλεπεν οὗτος εἰς πληρῶσιν ταμειακῶν ἀναγκῶν. Δὲν ὑπάρχει συνεπὶς καμμία σχέσις μεταξὺ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης καὶ τῆς σημερινῆς.

Γ. Μαργῆς (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν). Ὅταν ἡ τιμὴ τοῦ ἄρτου εἶνε 7 1/2 δραχ. εἶνε ἐγκλημα, καὶ δὲν ἦτο ἐγκλημα ὅταν ἡ τιμὴ ἦτο 10 δραχ.; Μὴ λησμονήτε δὲ ὅτι ὁ κ. Ἀρχηγὸς τῆς Δημοκρατικῆς Ἐνώσεως, μετέχων τότε τῆς Οἰκουμένης Κυβερνήσεως, εἶχε δηλώσει ὅτι ὁ νόμος ἐγένετο τῇ εἰσηγήσει τοῦ πρὸς προστασίαν τῆς γεωργικῆς παραγωγῆς.

Ὁ κ. **Α. Παπαναστασίου** λέγει ὅτι ὡς Ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας συνέστησε τὴν ἐλάττωσιν τοῦ δασμοῦ τοῦ σίτου διὰ λόγους προστατευτικούς. Τὸ Ὑπουργεῖον ἀντίστατο, ἐπὶ τέλους ὅμως ἐδέχθη ἂν ἐδέχθη διὰ ταμειακοὺς λόγους δὲν τὸ γινώριζον, ὅπως δὲν γινώριζον ἐάν ὁ κ. ἐξ Εὐρυτανίας βουλευτῆς ἐπεκαλέσθη τὴν προστασίαν διὰ λόγους πολιτικούς.

Γ. Καφαντάρης. Ἐάν δὲν ἐνθυμείται ὁ κ. Παπαναστασίου ὅτι ὁ δασμὸς ἐπεβλήθη διὰ ταμειακοὺς σκοποὺς, θὰ ἐνθυμείται ὡς τὴν συνεδρίασιν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ κ. Τσαλδάρη.

Π. Τσαλδάρης. Δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἀπόσχῃ τῆς τοιαύτης συζήτησεως, μολονότι ἐπικρίνω ἀπολύτως τὸν τρόπον τῆς διεξαγωγῆς. Ὁ ἀξιότιμος κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως εἶπεν ὅτι ἡ συζήτησις πρέπει νὰ διεξαχθῇ

κατὰ τοιοῦτον τρόπον ὥστε νὰ διαφωτισθῇ ὁ λαός. Ὅταν ὅμως ἡ Κυβέρνησις διακόπτει καὶ προκαλεῖ συζήτησιν γενικωτέραν δύναμαι νὰ συμπεράνω ὅτι δὲν εἶναι σύμφωνος πρὸς τὸ λαχθὲν ὑπὸ τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ ὅτι ἐπιζητεῖται ἡ διαφώτισις τοῦ λαοῦ. Μεταξὺ τῶν ἀρχηγῶν τῶν Προδευτικῶν καὶ τῆς Δημοκρατικῆς Ἐνώσεως ἐγεννήθη παρεξήγησις καὶ ὁφείλω ἐπειδὴ μετέχον τῆς Κυβερνήσεως τότε, νὰ δώσω πληροφορίας περὶ τοῦ πῶς ἐγιναν τὰ πρᾶγματα. Ἐζήτησα τότε ὡς Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν τὴν μείωσιν τῆς τιμῆς τοῦ ἄρτου, εἰσηγήθη ἡ ἀλίστα καὶ νομοσχέδιον εἰς τὴν Βουλὴν διὰ τοῦ ὁποῖου ἐπρότεινα τὸ μέτρον τῶν δύο ποιοτήτων τοῦ ἄρτου, ἀλλὰ πρὸ τῆς συζήτησεως τοῦ νομοσχεδίου τὸ μέτρον ἐλήφθη διοικητικῶς. Ὁ ἀρχηγὸς τῶν Προδευτικῶν, ἐνῶ ἐνέκρινε τότε τὸ νομοσχέδιον καὶ εἶχεν ὑπογράψει, ἤλθεν εἰς τὴν οἰκίαν μου καὶ μοῦ εἶπεν ὅτι ἔχομεν ἀνάγκην αὐξήσεως τῶν ἐσόδων τοῦ Δημοσίου καὶ ὅτι πρέπει τὴν οἰκονομίαν ἐκ τῆς μειώσεως νὰ τὴν ὠφεληθῇ τὸ Δημοσίον. Ὅταν μοῦ παρέστησεν ὅτι ἦτο ἀνάγκη τοιαύτη, ἄλλως θὰ ἐφημερίζετο νέα φορολογία, συνεπῶνιστα, ἀλλὰ ἐδέχθη νὰ μὴ παρουσιασθῇ μία εἰκονικὴ μείωσις τοῦ ἄρτου. Διότι τί θὰ ὠφελεῖτο ὁ λαός ἐάν ἔτρωγε φθηνότερον τὸν ἄρτον, ἀλλὰ ἐπλήρωνεν ἐξ ἄλλου ἕνακον νέον φόρον; Ἡ αὐξήσις τῆς φορολογίας ἐπῆλθε συνεπείᾳ τῆς προτάσεως τοῦ κ. Καφαντάρη. Δὲν γινώριζω ἐάν ὁ κ. Παπαναστασίου εἶχε προτείνει τὴν προστασίαν τῆς ἐγγχωρίου παραγωγῆς. Μετὰ τὸ ἐπεισόδιον αὐτὸ εἶναι ἐπιβεβλημένον νὰ διεξαχθῇ ἡ συζήτησις ὁμαλῶς. Ἡ Κυβέρνησις, ἐπιλέγει, γινώριζει καλὰ ὅτι ἡ ἐπερώτησις δὲν γίνεται διὰ τὰς προηγουμένας Κυβερνήσεις καὶ θὰ διεξαχθῇ μόνον κατὰ τῆς σημερινῆς.

Ὁ κ. **Πρόεδρος** παρατηρεῖ ὅτι κανεὶς βουλευτὴς δὲν διέκοψε τὸν ρήτορα καὶ ὅτι πρέπει οἱ ἀρχηγοὶ τῶν κομμάτων νὰ σεβασθοῦν τὸν Κανονισμόν.

Ὁ κ. **Ε. Κουλουμβάκης**, ὁμιλῶν ἐπὶ τοῦ Κανονισμοῦ, λέγει ὅτι ἐάν εἰς βουλευτὴς διακόψῃ τὸν ρήτορα εἴναι δικαίωμα τοῦ Προέδρου καὶ τοῦ ὁμιλοῦντος νὰ δεχθῇ τὴν διακοπὴν.

Ὁ κ. **Μ. Αἰλιανός** συνεχίζει τὴν ἀγόρευσίν του λέγει ὅλα αὐτὰ συνέβησαν διότι ὁ κ. Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν δὲν θέλει νὰ δεχθῇ ἀπεριφράστως, ὅτι ὁ δασμὸς ἐπιβάλλεται διὰ λόγους ταμειακοὺς. Ἡ Κυβέρνησις ἰσχυρίζεται ὅτι αἰετᾷ τὸν δασμὸν πρὸς προστασίαν τῆς ἐγγχωρίου παραγωγῆς. Ἀλλοτε ἔλεγεν ὅτι διὰ νὰ ἐλαττώσῃ τὴν τιμὴν τοῦ ἄρτου προτιμᾷ νὰ αὐξήσῃ τὸν δασμὸν ἄλλων ειδῶν. Ἐλεγε τότε ὁ Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν: πρέπει νὰ ὁμολογηθῇ ὅτι τὰ 170 ἑκατομμύρια μειώνουν τὴν τιμὴν τῆς τροφῆς τοῦ λαοῦ καὶ τὰ 170 ἑκατομμύρια ποῦ ἐπιβάλλομεν ὡς δασμὸν θὰ ἐπιδορῶνουν τὰς πλουσίας τᾶς καὶ κατέλθουν ὁ κ. Ὑπουργὸς λέγων ὅτι διὰ τὸν προϋπολογισμόν τοῦ ἐργάτου καὶ τοῦ χειρῶνακτος εἶναι μεγάλη ἀνακούφισις τὸ ὑποβαλόμενον νομοσχέδιον. Καὶ ἐνῶ τοιαῦτα ἔλεγε τότε σήμερον λέγει τὰ ἀντίθετα διὰ νὰ προστατεύσῃ τὴν ἐγγχώριον παραγωγὴν ἐπιβάλλει τὸν δασμὸν τοῦ σίτου. Ἀφοῦ ἐπεβλήθη δι' αὐτὸν τὸν λόγον διατρίβει δὲν ἐπῆλθε καὶ μείωσις τῆς μεταλλικῆς δραχμῆς, ἡ ὁποία ἠῤῥηθῇ καὶ μειώσῃ τὴν τιμὴν τοῦ δασμοῦ τοῦ σίτου; Ὁ κ. Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν εἰσηγοῦμενος εἰς τὴν Βουλὴν τὸν προϋπολογισμόν ἐδήλωσεν ὅτι κλείνει οὗτος μετὰ περισσέυμα 6,000,000 τί νὰ τὴν κάμω προσέθεσεν τὴν αὐξήσιν τοῦ δασμοῦ; Ἀφοῦ ὅμως ἐκ τοῦ δασμοῦ ἔχει 282,000,000 ἄς τὸν καταργήσῃ διὰ νὰ ἔχῃ κατὰ τὰς ἰδίας του ὁμολογίας ἔλλειμμα 275,000,000.

Ὁ κ. **Α. Παπαθανάσης** λέγει ὅτι αἱ δύο ἐπιτροπὴ καὶ τὰς ὁποίας ἱδρυσεν ἡ Κυβέρνησις διὰ τὴν πραγματοποίησιν καὶ τὴν παρακολούθησιν τῆς προστασίας τῆς ἐγγχωρίου παραγωγῆς ἦτοι ἡ Ἐπιτροπὴ τῶν διατιμήσεων καὶ ἡ Ἐπιτροπὴ τῆς συγκεντρώσεως τῶν σιτηρῶν ἐρρῶθιζον καὶ ρυθμίζον τὴν τιμὴν τοῦ ἄρτου. Τὴν 28 Ὀκτωβρίου ὑπὸ τὴν προεδρίαν αὐτοῦ τούτου τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν ἡ Ἐπιτροπὴ

ἀνεκόντου πρὸς τὸν λαὸν ὅτι ἡ τιμὴ τοῦ ἄρτου ἀντιμεταβάλλεται κατὰ 20 λεπτά, προστίθεται δὲ ὅτι ἡ ἀντιμεταβολὴ θὰ ᾔρξαι ἀπὸ τῆς ἐπομένης ἐβδομάδος. Ὡς ἦτο φυσικὸν ἡ ἀπόφασις συνεκίνησε τὰς λαϊκὰς τάξεις καὶ αἱ ἐπαγγελματικαὶ ὀργανώσεις, αἱ διατελοῦσαι ἐν γνώσει τοῦ κόστους τῶν σιτηρῶν διεμαρτυρήθησαν ἐντόνως. Ἀντιπρόσωποι τῶν ἐπισκεψάμενων τὸν Ὑπουργὸν τῶν Ἐσωτερικῶν καὶ ἐζήτησαν τὰ στοιχεῖα τοῦ καθορισμοῦ τῆς τιμῆς τοῦ ἄρτου ἐμαθόντες δὲ μετὰ δικαίας ἐκπλήξεως ὅτι βάσις τοῦ καθορισμοῦ ἦτο τὸ ὑπὸ τῶν ἀλευροδομητῶν παρὰχωρούμενον δελτίον. Ἄρα ἡ Ἐπιτροπὴ δὲν ἔκαμνε παρὰ μίαν ἀπλὴν ἀριθμητικὴν πρᾶξιν, διότι ἐπὶ τῆς τιμῆς τῶν ἀλεύρων προσέθετε τὰ παγίως ἀνεγνωρισμένα ἔξοδα ἀρτοποιήσεως. Αἱ πληροφορίες αὗται ὡς ἦτο φυσικὸν προεκάλεσαν ζωηρὰς διαμαρτυρίας. Ἀπαντες ἐγνώριζον ὅτι τοὺς Ἑλληνικοὺς λιμένας κατεκλυζοῦνται αἰτοφορτίαι Ρωσικοῦ τάμπικα πωλούμενα εἰς ἐξαιρετικὰς τιμὰς. Μόνος ἀτάραχος παρέμενε ὁ Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν καὶ ἐδεχάτο ὅτι οὐδεμία ὑποτίμησις τῆς τιμῆς τοῦ ἄρτου ἦτο δυνατόν νὰ γίνῃ. Ἡ Κυβέρνησις καὶ ἐγὼ, ἔλεγε, δὲν κάμνομεν πολιτικὴν ὑποτίμησιν τοῦ ἄρτου. Ἐδήλου δηλαδὴ ὅτι δὲν ἔχει ἔργον καὶ ὑποχρέωσιν νὰ φροντίσῃ διὰ τὴν ὑποτίμησιν τοῦ ἄρτου, ὡς ἔχει τοιαύτην πᾶσα Κυβέρνησις. Ἐλθρομένης δὲ κ. Ὑπουργὸς ὅτι κεφαλαιώδεις σημείον τοῦ προγράμματος τῆς Κυβερνήσεως ἦτο ἡ ὑποτίμησις τοῦ ἄρτου.

Ὁ κ. **Γ. Σίδερης** (Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν) ἀπορῶ, λέγει, πῶς ἐπικαλεῖσθε τὸν τύπον τῆς 31 Ὀκτωβρίου ἐνῶ τὴν ἰδίαν ἐσπέραν ἐγένοντο δηλώσεις διαφέρουσαι ἐκείνων τὰς ὑποίας ἀναψάν μερικαὶ πρῶται ἐφημερίδες. Διατὶ, μετὰ τὴν ὑποτίμησιν οἱ δημοσιογράφοι, δὲν κάμνετε μείωσιν τῆς τιμῆς τοῦ ἄρτου; Διότι δὲν εἶναι δυνατόν, ἀπάντησα, ἐπὶ τῇ βάσει τῆς κειμένης νομοθεσίας νὰ γίνῃ τοιαύτη μείωσις.

Ὁ κ. **Α. Παπαθανάσης** συνεχίζων λέγει ὅτι ἡ νομοθεσία αὕτη ἐγένετο ὑπὸ τῆς παρούσης Κυβερνήσεως καὶ ὅτι ἐχρεώσθη λαϊκὴ ἐξέγερσις διὰ νὰ προκληθῇ ἡ ἐπέμβασις τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ πρὸς ἔρευναν τῶν στοιχείων ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ὁποίων ἐγένετο ἡ διατίμησις τοῦ ἄρτου καὶ τότε μόνον ὁ κ. Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν ἀπεφάσισε νὰ προβῇ καὶ ἐκεῖνος εἰς τὴν ἔρευναν τῶν στοιχείων τῆς διατιμῆσεως. Ἐὰν δὲν ὑπῆρχε ὁ καθημερινὸς ἔλεγχος τοῦ τύπου εἶμαι ὁ βέβαιος ὅτι ἡ παλαιὰ κατὰστασις θὰ ἐσυνεχίζετο καὶ σήμερον. Ποῖος δύναται λοιπὸν νὰ ἰσχυρισθῇ ὅτι ἡ ἀρμοδιὰ ὑπηρεσίας ἐμπνέει καὶ τὴν ἐλαχίστην πλέον ἐμπιστοσύνην πρὸς τὸν ἐλληνικὸν λαόν, ἀφοῦ ἐσχάτως μάλιστα ἀντελήφθη ὅτι εἰσάγεται εἰς τὴν Ἑλλάδα ρωσικὸς σίτος; Ἡ ἰδία αὕτη ἐπιτροπὴ, ἡ ὁποία παρουσίασε τὸ ἀξιοθρήνητον θέαμα ὠρισμένων μελῶν τῆς ἐγκαλούντων τοὺς ἀλευροδομητῶν καὶ ἄλλων παρουσιαζομένων ὡς μαρτύρων ὑπερασπίσεως, ἡ ἐπιτροπὴ αὕτη ἡγνῶσι τὰ πάντα; ἡγνῶσι καὶ τὴν ἀπόδοσιν τῶν ἀλεύρων εἰς ἄρτον καὶ τὴν ἀπόδοσιν τῶν σιτηρῶν εἰς ἄλευρα. Ἐὰν συνεβουλεύοντο τοὺς πίνακας τῆς ἐπιμελητείας θὰ εἶχον προ πολλοῦ κάμῃ τὴν ὑποτίμησιν τοῦ ἄρτου. Ἀλλὰ καὶ αἱ ἐπίσημοι ἀρχαὶ δὲν ἐγνώριζον τὰ στοιχεῖα ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ὁποίων ἐκανονίζετο ἡ τιμὴ τοῦ ἄρτου. Τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Γεωργίας ἀνεκόνει ὅτι ἡ ἐπιβάρυνσις ἐκ τῆς συγκεντρώσεως τῶν ἐγχωρίων σιτηρῶν ἀνῆρχετο εἰς 80 λεπτά κατ' ὄκταν.

Ὁ κ. **Κ. Σπυρίδης** (Ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας) παρατηρεῖ ὅτι οὐδέποτε ἔγινε τοιαύτη ἀνακοίνωσις διότι ἡ ἐπιβάρυνσις ἐκ τῆς συγκέντρωσις τῶν σιτηρῶν κατ' ὄκτον δὲν ἔφθιγε τὰ 20 λεπτά.

Α. Παπαθανάσης. Τοῦτο λέγει καὶ ἡ ἀνακοίνωσις, ἦτοι 80 λεπτά κατὰ τετραμηνίαν.

Κ. Σπυρίδης (Ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας). Τότε αἱ δηλώσεις εἶναι ἀκριβεῖς.

Ὁ κ. **Γ. Σίδερης** (Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν) ἐξηγεῖ ἐπὶ τούτοις ὅτι, δεδομένου ὅτι ἡ ποσότης τοῦ σίτου τῆς συγκεντρώσεως ὑπελογίζετο εἰς 13 ἑκατομ. ὁκάδας καὶ ὅτι ἡ τιμὴ

τῆς πωλήσεως αὐτοῦ ἀνῆρχετο εἰς 9.92 | 7 λεπτά δασιμὸς 9.99 δηλ. περίπου 10 δραχμῶν, τὸ ποσὸν μετὰ τὸ ὁποῖον θὰ ἐπεδάρνυτο ἡ καταναλώσις καθωρίσθη εἰς 130 ἑκατομ. δραχμῶν, τὰ ὁποῖα θὰ ἐπλήρωναν μὲν οἱ ἀλευροδομητῶν καὶ θὰ εἰσέπρατταν ὅμως ἀπὸ τὸν λαόν. Δεδομένου δὲ ὅτι πρὸς ἀπορροφήσιν ὁλόκληρου τῆς ποσότητος τοῦ ἐγχωρίου σίτου θὰ ἀπῆρθετο χρονικὸν διάστημα 3 ἕως 4 τοῦλάχιστον μηνῶν, ὑπελείπετο νὰ ὑπολογισθῇ τὸ ποσὸν τὸ ὁποῖον θὰ εἰσέπραττον οἱ ἀλευροδομητῶν, κατ' ἐκάστην πρόσμιξιν ἐγχωρίου σίτου. Ἡ ὑπηρεσία ὅμως τῆς ἀγορανομίας, ἀπαράσκευος οὖσα διὰ τὸν ὑπολογισμὸν αὐτὸν, δεδομένου ὅτι πρόσφατος ἀκρόμη ἦτο ἡ ἀπόφασις περὶ πρόσμιξεως ἐγχωρίου σίτου μετὰ ξενικοῦ, δὲν προήλθεν εἰς σχετικὰς συνεννοήσεις μετὰ τῶν ἐνδιαφερομένων ἀλευροδομητῶν.

Π. Τσαλδάρης. Ἐν πάσῃ περιπτώσει, τί εἶδους λάθος ἦτο αὐτό;

Γ. Σίδερης (Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν). Καμμίαν ἀπολύτως σχέσιν δὲν ἔχει τὸ λάθος αὐτὸ μετὰ τὸ ζήτημα τὸ ὁποῖον ἀναφέρω. Ἀλλ' οὐτε αὐτὸ κατ' ἐαυτὸ τὸ λάθος ἔχει καμμίαν σημασίαν διότι οὐδὲ λεπτὸν ἐχάθη ἢ θὰ χαθῇ, καθότι ὁ λογισμὸς θὰ διήρκει ἐπὶ 8 μῆνας, κατὰ τὸ διάστημα τῶν ὁποίων ἦτο ἀδύνατον, ἐξελεγχόμενος κατ' ἀνάγκην, νὰ μὴ διωρθωθῇ.

Κ. Ζαβιτζιάνος. Τότε πῶς ὑπετιμήθη τελευταίως ὁ ἄρτος; **Γ. Σίδερης** (Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν). Λαμβάνεται ὅτι ὅσον τὸν πρᾶγοντα τοῦ ῥωσικοῦ σίτου;

Π. Τσαλδάρης. Πάντως ὑπῆρξεν ἓνα λάθος καὶ τὸ λάθος αὐτὸ ἦτο ἰδικόν σας.

Γ. Σίδερης (Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν). Δὲν ἦτο ἰδικόν μου, ἦτο τῆς ὑπηρεσίας. Δὲν ἐννοῶ ὅμως νὰ ἀπεκδυθῇ τῆς εὐθύνης, καίτοι ὑπάρχει ὅριον εὐθύνης τοῦ Ὑπουργοῦ, ὡς ἐπαινετημένως τὸ ἐδήλωσα. Ἀλλὰ, ἐπαναλαμβάνω, δὲν ἔχει καμμίαν ἀπολύτως σημασίαν τὸ λάθος αὐτό. Ὁ ἄρτος δὲν εἶναι ἐπὶ τῇ βάσει στοιχείων καὶ πινάκων...

Α. Παπαθανάσης. Μὰ σέις, κύριε Ὑπουργέ, ἐδηλώσατε ὅτι δὲν ὑπάρχουν τοιαῦτα στοιχεῖα ὅταν τὴν παρελθούσαν Πέμπτην σὰς ἐξηγήθη ἡ κατὰθεσις των.

Γ. Σίδερης (Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν). Μετὰ συγχωρεῖται, ὅτι μοι ἐξηγήθη τὸ κατὰθεσις.

Α. Παπαθανάσης. Πάντως ἐγὼ σὰς ἐρωτῶ: Τὰ 65 λεπτά τὰ ὁποῖα εἰσέπραξαν οἱ ἀλευροδομητῶν καὶ τὰ εἰσέπραξαν ἐν γνώσει τῆς ὑπηρεσίας σας ἢ ὄχι;

Γ. Σίδερης (Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν). Ἐν ἀγνοίᾳ εἶπα τὰ ἐπὶ πλέον τῶν 40 λεπτῶν. Σὰς ἐπαναλαμβάνω ὅμως καὶ πάλιν ὅτι τὸ ζήτημα δὲν ἔχει σημασίαν, διότι τὸ λάθος αὐτὸ θὰ ἀνεκαλύπτετο. Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἔχει σημασίαν εἶναι ὅτι ἡ Ἐπιτροπὴ τῶν διατιμῆσεων ἔπρεπε, ὑπολογίζουσα τὴν τιμὴν τοῦ ἄρτου, ἐὰν οὗτος θὰ κατασκευάζετο ἀμιγῆς ἀπὸ σίτου ξένου καὶ ἐκείνην ἡ ὁποία θὰ προέκυπτεν ἐὰν κατασκευάζετο ἀπὸ πρόσμιξιν ξένου μετὰ ἐγχωρίου, νὰ ἐξεύρισκε τὴν μέσσην τιμὴν τοῦ ἄρτου. Αὐτὸ δὲν ἔκανε καὶ αὐτὸ εἶναι ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἔχει σημασίαν.

Α. Παπαθανάσης. Διαπιστοῦται ἐπομένως, κύριοι βουλευταί, ὅτι ἡ ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν λειτουργοῦσα Ἐπιτροπὴ τῶν διατιμῆσεων ὑπῆρξε ἀνεπαρκής. Ἐξετάζων ἐν συνεχείᾳ τὰ ἐπιτευχθέντα ἐκ τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ μέτρου τῆς συγκεντρώσεως τοῦ ἐγχωρίου σίτου ἀποτελέσματα, ἀναλύει τὰς διατάξεις τοῦ σχετικοῦ νόμου, ὡς πρὸς τὸν καθορισμὸν τῆς τιμῆς τοῦ ἐγχωρίου σίτου οὐχὶ ἔλαττον τῶν 6.30 κατ' ὄκταν, ἀναφέρει τὴν παρατηρήσιν κατὰ τὸ τετραστὲς διάστημα τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ μέτρου διαφοράν τῶν συγκεντρωθέντων ποσοτήτων, καὶ ἐξηγεῖ ὅτι ἡ αὐξήσις τῆς ποσότητος τοῦ συγκεντρωθέντος ἐφέτος ἐγχωρίου σίτου εἰς 18 1/2 ἑκατομ. ὁκάδων ὀφείλεται εἰς τὴν κακὴν ποιότητα τῆς ἐφετεινῆς παραγωγῆς, οὐχὶ δὲ εἰς τὴν συστηματικωτέραν καὶ ἐπιμελεστέραν ἐφαρμογὴν τοῦ μέτρου ἢ τὴν ποσοτικὴν βελτίωσιν τῆς παραγωγῆς.

Ἀναφέρει ἐπὶ τούτοις ὅτι διὰ τὴν ἀγοράν τῆς ποσότητος

αὐτῆς ἐκ μέρους τῆς ὑπηρεσίας συγκεντρώσεως διατέλλετο 119 ἑκατομ. δραχμῶν. Ἐπὶ πλέον ἐπακνήθησαν, λέγει, διὰ τὴν ὑπηρεσίαν τῆς συγκεντρώσεως 50 ὁλόκληρὰ ἑκατομ. δραχμῶν. Ἐπεδάρθη δὲ τὴν τιμὴν τοῦ σίτου διὰ δραχμῶν 2.92 κατ' ὄκταν, ποσὸν ἐξαιρετικῶς ὑπερβολικόν.

Εἶναι, τονίζει, πρωτόκυστον νὰ ἐπιβάρυνται ἡ τιμὴ τοῦ σίτου διὰ 3 περίπου δραχμῶν διὰ νὰ ἐφαρμοσθῇ μέτρον, ἡ ἀποτελεσματικότης τοῦ ὁποίου εἶναι προβληματική. Ἀλλὰ ὁ μόνος, λέγει, ἐὰν ἡ κρατικὴ αὐτὴ προστασία ἐπεξετείνεται καὶ ἐπὶ τῆς κριθῆς. Ἐὰν ἡ ἀδύνατον νὰ ἀντεπεξέλθῃ ὁ ἀγορτικὸς κόσμος κατὰ τῆς προστασίας αὐτῆς, προστασίας κατ' ἦν, διὰ νὰ κερδίσῃ ὁ παραγωγὴς 1.30 κατ' ὄκταν, δαπανῶνται 2.92. Τονίζει ἐν συνεχείᾳ ὅτι λόγοι εἰδικοί καὶ συνθηκαὶ ὁδοιμακίαι καὶ κλιματολογικαὶ δὲν ἐπιτρέπουν τὴν ἀνάπτυξιν ἐν Ἑλλάδι τοῦ μέτρου τῆς συγκεντρώσεως κατὰ τρόπον ἀποτελεσματικόν.

Α. Παπαθανάσης. Ὑπάρχει διαφορὰ μεταξὺ τῆς προστασίας τῆς ἐγχωρίου σιτοπαραγωγῆς στατιστικῶς καὶ ἐκείνης ἡ ὁποία ἐπιδιώκεται διὰ τοῦ μέτρου τῆς συγκεντρώσεως. Ἡ τελευταία αὕτη ἐσκόπει τὴν προστασίαν τοῦ ἀγρότου ἀπὸ τὴν ἐκμετάλλευσιν τοῦ ἐκ μέρους τῶν ἐμπόρων κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς ἐσοδείας ὅποτε ἡ μεγάλη προσπάθεια προκαλεῖ τὴν πτώσιν τῶν τιμῶν.

Ὁ κ. **Κ. Σπυρίδης** (Ὑπουργὸς Γεωργίας) παρατηρεῖ ὅτι ἡ ἐπερώτησις τείνει ἤδη νὰ στραφῇ κατὰ τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Γεωργίας. Καὶ κατακρίνεται, λέγει, τοῦτο οὐχὶ διὰ τυχὸν ἀτασθαλίας, ἀλλὰ διότι ἐφήρμοσε τὸν νόμον. Πιθανόν, προσθέτει, ὁ νόμος τῆς συγκεντρώσεως νὰ εἶναι κακός, τοῦτο ὅμως δὲν ἀποτελεῖ ἀντικείμενον κοινοβουλευτικοῦ ἐλέγχου. Ἡ κακὴ αὐτοῦ ἐφαρμογὴ θὰ ᾔρνητο νὰ ἐπισύρῃ τὸν ἐλεγχὸν τῆς Βουλῆς. Παρίπτωσις ὅμως τοιαύτη τονίζει ὅτι δὲν συντρέχει, διότι ἡ δαπάνη εἰς τὴν αἰτιολογικὴν ἐκθεσιν τοῦ νόμου ὑπελογίσθη εἰς 15—20 λεπτά. Καὶ οὐδέποτε, λέγει, παρετήρηθη ὑπερβάσις τῆς τιμῆς αὐτῆς.

Ὁ κ. **Α. Παπαθανάσης** συνεχίζων λέγει ὅτι δὲν ἀρνέεται τὴν ὀφελιμότητα τῆς προστασίας τῆς ἐγχωρίου παραγωγῆς, ἀλλὰ τὴν ἀποτελεσματικότητά τοῦ ἐφαρμοσθέντος μέτρου, τὸ ὁποῖον, λαμβανομένης ὑπ' ὅψιν ἀρ' ἐνός μὲν τῆς σημειωθείσης ἐπιβάρυνσεως τῆς καταναλώσεως καὶ ἀρ' ἑτέρου τῆς μικρότητος τῆς τάξεως ἡ ὁποία διὰ τοῦ μέτρου τούτου σκοπεῖται νὰ προστατευθῇ, ἀπέδωκεν ἀποτελέσματα ἀνάξια σχεδὸν σημασίας. Καὶ τοῦτο, ἐπαναλαμβάνω, ὀφείλεται εἰς ἐφαρμολογικὸν καὶ κλιματολογικὸν λόγον μὴ ἐπιτρέποντας τὴν ἀνάπτυξιν τῆς αἰτοκαλλιεργείας ἐν Ἑλλάδι. Αὕτη, ὡς λέγει, θὰ ἔπρεπε νὰ συνδυασθῇ μετὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῶν μεθόδων τῆς αἰτοκαλλιεργείας.

Ἐν συμπεράσματι παρατηρεῖ ὅτι, ἐφ' ὅσον τὸ μέτρον τῆς προστασίας τῆς ἐγχωρίου σιτοπαραγωγῆς ἀπεδείχθη ὅτι δὲν ἀπέφερεν οὐσιώδεις πρακτικὰ ἀποτελέσματα, εἶναι δικαιολογημένη, δεδομένου μάλιστα ὅτι δὲν παρέσχεν ἡ Κυβέρνησις σχετικῶς πειστικὰς ἐξηγήσεις, ἡ ὑπόνοια ὅτι ἡ στατιστικὴ προστασία τῆς ἐγχωρίου σιτοπαραγωγῆς ὀφείλετο εἰς ταμειοτικούς ἀποκλειστικὸς λόγους.

Αὐτὸ κ. βουλευταί εἶναι, τὸ ἔργον τῆς Κυβερνήσεως ἐν τῇ ῥυθμίσει τοῦ ζητήματος τῆς τιμῆς τοῦ ἄρτου τοῦ λαοῦ. Αὕτη εἶναι ἡ πολιτικὴ τῆς, πολιτικὴ παλινδρόσις, χαρακτηριστικὴ ἀπὸ τὴν ἑλλειψιν πάσης μελέτης καὶ παντὸς συστήματος ὠρισμένου καὶ προδιαγεγραμμένου. Τὴν δὲ ἐφαρμογὴν τῶν συμπτωματικῶν αὐτῶν μέτρων εἰς τὰ ὁποῖα ἦγετο, χαρακτηρίζει ἑλλειψὶς πάσης ἐποπτείας καὶ ἀδυναμίας πρὸς παρακολούθησιν τῶν ἀσυγγνώστων καὶ ἐγκαλλωπιζομένων ἀδελτηρίων καὶ ἀτασθαλιῶν τῶν ὁργάνων τῆς. Δὲν ἀγόμεθα κύριοι βουλευταί ἀπὸ πνεύματος ἀντιπολιτευτικοῦ, οὔτε δύναται νὰ μᾶς ἀποδοθῇ τοιαύτη αἰτία, ὅταν τὴν πρωτοπορίαν τῶν ἀποκαλύψεων καὶ τοῦ ἐλέγχου ἀπέτελεσαν καὶ φίλα τοῦ Κυβερνητικοῦ τύπου ὅργανα, τύπου εἰς ὃν ὀφείλεται πᾶς ἑπαινος καὶ λαϊκὴ εὐγνωμοσύνη διὰ τὸ ἔργον αὐτοῦ.

Ἀλλ' οὐδεὶς δύναται νὰ ἀρνήθῃ ὅτι, ἐνῷ καὶ ἐκ πολιτικοῦ καθήκοντος καὶ ἐκ προγραμματικῆς υποχρεώσεως ὀφείλει ἡ Κυβέρνησις νὰ στρέψῃ πλέον τὴν προσοχὴν καὶ μέριμναν αὐτῆς εἰς τὴν ὑποτίμησιν τοῦ ἄρτου, ὑποτίμησιν ἀποδεικνύσαν καὶ εὐκλογὴν καὶ δυνατὴν ἐκ τῶν πραγμάτων καὶ νὰ καταστήνῃ κυρίαρχος τῆς λαϊκῆς γνώμης, ἀντιθέτως ἔπραξεν ὅτι ἐπραξε, ὥστε νὰ διατελῇ ἀπὸ μὲν πρὸς πολιτικὸς ὑπόδοχος ἐνώπιον αὐτῆς.

Ὁ κ. **Πρόεδρος**, δηλαδὴ ὅτι αἰτῆται τῆς Κυβερνήσεως ἡ συζήτησις γενικεύεται, δίδει τὴν λόγον εἰς τὸν κ. ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν Ὑπουργῶν.

Γ. Σίδερης (Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν). Ὁφείλω κ. βουλευταί νὰ ἐκφράσω πλήρως τὴν εὐγνωμοσύνην μου πρὸς τοὺς κ. ἐπερωτήσαντας διότι ἔσχον τὴν πρωτοβουλίαν εὐθὺς ἄμα τῇ ἐπαναλήψει τῶν ἐργασιῶν αὐτῆς νὰ θέσωμαι πρὸς αὐτὴν ζήτημα ἐξόχως ἐνδιαφέρον τὴν κοινὴν γνώμην καὶ νὰ παρασχεθῇ οὗτο ἡ εὐκαιρία εἰς αὐτὴν νὰ κρίνῃ ἐὰν ἡ ἐπιθεσις μερίδος τινὸς τοῦ τύπου ἦτο ἀξία νὰ χαρακτηρισθῇ ὡς ἐμπνευσμένη ἀπὸ τὴν ἰδέαν τῆς ἐμπειρητέρας τῶν λαϊκῶν συμπεριφορῶν καὶ νὰ παρατηρήσῃ καὶ τοῦτο μετὰ λύπης μου—ὅτι δὲν ἦτο ἐπιτετραχημῆνον νὰ στηριχθῇ τις εἰς ἀδεσπότους εἰδήσεις καὶ ἀνακριβεῖς πληροφορίες τῆς μερίδος αὐτῆς τοῦ τύπου ἀλλὰ εἰς τὰ στοιχεῖα τοῦ ἀρμοδίου Ὑπουργοῦ.

Α. Παπαθανάσης. Εἰπάτε ὅτι δὲν ἔχετε στοιχεῖα. (Θόρυβος).

Γ. Σίδερης (Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν). Ἐπεκαλέσθητε τὰς ἀνακριβεῖς τῶν ἐφημερίδων αὐτῶν καὶ δὲν ἠελήσκατε νὰ ἀναφέρετε τί ἀνέγραψαν ὅλα καὶ ἐφημερίδες τῆς ἰδίας ἡμερομηνίας καὶ μάλιστα ἐφημερίδες οὐχὶ εὐμενῶς πρὸς τὴν Κυβέρνησιν διακείμεναι.

Α. Παπαθανάσης. Σὰς ἔδωκα τὴν ἀπάντησιν. Καὶ μοι ἐξηγήσατε ὅτι κακῶς διατυπώθησαν αἱ δηλώσεις σας, ἐπιχειρῶν διὰ τῆς τοιαύτης ἐξηγήσεως νὰ μετριάσετε τὴν βερύτητα τῶν πρώτων σας ἀνακοινώσεων. (Θόρυβος καὶ ἀνεπαλήθευσι).

Γ. Σίδερης (Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν). Τὸ ζήτημα, κ. βουλευταί, εἶναι σύνθετον καὶ πολυπλόκον. Ἐπικαλοῦμαι ἀμέριστον τὴν προσοχὴν τῆς Βουλῆς ἐπὶ τῆς ἀναπόδεκτικότητος αὐτοῦ εἰς τὴν ὁποίαν θὰ προδῶ πρὸς ἄρτιν τῆς συγχύσεως, ἡ ὁποία ἐπικρατεῖ περὶ αὐτό.

Συνεχίζων ἀναφερόμενος εἰς τὴν θέσιν τοῦ ζητήματος τῆς τιμῆς τοῦ ἄρτου ὅταν ἀνέλθοι τὴν διεύθυνσιν τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν, καὶ εἰς τὴν ὑπ' αὐτοῦ περικειμένη διαχείρισιν τοῦ λέγει ὅτι ὅταν ἀπεχώρηται ὁ νῦν ἀρχηγὸς τῆς Προεδρευτικῆς Ἐνώσεως, ἐκ τῆς διεύθυνσεως τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν καὶ ἀνέλθοι τὴν διεύθυνσιν αὐτοῦ ὁ βουλευτὴς Ἀθηνῶν ὁ κ. Π. Ἀργυρόπουλος, ἀπεφασίσθη ἀπὸ 1 Ὀκτωβρίου 1920 κατάργησις τῆς διατιμῆσεως ἐπὶ τῶν ἀλεύρων. Εἰς τὴν ἀπόφασιν ταύτην προήλθε, λέγει, ὁ προκατόχος τοῦ καὶ διάδοχος τοῦ κ. Ζαβιτζιάνου λόγῳ τοῦ ὅτι ὁ ἄρτος κατασκευάζετο ἐκ δύο ποιοτήτων ἀλεύρων, διὰ τὴν ἀκριβοδικαίαν διατίμησιν τῶν ὁποίων θὰ ἔπρεπε νὰ προσδιορισθῇ ποία ἡ τιμὴ ἐκάστοι τῶν ἀποτελούντων τὸ μίγμα μερῶν, δηλαδὴ ἐξ ἀλεύρων προσερχομένων ἀπὸ σίτον Μανιτόμπα 1, καὶ ἀλεύρων κατασκευαζομένων ἀπὸ σίτον Μανιτόμπα 3, ποιοτήτων δηλαδὴ, αἱ ὁποῖαι τότε ἦσαν αἱ μόναι σχεδόν, αἱ ὁποῖαι εἰσήγοντο κυρίως εἰς τὴν ἀγοράν.

Ὁ ἔλεγχος ὅμως αὐτὸς καὶ κατὰ συνέπειαν ἡ ἀκριβὴς διατίμησις ἐγνωμοδότηται ἡ ἀρμοδιὰ ἐν προκειμένῳ ὑπηρεσία δηλ. τὸ συμβούλιον τῆς χημικῆς ὑπηρεσίας τοῦ Κράτους, ἀποτελούμενον ἀπὸ καθηγητὰς τοῦ Πανεπιστημίου καὶ τοῦ Πολυτεχνείου ὅτι ἦτο ἀδύνατον μετὰ τὰ μέχρι σήμερον γνωστὰ εἰς τὴν ἐπιστήμην μέτρα.

Ἀλλ' ἀντετάχθη, προσθέτει, ὅτι ἔπρεπε νὰ ἐπιβληθῇ ἡ κατασκευὴ ἀλεύρων ἐξ ἐνός μόνου εἶδους σίτου ἢ τοῦλάχιστον δύο παρὰ νὰ ὑποχρεωθῶν οἱ ἀλευροδομητῶν εἰς τὴν παρασκευὴν μίγματος ἀλεύρων ἀ τὸ ὠρισμένον μῆρος τῶν διαφόρων ποιοτήτων σίτου. Πῶς θὰ ἦτο δυνατόν τὸ Ὑπουργεῖον τῶν

Εσωτερικῶν νὰ ὑποχρεώσῃ ἐπισήμως τοὺς ἀλευροδομηχάνους εἰς τὴν κατασκευὴν ἀλεύρων ἐξ ἐνὸς μόνου εἶδους σίτου ἢ ἔστω καὶ ἐξ ὀρισμένων ποιοτήτων σίτου τὴν σιτηρὴν καθ' ἣν ἡ Ἑλλάς δεσμεύεται δι' ἐμπορικῶν συμβάσεων, παρεχουσὶν προνόμια εἰς ὀρισμένα Κράτη ἢ διὰ συμβάσεων παρεχουσὶν εἰς ἕτερα τὴν ρήτραν τοῦ μάλλον εὐνοουμένου Κράτους. Πῶς ἦτο δυνατόν νὰ λάβῃ τὸ Ὑπουργεῖον τὴν πρωτοβουλίαν τῆς ἐφαρμογῆς ἐνὶς τοιούτου μέτρου, θέτον ἐν κινδύνῳ γενικώτερα τοῦ Κράτους συμφέροντα, καὶ ἐπισύρουν τὴν κίνδυνον νὰ πληγῇ ἡ ἐμπορικὴ ἡμῶν ναυτιλία καὶ ἄλλοι κλάδοι τῆς Ἑθνικῆς ἡμῶν οἰκονομίας. Ἀλλὰ καὶ ἂν ἦτο δυνατόν, ἐνὶ τοῦλάχιστον, ἐφαρμόζων τοὺς καίμηνους νόμους δὲν ἡδυνάμην παρὰ νὰ λαμβάνω ὑπ' ὄψιν τὰ εἰσαγόμενα σιτηρὰ καὶ τὰ ἐξ αὐτῶν κατασκευαζόμενα ἀλευρα.

Ἀλλὰ καὶ ἀφανῶς δὲν ἡδυνάτο τὸ Ὑπουργεῖον νὰ ἐπιτύχῃ τὸ καλλίτερον. Μὴ νομισθῇ ὅτι δὲν ἀπηρνήθησαν αἱ δέουσαι συστάσεις πρὸς τοὺς ἀλευροδομηχάνους. Ἐν μέσῳ ἀκόμῃ Ὑπουργικῶν Συμβουλίων ἐδηλώθη ὑπ' αὐτοῦ τοῦ κ. Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως ὅτι ἡ Ἑλλάς, ἐὰν ἄλλαι τινὲς χώραι εἶχον λόγους νὰ παρεμποδίσουν τὴν ἐν αὐταῖς εἰσαγωγὴν ρωσσικοῦ σίτου, οὐδένα λόγον εἶχε νὰ μνηθῇ τὰ Κράτη αὐτὰ καίτοι ἦτο ἀμφίβολον ἐὰν καὶ ὁ παράγων αὐτὸς θὰ ἦρκει νὰ ὑποτιμῇσθαι αἰσθητῶς τὸ ψωμὶ τοῦ λαοῦ.

Καὶ ἐξηγῶ διὰ καὶ παρὰ τὴν ἐκ τοῦ ἀφανοῦς ἐνέργειαν αὐτῆς τῆς Κυβερνήσεως ὡς δὲν ἦτο δυνατόν νὰ ἐπιτευχθῶν σημαντικὰ ὠφελήματα. Εἶναι γνωστὸν ὅτι λειτουργεῖ μία ἐπιτροπὴ διατιμῆσεως τοῦ ἄρτου. Εἰς τὴν ἐπιτροπὴν αὐτὴν ὁ Σύμβουλος τῶν ἀλευροδομηχάνων παρέδιδε καθ' ἑβδομάδα δελτίον ἀναγράφον τὴν τιμὴν τῶν ἀλεύρων. Ἐξήγησα ὅτι ὑφίσταται πλήρης ἀδυναμία ἐξακριβώσεως τῆς τιμῆς εἰς τὴν ὁποίαν θὰ ἔπρεπε νὰ πωλῇται τὸ χαρμάνι αὐτό. Ἀφ' ἐτέρου δὲν ὑπῆρχεν οὐδεμίαν νομικὴ διάταξις ὑποχρεώνουσα τοὺς ἀλευροδομηχάνους νὰ κατασκευάζουν ὀρισμένον εἶδος μίγματος ἀλεύρων (χαρμάνι). Ἐν τούτοις παρέδιδον εἰς τὴν ἐπιτροπὴν διατιμῆσεων μίαν τιμὴν. Ἡ ἐπιτροπὴ διατιμῆσεων λαμβάνουσα ὑπ' ὄψιν τὰ δελτία αὐτὰ καὶ προσθέτουσα τὰ ἐξοδα τῆς ἀρτοποιήσεως καθόριζε καθ' ἑβδομάδα τὴν τιμὴν τοῦ ἄρτου. Ἀλλὰ δὲν ἦσαν αὐτὰ τὰ μόνα στοιχεῖα ἐπὶ τῇ δόσει τῶν ὁποίων ἡ ἐπιτροπὴ προέβαινε εἰς τὴν διατίμησιν. Εἶχε ὑπ' ὄψιν τῆς τὴν τιμὴν τῶν σιτηρῶν εἰς τὰ χρηματιστήρια τῶν ἐμπορευμάτων τοῦ ἐξωτερικοῦ διαδιδομένην διὰ τῶν πρακτορίων Χαβάς καὶ Ρώυτερ. Ἐπίσης εἶχεν ὑπ' ὄψιν τῆς τὴν τιμὴν τῶν σιτηρῶν ἐκ τοῦ χρηματιστηρίου ἐμπορευμάτων Πειραιῶς. Ἐπὶ πλέον δελτία ἀναφέροντα τὴν τιμὴν τῶν σιτηρῶν ἐκ δύο ἐμπορικῶν οἴκων τοῦ Πειραιῶς. Βεβαίως δὲν ἡδυνάτο νὰ γνωρίζῃ ἡ ἐπιτροπὴ ἀκριβῶς τὰς τιμὰς κλεισίματος τῶν ἀγορῶν τῆς προηγουμένης ἑβδομάδος, οὕτως ὥστε ὑπολογίζουσα καὶ τοὺς νυκτοὺς νὰ καθορίσῃ τιμὴν μαθηματικῶς ἀκριβῆ. Εἰς ἐπιμέτρον αἱ παρεχόμεναι ὑπὸ τῶν δύο ὡς ἂν πρακτορείων τιμαὶ ἐξηλέγχθησαν ἐπανειλημμένως ἀνώτερα κατὰ τι ἐκείνων αἱ ὁποῖαι περιείχοντο εἰς τὸ δελτίον τῶν ἀλευροδομηχάνων, ὡς παρετηρήθη διαφορά μεταξὺ τοῦ δελτίου αὐτοῦ καὶ τῶν τιμῶν τὰς ὁποίας παραίχον τὰ δύο γραφεῖα τοῦ Πειραιῶς. Πάντως ἐπὶ τῇ βάσει αὐτῶν τῶν στοιχείων καὶ ἐπὶ τῇ βάσει λογαριασμοῦ περὶ τῆς τιμῆς εἰς τὴν ὁποίαν θὰ ἐπωλείτο ὁ ἄρτος ἐὰν κατασκευάζετο ἀπὸ διαφόρους ποιότητος χωριστά, ἡ ἐπιτροπὴ διατιμῆσεως ἐξέδρισκε μίαν μέσῃν τιμὴν. Ἐπαναλαμβάνω ὅτι ὁ ὑπολογισμὸς αὐτὸς δὲν ἦτο μαθηματικῶς ἀκριβής. Ἦτο ὅμως ὁ μόνος. Καὶ καλεῖς δὲν εἶχε παραπονεθῇ. Τὸ ζήτημα ἐδημιουργήθη ἀπὸ τινος διὰ τοὺς ἐξῆς λόγους.

Ἐγράφη εἰς τὰς ἐφημερίδας ὅτι ἡ Ρωσσία ἐφαρμόζουσα πολιτικὴν ἐξευτελιστικὴν τῶν τιμῶν, τοῦ διεθνοῦς ἐμπορίου εἶχε κατακλύσει τὴν ἀγορὰν μὲ σιτοπορτία.

Ἐγεννήθη ἐπομένως εὐλόγως ἡ ἀπορία εἰς τὸν ἀναγνώστην τῆς εἰδήσεως αὐτῆς, διὰτὶ δὲν εἰσάγεται τοιοῦτος εὐθηνὸς σίτος διὰ νὰ εὐθηνῇ τὸ ψωμὶ, καὶ ἡ ὑπόνοια μήπως εἰσάγεται

τοιοῦτος σίτος καὶ πωλεῖται ἀκριβώτερα ὥς ἀμερικανικὸς.

Ἐτέθη εἰς ἐφαρμογὴν τὸ μέτρον τῆς προσμίξεως ἐγχωρίου σίτου μετὰ ξενικοῦ πρὸς ἀνάλωσιν τοῦ σίτου, ὁ ὁποῖος συνεκέντρωθη ἐκ τοῦ ἐφαρμοσθέντος πρὸς προστασίαν τῆς ἐγχωρίου σιτοπαράγωγῆς μέτρου. Καὶ ἐγεννάτο τὸ ἐρώτημα ἐφόσον ἐπὶ μὲν τοῦ Ἀμερικανικοῦ σίτου ἐπιπτον αἱ τιμαὶ λόγῳ τῶν ἀποθεμάτων, τὰ ὅποια ὑπῆρχον, καὶ ἐφόσον προσφέρεται ῥωσσικὸς σίτος εἰς εὐθηνὰς τιμὰς διὰτὶ δὲν ὑποτιμᾶται τὸ ψωμὶ;

Ὅταν τὸ ζήτημα κατέστη φλέγον ἡρωτήθη παρὰ τῶν δημοσιογράφων ἐπὶ τῶν προσθέσεων μου περὶ τοῦ ζητήματος αὐτοῦ. Καὶ κατὰ τὴν συνθήσαν, τὴν ὁποίαν εἶχον καὶ διὰ τὴν ὁποίαν μετὰ νὰ δίδω αὐτοπροσώπως πληροφορίας εἰς τοὺς ἀντιπροσώπους τοῦ τύπου καὶ μάλιστα ἐν πάσῃ λεπτομερείᾳ ἔνα κατατοπίζω αὐτοὺς εἰς τὴν ἀκριβῆ θέσιν τῶν ζητημάτων—ἐξήγησα εἰς αὐτοὺς ὅτι δὲν ἦτο δυνατόν νὰ ἀσκήσω πολιτικὴν, ὡς μοι ἐξητέτο, ὑποτιμῆσεως τοῦ ἄρτου καθόσον ἐκ τῆς καίμηνης νομοθεσίας δὲν εἶχον τὸ ἀπαιτούμενον πρὸς τοῦτο δικαίωμα. Θὰ ἀπητεῖτο ἄρσις τῆς δασμολογικῆς προστασίας. Δὲν ἦμην ὅμως ἀρμόδιος, ἀρμόδιος ἦτο ὁ συνάδελφός μου ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν. Καὶ αὐτὸς οὐχὶ ἀπολύτως, διότι τὸ ζήτημα, ὡς ζήτημα γενικώτερον, ἠνῆγετο εἰς τὴν ἀρμοδιότητα ὁλοκληροῦ τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, ὁ Πρόεδρος τοῦ ὁποίου ἀπουσίαζε τὴν ἐποχὴν ἐκείνην εἰς τὸ ἐξωτερικὸν καὶ κατὰ συνέπειαν δὲν ἦτο δυνατόν νὰ ἐπιληφθῇ τοῦ ζητήματος τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον.

Ἐν τῇ σημείῳ τούτῳ ἀναγινώσκει περικοπὰς συναντηθέντων εἰς τὴν ἐφημερίδα «Πρωτὰ», ἐνῶ τὴν ἰδίαν ἡμέραν ἄλλαι ἐφημερίδες ἔγραφαν ὅτι εἶπε, ὅτι δὲν κάμνει πολιτικὴν ὑποτιμῆσεως τοῦ ἄρτου. Αὐθιμερόν, τονίζει, ἡναγκάσθην νὰ δηλώσω εἰς τὸ «Ἔθνος» ὅτι δὲν εἶναι ἀκριβὲς τὰ ἀνωτέρω διασαφηνίσας ὅτι εἶπα, ὅτι ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἰσχυροῦς νομοθεσίας δύναται μόνον νὰ καθορίζεται ἡ τιμὴ τῶν ἀλεύρων. Διέβουσα ἐπίσης τὸ ἀναγραφόμενον συνεπείᾳ συμβάσεων σίτον ὀρισμένων Κρατῶν, ὡς ἐπίσης διέβουσα καὶ τὸ γραφέν, ὅτι δὲν παρεκκολλητοῦμεν τὰς τιμὰς τοῦ σίτου ἐν τῇ ἐξωτερικῇ. Δυστυχῶς ἐπὶ τῇ βάσει ἀναληθῶν δηλώσεών μου, ὁ κ. Ζαβιτζιάνος ἐστήριξεν ἐπιχειρήματα εἰς ἐπιστολὴν τοῦ δημοσιευθεῖσαν εἰς τὴν ἐφημερίδα «Ἀκροπολιν».

Κ. Ζαβιτζιάνος. Σημειάζαν ἔχει ἂν ἐκάματε πολιτικὴν ὑποτιμῆσεως τοῦ ἄρτου.

Γ. Σίδεργς (Ὑπουργὸς τῶν Ἑσωτερικῶν). Θὰ σὰς εἰπω ἀμέσως. Ἐκ παραλλήλου, συνεχίζει, πρὸς τὰς δηλώσεις αὐτὰς τὰς ἀνακρίβεις, διὰτὶ ὑπῆρχε πάντοτε κακοπιστία εἰς τὸν τύπον, ἀλλὰ διότι τὸ ζήτημα δὲν εἶναι ἀπλοῦν καὶ ἐγένετο πολλαπλὴ σύγκυσις, τὸ ἄλλο τὸ ὅποτον ἐκλόγιζε τὴν κοινήν γνώμην ἦτο ὁ Ρωσσικὸς σίτος. Τί ἦτο ὅμως τοῦτο, ὅπερ ἐπλόυτιζεν, ὡς ἐλέχθη τοὺς πάντας μὴδὲ τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Ἑσωτερικῶν ἐξαιρουμένου, διότι καὶ αὐτὸ ἐλέχθη; Ἀλλὰ πρῶτον ἦλθεν Ρωσσικὸς σίτος καὶ πόσος; Ἡ Κυβερνήσις βεβαίως δὲν δύναται νὰ ἐλεγχθῇ ἂν δώσῃ τυχὸν μίαν ἀνακριβῆ πληροφορίαν δοθεῖσαν εἰς αὐτὴν παρὰ τῆς ἀρμοδίας ὑπηρεσίας. Δύναται νὰ ἐλεγχθῇ μόνον διὰ τὴν καλὴν ἢ κακὴν διεξαγωγὴν τῆς ὑπηρεσίας ταύτης. Ἐν πάσῃ περιπτώσει ἔχω ὑπ' ὄψιν μου ἐπίσημον πῖνακα τῆς στατιστικῆς ὑπηρεσίας τοῦ ὑπουργείου τῆς Ἑθν. Οἰκονομίας κατὰ τὸ 1930 περὶ τοῦ εἰσαχθέντος Ρωσσικοῦ σίτου. Κατὰ ταύτην Ρωσσικὸς σίτος τὸν μῆνα Ἰανουάριον εἰσῆλθον 0, τὸν Φεβρουάριον 0, τὸν Μάρτιον 0, τὸν Ἀπρίλιον τόννοι 1863, τὸν Μάιον 0, τὸν Ἰούνιον 1500 τόννοι, τὸν Ἰούλιον 0, τὸν Αὐγούστον 0, τὸν Σεπτέμβριον 0, τὸν Ὀκτώβριον τόννοι 7,123, ἦτοι ἐν συνόλῳ εἰσῆλθον μέχρι τέλους Ὀκτωβρίου περὶ τοῦ 10,000 τόννοι, ἀπέναντι 400,000 τόννων ἐν συνόλῳ εἰσαχθέντος ξένου σίτου, καὶ ὅμως μὲ τὸ ἀσήμερον αὐτὸ ποσὸν τοῦ Ρωσσικοῦ σίτου διευτυπῶτο ἡ ἀξίωσις νὰ πῶσῃ ἀμέσως ἡ τιμὴ τοῦ ψωμοῦ καὶ μάλιστα καθ' ὁλοκληροῦς δραχμὰς. Ὡς πρὸς τὸ ζήτημα τοῦ Ρωσσικοῦ σίτου ὁ κ. Δάσιος ὑπάλληλος ἐντιμὸς καὶ ἀφοσιωμένος εἰς τὸ κα-

θῆκόν του, ἐρίζων πάντοτε μὲ τοὺς ἀλευροδομηχάνους, ἀπέστειλε τὸν ὑπάλληλον κ. Δότην εἰς τὸ Τελωνεῖον Πειραιῶς καὶ ὁ κ. Δότης ἐν συνεννοήσει μετὰ τῆς τελων. ἀρχῆς κατήρτισαν πῖνακα τοῦ παραληφθέντος σίτου εἰς τὸ Τελωνεῖον. Ἐξ αὐτοῦ ἐξάγεται ὅτι τὸν Ὀκτώβριον δὲν εἶχεν εἰσαχθῇ οὐδὲ κύκλος Ρωσσικοῦ σίτου. Τοῦτο τὸ ἀνεκρίνωσα καὶ εἰς τὸν κ. Πρόεδρον τῆς Κυβερνήσεως καὶ εἰς τὸν τύπον. Τοὺς εἶπα ἐπίσης ὅτι ἔχω πληροφορίας, ὅτι ἀφίχθη Ρωσσικὸς σίτος εἰς τὰς Καλάμας καὶ εἰς ἄλλα μέρη καὶ ὅτι ἐκάμαμεν καὶ τηλεγραφήματα πρὸς ἐξακριβώσιν. Ἐπειδὴ ὅμως ἐσείετο τὸ κύρος τοῦ Ὑπουργείου, ὅτι δῆθεν ἀπέκρυψε τὸν Ρωσσικὸν σίτον, ἀπέστειλα ἐγγράφον εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν νὰ διατάξῃ τοὺς Τελωνὰς νὰ μοῦ ἀποστείλουν προσωπικὰς τηλεγραφικὰς ἀναφορὰς περὶ τῶν εἰσαχθέντων ποσοτήτων. Ὁ Τελωνὴς Πειραιῶς ἀνέφερεν ὅτι εἰσῆλθον 2,000 τόννοι Ρωσσικοῦ σίτου, καὶ ἐρωτηθεὶς διὰ τὴν διαφοράν τῆς πληροφορίας αὐτῆς ἀπὸ τὴν καταρτισθέντα ἀπὸ τὸν κ. Δότην πῖνακα, ἀπήντησεν ὅτι ὅταν ἐδόθησαν αἱ πληροφορίες εἰς τὸν κ. Δότην δὲν εἶχον κατατεθῇ ἀκόμῃ αἱ διασαφήσεις διὰ νὰ φαίνεται ἡ προέλευσις. Πλὴν λοιπὸν τῶν 2,000 τόννων Ρωσσικοῦ σίτου δὲν ἦλθεν ἄλλος τὸν Ὀκτώβριον τοιοῦτος. Μεταξὺ τῆς 1ης καὶ 10ης Νοεμβρίου ἦλθον 2 βαπόρια, αἵτινα δὲν εἶχον καταθέσει δηλωτικὰ, οὐδὲ εἶχον ἐκφορτωθῇ μέχρι τῆς 10ης Νοεμβρίου. Ἐκλήθη τότε ὁ πρόεδρος τῶν Βιομηχανῶν καὶ ὑπελογίσθη 20 ο) Ρωσσικὸν σίτον ἀπὸ δὲ τῆς 10 Νοεμβρίου ὑπελογίσθη 40 ο). Ἐπομένως γεγονός εἶναι ὅτι ὅλον τὸ ἔτος μόνον 10,000 τόννοι Ρωσσικοῦ σίτου εἰσῆλθον καὶ ἐξ αὐτοῦ τοῦ ποσοῦ ἦθελον ἡ κοινὴ γνώμη καὶ ὁ τύπος νὰ φθνήσκουν οἱ ἄλλοι 400,000 τόννοι. Ταῦτα μέχρι τέλους Ὀκτωβρίου, διότι ἀπὸ ἐκείθεν ἀρχίζει ἄλλη ἱστορία. Ὅσον ἀφορᾷ τὰς τιμὰς τοῦ Ρωσσικοῦ σίτου καὶ τὰς ἐπ' αὐτῶν στηριχθείσας ἐλπίδας, σὰς ἀναγινώσκω καὶ βεβαιώσεις τῆς Ἐμπορικῆς Ἀντιπροσωπείας τῶν Σοβιετ ἐξ ὧν ἐξάγεται ὅτι ἡ διαφορά κατὰ τὴν 10ην Νοεμβρίου Ρωσσικὸν σίτου ἀπὸ Ἀμερικανικὸν εἶναι ἡ ἐξῆς κατὰ 100 κοιλί. Ἀμερικανικὸς Νο 1 Δολ. 3-31, Ρωσσικὸς 3-10, διαφορά 21 σέντες.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Ἡ ἀπόδοσις εἶναι ἡ ἰδίᾳ. **Γ. Σίδεργς** (Ὑπουργὸς τῶν Ἑσωτερικῶν). Ὅχι τοῦ Ρωσσικοῦ εἶναι μικροτέρη. Πάντως ἐκ τῆς ὅλης ἱστορίας θὰ ἀποδειχθῇ ὅτι μόνον μία ἀμέλεια ὑπῆρξε τῆς ὑπηρεσίας κατὰ τὴν πιστοχρέωσιν. Ὅσον ἀφορᾷ, συνεχίζει, τὸ λογιστικὸν λάθος ἐπ' οὗ ἐθέμεθα ὡς καὶ ἔτερον σκάνδαλον καὶ καθ' ὃ θὰ ἐπερνῶν οἱ ἀλευροδομηχάνοι 65 λεπτὰ κατ' ὅκον καὶ ἐντεῦθεν θὰ προσεπιρρίζοντο ἐκκοντάδας ἑκατομμυρίων, τὸ λάθος αὐτὸ δὲν ἐπαίξε κανένα ρόλον εἰς τὰς ἀποφάσεις τῆς Ἐπιτροπῆς διατιμῆσεων. Ἐπαίξε ρόλον μόνον, ὅτι ἐδόξα ἐγὼ ἔνα ἐσφαλμένον ἀριθμὸν εἰς τὸν κ. Πρόεδρον τῆς Κυβερνήσεως. Τὸ λάθος συνέπεσε μὲ τὴν ἀπόφασιν τῆς Ἐπιτροπῆς τῆς Συγκλητρώσεως εἰς τὰς 30 Ὀκτωβρίου καθ' ἣν θὰ ἡγοράζετο ἀπὸ τοῦ ἀλευροδομηχάνους ἐγχώριος σίτος 10 ο). Βεβαίως ἔπρεπε τότε νὰ γίνῃ ἕνας λογαριασμὸς περὶ τοῦ ἐν ὅλῳ πωληθσομένου ποσοῦ, τῆς τιμῆς τοῦ καὶ τοῦ χρόνου τῆς ἀναλώσεώς του. Δὲν ἤθεύρω πῶς ὅχι μόνον ἡ Διεύθυνσις τῆς Ἀγορανομίας, ἀλλὰ καὶ τὸ Γενικὸν Χρμεῖον τοῦ Κράτους ἐνόμισαν ὅτι ἡ ἐπιβάρυνσις θὰ ἦτο 40 λεπτὰ καὶ μοῦ εἶπον αὐτὴν τὴν πληροφορίαν. Ἀλλὰ δὲν ἦτο δυνατόν νὰ εἶναι 40 λεπτὰ.

Α. Παπαναστασίου. Πρέπει νὰ ἐξηγηθῇ ὅτι ὁ καταναλωτὴς θὰ ἐπεβαρύνετο μὲ τὴν διαφοράν μόνον.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Θὰ εἶναι ἴσως αὕτη περὶ τὰ 40 ἑκατομμύρια.

Γ. Σίδεργς (Ὑπουργὸς τῶν Ἑσωτερικῶν). Κατ' ἐμὲ 32 1)2 ἑκατομμύρια σὲ 4 μῆνες.

Α. Παπαναστασίου. Εἶναι προφανές ὅτι θὰ ἦτο ἀκριβώτερον τὸ ἐγγώριον ἀλευρον, ἐφόσον ὑπῆρχε διαφορά τιμῆς καὶ ἀποδόσεως.

Γ. Σίδεργς (Ὑπουργὸς τῶν Ἑσωτερικῶν). Ἐπρόκειτο νὰ ἴδωμεν τί θὰ ἐπερνῶν οἱ ἀλευροδομηχάνοι, ὡς ἄξια, τοῦ ἐξ ἐγχω-

ρίου σίτου ἀλεύρου. Θὰ διαφαισθῶν λοιπὸν τὰ 32 1)2 ἑκατομ. μὲ τὰ 40,000 τόννους ποὺ εἶναι ἡ μηνιαία κατανάλωσις καὶ ἔρχεται 80 λεπτὰ ἡ ὅκα ἐν πληρωθῇ ἀμέσως. Διὰ νὰ εἰσπραχθῶν τὰ λεπτὰ αὐτὰ ὑπῆρχον δύο τρόποι. Ἦν νὰ εἰσπράξωμεν ἀμέσως ἢ κατὰ δόσεις. Τὰς πρώτας ἡμέρας τοῦ Νοεμβρίου ἡ ὑπηρεσία νομίζουσα ὅτι ἦσαν 40 λεπτὰ τὰ κατένειμεν εἰς 4 μῆνας. Αὐτὸ ἦτο τὸ λάθος. Δὲν εἶχε κάμει τὸν λογαριασμὸν. Τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Γαργίας ἔλαβεν ἐξ ἄλλου 20 λεπτὰ. Τὸ ζήτημα ἐκινεῖσθαι ἀπὸ ἐξηκριβώθη ἡ πραγματικὴ διαφορά καὶ καταλογίσθη ὅτι θὰ πληρωθῇ ἀργότερα ὅπως θὰ κληροῖται ἡ Ἀγροτικὴ Τράπεζα. Ἐν πάσῃ περιπτώσει ἡ διαφορά θὰ καταναμῇ εἰς δόσεις καὶ ἐπὶ προθεσμίᾳ.

Γ. Καφαντάρης. Εἶπατε ὅτι ὁ ἐγχώριος σίτος στηρίζει διαφοράν εἰς τὸ ψωμὶ μετὰ 65 καὶ 80 λεπτῶν. Μέσα εἰς αὐτὴν τὴν τιμὴν ποῦ εἶναι ἡ πραγματικὴ ἐπιβάρυνσις;

Γ. Σίδεργς (Ὑπουργὸς τῶν Ἑσωτερικῶν). Πρέπει νὰ εἰσεύρωμεν πῶς ἀποδίδει ἔχον τὰ ἐξωτερικὰ ἰδίως σιτάρια τὰ νωστὰ εἰσαγόμενα ἐν σχέσει μὲ τὴν ἐσωτερικὴν ἀξίαν τοῦ σίτου τοῦ ἰδικοῦ μας. Ἀπόλυτος ἀκριβὴς δὲν ἡμπορεῖ νὰ ἐξευρεθῇ. Ὑπάρχει π. χ. διαφορά μετὰ 65 θεσσαλικὸν καὶ θρακικὸν σίτου.

Γ. Καφαντάρης. Ὅπωςδήποτε ἡ ἐπιβάρυνσις δὲν θὰ ὑπερβῇ τὰ 80 λεπτὰ.

Γ. Σίδεργς (Ὑπουργὸς τῶν Ἑσωτερικῶν). Μάλιστα αὐτὸ εἶναι τὸ μᾶξιμον.

Α. Παπαναστασίου. Ἡ ἐπιβάρυνσις ἐκ τῆς συγκεντρώσεως ὑπῆρξεν ἐφέτος μεγαλύτερα, ὅτι ἔπασαν τὰ ξένα σιτάρια.

Γ. Σίδεργς (Ὑπουργὸς τῶν Ἑσωτερικῶν). Δὲν ἀμφισβητῶ αὐτό. Συνεχίζω, λέγει, ὅτι ἡ ὑπηρεσία τῆς ἀγορανομίας, ἐνόμισε ὅτι ἡ ἐπιβάρυνσις ἦτο 40 λεπτὰ καὶ ὁ κ. Δάσιος διέταξε τὸν κ. Δότην νὰ κάμῃ λογαριασμὸν πόσον στοιχίζει ὁ ἄρτος ἀπὸ αὐτοῦτον ἀμερικανικὸν σίτον ὅλον τῶν εἰδῶν καὶ μοῦ ἐδόθη αὐτὸς ὁ λογαριασμὸς ἀπὸ τὸν ὁποῖον ἐδοκίμασεν ὅτι ἡ τιμὴ τοῦ ἄρτου ἔπρεπε νὰ ἦτο 7.60. Τοῦτο εἶπα εἰς τὸν κ. Πρόεδρον τῆς Κυβερνήσεως προσθέτας ὅτι καὶ 40 λεπτὰ θὰ ἦτο ἡ ἐπιβάρυνσις διὰ τὴν ἀνάμειξιν μὲ τὸν ἐγχώριον. Ἐὰν συνεπῶς τὰ 40 λεπτὰ τὰ ἐδόξαμεν εἰς περισσοτέρους μῆνας καὶ προστέτομεν μόνον 20 λεπτὰ θὰ εἴχαμεν τιμὴν 7.80. Πρέπει ἐπίσης νὰ διασαφηνηθῇ ὅτι ὅταν λέγωμεν ἐπιβάρυνσιν, ἐννοοῦμεν ὅλην τὴν ἀξίαν τοῦ ἐγχωρίου ἀλεύρου.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Ὑποχρεοῦμεν δηλ. τοὺς ἀλευροδομηχάνους νὰ ἀγοράσουν 10,000 τόννους ἐγχωρίου σίτου ὅπως μὰς στοιχίζει τούτο. Ἡ Ἐμπορικὴ ὑπηρεσία εὐρίσκει ὅτι μὲ ἐξωτερικὸν ἀλευρον τὸ ψωμὶ στοιχίζει 7.60 καὶ θὰ ἴδωμε πῶς εἶναι ἡ διαφορά καὶ πῶς θὰ καλυφθῇ ἂς πᾶρωμεν 40 λεπτὰ δηλ. 8 δραχμὰς. Μετὰ νῦν μελέτην ἡ Ἀγορανομικὴ ὑπηρεσία μὰς εἶπεν ὅτι θὰ στοιχίζεν 7.35 καὶ ἐπείναμεν συνεπῶς 65 λεπτὰ ἀπὸ τὸν καταναλωτὴν διὰ νὰ καλύψωμεν τὴν ζημίαν. Ὁ κόσμος ὅμως ἐνόμισε ὅτι ἔχανε τὴν διαφοράν τῶν 40 ἀπὸ τὰ 65 λεπτὰ δηλ. τὰ 25 λεπτὰ. Ὁ κ. Δάσιος εἰς τὸν ἀπενέμω πᾶσαν τιμὴν δὲν ἐσκέφθηκε μόνον μήπως μὰς πέρουν οἱ ἀλευροδομηχάνοι περισσώτερον δι' ἄλλα ἐξοδα.

Γ. Σίδεργς (Ὑπουργὸς τῶν Ἑσωτερικῶν). Ἐν πάσῃ περιπτώσει γίνεται μία σύγκυσις, διότι ἄλλο εἶναι πόσον θὰ πωληθῇ τὸ ψωμὶ καὶ ἄλλο ποῖα ἡ πραγματικὴ ἐπιβάρυνσις τοῦ ἐγχωρίου σίτου. Πάντως καθεπὶ ἑκαττον διαφορά θὰ παρθῇ ἀργότερα.

Α. Παπαναστασίου. Ὁ ἄρτος ὠρίσθη πρὸς 8 δραχμὰς ἐπὶ τῇ βάσει ὀρισμένων συντελεστῶν. Εἰς τὰς 8 δραχμὰς περιλαμβάνονται 65 λεπτὰ λόγῳ τοῦ ἐγχωρίου σίτου. Ἡ Ἐπιτροπὴ ὑπελόγησεν εἰς 40 λεπτὰ τὴν διαφοράν. Πῶς ἡ ἐπιτροπὴ διατιμῆσεων ἀφῆκε πάλιν 8 δραχμὰς ἐνῶ τῆς εἰλείπεν ἡ διαφορά τῶν 25 λεπτῶν;

Γ. Σίδεργς (Ὑπουργὸς τῶν Ἑσωτερικῶν). Ὅταν ἡ Ἐπιτροπὴ διατιμῆσεων ἔφερε εἰς τὰς 10 Νοεμβρίου τὰ δελτία τῶν ἀλευροδομηχάνων (ἀλευρα 8.27, ψωμὶ 8.03) ἐνῶ ἡ προηγουμένη ἐδδο-

μὰς ἦτο 8 καὶ 51 καὶ ἄρτος 8.22 τοὺς εἰπα-νὰ τὰ διατιμή-
σωμεν 8 καὶ θὰ χρεωστούμεν εἰς τοὺς ἄρτοποιούς 22 λεπτά, τὰ
ὅποια θὰ ἔμειναν ἐκκενρή μέχρι κανονισμοῦ τῆς διαφοράς. Ἡ
τιμὴ τῆς Ἐπιτροπῆς εἰς τὰς 8 δραχμὰς ἦτον ἄσχετος μὲ τὴν
πρότασιν, τὴν ἰδικήν μου. Τότε ὁ κ. Γαλδούπουλος ἐπῆρε τὰς
ιδίας τιμὰς τῶν ἀλευροδομητῶν καὶ εὐρήκην ὅτι ἀπὸ ξένου σι-
τάρι στοιχίζει 7.35 καὶ ἐδόξαμεν 8 διὰ τὴν διαφορὰν τοῦ
ἐγγυωρίου σίτου, διότι ἄλλη δικαιολογία δὲν ἦδύνατο νὰ ὑπάρξῃ.
Ἐγίνετο τότε νέος λογαριασμὸς καὶ εὐρήκην ὅτι ὁ λογιστὴς
ἐλογάριαζε κάποιον κανὼν 20 ο), ἀντὶ 2 ο) καὶ αὐτὴ εἶναι
διαφορὰ τῶν 25 λεπτῶν τὰ ὅποια εὐρίσκειται.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Ἡ Ἀγορανομία ἐρίζουσα
εἰς 8 δραχμὰς ἐνέμιζεν ὅτι ὑπῆρχον 40 λεπτά διὰ τὸν ἐγγυώ-
ριον σίτον ἐνῷ οἱ ἀλευροδομητῆται ἐννοοῦσαν 65 λεπτά, ὥστε
ἐπρόκειτο περὶ λάθους τῆς Ἀγορανομίας.

Γ. Σίδερης (Ῥπουργός τῶν Ἑσωτερικῶν). Τώρα μὲ τὸν
λογαριασμὸν αὐτὸν τῶν 65 ἀντὶ 40 λεπτῶν ἐπαρρίπτεται ἡ
μοιρῇ ὅτι, ἐὰν δὲν ἀνεκαλύπτετο, θὰ ἐκέρδιζον διαρκῶς τὰ 25
λεπτά. Ἀλλὰ γίνεται λογαριασμὸς διότι γνωρίζομεν τί ποσὸν
εἰσάγεται ξένου σίτου, ποῖαι αἱ ποιότητες αὐτοῦ καθὼς καὶ
τὰ ποσὰ καὶ τὰς ἀποδόσεις τοῦ ἐγγυωρίου σίτου, γνωρίζομεν
ἐπίσης καὶ τί κοστίζει ὁ σίτος καὶ μόνον θὰ ἐκέρδιζον ἐὰν
ἐκλείεν ὁ λογαριασμὸς, ὁ ὅποιος ὅμως οὔτε ἐκλείσκει οὔτε ἠδύ-
νατο νὰ κλείσῃ ἀνεὺ νέας βαρύνου καὶ οὕτω θὰ ἀνεκαλύπτετο
καὶ δὲν πρόκειται περὶ καμίας ζημίας, ἡ ὅποια ἔγινεν ἢ θὰ
ἐγίνετο οὔτε εἰς τὸ Δημόσιον οὔτε εἰς τοὺς καταναλωτὰς.
Ὅσον ἀφορᾷ τὸ μέλλον θὰ χρεώνονται οἱ ἀλευροδομητῆται μὲ
7.67 μὲ μεταλλαγὰς, ἀναλόγως τῆς πτώσεως ἢ τῆς αὐξήσεως
τῶν τιμῶν τῶν σιτηρῶν. Ἐν πάσῃ περιπτώσει ἐπαναλαμβάνω
ὅτι δὲν πρόκειται νὰ προσπορισθῇ οὐδεὶς οὐδὲν ὄφελος.
Πρόκειται περὶ ἀνοικτοῦ λογαριασμοῦ, ὁ ὅποιος θὰ κλεισθῇ
τελικῶς ληγούσης τῆς καταναλώσεως τοῦ συγκεντρουμένου ἐγ-
χυρίου σίτου καὶ συνεπὶς πάντοτε εἶναι δυνατόν νὰ κανονί-
σωμεν τὰς τιμὰς κατὰ τρόπον, ὥστε οἱ ἀλευροδομητῆται νὰ
εἰσπράξουν ἀκριβὲς τὸ ποσόν, ὑπερ θὰ καταβάλουν διὰ τὴν ἀγο-
ρὰν τοῦ ἐγγυωρίου σίτου, ἀδιάφορον ἐὰν μίαν ἐβδομάδα κανο-
νισθῇ μεγαλύτερον διὰ τὴν πληρωμὴν ταύτην ποσοστὸν καὶ
ἄλλην ἐβδομάδα μικρότερον. Ὅσον ἀφορᾷ τὸ χαριάνι τὸ ὁ-
ποῖον βάζομεν εἰναι θεωρητικὸν διότι δὲν δύναται μαθηματι-
κῶς νὰ ὀρισθῇ τοῦτο. Ἐδόξαμεν ἐξ ἄλλου 30—40 ο) Ρωσικοῦ
σίτου διότι δὲν γνωρίζομεν πόσον θὰ εἰσάγεται Ρωσικὸς σί-
τος κατὰ μῆνα οὔτε μπορεῖ νὰ ἐλέγχωμεν πόσον τοιοῦτον θὰ
περιέχῃ τὸ χαριάνι, ὡς περὶ τοῦτου ἀπεφάνθη ἡ Ἐπιτροπὴ
ἐκ Χημικῶν, Καθηγητῶν τοῦ Πανεπιστημίου καὶ τοῦ Πολυ-
τεχνείου. Ὡς πρὸς τὴν διατίμησιν προσωπικῶς ἐγὼ ὑπεστήριξα
ὅτι ἔπρεπε νὰ καταργηθῇ, ἀλλὰ λόγοι γενικώτεροι, οὗς ἴσως
θὰ ἐξηγήσῃ ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως, ἀνέστειλαν τὴν
κατάργησιν. Ἡδὴ ἐλήφθησαν διάφορα μέτρα ἀποσταλέντων
καὶ Χημικῶν εἰς τὰς Ἐπαρχίας πρὸς συλλογὴν διαφορῶν στοι-
χείων.

Συνεχίζων λέγει ὅτι ἔταν διελύθη ἐπὶ τέλους καὶ ἡ ἀχλύς
περὶ τῶν πλινυθιδίων τοῦ Ῥπουργοῦ τῶν Ἑσωτερικῶν διὰ
τὸν Ῥωσικὸν σίτον ἤρχισαν αἱ ἐπιθέσεις περὶ εἰσαγωγῆς
μεγάλων ποσοτήτων σίτου διαφόρων Κρατῶν. Κατὰ τὰς πλη-
ροφορίας μου ὅμως οὐδὲν τοιοῦτον εἶναι ἀκριβές.

Λέγει κατόπιν ὅσον ἀφορᾷ τὸν ὑπολογισμὸν τῆς διατιμή-
σεως κατὰ τὸ παρελθόν, ὅτι ἡ ἐπιτροπὴ ἐστηρίχθη εἰς τὸ δελ-
τίον τῶν ἀλευροδομητῶν.

Εἰς βουλευτὴς. Διενεργήσατε ἐλεγχον;

Γ. Σίδερης (Ῥπουργός τῶν Ἑσωτερικῶν). Διὰ νὰ ἐξακρι-
ώσω ὅχι τὴν νομικὴν εὐθύνην.

Α. Παπαθανάσης. Δὲν ὑπάρχει.

Γ. Σίδερης (Ῥπουργός τῶν Ἑσωτερικῶν). Ἡ ὅποια δὲν
ὑπάρχει, ἀλλὰ τὴν ἠθικὴν εὐθύνην. Εἰς τὴν περασμένην διατίμη-
σιν ἤρξα ἄλλο λάθος. Οἱ ἀλευροδομητῆται ἤξιον ἐξοδα με-
ταφοράς κλπ. πρὸς 54 λεπτά, ἐνῷ ἡμεῖς τὰ εἰχομεν 47 λεπτά.
Ἐνὰς Ῥπουργὸς δὲν εἶναι δυνατόν νὰ μὴ ἀποδέλῃ εἰς τὸ

τὴν γίνῃ ἀν ἀπορρίψῃ τὰς ἀξιώσεις των. Ἀν ἡγοῦντο νὰ
δώσουν ἄλλα εἰς τοὺς ἄρτοποιούς τί θὰ ἔκρινε ὁ Ῥπουργός
τῶν Ἑσωτερικῶν μὴ ἔχων δικαίωμα ἐπιτάξεως; Ἐξηκρίβωσα
ὅτι αἱ ἀξιώσεις των ἦσαν ὑπερβολαί αἱ καὶ ἐπέμεινα εἰς τὰ 47
λεπτά.

Γ. Καφαντάρης. Ποία ἦτο ἡ διατίμησις εἰς τὰς 2 Νοεμ-
βρίου πρὸ τῆς ἀνακαλύψεως τοῦ λογιστικοῦ λάθους; Ποία ἦτο
μετὰ τὴν ἀνακάλυψιν; Ποία ἦτο ἡ διαφορά μεταξὺ τῶν δύο
διατιμήσεων μετὰ ἢ ἀνεὺ τοῦ λογιστικοῦ λάθους;

Γ. Σίδερης (Ῥπουργός τῶν Ἑσωτερικῶν). Δι' ἄλλα αὐτὰ σὰς
ἔδωκα σημειώσω. Τὴν 20 Ὀκτωβρίου ἦτο 7.80, τὴν 3 Νοεμ-
βρίου 8. Μετὰ τὴν ἀνακάλυψιν τοῦ λογιστικοῦ λάθους 7.50
καὶ σήμερον 7.03 ὁ Ῥπουργός τῶν Ἑσωτερικῶν ἐκανόνισε
τὰς τιμὰς τοῦ ἄρτου ἐπὶ τῇ βάσει τῶν τιμῶν τοῦ ἐξωτερικοῦ
καὶ τοῦ ἐγγυωρίου σίτου καὶ τῶν ἰσχυόντων τελεωνειακῶν
δασμῶν. Ἐπομένως δὲν ἐξηγήθη τῶν ὀρίων τῶν ὑποχρεώσεων
του. Ἡμεῖς νὰ ἐρωτήσω, συνεχίζει, τοὺς λέγοντας πρὸς τὸν
ἐλληνικὸν λαὸν ὅτι τὸ ψωμὶ εἶναι ἀκριβὲς, πόσο τρώγει ὁ ἕξ
κόσμος τὸ ψωμὶ; Καὶ ἐκεῖνοι εὐρίσκονται εἰς ἀνάλογον θέσιν
μὲ ἡμᾶς.

Α. Παπαθανάσης. Δὲν κατηγορήθητε ἐπὶ προστασίᾳ
τῆς ἐγγυωρίου παραγωγῆς, ἀλλὰ διότι διεχειρίσθητε κατὰ τρῶ-
πον ἀμελεῖ τὰ ζητήματα.

Γ. Σίδερης (Ῥπουργός τῶν Ἑσωτερικῶν). Αἱ διακυμάνσεις
τῆς τιμῆς τοῦ ἄρτου εἶναι ἀνάλογοι πρὸς τὰς διακυμάνσεις
τῆς τιμῆς τοῦ σίτου. Τὸ λέγω διότι ἐκ τοῦ παραλλήλισμοῦ
τῆς τιμῆς τοῦ ἄρτου προπολεμικῶς πρὸς τὴν τιμὴν μεταπο-
λεμικῶς προκύπτει ὅτι αἱ τιμαὶ εἶναι ἀντίστοιχοι δὲν βλέπω
νὰ ὑπάρχῃ ὑπερβολικὴ τιμὴ, τιμὴ ἀσυνήθης. Πληροφοροῦμαι
δὲ ὅτι ἡ τιμὴ τοῦ ἄρτου εἰς τὴν Αἴγυπτον τοῦ παρὰσκευάσο-
μένου ἐκ σίτου εἰσαγομένου ἐξ Εὐρώπης εἶναι 9.88.

Κ. Ζαβιτσιάνος. Μὰ εἶναι λευκὸν ἐκεῖ τὸ ψωμὶ, ἐνῷ
ἡμεῖς δὲν τρώγομεν λευκόν.

Γ. Σίδερης (Ῥπουργός τῶν Ἑσωτερικῶν). Καὶ ἡμεῖς λευκὸν
τρώγομεν. Εἰς τὴν Ἰσπανίαν ἡ τιμὴ τοῦ ἄρτου εἶναι 13.31,
κατόπιν ἀπαγορεύσεως εἰσαγωγῆς σίτου ὡς μὲ πληροφορεῖ ὁ
ἐν Βαρὶ κώνη πρόξενος. Εἰς τὴν Γαλλίαν τὸ ψωμὶ εἶναι 2.45
χρυσὰ φράγκα τὸ καλὸν δηλαδὴ 9 καὶ τόσο ἡ ὀκτ.

Λέγει κατόπιν ἀπαντῶν εἰς τὸν κ. Α. Παπαθανάσῃν ὅτι
οὐδεὶς ἐπαγγελματικῶς τὸν ἐπισκέφθη διὰ τὸ ζήτημα τοῦ ψω-
μοῦ εἰμὶ μόνον ὁ πρόεδρος τοῦ ἐργατικοῦ κέντρου πρὸς ὃν
ἔδωκε πληροφορίας. Καὶ ἦδη θὰ ἐρωτηθῶ, λέγει. Ποία θὰ εἴ-
ναι ἡ πολιτικὴ σας διὰ τὸ ζήτημα τοῦ ἄρτου; Δὲν ἡμπορεῖ ὁ
Ῥπουργός τῶν Ἑσωτερικῶν νὰ ἀπαντήσῃ ἐφόσον τὸ ζήτημα
συνδέεται πρὸς ἄλλα ζητήματα, πρὸς ταμειωτικὰ σκοπι: ὅς,
πρὸς τὸ ζήτημα τῆς συγκεντρώσεως. Ὁ Ῥπουργός τῶν Ἑσω-
τερικῶν δὲν δύναται παρὰ νὰ κινηθῇ μόνον ἐντὸς τοῦ πλαι-
σίου τῶν νόμων, τοὺς ὁποῖους εἶναι ὑποχρεωμένος νὰ ἐφαρ-
μόσῃ. Ἡκούσα ὅτι ἀρτοποιεῖα κλεισθέντα ἦγονται δι' ἄλλης
ὁδοῦ. Ἡνοήθησαν ἐπὶ τῇ βάσει τῶν κειμένων νόμων. Ἐὰν
ἦναι ἐν ἐπὶ πλέον πρέπει νὰ κλείσῃ. Ἐὰν δὲ ἀποζημιωθῇ
ἀρτοποιοὶ καὶ ἀνοίξω διέφυγε τὴν προσοχήν μου θὰ ἐξα-
κριβώθῃ, διότι ἦτο φυσικὸν τοιοῦτος νόμος νὰ μὴ εἶναι δυ-
νατὸν νὰ ἐφαρμοσθῇ ἀσχελῶς, δὲν νομίζω ὅτι ἐξηντήθη
πλήρως τὸ ζήτημα διότι ἐγὼ ἦδη ἐπὶ μῆνας ἀσχολοῦμαι ἐξ
ὑποχρεώσεως καὶ ἐκ τοῦ γεγονότος ὅτι εἶχεν ἀρχίσει μία πο-
λιτικὴ υποτιμήσεως.

Ἀντικρούει εἰτα τὰ γραφέντα, ὅτι ἀπεμάκρυνε τῆς ὑ-
πηρεσίας τὸν διευθυντὴν τῆς ἀγορανομίας τονίζων ὅτι μόνον
ἐδήλωσε πρὸς αὐτὸν ὅτι ἦτο καιρὸς νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὰ ἔργα
τοῦ ἐπιθεωρητοῦ διοικήσεως. Δὲν ἠθέλησα, λέγει, νὰ τὸν ἀπο-
μακρύνω τῆς υπηρεσίας. Θὰ ἦτο, τονίζει, ἀνάξιον ἐνὸς Ῥπουρ-
γοῦ, ἀνάξιον ἐνὸς κόμματος νὰ ἀπομακρύνῃ ἕνα ὑπάλληλον
μόνον καὶ μόνον διὰ νὰ καλύψῃ εὐθύναν ἄλλον. Ὁ κ. Δάσιος
δὲν ἀπελύθη, δὲν ἐστιγματίσθη, ἐλάθεν ἀπλῶς ἐντολὴν νὰ ἐ-
πανέλθῃ εἰς τὴν θέσιν του, διότι ὑπῆρξε μὲν φρουρός τοῦ δη-
μοσίου συμφέροντος ἀλλὰ ἐνῶνγει ὑπὲρ τὰ ἐσκαμμένα, ἔδλεπε

πάντοτε δόλους καὶ σκευωρίας. Οὕτε ἠθέλησε ὁ Ῥπουργός νὰ
ἀπαλλάξῃ τὸν εὐθύνων ἄλλον ἀνώτερον ὑπάλληλον μὴ ἀνή-
κοντα εἰς τὴν ἀγορανομικὴν ὑπηρεσίαν ἠθέλησε νὰ κατα-
νεύω τὰς εὐθύναν, αἱ εὐθύναι δὲ δὲν ἦσαν πρὸς τὸ μέρος τοῦ
ὑπαλλήλου τούτου. Πέραν τοῦ ὑπαλλήλου τούτου καὶ ὅπισθεν
αὐτοῦ εἶναι οἱ ἐνεδρεύοντες ὅχι εἰς βάρος τοῦ δημοσίου θη-
σαυροῦ ἀλλὰ τῶν λαϊκῶν θυλακίων.

Ὁ κ. Α. Παπαθανάσης λέγει ὅτι ἐξακρατήρησε ὡς ἐκ-
πληκτικὸν τὸ θέαμα, τὸ ὅποιον ἐνεφάνισαν ἐν τῇ ἀκρατηρίᾳ
τοῦ ἀισχροδικείου μέλη τῆς ἐπιτροπῆς διατιμήσεως χωρὶς νὰ
κατονομάσῃ ταῦτα, ἀλλὰ δηλοῖ ὅτι δι' αὐτῶν δὲν ἦν ὁδεῖ οὐ-
δαμῶς τὸν κ. Δάσιον.

Ὁ κ. Γ. Σίδερης (Ῥπουργός τῶν Ἑσωτερικῶν) συνεχι-
ζων λέγει ὅτι οὔτε εἰς τὴν ὑπόθεσιν τοῦ λογιστικοῦ λάθους
δὲν βλέπει τίποτε τὸ μεμπτόν. Ἐκάλεσε τὸν εἰσαγγελεῖα εἰς
τὸν ὅποιον εἶπεν ἐὰν θέλῃ αὐτεπαγγέλτως νὰ ἐπιληφθῇ τῆς

Ὁ Πρόεδρος

Θ. ΣΟΦΟΥΛΗΣ

Οἱ Γραμματεῖς

Α. Βερδέλης

Ι. Νικολίτσας

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ Ε'

Τρίτης 25 Νοεμβρίου 1930.

Ὁρᾷ 4.30' μ.μ. ὁ Πρόεδρος κ. **Θ. Σοφούλης**, ἀναθὼν
ἐπὶ τῆς ἑδρας, κηρύσσει τὴν ἐναρκτὴν τῆς συνεδριάσεως καὶ
διατάσσει ν' ἀνοιχθῇ τὰ θεωρεῖα.

Ἀναγινώσκονται καὶ ἐπικυροῦνται τὰ πρακτικὰ τῆς συνε-
δριάσεως τῆς 22ης λήγ. μνηρὸς ὡς καὶ τὰ τῆς χθιστῆς.

Ἀνακοινῶνται εἰτα τὰ ἑξῆς:
Ὁ Ἀθανάσιος Φ. Μυλωνᾶς ἀποστρατός ὑπολοχαγὸς Μη-
χανικοῦ, ὑποβάλλει αἴτησιν περὶ μετατάξεώς του εἰς τὴν τά-
ξιν τῶν εἰς πολεμικὴν ἀποστρατεῖαν ἀξιωματικῶν.

Αἱ κοινότητες τῆς ἐπαρχίας Γρεβενῶν ἐκφράζουν τὰς εὐχαρι-
στίας των πρὸς τὴν Κυβερνήσιν διὰ τὴν μελετωμένην κατα-
σκευὴν τῆς σιδηροδρομικῆς γραμμῆς Καλαμπάκας—Γρεβε-
νῶν—Κοζάνης.

Οἱ περίοικοι τοῦ ἐργοστασίου Τράστα Βόλου ζητοῦν τὴν
παῦσιν τῆς λειτουργίας τούτου συμφώνως τῇ γνωματεύσει
τοῦ ἀρμοδίου μηχανικοῦ.

Ὁ σύνδεσμος ἐφένδρων νομοῦ Χανίων ζητεῖ τὴν ἀναβολὴν
τῆς ψηφίσεως τοῦ νομοσχεδίου περὶ τροποποιήσεως τοῦ νό-
μου 3345 περὶ ταμείων ἐφένδρων Κρήτης.

Οἱ πρόσφυγες Καβάλλας ζητοῦν τὴν ἀναστολὴν τῆς πληρω-
μῆς ἐντάλματων καὶ τὴν ἐπίλυσιν τῶν ἐκκερμῶν ζητημάτων
τῶν κατόχων οἰκοπέδων Ἀεροπορικῆς Ἀμύνης.

Οἱ ἐργάται Βόλου ζητοῦν τὸν καθορισμὸν τοῦ μέλανος
ἄρτου εἰς δραχ. 3 κατ' ὁκτ., τὴν ἐλευθέραν εἰσαγωγὴν Ρωσ-
τικοῦ σίτου, τὴν κατάργησιν τοῦ εἰσαγωγικοῦ δασμοῦ, καὶ
τὴν ἀκύρωσιν τῶν ἐξωτερικῶν χρεῶν καὶ συμβάσεων.

Ὁ πρόεδρος φιλελευθέρων Γρεβενῶν παρκαλεῖ ὅπως ἡ
ἐθνικὴ ὁδὸς Νεαπόλεως—Κονίτσης διέλθῃ ἐκ Ζουμπακίου.

Τὸ Γεωργικὸν Ἐπιμελητήριον Ἀττικοβοιωτίας ὑποβάλλει
ψήφισμα καὶ ζητεῖ τὴν υἱοθέτησιν τῶν ἐν αὐτῷ αἰτημάτων.

Οἱ συστακοπαράγωγοις Πηλίας ζητοῦν τὸν ἀμεσον διακνο-
νισμὸν τοῦ ζητήματος τῆς ἀποζημιώσεως των.

Οἱ μικροϊδιοκτῆται Τρικιάλων καὶ Καλαμπάκας παρκαλε-
οῦν ὅπως τὰ χρεῖα των ἀναλάβῃ μία τῶν ἐκεῖ Τραπεζῶν
διὰ τὴν ἀποφυγὴν πληρωμῆς ὑπερῶγων τόκων.

Οἱ ἀρτεργάται Θεσσαλονίκης διὰ τηλεγραφημάτων τῶν
ζητοῦν τὴν ἐπίλυσιν διαφορῶν αἰτημάτων πρὸς καλλιτέ-
ρευσιν τῆς θέσεώς των.

Τὸ κοινοτικὸν συμβούλιον Λουτροῦ Βερροίας ζητεῖ τὴν

ὑποθέσεως ἐὰν ἔχῃ στοιχεῖα, ἄλλως θὰ τὴν ἀποστείλῃ τὸ πό-
ρισμα τῶν διοικητικῶν ἀνακρίσεων. Δὲν ἠθέλησε λοιπὸν ἡ
Κυβέρνησις νὰ συγκαλύψῃ εὐθύναν. Μερὶς τοῦ τύπου ἐγραφε
ὅτι ὁ Ῥπουργός πιέζει τὸν εἰσαγγελεῖα διὰ νὰ συγκαλύψῃ
τοὺς ὑπευθύνους μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ ἀνώτερος ὑπάλληλος.
Πάντα ταῦτα, τονίζει, θεωρῶ ἀνάξια διαφεύσεως. Ἐὰν ὑπάρχῃ
ἐπιλέγει, ἐνοχος ἢ ἐὰν ὑπάρχῃ πλάνη εἰς τὴν ὑπόθεσιν
αὐτὴν ἢ Βουλὴ θὰ κρίνῃ, ἀλλὰ ἀπόκειται εἰς τὴν Βουλὴν καὶ
νὰ ἀποδώσῃ δικαιοσύνην καὶ εἰμαι βέβαιος ὅτι θὰ ἀποδειχθῇ
ὅτι ὅλος αὐτὸς ὁ θόρυβος, ὁ ἄσχετος βεβήσις πρὸς τὴν πλευ-
ρὰν τῆς γενικῆς πολιτικῆς τῆς Κυβερνήσεως, ἡ ὅποια δύναται
νὰ κριθῇ ἐν τῇ Βουλῇ, δὲν εἶναι παρὰ ἕνας χάρτινος πύργου
μῖα σκαπυνόφουστα τῆς χειροτέρας μορφῆς. (Χειροκροτήματα).

Μεθ' ὅ, διακοπτομένης τῆς συζητήσεως ἐνα συνεχισθῇ κατὰ
τὴν ἀρκετὴν συνεδρίαν, λύεται ἡ συνεδρίασις, συναινέσει
τῆς Βουλῆς, ὥρα 9 μ. μ. δι' αὐριον 4.30' μ. μ.

τροποποιήσιν τοῦ νόμου περὶ συστάσεως τῆς ταμειακῆς ὑπη-
ρεσίας τῶν δήμων καὶ κοινοτήτων.

Ὁ σύνδεσμος ἐργατῶν λιμένος Γεθύμνου παρκαλεῖ ὅπως
ληφθῶν προστατευτικὰ μέτρα διὰ τὸν καθορισμὸν τῆς τι-
μῆς τοῦ ἄρτου.

Ὁ βουλευτὴς κ. **Γ. Ροδόπουλος** καταθέτει ἀναφορὰν
τῶν ἐπαγγελματικῶν Γυρνάδου ζητούντων τὴν ἀπαλλαγὴν των
ἐκ τῶν ἐπιβληθέντων προστίμων κατὰ τὸ φορολογικὸν ἔτος
1925—26.

Ὁ παρὰ τῷ Ἐλεγκτικῷ Συνεδρίῳ Γενικὸς Ἐπίτροπος τῆς
Ἐπικρατείας ὑποβάλλει: 1) τὴν ὑπ' ἀριθ. 2814 πρᾶξιν διὰ τὴν
ὑπ' εὐθύνην τοῦ κ. Ῥπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν, θεωρησιν
χρηματικῶν ἐντάλματων δρ. 18.771.20.

Τὴν ὑπ' ἀριθ. 2213 πρᾶξιν διὰ τὴν εὐθύνην τοῦ Ῥπουρ-
γοῦ τῆς Γεωργίας θεωρησιν χρηματικῶν ἐντάλματων δρχ. 12.500.

Τὴν ὑπ' ἀριθ. 2812 πρᾶξιν διὰ τὴν ὑπ' εὐθύνην τοῦ κ. Ῥπουρ-
γοῦ τῆς Ἐθνικῆς Οἰκονομικῆς θεωρησιν χρηματικῶν ἐντάλ-
ματων ἐκ δρχ. 826.132.95.

Ὁ βουλευτὴς κ. **Μ. Τσαρλαμπᾶς** καταθέτει:

1) Τηλεγράφημα τοῦ προέδρου τοῦ συνεταρισμοῦ Κωστα-
κίων Ἀρτης ζητούντος τὴν χορήγησιν δανείου παρὰ τῆς Ἀγρο-
τικῆς Τραπεζῆς.

2) Τηλεγράφημα διαφόρων οἰνοπαραγωγῶν Συνεταιρισμῶν
Λευκάδος περὶ μὴ κατάρξεως τοῦ ἐπιβληθέντος φόρου ἐπὶ
τοῦ οἴνου.

3) Ὑπόμνημα τοῦ Γεωργικοῦ Ἐπιμελητηρίου Ἀρτης ζη-
τούντος τὴν ἴδρυσιν Γεωργικῆς Σχολῆς, τὴν ἀναστολὴν δικ-
νομῆς τοῦ κτήματος Ράχη καὶ τὴν χορήγησιν πλασματικῶν
δανείων.

Οἱ βουλευταὶ κ. κ. **Στ. Ἀναστασιάδης, Γ. Ροδόπου-
λος, Ι. Γιαμουζής, Ι. Κουτσίνης καὶ Α. Ἡρακλεΐδης**
καταθέτουν ὑπόμνημα κατόικων Λαρίσης, τῶς ὀπλαρχη-
γῶν ἀνταρτῶν κλπ., ζητούντων τὴν τροποποίησιν τοῦ νόμου
περὶ παροχῆς συντάξεων εἰς ὀπλαρχηγούς.

Ὁ κ. **Α. Δίγκας** (Ῥπουργός τῆς Δικαιοσύνης) ὑποβάλλει
τὰ ἑξῆς σχέδια νόμων:

1) «Περὶ τροποποιήσεως καὶ συμπληρώσεως τοῦ νομοθε-
τικοῦ διατάγματος τῆς 5)20 Μαΐου 1926 «περὶ δικηγόρων

ως έτροποποιήθη υπό του Ν. Δ. της 13 Νοεμβρίου 1927 κωροθέντος υπό του νόμου 4627» και

2) Περί τροποποιήσεως του νόμου 1631 «περί καθορισμού του αριθμού των συμβολαιογράφων».

Ο κ. **Πρόεδρος** έρωτά την Βουλήν εάν, συμφώνως τω άρθρω 112 του Κανονισμού και κατόπιν της υπ' αριθ. 1057 αποφάσεώς του, εγκρίνη δαπάνην εξ 67.000 δραχ. διά την εγκατάστασιν εν τῇ Βουλευτηρίῳ δέκα μεγαφώνων και ενός μικροφώνου, ως και την δαπάνην κατασκευής στολών κλητήρων, εκ δραχμῶν συνολικῶς 68.000.

Η Βουλὴ εγκρίνει τὰς δαπάνας ταύτας.

Η Βουλὴ εἰσέρχεται μετὰ ταῦτα εἰς τὴν

Ἡμερησίαν Διάταξιν

τῶν ἀναφορῶν καὶ ἐρωτήσεων.

Ο κ. **Ι. Κουτσίνας** λέγει ὅτι θέλει νὰ ἐρωτήσῃ τὴν Κυβέρνησιν διὰ τὴν μελετωμένην ἐκμετάλλευσιν τῶν ὁδῶν ὑπὸ μιᾶς ἐταιρείας.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Δὲν ὑπάρχει κα-
νένα τέτοιο σχέδιον. Δὲν θὰ ἀφῃσώμεν θεδαίως τοὺς
δρόμους εἰς ἀναρχίαν, ἀλλὰ δὲν μᾶς ὑπεβλήθη καμμία αἰτη-
σις. Θὰ λάβωμεν πάντως μέτρα τινὰ διὰ νὰ ἐπιφέρωμεν μίαν
ὁμοιογένειαν, τρόπον τινά, εἰς τὴν συγκοινωνίαν. Δύναμαι νὰ
εἶπω ὅτι προνόμιον ἡμπορεῖ νὰ δοθῇ μόνον εἰς τοὺς σιδη-
ροδρόμους διὰ τὰς ὁδοὺς ποὺ ἀνταγωνίζονται τὰς σιδηρο-
δρομικὰς γραμμὰς, πάντως ὅμως ἂν καὶ τοῦτο δοθῇ δὲν θὰ
δοθῇ χωρὶς ἀνταλλάγματα. Χαίρω διότι ἐδόθη ἡ εὐκαι-
ρία αὕτη ἵνα δηλώσω πρὸς τοὺς ἐνδιαφερομένους ὅτι οὐδὲν
τοιούτον μέτρον σκέπτεται νὰ λάβῃ ἡ Κυβέρνησις, οὔτε
ἀναγορά τις τοιαύτη ἢ ἄλλη πρότασις μᾶς ὑπεβλήθη.

Σ. Ἀναστασιάδης. Εἶδα ἕνα ὑπόμνημα ἐκ μέρους ὠρι-
σμένης ἐταιρείας.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Εἰς ἡμᾶς δὲν ὑπεβλήθη
καμμία πρότασις. Ποία ἡ ἐταιρεία αὕτη;

Σ. Ἀναστασιάδης. Ἡ ἐταιρεία «Προμηθεύς».

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Δὲν μᾶς ὑπεβλήθη, ἐπα-
ναλαμβάνω καὶ ἂν ὑπεβλήτετο, θὰ ἐρρίπτετο εἰς τὸν κάλα-
θον τῶν ἀχρήστων.

Ο κ. **Ι. Κουτσίνας** καταθέτων τηλεγράφημα τοῦ Ἐμπο-
ρικοῦ Ἐπιμελητηρίου Βόλου τονίζει ὅτι ἡ παραγωγή τῆς Θεσ-
σαλικῆς γῆς διατρέχει κίνδυνον διότι μετὰ τὰς θεομηνίας ἐνέ-
σκηψε σμῆνος ἀρουραίων. Ὀλόκληρα στρατεύματα ἀρουραίων
ἀπειλοῦν τὴν ἐφτερινὴν ἐσοδείαν καίτοι τὸ Γεωργικὸν Γραφεῖον
Λαρίσης Βόλου καταβάλλει πᾶσαν προσπάθειαν νὰ περιστείλῃ
τὸ κακόν, ὅμως τὰ μέσα τὰ ὅποια διαθέτει εἶναι ἀνεπαρκῆ.
Τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Γεωργίας ἐξ ἄλλου ἐλλείπει πιστώσεων
δὲν δύναται νὰ βοηθήσῃ.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Ἐπελήφθην τοῦ ζητήμα-
τος, μόλις ἔλαθον γνῶσιν ἐκ τῶν ἐφημερίδων. Ἐκάλεσα τὸν
κ. Καραμάνον ὅστις εἶχεν ἀναλάβῃ καὶ τὴν καταδίωξιν τῶν
ἀκριδῶν καὶ τοῦ εἶπα, «θαλας κάτω ταῖς ἀκρίδες» τί θὰ κά-
μωμεν τοὺς ποντικούς; Πίστως ὑπάρχει ἀλλὰ προσκόπτο-
μεν εἰς τὸ ζήτημα γραφειοκρατικὰ διὰ τοῦτο ἔδωσα γράμματα
εἰς τὸν κ. Καραμάνον διὰ τὸν κ. Μαντζαῖνον διὰ νὰ τὸν
δυσκολύνῃ καὶ τοῦ εἶπα: ἂν δὲν κάμῃς τὴν δουλειά σου, νὰ
ἐπιστρέψῃς νὰ μοῦ πῇς. Δὲν ἤλθε μολοντί ἐπέερασεν ὁ
ἡμέραι καὶ ὑποβέβηκε ὅτι ἡ δουλειὰ ἐτελείωσεν.

Ο κ. **Σ. Ταλιαδοῦρος** λέγει ὅτι μόλις ἐπαγγελθὼν ἐκ Θεσ-
σαλίας δύναται νὰ θεβαιώσῃ ὅτι ὁ κίνδυνος τῆς παραγωγῆς
εἶναι σοβαρώτατος.

Ο κ. **Π. Φλώρος** λέγει ὅτι εἶναι γνωστὸς ὁ τρόπος
καθ' ὃν συνετάχθη τὰ μητρώα τῶν ἀρρένων εἰς τὰς Ν.
Χώρας. Ὅπου δὲν εὐρέθησαν Τουρκικὰ ὀθλίκα συνετάχθη
κατόπιν πληροφοριῶν διαφόρων μπακάληδων, παρουσιάσθη δὲ
τὸ ἔκτροπον, πολλοὶ νέοι νὰ παρουσιασθῶν κατὰ 10 χρόνις
μεγαλύτεροι. Μεταξὺ αὐτῶν καὶ ὁ ταχυδραμικὸς διανομὴς
κ. Φίλης τοῦ ὁποῦ καταθέτει ἀναφοράν. Ζητεῖ σχετικῶς

ἀπὸ τὸν κ. Ὑπουργὸν τῆς Συγκοινωνίας νὰ λάβῃ μέριμναν
ἐφόσον δὲν κατωρθώθῃ ἀκόμη διὰ τῆς ὑπηρεσίας νὰ διορ-
θωθῇ ἡ ἡλικία τοῦ ἀναφερομένου καὶ κινδυνεύει οὗτος νὰ
ριφθῇ εἰς τοὺς δρόμους.

Β. Καραπαναγιώτης (Ὑπουργός τῆς Συγκοινωνίας). Νὰ
σταλῇ ἡ ἀναφορά εἰς τὸ Ὑπουργεῖον.

Ο κ. **Π. Φλώρος** λέγει ὅτι τὸ Εἰρηνοδικεῖον Κονίτσας
εὐρίσκειται ἄνευ γραμματέως, διότι ὁ ὑπηρετῶν ἐκεῖ ὡς τοι-
οῦτος ἦτο φοιτητὴς καὶ ἐγκατέλειπε τὴν θέσιν του, διὰ
τοῦτο δὲ καὶ ἀπελύθη.

Ο κ. **Α. Δίγκας** (Ὑπουργός τῆς Δικαιοσύνης) ἀπαντᾷ
ὅτι ἔλαθε πρόνοια, ἀλλ' ἦτο φυσικὸν λόγῳ τῶν διατυπώ-
σεων, αἱ ὅποια ἀπαιτοῦνται, νὰ μὴ μετέτῃ ἀκόμη εἰς τὴν
θέσιν του ὁ νέος γραμματεὺς.

Ο κ. **Ν. Κωνσταντινίδης** ὁμιλῶν ἐπὶ ἀναφορᾷ τοῦ
διδασκάλου Βάλτης Ν. Ἀποστόλου, ζητοῦντος τὴν ἀπονο-
μὴν αὐτῷ συντάξεως εἰσηγητοῦ, λέγει ὅτι ἡ διαπραχθεῖσα εἰς
αὐτὸν καὶ εἰς 150 ἀκόμη περίπου διδασκάλους τῶν θεωρη-
τικῶν μαθημάτων ἀδικία πρέπει νὰ ἐπανορθωθῇ διὰ νομο-
θετικῆς μερίμνης ἢ τοῦλάχιστον διὰ τῆς ἀπονομῆς συντάξε-
ως ἀνωτέρου ὁθμοῦ, διότι πρόκειται περὶ ἀνθρώπων πολλὰ-
χῶς ἐξυπηρετησάντων τὴν πατρίδα.

Τὰς αὐτὰς συστάσεις ποιεῖται καὶ ὁ κ. **Α. Ξανθόπουλος**.
Πρόεδρος. Θὰ διαβιβάσθῃ ἡ ἀναφορά εἰς τὸ Ὑπουργεῖον
τῶν Οἰκονομικῶν.

Ο κ. **Α. Παπαθανάσης** λέγει ὅτι κατὰ τ' παρελθόν
θέρως χάλαζα ἐξαίρετικῆς σφοδρότητος πεσοῦσα εἰς τὰς
περιφερείας Ἀγρινίου, Παναγιωτικοῦ, Παραδούλας καὶ ἄλλων
γειτονικῶν ἐπέφερε τοιαύτην καταστροφὴν εἰς τὰς ὑπὸ
συγκομιδὴν διατελούσας τότε καλλιεργείας, ἰδιαίτερως τὴν
τοῦ κηπου, ὥστε αὗται νὰ περιχρῶσιν εἰς ἔνδεικν καὶ περ-
ναι. Ἡ καταστροφὴ αὕτη διεπιστώθη καὶ ἐπισήμως δι' ἐκ-
θέσεως τίσιν τοῦ νομογεωπόνου ὅσον καὶ τοῦ νομάρχου
συμπικτώσεως δὲ ἤδη τῆς λήξεως τῶν καλλιεργητικῶν δα-
νειῶν ἡ μετατροπὴ αὐτῶν εἰς πλασματικὰ εἶνε ἀδύνατον
λόγῳ ἐλλείψεως τοῦ προϊόντος καὶ ἐπομένως πρέπει νὰ ἐξο-
φληθῶν. Ἡ αἰτήσις λοιπὸν τῶν κατόικων δὲν ἀξιοῖ χριστι-
κὰς πράξεις ἀδυνάτους, ἀλλὰ ζητεῖ ἀνακούφισιν φορολογικὴν
καὶ ἀναστολὴν ἢ μετατροπὴν τῶν γεωργικῶν δανείων εἰς
μακροπρόθεσμα.

Ο κ. **Ι. Νικολίτσας** λέγει ὅτι ἡ καταστροφὴ εἶναι πρω-
τοφανής, διεπιστώθη δὲ ἀπὸ τὰς ἀρχὰς καὶ δι' αὐτὸ πρέπει
νὰ δοθῇ ἡ ζητούμενη ἀναστολή.

Ο κ. **Κ. Σπυρίδης** (Ὑπουργός τῆς Γεωργίας) παρακαλεῖ
νὰ τῷ σταλῇ ἡ ἀναφορά.

Ο κ. **Π. Φλώρος** παραπονεῖται διότι δὲν διωρίσθη ἀ-
κόμη καθηγητὴς τῶν Μαθηματικῶν εἰς τὸ βὸν Γυμνάσιον,
τοῦ τέως τοιούτου κ. Μπαρμπαστάθη μετατεθέντος πρὸ πολ-
λοῦ εἰς ἄλλο Γυμνάσιον. Δὲν διωρίσθη, λέγει, διότι πρέπει νὰ
περάσῃ τὸ ζήτημα ἀπὸ τὸ Γενικὸν Λογιστήριον. Φρονεῖ ὅτι
πρέπει νὰ καταργηθῇ ὁ νόμος, ὁ ὁποῖος ἐπιβάλλει τὴν διδι-
κασίαν αὐτῇ.

Ε. Βενιζέλος. (Πρωθυπουργός). Ἄμα τὸν καταργήσω-
μεν θὰ ἀρχίσουν τὰ ἐλλείμματα τοῦ Προϋπολογισμοῦ.

Π. Φλώρος. Τὰ ζητήματα αὐτὰ ἀφίνουν βαθεῖαν ἐντύ-
πωσιν εἰς τὴν κοινὴν γνώμην εἰς βῆρος τοῦ κόμματος.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Τὸ κόμμα τῶν Φιλελευ-
θέρων δὲν ἀποβλέπει εἰς τὰς ἐντυπώσεις, ἀλλ' εἰς τὰ πράγματα.
Ἐξαντληθείσης τῆς κεκκονισμένης ὥρας ἡ συζήτησις ἐπὶ
τῶν λοιπῶν ἀναφορῶν ἀναβάλλεται καὶ ἡ Βουλὴ εἰσέρχεται
εἰς τὴν

Ἡμερησίαν Διάταξιν

τῶν ἐπερωτήσεων.

Συνεχίζομένης τῆς συζήτησεως ἐπὶ τοῦ ζητήματος τοῦ
ἄρτου διδεται ὁ λόγος εἰς τὸν κ. **Κ. Ζαβιτζιάνον**, ὅστις
λέγει ὅτι ὁ ὑπολογισμὸς τῶν ἐξόδων συγκεντρώσεως τῆς ἐγ-

χωρίου παραγωγῆς, ὁ ὁποῖος ἐπέφερεν αὐξήσιν κατὰ 20 λε-
πτὰ καὶ τὴν ἰδέαν ὅτι ἡ ὑπερτίμησις τοῦ ἄρτου θὰ πα-
ρεταίετο ἐπὶ μῆνας μέχρις ἐξοφλήσεως τῶν δαπανῶν διὰ τὴν
συγκέντρωσιν, ἐπροκάλεσε τὰς διαμαρτυρίας τῆς κοινῆς γνώ-
μης ἥτις ἀνέμενε πτώσιν τῶν τιμῶν τοῦ ἄρτου. Ἡ Κυβέρ-
νησις προέβαλε τὰ αὐτὰ ὅσα κατὰ τὸν Μάιον ἐπιχειρήματα
ὅτι δηλαδὴ ἡρξάνετο ὁ δασμὸς τοῦ σίτου, ὅτι ἡ αὐξήσις γί-
νεται χάριν τῆς ἐγχωρίου παραγωγῆς. Ὁ ἰσχυρισμὸς οὐδένα
ἐπεισεν. Ἐξητάσθη εὐρύτατα καὶ ἐν τῇ τύπῳ τὸ ὅλον ζή-
τημα τοῦ ἄρτου. Ὑπεστηρίχθη ἡ ἀποψὶς ὅτι ἡ τιμὴ ἦτο ἐ-
ξωγικωμένη, ἐπιβάλλεται δὲ ἡ μείωσις τοῦ δασμοῦ ἐφόσον
δὲν εἶχε ταμειευτικὸν λόγον ἡ αὐξήσις τοῦ δασμοῦ. Ὑπε-
στηρίχθη ἀκόμη ὅτι ἦτο ἐσφαλμένον τὸ σύστημα τῆς συγ-
κεντρώσεως. Τὰς ἀποψεις ταύτας ἀντέκρουσεν ἡ Κυβέρνησις.
Τὸ περίεργον δὲ εἶναι ὅτι ἐνθ' ὑπεστηρίζεν ὅτι ὑπῆρχεν ἀ-
νάγκη δασμοῦ παραλλήλως ἡσυχολεῖτο ἵνα ἐπιτύχῃ τὴν δυ-
νατὴν ὑποτίμησιν τοῦ ἄρτου. Ο κ. Πρωθυπουργός ὁμιλῶν
πρὸς τὰς ἐπαγγελματικὰς τάξεις ἔλεγεν ὅτι εὐχαρίστος θὰ
ἔκαμε χρῆσιν Ρωσσικοῦ σίτου, ἥτις θὰ ἐπέφερον ἐλάττωσιν
τῆς τιμῆς τοῦ ἄρτου κατὰ 10 λεπτά.

Συνεχίζων λέγει ὅτι ἡ θετικὴ πολιτικὴ πρὸς ἐνίσχυσιν μιᾶς
ὠρισμένης παραγωγῆς εἶναι ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἀντίθετος
πρὸς τὴν προσπάθειαν ὑποτίμησεως τοῦ ἄρτου καὶ ὅτι πρό-
κειται περὶ ἀνακολουθείας. Ἀλλὰ καὶ ἄλλας ἀντιφάσεις καὶ
παλινωδίας θὰ εὕρῃ ἡ Βουλὴ ἐν τῇ διαχειρίσει τοῦ ζωτικωτά-
του τοῦτου ζητήματος.

Ὑπεστηρίχθη ὅτι εἶναι ἐξωγικωμένη ἡ τιμὴ τοῦ ἄρτου.

Ἡ Κυβέρνησις ἀντέκρουσε τὴν ἀποψιν ταύτην. Μετ' ὀλί-
γας ἡμέρας ὅμως ἀπεδείχθη ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ Κυβέρνησις
ἔσπευσε ν' ἀναγνωρίσῃ ὅτι ἐπρόκειτο περὶ κακῶν ὑπολογι-
σμῶν. Συνεχίζων λέγει ὅτι ἡ Κυβέρνησις παρέδωκε τὰς ὑπο-
σχέσεις τῆς, ὅτι θὰ κατέβαλλε πᾶσαν προσπάθειαν διὰ νὰ
καταβιβάζῃ τὴν τιμὴν τοῦ ἄρτου, ἐνθ' ἐξ ἄλλου δὲν θὰ ἐπε-
βάλλοντο νέα φορολογικὰ βάρη. Ἀντὶ τούτου ἡρξασα τὴν τι-
μὴν τῆς μεταλλικῆς δραχμῆς. Ἀλλ' ὑπὲρ ποίας παραγωγῆς,
ὑπὲρ ποίων σιτοκαλλιεργητῶν ἡρξήθη ὁ δασμὸς τοῦ σίτου;
Ἐν Ἑλλάδι ἔχομεν τρεῖς κατηγορίας σιτοκαλλιεργητῶν.
Ἐκείνων οἱ ὅποιοι δὲν πωλοῦν σίτον, ἐκείνων τῶν ὁποίων ἡ
παραγωγή ἐπάρκει μόνον διὰ τὰς παραγωγικὰς τῶν ἀνάγκας
καὶ ἐκείνων οἱ ὅποιοι προσφέρουν πρὸς πώλησιν. Ἡ
τρίτη μόνον κατηγορία ὠφελεῖται ἐκ τοῦ δασμοῦ. Τὸ 1928
εἰς ὅλην τὴν Πελοπόννησον παρήχθησαν 50.000 τόννοι σί-
του ἀπέναντι 84.000 τόννων ὀλοκλήρου τῆς Θεσσαλίας, καὶ
ἐγνωρίζομεν ὅτι οὔτε μιὰ ὄκα πωλεῖται εἰς τὴν Πελοπόννη-
σον. Ὁ συγκεντρωθεὶς ἐφέτος σῖτος εἰς τὰς Πάτρας ἦτο σῖ-
τος εἴτε ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ εἴτε δοθεὶς ἐκ μέρους ἀνθρώπων
οἱ ὅποιοι τὸν εἶχον ἀνάγκην διὰ τὸν ἑαυτὸν τὸν. Ἡ συγ-
κεντρώσις ἐπλήρωσε τὸν προσφερόμενον σίτον ἀπὸ 6.30 ἔως
7 δραχ., εἰς ἐποχὴν καθ' ἣν ὁ σῖτος τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐστοί-
χιζε μέχρι Πειραιῶς δραχ. 5.45. Καὶ εἶναι περίεργον πῶς
ὅλοι οἱ Ἕλληνες δὲν ἔδωσαν τὸ σιτάρι τῶν — ὅσοι ἐννοεῖται
εἶχον — διὰ νὰ κερδίσουν 2 δραχ. Οὔτε αἱ Νῆσοι, οὔτε ἡ Στε-
ρεὰ προσφέρουσι σῖτον μόνον ἡ Θεσσαλία καὶ ἡ Μακεδονία.

Β. Χατζηλιάς. Καὶ ἡ Θράκη.

Κ. Ζαβιτζιάνος. Μάλιστα ἡ Θράκη. Χάριν λοιπὸν αὐ-
τῶν τῶν ὀλίγων σιτοπαραγωγῶν κλοῦνται ὅλοι οἱ πολῖται
τῶν πόλεων καὶ οἱ ἀγρόται ἀκόμη νὰ πληρώσουν καὶ οἱ κα-
πνοπαραγωγοὶ καὶ οἱ ἐλαιοπαραγωγοὶ καὶ οἱ σταφιδοπαρα-
γωγοὶ καὶ οἱ σιτοπαραγωγοὶ καὶ οἱ κτηνοτρόφοι καὶ οἱ σιτοπα-
ραγωγοὶ ἀκόμη οἱ ὅποιοι δὲν παράγουν ἀρκετὴν ποσότητα
διὰ νὰ πωλήσουν. Ποῖον εἶναι τὸ ἐπιβληθὲν βάρος εἰς τὸν
Ἕλληνα λαόν; Ἀσφαλῶς δὲν δύναται νὰ καθορισθῇ ἐκ
τῶν προτέρων, ἀλλὰ, λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν ὅτι κατὰ τὸ
1928 εἰσῆχθησαν 597.900 τόννοι, προκύπτει ἐπὶ τῇ θάσει
τοῦ ἀριθμοῦ τοῦτου ἡ ἐπιθάρυνσις τοῦ λαοῦ διὰ 300 περί-
που ἑκατομμυρίων.

Συνεχίζων ὁ κ. Ζαβιτζιάνος λέγει ὅτι συνέπεια τῆς πολι-

τικῆς τῆς Κυβερνήσεως ὑπῆρξεν ἡ δημιουργία ἀνισότητος
μεταξὺ τῶν γεωργικῶν προϊόντων, τὰ ὅποια προστιθέζονται
καὶ ἄλλων τὰ ὅποια δὲν προστιθέζονται. Τὰ πρῶτα συστημα-
τικῶς καταδιώκονται, αὐτὰ δὲ εἶναι τὰ εἰς μεγάλην κλί-
μακx παραγόμενα. Ὁ κηπὸς φορολογεῖται μέχρι σημείου
καθιστῶντος ἀδύνατον τὸν συναγωνισμὸν μετὰ τῶν ὁμίρων
Κρατῶν. Ἡ κρίσις τῆς σταφίδος ἀφίσταται ἀσφαλῶς εἰς τὸν
δασμόν. Τὸ λάδι καταδιώκεται κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη,
ἀπαγορευομένης τῆς ἐξαγωγῆς. Καταδίωξις τοῦ ἐλαίου
ἔγινε καὶ ἐσχάτως εἰς στιγμὰς μεγάλης κρίσεως, διότι ὅτε
ἐπαρτήθη ἡ ἐξαγωγή ὁ Ὑπουργὸς ἐπέβαλε φόρον 50 0/ο
ἐπὶ τοῦ μεταφερομένου ἐλαίου. Ἐκκεῖς δηλ. τὸ Κράτος κε-
δοσκοπικὴν ἐπιχείρησιν. Καὶ ὁ βάρβαρος εἶναι ἐπιδεικτικὸς
καλλιεργεῖς παρ' ἡμῖν. Καὶ τὰ δεινδροκομικὰ προϊόντα
ὁσάκτως, ἀλλ' οὐδεμίαν προστασίαν λαμβάνεται ὑπὲρ αὐτῶν.
Ὅλα τὰ μέτρα μόνον ὑπὲρ τοῦ σίτου λαμβάνονται καὶ κα-
λοῦνται ὅλοι οἱ Ἕλληνες νὰ πληρώσουν.

Ἐπάρχει μία ἀνισότης μεταξὺ ἀγροτικοῦ πληθυσμοῦ καὶ
τοῦ ἄλλου. Καὶ ἡ ὑπικύριος χώρα πάσχει διότι τὸ ψωμὶ εἴ-
ναι ἀκριβό. Ἐλαττώτατέ το καὶ θὰ ἐντείνετε τὴν ἀγοραστι-
κὴν δύναμιν τοῦ λαοῦ διὰ νὰ ἡμπορέτῃ οὗτος νὰ ἀγοράζῃ
καὶ τὰ ἄλλα προϊόντα. Ἀλλὰ ἡ ἀνισότης ἐξακολουθεῖ. Προ-
εῖδη ἡ Κυβέρνησις εἰς ἀναστολὴν τοῦ φόρου τῆς γεωργικῆς
καλλιεργείας. Ἡ φορολογία ὅμως τῶν ἄλλων εἰδῶν ἔμεινεν ἀ-
κεραία. Ὅτι βεβαίως ἡ δασμολογικὴ προστασία ἐνισχύει
μέχρι τινὸς ὠρισμένην παραγωγήν τοῦτο εἶναι ἀναμφισβήτη-
τον. Θὰ ἔπρεπε νὰ ἐξετασθῶν τὰ καλὰ καὶ τὰ κακὰ τῆς
δασμολογικῆς πολιτικῆς, νὰ ἐξετασθῇ ἐὰν ὑπάρχουν καὶ ἄλ-
λα μέσα προστασίας τῆς παραγωγῆς καὶ νὰ ἐφαρμοσθῶν.

Ἐρωτῶ: ὑπάρχουν τοιαῦτα μέτρα; Ὑπάρχουν ἀσφαλῆστατα
καὶ ἡμποροῦν νὰ προστατεύσουν τὴν παραγωγήν. Εἰς τὴν
ἀνάπτυσιν τῶν θὰ ἔχω μάλιστα συνεπικουροὺς τὸν κ. Ὑπουρ-
γὸν τῆς Γεωργίας, ὁ ὁποῖος προέβη εἰς σχετικὰς δηλώσεις
πρὸς τὸν τύπον καὶ εἶπεν ὅτι δὲν δύναται νὰ πραγματοποιη-
θῇ ἡ ἀληθὴς προστασία τῆς ἐγχωρίου παραγωγῆς εἰμὴ
διὰ τῆς συγκεντρώσεως καὶ τῆς ἐξαγορᾶς τοῦ σίτου. Εἶναι
λοιπὸν, κύριοι, ἀναμφισβήτητον ὅτι μόνον ἡ συγκεντρώσις
δύναται νὰ δώσῃ τιμὴν μεγαλυτέραν ἀπὸ ἐκείνην τὴν ὁ-
ποῖαν ἐξασφαλίζει ὁ δασμὸς. Ἐκ τοῦ ὅτι δὲ ἡ ἐφετεινὴ
συγκέντρωσις ἔγινε κατὰ τὸν ἀτυχέστερον τρόπον, τοῦτο
δὲν σημαίνει ὅτι πρέπει νὰ καταργηθῇ, εἶναι δυνατόν νὰ βελ-
τιωθῇ. Ἐὰν ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ὅτι ὁ σῖτος ἡγοράσθη πρὸς 6.77
λεπτά καὶ ἐπωλήθη πρὸς 8.00, θὰ ἀντιληφθῇτε τὸ ποσὸν τῶν
προστιθεμένων διὰ τὴν συγκεντρώσιν ἐξόδων. Ἐδαπανήθη-
σαν 50 ἑκατομμύρια δραχμῶν. Καὶ ἰδοὺ πῶς ἔγινεν ἡ συγ-
κέντρωσις; Ἐνθ' ὀρίζεται τιμὴ πρὸς 6.30 ἡ ἐπιτροπὴ ἡγό-
ρασε πρὸς 7. Καὶ τοῦτο ὅταν ἡ ἰδία λέγει ὅτι ἡ ποιότης
ἦτο κακή. Προέβλεψεν 62 λεπτά κατ' ὅκαν διὰ ζυμῆς τοῦ
σίτου. Ὁ τόκος ὑπολογίζεται πρὸς 40 λεπτά κατ' ὅκαν. Τὸ
συνολικὸν τοῦ ποσὸν ἀνέρχεται εἰς 5.400.000 δρ., ποσὸν τὸ
ὁποῖον ἀρκεῖ διὰ νὰ ἐξυπηρετήσῃ ὀλόκληρον τὸ δάνειον ἐπὶ
ἐν ἔτος μὲ τόκον 6 0/ο. Καὶ τὸ δάνειον τοῦτο γνωρίζετε ὅτι
δὲν λαμβάνεται εἰμὴ κατὰ δόσεις. Καὶ ὑπολογίζομένων τῶν
προθεσμῶν τῆς καταβολῆς, ὁ τόκος ἀνέρχεται εἰς 15 0/ο.
Δὲν γνωρίζω, κύριοι, ἂν ἡ πράξις αὕτη δὲν εἶναι τοκογλυφική.
Ἐπειδὴ, λέγουσιν, ἡ συγκεντρωθεῖσα ποσότης ὑπῆρξε μικροτέ-
ρα, ἡ κατανομή τῶν ἐξόδων ὑπῆρξε κατ' ἀνάγκην μεγαλυ-
τέρα. Ἐφέτος ὅμως ἡ ποσότης εἶναι μεγάλη. Καὶ ἰδοὺ μέσον
ἀσφαλέστατον διὰ νὰ προστατευθῇ ἡ σιτοπαραγωγή. Ὑπάρ-
χει ὁ νόμος τοῦ Ἰουλίου 1928 ὁ ἐπιβάλλων τὴν υποχρεωτι-
κὴν ἀνάμειξιν τοῦ ἐγχωρίου σίτου, νόμος τροποποιηθεὶς καὶ
ὑπὸ τοῦ κ. Σπυρίδη. Ἀρκεῖ τὸ μέτρον τοῦτο διὰ νὰ ἐπι-
βληθῇ οἰσθήποτε τιμὴ. Ἀλλὰ θὰ ἡδυνάμεθα καὶ δι' ἄλλων
μέτρων νὰ προστατεύσωμεν τὴν σιτοπαραγωγήν. Θὰ ἡδυ-
νάμεθα νὰ ἐπιβάλωμεν ὅπως τὰ ζυμαρικὰ κατασκευά-
ζονται διὰ σίτου ἰδιοῦ μας. Καὶ τοῦτο μόνον θὰ
ἦτο ἀρκετὸν διὰ νὰ φθάσῃ ἡ τιμὴ τοῦ ἐγχωρίου

σίτου εις μεγάλα ύψη. Ἀλλὰ υπάρχουν καὶ ἄλλα μέσα. Νὰ χαρακτηροῦν ζῶναι παραγωγῆς καὶ καταναλώσεως σίτου. Οὕτω αἱ δαπάναι συγκεντρώσεως θὰ ἡδύναντο νὰ μειωθοῦν. Αἱ εἰσκαίμεναι ποσότητες σίτου εἰς ἐκάστην σιτοπαραγωγὸν περιφέρειαν θὰ ἦσαν μικραί. Ἀλλὰ τὸ μέτρον τοῦτο θὰ ἀπῆλθε πλῆρες σύστημα προστασίας, χωρὶς νὰ ὑπάρχῃ ἀνάγκη νὰ καταφύγωμεν εἰς τὴν δασμολογικὴν. Τόσον εἶναι γνωστὸν ὅτι μὲ τὴν ὑψώσιν τοῦ δασμοῦ δὲν προστατεύεται ἡ ἐγχωρὶα παραγωγὴ ὥστε ἐναντίον τοῦ δασμολογίου διεμαρτυρήθησαν καὶ σιτοπαραγωγικαὶ ἐπαρχίαι. Καὶ ἐπεκατέστησαν εἰς ἐνίσχυσιν τῶν καὶ γνώμας φίλων τῶν ἀγροτῶν ὡς εἶναι ὁ κ. Μυλωνᾶς, καταπαλεμῆσας τὸ δασμολόγιον.

Εἶμαι βέβαιος ὅτι καὶ ὁ κ. Χασιώτης οὕτω σκέπτεται. Εἶμαι ὑποχρεωμένος νὰ κάμω θερμὴν σύστασιν εἰς τὴν Κυβέρνησιν ὥπως ἐξετάσῃ γενικῶς τὸ ζήτημα τοῦ σίτου. Εἶναι ζήτημα ἀπασχολοῦν, τὴν ζῶν τῶν λαῶν ἐπὶ αἰῶνας ὁλοκλήρους. Πρέπει νὰ ἐξετασθῇ ἐν ἡμετέροις τοῦ σίτου εἶναι παραγωγικὴ ἢ ἐν εἶναι ὑπερμετρος καὶ τότε εἶναι ἀντιπαραγωγικὴ. Νὰ ἐξετασθῇ ἐν συντελοῦν αἱ συνθήκαι τῆς χώρας μας διὰ τὰς διαφόρους μεθόδους προστασίας, ὡς καὶ αἱ κλιματολογικαὶ συνθήκαι.

Ἡ προστασία αὕτη ἐφημέροισι σταθερῶς ἐπὶ ἔτη πολλὰ χωρὶς νὰ ἴδωμεν καμμίαν καλυτέρευσιν τῆς καλλιέργειας. Πρώτῃ ἡ Κυβέρνησις Τρικοῦπη ἐφήρμοσε ταύτην ἀλλὰ τὰ ἀποτελέσματα ἦσαν μηδαμινὰ. Ἡ εἰσκαίμενη σίτου ἀπὸ 140.000 τόνους ἡξήθη εἰς 168.000. Ἡ Θεσσαλίᾳ δὲν ἡξήσῃ τὴν παραγωγὴν. Ἐνῷ ἡ τιμὴ τοῦ σίτου σήμερον μέχρι Πειραιῶς εἶναι 4.25 ἐδῶ στοιχίζει 6.50. Ὡστε ἐὰν ἡ Ἑλλάς ἐγένετο σιτάρκης, ἡ διαφορά τῶν 2.25 θὰ ἐπληρώνετο εἰς τοὺς Ἑλληνας καλλιερῆτάς. Θὰ μοῦ παρατηρήθῃ: ὅλα αὐτὰ θὰ δοθοῦν εἰς τοὺς καλλιερῆτάς; Καὶ ἀπαντῶ, θεοδαίως ἐὰν θὰ ἦτο δυνατόν νὰ παραχθῇ διὰ τοῦ μέσου τούτου καὶ ἄλλου εἶδους καλλιέργειας. Ἀλλὰ οἱ εἰδήμονες ὁγῆσαν τῶρα μὲ καινούργιον τροπάρ.

Τὰ ἐδάφη μας, λέγουσιν, εἶναι μόνον καλὰ διὰ τὴν καλλιέργειαν σίτου. Τὸ λέγουσιν αὐτοὶ ἀλλὰ δὲν ἔγινε καμμία ἐρευνα. Τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Γεωργίας ἔχει 580 γεωπόνους ἐναντι τῶν 7 πού εἶχε. Ἐξ αὐτῶν 78 εἶναι προσκεκολλημέ-οι εἰς τὰ γραφεῖά των.

Κ. Σπυρίδης (Ὑπουργὸς τῆς Γεωργ.) Θὰ σῆς παρακαλέσω νὰ μὴ ἐπιμείνητε, διότι τοῦτο δὲν εἶναι ἀληθές.

Κ. Ζαβιτζιάνος. Εἶναι ἀληθές καὶ πέρνουν μάστιγα ὡς τεχνικοὶ τὸ 13 ἐπὶ πλέον τοῦ μισθοῦ. Στείλατέ τους νὰ μελετήσουν ἂν τὰ ἐδάφη αὐτὰ δὲν εἶναι κατάλληλα καὶ δι' ἄλλων καλλιέργειαν. Καὶ ὅταν ἐξετασθῶν ὅλοι αὗται αἱ ἀπόψεις ὅταν ἐξετασθῇ τὸ δυνατόν τῆς καλλιτερεύσεως καὶ τοῦ σπόρου, τότε ἡ προστασία θὰ εἶναι καλυτέρα ἀντὶ τῆς ἐπιβολῆς τοῦ δασμοῦ, ἄλλα μέσα ἐὰν ἐφαρμοσθῶν θὰ ἔχουν πλῆρες καὶ ἀναμφισβήτητον ἀποτέλεσμα. Ἡ Κυβέρνησις προῦσα εἰς τὴν αὔξησιν τοῦ δασμοῦ ἦλθεν εἰς προφανῆ ἀντίφασιν πρὸς ὅλην τὴν πολιτικὴν. Ὁ κ. Πρωθυπουργὸς ἔλεγε πέρυσιν ὅτι θὰ ἦτο ἐγκληματικὸν ἐὰν ἐλέγομεν εἰς τοὺς γεωργούς, ὅτι θὰ καλυτερεύσῃ ἡ τύχη των ὅχι ἀπὸ τὴν καλυτέρευσιν τῆς καλλιέργειας τῶν ἀλλὰ ἀπὸ τὰ 40 ἢ 50 λεπτά πού ἐπιβάλλομεν ἐπὶ τοῦ σίτου. Τώρα ὑποστηρίζει ἄλλην γνώμην.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Διότι ἡ τιμὴ τοῦ σίτου εἰς τὸ 8.30. Ἀλλὰ δὲν εἶναι μόνον αὕτη, κύριοι, ἡ ἀνακολουθία τῆς Κυβερνήσεως, ὑπάρχει καὶ ἡ σημεῖουμένη εἰς τὸ ἀγορανομικὸν μέρος τῆς πολιτικῆς τῆς. Ἡ Κυβέρνησις, ὅταν ἤμην Ὑπουργὸς τῶν Ἑσωτερικῶν, ἔκαμε πολιτικὴν ὑποτιμήσεως καὶ προέβη εἰς τὴν λήψιν τριῶν μέτρων. Πρῶτον εἰς τὴν μεταβολὴν τῆς δόσεως τοῦ τρόπου τῶν διατιμῆσεων. Καὶ ἐπὶ τὸ κέρδος 40 λεπτὰ τὴν ὀκά. Δεύτερον διὰ τῆς μειώσεως τοῦ δασμοῦ ἐπὶ τὸ κέρδος 50-60 λεπτά. Τρί-

τον διὰ συστήματος λειτουργίας μεγάλης ἀρτοποιίας ὡς ἐπὶ τῆς ἐπιτροπῆς ἐπολέμησεν ἀγρίως τὴν πολιτικὴν ταύτην. Τοῦτο εἶπε θὰ ἀπετέλει ἀδικίαν ἐναντίον ὀρίστητων ἐπαγγελματιῶν. Τὸ μέγα ὅμως σφάλμα τῆς ὑπῆρξε τὸ κτύπημα ἐναντίον τῆς μεγάλης ἀρτοποιίας. Εἶχομεν τότε ἀπεργίας ἀρτοποιῶν καὶ ἀρτεργιστῶν μαζί, καὶ γνωρίζετε ὅτι οὐδέποτε ἀπεργία ἀρτοποιῶν μόνη τῆς ἀπέτυχε. Πάντοτε ἐπέδρασε τὰς ἀπόψεις τῆς. Κάποτε ὅμως ὁ Ὑπουργὸς τῶν Ἑσωτερικῶν ἀντὶ νὰ δώτῃ εἰς αὐτοὺς μεταθιζόντας εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τὴν ἀπάντησιν ἐπὶ τῶν κινήσεων τῶν μετέβη ὁ ἴδιος εἰς τὸ κέντρον των. Καὶ μετέβη ὁ Ὑπουργὸς διὰ νὰ τοὺς ἀνακοινώσῃ ὅτι τὰ κινήματά των ἐγένοντο δευκά. Τόση ἦτο ἡ δύναμις των. Ὁ νόμος λοιπὸν ἦλθεν εἰς τὴν Βουλὴν καὶ ἐψηφίσθη ἡ ἀποζημιώσεις τῶν μικρῶν ἀρτοποιῶν. Ἐπὶ 677 αἰτήσεις 435 ἐγένοντο δευκαὶ περὶ κλεισμάτων τῶν μικρῶν ἀρτοποιῶν. Ἐν τῷ μεταξύ παρητήθη. Δύο νόμοι τότε ἐγένοντο διὰ νὰ μετατρέψουν ἀρδην τὰ θεσπισθέντα. Ὁ πρῶτος ἀνέτρεψε τὸν γενικὸν νόμον περὶ ὀρισμένων ἐπαγγελματιῶν. Καὶ ἡξήθη ὁ ἀριθμὸς τῶν προσώπων τῶν λαμβανόντων ἀποζημιώσεων. Ἡ μεγάλη ἀρτοποιία ἐδολορονήθη. Δὲν ἤμυνε καὶ λόγια, ἀναφέρω τὰς διατάξεις τοῦ νόμου αὐτοῦ καὶ θὰ τονίσω τὰς συνεπείας του. Εἰς τὸ ἄρθρον 10 ἡ ἀποζημιώσεις τῶν μικρῶν ἀρτοποιῶν ἐπεκτείνεται καὶ εἰς τοὺς μὴ ἔχοντας πειλάτεϊν. Διὰ τοῦ 11 ἄρθρου ἐπιτρέπεται εἰς τοὺς μὴ ἀποζημιουμένους ὁ συνετικρισμὸς μετὰ τῶν ἀποζημιουμένων, δηλαδὴ οἱ ἀποζημιούμενοι διατηροῦν τὸ μαχαζὶ των καὶ τὰ μικρὰ ἀρτοποιεῖα μένουσιν ἀνοικτά, καίτοι ἡ ἀποζημιώσεις ἐδόθη διὰ νὰ κλείσθουν. Δι' ἄλλου ἄρθρου παρέχεται ἄδεια παρατάσεως τῶν ἐργασιῶν των ὑπὸ ὀρισμέναις προϋποθέσεσι. Τὸ 14 ἄρθρον ἐπιτρέπει τὴν συνέχισιν τῶν ἀρτοποιῶν μέχρι τῆς ἐνηλικιώσεως τῶν ὀρφανῶν ἀνηλίκων. Διὰ τοῦ 22 ἄρθρου οἱ ἀποζημιούμενοι δύνανται νὰ ἐργάζωνται ὡς πωληταὶ ἄρτου καὶ εἰς τὰ συνεργατικὰ ἀρτοποιεῖα. Ἐχῶ τὴν πληροφορίαν, κύριοι, ὅτι ἀρτοποιοὶ ἔλαβον τὴν ἀποζημιώσιν των καὶ ἐξηκολούθησαν ἀπλῶς νὰ ἐργάζωνται. Ἀλλὰ ὅλα αὐτὰ θὰ ἦσαν τίποτε. Μία ἀλλοθὴς τορπίλῃ ἐξαπεστῆλθεν ἐναντίον τῆς μεγάλης ἀρτοποιίας. Κατὰ τὸν παλαιὸν νόμον ἄδεια ἰδρύσεως ἀρτοποιεῖου παρέχεται διὰ παραγωγὴν 15.000 ὀκάδων ἡμερησίως. Τοῦτο γίνεται βεβαίως εἰς τὰς μεγάλας πόλεις. Ἐξετείνανμεν τοῦτο καὶ εἰς τὰς προάστεις. Καὶ τὰ 4 προάστεις, Κηφισσία, Μαρούσι, καὶ Φάληρα ὠνομάστησαν διὰ τοῦ νέου νόμου περίχωρα. Καὶ ἀπὸ 4 ἔγειναν 52. Κάθε συνοικία ἔχει δικαίωμα νὰ ἀνοικήσῃ ἐργασταῖον. Πληρὴς δηλαδὴ δολοφονία τῆς μεγάλης ἀρτοποιίας, ἡ ὁποία ὑπέλογισε τὰς ἐκτάσεις τῆς ἐργασίας τῆς καὶ ἄνευ αὐτῶν δὲν δύναται νὰ διαθῇ καὶ φάλαξ. Ἐχῶ δὲ ἐπὶ πλέον καὶ τὴν ἀπειλὴν τοῦ Ὑπουργοῦ ὅτι δύναται οὕτως νὰ ἐπεκτείνῃ ἀκόμη τὴν περιοχὴν ἰδρύσεως νέων ἀρτοποιῶν. Οἱ παραμειναντες ἀρτοποιοὶ ἔκαμαν τότε μίαν τεχνικὴν κίνησιν. Ἐπὶν εἰς τὰς συνοικίας νὰ ζητήσουν τὸ ἀρτοποιεῖόν των. Εἰς αὐτὸ τὸ ἀποτέλεσμα ἐφθάσαν διὰ τῆς διατάξεως, τὴν ὁποίαν ἐπέφερον ὁ κ. Ἀργυρόπουλος καὶ κατέστη οὕτω ἀνεφάρμοστος ἡ πολιτικὴ τῆς Κυβερνήσεως. Τὰ κύλινδρα ἐγενικεύθησαν. Τὰ ἑκατομύρια ἐσπαταλήθησαν. Καὶ εὗρεθῃ μία νέα ἀκόμη τάξις πρὸς ἀποζημιώσιν. Ἦσαν οἱ ἰδιοκτῆται τῶν οἰκημάτων, ὅπου ὑπῆρχαν ἀρτοποιεῖα ἀποζημιωθέντα. Διὰ τὴν ἀποζημιώσιν των ἀρτοποιῶν διετέθησαν 51,000,000 δραχμῶν καὶ 1,9.16.000 διὰ τὴν ἀποζημιώσιν τῶν ἰδιοκτητῶν. Δηλαδὴ ἐρρίφθησαν εἰς τὴν θάλασσαν 53,000,000. Καὶ ἐνῷ τὰ πρὸς ταῦτα διετέθησαν διὰ νὰ ἐλαττωθῇ ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀρτοποιῶν εἰς 455 τῶρα λειτουργοῦν 560. Καὶ ταῦτα λειτουργοῦν νομίμως διὰ τῶν τρικλοποδιῶν διατάξεων τοῦ νέου νόμου. Διὰ νὰ ἰδῇτε, κύριοι, τὴν ὅλην διανοητικὴν ταῆς Κυβερνήσεως, ἡ ὁποία ἐφαρμόζει πολιτικὴν προσωρινῶν ἐντυπώσεων, πρέπει νὰ τονίσω ὅτι ὑπάρχει καὶ διάταξις περὶ ἰδρύσεως ἐπαγγελματικῆς σχολῆς ἀρτοποιῶν καὶ

προβλέπεται καὶ φόρος διὰ τὴν σχολὴν ταύτην. Εὐχομαι νὰ μὴ τὴν ἴδω ἰδρυμένην. Ἀλλὰ ὑπάρχουν καὶ ἄλλα. Τὰ κύλινδρα συνεχίζονται ὑπάρχει διάταξις διὰ τῆς ὁποίας ἐρίζεται διὰ εἰς τοὺς ἀποζημιωθέντας θὰ ἰδρῶσι ἐργασταῖον καὶ θὰ τοὺς τὰ χαρὶς ὡς χαρτζίλοι. Ἀποφασίζω νὰ δώσω τὸν χαρακτηρισμὸν τῆς ὅλης αὐτῆς πολιτικῆς, τὸν ὅποιον θὰ δώσῃ ἡ Βουλὴ. Ἐὰν διὰ τοῦ ἀγορανομικοῦ συστήματος ὡς ἐλήθησαν ἰδιωτικὰ συμφέροντα, διὰ τῆς δασμολογικῆς πολιτικῆς ἐπλήρη ὁ Προϋπολογισμός.

Ἡ Κυβέρνησις, ἐφαρμόζουσα τὴν δασμολογικὴν πολιτικὴν, ἰσχυρίζεται ὅτι δὲν ἐμπνέεται ἀπὸ ταμειακὰς ἀνάγκας. Ἀλλὰ ὑπάρχει σειρά ἐπιχειρημάτων κλονιζόντων τὸν ἰσχυρισμὸν τῆς Κυβερνήσεως. Ὁ δασμὸς ἐπεδλήθη εἰς ἐποχὴν πού δὲν ὑπῆρχεν οὐκ αἴτιον πρὸς πώλησιν. Ἡ προστασία αὕτη, ὡς ὑπεστήριξε καὶ ὁ κ. Αἰλιανός, ἐγένετο εἰς ἐποχὴν πτώσεως τῶν τιμῶν. Ἡ παραγωγὴ ἡδύνατο ἐπομένως νὰ ἀντεπεξέλθῃ μόνη τῆς. Ἀλλὰ ἐὰν ἡ Κυβέρνησις ἐπέδρασε τὸν δασμὸν χάριν τῆς παραγωγῆς, θὰ ἔπρεπε νὰ φροντίσῃ ὑπὲρ ταύτης, ἰδίως ὑπὲρ τυραννουμένων προϊόντων, ὅπως τὸ ἔλαιον καὶ ἡ σταφίλη. Σήμερον δὲν ὑπάρχει πλέον νέος σίτος πρὸς περισυλλογὴν εὐρίσκειται ὅλος συγκεντρωμένος. Ἀς μειώσῃ λοιπὸν ἡ Κυβέρνησις τὴν τιμὴν διὰ νὰ φάῃ ὁ κόσμος εὐθηνότερον ψωμί ἐπὶ 8 μῆνας, καὶ ἂς τὸ κάμῃ ἔστω μέχρι τῆς νέας παραγωγῆς. Ὁ κ. Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν εἶπεν ὅτι δὲν ἔχει ἀνάγκην τοῦ δασμοῦ διὰ τὰς ταμειακὰς τοῦ ἀνάγκας. Καὶ τοῦ ἀπαντῶ: ἐπειδὴ εἶμαι βέβαιος ὅτι ἡ παραγωγὴ δὲν ἔχει ἀνάγκην προστασίας, ὡς καταργήσῃ τὸν δασμὸν, διότι διὰ τῆς διατηρήσεως τοῦ ὁ ἴδιος δὲν πιστεύει ὅτι ὁ προϋπολογισμὸς τοῦ θὰ ἔχῃ περισσεύματα. Ἀν τοῦ φθάνουν τὰ περισσεύματα, ὡς καταργήσῃ τὸν δασμὸν διὰ νὰ ἔχῃ ἐλλείμματα. Ἀλλὰ ἡ διαχείρισις τοῦ ζήτηματος τοῦ ἄρτου ὑπῆρξε, κύριοι, ἀτυχὴς εἰς ὅλας αὐτὰς τὰς ἐκδηλώσεις. Ἡ κοινὴ γνώμη, παρακολουθοῦσα καὶ πληροφοροῦσα ἐστὶν ὅτι ἡ τιμὴ τοῦ σίτου ἐπιπτεν εἰς τὰς διεθνεῖς ἀγοράς ἐνῷ ἡ τοῦ ἄρτου παρέμενε σταθερὰ καὶ ἴσως καὶ νὰ ἡξήνατο συνεκινήθη τὰ μέγιστα. Καὶ ἡ συγκίνησις τῆς μετεδλήθη εἰς ἀγανάκτησιν. Εἰς μόνον Ἑλλήν παρέμεινε ἀσυγκίνητος. Εἰς μόνον Ἑλλήν δὲν ἔκαμεν, καὶ ἂν δὲν τὸ ἔλεγε, πολιτικὴν ὑποτιμήσεως τοῦ ἄρτου. Καὶ ὁ Ἑλλήν αὐτὸς εἶναι ὁ ἐπὶ τῶν Ἑσωτερικῶν Ὑπουργός. Τοῦτο πρέπει νὰ διδῇ μερικὸς ὅτι καθεὶς ἑκράσις τοῦ λαοῦ πόνου δὲν πρέπει νὰ χαρακτηρίζεται δημοκρατία. Τὰ παράπονα τοῦ λαοῦ πρέπει νὰ ἐκκαθαρίζωνται. Οἱ διοικοῦντες ἔχουν ὑποχρέωσιν νὰ διαφωτίσουν τὸν λαόν. Ὑπὸ τὴν πίεσιν τῆς κοινῆς γνώμης ἐξητάσθη τὸ ζήτημα καὶ ἐδόθησαν ἐξηγήσεις καὶ πιστοποιήσεις ὅτι οὐδεμία λοβιτορία ἔλαβε χώραν. Ὅτι οὐδεὶς ἐκέρδισε.

Ἐδόθησαν ἐξηγήσεις περὶ τοῦ τρόπου κατὰ τὸν ὅποιον ἔπρεπε νὰ γίνῃ ἡ κατανώμισις τοῦ ἐγχωρίου σίτου, περὶ τοῦ τρόπου κατὰ τὸν ὅποιον ἐπεδράζετο ἡ διατήρησις τοῦ ἄρτου, ἐδόθησαν ἀπειραι ἐξηγήσεις, ἐξηγήσεις διὰ τὰ ἀχθοφορικὰ ἔξοδα, ἐξηγήσεις διὰ τὰ βιομηχανικὰ κέρδη, ἐξηγήσεις διὰ τὰς δαπάνας τῆς ἀρτοποιήσεως καὶ μία μόνον ἐξήγησις δὲν ἐδόθη: Ἡ ἐξήγησις τὴν ὁποίαν ἐζητεῖ ὁ λαὸς νὰ μάθῃ μὲ ἐνδιαφέρον, ἡ ἐξήγησις διατὶ τὸ σιτάρι πέφτει εἰς τὸ ἐξωτερικὸν καὶ ἐδῶ ἡ τιμὴ τοῦ ψωμοῦ παραμένει στάσιμος. Μόνον ἡ ἐξήγησις αὕτη, κύριοι, δὲν ἐδόθη ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν. Καὶ δὲν ἐδόθη διότι ἔκείνη τὸ ὅποιον ἐζητεῖ νὰ μάθῃ ὁ λαὸς ὠφελετο εἰς τὸ ἄστοχον μέτρον τὸ ὅποιον ἐλήφθη, τὸ μέτρον κατὰ τὸ ὅποιον ἦρθη ἡ διατήρησις τῶν ἀλεύρων καὶ διατηρήθη ἡ διατήρησις τοῦ ψωμοῦ. Ἐπετρέθη δηλ. εἰς τοὺς πλουσίους ἀλευροδιομηχάνους νὰ κερδοσκοποῦν εἰς θάρος τοῦ λαοῦ καὶ ἀπηγορεύθη εἰς τοὺς μικροὺς ἐπαγγελματίας, τοὺς φουρνάρους, νὰ βγάλουν μία δεκάρα περισσότερον. Συνεπεία τοῦ ἀστόχου τούτου μέτρου τῆς Κυβερνήσεως ὑπῆρξε νὰ ἀφῇθῃ εἰς τὴν διάθεσιν τῶν ἀλευροδιομηχάνων ὁ αὐθαίρετος καθορισμὸς τῆς τιμῆς τῶν ἀλεύρων, νὰ ἀφῇθῃ δηλ. τὸ σπουδαιότατον αὐτὸ ζήτημα εἰς χεῖρας τῶν ἀνθρώπων αὐτῶν, οἱ ὅποιοι ἦτο πολὺ φυσικὸν —καὶ δὲν τοὺς κατηγορῶ δι' αὐτὸ— ἐμποροὶ εἶναι καὶ τὸ

κέρδος των θὰ κυττάξουν — ἦτο, λέγω, πολὺ φυσικὸν νὰ ἐζητοῦν νὰ ἐπωφεληθῶν ἀπὸ τὰς διακυμάνσεις τῶν τιμῶν τῶν σιτηρῶν εἰς τὸ ἐξωτερικόν. Συνήρχετο δὲ ἡ ἐπιτροπὴ τῶν διατιμῆσεων, ἐπιτροπὴ ἀποτελουμένη ἀπὸ ἀνωτάτους —δημοσίους ὑπαλλήλους, δικηγοτικούς, τεχνικούς, ἀστυνομικούς, διὰ νὰ κἀνῃ τί; Ἐργὸν θλακῶδες διότι θλακῶδες ἔργον, κύριοι, ἀπετέλει ἡ διατήρησις τοῦ ψωμοῦ, καὶ ὅν τρόπον ἐγένετο καὶ ἐξακολουθεῖ νὰ γίνεται, μὲ τὸ σύστημα τοῦ αὐθαίρετου δεστίου τῶν ἀλευροδιομηχάνων, τοῦ ἀνεξέλεγκτου χαρμανιοῦ.

Ἐὰν ὅμως, κύριοι βουλευταὶ, ὑπῆρχαν Ὑπουργὸς ἔχων ἐπίγνωσιν τῶν ὑποχρεώσεων αὐτοῦ, Ὑπουργὸς διατεθειμένος νὰ παρακολουθῇ τὸ σπουδαιότατον καὶ ζωτικώτατον αὐτὸ ζήτημα, ἀπὸ ἐνὸς καὶ πλέον ἔτους θὰ καθορίζετο ἡ πραγματικὴ τιμὴ τοῦ ἄρτου καὶ ὅχι ἐκείνη τὴν ὁποίαν πρὸς τοὺς οἱ ἀλευροδιομηχάνοι κατὰ τὸ συμφέρον των. Ἀμυδρὰν δὲ ἰδεῖν τοῦ μεγέθους τῶν συντελεσθεισῶν ἀτασθαλιῶν παρέχει τὸ γεγονός ὅτι ἐνῷ τὴν μίαν ἐβδομάδα ἡ τιμὴ τοῦ ἄρτου εἶχε καθορισθῇ εἰς 7.80, τὴν ἐπομένην μόλις ἐβδομάδα, ὑπολογισθέντων καὶ τῶν ἐξόδων τῆς συγκεντρώσεως, ὠρίσθη εἰς 7.10, δηλ. εἰς διάστημα τῶσαν ὀλίγων ἡμερῶν ἐκρίθη ὅτι ἦτο δυνατόν ἡ ὑποτιμήσις τοῦ ἄρτου κατὰ ποσὸν τὸ ὅποιον θὰ ἐδικαιολογεῖτο μόνον ἐὰν εἶχε μεσολαβήσει σημαντικὴ πτώσις τῶν τιμῶν τῶν σιτηρῶν εἰς τὸ ἐξωτερικόν.

Καὶ ἡ κατάστασις αὕτη, κύριοι, παρατηρεῖται ἀφ' ἧς ἐπεδλήθη τὸ ἄστοχον μέτρον τῆς ἄρσεως τῆς διατιμῆσεως ἐπὶ τῶν ἀλεύρων. Ὅταν διεγύθοντο τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἑσωτερικῶν, ὑπεδείχθη καὶ εἰς ἐμὲ ἡ ἄρσις τῆς διατιμῆσεως αὐτῆς.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Ποῖος σᾶς ἔκαμε τὴν εἰσήγησιν;

Κ. Ζαβιτζιάνος. Ὁ κ. Δάσιος.

Δὲν εἰσηκούσα ὅμως τὰς ὑποδείξεις αὐτὰς καὶ διετήρησα τὴν διατήρησιν ἐπὶ τῶν ἀλεύρων. Ἐὰν καὶ οἱ διάδοχοί μου ἔπραττον τὸ αὐτὸ, δὲν θὰ εὐρισκόμην σήμερον εἰς τὴν κατάστασιν εἰς τὴν ὁποίαν εὐρισκόμην.

Ἀλλ' ὡς ἴδωμεν: Ποῖος ὁ λόγος διὰ τὸν ὅποιον ἦρθη ἡ διατήρησις αὕτη; Ἡ ἄρσις, κύριοι, ἐγένετο μὲ τὴν ἐλπίδα τῆς ἐπιτεύξεως τοῦ συναγωνισμοῦ. Ἡ ἐλπίς ὅμως αὕτη ἦτο ἀβάσιμος. Συναγωνισμὸς θὰ ἦτο δυνατόν ν' ἀναπτυχθῇ, ἀλλ' ὅχι εἰς τὴν τιμὴν μόνον εἰς βάρος τῆς ποιότητος, εἰς βάρος δηλ. τῆς υγείας τοῦ λαοῦ καὶ μάλιστα τῶν πτωχοτέρων τάξεων, τῶν ὁποίων τὸ ψωμὶ ἀποτελεῖ τὴν κυριωτέραν τροφήν. Ποῦ λοιπὸν ἐστηρίχθησαν οἱ ἐφαρμοσάντες τὸ μέτρον τῆς ἄρσεως τῆς διατιμῆσεως τῶν ἀλεύρων; Ἐφρανόσθησαν ἥτις ὅτι οἱ ἀλευροδιομηχάνοι ἦσαν τόσον ἡλίθιοι, ὥστε νὰ ἀφῇσουν νὰ τοὺς διαφύγουν τὰ κέρδη τὰ ὅποια ἀπεκόμιζον; Ὅχι, κύριοι, οἱ ἀλευροδιομηχάνοι δὲν ἐφάνησαν ὅσον ἡλίθιοι ἡλίθιοι. Ἀπλούστατα συνεφώνησαν μετὰ τῶν καὶ συνέπνευσαν τράστ. Τοῦτο ἀκριδῶς ἔχων ὑπ' ὄψιν μου, ἀπέκρουσα τὴν πρότασιν περὶ ἄρσεως τῆς διατιμῆσεως τῶν ἀλεύρων καὶ οὕτω ἐπέτυχον νὰ ἀποφευχθῇ ἡ ὑπερτίμησις τοῦ ψωμοῦ, ἡ ὁποία ἐσημειώθη ἀργότερον.

Ἐλέχθησαν, κύριοι, πολλὰ διὰ τὴν ἀδυναμίαν τῆς ἐξακριβώσεως καὶ τῆς ἀγαλῶσεως τοῦ μίγματος τῶν ἀλεύρων. Καὶ ὁμολογῶ ὅτι μόλις χθές, ἀπὸ τὰς ἀνακοινώσεως τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῶν Ἑσωτερικῶν, ἐπληροφόρηθην ὅτι δὲν ἦτο δυνατόν ἡ ἐξακριβώσις τοῦ μίγματος. Δὲν τὸ ἀμφισβητῶ ἐφ' ὅσον τὸ λέγουν οἱ εἰδικοί. Ὁμολογῶ ὅμως ὅτι ἐξεπλάγην διότι ὁ θεσμὸς τῆς διατιμῆσεως ἐπ' αὐτῆς ἀκριδῶς τῆς βάσεως στηρίζεται, ἐπὶ τοῦ δυνατοῦ δηλ. τῆς ἐξακριβώσεως τῆς ποσότητος ἐκάστου μέρους τῶν ἀποτελούντων τὸ μίγμα ἀλεύρων. Δὲν τὸ ἐγνώριζα, ἐπαναλαμβάνω, τὸ ζήτημα αὐτό. Διότι ἐὰν τὸ ἐγνώριζα δὲν θὰ ἐπέτρεπον ποτὲ τὴν παρασκευὴν τοῦ μίγματος. Τί λόγον ἄλλως ἔχει ἡ συμμετοχὴ εἰς τὴν ἐπιτροπὴν τῶν διατιμῆσεων τῶν τεχνικῶν μελῶν, δηλ. τοῦ Διευθυντοῦ τῆς Χημικῆς ὑπηρεσίας;

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Νά σάς δώσω και μίαν άλλην πληροφορίαν: "Οχι μόνον δέν είναι δυνατή ή ανάλυσις τοῦ χαρμανιού, ἀλλά οὔτε καὶ ἀπὸ τί σιτάρι εἶναι φτιαγμένο τὸ ψωμί μπορεῖ νὰ ἐξακριβωθῇ ὅταν πλέον ψιθῇ. (Διάλογοι).

Κ. Ζαβιτζιάνος. "Εἶχε καλῶς. "Ἐλεγον λοιπὸν ὅτι ἐλάθον ἡμεῖς τὸ μέτρον τῆς παρασκευῆς ἐνδὲς τύπου ἄρτου ἀπὸ σιτάρι ὅχι βεβαίως ἀρίστης ποιότητος, ἀλλὰ ὑγιεινόν, καλὸν καὶ φθινό. Καὶ ἐλάθον τὸ μέτρον αὐτό, διότι ἐγνωρίζαμεν ὅτι σιτάρι Μανιτόμπα 1 δέν ἔμπορουσε νὰ εἰσαχθῇ εἰς τὴν Ἑλλάδα, ὅπως ποτὲ δέν εἰσάχθη, παρὰ τὰς περὶ τοῦ ἐναντίου βεβαιώσεως τῶν ἐνδιαφερομένων ἀλευρεμπόρων καὶ ἀλευροδισμηγάνων.

Φ. Σαράντης. Μὴ τὸ λέγετε αὐτό, διότι εἰσάχθησαν χιλιάδες τόννοι Μανιτόμπας 1.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Ἐρώτησα καὶ ἐγὼ ποῖα διαφορά μεταξὺ Μανιτόμπας 1 καὶ Μανιτόμπας 3. Καὶ μοῦ εἶπαν ὅτι ὡς πρὸς τὴν ποιότητα δέν ὑπάρχει καμμία σχεδὸν διαφορά. Ἡ διαφορά ὑπάρχει μόνον εἰς τὴν ἀπόδοσιν.

Κ. Ζαβιτζιάνος. "Ακριδὸς καὶ μένει ἡ διαφορά τῆς τιμῆς, ποὺ εἶναι 7 δολάρια σέντς καὶ δέν καλύπτεται ἀπὸ τὴν ἀπόδοσιν.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Σχεδὸν καλύπτεται.

Κ. Ζαβιτζιάνος. Καθιερώσαμεν λοιπὸν ἓνα τύπον, τοῦ ὁποίου δέν ἦτο εὐκόλος ἡ χειροτέρευσις διότι ἡ νοθεία ἢ θὰ καθίστα ἀνθυγιεινὸν τὸ ψωμί, ὁπότε δέν θὰ τὸ ἠγείχετο ἡ κατανάλωσις, ἢ θὰ καθίστα μικροτέραν τὴν ἀποδοτικότητά ο- πότε δέν θὰ ἐδέχοντο τὰ ἄλευρα οἱ φουρνάραιοι.

Καὶ ἐρωτᾷται: διατὶ ἤλλαξε τὸ σύστημα αὐτό; Ἡ ἀπάντησις παρέχεται μόνῃ τῇ: "Ἀπλούστατα διὰ νὰ κερδίσουν οἱ ἐνδιαφερόμενοι ἀλευρεμπόροι καὶ ἀλευροδισμηγάνοι. Καὶ νὰ κερδίσουν ὅχι ποσὰ ἀνάξια σημασίας. "Ἐκέρδιζαν κολοσσιαία, ἀφάνταστα, ποσά. "Ἀπὸ στοιχεῖα τὰ ὁποῖα ὁ ἴδιος προσωπικῶς, μεταδίδας εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ ὑπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν, συνεκέντρισε, ἀπὸ τὴν ἀγορανομίαν, ἀπὸ τοὺς ἀρμοδίους τοῦ χημικοῦ ἐργαστηρίου, ἀπὸ τὸν ἴδιον τὸν κ. Γαλόπουλον—τοῦ ὁποίου μάλιστα ἔχω ἐδῶ καὶ ἰδιόχειρον σημεῖωμα—συνάγεται ὅτι, ἐὰν ἐσυνεχίζετο τὸ ἰδικὸν μου σύστημα, τὸ ψωμί θὰ ἐστοίχιζε σήμερον ἄνευ μὲν τοῦ προστατευτικοῦ δασμοῦ 6.45, ὑπολογισμένον δὲ αὐτοῦ 7.02, δηλαδή 60 δολάρια λεπτά ὀλιγώτερον. "Ἄλλος λογαριασμός ἀποδεικνύει ὅτι ἐὰν διετηρεῖτο ἡ διατίμησις, θὰ προέκυπτε, ἐφαρμοζομένου τοῦ ἰδικοῦ μας συστήματος, 400 τόννων χιλιάδων δραχμῶν διαφορά τὴν ἡμέραν.

Δέν εἶναι λοιπὸν, κύριοι, δυνατόν μία τοιαύτη ἀτυχὴς διαχείρισις ζήτηματος κατ' ἐξοχὴν σοβαροῦ νὰ κλεισθῇ μετὰ τὴν τιμωρίαν δύο ἐντιμωτάτων ὑπαλλήλων. Θὰ ἔπρεπε νὰ ἐλαμβάνοντο σοβαρώτερα μέτρα. Θὰ ἐφθανα μέχρι τοῦ σημείου νὰ προτείνω τὴν σύστασιν ἐιδικῆς ἐξεταστικῆς ἐπιτροπῆς διὰ νὰ διαφωτισθῇ ὁ λαὸς ἐπὶ τοῦ σπουδαιωτάτου αὐτοῦ ζητήματος τὸ ὅποιον τὸν κρατεῖ ἐν συγκινήσει.

Μὴ νομισθῇ ὅμως ὅτι εἶναι μόνον αὐταὶ αἱ ζημίαι. "Ἀνέπτυσσε τὸ ζήτημα ἀπὸ τῆς πλευρᾶς τῆς ἀφορώσης εἰς τὴν ἄρσιν τῆς διατίμησης τῶν ἀλεύρων. Εἶναι ὅμως καὶ ἄλλη πλευρά, ἡ ἀφορώσα τὴν παράλειψιν τῆς χρησιμοποίησεως τῶν σιτηρῶν ἐπὶ τῶν ὁποίων ἐστηρίχθη ἡ διατίμησις. Δέν ἔχει σημασίαν εἰς ποῖον λιμένα τῆς Ἑλλάδος εἰσάχθη σίτος ἄλλος ἀπὸ ἀμερικανικόν. Σημασίαν ἔχει ὅτι εἰσάχθη ἀναμφισβητήτως καὶ ρωσσικὸς καὶ τουρκικὸς καὶ ρουμανικὸς σίτος καὶ ὅτι ἡ διατίμησις ἐστηρίχθη ἐπὶ τιμῶν ἀμερικανικοῦ σίτου, ἐνῶ τὸ μίγμα παρεσκευάζετο καὶ ἀπὸ ἄλλα πλὴν τῶν ἀμερικανικῶν σιτάρων. "Ο κ. Ὑπουργός τῶν Ἐσωτερικῶν μὰς παρέσχε διαφόρους διαβεβαιώσεις τῆς Σοβιετικῆς "Ἀντιπροσωπείας. "Οφείλω νὰ ὁμολογήσω ὅτι πρὸς τὰς διαβεβαιώσεις αὐτάς διέκειμαι δυσπίστως. "Οτιδήποτε καὶ ἂν βεβαίωσεν ἡ ἐμπορικὴ ἀντιπροσωπεία τῶν Σοβιέτ, ἡ ὁποία περιέπεσεν εἰς ἀντιφάσεις, γεγονὸς εἶναι ὅτι εἰσάχθησαν 12.000 τόννοι σίτου ρωσσικοῦ. Εἰσάχθησαν καὶ ἄλλαι ποσότητες. Ἀλλὰ καὶ νὰ

μὴ εἰσάχθησαν, αὐτὸ καὶ μόνον τὸ ποσὸν δέν εἶναι ὀλίγον, διότι ἀντιπροσωπεύει τὸ 1/4 τῆς μηνιαίας εἰσαγομένης εἰς τὴν Ἑλλάδα ποσότητος.

Ἐπαραγματοποιήθησαν λοιπὸν κέρδη ἀφάνταστα. Ἀλλὰ ποῖοι ἐπωφελέθησαν αὐτῶν; "Ἐν μικρὸν μέρος ἐλάβον οἱ ἄρτοποιοὶ ἀπὸ τὴν διαφοράν τῶν σάκκων, ὡς ἐξηγήσατε χθὲς καὶ ὁ κ. Ὑπουργός τῶν Ἐσωτερικῶν. Τὴν ὑπόλοιπον διαφοράν, ἐκ 45 λεπτῶν κατ' ἐμέ, 13 κατὰ τὸν κ. Γαλόπουλον, ἐκέρδιζαν οἱ λοιποὶ παράγοντες, δηλαδή οἱ ἀλευρεμπόροι καὶ οἱ ἀλευροδισμηγάνοι.

Καὶ εἶναι ἄξιον ἀπορίας, κύριοι βουλευταί, πῶς ὁ ἀξιότιμος Ὑπουργός τῶν Ἐσωτερικῶν κατηνάλωσε τόσον χάρτην καὶ τόσην μελάνην διὰ νὰ εἴπῃ ὅσα εἶπε χθὲς, διὰ νὰ βεβαιώσῃ ὅτι ὅλοι αἱ καταγγελίαι ἀποτελοῦν σαπυνοφουσικὰς. "Ἀντὶ νὰ προβαίνῃ εἰς τοιαύτας δηλώσεις ὁ κ. Ὑπουργός, θὰ ἦτο καλῶτερον, ἀναγνωρίζων τὸ ἄστοχον τοῦ μέτρου τῆς ἄρσεως τῆς διατίμησης τῶν ἀλεύρων, νὰ ἐπανεφέρει τὴν ἐπ' αὐτῶν διατίμησιν. "Ἀντὶ τούτου, συνεχίζων τὴν ἀξιολύπητον διαχείρισιν τοῦ ζητήματος, προβαίνει εἰς ἐνεργείας ἐντελῶς ἀσκόπους μόνον καὶ μόνον διὰ λόγους ἐντυπωσιακοῦς. Καὶ οὕτω ἀνεγνώσαμεν πρὸ ἡμερῶν εἰς τὴν «Ἐστῖαν» ταυτόσημον σχεδὸν ἀνακοίνωσιν, κατ' ἣν ὁ κ. ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Ὑπουργός, καλέσας παρ' αὐτῶν τὸν Εἰσαγγελέα τῶν Πλημμελειοδικῶν, τῷ ἀνεκδίδωσεν ὅτι, ἐὰν ἐκ τῆς προόδου τῶν ἐνεργουμένων διοικητικῶν ἀνακρίσεων ἦθελον προκύβει στοιχεῖα ποινικῆς εὐθύνης, δολοκλήρος ὁ φάκελλος θὰ διεδιδάχετο εἰς τὴν Εἰσαγγελίαν διὰ νὰ ἐπιληφθῇ τοῦ ζητήματος ἡ Δικαιοσύνη. Μὰ αὐτὸ, κ. Ὑπουργέ, ἐξυπακούεται. Μήπως ὑπῆρχε περίπτωσις, ἐὰν ἀνεκαλύπτετο ποινικὴ εὐθύνη, νὰ μὴ ἐγίνετο, ὅτι διετυμπανίσθη ὅτι θὰ γίνῃ; Ἐξυπακούεται ὅμως καὶ κατὰ ἄλλο ἀκόμη. "Οτι διὰ νὰ καλέσῃ ὁ κ. Ὑπουργός τὸν Εἰσαγγελέα καὶ νὰ τοῦ εἴπῃ ὅτι τοῦ εἶπε ὅτι εἶχεν ὑπονοίας ὅτι ὑπάρχει καὶ κάποια ποινικὴ εὐθύνη. "Ἐν τοιαύτῃ ὁμῶς περιπεῶσιν διατὶ δέν ἐσπευσεν εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς νὰ ἀναθέσῃ τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὴν Δικαιοσύνην;

Εἶπε, κύριοι, ὁ ἀξιότιμος Ὑπουργός τῶν Ἐσωτερικῶν ὅτι δέν ἠδύνατο νὰ κάμῃ τι ἄλλο ἀπὸ ὅτι τῷ ἐπέτρεπον οἱ κείμενοι νόμοι. Εἶναι ὁμῶς τοῦτο ἀκριδὲς; Δέν ἠδύνατο ὁ κ. Ὑπουργός, ὁ καταστρατηγῆσας ἀκριδῶς τοὺς νόμους, νὰ κάμῃ χρῆσιν δικαιωμάτων, τὰ ὁποῖα τῷ παρέχει ἡ κειμένη νομοθεσία; Δέν ἠδύνατο νὰ ἐπαναφέρῃ τὴν διατίμησιν καὶ νὰ ἐλαττώσῃ τὸν δασμὸν διὰ διατήρησιν μόνον, ὡς ἐπιτρέπει ὁ νόμος, ἀνακουφίζων οὕτω τὴν κατανάλωσιν ἀπὸ τὰ ἐξῶς τῆς συγκεντρώσεως τὰ ὁποῖα τὴν βαρύνουν καὶ τὰ ὁποῖα διὰ τῆς ἐλαττώσεως τοῦ δασμοῦ θὰ μετετίθεντο ἐπὶ τοῦ δημοσίου Προϋπολογισμοῦ;

Εἶπεν ὁ κ. Ὑπουργός τῶν Ἐσωτερικῶν ὅτι δέν ἔπρεπε τὸ ζήτημα τοῦ ἄρτου νὰ καταστῇ σημαία πολιτικοῦ ἀγῶνος. Μὰ ὑπάρχει ζήτημα ζωτικώτερον ἀπὸ τὸ ζήτημα τοῦ ἄρτου; Εἰς τὴν Ἀγγλίαν, κύριοι, τὰ δύο μεγάλα κόμματα ἐπὶ σειράν ἐτῶν ἤρριζον διὰ τὸ ζήτημα τοῦ προστατευτικοῦ δασμοῦ. Πλεῖστα ὅσα ἄλλα παραδείγματα τῆς πολιτικῆς ἱστορίας δύναται τις νὰ ἀναφέρῃ διὰ νὰ ἀποδείξῃ ὅτι ἐπανειλημμένως τὸ ζήτημα αὐτὸ ἀπέτελεσεν ἐν τῶν σοβαρωτέρων ζητημάτων ἐφ' ὧν ἐστηρίχθησαν κρατεροὶ πολιτικοὶ ἀγῶνες. Πρέπει ἐπομένως ἡ Κυβέρνησις νὰ μεταβάλῃ τὴν πολιτικὴν τῆς ἐπὶ τοῦ ζητήματος τοῦ ἄρτου. Καὶ αὐτὴ νὰ σηκώσῃ τὴν σημαίαν τῆς μεταβολῆς αὐτῆς, νὰ εἶναι δὲ βεβαία ὅτι πρῶτον ἡμεῖς θὰ ταχθώμεν ὑπὸ τὴν σημαίαν αὐτήν. "Ἐχει πρὸς τοῦτο ἐπιτακτικὴν ὑποχρέωσιν. Καὶ ἡ ὑποχρέωσις αὕτη πεγήζει ἐξ αὐτοῦ τούτου τοῦ κυβερνητικοῦ προγράμματος, τὸ ὅποιον ἐπηγγέλλθη δικαιοτέραν κατανόμησιν τῶν φορολογικῶν βαρῶν. Καὶ ἔχει τοιαύτην ὑποχρέωσιν διότι καὶ ἀπὸ δασμολογικῆς καὶ ἀπὸ ἀγορανομικῆς ἀπόψεως ἡ διαχείρισις τοῦ ζητήματος αὐτοῦ ὑπῆρξεν ἀτυχής. Ἀπὸ ταύτης μὲν διότι ἠδυνάσθη ἡ κατανάλωσις πρὸς ὄφελος ὠρισμένης τάξεως, ἀπὸ ἐκείνης δὲ διότι ὑφώθη ἡ τιμὴ τοῦ ἄρτου εἰς ὕψη δυσθεώρητα. "Ἀρκεῖ νὰ σὰς εἴπω

ὅτι ἄνευ τοῦ δασμοῦ ὁ πιτυροῦχος ἄρτος θὰ ἐτιμάτο 4.31.

Καὶ ὑπέχει μὲν τὴν εὐθύνην τῆς καταστάσεως αὐτῆς ἡ Κυβέρνησις, ἰδιαίτερος ὅμως, ὡς πρὸς τὸ ἀγορανομικὸν μέρος τοῦ ζητήματος, τὴν εὐθύνην ἀκεραίαν ὑπέχει ὁ κ. Ὑπουργός τῶν Ἐσωτερικῶν. Καὶ ἡ εὐθύνη αὐτοῦ δέν μειοῦται διὰ τῆς περὶ ἀρχικῆς διώξεως δύο ἐντιμωτάτων ὑπαλλήλων. Αἱ εὐθύναι εἶναι βαρύνουσαι καὶ πρέπει νὰ καθορισθῶν. Εἶναι εὐθύναι ἀπέναντι τοῦ λαοῦ, εἶναι εὐθύναι ἀπέναντι τῆς Βουλῆς.

Ἀλλὰ τὸ ζήτημα, κύριοι, δέν εἶναι μόνον ζήτημα καθορισμοῦ εὐθύνων. Εἶναι καὶ ζήτημα διορθώσεως μιᾶς ἀφορήτου καταστάσεως, ἡ ὁποία πιέζει ὀλόκληρον τὸν ἑλληνικὸν λαόν. Εἶναι βέβαια, κύριοι, ἀτύχημα ὅτι τὰ Σώματα τὰ νομοθετικά, ὅχι μόνον ἐδῶ, παντοῦ, εἶναι ἀτύχημα ὅτι δέν ἐφάνησαν νὰ ἔχουν τὴν ἀντοχὴν τὴν ἐπιβαλλομένην καὶ δέν ἀντέστησαν ἐπαρκῶς εἰς τὰς ἀξιώσεις τῶν ἀτόμων ἢ καὶ τῶν ὁμάδων, εἰς τὰ συμφέροντα τῶν ἀτόμων καὶ τῶν μαζῶν. Ἡ κατὰστασις δέν εἶναι δυνατόν νὰ ἀντιμετωπισθῇ ἄλλως παρὰ διὰ πλήρους ὁργανώσεως τῶν καταναλωτῶν, διὰ τὴν ὁποίαν δύο παράγοντες καὶ μόνον ὑπάρχουν: ἡ κυβερνητικὴ ἀποφασιστικότης καὶ ἡ ἀνατροπὴ τοῦ δημοσίου φρονήματος. Εἶναι καιρὸς πλέον ἢ κυβερνητικῆς ἀποφασιστικότης, ἐνισχυομένη καὶ βαρύνουμένη ἐπὶ τῆς δευτέρας, νὰ ἀναλάβῃ τὸ βάρὺ ἀλλὰ σωστικὸν αὐτὸ ἔργον τῆς ἀποδεδειγμένης ἐξυπηρετήσεως μάλλον τοῦ συνόλου τῶν πολιτῶν. "Ἐνευ τούτου, κύριοι, οὔτε οἱ κοινωνικοὶ νόμοι, οὔτε τὰ μεγάλα ἡμερομίσθια, οὔτε ἡ καλὴ παραγωγὴ, εἶναι δυνατόν νὰ ἀποτρέβουν ἀσφαλῆ οἰκονομικὴν καταστροφὴν, εἰς τὴν ὁποίαν ὁδηγεῖται ὁ τόπος, ἐφ' ὅσον παραβλέπει τοιαύτας οὐσιώδεις βαρύνουσας θεωρίας. "Ἀς εὐχόμεθα, κύριοι, ὅς ἐλπίζωμεν ὅτι ἡ ἀποτροπὴ τῶν κινδύνων θὰ ἀποτελέσῃ τὴν πρωτίστην μέριμναν, τὴν πρωτίστον καθήκον τῶν ἀντιπροσώπων τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ. (Χειροκροτήματα).

Ο κ. Π. Ἀργυρόπουλος, λαμβάνων τὸν λόγον καὶ ἀναφερόμενος—εἰς τὰ ὑπὸ τοῦ κ. Ἀρχηγοῦ τῆς Προοδευτικῆς Ἐνώσεως λεχθέντα ἐν σχέσει μετὰ τὰ μέτρα τὰ ὁποῖα, ὅταν διεδέχθη αὐτὸν, ἐλάβε διὰ τὸ ζήτημα τοῦ ἄρτου, παρατηρεῖ ὅτι αἱ αἰτιάσεις τοῦ κ. Πολιτευτοῦ Κερκύρας ὑπῆρξαν ἄδικαι καὶ ἀστήρικτοι. Τὰ κυριώτερα, λέγει, τῶν μέτρων τὰ ὁποῖα ἐλήφθησαν ἦσαν ἄφ' ἐνὸς μὲν ἡ συμπεληρωσις τῆς ὑπὸ τοῦ κ. Ἀρχηγοῦ τῆς Προοδευτικῆς Ἐνώσεως, ὡς Ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν, εἰσαχθείσης νομοθεσίας ἄφ' ἐτέρου δὲ ἡ ἄρσις τῶν διατίμησης ἐπὶ τῶν ἀλεύρων.

Τὸ πρῶτον τῶν δύο τούτων μέτρων ἐξηγῶν, λέγει ὅτι τὸ ὑποβληθὲν σχετικὸν νομοσχέδιον ἐξενυχίσθη διεδοκίμας ὑπὸ τῆς ἀρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς, ὁ τότε Πρόεδρος τῆς ὁποίας, νῦν Ὑπουργός ἐπὶ τῆς Παιδείας, συνέστησε τὴν ἐγκρισιν μόνον τῶν διατάξεων ἐκείνων αἱ ὁποῖαι ἀφεώρων εἰς τὴν συμπλήρωσιν τῆς ὑπὸ τοῦ κ. πολιτευτοῦ Κερκύρας ὡς Ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν εἰσαχθείσης νομοθεσίας, τῶν νέων διατάξεων ἀριμενῶν πρὸς ψήφισιν ὑπὸ τῆς Βουλῆς κατὰ τὴν νέαν αὐτῆς Σύνοδον. Οὕτω δὲ, ὡς λέγει, καὶ ἐγένετο ἔξεκαθαρσθῇ τὸ παρελθὸν διὰ τῆς ἐκδόσεως τοῦ περὶ ἄρτοποιίας νομοθετικοῦ διατάγματος, ἀφέθη δὲ ἡ ψήφισις τῶν νέων διατάξεων νὰ γίνῃ ὑπὸ τῆς Βουλῆς, ὡς καὶ ἐγένετο, παρόντος τοῦ ἀξιότιμου ἀρχηγοῦ τῆς Προοδευτικῆς Ἐνώσεως.

Κ. Ζαβιτζιάνος. "Οχι, ἡμῖν τότε ἀσθενῆς. Παρέστην μόνον κατὰ τὴν πρώτην συζήτησιν, τῆς ὁποίας καὶ ἐξήγησα τὴν ἀναβολήν. Κατὰ τὴν συζήτησιν καὶ τὴν ψήφισιν ἡμῖν ἀσθενῆς. Ἀλλ' ἐν πάσῃ περιπτώσει εἴτε ἡμῖν εἴτε δέν ἡμῖν δέν ἔχει καμμίαν σημασίαν. Αἱ εὐθύναι παραμένουν ἀκεραίαι.

Γ. Σίδερης (Ὑπουργός τῶν Ἐσωτερικῶν). Δέν τὰς ἀρνύμεθα. Ζητοῦμεν μόνον τὴν ἀκριβῆ ἐκθεσιν τῶν γεγονότων.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Παρκαλῶ, κ. Πρόεδρε, νὰ ἐφαρμοσθῇ αὐστηρῶς ὁ Κανονισμός, νὰ συστηθῇ εἰς τὸν ἀξιότιμον βουλευτὴν Κερκύρας νὰ μιμηθῇ τὸ παράδειγμα τῆς Βουλῆς. Εἶπεν ὁ κ. Ἀρχηγός τῆς Προοδευτικῆς Ἐνώσεως ὅσας ἠθέλησεν ἀνακρίβειας, ὕβρεις. ἀκόμη τὴν Κυβέρνησιν. Καὶ ὅμως

δέν τὸν διεκόφσαμεν. Παρκαλῶ νὰ συστηθῇ ὅπως σεβασθῇ καὶ αὐτὸς τὴν ἐλευθερίαν τοῦ λόγου.

Ο κ. Π. Ἀργυρόπουλος συνεχίζων παρατηρεῖ ὅτι εἰς τὸν νόμον τὸν ὁποῖον εἰσαγγέλλῃ ὁ κ. βουλευτὴς Κερκύρας ὑπῆρχε μία παράλειψις. Οὗτος ἀπεζημίωσε τοὺς ἄρτοποιούς ἐξ ὧν ἄλλοι ἦσαν ἰδιοκτῆται καὶ ἄλλοι ἐνοικιασταί. Καὶ ὁ ἰδιοκτῆτης δυνάμει τοῦ νόμου ἔχανε τὸν πελάτην του καὶ δέν εἶχε τί νὰ κάμῃ τὸ κτερίον του. Τοῦ εἶπαμε νὰ τὸ ἐνοικιάσῃ εἰς ἄλλον ἄρτοποιόν ἢ νὰ τὸ κάμῃ πρατήριον, καὶ τέλος ἂν τοῦτο εἶναι ἀδύνατον, ὅτι εἶναι δίκαιον νὰ τοῦ ἐπιτρέψωμεν νὰ τὸ μεταβάλῃ εἰς ἄλλο κατὰστημα καὶ οὕτω περιορίζοντο μετὰ τὴν πρώτην διάταξιν οἱ βοηθηταὶ ἐκ τοῦ ταμείου ἄρτου. Νομίζω συνεπῶς ὅτι ἡ διάταξις αὕτη ἦτο ὀρθοτάτη καὶ δέν ἀνέτρεπεν, ἀλλὰ συνεπλήρωνε τὸν νόμον. Τὸ ἄρθρον 26 ἐξ ἄλλου ἐδίδε τὸ δικαίωμα εἰς ἄρτοποιόν ἐν ἐνεργείᾳ νὰ ἐνοικιάσῃ τὸ κατὰστημα τὸ ὅποιον θὰ ἐκλείετο. Μὲ τὰς τροποποιήσεις αὐτάς δέν γρῶζάντο ὁ ἀριθμὸς τῶν ἄρτοποιῶν οὔτε κατὰ ἓνα. "Ὡς πρὸς τὸ ἄλλο μεγάλο σκάνδαλον τοῦ ἄρθρου 6, κατὰ τοῦτο οἱ ἀποζημιωθέντες εἶχον τὸ δικαίωμα νὰ κάμουν μίαν ἀνώνυμον "Ἐταιρίαν δηλ. ἐν μέγα ἄρτοποιεῖον ἀπὸ ἐκείνου ποῦ ἠγνόει ὁ νόμος καὶ ἡ τροποποίησις βοηθεῖ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ ἀρχικοῦ νόμου. "Ἀλλ' ὅτε ἐπρόκειτο περὶ ἐνὸς μεγάλου ἄρτοποιεῖου τὸ ὅποιον δέν ἔγινε. Τὸ σχετικὸν ἄρθρον ἔλεγεν ὅτι τὸ Ταμεῖον ἄρτου δύναται νὰ κάμῃ δάνειον διὰ νὰ βοηθήσῃ τὴν σύστασιν τοῦ μεγάλου αὐτοῦ ἄρτοποιεῖου. Καὶ ἡ διάταξις ἔγινε, διότι εἶχε παρατηρηθῇ ὅτι πολλοὶ ἄρτοποιοὶ δέν ἀπεζημιώθησαν δικαίως ἰσχυρίζόμενοι ὅτι εἶναι ἐκ κλεισίματος καὶ ἀνεργίας. Μὲ τὴν τροποποίησιν ἡ κατηγορία αὕτη παρῆντο τῆς ἀποζημιώσεως καὶ ὡς ἀντάλλαγμα ἐλάμβανεν τὸ δάνειον ἐκ τοῦ Ταμείου τοῦ ἄρτου. Οὕτω θὰ ἐγίνετο ἐν μέγα ἄρτοποιεῖον ἀνῆκον εἰς ἄλλους τοὺς ἀπολέσαντας τὴν ἐργασίαν τῶν καὶ ὅχι εἰς ἓνα ἢ δύο ἐπιχειρηματίας καὶ εἶναι προφανές ὅτι δέν πρόκειται περὶ κανενὸς σκανδάλου, ἀλλὰ περὶ διατάξεως συμπληρωστικῆς τῶν ἀρχικῶν νόμων. "Ὅσον ἀφορᾷ τὰ λεχθέντα χθὲς παρὰ τοῦ κ. βουλευτοῦ Ἀθηνῶν περὶ τῆς κατὰ τὸν "Οκτώβριον τοῦ 1929 ἄρσεως τῆς διατίμησης τῶν ἀλεύρων τοῦ μέτρου αὐτοῦ ἔχω ἐγὼ τὴν πρωτοβουλίαν, διότι εἶχα παρατηρήσει καὶ εἶχε βεβαιωθῇ, ὅτι μετὰ τὸ ἄλλο σύστημα δὲν κατωρθώναμεν νὰ ἐμποδίσωμεν μεγάλας καταχρήσεις. Ἐξηγήθη καὶ ἡ γνώμη τῶν ἀρμοδίων καὶ ὁ κ. Δάσιος καὶ ὁ κ. Γαλόπουλος μοῦ συνέστησαν ὅτι δέν πρέπει νὰ διατάσω νὰ περιορισθῇ εἰς τὴν διατίμησιν τοῦ ἄρτου.

Τὰ ἴδια ὑποστήριξαν καὶ εἰς σύσκεψιν γενομένην καὶ εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Ἐθνικῆς Οἰκονομίας. Διὰ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ μέτρου τῆς διατίμησης τῶν εὐθύνων τὴν ἔχω ἐγὼ ἀπὸρ εἰς τὴν ὀρθότητά αὐτοῦ καὶ ἀπὸρ ἐπείσθη μετὰ τῶν ἀρμοδίων ὅτι θὰ ἦτο ὠφέλιμον νὰ προκληθῇ συναγωνισμός μεταξὺ ἐξωτερικῶν καὶ ἐσωτερικῶν ἀλεύρων καὶ κατελήξαμεν εἰς αὐτὸ ἐν συνδυασμῷ μετὰ τὴν μείωσιν τοῦ δασμοῦ τῶν ἀλεύρων τοῦ ἐξωτερικοῦ. Μὲ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ μέτρου αὐτοῦ κατ' ὅσον διαστήμα ἐμένα Ὑπουργός δέν νομίζω ὅτι ἐπὶ ἡν ὑπερτίμησις τῆς τιμῆς τοῦ ἄρτου, διότι τὴν 1ην "Οκτωβρίου μετὰ τὸ παλαιὸν σύστημα ὁ λευκὸς ἄρτος διετιμάτο 8.40 καὶ μετὰ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ νέου μέτρου εἰς τὰς 8 "Οκτωβρίου ὑπετιμήθη εἰς 8 10 καὶ εἰς τὰς 17 Νοεμβρίου εἰς 7,90 καὶ εἰτα τὸν Δεκέμβριον ἐγένετο ὕψους, διότι ὑφώθησαν τὰ σιτηρά.

Βεβαίως δέν ἐπετεύχθη μετὰ τὸ μέτρον ὅτι ἡλπίζομεν, δηλαδή ὁ συναγωνισμός. Τὰ δελτία παρουσιάζουν τὰς αὐτάς τιμὰς καὶ ἴσως τοῦτο νὰ ὀφείλεται εἰς συμφωνίαν τῶν ἐνδιαφερομένων. Σὰς εἶπα ὅτι ὁ κυριώτερος λόγος τῆς ἀλλαγῆς εἶναι διότι τὸν Σεπτέμβριον εἶχον πεισθῇ ὅτι μετὰ τὸ ἐν ἐφαρμογῇ σύστημα δέν εἴχομεν ἐπιτύχει ὁμαλὴν κατὰστασιν, ἀλλ' ἐπὶ μακρὴν ἐπεκράτει ἐντελῶς ἀνώμαλος τοιαύτη. Τὸν "Ιούλιον ποὺ παρέλαβον τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν εἴχομεν τιμὴν 8.20 καὶ τὰς 22 "Ιουλίου, δηλαδή ἐντὸς 15 ἡμε-

ρων ανέδωκεν ὁ ἄρτος εἰς 9,60. Καὶ ἡ κατάστασις ἐπρεπε νὰ ἀντιμετωπισθῇ. Ἐξήτασα καὶ εἶδα ὅτι ὁ ἄρτος γίνεται ἀνάμικτος ἐκ σίτου Μανιτόμπας 70 ο/ο καὶ 30 ο/ο Ἀργεντινῶν, ἡ δὲ Μανιτόμπα ἦτο ἀκριβὴ λόγῳ τράστ τῶν σιτημύλων τοῦ Καναδᾶ καὶ μὲ δάσιν τὴν Μανιτόμπαν ἦτο ἀδύνατος ἡ πώσις τῆς τιμῆς, ἐνθ' εἰς ἄλλου εἶχον τὴν γνώμην τῶν ἀλευροδομηγάνων ἀποκλειόντων καλὸν ψωμὶ ἄνευ Μανιτόμπας. Ἡ ὑπηρεσία τῆς Ἀγορανομίας ἐβεβαίωσε ὅτι τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν κάμνει ψωμὶ μὲ Χάρτ-Βίντερ. Ἐξήτασα τὸ πρᾶγμα καὶ ἐπρότεινα νὰ ἀλλάξωμεν τὸν ἄρτον καὶ νὰ τὸν κάμνωμεν μὲ δάσιν Χάρτ-Βίντερ. Τότε οἱ ἀλευροδομηγάνοι ἰσχυρίσθησαν ὅτι εἶχον εἰς τὰς ἀποθήκας τῶν ἡ ἐν πλῶ Μανιτόμπαν καὶ τότε ἀνέβαλα τὴν ἐφαρμογὴν διὰ τὴν 8ην Σεπτεμβρίου καὶ οὕτω ἐπετεύχθη ἡ τιμὴ τῶν 8,70 ἀντὶ τῶν 9,60. Ὁ κ. Βουλευτὴς Κερκύρας ὠμίλησε περὶ ἀνωμαλιῶν, ἀλλὰ καὶ μὲ τὸ παλαιὸν σύστημα ὑπῆρχον ἀνωμαλίες καὶ μάλιστα ἐξηκριβωμένα. Μόλις κατεσκευάσθη τὸ ψωμὶ μὲ δάσιν Χάρτ-Βίντερ, οἱ ἀλευροδομηγάνοι μοῦ εἶπον ὅτι ἔχουν εἰς τὰς ἀποθήκας τῶν Μανιτόμπαν καὶ διηρώτων τί θὰ τὴν ἔκαμινον ἐφόσον ἐγένετο πλέον ἄρτος μὲ δάσιν τὸ Χάρτ Βίντερ. Ἐκαμιν μάλιστα καὶ διαμαρτυρίαν πρὸς τὰ Ὑπουργεῖα Ἐσωτερικῶν καὶ Οἰκονομικῶν μὲ ἡμερομηνίαν 11ης Σεπτεμβρίου ἐν ἣ ἔλεγον ὅτι ἔχουν εἰς τὰς ἀποθήκας τῶν 6,000,000 ἀκάδας Μανιτόμπαν καὶ ὅτι ἐπομένως θὰ ζήμιωσιν 6,000,000 0 δραχμὰς, αἱ ὁποῖαι ἀπαρτίζουσιν τὴν διαφοράν τῆς Μανιτόμπας ἀπὸ τοῦ Χάρτ-Βίντερ. Μαζὶ δὲ μὲ τὰς διαμαρτυρίας τῶν βιομηγάνων τῶν ἐπαρχιῶν ἡ ζήμια ἦν ἰσχυρίζοντο ἔφερε τὰ 10 ἑκατομμύρια. Πρωτῶς μου ὑποχρέωσις ἦτο νὰ ἐξακριβώσω τὸ πρᾶγμα καὶ μετὰ τὴν ἐξακριβώσιν νὰ φροντίσω νὰ μὴ ζημιωθῶν. Ἀνέθεσα τὴν ἐξακριβώσιν τοῦ γεγονότος εἰς τὸν δικαστὴν κ. Λαμπάκη. Μὲ τὰς πρώτας ἐνεργείας τοῦ ἐλέγχου ἐβεβαίωσεν ὅτι δὲν ἐπρόκειτο περὶ τοιαύτης ποσότητος, ὅταν δὲ ἀργότερον ὁ ἐλεγχος ἀνετέθη παρὰ τῶν δύο Εἰσαγγελέων εἰς εἰδικὴν Ἐπιτροπὴν ἐπελήφθη αὕτη τῆς ἐρευνῆς καὶ δι' ἀναφορὰς τῆς βεβαιώσιν ὅτι εἰς τὰς 9 Σεπτεμβρίου δὲν ὑπῆρχε οὐδὲ κόκκος σίτου Μανιτόμπας.

Κ. Πανοῦτσος. Πότε ἐγένεν ὁ ἐλεγχος;

Π. Ἀργυροπούλου. Ἐγένε διὰ τὴν 9ην Σεπτεμβρίου καὶ δὲν περιωρίσθημεν διὰ τὴν ἡμερομηνίαν αὐτήν, ἀλλ' ἐπεξετάναμεν τὸν ἐλεγχον προσπαθοῦντες νὰ ἐξακριβώσωμεν καὶ κατὰ τὸ παλαιὸν τί ἐχρησιμοποίηθη, καὶ ὅταν ἦτο κανονισμένον 100 ο/ο Μανιτόμπα καὶ ὅταν ἦτο 70 ο/ο Μανιτόμπα καὶ Χάρτ-Βίντερ 30 ο/ο. Ὁ ἐλεγχος ἐφθασε νὰ ἀποδείξῃ ὅτι κατὰ μέσον ὅρον ὅταν ἐπρόκειτο νὰ χρησιμοποιήσιν 100 ο/ο Μανιτόμπαν δὲν ἐφθάναν οὐδὲ τὰς 60 ο/ο, δι' ἑνα μάλιστα τῶν ἀλευροδομηγάνων ἡ ἐκθεσις λέγει ὅτι ἀντὶ 70 ο/ο Μανιτόμπας ἐφθασε νὰ ἀναμειγνύη μόνον 20 ο/ο.

Α. Παπαθανάσης. Ἐπιτρέπετε μίαν διακοπὴν;

Π. Ἀργυροπούλου. Ὅχι δὲν δέχομαι διακοπὰς.

Πρόεδρος. Εἴπομεν ὅτι δὲν γίνονται διακοπαί.

Α. Παπαθανάσης. Εἶναι ἐν τούτοις ἀπαραίτητον νὰ ἀκουσθῇ.

Πρόεδρος. Ὁ ρήτωρ ἐδήλωσεν ὅτι δὲν δέχεται διακοπὰς.

Α. Παπαθανάσης. Ἐπρόκειτο νὰ ἐρωτήσω, ἀφοῦ τοὺς ἀπεκαλύψατε ψευδομένους, πῶς ἤρατε τὰς διατιμήσεις. (Φωναί, θόρυβος). Ἐδηλώθη ὅτι ἡ συζήτησις γίνεται πρὸς διαφώτισιν τῆς κοινῆς γνώμης, ἀλλ' ἐφ' ὅσον δὲν δέχσθε διαφωτιστικὰς διακοπὰς δὲν ἔχομεν λόγον νὰ παρακολουθήσωμεν αὐτήν. (Ὁ κ. Παπαθανάσης ἀποχωρεῖ τῆς αἰθούσης).

Π. Ἀργυροπούλου. Εἶχα τὴν βεβαιώσιν ὅτι τὸ σύστημα αὐτὸ παρουσίαζε πολλὰς ἀνωμαλίας. Τότε παρουσιάσθη καὶ ἐν ἄλλο ζήτημα. Μὲ κατηγόρησαν ὅτι μάλιστα ἐξηκριβώσα στοιχεῖα τινα, ἔσπευσα καὶ ἐκοινωνολόγησα μεγάλας καταχρήσεις. Ἀλλ' ἐνθ' ἐπὶ τὰ στοιχεῖα ἐξηκριβώοντο ἀπὸ τῆς 15ης Σεπτεμβρίου ἡ πρώτη σχετικὴ εἰδήσις ἐγράφη εἰς τὴν «Καθημερινήν» τὴν 9ην Νοεμβρίου, δηλ. μετὰ δύο σχεδὸν μῆνας καὶ ἡ εἰδήσις εἶχεν ὑφαρπαγῇ ἀπὸ δημοσιογράφου

ὅστις ἐντὸς τοῦ γραφείου τοῦ κ. Λαμπάκη ἀνέγνωσε μὲ τὴν ἐκθέσεως. Μόλις ἐδημοσιεύθη ἡ εἰδήσις εἰς τὴν «Καθημερινήν» οἱ δημοσιογράφοι μὲ ἠρώτησαν καὶ τοὺς εἶπα ὅτι οἱ ἀλευροδομηγάνοι μοῦ ζήτησαν 16,000,000 ἀποζημιώσιν, ἀλλ' ὅτι ἀπὸ τὸν ἐλεγχον ἐξάγεται τι ἔχουν εἰσπράξει πολὺ πεπισσότερα. Ποσὰ δὲν ἀνέφερον καὶ αἱ ἐφημερίδες ἐγραψαν μόνον τῶν 300-400 ἑκατομμύρια. Διαμαρτυρήθη ἡμῶς διαψεύσας τὸ ποσὸν αὐτὸ καὶ δηλώσας ὅτι ὁ ἐλεγχος ἐξακολουθεῖ καὶ ὅτι δὲν εἶμαι εἰς θέσιν νὰ δώσω κανένα ἀριθμὸν. Τώρα βεβαίως ἐρωτῶμαι περὶ τῆς διαφοράς τῆς τιμῆς ἀπὸ τὴν ἀστυνομικὴν διατίμησιν. Ἐγὼ φρονῶ ὅτι αὕτη ἀποτελεῖ κέρδος, ὅπερ δὲν ἐπρεπε νὰ πᾶρουν, διότι ἐπρόκειτο περὶ ὑποχρεωτικῆς ἀναμειγῆς Μανιτόμπας, ὥς ἄλλως τε καὶ οἱ ἴδιοι ἀλευροδομηγάνοι ἐμολογοῦν εἰς τὴν διαμαρτυρίαν τῶν. Ζητοῦντες τὴν ἀποζημιώσιν τῶν 6,000,000. Πρωτῶς τότε προχωρήσω ἐξήγησα τὴν γνώμην τοῦ κ. Γαλοπούλου περὶ τῆς ὑποχρεωτικῆς ἢ μὴ χρήσεως τῆς Μανιτόμπας καὶ τῆς ἐπιρροῆς ἣν εἶχεν αὕτη ἐπὶ τῶν τιμῶν. Ὁ κ. Γαλοπούλος μοῦ ἀπήντησε διὰ τῆς ἐπιτροπῆς τοῦ (ἀναμειγνύεται), ἐν ἣ οὕτως βεβαιῶ ὅτι ὁ σίτος Μανιτόμπας εἶναι ἀκριβύτερος καὶ καταλλήλτερος διὰ τὴν κατασκευὴν ἀλεύρων, ὅτι ἡ τιμὴ ἦτο ἀνωτέρα τοῦ Χάρτ-Βίντερ, ὅτι ἡ Ἐπιτροπὴ οὐδέποτε ἐπέτρεψεν ἀνήμεν τῶν δύο σίτων καὶ ὅταν τὸ ἐπέτρεψεν ἐλάμβανε τορτο ὅπ' ὅσον κατὰ τὴν διατίμησιν δηλ. 70 ο/ο Μανιτόμπαν καὶ 30 ο/ο Χάρτ-Βίντερ, καὶ τέλος ὅτι εἶχε τὴν γνώμην ὅτι ἡτο ὑποχρεωτικὴ ἢ ἀνήμεν καὶ ὅτι ἡ καθωρισμένη τιμὴ ἐξήρτατο ἀπὸ αὐτῆς. Τὴν ἰδίαν γνώμην τὴν ἔχει καὶ ὁ Ἀρειος Πάγος καθὼς ὅταν ἐκλήθη νὰ κανονίσῃ τὴν ἀρμοδιότητα ἀναγνωρίζει ὅτι πρόκειται περὶ παραπτώματος. Ἀλλως τε δὲν εἶμαι ὁ παραπέμψας τοὺς ἀλευροδομηγάνους. Μόλις ἐγένεν ὁ θόρυβος ὁ Εἰσαγγελεὺς δι' ἐγγράφου τοῦ δριμυτάτου μοῦ ἀνήγγειλεν ὅτι ἐπιλαμβάνεται τῆς υποθέσεως αὐτεπαγγέλτως καὶ ὅτι θεωρεῖ ὅτι πρόκειται περὶ ἀπάτης καὶ ὅχι περὶ ἀσχροκερδεῖας. Βεβαίως τὸ ζήτημα αὐτὸ δὲν ἔχει σχετὶν μὲ τὴν συζήτησιν τὴν σημερινήν, ἀλλ' εἶχα ὑποχρέωσιν νὰ κάμω μνείαν διότι κατεκρίθη ἡ πράξις μου ἐκείνη ὡς Ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν, καὶ ἀπὸ ὅσα ἐξέθεσα ἀποδεικνύεται ὅτι δὲν εἶχον καμμίαν πρόθεσιν οὕτε ἐγὼ οὕτε ἡ Ἀγορανομία νὰ ζημιώσωμεν κανένα καὶ ἐπρόκειτο μόνον νὰ ἐξακριβώσω οἱ ἰσχυρισμοὶ τῶν ἀλευροδομηγάνων. Ἀπεδείχθη ἐπίσης ὅτι οὗτοι ἐπὶ πολλὸν χρόνον ἔκαμον χρήσιν, ὅτι ὁ Εἰσαγγελεὺς ἐπελήφθη αὐτεπαγγέλτως καὶ τὸ γεγονός ὅτι μὲ τὸ παλαιὸν σύστημα δὲν ὑπῆρχεν ὁμαλότης ἐβεβαιώθη, ἐξάγεται δὲ τοῦτο καὶ ἀπὸ τὴν ἐκθεσιν τοῦ κ. Λαμπάκη, ὅστις ἐξ ἐρευνῆς τοῦ εἰς τὸν Βόλον διεπίστωσεν ὅτι τὴν διατίμησιν δὲν τὴν ἔκαμεν ἐκεῖ ἡ ἀρμοδιὰ Ἐπιτροπῆς, ἀλλὰ τὸ Ἐπιμελητήριον τοῦ ὁποῖου ὅμως πρόεδρος ἦτο ἀλευροδομηγάνος. Αὐτὰ δὲν ἐγέναν ἐπὶ τῶν ἡμερῶν μου καὶ ἀπετέλουν ἀταξίαν καὶ ἐπομένως ὑπῆρχον ἀταξίαι καὶ ἐπὶ τῆς ὑπουργίας τοῦ κ. Βουλευτοῦ Κερκύρας. Ὡς πρὸς τὴν χρησιμοποίησιν Μανιτόμπας κατὰ τὸν χειμῶνα τοῦ 1929 ὁ τότε διευθυντὴς τῆς Ἀγορανομίας κ. Σαχτούρης ἔλαβε πληροφορίας ὅτι δὲν ἐγένετο ὁ ἄρτος ἀπὸ Μανιτόμπας μὲ 100 τοὶς 100 καὶ ἐξήγησε περὶ τοῦ εἰσαχθέντος σίτου πληροφωρίαν ἀπὸ τὴν Ἑθνικὴν Τράπεζαν, ἥτις ὅμως ἠρνήθη νὰ τὰς δώσῃ δηλώσας ὅτι μόνον εἰς θανατικὴν ἀρχὴν θὰ τὰς ἐδίδεν. Καὶ τότε εἰς τὸν νόμον τοῦ Αὐγοῦστου τὸν ὁποῖον, κύριε Βουλευτὰ Κερκύρας, ἀπεκατέσχετε ἀπαίσιον, ἔδωκα διάταξιν ὑποχρεοῦσαν τὰς Τραπεζὰς νὰ δίδουν πᾶσαν πληροφορίαν. Ὡς πρὸς τὰ ἀποτελέσματα τῆς δικαστικῆς διώξεως οἱ κατηγορούμενοι ἠθωώθησαν διότι τὸ ἀσχροκερδεῖον ἐπέσθη ὅτι δὲν ἦτο ὑποχρεωτικὴ ἢ χρησιμοποίησις τῆς Μανιτόμπας. Καὶ τώρα, κ. Ὑπουργὲ τῶν Ἐσωτερικῶν, ἐάν ἐπρόκειτο νὰ ἀλλάξετε τὸ σύστημα πρέπει νὰ θεσπίσῃτε συγχρόνως διάταξιν νόμου κατὰ τὴν ὁποίαν νὰ μὴν ἡμποροῦν νὰ χρησιμοποιοῦν ἀλεύρους τὰ σιτάρια ὅπου θέλουν. Τὸ δικαστήριον, περιορισθὲν εἰς τὸ οὐσιαστικὸν μέρος τῆς υποθέσεως, λέγει εἰς τὴν ἀπόφασίν του ὅτι δὲν ἐπαίσθη ὅτι ἦτο ὑποχρεωτικὴ ἢ ἀνά

μῆς καὶ συνεπῶς παρεῖλκεν ἡ ἐξέτασις τοῦ γεγονότος ἂν ἐγένετο αὕτη. Εἰς τὸ δικαστήριον ἐξ ἄλλου ὅταν ἐξηραζόμεν ὡς μάρτυρες μοὶ ἐπεδείχθη ἐγκύκλιος ὑπογεγραμμένη παρὰ τοῦ κ. Σαχτούρη ἐπιτρέπουσα τὴν εἰσαγωγὴν οἰονδήποτε ἀλεύρου. Ἀλλὰ μὲ τοῦτο δὲν ἀπεδεικνύετο τίποτε, διότι οὕτε ὅλα τὰ σιτάρια κάμινον τὸ ἴδιον ἀλεῦρι καὶ δὲν ἔπεται ὅτι ἐκ τῆς ἐλευθέρως εἰσαγωγῆς εἶναι καὶ ἐλευθέρως ἡ χρησιμοποίησις. Ὅλα αὐτὰ τὰ ἀνέφερα διὰ νὰ πεισθῇ ὁ κ. βουλευτὴς Κερκύρας ὅτι καὶ κατὰ τὴν ὑπουργίαν του καὶ πρὸ αὐτῆς ἀσφαλῶς οἱ ἀλευροδομηγάνοι εἶχον κέρδη πολὺ μεγαλύτερα ἀπὸ τὴν ἀστυνομικὴν διάταξιν, ὅπως εἶναι ἐνδεχόμενον μὲ τὸ νέον σύστημα νὰ ἀπεκόμισαν πάλιν νέα κέρδη ἀπὸ ἐκείνα ποῦ ὑποψιάζετο ἡ Ἀγορανομία. Δὲν εἶχα, συνεχίζω, σκοπὸν νὰ κάμω καμμίαν ἐπερώτησιν διὰ τὰ τελευταῖα γεγονότα, ἔχω ὅμως νὰ κάμω τὴν ἐξῆς παρατήρησιν: Ὅπως φαίνεται ὅτι καταλήγουν τὰ πρᾶγματα, ἐκείνος ποῦ εὐρέθη ὑπηρεσιακῶς ἐν ἀτάξει εἶναι ὁ κ. Δάσις, ἀλλ' ὁ κ. Ὑπουργὸς ἐλησιμώνησεν ὅτι ὁ κ. Δάσις ἐπὶ 3 1/2 μῆνας ἦτο ἀσθενὴς καὶ ἀνέλαθεν ὑπηρεσίαν τὴν 21ην Ὀκτωβρίου. Ἐγὼ τοῦλάχιστον, τὸ λέγω εἰλικρινῶς, ὅτι ἂν ἤθελεν ἀνακαλυφθῇ ἐπὶ τῆς Ὑπουργίας μου ἀνωμαλία τὰς ἀρχὰς Νοεμβρίου δὲν θὰ ἐξήτουν εὐθύναν ἀπὸ ἐνα ὑπάλληλον, ὅστις ἐπὶ 3 1/2 μῆνας ἀπέχετο τῶν καθηκόντων του, λόγῳ ἀσθενείας. Νομίζω, ἐπιλέγει, ὅτι ὅσον ἀφορᾷ τὴν ὕπ' ἐμοῦ διαχείρισιν τοῦ ζητήματος ὡς Ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν μπορεῖ νὰ ὑπάρχῃ ἀντίρρησης διὰ τὰ λεγόμενα ὑπ' ἐμοῦ μέτρα, ἀλλ' οὐδεὶς δύναται νὰ ὑποστηρίξῃ ὅτι ἔλαβα τὰ μέτρα αὐτὰ ἢ ἐνήργησα ἐπιπολαίως οὕτε ὅτι ἐνήργησα τὴν ἀνάγκη ἐπιπολαίως, οὕτε τὴν ἄρσιν τῆς διατιμήσεως τῶν ἀλεύρων καὶ ἐξέθεσα ὅλα τὰ ἀνωτέρω εἰς ἀντίκρουσιν τῶν διαφορῶν αἰτιάσεων ὡς ἐξετόξευσαν κατ' ἐμοῦ χθὲς μὲν ὁ κ. Αἰλιανός, σήμερον δὲ ὁ κ. Βουλευτὴς Κερκύρας.

Ὁ κ. Γ. Μόδης λέγει ὅτι τὸ ζήτημα τῆς δασμολογικῆς προστασίας τοῦ σίτου ἐπρόκαλεσε πολλὰς συζητήσεις. Ὑπαίτιοι ὅμως δι' αὐτὴν περισσότερον τῆς Κυβερνήσεως εἶμεθα σχεδὸν πάντες οἱ βουλευταὶ Θεσσαλίας, Μακεδονίας καὶ Θράκης. Πολλοὶ εἶναι οἱ ἀντίπαλοι τῆς προστασίας καὶ ἐν τῷ τύπῳ καὶ ἐν τῇ Βουλῇ. Διαφοροῦνται δὲ εἰς δύο κατηγορίας, εἰς τοὺς ἀποκαλύπτους καὶ θαρραλέους καὶ ἄνευ ἐπιφυλάξεων ἀντιπάλους, τοὺς ζητοῦντας τὴν ῥιζικὴν κατάργησιν καὶ εἰς ἄλλους ὁ λοντας καὶ τὸν σκύλον χορτάτον καὶ τ' ἂν πῆταν ὀλίγηρη. Εἶναι ἀσπονδοὶ φίλοι τῆς προστασίας ἀλλὰ ζητοῦν τὴν κατάργησιν τῆς ἐμμέσεως, ὑποστηρίζοντες ὅτι ἡ προστασία εἶναι συγχρόνως ταμειακή. Δὲν θὰ εἰσέλθω εἰς τὴν μετὰ τὴν συζήτησιν, ἐὰν ὁ δασμὸς εἶναι ταμεινικὸς ἢ προστατευτικὸς, διότι ὅπως καὶ ἡ σκορδαλιά χωρὶς σικέρδο δὲν ἡμπορεῖ νὰ γίνῃ αὕτω δὲν ἡμπορεῖ παρὰ νὰ εἶναι καὶ προστατευτικὸς τοῦ δημοσίου ταμείου ὁ δασμὸς. Εἶδομεν ὅτι δύο Ὑπουργοὶ τῆς Οἰκονομικῆς Κυβερνήσεως, ὅταν αἱ τιμαὶ τοῦ σίτου ἦσαν εἰς τὸ ζενίθ, ὁ μὲν ὑπεστήριξεν ὅτι ὁ δασμὸς εἶχε καθαρῶς προστατευτικὸν λόγον ὁ δὲ ὅτι ἀπέδλεπεν εἰς ταμειακοῦς λόγους. Διὰ τοῦ δασμοῦ προστατεύονται βεβαίως οἱ γεωργοί, ἀλλ' εἰς ἀντίκρουσιν ὑπάρχει ἡ συνεισφορά ὑπὲρ τοῦ Δημοσίου ταμείου. Εἶναι ἀξιοπερίεργον νὰ ζητηθῇ ἡ καταρτίμησις τοῦ θεσμοῦ εἰς στιγμήν καθ' ἣν ἔχουν ἐκπύση αἱ τιμαὶ καὶ μεγάλη κρίσις, ἂν ὅχι ἀπόγνωσις, μαστίζει ὅλας τὰς παραγωγικὰς χώρας καὶ πενταχόθεν ἐκδηλοῦνται φόβοι ὅτι ἐὰν ἐξακολουθήσῃ ἡ ὑποτίμησις ὑπάρχου κίνδυνος διὰ τὴν στερέωσιν τοῦ κοινωνικοῦ καθεστώτος. Εἰς τὴν Βαλκανικὴν διάσκεψιν οἱ Ρουμῆνοι ἀντιπροσώπων ἐδήλωσαν ὅτι, ἐὰν ὁ παραγωγὸς δὲν εὕρῃ ἀγοραστὰς, εἶναι ζήτημα ἂν μπορέσῃ νὰ ζήσῃ ἐν ἀκρίμῃ ἔτος. Ὑπάρχει ἰδιοκτητὴς μεγάλου κτήματος, ὀλίγον ἀπέχοντος τῶν συνόρων μας, ὅστις ἐξήγησε νὰ εὕρῃ οἰονδήποτε νὰ καλλιεργήσῃ τὸ κτήμα λαμβάνων τὸ ἥμισυ τῆς συγκομιδῆς ἀλλὰ δὲν κατάρθωσε νὰ εὕρῃ. Ἐθεωρήθη ὅτι ἡ αὐξήσις τῆς τιμῆς τοῦ σίτου ἦτο πρόκλησις πρὸς τὸν λαόν, ἦτο ἐγκλημα. Ἀλλ' εἰς τὴν Γαλλίαν ὁ δασμὸς εἶναι 3 καὶ 2. Ἐπίσης δὲ εἰς τὴν Ἱτα-

λίαν καὶ τὸ Βέλγιον, εἰς δὲ τὴν Γερμανίαν 5,88. Θὰ μοῦ ἀπαντήσουν ὅτι ἡ Γαλλία δὲν εἰσάγει τόσο πολὺ σίτον ὅσον ἡμεῖς.

Γ. Μαρῆς (Ὑπουργὸς Οἰκονομικῶν). Ἀλλ' ἡ Ἱταλία;

Γ. Μόδης. Εἰσάγει τὴν αὐτὴν ποσότητα. Ὅταν δὲ ἡ Γερμανία φορολογῇ τόσο τὸν κατὰ 75 ο/ο μὴ γεωργικὸν λαόν τῆς εἶναι ἀστεῖον νὰ διαμαρτυρόμεθα ἡμεῖς διὰ τὴν φορολογίαν.

Γ. Μαρῆς (Ὑπουργὸς Οἰκονομικῶν). Δηλαδή ἐπανήλθεν ὁ παλαιὸς δασμὸς, ἡ αὐξήσις εἶναι 10 μόνον λεπτά.

Γ. Μόδης. Ὁ σίτος ἐπρωστατεύετο δασμολογικῶς καὶ καθ' ἣν ἐποχὴν τὰ σύνορά μας ἐβλάνον μέχρι τῆς Μελοῦνας.

Α. Κουτισοπέταλος. Ὁ λεπτὸς ἐπὶ τιμῆς 20 λεπτῶν.

Γ. Μόδης. Καὶ δὲν εἶχε γίνει τότε ἡ ἀποκατάστασις τῶν ἀκτημόνων, οἱ ὁποῖοι δὲν ἡμποροῦν τώρα νὰ ἀφῇσιν ἀπρωστάτευτοι, συναγωνιζόμενοι τὸν σίτον τοῦ Καναδᾶ. Δὲν διαθέτομεν τόσο ἑκατομμύρια λιρῶν δι' ἀποζημιωτικὰ ἔργα διὰ νὰ μὴ μεριμνήσωμεν διὰ τὴν σιτοκαλλιέργειαν, ἡ ὁποία ἀσφαλῶς θὰ ἀποτελῇ τὴν μερίδα τοῦ λέοντος καὶ ὁ κ. βουλευτὴς πρὸς ἀποκατάστασιν, ὡς εἶπε, τῆς ἀδικίας, ἡ ὁποία διαπράττεται ὑπὲρ τοῦ σίτου ἐξήγησε τὴν δασμολογικὴν προστασίαν καὶ τῶν ἄλλων προϊόντων.

Γ. Σίδερης (Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν). Μόνον τῶν ἄλλων.

Γ. Μόδης. Πλειοψηφῶ εἰς τοῦτο, ἀλλὰ τὸν ἐρωτῶ: ποία θὰ εἶναι ἡ προστασία εἰδὼν τὰ ὁποῖα καταναλίσκονται κατὰ 50 ο/ο εἰς τὸ ἐξωτερικὸν ὅπως ὁ σίτος καὶ ἡ σπαρτίς; Τὸ μέτρον τὸ ὁποῖον ἐπρόκαλεσεν εἰδικὴν προσοχὴν εἶναι ἡ συγκέντρωσις. Δι' αὐτῆς καὶ μόνον ὡς ἀπὸ μηχανῆς Θεοῦ θὰ γίνῃ τὸ θαῦμα, ἀλλὰ λησιμονοῦν νὰ μὴ ἀναπτύξουν καὶ τὸν πρακτικὸν τρόπον, καθ' ὃν εἶναι δυνατὴ ἡ συγκέντρωσις εἰς μεγάλην ποσότητα. Ἐκτός τῶν ἄλλων ὅλοι οἱ Ἕλληνες ἐφόσον ἡ τιμὴ τῆς συγκεντρώσεως θὰ εἶναι ἀνωτέρα κατὰ δύο δραχμὰς θὰ σπεύδουν καθ' ὃν τρόπον γνωρίζουν νὰ παραδίδουν καὶ τὸν σίτον τῶν ἔστων καὶ ἐλχέυστον. Θὰ πρέπῃ δὲ τότε ἡ νὰ ἰδρυθῇ εἰδικὸν Ὑπουργεῖον ἢ νὰ ἐρίξηται ποία ποσότης δύναται νὰ παραδοθῇ, θὰ δημιουργηθῇ ἕως κατὰστασις, ἡ ὁποία δὲν ἀπέχει πραγματικῶς ἐπαναστάσεως. Ἐθελοσφύλει ὁ νομίζων ὅτι θὰ ὑπάρχῃ εἰς καὶ μόνος ὅστις νὰ μὴ παραδόσῃ τὸν σίτον ἐφόσον μάλιστα τὰ μεταφορικὰ δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ὑπερβῶν τὰ 60—80 λεπτά. Ὁ συγκεντρωθεὶς σίτος, εἶναι ὁ κυριώτερος ὑπόλογος διὰ τὸν δημιουργηθέντα θόρυβον. Ἐλέχθη ὅτι ὑπάρχουν καὶ ἄλλαι μέθοδοι προστασίας τῆς παραγωγῆς. Ἀνέφερον ζυμαρικά, μακαρόνια, ἀλλὰ λησιμονοῦν ἢ ἀγνοοῦν ὅτι διὰ τὴν βιομηχανίαν αὐτὴν κατ'ἀλλήλους εἶναι μόνον ὁ Θεσσαλικὸς σίτος.

Γ. Σίδερης (Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν). Καὶ ὅχι ὀλόκληρος.

Γ. Μόδης. Ὑπεδείχθη ἐξ ἄλλου ὁ καθορισμὸς ζωνῶν προστασίας τῆς παραγωγῆς. Δὲν γνωρίζω ὅμως, κατὰ ποῖον τρόπον δύναται νὰ ἐφαρμοσθῇ τοῦτο. Ὁ ἐκ Κερκύρας κ. βουλευτὴς ἐπεκαλέσθη τὸ Ἀγγλικὸν παράδειγμα καὶ εἶπεν ὅτι ἐπὶ πολλὰ ἔτη τὸ ζήτημα τοῦ ἄρτου ἦτο γενικὸν ἐν Ἀγγλίᾳ. Ἀλλοίμονον ἐὰν γίνῃ καὶ ἐδῶ, ὅτι ἐγένεν ἐν Ἀγγλίᾳ. Κατηργήθη ὁ δασμὸς ἐκεῖ ἀλλὰ ἀπὸ αὐτάρκης ποῦ ἦτο ἡ Ἀγγλία μετεβλήθη εἰς χώραν εἰσάγουσαν ὀλόκληρον τὸν σίτον τῆς ἀπὸ ξένων χωρῶν. Ἡ Ἑλλὰς δὲν εἶναι νήσος, ὅπως ἡ Ἀγγλία καὶ ἡ Κέρκυρα ἔχει σύνορα μὲ λαοὺς ἔχοντες τὴν ἰσχυρότερον ἀγροτικὴν τάξιν τῆς Εὐρώπης, καὶ ἀλλοίμονον ἐὰν ἀφίσουν οἱ ἀγρόται μας τοὺς ἀγρούς των καὶ ἔλθουν εἰς τὰς πόλεις.

Ὁ κ. Σ. Χούρσογλου λέγει ὅτι ἡ Κυβέρνησις τῶν φιλελευθέρων ὡς πρῶτον ζήτημα εἰς τὰς προγραμματικὰς τῆς δηλώσεως ἔθεσε τὴν εὐθηνίαν τοῦ ἄρτου, ὁ δὲ Ἑλληνας λαὸς πιστεύει ὅτι θὰ φθάσῃ εἰς τὸ τέρμα τῶν ἐπαγγελιῶν τῆς, ἀποδεικνύεται δὲ ὅτι πιστεύει τοῦτο ἐκ τῆς στάσεως τῶν ἐργατικῶν τάξεων, αἱ ὁποῖαι, παρὰ τὸν δημιουργηθέντα ὑπὸ τοῦ τύπου θόρυβον, ἐξήγησαν ἀπλῶς νὰ συζητη-

σουν μετά του κ. Πρωθυπουργού επί του ζητήματος. Δεν δύναμαι να μη εξάρω την εξύμνησιν του λαού, ο οποίος νηφάλως, παρ' όλην τήν στάσιν του τύπου, δεν έκαμε τίποτε άλλο παρ' να ζητήσῃ νὰ φωτισθῇ ἀπὸ τὸν κ. Πρωθυπουργόν. Βεβαίως εἰς τὸ ζήτημα τοῦ ἄρτου ἡ συμβολὴ τοῦ τύπου δὲν δύναται νὰ παρραθῇ, ἀλλ' ἀπὸ τοῦ σημείου τούτου μέχρι τῆς προσπάθειας δημιουργίας ἀναρχίας ἡ ἀποστάσις εἶναι μεγάλη. Αἱ ὑπουργικαὶ δηλώσεις μᾶς ἀπέδειξαν ὅτι οὔτε λοδοιούρα, οὔτε κατάχρησις, οὔτε ἐνθουλάκωσις τοῦ χρήματος τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ ἐγένετο εἰς τὰ θαλάκια τῶν ἀλευροδιομηγάνων, διότι δὲν ὑπάρχει τίποτε ποσοστὸν, τὸ ὅποιον ἀφῆρεθῇ ἀπὸ τὸν λαὸν διὰ νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὰ θαλάκια τῶν ἀλευροδιομηγάνων. Βεβαίως ἡ καθιερωθεῖσα τακτικὴ διὰ τὸν καθορισμὸν τιμῆς τοῦ ἄρτου δὲν εἶναι ἡ πρέπουσα. Ἐξετάζει σχετικῶς τὰς δυσχερείας, τὰς ὁποίας παρουσιάζει τὸ σύστημα. Συνεχίζων λέγει ὅτι δὲν ἦτο ἐπιτετραμμένον νὰ ἀφίση ἡ Κυβέρνησις ἔρμαιον τῆς ἀπογνώσεως καὶ τῆς τοκογλυφίας τὸν γεωργικὸν κόσμον, τὸν ὅποιον ἐπροσέταυσε διὰ τοῦ δασμοῦ. Βεβαίως δὲν δύναται ὁ γεωργὸς νὰ εὐδοκίμησῃ μὲ τὰ ληφθέντα μέτρα, ἀλλ' ὅταν ἐφαρμοσθῇ ἡ ὁλόκληρος ἡ πολιτικὴ τῆς Κυβερνήσεως τὰ ἀποτελέσματα θὰ εἶναι ἄριστα. Θὰ ἦτο ἀξιοκατάκριτος ἡ Κυβέρνησις, εἰάν δὲν ἐλάμβανε μέτρα ὑπὲρ τῆς

παραγωγῆς. Δυστυχῶς ὅμως ἡ διὰ τῆς ἀγορανομικῆς ὑπηρεσίας παρακολούθησις τῆς τιμῆς τοῦ ἄρτου δὲν εἶναι καλὴ. Τὸ ζήτημα ἔχει ἀνάγκην περισσώτερας παρακολούθησεως. Ἐφρόσων ἡ ὑπηρεσία εὐρίσκειται ἀντιμέτωπος τοῦ συνδέσμου τῶν ἀλευροδιομηγάνων, οἱ ὅποιοι ἔχουν μεταβληθῇ καὶ εἰς σιτεμπόρους, εἶναι δυσχερὲς ἡ παρακολούθησις. Ἐγγύτερον πρὸς τὴν πραγματικὴν τιμὴν τοῦ σίτου θὰ μᾶς φέρῃ τὸ ἐλεύθερον ἐμπόριον διὰ τῆς δημιουργίας συναγωνισμοῦ. Ἐγὼ πρῶτος εἰσηγήθην τὸν θεσμὸν τοῦ συνδικαλισμοῦ ἐν Σμύρῃ, ὑπὸ τὸν ὅρον ὅτι δὲν θὰ ἡμποροῦν οἱ ἀλευροδιομηγάνοι νὰ ἐμπορεύονται. Ἐὰν κατορθωθῇ ἡ διάσπασις τῶν ἀλευροδιομηγάνων εἴτε διὰ νομοθετικῶν, εἴτε διὰ διοικητικῶν μέτρων, τὸ πρᾶγμα θὰ διορθωθῇ. Θὰ κατορθοῦτο δὲ τοῦτο ἐὰν ὑπῆρχον μύλοι οἱ ὅποιοι νὰ ἀλέθουν σῖτον, λαμβάνοντες μόνον τὰ ἀλεστικά. Τὸ ζήτημα τοῦ σίτου εἶναι ἐκ τῶν μεγαλυτέρων, τὰ ὁποία πρέπει νὰ μᾶς ἀπασχολήσουν. Φρονῶ δὲ ὅτι δύναται νὰ γίνῃ, ὅτι καὶ διὰ τὴν σταφίδα καὶ διὰ τὸν καπνόν, νὰ καταρτισθῇ δηλαδὴ μία κοινοδοουλευτικὴ ἐπιτροπὴ.

Διακόπτεται κατόπιν ἡ συζήτησις ἐπὶ τῆς ἐπερωτήσεως ἵνα συνεχισθῇ αὐρίον.

Μεθ' οὗ, συναινέσει τῆς Βουλῆς, λύεται ἡ συνεδρίασις ὥρα 9 15' μ. μ. δι' αὐρίον ὥραν 4.30' μ. μ.

Ὁ Πρόεδρος

Θ. ΣΟΦΟΥΛΗΣ

Οἱ Γραμματεῖς

Θ. Κολιαλέξης

Μ. Τσαρλαμπᾶς

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ Σ΄

Τετάρτης 26 Νοεμβρίου 1930.

Ὑψ. 4.30' μ. μ. ὁ Πρόεδρος κ. Θ. Σοφούλης, ἀνεβλὼν ἐπὶ τῆς ἑδρας, κηρύττει τὴν ἐναρξιν τῆς συνεδριάσεως καὶ διατάσσει ν' ἀνοιχθῶσι τὰ θεώρητα.

Ἀναγιγνώσκονται καὶ ἐπικυροῦνται τὰ πρακτικὰ τῆς χθες-σινῆς συνεδριάσεως.

Ἀνακοινοῦνται τὰ ἑξῆς:

Ὁ μοναχὸς παρὰ τῇ ἱερᾷ μονῇ Φανερωμένης Σαλαμῖνος Κύριλλος Ἀντωνόπουλος ἡ Γκιαννακοῦ ζητεῖ τὸν διορισμὸν του παρὰ τινι Θεολογικῇ Σχολῇ, πρὸς ἐκδοσὶν ὠφελίμου συγγράμματός του ἡ τὴν χορήγησιν δικάστηρίου διὰ τὴν ἀλλοδαπήν.

Ὁ Εὐαγγελεὺς Ἐφρετὼν Νκυπλίου αἰτεῖται τὴν παροχὴν ἀδείας πρὸς ποινικὴν δίωξιν τοῦ βουλευτοῦ Πυλίας κ. Γ. Τερσοῦλη κατηγορουμένου ἐπὶ συνεργεῖα εἰς φόνον κλπ.

Ὁ σύλλογος ἀμαξοκαραγωγέων Καρδίτης ζητεῖ τὴν χορήγησιν τῆς καθυσπερομένης ἀποζημιώσεώς των.

Αἱ διφόροι ἐργατικαὶ ὁργανώσεις Ἀθηνῶν διαμαρτύρονται διὰ τὴν ἀπαγόρευσιν ἀδείας συγκεντρώσεώς των διὰ τὸ ζήτημα τοῦ ἄρτου καὶ ζητοῦν κατάργησιν τοῦ νόμου 4229.

Οἱ ἐν ταῖς φυλακαῖς Παλαιοῦ Στρατιῶνος κρατούμενοι διὰ χρέη τοῦ δημοσίου ζητοῦν τὴν ἀποφυλάκισιν των λόγω τῶν ἐορτῶν.

Ὁ βουλευτὴς κ. Σ. Ἀνδρακόπουλος καταθέτει:

1) Αἴτησιν καταστροφέντων λαχανοκηποῦν κατόικων Σερρών, ζητοῦντων τὴν καταβολὴν ἀποζημιώσεως διὰ τὴν κατάληψιν τῶν παρὰ τὸν σταθμὸν οἰκοπέδων των.

2) Αἴτησιν τῶν παρὰ τὴν πόλιν Σερρῶν ἐγκατεστημένων ἀγροτῶν προσφύγων, ζητοῦντων τὴν ἀναθεώρησιν τῶν ἐκτιμήσεων των εἰς αὐτοὺς παραχωρηθέντων κτημάτων.

3) Αἴτησιν τῶν γυναικῶν καὶ ὀρφανῶν θυμάτων πολέμου νομοῦ Σερρῶν ζητοῦντων τὴν παροχὴν συντάξεως ἀναδρομικῶς ἀπὸ 3 Ἰουνίου 1922.

4) Αἴτησιν τοῦ συνδέσμου δημοδιδασκάλων Κιλκίς, ζη-

τούντων τὴν παραγωγὴν 2.700 διδασκάλων καὶ τὴν μισθολογικὴν ἐξομοίωσιν των πρὸς τοὺς λοιποὺς δημοσίους ὑπαλλήλους.

5) Ὑπόμνημα 8 κοινοτήτων τοῦ νομοῦ Σερρῶν, ζητοῦσιν τὴν ταχεῖαν χάρξιν τῆς ἐθνικῆς ὁδοῦ Σερρῶν - Δράμας.

6) Ἀναφορὰν τῶν ἐν τῷ σκνατορίῳ Ἀσθετοχωρίου νοσηλευμένων ἐγγραμμάτων φυμικτιῶν, ζητούντων ὅπως προσλαμβάνωνται εἰς τὰ διφόρα σκνατόρια καὶ νοσηκομεῖα ὡς ὑπάλληλοι μετὰ τὴν ἰασίν των.

Οἱ βουλευταὶ κ. κ. Τ. Ἀναστασίου, Ἡλ. Τσεριώνης καὶ Ν. Συριόπουλος καταθέτουν ἀναφορὰν δικαιούχων οἰκοπέδων Γαστούνης, παραπονομένων διὰ τὴν μὴ καταβολὴν τῆς ἀποζημιώσεώς των.

Ὁ βουλευτὴς κ. Α. Ξανθόπουλος καταθέτει τηλεγράφημα κοινοτήτων Χαλκιδικῆς, ζητούντων τὴν μὴ κατάργησιν τοῦ νοτοκομείου Χαλκιδικῆς.

Ἡ Βουλὴ εἰσέρχεται εἰς τὴν

Ἡμερησίαν Διάταξιν

τῶν ἀναφορῶν καὶ ἐρωτήσεων.

Ὁ κ. Α. Μάρκου συνιττᾷ ἀναφορὰν τοῦ Συλλόγου πολεμοπαλίων Γκιτρίτης περὶ παρατάσεως τῆς προθεσμίας τῶν νόμων περὶ ὑποβολῆς δηλώσεως ὑπὸ ὀπλιτῶν.

Ὁ κ. Ε. Μαχαίρας, συνιττῶν ἀναφορὰν τῆς ἑνώσεως τῶν τορπιλλισθέντων ναυτικῶν, λέγει ὅτι πρόκειται περὶ παθόντων καὶ ἦν ἐποχὴν ἡ ἑλλάς δὲν εἶχεν εἰσέλθῃ εἰς τὸν παγκόσμιον πόλεμον ἐπιστήμως. Ἡ Κυβέρνησις ἔλαβε δι' αὐτοὺς τὸ μέτρον νὰ πάρουν τὸ ποσοστὸν 25 ο/ο, τοῦτο ὅμως εἶναι δώρον ἄδωρον ἐντελὲς. Παρακαλεῖ νὰ ληφθῇ μέριμνα νὰ πάρουν τοὐλάχιστον τὰ 50 ο/ο.

Ὁ κ. Γ. Μαρῆς (ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν) λέγει ὅτι ὁ ψηφισθεὶς νόμος δὲν κλίνει καμμίαν διάκρισιν, ἐν τούτοις θὰ ἐξετασθῇ εὐμενῶς ἡ αἴτησις.

Ὁ κ. Ε. Μαχαίρας ὁμιλῶν ἐπὶ ἀναφορᾷ τῆς Ὁργανώσεως Γκάμπα τονίζει ὅτι αὕτη ζητεῖ νὰ καταβληθῇ προσπάθεια ὅπως ἀποκτήσωμεν ταχύπλοα θαπύρια. Ὁμιλεῖ κατόπιν περὶ λανθανούσης ἐξεγέρσεως τοῦ ναυτικοῦ κόσμου, λόγω τῆς κρίσεως εἰς τὴν ὁποίαν ἔχει περιέλθει, καὶ συνιστᾷ τὴν ταχεῖαν λήψιν μέτρων ὑπὲρ αὐτοῦ.

Ὁ κ. Α. Μιχαλακόπουλος (ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν) ἀπαντᾷ ὅτι ἡ καταρτισθεῖσα πρὸς σχετικὴν μελέτην Ἐπιτροπὴ κατέληξεν εἰς ὁρισμένα πορίσματα, δυστυχῶς ὅμως, ἐπειδὴ δὲν ὑπάρχουν ἐπίσημοι στατιστικαὶ ἀνεζητηθῆσαν ἄλλαι πληροφορίες ἔγκυροι, διὰ νὰ δυνθῇ ἡ ὑπηρεσία νὰ κρίνῃ τὰ πορίσματα τῆς Ἐπιτροπῆς.

Ὁ κ. Η. Τσεριώνης ζητεῖ ἀναθεώρησιν τῶν ἐκδοθεισῶν ἀποφάσεων διὰ τοὺς χαλαζοπλήκτους Εὐξας.

Ὁ κ. Τ. Ἀναστασίου λέγει ὅτι αἱ ἀποφάσεις τῶν δευτεροβαθμίων ἐκτιμητικῶν Ἐπιτροπῶν δὲν ὑπῆρξαν ἀπλῶς ἀδικοί, ἀλλὰ ἀσυνεῖδητοι καὶ μεροληπτικοί. Αἱ Ἐπιτροπαὶ αὐταὶ καταρτίσθησαν ἀπὸ τὸν Αὐτόνομον Σταφιδικὸν Ὁργανισμόν ἐξ ὁργάνων αὐτοῦ, ἐξεπλήρωσαν τὸ ἔργον των μὲ τὴν αὐθαίρεσιν ἐκείνων, ἥτις διεῖπεν ὅλας τὰς ἐνεργείας τῆς παλαιᾶς διοικήσεως τοῦ ὁργανισμοῦ καὶ ἐξέδωκεν ἀποφάσεις χαριστικὰς δι' ἄλλους μὴ ζημιωθέντας καὶ ἀδίκους διὰ τοὺς πράγματι ζημιωθέντας ἀλλὰ μὴ εὐνοούμενους. Τὰ παρὰ τῶν παραγωγῶν, οἱ ὅποιοι εἰσφέρουν ἀναγκαστικῶς εἰς τὸ ταμεῖον χαλᾶζης 60 δραχμὰς κατὰ χιλιόλιτρον σταφίδος διὰ τὸ ἐνδεχόμενον τῆς ἐκ τῆς χαλᾶζης ζημίας χωρὶς νὰ ἀποζημιοῦνται διεκδικήσαντες εἰς τὴν Κυβέρνησιν, ἥτις ὑπεσχέθη τὴν ἀναθεώρησιν τῶν ἀποφάσεων τῶν δευτεροβάθμιων ἐπιτροπῶν, ἀλλ' ὁ κ. ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας δὲν ἐξέτελεσε τὴν ἀπόφασιν ταύτην καὶ οὕτω οἱ παθόντες μένουσιν ἄνευ ἱκανοποιήσεως τῆς δικαίας αξιώσεώς των.

Ὁ κ. Ν. Συριόπουλος τονίζει τὴν ἀδικίαν ἡ ὁποία διεπράχθη εἰς πολλοὺς ζημιωθέντας.

Ὁ κ. Κ. Σπυριδῆς (ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας) παρακαλεῖ νὰ τῷ σταλῇ ἡ ἀναφορὰ, διὰ νὰ ἐξετάσῃ τὸ ζήτημα.

Ὁ κ. Η. Τσεριώνης λέγει ὅτι ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως ὑπεσχέθη ὅτι θὰ γίνῃ ἡ ἀναθεώρησις, ἂν δὲ ὑπάρχῃ κώλυμα νόμου θὰ γίνῃ νόμος.

Ὁ κ. Κ. Σαρακηνός, ὁμιλῶν ἐπὶ ἀναφορᾷ τῶν ἐργατῶν τοῦ ἄλλου τοῦ Κυβερνήτου, λέγει ὅτι καθυστεροῦνται εἰς αὐτοὺς δεδουλευμένοι μισθοί, μὴ ὑπαρχούσης πιστώσεως, παρακαλεῖ δὲ νὰ ληφθῇ πρόνοια ὑπὲρ τῶν πτωχῶν αὐτῶν ἀνθρώπων.

Ὁ κ. Χ. Λαδᾶς συνιττᾷ ἀναφορὰν τοῦ Ν. Ἀναγνωστοπούλου, ζητοῦντος τὸν ἐπαναδιορισμὸν του ἐν τῷ Ταχυδρομείῳ.

Ὁ κ. Ι. Κουτσίνας, ὁμιλῶν ἐπὶ ἀναφορᾷ τῶν ἀμαξοκαραγωγέων Τυρνάβου, ἐρωτᾷ, ἐπὶ πόσον χρόνον πρέπει νὰ περιμένουν οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ τὴν ἐκδοσὶν τοῦ ἐντάλματος διὰ νὰ πληρωθῶν, ἐφόσον αἱ αἰτήσεις των ἐξεδικάστησαν πρὸ 18 ὁλοκληρῶν μηνῶν.

Ὁ κ. Π. Βουρλούμης (ὑπουργὸς τῆς Ἐθνικῆς Οἰκονομίας) ἀπαντᾷ ὅτι ἔταξε προθεσμίαν ἐξετάσεως τῶν μὴ ἐκδικασθεισῶν ἀκόμη ὑποθέσεων, μετὰ τὴν ὁποίαν θὰ ληφθῇ ριζικὸν μέτρον. Ἄς ἔχουν λοιπὸν μικρὰν ὑπομνήν οἱ ἐνδιαφερόμενοι.

Τὴν ἰδίαν ἀναφορὰν συνιττῶσιν οἱ κ. κ. Ε. Τριποδάκης, Θ. Κολιαλέξης, Α. Μάρκου, Η. Τσεριώνης, Α. Παπαθανάσης, Ι. Νικολίτσας, Τ. Ἀναστασίου, Ν. Συριόπουλος, Α. Μπακάμπασης, Ε. Μαχαίρας, Ν. Ἀσκηπιδῆς, Ε. Καρυωτάκης καὶ Π. Φλώρος.

Ὁ κ. Σ. Ταλιαδοῦρος λέγει ὅτι ἔχει νὰ προτείνῃ φυσιο-λογικὴν λύσιν τοῦ ζητήματος. Κατὰ τὸν νόμον, ἐκ τοῦ φόρου δελζίνης ἀνερχομένου εἰς 400 ἑκατομμύρια ἐτησίως, ἀποδίδονται εἰς τὴν Ἐθνικὴν 15 ἑκατομμύρια διὰ τὸ ταμεῖον τροχαίως κινήσεως, τὸ ὅποιον ὀφείλει, λόγω δανείου, εἰς τὴν Ἐθνικὴν 58 ἑκατομμύρια, πρὸς ἀποπληρωμὴν τῶν ἐκδικασθεισῶν

αἰτήσεων τῶν ἀμαξοκαραγωγέων καὶ τῶν ἐκδικασθησομένων ἐμπροσθέντος τοιούτων, αἵτινες ἀπαιτοῦσιν 28 ἑκατομμύρια καὶ συνιστᾷ εἰς τὸν κ. ὑπουργόν τῆς Ἐθνικῆς Οἰκονομίας νὰ συνάψῃ δάνειον μετὰ τῆς Ἐθνικῆς, ἵνα πληρωθῶν οἱ δικαίως διαμαρτυρόμενοι δικαιούχοι. Τὸ δάνειον θὰ ἐξυπηρετηθῇ μὲ τὰ 15 ἑκατομμύρια τοῦ φόρου δελζίνης καὶ πρέπει νὰ γίνῃ τοῦτο τὸ ταχύτερον διότι τὸ Γεν. Λογιστήριον παρεμβάλλει ἐμπόδιον εἰς τὴν ἀπόδοσιν τῶν χρημάτων εἰς τὸ ταμεῖον τῆς τροχαίως κινήσεως.

Ὁ κ. Π. Βουρλούμης (ὑπουργὸς τῆς Ἐθνικῆς Οἰκονομίας) λέγει ὅτι τὸ ζήτημα ἀπασχόλησεν ἐπικνελημένως τὴν Βουλὴν. Πρὸ τριετίας διεθέσαμεν ἐκ τῶν περισσευμάτων 17 ἑκατομμύρια δραχμῶν, διὰ νὰ ἐξοφλήσωμεν τὰς ἐπιδικασθείσας ἀποζημιώσεις. Αἱ σημεριναὶ ὑποχρεώσεις τοῦ ταμείου Τροχαίως κινήσεως ἀνέρχονται εἰς 8 περίπου ἑκατομμύρια δραχμῶν, ὑπολείπονται δὲ ἀνεκδικαστοὶ 1500 περίπου ἐμπρόθεσμοι αἰτήσεις, διότι περὶ τῶν ἐκπροθέσμων δὲν δύναται νὰ γίνῃ λόγος, διὰ τὴν ἐκδικασιν τῶν ὁποίων ἔδωκα βραχεῖαν προθεσμίαν εἰς τὸ Ταμεῖον. Ἄμα τῇ ἀποπερατῶσει τῆς ἐκδικάσεως καὶ τούτων θὰ γνωρίσωμεν τὸ σύνολον τῶν ὑποχρεώσεων τοῦ Ταμείου, ὥστε νὰ λάθωμεν τὰ ἐνδεικνύμενα μέτρα διὰ τὴν ἐξόφλησιν τῶν δικαιούχων.

Ὁ κ. Π. Χριστούλας συνιστῶν ἀναφορὰν τῶν κατὰ τὸν Παλιουρίου λέγει ὅτι εἰς τοὺς χαλαζοπλήκτους τῆς περιφέρειας ταύτης οὔτε παροχὴ σπόρου ἐγένετο, οὔτε ἄλλη ἀρωγὴ ὑπὸ τοῦ Κράτους.

Ὁ κ. Σ. Ταλιαδοῦρος συνιστᾷ τὴν αὐτὴν ἀναφορὰν.

Ὁ κ. Α. Μπακάμπασης, ἀναπτύσσων τὴν ἀναφορὰν τῶν καπνεργατῶν Καβάλλας, ἐπικαλεῖται τὴν προσοχὴν τῆς Κυβερνήσεως ἐπὶ τῆς μαστιζούσης τὴν τάξιν ταύτην ἀνεργίας ἡ ὁποία, συνδυαζομένη μὲ τὴν πρωτοφανῆ κρίσιν τῆς καπνοπαραγωγῆς, λαμβάνει τὴν μορφήν κοινωνικοῦ προβλήματος ὕψους τῆς μορφῆς. Οἱ ἄργοι καπνεργάται ἀνέρχονται εἰς 30.000, οἱ ὅποιοι, περιερχόμενοι τὰ γραφεῖα, ἐκλιπαροῦν ἐργασίαν ἀντὶ 20 καὶ 30 δραχμ. ἡμερησίως. Εἰς ἔκτασιν, πρὸς συμπλήρωσιν τῶν 115 ἡμερομισθίων τὰ ὁποία ἀπαιτοῦνται διὰ τὴν ἐξασφάλισιν ἐπιδόματος παρὰ τοῦ Ταμείου ἀσφαλίσεως καπνεργατῶν, ἀρκετοὶ καπνεργάται ἐργάσθησαν δωρεάν, πληροῦσάντες πολλοὶ ἐξ αὐτῶν καὶ αὐτὰ τὰ ἔνημα. Εἶναι γνωστὴ ἡ ἀσήμενος ἐπὶ τοῦ προκειμένου συμβολῇ τοῦ Κράτους. Τὸ Τ.Α.Κ. ἐπιδότει σήμερον 8.500 πρὸς 34 δραχμὰς ἡμερησίως καὶ μόνον ἡ ἀθλιότης καὶ ἡ πείνα, ἡ ὁποία μαστίζει τὴν τάξιν αὐτὴν, δὲν φέρει τὴν διαμαρτυρίαν αὐτῶν εἰς τὸ κέντρον. Οἱ 21.500 ἄνεργοι ἄνευ οὐδενὸς ἐπιδόματος εἶναι ὑποχρεωμένοι νὰ ἀρκεσθῶν οἱ μὲν ἄνδρες εἰς 500 δραχμ. αἱ δὲ καπνεργάτριαι εἰς 200 δι' ὅλον τὸ διάστημα τῆς ἀεργίας. Εἶνε πρὸς τούτοις γνωστὸν ὅτι οὐδεμία ἐλπίς ἐξευρέσεως ἐργασίας ὑπάρχει πρὸ τῆς 15 Ἰανουαρίου.

Ἐν τῷ μεταξύ τὸ Τ.Α.Κ. ἀφῆρεσε τὰ διηλιάρια ἐκείνων οὔτινες δὲν συνεπλήρωσαν ἀπὸ τῆς συστάσεώς του τὰ 320 ἡμερομισθία καὶ οὕτω ἐξεκλήρισε 1.500 ἐργάτας, προσεκάλεσε δὲ καὶ τοὺς ἄλλους δουλομένους νὰ ἀποχωρήσουν τοῦ ἐπαγγέλματος νὰ λήθουν τὰ παρ' αὐτῶν καὶ τῶν ἐργοδοτῶν κατατεθέντα εἰς τὸ Τ.Α.Κ. μὲ 6 ο/ο. Αὐτὰ ὅμως δὲν εἶνε μέτρα, εἶναι ἡμίματρα συντελοῦντα εἰς ὁλοκλήρως δολοφονικὴν ὁλοκλήρως τάξεως. Αἱ προβλέψεις μᾶς διὰ τὴν ἐπεξεργασίαν δὲν εἶνε εὐλόγοι. Ἐκόντες ἄκοντες βαίνομεν εἰς ἀπλούστευσιν τῆς ἐπεξεργασίας. Πιθανότης αὐξήσεως ἐργασίας θὰ ὑπῆρχεν, ἐὰν ἡ Κυβέρνησις ἀπερᾶναι τὴν αὐστηρὰν ἐφαρμογὴν τοῦ νόμου περὶ ἀπαγορεύσεως μεταφορᾶς καπνῶν μὴ χωρικῶς συσκευασμένων.

Ἐὰν ὑπάρξουν διαμαρτυρίαι, δύναται ἡ Κυβέρνησις νὰ ἐπιτρέψῃ ἐπὶ τόπου πώλησιν, ἀλλὰ μὲ τὴν ὑποχρέωσιν τῶν ἐμπόρων ὅπως προδοῦν ἐπὶ τόπου εἰς χωρικὴν συσκευασίαν. Πρὸς τὸν σκοπὸν ἐφαρμολγῆς τοῦ νόμου τούτου τὰ Γραφεῖα Προστασίας Καπνοῦ ἐζήτησαν 1.000.000 δραχμ. διὰ τὴν

εξασφάλισιν εργοδηγών, τὸ Κράτος ὅμως μέχρι σήμερον συζητεῖ. Ἐπρωτὶν αὖτε ἄλλοτε, ὅπως τὸ Κράτος, ἀντὶ ὑπὸ τύπον ἐλεγχουσίνης νὰ δαπανᾷ κατ' ἔτος 20 καὶ 25.000.000, ἀπορρασίῃ νὰ διαθέσῃ ἐπὶ μίαν δεκαετῇ περίοδον 10 ἑκατομ. ἐτησίως διὰ τὴν σύναψιν δανείου πρὸς ριζικὴν τοῦ ζητήματος ἀντιμετώπισιν. Ἐπιφυλαττόμενος νὰ ἀναπτύξῃ τὰς ἀπόψεις μου, ὅταν ὁλόκληρον τὸ καπνικὸν πρῶτον ἐλθῇ εἰς τὴν Βουλὴν, ἐνόμισα καθήκον νὰ γίνω διερευνητὴς τῆς ἀναφορᾶς ταύτης τῶν καπνεργατῶν.

II. Βουλευτῆς (Υπουργὸς Ἐθνικῆς Οἰκονομίας). Τὸν κίνδυνον ἐκ τῆς ἀνεργίας τῶν καπνοπαράγωγῶν ἡ Κυβέρνησις διέγνωσεν ἐγκαίρως καὶ ἀπὸ τοῦ θέρους ἔλαβε μέριμναν ἐνισχύσεως τοῦ Ταμείου ἐνισχύσεως καπνεργατῶν, ὥστε νὰ ἐπιτελέσῃ τοῦτο κατὰ τὸ δυνατόν τὸν προορισμὸν του. Ἡ κατὰ τοὺς μῆνας τούτους ἀνεργία τῶν καπνεργατῶν δὲν εἶναι τι ἀσύνθητος, διότι οὐδέποτε ἐργάσθησαν οἱ καπνεργαταὶ δώδεκα μῆνας. Ἡ κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ἐμμενισθεῖσα ὁδὸς τῆς ἐν τῇ θέσει τῶν καπνεργατῶν, ὁρίζεται εἰς τὴν ὑπερβολικὴν αὐξήσιν τοῦ ἀριθμοῦ αὐτῶν. Εὐτυχῶς ὁ ἀριθμὸς οὗτος ὁσημέραι μειοῦται, τῶν ἐργατῶν στρεφόμενων καὶ πρὸς ἄλλα ἔργα. Καθόσον ἀφορᾷ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ νόμου περὶ ἀπαγορεύσεως μεταφορᾶς καπνῶν ἀδεματοποιήτων, ἡ Κυβέρνησις δι' ἐγκυκλίου εἰδοποίησεν ἐγκαίρως τοὺς παραγωγούς ὅτι ὁ νόμος ὃς ἐφηρμύζετο αὐστηρῶς καὶ ἐφαρμόζεται τὸσον αὐστηρῶς, ὥστε εἶχον σήμερον ἀθρόως διαμαρτυρίας συναδέλφων τῆς Βουλῆς, ἀλλὰ καὶ Γερουσιαστῶν, οἵτινες ἰσχυρίζονται ὅτι ὑπάρχουν περιφέρειαι, ἐν αἷς οἱ παραγωγοὶ εἴτε ἐξ ἐλλείψεως χώρου, εἴτε καὶ ἐξ ἀπειρίας περὶ τὴν δεματοποίησιν, ἰσχυρίζονται ὅτι δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἐφαρμοσθῇ ὁ νόμος εἰς τὰς περιφέρειας ταύτας. Διὰ τοῦτο μάλιστα ἡναγκάσθη νὰ τηλεγραφῇ εἰς τοὺς ἀρμοδίους συναδέλφους Γενικοὺς Διοικητὰς νὰ ἐξετάσωσι μετὰ τῶν Γραφείων Προστασίας Καπνοῦ ἐκ τοῦ σύναγος τὴν κατάστασιν καὶ ἐν ἀνάγκῃ νὰ ἐπιτρέψωσι παρέκκλισιν ἐκ τοῦ νόμου, ἐπιτρεπομένην ἄλλωστε ἐκ τοῦ κειμένου αὐτοῦ. Ἡ αἵτησις τῶν Γραφείων Προστασίας Καπνοῦ περὶ διαθέσεως 1 1/2 ἑκατομμυρίων δραχμῶν πρὸς ἀποστολὴν εἰδικῶν ὁδηγῶν εἰς τὰς παραγωγικὰς περιφέρειας, ἵνα διδάξουν τὴν δεματοποίησιν, ἐγένετο δεκτὴ ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν, ὑπὸ τὴν ἐπιφύλαξιν ὅτι ὑπάρχει κενὸς πρὸς ἀποτελεσματικὴν ἐνέργειαν, διότι ἂν οἱ παραγωγοὶ ἰσχυρίζονται ὅτι στεροῦνται χώρου καὶ ὅτι ἐπείγονται νὰ πωλήσωσι τὸ προϊόν των εἰς ἀρμάδας, ἡ δαπάνη ὃς ἔστο ἀσκοπος.

Ο κ. I. Παπαφλέσσας λέγει ὅτι αἱ κοινότητες τοῦ τέως δήμου Οἰχαλίας τῆς Ἐπαρχίας Μεσσηνίας, 15 τὸν ἀριθμὸν, παρακαλοῦν τὴν Κυβέρνησιν ὅπως τροποποιήσῃ τὸν νόμον περὶ ταμείου ἐλαίας, τὸ ὁποῖον συνστάθη πρὸς καταπολέμῃσιν τοῦ δάκου. Αἱ Κοινότητες προσφέρονται ὅπως διὰ προσωπικῆς ἐργασίας τῶν κατοίκων γίνεται ὁ ραντισμὸς τῶν ἐλαϊοδένδρων καὶ οὕτω ὄχι μόνον ὃς ἀποφευχθῇ ἡ βλαβὴ φορολογία, κατὰ τὰς σημερινὰς δεινὰς οικονομικὰς περιστάσεις, ἀλλὰ καὶ τὰ ἀποτελέσματα τοῦ ραντισμοῦ ὃς ὡς ἐπωφελέστερα, διότι τῶρα δὲν γνωρίζει ὁ καταβάλλων τὸν φόρον ἂν τὸ φάρμακον περιέχει τὰ συστατικὰ ἐκείνου, τὰ ὅποια εἶναι ἱκανὰ νὰ καταστρέψωσι τὸν δάκον, ἂν ὁ ραντισμὸς γίνεται μεθοδικῶς καὶ τρίτον καὶ σπουδαιότερον ἂν γίνεται εἰς τὰ σποραδικῶς καὶ ἐντὸς περιοχῶν ὅπου εὐρίσκεται ἡ συκὴ ἐλαϊοδένδρα, διότι, ὡς εἶναι γνωστὸν, ὁ δάκος συχνάκις κατὰ προτίμησιν εἰς τὰς ἐλαίας, αἱ ὁποῖαι εὐρίσκονται πλησίον δένδρων τὰ ὅποια παράγουν γλυκοὺς καρπούς. Ὅλα αὐτὰ ἢ καὶ παύσουν ὑφιστάμενα, ἂν αἱ Κοινότητες ἀναλάβουν τὴν ἐργασίαν αὐτήν, τὸ δὲ συλλεγὲν ποσὸν περιέλθῃ εἰς τὰ Κοινοτικά Ταμεία. Ἡ ἀναφορὰ τῶν Κοινοτήτων ἀναφέρει καὶ ἄλλο τι. Βεβαίως ἐπιθυμοῦν τὴν ἀγροτικὴν ἀσφάλειαν, ἀλλὰ θέλουν περισσότερον νὰ δυνηθῶν νὰ ζήσουν, αἱ φορολογίαι εἶναι δυσβάστακτοι. Ὁ λαὸς τρέφεται κἀκίστα, τὰ προϊόντα τῆς Μεσσηνίας διατρέχουν κρίσιν τρομεράν, οἱ καλλιεργηταὶ δὲν προσ-

πορίζονται οὔτε τὰ ἔξοδα τῆς καλλιεργείας πωλοῦντες τὰ προϊόντα των. Οἱ κάτοικοι τῆς Πελοποννήσου κρίνονται ὡς κακοὶ φορολογούμενοι, πέραν δὲ τούτου οὐδεμία λαμβάνεται ὑπὲρ αὐτῶν πρόνοια, τούναντιον καταβάλλουν φόρους παρὰ πᾶν δίκαιον, ἵνα ἐξ αὐτῶν ἄλλοι ὠφελοῦνται.

Ο κ. Θ. Κριμπαῖς ἐπικαλεῖται ἀμερίττον τὴν προσοχὴν τοῦ κ. Υπουργοῦ τῆς Γεωργίας, τὸν ὁποῖον καὶ κατ' ἐξῆς ἀπησχόλησεν ἐπὶ τοῦ περιεχομένου τῆς ἀναφορᾶς τῶν Κοινοτήτων Οἰχαλίας, αἱ ὁποῖαι περιγράφουν τὴν σπατάλην μεθ' ἧς πολιτεύεται τὸ Ταμεῖον Προστασίας Ἐλαιοπαράγωγῆς. Ἡ σπατάλη αὕτη προκαλεῖ ἀπὸ ἔτους τὴν ἐξέγερσιν τῶν φορολογουμένων, τὴν ἀκρίβειαν δὲ τῶν ἀναφερομένων πιστοποιεῖ καὶ δι' ἐκθέσεώς του ἐμπεριστατωμένης ὁ σταθεὶς ἐκεῖ ἐισηγητὴς τοῦ Υπουργείου Γεωργίας κ. Δαμασκόπουλος. Συμφωνῶν μετὰ τὴν πρότασιν τοῦ ἀξιότιμου συμπολίτου μου περικλήθ, λέγει, νὰ τροποποιηθῇ ὁ νόμος προστασίας ἐλαιοπαράγωγῆς, εἰς τρόπον ὥστε ἐκαστῇ Κοινότης νὰ κανονίζῃ αὐτοδούτως τὸ ζήτημα.

Ληξάντης τῆς ὥρας τῶν ἀναφορῶν, ἡ Βουλὴ εἰσέρχεται εἰς τὴν

Ἡμερησίαν Διάταξιν τῶν ἐπερωτήσεων.

Συνεχίζεται ἡ συζήτησις ἐπὶ τῇ: ἐπερωτήσεως περὶ ἄρτου. **Ο κ. E. Μαχαίρας** λέγει ὅτι τὸ ζήτημα τῆς καταναλώσεως τοῦ ἄρτου εἶναι ζήτημα καθαρῶς ἐργατικόν.

Πολλοί. Διατί;

E. Μαχαίρας Διότι ὁ ἐργάτης τρέφεται μόνον με ἄρτον. Ἡ ἐργατικὴ τάξις εἶναι ὥστε καὶ νόμος ἀντιπολίτευσις, δικαιοῦται νὰ ἐλέγχῃ τὴν Κυβέρνησιν, ὅσον ἀφορᾷ τὴν διαχείρισιν τοῦ ἄρτου καὶ τὴν γενικὴν τῆς πολιτικῆς, ἀλλὰ καὶ νὰ κρίνῃ καὶ τὴν ἀντιπολίτευσιν, διότι ὁ δημιουργὸς κατ' ἀρχὴν θόρυβος ἦτο δικαιολογημένος, ἀπεδείχθη ὅμως κατόπιν ἐντελὸς ἀδικαιολογητός. Ὁ θόρυβος ἦτο δυνατόν νὰ καταλήξῃ εἰς ὁδονηρὰς συνεπείας, ἐὰν δὲν ὑπῆρχεν ἡ σωφροσύνη εἰς τοὺς διοικοῦντας τὴν Γενικὴν Συνομοσπονδίαν τῆς Ἑλλάδος, ἡτις, ὡθουμένη, ἦτο δυνατόν νὰ φθάσῃ εἰς σύγκρουσιν καὶ μετὰ τὴν ἐξουσίαν. Συνεχίζων, λέγει: Ἡμεῖς ἐχομεν πεισθῇ ὅτι οὐδεμία κατὰχρησις ἐγένετο εἰς ὄφρος τοῦ λαοῦ ὑπὲρ ἄλλης τάξεως. Ἰσως οἱ ἀλευροδομήχοντες ἐν τῇ τριπλῇ ἰδιότητι των νὰ κερδίζουν, ἀλλ' ἐλπίζομεν ὅτι εἰς τὸ μέλλον, ἂν ἀκουσθῶν αἱ προτάσεις μας, ὃς ἐπέλθῃ ἐλάττωσις τῆς τιμῆς τοῦ ἄρτου. Λέγοντες ὑποτίμησιν τοῦ ἄρτου δὲν ἐννοοῦμεν τοιαύτην διὰ τῆς μειώσεως τοῦ δασμοῦ τοῦ σίτου. Καὶ ἡμεῖς οἱ ἐργάται, ἂν ἐπράξαιτο νὰ διοικήσωμεν, δὲν θὰ ἐρθάναμεν εἰς τὴν κατάργησιν τοῦ δασμοῦ. (Χειροκροτήματα). Πιστεύομεν ὅτι διὰ τῆς αὐτῆς οὐκ ἀπορριπτικῆς νὰ ἐξάγεται ὀλιγώτερον συνάλλαγμα καὶ ἐργασίᾳ ὃς ὑπάρχει περισσοτέρα εἰς τὸν τόπον, τὸ συμπέρον μας εἶναι νὰ διατηρηθῇ ὁ δασμὸς καὶ νὰ τραπῶμεν πρὸς ἄλλας κατευθύνσεις διὰ τὴν ἐλάττωσιν τῆς τιμῆς τοῦ ἄρτου. Προτιμῶμεν τὴν ἐθνικοποίησιν.....

A. Παπαθανάσης. Καλύπτει δυνάμει νὰ ρθᾶσωμεν εἰς τὴν ἐθνικοποίησιν διὰ τῆς ὑψώσεως τῆς τιμῆς τοῦ ἄρτου.

E. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Τί γίνεται κ. Μαχαίρα τὸ δικό σας ἀρτοποιεῖον εἰς τὸν Πειραιᾶ, τὸ Συνεταγικόν; Πῶς πάτε; Ἡ Κυβέρνησις σὺς ἐδόθησεν νὰ τὸ κάμντε.

Γ. Σακαλῆς. Δὲν ἐχειρίσθησαν καλὰ τὸ ζήτημα. Ἐπρόκειτο περὶ ὠρεῖας ἰδέας.

E. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Τὸ ὅτι αὐτὸς ὁ φούρνος εἶναι κλειστὸς εἶναι ἀπορητευτικόν. Σὺς τὸν ἐκάμαμεν διὰ συνεργατικὸν καὶ σεῖς ἐγένετε νοικοκύρηδες. Ἐλάτε νὰ μᾶς πῆτε τί θέλετε, τί χρειάζεσθε, ἀλλὰ κατὰ τρόπον πειστικόν.

E. Μαχαίρας. Μὲ 1 1/2 ἑκατομμύριον ἡμπορεῖ νὰ παράγῃ 30.000 ἀνάδες.

E. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Καὶ νὰ θάγῃ καὶ τὰ ἐ-

ξοδὰ του. Δώστετέ μου σχέδιον λειτουργίας, νὰ τὸ μελετήσω με ἐιδικῶς.

Γ. Σακαλῆς. Πρὸ παντός χρειάζεται ἓνας ἐλεγχος.

A. Παπαναστασίου. Εἶναι ἀξία μὲν τὰ ἐργατικὰ σωματεία, διότι κατὰρθωσαν νὰ ἀρήθουν νὰ τοὺς φύγῃ ἀπὸ τὰ χεῖρα τὸ ἔργον αὐτό.

Ο κ. E. Μαχαίρας περαινὼν συνιστᾷ εἰς τὸν κ. Ζαβιτζίαν νὰ μὴ ἐπιμείνῃ εἰς τὴν ἀποψίν του, περὶ κατάρχεως τοῦ δασμοῦ τοῦ ξένου σίτου, διότι, καὶ ἂν ὁ ἴδιος ἀνελάμβανε τὴν ἀρχὴν, δὲν θὰ ἦτο εἰς θέσιν νὰ πραγματοποιήσῃ τὴν κατάργησιν ταύτην.

E. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Ἐὰν κατὰρθωθῇ ὥστε τὰ ἔξοδα τοῦ Προϋπολογισμοῦ νὰ περιορισθῶν εἰς 7 1/2 δισεκατομ. τότε θὰ ἐλαττωθῶν περίπου εἰς τὸ ἥμισυ οἱ ἄμεσοι φόροι.

Σ. Συμεωνόγλου. Ἐν μόνον προτίθεμαι νὰ ἀναπτύξω. Ὅτι ἡ προστασία τοῦ σίτου δὲν εἶναι προστασία ἐφαρμοζομένη μόνον διὰ τὴν σιτοπαράγωγὴν, ἀντανάκῃ καὶ ἐπὶ ἄλλων προϊόντων τοῦ κτηνοῦ, τοῦ ἐλαίου, τῆς σταφίδος κλπ. Σιτοπαράγωγὴ σημαίνει λ. χ. καὶ παραγωγὴ ἀχύρων καὶ ὅμως τὰ τελευταῖα ταῦτα εἰσῆχθησαν ἀφθόνως καὶ ἐστοίχησαν ἀκριβώτατα ἀπὸ τὴν Τουρκίαν καὶ τὴν Βουλγαρίαν. Ἡ καλλιέργεια μᾶς χώρας πρέπει νὰ ἐκτελεσθῇ με ἀλληλοχρησίαν, ὥστε νὰ εἶναι δυνατόν νὰ καταστῇ ἐκμεταλλεύσιμον καὶ τὸ ἔδαφος καὶ τὸ ὑπέδαφος. Ἡκοῦσα τὸν κ. Ζαβιτζίαν λέγοντα ὅτι δὲν εἶναι ἐιδικὸς περὶ τὰ ζήτηματα ταῦτα. Τότε διατὶ ἐπερδύνει καὶ προκαλεῖ εἰς τὸν λαὸν τὴν ἐντύπωσιν ὅτι τὸ Κράτος καὶ ἡ Κυβέρνησις διέπραξαν τὸ κακούργημα, τὸ ὁποῖον καταγγέλλει ὁ ἴδιος; Ἡ χειρατέρωσις εἰς τὸ ζήτημα ποὺ μᾶς ἀπασχολεῖ, ὃς εἶναι νὰ καταργήσωμεν τὸν δασμὸν καὶ νὰ διατηρήσωμεν τὴν συγκέντρωσιν τοῦ ἐγχωρίου σίτου. Ὁ δὲν εἶναι μᾶλλον νὰ σκεφθῶμεν ἂν θὰ ἔπρεπε νὰ διατηρήσωμεν τὴν συγκέντρωσιν, καταργοῦντες τυχόν τὸν δασμὸν. Τότε ὅλοι οἱ γεωργοὶ θὰ ἐπώλουν τὸ σιτάρι των εἰς τὴν Κυβέρνησιν ἀκριβώτατα καὶ ὃς ἡγόραζον ξένον σῖτον εὐθιγότερον, διὰ νὰ τὸν πωλήσουν πάλιν εἰς τὴν Κυβέρνησιν ὡς ἐγχώριον καὶ νὰ πλουτίσουν τοιοῦτοτρόπως μερικὰ άτομα ἀθεμίτως. Εἰς ἔκτασιν ἴσην περὶ τοῦ πρὸς τὴν καλλιέργειαν ἐν Ἑλλάδι τὸ Βέλγιον παραγωγὴν ἀξίας 35 δισεκατομμυρίων δραχμῶν τὸ τρίτον περίπου τῆς ἐλλειψείας. Ἄν θέλῃ ἡ Ἑλὰς νὰ προδεύσῃ πρέπει νὰ ἀρχίσῃ καὶ κτηνοτροφίαν. Δὲν ἡμπορεῖ τὸ Κράτος νὰ προστατεύσῃ μόνον τὸ σιτάρι. Ἡ προστασία, τοῦ πρέπει νὰ εἶναι γενικὴ, χρειάζεται εἶπεν ὁ κ. Ζαβιτζίανος μία ἐπιτροπὴ ἐιδικὴν διὰ τὴν προστασίαν τῆς γεωργίας.

E. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Δὲν τὸ ἐζήτησε αὐτό.

Σ. Συμεωνόγλου. Τὸ ἐζήτησε, κ. Πρόεδρε, καὶ ἂν δὲν τὸ ἐζήτησε αὐτὸς τὸ ζήτημα ἐγώ.

Τὶ κάμουν εἶπε ὁ κ. Ζαβιτζίανος τόσους γεωπόνους; Τὰ λόγια αὐτὰ δὲν πρέπει νὰ λέγονται ἐδῶ μέσα, διότι καὶ ἐγὼ σὺς ἐρωτῶ: τί κάμουν οἱ 500 βουλευταὶ; Ἐκλήθην κάποτε νὰ ἐξετάσω τὴν ἐπιζωοτίαν, ἡ ὁποία εἶχε πληθύνει μίαν περιφέρειαν καὶ συνεβούλευσα νὰ φονευθῶν τὰ ἀσθενήσαντα ζῷα διὰ νὰ σώσουν τὰ ὑπόλοιπα. Οἱ γεωργοὶ με ἐκύτταξαν κατάπληκτοι καὶ μοῦ εἶπαν ὅτι προτιμοῦν νὰ ρίξουν εἰς τὸ πηγάδι τὰ μικρὰ τρίγωνα ποὺ τοὺς εἶχε δώσει ὁ δερβίσης, διὰ νὰ θεραπεύσουν τὴν ἀσθένειαν τῶν ζώων των. Ἐὰν καὶ ἡμεῖς πᾶμε με αὐτὸ τὸ μυαλὸ, σὺν ἐκείνοις τοὺς γεωργοῦς, δὲν θὰ προσδεύσωμεν ποτέ.

Φ. Σαράντης. Τὸ πάγιον μέτρον τῆς προστασίας τῆς σιτοπαράγωγῆς εἶναι ἀσφαλὲς ἡ διατήρησις τοῦ δασμοῦ ἐπὶ τοῦ ξένου σίτου. Ὅσον ἀφορᾷ τὸ ζήτημα τῆς συγκέντρωσεως, ἐὰν ἡ Κυβέρνησις προτίθεται νὰ τὸ διορθώσῃ ἄλλως, τότε πρέπει νὰ ἀναδιβάσῃ καὶ τὴν προστασίαν τοῦ ἐγχωρίου σίτου, διότι θὰ ἦτο παραχρηστικῶς ἐθνικὴ συμφορὰ ἂν οἱ ἀγρόται ἀπεγοητεύοντο καὶ ἐτρέποντο πρὸς τὰς πόλεις. Ὁμολογῶ ὅτι δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἐννοήσω, πῶς θὰ

ἀρθῶμεν τὴν σιτοπαράγωγὴν μας νὰ παλαίσῃ μόνῃ ἐναντίον τῆς κραταιᾶς παραγωγῆς ἄλλων χωρῶν καὶ τελευταίως μάλιστα ἐναντίον τῆς χώρας ἐκείνης, ἡ ὁποία διὰ τοῦ σίτου ζητεῖ νὰ ἐπιβάλλῃ τὰς κοινωνικὰς ἀντιλήψεις τῆς. Τί θὰ κάμουν αἱ ἄλλαι ἀστικοὶ τάξεις, ἐὰν καταστραφῇ ἡ ἀγοραστικὴ δύναμις τοῦ γεωργοῦ; Ἀλλὰ ἡκούσθη καὶ ἄλλο τι ἀπὸ τοῦ βήματος τούτου: ὅτι ἡ Κυβέρνησις ἀπέδωκεν εἰς ταμειακοὺς σκοποὺς, ἐπιβάλλουσιν τὸν δασμὸν. Ὁ δὲ ἡμῶν περιέργως νὰ μάθω, πῶς, οἰαδήποτε Κυβέρνησις θὰ ἦτο δυνατόν νὰ προστατεύσῃ τὸν σῖτον, δι' ἐπιβολῆς δασμοῦ ἐπὶ τοῦ εισαγομένου ξένου σίτου καὶ ὃς ἀπεποιεῖτο τῶν σχετικῶν κερδῶν, τὰ ὁποῖα θὰ ἐπραγματοποιεῖ τὸ Δημόσιον.

Γ. Μαργῆς (Υπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν). Ζητοῦν νὰ τὰ ἐπιστρέψωμεν.

Φ. Σαράντης. Ὅταν ὁ ἀξιότιμος ἀρχηγὸς τῶν Προδευτικῶν εἶχεν αὐξήσει τὸν δασμὸν τοῦ σίτου εἶπε καθαρὰ ὅτι τὸ ἔκρινε διὰ ταμειακοὺς σκοποὺς. Διὰ τῆς τολμῆς του ταύτης ὑπεδοχῆθη τὴν οικονομικὴν ἀνθρώπινον τοῦ τύπου, ἀλλὰ ὃς ὑπενομήσεν εἰς τὸν κ. Καφαντάρη ὅτι εἰς τὴν εἰσηγητικὴν ἐκθέσιν ἐκείνην κατεβλήθη προσπάθεια νὰ δοθῇ εἰς τὸν λαὸν τὸ καταπύτιον χρῆμα. Τοῦ εἶπαν ὅτι δὲν θὰ φάγῃ τὸ ψωμὶ ἀκριβώτερον καὶ ὁ λαὸς ἐνόμισεν ὅτι τὸ θαῦμα τοῦτο θὰ ἐγένετο διὰ τῆς ἀναμείξεως τῶν πιτύρων. Ὅταν ὅμως ἐξηκριβώθη ὅτι καὶ ἡ ἀνάμειξις αὕτη δὲν ἦτο ἀμελή διὰ νὰ διατηρήσῃ τὴν τιμὴν τοῦ ἄρτου τότε ὁ διευθυντὴς τῆς ἀγορῆς ἐπέτρεψεν εἰς τοὺς ἀρτοποιοὺς νὰ πωλῶν 25 δραμὰ ὀλιγώτερον τῆς ὁδοῦ. Τὴν γνώμην μου περὶ συγκέντρωσεως τοῦ σίτου ἀνέπτυξα καὶ ἄλλοτε καὶ ἐτόχην ἀνεπιφύλακτως ὑπὲρ τοῦ ἀρίστου τούτου θεσμοῦ τῆς προστασίας τῆς ἐγχωρίου σιτοπαράγωγῆς. Ἐχω τὴν γνώμην ὅτι θὰ ἡμπορούσε νὰ δοθῇ ἡ ἐξῆς λύσις εἰς τὸ ζήτημα τοῦτο. Τὸ ἥμισυ τοῦ συγκεντρωμένου σίτου νὰ διατεθῇ διὰ τὰς ἀνάγκας τοῦ στρατοῦ. Οἱ ἀλευροδομήχοντες ἀφ' ἑτέρου νὰ ἀνελάμβανον νὰ χρησιμοποιοῦσιν τὸ ἕτερον ἥμισυ, τὸ ὁποῖον εἶναι μικρὸν εἰς ποσότητά ἐναντι τοῦ εισαγομένου ἐξωθεν σίτου μετὰ ὅς ὁποῖον προῶρισται νὰ ἀναμειχθῇ. Ἡμεῖς ὑπεχρεώσωμεν καὶ τοὺς εισαγωγεῖς τῶν ἀλεύρων νὰ χρησιμοποιοῦν μέρος τοῦ ἐγχωρίου σίτου. Οὕτω εἰς εισαγωγεὺς ὑποχρεοῦται νὰ παραλάβῃ διὰ τὰς ἀνάγκας τῆς μακρονομίας καὶ σῖτον τετάρτης κατηγορίας εὐρισκόμενον λ. χ. εἰς Διδυμοτείχον. Καὶ ἐρωτᾷ πολὺ δικαιολογημένως: τί θὰ τὸν κάμῃ; Εἶναι ὀλίγη ὅτι ἡ Κυβέρνησις εἰσηγήθη σχετικὸν νομοσχέδιον τὸ ὁποῖον ἡ ἐπιφύλαξις ἀπατέλει τὴν ἐμπρακτον ἀπόδειξιν ὅτι ἡ Κυβέρνησις ἤθελε νὰ χερσυχθῇ ὁ δρόμος πρὸς τὴν βελτίωσιν τῆς καταστάσεως. Δὲν θέλω νὰ ἐρωτήσω αὐτὴν τὴν στιγμὴν διὰ ποῖον λόγον δὲν ἠθέλησε νὰ ἐφαρμόσῃ τὸ δικαίωμα ὅπερ ἔλαβε ἐκ τῆς Βουλῆς.

E. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Ἐγὼ ὅμως ἔχω τὴν ἐπιθυμίαν νὰ σὺς εἶπω ὅτι δὲν ἐφηρμύσθη τὸ δικαίωμα ὅπερ μᾶς ἔδωκε τὸ νομοσχέδιον, καίτοι ἐκ τῆς ὅλης ἐξετάσεως εἶχον ἀχθῇ εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι ἡ διδομένη λύσις ἦτο μία ἀσφαλὲς ὁδὸς διὰ τὴν ἐλάττωσιν τῶν ζημιῶν. Διὰ τοῦτο καὶ ἔφερα τὸ νομοσχέδιον εἰς τὴν Βουλὴν, ἀλλὰ κατὰ τὴν συζήτησιν του ὅλα ἀνεξαρτέτως τὰ κόμματα, πλὴν τῶν φιλελευθέρων, κατεπολέμησαν τὸ νομοσχέδιον ἐκεῖνο, ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ἐπιχειρήματος ὅτι δὲν ἡμπορούσαμεν, ἐφόσον κάμνομεν γενικότεραν πολιτικὴν προστασίαν, νὰ θίγωμεν μίαν διοικητικὴν ἐκ τῶν καλύτερον εὐμερεουσῶν. Εἶπον τότε ὅτι θὰ μελετήσω τοὺς ἐνδοκασμούς, οἱ ὁποῖοι μοῦ ἐγεννήθησαν κατὰ τὴν συζήτησιν καὶ τὸ γεγονός ὅτι ὅλα τὰ κόμματα κατεπολέμησαν τὴν ἀρχὴν τοῦ νομοσχεδίου, χωρὶς νὰ ἐμπνέωνται κομματικῶς εἰς τὴν πολεμικὴν των ταύτην, με ἔκαμαν νὰ ὑποχωρήσω καὶ νὰ ἀναβάλω τὴν μείωσιν τῆς ἐλαττώσεως τοῦ δασμοῦ τῶν εισαγομένων ἀλεύρων. Δὲν ἔπρεπε νὰ θίγωμεν, καὶ τὸ ὁμολογῆσατε καὶ σεῖς, μίαν διοικητικὴν ἀπὸ τὰς πλεον ἀκμαζούσας.

Φ. Σαράντης. Σας ευχαριστώ, κ. Πρόεδρε, και επιφυλάσσομαι να απαντήσω εν καιρώ εις τους ενδοιασμούς σας. Διά πᾶσαν Κυβέρνησιν επιδιώκουσαν την εὐθυμίαν του ζητήματος του ἄρτου φρονῶ ὅτι ὑπάρχουν τρεῖς λύσεις. Ἡ πρώτη περὶ ἀπὸ τὸν Γολγοθᾶν τῶν δημοσίων οικονομικῶν. Ἡ δευτέρα εἶναι δρόμος μετ' ἐμποδίων, διατιμήσεων, χαρμάνων παρεμβάσεων πλείστον ὥσων Ὑπουργείων, χρεοπιστώσεων μετὰ τῶν μοιραίων ἀπὸτε λογιστικῶν λαθῶν, ἐνὸς ἀτελευτήτου σάλου, μίᾳ ἀνωφελοῦς διὰ τὸν καταναλωτὴν φασαρίᾳς. Ἡ τρίτη λύσις διέρχεται ἀπὸ τὴν εὐεταὴν λεωφόρον ὑπὸ ἀπλετον φῶς, ὑπὸ πλήρη ἀσφάλειαν. Ἐὰν τὸ Κράτος, ὅχι μόνον τὸ Ἑλληνικόν, ἀλλὰ καὶ οἰκίδητοι ἀλλὰ ξένα κράτη, δὲν ἀπεδεικνύοντο ὡς οἱ ἀνεπιτηδιότεροι τῶν ἐπιχειρηματικῶν ἀσφαλῶς ἢ καλλιτέρα λύσις θὰ ἦτο ἡ πρώτη, ἐκεῖνη δηλαδὴ κατὰ τὴν ὁποίαν τὸ κράτος θὰ ἐξηγόραζεν ἢ θὰ ἐμίσθωνε ὅλους τοὺς κλυδωνομύλους, θὰ κατήρτιζεν ἐν ἐπιτελείῳ ἐκ τῶν ἐμπειροτέρων καὶ ἐντιμωτέρων τεχνικῶν του καὶ οικονομικῶν του ὑπαλλήλων, θὰ ἡγόραζε τὸ φθηνότερο σιτάρι, θὰ τὸ ἤλαθε μὲ τὰ ὀλιγώτερα ἔξοδα καὶ θὰ ἐδίδεν οὕτω εἰς τὸν λαὸν τὸ ὑγιεινότερον καὶ φθηνότερον ψωμί.

Α. Παπαναστασίου. Ἐννοεῖται ἐν συνδυασμῷ μὲ τὸ μονοπώλιον τῶν σιτηρῶν καὶ ἀλεύρων;

Φ. Σαράντης. Μάλιστα.

Α. Παπαναστασίου. Εἴμεθα σύμφωνοι.

Φ. Σαράντης. Ἀλλὰ ποῖος τοῖμα νὰ προτείνῃ καὶ νὰ υποστηρίξῃ σήμερον παρομοίαν γνώμην; Ποῖος ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν θὰ δέδετο νὰ παραμείνῃ καὶ δευτερόλεπτον εἰς Κυβέρνησιν τυχὸν υἱοθετοῦσαν παρομοίαν πολιτικὴν ἄρτου, ὅταν θὰ ἐγνωρίζεν ὅτι ἡ εὐστάθεια τοῦ προϋπολογισμοῦ τὴν ὁποίαν στηρίζει κάποτε καὶ εἰς αἰματηρὰς οικονομίας, θὰ ἐκινδύνευε νὰ ἐκμηδενισθῇ ἄνευ προειδοποιήσεως εἰς τὴν δίνην τῶν διακυμάνσεων τῶν τιμῶν τοῦ σίτου καὶ διὰ κατὰ τὴν τρέχουσαν περίοδον, καθ' ἣν αἱ τιμαὶ καταρρέουσιν κάτω τοῦ ἡμίσεος τοῦ περυσίου τῶν ἐπιπέδου;

Π. Βουρλούμης (Ὑπουργὸς τῆς Ἑθνικῆς Οἴκου ομίᾳς). Ἐδοκιμάσαμεν κατὰ τὸν πόλεμον καὶ παρεμείναμεν χρεώσται 475 ἑκατομμυρίων δραχμῶν.

Φ. Σαράντης. Ευχαριστῶ τὸν κ. Ὑπουργόν τῆς Ἑθνικῆς Οἰκονομίας, διότι ἔδωκε τὸ συμπέρασμα τῶν σκέψεών μου. Καὶ εὐτυχῶς ἄλλοι κατόπιν ἡ υποτίμησις τῆς δραχμῆς καὶ ἀπεφυγόμεν νὰ ζητήσωμεν ἀπὸ τοὺς καταναλωτὰς νὰ πληρώσουν τὸ ἔλλειμμα.

Α. Παπαθανάσης. Ἰδοὺ τὸ εὐγλωττότερον παράδειγμα διὰ τὴν ὑπηρεσίαν συγκεντρώσεως σίτου.

Φ. Σαράντης. Οἱ ἀλευροδιομήχανοι ἐξ ἄλλου κατηγοροῦνται ὅτι αἱ τιμαὶ τὰς ὁποίας δίδουν εἶναι ἀνώτεροι τοῦ κόστους, ἄλλοτε ὅτι φουσκώνουν τὰ ἔξοδα τῶν, ἄλλοτε ὅτι κἀμουν χαρμάνια εὐθηνότερα. Τίθενται οὕτω ὑπὸ καθήμερινήν κατηγορίαν ὅλοι οἱ ἐργαζόμενοι διὰ τὸ ψωμί τοῦ λαοῦ. Ἐχω τὴν γνώμην ὅτι κατόπιν τῆς δοθείσης εἰς τοὺς ἀλευροδιομήχανους ἐλευθερίας νὰ εἰσάγουν καὶ νὰ ἀλλάουν οἰανδήποτε ποιότητα σίτου καμμία Κυβέρνησις δὲν δύναται νὰ κάμῃ τίποτε καλῶτερον, ὁσαύτως τε μέτρα καὶ ἂν θελήσῃ νὰ λάβῃ, ὅταν δὲν ἀποφασίσῃ νὰ λύσῃ βραδικῶς τὸ ζήτημα, καταργοῦσα πᾶσαν διατίμησιν καὶ πάντα περιορισμὸν καὶ ἀπαναφέρουσα τὸν νόμον τῆς προσφοράς καὶ τῆς ζητήσεως.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Ὁ συναγωνισμὸς δὲν γίνεται μόνον ἀπὸ τοὺς ἀλευροδιομήχανους, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τοὺς ἀλευρεμπόρους. Καὶ ἐφόσον διατηρεῖται ἕνα κάποιον μονοπώλιον ἀλευροδιομηχανῶν, οἱ ὁποῖοι εἶναι ὀλίγοι καὶ συνεννοῦνται μόνον τῶν, ἐφ' ὅσον ὑπάρχουν ἐνδοιασμοὶ διὰ τὴν ἐλάττωσιν τοῦ δασμοῦ τῶν ἀλεύρων δὲν φοβήσθῃ ὅτι ἡ ἄρσις τῆς διατιμῆσεως θὰ ἡμποδίσῃ τὸν νόμον τῆς προσφοράς καὶ τῆς ζητήσεως νὰ λειτουργήσῃ ἐλευθέρως;

Φ. Σαράντης. Νὰ ἐπιβληθῇ τὸ ἀντίπαλον δέος, κύριε Πρόεδρε.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Νὰ ἐλαττωθῇ δηλ. ὁ δασμὸς τῶν ἀλεύρων. Τότε ναί.

Πρόεδρος. Δὲν ὑπάρχει ἄλλος ἐγγεγραμμένος.

Γ. Σίδερης. (Ὑπουργὸς τῶν Ἑσωτερικῶν). Τότε νὰ κλείσῃ ἡ συζήτης, διὰ νὰ ὁμιλήσουν οἱ ἐπερωτηθέντες Ὑπουργοί.

Ε. Βενιζέλος. (Πρωθυπουργός). Βεβαίως δὲν ἐννοοῦμεν νὰ δικαιωνθῇ ἡ συζήτης. Ἐὰν ἡ ἀντιπολίτευσις ἐγκαταλείπει τὴν ἐπερώτησιν, θὰ κηρυχθῇ λήξασα ἡ συζήτης.

Α. Παπαναστασίου. Ἐγὼ θὰ ὁμιλήσω, ἀλλὰ δὲν εἶμαι ὁ ἐπερωτῶν καὶ θὰ ἐπεθύμουν, ὡς θὰ ἦτο ὀρθόν, νὰ ἀκούσω πρῶτον τὰς γνώμας τῶν ἐπερωτησάντων.

Ὁ κ. **Γ. Καφαντάρης** λαμβάνων τὸν λόγον λέγει ὅτι παραινῶν τὴν προχθυσινήν του ὁμιλίαν ὁ κ. Ὑπουργὸς τῶν Ἑσωτερικῶν ἐζήτησεν ἀπὸ τὴν Βουλὴν νὰ ἀπονεύμῃ δικαιοσύνην. Καὶ εἶναι πράγματι καθήκον ὅλων ἡμῶν νὰ ἀποστρέψωμεν τὸ πρόσωπον ἀπὸ σπερματολογίας θιγούσας ἀσπανάτως ὑπολήψεις καὶ νὰ προβαίνωμεν εἰς τὸν νεομισμένον ἐλεγχον θέτοντες εἰς τὴν συζήτησιν ὅλην τὴν καλὴν ἡμῶν πίστιν. Καὶ εἶμαι ὑποχρεωμένος ἐξ ἀρχῆς νὰ δηλώσω ὅτι αἱ εὐθύναι τὰς ὁποίας καταλογίζομεν εἰς τὴν Κυβέρνησιν, δὲν εἶναι εὐθύναι ἠθικαί, ἀλλ' εἶναι εὐθύναι διαχειρίσεως τοῦ ζητήματος. Τὸ ζήτημα τοῦ ἄρτου, ὡφίστης ὡς ἐκ τῆς φύσεώς του σπουδαιότητος, ἀπέδῃ ἐξαιρετικῶς φλέγον κατὰ τὰς τελευταίας ταύτας ἡμέρας, διότι ἦτο δύσκολον νὰ μείνῃ ἀσυγκίνητος ἡ κοινὴ γνώμη ἐκ τοῦ σημειουμένου παραδόξου φαινομένου κατὰ τὸ ὅσοον ὅταν αἱ τιμαὶ τῶν σιτηρῶν ἐκλείπτουν ἡ τιμὴ τοῦ ἄρτου ἀυξάνει. Αἱ δοθεῖσαι παρὰ τῆς Κυβερνήσεως ἀλλεπάλληλοι ἐξηγήσεις δὲν ἴσχυον νὰ ἱκανοποιήσουν οὕτε τῶν πολλῶν ἀλλ' οὕτε καὶ τῶν ὀλίγων τὸ αἶσθημα κατὰ τὰς γεννηθείσας ἀπορίας. Καὶ εἰς ἐκείνους ἀκόμη οἱ ὁποῖοι μετὰ δισπιστίας ἀπέβλεψαν εἰς τὰς δηλώσεις τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῶν Ἑσωτερικῶν, τὰς διαφυσθείσας, περὶ μὴ διενεργεία «πολιτικῆς» υποτίμησης τοῦ ἄρτου ἐγεννήθη νέα δισπιστία. διότι ἡ Κυβέρνησις οὕτε τὴν καθημερινὴν υποτίμησιν τοῦ σίτου ἐωφρελεῖτο, οὐδὲ καὶ ἐλάμβανεν ἄλλα μέτρα ἀγορονομικῆς προστασίας τῆς τιμῆς τοῦ ἄρτου. Ἀμέσως κατόπιν ἀνέκυψε τὸ ζήτημα τοῦ λογιστικοῦ λάθους, διότι ἡ Κυβέρνησις ὑπὸ τὴν πίεσιν τῆς κοινῆς γνώμης ἐξηναγκάσθη νὰ ἐνεργήσῃ ἐλεγχον τῶν παρεχομένων ὑπὸ τῶν ἀλευροδιομηχανῶν στοιχείων διὰ τὸ κόστος τῶν ἀλεύρων καὶ ἤλθεν αἴτης νὰ διακαρῶν ὅτι ἦτο δυνατὴ ἡ υποτίμησις τῆς τιμῆς τοῦ ἄρτου ἀντιθέτως πρὸς ὅσα ἐδήλου μέχρι τῆς στιγμῆς ἐκείνης. Φυσικὰ ἡ ἐκπληξίς τῆς κοινῆς γνώμης ἦτο ὀδυνηρά, διότι ἦτο ἀδύνατον νὰ ἐννοηθῇ ἀπὸ τὸν κόσμον τὸν πολλὸν καὶ τὸν ὀλίγον ἔτι τί ἦτο τὸ λογιστικὸν λάθος, τὸ κρατοῦν ὑψηλὰ τὴν τιμὴν τοῦ ἄρτου τοῦ καὶ ποῖοι οἱ ἐξ αὐτοῦ ὠφελοῦμενοι καὶ ποῖοι οἱ ἐξ αὐτοῦ ζημιούμενοι. Αἱ ἐπακολουθήσασαι ἀλλεπάλληλοι ἐξηγήσεις τῆς Κυβερνήσεως, καταπύσσας γερῶν δαίς λόγῳ τοῦ πολλὰ πλοῦ καὶ πολυσυνθέτου τοῦ ζητήματος, ἀπέβησαν ἐπὶ ματαίῳ, μὴ καθοδηγῶσάσαι τὴν κοινὴν γνώμην. Καὶ ἐγὼ, συνοψίζων σήμερον τὰς ἐξηγήσεις τῆς Κυβερνήσεως, εἶμαι ὑποχρεωμένος νὰ δηλώσω ὅτι δὲν κατώρθωσα νὰ συλλάβω ἐπακριβῶς τὸ νόημα τῶν. Αἱ ἐξηγήσεις τῆς Κυβερνήσεως ἦσαν ὅτι εἰς τὴν ὑπόθεσιν τοῦ λογιστικοῦ λάθους καὶ τοῦ κανονισμοῦ τῆς τιμῆς τοῦ ἄρτου δὲν ὑπεκρύπτετο ὑποτιμὴ τις ἐνέργεια, ὅτι δὲ ἡ μόνη συνέπεια τοῦ λογιστικοῦ λάθους ἦτο νὰ μὴ κατορθωθῇ μίαν ἐβδομάδα ἐνωρίτερον νὰ γίνῃ ἐλάφρυνσις τῆς τιμῆς τοῦ ἄρτου. Οἱ ἀλευροδιομήχανοι ἔκαστον ἰδιαιτέρως τοὺς λογαριασμούς των, ἡ δὲ ἀγορονομικὴ ὑπηρεσία εἶχεν ἐξογκώσει κονδύλια τινὰ τοῦ κόστους τῶν ἀλεύρων καὶ διὰ τὸ τοῦ ἐμπορικοῦ κέρδους καὶ τὸ τοῦ Τραπεζιτικοῦ τόκου καὶ οὕτω ἡ ἀναλογία παρῆλθεν εἰς 70 λεπτά, ἄτινα ὑπελογίζοντο εἰς τὴν διατίμησιν. Ὅταν ἔγινεν ἡ διόρθωσις τοῦ λογιστικοῦ λάθους καὶ ἀποκατεστάθησαν τὰ δύο κονδύλια τότε ἐκανεώθη ἡ ἀναλογία τῆς ἐπιβαρύνσεως διὰ τὴν συγκεντρώσιν τοῦ ἐγχωρίου

σίτου, δοθείσης οὕτω εἰς τὴν Κυβέρνησιν τῆς εὐκαιρίας νὰ κατανεύμῃ τὴν διαφοράν καὶ νὰ ἐλαφρυνθῇ οὕτω ἡ τιμὴ τοῦ ἄρτου.

Γ. Σίδερης (Ὑπουργὸς τῶν Ἑσωτερικῶν). Συμφωνούντων καὶ τῶν ἀλευροδιομηχανῶν περὶ τοῦ καθορισμοῦ τῆς τιμῆς εἰς 8 ἀρχμὲς 7 68.

Γ. Καφαντάρης. Ὡς εἶπον, τὸ λογιστικὸν λάθος ἐπιρέαται ἐπὶ μίαν ἐβδομάδα καὶ ἀπετέλει πρᾶξιν ἐσωτερικῆς τῆς Ἀγορονομίας κατὰ τὴν πιστοχρέωσιν, οἱ δὲ ἀλευροδιομήχανοι ἀνεγνώρισαν ἐξ ἀρχῆς ὅτι ἡ ἀναλογία ἦτο 65 λεπτά καὶ ὄχι 40. Αὐτὴ ἡ ἐξηγήσις ὑποθέτω ὅτι ἐδόθη δι' ἐπαπειλημένον δηλώσεων, ἐν σχέσει μὲ τὸ λογιστικὸν λάθος. Ἐπρόκειτο δηλ., κατὰ τὴν ἀντίληψιν τῆς Κυβερνήσεως, περὶ παρονυλίδος ἢ μᾶλλον περὶ ἀθλεφίας, ἡ ὁποία οὐδένα ὅβλαψεν καὶ οὐδένα ὠφέλησε. Δὲν ἔχω ἐνδοιασμόν, τονίζει, νὰ δεχθῶ τὰς ἀπόψεις ταύτας, ἀλλὰ διερωτῶμαι μαζὺ μὲ τὴν κοινὴν γνώμην, ἐφόσον ἡ λογιστικὴ ἀταξία ἦτο τοιαύτης ἀθωότητος, διατὶ τότε ἡ Κυβέρνησις ἡ ἰδίᾳ ἐγέννησεν τὸν ὀδυρόν, ὃν ἐγέννησε καὶ ἐνέδωκε τὸν κόσμον εἰς ἀνησυχίαν; Διατὶ ἡ Κυβέρνησις, ἀντὶ νὰ ἀρκεσθῇ εἰς μίαν ἀπλὴν δέλωσιν, εἰς μίαν ἀνακοίνωσιν, ἀναγγέλλουσιν ὅτι ἀπερασίτῃ ὅπως ἀναβλήθῃ ἡ πληρωμὴ τῆς ἀναλογίας τῆς ἐπιβαρύνσεως τῆς δαπάνης συγκεντρώσεως τοῦ ἐγχωρίου σίτου, ἤρχισε νὰ ἐκσπενδονίζῃ μύδρους, νὰ χαρακτηρίσῃ τὸν Διευθυντὴν τῆς Ἀγορονομίας, ὑπάλληλον μὲ μακρὰν ἐντιμὸν ὑπηρεσίαν, ὡς τὸν ἐχαρακτήριζε, καὶ νὰ τὸν στηλιτεύῃ ὡς μονομηνῇ καὶ διατὶ αὐτὴ ἡ ἰδίᾳ Κυβέρνησις νὰ κλονίζῃ πλέον τὴν ἐμπιστοσύνην τῆς κοινῆς καὶ πρὸς τὸ Κράτος καὶ πρὸς ἐκυτὴν; Δύσκολον εἶναι νὰ βεβαιώσω ὅτι εἶναι μικρὰ ἡ εὐθύνη τῆς Κυβερνήσεως διὰ τὸν σάλον, τὸν ὅσοον ἐγέννησεν ἡ ἰδίᾳ. Εἶναι προφανές ὅτι ἐπρεπεν ἡ Κυβέρνησις νὰ τηρήσῃ ὅλην τὴν ψυχραιμίαν της, δεδομένου ὅτι πρόκειται περὶ λαοῦ, ὅστις, λόγῳ τῶν ταλαιπωριῶν, τὰς ὁποίας ἔχει ὑποστῆναι, παρῆται ἑδᾶφος πρίσφορον πρὸς καλλιέργειαν πάσης ὑποψίας. Αὐτὴ εἶναι ἡ πρώτη εὐθύνη τῆς Κυβερνήσεως. Τὸ λογιστικὸν ὅμως λάθος δὲν ἐκκινεῖ τὴν ὑπόθεσιν τοῦ ἄρτου. Οὐδὲ ὑποθέτω ὅτι αὐτὸ καὶ μόνον ἀρκεῖ νὰ καλύψῃ τὴν διαφοράν τῶν διατιμῆσεων πρὸς τὰς τιμὰς τοῦ ἄρτου, αἱ ὁποῖαι προηγουμένως ἴσχυον. Ὁ κ. Βουλευτὴς Κερκύρας σας ἐξέθηκεν ὅτι, ἐνθ' εἰς τὴν προηγουμένην διατίμησιν εἶχεν ὑπολογισθῇ τιμὴ ἀλεύρου 7,80 (ἄνευ ἀναμίξεως ἐγχωρίου σίτου), τὴν ἐπομένην ἐβδομάδα, μετὰ τὴν ἐξέγερσιν τῆς κοινῆς γνώμης κατ' ἤλθεν ἡ τιμὴ τῶν ἀλεύρων εἰς δραχμὰς 7,10. Προέκυψε δηλαδὴ μία διαφορά, ἡ ὁποία δὲν φαίνεται καλυπτομένη. Καὶ ἂν οἱ λογαριασμοὶ αὗτοι εἶναι ἀκριβεῖς τότε πρέπει νὰ πιστεῦσθωμεν ὅτι ἄλλοι παράγοντες ἐλήφθησαν ὑπ' ὄψιν, οἱ ὁποῖοι μέχρι τῆς στιγμῆς ἐκείνης δὲν ἐλαμβάνοντο. Παράλληλως πρὸς τὸ λάθος τοῦτο ἦχθησαν εἰς φῶς καὶ ἄλλαι παραλήψεις τῆς Κυβερνήσεως ἐν τῇ διαχειρίσει τοῦ ζητήματος, αἵτινες εἶχον οὐσιώδη ἐπικρολὴν ἐπὶ τῆς τιμῆς τοῦ ἄρτου. Καὶ εἶδομεν ὅτι, μετὰ τὴν καίκην πίεσιν, διετάχθη ἐλεγχος τῶν λογαριασμῶν καὶ ἐξ αὐτοῦ διεπιστώθη ὅτι δι' ἀλεστακὰ ὑπελογίζοντο 51 λεπτά ἐνθ' ἦσαν 47, προκυψάσης οὕτω μίᾳ διαφοράς εἰς βάρος τῆς τιμῆς τοῦ ἄρτου 7 λεπτῶν, ἣν ἐπλήρυνεν ὁ κόσμος ἀπὸ χρόνον μακροῦ, καταδελθόντων παρ' αὐτοῦ μεγάλων χρηματικῶν ποσῶν πρὸς τοὺς ἀλευροδιομήχανους ἀνεπιστρεπτι. Σχετικῶς μὲ τὸ ποσὸν τοῦτο δὲν πρόκειται περὶ τὴν τελευταίαν μόνον καταδελθόντων, ἀλλὰ καὶ περὶ ἐκείνων τὰ ὁποῖα καταδελθθήσαν κατὰ τὸ παρελθόν.

Γ. Σίδερης (Ὑπουργὸς τῶν Ἑσωτερικῶν). Ὡς πρὸς αὐτὸ ἔδωκα τὰς ἐξῆς ἐξηγήσεις. Κατὰ τὸν ἐλεγχον τῆς διατιμῆσεως τῆς 17ης Νοεμβρίου ἐβεβαιώθη ὅτι οἱ ἀλευροδιομήχανοι εἶχον ὑπολογίσαι 54 λεπτά ὡς ἔξοδα ἐκφορτωσεως κ.λ.π. ἱσχυρίζονται ὅτι τὰ ἔξοδα ταῦτα ἠρξήθησαν ἀπὸ 47 λεπτὰ πρὸ ὑπελογίζοντο ἄλλοτε. Δὲν εἶπον ἐγὼ ὅτι κατὰ τὸ παρελθὸν ὑπελογίζοντο 54 λεπτά, εἶπα μόνον ὅτι διετάχθη ἐλεγχος διὰ νὰ ἐξακριβωθῇ ἐὰν τὰ ἔξοδα ἀνέρχονται εἰς 54 ἢ 47 λεπτά καὶ ἀπὸ τότε εἶναι γινεῖ ὁ ὑπολογισμὸς οὗτος, προσέθεσά δὲ ὅτι ἡ Ἀγο-

ρονομία εἶχε διὰ τοὺς λογαριασμούς της πάντοτε ὑπ' ὄψιν 47 λεπτά. Ἐπίσης ὅτι ἐφόσον ἐξακολουθεῖ ὁ διαταχθεὶς ἐλεγχος θὰ μείνουν 47 λεπτά καὶ ἀναλόγως τοῦ προκύψαντος ἀποτελέσματος θὰ γίνῃ ὁ καταλογισμὸς ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τῆς προσάξεως εἰς τὴν σχετικὴν ληψοδοσίαν μὲ τοὺς ἀλευροδιομηχανοὺς. Εἶπα ἐπίσης ὅτι ἡ παράστασις διὰ τὸ παρελθὸν ἔχει χαρακτηριστὴν ὄχι νομικῆς (ἀπὸ δὲν ὑπῆρχε διατίμησις ἀλεύρων), ἀλλὰ ἠθικῆς εὐθύνης, τὴν ὁποίαν θὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν τῆς ἡ Κυβερνήσεως εἰς τὰς περαιτέρω ἀποφύσεις της.

Γ. Καφαντάρης. Ἡ διακοπὴ τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῶν Ἑσωτερικῶν οὕτε προσέληκεν οὕτε ἀφῆρσέ τι ἐξ ὧν εἶπον. Ἐγὼ εἶπον ὅτι ὁ ἐλεγχος ἀπεκάλυψε διαφοράν 7 λεπτῶν εἰς τὰ ἐκφορτωτικά καὶ εἶναι προφανές, ὅτι καθεὶ διαφορά τὴν ὁποῖαν εἰσέπραξαν οἱ ἀλευροδιομήχανοι χωρὶς νὰ δικαιῶνται ἐπληρώθῃ ἀνεπιστρεπτι. Περὶ τούτου ὑποθέτω εἴμεθα πάντες σύμφωνοι.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Καθόλου.

Γ. Καφαντάρης. Ὁ αὐτὸς ἐλεγχος ἀπέδειξεν ὅτι ὁ ἄρτος ἐπεδαρύνετο καὶ μὲ ἄλλα 11 λεπτά ὑπὲρ τῶν ἀρτοποιῶν διὰ τὴν ἀξίαν τῶν κενῶν σάκκων, οἱ ὁποῖοι, ἐπιστρεφόμενοι παρ' αὐτῶν εἰς τοὺς ἀλευροδιομηχανοὺς, ἐπληρώνοντο. Καὶ διὰ νὰ ἀνακαλυφθῇ καὶ ἡ διαφορά αὕτη παρέστη ἀνάγκη τοσούτου θορύβου καὶ τότε μόνον ἀπηλλάγη ὁ λαὸς ἀπὸ τὸ πρόσθετον τοῦτο βάρος μὲ τὸ ὅποιον εἶναι ἀγνώστον ἀπὸ πόσου χρόνου ἀπεδαρύνετο. Ἐχομεν ὅμως καὶ ἕτερον σφάλμα ἐν σχέσει μὲ τὸν Ῥωσσικὸν σίτον, διότι ἐνθ' ἡ Κυβέρνησις κατ' ἀρχὰς εἰς τὰς δηλώσεις της ἐπέμενεν ὅτι δὲν εἰσῆχθη εἰς τὰς ἀγοράς Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς οὐδὲ κόκκος Ῥωσσικοῦ σίτου, ἐν τούτοις μετ' ὀλίγον εἶδομεν τὴν αὐτὴν Κυβέρνησιν παρέχουσαν τὴν νέαν διαβεβαίωσιν ὅτι πράγματι εἰσῆχθησαν 2.000 τόννοι περὶπου Ῥωσσικοῦ σίτου εἰς τὸν Πειραιᾶ, ἀποδειχθέντος τοῦ ἀπλοῦ τούτου γεγονότος ἐξ ἐνδὸς ἐπιμελεστέρου ἐφυλλίσματος τῶν Τελωνειακῶν βιβλίων καὶ τὸ μὲν ποσὸν τῶν 2.000 τόννων εἶναι σχετικῶς μικρόν, τὸ ποσὸν ὅμως τῶν 10.000 τόννων Ῥωσσικοῦ σίτου δι' ἕνα μῆνα δὲν εἶναι μικρόν. Πρέπει συνεπῶς νὰ ὁμολογηθῇ ὅτι ἡ ἀδυναμία τῶν ὑπηρεσιῶν καὶ τῆς Κυβερνήσεως νὰ παραστήσουν ἐπακριδῆ στοιχεῖα καὶ νὰ μὴ καλλινεύσων ἐνεδυνάμωσαν τὰς ὑποψίας τῆς κοινῆς γνώμης. Διότι ἦτο δυνατόν ὅτι ὅπως εἰσῆχθησαν αἱ μικραὶ αὗται ποσότητες Ῥωσσικοῦ σίτου εἰς τὸν Πειραιᾶ νὰ εἰσῆχθησαν καὶ ἄλλαι μεγαλύτεραι, ἐφόσον δὲν ἀνεγράφετο εἰς τὰ Τελωνειακὰ βιβλία ἡ προσέλευσις τού καὶ οὕτω ἐκ τῆς τοιαύτης ἀβεληνείας τῶν ὑπηρεσιῶν καὶ τῆς Κυβερνήσεως νὰ στερηθῇ τὸ κοινὸν μεγαλύτερας ἀνεκφυσίσεως ἐκ τῆς ἐφθηνῆς τιμῆς τοῦ Ῥωσσικοῦ σίτου. Προχωρῶ μάλιστα περαιτέρω λέγων ὅτι ἡ Κυβέρνησις ἐπρεπε ν' ἀναλάβῃ τὴν πρωτοβουλίαν τοῦ καταρτισμοῦ ἐνὸς εὐρύτερου καὶ τελειότερου δικτύου συλλογῆς πληροφοριῶν, διὰ νὰ μὴ εἶναι δυνατόν νὰ γίνωνται καταστρατηγῆται ἐπὶ προφανεῖ βλάβῃ τοῦ κοινῶ συμφέροντος. Ἀλλ' ἡ Κυβέρνησις ἀτυχῶς ἀντὶ νὰ τελεῖν εὐθιγὰ οὐς πρὸς τὰς παρεχομένας πληροφορίες, ὅσον καὶ ἂν ἦσαν ὀκληραὶ, δὲν ἀπέδιδεν εἰς αὐτὰς τὴν δέουσαν σημασίαν καὶ δὲν ἐλάμβανε τὰ μέτρα τὰ ὁποῖα θὰ περιεφρούρουν τὰ δημόσια συμφέροντα καὶ ἐνεκεν τούτου εἴμεθα ὑποχρεωμένοι νὰ θεωρήσωμεν ἀστοχεύσαν πλήρως τὴν ἀγορονομικὴν πολιτικὴν τῆς Κυβερνήσεως. Εἶχεν αὕτη ἄξιαν πάντοτε τὸ σύστημα τῶν ἐλευθεριῶν διὰ τὰ ἀλευρα καὶ τὸν σίτον καὶ ἐκράτει μόνον τὰς δεσμεύσεις διὰ τοὺς πτωχοὺς ἐπαγγελματίας, τοὺς ἀρτοποιούς. Οἱ ἀλευροδιομήχανοι εἶχον ὅλον τὸ δικαίωμα νὰ κανονίσουν τὴν τιμὴν τοῦ σίτου, τὰ προκρίτεα ἀλευρα, τὸν παρασκευασθέν ὅπου ἄρτου, νὰ ὀρίζουν δὲ καὶ τὴν τιμὴν ὧν αὐτῶν. Ἐξ ἀντιθέτου προκαμένου διὰ τοὺς ἱσπαλαιστικὰς ἀρτοποιούς οὐ μόνον δὲν ὑπῆρχεν ἐλευθερία τις, ἀλλὰ ἐπέκειντο ἐναντίον των βαρεῖαι κυρώσεις. Τούτο βεβαίως θὰ εἶχε βάσιν εἰς παλαιότεραν ἐποχὴν, καθ' ἣν ὁ συναγωνισμὸς καθόριζε φυσιολογικὰς τιμὰς. Ἀλλὰ τὸ σύστημα αὐτό, μετὰ τὸν παγκόσμιον πόλεμον, δυσκόλως δύναται νὰ εἰπω-

μεν ότι δύναται νὰ υφιστάσθῃ διὰ τὸν Ἑλληνικὸν λαὸν, προκειμένου μάλιστα περὶ τῆς τιμῆς τῶν ἀλεύρων καὶ τοῦ ἄρτου. Σήμερον αἱ ἐπιχειρήσεις τῆς ἀλευροδομηχανίας ἔχουν συγκεντρωθῇ εἰς ἐλάχιστα πρόσωπα καὶ εἶναι συνεπὲς εὐχέρης καὶ δυνατὴ ἡ μεταβῆ των συνενόησις. Ὁ νόμος δηλονότι τῆς προσφοράς καὶ τῆς ζητήσεως ἔχει ἐκτεταθῇ ἀπὸ τὰς μεταξὺ τῶν ἐμπορευομένων συνενοήσεις. Ὁ πρῶτος Ὑπουργὸς τῶν Ἑσωτερικῶν κατὰ τὴν ἐμιλίαν του, ὑποστηρίζων τὴν ἄρσιν τῶν διατιμήσεων, ἐστήριξε τὴν γνώμην του ταύτην εἰς τὸ ὅτι καὶ ὑπὸ τὸ κράτος αὐτῶν παρετηρήθησαν καταχρήσεις, αἱ ὁποῖαι μάλιστα ἐθεοποιήθησαν καὶ δικαιοκρατοῦν. Ἐξήτησαν δηλονότι οἱ ἀλευροδομηχανοὶ ἀπὸ τὸ δημόσιον 16 ἑκατομ. δραχμῶν ἀποζημίωσιν, καὶ εὐρέθη ὅτι οὐκ ἔστι μόνον δὲν ἐδικαιώοντο νὰ εἰσπράξουν τὸ ποσὸν τοῦτο, ἀλλ' ὅτι ἀναμείζοντες σίτον ἄλλης κατηγορίας εἶχον εἰσπράξει, χωρὶς νὰ δικαιοδοτοῦν, ποσὰ πολὺ μεγαλύτερα. Ὑπεστήριξεν ὅτι εἶχον τὰχα παρακαταθήκας σίτου Μανιτόμπας καὶ ἐκ τῆς γενομένης ἐρευνῆς διεπιστώθη ὅτι δὲν ὑπῆρχεν οὐτε κόκκος. Καὶ ὅταν ἡ Κυβέρνησις εἶχεν ὑπ' ὄψιν τῆς τοιαύτης ἐλάμβανεν χώραν καταχρήσεις ὑπὸ τὸ κράτος τῶν διατιμήσεων, ἐνῷ ὡφελετο πρὸς παρεμπόδισιν αὐτῶν νὰ τονώσῃ τὸν ἔλεγχον καὶ νὰ καταστήσῃ τοῦτον οὐσιαστικώτερον, ἀντὶ τούτου ἦτορ τὰς διατιμήσεις ἦτορ ἀφήρσεν πάντα φραγμὸν ἀσφαλείας. Ὁ ἀξιότιμος Ὑπουργὸς τῶν Ἑσωτερικῶν εἰς δηλώσεις του καὶ αὐτὸς ἐκινύθη ἐνθερμῶς θιασώτης τοῦ ἐλευθέρου ἐμπορίου μυκτηρίσας μάλιστα τὰς διατιμήσεις, ἰσχυρίζεσθαι ὅτι αὐταὶ δὲν βοηθοῦν καὶ τὴν εὐθηνίαν τῆς ζωῆς, ἣν ὑποδοχέται μόνον ὁ ἐλεύθερος συναγωνισμός, ὁ ὁποῖος εἶναι καὶ ἡ μόνη ἀσφάλεια. Ἐὰν ὁ κ. Ὑπουργὸς τῶν Ἑσωτερικῶν ὑπέρει ἀληθῶς εἰς τὴν ἀντιλήψιν αὐτὴν, θὰ ἔπρεπε νὰ σπείσῃ νὰ ἀρῇ τὴν διατίμησιν ἀμέσως καὶ νὰ προσφέρῃ τὰ τῆς ἐκ τῆς ἀρσῆς τῆς ἀγαθῆς εἰς τὴν κοινωνίαν. Ἐὰν ὅμως πιστεύῃ ὅτι δὲν ἐστὶν ἀκόμη ἡ ὥρα τῆς ἀρσῆς τῶν διατιμήσεων δὲν ἔπρεπε νὰ τὰς καταδικάσῃ ὡς ἀχρήστους καὶ ὡφελε μάλιστα νὰ σκεφθῇ μὴπως θὰ ἦτο ἐνδεσβεγμένον νὰ ἐπεκτείνῃ τὸ μέτρον τῆς διατιμήσεως ὅχι μόνον εἰς τὸν ἄρτον, ἀλλὰ καὶ εἰς αὐτὰ ἀκόμη τὰ ἀλευρα. Τὸ ἐπ' ἐκέρημα τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῶν Ἑσωτερικῶν, ὅτι ἡ διατίμησις τῶν ἀλεύρων εἶναι ἀδύνατος διότι, ὡς διεπιστώθη ἀπὸ τὸ Συμβούλιον τῶν Χημικῶν, εἶναι ἀδύνατος ἡ ἐξακρίβωσις τοῦ μίγματος, ἦτοι τοῦ χαρμάνιου τοῦ ἀλεύρου, δὲν νομίζω ὅτι εἶναι ἀκαταμάχητον. Ἐὰν εἶναι ἀδύνατος ὁ χημικὸς ἔλεγχος περὶ τῶν καθ' ἑκάστον μερῶν ἐνὸς χαρμάνιου, ἀπράκτως δὲν εἶναι ἀδύνατον εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν διατιμήσεων νὰ λάβῃ αὕτη ἐν μίγμῃ ὁρισμένον, τὸ ὅποιον θὰ ἐξασφαλίσῃ τὸ κοινὸν καὶ ἀπὸ ἀπόψεως τιμῆς καὶ ἀπὸ ἀπόψεως υγιεινῶν ὅρων. Ἐὰν ἡ Ἐπιτροπὴ ἤθελε διαπιστώσῃ ὅτι χαρμάνιον τι ὁρισμένον μὲς δίδει τὴν συμπεριφερόμεν τιμὴν ἀλεύρου θὰ ἐξυπάρκετο ὁ τρόπος ὑποχρεώσεως ἀπάντων τῶν ἀλευροδομηχανῶν πρὸς συμμόρφωσιν καὶ εἰς τοιοῦτος διακανονισμὸς δὲν φαίνεται νὰ εἶναι ἀπολύτως ἀδύνατος. Δὲν γνωρίζω εἰς ποῖα μέτρα θὰ καταλήξῃ ἡ Κυβέρνησις, ἀλλὰ θὰ συνίστων μεγαλύτεραν καὶ ψυχραιμώτεραν ἐρευνὰν τοῦ ζητήματος, μὴ διατάξω ἐξ ἄλλου, ἐὰν ἦτο ἐξηραλισμένη ἡ ἀποφυγὴ κάθε καταχρήσεως νὰ κηρυχθῇ καὶ ὑπὲρ τοῦ ἐλευθέρου συστήματος, ἐφόσον ἰδίως θὰ ἐπετρέπετο ἡ ἐλευθέρη ἐξαγωγή τῶν ἀλεύρων.

Ἡ ἐξέτασις ὅμως, κύριοι, τῆς ἀγορανομικῆς πολιτικῆς τῆς Κυβερνήσεως δὲν ἠμποροῦσε νὰ μὴ ἐπεκταθῇ καὶ ἐπὶ τῆς δασμολογικῆς αὐξήσεως, τὴν ὁποίαν ἐφήρμοσεν ἡ Κυβέρνησις, αὐξήσεως ἡ ὁποία ἐχαρακτηρίσθη ὑπ' αὐτῆς ὡς ἀπόρροια τῆς ἀνάγκης τῆς προστασίας τῆς ἐγχωρίου σιτοπαραγωγῆς καὶ οὐχ' ὡς συνέπεια ταμειακῶν ἀνγκῶν. Καὶ ἀρῶ ἡ Κυβέρνησις ἐπιμένει ἐπὶ τῆς ἀπόψεως αὐτῆς, εἰμὲθα ἡναγκασμένοι νὰ ἐξετάσωμεν καὶ πάλιν τὸ ζήτημα, συνοπτικῶς ὅμως τὴν φορὰν αὐτὴν, διότι ἔχει ἐξαντλητικῶς συζητηθῇ.

Ἐκ τῆς διεξαγωγῆς, κύριοι, συζητήσεως προέκυψεν ὅτι ἡ ἐπιβάρυνσις τῆς καταναλώσεως ἐκ τῆς λειτουργίας τοῦ θε-

μοῦ τῆς συγκεντρώσεως φθάνει τὰ 65 λεπτὰ κατ' ὅκον δι' ἑκάστον τετράμηνον. Κατὰ τὸν κ. ἐπὶ τῶν Ἑσωτερικῶν Ὑπουργὸν τὸ ποσὸν αὐτὸ ἀντιπροσωπεύει ὅχι μόνον τὴν ἐπιβάρυνσιν ἐκ τῆς συγκεντρώσεως τοῦ ἐγχωρίου σίτου, ἀλλὰ καὶ ὁλόκληρον τὴν ἀξίαν αὐτοῦ. Ἀλλὰ τότε τὴν καθαρὰν δαπάνην ἐκ τῆς λειτουργίας μόνον τοῦ θεσμοῦ τῆς συγκεντρώσεως θὰ ἔπρεπε νὰ τὴν ὑπολογίσωμεν πολὺ κατωτέρω. Δέχομαι λοιπὸν τὸ λεχθὲν ὑπὸ τοῦ ἀξιότιμου κ. Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως, ὅτι δηλ. τὸ ποσὸν τῶν 65 λεπτῶν ἀντιπροσωπεύει τὴν διαφοράν τοῦ κόστους τοῦ ἐγχωρίου σίτου πέρα τοῦ ξενικοῦ, ὁποῦ ἡ ἐπιβάρυνσις φθάνει τὰ 21 λεπτὰ κατ' ὅκον. Κατωτέρω θάβῃ δηλ. μὲ δαπάνην 21 λεπτῶν νὰ ἐξαγορασθῶν 18 1/2 ἑκατομ. ὁλόκων ἐγχωρίου σίτου. Ἀλλ' ἡ ἐπιβάρυνσις τῶν 21 λεπτῶν δὲν εἶναι καὶ ἡ τελικὴ, διότι ὑπελογίσθησαν καὶ προβλέψεις ἐξ ἐνδεχομένων ζημιῶν. Οὕτω κατὰ τὴν ὁριστικὴν ἐκκαθάρσιν θὰ φθάσωμεν εἰς μίαν τιμὴν 20 καὶ ὀλίγων τεσσάρων λεπτῶν. Ἀλλὰ καὶ αὕτη ἡ ἐπιβάρυνσις θὰ ἦτο ὀλίγων τεσσάρων, ἐὰν ὁ τόκος τῶν διατεθέντων ὑπὸ τῆς Ἀγορικῆς Τραπεζῆς χρημάτων πρὸς ἐξαγοράν τοῦ ἐγχωρίου σίτου δὲν ἦτο, ὡς καθωρίσθη, ὑπερβολικῶς πῶς. Καὶ ἀκόμη μικροτέρα θὰ ἦτο ἡ ἐπιβάρυνσις, ἐὰν δὲν ὑπερχροτοῦτο διὰ τοῦ νόμου ἡ ἐπιτροπὴ τῆς συγκεντρώσεως νὰ ἀγοράσῃ τὸν σίτον κατ' ἐλάχιστον ἔρον εἰς τιμὴν δραχ. 6.30 εἰς ὅλας ἀνεξαιρέτως τὰς περιφέρειας, ἀνεξαρτήτως ποιότητος καὶ εἰδικῶν συνθηκῶν. Καὶ τι πλεόν. Ἡ ἐπιβάρυνσις θὰ ἦτο ἀκόμη μικροτέρα, ἐὰν δὲν ἐπέπιπτεν ἐπὶ τῆς καταναλώσεως ὁλόκληρον τὸ βάρος ἐκ τῆς ἐπὶ ἑλκτον διακυμάνσεως τῶν τιμῶν.

Καὶ ἐπομένως μὲ τὸ ἰσχυρὸν σύστημα, καλὴν κατ' ἀρχὴν δεόμενον ὅμως βελτιώσεως, θὰ εἴχομεν τὸ κόστος τῆς συγκέντρωσεως τοῦ σίτου τῆς ἐγχωρίου παραγωγῆς εἰς τιμὴν 15 λεπτῶν κατ' ὅκον, ὁποῦ δὲν χωρεῖ ὁ ἰσχυρισμὸς ὅτι ὑπῆρχεν ἀνάγκη δασμολογικῆς προστασίας τῆς ἐγχωρίου παραγωγῆς. Τὸ ἐπιχείρημα ὅτι, ἐὰν δὲν ἠρξάντο ὁ δασμὸς, θὰ ἐδημιουργεῖτο μετὰ τὴν πτώσιν τῶν τιμῶν τῶν σιτηρῶν χάσμα μεταξὺ τῆς τιμῆς τοῦ ἀλλοδαποῦ καὶ τοῦ ἐγχωρίου σίτου, χάσμα τὸ ὅποιον θὰ ὄθει τοὺς παραγωγούς εἰς πώλησιν ἐλακλήρου τῆς ὑπ' αὐτῶν περραχθείσης ποσότητος ἐγχωρίου σίτου μὲ τὴν ἐπιφύλαξιν τῆς ἐπαναγορᾶς, τὸ ἐπιχείρημα, λέγω, αὐτὸ δὲν εἶναι βάσιμον διότι ὅταν ἐπεβλήθῃ ἡ δασμολογικὴ ἐπιβάρυνσις δὲν ὑφίστατο ἡ σημασιολογία πολλὰ βραδύτερον καμινύθη πρὸς τὰ κάτω εἰς τὰς τιμὰς τῶν σιτηρῶν.

Ἀλλὰ καὶ ἀπὸ πρακτικῆς ἀπόψεως τὸ ἐπιχείρημα αὐτὸ τῆς Κυβερνήσεως σιτίζεται θάσσως. Ὁ ἀγορικὸς κόσμος, κύριοι, δὲν παρακολουθεῖ τὰς τιμὰς τῶν σιτηρῶν, δ.ν παρακολουθεῖ τὰς διακυμάνσεις αὐτῶν, δὲν παρακολουθεῖ τὰς κερδοσκοπικὰς πράξεις διότι εὐτυχῶς ὁ ἀγρότης δὲν ἐπιτίθεται εἰς κερδοσκοπίαν. Ὁ ἑλληνὴς ἀγρότης ζῇ μὲ συνήθειαν καὶ παραδόσεις. Καὶ μὲ τῶν παραδόσεων αὐτῶν εἶναι ἡ ἐπιφύλαξις δι' ἑαυτὸν καὶ τὴν οἰκονομίαν του τοῦ προϊόντος τοῦ χωρικοῦ του, τὸ πρῶτον σίτου τοῦ ὁποῦ καὶ μόνον προσφέρει εἰς τὴν ἀγοράν. Ἀλλὰ καὶ ἂν ὑπῆρχεν αὐτὸς ὁ κίνδυνος, ἠμποροῦσαμεν νὰ προσδώμεν εἰς τὴν λήψιν ὅλων ἐκείνων τῶν μέτρων τὰ ὁποῖα θὰ περιόριζον τὴν προσφορὰν ἐντὸς τῶν λογικῶν ὁρίων, θὰ ἐξησφάλισον τὸ Κράτος ἀπὸ πάσης εισαγωγῆς λαθραίου σίτου, καὶ θὰ ἐπετύγχανον τιμὰς πραγματικὰς, αἱ ὁποῖαι δὲν θὰ ἐπεβάρυνον τὴν καταναλώσιν ὡς ἐπεβάρυνθη αὕτη μὲ 57 1/2 λεπτὰ κατ' ὅκον διὰ τὸν σίτον καὶ 70 λεπτὰ διὰ τὸν λευκὸν ἄρτον χάρις εἰς τὴν δασμολογικὴν προστασίαν τῆς Κυβερνήσεως.

Ὅταν ἐξητάσθῃ τὸ ζήτημα τῆς αὐξήσεως τοῦ δασμοῦ τοῦ σίτου, παρετήρησα εἰς τὴν Κυβέρνησιν ὅτι ἀλλοῖται ἦσαν αἱ ἀντιλήψεις τῆς περὶ τὸ τέλος τοῦ ἔτους 1928 καὶ ἀλλοῖται ἦσαν μετὰ πάροδον ἐνὸς ἔτους. Καὶ ὁ ἀξιότιμος κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως μὲ τὰς αὐτὰς περίπου φράσεις μὲ ἀντέκρουσε καὶ ὅταν προσέτινα τὴν μείωσιν τοῦ δασμοῦ τοῦ σίτου καὶ ὅταν εἰσηγεῖτο τὴν αὐξήσιν αὐτοῦ. Καὶ εἰς ἀμφοτέραις τὰς περιπτώσεις ἐχαρακτήριζεν ὡς ἐγκληματικὴν πᾶσαν κατὰ τῶν ἀποφῶν του ἀντίρρησην. Ἐγὼ δὲν πιστεύω ὅτι μετεβλή-

θησαν αἱ ἀντιλήψεις τῆς Κυβερνήσεως εἰς τόσον μικρὸν διάστημα. Δὲν φαντάζομαι δηλαδὴ δυνατόν μίαν τοιαύτην παλινωδίαν, μὴν τόσον πρωτοφανῆ ἀσυνέπειαν. Πιστεύω μάλλον ὅτι ἐξ ἀνάγκης μετεστράφη ἡ πολιτικὴ τῆς Κυβερνήσεως ἐπὶ τοῦ ζητήματος τῆς δασμολογικῆς προστασίας.

Ἐπεκαλέσθησαν, κύριοι, παραδείγματα ξένων χωρῶν διὰ νὰ δικαιολογήσουν τὴν ἐν προκειμένῳ πολιτικὴν. Ἐλησμονήσαν ὅμως ὅτι αἱ χώραι τὰς ὁποίας ἀνέφερον εἶναι χώραι κατὰ τὸ μάλλον ἢ ἦσαν σιτάρεις καὶ δικαιολογημένως κατὰ συνέπειαν ὑψώνουν τὰ τεύχη τῆς δασμολογικῆς προστασίας κατὰ τοῦ ὑπερωκεανείου σίτου. Ἐλησμονήσαν ὅτι αἱ κρατοῦσαι ἐκεῖ συνθήκαι εἶναι τελείως διάφοροι. Ὅτι ἐκεῖ ὁ ἄρτος δὲν ἀποτελεῖ τὴν κυρίαν τροφὴν τοῦ λαοῦ, ἐνῷ παρ' ἡμῶν τὸ πλεῖστον τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ, ἡ ὁλότης σχεδὸν αὐτοῦ, τρέφεται ἀποκλειστικῶς μὲ ἄρτον. Ἀνέφεραν τὴν Γαλλίαν. Ἀλλ' ἡ Γαλλία, κύριοι, δὲν εἶναι μόνον σιτάρεις. Περιλαμβάνεται μετὰξὺ τῶν κρατῶν ἐκείνων, τὰ ὁποῖα προβαίνουν καὶ εἰς ἐξαγωγήν σίτου. Πῶς ἐπομένως δὲν θὰ προέβαιναν εἰς δασμολογικὴν προστασίαν τῆς ἐγχωρίου παραγωγῆς; Ἀνέφερον καὶ τὴν Γερμανίαν. Ἀλλὰ ἡ Γερμανία, χώρα σχεδὸν σιτάρεις — διότι πλὴν τοῦ σίτου παράγει καὶ σίκαλιν εἰς μεγάλην ποσότητα — δὲν εὐρίσκειται εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ εἰσαγάγῃ εἰμὴ μόνον ἐλάχιστον ποσοστὸν ἐναντι τῆς ἰδίας αὐτῆς παραγωγῆς, ἐνῷ δηλαδὴ παράγει 12 1/2 περίπου ἑκατομμύρια τόννων σιτηρῶν, εἰσάγει περὶ τὸ 1 1/2 μόνον ἑκατομμύριον. Πῶς ἐπομένως δὲν θὰ ἐπροσάτευσεν τὴν ἐγχώριον αὐτῆς παραγωγήν; Ἀνέφερον καὶ τὸ παράδειγμα τῆς Ἰταλίας. Ὁμολογουμένως ἡ ἐπίτευξις σιταρκείας εἰς τὴν γείτονα μεσογειακὴν χώραν ἀπετέλεσε τὸν σκοπὸν ἀληθοῦς ἐκ στρατείας. Παρ' ὅλας ὅμως τὰς καταβληθείσας προσπάθειας, παρὰ τὰ σύντονα μέτρα τὰ ὁποῖα ἐλήφθησαν, ὑφίστανται ἀμφιβολίαι μετὰξὺ τῶν κόλπων καὶ αὐτοῦ τοῦ φασιστικοῦ κόμματος ἐὰν τὰ ληφθέντα μέτρα θὰ ἀποβῶσιν ἀποτελεσματικὰ. Ἀλλὰ πάντως ἡ Ἰταλία εἰσηλθεν εἰς μίαν τοιαύτην πολιτικὴν καὶ ἐπομένως ἦτο ἀπαραίτητος ἡ τοιαύτη δασμολογικὴ διαρρύθμισις.

Ἐγὼ, κύριοι, ἐρωτώμενος δὲν θὰ συνίστων τὴν κατάργησιν τοῦ εἰσαγωγικοῦ δασμοῦ ἐπὶ τοῦ σίτου. Ὅχι, ἀπολύτως ὅχι. Διότι ἀπὸ τὴν ἐγχώριον καλλιέργειαν ἀποκοῦν μυριάδες ἀγροτῶν. Ἡμεῖς ἰσχυρίζομεθα μόνον ὅτι τὴν προστασίαν τῆς ἐγχωρίου παραγωγῆς ἐξασφαλίζει ἀπολύτως ἡ καλὴ λειτουργία τοῦ θεσμοῦ τῆς συγκεντρώσεως. Ὁ ἀξιότιμος Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν διεβεβαίωσε κατηγορηματικῶς ὅτι ὁ προϋπολογισμὸς παρουσιάζει περισσεύματα. Γνωρίζετε ὅμως τί πρόκειται νὰ ἀποδώσῃ εἰς τὸ δημόσιον ταμεῖον ἡ ἐκ 57 λεπτῶν διαφορά ἐπὶ τοῦ δασμοῦ; Κατὰ τὸ 1928—29 εἰσήχθησαν εἰς τὴν Ἑλλάδα 500 χιλ. τόννοι σίτου, 220 ἑκατομ. εἰσπράχθησαν ἀπὸ τὴν διαφοράν τοῦ δασμοῦ. Τὸ παρελθὸν ἔτος εἰσήχθησαν 65 χιλ. τόννοι. Καὶ τὸ Δημόσιον εἰσπράξε 500 ὁλόκληρα ἑκατομμύρια. Ἀλλ' αἱ ἐντὶς εἰς περὶ τῆς εἰσαχθέντος μὲν κατὰ τὸ τρέχον οἰκονομικὸν ἔτος ποσότητος σίτου καὶ ἀλεύρου πείθουν ὅτι θὰ εἰσαχθῶν πολὺ μεγαλύτερα ποσὰ καὶ ἐπομένως τὸ ἐκ τῆς εἰσαγωγῆς αὐτῶν ἔσοδον τοῦ δημασίου προϋπολογισμοῦ θὰ ὑπερβῇ τὰ 300 ἑκατομμύρια δραχμῶν. Καὶ εἶναι μὲν ἀληθές ὅτι κατὰ τὸ πρῶτον ἐξάμηνον τοῦ τρέχοντος οἰκονομικοῦ ἔτους εἰσήχθησαν 270 χιλ. τόννοι ἀπέναντι 208 χιλ. τόννων τοῦ ἀντιστοίχου περυσينوῦ ἐξαμήνου. Ἀλλ' ἡ διαφορά αὐτὴ ὀφείλεται εἰς τοὺς δύο πρώτους μῆνας τοῦ οἰκονομικοῦ ἔτους, ἦτοι τὸν Ἀπρίλιον καὶ τὸν Μάιον, τοὺς τελευταίους δηλαδὴ μῆνας τῆς παλαιᾶς ἐσοδείας. Διὰ νὰ σχηματίσωμεν ὅμως ἀκριβῆ ἰδέαν ὀφειλομένην νὰ συγκρίνωμεν τοὺς 4 ἐπομένους μῆνας τῶν ἀντιστοίχων ἐξαμηνῶν. Καὶ θὰ ἴδωμεν ὅτι παρουσιάζουν σταθερὰν αὐξήσιν, δηλαδὴ ἐναντι 166 χιλ. τόννων εἰσαχθέντων κατὰ τοὺς μῆνας Ἰούνιον, Ἰούλιον, Αὐγούστον καὶ Σεπτέμβριον τοῦ ἔτους 1920, κατὰ τοὺς ἐφετείνους ἀντιστοίχους μῆνας εἰσάχθησαν 166 χιλ. τόννοι, καὶ ἐπομένως θὰ ἔχωμεν εἰσπράξιν ἀνωτέραν τῶν 300 ἑκατομμυρίων.

Ὁ κ. ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργὸς ἰσχυρίζεται ὅτι ὁ προϋπολογισμὸς δὲν ἔχει ἀνάγκην τοῦ ἐσόδου αὐτοῦ, διότι εἶναι θεμελιωμένος ἐπὶ ἰσχυρῶν βάσεων, καὶ ὅτι καὶ ἂν ἀκόμη ἀφαιρεθῶσι 400 ἑκατομμύρια θὰ ἔχωμεν ἕνα περίσσευμα 50 ἑκατομμυρίων. Ἀλλὰ τὸ δυστύχημα εἶναι ὅτι οἱ προϋπολογισμοὶ συντάσσονται ὅχι ἐκ τῶν ὑστέρων ἀλλὰ ἐκ τῶν προτέρων. Καὶ αἱ προβλέψεις, ὅταν στενεύει τὸ περιθώριον εἰς 50 ἑκατομμύρια, εἶναι εἰς ἄκρον ἐπισφαλές, καὶ ὑπάρχει πάντοτε ὁ φόβος, ὁ εὐλογος καὶ σωτήριος, ὅτι οἰαδήποτε ἀτυχὴς περίστασις θὰ ἠδύνατο νὰ μεταβάλῃ τὸ περίσσευμα τῶν 50 ἑκατομμυρίων εἰς ἑλλειμμα τρομερὸν, εἰς ἑλλειμμα τὸ ὅποιον θὰ ἔχῃ ἀντικτυπὸν ἐπὶ τοῦ λαοῦ. Ὑπάρχει ἀνάγκη προνοίας καὶ κατοχυρώσεως τοῦ ἰσοζυγίου τούτου ἐν σίμωνδῃποτε μέτρων. Καὶ ἐν τῶν μέτρων τούτων ὑπῆρξε διὰ τὴν τρέχουσαν χρῆσιν τὸ μέτρον τῆς δασμολογικῆς αὐξήσεως. Ἀλλ' ἡ ἐπιβάρυνσις δὲν ἐγένετο διὰ τὴν τρέχουσαν χρῆσιν. Ὑπάρχει ἐν τῇ δημοσιονομικῇ πολιτικῇ τῆς Κυβερνήσεως ἡ προοπτικὴ διὰ τὸ μέλλον. Καὶ ἡ προοπτικὴ αὕτη διὰ τὴν ἐπιεικῆ μὲν χρῆσιν εἶναι τὸσον πρόβλημα διότι ἡ ἴδῃ κατατεθείς προϋπολογισμὸς παρουσιάζει περίσσευμα 6 ἑκατομμυρίων. Καὶ παρουσιάζει τὸ περίσσευμα τοῦτο συμπεριλαμβανομένης καὶ τῆς προσόδου ἐκ τῆς δασμολογικῆς αὐξήσεως. Καὶ εἶναι τόση ἡ ἀβεβαιότης τῆς Κυβερνήσεως περὶ τοῦ περισσεύματος αὐτοῦ, ὥστε, καθὼς εἶπε καὶ εἰς τὴν εἰσηγήσιν τῆς, θὰ ζητήσῃ ἐξουσιοδοτήσιν διὰ νὰ περικόψῃ τοὺς γλιστροτάτους μισθοὺς τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων ἔνα μὴ διαταραχθῇ τὸ ἰσοζύγιον.

Ἐξ αὐτῶν λοιπὸν τῶν δεδομένων εἶναι δυνατόν νὰ ἰσχυρίζεται ἡ Κυβέρνησις ὅτι τὸ μέτρον τῆς δασμολογικῆς αὐξήσεως δὲν ὑπεργόρευσεν αὐτὴν ὁ λόγος τῆς κατοχυρώσεως τοῦ ἰσοζυγίου, ἀλλὰ ὁ λόγος τῆς προστασίας τῆς παραγωγῆς; Δὲν θὰ εἴμεθα ἡμεῖς ἐκεῖνοι, οἱ ὁποῖοι θὰ συνεδουλεύαμεν τὴν Κυβέρνησιν νὰ ἀφήσῃ ἐκθετοῦ τὸ ἰσοζύγιον τοῦ προϋπολογισμοῦ. Ἡμεῖς ἐκείνο τὸ ὅποιον ἔχομεν νὰ κατακρίνομεν εἶναι διατὶ νὰ εὐρεθῇ εἰς τὴν ἀνάγκην ἡ Κυβέρνησις νὰ ἐπισύρῃ τὴν κατ' αὐτῆς κατακραυγὴν, κατακραυγὴν τὴν ὁποίαν ζητεῖ νὰ καλύψῃ ὑπὸ τὸ πρόσχημα τῆς παραγωγικῆς προστασίας. Διατὶ εὐρέθη εἰς τὴν ἀνάγκην ἡ Κυβέρνησις δύο ἔτη ἀπὸ τῆς οἰκονομικῆς ἐξυγιάνσεως νὰ σκέπτεται περὶ δασμολογικῆς αὐξήσεως καὶ περικοπῆς τῶν μισθῶν τῶν ὑπαλλήλων; Αὐτὴν τὴν εὐθύνην καταλογίζομεν εἰς τὴν Κυβέρνησιν. Ἐὰν ἔκαμε τοῦτο ἡ Κυβέρνησις διὰ νὰ ἐξασφαλίσῃ τὸ ἰσοζύγιον τοῦ προϋπολογισμοῦ, ἔστω καὶ διὰ φόρων, ὁρθῶς ἔπραξεν. Ἀλλὰ θὰ ἦτο ὀρθὸν νὰ τὸ διακηρύξῃ στεντορείως εἰς τὸν λαὸν διὰ νὰ γνωρίσῃ οὗτος καὶ νὰ παρακολουθῇ ἐν συνειδήσει τὴν οἰκονομικὴν του κατάστασιν. Θὰ ἦτο τοῦτο φραγμὸς καὶ διὰ τὴν ἰδίαν τὴν Κυβέρνησιν ἐναντίον τῶν ζητουμένων δαπανῶν. Πράττουσα ὅμως ὡς πράττει, συγκαλύπτουσα τὰς ἀνάγκας τοῦ προϋπολογισμοῦ ὑπὸ τὰς ἡχηρὰς φράσεις τῆς δὴθεν παραγωγικῆς προστασίας, παραγγελλεῖ αὐτὴν καὶ ἐνισχύει τὴν αὐξήσιν τῶν δαπανῶν, αὐξήσιν ἡ ὁποία δὲν σημαίνει τι ἄλλο εἰμὴ αὐξήσιν τῶν φόρων, αὐξήσιν τῶν θυσιῶν τοῦ λαοῦ.

Ὅσηνδῃποτε, κύριοι, καὶ ἂν μὲς χωρίζῃ ἀπόστασις ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν, δὲν εἶναι, βεβαιωθῇ, τὸ πνεῦμα τῆς ἀντιπολιτευσεως, τὸ ὅποιον μὲς παρασύρει εἰς τὴν πολεμικὴν αὐτῇ. Εἶναι ὁ πόθος νὰ ἴδωμεν αὐτὴν τὴν ἰδίαν Κυβέρνησιν ἀπῆλθουσαν τῶν προχείρων ἐμπνεύσεων καὶ μὴ ἐπαναπαυσμένην ἐπὶ δικαιολογίαις, ἀλλὰ χρησιμοποιοῦσαν τὴν κραταιάν της δύναμιν, τὴν ὁποίαν συνεκέντρωσε, πρὸς παγίωσιν μιᾶς καλυτέρας καταστάσεως. Ἐὰν δὲν ἐπετεύχθη τοῦτο μέχρι σήμερον, τὰ αἷτια δὲν εὐρίσκονται ἐκτὸς τῆς Κυβερνήσεως. Ὁ δρόμος τῆς ὑπῆρξεν ἀνευ ἀκानθῶν. Φίλοι καὶ ἀντίπαλοι ἀπὸ σκέψεως ἢ ἀπὸ ἀδυναμίας τὴν συνέτρεξαν. Ἡ κοινωνία ὑπῆρξε πρόθυμος εἰς πᾶσαν στήριξιν. Ἀλλὰ τὴν καλυτέραν κατάστασιν δὲν τὴν εἶδε καὶ δυσφορεῖ. Αἱ δὲν δυσφορίαι ἐπιτείνονται. Ἐὰν πρόκειται νὰ εὐρεθῶμεν ἐνώπιον νέων δυσχερειῶν, δὲν θὰ καταστραφῇ βεβαίως ὁ τόπος. Ἀλλ'

δ δεινός αντίκτυπος ἐκ τῆς ἀποτυχίας μίσε τόσον μεγάλης πολιτικῆς δυνάμεως θὰ εἶναι βραθύτατος διὰ τὸν τόπον αὐτόν, βαρύνεται δὲ αἱ εὐθύναι τῆς Κυβερνήσεως καὶ θὰ εἶναι δεινότεραι καὶ ἱστορικώτεραι οἰαζόμεναι ἄλλης Κυβερνήσεως. (Χειροκρατήματα).

Α. Παπαναστασίου. Τὸ ζήτημα τοῦ σίτου, κ. βουλευταί, εἰναι ἀναμφισβήτητος ζήτημα ζωτικῶτατον διὰ τὸν τόπον ἐνδικοφύρον μεγάλην τῆν παραγωγὴν καὶ τὴν ἐξόχτην τοῦ κόσμου τῶν καταναλωτῶν. Δικαίᾳ ἐπομένως εἶναι ἡ ἐξέγερσις τῆς κοινῆς γνώμης ἐκ τῆς ὑποτιθεμένης κακῆς πολιτικῆς τῆς Κυβερνήσεως ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου, πολιτικῆς ἢ ὁποῖα, ἐνθὺ δὲν προστατεύει τὴν παραγωγὴν, ἀντιθέτως ἐπιβαρύνει τὴν καταναλώσιν.

Ὁ ἀξιότιμος πολ. τευτῆς Κερκύρας ἐξέφρασε τὴν γνώμην ὅτι τὸ ζήτημα τοῦ ἄρτου ἀξίζει νὰ ἀποτελέσῃ σημαίαν δι' ἐν πολιτικὸν κόμμα. Ἡ γνώμη αὕτη τοῦ κ. ἀρχηγοῦ τῆς Προοδευτικῆς Ἐνώσεως εἶναι ὀρθὴ καὶ δικαιολογημένη. Τὸ ζήτημα τοῦ ψωμοῦ εἶναι τόσον σοβαρὸν, ὥστε κανὲν κόμμα δὲν θὰ διατάσῃ νὰ ἀναλάβῃ νὰ καταστῇ σημαιοφόρος ἐνὸς ἀγώνος διὰ τὴν ὑποτιμήσιν αὐτοῦ. Ἀρκεῖ μόνον νὰ μὴ γίνεταί ἐκμετάλλευσις τοῦ ζητήματος, νὰ μὴ θελήσῃ δηλαδὴ τις, ἐπιφευρόμενος μίσε τυχόν δυσφορίᾳ ἐκ τῆς ἀκριθείας τοῦ ἄρτου, νὰ θελήσῃ νὰ ἐκμεταλλευθῇ τὴν ψυχολογικὴν αὐτὴν κατάστασιν ὑπὸ τὸ πρόσχημα τῆς σταχυροφίας ὑπὲρ τῆς ὑποτιμήσεως τοῦ ψωμοῦ. Σήμερον ὅμως τοιαύτη δυσφορία δὲν ὑπάρχει, παρὰ τὰς περὶ τοῦ ἐναντίου πληροφροφίας τοῦ ἡμερησίου τύπου, ἀνησυχοῦντος δι' ἑκρούθμον δὴθεν κατάστασιν. Κανὲν ἐπομένως κόμμα δὲν ἤθελε κατηγορηθῇ ἐὰν ἀνελεμβάνεν ἀγῶνα πρὸς ἐπίτευξιν τῆς ὑποτιμήσεως τοῦ ἄρτου Ἐκεῖνο ὅμως τὸ ὁποῖον πρέπει ἐνταῦθα νὰ τονισθῇ εἶναι ὅτι τὸ ζήτημα αὐτὸ δέον νὰ μὴ ἐξετάζεται ἀπὸ μίσε μόνον πλευρᾶς. Πρέπει νὰ ἐξετάζεται ἀπὸ γενικωτέρας ἀπόψεως, δηλαδὴ ἀπὸ ἀπόψεως κοινωνικῆς οἰκονομίας καὶ ὅχι μόνον ἀπὸ ἀπόψεως καταναλώσεως.

Ἡ ἐπερώτησις, κύριοι, ἀλλήθες εἶναι ὅτι ἀφεώρα τὴν διαχείρισιν τοῦ ζητήματος τοῦ ἄρτου ἐκ μέρους τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν. Τὸ ἀντικείμενον ὅμως τοῦτο τῆς ἐπερώτησεως κατήντησεν ἐπικουρικόν. Κύριον θέμα τῶν ἀγορευμάτων ὑπῆρξεν ἡ πολιτικὴ τῆς Κυβερνήσεως ἐπὶ τοῦ ζητήματος τῆς προστασίας τῆς ἐγχωρίου σιτοπαραγωγῆς. Θὰ μοῦ ἐπιτραπῇ ὅμως νὰ παρατηρήσω ὅτι ἐπρίπε νὰ διακριθῶν τὰ θέματα καὶ νὰ ἐξετασθῶν ἐπὶ τῇ βῆσει ἀσφαλῶν δεδομένων. Καὶ λέγω ἀσφαλῶν δεδομένων διότι πρέπει νὰ ἐμολογηθῇ ὅτι δὲν παρεσχέθησαν εἰς τὴν Βουλὴν ἐπαρκῆ στοιχεῖα πρὸς ἐμπεριστατωμένην μελέτην τοῦ ζητήματος, καίτοι ἐπανειλημμένως ἐξητήθη ὅπως κατατεθῇ ἀπὸ τὸν κ. Ὑπουργὸν ὁ σχετικὸς φάκελλος. Ἀκριβῶς δὲ διὰ τὸν λόγον αὐτὸν δὲν θὰ ἀσφαλῶν διὰ μικρῶν μὲ τὴν διαχείρισιν τοῦ ζητήματος ἐκ μέρους τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν. Ἀπὸ τῆς πλευρᾶς αὐτῆς θὰ περιτριβῶ νὰ εἶπω ὅτι ἡ ἐντύπωσις τῆς ὁποῖαν ἐσχημάτισα ἐκ τῆς διεξαγωγῆς συζητήσεως εἶναι ὅτι ὑπῆρξε πρᾶγματι πλημμελής ἡ ἐν προκειμένῳ ἐνέργεια τῆς ὑπηρεσίας τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν. Διότι τὰ γενόμενα λάθη εἰς διάφορα τοῦ ζητήματος αὐτοῦ σημεία, παρὰ τὸ γεγονός ὅτι ἐν τέλει θὰ ἀνεκαλύπτοντο καὶ ἐπομένως δὲν θὰ ἐπιβαρύνετο διὰ παντὸς ἡ καταναλώσις, τὰ λάθη, λέγω, αὐτὰ ἀποδεικνύουν ὅτι καὶ τὸ πλημμελὲς ὑπῆρξεν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν αὐτήν. Καὶ ἐξ ἄλλων περιστάσεων, ὡς ἡ κατὰ γνήσις τῆς δικτιμῆσεως τῶν ἀλεύρων, ὁ τρόπος καθ' ὃν καθορίζετο ἡ διατίμησις τοῦ ἄρτου, κλπ. παρέχεται τὸ ἐνδόξμον ὅτι δὲν ὑπῆρξεν εὐστοχος ἡ πολιτικὴ τῆς ὑπηρεσίας τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν ἐπὶ τοῦ ζητήματος τοῦ ἄρτου.

Ἀνέφερον ὁ κ. βουλευτῆς Κερκύρας ὅτι εἶχε κατορθώσει διὰ τῆς παρασκευῆς ὀρισμένου τύπου ἄρτου ἐξ ἀλεύρων φθηνῶν μὲν ἀλλὰ ὑγιεινῶν νὰ ἀποτρέψῃ καταχρήσεις. Ὁ κ. ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Ὑπουργὸς ἀντέτεινεν ὅτι τοῦτο δὲν ἦτο δυνατόν νὰ ἐξακολουθηθῇ διότι θὰ ἐξετιθέμεθα ἀπέναντι τῶν διεθνῶν ὑποχρεώσεών μας. Νομίζω ὅμως ὅτι ἡ παρατήρησις

αὕτη τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν δὲν εἶναι βάσιμος· διότι θὰ ἦτο δυνατόν νὰ γίνῃ ὑπολογισμός τις ἐπὶ τῇ βῆσει εὐθηνωτέρων ποιότητων καὶ νὰ καταμερισθῇ ἀναλόγως ἡ ποσότης τῆς εἰσγωγῆς αὐτῶν οὕτως ὥστε νὰ μὴ ἀποκλεισθῇ καμμία σιτοπαραγωγὸς χώρα.

Αὐτὰ καὶ πλεῖστα ἄλλα ὁδοὶ σημεῖα μοι παρέσχον τὴν ἐντύπωσιν ὅτι ἐκράτῃσι πλημμελὲς σύστημα παρὰ τῇ ὑπὲρ τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν. Δι' αὐτὸ καὶ διακίμαι εὐμενῶς πρὸς τὴν πρότασιν τοῦ ἀξιότιμου πολιτευτοῦ Κερκύρας, ὅπως σχηματισθῇ εἰδικὴ Ἐπιτροπὴ διὰ τὴν γενικωτέραν ἐξέτασιν τοῦ ζητήματος τοῦ ἄρτου, ἥτις νὰ ἐπιληφθῇ καὶ εἰδικώτερον τῆς διαχείρισεως τοῦ ζητήματος ὑπὲρ τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν, χωρὶς ὅμως τοῦτο νὰ σημαίνει, ὡς συνέδειξε, εἰς παλαιότεραν ἐποχὴν, ἐκφρασὶν δυσπιστίας πρὸς τὴν Κυβέρνησιν. Εἶναι μάλιστα πρόσθμον τὸ κόμμα ἡμῶν νὰ συμπληρώσῃ διὰ τῶν ὑπογραφῶν του τὸν ἀπαιτούμενον ἀριθμὸν ὑπογραφῶν.

Ι. Κούνδουρος. Δυστυχῶς χρειάζονται 80 ὑπογραφαί.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Παρακαλῶ δὲν χρειάζεται καμμία ὑπογραφή. Ἐν ἐπρόκειτο νὰ σχηματισθῇ ἐπιτροπὴ πρὸς γενικωτέραν μελέτην τοῦ ζητήματος τοῦ ἄρτου, πρὸς μελέτην τοῦ τρόπου κατὰ τὸν ὁποῖον θὰ φθιγῇ τὸ ψωμὶ ἀκόμῃ περισσότερον, εἴμεθα πρόσθμοι νὰ ζητήσωμεν ἡμεῖς, ἡ Κυβέρνησις, τὴν σύστασιν μίσε τοιαύτης ἐπιτροπῆς. Ὅχι ὅμως ὑπὸ τὴν ἐννοίαν τὴν ὁποῖαν διευτύπωσεν ὁ κ. ἀρχηγὸς τῆς Προοδευτικῆς Ἐνώσεως ὅστις ἐν τῇ προτάσει του παρενέβαλε μίαν αἰχμὴν κατὰ τοῦ κ. ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Ὑπουργοῦ, κατὰ τῆς μέχρι τοῦδε δηλαδὴ διαχείρισεως τοῦ ζητήματος ἐκ μέρους τῆς Κυβερνήσεως. Ὑπὸ τοιαύτην τινὰ ἐννοίαν δὲν εἴμεθα διατεθειμένοι νὰ δεχθώμεν τὴν πρότασιν, διότι πιστεύομεν ὅτι ἡ ἐκ μέρους τῆς Κυβερνήσεως διαχείρισις τοῦ ζητήματος τούτου ὑπῆρξεν ὅσον ἦτο δυνατόν καλυτέρα.

Α'. Παπαναστασίου. Ἐν πάσῃ περιπτώσει τὸ θέμα τῆς διαχείρισεως τοῦ ζητήματος τοῦ ἄρτου ὑπῆρξεν, ἐπαναλαμβάνω, ἡ ἀφετηρία τῆς ὅλης συζητήσεως. Καὶ τὸ κύριον θέμα αὐτῆς κατέστη ἡ δασμολογικὴ προστασία τῆς σιτοπαραγωγῆς. Κατηγορηθὲν, κύριοι, ἡ Κυβέρνησις δι' ἀντικειμένην ἐν προκειμένῳ πολιτικὴν, ὅτι δηλ. ἐνθὺ κατὰ τὸ 1928 ἐμείωσε τὸν δασμὸν τοῦ σίτου καὶ καθιέρωσε τὸν θεσμὸν τῆς συγκέντρωσεως, μετὰ ἐν ἑτος ἠξήσῃ τὸν δασμὸν αὐτόν, καίτοι ἦρκει πρὸς προστασίαν τῆς ἐγχωρίου σιτοπαραγωγῆς ἡ λειτουργία τοῦ θεσμοῦ τῆς συγκέντρωσεως.

Ἐχὲ βεβαίως ἡ Κυβέρνησις ἐπιχειρήματα δικαιολογοῦντα τὴν τοιαύτην μεταβολὴν τῆς πολιτικῆς τῆς. Δέον ὅμως νὰ ἐμολογηθῇ ὅτι ἡ μεταστροφή αὕτη τῆς πολιτικῆς τῆς Κυβερνήσεως ἀποτελεῖ μίαν προσχώρησιν αὐτῆς πρὸς τὰς ἰδικὰς μας ἀπόψεις, τὰς ὁποίας τόσον ἐντόνως ὑπεστήριξαμεν, ὥστε νὰ ἐλλῶμεν εἰς σοβαρωτάτην σύγκρουσιν μὲ τὴν Κυβέρνησιν, ἀπόψεις περὶ τῆς ἀνάγκης ὅπως προστατευθῇ ἡ ἐγχώριος παραγωγή. Καὶ αἰσθανόμεθα, κύριοι, διὰ τοῦτο, διὰ τὴν προσχώρησιν αὐτὴν τῆς Κυβερνήσεως πρὸς τὰς ἰδικὰς μας ἀπόψεις, μεγάλην ἰκανοποίησιν.

Ποῖοι ὅμως εἶναι οἱ λόγοι, οἱ ὁποῖοι ἐπέβηλόν τὴν αὐξήσιν τοῦ δασμοῦ; ταμειακοί ἢ προστατευτικοί; Οἱ ὑποστηρίζοντες ὅτι ὁ δασμὸς εἶναι προστατευτικὸς ἀδιαφοροῦν ἐὰν ἡ Κυβέρνησις ἐξ ἄλλων αἰτίων ἔκαμε τὴν αὐξήσιν· ἀλλ' οἱ διαφωνοῦντες πρέπει νὰ τὸ εἰπουν καθαροί. Τὰ ἐπιχειρήματα τοῦ κ. βουλευτοῦ Κερκύρας παρουσιάζουν καθαρωτέραν τὴν ὅψιν τῆς καταπολεμήσεως τῆς ἰδέας τῆς προστασίας διὰ τοῦ δασμοῦ. Δὲν ἐνδιαφέρει ἐμὲ ἐὰν ὁ κ. ἀρχηγὸς τῶν Προοδευτικῶν ὡς Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν ἀπέβλεπεν εἰς ταμειακὰς ἀνάγκας ἐνισχύων τὴν ἐγχώριον σιτοπαραγωγὴν, οὔτε ἐὰν ἦμην Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν θὰ ἔμεινον ἀνεπηρέαστος πρὸ τῶν ταμειακῶν ἀποτελεσμάτων τοῦ δασμοῦ. Ἐὰν ἡ Κυβέρνησις ἐδήλου ὅτι ἀπέβλεπεν εἰς τὴν σπερώσιν τοῦ προ-υπολογισμοῦ ἀφορμὴ ἐπερωτήσεως τοῦλάχιστον ἐκ μέρους τοῦ κ. Καφαντάρη δὲν θὰ ὑφίστατο. Λέγω δὲ τοῦτο διότι

ἔχω καὶ ἄλλον λόγον. Διὰ τὸ ζήτημα τῆς κρίσεως τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν καὶ τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Γεωργίας ἦλθον εἰς ἀντίθεσιν, τοῦτο δὲ ἀποδεικνύει ὅτι δὲν ἔμεινον ἀνεπηρέαστος ὁ Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν πρὸ τῶν οἰκονομικῶν ἀποτελεσμάτων τοῦ δασμοῦ. Ὁ κ. ἐκ Κερκύρας βουλευτῆς ὑποστηρίζει ὅτι αἱ περιστάσεις δὲν ἐπιτρέπουν τὴν ἐνίσχυσιν τῆς σιτοπαραγωγῆς.

Κ. Ζαβιτζιάνος. Δασμολογικῶς εἶπον.

Α. Παπαναστασίου. Γενικῶς ἔχω ἐδῶ τὰ πρακτικά.

Κ. Ζαβιτζιάνος. Εἶμαι φανατικὸς θεατῶν τῆς προστασίας τῆς γεωργικῆς παραγωγῆς, οὐχὶ ὅμως τῆς δασμολογικῆς καὶ διὰ τοῦτο συνέστησα βαθυτέραν μελέτην τοῦ ζητήματος (διακοπαί).

Γ. Μαρῆς (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν). Ὡς ἀντικειμένης, εἶπε, καὶ εἰς τὴν καταναλώσιν καὶ εἰς τὴν ἰσότητά.

Μ. Αἰλιανός. Ὁ κ. ἀρχηγὸς τῆς Προοδευτικῆς Ἐνώσεως ἐπέδειξε μάλιστα καὶ 4 μέτρα προστασίας τῆς παραγωγῆς.

Α. Παπαναστασίου. Ὅταν ἔλθω εἰς τὰ ἐπιχειρήματά σας θὰ ἰδῇτε ὅτι ὅλη σας ἡ ἐπιχειρηματολογία ἐστρέφεται κατὰ τῆς παραγωγῆς. Ἐχὼ τὴν διέθεσιν καὶ ἐξ ἰδιοσυγκρασίας καὶ ἐκ συμπαιδείας πρὸς τὸν κ. βουλευτὴν Κερκύρας· νὰ ἐμολογήσω τὴν ὀρθότητα τῶν ἐπιχειρημάτων του, τὰ ὁποῖα κρίνω ὀρθὰ, μερικὰ μάλιστα ἐξ αὐτῶν τὰ υἱοθέτησα. Ἐξηγήρηθ' ὁ λόγος ἀκούσας ὅτι ἀνευ δικαιολογίας ἐπιβαρύνετα ὁ καταναλωτὴς διὰ τοῦτο πρέπει νὰ διασαφηνισθῇ ὅτι ἡ τηρουμένη πολιτικὴ εἶναι βᾶσιμος. Μὰς ἀνέφερον ὁ κ. βουλευτῆς Κερκύρας τὴν Ἀγγλίαν συνεπῶς δὲν ἐπρίκειτο παρὰ περὶ μίσε ἐπιθέσεως ἐναντίον τῆς γεωργικῆς πολιτικῆς τῆς Κυβερνήσεως. Μὰς εἶπαν ὅτι πρέπει νὰ ἐξετάσωμεν ἐὰν προσιδιᾷται μίσε παραγωγή νὰ τὴν ὑποστηρίξωμεν. Καὶ ἐγὼ λέγω ὅτι τὸ ζήτημα ἐξητάσθη εἰς δημοσίαν συζήτησιν ἀπὸ εἰδικῶν εἰς τὰ 1927 καὶ ἐκρίθη ὅτι ἡ χώρα μας δύναται νὰ ἔχῃ καλυτέρας ἀποδόσεις καὶ δύναται νὰ ἐπιτευχθῇ διπλάσιον ποσόν.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Καὶ ἀπεφάνθησαν οὕτω πρὸ τῆς ἐκτελέσεως τῶν μεγάλων ἔργων.

Α. Παπαναστασίου. Ὡστε βλέπετε ὅτι τὸ ζήτημα ἐξητάσθη ἀπὸ τοῦς ἀρμοδιωτάτους καὶ ἡ δοθεῖσα λύσις ἦτο ὑπὲρ τῆς προστασίας. Λέγει ὁ κ. βουλευτῆς ἐκ Κερκύρας ὅτι εἰς τὴν προστασίαν παρατηρεῖται ἀνισότης μεταξὺ τῶν διαφόρων γεωργικῶν προϊόντων. Εἶμαι σύμφωνος ὅτι τὸν εἶδον περὶ ὧν ὠμίλησεν ὅχι μόνον δὲν ὑπάρχει προστασία ἀλλὰ τοῦναντίον ὑπάρχει ἀδικαιολόγητος φορολογικὴ ἐπιβαρύνσις καὶ διὰ τοῦτο ὑπεστήριξα κατὰ τὴν συζήτησιν τοῦ περυσينوῦ προϋπολογισμοῦ νὰ μεταβληθῇ τὸ σύστημα τοῦ ἐγγείου φόρου.

Κ. Ζαβιτζιάνος. Ἐγὼ δὲν ὑπεστήριξα τὴν κατάργησιν τοῦ εἰσγωγικοῦ δασμοῦ τοῦ σίτου, ἀλλὰ τὴν ἐλάττωσιν.

Ὁ κ. **Α. Παπαναστασίου** συνεχίζων λέγει ὅτι ἡ προστασία δὲν ἐνδιαφέρει μικρὸν μόνον μέρος καλλιεργητῶν, οἱ ἐνδιαφερόμενοι ἀποτελοῦν τὸν ἥμισυ πληθυσμὸν τῆς χώρας.

Α. Κουτοπέταλος. Ἐνδιαφέρει ἀκόμῃ καὶ τὴν Βουωτίαν καὶ τὴν Φθιώτιδα καὶ τὴν Λοκρίδα.

Α. Παπαναστασίου. Καὶ εἰς τὴν Πελοπόννησον ἀκόμῃ ὑπάρχει μεγάλη ποσότης πρὸς πώλησιν. Εἰς τὴν Ἀρκαδίαν ἀπὸ τοῦς δημογενητοῦς καρποὺς ἀποζῶν. Τὰ ἴδιον δὲ πληροφροῦμαι καὶ διὰ τὴν Μεσσηνίαν, μολονότι ἐκεῖ καλλιεργῶν καὶ τὴν σταφίδα.

Γ. Σικελιάς. Μὴ νομίζετε ὅτι τὸ συγκέντρωθῆν ποσὸν σίτου ἀποτελεῖ τὸν μόνον πωλούμενον σίτον.

Α. Παπαναστασίου. Ἡ ὑποστήριξις τῆς σιτοπαραγωγῆς ἐπιβάλλεται, ὡς ἀπεφάνθη δι' Ἀνώτατον Γεωργικὸν Συμβούλιον, διὰ τοῦς ἑξῆς λόγους: Διότι ἡ καταναλώσις τοῦ προϊόντος εἶναι ἐξησφαλτημένη ἀπολύτως, ἐνθὺ δὲν συμβαίνει τὸ ἴδιον διὰ τὰ ἄλλα εἴδη. Ἡ κρίσις εἰς πολλὰς χώρας ἀφίεται εἰς τὴν ὑπερπαραγωγὴν καὶ εἰς ἄλλους φραγμοὺς, δημιουργεῖται δὲ κίνδυνος ἐκ τῆς προσπαθείας αὐξήσεως τῆς παραγωγῆς διαφόρων προϊόντων. Καὶ διὰ τοῖτον λόγον ὁ χωρικός, ὁ ἐξα-σφαλίζων τὰς οἰκιακὰς του ἀνάγκας διὰ τῆς ἀγορᾶς εὐθηνῶς

σίτου, δὲν θὰ ἐγκατέλειπε τὸν ἀγρόν του καὶ δὲν θὰ μετέβαινε νὰ ζῇ εἰς τὴν πόλιν; Ὅταν ἐξετάσωμεν τὴν ὅλην κοινωνικὴν καὶ οἰκονομικὴν θὰ ἴδωμεν ὅτι πρέπει νὰ θέσωμεν φραγμὸν εἰς τὴν αὐξήσιν τοῦ πληθυσμοῦ τῶν πόλεων. Ἡμεῖς εἴμεθα τὸ καλύτερον βιομηχανικὸν Κράτος τῆς Βαλκανικῆς, διότι ἐνὼς ἐπρωστειώσαμεν τὴν βιομηχανίαν, ἐνθὺ ὁ γεωργὸς μας ὑστερεῖ ἐν συγκρίσει πρὸς ὅλους τοὺς βαλκανικοὺς λαούς. Ἡ ἐξαιρετικὴ προστασία τῆς σιτοκαλλιεργείας δύναται νὰ ἀποδώσῃ σοβαρωτάτους καρποὺς ἐντὸς μικροῦ χρονικοῦ διαστήματος. Ἡ ἀπόδοσις ἐν Ἑλλάδι εἶναι 50-60 χιλιογράμματα κατὰ στρέμμα, ἐνθὺ εἰς ἄλλας χώρας εἶναι 300 καὶ περισσότερα, διότι οὕτω καλὴ ἄλσις γίνεταί οὔτε ἀπολύτως, οὔτε καλλιέργεια συναρτῇ μὲ ἄλλα εἴδη. Αὐτὰ ἐξηγοῦν διὰ τὴν δὲν ἔχομεν μεγαλυτέραν ἀπιδόσιν, διὰ τὴν δὲν θὰ ἔχομεν διπλάσιαν ἀπόδοσιν, ἴσθην τοῦλάχιστον μὲ τὴν Ἰταλίαν ἐὰν καθοδηγήσωμεν τοὺς καλλιεργητάς. Ἐλέχθη περὶ ὑποστηρίξεως τῆς κτηνοτροφίας. Εἶμαι ἀπολύτως σύμφωνος, ἀλλὰ λησιμονοῦν ὅτι μίσε ἐντατικὴ ἡ καλλιέργεια προϋποθέτει καὶ βελωδοκαλλιέργειαν καὶ ἀνὰ πτωχὴν κτηνοτροφικὴν εἰδὸν, διότι ἀνευ παραγωγῆς κτηνοτροφικῶν φυτῶν πῶς θὰ ἐνισχύσωμεν τὴν κτηνοτροφίαν; Κάθε δασμολογικὴ προστασία δὲν εἶναι παρὰ μίσε εἰσφορὰ ὧλων. Ἀλλὰ βραδυθῶναι τὴν κοινωνικὴν οἰκονομίαν ἡ δασμολογικὴ αὕτη προστασία. Τὸ ἐμπόριον καὶ ἡ βιομηχανία δὲν ἡμποροῦν νὰ σταθοῦν ἐὰν ὑπάρχῃ κρίσις εἰς τὴν γεωργίαν. Εἰδικῶς δὲ εἰς τὴν Ἑλλάδα, ὅπου ἡ ἐξάρτησις τῆς βιομηχανίας ἀπὸ τὸν γεωργὸν εἶναι ἀμεστος. Συνεχίζων λέγει ὅτι ἀντιθέτως μεταξὺ ἐργάτου καὶ ἀγρότου δὲν ὑπάρχει, διότι διαφορετικὰ συνέπειαι θὰ ἦτο ἡ ἐλάττωσις τοῦ ἡμερομισθίου. Θεωρητικῶς ἀποτελοῦν οὗτοι δύο τάξεις, ἐνθὺ πραγματικῶς δὲν εἶναι παρὰ μίσε τάξις μὲ διαφοράν ὅτι ὁ ἀγρότης ἀποδίδει ὀλιγώτερα. Ἐνεφανίσθη ἄλλο ζήτημα, λέγει κατόπιν, ὅτι εἶναι δυνατόν διὰ μόνως τῆς συγκέντρωσεως νὰ γίνῃ ἐνίσχυσις. Ἡ συγκέντρωσις ὅμως ἀνευ ὑπογεωργικῆς ἀναμείξεως δὲν ἔχει ἀποτελέσματα. Ἐπακρίθη κυρίως ἡ συγκέντρωσις διότι ἡγοράσθη σίτος πρὸς 1.50 ἀκριβώτερον. Ὅταν ἐκάμαμεν τὸν νόμον δὲν ἐσκαφθῆμεν τοῖ αὐτὴν διαφοράν εἰς τὴν τιμὴν, διότι αἱ τιμαὶ τοῦ εἰσγομένου σίτου ἦσαν πολὺ μεγάλα. Δὲν συμφωνῶ ὅμως τῶρα μὲ τὴν ὑπερτίμησιν αὐτὴν, διότι αἱ τιμαὶ ἔχουν πέσει πολὺ. Διὰ νὰ προστατεύσωμεν κυρίως τὸν καλλιεργητὴν ἀπὸ τοῦς ἐμπόρους καὶ βιομηχάνους ἐλήφθη κατ' ἀρχὴν τὸ μέτρον, ἐν τῇ ἐξελίξει τοῦ ὅμως ἐνισχύθη διὰ τοῦ δασμοῦ. Λέγει κατόπιν ὅτι ἐν εἴμεθα βέβαιον ὅτι εἶναι δυνατόν νὰ προστατευθῇ ἡ παραγωγή ἀνευ βλαβῶν ἀδικαιολογητῶν, ἀνευ δηλαδὴ σημαντικῆς ἐπιβαρύνσεως τοῦ καταναλωτοῦ, ἡδύνατο νὰ ὑποστηρικθῇ ἡ ἀποφύσις περὶ δασμοῦ.

Γ. Καφαντάρης. Ὁ δασμὸς εἶναι ἀπαρκήσιμος μέχρι τοῦ σημείου, τὸ ὁποῖον ἐπιβάλλει ἡ συγκέντρωσις.

Α. Παπαναστασίου. Ὁ δασμὸς τοῦ σίτου ἔχει σημεῖον ὅχι μόνον ἐν σ' ἐσεῖ μὲ τὸ πωλούμενον ποσόν ἀλλὰ μὲ ὁλόκληρον τὴν καλλιέργειαν. Ἐὰν ἐπομένως θέλωμεν νὰ ὠθήσωμεν τὸν παραγωγὸν πρὸς τὴν καλλιέργειαν, δὲν ἡμποροῦμεν νὰ ἀρκεσθῶμεν εἰς συγκέντρωσιν, ἀλλ' ἔχομεν ἀνάγκην καὶ τοῦ δασμοῦ. Λέγει κατόπιν ὅτι τὰ ἐπιτευχθέντα ὥς τῶρα ἀποτελέσματα ἐκ τῆς προστασίας δὲν εἶναι ἰκανοποιητικὰ, διότι ἡ Κυβέρνησις δὲν ἐπράξε πᾶν ὅτι ἐπρίπε νὰ πράξῃ. Διότι ἐν ἐνδυναμώσωμεν τὴν καλλιέργειαν θὰ καταστῇ δυνατόν νὰ ἀπαλλαγῇ ὁ κόσμος ἀπὸ τῆς διαφοράς βάρης, τὰ ὁποῖα ἐπιπίπτουν ἐπὶ τῆς τιμῆς τοῦ ἄρτου. Ἀλλὰ καὶ ἐν ἐπρόκειτο νὰ γίνῃ αὐτὸ θὰ σὰς ἔλεγα, νὰ κρατήσῃτε τὰ δάχη ἐπὶ 2-3 ἔτη καὶ νὰ διακρίσῃτε τὸ ἐξ αὐτῶν προϊόν διὰ τὴν συστηματικὴν ἀνάπτυξιν τῆς γεωργίας, ἰδίως διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν μικρῶν ὑδραυλικῶν ἔργων καὶ διὰ τὰ ὁποῖα αἱ ἀρμόδιαι ὑπηρεσίαι ἐλλείψαι πιστώσεων καταγίνονται μὲ ἀσκόπους μελέτας.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Ἐχεται περὶ τούτου δεδομένα;

Α. Παπαναστασίου. Μάλιστα.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Νά μας τὰ δώσετε. 'Αλλ' επιτρέψατέ μου νά σας εἰπω ὅτι εἰσθε ἀδίκως διὰ τὴν μομφήν σας, διὰ τὰ ἀποτελέσματα τῆς ἀγροτικῆς πολιτικῆς τῆς Κυβερνήσεως, ἀφοῦ εἶναι γνωστὸν ὅτι, ἂν δὲν εἴχομεν τὰς βροχὰς ἐφέτος, θὰ ἐφθάναμεν παραγωγὴν δημητριακῶν 750 χιλ. τόννων.

Α. Παπαναστασίου. Ἐγὼ δὲν σας ζητῶ εὐθύναν διὰ τὴν μείωσιν τῆς παραγωγῆς ἐκ τῶν θεομηνιῶν, ὅπως σας ζητοῦν οἱ ἐπερωτώντες.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Ἐν πάσῃ περιπτώσει οὐδέποτε ἡ Ἑλλάς ἠδύνατο νὰ προσεγγίτῃ εἰς τὰ ἀνωτέρω ποσά, τὰ ὅποια θὰ τὰ εἴχομεν ἂνευ τῶν θεομηνιῶν. Ἐχομεν πρὸς βεβαίωσιν τούτου τὰς ἐκθέσεις τῶν γεωργικῶν ὑπηρεσιῶν καὶ τὴν ἰδίαν μας ἀντίληψιν, ὅταν διήλθομεν ἐκ τῶν πεδιάδων τῆς Μακεδονίας καὶ Θράκης.

Γ. Καφαντάρης. Διότι τότε ἐδοῦναι ὁ καιρός.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Ἄλλοτε καὶ μὲ εὐνοϊκὸν καιρὸν δὲν ἠδύνατο ἡ Ἑλλάς νὰ φθάσῃ εἰς τοιαῦτα ποσά.

Α. Παπαναστασίου. Ἐγὼ πάντως φρονῶ ὅτι ἡ προσπάθεια ὑπὲρ τῆς γεωργίας πρέπει νὰ συνδυασθῇ καὶ νὰ ἐνισχυθῇ καὶ μὲ τὰ ὑδραυλικά ἔργα καὶ μὲ ἄλλας ἐνδεδειγμένας ἐνισχύσεις. Τὴν σκεπὴν ἐξ ἄλλου καὶ ἦν εἶναι

Ὁ Πρόεδρος

Θ. ΣΟΦΟΥΛΗΣ

Οἱ Γραμματεῖς

Θ. Κολιολέξης

Μ. Τσαρλαμπᾶς

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ Ζ'

Πέμπτης 27 Νοεμβρίου 1930.

Ὡρα 4.30' μ.μ. ὁ Πρόεδρος κ. **Θ. Σοφούλης**, ἀνελθὼν ἐπὶ τῆς ἑδρᾶς, κηρύσσει τὴν ἐναρξιν τῆς συνεδριάσεως καὶ διατάσσει ν' ἀνοχθῶσι τὰ θεωρεῖα.

Ἀναγινώσκονται καὶ ἐπικυροῦνται τὰ πρακτικά τῆς χθεσινῆς συνεδριάσεως.

Ἀνακοινοῦνται τὰ ἑξῆς:

Οἱ γεωργικοὶ συνεταιρισμοὶ Γολίτσης, Νεκτζίμπαϊράκη, Καλυβίων, Κιρελέρ, Σαρασλάρ, Σουφλαρίων, καὶ Τζορμακλή Λαρίσσης καὶ ἡ Ἑνωσις Γεωργικῶν Συνεταιρισμῶν Λαρίσσης—Τυρνάβου ἐκφράζουν τὰς εὐχαριστίας των διὰ τὴν γεωργικὴν πολιτικὴν τῆς Κυβερνήσεως.

Οἱ κάτοικοι Καβάλλας ζητοῦν τὴν ψήφισιν αὐθεντικῆς ἐρμηνείας τῶν νόμων 987 καὶ 1414 διὰ τὴν ἐξομολόγησιν τῶν δανείων εἰς λίρας Τουρκίας ἢ γρόσια Τουρκικὰ μὲ τὰ εἰς χρυσὸν τοιαῦτα.

Τὸ διοικητικὸν συμβούλιον Ἀρτης παρακαλεῖ ὅπως ἐπιβληθῇ φορολογία ἐπὶ τῶν εἰσαγομένων εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐσπεριδοειδῶν, διὰ τὴν προστασίαν τῆς ἐγχωρίου παραγωγῆς.

Ὁ σύλλογος τῶν δημοδιδασκάλων Γορτυνίας, διαμαρτυρόμενος διὰ τὴν καθυστέρησιν τῶν παραγωγῶν των καὶ τὴν μὴ χορήγησιν, τῶν 3/10, παρακαλεῖ ὅπως ἀρθῇ τὸ ἀδίκημα πρὸς ἀποφυγὴν τοῦ μαρμαροῦ τοῦ διδασκαλικοῦ κλάδου.

Οἱ κάτοικοι τῆς κοινότητος Σόχωι ζητοῦν τὴν προαγωγὴν τοῦ σχολείου των καὶ τὴν μετὰθεσιν τοῦ δημοδιδασκάλου Α. Παπαστεργίου.

Ἡ ἑνωσις τῶν γεωργικῶν συνεταιρισμῶν Λαρίσσης—Τυρνάβου ζητεῖ τὴν ταχέαν ἀποστολὴν στριχνίνης πρὸς καταδίκην τῶν ἀρουραίων.

Οἱ βουλευταὶ κ. κ. **Π. Τσαλδάρης** καὶ **Μ. Μαντᾶς** καταθέτουν:

1) Ὑπόμνημα κοινότητων τέως δήμου Φενεοῦ Κορινθίας περὶ ἀκριβοδικαῖς διαρρυθμίσεως τιμῆματος ἐξαγορᾶς

ἐξηχρησμένων αἱ ἀνωμαλίαι διὰ τὴν τιμὴν τοῦ ἄρτου καὶ ἡ ὀργάνωσις τῶν καταναλωτῶν περὶ τῆς ὁποίας ὁμιλήσαν ὁ κ. βουλευτὴς Κερκύρας καὶ τὸ μονοπώλιον τῶν σιτηρῶν καὶ ἡ ὀργάνωσις τοῦ ἐμπορίου αὐτῶν καὶ ἡ δημιουργία μεγάλων ἀρτοποιείων πρέπει νὰ γίνῃ ἀπὸ τὸ Κράτος. Καὶ οὕτω θὰ ἐνεπνέστο ἡ πεποιθήσις εἰς ὅλους ὅτι δὲν βρύνεται ἀνωφελῶς μὲ τὸν θάνατον ὁ ἀστικός κόσμος. Διότι εἶναι ἀποδεδειγμένον ὅτι κάθε Κράτος τὴν πρῶτον νὰ ἔχῃ εἰς τὰς χεῖράς του τὴν διαχείρισιν τῶν μεγάλων προϊόντων.

Κ. Ζαβιτζιάνος. Καὶ διὰ νὰ σας ἐνισχύσω σας λέγω ὅτι πρέπει, προκειμένου περὶ τῶν γεωργικῶν προϊόντων, τὸν λόγον νὰ ἔχουν τὰ παραγωγικά Ὑπουργεῖα καὶ ὄχι τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν.

Α. Παπαναστασίου. Ἀπεδείχθη ἄλλως τε ὅτι μὲ τὰ ἀρτοποιεῖον ποῦ ἔβγαζαν εἰς τὸν Πειραιᾶ μὲ βοήθειαν τοῦ Κράτους, ὑπετιμήθη ὁ ἄρτος. Καὶ ὅπως ὑπερθεματίζω εἰς τὰ ὑπὲρ τοῦ ἀγροτικοῦ κόσμου μέτρα, ἄλλο τόσον ὑπερθεματίζω καὶ ὑπὲρ τοῦ ἀστικοῦ κόσμου, τοῦ ὁποῦ οὐδὲ βίος θὰ φθῇ, ἢ ὅταν ὀργανωθῶν μεγάλη ἀρτοποιεῖα καὶ τὸ ἐμπόριον τῶν δημητριακῶν ἀπὸ τὸ Κράτος.

Μεθ' ὅ ὥραν 9.40' μ.μ., διακόπτεται ἡ συζήτησις δι' ἄριον ὥραν 4.30' μ.μ. καί, συναίνεσις τῆς Βουλῆς, λύεται ἡ συνεδρίασις.

γαίων καὶ ἀναστολῆς ἐκτελέσεως τῶν ἐκδοθέντων ἐνταλμάτων μέχρις ὁριστικοῦ δικανονισμοῦ τοῦ ζητήματος.

2) Αἴτησιν τῶν κατοίκων Σοφικοῦ Κορινθίας περὶ παραχωρήσεως εἰς αὐτοὺς χρεωστικῶν δι' ἐν ἑτοῖς.

3) Ἀναφορὰν τοῦ προέδρου τῆς κοινότητος Παναρίτης Κορινθίας περὶ ἀποδόσεως εἰς τὴν κοινότητα ἐκ τοῦ ἐπαρχιακοῦ ταμείου ὁδοποιίας, πρὸς ἐκτέλεσιν κοινοτικῶν ἔργων, τῶν εἰσπραχθέντων δι' εἰδικῆς φορολογίας ἐπὶ τῆς σταφίδος μάρκας Παναρίτης δραχμῶν 80.000.

Οἱ βουλευταὶ κ. κ. **Σ. Χούρσογλου**, **Ν. Τζεμμιάς**, **Η. Παπαδόπουλος**, **Ν. Κωνσταντόπουλος**, **Μ. Ἀργυρόπουλος** καὶ **Ι. Τσονταρίδης** καταθέτουν αἴτησιν προσφύγων κατοίκων τοῦ συνοικισμοῦ Περιστέρου, ζητούντων τὴν ἄρσιν τῆς ἀναστολῆς πληρωμῆς τῶν ἀποζημιώσεων των.

Οἱ κ. κ. **Γ. Μαρῆς** (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν), **Π. Βουγλούμης** (Ὑπουργὸς τῆς Ἑθνικῆς Οἰκονομίας), **Κ. Σπυρίδης** (Ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας) καὶ **Ν. Ἀβραάμ** (Ὑπουργὸς τῆς Συγκοινωνίας) υποβάλλουν σχέδιον νόμου «περὶ τῆς ἀληθοῦς ἐννοίας τῶν περὶ ἀποδοχῶν διατάξεων τοῦ νόμου 4620 «περὶ τροποποιήσεως καὶ συμπληρώσεως διατάξεων τοῦ ὀργανισμοῦ τοῦ Ἑθνικοῦ καὶ Καποδιστριακοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν κλπ.» καὶ τοῦ νόμου 4751 «περὶ κυρώσεως τοῦ ἀπὸ 2 Ὀκτωβρίου 1929 Ν. Δ. «περὶ τροποποιήσεως τοῦ Ν. Δ. τῆς 25 Σεπτεμβρίου 1924 «περὶ ἀποδοχῶν τῶν δημοσίων πολιτικῶν ὑπαλλήλων».

Οἱ κ. κ. **Ε. Ἐμμανουηλίδης** (Ὑπουργὸς τῆς Προνοίας) καὶ **Γ. Μαρῆς** (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν) υποβάλλουν σχέδιον νόμου «περὶ παραχωρήσεως ὅς ἐθνικῆς διαρεᾶς οἰκημάτων διὰ τὴν κατοικίαν τῆς Α. Π. τοῦ τ. Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Κωνσταντίνου τοῦ Στ' καὶ τῶν ἀδελφῶν τοῦ ἀειμνήστου Μητροπολίτου Σμύρνης Χρυσόστομου».

Εἰσέρχεται εἴτα ἡ Βουλὴ εἰς τὴν

Ἡμερησίαν Διάταξιν

τῶν ἀναφορῶν καὶ ἐρωτήσεων.

Ὁ κ. **Α. Παπαθανάσης**, ὁμιλῶν ἐπὶ ἀναφορᾶς τῶν κατοίκων Λαμπρῶν Τριγωνίας, λέγει ὅτι οἱ ἀναφερόμενοι κατὰ τὴν ἐρώτησιν τὴν ἄρσιν ἀπαγορευτικῆς διατάξεως βοσκῆς ἐκδοθείσης ὑπὸ τοῦ δικτάτορος καὶ δι' ἧς ἀπαγορεύεται ἡ βοσκὴ εἰς ἔκτασιν 10 ὁρίων, ἀποτελοῦσιν τὰ 2/3 τῆς κοινοτικῆς περιφέρειας καὶ τὸ σύνολον σχεδὸν τῆς βοσκητέου ἐκτάσεως αὐτῆς κατὰ τὸν τρόπον κατ' ἐξουσίαν τὴν κτηνοτροφίαν τοῦ χωρίου καὶ καταδικάζοντα αὐτὸ εἰς πείναν καὶ ἐκπατρισμόν. Παρακαλεῖ ὅχι μόνον ὅπως ἀρθῇ αὕτη ἀλλὰ καὶ νὰ δώτῃ ἀφορμὴ ἵνα συσταθῇ μεζῶν προσοχῇ εἰς τὰ δικτὰ ὄργανα ἐν τῇ λήψει παρανομίαν μέτρων.

Ὁ κ. **Ι. Νικολίτσας** συνιστᾷ τὴν αὐτὴν ἀναφορὰν.

Ὁ κ. **Κ. Σπυρίδης** (Ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας) παρακαλεῖ νὰ τῷ σταλῇ ἡ ἀναφορά.

Ὁ κ. **Ε. Τριποδάκης** συνιστᾷ ἀναφορὰν τοῦ Ἑργατικοῦ Κέντρου Χανίων περὶ ἐλευθέρως εἰσαγωγῆς σιτηρῶν, γεωμύλων κλπ.

Ὁ κ. **Γ. Βασιλειάδης**, λαμβάνων τὸν λόγον ἐπὶ ἀναφορᾶς γονέων μαθητῶν τῆς Σχολῆς τῶν Εὐελπίδων, λέγει ὅτι ὅταν εἰσέλθον κατὰ τὸ 1928 τὰ τέκνα τῶν ἀναφερομένων εἰς τὴν Σχολὴν δὲν ἐπλήρουν διδασκὰς, κατὰ τὸν ἰσχύοντα τότε νόμον. Τὸν Ἰανουάριον ὅμως τοῦ 1930 διὰ νόμον ὥρίσθη ἡ καταβολὴ 7.000 δραχμ. ἐτησίως διὰ τὰ διδασκὰς. Οἱ μαθηταὶ γ' καὶ δ' τάξεως, οἱ ὅποιοι δὲν εἶχον ὑπ' ὄψιν τὴν πληρωμὴν τῶν διδασκῶν εἶναι φανερόν ὅτι εὐρίσκονται εἰς δύσκολον θέσιν καὶ διὰ τοῦτο ζητοῦν νὰ ληρθῇ τὸ μέτρον, ὅπως πληρώσων διὰ μηνιαίων κρατήσεων ἐκ τοῦ μισθοῦ των ὅταν ἐξέλθουν ἐκ τῆς σχολῆς ὡς ἀξιωματικοί.

Ε. Τριποδάκης. Συμφωνῶ πληρῶστα πρὸς τὸν κ. Βασιλειάδην, προσθέτω ὅμως καὶ τὸ ἑξῆς, ὅτι ὅτε τὸ 1914 ἤμουν διευθυντὴς καὶ καθηγητὴς τοῦ Σχολείου τῶν Εὐελπίδων συνέβη ὥστε μαθητῶν τινῶν νὰ ἀποθάνωσι, οἱ κηδεμόνες καὶ οὕτω εὐρίσκοντο οἱ μαθηταὶ ἐν ἀδυναμίᾳ νὰ πληρώσωσι τὰ διδασκὰς. Τὸ Σχολεῖον τῶν Εὐελπίδων τότε δὲν ἀπέβλεπε τοὺς μαθητάς, ἀλλ' ὑπέβλεπε ἀναφορὰν σχετικὴν πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Στρατιωτικῶν ζητοῦν τὰς διαταγὰς του. Τὸ Ὑπουργεῖον διέταξε νὰ χρεωθῶσιν οἱ μαθηταὶ καὶ νὰ κρατηθῶσι τὰ διδασκὰς διὰ μηνιαίων κρατήσεων ἐκ τῶν ἀποδοχῶν των, ὅταν ἐξέλθωσιν ἀξιωματικοί.

Ὁ κ. **Α. Μάρκου** ὡς ὁμιλῶν ἐπὶ ἀναφορᾶς τῶν καπνεργατῶν Πατρῶν, ζητούντων τὴν ἀπόδοσιν τοῦ δυνάμει τοῦ ἀπὸ τοῦ 1923 Ν. Δ. εἰσπραττομένου ποσοῦ, λέγει ὅτι ἐνθ' ὁ φόρος ἐξακολουθεῖ νὰ εἰσπράττεται ἀδικαιολογητικῶς ὑπάρχει ἀριθμὸς μὴ ἀποζημιωθέντων.

Ὁ κ. **Α. Παπαθανάσης** λέγει ὅτι ἡ μερὶς τοῦ εἰσπραχθέντος ποσοῦ διετέθη ἐπὶ δικτατορίας δι' ἄλλους σκοπούς, ἀλλ' ἐν τῷ μεταξὺ εἰσπράχθησαν καὶ ἄλλα ποσά.

Ὁ κ. **Α. Μάρκου** συνιστᾷ ἀναφορὰν τῶν καπνοβιομηχανῶν Πατρῶν τονίζει ὅτι τὰ αἰτήματά των εἶναι ὀρθὰ καὶ ἄξια συστάσεως. Ζητοῦν ὅπως ἐπιτραπῇ ἡ κατασκευὴ β' ποιότητος σιγαρέττων, διὰ νὰ ἀυξηθῶν τὰ ἔσοδα των καὶ νὰ διευκολυνθῶν καὶ οἱ πτωχοί. Ἐξ ἄλλου δὲ ζητοῦν φορολογικὰς διευκολύνσεις.

Ὁ κ. **Σ. Ἀναστασιάδης** καταθέτει καὶ ἀναπτύσσει ἀναφορὰν τῶν ἀμαξοκαρραγωγῶν Λαρίσσης δι' ἧς παρακαλοῦν τὸν Ὑπουργὸν τῆς Συγκοινωνίας νὰ χορηγήσῃ μεγαλύτεραν προθεσμίαν, διότι λόγῳ ἀνεργίας ἐν Θεσσαλίᾳ ἀδυνατοῦν νὰ συμμορφωθῶν μὲ τὸν ἰσχύοντα νόμον.

Ὁ κ. **Ι. Κουσίνας** συνιστᾷ τὴν αὐτὴν ἀναφορὰν.

Ὁ κ. **Μ. Τσαρλαμπᾶς** ἀναπτύσσει τὰ ψήφισματά τοῦ Τ. Α. Ο. Α. καὶ τῶν συνεταιρισμῶν καὶ κοινότητων τῆς ἐπαρχίας Λευκάδος τονίζει τὴν ἀνάγκην τῆς ἐνισχύσεως τοῦ

ταμείου, ἵνα δυνήθῃ καὶ ἰδρύσῃ ἐγκαταστάσεις οἰνοποιήσεως Ἐπιμένει ὅτι ἡ φορολογία τοῦ Τ. Α. Ο. Α. ἐπεδελήθη χάριν αὐτῶν τούτων τῶν οἰνοπαραγωγῶν, οἱ ὅποιοι ἐζήτησαν τὴν αὐξάνσιν αὐτῆς πρὸς ἐξαπλάσιον τοκοχρεωλυτικὸν δανείου καὶ ἀπράξιον τῆς οἰνοπαραγωγῆς κατὰ τῆς χαλᾶς καὶ τῶν παγετώνων.

Ὁ κ. **Σ. Ἀναστασιάδης** συνιστᾷ ἀναφορὰν τῶν ὄπλων καὶ κατοίκων Λαρίσσης περὶ τροποποιήσεως τοῦ νόμου περὶ παροχῆς συντάξεως. Λέγει ὅτι πρόκειται περὶ 8 μόνον ἀνθρώπων οἱ ὅποιοι ἀδικοῦνται.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Θὰ περιληφθῶν, ἐν ληρῇ γενική προνοίᾳ.

Ὁ κ. **Ι. Γιαμούζης** συνιστᾷ τὴν αὐτὴν ἀναφορὰν.

Ὁ κ. **Γ. Ροδόπουλος**, ἀναπτύσσει ἀναφορὰν τῶν ἐμπόρων καὶ ἐπαγγελματιῶν Τυρνάβου, λέγει ὅτι κατὰ τὸ 1925—1926 οἱ ἀναφερόμενοι ἐδήλωσαν ἀμφοτέρως καὶ κατέβαλον τὸν τότε ἰσχύοντα φόρον εἰσοδήματος. Κατόπιν ὅμως ἡ ἐφορεῖα ἡμυρσότητης τῆς δηλώσεως των καὶ ὡς ἐκ τούτου τοῖς ἐπεδελήθη καὶ πρόσθετος φόρος 50 % ο. Προτείνει νὰ ἀπαλλαγῶσι τοῦ προστίμου τούτου, ἀφοῦ ἐγκαίρως ἐπλήρωσαν τὸν φόρον. Ἀφοῦ ἐπιείκειν καὶ χαριτμὸς τοῦ ἑπλάσιον προστίμου γίνεται εἰς τοὺς μεγάλους καταχραστὰς τῶν ἀποθηκῶν δικμετακομισῆς, οἵτινες κατηνάλωσαν λαθραίως τὰ ὑπὸ ἀποταμίευσιν ἐμπορεύματα των, ὥρληθησαν ἐκατοντάδες ἐκατομμυρίων τελωνειακὰ τέλη, τὰ ὅποια ἐπλήρωσεν ὁ λαὸς καὶ ἐνεθιλάκωσαν αὐτοὶ οἱ καταχράται. Τώρα ὁ κ. Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν ἀρνεῖται νὰ εἰσαγάγῃ μέτρον ἐπιεικείας διὰ μικροὺς μικροεμπόρους γεωργικοῦ καὶ πάσχοντος οἰκονομικῶς τόπου, οἱ ὅποιοι οὐδὲν καταχράσθησαν, ἀλλ' ἐκ δικαίως ἀντιλήφωμεν μὲ τὰς οἰκονομικὰς ἀρχὰς ἀδίκως ἐπεδελήθησαν εἰς πρόστιμον τὸ ὅποῖον σήμερον ἀδυνατοῦν νὰ καταβάλλουν.

Οἱ κ. κ. **Σ. Ταλιαδοῦρος** καὶ **Π. Χριστούλας** συνιστοῦν τὴν αὐτὴν ἀναφορὰν.

Ὁ κ. **Μ. Τσαρλαμπᾶς**, ὑποστηρίζων ψήφισμα τοῦ Γεωργικοῦ Ἐπιμελητηρίου Ἀρτης τονίζει, ὅτι ἡ σημασία τοῦ ἐπιμελητηρίου τούτου εἶναι τεραστία λόγῳ τῆς ὑπερόχου δράσεώς του. Παρακαλεῖ ὅπως ἡ Κυβέρνησις υιοθετήσῃ τὰ δίκαια αἰτήματα τῆς γεωργικῆς τάξεως τοῦ νομοῦ Ἀρτης καὶ ἐκτιμῇ τὴν ἀξίαν τῶν ὀργανώσεων τῆς.

Ὁ αὐτὸς κ. βουλευτὴς ὑποστηρίζει ἀναφορὰν τῶν συνεταιρισμῶν «Δήμητρα» καὶ παρακαλεῖ νὰ γίνῃ θερμὴ σύστασις εἰς τὴν Ἀγροτικὴν Τράπεζαν ὅπως ἐγκρίνῃ τὸ αἰτηθὲν δάνειον.

Ὁμοίως ζητεῖ τὴν ἐγκρίσιν τοῦ δανείου τῶν προσφυγικῶν συνεταιρισμῶν «Σμυρτούλας» Πρεβέζης.

Ὁ κ. **Θ. Φίλιος** ἀναπτύσσει ἀναφορὰν τῶν γεωργικῶν συνεταιρισμῶν Τρικάλων καὶ τονίζει ὅτι οἱ ἀναφερόμενοι δὲν ἐπῆραν οὔτε ἓνα λεπτὸν ἀκόμη ἀπὸ τὴν Ἀγροτικὴν Τράπεζαν.

Ὁ κ. **Τ. Ἀναστασίου**, ὁμιλῶν ἐπὶ ἀναφορᾶς τῶν δικαιοῦχων οἰκοπέδων Γαστούνης, παραπονουμένων διὰ τὴν μὴ καταβολὴν τῆς ἀποζημιώσεώς των, λέγει ὅτι οἱ δυστυχεῖς ἰδιοκτῆται τῶν καταληφθέντων οἰκοπέδων διὰ τὸν προσφυγικὸν συνοικισμόν ἐστερήθησαν τῆς περ οὐσίας των ἀπὸ τοῦ 1922 χωρὶς νὰ ἀποζημιωθῶσιν, ἐνθ' αἱ ἀποφάσεις τῆς ἀπαλλοτριώσεως ἐξεδόθησαν πρὸ τετραετίας. Ἡ κατάστασις των εἶναι τραγικὴ καὶ τοῦτο ἐπανειλημμένως κατέστησαν γνωστὸν εἰς τὴν Κυβέρνησιν, χωρὶς νὰ ληρθῇ καμμία σχετικὴ μέριμνα. Καὶ τὸ σπουδαιότερον εἶναι ὅτι εἰς ἐξ αὐτῶν, κατοικῶν ἐν Ἀθήναις, κατῳρώθησαν ἐξαιρετικῶς νὰ πληρωθῇ ὅπερ αὐξάνει διὰ τὴν ἀνιότητά των πόνον τῶν δυστυχῶν ἰδιοκτητῶν, οἱ ὅποιοι πρέπει νὰ τύχουν ἐπὶ τέλους τῆς μερίμνης τῆς Κυβερνήσεως.

Ὁ κ. **Γ. Μαρῆς** (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν) παρακαλεῖ νὰ τῷ σταλῇ ἡ ἀναφορά.

Ὁ κ. **Η. Τσεριώνης** παρακαλεῖ νὰ ἐλεγχθῇ πῶς ἐδόθη ἡ ἀποζημίωσις εἰς ἓνα μόνον.

Οἱ κ.κ. Ν. Συριοπούλος καὶ Α. Σπηλιάδης συνιστῶσι
θερμῶς τὴν αὐτὴν ἀναφοράν.

Ὁ κ. Σ. Ἀνδρακόπουλος συνιστᾷ ἀναφορὰν τῶν ἀγρο-
τῶν προσφύγων τῆς περιφερείας Σερρών, ζητοῦντων ἀναθε-
ώρησιν τῶν ἐκτιμήσεων τῶν εἰς αὐτοὺς παρχωρηθέντων
κηρυμάτων. Νοτίζει ὅτι πρόκειται περὶ κακῆς ἐκτιμήσεως τε-
λοῦσης καὶ μεταβᾶν εἰς δοῦλους τοῦς δυστυχεῖς ἀγρότας.

Ὁ κ. **Α. Παπαθανάσης** συνιστᾷ ἀναφορὰν τῶν ἐν ταῖς φυλακαῖς τοῦ Παλαιοῦ Στρατωνῶς κρατουμένων διὰ χρεὴν τοῦ δικασίου ὑπαγόνων τῇ ἀποφυλάκισίν των.

(') κ. Σ. Ἀνδρακόπουλος συνιστᾷ ἀναγορᾶν 8 κοινότη-
των τοῦ νομοῦ Σερρών ζήτουσων τὴν χάραξιν τῆς ἐθνικῆς
ὁδοῦ Σερρών—Δράμας.

Ἐπίσης συνιστᾷ ἀναφορὰν τῶν ἐντῷ σπαντορίῳ Ἀσθεστο-
χωρίου νοσηλευομένων φυματικῶν.

(1) κ. Π. Φλώρος λέγει ὅτι ὁ Α. Κράτος εἶχεν υἱὸν δημο-
διδάσκαλον ἐν Φλωρίνῃ, ὁ ὅποιος ἐκλήθη εἰς τὸν στρατὸν
μετὰ τὴν ἀπόλυσίν του δὲ ἐπὶ ἡ ἤδη μὴκας ζητεῖ μίαν θε-
σιν ἀλλ' εἶναι ἀδύνατον νὰ τοῦ δοθῇ, διότι προτιμῶνται ὅλα
τὰ κοριτσόπουλα καὶ ἐγκαταλείπονται εἰς τὴν τύχην των
οἱ πρόμαχοι τῶν συνόρων μας καὶ τοῦ μεγάλειου τῆς Ἑλλά-
δος. Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ δὲ ταύτῃ ἀναφέρει ὅτι ὁ ἐπιθεωρητὴς τῶν
δημοτικῶν σχολείων τῆς περιφέρειας του ἐκράτησε δύο χρό-
νι καὶ κενὴν τὴν θέσιν ἐνὸς δημοδιδασκάλου διὰ νὰ θάλῃ τὴν
κόρην του.

Ἐξαντληθείσης τῆς ἡμερησίας Διατάξεως τῶν ἀναγο-
ρῶν καὶ ἐρωτήσεων, ἡ Βουλὴ εἰσέρχεται εἰς τὴν

Ἡμερησίαν διάταξιν
τῶν ἐπερωτήσεων.

Συνεχιζομένης τῆς συζητήσεως ἐπὶ τῆς ἐπερωτήσεως περὶ τοῦ ἄρτου λαμβάνει τὸν λόγον ὁ κ. Ἀρχηγὸς τοῦ Λαϊκοῦ κόμματος.

Π. Τσαλδαρης. (Ὁ) προσπαθῶμεν νὰ εἰρμὴ συντο-
μος διὰ νὰ δοθῇ τέρμα εἰς τὴν συζήτησιν. Τὸ ἀντικείμενον
τῆς ἐπερωτήσεως εἶναι ἐκ τῶν σπουδαιωτάτων καὶ παρ' οὐδε-
νὸς δύνανται νὰ ἀμφισβητηθῇ ἡ ἀνάγκη τῆς εὐρείας συζήτη-
σεως, ἐφόσον ἀφορᾷ οὐσιωδεστάτην ἀνάγκην τοῦ λαοῦ
ὅστις κυρίαν ὅσιν τῆς τροφῆς του ἔχει τὸν ἄρτον. Ἐκ τῆς
συζητήσεως ἀναμένει ὁ λαὸς νὰ φωτισθῇ περὶ τοῦ τρόπου
καλ' ὃν γίνεται ἡ διαχείρισις παρὰ τῶν κυβερνούντων καὶ
διότι αἱ ἐξωδίκως γινόμεναι δηλώσεις τοῦ κ. Ἰ. Πουργοῦ τῶν
ἑσωτερικῶν ὑπελείποντο πολὺ εἰς σκῆναιαν, ὥστε ν' ἀ-
φήσουν ἀμφισβόλιας εἰς τὴν κοινὴν γνώμην. Τὰς ἀμφισβόλιας
δὲ ταύτας ἐνίσχυσαν αἱ δηλώσεις τοῦ κ. Πρωτοπούργου περὶ
Ἀγοραιομίας. Ἐχω ὑπ' ὄψει μου δύο ἀνακρινωθέντα τοῦ κ.
Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως, τὰ ὅποια ἀνέγνωσεν εἰς τὴν μελ-
λον φιλικὴν του ἐφημερίδα, τὸ «Ἐλεύθερον Βῆμα». Διὰ
τοῦ πρώτου δίδονται ἐξηγήσεις, αἱ ὅποιαι ἀνατρέπονται διὰ
τοῦ δευτέρου. Καὶ ἤτο φυσικὸν νὰ γεννηθῶν ἀμφισβόλιας εἰς
τὴν ψυχὴν τοῦ λαοῦ, ὅτι ἐν ἄλλω διεκρίβετο ἡ
Ἀγοραιομικὴ ὑπηρεσία τὸ ζήτημα, ἥτο δυνατόν ἡ τιμὴ τοῦ
ἄρτου νὰ εἶναι πολὺ εὐθηνότερα.

Ἀναγκιώνεται τὰ ἀνακινωθέντα ἐκ τοῦ «Ἐλευθέρου Βήματος» τῆς 12ης λήγοντος καὶ τονίζει ὅτι πληροφοροῦνται αὐταὶ περὶ τοῦ τρόπου καθ' ὃν διεχειρίζετο ἡ Ἀγορανομία τὸ ζήτημα τοῦ ἔργου τοῦ ἀδύνατον ν' ἀρήσουν λυσιγίνητον τὴν κοινὴν γνώμη καὶ τὸν Τύπον. Καὶ δὲν ἐγένετο συζήτησις μόνον ἀπὸ τῶν ἀντιπολιτευόμενων Τύπων, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τῶν φιλικῶν πρὸς τὴν Κυβέρνησιν, δὲν νομίζω δὲ ὅτι ἡ ἐξέγερσις τοῦ Τύπου ἔπρεπε ν' ἀγῶγη εἰς κρίσεις, αἱ ὅποισι δὲν εἶναι πρέπουσαι λεγόμενα ἐκ στόματος ἐπιστήμου. Ἐδοκιμάσθησαν ὅλοι ἄλλως τε τὰ βέλη τοῦ Τύπου.

Συνεχίζων λέγει: ὅτι δὲν γνωρίζει ἐὰν προήλθε καὶ πόσον ἐβλάθη εἰς τὴν κατανάλωσιν. Τὸ σημεῖον τοῦτο ὀφείλει νὰ δικρωτῇσθῇ ἡ Κυδέρνησις. Ἐπίσης δικαί ἡ ἀγορανομικὴ ὑπὲρ τοῦ διεξάγειν τὸν κακὸς ὥστε νὰ προκλήῃ τὴν ὀργήν.

ἀκόμη καὶ τοῦ κ. Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως. Ἐπ' αὐτοῦ τοῦ σημείου ὑπάρχει ἡ Κυβέρνησις νὰ διακωτίσῃ τὴν κοινὴν γνώμην, ἀφοῦ ἐκ τῆς ὁμιλίας τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῶν Ἑσωτερικῶν οὐδὲν διασαφηνίσθη. Κατηγγέλθη ἐπίσης ἐκ μέρους τῆς Κοινῆς Γνώμης, πλεὴν τῶν ἄλλων ἀταξιών, ὅτι δὲν ὑπελογίζετο ὁ ρωσικὸς σῖτος ὅστις εἰσάχθην. Ἐκ τῶν πληροποριῶν τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ φαίνεται ὅτι ὁ ρωσικὸς σῖτος, ὅστις εἶναι εὐθηνότερος, δὲν εἰσάχθη εἰς σημαντικὴν ποσότητά. Ἀλλὰ πῶτος μὲ ἀπράλλει ὅτι καὶ εἰς τὸ σημεῖον αὐτὸ αἱ πληροπορίαι τῆς ὑπηρεσίας εἶναι ἀκριβεῖς, μετὰ τὸν κλονισμόν ὃν ἔδωσεν ὁ κ. Πρωθυπουργός περὶ τοῦ τρόπου καθ' ὃν διεξάγεται ἡ ὑπηρεσία :

Συνεχίζων λέγει ὅτι δὲν νομίζει ὅτι δύνανται ἡ Κυβέρνησις ν' ἀδιάφορησῃ δι' οἰονόηστος μέτρον, διὰ τὴν ἐλκυσθῇ τὸν ἄρτον εἰς στιγμὰς καθ' ἃς βαρύτερα φορολογεῖται ὁ λαὸς καὶ τὰ προϊόντα μὲν δὲν ἐξάγονται εἰς τὸ ἐξωτερικόν. Ἡ Κυβέρνησις τυχούσα τοιαύτης ἐμπιστοσύνης παρὰ τοῦ λαοῦ καὶ κατ' οὐδὲν ἐμποδιζομένη πρὸς οὐδενὸς πρέπει νὰ καταστήσῃ εὐθινοτερον τὸν βίον.

Λέγει κατόπιν ότι ο κ. Ύπουργός ὄφειλε νὰ καταθέσῃ εἰς τὴν Βουλὴν τὸν ζητηθέντα φάκελλον, αὐτὸν τοῦτον τὸν ὁποῖον μετεχειρίσθη κατὰ τὴν ἀγόρευσίν του, διὰ νὰ φανισθῶμεν καὶ ἡμεῖς. Μὴ ἔχων ὅλα τὰ στοιχεῖα ὑπ' ὄψιν μου δὲν ὀκνῶ ἀπελθεῖν ἐφ' ὅλων τῶν σημείων τὴν στιγμὴν αὐτήν. Μίαν παρατήρησιν ἀκόμη ἔχω περὶ τῆς Ἀγορανομικῆς ὑπηρεσίας. Ποῖον ἔλεγχον δύναται νὰ κάμῃ περὶ τῶν πωλησιμῶν ἀλευρῶν, ἐφόσον δὲν ἔχει μίαν διατίμησιν; Μόνον ποῦ ὑπάρχει ἀισχροκέρδεια δύναται νὰ κρίνῃ; ἀλλὰ μεταξὺ τῆς κλονικτῆς τιμῆς καὶ τῆς ἀισχροκέρδειας ὑπάρχει μεγάλη ἀπόστασις. Καὶ εἰς τῶν συναδέλφων, ἐκ τῶν ἐμπροσσωπούντων ἐνταῦθα τὸ ἐμπόριον, σὺς εἶπε: «Ἀφοῦ εἶναι ἐλεύθερον τὸ ἐμπόριον ἔχουν τὸ δικαίωμα νὰ κερδίσουν ὅσον θέλουν. Δὲν δύνασθαι ἐξ ἄλλου, ἐὰν ἐξετάσῃτε τὸ ἀλευρὶ ὅστω καὶ χημικῶς, ν' ἀνεύρητε τί ἔχει ἀναμειχθῇ εἰς αὐτό». Τὸ δεδοκίμωσεν ο κ. Ύπουργός, ἀλλὰ καὶ ἐγὼ τὸ ἐπληροφορήθην ἐκ τοῦ Χημείου. *

Συνεχίζων λέγει, ὅτι τὰ ποσὰ τὰ ὁποῖα βρύνουν ἐκ τῆς συγκεντρώσεως συντελοῦν εἰς τὴν μὴ ἐλάττωσιν τῆς τιμῆς τοῦ ἄρτου. Αὐτό, λέγει ἀποτεινόμενος πρὸς τὸν κ. Υπουργόν τῶν Ἑσωτερικῶν, εἶναι ἔργον ἰδικόν σας καὶ δὲν βρύνει τὴν ὑπερησίαν, ἀλλὰ μόνον ὑμᾶς. Διότι ἡδύνατο διὰ καλυτέρας κατανομήσεως τῶν δαπανῶν νὰ μὴ ἐπιβαρυνθῇ τόσον ὁ Ἕλληνας πολίτης.

Ἡ δημοσιονομικὴ πολιτικὴ τῆς Κυβερνήσεως εἰς τὸ ζήτημα τοῦ ἄρτου ὑπῆρξεν ἀντιπρακτικὴ διότι, εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς, ὅταν ἐνεφανίσθη μετὰ τὰς ἐκλογὰς εἰσηγγήθη μέτρα διὰ τῶν ὁποίων ὡς ῥητῶς εἶπεν εἰς τὴν Βουλὴν, ἐπρόκειτο νὰ ἐλαττωθῇ τὴν τιμὴν τοῦ ἄρτου. Εἰσηγγήθη δύο μέτρα: Πρῶτον τὴν μείωσιν τοῦ δαψομοῦ τοῦ τοῦ σίτου καὶ τῶν ἀλεύρων. Δεύτερον, διὰ τοῦ τότε ἑμπορευομένων τῶν Ἑσποτερικῶν, τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς Προοδευτικῆς Ἐνώσεως, εἰσηγγήθη τὸ μέτρον τοῦ περιορισμοῦ, τῶν ἐξόδων ἄρτου ποίτας. Δὲν ὅλ' ἐπανεῴθω εἰς τὴν εὐρείαν συζήτησιν τὴν γενομένην ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου. Δύναμαι ὅμως νὰ ἐπικαλεσθῶ

τὴν εἰσήγγησιν τοῦ τότε Ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν διὰ τὰ μέτρα ἀρτοποιίας. Τὰ μέτρα ἐκεῖνα ὄχι μόνον δὲν ἐπροστά-
τευσαν τὴν τιμὴν τοῦ ἄρτου τοῦ λαοῦ, ἀλλὰ συντέλεσαν καὶ
εἰς τὸ νὰ μοιράζωνται διάφορα κόλλυθα. Ἐπ' ἤλθον εἰς τὰ μέτρα
ἐκεῖνα τροποποιήσεις ἐπιβλαβεῖς διὰ τὸ ἀρχικόν σχέδιον. Ἐ-
κείνο ὅμως ποῦ ἐνδιαφέρει εἶναι τὰ ἀποτελέσματα τῶν ληφθέν-
των μέτρων. Παρὰ τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν μοῦ ἐ-
δόθησαν αἱ πληροφορίες ὅτι ἐν συνόλῳ διὰ τὴν ἀποζημιώσιν
τῶν ἀρτοποιῶν καὶ τῶν βιοσκητῶν ἐδαπανήθησαν μέχρι τοῦ-
δε περὶ τὰ 42 ἑκατομμύρια καὶ ὑπάρχουν ἀκόμη ἐκκρεμοὺσαι
αἰτήσεις. Τὰ ἀποτελέσματα τῆς διανομῆς τῶν δημοσίων χρη-
μάτων δὲν μὲν ἐκανοποῦνται. Ἡ ἐλάφρυνσις, ποῦ ἐπετεύχθη
κατ' ὅσον ἄρτου μετὰ τὴν λήψιν τῶν μέτρων τῆς Κυβερνή-
σεως ἀναδιβάλλεται εἰς 30 περίπου λεπτά. Δὲν εἶχα ἐπαρκῆ

χρόνον διὰ τὴν ἐλέγχω τὸν τόκον τῶν χρημάτων ποῦ ἐδαπάνη-
σεν ἡ Κυβέρνησις, διὰ τὴν ἴδω κατὰ πόσῳ τὸ ἐπιτευχθὲν ἀπο-
τέλεσμα ὑπῆρξεν ἱκανοποιητικὸν ἔναντι τῶν τόσων δαπανῶν.
Συνιστῶ εἰς τὴν Κυβέρνησιν νὰ ἐπανέλθῃ ἐπὶ τοῦ σημείου
τούτου, διὰ τὴν ἐξετάσῃ ἐὰν τὰ μέτρα ἐκείνα δὲν ἐνοθεύθησαν
διὰ τῶν τροποποιήσεων. Δὲν νομίζω πάντως ὅτι τὸ μέτρον
τοῦτο δύναται νὰ βελτιώσῃ τὴν ἀρτοποιίαν, πρέπει νὰ ἐξετασθῇ
καὶ ἀπὸ ὑγιεινῆς ἀπόψεως, ὅπως καὶ ἀπὸ ἀπόψεως οἰκονομικῆς.
Νὰ βοηθηθοῦν οἱ ἀρτοποιοὶ ὅπως συνεταιρισθοῦν εἰς μεγάλα
ἀρτοποιεῖα καὶ μόνον οὕτω δύναται νὰ θεωρηθῇ ἀσφαλὲς ὅτι
θὰ ἐπιτευχθῇ ἐλάττωσις τῆς τιμῆς τοῦ ἄρτου μέχρι καὶ μιᾶς
δραχμῆς καὶ πρὸ παντός νὰ χρησιμοποιηθοῦν οἱ ἀρτοποιοὶ εἰς
τὸ ἐπάγγελμά των, ἀντὶ τὴν ἐκδιωχθοῦν ἐκ τούτου. Ὡς Ὑ-
πουργὸς τῶν Ἑσωτερικῶν εἰργάσθην καὶ ἐγὼ ἐπὶ αὐτῆς τῆς
βάσεως καὶ εὗρον προθύμους τοὺς ἀρτοποιοὺς πρὸς συνεταιρι-
σμόν. Ἀλλὰ τότε τὰ πράγματα ἦσαν δύσκολα, ἡ Κυβέρνησις
εἶχε πολὺπλοκα ζήτηματα νὰ ἐπιλύσῃ καὶ αἱ γνώμαι ἐδιχά-
ζοντο.

Ε. Κουλουμβάκης. Αυτά είναι τὰ ἀποτελέσματα τῆς ἀναλογικῆς.

II. Τσαλδάρης. Ἡ Κυβέρνησις τότε διὰ τοῦ Ἐπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν ἠλλάττωσε τὸν ὁρισμὸν τοῦ σίτου καὶ διεκήρυξε πρὸς τὸν λαὸν ὅτι ἐπρεπε νὰ μειωθῇ ἡ τιμὴ τοῦ ἄρτου. Ἡ διακήρυξις ὅμως αὕτη τῆς Κυβερνήσεως δὲν εἶχε τίποτε τὸ πραγματικόν.

Διότι ταυτοχρόνως ηρέξάνοντο οί δασμοί όλων των άλλων
είδων τής πρώτης ανάγκης. Καί διὰ τής αύξήσεως ταύτης ή επί-
δάρνουσι ήτο μεγαλύτερα έκ τής μειώσεως τοῦ δασμοῦ. Ἡ πολι-
τική αύτη τής Κυβερνήσεως, ή όποία φαινομενικῶς ήτο προ-
στατευτική τοῦ λαοῦ, δέν ήτο πράγματι διότι ότι έδιδε από
τῷ ένα χέρι τῷ έπακρινε από τῷ άλλο. Ἀλλά καί αὐτό έλίγον
καιρὸν τῷ άπήλαιναν, διότι μετά έν έτος ή πολιτική τής Κυ-
βερνήσεως ήτο διάφορος, έφαρμολθείσης τής προστασίας τής
παράγωγῆς, ή όποία περιέχετο καί εἰς τῷ πρόγραμμα τῆς
Κυβερνήσεως, οὐχι όμως καί ή αύξησης τοῦ δασμοῦ τοῦ σίτου.
ή όποία έπέφερε διαφοράν 15 λεπτῶν κατ' έκάν.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Ἡ ἀξίησις τῆς μεταλλῆς καὶ δραχ. ἀπὸ 14 εἰς 15 ἐπιβαρύνει τοσοῦτον τοῦτον, καὶ ἐφ' ὅσον κρῆνῃ κατὰ 33 λεπτά ἢ διαφορά εἶναι 11 λεπτοπέρα πάντω.

Π. Τσαλδάρης. "Εστω 11 λεπτά. ηρξήσαστε λοιπόν τὸ φόρον κατὰ 11 λεπτά. Τοῦτο εἶπεν ἡ Κυβέρνησις ὅτι τὸ ἔκαμ διὰ τὴν προστατεύσιν τὴν παραγωγὴν. Ἀλλὰ δὲν ἠρκέσθη εἰς τὸ μέτρον τοῦτο πρὸς ἐξ τὴν συγκέντρωσιν τοῦ ἐγ χωρίου σίτου, ἡ ὅποια ἐπέφερε δαπάναν 2,90 ὄρ. κατ' ὅκα καὶ ἡ τιμὴ τούτου σίτου ηρξήθη εἰς 9,90, δηλ. 10 ὄραχ. εἰς στρουγγυλὸν ποσόν. Ἐδαπανήθησαν τοῦτέστι διὰ συγκέντρωσιν 18 ἑκατομ. δαξδων σίτου 54 ἑκατομ. ὄραχ. Ἐχομε τῶρα τὴν αὐξήσιν ἐκ τῆς φορολογίας διὰ τοῦ νέου δασμοῦ εἰς ποσὸν 200 ἑκατομ. ὄραχ. Καὶ ἐπροστατεύθησαν δι' αὐτῶ τὰ 18 ἑκατομ. ὁκάδες σίτου ἐγγυρίου. Τὰ ἄλλα ποσὰ σίτου τὰ ὅποια καταναλίσκεται ὁ λαὸς δὲν προστατεύονται εἰς τίποτα.

Γ. Μαθης (Υπουργός των Οικονομικών) Υποστηρίζει
 ότι διὰ τὸν ἄστυν τοῦ γεωργικοῦ δὲν χρειάζεται προστασία;

Π. Τσαλδάρης. Δὲν μοῦ χρησιμεύει. Ἐὰν ὅλα τὰ ἀντικείμενα ποῦ εἰς τὴν ἐκκλησίαν ἔχρησιμοποιήσαν διὰ τὴν προστασίαν τῆς ἐκκλησίας καὶ τοῦ λαοῦ, τότε ὁμολογήητε ὅτι ἡ προστασία αὕτη ὑπῆρξε πολυτελής.

Γ. Σίδερης (Υπουργός τῶν Ἐσωτερικῶν). 16 δραχ. κα
ὀκτῶν.

¹ Π. Τσαλδάρης. Καὶ ἐδώσατε διὰ τὴν ἀγορὰν τοῦ σίτου καὶ 5 παρὰ πάντω ἀπὸ τὴν τρέχουσαν τιμὴν.

Γ. Σίδερης (Υπουργός τῶν Ἑσωτερικῶν) Ἐάν δὲν ὑπάρχοιτο δασμὸς ἢ τιμὴ τοῦ αἵτου ὡς ἦτο ἡ ἰδίᾳ;

Π. Τσαλδάρης. Ἡ Κυβέρνησις πρέπει νὰ εἶναι ἀπολύτῃ εἰλικρινής. Δὲν νομίζω ὅτι ὁ δασμὸς ἐχρησίμευσε διὰ τὴν προστασίαν τῆς ἐγχωρίου παραγωγῆς. Νομίζω ὅτι εἶχε τὴν

μειακούς σκοπούς. Ο Υπουργός των Οικονομικών επι-
βαλὼν αὐτὴν τὴν φορολογίαν ἐλησπμόνησε νὰ ἀφαιρέσῃ τὸ
ἴσον ποσὸν τῆς ἄλλης φορολογίας, τὴν ὁποίαν εἶχεν ἐπι-
βάλῃ εἰς τὸν λαόν. Τοῦτο ὑφίσταται καὶ σήμερον. Ἡ Κυ-
βέρνησις δὲν ἐτήρησε τὰς δεσφείας πρὸς τὸν λαόν ὑπο-
σχέσεις· ὅτι δὲν θὰ ἐπιβάλλῃ νέους φόρους, καὶ δὲν θὰ
κάμῃ νέαν ρύθμισιν βαρυτέραν τῶν φόρων. Τὸ νέον ὅμως θά-
ρος ἐκ τῆς ἀξίσεως τοῦ δασιμοῦ τοῦ σίτου καταθλίβει πάλιν
τὸν λαόν. Τὰ 50 ἑκατομμύρια διὰ τὴν συγκέντρωσιν τοῦ σί-
του δὲν ἐδόθησαν ἐξ ἄλλων πόρων τοῦ Κράτους. Καὶ αὐτὰ
ἔπασαν ἐπὶ τὸν ἄρτου τοῦ λαοῦ. Διὰ τὴν τάχῃ ἔπρεπε νὰ ἐπι-
βαρυνθῇ ὁ ἄρτος διὰ τὴν προστασίαν τοῦ σίτου; Δὲν εἶμαι
ἐναντίον τῆς προστασίας τῆς γεωργικῆς παραγωγῆς. Ἀλλὰ
ἡ προστασία αὕτη δὲν πρέπει νὰ συνδέσται μὲ ταμειακὴν
πολιτικὴν καὶ νὰ μὴ ἐπιβαρύνεται τὸ ψωμί. Ἡ Κυβέρνησις
εἰς τὸ ζήτημα τοῦτο ἠκολοῦθῃσεν ἐσφαλμένην πολιτικὴν.
Εἶδομεν δύο τάξεις τοῦ λαοῦ ἐπαγγελματικὰς καὶ ἐργατικὰς
ἐξεγερμένους ἐναντίον τῆς πολιτικῆς τῆς. Καὶ ἡ Κυβέρνη-
σις ὥρισεν αὐτοὺς ἐπιτροπὴν διὰ νὰ τὴν ὑποκαταστήσουν
εἰς τὸ Κυβερνητικὸν ἔργον.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Ήξητήσμεν ἀπλῶς νὰ εἴπω τὴν γνώμην τῆς.

II. Ταλδάρης. Ὁδουλιάσατε ὅμως πρὸ τῆς γνώμης τῆς Φρονῶ ὅτι ἡ προστατευτικὴ πολιτικὴ εἶναι ἀπαραίτητος. ὅταν δὲν διεξάγεται εἰς ὄφρος τοῦ λαοῦ. Κἀποὺς ῥήτωρ εἶπεν ὅτι κάθε προστατευτικὴ πολιτικὴ θὰ ἔχῃ ἀναμεισθ-ήτω-ταρμεικὰ ἀποτελέσματα. Ἰδετε τί ἔκκρινεν ἡ Ἰταλὶα. Ἐπέ-βαλε μὲν προστατευτικὸν δασμὸν, ἀλλὰ τὸ ποσὸν τὸ διέθε-σεν ὑπὲρ τοῦ Ταμεῖου τοῦ ἔργου. Ὅταν καὶ σεῖς φθάσῃ-τε εἰς αὐτὸ τὸ σημεῖον τὰ ἐπὶ τοῦ ἔργου ὄφρη νὰ μὴ διατίθεν-ται διὰ τὸν δημόσιον θησαυρὸν, τότε ἀσφαλῶς θὰ διατίθῃ-τε πολιτικὴν τοῦ ἔργου.

Γ. Μαοής (Υπουργός των Οικονομικών). Εξέτιν Ἰταλίαν τὸ ψωμὶ στοιχίζει· παρ' ἑλτα κατὰ τὰ μέτρα 11 δραχμὰ καὶ 40 λεπτά.

II. Τσαλδάρης. Τὸ Ταμείον τοῦ ἔθντος, ὅπερ συνέστησε ἡ Ἱταλία, ἔγινεν ἀκριβῶς διὰ τὰ ὑποβολήν τὴν μείωσιν τῆ τιμῆς τοῦ ἔθντος καὶ τὰ προστατεύσῃ τὴν παραγωγὴν. Σέθεν τηρεῖτε αὐτὴν τὴν πολιτικὴν. Ὑψέλω νὰ ἐπιστήσω τὴν προσοχὴν τῆς Κυβερνήσεως ἐπὶ τῆς δημοσιονομικῆς ἀγορανομικῆς πολιτικῆς. Ἐποῦ καὶ ἐπὶ τῆς διεξοδικῆς πολιτικῆς τοῦ ἔθντος. Ἡ νέα φορολογία τὴν ὅποιαν ἐπέβαλε θαρῶναι τὸ λαόν. Ἐάν ἡ Κυβέρνησις θέλει νὰ διατηρήσῃ τὸ ἰσχυρὸν τοῦ προϋπολογισμοῦ τῆς, καὶ πρέπει βεβαίως τοῦτο νὰ διατηρηθῇ ὡς σκεφθῇ ἂν δύναται νὰ ἐξέβρῃ νέους πόρους. Καὶ μόνον ὅθεν εἶναι τοῦτο δυνατόν τότε ὡς ψύχῃ καὶ ἔως ἐκεῖ πού εἴρησκειται σήμερον, ἀλλ' ὡς τὸ εἶπῃ καλλιὰ εἰς τὸν λαόν. Σὺ τὰ πληρώσεις καὶ αὐτά.

Γ. Κουνδούλης. Ἡ συζήτηση περιστράφη εἰς τὴν δημοσιονομικὴν καὶ ὀλιγωτέραν περὶ τὴν ἀγορανομικὴν πολιτικὴν τῆς Κυβερνήσεως. Ἐν τούτοις εἶναι βέβαιον ὅτι ἡ Κοινὴ Γνώμη ἐπιθυμεί νὰ ἐξακριβώσῃ ἐν τῇ ἀγορανομικῇ μέτρῃ ὑπεστηρίξαι τὰ συμφέροντα τοῦ λαοῦ ἢ δὲν τὰ ὑπεστηρίξαι. Εἰς τὴν γενομένην συζήτησιν θὰ εἴπωμεν καὶ ἡμεῖς τὴν γνώμην μας. Τασοῦμεθα ἀνεπιφύλακτως ὑπὲρ τῆς προστατευτικῆς πολιτικῆς. Ἡ γεωργία εἶναι ἡ βάση τῆς ἐθνικῆς μας οἰκονομίας καὶ ἡ τρυφὴ βίων τῶν κλάδων αὐτῆς. Καὶ ἰδιαιτέρως πρέπει νὰ προσέξωμεν τὴν σιτοπαραγωγὴν, ἥ ὅποια ἐν Ἑλλάδι εἶναι ἀσθενεστάτη. Εἰς τὴν Θεσσαλίαν ὅπου ὑπάρχον τὰ σιτοφυτὰ καὶ οἱ γεωργοὶ δὲν κατόρθωσαν νὰ ἀποκτήσουν τὴν γεωργικὰ ἐκείνην συγκέντρωσιν, πρὸς ἀντιμετώπισιν βίων τῶν δυσχερεῶν καὶ τῶν καιρικῶν ἀπορρίπτων. Εἰς τὴν Μακεδονίαν εἰσῆς. Μεταξὺ τῶν γεωργῶν θεωρεῖται ζήτημα σήμερον ἐκ τριῶν ἐσοδεῶν ἡ μία θὰ εἶναι καλὴ. Εἴμεθα ὑποχρεωμένοι νὰ ἐνισχύσωμεν τὴν καλλιέργειαν ταύτην, ὅπως εἴμεθα ὑποχρεωμένοι νὰ ὑποστηρίξωμεν τοὺς καλλιεργητάς, ἵνα ὁ θῆξουν καὶ συγχροτηθῶν καλύτερον, οὕτως ὥστε ἡ ἐθνικὴ

μας οικονομία να μη υποστεί και νέον πλήγμα. Εάν δὲν ἐκνοποιηθῶν οἱ ἀγρόται θὰ ἀφήσουν τὴν καλλιέργειαν καὶ θὰ στραφῶν πρὸς τὰς πόλεις. Καὶ τότε, ὅπως συνέβη εἰς τὴν ἱστορίαν τῶν λαῶν, ἰσχυρότεροι καλλιεργηταὶ θὰ ἔλθουν νὰ καταλάβουν τὰς γαίας τῶν Ἑλλήνων γεωργῶν. Καὶ εἰς τὰς πόλεις θὰ ἐπέλθῃ νέα κρίσις. Δι' αὐτὸ νομίζομεν ὅτι τὸ ζήτημα τῆς σιτοπαράγωγος εἰς τὸν τόπον μας πρέπει νὰ ἀποτελέσῃ ζήτημα σοβαρᾶς ἀπασχολήσεως τῆς Κυβερνήσεως. Ὡς πρὸς τὸ ζήτημα τῆς ἀγορανομικῆς πολιτικῆς νομίζω, ἄνευ ἀντιπολιτευτικοῦ πνεύματος, ὅτι ἀπὸ πολλοῦ χρόνου τὰ συμφέροντα τοῦ λαοῦ δὲν ἐξησφαλίσθησαν ἐπαρκῶς ἐναντι τοῦ ὀμίλου τῶν ἀλευροδισμηχάνων. Ἀπὸ τὸ ἐν μέρους οἱ ἀλευροδισμηχάνοι, οἱ ὅποιοι λόγῳ τῆς ἐξώσεως τῶν ἀλευροδισμηχάνων ἀπέκτησαν ἀληθῆς μονοπώλιον, καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος οἱ καταναλωταὶ, ἔχοντες ὡς μόνον προστασίαν τῶν τῶν ἐν τῇ Ὑπουργείῳ τῶν Ἐσωτερικῶν ὑπηρεσίαν τῆς ἀγορανομίας. Ἀπὸ ὅλην τὴν γενομένην συζήτησιν ἀπεδείχθη ὅτι τὰς τιμὰς τὰς ὠρίζον κατ' οὐσίαν οἱ ἀλευροδισμηχάνοι. Δὲν θέλω νὰ ἐκφράσω ὑπονοίας. Ἀλλὰ ἡ κερδοσκοπικὴ τάσις εἶναι ἐμφυτος εἰς τὸν ἄνθρωπον. Που' ἐνὰ τὰ συμφέροντα τοῦ λαοῦ δὲν ἐγκατελείφθησαν εἰς τὴν ἐμπιστὴν τῶν. Πάντοτε ὑπῆρχεν ἐλεγχος καὶ ἰδίως ὅταν τὰ συμφέροντα τοῦ λαοῦ προσλαμβάνουν τόσον ἔκτασιν καὶ λαοὺ μὴ εὐποροῦντες ὥστε ὁ Ἑλληνικὸς Ἀπὸ τὰς δηλώσεις τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν εἶδομεν πῶς καθορίζεται ἡ τιμὴ τοῦ ἄρτου μὲ χιλίας τόσας περιπλοκάς. Τὰ συμφέροντα τοῦ λαοῦ ἦσαν εἰς τὴν διάθεσιν τῶν ἀλευροδισμηχάνων. Ὁ ὑπῆρχον πολλὰ συστήματα παρέχοντα μεγαλυτέρας ἐγγυήσεις διὰ τὴν μὴ κατάχρησιν εἰς βάρος τοῦ λαοῦ ἢ τοῦλάχιστον διὰ τὴν μὴ ὑπερβολικὴν κερδοσκοπίαν, διὰ νὰ μὴ εἴπω κατάχρησιν. Ἀλλοτε ὑπῆρχε καὶ τὸ ἐμπόριον τῶν ἀλεύρων καὶ οἱ ἀλευροδισμηχάνοι ἐξελιγμένοι τὸ Ὑπουργεῖον διὰ τὴν αὐξήσιν ἐνὸς 10 λέπτου ἐπὶ τῆς τιμῆς τοῦ ἄρτου. Νομίζω ὅτι ἂν ἦς ἐγένετο παραδεκτὸν νὰ ἐξωστῶν οἱ ἀλευροδισμηχάνοι ἐπὶ τὸν πλῆθος περὶ πραγματικῶν μονοπωλίου. Διατὶ νὰ μὴ τὸ περιβάλλομεν τότε μὲ ὅλας τὰς ἐγγυήσεις καὶ τὸν ἀπαιτούμενον ἐλεγχον;

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Εἰσθε ὑπὲρ τῆς ἐλαττώσεως τῆς τιμῆς τῶν ἀλεύρων;

Γ. Κονδύλης. Βεβαίως εἰμαι· ἐὰν συνεχίστητε ὅμως τὴν παροῦσαν μέθοδον, τότε βαδίζομεν πρὸς μονοπώλιον καὶ ὁ ὑπάρχων συνασπισμὸς θὰ ἡδύνατο νὰ τὸ ἀποτελέσῃ μὲ τὴν προϋπῆσιν ὅλων τῶν ἐγγυήσεων καὶ τοῦ ἀπαιτούμενου ἐλέγχου διὰ τὴν σύστασιν ἐνὸς μονοπωλίου.

Γ. Σίδερης (Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν). Ὁ ἄπαντήσω εἰς τοὺς ἀξιότιμους ἀρχηγούς τῶν πολιτικῶν κομμάτων κατ' ἀντίστροφον τῆσιν παρελάσεις αὐτῶν ἀπὸ τοῦ βήματος. Καὶ θὰ ἀπαντήσω χωριστὰ εἰς τοὺς διατελέσαντας Ὑπουργοὺς τῶν Ἐσωτερικῶν, οἱ ὅποιοι ὡς τοιοῦτοι ἔσχον τὴν εὐκαιρίαν νὰ κατέχουν τὸ ζήτημα, καὶ χωριστὰ εἰς ἐκείνους οἱ ὅποιοι μετέσχον τῆς συζητήσεως ἀπὸ γενικωτέρης ἀπόψεως. Μόνον ἐξαιρέσειν θὰ κάμω διὰ τὸν ἀξιότιμον ἡγέτην τοῦ Λαϊκοῦ κόμματος, ὁμιλήσαντα προτελευταίως.

Ὁ κ. Τσαλδάρης ἰσχυρίζεται ὅτι, μὴ κατατεθέντος τοῦ φακέλλου τῆς ὑποθέσεως ἐστερεῖτο συγκακισμῶν στοιχείων. Ὁ ἰσχυρισμὸς ὅμως αὐτοῦ, προβληθεὶς καὶ ὑπὸ ἄλλων ἀξιότιμων προκληθέντων, τυγχάνει ἀβάσιμος. Ὁ φακέλλος ἐζητήθη ἀπὸ τῆς πρώτης ἡμέρας. Ἀλλὰ τοιοῦτος φακέλλος, ἐνιαυτός δηλ. φακέλλος δὲν ὑπῆρχε. Ὁ ἔπρεπε νὰ κατατεθῇ ὁλόκληρον τὸ ἀρχεῖον τῆς ἀγορανομικῆς ὑπηρεσίας, ἀρχεῖον σειρᾶς ὁλοκληρῶν ἐτών. Ἀλλως τε αἱ στατιστικαὶ πληροφορίες καὶ ἐζητήθησαν δὲν ἦσαν στοιχεῖα τὰ ὅποια θὰ ἦτο δυνατόν νὰ περιλαμβάνονται εἰς τὸν φακέλλον τῆς ὑποθέσεως αὐτῆς. Τὰ στοιχεῖα αὐτά, ὅσα ἐννοεῖται ἐζητήθησαν, παρεσχέθησαν προθύμως καὶ ἐγκαίρως. Ἀβάσιμος ἐπομένως τυγχάνει ὁ προβληθεὶς ἰσχυρισμὸς ὅτι ἡ Βουλὴ ἐστερεῖτο τῶν ἀπαιτούμενων στοιχείων.

Εἶπε προσέτι ὁ ἀξιότιμος ἀρχηγὸς τοῦ Λαϊκοῦ κόμματος,

ἀπὸ γενικῆς ἀπόψεως ἐξετάζων τὸ ζήτημα, ὅτι ἡ γένεσις αὐτοῦ ὀφείλεται εἰς τὰς κυβερνητικὰς δηλώσεις, αἱ ἐδημοσιεύθησαν εἰς τὰς ἐφημερίδας, καὶ ὅτι ἐκ τῶν δηλώσεων αὐτῶν ἐδημοσιουργήθη συγκίνησις παρὰ τῇ κοινῇ γνώμῃ. Ἡ μακρὰ ὁμῶς ἀπουσία τοῦ ἀξιότιμου ἀρχηγοῦ τοῦ Λαϊκοῦ κόμματος ἀποτέλει δι' αὐτὸν δικαιολογίαν τῆς ἀγνοίας ὠρισμένων πραγμάτων, ἐν αἷς καὶ ἡ δημιουργία τοῦ ζητήματος. Εάν ὁ κ. ἀρχηγὸς τοῦ Λαϊκοῦ κόμματος δὲν ἐμείνανε τὸ ζήτημα ἐκ τῆς παρακολούθησής τῶν ἐφημερίδων ἀλλ' ἦτο πρῶτον καὶ εἶχε ζωντανὴν τὴν ἀντίληψιν τῶν πραγμάτων, θὰ ἐγνώριζεν ὅτι τὸ ζήτημα ἐγεννήθη πλὴν πρὸ τῶν δηλώσεων τοῦ κ. Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως, δηλώσεων αἱ ἐποιοί, μακρὰν τοῦ νὰ τὸ δημιουργήσουν, ἀπετέλεσαν ἀντιθέτως πηγὴν καθησυχίας τῆς κοινῆς γνώμης, ἥτις εἶχε συγκινήθη ἐκ τῆς σχετικῆς ἐδημοσιουργίας τῶν ἐφημερίδων. Καὶ καθησυχασέ πως ὁ λαὸς ἐκ τῶν ἀνακοινώσεων τοῦ κ. Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως, διότι ἐπρόκειτο περὶ ἀνακοινώσεων προερχομένων ἐκ τοῦ Πρωθυπουργοῦ, τὸ κύρος τοῦ ὁποίου εἶναι ἀναμφισβήτητον. Δὲν εἶναι λοιπὸν αἱ ἀνακοινώσεις αὗται, αἱ κυβερνητικαὶ δηλώσεις, ἐκείναι αἱ ὁποῖαι ἐδημοσιουργήσαν τὸ ζήτημα. Ἡ κοινὴ γνώμη συνεκινήθη ἂν ἐνὸς μὲν διότι ἐβουλλεῖτο ὅτι εἶχον καταφθάσει τεράστια ποσότητες αἴτου ρωσσικοῦ χωρὶς νὰ μειωθῇ, ὡς θὰ ἔδει ἐὰν τοῦτο ἦτο ἀληθές, ἡ τιμὴ τοῦ ἄρτου καὶ ἂν ἔτερον ἐκ τοῦ γεγονότος ὅτι κατὰ τὸ ἀπὸ 27 Ὀκτωβρίου μέχρι 1 Νοεμβρίου διάστημα, καὶ ὁ πρᾶγματι εἶχον ἀρχίσαι ἡ χρησιμοποίησις ρωσσικοῦ αἴτου, δὲν παρετηρήθη ὑποτίμησις τοῦ ἄρτου, λόγῳ τοῦ ὅτι, κατὰ τὴν δοθείσαν ἐξήγησιν, ἦρχισεν ἡ διάθεσις τοῦ αἴτου τῆς συγκεντρώσεως.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Καὶ δι' ἄλλον ἀκόμη λόγον· ἐννοεῖται ὁ κόσμος ὅτι ὁ ρωσσικὸς αἴτος ἐστοίχιζε πολὺ κάτω τοῦ κόστους τοῦ ἄλλου αἴτου, ἐνῷ ἐν τῇ πραγματικότητι ἡ διαφορά εἶναι ἀτήμαντος.

Γ. Σίδερης (Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν). Εἶχε λοιπὸν γεννηθῇ τὸ ζήτημα πολὺ πρὶν ἐπιληφθῇ αὐτὸ ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως, καὶ μέλιστα κατὰ τὴν ἀπουσίαν του. Καὶ ἐγεννήθη ἐξ οἰκογενειακῆς, οὕτως εἰπεῖν, συνουσίας μου μετὰ δημοσιογράφων, ἡ ὁποία, προσεπικυροῦντος τοῦ πολυπλόκου τοῦ ζητήματος, παρεξηγήθη καὶ παρέσχεν ἑδᾶρος εἰς δημιουργίαν καταστάσεως θολῆς, θολῆς ὅμως οὐχί, ἐπαναλαμβάνω, ἐξ αἰτίας τῶν Κυβερνητικῶν ἀνακοινώσεων, ἀλλὰ ἐξ ἀφορίης τῆς πρὸς σκανδαλοθηρίαν γνωστῆς διαθέσεως τοῦ Τύπου. Ὁμολογῶ, κύριοι βουλευταὶ, ὅτι ἔσφαλα, νομίσας ὅτι διὰ καλοπίστου παροχής πληροφοριῶν πρὸς κατατόπισιν τῶν ἐφημερίδων εἰς τὴν ἀκριβὴ θέσιν τοῦ ζητήματος θὰ ἡδυνάμην νὰ προλάβω οἰανδήποτε παρεξήγησιν. Πλεῖστα ὅσα ἀδέσποτοι πληροφορίες ἐνεφανίσθησαν ὡς εἰδήσεις προερχόμεναι ἐκ τοῦ στόματος τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν. Πρόβη τότε εἰς τὰς γνωστὰς δηλώσεις τοῦ ἀξιότιμου κ. Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως. Καὶ αἱ δηλώσεις αὗται ἐστηρίζοντο εἰς τὰ στοιχεῖα τὰ ὁποῖα παρέσχεν αὐτῇ ἡ ἀρμοδίᾳ ὑπηρεσία καὶ εἰς τὰ πορίσματα τῆς μελέτης τοῦ ζητήματος, εἰς ἣν τόσον ὁ ἀξιότιμος ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν συνάδελφός μου ὅσον καὶ ἐγὼ προσέδημεν μετὰ τοῦ κ. Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως. Ἀνεκαλύφθη ὁμῶς λάθος περὶ τὴν ἀκριβὴ ὑπολογισμῶν τῶν διαφόρων ἀριθμῶν. Καὶ προσέβη ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως εἰς νεωτέρας δηλώσεις, παρὰ τὸ γεγονός ὅτι οὐδεμίαν ἀπολύτως σημασίαν, ὡς ἀπὸ τῆς πρώτης στιγμῆς ἀνεκοινώθη, εἶχε τὸ λάθος αὐτὸ καὶ ὅτι οὐδὲν ἀπολύτως κέρδος ἀπὸ οὐδὲν μέρους θὰ ἀπεκομιζέτο.

Ἦρχισαν τότε νὰ μοι ζητῶνται ἐπιμόνως ἀριθμοί. Ἐσπευσαν νὰ παράσχω τοὺς ἀριθμοὺς αὐτοὺς, νὰ δώσω πάντα τὰ στοιχεῖα, νὰ ἀποδείξω δι' ἀκαταμάχητον ἐπιχειρημάτων ὅτι οὐδεμίαν ὑπῆρχε ζημίαν, οὔτε εἰς βάρος τοῦ δημοσίου, οὔτε εἰς βάρος τῆς καταναλώσεως, ὡς οὐδεμίαν θὰ ἀπεκομιζέτο τελικῶς ὠφέλεια, εἴτε ἐκ μέρους τῶν ἀλευροδισμηχάνων εἴτε ἐκ μέρους τῶν ἀντιπροσώπων τοῦ Τύπου καὶ ἐδῶ ἀκόμη ἡκού-

σθῇ ἡ παρατήρησις αὕτη—ὅτι δὲν εἶναι δυνατόν νὰ παρακολουθήσουν τοὺς ἀριθμούς. Πῶς διατυπώνεται τότε ἡ μομφή ὅτι δὲν παρέσχον πληροφορίες; Καὶ πῶς ἀσχεῖται πολεμικὴ ἐφ' ὅσον δὲν ἐμελετήθησαν οἱ ἀριθμοί, δὲν ἐμελετήθησαν τὰ στοιχεῖα καὶ τὰ ἐπιχειρήματα τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν; Εἶναι σοβαρὰ ἀντιπολιτευτικαὶ αὐτῇ;

Ὁ κ. **Π. Τσαλδάρης** ἐπιχειρεῖ νὰ διακόψῃ τὸν ὁμιλοῦντα. Ὁ κ. **Γ. Σίδερης** (Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν) δηλοῖ ὅτι δὲν δέχεται διακοπὰς.

Α. Παπαθανάσης. Εάν ἡ αἴθουσα δὲν εἶχε καταντήσῃ σχολὴ ἀπαγγελίας ἀλλ' ἦτο τόπος πρὸς διεξαγωγὴν συζητήσεως, θὰ σὰς ἀπαντούσαμεν.

Γ. Σίδερης (Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν). Ἐλέχθη ἀκόμη ὅτι δὲν ἐδόθησαν πληροφορίες ἐπὶ τοῦ ζητήματος τῆς εἰσαγωγῆς αἴτου ρωσσικοῦ. Μὰ ἐὰν ὑπάρχῃ ἐν ζήτημα, τὸ ὁποῖον ἐξαντλητικῶς ἀνελύθη, ὑπῆρχε τὸ ζήτημα αὐτό. Εἶπον ἐπανειλημένως, ἐξηγήσα οὐχί ἄπαξ ὅτι ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τοῦ μηνὸς Νοεμβρίου, ὅτε ἤρχισε νὰ καταφθάνη ρωσσικὸς αἴτος, περιελήφθη εἰς τὰ δελτία ἡ διαφορά. Εάν τοῦτο δὲν ἐγένετο καὶ προηγουμένως, ὀφείλεται εἰς τὸ γεγονός ὅτι μέχρι τέλους Ὀκτωβρίου μόλις 10.000 τόννοι αἴτου ρωσσικοῦ εἶχον εἰσαχθῇ εἰς τὴν Ἑλλάδα, ποσότης ἡ ὁποία, συγκρινομένη πρὸς τὴν ἐκ 410.000 τόννων εἰσαγωγὴν, εἶναι ἀναξίτη καὶ συζητήσεως ἄξιη. Πῶς θὰ ἡμπορούσε ἡ μυθωμένη αὕτη ποσότης νὰ ρίψῃ τὴν τιμὴν τοῦ ἄρτου;

Εἶπαν προσέτι ὅτι ἀνεκαλύφθη εἰσαγωγὴ δύο χιλιάδων τόννων αἴτου ρωσσικοῦ κατὰ μὴν Ὀκτώβριον, παρὰ τὰς περὶ ἐναντίου δηλώσεις. Μὰ δὲν εἶναι δυνατόν, κύριοι, νὰ κατέρχεται ὁ Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν εἰς τὸ τελωνεῖον τοῦ Πειραιῶς καὶ νὰ προβάλῃ εἰς παραβολὴν τῶν δηλωτικῶν πρὸς τὰς διασαφήσεις. Εάν εἰσῆλθῃ ἡ ποσότης αὕτη, δὲν βάρυνται τὸν Ὑπουργὸν ἡ παράληψις τῆς ἀνακοινώσεως. Ὅτι τὸν ἐπληροφόρησε τὸ τελωνεῖον Πειραιῶς τὸ μετέδωκεν εἰς τὸν Τύπον. Ἀλλ' ἐπὶ τέλους τί εἶναι, 2.000 τόννοι; Σοβαρῶς υποστηρίζετε ὅτι θὰ ἦτο δυνατόν νὰ ἐπηρεάσουν τὴν τιμὴν τοῦ ἄρτου; Ἐλεγχος θὰ ἐδικαιολογεῖτο καὶ ὅτι εἶχε θέσιν ἡ πολεμικὴ ἐὰν δὲν ἐλαμβάνοντο τὰ μέτρα τὰ ὁποῖα ἐλήφθησαν ὅταν ἤρχισαν καταφθάνουσαι σοβαρὰ πρᾶγματι ποσότητες αἴτου ρωσσικοῦ.

Γ. Βοραζάνης. Μὰ τέλος πάντων ποῖα εἶναι ἡ διαφορά εἰς τὴν τιμὴν καὶ ποῖα εἶναι ἡ ἀπόδοσις;

Γ. Σίδερης (Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν). Ἡ διαφορά θὰ ἦτο 15-16 λεπτῶν κατ' ὅκταν καὶ τοῦτο ἐὰν ὁ ἄρτος κατεσκευάζετο ἐκ μόνον ρωσσικοῦ αἴτου, ἡ δὲ διαφορά τῆς ἀποδόσεως ἐλαχίστη.

Ἀλλ' οὐδὲ ὁ ἕτερος ἰσχυρισμὸς, ὅτι δηλαδή ἐὰν τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν παρεκολούθει τακτικῶς τὴν εἰσαγωγὴν αἴτου θὰ ἡδύνατο νὰ προβάλῃ εἰς ἀκριβὴ καὶ ἀνταποκρινόμενον πρὸς τὴν πραγματικότητά καθορισμὸν τῆς τιμῆς τοῦ ἄρτου, οὐδὲ ὁ ἰσχυρισμὸς αὐτὸς εἶναι βάσιμος. Τὸ ἔργον τῆς παρακολούθησός τῆς εἰσαγωγῆς εἶναι ἔργον τῆς στατιστικῆς ὑπηρεσίας. Ἐπ' αὐτοῦ ὅμως θὰ ἀπαντήσω ἀργότερον.

Ὁ ἀξιότιμος ἀρχηγὸς τοῦ Λαϊκοῦ κόμματος διετέλεσεν Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν. Καὶ διετέλεσε μὲν εἰς ἐποχὴν ἀληθῶς δυσχερῆ, ἀλλὰ τοῦτο δὲν τὸν ἀπαλλάσσει τῆς υποχρεώσεως νὰ εἶχε συντελέσει εἰς τὴν ὑποτίμησιν τοῦ ἄρτου, νὰ εἶχε μελετήσῃ τὰ συναφῆ ζητήματα, νὰ εἶχε χαράξῃ ἀρτοποιητικὴν πολιτικὴν. Ὡς κατέχοντα λοιπὸν τὸ ζήτημα, τὸν ἐρωτῶ: Ἐχει τὴν ἀντίληψιν τόσον αὐτὸς ὅσον καὶ οἱ σιδηροὶ ἄλλοι ὅτι εἶναι δυνατόν ποτὲ νὰ ὑπάρξῃ διατίμησις ἄρτου, ἄνευ μονοπωλίου αἴτου, οὕτω δὲ ἡ διατίμησις αὐτοῦ νὰ στηρίζεται ἐπὶ μαθηματικῶν δεδομένων; Ἡ διατίμησις, κύριοι, ἔχει μόνον σχετικὴν σημασίαν. Ἀποτελεῖ φραγμὸν, οὕτως εἰπεῖν, εἰς τὰς ὑπερτιμήσεις. Καμμίαν ἄλλην ἀπολύτως σημασίαν δὲν δύναται νὰ ἔχῃ ἡ διατίμησις, διότι εἶναι ἀδύνατον, ὑπὸ τὴν κρατοῦσαν σήμερον κατάστασιν, νὰ καθορισθῇ ἀκριβῶς ἡ τιμὴ

τοῦ ἄρτου. Ὅστις θὰ ἐπιχειρεῖ νὰ ἀναλάβῃ τὸ ἔργον αὐτὸ θὰ περιεπλέκετο εἰς ἀληθὴ λαβύρινθον.

Ἀφοῦ λοιπὸν εἶναι μόνον σχετικῆς σημασίας ἡ διατίμησις ἐπρεπεν ἡ συζήτησις νὰ περιορισθῇ εἰς τοῦτο: καὶ μόνον καὶ ὅχι νὰ ἐκταθῇ εἰς ἀναζητήσιν διαφορῶν λεπτῶν ἢ καὶ δεκάδων ἀκόμη λεπτῶν, διότι διὰ τοῦ τρόπου αὐτοῦ τῆς συζητήσεως οὐδὲν ἄλλο ἐπιδιώκεται εἰμὴ μία οὐτοπία. Καὶ εἶναι μὲν ἀληθὲς ὅτι ὁ Ὑπουργὸς παρέχει τὸν τόνον καὶ τὴν ὄλησιν εἰς τὴν ὑπ' αὐτὸν ὑπηρεσίαν. Εἶναι ὅμως ἐξ ἴσου ἀναμφισβήτητον ὅτι δὲν εἶναι ἀνθρωπίνως δυνατόν νὰ ἐκτελῇ ὁ Ὑπουργὸς προσωπικῶς καὶ τοὺς λογαριασμούς. Τὸ ἔργον αὐτὸ εἶναι ἀνατεθειμένον εἰς μίαν ὑπηρεσίαν. Θὰ ἐδικαιολογεῖτο ἐλεγχος κατὰ τοῦ Ὑπουργοῦ διότι δὲν ἐξήγησεν ἀπὸ τὴν ὑπηρεσίαν του νὰ προβῇ αὕτη εἰς τοὺς λογαριασμούς. Θὰ ἦτο ὅμως ἀδικαιολόγητος οἰαδήποτε μομφή κατὰ τοῦ Ὑπουργοῦ, ἐπὶ τῇ λόγῳ ὅτι ἡ ὑπὲρ εἰσαγωγῆς τῶν ἐκτελέσιν τῶν πράξεων αὐτῶν ὑπέπεσαν εἰς λάθος τι, λάθος τὸ ὁποῖον, τονίζω καὶ πάλιν, οὐδεμίαν ἀπολύτως σημασίαν ἔχει, διότι ἀναποδοκίστεται θὰ ἀνεκαλύπτετο κατὰ τὴν ἐπαλήθευσιν τῶν λογαριασμῶν. Εἶπε προσέτι ὁ ἀξιότιμος ἡγέτης τοῦ Λαϊκοῦ κόμματος ὅτι ὁ κ. ἀρχηγὸς τῆς Προεδρικῆς Ἐνώσεως ἀνέφερε κατὰ τὴν ὁμιλίαν του σωρεῖαν καταστρατηγήσεων τοῦ νόμου καὶ ἐξεκώκισε κομποδογίαν ἀνασθαλιῶν. Καὶ παρετήρησεν ἐνδεικτικῶς ὅτι ἐπατάχθησαν εἰς τὴν θάλασσαν 43, κατὰ τὸν κ. Τσαλδάρην, 53 κατὰ τὸν κ. πολιτευτὴν Κερκυράς, ἐκατομμύρια δραχμῶν, χωρὶς νὰ ἐπιτευχθῶν ἐκνοποιητικὰ ἀποτελέσματα. Ὁρμήθη δ' ἐκ τούτου ὁ κ. ἀρχηγὸς τοῦ Λαϊκοῦ κόμματος διὰ νὰ ἐπιτεθῇ λαῶς κατὰ τῆς πολιτικῆς τῆς Κυβερνήσεως τῶν Φιλελευθέρων ἐπὶ τοῦ ζητήματος τοῦ ἄρτου. Ἡ πολιτικὴ ὅμως τῆς Κυβερνήσεως τῶν Φιλελευθέρων καὶ ἐν προκειμένῳ ἀπεδείχθη ἐκ τῶν πραγμάτων ὀρθή. Διότι ὄντως τὰ μέτρα τὰ ὁποῖα ἐλήφθησαν ὑπὸ τοῦ κ. ἀρχηγοῦ τῆς Προεδρικῆς Ἐνώσεως ὡς Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν τῆς Κυβερνήσεως ὑπεβίβασαν τὰ ἀρτοποιητικὰ ἐξόδα κατὰ 40 λεπτά. Καὶ εἶπεν ὁ κ. Τσαλδάρης: Ἐξοδεύσατε 45 ὁλόκληρα ἐκατομμύρια διὰ νὰ ἐπιτύχητε μίαν τόσον ἀτήμαντον ὠφέλειαν. Εάν ὅμως, ἀξιότιμοι κ. ἀρχηγὲ τοῦ Λαϊκοῦ κόμματος, ἐκρίνατε ἕνα μικρὸν λογαριασμὸν, θὰ ἐβλέπατε ὅτι ἀπὸ τὰ 500 ἐκατομμύρια ὁκόλων αἴτου τὰ ὁποῖα καταναλίσκονται ἐτησίως...

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Καὶ ὅχι εἰς ὅλην τὴν Ἑλλάδα, ἀλλὰ μόνον εἰς τὰς Ἀθήνας καὶ τὸν Πειραιᾶ.

Γ. Σίδερης (Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν). ἔχομεν μίαν ὠφέλειαν 160.000.000, ὑπολογιζομένην δὲ τόκου πρὸς 5 %, ἔχομεν ἕνα ποσὸν 10.000.000, τὴν στιγμὴν κατὰ τὴν ὁποῖαν τὸ χρεώσιον τοῦ δανείου, τὸ ὁποῖον συνήφθη διὰ τὴν ἀποζημιώσιν τῶν ἀρτοποιῶν δὲν ὑπερβαίνει τὰ 6.000.000.

Κ. Ζαβιτζιάνος. Εἶναι ἀσχετὰ αὐτὰ τὰ πρᾶγματα, κύριοι Ὑπουργεῖ. Τὰ 40 λεπτά τὰ ἐπατύχαμεν χωρὶς οὐδὲ λεπτὸν νὰ θυσιάσωμεν.

Ἐλ. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Ὁ ὑπολογισμὸς τὸν ὁποῖον ἐκρίνατε εἶναι πολὺ ἐπισεικός. Διότι μόνον κατὰ τὸ πρῶτον ἔτος ἐξορλώμεν τὸ κερῶναιον τοῦ δανείου καὶ ἔχομεν καὶ ἐν περίπτειμᾳ δέκα τόσων ἐκατομμυρίων, ὅτι δὲ διαφορά προκύπτει κατὰ τὰ ἐπόμενα ἔτη εἶναι καθαρὸν κέρδος.

Π. Τσαλδάρης. Δὲν ἐλάττωσε ὅμως ὑπ' ὅψιν σας τὸν κόσμον ποὺ ἔμεινε στοὺς δρόμους.

Γ. Σίδερης (Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν). Ὁ ἄπαντήσω καὶ ἐπ' αὐτὸ ἐν τῇ ἀπαντήσῃ μου πρὸς τὸν κ. Ζαβιτζιάνον.

Ἐρχομαι τώρα εἰς τὰς παρατηρήσεις τοῦ ἀξιότιμου ἀρχηγοῦ τῆς Δημοκρατικῆς Ἐνώσεως. Οὗτος ἡσυχάζητο κυρίως μὲ τὸ ζήτημα τῆς δασμολογικῆς προστασίας. Ἐπὶ τοῦ ζητήματος ὅμως αὐτοῦ θὰ ἀπαντήσῃ ὁ συνάδελφός μου ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὡς ἀρμοδίως.

Ἀλλ' ἐν τῇ ὁμιλίᾳ τοῦ ἀξιότιμου ἀρχηγοῦ τῆς Δημοκρατικῆς Ἐνώσεως προέτεινε καὶ λύσεις. Καὶ εἶναι μὲν συζητῆσαι αἱ λύσεις αὗται, ἀλλὰ μὲ εὐρίσκουν ὀλίγον διστακτικόν,

καθόσον αμφοτέρωθεν εὐνόμεθα νὰ φθάσωμεν εἰς τοιαύτην παρακαλοῦσθην τῶν ἀλευρομύλων, ὥστε νὰ ἔχωμεν ἀκριβῆ δεδομένα κατὰ τὴν λήψιν τῶν ἀποράσεων μας.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Εἰς βεβαίως δύσκολα πράγματα αὐτά, ἀλλὰ ὑπάρχουν λύσεις ἅξιοι πάσης προσοχῆς.

Γ. Σίδερης (Υπουργός τῶν Ἑσωτερικῶν). Βεβαίως εἶναι δύσκολα, διότι, ὡς ὁρθότατα παρατήρησεν ὁ ἀξιότιμος ἐξ Ἀθηνῶν συνάδελφος κ. Σαράντης, ἀρμοδιώτατος ἐν προκειμένῳ, τὸ ἀλευροποιητικὸν μηχανήμα, εἶναι σφοδρότερον παντός παρακαλοῦσθην αὐτό.

Προέτεινε λοιπὸν ὁ ἀξιότιμος ἡγέτης τῆς Δημοκρατικῆς Ἐνώσεως λύσεις ἅξιας πάσης προσοχῆς. Καὶ ἐπὶ τοῦ σημείου ὅμως αὐτοῦ τῆς ὁμιλίας του δὲν πρόκειται νὰ ἀπαντήσω ἐγὼ καθόσον ἀποτελεῖ ἀντικείμενον συντονισμένης πολιτικῆς καὶ ἀπόκειται εἰς τὸν διευθύνοντα τὴν πολιτικὴν τῆς Κυβερνήσεως νὰ ἀπαντήσῃ.

Σαφέστερος, ὀλιγώτερον ἐπιθετικὸς, περισσώτερον ὅμως εἰρων ἐδείχθη ὁ ἀξιότιμος ἀρχηγός τῶν Προοδευτικῶν. Ἀπέδωκε τὸ θέλωμα τῆς ἀτμοσφαιρῆς εἰς τὰς Κυβερνητικὰς δηλώσεις.

Γ. Καφαντάρης. Καὶ εἰς τὰς Κυβερνητικὰς δηλώσεις.

Γ. Σίδερης (Υπουργός Ἑσωτερικῶν). Ἐν πάσῃ περιπτώσει ἀπήντησα ὡς πρὸς τὸ ζήτημα αὐτὸ εἰς τὸν κ. Ἀρχηγὸν τοῦ Ἀσπικοῦ κόμματος καὶ ἐπομένως ἡ πρὸς αὐτὸν ἀπάντησις ἀπευθύνεται καὶ πρὸς ὑμᾶς. Ἐπαναλαμβάνω μόνον ὅτι ἡ ἀτμοσφαῖρα ἐθολώθη πολὺ πρὶν ὁμιλήσω ἐγὼ καὶ ἐθολώθη ἀπὸ τὰς διαδόσεις τῶν ἐφημερίδων, ἀπὸ τὸ κοινῶς λεγόμενον ὅτι «κάποιον λάκκον ἔχει ἡ φάβρα». Ἐκυκλοφόρει δηλ. ἡ φήμη ὅτι «κάτι κλέδουν κάποιον», χωρὶς ὅμως καὶ νὰ παρέχωνται σαφεῖς ἐν προκειμένῳ πληροφορίες. Τὰς διαδόσεις αὐτὰς ἐνίσχυσε τὸ γεγονός ὅτι ἐπετεύχθη ἐντὸς μιᾶς ἑβδομάδος ὑποτίμησις 45 λεπτῶν, τὴν στιγμήν κατὰ τὴν ὁποίαν ἐβεβαίωστο ἀπὸ τὸν ἀρμόδιον Υπουργὸν ὅτι δὲν ἦτο δυνατόν ἡ ὑποτίμησις. Ἀλλ' αἱ βεβαιώσεις τὰς ὁποίας παρείχεν ὁ Υπουργός τῶν Ἑσωτερικῶν ὠφείλοντο εἰς τὰ μέχρι τῆς στιγμῆς ἐκείνης δεδομένα. Ἐὰν μεταγενεστέρως, μετὰ δηλ. τὴν ἐποχὴν εἰς τὴν ὁποίαν ἀνέτρεχον αἱ τελευταῖαι πληροφορίες μου, ἐμεσολάβησαν γεγονότα μεταβαλλόντα τὴν κατάστασιν, δὲν εἶναι, νομίζω, μεμπτός ὁ Υπουργός.

Ἀνεγνώρισεν μὲν ὁ κ. Καφαντάρης ὅτι τὸ περίφημον λογιστικὸν λάθος δὲν εἶχε σοβαρὰν σημασίαν, παρέρχομαι ἐπομένως τὸ σημεῖον αὐτὸ — ἀλλὰ παρατήρησα περαιτέρω ὅτι ἡ Κυβέρνησις ἐν τῇ ἐρεύνῃ τοῦ ζητήματος ἐνεφάνισε καὶ ἄλλους παράγοντας, οἵτινες ἐγέννησαν τὴν λαϊκὴν ἀνησυχίαν. Ἐξηγήσαμεν ὅμως, κύριοι, τὰ πράγματα, ἀνεφάρμαμεν τοὺς ὑπολογισμοὺς τῆς Ἀγορανομικῆς ὑπηρεσίας, ἀπεδείξαμεν ὅτι οὐδεμία ζημία ἐπληρέθη κατὰ τῆς καταναλώσεως, ὅτι οὐδεὶς ἀπεκόμισεν κέρδη, καὶ μόνον ὅσον ἀπορᾷ τὸ κέρδος τῶν 41 λεπτῶν τὸ ὅποion ἀπολαμβάνουν οἱ ἀρτοποιοὶ ἐκ τῶν σάκκων παρεδελθόντων ὅτι πράγματι συμβαίνει τοιοῦτόν τι, διότι πρόκειται περὶ κέρδους τὸ ὅποion ἀπολαμβάνουν οὗτοι ἀπὸ τετραετίας.

Τὸ καίριον ὅμως ζήτημα, κύριοι βουλευταί, εἶναι τὸ ζήτημα τῆς εισαγωγῆς ρωσικοῦ σίτου. Καὶ εἶπεν ὁ ἀξιότιμος ἀρχηγός τῶν Προοδευτικῶν ὅτι ἡ ποσότης τῶν 10.000 τόνων εἰσήχθη ἐντὸς ἐνὸς μηνός, τοῦ μηνός Ὀκτωβρίου. Ἀλλὰ τοιοῦτόν τι δὲν συνέβη. Ἡ ποσότης αὐτὴ εἰσήχθη καθ' ὅλον τὸ λήγον ἔτος.

Κ. Ζαβιτζιάνος. Σὲ ἕνα μῆνα. Μοῦ τὸ εἶπεν ἡ ὑπηρεσία.

Γ. Σίδερης (Υπουργός τῶν Ἑσωτερικῶν). Ἡ ὑπηρεσία; Τότε θὰ ἀποτελέσῃ καὶ αὐτὸ ἕνα ἀκέρμη λόγον κατὰ τῆς ὑπηρεσίας ταύτης, ἡ ὁποία καὶ εἰς ὑμᾶς καὶ εἰς ἐμὲ παρέχει τὸσον ἐπιπολαιώσεως πληροφορίας.

Εἰς ἀπάντησιν ἀνατρέχει ὁ κ. Υπουργός εἰς στατιστικὸν ἱνακὰ ἐξ οὗ ἀποδεικνύεται ὅτι ἡ ποσότης τῶν 10.000 τόνων

νὸν εἰσήχθη οὐχὶ μόνον διὰ τοῦ λιμένος Πειραιῶς, ἀλλὰ καὶ δι' ἄλλων λιμένων, ὡς ἀποδεικνύεται ὅτι εἰσήχθη καθ' ὅλον τὸ ἔτος.

Ὅποτε, συνεχίζει, οὐδὲν ἐπιχείρημα προκύπτει ἐκ τοῦ ζητήματος αὐτοῦ, τῆς εισαγωγῆς δηλ. ρωσικοῦ σίτου. Μόνον ἀπὸ 1ης Νοεμβρίου, ὅποτε ἤρχισαν καταφθάνοντα σοβαρὰ σιτοφορτία ρωσικοῦ σίτου ἀρχίζει νὰ ἐπιηρεάζηται ἡ τιμὴ τοῦ ἄρτου. Ἀλλ' ἀπὸ τῆς ἡμέρας αὐτῆς τὸ Υπουργεῖον τῶν Ἑσωτερικῶν ἔλαβεν ὅλα τὰ ἐνδεδεικμένα μέτρα. τὸσοῦτο μάλλον καθόσον ἤρχισε ν' ἀναφέρεται καὶ εἰς τὰ δελτία τῶν ἀλευροδομητῶν ἡ διαφορά αὕτη. Εἶναι ἄλλο ζήτημα ἐὰν δὲν παρεγρήθη ὑποτίμησις τοῦ ψωμοῦ, καθόσον ἤρχισεν ἡ ἀνάμιξις καὶ τοῦ σίτου τῆς ἐγχωρίου παραγωγῆς. Τὸ γεγονός ὅμως ὅτι ἐλήφθησαν ὅλα τὰ κατάλληλα μέτρα εὐθὺς ὡς ἐσημειώθησαν κατὰ πλοῖ σίτου ρωσικοῦ ἀποδεικνύει πόσον τὸ Υπουργεῖον ἐπράξεν ἀναλόγως τῶν περιστάσεων, τι ὠφελεῖ νὰ πράξῃ.

Διότι, κύριοι, τί ἄλλο ἔπρεπε νὰ πράξῃ τὸ Υπουργεῖον; Παρακαλοῦμαι τὰς ἀφίξεις τῶν σιτοφορτίων. Αἱ πληροφορίες τὰς ὁποίας τῷ παρέσχε τὸ Τελωνεῖον Πειραιῶς δὲν περιελάμβανον ἀξιόλογα πινὰ σίτου ρωσικοῦ. Ἐπὶ τῇ βάσει τῶν πληροφοριῶν αὐτῶν προσῆλθον εἰς τὰς γνωστὰς ἀνακινώσεις. Ἐὰν τώρα παρεσχέθησαν ἀπὸ τὸ τελωνεῖον πληροφορίες ἐσφαλμέναι, δὲν εἶναι, νομίζω, τὸ Υπουργεῖον ὑπεύθυνον. Δι' αὐτό, κύριοι, εἶπον ὅτι δὲν πρέπει νὰ γεννῶνται ὑπόνοιαι ὅτι θὰ εἶχον γίνεαι καὶ ἄλλα λάθη, ὑπόνοιαι μὴπως εἰσαγωγῆς σίτου ἐνεφάνισεν ρωσικὸν σίτον λαθραῖως ὑπ' αὐτῶν εἰσαγόμενον ὡς σίτον ἀμερικανικὸν καὶ ἐξηπάτησαν τὴν ὑπηρεσίαν. Καὶ ἐφόσον διπλοῦς ἐνηργήθη ἐλεγχος, καὶ μάλιστα ἐκ μέρους ὑπαλλήλου εἰδήμονος, δὲν δικαιολογεῖται ἡ ὑπόνοια αὕτη καὶ δὲν ἐπιτρέπεται νὰ προβάλλεται τοιοῦτό τι ἐπιχείρημα πρὸς ἀσκήσιν ἐλέγχου κατὰ τῆς Κυβερνήσεως. Προβάινων περαιτέρω ὁ κ. ἀρχηγός τῶν Προοδευτικῶν ἐπεκρίνει τὴν Κυβέρνησιν διότι δὲν ἀνέλαβε τὴν πρωτοβουλίαν τῆς περισυλλογῆς τῶν στοιχείων τῶν ἀναγκαιῶν διὰ τὴν διευκρίνισιν τοῦ ζητήματος. Ἀλλ' ἡ ἐπίκρισις δὲν εἶναι εὐστοχος, διότι οὐδὲν στοιχεῖον ἀφῆκεν ἀνεξέλεγκτον ἡ Κυβέρνησις καὶ πρὸς πάσας τὰς πλευράς ἐστράφη ἡ παρακαλοῦσθης τῆς καὶ ὁ ἐλεγχος, ἀφοῦ ἄλλως τε ὡς εἶπα καὶ εἰς τὴν προηγουμένην μου ἀγόρευσιν καὶ ἰδιαίτερα ἐγγράφα ἐστάλαξεν εἰς τὸ Υπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν καὶ ἡ ἀγορανομικὴ ὑπηρεσία ἐπράξε τὸ καθήκον τῆς, διαρκῶς παρακαλοῦσθουσα τὸ ζήτημα ὑποψαζομένη πάντοτε ὅτι καὶ συνέβαινε. Ὡς πρὸς τὸν ἄλλον ισχυρισμὸν τοῦ κ. ἀρχηγοῦ τῶν Προοδευτικῶν, ἐκφράζοντος τὴν ἀπορίαν του, διότι ἡ Κυβέρνησις, καταργήσασα τὴν διατίμησιν τῶν ἀλεύρων, ἐφόσον μυκτηρίζεαι καὶ δὲν ἀποδίδει σημασίαν εἰς τὰς διατίμεις, δὲν καταργεῖ καὶ τὴν τοῦ ἄρτου ἀπαντὴν ὅτι τὴν πολιτικὴν τῆς αἰτίας τῶν διατιμήσεων τὴν ἔχει θέσει ἡ Κυβέρνησις ἐν ἐφαρμογῇ πρὸ ἐμοῦ, ἐκράτησε δὲ τὴν τοῦ ἄρτου, διότι εἶχε τοὺς φόδους ὅτι ἡ κατάργησις τῆς διατιμῆσεως ἀνευ τῆς ἐξουδετέρωσης ἀντιρρόπων μέσων κατὰ τῶν ἐνδεχομένων ὑπερτιμήσεων θὰ ἐπέφερε τοιαύτας. Ἀλλως τε ἤρχετο εἰς τὸ μέσον καὶ ἡ πρὸς μίξις ἀλεύρων ἐξ ἐγχωρίου σίτου. Ἀλλὰ καὶ ἡ ἀπορία αὕτη μελετᾶται καὶ ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως θὰ ἐκθέσῃ τὰς ἐπ' αὐτῆς σκέψεις του. Ὁ κ. ἀρχηγός τῶν Προοδευτικῶν καταλήγων ἐπρότεινε νὰ γίνῃ ἡ διατίμησις τοῦ ἄρτου ἐπὶ τῇ βάσει ἐνὸς κριτικῶς ἀλεύρων εὐθηνῶν.

Γ. Καφαντάρης. Εἶπα ὅτι θὰ ἠδύνατο νὰ γίνεαι ἐλεγχος ἀνευ χημικῆς ἀναλύσεως.

Γ. Σίδερης (Υπουργός Ἑσωτερικῶν). Πολὺ καλὰ. Ἐρχομαι τότε εἰς τὸν κ. πολιτευτὴν Κερκίρας, ὅστις διὰ μακροτέρως ἀγορεύσεως ἐξεσπενδόνειεν, ὅπως ἐνόμισα, ὀγκολήτους κατὰ τὸν κ. Υπουργὸν τῶν Ἑσωτερικῶν ὑπὸ τὴν πείσιν τῶν ὁποίων, ὡς ἐνόμισα, θὰ ἐγκαταλείψῃ τὴν θέσιν του οὗτος, ἀφοῦ καὶ ἐξεταστικὴν ἐπιτροπὴν τῶν προκημάτων προέτεινε. Ὁ κ. ἀρχηγός τῆς Π. Ε. ἔφερεν εἰς τὸ μέσον μεγάλον Ἀγ

γλον πολιτικόν, ὃν ὅμως δὲν ἐμιμήθη εἰς τὴν κοινοβουλευτικὴν φράσιν, διότι δὲν ἐπετρέπετο νὰ ὁμιλήσῃ περὶ μοιρασίας κολλύδων, περὶ χαρτζιλίκων, περὶ τρικλοποδιῶν κλπ. καὶ νὰ χαρακτηρίσῃ ὡς βλακώδη τὴν κατάργησιν τῆς διατιμῆσεως.

Κ. Ζαβιτζιάνος. Ἀπεκάλεσα βλακώδες τὸ ἔργον τῆς ἐπιτροπῆς τῶν διατιμήσεων μετὰ τὴν κατάργησιν.

Γ. Σίδερης. (Υπουργός τῶν Ἑσωτερικῶν). Συνοφίζων δὲ τὴν κρίσιν του διὰ τὸν Υπουργὸν τῶν Ἑσωτερικῶν ἀπεκάλεσα τὴν ὑπ' αὐτοῦ διαχείρισιν τοῦ ζητήματος ἀξιοθαύρατον καὶ τοῦ ἀπληθύνει μάλιστα τὰ συλλυπητήριά του, δι' ἃ θὰ μοῦ ἐπιτρέψῃ νὰ τοῦ ἀπευθύνω καὶ τὰ ἰδικά μου διὰ τὴν ἀγόρευσίν του. Εἶπεν ὁ κ. ἀρχηγός τῆς Π. Ε. ὅτι τὸ ψωμὶ ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ ἴτου φθιγνός, ὅτι αὐτὸς παρίστατο κέρδεος τῆς εὐθηνίας τοῦ ἄρτου καὶ ὅτι οἱ διαδεχθέντες αὐτὸν Υπουργοὶ ἀπέδειξαν ἀναληγισίαν καὶ ἀδιαφορίαν καὶ ὅτι μάλιστα ὁ ἐμὶλὼν ἴστο ὁ μόνος Ἑλληγ, ὅστις ἔμεινεν ἀσυγκίνητος πρὸ τῆς ἐπισειομένης ἀκρίβειας τοῦ ἄρτου. Καὶ ἐπετέθη λαύρως κατὰ τοῦ προκατόχου μου Υπουργοῦ, διὰ νὰ ἀποδείξῃ ὅτι ἡ ἰδική του πολιτικὴ, εἰς ἣν πιστεύει ὡς εἰς θέσφατον, ἐγκατελείφθη καὶ ἀποτέλεσμα τῆς ἐγκαταλείψεως ταύτης ἴστο νὰ χανδακωθῇ ὀλοκληροτικῶς τὸ ζήτημα τοῦ ἄρτου. Καὶ εἶπεν ὅτι ἐπεδείωξε τὴν ἐλάττωσιν τῆς τιμῆς τοῦ ἄρτου.

Κ. Ζαβιτζιάνος. Τὸ ζήτημα ἴστο κυβερνητικόν.

Γ. Σίδερης (Υπουργός Ἑσωτερικῶν). Δὲν ἐπικρίνω τὴν πολιτικὴν σας ἐκείνην ὡς πολιτικὴν τῆς Κυβερνήσεως. Ἐκεῖνο ὅπερ ἐπικρίνω εἶναι ὅτι νομίζετε ὅτι μετὰ τὴν ἀποχώρησίν σας με ὅσα μέτρα ἐλήφθησαν ἐχανδακωθῇ τὸ ζήτημα τοῦ ἄρτου, διότι σας διεδέχθησαν νάνοι καὶ ἀνίκανοι. Εἶπατε ὅτι ἐπεδιδώκατε τὴν ὑποτίμησιν διὰ τοῦ ὑποδοιῶστος τῶν ἀρτοποιητικῶν ἐξόδων εἰς τὰ 40 λεπτά καὶ διὰ τῆς ἀναμίξεως μανιτόμπας καὶ ροζασφῆ (καὶ θὰ ἴδωτε πόσον ἐξημιώθη ἐξ αὐτοῦ ὁ κόσμος) καὶ τρίτον με τὴν ἰδρυσιν μηχανοποιήτων ἀρτοποιείων με ὀλιγώτερα ἐξόδα. Τὴν πολιτικὴν σας σχετικῶς με τὴν μανιτόμπα ροζασφῆ δὲν τὴν ἐπικρίνω. Ἀλλ' ἐπεκρίνατε σεις ὅτι ὁ προκατόχος σας κ. Ἀργυρόπουλος κατήργησε τὴν διατίμησιν τῶν ἀλεύρων καὶ ἐξ αὐτῆς ἐπεσπασμένη σωρεία κακῶν εἰς τὸν ἐλληνικὸν λαόν. Εἶπατε ὅτι ἂν τὸ δέγμα τὸ ἰδικόν σας ἐξηκολούθει νὰ ἐφαρμόζεσθαι θὰ εἶχαμεν μίαν οἰκονομίαν 500 χιλ. δραχ. τὴν ἡμέραν, καὶ οὕτω θὰ ἐκέρδιζε περὶ τὰ 200 ἑκατομ. ὁ ἐλληνικὸς λαός. Εἶπατε μάλιστα ὅτι ἂν κ. Ἀργυρόπουλος ἐλαμβάνετε ὡς θάσιν εὐθηνότερα σιτάρια θὰ ὠφελεῖτο ὁ κόσμος ἑκατοντάδας ἑκατομμυρίων. Ἀλλ' ἐγὼ διατυπώνω τὴν ἐκπληξίν μου, πῶς σεις, ὁ καυχώμενος ὡς πάτρων τοῦ ἀρτοποιητικοῦ συστήματος, ἤγγιστε ὅτι δὲν εἶναι δυνατόν νὰ προσδιορισθῇ χημικῶς ἡ ποσότης καὶ ἡ ποιότης τῶν ἀλεύρων εἰς τὰ μίγματα διὰ τὸ ὅποion ἐγνωμάτευε ὅχι τώρα ἀλλὰ ἀνέκαθεν ἡ ὑπηρεσία τοῦ γενικοῦ χημείου τοῦ Κράτους καὶ ἐν τοιαύτῃ ἀγνοίᾳ εὐρισκόμενος ἐνομιζάτε ὅτι ἐπροστατεύατε ἐπαρκέστερον τὸν λαόν, ἐνῶ δὲν τὸν ἐπροστατεύατε ποσῶς; Διότι καὶ τότε θὰ ἤμπορούσαν οἱ παράγοντες ἀλευρα νὰ γελῶν καὶ σὰς ἔπως καὶ τὸν κ. Ἀργυρόπουλον ὅπως ἴσως καὶ ἐμένα.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Ὁ κ. Ζαβιτζιάνος ὑποστηρίζει ὅτι ἐπειδὴ ὁ κ. Ἀργυρόπουλος ἐγκατέλειψε τὸ προηγουμένον σύστημα.....

Κ. Ζαβιτζιάνος. Ἐγὼ εἶπα ὅτι ὑπῆρξε λάθος ἡ κατάργησις τῆς διατιμῆσεως. Εἶπα ἐπίσης ὅτι ἡ συμμετοχὴ τῆς χημικῆς ὑπηρεσίας εἰς τὴν ἐπιτροπὴν τῆς διατιμῆσεως μόνον λόγον εἶχε νὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν σύνθεσιν τοῦ μίγματος τὸ ὅποion εἶχομεν. Εἶπα ἐπίσης ὅτι ἡ χημικὴ ἀνάλυσις ἴστο καὶ περιττή, διότι ἐφόσον τὸ μίγμα ἀποτελεῖτο ἀπὸ σιτάρια εὐθηνά δὲν θὰ ὑπῆρ,ε σμυφῆρον νοθεύσεως διότι δὲν θὰ ὑπῆρχον εὐθηνότερα σιτάρια.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Αὐτὸ θέλω νὰ εἶπω. Μᾶς ἐπικρίνετε διατὶ δὲν ἐμείναμεν εἰς τὸ σύστημα αὐτὸ, τὸ μὴ

σηκῶνον καταχρήσεις. Ἀλλὰ σὰς πληροφοροῦ ὅτι καὶ ἐπὶ τῆς περιόδου τοῦ κ. Ἀργυρόπουλου καὶ τὸν Ἰούλιον καὶ τὸν Ἰούλιον καὶ τὸν Αὐγούστον καὶ μέχρι τῆς 2ας Σεπτεμβρίου ἤρχετο σιτάρια μανιτόμπα-ροζασφῆ. Τὸν Σεπτέμβριον μόνον ἀλλάξαμε τὸ σιτάρη, διότι εἶδομεν τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ὅτι μᾶς ἐκόστιζε τὸ ψωμὶ 8.70. Ἐκαλέσαμεν τότε πάλιν τὸν κ. Ἀργυρόπουλον καὶ τοῦ εἶπαμεν ἂν ἤμπορούμεν νὰ πάρωμεν φθηνότερα σιτάρια ἀπὸ ἄλλα μέρη. Μᾶς εἶπεν ὅτι δυνάμεθα νὰ φέρωμεν τὸ χάρτ-βίντερ, τὸ ὅποion τότε ἐτιμᾶτο ὀλιγώτερον. Καὶ πράγματι τὸ μανιτόμπα-ροζασφῆ ἐτιμᾶτο 6.35 ἐνῶ τὸ χάρτ-βίντερ ἐτιμᾶτο 5.65 καὶ μάλιστα ἐφθασε καὶ 5.44. Δὲν εἶναι λοιπὸν ἀκριβὲς ὅτι ἐφύγαμεν ἀπὸ φθιγνὰ σιτάρια καὶ ἐπήγαμε εἰς ἀκριβέστερα, τοῦναντίον ἐπήγαμεν εἰς εὐθηνότερα σιτάρια καὶ ὑπετιμῆθη ὁ ἄρτος.

Κ. Ζαβιτζιάνος. Ἐγὼ δὲν ἰσχυρίσθην ὅτι ὡς Υπουργός τῶν Ἑσωτερικῶν κρατοῦσα τὰς τιμὰς κάτω, ἀπεκάλεσα ἐπι καταράτους τὰς 52 ἐβδομάδας τοῦ κατηργήθησαν αἱ διατιμήσεις. Μετὰ τὴν κατάργησιν φυσικὰ ὅτι ἐκάματε σεις τὸ ἴδιον θὰ ἐκάμα καὶ ἐγώ.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Πῶς μᾶς λέτε τότε ὅτι ἐξημιώσαμε τὸν λαόν;

Κ. Ζαβιτζιάνος. Οὐχὶ εἰς αὐτὸ τὸ σημεῖον.

Π. Ἀργυρόπουλος. Ἐκεῖνο ποῦ μᾶς ἠνάγκασε νὰ σκεφθώμεν περὶ χρησιμοποίησιν τοῦ χάρτ-βίντερ εἶναι ὅτι ἐχρησιμοποίησεν αὐτὸ τὸ Υπουργεῖον τῶν Στρατιωτικῶν διὰ τὸν ἄρτον τοῦ στρατοῦ. Ἀλλ' ὡς πρὸς τὰς καταχρήσεις καὶ καθ' ὅσον τὸ δέγμα τῆς Υπουργίας σας, κ. Ζαβιτζιάνε, καὶ ὅταν ἤμην καὶ ἐγὼ με τὸ σύστημα τῆς μανιτόμπας-ροζασφῆ ἐγένοντο καταστρατηγήσεις, διότι καὶ τὸ σύστημα αὐτὸ καὶ τὸ ἄλλο στηρίζεται ἐπὶ τῶν βεβαιώσεων τῶν ἀλευροδομητῶν, καὶ ἂν κάμετε ἐλεγχον κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον μπορεῖτε καὶ εἰς τὰς δύο περιπτώσεις νὰ εὑρετε καταστρατηγήσεις. Ὡς πρὸς τὸ ὅτι ὁ χημικὸς ἐλεγχος δὲν εἶναι κατ' οὐκωπὸς εἰσθετα σύμφορον.

Κ. Ζαβιτζιάνος. Εἶπα ὅτι με τὸ ἄλλο σύστημα ἤμποροῦν νὰ χωρέσουν μικρότερά καταστρατηγήσεις. Σεῖς εἶπατε ὅτι αἱ διατιμήσεις ἐστηρίζοντο εἰς τὰς διαβεβαιώσεις τῶν ἀλευροδομητῶν, ἀλλὰ εἰς τὴν πρώτην περίπτωσιν εἶχομεν δικαίωμα νὰ τοὺς ποῦμε τόσο νὰ τὸν πωλοῦν, εἰς δὲ τὴν δευτέραν ὄχι.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Πῶς ἴστο δυνατόν νὰ γίνονται κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον αἱ διατιμήσεις;

Κ. Ζαβιτζιάνος. Εἰς τὴν περίπτωσιν ποῦ ὑποστηρίζετε ἴσαν ἐλεύθεροι πωληταί.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Ὁχι, ὄχι (φωναί, θόρυβος καὶ ἀνοχηρονομοίαι).

Γ. Σίδερης (Υπουργός Ἑσωτερικῶν). Ὁ κ. ἀρχηγός τῆς Πολιτικῆς Προοδευτικῆς Ἐνώσεως εἶπεν ὅτι (ἀναγινώσκει ἐκ τῆς «Καθημερινῆς») ἂν ἐγίνετο ἡ ἰδική του διατίμησις καὶ δὲν ἡλλάξετο τὸ σύστημα δὲν θὰ ἐκέρδιζον ἑκατομμύρια οἱ ἀλευροδομητῆται καὶ ὅτι ἂν συνεχίζετο τὸ ἰδικόν του μίγμα θὰ ἴστο τὸ ψωμὶ 78 λεπτά ὀλιγώτερον, καὶ θὰ ἴστο οὕτω μίαν διαφορά 400.000 δραχμῶν τὴν ἡμέραν.

Κ. Ζαβιτζιάνος. Εἶπα ὅτι δὲν περιορίσθην εἰς ὅσα μοῦ εἶπεν ὁ κ. Γαλόπουλος, ἀλλ' ἔκαμα καὶ ἕνα λογαριασμὸν ἰδικόν μου καὶ ἐδῶκα μίαν διαφοράν 65 λεπτῶν ὀλιγώτερον. Ἐδεῖξα τὸν λογαριασμὸν εἰς τὸν κ. Γαλόπουλον καὶ μοῦ εἶπεν ὅτι εἶναι ὑπερβολικὸς καὶ ὅτι κατὰ τὴν γνώμην του ἡ διαφορά εἶναι 25 λεπτά, ἐξ ὧν 11 περιέρχοντο εἰς τοὺς ἀρτοποιούς καὶ 14 εἰς τοὺς ἀλευροδομητῆται.

Γ. Σίδερης (Υπουργός Ἑσωτερικῶν). Υἱοθετεῖτε τὸν λογαριασμὸν τοῦ κ. Γαλόπουλου;

Κ. Ζαβιτζιάνος. Ὁχι.

Γ. Σίδερης (Υπουργός Ἑσωτερικῶν). Πῶς τότε τὸ ψωμὶ θὰ ἐτιμᾶτο ὅσον λέτε; Πόσον εἶναι τώρα;

Κ. Ζαβιτζιάνος. 7.50, ἐνῶ ἐγὼ ὑπελόγιζον νὰ εἶναι 7.03.

Γ. Σίδερης (Υπουργός Ἑσωτερικῶν). Ὁ κ. ἀρχηγός τῆς

Π. Ενώσεως εμπλακείς εις διαφόρους λογαριασμούς τους έφεραν προς δημιουργίαν έντυπώσεων διά να μάς είπη ότι εκάματε τους λογαριασμούς διά να ώρμήσετε τους άλωροδομηχάνους.

Κ. Ζαβιτζιάνος. Αυτό θά ήτο τό αποτέλεσμα.

Γ. Σίδεργς (Υπουργός Έσωτερικών). Άφού τροποποιή- τε την αίτιάσιν σας δέν θά σταθώ εις τό σημείον αυτό. Καί όταν, συνεχίζει, έπεκρίνατε τόν κ. Άργυρόπουλον διά την έγκατάλειψιν της Θυλλικής Μανιτόμπας Νο 3 έλησμο- νήσατε ότι σεις μόν έδίδατε τούτο διότι ήτο φθηνότερον ένω ό κ. Άργυρόπουλος έδιδε σίτον ακόμα φθηνότερον τούτου, καί ότι εάν διατηρείτο τό σύστημα σας τό ψωμί θά ήτο ά- κριβύτερον κατά 70 λεπτά την όκυν. Άλλ' άναπτύσαν πα- ραιτέρω ό κ. Άρχηγός της Π. Ενώσεως τά έλ της κα- κής διαχειρίσεως του ζήτηματος παρά των διαδόχων του κακά είπεν ότι άπετέλεσε κτύπημα κατά της πολιτικής της ύποτιμήσεως του άρτου καί ότι έδολοφόνησε μάλιστα την άρτοποιητικήν πολιτικήν του άρτου ή γενομένη τροποποίησις αυτής. Καί είπατε ότι κατεστρατηγήθησαν οι νόμοι, ότι διενεμήθησαν κόλλυβα, ότι έπετάχθησαν εις την θάλασσαν 51.000.000 καί ότι όλόκληρος αυτή ή πολιτική, ήν έχορά- ζατε σεις, απέβη με την εφαρμογήν αυτής παρά των δια- δόχων σας μόνον εις σπατάλην καί δέν απέδωκε τίποτε. Άλλά διά του περιορισμού των άρτοποιείων τί έπεδιώξατε; Έπεδιώξατε την μείωσιν του άριθμού αυτού ώστε τά ένα- πομένοντα να τονυθούν καί να επέλθω καί έλάττωσις των άρτοποιητικών έξόδων. Καί εις την γραμμήν ταύτην ή Κυβέρνησις έπρεπε να έμείνι, διότι άν ήθέλατε να κατα- σπαράξαιτε όλους τους άρτοποιούς καί να τους ρίψετε εις τόν δρόμον άνευ προνοίας, αυτό δέν θά ήτο πολιτική, ή όποία να ήμπορη να εύρη τόν προσήκοντα χαρακτήρισμόν. Συνήψατε τό δάνειον των 40.000.000, άτινα με τό τοκοχρεωλύσιον των θά ανέλθουν εις τά 65.000.000. Την πολιτικήν σας αυτήν δέν την ψέγω, διότι ήτο όρθή, ψέγατε όμως έσείς τάς τροποποιή- σεις της νομοθεσίας αυτής, λησμονούντες ότι «εις ένα μικρόν διάστημα σεις εκάματε 4 νόμους διά τό ίδιον ζήτημα.

Κ. Ζαβιτζιάνος. Δύο μόνον.

Γ. Σίδεργς (Υπουργός Έσωτερικών). Τους νόμους 3769, 3770.

Κ. Ζαβιτζιάνος. Αυτό ήτο επί άλλου άντικειμένου.

Γ. Σίδεργς (Υπουργός Έσωτερικών). Επί της άρτοποιη- τικής πολιτικής ήτο καί αυτός, διότι καί τό Νομοθετικόν διάταγμα του κ. Άργυροπούλου καί ό νόμος ό ίδιός μου περιέλαβον τροπολογίας όλων αυτών των νόμων. Έπίσης έχο- μεν καί τόν νόμον 4103.

Ο κ. Κ. Ζαβιτζιάνος έπιχειρεί να διακόψη. (Φωνάί θόρυβος κωδωνοκρουσίας).

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Άξιω από τόν κ. βουλευ- τήν Κερκύρας να σεδασθή την τάξιν. Να μη λησμονή ότι είμεθα κατηγορούμενοι ότι έζημιώσαμεν τόν λαόν εκατομ- μύρια καί ότι έχομεν τό δικαίωμα να άπολογηθούμεν. Πρέπει να μάς αφήσιν ή συζητήσιωμεν έλευθέρως όπως τόν αφήσα- μεν καί ήμεΐς. Δέν προσήκει εις ένα άνθρωπον ό όποιος φι- λοδοξεΐ να κυβερνήσῃ την Έλλάδα να φέρεται κατ' αυτόν τόν τρόπον.

Κ. Ζαβιτζιάνος. Έχω την αξίωσιν να κυβερνήσω την Έλλάδα διότι έπετέλεσα πάντοτε τό καθήκόν μου.

Γ. Σίδεργς (Υπουργός Έσωτερικών). Αυτό τους 4 νό- μους ήλθε τό Νομοθετικόν διάταγμα του κ. Άργυροπούλου να τροποποιήσῃ. Απέναντι των 4 αυτών νόμων, οίτινες έγιναν έν βραχυτάτω χρονικῷ διαστήματι καί υπό την πίστιν ίσχυ- ρών συμφερόντων τους λησμονεί καί έρχεται να έπι κρίνῃ διότι έξεδόθη έν νομοθετικόν διάταγμα καί διακηρύσσει ότι με αυτό διεσκέυθη ό νόμος καί ότι στρατιαι έπέπεσαν κατά του ταμείου του άρτου ζητούντες καί λαβόντες παχυλές άποζημιώσεις. Καί είπεν ό κ. άρχηγός της Προοδευτικής Πιλιτικής Ενώσεως ότι τό Ν. Δ. δέν είναι τι άλλο παρά

άποκύνμα τάσεως προς ύποστήριξιν συμφερόντων καί ότι ήλαύνετο μόνον από ρουσφετολογίαν. Καί είπεν ότι έδώσαμεν άποζημιώσεις εις άρτοποιούς ών κατεδράφισθησαν τά άρτο- ποιεία ή οίτινες έξώσθησαν λόγω καθυστερήσεως ένοικίων. Δέν άναγνωρίζει την όρθότητά της διατάξεως αυτής ό κ. Ζαβιτζιάνος, χαρκακτηρίζων αυτήν ως προσωπικήν. Του δίδω όμως την πληροφορίαν ότι δέν πρόκειται περί πρωτοπικής διατάξεως, διότι δι' άλλου νόμου ηρώδθη ή έφαρμογή της διατάξεως. Είναι φανερόν ότι δέν ήδυνάμεθα να αφή- σωμεν τους ανθρώπους αυτούς άνευ άποζημιώσεως, έφόσον τους εκρημνίσθη ή φοβή και εις άντάλλαγμα τους δίδομεν τό δικαίωμα να κάμουν μηχανοποιήτων άρτοποιείων. Καί ούτω έτονοώτο ή άρχή, ήν έταξεν ό κ. βουλευτής Κερκύρας όστις όμως ήθελε καί είχε την αξίωσιν αυτήν τόν βιοπαλαι- στήν να τόν θανατώσωμεν (χειροκροτήματα), διά να μη προστεθούν δύο ή τρία άρτοποιεία. Άλλ' ύπερ την πολιτι- κήν των άρτοποιείων είναι ή άρχή της υπερωτίας δικαιο- σύνης καί ήθικής καί την άρχην ταύτην, αφού έφηρμόσθη εις τόσας άλλας τάξεις, δέν ήδύνατο να παρίδῃ ή σημερινή Κυβέρνησις (Χειροκροτήματα). Δέν θάλω εξ άλλου να είπω ότι ή όψιμς αυτή έπίκρισις του κ. βουλευτού Κερκύρας εί- ναι καί άδικαιολόγητος, διότι έλέγχει νόμον ψηφισθέντα καί θά ήδύνατο τότε να είπη τάς άντιρρήσεις του. Καί ίσχυρί- σθη μόν τότε κατ' την ψήφισιν αυτού άσθενείαν, αλλά έμεσοδόθησε καί άλλος νόμος σχετικός επί του όποιού δέν ήσκησαν έλεγχοι, ούτε έφεραν άντίρρησην. Καί είπεν ακόμα ό κ. Ζαβιτζιάνος ότι προσετέθη μία διατάξις εις τό άρθρον 14, κα' ήν έδόθη τό δικαίωμα εις τά άνήλικα του άποδιώ- σαντος άρτοποιού να συντηρήσουν την περιουσίαν των. Ούτε αυτό ήρσεν εις τόν κ. Ζαβιτζιάνον, ήθελε να παθάνουν τά όρφανά, να μην έχουν τό δικαίωμα να έκμεταλλευθούν την περιουσίαν των, να τους άποκοπή δηλαδή πᾶς πόρος ζωής. Άλλά θά μου επιτρέψῃ ό κ. άρχηγός της Προοδευτικής Ενώ- σεως τόν καταπέλτην ών ένόμιμεν ότι κατέφερε με τό άρ- θρον 13 είπόν ότι έδώσαμεν δικαίωμα να άνοιξουν τά άρτο- ποιεία των εκείνοι οι όποιοι λόγω στρατεύσεως ή άσθενείας ήναγκάσθησαν να τά κλείσουν ή να τά ένοικιάσουν. (φωνάί θόρυβος). Άν μου καταγγέλλετε, περίπτωσιν καταχρήσεως να είσθε βέβαιος ότι θά παταχθῇ άμειλίκτως. Άλλά ήθέλατε να μείνουν άπροστέτευτοι οι στρατευθέντες, οι άσθενήσαντες έφ' όσον δέν ίσχυρίζεσθε ότι ό μισθωτής δέν ήτο άρτοποιός; Πώς ήμπορούμεν να τους είπωμεν ότι καλώς έχασαν την περιουσίαν των διότι ήσαν στρατιώται ή άσθε- νείς; Έπρεπε να άποκεφαλισθούν μαζί με τό άρτοποιείόν των; Άνεγνωρίσατε, εύτυχώς, ότι ύπήρχε μία κατηγορία άρτοποιών, ήν έσκέπτεσθε να άποζημιώσετε επί τη βάσει του νόμου περί ακαταλλήλων άρτοποιείων. Καί ήμεΐς την άπεζημιώσαμεν με τόν άλλον νόμον. Κατά τί σας πειράζει τούτο; Άλλ' εκείνο διά τό όποιον είναι τελείως άδικαιολόγητος ό κ. Ζαβιτζιάνος είναι ότι λησμονεί τους νόμους τους ίδιούς του καί άποδίδει εις την Κυβέρνησιν την κατηγορίαν ότι έδωκε διά χαρτζήλκι 2.500.000 δι' έν άρτοποιείον. Άλλ' ό νόμος 3769 άρθρον 8 είναι νόμος του κ. Ζαβιτζιάνου καί φέρει την ύπογραφήν του. Τό άρθρον 8 του νόμου αυτού άναγνωρίζει δικαίωμα άποζημιώσεως.

Κ. Ζαβιτζιάνος. Κανέν δικαίωμα.

Γ. Σίδεργς (Υπουργός των Έσωτερικών). Έτσι λέγει τό άρθρον. Έγινεν έν πάση περιπτώσει έρευνα διά τό πο- σόν της ζημίας καί εύρέθη επί του προκλήτου μου Υπουρ- γού των Έσωτερικών τό ποσόν ως άναρχόμενον εις 2 1/2 εκα- τομμύρια. Τότε ό κ. Άργυρόπουλος εις τό Νομοθετικόν Διά- ταγμα είπεν ότι εις τό σύνολον των άρτοποιών καί προς όριστικήν ρύθμισιν της διαφοράς δύναται να παρασχεθῇ δά- νειον 2 1/2 έκκτομ. προς έδρυσιν συνεταιρικού άρτοποιείου. Καί κα' ήν στιγμήν ή όλη πολιτική της Κυβερνήσεως έτει- νε προς την έδρυσιν μεγάλων άρτοποιείων, τί τό ψεκτόν ύπάρ- χει όταν βοηθούμεν να γίνη ένα μεγάλο άρτοποιείον με συ-

νεταιρικών χαρκατηρά; Άλλ' άν έξήταζεν ό κ. Ζαβιτζιάνος, θά έπιληροφορείτο ότι δέν έγιναν ακόμα τό άρτοποιείον αυτό, διότι έγώ δέν ήθέλησα να δώσω τά 2 1/2 εκατομ. καί διότι είχα ύπ' όψει μου τό παράδειγμα του μεγάλου άρτοποιείου Πειραιώς καί διότι ήθελα να μελετήσῃ τό Υπουργείον της Συγκοινωνίας τό ζήτημα τούτο. Ωστε ούδ' ούδ' έδόθη διά την περίπτωσιν αυτήν.

Ο κ. βουλευτής Κερκύρας, αναδιψήσας όλόκληρον τό Ν. Δ., εύρε καί άλλο κακούργημα εις βάρος της καταναλώσεως. Είπεν ότι ή σχολή των άρτεργατών θά έπιβάρυνῃ κα' πάλιν τόν καταναλωτήν. Κατά ρητήν όμως διατάξιν του Ν. Δ. ούδεμία φορολογία επιβάλλεται διότι τόν φόρον θά καταβάλλουν οι άρ- τοποιοί, δέν θά περιληφθένται δέ ούτος εις την διατίμησιν. Την σχολήν θά την κάμω, δέν ήξούρω όμως εάν υπό τόν τύπον του διατάγματος, διότι έχω διαταγμούς τινας. Έως είναι προ- τιμώτερον να πάῃ εις την Σιδιτανίδειον Σχολήν ή να άνα- τεθῇ εις κάποιον ξένον από τόν κύκλον των άρτοποιών ή όρ- γάνωσις της.

Κ. Ζαβιτζιάνος. Δι' τό άρθρον 17 δέν μάς είπατε.

Γ. Σίδεργς (Υπουργός των Έσωτερικών). Διά τό άρθρον 17 είπον ότι είναι τερατώδης ό ίσχυρισμός ότι προσέδραπε διά την άποζημιώσιν μόνον εις τό Μαρσίσι, την Κηφισσίαν, καί τό Φάληρον καί έπεξέτεινε ό προκατόχός μου κ. Άργυρόπουλος την διατάξιν διά να ψάξῃ εις τους Κουκουδάουνες. Ο νόμος 3660 όμιλεί περί άρτοποιείων Αθηνών καί περιχώρων, ό δέ νόμος 3770 περί άρτοποιών Αθηνών-Πειραιώς-Θεσσαλονίκης. Πατρών καί περιχώρων. Καί πάλιν λογικήν ήμπορεί να λέ- γετε ότι περιχώρα είναι μόνον τό Φάληρον καί δέν είναι ή Καλογρέζα, ότι δέν είναι τό Γηροκομείον, ή Γούδα, ή Καισα- ριανή κτλ.; Πλήν των συναικισμών της πόλεως καί των προ- αστείων προσετέθη (καί αυτή είναι ή πέτρα του σκανδάλου) τό Μπραχάμι καί τό Δαφνί.

Κ. Ζαβιτζιάνος. Λείπει ή πλατεία της Όμονοίας.

Γ. Σίδεργς. Μά ή πλατεία της Όμονοίας δέν είναι Κέρ- κυρα, είναι Αθήναι. Οσάκις ήρίσθησαν πράστατα καί κατ' αυτά τά σχέδια πόλεων περίχωρα έχαρακτηρίσθησαν όλα τά μέρη τά άποτελούντα τόν παλαιόν δήμον Αθηναίων. Θά ήτο έντελώς άδικον, παράλογον, άνήθικον, εάν έπεδόλλομεν όλα τά δεσμά, τά όποία επιβάλλουν οι τελευταίοι άρτοποιη- τικοί νόμοι, έλέγομεν δέ προς τους άρτοποιούς ήρισμένον μερών ότι δέν θά άποζημιωθούν. Έπέκρινε ό κ. βουλευτής Κερκύρας καί τό 8 άρθρον, καί είπεν: «Όταν ήλθον οι έισο- κτήται άρτοποιείων, οι όποιοι είχαν κάμει τά κτήριά τους διά φόβονους άπήντησε: Έγώ θά τά κλείσω, έγώ κάμνω μίαν πο- λιτικήν καί σεις να πάτε να πνιγῆτε». Αυτήν την πολιτικήν ήτο αδύνατον να υιοθετήσῃ ό προκατόχός μου κ. Άργυρό- πουλος. Οι άνθρωποι αυτοί κατώρθωσαν έν τού ιδρώτός των να κάμουν ένα φοβόνον. Καί τί είπεν επί τέλους τό Κράτος εις αυτούς; Θά κάμω μίαν έπιτροπήν από ένα δικαστήν, ένα μηχανολόγον καί ένα αντιπρόσωπόν σας καί θά έξετάσῃ αυτή εάν ήμπορεί ένας φοβόνος να μεταβληθῇ εις πρατήριον ή να κάμνῃ κουλούρια μόνον ή να ψήνῃ καί εάν τίποτε εξ αυτών δέν ήμπορεί να κάμνῃ, τότε θά δονήθῃ.

Π. Φλώρος. Ήσαν έτοιμοι να κάμουν δικαστικούς άγωνας καί θά έκέρδιζαν.

Γ. Σίδεργς (Υπουργός των Έσωτερικών). Είναι δυνατόν, άρθείσις μιάς καταφοράς άδικίας, να γίνηται λόγος περί δύο, τριών, τεσσάρων εκατομμυρίων; Πιστεύω ότι έπέστη ή Βουλή ότι ούδεμία διασπάθισις χρήματος έγένετο. Λέγει κατόπιν ότι εις διάστημα ενός έτους δέν ήτο δυνατός ό περιορισμός των άρτοποιείων εις τόν άριθμόν τόν όποιον θέλει ό κ. Ζα- βιτζιάνος, ούτε να έσφυτρώσουν ως μανιτάρια άρκατά μηχανο- ποιήτα έργοστάσια, διότι εκείνοι πού θά κάμουν τά μηχανο-

νοποιήτα θά στρατολογήθουν κατ' πρώτον λόγον μεταξύ των έπαγγελματιών δέν θά έλλοιον ούτε δικηγόροι, ούτε ίατροί. Υπεστηρίζετε, κ. βουλευτά Κερκύρας, άνευ προηγουμένης εξε- σάσεως, ότι έγκατελείφθη ή πολιτική των μεγάλων μηχανο- ποιήτων έργοστασίων. Αποδείξεις περί του έναντίου είναι ό καταλόγος των αίτήσεων της ιδρύσεως τούτων.

Κ. Ζαβιτζιάνος. Είς τάς συνεικίας όμως αυτό ήτο λάθος σας.

Ο κ. Γ. Σίδεργς (Υπ. Έσωτερικών) συνεχίζων λέγει ότι ή μόνη βάση διά την έδρυσιν τούτων έργοστασίων δέν είναι να υπάρχουν άρτοποιεία εις μίαν συναικίαν, αλλά διεύρυνσις κεφα- λαίων, ακόμα δέ καί άλλα ζήτήματα. Αναφέρει πόσα νέα έργοστάσια ιδρύθησαν εις τά πράστατα καί τονίζει ότι έκ του άριθμού αυτών συνάγεται τό συμπέρασμα ότι δέν έστα- μάτησε τό Υπουργείον να ακολουθῇ την χαρκαθεϊσαν πολι- τικήν. Εάν έφηρμόζετο ό αρχικός νόμος, ό όποιος δέν έλάμβανε ύπ' όψιν του ούτε όρφανούς πατρός καί μητρός ούτε στρα- τευθέντας θά είχομεν 100—120 άρτοποιεία όλιγώτερον, άλλ' ή Κυβέρνησις ένόμισεν ότι δέν έπρεπε να μείνῃ άτεγκτος. Έγώ, καί φαντάζομαι καί όλόκληρος ή Κυβέρνησις, πιστεύω ότι δέν έπιτρέπεται χάριν μιάς άρχής να στραγγαλίζονται κατ' τοι- σστον τρόπον τά λαϊκά δίκαια. Ο αξιοτίμος έκ Κερκύρας βουλευτής υπέδειξε την ανάγκην να καταβάλλῃ ή Κυβέρνησις μεγάλην προσοχήν διά τό ζήτημα του άρτου. Τόν ευχαριστώ διά την ύπόδειξιν, αλλά άπαντώ ότι ή Κυβέρνησις δέν θά γίνη ρίψασπις διά της έγκατελείψεως της πολιτικής της ύποτιμή- σεως του άρτου.

Συνεχίζων ό κ. Υπουργός λέγει ότι τό ζήτημα του άρτου δέν έπρεπε να άποτελέσῃ σημαίαν, την όποιαν να περιεχάγουν διά κομματικά κέρδη ήγέται. Δέν έννοεί δι' αυτού ότι καί οι ήγέται των κομμάτων καί ό λαός όλόκληρος δέν πρέπει να ενδιαφέρονται διά τό ψωμί, άλλ' ότι οι άρχηγοί δέν έπρεπε να λάθουν μέρος εις μίαν εξέγερσιν, προκληθείσαν από τόν τύπον, πριν έλθῃ ή Κυβέρνησις να διασάψῃ τά πράγματα. Δέν είδα, λέγει, κανένα κόμμα εις καμμία χώραν άλλην να κατέλθῃ εις δημοσιογραφικούς άγώνας όπως ό κ. βουλευτής Κερκύρας.

Κ. Ζαβιτζιάνος. Μά έγιναν πουθενά αυτά πού έγι- ναν εδώ;

Γ. Σίδεργς (Υπ. των Έσωτερικών). Αί περισσότεροι των χωρών δέν τρώγουν εύθηνότερον τό ψωμί από την Έλλάδα. Είς την Αυστρίαν έχει 7.69, εις την Όλλανδίαν 8.32, εις την Σουίαν 9.21, εις την Αίγυπτον 9.88, εις την Ιταλίαν 11.40 εις την Ισπανίαν 13.31, εις την Αλβανίαν 14.20. Αναφέρω τά κράτη τά όποια εύρίσκονται υπό προσομοίας συνθήκας με ήμεις. Είς χώραν σιτοπαρχαγωγών, την Ουγγαρίαν, ό άρτος τι- μάται 6,50. Είς την έπίσην σιτοπαρχαγωγόν Σερβίαν 6.96, καί εις την Μόσχαν, ή όποία ρίχνει τάς τιμάς του σίτου τόν όποιον έξάγει εις τό έξωτερικόν τό ψωμί είναι.....

Κ. Ζαβιτζιάνος. Μά γι' αυτό είναι ακριβές εκεί.

Γ. Σίδεργς (Υπουργός των Έσωτερικών). Μόνον αι χώ- ραι αι όποια έχουν έλαφροτέρους δασμούς έχουν εύθηνότερον τό ψωμί. Λάθετε δέ ύπ' όψιν ότι τό ψωμί εις την Έλλάδα εάν έγίνετο μόνον έκ σίτου έσωτερικού θά έτιματό 7 δραχμάς.

Καταλήγων λέγει ότι έχαρακτήρισε προχθές ως σαπυινό- φουσταν τόν θόρυβον διά τό λογιστικόν λάθος. Δέν είπον ότι ή σαπυινόφουσα είναι τό ζήτημα του άρτου, όπως έπεκρίθη από τόν κ. βουλευτήν Κερκύρας. Είναι όμως καί τούτο ένδει- κτικόν της καλής πίσσεως της συζητήσεως. (Ζωνηρά χειρο- κροτήματα).

Διακόπτεται είτα ή συζήτησις επί της έπερωτήσεως καί, ώρα 9.5' μ. μ., λύεται, συναινέσει της Βουλής, ή συνεδρίασις δι' αύριον ώρα 4.30' μ. μ.

Ο Πρόεδρος
Θ. ΣΟΦΟΥΛΗΣ

Οι Γραμματεΐς
Θ. Κολιαλέξης
Μ. Μαντάς

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ Η'

Παρασκευῆς 28 Νοεμβρίου 1930.

Ὡρᾷ 4.30' μ. μ. ὁ Πρόεδρος κ. **Θ. Σοφούλης**, ἀναλθὼν ἐπὶ τῆς ἑδρας, κηρύσσει τὴν ἐναρξιν τῆς συνεδριάσεως καὶ διατάσσει ν' ἀνοιχθῶσι τὰ θεωρεῖα.

Ἀναγινώσκονται καὶ ἐπικυροῦνται τὰ πρακτικά τῆς χθεσινῆς συνεδριάσεως.

Ἀνακοινῶνται τὰ ἑξῆς:

Οἱ κάτοικοι τοῦ ἀστυσηροτροφικοῦ προσφυγικοῦ συνεταρισμοῦ Σερρών ζητοῦν τὴν ἀναστολὴν πληρωμῆς τῶν χρεῶν τῶν πρὸς τὴν Ε.Α.Π.

Ἡ βιομηχανικὴ ἔνωσης ἐργατῶν δερμάτων Κορίνθου ζητεῖ τὴν κατάργησιν τοῦ εἰσγωγικοῦ δασμοῦ καὶ τὴν εἰσγωγὴν Ρωσικοῦ σίτου.

Ὁ σύλλογος ὀρφανῶν θυμάτων πολέμου Πρώτης διαμαρτύρεται διὰ τὴν καθυστέρησιν πληρωμῆς συντάξεως ἀπὸ μηνὸς Ἰουνίου 1922 καὶ ζητεῖ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ νόμου 4758.

Διάφοροι ὑπήκοοι Ἕλληνες, Ἴταλοι καὶ Ἴταλοι ἐκ Ντόρε — Ντάουσα τῆς Ἀθήσωνας δι' ὑπομνήματός των παρακαλοῦν ὅπως ληφθῶσι μέτρα κατὰ τινος αὐτόθι Ἑλληνος Σουλίου ἐξαπατήσαντος καὶ ζημιώσαντος αὐτούς.

Τὸ κοινοτικὸν συμβούλιον Βαθὸς Σάμου ζητεῖ τὴν κατάργησιν τοῦ νόμου περὶ ταμειακῆς ὑπηρεσίας τοῦ Κράτους καὶ τὴν υἱοθέτησιν ἰδίου νομοσχεδίου παρὰ τοῦ Ἰπουργείου τῶν Ἑσωτερικῶν.

Οἱ κάτοικοι τοῦ συνοικισμοῦ Δραπετσῶνος Πειραιῶς διὰ ψηφίσματός των ζητοῦν τὴν ἀνακήρυξιν τοῦ συνοικισμοῦ των εἰς ἀνεξάρτητον κοινότητα, τὴν διέθεσιν ἀναλόγου ποσοῦ διὰ τὴν ἀνέγερσιν οἰκημάτων καὶ τὴν διέθεσιν εἰς τοὺς ἀπόρους δωρεὰν τοιούτων.

Οἱ ἰδιωτικοὶ ὑπάλληλοι καὶ ἐκδρομεῖς Πειραιῶς ζητοῦν τὴν καθιέρωσιν τῆς Κυριακῆς ἀρχίως καὶ εἰς τὴν τάξιν των. Ὁ βουλευτὴς κ. **Σ. Ταλιαδούρος** καταθέτει ἀναφορὰν τοῦ Ἰ. Παπαθασσιλείου ζητοῦντος νὰ πληρωθῶν αἱ εἰς τὸ ἄρτιον ὁμολογίαι τοῦ Ἀ' Ἀναγκαστικοῦ Δανείου.

Ὁ βουλευτὴς κ. **Γ. Ροδόπουλος** καταθέτει αἴτησιν τοῦ σωματείου οἰνοπωλῶν Ἀθηνῶν διαμαρτυρομένων διὰ τὴν μερληπτικὴν διαταγὴν τοῦ Ἰπουργείου περὶ κ' εἰσιμματος τῶν καταστημάτων τῶν τὴν 11 νυκτερινὴν καὶ παρακαλεῖ ὅπως ἀρθῇ ἡ διαταγὴ αὕτη.

Μεθ' ὃ ἡ Βουλὴ εἰσέρχεται εἰς τὴν

Ἡμερησίαν Διάταξιν τῶν ἐπερωτήσεων.

Συνεχίζεται ἡ συζήτησις ἐπὶ τῆς ἐπερωτήσεως περὶ ἄρτου. Ὁ κ. **Σ. Ἀνδρακόπουλος** λέγει ὅτι οἱ διεθνοῦντες ἐκ τοῦ βήματος πρῶν Ἰπουργοὶ τῶν Ἑσωτερικῶν προσεπάθησαν νὰ ἐπιρρίψουν εὐθύναν ὃ εἰς κατὰ τοῦ ἄλλου, ἐκ τῆς συγκρούσεως δὲ τῶν ἀλληλοδιαδόχως διαχειρισθέντων τὸ ζήτημα ἀποδεικνύεται ὅτι ἡ ἐπερωτήσις σκοπὸν εἶχε νὰ ἀποδείξῃ ὅτι ἡ Κυβέρνησις δὲν εἶχε ποτὲ συμβρᾶν πολιτικὴν καὶ διὰ προχειρολογίας ἐκάνοντες τὴν τιμὴν τοῦ ἄρτου. Ἀρ' ἐτέρου οἱ λόγοι τῶν ρητόρων δίδουν τὴν ἐντύπωσιν ὅτι σκοπὸς των ἦτο νὰ κατακυρθῇ ἡ δασμολογικὴ πολιτικὴ τῆς Κυβερνήσεως καὶ νὰ παρουσιασθῇ εἰς τὸν λαόν ὅτι ὁ ἀγρότης ζῇ εἰς βάρος ὁλοκληροῦ τοῦ πληθυσμοῦ. Ἡ πρόθεσις τῶν συναδέλφων δὲν ἦτο ὅντως αὕτη, ἀλλὰ περιπλάκησαν καὶ διὰ τῆς θαλασσοπονήσεως ἡ συζήτησις μετετοπίσθη. Συνεχίζων λέγει ὅτι ἐὰν ὁ ἄρτος ἐπεδύρθη διὰ τοῦ δασμοῦ ἐπιβαρύνεται ὅμως καὶ ἀπὸ ἄλλους τεχνικοὺς λόγους. Ἐξετάζων

κατὰ ποῖον τρόπον δύνανται νὰ προστατευθῶσι τὰ γεωργικὰ προϊόντα τονίζει ὅτι πλὴν τῶν δασμολογικῶν μέτρων καὶ τῆς συγκεντρώσεως δύναται νὰ ἔχῃ καλὰ ἀποτελέσματα καὶ ἡ μονοπωλίησις. Τὰ πράγματα, λέγει, ἀποδεικνύουν, κατόπιν τῆς στάσεως τῶν ἀλευροδομηχάνων, ὅτι ἔπρεπε νὰ κρατικοποιηθῇ ἡ βιομηχανία, ἡ ἑποῖα ὀρθὴν ἦτο νὰ ἀποκομίσῃ ἕνα κέρδος μόνον 12 ο/ο. Παρατηρεῖ κατόπιν ὅτι ὅπως δὲν δυνάμεθα νὰ ἐπιτρέψωμεν τὴν σωματεμπορίαν δὲν δυνάμεθα νὰ ἐπιτρέψωμεν καὶ τὸ ἐλεύθερον ἐμπόριον. Οὐδεὶς δύνανται νὰ ἀρνηθῇ ὅτι ὁ δασμὸς προστατεύει τὴν παραγωγὴν, ἡ συγκεντρώσις θὰ ἦτο σοφικότερα ἐκ ἐδίδετο ποσὸν 50—60 ἐκάτομ. διὰ νὰ ἰδρυθῶν ἀποθήκη εἰς σιδηροδρομικοὺς σταθμούς. Τονίζει ὅτι ἡ ἀνάμιξις ἔπρεπε νὰ γίνετο εἰς τοὺς τύπους τῆς παραγωγῆς μὲ ἕνα 50 ο/ο. Ἐν πάσῃ περιπτώσει τονίζει ὅτι τὸ σύστημα μὲ τὸ ὅποιον γίνεται ἡ συγκεντρώσις εἶναι ἀλλεπάρις. Λέγει κατόπιν ὅτι καὶ ἐκεῖ ὅπου ἡ παραγωγὴ εἶναι πληθυσμικὴ γίνεται συγκεντρώσις, ἀναφέρει δὲ ὅτι ἡ Βουλγαρικὴ Κυβέρνησις προτίθεται νὰ συνάψῃ δάνειον, διὰ νὰ προβῇ εἰς συγκεντρώσιν κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ θερισμοῦ, ὥστε νὰ μὴ ὑποτιμᾶται τὸ προϊόν τῆς.

Συνεχίζων ὁ κ. βουλευτὴς λέγει ὅτι ἡ Κυβέρνησις πρέπει ἀδυστάτως νὰ προχωρήσῃ πρὸς μονοπωλίαν ἢ καὶ ὑπάρχει εἰς αὐτὸ τρωτὸν σημεῖον, αἱ δικυμάνσεις τῶν δικτημῶν. Ὅπως ἐτέθη ὑπὸ τῶν προλαλησάντων συναδέλφων τὸ ζήτημα τῆς υποστηρίξεως εἶναι δυνατόν νὰ υποτεθῇ ὅτι ἀντιτίθενται οὗτοι εἰς τὴν προστασίαν τῆς γεωργικῆς παραγωγῆς. Ἀλλ' ἡ πρόθεσις των δὲν εἶναι αὕτη, διότι ἐὰν εἶναι αὕτη θὰ εὐρίσκοντο εἰς τὰ σύνεργα καὶ δὲν θὰ ἔχουν μελετήσει τὰ ἐλληνικὰ προδλήματα.

Τονίζει κατόπιν τὴν ἀνάγκην τῆς προστασίας τῆς παραγωγῆς ἀναφέρων τὰς δυσχερεῖς στιγμὰς τῆς ὁποίας διέρχεται ὁ Ἕλλην ἀγρότης καὶ προσθέτει ὅτι οἱ οἰκονομικοὶ ὅροι τῆς χώρας καὶ οἱ κλιματολογικοὶ ἐπιβάλλοντες ὅπως ἐξ ἴσου ὑποστηρίζῃ ἡ γεωργία μὲ τὴν κτηνοτροφίαν. Ἐὰν καὶ 1 ο/ο ἀφαιρεθῇ ἀπὸ τὴν προστασίαν τῆς μιᾶς διὰ νὰ προστεθῇ εἰς τὴν προστασίαν τῆς ἄλλης εἶναι μοιραῖον ἡ Ἑλλάς νὰ ἀποτυγχάνῃ εἰς τὴν πολιτικὴν τῆς προστασίας τῆς γεωργικῆς πολιτικῆς. Λέγει κατόπιν ὅτι ἡ ἀπόδοσις ἐν Ἑλλάδι θὰ εἶναι πάντοτε μικρὰ ἐν συγκρίσει πρὸς ἄλλα κράτη καὶ ἐξήγει τοὺς λόγους, προσθέτων ὅτι μόνον εἰς τὰ ἐπικλινῆ ἐδάφη ἡμποροῦμεν νὰ ἔχωμεν σιτοπαραγωγὴν. Ἡ Ἑλλάς, λέγει, δὲν δύναται νὰ φθάσῃ ποτὲ τὸ 70 ο/ο τῶν ἀναγκῶν τῆς, οὔτε νὰ ἔχῃ ἐπάρκειαν. Μὲ τοῦτο δὲν ἐννοῶ ὅτι πρέπει νὰ ἐνισχύσῃ μὲν μόνον τὰ ἄλλα προϊόντα, προκειμένου ὅμως περὶ τῶν δημητριακῶν καρπῶν πρέπει νὰ σταθῶμεν εἰς τὸ σημερινὸν ἐπίπεδον νὰ ὠθήσωμεν δὲ τὸν τόπον εἰς τὴν βχρβακοκαλλιέργειαν, ἐπίσης εἰς τὴν ἀπόδοσιν τεύτλων. Ἡ κατεύθυνσις τῆς χώρας ἀπὸ γεωργικῆς ἀπόψεως εἶναι ἡ ὑποστήριξις τῆς κτηνοτροφίας. Βεβαίως δὲν εἶναι τοῦτο εὐκόλον, ὅπως ἐν Βουλγαρίᾳ, μετὰ τὴν ἀποκατάστασιν τῶν ἀκτημόνων, ἡ ὁποία δὲν ἀρτσε λειβάδι διὰ τὸν σκοπὸν αὐτόν. Ἐπρεπε νὰ δίδετο μέρος τοῦ γεωργικοῦ κλήρου διὰ τὰ ζῶα ὀρισμένως.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Αὐτὸ εἶναι ζήτημα διαπαιδαγωγήσεως τοῦ λαοῦ.

Σ. Ἀνδρακόπουλος. Καὶ μόνον ἂν τοῦ ποῦμε τοῦ ἀγρότου αὐτὰ ὅλ' τὰ διαθέσιμα διὰ τὰ ζῶα σου εἶναι ἀρκετόν.

Ἐπαυρήμενος εἰς τὸ ζήτημα τῆς συγκεντρώσεως τονίζει ὅτι ταύτην ἐπιβάλλουν αἱ σημερινὰ κοινωνικὰ ἀνάγκαι, διότι καὶ ἂν ἀκόμη γίνοντο τὰ ἔργα τοῦ Στρυμόνος καὶ τοῦ Ἀξιού

δὲν θὰ αὐξήθῃ ὁ κλήρος ἰδίως εἰς τοὺς συνοικισμούς. Συνεχίζων λέγει ὅτι ἡ κατὰστασις τοῦ ἀγροτικοῦ πληθυσμοῦ ἐπέβλεπε τὴν ἰδρυσιν νέου κόμματος χωρικῶν. Σχετικῶς ἀναφέρει τοὺς λόγους τοῦ κ. Παπαναστασίου ἀντικρουόντων αὐτοῦς.

Κ. Βουδούρης. Δὲν εἶπε τέτοια πράγματα δὲν λέγει ἀνοησίες.

Εἰς βουλευτῆς. Σὰς διώξαμε ἀπὸ τὸ κόμμα.

Πρόεδρος. Δὲν μὲν ἐνδιαφέρει διὰ τοίους λόγους ἐφυγεν, αὐτὰ εἶναι οἰκογενειακά.

Α. Παπαθανάσης. Ἡ ἐπερωτήσις, κ. Πρόεδρε, ἔχει μετατοπισθῇ.

Πρόεδρος. Πρὸ πολλοῦ.

Σ. Ἀνδρακόπουλος. Οἱ ἀρχηγοὶ τῶν κομμάτων ἤλεγξαν τὴν δημοσιονομικὴν πολιτικὴν τῆς Κυβερνήσεως.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Πολλὴ σωστά.

Α. Παπαθανάσης. Πρὸς ὑποστήριξιν τῶν ἀπόψεων των ἐθίζαν μόνον τὴν πολιτικὴν τῆς.

Ὁ κ. **Σ. Ἀνδρακόπουλος** συνεχίζων λέγει ὅτι ἡ τηρηθεῖσα πολιτικὴ εἰς τὸν καθορισμὸν τῆς τιμῆς τοῦ ἄρτου δὲν εἶναι ὀρθή. Ἐξετάζων δὲ ἐκ σημειώματος τὰ σχετικὰ μὲ τὸν καθορισμὸν τῶν τιμῶν καὶ τῶν τιμῶν τῶν ἀλευρῶν στοιχεῖα, υποστηρίζει ὅτι ἀπὸ τοῦ Ὀκτωβρίου ἔπρεπε νὰ ἔχωμεν τιμὴν ἄρτου 7 δραχμὰς τὸ πολὺ. Αὐτὸ ὅμως δὲν συνέβαινε διότι ἡ ἀγορανομικὴ ὑπηρεσία καθόριζε τὴν τιμὴν ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἀριθμῶν τοὺς ὁποίους ἐλάμβανεν ἀπὸ τοὺς ἀλευροδομηχάνους τὰς δὲ ἀποδόσεις ἐλάμβανεν ἀπὸ τὸ χημεῖον.

Ὁ κ. **Κ. Σίμος** διακόπτων παρατηρεῖ ὅτι τὸν Ἀπρίλιον δὲν ἦτο ὁ δασμὸς ἠδὲ μένος καὶ συνεπὶς δὲν εἶναι ἀκριβοὺς αἱ πληροφορίες τοῦ κ. βουλευτοῦ.

Ὁ κ. **Σ. Ἀνδρακόπουλος** ἐπιμένει εἰς τὴν ἀκριβείαν τῶν πληροφοριῶν του καὶ τῶν ὑπολογισμῶν του.

Πρόεδρος. Συνεννόησις μεταξύ σας δὲν ἔμπορεῖ νὰ ὑπάρξῃ. Ἐξακολουθήσατε λοιπὸν τὴν ἀγόρευσίν σας.

Ὁ κ. **Σ. Ἀνδρακόπουλος** λέγει κατόπιν ὅτι οἱ ἀλευροδομηχάνοι ἐκέρδιζαν ἐντὸς διετίας τόσα ὅση εἶναι ἡ ἀξία τῶν ἐγκαταστάσεων των. Λέγει κατόπιν ὅτι ἡ ὑπηρεσία εὐρίσκειται ἐν πληρεῖ ἀγνοίᾳ τοῦ ποῖα εἶναι ἡ ἀπόδοσις ἐκάστου εἶδους σίτου. Ἡ γνώμη μου διὰ τὴν εὐθύνην τοῦ καθορισμοῦ τῆς ἀποδόσεως βαρύνει τὸ Γενικὸν Χημεῖον.

Ἀπλὴ ἀνάλυσις μιᾶς τῶν ἀποφάσεων τῆς ἀγορανομικῆς διευθύνσεως παρουσιάζει μεγάλαν διαφοράν εἰς τὴν ἀπόδοσιν τῆς αὐτῆς ποιότητος σίτου εἰς ἄλευρα. Τὸ χρονικὸν διάστημα τῆς διαφοράς ταύτης εἶναι ὀλίγων μηνῶν καὶ ἐπομένως δὲν δυνάμεθα νὰ εἰπωμεν ὅτι ἡ ἐσοδεία ὑπῆρξε διάφορος. Προσέξατέ το καλὰ διότι δημιουργεῖται ποινικὴ εὐθύνη διὰ τὸ τεχνικὸν τμήμα τῆς ὑπηρεσίας. Ἡ τεραστία αὕτη διαφορά δὲν ἐδόθη εἰς ἄλλους, ἀλλὰ ἐκρτήθη ὑπὸ τῶν ἀλευροδομηχάνων.

Κ. Σίμος. Δὲν ὑπολογίζετε τὴν ὑγρασίαν τοῦ σίτου; Αὐτὰ ποῦ λέτε δὲν εἶναι ἀκριβῆ.

Σ. Ἀνδρακόπουλος. Πληροφορῶ τὸν ἀξιότιμον συνάδελφον ὅτι αὐτὰ ποῦ ἀνακινῶ πρὸς ἔρχονται ἀπὸ τὰ ἐπίσημα πρακτικά τῆς ἀγορανομικῆς ὑπηρεσίας. Εἶνε προτιμώτερον νὰ σωτηρήσῃτε εἰς τὴν ὑπόθεσιν αὐτήν. Ἀλλάζετε τὰς ἀποδόσεις ὅπως ἀλλάζετε καὶ τὰς τιμὰς τοῦ σίτου ὅταν τὰ σιτοπορτία εὐρίσκονται καθ' ὁδόν. Ἀπὸ τὰ ἴδια πρακτικά τῆς ἀγορανομίας ἐμφαίνεται ὅτι καὶ ἄλλοι ὑπολογισμοὶ δὲν ἔγιναν κατὰ τρόπον πρακτικόν, ἀλλὰ οὔτε καὶ ἀκριβῆ. Διὰ τρεῖς σάκκους ἀλευρῶν τὰ ψηστικά ὑπολογίζονται εἰς 2.15. Ὁλοῦν ἀργότερον ὑπολογίζονται διὰ τὴν αὐτὴν ποσότητα εἰς 2.13. Μετὰ τὴν ἀπεργίαν ἐπὶ 5 1)2 σάκκων ὑπολογίσθησαν εἰς 1.69. Ἐπειδὴ καὶ εἰς τὴν ἀπωτέραν περιοχὴν τῆς Ἑλλάδος οὐδεὶς φούρνος ἐργάζεται μὲ ἕνα ἢ πέντε σάκκους ἀλλὰ ὅλοι μὲ 10 τοῦλάχιστον, δι' αὐτὸ θὰ εὑρεσθε ὅτι τὰ ψηστικά ἀνέρχονται εἰς 1.10. Ὅλον τὸ ζήτημα ὑφίσταται μεταξύ ἀλευροδομηχάνων καὶ ἀρτοποιῶν. Ἐὰν κατορθώσετε νὰ μάλθετε τὴν πραγματικὴν ἀπόδοσιν τοῦ σίτου εἰς ἄλευρα

καὶ τῶν ἀλευρῶν εἰς ἄρτον θὰ μειώσετε τὸ ψῶμι τοῦ λαοῦ ἀκόμη κατὰ 80 τοῦλάχιστον λεπτά. Προσφέρωμι νὰ παρουσιάσω εἰς τὴν Κυβέρνησιν ἀλευροδομηχάνους, μὴ ἀσκούοντας πλέον αὐτὸ τὸ ἐπάγγελμα καὶ οἱ ὅποιοι ἡμποροῦν νὰ καθοδηγήσουν πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον τὴν Κυβέρνησιν. Ὑποθέτω ὅτι εἶνε προσφορὰ ποῦ ἡμπορεῖ νὰ γίνῃ δεκτὴ.

Γ. Σίδερης (Ἰπουργός τῶν Ἑσωτερικῶν). Μὲ πολλὴν εὐχαρίστησιν.

Σ. Ἀνδρακόπουλος. Ἡ πρὸ τὰ ἴδια ἔγγραφα τῆς ἀγορανομίας ἐμφαίνεται ὅτι ὁ ὑπάλληλος τοῦ χημεῖου καθόριζε τὰς ἀποδόσεις αὐτοδούτως καὶ διὰ τὰς αὐτὰς ποιότητας καὶ ποσότητες σίτου παρουσιάζεν ἀπόδοσιν ἐκάστοτε διαφορετικὴν. Μετὰ τὴν ἀποκάλυψιν ταύτην ἔχει καθήκον ἡ Κυβέρνησις νὰ παραπέμψῃ τὴν ὀλίγην ὑπόθεσιν εἰς τὴν δικαιοσύνην. Δὲν τὸ λέγω αὐτὸ ἀπὸ ἀντιπολιτευτικῆς ἀντίληψιν ἢ ἀπὸ πάθος, τὸ λέγω διὰ νὰ περιρροηθῇ τὸ κύρος τοῦ Κοινοβουλίου καὶ νὰ μὴ μᾶς λέγῃ ὁ λαὸς, ὅτι εἴμεθα πλέον παχύδερμοι. Καὶ τὸ πολίτευμα ἀκόμη κινδυνεύει, διότι σοῦ ἀρχὰ ζήτημα, ὡς τοῦ ἄρτου, ἐξεγείρουσιν τὰς ψυχὰς τῶν πλεόν πιστῶν διὰ νὰ ζητήσουν τὴν πλήρη ἐξυγίανσιν. Οἱ ἀπεσταλμένοι εἰς τοὺς ἀλευροδομηχάνους χημικοὶ δὲν κατώρθωσαν νὰ δώτουν οὔτε τὴν ἀπόδοσιν τοῦ σίτου εἰς ἄλευρα οὔτε τὴν σύνθεσιν τῶν ἀλευρῶν. Τοῦτο ἀφελεται εἰς τὸ ὅτι τὸ ζήτημα τοῦ Χημεῖου κατήντησε μονοπωλίον καταργηθέντων τῶν εἰδικῶν χημικῶν. Εἴμαι ὑποχρεωμένος ν' ἀμφισβητήσω τὰ διδόμενα ὑπὸ τῶν ἀλευροδομηχάνων περὶ τῆς ἀποδόσεως τοῦ σίτου εἰς ἄλευρα καὶ τιμῆς καὶ εὐσυνειδήτως ἀποφαίνομαι ὅτι ἡ ἀπόδοσις εἶναι ἀνωτέρα τῶν 124 καὶ 125, εἶναι 136. Ὁλόκληρα ἐκατομμύρια εἰσπράχθησαν ἐκ τῆς διαφοράς αὐτῆς εἰς βάρος τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ.

Ἐν τῷ σημείῳ τούτῳ τῆς συνεδριάσεως ὁ κ. **Πρόεδρος**, διακόπτων τὸν ρήτορα, λέγει τὰ ἑξῆς:

Θ. Σοφούλης (Πρόεδρος τῆς Βουλῆς). Ἀνέμενον, κ. βουλευταί, τὴν ἀφίξιν τῶν κ.κ. ἀρχηγῶν τῶν κομμάτων ἵνα ἐκπληρώσω τὸν λυπηρότατον καθήκον, νὰ ἰναγγέλω εἰς τὴν Βουλὴν μετὰ μεγάλης ὀλίψεως τὸν θάνατον τοῦ πρώην Πατριάρχου Κωνσταντινου τοῦ Σ'. Εἴμαι βέβαιος ὅτι διερχομένου τὴν στιγμὴν αὐτὴν τὸ αἶσθημα ὅλων ὁμῶν, κ. βουλευταί, βεβαίως ὅτι ἡ Βουλὴ συμμερίζεται βαθυτάτα τὸ βαρὺ πένθος μὲ τὸ ὅποιον δοκιμάζεται ἡ Ὀρθόδοξος Ἑλληνικὴ Ἐκκλησία ἐκ τῆς ἀπωλείας μιᾶς τέσσης ἐξόχως διακροῦς κορυφῆς αὐτῆς. Παρακαλῶ δὲ τὴν Βουλὴν νὰ συναινέσῃ εἰς ἐνδειξὴν εὐλαβείας πρὸς τὴν σεπτὴν μνήμην τοῦ πρώην Πατριάρχου νὰ διακόψωμεν τὴν συνεδρίαν ἐπὶ πέντε λεπτά.

(Ἡ Βουλὴ ἀκούει τὸν λόγον τοῦ κ. Προέδρου ὁρῶν). Μεθ' ὃ διακόπτεται ἡ συνεδρίασις ἐπὶ πέντε λεπτά.

Μετὰ τὴν διακοπὴν.

Ἐπαναληφθεῖσης τῆς συνεδριάσεως, συνεχίζει τὴν ἀγόρευσιν τοῦ ὁ κ. **Σ. Ἀνδρακόπουλος**, συνιστῶν ὅπως τὰ πάντα ἀποσταλοῦν εἰς δικαστικὴν Ἐπιτροπὴν, ἡ ὁποία νὰ ἐξετάσῃ ὅλα τὰ σκάνδαλα εἰς τὸ ζήτημα τοῦ σίτου, τῶν ἀλευρῶν καὶ τοῦ ἄρτου καὶ εἶναι ὑποχρέωσις δι' ἡμᾶς, ὅπως προσέλθωμεν ὅλοι κατ' ἄλλους, δηλῶ δὲ ὅτι δέχομαι νὰ προσέλθω πρῶτος μάρτυς τῆς κατηγορίας.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Παρακαλῶ τὴν Βουλὴν ὅπως συναινέσῃ νὰ τεματισθῇ ἀπόψε ἡ συζήτησις χωρὶς νὰ γίνῃ διακοπὴ διὰ τὸ γεῦμα.

Ε. Κουλουμβάκης. Ἐρωτηθεὶς μετὰ τὴν ἐκλογὴν μου εἰς ποῖον κόμμα ἀνήκω εἶπον ὅτι ἀνήκω εἰς τὸ Βενιζελικὸν καὶ ὄχι εἰς τὸ κόμμα τῶν Φιλελευθέρων. Ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς δὲν ἐψήφισε μόνον τὸ πρόγραμμα καὶ τὰ πρόσωπα τῶν συνδυασμῶν, ἀλλὰ τὴν ἐξαιρετικὴν προσωπικότητα τοῦ σημερινοῦ Κυβερνήτου. Δὲν πρέπει δι' αὐτὸ νὰ ποραμερίζονται αἱ προσωπικότητες ἀπὸ τὰ κοινοβούλια, ἔστω καὶ ἂν εἶναι μεμονωμένοι. Δι' αὐτὸ εἶδομεν ἀπόψε βουλευτὴν μεμονωμένον, μὴ κατορθώσαντα νὰ ἔχῃ τὸ κύρος ποῦ τοῦ ἀξίζει, νὰ προκαλέσῃ

εΐδατε ποίου εΐδους διακοπάς. Ἡ συζήτησις ἐπὶ τοῦ θέματος ποῦ μᾶς ἀπασχολεῖ ἔλαθεν ἔκτασιν, ἀλλὰ ὄχι ἀρκετὸν βάθος. Ἦλθεν εἰς τὴν Βουλὴν κατὰ τρόπον ἐπιδέξιον μὲν, παμπόνηρον δέ. Διότι ποῖον εἶναι τὸ θέμα. Ὁ ἐξ Εὐρυτανίας συνάδελφος εἶπεν ὅτι ἡλικίαν τι συμφέρει ἐδιδόθη.

Γ. Καφαντάρης. Δὲν εἶπον τοιοῦτόν τι.

Ε. Κουλουμβάκης. Σὰς παρακαλῶ, ἐν ὀνόματι τῆς ὑπολήψεως τὴν ὁποίαν τρέφω διὰ τὸ ἄτομόν σας, νὰ ἀναμείνετε τὰς περαιτέρω ἐξηγήσεις μου. Ποία ἦτο ἡ ἀποψὶς τοῦ ἐκ Κορινθίας ἀξιότιμου συναδέλφου, πρὸς τὸν ὁποῖον, διδομένης εὐκαιρίας, ἐπιθυμῶ νὰ εἶπω ὅτι μετ' εὐχαριστήσεως τὸν εἶδομεν ἐπανερχόμενον ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ διὰ τὴν συμπληρώσιν τοῦ ἔργου τὸ ὅπως τὸ συμπληρῶναι. Δὲν γνωρίζω μᾶς εἶπε ποία καὶ πόση ἐπῆλθε βλάβη εἰς τὴν κατανάλωσιν. Καὶ ὁ ἀξιότιμος ἐξ Εὐρυτανίας Βουλευτὴς εἶπεν ἐπίσης ὅτι ἐκ τοῦ λογιστικοῦ λάθους δὲν ἔχει τὴν ἀντίληψιν ὅτι ἐπῆλθε ζημία ἢ βλάβη τινός. Ἐδημιουργήθη, λέγει, μόνον θόρυβος καὶ διὰ τὸν θόρυβον αὐτὸν ἐλέγχω τὴν Κυβέρνησιν. Τὸ λογιστικὸν λάθος κύριον, ἦτο ἐν ἀριθμητικὸν λάθος. Καὶ ἐβεβαιώθη ὅτι ἐξ αὐτοῦ οὐδὲς ὠφελήθη, συμφωνοῦν δὲ εἰς τοῦτο οἱ ἀξιότιμοι ἐκ Κορινθίας καὶ Εὐρυτανίας συνάδελφοι.

Ὁ ἀξιότιμος ἐκ Κερκύρας συνάδελφος—καὶ δὲν λέγω ὁ ἀξιότιμος ἀρχηγὸς τῆς Πολιτικῆς Προοδευτικῆς ἑνώσεως, διότι ἐνῶ εἰμαι πιστὸς μέχρι φανατισμοῦ εἰς τὴν ἀρχὴν ὅτι κόμματα αὐστηρῶς πειθαρχοῦντα εἶναι ἀπόλυτος ἀνάγκη νὰ ὑπάρχουν, διαφωνῶ εἰς τὴν μεταβολὴν τοῦ κοινοβουλίου εἰς μηχανὴν ὅπου λειτουργοῦν μερικὰ μόνον ἄτομα καὶ παραμερίζονται οἱ ἄλλοι αἰσθάνονται πρὸς τοὺς κ. κ. Ἀρχηγούς βαθυτάτον σεβασμὸν, ἀλλὰ τοὺς προτείνω νὰ θέσωμεν δύο κάλπας πρὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ, τὴν μίαν οἱ πέντε ἀρχηγοὶ καὶ τὴν ἄλλην ἐγὼ μόνος καὶ ἂν δὲν λάβω διπλάσις ψήφους ἐγώ, τότε θὰ παραιτηθῶ ἀπὸ τοῦ βουλευτικῶν ἀξιώματι, διότι αὐτὴ ἡ μηχανοποιήσις τοῦ κοινοβουλίου ἀποτελεῖ κίνδυνον.— ὁ ἀξιότιμος λοιπὸν ἐκ Κερκύρας βουλευτὴς παρέστη τὴν Βουλὴν καὶ ἰδίως τὸν κ. ἐπὶ τῶν Ἑσωτερικῶν Ὑπουργῶν καὶ τὸν ἀξιότιμον τέως ἐπὶ τῶν Ἑσωτερικῶν Ὑπουργῶν εἰς μίαν ἀπέραντον, ἥς μού ἐπιτραπῇ ἡ λέξις φουρνολογίαν, ἀπὸ τὴν ὁποίαν οὔτε ἡ Βουλὴ οὔτε ὁ λαὸς ἐκέρδισεν τίποτε. Καὶ ὁ κ. ἐκ Κερκύρας συνάδελφος, ὁ ὁποῖος εἶναι ἀνὴρ κατὰ λέξιν ἀρχειοφυλάξ ἀγαθὸς καὶ κατὰ λέξιν δημοτικὴν χαριτωμένος ὅταν δὲν ὁμιλῇ καὶ ὅταν ὁμιλῇ κατὰ τὸ πρῶτον μόνον τέταρτον τοῦ λόγου του, διότι κατόπιν ἐνθουσιάζεται ἐκ τῆς φωνῆς του καὶ παρασύρεται ὁ ἴδιος, εἶπεν ὅτι θέλει νὰ κυβερνήσῃ τὸν τόπον καὶ ἐντὸς ὀλίγου μάλιστα. Εἶναι ὁ εισηγητὴς τοῦ νόμου ἐκείνου τῆς ἀποζημιώσεως τῶν ἀρτοποιῶν ἐπὶ τῇ βίβλῃ τοῦ ὁποῖου διασπορίσθησαν ἑκατομύρια καὶ ἔγινε μία τρῖπα στὸ νερό. Διὰ τὸ ὅτι ὁ νόμος δὲν ἔφερεν ἀποτέλεσμα; Διότι ὑπεστηρίζατε ἕνα συνεταιρισμὸν, ὁ ὁποῖος δὲν εἶχεν ἀναφανῆ εἰμὴ μόνον διὰ τὸν ἐνισχύσατο. Οἱ συνεταιρισμοὶ δὲν πλάθονται, ἐνισχύονται ὅταν ἀρχίσουν νὰ ἐμφανίζονται. Καὶ ὁ τότε Ὑπουργὸς τῶν Ἑσωτερικῶν κατώρθωσεν ὥστε ἡ σημερινὴ Κυβέρνησις νὰ ἔχῃ εἰς τὸ πᾶθος τὴν αὐτὴν τὸν νόμον. Τί ἀπέμεινεν ἀπὸ τὴν ἐπερωτήρησιν; Αὕτη ἦτο ἀπλῶς ἕνα ἐπίκαιρον πρόσχημα. Ἐπεζητήθη νὰ δημιουργηθῇ ἐντύπωση καὶ οἱ κ. κ. συνάδελφοι, οἵτινες φιλοδοξοῦν νὰ ἡγοῦνται κομμάτων, ἔπρεπε νὰ σεβασθοῦν τὸν κανονισμὸν καὶ νὰ μὴ καταφεύγουν εἰς παγίδας, ἐνέδρας καὶ τεχνάσματα. Ἡ ἐπακολούθησεν συζήτησις δὲν ἦτο κανονικὴ. Ἀς ἀρχίσωμεν ἀπὸ τὸν ἀξιότιμον ἐξ Εὐρυτανίας συνάδελφον. Συνίσταται εἰς τὴν Βουλὴν νὰ προσέχη ὅταν ὁ γόγος αὐτὸς εὐρίσκειται ἐπὶ τοῦ βήματος. Μὲ χειρονομίας ποὺ δηλώνουν ὅτι αὐτὸς δὲν ἔχει κανὲν προσωπικὸν ἐνδιαφέρον, μὲ μεταλλικὴν φωνὴν ποὺ σαγηνεύει, ἡμπορεῖ νὰ σῇ παρασύρῃ εἰς παρεκτροπὰς τῆς κρίσεως ὑμῶν. Σὰς εἶπε λοιπὸν ὁ γοητευτικὸς αὐτὸς ῥήτωρ ὅτι δὲν διαφωνεῖ εἰς τὸ ζήτημα τῆς συγκεντρώσεως τοῦ σίτου καὶ σῆς ἐτόνισεν ἅψ' ἑτέρου ὅτι ὁ λόγος τῆς ἐπιβολῆς τοῦ δασμοῦ εἶναι ταμειακός. Νὰ συστήσῃ

τὴν κατάρχησιν τοῦ: "Ἀπαγε τῆς βλασφημίας, τοσοῦτο μᾶλλον καθόσον ἀνευ τοῦ δασμοῦ ἡ συγκέντρωσις δὲν δύναται νὰ ἐπιτύχῃ. Τότε διατὶ καταφέρεται ἐναντίον τοῦ δασμοῦ ἀπὸ τοῦ θεωρεῖ τὴν συγκέντρωσιν ἀπαρκέτητον; Αὐτοῦ, κύριε ἐξ Εὐρυτανίας πολιτευτά, νεώτερος Γοργία, ποῦ στηρίζεται ἡ ἐπιχειρηματολογία σας ὅταν δέχεσθε τὴν ἀναγκαιότητα τοῦ θεσμοῦ τῆς συγκεντρώσεως, δέχεσθε τὴν ὠφελιμότητα τῆς δασμολογικῆς προστασίας, δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἐπιτύχῃ ἡ συγκέντρωσις ἀνευ τῆς προστασίας ταύτης καὶ κατηγορεῖτε τὸ μέτρον τῆς δασμολογικῆς προστασίας ὡς ταμειακόν.

Σήμερον ἡ Κυβέρνησις ἐκτελεῖ ἔργα ὁδοποιίας ἀπ' ἄκρου εἰς ἄκρον τῆς χώρας. Σήμερον ἡ Κυβέρνησις χρηματοδοτεῖ τὰ ἀποξηραντικὰ καὶ ἄλλα παραγωγικὰ ἔργα. Σήμερον ἡ Κυβέρνησις παρεκκλίνει πρὸς τὴν ἀπορρίψιν τὴν λειτουργικὴν τῆς Ἀγροτικῆς Γραμμῆς τὴν ὁποίαν τόσον ἐπιτυχῶς ἱδρυσεν. Σήμερον ἡ Κυβέρνησις πατάξασα τὴν τοκογλυφίαν, ἀκούει τὰς ἐκδηλώσεις εὐχαριστίας τοῦ λαοῦ. Σήμερον ἡ Κυβέρνησις ἐξαφανίσασα τὴν ληστείαν αἰσθάνεται ὅσημέραι πολλὰ πλασιαζομένην τὴν ἐκ τούτου εὐγνωμοσύνην τῆς ὑπαίθρου χώρας. Σήμερον ἡ Κυβέρνησις διεσπύσθη τὰς ἐξωτερικὰς σχέσεις τῆς χώρας κατὰ τρόπον ἀπόλυτος ἰκανοποιητικόν. Σὲς ὅμως, ἀξιότιμε ἐξ Εὐρυτανίας πολιτευτά, τί ἐνέκατε; Κατωρθώσατε ὥστε νὰ διαδοθῇ ἡ ψευδὴς κατ' ἐμὲ πληροφορία, ὅτι τάχα ἐπισκαρθεὶς ὑμᾶς ὁ διεσπύων τὰ ἔργα τῆς ὁδοποιίας, ἵνα σας πείσῃ νὰ προῶτε εἰς ἐναρξιν ἐκτελέσεως αὐτῶν ἐλαδὲ τὴν ἀπάντησιν: «Ἐκάμαρ ἐκατὸ χρόνιον χωρεῖς ἡρόμους» δὲν χάθηκε ὁ κόσμος ἂν μείνουσε ἔτσι καὶ μίαν ἀκόμη δεκαετίαν!» (Ὅταν συνομολογεῖτε δάνεια ἐπὶ δανείων, ἐπιπυρρύνοντες ὑπερόγκως τὸν προϋπολογισμὸν διὰ τὴν ἐξυπηρέτησιν αὐτῶν κατωρθώσατε μήπως νὰ ἀρχίσῃτε τὴν ἐκτέλεσιν ἔργων ἀποξηραντικῶν; Ὅχι. Πῶς δύνασθε λοιπὸν νὰ λέγητε ὅτι ταμειακοὶ καὶ μόνον ταμειακοὶ ἦσαν οἱ λόγοι, οἵτινες ὑπεγύρουν τὴν δασμολογικὴν προστασίαν;

Εἶπεν ὁ ἀξιότιμος ἀρχηγὸς τοῦ λαϊκοῦ κόμματος. Ἐχουν καὶ εἰς τὴν Ἰταλίαν πολιτικὴν τοῦ σίτου. Καὶ δι' αὐτὸ ἔχουν ἐπιβῆλθαι ἐκεῖ προστατευτικὸν δασμὸν σίτου ὅμως, ἀξιότιμε ἐκ Κορινθίας πολιτευτά ὄχι ἄρτου. Αὐτοῦμαι δὲ βελούτα πῶς σεῖς, πολιτευτὴς τακτικῆς περιοχῆς, πρὸς ὃν τρέφω βαθυτάτην ἐκτίμησιν, καὶ δικαίως, ἐπανελάβατε κατὰ τὴν ὁμιλίαν σας δεκάκις τοῦλάχιστον, τὴν φράσιν «τὸ ψωμὶ τοῦ λαοῦ». Ἡ χρησιμοποίησις τοιούτων ἐκφράσεων εἶναι ἴδιον τῶν ἐκτὸς τῆς Βουλῆς χυδαίων δημοκόπων. Εἰς πολιτευτὰς ὅμως τῆς περιοχῆς σας δὲν ἐπιτρέπεται νὰ μεταχειρίζονται ἐντὸς τῆς αἰθούρας ταύτης τοιοῦτον εἶδος ἐκφράσεως. Εἶπε, λοιπὸν, ὁ ἀξιότιμος ἡγέτης τοῦ Λαϊκοῦ κόμματος, ὅτι ἔχουν καὶ εἰς τὴν Ἰταλίαν πολιτικὴν σίτου καὶ δι' αὐτὸ ἔχουν δασμὸν προστατευτικόν, ἀλλ' ἔχουν καὶ Ταμείον ἄρτου. Δὲν ἀποτελοῦν ὅμως ταμείον σίτου τὰ ἔργα τῆς ὁδοποιίας; Τὰ ἀποξηραντικὰ ἔργα δὲν εἶναι ἑκατομύρια ὀλόκληρα τὰ ὅποια διεθέτει ἡ μεγαλοφυΐα πολιτικὴ τοῦ ἀρχηγοῦ τῶν Φιλελευθέρων, διὰ νὰ ὑπάρξῃ μετ' οὐ πολλὴν αὐτοπαγωγικὴν ἐπάρκειαν εἰς τὴν χώραν μας. Αὐτὴ, κύριοι, εἶναι ἡ ἀληθὴς πολιτικὴ τοῦ σίτου. Αὕτη καὶ ὄχι ἡ σημαία τοῦ ἄρτου, ἀλλ' ἡ σημαία τοῦ σίτου.

Καὶ πρέπει ἐνταῦθα νὰ εἶπω ὅτι ἀπὸ δεκαετίας περιεργονεῖτο ἡ ἀνισορροπία, τὴν ὁποίαν παρουσίαζε τὸ ἐμπορικὸν μας ἰσοζύγιον. Καὶ περιεργονεῖτο διότι ἐπανεπύοντο εἰς τὸν ἀλύτρωτον ἑλληνισμὸν, εἰς τὰς παροιαιὰς τῆς Αἰγύπτου, εἰς τὰς Ἑλληνικὰς κοινοτήτας τῆς Ἀμερικῆς, εἰς τὴν ἀνθοῦσαν ναυτιλίαν μας ἡ ὁποία προσεκομίζεν εἰς τὴν χώραν ἀξιοζήλουτο πλούτον. Ὁ ἀλύτρωτος ὅμως ἑλληνισμὸς ἔπαυσε νὰ ὑπάρχῃ. Αἱ παροιαιὶ τῆς Αἰγύπτου ἐξαντλοῦνται. Οἱ ὁμογενεῖς τῆς Ἀμερικῆς, παρὰ τὴν ἀμείωτον διατήρησιν τῆς Ἑλληνικῆς συνειδήσεως των, μειώνουν τοὺς δεσμούς των μετὰ τὴν ἐνταῦθα οἰκίαν των. Ἐντὸς δύο δεκαετηρίδων δὲν θὰ ὑπάρχῃ οὐδεὶς

μεταξὺ αὐτῶν καὶ τῶν ἐδῶ σύνδεσμος. Εἶπεν ὁ κ. ἀρχηγὸς τῆς Δημοκρατικῆς ἑνώσεως ὅτι ἡ βιομηχανία μας εἶναι μὲν καλυτέρα πάσης ἄλλης Βαλκανικῆς χώρας, ἀλλὰ δὲν ἐμπνέει ἐμπιστοσύνην διὰ τὸ μέλλον αὐτῆς, ἐμπιστοσύνην τὴν ὁποίαν οὔτε ἡμεῖς διατηροῦμεν. Ἡ ναυτιλία μας διέρχεται ἀναμφι-σβητῆτως κρίσιν καὶ κρίσιν ὄχι μικράν. Ποῖον λοιπὸν εἶναι τὸ μέλλον τῆς Ἑλλάδος; Τὸ μέλλον τῆς Ἑλλάδος, κύριοι, ἀπόκειται εἰς τὴν γεωργίαν. Καὶ μόνον διὰ τοῦτο, διότι δηλαδὴ ἔσπρεψε πρὸς τὸ σημεῖον αὐτὸ ὅλας αὐτοῦ τὰς προσπάθειάς εἶναι ἄξιος θαυμασμοῦ ὁ ἡγέτης τῶν φιλελευθέρων, ὅστις ἐστήριξε τὸ πρόγραμμά του ἐπὶ τῆς ἀναπτύξεως τοῦ γεωργικοῦ μέλλοντος τῆς χώρας.

Κύριοι, ἡ Ἑλλὰς ἔχει ἔκτασιν κατὰ τὸ 1/5 μεγαλυτέραν τῆς Βουλγαρίας καὶ πληθυσμὸν κατὰ ἕνα ἑκατομύριον ἀνώτερον αὐτῆς. Ἐν τούτοις ἡ ἐν Βουλγαρίᾳ παραγωγή σίτου εἶναι τριπλασία τῆς ἰδικῆς μας ὡς εἶναι τριπλασία ἡ ἐκεῖ παραγωγή τῆς κριθῆς. Ἡ Βουλγαρία παράγει σίκαλιν ἡπλάσιον ὅσης παράγει ἡμεῖς. Ἡ κτηνοτροφία ἐκεῖ εἶναι ἀσυγκρίτως μεγαλυτέρα τῆς ἰδικῆς μας. Ἡμεῖς δὲν ὑπερέχουμεν παρὰ μόνον εἰς ὄνους καὶ ἡμίονους. Πληρόνουμεν εἰς τὸ ἐξωτερικὸν διὰ σίτον 2 1/2 δισεκατομύρια δραχ. ἐτησίως. Διὰ τὸ λοιπὸν δὲν εἶναι δυνατόν, ὅταν μάλιστα συντελεσθῶσι τὰ ἀποξηραντικὰ ἔργα νὰ φθάσωμεν ὄχι εἰς σιταρκείαν, ὄχι νὰ κερδίσωμεν τὰ 2 1/2 δισεκατομύρια ἀλλὰ τοῦλάχιστον τὸ ἕν δισεκατομύριον. Ἀντιλαμβάνεσθε πόση θὰ εἶναι ἡ εὐμάρεια τῆς χώρας μας ὅταν ἐξοικονομηθῇ ἐν τόσῳ σημαντικῶν ποσῶν ὑπὲρ τῆς βιοτεχνίας μας καὶ ὑπὲρ ἄλλων κλάδων τῆς ἐθνικῆς οἰκονομίας, ποσῶν τὸ ὁποῖον διαρρέει σήμερον εἰς τὸ ἐξωτερικόν;

Ἄλλα ποῖον εἶναι, κύριοι, τὸ βῆρος τῶν καταναλωτῶν; Λέγουν 200 ἑκατομύρια. Ἄλλ' ἐν δὲν εἶχομεν προσφάτως θεομηνίαν ἢ παραγωγὴν θὰ ἦτο διπλάσιον θὰ ἐμειντο ἐπομένως εἰς τὸ ἡμισυ ἢ ἐπιθάρυνσις αὐτοῦ. Δὲν εἶναι κατὰ συνέπειαν ἢ δασμολογικὴ πολιτικὴ μίαν κατεσθύνει πρὸς ἐπέκτασιν τῆς καλλιέργειας διὰ τὴν ἐπίτευξιν τῆς σιταρκείας;

Εἰμαι, κύριοι, καταναλωτὴς καὶ μάλιστα ὁ πτωχότερος τῶν καταναλωτῶν. Κατάγομαι ἀπὸ ἐπαρχίαν ὄχι σιτοπαράγωγόν, ἀλλὰ τὸ λέγω μετὰ παρησίας: Πρέπει νὰ προσέχωμεν κατὰ τὴν σημερινὴν ἐποχὴν τὴν ὁποίαν ζῶμεν, πρέπει νὰ προσέχωμεν ὅταν διακηρύσσωμεν δασμολογικὰς ἐλαφρύνσεις. Τὸ κύριον ὄπλον τῶν ἀνατρεπτικῶν στοιχείων εἶναι τὸ ὄπλον τῶν κακῶν καὶ ἀσυλλογίστων ἐντυπώσεων ἀπέναντι τοῦ λαοῦ. Ὅταν ἔρχεσθε ἐν ὀνόματι τοῦ συντηρητικοῦ προγράμματός σας νὰ θερεῖτε ἐντυπώσεις, ἀρεῖσθε τὸ πρόγραμμά σας αὐτό. Μέλος καὶ ἐγὼ τοῦ κόμματος τῶν Βενιζελικῶν, μὴ διεκδικῶν κύρος ἐξαιρετικὸν ἀπέναντι τῆς Βουλῆς, δὲν θὰ κατηγορηθῶ ἐὰν ἀπευθυνθῶ εἰδικώτερον πρὸς τὸ κόμμα μου. Τὸ κόμμα τῶν Βενιζελικῶν ἐμεγαλοφύγησεν ἀπὸ τοῦ 1910 ἕως τὸ 1915. Ἐραδιοιουργήθη ὅμως κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς μάχης τοῦ Κιλκίς, ἀπὸ τοῦ βήματος αὐτοῦ ἀκριβῶς. Καὶ αἱ συνέπειαι τῶν ραδιοφυγῶν αὐτῶν ὑπῆρξαν,—εἶναι γνωστὸν πόσον ὑπῆρξαν,—ὀλέθριαι. Τὸ κόμμα τῶν Βενιζελικῶν, μεγαλότολμον μέχρι ριψοκινδύνου, ἐδίδασκε τὸ Κράτος διὰ τὴν ἐπιτύχην τὴν ἐθνικὴν ἐνότητα ἀπὸ τοῦ 1917 μέχρι τοῦ 1919. Κατέπεσαν ὅμως εἰς ἐρείπια ἀκριβῶς λόγω τῶν ραδιοφυγῶν αὐτῶν. Αὐτὸ ἀκριβῶς κινδυνεύει νὰ πάθῃ καὶ σήμερον. Χωρὶς θέμα ἐπερωτήσεως, ἐξυφαίνονται ραδιοφυγῆς ἀνακτύσσονται κατηγορίαι, καταγγέλλονται ἀτασθαλίαι κατὰ τοῦ κόμματος τῶν Φιλελευθέρων. Φιλελεύθεροι συγκροτήθητε καλὰ, πειθαρχήσατε εἰς τὸν μέγαν ἡμῶν ἀρχηγόν, προχωρήσατε εἰς τὸ ἔργον σας, ἀλλὰ πρὸ παντὸς διαφωτίσατε τὸν λαόν, ἵνα μὴ κατασκευασθῇ τὸ ἔργον σας διὰ τρίτην φοράν, διότι τοῦτο δὲν θὰ εἶναι μόνον βλάβη ἰδικῆς σας τοῦτο θὰ σημάξῃ ἴσως τὴν ὀριστικὴν πτώσιν τῆς Ἑλληνικῆς Πατρίδος (Χειροκροτήματα).

Ὁ κ. **Μ. Τσιγγέμογλου** λαμβάνων τὸν λόγον, ἵνα, ὡς

λέγει, παράσχῃ ἀφορμὴν εἰς ἀποσπρήσιν ὀριζμένων σκοτεινῶν σημείων τοῦ ζητήματος παρατηρεῖ ἐν ἀρχῇ ὅτι ἡ ἐπερωτήσις, ἀφορῶσα τὴν ἐξακριβώσιν τῶν διαδόσεων ὅτι περὶ τὸν καθορισμὸν τῆς τιμῆς τοῦ ἄρτου διεπράχθησαν καταχρήσεις, ἐπεξετάθη ἐν τῇ ἀναπτύξει τοῦ ζητήματος εἰς ἐπερωτήσιν ἐπὶ τοῦ οἰκονομικοῦ, ἐπὶ τοῦ ἀγροτικοῦ προγράμματος τῆς Κυβερνήσεως. Ἀναπτύσσει ἐν συνεχείᾳ τὰς ὑποστηρίχθεις ὅψ' ἐκάστων τῶν πολιτικῶν ἀρχηγῶν ἀπόψεις καὶ διαφωνῶν πρὸς τὴν τοῦ κ. ἀρχηγοῦ τῆς Δημοκρατικῆς ἑνώσεως παραδέχεται κατ' ἀρχὴν τὴν ὑπὸ τοῦ κ. πολιτευτοῦ Κερκύρας ἐκφρασθεῖσαν γνώμην, ὅτι ἡ πολιτικὴ τῆς ὑπερπροστασίας τοῦ σίτου δὲν εἶναι δυνατόν νὰ συντελέσῃ ὥστε ἡ παραγωγή σίτου νὰ στοιχίσῃ εἰς τὸν καλλιεργητὴν ὀλιγώτερον τῶν 5—6 δραχμῶν.

Εἰσαγγόμενος μετὰ ταῦτα εἰς τὸ κύριον ἀντικείμενον τῆς ἐπερωτήσεως, παρατηρεῖ ὅτι ἡ μὴ κατάθεσις τοῦ σχετικοῦ φακέλου, περιλαμβανόντος τὰ ἀναγκαζόμενα εἰς τὴν Βουλὴν στοιχεῖα, ἀποτελεῖ διὰ τὸν κ. Ὑπουργόν τῶν Ἑσωτερικῶν παραλείψιν λίαν ἐπιδαρυντικὴν. Τοσοῦτον δὲ μᾶλλον καθόσον, ὡς λέγει, ἡ συζήτησις ἐστηρίχθη κατὰ τὸ πλεῖστον ἐπὶ πληροφοριῶν τῶν ἐφημερίδων καὶ στοιχείων τὰ ὅποια οἱ ἴδιοι ἀγροῦνται συνεκέντρωσαν. Ἐπὶ τῶν βάσεων τούτων, προσθέτει, θὰ στηρίξῃ καὶ τὴν ἰδικὴν του ἀπόφασιν, ὑποδεικνύων τοὺς ὑπευθύνους τῆς κακῆς διαχειρίσεως τοῦ ζητήματος καὶ καταλογίζων εἰς ἑκάστον αὐτῶν τὴν ἀναλογούσαν εὐθύνην. Ὡς τοιοῦτους ὑπευθύνους εὐρίσκει τὸν Ὑπουργόν τῶν Ἑσωτερικῶν διὰ τὸ ἀγορανομικὸν μέρος τοῦ ζητήματος, τὸν Ὑπουργόν τῶν Οἰκονομικῶν διὰ τὴν δασμολογικὴν διαχείρισιν, τὸν Ὑπουργόν τῆς Γεωργίας, ἐν μέρει αὐτόν, διὰ τὴν γεωργικὴν πολιτικὴν, τοὺς ἀλευροδιομηγάνους, τοὺς ἀλευρεμπόρους, καὶ τέλος τοὺς ἀρτοποιούς.

Τὰς εὐθύνας ἐκάστου τούτων ἀναλύων κακίζει τὸν κ. Ὑπουργόν τῶν Ἑσωτερικῶν διότι δὲν ἐπέισε τὴν κοινὴν γνώμην ἂν ἡ εἰς 7 1/2 δραχμὰς διατίμησις τοῦ ἄρτου ἀντιπροσωπεύῃ τὴν πραγματικὴν ἀξίαν αὐτοῦ καὶ ἂν δὲν ἐνεφυλοχώρησεν περὶ τὸν καθορισμὸν τῆς τιμῆς αὐτῆς καταχρήσεις. Μέρμεται ἐπίσης τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῶν Ἑσωτερικῶν, διότι δὲν ἔλαθεν ὑπ' ὄψιν του, ὅτι ἡ ὑπὸ τοῦ προκατόχου του ἄρσις τῆς διατιμῆσεως τῶν ἀλεύρων ἐπρόκειτο νὰ συνδυασθῇ μετὰ τὴν ἐλάττωσιν τοῦ προστατευτικοῦ δασμοῦ καὶ ὅτι, καίτοι δὲν συνέτρεξεν ἡ περίπτωσις αὕτη, διετήρησε τὸ μέτρον τῆς ἄρσεως τῆς διατιμῆσεως τῶν ἀλεύρων.

Ὁ κ. **Γ. Σιδεργι** (Ὑπουργὸς τῶν Ἑσωτερικῶν) παρατηρεῖ ὅτι οὐδεμίαν ἀπολύτως σχέσιν ἔχουν τὰ ζητήματα αὐτὰ καὶ ὅτι ὁ συλλογισμὸς τοῦ ἀγορανομοῦ εἶναι ἀυθαίρετος.

Ὁ κ. **Μ. Τσιγγέμογλου** συνεχίζων κατηγορεῖ τὸν κ. ἐπὶ τῶν Ἑσωτερικῶν Ὑπουργῶν ὅτι διὰ τῶν δηλώσεών του ἐνώπιον τῆς Βουλῆς, τόσον τῶν πρώτων ὥσον καὶ τῆς δευτερολογίας του δὲν παρέσχε τὰς ἀναμενόμενας ἰκανοποιητικὰς ἐξηγήσεις ἀφῆσας οὕτω τὴν ἐντύπωσιν, ὅτι δὲν παρεκλούθησεν ὡς εἶδε τὸ ζήτημα καὶ κατὰ συνέπειαν δὲν ἦτο εἰς θέσιν νὰ ἀναπτύξῃ τὴν ἀκριβῆ θέσιν αὐτοῦ. Τοῦτο, λέγει, εἶναι χαρακτηριστικὸν τῆς ἀδιαφορίας, ἣν ἐπέδειξεν ἐν τῇ διαχειρίσει τοῦ ζητήματος, ὡς εἶναι ἐπίσης χαρακτηριστικὸν καὶ τὸ γεγονός ὅτι δὲν καθωρίσθη ἀκόμη μετ' ὅτι ἐπιδαρυνθῇ ἡ κατανάλωσις ἐκ τοῦ θεσμοῦ τῆς συγκεντρώσεως, ἐὰν ὅλας ὅλας ἐπιδαρυνθῇ μετ' ὀλίγη χρόνον τὴν ἐξ 130 ἑκατομ. ἀξίαν τοῦ συγκεντρωθέντος σίτου ἢ μόνον μετὰ τὴν ἐκ 59 ἑκατομ. διαφοράν μετὰ τῆς τιμῆς αὐτοῦ πρὸς τὴν τοῦ ξένου.

Προβαίνειν ἐν τῇ σημείῳ τούτῳ εἰς ὑπολογισμούς, εὐρίσκει ὅτι ἡ σημερινὴ ἐξ 65 λεπτῶν κατ' ὅκαν ἐπιθάρυνσις τῆς τιμῆς τοῦ ἄρτου θὰ ἦτο δυνατόν νὰ περιορισθῇ μόνον εἰς 13 λεπτά καὶ 30 ἑκατοστὰ τοῦ λεπτοῦ ἐὰν ἐλαμβάνετο ὡς δόσις ἢ διαφορὰ τῆς τιμῆς.

Ὅσον ἀφορᾷ τὴν εἰσαγωγὴν 10.000 τόννων ρωσικοῦ σίτου ἀπὸ τοῦ Ἰανουαρίου μέχρι τοῦ Ὀκτωβρίου, ἐξ ὧν 7.000 τοῦ Ὀκτωβρίου, τοῦτο θεωρήθη ζήτημα μηδαμινὸν ἀπὸ τὸν Ὑ-

πουργόν των Ύψωτερικών, εν τούτοις με 15 μόνον λεπτά υπερβαίνει το εκατομμύριον και πρέπει να δηλωσῇ ὁ κ. Ὑπουργός πως θὰ ἐπιστραφῇ τὸ ποσὸν τοῦτο. Ὁ κ. Ὑπουργός των Ύψωτερικών ἐδήλωσεν ὅτι ὡς πηγὰς τῶν τιμῶν εἶχε μεταξὺ τῶν ἄλλων καὶ δύο ἰδιωτικά γραφεῖα, πλὴν τῶν Πρακτορείων. Εὐτυχῶς ὁ κ. Κονδύλης ὑπέδειξε πῶς ἐγένετο ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ ἡ ἐξακριβώσεως τῆς τιμῆς, δηλαδή διὰ τῶν Πρεσβειῶν, σύστημα ἀπολύτως ἐξασφαλιστικόν. Ἐπίσης ὁ κ. Ὑπουργός των Ύψωτερικών ἀνέγνωσε τηλεγραφήματα διὰ νὰ ἀποδείξῃ ὅτι εἰς πολλὰ μέρη τρώγουν τὸ ψωμὶ ἀκριδωτέρ. Ἀλλὰ θὰ εἶχον θέσιν ταῦτα ἂν ἐπηρεάζετο διὰ τὸν δασμὸν, ἐνθ' ἐδῶ ἐξετάζεται ἂν ἡ τιμὴ τῶν 7.50 — 8 δραχμῶν τοῦ ἄρτου εἶναι πραγματικὴ ἢ ὄχι. Ἡμεῖς ζητοῦμεν τοῦτο, ἂν αὕτη εἶναι ἡ πραγματικὴ.

Εἰς βουλευτῆς. Διατὶ δὲν λέγατε σεῖς ποῖα εἶναι ἡ πραγματικὴ;

Μ. Τσιγδέμογλου. Νὰ μὰς δώσετε τὰ στοιχεῖα. Συνεχίζω λέγει ὅτι οἱ ἄρτοποιοὶ δίδουν κέρδος μίαν δραχμὴν εἰς τὰ πρατήρια, ἐνθ' ἡμεῖς ἀγωνιζόμεθα νὰ εὕρωμεν καὶ ἐδῶ ἓνα λεπτόν.

Ε. Μαχαίρας. Δίδουν 80 λεπτά, ἀλλὰ τοῦτο εἶναι περιθώριον διὰ τὰ ἄρτοποιεῖα τὰ κατανκλίσκοντα πέρα τῶν 10 σάκκων.

Μ. Τσιγδέμογλου. Ἐγὼ περιορίζω τὴν διαφορὰν εἰς 80 λεπτά καὶ οὕτω ἔχομεν 300 χιλιάδων δραχμῶν ἡμερησίως ἐπιβάρυνσιν. Ὅσον ἀφορᾷ τὴν διαφορὰν τῶν 40—65 λεπτῶν ἄτινα εἰσέπραξαν οἱ ἀλευροδιομηχάνοι εἶπεν ὁ κ. Ὑπουργός ὅτι δὲν ἔχει κλειθεῖ ὁ λογαριασμός, ἀλλὰ με τοῦτο οἱ ἀλευροδιομηχάνοι κρατοῦν τὴν Κυβέρνησιν καὶ ὄχι αὐτὴ τοὺς ἀλευροδιομηχάνους. Ὡς πρὸς τοὺς ἀλευροδιομηχάνους ἔχω ἀνράδαντον πεποιθήσιν ὅτι αὐτοὶ δὲν εἶναι καλῆς πίστεως, ὡς ἀπεδείχθη καὶ ἄλλοτε δικαστικῶς καὶ διότι τὸ σημερινὸν λάθος τῶν 25 λεπτῶν ἔπρεπεν οἱ ἴδιοι νὰ τὸ καταστήσουν γνωστὸν εἰς τὸν Ὑπουργόν. Ἐπίσης εἶναι κακὴ πίστις καὶ διὰ τὰ 7 λεπτά καὶ διὰ τὰ 11 λεπτά ποὺ ἐγένετο λόγος καὶ διὰ τὰς 10.000 τόννους ρωσσικοῦ σίτου καὶ τὴν μέσῃ Γαλλίας ἀποκρυφίν του. Καὶ ὁ Μόνδεσμος τῶν ἀλευρεμπόρων ἔχει εὐθύναν διότι ἀπὸ δύο ἐτῶν θέλων νὰ υποτιμῇσιν τὸν δασμὸν καὶ γνωρίζων τὰ πάντα δὲν ἠθέλησε νὰ διακωπίσῃ τὸν κ. Ὑπουργόν καὶ τὴν Κυβέρνησιν περὶ τῶν συμβαινόντων. Ὡς πρὸς τοὺς ἄρτοποιούς τὸ ζήτημα τῆς πληρωμῆς μίας δραχμῆς εἰς τὰ πρατήρια εἶναι ἀρκετὸν νὰ δώσῃ τὸ δικαίωμα εἰς τὴν Βουλὴν νὰ κρίνῃ αὐστηρῶς, διότι εἶναι φανερόν ὅτι εἰς τὸ ποσὸν αὐτὸ θὰ εἶναι καὶ κατὰχρησις ὑπὲρ τῶν ἰδίων, ἐφόσον μάλιστα δὲν γίνεται ἔλεγχος. Οὗτοι ἐκρίθησαν καὶ ἀποζημιωτέοι, ἐνθ' ἐπὶ 8 χρόνια 25.000 ὀφρὰν ἀνταλλάξιμα δὲν λαμβάνουν τὰς ἀποζημιώσεως των. Ἐν τούτοις θὰ ἔλεγα ὅτι πρέπει νὰ ληφθῇ κάθῃ πρῶτον νὰ τελεσθῇ ἡ ἀποζημιώσις τῶν ἄρτοποιῶν διὰ νὰ μὴ ἐπιβαρύνεται ὁ ἄρτος με τὰ ὑπέρογκά ἐξοδα τῶν ἄρτοποιεῖων αὐτῶν. Ἐγὼ ἐπίσης νὰ ἐρωτήσω τὴν Κυβέρνησιν διατὶ ἀφέθη ὁ κόσμος ἐπὶ 6 ἡμέρας νὰ πληρώσῃ τὴν διαφορὰν τοῦ λογιστικοῦ λάθους; Καὶ διατὶ περὶ τοῦτου δὲν ἔκαμεν οὔτε κἀν μνείαν ὁ κ. Ὑπουργός; Ταῦτα ὡς πρὸς τὸν ἔλεγχον καὶ τὰς εὐθύναν τῆς Κυβερνήσεως. Ὅσον ἀφορᾷ τὰ μέσα θεραπείας, συνεχίζω, συμφωνῶ μὲν μετὰ τὴν συγκέντρωσιν, ἀλλὰ πρέπει ἡ τιμὴ ἐξαγορᾶς νὰ μὴ εἶναι ἀνωτέρα τοῦ ἐξωτερικοῦ σίτου καὶ τοῦ δασμοῦ, πρὸς ἀποφυγὴν καταστρατηγῆσεων παρὰ τῶν παραγωγῶν.

Κ. Σπυρίδης (Ὑπουργός τῆς Γεωργίας). Αὐτὸ δὲν συνέβη.

Μ. Τσιγδέμογλου. Ἐλέγθη καὶ αὐτό. Ὡς πρὸς τὸν δασμὸν, συνεχίζω, ἐγὼ δὲν εἶμαι ὑπὲρ τῆς ἄρσεως, ἀλλὰ ἔχω τὴν γνώμην ὅτι ἡ εἰσπραξις τοῦ δασμοῦ πρέπει νὰ ἐξακολουθῇσιν, πρέπει ὅμως νὰ ἐλαφρυνθοῦν οἱ δασμοὶ τῶν ἄλλων εἰδῶν πρώτης ἀνάγκης. Διὰ τὴν γενικὴν ἀντιμετώπισιν τῆς καταστάσεως εἰς τὸ μέλλον πρέπει νὰ μὴ συγκεντρώνεται εἰς τὸ ἴδιον πρόσωπον ἡ ἰδιότης τοῦ ἀλευροδιομηχάνου καὶ τοῦ ἀλευρεμπόρου. Πανταχοῦ ἦσαν χωρισμένα τὰ ἐπαγγέλματα

αὐτά, ἐδῶ μάλιστα ἐπιβάλλεται ἡ λήψις ὅλων ἐκτάκτων μέτρων. Ἐν συμπεράσματι, ἐπιλέγει, φρονῶ ὅτι ἐκ τῆς ἀρτοποιείας καὶ μετὰ τὸν ἔλεγχον προκύπτει ὅτι καὶ ἡ σημερινὴ τιμὴ τῶν 7 1/2 δραχμῶν εἶναι μεγάλη καὶ δύναται νὰ γίνῃ υποτιμῆσις ἀκόμη μίας δραχμῆς. Ἡ ἐξέυρσις τοῦ πραγματικοῦ κόστους εἶναι δυνατὴ, διότι φαίνεται ἀπὸ τὰ τελωνεῖα τί εἰσλήθη καὶ ὑπάρχουν καὶ στοιχεῖα πῶς ἐγένετο ἡ ἀρτοποιήσις, καὶ μετὰ τὸν ἔλεγχον αὐτὸν θὰ πεισθῇ ὁ κ. Ὑπουργός ἂν κατεχρῶντο ἢ ὄχι οἱ ἀλευροδιομηχάνοι. Καὶ διὰ τοῦτο ἔχει βαρυντὴν εὐθύνην ἡ Κυβέρνησις.

Γ. Ὑσαῖας. Ἡ συζήτησις ἐξῆλθε τῶν ὁρίων τῆς ἐπερωτήσεως καὶ ἦτο τοῦτο ἐπιβεβαιωμένον, διότι ἀπὸ τὰ ἀποτελέσματα αὐτῆς θὰ ἐξηρτᾶτο νὰ διαφωτισθῶμεν περὶ τῆς δυνατῆς ἢ μὴ μειώσεως τῆς τιμῆς τοῦ ἄρτου, καὶ διὰ τοῦτο ὁρθῶς ἐπεξετάθη εἰς πᾶν σχετικὸν ζήτημα, δηλ. καὶ ὡς πρὸς τὴν ὑποστήριξιν τῆς σιτοπαραγωγῆς, τῆς ἀλευροδιομηχανίας, τοῦ ἐλευθέρου ἐμπορίου καὶ κατὰ συνέπειαν εἰς τὴν κατάληξίν μας εἰς τὸν ἐλεύθερον συναγωνισμόν, ὅστις προϋποθέτει τὸν νόμον τῆς προσφοράς καὶ τῆς ζήτησεως, ὡς περὶ τούτου ὁχυρώμεθα ἐπραγματεύθη κατὰ τὴν ἀξιόλογον ἀγούρευσιν τοῦ ὁ βουλευτῆς Ἀθηνῶν κ. Σαράντης, ἂν καὶ κατὰ τὴν γνώμην μου κακῶς εἰς τὸ ἐρωτήμα τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ διετῆρτεν ἐπιφυλάξεις, ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἄμεσον ἐφαρμογὴν τῶν μέτρων δι' ὧν θὰ κατελήγομεν εἰς τὸ κράτος τοῦ νόμου τῆς προσφοράς καὶ τῆς ζήτησεως. Ἡδὲ, προκειμένου νὰ ἀναπτύξω μέσῃ τινι λύσιν, πρέπει κατ' ἀνάγκην νὰ εἰπω τινὰ περὶ τῆς σιτοπαραγωγῆς καὶ τῆς προστασίας τῆς. Ἐφόσον ἡ ἐγγύριος παραγωγή ἀνέρχεται εἰς τὰ 40 % τοῦ κατανάλωστος, στοιχίζει δὲ 30 % περισσώτερον τοῦ ἐξωτερικοῦ σίτου, ἡ πρώτη ἐντύπωσις διὰ τὴν προστασίαν ταύτην εἶναι δυσμενής. Ἀλλ' ἐρωτᾶται ἂν εἶναι δυνατόν νὰ ἀρίστωνε τὸς ἐκτάσεις καὶ τὸς γεωργούς ἀπασχολούμενους μετὰ τὴν σιτοπαραγωγὴν ἀπροστατεύτους, ἐξυπακούσμενον βεβαίως ὅτι ἂν αἱ γαῖαι εἶναι κατάλληλοι δι' ἄλλας καλλιέργειας ἢ προστασίας δὲν ἔπρεπε νὰ δοθῇ. Φαντάζομαι ὅμως ὅτι μετὰ διόφορα τεχνικὰ μέσα, ἥτοι λιπάσματα κλπ. θὰ ἦτο δυνατόν εἰς τὰς ἐκτάσεις ταύτας νὰ ἐγκαταστήσῃ καὶ ἄλλαι καλλιέργειαι, ὅποτε ἡ προστασία τῆς σιτοπαραγωγῆς πρέπει βαθυμυδὸν νὰ ἐλαττωθῇ. Ὡς πρὸς τὴν λύσιν ἥτις δύναται νὰ συμβῇ διὰ τῆς διίσταμένης ἀπόψεως νομίζω ὅτι προσέχον ζήτημα εἶναι ἡ μεγάλη τιμὴ τοῦ ἄρτου. Ἐγὼ σημειῶμα κατὰ τὸ ὅποιον 50 % εἶναι τὸ κόστος τῆς πρώτης ὕλης καὶ 50 % τὰ γενικὰ ἐξοδα. Καὶ ἐρωτῶ διατὶ νὰ μὴ ἐντείνωμεν τὴν προσοχήν μας νὰ μειωθῶν αὐτὰ τὰ ἐξοδα, παρὰ καταγινώμεθα μετὰ τὸν δασμὸν, ὁ ὁποῖος διὰ τοῦ προϋπολογισμοῦ πάλιν εἰς τοὺς πληρώνοντας αὐτὸν εἰσρέει; Ὁ δὲ ἡδὼν συνεισφέρει νὰ συστηθῇ μία μεγάλη ἐταιρεία μετὰ ὅλους τοὺς ἐσωτερικοὺς μύλους, οἱ ὁποῖοι ἔχουν παραγωγικότητα 400 χιλιάδων ἀκάδων ἡμερησίως θὰ ἡδύνατο ἐπίσης μέρος τῶν χρημάτων τοῦ ὁργανισμοῦ τοῦ τελωνεῖου Πειραιῶς νὰ δαπανηθῇ διὰ τὰ Σιλό, τὰ δὲ ἄλλα νὰ δαπανηθῶν διὰ τὴν ἰδρύσιν καὶ ὀργάνωσιν ἐνὸς μεγάλου παραλικοῦ μύλου ἡμερησίως παραγωγικότητος 600 χιλιάδων ἀκάδων, καὶ οὕτω νὰ ἐπέλθῃ τοιαύτη οἰκονομία εἰς τὰ ἐξοδα μέχρι σημείου ἐπιτρέποντος τὴν κατάργησιν καὶ αὐτοῦ τοῦ δασμοῦ τῶν ἀλεύρων. Πρέπει ὅμως πρὸς τοῦτο νὰ δοθῇ καὶ τὸ οἰκονομικόν, νὰ προστατευθῇ καὶ ἡ ἐξαγωγή τῶν προϊόντων τοῦ μύλου, τὰ δὲ δευτερεύοντα προϊόντά του νὰ διατεθῶν ὑπὲρ τῆς κτηνοτροφίας. Οὕτω θὰ κατελήγομεν εἰς τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ σωτηρίου νόμου τῆς προσφοράς καὶ ζήτησεως. Ἐάν ἐξ ἄλλου μειωθῇ ὁ δασμός, ὅστις ἴσως χρειάζεται εἰς τὸν προϋπολογισμόν, δύναται νὰ ἀντικατασταθῇ διὰ φόρου ἐπὶ τῶν ἀλεύρων καὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ καὶ τοῦ ἐσωτερικοῦ.

Κ. Σίμος. Ἐρ' ὅσον λέγει ἀπὸ ἡμερῶν ἀσχολούμεθα μετὰ τὸ ζήτημα τοῦ ἄρτου θὰ ἦτο καλὸν πάντες οἱ παρεχόμενοι τὸ βῆμα νὰ τηρῶμεν εὐλαβέμεθα ἐν σχέσει πρὸς τὰς ἐκπράξουσας γνώμας μας καὶ νὰ μὴ παρκαλινώμεν τὸν

λαόν. Προκαλήσας συνάδελφος εἰς δικαιοτῆν ἐδεάσθην ὅτι ἡ ὑγρασία τοῦ σίτου δὲν ἔχει ἐπιρροήν.

Ἀλλ' ὑπάρχουν συγγραμματα τὰ ὁποῖα συνέγραψαν αὐθενταί εἰς τὰ ζητήματα αὐτὰ τὰ ὅποια λέγουσιν ὅτι ἡ ὑγρασία τοῦ σίτου ἀρχίζει ἀπὸ τὰ 7 ο/ο καὶ φθάνει εἰς τὸ 19 ο/ο. Ὁ ἴδιος συνάδελφος ἐδεάσθην ὅτι ἡ ἀπόδοσις τοῦ σίτου εἰς ἄλευρα εἶναι μεγαλύτερα. Ἀλλὰ αἱ γνωσταὶ εἰς τὴν ἐπιστήμην μέθοδοι εἶναι τρεῖς.

Οὕτω μετὰ τοὺς πετρομύλους ἔχομεν ἀπόδοσιν 80 ο/ο ἄλευρα, μετὰ τοὺς μικροὺς κυλινδρικούς ἔχομεν 74 ο/ο ἄλευρα καὶ 19 ο/ο πίτυρα καὶ τέλος μετὰ τοὺς μεγάλους ἔχομεν 78 ο/ο ἄλευρα. Δὲν δύναμεθα λοιπὸν σοβαρῶς νὰ λέγωμεν ὅτι ἡ ἀγορανομικὴ ὑπηρεσία δὲν παρακολουθεῖ τοὺς ἀλευροδιομηχάνους. Ὡς πρὸς τὸν δασμὸν, εἶναι γνωστὸν πότε οὗτος γυμνῇ καὶ ἡ αὐξήσις αὕτη συνεκράτησε τοὺς γεωργούς οἱ ὅποιοι θὰ ἐπώλουν τὸν σίτον τους κατὰ 50 λεπτά ὀλιγώτερον, ἐάν δὲ ὑπολογισθῇ τοῦτο θὰ δικαιολογηθῇ ἡ διαφορά τῆς τιμῆς τοῦ ἄρτου. Ὅσον ἀφορᾷ, τὴν προστασίαν τῆς σιτοπαραγωγῆς εἶναι φανερὰ ἡ ἀνάγκη τῆς ἀπὸ 500.000 τόννων σιτηρῶν παράγονται εἰς τὸν τόπον, ἡ δὲ προστασία αὕτη εἶναι ἀλληλένδετος μετὰ τὴν προστασίαν τῆς ἀλευροδιομηχανίας, διότι ἀντιθέτως θὰ ἐργάζονται οἱ ξένοι ἐργάται καὶ ὄχι οἱ ἱδιοὶ μας καὶ ἐπὶ τέλους μετὰ τὸν τρόπον τὸν ἐφαρμοζόμενον γνωρίζομεν τὴν ἀλευρα παράγωμεν, διότι δὲν εἶναι καὶ ἀκίνδυνον πράγμα νὰ ἀνοίξωμεν τὰς θύρας εἰς ἔλα τὰ ξένα ἄλευρα, πολλὰ τῶν ὁποίων ἀπεδείχθησαν καὶ ἀνθυγιεινά. Δι' ὅλους αὐτοὺς τοὺς λόγους, ἐπιλέγει, δὲν βλέπω τὸν λόγον τοῦ δημιουργηθέντος θορύβου καὶ ἵσται μόνον ἡ σύστασις νὰ παρακολουθῇ τὸ ζήτημα παρὰ τῆς Κυβερνήσεως.

Γ. Μαγῆς (Ὑπουργός των Οἰκονομικῶν). Ἡ ἐπερωτήσις, λέγει, ἡ ἀπασχολοῦσα ἀπὸ πενήτημέρου τὴν Βουλὴν, ὅπως διετυπώθη καὶ ὅπως ἐφαρκετῇ ἀπὸ τὸν ἀξίωτον βουλευτὴν Κερκύρας ἔχει δύο σκέλη. Τὸ ἐν ἀφορᾷ τὴν ἐφαρμένῃ ἢ ὀρθῇ διατίμησιν τοῦ ἄρτου καὶ τὸ ἄλλο τὴν δασμολογικὴν ἀπάντησιν τοῦ σίτου πολιτικῇ τῆς Κυβερνήσεως. Τὰ θέματα βεβαίως εἶναι καχωρισμένα καὶ μάλιστα τὸ τελευταῖον, τὸ ὅποιον δις συνεζητήθη εἰς τὴν Βουλὴν καὶ ὅταν ἐξητεῖτο ἡ ἐξουσιοδότησις καὶ ὅταν εἰσῆγγοτο τὸ σχετικὸν διάταγμα πρὸς κύρωσιν ὅποτε καὶ ἠκούσθησαν αἱ ἀντιλήψεις ὅλων. Θὰ ἡρώτα λοιπὸν κανεῖς, διατὶ ἐθεωρήθη ἀναγκαῖον εἰς τὸ λογιστικὸν λάθος τῆς ἀγορανομίας νὰ συγκολληθῇ καὶ ἡ δασμολογικὴ πολιτικὴ. Τὴν ἀπάντησιν τὴν ἔδωκεν ἡ ἀντιπολίτευσις, ἀρνηθεὶς τὸν ζήτηθέντα παρὰ τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ χωρισμὸν τῶν ζητημάτων. Καὶ εἶναι εὐνόητον διατὶ ἠγνῆθη τὸν χωρισμὸν, διότι γνωρίζει ὅτι ὅλος ὁ ἐργασίας θορύβος ἦτο κε- νὸς περιεχομένου καὶ ὅτι ἦτο μόνον χάρτινος πύργος καταρ- ρεύσας μετὰ τὴν πρώτην ἀπάντησιν τοῦ κ. ἐπὶ τῶν Ἑσωτερι- κῶν συνάδελφου. Καὶ κατέρρευσε, διότι ἀπεδείχθη ὅτι ἐγι- νεν ἐν λάθος, ἀπὸ τὸ ὅποιον οὐδεὶς ἠδικήθη, οὐδεὶς ἐπλού- τισε καὶ οὐδεὶς ἐζημιώθη εἰς ὅφελος κανενὸς ἀφοῦ πρόκειται περὶ πιστωχρεωτικοῦ λογαριασμοῦ, τὸ δὲ λάθος συντέλεσεν εἰς ταχύτεραν ἐξόφλησιν τοῦ θάρους ἐκ τῆς προσμίσσεως τοῦ ἐγγυρίου σίτου. Προέδλεπε λοιπὸν τὴν κατάρρευσιν τοῦ θο- ρύβου τῆς ἡ ἀντιπολίτευσις καὶ ἐκάλεσεν εἰς ἐνίσχυσιν τοῦ λογιστικοῦ λάθους ὀλίγην δασμολογίαν, ὀλίγην φορολογίαν καὶ πολλὴν φουρνολογίαν. Ἀλλ' ἡ συγκόλλησις τῶν δύο ζη- τημάτων δὲν φρονῶ ὅτι ὠφελεῖ ἐν σκοπῶν τῆς ἀντιπολιτεῦ- σεως. Τὰ τοῦ δασμοῦ συνεζητήθησαν ἐπανειλημμένως καὶ ἀπεδείχθη ὅτι ἦτο προστατευτικὸς καὶ σύμφωνος πρὸς τὴν γκαμινίαν τῆς Κυβερνήσεως. Καὶ σήμερον τὸ ἴδιον θὰ ἀποδει- χθῇ, διότι καὶ ἡ τρίτη συζήτησις τίποτε δὲν προσέθεσεν ἢ μάλλον ἐνίσχυσε τὴν Κυβέρνησιν νὰ ἐμμένῃ εἰς τὴν πολιτι- κήν τῆς. Ἀλλὰ πρὶν ἀσχοληθῶ μετὰ τὸν χαρακτῆρα τοῦ μέ- τρου, ἀπαντῶ ἐπὶ μίας μομφῇ ῥηθείσης καὶ ἀπὸ τοὺς τρεῖς, νομίζω, ἀρχηγούς τῆς ἀντιπολιτεῦσεως, ὅτι δηλ. ἡ Κυβέρνησις παρέβη τὴν ὑπόσχεσιν τῆς πρὸς τὸν λαόν περὶ μὴ αὐξήσεως

ἡ ἐπιβολὴς τῆς νέας φορολογίας. Δὲν ὑποθέτω ὅτι πιστεύει κανεῖς ὅτι ὅταν ὑπεσχόμεθα ταῦτα ὅτι ἐδηλοῦμεν ὅτι δὲν θὰ ἐγγιζώμεν κανένα φόρον, ἐκτὸς ἐάν ἐπρόκειτο νὰ ἐλαττώσω- μεν αὐτόν. Τοιαύτας χειροπέδας δὲν εἶχε ποτε θέσει ἡ ἐννοία τῆς ὑποσχέσεως τῆς Κυβερνήσεως. Ἡ ἐννοία ἦτο ὅτι ἡ Κυ- βέρνησις δὲν θὰ αὐξήσῃ τὸ ὑπάρχον φορολογικὸν θάρος τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ. Μάλιστα καὶ ὁ κ. ἀρχηγός των Προσθευ- τικῶν εἰς κάποιαν συζήτησιν ἐν τῇ Βουλῇ τὴν αὐτὴν ἔδωκεν ἐννοίαν.

Γ. Καφαντάρης. Ἀνταντιρρήτως.

Γ. Μαγῆς (Ὑπ. των Οἰκον.). Τότε, ἐάν τοιαύτην διδῇ ἐννοίαν ἡ ἀντιπολίτευσις, συγκρούεται μετὰ τοὺς ἀριθμούς. Διότι ἐπαναφέροντες τὸν δασμὸν τοῦ σίτου εἴχομεν βεβαίως τὴν ὑποχρέωσιν νὰ κάμωμεν πάλιν τὴν μεταλλικὴν δραχμὴν ἀπὸ τὰς 15 εἰς τὰς 14. Ἀλλὰ διατὶ δὲν τὴν ἐπαναφέρωμεν; Διότι νομίζομεν ὅτι ὑπὸ τὰς σημερινὰς περιστάσεις δὲν θὰ ἦτο σο- βαρὰ δημοσιονομικὴ πολιτικὴ ἐκείνη ἥτις εἰς μίαν ἀξίησιν τοῦ δασμοῦ θὰ ἡλάττωνε τοὺς συντελεστὰς διὰ νὰ κατορθώσῃ νὰ καταδιβάσῃ τὰς τιμὰς τῶν εἰδῶν τῆς πρώτης ἀνάγκης κατὰ ποσὰ ἐξευτελιστικὰ. Ἡ ἐλάττωσις τῆς μεταλλικῆς δραχ- μῆς θὰ εἶχεν ὡς ἀποτέλεσμα νὰ χάσωμεν μὲν 170 ἑκατομ. διὰ νὰ ἐλαττώσωμεν π. χ. τὴν τιμὴν τῶν φασολίων κατὰ 13 λεπτά καὶ ἄλλας τοιαύτας ἀνεπαίσθητους μειώσεις, διὰ νὰ θέ- σωμεν ἄλλας τὰς διαφοράς αὐτὰς μόνον εἰς τὰ θυλάκια μερικῶν μεταπρατῶν. Ἀλλὰ κρατοῦντες τὸν δασμὸν δὲν λογαριάζο- μεν εἰς τὸ γενικὸν θάρος. Καὶ πρέπει νὰ ἴδωμεν τί προσθέ- σκαμεν καὶ τί ἀφαιρέσαμεν. Προσθέσαμεν λοιπὸν 220 ἑκα- τομμύρια (δασμὸν καὶ μονοπώλια) καὶ τί ἀφαιρέσαμεν;

Ἀφαιρέσαμεν 370 ἑκατομ. ἀπὸ τὴν φορολογίαν, ἡλαττώ- σκαμεν ὀλόκληρον σχεδὸν τὴν ἄμεσον φορολογίαν, 78 ἑκατομ. τοῦ φόρου ἐκδορῶν, ἀπὸ τὸν συνθετικόν, εἴχομεν 100 ἑκα- τομ. καὶ σήμερον ἔχομεν 49, ἡλαττώσαμεν τὸν φόρον τῶν κινήτων ἀξιών, τὸν φόρον τοῦ ἐλαίου, τῆς σταφίδος, τῆς γε- ωργικῆς παραγωγῆς καὶ ταῦτα χωρὶς νὰ ὑπολογίσωμεν διὰ τὰς προβλεπομένας διὰ τοῦ προϋπολογισμοῦ ἐλαττώσεις. Δὲν ἡμποροῦν νὰ εὐρίσκωνται ἐν ἀρμονίᾳ πρὸς τὴν πραγματικό- τητα οἱ λέγοντες ὅτι ὁ δασμός τοῦ σίτου ἀποτελεῖ παράδοσιν τῶν πρὸς τὸν ἑλληνικὸν λαόν γενομένων ὑπὲρ τῆς Κυβερνή- σεως βεβαιώσεων. Ἡ Κυβέρνησις ὄχι μόνον ἐτήρησε τὰς ὑπο- σχέσεις τῆς, ἀλλὰ καὶ ὑπερέβη ταύτας, διότι μὴ ὑποσχεθεῖσα μειώσεις ἔκαμεν ὅσας ἐπιτρέπουν αἱ περιστάσεις. Ἡκούσαμεν ὅτι αὐξάνονται καὶ αἱ δαπάναι. Μέχρι τοῦδε εἴχομεν ἤδη μόνον τὸν κ. βουλευτὴν ἐκ Κερκύρας ἐμιλοῦντα μετὰ τὴν ἀποχώρησιν του ἐκ τοῦ Ὑπουργεῖου τῶν Ἑσωτερικῶν περὶ διασπαλῆσεως τοῦ δημοσίου χρήματος χωρὶς καὶ νὰ ἀναφέρῃ ποῦ ἐγένετο ἡ διασπάθισις, διότι δὲν δύναται νὰ παρουσιάσῃ τοιαύτην. Ἐλπίζω ὅτι μετὰ τὸν κ. ἐξ Εὐρυτανίας πολιτευτὴν θὰ συζητήσωμεν μόνον ἐπὶ τῆς δημοσιονομικῆς πολιτικῆς τῆς Κυβερνήσεως καὶ οὐχὶ περὶ διασπαλῆσεων, τὴν συζήτησιν δὲ ταύτην τὴν ἀναμένομεν, ἀλλὰ καὶ τὴν παρακαλοῦμεν. Ἀλλ' ἔως ὅτου ἐλθῇ ἡ συζήτησις αὕτη καὶ ἀξέσθη ὅταν εὐδοκήσουν οἱ ἀρχηγοί, δὲν εἶναι ὀρθὸν νὰ ἐμιλοῦμεν περὶ διασπαλῆσεως. Μετὰ τὴν παρέκδοσιν ἀπὸ τὸ κύριον θέμα διὰ τὴν ὁποίαν δὲν εἶμαι ὑπεύθυνος ἐγὼ, ἀξέσθημεν εἰς τὸ ζήτημα τῆς πολιτικῆς τῆς Κυβερνήσεως διὰ τὴν τιμὴν τοῦ ἄρτου. Ὅταν ἀνέλαιεν ἡ Κυβέρνησις ἡῦρε τιμὴν ὄχι κατωτέραν τῶν 10 δραχ.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). 10 καὶ 20.

Γ. Μαγῆς. (Ὑπουργός Οἰκονομικῶν). Ἡ Κυβέρνησις ἐνό- μισεν ὅτι ἦτο ὑψηλὴ ἡ τιμὴ καὶ ἤρχισε μελετῶσα τὸ ζήτημα, ἐν τῇ μελέτῃ τῆς δὲ ἐξήτησε νὰ ἴδῃ τί ἔκαμαν αἱ προηγούμε- ναι Κυβερνήσεις. Καὶ εἶδεν ὅτι συνεκινήθη καὶ ἡ Οἰκουμε- νικὴ Κυβέρνησις καὶ ἐπεδίωξεν αὕτη δι' ἐνὸς συστήματος τὴν μείωσιν καὶ τὴν ἀπαίτησιν ἀντὶ τῆς αὐξήσεως τῆς τιμῆς τῶν πιττωρῶν. Ἡ Κυβέρνησις δὲν ἠσπάσθη τὸ σύστημα ἐκεῖνο. Καὶ προσεπάθησε δι' ἄρτοποιητικῶν μέτρων νὰ ἐπιτύχῃ τὴν μείωσιν τῆς τιμῆς. Ἀλλὰ διὰ νὰ μὴ ἀρίστωνε τὸν Προϋπολο- γισμόν ἐστερημένον τοῦ ποσοῦ τὸ ὁποῖον ἀντεπροσώπευον αἱ

μειώσεις, διότι εἴχομεν ὑπ' ὄψει μὴς μείωσιν τοῦ συντελεστοῦ τῆς ἀμέσου φορολογίας, ἡδύναμεν τὴν τιμὴν τῆς μεταλλικῆς δραχμῆς. Θὰ εἰμεθα παρόμοιοι φάλακας τοῦ Προϋπολογισμοῦ ἐὰν δὲν ἐπράττειμεν τοῦτο καὶ ἐφροντίσαμεν κατὰ τὸν μᾶλλον ἀνώδυνον διὰ τὸν λαὸν τρόπον, διότι τὰ εἶδη τῆς πρώτης ἀνάγκης, πλὴν τῶν εἰδῶν τοῦ μονοπωλίου, φορολογούνται ἐλαφρὰ. Διὰ τὸν μέτρον αὐτὸν ἐπιτεύχθη ἄνευ ζημίας μεγάλῃς τοῦ Προϋπολογισμοῦ, ἀνελευθέρως μόνον περὶ τὰ 20.000.000 νὰ ἐλαττωθῇ, ἡ τιμὴ τοῦ ἄρτου. Μὰς ἐπετέθησαν καὶ τότε οἱ ἀπαθῶς τῆς προστασίας τῆς παραγωγῆς μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ ὁ κ. Ἀρχηγὸς τῆς Δημοκρατικῆς Ἐνώσεως, Ἀπηντήσαμεν ὅτι δὲν πρέπει νὰ ἀνησυχοῦν, διότι ἡ προστασία ἦτο ἐξηρηλατισμένη διὰ τοῦ νόμου τῆς συγκεντρώσεως, ὅστις εἶναι δίκαιος, διότι ἐπιρρίπτει εἰς τὴν καταναλωσιν βάρος. Ἐμείνουμεν δὲ εἰς τὴν πολιτικὴν αὐτὴν ἐφ' ὅσον ἐπέτρεπον αἱ περιστάσεις, χωρὶς νὰ καταρῶνουμεν εἰς τὸν δασμὸν, ἐπὶ ἧλθεν ὁμοῦ ἡ πρωτοφανὴς πτώσις τῶν τιμῶν τῶν σίτου καὶ ἡ συγκεντρώσις δὲν ἦτο ἱκανὴ νὰ προστατεύσῃ τὸν σιτοπαραγωγόν. Διότι ὅταν ὑπάρχῃ μία τόσο μεγάλη διαφορά μεταξὺ τοῦ ἐξωθεν εἰσκαγομένου σίτου καὶ τῆς συγκεντρώσεως, παρ' ὅλα τὰ ἐξοδα τῆς μεταφοράς, ποῖος θὰ ἦτο ἐκεῖνος ὅστις δὲν θὰ ἐσπεύδῃ νὰ πωλήσῃ τὸν σίτον τῆς ἀτομικῆς του χρήσεως. Ἐπρόβαλε συνεπῶς ὡς ἀνάγκη ἡ αὐξήσις τοῦ δασμοῦ καὶ τοῦτο κατενόησαν ἡ ἀντιπολίτευσις, ὡς ὁμιλοῦντες ὁ κ. Ζαβιτζιάνος ἐν δρασμῇ ψυχικῆς ὁρμῆς. Σοβαρώτερα ὑπῆρξαν αἱ ἀντιρρήσεις τοῦ κ. Καρναντάκη, ἐκ πρώτης ὁμοῦ ὄψεως, διότι μὰς εἶπε «διὰ τὴν φροδίσθη τὴν συγκεντρώσιν ἂν δὲν βάλατε δασμόν;» Μὰς παρουσίασε τὸν χωρικὸν μὴς τὸσον ἀφελῆ, ὥστε νὰ μὴ ἐννοῇ οὕτως ὅτι ἔχει νὰ κερδίσῃ πολὺ πωλῶν τὸν σίτον του. Σχετικῶς ἀναφέρεις, ὅτι ἔχομεν παραδείγματα τοιαῦτα, διότι ἐκατοντάδες ψευδῶν δηλώσεων καπνὸν ἐγένοντο ὑπὸ τῶν χωρικῶν, ἐδηλοῦντο δὲ μεγάλῃτερα ποσὰ χωρὶς κανένα κέρδος ἐπὶ τῇ σκοπῇ ὅπως ἔλεγον εἰς τὸν ἔφορον οἱ χωρικοὶ νὰ κατορθώσουν νὰ πάρουν δάνειον. Ἀλλὰ ὅς ὑποθέσωμεν ὅτι τὸ σχέδιον τοῦ κ. ἐξ Εὐρυτανίας βουλευτοῦ ἡμπορεῖ νὰ ἐπιτύχῃ. Θὰ πάρῃ μόνον τὸν σίτον τὸν προσηρμένον, ὅστις δὲν θὰ ὑπερβαίνει τοὺς 70.000 τόννους εἰς καλὴν παραγωγὴν θὰ στοιχίσῃ δὲ οὗτος παραπάνω 4 1/2 δραχ. ἀλλὰ τότε οὐ μόνον οὐδὲν κέρδος θὰ προέλθῃ ἀλλὰ καὶ ζημία διότι δὲν θὰ πάρῃ πεντάρα ἐκ τῶν 200 ἑκατομμ. μὲ τὰ ὅποια θὰ ἐπιδαρυνθῇ ὁ καταναλωτής, τὸ δημόσιον ταμεῖον.

Συνεχίζων λέγει, ὅτι ὑπάρχει καὶ ἡ πολιτικὴ ἡ κατὰ τῆς προστασίας τῆς παραγωγῆς, ταύτην ὑπεστήριξεν ὁ ἀρχηγὸς τῆς Προοδευτικῆς Ἐνώσεως.

Κ. Ζαβιτζιάνος. Μὰ διὰ τί διαστρέφετε καὶ σεῖς τὰ λόγια μου;

Γ. Μαρῆς (Ἰ.π. Οἰκ.). Παρακαλῶ, ἐγὼ βλέπω τί λέγουσιν τὰ πρακτικὰ, διότι ὁμιλήσατε περὶ προϊόντων προσιδιάζοντων. Ὑπάρχει καὶ ἄλλη ἀποψις, ὅτι προστασία θὰ πῇ ἡ προστασία μόνον τοῦ ποσοῦ τὸ ὅποιον πωλεῖ ὁ χωρικός, δὲν ξεύρουσιν ὁμοῦ ὅτι ἐὰν γίνῃ τοῦτο μόνον ὁ χωρικός θὰ ἀφήσῃ τὴν δουλειὰ του καὶ θὰ πάῃ νὰ ὀρῇ μία ἄλλη δουλειὰ νὰ ζήσῃ. Ἡ σιτάρικα ἀποτελεῖ ἔρευσμα διὰ τὴν ἐθνικὴν μὴς ὑπόστασιν ἀκόμη. Ἡ μικροτέρα ὠφέλεια ἐκ τῆς προστασίας τῆς παραγωγῆς εἶναι τὸ κέρδος, τὸ ὅποιον ἔχομεν ἐκ τῆς μικροτέρας ἐξαγωγῆς συναλλάγματός. «Ὅλα τὰ ἔθνη ἀγωνίζονται νὰ λύσουν τὸ πρόβλημα τῆς προστασίας τῆς σιτοπαραγωγῆς. Τὸ πρόβλημα δι' ἡμᾶς εἶναι ἀκόμη μεγαλύτερον, διότι ἔχομεν χωρικοὺς μὴ δυνάμενους νὰ ἀντιμετωπίσουν τὰς βιωτικὰς ἀνάγκας.

Ἐφόσον, συνεχίζει ὁ κ. Ὑπουργός, δὲν ὑπῆρχεν ἄλλος τρόπος προστασίας τῆς παραγωγῆς, ἐπανεφέραμεν τὸν δασμὸν ὁ ὁποῖος ἐπανειλημμένως ἀπὸ τὰς ἀγροτικὰς τάξεις καὶ ἀπὸ τὰς Ἐπιμελητηρίαι καὶ εἰς συνέδρια ἐζητήθη ἀκόμη. Καὶ μὰς εἶπον ἐνταῦθα ὅτι ἐβάλαμε δασμὸν τὸν ὅποιον δὲν ἤθελον οἱ ἀγρόται. Καὶ μὰς εἶπον ὅτι ἦτο ἀντίθετος μὲ τὴν αὐξήσιν τοῦ δασμοῦ καὶ αὐτὸς ὁ κ. Μυλωνάς.

Γ. Καφαντάρης. Ἀπὸ θὰ συζητηθῇ εἰς τὴν Γερουσίαν τὸ ζήτημα εἶνε περιττόν. . . .

Γ. Μαρῆς (Ἰ.π. Οἰκ.). Ἀπὸ ἐπεκαλέσθη ὁ κ. Ζαβιτζιάνος τὴν γνώμην του.

Κ. Ζαβιτζιάνος. Ἐγὼ ὑπ' ὄψει μου ἄρῃρα τοῦ κ. Μυλωνά. **Στ. Ἀναστασιάδης.** Ὅλοι οἱ ἀγρόται ἐζητήσαν τὴν αὐξήσιν τοῦ δασμοῦ.

Ὁ κ. **Γ. Μαρῆς** (Ἰ.π. Οἰκ.) ἀναγινώσκει ἐκ τῶν πρακτικῶν ἀγρότευσιν τοῦ κ. Μυλωνά, τονίζοντος ὅτι τὸ μέτρον τῆς αὐξήσεως τοῦ δασμοῦ ἀνεγνωρίσθη ἐπὶ τέλους ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως, ἀλλὰ πολὺ ἀργά. Εἰς τὴν ἀπόφασιν τῆς αὐξήσεως συνετέλεσε, συνεχίζει, ὁ κ. Μαρῆς τὸ γεγονός ὅτι ἡ ἐπαναφορά τοῦ παλαιοῦ δασμοῦ δὲν συνεπήγετο μετὰ τὴν αὐξήσιν τῆς τιμῆς τοῦ ἄρτου, διότι ὁ ἄρτος σήμερον εὐρίσκεται εἰς τιμὴν, ὅποια δὲν εἶδε ποτὲ καὶ ἡ ἀγορὰ κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη. Μὰς εἶπον: «Δὲν σκέπτεσθε λιγὰκι τὸν καταναλωτήν;» Οἱ καταναλωταὶ ὁμοῦ ἀπηνήθησαν τονίσαντες τὰς συνεπείας τῆς εἰσροῆς εἰς τὰς πόλεις τῶν χωρικῶν ἐν ἡ περιπτώσει δὲν ἐνιχύνετο ἡ παραγωγὴ. Ἀλλὰ διὰ τί νὰ λησμονώμεν τί ἔχει προσφέρει ὁ ἀγρότης εἰς τὸ Κράτος καὶ ὅτι εἰς στιγμὰς δυσχερεστάτας ἔπωσε τὴν κατὰστασιν δι' ἀγρίας φορολογίας; Ἐπιβεβαιωμένη συνεπὴς ἦτο ἀπὸ πάσης ἀπόψεως ἡ ὑποστήριξις του. Τὸ περίεργον εἶναι ὅτι ἔχομεν πολέμιους ὅχι μόνον τοὺς ἀμειψίλους, ἀλλὰ καὶ τοὺς καθηγουμένους διὰ τῆς προστασίας, διότι ἐπιζητοῦν νὰ ἀποδείξουν ὅτι τὸ μέτρον αὐτὸ τὸ ὅποιον πηγάζει ἀπὸ μίαν πραγματικὴν ὡς ὁ Λυκαβητὸς κατὰστασιν, ὀφείλεται εἰς ταμειακοὺς σκοπούς. «Ἄν μὰς ἔλεγον: «Ἀναγνωρίζομεν τὴν προστασίαν, ἀλλ' ἀπεβλέφατε καὶ εἰς ταμειακοὺς σκοπούς», αἱ ἀντιρρήσεις τῶν δὲν θὰ ἦσαν περιέργου, διότι ἦτο φυσικὸν ὅτι ἡ Κυβέρνησις ἔδωκε ὅτι ὁ δασμὸς θὰ ἔφερνε χρήματα εἰς τὸ δημόσιον Ταμεῖον. Ἀλλὰ δὲν ἀπέδωκεν εἰς αὐτὰ καὶ ἀδίκως μὰς ἐπερρίφη ἡ μομφὴ ἐπὶ ἀλλεΐφει ὁ ἄρτος. Ἐὰν ἡ Κυβέρνησις δύναται νὰ καταργηθῇ διὰ τί εἶναι δι' ὑπερβολὴν εὐλκρινείας. Ὅσακις συνέθη νὰ μεταβάλλῃ γνώμην ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως δὲν εἰσέταξε ποτὲ ἀντιθέτως πρὸς ἄλλους νὰ ὁμολογήσῃ τὴν πλάνην του. Εἰς τὸ ζήτημα τῶν ὑπαλλήλων εἶπεν ὅτι δὲν εἶχε μελετήσει καλὰ τὸ ζήτημα, παρὰ τὴν ἀπὸ εἰσηγήσεις ἄλλων καὶ υποθέτει ὅτι δὲν ἔχει δίκαιον. Δὲν σταματοῦν ἔως ἐδῶ τὰ ἐπιχειρήματα τῶν ἐπικριτῶν μὴς καὶ μὰς λέγουσιν «πῶς τολμᾶτε νὰ λέγετε ὅτι εἶναι προστατευτικὸς ὁ δασμὸς ἀπὸ τὸν δὲν ἐδίδετε ἀμέσως ὅταν ἐπεσεν ἡ τιμὴ τοῦ σίτου;» Αὐτὸ ἀκριβὲς ἀποδεικνύει ὅτι δὲν ἀποβλέψαμεν εἰς ταμειακοὺς σκοπούς. Ἐζητήσαμεν τὴν ἐπισιδοτήσιν τῆς Βουλῆς ὅταν εἶδον ἐσταθερὰ τὴν πτώσιν τῶν τιμῶν. Μὰς ἐπικρίνουν ἀκόμη διότι γρήγορα τὸν Μάιον ἐξεδώκαμεν τὸ διάταγμα. Ἐπρόβλεψαμεν τοῦτο διότι ἐὰν ἀνεμείναμεν μίαν ἐβδομάδα θὰ ἐτελούνοντο οἱ ἔμποροι τὸν σίτον τῶν διὰ νὰ κερδίσουν τὴν διαφοράν. Σχετικῶς λέγει ὅτι ἐτηρήθη τὸση μυστικότης διὰ τὴν ἐκδοσιν τοῦ διατάγματος, ὥστε καὶ αὐτὰ τὰ μέλη τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας δὲν τὸ ἐπληροφόρησαν παρὰ τὴν τελευταίαν στιγμὴν.

Ἀς υποθέσωμεν, ὅτι ἔχομεν ἀνάγκην νὰ ἐξασφαλίσωμεν τὸ ἰσοζύγιον τοῦ προϋπολογισμοῦ. Καὶ ἐπειδὴ ἡ ἐξασφάλισις αὕτη δὲν εἶναι ἀποκλειστικὸν προνόμιον τοῦ κ. πολιτευτοῦ Εὐρυτανίας — ὅστις ἐπέβαλε πρὸς τοῦτο φόρους — ἔχομεν νομίζω καὶ ἡμῖς τὸ δικαίωμα νὰ ἐπιδιώξωμεν τὴν καταχώρισιν τοῦ ἰσοζυγίου, ἔστω καὶ δι' αὐξήσεως τιμῆς τοῦ δασμοῦ ἐπὶ τοῦ σίτου. Θὰ μὰς εἴπῃ ἴσως ὁ κ. ἀρχηγὸς τῶν Προοδευτικῶν ὅτι ἐπέβαλε φόρους ἵνα πληρώσῃ τὰ ἐλλείμματα τοῦ παρελθόντος. Ἀλλ' αὐτὰ ἐπληρώθησαν ἄλλως καὶ ὅχι μὲ φόρους. Ἡ ὑπ' αὐτοῦ ὑποβολὴ τῶν νέων φόρων σκοπὸν εἶχε τὴν ἐξασφάλισιν τοῦ ἰσοζυγίου. Δὲν τὸν καταγοροῦμεν διὰ τοῦτο. Διὰ τί ὁμοῦ οὗτος καταγορεῖ ἡμᾶς; Ἀλλὰ ὑπεστήριξεν ἀκόμη εἰς τὴν αἰθυσαν ταύτην ὅτι εἶναι δυνατόν νὰ ἐπιστραφῇ οἱ αὐτοὶ ἐπιβαλλόμενοι δασμοὶ εἰς τὴν καταναλωσιν. Ἀλλὰ τότε οἱ ἐπιβαλλόμενοι δασμοὶ διὰ τὴν προστα-

σίαν ἄλλων εἰδῶν ὅπως τὰ τσιμέντα, τὰ ὑφάσματα, θὰ ἔπρεπε νὰ ἐπιστραφῇ καὶ αὐτοί. Ἔχετε, μὰς λέγουσιν, 6 ἑκατομμύρια περίσσειμα. Ἀπὸ δὲν ἔχετε ἀνάγκην τοῦ δασμοῦ τότε καταργήσατέ τον. Οἱ προϋπολογισμοὶ ὁμοῦ δὲν ἐκτελοῦνται ὡς ἐμφανίζονται. Ἐκ τῶν τεσσάρων προηγηθέντων προϋπολογισμῶν ποῖοι ἐκλείσαν μὲ περισσώτερον περίσσειμα; Ὁ παρούσας μεγαλύτερον περίσσειμα 600 περίπου ἑκατομμυρίων ἦτο ἐκεῖνος ποῦ εἶχε κλεισθῇ μὲ ἔλλειμα 40 ἑκατομμυρίων.

Κ. Ζαβιτζιάνος. Δὲν μπορεῖτε νὰ τὰ χαρίσετε δι' αὐτὸ δὲν τὰ δίδετε.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός) Παρακαλῶ νὰ συνεχισθῇ ἡ συζήτησις μὲ τὴν ἀρχὴν ποῦ ἐπεδύλαμεν νὰ μὴ διακόπτοιμεν.

Γ. Μαρῆς (Ἰ.π. Οἰκ.) (Προστηρίζεται ὅτι εἶναι δυνατόν Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν νὰ πετάξῃ τόσα ἑκατομμύρια ἀπὸ τὸν προϋπολογισμόν του, διὰ νὰ ἱκανοποιήσῃ τὰ ψυχολογικὰ ἀνησυχίας τοῦ ἀξιότιμου ἐκ Κερκύρας βουλευτοῦ. Ἐγὼ δὲν εἶμαι πάντως ἱκανὸς νὰ τὸ κάμω. Ἐὰν σεῖς διευθύνετε τὸ Ὑπουργεῖον αὐτὸ δὲν θὰ σὰς συνίσταν νὰ τὸ κάμετε ἐπίσης. Δὲν ἡμπορῶ νὰ ἀμφισπῇσω ὅτι ἡ αὐξήσις τοῦ δασμοῦ ἦτο ἐπιτακτικῶς ἐπιβεβαιωμένη ἐκ τῆς ἀνάγκης καὶ ἡ πράξις αὕτη δὲν ἐρχεται εἰς καμμίαν ἀντίφασιν μὲ τὰς προηγουμένους πράξεις μου. Δὲν θὰ εἴχατε τὴν ἀξίωσιν ὅταν γίνετο ἡ συγκέντρωσις τοῦ σίτου νὰ κάμω τὴν ἐπιφύλαξιν καὶ νὰ προσθέσω «πλὴν ἐὰν συμβῇ παγκόσμιος κρίσις». Ἀπὸ τὴν πενιθόμερον αὐτὴν συζήτησιν θὰ διερωτάσθε ποῖον εἶναι τὸ πταίσμα; ποῖον εἶναι τὸ ὑπουργικὸν ἀστοχίημα, τὸ ὅποιον ἡνάγκαζε τὸν ἐκ Κερκύρας συνάδελφον νὰ εἴπῃ ὅτι θὰ ἀναπατάσῃ τὰς σιμαίας καὶ θὰ στρέψῃ τὸν λαὸν κατὰ τῆς Κυβερνήσεως; Μάτην ἐπίσης θὰ ἀναζητήσετε τὴν σειρὰν τῶν ἐπιχειρημάτων τοῦ ἐξ Εὐρυτανίας ἀξιότιμου βουλευτοῦ, τὰ ὅποια τὸν ὤθησαν νὰ μὰς ἐπισείῃ τὰς ἱστορικὰς εὐθύνas ποῦ ἐπικρέμονται ἐφ' ἡμῶν διὰ τὴν Κυβερνητικὴν ἔργον. Δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ τὰ ἀναζητήσετε διότι δὲν θὰ τὰ εὑρετε. Ἀλλὰ οὐ εἶναι ἡ πηγὴ τῆς συνδυασμένης ἐπιθέσεως κατὰ τῆς Κυβερνήσεως. Ὀφείλεται αὕτη εἰς τὸ ὅτι ἡ παρούσα Κυβέρνησις εὐρισκομένη ἐπὶ τριετίαν εἰς τὴν ἀρχὴν δὲν δεικνύει σημεῖα κοπώσεως, οὔτε κὲν τῆς φθορᾶς ἐκεῖνης, τὴν ὅποιαν παρούσας καθε Κυβέρνησις, ἡ ὅποια θὰ παρέμενε ἐπὶ 3 ἔτη εἰς τὴν ἀρχὴν καὶ ὑπὸ τὰς εὐνοϊκωτέρας τῶν συνθηκῶν. Ἀντιθέτως δὲ, ἐν μέσῳ ἐξαίρετικῶς πρωτοφανῶν δυσχερειῶν, κατορθῶναι ὅχι ἐξ ἱκανότητος, ἀλλὰ ἔχει τὴν τύχην νὰ κατορθώσῃ ἐπιτυχίως εἰς τὴν ἐξωτερικὴν τῆς πολιτικῆς καὶ ἔχει ἐπίσης τὴν τύχην νὰ σημειώσῃ ἐπιτυχίως ἐσωτερικῶς εἴτε διὰ τὴν ἀσφάλειαν τοῦ πολιτεύματος, εἴτε εἰς τὴν παραγωγικὴν καὶ διοικητικὴν δράσιν, εἴτε εἰς ἄλλους κλάδους. Προσπαθεῖ ἡ Κυβέρνησις νὰ ἐπιτελῇ ὅσον εἶναι δυνατόν τὸ καθήκον τῆς, διέθετε πρὸς τοῦτο προσπάθειαν τῶν ὁποίων τὸν ζήλον ἀναγνωρίζουν καὶ φίλοι καὶ ἐχθροὶ καὶ εἶναι καταφανὲς ὅτι ἡ πρὸς αὐτὴν ἐμπιστοσύνη τοῦ λαοῦ οὐδὲν ἔμεινεν, τοῦναντίον ἡ μεγάλη πλειοψηφία τοῦ ἐλληνικοῦ λαοῦ παραμένει πιστὴ εἰς αὐτήν. Βεβαίως ἡ ἀντιπολίτευσις, ἔχουσα καθήκον καὶ νὰ ὀράσῃ πρὸς ἀντικατάστασιν τῆς Κυβερνήσεως, ἀδίκωρον ἐὰν ἡ ἀντιπολίτευσις αὕτη δὲν εἶναι ὀργανωμένη διὰ νὰ τὴν ἀντικαταστήσῃ ἡ ἴδια, δὲν ἡμποροῦσε εἰμὴ νὰ ἐπωφεληθῇ ἐνὸς λογιστικοῦ λάθους διὰ νὰ καταβάλλῃ μίαν προσπάθειαν. Τοῦτο δὲν εἶναι παρόμοιον, θὰ ἔλωμεν καὶ ἡμεῖς κάποτε εἰς τὴν ἀντιπολίτευσιν καὶ εἴθε νὰ μὴ ἔχομεν νὰ ἀπευθύνωμεν πρὸς αὐτὴν τὰς μομφὰς ποῦ μὰς ἐπιρρίπτει. Θὰ εἶναι ἡ καλύτερα εὐχὴ διὰ τὸ καλὸν τοῦ τόπου. (Χειροκροτήματα).

Α. Παπαθανάσης. Δὲν θὰ ἐπανηρχώμην εἰς τὸ Βῆμα, κ. Βουλευταί, ἂν ὁ τρόπος κατ' ὃν διεξήχθη ἡ συζήτησις καὶ ἡ εὐρυτερά ἐπέκτασις αὐτῆς ἐπὶ τῆς καθόλου προστατευτικῆς καὶ δασμολογικῆς πολιτικῆς τῆς Κυβερνήσεως κατὰ τρόπον μετατοπισάντα ταύτην πέραν τῆς κυρίας βάσεως τῆς ἐπερωτήσεως δὲν καθίστων τοῦτο ἀναγκαῖον. Εἶναι ἀληθές, κύ-

ριοι, ὅτι ἡ ἀπαγόρευσις τῶν διακοπῶν καὶ δὴ τῶν διακοπῶν ἐκεῖνων αἵτινες καθίστων τὸν ἀγορεύοντα ἀκροατὴν καὶ τὸν διακόπτοντα ὁμιλητὴν καὶ σκόπιμος καὶ ἐπιβεβαιωμένη ἦτο χάριν τῆς σαφεινέρας καὶ πληρεστερας τῆς ὑποθέσεως ἀκαπτόσεως. Ἡ καθιερωθεῖσα ὁμοῦ ὑπὸ τῶν ἐπερωτωμένων κατὰ τὴν ἀγορεύσιν τῶν ἀπόλυτος ἀπαγόρευσις τῶν διακοπῶν καὶ δὴ ἐπὶ τῶν κυρίων καὶ κεφαλαιωδῶν τοῦ ζητήματος σημείων, ἐπὶ τῶν σημείων ἐκεῖνων, τὰ ὅποια ἀποτελοῦν τὴν ἀσθενὴν τοῦτου πλευράν, ἀντὶ τῆς διαφωτίσεως τῆς κοινῆς γνώμης εἰς τὸ ἀντίθετον ἀσφαλῶς ἤγαγεν ἀποτέλεσμα, τῆς πλήρους αὐτοῦ συσκοτίσεως. Διότι ὁ τρόπος αὐτὸς κύριος τῆς συζητήσεως ὑπῆρξεν ἐκεῖνος ὅστις ἐπέτρυσεν εἰς τοὺς κυρίους ἐπερωτωμένους Ὑπουργοὺς καὶ δὴ τὸν κ. ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν τοιοῦτον νὰ θέτῃ ἀγορεύων βῆσιν τῶν σκέψεων καὶ ἐπιχειρημάτων αὐτοῦ ἀνακριθεὶς ὑποθέσεις καὶ νὰ θέτῃ εἰς τὸ στόμα ἡμῶν ἀνακριθεὶς ἰσχυρισμούς κατὰ τρόπον διευκολύνοντα αὐτὸν ἵνα ἀγεται εἰς τὰ ἐπιθυμητὰ εἰς αὐτὸν συμπεράσματα, εἰς τὰ συμπεράσματα ἐκεῖνα δι' ὧν ἐπίστευσεν ἐκείνους νικητὴν ἐν τῇ συζητήσῃ ἵνα ἐπισείῃ μετὰ θριαμβευτικῆς αὐταρεσκειᾶς ἄνωθεν τῶν κεφαλῶν ἡμῶν τὸν κότινον τῆς οὔτω πως ὑποκαταστάσεως νίκης. Διότι ἀσφαλῶς δὲν θὰ εἶχε τὴν εὐκολίαν νὰ προαχθῇ εἰς τὰς προκλητικὰς ἐκείνας ἀποστροφὰς τοῦ λόγου του «τίς θὰ ἀποτολμήσῃ νὰ ἰσχυρισθῇ ὅτι ἐζημιώθη ὁ λαὸς ἐκ τῆς γενομένης διαχειρίσεως τῆς διατιμῆσεως τοῦ ἄρτου», ἀνέθετον ὡς βῆσιν τὸν ἰσχυρισμὸν αὐτοῦ, ὅχι τὴν ὑπ' αὐτοῦ τεθεῖσαν ὅτι δὲν εἰσέχθη δὴθεν οὐδὲν ὡς ἡ ἐλάχιστος ἔστω σίτος ρωσικὸς, ἀλλὰ τὴν πραγματικὴν καὶ ἀληθῆ τοιαύτην ὅτι τόσον αὐτὸς ὅσον καὶ ἡ ὑπηρεσία του ὑπῆρξεν ἀμελής, ἀδύνατος καὶ ἀνεπαρκὴς ἵνα μὴς διαβεβαιώσῃ κατὰ τρόπον πείθοντα πότε καὶ πόση πράγματι τοιαύτη ποσότης σίτου εἰσῆλθεν. Δὲν θὰ ἦγετο εἰς τὴν προκλητικὴν αὐτὴν ἀποστροφὴν ἂν ἐδέχετο τὴν διαφωτιστικὴν ἡμῶν διακοπὴν ὅτι μὲ τὴν αὐτὴν βασικὴν τιμὴν τῶν ἀλευρῶν ὁ ἄρτος ὑπετιμώθη κατὰ 50 λεπτά. Ἀλλὰ καὶ δὲν θὰ ἐξήρχετο ἱκανοποιημένος ἐκ τῆς συζητήσεως ἂν δὲν ἐλησμονεῖ ἐν τῇ ἐπιχειρηματολογίᾳ του ὅτι ἄνευ τῆς λαϊκῆς ἐξεγέρσεως καὶ τῆς λόγῳ ταύτης νέας ἐρευνῆς ὁ ἄρτος θὰ ἐπωλεῖτο ἀκόμη 8 δραχμὰς κατ' ὁκτὸν καὶ πρὸς 8.20 σήμερον κατὰ τὰς δηλώσεις του, ἐνθ' ὡς ὁ ἴδιος ἡναγκάσθη νὰ ὁμολογήσῃ μετὰ τῆς ἐξεγέρσεως ἦτο δυνατόν ἡ ὑποτίμησις καὶ μάλιστα ἐπραγματοποιήθη εἰς 7 50, ὅταν θορυβήθης ἀπὸ τὰς ἐπιθέσεις τοῦ τύπου ἡσυχολήθη τὸ πρῶτον καὶ ἀνεῦρεν ὅτι οἱ ἀλευροὶ ὁμιληταὶ ἐπώλουν κατὰ 20 λεπτά κάτω τοῦ δελτίου κατ' ὁκτὸν τὸ ἄλευρον καὶ μάλιστα ἐπὶ πιστώσει εἰς τοὺς ἀρτοποιούς. Ὅταν τὸ πρῶτον ἐπληροφορετοῖτο ὅτι 11 λεπτά κατ' ὁκτὸν, προερχόμενα ἐκ τῶν κενῶν σάκκων δὲν ὑπελογίζοντο καὶ ὅταν ἐπὶ πλέον ἀπεκαλύπτετο ὅτι ἄλλα 25 λεπτά κατ' ὁκτὸν κέρδος περιείχοντο εἰς τὴν διατίμησιν τῶν 8 δραχμῶν. Κέρδος τὸ ὅποιον αὐτὸς καὶ ἡ Κυβέρνησις ἐπὶ ἡμέρας ἀπέδιδον εἰς λάθος λογιστικόν, οἱ δὲ ἀλευροὶ ὁμιληταὶ ἐκ τῶν ὑστέρων τὸ ἐδικαιολόγησαν διὰ τῆς προσμίσσεως τοῦ ἔγχωριου σίτου. Καὶ ἐπληροφορετοῖτο ὁ κ. Ὑπουργός καὶ ἡ ὑπηρεσία αὐτοῦ ἐκ τῶν ὑστέρων παρὰ μὴ ἀρμόδιων, παρὰ ἐκεῖνων οἵτινες οὔτε ἀρμοδιότητα οὔτε τὰ στοιχεῖα εἶχον νὰ ὑπολογίσουν ὅτι εἰς τὴν καθορισθεῖσαν ὑπ' αὐτῶν τιμὴν τῶν 8 δραχμῶν περιείχετο καὶ περιθώριον κέρδους ἀγνωστον εἰς αὐτούς. Ἀλλ' ὁ κ. Ὑπουργός δὲν ἡμύνθη μὲ τὰ στοιχεῖα τὰ ὅποια παρῆχον τὰ πράγματα, ὅταν ἐξεδηλώθη ἡ λαϊκὴ ἐξεγερσις διὰ τὸ σκάνδαλον ἀλλὰ μὲ τὰ στοιχεῖα ἐκεῖνα τὰ ὅποια ἡρρύσθη ἐκ τῆς μετ' αὐτὴν διαμορφωθείσης καταστάσεως. Ἄν ὁ κ. Ὑπουργός δὲν ἐλησμονεῖ ὅτι εἶχε τὴν ἐποπτεῖαν καὶ ἔφερε πλήρη τὴν πολιτικὴν εὐθύνην μὴς ὑπηρεσίας τῆς ὁποίας ἔργον ἀποκλειστικὸν ἦτο νὰ καθορίσῃ αὐτὴ πρότερον τὸ κέρδος τὸ ὅποιον θὰ ἐδικαιοῦντο νὰ εἰσπράξουν οἱ ἔμποροι καὶ ἔπειτα νὰ τὸ εἰσπράξουν οὗτοι ἀντὶ, ὡς συνέβαινε, νὰ εἰσπράττουν αὐτοὶ πρῶτοι ἐν ἀγνοίᾳ τῆς καὶ ἔπειτα νὰ

τὸ ἐγκρίνει, ἀσφαλῶς δὲν θὰ παρεγνώριζεν οὔτε αὐτὸς οὔτε ἡ Κυβέρνησις τὴν εὐθύνην ἢ ὅποια τοὺς βαρύνει. Εὐθύνῃ θετική, ὅτι ἡ τοιαύτη τοῦ ζητήματος διαχείρισις ἐνέπνευσεν εἰς τὸν λαὸν τὸν ἡθικὸν δισταγμὸν διὰ τὴν διασκέδασιν τοῦ ὁποίου δὲν εἶναι ἱκανὴ οὐδεμία ἐξεταστική. Ἐπιτροπὴ, ἀλλ' ἡ τρίτη ἀνεξάρτητος ἐξουσία ἡ τεταγμένη νὰ διελύθῃ τὴν ἀχλὺν νὰ ἀποκαθαίρῃ τὸν ὀρίζοντα καὶ ἀποκαθιστᾷ τὴν ἀλήθειαν, ἡ δικαστική.

Κ. Ζαβιτζιάνος. Δὲν πρόκειται νὰ μακρολογήσω ἡ ὥρα εἶναι προχωρημένη καὶ τὰ ζητήματα ἐξητάσθησαν ἐνπλάττει, ἐξηνέχθησαν δὲ ὅλοι αἱ γνώμαι. Διὰ τῶν ἀγορευσέων τῶν οἱ κ. Ὑπουργοὶ δὲν ἐκλόνησαν τὴν βᾶσιν τῆς συζητήσεως οὔτε πρὸς τὸ ἐν οὔτε πρὸς τὸ ἄλλο σκέλος τῆς ἐπερωτήσεως, τὸ δημοσιονομικὸν καὶ τὸ ἀγορανομικόν. Ὡς πρὸς τὸ δασμολογικὸν ὁ κ. Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν δὲν ἐκλόνησε οὐδὲ πόρρωθεν τὰ ἐπιχειρήματα τῆς ἀντιπολιτεύσεως. Ἐπέμεινε καὶ ὑπεστήριξεν ὅτι ὁ προστατευτικὸς δασμὸς δὲν ἠδύχθη διὰ τὰς ἀνάγκας τοῦ προϋπολογισμοῦ, ἀλλὰ διὰ τὴν προστασίαν τῆς παραγωγῆς καὶ ἐδήλωσεν ὅτι οὔτε εἶχεν οὔτε ἔχει ἀνάγκας ὁ προϋπολογισμός. Τοῦ ἀπαντᾷ λοιπὸν ὅτι ἀφοῦ ὁ προϋπολογισμὸς δὲν ἔχει ἀνάγκας καὶ ἀφοῦ ἡ συγκέντρωσις συνετελέσθη καὶ δὲν ὑπάρχει οὔτε μία ὀκτὶ πρὸς πώλησιν, διατὶ δὲν ἐλαττώνει ἔστω καὶ ἐπὶ ὅκτῳ μῆνας τὸν δασμὸν, μετὰ τὴν δήλωσιν ὅτι μετὰ τὴν παρέλευσιν 8 μῆνων ὁ δασμὸς αὐτὸς ἐπανερχέται ἵνα μὴ παραμείνῃ ἡ ἐντύπωσις ὅτι θὰ μειωθῇ ἡ καλλιέργεια. Καὶ ἀπαντῶν ὁ κ. Μαργῆς λέγει ὅτι οἱ προστατευτικοὶ δασμοὶ δὲν αἶρονται. Ἀφοῦ, λέγει, δὲν ἔμπορὸν νὰ κάμω ταῦτα μετὰ τὰς τιμὰς πῶς θὰ τὸ κάμω μετὰ τὸ σιτάρι; Ὁ δασμὸς τοῦ σίτου ἔχει, κύριοι, χαρακτηριστικὰ ἐντελῶς χωριστὸν καὶ διαφορητικόν. Ἐξ αὐτοῦ κανονίζεται ἡ τιμὴ τοῦ ἄρτου. Εἰς τὴν Γαλλίαν, ὅπου ἡ προστασία τῆς παραγωγῆς ἐφαρμόζεται μετὰ συστήμα, ὑπάρχει ἡ λεγομένη «ἐστέλ μομπλ». Ζητῶ ἀπὸ τὸ ἀξιότιμον κ. Ὑπουργὸν τῶν Οἰκονομικῶν νὰ ἐκδώσῃ σήμερον τὸν διάταγμα τῆς καταργήσεως τοῦ δασμοῦ ἐπὶ 8 μῆνας κατὰ τοὺς ὁποίους ἡ παραγωγὴ δὲν ἔχει ἀνάγκην τοῦ δασμοῦ. Δὲν τὸν αἶρει διότι ὁ δασμὸς οὗτος ἀποτελεῖ πρόσδοτον τοῦ προϋπολογισμοῦ καὶ δὲν ἔμπορεῖ νὰ καταργηθῇ ἄνευ σοβαρῶν συνεπειῶν. Ἀλλὰ ἐὰν ἡ Κυβέρνησις ἐισπράττει τὸν δασμὸν χάριν τῆς παραγωγῆς δὲν ἔχει εἰμὴ νὰ ὑπολογίσῃ τί χρειάζεται διὰ τὴν σιτοπαραγωγὴν καὶ νὰ ἐλαφρύνῃ τὰ ὄρη τῆς ἄλλης ἢ ὅποια μαστίζεται ὑπὸ ἀγρίων δασμῶν. Διὰ τὴν ἐλαιοπαραγωγὴν ἡλαττώσατε δὴθεν τὸν φόρον τῆς ἐξαγωγῆς ἢ ὅποια ἦτο ἀσήμαντος καὶ ἐθεσπίσατε 50 ὁλο ἐπὶ πλέον ἐπὶ τῆς μεταφορᾶς τοῦ ἐλαίου ἥτις εἶναι σημαντικωτάτη. Ὁ κ. Ὑπουργὸς δὲν ἀπήντησεν εἰς τοῦτο.

Γ. Μαργῆς (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν). Ἐπιτρέπετε μίαν διακοπὴν; Ἐλυσμόνησα πράγματι διὰ τὸ ἐλαϊκὸν καὶ θὰ ἐπεθύμουν νὰ σᾶς εἶπω τώρα ἀμέσως...

Κ. Ζαβιτζιάνος. Ὅχι, μᾶς τὰ λέτε ἄλλοτε. Νομίζω ὅτι ἤθελον ἀδικεῖν τὴν ἀντίληψιν τῆς Βουλῆς, ἐὰν ἐπέμενα ἐπὶ ζητήματος, τὸ ὁποῖον πάντες ἔχουν ἀντιληφθῇ καὶ αὐτοὶ ἀκόμη οἱ Ὑπουργοί. Ὁ ἀξιότιμος ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργὸς ἠθέλησε νὰ παραστήσῃ ὅτι δὲν ὑπῆρξεν ἀντίρρῃσις μετὰ τῆς μίαις καὶ τῆς ἄλλης πολιτικῆς, τὴν ὅποιαν ἐφῆρμονσεν ἡ Κυβέρνησις ἀλλ' ἐγὼ ἀνέγνωσα ἀπὸ τοῦ βήματος τὰς περιεκτικὰς τῶν λόγων τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ, ὁ ὁποῖος εἶχεν ἀναπτύξει τόσα ἐπιχειρήματα, ὥστε θὰ ἔπρεπε ἡμεῖς νὰ τὰ χρησιμοποιοῦσαμεν σήμερον ἐναντίον τῆς πολιτικῆς τῆς Κυβερνήσεως. Ὁ κ. Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν ὁμιλῶν ἀπόψε εἶπεν ὅτι ἡ τιμὴ τοῦ ἄρτου τότε ἦτο περὶ τὰς 10 δραχμὰς. Τὸ ἀληθὲς εἶναι ὅτι διεκυμάνθη ἡ τιμὴ αὕτη ἀπὸ 7.80—8 καὶ σήμερον 7.50 μετὰ τὸ λογιστικὸν λάθος. Τὸν Ἰανουάριον τοῦ 1920 ἡ τιμὴ τοῦ ἄρτου ἦτο 8.30 δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι ἡ πολιτικὴ ἐκείνη ἔρχεται εἰς ἀντίρρῃσιν μετὰ τὴν σημερινήν. Ποία λοιπὸν ἦτο ἐγκληματική, ὥπως τὴν εἶχεν χαρακτηρίσει καὶ ὁ κ. Πρωθυπουργός. Ἀς ἐκλέξῃ ἡ Βουλὴ.

Μετὰ τὴν ληπτρικήν ἐκείνην ζήμιαν, τὴν ὅποιαν ὑπέστησαν οἱ ἄλλοι παραγωγοὶ, οἱ σταφιδοπαραγωγοί, κηνοπαραγωγοί, ἐλαιοπαραγωγοὶ ἐκ τοῦ συναλλάγματος καλοῦνται τώρα οἱ ἴδιοι νὰ ὑποστοῦν τὰς αὐτὰς ζημίας ἀφοῦ δὲν εἶναι σιτοπανραγωγοί. Ὁ κ. Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν ὑπεστήριξεν ἐπίσης ὅτι εἰσέπραξε μὲν 220 ἑκατομμύρια ἐκ τοῦ δασμοῦ ἀλλὰ ἔκαμε μειώσεις πολὺ περισσοτέρας.

Γ. Μαργῆς (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν). Δὲν ἔχετε παρὰ νὰ ἰδῆτε τὰς μειώσεις τῶν φόρων ποὺ ἐκάμαμεν εἰς τὸν προϋπολογισμόν, δὲν ἐπιθυμῶ νὰ παραμείνῃ ἡ ἐντύπωσις ὅτι ἀνέφερα ἀριθμοὺς τοὺς ὁποίους δὲν ἔχετε.

Κ. Ζαβιτζιάνος. Ὅταν εἰσηγήθητε τὴν ἐλάττωσιν τῶν φόρων εἶπατε ὅτι δίδομεν εἰς τὸν λαὸν 200 ἑκατομμύρια.

Γ. Μαργῆς (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν). Ἀλλὰ μόνον πέρυσιν ἔγιναν μειώσεις τῶν φόρων.

Κ. Ζαβιτζιάνος. Ἐγὼ σᾶς λέγω ὅτι εἶναι 300 ἑκατομμύρια, ἀλλὰ δὲν εἶναι μειώσεις εἶναι αὐξήσεις. Ὁ νόμος περὶ χρητοσύμου ὑπεβλήθη ὡς ἐλάφρυνσις τοῦ καταναλωτοῦ ἀλλὰ τὸν ἐπεδύρνε περισσύτερον, ὥπως τὸν ἐπεδύρνε καὶ ἡ μετατροπὴ τοῦ συνθετικοῦ φόρου. Ἡ Βουλὴ ἐψήφισε καὶ ἄλλους φόρους ὑπὸ τύπον προστατευτικῶν δασμῶν τῆς κριθῆς καὶ τῆς βρώμης. Ἐψήφισε τὸς νόμον περὶ χρητοσύμου ἐψήφισε ἐπὶ τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς Χάγης νέα βάρη.

Γ. Μαργῆς. (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν). Ἐπληρώσαμεν τοὺς ἔχοντας λαμβάνειν.

Κ. Ζαβιτζιάνος. Τὰ ἐπῆρχτε ἀπὸ τὰ ψυχὰ ποὺ ἐδώσατε εἰς τοὺς ἀνθρώπους ἐκεῖνους.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Μὴ ἔχων διαθέσιν νὰ ἀκούσω τὴν συζήτησιν ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ, ἦν θεωρῶ ὀλίγον πρόωρον, δηλῶ ὅτι ἀπέρχομαι διὰ νὰ ἀναπαυθῶ.

Κ. Ζαβιτζιάνος. Καληνύκτα σας. Καλὰ ἔκαμεν ὁ κ. Πρωθυπουργὸς νὰ ἀναχωρήσῃ διὰ νὰ ἀναπαυθῇ ὁφείλει νὰ ἀναπαύεται, διότι ἡ υγεία του εἶναι πολύτιμος. Καὶ ἔπραξεν ἄριστα μὴ θέλων νὰ ἀκούσῃ τὴν συζήτησιν ἐπὶ τοῦ ἀτυχοῦς προϋπολογισμοῦ τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους. Ὅπως καὶ καλὰ θὰ κάμῃ νὰ ἀναπαύεται πάντοτε ὁσάκις συζητοῦνται ζητήματα ἀφορῶντα τὸν προϋπολογισμόν. Ὁ κ. Ὑπουργὸς ἐπὶ τῶν Ἑσωτερικῶν διὰ νὰ ἀποδείξῃ πόσον δυσχερὲς ἦτο τὸ πρόβλημα τῆς μεγάλης ἀρτοποιίας ὑπέμνησεν ὅτι ἔκαμα 3-4 νόμους ἀφίσας νὰ ὑπονοηθῇ ὅτι ἦσαν οὗτοι τροποποιητικοὶ ὁ εἰς τοῦ ἄλλου. Ἐνὰ νόμον ἔκαμα καὶ αὐτὸς ἔγινε διὰ τῆς χειρὸς μου. Ὅταν δὲ ἐτροποποιήθη κατεστράφη.

Γ. Σίδερης (Ὑπουργὸς τῶν Ἑσωτερικῶν). Ὁ νόμος 3769 ἐτροποποιήθη διὰ διάταγμα τῆς 23 Ἰουνίου ὅπως ἐτροποποιήθη καὶ ὁ νόμος 3770 περὶ ἰδρύσεως καὶ λειτουργίας τῶν ἀρτοποιείων. Ἀμρότεροι λοιπὸν οἱ νόμοι ἐτροποποιήθησαν διὰ διατάγματος, δὲν μπορεῖτε νὰ ὑποστηρίξετε ὅτι δὲν τοὺς ἐτροποποιήσατε καὶ δὲν ἠθέλησα ἐγὼ νὰ στηρίξω ἐπὶ τῶν τροποποιήσεων αὐτῶν νέα ἐπιχειρήματα. Διατὶ λοιπὸν ψέγετε τὸν κ. Ἀργυροπούλου, ἀφοῦ σεῖς τοὺς ἰδιούτας σας νόμους ἐτροποποιήσατε;

Κ. Ζαβιτζιάνος. Εἶναι αἱ τροπολογίαι τὰς ὁποίας ἀναφέρετε καθαρῶς τυπικαί, οὐδόλως ἀλλοιοῦσαι τὴν οὐσίαν τοῦ νόμου. Ἐνθὺ διὰ τῶν κατόπιν γενομένων τροποποιήσεων τὰ ἀρτοποιεῖα ἠδύχθησαν κατὰ 170, διότι ὁ Ὑπουργὸς τῶν Ἑσωτερικῶν ἠθέλησεν ἐκ πνεύματος εὐσπλαχνίας καὶ κοινωνικῆς ἀλληλεγγύης νὰ ἐνισχύσῃ χήρας καὶ παλαιὰς πολέμιστας. Ἀλλὰ διὰ νὰ τοὺς ἐνισχύσῃ ὑπῆρχον ἄλλοι τρόποι χωρὶς νὰ καταστραφῇ ὁ νόμος διὰ τῆς δημιουργίας νέων ἀρτοποιείων.

Ὁμιλῶν προχθὲς ἐμνημόνευσα διατάξεις τινάς. Ἀλλὰ δὲν εἶναι αἱ μόναι ὑπάρχουν καὶ ἄλλαι ὅπως προσωπικαί καὶ χαρακτηριστικαί διατάξεις προστεθεῖσαι ὑπὸ τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῶν Ἑσωτερικῶν καὶ δικαιοδοτοῦσαι πλήρως ἐν χαρακτηρισμὸν τὸν ὁποῖον ἔδωσα προχθὲς περὶ αὐτῶν ὅτι πρόκειται περὶ δικονομίας κολλυθῶν. Καὶ αἱ διατάξεις αὗται, τίποτε περισσύτερον, τίποτε ὀλιγώτερον ἀνέτρεπον αὐτὴν ταύτην

τὴν βᾶσιν τοῦ νόμου, νόμου καθαρῶς κοινωνικοῦ. Ἐδικαιολόγησεν ὁ κ. Ὑπουργὸς τῶν Ἑσωτερικῶν τὰς διατάξεις αὐτὰς ὡς ἐπανόρθωσιν ἀδικιῶν. Ἀλλὰ νόμοι κοινωνικοῦ καθαρῶς περιοχόμενου, νόμοι ἀπαιτοῦντες χεῖρα σιδικράν, εἶναι ἀναπότρεπτον νὰ δημιουργοῦν καὶ ἀδικίας. Ἡ ἱκανοποίησις τῶν ἀναγκῶν τοῦ συνόλου προσέχει πάντοτε τῆς ἱκανοποιήσεως ἐπαγγελματικῶν συμφερόντων ὀρισμένων ἀτόμων.

Μὲ ἐκάκιτε προσέτι ὁ κ. Ὑπουργὸς τῶν Ἑσωτερικῶν, διότι δὲν παρέσχον ἀποζημιώσεις εἰς τοὺς ἰδιοκτήτας τῶν ἀποζημιωθέντων ἀρτοποιείων. Ὅταν ὅμως, κύριοι, συνεζήτησα μετὰ τῶν ἐδικαιομένων καὶ συνεζήτησα μετὰ πνεύμα εὐνοϊκὸν ὑπὲρ τῆς ἰδιοκτησίας, πνεῦμα τὸ ὁποῖον μετὰ δικαίον πάντοτε, ἔπεισα αὐτοὺς ὅτι τὸ ἀγαθὸν τὸ ὁποῖον τοῖς παρέχεται διὰ τῆς ἀπελευθερώσεως τῶν ἰδιοκτησιῶν τῶν ἐκ τοῦ ἐνοικιστάσιου ἦτο ἀγαθὸν ὑπέρτερον πάσης ἄλλης ἀποζημιώσεως. Καὶ τοὺς ἔπεισα.

Ὁμιλῶν ὁ κ. Ὑπουργὸς τῶν Ἑσωτερικῶν καὶ περὶ τῆς παρασχεθείσης εἰς τοὺς ἀρτοποιοὺς ἀποζημιώσεως. Παρομοίᾳ ὅμως διὰ τῆς νόμου δὲν ἐζημιώθημεν τοῦδε, ἀπὸ τὴν παρέχουσαν εἰς τοὺς ἀποζημιωθέντας ἀρτοποιοὺς 2 1/2 ἑκατομ. δραχμῶν, ὡς χαρτίζηται διὰ νὰ ἰδρῶσιν ἐργοστάσια. Καὶ ἐδικαιολόγησε τὴν διάταξιν αὐτὴν ὡς ἀποτελοῦσαν ἀντιστάθμισμα τοῦ δικαίωματος ἐκ τοῦ ὁποίου παρητήθησαν τῆς 15 μῆνου προθεσμίας. Ἡ προθεσμία ὅμως αὕτη, κύριοι βουλευταί, οὐδὲν ἀπολύτως δικαίωμα τῶν ἀρτοποιῶν ἀπετέλει. Ἦτο ἀπλούστατα μία χρονικὴ προθεσμία, ἡ ὅποια τοῖς παρεσχέθη ἵνα διαπιστωθῇ κατὰ τὴν διάρκειαν αὐτῆς ἐὰν τοῖς συνέφερον ἢ οὐ ἡ ἐπιβληθεῖσα τότε νέα δικαίωσις. Καὶ οὐδὲ εἰς ἀρτοποιὸς εὐρέθη ὁ ὁποῖος νὰ κλείσῃ τὸ κατὰσταμά του μετὰ τὴν ἀπόδοτον τῆς προθεσμίας αὐτῆς. Ὅλοι διεπίστωσαν ὅτι κατ' οὐδὲν ἐζημιώθησαν ἐκ τῆς ἐπιβληθείσης νέας διατιμήσεως.

Πῶς λοιπὸν κατηγορεῖ ἡμᾶς ὁ κ. Ὑπουργὸς τῶν Ἑσωτερικῶν ὡς ἐμπορομένους ἐκ πνεύματος σφαγισμοῦ τῶν ἐπαγγελματικῶν συμφερόντων, ἡμᾶς οἱ ὁποῖοι αὐθαρημένως καὶ ἐξ ἰδίας πρωτοβουλίας περιελάβομεν διατάξεις, αἱ ὁποῖαι ἐπέσυρον τὴν εὐγνωμοσύνην τῶν ἐνδιαφερομένων ἐπαγγελματικῶν;

Ὁμιλῶν προχθὲς ἀπέφυγα νὰ θίξω ὀρισμένα σημεῖα, 2-3 τὸ ὅλου ζητήματος, τὰ ὁποῖα ὅμως ἤδη εἶμαι ὑποχρεωμένος νὰ θίξω, διότι ἀπετέλεσαν ἀντικείμενον τῆς ὁμιλίας τινῶν τῶν κ. ἀγορητῶν. Ὑπεστηρίχθη, κύριοι, ἡ ἄρις τῆς διατιμήσεως τοῦ ἄρτου. Εἶμαι ἐχθρὸς τῆς ἄρσεως αὐτῆς. Ὁ ἄρτος, κύριοι, ἐν Ἑλλάδι διατιμᾶται ἀπὸ τοῦ 1833. Ἀποτελεῖ ἵσος τὸ μόνον εἶδος ἐπὶ τοῦ ὁποῖου ἐπεβλήθη τὸ πρῶτον διατιμήσις. Ἡ ἄρις τῆς διατιμήσεως αὐτοῦ θὰ ἔχῃ ὡς συνέπειαν τὴν ὑπερτίμησιν ἀρ' ἐνὸς τοῦ εἶδους καὶ τὴν σημαντικὴν ἀρ' ἐτέρου χειροτέρευσιν τῆς ποιότητος. Τὰ τράστ ἐν Ἑλλάδι εἶναι κύριοι, εὐχερὲς τὰ ὅχι μόνον μετὰξὺ ὁμοειδῶν ἐπαγγελμάτων, ἀλλὰ ἀκόμη καὶ μετὰξὺ ἑτεροειδῶν, ὡς θὰ εἶναι νὰ ὑπάρχῃ τὸ κοινὸν συμφέρον.

Ὑπεστηρίχθη προσέτι ὅτι θὰ ἔπρεπε νὰ ἐλαττωθῇ ὁ προστατευτικὸς τῆς ἐλληνικῆς ἀλευροδομηχανίας δασμός. Ἐμμένω ἀπαρεγκλίτως ἐπὶ τῆς γνώμης μου, ὅτι ἡ προστασία τῆς ἐλληνικῆς ἀλευροδομηχανίας εἶναι ἐπιβεβλημένη. Μόνον ἐὰν ἡ ἐλληνικὴ ἀλευροδομηχανία δὲν ἐσημεῖται ἐπαρκῶς θὰ ἐπείχετο νὰ γίνῃ σκέψις περὶ ἐλαττώσεως τοῦ προστατευτικοῦ δασμοῦ. Ἀλλ' ἡ ἐλληνικὴ ἀλευροδομηχανία—καὶ τὸ λέγω πρὸς τιμὴν τῆς—ὑπερκαεῖ διὰ τὰς ἀνάγκας τῆς καταναλώσεως. Ἡ ἄρις τοῦ προστατευτικοῦ δασμοῦ θὰ φέρῃ ἀναποδράστως ἀνεργίαν καὶ κρίσιν ἐπ' αὐτῆς, ἀποτελούσης βιομηχανίαν καθαρῶς ἐθνικὴν. Ὑπεστηρίχθη τέλος ὅτι ἡ ἄρις τῆς διατιμήσεως ἐπὶ τῶν ἀγορικῶν προϊόντων προεκάλεσε κρίσιν ἐπὶ τῆς τιμῆς αὐτῶν, συνέπεια δὲ τούτου ὑπῆρξεν ἡ ἐλάττωσις τῆς καταναλώσεως. Ἀλλὰ καὶ ἡ ἀποψὶς αὕτη δὲν εἶναι ἐντελῶς ἀδόσιμος. Παρητηρήθη βεβαίως

ἐλάττωσις καταναλώσεως συνεπὲς τῆς κρίσεως ἐπὶ τῶν ἀγορικῶν προϊόντων. Ἀλλ' ἡ κρίσις αὕτη εἶναι ἀπόρροια τῆς γενικωτέρας κρίσεως, ἡ ὅποια παρητηρήθη εἰς τὴν παραγωγὴν.

Καὶ ταῦτα μὲν ὡς πρὸς τὰς ἐξανενηθείσας ὑπὸ τινῶν τῶν ἀξιότιμων προλαλῆσαντων παρητηρήσεις. Ὡς πρὸς τὸ γενικώτερον ὅμως ζήτημα, τὸ τῆς καθιερώσεως συγκεκριμένης πολιτικῆς σίτου ἢ Πολιτικῆς Προσθετικῆς Ἐνωσις ἔχει ὑπὸ μελέτην ὀρισμένα μέτρα, θὰ ὑποβλήῃ δὲ προσεχῶς πρῶτα σὶν νόμον περὶ ρυθμίσεως τοῦ ἐμπορίου τῶν σιτηρῶν, ἐπὶ τῇ τέλει ἵνα μειωθῶν κατὰ τὸ δυνατόν αἱ παρητηρούμεναι σήμερον κατασχέσεις καὶ ζημίαι.

Ὑπεστήριξεν ὁ ἀξιότιμος Ὑπουργὸς τῶν Ἑσωτερικῶν ἐν τῇ δευτερολογίᾳ του ὅτι ἐπὶ τῆς προσμίξεως ἐγγυῶριου σίτου δὲν ὑπῆρχε ζημία τις, ὥστε νὰ δικαιολογῆται ἡ παρητηρηθεῖσα ἐξέγερσις. Τὸ ζήτημα ὅμως τῆς χρησιμοποίησεως τοῦ σίτου τῆς συγκεντρώσεως δὲν τὸ ἐπεκαλέσθη ποτὲ, ἵνα ἐξ αὐτοῦ ἀρυσθῇ ἐπιχειρήματα, πρὸς ὑποστήριξιν τῆς γνώμης μου ὅτι ἐζημιώθη ἡ καταναλώσις. Τὴν ζημίαν τῆς καταναλώσεως εὐρον καὶ ἀποδίδω εἰς τὸν τρόπον τοῦ καθορισμοῦ τῆς διατιμήσεως τοῦ ἄρτου, τρόπον τὸν ὁποῖον ἐθεώρησα ὀλακώδη. Καὶ τὸν ἐχαρκτηρίσα ὡς τοιοῦτον, διότι συνάρχετο μία πολυμελεστάτη ἐπιτροπὴ ἐξ ἀνωτάτων δημοσίων ὑπαλλήλων διὰ νὰ κάμῃ τίς; Νὰ κάμῃ μίαν πρόσθεσιν. Νὰ προσθέσῃ δηλ. εἰς τὴν τιμὴν τὴν ὅποιαν περιεῖχε τὸ δελτίον τῶν ἀλευροδομηχανίων τὰ ἐξῶς τῆς ἀρτοποιήσεως καὶ νὰ καθορίσῃ οὕτω τὴν διατίμησιν τοῦ ἄρτου. Ἀλλ' ἐφρόντισε ποτὲ ἡ ὑπηρεσία νὰ ἐξηκριθῇ ἐν αἱ τιμαί, αἱ ὁποῖαι περιείχοντο εἰς τὸ δελτίον τῶν ἀλευροδομηχανίων ἀπέτρεχον καὶ κατὰ πόσον ἀπὸ τὰς πραγματικὰς τιμὰς τῶν ἀλεύρων, τὰ ὁποῖα περιείχοντο εἰς τὸ μίγμα;

Ἀλλὰ δὲν ἦσαν μόνον τὰ κέρδη ἐκ τῆς κακῆς διατιμήσεως καὶ ἐπομένως ἡ ἀντίστοιχος ζημία τῆς καταναλώσεως. Κέρδη ἀπεκόμισαν καὶ ἐκ τῆς διαφοράς τῆς ποιότητος. Ἡ στατιστικὴ τοῦ Ὑπουργείου τῆς Ἑθνικῆς Οἰκονομίας ἀναφέρει ὅτι κατὰ τὸ πρῶτον ἐξάμηνον τοῦ τρέχοντος ἔτους εἰσῆλθον εἰς τὴν Ἑλλάδα 274 749 τόνοι σίτου Ἀμερικανικοῦ, παραλλήλως δὲ 99 000 τόνοι σίτου Τουρκικοῦ, Ὁγγρικικοῦ, Ρουμανικοῦ, Σερβικοῦ, Ρωσικοῦ. Δηλαδή τὸ 1/3 τῆς εἰσαγωγῆς ἀπετελεῖτο ἀπὸ σίτον κατωτέρως ποιότητος. Τὶ σημασίαν ἔχει ἂν ὁ σίτος αὐτὸς δὲν ἦτο Ὑποκρίσις; Ἀρκεῖ ὅτι ἡ ποσὶς κατωτέρως ποιότητος, ὅτι δὲν ἦτο σίτος Μανιτόμα.

Δι' αὐτοὺς ὅλους τοὺς λόγους, κύριοι βουλευταί, ἔρριψα τὴν ἰδέαν τῆς συστάσεως ἐξεταστικῆς Ἐπιτροπῆς. Δὲν εἶχεν ἡ πρόταξις μου τὴν ἀποδοθεῖσαν ἐννοίαν. Ἀπέβλεπεν εἰς τὴν διαφώτισιν τῆς κοινῆς γνώμης. Σεῖς δὲ πρὸ παντὸς, κύριοι Ὑπουργοὶ τῶν Ἑσωτερικῶν, θὰ ἀπεκομίζατε ὠφέλειαν ἐκ τῆς ἐρεῦνης μίαις τοιαύτης Ἐπιτροπῆς. Καὶ εἶναι τόσον ἀναγκαία ἡ σύστασις τῆς Ἐπιτροπῆς αὐτῆς πρὸς πρόληψιν ἐπαναλήψεως παρομοίων ἀτόπων, ὥστε δὲν διστάζω νὰ δηλώσω ὅτι καὶ ἐν, ἡ σήμερον ἀκόμη ἰσχύουσα διατίμησις εἶναι ὑπερβολικὴ. Ἐξ ἐπισταμένου ὁποιοῦσιν εἰς τὸν ὁποῖον προέβην ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἐκλαγείσης ποιότητος καὶ τοῦ μίγματος τοῦ κ. Ὑπουργοῦ προκύπτει ὅτι ὁ πιτυροῦχος ἄρτος μετ' ἀλεστικὰς 47 λεπτὰ ἔπρεπε νὰ τιμᾶται ἄνευ τῆς ἀναμίξεως τοῦ ἐγγυῶριου σίτου 5.79, ὁ δὲ λευκὸς 6.74, μετὰ τὴν ἀνάμιξιν δὲ, ἐὰν ἡ συγκέντρωσις παραταθῇ ὅλον τὸ ἔτος, 5.92 ὁ πιτυροῦχος καὶ 7.05 ὁ λευκὸς καὶ ἂν ἡ συγκέντρωσις διετηρεῖτο ἐπὶ ἐξάμηνον 6.03 ὁ πιτυροῦχος, ἀντὶ τῶν 6.20 7.22 δὲ ὁ λευκὸς, ἀντὶ τῶν 7.50. Ἐξ ἄλλου μετὰ τιμὴν ἀλεστικῶν 54 λεπτὰ ὁ μὲν πιτυροῦχος θὰ ἔπρεπε νὰ τιμᾶτο ἄνευ τῆς ἀναμίξεως τοῦ ἐγγυῶριου σίτου 5.89 καὶ 7.02 ὁ λευκὸς, μετὰ τὴν ἀνάμιξιν δὲ τοῦ ἐγγυῶριου σίτου, ἐὰν μὲν αὕτη εἶναι ἐτήσια 5.98 ὁ πιτυροῦχος καὶ 7.12 ὁ λευκὸς καὶ ἐὰν ἡ ἀνάμιξις εἶναι ἐξαμηνος 6.13 ὁ ὁ πιτυροῦχος καὶ 7.29 ὁ λευκὸς.

Βεβαίως ἀναγνωρίζομεν ὅτι τὸ κρατοῦν σήμερον σύστημα ἐλαττώνει τὰς ζημίας. Ἀλλ' ἐφρόντον δὲν ὑπάρχει ἐκ τοῦ νό-

Ἡ οὐκ ὑποχρέωσις πρὸς διατήρησιν τοῦ συστήματος αὐτὸ τὸ ἀποπνέον ἀργὰ ἢ γρήγορα θὰ ἐπαναληφθῇ. Δι' αὐτὸ ἐπαναλαμβάνω ὅτι ἐνδείκνυται ὁ σχηματισμὸς τῆς ἐξεταστικῆς Ἐπιτροπῆς, τῆς ὁποίας τὰ ἀποτελέσματα τῆς ἐρευνῆς ὅ ἀποτελέσουν δι' ἡμᾶς, κύριε Ὑπουργέ, ἱκανοποιήσιν πλήρη, δι' ὑμᾶς δέ, τὸ εὐχόμαι ὁλοφύγως καταδίκην αὐστηράν. Ὁ ἀξιώσιμος ἀρχηγὸς τῆς Δημοκρατικῆς Ἐνώσεως ὁμίλησε περὶ τῆς προστασίας τῆς ἐγγωρίου σιτοπαραγωγῆς. Καὶ διετύπωνε κρίσεις ἐπὶ τῶν ὑπ' ἐμοῦ ἐξενεχθεισῶν ἀπόψεων. Δὲν ἐκηρύχθη ὅμως ἐγὼ, ἀξιώσιμε κύριε συνάδελφε, κατὰ τῆς προστασίας τῆς ἐγγωρίου σιτοπαραγωγῆς. Εἶπον μόνον ὅτι δὲν ἔμπορεῖ νὰ ὑπάρξῃ τοιαύτη προστασία χωρὶς δασμολογικὴν καὶ ὑπέδειξε ὅπως μελετηθῇ τὸ ζήτημα ἀπὸ ἀπόψεως χρησιμοποίησεως γαιῶν δι' ἄλλην καλλιέργειαν. Καὶ προσέθετα ὅτι ἡ δασμολογικὴ προστασία πρέπει νὰ ἀσκήται μετὰ πάσης φειδοῦ καὶ προστασίας.

Α. Παπαναστασίου. Διατὶ τότε ἐπεβάλατε εἰς τὴν Κέρκυραν προστατευτικὸν δασμὸν ἐφ' ὅλων τῶν εἰσαγομένων προϊόντων.

Κ. Ζαβιτζιάνο. Δὲν γνωρίζετε φαίνεται τὸ ζήτημα. Ἡ τοπικὴ φορολογία, κατὰ τὰ ἱσχύοντα, δὲν δύναται νὰ ὑπερβῇ τὰ 75 ο/ο τοῦ δημοσίου φόρου, ποσοστὸν τὸ ὅποion εἶχεν ἐξαντληθῇ διὰ τῆς ἐπιβολῆς διαφόρων τοπικῶν φορολογιῶν, καὶ ἐπεβάλλομεν αὐτὸ τὸ 15 ο/ο διὰ νὰ μετᾶσχῃ τῆς τοπικῆς φορολογίας καὶ ὁ αὐτόνομος ὁργανισμὸς Κερκύρας, ἡ λειτουργία τοῦ ὁποίου ἀποτελεῖ μοναδικὸν φαινόμενον ἐπιτυχίας.

Ἄλλὰ μὲ κατέκρινεν ὁ κ. Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν καὶ δι' ἄλλον τινὰ λόγον. Διότι κατέφυγα εἰς τὸ δημοσιογραφικὸν βῆμα πρὸς ὑποστήριξιν τῶν ἀπόψεών μου. Ἄλλὰ εἶναι τοῦτο ἐνέργεια διὰ τὴν ὁποίαν θὰ ἔπρεπε νὰ κατακριθῇ; Εἶναι δυνατόν νὰ κατακριθῇ εἰς πολιτευόμενος διότι παρέχει εἰς τὰς ἰδέας του μεγαλότεραν δημοσιότητα, δημοσιότητα ἣτις δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἐπιτευχθῇ ἐκ τῶν στενῶν περιλήψεων τῆς ὁμιλίας του ἐν τῇ Βουλῇ, αἱ ὁποῖαι δίδονται εἰς τὸν Τύπον. Ἐχω τὴν γνώμην κύριε αἰ πιστεύω ἀδυστάκτως ὅτι οἱ πολιτικοὶ ἄνδρες ὅχι μόνον δικαιούνται, ἀλλ' ἔχουν καὶ καθήκον νὰ δημοσιογραφῶσιν, ἀρκεῖ νὰ σῶ; ἀναφέρω ὅτι κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος ἀνέγνωσα εἰς τὸν «Χρόνον» τῶν Παρισίων ἀλληλογραφίαν Γάλλου βουλευτοῦ μετὰ τοῦ Πρωθυπουργοῦ τῆς Γαλλικῆς Κυβερνήσεως κ. Ταρντιέ ἐπὶ τῶν ζητημάτων περὶ τῶν ἐσκόπει ὁ Βουλευτὴς οὗτος νὰ ἀσκήσῃ ἔλεγχον κατὰ τῆς Γαλλικῆς Κυβερνήσεως, ἀπορῶ μὲ τὴν ἀλήθειαν πῶς ἐξηγήθη τὸ αὐτοῦ τῆς γνώμης ἀπὸ πολιτευόμενον, κολακευόμενον νὰ πιστεύῃ ὅτι εἶναι φιλελεύθερος. Πουθενὰ δὲν ἐγένετο τοιοῦτος πᾶταχος εἶπεν ὁ κ. Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν, ἀλλὰ καὶ πουθενὰ, κύριε Ὑπουργέ, δὲν ἔγινον τοιαῦται ἀηδίαί αἱ ὁποῖαι προσέλασαν τὸν πᾶταχον αὐτόν. Ἐπεκαλέσθησαν, κύριοι Βουλευταί, τὰ ἀλλαχοῦ κρατούντα ἐν σχέσει μὲ τὴν δασμολογικὴν προστασίαν τῆς δασμολογικῆς πολιτικῆς. Ὑπάρχει ὅμως μεγάλη διαφορά μετὰ τῶν ἀλλαχοῦ κρατούντων καὶ τῶν παρ' ἡμῖν. Διότι ἡμεῖς μὲν καταφεύγομεν εἰς λεοντήν διὰ νὰ ἐπιβάλλωμεν τὴν δασμολογικὴν ἐπιβάδυνσιν ἐνῶ ἀλλαχοῦ τὸ δικακρῶσσαν ὅτι ἐπιβάλλουν αὐτὴν διὰ καθαρῶς ταμειακὰς ἀνάγκας. Καὶ δὲν πρέπει νὰ λησμονεῖται ὅτι προστασία τῆς παραγωγῆς ἀποτελεῖ ἀσκήσιν πολιτικῆς, ἡ ὁποία πρέπει νὰ γίνεται λαμβανομένης ὑπ' ὅψιν τῆς ιδιότητος τοῦ λαοῦ, ὡς καταναλωτοῦ καὶ ὡς φορολογουμένου. Οἱ καταναλωταὶ διὰ τοὺς ὁποίους φωνάζω ἐγὼ εἶναι βεβαίως ὅλοι «Ἕλληνες, ἡ οικονομικὴ εὐημερία τῶν ὁποίων ἐξαρτᾶται μόνον καὶ μόνον ἐκ τῆς ἐνίσχυσεως καὶ τῆς εὐημερίας τῆς ἐθνικῆς οικονομίας. Δὲν πρέπει δὲ νὰ παραδιδώμεν ὅτι ἂν δὲν προσέξωμεν τὴν προστασίαν τῶν πολιτῶν ὑπ' αὐτὴν τὴν ιδιότητα ὑπὸ τὴν ιδιότητα τοῦ καταναλωτοῦ καὶ τοῦ φορολογουμένου πᾶν ὅτι θὰ κερδίσουν αἱ λοιπαὶ τάξεις ἐκ τῆς προστασίας τῆς δευτέρας αὐτῆς ιδιότητος οὔτε σταθερὸν εἶναι οὔτε θὰ παραμείνῃ. Ποῖοι εἶναι οἱ καταναλωταὶ καὶ οἱ φορολογούμενοι; Οἱ καταναλωταὶ καὶ οἱ φορολογούμενοι εἶναι οἱ ἐργάται, οἱ

ἀγρόται, εἶναι οἱ παραγωγοί, εἶναι οἱ ἐπαγγελματίαι, οἱ ἐπιστήμονες, οἱ εἰσοδηματίαι εἶναι ὅλοι οἱ «Ἕλληνες κύριοι. Ἄλλ' ὅλοι αὐταὶ αἱ τάξεις δὲν θὰ ἠμπορέσουν νὰ κρατήσουν ἐκεῖνο τὸ ὅποιον θὰ τοὺς δώσωμεν διὰ μεμινωμένων μέτρων ἂν παραλλήλως καὶ πρωτίστως καὶ εἰς τὴν πρώτην γραμμὴν δὲν ὑποστηρίξωμεν τὰ συμφέροντα τὰ καθαρῶς καταναλωτικὰ καὶ φορολογικὰ.

Γ. Καφαντάρης. Ἡ συμπολίτευσις, κύριοι, ἔχει παμψηφίαν καὶ ἀριθμῶν μεταξὺ τῶν φίλων τῆς ἐγκρίτους πολιτευτὰς καὶ ρήτορας. Ἐπίλεκτον δὲ θέσιν μεταξὺ αὐτῶν κατέχει ἀναμφισβητήτως ὁ ἀξιώσιμος Βουλευτὴς Οἰτύλου, αἱ συμπαθεῖς ἐκφράσεις τοῦ ὁποίου ἔχουν δι' ἐμὲ ἐννοιαὶ τιμητικωτέραν.

Προσέπαθον, κύριοι, κατὰ τὴν ὁμίλιαν μὰς νὰ φανῶ ἀντικειμενικός. Ἄλλ' ἤκουσα ὅτι ἡ ἀντικειμενικότης ἀποτελεῖ τέχνησμά πρὸς παραπλάνησιν τῆς κοινῆς γνώμης καὶ ὅτι συνωμότες εὐρομεν τὴν συζήτησιν ὡς μῆσον πρὸς μείωσιν τῆς ἀγαθῆς ἐντυπώσεως, ἡ ὁποία ἐδημιουργήθη παρὰ τῇ λαῷ ἐκ τῆς καταθέσεως τοῦ προϋπολογισμοῦ. Ἀνεξαρτήτως ὅμως, κύριοι, τῆς ἐσωτερικῆς ἀξίας τοῦ προϋπολογισμοῦ, νομίζομεν ὅτι προϋπολογισμὸς δέκα περίπου δισεκατομμυρίων παρυσιαζέων περίσσειμα 50 μόνον ἐκατομμυρίων, δὲν εἶναι προϋπολογισμὸς προωρισμένος νὰ γεννήσῃ ἐντυπώσεως τὸσον ἀγαθὰς. Ὡστε νὰ παραστῇ ἀνάγκη νὰ ἐξυφάνθωσιν συνωμοσίαι καὶ πλεκτάναι πρὸς περισπαζὸν τῆς κοινῆς γνώμης.

Ἐκεῖνο τὸ ὅποιον ἐνδιαφέρει τὴν κοινὴν γνώμην ἦτο ἡ πολιτικὴ ἐπὶ τοῦ ζητήματος τοῦ ἄρτου. Καὶ εἰς τὴν πολιτικὴν αὐτὴν περιλαμβάνεται τὸ περίφημον λογιστικὸν λάθος, τὰ ἀγορανομικὰ μέτρα, ἡ πρόσφατος δασμολογικὴ ἐπιβάρυνσις καὶ δι' αὐτὸ ἐπεξετάθη ἡ συζήτησις ἐφ' ὅλων τῶν ὁμῶν αὐτῶν. Πῶς ἠθέλατε νὰ τεμαχίσωμεν τὴν συζήτησιν καὶ νὰ περιορίσωμεν αὐτὴν εἰς μίαν μόνον πλευρὴν τοῦ ὅλου ζητήματος. Συνερωήσαμεν ὅτι τὸ λογιστικὸν λάθος δὲν εἶχε σοδάρην σημασίαν, εἶπεν ὁ κ. Κουλουμδάκης. Βεβαίως συνερωήσαμεν, ἐφ' ὅσον ἡ Κυβέρνησις ἐνεργῶς στοιχεῖα πείθονται ὅτι δὲν προϋξενήθη ζημία εἰς τὴν καταναλωσιν ἢ εἰς τὸν Δημοσίον Ταμεῖον ἐκ τοῦ λάθους αὐτοῦ. Καὶ εἶπομεν μόνον ὅτι ἂν αὐτὸ συνέβαιεν εἰς τὴν δυσφορίαν τῆς κοινῆς γνώμης διὰ τοῦτο πταίει ἡ Κυβέρνησις, ἡ ὁποία ἐξέθεσε δεινότερα παρὰ τῇ λαῷ ὑπαλλήλους ἐντιμωτάτους, ἐξέθεσε εἰς τὰ ὅμματα τῆς κοινῆς γνώμης δόλοκλήρον τὴν ἀγορανομικὴν ὑπηρεσίαν.

Ἐζητήσαμεν, νὰ μὲς δοθῇ καὶ μία ἐξηγήσις διὰ τὴν ἀνισότητά τῶν μέτρων ὅσον ἀφορᾷ τοὺς ἀλευροδομηχάνους ἐφ' ἐνὸς καὶ τοὺς ἀρτοποιοὺς ἐφ' ἑτέρου. Καὶ μὰς εἶπεν ὁ κ. πρῶν ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Ὑπουργῶς ὅτι καὶ κατὰ τὸ καταργηθὲν σύστημα ἐλκιδανον χῶρον παμμέγιστοι καταχρήσεις. Οἱ ἀλευροδομηχάνοι εἶπε προσκομίζαν ὅτι εἶχον νὰ λάβουν λογαριασμοὺς ἐκατομμυρίων ἐνῶ δὲν εἶχον. Ἰσχυρίζοντο ὅτι εἶχον παρακαταθήκας χιλιάδας τόννους καὶ δὲν εἶχον οὔτε κόκκον καὶ δι' αὐτὸ κατηργήσαμεν τὰς διατιμήσεις. Καὶ κατηργήσατε κ. πρῶν Ὑπουργέ τῶν Ἐσωτερικῶν τὰς διατιμήσεις διὰ νὰ νομιμοποιήσῃτε τὰς καταχρήσεις;

Π. Ἀργυροπούλου. Οὐδέποτε εἶχον αὐτὴν τὴν ἐννοιαὶ τὰ μέτρα μὰς.

Γ. Καφαντάρης. Αὐτὸ ἦτο τὸ νόημα τῶν λόγων σας. Καὶ εἶναι περίεργον πῶς ἠθέλατε, ὑπάρχοντος ἐλέγχου νὰ γίνωνται καταχρήσεις καὶ μὴ ὑπάρχοντος ἐλέγχου νὰ γίνωνται καταχρήσεις. Ὁ νῦν Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν ἐδικαιολογήθη ὅτι αἱ χημικαὶ ἀναλύσεις δὲν ἠδύνατο νὰ ἐξακριβώσουν τὴν σύνθεσιν τῶν ποιοτικῶν τῶν ἀλεύρων διὰ νὰ θέσωμεν διατίμησιν. Καὶ τῇ παρετήρησα. Διατὶ θέτατε τὴν ἀνάγκην τῆς πλήρους ἀκριβοείας τοῦ χαρμηνίου διὰ νὰ φθάσῃ εἰς μίαν διατίμησιν, ἀφοῦ θὰ ἠδύνατο νὰ καθορίσῃτε ἐν δευτέρῳ μὲ τὰς συμπεροτέρας τιμὰς ἀλεύρων ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ὁποίου θὰ ὠρίζατε μίαν διατίμησιν; Αὐταὶ περίπου ἦσαν αἱ παρατηρήσεις ἃς ἀνέπτυξα ἐγὼ, ἥμισυ ἐντρίβη; διὰ τὰ ἀγορανομικὰ καὶ ἥμισυ ὅμως ἱκανοποιηθεὶς ἀπὸ τὴν περὶ τούτου

ἐντρίβειαν τοῦ κ. Ὑπουργοῦ. Ὅσον ἀφορᾷ τὴν δασμολογικὴν αὐξήσιν ἐφόσον ἐτίθετο ἐπὶ τάπητος τὸ ζήτημα τῆς πολιτικῆς τοῦ ἄρτου καὶ τῆς τιμῆς τοῦ ἄρτου ἦτο ἀδύνατον νὰ μὴ θιγῇ καὶ ἡ ἀκολουθηθεῖσα δασμολογικὴ πολιτικὴ. Διότι ἡ Κυβέρνησις καὶ ὅταν εἰσήγαγε τὴν αὐξήσιν καὶ σήμερον ἀκρίβη ὑποστηρίζει ὅτι δὲν ἐπεδλήθη διὰ τὴν ἐνίσχυσιν τῶν ἐσόδων τοῦ Κράτους, ὅτι εἶναι μέτρον καθαρῶς προστατευτικόν καὶ συνεπῶς ὅτι δὲν ἔχει ἀνάγκην αὐτοῦ τὸ Κράτος. Ἄλλ' ἐὰν τὸ ζήτημα ἐτίθετο οὕτω ἄμεσον, ἀμεσώτατη συνέπειά θὰ ὤφειλε νὰ εἶναι ἡ ἀπ' ἰδοῦς εἰς τὴν κοινωνίαν ἐνὸς περὶ πλείονος βάρους ἀχρήστου εἰς τὸν προϋπολογισμόν. Ὁ κ. Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν εἶπεν ὅτι θὰ ἦτο παράφρων ὁ Ὑπουργὸς ἐὰν ἐπετοῦσε τὰ 300 ἐκατομμύρια δραχμῶν. Ἄλλ' ποῦ ἐπρόκειτο νὰ τὰ πετάξῃ. Ὑπάρχει μετ' ἀληθείας ἱκανοποίησις ἀπὸ τὴν ἀνακούρυσιν τῆς κοινωνίας καμπτωμένης κατὰ πᾶν ὄχιον γνώμην ἀπὸ τὰ τὸσα βάρη. Θεμελιῶδες ἀξίωμα εἶναι ὅτι τὸ κράτος δὲν ὀφείλει νὰ ἀραιρῇ ἀπὸ τὴν κοινωνίαν παρὰ τὰ ἀπολύτως δι' αὐτὸ ἀναγκαῖα. Πᾶσα ἐπὶ πλεον δαπάνη, συντελοῦσα εἰς τὴν κόπωσιν καὶ αὐξάνουσα τὴν ἐξάντλησιν τῆς κοινωνίας εἶναι ἀδικαιολόγητος. Καὶ εἶναι ἀδικαιολόγητος ἀπὸ μίαν Κυβέρνησιν ἡ ὁποία ἐπὶ διετίαν διακηρύσσει ὅτι ὁ λαὸς κάμπτεται ὑπὸ τὸ βάρος δυσάσπαστων φορολογιῶν ἐπιβληθεισῶν ὑπὸ τῶν προκατόχων Κυβερνήσεων. Τὰ 300 λοιπὸν ἐκατομμύρια δραχμῶν, πρέπει νὰ τὰ ἀποδώσῃ εἰς τὴν κοινωνίαν ἄνευ οὐδεμιᾶς ἀνταβολῆς. Ἄλλ' ὅτι δὲν ἠδύνατο νὰ τὸ πράξῃ εἶναι ἐκτὸς πάσης ἀμφιβολίας. Ἀφοῦ ὁ ἐκάστη, ἔχει ἀπολλεματικὸν ὁ κατατεθείς προϋπολογισμὸς καὶ εἶναι τὸσος ὁ φόδος εἰς τὴν Κυβέρνησιν ὥστε νὰ λαμβάνῃ προφυλακτικῶς ἐξουσιοδότησιν διὰ τὴν περικύλην τῶν μισθῶν τῶν ὑπαλλήλων ἔχριν τοῦ ἰσοζυγίου ἔστω καὶ ἂν καὶ ἡ τρέχουσα χρήσις διὰ τὴν ὁποίαν προβλέπει περίσσειμα 317 ἐκατομμυρίων.

Γ. Μαργῆς. Τὸ ὀλιγώτερον... ἡ προσπετικὴ ὅμως τοῦ μέλλοντος τὸν ἀναγκάζει νὰ μὴ τὸ κάμῃ. Εἶπα ὅτι ἀν' ἀφαιρέσετε ἀπὸ τὰ 347 ἐκατομμύρια μένουσιν τὰ 47 τὰ ὅποια ὅμως δὲν τὰ θεωρεῖτε ἀρκετὰ διὰ τὰ ἀπρόσπτα, καὶ μοῦ ἀπήντησεν ὅτι οἱ προϋπολογισμοὶ συντάσσονται ἐκ τῶν προτέρων καὶ εἰς τὸν συνταχθέντα προϋπολογισμόν ἦτο ἡ αὐξήσις τοῦ δαπμοῦ. Εἶχε λοιπὸν καὶ διὰ τὴν τρέχουσαν καὶ διὰ τὴν ἐπομένην χρῆσιν ἀνάγκην τῆς αὐξήσεως. Ὁ ἰδικὸς μου προϋπολογισμὸς ὅταν τὸν κατήρτισα ἐνεργῶς ἐλλείμα 49 ἐκατομμύρια διότι ἠθέλαμεν νὰ εὐρισκώμεθα ἐντὸς τῆς πραγματικότητος εἶχα δὲ εἶπη ὅτι καὶ τὸ ἐλλείμα τοῦτο θὰ ἐκαλύπτετο λόγω τῆς συναλλαγματικῆς διαφοράς. Ἄλλὰ δὲν ἔπρεπε μὲ τὸν ἴδιον τρόπον νὰ καταρτίζωμεν καὶ οἱ ἐπόμενοι προϋπολογισμοὶ οὔτως εὐρον τοὺς προηγουμένους προϋπολογισμοὺς ἐξηλεγμένους καὶ τὰς προηγουμένους χρήσεις μὲ περισσεύματα. Ἄλλ' ἐὰν δὲν εἶχατε ἀνάγκην τῆς διατηρήσεως τοῦ δαπμοῦ διατὶ ἐμὲβάλατε ἀνησυχίαν καὶ ἐνσπείρατε τὸν πανικὸν εἰς μίαν μεγάλην τάξιν τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων; Σημαίνει λοιπὸν ὅτι αἱ προβλέψεις σας περὶ ἐνδεχομένων ἀνεπαρκειῶν τοῦ προϋπολογισμοῦ εἶναι εἰλικρινεῖς καὶ δι' αὐτὸ δὲν δύνασθε νὰ ἀποχωρήσῃτε τὰ 300 ἐκατομμύρια. Ἄλλὰ καὶ ἂν ἐπιστεῦτε ὅτι εἶναι ἄρθρον πίστεως ἢ διὰ τῶν δαπμῶν τόνωσις τῆς παραγωγῆς ὀφείλετε εἰς ταύτην νὰ χορηγήσατε τὰς προσόδους τοῦ δαπμοῦ ἐκατοστῶν τοὺς δαπμοὺς τῶν εἰδῶν τῇ; πρώτης ἀνάγκης, ἔχοντες ὑπ' ὅψιν τὸ σύνολον τῶν βαρῶν τοῦ ἐλλήνου δαπμοῦ, καὶ ὅχι ἂν θὰ πληρώσουν οἱ καταναλωταὶ 13 λεπτὰ περισσώτερον τὰ φασόλια καὶ δὲν ἔπρεπε διὰ τὰ ποσὰ ταῦτα νὰ ὁμιλῇτε μετὰ περιφρονήσεως. Κάμνετε δηλαδὴ πολιτικὴν ὑπερτιμήσεως τοῦ ἄρτου, διὰ τῆς διατηρήσεως τοῦ δαπμοῦ, χωρὶς νὰ λαμβάνετε πρόνοιαν νὰ ἀνακουφίσῃτε κατ' ἄλλον τρόπον τὴν κοινωνίαν. Καὶ ἐνῶ κρατεῖτε τοὺς δαπμοὺς ἐφ' ὅλων τῶν εἰδῶν τῆς πρώτης ἀνάγκης ἐπαναλαμβάνετε ὅτι κάμνετε προστατευτικὴν πολιτικὴν τῆς παραγωγῆς. Πᾶσα τὸνίζε, περαιτέρω συζήτησις, κ. Ὑπουργέ, ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου, ὁμολογῶ ὅτι εἶναι κατωτέρα ὕμνων. Δὲν ἐκρίνατε

ἀξίαν προστασίας τὴν ἀγορικὴν τάξιν ὑποστᾶσαν τὸσας θυσίας, ὅπως τὴν περικύλην τοῦ συναλλαγματοῦ τῶν προϊόντων καὶ ἥδη ἐπιβαρύνετε μὲ τοὺς δαπμοὺς τῶν εἰδῶν πρώτης ἀνάγκης ἵνα κατασυντρίβῃ. Ὁ κ. Ὑπουργὸς, συνεχίζει, μὰς εἶπεν ὅτι ἡμεῖς ἐπεβάλλομεν δασμολογικὰς αὐξήσεις. Αὐτὸ δὲν τὸ ἠρνήθημεν ἀλλὰ δὲν ἀπεκρύψαμεν ποτὲ τὸν χαρακτήρα τῶν βαρῶν αὐτῶν διακηρύξαντες ὅτι ταῦτα θὰ ἦσαν ἢ βάσις μιᾶς ἀνοικοδομήσεως. Θὰ ἐπουλώναμεν δι' αὐτῶν τὰ κεῖν, θὰ ἐκρίναμεν ἰσοζυγίον καὶ θὰ ἐπεδιώκαμεν καὶ ἐν περὶσσεύμα. Καὶ τότε τὸ ὑπουργεῖον τῆς προστασίας τῆς παραγωγῆς, ἡμεῖς ὅμως δὲν ἀπεκρύψαμεν ὅτι καὶ ἄνευ τῆς ἀνάγκης αὐτῆς θὰ ἐπεβάλλομεν τὸν δαπμόν διότι εἶχομεν ἀνάγκην νὰ τυνώσωμεν τὰ ἔσοδα τοῦ προϋπολογισμοῦ. Τὸ μέτρον μὰς ἐχαρκατηρίσθη παρ' ἡμῶν ἀπεριφράστως ἐξ ἀρχῆς ὡς μέτρον φορολογικόν ἔχον καὶ ὡς ἐπακόλουθον τὴν ἐνίσχυσιν τῆς γεωργικῆς παραγωγῆς. Ἄλλὰ μήπως ἡ δασμολογικὴ ἐπιβάρυνσις ἐπεδλήθη παρὰ τῆς Κυβερνήσεως καθ' ἣν σιτηρὴν αἱ τιμαὶ τῶν σιτηρῶν ἦσαν πολὺ κάτω; Κᾶθε ἄλλο. Αἱ τιμαὶ τοῦ σίτου ἦσαν εἰς τὸ αὐτὸ ἐπίπεδον. Τὰ νομοσχέδιον τοῦ ἔχω ὑπ' ὅψιν μου εἰσήχθη μέσα Μαρτίου καὶ εἶχομεν τιμὰς 8.10, 8.20, 8.30, δηλαδὴ τὸ αὐτὸ ἐπίπεδον τὸ ὅποιον ἔχομεν καὶ τώρα. Ἀλλὰ τότε (ἀναγινώσκει) ἡ Κυβέρνησις ἔλεγε ὅτι πρότασις παρὰ διατηρήσεως τοῦ δαπμοῦ ἔθεωρετο δημαγωγικὴ καὶ ἐγκαληματικὴ. Καὶ ὅμως ἀκολουθεῖτε τώρα τὴν ἴδιαν πολιτικὴν, τὴν ὁποίαν σεῖς οἱ ἴδιοι ἐπινομάζατε τότε ἐγκαληματικὴν καὶ δημαγωγικὴν. Καὶ ὅταν τοιαύτας ἔχετε ἰδέας ὅτι εἶναι ἐγκαληματικὴ ἢ αὐξήσις ἐρχεσθε νὰ παρασταλήτε σήμερον ὅτι ἔχετε μίαν ἀκούητον πρόνοιαν διὰ τὴν γεωργικὴν τάξιν μὲ τὴν διατήρησιν τοῦ δαπμοῦ. Ἡ διαφορά, συνεχίζει, ἦν ἐπικαλεῖται ἡ Κυβέρνησις μετὰ τὸ ἐγγωρίου καὶ ξένου σίτου εἶναι πρόσφατος, δὲν ἔχει σχέση μὲ τὸν Μάρτιον ὅποτε ἐπεδλήθη ὁ δαπμός.

Γ. Μαργῆς (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν). Ὁ κ. ἀρχηγὸς τῶν προσδευτικῶν δύναται νὰ φθάσῃ νὰ ἀρνήθῃ ὅτι δὲν ὑπάρχει παγκόσμιος κρίσις εἰς τὰ γεωργικὰ προϊόντα.

Γ. Καφαντάρης. Εἶναι σύστημά σας, κ. Ὑπουργέ, νὰ διακόπτετε ὅταν πρόκειται νὰ δημιουργηθῇ ἐντόπισις δυσμενῆς. Δὲν ἦτο λοιπὸν ἡ πτώσις τῶν τιμῶν, ἣτις ὠδήγησε τότε τὴν Κυβέρνησιν εἰς τὴν αὐξήσιν. Ἄλλαι ἦσαν αἱ ἀνάγκαι καὶ ἦσαν προφανεῖς. Ὅσον ἀφορᾷ τὸν θεσμὸν τῆς συγκαντρώσεως διὰ τὴν καλὴν λειτουργίαν αὐτοῦ ἠδύνατο νὰ ληφθῶν πλεῖσται ὅσαι ἐξασφαλίσεις. Ἄλλὰ καὶ 50 χιλ. τόννους ἐὰν ἐφέρνει ἡ συγκέντρωσις καὶ πάλιν δὲν θὰ ἐφθάνομεν εἰς τὸ μέγεθος τοῦ βάρους τοῦ δαπμοῦ ἐνῶ ἔχομεν καὶ τὰ δύο. Σκοπὸς ἄλλως τε τοῦ μέτρου τῆς συγκεντρώσεως δὲν εἶναι ἡ ἀπορρόφησις τῆς προσφερομένης ἐσοδείας, ἀλλ' ἡ ρύθμισις τῶν τιμῶν καὶ ἐπομένως μὲ ὀλιγώτερον ποσὰ θὰ ἦτο ἀρκετὸν νὰ σταθῶν αἱ τιμαὶ τῆς παραγωγῆς.

Α. Παπαναστασίου. Ἡ ρύθμισις τῶν τιμῶν εἶναι ἀδύνατος ἂν δὲν εἶναι δυνατὴ ἡ ἀπορρόφησις ὅλου τοῦ ποσοῦ.

Γ. Καφαντάρης. Ἐχει τὴν δυνατότητα ὁ θεσμὸς νὰ ρυθμίσῃ τὰς τιμὰς, χωρὶς νὰ ἀγορασθῇ ὅλον τὸ ποσὸν καὶ δὲν ἔχουν καμμίαν σχέσιν αἱ συνθήκαι τῆς πωλήσεως τῶν καπνῶν μὲ τὰς συνθήκας τῶν σιτηρῶν παρ' ἡμῖν. Ὁ κ. Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν ἐπεξέτεινε τὴν συζήτησιν καὶ πέραν τῶν σημείων ἅτινα ἐθέξαμεν ἡμεῖς, καὶ παραλαμβάνων τὴν συζήτησιν τοῦ Προϋπολογισμοῦ ἐτόνισεν ὅτι ὀλέομεν νὰ παραστήσωμεν τὴν Κυβέρνησιν ὅτι, ὅλεις νὰ ἐπιβάλλῃ νέα βάρη. Καὶ πάλιν ἐπανέλαβε τὴν αἰωνίαν ἐπωδὸν ὅτι ὅχι μόνον νέα βάρη δὲν ἐπέβαλεν ἀλλ' ἐπέφερε καὶ ἀνακουφίσεις. Ἄλλ' ἡ ἐπωδὸς αὕτη δὲν νομίζω ὅτι πρέπει νὰ ἐξακολουθήσῃ. Ἡ Κυβέρνησις ἔχει μίαν παραδοξοτάτην θεωρίαν ὅτι αἱ φορολογικαὶ ἀνακουφίσεις δὲν ἐξαρθῶνται ἀπὸ τὰς δημιουργουμένας καταστάσεις, ἀλλὰ ἀπὸ τὰς προεκλογικὰς προεργασιῶν. Αἱ θεωρίαι ὅμως αὗται εἶναι ἀληθεῖς πρωτοφανεῖς, διότι ἐκεῖναι ποὺ ἐπιβάλλουν ὑποχρεώσεις εἰς τὰς Κυβερνήσεις, εἶναι αἱ

δημιουργούμενα καταστάσεις. Και διὰ τοῦτο εὐθὺς ὡς πρό-
κειψαν περισσεύματα εἶχεν ἡ Κυβέρνησις υποχρέωσιν ἱερὰν
νὰ κάμῃ ἀνακουφίσεις θάρον τοῦ ἐλληνικοῦ λαοῦ, τὰ ὅποια
ἡ ἰδία ἐθεώρει δυσβάστακτα.

Συνεχίζων λέγει ὅτι ὁ κ. Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν εἶπεν
ὅτι ἡ Κυβέρνησις πρόβλεψε εἰς φορολογικὰς ἐλαφρύνσεις. Βε-
βαίως δὲν φρονῶ ἐγὼ ὅτι θυνάμεθα νὰ θέσωμεν χειροπέδας
εἰς τὴν Κυβέρνησιν, ἥτις πρέπει νὰ ἔχῃ τὴν εὐχέρειαν νὰ
προβάλῃ καὶ εἰς αὐξήσεις καὶ εἰς ἐλαττώσεις καὶ μάλιστα ἡ
παρούσα Κυβέρνησις, ἡ ὅποια ὑπεσχέθη φορολογικὴν μεταρ-
ρυθμίαν, διὰ νὰ μετατεθοῦν τὰ φορολογικὰ θάρη ἐπὶ τῶν
ὥμων τῶν ἰσχυρῶν. Ἀνεξαρτήτως λοιπὸν τῆς ὀφειλομένης
πρὸς τὴν Κοινωνίαν δικαιοσύνης εἶχεν υποχρέωσιν νὰ κάμῃ
μὴν ἐλάφρυνσιν. Νὰ εἰσθε βέβαιος, κ. Ὑπουργέ, ὅτι ἔταν
ἐλλογὴ ἡ ὥρα θὰ ἀποδεχθῇ ὅτι τὰ λεχθέντα περὶ ἐλαττώ-
σεων ἦσαν ἐξωγαγόμενα ἢ δὲ κατὰστάσεις εἶναι διάφορος ἐκεί-
νης ἡ ὅποια παρεστάθη. Πρόκειται ἀπὸ τὰς συνήθεις μεταρ-
ρυθμίσεις, αἱ ὅποιαι γίνονται καὶ εἰς εὐτυχεῖς καὶ εἰς κακὰς
περιόδους. Ἀντικρούει κατόπιν τὰ λεχθέντα περὶ ἐλαττώσεως
φόρων οἰκοδομῶν, ἐπίσης καὶ τοῦ συνθετικοῦ, παρατηρῶν ὅτι
ὑπάρχει μία ἐπέκτασις τοῦ συνόλου τῶν φορολογουμένων καὶ
μία ἐλάττωσις τοῦ ποσοστοῦ. Ἀπέναντι τῶν φαινομενικῶν
αὐτῶν ἐλαττώσεων, λέγει, ἔχετε τὰς φορολογικὰς ἐπιβαρύνσεις
βαρεῖας ἀληθῶς ἐπὶ τῶν εἰδῶν τῆς πρώτης ἀνάγκης. Δὲν ὑπὴρ-
ξεν ἄσκοπος ἡ συζήτησις ἐνταῦθα, ὅχι διότι ἐπεθυμοῦσαμεν
νὰ ἐξακολουθήσῃ ὁ ἀναρχισμὸς τῆς κοινῆς γνώμης, ἀλλὰ διότι
θέλομεν νὰ διαφωτισθῇ ὁ λαὸς καὶ ἐζητήσῃ ἐξηγήσεις ἀπὸ
τὴν Κυβέρνησιν, διότι ἠθέλωμεν νὰ προβῇ εἰς εἰλικρινεῖς δη-
λώσεις περὶ τῶν ἀφορώντων τὰ θάρη τοῦ λαοῦ, διότι πρέπει
νὰ ἔχῃ συνεῖδῃσιν ὁ λαὸς περὶ ἐκείνων τὰ ὅποια πληρῶνει,
διατὶ τὰ πληρῶνει. Ὅταν ὑπὸ τὴν μορφὴν τῆς προστασίας
τῆς παραγωγῆς ἐζητήσατε νὰ συγκαλύψετε τὴν ἀλήθειαν ὅτι
τὰν δασμὸν ἐπέβαλον προοῖοντα ἀνάγκαι τῆς χώρας ἦτο
φυσικὸν νὰ προκληθῇ ἡ συζήτησις. Θέσατε ὅλην σας τὴν δύνα-
μιν τὴν μοναδικὴν εἰς τὴν προσπάθειαν ἐφαρμογῆς ἐνὸς προ-
γράμματος, τὸ ὅποion θὰ ἐξυγιάνῃ τὸν τόπον καὶ εὐχομαι νὰ
τὸ πράξετε τοῦτο διὰ νὰ μὴ φθάσῃ ἡ στιγμὴ καθ' ἣν ἡ Ἑλλη-
νικὴ κοινωνία θὰ εὐρεθῇ εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ σῶς ζητήσῃ εὐ-
θύνας.

Ὁ κ. Γ. Σίδερης (Ὑπουργὸς τῶν Ἑσωτερικῶν) λέγει ὅτι
ἡ Κυβέρνησις πρέπει νὰ κλείσῃ τὴν συζήτησιν μετ' ὀλίγας λέ-

Οὐ Πρόεδρος

Θ. ΣΟΦΟΥΛΗΣ

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ Θ'

Δευτέρας 1 Δεκεμβρίου 1930.

Ὡρὰ 4.30' μ.μ., ὁ Πρόεδρος κ. Θ. Σοφούλης, ἀνελθὼν ἐπὶ
τῆς ἑδρας, κηρύσσει τὴν ἐναρξιν τῆς συνεδριάσεως καὶ δια-
τάσσει ν' ἀνοιχθῶσι τὰ θεωρεῖα.

Ἀναγινώσκονται καὶ ἐπικυροῦνται τὰ πρακτικὰ τῆς προ-
ηγουμένης συνεδριάσεως.

Ἀνακοινούνται τὰ ἑξῆς:

Ὁ Τ. Στεργίου κάτοικος Κομοτινῆς παρακαλεῖ ὥπως ἀνα-
σταλῇ ἡ εἰσπραξις ἐνταλμάτων ἐπ' ὀνόματί του μέχρι πλη-
ρωμῆς εἰς τοῦτον ποσοῦ 15.000 δραχ. ὀφειλομένου ὑπὸ τοῦ
Δημοσίου.

Ἡ Ἐννοσις πιστωτικῶν συνεισισμῶν Ἀρτης καὶ λαὸς
Τυρνάβου ζητεῖ τὴν ἐπέκτασιν τοῦ δασμολογίου ἐφ' ὅλων
τῶν γεωργικῶν προϊόντων.

Οἱ γεωργικοὶ συνεταιρισμοὶ Σιάλας Λακεδαιμόνος ζητοῦν
τὴν ἐπίλυσιν τῶν αἰτημάτων τῶν βυμβάκοπαργωγῶν.

Ξεῖς. Τὸ ἀρνητικὸν λογιστικὸν λάθος, ὡς ἀπεδείχθη ἐκ τῆς
πενθημέρου συζητήσεως, δὲν ἀπέδη πρὸς ζημίαν οὐδενὸς ἐφ'
ὅσον πρόκειται περὶ μιᾶς πιστωχρεώσεως. Ἐπίσης ἀποκύημα
τῆς μεγαλοποιούσης τὰ πάντα φαντασίας τῶν διαδοσίων ὑ-
πῆρξαν τὰ περὶ ρωσικοῦ σίτου τὰς ἀκριβεῖς πληροφορίας
περὶ τοῦ ὁποῖου ἔδωσαν τὸ Τελωνεῖον. Δύο χιλιάδες τόννοι μόνον
εἰσῆλθον τὸν Ὀκτώβριον ἐδηλώθησαν δὲ ὑπὸ τῶν
ἀλευροδομηχάνων. Ἐκ τῆς δασμολογικῆς συζητήσεως
δὲν προέκυψαν ἀληθῆς τὰ συμπεράσματα τῶν ἐπερωτησάντων.
Εἰς τὸν κ. Ζαβιτζιάνον συνιστῶ νὰ προβῇ εἰς ἀναθεώρησιν τῶν
λογαριασμῶν του διὰ τὴν τιμὴν τοῦ ἄρτου.

Κ. Ζαβιτζιάνος. Ἀναλαμβάνω τὴν εὐθύνην ὅτι ἡ ζημία
εἶναι ἄνω τῶν 300 ἑκατομμυρίων.

Γ. Σίδερης (Ὑπουργὸς τῶν Ἑσωτερικῶν). Εἰς τὸν κ. ἐξ
Εὐρυτανίας πολιτευτὴν ἀπαντῶ σχετικῶς μετ' ἡν γνῶμην περὶ
ἀναμείξεως τοῦ ἐγγωρίου σίτου μετ' ἄλλων ὅτι δὲν εἶναι βά-
σιμα τὰ ἐπιχειρήματά του ὅτι δὲν ἔδωσα καμμίαν
βεβαίωσιν σχετικῶς μετ' ὅν ἐλεγχον, διότι ὁ ἐλεγχος συνεχί-
ζεται ἀκόμη. Πολλὰ τῶν ἐξενηχθειῶν γνωμῶν δὲν ἀπέχουν
πολύ ἀπὸ τὰ χαρμάνια. Μόλον τοῦτο δὲν δύναται τις νὰ ἐπι-
κρίνῃ οὐδένα διότι τὸ ζήτημα εἶναι λίαν δυσχερές. Ἡ προ-
ταθείσα κατασκευὴ τοῦ ἄρτου ἐκ διαφόρων σίτων δὲν
εἶναι παραδεκτή, διότι εἶναι βέβαιον ὅτι ἄρτος κατασκευαζό-
μενος ἀπὸ σίτον μικροτέρης τιμῆς ἔχει ὀλιγώτερον θρεπτικὰς
οὐσίας, ἐνῷ ὁ ἄρτος τὸ ὅποιον τρώγομεν εἶναι πολὺ καλὸς
εἶναι δὲ γνωστὸν ὅτι διὰ τῆς χημικῆς ἀναλύσεως μόνον ἡ πε-
ριεκτικότης δύναται νὰ καταδειχθῇ. Καταλήγων πρέπει νὰ
εἴπω ὅτι ἐπέκριναν τὸν κ. Βουλευτὴν Κερκύρας ὅχι διότι ἐδη-
μοσιογράφησεν διὰ τὸ ζήτημα τοῦ ἄρτου, ἀλλὰ διότι ἠθέλησε
νὰ ρίψῃ ἔλαιον εἰς τὴν πυρὰν εἰς τὰς παραμονὰς τῆς ἐνάρξεως
τῶν ἐργασιῶν τῆς Βουλῆς.

Πρόεδρος. Ἡ συζήτησις κηρύσσεται περατωμένη. Ὡς
συμπέρασμα τῆς συζητήσεως ὑποβάλλω εἰς τὴν Βουλὴν τὴν
ἑξῆς πρότασιν:

«Ἡ Βουλὴ ἐγκρίνουσα τὴν πολιτικὴν τῆς Κυβερνήσεως, με-
ταδίδει εἰς τὴν Ἡμερησίαν Διάταξιν».

Ἡ Βουλὴ δέχεται τὴν πρότασιν ταύτην δι' ἀναστάσεως.
Μεθ' ὅ, ὥρὰ 1.10' πρωῒν, λύεται, συναινέσει τῆς Βουλῆς,
ἡ συνεδρίασις διὰ τὴν Δευτέραν καὶ ὥραν 4.30 μ.μ.

Οἱ Γραμματεῖς

Ι. Μπούτης

Ι. Νικολίτσας

συντάξεως εἰς τοὺς τυχόντας ἀδείας λιανικῆς πωλήσεως
καπνοῦ.

Ὁ βουλευτὴς κ. Π. Χριστούλας καταθέτει τηλεγράφημα
τῶν κατοίκων ὄρφανων Κερδίτης ζητούντων τὴν ἀναστο-
λὴν πληρωμῆς χρεωλυτικῶν δόσεων καὶ ὑπὲρ τοῦ ταμείου
ἐποικισμοῦ μέχρι τῆς νέας ἐσοδείας.

Τὸ σωματεῖον καπνεργατῶν Δοξάτου ζητεῖ τὴν πληρω-
μὴν τῶν ἐπιδομάτων ἀνεργίας, τὴν τροποποίησιν τοῦ κανο-
νισμοῦ καὶ τὴν ταχύτεραν ἐπίλυσιν τῶν καπνικῶν ζητη-
μάτων.

Ὁ ἰδιώτης Παπαδόπουλος τέως ἐποριακὸς ὑπάλληλος δια-
μαρτυρεῖται διὰ τὴν ἀδικον σύλληψιν του ὑπὸ τοῦ διοικητοῦ
τοῦ α' ἀστυνομικοῦ τμήματος Ἐδερετ.

Ὁ παρὰ τῶ Ἑλεγκτικῶ Συνεδρίῳ Γενικὸς ἐπίτροπος τῆς
Ἐπικρατείας ὑποβάλλει:

1) Τὴν ὑπ' ἀριθ. 2041 πρᾶξιν διὰ τὴν ὑπ' εὐθύνην τοῦ
κ. Ὑπουργοῦ τῆς Παιδείας θεώρησιν χρηματικῶν ἐνταλμά-
των ἐκ δρ. 100.000, 50.000, 25.000 καὶ 50.000.

2) Τὴν ὑπ' ἀριθ. 2040 πρᾶξιν διὰ τὴν ὑπ' εὐθύνην τοῦ κ.
Ὑπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν θεώρησιν χρηματικῶν ἐνταλ-
μάτων ἐκ δραχ. 18.631,20 καὶ 11.503,20.

3) Τὴν ὑπ' ἀριθ. 2930 διὰ τὴν ὑπ' εὐθύνην τοῦ κ. Ὑπουρ-
γοῦ τῶν Στρατιωτικῶν θεώρησιν χρηματικῶν ἐντάλματος
ἐκ δρ. 18.343,70.

4) Τὴν ὑπ' ἀριθ. 2038 πρᾶξιν διὰ τὴν ὑπ' εὐθύνην τοῦ κ.
Ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης θεώρησιν χρηματικῶν ἐντάλματος
ἐκ δραχ. 4.200.

Οἱ βουλευταὶ κ. κ. Α. Κουτσοπέταλος, Β. Κυρέλλος
καὶ Ν. Σπηλιώτης ὑποβάλλουν πρότασιν νόμου «περὶ τρο-
ποποιήσεως τοῦ νόμου 700».

Ὁ κ. Γ. Μαρῆς (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν) ὑποβάλλει
σχέδιον νόμου «περὶ τροποποιήσεως τοῦ νόμου 4758 «περὶ
ἀπονομῆς συντάξεως θάσει διατάξεων τοῦ νόμου 3122
κ.λ.π.»

Ἀνακοινούνται εἴτα τὰ κάτωθι ἐγγράφα τοῦ κ. ἐπὶ τῆς
Συγκοινωνίας Ὑπουργοῦ.

Εἰς ἀπάντησιν τοῦ ὑπ' ἀριθ. 222 ὑμετέρου πρωτοκόλλου
διαδιδασθέντος ἡμῖν ἀντιγράφου ἐρωτήσεως βουλευτοῦ κ. Δ.
Γιαννοπούλου ἐπὶ διαμαρτυρίας τῶν αὐτοκινητιστῶν
Ἀρκαδίας, λαμβάνομεν τὴν τιμὴν νὰ πληροφορήσωμεν ὅτι
οὐδεμία πρότασις ἐκμεταλλεύσεως συγκοινωνιῶν καὶ μετα-
φορῶν δι' αὐτοκινήτων ἐπὶ ὁδῶν τοῦ Κράτους ὑπεβλήθη ἡμῖν
μέχρι τοῦδε.

Ἡ πρὸ μηνῶν συσταθεῖσα ἐπιτροπὴ παρ' ἡμῶν πρὸς μελέ-
την καὶ γνωμοδότησιν περὶ τοῦ προτιμωτέρου συστήματος
ἐκμεταλλεύσεως συγκοινωνιῶν καὶ μεταφορῶν ἐν γένει δι' αὐ-
τοκινήτων ἐπὶ ἐθνικῶν καὶ ἐπαρχιακῶν ὁδῶν δὲν ἐπεράτωσε
ἐσέτι τὰς ἐργασίας τῆς.

Εἰς ἀπάντησιν τῆς διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 221 ἐ. ἑ. ὑμετέρου ἐγ-
γράφου διαδιδασθέντος ἐρωτήσεως τοῦ βουλευτοῦ κ. Γ. Πα-
παφλέσσα, λαμβάνομεν τὴν τιμὴν νὰ πληροφορήσωμεν τὴν
Βουλὴν τὰ ἑξῆς:

Πρὸς προστασίαν τῶν καταρρεόντων εἰς τὴν κοίτην τοῦ
Νέδοντος ἑδαφῶν παρὰ τὸ χωρίον Μεγάλη Ἀναστάσσοβα ἐξε-
τελέσθησαν κατὰ τὸ παρελθὼν ἔτος, συμφώνως πρὸς τὴν
ἐγκειμένην παρὰ τοῦ Ὑπουργείου μελέτην, διάφορα προ-
στατευτικὰ ἔργα ἥτοι περίβολοι καὶ τεῖχη ἀντιστηρίξεως.

Συγχρόνως διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 69939 14/8 ἐ. ἑ. διαταγῆς
τοῦ Ὑπουργείου διατάχθη ὁ Νομομηχανικὸς Μεσσηνίας νὰ
ὑποβάλλῃ μελέτην τῶν ἀπαιτούμενων συμπληρωματικῶν ἐρ-
γῶν, ἅτινα θὰ ἐκτελεσθῶσι κατὰ τὴν προσεχῆ θερινὴν πε-
ρίοδον.

Προκειμένου εἴτα νὰ διεξαχθῇ ἡ κατὰ τὸ ἄρθρον 114 τοῦ
Συντάγματος κλήρωσις τοῦ δεκαμελοῦς Συμβουλίου διὰ τὴν
ἀπόλυσιν καὶ ὑποδιαιρέσιν τῶν ὑπαλλήλων τῆς Βουλῆς, κα-
λεῖται ὑπὸ τοῦ κ. Προέδρου ὁ βουλευτὴς κ. Γ. Νικολίτσας,

ὑπὸ τοῦ ὁποῖου κληροῦνται οἱ βουλευταὶ κ. κ. Γ. Ἀθανα-
σιάδης, Σ. Γιαννοῦσης, Γ. Ράλλης, Γ. Κοκκινάκης,
Δαυὶδ Ματαλῶν, Π. Χατζῆς, Γ. Κεραμεύς, Α. Παπα-
θανάσης, Θ. Παπαστρατῆς, καὶ Ρ. Διβαθινόπουλος.

Μεθ' ὃ λαμβάνει τὸν λόγον πρὸ τῆς Ἡμερησίας Διατάξεως
ὁ κ. Α. Κουτσοπέταλος ὅστις λέγει ὅτι τὰ ἀστυνομικὰ ὄρ-
γανα ἐν Λεβαδείᾳ περιέρχονται μετ' αὐτοκινήτων τῆς Ἐται-
ρείας Κωπαίδος καὶ μετ' ἀφόρους τρόπους ἀπειλοῦσι τοὺς
ἀπεργοὺς περὶ τῶν συνεπειῶν τὰς ὁποίας δύναται νὰ ἔχῃ ἡ
ἀπεργία. Τὸ πρᾶγμα δὲν εἶχε συνεπεῖς, διότι οἱ καλλιεργη-
ταὶ γνωρίζουν καὶ τὸν νόμον καὶ τὰς συνεπεῖας ἀλλὰ συνέβη
τὸ πρωτόκουστον νὰ συλληφθῇ χθὲς ὁ ἱετρός κ. Κόλλιας
ἐπὶ τῇ προφάσει ὅτι μετέσχε ἡ ὁδήγησεν πρὸ 15 ἡμερῶν
τοὺς καλλιεργητὰς νὰ κακοποιήσουν ἕνα ἀπεργοσπαστὴν. Ὁ
κ. Ὑπουργὸς τῶν Ἑσωτερικῶν λαβὼν γνώμιν ἀπευσε νὰ ζή-
τῃ πληροφωρίαν ἀπὸ τὴν Ἀστυνομίαν, ἐκ τῆς ἀπαντήσεως
ὅμως συνάγεται, κατὰ τὴν γνώμην μου, ὅτι συνελήφθη χωρὶς
ἐνταλμα, διότι ἡ Ἀστυνομία τηλεγραφεῖ ὅτι ὁ συλληφθεὶς
μετὰ τῆς δικογραφίας ἀπεστάλη εἰς τὴν Εἰσαγγελίαν.
Ὁ κ. Κόλλιας συνελήφθη πρὸς τρομοκρατίαν. Παρακαλῶ τὸν
κ. Ὑπουργόν, ὁ ὅποιος μετ' ἐξουσίας ἐπὶ διέταξεν ἀνώτερον
ἀξιωματικὸν νὰ ἐνεργήσῃ ἀνακρίσεις, νὰ συμπληρώσῃ τὴν
ἐνέργειάν του ἐξετάζων ἐὰν εἶχεν ἐκδοθῇ ἐνταλμα συλλήψεως.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Ὑποθέτω ὅτι αὐτὸ θὰ
ἐξετασθῇ.

Ὁ κ. Γ. Σίδερης (Ὑπουργὸς τῶν Ἑσωτερικῶν) λέγει
ὅτι ἐφρόντισεν ἀμέσως μόλις ἔλαβε γινῶσιν νὰ ἐπικοινωνήσῃ
τηλεφωνικῶς μετ' ἡν Ἀστυνομίαν Λεβαδείας. Εἰς ὑπομνή-
μαρχος, ἀπουσιάζοντος τὴν Κυρίαν τοῦ Μοιράρχου μετ' ἐβε-
θαίωσαν ὅτι ὁ συλληφθεὶς ἱετρός εὐρίσκετο ἐπὶ κεφαλῆς τῶν
ἐρίπων καλλιεργητῶν οἱ ὅποιοι ἐπετέθησαν κατὰ τῶν ἀ-
περγοσπαστῶν. Μετ' ἐβεθαίωσαν ἐξ ἄλλου ὅτι δὲν ἐλήφθησαν
ἀλλὰ μέτρα πλὴν τῆς προστασίας τῆς ἐλευτέρας ἐργασίας
Ὡς πρὸς τὴν σύλληψιν, δὲν δύναται νὰ καταλογίσῃ ἀπὸ
τοῦδε εὐθύνας εἰς τὴν Χωροφυλακὴν. Ἡ σπουδὴ δὲ εἶναι δι-
καλογημένη διὰ νὰ μὴ ὑποτεθῇ ὅτι αἱ Ἀρχαὶ ἐπιδεικνύουν
ἀνοχήν, ἥτις θὰ συνετέλει εἰς τὸ νὰ συμβαίνειν ἐκτροπα.

Ἡ Βουλὴ εἰσέρχεται κατόπιν εἰς τὴν

Ἡμερησίαν Διάταξιν

τῶν ἐπερωτήσεων.

Ὁ κ. Γ. Ροδόπουλος λέγει ὅτι ὁμᾶς ἐμπόρων, ὡς γνω-
στὸν παρεβίασε τελευταίως τοὺς νόμους καὶ κατεχράσθη τὴν
ἐμπιστοσύνην, τὴν ὁποίαν παρέσχεν εἰς αὐτοὺς τὸ Ὑπουρ-
γεῖον, τὸ ὅποιον τοὺς ἔδωσε καὶ τὰ δύο κλειδιά τῶν Ἀπο-
θηκῶν. Ἐζήτησα, λέγει, νὰ κατατεθῇ ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ
τῶν Οἰκονομικῶν πῖναξ τῶν παραβάντων τὸν νόμον ἀπὸ τοῦ
1926, ποῖα ποσὰ εἰσέγαγον εἰς τὰς ἀποθήκας καὶ ποῖα ἐξήγαγον
χωρὶς νὰ πληρώσουν δασμὸν, ἀλλ' ὁ κ. Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομι-
κῶν ἀπηξίωσε νὰ καταθέσῃ τὸν πῖνακα καὶ δι' αὐτὸ εἰσέγαγον
τὴν ἐπερώτησιν. Ἐὰν νομίζῃ ὁ κ. Ὑπουργὸς ὅτι δύναται νὰ
ἀδιαφορῇ εἰς τὰς αἰτήσεις τῶν βουλευτῶν, ἐγὼ ἀντιθέτως
νομίζω ὅτι ἐὰν ὑπάρχῃ κατὶ τι ἀκόμη εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐξα-
σφαλίσει τὰ λαϊκὰ δικαιοῦματα εἶναι ὁ Κοινοβουλευτισμός,
οἱ δὲ Ὑπουργοὶ πρέπει νὰ εἶναι ζηλωταὶ τῆς ἀξιοπρεπειᾶς
τοῦ Σώματος. Ὁ Κοινοβουλευτισμὸς ἔχει πολλὰ ἐλαττώ-
ματα, ἀλλὰ δὲν εὐρέθη ἀκόμα κανὲν ἄλλο Πολίτευμα τὸ
ὅποιον νὰ ἔχῃ ὀλιγώτερα.

Γ. Μαρῆς (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν). Ὁ κ. βουλευ-
τῆς ἐζήτησε νὰ καταθέσῃ πῖνακα περιλαμβανόντα τὰ ἐξῆς:
(ἀναγινώσκει ὁλόκληρον τὴν ἐπερώτησιν). Ἀντιλαμβάνεσθε
ὅτι διὰ νὰ γίνῃ ὁ πῖναξ αὐτὸς χρειάζεται ἀπασχόλησις 3
μηνῶν ὁλοκληροῦ τοῦ προσωπικοῦ τοῦ τελεωμένου. Ἐὰν μὲν
ἐζητούσατε τὰ ὑπάρχοντα ἐγγράφα, θὰ ἦτο εὐκόλον νὰ
ἀπαντήσω. Ἐὰν ὁ κ. βουλευτὴς θέλῃ νὰ μάθῃ τοὺς σημερι-

νους καταχραστὰς εἶναι εὐκόλον, ἀλλ' ὅταν μὲν ζητῇτε πληροφορίας ἀπὸ τοῦ 1926 τὸ πρῶτον εἶναι ἀδύνατον.

Γ. Ροδόπουλος. Ὁ κ. Ὑπουργὸς ἐπρεπε νὰ ἔχη ὑπ' ὄψιν τοὺς στοιχεῖα τὰ ὅποια ζητῶ, διαφορετικὰ δὲν γνωρίζει τὸ βάθος καὶ τὴν οὐσίαν τοῦ ζητήματος.

Γ. Μαργῆς (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν). Ἡ Κυβέρνησις ἐξέθηκε τὰς ἀντιλήψεις της περὶ τοῦ ζητήματος. Τὶ θὰ ὠρελίσθη τὸν Ὑπουργὸν νὰ γνωρίζῃ λ. χ. τὸ βάρος τῶν νομίμως ἐξαγοσθέντων τῶν ἰδιωτικῶν ἀποθηκῶν;

Γ. Ροδόπουλος. Θὰ τὰ καταθέσῃτε τὰ ἔγγραφα;

Γ. Μαργῆς (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν). Ὅχι δὲν εἶναι δυνατόν. Δὲν νομίζω ὅτι ἡ Κυβέρνησις εἶναι ὑποχρεωμένη νὰ καταρτίσῃ οἰκονομικὰ στατιστικὰ ἡθελον ζητηθῇ.

Γ. Ροδόπουλος. Ἐὰν ἡ Βουλὴ ἐξήσκει τὸν ἐλεγχον κατ' ὅν τρόπον ἐγὼ τὸν ἐννοῶ θὰ εὐρίσκατο εἰς τὸ ὕψος της.

Ὁ αὐτὸς κ. βουλευτὴς ἐπερωτῇ τοὺς ὑπουργοὺς τῶν Ἐσωτερικῶν καὶ τῆς Συγκοινωνίας ποῖα μέτρα ἔλαβον κατὰ τῶν ἀρμοδίων Ἀρχῶν, αἱ ὅποια οὐδὲν ἐνήργησαν κατὰ τῶν ἰδιοκτητῶν καὶ τῶν συμβούλων νοσοκομείων, τὰ ὅποια ἀποπεσεύοντ' ἀνάγκη ὕδατα τῶν οἰκοδομῶν τῶν εἰς τὴν κοίτην τοῦ Ἰλισσοῦ ποταμοῦ.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Τὶ θέλετε νὰ κάμω; ὑπόκειται νόμος διὰ τὸν Ἰλισσόν;

Γ. Ροδόπουλος. Ὑπάρχουν νόμοι περὶ οἰκοδομῶν καὶ καθαρῶν.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Τὶ συνιστᾶτε, νὰ τὸν καλύψωμεν τὸν Ἰλισσόν;

Γ. Ροδόπουλος. Ἐγὼ ζητῶ ὁ μηχανικὸς καὶ ἡ ἀστυνομία νὰ κάμουν τὸ καθήκον των.

Ὁ κ. **Β. Καραπαναγιώτης** (Ὑπουργὸς τῆς Συγκοινωνίας) λέγει ὅτι μόνον ὅταν συντελεσθῇ τὸ δίκτυον τῶν υπονόμων θὰ λήξῃ ἡ κατάστασις τοῦ Ἰλισσοῦ. Ἀλλ' ὁ ὑπουργὸς δὲν ἠμέλησε τὸ καθήκον του, ἐκ τοῦ σημειώματος τὸ ὁποῖον ἔχω μόνον 36 ἄτομα καὶ ἰδρύματα ἀπομένοντα τὰ ὅποια ρίπτουν τὰς ἀκαθαρσίας των εἰς τὸν Ἰλισσόν. Κατήρτισα ἐπιτροπὴν πρὸς λήψιν προσωρινῶν μέτρων, καὶ ἡ ἐπιτροπὴ ἀπεφάνισε νὰ κατασκευασθῶν στεγανοὶ βόθροι διὰ νὰ ἀπορροφῶν, ἔχουν δὲ κατασκευασθῇ ὑπὲρ τοῦς 20. Ἐπίσης μερίμνη κατὰ δῆμον κατασκευάσθῃ μία χάνδαξ διὰ νὰ διακρίβουν τὰ ὕδατα. Πάντως τὸ ζήτημα τοῦ Ἰλισσοῦ θὰ λυθῇ διὰ τῶν ὑπονόμων.

Σ. Ταλιαδοῦρος. Μετὰ τὴν ἐπερώτησιν τοῦ κ. προκαλῆσαντος διὰ τὰς ἀκαθαρσίας τοῦ Ἰλισσοῦ θὰ ὁμιλήσω καὶ ἐγὼ διὰ τὴν κόπον τοῦ Αὐγείου ἥτις ὑπάρχει ἐκεῖ, εἰς τὰ γραφεῖα τοῦ ἐποικισμοῦ, τὰ ὅποια κατήντησαν μάστιγες εἰς ἃ μέρη ἐφημέριον ὁ ἀγροτικὸς νόμος. Ἀπὸ τοῦ 1920 ἀπηλλοτριώθη ἐκ τῶν πρώτων τὸ κτήμα Σουλινάρη (Καρδίτης) καὶ ἡ ἐπιτροπὴ ἀπαλλοτριώσεως Καρδίτης ἔδωκε κλήρους εἰς ὅλους τοὺς ὑπάρχοντες τότε γεωργοὺς εἰς τὸ κτήμα τοῦτο, χωρὶς νὰ ἀραιρέσῃ τὴν ἔκτασιν τῆς γῆς, τὴν ὅποιαν εἶχον ὡς ἰδιαιτέραν ἰδιοκτησίαν των πολλοὶ ἐξ αὐτῶν, ὡς ἐπράξεν εἰς ὅλα τὰ ἄλλα χωρία καὶ ἀντιθέτως εἰς τοὺς εὐρισκομένους εἰς τὸν στρατὸν πιστοτάτους δὲν παρεχώρησε κλήρον. Ἀπὸ τοῦ 1922 διαμετρήθησαν οἱ ἀποκλεισθέντες καὶ ἐπέτυχον τότε νὰ διαγραφῶν οἱ κακῶς λαβόντες κλήρον κτηματῖαι καὶ νὰ ἐγγραφῶν αὐτοί, ἀλλ' ἡ ἐπανόστασις τοῦ 1922 διὰ τοῦ τότε Ὑπουργοῦ τῆς Γεωργίας ἠκρόωσε τὴν διαταγὴν τοῦ προκατόχου του καὶ ἔκτοτε τὸ ζήτημα πελαγοδρομεῖ εἰς τὴν διοίκησιν, μὴ λύσιμον μέχρι σήμερον, τῶν ἀρμοδίων ὑπαλλήλων τοῦ ἐποικισμοῦ προτεινόντων διαφόρους δικαιολογίας ὅτι ἔχουν ὑπηρεσίας ἄλλας κλπ. ἐνῇ διεκπεριώνονται ἄλλαι ὑποθέσεις μεταγενέστεραι καὶ μὴ ἐπείγουσαι, ἐπὶ ἐτῇ ἀγωνίζονται οἱ ἀκτῆμονες Σουλινάρη νὰ καταμετρηθῶν αἱ ἰδιοκτησίαι τῶν ἀκύρως λαβόντων κλήρον γηγενῶν καὶ νὰ λάβουν αὐτοὶ κλήρον διὰ νὰ ζήσουν. Πλὴν οἱ μηχανικοὶ τῶν γραφείων τοῦ ἐποικισμοῦ κωφεύουν.

Ἐπὶ τέλος τὸν Νοέμβριον τοῦ 1920 ἐγένετο ἡ τοπογράφησις

τῶν ἰδιοκτησιῶν τῶν λαβόντων κλήρων ἰδιοκτητῶν καὶ ἀπακλύβησαν αἰσχρῇ, ὅτι δηλ. οἱ κύριοι αὐτοὶ ἐξηπάτησαν τὰς ὑπηρεσίας καὶ ἀπέκρυψαν τὴν ἀκριβῆ ἔκτασιν τῆς ἰδιοκτησίας των, ἥτις ἀπεκαλύφθη ὅτι ὑπερβαίνει τὰ 500-600 στρέμματα, ἔτινα νέμονται οὗτοι παρανόμως ἀπὸ τοῦ 1920. Ἀντὶ νὰ σταλῇ εἰς ὑπάλλῃλος τοῦ ἐποικισμοῦ ἐπιτροπὴς καὶ νὰ ἐξετάσῃ τὰς αἰτήσεις τῶν ἀκτῆμονων, δι' οὓς ἀφῆθησαν καὶ 100 στρέμματα δι' οἰκόπεδα, ἡ δὲ ἐργασία αὐτὴ θὰ ἀπαιτήσῃ χρόνον 2 ὥρων, ἐν τούτοις ἐπὶ ἐν ἔτος ἀρροῦνται νὰ τὸ πράξουν παρὰ τὰς διαμαρτυρίας τῶν ἀκτῆμονων, καὶ διότι οἱ ἰδιοκτῆται οὗτοι κατὰ σύμπτωσιν εἶναι καὶ πολιτικοὶ παράγοντες. Ἡ ὑπομονὴ ὅλων μας ἐφῆκεν εἰς τὸ ἀπροχώρητον καὶ ἡ ἀναγκάσθη νὰ συμβουλευσῶν εἰς αὐτοὺς μετὰ λύπης μου, ἀφοῦ φέρονται κατὰ τοιοῦτον τρόπον πρὸς αὐτοὺς, νὰ χειροδικήσουν κατὰ τῶν ἀρμοδίων τοῦ ἐποικισμοῦ. Ἀποδεικνύεται πόσον δίκαιον εἶχον ὅταν ὑπέβαλον εἰς τὴν Βουλὴν νομοσχέδιον, ἵνα αἱ αἰτήσεις περὶ ἐγγραφῆς καὶ διαγραφῆς κληροῦχων δικάζωνται ὑπὸ ἐπιτροπῆς ἐν τῇ ἑδρᾷ τοῦ Πρωτοδικείου ἀπαρτιζομένης ἐκ δύο δικαστῶν καὶ ἐνός ἐποικιστικοῦ ὑπαλλήλου, διότι τὸ Ὑπουργεῖον Γεωργίας καὶ αἱ ὑπηρεσίαι του ἐναυάγησαν εἰς τὴν ἀπονομήν δικαιοσύνης πρὸς τοὺς ἀκτῆμονας καὶ εἶναι ἀνίκανοι αἱ ὑπηρεσίαι αὐταὶ νὰ κρίνουν τὰ δίκαια τῶν πολιτῶν. Ἐπίθεσις, χρονίζουσα ἐπὶ δεκαετίαν εἰς τὴν διοίκησιν, ἄλλως νῦν, δεικνύει τὸ εἰσδεχθῆς κατάντημα τῶν κρατικῶν ὑπηρεσιῶν καὶ προκαλῶ τὸν κ. Ὑπουργὸν τῆς Γεωργίας νὰ σπεύσῃ νὰ διατάξῃ τὸν ἐποικισμὸν Καρδίτης νὰ λύσῃ τὸ ζήτημα τοῦτο κατεπειγόντως, διότι ἄλλην ὑπομονὴν δὲν ἔχουν οἱ ἀκτῆμονες στεργθέντες τῶν ἐσόδων τοῦ κλήρου των. Ὁν ἐδικαιοῦντο νὰ λάβουν ἐπὶ δεκαετίαν.

Κ. Σπυρίδης (Ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας). Ἐὰν μὲν τὸ ἐλέγχατε πρὸ μηνῶν, θὰ ἐλάμβαναν ἀμέσως μέτρα τὰ ὅποια ἔλαβον ἤδη, λαθὼν γινώσκοντες τῆς ἐπερωτήσεως.

Ο. κ. Γ. Παπαφλώσσας λέγει ὅτι ἐπανειλημμένως παρεκάλεσε τὸν κ. Ὑπουργὸν τῆς Ἐθνικῆς Οἰκονομίας νὰ ρίψῃ τὸ βῆμα τοῦ βλέμμα ἐπὶ τῆς πόλεως τῶν Καλαμῶν διὰ νὰ ἴδῃ τί γίνεται μετὰ τὴν ἀνέγερσιν τοῦ κτιρίου τῆς ἐμπορικῆς σχολῆς. Ὁ κ. Ὑπουργὸς τῇ παρακλήσει μου ἀντικατέστησε τὴν τοπικὴν ἐπιτροπὴν, ἥτις εἶχεν ἐκλέξει τὸ οἰκόπεδον δι' ἄλλης ἐκ τοῦ νομάρχου τοῦ νομομηχανικοῦ καὶ τοῦ νομιάτρου ἀλλὰ ἡ δευτέρα ἐπιτροπὴ ἠρκέσθη νὰ κρίνῃ μετὰ δύο μόνον οἰκοπέδων ἐνῇ εἶχον ὑποβληθῇ αἰτήσεις καὶ δι' ἄλλα οἰκόπεδα. Ἐπειδὴ θὰ ἐξοδευθῶν περὶ τὰ 30 ἑκατομμύρια πρέπει νὰ καταβληθῇ προσοχὴ διότι τὸ ὑπὸ ἔγκρισιν γήπεδον κεῖται εἰς τὸν βιομηχανικὸν τομέα καὶ ἀντὶ καλοῦ θὰ κάμῃ κακὸν καὶ εἰς τὸν τόπον καὶ εἰς τὴν μαθητικὴν νεολαίαν.

Π. Βουζολοῦμης (Ὑπουργὸς τῆς Ἐθνικῆς Οἰκονομίας). Κατὰ τὸ ἄρθρον 8 τοῦ νόμου 3336 περὶ συμπληρώσεως τῆς νομοθεσίας τῆς ἐμπορικῆς ἐκπαιδεύσεως τὸ γήπεδον διὰ τὴν ἀνέγερσιν κτιρίου Ἐμπορικῆς Σχολῆς παρέχει ὁ οἰκείος δῆμος ἢ κοινότης καὶ μόνον ἐν ἀποδεδειγμένῃ οἰκονομικῇ ἀδυναμίᾳ ἢ διαπάνῃ τῆς ἀγορᾶς τοῦ γηπέδου τοῦτο βαρύνει τὸ σχολικὸν ταμεῖον.

Εἰς τὴν προκειμένην περίπτωσιν λόγῳ, τῆς ὑφισταμένης πράγματι οἰκονομικῆς ἀδυναμίας τοῦ δήμου, τὴν ἀγορὰν αὐτοῦ ἀνέλαβε τὸ σχολικὸν ταμεῖον τῆς Δημοσίας Ἐμπορικῆς Σχολῆς Καλαμῶν τῇ οἰκονομικῇ ἐνισχύσει τοῦ ἐκεῖ ταμεῖου ἔργων κοινῆς ὠφελείας καὶ κατὰ τὸ αὐτὸ ὡς ἄνω ἄρθρον ἀρμόδια εἰς τὴν περίπτωσιν ταύτην διὰ τὴν ἐκλογὴν τοῦ γηπέδου ἥτοι ἡ διοικητικὴ ἐπιτροπὴ τοῦ σχολικοῦ ταμεῖου ἥτις καὶ πρὸ τῆς εἰς ἐπισταμένην ἐξέτασιν πάντων τῶν προσφερομένων τοιοῦτων.

Μετὰ τὴν ἐξέτασιν τῶν γηπέδων ἡ ἐν λόγῳ ἐπιτροπὴ διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 30 ἀ. ἐ. ἀποφάσεώς της προέκρινε δύο ἐξ αὐτῶν ὡς συγκεντρώνοντα τὰ περισσότερα στοιχεῖα πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον, τὸ ἐν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Ἀριστομένους καὶ εἰς τὸ ὑπ' ἀριθ. 529 οἰκοδομικὸν τετράγωνον καὶ τὸ ἕτερον ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Ἀκρίτας καὶ εἰς τὸ ὑπ' ἀριθ. 243 οἰκοδομικὸν τετράγωνον,

χωρὶς νὰ καταλήξῃ εἰς ὀριστικὴν ἐκλογὴν ἐνὸς ἐξ αὐτῶν.

Κατόπιν τῆς ἀποφάσεως ταύτης τῆς ἐπιτροπῆς τὸ καθ' ἡμᾶς Ὑπουργεῖον, ἵνα διαφωτισθῇ πλήρως ἐπὶ τοῦ ζητήματος τοῦτου ἐκ προσώπων δυνάμενων ὡς ἐκ τῆς ἰδιότητός των νὰ ἔχωσιν ἔγκυρον γνώμην, ἀνέθεσε τὴν μελέτην καὶ γνωμοδότησιν ἐπὶ τοῦ ζητήματος τοῦτου εἰς Ἐπιτροπὴν ἐκ τοῦ Νομάρχου, τοῦ Νομομηχανικοῦ καὶ τοῦ Νομιάτρου, ἥτις, μετ' ἐπιμελῆς, ὡς ἀναφέρει ἐν τῇ ἐκθέσει της ἐπὶ λέξει, ἐξέτασιν ἔκρινε καταλλήλότερον μεταξὺ αὐτῶν τὸ ἐπὶ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 529 οἰκοδομικοῦ τετραγώνου γήπεδον, ὡς κείμενον εἰς τὸ κέντρον τῆς πόλεως καὶ εἰς ὑγιεινὴν τοποθεσίαν, ἐφ' ἧς ἀνεγειρόμενον τὸ κτίριον τῆς Σχολῆς θ' ἀποτελέσῃ καὶ κόσμον διὰ τὴν πόλιν ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ ἕτερον τὸ ὅποιον μειονακτεῖ ὡς πρὸς τὸ σημεῖον τοῦτο καὶ δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς πληροῦν τὰς αὐτὰς ὑγιεινὰς συνθήκας.

Κατόπιν τῆς κατὰ τὸν ὡς ἄνω τρόπον ἐκλογῆς τοῦ γηπέδου ἔχομεν τὴν γνώμην ὅτι δὲν συντρέχουσι λόγοι νὰ λάβωμεν περισσότερα μέτρα διὰ τὴν ἐξασφάλισιν τῆς καταλλήλότητος τοῦ ἀγορασθῆσομένου γηπέδου.

Ὅσον ἀφορᾷ τὸ ζήτημα τῆς τιμῆς τοῦ γηπέδου, αὕτη θέλει καθορισθῇ ὑπὸ τῆς κατὰ τὸ ἐδάφ. 3 τοῦ ἁρθροῦ 8 τοῦ νόμου 3336 Ἐπιτροπῆς ἐμπειρογνομήμων, ἥτις, συμφώνως πρὸς τὰς διατάξεις ταύτας, ἀπαρτίζεται ἐκ τοῦ οἰκείου μηχανικοῦ τοῦ Δημοσίου, ἐξ ἐνὸς ἀντιπροσώπου τοῦ σχολικοῦ ταμεῖου, ἐξ ἐνὸς ἀντιπροσώπου τοῦ ἰδιοκτητοῦ, καὶ ἐξ ἐνὸς ἀντιπροσώπου τοῦ οἰκείου Ἐμπορικοῦ Ἐπιμελητηρίου ἢ Συλλόγου.

Ὁ κ. **Ν. Κουπαροῦσος** ἀναπτύσσων ἐπερωτήσιν περὶ τῆς μὴ ἐκτελέσεως τῶν διαταγμάτων τῆς μεταθέσεως τοῦ νομομηχανικοῦ Κοζάνης κ. Ἀντωνιάδου καὶ περὶ τῆς τιμωρίας δι' ἐτήσιας ἀπολύσεως τοῦ νομομηχανικοῦ κ. Παπαϊωαννίδη, περιγράφει τὰς σικηρὰς, αἵτινες ἔλαβον καὶ λαμβάνουν χώραν εἰς Κοζάνην λόγῳ τοῦ χαρακτήρος τοῦ νομομηχανικοῦ Ἀντωνιάδου, ὁ ὁποῖος εἶναι μὲν ἠθικὸς καὶ ἐντιμὸς ὑπάλλῃλος, ἀλλὰ φέρεται πρὸς τὸ κοινὸν καὶ τοὺς κατωτέρους κατὰ τρόπον βαναυσον καὶ ἀξιοκατάκριτον. Δις μετετέθη καὶ κάποιον ἀόρατος δυνάμεις ἐπεμβαίνει καὶ δὲν ἐκτελοῦνται τὰ σχετικὰ διατάγματα. Ἡ κατάστασις δὲν δύναται νὰ ἐξακολουθήσῃ, διότι ὁ ἐν λόγῳ νομομηχανικὸς καταδιώκει πλέον ἔσους τυχόν κατέθεσαν ἐναντίον του.

Β. Καραπαναγιώτης (Ὑπουργὸς τῆς Συγκοινωνίας). Καμμίαν ἀόρατος δυνάμειν ἀλλὰ μόνον ἡ προσωπικὴ μου θέλησις διέτηρξε τὸν νομομηχανικὸν Κοζάνης Ἀντωνιάδην. Εἰς τὰ ἐπανειλημμένα παράπονα καὶ τὰς διαμαρτυρίας δὲν παρέλειψα πάντοτε νὰ ἐξετάσω τὰ καταγγελλόμενα. Συγκεκριμένως διὰ τὸ ἀναφερθῆν ἐπεισόδιον, λόγῳ τοῦ ὁποίου ἐπεβλήθησαν αἱ σχετικαὶ τιμωρίαι, ἐνηργήθη ἐκτενὴς ἀνάκρισις. Τὸ ἀποτέλεσμα ὑπῆρξεν ὅτι ὁ νομομηχανικὸς Ἀντωνιάδης ἔδωκε μὲν ἀφορμὴν εἰς τὴν ραπίσαντα αὐτὸν κατώτερον του ἀλλὰ δὲν σημαίνει τοῦτο ὅτι καὶ ὁ ραπίσας εἶχε δίκαιον. Δι' αὐτὸ ὁ μὲν Ἀντωνιάδης ἐτιμωρήθη διὰ προστίμου χιλίων δραχμῶν ὁ δὲ ἐπιτεθεὶς μετ' ἀπόλυσιν ἐνὸς ἔτους ἐκ τῆς ὑπηρεσίας, ὅστις καὶ κατέφυγεν εἰς τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας, ἀρμόδιον νὰ κρίνῃ κατὰ πόσον ἡ πράξις τοῦ κ. Ὑπουργοῦ ὑπῆρξεν ἔγκυρος. Ἡ ὑπηρεσία τοῦ νομομηχανικοῦ Ἀντωνιάδου ὑπῆρξε καθ' ὅλα ἀνεπίληπτος. Ὅντως μετετέθη κατ' ἀρχὰς εἰς Λάρισαν ἐπειδὴ ἤμως μετέβαλον ἀντιλήψεις ὅσον ἀφορᾷ τὴν μετὰθεσιν τοῦ νομομηχανικοῦ Λαρίσης ἐξέδωσα διαταγὴν διὰ τῆς ὁποίας ὁ Ἀντωνιάδης ἐντέλλεται νὰ παραδώσῃ τὴν ὑπηρεσίαν καὶ νὰ μεταβῇ εἰς Κεφαλληνίαν.

Ν. Κουπαροῦσος. Μετ' ἐκπλήξεως ἤκουσα ὅτι ἡ προσωπικὴ θέλησις τοῦ κ. Ὑπουργοῦ διέτηρε τὸν Ἀντωνιάδην εἰς τὴν Κοζάνην. Ἡθέλησα νὰ μὴ ἀναπτύξω περισσώτερον τὴν ἐπερωτήσιν μου ἀλλὰ ἐὰν θέλετε ἡμπορῶ νὰ εἴπω καὶ ποῖα ἀόρατος δυνάμεις τὸν συνεκράτησε μέχρι σήμερον. Ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς πάσχει ἀπὸ μανίαν καταδιώξεως. Καὶ τοι διατάχθη νὰ προβῇ εἰς ὀρισμένους μελέτας ἔργων, ὁ νομὸς Κοζάνης στερεῖται ἐξ αἰτίας τοῦ τῆς ἐξαίρετικῆς μερίμνης τοῦ Κράτους.

Ἀναφέρων ἀκολούθως ὁ ὁμιλητὴς διαφόρους περιπτώσεις καθ' ἃς ὁ νομομηχανικὸς Ἀντωνιάδης, καίτοι διαταχθεὶς, οὔτε καὶ μετέβη διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς μελέτης τῶν ἔργων, τονίζει ἰδιαιτέρως ὅτι ὁ ἐν λόγῳ νομομηχανικὸς ὅλον τοῦ τὸν καιρὸν τὸν διέθετε διὰ νὰ ἐξελέγχῃ τὴν ἀνέγερσιν τοῦ προσφυγικοῦ συνουισμοῦ Κοζάνης, ἥτοι 50 κατοικίων, εὐρισκομένων ἐντὸς τοῦ σχεδίου τῆς πόλεως, εἰς ἀπόστασιν 300 μέτρων ἀπὸ τοῦ κέντρου, ἔλεγχον διὰ τὸν ὅποιον ἐπληρώνατο ἀντὶ 3500 δρ. μηνιαίως. Διερωτῶμαι, κύριοι, ὅταν βουλευταὶ διὰ τῶν ἐπερωτήσεων των φθάσαντες ἀκόμη καὶ μέχρι καταγγελίων καὶ ἀπολέσαντες πολὺτιμον χρόνον εἰς τὰ διάφορα ἀνακριτικὰ γραφεῖα δὲν κατάρθωσαν νὰ εὕρουν τὸ δικάσιόν των, διερωτῶμαι πῶς θὰ τὸ εὕρουν οἱ πολῖται. Ὁ ἐν λόγῳ νομομηχανικὸς ἐγκατέλειπε τεχνικὰ ἔργα διὰ τὰ ὅποια ἐδαπανήθησαν ἑκατομμύρια ὀλόκληρα ὑπὸ τοῦ δημοσίου καὶ τὰ ἔργα κατέρρευσαν. Καὶ ὅταν, κύριοι, δύο ὑπάλλῃλοι ἀλληλοσυμπλέκονται καὶ παρουσιάζουν τὸ θέαμα αὐτὸ τοῦ ἀλληλοσπαρχμοῦ, διερωτῶμαι πῶς ὁ εἰς ἐξ αὐτῶν τιμωρεῖται διὰ προστίμου χιλίων δραχμῶν καὶ ὁ ἄλλος δι' ἀπολύσεως ἐνὸς ἔτους. Ὁ ἀπολύμενος, κ. Ὑπουργέ τῆς Συγκοινωνίας, δὲν ἀνῆλκε εἰς τὴν πολιτικὴν μας παράταξιν, ἀλλὰ εἶμαι ὑποχρεωμένος νὰ ἀναλάβω ἀπὸ τοῦ βήματος τοῦτου τὴν ὑποστήριξίν του, διότι αἱ ὕβρεις τὰς ὁποίας ἐξετόξευσε ἐναντίον τοῦ ραπίσαντος αὐτὸν κατωτέρου του ἦσαν ταιαῦται ὥστε θὰ ἤμπορούσαν νὰ τὸν ἐξωθήσουν μέχρι τοῦ σημείου νὰ τὸν κομμοποριάσῃ.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Παρακαλῶ νὰ μὴ ἐξωθοῦμεν ἀπὸ τοῦ βήματος τοῦτου τοὺς πολῖτας εἰς παρόμοιον ἀλληλοσπαρχμὸν.

Ν. Κουπαροῦσος. Δὲν ἔχω ἀντίρρησην, κ. Ὑπουργέ, νὰ μείνῃ ἀκόμη εἰς τὴν Κοζάνην ὁ νομομηχανικὸς Ἀντωνιάδης ἀλλὰ νὰ τοῦ δώσῃτε μίαν ἀδειαν διὰ νὰ ἡμπορέσουν ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι τὸν φοβούνται σήμερον νὰ καταθέσουν ἔσα ἔχουν ἐναντίον του.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Αὐτὸ πρέπει νὰ τὸ ἐξετάσωμεν.

Β. Καραπαναγιώτης (Ὑπουργὸς Συγκοινωνίας). Δὲν γνωρίζω τὴν περίπτωσιν αὐτήν, τὴν ὅποιαν βεβαίως θὰ ἐξετάσω, ὅπως καὶ ὅλα τὰ καταγγελλόμενα.

Ν. Κουπαροῦσος. Δὲν εἶναι δίκαιον, κ. Ὑπουργέ, νὰ στεργθῇ μόνον ὁ νομὸς Κοζάνης τοῦ μεριδίου του ἐκ τῆς εἰσφορᾶς τοῦ Κράτους διὰ τὰ δημόσια ἔργα.

Β. Καραπαναγιώτης (Ὑπουργὸς Συγκοινωνίας). Πρέπει νὰ γνωρίζετε ὅτι ἐὰν ὑπάρχῃ κάποια ἀνισότης εἰς τὴν ἐνίσχυσιν τοῦ Κράτους, τοῦτο φεύκεται εἰς τὸ ὅτι ἔγινεν ἐκ μέρους τῶν δῆμων ἡ προκαταρκτικὴ ἐκείνῃ ἐργασία ἡ ὅποια ἐπέτρεφεν εἰς τὸν δημόσιον νὰ ἔλθῃ ἀρωγόν.

Γ. Βαλαλᾶς. Παρ' ὅλα τὰ διαδήματα μας δὲν ἐπῆραμε πεντάρια διὰ τὸν νομὸν Φλωρίνης.

Β. Καραπαναγιώτης (Ὑπουργὸς Συγκοινωνίας). Δὲν ἡμπορῶ νὰ κατανεύω ἐξ ἴσου τὰ διάφορα ποσά, διότι ἐκεῖ ὅπου δὲν ἔχει γίνῃ ὑπὸ τῶν δῆμων καὶ τῶν κοινοτήτων ἡ προκαταρκτικὴ ἐργασία (θὰ εὐρεθῇ εἰς τὸ τέλος μετὰ διάφορα ἀχρησιμοποίητα ποσά τοῦ προϋπολογισμοῦ).

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Παρακαλῶ. Αἱ ἐπιχορηγήσεις δίδονται μόνον ἐπὶ τῇ βάσει τῶν μελετῶν, τὰς ὁποίας κάμνουν αἱ κοινότητες ἢ εἶναι ὑποχρεωμένοι καὶ οἱ νομομηχανικοί;

Α. Βεργέλης. Δὲν κάμνουν μελέτας ἐὰν δὲν πληρωθῶν.

Β. Καραπαναγιώτης. (Ὑπουργὸς Συγκοινωνίας). Οἱ νομομηχανικοὶ εἶναι ὑποχρεωμένοι νὰ προβαίνουν εἰς τὰς μελέτας, ἀλλὰ ἔχουν καὶ τὴν ἐντολὴν νὰ ἀκολουθοῦν μίαν σειρὰν προτιμήσεως ἐπὶ τῇ δάσει πάντοτε τῆς γενομένης προκαταρκτικῆς ἐργασίας ἐκ μέρους τῶν ἐνδιαφερομένων.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Τότε λοιπὸν ἐὰν ὑπάρξῃ καταγγελία ὅτι οἱ νομομηχανικοὶ ἀμελοῦν νὰ προβοῦν εἰς ὀρισμένους μελέτας ἔργων νὰ ἐξετασθῇ κατὰ πόσον ἡ ἀμέλειά

των αυτή είναι δικαιολογημένη εξ άλλης των ἀποχολίας ή απλώς δυστροπών.

Α. Βεργέλης. Ποιος θα τὸ ἐξετάσῃ, κύριε Πρόεδρε;
Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Παρακαλῶ. Ἐχομεν ἓνα ὀργανωμένον Κράτος. Πῶς θέλετε νὰ διοικήσωμεν τὸν τόπον; Νὰ κάμετε μίαν ἐπερώτησιν καὶ νὰ ἐρωτᾷτε τὸν Ὑπουργὸν διατὶ δὲν ἔχετε ἀρκετὸν προσωπικὸν εἰς τὸν νομὸν σας, καὶ ἂν σας εἴπῃ ὁ Ὑπουργός ὅτι δὲν εὐρίσκει, τότε νὰ προκαλέσητε τὴν συζήτησιν ἐὰν ἄλλοι ὑπάρχῃ τοιοῦτο προσωπικὸν δυσναλῶχος.

Ν. Κουπαροῦσος. Ἐπεξέτινα, κύριοι, ἐπὶ πολὺ τὴν ἀνάπτυξίν μου, διότι ἐνόμισα ὅτι ἡ θέλησις τοῦ Ὑπουργοῦ ἀλλάσσει κάθε μῆνα, θὰ ἦτο δίκαιον ἐπωσδύποτε νὰ ἐνεργηθῇ δικαστικὴ ἀνάκρισις πρὸς ἔλεγχον τῶν συμβαινόντων εἰς τὸν νομὸν Κοζάνης.

Ε. Μαλαμίδας. Ἀλλὰ ἐὰν ὁ ἐν λόγῳ νομομαχικὸς εἶναι ἠθικὸς καὶ ἐντιμὸς ὅπως εἶπατε τότε τί ἔχει νὰ ἀναζητήσῃ ἡ ἀνάκρισις τὴν ὁποίαν προτείνετε, ἐκτὸς ἐὰν δὲν εἶναι ἀκριβὴ τὰ ὅσα λέγετε περὶ τῆς ἠθικῆς καὶ τῆς ἐντιμότητος τοῦ ἐν λόγῳ ὑπαλλήλου.

Ὁ κ. **Α. Βεργέλης** καταθέτει εἰς τὸ Προεδρεῖον αἵτησιν γενικεύσεως τῆς συζήτησεως.

Ὁ κ. **Πρόεδρος** παρατηρεῖ ὅτι ἡ συζήτησις δὲν δύναται νὰ ἐπεκταθῇ πέραν τοῦ θέματος τῆς ἐπερωτήσεως, δηλ. διατὶ δὲν μετετέθη ὁ Νομομαχικὸς Κοζάνης.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Ἀφῆστε, παρακαλῶ νὰ τελειώσωμεν μὲ τὴν ὑπόθεσιν αὐτοῦ τοῦ νομομαχικοῦ καὶ ὑποβάλλετε ἄλλας ἐπερωτήσεις.

Ὁ Πρόεδρος

Θ. ΣΟΦΟΥΛΗΣ

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ Γ'

Τρίτης 2 Δεκεμβρίου 1930.

Ὦρα 4.30' μ.μ. ὁ Πρόεδρος κ. **Θ. Σοφούλης**, ἀναλθὼν ἐπὶ τῆς ἑδρας, κηρύσσει τὴν ἐναρξιν τῆς συνεδριάσεως καὶ διατάσσει ν' ἀνοιχθῶσι τὰ θεωρεῖα.

Ἀναγιγνώσκονται καὶ ἐπικυροῦνται τὰ πρακτικὰ τῆς χθυσινῆς συνεδριάσεως.

Ἀνακοινούνται τὰ ἑξῆς:

Ὁ Εἰσαγγελεὺς Ἐφετῶν Ἀθηνῶν αἰτεῖται τὴν ἀδειαν ποινικῆς διώξεως τοῦ βουλευτοῦ κ. Π. Συρογιάννη, κατηγορουμένου ἐπὶ ἐξυβρίσει.

Οἱ ἐργάται Σοφάδων ζητοῦν τὴν ἐλάττωσιν τῆς τιμῆς τοῦ σιγαροχάρτου, τὴν εἰσαγωγὴν ρωσικοῦ σίτου, καὶ τὴν ἐλευθερίαν κυκλοφορίαν τοῦ «Ριζοσπάστου».

Οἱ κάτοικοι τοῦ χωρίου Μοῖρους Καρδίτσας ζητοῦν τὴν ἀναστολὴν πληρωμῆς φόρων μέχρι τῆς νέας ἐσοδείας.

Οἱ κάτοικοι τοῦ συνοικισμοῦ Περιθωρίου παρακαλοῦν ὅπως συμπεριληφθῇ εἰς τὸν πῖνακα τῶν παραμεθωρίων κοινοτήτων καὶ ὁ συνοικισμὸς τῶν.

Οἱ πυροπαθεῖς Καρδίτσας ζητοῦν τὴν ταχέαν ἐγκαθάρσιν, τῆς πρὸ δεκαεξαμήνου ἀρξαμένης τοιαύτης, τῆς πυρασφαλιστικῆς ἐταιρείας «Πρώτη».

Οἱ ἐργάται Ἀθηνῶν, διαμαρτυρόμενοι διὰ τὴν καταδίκην στρατιωτῶν ὑπὸ τοῦ Στρατοδικείου Ἰωαννίνων, ζητοῦν τὴν ἀποφυλάκισιν τούτων.

Οἱ καπνοπαραγωγὸι τῶν κοινοτήτων Βαθέος καὶ Παλαιοκάστρου Σάμου ζητοῦν τὴν ἐλάττωσιν τῆς τιμῆς τοῦ πωλουμένου σιγαροχάρτου, καὶ τὴν κοπὴν καπνοῦ ἐν τοῖς καπνεργοστασίοις πρὸς χρῆσιν τῶν καπνοπαραγωγῶν κοινοτήτων.

Μεθ' οὗ εἰς ἐρώτησιν τοῦ κ. **Προέδρου** οἱ ὑποβαλόντες τὴν πρότασιν βουλευταὶ δηλοῦσιν ὅτι ἀποσύρουσι ταύτην.

Αἰτῆσαι τοῦ κ. **Π. Τσαλδάρη**, ἀναβάλλεται ἡ συζήτησις ἐπὶ τῆς κατατεθειμένης ὑπ' αὐτοῦ ἐπερωτήσεως περὶ τῆς προαγωγῆς εἰς Εἰσαγγελέα τοῦ Ἀρείου Πάγου τοῦ παρ' αὐτῷ Ἀντιπροέδρου κ. Γεωργιάδη.

Ὁμοίως ἀναβάλλεται ἡ ἐπερώτησις τῶν κ. κ. **Ι. Νικολίτσα** καὶ **Ι. Μουντζουρίδη** περὶ τῆς νοθείας τῆς κινήσεως, λόγῳ τῆς μὴ ἐγκαίρου καταθέσεως τῶν σχετικῶν ἐγγράφων ἐκ μέρους τοῦ Ὑπουργείου τῆς Ὑγιεινῆς.

Ἐξαντληθείσης τῆς Ἡμερησίας Διατάξεως τῶν Ἐπερωτήσεων, ἡ Βουλὴ εἰσέρχεται εἰς τὴν

Ἡμερησίαν Διάταξιν τῆς νομοθετικῆς ἐργασίας

Γίνονται δι' ἀναστάσεως δεκτὰ εἰς α' κατ' ἀρχὴν καὶ κατ' ἄρθρον συζήτησιν τὰ σχέδια νόμων:

1) «Περὶ κυρώσεως τῆς μετὰ τὴν Ἑλλάδος καὶ Ἰσλανδίας συμβάσεως Ἐμπορίου καὶ ναυτιλίας, ὑπογραφείσης ἐν Βερολίνῳ τῇ 28 Ἰανουαρίου 1930».

2) «Περὶ κυρώσεως τῆς ἐν Λονδίνῳ τῇ 28 Ἰουνίου 1929 διολογηθείσης ἀναθεώρησεως τῶν διεθνῶν συμφωνιῶν περὶ συνδρομῶν ἐφημερίδων, ἐισπραξεῶν καὶ μεταφορῶν πιστώσεων μετὰ τῶν συναρῶν αὐταῖς κανονισμῶν ἐκτελέσεως».

Μεθ' οὗ, ὥρα 6 καὶ 10 μ.μ., λύεται ἡ συνεδρίασις δι' αὔριον καὶ ὥραν 4 καὶ 30' μ.μ.

Οἱ Γραμματεῖς

Γ. Τσονταρίδης

Ι. Νικολίττας

τροπῇ ὑποβάλλει τὰς ἐκθέσεις αὐτῆς ἐπὶ τῶν αἰτήσεων:

1) τοῦ Εἰσαγγελέως Ἐφετῶν Ἀθηνῶν περὶ ποροχῆς ἀδείας πρὸς ποινικὴν δίωξιν τῶν βουλευτῶν κ. κ. Μ. Τσιγδέ-μογλου καὶ Π. Συρογιάννη, κατηγορουμένων ἐπὶ ἐξυβρίσει, Κ. Ζωγράφου, κατηγορουμένου ἐπὶ ἀπάτῃ, Γ. Ψαλίου, κατηγορουμένου ἐπὶ παρανομῷ ὑλοτομῇ, καὶ Κ. Σίμου, κατηγορουμένου ἐπὶ ὑπεξαίρεσει.

2) τοῦ Εἰσαγγελέως Ἐφετῶν Θεσσαλονίκης περὶ ποροχῆς ἀδείας πρὸς ποινικὴν δίωξιν τοῦ βουλευτοῦ κ. Π. Λούδαρη, κατηγορουμένου ἐπὶ ἐξυβρίσει διὰ τοῦ τύπου.

3) τοῦ Εἰσαγγελέως Ἐφετῶν Θράκης περὶ ποροχῆς ἀδείας πρὸς ποινικὴν δίωξιν τοῦ βουλευτοῦ κ. Ι. Τσονταρίδη, κατηγορουμένου ἐπὶ ψευδεῖ πιστοποιήσει κλπ.

4) τοῦ Εἰσαγγελέως Ἐφετῶν Κερκύρας περὶ ποροχῆς ἀδείας πρὸς ποινικὴν δίωξιν τοῦ βουλευτοῦ κ. Α. Λούλη, κατηγορουμένου ἐπὶ ἐξυβρίσει.

5) τοῦ Εἰσαγγελέως Ἐφετῶν Νευπλίου περὶ ποροχῆς ἀδείας πρὸς ποινικὴν δίωξιν τοῦ βουλευτοῦ κ. Ι. Ταρσούλη, κατηγορουμένου ἐπὶ συνεργείᾳ εἰς φόνον.

6) τοῦ Εἰσαγγελέως Πλημμελειοδικῶν Χαλκίδος περὶ ποροχῆς ἀδείας πρὸς ποινικὴν δίωξιν τοῦ βουλευτοῦ κ. Ν. Ζουμῆ, κατηγορουμένου ἐπὶ ἐξυβρίσει.

Ὁ κ. **Γ. Σιδερης** (Ὑπουργός τῶν Ἐσωτερικῶν) καὶ **Γ. Μαρῆς** (Ὑπουργός τῶν Οἰκονομικῶν) ὑποβάλλουν σχέδιον νόμου «περὶ ἐκτελέσεως προσθέτων ἔργων γενικῆς ἐπισκευῆς τοῦ κτιρίου τοῦ Ὑπουργείου Ἐσωτερικῶν».

Ὁ κ. **Πρόεδρος** ἀνακοινεῖ ὅτι αὔριον θὰ τελεσθῇ εἰς τὰ Παλαιὰ Ἀνάκτορα τελετὴ ἐπὶ τῇ ἐνάρξει τῆς μετατροπῆς τοῦ κτιρίου αὐτῶν εἰς μέγαρον Βουλῆς καὶ Γερουσίας καὶ παρακαλεῖ ὅπως, ἐπειδὴ δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἀποσταλοῦν ἰδιαίτεραί προσκλήσεις εἰς τοὺς κ. κ. βουλευτάς, προσέλθουν οὗτοι ἐκεῖ τὴν 12ην μεσημβρινήν.

Μεθ' οὗ ἡ Βουλὴ εἰσέρχεται εἰς τὴν

Ἡμερησίαν Διάταξιν τῶν ἀναφορῶν καὶ ἐρωτήσεων.

Ὁ κ. **Α. Κουτσοπέταλος** λαμβάνει τὸν λόγον ἐπὶ ἀναφορᾷ τοῦ Γεωργικοῦ Ἐπιμελητηρίου Ἀττικοβοιωτίας καὶ λέγει ὅτι τὰ αἰτήματα αὐτῶν εἶναι πολὺ δίκαια. Καὶ ὅσον μὲν ἀφορᾷ τὴν λύσιν τοῦ Κωπαϊτικοῦ ζητήματος ἐπιφυλάσσεται νὰ ἐμυλῇσῃ ὅταν ἔλθῃ ἡ σειρὰ τῆς σχετικῆς ἐπερωτήσεως. Ἄλλο αἶτημα τῶν ἀναφερομένων ἀφορᾷ τὴν φορολογίαν τοῦ βάρβακος. Ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου συνεζητήθη ἡ ἐπερωτήσις τοῦ κ. Μυλωνᾶ εἰς τὴν Γερουσίαν, εἶδε δὲ ὅτι ὁ κ. Ὑπουργός τῆς Γεωργίας ἐδήλωσεν ὅτι μελετᾷ τὸ ζήτημα. Εἶναι ἀνάγκη ἐν τούτοις νὰ ἔχῃ ὁ πλῆθος τινὰς διὰ νὰ τὰς ἀντιτάξῃ εἰς τοὺς βιομηχάνους, ἰσχυριζομένους ὅτι οἰαδήποτε φορολογία εἶναι ἀδύνατον νὰ ἐπιβληθῇ ἐπειδὴ ὑπάρχουν συμβάσεις μετὰ τῶν ἡμῶν καὶ ἄλλων Κρατῶν, τὰ ὅποια ἀπολαύουν τῶν προνομίων τοῦ μᾶλλον εὐνοουμένου Κράτους. Τὸ ἐπιχείρημα δὲν δύναται νὰ ὑποστηρικθῇ σοβαρῶς, διότι ἡ προστατευτικὴ πολιτικὴ ἀποτελεῖ σήμερον τὴν σημαίαν ὅλων τῶν παραγωγικῶν Κρατῶν. Ἄλλ' ἐὰν πιστεύσωμεν ὅτι θὰ ἦτο ματαίαι οἰαδήποτε σχετικὴ ἐνέργεια τῆς Κυβερνήσεως, θὰ εἶχε νὰ εἴπῃ κανεὶς ὅτι τὰ ἐξ Ἀγγλίας καὶ Ἰταλίας νήματα φορολογουμένων, τὰ μὲν μέλεις ἀριθμοὶ 6 πρὸς δραχ. 105 τὰ 100 κιλὰ, τὰ δὲ νήματα τὰ μέχρι τοῦ ἀριθμοῦ 28, εἰς τὸν ὅποιον περιλαμβάνονται καὶ τὰ ἑλληνικὰ προϊόντα, μὲ δραχ. 2100 τὰ 100 κιλὰ, ἔτσι 27 δραχ. κατ' ὁκτὸν ὅταν εἶναι λευκὰ καὶ 20 οἱ ἐπὶ πλέον ὅταν εἶναι χρωματιστά. Ἡ φορολογία πρὸ τοῦ 1923 ἦτο βαρύτερα καὶ ἐπομένως μεγαλύτερα ἡ προστασία τῆς βιομηχανίας. Ὁ δασμὸς ὅταν τὸ πρῶτον ἐπεβλήθη ἦτο μίαν δραχμὴ κατ' ὁκτὸν καὶ σήμερον μετὰ μίαν 50ετίαν ἐφθάρχηεν εἰς 32.40. Ἡ φορολογία βαρύνει τοὺς καταναλωτάς, οἵτινες εἶναι ἐργάται καὶ γεωργοί, ἐκ δὲ τῆς ἀγροτικῆς τάξεως φορολογουνται ἀκριβῶς ἐκεῖνοι οἱ ὅποιοι παράγουν τὸν βάρβα-

κ. Ὁ δὲ δίκαιον νὰ ἐξακολουθήσουν νὰ μένουν μόνον οἱ παραγωγὸι ἀπροσπάτευτοι καὶ νὰ μὴ δίδεται ὑπὲρ αὐτῶν τὸ ἐλάχιστον τῶν κερδῶν τῶν βιομηχανῶν. Ἡ παραγωγὴ τῆς Ἑλλάδος καλύπτει τὸ 1/3 τῆς καταναλώσεως, ζητοῦν δὲ οἱ παραγωγὸι φορολογεῖν 10 δραχ. κατ' ὁκτὸν, οὕτως ὥστε νὰ κερδίζουν εἰς βάρος τῆς βιομηχανίας 3 ἑκατομ. μύρια, εἰς αὐτοὺς δὲ νὰ ἀπομένουν τὰ 29 ἐκ τοῦ συνολικοῦ ποσοῦ τοῦ ὁποῖον κερδίζουν.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Τὸν Ὑπουργὸν τῆς Γεωργίας ἡμπορεῖτε νὰ τὸν πείσετε εὐκολα, ἀλλὰ νὰ τὰ πῇτε καὶ εἰς τὸν Ὑπουργὸν τῆς Ἐθνικῆς Οἰκονομίας.

Α. Κουτσοπέταλος. Μπορεῖ νὰ τὰ λέω εἰς τὴν πεθερὰ διὰ νὰ τὰ ἀκούῃ καὶ ἡ νύφη.

Συνεχίζων ὁ κ. βουλευτὴς λέγει ὅτι ἡ βαρβαρικοὺς ἀλλοιῶν εἶναι τώρα ἀπὸ τὰς πλέον θιμισίμους, κἀμνεὶ δὲ καὶ ἐξαγωγὴν εἰς τὸ ἐξωτερικόν.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Ἀκριβῶς εἶναι μία παραγωγὴ ἀξία ὑποστηρίξεως.

Κ. Σπυρίδης (Ὑπουργός τῆς Γεωργίας). Τὸ ζήτημα ὡς εἶπον καὶ εἰς τὴν Γερουσίαν εἶναι ἐκ τῶν σφοδρωτέρων μελετᾶται καὶ ἐλπίζω ὅτι λίαν προσεχῶς θὰ εἶμαι εἰς θέσιν νὰ σῶς ἀνακοινώσω τὰς ἀποφάσεις μου.

Ὁ κ. **Μ. Μαντᾶς**, ὁμιλῶν ἐπὶ ἀναφορᾷ τῆς κοινοτήτος Παναγίτης Κορινθίας περὶ ἀποδοτέως εἰς αὐτὴν ἐκ τοῦ ἐπαρχιακοῦ ταμείου δραχ. 80.000, λέγει ὅτι τὸ 1922 συνεστήθη εἰδικὸν ταμεῖον καὶ ἐπεβλήθη φόρος ἐπὶ τῆς ἐξαγομῆς σταφίδος διὰ νὰ κἀμουν οἱ κάτοικοι δικήνους κοινοτικῆς ὁδοῦ.

Β. Καραπαναγιώτης (Ὑπουργός τῆς Συγκοινωνίας). Ἐντὸς τῆς κοινοτήτος εὐρίσκονται αἱ ὁδοὶ ἡ ἀπὸ μίαν εἰς ἄλλην κοινότητά.

Μ. Μαντᾶς. Ἐπὶ μίαν διετίκιν εἰσπράττετο ὁ φόρος καὶ εἰσπράχθησαν 80.000 δραχ., αἱ ὅποια διὰ τοῦ νόμου περὶ ἐπαρχιακοῦ ταμείου ὁδοποιῆς ἐπῆγαν εἰς αὐτό.

Β. Καραπαναγιώτης (Ὑπουργός τῆς Συγκοινωνίας). Μήπως ἐπρόκειτο περὶ ὁδοῦ ἥτις ἦτο κοινοτικὴ, κατὰ τὸν τελευταῖον δὲ νόμον ἡλληκῆς χαρακτηριστὸν καὶ ἐγένεν ἐπαρχιακὴ;

Ὁ κ. **Μ. Μαντᾶς** λέγει ὅτι πρέπει νὰ ἀποδοθῶν τὰ χρήματα ἢ διὰ τῆς τροποποιήσεως τοῦ νόμου ἢ δι' ἄλλου τρόπου.

Β. Καραπαναγιώτης (Ὑπουργός Συγκοινωνίας). Ἐὰν κακῶς ἐπῆγαν τὰ χρήματα εἰς τὸ ταμεῖον ὁδοποιῆς, δύναται νὰ ἀποδοθῶν καὶ δι' ὑπουργικῆς διαταγῆς.

Ὁ κ. **Π. Τσαλδάρης** λέγει ὅτι εἶναι πιθανὸν κατὰ τὸν τελευταῖον νόμον νὰ χαρακτηριζέται ἡ ὁδὸς ὡς ἐπαρχιακὴ δὲν εἶμαι βέβαιος περὶ τούτου. Ἡ αἰτήσις ὅμως τῶν κατοίκων εἶναι δικαίη καὶ ἐξηγεῖ ὅτι πρόκειται περὶ τοῦ μέρους, εἰς τὸ ὅποιον γίνεται ἡ καλύτερα σταφίς. Οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ μὲ πολλὰς δυσκολίας μεταφέρουν τὴν σταφίδα τῶν ἐλ-λεῖψαι δρόμου, τὸν δὲ χειμῶνα εἶναι ἀδύνατον νὰ ἐπικοινωνή-σουν μὲ τὰ κτήματά των. Εἶναι ἀνάγκη νὰ κατασκευασθῇ ἡ ὁδὸς εἰς δυνατόν καὶ διὰ κρατικῆς μερίμνης. Ἐνίξει ἐν τέλει τὴν ἀνάγκην νὰ ἀποδοθῶν τὰ χρήματα.

Ὁ κ. **Β. Καραπαναγιώτης** (Ὑπουργός τῆς Συγκοι- νίας) δηλοῖ ὅτι θὰ λάβῃ πρόνοιαν.

Ὁ κ. **Γ. Ροδόπουλος** συνιστᾷ ἀναφορὰν τῶν γεωργικῶν συνεταιρισμῶν Ἀκρίτσας—Γυρνάδου περὶ ἀποστολῆς στρι- νῆς πρὸς καταβίωξιν τῶν ἀρουραίων.

Κ. Σπυρίδης (Ὑπουργός τῆς Γεωργίας). Εὐρίσκονται ἐπὶ τόπου 130.000 χιλιόγραμμα, καὶ ὁδὸν δὲ εὐρίσκονται καὶ ἄλλαι ποσότητες.

Τὴν ἰδίαν ἀναφορὰν ὑποστηρίζουν οἱ κ. κ. **Σ. Ἀναστασιά- δης, Ι. Κουστίνης** καὶ **Σ. Τυλιαδοῦρος**.

Ὁ κ. **Ε. Τριποδάκης**, ὁμιλῶν ἐπὶ τῆς ἀναφορᾷ τοῦ δι- οικητικοῦ Συμβουλίου Ἀρτης περὶ ἐπιβλήτης φορολογίας τῶν ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ εἰσαγομένων ἐσπεριδίων, λέγει ὅτι ἡ Κυβέρνησις προσεῖδε διὰ πᾶσαν βιομηχανίαν καὶ ἐν πολλοῖς διὰ τὴν παραγωγὴν. Διὰ τοῦτο λαμβάνει τὴν τιμὴν νὰ πα-

Ἡ ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Κοινοβουλευτικῇ Ἐπι-

ρακαλέση ταύτην καὶ ἰδίᾳ τὸν κ. Ὑπουργὸν τῶν Οἰκονομικῶν ὅπως εὐαρεστηθῇ καὶ ἐπιβάλῃ ἀνάλογον δασμὸν ἐπὶ τῶν ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ εἰσαγομένων ἐσπεριδοειδῶν ἵνα οὕτως ὑποστηρίχθῃ καὶ ἡ παραγωγή τῶν ἐσπεριδοειδῶν, ἐξ οὗ μεγάλως καὶ ἐμμέσως θὰ εὐεργετηθῇ καὶ ἡ παραγωγή τοῦ νομοῦ Χανίων, ἀρκούντως σοβαρά.

Ο κ. **Μ. Μανιάς** συνιστᾷ ἀναφορὰν τῶν κοινοτήτων τοῦ τέως δήμου Φενεῦ Κορινθίας περὶ δικαίας διαρρυθμίσεως τοῦ τιμῆματος ἐξαγορᾶς γαϊῶν. Τονίζει ὅτι ἐζητήθησαν ἐνῶ ἐπρόκειτο περὶ γαϊῶν, αἱ ὑποταί ἔχουν μικρὸν εἰσόδημα, ὡς μισθώμα 400 δραχμῶν, ἐν τῷ μεταξὺ δὲ ἐξεδόθησαν ἐντάλματα ἐναντίον τῶν καλλιεργητῶν, οἱ ὑποταί ἀδυνατοῦν νὰ πληρώσουν.

Ο κ. **Α. Δεληγιάννης** (Ὑφυπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν) λέγει ὅτι πράγματι οἱ καλλιεργηταὶ εἶναι ἄξιοι παντὸς ἐπαίνου, διότι ἐκαλλιέργησαν ἀγόνους γαῖας. Προσθέτει ὅτι κατήρτισεν ἐπιτροπὴν, ἡ ὁποία μετέβη ἐπὶ τόπου διὰ τὸν καθορισμὸν τοῦ τιμῆματος τῆς ἐξαγορᾶς, εἶναι δὲ βέβαιος ὅτι θὰ καταστῶσιν ὅλοι οἱ Φενεῖται κύριοι τῶν γαϊῶν τὰς ὁποίας καλλιεργοῦν.

Ο κ. **Π. Τσαλδάρης** λέγει ὅτι εὐχαριστεῖ τὸν κ. Ὑφυπουργὸν διὰ τὴν δῆλωσιν του, παρακαλεῖ ὅμως νὰ ἀνασταλῇ ἡ ἐκτέλεσις τῶν ἐκδοθέντων ἐνταλμάτων, διότι πληροφορεῖται ὅτι ἡ ἀναστολή ἐδόθη ἐπὶ δύο μόνον μῆνας.

Β. Δεληγιάννης (Ὑφυπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν). "Οχι ἐπ' ἀόριστον.

Ο κ. **Π. Πετρίδης**, ὁμιλῶν ἐπὶ τῆς αὐτῆς ἀναφορᾶς, λέγει ὅτι ὑπάρχει δυσφορία εἰς τὸν τόπον λόγῳ τῆς ἐκκρεμότητος καὶ παρακαλεῖ τὸν κ. Ὑφυπουργὸν νὰ ἐπισπεύσῃ τὰς ἐνεργείας.

Ο κ. **Γ. Ροδόπουλος**, ὁμιλῶν ἐπὶ ἀναφορᾶς τοῦ σωματείου οἰνοπωλῶν Ἀθηνῶν, ζητοῦν τὴν ἄρσιν τοῦ κλεισίματος τῶν καταστημάτων τῶν τὴν 10ην νυκτερινήν, τονίζει ὅτι τὸ κλεισίμον, τὸ ὁποῖον εἶναι ἀδικαιολόγητον διευκολύνει μόνον τὴν κατανάλωσιν τοῦ ζύθου. Συνιστᾷ εἰς τὸν ἀρμόδιον Ὑπουργὸν νὰ ἀποδεχθῇ τὴν δικαίαν αἴτησιν τῶν ἀναφερομένων καὶ νὰ ἐξισώσῃ τοὺς οἰνοπώλας, διότι δὲν εἶναι ὀρθὸν ἐκεῖνοι οἱ κακόμοιροι ποὺ τοὺς ἀρέσει ὁ οἶνος νὰ μὴ τὸν εὐρίσκουν, ἀλλὰ νὰ εἶναι εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ κοινοῦ ὁ ζύθος καὶ καταλήγῃ: «μὴ λησμονώμεν ὅτι οἶνος καρδίαν ἀνθρώπου εὐφραίνει καὶ ὄχι ζύθος».

Τὴν ἰδίαν ἀναφορὰν ὑποσηρίζει καὶ ὁ κ. **Ι. Κουτσίνας**.

Ο κ. **Σ. Ταλιαδοῦρος** συνιστᾷ διὰ μακρῶν ἀναφορὰν τοῦ **Ι. Παπαδοκασιέου** ζητοῦντος τὴν πληρωμὴν εἰς τὸ ἄρτιον τῶν ὁμολογιῶν τοῦ Α' Ἀναγκαστικοῦ Δανείου. Ο κ. βου-

Ο Πρόεδρος
Θ. ΣΟΦΟΥΛΗΣ

λευτὴς ἐξηγεῖ ὅτι ἐκεῖνοι τῶν ὑποίων αἱ ὁμολογίαι τοῦ Α' Ἀναγκαστικοῦ Δανείου ἐκληρώθησαν εἰς τὸ ἄρτιον ὑπέπεσαν εἰς τὴν παραγραφὴν. Συμβαίνει δὲ τὸ μέγα ἄτοπον εἰς τὴν Ἐθνικὴν Τράπεζαν νὰ πληρώνωνται τὰ τοκομερίδια χωρὶς νὰ ἐξακριβώνεται ἂν ἐκληρώθησαν αἱ ὁμολογίαι. Ἐφόσον τοῦτο συμβαίνει, τὸ Διημέριον δὲν εὐρίσκεται ἐν τάξει ἀπέναντι τῶν ἐχόντων ὁμολογίας. Ἡ ὑπηρεσία τοῦ Δημοσίου Χρέους εἶναι σύμφωνος μὲ τὴν γνώμην μου. Φρονῶ δὲ ὅτι πρέπει νὰ ἐπιέλθῃ τροποποίησις τοῦ νόμου, διότι ὅλος ὁ κόσμος ὁ ὁποῖος εὐρέθῃ ἀνύποπτος πρὸ τῆς παραγραφῆς ἀδικεῖται. Προτείνει παράτασιν ἐνὸς ἔτους διὰ τὴν παραγραφὴν.

Ο κ. **Ι. Παπαφλέσσας** συνιστᾷ τὴν ἰδίαν ἀναφορὰν. Ο κ. **Ε. Κουλουμβάκης** λέγει ὅτι μολοντί δὲν ἔχει καμμίαν ὁμολογίαν εἶναι σύμφωνος καὶ συνιστᾷ τὴν ἀναφορὰν.

Μεθ' οὗ εἰσέρχεται ἡ Βουλὴ εἰς τὴν
Ἡμερησίαν Διάταξιν
τῆς νομοθετικῆς ἐργασίας.

Γίνονται δεκτὰ δι' ἀναφορᾶς εἰς α' συζήτησιν κατ' ἀρχὴν καὶ κατ' ἄρθρον τὸ σχέδιον Νόμου:

«Περὶ κυρώσεως τοῦ ἀπὸ 23 Μαρτίου 1929 Ν. Δ. «περὶ ἐπεκτάσεως τῶν διατάξεων τοῦ Ν. Δ. τῆς 22 Νοεμβρίου 1923 «περὶ ἀμέσου ἐκδικάσεως πλημμελημάτων τινων καὶ ἐπὶ ἄλλων πλημμελημάτων, ἰδίᾳ ἐργατικῶν διαφορῶν κ.λ.π.».

Γίνονται εἰτα ὁμοίως δεκτὰ τὰ ὑπὸ τῆς Γερουσίας τὸ πρῶτον ψηφισθέντα διὰ νόμου:

1) «Περὶ κυρώσεως τοῦ ἀπὸ 20 Ἀπριλίου (12 Μαΐου) 1926 Ν. Δ. «περὶ τροποποιήσεως διατάξεων τινων τοῦ ἀπὸ 19 Νοεμβρίου 1925 Ν.Δ. «περὶ ποινικῶν κλητήρων».

2) «Περὶ κυρώσεως τοῦ ἀπὸ 19/30 Νοεμβρίου 1925 Ν.Δ. «περὶ ποινικῶν κλητήρων».

Μεθ' οὗ κ. **Πρόεδρος** ἀνακοινεῖ ὅτι, μὴ ὑπάρχοντος ἐτέρου ἀντικειμένου τῶν δὲ Ἐπιτροπῶν μὴ ἐπεξεργασθεισῶν ἀκόμη νομοσχέδια, κατ' ἀνάγκην ἡ μέλλουσα συνεδρίασις τῆς Βουλῆς θὰ γίνῃ τὴν προσεχῇ Παρασκευῇ, ὁπότε θὰ συζητηθῶν ἐπερωτήσεις.

Π. Τσαλδάρης παρακαλεῖ ὅπως κατατεθῶν τὸ συντομώτερον πάντα τὰ σχετικὰ ἐγγράφα ἐπὶ τοῦ ζητήματος τῆς νοθεύσεως τῆς κινήσεως.

Ο κ. **Ε. Βενιζέλος** (Πρωθυπουργός) δηλοῖ ὅτι θὰ κατατεθῶν τὸ βραδύτερον μέχρις αὔριον τὸ ἐσπέρας.

Μεθ' οὗ, ὥρα 5.30' μ. μ. λύεται ἡ συνεδρίασις, συναίνεσι τῆς Βουλῆς, διὰ τὴν προσεχῇ Παρασκευῇ καὶ ὥρα 4.30 μ. μ.

Οἱ Γραμματεῖς
Θ. Κολισλέξης
Ι. Μπούτης

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΙΑ'

Παρασκευῆς 5 Δεκεμβρίου 1930.

Ὁρα 4.30' μ.μ. ὁ Πρόεδρος κ. **Θ. Σοφούλης**, ἀνελθὼν ἐπὶ τῆς ἑδρας, κηρύσσει τὴν ἐναρξιν τῆς συνεδριάσεως καὶ διατάσσει ν' ἀνοιχθῶσι τὰ θεώρετα.

Ἀναγινώσκονται καὶ ἐπικυροῦνται τὰ πρακτικὰ τῆς συνεδριάσεως τῆς 2 Δεκεμβρίου.

Ἀνακοινοῦνται τὰ ἐξῆς:

Ἡ ἐκλογικὴ ἐπιτροπὴ τοῦ Κομμουνιστικοῦ κόμματος Θεσσαλονίκης, ἡ Ἐργατοδοθήθεια ἰδιωτικῶν ὑπαλλήλων Ἀθηνῶν, ὁ σύλλογος τῶν διανοουμένων, οἱ τεχνῖται ὑπαλλήλοι Θεσσαλονίκης, ἡ Καπνεργατικὴ ὁμοσπονδία, οἱ ἐργάται Λεβα-

δείας, ἡ ἑνωσις καφενεῶν καὶ ζαχαροπλαστείων, ἡ ναυτικὴ συγκέντρωσις Πειραιῶς κλπ., διαμαρτυροῦμενοι διὰ τὴν κατὰ δίκην τῶν στρατιωτῶν Μαρκοβίτη καὶ Πανούση εἰς θάνατον, ζητοῦν τὴν ἀπελευθέρωσιν των καὶ τὴν διάλυσιν τοῦ Καλπακίου.

Ὁ ἐν ἀποστρατεῇ πλωτάρχης Γ. Παπατσώρης, διαμαρτυρούμενος κατὰ τοῦ διευθυντοῦ τοῦ Μετοχικοῦ Ταμείου κ. Δραγάτη, παρακαλεῖ νὰ διαταχθῇ ἡ προσέβλησις τῆς συντάξεώς του.

Τὸ δημοτικὸν συμβούλιον Λεβαδέων διαμαρτύρεται διὰ

τὴν ἀναστολὴν διαταγῆς κατεδαφίσεως τῶν ἐν τῇ πλατεῇ Παραπηγμάτων.

Οἱ δημόσιοι ὑπαλλήλοι Χίου καὶ Σιατίστης διαμαρτύρονται διὰ τὴν μὴ ἐπίλυσιν εἰσέτι τῶν ἐκκρεμῶν ὑπαλληλικῶν ζητημάτων.

Ὁ φαρμακευτικὸς σύλλογος Θηρῶν διαμαρτύρεται διὰ τὴν μελετωμένην ἰδρυσιν φαρμακείου ἐν τῷ προαστείῳ Παρὶ τοῦ δήμου Θηρῶν.

Ο Θ. Δούκας, ἐργολάβος μεταφορᾶς τοῦ ταχυδρομείου ἀπὸ Ἀστακοῦ εἰς Ἀγρίνιον, ζητεῖ τὴν αὐξήσιν τῆς χορηγούμενης ἀποζημιώσεως ἀπὸ 1300 δραχ. εἰς δρ. 4000.

Ὁ γεωργικὸς προσφυγικὸς κόσμος Βεργίας διαμαρτύρεται διὰ τὴν ἀδικὸν διανομὴν τῶν γεωργικῶν οἰκιῶν καὶ ζητεῖ τὴν ἀναστολὴν τῆς διανομῆς ταύτης.

Οἱ κάτοικοι τῆς κοινότητος Ξερασμένης Βεργίας καὶ αἱ κοινότητες Εὐλας καὶ Ἰωάννης διαμαρτύρονται διὰ τὴν ψήφισιν νομοσχεδίου περὶ ὀργανώσεως τῆς ταμειακῆς ὑπηρεσίας τοῦ Κράτους κλπ.

Οἱ ἐγγραφεῖς ἐξ ὅλης τῆς Ἑλλάδος εἰς ρωσσικὰ δάνεια ζητοῦν τὴν ἀπόδοσιν τῶν καταθέσεων των.

Οἱ κάτοικοι τῆς κοινότητος Καμάρας, διαμαρτυροῦμενοι διὰ τὴν ἀνάμειξιν τοῦ νομάρχου κ. Φικιώρη εἰς τὸν δικανονισμὸν τῶν ὀρίων Φαλκισίας καὶ Παρλάνης, παρακαλοῦν ὅπως παραμεινῶσι τὰ ὅρια τὰ καθορισθέντα δι' ἀποφάσεως τοῦ δικαστηρίου Καλαμῶν.

Τὸ σωματεῖον καπνεργατῶν «ἡ Πρόσδος» Καβάλλας ζητεῖ τὴν ἐπέκτασιν τῆς περιόδου χορηγήσεως ἐπιδομάτων ἀνεργίας καὶ τὴν τιμωρίαν τοῦ προμηθευτοῦ κινήσεως εἰς τοὺς ἐργάτας Κολοτούρου.

Τὸ σωματεῖον ἐργατῶν τυπογράφων τοῦ βιβλίου καὶ τοῦ τύπου Ἀθηνῶν δι' ὑπομνήματός του ζητεῖ τὴν ἐπίλυσιν διχφορῶν αἰτημάτων.

Οἱ γονεῖς καὶ κηδεμόνες τῶν ἐλληνοπαίδων μαθητῶν τῆς Γερμανικῆς σχολῆς Ἀθηνῶν ζητοῦν τὴν διατήρησιν τῆς σχολῆς ταύτης μέχρι τῆς ὀργανώσεως τῶν ἐλληνικῶν σχολείων.

Ὁ ἱατρικὸς σύλλογος Σάμου ζητεῖ τὴν ταχεῖαν ψήφισιν τοῦ νομοσχεδίου περὶ ταμείου συντάξεων τῶν ὑγειονομικῶν.

Ὁ βουλευτὴς κ. **Σ. Ταλιαδοῦρος** καταθέτει ἀναφορὰν τοῦ **Α. Ζωγράφου** ζητοῦντος τὸν διορισμὸν του ὡς δημοδιδασκάλου.

Ὁ βουλευτὴς κ. **Α. Γιαννόπουλος** καταθέτει αἴτησιν τῆς Κυριακῆς Τζιζαλῆ.

Ὁ βουλευτὴς κ. **Ι. Νικολίτσας** καταθέτει τηλεγράφημα τῶν κατοίκων Κεφαλοδύσου, ζητοῦντων τὴν συμπλήρωσιν τῆς θέσεως γραμματέως τοῦ εἰρηνοδικείου Κουρίτιδος.

Οἱ κ. κ. **Α. Μιχαηλοπούλου** (Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν) καὶ **Γ. Μαρῆς** (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν) ὑποβάλλουν σχέδιον νόμου «περὶ κυρώσεως τῆς μετὰ τῆς Οὐγγαρίας ὑπογραφείσης ἐν Βουδαπέστη τῇ 13ῃ Ἰουνίου 1930 Συμβάσεως».

Ο κ. **Κ. Σπυρίδης** (Ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας) ὑποβάλλει τὰ ἐξῆς σχέδια νόμων:

1) «Περὶ ἐνώσεως κитροπαραγωγῶν Κρήτης» καὶ

2) «Περὶ μεταδιθέσεως εἰς τὸ Ἑλληνικὸν Δημόσιον τῆς κινήσεως καὶ ἀκινήτου περιουσίας τῆς Ε. Α. Προσφύγων καὶ συστάσεως ὑποθήκης ὑπὲρ τῆς Διεθνούς Οἰκονομικῆς Ἐπιτροπῆς».

Εἰσηγούμενος τὸ δεύτερον τῶν σχεδίων τούτων λέγει ὅτι τὸν παρελθόντα Ἰανουάριον συνυμολογήθη ἐν Γενεῇ Σύμβασις μετὰ τῆς Ἐπιτροπῆς Ἀποκαταστάσεως καὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ Δημοσίου, διὰ τῆς ὁποίας ἡ Ἐπιτροπὴ ἀνέλαβε τὴν ὑποχρέωσιν νὰ ἐκχωρήσῃ ὅλην τὴν κινήτην καὶ ἀκίνητον περιουσίαν τῆς, ἡ δὲ Κυβέρνησις νὰ ἐγγράψῃ ὑποθήκην ὑπὲρ τῆς Διεθνούς Οἰκονομικῆς Ἐπιτροπῆς. Τὸ νομοσχέδιον προνοεῖ περὶ τῆς τοιαύτης ὑπογραφῆς κατὰ παρέλευσιν τῶν συνήθων διατυπώσεων. Διὰ τοῦ ἰδίου νομοσχεδίου κυροῦνται τρεῖς σχετικὰ συμβάσεις ἀφορᾶσαι τὴν περιουσίαν, τὸν τί-

κον, καὶ τὰ λοιπὰ. Τὸ νομοσχέδιον πρέπει νὰ κηρυχθῇ ὑπερσπικῶν προκειμένου νὰ ἀκχωρήσων πρὸ τῶν ἐσπέρων τὰ μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Νὰ κηρυχθῇ ὑπερσπικῶν τὸ νομοσχέδιον καὶ νὰ παραπεμφθῇ εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν, ἡ ὁποία νὰ παρακληθῇ νὰ φέρῃ τὴν ἐκθεσὶν τῆς τῆν Δευτέραν διὰ νὰ εἰσαγάγῃμεν τοῦτο εἰς τὴν Γερουσίαν. "Οχι διότι θέλωμεν νὰ ἀπαλλαγώμεν τὸ ταχύτερον ἀπὸ τὰ μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς, ἀλλὰ διότι θέλωμεν νὰ φύγουν οἱ ἄνθρωποι, οἵτινες μᾶς ὑπερέστησαν ἐπὶ τόσον χρόνον.

Ἡ Βουλὴ ἀποδέχεται δι' ἀναστάσεως τὴν πρότασιν ταύτην καὶ εἰσέρχεται εἰς τὴν

Ἡμερησίαν διάταξιν

τῶν ἐπερωτήσεων.

Ο κ. **Ε. Κουλουμβάκης**, λαμβάνων τὸν λόγον ἐπὶ τῆς Ἡμερησίας Διατάξεως, λέγει ὅτι ἐζήτησε τὸν λόγον ἀπολύτως ἐκ πρωτοδουλείας ἰδικῆς του διότι πρόκειται νὰ ὁμιλήσῃ περὶ συνταγματικῆς ἐφαρμογῆς, ἐφόσον δὲ ὅλα τὰ κόμματα συμφωνοῦν ἀπὸ τοῦ 1911 ὅτι τὰ συνταγματικὰ ζητήματα δὲν εἶναι κομματικὰ δύναται νὰ ὁμιλήσῃ ἀνευ παρεξηγήσεως. Ἡ ἐπερώτησις, λέγει, περὶ κατασχράσεως τῆς κινήσεως εἶναι ἀπαράδεκτος, διότι ἐπελήφθη τῆς ἐξετάσεως τοῦ ζητήματος ἡ τρίτη τῶν ἐξουσιῶν, ἡ Δικαιοσύνη. Συζητήσις δημιουργοῦσα σύγχυσιν εἰς τὰς λειτουργίας τοῦ Κράτους καταλύει τὸ δόγμα τῆς διακρίσεως τῶν ἐξουσιῶν. Ἀντιλαμβανόμενος σαφῶς, λέγει, ὅτι προσκρούω εἰς τὴν θέλησιν τῆς Κυβερνήσεως, ἀντιλαμβανόμενος σαφῶς τὴν φιλότιμον προσπάθειαν τοῦ κ. Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως νὰ ἀντιμετωπίσῃ τὸν δημιουργηθέντα θόρυβον, ὅπως εἶμαι ἀπολύτως πεπεισμένος ὅτι θὰ τὸν ἀντιμετωπίσῃ, ἀντιλαμβανόμενος τὸ μένος τῆς ἀντιπολιτεύσεως ἐπὶ θέματος τὸ ὁποῖον συγκινεῖ σφοδρῶς τὴν κοινὴν γνώμην τὸ καθήκον ὅμως τοῦ Κοινοβουλίου εἶναι νὰ ἀντιμετωπίσῃ τὴν κοινὴν γνώμην, νὰ τὴν συνετίξῃ, νὰ τὴν συγκρατῇ εἰς αὐστηρὰς νομιμότητας, διότι θὰ παρέδωκεν τὰ καθήκοντά του τὸ Κοινοβούλιον καὶ θὰ ἐδημιούργει σύγχυσιν εἰς τὰς λειτουργίας τοῦ Κράτους, ἐὰν δὲν ἐπικρατῇ τοῦτο. Ἀντιλαμβανόμενος τὴν ἀκροφαλὴν θέσιν τῆς Κυβερνήσεως, ἀλλὰ ποιῶμαι ἐκκλησίαν εἰς τὴν νομιμοφροσύνην τοῦ ἀρχηγοῦ τοῦ λαϊκοῦ κόμματος καὶ ἐπικρατοῦς νομομαθοῦς νὰ μὴ δεχθῇ νὰ εἰσαγάγῃμεν εἰς τὰς συζητήσεις πνεῦμα ἀταξίας, συγχύσεως, οἰονεὶ ἀναρχίας. Διότι ποῦ εἶναι δυνατόν νὰ καταλήξῃ μία τοιαύτη συζήτησις; Τὸ σπουδαιότερον, εἰς μίαν ἐξεταστικὴν ἐπιτροπὴν διὰ νὰ φθάσωμεν εἰς τὸν περὶ εὐθύνης τῶν Ὑπουργῶν νόμον. Ἀλλὰ τότε θὰ ὑπάρχωσι συγχρόνως δύο ἀνακρίσεις. Ἡκουσα ὅτι τὸ ζήτημα διακρίνεται εἰς ἐξέτασιν ὑποκειμενικὴν καὶ ἀντικειμενικὴν ἀλλ' ἐκεῖνο ποῦ ὑπάρχει, τὸ ἂν ἐγένετο ἢ δὲν ἐγένετο μία κατ' ἀρχάς εἰς τὴν ὁποίαν ἐνέχοντο ὁ ἄλλος ἢ ὁ βῆτα, ἀποτελεῖ ἓνα ζήτημα, τὸ ὁποῖον δὲν δύναται νὰ χωρισθῇ ἢ ὑπόθεσις εἶναι μία, ἡ δὲ συζήτησις μοιραῖως θὰ ἐπηρεάσῃ τὴν ἀνάκρισιν. Ἀπόκειται εἰς τὴν πρωτοδουλίαν τῆς ἀντιπολιτεύσεως νὰ ἀποδεχθῇ τὴν γνώμην μου, ἐξενεχθεῖται κατ' ἀπόλυτον, ἐπικαταλαμβάνω, πρωτοδουλίαν.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Αὐποῦμαι, κύριοι βουλευταί, διότι δὲν δύναμαι νὰ συμφωνήσω καθόλου μὲ τὴν γνώμην τοῦ ἀξιότιμου φίλου μου βουλευτοῦ Οἰτύλου. Ἡ ἐπερώτησις δὲν ἀφορᾷ τὸ ἔργον τῆς Δικαιοσύνης. Ἄν ἡ ἐπερώτησις ἐστρέφετο εἰς τὸ ἔργον τῆς δικαιοσύνης, βεβαίως δὲν θὰ ἦτο ὀρθὴ ἡ ἐνέργειά μας, νὰ θέλωμεν νὰ εἰσέλθωμεν εἰς συζήτησιν ζητήματος, τὸ ὁποῖον εὐρίσκεται ὑπὸ τὴν κρίσιν τῆς Δικαιοσύνης διὰ νὰ ἐπηρεασθῇ ἀπὸ αὐτὴν κατὰ τὸν ἓνα ἢ τὸν ἄλλον τρόπον. Ἀλλ' ἡ ἐπερώτησις ἀπευθύνεται καὶ καλῶς ἀπευθύνεται ἀπὸ συνταγματικῆς ἀπόψεως—κατὰ τῆς Κυβερνήσεως ὅσον ἀφορᾷ τὴν διοικητικὴν αὐτῆς ἐνέργειαν. Θὰ μοῦ ἐπιτρέψατε ν' ἀναγνώσω ἀπλῶς τὸ κείμενον τῆς ἐπερωτήσεως διὰ νὰ ἴδῃτε κατὰ πόσον εἶναι ὀρθὴ ἡ ὄχι ἡ ἐπε-

ρώτησις (ἀναγινώσκει). Κατὰ τί παρακαλῶ μία συζήτηση ἐπὶ τοιαύτης ἐπερωτήσεως δύναται νὰ θεωρηθῇ ὅτι ἡμπορεῖ ν' ἀποτελέσῃ παρέμβασιν εἰς τὸ ἔργον τῆς δικαστικῆς ἐξουσίας; Ἐπειτα λησμονεῖ ὁ ἀγαπητός μου φίλος καὶ βουλευτὴς Οἰτύλου ὅτι ἡ παρέμβασις, ἡ προσπάθεια ἰδίᾳ πρὸς παρέμβασιν εἰς τὸ ἔργον τῆς δικαστικῆς ἐξουσίας, γίνεται ὑπὸ τοῦ τύπου ἀνευθύνως ἔξω, καὶ πιστεύω ὅτι ἀκριθὲς μία συζήτηση γινόμενῃ ἐδῶ, ἐντὸς τῶν ὁρίων τὰ ὅποια θέτει τόσον καλὰ ἡ ἐπερωτήσις, ὅλ' χρησιμεύσῃ καὶ ὡς ἓνα παράδειγμα διὰ τοὺς ἀνευθύνους, οἱ ὅποιοι ἀναμειγνύονται εἰς αὐτὸ τὸ ζήτημα, διὰ νὰ κανονίσουν τὴν συμπεριφορὰν τῶν ἀναλόγων καὶ νὰ ἀρίσσουν τὴν δικαστικὴν ἐξουσίαν ἐλευθέραν διὰ νὰ κάμῃ τὸ ἔργον τῆς καὶ νὰ μὴ τὴν ἐπηρεάζουν. Ἐπαναλαμβάνω λοιπὸν ὅτι ἀπορῶ πῶς εἶναι δυνατόν ὁ ἀγαπητὸς συνάδελφός μου, ὁ ἐντιμὸς περὶ τὰ νομικά, νὰ ὑπέπεσεν εἰς αὐτὴν τὴν πλάνην νὰ θεωρήσῃ ὅτι μία ἐπερωτήσις στρεφόμενη ἀποκλειστικῶς κατὰ τῆς διοικητικῆς ἐνεργείας τῆς Κυβερνήσεως ἡμπορεῖ νὰ θεωρηθῇ ὅτι θὰ ἀποτελέσῃ παρέμβασιν ἢ ἀνάμειξιν ἐκ μέρους τοῦ νομοθετικοῦ σώματος εἰς τὸ ἔργον τῆς δικαστικῆς ἐξουσίας.

Ε. Κουλουμπάκης. Ἡ ἐπερωτήσις ὅμως δὲν εἶναι ὅχι μόνον ἐπερωτήσις ἀλλ' οὕτε ἐρώτησις.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Αὐτὸ εἶναι ἄλλο ζήτημα. Εἶναι κυρίως ἐρώτησις; ἀλλ' ἐδηλώσαμεν ἀπὸ προηδὲς ὅτι θὰ καταθέσωμεν τὰ σχετικὰ ἔγγραφα καὶ τὰ κατεθέσαμεν. Ἐὰν δὲ δὲν θεωρηθῶν ἐπαρκεῖς αἱ ἐξηγήσεις μας ἢ ἐρώτησις μετακτρέπεται εἰς ἐπερωτήσιν.

Ο κ. Π. Τσαλδάρης. Λέγει ὅτι δὲν ὑπάρχει ζήτημα μετὰ τὰς δηλώσεις τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ. Ἡ ἐπερωτήσις στρέφεται εἰς τὴν πολιτικὴν ἐνέργειαν τῆς Κυβερνήσεως, ἀσχέτως πρὸς τὸ ζήτημα ἂν ὑπάρχῃ ἀδίκημα βαρύνον ὁρισμένα πρόσωπα. Ἐγὼ θὰ συστήσω εἰς τοὺς φίλους μου νὰ περιορισθῶν κατὰ τὴν συζήτησιν ἐντὸς τῶν πολιτικῶν ὁρίων, ὥστε νὰ μὴ πιστευθῇ ὅτι γίνεται ἔστω καὶ ἀπλῆς παρέμβασις εἰς τὴν προσπάθειαν νὰ μὴ ἐπηρεασθῇ ἡ ἀνάγκη.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Πολλὸ ὥρτια.

Ο κ. Ι. Νικολίτσας, ἀναπτύσσων τὴν ἐπερωτήσιν τοῦ πρὸς τοὺς κ. κ. Ὑπουργοὺς τῶν Οἰκονομικῶν καὶ Ὑγιεινῆς περὶ τῶν μέτρων τὰ ὅποια εἶχον λάβει πρὸς πρόληψιν καὶ ἀμείωσιν ἀποκλύψιν πάσης νοθεύσεως κινήσεως, ὡς καὶ πρὸς τὸν Ὑπουργὸν τῆς Ἐθνικῆς Οἰκονομίας περὶ τῶν προσώπων τὰ ὅποια συνεκρότουν κατὰ τὴν τελευταίαν τριετίαν τὰ διοικητικὰ συμβούλια τῶν ἀνωτάτων ἐταιρειῶν «Σάνιτας», «Παστέρ», καὶ «Ἐλφα» λέγει ὅτι ἀπὸ δύο μηνῶν βδελυρότατον ἔγκλημα ἀνισχυεῖ τὴν κοινὴν γνώμην. Ἡ Ἑλλάς ἀπ' οὗτοῦ ὑπάρχει ὡς κράτος δὲν ἐγνώρισε μεγαλύτερον ἔγκλημα διότι τοῦτο στρέφεται ἐναντίον τῆς ἐλληνικῆς φυλῆς τῆς ὅποιαν ὑπονομεύει. Συνεχίζων ἐξηγεῖ ὅτι μέχρι τοῦ 1908 δὲν εἶχε ληφθῇ καμμία πρόνοια περὶ κινήσεως καὶ μόνον τὸ 1909 ἐπὶ Κυβερνήσεως Γ'. Θεοδόκη ἐψηφίσθη νόμος, εἰσηγήσει τοῦ βουλευτοῦ κ. Μαυρομάτη, δι' οὗ ὀρίζετο ἡ ἀγορὰ διςκοιοποιήσεως κινήσεως. Τὸ κράτος ἡγόραζε κινήσιν ἐκ τῆς Ἰταλίας μέχρι τοῦ μεγάλου πολέμου, κατόπιν ἐκ Γιάδας καὶ βραδύτερον ἐκ τῶν ἐργοστασίων Ἀμστερνταμ. Τὸ 1928, ὑπουργοῦντος τοῦ κ. Κορινῆ, ἀπεφασίσθη ἡ διςκοιοποιήσις νὰ γίνεταί ἐδῶ, ἀνέλαθε δὲ ταύτην ἡ ἐταιρεία «Σάνιτας» εὐθὺς δὲ ἀμέσως κατεδείχθη τάσις πρὸς κατάχρησιν. Ἀναγινώσκει ἐμπιστευτικὸν ἔγγραφο τοῦ Β' Σώματος στρατοῦ καὶ ὁ ἀντὶ 500 δισκίων εὐρέθησαν εἰς τὰ κυτία 435. Ὅμοια παρὰ πρὸς ὑπέδαλε καὶ ἡ Π. Μεραρχία, συγέστη δὲ τότε ἐπιτροπὴ ἡ ὅποια ἀπεφάνθη ὅτι ἐπὶ δύο κυτίων ἐξελεγχθέντων εὑρεν εἰς τὸ μὲν 475 δισκία ἀντὶ τῶν 500, εἰς τὰ δὲ 498 ὀλικῶς ὅμως βάρους 115 γραμμικῶν. Ἐγένετο καὶ ἀνάλυσις ἡ ὅποια εὑρε τὰ δισκία κανονικά.

Γ. Μαργῆς (Ὑπουργός τῶν Οἰκονομικῶν). Ἐνθυμούμαι ἂν δὲν πλανώμαι ὅτι πρόκειται περὶ αὐτῆς τῆς περιπτώσεως, ὅτι παρετηρήθη ἑλλειψὶς εἰς ἀριθμὸν καὶ ὅχι εἰς περι-

εκτικότητά. Εἶχον ὑποπέσει εἰς τὸ λάθος ὡς ἐκ τῆς διαταγῆς τοῦ κ. Ζαλακώστα νὰ παραλαμβάνεται ὁρισμένον βάρους.

Ι. Νικολίτσας. Μετὰ τὴν κλοπὴν αὐτὴν δὲν παρουσιάζεται ἄλλη ἐκ τῶν ἐγγράφων μέχρι τοῦ Φεβρουαρίου τοῦ 1928.

Ι. Καλογεράς. Τί ἐγένετο καὶ ἀναφορὰ τῶν στρατιωτικῶν Σωμάτων;

Ι. Νικολίτσας. Τὰς διεδίδασκεν ὁ τότε Ὑπουργός τῶν Στρατιωτικῶν κ. Κονδύλης εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν διὰ νὰ ἐνεργήσῃ τοῦτο.

Συνεχίζων ὁ κ. βουλευτὴς ἀναγινώσκει ἐμπιστευτικὸν ἔγγραφο τῶν στρατιωτικῶν ἀρχῶν Κρήτης εἰς τὸ ὅποιον τομίζεται ὅτι τὰ ἐξετασθέντα δισκία εὐρέθησαν ὅτι δὲν περιέχουν παρὰ ἴσχυν ὑδροχλωρικῆς κινήσεως. Ἡ ποσότης τῆς κινήσεως ἦτο ἐλαχίστη καὶ συνεπῶς ἡ ὑπολογίσιμος. Διατάχθη τότε χημικὴ ἐξέτασις ἐν Ἀθῆναις ἀπὸ ἐπιστημονικῶν ἀπεφάνθησαν ὅτι καλῶς ἔχει ἡ κίνησις. Ἀλλ' ἐνῷ ἡ μία ἐκθεσις ἀναιρεῖ τὴν ἄλλην ἔρχονται ἱατροὶ ὅπως ὁ στρατιωτικὸς ἱατρός Χανίων, ὅστις βεβαιῶν ὅτι παρακολούθησας ἀσθενεῖς πάσχοντας ἐξ ἐλονοσίας εἰς τοὺς ὁποίους ἐχορηγοῦντο δέκα δισκία ἐπὶ μῆνας δύναται νὰ βεβαιώσῃ ὅτι πολλοὶ ἐξ αὐτῶν ἐγίναν καχεκτικοὶ, τινὲς δὲ ἐπαθον ἀπὸ βρογχικῶν κατάρσεων. Ἀναγινώσκει σχετικῶς τὸ ἐκ Κρήτης ἔγγραφο.

Γ. Καφαντάρης. Ἡ ἀναφορὰ ἐκ Κρήτης ἔλεγεν ὅτι δὲν ὑπάρχει μεγάλη ποσότης κινήσεως ἢ κινήσεως; Διότι εἶναι γνωστὸν ὅτι ἡ κίνησις εἶναι πολὺ ἀκριβοτέρα, ἐπομένως κατεῖς δὲν εἶχε συμφέρον ἀναμειξάσθαι τῆς. (Διςκοπαί).

Π. Τσαλδάρης. Ἐχω τὴν ἰδέαν ὅτι εἰς τὴν Βουλὴν ὑπάρχουν πολλοὶ ἱατροὶ ὅπως καὶ δικηγόροι, ἡ δικλογικὴ συζήτησις ὅμως θὰ ἔχῃ ἀποτελέσμη καὶ μὴ γίνῃ συζήτησις.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Καὶ ἐγὼ συμφωνῶ μετὰ τὸν ἀρχηγὸν τοῦ Λαϊκοῦ κόμματος καὶ παρακαλῶ νὰ μὴ γίνωνται διςκοπαί.

Ι. Νικολίτσας. Εἰς τὰ πρακτικὰ τοῦ συμβουλίου «Σάνιτας» φαίνεται ἑλλειψὶς κινήσεως ἀξίως 3,000,000. Δὲν γνωρίζει κανεὶς τί ἐγινε, οὔτε ἂν εἰσπράχθη τὸ ἀνάλογον ποσόν. Τότε παρουσιάσθη ὁ Δεσπότης ὁ ὅστις ἐδήλωσεν ὅτι δύναται νὰ κρατῇ χιλιοστὰς τινα ἀπὸ ἐκαστον δισκίου χωρὶς νὰ φαίνεται τοῦτο ἐκ τῆς ἐξετάσεως.

Π. Ἀγαβαντινός. Φαίνεται τοῦτο ἐκ τῶν ἐγγράφων;

Ι. Νικολίτσας. Ὅχι, ἀλλὰ ἔχω πολλὰ ἀσφαλεῖς πληροφορίας.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Ἡ γνώμη σας εἶναι ὅτι καὶ ὅν χρόνον ἐγένετο εἰς τὰ Λαϊκὰ ἡ ἐξέτασις εἶχεν ἀρχίσει ἡ κλοπὴ, ἀλλὰ μᾶς εἶπατε ὅτι τὰ ἀντίθετα ἀπεφάνθησαν οἱ ἐνεργήσαντες ἐδῶ τὴν ἐξέτασιν ἱατροί. Νὰ μοῦ ἐπιτρέψετε νὰ σῶς συστήσω νὰ μὴ πιστεύετε τὰς ἀνευθύνους πληροφορίες. Σῶς εἶπαν ἐδώσαμεν κινήσιν καὶ δὲν ἔφερε ἀποτέλεσμα.

Π. Τσαλδάρης. Πάντως καὶ θὰ ὑπάρχῃ ἐφόσον παρουσιάζονται ἱατροί, οἱ ὅποιοι λέγουν ὅτι ἡ κίνησις δὲν φέρει ἀποτελέσματα.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Θὰ μοῦ ἐπιτρέψετε νὰ μὴ κάμωμεν συμπεράσματα ἐπὶ δεδομένων μὴ ἐξηκριθωμένων. Πρόκειται περὶ συμπλοκῆς μου καὶ φίλου μου ἱατροῦ. Ἀλλὰ ἀπὸ τεχνικῆς ἀπόψεως δὲν δύναται νὰ εὐρίσκηται οὗτος εἰς τὸ ὕψος τῶν ἐδῶ ἐπιστημονικῶν.

Π. Τσαλδάρης. Ὁ ρήτωρ δὲν θέλει νὰ ἀποδώσῃ εὐθύναν ἐκεῖ ὅπου δὲν ὑπάρχουν, ἀλλὰ θέλει νὰ κάμῃ ἐκθεσιν τῶν διαφόρων γεγονότων διὰ νὰ λάβῃ ἡ Κυβέρνησις μέτρα κατὰ ἐνδεχομένον καταχρήσεων.

Ο κ. Ι. Νικολίτσας ὁμιλεῖ κατόπιν περὶ τῆς γενομένης τελευταίως ἐν Θεσσαλονικίᾳ ὑπὸ τοῦ ἐκεῖ γεν. ἀρχιάρχου κ. Ζώρα χημικῆς ἐξετάσεως τῆς κινήσεως, εἰς τὴν ὅποιαν εὐρέθησαν ἐλάχιστα ἴσχυν κινήσεως. Τὴν 14 Σεπτεμβρίου ἐλήφθησαν τὰ δείγματα τὰ ὅποια ἐξητάσθησαν. Τὴν 29ην ἐγένετο ἡ ἐξέτασις καὶ τὴν 3ην Ὀκτωβρίου ἐβράσε τὸ ἔγγραφο, ὅταν δὲ τὸ Ὑπουργεῖον ἔλαθε γνώσιν διέταξε τὸν γενικὸν

ἀρχιάρχον κ. Ὑπουργὸν νὰ προβῇ εἰς ἐξέτασιν. Χωρὶς τὴν ἐκθεσιν τοῦ κ. Ὑπουργοῦ, τὴν πολλοῦ λόγου ἀξίαν. Ὁλ' ἦτο πιθανὸν νὰ μὴ ἐγίνετο καμμία ἀποκλύψις. Παρέλαθε κίνησιν ἐσφραγισμένην ἐκ διαφόρων μονάδων καὶ τὴν παρέδωκεν εἰς τὸν καθηγῆτὴν τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης κ. Καρακάσην. Ὅστις μετὰ τριήμερον ὑπέδαλε τὴν ἐκθεσίν του. Ἐξ αὐτῆς ἐμφαίνεται ὅτι ἡ ὑδροχλωρικὴ κίνησις εἶναι κατὰ 95 ὅλο ὀλιγοτέρα ἐκείνης ἣν ἔδει νὰ ἔχῃ. Ἡ ἐξετασθεῖσα κίνησις ἦτο τῆς ἐταιρείας «Ἐλφα».

Γ. Ράλλης. Ὁ κ. Ὑπουργὸς νομίζω ὅτι μετέδωκε κατὰ διαταγὴν τοῦ κ. Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Ὅταν εἶδα εἰς τὰς ἐφημερίδας νὰ γράφουν δι' αὐτὸ τὸ σκάνδαλον συνεννοήθη μετὰ τὸν Ὑπουργὸν τῶν Στρατιωτικῶν τηλεφωνικῶς, ὅστις ἔδωκε διαταγὴν εἰς τὸν κ. Ὑπουργὸν καὶ ἀνεχώρησε τὴν ἐπομένην. Πιθανὸν αἱ ὑπηρεσίαι νὰ μὴ ἔδωσαν ἀμέσως εἰς τὸν Ὑπουργόν, ἥπως γίνεται συνήθως, τὸ ἔγγραφο.

Π. Τσαλδάρης. Πῶς ἔλαθεν ὁ κ. Ζώρας ἀφορμὴν νὰ ἐξετάσῃ τὰ τρία δισκία, τὰ ὅποια ἔδωσαν ἀφορμὴν εἰς τὴν ἀποστολὴν τοῦ κ. Ὑπουργοῦ;

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Δὲν ξέρω. Ἄν θέλατε ὅμως ἡμποροῦμεν νὰ ζητήσωμεν πληροφορίας ἀπὸ τὸν κ. Ζώραν.

Ο κ. Ι. Νικολίτσας συνεχίζων ἀναγινώσκει καὶ δευτέραν ἐκθεσιν τοῦ ἀνωτέρου ἀρχιάρχου κ. Ὑπουργοῦ, συνταχθεῖσαν κατόπιν νεωτέρας δειγματοληψίας, ἥτις ἐγένετο ὑπ' αὐτοῦ πρὸς πρόληψιν οἰκισθῆναι ἀμειψιότησεως, μήπως ἡ νοθεία καὶ ἡ κλοπὴ ἔλαθε χωρὶς ἐκ μέρους τῶν στρατιωτικῶν ὑπηρεσιῶν. Καὶ κατὰ τὴν δειγματοληψίαν ταύτην κινήσεως, χρησιμοποιοῦμένης ὑπὸ τῶν Β' καὶ Δ' Σωμάτων Στρατοῦ καὶ τοῦ Στρατιωτικοῦ Νοσοκομείου Ἰωαννίνων ἐπηρεχολούθησε, λέγει, νεωτέρα ἀνάλυσις, ἐξ ἧς διεπιστώθη ὅτι ἡ κίνησις τῆς, παραδοθεῖσα ὑπὸ τῆς ἐταιρείας ΕΛΦΑ εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν καὶ ὑπὸ τούτου εἰς τὴν στρατιωτικὴν ὑπηρεσίαν, περιεῖχεν ἴσχυν κινήσεως.

Ε. Μαλαμίδας. Ἀπὸ ποῦ ἀνέλαθεν ἡ ΕΛΦΑ;

Ι. Νικολίτσας. Ἀπὸ τοῦ Ἀπριλίου τοῦ 1928 μέχρι τοῦ Ἀπριλίου τοῦ 1930, ὅποτε διεδέχθη αὐτὴν εἰς τὴν ἐργολαβίαν τῆς διςκοιοποιήσεως ἡ ἐταιρεία «Παστέρ».

Καταφαίνεται ἐπομένως ἡ βαρεῖα ἀμέλεια τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν, διότι δὲν ἐφρόντισεν ὅπως κατὰ τὸν καταρτισμὸν τῆς νέας συμβάσεως, ἐφόσον εἶχε δεδομένα περὶ τῶν σημειουμένων καταχρήσεων, νὰ λάβῃ πάντα τὰ ἀσφαλιστικὰ μέτρα πρὸς πρόληψιν ἐπαναλήψεως αὐτῶν.

Ἐν τῇ σημείῳ τούτῳ ἀναγινώσκει τὴν συνομολογηθεῖσαν κατὰ τὸν παρελθόντα Φεβρουάριον σύμβασιν μετὰ τῆς ἐταιρείας «Παστέρ», ἐξ ἧς ἐμφαίνεται ὅτι οὐδὲν ἀπολύτως μέτρον ἐλήφθη διὰ τὴν ἐναποθήκευσιν τῆς παραλαμβανομένης κινήσεως, ἥτις καὶ ἐν τῇ νῆα συμβάσει ὀρίζεται ὅτι θὰ γίνεταί παρὰ τῷ ἐργοστασίῳ.

Πρὸς τούτοις ἀναγινώσκει διάφορα ἄρθρα τῆς τελευταίας συμβάσεως ἐκ τῶν ὁποίων ἐμφαίνεται ὅτι λαμβάνεται πρόνοια μόνον διὰ τὴν πλημμελὴ κατασκευὴν καὶ ἐλαττωματικὴν συσκευασίαν τῆς κινήσεως, χωρὶς νὰ γίνεταί λόγος περὶ τῆς ἐλαττωματικότητος εἰς τὴν ποιότητα.

Γ. Μαργῆς (Ὑπουργός τῶν Οἰκονομικῶν). Ἀλλὰ αἱ ἀναλύσεις τῆς κινήσεως ἐγένοντο ἐπὶ δισκίων κατασκευασθέντων διὰ τῆς συμβάσεως, τὴν ὅποιαν δὲν ἔκαμα ἐγὼ, διότι ἀπὸ τοῦ 1930 δὲν ἔχουν νῆα σύμβασιν.

Γ. Ράλλης. Ὅτι ἐφαρμόζεται ἀπλῶς ἡ διάταξις τοῦ ἀρθροῦ 12 τῆς συμβάσεως, διὰ τῆς ὁποίας ἐπιβάλλεται μόνον πρῶτον ἐν ἡ κίνησις εὐρεθῇ ἀνελλιπὴς τοῦτο προκύπτει καὶ ἐκ τῆς γ' παραγράφου τοῦ ἀρθροῦ 10.

Ι. Νικολίτσας. Τὸ ἄρθρον 22 τῆς παλαιᾶς συμβάσεως ὀρίζει ὅτι ἂν παρατηρηθῇ ὅτι συντρέχει περίπτωσις ἐκπτώσεως τοῦ ἐργολάτου, ἡ ὅλη ὑπόθεσις παραπέμπεται εἰς τὸ Νομικὸν Συμβούλιον. Κατὰ τὴν νεωτέραν σύμβασιν διὰ τὴν

ἰδίαν περίπτωσιν ἡ ὑπόθεσις παραπέμπεται εἰς ἐπιτροπὴν, ἀποτελούμενην ἀπὸ τῶν διευθυντῶν τοῦ Γενικοῦ Χημείου τοῦ Κράτους, ἀπὸ τῶν διευθυντῶν τοῦ Μονοπωλίου, τὸν ἀντιπρόσωπον τοῦ Ἑμπορικοῦ Ἐπιμελητηρίου καὶ τινὰς ἄλλους.

Β. Δεληγιάννης (Ὑπουργός Οἰκονομικῶν). Ὑπάρχει ὅμως καὶ αὐτοδικαίᾳ ἐκπτώσις τοῦ ἐργολάτου διὰ τῆς ὁποίας ἔχει ὀπλισθῇ καὶ ὁ Ὑπουργός τῶν Οἰκονομικῶν.

Ι. Νικολίτσας. Ἡ προηγουμένη σύμβασιν ἔθετεν ὡς κριτὴν τὸ Νομικὸν Συμβούλιον πού ἡσυχάζει περισσότερον τὰ συμφέροντα τοῦ Δημοσίου. Ὁ Ὑπουργός τῶν Οἰκονομικῶν ἔχει ἐπίσης εὐθύναν, διότι ἀνέθεκεν εἰς Ἑταιρείαν ἡ ὅποια εἶχε καταδικασθῇ ὑπὸ τοῦ Αἰσχροδικείου.

Γ. Καφαντάρης. Ἐγινε δημοπρασίαι καὶ ἐδόθη εἰς τὸν τελευταῖον μειοδότην.

Π. Ἀγαβαντινός. Ποῖος κατήγγειλε τὸν Φάρον; Ὁ Γαλιόπουλος.

Ι. Νικολίτσας. Ἐχω τὰς ἐξῆς πληροφορίες, τὰς ὁποίας ἔχει ἀσφαλῶς καὶ ὁ κ. Ὑπουργός. Ὁ Φάρος καταδικάσθη τὸ 1928 διὰ τὴν κίνησιν τῶν σιδηροδρόμων καὶ τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Ὑγιεινῆς ἔκλεισε τὸ Ἐργοστάσιον ἀπὸ τῆς 23ης Φεβρουαρίου τοῦ 1929 μέχρι τοῦ Αὐγούστου τοῦ 1929 διὰ τὴν κατάχρησιν ταύτην, κατέσχε δὲ ἐπιπροσθέτως καὶ ὅλα τὰ κυκλοφοροῦντα δισκία κινήσεως τῆς ΕΛΦΑ, καὶ ὁ διάστημα ὅμως τὸ Ἐργοστάσιον εἶχε κλεισθῇ, ἐπὶ 9 δηλ. μῆνας τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν ἐξηκολούθει νὰ παραλαμβάνῃ κινήσιν. Ἐχει ἐπίσης εὐθύναν τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν, διότι ἀνέθεκεν εἰς Ἑταιρείαν τῆς ὁποίας ἦτο καταφανὴς ἡ ἑλλειψὶς τῆς δυναμικότητος. Ἐνῷ παρέλαθεν ἀπὸ τὴν ΕΛΦΑ 9,991 κιλὰ κινήσεως διςκοιοποιημένης κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον καὶ ἐπειδὴ ἀκριθὲς ἡ Ἑταιρεία δὲν εἶχε τὴν ἱκανότητα νὰ παραδώσῃ ὅσην ποσότητα εἶχεν ἀνάγκη τὸ Κράτος, ἡγοράσθη ἄλλοθεν ποσότης 10,162 κιλῶν κινήσεως. Τοῦτο ἀποδεικνύει τὴν ἑλλειψιν τῆς δυναμικότητος τῆς Ἑταιρείας. Διὰ τὴν ἑλλειψιν κινήσεως εἰς κίνησιν ἐπεβάλατε καὶ πρόστιμον 381,933 δραχμῶν εἰς τὴν Ἑταιρείαν. Ἐγνωρίζετε, κ. Ὑπουργέ, ὅτι ἡ Ἑταιρεία εἶχεν ὑποχρέωσιν νὰ θῇ 100 μέρη κινήσεως καὶ 110 μέρη σκ'χάρεως καὶ αὐτὴ ἔδωκε μόνον 60. Ἐμάθατε διὰ τοῦ ἐγγράφου τοῦ κ. Κατωάνη τῆς 21ης Αὐγούστου 1930 ὅτι ἐδίδετο κίνησις νοθευμένη.

Γ. Μαργῆς (Ὑπουργός Οἰκονομικῶν). Εἶχε τελειώσει ἡ σύμβασιν.

Ι. Νικολίτσας. Καὶ ἐνῷ σῶς ἔδωκε τόσας ἀφορμὰς ἡ Ἑταιρεία δὲν τὴν ἐκηρύξατε ἐκπτώσιν. Δὲν εἶχατε καὶ πρὸς ἀσφαλείαν σας τὸ ἀπαιτούμενον δειγματολόγιον. Συνέβαινεν ὅμως καὶ πράγματα ἀπίστευτα, τὰ ὅποια εἶναι ἀδύνατον νὰ ὑποθέσῃ κανεὶς ὅτι ἐγίνοντο ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν. Διότι τὸ Κράτος εἶναι ὑποχρεωμένον νὰ δίδῃ τὸ ὑπόδειγμα τῆς ἐντιμότητος εἰς τοὺς πολίτας. Ὅταν βλέπομεν εἰς τὰ ξένα συσκευάσματα ὅτι τὸ φάρμακον ἡλέγχθη ὑπὸ τοῦ Κράτους ἔχομεν τὴν πεποίθησιν ὅτι εἶναι ἀκριθὲς τὸ περιεχόμενον του. Ἐνῷ ὅμως τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν ἐλάμβανε δισκία ἔχοντα περιεκτικότητα 0,174, 0,176, 0,178, 0,182, 0,187 καὶ 0,17 δηλ. ἀπὸ ἐκαστον κυτίον ἑλλείπειν 1 1/2 γραμμικῶν κινήσεως ἐν τούτοις πρὸς ἐλάμβανε ταύτην τὸ Ὑπουργεῖον καὶ τὴν ἐκυκλοφορεῖ μετὰ τὴν πιστοποίησιν ὅτι αὕτη ἦτο πλήρης, ἥτοι 0,200, καὶ εἰσπράττει τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν διὰ δευτέρων φορῶν τὴν ἰδίαν εἰσπραξίν, τὴν ὅποιαν εἶχεν εἰσπράξῃ ἐκ τοῦ ἐπιδηληθέντος εἰς τὴν Ἑταιρείαν πρόστιμον.

Ν. Μπασιόπουλος. Ἐκεῖνο πού ἐνδικφέρει περισσότερον εἶναι τοῦτο, ὅτι ἐκ τῶν ἱατρῶν ἐδίδεν εἰς τοὺς ἀσθενεῖς τοῦ ἐλλειπῆ κινήσιν, τοῦτο ἐπηρεάζεν ἢ ὅχι τὴν ὑγείαν τῶν;

Γ. Μαργῆς (Ὑπουργός τῶν Οἰκονομικῶν). Ὅταν ἡ κίνησις ἦτο παραπάνω δὲν εἰσπράττει ἐπὶ πλέον. Ὑπῆρχον δισκία ἡλαττωμένα κατὰ α' ποσὸν κινήσεως καὶ δισκία κατὰ 2α' ἐπὶ πλέον.

Π. Τσαλδάρης. Ἡ ἀίσχρηκέρδεια πάντως ἐγένετο, διότι

από τον ένα επέρνατε πολλά και από τον άλλον ολίγα και το ζήτημα είναι σοβαρότερον, όταν εξήρχοντο φάρμακα πιστοποιημένα από το Κράτος ως πλήρη, όντα εν τούτοις έλλιπη.

Ι. Νικολίτσας. Το Υπουργείον των Οικονομικών δεν έπρεπε να κυκλοφορήσῃ τὴν κινήν αυτήν. Αλλά και μήτε έφρόντισε να περισυλλέξῃ μετὰ τὸ σκάνδαλον τὴν κυκλοφορήσαν ἡδῆ. Καὶ ἰδοὺ, κ. Πρόεδρε τῆς Κυβερνήσεως, ἐν σωληνάριον κινήσε προσέρχεται ἀπὸ τὴν ἰδιαιτέραν σας πατρίδα. Ἀρκεῖ νὰ τὸ ἰδῇτε διὰ νὰ πεισθῇτε.

Α. Παπᾶς (Υπουργὸς τῆς Ὑγιεινῆς). Ἀναγινώσκει ἔγγραφον ἀπὸ 17 Ἰουνίου τοῦ 1930 διὰ τοῦ ὁποῖου κοινοποιεῖται εἰς ἀπάσας τὰς ἀρχὰς τοῦ Κράτους ἀπόφασις τοῦ Ἀνωτάτου Ὑγειονομικοῦ Συμβουλίου, ὅπως ἀποσυρθῇ ἐκ τῆς κυκλοφορίας ἡ κίνησις.

Ι. Ράλλης. Τί ἐποχάζεσεν αὐτὴν τὴν ἐγκύκλιον;

Α. Παπᾶς. (Υπουργὸς Ὑγιεινῆς) Διότι οἱ Νομίαιτροι κατήγγειλαν τὴν ἐλαττωματικότητά τῆς διεικτικῆς κινήσε.

Α. Παπαναστασίου. Ποῖαι ἦσαν αἱ συνέπειαι τῆς διαταγῆς;

Ι. Ράλλης. Ἐλάθε γινώσκιν τὸ Υπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν;

Γ. Μαργῆς. (Υπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν) Δὲν ἐπρόκειτο περὶ Κρατικῆς κινήσε. Εἶχε λήξει ἡ σύμβασις καὶ ἐπομένως ἐνδιεφέρετο μόνον τὸ Υπουργεῖον τῆς Ὑγιεινῆς.

Π. Τσαλδάρης. Καὶ δὲν ἔπρεπε νὰ ἐξετάσεται ἐὰν τὰ δισκία ποὺ ἐκυκλοφορήσασιν περιέχουν τὴν ποσότητά τὴν ὁποῖαν ἐπιστοποιούσασιν; Διὰ τὴν δὲν ἐλάματτα, εἰ ἐκκενὸν ὁ κ. Πρωθυπουργός;

Γ. Μαργῆς. (Υπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν). Τί θηέλαιε νὰ κάμω διὰ τὴν κινήν τοῦ ἐλευθέρου ἐμπορίου; Δι' αὐτὴν ἔμαθε τὸ Υπουργεῖον τῆς Ὑγιεινῆς ὅτι ἦτο ἐλαττωματικὴ καὶ ἔλαθε τὰ ἐνδείκνυμένα μέτρα.

Ι. Παπαφλέσσας ποῖος εἶναι ὁ κηδεμὸν τοῦ λαοῦ;

Ε. Βενιζέλος. (Πρωθυπουργός) Ἡ Κυβέρνησις δὲν ζητεῖ νὰ ἀποστήσῃ τὰς εὐθύνας τῆς. Ἀλλὰ ζητεῖται εὐθύναι ἀπὸ τὸν Υπουργὸν τῶν Οἰκονομικῶν διὰ ζητήματα διὰ τὰ ὁποῖα εἶναι ὑπεύθυνος ὁ Υπουργὸς τῆς Ὑγιεινῆς, ὁ ὁποῖος εἶναι ἔτοιμος νὰ σὰς παράσῃ ὅλας τὰς ζητούμενας πληροφορίας καὶ ἂν ἔχῃ εὐθύναι τὰς ἔχει μετ' αὐτοῦ καὶ ἡ Κυβέρνησις. Ἐρωτᾷται ποῖον ἔχει κηδεμὸνα ὁ Ἑλληνικὸς λαός. Ἐχει ἐμένα καὶ νὰ μοῦ ζητήσῃ τὸν λόγον. Εἰμαι δὲ ἔτοιμος νὰ τοῦ δώσω τὰς ἐξηγήσεις ποὺ χρειάζεται.

Ι. Ράλλης. Δὲν εἶχα ἀντιληφθῇ ὅτι ἐπρόκειτο περὶ κινήσε τοῦ ἐλευθέρου ἐμπορίου.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Καλὰ, ἐπρόκειτο περὶ παρεξηγήσεως. Ἄς ἀρίστωμεν λοιπὸν τὸν ρήτορα νὰ προχωρήσῃ.

Ι. Νικολίτσας. Ὁ κ. Υπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν ἔχει βαρύνει τὴν εὐθύναν διότι δὲν κατήγγειλε τὴν σύμβασιν. Ἐν ἐπρόκειτο τὰ ὅσα εἶχον καταγγελλθῇ ἐναντίον τῆς εταιρείας θὰ τὴν εἶχε κηρύξῃ ἐκπτώτον. Ἐχάτε λοιπὸν κ. Υπουργέ τῶν Οἰκονομικῶν τὴν ὑποχρέωσιν νὰ ἀποδείξετε διατὶ δὲν ἐκηρύξατε ἐκπτώτον τὴν εταιρείαν.

Ὁ κ. Πρόεδρος ἀνακοινεῖ ὅτι προτάσει πολλῶν βουλευτῶν ἡ συζήτησις γενικεύσεται.

Ι. Κουνδουρος. Ἡ ἐλονοσία, κύριοι, εἶναι μία τῶν μεγαλύτερων πληγῶν τῆς Ἑλλάδος. Ἀπὸ ἀπόψεως ὑγιεινῆς δεκατίζει τοὺς κατοίκους τῆς. Ἐπάρχει ὅμως καὶ ἡ οἰκονομικὴ πλευρὰ τοῦ ζητήματος. Ὁ Υπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν τῆς Ἰταλίας εἶπεν ὅτι θὰ ἀρχίσῃ τὴν οἰκονομικὴν πολιτικὴν του μετὰ τὴν καταπολέμησιν τῶν ἀνωφελῶν κωνώπων. Διότι καὶ ἐκεῖ ὑπῆρχον ἐλπίδες ἐκτάσεις ἀκαλλιέργητοι, καὶ ἐκεῖ οἱ κάτοικοι ὑφίσταντο τὴν πληγὴν τῆς ἐλονοσίας. Ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις ἔλαθε μέτρα κατὰ τῆς πληγῆς ταύτης. Παρὰ ὅμως τὰ μέτρα ταῦτα τὸ μοναδικὸν ἐκείνο μέτρον, τὸ ὁποῖον ἐπροστάτευε τοὺς κατοίκους εὐρέθῃ ἐλαττωματικόν. Τὰ δισκία τῆς κινήσε δὲν περιεῖχον κινήν. Τὸ σκάνδαλον εἶναι πρωτοφανές, ὅχι μόνον διὰ τὰ χρονικὰ τῆς Ἑλλάδος, ἀλλὰ καὶ διὰ τὰ χρονικὰ τῶν ἄλλων Κρατῶν. Δὲν θὰ ἐξετάσω αὐτὴν τὴν συγγένειαν ποῖος εἶναι ὁ ἔχων τὴν ἄμεσον εὐθύναν νὰ δίδονται πιστοποιητικὰ καλῆς διαγωγῆς δι' ἀνθρώπους ποὺ θὰ ἀποδειχθῶν ἐνδεχομένως ἐνοχοί, εἴτε νὰ κατηγοροῦνται ἄλλοι οἱ ὅποιοι ἐνώπιον τῶν δικαστῶν τῶν ἐνδεχομένως θὰ εὐρεθῶν ἀθῶοι. Ἀλλὰ δὲν δύναμαι νὰ ἀρίστω ἀπαράτητον ἐν περιστατικόν, τὸ ἐποινωδὸν ποτὶ δὲν πρόκειται νὰ ἐπιβαρύνῃ τὴν τύχην τῶν ὑποδίκων. Ἀναγράφῃ, κύριοι, ὅτι ἀνώτατος λειτουργὸς τοῦ Κράτους, ὅστις πιθανὸν νὰ εἶναι καὶ ἁθῶος, ἦτο μέτοχος ἐπιχειρήσεων, τὰς ὁποίας ἡλεγχεν ἡ δημοσία ὑπηρεσία τῆς ὁποίας τοῦ εἶχε ἀνατεθῇ ἡ διεύθυνσις. Ἐκ τοῦ περιστατικοῦ τούτου ἀποδεικνύεται ὅτι αἱ διαπραττόμεναι ἀτασθαλίαι τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων δὲν γίνονται πάντοτε ἐντὸς τῶν ἐκτάσεων τοῦ ποινικοῦ νόμου. Καὶ ἔχομεν τοιοῦτο παράδειγμα κατὰ τὴν ἐνοσίαν τοῦ ποινικοῦ νόμου, οἱ ὅποιοι ὅμως εἶναι ἐνοχοί καὶ ἔχομεν ἐπίσης τὸ ἀντίθετον. Εἶναι, κύριοι, ἐπιτακτικὸν καθήκον νὰ καθορισθῇ τὸ ἀσυμπίδαντον διὰ τοὺς δημοσίους ὑπαλλήλους. Ἐπάρχει μία διάταξις τοῦ παλαιοῦ Τουρκικοῦ κώδικος διὰ τῆς ὁποίας δὲν ἐπιτρέπεται εἰς τοὺς μισθωτάδας νὰ διακρίνουν κοτέτσι. Διότι ἀσφαλῶς θὰ τὰ θρῆσκον ἀναλώμασι τῶν πελατῶν. Ἄν ρίψωμεν βλέμμα ἐπὶ ὁλοκλήρου τῆς Ἑλλάδος θὰ διακρίνωμεν πολλὰ τέτοια κοτέτσι. Κοτέτσι ἔχει ὁ δασονόμος, κοτέτσι ἔχει καὶ ὁ λιμενάρχης, ὅπως ὑπάρχουν κοτέτσι καὶ εἰς ὅλους τοὺς κλάδους τῶν δημοσίων ὑπηρεσιῶν. Εἶναι γεγονός ὅτι οἱ δημοῖοι ὑπάλληλοι ἀποτελοῦν κατὰ πλειοψηφίαν τὰς ἐντιμωτάτας τῆς ὁποίας ἡ τιμωρὴς ἀντέχει εἰς ὅλας τὰς δυσχερεῖς τῆς σημερινῆς ζωῆς. Ἀλλὰ ὑπάρχει μετὰ αὐτῶν καὶ μία ἄλλη τάξις, ἡ ὁποία εἴτε ἐξ ἰδιοτελείας εἴτε ἐξ ἀμελείας κατορθώνει νὰ ἐκμηδενίσῃ τὰ ἀποτελέσματα τῶν καλῶν προσπαθειῶν τῆς παρούσης Κυβερνήσεως. Τίποτε δὲν θὰ γίνῃ ἐὰν δὲν ἀποκαθάρσωμεν τὴν τάξιν τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων, ἃς βεβαιώθῃ ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως ὅτι τὸ ἔργον τοῦ θὰ ἀναλυθῇ ἀργότερον εἰς ὑποκειμενικόν καὶ ἀντικειμενικόν. Καὶ εἰς μὲν τὸν ὑποκειμενικόν θὰ εὐρωμεν ἑλπὴν τὴν καλὴν προσπάθειαν, ἡ ὁποία διακρίνεται τὸ ἔργον τοῦ, εἰς δὲ τὸ ἀντικειμενικόν θὰ εὐρωμεν μηδὲν ὡς περιεκτικότητά ὅπως μηδὲν ἦτο ἡ περιεκτικότης τῆς διδομένης εἰς τὸν λαὸν κινήσε. Βεβαιῶς δὲν φέρει ἄμεσον τὴν εὐθύναν ἡ Κυβέρνησις. Δὲν δύναται νὰ ἔχῃ εὐθύναν φερ' εἰπεῖν ὁ Υπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν ἐὰν ἀποδείχῃ ὅτι τὰ παρασκευαζόμενα φασίγγια δὲν περιέχουν πυρίτιδα. Οὐδὲ δύναται τις νὰ κακίσῃ τὸν Υπουργὸν τῆς Γεωργίας ἐὰν οἱ ἀγροὶ τοὺς ὁποίους καυχήσεται ὅτι παρήσαν εἰς τὴν καλλιέργειαν εἰμειναν κατὰ τὸ πλεῖστον ἀκαλλιέργητοι. Οὕτε ἐὰν τὸ πετρέλαιον μετὰ τὸ ὁποῖον καταπολεμοῦνται αἱ ἀκρίδες ἦτο νερό.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Ἡ καταπολέμησις τῆς ἀκρίδος ὑπῆρξεν ἐν τούτοις ἀποτελεσματικὴ.

Ι. Κουνδουρος. Ἐχω, κ. Πρόεδρε τῆς Κυβερνήσεως, δεδομένα ὅτι ἡ ἰδία ἀμέλεια ἐτηρήθη καὶ εἰς ἄλλους κλάδους. Χωρὶς νὰ ἀναλαμβάνω τὴν εὐθύναν ἀνέγνωσα ὅτι διὰ τὴν καταπολέμησιν τῶν ἀρουαίων τὸ σχετικὸν φάρμακον περιεῖχεν ἀντὶ ἀρσενικοῦ σκόνην μαρμαροῦ. Ἐχω ἀντίθετον τὴν ἀντιπολιτευτικὴν μου πίστιν, ἀλλὰ δὲν ἔχω νοθευμένην τὴν καλὴν μου πίστιν. Εἶναι ἀνάγκη, κύριοι, νὰ δημιουργηθῇ ἱερὰρχία ὑπὲρ λήλων. Δὲν φέρει ἡ Κυβέρνησις εὐθύναν ἐὰν εἴγινε μία νοθεῖα ὑπὸ ὑπαλλήλων τοὺς ὁποίους δὲν διωρίζει καὶ αὐτὴ, φέρει ὅμως μία ἄλλην εὐθύναν. Ἐμεῖς, κ. Πρόεδρε τῆς Κυβερνήσεως, ἡλῆθατε διὰ νὰ ἀνορθώσῃτε καὶ ὅχι ἀπλῶς διὰ νὰ κυβερνήσετε. Διαφέρει δὲ τὸ πρῶτον τοῦ δευτέρου. Κυβερνᾶν σημαίνει διευθύνειν τὰ κοινὰ ἐπὶ τῆς πεπαιγμένης ὁδοῦ. Ἀνορθῶμεν σημαίνει ἀνεγείρειν. Σημαίνει ὅτι θὰ ἀνεγείρατε τὸν παράλυτον, ὅτι θὰ συγκαλῆσθε τὰ τεμάχια, ὅτι θὰ ἀνορθώσετε μετὰ μίαν λέξιν τὴν χώραν. Ἡ διαφορά μετὰ τῶν δύο εἶναι ἡ αἰτία, διὰ νὰ μὴ εἴπω μομφή, τὴν ὁποῖαν ἀπευθύνωμεν κατὰ τῆς Κυβερνήσεως. Ἐπρεπε νὰ εἶχον ὑπ' ὄψιν τῆς

ἡ Κυβέρνησις ὅτι τὸ Κράτος αὐτὸ ἔχει τὸν ὑπαλληλικὸν ὀργανισμὸν ποὺ ὅλοι γνωρίζομεν. Τὸ ἔργον τοῦ Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως τὸ εἶχον ἀποθαυμάσει καὶ χειροκροτήσῃ. Τὸν χειροκροτήσῃ ὅταν εἶχε τὴν τύχην νὰ ἐμπλακῇ εἰς τὰ ἐσωτερικὰ καὶ τὰ ἐξωτερικὰ ζητήματα τῆς χώρας καὶ νὰ ἐξέρχεται πάντοτε νικητής. Ἀλλὰ ἀνέλαθε μετὰ τὴν νύκτα νὰ ἀνορθώσῃ τὴν Ἑλλάδα χωρὶς νὰ προσέξῃ τὸν ὀργανισμὸν τοῦ Κράτους. Διότι ἡ μεγαλύτερα τὸλμῃ εἶναι ἡ τὸλμῃ τοῦ ἱατροῦ, ὁ ὁποῖος προβαίνει εἰς τὴν ἐγχείρησιν χωρὶς νὰ γνωρίζῃ ἐὰν ἔχῃ γίνῃ ἡ ἀναισθησία καὶ δὲν δύναται νὰ ἐγγυηθῇ ἐὰν τὰ ἐργαλεῖα τοῦ εἶναι καθαρὰ. Ὁ κ. Πρωθυπουργὸς ἀναλαμβάνει μεγάλας εὐθύναις ἐὰν δὲν προσέξῃ εἰς τοῦτο. Μετὰ τοιαύτην τακτικὴν μετὰ τοιοῦτον ὀργανισμὸν Κράτους δὲν θὰ ἡμπορήσῃ νὰ κάμῃ τίποτε. Ἡ Τακτικὴ αὕτη παρακωλύει τὴν δράσιν τοῦ Κοινοβουλίου. Διότι ὑποθέσατε, κύριοι, ὅτι πρόκειται νὰ ἐλεγχθῇ ὁ Υπουργὸς τῆς Γεωργίας ἐὰν ἔφερε τὸν κρὶν διὰ τοῦ ὁποῖου θὰ καλλιτερεύσῃ τὸ γένος τῶν προβάτων. Θὰ σὰς εἴπῃ ὅτι τὸν ἔφερε, ἀλλὰ δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἔχῃ ἐνεργήσῃ ὁ ἴδιος αὐτοψίαν. Μήτε δύναμεθα ἡμεῖς μετὰ τὴν ἀπάντησιν ταύτην τοῦ κυρίου Υπουργοῦ τῆς Γεωργίας νὰ θέσωμεν τὸν δάκτυλον ἐπὶ τὸν τύπον τῶν ἡλῶν.

Καταγγέλλω τὴν ἀποψιν ταύτην ἐνώπιον τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ, ὅτι μήτε μετὰ σοβαρότητος δύναται νὰ λογοδοτῇ ἡ Κυβέρνησις, μήτε μετὰ σοβαρότητος νὰ ἐλέγχῃ ἡ ἀντιπολιτευσις, ὅταν προβάλλεται ὡς δικαιοδοσία πότε ἓνα λογιστικόν λάθος, πότε ἓνα χημικὸν λάθος, πότε ἓνα στατιστικὸν λάθος. Καὶ ἐπὶ ταῦτα τὴν προσοχὴν τοῦ ἀξιότιμου κ. Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως ἐπὶ τοῦ περιβάλλοντος καὶ τῶν ὀργάνων εἰς τὰ ὁποῖα εἶναι ἐμπειστευμένη ἡ διαχείρισις τῶν ζητημάτων αὐτῶν, τῶν ζητημάτων τὰ ὁποῖα διαφεύγουν τὸν ἄμεσον ἐλεγχον τῆς Κυβερνήσεως καὶ εὐρίσκονται εἰς χεῖρας, λόγῳ τῆς ἐιδικότητος τῶν, τεχνικῶν ὑπηρεσιῶν. Δὲν φέρει βεβαιῶς ἡ Κυβέρνησις τὴν εὐθύναν διὰ τὴν νοθεῖαν τῆς κινήσε. Ἀλλ' ἡ ἀναμφισβητήτως φέρει εὐθύναν καὶ εὐθύναν βαρύνει, διότι μετὰ τοιοῦτον ἔμφυχον ὕλικον ἀπετόλμησε νὰ καυχῇ ὅτι θὰ φέρῃ εἰς πέρας πρόγραμμα τόσο μεγάλου ἐπιβόλου, πρόγραμμα τόσο ὠραῖον.

Ἡττήθητε, κύριε Πρόεδρε, εἰς τὴν μάχην ἐναντίον τῶν ἀνωφελῶν κωνώπων. Καὶ ὅταν θέσατε αὐτὴν τὴν δάσιν, ὅταν ἀναγνωρίσῃτε τοῦτο, τότε ἀσφαλῶς θὰ ἀναθεωρήσῃτε τὰς κατευθύνσεις, τὰς ὁποίας ἀκολουθεῖτε εἰς ὅλα τὰ ζητήματα. Διατὶ ἀφῆρατε, κύριε Πρόεδρε, νὰ διαχειρίζεται τὸ Υπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν τὸ ζήτημα τῆς κινήσε, Υπουργεῖον τὸ ὁποῖον, ἀνὰ ὅλα τὰ ζητήματα εἰς ζητήματα δραχμικά, ἀνάγει καὶ αὐτὸ, τὸ ζήτημα τῆς κινήσε, τὸ ὁποῖον εἶναι ζήτημα κατ' ἐξοχὴν ἡθικόν;

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Αὐτὸ τὸ ἀντελήφθημεν ἀπὸ τοῦ παρελθόντος ἔαρος καὶ κατηρτίσαμεν ἐπιτροπὴν παρὰ τῷ Υπουργείῳ τῆς Ὑγιεινῆς πρὸς μελέτην τοῦ ζητήματος, ἥτις καὶ συνέταξε καὶ σχετικὸν προσχέδιον.

Ι. Κουνδουρος. Διατὶ μόλις ἀπὸ τοῦ παρελθόντος ἔαρος; Ἐν πάσῃ περιπτώσει ἐκτὸς τῆς εὐθύνης ταύτης καταλογίζομεν εἰς τὴν Κυβέρνησιν καὶ ἰδίᾳ εἰς τὸν κ. Υπουργὸν τῆς Ὑγιεινῆς καὶ μίαν ἄλλην εὐθύναν ἐξ ἴσου βαρύνει ἂν ὅχι βαρύνει. Τὸ περιστατικὸν τῆς κινήσε ἀπετέλεσε τὸ βλήμα τὸ ὁποῖον ἐτραυματίσεν ὁλοκλήρῳ τὸν πολιτικὸν κόσμον. Ὅχι μόνον τὸ γόητρον τῆς Κυβερνήσεως παρὰ τῷ λαῷ, ἀλλὰ καὶ ὁλοκλήρῳ τῆς Βουλῆς ἐτρώθη ἐκ τοῦ περιστατικοῦ τῆς κινήσε. Ἐπρεπε λοιπὸν ἡ Κυβέρνησις νὰ ἀποκαταστήσῃ τὸ γόητρον αὐτὸ, ἐξευμενίζουσα τὴν κοινὴν γνώμην, ἡ ὁποία κρίνει αὐστηρότερον τῆς Βουλῆς τὰ γεγονότα ποὺ ὑποπίπτουν ὑπὸ τὴν ἀντίληψίν του. Καὶ ἔπρεπε ὁ κ. Υπουργὸς τῆς Ὑγιεινῆς εὐθὺς τὴν ἐπομένην τῆς ἀνακαλύψεως τῆς νοθεῖας νὰ ἐξαπέστειλε πρὸς ὅλας τὰς κατευθύνσεις ἱατροῦ καὶ νομιάτρους, φαρμακοποιοὺς καὶ ἀστυνόμους, ὅλα ἐν γένει τὰ ὄργανα αὐτοῦ, νὰ ἐλέγξουν τὴν γνησιότητα παντὸς φαρμάκου, τὸ ὁποῖον εὐρίσκειται εἰς ἀποθήκας ἰδιωτικὰς καὶ δημοσίας. Ἐπρεπε ὁ

κ. Υπουργὸς τῆς Ὑγιεινῆς νὰ ἀποδείξῃ διὰ τοῦ μέτρου αὐτοῦ πρὸς τὸν λαὸν ὅτι κηδεταί καὶ περὶ πολλοῦ ποιεῖται τῆς ὑγείας αὐτοῦ. Τὴν ἀμέλειαν ταύτην καταλογίζω ὡς βαρύνει τὴν εὐθύναν τῆς Κυβερνήσεως, εὐθύναν φθάνουσιν μέχρι παρερροήσεως τῆς κοινῆς γνώμης.

Τὸ περιστατικὸν τῆς κινήσε, κύριοι συνάδελφοι, ὑπὸ τὴν διπλὴν μορφήν τῆς νοθεῖας πρέπει νὰ ἐμβάλῃ εἰς σκέψεις ὅχι μόνον ἡμᾶς ἀλλὰ καὶ πρὸ παντὸς τὴν Κυβέρνησιν, εἰς σκέψεις τεινούσας εἰς τὸν καθαρὸν τῶν δημοσίων ὑπηρεσιῶν διὰ τὸν ὅποιον ὅλοι πρέπει νὰ συμβάλλωμεν. Ὑποβάλλομεν λοιπὸν εἰς τὴν Κυβέρνησιν τὴν γνώμην νὰ συστήσῃ ἐπιτροπὴν, ὅχι ἐξεταστικὴν, ἀλλ' ἐξωδικὴν, πρὸς μελέτην καὶ ὑποδείξιν μέτρων ἐξυγιάνσεως τοῦ κρατικοῦ ὀργανισμοῦ. Θὰ μοῦ ἀντιταχθῇ ἴσως ὅτι τὸ ζήτημα μελετᾶται. Ἀσχέτως, κύριοι, ἂν ὑπάρχουν ἐν προκειμένῳ προθέσεις θαυμάσιαι, ὁ ἑλληνικὸς λαὸς δὲν κἀθεται ἡρεμὸς εἰς τὴν θέσιν του. Ἐὰν δὲν δώσωμεν δείγματα ὅτι τὸ κρούσμα αὐτὸ τὸ ὁποῖον βαρύνει τὸν κρατικὸν ὀργανισμὸν παρέσχε ἀφορμὴν εἰς τὴν ἄμεσον λήψιν μέτρων ἀποτελεσματικῶν, οὐδεὶς θὰ δυνήθῃ νὰ συγκρατήσῃ τὴν βολὴν τῆς κοινῆς γνώμης, βολὴν τὴν ὁποῖαν ἡμεῖς ἀκούομεν μεταβαλλομένην εἰς μυκηθμόν. Τὸ περιστατικὸν τῆς κινήσε ἐπαίξεν εἰς τὴν κοινὴν γνώμην ρόλον Σαγγαρίου. Προσέξατε κ. Πρόεδρε τῆς Κυβερνήσεως! Ἐν ὄνματι τῆς πατρίδος, προσέξατε! Ἀδελφε μέτρα διὰ τὴν Σμύρνην τῶν ἀνορθωτικῶν σας προσπαθειῶν, διότι ἄλλως καὶ μὲν ἡ ἀντιπολιτευσὶς δὲν δύναται νὰ σὰς παρενοχλήσῃ εἰς τὴν αἰθουσαν αὐτὴν λόγῳ τῆς ποσοτικῆς τῆς ἀδυναμίας, ἀλλ' ἡ κοινὴ γνώμη, ἐὰν ἐκκαλεῖται νὰ ψηφίσῃ ἄτομα, θὰ σὰς παρουσιάσῃ ἐκπλήξεις. Ἡμπορεῖ νὰ ἔχετε ἑστὲς συμβόλαιον μετὰ τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ, ἡμπορεῖ νὰ φέρετε εἰς πέρας τὸ ἔργον τὸ ὁποῖον ἀνελάβατε, ἡμπορεῖ νὰ ἀνανεώσετε τὸ συμβόλαιον διὰ μίαν ἀκόμη τετραετίαν. Πολλὸ φοβοῦμαι ὅμως ὅτι ὅταν θὰ λήξῃ τὸ δικαίωμα τῆς πρώτης τετραετίας θὰ εὐρεθῇτε εἰς τὴν θέσιν εἰς τὴν ὁποῖαν εὐρέθη ὁ προφήτης εἰπὼν: «Κενὸν ἐποίησα». (Χειροκροτήματα).

Διαμῖναι εἴτα τὸν λόγον ὁ κ. **Ι. Ράλλης**, ὅστις παρατηρεῖ ἐν ἀρχῇ ὅτι ἡ ἀνακάλυψις τοῦ ἀληθοῦς τραγικοῦ σκανδάλου τῆς κινήσε ὀφείλεται μὲν εἰς τὴν προσωπικὴν ἐπέμβασιν τοῦ κ. Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως, ἀλλ' εἰς τὴν ἐνέργειάν του αὐτὴν τὸν ὥθησεν ἡ ἐν τῷ τύπῳ ἀναγραφῇ τῆς εἰδήσεως περὶ νοθεῖας. Καὶ τοῦτο, λέγει, ἔρχεται εἰς κατάλληλον στιγμήν διὰ νὰ ὑπομνησθῇ εἰς τὸν κ. Πρόεδρον τῆς Κυβερνήσεως ὅτι ὁ περιορισμὸς τῶν ἐλευθεριῶν τοῦ τύπου μόνον ζημίας ἡμπορεῖ νὰ δημιουργήσῃ. Ἀναμφισβητήτως, τονίζει, ὑπάρχει καὶ ὁ κίτρινος τύπος εἰς ὅλα τὰ μέρη τοῦ κόσμου, ἀλλὰ πρέπει νὰ ὑπομνησθῇ ὅτι εἶναι προτιμότερα ἡ ἀσυνδοσία παρὰ ὁ περιορισμὸς τοῦ τύπου, διότι χάρις εἰς τὸν τύπον αὐτὸν ἀνεκαλύφθη ὅτι ὁ ἑλληνικὸς λαὸς, ὁ κατὰ τὰ 3/4 μαστιζόμενος ἐξ ἐλονοσίας, ὑφίσταται ἀπὸ τριετίας φοβεράν δηλητηρίασιν, ὑποσκάπτουσαν τὰ θεμέλια αὐτῆς τῆς ὑπάρξεως τῆς φυλῆς, δηλητηρίασιν ἀποτελοῦσαν πρᾶξιν, τὴν ὁποῖαν δὲν θὰ ἐδίσταζε, λέγει, νὰ χαρακτηρίσῃ ὡς ληστείαν μετὰ φόνου.

Συνεχίζων παρατηρεῖ ὅτι, χάρις εἰς τὴν ἐπέμβασιν τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ, ἀφυπνίσθησαν αἰφνης αἱ κρατικαὶ ὑπηρεσίαι καὶ ἦλθεν αἰφνης εἰς φῶς ὅτι τὸ Υπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν, καίτοι ἀπὸ μακροτάτου χρόνου ἐγνωρίζεν ὅτι ἡ κίνησις δὲν περιεῖχε τὰ ἀπαιτούμενα συστατικά, παρέδιδε ταύτην εἰς τὴν κατανάλωσιν, χωρὶς καὶ νὰ μεταβάλλῃ τὴν ἐπὶ τῆς ἐπιγραφῆς βεβαιώσιν περὶ τῆς περιεκτικότητος. Βεβαιῶν ἐπομένως, τονίζει, τὸ Υπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν ψευδῇ πράγματα ὡς ἀληθῆ οὐδὲν ἄλλο διέπραττεν, εἰμὴ καθάραν ἀπάτην εἰς βάρος τῆς κοινῆς γνώμης, ἀδίκην ἀπροβλεπόμενον ὑπὸ τοῦ κοινῶν ποινικοῦ νόμου. Καὶ τὴν ἀπάτην ταύτην, προσθέτει, διέπραττε τὸ Υπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν ἀσυγκίνητον, μέχρις οὗ ἀνεκαλύφθη ἀπὸ τὸν τύπον καὶ προσέλασε τὴν ἐπέμβασιν τοῦ κ. Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως.

Ἀναγινώσκει ἐν τῷ σημείῳ τούτῳ ἀποσπάσματα ἐκ

της εκθέσεως του διενεργήσαντος τον έλεγχον ανωτέρου γενικού αρχιάρχου κ. Τσουνούκη, αναφέροντος ότι πρόκειται περί οργανισμών τοιαύτης καταστάσεως, ώστε ή αρμοδιότης αυτού δεν δύναται να επιληφθή το ζήτημα. Καί, συνεχίζων, κακίζει την παράλειψιν, ήτις παρετρήθη εις θλας τας μέχρι τούδε διενεργηθείσας δημοπρασίας, διατάξεως όπως αποκλεισονται των διαγωνισμών οι αποδεκαγμένως διαπραξάντες εις το παρελθόν νοθείαν.

Ο κ. **Ε. Βενιζέλος** (Πρωθυπουργός) διακόπτει ανομολογεί ότι εν τῷ σημείῳ τούτῳ ἡ νομοθεσία εἶναι ἐλλειπής.

Ο κ. **Π. Τσαλδάρης** παρατηρεῖ ὅτι καί ἐν τῷ αὐτῷ περιπτώσει δύναται νά προληφθῇ τὸ κακὸν διὰ τῆς ἐκ μέρους τοῦ Ὑπουργοῦ ἀσκήσεως τοῦ δικαίου τοῦ ὅποιον ἔχει ἐκ τῆς ἰσχυοῦς νομοθεσίας ὥπως μὴ ἐγκρίνῃ τὴν κατακύρωσιν τῆς δημοπρασίας.

Μεσοβαδὲν ἐν τῷ σημείῳ τούτῳ διαλογικῇ συζήτησις μεταξὺ τῶν κ. κ. **Ε. Βενιζέλου**, **Γ. Καφαντάρου**, **Κ. Ζαβιτιάνου**, καὶ **Π. Τσαλδάρη**, καθ' ἣν διαπιστοῦται ὅτι ἡ ἀσκῆσις τοῦ δικαίου τοῦ τούτου δὲν ἀποτρέπει τελείως τὸ κακὸν, καθότι ἐν περιπτώσει ἐπαναλήψεως τῆς δημοπρασίας διὰ τρίτην φορὰν ἡ κατακύρωσις εἶναι ὑποχρεωτικὴ διὰ τὸν Ὑπουργόν.

Ο κ. **Γ. Καφαντάρης** παρατηρεῖ ἐπὶ τούτοις ὅτι κατὰ Φεβρουάριον τοῦ 1928, ὅτε εἶχε διενεργηθῇ ἡ ἀναδείξασα τὸν Φάρον ὡς ἐργολάβον τῆς δισυμποιήσεως δημοπρασία, δὲν εἶχεν οὗτος καταδικασθῇ εἰς ποινὴν τινα, ὡς συνέβη κατὰ τὴν δημοπρασίαν τοῦ λήγοντος ἔτους, ὅποτε εἶχε μεσολαβήσει καταδίκη αὐτοῦ ἐπὶ αἰσχροκερδείᾳ διὰ νοθείαν, καταδίκη ὅμως ἡ ὅποια καὶ πάλιν δὲν ἐθεωρήθη ἀπὸ τὸν νομικὸν σύμβουλον ὡς ἱκανὴ νά ἀποκλείσῃ αὐτὸν τῆς δημοπρασίας, καθότι δὲν ὑπερέβαινε τὸ ἐν ἔτος.

Ι. Πάλλης. Πάντως, ὡς παρετήρησε καὶ ὁ κ. Τσαλδάρης, δὲν εἶναι ὑποχρεωμένος ὁ Ὑπουργὸς νά δεχθῇ εἰς δημοπρασίαν πρόσωπον μὴ παρέχον τὰ ἐχέγγυα τῆς ἀκριβοῦς ἐκτελέσεως τῶν ὑποχρεώσεων αὐτοῦ. Καὶ θὰ ὀφείλῃ αἰσθηθεῖν ὅτι Ὑπουργὸς νά λάβῃ πᾶν μέτρον τὸ ὅποιον θὰ συνετέλῃ εἰς τὴν ἐπίτευξιν τοῦ ἀποκλεισμοῦ, βέβαιος ὅτι θὰ ἀπέσπασα τὴν κοινὴν ἐπιδοκιμασίαν.

Παρατηρεῖ ἐν συνεχείᾳ ὅτι ἡ σύμβασις τῆς 23 Φεβρουαρίου 1930, ἡ καὶ νῦν ἰσχύουσα, εἶναι ἡ χρησιμεύουσα διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ ἀδικήματος. Εἰς ἐνίσχυσιν τοῦ ἰσχυρισμοῦ τοῦ ἀναγγινώσκαι τὸ ἄρθρον 15 τῆς συμβάσεως, καθ' ὃ ἡ παραδιδόμενη ἀπὸ τὸν ἐργολάβον κινίνη ἀπορρίπτεται μόνον ἐὰν ἐμφανίζῃ πλημμελὴ συσκευασίαν οὐχὶ δὲ καὶ ὅταν περιλαμβάνει ἡλαιοειδὴν ποσότητα κινίνης, ὅποτε παραλαμβάνεται, ἐκπιπτομένου ἀναλόγου ποσοῦ ἐκ τῆς συμπεφωνημένης ἀξίας καὶ ἐπιβαλλομένου ἀναλόγου προστίμου.

Ο κ. **Β. Δεληγιάννης** (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν) παρατηρεῖ ὅτι ἡ διάταξις αὕτη εἶναι ἐξασφαλιστικὴ διότι οὐδὲν συμφέρον ἔχει ὁ ἐργολάβος νά κατασκευάζῃ δισκία μὲ ἡλαιοειδὴν ποσότητα κινίνης, ἐφόσον ὅχι μόνον δὲν θὰ πληρωθῇ τὴν ἀξίαν τοῦ ἐλλείποντος μέρους ἀλλὰ καὶ θὰ ὑποβληθῇ εἰς πρόστιμον.

Ο κ. **Ι. Πάλλης** ἀπαντᾷ ὅτι ἡ κάτω ἐνδὲς ὠρισμένου ὁρίου ἐλάττωσις τῆς περιεκτικότητος τῶν δισκίων εἰς κινίνην εἶναι ἐπικίνδυνος εἰς τὴν δημοσίαν υγίαν καὶ ὡς τοιαύτη ἔδει νά ἀπαγορευθῇ.

Ο κ. **Ε. Βενιζέλος** (Πρωθυπουργός) παρατηρεῖ ὅτι ὑφίσταται ὁ γενικὸς ὅρος ὁ παραπέμπων εἰς τὰ ὅρια τὰ ὑπὸ τῆς φαρμακολογίας ἐπιτρεπόμενα.

Εἰς διαλογικὴν συζήτησιν μεταξὺ τῶν κ. κ. **Ι. Πάλλη**, **Β. Δεληγιάννη** (Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν), **Ε. Μαλαμίδα**, καὶ **Ε. Βενιζέλου** (Πρωθυπουργοῦ) διαπιστοῦται ὅτι ὑπάρχουν μὲν ὠρισμένα ὅρια, παραδεδομένα ὑπὸ τῆς φαρμακολογίας, κάτω τῶν ὁποίων δὲν ἐπιτρέπεται νά κατέλθῃ ἡ περιεκτικότης τῶν δισκίων, παρετρήθη ὅμως ὅτι ὑφίστατο διαφορά καὶ ἄνω τῶν ὁρίων αὐτῶν εἰς ὠρισμένας ποσότητας κινίνης.

Ο κ. **Ι. Πάλλης** παρατηρεῖ ὅτι ἐν πάσῃ περιπτώσει ἡ διάταξις τοῦ ἁρθρου 15 τῆς συμβάσεως παρέσχε λαβὴν εἰς τὴν διενέργειαν τῆς νοθείας καὶ κακίζει τὴν Κυβέρνησιν διότι δὲν κατέβαλε τὴν δέουσαν ἐν προκειμένῳ ἐπιμέλειαν πρὸς πρόληψιν τοῦ κακοῦ.

Ο κ. **Β. Δεληγιάννης** (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν) ἐξηγεῖ ὅτι δὲν ὑπῆρχε προηγουμένον τὸ ὅποιον νά προκαλέσῃ τὴν λήψιν τῶν σήμερον ὑποδεικνυμένων μέτρων.

Ο κ. **Ε. Βενιζέλος** (Πρωθυπουργός) προσθέτει ὅτι, ἐφόσον ἡ ἰσχύουσα σύμβασις δὲν ἀπεμακρύνθη ἐν τῷ σημείῳ τούτῳ τῶν προηγουμένων, ἡ ἐν προκειμένῳ εὐθύνη τῆς Κυβερνήσεως εἶναι μᾶλλον θεωρητικὴ. Ἄλλως τε, προσθέτει, ὁ Ὑπουργὸς δὲν εἶναι δυνατόν νά ἐπιληφθῇ αὐτοπροσώπως τοιοῦτου εἶδους τεχνικῶν ζητημάτων, δεδομένου δὲ ὅτι δὲν εἶχε δοθῇ καὶ ἀφορμὴ πρὸς καινοτομίαν, ἐπανελήφθη διάταξις ἰσχύουσα ἀπὸ ἐπταετίας.

Ο κ. **Ι. Πάλλης** ἐπιμένει ἐπὶ τῆς ἀντιλήψεώς του ὅτι ἐφόσον ἡ περιεκτικότης ἦτο ἡλαιοειδὴς κατὰ ὠρισμένου ὁρίου δὲν ἔπρεπε νά πραγματοποιηθῇ ἡ παραλαβὴ καὶ ὅτι ἐφόσον ἐπραγματοποιήθη, κακῶς ὅμως, ἔδει νά καταστῇ γνωστὸν εἰς τὸν λαόν ὅτι ἡ περιεκτικότης τῆς κινίνης δὲν ἦτο ἡ συνήθης, ὡς ἀνέφερον αἱ ἐπιγραφαί.

Ο κ. **Γ. Μαργῆς** (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν) ἐξηγεῖ ὅτι δὲν ἦτο δυνατόν εἰς ἐποχὴν μάλιστα μεγάλῃ ἀνάγκῃ κινίνης, ὡς ἡ ἐπὶ δημίᾳ τοῦ θαγγέλιου, νά προβαίνει ὁ Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν εἰς τοιοῦτου εἶδους ἐνεργείας, παραβλέπων τὰς ὑφισταμένας ἀνάγκας καὶ ἀποδλέπων μόνον εἰς σχολαστικὴν ἐφαρμογὴν συμβατικῶν διατάξεων.

Ι. Πάλλης. Εἶπα ὅτι παραδέχομαι ὅτι ἡ εὐθύνη τοῦ Ὑπουργοῦ εἰς τὴν δευτέραν περίπτωσιν εἶναι ὀλιγωτέρα. Ἀλλὰ λησμονεῖ ὁ κ. Ὑπουργὸς ὅτι εἶχε καὶ ἄλλο δικαίωμα νά κινήσῃ ἐκπτώτον τὸν ἐργολάβον καὶ νά τοῦ ἐπιβάλῃ πρόστιμον 20 ο/ο — 100 ο/ο.

Γ. Μαργῆς (Ὑπουργὸς Οἰκονομικῶν). Ἀπὸ 10 ο/ο.

Ι. Πάλλης. Ἐστὼ ἀπὸ 10 ο/ο. Καὶ οὐδεὶς σὰς ἡμῶνδ' ἐξέβαλλε ἐπὶ ἀναλήψεως τῶν μίνιμουμ. Καὶ ἐν ἄλλῳ ἀκόμη, διὰ τὸ δὲν ἀπεσύρκατε ἐκ τοῦ ἐμπορίου τὸ ἐλλειπὲς ἐμπορεύμα ἰσχυρίζεσθαι ὅτι ἐδῶκατε καὶ δισκία μὲ μεγάλας ἐν περιεκτικότητι ὑπὸ τὸ πρόσχημα ὅτι τοῦτο ἦτο ὠφέλιμον εἰς τὴν υγίαν;

Γ. Μαργῆς (Ὑπουργὸς Οἰκονομικῶν). Δὲν ἰσχυρίσθην τὸ ὠφέλιμον τῆς υγείας.

Ι. Πάλλης. Ἐν πάσῃ περιπτώσει τοῦ ἐδίδετε ὀλιγώτερον φάρμακον καὶ τοῦ ἐπέρκατε περισσότερον τίμημα, καὶ ἐπιστοποίητε ὅτι περιεῖχε τὸ κανονικὸν μὲ τὴν βεβαιώσιν τοῦ Κράτους. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, ἐπιλέγει, οὐδεμία ρητορικὴ δεινότης δύναται νά σὰς ἐξαγάγῃ ἀπὸ τὸ ζήτημα αὐτό.

Α. Ζωγράφος. Τὸ ζήτημα λέγει τῆς κινίνης τὸ πόσον συγκινῆσαν τὴν κοινὴν γνώμην καὶ τὴν Βουλὴν, δὲν ἀφίνει καὶ ἡμᾶς ἀσυγκινήτους. Ἐάν καὶ κατὰ πόσον εὐθύνεται ἡ Κυβέρνησις διότι ἐπώλησεν κινίνην ὀλιγώτερας περιεκτικότητος τὸ ζήτημα εἶναι ἐξηγητὴν ἀπὸ τὴν ἀποψιν αὐτῇ, διότι κατ' ἐμὴν ἡ εὐθύνη εἶναι μεγαλύτερα κατὰ τοῦτο. Ἡ Κυβέρνησις μέχρι σήμερον ἀνέθετε τὴν πώλησιν τῆς κινίνης εἰς ἀναρμόδιον Ὑπουργεῖον διὰ τὸ προῖν αὐτό, καὶ εἶναι προφανές ὅτι πρὸ καιροῦ ἡ προμήθεια καὶ ἡ παρασκευὴ καὶ ἡ πώλησις τῆς κινίνης ἔπρεπε νά εἶχεν ἐπιστοπήν εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Ὑγιεινῆς. Ἐκ τῶν διαφόρων ἐγγράφων καὶ πινάκων, τὰ ὅποια κατετέθησαν, γεγονός προκύπτει ὅτι ὁ Φάρος καὶ τινες ἄλλοι ἐξεμεταλλεύθησαν τὸ Κράτος καὶ τὴν κοινωνίαν. Βεβαίως ὁ κ. Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν δὲν ἠδύναντο νά γνωρίζῃ ὅσα ὀφείλε νά γνωρίζῃ ὁ κ. Ὑπουργὸς τῆς Ὑγιεινῆς ὅστις δι' ἐγκυκλίον του ἐξήτησε νά μὴ πωλοῦνται κινίνα ὠρισμένης μάρκας. Ἀλλ' ἐτάχεται καὶ ἐν ἄλλῳ ἐκ τῆς νοθείας, ὅτι οἱ μετασχηματίζοντες καὶ πωλοῦντες διεικνύον κινίνην ἐπετύγχανον κέρδος περὶ τὰ 20 ο/ο. Δὲν γνωρίζω βεβαίως ἐν

τὸ Ὑπουργεῖον παρήγγειλεν εἰς τὴν Ἑλφα καὶ τὴν Σάνιτας κινίνην ὁδοχλωρικὴν καὶ παρελάμβανεν διεικνύον ἢ δυσὺδροχλωρικὴν, διότι ἐν τούτῳ ἐγένετο ἀπράως ἐπρόκειτο περὶ κλοπῆς 20 ο/ο καὶ ὅχι περὶ κέρδους ἐμπορικοῦ. Ἐν πάσῃ περιπτώσει τὸ λεχθὲν ὅτι θὰ ἀναλάβῃ τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Ὑγιεινῆς εἰς τὸ ἐξῆς τὸ ζήτημα τῆς κινίνης εἶναι ἐκεῖνο ποὺ θὰ θέσῃ τελείαν καὶ πῦλαν εἰς τὰς κατασχόμεναις τῆς κινίνης. Νομίζω ἐπίσης ὅτι θὰ ἦτο συμφερότερον νά ἀφελθῇ ἐλεύθερον τὸ ἐμπόριον τῆς κινίνης μὲ ἔλεγχον αὐστηρόν, ὅποτε θὰ ἐπετρέπετο κέρδος 10 ο/ο εἰς τὴν χονδρικὴν πώλησιν καὶ 20 ο/ο εἰς τὴν λιανικὴν.

Εἰς Βουλευτῆς. Ποῖος θὰ ἐλέγχῃ τὸ ἀνέθετον; **Α. Ζωγράφος.** Τὸ Κράτος εἰς τὰ τελωνεῖα ὅπου δὲν δύναται νά γίνῃ νοθεία, διότι ἐκεῖ ὁ ἔλεγχος γίνεται ἀπ' ὅλα τὰ μέρη τοῦ ἐμπορεύματος. Ὅσον ἀφορᾷ δὲ τὴν πώλησιν ἔχει ψηφισθῇ νόμος καθορίζων ποῖος θὰ πωλῇ τὴν κινίνην, πῶς θὰ συσκευάζεται, πῶς θὰ πωλεῖται καὶ πόσον θὰ πωλεῖται. Ὡς πρὸς τὴν εὐθύνην τῶν ὑπαλλήλων τοῦ Κράτους, αὕτη βρύνει πῶς τὴν Κυβέρνησιν, ἡ ὅποια ὀφείλε νά λάβῃ τὰ κατάλληλα μέτρα καὶ νά ἀπαγορεύῃ νά μετέχουν ἐταιρειῶν, ὡς μέτοχοι αὐτῶν, δημόσιοι ὑπάλληλοι, οἵτινες θὰ ἦσαν καὶ ἐλέγχοντες, διότι οὕτω θὰ κατελήγομεν νά ἔχωμεν τὰ αὐτὰ πρόσωπα ἐλέγχοντας καὶ ἐλεγχόμενους, ὅπου εἶναι ἀσυμβίβαστον.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Σὰς παρακαλῶ ἐξηγηθῆτε.

Α. Ζωγράφος. Θὰ ἐμῶντε ὅτι πολλοὶ εἶναι μέτοχοι.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Αὕτη ἡ νοθεία ποῦ μᾶς ἀπασχολεῖ ἀφορᾷ τὴν ἐταιρείαν Ἑλφα.

Α. Ζωγράφος. Καὶ τὴν Σάνιτας.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Σήμερον δὲν ὑπάρχει κινίνη Σάνιτας. Εἰς τὴν Ἑλφα ἐξ ἄλλου δὲν ἔχω δεδομένα ἀνωτέρου ὑπαλλήλου, ὅστις νά συμμετείχε.

Α. Ζωγράφος. Ἐλέχθη ὅτι οἱ ὑπάλληλοι ἔχουν μετοχάς.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Σεῖς θὰ πηγαίνατε εἰς τὴν ἀνάκρισιν νά βεβαιώσητε ὅτι μὲ τὴν Ἑλφα εἶναι ἀναμεμιγμένοι ἀνώτεροι ὑπάλληλοι;

Α. Ζωγράφος. Ὅχι, δὲν δύναμαι, σέβομαι τὴν δικαιοσύνην τῆς πατρίδος μου, ἀναμένων ἐξ αὐτῆς νά ἐξακριβώσῃ περὶ παντὸς ἐνόχου.

Γ. Μαργῆς (Ὑπ. Οἰκονομικῶν). Ὁ Φάρος εἶναι ἐταιρεία;

Α. Ζωγράφος. Τὰ λεῖψανα τῆς ἐταιρείας Φάρος μετεδιδάσθησαν εἰς τὴν Ἑλφα.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Σεῖς μπορεῖτε νά βεβαιώσητε διὰ τὴν Ἑλφα;

Α. Ζωγράφος. Σὰς εἶπα ὅτι ἀναμένομεν τὴν ἀπάντησιν τῆς δικαιοσύνης.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Ἐν πάσῃ περιπτώσει σχετικῶς μὲ ὅσα λέγονται, κάμετε μίαν ἐρώτησιν καὶ σὰς ὑπόσχομαι νά γίνῃ ἔρευνα καὶ τὰ ἀποτελέσματα νά τὰ φέρωμεν ἐδῶ καὶ ἐν δὲν σὰς ἀρέσει νά τὴν μετατρέβητε εἰς ἐπερώτησιν. Εἰμεθα πρόθυμοι νά τὰ κτυπήσωμεν ὅλα καὶ πρὸς τοῦτο βοηθήσατέ μας ὅλοι. Δὲν δύναμεθα, ἐπιλέγει, νά ἀνεχθῶμεν καμμίαν παρεκτροπὴν. Περὶ αὐτοῦ νά εἰσθε ἀπολύτως βέβαιοι.

Α. Ζωγράφος. Σὰς εὐχαριστοῦμεν, κ. Πρόεδρε, ὡς ἐπίσης καὶ διὰ τὴν βεβαιώσιν σας ὅτι θὰ ἀνατεθῇ τὸ ζήτημα τῆς κινίνης εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Ὑγιεινῆς, ὅποτε εἶμαι βέβαιος ὅτι τὸ Ὑπουργεῖον θὰ λάβῃ ὅλα τὰ μέτρα πρὸς πρόληψιν παντὸς ἀτόπου.

Ν. Κουπαροῦσος. Δὲν εἶναι, λέγει, μόνον βδελυρὰ ἡ νοθεία τῆς κινίνης, ἀλλὰ καὶ κατὰ τοσοῦτον ἐγκληματικὴ εἰς τὴν ἡμετέραν χώραν, ἡ ὅποια πόσον ἐλονοσεῖ ὥστε τὸ 1)10 τῆς παγκοσμίου παραγωγῆς τῆς κινίνης εἰσάγεται εἰς τὴν Ἑλλάδα. Τὸ ἐπίσημον κράτος μόνον ἐξοδεύει 20—25 τόννους.

Β. Δεληγιάννης. Κατὰ τὸ 1926 τὸ Κράτος ἐξώδευε 10 τόννους, τὸ 1927 10 τόννους, τὸ 1928 ἑπτὰ, τὸ 1929 τόννους δέκα, τὸ 1930 τόννους δώδεκα.

Ν. Κουπαροῦσος. Εἰσάγεται τὸ 1)10 τῆς παγκοσμίου παραγωγῆς ἐν εἰς τὴν Γερμανίαν ἡ ὅποια εἶναι 15 πρὸς μεγα-

λυτέρα ἀπὸ ἡμᾶς, καταναλίσκονται μόνον 10 τόννοι. Καὶ δι' αὐτὸ εἶναι δίκαιον νά γίνῃ εὐρυτάτη συζήτησις ὅπως ἀποφευχθῇ ὁ κίνδυνος τῆς νοθείας τῆς κινίνης. Ἀλλὰ πρέπει νά ὁμολογήσωμεν ὅτι καὶ ὅλα τὰ φάρμακα νοθεύονται καὶ ὅλα τὰ τρόφιμα, χρειάζεται σόδαρος καὶ ἀπηνῆς ἔλεγχος. Το προκύψαν ζήτημα, λέγει, πρέπει νά ἐξετασθῇ καὶ ἀπὸ τῆς πλευρᾶς τῆς εὐθύνης τῶν Κυβερνήσεων καὶ τῶν ὑπαλλήλων. Κατὰ τὴν γνώμην μου οἱ Ὑπουργοὶ τῶν Οἰκονομικῶν καὶ τῆς Ὑγιεινῆς δὲν ἔχουσιν εὐθύνην, διότι μόλις ἐγένεν ἀνακάλυψις τῆς νοθείας ἔλαβον πάντα τὰ κατάλληλα μέτρα. Ὅσον ἀφορᾷ τὴν κινίνην τοῦ Κράτους δὲν εἶναι νοθεία ἡ ἐπὶ ἔλασσον περιεκτικότης ἀπὸ 5 — 15 ο/ο, διότι τοῦτο ὀφείλεται εἰς τὴν ἀτέλειαν τῶν μηχανημάτων, τὰ ὅποια, ὅπως ἀποδίδουν ἐπὶ ἔλασσον, ἀποδίδουν καὶ ἐπὶ πλέον 5 — 15 ο/ο. Ἐννοεῖται ἂν ὑπάρχῃ δόλος θὰ ἀνακαλυφθῇ ἀπὸ τὴν ἀνάκρισιν, γεγονός ὅμως εἶναι ὅτι εἰς τὴν κινίνην τοῦ ἐλευθέρου ἐμπορίου ὑπῆρχεν εἰς μεγάλῃν ἔκτασιν κλοπὴ καὶ νοθεία. Ἄλλ' ἐρωτᾶται: Ἐμποροῦν αἱ ὑπηρεσίαι ν' ἀνακαλύψουν τὰς νοθείας τῆς κινίνης τοῦ ἐλευθέρου ἐμπορίου; Ὑπάρχουν ἀναλύσεις φαρμακευτικῶν προϊόντων ξένων ἐργαστασίων καλῶν, δεδαιούσαι μεγάλας ἐλαττωματικότητας καὶ κατὰ ποσὸν καὶ κατὰ ποιόν. Ὑπάρχουν πλείστα σπασιατικὰ ἐγκατεμένα παρὰ τοῦ ἱατροσυνηδρίου τῶν ὁρίων εἶναι δυνατὴ ἡ νοθεία. Ἐγὼ ὁ ἴδιος, τονίζει, ἔπασα θύμα μιᾶς ρεκαλίας ἀγοράσας διαφημιζόμενον φάρμακον κατὰ τῆς παχυσαρκίας (γέλωτες) καὶ τὸ ἀποτέλεσμα ἦτο ὅτι ἀπὸ 100 ἀκάδες ποῦ εἶμαι νά ἀνεῶ εἰς τὰς 114. Δυστυχῶς τὸ ἱατροσυνηδριον οὐδὲν μέτρον λαμβάνει.

Α. Παπᾶς (Ὑφυπουργός τῆς Ὑγιεινῆς). Τὸ ἱατροσυνηδριον ἀπὸ ἔτους καὶ πλέον ὅσον ἀφορᾷ τὰ σπασιατικὰ εἶναι αὐστηρότατον καὶ ἀπαγορεύει τὰ φάρμακα τὰ ὑποσχόμενα ἡ ἐνδυνάμωσιν ἢ ἐξασθένισιν τοῦ ὁργανισμοῦ.

Ν. Κουπαροῦσος. Κατὰ τὴν γνώμην μου, συνεχίζει, εἶναι ἀναγκαῖα ἡ σύστασις μιᾶς ὑπηρεσίας ἐλέγχου Φαρμάκων καὶ νά δοθῇ περισσοτέρα προσοχὴ εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Ὑγιεινῆς διὰ τὰ ζήτηματα αὐτά. Ἐγὼ ὑπ' ὄψει μου Διάταγμα ἐλέγχου φαρμάκων καὶ εἰς τὴν καταρτιζομένην Ἐπιτροπὴν ἐνθ' ὑπάρχει ἀντιπρόσωπος τῆς ἱερᾶς Συνόδου, δὲν ὑπάρχει Φαρμακοποιός. Ἐπίσης διορίζεται προϊστάμενος εἰς μὲ 15.000 δρχ. μισθὸν ἀπὸ τοῦ ἰσχυρισμοῦ ὅμως ἐπαγγέλλομαι.

Α. Παπᾶς Θὰ εἶναι χημικός, ἱατρός ἢ φαρμακοποιός. Σήμερον προτίθεται τῆς ὑπηρεσίας αὐτῆς ὁ κ. Ἰωακείμ γλου, καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου καὶ ἐπιστήμων κύρους παγκοσμίως.

Ν. Κουπαροῦσος. Μὲ τὴν διαφορὰν ὅτι θὰ λείψῃ ἀπὸ τὸ Πανεπιστήμιον. Θὰ ἦτο ἀνάγκη, συνεχίζει, εἰς κάθε Γενικὴν Διοίκησιν νά εἶναι εἰς Γενικὸς Ἐπιθεωρητὴς Χημικὸς ἐλέγχων τὰ φάρμακα καὶ τὰ τρόφιμα, διότι ἀνευ τοιοῦτου ἐλέγχου ἡ νοθεία θὰ ἐξακολουθήσῃ. Θὰ ἦτο ἐπίσης ἀνάγκη νά θεσπισθῇ μίᾳ προστασία τῶν ἐγχωρίων σκευασμάτων μὲ ἐγγυήσεις καὶ ὑπὸ τὸν ἔλεγχον ἐδικῶν χημικῶν, διότι εἶναι ἐν Ἑλλάδι πολλοὶ βιομηχανία φαρμακευτικὰ, ὅπως ἡ ΣΠΕΣ καὶ ἡ ΠΑΣΤΕΡ τιμῶσαι τὸ Ἑλληνικὸν ὄνομα. Ἐν σχέσει μὲ τὴν κινίνην πρέπει νά θεσπισθῇ ὅτι αὕτη πρέπει νά πωλῇται διὰ τῶν Φαρμακοποιῶν, οἱ ὅποιοι πένονται καὶ λόγῳ τῆς πληθώρας τῶν Φαρμακείων καὶ λόγῳ τῆς εἰς μεγάλῃν ἔκτασιν παροχῆς δωρεὰν φαρμάκων καὶ διότι ὁ Φαρμακοποιός, σύμφωνά μὲ τὸν νόμον, εἶναι συνυπεύθυνος διὰ τὸ πωλούμενον νοθευμένον φάρμακον. Καταλήγων τονίζει ὅτι συμφωνεῖ ἐν μέρει μὲ τὸν προλαλήσαντα κ. Κούνδουρον, ὡς πρὸς τὴν εὐθύνην τῶν ὑπαλλήλων καὶ τὴν θέσιν αὐτῶν ἀπέναντι τοῦ Κράτους καὶ τῶν πολιτευομένων φρονῶν ὅτι πάντοτε θὰ ἔχωμεν ἄτοπα, ἐφόσον οἱ ὑπάλληλοι μετεδίδθησαν εἰς δικτάτορας καὶ δὲν ὑπάρχει ἀντίρροπος κατ' αὐτῶν δύναμις.

Σ. Ταλιαδοῦρος λέγει ὅτι ὁρθῶς ἐπράξεν ἡ Κυβέρνησις ἰδρύσασα ἀπὸ τοῦ 1928 Ὑπουργεῖον Ὑγιεινῆς, ἀποδώσασα οὕτω τὴν δέουσαν σημασίαν εἰς τὴν υγίαν τῶν πολιτῶν καὶ ὁρθῶς ὁ κ. Πρωθυπουργὸς ἀνέλαθεν ὁ ἴδιος τὴν διεύθυνσιν

αυτήν, ἂν καὶ αἱ ἀσχολῖαι τοῦ, ὅπως φοβοῦμαι, δὲν τὸν ἀφῆ-
καν νὰ ἐξωτερικεύσῃ πᾶσαν ἐπιθεδωμένην δρᾶσιν. Ὅσον ἀφορᾷ
συνεχίζει, τὴν σύμβασιν μεταξὺ τοῦ Ὑπουργείου τῶν Οἰκονο-
μικῶν καὶ τοῦ ἐργολάβου διὰ τὴν κινίνην, αὕτη ἦτο σύμβα-
σις ἐξῆχως σοδαρὰ καὶ ὤφειλεν ὁ διευθύνων Ὑπουργὸς νὰ ἐπο-
πεύῃ καὶ ἡ κυρία τοῦ μέριμνα νὰ ἀπέδωκε εἰς τὴν ἀκριβῆ
ἐκτέλεσιν αὐτῆς, διότι ἐπρόκειτο περὶ αὐτῆς τῆς ὑποστάσεως
τῆς Ἑλληνικῆς κοινωνίας. Δικαίως ἦδη ἡ κοινωνία μὲ τὸ ζή-
τημα τῆς κινίνης ὑποκατεστάθη εἰς τὰ ἔργα τοῦ κοινοβουλίου,
ἀφοῦ τὸ ζήτημα ἦλθεν εἰς τὴν ἐπιφάνειαν ἐκ τῶν φημῶν τῆς
κοινωνίας καὶ τῆς ἐξεγέρσεως τοῦ Τύπου. Χωρὶς τὰς φήμας
τῆς Κοινωνίας καὶ τὴν ἐξέγερσιν τοῦ Τύπου δὲν θὰ ἐγνωρίζα-
μεν ἀκόμη τίποτε καὶ διὰ τοῦτο ὀφείλομεν χάριτα εἰς τὸν
Τύπον καὶ εἰς τὴν Κοινωνίαν. Ἀμφότερα τὰ ἀρμόδια Ὑπουρ-
γεῖα ἐπέδειξαν τὸν ρόλον τοῦ ἀπατηθέντος συζύγου. Τελευ-
ταῖοι ἀντελήφθησαν τὴν νοθεῖαν, καίτοι ὑπῆρχον ἔγγραφα καὶ
καταγγελίαι. Τὸ 1928 οἱ Κρατικοὶ σιδηρόδρομοι ἀνέφερον εἰς
τὸ Ὑπουργεῖον Ὑγιεινῆς, ὅτι ἡ παρασχεθεῖσα εἰς αὐτοὺς κι-
νίνη ἦτο νοθευμένη εἰς βαθμὴν τρομακτικὴν. Τὸ Ὑπουργεῖον
διέταξε κατὰσχέσιν τῆς κινίνης ταύτης πλὴν τῆς κατασκευα-
σθείσης ἐπ' ὀνόματι τοῦ Κράτους καὶ πέραν τούτου μὴδὲν.

Α. Παπᾶς (Ὑπουργὸς τῆς Ὑγιεινῆς). Διαβάστε καὶ πα-
ρακάτω. Τὸ ἔγγραφον τῆς 20ῆς Ἀπριλίου 1928 λέγει ὅτι διὰ
τὴν ἄλλην κινίνην νὰ χρησιμοποιοῖται αὕτη ἂν εἶναι κατάλλη-
λος. Ὁρθόν, νομίζω, εἶναι νὰ διαδίδωμεν δολόκληρα
τὰ ἔγγραφα.

Σ. Ταλιαδοῦρος. Εἶναι παρακάτω αὐτό. Ἐν πάσῃ περι-
πτώσει αὕτη εἶναι ἡ ἐνέργεια τοῦ Ὑπουργείου τῆς Ὑγιεινῆς.
Λαμβάνει καταγγελίαν ἐπίσημον καὶ ζητεῖ δάφνας, διότι ἐξή-
τησε τὴν κατάσχασιν τῆς κινίνης τοῦ Ἐργοστασίου ΕΛΦΑ
ἐκ τοῦ ἐμπορίου καὶ τὴν κρατικὴν κινίνην καὶ δι' ὅλα τὰ
ἄλλα εἶδη τῆς κινίνης δὲν λαμβάνει πρόνοιαν.

Α. Παπᾶς. Ἰδέτε τὴν ἐπιστολὴν τῆς 27 Φεβρουαρίου
ποῦ παραπέμπονται οἱ δράσται εἰς τὴν ἀνάκρισιν. Διατὶ δὲν
τὰ λέτε αὐτὰ παρὰ πρέπει νὰ σᾶς ἀναγκάζωμεν νὰ τὰ λέτε.

Σ. Ταλιαδοῦρος. Δὲν εἶναι ἡ σκέψις μου αὕτη. Ἐγὼ
σᾶς μέφομαι διότι τὸ καθήκον σας ἦτο, ἐφόσον ἐσήμαινε
πανταχόθεν κίνδυνος τῆς υγείας τῶν πολιτῶν, νὰ διατάξῃτε
κατὰσχέσιν ὅλων τῶν κινίνων, νὰ γίνουν ἀναλύσεις καὶ πρὸ
παντὸς νὰ στραφῇτε κατὰ τοῦ χορηγητοῦ τοῦ Κράτους διὰ νὰ
ἴδωμεν μήπως τὸ αὐτὸς Κράτος ἠπατήθη.

Κατὰ τοῦτο, τονίζω, μέφομαι τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Ὑ-
γιεινῆς, διότι περιωρίσθη μόνον εἰς τὴν καταδιώξιν ἐνὸς Ἐρ-
γοστασίου, μὴ ἀντιληφθὲν τὸν μέγαν κίνδυνον ὃν διέρχεται τὸ
Κράτος κλεπτόμενον ἀπὸ μίαν Ἑταιρείαν. Καὶ ἐφόσον ὑπάρ-
χει ἡ παράλειψις αὕτη θέλετε νὰ σᾶς ἀμνηστεύσωμεν ἀφοῦ
μᾶς ἀφήσατε ἀφρουρήτους ἀπὸ τοῦ 1929.

Συνεχίζων ὁ κ. **Ταλιαδοῦρος** λέγει ὅτι ἐξακολουθεῖ νὰ
ἐπιμένῃ ὅτι ἐξαιρετικὴν εὐνοίαν ἔδειξε τὸ Ὑπουργεῖον Ὑγι-
εινῆς πρὸς τὴν Ἑταιρείαν ταύτην. Ἐπεβάλλετο, λέγει, καὶ
ἄλλη ἐνέργεια. Ἐφόσον ὁ κ. Ὑπουργὸς ἀντελήφθη ὅτι ἐγέ-
νετο κατὰχρησις ἐπρεπεν αὐτοστιγμὴ νὰ εἰδοποιήσῃ τηλεφω-
νικῶς τὸν Ὑπουργὸν τῶν Οἰκονομικῶν καὶ νὰ τοῦ πῇ «τί
κοιμᾶσαι, ἡ Ἑταιρεία μὲ τὴν ὁποίαν συνεδλήθης, πρόσεξε
ἂν εἶναι ἐν τάξει, μήπως κλέπτει καὶ ἐσὲ ὅπως καὶ τοὺς
Κρατικοὺς Σιδηροδρόμους». Ἀλλ' οὔτε τὸ Ὑπουργεῖον τῶν
Οἰκονομικῶν ἠθέλησε νὰ ἀσχοληθῇ μὲ τὴν τιμίαν ἐφαρμογὴν
τῶν συμβάσεων μὲ τὴν Ἑταιρείαν αὐτήν. Ἐνόμιζε τὸ ζή-
τημα παρονοχίδα, διότι ὁ κ. Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν νο-
μίζει ὅτι τὸ καθήκον του εἶναι μόνον νὰ ἐκδίδῃ διατάγας περὶ
βεβαιώσεως καὶ εἰσπράξεως φόρων. Καὶ ἐργεταὶ ἡ δευτέρα
τῆς κατεδίδασεν εἰς ἐξάμηνον φυλάκισιν καὶ πρόστιμον τὸν
Φάρον.

Κ. Ζαβιτζιάνος Πότε ἐγένεν αὕτη ἡ καταδίκη;

Σ. Ταλιαδοῦρος. Εἰς τὰς Ἀρχὰς τοῦ 1929. Διευτυπα-
νίσθη, κ. Ὑπουργὲ τῶν Οἰκονομικῶν, διὰ τοῦ Τύπου ἡ κα-

ταδίκη τοῦ ἐπισήμου χορηγητοῦ τῆς κινίνης καὶ δὲν ἐπρεπε
τοῦτο νὰ σᾶς κινήσῃ τὸ ἄμεσον ἐνδιαφέρον σας καὶ νὰ σκε-
φθῇτε «καλὰ, μὴ λέγον οἱ ὑπάλληλοι ὅτι εἶναι καλὴ ἡ κι-
νίνη, ἀλλὰ πρέπει νὰ ἐπανακτυθῇ ἐγὼ εἰς τὴν βεβαίωσιν
αὐτῆς».

Γ. Μαργῆς (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν). Τί θὰ ἐκάνετε
σεῖς;

Σ. Ταλιαδοῦρος. Μόλις ἐλάμβανα γνῶσιν τῆς καταδι-
καστικῆς ἀποφάσεως θὰ διέτασσαν τὰ ὄργανά μου νὰ μετα-
δοῦν εἰς τὰς ἀποθήκας

Α. Παπᾶς (Ὑφυπουργὸς Ὑγιεινῆς). Εἶχε γίνοι πρὶν.

Σ. Ταλιαδοῦρος. Ὅμιλεῖτε περὶ τοῦ Ὀκτωβρίου τοῦ
1930 ἐνῷ ἐγὼ ὁμιλῶ περὶ τῶν ἀρχῶν τοῦ 1929. Καὶ ἐξηκο-
λουθήσατε νὰ ἔχετε τὸν ἴδιον ὑπάλληλον διὰ νὰ κάμῃ τὴν
δειγματολογίαν.

Γ. Μαργῆς (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν). Σεῖς ὡς Ὑπουρ-
γὸς ἀλλάξατε τοὺς ὑπαλλήλους; Τόσοι πολλοὶ εἶναι οἱ ὑπάλ-
ληλοι εἰς τοὺς ὁποίους μπορεῖ νὰ ἔχετε ἐμπιστοσύνη;

Σ. Ταλιαδοῦρος. Τὴν δευτέραν ἡμέραν τῆς Ὑπουργί-
ας μου τὴν ἐπαθα μὲ μίαν δημοπρασίαν.

Γ. Μαργῆς (Ὑπουργὸς Οἰκονομικῶν). Τότε δὲν εἴσατε
καλὸς δάσκαλος.

Σ. Ταλιαδοῦρος. Σεῖς ὅμως ἐπὶ 22 μῆνας τὴν ἐπαθέ-
νατε ὡς ἀπατηθεὶς σύζυγος. Δὲν ἐπρεπε νὰ ἔχετε εἰς τὴν
ἀποθήκην Φάρου τὴν κινίνην καὶ νὰ ἀρκεσθῇτε νὰ ἔχετε
καὶ σεῖς ἓνα κλειδί, διότι ὑπάρχουν καὶ ἀντικλειδιά. Συνε-
χίζων λέγει ὅτι ἀπὸ τοῦ 1928 ἐξηκολούθησε τὸ Ὑπουρ-
γεῖον νὰ παραλαμβάνῃ ἔχι τὰς ποσότητας ποὺ ἐκ τῆς συμβά-
σεως ἦτο ὑποχρεωμένος νὰ παραδίδῃ ὁ χορηγητὴς ἀλλὰ πολὺ
ἡλαττωμένως.

Ὁ κ. Ὑπουργὸς ὑπέβαλεν ἑκατοντάδας χιλιάδων πρόστιμα
δὲν τοῦ ἐγεννήθη ὅμως ἡ ἀπορία, πῶς ἐξηκολούθησε ὁ ἄνθρω-
πος αὐτὸς νὰ πληρῶνῃ τόσα καὶ ὅμως νὰ ἀντέχῃ. Ἐπρεπε νὰ
σκεφθῇ ὅτι κατὰ λάκκον ἔχει ἡ ψάθα.

Ὁ κ. **Π. Καρασεβδᾶς** διακόπτων λέγει ὅτι ἀνεφέρθη τὸ
ἄνομα τοῦ ὡς συμβούλου μιᾶς τῶν ἐταιρειῶν αὐτῶν, τοῦτο
εἶναι ἐντελὸς ἀνακριβές.

Ὁ κ. **Σ. Ταλιαδοῦρος** συνεχίζων λέγει ὅτι διατάχθη τὸ
κλείσιμον τοῦ καταστήματος τῆς Ἐλφα ἀλλὰ δι' ἄλλης
διαταγῆς ἠνοίχθη πάλιν.

Γ. Μαργῆς (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν). Ὁ Ὑπουργὸς
τῆς Ὑγιεινῆς δι' ἐγγράφου του τὴν 19 Αὐγούστου συνέστησε
νὰ ἐπιτραπῇ τὸ ἄνοιγμα.

Σ. Ταλιαδοῦρος. Ἀλλὰ καὶ ὅταν ἔκλεισε, τὸ Ὑπουρ-
γεῖον ἐξηκολούθησε νὰ παραλαμβάνῃ κινίνην εἰς μεγάλας πο-
σότητες. Σχετικῶς ἀναγινώσκει κατάλογον τῶν ποσοτήτων
αἱ ὁποῖαι παρελήφθησαν κατὰ διαφόρους ἐποχάς.

Γ. Μαργῆς (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν). Τί ἠθέλατε νὰ
κάμωμεν, νὰ χαρίσωμεν τὴν κινίνην;

Μ. Αἰλιανός. Πότε ἐκλείσε καὶ πότε ἠνοίξε;

Σ. Ταλιαδοῦρος. Πότε ἐκλείσε δὲν γνωρίζω. Καὶ τέλος
συνεχίζει ἐπρεπε νὰ ληφθῇ ἕτερον ἔγγραφον ἐκ Θεσσαλονίκης
διὰ νὰ κινήθῃ ἡ Κυβέρνησις. Τὸν κ. Πρωθυπουργὸν ἐπληρο-
φόρησεν ἂν δὲν ἀπατώμαι ὁ Κατωτάς.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Ὁ Κατωτάς ἡσυχολεῖτο
μὲ ἄλλες δουλειάς.

Σ. Ταλιαδοῦρος. Τί νὰ πρωτοθαυμάσῃ ὅμως κανεῖς; Αἱ
ἀρχαὶ τῆς Θεσ/νίκης ἀνεκάλυψαν ὅτι ἡ κινίνη δὲν ἦτο κινίνη
καὶ τὸ ἐθεώρησαν καὶ αὐτοὶ ὡς παρονοχίδα.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Νὰ μὴ φεύγωμεν ἀπὸ τὴν
Βουλὴν καὶ τὴν Κυβέρνησιν καὶ νὰ πηγαίνωμεν εἰς αὐτάς.
Τὸ Σῶμα στρατοῦ ἔγραψεν ἀμέσως, ἐγὼ ὅμως ἐπληροφόρη-
θην ἀπὸ τὰς ἐφημερίδας τὴν 13 τὸ πρωὶ καὶ ἀμέσως ἐνήργησα.

Σ. Ταλιαδοῦρος. Ἡ ἐνέργειά σας εἶναι ἀξιόπαινος.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Μὴ βάζετε ὅμως εὐθύναν
εἰς τὸ Σῶμα στρατοῦ ὅτι δὲν μὲ εἰδοποίησε.

Σ. Ταλιαδοῦρος. Ἐγὼ ὅμως τὸ μέφομαι ὅτι ἐνήργησε
γραφειοκρατικῶς.

Γ. Σακαλῆς. Τὸ κατήγγειλεν ἀμέσως, τί ἄλλο ἠθέλατε
νὰ κάμῃ;

Σ. Ταλιαδοῦρος. Νὰ προβῇ εἰς τὴν ἄμεσον κατὰσχέσιν
τῆς κινίνης. Συνεχίζων λέγει ὅτι ἡ Κυβέρνησις ἔδειξεν ἀσύγ-
γνωστον ἀμέλειαν περὶ τὴν διαχείρισιν τοῦ ζητήματος, ἰδίως
δὲ ὁ Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν, ὁ ὁποῖος ἐνῷ παρελάμβανε
κινίνην μὲ ἡλαττωμένην περιεκτικότητα, ἐθεώρησεν ὅτι ἦτο
καθήκον του νὰ θέσῃ καὶ σφραγίδας ἐπὶ τῶν σωληναρίων.
Καὶ ἐνῷ διὰ τῆς μιᾶς χειρὸς ἐπέβαλλε πρόστιμον, διὰ τῆς
ἄλλης ἐπώλει εἰς τὸν ἑλληνικὸν λαὸν κινίνην μὲ ἐλλειπῆ
περιεκτικότητας. Ἐκαμεν οὕτω ἐπιγείρησιν τὸ Κράτος.

Γ. Μαργῆς (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν). Δὲν εἶναι
ἀκριβὲς αὐτό. Πράγματι ἐπώλησα κινίνην, ἀλλὰ θὰ ἤμην
ἀνόητος καὶ ἦν στιγμὴν ὑπῆρχεν ἀπόλυτος ἑλλειψις νὰ μὴ
τὸ πράξω.

Σ. Ταλιαδοῦρος. Ἐὰν εἴχατε ἀνάγκην ἡδύνασθε νὰ προ-
μηθευθῇτε ἀπὸ τὸ ἐλεύθερον ἐμπόριον.

Ε. Μαλαμίδας. Ἀπὸ ἀπόψεως θεραπευτικῆς δὲν παίζει
κανένα ρόλον τὸ πρᾶγμα.

Ὁ Πρόεδρος

Θ. ΣΟΦΟΥΛΗΣ

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΙΒ'

Δευτέρας 8 Δεκεμβρίου 1930.

Ὁρα 4.30' μ.μ. ὁ Πρόεδρος κ. **Θ. Σοφούλης** ἀνελθὼν
ἐπὶ τῆς ἑδρας κηρύσσει τὴν ἐναρξιν τῆς συνεδριάσεως καὶ
δικτάσει ν' ἀνοιχθῶσι τὰ θεωρεῖα.

Ἀναγινώσκονται καὶ ἐπικυροῦνται τὰ πρακτικὰ τῆς προη-
γουμένης συνεδριάσεως.

Ἀνακοινῶνται τὰ ἐξῆς:

Οἱ καπνεργάται καὶ οἱ λιμενεργάται Θεσσαλονίκης, οἱ ἐρ-
νάται τοῦ ἐργοστασίου Κοφινᾶ, ὁ σύνδεσμος ἐμποροῦπαλλή-
λων Θεσσαλονίκης καὶ ἡ ἐργατικὴ βοήθεια Μυτιλήνης δικ-
μαρτύρονται διὰ τὴν θανατικὴν καταδίκην τῶν δύο στρα-
τιωτῶν καὶ ζητοῦν τὴν ἀκύρωσιν τῆς ἀποφάσεως καὶ τὴν
κατάργησιν τοῦ Καλιπταίου.

Τὸ σωματεῖον καπνεργατῶν Θεσσαλονίκης καὶ ὁ σύνδε-
σμος καπνεργατῶν Βόλου διὰ ψηφισμάτων τῶν διεκτραγω-
δοῦν τὴν ἀπελπιστικὴν κατάστασιν εἰς ἣν εὐρίσκονται οἱ
ἀνέργοι καπνεργάται καὶ ὑποδεικνύουν τὰ μέτρα, ἅτινα δέον
νὰ ληφθῶσι πρὸς ἀντιμετώπισιν τῆς καταστάσεως.

Ἡ Πανελλήνιος Ὀμοσπονδία ἐργατῶν Ἐπισιτισμοῦ διὰ
ψηφισμάτων τῆς ζητεῖ τὴν ἐπίλυσιν διαφόρων αἰτημά-
των τῆς.

Οἱ κάτοικοι τῶν λουτρῶν Αἰδηψοῦ ζητοῦν τὴν τροποποίη-
σιν τοῦ σχεδίου τῆς λουτροπόλεως.

Ὁ κ. Ἀναστασιάδης δι' ἀναφορὰς του καταγγέλλει κα-
ταχρήσεις εἰς βάρος τῆς ἀνταλλαξίμου περιουσίας καὶ τῆς ὑπερ-
επείας λαθρεμπορίου τῆς Ἑλλάδος.

Ὁ κ. Κόλλιας, κάτοικος Μεγάλου Περιστερίου καὶ ἀνά-
πληρος πολέμου, διαμαρτύρεται διὰ τὴν ἀδικον περικοπὴν τῆς
συντάξεώς του.

Ὁ βουλευτὴς κ. **Ι. Παπαφλέσσας** καταθέτει:

Ἀναφορὰν τοῦ τέως ὑπενωμοτάρχου Ἰωάνν. Κάτσαρη παρα-
πονουμένου διὰ τὴν ἀδικον ἀπόλυσιν του.

Αἰτησιν τῶν στρατιωτικῶν συνταξιούχων Καρδίτσας
παραπονουμένων διὰ τὴν περικοπὴν τῆς συντάξεώς των.

Ἐπίκλημα τῶν κλητῆρων τοῦ δήμου Θεσσαλονίκης ζη-
τούντων τὴν τροποποίησιν τοῦ νόμου 4548.

Ι. Νικολίτσας. Παίζει ὅμως ἀπὸ ἀπόψεως τιμῆς τοῦ
Κράτους.

Ὁ κ. **Σ. Ταλιαδοῦρος** συνεχίζων λέγει ὅτι ὁ χαρακτηρι-
σμὸς τῆς ἐνεργείας αὐτῆς τοῦ Κράτους θὰ ἐπρεπε νὰ εἶναι πολὺ
βαρὺς. Καὶ κατὰλήγει: ὁ λαὸς μίαν ἀξίωσιν ἔχει νὰ ἐφαρμο-
σθῇ ὁ νόμος «πῶθεν ἐσ ες». Εἰς τὴν Βουλγαρίαν οἱ ὑπάλλη-
λοι ἐκλεπτον ἀυσσώλως καὶ ἐψηφίσθη νόμος ὑποχρεῶν αὐτοὺς
νὰ ἀποδείξουν πῶς ἔκαμαν τὰς περιουσίας των καὶ ἡ κατὰ-
στασις ἐδελτιώθη. Εἶναι καιρὸς νὰ ζητήσωμεν ὅπως δηλώσουν
ὑπευθύνως οἱ ὑπάλληλοι ποῖοι ἐξ αὐτῶν μετέχουν εἰς τὰ Συμ-
βούλια τῶν Ἑταιριῶν, αἱ ὁποῖαι ἔχουν συμβληθῇ μὲ τὸ Κρά-
τος. Καὶ τοῦτο διὰ τὸ κύρος τῶν τιμῶν ὑπαλλήλων κατὰ τῶν
ὁποίων δικαίως ἢ ἀδίκως ἐπιρρίπτονται μομφαί.

Προκειμένου νὰ λάβῃ ἄλλος τὸν λόγον ὁ κ. Παπαναστα-
σίου παρακαλεῖ νὰ διακοπῇ ἡ συζήτησις διὰ τὴν Δευτέραν.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Δὲν ἔχω ἀντίρρησην ὑπὸ
τὸν ὅρον ὅτι τὴν Δευτέραν δὲν θὰ διακοπῇ ἡ συζήτησις, ἀλλὰ
θὰ μείνωμεν μέχρι τῶν πρωϊνῶν ὥρων, ἵνα περατωθῇ ἡ συζή-
τησις. Μεθ' ὃ λύεται ἡ Συνεδρίασις ὥραν 9.15 διὰ τὴν Δευ-
τέραν, ὥραν 4.30' μ.μ.

Οἱ Γραμματεῖς

Α. Φωκάς

Μ. Μαντᾶς

Οἱ δικαστικοὶ ὑπάλληλοι Ἐδρου, Πατρῶν καὶ Καρδίτσας
δικμαρτύρονται κατὰ τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης διὰ
τὴν παρέλευσιν τοῦ ζητήματος τῆς διαβαθμίσεώς των.

Ὁ διδασκαλικὸς κόσμος Σάμου, ἡ Ἐνωσις τῶν δημοσίων
ὁπαλῶν νομοῦ Λασηθίου καὶ Δωρίδος διαμαρτύρονται
διὰ τὴν μελετωμένην μείωσιν τῶν μισθῶν ἀπὸ τῆς ὑπεσχη-
μένης ἀξίσεως καὶ διὰ τὴν καθυστέρησιν τῶν προαγω-
γῶν των.

Ὁ βουλευτὴς κ. **Ν. Μπακόπουλος** καταθέτει ἀναφορὰν
τοῦ διδασκάλου Δημητσάνης παραπονουμένου διὰ τὴν μὴ
προαγωγὴν του.

**Ἡ ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν Κοινοβουλευτικὴ Ἐπι-
τροπὴ** ὑποβάλλει τὰς ἐκθέσεις τῆς ἐπὶ τῶν σχεδίων νόμων:

1) «Περὶ κυρώσεως τῆς ὑπογραφείσης ἐν Ἀγκύρᾳ τὴν 30ὴν
Ὀκτωβρίου ἐ. ἔ. Ἑλληνοτουρκικῆς συνθήκης φιλίας, οὐδετε-
ρότητος, δικλῆκας, καὶ δικαιοσύνης καὶ τοῦ συνοδευόντος αὐ-
τὴν πρωτοκόλλου περὶ περιορισμοῦ τῶν ναυτικῶν ἐξοπλισμῶν» καὶ

2) «Περὶ κυρώσεως τῆς μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Τουρκίας συ-
νομολογηθείσης συμβάσεως ἐγκαταστάσεως, ἐμπορίου καὶ ναυ-
τιλίας ὑπογραφείσης ἐν Ἀγκύρᾳ τῇ 30 Ὀκτωβρίου 1930.»

Ἡ ἐπὶ τῶν Ναυτικῶν Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ
ὑποβάλλει τὰς ἐκθέσεις αὐτῆς ἐπὶ τῶν κάτωθι σχεδίων νόμων:

1) «Περὶ ἀντικαταστάσεως τῆς πρώτης παραγράφου τοῦ
1 ἐδαφίου τοῦ ἀρθροῦ 11 τοῦ ἀπὸ 6 Μαρτίου 1929 Διατάγ-
ματος «περὶ ἐκτελέσεως τοῦ νόμου 3833 τῆς 30 Ἰανουαρίου
1929 «περὶ συστάσεως ὑπηρεσίης ὑποβρυχίων».

2) «Περὶ ἐπιμνημόνων τῶν διδασκόντων εἰς τὴν Σχολὴν τῶν
Ν.Δοκίμων καθηγητῶν τοῦ Πανεπιστημίου καὶ Πολυτεχνείου».

3) «Περὶ τοῦ τρόπου τῆς προαγωγῆς τῶν ἐπὶ τῶν ὑποβρυ-
χίων ὑπηρετούντων ὑπαξιωματικῶν τοῦ Π. Ν.».

4) «Περὶ χορηγίας προσθέτου πιστώσεως ἐκ δρχ. 13,582.75
εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ναυτικῶν».

5) «Περὶ κανονισμοῦ διὰ Διαταγμάτων τῆς συνθέσεως τῶν
σάκκων ἱματισμοῦ τῶν ἀνδρῶν τοῦ Π. Ναυτικοῦ».

6) «Περὶ καταργήσεως τῆς Δ' Διευθύνσεως τοῦ Γ. Ἐπιτελείου τοῦ Π. Ναυτικοῦ».

*Ἡ ἐπὶ τῆς Γεωργίας Κοινοβουλευτικῇ Ἐπιτροπῇ
υποβάλλει τὰς ἐκθέσεις αὐτῆς ἐπὶ τῶν κάτωθι νομοσχεδίων :*

1) «Περὶ ἐνώσεως κτηροπαραγωγῶν Κρήτης».

2) «Περὶ μεταβιβάσεως εἰς τὸ Ἑλληνικὸν Δημόσιον τῆς κλητῆς καὶ ἀκινήτου περιουσίας τῆς Ε. Α. Προσφύγων καὶ συστάσεως ὑποθήκης ὑπὲρ τῆς Διεθνούς Οἰκονομικῆς Ῥετροπῆς».

Ὁ κ. **Φ. Μανουηλίδης** λαμβάνων τὸν λόγον πρὸ τῆς ἡμερησίας Διατάξεως λέγει τὰ ἑξῆς :

Ἐπιστῶ τὴν προσοχὴν τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἰδιαιτέρως τοῦ κ. ὑπουργοῦ τῆς υὑγκοινωνίας ἐπὶ διαφορᾷ μεταξὺ τῶν ὑπαλλήλων τῆς Ἀνατολικῆς Ἑταιρείας τῶν Σιδηροδρόμων καὶ τῆς ἑταιρείας ταύτης, διαφορᾷ ἣτις ἔφθασε μέχρι ἀπεργίας. Κατὰ τηλεγραφικὰς εἰδήσεις ἡ ἀπεργία κηρυχθεῖσα διὰ δύο ὥρας ἐπέσταθῃ εἰς 24 μὲ κίνδυνον νὰ παραταθῇ. Οἱ ὑπαλλήλοι τῆς ἑταιρείας ἔδειξαν πάντοτε σωφροσύνη καὶ ὑπομονὴν καὶ ἀσφαλῶς δὲν θὰ ἤθελαν νὰ καταλήξουν εἰς μέτρα βίας ὅπως εἶναι ἡ ἀπεργία. Ἡ ἑταιρεία λόγῳ ἰδιαιτέρων συμβάσεων δὲν συμμορφοῦται μὲ τὴν Ἑλληνικὴν νομοθεσίαν. Ὅταν ἦλθεν ἐν Ἀλεξανδρουπόλει ὁ κ. πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως παρουσιάσθη ἐνώπιόν του μία ἐπιτροπὴ, ἣτις ἐξέθηκε τὸ αἰτήματὰ της καὶ ὁ κ. πρόεδρος ἀνέθηκεν εἰς τὸν κυβερνητικὸν ἐπίτροπον νὰ ἐπιληφθῇ τῆς ἐξεστάσεως τῶν ζητημάτων. Ἀλλ' ἡ κακὴ πίστις τῆς ἑταιρείας δὲν ἐπέτρεψε νὰ φέρῃ ἀγαθὰ ἀποτελέσματα ἢ ἐπέμβασις τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ. Διότι ἐνῶ τὸ ὑπουργεῖον διέταξε διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 5417 διαταγῆς του νὰ συσταθῇ μία ἐπιτροπὴ καὶ ἡ ἑταιρεία ἐδέχθη κατ' ἀρχὴν νὰ συμμετάσχη ταύτης, κατόπιν ἀνέκρουσε πρῦμνον καὶ ἐδήλωσεν ὅτι λόγῳ διαταγῶν ἐκ Παρισίων δὲν δύναται νὰ παρακαθίσῃ. Εὐρισκόμεθα οὕτω πρὸ ἀνυπακοῆς.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). "Όχι άνυπακοής, αλλά περιφρονήσεως πρὸς τὰς συστάσεις τοῦ ὑπουργείου.

Φ. Μανουηλίδης. Είναι ελαφροτέρη η λέξις, τὴν ὁποίαν εἶπα ἐγώ. Πρὸ τῆς τοικύτης νέας κκακοπιστίας τῆς ἑταιρείας ἐκηρύχθη ἡ ἀπεργία. Παρκαλῶ τὸν κ. ὑπουργὸν νὰ συνε-
χίσῃ τὰς ἐνεργείας του, διότι πρόκειται περὶ τυραννίας τῆς
ἑταιρείας κατὰ τῆς ὁποίας ὄχι μόνον οἱ ὑπάλληλοι ἔχουν
παράπονα, ἀλλὰ καὶ οἱ ἔμποροι καὶ ὅλοι οἱ ταξιδευταί. Οἱ
ὑπάλληλοι ζητοῦν ἀφομοίωσιν μὲ τὰ κρατοῦντα ὡς πρὸς
τοὺς ἄλλους σιδηροδρομικοὺς ὑπαλλήλους. Διὰ τοῦτο παρκα-
λῶ νὰ ἐκκαθαρισθῇ ἀπὸ τὸ ὅλον ζήτημα μετὰξὺ Κράτους
καὶ ἑταιρείας, νὰ λυθῇ δὲ τώρα χωριστὰ τὸ ζήτημα τῶν
ὑπαλλήλων, θὰ ἤθελα δὲ νὰ ἀκούσω τὸν κ. ὑπουργὸν βε-
βαιοῦντα ὅτι μαζὺ μὲ τὴν ἀπεργίαν εὐρέθη ὁ τρόπος λύσεως
τοῦ ζητήματός. Παρκαλῶ μὲ φρονῶν ὅτι πρέπει νὰ ἐπιδιω-
χθῇ ἡ συμπληρώσις τοῦ ὁδικοῦ δικτύου, διότι φρονῶν ὅτι τότε
μόνον ἡ ἑταιρεία θὰ γίνῃ λογικωτέρη.

Ὁ χ. Ν. Ἀβραάμ (ὑφυπουργὸς τῆς Συγκοινωνίας) λέγει ὅτι πράγματι ἡ Ἐταιρεία τῶν Ἀνατολικῶν Σιδηροδρόμων δυνάμει διατάξεως τῆς παλαιᾶς συμβάσεως δὲν θέλει νὰ συμμορφωθῇ πρὸς τοὺς γενικοὺς κανονισμοὺς τοὺς ἰσχύοντας δι' ὅλους τοὺς σιδηροδρόμους.

Τὸ Ὑπουργεῖον ἔδωκεν ὁδηγίαν εἰς τὴν Κυθ. Ἐπιτροπὴν νὰ συστήσῃ εἰς τὴν Ἑταιρίαν ὅπως δεχθῇ τὴν παράστασιν ἀντιπροσώπου τῆς ὁμοσπονδίας τῶν Σιδηρ. ὑπαλλήλων εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν, ἣ ὁποία ἔχει ἐπιληφθῇ τοῦ ζητήματος τῆς κατατάξεως τοῦ προσωπικοῦ. Λόγω θνήσσεως τῆς Ἑταιρίας ὅπως δεχθῇ τὸν ἀντιπρόσωπον τοῦτον, ἐκηρούχθη ἀπεργία, ἥτις εὐτυχῶς ὑπῆρξε μικρᾶς διαρκείας λήξασα σήμερον. Εὐρισκομένη καὶ ἤδη εἰς συνεννοήσεις πρὸς τοὺς ἐνταῦθα καὶ ἐν Παρισίοις ἀντιπροσώπους τῆς Ἑταιρίας καὶ ἐλπίζομεν ὅτι θὰ καταλήξωμεν εἰς ἀποτελεσματικὰ σύμφωνα πρὸς τὰς ἀπόψεις τοῦ Ὑπουργείου, καθ' ὅς οἱ κανονισμοὶ ὡς ἀπο-

ρῶντες ζητήματα συνδεδεμένα με τὴν δημοσίαν τάξιν εἶνα ἐπικρατέστεροι τῶν συμβατικῶν διατάξεων.

Ἡ Βουλὴ εἰσέρχεται εἰς τὴν

Ἡμερησίαν Διάταξιν
τῶν ἐπερωτήσεων

Γ. Μαργής (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν). Πρὶν ἀπαντήσω εἰς τὰς αἰτιάσεις τῆς ἀντιπολιτεύσεως κατὰ τῇ Κυβερνήσεως σκόπιμον κρίνω νὰ δώτω συνοπτικὴν εἰκόνα τοῦ ὅλου ζητήματος τῆς κινήσης. Ἡ ὑπόθεσις τῆς νοθείας δὲν εἶναι τι νέον ἀτυχῶς εἰς τὴν Ἑλληνικὴν κοινωνίαν. Ἡκούσθη ἐν παύσῃ ὅτι πρόκειται περὶ ποιοτικὰς σκανδάλου, ὅτι κρύβεται περὶ τερατώδους ἐγκλήματος. Μᾶλλον νὰ εἶχον οὕτως τὰ πράγματα. Ἡ νοθεία τῶν φαρμάκων ὅπως καὶ τῶν τροφίμων δὲν ἀποτελεῖ τι νέον διὰ τὸν τόπον μας, διότι ἡ ἀνθρωπίνη κακοσθένεια δὲν περικυτεῖται εὐκόλως τῶν κερδῶν τὰ ὁποῖα εἶναι δυνατὸν νὰ ἀποκομίσῃ ἐκ τοῦ ἐγκλήματος τούτου. Μᾶλλον τοῦ 1908 ἐνθυμεῖται καθημερινῶς, ὅσοι δὲν εὗρίσκονται εἰς τὴν πρώτην νεότητά, ὅπως καὶ ἐγώ, ἠκούοντο παράπονα διὰ τὴν κίνησιν. Τότε ἐνοθεύετο ἡ κίνησις διὰ κι-νιδίνης καὶ κινχοινιδίνης. Ἐνεκα τούτου ἐψηφίσθη νόμος ὅστις καθόρισε ποινὰς κατὰ τῶν νοθευτῶν καὶ ὥστεν ἔλθωσαν τῆς εἰσαγομένης κινήσης, καθιέρωσε δὲ καὶ τὴν ἀρχὴν τῆς προμη-θείας ὑπὸ τοῦ Κράτους διηκίων. Τὸ νέον σύστημα ἐξοικονό-μησεν ὅπως δὴποτε τὰ πράγματα μέχρι τοῦ 1921, ὁπότε ἐμ-φανίζεται νέον ὁμαδικὸν κροῦσμα νοθείας κινήσης. (Ὅλα τὰ Φαρμακεία τῶν Ἀθηνῶν ἢ μᾶλλον διὰ νὰ εἶμαι ἐκριθῆς τὰ 50 ο]ο τῶν φαρμακείων τῆς Πρωτευούσης ἀπεδείχθησαν νο-θεύοντα ἀσυστάτως τὴν κίνησιν καὶ περαιοῦντα τὰ διακίχ. Σχετικῶς ἀναγινώσκαι ἐλθεῖσιν τοῦ χημείου σχετικὴν μὲ τὰς γενομένας τότε ἀναλύσεις τῆς κινήσης.

Π. Τσαλδάρης. Διὰ ποίους κινήτην εἶναι ἡ ἔκθεσις;
Γ. Ματῆς (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν). Τοῦ ἐλεῦθερου
ἐμπορίου.

Π. Τσαλδάρης. Καί τι ἐγένετο μετὰ τοῦτο; Σᾶς τὸ λέγω ἐγὼ ὅτι ἡ δίκη ἐγένετο τὸ 1923, ἀφοῦ ἐν τῷ μεταξῷ εἶχεν ἀναβληθῆ πολλὰκις, ἐξητάσθησαν μάρτυρες, ἀλλὰ καὶ πάλιν ἀνεβλήθη διὰ τὸ νὰ μὴν ἔλθῃ πλεον ποτὲ εἰς φῶς.

Γ. Μαργίτης (Υπουργός των Οικονομικών). Ἡ ὑπόθεσις παρεπρόβηθη τότε εἰς τὸν Εἰσαγγελεῖα. Δὲν γνωρίζω ὅμως τί ἀπέβηκε. Ἠρώτησα δι' ἐπιστολῆς μου τὸν κ. Εἰσαγγελεῖα ὅσας μοῦ ἀπήντησε ὅτι καὶ αὐτὸς δὲν εἶναι εἰς θέσιν νὰ μεῦ

Τὸ 1925 νέα νοθεία κινήσης ὁμαδικῆς δίδει ἀφορμὴν εἰς τὴν ἔκδοσιν τοῦ Ν. Διατάγματος, δι' οὗ ἐτίθετο ἐν ἐφαρμογῇ ἡ διακιοποίησις ὑπὸ τοῦ Κράτους, προνοημένη πρὸ πολλῶν ἐτῶν ὑπὸ καθηγήτων τῆς ἑστρατείας. Ὡς διακιοποιητικοὶ λόγοι ἦσαν ἡ ἐθνηγία, διότι ὑπάρχει πολλὴ μεγάλη διαφορά, ὡς πρὸς τὴν τιμὴν, δεύτερος λόγος ἡ ἐνίσχυσις μιᾶς διομηχανίης καὶ τρίτος ἡ ἀνάγκη νὰ ὑπάρξῃ ἐπαρκεία κινήσης καὶ τελευταῖος, διότι παρείχετο οὕτω μείζων ἀσφάλεια. Κατὰ τὴν σύμβασιν, τὴν δειγματοληψίαν ἐνήργει ἀντιπρόσωπος τοῦ Κράτους, πολλὰκις ταύτην παρεκολούθει καὶ ἀντιπρόσωπος στρατιωτικῆς ἀρχῆς. Μέχρι τοῦ 1925 δὲν περνοῦσθη ἀνωμαλίαι τις σοβαρά, μόνον κατὰ τὸ 1924 μίαν ἐξέσπαισι παρὰ-δοθείσης κινήσης εἰς κρατικὴν ὑπηρεσίαν ἀπέδειξεν οὐχὶ δόλον, ἀλλ' ἀταξίαν λόγω τῆς μεγάλης ἀνάγκης, ἡ ὅποια ὑπῆρχε τότε. Κατὰ τὴν δευτέραν περίοδον μετὰ τὴν ἀνακένωσιν τῆς συμπαύσεως δύο κρούσματα παρουσιάστησαν δηλ. τὸ πρῶτον οἷον δὲν ὑπῆρχεν ὁ ἀπαιτούμενος ἀριθμὸς δικαίων, ὀρεόμενον εἰς παρεξήγησιν δικταγῆς τοῦ κ. Ζαλοκώττα καὶ ἄλλα κρούσμα κατὰ τὸ 1928, ἀλλὰ καὶ τοῦτα ἐκ τῆς γενομένης ἐξετάσεως ἀπεδείχθη ὅχι ὀλίγον. Διότι ὁ κ. Βαμβακάς λέγει ὅτι πρόκειται περὶ νοθείας μὲ κινιδίνην ἀσφαλῶς ὡς πρὸς καιρίαι περὶ λάθους, διότι ἡ κινιδίνη εἶναι πολὺ ἀκριωτέρη ἀπὸ τὴν κινίνη.

Π. Τσαλδάρης. Έγγραφε εἰς τὰς ἐφημερίδας ὅτι ὁ κ. Ζα-

λοκώστας ἐξετασθεὶς εἶπεν ὅτι διαρκῶς ἐγένοντο νοθεῖαι καὶ τοῦτο πολλάκις κατηγγέλεθον. Σήμερον δὲ ἀνέγνωσα εἰς μίαν ἱατρικὴν ἐφημερίδα ἄρθρον τοῦ ἱατροῦ κ. Καρδαμάκη, ἐπίσης ὑπαλλήλου τοῦ Κράτους εἰδικῶς ἀσχολουμένου μετ' τὴν ἐλοισίαν, ὅτι διαρκῶς ὑποβάλλει ἐκθέσεις περὶ νοθεύων. Ἔχεται γινώσκων, πρὶν, κ. Ὑπουργέ, ἢ ὁ κ. Ὑπουργὸς τῆς Ὑγιεινῆς;

Γ. Μαργής (Υπουργός των Οικονομικών). Εἰς ἐμὲ ἀσφαλῶς δὲν ἀναφέρθη τοιοῦτό τι.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Ὁ κ. Τσαλδάρης ἀνέφερε

τί εἶπεν ὁ κ. Ζηλοκόωστας.

Π. Τσαλδάρης. "Όχι αυτό δὲν ἔμποροῦμεν νὰ τὸ λάβω-
μεν ὑπ' ὄψει.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Εἰμεθα σύμφωνοι τότε.

Π. Τσαλδάρης. Πρόκειται μόνον περί τοῦ κ. Καρδινάλιου ἀσχολουμένου μετὰ τὴν ἐλγανοσίαν καὶ θεβαιουσῶτος ὅτι ἀπὸ τοῦ 1922 καὶ ἐντεῦθεν πολλάκις ἀνέφερε τὴν νοθεύαν.

Γ. Μαργής (Υπουργός τῶν Οἰκονομικῶν). Πρὸ τοῦ 1923 ἡ νοθεύς ἐγένετο εἰς μέγαν βαθμόν.

Ι. Νικολίτσας. "Όχι τῆς Κρατικῆς ὁμοῦς.

Ε. Κουλουμπάκης. Μά είναι άνεύθυνον τὸ Κράτος προκειμένου περὶ τοῦ ἐλευθέρου ἐμπορίου. Δὲν ἔχει συνεπῶς σημάσιαν τὸ πρᾶγμα.

Γ. Μαργς (Υπουργός τῶν Οἰκονομικῶν). Προεβλήθη λύσις τῶν δικαιοσυμῶν, ὑπεβλήθησαν προτάσεις καὶ ἤρχισε μία πολεμικὴ μετὰ τῶν δύο ὑμᾶδων καὶ τοῦ Φάρου. Ἡ Σάνιτας κατηγορεῖ τὸν Φάρον ὅτι δὲν εἶναι ὥριμος, ὅτι δηλαδὴ δὲν ἦτο πλήρες τὸ ἐργοστάσιόν του, αὐτὸς δὲ κατηγορεῖ τὰς ἐταιρείας ὅτι ἐκ συμπαιγνίας ἐδίδον τιμὰς ἀκριβοῦς. Αἱ ἐταιρεῖαι δὲ εἶχον ἄδικον, διότι εἶναι γεγονός ὅτι ὁ Φάρος δὲν ἦτο τότε ἑτοιμος, ἡ δὲ ἐκ ὑπαλλήλων ἐπιτροπὴ ἐπισκευθεῖσα τὰ ἐργοστάσιά του ἀπεφάνθη ὅτι δὲν ἐπαρκεῖ τοῦτο διὰ τὰ ἀναλῶν τὸ ἔργον. Τὸ Ὑπουργεῖον κατέληξε μετὰ 2—3 δημοπρασίας νὰ καταφύγῃ εἰς τὸν Φάρον, ὡς εὐθηνότερον, μολοντοῦ ὑπῆρχον ἀμφιβολίαι περὶ τῆς ἐπαρκείας του. Ἡ ἐκτέλεσις τῆς συμφωνίας δὲν ἐχώρησεν ὁμαλῶς. Αἱ δύο συμβάσεις ἦσαν ὅμοιαι πλὴν μικρᾶς διαφορᾶς ὡς πρὸς τὰ τιμὰς. Ἀταξία παρατηρεῖτο ὡς πρὸς τὴν παραδόσιν καὶ τὴν περιεκτικότητά, τὸ ἐργοστάσιον δὲν ἦτο πάντοτε ἐν τάξει. Ἐπεβίλαμεν πρόστιμα καὶ ἀνεθέσαμεν εἰς ἄλλο ἐργοστάσιον νὰ ἐκτελέσῃ τὴν ὑπολειπομένην ποσότητά, μὴν συμπληρώσῃ τοῦ ποσού, τὸ ὅποιον ἔπρεπε νὰ μᾶς παραδώσῃ ὁ Φάρος. Ὅσακις ἦτο ἐλλειπὴς εἰς περιεκτικότητά ἡ παραδομένη κινίνη ἐτιμωρεῖτο ὁ ἀνάδοχος καὶ ἀφηρεῖτο καὶ τὴν τιμὴν τῆς ἐλλειπούσης, δὲν ἐπληρώνετο δὲ διὰ τὰ δισκία εἰς τὰ ὅποια παρουσιάζετο περίσσευμα ἐνῶ ἐπλήρωνε διὰ τὰ ἔλλειμμα.

Ι. Νικολίτσας. Παρηγγεiliate ως εξάγεται εξ εγγράφου το όποιον έχω υπ' όψιν μου ώρισμένην ποσότητα, την οποία δέν ήδυνήθη να σας παραδώσῃ ο Φάρος και ήναγκάσθητε να αγοράσῃτε από το ελεύθερον εμπόριον;

Γ. Ματθῆς (Υπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν). Δὲν ἐνθυμούμαι ἄλλ' ἐπ' ὅσον ἀνάγεται ἡ ἐρώτησις εἰς τὴν δυναμικότητα τοῦ Φάρου δὲν ἀρνοῦμαι. Ἐξ μῆνας μετὰ τὴν λήξιν τῆς συμβάσεως ἀνεκαλύφθη ἡ νοθεὺς ἐν Θεσσαλονίκῃ. Γνωρίζετε τὴν ἐπράξαμεν. ἐγὼ ἐτηλεγράφησα καὶ ἐτηλεφώνησα εἰς τὸν Διευθυντὴν τοῦ Χημεῖου Θεσσαλονικῆς καὶ προηὶ εἰς ἀνάμνησιν λύσεις διὰ τὰ ἴδιωμεν ποία ἦτο ἡ ἔκτασις τῆς νοθείας.

Σ. Ταλιαδοῦρος. Τιοιοῦτον ἔγγραφον δὲν ὑπάρχει.

Π. Τσαλδάρης. Πότε έτηλεγραφήσατε;

Γ. Μαργής (Υπουργός των Οικονομικών). Μόλις τ
 ξμαθον από τας έφημερίδας, διότι είναι φυσικόν μία πληρ
 φορία να γνωσθῇ γρηγορώτερα από τας έφημερίδας παρ
 από τας επισήμους εκθέσεις.

Π. Τσαλδάρης. Ἐγὼ θέλω νὰ μάθω ἐὰν συνέπεσεν

ἐνέργειά σας με τὴν ἐνέργειαν τοῦ κ. Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως.

Γ. Μαγής (Ἵπουργός τῶν Οἰκονομικῶν). Ἐλπισμένησα νὰ σᾶς πῶ ὅτι δύο φορές, διχρούσης τῆς συμπάσεως, ἀνεκαλύφθη κινίνη νοθευμένη εἰς τὸ ἐλεύθερον ἐμπόριον. Ἐτηλεγράφηκα λοιπὸν ἀμέσως εἰς τὴν Θεσσαλονίκην καὶ ἀπέστειλα ἐπιθεωρητήν. Μόλις ἀπεδείχθη ὅτι ἐγένετο νοθεία, ἐδόθη διαταγή νὰ ἀποσταλῇ ὅλη ἡ ὑπόθεσις εἰς τὴν δικαιοσύνην καὶ ἐθέσαμεν ὑπ' ὅψιν αὐτῆς ὅλον τὸν φάκελον μετὰ τόσης μάλιστα σπουδῆς ὥστε νὰ βῇ κρατήσωμεν ἀντίγραφον.

Γ. Καφαντάρης. Ἦτο δυνατόν ἐκ τῶν ὑστέρων νὰ ληφθοῦν ἀντίγραφα τῶν ἐγγράφων.

Γ. Μαρής (Υπουργός των Οικονομικών). Δυνατόν, ἀλλ' ὄχι εὐκόλουν. Ἡ Κυβέρνησις διὰ τὸ μὴ δυσχαίραντὸ τὸ ἔργον τῆς δικαιοσύνης ἀνέστειλε πᾶσαν διοικητικὴν ἐρευναν, διότι ἤτο δυνατόν νὰ μὴ καταλήξουν αἱ δύο ἀρχαὶ εἰς τὰ ἴδια συμπεράσματα. Ἄλλως τε μετὰ τὸ πόρισμα τῆς δικαστικῆς ἀρχῆς οὐ ἔχωμεν ὅλον τὸν καιρὸν νὰ ἐξετάσωμεν, ἐὰν πλὴν τῶν γενικῶν εὐθυνῶν ὑπάρχουν καὶ ἄλλαι τοιαῦται. Ἄλλ' ἐνῶ ὅλοι οἱ Ὑπουργοὶ ἐπράξμεν τὸ καλὸν καὶ ἐλεγχόμεθα, ἀλλὰ ὅθ' ἤτο παράξενον ἐὰν συνέβαινε τὸ ἐναντίον. Διότι πάντοτε, προκειμένου περὶ καταχρήσεως, ἐλέγχεται ἡ Κυβέρνησις. Ὅθ' ἀπαντήσωμεν λοιπὸν ἀλλὰ μέχρι τοῦ σημείου τὸ ὅποιον ἐπιβάλλει ἡ ἐκκρεμότης. Ὅθ' προτιμῶμεν ἡλαττωμένην εἰς δυνάμιν τὴν ἀπάντησιν παρὰ τὴν δημιουργομένην δυσχερείαν διὰ τὸ ἔργον τῆς δικαιοσύνης.

Δατὴ, μὰς λέγουσι, δὲν ἡλλάξατε τὸν δημόσιον ὑπάλληλον; Γνωρίζει ἄραγε ὁ κ. βουλευτὴς πῶς ἔγινεν ἡ κατάχρησις; Καὶ ἐὰν θὰ μετεβάλλετο ὁ ἀντιπρόσωπος τοῦ δημοσίου δὲν θὰ ἐγένετο ἡ κατάχρησις;

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Θά ἐρωτήσω καὶ ἐγώ
Εἴχαν γεννηθῇ ὑπόνοιαι :

Γ. Μαγής (Υπουργός τῶν Οἰκονομικῶν). Δὲν ἤλλαξε τὸν ὑπάλληλον διότι ἀπῆλαυε γενικῆς ἐκτιμῆσεως διὰ τὴν τιμιότητά του. Καὶ τί θὰ συνέβαινε ἐὰν τὸν ἤλλαξα, διατὴν ἀντικαταστήσω ἕναν ὑπάλληλον ἀφοῦ δὲν εἶχα καὶ ἐν λόγον; Ὁ Ἰωαννίδης εἶναι σήμερον ὑπόδικος, δὲν γνωρίζομεν ὅμως ἐὰν εἶναι ἐνοχος καὶ δὲν δύναται νὰ ὑποστηρίξη εἰς τὴν αἵθουσαν ταύτην ὅτι οὐ υπόδικος εἶναι καὶ ἐνοχος. Ἀλλὰ μᾶς ἀπηθύβουν καὶ ἄλλην αἰτίαν, διατὴν ἡσθ' αὐστηρότερος ἔναι τῆς Ἑταιρείας; Δὲν σὰς ἐγεννήθη ἡ ὑπόνοια τοῦ πῶς διατηρεῖται αὕτη, ἀφοῦ ζημιώνεται; Δὲν ὑπῆρξε οὔτε αὐστηρός οὔτε ἐπιεικής, ἡ ἀλήθεια εὐρίσκειται εἰς τὸ μέσον; Ὁ Υπουργὸς τοῦ Κράτους πρέπει νὰ εἶναι δίκαιος μετ' αὐστηρότητος καὶ ὡς δίκαιος θὰ ἔδωκεν ὅτι ἀφοῦ ἐπρόκειτο περὶ ἀταξίης ὁσάκις ἡ κίνησις ἦτο ἐλαττωματικὴ θὰ ὑπεκρέανε τὸν ἐργολάβον νὰ τὴν πληρώσῃ. Καὶ ὁσάκις ἦτο πληθωρικὴ θὰ ἔπρεπε νὰ τὴν ἐξισώνῃ. Ὁ ἐργολάβος ὑπῆρξεν ἀνεπαρκής ὅταν ἐγένετο ἡ σύμβολις καὶ τὸν ἐδέχθημεν ἐν γνώσει, διότι μᾶς ἐβοήθησε νὰ χαλάσωμεν τὰς συμβάσεις πού εἶχαμε μὲ τὰς δύο Ἑταιρείας, αἱ ὁποῖαι ἀπεδείχθησαν ὅτι εἶχον συμπαιγνίαν στρεφομένην ἐναντίον τῶν συμφερόντων τοῦ Δημοσίου. Πῶς θὰ ἐνεφάνιζε τὸ Κράτος παρομοίαν ἡθικὴν, ἐκδιώκων τὸν ἐργολάβον αὐτὸν ἀργότερα ὅταν ἤρχισεν νὰ γίνεταί ἐπαρκής; Ὑπῆρξε ὅμως δίκαιος μετ' αὐστηρότητος. Ἀπηθύβουνα ἔγγραφον πρὸς τὸν ἐργολάβον αὐτὸν καὶ τοῦ ἔλεγα, προσέξατε διότι ἐξαντλεῖται ἡ ὑπομονή μου καὶ θὰ ἀλλάξω τακτικὴν. Ὁ κ. Υπουργὸς ἀναγινώσκει τὸ ἔγγραφο, χρονολογούμενον ἀπὸ τοῦ Μαΐου 1929 καὶ διὰ τοῦ ὁποίου τὸ Ὑπουργεῖον παρκαγγέλλει εἰς τὴν Ἑταιρείαν τὴν δισκιοποιήσεως, ὅτι ἡ ἀλήθεια ἐναντίον τῆς δραστηκώτερας μέτρας ἂν ἐξακολουθήσῃ καὶ μὴ παραδίδῃ παρσκευασμένην κίνησιν ἀνάλογον πρὸς τὴν ποσότητα τῆς παραδιδόμενης ὑπὸ τοῦ Κράτους πρὸς συσκευασίαν.

Γ. Καφαντάρης. Τὸ ἔγγραφο αὐτὸ δὲν εἶναι κατὰ θέμιστος εἰς τὸν φάκελον.

Γ. Καφαντάρης. Τὸ ἔγγραφον αὐτὸ δὲν εἶναι κατὰ
θεῖμενον εἰς τὸν φάκελον.

Γ. Μαργής (Υπουργός τών Οικονομικών). Τό πήραμε ἀπό τήν ἀνάκρισιν.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Ἐχετε τήν ἀξίωσιν νά μὴ μεταχειρισθούμε ἓνα ἔγγραφο, τὸ ὁποῖον εὐρίσκειτο μέχρι τοῦδε εἰς χεῖρας τῆς Δικαιοσύνης;

Π. Τσαλδάρης. Διατί δὲν ἐδείξατε τὴν ἰδίαν ἐπιμέλειαν νά ἀνεύρετε ὅλα τὰ ἔγγραφα, ἐπὶ τῇ βῆσει τῶν ὑπολοίπων ἐπρόκειτο ἡμεῖς νά κάμωμεν τὸν ἐλεγχόν μας;

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Δὲν ἔχει δικαίωμα ὁ ἀρχηγὸς τοῦ λαϊκοῦ κόμματος νά λέγῃ ὅτι ὅταν ἐπρόκειτο νά μᾶς ἐλέγξουν δὲν τοὺς ἐδώκαμε τὰ ἔγγραφα. Ἦσαν εἰς χεῖρας τῆς Δικαιοσύνης.

Π. Τσαλδάρης. Αὐτὸ τὸ ἔγγραφο οὐκ ἔχρησήμεν διὰ νά ὑποστηρίξω ἐπὶ πλέον ἢ ἐπερώτησις τοῦ λαϊκοῦ κόμματος.

Ἐλ. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Διατί τότε παραπονεῖσθε; Ἐχετε καθήκον νά διηγήσεται τὴν Κυβέρνησιν εἰς τὴν ἀνακάλυψιν τῆς ἀληθείας.

Π. Τσαλδάρης. Ἡ ἐπερώτησις τοῦ λαϊκοῦ κόμματος αὐτὸν τὸν σκοπὸν εἶχε. Καὶ συνέστηκα μάλιστα εἰς τοὺς φίλους μου νά προσέξουν εἰς τὸ ζήτημα, ὅτι ἡ ὑπόθεσις ἐκκρεμεῖ ἐνῶπιον τῆς δικαιοσύνης.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Χαίρω ποῦ τὸ ἀκούω.

Π. Τσαλδάρης. Νά μὴ χιρίεστε, διότι τὸ ἐγνωρίζετε.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Εἶναι κοινὸν τὸ συμφέρον νά ἐξακριβωθῇ πλήρως ἡ ἀλήθεια.

Γ. Καφαντάρης. Αἱ συστάσεις παρέλκουν, διότι ἐὰν ἐλαμβάνεμε γνῶσιν ὅλων τῶν ἐγγράφων θὰ ὑποδοιοῦσάμεν ἀκριβῶς τὴν ἀποκάλυψιν τῆς ἀληθείας.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Ὁχι, κ. Ἀρχηγέ τῶν Προοδευτικῶν. Ἡ καλὴ πίστις ἐπιβάλλει νά εἰπῇτε ὅτι λυποῦμαι διότι δὲν ἐγνωρίζα τὰ ἔγγραφα, ἀλλὰ ἀναγνωρίζω ὅτι δὲν ἠμπορούσατε νά τὰ ὑποβάλετε ὅλα, ἀφοῦ ἦσαν εἰς χεῖρας τῆς δικαιοσύνης. Διευτώθη ὅμως ἡ κατηγορία. Διατί δὲν μᾶς τὰ ἐφέρατε;

Π. Τσαλδάρης. Ἡ ἀντιπολίτευσις ἔχει τὴν πρόθεσιν νά βοηθήσῃ ὥστε νά ἀνακαλυφθῇ ἡ ἀλήθεια. Καὶ ἔχει τὸ καθήκον νά ἀνεύρῃ τὴν εὐθύνην τῆς Κυβερνήσεως καὶ νά τὴν κατηγορήσῃ πρὸς τοῦτο.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Ὁκ ἠμπορούσαμε νά σᾶς εἰπώμεν μετὰ τὴν κατάθεσιν τῆς ἐπερωτήσεώς σας, περιμένετε νά τελεωθῇ ἡ δίκη. Ἀλλὰ θὰ ἐθεωρεῖτο τοῦτο ὑπεκφυγή. Ἐπρεπε λοιπὸν νά ἐλθῇ ἡ συζήτησις. Δι' αὐτὸ ἐφέραμε ὅσα ἔγγραφα ἦτο δυνατόν νά ἔχωμεν καὶ ἐφέραμε καὶ ἄλλα, ὥστε δὲ προσκομισθῶν καὶ ἄλλα ἀκόμη κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς συζητήσεως.

Κ. Ζαβιτζιάνος. Τὰ ἔγγραφα τοῦ Υπουργείου τῶν Οικονομικῶν ἔχουν πάθ ὅλα εἰς τὴν ἀνάκρισιν; Διότι ἔχω τὴν ἐντύπωσιν ὅτι δὲν ἔχουν σφαλῇ ὅλα.

Β. Δεληγιάννης (Υφυπ. Οικονομικῶν). Ἐστάλησαν.

Κ. Ζαβιτζιάνος. Ἡμεῖς θέλομεν νά ἐξετάσωμεν, κατὰ πόσον ὑπάρχουν πολιτικαὶ εὐθύναι εἰς τὴν Κυβέρνησιν. Δι' αὐτὸ εὐχαρίστως θὰ δεχθῶμεν καὶ ἄλλα ἔγγραφα, τὰ ὁποῖα ἤθελεν τυχὸν ὑποβληθῇ.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Τότε ἂς ἀφίσωμεν τὸν ρήτορα νά συνεχίσῃ χωρὶς διακοπὰς.

Γ. Μαργής (Υπ. Οικονομικῶν). Τὸ ἔγγραφο ποῦ σᾶς ἀνέγνωσα ἦτο αὐστηρότατον. Διατί, θὰ μοῦ πῆτε, δὲν τὸ ἐφηρμόσατε; Διότι μᾶς ἔλεγαν ὅτι ἡμέρα τῇ ἡμέρᾳ συμπληροῦται τὸ ποσὸν τῆς κινήσεως, τὸ ὁποῖον ἔπρεπε νά παραδοθῇ, καὶ εἰχομεν πρὸς τοῦτο καὶ ἐπισήμους διαβεβαιώσεις (ὁ κ. Υπουργὸς ἀναγινώσκει δύο ἐκθέσεις τοῦ Υγειονομικοῦ Ἐπιθεωρητοῦ κ. Φωκᾶ χρονολογούμενας ἀπὸ τοῦ Αὐγούστου 1929 καὶ τοῦ Ὀκτωβρίου 1929, διὰ τῶν ὁποίων ὁ κ. Ἐπιθεωρητὴς γνωρίζει ὅτι ἡ Ἑταιρεία ΕΛΦΑ ἦτο πλέον εἰς θέσιν νά ἀντεπεξέλθῃ τελείως εἰς τὴν δισκιοποίησιν τῆς κινήσεως καὶ ὅτι τὸ Ἐργοστάσιόν τῆς ἦτο ἐπαρκές). Καὶ αὐτὰ κύριοι, 14

ὁλοκλήρους μῆνας πρὸ τῆς ἀνακαλύψεως τῆς νοθείας. Μᾶς ἀπηύθυναν ἐπίσης τὴν αἰτίαν. Διατί δὲν τὸν ἐκηρύξατε ἐκπτώτον; Νομίζω, κύριοι, ὅτι καίτοι ἡ σύμβασις δὲν περιέχει τὸν ὅρον τῆς ἐκπτώσεως εἰς περίπτωσιν καθ' ἣν ἡ κίνησις ἦτο ἐλαττωματικὴ, δίδει ἐν τούτοις τὸ δικαίωμα εἰς τὸν Υπουργὸν νά παραπέμψῃ τὸ ζήτημα εἰς τὸ Νομικὸν Συμβούλιον, τὸ ὁποῖον ἀποφασίζει κατὰ πλειοψηφίαν τῶν 3)4 τῶν μελῶν του. Τί θὰ ἐκέρδιζα ἐὰν κατέστρεφα μίαν ἐταιρείαν; Νὰ πάω στὶς ἄλλες ποῦ ἀπέδειξαν ὅτι εἶχον συμπαγινῆν διὰ νά πάρουν τὴν ἐργολαδίαν μὲ μεγαλυτέρας τιμὰς; Ὅταν ἡ Ἑταιρεία ἐφθασεν εἰς ἐπαρκείαν δὲν ἠμποροῦσε τὸ Κράτος νά τὴν καταστρέψῃ ἀφοῦ τὴν εἶχε δεχθῇ ἀνεπαρκῆ ἐν γνώσει. Τοῦτο θὰ ἦτο τερατωδία. Διατί ἐδέχθητε τὰ ἐλαττωματικὰ δισκία, μᾶς ἐρωτοῦν. Ἐδέχθημεν δισκία περιεκτικότητος 18 καὶ εἰς ὁρισμένους περιπτώσεις καὶ 17. Τὰ ἐδέχθημεν ἀφοῦ ἀφηρέσαμεν τὴν ἀξίαν τῆς κινήσεως. Τὰ ἐδέχθημεν, διότι ὅσκις καὶ εἰς τὸ παρελθὸν παρετηρήθη ἔλλειψις κινήσεως, τὸ Κράτος τὰ ἐδέχθη καὶ τότε. Καὶ ὅταν τὸ Κράτος συνεχώρησε τὰς ἀταξίας ἐκείνας πῶς ἠμπορεῖ νά μὴ συγχωρήσῃ εἰς τὸν Φάρον τὴν ἰδίαν ἀταξίαν, ὅταν μάλιστα οὗτος ἐπικαλεῖται τὸ νεαρόν τῆς ἐπιχειρήσεως; Ἡ Δικαιοσύνη, κύριοι, πρέπει νά ἔχῃ παράδοσιν. Καὶ ἂν διέπραττα τὴν ἀδικίαν αὐτὴν τί θὰ ἐγίνετο; Δὲν εἶχα δικαίωμα νά καταστρέψω τὰ δισκία. Ὁκ τὰ ἐπώλει λοιπὸν ἡ Ἑταιρεία καὶ θὰ τὰ ἐπώλει μὲ πλήρη τιμὴν. Μήτε τέλος πάντων προσέχομεν πόσα χιλιοστὰ κινήσου πρόκειται νά πάρωμεν. Μήτε περιορίζεται ἡ ἐνέργειά ἐὰν ἡ ἔλλειψις αὐτὴ εἴναι κάτω τοῦ 1)10. Τὴν ἐδέχθητε μᾶς λέγουν, ἀλλὰ αἰτχροκερδεῖτε. Λησμονοῦν ὅτι ἐκτὸς τῶν ἀναιμικῶν δισκίων ὑπῆρχον καὶ πληθωρικά, τὰ ὁποῖα ἦσαν διπλάσια τῶν πρώτων. Τί ἡθέλατε νά γίνῃ; Νὰ ἐπιστραφοῦν τὰ δισκία πρὸς ἐπεξεργασίαν; Ὁκ ἐστοίχιζαν περισσότερα. Διατί ὅμως ἡ Ἀντιπολίτευσις νά εὐρίσκει εἰς τὸ ζήτημα τοῦτο τὴν ἀδικίαν τοῦ Κράτους, ἐνῶ δύναται νά τὴν ἀνεύρῃ καὶ ἀλλαχοῦ ὅπως π.χ. εἰς τὴν εἰσπραξίαν τῶν φόρων; Τὴν διαφορὰν κάτω τῶν 50 λεπτῶν τὴν χαρίζομεν. Καὶ ἂν τῶν 50 λεπτῶν τὴν στρογγυλεύομεν εἰς μίαν δραχμὴν. Καὶ τοῦτο γίνεται ἐπὶ τῆς Υπουργίας ὅλων ὅσων διηλθον ἐκ τοῦ Υπουργείου τῶν Οικονομικῶν. Ἰδοὺ στάδιον κατηγορίας τῆς ἀντιπολιτεῦσεως.

Π. Τσαλδάρης. Ὁκ ἐπεθύμουν νά μοῦ δώσητε μίαν διασάφισιν. Ἐὰν γνωρίζετε τί ποσὸν κινήσεως δὲν σᾶς παρεδόθη μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν τῆς δισκιοποιημένης ἐλαττωματικῆς καὶ πληθωρικῆς.

Γ. Μαργής (Υπουργός τῶν Οικονομικῶν). Μᾶς καθυστέρουνται 300 περίπου κιλά.

Π. Τσαλδάρης. Καὶ τὰ 300 αὐτὰ κιλά τὰ ἐπωλήσατε εἰς τὸν λαὸν ὡς παραληφθέντα.

Γ. Μαργής (Υπουργός τῶν Οικονομικῶν). Κακῶς ἀντελήφθητε, εἰς τὸν λαὸν ἐδώσαμεν ὀλιγωτέραν ποσότητα κινήσεως ἀπὸ τὴν ἀναγραφομένην, ἐδώσαμεν ὅμως καὶ παραπάνω εἰς διπλάσιον ἀριθμὸν πληθωρικῶν δισκίων.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Ἐὰν ἐπομένως ἡ κίνησις ἦτο σύμφωνος πρὸς τὰς παραγγελλίας πάλιν θὰ ἐλείπων τὰ 300 κιλά.

Γ. Μαργής (Υπουργός τῶν Οικονομικῶν). Βεβαίως, διότι τὰ πληθωρικά δισκία ἦσαν διπλάσια τῶν ἐλαττωματικῶν.

Α. Ζωγράφος. Πῶς ἐκρίθη τὸ ἔλλειμμα καὶ τὸ πλεόνασμα;

Γ. Μαργής (Υπουργός τῶν Οικονομικῶν). Ἐγένετο δειγματοληψία. Ἀλλὰ μᾶς ἀπευθύνουν, κύριοι, καὶ ἄλλην αἰτίαν. Πῶς ἐκάματε, μᾶς λέγουν, τὴν ἰδίαν σύμβασιν; Ἀλλ' ὅταν ἐγίνε, κύριοι, ἡ νέα αὐτὴ σύμβασις δὲν εἶχε ἀνακαλύφθῃ ὁ δόλος καὶ ἐκάμαμεν τὴν σύμβασιν καλυτέραν, ὅσον καὶ ἂν μερικοὶ ἠθέλησαν νά τὴν παρουσιάσουν ὡς χειροτέραν τῆς πρώτης. Ὁ Φάρος ὑπερρεῖται νά παραδίδῃ 17 κιλά κινήσεως, ἡ νέα Ἑταιρεία 18. Εἰς τὴν παλαιὰν τὸ πρόστι-

μον ἦτο 190)ο, εἰς τὴν νέαν 200)ο. Ἡ πρώτη εἶχε ἀτέλειαν ἐπὶ τῆς σακχαρώσεως καὶ ἄλλων εἰδῶν, ἡ δευτέρα δὲν ἔχει ἀτέλειαν. Ἡ πρώτη δὲν εἶχε ἐπιστήμονα χημικόν, εἰς τὴν δευτέραν ἐπεβλήθη τοιαύτη ὑποχρέωσις. Ἡ ἐκπτώσις τῆς πρώτης ἔπρεπε νά γίνῃ διὰ τοῦ Νομικοῦ Συμβουλίου ἀποφασίζοντο; κατὰ τὰ 3)4 τῆς πλειοψηφίας του, ἡ ἐκπτώσις τῆς δευτέρας γίνεται αὐτοδικαίως ὑπὸ τοῦ Υπουργοῦ μετὰ τὴν τετάρτην καθυστέρησιν καὶ μετὰ τὴν ἀπόφασιν Συμβουλίου ἐξ ἀνωτάτων ὑπαλλήλων τοῦ Κράτους, δηλ. κατ' οὐσίαν παραμένει πάντοτε ἡ Υπουργικὴ ἀπόφασις περὶ ἐκπτώσεως. Δὲν κακίζω τὴν προηγουμένην σύμβασιν. Ἡ ἐφαρμογὴ τῆς ὅμως μᾶς ἐσυνέτισε δι' ὅσα γεγονότα εἶχομεν ὑπ' ὄψιν. Καὶ δὲν ἐγνωρίζαμεν ὅτι ὑπάρχει δόλος. Διότι, κύριοι, τὸν δόλον τὸν ἀπέκλειεν ἡ λογικὴ. Ἡ Ἑταιρεία ἐγνωρίζεν ὅτι τὰ δισκία τῆς θὰ ὑποστοῦν τὸν ἐλεγχον τοῦ Λημείου, τὸν ἐλεγχον τῆς Στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας, τὸν ἐλεγχον τοῦ Υπουργείου τῆς Υγεινῆς, τὸν ἐλεγχον τῶν ἱατρῶν καὶ τῶν νοσοκομείων. Εἶνα; δύσκολον, κύριοι, καὶ εἰς τὰ τελειότερα μηχανήματα νά παραγάγουν τὴν ἀπαιτούμενην ποσότητα κινήσεως. Καὶ πῶς θέλατε νά φαντασθῇ ὁ Υπουργός, ὅτι ἡ Ἑταιρεία δολιεύεται καὶ δὲν παραδίδει τὰς ἀπαιτούμενας ποσότητας ἀφοῦ ἡ ἰδία καθυστέρει τὴν ἀπαιτούμενην παραγωγήν;

Π. Τσαλδάρης. Τί γίνονται τὰ 300 κιλά;

Γ. Μαργής (Υπουργός τῶν Οικονομικῶν). Ὁκ τὰ πληρώσῃ. Ὑπάρχει ἐγγύησις. Ἀλλ' ὑπάρχει, κύριοι, καὶ ἡ αἰτία τῆς ἐξασφαλίσεως τῶν ἀποθηκῶν. Εἶχομεν καὶ περὶ αὐτοῦ φροντίσει (ὁ κ. Υπουργός ἀναγινώσκει ἔγγραφο τοῦ Ὀκτωβρίου 1928, διὰ τοῦ ὁποῖου ἐντέλλεται ἡ ἀκριβὴς τήρησις τῶν σχετικῶν διατάξεων περὶ τῆς ἀποθηκεύσεως κινήσεως εἰς κόνιν καὶ εἰς δισκία καθὼς καὶ τὴν σχετικὴν ἀπάντησιν τῶν ὑπηρεσιῶν ὅτι αἱ ἐν λόγῳ διατάξεις τηροῦνται).

Ι. Νικολίτσας. Σεῦρετε ὅτι ἔλειπε καὶ τὸ σάκχαρον.

Γ. Μαργής. (Υπουργός τῶν Οικονομικῶν). Αὐτὸ, ἂν θέλατε, τὸ συζητοῦμε χωριστά. Εἰς τὴν ὑπόθεσιν αὐτὴν, κύριοι, δουλεύεται, ἡ στάσις μὲς ὑπῆρξεν ἡ ἐπιβεβλημένη ἀπὸ τῆς ὀρθῆς ἀντιλήψεως τοῦ καθήκοντος. Ἐφηρμόσαμεν τὴν σύμβασιν μετὰ καλῆς πίστεως. Δὲν ἠμπορεῖ κανεὶς νά ἀρνήσῃ ὅτι ἐσπεύσαμεν νά λάβωμεν μέτρα μάλιστα ὑποψίασθαι, διὰ νά λάβῃ τὸν λόγον ἡ Δικαιοσύνη καὶ νά τὸν λάβῃ ὅταν τὸ δυνατόν ταχύτερον. Οἰονόμησε ἀντιπολιτευτικὸν μικροσκοπικὸν καὶ ἂν μεταχειρισθῇ ἡ ἀντιπολίτευσις δὲν θὰ εὕρῃ τὴν ἀμέλειαν, τὴν ὁποῖαν ἐπιζητεῖ. Ἡ δρᾶσις μὲς μάλιστα ὑπῆρξεν ὑπερβολικὴ. Τὸ ἀνεγνώρισεν τοῦτο καὶ ὁ ἀξιοτίμος ἐκ Λασηθίου Βουλευτῆς.

Ι. Κούνδουρος. Εἰς τὸ στενὸν περιθώριον.

Ε. Βενιζέλος. (Πρωθυπουργός) αὐτὸ ἀπορρῆ ἐμένει.

Ι. Κούνδουρος. Πρέπει νά γνωρίζετε, κ. Πρόεδρε, ὅτι σᾶς θεωρῶ καὶ ἐργάτην τοῦ κκοῦ καὶ ἐργάτην τοῦ κκοῦ.

Γ. Μαργής. (Υπουργός τῶν Οικονομικῶν). Δὲν παραπονοῦμεθα, κ. Βουλευτά, καὶ δὲν δυσχεραστοῦμεθα διὰ τὸν ἐλεγχον. Ἐὰν συνεκινήθῃ ἡ ἀντιπολίτευσις συνεκινήθη ὅμως καὶ ἡ Κυβέρνησις. Διότι πρόκειται περὶ πρωτοφανοῦς ἐπιβουλῆς κατὰ τῆς ὑγείας τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ καὶ ἡ Κυβέρνησις δὲν ἔστρεψεν ἀποκλειστικῶς καὶ μόνον τὴν προσοχὴν τῆς εἰς τὴν ἀντιμετώπισιν τῆς δυσχερέστου στιγμῆς, ὅταν ἀνακαλύπτεται μία κατὰχρησις διὰ τὴν ὁποῖαν δὲν εὐθύνεται βεβαίως αὐτὴ. Ἡ Κυβέρνησις θεωρεῖ εὐτύχημα τὴν ἀνακάλυψιν τῆς καταχρήσεως. Διότι θὰ τερακτισθῇ ἐπὶ τέλους μία κατὰχρησις ὁποῖα διήρκεσε πολὺ, θὰ κτηνηθῇ ἡ νοθεία τῶν φαρμάκων τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ. Καὶ ἡ Κυβέρνησις ἐγγυᾶται ὅτι ἡ ὑπόθεσις αὕτη θὰ ἐπιβεβαιώσῃ τὸ ῥητὸν ὅτι οὐδὲν κκοῦν ἀμιγῆς κκοῦ. (Χειροκροτήματα).

Α. Παππᾶς (Υφυπ. Υγεινῆς). Ὁ συνάδελφός μου ἐπὶ τῶν Οικονομικῶν ἐξέθεσε τὸ ζήτημα ἀπὸ τῆς πλευρᾶς ἡ ὁποῖα ἀφορρῇ τὸ ἰδικόν του Υπουργεῖον. Ἀλλ' ὁ ἐλεγχος ἐκ μέρους τῆς ἀντιπολιτεῦσεως περιέλαβε καὶ τὸ Υπουργεῖον Υγεινῆς. Εἶμαι ἐπομένως ὑποχρεωμένος καὶ ἐγὼ νά ἀπαντήσω.

Ἐκ τῶν ἀξιοτίμων ρητόρων τῆς ἀντιπολιτεῦσεως ὁ μὲν ἐκ Καρδίτης συνάδελφος κατέκρινε τὸ Υπουργεῖον Υγεινῆς ὡς παραλείψαν νά λάβῃ ἐγκαίρως τὰ ἀπαιτούμενα διὰ τὴν προστασίαν τοῦ λαοῦ μέτρα, ὁ δὲ ἐκ Λασηθίου ἀξιοτίμος βουλευτῆς μᾶς κατηγορήσεν ὅτι ἡττηθῆμεν εἰς τὴν μάχην ἐναντίον τῶν ἀνωφελῶν κωνόπων. Πρὶν ἀπαντήσω μὲ ἀριθμοὺς εἰς τὰ ρητορικὰ ἄνθη τοῦ ἀξιοτίμου ἐκ Λασηθίου βουλευτοῦ εἶμαι ὑποχρεωμένος νά καταστήσω εἰς τὴν Βουλὴν γνωστὸν ὅτι ἀπὸ τοῦ 1929, ὅτε ἀνεκαλύφθη νοθεία εἰς τὴν παρεχομένην εἰς τοὺς κρατικούς σιδηροδρόμους κίνησιν ἐκ μέρους τῆς ἐταιρείας Ἐλφα, διατάχθη ἡ ἀστυνομία καὶ τηλεφωνικῶς καὶ τηλεγραφικῶς ὅπως ἐμπροσθὴ τὴν κυκλοφορίαν τῆς τοιαύτης κινήσεως, ὡς διατάχθη τηλεγραφικῶς ἡ καταδιώξις τῶν ὑπευθύνων τῆς νοθείας, ἡ ὁποία ἔνα μῆνα προηγουμένως εἶχε ἀνακαλυφθῇ ἐν Θεσσαλονίκῃ.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Ὁκ ἔπρεπε νομίζω νά διασφαλισθῇ ὅτι διὰ τὴν κίνησιν τοῦ Κράτους ὑπεύθυνον εἶναι τὸ Υπουργεῖον τῶν Οικονομικῶν.

Τὸ Υπουργεῖον τῆς Υγεινῆς εὐθύνεται διὰ τὴν κίνησιν τοῦ ἐλευθεροῦ ἐμπορίου.

Κ. Ζαβιτζιάνος. Δι' ὅλην τὴν κίνησιν εἶναι ὑπεύθυνον τὸ Υπουργεῖον Υγεινῆς.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Θεωρητικῶς βεβαίως εἶναι ὑπεύθυνον. Ἀλλ' ἐφόσον ἔρχεται τὸ Υπουργεῖον τῶν Οικονομικῶν καὶ παραδίδει εἰς τὸ Υπουργεῖον Υγεινῆς ἡλεγκμένην μίαν ποσότητα κινήσεως, νομίζω ὅτι τοῦτο εἶναι ἀκριβὲς. Ἀλλὰ καὶ πάλιν τὸ Υπουργεῖον τῆς Υγεινῆς προσέβη εἰς ἐπικνεξέτασιν τῆς κινήσεως αὐτῆς μὲ τὴν ἐδόθη ἀφορμή. Ἐὰν δὲν ἔπραξε τὸ αὐτὸ καὶ τὸ Υπουργεῖον τῶν Οικονομικῶν τοῦτο ὀφείλεται εἰς τὸ γεγονός ὅτι δὲν ἐδόθη εἰς τὸ Υπουργεῖον τοῦτο παρομοία ἀφορμή.

Α. Παππᾶς (Υφυπ. Υγεινῆς). Ἐν πάσῃ περιπτώσει ἀπὸ τοῦ 1929 τὸ Υπουργεῖον τῆς Υγεινῆς προσέβη ἐπανειλημένως εἰς δειγματοληψίας καὶ ἀναλύσεις τῆς κινήσεως, ἡ ὁποία ἐχρησιμοποιοῦτο. Καίτοι δὲ δὲν εἶχον τότε ἀκόμη τὴν τιμὴν νά διευθύνω τὸ Υπουργεῖον τῆς Υγεινῆς.

Π. Τσαλδάρης. Ἐφόσον ἀπαντᾷτε ἐκ μέρους τῆς Κυβερνήσεως ἔχετε νομίζω ὑποχρέωσιν νά ἀναφερθῇτε καὶ εἰς τὰ πρὸ τῆς πρῆς ὁμῶν ἀναλήψεως τῆς διευθύνσεως μέτρα τοῦ Υπουργείου.

Α. Παππᾶς (Υφυπ. Υγεινῆς). Μὴ ἐξέθεσα τὰ μέτρα τοῦ Υπουργείου. Τὰ ἐξέθεσα ὅμως συντόμως διότι δὲν τὰ παρακολούθησα τόσον ἐγγύς ὅσον ὅταν διηύθυνον ἐγὼ τὸ Υπουργεῖον τοῦτο.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Ἐγὼ εἶμαι ὁ Υπουργός τῆς Υγεινῆς καὶ ἐγὼ θὰ σᾶς ἀπαντήσω περὶ τῆς ὅλης δρᾶσεως τοῦ Υπουργείου. Ἀλλὰ πρέπει νά γνωρίσω διατί μὲ κατηγορεῖτε. Ὁ κ. Υφυπουργός ὠμίλησε καὶ περὶ τῶν προκατόχων του, ἀλλὰ συντόμως. Ἀναλυτικώτερον θὰ ὁμιλήσῃ δι' ὅσα ξέροι ἐξ ἰδίας ἀντιλήψεως. Πάντως εἶμαι πρόθυμος νά ἀπαντήσω ἐγὼ καὶ μοῦ φαίνεται ὅτι αὐτὸ σᾶς ἀρκεῖ.

Π. Τσαλδάρης. Τότε μάλιστα.

Α. Παππᾶς (Υφυπουργός τῆς Υγεινῆς). Τὸ ὅτι, κύριοι, ἡ ὑγεία τοῦ ἀτόμου εἶναι ἀπαράκλητος διὰ τὴν εὐρωστίαν τοῦ ἔθνους εἶναι γεγονός, τὸ ὁποῖον ἂν ἔγινεν ἀντιληπτὸν ἀπὸ μίαν Κυβέρνησιν, ἔγινεν ἀντιληπτὸν ἀπὸ τὴν σημερινήν, ἡ ὁποία δὲν ἐφοβήθη νά ἐπισύρῃ τὴν μὴν τῆς ἀντιπολιτεῦσεως, ὅτι ἐξώδευσεν πάρα πολλὰ διὰ τὴν ὑγείαν τοῦ λαοῦ. Πράγματι, κύριοι, ἡ Κυβέρνησις διέθεσε 24 ὅλα ἐκπομπήρια διὰ τὴν καταπολέμησιν τῆς ἐλονοσίας. Καὶ ἔρχεται ὁ κ. ἐκ Λασηθίου βουλευτῆς νά μᾶς εἰπῇ ἔχασατε τὸν πόλεμον κατὰ τῶν ἀνωφελῶν κωνόπων. Τὸ Υπουργεῖον τῆς Υγεινῆς ὅμως ἀνταπεκρίθη πλήρως εἰς τὰς προσδοκίας τοῦ λαοῦ. Εἰς πάσας αὐτοῦ τὰς ἐκδηλώσεις τῆς ἀρμοδιότητός του ἐπράξε πᾶν ὅτι ἦτο δυνατόν διὰ νά ἀντεπεξέλθῃ εἰς τὰς ὑποχρεώσεις, τὰς ὁποίας τῷ ἐπέβαλεν ὁ προορισμός του καὶ

να δικαιώση τὰς ἐλπίδας, τὰς ὑποίας ἡ Κυβέρνησις ἐστήρι-
ξεν ἐπὶ τῆς δράσεως αὐτοῦ.

Ὅσον ἀφορᾷ τὸ ζήτημα τῆς κινήσεως τὸ Ὑπουργεῖον τῆς
Ὑγιεινῆς δὲν ἔπαυσε νὰ παρακολουθῇ τὸ πολύτιμον αὐτὸ
διὰ τὴν ὑγείαν τοῦ λαοῦ φάρμακον ἀπὸ τῆς στιγμῆς κατὰ
τὴν ὁποῖαν ἐσέρχεται εἰς τὰς ἀποθήκας τοῦ Ὑπουργείου μέ-
χρι τῆς στιγμῆς κατὰ τὴν ὁποῖαν δίδεται εἰς τὸν ἀσθενῆ.
Ἐπανειλημμέναι ἐξετάσεις, δειγματοληψίαι, παρατηρήσεις
ἀπετέλεσαν τὴν δικρκὴν μέριμναν τῆς ἀρμοδίας ὑπηρεσίας
τοῦ Ὑπουργείου. Αὐτοπροσώπως ἐγὼ ὁ ἴδιος προέβην τὴν
2 Ἰουνίου εἰς δειγματοληψίαν, ἀπὸ κινήν ἡ ὁποία εὐρίσκειτο
εἰς τὰς ἀποθήκας τοῦ Ὑπουργείου, ἐνῶ συγχρόνως ἐνηργεῖ-
το κατὰ διατάγμα μου παραοικία δειγματοληψία ἐν Θεσσα-
λονίκῃ. Καὶ ἀμφότεραι αἱ δειγματοληψίαι αὐταί, ἀπέδειξαν
ὅτι ἡ εἰς κινήν περιεκτικότης τῶν δισκίων ἦτο ἡ ἐμπρέ-
πουσα, ἥτοι 0,20. Ἀλλὰ καὶ δευτέρα δειγματοληψία ἐνηρ-
γήθη, ὅταν ἀνεκαλύφθη ἡ νοθεία τῆς κινήσεως. Καὶ ἡ δειγμα-
τοληψία αὕτη ἀπέδειξεν ὅτι ἡ εἰς κινήν περιεκτικότης τῶν
δισκίων ἦτο 0,186, κατὰ τὸν ἐνεργήσαντα τὴν ἀνάlysιν κα-
θηγητὴν τοῦ Πανεπιστημίου κ. Ἰωαννίμου καὶ 0,91 κατὰ
τὴν ἀναλύσαντα συγχρόνως τὰ δειγμάτια ὑπηρεσίαν τοῦ Γε-
νικοῦ Χημείου τοῦ Κράτους. Δὲν δύναται τις ἐπομένως νὰ
κατηγορήσῃ τὸ Ὑπουργεῖον Ὑγιεινῆς, ὡς παραμελήσαν τὴν
ὕποχρέωσίν του, ὅπως παρακολούθη τὴν γνησιότητα τῆς
παρεχομένης εἰς τὸν λαὸν κινήσεως τοῦ Κράτους.

Ὡς πρὸς τὴν κινήν τοῦ ἐλευθέρου ἐμπορίου, ὁφείλω νὰ
καταστήσω γνωστὸν ὅτι συνεπίχθαι παραπόνων ὅτι ἡ
κυκλοφοροῦσα κίνησις δὲν ἦτο εὐδιάλυτος ἀπηρθύνθη
κατόπιν ἐγγράφου μου πρὸς τὸ Γενικὸν Χημεῖον τοῦ Κράτους ἐγ-
κύκλιος αὐτοῦ πρὸς τὰ κατὰ τόπους περὶ τῆς κινήσεως
προβοῦν εἰς προληπτικὸν ἔλεγχον τῆς τοιαύτης κινήσεως. Συγ-
χρόνως, ἥτοι κατὰ Μάρτιον ἐ. ἔ., ἡρωτήθη ἐκ μέρους τοῦ Γε-
νικοῦ Χημείου τοῦ Κράτους τὸ Ἀνώτατον Ὑγειονομικὸν
Συμβούλιον ἐὰν ἡ παρασκευὴ διεικτικῆς κινήσεως ἀντὶ ὑδροχλω-
ρικής ἀπετέλει νοθείαν. Καὶ τὸ Ἀνώτατον Ὑγειονομικὸν
Συμβούλιον βάσει γνώματεύσεως εἰδικῶν, ἀπεφάνθη ὅτι ἡ
τοιαύτη παρασκευὴ κινήσεως ἀπετέλει πράγματι νοθείαν. Δὲν
ὑπῆρχεν ὅμως νόμος ἐπιτρέπων εἰς ἡμᾶς τὴν κατὰσχισιν τῆς
οὕτω παρασκευαζομένης κινήσεως. Καὶ ἐπεδιώχμεν νὰ ἐπιτύ-
χωμεν τοῦτο δι' ἐγκυκλίον, τὴν ὁποῖαν κατὰ Ἰούνιον τοῦ λή-
γοντος ἔτους ἀπηρθύνετο πρὸς τὰς κατὰ τόπους ἀρχάς. Οὕτω
ἐπετύχομεν νὰ παρακωλυθῇ ἡ κυκλοφορία τοιαύτης κινήσεως εἰς
Βόλον, Χίον, Πάτρας, Ἀλεξανδρούπολιν, Χανιά καὶ Σῆρον.

Σημειώσατε, κύριοι βουλευταί, ὅτι ὅλον τὸ ἔργον αὐτὸ, ὁλό-
κληρος ἡ παρακολούθησις τῆς γνησιότητος τῶν κυκλοφορούν-
των φαρμάκων εἶναι ἀνταθεμένη εἰς ἕνα μόνον ἐπιθεωρητὴν
διότι τὸ Ὑπουργεῖον στερεῖται ἄλλου. Καὶ ἐν τούτοις κα-
τωρθώθη ἡ ἀγρυπνος σχεδὸν παρακολούθησις τῆς γνησιότη-
τος τῆς παρεχομένης εἰς τὸν λαὸν κινήσεως. Παρακολούθησις
ἡ ὁποία μετὰ τὴν ἀνακάλυψιν τοῦ σκανδάλου ἐνετάθη ἀκόμη
περισσότερον. Μᾶς εἶπαν ὅμως ὅτι ἔπρεπε νὰ προδῶμεν εἰς
ἔλεγχον ὅλης τῆς κυκλοφοροῦσας ποσότητος. Μὰ αὐτὸ, κύ-
ριοι, δὲν εἶναι δυνατόν. Ὡς ἔπρεπε πρὸς τοῦτο νὰ κατὰσχω-
μεν ὅλην τὴν κινήν, ἡ ὁποία εὐρίσκειται εἰς τὸ Κράτος.

Ὅφειλω ἀκόμη νὰ καταστήσω γνωστὸν ὅτι τὰ μέτρα τοῦ
Ὑπουργείου δὲν περιωρίσθησαν εἰς ὅσα ἐξέθεσα. Εὐθὺς ὡς ἂν
νέλαβον τὴν διεύθυνσιν αὐτοῦ προσέβην εἰς τὴν σύνταξιν σχε-
δίου νόμου, τὸ ὁποῖον προνοεῖ διὰ τὴν λειτουργίαν τῶν φαρ-
μακείων.

Τὸ σχέδιον αὐτὸ, ὑφιστάμενον ὠρισμέναις βελτιώσεις θὰ
ὕποβληθῇ προσεχῶς ὑπὸ τὴν ψῆφον ὑμῶν. Συγχρόνως προέ-
βην εἰς τὴν ἐκδοσιν δύο διαταγμάτων, τὰ ὁποῖα ρυθμι-
ζοῦν τὰ τοῦ προσωπικοῦ τοῦ φαρμακείου κατὰ τρόπον ἐξα-
σφαλίζοντα πλήρως τὸν λαὸν ἀπὸ πάντα κινδύνου. Ἐπὶ πλέον
συνετάχθη ὑπὸ ὑποεπιτροπῆς, τὴν ὁποῖαν κατήρτισεν ἡ Ἐ-
πιτροπὴ τοῦ ἀνθελονοσιακοῦ ἀγῶνος, σχέδιον νόμου καθορί-
ζον ὅλα τὰ σχέσιν ἔχοντα μὲ τὴν κινήν, καὶ τὴν παρα-

σκευὴν αὐτῆς ζήτημα. Τέλος διωρίσαμεν διὰ διάταγματος
ἐξ ὑγειονομικοῦ ἐπιθεωρητῆς, ἐξ ὧν εἰς γενικὸς ἐπιθεωρητῆς,
τοὺς ὁποῖους κατενείμμεν εἰς διαφόρους περιφέρειας τῆς
χώρας.

Μᾶς εἶπαν ἀκόμη πῶς εἶναι δυνατόν νὰ κάνετε πόλεμον
κατὰ τῆς ἐλονοσίας μὲ τοιοῦτον εἶδους κινήν νοθευμένην; Μὰ
κύριοι, ἡ κίνησις, ἡ ὁποία εὐρέθῃ νοθευμένη, εὐρέθῃ μέσα εἰς τοὺς
3 τόννους, οἱ ὁποῖοι προωρίζοντο διὰ τὸν στρατὸν καὶ ἐξ αὐ-
τῶν μόνον 250 κιλά εὐρέθῃσαν νοθευμένα, προσερχόμενα ἐκ τῆς
Ἑλλάδος. Ἡ ποσότης ὅμως τῆς κινήσεως, τὴν ὁποῖαν χρησιμο-
ποιοῦμεν φθάσει τοὺς 40 τόννους. Σημειώσατε δὲ ὅτι ἀπὸ
τὴν κινήν τὴν ὁποῖαν χρησιμοποιοῦν τὰ συνεργεῖα δὲν ἔχο-
μεν κανένα παράπονον, ὡς μᾶς ἀναφέρουν αἱ ἐκθέσεις τῶν
ἀρμοδίων ἐπιθεωρητῶν.

II. Τσαλδάρης. Μετὰ τὴν ἀνακάλυψιν τῆς νοθείας ἐγέ-
νετο ἐξέτασις τῆς κυκλοφοροῦσας ἐν Θεσσαλονίκῃ κινήσεως;

A. Παππᾶς. (Ὑφυπουργὸς Ὑγιεινῆς) Ὅχι μόνον μετὰ
ἀλλὰ καὶ πρὸ ἐγένοντο ἐπανειλημμένως δειγματοληψίαι καὶ
ἀναλύσεις.

II. Τσαλδάρης. Αἱ ἀναλύσεις ποῦ γίνονται; ἐπὶ τόπου
ἢ ἐδῶ;

A. Παππᾶς. (Ὑφυπουργὸς Ὑγιεινῆς) Ὅπου ὑπάρχουν
ἐργαστήρια γίνονται ἐπὶ τόπου. Ἡ κίνησις ὅμως, καθὼς γνω-
ρίζετε, δὲν κυκλοφορεῖ μόνον εἰς τὰς πόλεις ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ
τελευταῖον χωριό. Συνεχίζω καὶ ἀναφερόμενος εἰς τὰς αἰτιά-
σεις τοῦ ἐκ Λασηθίου κ. Βουλευτοῦ περὶ ἀποτυχίας τοῦ
ἀνθελονοσιακοῦ ἀγῶνος τῆς Κυβερνήσεως ἀναφέρεται εἰς ἐκ-
θέσεις τῶν ὑγειονομικῶν ἐπιθεωρητῶν Στερεᾶς Ἑλλάδος,
Ἡπείρου καὶ Μακεδονίας ἐξ ὧν καταδεικνύεται ὅτι ἡ ἐπι-
τυχία τοῦ ἀγῶνος αὐτοῦ ὑπῆρξε καταπληκτικὴ. Ἐνδεικτικῶς
ἀναφέρει ὅτι εἰς Νέαν Καρδάλην, ὅπου παρετηρεῖτο θνησι-
μότης 10 οἱ 0 καὶ ὅπου ὁ πληθυσμὸς τοῦ συνοικισμοῦ ἐκ
1800 ἡλαττώθη ἐντὸς μιᾶς ἐξαετίας εἰς 1600, οὐδὲ ἐν νέον
κροῦσμα ἐλονοσίας ἐσημειώθη ἐφέτος. Ἀναφέρει ἐπίσης ὅτι
καθημερινῶς κατακλύζουσιν τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Ὑγιεινῆς ἐν-
χαριστήρια κοινοτήτων διὰ τὴν ἐπιτυχὴν δρᾶσιν τῶν ἀνθελονο-
σιακῶν συνεργείων. Ἐπὶ τούτοις ἀναγινώσκει ἐπιστολὴν
τοῦ Γενικοῦ Γραμματέως τῆς ἐπιτροπῆς κατὰ τῆς ἐλονοσίας
τῆς Κ. Τ. Ε. ἐκφράζοντος τὰ συγχαρητήριά του πρὸς τὴν
Ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν, διὰ τὴν ἐπιτυχὴ ἐκτέλεσιν τοῦ δυσ-
χερεστάτου ἔργου τῆς καταπολεμήσεως τῆς ἐλονοσίας τὸ
ὁποῖον ἀνέλαβεν. Καὶ ἐν συμπεράσματι, τὸ ὁποῖον στηρίζει
καὶ εἰς τὰς ἐκθέσεις τῶν ὑγειονομικῶν ἐπιθεωρητῶν, παρα-
τηρεῖ, ὅτι ἡ νοσηρότης ἐμειώθη ἐφέτος κατὰ 50 τοὐλάχιστον
τοῖς ἑκατὸν καὶ ὅτι ἡ μείωσις αὕτη ὀφείλεται μὲν ἐν μέρει
εἰς τὰς ἀτμοσφαιρικές συνθήκας κατὰ τὸ πλεῖστον ὅμως
ὀφείλεται εἰς τὸν ἀγῶνα τοῦ Ὑπουργείου τῆς Ὑγιεινῆς. Δὲν
εἶναι ἐπομένως, λέγει, βᾶσιμος ἡ αἰτία τοῦ κ. βουλευτοῦ
ἐκ Λασηθίου ὅτι ἡττήθημεν εἰς τὸν ἀγῶνα κατὰ τῶν ἀνω-
φελῶν κωνόπων.

Ἄλλ' ὁ κ. βουλευτὴς Λασηθίου ὠμίλησε καὶ περὶ ἠθικῆς
υγείας τοῦ λαοῦ. Εἶναι ἀναμφισβήτητον, κύριοι, ὅτι ὁ μέγας
πόλεμος, ἡ ἑλληνικὴ ἥττα, αἱ ἐσωτερικαὶ ἐπαναστάσεις, ἡ
κἀποδοσις τῶν προσφύγων ἐκλόνισε τὰς συνειδήσεις καὶ ἐδῶ
ὅπως συνέβη καὶ ἄλλοις. Συνέτελεσαν παρ' ἡμῶν μύρια ὅσα
ὅχι ὀλίγον δὲ καὶ ἡ δικτατορία. Εἶναι ἀναμφισβήτητον ὅτι
πρέπει τὴν κατὰστασιν αὐτὴν νὰ προσπαθῶμεν ὅπως τὴν
καλλιστεροῦμεν. Ἀλλὰ πῶς εἶναι δυνατόν νὰ κατορθώσω-
μεν τοῦτο ἀπὸ τῆς μιᾶς ἡμέρας εἰς τὴν ἄλλην; Πῶς
εἶναι δυνατόν συνειδήσεις ἀσθενεῖς νὰ τὰς ἐξυγιάνωμεν
ἐντὸς μιᾶς ἡμέρας. Καὶ ἂν ἔχωμεν μίαν ἐλπίδα περὶ ἠθικῆς
ἐξυγιάνσεως τοῦ τόπου, αὐτὴν ἀποτελεῖ ὁ εὐρισκόμενος ἐπὶ
κεφαλῇ τῆς Κυβερνήσεως, τὸ παρελθὸν τοῦ ὁποῖου ἀλλὰ καὶ
κυρίως ἡ τιμωρὴ αὐτοῦ ἀποτελοῦν στοιχεῖα πρὸς ἐπίτευ-
ξιν αὐτῆς τῆς ἐξυγιάνσεως. Καὶ ποῖοι εἶναι ἐκεῖνοι, οἱ ὁποῖοι
ζητοῦν νὰ ἐπιβληθῇ ἡ τιμωρὴ; Οἱ συντελέσαντες διὰ τῆς

δικτατορίας νὰ καταπέσῃ τὸ γόητρον τοῦ Κράτους (Χειρο-
κροτήματα).

I. Κούνδουρος. Ὅχι πρὸς διαφθοράν. Τὸν λόγον, κ.
Πρόεδρε, ἐπὶ τοῦ προσωπικοῦ ζητήματος.

Πρόεδρος. Οἰστέ.

I. Κούνδουρος. Ἀπησχολήσαμεν, κύριοι, τὴν Βουλὴν ἐπὶ
τοῦ τρόπου κατὰ τὸν ὁποῖον ἔπρεπε νὰ τεθοῦν τὰ πράγματα
εἰς τὴν θέσιν των, ἐτάμαμεν λεωφόρους σκέψεως καὶ ὑπεδεί-
ξαμεν μέτρα πρὸς ἀντιμετώπισιν τῆς καταστάσεως. Καὶ αἱ
ὑποδείξεις μας αὐταὶ εὗρον ἀπήχησιν καὶ εἰς τὴν Βουλὴν
καὶ εἰς τὸν κ. Πρόεδρον τῆς Κυβερνήσεως. Ἐνῶ ὅμως ἡμεῖς
ἀντικειμενικῶς ἐζητάσαμεν τὰ πράγματα, ὁ κ. Ὑφυπουργὸς
τῆς Ὑγιεινῆς ἠθέλησε νὰ παίξῃ ρόλον προστάτου τῆς Κυ-
βερνήσεως, χύων χολὴν καὶ ἀπαντῶν μὲ πάθη καὶ πείσματα.
Ἐπάρχει ὅμως διαφορὰ μεγάλη μεταξὺ τοῦ θάρρους, τὸ
ὁποῖον ἐπεδείξαμεν ἡμεῖς καὶ τοῦ θράους, τὸ ὁποῖον ἐπέδει-
ξεν ἐκεῖνος. Διεπράξαμεν ἴσως λάθη πολλὰ καὶ σφάλματα
ἀλλὰ ἂς ἔλθῃ ὁ ἀναμάρτητος, ὁ ὁποῖος θὰ βάλῃ τὸν λίθον
καθ' ἡμῶν. Δὲν διεπράξαμεν ὅμως ἀθλιότητας ὡς ἐκεῖνος
τὰς ὁποίας ἀντιμετωπίζομεν σήμερον.

A. Παππᾶς (Ὑφυπουργὸς τῆς Ὑγιεινῆς). Ὅφειλω νὰ ἐξη-
γήσω ὅτι δὲν ἐνόουν ἄλλης φύσεως ἐνεργείας, ἀλλὰ μόνον
τὰ πολιτικὰ σφάλματα, τὰ ὁποῖα διεπράξεν ἡ δικτατορία.

I. Κούνδουρος. Δὲν γίνονται ἀπολογητῆς οὐδεμιᾶς κα-
ταστάσεως, οὐδὲ τῆς δικτατορίας ἐκείνης. Ἀλλὰ δὲν δύνασθε
νὰ ὁμιλήτε οὕτω κατὰ συστήματος, τὸ ὅποιον, καίτοι τὸ
ἐπολέμησα ὡς ἀντιεπισημονικὸν μέτρον — ἐννοῶ τὸ μέτρον
τῆς ἀγῶνης — συνεκράτησεν ἐν τούτοις τὸ κύμα τῶν κατα-
χρήσεων (Θόρυβος).

E. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Κύριε Βουλευτά, θὰ μοῦ
ἐπιτρέψετε νὰ σᾶς εἶπω ὅτι, ἂν θέλετε νὰ κάμωμεν μίαν
συζήτησιν περὶ τῆς δικτατορίας, δὲν πρέπει νὰ τὴν μοι-
αῖσθε εἰς τὴν παροῦσαν συζήτησιν. Δὲν θὰ ἀνεχθῶμεν ποτε
ὅτι ἡ ἑσπέριας νόμου κακοηθεστάτου, ἀπανθρωποτάτου, ἀνα-
τρέποντος κάθε ἀνθρωπίνην δικαιοσύνην, ὅτι αὐτὸ ἀποδει-
κνύει προσπάθειαν πρὸς ἐξαγνισμόν. . . . (Θόρυβος καὶ ἀν-
τεγκλήσεις).

Γ. Παπανδρέου (Ὑπουργὸς τῆς Παιδείας). Ἀποτελεῖ
στῆρις ἡ ἐπιβολὴ τῆς ποινῆς αὐτῆς. (Θόρυβος).

I. Κούνδουρος. Μὴ ταράττεσθε, κ. Παπανδρέου. (Ὁ θό-
ρυβος ἐξακολουθεῖ).

Γ. Παπανδρέου. Ἡτίμασε τὴν Ἑλλάδα. Νὰ μὴ ταράσ-
σονται ὅταν ἐνθυμούμαι τὴν ἀτίμησιν τῆς Ἑλλάδος; (Χειρο-
κροτήματα).

E. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Νομίζω ὅτι ἔπρεπε νὰ
ἀρκεσθῇτε εἰς αὐτὰ τὰ ὁποῖα εἶπεν ὁ κ. Ὑπουργὸς τῆς Ὑγι-
εινῆς. Δὲν ὑπηνήχθη ἡθικὴν εὐθύνην σας, ἀλλ' ἐὰν διὰ τὴν πο-
λιτικὴν σας εὐθύνην θέλετε συζητήσιν, ἐγὼ εἶμαι διατεθειμένος
ὡς ἀρχηγὸς τῆς πλειοψηφίας νὰ ὀρίσθῃ μία ἡμέρα δι' αὐτήν.
Καὶ τότε θὰ ἴδωμεν ἐὰν ὁ νόμος ἐκεῖνος ἦτος νόμος ἐξαγνι-
σμοῦ ἢ νόμος κακοηθεστάτος.

I. Κούνδουρος. Λυποῦμαι ὅτι ἐλησιμονήσατε τὴν βᾶσιν
τὴν ὁποῖαν ἔθεσα, τὴν βᾶσιν ὅτι δὲν γίνονται ἀπολογητῆς καμ-
μίας καταστάσεως. Καὶ λυποῦμαι περισσότερο καθότι ἐδή-
λωσα ὅτι ἐπὶ τοῦ μέτρου τῆς ποινῆς τῆς ἀγῶνης εὐρέθῃ
ἀντίθετος ἔα' ὁ κ. Πρωθυπουργὸς ἐλάμβανεν ὑπ' ὄψιν τὴν
βᾶσιν αὐτήν, δὲν θὰ κατελαμβάνετο ὑπὸ τῆς ὀργῆς, ὑπὸ τῆς
ὁποίας κατελήφθη.

E. Κουλουμπάκης. Νομίζω, κ. συνάδελφε, ὅτι ἐκανοποιή-
θητε προσωπικῶς ἀπὸ τὰ λεχθέντα ἀπὸ τὸν κ. Ὑφυπουργόν
τῆς Ὑγιεινῆς. Τὰ περισσότερα δὲν ἔχουν θέσιν.

I. Κούνδουρος. Ἐν πάσῃ περιπτώσει ὁ κ. Ὑφυπουργὸς
τῆς Ὑγιεινῆς, ἀντὶ νὰ ἀντιτάξῃ τὰς γνώμας του πρὸς τὰς ἰδι-
κὰς μας, ἀντὶ νὰ ἀποδείξῃ τὴν κατηγορίαν ὅτι ἡ Κυβέρνησις
ἡττήθη εἰς τὴν μάχην κατὰ τῶν ἀνωφελῶν κωνόπων, εἶπεν
ὅτι δὲν ἔχομεν δίκαιον διότι διετέθησαν 24 ἑκατομμύρια καὶ
διὰ τῆς διαθέσεως αὐτῆς ἐδελτῶθη δὴθεν ἡ νοσηρότης τῆς

χώρας. Δὲν δύναται ὅμως ὁ κ. Ὑφυπουργὸς νὰ ὁμιλῇ μὲ
ὑπερηφάνειαν διὰ τὸ μέτρον αὐτό, διότι ἡ μάχη τὴν ὁποῖαν
ἔδωκε διεξήχθη μὲ ξένους μισθοφόρους.

A. Παππᾶς (Ὑφυπουργὸς τῆς Ὑγιεινῆς). Ἀνακρίδεια καὶ
αὐτὸ. Μόνον ἀπὸ Ἑλλήνων.

E. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Δὲν ἔχετε δικαίωμα νὰ
ὁμιλήτε οὕτω περὶ ἐπιστημονικῶν διεθνῶν κύρους, οἱ ὁποῖοι
τελείως ἀνιδιοτελῶς ἐπροθυμοποιήθησαν νὰ μᾶς παράσχουν
τὰς ὑπηρεσίας των.

I. Κούνδουρος. Ὅφειλω νὰ διασαφηνίσω ὅτι δὲν εἶχον
καμμίαν πρόθεσιν νὰ θίξω τοὺς ξένους ὑγειονομολόγους μὲ τὴν
λέξιν «μισθοφόροι», ἐφόσον εἶναι ἀναμφισβήτητον ὅτι καὶ ἐξ-
εῖναι καὶ μισθοδοτοῦνται.

E. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Διάφορος ἡθικὴ ἀντίλη-
ψις τῶν πραγμάτων.

I. Κούνδουρος. Ἄν, ὁ κ. Ὑφυπουργὸς τῆς Ὑγιεινῆς, δὲν
ἐδιόξατο νὰ μὲ διακόψῃ, θὰ ἤκουον ὅτι διὰ τῆς φράσεώς μου
ἐπαθῶμεν νὰ γίνω φορεὺς τῆς δυσφορίας τοῦ ἱατρικοῦ κόσμου
τῆς Ἑλλάδος, κόσμου πολυαριθμοῦ καὶ μορφωμένου, ὅστις
ἐθεώρησε τὴν φιλοτιμίαν του τιτρωσκομένην.

E. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Δὲν εἶναι ζήτημα τὸ
ὁποῖον συζητεῖται σήμερον. Διατυπώσατε μίαν ἐπιφύλαξιν καὶ
ἐγγράψατε ἐπερώτησιν.

I. Κούνδουρος. Διατυπώνω τὴν ἐπιφύλαξιν, κ. Πρόεδρε,
καὶ ἐρχομαι εἰς ἄλλο ζήτημα, ἀφορῶν τὴν ἐν γένει δρᾶσιν τοῦ
κ. Ὑφυπουργοῦ τῆς Ὑγιεινῆς διὰ τὴν ἐξυγίανσιν τῆς ἰδιαιτέ-
ρας μου πατρίδος. Καὶ κατηγορῶ αὐτὸν ὅτι παρὰ τὰς ἐπανει-
λημμένας ὑποσχέσεις του οὐδὲν ἐπραξε διὰ τὴν ἐπάρατον
νόσον τῆς λέπρας.

A. Παππᾶς. (Ὑφυπουργὸς τῆς Ὑγιεινῆς). Εἰμένα πρόθυμοι
νὰ δεχθῶμεν καὶ ἐπ' αὐτοῦ τοῦ ζητήματος συζητήσιν. Δὲν εἶ-
ναι ὅμως αὐτὸ τὸ θέμα τῆς σημερινῆς συζητήσεως. Ἐπειδὴ
σας ἐδίδαμεν εἰς τὴν θέσιν σας δι' ὅσα εἶπατε περὶ τῆς κινί-
νης, θέλετε τώρα νὰ φέρετε πρὸς συζήτησιν θέματα ξένα.

I. Κούνδουρος. Δὲν εἰσθε σεῖς ἱκανοὶ νὰ μὲ βάλετε εἰς
τὴν θέσιν μου. (Θόρυβος). Προτιμώτερον θὰ ἦτο νὰ σκεφθῇτε
διὰ τὴν ἰδικὴν σας θέσιν, ἡ ὁποία ἐξαρτᾶται ἀπὸ ὠρισμένης
εὐνοίας. (Ὁ θόρυβος ἐξακολουθεῖ).

A. Παππᾶς (Ὑφυπουργὸς τῆς Ὑγιεινῆς). Δὲν ἔχω ἀνάγκην
καμμίας εὐνοίας. . . . (Ἀντεγκλήσεις κωδωνοκρουσῆαι).

I. Κούνδουρος. Ἐν πάσῃ περιπτώσει εἶμαι ὑποχρεωμέ-
νος νὰ δηλώσω ὅτι δὲν θὰ ἐγκατέλειπον εὐκόλως τὸ βῆμα ἐν
διετέλουν ὑπὸ τὴν ἐντύπωσιν ὅτι παρέμενον ὑπὸ μομφὴν
κατὰ τῆς ὑπολήψεώς μου. Ἐπειδὴ ὅμως, μετὰ τὰς δοθείσας
ἐξηγήσεις, ἀποκομίζω ἀντίθετον ἐντύπωσιν, κατέρχομαι τὸ
βῆμα μὲ τὴν ἐλπίδα ὅτι ἡ Βουλὴ θὰ μοὶ συγχωρήσῃ τὴν ἐ-
πέκτασίν μου εἰς ζητήματα διὰ τὰ ὁποῖα μοὶ παρέσχεον ἀφορ-
μὴν ὁ ἀξιότιμος Ὑφυπουργὸς τῆς Ὑγιεινῆς.

A. Παπαναστασίου. Ὑπεύθυνοι, λέγει, διὰ τὴν ἐκτροπὴν
τῆς συζητήσεως εἶναι καὶ ὁ κ. ἐκ Λασηθίου βουλευτὴς καὶ
ὁ ἀξιότιμος Ὑπουργὸς τῆς Ὑγιεινῆς, καὶ εἶναι καιρὸς νὰ
ἐπανέλθῃ ἡ συζήτησις εἰς τὸ θέμα ποῦ μᾶς ἀπασχολεῖ. Δὲν
θὰ εἶπω οὐτε λέξιν διὰ τὴν ἀποπειραθεῖσαν υπεράσπισιν ἐνδὸς
καθεστῶτος καταρτίσαντος τὴν ἡθικὴν ὑπόστασιν καὶ τοῦ
λαοῦ καὶ τοῦ Κράτους καὶ ἢν δὲν ἀνέμενα μετὰ τὴν ἐπιεί-
κειαν, ἢν ἐδείξεν ἡ Κυβέρνησις διὰ τὰς πράξεις τοῦ καθεστώ-
τος ἐκεῖνον παρὰ τὴν γνώμην τὴν ἰδικήν μας.

I. Κούνδουρος. Ἡμεῖς δὲν εἰμεθα κατηγορούμενοι.

A. Παπαναστασίου. Σας ἡμνήστευσαν.

I. Κούνδουρος. Δὲν μᾶς ἡμνήστευσε κανεὶς ἀπὸ πρώτην
ἢ Ἐπιτροπὴ μᾶς ἐξήρεσε πάσης κατηγορίας.

A. Παπαναστασίου. Ἐγὼ ἐννοῶ τὸ πολιτικὸν μέρος.
(Θόρυβος κωδωνοκρουσῆαι. Διακοπὴ παρὰ τοῦ κ. I. Γρηγο-
ράκη μὴ ἀκουσθεῖσα).

A. Παπαναστασίου. Ἐν πάσῃ περιπτώσει, συνεχίζει, ἡ
ὕποθεσις τῆς κινήσεως εἶναι ὑπόθεσις θλιβερά, διότι ἀπεκάλυ-
ψεν ἐνεργείας τεινούσας εἰς τὴν ὑπονόμευσιν τῆς υγείας τοῦ

λαού. Καί διεπίστωσαν ώρισμένας όλιγογράφας και έλλειψιν ώρισμένων πρωτοβουλιών. Καί διά τούτο ή Βουλή δέν ήμπορεί νά μή κρίνη την όλην υπόθεσιν μετά κάποιας αὐστηρότητος ανταποκρινομένης και πρὸς αὐτὸ τὸ πνεῦμα τῆς Κυβερνήσεως, ήτις ὄντως ἔδειξεν ἐξαιρετικὴν ἐνδιαφέρον δια τὴν βελτίωσιν τῶν ὑγεινῶν ὅρων τοῦ λαοῦ. Καί δι' αὐτὸν ἀκριβῶς τὸν λόγον ἐξ ἄλλου δέν δικαιολογεῖται καμμία νευρικότης ἐκ μέρους τῆς Κυβερνήσεως διὰ τὸν γενόμενον ἔλεγχον. Πανταχέθεν, συνεχίζει, ἐτονίσθη ὅτι δέν ἐπιτρέπεται νά γίνη καμμία παρεκκλίσις τῆς συζητήσεως δυναμένη νά ἐπηρεάσῃ τὸ ἔργον τῆς δικαιοσύνης, και εἰς τοῦτο εἶμαι σύμφωνος. Εἶμαι ὅμως ἐπίσης ὑποχρεωμένος νά ὁμολογήσω ὅτι ὁ πραγματικὸς ἔλεγχος, ὁ πλήρης ἔλεγχος, θά δύναται νά γίνη μετά τὰ ἀποτελέσματα τῆς ἐξακριβώσεως, διότι τότε θά γνωρίζομεν, δέν παρὰ τὴν ὑπαρξίν ἢ ὄχι ἐγκλήματος, συνυπάρχει και ὀλιγογράφῃ ἢ ἔλλειψιν πρωτοβουλίας ἐκ μέρους τῶν ἀρμοδίων, διότι μόνον διὰ ταῦτα θά ἡδύνατο νά γίνη αἰτίσεις κατὰ τῆς Κυβερνήσεως. Ἀλλὰ μ' ὅλα ταῦτα δέν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι ὁ ἔλεγχος ἐπιδιώκει τὴν διαφώτισιν τῆς υποθέσεως και πρέπει ἡ Κυβέρνησις νά ὁμολογήσῃ ὅτι ὅσον αὐστηρὸς και ἂν γίνη πάντως θά ἀποβῇ ἐποικοδομητικὸς και διὰ τὰ ἐπιβαλλόμενα νά ληφθῶν διὰ τὸ μέλλον μέτρα. Ἐξεταστὲον ἦδη εἶναι πότε ἤρχισεν ἡ νοθεία τῆς κινήσεως. Ἐπιστοποιήθη ὅτι ἔχομεν παλαιότερα τοῦ 1928 κρούσματα, ἔχομεν και τὰς νοθείας τοῦ 1926 και εἶναι ἄπορον διατὶ και τὰ πρὸ τοῦ 1928 σημειωθέντα κρούσματα δέν ὠδήγησαν τὸ Κράτος εἰς λύσιν ριζικουμένου περὶ τεραστίων ἐγκαταστάσεων ἢ περὶ τῆς ἀνάγκης τῆς ὑπάρξεως ἐξαιρετικῶν γνώσεων και πείρας θά ἦτο δικαιολογημένη ἡ ἔλλειψιν προνοίας, ἀλλ' εἶναι γνωστὸν ὅτι οὕτε μεγάλα ἐγκαταστάσεις χρειάζονται οὕτε ἐξαιρετικὴ πείρᾳ και γνώσεως διὰ νά ἀλλαγῇ τὸ σύστημα και εἶναι φανερόν ὅτι ἂν τὸ Κράτος παρεσκεύαζε τὴν κίνησιν δι' ἰδίων ἐργασιῶν καμμία κατὰχρησις δέν θά ἐσημειώτο, και ἡ λύσις αὕτη ἀλλαχοῦ ἔφερον ἄριστα ἀποτελέσματα και τοῦτο εἶναι ἀνάγκη νά ληφθῇ ὑπ' ὄψιν διὰ τὸ μέλλον. Ἀλλ' αἱ εὐθύναι ἀνακύπτουν ἀφ' ἧς κατεδικάσθη ὁ ἐργολάβος και ἐθεδαιώσαν ἐξ ἄλλου αἱ ἀναλύσεις εἴτε ἔλλειψιν περιεκτικότητος εἴτε ἀνωτέρων περιεκτικότητος. Ὑπῆρχον ἐξ ἄλλου και πληροφορίαι ἀπὸ κλινικῆς παρατηρήσεως, βεβαιῶσαι περὶ τῶν ἐλαττωματικότητων τῆς παρεχομένης κινήσεως. Καί ἐδῶ ὑπάρχει στοιχείον ἐλέγχου. Ἡ Κυβέρνησις ἀναμφισβητήτως ἔλαβε σοβαρὰ μέτρα κατὰ τῆς ἐλονοσίας και τὴν στιγμήν πού προκύπτει ὅτι αὕτη ἡ πολιτικὴ, τὴν ὁποίαν ἐπεκράτησε και ἡ Βουλὴ, προσκόπτει ἐξ ὀλιγογράφας, πρέπει νά γίνη ἔλεγχος. Μετὰ τὴν πιστοποίησιν, συνεχίζει, αὐτὴν ἡ ὑπηρεσία δταν εἶχε τὴν βεβαίωσιν περὶ ἔλλειψιν περιεκτικότητος ὤφειλε νά κάμῃ και τρίτην ἀνάλυσιν, ἰδίως ὅταν ἦλθον εἰς φῶς τὰ λαθόντα χώρην εἰς τὰ Χανιά.

Ε. Μαλαμίδας. Ὅταν, λέγει, τὸ δαίγμα ἐκ Χανίων ἦλθεν ἐδῶ ἀπεδείχθη ὅτι εἶχε και τάλκη, ἀνευ τῆς ὁποίας ἦτο ἀδύνατος ἡ δισικοποίησις. Ὅσον ἀφορᾷ τὴν κινιζίνην αὕτη ἀπεδείχθη ὅτι δέν εἶχε ποσοστὰ ἐπιβλαβή και ὅσον ἀφορᾷ τὸ ποσὸν τῆς κινήσεως ἐθεδαιώθη ὅτι περιείχετο τὸ ἀναγκαῖον ποσόν.

Α. Παπαναστασίου. Ἐχομεν λοιπὸν μίαν περίπτωσιν πού ἡ ὑπηρεσία ὤφειλε νά συλλάβῃ ὑπονοίας και νά κάμῃ μίαν ἄλλην ἀνάλυσιν ἔστω και εἰς τὰ χημικὰ ἐργαστήρια τῶν μεγάλων νοσοκομείων, διότι ἀπὸ τὰς κλινικῆς παρατηρήσεως τὰς ἐν Χανίοις γενομένας ἐξηκριβώθη ὅτι ἡ χορηγούμενη κίνησις δέν ἔφερε τὰ ἀποτελέσματα πού ἔπρεπε νά φέρῃ.

Γ. Μαργῆς (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν). Αὕτη ἦτο κίνησις τῆς Σάντας.

Α. Παπαναστασίου. Τότε εὐθύνεται τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Ὑγιεινῆς, διότι δέν κατεδίωξε τὴν Σάντα.

Β. Δεληγιάννης (Ὑφυπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν). Μὴ λησμονήτε ὅτι τὸν Φεβρουάριον τοῦ 1928 δέν ἦτο ἡ Κυβέρνησις τῶν Φιλελευθέρων. Τὰ δισκία ἦσαν ἄλλης ἐταιρείας.

Α. Παπαναστασίου. Εἶμαι σύμφωνος ὅτι δέν εὐθύνεται ἡ

Κυβέρνησις. Ἀλλὰ τότε ἐρχεται τὸ ἐρώτημα διατὶ μετά τὰ γεγονότα αὐτὰ ἡ νέα Κυβέρνησις δέν ἤλλαξε τὸ σύστημα;

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Ἡ μεραρχία Κρήτης ἀνέφερε περὶ τῆς κινήσεως τὴν 11ην Φεβρουαρίου 1928.

Α. Παπαναστασίου. Μάλιστα. Ἀλλ' ἐρχόμεθα τώρα εἰς τὴν ἐξακριβώσιν τῶν ἀναλύσεων τοῦ Γενικοῦ Χημείου. Αὐταὶ ἀπέδειξαν ὅτι ἡ κίνησις εἶχε κατωτέραν περιεκτικότητα 1.70 και ἀνωτέραν 2.30. Ὁ κ. Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν εἶπεν ὅτι ἔκρινε τὰς περιπτώσεις αὐτὰς μετ' αὐστηρᾶς δικαιοσύνης. Ἡ γνώμη μου εἶναι ὅτι ἔκρινε ταῦτα ὡς τὰς ἔκρινε, μὴ εὐρισκόμενος ἐν γνώσει τῶν ἀποτελεσμάτων τῶν ἐχόντων ἐλλειψὶν-περιεκτικότητά δισκίων και τοῦτο ὤφειλετο εἰς τὴν ἔλλειψιν ἐπαρξῆς τῶν δύο Ὑπουργείων Οἰκονομικῶν και Ὑγιεινῆς. Αἱ ὑπηρεσίαι τοῦ Ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν ἔκριναν μετ' ἐπιεικειᾶς τὰς περιπτώσεις τῆς ἐλλειψὶς περιεκτικότητος (1.70 - 1.80) ἀγνωστῶν τὸ ἐλαττωματικὸν αὐτῶν ὑπὸ ἔποψιν θεραπευτικῶν ἀποτελεσμάτων. Ἐν τοιαύτῃ συνεπῶς περιπτώσει δέν ἐδικαιολογεῖτο ἡ χορήγησις εἰς τὸ κοινὸν κινήσεως με ἐλλειψὶν περιεκτικότητος. Ὁ κ. Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν εἶπεν ὅτι διὰ τὴν ἀνωτέρων περιεκτικότητά δέν ἐπληρώναμε περισσότερα ἐνὶ ἀπὸ τὸ ἐλλειψὶν ἀφῃροῦμεν. Ἀλλὰ μήπως και ἡ ἀνωτέρα περιεκτικότης δέν εἶναι ἐλάττωμα και ἐλάττωμα ἐπιτακτικὸν δι' ὠρισμένας ἰδιοσυγκρασίας; Ὅλοι αὐταὶ αἱ ἐλαττωματικότητες ἀποδεικνύουν πλήρη ἀνικανότητα τοῦ ἐργολάβου ἀπέναντι τοῦ ὁποίου δέν ἐπετρέπετο τοιαύτη συμπεριφορὰ ἐκ μέρους τοῦ Ὑπουργείου ἀπορρέουσα μόνον ἀπὸ τὴν οἰκονομικὴν ἀποψιν τοῦ ζήτηματος, προκειμένου μάλιστα περὶ φαρμάκου τόσο ἀπαραιτήτου δεδομένης τῆς ἐν Ἑλλάδι ἐκτάσεως τῆς ἐλονοσίας; Καί ἡ μὴ ἀνάληψιν πρωτοβουλίας ἐκπτώσεως τοῦ ἐργολάβου εἶναι συμπεριφορὰ ἐκ μέρους τοῦ Ὑπουργείου δικαιοσύνης μετ' αὐστηρότητος ἢ συμπεριφορὰ ἐπιεικειᾶς; Βεβαίως, συνεχίζει, τὴν εὐθύνην ἔχει τὸ Κράτος, διότι ἔχει ἀναθέσει εἰς ὑπηρεσίας οἰκονομικὰς τὴν διαχείρισιν τῆς κινήσεως και εἶναι προφανές ὅτι δέν ἐτηρήθη εἰς τὸ ζήτημα αὐτὸ ἡ δέουσα αὐστηρότης. Ἐχομεν κατόπιν τὸ ζήτημα τῆς καταδίκης τοῦ ἐργολάβου διὰ νοθείας.

Γ. Μαργῆς (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν). Ἐκ τῶν ὑστέρων τὸ ἐμάθαμε.

Α. Παπαναστασίου. Μὰ διετάχθη και τὸ κλείσιμον τοῦ ἐργοστασίου και δέν τὸ ἔμαθον αἱ ὑπηρεσίαι σας;

Γ. Μαργῆς (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν). Οὐδέποτε διεκόπη ἡ παροχὴ κινήσεως πρὸς τὸ Δημόσιον ἐκ μέρους τοῦ ἐργολάβου.

Α. Παπαναστασίου. Ἐγὼ ὁμιλῶ ἐπὶ τῇ δάσει τῶν μὴ ἀναρρηθέντων ἰσχυρισμῶν. Ὁ κ. Νικολήτσας εἶπεν ὅτι κατεδικάσθη ὁ ἐργολάβος διὰ τὴν κίνησιν τῶν σιδηροδρόμων, τοῦ ἐλευθέρου ἐμπορίου και ἐξῆρε τὸ γεγονός ὅτι ἐνῶ διετάχθη τὸ κλείσιμον τοῦ ἐργοστασίου οὐχ' ἦττον ἐξηκολούθησε τοῦτο λειτουργοῦν.

Γ. Μαργῆς (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν). Τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν δέν ἔλαβε γνώσιν αὐτῆς τῆς καταδίκης.

Α. Παπαναστασίου. Δέν ἦτο δυνατόν νά μή λάβῃ. Ἀφοῦ και αὐτοὶ οἱ ἀνταγωνισταὶ τοῦ ἐργοστασίου θά τὸ ἀνέφερον, οὐδὲ εἶναι δυνατόν ἡ ἀρμοδίᾳ ὑπηρεσία νά μή ἔλαβε γνώσιν ὅτι κατεδικάσθη ὁ ἐργολάβος. Σεῖς ἡμπορεῖτε νά μή τὸ ἐμάθατε ἀλλὰ ἡ εὐθύνῃ ὑπάρχει.

Γ. Μαργῆς (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν). Καί δι' αὐτὸ εἶπομεν ὅτι ἐνηρμήσαμεν και θά ἐνασκήσωμεν αὐστηρότατον διοικητικὸν ἔλεγχον. Πολιτικὴν εὐθύνην δέν ἔχομεν δι' αὐτό.

Α. Παπαναστασίου. Ἡμεῖς ὑποστηρίζομεν ὅτι ὤφειλατε νά τὸ ἡξούρετε.

Π. Τσαλδάρης. Σχετικῶς, λέγει, με ταῦτα θέλω νά δώσω μίαν ἐπεξηγήσιν. Τὴν παραμονὴν τῆς συζητήσεως ἐξήγησα παρὰ τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Ὑγιεινῆς τὴν πληροφορίαν ἔαν μετά τὴν καταδίκην διετάχθη τὸ κλείσιμον τοῦ ἐργοστασίου Ἐλφα και τὴν κατάθεσιν τῆς σχετικῆς ἀποφάσεως, ὁ δὲ γραμματεὺς τοῦ κ. Ὑπουργοῦ μοῦ ἐτηλεφώνησε ὅτι ὑπάρχει τοιαύτη ἀπό-

φασιν και θά συνεννοηθῇ με τὸν κ. Ὑπουργόν διὰ νά μοῦ τὴν στείλουν. Μετ' ὀλίγον ὅμως μοῦ ἐτηλεφώνησεν ὅτι ἔστειλεν ὅλα τὰ ἔγγραφα εἰς τὴν Βουλὴν και ὅτι δέν τὰ ἀφῆσε, διότι ἦσαν κλειστὰ τὰ γραφεῖα. Ἐκ τῶν ἐγγράφων τὰ ὅποια κατετέθησαν ἐξάγεται ἐξ ἀναφορᾶς τοῦ κ. Φωκᾶ ὅτι τὸ ἐργοστάσιον πρέπει νά ἐπιτραπῇ νά ἐπαναλάβῃ τὴν λειτουργίαν του. Κα εἶναι προφανές ὅτι ὑπάρχει Κυβερνητικὸν πταίσμα, διότι δέν εἰδοποιήθη τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν και περὶ τοῦ κλεισίματος και περὶ τοῦ ἀνοίγματος.

Ο. κ. Α. Παππᾶς (Ὑφυπουργὸς Ὑγιεινῆς) δίδων πληροφορίαν περὶ τῆς ἀποστολῆς τῶν αἰτηθέντων ἐγγράφων λέγει ὅτι ἀποφασίς κλεισίματος δέν εὐρέθη ὁ δὲ κ. Δοξιάδης τῷ εἶπεν ὅτι περὶ τὰ τέλη Ἀπριλίου εἶχε διατάξει νά μή δίδεται κίνησις εἰς τὸ ἐλεύθερον ἐμπόριον ἐκ τοῦ περὶ οὗ πρόκειται ἐργοστασίου. Ὑστερότερον κατ' Αὐγουστον, κατόπιν γνωμοδοτήσεως τοῦ κ. Φωκᾶ, ἐπετράπη ἡ δισικοποίησις κινήσεως διὰ τὸ ἐλεύθερον ἐμπόριον.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Διότι δέν εἶχε κλεισθῇ ποτὲ διὰ τὴν κίνησιν τοῦ Κράτους.

Γ. Μαργῆς (Ὑπουργὸς Οἰκονομικῶν). Ἡ κίνησις τοῦ Κράτους ἠλέγχετο ἀπὸ ὅλους τοὺς ἀρμοδίους τοῦ Ὑπουργείου.

Α. Παππᾶς (Ὑφυπουργὸς Ὑγιεινῆς). Ἐξάγεται ἀπὸ ἔγγραφο τοῦ Ὁκτωβρίου τοῦ 1929 ὅτι τὸ ἐργοστάσιον Ἐλφα ἐλειτοργοῦσε.

Σ. Τσαλιδοῦρος. Διὰ τίνα λόγον δέν μᾶς κατετέθη τὸ ἔγγραφο δι' οὗ ἐκλείσθη τὸ κατάστημα;

Α. Παππᾶς (Ὑφυπουργὸς Ὑγιεινῆς). Σὰς ἐπεξηγήσα πῶς ἔχει τὸ πρᾶγμα.

Α. Παπαναστασίου. Ὅπως, συνεχίζει, ἀπεδείχθη ἐκ τῶν διακοπῶν και ἰδίως ἐκ τῆς διακοπῆς τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῆς Ὑγιεινῆς ὑπάρχει μία διαφορὰ μεταξὺ κινήσεως τοῦ Κράτους και κινήσεως τοῦ ἐλευθέρου ἐμπορίου, ὥστε νά μή καθίσταται ὑποπτος ὁ ἐργολάβος ὁ παρέχων εἰς τὸ ἐλεύθερον ἐμπόριον κίνησιν νολευμένην. Καί οὕτω δέν ὑπῆρχεν ὑποχρέωσις τοῦ Κράτους νά τὸν κηρύξῃ ἐκπτώτον.

Γ. Μαργῆς (Ὑπουργὸς Οἰκονομικῶν). Δέν λέγω ὅτι δέν ἐνδιαφέρεται τὸ Ὑπουργεῖον δι' αὐτὸ τὸ γεγονός. Ἐάν ἐγνωρίζαμεν τὴν καταδίκην, ὁ Ὑπουργὸς θά ἦτο αὐστηρότερος. Βεβαίως ὑπάρχει μία διαφορὰ μεταξὺ κινήσεως τοῦ Κράτους και κινήσεως τοῦ ἐμπορίου, διότι ἡ τελευταία δέν περνᾷ ἀπὸ τὸν ἔλεγχον τοῦ Ὑπουργείου.

Π. Τσαλδάρης. Ἐγὼ κατηγορῶ τὴν Κυβέρνησιν, διότι και ἡ γνησιότης τῆς κινήσεως τοῦ ἐλευθέρου ἐμπορίου ἀνήκει εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τῆς Κυβερνήσεως.

Γ. Καφαντάρης. Τὸ ἄρθρον 11 τοῦ νόμου ΓΣΒ' τοῦ 1928, λέγει ὅτι ἡ εἰσαγωγὴν διὰ τὸ ἐλεύθερον ἐμπόριον κίνησις πρέπει νά ὑφίσταται ἔλεγχον εἰς τὸ Γενικὸν Χημεῖον τοῦ Κράτους, και ὅτι ἀπαγορεύεται ἡ κατασκευὴ ἐντὸς τοῦ κράτους ἡ ἡ διάθεσις δισκίων κινήσεως ἐφ' ὅσον δέν εἶναι σύμφωνα κατὰ τὸ εἶδος και τὸ περιεχόμενον πρὸς τὰ δισκία τῆς κινήσεως τοῦ Κράτους.

Γ. Μαργῆς (Ὑπουργὸς Οἰκονομικῶν). Ἀκριβῶς δι' αὐτὸ ἔγινε κατάσχες και καταγγελία μόλις ἀνεκαλύφθησαν διαφορὰ συνθέσεως δισκία.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Δηλ. ὁ νόμος λέγει ὅτι θέλει ἔλεγχον διὰ τὴν εἰσαγωγὴν τῆς κινήσεως τοῦ ἐλευθέρου ἐμπορίου και δέν θέτει τὴν δισικοποίησιν ὑπὸ τὸν ἔλεγχον τοῦ Κράτους, ὅπερ δικαιούται μόλις ἀνεκαλύψῃ παράδοσιν ἢ ἐλαττωματικότητα εἰς κατάσχας ἢ καταγγελίαν.

Γ. Καφαντάρης. Κατὰ τὸν νόμον ὑπάρχει πλήρης ἐξομολογισ κινήσεως Κράτους και κινήσεως ἐλευθέρου ἐμπορίου.

Γ. Μαργῆς (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν). Καί πάλιν ὑπάρχει σύγχυσις μεταξὺ εἰσαγωγῆς και δισικοποίησεως κινήσεως τοῦ Κράτους και τοῦ ἐλευθέρου ἐμπορίου.

Α. Παπαναστασίου. Ἐγὼ δέχομαι και αὐτὴν τὴν ἐρμηνείαν ἣν δίδετε, ἀλλὰ και αὕτη ἡ διάταξις δέν μειώνει τὴν

εὐθύνην τοῦ Ὑπουργοῦ νά μή φαίνεται αὐστηρὸς ἀπέναντι τοῦ νοθευτοῦ ἐργολάβου.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Ἐστᾷλη εἰς τὸ Δικαστήριον.

Α. Παπαναστασίου. Ἐπρεπε νά κηρυχθῇ ἐκπτώτος.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Ὅταν εἶχε ἔλθῃ τὸ ζήτημα τῆς παραδοχῆς τοῦ ἐργολάβου αὐτοῦ εἰς τὴν δημοπρασίαν τὸ νομικὸν συμβούλιον εἶπεν ὅτι δέν ὑπάρχει κώλυμα και ἐπομένως μετὰ τὴν ἀνάληψιν τῆς ἐργολαβίας δέν ἡμποροῦσαν διὰ τὸν λόγον αὐτὸν νά τὸν κηρύξουν ἐκπτώτον.

Α. Παπαναστασίου. Εἶχετε ὅλην τὴν εὐχέειαν νά ὀργανώσῃτε τὴν παρασκευὴν τῆς κινήσεως ἀπὸ τὸ Κράτος με ἐλάχιστα μέσα και ὤφειλον αἱ ὑπηρεσίαι νά ἔχουν γνώσιν τῶν ἐλλείψεων τῶν δισκίων τῆς κινήσεως. Ὅσον ἀφορᾷ δὲ τὴν ἀνωτέρων περιεκτικότητά αὐτῶν με ἐθεδαιώσαν φαρμακοποιοὶ ὅτι πιστοποιήσις τοιαύτης περιεκτικότητος εἶναι ἀδύνατος και ὤφειλε νά ἐμβᾷλη εἰς ὑπονοίας τὰς ὑπηρεσίας.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Ἀμφισβητεῖτε δηλαδὴ τὴν ἀξιοπιστίαν τῶν χημικῶν ἀναλύσεων;

Α. Παπαναστασίου. Βέβαια.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Μὰ τότε καταγγεῖλατέ το.

Α. Παπαναστασίου. Ἐγὼ ζητῶ εὐθύναν διὰ τὴν ὀλιγογράφιαν τῶν χημικῶν ὑπηρεσιῶν. Τὸ ἄλλο εἶναι ζήτημα ποινικῆς εὐθύνης.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Ἐάν εἶναι ψεύτικες εἶναι κακοὐργημα.

Α. Παπαναστασίου. Ἐγὼ ἰσχυρίζομαι ὅτι, ἡ ὑπηρεσία ὤφειλε νά συλλάβῃ ὑπονοίας ὅτι αἱ ἀναλύσεις, αἱ βεβαιώσεις ἀνωτέρων περιεκτικότητά, δέν ἦσαν ἀκριβεῖς.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Διατὶ νά συλλάβῃ ὑπονοίας ἀφοῦ μᾶς ἐπιστοποιεῖ και τὸ παρακάτω και τὸ παραπάνω και μᾶς ἐδικαιολογεῖ τοῦτο με τὴν ἐλαττωματικότητα τῶν μηχανημάτων; Ἐδῶ, τονίζει, ἂν ὑπάρχῃ ἐγκλημα θά τὸ εἰπῇ τὸ Τμελεῖς ἐφετεῖον και πρέπει μέχρι τότε νά σιωπῶμεν.

Α. Παπαναστασίου. Ἐγὼ σὰς εἶπα ὅτι ἐάν ὑπάρχῃ εὐθύνῃ ὀλιγογράφας τότε ἀνακύπτουν πολιτικαὶ εὐθύναι.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Δέν ὑπάρχουν τοιαῦται ἀφοῦ ἔχομεν τὰς πιστοποιήσεις τῶν ἀρμοδίων.

Γ. Μαργῆς (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν). Ἐάν εἶναι βέβαιαι αἱ ὑπόνοιαι τοῦ κ. Παπαναστασίου, τότε πρόκειται περὶ πολυετοῦς ἀπάτης ἐκ μέρους ὅλων τῶν χημικῶν.

Κ. Ζαβιτζιάνος. Τί ἐννοεῖτε πλεονάσματα; τί ἐννοεῖτε ἀνωτέρων περιεκτικότητά;

Α. Παπαναστασίου. Ἀπὸ 200—230.

Β. Δεληγιάννης (Ὑφυπουργὸς Οἰκονομικῶν). Αὐτὸ τοῦ λέτε τώρα εἶναι ἄλλο. Ἄν δηλαδὴ με περιεκτικότητά 230 ἡμποροῦμεν νά ἔχωμεν τόσα δισκία ὅσα με περιεκτικότητά 200.

Α. Παπαναστασίου. Ἐν πάσῃ περιπτώσει δέν δύναμαι νά δεχθῶ τὴν ἀντίληψιν και τὴν συμπεριφορὰν τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν ἀπέναντι τοῦ χορηγητοῦ, ἰσχυριζόμενου τοῦ πρώτου ὅτι ἐπρόκειτο περὶ νοθείας κινήσεως τοῦ ἐλευθέρου ἐμπορίου.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Μὴ λέτε κατὶ, τὸ ὅποῖον δέν εἶπαμεν ἡμεῖς. Δέν εἶπαμεν ἡμεῖς, διότι ἔκαμε τὴν κατεργαρίαν εἰς τὴν κίνησιν τοῦ ἐλευθέρου ἐμπορίου, δέν ἔπρεπε νά τὸν κηρύξωμεν ἐκπτώτον, ἀλλὰ διότι δέν ἡδυνάμεθα, κατὰ τὴν γνώμην τοῦ Νομικοῦ Συμβουλίου, διότι και εἰς νέαν δημοπρασίαν θά ἐλάμβανε πάλιν μέρος.

Α. Παπαναστασίου. Νά ἐφέρατε νόμον.

Γ. Μαργῆς (Ὑπουργὸς Οἰκονομικῶν). Ἐναντίον τῆς συμ-
βάσεως;

Β. Δεληγιάννης (Ὑφυπουργὸς Οἰκονομικῶν). Τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν ἔλαβε γνώσιν τῆς καταδίκης ΕΛΦΑ ὅταν ἐνηργήθη δημοπρασία. Εἶχατε τὴν ἀξίωσιν νά πᾶμε ἡμεῖς νά μάθοιμε;

A. Παπαναστασίου. Αί υπηρεσάι σας ήσαν εν πλήρει άγνοία, ενθ' όλος ο κόσμος τó ήξευρε ;

E. Βενιζέλος. (Πρωθυπουργός). Πρέπει νά κάμωμεν διοικητικόν έλεγχον δι' αυτό. Μας ζητούνται εϋθύναι, ενθ' ήμείς δέν ήμπορούμεν νά κάμωμεν έλεγχον διότι ή υπόθεσις εύρίσκειται ενώπιον τής δικαιοσύνης.

A. Παπαναστασίου. Υπάρχουν καί άλλα γεγονότα τής εξαίρετικής έμπιστοσύνης του Υπουργείου πρός τόν άνάδοχον σχετικá με τήν αποθήκευσιν.

Ο κ. **Γ. Μαργής.** Υπουργός Οικονομικών) εϋχγεί ότι τó Υπουργείον εϋήρμιζε τήν σύμβασιν, πάντως όμως έπρονόησε καί επέστρεψε τήν προσοχήν των άρμοδίων.

A. Παπαναστασίου. Κατά πόσον υπάρχει άμέλεια των υπηρεσών θά εξαχθί εκ των ανακρίσεων τής δικαστικής άρχής. Δέν ήμπορώ εν τούτοις νά δεχθώ ότι ή Κυβέρνησις έδειξεν εξαίρετικήν αυστηρότητα εις τó ζήτημα τής κινήσης.

Γ. Μαργής (Υπουργός Οικονομικών). Δικαιοσύνην.

A. Παπαναστασίου. Έδειξεν έλλειψιν πρωτοβουλίας. Συνεχίζων φρονεί ότι είναι επάναγκες νά αναλάβη τó Κράτος τήν παραγωγήν των δισκίων τής κινήσης δια νά παύση αυτή ή ιστορία.

E. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Φαίνεται ότι εκεί θά καταλήξωμεν.

A. Παππός (Υφυπουργός Υγιεινής). Τόν Ίανουάριον του 1930 συνωμύλησα με τόν Γαλιπούλον καί τού είπα ότι δέν πρέπει νά έχη τó Υπουργείον των Οικονομικών τήν κινήσιν, καί τήν άλλην ήμεραν είπον τó ίδιον καί εις τούς κ. κ. Μαργήν καί Δεληγιάννην. Συνεφώνησαν δέ καί οι τρεις. Κατόπιν θταν έγεινε μία επιτροπή επανέλαβε τά ίδια. Αποδείξει ότι αναγνωρίζομεν αυτά που λέτε καί ελάδομεν τά μέτρα μας.

A. Παπαναστασίου. Θά ήτο εύχης έργον αν δέν αφήνате νά παρέλθη ένας χρόνος.

A. Παππός. (Υ. Υγιεινής). Μά είχαμε τήν σύμβασιν. Είχαμε νά κάμωμε καί τόν έλονοσιακόν άγωνα καί είχαμε ανάγκην κινήσης.

A. Παπαναστασίου. Δέν είναι όρθόν νά καταβάλλεται προσπάθεια εκ μέρους ώρισμένων μελών τής Κυβερνήσεως νά καλύπτονται ούτοι δπισθεν του μεγάλου παρελθόντος του άρχηγού τής Κυβερνήσεως.

E. Βενιζέλος. (Πρωθ.). Έλέχθη ότι αποτελώ έγγύησιν δια τόν Έλληνικόν λαόν καί ότι καταχρήσεις δέν θά σκεπασθούν. Αυτό θά επικαλεσθώ καί εγώ εις τήν όμιλίαν μου.

A. Παπαναστασίου. Σας θεωρούμεν ως εξαίρετικήν έγγύησιν, αλλά δέν ήμπορεί νά τεθί αυτό ως βάσις, άλλ' έν πάση περιπτώσει δια νά μη προκαλώ έρεθισμόν νεύρων ανακαλώ.

Π. Τσαλδάρης. Τó ζήτημα, τó όποιον άπασχολεί τήν Βουλήν πρέπει βεβαίως νά περαιωθί τó ταχύτερον. Αυτή είναι ή επιθυμία του λαϊκού κόμματος, άλλ' ή συζήτησις πρέπει νά διεξαχθί κατά τρόπον ώστε νά διαφωτισθί πλήρως ο Έλληνικός λαός. Νομίζω άπαραίτητον νά μη δεικνύη ή Κυβέρνησις τόσην νευρικότητα.

E. Βενιζέλος (Πρωθ.). Δέν έδειξε καμμίαν νευρικότητα.

Π. Τσαλδάρης. Όταν τίγεται αυτή ή αί υπηρεσάι τής νά μη δυσχεραίνεται ή συζήτησις εκ των παρεμβάσεων.

Γ. Μαργής (Υπ. Οικ.). Είς τó μερίδιόν σας έχετε μεγάλο μέρος των παρεμβάσεων.

Π. Τσαλδάρης. Τό πράττω μόνον δια νά φωτισθώ ή νά διαφωτίσω. Είναι γνωστά αί υποσχέσεις τής Κυβερνήσεως πρός τόν Έλληνικόν λαόν δια τά ζητήματα τής υγείας, αλλά καί τά θάρη, τά όποια επεδίηθησαν πρός τούτο. Έλθοῦσα ή Κυβέρνησις εις τήν άρχήν νόμισεν ότι έπρεπε νά ιδρύσθι ίδιον Υπουργείον καί δια νά δοθί μεϊζον κύρος εις αυτό ανέλαβε τυπικώς τούτο ο κ. Πρόεδρος τής Κυβερνήσεως, συνέστησε δέ καί Υφυπουργείον. Η σύστασις αυτού ή όποία είχεν ως συνέπειαν μεγάλας δαπάνας επέβαλε καί υποχρεώσεις. Τό σπουδαιότερον σημεϊον, τó όποιον πλήττει, όσον άφορᾷ

τήν υγείαν, τόν λαόν είναι ή έλονοσία, ήτις έχει καταστρεπτικά άποτελέσματα, δι' αυτό ή κινήσιν άποτελεϊ τó κυριώτερον φάρμακον του Έλληνικού λαού. Μόλις εγνώσθη δια τού τύπου ότι τó φάρμακον τούτο δέν υπάρχει σχεδόν εις τήν Ελλάδα τó Λαϊκόν Κόμμα ένόμισεν ότι έχει καθήκον νά φέρη τó ζήτημα εις τήν Βουλήν.

Συνεχίζων ο κ. Τσαλδάρης όμιλεί περί τής αποκαλυφθείσης εν Θεσσαλονίκη καταχρήσεως αποδειχθέντος ότι τά δισκία αντί νά περιέχουν 9. 00 μόλις περιέχον 5 χιλιοστά. Έκ τής διεξαγωγής τής συζήτησεως ένταῦθα, λέγει, δέν έχω άκόμη υπ' όψει τόν τρόπον, κατά τόν όποιον ανεκαλύφθη ή νοθεία, εκ τής αλληλογραφίας όμως των άρχών προκύπτει ότι ή έποχή συμπίπτει κατά τά μέσα Σεπτεμβρίου, ενθ' ένταῦθα ή ένόγησις διατάχθη τήν 7ην Νοεμβρίου.

E. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Οι αριθμοί σας δέν είνε ακριβείς. Τό έγγραφον του Ι' Σώματος Στρατού χρονολογείται από 3 Οκτωβρίου, ήμέρα δέ λήψεως είνε ή 9 Οκτωβρίου.

Π. Τσαλδάρης. Πότε έγινεν ή πρώτη ένέργεια εν Θεσσαλονίκη ;

E. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Δέν όμιλεί ή έκθεσις περί τής πρώτης ενεργείας.

Π. Τσαλδάρης. Μη μου λέτε λοιπόν ότι οι αριθμοί δέν είνε ακριβείς.

E. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Τήν 3ην Οκτωβρίου έγραψε τó Ι' Σώμα προφανώς δέ ή ανακάλυψις εγένετο όλίγας ήμέρας ποσύτερα.

Π. Τσαλδάρης. Θέλω, κ. Πρόεδρε τής Κυβερνήσεως, νά είπω ότι προκείμενου περί τοιαύτης καταστρεπτικής νοθείας άφ' ής ανεκαλύφθη μέχρις ότου δοθώσιν αί διαταγαί πρός ένέργειαν έχάσате ένα μήνα.

E. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Είς τας 3 του μηνός εγράφη τó έγγραφον, εις τας 9 ελήφθη, άμέσως δέ, όταν εγώ τó έμυθον από τόν τύπον, διέταξα τόν κ. Τσουνοῦκάν νά μεταβή εκεί. Δέν είμφορεϊτε λοιπόν νά με κατακρίνητε.

Π. Τσαλδάρης. Δέν είμαι διατεθειμένος νά μη δεχθώ τήν ιδιικήν σας ταχύτητα ενεργείας. Αλλά διατί είσθε ανυπόμονος ; Έδώ υπάρχει ή νευρικήτις σας. Παρήλθε λοιπόν από τής ανακλύσεως ένας μήνας. Διότι δέν καταρωσάτε νά έμπνεύσητε εις τας υπηρεσάς σας ότι διχ τόσον σπουδαία ζητήματα δέν άκούν τά συνήθη έγγραφα έπικουωνίας. Είνε καί τó τηλέφωνον είνε καί τó τηλεγραφεϊον. Ξεύρετε, κ. Πρόεδρε, πότε έγινεν ο έλεγχος καί άπεστάλησαν εις τó Χημείον τά δισκία πρός εξέτασιν ; τήν 14 Σεπτεμβρίου υπό Έπιτροπής εκ του υπάτρου Γιαννούλη καί του φαρμακοποιού Θεοδώρου.

E. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Αρχισε δηλαδή ή κίνησις. Πού είνε ή εϋθύνη μας ;

Π. Τσαλδάρης. Είς τούτο υπάρχει μία εϋθύνη τής Κυβερνήσεως, ότι δέν κατάρθωσε νά έμπνεύση εις τας υπηρεσάς τήν μέριμναν δια τά ζητήματα τής υγείας. Καί κατάρθωσαν ο κ. Πρωθυπουργός νά πληροφορηθί τó πρᾶγμα πάλιν διχ των έφημερίδων. Η Κυβέρνησις, άποσείουσα πάσαν εϋθύνην διχ τήν βραδείαν ανακάλυψιν, ίσχυρίζεται ότι δέν γνωρίζαι ποία υπηρεσάι εϋθύνεται, οὔτε δυνάμεθα νά ελέγξωμεν τούτοις, έφόσον ή υπόθεσις εύρίσκειται εις χείρας τής δικαιοσύνης. Ηδύνατο όμως νά προβή ένωρίτερον ή Κυβέρνησις εις τόν έλεγχον, διότι είχε τά μέσα νά ενεργήσθι κατά τής Έταιρείας καί είχεν άφορμήν νά ενεργήσθι πρός τούτο. Δέν νομίζω ότι δύναται σοβαρώς νά υποστηρίχθί ότι ήμιοδίζετο εκ τής συμβάσεως. Διότι υπάρχει τó 22 άρθρον, τó όποιον ρητώς καί κατηγορηματικώς λέγει ότι ή έπιβολή προστίμων, ή άδυναμία του έργοστασίου νά παραδώσθι τήν ποσότητα, τήν όποιαν υποχρεούται νά παραδώσθι, επιβάλλει εις τó Υπουργόν νά παραπέμψη τó ζήτημα εις τó Νομικόν Συμβούλιον δέν υπάρχει, λέγει, καμμία άμφισβήτησις ότι δύνασθε νά ζητήσητε τήν έκπτωσιν. Καί έρωτώ υπήρξαν πο-

ριπτώσεις, τας όποιας άπαιτεί ή σύμβασις ; Καί μου φαίνεται περίεργον πώς ο κ. Υπουργός εγέννησε τοιοῦτο ζήτημα.

Γ. Μαργής. (Υπουργός των Οικονομικών). Δέν τó εγέννησα εγώ άλλ' οι έπερωτώντες.

Π. Τσαλδάρης. Νομίζω ότι ο κ. Πρόεδρος τής Κυβερνήσεως δέν θά θελήσθι νά επαναφέρη τó ζήτημα αν ήμπορούμεν νά κηρύξωμεν έκπτωτον έταιρείαν. Αλλο τó ζήτημα του νά γίνη τις δεκτός εις μίαν δημοπρασίαν, διότι τούτο εξαρτάται εκ του νόμου καί όρθως είπε τó Νομικόν Συμβούλιον ότι είναι δεκτός ο Φάρος, άλλο όμως ζήτημα είναι αν ήμπορή νά κηρυχθί έκπτωτος διότι υπήχθη εις τούς όρους τής διακηρύξεως, τούς όποιους παρέδθι. Θά μου είπη ο κ. Υπουργός ότι ή έταιρεία επλήρωσε τά έλλείμματα. Επλήρωσε πρόστιμα καί δέν επληρώμετο δια τά περισσεύματα καί δέν ήτο δίκαιον μίαν τοιαύτην έταιρείαν νά κηρύξωμεν έκπτωτον. Αλλ' ή έταιρεία δέν ήτο ίκανή νά έκτελέσθι τήν σύμβασιν διότι δέν είχε τó κατάλληλον έργοστάσιον. Ητο λοιπόν ή έταιρεία ίκανή νά άποσπάσθι έστω καί τας συμπαιθείας σας ; Είπε προχθές τί ήθέλατε νά κάμω ; Ητο ο δάγκειος καί είχομεν ανάγκην κινήσης. Αλλά, κύριε Υπουργέ, καί εγώ έπαθα από δάγκειον αλλά δέν έπληρα οὔτε γραμμάριον κινήσης, διότι αντενδείκνυται εις τόν δάγκειον ή κινήσιν. Αλλά μήπως δέν ήμπορούσατε νά προμηθευθίτε εκ του εξωτερικού ;

Γ. Μαργής. (Υπουργός Οικονομικών). Συμπληρωματικώς έπρομηθευθίμεν.

Π. Τσαλδάρης. Τό όλον έπρεπε άφού έπρόκειτο περί ακοπίστου έταιρείας.

Γ. Μαργής. Τό κακόπιστον είναι σήμεραν, δέν υπήρχε πάντοτε.

Π. Τσαλδάρης. Υπήρχε διότι πρόκειται περί έταιρείας, ή όποία όταν ανέλαβε δέν είχεν έργοστάσιον άκόμη.

E. Βενιζέλος. (Πρωθυπουργός). Δέν ανέλαβε επί τής έποχής μας.

Γ. Μαργής. (Υπουργός των Οικονομικών). Αλλως τε δέν σημαίνει δόλον αυτό.

Π. Τσαλδάρης. Δέν με ενδιαφέρει κών ο δόλος. Η έταιρεία ανέλαβε χωρίς νά έχη έργοστάσιον καί δέν είχεν οὔτε επί τής έποχής σας.

Γ. Καφαντάρης. Υπάρχει κανέν έγγραφον άποδεικνύον τήν άδυναμίαν τής έταιρείας ;

Γ. Μαργής. (Υπουργός των Οικονομικών). Εγώ σας λέγω πως υπάρχει, έστω.

Π. Τσαλδάρης. Εγώ, κ. Υπουργέ, δέν έχω καμμίαν διάθεσιν νά έπικρίνω Κυβερνήσεως του παρελθόντος. Εάν θέλετε νά τó κάμετε σεις δια νά μεταποτίσετε τας εϋθύνας διαφέρει. Αλλά μήπως ήτο μόνον άνίκανος ή έταιρεία εις άδυναμικήτητα ; Η ίδια έταιρεία είχεν αναλάβει τήν προμήθειαν των κρατικών σιδηρ όδών καί ανεκαλύφθη καί εκεί νοθεία καί τó Υπουργείον τής Υγιεινής διέταξε τó κλείσιμον του έργοστασίου, άλλά τó Υπουργείον των Οικονομικών έξηκολούθησε νά έχη ως άνάδοχον τήν έταιρείαν-ίσχυρίζομενον, ότι δέν εγνώριζε γεγονότα, τά ποία εγνώριζεν όλος ο κόσμος.

Γ. Μαργής. (Υπουργός των Οικονομικών). Η ιδική μου υποχρέωσις ήτο νά παραλάβω κινήσιν, νά κάμω έλεγχον καί νά τήν παραδώσω.

Π. Τσαλδάρης. Γνωρίζω καί τήν εϋφυϊαν σας καί τήν εϋστροφίαν σας, άλλά δέν μπορεϊτε νά λέγετε ότι διότι παραλαμβάνετε καί παραδίδετε δέν ήμπορεϊτε νά προβήτε εις άλλην ενεργείαν.

Εϋθύνην άποδίδω εις τήν Κυβέρνησιν, διότι ενθ' ήτο γνωστόν μεταξυ των μελών αυτής ότι ή άνάδοχος Έταιρεία είχε καταδικασθί επί αίσιχροκερδείας ως παραδίδουσα νοθευμένην κινήσιν εις τήν υπηρεσίαν των σιδηροδρόμων, δέν εκρίθη άναγκαϊον νά επέλθη κάποια συνεννόησις μεταξυ των δύο Υπουργών, ώστε νά καταστούν οὔτοι άμοιβαίως ενήμεροι των πληροφοριών, τας όποιας εγνώριζεν έκαστος εξ αυτών καί νά ελαμδάνοντο οὔτω τά μέτρα εκείνα, τά όποια θά έφερον εις

φώς καί όλας τας άλλας καταχρήσεις. Αντιθέτως έκαστος των δύο Υπουργών ενήργησε κατ' ίδίαν επί τή βάσει των στοιχείων που εγνώριζε καί οὔτω δέν κατέστη δυνατή από τότε ή ανακάλυψις τής νοθείας.

Αλλά δέν είναι μόνον αυτά τά σημεϊα εκείνα, τά όποια έπρεπε νά σας θέσουν εις κινήσιν δια νά προλάβητε τήν κυκλοφορίαν κινήσης με περιεκτικότητα 5 χιλιοστών αντί των 200. Τό Υπουργείον των Στρατιωτικών από πολλού σας είχεν είδοποιήσει ότι ή Κοζάνη διεμκρτύρετο δια τήν ελαττωματικότητα τής κινήσης.

Γ. Μαργής (Υπουργός των Οικονομικών). Έστειλάμεν τήν υπόθεσιν εις τόν Εισαγγελέα. Τι άλλο έπρεπε νά κάμωμεν ;

Π. Τσαλδάρης. Δέν άρκει αυτό. Έπρεπε νά εξετάσθιτε καί τήν άλλην κινήσιν.

Γ. Μαργής (Υπουργός των Οικονομικών). Σας βεβαιώ δέν έννοώ τόν συλλογισμόν σας. Τι δηλαδή θά ήθέλατε ; Επειδή ή ΕΑΦΑ ήτο υποπτος ότι παρείχε κινήσιν έλλιπή, ήθέλατε νά συμπεράνω ότι αί πιστοποιήσεις του Γενικού Χημείου του Κράτους ήσαν πλασται ;

Π. Τσαλδάρης. Όταν έχετε μίαν Έταιρείαν, ή όποία σας παραδίδει έλλιπή κινήσιν, ή όποία δέν έκπληροί τας υποχρεώσεις τής, ή όποία καταδικάζεται επί αίσιχροκερδείας....

Γ. Μαργής (Υπουργός των Οικονομικών). Σας ώμολόγησα ότι του τελευταίου αυτού ζήτηματος δέν είχον γνώσιν.

Π. Τσαλδάρης. Μά ώφείλατε νά είχατε. Αλλως τε αί υπηρεσάι σας.....

E. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Αφήσατέ μας τότε νά τελειώσωμεν τόν διοικητικόν έλεγχον.

Π. Τσαλδάρης. Έπρεπε νά τόν είχατε τελειώσει. Έπρεπε όλα τά γεγονότα νά σας είχον άγάγη εις τήν ύπόνοιαν νά έρευνήσετε.....

E. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Μά πώς, άφού είχαμε τας πιστοποιήσεις του Γενικού Χημείου ;

Π. Τσαλδάρης. Πώς τά ανακαλύψατε σήμεραν ;

E. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Σήμερα έχουμε γεγονότα, άποδείξει. Καί εις τó παρελθόν όμως, έτσι βρήκαμε τó κατεδωξάμεν.

Π. Τσαλδάρης. Από τήν άνάδοχον είχατε σωρείαν γεγονότων, τά όποια ήμπορούσαν νά σας άγάγουν εις ύπονοιās καί όμως δέν ελάδατε τ' αναγκαία μέτρα, που μόνον τώρα, όπότε εκ τυχάιου γεγονότος ανεκαλύφθη ή νοθεία, ελάδατε. Δι' αυτό άκριβώς κατηγορούμεν τήν Κυβέρνησιν : Ότι καίτοι ήλθε με ώρισμένον ύγειονομικόν πρόγραμμα, καίτοι επέδαλε σημαντική βάρη επί του λαού δια τήν έφαρμογήν του προγράμματος αυτού, αφήκε σειράν άλλην γεγονότων, τά όποια είχον σχέσηιν με τó κυριώτερον φάρμακον του άγώνος που ανέλαβε, νά παρέλθη άπαρατήρητος.

E. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Σας βεβαιώ ότι μέχρι τής παρεμβάσεως τής δικαστικής άρχής, ή έμπιστοσύνη μου πρός τήν υπηρεσίαν του Γενικού Χημείου του Κράτους ήτο άπεριόριστος. Σήμεραν δέν λέγω τίποτα, έφόσον έχει επιληφθί του ζήτηματος ή Δικαιοσύνη....

Π. Τσαλδάρης. Καί κάμνετε πολύ καλά.

E. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός).... καί δέν θέλω νά παρεξηγηθώ. Όφείλω όμως νά σας ύπομνήσω ότι καμμία άπολύτως Κυβερνήσις δέν έδυσπίστησε μέχρι τούδε εις τήν υπηρεσίαν του Γενικού Χημείου του Κράτους, ή όποία διεχειρίσθη χιλιακατομύρια. Καί άρκει νά σας ύπομνήσω τó ζήτημα του οίνοπνεύματος.

Γ. Μαργής (Υπουργός των Οικονομικών). Μήπως αυτή δέν έκράτησε τόν έπισιτισμόν ;

Π. Τσαλδάρης. Είχατε εν τούτοις, κύριε ύπουργέ, άναφοράς νομιάτρων παραπονουμένων κατά των δισκίων τής κινήσης.....

E. Βεν.ζέλος (Πρωθυπουργός). Διετάξαμεν νά κατάσχουν τήν κινήσιν αυτήν. Αλλως τε ή σύμβασις έληγε τó τέλος

Μαρτίου καὶ ἡ ἐλαττωματικότης αὐτὴ παρατηρήθη τὸν Φεβρουάριον.

Π. Τσαλδάρης. Δὲν ἔχει σημασίαν. Ἐγὼ δὲν σὰς κατηγοροῦ ὅτι δὲν ἐκνήρυξας ἐκπτώτων τὸν ἀνάδοχον, ἀλλ' ὅτι ἐπιτρέπεται ἀκόμη νὰ κυκλοφορῇ ἡ κινίνη αὐτὴ.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Μὰ δὲν πρόκειται περὶ νοθείας. Ἡ περίπτωσις αὐτὴ ἀφορᾷ ἐλαττωματικότητα τῆς κατασκευῆς.

Π. Τσαλδάρης. Ἔστω καὶ αὐτό. Ἀποτελεῖ πάντως τὸ σημεῖον τοῦτο ἐνδεικτικὸν τῆς ἀδιαφορίας, τὴν ὁποίαν ἐπεδείξατε, παρὰ τὸ γεγονός ὅτι ἀπὸ τοῦ παρελθόντος Νοεμβρίου αἱ ἐκθέσεις τῶν νομιμάτων σὰς ὑπεδείκνυνον τὰ συμβαίνοντα.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Κάθε ἄλλο παρὰ ἀδιαφορίαν. Ἐλάττωμα τὰ μέτρα, τὰ ὁποῖα σὰς ἀνέφερον ὁ συνάδελφος μου ὑφυπουργός τῆς Ὑγιεινῆς. Προέβην εἰς δειγματοληψίαν, ἐκάμαμεν ἀναλύσεις, διατάξαμεν τοὺς ἀστυνόμους νὰ κατασχῶν τὴν τοιαύτην κινίνην. Τί ἄλλο θέλετε νὰ κάμωμεν;

Π. Τσαλδάρης. Τὸ γεγονός τὸ παρελκόμενον λιποδραμῇ κινίνην καὶ παρεδίδατε αὐτὴν εἰς τὴν κατανάλωσιν ὡς κανονικοῦ θάρους δὲν νομιζῶ ὅτι ἀποτελεῖ προσήκουσαν διαχείρισιν τοῦ ζητήματος. Δὲν γνωρίζω ποῖον εἶναι τὸ περιθώριον, ἐντὸς τοῦ ὁποίου εἶναι ἀνεκτὴ ἡ ἑλλείψις ἢ ἡ υπερβολὴ τῆς εἰς κινίνην περιεκτικότητος τῶν δισκίων. Ἐποστηρίζετε ὅτι τὸ ὅριον αὐτὸ δὲν δύναται νὰ ὑπερβῇ τὰ 3 χιλιοστά, ἐπὶ πλεόν ἢ ἐπὶ ἐλάττω. Τὸ γεγονός ὅμως εἶναι ὅτι τὸ Κράτος κατήντησε νὰ πιστοποιῇ τὴν γνησιότητα φαρμάκων ἐξερχομένων ἐκ τῶν ἀποθηκῶν του καὶ φερόντων τὴν κρατικὴν σφραγίδα, τὰ ὁποῖα ἐν τούτοις δὲν ἦσαν ὅτι ἐθεβαίοντο. Διότι καὶ ἂν παρείχατε κινίνην εἰς ποσότητα μεγαλύτεραν τῆς ἀναγκαζομένης πάλιν δὲν εἶναι ἐν τάξει.

Καὶ ἐξηπάτα οὕτω, κύριοι, ἡ Κυβέρνησις τὸν λαόν. Ὅταν ὅμως ἡ Κυβέρνησις πλεόν εἶχεν ἀναγνωρίσει ὡς νόμιμον κυκλοφορεῖν κινίνης νοθευμένης ὡς πρὸς τὸ ποσὸν τῆς περιεκτικότητος τί ἄλλο ἀποτελεῖ τοῦτο εἰμὴ ἐνθάρρυνσιν τῶν ἄλλων πρὸς νόθευσιν καὶ ὑπ' αὐτῶν κατὰ μείζον ποσόν. Ὅσονδήποτε καὶ ἂν ἐπιμείνητε εἰς τὴν δικαιολογίαν ὅτι αἱ πιστοποιήσεις τοῦ Γεν. Χημείου τοῦ Κράτους σὰς ἀπέκλειον πᾶσαν ὑπόνοιαν, τὸ γεγονός ὅτι εἶχατε σωρεῖν ἀπορριμὸν ἐκ μέρους τῆς ἀναδόχου Ἐταιρείας δὲν ἔπρεπε νὰ σὰς ἀφήσῃ ἀδιαφόρους.

Παρατηρήθη ἐπίσης ὅτι ἐνεφυλοχώρησε κατάχρησις καὶ περὶ τὸ ποσὸν τῆς χρησιμοποιοῦμένης ζακχαρώς. Δὲν ἤκουσα δὲ τὸν κ. Ὑπουργὸν τῶν Οἰκονομικῶν νὰ εἴπῃ τί περὶ τούτου. Ἐνῷ δηλαδὴ ἡ ἀνάδοχος εἶχεν ὑποχρέωσιν νὰ μεταχειρίζεται 110 μέρη ζακχαρώς, τὴν ὁποίαν, σημειωτέον, εἰσῆγεν ἀτελῶς, μετεχειρίζετο μόνον 60 μέρη.

Β. Δεληγιάννης. (Ὑπουργός τῶν Οἰκονομικῶν). Δὲν ἔχομεν ὑπ' ὄψιν μας τοιοῦτο ζήτημα.

Π. Τσαλδάρης. Ἐν πάσῃ περιπτώσει δὲν ἔχω λόγους νὰ ἐπεκταθῶ περισσώτερον. Ἀνετύχθησαν τὰ ζητήματα ἐπαρκῶς ἐκ μέρους τῶν προλαλήσαντων. Θὰ καταλήξω συνιστῶν εἰς τὴν Κυβέρνησιν ὅτι δὲν ὀφείλει νὰ ἔχῃ ἀδιαφόρως πρὸς τὰς ἀναπτυχθείσας κατηγορίας. Τὸ ὅτι διέτασεν ἐκάστοτε τὴν ληψὶν ἐνὸς μέτρου ὅταν συμπτωματικῶς ἐνεφανίζετο περίπτωσις, τοῦτο δὲν ἀποτελεῖ ἐπαρκῆ δικαιολογίαν. Ἐφόσον εἶχε σειρὰν γεγονότων καὶ ἀρῆκε νὰ παρέλθουν ταῦτα ἀπαρατήρητα, ἐφόσον δὲν ἐνέπνευσεν εἰς τοὺς ὑπαλλήλους τῆς τὴν σημασίαν, τὴν ὁποίαν ἀποδίδει εἰς τὸν ὑγειονομικὸν ἀγῶνα, τὸν ὁποῖον ἀνέλαβε καὶ τὸν ρόλον τὸν ὁποῖον εἰς τὸν ἀγῶνα αὐτὸν παίζει ἡ κινίνη, νομιζῶ ὅτι δὲν δύναται νὰ δικαιολογηται ὅτι συνέβη τυχαίως. Ἐλπίζω ὅτι ἡ Κυβέρνησις θὰ σκεφθῇ διαφοροτρόπως ὅσον ἀφορᾷ τὰ κρούσματα περὶ νοθειῶν καὶ λοιπῶν καταχρήσεων, αἱ ὁποῖαι ἐγνωσθήσαν τελευταίως καὶ ὅτι θὰ λάβῃ τὰ προσήκοντα μέτρα, οὕτως ὥστε οἱ ὑπάλληλοι νὰ μὴ ἔχουν ἀδιαφόρως — καὶ μεταχειρίζεται τὴν ἐκφράσιν αὐτὴν ἐφόσον δὲν ἐξέφερον εἰσέτι ἡ δικαστικὴ ἀρχὴ τὴν κρίσιν τῆς — οὕτε νὰ ἀντιθέται ἀποκλειστικῶς εἰς αὐτοὺς ἡ διαχείρισις τοιοῦτου εἶδους ζητημάτων, ἀλλὰ νὰ λαμβάνων

καὶ τὰ θέοντα μέτρα μετὰ μεγαλυτέρας προσοχῆς. Ἄν ἡ Κυβέρνησις ἀντιμετωπίζῃ ὡς πρέπει τὸ ζήτημα καὶ λάβῃ ὑπ' ὄψιν τῆς τὰ λεχθέντα ἐλπίζω ὅτι τὰ ἐξαγγελλθέντα ὑπ' αὐτῆς μέτρα ὡς πρὸς τὴν ὑγίαν τοῦ λαοῦ θὰ τῆς δοθῇ εὐκαιρία νὰ τὰ πραγματοποιήσῃ, ἀπαλλάσσουσα οὕτω αὐτὸν τῆς μάστιγος τῆς ἐλονοσίας, ἡ ὁποία τὸν κατατρυχεῖ (χειροκροτήματα). Μεθ' ὅ ὥρα 10. 10 μ. μ. διακόπτεται ἡ Συνεδρίασις ἐπὶ 15 λεπτά.

Μετὰ τὴν διακοπὴν.

Ἐπαναληφθεὶς τῆς συνεδριάσεως τὴν 10 1)2 τὸν λόγον λαμβάνει ὁ κ. **Κ. Ζαβιτζιάνος** ὅστις λέγει: Οὐδεὶς δύναται νὰ ἀμφισβητήσῃ κύριοι ὅτι τὸ θέμα τὸ ὁποῖον μὰς ἀποσχολεῖ εἶναι σοβαρώτατον. Ὁ ἐξέτιμος ἐξ Ἀττικῆς βουλευτὴς παρέδρα τὴν νοθεῖαν τῆς κινίνης μετὰ τὴν ληστεῖαν ὅταν μάλιστα διαπράττεται καὶ μετὰ φόβου. Ἄν θέλῃ κανεὶς νὰ εἶναι δίκαιος ὀφείλει νὰ κρίνῃ τοὺς δηλητηριάζοντας τὸν λαόν ἀκόμη δυσμενέστερον καὶ ἀπὸ τοὺς ληστές. Οἱ δηλητηριάζοντες ἔχουν ποταπότεραν τὴν ψυχὴν διότι ὑπὸ τὴν σκέπην τῶν νόμων καὶ ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ Κράτους ἀνευ οὐδενὸς προσωπικοῦ των κινδύνου διαπράττουν τὸ ἐγκλημα τῶν. Ἐνόμισα, κύριοι, ὅτι ἡ ἐπερώτησις ἤρχετο προώριος, ἐνόμισα ὅτι ἔπρεπε νὰ ἀναμένωμεν τὸ τέλος τῆς δικαστικῆς ἐπεμβάσεως, ὁμολογῶ ὅμως ὅτι ἐκ τῆς μετέτης τῶν ἐγγράφων καὶ ἐκ τῆς γενομένης συζητήσεως ἐπέβλεψεν ὅτι ὑπάρχουν οἱ πολιτικῶς ὑπεύθυνοι τῆς καταστάσεως. Δὲν ἐννοῶ τὰς ὑπαλληλικὰς εὐθύναις. Ἐννοῶ τὰς κυβερνητικὰς καὶ εἰμαι ἀδυστάκτως πεπεισμένος ὅτι ὑπεύθυνος τῆς θλιβερᾶς καταστάσεως τῆς ἀτυχοῦς, τῆς πρωτοφανοῦς, τῆς μοναδικῆς αὐτῆς καταστάσεως εἶναι ἡ Κυβέρνησις. Αἱ διαπραχθεῖσαι ἀσχημαί εἶναι ἀπόρροια δύο συμβάσεων. Ὁ προκατόχος Ὑπουργός μετὰ πολλοὺς διαταγμοὺς καὶ μερικὰς ἀκυρώσεις τῆς δημοπρασίας ἔδωκε τὴν ἐκμετάλλευσιν εἰς τὴν ἑταιρείαν ΕΛΦΑ χαίρουσαν τότε πάσης ἐμπιστοσύνης. Καὶ μέχρι τῆς παρατήσεώς του εἶχαν δοθῇ δύο παραγγελίαι ἐκ 500 χιλιογράμμων ἐκάστη. Ἐκτετε, ἀφ' ἧς ὁ σημερινὸς Ὑπουργός ἀνέλαβε τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν ἀρχίζει ἡ ἐκτέλεσις τῆς συμβάσεως. Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ὑπουργίας του ἐδόθησαν, κύριοι 45 παραγγελίαι εἰς τὴν ἑταιρείαν, ἡ ὁποία ἡδυνήθη νὰ ἐκτελέσῃ μόνον τὰς 18 καὶ διὰ τὰς ὑπολειπομένας 27 ἠναγκάσθη ἡ Κυβέρνησις νὰ ζητήσῃ τὴν βοήθειαν τρίτων.

Γ. Μαργῆς (Ὑπουργός τῶν Οἰκονομικῶν). Κατὰ τοὺς ὅρους τῆς συμβάσεως.

Κ. Ζαβιτζιάνος Βεβαίως, κατὰ τοὺς ὅρους τῆς συμβάσεως καὶ δὲν ἐπεκαλέσθη ὁ κ. Ὑπουργός τὸ ἄρθρον 22 διὰ νὰ κηρύξῃ ἐκπτώτων τὴν ἑταιρείαν εἰς καμμίαν ἀπὸ τὰς 27 καὶ ὑστερήσεις τῆς. Ὁ κ. Ὑπουργός παρέδωκε 27 φορὰς τὸ κατ' ἄνωγόν του. Τὸ παρέδωκε ὅμως ἀκόμη περισσώτερον. Αἱ 18 παραγγελίαι τοῦ Φάρου ἐξετελέσθησαν ὅχι μὲν τοὺς ὅρους τῆς διακηρύξεως. Ποῦ, ἔλειπε ζάχαρις, ποῦ, ἔλειπε κινίνη, ποῦ, ἔλειπον ἀμφοτέρω. Ἡ ὑποχρέωσις τοῦ Ὑπουργοῦ ἦτο διττὴ. Ὄφειλε νὰ ζητήσῃ χρηματικὰς συνεπείας, ἥτοι τὴν πληρωμὴν τῆς ὑπολειφθείσης κινίνης καὶ νὰ ἐπιβάλλῃ τὸ σχετικὸν πρόστιμον. Εὐθὺς δὲ ἀμέσως νὰ κηρύξῃ ἐκπτώτων τὴν ἑταιρείαν. Αἱ παραλείψεις καὶ αἱ ἐλλείψεις παραδόσεις συνεπάγονται τὴν ἐκπτώσιν. Παρέβη λοιπὸν ὁ κ. Ὑπουργός ἄλλας 18 φορὰς τὴν ὑποχρέωσιν του. Εἰς τοιοῦτον ἐργολάβον ἐπέδραε πρόστιμα μικρὰ καὶ εἰσέπραττε διττῶς καὶ ἀπὸ αὐτὸν καὶ ἀπὸ τοῦς καταναλωτὰς ἀσθενεῖς πολίτας καὶ δὲν ἀνέφερε καὶ τὴν δόσιν, τὴν ὁποίαν περιεῖχον τὰ δισκία διὰ νὰ κανονίζῃ ὁ ἀσθενὴς, συμφωνῶνς μετὰ τὰς ἀνάγκας του. Τὸ ὅτι ὑπῆρχον δισκία πληθυσμικὰ δὲν δικαιολογεῖ τὸν κ. Ὑπουργόν. Διὰ τὴν ἐπιστήμην ἔχει τὰς αὐτὰς συνεπείας τὸ πληθυσμικὸν δισκίον κινίνης ὅπως καὶ τὸ ἐλλειπές. Ἀλλὰ ἔχει καὶ μίαν ἄλλην παράλειψιν ὁ κ. Ὑπουργός εἰς τὸ ζήτημα τῆς κατασκευῆς φυσίγγων. Ἐπὶ 22 ὁλοκληρῶς μὴναι δὲν εὐρύνει ὁ κ. Ὑπουργός οὕτε μίαν ἡμέραν διὰ νὰ κηρύξῃ τὴν ἑταιρείαν ἐκπτώτων. Ἀλλὰ εἶχεν ἐπὶ

πλεόν ὁ κ. Ὑπουργός τῶν Οἰκονομικῶν καὶ τὴν ἐπίσημον πιστοποιήσιν ὅτι τὸ ἐργοστάσιον ὑπερκατεργάζετο τὴν κινίνην δὲν εἶχε τὴν ἀρμοδιότητα πρὸς τοῦτο, κατὰ παράδοξον ῥητοῦ ἀρθροῦ τῆς συμβάσεως. Καὶ οὕτε πρόστιμον ἐπέδραλλεν, οὕτε ἐκπτώτων ἐκήρυξε τὴν ἑταιρείαν, οὕτε τὴν διόρθωσιν τοῦ ἐργοστασίου ἐπέδραλλε διὰ νὰ καταστήθῃ δυνατὴ ἡ ἐκτέλεσις τῆς συμβάσεως. Καὶ δὲν σταματᾷ, κύριοι, ἔως ἐδῶ. Ὁ ἐργοστάσιος παρέδωκε μεγάλην ποσότητα κινίνης περιέχουσαν τὸ λάθος οφειλομένης περιεκτικότητος. Καὶ ὁ κ. Ὑπουργός δὲν ἐπιλαμβάνεται τοῦ θέματος. Ὅχι διὰ νὰ στηρίξῃ ἐκεῖ τὴν ἀπόφασίν του, ἀλλὰ διότι ἦτο καταφανὲς πλεόν ὅτι εἶχεν ἐνώπιόν του ἕνα καταγεγραμμένον, ὁ ὁποῖος εἶχε κάμει σειρὰν παραβάσεων. Καὶ εἰς τὸν ἐργολάβον αὐτὸν ἐπεδράθη ἡ ποινή τῶν 6 μηνῶν ἢ προκαλέσασα τόσον πᾶταγον καὶ σχολασθεῖσα παρὰ τοῦ Ὑποῦ. Ὁ κ. Ὑπουργός μὰς βεβαιώνει ὅτι μόνον αὐτὸς δὲν ἔλαβε γινώσκιν. Ὁφείλω νὰ τὸν πιστεῦσω. Ἀλλὰ ἔστω καὶ ἂν ἀρχὰ τὸ ἐμαθεν, ἔπρεπε νὰ ἐπέμβῃ. Καὶ ὀφείλει, κύριοι, ὅτι γίνεται σήμερον νὰ εἶχε γίνῃ ἐκτότε, ἔπρεπε νὰ εἶχεν ἀποκαλυφθῇ τὸ ἐγκλημα θέλετε περισσώτερας παραλείψεις ἐκ μέρους τοῦ ἐργολάβου καὶ ὁμοίως εἰς ἀριθμὸν ἐκ μέρους τοῦ Ὑπουργοῦ; Ἐπάρχει καὶ μία ἐτι σοβαρώτερος εἰς βάρος τοῦ Ὑπουργοῦ. Ἡ μὴ καταγγελία τῆς συμβάσεως. Εἰς τὸν ἐφετάζοντα τὸν φάκελον δημιουργεῖται ἀδιάσειστος ἡ πεποίθησις, ὅτι ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν καταβάλλεται ἀπροκάλυπτος προσιπάθεια ὅχι ἀποκαλύψεως, ἀλλὰ συγκαλύψεως τοῦ τόσον σοβαροῦ αὐτοῦ ζητήματος. Καὶ ὅταν τὰ τηλεγραφημάτων ἤρχοντο ἀπὸ παντοῦ, καὶ ὅταν ἀπὸ τὴν Θεσσαλονίκην ἐγίνετο πλεόν λόγος περὶ ζυμωρίου καὶ ὅχι περὶ κινίνης, καὶ ὅταν ὁ κ. Πρωθυπουργός ἐκάλει ἕνα ὑπάλληλον, ἀληθῶς ἐντιμὸν, τὸν κ. Τσουνοῦκαν, τότε ἐκ τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν ἐδίδοντο πρὸς τὸν Ὑποὺ ὁμοίωμα ἀνακρινόμενος διὰ τῶν ὁποίων ἐμνηστεύετο τὸ ἔργον τοῦ ὑπαλλήλου τούτου....

Β. Δεληγιάννης. (Ὑπουργός τῶν Οἰκονομικῶν). Οὐδέποτε ἐγένοντο τοιαῦτα ἀνακρινόμενα.

Κ. Ζαβιτζιάνος. Ἐπῆρξαν ἐπισωδήποτε ὁμοίωμαροι. Καὶ ἐν πικρίᾳ ὁ ὑπάλληλος αὐτὸς ἀναφέρει εἰς τὴν ἐκθέσιν του τὸ γεγονός αὐτό. Ἐπεθάλπει τοιοῦτοτρόπως καὶ ἐνισχύετο μία κατὰστασις ἀθλῶν δι' ὁλίγας δεκάρας τοῦ ἐργολάβου, καὶ τὸ δυσχερὲς εἶναι ὅτι τὰ κέρδη τοῦ ἐργολάβου τὰ παρακωλύει καὶ τὸ Δημόσιον Ταμεῖον, τὸ ὁποῖον ἐκέρδιζε ἀπὸ τὴν ἀισχροκέρδειαν. Ὁ ἐργολάβος ἐσυνέχισε τὸ τίμιον αὐτοῦ ἔργον. Καὶ δὲν ἐζημιώμετο τίποτε, διότι ἐκ τῆς νοθείας τὰ κέρδη ἦσαν πολλὰ. Καὶ τὰ συμφέροντα τοῦ Δημοσίου Ταμεῖου συνέπιπτον μετὰ τὰ συμφέροντα τῶν καταπραϊσμένων. Ἀλλὰ ἡ ἐποπτεία, κύριοι, ἐξηγήθη κατὰ τὸν ἀμεστέρον καὶ ἀνεπαρκέστερον τρόπον. Τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν εἶχε τὸ δικαίωμα καὶ τὴν ὑποχρέωσιν δι' ἰδίων ὑπαλλήλων νὰ παρακολουθῇ τὴν καταργασίαν καὶ εἰδὶκὸν μάλιστα γραφεῖον συνεστήθη δι' αὐτοὺς. Τὰ σημερινὰ ἀποτελέσματα σὰς δίνουν τὴν ἀπόδειξιν τοῦ πῶς ἐζησκεῖτο ἡ ἐποπτεία. Καὶ οἱ ὑπάλληλοι οὗτοι οὕτε ἐκλήθησαν εἰς ἀπολογία οὕτε ἀντεκατεστάθη τις ἐξ αὐτῶν. Ἐπῆρχον, κύριοι, καὶ οἱ περίφημοι δύο κλειδῆς, μετὰ τὴν μίαν ἀραιεῖτο το ὕλικόν καὶ ἡ δευτέρα δὲν ἐχρησιμοποιεῖτο διὰ νὰ ἐλεγχθῇ ἡ κατὰ χροῖας.

Γ. Μαργῆς. Ἐλείψεν ὕλικόν;

Κ. Ζαβιτζιάνος. Δὲν θὰ με πείσετε, κ. Ὑπουργέ, ὅτι ἔγινεν ἔρευνα. Ἀλλὰ καὶ αἱ ἀναλύσεις ἐγένοντο κατὰ τὸν ἀτελέστερον τρόπον. Καὶ ἦσαν αἱ ἀναλύσεις ἡ μόνη ἐγγύησις. Ἰδοὺ τὸ ἐγκλημα. Ποῖος ὄφειλε νὰ κάμῃ τὰς ἀναλύσεις; Τὸ Γενικὸν Χημεῖον τοῦ Κράτους καὶ — προσέξατε, κύριοι, — καὶ τὸ Μικροβιολογικὸν Ἐργαστήριον τοῦ Πανεπιστημίου. Καὶ τὰς ἀναλύσεις δὲν τὰς ἐκάμε οὕτε τὸ ἓν οὕτε τὸ ἄλλο, τὰς ἐκάμε ὁ μόνος. Ἐλλήν πού δὲν ἔπρεπε νὰ τὰς κάμῃ. Καὶ ἦτο αὐτὸς ὁ ὑπάλληλος πού ἦτο ἐντεταλμένος νὰ κάμῃ τὸν ἐλεγχον τοῦ ἐργοστασίου. Ἐκεῖνος δηλαδὴ ὁ ὁποῖος ἀκριβῶς ἔπρεπε νὰ

ἐποπτεύετο, διότι αὐτοῦ τὸ ἔργον ἐπρέκειτο νὰ κρίνῃ ἡ ἀνάλυσις. Δι' αὐτὸ δὲ καὶ ἡ σύμβασις τὸ ὥριζεν ὅτι τὰς ἀναλύσεις θὰ τὰς κάμῃ τὸ Γενικὸν Χημεῖον ἢ τὸ Μικροβιολογικὸν Ἐργαστήριον τοῦ Πανεπιστημίου.

Ἦρκει αὐτὴ ἡ παράλειψις διὰ νὰ μὴ ὑπάρχῃ ἐγγύησις, ἦρκει διὰ νὰ γενικεύῃ καὶ μεγαλύνῃ τὸ ἐγκλημα. Καὶ δὲν εἶναι, κύριοι, ὁ μὴ ὁρῶντος ἀξιοκατακρίτως ἡ πορεία τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Ὑγιεινῆς ὑπὲρ τοῦ ὁποῖου καὶ ἐδόθησαν γενναῖαι πιστώσεις. Τὸ Ὑπουργεῖον αὐτὸ κατεκλύσθη ἀπὸ διαμαρτυρίας ἱατρῶν καὶ νοσοκομείων, ἐπιστημόνων καὶ ἰδιωτῶν διὰ τῶν ὁποίων διεξεδραχθῶντο τὰ χάγια, εἰς τὰ ὁποῖα εἶχε περιέλθει ἡ ὑπὸ τὴν αἰγίδα τοῦ Κράτους πωλουμένη κινίνη. Καὶ ἀνεγνώσθη, κύριοι, ἐγγράφον ὀριμὸν δι' οὗ παρηγγέλλοντο θλαίαι αἱ ἀρχαὶ τοῦ Κράτους νὰ ἐξαφανίσουν τὴν ὁληθρίαν αὐτὴν κινίνην. Καὶ εἰς ἐρώτησίν μου πόση ὑπῆρξεν ἡ ἐξαφανισθεῖσα, ὁ κ. Ὑφυπουργός τῆς Ὑγιεινῆς ἔμεινε καὶ ἰχθύος ἀρτωνότερος, διότι οὐδὲ ἐν δισκίον ἐξηφανίσθη. Καὶ ὅμως ὁ ἐξέτιμος ἱεροδότης τῆς Κυβερνήσεως ἔθεσε τὸν ἐκυτόν του ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Ὑγιεινῆς, ἕνα διὰ τοῦ κύρους αὐτοῦ ἐκτελοῦνται αἱ διαταγαί. Δὲν γνωρίζω τί ἀπομένει ἀπὸ τὸ κύρος αὐτοῦ, ὅταν τοιαύτη ὑπῆρξεν ἡ τύχη τῶν δοθησάντων διαταγῶν. Ὁ κ. Ὑφυπουργός ἤμπορεῖ νὰ εἶναι καλὸς ἐπιστήμιων, ἀλλὰ δὲν εἶναι καλὸς διαχειριστής. Δὲν κατήγγειλε καὶ τὴν πράξιν εἰς τὸν Εἰσαγγελέα, δὲν ἀνεφέρθη εἰς τὴν συνάδελφόν του, Ὑπουργόν τῶν Οἰκονομικῶν, καὶ δὲν ἐζήτησε τὴν τιμωρίαν τῶν παραβάτων τὰς διαταγὰς καὶ δὲν ἐπανέλαβε τὸ ἐγγράφον καὶ δὲν ἐπῆρε τὸ καπέλλο του διὰ νὰ ἀπέλθῃ τοῦ Ὑπουργοῦ εἰς ἐνδειξὴν διαμαρτυρίας, ὅτι τὸ Κράτος αὐτὸ παρουσιάζει τὴν ἐντύπωσιν Κράτους ἐντελῶς ξεχαρβάλωμένου. Ἐδίδεν ἀντιθέτως διαταγὰς νὰ ἐξαφανισθῇ ἡ κινίνη, ἀλλὰ προσέχετε μὴ πειράζεσθε τὴν κινίνην τῆς «Ἐλφας» διότι αὐτὴ εἶναι ἡ κινίνη τοῦ Κράτους. Καὶ ἔπρεπε νὰ πᾶν καὶ στὴ φυλακὴ Ἑλληνας καὶ νὰ ζημιωθῶν, ἀλλὰ μόνον τὸ δημόσιον ταμεῖον δὲν ἔπρεπε νὰ ζημιωθῇ. Δὲν θὰ παρακολουθῆται τὸν κ. Ὑφυπουργόν ἐπὶ τῆς Ὑγιεινῆς εἰς τὴν ἔρευναν ἐπὶ τῆς γενικῆς πολιτικῆς τοῦ Ὑπουργοῦ του, διότι θεωρῶ τὴν συζήτησιν πρώτων καὶ διότι δὲν ἐμεσολάβησε τὸ χρονικὸν ἐκείνου διάστημα διὰ νὰ κρίνῃ τις, ἐν τὰ τὰς διαστατομύρια ἀνταποκρίνονται πρὸς τὰ πράγματα. Ὁ κ. Πρωθυπουργός παρέσχε πληροφορίας καὶ ἔδωκεν ἀριθμοὺς τοῦς ὁποῖους τοῦ ἔδωκεν οἱ ὑπάλληλοι τῶν ὑπηρεσιῶν. Καὶ οἱ ἀριθμοὶ οὗτοι ἦσαν ψευδέστατοι. Ἡ νοσηρότης τοῦ στρατοῦ δὲν ἐφῆαθεν ἀπὸ τὰ 740 εἰς τὰ 30 καὶ ἡ θνησιμότης δὲν ἐφῆαθεν ἀπὸ τὰ 8 εἰς τὰ 4.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Εἰσέχετε ποῖος μοῦ τοὺς ἔδωκε αὐτοὺς τοὺς ἀριθμοὺς; Ὁ κ. Τσουνοῦκας περὶ τοῦ ὁποῖου ἐκάματε πρὸ ὀλίγου τόσον εὐφημον μνησιν.

Κ. Ζαβιτζιάνος. Ἐπιφυλάττωμαι νὰ ἐξετάσω τὴν γενικὴν πολιτικὴν κατὰ τὴν συζήτησιν τοῦ πρωτοβουλίου τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Ὑγιεινῆς. Αὐτὴ ὑπῆρξε, κύριοι, ἡ ἐμφάνισις τῆς Κυβερνήσεως, ἡ μοιραία φλόγα καὶ μέχρι τῆς Βουλῆς καὶ εὐρὴθημεν πρὸς θλίβετον θεάματος ἐλλείψεως πάσης ἀλληλεγγύης μετὰ τῶν Ὑπουργῶν. Ἦτο ἐπιβεβλημὲνον στοιχειωδῶς τὰ πηθήματα νὰ χρησιμεύσουν ὡς μαθήματα καὶ δὲν ἐλήφθησαν αἱ ἐγγυήσεις ἐκεῖναι μῆτε προσετέθησαν αἱ διατάξεις ἕνα μὴ ἐπαναληφθῶν τὰ ἄτοπα τὰ διαπραχθέντα κατὰ τὸ διάστημα τῶν 20 μηνῶν. Εἰς τὴν νέαν σύμβασιν ὁ κ. Ὑπουργός τῶν Οἰκονομικῶν ὄφειλε νὰ σκεφθῇ τὴν ὑγίαν τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ, ἔστω καὶ ἂν δὲν ἦτο Ὑπουργός τῆς Ὑγιεινῆς καὶ νὰ πύστη συνειστέλλῃν τὰ συμφέροντα τοῦ δημοσίου ταμεῖου μετὰ τὰ συμφέροντα τῶν καταπραϊσμένων. Ἐπρεπε νὰ προσθέτῃ διατάξεις διὰ τῶν ὁποίων νὰ ἐπιβάλλεται ἡ ἐξαφάνισις τοῦ εἶδους καὶ νὰ μὴ πωλῆται τούτο εἰς τὸν λαόν, διότι καὶ αὐτὴν τὴν στιγμήν κυκλοφορεῖ ἀκόμη τὸ ἐλλειπές ἐκείνο φάρμακον ὑπὸ τὴν αἰγίδα τοῦ Κράτους ὡς ἐπίσημον καὶ γνήσιον καὶ ἐξακολουθεῖ τοιοῦτοτρόπως ἡ ἀσχημία. Ἐγένοντο βεβαίως μερικάι τινας τροποποιήσεις εἰς τὴν σύμβασιν, ἰδίως ὅσον ἀφο-

ρὰ τὴν ἐκπτώσιν τῆς ἐταιρείας. Ἀλλὰ μήπως καὶ τὰ νέα δι-
σκία γίνονται καλὰ; Ὁ κ. Τσουνοπουλὸς λέγει εἰς τὴν ἐκθεσὶν
τοῦ ὅτι καὶ αὐτὰ εἶναι ψεύτικα. Ἡ τακτικὴ αὕτη ἐγέννησε
τὸ ἐγκλημα. Θὰ κάμω — σκέπτεται ὁ ἐργολάβος — τὴν κατὰ χρο-
νὸν καὶ ἀνὰ περᾶσιν, τὰ κέρδη θὰ εἶναι μεγάλα· ἐάν ὅχι, θὰ
πληρώσω τὴν ἀξίαν τῆς κινήσεως, δηλ. καμμία ζηνμία καὶ θὰ
πληρώσω καὶ ἕνα μικρὸν πρὸς τιμὸν. Διὰ τοῦτο νὰ μὴ δια-
τρέψω τὸν μικρὸν αὐτὸν κίνδυνον τοῦ προστίμου, ἀφοῦ ἐάν
ἐπιτύχω τὰ κέρδη θὰ εἶναι τόσον μεγάλα;

Τὸ ἐγκλημα ἐγένετο ἐκ τοῦ ἀσφαλοῦς, διότι ἡ τακτικὴ
τοῦ Κράτους ὁμοίωσεν ὡς ἐάν ἐγνώριζον οἱ διαπράττοντες
ληστείας ὅτι ἐάν ἀνεκαλύπτοντο θὰ ἀπηλλοθύνοντο ἐφόσον θὰ
ἐπληρώσαν τὰ ληστευθέντα. Ἀλλὰ αἱ Κυβερνητικαὶ εὐθύναι
δὲν σταματοῦν ἐδῶ. Ὑπάρχει ἀκόμη οὐσιωδὲς ἐπὶ τῇ ἐπι-
βουλῇ. Διότι δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἀρνηθῇτε ὅτι ἐδῆμι-
ουρήθη κατὰ κράτος ἀντισυγχύσας τὴν κοινὴν γνώμην εἰς
βαθμὸν τρομακτικόν. Ἐλπίζω ὅτι δὲν θὰ μοῦ καταλόγιζεν ἡ
Βουλὴ μονοτονίαν ἀν εἶπω, ὅτι δὲν θὰ ἦτο πρέπον νὰ κλείσῃ
ἡ συζήτησις μὲ μίαν τυπικὴν ψηφοφορίαν καὶ ἀν ἐκεῖνο ποῦ
παρέλειψεν ἡ Κυβέρνησις διὰ τὸν ἄρτον, τὴν σύστασιν δηλ.
ἐξεταστικῆς ἐπιτροπῆς, δὲν τὴν κάμω τώρα διὰ τὴν ὑπόθεσιν τῆς
κινήσεως. Διότι γνωρίζει ἡ Βουλὴ ὅτι ἡδὴ κυκλοφορεῖ παντοῦ
νοθευμένη κίνησις, εἴτε τοῦ Κράτους εἴτε τοῦ ἐλευθέρου ἐμπο-
ρίου. Πρώτῃ λοιπὸν φρονεῖ τῆς Κυβερνήσεως ἡτο ἀντὶ πάσης
θυσίας νὰ ἐξαφανίσῃ τὸ ὕλικόν τὸ ὅποιον πιστεύει ὁ κόσμος
ὅτι εἶναι νοθευμένο. Ἀλλ' ἀντὶ τούτου τὸ Κράτος πωλεῖ τὴν
κίνησιν αὐτὴν καὶ κερδίζει ἐξ αὐτῆς, διότι φέρει τὴν μάρκαν
τοῦ. Τὰ ἀποτελέσματα τῆς τακτικῆς αὐτῆς δὲν εἶναι μόνον
σοδαρά, ὑπὸ ἐποψίν ὑγείας, ἀλλ' ἀντίκεινται καὶ πρὸς τοὺς
ἠθικοὺς νόμους, διότι χάνει καὶ ἡμέραν τὸ κοινὸν τὴν ἐμπι-
στοσύνην τοῦ πορὸς τὸ Κράτος. Κάθε ἡμέρα, τονίζει, δημοσιεύ-
ονται συστάσεις τῶν ἐφεξόντων ἱατρῶν καὶ ἐπιστημόνων περὶ
ἀποφυγῆς τῶν Ἑλληνικῶν φαρμάκων ὡς νοθευμένων καὶ ἀντὶ
ἡ Κυβέρνησις νὰ κάμῃ ἕνα αὐστηρότατον ἐλεγχον καὶ νὰ ἐξα-
φανίσῃ τὸ νοθευμένον ὕλικόν, πωλεῖ δὲ λίγην κίνησιν μὲ τὸ
ὄνομα τοῦ Κράτους διὰ νὰ συγκαμίσῃ λίγας δεκάρας εἰς τὸν
προϋπολογισμὸν. Ἀλλὰ μὲ τοιαύτην ἐμφάνισιν, ἐπιλέγει, θὰ
ἀναγνωρίσῃ ἡ Βουλὴ ὅτι οὐδέποτε Κράτος περιήλθεν εἰς τοι-
αύτην κατὰπτωσιν. (Χειροκροτήματα).

Α. Παπᾶς (Ὑπουργὸς τῆς Ὑγιεινῆς). Ὁ μὲ ἐπιτρέψῃ,
λέγει, ὁ ἀξιότιμος Ἀρχηγὸς τῆς Π.Π.Ε. νὰ τοῦ ζητήσω μίαν
πληροφορίαν, ἐάν δηλαδὴ ἦτο Ὑπουργὸς ὁ ἴδιος κατὰ τὴν
1ην Φεβρουαρίου 1929 καὶ ἐάν ἡ Ἀγορανομία ὑπῆγετο εἰς
τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν.

Κ. Ζαβιτζιάνος. Μάλιστα.

Α. Παπᾶς. Ἰδοὺ τὸ ἔγγραφον τὸ ἔχω εἰς χεῖράς μου. (ἀνα-
γινώσκει).

Πρὸς τὴν Διεύθυνσιν Ἀγορανομίας.

Ἐχομεν τὴν τιμὴν νὰ πέμψωμεν ὑμῖν συνημμένως ἀναρ-
ρᾶν τοῦ παρ' ἡμῖν ἐπιθεωρητοῦ τῶν φαρμακείων περὶ τῶν
ἀποτελεσμάτων τῆς ἐν τῇ χημικῇ ἐργαστηρίῳ Ὑπουργείου
Οἰκονομικῶν ἐνεργηθείσης ἀναλύσεως δειγμάτων κινήσεως τῆς
ἐνταῦθα ἐταιρείας ΕΛΦΑ ὡς καὶ τὸ πρωτότυπον τῆς ἐκθέ-
σεως ταύτης τοῦ χημικοῦ ἐργαστηρίου καὶ νὰ παρακαλέσω-
μεν, ὅπως, ἐπὶ τῇ βάσει ταύτης καὶ τῆς ἐκθέσεως τοῦ ἐπι-
θεωρητοῦ τῶν φαρμακείων, προῆλθε εἰς τὴν κατὰ τὸν νόμον
μὴνυσιν ἐπὶ νοθείᾳ κατὰ τῆς ἐν λόγω ἐταιρείας ΕΛΦΑ.

Μέχρι τῆς ὑπὸ τῶν ἀρμοδίων δικαστηρίων ἐκδικάσεως τῆς
κατὰ τῆς ἐταιρείας ταύτης ἀναλύσεως ἐπὶ νοθείᾳ κινήσεως, πα-
ρακαλοῦμεν ὅπως διὰ τῶν ὑφ' ὑμῶν ὁργάνων προδῇτε εἰς τὴν
κατάσχεσιν τῶν ἐν τοῖς φαρμακείοις καὶ φαρμακικοῖς
πωλουμένων δισκίων καὶ σκευασμάτων κινήσεως τῆς ἐν λόγω
ἐταιρείας, πλὴν τῶν παρασκευασθέντων ὑπὸ ταύτης διὰ λο-
γαριασμὸν τοῦ Ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν καὶ φερομένης
ὑπὸ τὸ ὄνομα «Κίνησις τοῦ Κράτους». Ἡ ἐν τοῖς φαρμακείοις
καὶ φαρμακικοῖς κατασχέθησιν κίνησις τῆς ἐταιρείας

θέλει παραμείναι ἐν αὐτοῖς μέχρι νεωτέρας ἀποφάσεως, παρεμ-
ποδίζομένης τῆς πωλήσεως αὐτῆς ὑπ' ἐπὶ τὴν τῶν κατεχόν-
των κατὰ τὴν φαρμακοποιὴν καὶ φαρμακευτικὴν.

Παρακαλοῦμεν ὅπως γνωρίσῃτε ἡμῖν τὸ ἀποτέλεσμα τῶν
ἐπὶ τῶν ἀνωτέρω σχετικῶν ὑμῶν ἐνεργειῶν.

Ὁ Ὑπουργὸς τῆς Ὑγιεινῆς
Α. Δοξιάδης

Ἦτο λοιπὸν, ἐπιλέγει, ὁ κ. **Α. Παπᾶς**, φυτικὸν νὰ ζη-
τήσῃ τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Ὑγιεινῆς παρὰ τοῦ Ὑπουργοῦ
τῶν Ἐσωτερικῶν καταγγεῖλαι καὶ κατὰ τῆσιν καὶ αὐτὸς
εἶχε τὴν υποχρέωσιν νὰ λάβῃ ὅλα τὰ μέτρα, τὰ ὅποια ἐξή-
γειλεν ἀπὸ τοῦ βήματος τούτου ὅτι ὥρῃσε νὰ λάβῃ ὁ
Ὑπουργὸς τῆς Ὑγιεινῆς, καὶ ἀν δὲν τὰ ἔλαβεν ὁ τότε
Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν εἶναι ὁ μόνος ὑπεύθυνος καὶ
διὰ τὴν παραλείψιν αὐτὴν καὶ διότι δὲν ἀνέφερε περὶ τοῦ
ζητήματος εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν καὶ εἶναι
καὶ ὁ μόνος ὑπεύθυνος διότι οὐδὲν ἐνήργησε (χειροκρο-
τήματα).

Κ. Ζαβιτζιάνος. Εἰμαι βέβαιος ὅτι ἡ Βουλὴ δὲν θὰ
ἐτρεψέ νὰ χειροκροτήσῃ ἐκ ἀνέμενε νὰ ἀκούσῃ καὶ ἐμὲ ἀν
ἦσαν πλήρεις αἱ πληροφορίες, ὡς ἔδωκεν ὁ κ. Ὑπουργὸς τῆς
Ὑγιεινῆς. Ἐγὼ ὅταν εἶχον πληροφορηθῇ νοθείας τῆς κινήσεως
ἐναπιστεύθην τὴν ἀνακάλυψιν αὐτῶν εἰς τὰ ἀστυνομικὰ ὄρ-
γανα, τὰ ὅποια ἀνέφερον ὅτι ἡ κίνησις ἐκεῖνη ἦτο τοῦ Κρά-
τους, διὰ τὴν ὁποῖαν ὁ Ὑπουργὸς τῆς Ὑγιεινῆς ἔλεγε εἰς τὸ
ἐγγραφὸν τοῦ νὰ μὴ γίνῃ κανεὶς ἐλεγχος.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Ὁ μὲ ἐπιτρέψῃτε νὰ
κάμω τὴν ἐξῆς παρατήρησιν: Βέβαια ὁ κ. ἀρχηγὸς τῆς
Προοδευτικῆς Ἐνώσεως ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ μοῦ ζητῇ λό-
γον διὰ τὰς ἰδικὰς μου, ὑποτιθεμένας, παραλείψεις τὸ γεγο-
νός δὲ ὅτι ἐξήλθε τῆς Κυβερνήσεως δὲν τὸν ἐμποδίζει νὰ
ζητῇ λόγον ἐκ ἐγὼ εἶχα ἐμπιστοσύνην εἰς αὐτόν, ἀλλ' ἐάν
ἔχῃ τὸ δικαίωμα τοῦτο νομικῶς, τὸ πρᾶγμα δὲν εἶναι εὐπρε-
πὲς ἠθικῶς.

Κ. Ζαβιτζιάνος. Τῆς εὐπρεπείας, κ. βουλευτά, ὑπῆρξε
πάντοτε πιστὸς φίλος. Ἐγὼ, κύριοι, δὲν καταλόγισα εὐθύναν
εἰς ἄλλον Ὑπουργὸν πλὴν τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν
καὶ τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Ὑγιεινῆς, διότι δὲν εἶναι δυνατόν
νὰ περὶδεχθῶ ἄλλον Ὑπουργὸν νὰ εἶναι ὑπεύθυνος. Δὲν εἶνε
δυνατόν, κύριοι, ὁ Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν νὰ γνωρίζῃ
τί κίνησιν παρέλαβε τὸ Κράτος διὰ τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Οἰ-
κονομικῶν.

Α. Παπᾶς (Ὑπουργὸς τῆς Ὑγιεινῆς). Scripta man-
ent.

Κ. Ζαβιτζιάνος. Διότι ἀκριβῶς σὺς δίδω τὴν πληροφο-
ρίαν ἀν ἐκ τῶν scripta τὰ ὅποια μοῦ ἐστείλας
κ. Ὑπουργὸς τῆς Ὑγιεινῆς, ἐκ τῶν scripta ἐκεῖ-
νων προκύπτει καὶ τι τὸ ὅποῖον ἐγὼ τὸ ἐπῆρα ὡς ἀκριβές,
διότι δὲν ἤξευρα τί ἐγένετο εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Οἰκο-
νομικῶν. Ἐτίθετα δὲ δὴ καὶ ὅτι ἡ κίνησις τοῦ Κράτους διὰ
νὰ μὴ κατὰσχῇ εἶναι ἡ μόνη γνησίη καὶ ἡ μόνη καλὴ.
Καὶ τότε ἦλθον πεπεισμένος, ὥστε καὶ εἰς τὴν οἰκογένειάν
μου ὅταν ἐξεκίνησεν κίνησις πέντοσε «ὅτι τὸν Θεόν, ἐρῶν καὶ
κίνησιν τοῦ Κράτους νὰ πᾶρε», δηλαδὴ κίνησιν τοῦ Φάρου
περὶ τῆς ὁποίας γνωρίζει ἡ Βουλὴ τί ἦτο. Δὲν ἦτο δυνατόν
νὰ εἶχα ἐγὼ εὐθύνη διὰ τὰ λοιπὰ Ὑπουργεῖα, διότι τότε ἡ
εὐθύνη μου θὰ ἦτο περὶ τοῦ Κράτους καὶ ἀντὶ ἐγὼ νὰ εἶχα πᾶσι
θὰ εἶχα κατὰ τὴν ἐκθεσὶν καὶ ἐπὶ ἐγὼ νὰ εἶχα πᾶσι
τῶν Ὑπουργείων.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Δὲν ἔλαβε δικαίωμα νὰ
ζητῇ τιμωρὰς εὐθύναν καὶ ἐμὲ, διὰ τὰς ὁποίας κατ' ἐξο-
χὴν εἶπε ὑπόλογος σὺς.

Πρόεδρος. Ὁ κ. Ἀρχηγὸς τῶν Προοδευτικῶν ἔχει τὸν
λόγον.

Γ. Καφαντάρης. Δὲν εἶναι ὑποθέτω, Κύριοι Βουλευτάι,
ἀποτέλεσμα ὑποβολῆς ἢ σκανδαλοθηρίας ἢ ἀγωνία εἰς τὴν

ἐνέδαλε τὴν δημοσίαν γνώμην ἢ ὑπόθεσιν τῆς κινήσεως. Καὶ
αἱ καταχρήσεις αἱ ἐλλοθεύσαι εἰς φῶς μᾶς ἀπεκάλυψαν ὅτι ἡ
ἠθικὴ χαλαρότης, ἀν μὴ ἠθικὴ σῆψις, εἶναι θλιβερά πρᾶγμα-
τικότητα, ὅταν βλέπωμεν εἰς εἰσχωρεῖ καὶ εἰς τὰς λειτουργίας
τοῦ Κράτους ἐκεῖνας, αἵτινες ἀσκῶνται ὑπὸ τὴν ἀμεσον αὐ-
τοῦ ἐποπτεῖαν. Τῆς ὑποθέσεως ταύτης ἡδὴ ἐπελήφθη ἡ δι-
καιούνη. Καὶ δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι θὰ ἀφεθῇ ἐλευθέρᾳ
διὰ νὰ φέρῃ εἰς πέρας τὸ ἔργον τοῦ κολασμοῦ καὶ τοῦ ἐξα-
γισμού. Ἐκεῖνο ὅμως τὸ ὅποῖον ἐνδιαφέρει ἰδιαιτέρως τὴν
κοινὴν γνώμην εἶναι νὰ μάθῃ ποία εἶναι ἡ πρόνοια τοῦ Κρά-
τους διὰ νὰ μὴ μένουν ἐκθετα εἰς χεῖρας τῶν κακοποιῶν ὑψι-
στα συμφέροντα τῆς Κοινωνίας καὶ δικτὶ μία τοιαύτη ἐπιδοὺλ-
ῆλας ὡρᾶν ἐναντίον αὐτῶν. Καὶ τὸ ἔργον αὐτὸ εἶναι ἔργον
τῶν Βουλῶν καὶ τῶν ἀντιπροσώπων τοῦ λαοῦ, εἰς οὓς ἔχει
ἀνατεθῇ ἡ ἐπιφορὰ καὶ τῶν κρατικῶν καὶ τῶν κοινω-
νικῶν συμφερόντων. Καὶ εἰς τὴν ἐξέτασιν αὐτὴν θὰ εἰσέλθω-
μεν καὶ ἡμεῖς ποσοπαθοῦντες νὰ διαφωτίσωμεν τὴν συζήτη-
σιν καὶ νὰ ἀναζητήσωμεν ἀν ὑπάρχουν πολιτικαὶ εὐθύναι,
τοιαύτας ἐννοοῦντες ὅχι τὰς ἀμέσως σχετιζομένας
μέ τὰς λαθροῦσας χώραν καταχρήσεις. Εἰς τὸν λό-
γον τοῦ ἐν Θεσσαλονίκῃ, ὁ κ. Πρωθυπουργὸς μεταξὺ τῶν
ἄλλων ἀνέφερεν ὅτι ἡ σύμβασις αὕτη διὰ τὴν ὁποῖαν ἀδύ-
νατον νὰ ζητηθῶν εὐθύναι δὲν συνήθη ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τῆς
παρούσης Κυβερνήσεως. Εἰς ἄλλην πρόσφατον συζήτησιν ὁ
κ. Πρωθυπουργὸς εἶπεν ὅτι ἡ σύμβασις ἐκεῖνη θὰ ὑπεγράφετο
παρ' ὧν, διότι οὐδὲν περὶ νοθείας τῆς κινήσεως εἶχεν ἐκδηλω-
θῇ. Ἐπειδὴ ὅμως ἀνεφέρθη ἡ σύμβασις τοῦ 1928 καὶ ἡ
ἐνέργεια τῆς Κυβερνήσεως ἐκεῖνης.....

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Παρακαλῶ νὰ πιστεύσε-
τε ὅτι δὲν εἶχα σκοπὸν νὰ ἐπικρίνω καθόλου τὴν Κυβέρ-
νησιν ἐκεῖνην.

Γ. Καφαντάρης. Ὅπως δὴ ποτε κρίνω ἀναγκαῖον νὰ
δῶσω πᾶσαν ἐξήγησιν. Τὸ καθεστὸς τῆς παραχρῆσεως τῆς
κινήσεως εἰς ἐταιρείαν ἔρχετο ἀπὸ τοῦ 1923 καὶ ἐδόθη μάλιστα
καὶ εἰς τὴν Σάνιτας ἀνευ δημοπρασίας ἐπὶ μίαν διετίαν παρα-
ταθεῖσιν ἐπανειλημμένως καὶ εἶχον τὸ δικαίωμα νὰ τὴν
παρατείνωμεν καὶ ἡμεῖς. Ἀλλ' ὁ κ. Μερλόπουλος, ἀναπληρω-
τὴς τότε τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν, πολιτευτὴς γνω-
στῆς ἐντιμότητος καὶ εὐθιείας, ἠθέλησε νὰ ἐγκαινιάσῃ ἄλλο
σύστημα, νὰ ἐπιτύχῃ διὰ δημοπρασίας ὠφελιμοτέρους διὰ
τὸ δημόσιον ὄρους. Ἡ Οἰκουμένη Κυβέρνησις λοιπὸν, εὐ-
ροῦσα τὸ καθεστὸς τῆς ἀπ' εὐθείας ἐκχωρήσεως τῆς κινήσεως
ἀνευ δημοπρασίας εἰς μίαν ἐταιρείαν τὸ κατήργησε καὶ ἐνήρ-
γησε δημοπρασίαν καὶ ἐπὶ τῇ ὁδοῖ τῆς διακηρύξεως ἐγέ-
ναντο τρεῖς τοιαῦται καὶ μετὰ τὴν τρίτην δημοπρασίαν κα-
τεκυρώθη αὕτη εἰς τὸν τελευταῖον μεσιδοτήν. Εἶχε λεχθῇ
εἰς τὴν προηγουμένην συνεδρίαν ὅτι κατὰ τὴν δημοπρα-
σίαν ἡγήθη Ζητήμα ἀν ἔπρεπε νὰ γίνῃ δεκτὸς ὁ Φάρος καὶ
ὅτι ἡ ἐπιτροπὴ Ζητήσεως τὴν γνώμην τοῦ Νομικοῦ Συμβου-
λίου τὸν ἐδέχθη. Ἀλλὰ πρόκειται περὶ πλάνης ἐν τῇ ση-
μαίᾳ τούτῳ. Διότι μὴ ὑπάρχοντος οὐδενὸς κατ' αὐτοῦ στοι-
χείου ὡς ὑπόπτου καὶ μὴ προσδεδειγμένης τῆς προσφορᾶς
τοῦ διὰ τοιοῦτον τινα λόγον οὐδὲν νομικὸν δεδομένον προέ-
κυπτε διὰ τὸν ἀποκλεισμόν τοῦ ὅστις καὶ μόνον θὰ ἀπετέ-
λει σκάνδαλον. Ἐγινε λοιπὸν δεκτὸς κατ' ἀνάγκην ἐφόσον
ἦτο ἐν τάξει. Καὶ ἡ τεχνικὴ ἐπιτροπὴ ἡ ἐπιθεωρήσασα τὸ
ἐργοστάσιον αὐτοῦ εὔρε μὲν ὅτι δυσχερῶς θὰ ἦναι νὰ
προσαρμοσθῇ τοῦτο εἰς τὰς ἀπαιτήσεις τῆς διακηρύξεως,
ὁ Φάρος ὅμως παρέσχε ἐγγυήσεις περὶ τῆς δυνατότητος τῆς
προσαρμογῆς, δεδομένου μάλιστα ὅτι ἐτίθεντο καὶ βαρύντα-
ται κυρώσεις ἐν περιπτώσει ἀσυνεπείας. Ἐγινε λοιπὸν δε-
κτὸς, διότι ἄλλως ὁ ἀποκλεισμός τοῦ θὰ ἦτο σκανδαλώδης.
Ταῦτα ὅσον ἀφορᾷ τὴν συμμετοχὴν τοῦ ἀναδόχου ἐκεῖνου
εἰς τὴν δημοπρασίαν. Εἰς τὰς ἐργασίας ὅμως τῆς Οἰκου-
νικῆς Κυβερνήσεως ἀνάγεται καὶ τὸ ἐπιεσιδίον τῶν Χανίων
δηλαδὴ τῆς ἐκθέσεως τοῦ ἐκεί χημικοῦ περὶ τῆς ποιότητος κι-
νῆσεως «Σάνιτας» χρησιμοποιοῦμένης εἰς τὸ στρατιωτικὸν νοσο-

κομεῖον. Βεβαίως δὲν δύναται κανεὶς νὰ ἀξιώσῃ ἀπὸ τὰς
Κυβερνήσεως νὰ μεταβάλλωνται εἰς ἀστυνομικοὺς ντετεκτίβ
καὶ μὲ τὴν πρώτην ὑποπτον πληροφορίαν νὰ καταδιώκουν
χημαίρας καὶ ἡ ἐνέργειά των θὰ κριθῇ ἀπὸ τὸ κρατοῦν τότε
πνεῦμα. Κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν ἡ ἀπλοσφαιρὰ ἦτο
καθαρὰ, δὲν ἐφύθη οὐδὲ ἀν ὑπανιγμός περὶ κατα-
χρήσεως. Ὁ χημικὸς Χανίων, λαθὼν δείγματα κινήσεως,
ἀνέλυσε καὶ εὔρεν, ὡς λέγει, ὅτι ὑπῆρχε κατὰ μέγιστον μέρος
ἀντὶ κινήσεως κινιδίνης, καὶ ὅτι τὰ δισκία δὲν ἦσαν κατ' ἀλλήλα
διὰ τοὺς ἀσθενεῖς. Τὴν ἐκθεσιν αὐτὴν ἀπέστειλε μὲ δείγμα-
τα εἰς τὸ Χημικὸν ἐργαστήριον τοῦ Ὑπουργείου τῶν Οἰκο-
νομικῶν καὶ τὸ χημικὸν ἐργαστήριον προσέδωκε τὸν ἐλεγχον
καὶ ἔχομεν μίαν ἐκθεσιν τοῦ κ. Κυριλλοπούλου καὶ μίαν ἄλ-
λην τοῦ κ. Ζαλοκώστα, ἐν αἷς ὁλέπομεν ὅτι τὸ χημικὸν ἐρ-
γαστήριον μὲ τὴν ἐξακριβώσιν ἦν ἕκαμε διεπί-τωσεν ὅτι ἡ
καθαρὰ κίνησις ἦτο ἡ κανονικὴ. Μὲ τοῦτο βεβαιούται ὅτι ὁ
πέπεσεν εἰς λάθος ὁ χημικὸς Χανίων ἀφοῦ καὶ ὁ ἴδιος ἐν τῇ
ἐκθέσει ποὺ ἀμφιδόλλαι (ἀναγινώσκαι ἐκθεσιν) διατηρῶν ἐπι-
φύλαξιν περὶ τοῦ πορίσματος τῆς ἐκθέσεως τοῦ μίπως ἡ κι-
νῆσις ἦτο ἀκρὸς ὄχυνος. Ἐκτός τούτου καὶ ἡ ἄλλη μέθοδος
ἦν μεταχειρίσθη ὁ χημικὸς ἐκεῖνος ἐπιστοποίη ἀλλήν διαφο-
ρὰν ἀπὸ τὴν ἐτέραν μέθοδον, διότι ἐνῶ ἔφερε περιεκτικότη-
τα 53 % ἡ ἄλλη ἔφερε περιεκτικότητα 77 %. Ἐπρόκειτο
λοιπὸν περὶ λάθους τοῦ χημικοῦ ἐκεῖνου καὶ τὸ Γεν. Χημείον
ἐδοκίμασεν ὅτι αἱ ἀναλύσεις ἐκεῖναι ἦσαν ἀδόκιμοι, ἀφοῦ
δὲν τὰς ἐπίστευσε καὶ ὁ ἴδιος χημικὸς. Καὶ ἐπὶ τῇ ὁδοῖ τῆς
ἀδοκίμου ἐκεῖνης ἀναλύσεως δὲν ἐπετρέπετο οὐδεμία δώδεξις
καὶ τὸ ἐπιεσιδίον ἐκεῖνο τῶν Χανίων δὲν ἐδικαιολογεῖ οὐδὲ
σκιὰν ὑπονοίας. Ἐπρόκειτο μόνον περὶ σφάλματος, ἐξ ἐπιπο-
λαιότητος τοῦ χημικοῦ ἐκεῖνου, δι' ἣν τοῦ ἀπηυθύνθησαν καὶ
παρατηρήσεις ἐκ μερῶς τῆς προϊσταμένης τοῦ ἀρχῆς. Ἀλ-
λως τὸ ἐπρόκειτο καὶ περὶ προϊόντος ἐταιρείας τῆς
εἶχε λήξει ἡ σύμβασις. Καὶ ἀπὸ τῆς ἀπόψεως λοιπὸν ταύτης
ἡ ἐνέργεια τοῦ Ὑπουργείου τότε ἦτο ὀρθὴ καὶ ἀμεμπτος.
Ἡ ἐκτέλεσις τῆς συμβάσεως, συνεχίζει, ἐγένετο ἐπὶ τῶν ἡμερῶν
τῆς παρούσης Κυβερνήσεως πλὴν μίαν δόσεως 248 κιλῶν
κατὰ τὸν Ἰούνιον τοῦ 1928 ὅταν ἡ προκατόχος Κυβέρνησις
εὐρίσκατο εἰς τὰς παραμονὰς τῆς παραίτησός της. Ἀλλὰ
καὶ εἰς τὴν περίπτωσιν ἐκεῖνην δὲν ἐπαρκεῖται ἀταξία τις. Ἡ
Ἐταιρεία εἶχε τὴν υποχρέωσιν νὰ παραδίδῃ ὅλας τὰς ποσό-
τητας καὶ νὰ ἐκτελῇ ὅλας τὰς δεδομένας παρὰ τῷ Ὑπουρ-
γοῦ τῶν Οἰκονομικῶν παραγγελίας ἀμελητέ. Καὶ ἡ σύμβα-
σις ἐπρονόει διὰ πᾶσαν καθυστέρησιν ἐπιτρέπουσα τὴν ἐπιδο-
λὴν προστίμου τὴν πληρωμὴν τῆς διαφορᾶς ζηνμίας, τὴν ἀνά-
θεσιν εἰς ἄλλον Ἐταρκεῖν διὰ λογαριασμὸν τοῦ ἐργολάρου
καὶ τέλος τὴν ἐκπτώσιν διὰ τοῦ νομικοῦ Συμβουλίου. Καὶ
ἡδὴ ἐξεταστὴν, ἐξεπλήρωσεν ἡ Ἐταιρεία ἀνελλιπῶς τὰς
υποχρεώσεις της καὶ πῶς; Ὑπῆρξεν συστηρικτικὴ καθυ-
στερήσεις ἢ ὅχι; Ἐχω πρὸ ὀφθαλμοῦ ἐπίτημον ἐκθεσιν τοῦ
ἀρμοδίου τμήματος τοῦ Ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν περὶ
τοῦ τρόπου τῆς ἐκτέλεσεως τῆς συμβάσεως καὶ παρατηρῶ
ὅτι εὐθὺς ἀπὸ τοῦ δευτέρου μηνὸς τῆς ἐκτελέσεως τῆς συμ-
βάσεως αὕτη παρουσιάζει σεμρὰν ἀτελειῶν ἀνωμαλιῶν.

Γ. Μαγῆς (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν). Τί ἐκάματε
σεῖς ποῦ δὲν σὺς παρέδιδε 60 κιλὰ τὴν ἡμέραν ἡ ἐταιρεία;

Γ. Καφαντάρης. Δὲν θὰ συζητήσωμεν μὲ χατωμῶδες εἰς
τὴν συζήτησιν, διότι μὲ τὰύτας δὲν δύναται νὰ σχημα-
τίσῃ γνώμην ἡ Βουλὴ. Ἐπὶ τῶν ἡμερῶν μας ἔγι-
ναν παραγγελίαι, παραλαβὴ δὲν ἔγινε καμμία πλὴν μίας. Εἰς
τὸν πίνακα βλέπομεν ὅτι ἀπὸ τοῦ 1928 ἔχομεν
συστηρικτικὰς καθυστερήσεις ἀφοῦ ἐπὶ 45 παραγγελιών μό-
νον 18 ἐξετέλεσεν ἡ ἀνάδοχος Ἐταιρεία, τὰς δὲ λοιπὰς 27
ἠναγκάσθη τὸ Ὑπουργεῖον νὰ τὰς δώσῃ εἰς ἄλλους, σύμφωνα
μὲ τὴν σύμβασιν, διότι εὐρίσκατο ἐν ἀδυναμίᾳ ὁ Φάρος νὰ
τὰς ἐκτελέσῃ. Ποσοτικῶς 9.000 κιλὰ ἐδικιοκίνησεν ὁ ἀνά-
δοχος καὶ 20.000) κιλὰ οἱ ἄλλοι διὰ λογαριασμὸν τοῦ. Εἶχε
λοιπὸν τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν ὅλα τὰ ἐνδόσιμα

ὅτι δὲν ἠδύνατο ὁ ἐργολάβος νὰ ἐκτελέσῃ τὰς ὑποχρεώσεις του, ἀφοῦ λόγῳ τῶν παραλείψεων του τῶν συνεχῶν, ἀντιθέτο ἢ ἐκτέλεσις τῶν παραγγελιῶν εἰς ἄλλον. Τὰ δικαιώματα τὰ ὅποια εἶχαν ὁ Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν ἢ μᾶλλον ἡ Κυβέρνησις, διότι ὑπεύθυνος ἐμφανίζεται ἡ Κυβέρνησις ὡς ὁμοιογενής, ἦσαν τὸ πρόστιμον κατὰ πρῶτον, ὅπερ καὶ ἐφῆρμον. Ἀλλὰ τὸ ἐφῆρμον πῶς; Ἐναντι τῶν 28 καθυστερήσεων ἐπὶ τῶν 45 παραγγελιῶν τὸ πρόστιμον αὐτὸ δὲν ἀνῆλθέ ποτε εἰς τὸ ἀνώτατον ὅριον! Ἐδικαιολογήθη ὁ Ὑπουργὸς ὅτι δὲν εὑρίσκει τὸν λόγον νὰ συντρέψῃ μίαν Ἑταιρείαν, ἥτις τοῦ ἐδίδε διὰ τοῦ συναγωνισμοῦ, ὃν ἀνέπτυξεν, εὐθυνοτέραν τὴν κινήν. Κανεὶς ὅμως δὲν ἐξήγησε ἀδικίαν πρὸς τὴν Ἑταιρείαν. Ἐκεῖνο ὅπερ ἐξήτοῦμεν ἡμεῖς ἦτο νὰ καταστῇ ἐμφανὲς εἰς τὴν Ἑταιρείαν καὶ νὰ κατανοήσῃ, ὅτι μετὰ τὸ πρόστιμον ἄμεσος συνέπεια ἐν ὑποτροπῇ θὰ ἦτον ἡ ἐκπτώσις. Τὸ ἀνώτατον δηλ. πρόστιμον θὰ ἀπετέλει εἰδοποίησιν ὅτι θὰ ἐπικολούθῃ ἡ ἐκπτώσις. Καὶ τὸν Ἀπρίλιον τοῦ 1929 ὑπέμνησεν ὁ κ. Ὑπουργὸς τὰς ὑποχρεώσεις καὶ εὐθύνας τὰς ὅποιας ἔχει ἡ Ἑταιρεία. Ἀλλὰ καὶ πάλιν αὕτη ἀκολούθησε τὴν ἰδίαν τακτικὴν, διότι ἀπὸ τὸν πέναντα τὸν ὅποιον ἔχω ὑπ' ὄψιν μου φαίνεται, ὅτι εὐθὺς ἀπὸ τὸν Ἰούλιον τοῦ 1929 ἔχομεν μέχρι τοῦ 1930 πληθώρα καθυστερήσεων. Ἐπομένως ἡ ὑπόμνησις περὶ ἐξαντλήσεως τῆς ὑπομονῆς τοῦ Ὑπουργείου δὲν ἀπέδωκε καρπούς. Ἀλλὰ καὶ ἡ ὑπόσχεσις περὶ συμμορφώσεως τῆς Ἑταιρείας μετὰ τὴν βελτίωσιν τοῦ Ἐργοστασίου ἔμεινεν ὑπόσχεσις, διότι καὶ πάλιν ἐσημειώθη σειρὰ ἀτελεστέων παραλείψεων. Ἠπεὶ οὖν λοιπὸν ἐξάντηλιν ὑπομονῆς τὸ Ὑπουργεῖον, ὅχι ὅμως ἐν τῇ πραγματικότητι, διότι οὐδὲ τὸ ἀνώτατον πρόστιμον ἐπέδωκε ποτε, οὐδὲ ἔκαμε χρῆσιν τοῦ δικαιώματος τῆς ἐκπτώσεως.

Δὲν ἐξήγησε, λέγει, τὴν ἐκπτώσιν ὁ κ. Ὑπουργός, διότι δὲν εἶχε τὴν δεσμεύσιν περὶ τῆς συμφωνίας τῆς πλειονοψηφίας τοῦ Νομοῦ Συμβουλίου καὶ διότι ἐξ ἄλλου θὰ ἐξωθεῖτο, ὡς λέγει, εἰς τὴν παγίδα τῶν δύο ἄλλων ἐργολάβων. Ἀλλ' ἐλλειπρῶς υποθέτετε, κ. Ὑπουργέ, ὅτι ἂν τὸ Νομικὸν Συμβούλιον ἐλάμβανε γνώσιν τῆς ἀποδεδειγμένης ἀνεπαρκείας τοῦ ἐργολάβου θὰ ἦτο δυνατόν νὰ μὴ ἐγκρίνῃ ὁμοφώνως τὴν ἐκπτώσιν τοῦ Ἐργολάβου, δεδομένου ὅτι τὸ Νομικὸν Συμβούλιον εἶναι ἀπὸ κάθε ἄλλο ὑπηρεσιακὸν Συμβούλιον προσεκκολλημένον εἰς τὸν Νόμον. Κακῶς λοιπὸν δὲν ἐζητήθη νὰ κηρυχθῇ ἐκπτώσις ἡ Ἑταιρεία καὶ διὰ τοῦτο ζητοῦμεν εὐθύνας ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν, διότι ἐπέμεινε μέχρι τέλους νὰ διατηρῇ τὴν Ἑταιρείαν, δὲν εἶναι δυνατόν νὰ μᾶς δίδεται ἡ ἀπάντησις, ἡ ὅποια μᾶς ἐδόθη. Ἀλλὰ καὶ ἄλλα σημεῖα προκύπτουν ἐπιβάλλοντα μεγαλύτεραν προσοχὴν τῆς Κυβερνήσεως εἰς τὴν ὑπόθεσιν τῆς κινήσεως. Ἐχομεν ἐγγράφον εἰς τὸν φάκελον μὲν ἡμερομηνίαν 15 Ἰουλίου 1928 τοῦ Χημείου Θεσσαλονίκης εἰς τὸ ὅποion δὲν γίνεται μόνον λόγος περὶ μὴ εὐδιακτύτου τῆς κινήσεως, ἀλλὰ γίνεται καὶ θεαίωσις ὅτι περιέχει ἡ κίνησις ἑλφὰ τὸ ἥμισυ τῆς πραγματικῆς.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Ποῦ ἀπευθύνεται;

Γ. Καφαντάρης. Ὑποθέτω εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν. Ἀπὸ τῶν πρώτων λοιπὸν ἡμερῶν ἔχομεν ὑπόπτους ἐκδηλώσεις τῆς ἀναδόχου, διότι εἶχαν εἰς τὰ διακία αὐτῆς τὴν ἡμίσειαν κινήσιν ἡ Ἑταιρεία αὐτὴ διὰ τὸ ἐλεύθερον ἐμπόριον.

Συνεχίζων λέγει ὅτι τὸ Νοσοκομεῖον Προσφύγων Χαλκίδος δι' ἐγγράφον τοῦ 1929 πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον Ὑγιεινῆς λέγει ὅτι τὰ διακία κινήσεως τὰ ὅποια προμηθεύεται εἶναι ἀχρηστα καὶ παρακαλεῖ νὰ γίνῃ ἐλεγχος.

Γ. Μαργῆς (Ὑπουργὸς Οἰκονομικῶν). ΕΛΦΑ; Τὸ λέγει τὸ ἐγγράφον ἑλφὰ;

Γ. Καφαντάρης. Εἶμαι ἀπολύτως βέβαιος ὅτι πρόκειται περὶ τῆς ἑλφὰ.

Γ. Μαργῆς (Ὑπουργὸς Οἰκονομικῶν). Τὸ ἐγγράφον ποῦ λέγετε δὲν εἶναι τοῦ Ἰουλίου τοῦ 1928, ἀλλὰ τοῦ 1929.

Ι. Νικολίτσας. Εἶναι καὶ ἄλλο τοῦ 1928.

Β. Δεληγιάννης (Ὑφυπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν). Εἶναι γραφικὸν λάθος.

Γ. Καφαντάρης. Δὲν πταίω ἐγώ. Μᾶς ἔκαμεν ἐντύπωσιν τὸ πρᾶγμα.....

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Ἐν πάσῃ περιπτώσει ἐπὶ τῇ βλαβῇ αὐτῆς τῆς ἐκθέσεως ἐγένετο καταγγελία.

Γ. Καφαντάρης. Δὲν ἐξετάζω τί ἐγένετο, ἀλλ' ἐξετάζω τὰς ἰδικὰς σας ἐνεργείας.

Γ. Μαργῆς (Ὑπουργὸς Οἰκονομικῶν). Μὰ εἶπατε ὅτι πρόκειται περὶ τῆς ἑλφὰ.

Ὁ κ. **Γ. Καφαντάρης** παρατηρεῖ ὅτι δὲν εἶναι προσήκων ὁ τρόπος μὲ τὸν ὅποιον διακόπτει ὁ κ. Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν χειρονομίαν συγχρόνως.

Γ. Μαργῆς (Ὑπουργὸς Οἰκονομικῶν). Ἐπικαλεσθε ἐν ἔγγραφον τὸ ὅποion ἐγινε ἕνα χρόνον ἀργότερον.

Γ. Καφαντάρης. Δὲν εἶναι τόνος αὐτὸς μὲ τὸν ὅποιον ἀποτείνεσθε.

Γ. Μαργῆς (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν). Ἐκαστος ἔχει τὸν τόνον του.

Γ. Καφαντάρης. Ὁρεῖσθε νὰ παρακολουθήσετε τὴν συζητήσιν μὲ περισσοτέραν προσοχὴν καὶ μὲ ἐλαφρώτερον τόνον, ἵνα μὴ δημιουργηθῇ ἡ διὰ τῶν διακοπῶν χασμωδία.

Γ. Μαργῆς (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν). Ὅταν ἀπὸ τοῦ βήματος οἱ βουλευταὶ κοντεύουν νὰ σπᾶσουν τὰ χέρια τῶν μὲ τοὺς γρόνθους τῶν, δὲν ἔμπορεῖ νὰ λέγεται ὅτι προκαλῶ ἐγὼ χασμωδία.

Γ. Καφαντάρης. Νομίζω ὅτι ἕνας Ὑπουργὸς ἔχει μεγαλύτερας ὑποχρεώσεις ἀπὸ τὰς ὑποχρεώσεις ποὺ ἔχουν οἱ οἱ ἄλλοι. Δὲν πρέπει νὰ στηρίξεσθε εἰς τὴν δύναμιν τῆς πλειοψηφίας καὶ νὰ διακόπτετε κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Δὲν στηρίζεται κανεὶς στὴ δύναμιν του, ἀλλὰ δὲν ἔμπορεύμε νὰ μὴ ἐκδηλώσωμεν τὴν ἀγανάκτησίν μας.

Γ. Καφαντάρης. Διὰ ποῖον λόγον, κύριε Πρόεδρε, νὰ ἐκδηλώσῃτε ἀγανάκτησιν; Σὰς ἀνέτερα μίαν χρονολογίαν τὴν ὅποιαν ἔχει τὸ ἐγγράφον σας καὶ διὰ τὴν ἀκρίβειαν τῆς ὁποίας δὲν δύναμαι νὰ εἶμαι ἐγὼ ὑπεύθυνος. Εἰς τὰς 25 Νοεμβρίου 1929 διεπιστώθη νοθεῖα κινήσεως ἀπὸ τὸ Ὑπουργεῖον Ὑγιεινῆς, τὸ ὅποion τὴν ἐπρομηθεύετο ἀπὸ τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν. Ἐχομεν διεπιστώσιν ἄλλης νοθεῖας προερχομένην ἀπὸ τὸν νομάρχον Καραγιάννην τὴν 20ὴν Δεκεμβρίου τοῦ 1929. Ἐκτὸς λοιπὸν τῶν καθυστερήσεων τῆς Ἑταιρείας πρὸς παράδοσιν, ἐκτὸς τῆς ἀδυναμίας τοῦ ἐργοστασίου νὰ ἀνταποκριθῇ ἔχομεν καὶ ἄλλας ἐπικινδύνους διὰ τὴν υγείαν τῶν ἀσθενῶν παραδόσεις τῶν ὑποχρεώσεων τῆς Ἑταιρείας. Ἐρχεται ἄλλη περίπτωση καὶ εἴμεθα ὑποχρεωμένοι νὰ δεχθώμεν ὅτι δὲν εἶχε γνώσιν τὰ πρᾶγματα ὁ κ. Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν ἀφοῦ ἰσχυρίζεται τοῦτο. Ἀλλ' ὅταν ἐλέγχωμεν τὰς Κυβερνήσεις, ὑποθέτομεν ὅτι ὁ Ὑπουργὸς εἶναι παντογνώστης. Αὐτὸ φρονοῦμεν καὶ ὅταν ἐλέγχωμεν καὶ ὅταν ἐλεγχώμεθα. Δὲν εἶναι δυνατόν νὰ καταπαύῃ ὁ ἐλεγχος ὅταν προβάλλεται ὁ ἰσχυρὸς μὲ τῆς ἀγνοίας. Ὅπως δὲν δικαιολογεῖται ὁ πᾶσις ἐπικαλούμενος ἀγνοίαν τοῦ νόμου οὗτο δὲν δικαιολογεῖται καὶ ὁ Ὑπουργὸς ἰσχυρίζομενος ἀγνοίαν. Καὶ ἔρχεται ἡ περίπτωση τῶν κρατικῶν σιδηροδρόμων. Εἰς μίαν παραγγελίαν 10.000 σωληναρίων τὰ 5 χιλιάδες σωληνάρια εἶχαν τόσῃν νοθείαν ὥστε ἡ περιεκτικότης τῶν νὰ κατέρχεται εἰς 0.004. Ἡ Διεύθυνσις τῶν Σιδηροδρόμων ἀπετάθη πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Ὑγιεινῆς, τὸ ὅποion διέταξε κατὰσχέσιν καὶ παρήγγειλε νὰ γίνῃ μέγιστος κατὰ τῆς Ἑταιρείας, νὰ κατασχεθῇ δὲ εἰς ὅλα τὰ φαρμακεία καὶ φαρμακαπορεία ἡ κίνησις ἡ ἀνήκουσα εἰς τὸ ἐλεύθερον ἐμπόριον πλὴν τῆς προοριζομένης διὰ τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν δηλ. τῆς κινήσεως τοῦ Κράτους. Ἡ δικαιοσύνη καταδικάζει εἰς ἑμνηνον φυλάκισιν τὸν Φάρον καὶ δὲν γνωρίζω ποῖον ἄλλον καὶ διατάσσεται καὶ τὸ κλείσιμον τοῦ ἐργοστασίου.

Β. Δεληγιάννης (Ὑφυπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν). Ὅχι διὰ τῆς ἐν λόγῳ δικαστικῆς ἀποφάσεως.

Γ. Καφαντάρης. Εὐρισκόμεθα πρὸς μίαν ἀλληλουχίαν γεγονότων μὴ δικαιολογούντων οὐδένα νὰ ἔχῃ ἐμπιστοσύνην πρὸς τὴν ἑταιρείαν. Ἐχομεν τόσας ἀποδείξεις κατ' αὐτῆς καὶ ὡς ἐπιστά, ἄσκησιν τὴν καταδίκην τῆς. Ποῖα θὰ ἦτο ἡ περίπτωση ἐκεῖνη ἢ ἄλλη, καθ' ἣν τὸ Ὑπουργεῖον θὰ ἀπεφάσιζε νὰ τὴν κηρύξῃ ἐκπτώσιν καὶ ἂν ὅχι ὅλοι αὐταὶ αἱ περιπτώσεις τὰς ὁποίας ἀνέφερα; Τί ἔπρεπε νὰ πράξῃ ἡ ἑταιρεία αὐτὴ ἐπὶ τέλους διὰ νὰ φθάσῃ ὁ κ. Ὑπουργὸς εἰς τὴν ἐκπτώσιν; Ὑπάρχει περίπτωση ἄλλη, καθ' ἣν θὰ ἠδύνατο νὰ κινηθῇ περισσότερον τὸ ἐνδιαφέρον τῶν ἀρμοδίων ὑπηρεσιῶν ἐφόσον δὲν ἐκινήθη δι' ὅσον ἀνέφερα;

Γ. Μαργῆς (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν). Καὶ ἂν τὸ ἐμάθονα τὴν ἰδίαν βραδυὰ τί ἔμπορεύσα νὰ κἀμω;

Γ. Καφαντάρης. Σὰς παρακαλῶ μὴ μὲ διακόπτετε.

Γ. Μαργῆς (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν). Ἐγὼ σὰς ἐπέτρεπα τὰς διακοπὰς.

Γ. Καφαντάρης. Ἐσεῖς εἰσθε γενναῖοι, ἐγὼ δὲν εἶμαι. Καθ' ἡρόν σας εἶναι καὶ εὐπρεπὲς ὅταν διακόπτετε νὰ ζητήτε τὴν ἀδειαν τοῦ ὁμιλοῦντος. Δὲν ἔμπορεῖτε νὰ διακόπτετε ὅποιονδήποτε ὥραν θέλετε νὰ διακόπτεται τὸ νῆμα τῶν σκέψεων τοῦ ἀγορευτοῦ καὶ νὰ ἐπιφέρετε χασμωδία. Συνεχίζων ὁμιλεῖ περὶ τῆς ἐναποθηκείσεως τῆς κινήσεως, λέγει δὲ ὅτι ὁ ὅρος ὁ σχετικὸς ἐν τῇ συμβάσει δὲν ἐξητάσθη ἀπὸ κανένα μέχρι τοῦ 1927, διότι δὲν ὑπῆρχεν ἀφορμὴ πρὸς τοῦτο. Δὲν λέγω ὅτι ἔπρεπε ὅταν σὰς ἐδόθη ἀφορμὴ νὰ σπεύσατε νὰ κηρύξαι τὴν τιμὴν ἐνδὲς ὑπαλλήλου ὁ ὁποῖος ἦτο χρηστὸς εἰς τὸ παρελθόν, δοθεὶς ὅμως ἀφορμὴ ἔπρεπε νὰ τὸν παρακολουθήσῃτε καὶ νὰ ἐνεργήσῃτε ἐκ τῶν ὑστέρων ἕνα ἐλεγχον, διότι ὅλοι οἱ ἄνθρωποι εὐρίσκονται κάποτε εἰς μίαν ἀδυναμίαν. Μήπως ἐπέτρεψε καὶ αὐτὸς μίαν κατάστασιν ἣ ἔπρεπε καὶ αὐτὸς ὅπως ἐξαπατηθῇ; Δι' αὐτὸ ἔπρεπε νὰ ἐνεργήσῃτε ἐκ τῶν ὑστέρων διατάσσοντας ἐλεγχον τῆς κινήσεως μετὰ τὴν παράδοσιν τῆς. Ἡ ὑπόθεσις, συνεχίζει, ἐξητάσθη ἐν τῇ Βουλῇ ἐπὶ τῇ θάσει τῶν στοιχείων τὰ ὅποια ἔχομεν ὑπ' ὄψιν μας. Δὲν γνωρίζω ἐὰν θὰ προέκυπτον καὶ ἄλλα διαφωτιστικὰ στοιχεῖα ἐκ τῶν μὴ κατατεθέντων ἐγγράφων, ἀλλὰ θέλω νὰ πιστεύσω ὅτι ἡ συζήτησις δὲν θὰ τερματισθῇ ἀνευ θετικοῦ καὶ ἀντιθετικοῦ συμπεράσματος. Τὸ συμπεράσμα τῆς συζήτησεως κατὰ τὴν γνώμην μου εἶναι ὅτι δὲν πρέπει νὰ κλείσῃ ἡ ὑπόθεσις πρὸς τοῦτο ἐπιχυθῇ ἀπλετον φῶς. Πρὸς τὸ μᾶλλον πάντες καὶ ἡμεῖς καὶ ἡ λοιπὴ κοινωνία ἐὰν ὑπάρχουν ὑπεύθυνοι καὶ ποιοί, ἂν ὑπάρχουν, ἀθῶοι καὶ ποιοί. Διὰ νὰ μὴ κλείσῃ ἡ συζήτησις χωρὶς νὰ διαφωτισθῇ ἡ κοινὴ γνώμη πρέπει νὰ γίνῃ δεκτὴ ἡ πρότασις ἡ ὑποβληθεῖσα ἥδη περὶ καταρτισμοῦ ἐξεταστικῆς Ἐπιτροπῆς. Εἰς τὸ ζήτημα τοῦ ἄρτου ἀπέκλεισεν ὁ κ. Πρωθυπουργὸς τὴν σύστασιν τῆς Ἐπιτροπῆς ὡς ἐνέχουσιν τὴν ἐννοίαν μομφῆς κατὰ τῆς Κυβερνήσεως. Θέλω νὰ πιστεύω ὅτι ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως δὲν θὰ ἀποκρούσῃ καὶ τὴν ἐσπέραν ταύτην τὴν πρότασιν περὶ καταρτισμοῦ Ἐπιτροπῆς, διότι, προκειμένου περὶ τοῦ ἄρτου, ὑπῆρχον μόνον διοικητικαὶ εὐθύναι ἐνθ' οὗτο ζήτημα τῆς κινήσεως ἐπελήθη ἡ δικαστικὴ ἀρχὴ, ἐδρίσκονται ἐγκλειστοὶ εἰς τὰς φυλάκας ἀνάστατοι ὑπαλλήλοι καὶ δὲν εἶναι ἐρθρὸν νὰ προδικάσωμεν ἡμεῖς. Ἀλλὰ φρονῶ ὅτι ἐκ τῆς παραλλήλου ἐνεργείας μίαν ἐξεταστικῆς Ἐπιτροπῆς θὰ ὑποβληθῇ τὸ ἔργον τῆς δικαιοσύνης, διότι ὑπάρχουν καὶ πολιτικαὶ εὐθύναι τὰς ὁποίας πρέπει νὰ ἐξακριβώσῃ ἡ Ἐπιτροπὴ.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Θέλετε νὰ δεχθῇ ἡ πλειοψηφία οὗτω διατυπωμένην αὐτὴν τὴν πρότασιν;

Γ. Καφαντάρης. Διατυπώσατέ τὴν ὅπως θέλετε· εἴμεθα πρόθυμοι νὰ δεχθώμεν πᾶσαν τροποποίησιν, ἥτις θὰ ἀφήρῃ τὴν ἐννοίαν τῆς μομφῆς. Λέγω ἀκόμη ὅτι δὲν θὰ ἦτο ἀρετὴ ἡ ἐξεταστικὴ Ἐπιτροπὴ διὰ νὰ μὴ ἀφήσῃ νὰ εἰσχωρήσῃ εἰς τὴν ὑπόθεσιν τὸ κοιμητικὸν πνεῦμα. Θὰ ἦθελα νὰ μὴ ὑπάρχῃ συμπολίτευσις καὶ ἀντιπολίτευσις εἰς τὸ ζήτημα

τοῦτο, ἀλλ' ἐνταῦθα μέτωπον τῶν ἐντίμων πολιτῶν ἀπέναντι τῶν κακοποιῶν. Δὲν ἔχομεν, πολλοὺ γε καὶ δεῖ, τὴν δύναμιν νὰ θέσωμεν εἰς ἐφαρμογὴν τὴν διάταξιν τοῦ ἀρθροῦ 56 τοῦ Συντάγματος. Ἀλλὰ φρονῶ ὅτι ἀποκρούσῃ ἡ Κυβέρνησις τὴν πρότασιν δὲν θὰ εὐρίσκειται ἐντὸς τοῦ πνεύματος τοῦ Συντάγματος. Βεβαίως δὲν θὰ ἐτίθετο ἡ διάταξις αὕτη κατὰ τὴν ψῆφισιν τοῦ Συντάγματος, ἐὰν εἶχομεν ὑπ' ὄψιν ὅτι δὲν θὰ κατάρθωνεν ἡ ἀντιπολίτευσις νὰ συγκεντρώσῃ τὸν ἀπαιτούμενον διὰ τὴν ὑπογραφήν τῆς προτάσεως ἀριθμὸν.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Ἐγὼ σὰς δίδω τὸν ἀναγκαῖον ἀριθμὸν διὰ τὴν πρότασιν.

Γ. Καφαντάρης. Εἴμεθα σύμφωνοι.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Διὰ νὰ ὑποβληθῇ ἡ πρότασις, ὅχι διὰ νὰ γίνῃ δεκτὴ. Ἡ εἶναι ὑποχρεωτικὴ ἢ ἀποδοχὴ;

Γ. Καφαντάρης. Δὲν ἀνταποκρίνεται πρὸς τὸ πνεῦμα τοῦ Συντάγματος ἡ ἀπόκρουσις ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως τῆς προτάσεως. Ἡ ἐνέργεια τῆς δικαιοσύνης θὰ βραδύνῃ καὶ εἰς ὅσον θ' ἀναγνώσουν τὴν ἐν τῇ Βουλῇ συζήτησιν θὰ ἀπομείνῃ εἰς τὴν ψυχὴν τῶν ἡ ἐντύπωσις ὅτι εἰς τὴν ὑπόθεσιν δὲν ἐδόθη ἡ ἐκτασις, ἡ ὅποια ὄφειλε νὰ δοθῇ διὰ νὰ ἀπομακρυνῇ ἀπ' αὐτοῦ τὰς εὐθύναις ὁ πολιτικὸς κόσμος. (Χειροκροτήματα).

Γ. Κονδύλης. Ἡ βραδύτης, κύριοι, τοῦ ἐγκλήματος ἐγένετο αἰσθητὴ εἰς τὴν ἐλληνικὴν κοινωνίαν. Ἰσως θὰ ἦτο προτιμώτερον ἡ συζήτησις νὰ μὴ διεξήγρητο ὑπὸ τὴν ἐννοίαν ἐπιθέσεως τῆς ἀντιπολιτεύσεως καὶ ἀμύνης τῆς Κυβερνήσεως. Ἐὰν κατενόουν ὅλοι ποῖον ἐγκλημα διαπράττεται μὲ τὸ ζήτημα τῆς κινήσεως ἀπὸ ἐτῶν εἰς βάρος τῆς κοινωνίας θὰ ἐξητάσθη τὸ ζήτημα μετὰ μεγαλύτερας ψυχραιμίας. Διότι καὶ ἡ παρούσα Κυβέρνησις καὶ αἱ προηγούμεναι μετὰ τῶν ὁποίων καὶ ἐκείνη τῆς ὁποίας προήδρευον δὲν εἶναι ἀπηλλαγμέναι εὐθυνῶν, διότι ἐφόσον εἶχαν ἀναλάβει τὴν ὑποχρέωσιν νὰ παραδίδουν εἰς τὴν κοινωνίαν κινήσιν, ἔπρεπε νὰ παραδίδουν πραγματικὴν κινήσιν. Τὸ 1926 ὅτε προεδρία τῶν Ὑπουργείων Στρατιωτικῶν ἐλαβον γνώσιν τῆς νοθείας τῆς κινήσεως, φαίνεται ὅμως ὅτι καὶ τότε αἱ ὑπηρεσίαι ἀπέδωκαν εἰς τὸ νὰ ἀποκρύψουν αὐτήν, διότι ὁμιλοῦν περὶ τετριμμένης καὶ ἐλλειποδάρους κινήσεως. Τὸ ἐγγράφον διεδοθήσθη εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν, ἀλλ' ἐκεῖ πλὴν ἐκαλύφθη τοῦτο καὶ ἡ ὑπόθεσις δὲν ἐπροχώρησεν. Φαίνεται ὅτι συνεχίζεται ἔκτοτε ἡ νοθεῖα, ἀλλὰ κατεβάλλετο πάντοτε προσπάθεια συγκαλύψεως τῆς. Καὶ τώρα ἐὰν δὲν ἀπεστέλλετο ὁ κ. Τσουνοῦκας εἰς τὴν Θεσ/νικὴν θὰ ἐμείναμεν μὲ τὴν ἐντύπωσιν ὅτι πρόκειται περὶ σποραδικῶν φαινομένων. Τὸ κακὸν ὀφείλεται εἰς τὸν τρόπον τῆς συγκροτήσεως τῶν κρατικῶν ὑπηρεσιῶν. Εἰς τὴν χώραν μας ἔχει καθιερωθῇ ἕνα σύστημα ὑπαλληλοκρατίας, ἐνθ' αἱ κρατικαὶ ὑπηρεσίαι δὲν εἶναι πάντοτε ἀξίαι ἐμπιστοσύνης. Δὲν ἐννοῶ νὰ μεμφθῇ τὴν πλειονότητα τῶν ὑπαλλήλων, οὕτε νὰ θέω τοὺς προϊστάμενους τῶν ὑπηρεσιῶν, ἀλλὰ κατακρίνω τὸ σύστημα τὸ ὅποion δὲν ἐπιτρέπει εἰς τὸν Ὑπουργὸν νὰ παρακολουθῇ τὰ συμβαίνοντα εἰς τὸ Ὑπουργεῖόν του. Ἐὰν μὲ ἐδίδετο νοθεῖα περὶ καταχρήσεως ὅταν ἦμεν πρωθυπουργός, θὰ ἐλάμβανον ἰσως καὶ διοικητικὰ μέτρα κατὰ τῆς νοθείας. Λέγει κατόπιν ὅτι καλὸν θὰ ἦτο νὰ ἐστέλλετο ὁ κ. Τσουνοῦκας νὰ ἐξετάσῃ τί γίνεται καὶ εἰς τὰ ἐλθονσιακά συνεργεῖα.

Α. Παπᾶς (Ὑφυπουργὸς Ὑγιεινῆς). Ἐξητάσαμεν καὶ εὐρίσκοντα ἐν ἀπολύτῃ τάξει.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Ἐξητάσθησαν ἀπὸ τὸν κ. Ὑποκείμενον τὸ ὄνομα τοῦ ὁποῖου ἀποτελεῖ ἐγγύησιν.

Γ. Κονδύλης. Ἀφοῦ ἐγένετο νοθεῖα τῆς κινήσεως τῆς προωρισμένης διὰ τὸν στρατὸν, μπορεῖτε νὰ φαντασθῇτε τί ἔμπορεῖ νὰ γίνῃ.

Α. Παπᾶς (Ὑφυπουργὸς Ὑγιεινῆς). Νοθεῖα ἀνεκαλύφθη μόνον εἰς τὰ κουφέτα ΕΛΦΑ καὶ ὅχι εἰς τὰ κουφέτα Παστέρ, ἀπὸ τὰ ὅποια ἐδόθησαν 3 τόννοι. Ἡ νοθεῖα ἐγένετο εἰς τὰ 250 κιλά τῆς ἑλφὰ. Ἐπίσης καμμίαν νοθεῖαν δὲν ἀνεκα-

λύθη εις τούς 6 τόνους ούς παρέλαβε τὸ Ὑπουργεῖον Ὑγίεινης.

Ο κ. Γ. Κονδύλης συνεκίζων λέγει ὅτι αἱ χημικαὶ ἀναλύσεις πρέπει νὰ γίνωνται ὅχι ἀπὸ δύο τρία πρόσωπα, τὰ ὅποια ἐπὶ τέλους ἡμποροῦν νὰ ἐξαγορασθῶν, ἀλλὰ ἀπὸ περισσότερα, τὰ ὅποια εἶναι ἀδύνατον νὰ ἐξαγορασθῶν. Ἀναφέρει κατόπιν παρόμοια ἀσθενεῖς ἐξ ἐλονοσίας, τὸν ὅποιον ἀντὶ τῆς ὠρελήσης ἐδολέψαν ἡ κινίνη.

Α. Παπᾶς (Ὑπουργὸς Ὑγίεινης). Νὰ μοῦ ἐπιτρέψῃ ὁ στρατηγὸς νὰ τοῦ κἀμὼ μίαν παρὰτήρησιν.

Γ. Κονδύλης. Βουλευτὴς.

Α. Παπᾶς. Παλαιὰ συνήθεια.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Παλῆς ἀμαρτίας.

Α. Παπᾶς (Ὑπουργὸς Ὑγίεινης). Εἰς τὴν ἐλονοσίαν ὑπάρχουν καὶ περιπτώσεις καθ' ἃς ἡ ἀσθένεια δὲν ὑποχωρεῖ διὰ τῆς κινίνης.

Ο κ. Γ. Κονδύλης καταλήγων, τονίζει, ὅτι διεπράχθη κατὰ τῆς Ἑλληνικῆς κοινωνίας βαρύνοντα ἐγκλήματα κατὰ τοῦ ὁποῖου ἐνδείκνυνται τὰ αὐστηρότερα τῶν μέτρων.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Ο ἄξιότιμος ἀρχηγὸς τοῦ Ἑθνικοῦ Δημοκρατικοῦ κόμματος ἐχέρηκε τὴν νομίαν τῆς κινήσεως ὡς ἐγκλημα πρωτοκόπου. Ἐγὼ ἀπὸ τὸν δίκαιον. Ὡς τοιοῦτον τὸ ἐξέτασε καὶ ἡ Κυβέρνησις καὶ ὡς τοιοῦτον τὸ ἀντιμετώπισε διὰ τῆς ἐν γένει ἐνεργείας τῆς. Ἦδη ἡ Βουλὴ καλεῖται νὰ ἐξετάσῃ εἰς τὴν ἐνέργειαν αὐτῆς τῆς Κυβερνήσεως ὑπῆρξεν ἐλλείψῃ καὶ ἂν ἀνταπεκρίθημεν πρὸς τὰ καθήκοντα, τὰ ὅποια μᾶς ἐπιβάλλει ἡ θύσις μας.

Κατηγορήθημεν, κύριοι, ἐκ μέρους τῶν ἀξιότιμων ἀρχηγῶν τῆς ἀντιπολιτευσεως ὅτι ἡ ἐνέργειά μας δὲν ἦτο ἡ πρόπαν. Καὶ ἐν πρώτοις ὁ κ. Ἀρχηγὸς τοῦ Λαϊκοῦ κόμματος μᾶς ἐκάλεσε διδοὶ μόλις τὴν 13 Ὀκτωβρίου ἐξεδελώθη ἡ ἐνέργεια τῆς Κυβερνήσεως. Ὁραῖον νὰ ὑπενμύσω ὅτι αἱ ὑπόνοιαι τῆς στρατιωτικῆς ἀρχῆς Θεσσαλονίκης γεννηθεῖσαι κατὰ τὰς ἀρχὰς Ὀκτωβρίου καὶ πρὶν αὐταῖς τὴν γνωστὴν ἀναφορὰν τοῦ Γ' Σώματος Στρατοῦ πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Στρατιωτικῶν, ἐν τῇ ὁποίᾳ ἀνεφέροντο καὶ τὰ ἀπτελῆματα τῆς ἐνεργηθείσης ἀντιλήσεως, οἱ ὑπόνοιαι, λέγω, εἶναι ἥσαν ἀναισθητοὶ εἰς ἡμᾶς. Ἐγὼ ἐπληροφόρηθον τὸ ζήτημα ἀπὸ τὰς ἐφημερίδας τῆς 13ης Ὀκτωβρίου. Καὶ τὴν ἡμέραν αὐτὴν τῆς ἡμέρας αὐτῆς ἐκάλουν τηλεφωνικῶς τὸν ἀνώτερον γενικὸν ἀρχηγὸν κ. Τσουνούκην καὶ ἀνέστην εἰς αὐτὸν τὴν ἐντολὴν νὰ ἐξετάσῃ αὐτοπροσώπως τὰ συμβαίνοντα καὶ νὰ μετ' ὑπεβόλῃ τὸ ταχύτερον τὴν σχετικὴν ἐκθέσιν.

Ἐν τῷ σημείῳ τούτῳ ἀναγνώσκει ὑπενμυστικῶν τῶν ἀνωτέρω ἐνεργειῶν ἐπιστολὴν τοῦ κ. Τσουνούκου, ἀναφέροντος τὰ τῆς μεταβάσεως τῆς Θεσσαλονίκης, τὰς αὐτῆς ἀντιπροσώπου διευκρινιστικὰς κινήσεις τοῦ Γ' Σώματος Στρατοῦ, τὰ τῆς ἐνεργηθείσης ἀντιλήσεως αὐτῆς ὑπὸ τοῦ καὶ ὡρηγμένου τοῦ ἐκεί Πανεπιστημίου κ. Καραντάση καὶ τοῦ στρατιωτικοῦ χημικοῦ κ. Δεδουλοῦ, τὰ τῆς ἀνακαλυφθείσης ἐν τῇ ἐξετάσει ταύτης πρωτοφανοῦς νοθείας, καὶ τέλος τὰ τῆς δικαιοσύνης ὅτι ἡ νοθεύς αὕτη δὲν περιορίσθη μόνον εἰς τὴν χορηγηθείσαν εἰς τοὺς σχηματισμοὺς τοῦ Γ' Σώματος Στρατοῦ κινίην, ἀλλ' ἐπεξετάσθη καὶ εἰς τὴν κινίην ἡ ὁποία εἶχε χορηγηθῇ καὶ εἰς ἄλλας στρατιωτικὰς ὑπηρεσίας.

Ἀναφέρει συνεκίζων ὅτι εὐθὺς ὡς ἐλθοῦν γινώσκον τῆς ἐκθέσεως ταύτης, τὴν ἡν Δεκεμβρίου, συναντήσῃ μετὰ τοῦ Εἰσαγγελέως τῶν ἐνταῦθα Πλημμελειοδικῶν, πρὸς ἃν παρέσχέ τὴν ἐντολὴν ὅπως ἐπιληφθῇ τοῦ ζητήματος συντόμως ἡ δικαστικὴ ἀρχή, ἀντιλαβὴ δὲ ὁ ἐπιφορτισθόμενος μετ' ὅ τοῦ ζητήματος ἀνακριτῆς πάσης ἄλλης ἐργασίας.

Οὕτω, κύριοι, ἐκινήθη ἡ δικαστικὴ ἐρευνά ἐν προκειμένῳ. Δὲν θὰ παρακαλοῦσθω τοὺς ρήτορας τῆς ἀντιπολιτευσεως εἰ ὅποιοι ἠθέλησαν νὰ εἰρῶν ἀφορμὰς ἐπιμεινίας, διότι

καὶ ἡ πρὸς αὐτοὺς ἀπάντησις τῶν κ.κ. Ὑπουργῶν τῶν Οἰκονομικῶν καὶ Ὑγίεινης ὑπῆρξε διεισδυτικὴ, καὶ ἡ ἀπόδειξις τοῦ γεγονότος ὅτι ἡ Κυβέρνησις δὲν παρέλειψε κομμίαν ἐνεργείαν, ὡς αἰετὶς ἐβόλκεν εἰς τὰ ὅσα τῆς ὑπόνοιαι περὶ νοθείας, ὑπῆρξεν ἀνομισητική. Θὰ ἀπαντήσω μόνον εἰς σημεία τινὰ τῶν ἀντιρρήσεων τῶν ἀξιότιμων ἀρχηγῶν τῶν κομμάτων.

Ο κ. Τσαλδάρης ἐν πρώτοις εἶπεν ὅτι, μολοντοὶ ἡ Κυβέρνησις ἐπηγγέθη εἰς τὸν Ἑλληνικὸν λαὸν ἰδιαιτέρως μέριμναν διὰ τὴν ὑγείαν του, δὲν κατέφωσεν ἐν τούτοις νὰ ἐμπνεύσῃ εἰς τοὺς ὑπολλήλους αὐτῆς τὸν πρὸς τοῦτο ἀπεικονιστικὸν ζῆλον. Νεμίζω ὅμως, κύριοι, ὅτι μὲ ἐπιχειρήματα τῶν ἀντιρρήσεων δὲν εἶναι βεβαίως δυνατόν νὰ ἀσκηθῇ πελεμική.

Ἀλλ' εἶπε προσέτι ὁ ἀξιότιμος ἀρχηγὸς τοῦ Λαϊκοῦ κόμματος ὅτι ἐφ' ὅσον εἶχαμεν βεβαιωμένας ἀταξίας περὶ τὴν παράδοσιν τῆς κινίνης δὲν ἐκινήθημεν εἰς ὑπονοίας διὰ τὴν γνησιότητά αὐτῆς. Καὶ διὰ τοῦτο μᾶς κατελόγισεν εὐθύναν. Ὅταν δὲ τῷ ἀπῆντησα ὅτι ἐπέισθημεν εἰς τὰς περὶ τούτου βεβαιώσεις ὅτι ἡ κινίνη εἶχε καλῶς, ὁ κ. Τσαλδάρης μοὶ παρετήρησεν ὅτι ἐν πάσῃ περιπτώσει ἔπρεπε νὰ μᾶς γεννηθῶν ὑπόνοιαι. Διαφωνῶ. Παρετηρήθησαν περὶ τὴν παράδοσιν τῆς κινίνης ἀταξίαι ὅχι ὅμως νοθεύαι. Καὶ διαφωνῶ διότι ἐν εἰς μίαν ὁρισμένην περίστασιν ἀνεκαλύθη νοθεύα, εἰς τὴν κινίην ἡ ὁποία εἶχε παραδοθῇ εἰς τοὺς Κρατικούς σιδηροδρόμους, δὲν ἦτο δυνατόν νὰ γεννηθῇ εἰς ἐμὲ ἡ ἐλαχίστη ὑπόνοια ὅτι ἡ ἀνωτάτη Ἀρχὴ εἰς τὴν ὁποίαν ἦτο συγκεντρωμένη ἡ ὑπηρεσία αὐτῇ ἦτο ἀναξία ἐμπιστοσύνης. Εἰναι εὐκόλον, κύριοι, εἰς τὸν ἀνεύθυνον τύπον καὶ ἀκόμη εὐκολώτερον εἰς τὸν κακοήθην τύπον, εἶναι εὐκόλον ν' ἀμφισβητῇ τὴν ἐντιμότητα ὅλου τοῦ κόσμου, καὶ τὸν πολιτικῶν καὶ τῶν ἀνωτάτων λειτουργῶν τοῦ Κράτους. Ὁ μὲν ἀνεύθυνος τύπος δὲν ὑπολογίζει τὰς συνεπείας τῆς ἀρρυθραφίας του, ὁ δὲ κακοήθης τύπος τὰς ὑπολογίζει καλῶς, διότι ἀκριβῶς εἰς τοῦτο ἀποβλέπει, πῶς θὰ ἀνατρέψῃ τὴν ἠθικὴν ἰσορροπίαν τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ διὰ νὰ δημιουργήσῃ ζήτηματα καὶ νὰ ἀλιεύσῃ εἰς θοὰ νερὰ. Ἀλλὰ δὲν ἦτο ἐπιτετραμένον εἰς ἐμὲ νὰ ὁσώμ ὑπὸ ἀμφισβήτησιν οὐτὲ ἐπὶ στιγμὴν τὰς ἐκθέσεις τοῦ Γενικοῦ Χημείου τοῦ Κράτους.

Γ. Μαρῆς (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν) Ἐπιτρέπετε; Ἦτο αὐτὸ, τὸ Γενικὸν Χημεῖον τοῦ Κράτους, τὸ ὅποιον μᾶς ἔκαμε τὴν καταγγελίαν.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Θὰ τὸ ἀναφέρω παρακάτω.

Κύριοι, ἀφ' ἧς στιγμῆς ἡ δικαιοσύνη τῆς Πατρίδος μας ἐπελήφθη τῆς ὑποθέσεως, δὲν θὰ διαπράξω τὸ βαρὺ παράπτωμα νὰ ζητήσω ἀπὸ τοῦ βήματος τούτου νὰ ἐπηρεάσω τὴν ἐνέργειαν αὐτῆς. Ἀν κληθῶ ὡς μάρτυς, διὰ νὰ εἶπω ποία εἶναι ἡ ἐντύπωσίς μου ἐκ τῆς μικρᾶς συνεργασίας μου μετὰ τοῦ προϊσταμένου τοῦ Γενικοῦ Χημείου, ὡς ἐντιμος πολίτης θὰ προσέλω εἰς ἐκπλήρωσιν τοῦ καθήκοντός μου. Ἀλλὰ ἀπὸ τοῦ βήματος τούτου δὲν δύναμαι νὰ συζητήσω τὴν ἐνέργειαν τῆς Δικαιοσύνης. Ἀναμένω μετ' ἀπολύτου ἐμπιστοσύνης τὴν ὀριστικὴν ἀπόφασίν της. Καὶ τότε, ἐγὼ τοῦλάχιστον, πρὸς τὰς ἀποφάσεις τῶν δικαστῶν τῆς πατρίδος μου θὰ προσαρμόσω τὰς ἀντιλήψεις μου, καὶ τοὺς πόθους μου, καὶ τοὺς λόγους μου, καὶ τὰς ἐνεργείας μου. Ἀλλὰ μέχρι τῆς στιγμῆς καὶ ἡ δικαστικὴ ἀρχή, κληθεῖσα παρ' ἐμοῦ, ἔθεσε τὴν χεῖρά της ἐπὶ ἐὸς ἀνώτατον ὑπαλλήλου, ἐγὼ ἐγνώριζον ὅτι ὁ ὑπαλλήλος ἐκεῖνος ἦτο ἐν ἀπὸ τὰ κομμάτια τοῦ Κράτους, ἦτο ἓνας ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους ἐκεῖνους εἰς τοὺς ὁποίους τὸ Κράτος ἐνεπιστεύετο τὰ μέγιστα του συμπόνητα.

Εἰς βουλευτῆς. Ὅπως ἐνόμιζε καὶ ἡ Ἑθνικὴ Τράπεζα διὰ κάποιον ὑπαλλήλῳ της.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Δὲν λέγω τὸ ἐν

τιον, κύριε βουλευτά. Μέχρις οὗ ἀνακαλυφθῇ ἡ ἀσθενία τὸν ὅτι διεπράξεν ἓνα ἄδίκημα ἡμπορεῖ νὰ ἐμπιέσῃ εἰς ὅλον τὸν κόσμον ἐμπιστοσύνην διὰ τὴν τιμιότητά του. Ἀλλ' ἐγὼ ἔχω καὶ ἄλλον, χωρὶς νὰ ἐπέμβω καὶ νὰ ἐπηρεάσω τὴν δικαστικὴν ἐξουσίαν, νὰ ἀμυνθῶ κατὰ τῆς κατηγορίας ἡ ὁποία ἐμμέσως μὲν ἀπευθύνεται ὅτι εἶχον πολλὴν ἐμπιστοσύνην, περισσοτέρην ἀπὸ ὅσην ἔπρεπε, εἰς τὰ ἀνώτατα κρατικὰ ὄργανα.

Ἀναφέρει ἐν συνεχείᾳ τὴν ἀπὸ 20αῖος διεισδυτικὴν τῆς ἱκανότητος τοῦ νῦν διευθυντοῦ τοῦ Γενικοῦ Χημείου τοῦ Κράτους κ. Γαλαπούλου, γεννημένην ὑπὸ τοῦ τότε Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν Ἀλέξανδρου Κερμερά καὶ ἐκτελεστικῶν ἐπενολεμμένων ἐκτεσε εἰς ὅλας τὰς ὑπηρεσίας αἱ ὁποιαὶ τῷ ἀντιέστησαν.

Ἐκφράζει μετὰ τοῦτα τὴν ὀδύνην του διὰ τὰ λεχθέντα ὑπὸ τοῦ ἀρχηγῶ τῆς Προεδρευτικῆς Ἐνώσεως, διότι ἐνδ' ὧς λέγει, ἀνῆλθεν αὐτὸς εἰς τὸ βῆμα ὡς δικαστικὴ ἐκτεσε μεγαλυτέρην ἠθικὴν κατὰπτωσιν εἰδέναι τετληθὲν ἐν Κράτῳ, παρέσχεν ὁ ἴδιος τὸ παράδειγμα τοῦ ἀλλοτρίου εἰς τὸ ὅποιο δύναται νὰ περιέλθῃ ἓνος πολιτικὸς ἀνὴρ, λησμονῶν ὅτι κατὰ κρίσιν περὶ ἐκείνου ἦτο Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν, προϊστάμενος τῆς Ἀγορανομίας, ἡ ὁποία εἶχε ἀναλάβει τὴν καταδίωξιν ἀκριβῶς τῶν νοθεύων. Καὶ παρετήρησεν ὅτι ἡ ἐκπλήξις τοῦ ἀρχηγῶ τῆς Προεδρευτικῆς Ἐνώσεως διὰ τὴν δῆθεν ἐλλείψιν ἐπαφῆς μετὰ τῶν Ὑπουργῶν τῶν Οἰκονομικῶν καὶ τῆς Ὑγίεινης εἶναι ἀδικονολογία, δεδομένου ὅτι τὸ κίνητρον τῆς συνεννοήσεως αὐτῆς εἶναι ὁ Ὑπουργὸς τῆς Ἀγορανομίας, κίνητρον εἶναι δὲν ὑπῆρξεν ὁ ἐκ Κερκυρᾶς βουλευτῆς. Πρὸς τοῦτο ἀναγινώσκει ἐγγράφον ἀπὸ 26 Φεβρουαρίου 1929 τοῦ Ὑπουργοῦ Ὑγίεινης, Προνοίας, καὶ Ἀντιλήψεως πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν, καταγγέλοντας ἀνακάλυψιν νοθείας εἰς τὴν κινίην (Ἐλφον) καὶ ζητεῦντος τὴν κατὰ νόμον μίαν τῆς ἐταιρείας ταύτης ἐπὶ νοθείᾳ καὶ κατάσχον τῆς εἰς τὸ ἐλεύθερον ἐμπόριον κυκλοφορήσεως κινίνης αὐτῆς, ἐγγράφον ἐπὶ τοῦ ὁποίου ὅμως τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν, διευθυνόμενον τότε ἀπὸ τὸν ἐκ Κερκυρᾶς βουλευτῆν, ἀδελφόν, ἔκαμεν ἐνέργειαν.

Ἀναφέρει μετὰ ταῦτα ὅτι ἐπὶ Κυβερνήσεως τοῦ Λαϊκοῦ Κόμματος ἐν ἔτει 1921 ἀνεκαλύφθη κατὰ τῆς εἰς τῆς καὶ παρεπέμφθη εἰς τὴν Δικαιοσύνην. Μέχρις ὅμως τοῦ 1923 οὐδεμία, λέγει, ἐνέργεια ἐγένετο. Τούτω, τονίζει, εἶναι χαρακτηριστικὸν τῆς διαφορᾶς, ἡ ὁποία ὑφίσταται μετὰ τῶν δύο ἐποχῶν καὶ τῶν ἐνεργειῶν εἰς τὰς ὁποίας προέβη ἡ τότε Κυβέρνησις καὶ ἐκεῖνων εἰς τὰς ὁποίας προέβη ἡ σημερινή.

Ἀναφερόμενος μετὰ ταῦτα εἰς τὰς ἐπιμεινίας τοῦ ἀρχηγῶ τῶν Προεδρευτικῶν, παρετήρησεν ὅτι δὲν ἔπρεπε αὐτὸς νὰ φανῇ τόσον δριμύς, διότι δὲν εἶναι τελείως ἀμείρις τῆς εὐθύνης διὰ τὰς παραλείψεις αἱ ὁποιαὶ καταλήγουνται σήμερον εἰς τὴν Κυβέρνησιν. Καὶ ἀναφέρει τὰς ἐνεργείας τοῦ ἐξ Εὐρυτανίας πολιτευτοῦ ὡς Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν ἐν σχέσει πρὸς τὴν ἀνάθεσιν τῆς διοικητικῆς ἐργασίας τῆς κινίνης εἰς τὸν ἐργολάβον Φάρον, ἀνάθεσιν, ἡ ὁποία δὲν εἶναι δυνατόν νὰ λεχθῇ ὅτι ἐξασφάλισεν ἀπώλειαν τοῦ θύματος τῆς καλῆς ἐκτελέσεως τῆς ἐργασίας, λόγῳ ἀφ' ἑνὸς αἰτίας μειονεκτικότητος τῶν ἐγκαταστάσεων αὐτοῦ καὶ ἀφ' ἑτέρου τῆς οἰκονομικῆς δυναμικότητος του. Εἰς ἐνίσχυσιν τοῦ ἰσχυρισμοῦ του τούτου ἀναφέρει περιπτώσεις καθυστέρησεως περὶ τὴν ἐγκρίσιν παραδόσιν τῆς διοικητικῆς κινίνης καὶ περὶ τὰς ἐπιμεινίας τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν, ἐπαινετικῆς ἡ ὁποία, ὡς λέγει, δὲν ἀναγνωρίζεται νῦν ἀπὸ τὸν κ. ἀρχηγὸν τῶν Προεδρευτικῶν, ὡς ἐπιτετραμμένη. Ἀναγνωρίζει περικριτέρως ὅτι δὲν ἔπρεπε τὸ ζήτημα τῆς κινίνης νὰ ἐτέλει ὑπὸ τὴν διαχείρισιν τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν, ἀλλὰ μᾶλλον τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Ὑγίεινης καὶ τοῦτο, διότι τὸ πρῶτον ἐπηρεάζεται κάπως ἐκ τῆς οἰκονομικῆς ἐξέσεως

τοῦ ζητήματος ἀφ' ἑνὸς καὶ τῆς ἐπιμεινίας ὡς ἀντιπολιτευθῆ ἡ τότε κατὰ βουλευτικὴν τῆς διοικητικῆς.

Ἀναφερόμενος μετὰ ταῦτα εἰς τὰ ὑπὸ τοῦ κ. ἀρχηγῶ τῆς Δημοκρατικῆς Ἐνώσεως λεχθέντα, παρετήρησεν ὅτι οὗτος ἠθέλησεν ἄρα νὰ αὐστηρῶς, ὡς ὅχι καὶ ὅλην ἀδικίαν, εἰς στιγμὴν ὅπως οὐκ ἀπῆλθον, λαμβανόμενος ὑπ' ὄψιν τοῦ δημιουργουμένου θορύβου. Καὶ δὲν ἔπρεπε, λέγει, ὁ κ. ἀρχηγὸς τῆς Δημοκρατικῆς Ἐνώσεως νὰ θελήσῃ νὰ ἐνδύσῃ τὸ κύρος του εἰς τὴν περίπτωσιν αὐτὴν διὰ νὰ κλονίσῃ τὸ κύρος τῆς Κυβερνήσεως, ἀλλ' ἔπρεπε νὰ ἀρῇσῃ νὰ παρέλθῃ ὁ ἐπικρατὴς θόρυβος.

Τὰς αἰτιάσεις τοῦ ἐκ Κερκυρᾶς βουλευτοῦ κ. Γαλαπούλου ὅτι δὲν ἔπρεπε ὑπὸ Κυβέρνησιν τόσον ἰσχυρὰν νὰ σχηματίζονται κατασχέσεις, εὐρίσκει ἀβασίμους, διότι ἡ ἰσχύς τῆς Κυβερνήσεως δὲν εἶναι ἰσχυρὴ νὰ ἀποτρέψῃ τὰς τοιαύτας κατασχέσεις. Μόνον νὰ πατάξῃ ἀμελλίτως αὐτὰς εἶναι ἰσχυρὴ μὴ τοιαύτη Κυβέρνησις.

Ο κ. ἐκ Ασστηθίου βουλευτῆς, εἰς τὸν ὅποιον νομίζω ὅτι διεμνησθῆναι τὴν ἐμμέσως συμπάθειαν τῆς Βουλῆς ἐκφράζων τὴν λύπην μου διὰ μὴ ἐλαφρὰν νεοκίνητην κρίσιν, τὴν ὁποίαν πρὸ μικροῦ διήλθεν ἔξω τῆς αἰθούρας ταύτης, μᾶς κατέλογισεν εὐθύναν ὅχι διὰ τὰς ἀνομιλίαις αἱ ὁποιαὶ ἐσημασθήσαν, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν τολμήν μου ἡς ἀελάβομεν τὸν ἀνομιλίαν ἀγῶνα, καίτοι ἐγνωρίζαμεν τὴν κατὰστασιν τοῦ δημοσιονομικοῦ κλάδου. Καὶ μᾶς ἐπῆρταν τὴν σύστασιν μὴ ἐπιτροπῆς, ἐξωδίκου οὕτως εἶπειν, πρὸς ἐκκαθάρσιν τοῦ δημοσιονομικοῦ κλάδου. Ἀλλ' ἐγὼ, κύριοι, χωρὶς νὰ παρανοήσω τὰς ἀτελείας τοῦ δημοσιονομικοῦ κλάδου, ἀτελείας αἱ ὁποιαὶ ὀφείλονται εἰς τὸ γὰρ ὅτι ὁ ἐμφύλιος σπαραχμὸς ἀφ' ἑνὸς ἡ ἐπέκτασις τῶν ὁρίων τοῦ Κράτους ἐξ ἄλλου ἐπέφεραν ἀθρόαν εἰσρογὴν εἰς τὰς ὑπαλλήλικας τάξεις διὰ τοῦ παραθροῦ καὶ ὅχι διὰ τῆς θύρας, παρὰ, λέγω, τὰς ἀτελείας αὐτῆς παρὰ τὸ γεγονός ὅτι ὑπαλλήλικος νόστος ἐν τῷ συνόλῳ του δὲν τελεῖ εἰς ἃ σημείων εὐρίσκειτο κατὰ τὰ ἔτη 1910—1915 δὲν εἶναι ὅμως ἄξιος τοῦ ἀναθέματος τὸ ὅποιον εἶναι ἔτοιμον καὶ πολιτικοὶ τινες νὰ ρίπτουν κατ' αὐτοῦ, διότι τοῦτο ἀνταποκρίνεται εἰς τὰς κραυγὰς τῶν τριῶν. Ἐγὼ καὶ ὡς ἀρχηγὸς κόμματος ἀφορμὰς πολλῆς δυσφορίας, διότι ἐῖς τοὺς ὑπαλλήλους ἀνεργῶν καὶ ἀπῆλθεν ὁ ὁποῖος καὶ εἰς τὴν κοινὴν ἀγανάκτησιν. Δὲν εἶμαι ὅμως τυφλὸς, οὐδὲ αὐτὸ πρὸ παραπόνου θὰ μὲ κἀμῃ νὰ παρανοήσω ὅτι ἐν τῷ συνόλῳ του ὁ ὑπαλλήλικος νόστος εἶναι ἄξιος τιμῆς, ὅτι ἐν μέσῳ δυσχερειῶν μεγάλων, τῶν δυσχερειῶν τῆς ὑποῖας ἐπέφασε πρὸ τινος ἐτόν—διότι σήμερον ἐκαλυφθῆσαν ἡ κατὰστασις καὶ ἐκ τῆς βελτιώσεως τῶν μισθῶν καὶ ἐκ τῆς βελτιώσεως τοῦ μικροῦ μισθοῦ—ὑπῆρξεν ἄξιος τῆς ἐμπιστοσύνης τῆς χώρας.

Ὅπως δὲ εἶπον καὶ ἄλλοτε, περιλαμβανόμενοι εἰς τὸν ὑπαλλήλικον νόστον καὶ ἀνώτατοι τινες ὑπαλλήλοι, οἱ ὁποιοὶ ἀποτελοῦν κομμάτια καὶ οἱ ὁποιοὶ ἀπῆλθεν εἰς τὸν ὑπαλλήλικον νόστον οἰουδῆναι ἐκ τῶν μέλλων πεπρωμένων κρατῶν, τὰ ὅποια εἶναι ὑπερῆσαν ἀκριβῶς διὰ τὴν δημοσίαν ὑπηρεσίαν των, θὰ ἀπετίλινον καλὸν καὶ διὰ τὰς ὑπηρεσίας αὐτὰς. Ἀλλὰ τὴν σκαπὸν θὰ εἶχεν ἡ ἀποδοχὴ τῆς προτάσεως τοῦ κ. βουλευτοῦ Ασστηθίου; Δὲν ἐφροναμίσθημεν λοιπὸν καὶ δὲν ἐδιδάχθημεν ἀπὸ τὸ πείραμα τῶν ἐκκαθάρσεων τοῦ παρελθόντος; Καὶ πῶς θὰ θελήσωμεν νὰ ἐπενελάβωμεν τὰ ἴδια σφάλματα καὶ σήμερον, ὅτε, ἐπενεργόντες τὸν δρόμον τῆς σταδιοδρομίας μας, ἐνδὲς τῶν ὁρίων τοῦ Κρατοβουλευτικοῦ πολιτεύματος, δὲν ἡμεριζόμεν νὰ θελώμεν τὸν ὑπαλλήλικον κλάδον, διότι προστετέθειται ὑπὸ τῆς μονιμότητος, ἡ ὁποία κατοχυροῦται ὑπὸ τοῦ Συντάγματος. Ἀλλὰ δὲν θὰ ἤμην διεκδικητικὸς εὐδὲ διεμεινιστὴς τινος τοῦ Συντάγματος, νὰ ἀπῆλθεν εἰς τὴν ἐκκαθάρισιν τοῦ ὑπαλλήλικου κλάδου, διότι ἡ ἐξέτασις τῶν

τὸς ἤρχισε νὰ τὸν ἐλέγχει εἶναι πλέον τύπος κακοῦργος, εἶναι τύπος ἀκάθαρτος. Ἡμεῖς συγχάρισμα τὸν τύπον αὐτὸν καὶ τοῦ λέγομεν νὰ ἐξακαλουθῇ τὸν ἐλεγχον ἐφόσον ἡ πλειονοψηφία τῆς Βουλῆς, προσκεκλημένη εἰς τὸ κύμα των φιλελευθέρων, μένει ἀσυγκίνητος εἰς κάθε ἀσχημίδα.

Πρόεδρος. Οὐδεὶς ἄλλος ἐζήτησε τὸν λόγον. Ὡς

Ὁ Πρόεδρος

Θ. ΣΟΦΟΥΛΗΣ

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΙΓ'

Τρίτης 9 Δεκεμβρίου 1930.

Ὡρα 4.30' μ.μ. ὁ Πρόεδρος κ. **Θ. Σοφούλης** ἀνελθὼν ἐπὶ τῆς ἑδρας κηρύσσει τὴν ἐναρξιν τῆς συνεδρίασεως καὶ διατάσσει ν' ἀνοιχθῶσι τὰ θεωρεία.

Ἀνακινουῦνται τὰ ἐξῆς:

Ἡ ἔνδοσις ἀπορφανισθέντων θυμάτων πολέμου Ἀθηνῶν διαμαρτύρεται διὰ τὴν ἀθλίαν κατάστασιν εἰς ἣν εὐρίσκονται αἱ χήραι, μητέρες, πατέρες καὶ τὰ ὄρφανὰ τῶν φονευθέντων ὁπλιτῶν καὶ ζητεῖ τὴν λήψιν μέτρων διὰ τὴν βελτίωσιν τῆς θέσεώς των.

Οἱ κάτοικοι Βερροίας διαμαρτύρονται διὰ τὴν μελετωμένην κύρσιν συμβάσεως ἐκμεταλλεύσεως τῆς πτώσεως τῶν ὑδάτων Τριποτάμου.

Οἱ κιτρέμποροι Ἡρακλείου, τὸ Ἐμπορικὸν Ἐπιμελητήριον Ἡρακλείου καὶ ὁ Ἐμπορικὸς Σύλλογος Ρεθύμνης διαμαρτυροῦνται διὰ τὴν κατάθεσιν νομοσχεδίου περὶ προστασίας τῆς κιτροπαραγωγῆς ζητοῦν τὴν μὴ ψήφισιν τοῦτου ὑπὸ τῆς Βουλῆς.

Ὁ σύνδεσμος ὁμήρων καὶ πολεμοπαθῶν Γκέριτς ἐπαργίας Καρδίτσης ζητεῖ τὴν παράτασιν τῆς προθεσμίας ὑποβολῆς αἰτήσεων συμφώνως τῷ νόμῳ 4278.

Τὸ Γεωργικὸν Ἐπιμελητήριον Ἰωαννίνων διὰ ψήφισμάς του ζητεῖ τὴν ἐπίλυσιν διαφόρων ἐκκρεμῶν ζητημάτων.

Τὸ Γεωργικὸν Ταμεῖον Ἀσκήρου Λαγκαδᾶ ζητεῖ τὴν ἀπόδοσιν ἐκτάσεων 3 χιλιάδων στρεμμάτων ἀνταλλαξίμων ἀνηκόντων εἰς τὴν Ἑθνικὴν Τράπεζαν πρὸς τοὺς ἀκτήμονας καλλιεργητὰς πρὸς πλήρη αὐτὴν ἀποκατάστασιν.

Ἡ Ἀστικὴ Ἐνδοσις κτηματιῶν Θεσσαλονίκης ὑποβάλλει τροπολογίαν σχετικὴν μὲ τὸ κατεστην νομοσχέδιον περὶ ἐπεκτάσεως τοῦ ἀρθροῦ 18 τοῦ νόμου 4784 περὶ ἐνοικιοστασίου, καὶ ἐπὶ τῶν ἀρτοποιεῖων τῆς καίσης ζώνης Θεσσαλονίκης.

Ἐπιτροπὴ κιτροπαραγωγῶν Περάματος ἐκφράζει τὰς εὐχαριστίας τῆς διὰ τὴν κατάθεσιν νομοσχεδίου περὶ προστασίας τῆς κιτροπαραγωγῆς.

Οἱ κάτοικοι Ζίτσης δι' ὑπομνήματός των ἐκφράζουν τὴν εὐγνωμοσύνην των πρὸς τὴν ἐπιτροπὴν διαχειρίσεως τοῦ Ζιτσαίου κληροδοτήματος καὶ παρακαλοῦν ὥπως μὴ ἀποδοθῇ ἡ διαχείρισις τοῦτου εἰς τὸν ἰδιώτην Μ. Κούμαν.

Ὁ δικηγορικὸς σύλλογος Κερκύρας διαμαρτυρεῖται διὰ τὸν διορισμὸν τοῦ Κ. Γεωργιάδου ὡς εἰσαγγελέως τοῦ Ἀρείου Πάγου.

Ὁ βουλευτὴς κ. **Ι. Παπαφλέσσας** καταθέτει τηλεγράφημα τῶν κατοίκων Ἀστού καὶ περιχώρων ζητούντων τὴν χάραξιν τῆς ἐθνικῆς ὁδοῦ Κοπανάκη Μελιγαλᾶ συμφώνως τῷ σχεδιαγράμματι τῶν Γάλλων μηχανικῶν.

Ὁ πρόεδρος τῆς κοινότητος Ἀβίας ὑποβάλλει αἴτησιν τοῦ Ἀ. Κοτσώνη ζητοῦντος τὴν ἀπαλλαγὴν ἐκ τῆς πληρωμῆς διδάκτρων διὰ τὸν ἐν τῷ σχολεῖν τῶν Εὐελπίδων σπουδάζοντα υἱόν του.

Ὁ βουλευτὴς κ. **Θ. Δύρας** καταθέτει τηλεγράφημα τῶν γεωργικῶν συνεταιρισμῶν Σκάλας Λακεδαιμόνος ζητούντων

πρόσμηκ τῆς συζήτησεως ὑποβάλλω τὴν πρότασιν ὅτι αἱ Βουλὴ ἐγκρίνουσα τὴν πολιτικὴν τῆς Κυβερνήσεως, κηρύσσει περαιωμένην τὴν συζήτησιν.

Γίνεται δι' ἀναστάσεως δεκτὴ ἡ πρότασις καὶ, ὥρα 3.15' πρωῒ, συναινέσει τῆς Βουλῆς, λύεται ἡ συνεδρίασις διὰ σήμερον καὶ ὥραν 4.30' μ.μ.

Οἱ Γραμματεῖς

Θ. Κολιαλέξης

Α. Φωκάς

τὴν λήψιν μέτρων πρὸς προστασίαν τῆς βαμβάκοπαραγωγῆς. Τὸ συνδικατικὸν ἐργατῶν φρεατορυκτῶν σκαφῶν οἰκοδομῶν Ἀθηνῶν—Πειραιῶς ζητεῖ τὴν ψήφισιν νομοσχεδίου ἀποζημιώσεώς των.

Ὁ βουλευτὴς κ. **Ι. Καλογεράς** καταθέτει αἴτησιν τοῦ συνεταιρισμοῦ ἀποκαταστάσεως ἀκτημόνων καλλιεργητῶν ἀγροκτήματος Ἐλευθέρου (Γκρισμπανίου) Κονίσης τῆς Ἡπείρου ζητούντων τὴν ἐπανεδίκασιν τοῦ ἀγροκτήματος τοῦτου.

Ὁ βουλευτὴς κ. **Θ. Χαβίνης** ὑποβάλλει τροπολογίαν ἐπὶ τοῦ σχεδίου νόμου «περὶ ἐνώσεως κιτροπαραγωγῶν Κρήτης».

Οἱ βουλευταὶ κ. κ. **Ν. Μπανόπουλος, Ε. Μαλαμίδας, Κ. Πολυχρονάκης, Α. Θεολογίτης, Π. Χατζῆς, Μ. Ἀργυρόπουλος, Κ. Βουδούρης, Π. Χριστούλας, Η. Τσεριώνης, καὶ Ι. Μπούνης** κ.λ.π. ὑποβάλλουσι τροπολογίαν ἐπὶ τοῦ σχεδίου νόμου «περὶ ἐπεκτάσεως τοῦ ἀρθροῦ 18 τοῦ νόμου 4784 περὶ ἐνοικιοστασίου καὶ ἐπὶ ἀρτοποιεῖων ἐν τῇ καίσει ζώνῃ Θεσσαλονίκης».

Ὁ βουλευτὴς κ. **Γ. Ροδόπουλος** ὑποβάλλει πρότασιν νόμου «περὶ διευκολύνσεως ἀποκτήσεως εὐθηνῶν κατοικιῶν ὑπὸ τῶν ἀστέγων τῶν ἀπορωτέρων κοινωνικῶν τάξεων».

Ἡ ἐπὶ τῶν Ναυτικῶν Κοινοβουλευτικῇ Ἐπιτροπῇ ὑποβάλλει τὴν ἐκθεσὶν τῆς ἐπὶ τοῦ σχεδίου νόμου «περὶ κυρώσεως καὶ τροποποιήσεως τοῦ Ν. Δ. τῆς 16ης Σεπτεμβρίου 1925 «περὶ μονιμοποιήσεως προσωπικοῦ μηχανικῶν καὶ ἡλεκτρομηχανικῶν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ ἀστυνόμου» καὶ τῶν τροποποιησάντων τοῦτο Ν. Δ. τῆς 19ης Μαΐου 1926 καὶ 2ας Σεπτεμβρίου 1926».

Ἡ ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Κοινοβουλευτικῇ Ἐπιτροπῇ ὑποβάλλει τὴν ἐκθεσὶν τῆς ἀπὸ τοῦ σχεδίου νόμου «περὶ ἐπεκτάσεως τοῦ ἀρθροῦ 18 τοῦ νόμου 4784 περὶ ἐνοικιοστασίου καὶ ἐπὶ ἀρτοποιεῖων ἐν τῇ καίσει ζώνῃ Θεσσαλονίκης».

Ἡ ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν Κοινοβουλευτικῇ Ἐπιτροπῇ ὑποβάλλει τὴν ἐκθεσὶν τῆς ἐπὶ τοῦ σχεδίου νόμου «περὶ ἀντικαταστάσεως τοῦ ἀρθροῦ 2 τοῦ νόμου 3835 περὶ κυρώσεως τοῦ Ν. Δ. τῆς 4ης Ἰουλίου 1925 περὶ διορισμοῦ Ὑφυπουργοῦ».

Μεθ' ὧν ἡ Βουλὴ εἰσέρχεται εἰς τὴν

Ἡμερησίαν Διάταξιν

τῶν ἀναφορῶν καὶ ἐρωτήσεων.

Ὁ κ. **Μ. Μαντᾶς** συνιστᾷ ἀναφορὰν τῶν κατοίκων Σοφικοῦ Κορινθίας ζητούντων τὴν παραχώρησιν χρεωστασίου δι' ἐν ἔτος. Τὸ 1928, λέγει, ἐγένετο εἰς τὸ χωρίον αὐτὸ μεγάλη καταστροφὴ ἐκ σεισμῶν ἐπίσης δὲ καὶ τὸ 1930. Συνεπῶς οἱ κάτοικοι εὐρίσκονται εἰς οἰκτρὰν κατάστασιν, εἶναι ἀστεγοὶ καὶ ζητοῦν νὰ ληφθῇ δι' αὐτοὺς ἕνα εὐεργετικὸν μέτρον.

Δ. Δίγνας. (Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης). Καὶ πλεῖστα ἄλλα μέρη κατεστράφησαν ἐκ ὁρομηνῶν, ἀλλὰ δὲν ἐκρίθη

κόπιμον νὰ παραχωρηθῇ εἰς αὐτὰ χρεωστάσιον. Εἰδοθὲν ὅμως ἰαταγὴ εἰς τὸν Πρόεδρον τῶν Πρωτοδικῶν νὰ ἀναστῇ τὰς ἀναγκαστικὰς ἐκτελέσεις.

Μ. Μαντᾶς. Ἡ ἀναστολὴ συνεπάγεται πληρωμὴν πολλῶν ἐξόδων.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Ὅταν συνεζητεῖτο τὸ περασμένον ἔτος ἡ ἐπέκτασις τοῦ χρεωστασίου ἡ πτέρυξ ἡ ἰδική σας ἦτο ἐναντίον αὐτῆς.

Μ. Μαντᾶς. Καὶ τώρα εἴμεθα κατὰ τῆς ἐπεκτάσεως.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Δὲν ἤμποροῦμεν ὥμως νὰ κάμωμεν ἕνα νόμον δι' ἐν χωρίον μόνον.

Δ. Δίγνας (Ὑπουργός τῆς Δικαιοσύνης). Ἐδώσαμε μάλιστα τὸ δικαίωμα, διὰ τροποποιήσεως τοῦ νόμου, νὰ γίνε-ται ἀναστολὴ καὶ μετὰ τὴν κοινοποίησιν τῆς ἐπιταγῆς. Δὲν ὑπάρχει ἐπομένως ζήτημα.

Α. Κουτσοπέταλος. Προτείνω ὥπως χάριν τῶν ὀφειλετῶν ἐφαρμοσθῇ ἐπὶ πάσης ἐκτελέσεως ὁ νόμος περὶ ἀνωνύμων ἑταιρειῶν καὶ ὧν ἡ ἐπίδοσις ἐπιταγῆς ἐπέχει τόπον κατασχέσεως διὰ τῆς ἐγγραφῆς τῆς ἐπιταγῆς εἰς τὰ ἀρμόδια βιβλία τῶν ὑποθηκῶν. Οὕτω ἀποφεύγομεν τεράστια ἐγγραφα ἐκτελέσεως ἀνερχόμενα πολλάκις μέχρι τῶν 10.000. Διὰ τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ νόμου τοῦτου κατὰ πολὺ θὰ βελτιώσωμεν τὴν θέσιν τῶν ὀφειλετῶν.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Βεβαίως τὰ ἐξόδα τῆς ἐκτελέσεως δὲν δύνανται νὰ ὑπερβαίνουσι μίαν ὥρισμένην ἀναλογία.

Δ. Δίγνας (Ὑπουργός τῆς Δικαιοσύνης). Μεταξὺ τῶν αἰτιῶν τῆς ἀυξήσεως τῶν ἐξόδων εἶναι καὶ τὰ ἐξόδα τῶν δικαστικῶν κλητῆρων. Κατήρτισα μίαν ἐπιτροπὴν εἰς ἣν ἀνετέθη ἡ μελέτῃ τοῦ ζητήματος.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν αὐτὴν νὰ περιλάβετε καὶ τὸν κ. Κουτσοπέταλον.

Ὁ κ. **Γ. Ροδόπουλος** ἀναπτύσσει τὸ ψήφισμα τοῦ συλλογικοῦ Τυρνάβου καὶ ὅλων τῶν Συλλόγων καὶ Σωματείων κατὰ τοῦ δι' ἐλαχίστης πλειοψηφίας τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου ἰδίᾳ τῶν πλουσίων καὶ τοκιστῶν ἀποφασισθείσης ἐπαναφορᾶς τοῦ φόρου ἐπὶ τῶν ὠνίων, ὅστις ἄλλοτε βοήθησε τὸν λαὸν κατηργηθῇ. Ὁ ἀγροτικὸς κόσμος πάσχει ἀπὸ τὴν καταστροφὴν τοῦ σίτου καὶ τῶν ἀμπέλων διαμαρτυρεῖται κατὰ τοῦ φόρου αὐτοῦ ὁ ὅποιος πλήσσει τοὺς πτωχοὺς καὶ ἀφήνει ἀφορολογήτους τοὺς πλουσίους καὶ ζητεῖ νὰ ἐπιβληθῇ ἐρασιματικὸς φόρος διὰ νὰ πληρῶνουν οἱ πλούσιοι ἀναλόγως τῆς περιουσίας των καὶ ὅχι οἱ πτωχοί. Ὁ λαὸς αὐτὸ ζητεῖ, τὸν ἐρασιματικὸν φόρον.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Σὲ ποῖον τὰ λέτε αὐτὰ! Σὰς ἀκούω συμπαιδί, ἀλλ' ὁ κ. Ὑπουργός τῶν Ἐσωτερικῶν ἀπουσιάζει.

Γ. Ροδόπουλος. Ἀφοῦ τ' ἀκούτε σεῖς εἶναι τὸ ἴδιον.

Ὁ κ. **Ι. Κουτσίνας** συνιστᾷ θερμῶς τὴν ἰδίαν ἀναφορὰν.

Ὁ κ. **Α. Κουτσοπέταλος** συνιστᾷ ἀναφορὰν τοῦ γεωργικοῦ συνεταιρισμοῦ Σκάλας Λακεδαιμόνος ζητούντος τὴν ἐπίλυσιν τῶν αἰτημάτων τῶν βαμβάκοπαραγωγῶν.

Ὁ κ. **Σ. Ταλιαδοῦρος** ὁμιλεῖ περὶ ἀναφορᾶς τῶν κατοίκων Ὀρφανῶν Καρδίτσης ζητούντων ἀναστολὴν πληρωμῆς χρεῶν. Εἶναι ἀνάγκη, λέγει, ὁ κ. Ὑπουργός τῆς Γεωργίας ἢ νὰ καταργήσῃ τὰ Γραφεῖα Ἐποικισμοῦ ἢ νὰ φροντίσῃ νὰ γίνουσι Γραφεῖα ἄξια τῆς ἀποστολῆς των. Εἶναι γνωστὸν ὅτι ἡ ἀναγκαστικὴ ἀπαλλοτριώσις τῶν τσιφλικίων ἐν Θεσσαλίᾳ ἐγένετο ἀπὸ τοῦ 1923 καὶ ἀντὶ τὰ Γραφεῖα ταῦτα νὰ καταρτίζουσι καθ' ἕκαστον ἔτος τὰς τοκοχρεωλυτικὰς δόσεις τῶν χωρικῶν ἵνα οὕτω πληρῶνουν ταύτας τακτικῶς, τοὺν καὶ οἱ Ταμίαι ἐξέδωσαν καὶ ἐντάλματα κατὰ χιλιάδας δι' ὅλα τὰ μέχρι τοῦ 1930 ἔτη οἱ δὲ χωρικοὶ εὐρέθησαν ἐρέτος εἰς ἀπόλυτον ἀδυναμίαν νὰ πληρῶσιν ὅλα ταῦτα τὰ χρεῖα κατόπιν τῶν θεομηνῶν, ζητοῦνται δὲ παρ' αὐτῶν πρόσθετα

ποσὰ καὶ τόκοι ὥστε εἶναι ἀπολύτως ἀδύνατος ἡ πληρωμὴ. Διεδραματίσθησαν δὲ καὶ σκηναὶ εἰς διάφορα χωρία τῆς Καρδίτσης μεταξὺ τῶν χωρικῶν καὶ τῶν ἀρχῶν. Καὶ εἰδοθῇ μὲν ἀναστολὴ εἰσπραξέως τῶν τοκοχρεωλυτικῶν δόσεων, ἀλλ' εἶναι ἀνάγκη νὰ χαρισθῶν οἱ τόκοι καὶ τὰ πρόσθετα ποσὰ τὰ ὅποια ἐδιπλασίασαν τὸ ἀρχικὸν κεφάλαιον. Συνιστῶ δὲ τὴν ἀπαλλαγὴν ταύτην πεποιθότως, διότι ἡ μὴ πληρωμὴ τῶν δόσεων τούτων δὲν ὀφείλεται εἰς ἀμέλειαν τῶν χωρικῶν, ἀλλ' εἰς ἀμέλειαν τῶν Γραφείων Ἐποικισμοῦ τὰ ὅποια μὲ τὴν στάσιν των αὐτὴν κατώρθωσαν ὥστε νὰ ἐξευτελίσουν τὴν ἰδέαν τοῦ Κράτους ὡς ρυθμιστοῦ τῆς ζωῆς τῶν χωρικῶν εἰς τὰ ὅμματα τούτων καὶ ὁμιλῶ κατόπιν τηλεγραφημάτων ὅλων σχεδὸν τῶν Συνεταιρισμῶν Καρδίτσης καὶ συνιστῶ τὴν λήψιν μέτρων ταχέως, διότι οἱ χωρικοὶ εἶναι εἰς ἐξέγερσιν λίαν δικαιολογημένην.

Ὁ κ. **Ε. Ζούνας** λέγει ὅτι ἡ ἰδίᾳ κατάστασις παρατηρεῖται καὶ ἐν Τρικκαίῳ. Πρόκειται περὶ καθυστερουμένων χρεῶν ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν καὶ ἔρχονται τώρα εἰς αὐτὴν τὴν ἐποχὴν τῆς μεγάλῃς κρίσεως νὰ ζητοῦν τὴν εἰσπραξὶν ἐνῶ εἶναι ἀπολύτως ἀδύνατον νὰ εἰσπραχθῶν καὶ συλλαμβάνονται ἄνθρωποι οἱ ὅποιοι προσωποκρατοῦνται χωρὶς νὰ ἡμποροῦν νὰ πληρῶσιν.

Β. Δελιγιάννης (Ὑπουργός τῶν Οἰκονομικῶν). Νὰ μοῦ σταλῇ ἡ ἀναφορὰ διὰ νὰ ἐξετάσω τὸ ζήτημα.

Ὁ κ. **Α. Θεολογίτης.** Ἐξ ἀφορμῆς ἀναφορῶν διὰ τὸ καπνικὸν ζήτημα παρκαλεῖ τὴν Κυβέρνησιν ὥπως πληροφρήσῃ τὴν Βουλὴν πότε θὰ ἐπιληρθῇ τῆς ἀντιμετωπίσεως τοῦ καπνικοῦ ζητήματος. Λέγει ὅτι μετὰ μίαν γενικὴν εἰσήγησιν τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς συνεστήθη καὶ ἄλλη ἐξωκοινοβουλευτικὴ ἡτις καθυστερεῖ τὴν ὑποβολὴν τῶν πορισμάτων τῆς. Καπνοπαραγωγοὶ καὶ καπνεργάται δοκιμάζονται δεινῶς σήμερον καὶ δέον νὰ γνωρίζωμεν πότε ἐπὶ τέλους θὰ ἔλθῃ εἰς τὴν Βουλὴν τὸ καπνικὸν ζήτημα. Συνεχίζων, συνιστᾷ τὴν ταχέαν διανομὴν τῶν ἐπιδομάτων εἰς τοὺς καπνεργάτας, οἱ ὅποιοι κυριολεκτικῶς λιμοκτονοῦν, πάντως πρὸ τῶν ἑορτῶν.

Ὁ κ. **Π. Βουγλόμης** (Ὑπουργός Ἑθνικῆς Οἰκονομίας). Λέγει ὅτι ἐγένετο μὴ σύσκεψις ὅλων τῶν καπνικῶν παραγόντων καὶ ἔγινε μὴ Ἐπιτροπὴ ὥρίσθησαν δὲ καὶ διάφοροι εἰσηγηταὶ καὶ ἐτέθη προθεσμία μέχρι τῆς 15ης Ὀκτωβρίου ὥπως ὑποβάλουν οὗτοι τὰ πορίσματά των. Ἐν τῷ μεταξύ πολλὰ ἐκ τῶν μελῶν τῆς Ἐπιτροπῆς ἀνεχώρησαν εἰς τὸ ἐξωτερικὸν ἄλλα δὲ εἶχον ἀσχολίας ἐδῶ καὶ δὲν ἐγένετο σύσκεψις διὰ νὰ ὑποβληθῶν τὰ πορίσματα τῶν εἰσηγητῶν.

Ἐπὶ τῷ ὅτι ἐντὸς τοῦ μηνὸς θὰ ἔχω τὰς εἰσηγήσεις, ὥστε κατὰ τὴν 15ην Ἰανουαρίου νὰ καλέσω τὴν Ἐπιτροπὴν εἰς ἣν νὰ ὑποβάλω τὰς εἰσηγήσεις διὰ νὰ συζητηθῇ καὶ τὸ ζήτημα τῆς παραγωγῆς, τῆς ἐμπορίας καὶ τῆς ἐπεξεργασίας τῶν καπνῶν. Δὲν πρέπει νὰ λέγεται ὅτι ἡ Κυβέρνησις ἡδράνησε. Ἡ Κυβέρνησις ἔκχευε τὸν νόμον δι' οὗ ἀπηγορεύθη ἡ καλλιέργεια εἰς τὰ ἀκκαλλήληα ἐδάφη. Ἐψήφισε νόμον ρυθμίσεως τῶν ἀγοραπωλησιῶν, ἀλλὰ καὶ διοικητικὰ μέτρα ἑλαττωσὶς διὰ τὴν περίθαλψιν τῶν καπνεργατῶν, εἰς τοὺς ὁποίους ἐπὶ τῷ ὅτι ὁ κατωρθώθη νὰ δοθῇ πρὸ τῶν Χριστουγέννων τὸ ἐπίδομα. Τὰ πορίσματα τῶν Εἰσηγητῶν θὰ ὑποβληθῶν εἰς τοὺς ἀρχηγούς των κομμάτων.

Εἰσέρχεται κατόπιν ἡ Βουλὴ εἰς τὴν

Ἡμερησίαν Διάταξιν

τῆς νομοθετικῆς ἐργασίας.

Γίνονται δι' ἀναστάσεως δεκτὰ εἰς β' κατ' ἄρθρον καὶ σύνολον συζήτησιν τὰ σχέδια νόμων:

1) «Περὶ κυρώσεως τῆς μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Ἰσλανδίας συμβάσεως ἐμπορίου καὶ ναυτιλίας, ὑπογραφείσης ἐν Βερολίνῳ τῇ 28ῃ Ἰανουαρίου 1930».

2) «Περὶ κυρώσεως τῆς ἐν Λονδίνῳ τῇ 28 Ἰουνίου 1929

διομολογηθείσης αναθεώρησης των διεθνών συμφωνιών «περί συνδρομών εφημερίδων, εισπραξέων και μεταφορών πιστώσεων μετά των συναφών αυταίς κανονισμών εκτελέσεως» και

3) «Περί κυρώσεως του από 23 Μαρτίου 1929 Ν. Δ. «περί επέκτασεως των διατάξεων του Ν. Δ. της 22 Νοεμβρίου 1923 «περί άμέσου έκδικάσεως πλημμελημάτων τινων» και επί άλλων πλημμελημάτων, ιδίς εργατικών διαφορών κλπ.»

Έχοντα ούτω :

ΣΥΜΒΑΣΙΣ ΕΜΠΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΝΑΥΤΙΑΙΑΣ ΜΕΤΑΞΥ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΙΣΛΑΝΔΙΑΣ

Ο Πρόεδρος της Ελληνικής Δημοκρατίας και η Α.Μ. ο Βασιλεύς της Ισλανδίας και Δανίας επιθυμούντες να προαγάγουν και να αναπτύξουν τας οικονομικάς σχέσεις Ελλάδος και Ισλανδίας άπεφάσαν όπως συνθήκην έμπορίου και ναυτιλίας μεταξυ των ως άνω χωρών και ώρισαν ως πληρεξούσιους αυτών :

Ο Πρόεδρος της Ελληνικής Δημοκρατίας, Τόν Κύριον Εϋθύμιον Κανελλόπουλον Έκτοκτον αυτού άπεσταλμένον και Πληρεξούσιον Έπουργόν παρ' α τή Α. Μεγαλειότητι τώ Βασιλει τής Ισλανδίας και Δανίας.

Η Αύτου Μεγαλειότης ο Βασιλεύς της Ισλανδίας και Δανίας.

Τόν Κύριον Χέρλουφ Ζάλε, Έκτοκτον Αύτου άπεσταλμένον και Πληρεξούσιον Έπουργόν εν Βερολίω ούτινες κοινοποιήσαντες προς άλλήλους τὰ πληρεξούσια αυτών γράμματα εύρεθέντα εν τάξει συνεφωνήσαν τὰ έξης :

Άρθρον 1.

Η Ελληνική Δημοκρατία και η Ισλανδία αναλαμβάνουσιν όπως παρέχουν άλλήλαις άμοιβώς εις πάν ό,τι άφορᾷ τὸ έμπόριον αυτών, τήν βιομηχανίαν των και τήν ναυτιλίαν αυτών όρους τοιάχιστον έξ ίσου εύνοϊκούς προς τούς παραχωρηθέντας ή παραχωρηθισμένους εις τὸ μάλλον εύνοούμενον Κράτος.

Άρθρον 2.

Όσον άφορᾷ τὸ έμπόριον, ή ρήτρα του μάλλον εύνοούμενου Κράτους θέλει έρρημαθῇ ιδίᾳ επί των τελών εισαγωγῆς και έξαγωγῆς και επί πιντῆς άλλου τέλους οίσοδῆποτε φύσεως, επί των όρων εισαγωγῆς και έξαγωγῆς, επί τῆς διμετοχομίσεως, επί τῆς μεταφοράς έμπορευμάτων και επί των άπαγορεύσεων ή περιορισμῶν επί τῆς εισαγωγῆς και έξαγωγῆς, πλην εάν ούτοι υπαγορεύονται εκ λόγων υγιείας ή δημοσίας ασφαλείας.

Άρθρον 3.

Όσον άφορᾷ τήν ναυτιλίαν ο όρος του μάλλον εύνοούμενου Κράτους θά έφαρμόζεται ιδίᾳ επί των τελῶν πάσης φύσεως, ως και επί τῆς προσεγγίσεως πλοίων προς φόρτωσιν έμπορευμάτων και επί άπασῶν των διατυπώσεων των άφορώσων τὰ πλοία και τὰ πληρώματα αυτών.

Η έθνικότης των πλοίων εκάτερωθεν θά αναγνωρίζηται επί τῇ βάσει των έγγραφων και πιστοποιητικῶν των εκδιδομένων προς τοῦτο υπό των άρμοδίων άρχῶν εκάτερου των συμβαλλομένων Κρατῶν συμφώνως τοῖς νόμοις και κανονισμοῖς εκάστης χώρας.

Τὰ πιστοποιητικά καταμετρήσεως τὰ εκδιδόμενα υπό του ενός των ύψηλῶν συμβαλλομένων μερῶν θά ὦσιν άποδεκτά υπό του έτέρου συμφώνως τῇ δηλώσει τῆς 18)30 Νοεμβρίου 1895. Τὰ υπό του ενός των συμβαλλομένων εκδιδόμενα πιστοποιητικά νοσηλεύσεως θά αναγνωρίζονται επίσης υπό του έτέρου Μέρους.

Περί κυρώσεως τῆς μεταξυ Ελλάδος και Ισλανδίας συμβάσεως έμπορίου και ναυτιλίας, υπογραφείσης εν Βερολίω τῇ 28 Ιανουαρίου 1930.

Άρθρον μόνον.

Η μεταξυ Ελλάδος και Ισλανδίας συνομολογηθεῖσα και υπογραφείσα εν Βερολίω τῇ 28 Ιανουαρίου 1930 Σύμβασις έμπορίου και ναυτιλίας μεθ' ενός τελικοῦ πρωτοκόλλου, ῆς τὸ κείμενον έπεται εν γαλλικῷ πρωτοτύπῳ και ελληνικῇ μεταφράσει, έχει πλήρη και νόμιμον ισχύν.

TRAITE DE COMMERCE ET DE NAVIGATION ENTRE LA REPUBLIQUE HELLENIQUE ET L' ISLANDE.

Le Président de la République Hellenique et Sa Majesté le Roi d'Islande et de Danemark désirant et développer les relations économiques entre la Grèce et l'Islande, ont résolu de conclure un Traité de Commerce et de Navigation entre les dits Pays et ont nommé pour leur Plénipotentiaires respectifs :

Le Président de la République Hellénique : Monsieur Euthymion Canellopoulos, son Envoyé Extraordinaire et Ministre Plénipotentiaire auprès de Sa Majesté le Roi d'Islande et de Denemark,

Sa Majesté le Roi d'Islande et de Danemark : Monsieur Herluf Zahle, Son Envoyé Extraordinaire et Ministre Plénipotentiaire à Berlin, lesquels, après s'être communiqué leurs pleins-pouvoirs respectifs, trouvés en bonne et due forme, sont convenus des articles suivants :

Article 1.

La République Hellénique et l'Islande s'engagent à s'accorder réciproquement en tout ce qui concerne leur commerce, leur industrie et leur navigation un traitement au moins aussi favorable que celui qui est accordé ou pourrait être accordé a la nation la plus favorisée.

Article 2.

En ce qui concerne le commerce le traitement de la nation la plus favorisée s'appliquera plus particulièrement aux droits d'importation et d'exportation et à tous autres droits de nature quelconque, aux conditions d'importation et d'exportation, au transit, au transport des marchandises, et aux prohibitions ou restrictions à l'importation et à l'exportation, à moins que celui-ci ne soient dictées par des raisons sanitaires ou de sécurité publique.

Article 3.

Pour ce qui concerne la navigation, le traitement de la nation la plus favorisée s'appliquera plus particulièrement aux droits de nature quelconque, ainsi qu'à l'égard de l'accès des navires à charger et décharger des marchandises et de toutes les joinalités relatives et à leur équipage.

La nationalité des navires sera, de part et d'autre admise d'après les documents et certificats délivrés à cet effet par les autorités compétentes des Etats respectifs, conformément aux lois et règlements de chaque pays.

Les certificats de jaugeage, établis par l'une des Hautes Parties Contractantes, seront acceptés par l'autre conformément à la déclaration du 18)30 novembre 1895.

Les certificats de navigabilité délivrés par l'une des parties Contractantes seront également reconnus par l'autre Partie.

Άρθρον 4.

Εκάτερον των Ύψηλῶν Συμβαλλομένων Μερῶν θά χορηγῇ εις τούς υπηκόους του έτέρου Μέρους, ως και τας οικονομικάς φύσεως εταιρείας, τὸν όρον του μάλλον εύνοούμενου Κράτους όσον άφορᾷ τήν εισοδον, τήν εγκατάστασιν και τήν άνάσκησιν τῆς επαγγελματικῆς των λειτουργίας, τήν άπόκτησιν και τήν κυριότητα κινήτων και άκινήτων και τούς φόρους και τέλη.

Οι υπήκοοι εκάτερου των Ύψηλῶν Συμβαλλομένων μερῶν δέν θά δύνανται επί του εδάφους του άλλου να υποβληθῶσιν εις άπαλλοτριώσιν των κτημάτων των οὐδὲ να στερηθῶσιν έστω και προσωρινῶς τῆς χρήσεως τῆς περιουσίας των ειμῇ διὰ λόγους δημοσίας άνάγκης ή γενικοῦ συμφέροντος και εν τῷ μέτρῳ τῷ εφαρμοζομένῳ υπό τούς αὐτοῦς όρους και εις τούς έγχωρίους. Αἱ άποζημιώσεις άς ῆθελον συνεπάγεσθαι τὰ μέτρα ταῦτα θά παρέχονται υπό τούς όρους τούς προβλεπομένους υπέρ των ιθαγενῶν.

Άρθρον 5.

Η παρούσα Συνθήκη θά επικυρωθῇ και αἱ επικυρώσεις θ' ανταλλαγῶσιν εν Βερολίω.

Θά τεθῇ εις έφαρμογήν 15 ήμέρας μετά τήν ανταλλαγὴν των επικυρώσεων και θά παραμένῃ ισχύουσα επί εν έτος από τῆς ήμέρας τῆς ενάρξεως τῆς έφαρμογῆς αὐτῆς και κατόπιν μέχρι τῆς παρελεύσεως τριμήνου από τῆς ήμερομηνίας τῆς καταγγελίας τῆς υπό του ενός των Συμβαλλομένων Μερῶν.

Εις πίστῳσιν των άνωτέρω οἱ οἱ εἶοι Πληρεξούσιοι υπέγραψαν τήν παρούσαν συνθήκην και επέθηκαν τὰς εαυτῶν σφραγίδας.

Εγένετο εν Βερολίω εις διπλῶν τῇ εικοστῇ ὑγδότη Ιανουαρίου 1930.

Ε. ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΣ

ΧΕΡΛΟΥΦ ΖΑΛΕ

ΤΕΛΙΚΟΝ ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟΝ

Οι υπογεγραμμένοι, συνελθόντες σήμερα προς υπογραφήν τῆς εναντι Συνθήκης περί Έμπορίου και Ναυτιλίας, συνεφωνήσαν επί των έξης :

Λαμβανομένων υπ' όψει των συνθηκῶν αἵτινες διέπουν τὰς σχέσεις τῆς Ισλανδίας και τῆς Δανίας δυνάμει του ένωτικοῦ Νόμου τῆς 30 Νοεμβρίου 1918, έννοεῖται ότι ή Ελλάς δέν θά δύναται να επικαλῆται τὰς διατάξεις τῆς εν λόγω συνθήκης ίνα άπαιτῇ τὰ ειδικὰ πλεονεκτήματα άτινα ή Ισλανδία παρεχώρησεν ή ῆθελεν εις τὸ μέλλον παραχωρῆσαι εις τήν Δανίαν.

Εις πίστῳσιν των άνωτέρω οἱ Πληρεξούσιοι υπέγραψαν τὸ παρὸν πρωτόκολλον.

Εν Βερολίω τῇ 28 Ιανουαρίου 1930.

Ε. ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΣ

ΧΕΡΛΟΥΦ ΖΑΛΕ

Περί κυρώσεως τῆς εν Λονδίω τῇ 28 Ιουνίου 1929 διομολογηθείσης αναθεώρησης των διεθνῶν Συμφωνιών «περί συνδρομῶν εφημερίδων, εισπραξέων και μεταφορῶν πιστώσεων μετά των συναφῶν αυταίς κανονισμῶν εκτελέσεως», έχον ούτω :

Άρθρον 1.

Κυροῦται ή υπό του εν Λονδίω Διεθνούς Ταχυδρομικοῦ Συνεδρίου διομολογηθεῖσα αναθεώρησις των Συμφωνιών «περί συνδρομῶν εφημερίδων, εισπραξέων και μεταφορῶν πιστώσεων μετά των συναφῶν αυταίς κανονισμῶν εκτελέσεως» κατὰ τὰ εν ιδιαιτέρῳ τεύχει κείμενα αυτών εις Ελληνικῇν και γαλλικῇν γλῶσσῃ.

Article 4.

Chacune des Hautes Parties Contractantes accordera aux ressortissants de l'autre Partie ainsi qu'aux sociétés d'un caractère économique, le traitement de la nation la plus favorisée en ce qui concerne l'accès, l'établissement et l'exercice de leur activité, l'acquisition et la possession des biens meubles et immeubles et les impôts et taxes.

Les ressortissants de chacune des Hautes Parties Contractantes ne pourront, sur le territoire de l'autre être expropriés de leurs biens, ni privés, même temporairement, de la jouissance de leurs biens, que pour cause d'utilité publique ou d'intérêt général, et dans la mesure applicable dans les mêmes conditions aux nationaux. Les indemnités, auxquelles ces mesures donneraient lieu, seront accordées dans les conditions prévues au profit des nationaux.

Article 5.

Le présent Traité sera ratifié et les ratifications en seront échangées à Berlin.

Il entrera en vigueur quinze jours après l'échange des ratifications et restera exécutoire pendant une année à partir de la date de sa mise en vigueur, et ensuite jusqu'à l'expiration d'un délai de trois mois à compter du jour de sa dénonciation par l'une des Parties Contractantes

En foi de quoi les Plénipotentiaires respectifs ont signé le présent Traité et y ont apposé leurs cachets.

Fait à Berlin en double expédition le 28 Janvier 1930

CANELLOPOULOS

H. ZAHLE

PROTOCOLE FINAL

Les soussignés, réunis en date d'aujourd'hui pour signer le Traité de Commerce et de Navigation ci-contre, sont convenues de ce qui suit :

Considérant les relations qui conformément au contenu de la Loi Unionelle du 30 novembre 1918, existent entre l'Islande et le Danemark, il est entendu que les dispositions du susdit Traité ne pourront, pas, de la part de la Grèce être invoquées pour les avantages spéciaux que l'Islande a accordés ou pourrait à l'avenir accorder au Danemark.

En foi de quoi les Plénipotentiaires ont signé le présent Protocole.

Berlin, le 28 Janvier 1930

A. CANELLOPOULOS

H. ZAHLE

Άρθρον 2.

Διὰ Διαταγμάτων εκδιδομένων τῇ προτάσει των επί των Οικονομικῶν και τῆς Συγκοινωνίας Έπουργῶν όρίζονται εκάστοτε τὰ εις δραχμὰς και λεπτὰ ισοδύναμα των εν ταῖς άνω Συμφωνίαις όριζομένων τελῶν, ως και τὰ εις χρυσὸν εν ταῖς αυταῖς διεθνέσι πράξεσι καθοριζόμενα οὐχί σταθερῶς ἀλλὰ κατὰ τὸν τρόπον κυμαίνοντος τέλη.

Δι' όμοίου τρόπου καθορίζονται εκάστοτε διὰ τήν εν Ελλάδι έφαρμογήν οἱ εν ταῖς αυταῖς Συμφωνίαις διαλαμβανόμενοι οὐχί σταθερῶς, ἀλλ' επίσης κατὰ τρόπον κυμαίνοντος, γενικοῖ όροι χρήσεως υπό του κοινοῦ διατάξεων αυτών.

Περὶ κυρώσεως τοῦ ἀπὸ 23 Μαρτίου 1929 Νομ. Διατάγματος περὶ ἐπεκτάσεως τῶν διατάξεων τοῦ Ν. Δ. τῆς 22 Νοεμβρίου 1923 περὶ ἀμέσου ἐκδικάσεως πλημμελημάτων τινῶν καὶ ἐπὶ ἄλλων πλημμελημάτων, ἰδίᾳ ἐργατικῶν διαφορῶν κλπ.»

Ἄρθρον μόνον.

Κυροῦται ὡς ἔστιν τὸ ἀπὸ 23 Μαρτίου 1929 Νομοθετικὸν Διατάγμα (φύλλον 114) περὶ ἐπεκτάσεως τῶν διατάξεων τοῦ Ν. Δ. τῆς 22ας Νοεμβρίου 1923 περὶ ἀμέσου ἐκδικάσεως πλημμελημάτων τινῶν καὶ ἐπὶ ἄλλων πλημμελημάτων, ἰδίᾳ ἐργατικῶν διαφορῶν κλπ., ἔχον οὕτω:

«Ἐχόντες ὑπὸ ὄψιν τὸ ἄρθρον 77 τοῦ Συντάγματος καὶ τὴν ἀπὸ 14 Φεβρουαρίου 1929 ἀπόφασιν τῆς Βουλῆς περὶ ἐξουσιοδοτήσεως τῆς Κυβερνήσεως πρὸς ἐκδόσιν Νομοθ. Διατάγματος κατὰ τὰς διακοπὰς τῶν ἐργατικῶν τῆς Βουλῆς καὶ ἀπόσπασμα τῶν ἐπισήμων πρακτικῶν τῆς ὑπὸ στοιχ. Ε' τῆς 28)2)29 συνεδριάσεως τῆς Εὐδικῆς Γνωμοδοτικῆς Ἐπιτροπῆς Νομοθετικῶν Διατάγματος, καθ' ἣν ἐνεκρίθη τὸ κατωθὶ ἐξ ἁρθρῶν τεσσάρων Νομοθετικὸν Διατάγμα,

Προτάσει τοῦ Ἡμετέρου Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, ἀπεφασίσαντες καὶ διατάσσοντες:

Ἄρθρον 1.

Ὅπου ὁ νόμος περὶ ἐκδικάσεως πλημμελημάτων τινῶν παρ' ἐνὸς δικαστοῦ ἢ τοῦ πταισματοδίκου τίθεται ἐν ἰσχύϊ, αἱ διατάξεις τῶν ἁρθρῶν 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 10 καὶ 11 τοῦ Ν. Δ. τῆς 22 Ν)βρίου 1923 περὶ ἐκδικάσεως πλημμελημάτων τινῶν ἐπ' αὐτοφώρῳ ἐφαρμόζονται ἐπὶ τῶν πλημμελημάτων τῶν ἐκδικαζομένων ὑπὸ ἐνὸς δικαστοῦ ἢ πταισματοδίκου κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ νόμου τούτου καὶ ἐν ἐκτελέσει αὐτοῦ ἐν τῇ ἐδρᾷ τοῦ Πλημμελειοδικείου.

Ἐάν τὸ ἀδικήμα τιμωρῆται κατ' ἐγκλησιν, αὕτη δύναται νὰ ὑποβληθῇ καὶ προφορικῶς πρὸς τοὺς δυνάμενους νὰ ἐνεργήσωσι τὴν σύλληψιν ἐπ' αὐτοφώρῳ παραβάτου, συντασσμένης παραγγρημὰ ἐκθέσεως.

Ἄρθρον 2.

Ὅπου τὸ Ν. Δ. τῆς 22 Νοεμβρίου 1923 ὁρίζει περὶ Πλημμελειοδικείων, νοεῖται διὰ τ' ἀνωτέρω πλημμελήματα τὸ παρ' ἐνὸς δικαστοῦ ἢ πταισματοδίκου δικαστήριον.

Ἄρθρον 3.

Ἐάν ἐπαράχθησαν συγχρόνως καὶ ἄλλα πλημμελήματα ἢ πταίσματα ἐπ' αὐτοφώρῳ τῆς αὐτῆς ἀρμοδιότητος τοῦ μόνου δικαστοῦ ἢ πταισματοδίκου, συνεκδικάζονται, ἄλλως χωρίζονται, παραπεμπόμενων τῶν εἰς ἄλλην ἀρμοδιότητα ὑπαγομένων εἰς τὴν οἰκείαν διαδικασίαν.

Ἄρθρον 4.

Ἡ ἰσχὺς τοῦ παρόντος ἄρχειται μετὰ 15 ἡμέρας ἀπὸ τῆς δημοσίευσώς του εἰς τὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως.

Εἰς τὸν Ἡμέτερον ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Ὑπουργὸν ἀνατίθεμεν τὴν δημοσίευσιν καὶ ἐκτέλεσιν τοῦ παρόντος.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 23 Μαρτίου 1929.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας
ΠΑΥΛΟΣ ΚΟΝΤΟΥΡΙΩΤΗΣ

Τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον

Ὁ Πρόεδρος
ΕΛΕΥΘ. ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ

Τὰ μέλη

Π. Πετρίδης, Κ. Ζαζιτζιάνος, Γ. Μαρῆς, Π. Βουρλούμης,
Ἐμμ. Ἐμμανουηλίδης, Θ. Σοφούλης, Π. Ἀργυρόπουλος,
Α. Δοξιάδης, Α. Παπαδάτος, Θ. Μανέντας.

Ἀναγινώσκονται εἰτα καὶ γίνονται δι' ἀναστάσεως δεκτὰ εἰς β' κατ' ἄρθρον καὶ σύνολον συζήτησιν τὰ ὑπὸ τῆς Γερουσίας τὸ πρῶτον ψηφισθέντα σχέδια νόμων:

1) «Περὶ κυρώσεως τοῦ ἀπὸ 20 Ἀπριλίου (12 Μαΐου) 1926». Ν. Δ. «περὶ τροποποιήσεως διατάξεων τινῶν τοῦ ἀπὸ 19 Νοεμβρίου 1925 Ν. Δ. «περὶ ποινικῶν κλητήρων»,

2) Περὶ κυρώσεως τοῦ ἀπὸ 19/30 Νοεμβρίου 1925 Ν. Δ. «περὶ ποινικῶν κλητήρων», ἔχοντα οὕτω:

Περὶ κυρώσεως τοῦ ἀπὸ 20 Ἀπριλίου (12 Μαΐου) 1926 Ν. Δ. «περὶ τροποποιήσεως διατάξεων τινῶν τοῦ ἀπὸ 19 Νοεμβρίου 1925 Ν. Δ. περὶ ποινικῶν κλητήρων».

Ψηφισθὲν ὑπὸ τῆς Γερουσίας

Κατὰ τὴν ὑπὸ στοιχείον Κ' τῆς 4 Φεβρουαρίου 1920 συνεδρίαν αὐτῆς.

Ἄρθρον μόνον.

Κυροῦται τὸ ἀπὸ 20 Ἀπριλίου (12 Μαΐου) 1926 Ν. Δ. «περὶ τροποποιήσεως διατάξεων τινῶν τοῦ ἀπὸ 19 Νοεμβρίου 1925 Ν. Δ. «περὶ ποινικῶν κλητήρων» ἔχον οὕτω:

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Προτάσει τοῦ Ἡμετέρου Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, ἀπεφασίσαντες καὶ διατάσσοντες:

Ἄρθρον 1.

Ἡ δευτέρα παράγραφος τοῦ πρώτου ἁρθροῦ ἀντικαθίσταται ὡς ἐξῆς:

«Κατὰ τὴν κρίσιν τοῦ Εἰσαγγελέως αἱ ἐν τῇ προηγούμενῃ παραγράφῳ ἐπιδόσεις δύνανται νὰ γίνωσι καὶ διὰ τῶν κοινῶν δικαστικῶν κλητήρων καὶ τῶν ἀνδρῶν τῆς χωροφυλακῆς καὶ ἀστυνομικῆς πόλεως διατηρουμένου καὶ τοῦ θασμοῦ τῆς διὰ ταχυδρομίου ἐπιδόσεως».

Ἄρθρον 2.

Τὸ πρῶτον ἐδάφιον τοῦ ἁρθροῦ 3 ἀντικαθίσταται ὡς ἐξῆς: «Διορίζεται ποινικὸς κλητὴρ ὁ γνωρίζων ἀνάγνωσιν καὶ γραφήν καὶ ἄνων ἡλικίαν οὐχὶ ἐλάσσονα τῶν 21 ἐτῶν οὐδὲ μείζονα τῶν 50, προτιμωμένων τῶν ὑπηρετησάντων ὡς ἐξῆς ὁρῶν πολεμιστῶν κατὰ τοὺς τελευταίους πολέμους ἐφ' ὅσον ἔχουσι τὰ ἄνω προσόντα».

Ἄρθρον 3.

Ἐκ τοῦ ἁρθροῦ 6 ἀπαλείφεται τὸ ε' ἐδάφιον τῆς α' παραγράφου.

Ἄρθρον 4.

Ἡ δευτέρα παράγραφος τοῦ ἁρθροῦ 7 ἀντικαθίσταται ὡς ἐξῆς:

«Ποινικοὶ κλητῆρες λαμβάνουσιν ἐπὶ πλεόν δικαιώματα δι' ἐκάστην ἐπίδοσιν κλητηρίου ἢ κλήσεως δραχ. 1, διὰ δὲ τὴν ἐπίδοσιν βουλευμάτων καὶ ἐρήμην ἀποφάσεων λαμβάνουσι δραχ. 2».

Ἄρθρον 5.

Τὸ ἄρθρον 9 τροποποιεῖται ὡς ἐξῆς:

«Οἱ κατὰ τὴν δημοσίευσιν τοῦ παρόντος νόμου ὑπηρετοῦντες ὡς ἐμμισθοὶ κλητῆρες ἐν ταῖς ἀνωτέρω πόλεσιν ἐξακολουθοῦσι ὑπηρετοῦντες ὡς τοιοῦτοι μέχρι τῆς κοινοποιήσεως τῆς ἀπολύσεως των, γινόμενης ἅμα τῷ διορισμῷ ποινικῶν κλητήρων εἰς ἀντικατάστασιν αὐτῶν ἢ καὶ πρότερον. Δύνανται δὲ ἐκ τούτων νὰ ὀνομασθῶσι ποινικοὶ κλητῆρες ἐὰν αἰτήσωσι τοῦτο παραιτούμενοι τῆς θέσεως τοῦ δικαστικοῦ κλητῆρος, γνωμοδοτήσῃ δὲ ὑπὲρ τοῦ διορισμοῦ των ἡ προϊσταμένη αὐτῶν ἀρχή. Οἱ ἐκ τῶν ἀνωτέρω καθὼς καὶ οἱ ἐκ τῶν ἤδη ὑπηρετούντων ἀμίσθων δικαστ. κλητήρων διοριζόμενοι ποινικοὶ κλητῆρες δύ-

νῶνται παραιτούμενοι τῆς θέσεως τοῦ ποιν. κλητῆρος νὰ διορισθῶσι μετὰ τὴν ἀποδοχὴν τῆς παραιτήσεώς των ἄμισθοι δικαστικοὶ κλητῆρες καὶ καθ' ὑπερβάσιν τοῦ κεκανονισμένου ἀμίσθου».

Ἄρθρον 6.

Ἐκ τοῦ ἁρθροῦ 11 ἀπαλείφεται ἡ φράσις «ἐχούσης πληθυσμὸν ἄνω τῶν 30.000 κατοίκων» καὶ προστίθεται ἐν τέλει τῆς 1ης παραγράφου «εἰς τοὺς δὲν χορηγοῦνται αἱ ἐν ἁρθρῳ 7 ὁριζούμεναι στολαὶ ἐκτός ἐὰν πρόβηται περὶ πόλεως ἐχούσων πληθυσμὸν ἄνω τῶν 30 χιλιάδων κατοίκων».

Ἄρθρον 7.

Εἰς τὸ ἄρθρον 12 προστίθεται ἡ λέξις «δὲν» πρὸ τῆς λέξεως «ισχύουσιν».

Ἐν Ἀθήναις τῇ 20 Ἀπριλίου 1926.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας
ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΠΑΓΚΑΛΟΣ

Τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον

Ὁ Πρόεδρος
Θ. Πάγκαλος

Τὰ μέλη

Α. Ρούφος, Ι. Κουνδουρος, Γ. Σπυρίδωνος, Δ. Αἰγινήτης, Δ. Τανταλίδης, Γ. Χαριτάκης, Ν. Μπότσης.

Περὶ κυρώσεως τοῦ ἀπὸ 19)30 Νοεμβρίου 1925 Ν. Δ. «περὶ ποινικῶν κλητήρων».

Ψηφισθὲν ὑπὸ τῆς Γερουσίας

κατὰ τὴν ὑπὸ στοιχείον Κ' τῆς 4 Φεβρουαρίου 1930 συνεδρίαν αὐτῆς.

Ἄρθρον μόνον.

Κυροῦται τὸ ἀπὸ 19)30 Νοεμβρίου 1925 Ν. Δ. «περὶ ποινικῶν κλητήρων», ἔχον οὕτω:

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Προτάσει τοῦ Ἡμετέρου Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου ἀπεφασίσαντες καὶ διατάσσοντες:

Ἄρθρον 1.

1. Ἐν ταῖς πόλεσιν Ἀθηνῶν, Θεσσαλονίκης καὶ Πειραιῶς καὶ τοῖς προαστεῖοις αὐτῶν ἡ ἐπίδοσις τῶν ποινικῶν ἐν γένει δικηγόρων καὶ ἡ ἐκτέλεσις τῶν ἐνστάσεων καὶ ποινικῶν ἀποφάσεων γίνονται, τηρουμένων τῶν διατάξεων τῶν ἁρθρῶν 145, 156, 163, 190 καὶ ἐπομ. 194, 274, 275, 413, τῆς Πον. Δικονομίας καὶ 2 τοῦ νόμου 1288, ὡς ἐτροποποιήθη διὰ τοῦ 3104, δι' ἰδίων ὁργάνων ἐπιδόσεως, ποινικῶν κλητήρων καλουμένων, μὴ λαμβανόμενων ἐκ τῶν δικαστ. κλητήρων, ἀλλὰ διοριζομένων ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ παρόντος. Οἱ ποινικοὶ κλητῆρες ἐκτελοῦσι πρὸς τὴν ἐσωτερικὴν ὑπηρεσίαν τοῦ παρ' ᾧ διατελοῦσι γραφείου, κατὰ τὰς ἐντολὰς τοῦ προϊσταμένου τούτου.

2. Ἐν ἐξαιρετικῇ ἢ ἐπείγουσῃ, κατὰ τὴν κρίσιν τοῦ Εἰσαγγελέως, ἀνάγκῃ αἱ ἐν τῇ προηγούμενῃ παραγράφῳ ἐπιδόσεις καὶ ἐκτελέσεις δύνανται νὰ γίνωσι καὶ δι' ὁργάνων τῆς Χωροφυλακῆς ἢ Ἀστυνομίας πόλεως. Διατηρεῖται δ' ἐν ἰσχύϊ καὶ ὁ θασμὸς τῆς διὰ τοῦ ταχυδρομίου ἐπιδόσεως τῶν ποιν. δικηγόρων.

Ἄρθρον 2.

1. Οἱ ποινικοὶ κλητῆρες ἀσφαλτοῦνται ἀποκλειστικῶς εἰς τὰ κατὰ τὸ ἄρθρον 1 ἐργα αὐτῶν, ἀπαγορεύεται δ' αὐτοῖς ἀπολύτως ἡ ἐνέργεια ἐπιδόσεως πολιτικῶν δικηγόρων ἢ ἡ ἐκτέλεσις πολιτικῶν ἀποφάσεων καὶ αὕτη ἐστὶ ἡ συμμετοχὴ αὐτῶν ὡς μαρτύρων εἰς τοιαύτας πράξεις ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος τῆς ἐπιδόσεως ἢ ἐκτελέσεως. Ὁ παραβάτης διώκεται καὶ ποινικῶς, ἐφ' ὅσον ὑπάρχει παράβασις τοῦ ποινικοῦ νόμου.

2. Οἱ ποινικοὶ κλητῆρες ἐν τῇ ἐκτέλει τῶν καθήκοντων αὐτῶν δικαιοῦνται νὰ ζητήσωσι τὴν συνδρομὴν τῆς ἀστυνομικῆς ἢ ἄλλης ἐνόπλου δυνάμεως.

Ἄρθρον 3.

1. Διορίζεται ποινικὸς κλητὴρ ὁ ἔχων ἀπολυτήριον σχολαρχείου καὶ ἡλικίαν οὐχὶ ἐλάσσοντα τῶν 21 οὐδὲ μείζονα τῶν 40 ἐτῶν, προτιμωμένων τῶν ὑπηρετησάντων ὡς ἐξῆς πολεμιστῶν κατὰ τοὺς τελευταίους πολέμους ἐφ' ὅσον ἔχουσι τὰ ἄνω προσόντα.

2. Ὁ ἀριθμὸς τῶν ποινικῶν κλητήρων ὁρίζεται ὡς ἐξῆς.

Ἐν Ἀθήναις.

22 παρὰ τῇ Εἰσαγγελίᾳ τῶν Πλημμελειοδικείων.

12 παρὰ τῇ ἀνακρίσει τῶν Πλημμελειοδικείων.

8 παρὰ τῇ Εἰσαγγελίᾳ τῶν Ἐφετών.

2 παρὰ τῇ ἀνακρίσει τῶν Ἐφετών.

2 παρὰ τῷ Ἀρείῳ Πάγῳ.

2 παρὰ τῇ Εἰσαγγελίᾳ τοῦ Ἀρείου Πάγου.

10 παρὰ τῷ Πταισματοδικείῳ.

Ἐν Θεσσαλονίκῃ.

10 παρὰ τῇ Εἰσαγγελίᾳ τῶν Πλημμελειοδικείων.

6 παρὰ τῇ ἀνακρίσει τῶν Πλημμελειοδικείων.

4 παρὰ τῇ Εἰσαγγελίᾳ τῶν Ἐφετών.

1 παρὰ τῇ ἀνακρίσει τῶν Ἐφετών.

3 παρὰ τῷ Πταισματοδικείῳ.

Ἐν Πειραιεῖ.

10 παρὰ τῇ Εἰσαγγελίᾳ Πλημμελειοδικείων.

5 παρὰ τῇ ἀνακρίσει Πλημμελειοδικείων.

6 παρὰ τῷ Πταισματοδικείῳ.

Ἄρθρον 4.

1. Ὁ Εἰσαγγελεὺς τῶν Ἐφετῶν ἀποσπᾷ κατὰ μῆνα ἐκ τῶν παρ' αὐτῷ ποινικῶν κλητήρων ἐκ περιτροπῆς ἓνα διὰ τὸ ἀκροατήριον τοῦ Κακουργιοδικείου τῆς ἔδρας τοῦ Ἐφετείου καὶ ἓνα διὰ τὸ τοῦ Ἐφετείου ἐπὶ ποινικῶν συνεδριάσεων. Τὸ αὐτὸ πράττουσιν ἐκ τῶν παρ' αὐτοῖς κλητήρων ὁ παρὰ Πλημμελειοδικεῖας Εἰσαγγελεὺς διὰ τὸ ἀκροατήριον τοῦ Πλημμελειοδικείου καὶ Κακουργιοδικείου καὶ ὁ πταισματοδίκης διὰ τὸ ἀκροατήριον τοῦ Πταισματοδικείου.

2. Ὁ ποινικὸς κλητὴρ, καθ' ὅς ἡμέρας δὲν συνεδριάζει τὸ δικαστήριον εἰς ᾧ ἀπεσπάσθη, ἐκτελεῖ τὰ συνήθη καθήκοντά του εἰς ᾧ ἀνήκει γραφεῖον.

Ἄρθρον 5.

1. Οἱ ποινικοὶ κλητῆρες τελοῦσιν ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ οἰκείου Εἰσαγγελέως καὶ τοῦ προϊσταμένου τοῦ γραφείου παρ' ᾧ ἕκαστος διορίσθη.

2. Κανονικὴν ἄδειαν ἀπουσίας μέχρις ἐνὸς μηνὸς χορηγεῖ εἰς τοὺς ποινικοὺς κλητῆρας ἐπὶ δεδικαιολογημένη αἰτίᾳ ὁ οἰκείος παρὰ Πρωτοδικαίας ἢ παρ' Ἐφέταις Εἰσαγγελεὺς, τῇ γνωμοδοτήσει τοῦ ἀμέσου προϊσταμένου τοῦ κλητῆρος.

3. Ὡς πρὸς τὴν πειθαρχικὴν ἐπὶ τῶν ποιν. κλητήρων ἐξουσίαν ἰσχύουσιν αἱ περὶ τῶν δικαστικῶν κλητήρων ἀντιστοιχοὶ διατάξεις τοῦ Ὁργανισμοῦ τῶν δικαστηρίων. Ἐπὶ πλεόν δύναται νὰ ἐπιβληθῇ αὐτοῖς ὑπὸ τοῦ οἰκείου Εἰσαγγελέως πειθαρχικὴ ποινὴ προστίμου μέχρις 100 δραχμῶν καὶ προσωρινῆς πύσεως μέχρις ἐνὸς μηνός. Ἡ ἀπόφασις τοῦ Εἰσαγγελέως εἶναι ὁριστικὴ καὶ ἀμετάκλητος, ἐφ' ὅσον ἐπὶ ἐλλείψει ποινῆν προστίμου, ὑπόκειται δὲ εἰς τὴν ἐπίκρισιν τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης, ἐφ' ὅσον ἐπιβάλλει προσωρινὴν πύσιν, τοῦ Ὑπουργοῦ ἔχοντος τότε τὰ ἐν ἁρθρῳ 307 τοῦ Ὁργανισμοῦ δικαστηρίων δικαιώματα.

Ἄρθρον 6.

1. Οἱ ποινικοὶ κλητῆρες ἀπολύονται ὁριστικῶς τῆς ὑπηρεσίας ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης.

α') Εἰς τὰς περιπτώσεις τῶν ἁρθρῶν 21, 22 καὶ 24 τοῦ ποιν. νόμου οἰαδήποτε καὶ ἂν εἴη ἡ ἐπιβληθεῖσα ποινὴ.

β') Ἐνεκα βαρέας ἀμελείας τῶν καθήκοντων των, ἡ ἀσυμβιβάστου διαγωγῆς, εἴτε ἐπιβλήθη εἴτε μὴ ἐπὶ ταύταις πειθαρχικῇ ποινῇ. Ὡς βαρεῖα ἀμέλεια θεωρεῖται καὶ ἡ αὐ-

Ουκίστες επί εἰκοσιν τοὺλάχιστον ἡμέρας ἀπουσία, εἴτε συνεχῶς εἴτε κατὰ διαλείμματα, ἐφ' ὅσον τὸ εἰκοσήμερον συνεπληρώθη ἐν διαστήματι δύο μηνῶν.

γ') "Ενεκεν ἀνικανότητος περὶ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν καθυκόντων τῶν.

δ) Μετὰ δύο πειθαρχικὰς ποινὰς ἐντὸς διετίας ἐπιβληθείσας, ὧν ἡ μία τοὺλάχιστον νὰ εἴναι προσωρινή παύσις ἢ πρόστιμον 100 δραχμῶν ἢ καὶ μετὰ μίαν πειθαρχικὴν ποινὴν προσωρινῆς παύσεως ἐνδὲς τοὺλάχιστον μηνός.

ε') Μετὰ συμπλήρωσιν τοῦ 60 ἔτους τῆς ἡλικίας.

2. Ἡ κατὰ τὰ ἐδάφ. β' καὶ γ' ἀμέλεια ἢ ἀνικανότης βεβαιούται δι' ἐκθέσεως ἡτιολογημένης καὶ ἐμπεριστατωμένης τοῦ προϊστάμενου τοῦ ποιν. κλητῆρος.

3. Κατὰ τὰς περιπτώσεις τῶν ἐδαφ. β', γ', καὶ δ' ἀπαιτεῖται προσέτι πρόσκλησις τοῦ κλητῆρος εἰς ἀπολογία ἐπὶ ὁριστικῇ παύσει καὶ γνωμοδότησις τοῦ παρ' Ἐφέταις Εἰσαγγελέως ὑπὲρ τῆς παύσεως.

4. Ἀναδίωξις τοῦ παυθέντος ἐπιτρέπεται μόνον ἐν ταῖς β', γ' καὶ δ' περιπτώσεσι μετὰ παρέλευσιν ἔτους ἀπὸ τῆς παύσεως καὶ μετὰ συμφωνον γνωμοδότησιν τοῦ προτείναντος τὴν παύσιν Εἰσαγγελέως τῶν Ἐφετών.

"Αρθρον 7.

1) Οἱ ποινικοὶ κλητῆρες ἐν ταῖς ἄνω πόλεσι λαμβάνουσι μισθὸν κατὰ μῆνα δραχμὰς μεταλλικὰς 100 μὲν οἱ παρὰ τῷ Ἀρείῳ Πάτῳ καὶ τῇ Εἰσαγγελίᾳ αὐτοῦ, 90 δὲ οἱ λοιποὶ Εἰσαγγελεῖς καὶ τῇ ἀνακρίσει τῶν Ἐφετών. 80 δὲ οἱ λοιποὶ, ἐφαρμοζομένων καὶ δι' αὐτοὺς τῶν διατάξεων τῶν Ἀρθρῶν 1-3 καὶ 7 παρ. 1 καὶ 2 τοῦ Ν. Δ. τῆς 25 Σεπτεμβρίου 1924 περὶ τῶν ἀποδωρῶν τῶν δημοσίων υπαλλήλων, ὑπηρετῶν καὶ ἐργατῶν καὶ τοῦ Ἀρθροῦ 3 τοῦ νόμου 3185 ἢ τῶν ἐκαστοῖς τροποποιήσεων τούτων. Δικαιοῦνται προσέτι μιᾶς χειμερινῆς στολῆς καὶ μιᾶς θερινῆς κατ' ἔτος ἢν φέρουσιν ὑποχρεωτικῶς, κανονισθεῖσαν ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης. Δικαιοῦνται ἐπίσης νὰ ταξιδεύωσι δωρεὰν διὰ τῶν τριχυδρομῶν καὶ σιδηροδρόμων τῆς περιφερείας τῶν.

2) Οἱ ποινικοὶ κλητῆρες λαμβάνουσιν ἐπὶ πλέον δικαιοῦματα δι' ἐκάστην ἐπίδοσιν κλητῆριου ἢ κλήσεως δραχμὰς δύο, ἐφόσον οἱ κληθέντες προσήλθον ἐνώπιον τῆς καλούσης ἀρχῆς ἢ τοῦ δικαστηρίου. Τὰ αὐτὰ δικαιοῦματα λαμβάνουσι καὶ διὰ τὴν ἐπίδοσιν βουλευμάτων καὶ ἐρήμην ἀποφάσεων.

3) Τὰ δικαιοῦματα ταῦτα ἐκκαθαρίζονται ἐν καιρῷ εἰς βάρος τοῦ καταδικασθέντος, ἐν περιπτώσει δ' ἀναβολῆς τῆς δίκης ἐνεκεν ἀπολείψεως μαρτύρων, εἰς βάρος τῶν ἀπολειπομένων μαρτύρων.

"Αρθρον 8.

Ἡ πληρωμὴ τῶν κατὰ τὸ ἄρθρον 7 δικαιομάτων γίνεται ὡς ἐξῆς:

"Εκαστος τῶν ποινικῶν κλητῆρων τηρεῖ διπλότυπον βιβλίον δικαιομάτων ἐπιδόσεως καθ' ὑπόδειγμα ὑποθησόμενον ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης, εἰς ἕκαστον φύλλον τοῦ ὁποίου, ἐν τε τῷ στελέχει καὶ τῷ ἀποκόμματι, μετὰ πᾶσαν ἐπίδοσιν κλητῆριου ἢ κλήσεως γίνεται ὑπὸ τοῦ κλητῆρος ἢ κατ' ἄλλῃ ὁδῷ περὶ ταύτης ἐγγράφη. "Εκαστον ἀπόκομμα τοῦ βιβλίου δὲν δύναται νὰ περιλάβῃ πλείονα τοῦ ἐνδὲς τῶν ὡς ἄνω διαγραφῶν. Ὁ ποινικὸς κλητὴρ σὺν τῷ ἀποδεικτικῷ τῆς ἐπιδόσεως παραδίδει εἰς τὴν καλέσαντα ἀρχὴν καὶ τὸ σχετικὸν ἀπόκομμα τοῦ ὡς ἄνω διπλοτύπου βιβλίου, ἀφ' ὧς δὲ συναπτόμενα πρὸς ἄλληλα τίθενται εἰς ἡν ἀνήκουσι δικαγραφίαν.

Ὁ ἀνακριτὴς, ἅμα τῇ ἐξετάσει κατὰ τὴν προδικασίαν ἐκάστου ὡς ἄνω κληθέντος καὶ ἐμφανισθέντος μάρτυρος ἢ κατηγορουμένου βεβαιῶν κατωθὶ τοῦ ὡς ἄνω ἀποκόμματος τὴν ἐμφάνισιν καὶ ἐξετάσιν τούτου καὶ ἐντέλλεται τὴν πληρωμὴν τοῦ δικαιοῦματος ἐπιδόσεως. Τὸ αὐτὸ πράττει ὁ ἀρμόδιος Εἰσαγγελεὺς ἅμα τῇ πρὸς αὐτὸν ἐγγεγραμμένῃ ἀποδεικτικῇ ἐπιδόσει βουλευμάτων ἢ ἐρήμην ἀποφάσεως. Τὸ αὐτὸ ἐπίσης πράττει ὁ Πρόεδρος τοῦ Δικαστηρίου καὶ ὁ Πταισματοδίκης, διὰ τοὺς ἐξεταζομένους ἐν τῷ ἀνακριτικῷ μάρτυρος, ἅμα τῇ ὑπογραφῇ τῶν σχετικῶν πρακτικῶν τῆς συνεδριάσεως.

Τὸ ἀπόκομμα παραδίδεται μετὰ ταῦτα εἰς τὸν ἐπιδόντα κλητῆρα, ὅστις προσάγει τοῦτο καὶ ἐξοφλεῖ παρὰ τῷ γραμματεῖ τοῦ δικαστηρίου. Πᾶσα ἄλλη ἀναγκαία διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ παρόντος ἁρθροῦ λεπτομέρεια κανονισθῆσεται διὰ διατάγματος.

"Αρθρον 9.

Οἱ κατὰ τὴν δημοσίευσιν τοῦ παρόντος νόμου ὑπηρετοῦντες ὡς ἐμμεσθοὶ κλητῆρες ἐν ταῖς ἄνω πόλεσι ἐξακολουθοῦσιν ὑπηρετοῦντες ὡς τοιοῦτοι μέχρι τῆς κοινοποιήσεως τῆς ἀπολύσεως τῶν, γινόμενης ἅμα τῷ διορισμῷ ποινικῶν κλητῆρων εἰς ἀντικατάστασιν αὐτῶν ἢ καὶ πρότερον. Δύνανται δὲ ἐκ τούτων οἱ ἔχοντες ἡλικίαν μέχρις 60 ἐτῶν νὰ ὀνομασθῶσι ποινικοὶ κλητῆρες ἐντὸς μηνός ἀπὸ τῆς ἰσχύος τοῦ παρόντος, ἐὰν αἰτήσωσι τοῦτο, παραιτούμενοι τῆς θέσεως τοῦ δικαστικοῦ κλητῆρος, γνωμοδοτήσῃ δὲ ὑπὲρ τοῦ διορισμοῦ τῶν ἢ προτείναντων αὐτῶν ἀρχῇ.

Οἱ ἡδὴ ὑπηρετοῦντες παρὰ τοῖς Ἐφεταῖσι καὶ τῷ Ἀρείῳ Πάτῳ ἐμμεσθοὶ δικαστικοὶ κλητῆρες δύνανται νὰ διατηρηθῶσι κατὰ τοὺς ὅρους τοῦ ἁρθροῦ τούτου καὶ ἂν ὑπερέβησαν τὸ 60ὸν ἔτος τῆς ἡλικίας τῶν.

"Αρθρον 10.

1. Οἱ ποινικοὶ κλητῆρες ἔχουσι δικαίωμα συντάξεως κατὰ τὰς γενικὰς διατάξεις περὶ συντάξεων. Εἰς δὲ τὸν συντάξιμον χρόνον προσμετρεῖται καὶ ἡ πρὸ τοῦ νόμου τούτου ἐμμεσθία ὑπηρεσία αὐτῶν ὡς κλητῶν, ὡς ὅτις πλέον τῶν 15 ἐτῶν τοιαύτη.

2. Πρὸς κανονισμὸν τῆς συντάξεως λαμβάνονται ὑπ' ὄψιν οὐχὶ οἱ κατὰ τὸν παρόντα νόμον μισθοί, ἀλλὰ τὸ ποσὸν τῆς κατὰ τὸν νόμον 2751 τοῦ ἔτους 1924 ἀποζημιώσεως.

"Ὅσοι ἐκ τῶν ἐμμεσθῶν κλητῆρων δὲν διατηρηθῶσιν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν λαμβάνουσιν, ἐφ' ὅσον δὲν δικαιοῦνται συντάξεως, ἀποζημιῶσιν ἐφ' ἁπλῆς ὑποθησόμενης διὰ διατάγματος καὶ μὴ δυνάμενης νὰ ὑπερέβῃ τὸν μισθὸν τριῶν μηνῶν.

"Αρθρον 11.

1. Ἡ ἰσχὺς τοῦ παρόντος νόμου νὰ ἐπεκταθῇ καὶ εἰς ἄλλας πόλεις ἐχούσας πληθυσμὸν ἄνω τῶν τριάντων χιλιάδων (30.000) κατοίκων διὰ διατάγματος ἐκδομένου τῇ προτάσει τῶν ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης καὶ Οἰκονομικῶν Ὑπουργῶν δι' οὗ συγχρόνως θέλει ὁρισθῇ καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐν ἐκάστη ποινικῶν κλητῆρων καὶ ὁ μηνιαίος μισθὸς αὐτῶν, κατώτερος κατὰ δέκα ἢ εἰκοσι μεταλλικὰς δραχμὰς τοῦ ἐν ἁρθρῷ 7 ὁριζομένου διὰ τοὺς ἐν Ἀθήναις τῶν ἀντιστοίχων γραφείων.

2) Ἀφ' ἧς καὶ ὅπου εἰσάγεται ἡ ἰσχὺς τοῦ παρόντος νόμου ἡ ἰσχὺς τῶν νόμων ΥΜΔ' καὶ ΓΥΟΑ', ἐφαρμοζομένων ἀναλόγως καὶ τῶν διατάξεων τοῦ ἁρθροῦ 9 τοῦ παρόντος.

"Αρθρον 12.

Εἰς τὰ μέρη ἰσχύει ὁ παρὼν νόμος, ὅλως ἐφαρμοζόμενος, ἐκκαταλείμενος ἐν ἰσχύϊ, τὸ ἄρθρον 4 τοῦ ἀπὸ 26)30 Ἰουνίου 1923 Ν. Δ. περὶ τροποποιήσεως διατάξεων τῆς ποινικῆς διατιμῆσεως, ἐκκαταλείμενος κλπ., δύναται δὲ νὰ ἐπεκταθῇ καὶ αὐτόθι διὰ Διατάγματος ἢ ἐφαρμογῇ τῶν διατάξεων τοῦ ἁρθροῦ 8 τοῦ παρόντος διὰ τὴν πληρωμὴν τῶν δικαιομάτων τῶν ὁργάνων ἐπιδόσεως ποινικῶν δικογραφῶν.

Τὸ παρὼν Διάταγμα ὑποβληθήσεται εἰς τὴν μέλλουσαν νὰ συνέλθῃ Βουλὴν πρὸς κύρωσιν.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 19 Νοεμβρίου 1925.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας

ΠΑΥΛΟΣ ΚΟΥΝΤΟΥΡΙΩΤΗΣ

Τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον

Ὁ Πρόεδρος

Θ. ΠΑΓΚΑΛΟΣ

Τὰ μέλη

Α. Ροῦφος, Ι. Κούνδουρος, Ριχ. Αἰθαρινόπουλος, Γ. Σαγιώτης, Α. Ταβουλάρης, Κ. Φίλανδρος, Α. Χατζηκυριαζοῦ

Ἀναγιγνώσκεται εἰτα καὶ γίνεται δι' ἀναστάσεως δεκτὸν εἰς β' κατ' ἄρθρον καὶ σύνολον συζήτησιν τὸ σχέδιον νόμου «περὶ τροποποιήσεως τῶν περὶ ἐλευθερώσεως φυλακισμένου διατάξεων τοῦ Ποινικοῦ Νόμου» ἔχον οὕτω:

Περὶ τροποποιήσεως τῶν περὶ ἐλευθερώσεως φυλακισμένου διατάξεων τοῦ Ποινικοῦ Νόμου.

(Ὡς ἐτροποποιήθη κατὰ τὴν δ' κατ' ἄρθρον συζήτησιν κατ' ἡν ἀποφάσει τῆς Βουλῆς παρεπέμφθη ἐκ νέου εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν).

"Αρθρον μόνον.

Τὰ ἄρθρα 181 182 183 καὶ 185 τοῦ Ποινικοῦ Νόμου τροποιοῦνται ὡς ἐξῆς:

"Αρθρον 181.— "Ὅστις ἐλευθερῶναι ἀπὸ τῆς ἐξουσίας τῆς ἀρχῆς φυλακισμένου τινὰ τιμωρεῖται. 1. Μὲ δεσμὰ πρόσκαιρα, ἐὰν ἡ ἐλευθέρωσις ἐγένετο διὰ βίας ἐπαχθεῖσας κατὰ τῶν ἐπιτετραμμένων τὴν ἐπαγρύπνησιν ἢ φύλαξιν ἢ διὰ ῥήξεως τῆς φυλακῆς, ἅμα δὲ ὁ ἐλευθερωθεὶς καταδικάσθῃ ἤδη εἰς τὴν ποινὴν τοῦ θανάτου καὶ τῶν ἰσχυρῶν δεσμῶν ἢ καταγγεῖται διὰ πρᾶξιν τιμωρουμένην διὰ μιᾶς τῶν ποινῶν τούτων. 2. Μὲ εἰρκλήν α') ἐὰν συντρέχοντες τοῦ δευτέρου ὅρου ἡ ἐλευθέρωσις ἐγένετο κατ' ἄλλον τρόπον, ἰδίᾳ δὲ δι' ἐμπειρίαν ἢ διοικητικὰς τῶν ἐπιτετραμμένων τὴν ἐπαγρύπνησιν ἢ φύλαξιν καὶ β') ἐὰν ἡ ἐλευθέρωσις ἐγένετο διὰ βίας ἐπαχθεῖσας κατὰ τῶν ἐπιτετραμμένων τὴν ἐπαγρύπνησιν ἢ φύλαξιν ἢ διὰ ῥήξεως τῆς φυλακῆς καὶ μὴ συντρέχοντες τοῦ δευτέρου ὅρου. 3. Μὲ φυλάκισιν τοὺλάχιστον ἐξ μηνῶν εἰς πᾶσαν ἄλλην περίπτωσιν.

"Αρθρον 182.— Οἱ ἐπιτετραμμένοι τὴν ἐπαγρύπνησιν ἢ φύλαξιν τινος φυλακισμένου, ἐὰν αὐτοὶ ἐνήργησαν τὴν ἀπόδρασιν ἢ συνήργησαν εἰς ταύτην, τιμωροῦνται μὲ δεσμὰ πρόσκαιρα, ἐὰν ὁ ἐλευθερωθεὶς καταδικάσθῃ ἤδη εἰς τὴν ποινὴν τοῦ θανάτου ἢ τῶν ἰσχυρῶν δεσμῶν ἢ καταγγεῖται διὰ πρᾶξιν τιμωρουμένην διὰ μιᾶς τῶν ποινῶν τούτων, ἐν πάσῃ δ' ἄλλῃ περιπτώσει μὲ εἰρκλήν.

"Αρθρον 183.— Ἐὰν ἡ ἀπόδρασις προήλθον ἐξ ἀμελείας τῶν εἰς τὸ προηγούμενον ἄρθρον ἀναφερομένων, οἱ ἐννοεῖ τιμωροῦνται 1) Μὲ φυλάκισιν τοὺλάχιστον δύο ἐτῶν, ἐὰν ἡ πρᾶξις δι' ἣν καταδικάσθῃ ἢ καταγγεῖται ὁ ἀποδράς ἐπισύρῃ ποινὴν ἐγκληματικὴν. 2. Μὲ φυλάκισιν δὲ τὸ πολὺ δύο ἐτῶν, ἐὰν ἐπισύρῃ ποινὴν ἐπανορθωτικὴν. Μένουσι δὲ οὗτοι ἐντελῶς ἀτιμώρητοι, ἐὰν διὰ τῆς προσπάθειας τῶν συνελήφθησαν πάλιν ἐντὸς ὁκτώ ἡμερῶν οἱ ἀποδράντες.

"Αρθρον 185.— Οἱ φυλακισμένοι, ὅσοι κατάρθωσαν ἢ προσεπάθωσαν νὰ κατάρθωσιν διὰ τῆς βίας τὴν ἐλευθερώσιν τῶν, τιμωροῦνται μὲ φυλάκισιν τοὺλάχιστον δύο ἐτῶν, ἐκτὸς τῆς μεγαλειτέρας ποινῆς, ἐὰν ἐπὶ τῆς ἀποδράσεως τῶν ἐπραξάν καὶ ἄλλα δεινότερα κακοουργήματα ἢ πλημμελήματα. Ἡ ποινὴ αὕτη ἐκτελεῖται ἅμα πρὸς τὴν ἢ πρὸς τὴν πρῶτον ἤδη καταγνωσθεῖσαν ποινὴν ἢ εὐθὺς μετὰ τὴν ἀπόδρασιν τῆς ἀπολύσεως.

"Αρθρον 185 δις.— Ἐφ' ὅσον κατὰ τὰς διατάξεις τῶν Ἀρθρῶν 181-184 διὰ τὴν ἐπιμέτρησιν τῆς ποινῆς λαμβάνηται ὑπ' ὄψιν ὁ χαρακτηρισμὸς τῆς πράξεως, δι' ἣν κατηγορεῖται ὁ ἐλευθερωθεὶς, ἐὰν οὗτος δὲν ἔχη παρεπεμφθῇ δι' ὁριστικὸν βουλευμᾶτος, ὁ χαρακτηρισμὸς τῆς πράξεως ταύτης γίνεται παρὰ τοῦ δικαστικοῦ συμβουλίου ἢ τοῦ δικαστηρίου τοῦ δικάζοντος τὸ ἀδίκημα τῆς ἐλευθερώσεως, κρίνοντος περὶ τῆς ἐπιβληθησέμενης εἰς τὸν ἐλευθερωθέντα ποινῆς ἐκ τῶν ὑπαρχόντων στοιχείων. Ἐὰν δὲ διὰ τῆς τελεσιδικίας καταδικαστικῆς ἀποφάσεως δοθῇ ἐλαφρότερος χαρακτηρισμὸς εἰς τὴν κυρίαν πρᾶξιν ἢ ἀθροισθῇ ὁ ἐλευθερωθεὶς, ὁ καταδικασθεὶς διὰ τὴν ἐλευθέρωσιν δύναται νὰ ζητήσῃ παρὰ τοῦ αὐτοῦ δικαστηρίου τὴν ἐκ νέου τῆς υποθέσεως ἐκδίκασιν, κατ' ἣν λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν ὁ διὰ τῆς καταδικαστικῆς ἀποφάσεως δοθεὶς χαρακτηρισμὸς, ἐν τῇ περιπτώσει δὲ τῆς ἀθροώσεως τοῦ ἐλευθερωθέντος τὰ λοιπὰ στοιχεία, πλὴν τοῦ χαρακτηρισμοῦ τῆς πράξεως.

Ἀναγιγνώσκεται εἰτα καὶ γίνεται δι' ἀναστάσεως δεκτὸν εἰς μόνην συζήτησιν τὸ σχέδιον νόμου «περὶ ἐκτελέσεως προσθέτων ἔργων γενικῆς ἐπισκευῆς τοῦ κτιρίου τοῦ Ὑπουργείου Ἐσωτερικῶν» ἔχον οὕτω:

Περὶ ἐκτελέσεως προσθέτων ἔργων γενικῆς ἐπισκευῆς τοῦ κτιρίου τοῦ Ὑπουργείου Ἐσωτερικῶν.

"Αρθρον μόνον.

Ἐγκρίνεται ὁ κατωτέρω δημοσιεύμενος α' συγκριτικὸς πίναξ ἐπὶ τῶν ἐργασιῶν ἐπισκευῆς τοῦ κτιρίου τοῦ Ὑπουργείου Ἐσωτερικῶν καὶ ἡ ἐγγράφη τῆς πρὸς ἐκτέλεσιν τούτων ἀπαιτουμένης προσθέτου δαπάνης ἐκ δραχ. ἐκατὸν ἐβδομήκοντα μιᾶς χιλιάδων τετρακοσίων ὀχτοήκοντα ὀκτὼ καὶ 30 α)ο (171.488,30) ἐν τῷ προϋπολογισμῷ τοῦ Ὑπουργείου Ἐσωτερικῶν ἐπὶ πλέον τῆς διὰ τοῦ νόμου 4239 ἐγκριθείσης πιστώσεως ἐκ δραχμῶν διακοσίων ἐβδομήκοντα ἐννέα χιλιάδων τετρακοσίων ὀχτοήκοντα ἐξ (279.486).

Συγκριτικός πίναξ επί των εργασιών επισκευής

Αριθμὸς ἀριθμὸς	Ἐνδειξεις ἐργασιῶν	Αριθμὸς τιμολογίου	ΕΓΚΡΙΘΕΙΣΑΙ			
			Ποσότητες	Τιμὴ μονάδος	Δαπάναι	
					Μερικὴ	Ὀλική
1	Ἵδρυχρωματισμοὶ ἐσωτερικοὶ ἐκ δύο διαστρώσεων	Μ. τ.	5	4,517	3	13,551
2	Ἵδρυχρωματισμοὶ ἐξωτερικοὶ δύο διαστρώσεων μετ' ἐπισκευῆς κορωνίδων κλπ.	Μ. τ.	6	1,167	10	11,670
3	Ἐλαιοχρωματισμοὶ ἐκ δύο διαστρώσεων ἐπὶ ἐλαιοχρωματισμένων ἐπιφανειῶν	Μ. τ.	3	2,000	23 80	47,600
4	Ἐλαιοχρωματισμοὶ ἐκ δύο διαστρώσεων ἐπὶ ἐπιφανειῶν φερουσῶν ἀπομίμῃσιν κλπ. μετὰ βερνικώματος τούτου ἐκ μιᾶς στρώσεως	Μ. τ.	4	870	48 60	42,282
5	Ἐλαιοχρωματισμοὶ ἐκ τριῶν διαστρώσεων μετὰ σπατουλισμάτος	Μ. τ.	12	20	53	1,060
6	Ἀνακαίνισις πατωμάτων	Μ. τ.	8	1,068	121	129,228
7	Ἀρμολογιστὰ σποραδικὰ ἐκ 3 διαστρώσεων	Μ. τ.	1	100	24	2,400
8	Ὁροφονιάματα διὰ γυψοκονίας	Μ. τ.	2	50	30	1,500
9	Καθαρισμὸς μαρμάρων νέας ἐργασίας	Μ. τ.	11	50	24	1,200
10	Ἄρσις παλαιῶν σκελετῶν πατωμάτων καὶ τῶν ἐπ' αὐτῶν ἐξολογισθῶν καὶ τοποθέτησις νέων σκελετῶν περὶ τῶν ἐκ ξυλείας Pitch-Pine πάχους 0,027 καὶ πλάτους σκελετῶν 0,07	Μ. τ.	Πρ. 1/1	—	—	—
11	Καθαρισμὸς μαρμάρων προσόψεων διὰ κοπανίσματος διὰ κτενίου	Μ. τ.	» 1 2	—	—	—
12	Σοδατεσία ἐκ ξυλείας Σουηδίας πλάτους 0,13 καὶ πάχους 0,025	Μ. τ.	» 1 3	—	—	—
13	Ἀντικατάστασις βαθμίδων ὑπαρχούσης κλίμακος διὰ ξυλείας Pitch-Pine μήκους 1,25, πλάτους 0,30 καὶ πάχους 0,05	τεμ.	» 1 4	—	—	—
14	Ἀνοίγμα ἐνὸς παραθύρου ἐπὶ τοιχοποιίας διαστάσεων καθαρῶν 1,20 x 2,20	τεμ.	» 1 5	—	—	—
15	Κατασκευὴ καὶ τοποθέτησις ἐνὸς ὑελοστασίου μετὰ τετραφύλλων διαστάσεων 1,20 x 2,20 ἐκ ξυλείας Σουηδίας σ. σ. σ.	τεμ.	» 1 6	—	—	—
16	Δοκοὶ εἰς ἀντικατάστασιν τῶν σκελετῶν δοκῶν τοῦ πατωματος	Μ. τ.	7	—	—	—
					250,491	—
Δι' ἀπρόοπτος δαπάναις ἐξ ἂν μέρος τούτων χρησιμοποιηθῇσεται τῇ ἐπιστάσει τῆς ὑπηρεσίας διὰ τὴν προμήθειαν διαφόρων σιδηρικών, ἐπισκευῆν ὑδραυλικῶν κλπ.					28,995	—
					279,486	—
Ἐκπτώσις δημοπρασίας					13,974 30	—
					265,511 70	—

Ἦτοι δαπάνη ἐπὶ πλέον δρχμῶν ἑκατὸν ἐβδομήκοντα μία

τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν

ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΑΙ				Διαφοραὶ		ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
Ποσότητες	Τιμὴ μονάδος	Δαπάναι		Ἐπὶ πλέον	Ἐπὶ ἔλαττον	
		Μερικὴ	Ὀλική			
4,517	3	13,551	—	—	—	
1,167	10	11,670	—	—	—	
2,000	23 80	47,600	—	—	—	
870	48 60	42,282	—	—	—	
20	53	1,060	—	—	—	
—	—	—	—	—	129,228	
100	24	2,400	—	—	—	
50	30	1,500	—	—	—	
50	24	1,200	—	—	—	
1,100	242	266,200	—	266,200	—	
120	46	5,520	—	5,520	—	
1,100	23	25,300	—	25,300	—	
24	266	6,384	—	6,384	—	
1	1,438	1,438	—	1,438	—	
1	1,265	1,265	—	1,265	—	
3	1,938	5,814	—	5,814	—	
—	—	433,184	—	311,921	129,228	
—	—	26,816	—	—	2,179	
—	—	460,000	—	311,921	131,407	
—	—	23,000	—	15,596 05	6,570 35	
—	—	437,000	—	296,324 95	124,836 65	
171,483 30	—	—	—	171,483 30	—	

Χιλιάδες τετρακόσιαι ὀγδοήκοντα ὀκτώ καὶ 30 ο/ο (171,483.30)

Ἐν Ἀθήναις τῇ 25 Ἰουλίου 1930

Ὁ Ἀρχιτέκτων

Ἡ ρ. Λεοντίδης

Ἐξωρῆθῃ

Ἐν Ἀθήναις τῇ 29 Ἰουνίου 1930

Ὁ Νομορραγικὸς Ἀπικτὴς καὶ Βοιωτίας
Ι. Χ. Ἀρθακίτης

Ἀκριβὲς ἀντίγραφον

Ἐν Ἀθήναις τῇ 8 Αὐγούστου 1930

Ὁ εἰσηγητὴς
Σ. Κουτσόχρης

Ἐπὶ τοῦ εἰς μόνην συζήτησιν σχεδίου νόμου «περὶ μεταβιβάσεως εἰς τὸ Ἑλληνικὸν Δημόσιον τῆς κινητῆς καὶ ἀκινήτου περιουσίας τῆς Ε. Α. Προσφύγων καὶ συστάσεως ὑποθήκης ὑπὲρ τῆς Διεθνούς Οἰκονομικῆς Ἐπιτροπῆς» ὁ κ. **Α. Μπακάλμπασης** λέγει ὅτι κατ' Ἀπρίλιον ἐκυρώθη συμφωνία μεταξὺ Κράτους καὶ Ἐπιτροπῆς Ἀποκαταστάσεως, ὅσον ἀφορᾷ τὴν ρύθμισιν τῶν ἀπορροέντων ἐκ τοῦ Ὑγκανισμοῦ τῆς Ἐπιτροπῆς ζητημάτων. Μετὰ τὴν κύρωσιν τῆς συμφωνίας ἦτο φυσικὸν νὰ ἀναμίνη ὁ ἀκτῆμων κόσμος τὴν ὑποβολὴν νομοσχεδίου προβλέποντος περὶ τῆς ἀποπεραστικῆς τοῦ ἔργου τῆς Ἀποκαταστάσεως. Ἐχῶ ὑπ' ὄψιν μου ἐκδόσεις πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Γεωργίας, καθ' ἃς ἡ παράτασις τῆς ἐκκενρότητας θὰ συντελέσῃ εἰς μείωσιν ἢ καὶ μερικὴν καταστροφὴν ἐνὸς ἔργου συντελεσθέντος δι' ἑθνικῶν θυσιῶν. Εἰς μίαν ἐκθεσιν ἀναφέρεται ὅτι εἰς περίπτωσιν καθ' ἣν δὲν θὰ ἐσυνεχίζετο τὸ ἔργον θὰ ὑπῆρχε κίνδυνος ὅχι μόνον ἀπὸ ἀπόψεως οἰκονομικῆς, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ κοινωνικῆς ἀκόμῃ. Σήμερον εὐρισκόμεθα πρὸ ὑποβολῆς νομοσχεδίου δι' οὗ ἀπλῶς ἐκκαθαρίζεται ἡ κατάστασις, ρυθμίζονται ὅλα τὰ ζητήματα τὰ ἀπορρέοντα ἀπὸ τὴν ἀρμοδιότητα τῆς Ἐπιτροπῆς καὶ τὰς Συμφωνίας τῆς Γενεύης. Ἀλλὰ εἰχομεν τὴν ἐλπίδα καὶ σήμερον ἀκόμῃ ὅτι τὰ ἀρμόδια Ὑπουργεῖα θὰ ὑπέδωκαν τὸ Νομοσχέδιον τὸ προβλεπόμενόν περὶ τῆς συνεχίσεως τοῦ ἔργου. Ἀναλύει κατόπιν τὰς διατάξεις καὶ τονίζει ὅτι τὸ πρόβλημα δὲν ἀντιμετωπίζεται, διότι δὲν εἶναι δυνατόν τὸ ζήτημα τοῦ Ἐπικυμίου νὰ ὑπαχθῇ εἰς μίαν γραφευοκρατίαν. Ταῦτα λέγω ὑπὸ τὴν Γενικὴν παρατηρήσειν ἐφόσον τὸ Νομοσχέδιον ἔχει κηρυχθῇ ὑπερρεπτικόν.

Συνεχίζων προτείνει ὅπως εἰς τὸ 2ον ἄρθρον μετὰ τὴν λέξιν «προσφύγων» προστεθῇ καὶ ἡ λέξις «γηγενῶν». Ἐπίσης εἰς τὸ 3ον ἄρθρον παρακαλεῖ τὸν κ. Ὑπουργόν νὰ δεχθῇ τροποποίησιν τοῦ, διότι ὅπως ἔχει διατυπωθῇ τὸ ἄρθρον ἐν περιπτώσει μὴ καταβολῆς ἐντὸς 6 μηνῶν ἀποδοτικῶς ἀκυροῦται καὶ ἡ ἀναστολή.

Ὁ κ. **Κ. Σπυρίδης** (Ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας) λέγει ὅτι ἔχει ὑπ' ὄψιν τοῦ καὶ τὴν τροποποίησιν αὐτήν, διότι καὶ αὐτὸς παρετήρησεν ὅτι ὑπάρχει τοιαύτη ἀνάγκη.

Εἰς ἄλλην παρατήρησιν τοῦ κ. βουλευτοῦ δ. κ. **Ε. Βενιζέλος** (Πρωθυπουργός) ἀπαντᾷ ὅτι ἀφοῦ τὸ ἄρθρον λέγει ὅτι ἐξουσιοδοτεῖται ἡ Τράπεζα ὡς ἐντολοδόχος τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως, καλῶς ἔχει κατὰ τὴν γνώμην τοῦ ἡ διατύπωσις.

Ὁ κ. **Ν. Κουπαροῦσος** λέγει ὅτι εἶναι εὐτύχημα ὅτι ἡ Κυβέρνησις ἔφερε τὸ νομοσχέδιον αὐτὸ διὰ τοῦ ὁποῖου ἐπέρχεται ἡ διάλυσις μιᾶς ὑπηρεσίας ἣτις ἀπετέλει Κράτος ἐν Κράτει. Ἀλλὰ δι' αὐτοῦ γίνονται ὁρισμέναι ἀδικίαι εἰς βάρος τῶν μικροῖδιοκτητῶν. Προκειμένου περὶ τῶν ἐχόντων 200 καὶ 300 στρέμματα κανεὶς δὲν θὰ θελήσῃ νὰ μὴ ἐνισχύσῃ τὴν Κυβέρνησιν εἰς τὰς ἀπόψεις τῆς, νὰ συμβαίῃ ὅμως τὸ ἴδιον ὅταν πρόκηται καὶ περὶ μικροῖδιοκτητῶν.

Εἰς βουλευτῆς. Τί ζητεῖτε δι' αὐτοῦ;

Ν. Κουπαροῦσος. Ζητῶ ὅπου ἐγένετο ὀριστικὴ διανομὴ νὰ ἀποδίδωνται εἰς τοὺς γηγενεῖς μικροῖδιοκτητὰς οἱ ὅποιοι δὲν ἔχουν περισσότερον ἀπὸ 7, 10, 15 στρέμματα.

Κ. Σπυρίδης. (Ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας.) Θὰ ἀποζημιωθοῦν ἐπὶ τῇ δάσει τοῦ ἄρθρου 19 τοῦ Συντάγματος.

Ν. Κουπαροῦσος. Δὲν πρόκειται περὶ ἀποζημιώσεως.

Α. Μπακάλμπασης. Φαντάζομαι ὅτι γίνεται σύγχυσις. Πρίκειται περὶ κτημάτων τὰ ὁποῖα ἦσαν ἢ ἐθεωρήθησαν ἀνταλλάξιμα καὶ περιήλθον εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Ἀποκαταστάσεως.

Ν. Κουπαροῦσος. Πρόκειται περὶ ἀνθρώπων οἱ ὅποιοι εἶχον ὀλίγα στρέμματα καὶ τώρα διὰ νὰ εὗρουν τὸ δικαίον των πρέπει νὰ τρέξουν εἰς τὰ Δικαστήρια, νὰ διορίσουν δικηγόρους καὶ τρέχα γύρευε πῶς θὰ τὰ εὗρουν.

Α. Μπακάλμπασης. Ἐὰν τὰ κτήματα αὐτὰ ἔχουν περιέλθει εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Γεωργίας εἶναι πλέον ἀκτῆμονες

καὶ ἐπὶ τῇ δάσει τῶν κειμένων νόμων περὶ ἀποκαταστάσεως ἡμποροῦν νὰ τὰ πάρουν πάλιν.

Ν. Κουπαροῦσος. Μὰ ποῦ νὰ εὗρεθῶν χωράφια πλέον;

Α. Μπακάλμπασης. Δυνάμει τοῦ ἄρθρου 19 τοῦ Συντάγματος ἡ ἀποζημιώσις των εἶναι ἐν πάσῃ περιπτώσει ἀπολύτως ἐξησφαλισμένη.

Θ. Χαβίνης. Ἐὰν γίνῃ ἡ τροπολογία ποὺ λέγατε, ἀνατρέπονται ὅλα καὶ διανομὰ.

Κ. Σπυρίδης (Ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας). Πρόκειται περὶ ἐκτάσεων μικροτέρων τῶν 300 στρεμμάτων τῆς ἀπαλλοτριώσεως τῶν ὁποίων εἶχαν ἀνάγκην ἡ Ἐπιτροπὴ Ἀποκαταστάσεως καὶ πρόκειται τώρα περὶ μιᾶς διορθώσεως διὰ τὰς ἀποζημιώσεις.

Ν. Κουπαροῦσος. Ἐχομεν παραδείγματα, κύριε Ὑπουργέ, εἰς ὁρισμένους συνοικισμοὺς τῆς Κοζάνης κτημάτων γηγενῶν ἰδιοκτητῶν ὅχι μεγαλυτέρων τῶν πέντε στρεμμάτων καὶ ἄλλων ἀκόμῃ τὰ ὁποῖα εὐρίσκονται εἰς τὴν πορείαν τῆς ἀποδεδειγμένης τῆς περιουσίας των. Καὶ χρειάζεται, κύριε Ὑπουργέ, δικαστικὴ διαδικασία μακρὰ καὶ ἀναβολαὶ καὶ περιπέτειαι. Προτείνω λοιπὸν ἕνα ὅπου ἔχουν γίνε διανομὰ καὶ ἔχουν ἀφελθῇ σχολικαὶ κληροὶ καὶ ἐκκλησιαστικοὶ νὰ δοθῶν ἀπὸ αὐτοὺς εἰς τοὺς μικροὺς αὐτοὺς γηγενεῖς ἀγρότας (διαμαρτυρία). Σεῖς τοῦ διαμαρτυρούμενου δὲν φαντάζεσθε τὴν ἀδικίαν ποὺ ἔχει γίνῃ εἰς τοὺς μικροῖδιοκτητὰς αὐτοὺς. Τοὺς ἐπῆραν τὴν μισθὸν των πατρωνικὴν περιουσίαν καὶ τοὺς καταδικάζομεν σήμερον νὰ τρέχουν εἰς τὰ δικαστήρια διὰ νὰ κληρονομήσουν τὰς ὑποθέσεις των. Προμάρζομεν νὰ ἡμπορέσωμεν νὰ ἐγκαταστήσωμεν ἕνα γηγενεῖ ἀγρότην εἰς μίαν ἐπαρχίαν. Τρεῖς ἔχουν ἐγκατασταθῇ ἐν ὅλῃ εἰς τὴν ἰδικὴν μου ἐπαρχίαν.

Κ. Σπυρίδης (Ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας). Γνωρίζω ὅτι ὁ σὺ ἦσθα ἀκτῆμων ἐκ τῶν ἰδικτέρων κληρῶν. Ἐπάρχουν δεκάκις ἀγροκτηματα τῶν ὁποίων δὲν ἔχει γίνε τελειωτικὴ διανομή.

Ν. Κουπαροῦσος. Δι' αὐτὸ ἀκριβῶς, κύριε Ὑπουργέ, πρέπει νὰ μείνουν ἀδιανέμητα τὰ κτήματα ἐπὶ τῶν ὁποίων ὁ παρὼν ἀμειβομένης κυριότητος καὶ ἐὰν ἀποδεχθῇ ὅτι ἀνήκον εἰς τοὺς γηγενεῖς, τότε ἐπανερχοῦνται εἰς τὴν κριστικότητα τῆς Ἐπιτροπῆς Ἀποκαταστάσεως. Τί σὰς πειράζει καὶ κατὰ τί ἀλλοιώνει τὴν βᾶσιν τοῦ νομοσχεδίου, ἐὰν ἐξαίρεσετε τὰ χωράφια ἐπὶ τῶν ὁποίων ἔχουν δικαιοῦματα ὀλίγοι μικροῖδιοκτηταί;

Κ. Σπυρίδης (Ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας). Ἀλλὰ ἔχουν καταληφθῇ καὶ ἔχει γίνῃ ἐπ' αὐτῶν ἐγκατάστασις.

Α. Μπακάλμπασης. Φαντάζομαι ὅτι ἡ τροπολογία σὰς δὲν ἀφορᾷ ἡμᾶς. Ἐὰν ζητεῖτε τὴν ἐγκρίσιν πρὸς κύρωσιν ὅλων τῶν ἀνωμάλων δικαιοπραξιῶν, αὐτὸ εἶναι ξεχωριστὸ ζήτημα.

Ν. Κουπαροῦσος. Ὁ νόμος αὐτός, κ. συνάδελφε, ἀκυροῦται διὰ τοῦ νομοσχεδίου. Γνωρίζω συνοικισμοὺς ὅπου ὑπάρχουν ἀδιάθετα δύο χιλιάδες στρέμματα καὶ ἀδίκως κ. Ὑπουργέ στρέφει ἐναντίον τοῦ κράτους τὴν ὀργὴν τῶν μικροῖδιοκτητῶν τῶν ὁποίων ἀφῆρθη ἡ μικρὰ πατρὶα περιουσία. Ἐκτός ἐὰν προτιμᾷτε νὰ ψηφίσωμεν τὸ νομοσχέδιον ἔτσι καὶ νὰ ἐπανελάβωμεν διὰ νέου νόμου.

Κ. Σπυρίδης (Ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας). Δὲν δύναμαι νὰ κάμω τὴν παρέκκλισιν ποὺ μοῦ ζητᾶτε, διότι διὰ τοῦ πρωτοκόλλου τῆς Γενεύης ὅλα αὐτὰ τὰ κτήματα ἔχουν περιέλθῃ εἰς τὴν κυριότητα τῆς Ἐπιτροπῆς Ἀποκαταστάσεως.

Ν. Κουπαροῦσος. Τοῦλάχιστον, κύριε Ὑπουργέ, νὰ προτιμηθοῦν οἱ μικροκτηματῆται κατὰ τὴν πληρωμὴν δι' ὁμολογίαν.

Κ. Σπυρίδης (Ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας). Θὰ πληρωθοῦν ἀπὸ τὰς εἰσπράξεις τῆς Ἀγροτικῆς Τραπεζῆς.

Ν. Κουπαροῦσος. Καθ' ἃς ἔχω πληροφορίας, ὅπως θέλετε τὴν ἀποζημιώσιν, ἐκ τῶν 100 λόγου χάριν προσφύγων οἱ δέκα μόνον θὰ πληρωθοῦν, οἱ δέκα θὰ συμψηφίσουν καὶ οἱ 80 ὅλα

παραμείνουν ἀφαιλέται τοῦ Δημοσίου. Ἐφιστῶ τὴν προσοχὴν τῆς Κυβερνήσεως διότι ἐὰν τοῦτο συμβῇ θὰ εἴμεθα ἀνακόλουθοι ἐφόσον θὰ περιμένωμεν ἀπόδοσιν ἀπὸ ἀγρότας πρόσφυγας οἱ ὅποιοι ἐπὶ μίαν 22ετίαν θὰ εἶναι ἀφαιλέται τοῦ Δημοσίου.

Α. Σανθόπουλος. Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 8 τοῦ νομοσχεδίου διὰ τοῦ ὁποῖου ἐξουσιοδοτεῖται ὁ κ. Ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας νὰ συνάψῃ μίσθωσιν διαρκείας 25 ἐτῶν διὰ τὰ μοναστηριακὰ κτήματα τῆς Χαλκιδικῆς παρατηρεῖ ὅτι τὰ περισσότερα κτήματα τῆς Χαλκιδικῆς εἶναι Μοναστηριακὰ ἐπ' αὐτῶν ἔχουν ἐγκατασταθῇ 22 ἐν ὅλῃ Κοινότητες πρόσφυγων ἀριθμοῦσαι περὶ τοὺς εἴκοσι χιλιάδας ἀγρότας εἰς τοὺς ὁποίους πρόκειται νὰ ληθῇ σήμερον ὅτι τὰ κτήματα αὐτὰ ἐπὶ τῶν ὁποίων ἐγκατασταθῆσαν δὲν εἶναι ἰδικὰ των. Πῶς θὰ γίνῃ ἡ ἀποκατάστασις των εἰς γαίαις μισθωμένους;

Κ. Σπυρίδης (Ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας). Ἡ ἐκμίσθωσις θὰ γίνῃ μέχρι τοῦ ὀριστικοῦ διακανονισμοῦ τῶν κτημάτων τοῦ Ἀγίου Ὁρους μετὰ τοῦ Κράτους καὶ θέτομεν τὸ ὅριον 25 ἐτῶν, ἀλλὰ τὸ ζήτημα τῶν κτημάτων αὐτῶν θὰ ἀποτελέσῃ προσεχὺς ἀντικείμενον ἰδιαίτερας συμβάσεως μετὰ τῆς Κοινότητος τοῦ Ἀγίου Ὁρους.

Α. Σανθόπουλος. Παρακαλεῖ νὰ ληφθοῦν μέτρα, ἵνα δύνανται οἱ ἀγρόται νὰ μεταβιβάσουν τὰ κτήματα ταῦτα νὰ προκρίξουν τὰ τέκνα των καὶ κατὰ τὴν ὀριστικὴν ρύθμισιν τοῦ ζητήματος νὰ κληθοῦν καὶ οἱ κάτοικοι τῶν μερῶν ἐκείνων ἵνα μὴ γίνῃ ὁ διακανονισμὸς τοῦ ὅλου ζητήματος αἰφνυδιαστικῶς.

Ὁ κ. **Ι. Βαλαλᾶς** συνιστᾷ ὅπως διὰ τὴν περίπτωσιν καταλήψεως γαιῶν ἀνηκουσῶν εἰς ἰδιώτας καὶ προκειμένου νὰ καταβληθοῦν εἰς αὐτοὺς ἀποζημιώσεις ἢ ἀποζημιώσεις αὐτὴ νὰ δίδεται εἰς γαίαις ἦτοι δι' ἀναλλαγῆς ἐφόσον ὑπάρχουσι διαθέσιμοι γειτονικαὶ γαῖαι.

Ὁ κ. **Γ. Τηλιδίδης** συνιστᾷ ὅπως εἰς τὸ τέλος τοῦ ἄρθρου 7 προστεθῇ ἡ φράσις «ἐφόσον εἶναι σύμφωνοι πρὸς τὰς σχετικὰς διατάξεις τοῦ ἀγροτικοῦ νόμου».

Γίνεται δι' ἀναστάσεως δεκτὸν τὸ ἄρθρον 1 καὶ τὸ ἄρθρον 2 μετὰ τὴν προσθήκην εἰς τὴν πρώτην παράγραφον μετὰ τὴν λέξιν «προσφύγων» τῶν λέξεων «καὶ γηγενῶν». Γίνεται μετὰ τοῦτο δεκτὸν τὸ ἄρθρον 2 ὡς ἐτροποποιήθη. Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 3 ὁ κ. Ὑπουργὸς ἀναγινώσκει τροπολογίαν τοῦ περὶ προσθήκης μετὰ τὴν λέξιν «προσφύγων» τῶν λέξεων «καὶ γηγενῶν». Ὡς ἐπίσης καὶ εἰς τὴν τελευταίαν παράγραφον μετὰ τὴν λέξιν «προσφύγων» τῶν λέξεων «καὶ δημοσίου».

Α. Παπαναστασίου. Δὲν θὰ ἔπρεπε νὰ νομισθῇ ὅτι διὰ τοῦ νόμου αὐτοῦ ἡ Βουλὴ ἀποδέχεται τὴν ἐκκαθάρισιν τῶν λογαριασμῶν τῶν προσφύγων διὰ τοὺς ὁποίους ὑπάρχουν μεγάλα ἀμειβομένης καὶ διεπράχθησαν ἀδικίαι.

Α. Μπακάλμπασης. Ζητοῦμεν νὰ μὴ δεσμευθῇ ἡ Κυ-

Ὁ Πρόεδρος
Θ. ΣΟΦΟΥΛΗΣ

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΙΔ'

Τετάρτης 10 Δεκεμβρίου 1930.

Ὡρα 4.30' μ.μ. ὁ Πρόεδρος κ. **Θ. Σοφούλης** ἀναλθὼν ἐπὶ τῆς ἑδρας, κηρύσσει τὴν ἐναρκτὴν τῆς συνεδριάσεως καὶ διατάσσει νὰ ἀνοιχθῶσι τὰ θεωρεῖα.

Ἀναγινώσκονται καὶ ἐπικυροῦνται τὰ πρακτικὰ συνεδριάσεως τῆς 8ης τρέχοντος μηνὸς ὡς καὶ τὰ τῆς χθεσινῆς.

Ἀνακοινοῦνται εἴτα τὰ ἐξῆς:

Ἡ ἐνωσις παλαιῶν πολεμιστῶν Δράμας ζητεῖ τὴν ὑποτίμησιν τοῦ ἄρτου, τὴν εἰσχωγὴν εὐθηνῶ σίτου, τὴν ἐξέ-

δέρνησιν δι' ὅλας τὰς γενομένας χρεώσεις καὶ τὰ βιβλία τῆς Ἐπιτροπῆς νὰ χρησιμεύουν ἀπλῶς καὶ μόνον ὡς τεκμήριον.

Ὁ κ. **Κ. Σπυρίδης** (Ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας) δηλοῖ ὅτι ὁ καθορισμὸς τῆς ἀξίας τοῦ κλήρου ὁρίζεται διὰ τῆς ἀπὸ 28 Νοεμβρίου 1930 συμβάσεως τῆς κυρουμένης διὰ τοῦ παρόντος νόμου. Συνεπῶς πᾶν τυχὸν λάθος κατὰ τὴν χρέωσιν τοῦ γεωργικοῦ κλήρου, ἐλεγχόμενον συμφώνως μετὰ τὰς διατάξεις τῆς ἀνω συμβάσεως, δύναται νὰ διορθωθῇ. Οὕτω τὸ Κράτος δὲν ἀναλαμβάνει διὰ τοῦ ἄρθρου 3 τὴν ὑποχρέωσιν τῆς ἀναγνωρίσεως καὶ ἀναγεγραμμένης τιμῆς κλήρου εἰς τὰ βιβλία τῆς Ε.Α.Π.

Γίνεται μετὰ τοῦτο δεκτὸν τὸ ἄρθρον 3 ὡς ἐτροποποιήθη, ὡς ἐπίσης τὸ ἄρθρον 4. Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 5 ὁ κ. Ὑπουργὸς ἀναγινώσκει τροπολογίαν τοῦ καθ' ἣν μετὰ τὴν λέξιν «πρόσφυγας» προστίθενται αἱ λέξεις «ἢ γηγενεῖς». Ἐπίσης ἡ τελευταία πρότασις τῆς παραγρ. 3 διαγράφεται καὶ ἀντ' αὐτῆς τίθεται ἡ ἐξῆς προσθήκη «ἢ ἀποζημιώσις αὐτῇ θέλει καταβληθῇ διὰ μὲν τὰ κτήματα ἐφ' ὧν ἐγκατεστάθησαν πρόσφυγες παρὰ τῆς Ἀγρ. Τραπεζῆς ἐκ τοῦ κονδυλίου τῶν εἰσπράξεων τῶν χρεῶν τῶν ἀγροτῶν προσφύγων, διὰ δὲ τὰ κτήματα ἐφ' ὧν ἐγκατεστάθησαν γηγενεῖς ἀκτῆμονες παρὰ τῆς Ἑθνικῆς Τραπεζῆς ἐκ τοῦ λογαριασμοῦ τῶν ἀνταλλαξιμῶν κτημάτων. Ἐπίσης ἐκ τῆς παραγρ. 5 τοῦ αὐτοῦ ἄρθρου διαγράφεται ἡ φράσις «κατὰ τὸν Δημοσίον». Γίνεται μετὰ τοῦτο δι' ἀναστάσεως δεκτὸν τὸ ἄρθρον 5 ὡς ἐτροποποιήθη, ὡς ἐπίσης γίνεται δεκτὸν καὶ τὸ ἄρθρον 6. Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 7 μετὰ τὴν λέξιν «πρόσφυγας» προστίθενται προτάσεις τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῆς Γεωργίας αἱ λέξεις «ἢ γηγενεῖς» γίνεται δὲ δι' ἀναστάσεως δεκτὸν τὸ ἄρθρον 7 ὡς ἐτροποποιήθη. Γίνεται μετὰ τοῦτο δεκτὸν τὸ ἄρθρον 8.

Ὁ κ. **Α. Παπαναστασίου** ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 9 ἐρωτᾷ διατὶ ἐξουσιοδοτεῖται ἡ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος ὅπως παραλάβῃ τὴν περιουσίαν τῆς Ε.Α.Π. καὶ οὐχὶ ἡ Ἀγροτικὴ Τράπεζα

Κ. Σπυρίδης (Ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας). Διότι τοῦτο ὁρίζεται ἀπὸ τὸ πρωτόκολλον τῆς Γενεύης.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Ἡμεῖς δὲν θὰ τὰ ἀφήσωμεν τὰ χρήματα αὐτὰ εἰς τὴν Ἐκδοτικὴν ἀς ψηφισθῇ τώρα ἢ διατάξῃς ὅπως ἔχη καὶ τὸ ζήτημα θὰ κανονισθῇ βραδύτερον ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως.

Γίνονται δι' ἀναστάσεως δεκτὰ τὰ ἄρθρα 9 καὶ 10 ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 11 ὁ κ. **Α. Μπακάλμπασης** συνιστᾷ τὴν ταχυτέραν ἐκδοσιν τοῦ σχετικοῦ διατάγματος δυνάμει τοῦ ὁποῖου ἡ δικαιοδοσία καὶ ἡ ἀρμοδιότης τῆς Ε.Α.Π. θέλει περιέλθῃ εἰς τὸν Ὑπουργὸν τῆς Γεωργίας. Γίνεται μετὰ τοῦτο δεκτὸν τὸ ἄρθρον 11 ἀναβαλλομένης τῆς ἐπιψηφίσεως τοῦ συνόλου.

Μεθ' ὧρα 6.30' μ.μ. λύεται ἡ συνεδρίασις διὰ τὴν 4.30' μ.μ. τῆς αὔριου.

Οἱ Γραμματεῖς
Θ. Κολιαλέξης
Α. Φωκᾶς

ρεσιν ἐργασίας διὰ τῆς ἀποξηράνσεως τῶν ἐλῶν, τὴν ἀνέγερσιν συνοικισμοῦ ἐφ' ἑδρων καὶ τὴν λύσιν τοῦ καπνικοῦ ζητήματος.

Ὁ Μικρασιατικὸς Σύνδεσμος Βόλου διαμαρτυρεῖται διὰ τὴν μελετωμένην ἀνδρομικὴν περικοπὴν τῶν συντάξεων τῶν θυμάτων πολέμου.

Κάτοικοι τοῦ συνοικισμοῦ Ἀναλήψεως Ἐλασσῶνος, διαμαρτυροῦνται διὰ τὴν παράνομον ἐξωσίαν των, παρακαλοῦν

ὅπως διαταχθῇ ἡ προσωρινὴ βοσκή ἐν τῷ λειβαδεῖο τῆς Μονῆς Ἀναλήψεως καὶ μέχρι τῆς ἐγκαθάρσεως τοῦ ζιγῆματος.

Οἱ κλητῆρες τοῦ δήμου Πειραιῶς ζητοῦν τὴν τροποποίησιν τοῦ νόμου περὶ καταστάσεως τῶν δημοτικῶν ὑπαλλήλων.

Ἡ πανελλήνιος ἐνωσις ἐφέδρων ὑπαξιωματικῶν ζητεῖ τὴν τροποποίησιν τοῦ νόμου 4180 καὶ τὴν πρόσληψιν τῶν ἀνέργων τοῦ υποβλήθεντος πίνακος εἰς τὸν αὐτόνομον ὀργανισμόν λιμένος καὶ τὴν παροχὴν βοήθειας εἰς τὰ ἀνέργα μέλη τῆς ἐνώσεως.

Ἡ ὁμοσπονδία συνεταιρισμῶν Θεσσαλονίκης ζητεῖ τὴν ἀποστολὴν τῶν ὀφειλόμενων ποσῶν εἰς τὰ γραφεῖα καπνοῦ.

Ἡ γενικὴ ἐνωσις ἀναπήρων πολέμου Ἀττικῆς ζητεῖ τὴν χορήγησιν ἐπιδόματος λόγω τῶν ἐσρῶν.

Αἱ γεωργικαὶ ὀργανώσεις Χαλκιδικῆς διαμαρτυροῦνται διὰ τὴν μελετωμένην σύγκλησιν τῆς συμβάσεως μετὰ τῶν Μονῶν Ἀγίου Ὄρους διὰ τὰ ἀπαλλοτριωθέντα καὶ ὑπενοικισθέντα μοναστηριακὰ μετόχια καὶ ζητοῦν τὴν τροποποίησιν τοῦ νόμου «περὶ ἀπαλλοτριώσεως».

Ὁ βουλευτὴς κ. **Η. Τσεριώνης** καταθέτει διαμαρτυρίαν τοῦ Νικ. Σαφραῆ, κατοικοῦ Ἀμαλιδος διὰ τὴν ἀδικον καὶ καταστρεπτικὴν ἐκτίμησιν ὑπὸ τῆς δευτεροβάθμιας ἐπιτροπῆς τῶν ἐκ χαλκῆς ζημιῶν.

Ὁ βουλευτὴς κ. **Μ. Μαντῆς** καταθέτει ἀναφορὰν καὶ διαμαρτυρίαν τοῦ συλλόγου τῶν ἐν Πάτραις Ἀρμενίων ζητούντων τὴν κύρωσιν ἀποφάσεως τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου περὶ χορηγήσεως 30 χιλιάδων δραχμῶν ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Ἑσωτερικῶν.

Ὁ βουλευτὴς κ. **Θ. Αὔρας** καταθέτει αἰτήσιν τῶν Ἑμμ. καὶ Δημ. Ξενίδου λεγεωναρίων ζητούντων τὴν παράτασιν τῆς προθεσμίας ἀναχωρήσεώς των διὰ τὸ ἐξωτερικόν.

Ἡ ἐπὶ τῶν Ναυτικῶν Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ ὑποβάλλει τὴν ἐκθεσιν αὐτῆς ἐπὶ τοῦ σχεδίου νόμου «περὶ ὑποχρεωτικῆς δικιτηρίας ἐπιλύσεως τῶν ἐκ τῆς συμβάσεως τῆς ἐργασίας ἀναφερομένων διαφορῶν μεταξὺ ἐργατῶν θαλάσσης καὶ ἐργοδοτῶν».

Ἡ ἐπὶ τῆς Προνοίας Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ ὑποβάλλει τὴν ἐκθεσιν αὐτῆς ἐπὶ τῶν ἐξῆς σχεδίων νόμων:

1) «Περὶ διαθέσεως οἰκοπέδων τοῦ συνοικισμοῦ Νέας Χαλκηδόνος».

2) «Περὶ παραχωρήσεως ὡς ἐθνικῆς δωρεᾶς οἰκημάτων διὰ τὴν κατοικίαν τοῦ ΣΤ' τοῦ τ. Οἰκουμηνικοῦ Πατριάρχου Κωνσταντινίου τοῦ ΣΤ' καὶ τῶν ἀδελφῶν τοῦ λειψνίστου Μητροπολίτου Σύμνης Χρυσόστομου».

Οἱ βουλευταὶ κ. κ. **Α. Μυλωνογιάννης** καὶ **Κ. Πολυχρονάκης** ὑποβάλλουν πρότασιν νόμου «περὶ τροποποιήσεως τοῦ νόμου 3859 τοῦ 1929 περὶ Ἀνωτάτου Δικαστικοῦ Συμβουλίου».

Ὁ κ. **Ν. Ἀβραάμ** (Ὑπουργὸς τῆς Συγκοινωνίας) ὑποβάλλει σχέδιον νόμου «περὶ τροποποιήσεως τοῦ νόμου 4498 «περὶ Ἱαμείου Ἀλληλοβοήθειας ὁμηγητικῶν προσωπικῶν Τ.Τ.Τ.».

Οἱ κ. κ. **Β. Καραπαναγιώτης** (Ὑπουργὸς τῆς Συγκοινωνίας) καὶ **Γ. Μαργῆς** (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν) ὑποβάλλουσι σχέδιον νόμου «περὶ τροποποιήσεως τοῦ νόμου 1747 «περὶ κυρώσεως τοῦ ἀπὸ 10 Ἰανουαρίου ἐ. ε. Ν. Δ. «περὶ τοῦ τρόπου διαθέσεως τῆς ἐν κερ. 27 ἄρθρ. 2 τοῦ προϋπολογισμοῦ τῶν ἐξόδων τοῦ Ὑπουργείου Συγκοινωνίας τῆς χρήσεως 1929-1930 ἀναγραφείσης πιστώσεως διὰ μεταρρύθμισιν τῶν Πελαιδῶν Ἀνακτόρων εἰς μέγαρον Βουλῆς καὶ Γερουσίας».

Οἱ κ. κ. **Α. Μιχαλακόπουλος** (Ὑπουργὸς τῶν Ἑξωτερικῶν) καὶ **Γ. Μαργῆς** (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν) ὑποβάλλουσι σχέδιον νόμου «περὶ τροποποιήσεως καὶ συμπληρώσεως τῶν νόμων 1464, 1562 καὶ 1591 περὶ ἀποζημιώσεως τῶν πολεμοπαθόντων».

Ὁ βουλευτὴς κ. **Γ. Καφαντάρης** ὑποβάλλει πρότασιν

νόμου «περὶ αὐθεντικῆς ἐρμηνείας τοῦ ἄρθρου 137 τοῦ ἀγροτικοῦ νόμου τῆς 15 Ὀκτωβρίου 1926».

Οἱ κ. κ. **Π. Βουρλούμης** (Ὑπουργὸς τῆς Ἑθνικῆς Οἰκονομίας) καὶ **Γ. Μαργῆς** (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν) ὑποβάλλουσι σχέδιον νόμου «περὶ τροποποιήσεως τῆς συμβάσεως ἐκμεταλλεύσεως τοῦ δημοτικοῦ μεταλλείου μαγγανίου τῆς περιφερείας Προσωπείας Δράμης».

Ὁ κ. **Γ. Ζεβρόβης**, λαμβάνων τὸν λόγον πρὸ τῆς Ἡμερησίας Διατάξεως, ἀπευθύνει παράκλησιν πρὸς τὸν κ. Πρωθυπουργόν, ἀπουσιάζοντος τοῦ ἀρμοδίου ὑπουργοῦ, ὅπως ρυθμισθῇ τὸ ταχύτερον τὸ καπνικὸν ζήτημα, ἰδιαιτέρως δὲ γνωσθῇ ἡ ἀπόφασίς τῆς Κυβερνήσεως ἐπὶ τοῦ ζητήματος τῆς ἐπεξεργασίας. Δεδομένου ὅτι ἡ ἀναβολὴ τῆς ἀποφάσεως συντελεῖ εἰς τὴν μὴ ἐμφάνισιν καπνεμπορίων πρὸς ἀγορὰν καπνῶν λόγω τοῦ ὅτι οὗτοι δὲν γνωρίζουν τὰς ἀποφάσεις τῆς Κυβερνήσεως ἐπὶ ζητήματος τούτου συναφοῦς μετὰ τὴν ἐξαγωγὴν τῶν καπνῶν. Παρακαλεῖ ὅπως αὔριον εἰ δυνατόν ἢ ἐν τῇς ἐδδομάδῃς ληφθῇ ὀριστικὴ ἀπόφασίς καὶ δηλώσῃ ὁ ἀρμοδῖος ὑπουργὸς, ὅτι τὰ μέτρα τὰ ὅποια θὰ ληφθῶν, οἷα δῆποτε καὶ ἂν εἶναι, θὰ ἀφορῶν τὴν παραγωγὴν τοῦ 1931. Μεθ' οὗ ἡ Βουλὴ εἰσέρχεται εἰς τὴν

Ἡμερησίαν Διάταξιν τῶν ἀναφορῶν καὶ ἐρωτήσεων.

Ὁ κ. **Κ. Κουρτίδης** ὁμιλεῖ ἐπὶ ἀναφορᾷ τοῦ κοινοτικοῦ συμβουλίου Μικροῦ Δελίου περὶ παραγωγῆς τοῦ σχολείου των. Λέγει ὅτι εἶναι ἀνάγκη νὰ γίνῃ διτάξιον τὸ σχολεῖον τοῦ χωρίου τούτου, τὸ ὅποion εὑρίσκεται εἰς τὴν προκάλυψιν, εἶναι δὲ μικτὸν ἀποτελούμενον ἀπὸ ξενοφώνους καὶ ἑλληνοφώνους. Ἡ παραγωγή δύναται νὰ γίνῃ ἔνεκα τοῦ λόγου τούτου μολονότι ἔχει μικρότερον ἀριθμὸν μαθητῶν τοῦ δέοντος. Παρακαλεῖ τὸν κ. πρωθυπουργόν νὰ λάβῃ πρόνοιαν ἐφ' ὅσον εἶχεν ὑποσχεθῇ τοῦτο κατὰ τὴν περιοδείαν του.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Βεβαίως δὲν τὸ εἶχα ὑποσχεθῇ. Ὅσακις μοῦ λέγονται τέτοια πράγματα ἀπαντῶ, θὰ παρακαλέσω τὸν συνάδελφόν μου νὰ ἐξετάσῃ.

Κ. Κουρτίδης. Ἡκούσατε εὐμενῶς ὅπωςδῆποτε τὴν αἰτήσιν. Παρακαλεῖ δὲ νὰ ζητήσετε ἀπὸ τὸν ἀρμοδίον ὑπουργόν, ὅπως εἰσηγηθῇ τὸ ζήτημα εἰς τὸ Ὑπουργικὸν συμβούλιον, ἐφ' ὅσον μάλιστα προτείνεται ἡ καταβολὴ τῆς δαπάνης ἀπὸ τὸ ἴδιον τὸ σχολεῖον, μολονότι τοῦτο δὲν εἶναι δυνατόν νὰ γίνῃ δεκτόν.

Ὁ κ. **Σ. Ἀνθρακόπουλος** συνιστᾷ θερμῶς ἀναφορὰν τοῦ συνδέσμου δημοδιδασκάλων Κιλκίς περὶ παραγωγῆς.

Τὴν ἰδίαν ἀναφορὰν συνιστοῦν οἱ κ. κ. **Ι. Κουσινας** καὶ **Ι. Νικολίτσας**, ἐπίσης δὲ ὁ κ. **Ν. Γαργινιώτης** ὁ ὅποιος τονίζει ὅτι τὸ ἴδιον συμβαίνει καὶ διὰ τοὺς ἐν Τρικκαλοῖς δημοδιδασκάλους.

Ὁ κ. **Σ. Ἀνθρακόπουλος** ὁμιλεῖ ἐπὶ ἀναφορᾷ τῶν χηρῶν καὶ ὀρφανῶν θυμάτων πολέμου τοῦ νομοῦ Σεργῶν ζητούντων τὴν ἀναδρομικὴν παροχὴν συντάξεως τονίζει δὲ ὅτι ἡ σύνταξις πρέπει νὰ δίδεται, ἐφ' ἧς ὀρίζει ὁ τελευταῖος νόμος καὶ οὐχὶ ἀυθιχρέτως ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν.

Κ. Βουδούρης. Ἡμετέροις μίαν ἀπάντησιν ἀπὸ τὸν Ὑπουργόν τῆς Προνοίας.

Ε. Ἐμμανουηλίδης (Ὑπουργὸς τῆς Προνοίας). Εἶναι ζήτημα συνεννοήσεως μετὰ τὸν Ὑπουργόν τῶν Οἰκονομικῶν, δὲν δύναται νὰ ἀπαντήσω τώρα.

Κ. Βουδούρης. Ἐκτελεστῆς τοῦ Νόμου εἶναι ὁ Ὑπουργὸς τῆς Προνοίας, διὰ τὴν πρωτοφανῆ παρανομίαν αὐτοῦ θὰ λογοδοτήσῃ ἐνώπιον τῆς Βουλῆς, διότι πρόκειται περὶ καταστρατηγῆσεως ἐνὸς Νόμου, ὁ ὅποιος προχθὲς ἐψηφίσθη.

Πρόεδρος. Ἡ ἐρώτησις δὲν ἔμπορεῖ νὰ μεταβληθῇ εἰς ἐπερώτησιν.

Ὁ κ. **Α. Σπηλιόδης** λέγει ὅτι ἐψηφίσθη τὸν παρελθόντα Μάϊον νόμος ἀφορῶν τὴν ἀναδρομικὴν παροχὴν συντάξεως

ἀλλὰ ὁ κ. Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν ἐζήτησε δι' ἐγγράφου τοῦ νὰ σταματήσῃ ἡ παροχὴ ἡ ἀναδρομικὴ καὶ νὰ δίδεται ἡ σύνταξις ἀπὸ τοῦ Μαΐου. Πρόκειται περὶ ἀδικίας ἀπέναντι δυστυχῶν ἀνθρώπων ἀφοῦ μάλιστα τινες ἐκ τούτων ἐπληρώθησαν δυνάμει τοῦ νόμου, διότι δὲν ἐπρόφικε τὸ Ὑπουργικὸν ἐγγραφοῦν νὰ σταματήσῃ τὴν παροχὴν.

Ὁ κ. **Ι. Κουσινας** συνιστᾷ ἀναφορὰν τῶν δημοδιδασκάλων Γορτυνίας περὶ παραγωγῆς καὶ χορηγήσεως τῶν 3/16 τοῦ μισθοῦ παρακαλεῖ νὰ ἀποσταλῇ αὕτη εἰς τοὺς ἀρμοδίους Ὑπουργούς.

Ὁ κ. **Ι. Νικολίτσας** καταθέτει ἀναφορὰν τῶν κατοίκων τῆς Κοινότητος Ἀμπελακιοτίσης. Τονίζει ὅτι οἱ κάτοικοι κατέβαλον μεγάλας προσπάθειάς διὰ νὰ ἀναδασώσουν ἓνα μέρος τοῦ χωρίου των. Ἀλλ' αἱ δικαστικαὶ ἀρχαὶ ἐπέτρεψαν γενικῶς τὴν ὑλοτομίαν. Διὰ τοῦτο παρακαλεῖ νὰ διαταχθῇ ἡ ἀπαγόρευσις τῆς ὑλοτομίας διὰ νὰ μὴ καταστραφῇ τὸ μέρος.

Παρατηρεῖ μετὰ ταῦτα ὅτι ἡ τιμὴ τοῦ σιγροχάρτου εἶναι 4 δραχμῆς διὰ τοὺς παραγωγούς, τοῦτο ὅμως εἶναι πολὺ καὶ συγχρόνως ἐνισχύει τὸ λαθρεμπόριον.

Παρακαλεῖ τὸν κ. Ὑπουργόν νὰ ἐξετάσῃ ἂν εἶναι δυνατόν ἡ μείωσις τῆς τιμῆς.

Β. Δεληγιάννης (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν). Ἡ Κυβέρνησις εὔρε τὴν τιμὴν εἰς 6 δραχμῆς, τὴν ὑπεβίβασεν εἰς δύο κατόπιν δὲ τὴν ἠῤῥησε εἰς 4 δραχμῆς. Ἡ μείωσις εἶναι ἀρκετὴ καὶ ικανοποιεῖ τοὺς παραγωγούς, περισσότερον δὲν δύναμεθα νὰ μειώσωμεν αὐτήν.

Ὁ κ. **Α. Σπηλιόδης** συνιστᾷ ἀναφορὰν τῆς κοινότητος Σκουροχωρίου περὶ ἀναθεωρήσεως τῶν ἀποφάσεων τῆς δευτεροβάθμιας Ἐπιτροπῆς. Τονίζει ὅτι διεπράχθησαν ἀδικίαι καὶ ἐπιβάλλεται ἡ δι' ἄλλης ἐπιτροπῆς ἐξέτασις τῶν παραπάνω τῶν κατοίκων.

Ὁ κ. **Κ. Σπυριδῆς** (Ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας) ἀπαντᾷ ὅτι συνεστήθη ἄλλη τριτοβάθμια ἐπιτροπὴ ἡ ὅποια θὰ ἐξετάσῃ ἐπιμελῶς τὸ ζήτημα.

Ὁ κ. **Ν. Συριόπουλος** λέγει ὅτι πρέπει νὰ γίνῃ ἡ Ἐπιτροπὴ, ἡ ὅποια ὅμως νὰ ἐργασθῇ πραγματικῶς καὶ ὄχι κατὰ τύπους διὰ νὰ ἐντείνωμεν τὴν ἀγανάκτησιν τῶν κατοίκων.

Ὁ κ. **Η. Τσεριώνης** λέγει ὅτι πρέπει νὰ ληφθῶν μέτρα ὅμως μὴ ἐργασθῇ κατὰ τύπους ἡ Ἐπιτροπὴ καὶ νὰ ἐξετάσῃ μετὰ μεγάλης προσοχῆς τὸ ζήτημα, διότι ὑπάρχουν ζημίαι αἱ ὅποια ἐγκληματικῶς παρωρῶνται.

Ὁ κ. **Τ. Ἀναστασίου** λέγει ὅτι ἐκείνοι οἱ ὅποιοι πραγματικῶς ἐζημιώθησαν δὲν ἐπῆραν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ τίποτε, ἐνῷ ἀντιθέτως ἐπῆραν ἄλλοι οἱ ὅποιοι δὲν ἐζημιώθησαν.

Ὁ κ. **Κ. Κουρτίδης** συνιστᾷ ἀναφορὰν τῶν κλητῆρων τοῦ δήμου Σουφλίου περὶ τροποποιήσεως τοῦ νόμου 4546. Λέγει ὅτι ζητοῦν οὗτοι νὰ ὑπαχθῶν εἰς τὸν νόμον περὶ καταστάσεως Δημοτικῶν Ὑπαλλήλων. Ὑπάρχει μία σχετικὴ ἐγκύκλιος ποὺ δὲν ἀποτελεῖ ὅμως αὐτὴν νόμον ἐξακριβίζοντα τὴν μονιμότητα καὶ οὕτω εἰς πρώτην ἀλλαγὴν τοῦ Δημοτικοῦ καθεστώτος δύναται νὰ ρυθθῶν εἰς τοὺς δρόμους ἀνθρωποι ὑπηρετούντες ἐπὶ πολλὰ ἔτη μετὰ τῶν ὁποίων καὶ τινες διωρισμένοι ἀπὸ τῆς ἐπυχῆς τῆς Τουρκοκρατίας. Διὰ τὴν τάξιν αὐτὴν τῶν κλητῆρων, λέγει, πρέπει νὰ ληφθῇ νομοθετικὸν μέτρον διὰ νὰ ἐξακριβίσουν καὶ αὐτοὶ μικρὰν σύνταξιν ἀνάλογον πρὸς τὴν πενιχράν των μισθοδοσίαν.

Ὁ κ. **Α. Θεολογίτης** συνηγορεῖ ἐπίσης ὑπὲρ τοῦ ὑπηρετικοῦ προσωπικοῦ τῶν δήμων τῆς Ἑλλάδος, οἱ ὅποιοι διὰ καίως παραπονοῦνται ὡς μὴ προστατευθέντες ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Ἑσωτερικῶν.

Ὁ κ. **Γ. Σίδερης** (Ὑπουργὸς τῶν Ἑσωτερικῶν) λέγει ὅτι τὸ Ὑπουργεῖον Ἑσωτερικῶν δικάζει εὐμενῶς πρὸς τὰς ἐκτεθείσας ἀπόψεις, μελετᾷ τὸ ζήτημα καὶ ἐντὸς ὀλίγου θὰ εἶναι εἰς θέσιν ν' ἀνακοινώσῃ τὰς ἀποφάσεις του.

Ὁ κ. **Ι. Παπαφλέσσας** ὁμιλεῖ ἐπὶ ἀναφορᾷ ἀμαξοκαρραγωγῶν Χαλκιδίδος ζητούντων τὴν χορήγησιν τῆς καθυσταρμένης ἀποζημιώσεώς των. Λέγει ὅτι τὸ ζήτημα τῶν

ἀμαξοκαρραγωγῶν κατέστη ζήτημα Ἀνατολικόν. Καὶ κατὰ τὸ παρελθὸν ἀψηφίσθηκα τὴν Βουλὴν μετὰ τὸ ζήτημα τοῦτο καὶ τὸν κ. ἐπὶ τῆς Ἑθνικῆς Οἰκονομίας Ὑπουργόν, τὸν ὅποιον παρεκάλεσα νὰ μνησθῇ καὶ τῶν δυστυχῶν αὐτῶν διοικητικῶν καὶ νὰ διατάξῃ τὴν παροχὴν τῶν ἀποζημιώσεών των. Φαίνεται ὅτι ὁ κ. Ὑπουργὸς δὲν πιστεύει τοὺς πεινῶντας. Παρακαλεῖ ὅθεν καὶ πάλιν νὰ ἐπιδείξῃ μικρὰν εὐσπλαγχνίαν καὶ διὰ τοὺς δυστυχεῖς καρραγωγεῖς οἱ ὅποιοι εἶναι θύματα τῆς προόδου ἀλλὰ συγχρόνως καὶ τῆς κρατικῆς ἀναληψίας.

Ὁ κ. **Θ. Παπαστρατῆς** παρακαλεῖ νὰ τελειώσῃ ἡ ὑπόθεσις ἐντὸς τοῦ λίγοντος μηνός.

Ὁ κ. **Ε. Ζούνας** τονίζει τὴν ἀνάγκην τῆς ταχίστης ἐνεργείας καὶ διὰ τὴν ἀποζημιώσιν τῶν ἀμαξοκαρραγωγῶν Τρικκαλῶν.

Εἰσέρχεται εἰς τὴν Βουλὴν εἰς τὴν

Ἡμερησίαν Διάταξιν τῆς νομοθετικῆς ἐργασίας.

Προκειμένου νὰ ψηφισθῇ τὸ σύνολον τοῦ σχεδίου νόμου «περὶ μεταρρυθμίσεως εἰς τὸ Ἑλληνικὸν Δημόσιον τῆς κινήσεως καὶ ἀκινήτου περιουσίας τῆς Ε. Α. Προσφύγων καὶ συστάσεως ὑποθήκης ὑπὲρ τῆς Διεθνούς Οἰκονομικῆς Ἐπιτροπῆς» ὁ κ. **Μ. Μαντῆς** λέγει ὅτι πρέπει τὸ νομοσχέδιον νὰ συζητηθῇ εἰς δύο ἀναγνώσεις.

Πρόεδρος. Συζήτησις μόνον ἐπὶ τοῦ συνόλου δύναται νὰ γίνῃ. Δηλαδή μόνον ἂν αἱ τροπολογίαι αἱ ὅποια ἐγένοντο δεκταὶ ἐτυπώθησαν καλῶς.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Μόνον ἡ Γερουσία ἔμπορεῖ νὰ ἀποφασίσῃ αὐτὸ πὸν ζητεῖται.

Μ. Μαντῆς. Διὰ τοῦ νομοσχεδίου ἀνατρέπεται ρητὴ συνταγματικὴ διάταξις, καὶ ἂν ἐξαιρούνται τῆς ἀπαλλοτριώσεως 500 μέτρα ἐκείνων ἀπὸ τοὺς ὁποίους ἀφαιρέθῃ ὀλόκληρος περιουσία.

Πρόεδρος. Γίνεται ὅμως τώρα ἄρδην ἀνατροπὴ τοῦ Κανονισμοῦ.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Συναινούσης τῆς Βουλῆς δύναται νὰ δοθῇ ὁ λόγος εἰς τὸν κ. βουλευτὴν. Βεβαίως δὲν ἔμπορεύμεν νὰ κάμωμεν τίποτε, ἀλλὰ θέλω νὰ ξέρω περὶ τίνος πρόκειται.

Α. Δίνας (Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης). Ἡ ἀπαγόρευσις τοῦ ἄρθρου 119 ὅσον ἀφορᾷ τὰ 500 μέτρα δὲν σημαίνει ἀποκλεισμὸν τῆς ἀπαλλοτριώσεως, ἀλλὰ σημαίνει ὅτι θὰ ἀποζημιωθῶν σύμφωνον μετὰ τὸ ἄρθρον 19.

Ἡ Βουλὴ δέχεται μετὰ τοῦτο ὅπως ἡ συζήτησις τοῦ νομοσχεδίου τοῦτο διεξαχθῇ εἰς δύο ἀναγνώσεις κατὰ τὴν κανονικὴν διαδικασίαν.

Προτάσει εἶτα τοῦ κ. **Ε. Βενιζέλου** (Πρωθυπουργοῦ) μεταφέρεται εἰς τὴν τακτικὴν διαδικασίαν τὸ εἰς μόνην συζήτησιν ἐγγεγραμμένον σχέδιον νόμου «περὶ ἐνώσεως κίτροπαργῶν Κρήτης», ὅπερ ἀναγινώσκειται καὶ γίνεται δι' ἀναστάσεως δεκτὸν εἰς ἄ κατ' ἀρχὴν καὶ κατ' ἄρθρον συζήτησιν.

Μεθ' οὗ ἀναγινώσκειται καὶ γίνεται δι' ἀναστάσεως δεκτὸν εἰς μόνην συζήτησιν τὸ σχέδιον νόμου «περὶ ἀντικαταστάσεως τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ νόμου 3835 «περὶ κυρώσεως τοῦ Ν. Δ. τῆς 4ης Ἰουλίου 1925 περὶ διορισμοῦ ὑφυπουργοῦ» ἔχον οὕτω:

Περὶ ἀντικαταστάσεως τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ νόμου 3835 «περὶ κυρώσεως τοῦ Ν. Δ. τῆς 4ης Ἰουλίου 1925 περὶ διορισμοῦ Ὑφυπουργοῦ».

Ἀρθρον μόνον

Τὸ ἄρθρον 2 τοῦ νόμου 3835 «περὶ κυρώσεως τοῦ Ν. Διατάγματος περὶ διορισμοῦ Ὑφυπουργοῦ» τροποποιεῖται ὡς ἐξῆς:

Καθ' ὃν χρόνον Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν εἶναι ὁ Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως, ὑπάρχει δὲ καὶ Ὑφυπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν, ἡ θέσις τοῦ Γενικοῦ Διευθυντοῦ τοῦ Ὑπουρ-

γείου πληροῦται κατὰ τοὺς ἰσχύοντες δι' αὐτὴν νόμους.

Εἰς πᾶσαν ἄλλην περίπτωσιν, ὑπάρχοντος διωρισμένου Ὑπουργοῦ, ἡ θέσις τοῦ Γενικοῦ Διοικητοῦ περικλείει κενήν. Ἐπιτρέπεται δὲ τότε ἡ διὰ Δ)τος μετονομασίς τῃς Δ)σεως Διοικητικοῦ εἰς Διοίκυσιν Προσωπικοῦ ἢς ὁ Διοικητὴς φέρει τὸν τίτλον «Προσωπάρχης τοῦ Ὑπουργείου Στρατιωτικῶν». Διὰ τοῦ αὐτοῦ δὲ Διατάγματος καθορίζονται καὶ τὰ καθήκοντα καὶ ἡ ἀρμοδιότης τούτου.

Ἡ ἰσχὺς τοῦ παρόντος ἀρχεῖται ἀπὸ τῆς 17ης Νοεμβρίου 1930, κυρουμένην ἔκτοτε καὶ τῶν πράξεων τοῦ Γενικοῦ Διοικητοῦ τοῦ Ὑπουργείου Στρατιωτικῶν.

Μεθ' οὗ ἀναγινώσκεται καὶ γίνεται δι' ἀναστάσεως δεκτὸν εἰς α' κατ' ἀρχὴν καὶ κατ' ἄρθρον συζήτησιν τὸ σχέδιον νόμου «περὶ ἐπεκτάσεως τοῦ ἄρθρου 18 τοῦ νόμου 4784 περὶ ἐνοικιστασίου καὶ ἐπὶ ἀρτοποιείων ἐν τῇ καίσῃ ζώνῃ (θεσσαλονίκης)», ἀπορριπτομένης κατὰ πρότασιν τοῦ κ. **Δ. Δίνας** (Ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης) τῆς ἐπ' αὐτοῦ τροπολογίας τῶν κ. κ. Ν. Μπακοπούλου, Ε. Μαλαμίδα, Κ. Πολυχρονάκη κλπ. ὡς τελείως ἀσχετοῦ πρὸς τὸ κύριον ἀντικείμενον τοῦ σχεδίου νόμου.

Ὁ Πρόεδρος

Θ. ΣΟΦΟΥΛΗΣ

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΙΕ'

Πέμπτης 11 Δεκεμβρίου 1930.

Ὡρὰ 4.30' μ. μ. ὁ Πρόεδρος κ. **Θ. Σοφούλης**, ἀνελθὼν ἐπὶ τῆς ἑδρας, κηρύσσει τὴν ἐναρξιν τῆς συνεδριάσεως καὶ διατάσσει νὰ ἀνοιχθῶσι τὰ θεωρεῖα.

Ἀναγινώσκονται καὶ ἐπικυροῦνται τὰ πρακτικὰ τῆς προηγούμενης συνεδριάσεως.

Ἀνακοινῶνται τὰ ἑξῆς:

Ἡ ἐθνικὴ ὀργάνωσις ἐφέδρων πολέμου Κομισιῆς ζητεῖ τὴν κατάργησιν ἢ ἐλάττωσιν τοῦ φόρου τῶν δημοσίων θεσμάτων.

Οἱ κάτοικοι Ἰωαννίνων, ἐκφράζοντες τὸν ἀποτροπιασμόν των διὰ τὰ ἀνκαλυφθέντα σκάνδαλα, ζητοῦν τὴν ἄμεσον ἀπομακρύνσιν ἀπάντων τῶν κατηγορηθέντων καλοηγῶν.

Ἡ νομαρχία Ἑλλάδος ὑποβάλλει ὑπόμνημα τῆς πανεργατικῆς ἐνώσεως Ἐδέσσης, ζητοῦσας τὴν αὐξήσιν τῶν ἡμερομισθίων, τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ 8ώρου, κλπ.

Ὁ γεωργικὸς πιστωτικὸς συνεταιρισμὸς Ἀμαλιάδος παρκαλεῖ τὴν Κυβέρνησιν νὰ ἐπικυρῇ τοῦ ζητήματος τοῦ σταφιδικοῦ συναλλάγματος.

Ὁ σύνδεσμος Γορτυνίων Ἠλείας διαμαρτύρεται διὰ τὴν συμπεριφορὰν τῶν ἀστυνομικῶν ὀργάνων καὶ τῶν δημοσίων εἰσπρακτῶν διὰ τὴν εἰσπραξίν τοῦ ἐπιτηδεύματος τῆς τρίτης καὶ τετάρτης δόσεως.

Ὁ σύνδεσμος τῶν Ἑλλήνων καθολικῶν Ἀθηνῶν, διαμαρτυρόμενος διὰ τὴν ὑπὸ τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῆς Παιδείας κατὰ θεσιν τοῦ νομοσχεδίου περὶ τῶν ξένων σχολῶν, ζητεῖ ὡς μὴ θεωρηθῶσιν ὡς ξένα σχολὰ τὰ σχολεῖα αὐτῶν.

Ὁ βουλευτὴς κ. **Ε. Ποιμίδης** καταθέτει αἵτησιν συνδέσμου ὑπαλλήλων κρεπωλείων καὶ ἐκδορέων Πειραιῶς «Ὁ Σωτὴρ» ζητούντων τὴν καθιέρωσιν τῆς Κυριακῆς ἀργίας.

Ὁ βουλευτὴς κ. **Π. Χριστούλας** καταθέτει:

1) Τηλεγράφημα τοῦ προέδρου τῆς κοινότητος Μαυροματίου ζητοῦντος τὴν κατασκευὴν ἀντιπλημμυρικῶν ἔργων ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ Παμμίσιου.

2) Τηλεγράφημα τοῦ προέδρου τῆς κοινότητος Μαράθου

Ἀναγινώσκονται εἰς α' καὶ γίνονται δι' ἀναστάσεως δεκτὰ εἰς α' κατ' ἀρχὴν καὶ κατ' ἄρθρον συζήτησιν τὰ σχέδια νόμων:

1) «Περὶ κυρώσεως τῆς υπογραφείσης ἐν Ἀγκύρᾳ τὴν 30ὴν Ὀκτωβρίου ἐ. ε. Ἑλληνοτουρκικῆς συνθήκης φιλίας, οὐδετερότητος, διαλλαγῆς, καὶ δικαιοσύνης καὶ τοῦ συνοδευόντος αὐτὴν πρωτοκόλλου «περὶ περιορισμοῦ τῶν ναυτικῶν ἐξοπλισμῶν», καὶ

2) «Περὶ κυρώσεως τῆς μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Τουρκίας συνολοκληρωθείσης συμβάσεως ἐγκλιταστάσεως, ἐμπορίου καὶ ναυτιλίας, υπογραφείσης ἐν Ἀγκύρᾳ τῇ 30 Ὀκτωβρίου 1930».

Αἰτῆσαι τῆς Ἀντιπολιτεύσεως ἀποφασίζεται ὡς ἡ διεξαχθισμένη κατὰ τὴν β' ἀνάγνωσιν συζήτησις ἐπὶ τῶν ἀνωτέρω δύο σχεδίων νόμων ὁρισθῇ διὰ τὴν προσεχῆ Πέμπτην. Ἀναθάλλομένων εἰς τὴν λοιπὴν ἀντικείμενων τῆς ἡμερησίας Διατάξεως, ὡς καὶ τῶν ψηφοφοριῶν ἐπὶ τῶν αἰτήσεων πρὸς δίδωσιν βουλευτῶν, αἵτινες ἀποφασίζεται ὡς διεξαχθῶσιν κατὰ τὴν συνεδρίαν τῆς προσεχοῦς Παρασκευῆς, πρὶν ἢ εἰσελθῇ ἡ Βουλὴ εἰς τὴν ἡμερησίαν Διάταξιν τῶν ἐπερωτήσεων, λυεταί, συναίνεσαι τῆς Βουλῆς, ἡ συνεδρίασις ὥρᾳ 5.30' μ. μ. διὰ τὴν 4.30' μ. μ. τῆς αὔριον.

Οἱ Γραμματεῖς

Θ. Κωλιαλέξης

Α. Φωκάς

Ζητούντος τὴν λήψιν μέτρων λόγω τῆς πρὸ τριετίας γενομένης καθιζήσεως τοῦ ἐδάφους τῆς κοινότητός του.

3) Τηλεγράφημα τῶν κατοίκων τοῦ χωρίου Ὀρφανῶν Καρδίτσας ζητούντων τὴν παράτασιν τῆς προθεσμίας καταβολῆς τῶν τακτοπονητικῶν δόσεων καὶ ὑπὲρ ταμείου ἐποικισμού.

Ὁ βουλευτὴς κ. **Θ. Λύρας** καταθέτει αἵτησιν τῶν κατοίκων τῆς κοινότητος Νίκτων τῆς ἐπαρχίας Ἐπιδαύρου Ἀιμιλιᾶς ζητούντων τὴν κατασκευὴν γεφύρας εἰς θέσιν Μπουλοχέρι.

Οἱ βουλευταὶ κ. κ. **Ι. Μιχαήλ, Α. Παπαναστασίου, Α. Μπακιλαπασῆς καὶ Α. Θεολογίτης** καταθέτουν ἀναφορὰν τοῦ συνδέσμου τροχιοδρομικῶν καὶ ηλεκτροτεχνικῶν Θεσσαλονίκης ζητούντων τὴν μὴ τροποποίησιν τοῦ κανονισμοῦ των.

Οἱ βουλευταὶ κ. κ. **Γ. Κοκκινάκης, Α. Γαλανάκης, Κ. Πολυχρονάκης, Ι. Περγινιάννης, Ν. Ἀσκούτσης, Β. Σκουλάς, Ι. Γοβατζιδάκης, Ε. Τριποδάκης, καὶ Α. Μυλωνογιάννης** ὑποβάλλουσι τροπολογίαν ἐπὶ τοῦ σχεδίου νόμου «περὶ ἐνώσεως κροπωλείων Κρήτης».

Οἱ βουλευταὶ κ. κ. **Α. Χατζῆς, Ι. Μπουρνιάς, Χ. Ζουμῆς, Κ. Βλαχοθανάσης, Π. Χατζῆς** κλπ. ὑποβάλλουσι πρότασιν νόμου «περὶ προσθήκης δευτέρου ἐδαφίου εἰς τὸ ἄρθρον 5 τοῦ νόμου 2228 «περὶ διαζυγίου».

Ἡ ἐπὶ τῆς Προνοίας Κοινοβουλευτικῇ Ἐπιτροπῇ ὑποβάλλει τὴν ἐκθεσὶν τῆς ἐπὶ τοῦ σχεδίου νόμου «περὶ συμπληρώσεως ἄρθρων τινῶν τοῦ νόμου 3761 «περὶ τρόπου ἐκτιμῆσεως πωλουμένων ἀκινήτων πρὸς ἐγκατάστασιν προσφύγων».

Ἡ Γερουσία ἀποστέλλει τὸ πρῶτον ψήφισθὲν σχέδιον νόμου «περὶ τροποποιήσεως τοῦ α' ἐδαφ. τοῦ ἄρθρου 1011 τῆς Πολ. Δικονομίας ὡς ἐτροποποιήθη διὰ τοῦ νόμου ΒΧΟΣΤ'.

Ὡσαύτως ἡ Γερουσία γνωρίζει τῇ Βουλῇ ὅτι κα'

τὰ τὴν συνεδρίαν αὐτῆς τῆς 9 Δεκεμβρίου ἐ. ε. ἀπέριψε τὴν ὑπὸ τῆς Βουλῆς τὸ πρῶτον ψηφισθεῖσαν πρότασιν νόμου «περὶ καταργήσεως ἐν Φθιώτιδι τοῦ χωριστοῦ δικαιοῦματος χορτονομῆς».

Οἱ κ. κ. **Α. Μιχαλακοπούλος** (Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν) καὶ **Γ. Μαργῆς** (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν) ὑποβάλλουσι σχέδιον νόμου «περὶ ἐγκρίσεως δαπάνης δρχμῶν 360.000 πρὸς ἀπόκτησιν ἀκινήτων ἐν Μασσαλίᾳ».

Ὁ κ. **Κ. Σπυριδῆς** (Ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας) ὑποβάλλει σχέδιον νόμου «περὶ καθορισμοῦ τοῦ γεωμέτρου καὶ τοῦ εἰς εἶδος μισθώματος τῶν γαιῶν εἰς ποσοστὰ ἐπὶ τῆς παραγωγῆς».

Τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον ὑποβάλλει σχέδιον νόμου «περὶ κυρώσεως τοῦ Ν. Δ. τῆς 6 Νοεμβρίου 1925 «περὶ ἐπεκτάσεως τοῦ θεσμοῦ τοῦ Ὑπουργοῦ κ.λ.π.».

Ὁ κ. **Α. Δίνας** (Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης) ὑποβάλλει τὰ κάτωθι σχέδια νόμων:

1) «Περὶ παρατάσεως προθεσμιῶν, συμπληρώσεως, καὶ ἐρμηνείας διατάξεων τοῦ νόμου 4428 «περὶ τρόπου διακοπῆς τῆς παραγραφῆς κ.λ.π.».

2) «Περὶ συστάσεως συλλόγων συμβολαιογράφων».

3) «Περὶ τροποποιήσεως τῶν ἄρθρων 263 καὶ 483 τῆς Ποιν. Δικονομίας», καὶ

4) «Περὶ τροποποιήσεως καὶ συμπληρώσεως τῶν νόμων 3397 καὶ 3742 «περὶ συγκροτήσεως τοῦ Ἀνωτάτου Δικαστικοῦ Συμβουλίου καὶ τοῦ νόμου ΓΥΛΖ' τοῦ 1909 περὶ προσόντων τῶν δικαστικῶν ὑπαλλήλων».

Οἱ κ. κ. **Α. Δίνας** (Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης) καὶ **Γ. Μαργῆς** (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν) ὑποβάλλουσι σχέδιον νόμου «περὶ ἐγκρίσεως συστάσεως συνεργείου διὰ τὸν ἔλεγχον καὶ τακτοποίησιν δικαιολογικῶν πληρωμῶν μαρτυρικῶν δικαιωμάτων ἐνεργουμένων ὑπὸ τῶν ταμίων ἰδίᾳ αὐτῶν ἀρμοδιότητι».

Ὁ κ. **Φ. Μανουηλίδης**, λαμβάνων τὸν λόγον πρὸ τῆς ἡμερησίας Διατάξεως, λέγει ὅτι εἶναι ἡναγκασμένος νὰ φέρῃ πάλιν τὸν λόγον ἐπὶ τοῦ ζητήματος τῆς ἀπεργίας τῶν σιδηροδρομικῶν ὑπαλλήλων Ἀλεξανδρουπόλεως. Ἐνῶ ἡ Κυβέρνησις προχρὸς διὰ τοῦ ὑπευθύνου Ὑπουργοῦ ἀνεγνώρισε τὸ δικαίον τῶν καταδυναστευομένων ὑπαλλήλων καὶ ἔδωκε ὑποσχέσιν ὅτι θὰ ἐκδώσῃ ὁδηγίαν τηλεγραφικῆς εἰς τὸν κυβερνητικὸν ἐπιτροπὸν νὰ ἐπέμψῃ ἀποτελεσματικῶς τὴν στιγμὴν αὐτὴν ἔλαβον τηλεγράφημα τοῦ ὁποίου ἔχει γνώσιν καὶ ὁ κ. πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ὁ ἀρμόδιος Ὑπουργός, διὰ τοῦ ὁποίου ὁ πρόεδρος τῆς συνελεύσεως τῶν σιδηροδρομικῶν κ. Μπετσαράκης παρκαλεῖται ὅτι ἡ ἐταιρεία ὅχι μόνον δὲν ὑπακούει εἰς τὰς συστάσεις καὶ ὁδηγίας τὰς ἐντεῦθεν διδομένας ἀλλὰ ἐφήρμοσε ἀντίποινα κατὰ τῶν ὑπαλλήλων διὰ προσωρινῶν ἀπολύσεων καὶ ἄλλων τυραννικῶν μέτρων. Συνεπῶς αὐτὴν τὴν φορὰν οἱ ὑπάλληλοι πολὺ δικαίως διαμαρτύρονται καὶ ἀπειλοῦν ὅτι, ἐξαντλουμένης τῆς ὑπομονῆς των, θὰ κηρύξουν συνεχῆ ἀπεργίαν διὰ νὰ ἐπαναφέρουν τὴν ἐκτροχιασθεῖσαν ἐταιρείαν εἰς τὴν εὐθεὶαν ὁδόν, διότι ὅπως ἡ Ἐταιρεία ἔχει ἐκτροχιασμένον καὶ τὸ ὕλικόν της καὶ τὴν ὅλην τακτικὴν της ἀπέναντι τῶν ἐμπόρων, τῶν ταξιδιωτῶν, καὶ παντὸς μετ' αὐτῆς συναλλασσομένου, διότι καλύπτεται ὑπὸ μιᾶς παλαιᾶς συμβάσεως καὶ συμπεριφέρεται αὐθαριέτως καὶ ἐκτὸς τοῦ πλαισίου τῶν καίμενων νόμων. Οἱ ὑπάλληλοι δὲν υστεροῦνται συνέσεως καὶ ὑπομονῆς, τὸ ἀπέδειξαν δὲ τοῦτο διότι, καίτοι ἡ ἐκκρεμότης αὕτη ἐπικρατεῖ ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν, μόλις τώρα τελευταίως ἀπερᾶσαν τὴν κήρυξιν 24ώρου ἀπεργίας. Ἡ ἐταιρεία ὅμως παραδόξως πρὸς τιμωρίαν των ἐκήρυξεν αὐτοὺς ἐν διωγμῷ, δημιουργοῦνται δὲ κίνδυνοι δικαστέσεως τῆς τάξεως καὶ δικαιοσύνης τῶν συγκοινωνιῶν. Παρκαλεῖ τὸν κ. Πρωθυπουργὸν ὁ ὁποῖος προσωπικῶς ἀντελήφθη τὸ ἀδίκημα...

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Θὰ κάμωμεν ὅτι μπο-

ροῦμεν. Δὲν ἔχομεν ὅμως τὸ δικαίωμα νὰ ἐπιβληθῶμεν ἐφ' ὅσον ἡ Ἐταιρεία καλύπτεται ὑπὸ τῆς συμβάσεως.

Φ. Μανουηλίδης. Παρκαλεῖ ἐν πάσῃ περιπτώσει τὸν κ. Ὑπουργὸν τῆς Συγκοινωνίας νὰ δώσῃ τηλεγραφικὰς διαταγὰς πρὸς πρόληψιν περαιτέρω ἀτόπων, διότι τὸ τηλεγράφημα ἀναφέρει ὅτι οἱ σιδηροδρομικοὶ ἀπεκδύονται πάσης εὐθύνῃς διὰ τὰ συμβήσομενα.

Ν. Ἀβραάμ (Ὑπουργὸς τῆς Συγκοινωνίας) Ὡς ἐδῆ λωσα καὶ προχρὸς, τὸ Ὑπουργεῖον προέβη ἤδη εἰς τὰς δεύσας συστάσεις πρὸς ἀποδοχὴν τῶν δικαίων ἀπόψεων τῶν ὑπαλλήλων τῆς ἐταιρείας, ὑπὲρ τῶν ὁποίων, κατόπιν συνεννοήσεως μετὰ τοῦ Ὑπουργείου, ὁ ἐνταῦθα ἀντιπρόσωπος τῆς Ἐταιρείας ἔκκμε σχετικὴν τηλεγραφικὴν εἰσήγησιν πρὸς τὴν ἐν Περσιῶν διοίκησιν αὐτῆς. Ἐπὶ τῶν καταγγελλομένων ἤδη προσωρινῶν ἀπολύσεων τῶν ὑπαλλήλων, ὧν τὸ πρῶτον λαμβάνω γνώσιν, θὰ προδῶμεν ἀμέσως εἰς τὰς δεούσας ἐνεργείας.

Ἡμερησίαν Διάταξιν

τῶν ἀναφορῶν καὶ ἐρωτήσεων.

Ὁ κ. **Ι. Παπαρλέσσας** λέγει ὅτι ἀπὸ παλαιῶν ἡμερῶν ὑφίσταται διαφωνία ὅσον ἀφορᾷ τὰ ὅρια τοῦ τέως δήμου Φιλαισίας τῆς ἐπαρχίας Μεγαλοπολέως καὶ τοῦ δήμου Παλάνης τῆς ἐπαρχίας Λακεδαιμόνος. Ἡ διαφορά ὀλίγον ἔλειψε νὰ καταλήξῃ εἰς ρῆξιν, διότι οἱ μὲν Μεγαλοπολίται ὑπερῆσπιζον τὸ ἀνέκθετον ἀνέκθετον εἰς αὐτοὺς ἑδάφος, οἱ δὲ Σπαρτιάται ἐπέδραμον ὡς κατακτητῶσιν τοῦτο. Ἐπενέθη ἡ Δικαιοσύνη ἡ ὁποία καθώρισε τὰ σύνορα μεταξὺ τῶν δικαιομένων δήμων δι' ἀποφάσεως τῶν δικαστηρίων Καλαμῶν. Ἡδὴ ὁ κ. νομάρχης Ἀρχιδίης, καταγόμενος ἐκ Σπάρτης, εἶρε τὴν κατὰλληλον στιγμὴν νὰ ἀνιμοχλεύσῃ παλαιὰν ἱστορίαν θέλων μὲ τοῦτο νὰ αὐξήσῃ τὸ ἑδάφος τῆς ἰδιαιτέρας αὐτοῦ πατρίδος εἰς βάρος τοῦ νομοῦ Ἀρχιδίης, τοῦ ὁποίου ἐτέθη ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ὡς προϋρὸς καὶ ὑπεστηρικτῆς. Νομίζω ὅτι ἐπιβάλλεται εἰς τὸν κ. Ὑπουργὸν ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν νὰ ἐπέμψῃ διατάσεων τὸν ἐν Σπάρτης νομάρχην Ἀρχιδίης νὰ περιορισθῇ εἰς τὰ καθήκοντά του καὶ νὰ μὴ προκαλῇ ζητήματα δυνάμενα νὰ ἐπιφέρωσι ρῆξιν μεταξὺ τῶν δύο κοινοτήτων.

Α. Παπαναστασίου. Συνηγορῶ καὶ ἐγώ.

Ε. Κουλουμβάκης. Οἱ ἐγγεγραμμένοι μόνον θὰ ὁμιλήσουν. Ὁ προλαλήσας κ. βουλευτὴς δὲν ἔχει δίκαιον, διότι ὁ νομάρχης ἐφήρμοσε ρητὴν καὶ κατηγορηματικὴν διαταγὴν τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν.

Ι. Παπαρλέσσας. Γνωρίζω τὴν ἀπόφασιν δὲν μὲς λέτε τίποτε νέχ, ἀλλ' οὐδεὶς μέχρι τοῦδε ἠθέλησε νὰ οἴξῃ τὰ κακῶς καίμενα.

Ε. Κουλουμβάκης. Καὶ ὅταν ἦτο Πρωθυπουργός ὁ κ. Παπαναστασίου, νομάρχης Ἀρχιδίης ἦτο ἐκ Λακεδαιμόνος, ὁ κ. Λυμπερόπουλος. Εἶναι παράδοσις αὕτη καὶ ἐπαναλαμβάνω ὅτι ὁ νῦν νομάρχης δὲν ἔκμμε τίποτε διὰ νὰ κατακριθῇ.

Ὁ κ. **Π. Καραμῆνος** λέγει ὅτι τὰ πράγματα κατὰ τοῦ νομάρχου Ἀρχιδίης εἶναι ἄδικα καὶ ἀσπύρητα, διότι εἰς τὸ ζήτημα αὐτὸ δὲν ἀνεμύθη ὁ νομάρχης, ἀλλὰ ὁ τότε διευθυντῆς τῆς νομαρχίας Σαρωντόπουλος, ὅστις καὶ ἔχει ὑπογράψῃ τὴν σχετικὴν διαταγὴν ὑπ' ἀριθ. 15539. Ἐνῆργησε δὲ οὕτω ἡ ὑπηρεσία τῆς Νομαρχίας κατόπιν διαταγῆς τοῦ Ὑπουργείου λόγω ἀκυρότητος τῆς ἀποφάσεως τῆς πρωτοδικείου ἐπιτροπῆς. Ἀσχετὸς ὅμως πρὸς τὸ ἄδικον τῶν παρκαλῶν κατὰ τοῦ νομάρχου, παρκαλεῖ τὸν κ. Ὑπουργὸν τῶν Ἐσωτερικῶν νὰ ἀναστειλῇ τὸν ἐκ νέου δικαχωρισμὸν τῶν ὁρίων διότι τὴν ἀπόφασιν τῆς πρωτοδικείου ἐπιτροπῆς ἐπηκολούθησεν ἡ ἀπόφασις τῆς δευτεροδικείου τοιαύτης, ἡ ὁποία ἦρε τὴν ἀκυρότητα. Δὲν εἶναι δὲ ὁρθὸν δι' ἀμνησθητισμὸν ἀκυρότητα νὰ δικταρχηθῇ ἡ ὑπὸ πολλῶν ἐτῶν ἀποκατασταθεῖσα γαλήνη τῶν δύο κοινοτήτων.

Ὁ κ. **Ι. Ἀνδρεόπουλος** παρκαλεῖ τὸν κ. Ὑπουργὸν τῶν Ἐσωτερικῶν ὡς λάβῃ σοβαρῶς ὑπ' ὅψιν τὰς δικαίας

διαμαρτυρίας τῶν κατοίκων Καμάρας, καθόσον ἡ ἐνέργεια τοῦ νομάρχου Ἀρκαδίου ἐν προκειμένῳ εἶναι ἄσκοπος, ἀφυολόγητος καὶ ἄνευ δεδικοιολογημένης αἰτίας, τοσοῦτον μᾶλλον καθόσον τὰ ὅρια τῶν κατοίκων τοῦ τέως δήμου Φαλακισίας καὶ τῶν κατοίκων τοῦ τέως δήμου Πελάνης ἔχουν καθορισθῇ ἀπὸ 16ετίας ὑπὸ τοῦ δευτεροβάθμιου δικαστηρίου Καλαμών κατόπιν μακρῶν ἁγώνων, αἰματηρῶν συμπλοκῶν, καὶ δικαστικῶν ἐρίδων. Εἶναι ὅθεν τελείως ἄσκοπος πᾶσα ἐπανόληψις τοῦ δικανονισμοῦ τῶν ὁρίων καὶ πιθανὸν νὰ προκύβουν σοβαροὶ κίνδυνοι διὰ τὴν τάξιν καὶ ἡσυχίαν τῶν κατοίκων τῶν ἄλλων κοινοτήτων, τὴν ὁποίαν ἐπὶ 16ετίαν ὀλόκληρον εἶχον ἀποκτήσει κατόπιν μακροχρόνιων ἁγώνων.

Ὁ κ. **Γ. Σίδερης** (Ῥπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν) λέγει ὅτι εἶναι ἀπολύτως ἀδόκιμα τὰ πράγματα διὰ τὸν νομάρχην, διότι διατηρεῖν ἐξέδωκεν ὁ διευθυντὴς κ. Σαρκεντόπουλος. Ἐξήγησε τηλεγραφικῶς πληροφορίαι καὶ ἔλαβεν ἀπάντησιν, ἐξ ἧς προκύπτει ὅτι δὲν εἶναι ἀκριβὴς ἡ μορφή ὅτι ἐπειδὴ εἶναι ἐκ Λακεδαιμόνος θέλει νὰ προσαρτήσῃ δῆμους ἄλλης ἐπαρχίας εἰς τὴν Λακωνίαν. Ἀσχετῶς ὅμως πρὸς τὸ ὑπερσυνεκτικὸν ζήτημα, ὅσον ἀφορᾷ τὴν οὐσίαν τὸ Ῥπουργεῖον ἐπελήφθη τοῦ ζητήματος καὶ ὁ δῶσθαι τὴν προσήκουσαν λύσιν, διότι ἡ τεθεῖσα τελευταίως βᾶσις δὲν εἶναι, κατὰ τὴν γνώμην μου, ἀπολύτως ὀρθή. Καὶ αὐτὸς ὁ νομάρχης εἰς τὸ τηλεγράφημά του ἔχει κάποιον ἀμυβολίαν. Διὰ τοῦτο θὰ παρακαλέσω τοὺς κ. κ. βουλευτάς νὰ ἀναμείνουν τὰς ἀποφάσεις τοῦ Ῥπουργείου.

Ὁ κ. **Ι. Νικολαΐδης** παρακαλεῖ νὰ πληρωθῇ ἡ θέσις τοῦ γραμματέως τοῦ Εἰρηνοδικείου Κουρίτιδος, εἰς τὸν ὁποῖον ὑπάγονται τρεῖς δῆμοι καὶ τὸ ὁποῖον στερεῖται ἀπὸ ἐπτά μηνῶν γραμματέως, ἀπὸ μηνὸς δὲ ὑπογραμμάτωσιν συλλεφθέντος διὰ κατάρτησιν.

Ὁ κ. **Δ. Δίγκας** (Ῥπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης) λέγει ὅτι ἔλαβε καὶ αὐτὸς τηλεγράφημα δι' οὗ παρακαλεῖται νὰ πληρώσῃ τὴν θέσιν, ἀλλὰ τοῦτο δὲν κατέστη ἀκόμη δυνατὸν λόγῳ τεχνικοῦ γεγονότος, τῆς ἀδυναμίας δηλαδὴ νὰ συνέλθῃ τὸ Ἀνώτατον Δικαστικὸν Συμβούλιον, λόγῳ ἀπουσίας μέλους τοῦ εἰς τὸ ἐξωτερικὸν δι' ἐνέργειαν ἐπιθεωρήσεως.

Ὁ κ. **Κ. Κουσιδης** συνιστᾷ ἀναφορὰν τοῦ ἱατρικοῦ Συλλόγου Σάμου περὶ ταχέως ψήφισις τοῦ νομοσχεδίου περὶ ταμείου συντάξεως ὑγειονομικῶν.

Ὁ κ. **Ι. Παπαφλέσσας** συνιστᾷ ἀναφορὰν τοῦ ἐν ἀποστρατεία πλωτάρχου Γ. Παπαδόπουλου.

Δ. Μπότσαρης (Ῥπουργὸς τῶν Ναυτικῶν). Αὐτοῦμαι διότι δὲν ἡμάρτυ νὰ σῶς δώσω ἐνθαρρύνσεις.

Ὁ κ. **Α. Μυλωνιαννάκης** λέγει ὅτι οἱ ἀγροφύλακες τῆς περιφέρειας τοῦ ἔχουν νὰ πληρωθῶν ἀπὸ τοῦ Δεκεμβρίου 1929. Τονίζει ὅτι δὲν ἡμπορεῖ νὰ ὑπάρξῃ γεωργικὴ πολιτική, ἐφ' ὅσον δὲν ἔχουν γεωργικὴν ἀσφάλειαν καὶ δὲν ἡμποροῦμεν νὰ ἔχωμεν ἀσφάλειαν ἐφ' ὅσον συμβαίνει αὐτὰ τὰ πράγματα.

Γ. Σίδερης (Ῥπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν). Ἡ ἀγροφυλακὴ ἐν Κρήτῃ λειτουργεῖ ὑπὸ ἰδίας συνθήκας. Οἱ ἀγροφύλακες πληρώνονται ἀπὸ εἰδικὸν ταμεῖον. Ἀς εἰσπράξουν τὰ ὀρειλόμενα διὰ τὰ πληρωθῶν, διότι ἐκ τοῦ Γενικοῦ Ταμείου δὲν ἡμπορεῖ νὰ γίνῃ τίποτε.

Ὁ κ. **Ν. Μπακόπουλος** ἀναπτύσσει παράπονα τοῦ δικηγορικοῦ συλλόγου Τριπόλεως καὶ ἄλλων κατοίκων τῆς ἰδίας πόλεως κατὰ τοῦ ὑπὸ τοῦ διευθυντοῦ τοῦ Ταμείου Τριπόλεως ἐφαρμοζομένου τρόπου εἰσπράξεως τῶν δημοσίων φόρων. Ὡμίλησα, λέγει, καὶ ἄλλοτε ἐπὶ τοῦ ζητήματος καὶ ἤλπιζα ὅτι θὰ διασώζοντο τὰ κοινά. Ἀλλὰ δυστυχῶς ἐξακολουθεῖ ὁ αὐτὸς τρόπος εἰσπράξεως. Ὁ Δικηγορικὸς Σύλλογος ἔλαβεν ἀφορμὴν νὰ παραπονῇ, διότι συνελήφθησαν δύο δικηγόροι εἰς τὴν κεντρικὴν πλατεῖαν διὰ μηδαμινὴν ὀφειλὴν. Ἐγὼ ὁ ἴδιος ἀντελήφθη τὸν δημόσιον εἰσπράκτορα συνοδεύμενον ἀπὸ χωροφύλακα νὰ περιέρχεται τὰ κέντρα καὶ νὰ ἐνεργῇ συλλήψεις. Εἰς τὰ χωριά ἐξ ἄλλου

ἐφθασαν εἰς τὸ σημεῖον νὰ κατὰσχουν καζάνια καὶ ἄλλα οἰκτικὰ εἶδη. Ἐνδείκνυται ὅπως εὐχεσθηθῇ ὁ Ῥπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν καὶ δώσῃ ὁδηγίαι, ἀφοῦ εἶναι μάλιστα γνωστὸν ὅτι δὲν ἐγένοντο κανονικῶς αἱ βεβαιώσεις τῶν παρελθουσῶν χρήσεων τοῦτο ὅμως εἶναι πταίσμα τῆς ὑπηρεσίας καὶ οὐχὶ τῶν φορολογουμένων.

Γ. Μαργῆς (Ῥπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν). Λέγει ὅτι τὸ Ῥπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν ἔλαβε γνῶσιν τῶν παραπόνων κατὰ τοῦ τρόπου καλ' ὃν ἐνεργεῖ ὁ ταμίης Τριπόλεως, συνέστησε δὲ ὅπως αἱ εἰσπράξεις γίνωνται μετὰ μεγαλυτέρας προσοχῆς καὶ κατὰ τρόπον μὴ δυνάμενον νὰ προκαλέσῃ διαμαρτυρίας.

Παραλεύσεως τῆς κεκανονισμένης ὥρας ἡ συζήτησις ἐπὶ τῶν λοιπῶν ἀναφορῶν ἀναβάλλεται.

Πρόεδρος. Ὁ κ. Ζαβιτζιάνος ἔχει τὸν λόγον ἐπὶ τοῦ Κανονισμοῦ.

Κ. Ζαβιτζιάνος. Θὰ παρακαλέσω τὴν Κυβέρνησιν καὶ ἰδίᾳ τοὺς κ. Ῥπουργοὺς ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης καὶ τῶν Ἐσωτερικῶν νὰ καταθέσωσι ἄνευ ἀναβολῆς τὸν φάκελλον ὁ ὁποῖος ἐσχηματίσθη ἐπὶ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 1951 τῆς 27/2/29 τοῦ ἀπευθυνθέντος εἰς ἐμὲ ἐγγράφου ὡς Ῥπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν καὶ διὰ τὴν καταδίδωσιν τῶν νοθευτῶν τῆς κινήσεως. Πρόκειται περὶ τοῦ φακέλλου ἐκείνου ἐπὶ τοῦ ὁποῖου, κινητικῶς κατὰ τὴν προχρησιν συνεδρίασιν ὁ κ. Ῥπουργὸς τῆς Ῥγεινῆς ὑπεστήριξεν ἐντελῶς ἀσύστατον κατηγορίαν ἐναντίον μου ἐπὶ ὀλιγωρίᾳ. Ἐκ τοῦ ἐγγράφου αὐτοῦ ἡ Βουλὴ τοῦτο μὲν θὰ μάθῃ ὅτι τὸ ἐγγράφον ἐκεῖνο ἐξετελέσθη αὐθημερὸν καὶ μὲ ἀποτελέσματα, τοῦτο δὲ θὰ ἴδῃ σερὰ ἐπὶ τῶν ἡμερῶν μου προσέβῃ ἡ ἀγορανομία, ἐπὶ τῇ θάσει τῶν ὁποίων ἐγένοντο καταδίδωσις καὶ τιμωρία κατηγορουμένων νοθευτῶν, τοῦθ' ὅπερ ἀποτελεῖ τὸ μόνον φωτεινὸν σημεῖον τῆς ὑποθέσεως ἐκείνης. Ῥπὴρξε βέβαια ἀτυχία...

Πρόεδρος. Ἀσφαλῶς ἐπανερχόμεθα εἰς νέαν συζήτησιν. Ἐάν θέλετε νὰ ζητήσῃτε τὰ ἐγγράφα (θὰ τὰ ζητήσῃτε διὰ τοῦ Προεδρείου).

Κ. Ζαβιτζιάνος. Δὲν εἶναι δυνατόν νὰ θίγῃται αἱ ὑπολήψεις τῶν πολιτικῶν ἀνδρῶν τῆς χώρας καὶ ἐπιμένω ὅτι ἔχω τὴν ἀξίωσιν νὰ πληροφορηθῇ ἡ Βουλὴ περὶ τῶν στοιχείων ἐκείνων διὰ τῶν ὁποίων ἐπεδιώχθη ἡ ἀναιδὴς πλαστογραφία τῆς ἀληθείας.

Α. Παπᾶς (Ῥπουργὸς τῆς Ῥγεινῆς). Νὰ ἀνακαλέσῃ, κ. Πρόεδρε. Δὲν ἐπιτρέπεται ὁ κ. βουλευτὴς ἐκ Κερκύρας, ἐρχόμενος ἐδῶ, ἐνώπιον τῆς Βουλῆς, νὰ ἐκστομίῃ τοιαύτας ὕβρεις. Ὁ κ. βουλευτὴς ἐκ Κερκύρας ἔκαμε μίαν ἀνακοίνωσιν εἰς τὴν Βουλὴν. Ἐλέγχθη περὶ τοῦ Ῥπουργείου τῆς Ῥγεινῆς ὅτι δὲν ἔκαμε τὸ καθήκον του. Καὶ ὅταν ὁ Ῥπουργὸς τῆς Ῥγεινῆς ἦλθε καὶ τότε εἶπε ὅτι εἰς αὐτὸν ἀπηυθύνετο τὸ ἐγγράφον τοῦ Ῥπουργείου τῆς Ῥγεινῆς, ἔρχεται σήμερον δι' ὕβρεων αἱ ὁποῖαι μὲ ἐκπλήττουν ἐκστομιζόμεναι ἐκ μέρους ἀνθρώπου ὁ ὁποῖος ἔχει τὴν ἀξίωσιν νὰ εἶναι καὶ ἀρχηγὸς κόμματος καὶ ὁ ὁποῖος δὲν ἀντιλαμβάνεται τὴν σημασίαν τῶν λόγων του...

Κ. Ζαβιτζιάνος. Ἡ ἀξίωσίς μου νὰ ἡγοῦμαι κόμματος εἶναι πολὺ πλέον δικαιολογημένη ἀπὸ τὴν ἰδικήν σας ἀξίωσιν νὰ ὑπουργεῖτε καλ' ὃν τρόπον τοῦτο πράττετε.

Πρόεδρος. Κύριε βουλευτὰ ἐκ Κερκύρας, σὰς παρακαλῶ νὰ δώσῃτε ἐξηγήσεις.

Κ. Ζαβιτζιάνος. Δὲν ἔχω νὰ δώσω καμμίαν ἐξηγήσιν.

Πρόεδρος. Ἐξεστομίσατε μίαν φράσιν θαυράτην τὴν ὁποίαν δὲν δύναται νὰ ἀνεχθῇ ἡ Βουλὴ. Ἐχετε μεγαλυτέραν ὑποχρέωσιν σὰς ἐμφανιζόμενος ὡς ἀρχηγὸς κόμματος νὰ σεβασθῇτε καὶ τὸ κύρος τῆς Βουλῆς καὶ τὸν Κανονισμόν. Ἐρωτῶ τὴν Βουλὴν, ἀρνούμενου τοῦ κ. βουλευτοῦ Κερκύρας νὰ δώσῃ ἐξηγήσεις, ἐάν συγκατανεύει νὰ ἀνακληθῇ οὗτος εἰς τὴν τάξιν καὶ νὰ ἀναγραφῇ εἰς τὰ Πρακτικὰ ἡ ἀνάκλησις ἐπὶ ἀναρμόστη συμπεριφορᾷ.

Πολλοὶ βουλευταί. Μάλιστα, μάλιστα.

Κ. Ζαβιτζιάνος. Εἶναι τιμὴ μου ἡ τοιαύτη ἀνάκλησις καὶ ἀκόμη περισσότερον ἡ ἀναγραφὴ αὐτῆς εἰς τὰ Πρακτικά. **Πρόεδρος.** Αὐτὸ εἶναι νέα ὕbris κατὰ τοῦ Κοινοβουλίου. Ἀλλὰ φαίνεται δυστυχῶς ὅτι ἐν τῇ συγχύσει σας δὲν ἔχετε πλήρη τὴν αἰσθησιν τῆς σημασίας τῶν λέξεων τὰς ὁποίας ἐκστομίζετε.

Μεθ' ὃ ἡ Βουλὴ εἰσέρχεται εἰς τὴν

Ἡμερησίαν Διάταξιν τῆς νομοθετικῆς ἐργασίας.

Ἀναγιγνώσκονται εἴτε καὶ γίνονται δι' ἀναστάσεως δεκτὰ εἰς α' κατ' ἀρχὴν καὶ κατ' ἄρθρον συζήτησιν τὰ σχέδια νόμων.

1) «Περὶ παραχωρήσεως ὡς ἐθνικῆς δωρεᾶς οἰκημάτων διὰ τὴν κατοικίαν τῆς Α.Π. τοῦ π. Οἰκουμένου Πατριάρχου Κωνσταντινου τοῦ Στ' καὶ τῶν ἀδελφῶν τοῦ ἀειμνήστου Μητροπολίτου Σμύρνης Χρυσόστομου».

2) «Περὶ διαθέσεως οἰκοπέδων συναισθημοῦ Νέας Χαλκηδόνος».

3) «Περὶ τοῦ τρόπου τῆς προαγωγῆς τῶν ἐπὶ τῶν ὑποδρυχίων ὑπηρετούντων ὑποξυμμετικῶν τοῦ Π. Ναυτικοῦ».

4) «Περὶ χορηγίας προσθέτου πιστώσεως ἐκ δραχμῶν 13.582,75 εἰς τὸ Ῥπουργεῖον τῶν Ναυτικῶν».

5) «Περὶ κανονισμοῦ διὰ διαταγμάτων τῆς συνθέσεως τῶν σάκων ἱματισμοῦ τῶν ἀνδρῶν τοῦ Π. Ναυτικοῦ».

6) «Περὶ ἀντικαταστάσεως τῆς πρώτης παραγράφου τοῦ 1 ἐδαφίου τοῦ ἄρθρου 11 τοῦ ἀπὸ 6 Μαρτίου 1929 διατάγματος περὶ ἐκτελέσεως τοῦ νόμου 3833 τῆς 30 Φεβρουαρίου 1929 περὶ συστάσεως ὑπηρεσίας ὑποδρυχίων».

7) «Περὶ κυρώσεως καὶ τροποποιήσεως τοῦ Ν.Δ. τῆς 16ης Σεπτεμβρίου 1925 περὶ μονιμοποιήσεως προσωπικοῦ μηχανικῶν καὶ ηλεκτρομηχανικῶν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ ἀστυνόμενου καὶ τῶν τροποποιήσεων τοῦτο νομοθετικῶν διαταγμάτων τῆς 19 Μαΐου 1926 καὶ 2 Σεπτεμβρίου 1926».

8) «Περὶ καταργήσεως τῆς Δ' Διευθύνσεως τοῦ Γενικοῦ Ἐπιτελείου τοῦ Π.Ν.», τοῦ κ. **Δ. Μπότσαρη** (Ῥπουργὸς τῶν Ναυτικῶν) δηλοῦντος ὅτι ἀποδέχεται τὴν ὑπὸ τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς γενομένην διατύπωσιν, καὶ

9) «Περὶ ἐπιμεθίων τῶν διδασκόντων εἰς τὴν Σχολὴν τῶν Ν. Δοκίμων καθηγητῶν τοῦ Πανεπιστημίου καὶ Πρυτανείου», μετὰ παρατηρήσεως τῶν κ. κ. **Ν. Σιγάτου** καὶ **Π. Συρογιάννη**, εὐρισκόντων ὑπερβολικὸν τὸ καθοριζόμενον ἐπίδομα, εἰς ἃς παρατηρήσεις παρέχει σχετικὰς ἐξηγήσεις ὁ κ. **Δ. Μπότσαρης** (Ῥπουργὸς τῶν Ναυτικῶν).

Ἐπὶ τοῦ εἰς α' κατ' ἀρχὴν καὶ κατ' ἄρθρον συζήτησιν σχεδίου νόμου «περὶ ὑποχρεωτικῆς διαιτητικῆς ἐπιλύσεως τῶν ἐκ τῆς συμβάσεως τῆς ἐργασίας ἀναρνούμενων διαφορῶν μεταξὺ ἐργατῶν θαλάσσης καὶ ἐργοδοτῶν» ὁ κ. **Ε. Ποιμίδης**, λαμβάνων τὸν λόγον ὡς εισηγητῆς τῆς ἀρμοδίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς, λέγει ὅτι ἡ ὑποχρεωτικὴ αὕτη διαιτησίς δὲν ἐμποδίζει ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι δὲν θὰ δεχθῶν τὰς ἀποφάσεις τῆς νὰ προσφύγουν ἐν τέλει εἰς τὰ τακτικά δικαστήρια. Ἐφόσον λοιπὸν δὲν ἀποξενοῦται τῶν φυσικῶν τῶν δικαστῶν, τὸ μέτρον εἶναι συνταγματικὸν καὶ ἀποκλειστικὸν τοιοῦτοτρόπως ἡ προστριβὴ μεταξὺ ἐργατικῶν τάξεων καὶ ἐργοδοτῶν. Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ ἀπεδέχθη ὁμοφώνως πλὴν τοῦ ἀξιότιμου ἐκ Καβάλλας βουλευτοῦ, μετοψήφισαντος τὸ ὑποδιδυμῶμενον εἰς τὴν ἐγκρισίν τῆς Βουλῆς νομοσχέδιον ἐπέφερε δὲ ἀλαφρὰς τινας τροποποιήσεις διὰ τὰς ὁποίας ἐλπίζει ὅτι καὶ ὁ κ. Ῥπουργὸς τῶν Ναυτικῶν δὲν θὰ ἔχει ἀντιρρήσεις.

Α. Θεολογίτης. Εἵμεθα σύμφωνοι ὅπως τὸ Κράτος ἐπιμεδαινή-ως διαιτητῆς, μεταξὺ ἐργατῶν καὶ ἐργοδοτῶν. Διαφώνησα μόνον ὅσον ἀφορᾷ τὴν διαιτησίαν διὰ τὰς ἀτομικὰς διαφορὰς ἀστικῆς φύσεως, ἐφόσον ὑποχρεῖνται οἱ πολῖται διὰ νόμον νὰ προσέλθουν εἰς τὸ διαιτητικὸν Δικαστήριον, τὸ ὁποῖον ἱδρύεται εἰς τὸν Πειραιᾶ, νὰ λάβουν ἐκεῖ ἀποφάσεις καὶ

ἂν δὲν τὰς ἐγκρίνουν νὰ προσφύγουν κατόπιν εἰς τὰ τακτικά δικαστήρια. Ὑπάρχουν ὅμως ἐργατὰ καὶ ἐργοδοτὰ τῶν ἐποίων αἱ ἐργασίαι δὲν ἔχουν κέντρον τὸν Πειραιᾶ. Ἀπὸ τῆς ἐσχατίας λοιπὸν τῆς Ἑλλάδος πρέπει νὰ καταφεύγουν εἰς τὸν Πειραιᾶ ὑποχρεωτικῶς. Τὸ μέτρον τοῦτο εἶναι μία προσπάθεια ἀντιδημοκρατικὴ καὶ συγκεντρωτικὴ. Ζητοῦμεν λοιπὸν νὰ μὴ εἶναι ὑποχρεωτικὴ ἡ προσφυγὴ εἰς τὴν διαιτητικὴν Ἐπιτροπὴν τοῦ Πειραιᾶ.

Ὁ κ. **Φ. Μανουηλίδης** συμφωνεῖ ἐπίσης μετὰ τὸν προλαλήσαντα καὶ κρίνει ὅτι εἶναι ἀδύνατον νὰ ἐπιβληθῇ ὑποχρέωσις εἰς ἐργατὰ καὶ ἐργοδοτὰς ὅλης τῆς Ἑλλάδος νὰ προσφύγουν εἰς τὸν Πειραιᾶ.

Γ. Βασιλειάδης. Διὰ κάθε διαφορὰ ὅλοι προσφεύγουν εἰς τὸ Λιμεναρχεῖον διὰ νὰ ζητήσουν συμβιβασμόν. Ὁ λιμεναρχὴς καταβάλλει πᾶσαν προσπάθειαν διὰ νὰ ἐξεύρῃ ἱκανοποιητικὴν λύσιν συμβιβάζουσιν τὰ διεστώτα. Ἐάν τοῦτο δὲν ἐπιτευχθῇ τότε μόνον θὰ καταφύγουν εἰς τὴν διαιτησίαν.

Α. Παπαναστασίου. Ἐὼς τώρα οἱ ἐργατὰ ποὺ ἔχουν μικρὰς διαφορὰς μετὰ τοὺς ἐργοδοτὰς καταφεύγουν εἰς τὰ Εἰρηνοδικεῖα τὰ ὁποῖα εἶναι καὶ πάμπολλα, τώρα θὰ πηγαινὺν ὅλοι εἰς τὸν Πειραιᾶ.

Γ. Βασιλειάδης. Ἐάν ἀποτύχῃ τὸ Λιμεναρχεῖον εἰς τὴν διαιτησίαν, ἡμποροῦν νὰ καταφύγουν εἰς τὸ Λιμεναρχεῖον α' τάξεως.

Α. Παπαναστασίου. Ἀκόμη χειρότερα. Δὲν μπορεῖτε διὰ τὰς ἀτομικὰς διαφορὰς ἐργατῶν καὶ ἐργοδοτῶν νὰ ἱδρύετε ἕνα Ἀρειὸν Πάρον εἰς τὸν Πειραιᾶ. Ἡ ὅλη διαδικασίς εἶναι ἐσφαλμένη. Οἱ ἐργατὰ πρέπει νὰ βροῦν τὸ δίκηρον τοὺς μετὰ ἀπλὰ μέσα καὶ στὸν τόπον τοὺς.

Γ. Βασιλειάδης. Ἐμμένει εἰς τὴν ἀποψιν τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς.

Ε. Ποιμίδης. Ἡ οὐσία τοῦ νομοσχεδίου δὲν ἐγένετο ἀντιληπτὴ. Ἐπεζητήθη δι' αὐτοῦ ἡ ταχυτέρα ἀπόδοσις τοῦ δικαίου εἰς τοὺς ναυτεργατὰς. Δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἀνατεθῇ ἡ δικαί τῶν διαφορῶν εἰς ὅλους τοὺς λιμεναρχίσκους τοῦ Κράτους τοὺς μὴ ἐφοδισμένους μετὰ πείραν καὶ ἱκανότητα.

Α. Θεολογίτης. Πρέπει νὰ κυχωρήσῃ διὰ τὸ λιμενικὸν μας Σῶμα.

Φ. Μανουηλίδης. Ποίους ἐννοεῖτε λιμεναρχίσκους;

Ε. Ποιμίδης. Ἐννοῶ ἐκείνους οἱ ὁποῖοι δὲν εἶναι ἱκανοὶ νὰ ἐπιλύσουν παρυσίας διαφορὰς, λόγω ἐλλείψεως τῆς ἀπαιτουμένης πείρας. Ἐμμένω εἰς τὴν ἀποψιν τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς καὶ δὲν πρέπει νὰ δώσωμεν τὰ δικαιώματα τῆς διαιτησίας εἰς ὅλους τοὺς λιμεναρχίους τοῦ Κράτους.

Ἐπιφέρει παρατηρήσεις ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου καὶ ὁ κ. **Γ. Γεωργιάννης**.

Ἐπίσης ὁ κ. **Ε. Μαχαίρας**, ὁ ὁποῖος συμφωνεῖ μετὰ τὸ ὑποβληθέν νομοσχέδιον, φρονῶν ὅτι ἐξυπηρετεῖ τὴν ἐργατικὴν ἀποψιν, διότι τὰ δικαστήρια ἀρνοῦν συγχύετα τοὺς ναυτικούς νόμους. Ἐξ ἄλλου ὑπάρχουν καὶ μικροὶ λιμεναρχαὶ πρωτόπαιροι οἱ ὁποῖοι φοβούμενοι τοὺς ἰσχυροὺς τοῦ τόπου τῶν θὰ ἐπηρεάζωνται ὑπ' αὐτῶν.

Ε. Κουλουμβάκης. Δηλαδὴ μὰς βεβαιώνετε ὅτι πούθεν ἀ τῆς Ἑλλάδος ἐκτὸς ἀπὸ τὸν Πειραιᾶ δὲν ὑπάρχουν ἄνθρωποι νὰ γνωρίζουν ὅσα σὰς δυὸ - τρεῖς ἄνθρωποι γνωρίζετε.

Α. Παπαναστασίου. Παρατηρεῖ ὅτι τὸ νομοσχέδιον δὲν φέρει τὴν ὑπογραφήν τοῦ Ῥπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης.

Ε. Ποιμίδης. Δὲν εἶναι ἀπαραίτητος διότι δὲν εἶναι ὑποχρεωτικὴ ἡ ἀπόφασις.

Α. Παπαναστασίου. Εἶναι ὑποχρεωτικὴ, ἐφόσον ὑποχρεωτικῶς προσφεύγουν οἱ πολῖται.

Ὁ κ. **Κ. Κουσιδης** θεωρεῖ τραγελαφικὴν τὴν διαδικασίαν τοῦ νομοσχεδίου καὶ διεκτ ἀγῶνι τὰς δυσκολίας τὰς ὁποίας συναντοῦν οἱ κάτοικοι τῶν ἀκροτάτων σημείων τοῦ νομοῦ Ἐδρου διὰ νὰ δυνήθουν νὰ κατέλθουν εἰς Ἀλεξανδρούπολιν, ὅπου ἔχουν ὑποθέσεις εἰς τὸ Πρωτοδικεῖον. Πῶς λοιπὸν, ἐρωτᾷ, θὰ ἔλθουν μέχρι Πειραιῶς;

Συνεχίζων εξαίρει τὴν σοβαρότητα τοῦ μέρους τὸ ὁποῖον διεδραμάτισεν ἐν τῇ παρελθόντι καὶ μέλλει νὰ διαδραματίσῃ

Θ, ΣΟΦΟΥΛΗΣ

Παρασκευῆς 12 Δεκεμβρίου 1930.

Ἀναγινώσκονται τὰ πρακτικά τῆς προηγούμενης συνεδριάσεως.

Γίνονται δεκταί αἱ παρατηρήσεις αὐταί τοῦ κ. Ὑπουργοῦ καὶ τὰ πρακτικὰ κυροῦνται ὡς διορθώθησαν.

Ἡ πάλι τῶν Ἑλλεγκτικῶν Συνεδρίων Γενικός Ἐπιτροπος τῆς Ἐπικρατείας υποβάλλει τὴν ὑπ' ἀριθμ. 3037 πρᾶξιν διὰ τὴν ὑπ' εὐθύνην τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν ἔλδοσιν χρηματικοῦ ἐντάλματος ἐκ δρχμῶν 15.586.65.

Οι δικαστικοί υπάλληλοι Θεσσαλονίκης και Ακρίσεως ζητούν την ψήφισιν νομοσχεδίου περί δωροληψείας των.

*Ο σύνδεσμος ἀναπήρων Τριγωνίως ζητεῖ τὴν ἐπέκτασιν τοῦ μέτρου τῆς χορηγήσεως ἐπιδομάτων κατὰ τὰς ἐορτάς καὶ εἰς τοὺς ἀναπήρους τῆς περιφερείας τῶν.

Ἡ ἐννοσις ἀπορροφισθέντων θυμάτων πολέμου Ἀθηνῶν
ζητεῖ τὴν τροποποίησιν τοῦ ἄρθρου 30 παράγρ. 10 τοῦ ἐνω-
κιοστασίου.

Τοῦ χ. **A. Παπαναστασίου** συνιστώτος ὅπως ἀναβληθῇ ἡ εἰς πρώτην συζήτησιν ψήφισις τοῦ νομοσχεδίου ἵνα διατυπωθῶσιν αἱ ἐν λόγῳ προπολογίαι, ἀναβάλλεται ἡ περαιτέρω συζήτησις, καὶ, μὴ ὑπάρχοντος ἑτέρου ἀντικειμένου, λύεται, συναίνεσις τῆς Βουλῆς, ἡ συνεδρίασις, ὥρα 6.45' μ.μ., δι' αὔριον καὶ ὥραν 4.30' μ.μ.

Θ. Κολιαλέξης

A. Φωκᾶς

Αι έφημερίδες Ζακύνθου ζήτησαν την παροχήν συντάξεως, συμφώνως τῇ ὑποσχέσει του κ. Πρωθυπουργού, εἰς τὴν πενομένην χήραν Κ. Λομβάρδου.

Ὁ βουλευτής κ. **Ι. Παπαφλέσας** καταθέτει τηλεγράφημα τῶν κερραχωγέων Καλαμῶν ζητούντων τὴν ἐπὶ τριετίᾳ ἀναστολὴν τῆς ἐσχυρὸς τοῦ νόμου 3406.

Οἱ βουλευταὶ κ. κ. **Ι. Παπαφλέσσας, Θ. Κολιάρης, Γ. Κοκκινάκης, Κ. Πολυχρονάκης, Κ. Ζωγράφος** καὶ **Χ. Ζομψής** καταθέτουσιν αἰτήσεις ἐπιτροπῆς ἐκ τῶν ἐγγραφέντων εἰς ρωσικὰ δάνεια ἐξ ὧν τῆς Ἑλλάδος ζητούντων τὴν ἐπιτροπὴν τῶν καταθέσεων των.

Ο κ. **Ε. Ἐμμανουηλίδης** (Υπουργός τῆς Προνοίας) ὑποβόλλει σχέδιον νόμου «περὶ συμπεληρώσεως τοῦ νόμου 3146 ὡς συνπεληρώρη σῆτος διὰ τοῦ ἀπο 13 Ἰουλίου 1925 Ν. Δ. «περὶ πρὸς αἰρήσεως γηπέδου ἐν Θεσσαλονίκῃ διὰ συντοκισμὸν Ποντίων καὶ Καυκασιανῶν».

Ἡμερησίαν Διάταξιν.

Α. Κουτσοπέταλος Νομίζω ότι όσάκις υποβάλλεται εις τὴν Βουλὴν αἰτήσεις διώξεως βουλευτοῦ τινος, ὁρθὸν εἶναι διὰ

Πρόεδρος Νομίζω ότι διανεμήθησαν αἱ ἐκθέσεις τῆς Ἐπιτροπῆς, εἰς τὰς ὁποίας ἀναφέρονται οἱ λόγοι.

Ὁ κ. Τ. Ἀναστασίου υποστηρίζει ὅτι ὑπάρχει κοινοθεω-
λευτικὸν ἔθιμον ἀσκούμενον ὁμοιόμορφως ἀπὸ 10 ἐτίς καὶ
πλέον ὅπως αἱ ἀποφάσεις τῆς Ἐπιτροπῆς δι' ὧν ἀποφά-
νεται νὰ μὴ ἀρθῇ ἡ ἀσυλία τοῦ βουλευτοῦ, μὴ εἰσάγωνται
εἰς τὴν Βουλὴν, ἀλλ' εἰσάγωνται μόνον αἱ ἀποφάσεις διὰ τῶν
ὁποίων προτείνεται ἡ ἄρσις τῆς ἀσυλίας, καὶ ἐκφράζει τὴν
γνώμην ὅτι ἡ Βουλὴ δὲν πρέπει νὰ παρεκκλινή τοῦ ἐθίμου
τούτου.

Ο κ. Πρόεδρος παρατηρεί ότι υπεράνω της συνηθείας και των παραδόσεων είναι το 56 άθροον του Συντάγματος υπέρ και ἀναγινώσκει.

Α. Παπαναστασίου. Δὲν εἶναι μόνον τὸ Σύνταγμα ἀλλὰ καὶ ὁ Κανονισμὸς τῆς Βουλῆς, ὁ ὁποῖος ἀποφαίνεται ὅτι ἡ ἀπόφασις τῆς Ἐπιτροπῆς ἔχει μόνον γνωμοδοτικὸν χαρακτῆρα. Τὸ ὅτι μένει ἀναλλοίωτον τὸ ἄρθρον σημαίνει ὅτι ἡ πρακτικὴ περὶ ἧς ἐγένετο λόγος δὲν ἐπεκράτησε. Νομίζω ὅτι ἡ ἀξιοπρέπεια τοῦ Σώματος ἐπιβάλλει νὰ λάβῃ ἀπόφασιν ἡ Βουλὴ.

αὐτοῦ τοῦ Συντάγματος καὶ τοῦ Κανονισμοῦ. "Ἦθελαν νὰ προσ-
θέσω ὅτι κακῶς θεωρήθη ἡ βουλευτικὴ ἀσυλία ὡς ἀσυδο-
σία. Καθιερώθη διὰ νὰ μὴ ὑπάρξῃ ὁ κίνδυνος νὰ καταδιώκων-
ται οἱ βουλευταὶ διαρκουσῶν τῶν ἐργασιῶν τοῦ Σώματος.
Τοῦτο δὲν σημαίνει ὅτι ὁ βουλευτὴς τίθεται ἐκτὸς νόμου
καὶ ὑπεράνω τῶν ἄλλων πολιτῶν, ἀλλ' ὅτι ἡ Βουλὴ δικαιοῦ-
ται νὰ ἐξετάσῃ ἂν πολιτικοὶ λόγοι εἶναι ἡ ἀφορμὴ τῆς
διώξεως, καὶ ὅταν πεισθῇ περὶ τούτου νὰ ἀρνηθῇ τὴν ἄ-
δειαν. Εἶναι ἄλλως τε ἔλλειψις ἐμπιστοσύνης πρὸς τὴν Δι-
καισύνην νὰ ἐρχώμεθα νὰ ἐξετάζωμεν ἂν ὑπάρχῃ ἢ δὲν ὑ-
πάρχῃ ἀδικημα.

Ε. Κουλουμπάκης Ἀλλοίμονον ἐάν ᾔθελε καθιερωθῇ ὁ κανὼν ὅτι ἡ ἄμυνα τῆς Βουλῆς θὰ ἀπετάσει προσπάθειαν νὰ κλεισθοῦν αἱ πύλαι τῆς Δικαιοσύνης. Ἐάν ἡμῖν μέλος τῆς Ἐπιτροπῆς, ᾗθελον ἐξετάσει ἐάν ὑπάρχῃ πολιτικὸς λόγος ἢ λόγος κακεντρεχεῖας ἢ ἐπιπολαιότητος διὰ νὰ συρθῇ ὁ βουλευτὴς ἐνώπιον τῆς Δικαιοσύνης. Οὔτε εἶναι δυνατόν νὰ ὑποτεθῇ ὅτι ἡ Ἐπιτροπὴ πολυάριθμος ἠθέλησε νὰ κλείσῃ δι' οἰονδήποτε βουλευτὴν τὰς πύλας τῆς ἐλληνικῆς δικαιοσύνης. Λέγω ὅμως ὅτι ἀφοῦ ἡ Ἐπιτροπὴ ἀπεφάνθη ὅτι δὲν πρέπει νὰ δοθῇ ἡ ἄδεια, δὲν δύναται νὰ ἐπανέλθῃ ἡ Βουλὴ εἰς τὴν ἐξέτασιν τοῦ ζητήματος.

Ὁ κ. **A. Μάρκου** λέγει ὅτι περὶ ἐξηγήθη ἡ κρατοῦσα Κοινοβουλευτικὴ τακτικὴ ὡς σημαίνουσα παράδοξιν τοῦ Συντάγματος. Ἡ κρατοῦσα συνήθεια εἶναι ὅτι ἐρωτᾶται μὲν

Ι. Πάλλης. Αυτό είναι ἐπέμβοσις τῆς Βουλῆς εἰς τὰ ἔργα τῆς δικαστικῆς Ἀρχῆς.

Πρόεδρος. Ἡ ἀντίληψίς μου εἶναι ὅτι καὶ κατὰ τὸν Κανονισμόν καὶ κατὰ τὸ Σύνταγμα ἐπ'βάλλεται μυστική ψηφοφορία.

Πρόεδρος. Ἄλλο τὸ ζήτημα. Ἀλλὰ δὲν νομίζω ὅτι συμ-
φέρει οὔτε εἶναι ἀξιοπρεπὲς διὰ τὸ Σῶμα.

Πρόεδρος. Ἐπὶ τῇ θάσει τῆς αἰτήσεως τοῦ κ. Εἰσχυ-
γελέως.

Ι. Μπουρνιάς. Ποιους παχαπέμπει ἡ Ἐπιτροπή;
Πρόεδρος. Μὰ διενεμήθησαν αἱ ἐκθέσεις.

Ὁ κ. Π. Πετρίδης, ὡς πρόεδρος τῆς Ἐπιτροπῆς τῆς Δικαιοσύνης, λέγει ὅτι ἡ Ἐπιτροπὴ ἐνόμισεν ὅτι δὲν πρέπει

Κ. Ζαβιτζιάνος. Ἐχετε ἀποδείξεις περὶ τῆς ἐνοχῆς του;
Π. Πετρίδης. Δὲν ὠμίλησα περὶ ἐνοχῆς. Εὐχομαι μάλιστα

Ι. Μουτζουρίδης. Ἀφοῦ τὸ πιστεύετε δὲν ἔπρεπε νὰ τὸν παρηκέρψετε.

Π. Πετρίδης. Ἡ Ἐπιτροπὴ δὲν ἦτο δυνατόν νὰ ἐξετάσῃ τοιοῦτον ζήτημα. Ἐνόμισεν ὅμως ὅτι, προκειμένου περὶ πράξεως ἥτις παρ' ὀλίγον νὰ συγκλονίστῃ ὁλόκληρον τὸ κοινοβουλευτικὸν πολίτευμα, ἔπρεπε νὰ δώσῃ τὴν ἀδειαν. Καὶ πιστεύω ὅτι καὶ αὐτός ὁ ὅσιος ὁ κ. βουλευτὴς θὰ ἐπιθυμῇ νὰ ἐγκαταρτίσῃ τὴν θέσιν του ἀπέναντι τῆς Δικαιοσύνης. Ἐπὶ τῆς ἡ' Ἐπιτροπῇ

ἀπεφάνθη ὑπὲρ τῆς ἀδείας πρὸς δίδωιν τοῦ βουλευτοῦ κ. Ἀντωνοπούλου διότι πρόκειται περὶ ὑποθέσεως ἀφορώσης ἀνώτατον ἐταίρειον.

Α. Μάρκου. Ὁ ἴδιος ὁ κ. Ἀντωνοπούλου ἐζήτησε νὰ δοθῇ ἡ ἀδεία.

Ὁ κ. **Ι. Πάλλης** λέγει ὅτι τὸ ζήτημα εἶναι σπουδαϊκὸν καὶ πρέπει νὰ ἐξετασθῇ μετὰ μεγαλυτέρας προσοχῆς διότι βουλευτικὴ ἀσυλία δὲν ἀποτελεῖ ἀσυνέπειαν. Ἡ Βουλὴ πρέπει νὰ ἐξετάσῃ μόνον ἐὰν ἐκ λόγων πολιτικῆς ἐμπειρίας ζητεῖται ἡ δέωσις καὶ ἐν ἐκείνῃ περιπτώσει νὰ δώσῃ τὴν ἀδείαν, ἐὰν δὲν θέλῃ νὰ κατηγορηθῇ ὅτι ὑπευθύνεται εἰς τὰ δικαστικὰ δικαιοῦματα. Ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Ἐπιτροπῆς δι' ὧν εἶπε ἀπέδειξεν ἐπέμειναι εἰς τὰ δικαστικὰ καθήκοντα, διότι εἶπεν ὅτι ἡ Ἐπιτροπὴ εὔρε τὴν μίαν πρᾶξιν ὡς σοδάρην καὶ τὰς ἄλλας ὡς μὴ σοδάρης. Ἐὰν ὁ Εἰσαγγελεὺς εἰπῇ γὰρ μίαν ὑπόθεσιν χωρὶς σοδάρην λόγον, εἶναι ὑπόλογος ἀλλὰ δὲν δύναται ἡ Βουλὴ νὰ ὑπεστέλλῃ εἰς τὴν ἐξέτασιν ζητημάτων διὰ τὰ ὅποια δὲν ἔχει δικαίωμα καὶ παρκαλῶ τὸν κ. Πρόεδρον τῆς Κυβερνήσεως νὰ εἰπῇ τὴν γνώμην του ἐπὶ τοῦ ζητήματος.

Ὁ κ. **Π. Καρασβεδάς** λέγει ὅτι ἡ Βουλὴ ὄχι μόνον δὲν εἶναι ὑποχρεωμένη νὰ δώσῃ τὴν ἀδείαν ἀλλ' οὔτε καὶ νὰ ἐισαγάγῃ πρὸς συζήτησιν αἴτησιν μὴ σοδάρην.

Ι. Παπαφλέσσας. Θέλω νὰ ἐρωτήσω τὸν Πρόεδρον τῆς Ἐπιτροπῆς εἰδικῶς διὰ τὸν κ. Γρηγοράκη ἐὰν ὑπάρχῃ ἀποδείξεις κατ' αὐτοῦ, ὅποτε δικαίως ζητεῖται ἡ ἀδεία ἢ ἀκόμη ἐν ὑπάρχει ἔστω καὶ ἐνδείξεις. Δὲν νομίζω ὅτι τὸ ζήτημα πρέπει νὰ παρέλθῃ ἐντελῶς ἀπαραιρήτῳ.

Κ. Ζαβιτζιάνος. Ὁφείλω νὰ προσθέσω ὅτι ὁ κ. Γρηγοράκης ἐδήλωσεν ὅτι δὲν πρόκειται νὰ ἀμνηστῇ τῆς ἀσυλίας, ἀλλὰ δὲν δύναμαι παρὰ νὰ παρατηρήσω ὅτι δὲν ὑπάρχει ἐνδείξεις ὅπως εἶπεν ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Ἐπιτροπῆς.

Π. Πετρίδης. Δὲν εἶπον ἐγὼ αὐτό.

Κ. Ζαβιτζιάνος. Μία κατὰθεσις ὑπάρχει μόνον ἐνὸς θεωρηθέντος ὡς σωφὲρ καὶ συνενόχου ὁ ὑπότος ἀπεδείχθη ὅτι δὲν ἦτο σωφὲρ.

Πρόεδρος. Ἡμεῖς δὲν εἴμεθα δικαστήριον.

Ὁ κ. **Ε. Βενιζέλος** (Πρωθυπουργός) λέγει ὅτι μερικῶς μόνον θὰ συμφωνήσῃ μετὰ τὸν κ. Πάλλη. Γενικῶς ἡ Βουλὴ πρέπει νὰ ἀρνήται τὴν παροχὴν ἀδείας ἐὰν ὑποπτεύεται ὅτι ἡ ἐκτελεστικὴ ἐξουσία, εἰτάγουσα μίαν αἴτησιν, ἀγεται ἀπὸ ἐχθρὸν πνεῦμα. Ὅχι μόνον εἰς αὐτὴν τὴν περίπτωσιν ἀλλὰ καὶ δι' ἄλλην, ὅταν πρόκειται περὶ μηδανίων πραγμάτων. Ἐχομεν 8 ἐξουβρίσεις—δὲν συνιστῶ εἰς κανένα βουλευτὴν νὰ ἀρνήθῃ τὴν ἀδείαν—ὅπως δὲ κατήντησε τὸ ἀδίκημα τῆς ἐξουβρίας δὲν εἶναι ἀπὸ ἐκεῖνα ποὺ πρέπει νὰ σταματήσουν τὴν ἀσυλίαν. Δὲν ἠξέσωρ τι λέγει ὁ νόμος, ἀλλ' ὑποθέτω ὅτι λέγει ὅτι ἀναστέλλεται ἡ παραγραφὴ. Ἀλλὰ καὶ ἐν δὲν τὸ λέγει, ἡμποροῦμεν νὰ τὸ κάμωμεν. Προκειμένου περὶ τοῦ κ. Γρηγοράκη δὲν λέγω ὅτι εἶναι ἐνοχὸς οὗτος, ἀλλὰ δὲν δύναται τις νὰ σκεφθῇ ὅτι ἡ αἴτησις περὶ ἀδείας ὑφίσταται εἰς κακοδομίαν. Δὲν ὑπάρχουν εἰς τὴν δικογραφίαν στοιχεῖα ἀλλ' ἡμεῖς δὲν ἡμποροῦμεν νὰ ζητήσωμεν τοιαῦτα διὰ νὰ ἐκφέρωμεν γνώμην. Πῶς ἄλλως τε θὰ ὑπάρξουν ἀποδείξεις ἐφ' ὅσον δὲν δίδομεν ἡμεῖς τὴν ἀδείαν νὰ ἀρξίσουν ἀνακρίσεις;

Ι. Πάλλης. Ἐγὼ δὲν εἶπα αὐτό.

Ε. Βενιζέλος. (Πρωθυπουργός). Δι' ἐξουβρίσεις θὰ ἐδίδατε σεῖς τὴν ἀδείαν;

Ι. Πάλλης. Καὶ ἐὰν ἐπρόκειτο περὶ γεροῦσιαστοῦ, ἔπρεπε νὰ περιμένῃ ἡ δικαιοσύνη 9 χρόνια;

Μεθ' ὃ ἡ συζήτησις κηρύσσεται περατωμένη.

Καλοῦνται ὡς ψηφοδελτικαὶ οἱ βουλευταὶ κ. κ. **Ε. Τριποδάκης** καὶ **Ι. Νικολίτσας**, ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν τῶν ὁποίων ἀρχεται ἡ μυστικὴ διὰ ψηφοδελτίων ψηφοφορία.

Περατωθεὶς τῆς ψηφοφορίας καὶ γενομένης τῆς διαλογῆς προέκυψε τὸ ἐξῆς ἀποτέλεσμα:

Ἐψηφοφόρησαν ἐν ὄλῳ	125
ὑπὲρ τῆς παροχῆς ἀδείας πρὸς δίδωιν τῶν κ. κ.	
Π. Λούδαρη	23
Α. Λούλη	29
Μ. Τσιγγιδέμογλου	35
Ι. Ταρσούλη	39
Κ. Ζωγράφου	53
Κ. Σίμου	51
Ι. Τσονταρίδη	47
Χ. Ζουμῆ	22
Γ. Ἡσαΐα	38
Β. Ἀντωνοπούλου	65
Π. Συρογιάννη	19
Ι. Γρηγοράκη	91

Εὐρέθη δὲ καὶ λευκὸν ψηφοδέλτιον 1

Ἐπομένως ἡ Βουλὴ παρέχει τὴν ἀδείαν πρὸς ποινικὴν δίδωιν μόνον τῶν βουλευτῶν κ. κ. Β. Ἀντωνοπούλου καὶ Ι. Γρηγοράκη.

Μεθ' ὃ, προκειμένου ἡ Βουλὴ νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν ἡμερησίαν Διάταξιν τῶν ἐπερωτήσεων, ὁ κ. **Πρόεδρος** ἐξηγεῖ ὅτι εἰς τὴν ἡμερησίαν Διάταξιν τῆς συνεδριάσεως τῆς 10ῆς τρέχοντος εἶχε καταχωρηθῇ κατὰ λάθος ἐπιψηφίσις τοῦ συνόλου τοῦ νομοσχεδίου περὶ μεταδιδάσεως τῆς περιουσίας τῆς Ε. Α. Π. εἰς τὸ Κράτος.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός).... τὸ ὅποιον παρκαλῶ νὰ ψηφισθῇ σήμερον εἰς β' συζήτησιν πρὸ τῆς ἡμερησίας Διατάξεως τῶν ἐπερωτήσεων.

Α. Παπαναστασίου. Μὰ ἔχομεν σήμερον ἐπερωτήσεις. Πότε θὰ συζητηθῶν αἱ ἐπερωτήσεις;

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Παρκαλῶ μὴ φέρετε ἀντίρρησην εἰς τὴν ψήφισιν. Εἶναι τὸ νομοσχέδιον τῆς Ε. Α. Π. τὸ ὅποιον ἐπειγόμεθα νὰ ψηφισθῇ. Ἡ πολλὴ σπουδὴ μὰς ἐφερε νὰ ζητήσωμεν τὴν ψήφισιν του εἰς μόνον ἀνάγνωσιν. Ἀντελήφθημεν ὅμως ὅτι αὐτὸ δὲν εἶναι σωστό, διότι πρόκειται περὶ κυρώσεως συμβάσεως ἢ ὁποῖα, βεδικῶς, δὲν εἶναι καμμία σύμβασις ἰδιωτικοῦ ἐνδιαφέροντος. Δὲν πιστεύω πάντως νὰ μὰς ἀπασχολήσῃ πλέον τῶν 10 λεπτῶν. Πρόκειται μόνον νὰ γίνῃ μία δήλωσις ἀπὸ τὸν κ. Ὑπουργὸν καὶ θὰ τελειώσωμεν.

Μεθ' ὃ ἡ Βουλὴ εἰσέρχεται εἰς τὴν

ἡμερησίαν Διάταξιν τῆς νομοθετικῆς ἐργασίας.

Πρόεδρος. Τὸν λόγον ἔχει ὁ κ. Μαντᾶς.

Μ. Μαντᾶς. Ἐπὶ τῇ βᾶσει τοῦ ἀρθροῦ 119 τοῦ Συντάγματος ἀπηλλοτριώθησαν ὠρισμένα κτήματα πρὸς ἀποκαταστάσιν προσφύγων καὶ γηγενῶν. Τὸ ἀρθρον 119 λέγει τὰ ἐξῆς (ἀναγινώσκω).

Αὐταὶ εἶναι αἱ ἐξαιρέσεις τοῦ ἀρθροῦ 119 δηλαδὴ ἐτέθη ἡ διάταξις αὐτὴ διότι δὲν ἦτο δίκαιον ὅταν πρόκειται νὰ ἀποκαταστήσωμεν πρόσφυγας καὶ γηγενεῖς νὰ ἀραιοῦσιν ὅλοκληρωτικῶς τὴν περιουσίαν τῶν ἰδιοκτητῶν εἰς τοὺς ὁποίους ἔπρεπε νὰ ἀφῆσωμεν κατὰ τι. Ἐν τῷ μεταξὺ ἐγένοντο ἀπαλλοτριώσεις αἱ ὁποῖαι μετεβιβάσθησαν εἰς τὴν Ε. Α. Π. ἢ ὁποῖα ἐν τῷ μέτρῳ τούτῳ δὲν ἐφάνη συνεπὴς πρὸς τὴν διάταξιν τοῦ Συντάγματος καὶ κατέλαβε ἐπὶ πλέον τὰ 500 μέτρα, ἀδικροῦσα διὰ τὴν τύχην τῶν ἰδιοκτητῶν οἱ ὁποῖοι κατέφυγον εἰς τὰ προσωρινὰ μέτρα ἐπὶ τῇ βᾶσει τοῦ Συντάγματος καὶ εἰς τοὺς ὁποίους τὸ Δικαστήριον ἔδωκε δίκαιον.

Οἱ ἰδιοκτῆται ἀγογγύστως ἐδέχθησαν τὴν ἀπαλλοτριώσιν τῶν κτημάτων τῶν τὰ ὅποια τοὺς ἐπλήρωσαν πρὸς 12 δραχμὰς τὸν πῆχυν ἐν μέσσις Ἀθήναις καὶ ἐζήτησαν ἀπὸ τοῦ Κράτους ὅπως τοὐλάχιστον τὰ 500 μέτρα τὰ ὅποια ὠρίζετο τὸ Σύνταγμα μὴ τοὺς τὰ πάρουν. Ἡ Ἐπιτροπὴ ὅμως ἐζήτησε νὰ τὰ πάρῃ καὶ εὐρέθησαν εἰς τὴν ἀνάγκην οἱ ἰδιοκτῆται νὰ λάβουν προσωρινὰ μέτρα καὶ κατάρθωσαν νὰ

σώσουν τὴν περιουσίαν τῶν αὐτῶν. Καὶ τὴν ἔκτασιν αὐτὴν τὴν ὁποίαν δι' ἀποφάσεως τῶν δικαστηρίων ἐπέτυχον ἐρχόμεθα σήμερον νὰ τοὺς τὴν πᾶρωμεν ἐφ' ὅσον μέλιστα δὲν ἔχει γίνῃ καὶ ἐγκατάστασις προσφύγων.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Ἐφ' ὅσον ἤδη ἔγινεν ἐγκατάστασις καὶ....

Μ. Μαντᾶς. Ἐδῶ πρέπει νὰ προσέξωμεν: λέγοντες ἐγκατάστασιν τί ἐννοοῦμεν;

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Νὰ ἔχῃ κτίσει.

Μ. Μαντᾶς. Ποῖος νὰ ἔχῃ κτίσῃ;

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Ἀκούτε ἐδῶ σὰς παρακαλῶ. Ὅτι πολλοὶ ἰδιοκτῆται εἶδον τὴν ἰδιοκτησίαν τῶν καταρρακουργημένων, δὲν μποροῦν νὰ τὸ ἀμειψθῇ καλεῖς. Ἐγὼ ἐνίοτε εὐρέθημι εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ παρέμβω ὑπὲρ τῶν ἰδιοκτητῶν. Ἀλλὰ τώρα δὲν ἔχομεν ἀνάγκην νὰ ἐπανελάβωμεν εἰς τὸ παρελθόν. οὔτε νὰ συζητήσωμεν αὐτά. Πολλοὶ λοιπὸν ἔχουν ὀλοκληρῶν τὸ οἰκοπέδον τῶν χωρὶς νὰ τοὺς ἀφήσουν τὸ ὀριζόμενον ὑπὸ τοῦ νόμου τμήμα. Ἐὰν ὅμως ἔχουν κτισθῇ στίτια ἐκεῖ...

Μ. Μαντᾶς. Δὲν ἔχουν κτισθῇ.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Ἐὰν δὲν ἔχουν κτισθῇ, ἐὰν καλεῖς ἤρχισεν νὰ οἰκοδομῇ καὶ τὸν ἔχουν σταματήσῃ τὰ προσωρινὰ μέτρα, νομίζω ὅτι αἱ ἀποφάσεις πρέπει νὰ ἐκτελεσθῶν ἀλλ' ἐὰν ἔχῃ κτίσει εἴτε ὀλοκληρῶν στίτια, εἴτε τὸ ἥμισυ, νομίζω ὅτι εἶναι δύσκολον νὰ τοῦ χαλάσωμεν τὸ στίτι. Μόνον ἐφ' ὅσον δὲν ἐκτίσθῃ, πρέπει νὰ ἐπιστραφῇ εἰς τὸν ἀρχικὸν ἰδιοκτητὴν. Ἐφ' ὅσον ὅμως ἐκτίσθῃ πρέπει νὰ μείνῃ.

Π. Τσαλδάρης. Ἐκεῖνο τὸ ὅποιον ἐρωτᾷ ὁ κ. συνάδελφος εἶναι τοῦτο: εἰς τὴν περίπτωσιν κατὰ τὴν ὁποίαν ἔχει ἀρχίσει ἕνα κτίσιμον, τότε τί θὰ ἰσχύσῃ;

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Ἐγὼ θὰ σὰς παρακαλέσω νὰ ψηφισθῇ ὅπως ἔχει: τὸ νομοσχέδιον μὲ τὰς δηλώσεις τὰς ὁποίας κάμνομεν τώρα καὶ ὑποσχεόμεθα νὰ φέρωμεν ἕνα νομοσχέδιον τὸ ὅποιον νὰ ῥυθμίσῃ τὸ ζήτημα πληρέστερον.

Π. Τσαλδάρης. Πῶς θὰ κριθῇ ἐν ἐκτίσῃ ἢ ὅχι ὅταν ἔχουν κάμει ἀρχὴν μόνον; Ἐὰν ἔχουν θέσει μόνον θεμέλια, τί γίνεται;

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Δὲν θεωρεῖται ἐγκατάστασις τὸ ὅτι ἔβαλαν θεμέλια μόνον. Νὰ θεωρηθῶν αἱ δηλώσεις μου αὐταὶ τὰς ὁποίας κάμνω ὡς ἐπίσημος ἐρμηνεία τοῦ νόμου τὸν ὅποιον ψηφίζομεν. Δηλαδὴ ἐὰν ἔβαλαν θεμέλια μόνον καὶ τοὺς ἐσταμάτησε τὸ δικαστήριον, δὲν θεωρεῖται ὅτι ἐγκατεστάθησαν.

Ἡ Βουλὴ, ἐρωτωμένη, δέχεται τὰς δηλώσεις αὐτὰς τοῦ κ. Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως ὡς αὐθεντικὴν ἐρμηνείαν.

Ὁ κ. **Γ. Τηλεκίδης** ἐπικινεῖται ἐπὶ τῆς εἰς τὴν προηγουμένην συνεδρίαν γενομένης ὑπ' αὐτοῦ προτάσεως ὅπως προστεθῇ εἰς τὸ νομοσχέδιον ἡ δὴλωσις «ἐφ' ὅσον εἶναι σύμφωνον πρὸς τὰς διατάξεις τοῦ ἀγροτικῶν νόμου». Ὁ ἀγροτικὸς νόμος γνωρίζει κληροῦχος ὅχι ὅμως καὶ ἰδιώτης. Ποῖοι εἶναι οἱ ἰδιῶται οἱ ὁποῖοι ἀναφέρονται εἰς τὸ νομοσχέδιον; Εἶναι 2—3 εἰς τοὺς ὁποίους ἐδόθησαν μεγαλύτεροι κληροὶ διὰ νὰ κάμουν ὑποδειγματικὴν καλλιέργειαν καὶ ἡ ὁποία δὲν ἔγινε.

Α. Παπαναστασίου. Πρόκειται περὶ χαρακτηριστικῶν πράξεων τῆς Ἐπιτροπῆς Ἀποκαταστάσεως ἢ ποία ἔδωσε 200 στρέμματα διὰ τὴν καλλιέργειαν αὐτὴν ἢ ὁποία δὲν ἐπραγματοποιήθη.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Ἐὰν ἡ Ἐπιτροπὴ Ἀποκαταστάσεως ἔχει κάμει ἐριστικὰς παραχωρήσεις, μὴ θέλετε νὰ δημιουργήσωμεν ζήτημα τώρα ποὺ τελειώνει πλέον αὐτὴ ἡ δουλειά.

Κ. Σπυρίδης (Ὑπουργός τῆς Γεωργίας). Εἶναι καὶ αὐτοὶ κληροῦχοι ἀλλὰ ἔλαβον μεγαλύτερον κληρὸν.

Γ. Τηλεκίδης. Ἐλαβον χαρακτηριστικὸν κληρὸν καὶ εἶναι 3 ἀνθρώποι.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Καὶ διὰ τοὺς 3 αὐτοὺς ἀνθρώπους θέλετε νὰ χαλάσωμεν τὸ νομοσχέδιον;

Μεθ' ὃ ἡ συζήτησις κηρύσσεται περατωμένη καὶ τὸ σχῆδιον νόμου ἀναγινώσκεται καὶ γίνεται δι' ἀναστάσεως δεκτὸν εἰς β' κατ' ἀρθρον καὶ σύνολον συζήτησιν, ἔχον οὕτω:

Περὶ μεταδιδάσεως εἰς τὸ Ἑλληνικὸν Δημόσιον τῆς κληρῆς καὶ ἀκινήτου περιουσίας τῆς Ε. Α. Προσφύγων καὶ συστάσεως ὑποθήκης ἐπὶ τῆς Διεθνούς Οἰκονομικῆς Ἐπιτροπῆς.

(Ὡς ἐτροποποιήθη κατὰ τὴν α' κατ' ἀρθρον συζήτησιν)

Ἀρθρον 1.

Κατὰ παρέκκλισιν τῶν διατάξεων τοῦ νόμου ΤΖ' τῆς 20 Ὀκτωβρίου 1856 περὶ μεταγραφῆς τῆς κυριότητος τῶν ἀκινήτων καὶ τῶν ἄλλων ἐπ' αὐτῶν πραγματικῶν δικαιωμάτων καὶ τοῦ νόμου τῆς 11)23 Αὐγούστου 1836 περὶ ὑποθηκῶν εἶναι ἐγκυροὶ ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως αὐτῶν εἰς τὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως αἱ καταρτισθῆσάμεναι μετὰ τοῦ Δημοσίου, ἐκπροσωποῦμένου ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Γεωργίας, καὶ τῆς Ε. Α. Προσφύγων συμβολαιογραφικαὶ πράξεις μεταβιβάσεως εἰς τὸ Δημόσιον τῆς ἀναγκοῦς εἰς τὴν Ε. Α. Προσφύγων ἀκινήτου περιουσίας καὶ συστάσεως ἐπ' αὐτῆς πρώτης ὑποθήκης ὑπὲρ τῆς ἀναγκοῦς τὴν ἐξυπηρέτησιν τοῦ Προσφυγικοῦ δανείου 1924 Διεθνούς Οἴκου Ἐπιτροπῆς, μὴ ἔχουσιν ἐφαρμογὴν ἐπὶ τῶν πράξεων τούτων τῶν σχετικῶν περὶ μεταγραφῆς ἀκινήτων καὶ ἐγγραφῆς ὑποθηκῶν διατάξεων τῶν καμμένων νόμων καὶ οὐδεμιᾶς ἐτέρας ἀπαιτουμένης διατυπώσεως διὰ τὸ κύρος τοῦ ὑπὲρ τῆς Δ. Ο. Ἐπιτροπῆς δικαιώματος πρώτης ὑποθήκης.

Ἡ τοιοῦτοτρόπως μεταβιβαζομένη καὶ ὑποθηκευμένη περιουσία περιλαμβάνει α') τὰ κτήματα, ἀπὸ μετεβιβάσθησαν εἰς τὴν Ε. Α. Προσφύγων δυνάμει τῶν ἀρθρῶν 1, 2, 3, 4, 5 καὶ 12 τοῦ Νομοθετικοῦ Διατάγματος τῆς 15)22 Μαΐου 1926, κυρωθέντος διὰ τοῦ νόμου 4303 τῆς 6 Αὐγούστου 1929 καὶ β') πάντα τὰ κτήματα τὰ παραχωρηθέντα εἰς τὴν Ε. Α. Προσφύγων διὰ παντὸς ἄλλου νομοθετικοῦ μέτρου, διατάγματος, πράξεως ἢ συμβάσεως.

Ἀρθρον 2.

Κατὰ παρέκκλισιν τῶν διατάξεων τοῦ νόμου τῆς 11)23 Αὐγούστου 1836 περὶ ὑποθηκῶν συστητάται διὰ τοῦ παρόντος πρώτη ὑπόθηκη, μὴ ἀπαιτουμένης ἐγγραφῆς εἰς τὰ οἰκία βιβλία τῶν ὑποθηκῶν, ὑπὲρ τῆς Διεθνούς Οἰκονομικῆς Ἐπιτροπῆς, ἀναλαβούσης τὴν ἐξυπηρέτησιν τοῦ Προσφυγικοῦ Δανείου τοῦ 1924, ἐπὶ πάντων τῶν κτημάτων, ἐφ' ὧν ἡ Ἐπιτροπὴ Ἀποκαταστάσεως Προσφύγων ἐγκατέστησε πρόσφυγας ἢ ἐφ' ὧν ἀποδόμησεν οἰκίας πρὸς ἐγκατάστασιν προσφύγων ἢ γηγενῶν, ἀναγκοῦτων κατὰ κυριότητα εἰς τὸ Δημόσιον.

Τὸ ὑπὲρ τῆς Δ. Ο. Ἐπιτροπῆς συνιστώμενον διὰ τοῦ παρόντος νόμου δικαίωμα ὑποθήκης ἀποκτάται ὑπὲρ αὐτῆς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως αὐτοῦ διὰ τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως, οὐδεμιᾶς ἄλλης ἀπαιτουμένης διὰ τὸ κύρος τοῦ δικαιώματος ὑποθήκης διατυπώσεως.

Ἀρθρον 3.

Αἱ ἐν τοῖς προηγούμενοις ἀρθροῖς ἀναφερόμεναι πρῶτα ὑποθήκαι ὑπὲρ τῆς Δ. Ο. Ἐπιτροπῆς θεωροῦνται συσταθεῖσαι διὰ ποσὴν ἴσον πρὸς τὸ σύνολον τῶν ἐν τοῖς βιβλίοις τῆς Ε. Α. Προσφύγων ἀναγεγραμμένων ἀξιών τῶν γεωργικῶν κληρῶν καὶ τῶν οἰκοδομημάτων καὶ θὰ παραμείνουν ἐν ἰσχύϊ ὡς κυμαινόμενον βάρος μέχρι πλήρους ἀποπληρωμῆς τοῦ προσφυγικοῦ δανείου τοῦ 1924, τοῦ συναρθέντος ἐπὶ ἐγγυηταῖς τῶν ὡς ἀνω ἀκινήτων.

Ἡ ἀνωτέρω ὑπόθηκη καὶ πρὸ τῆς κατὰ τὸ προηγούμενον ἐδάφιον ἀποπληρωμῆς θεωρεῖται αὐτοδικαίως ἀποσβεγμένη

ἀπὸ τῶν κτημάτων ἐκείνων, ὧν τὸ τίμημα κατεβλήθη ἐξ ὀλοκληροῦ εἰς τὸ Δημόσιον ἐκ μέρους τῶν εἰς οὗς παρεχωρήθησαν ἢ παραχωρήσανται τὰ κτήματα ταῦτα κληροῦχος, προσφύγων ἢ γηγενῶν, οἵτινες μόλις λάβη χώραν ἢ τοιαύτη ἐξ ὀλοκληροῦ καταβολῇ τοῦ τιμήματος θέλουσιν ἀποκτήσει ὀριστικὸν τίτλον κυριότητος ἐπ' αὐτῶν.

Ἐν τῷ ὀριστικῷ τίτλῳ θὰ δηλοῦται, ὅτι τὸ κτήμα εἶναι ἀπληροῦς πάσης ὑποθήκης ὑπὲρ τῆς Ε. Α. Προσφύγων, τῆς Διεθνούς Οἰκονομικῆς Ἐπιτροπῆς ἢ τοῦ Δημοσίου καὶ ὅτι τὸ τίμημα οὐτὸ ἀπεπληρώθη ὀλοκληρῶς.

Ὁ ὀριστικὸς τίτλος κυριότητος μεταγράφεται ἀπληροῦς τῶν τελῶν χαρτοσήμου εἰς τὰ σκεῖα βιβλία μεταγραφῶν ἐπ' ὀνόματι τοῦ πρόσφυγος ἢ γηγενὸς κατόχου ἢ τῶν κληρονόμων αὐτοῦ, ἀπὸ τῆς μεταγραφῆς δὲ ταύτης μεταβιβάζεται αὐτῷ ἢ κυρίῳ τῆς.

Ἀπαλλοτριώνται ἐπίσης τῶν τελῶν χαρτοσήμου τὰ μεταξὺ τῶν προσφύγων καὶ Δημοσίου συναφθέντα ἢ συναφθέντα προσφύγων πωλήσεως καὶ τὰ σχετικὰ παραχωρήτρια.

Ἀρθρον 4.

Κατὰ παρέκκλισιν τῶν διατάξεων τοῦ νόμου ΤΖ' τῆς 20 Ὀκτωβρίου 1856 περὶ μεταγραφῆς τῆς κυριότητος τῶν ἀκινήτων καὶ τῶν ἐπ' αὐτῶν πραγματικῶν δικαιωμάτων εἶναι ἔγκυροι ὅμα τῇ δημοσίευσιν αὐτῶν ἐν τῇ Ἐφημερίδι τῆς Κυβερνήσεως ἅπαντα αἱ καταρτισθέντες μεταξὺ τοῦ Δημοσίου, ἐκπροσωπούμενου ὑπὸ τοῦ ἀρμοδίου Ὑπουργοῦ, καὶ τῆς Ε. Α. Προσφύγων πράξεις μεταβιβάσεως εἰς τὸ Δημόσιον πάντων τῶν ὑπὸ τῆς Ε. Α. Προσφύγων κατασκευασθέντων ἐντὸς τῶν ἀστικῶν, συνοικισμῶν σχολικῶν καὶ νοσοκομειακῶν κτιρίων καὶ τῶν ἱατρικῶν, ὡς καὶ τῶν παρακαταθιγῶν φαρμάκων καὶ ἱατρικῶν ἐργαλείων.

Ἀρθρον 5.

1. Πάντα τὰ κτήματα τὰ ἐπιταχθέντα ἢ καταληφθέντα ὑπὸ τοῦ Δημοσίου καὶ παραδόντα ὑπ' αὐτοῦ εἰς τὴν Ε. Α. Προσφύγων, ἥτις ἐγκατεστήσαν εἰς αὐτὰ πρόσφυγας ἢ γηγενεῖς κηρύσσονται, δυνάμει τοῦ παρόντος ὡς ἀπλοποιούμενα ἀναγκαστικῶς, λόγῳ δημοσίας ὠφελείας ἀφ' ἧς κατελήφθησαν ταῦτα, ἔστω καὶ ἂν δὲν ἐδημοσιεύθῃ ἀπόφασις ἀπαιτοῦται τῆς ἀρμοδίας διοικητικῆς ἀρχῆς ἢ ἂν ἐνεπιλογώρησεν ἀκυρότης κατ' αὐτήν.

Ἡ ἐγκαταστῆσις τῶν κτημάτων τούτων εἰς τὰ κτηματολόγια τῆς Ε. Α. Προσφύγων ἀποτελεῖ ἀνάγκη τῶν τεκμηρίων τοῦ γεγονότος τῆς τοιαύτης ἀναγκαστικῆς ἀπαιτοῦται ἀνευ δικαιοῦτος ἀμφισβητήσεως ὁρίων.

2. Ἐν αἷς περιπτώσεσιν ἢ κατὰ τὸν ἀγροτικὸν νόμον Ἐπιτροπὴ ἀπαιτοῦται καλεῖται νὰ κρίνῃ περὶ τῆς ἐκτάσεως τῆς κατὰ τὸ ἄρθρον 119 τοῦ Συντάγματος καὶ κατὰ τὸν ἀγροτικὸν νόμον γενομένης ἀπαιτοῦται ὡς καὶ τῶν ἐξαιρετικῶν ταύτης τιμῶν, ἀποφαίνεται ταῦτοχρόνως ὅτι τὰ τελευταῖα ταῦτα τιμήματα συμπεριλαμβάνονται εἰς τὴν ἀπαιτοῦται ἐφαρμοζομένην διὰ ταῦτα τοῦ ἄρθρου 19 τοῦ Συντάγματος ἐφ' ὅσον πληροῦται οἱ ὅροι τοῦ παρόντος. Ἐπὶ δὲ τῶν ἡδὴ ἐνδικασθέντων κτημάτων συνεχομένη ἐκ νέου ἢ ἐν λόγῳ ἐπιτροπὴ ἀποφαίνεται καὶ ἐπὶ τοῦ τελευταίου τούτου ζητήματος.

3. Προκειμένου περὶ τῶν ἄνω κτημάτων ἀπαγορεύονται ἀγῶναι περὶ προσωρινῶν μέτρων, ἢ δὲ ἀναγκαστικῆς ἐκτέλεσεως ἀποφάσεων ἐπιδικαστῶν νομῆν, κυριότητα ἢ ἄλλο ἐμπράγματον δικαίωμα, ὡς καὶ πάσης περιλήψεως κατακυρωτικῆς ἐκτέλεσεως ἀναπέλλεται μέχρι τῆς καταβολῆς τῆς προσωρινῆς ἢ ὀριστικῆς κανονισθησέως ἀποζημιώσεως, ἥτις κατεβλήθη δὲν δύναται νὰ βραδύνῃ πλεον τῶν ἐξ μηνῶν ἀπὸ τῆς κοινοποιήσεως τῆς τελεσίδικου ἀποφάσεως τῆς κανονιστικῆς τῆν ὀριστικῆς ἀποζημιώσιν. Ἡ ἀποζημιώσις αὕτη θέλει καταβληθῇ διὰ μὲν τὰ κτήματα, ἐφ' ὧν ἐγκατεστήθη-

σαν πρόσφυγας, παρὰ τῆς Ἀγροτικῆς Τραπεζῆς ἐκ τοῦ κεφάλαιου τῶν εἰσπράξεων τῶν χρεῶν τῶν ἀγροτῶν προσφύγων διὰ δὲ τὰ κτήματα, ἐφ' ὧν ἐγκατεστήθησαν γηγενεῖς ἀκτῆνες, παρὰ τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς ἐκ τοῦ λ) σμῶς τῶν ἀναλλοτρίων κτημάτων.

4. Διὰ τὸ ἀπὸ τῆς καταλήψεως μέχρι τῆς λήξεως τῆς ὡς ἄνω ἀναστολῆς χρονικὸν διάστημα ὀφείλονται αὐτοδικαίως καὶ τῶν ἐπὶ τῆς κανονισθησέως ἀποζημιώσεως πρὸς τὸ ο) ὀφείλονται.

5. Ἐπὶ τῶν τοιούτων κτημάτων πᾶσα ἐμπράγματος ἀγῶν τριτοῦ παραγράφεται μετὰ διετίας ἀπὸ τῆς δημοσίευσσεως τοῦ παρόντος, πᾶν δὲ δικαίωμα τρίτου ἐπὶ τῶν ἐν λόγῳ κτημάτων μετὰ τὴν λήξιν τῆς ὡς ἄνω προθεσμίας τῆς παραγράφου μετατρέπεται εἰς ἀξίωσιν πρὸς ἀποζημιώσιν.

Ἀρθρον 6.

Ἀπὸ τῆς ἐν τῇ Ἐφημερίδι τῆς Κυβερνήσεως μεταξὺ τοῦ Δημοσίου, ἐκπροσωπούμενου ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Γεωργίας, καὶ τῆς Ε. Α. Προσφύγων δημοσιεύσεως πράξεως ἐκχωρήσεως εἰς τὸ Δημόσιον τῶν ἀκινήσεων τῆς Ἐπιτροπῆς ταύτης μεθ' ἀπάντων τῶν εἰς αὐτὰς ἀνηκόντων πραγματικῶν καὶ ἐνοχικῶν δικαιωμάτων τὸ Ἑλληνικὸν Δημόσιον ἀναλαμβάνει τὴν ὑποχρέωσιν νὰ ἐκπληρώσῃ πᾶσαν ὑποχρέωσιν παντὸς εἶδους δεσμεύσαν τὴν Ε. Α. Προσφύγων ἐναντι τρίτων καὶ ἀποκτῇ αὐτοδικαίως πάντα τὰ δικαιώματα καὶ προνόμια ἀτινὰ ἢ Ε. Α. Προσφύγων ἐκέντητο δυνάμει τῶν κειμένων νόμων, πράξεων καὶ συμβάσεων. Διὰ τὴν νόμιμον ἄσκησιν τῶν ὡς ἄνω δικαιωμάτων καὶ ὑποχρεώσεων εἴτε ἐκ μέρους τοῦ Δημοσίου, εἴτε κατ' αὐτοῦ ἐκ μέρους τρίτων, δὲν ἀπαιτεῖται ἰδιαίτερα πράξις νομιμοποιήσεως, αἱ δὲ ἐκχωρεῖς μετὰ τῆς Ε. Α. Προσφύγων δίκαια συνεχίζονται ἀνευ διακοπῆς τιμῶς ἐπ' ὀνόματι τοῦ Ἑλληνικοῦ Δημοσίου ὑποκαταστήσαντος τὴν Ε. Α. Προσφύγων ἀπλῶς κοινοποιουμένης κλήσεως πρὸς περαιτέρω πρόδοον τῆς δίκης.

Ἀρθρον 7.

Κηρύσσεται ὀριστικὸν τὸ καταρτιζόμενον ὑπὸ τῆς Ε. Α. Προσφύγων κτηματολογίον, οὔτως ἢ συμπληρωσὶς θέλει συνεχισθῇ ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ὅσον ἀφορᾷ τὰς ἐν αὐτῷ ἐμφανόμενας γαίας τὰς παραχωρηθείσας εἰς τὴν Ε. Α. Προσφύγων. Αἱ διὰ τοῦ κτηματολογίου γενόμεναι διανεμαὶ πρὸς ἰδιώτας πρόσφυγας ἢ γηγενεῖς κηρύσσονται ἔγκυροι καὶ ὑποχρεωτικαὶ διὰ τὴν Κυβέρνησιν.

Ἀρθρον 8.

Ἐξουσιοδοτεῖται ὁ Ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας ἵνα, μετὰ συμφωνίαν γινώσκον τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, συνάψῃ μίσθωσιν δημοτικῆς τοῦλάχιστον εἰκοσι πέντε ἐτῶν ἀπὸ τοῦ τέλους τῆς ὑφιστάμενης μισθώσεως τῶν ἐν Χαλκιδικῇ Μοναστηριακῶν κτημάτων, ἐφ' ὧν ἡ Ἐπιτροπὴ Α. Προσφύγων ἐγκατέστησε πρόσφυγας.

Ἀρθρον 9.

Ἐξουσιοδοτεῖται ἡ Ἐκδοτικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος, ὅπως, ὡς εἰδικὸς ἐντολοδόχος τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως, παραλάβῃ παρὰ τῆς Ε. Α. Προσφύγων τὴν εἰς μετρητὰ καὶ χρεώγραφα περιουσίαν αὐτῆς καὶ ὑπογράψῃ ἐν ὀνόματι τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως σχετικὴν ἀπόδειξιν παραλαβῆς, δηλοῦσαν ὅτι ἡ περιουσία αὕτη παραδίδεται ὑπὸ τῆς Ε. Α. Προσφύγων καὶ παραλαμβάνεται ὑπὸ τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως ὑπὸ τὴν ἔσων ὅτι ὁ δὲ διατεθῇ δι' ἐντολῶν τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως ἀποκλειστικῶς πρὸς ἐκτέλεσιν τῶν διατάξεων τῆς ἐν Γενεῇ συνομολογηθείσης τῇ 24) 1) 1930 Συνάσεως μεταξὺ τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως καὶ τῆς Ε. Α. Προσφύγων καὶ εἰδικότερον τοῦ τρίτου ἄρθρου αὐτῆς.

Ἀρθρον 10.

Κυροῦνται α) ἡ ὑπὸ ἡμερομηνίαν 20 Νοεμβρίου 1930 συμ-

πληρωματικὴ σύμβασις μεταξὺ τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως καὶ τῆς Ε. Α. Προσφύγων περὶ τροποποιήσεως τῶν ἄρθρων 15 καὶ 17 τῆς μνηστείας συμβάσεως τῆς Γενεῆς τῆς 24) 1) 1930 καὶ β) ἡ ὑπὸ ἡμερομηνίαν 4 Δεκεμβρίου 1930 σύμβασις μεταξὺ τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως, τῆς Ε. Α. Προσφύγων καὶ τῆς Ἀγροτικῆς Τραπεζῆς, ἡ καταρτισθεῖσα συμφωνία πρὸς τὰ ἄρθρα 14 καὶ 15 τῆς αὐτῆς Συνάσεως τῆς 24) 1) 1930. γ) ἡ ὑπὸ ἡμερομηνίαν 28 Νοεμβρίου 1930 σύμβασις μεταξὺ τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως καὶ τῆς Ε. Α. Προσφύγων περὶ καθορισμοῦ τῆς ἀξίας τοῦ ἀγροτικοῦ κλήρου

ΕΙΔΙΚΗ ΣΥΜΒΑΣΙΣ

Συναφθεῖσα ἐν Ἀθήναις μεταξὺ τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως καὶ τῆς Ἐπιτροπῆς Ἀποκαταστάσεως Προσφύγων τῇ 28ῃ Νοεμβρίου 1930.

Συνωδὸς τῷ ἄρθρῳ 9, παράγραφος β' ἐδάφιον 2 καὶ τῷ ἄρθρῳ 13 τῆς μεταξὺ τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως καὶ τῆς Ἐπιτροπῆς Ἀποκαταστάσεως Προσφύγων συναφθείσης ἐν Γενεῇ Συνάσεως, κυρωθείσης διὰ τοῦ ἀπὸ 20ῆς Ἰουνίου 1930 Διατάγματος, δημοσιευθέντος ἐν τῷ ὑπ' ἀριθ. 220 καὶ ἀπὸ 27ης Ἰουλίου ἐ. ἐ. φύλλῳ τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως, ἡ Ἐπιτροπὴ Ἀποκαταστάσεως Προσφύγων προέβη, κατόπιν συνηνομήσεως μετὰ τῆς Κυβερνήσεως, εἰς ἐκτίμησιν τῶν εἰς τὰς διαφόρους περιφερείας κειμένων γαιῶν, ἐφ' ὧν ἔχουσιν ἐγκατασταθῇ ἀγροταὶ πρόσφυγες ἀναλλοτρίωντες συμφωνίως πρὸς τὰς διατάξεις τῆς περὶ Ἀναλλαγῆς πληθυσμῶν Συνάσεως τῆς Λωζάννης.

Ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἐκτιμήσεως ταύτης συμφωνοῦνται τὰ ἀκόλουθα μεταξὺ τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως καὶ τῆς Ἐπιτροπῆς Ἀποκαταστάσεως Προσφύγων:

Ἀρθρον 1.

Ὁ μέσος ὅρος τιμῆς στρέμματος καλλιεργησίμων γαιῶν, ἐφ' ὧν ἔχουσιν ἐγκατασταθῇ οἱ ὡς εἴρηται πρόσφυγες, ὁρίσθη εἰς δραχμὰς τετρακοσίας, ποσὸν κατώτερον τῆς μέσης ἀγοραίας τιμῆς τῶν ἐν λόγῳ γαιῶν, οὐχὶ δὲ κατώτερον τῆς ἀξίας τῆς καθορισθείσης συμφωνίως τῷ ἐν τῷ ὑπ' ἀριθ. 247 καὶ ἀπὸ 3ης Ὀκτωβρίου 1924 φύλλῳ τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως δημοσιευθέντι Ἀγροτικῷ Νόμῳ. Ἡ ὡς ἄνω τιμὴ τῶν 400 δραχμῶν ἐξευρέθη κατόπιν ἀφαιρέσεως ποσοστοῦ 27 ο) ἐκ τῆς ἀγοραίας τιμῆς προκειμένου περὶ ἀσκητῶν καλλιεργησίμων γαιῶν καὶ ποσοστοῦ ποικίλλοντος ἀπὸ 27-50 ο) ἐκ τῆς ἀγοραίας τιμῆς προκειμένου περὶ ἐνδροφυτευμένων ἐκτάσεων.

Ἀρθρον 2.

Συμφωνίως τῇ ὡς ἄνω ἀναφερομένη ἐκτιμήσει ἡ ἀξία τοῦ ἀγροτικοῦ κλήρου, ἥτις θὰ ἀναγραφῇ εἰς χρέωσιν τοῦ λογαριασμοῦ ἐκάστου ἀγροτοῦ πρόσφυγος διὰ τὰς καλλιεργησίμους γαίας, ἀσκητεῖς ἢ ἐνδροφυτευμένας, ἐφ' ὧν ἔχουσιν οὗτοι ἐγκατασταθῇ, καθορισθήσεται συμφωνίως πρὸς τὰς τιμὰς τὰς ἀναγραφόμενας εἰδικῶς εἰς τοὺς προσνηγμένους τῇ παρούσῃ Συνάσει ὑπ' ἀριθ. 1 καὶ 2 πίνακας

Ἀρθρον 3.

Ὁ ἐπὶ τῶν πρὸς τὴν Ἐπιτροπὴν Ἀποκαταστάσεως Προσφύγων χρεῶν τῶν ἀστῶν καὶ ἀγροτῶν προσφύγων καταλογισθησόμενος τόκος ὁρίζεται εἰς τρία ἐπὶ τοῖς ἐκατὸν ἀπὸ 1ης Ἰανουαρίου 1931, ὁ δὲ τῆς ὑπερημερίας εἰς ὀκτὼ ἐπὶ τοῖς ἐκατὸν. Αἱ πρὸ τῆς 1ης Ἰανουαρίου 1931 γενόμεναι ἐναντι τῶν καταβολῶν θέλουσιν ἀχθῇ εἰς πίστωσιν τῶν λογαριασμῶν τῶν ἐνδιαφερομένων προσφύγων λογιζόμεναι ὡς καταβολαὶ ἐναντι Κεφαλαίου.

καὶ τοῦ πληρωτέου ὑπὸ τῶν ἀστῶν καὶ ἀγροτῶν προσφύγων τόκου.

Ἀρθρον 11.

Πᾶσα ἡ δικαιοδοσία καὶ ἀρμοδιότης τῆς Ε. Α. Προσφύγων μεταβιβάζεται ἀπὸ τῆς 1ης Ἰανουαρίου 1931 εἰς τὸν Ὑπουργὸν τῆς Γεωργίας, ὅστις θέλει συνεχίσῃ προσωρινῶς τὰς ἐργασίας τῆς Ἐπιτροπῆς ταύτης καὶ εἰδικότερον τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ἐν ἄρθρῳ 3 τῆς ἐν Γενεῇ συνομολογηθείσης μεταξὺ τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως καὶ τῆς Ε. Α. Προσφύγων Συνάσεως ἀναφερομένων ἐργων.

ΣΥΜΒΑΣΙΣ

μεταξὺ Ἑλληνικοῦ Δημοσίου, Ἐπιτροπῆς Ἀποκαταστάσεως Προσφύγων καὶ τῆς Ἀγροτικῆς Τραπεζῆς διὰ τὴν ἀνάθεσιν εἰς αὐτὴν τῆς ὑπηρεσίας εἰσπράξεως τῶν πρὸς τὴν Ἐπιτροπὴν Ἀποκαταστάσεως Προσφύγων ὀλομένων χρεῶν.

Εἰς ἐκτέλεσιν τοῦ νόμου 4592, δι' οὗ ἐκυρώθη ἡ μεταξὺ Ἑλληνικοῦ Δημοσίου καὶ Ε. Α. Π. καταρτισθεῖσα τὴν 24-1-30 ἐν Γενεῇ Σύμβασις, ὡς αὕτη ἐτροποποιήθη διὰ τῆς ἀπὸ 20 Νοεμβρίου 1930 συμπληρωματικῆς τοιαύτης, καὶ συμφωνίως πρὸς τὸ ἄρθρον 36 τοῦ Καταστατικοῦ τῆς Α. Τ. Ε., κυρωθέντος διὰ τοῦ νόμου 4332, συνομολογοῦνται μεταξὺ τοῦ Ἑλληνικοῦ Δημοσίου, ἐκπροσωπούμενου ἐν προκειμένῳ ὑπὸ τῶν Ὑπουργῶν Οἰκονομικῶν καὶ Γεωργίας, τῆς Ἐπιτροπῆς Ἀποκαταστάσεως Προσφύγων, ἐκπροσωπούμενης παρὰ τοῦ Προέδρου αὐτῆς, καὶ τῆς Ἀγροτικῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος, ἐκπροσωπούμενης παρὰ τοῦ Διοικητοῦ αὐτῆς, τὰ ἐπόμενα:

Ἀρθρον 1.

Ἡ Α. Τ. Ε. ἀναλαμβάνει ἀπὸ τῆς κυρώσεως τῆς παρούσης συμβάσεως τὴν εἰσπραξίν τῶν πρὸς τὴν Ε. Α. Π. ὀφειλόμενων χρεῶν πάσης φύσεως, κατ' ἂν διὰ τοῦ ὡς εἴρηται νόμου 4592 ὁρίζεται.

Ἀρθρον 2.

Ἐκ τοῦ ὑπολοίπου τῶν εἰσπράξεων τῶν γινομένων ὑπὸ τῆς Ἀγροτικῆς Τραπεζῆς μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν τῶν δαπανῶν εἰσπράξεως καὶ προμηθείας αὐτῆς ἢ Ἀγροτικῆς Τραπεζῆς θὰ καταβάλλῃ κατ' ἐξαμηνίαν ἀπὸ τῆς 20ῆς Ἀπριλίου 1931 πρὸς τὴν Διεθνῇ Οἰκονομικῇ Ἐπιτροπῇ τὸ ποσὸν τῶν ληρῶν Ἀγγλίας 30.000. Τὸ ποσὸν τοῦτο θὰ διατίθεται συμφωνίως πρὸς τὸ ἄρθρον 20 τῆς μνηστείας Συνάσεως τῆς Γενεῆς τῆς 24) 1) 1930 διὰ τὴν πληρωμὴν τοῦ ἐκτάκτου χρεωλυσίου τοῦ Προσφυγικοῦ Δανείου 1924. Ἐν οὐδεμίᾳ δὲ περιπτώσει δύναται νὰ προκύψῃ ὑποχρέωσις τῆς Ἀγροτικῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος νὰ καταβάλλῃ ἐξ ἰδίων ὀφειλόμενα ποσὸν εἰς ἐκτέλεσιν τῆς παρούσης.

Ἀρθρον 3.

Ι. Οἰσδήποτε φύσεως εἰσπράξεις ἐνεργηθεῖσαι παρὰ τῆς Ε. Α. Π. μετὰ τὴν 1ην Ὀκτωβρίου 1930 καὶ μέχρι τῆς παραδόσεως τῆς ὑπηρεσίας εἰς τὴν Α. Τ. Ε. περιέρχονται εἰς τὴν τελευταίαν καὶ χρησιμοποιοῦνται κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 2 τῆς παρούσης.

II. Τὰ ἐκτὸς τῶν ἀνωτέρω μέλλοντα νὰ ὑπάρξωσιν ἐκ τῆς διαλύσεως τῆς Ε. Α. Π. ὑπόλοιπα εἰς μετρητὰ καὶ χρεώγραφα κατατίθενται παρὰ τῇ Τραπεζῇ τῆς Ἑλλάδος ὡς ἐντολοδόχοι τοῦ Δημοσίου. Ἡ ἀνάληψις τούτων θὰ γίνετα δι' ἀποφάσεως τῶν Ὑπουργῶν τῶν Οἰκονομικῶν καὶ τῆς Γεωργίας μέχρι τῆς ὑπογραφῆς νεωτέρας συμβάσεως καθορίζουσας τὰ τῆς συνεχίσεως τοῦ ἔργου τῆς Ἐπιτροπῆς Ἀποκαταστάσεως Προσφύγων.

Ἀρθρον 4.

Εἰδικὴ Σύμβασις μεταξὺ Ἑλληνικοῦ Δημοσίου καὶ τῆς Ἀγροτικῆς Τραπεζῆς, ὑπογραφεμένη τὸ ταχύτερον καὶ κυρωθεῖσα διὰ Διατάγματος, θέλει καθορίσῃ τὰς λεπτομερείας τῆς ἐκτέλεσεως τῆς παρούσης.

Εἰς ἐνδειξὴν ὑπεγράφη ἡ παροῦσα Σύμβασις εἰς διπλοῦν, Ἀγγλιστὶ καὶ Ἑλληνιστὶ.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 28ῃ Νοεμβρίου 1930.

Διὰ τὴν Ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν Διὰ τὴν Ἐπιτροπὴν
Ἀποκαταστάσεως Προσφύγων

Ὁ Ὑπουργὸς Γεωργίας Ὁ Πρόεδρος
Κ. ΣΠΥΡΙΔΗΣ C. B. Eddy

ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗ ΣΥΜΒΑΣΙΣ

Συναρθεῖσα σήμερον τὴν 20ὴν Νοεμβρίου 1930 μετὰ τὴν Ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν ἐκπροσωπούμενης ὑπὸ τοῦ κ. Α. Παπαδάτου καὶ τῆς Ἐπιτροπῆς Ἀποκαταστάσεως Προσφύγων ἐκπροσωπούμενης ὑπὸ τοῦ Προέδρου αὐτῆς κ. Κερόλλου Β. Ἐντύ.

Ἐπειδὴ τὰ συμβαλλόμενα μέρη ὑπέγραψαν ἐν Γενεύῃ τὴν 24ην Ἰανουαρίου 1930 Σύμβασιν διὰ τῆς ὁποίας προβλέπεται διὰ τοῦ άρθρου 15, ὅτι ἡ εἰσπραξις τῶν πρὸς τὴν Ἐπιτροπὴν Ἀποκαταστάσεως Προσφύγων χρεῶν τῶν ἀστικῶν προσφύγων θέλει διενεργεῖσθαι ὑπὸ τῆς Ἑθνικῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος καὶ διὰ τοῦ άρθρου 16 τῆς αὐτῆς Συμβάσεως ὅτι ἡ εἰσπραξις τῶν πρὸς τὴν Ἐπιτροπὴν Ἀποκαταστάσεως Προσφύγων χρεῶν τῶν Ἀγροτικῶν Προσφύγων θέλει διενεργεῖσθαι ὑπὸ τῆς Ἀγροτικῆς Τραπεζῆς.

Νῦν ἐπὶ τῷ σκοπῷ ὅπως ἡ εἰσπραξις τῶν χρεῶν τῶν τε ἀγροτικῶν καὶ ἀστικῶν προσφύγων διενεργῇται ὑπὸ μιᾶς μόνης Τραπεζῆς συμφωνοῦνται τὰ κάτωθι:

Τὰ άρθρα 15 καὶ 17 τῆς ρηθείσης Συμβάσεως τῆς 24ης Ἰανουαρίου 1930 τροποποιοῦνται διὰ τῆς προσθήκης τῶν λέξεων «ἢ τῆς Ἀγροτικῆς Τραπεζῆς» μετὰ τὰς λέξεις «Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος».

Ἐφ' ᾧ ὑπεγράφη ἡ παροῦσα Σύμβασις εἰς ἀπλοῦν ἀντίτυπον κατατεθεῖσθαι παρὰ τῇ Γραμματείᾳ τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν.

Διὰ τὴν Ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν Διὰ τὴν Ε.Α.Π.
Α. ΠΑΠΑΔΑΤΟΣ Κ. ΕΝΤΥ

Ἀναγινώσκονται καὶ εἴτε ἐπικυροῦνται τὰ πρακτικὰ τῆς σημερινῆς συνεδριᾶσεως μέχρι τοῦ σημείου τούτου.

Ὁ Πρόεδρος Οἱ Γραμματεῖς
Θ. ΣΟΦΟΥΛΗΣ Θ. Κωλιαλέξης
Α. Φωκᾶς

Μεθ' ὃ ἡ Βουλὴ εἰσέρχεται εἰς τὴν

Ἡμερησίαν Διάταξιν

τῶν ἐπερωτήσεων.

Ὁ κ. Πρόεδρος ἀνακοινεῖ ὅτι ὑπεβλήθη πρότασις περὶ προτάξεως τῆς ἐπερωτήσεως πρὸς τὴν Κυβέρνησιν διατὶ δὲν ἐλαβέν ἔως τῶρα τὰ ἐνδεικνύμενα μέτρα ὅπως ἀποκατασταθῶν οἱ καλλιεργηταὶ τῶν γαιῶν Κωπαίδος ἢ τουλάχιστον ὅπως καθορισθῇ θεμιτὸν μίσθωμα διὰ τὴν καλλιέργειαν τῶν γαιῶν τούτων.

Εἰς ἐνδειξὴν τῶν ἀνωτέρω ὑπεγράφη ἡ παροῦσα Σύμβασις εἰς τριπλοῦν εἰς Ἑλληνικὴν καὶ Ἀγγλικὴν γλῶσσαν.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 4ῃ Δεκεμβρίου 1930.

Διὰ τὴν Ἑλλην. Κυβέρνησιν Διὰ τὴν Ἀγροτ. Τράπεζαν
Ὁ Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν Ὁ Διοικητὴς
Γ. ΜΑΡΗΣ Κ. ΦΟΝΤΙΚΑΣ

Διὰ τὴν Ἐπιτροπὴν
Ἀποκαταστάσεως Προσφύγων

Ὁ Ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας Ὁ Πρόεδρος
Κ. ΣΠΥΡΙΔΗΣ CHARLES B. EDDY

SUPPLEMENTAL CONTRACT

Made and entered into this 20 day of November 1930 by and between the Hellenic Government represented by Mr. A. Papadatos and the Refugee Settlement Commission represented by Mr. Charles B. Eddy, President.

Whereas the parties heretofore on January 24th, 1930 at Geneva entered into a convention which provided in article fifteen that the debts due by the urban refugees to the Refugee Settlement Commission would be collected by the National Bank of Greece and in article sixteen that the debts due by the agricultural refugees to the Refugee Settlement Commission would be collected by the Agricultural Bank:

Now in order that the collection of debts due both by urban and by Agricultural refugees may be collected by one Bank.

It is hereby agreed as follows:

Articles fifteen and seventeen of the said Convention of January 24th, 1930, are amended by the addition of the words «or the Agricultural Bank» after the words «Bank of Greece».

In witness whereof this contract has been signed in a single copy which shall be deposited with the Secretariat of the League of Nations.

For and on behalf of the Hellenic Government: For and on behalf of the Refugee Settlement Commission:

A. Papadatos Charles B. Eddy.

Ἡ Βουλὴ ἀποδέχεται τὴν πρότασιν καὶ ὁ λόγος δίδεται εἰς τὸν κ. Μπακάλμπασην.

Α. Μπακάλμπασης. Ἡ ἐπερωτήσις διὰ τὸ Κωπαϊδικὸν ζήτημα δὲν δύναται νὰ ἔχη μορφήν ἐλέγχου κατὰ τῆς παρούσης Κυβερνήσεως, διότι θὰ ἦτο ἀδικον νὰ ζητηθῶν παρ' αὐτῆς εὐθύναι κακῆς διαχειρίσεως ζητήματος τὸ ὁποῖον χρονολογεῖται ἀπὸ τοῦ 1865. Ὅταν ὅμως οἱ ἀγρόται φθάνουν μέχρι τῆς ἀπεργίας τῆς πεύνης δὲν δυνάμεθα νὰ παραμείνωμεν καὶ ἀδιάφοροι. Ὅταν ἀπὸ τοῦ 1925 τὸ Ἑλληνικὸν Κράτος ἀπεράσισε νὰ συνάψῃ τὸ πρῶτον προσφυγικὸν δάνειον, μετὰ τῶν ὅρων του ἐτέθη καὶ ἡ ἐπίλυσις τῶν διαφορῶν μετὰ τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως καὶ τῆς Ἐταιρείας τῆς Κωπαίδος. Ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις εὐρεθεῖσα πρὸ διλήμματος ἀπεδέχθη τὴν διαιτητικὴν πράξιν, ἡ ὁποία ἔρριψε τὸ ζήτημα εἰς τὴν καταστροφὴν.

Συνεχίζων ὑπεθυμίζει τοὺς πρὸ εἰκοσαετίας ἀγῶνας τοῦ κ. Νάκου καὶ ἀναγινώσκει ἐκκλησίαν τοῦ πρὸς τὸν Ἀνώτατον Ἀρχοντα, ἐκκλησίαν ἡ ὁποία ἤρχισε μετὰ τὴν φράσιν: «Δουλοῦμεν ὡς σκλάβοι ἀπὸ τὰ χαράματα μέχρι τῆς νυκτός, ἄνδρες, γυναῖκες, καὶ παιδιὰ καὶ δὲν κατορθώνομεν νὰ κερδίζωμεν μήτε τὸν ἄρτον μας». Ἡ ἐκκλησίς ἐτελείωνεν ὡς ἐξῆς: «Οὐδεὶς θὰ δυνηθῇ νὰ μᾶς κατηγορήσῃ ἂν μόνον μας ἀναλάβωμεν νὰ ἐπιβάλωμεν τὸν σεβασμὸν τῶν δικαιωμάτων μας». Διὰ τὴν ὑπογράψην, λέγει, εἰς πολιτευόμενος τοιαύτην ἐκθεσιν φαντάζεσθε ποία ἦτο ἡ κατάστασις. Ἀναλῶει κατόπιν τοὺς ὅρους τῆς διαιτητικῆς πράξεως καὶ καθορίζει τὰς υποχρεώσεις τὰς ὁποίας ἀνέλαβε τὸ Κράτος, συμπεραίνων ὅτι ἡ θέσις τοῦ ἀγρότου κατήντησε χειροτέρα. Ἀρκεῖ, λέγει, νὰ κάμωμεν τὴν σύγκρισιν τῶν πληρωνομένων προπολεμικῶς καὶ ἐκείνων τὰ ὅποια καταβάλλουν σήμερον οἱ ἀγρόται διὰ τὰ διαπιστώσωμεν τὴν διαφορὰν. Διὰ τὰ σιτηρὰ ἐπλήρωνον προπολεμικῶς μίσθωμα 18 μέχρις 20 ο/ο σήμερον 38 μέχρις 75 ο/ο.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Τὸ ἐδεσδιώθητε ἐξ ἰδίας μελέτης; Διότι τοὺς ἀριθμοὺς αὐτοὺς τοὺς ἀμφισβητεῖ ἡ Ἐταιρεία.

Α. Μπακάλμπασης. Ἡ Ἐταιρεία εἶχε τὴν καλωσύνην νὰ μοῦ παράσχῃ ὅλα τὰ διαφωτιστικὰ στοιχεῖα καὶ ἐπὶ τῇ βίσει αὐτῶν στηρίξω τὴν ἐπερώτησιν.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Εὐτυχῶς ποὺ ὁ κ. βουλευτὴς μᾶς λέγει ὅτι στηρίζεται καὶ εἰς τὸ ὑπόμνημα τῶν παραπονομένων.

Α. Μπακάλμπασης. Ἐὰν τὸ maximum εἶναι λάθος, δὲν ἔμπορὸν νὰ τὸ ξέρω.

Α. Κουτσοπέταλος. Δὲν εἶναι ἀκριβὲς ὅτι εἰσπράττει 75 ο/ο

Α. Μπακάλμπασης. Ἀλλὰ βασίζομαι, κύριε Πρόεδρε, καὶ ἐπὶ τῆς ἐκθέσεως τοῦ ἀρμοδίου ὑπαλλήλου, Κατ' αὐτὴν ὁ βῆμαξ προπολεμικῶς ἐπλήρωνε 5—12 ἀκάδας σήμερον 18—38.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Ἡ Ἐταιρεία μᾶς δίδει ἀριθμοὺς καὶ ἐφ' ὅσον μᾶς τοὺς δίδει ὑπευθύνως μετὰ τὴν ὑπογραφήν τῆς εἰμῆθα ὑποχρεωμένοι νὰ τοὺς θεωρήσωμεν σοβαροῦς. Ὁ ἀνὴρ βῆμαξ ἐπλήρωνε 15 εἰς τὰ 1914, 15 πληρώνει καὶ σήμερον, ὁ δὲ ὑδρευόμενος πληρώνει 20 ἕως 35 στρέμματα, διότι ἐγένοντο ἐργασίαι βελτιώσεως τῆς γῆς. Εἰμὶ ὑποχρεωμένος νὰ δεχθῶ σοβαρὰ τὰ λεγόμενα ὑπὸ τῆς Ἐταιρείας. Δὲν πρέπει νὰ κάμνωμεν ἐντυπώσεις.

Α. Παπαναστασίου. Πρέπει νὰ θεωρῶνται ἐξ ἴσου ἀξιόπιστα ἀμφότερα τὰ ὑπομνήματα.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Ξέρω πολὺ καλὰ ὅτι ἡ Ἐταιρεία μετέβαλε μίαν ἀκαλλιέργητον λίμνην εἰς μίαν ἀπὸ τὰς πλέον εὐφόρους πεδιάδας τῆς Ἑλλάδος. Ἐξετάζω, βέβαια, μετὰ πολλῆς προσοχῆς τοὺς ἀριθμοὺς τῶν παραπονομένων, πιστεύω ὅμως ὅτι πλησιάζουν περισσότερο πρὸς τὴν ἀλήθειαν οἱ ἀριθμοὶ τοὺς ὁποίους δίδει ἡ Ἐταιρεία.

Α. Παπαναστασίου. Εἰς τὸ ἔργον αὐτὸ ἐκάθισαν χρήματα, ἀλλὰ δὲν εἶναι τὰ ἴδια πρόσωπα ποὺ ἐζημιώθησαν. Ἄλλοι εἶναι οἱ σήμερον ἐκμεταλλεύμενοι τὰ ἔργα.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Τὸ συνεζητήσαμεν πολὺς φορές αὐτὸ τὸ πρᾶγμα καὶ δὲν πρέπει νὰ λησμονώμεν ὅτι οἱ ἀρχικοὶ ἱδρυταὶ ἔχουν ἀκόμη εἰς χεῖράς των τὰς μετοχάς. Διότι ποῖος θέλετε νὰ τὰς ἀγοράσῃ ἔτιαν ἡ Ἐταιρεία δὲν ἔδωσε κέρδος ποτέ; Βεβαίως θὰ ζητήσωμεν ἐκ πνεύματος ἐπιεικειᾶς τὴν καλυτέρευσιν τῶν ὅρων, ἀλλὰ θὰ σεβασθῶμεν τοὺς ὅρους τῆς συμβάσεως κάτωθι τῆς ὁποίας ἔχει θέσει ἡ Ἑλλάς τὴν ὑπογραφήν τῆς, τὴν ὁποίαν πάντοτε ἐσεβάσθη.

Γ. Καφαντάρης. Τὸ ζήτημα εἶναι πῶς ἀμειβόμεναι αἱ ὑπηρεσίαι τῶν καλλιεργητῶν.

Ὁ κ. Α. Μπακάλμπασης συνεχίζων ἀναπτύσσει τὴν ἐκθεσιν τοῦ κ. Καναγκίνη, ἐν ᾗ ἀναφέρονται τὰ λαμβανόμενα ὑπὸ τῆς Ἐταιρείας ἐπὶ τῆς παραγωγῆς ποσοστά, καὶ τονίζει ὅτι αἱ ἐν αὐτῇ ἀναφερόμεναι ὑποχρεώσεις τῶν καλλιεργητῶν εἶναι

ἀναμφισβήτητοι ἐφ' ὅσον πρόκειται περὶ ἐπισήμου ἐκθέσεως. Προχωρῶν ἐξετάζει τὰ βάρη ἅτινα πληρώνουν οἱ κτηνοτρόφοι καὶ τονίζει ὅτι δὲν ἰσχύει ἐπὶ τῶν κτηνοτροφικῶν ἐκτάσεων τῆς Ἐταιρείας ἐνοικιοστάσιον βοσκῶν πλὴν τοῦ χωρίου Μαρτίνι.

Γ. Καφαντάρης. Διατὶ αὐτό;

Α. Μπακάλμπασης. Διότι αὐτὸ τὸ χωρίον ἔκαμε δικαστικούς ἀγῶνας. Ἀπὸ τὰ ὑπομνήματα ἐξάγονται τεράστιαι διαφοραὶ μετὰ προπολεμικῶν καὶ μεταπολεμικῶν βαρῶν. Ὄστω ἐνῷ τὰ πρόβατα προπολεμικῶς ἐπλήρωνον κατὰ κεφαλὴν 10 λεπτὰ ἕως 1.50 δραχ., μεταπολεμικῶς πληρώνουν 50 δραχμάς. Τὰ μεγάλα ζῶα ἐπλήρωνον προπολεμικῶς 2—20 δρ. κατὰ κεφαλὴν μεταπολεμικῶς πληρώνουν 100—200 δραχμάς. Οἱ χοῖροι ἐνῷ ἐπλήρωνον 50 λεπτὰ προπολεμικῶς, μεταπολεμικῶς ἐπλήρωναν τὰς 200—250 δραχ. κατὰ κεφαλὴν. Ἐκτὸς αὐτῶν οἱ χωρικοὶ πληρώνουν διὰ φύλακτρα 1 ο/ο ἢ μίαν ὀκτὰ βαμβάκι κατὰ στρέμμα καὶ μετὰ τὸ 1 ο/ο ἢ Ἐταιρεία εἰσπράττει 638.000 δραχ. καὶ πληρώνει διὰ φύλακτρα 286.000. Ἐννοεῖται ὅτι δὲν ἀναλαμβάνω τὴν εὐθύνην τοῦ ἀριθμοῦ αὐτοῦ διότι δὲν εἶχα τὴν εὐκαιρίαν νὰ τὸ ἐξετάσω.

Α. Κουτσοπέταλος. Ἀπὸ τὴν ἐκθεσιν τοῦ κ. Καναγκίνη φαίνεται ὅτι εἰσπράττει ἡ Ἐταιρεία δι' αὐτὸν τὸν λόγον 400 χιλ. δραχμάς ἐκτὸς ἄλλων βαρῶν καὶ ἐπομένως οἱ χωρικοὶ εἰς βάρος των σὰς ἔδωκαν ἀνακριθείας ὡς πρὸς αὐτό.

Α. Μπακάλμπασης. Ἀλλὰ δὲν εἶναι μόνον αὐτά. Ἐὰν φτιάσῃ ὁ χωρικός ἕνα καλὸν πληρώνει καὶ δι' αὐτὸ ἐτήσιον ἔδαφοι μόνον. Ἐκτὸς αὐτῶν ὑπάρχουν καὶ βάρη ἐκ μεταφορικῶν εἰς βάρος τῶν χωρικῶν ποικίλλοντα ἀπὸ 1—3 ο/ο. Ὅλη αὐτὴ ἡ κατάστασις προκάλεσεν ἐξέγερσιν τῶν χωρικῶν οἵτινες ἐζήτησαν βελτίωσιν καὶ ἡ Ἐταιρεία ἠδούκησε νὰ δεχθῇ μίαν μείωσιν κατὰ 5 ο/ο. Ἀλλ' ἐρωτᾶται: εἶναι δυνατὴ ὑπ' αὐτὰς τὰς συνθήκας ἡ συνέχισις τῆς καλλιέργειας καθ' ἣν στιγμὴν τὸ ἐξαγόμενον προῖον τῆς Κωπαίδος στοιχίζει 50 ο/ο ἀκριβέστερα ἀπὸ τὴν παραγωγὴν ὅλων τῶν ἄλλων καλλιεργητῶν, δεδομένου ὅτι οἱ καλλιεργηταὶ τῆς Κωπαίδος πληρώνουν καὶ φόρους τοῦ Δημοσίου καὶ φόρους κτηνοτροφικούς; Τὸ βέβαιον εἶναι, ὅτι ἡ παροῦσα Κυβέρνησις ἐπεζητήσῃ μίαν λύσιν. Καὶ πρὸς αὐτὸ ἀπέβλεπεν ἡ εἰς Ἀγγλίαν ἀποστολὴ τοῦ κ. Καναγκίνη. Ἀλλ' αὕτη ἀπέτυχε καὶ τὸ ζήτημα μένει στάσιμον. Χθὲς ὁ κ. Ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας ὑπέβαλε καὶ νομοσχέδιον περὶ κανονισμοῦ γεωμῶρου τῶν ἐκμισθουμένων γαιῶν, ὅπερ ὅμως δὲν ἐμελετήθη ἀκόμη.

Κ. Σπυρίδης (Ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας). Εἶναι μία συμπλήρωσις τοῦ ἀγροτικοῦ νόμου καὶ λαμβάνεται πρόνοια διὰ τοὺς καλλιεργητὰς ξένων κτημάτων. Εἶναι νομοσχέδιον γενικωτάτης φύσεως.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Ἐπιφυλάσσομαι καὶ ἐγὼ νὰ εἶπω τὴν γνώμην μου ἐπ' αὐτοῦ διότι δὲν διήλθεν ἐκ τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου.

Α. Μπακάλμπασης. Πάντως τὸ νομοσχέδιον ἀφορᾷ κανονισμὸν τῶν μὴ ἐχόντων ἰδίας γαίας καὶ δὲν ἀφορᾷ μόνον τὴν Κωπαῖδα, ἀλλὰ καὶ τὴν Θράκην καὶ τὴν Μακεδονίαν, ὅπου ἀκόμη ὑπάρχουν ἐργάται τῆς γῆς δουλοῦντες εἰς ξένην ταύτην. Ἀλλ' ὅπως ἀντιλαμβάνομαι ἀπὸ τὸ νομοσχέδιον δὲν θὰ βελτιωθῇ ἡ κατάστασις οὔτε τῶν ἀγροτῶν ἐκείνων οὔτε τῆς Κωπαίδος, διότι τὸ νομοσχέδιον ὁμιλεῖ περὶ γεωμῶρου ὅπερ δὲν δύναται ν' ἀνέλθῃ ὑπὲρ τὸ 1)3 τῆς παραγωγῆς, καὶ εἶναι προφανὲς ὅτι τὸ νομοσχέδιον δὲν πρόκειται νὰ βελτιώσῃ τὴν ἀγροτικὴν κατάστασιν.

Γ. Βασιλειάδης. Ὁφείλω ὡς ἀντιπρόσωπος τῆς Λοκρίδος, ἐνδιαφερομένης διὰ τὴν Κωπαῖδα, νὰ δηλώσω ὅτι τοῦ ζητήματος δὲν ἔπρεπε νὰ γίνῃ πολιτικὴ ἐκμετάλλευσις. Αὐτὸ δὲν θὰ τὸ δεχθῶμεν ἡμεῖς, διότι αἱ ἐνδιαφερόμεναι ἐπαρχίαι ἔχουν ἀντιπροσώπους καὶ οἱ ἐπερωτῶντες ὀφείλουν νὰ περιορίσουν τὴν προσπάθειάν των βοηθοῦντες τὴν Κυβέρ-

νησιν εις μίαν καλύτεραν λύσιν. (Φωναί και θόρυβος εκ της ἀριστεράς).

Α. Μπαλάμπασης. Δέν ἐγνώριζα ὅτι δέν ἔχομεν δικαίωμα ἡμεῖς οἱ ἄλλοι νά ἐμιλῶμεν διὰ τὰ ζήτηματα ξένων ἐπαρχιῶν (Νέαι φωναί και θόρυβος). Ὅπως δὴ ποτε οὐδεὶς ἔθεσε τὸ ζήτημα ἐπὶ κοινοῦ ἐπιπέδου καὶ βλέπω μετὰ λύπης μου ὅτι σεῖς μόνος ἐν ἀντιθέσει πρὸς τοὺς ἄλλους συναδέλφους δέν ἐνδιαφέρεσθε διὰ τὴν διαφύττειν τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Κυβερνήσεως. (Νέαι φωναί, θόρυβος, καὶ κωδονοκρουσίαι).

Πρόεδρος (Πρὸς τὸν κ. Βασιλειάδην). Θεωρεῖτε τὸ ζήτημα προσωπικόν;

Γ. Βασιλειάδης. Ὅχι, ἀν καὶ ὁ κ. Μπαλάμπασης θέλει νὰ τὸ κάμῃ προσωπικόν. Ἐπιφυλάσσομαι ὅμως μετὰ τὰ παρ' αὐτοῦ λεχθέντα, ἐπικαλούμενος τὴν μαρτυρίαν τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῆς Γεωργίας.

Α. Μπαλάμπασης. Ἐν πάσῃ περιπτώσει, νὰ ἐμιλῶσω. Ἄν θέλωμεν νὰ βελτιώσωμεν τὴν κατάστασιν οφείλομεν νὰ μεταβάλλωμεν τὰς βάσεις τοῦ νομοσχεδίου διὰ νὰ μὴ ἀδικοῦνται καὶ πάλιν οἱ ἐργάται τῆς γῆς. Καὶ τὸ φάρμακον ὑπερὺπολείπεται διὰ τὴν Κωπαῖδα εἶναι ἡ ἐξαγορά—ἀποτυχούσα ὡς γνωστὸν λόγῳ τῶν υπερφιλῶν ἀξιώσεων τῆς ἐταιρείας—ἢ ἡ ἀναγκαστικὴ ἀπαλλοτριώσις ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἐν ἰσχύϊ συμφωνίας μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Ἀγγλίας. Καὶ τὰς προτάσεις ταύτας, ἐπιλέγει, ὑποβάλλω διότι οὕτω φρονῶ ὅτι θὰ ἀπαλλαχθῶμεν ἀπὸ μίαν σύμβασιν ἢ ὁποῖα ἀποτελεῖ στίγμα διὰ τὸ νωότερον Ἑλληνικὸν Κράτος (Χειροκροτήματα).

Α. Κουτσοπέταλος. Θεωρῶ ὡς ἐξαιρετικὴν εὐκαιρίαν τὴν δοθεῖσαν διὰ τῆς ὑπὸ συζήτησιν συστάσεως, διότι θὰ γνωσθῇ τὸ ζήτημα τῆς Κωπαίδος εἰς τὴν Ἑθνικὴν ἀντιπροσωπείαν καὶ εἰς τὸν Ἑλληνικὸν λαόν. Τὸ ὅτι τὸ ζήτημα εἶναι ἄγνωστον ἀπεδείχθη ἅμα τῇ ἐνάρξει τῆς παρούσης συζητήσεως καθ' ἣν προσεπαθεῖτο πάντες νὰ λάβωμεν πληροφορίας ἀπὸ τὰ ὑπομνήματα τῶν ἐνδιαφερομένων ἐνθ' ἃ ἐπρεπεῖν ἐπὶ τῇ βάσει ἀρμοδιότερων πηγῶν νὰ ἐξετάζετο τὸ ζήτημα ἀποφασιστικῶς τῶν ἐκτεθέντων ὑπερβολῶν. Ἀτυχῶς καίτοι μέχρι τοῦδε ἔγιναν ἐξεγέρσεις, αἱ Κυβερνήσεις δέν ἠθέλησαν νὰ ἐξετάζουν πρεπόντως τὸ ζήτημα, ὅποτε θὰ προσλαμβάνετο ἡ σημερινὴ ἀπεργιακὴ κατάστασις τῶν καλλιεργητῶν, ἢ τόσον ἐπιζημία καὶ δι' αὐτοὺς καὶ διὰ τὸ Κράτος καὶ διὰ τὴν ἐταιρείαν. Ὡς ἐξετέθησαν τὰ πράγματα ὑπὸ τοῦ κ. Μπαλάμπασης ἐλήφθησαν ὑπ' ὄψιν κατὰ μείζονα λόγον οἱ ἰσχυρισμοὶ τῶν καλλιεργητῶν καὶ ὀλιγώτερον οἱ τῆς ἐταιρείας. Γνωρίζων ἐκ τοῦ ἐγγύς τὰ πράγματα, ἐλπίζω ὅτι ἐλαχίστας ὑπερβολὰς θὰ εἴπω, ὅπως ἡ λεχθεῖσα ὅτι ἐισπράττεται παρὰ τῆς ἐταιρείας 75 0/0.

Α. Μπαλάμπασης. Ὡς maximum τὸ εἶπα.

Α. Κουτσοπέταλος. Ἐπρόκειτο περὶ λάθους.

Α. Παπαναστασίου. Ἡ ἐταιρεία βεβαίως 38 0/0 χωρὶς τὰ ἄχυρα τὰ ποῖα εἶναι καὶ αὐτὰ ἔνν 30 0/0.

Α. Κουτσοπέταλος. Ἡ ἀξία τῶν ἀχύρων δέν ἔχει καμμίαν ἀναλογίαν μετὰ τὴν ἀξίαν τοῦ σίτου. Ἐγώ, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸν ἐκ Λοκρίδος κ. βουλευτὴν, εὐχαριστῶ πάντας τοὺς συναδέλφους τοὺς λαμβάνοντας μέρος εἰς τὴν συζήτησιν ἥτις ἀφορᾷ 6 χιλιάδας οἰκογενεῖας δικαιοῦμεναι τῆς προσοχῆς καὶ τῆς στοργῆς ὀλοκλήρου τῆς Βουλῆς. Ὁ πληθυσμὸς αὐτὸς ἔπεσε θύμα μᾶς καταστάσεως ἀνάγκης κατὰ τὸ 1925, ὅποτε τὸ Κράτος ἐπρόκειτο νὰ συνάψῃ τὸ προσφυγικὸν δάνειον. Τότε οἱ ἀγγλικοὶ κύκλοι διὰ νὰ συμβάλουν εἰς τὸ δάνειον ἠξίωσαν παρὰ τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως ὅπως λύσῃ τὰ ἐκκρεμῆ κωπαϊδικὰ ζήτηματα μεταξὺ Κράτους καὶ ἐταιρείας. Τὰ ζήτηματα αὐτά, ὡς σὰς εἶπεν ὁ προλαλήσας, τὰ ἐδημιούργησε καὶ ἡ ἐταιρεία Κωπαίδος, τὰ ἐνεφάνισεν εἰς τοὺς κύκλους ἐκείνους εἰς τοὺς ὁποῖους τὸ περισσότερον πιστευτὸν ἀπὸ τοὺς καλλιεργητὰς. Σὰς ἀναφέρω τὸ ζήτημα τῆς ἀξιώσεως διὰ τὴν καταμέτρησιν καὶ ἐροθίστησιν τῶν 80 χιλιάδων στρεμμάτων τὰ ὁποῖα ἔμεναν εἰς τὴν ἐταιρείαν κατ' ἐκλογὴν τῆς. Καὶ ἐνθ' ἀπὸ παράλειψιν τῆς δέν ἐγένετο ἡ ὁρο-

θέτησις, ἥτις ἄλλως τε καὶ δέν τὴν ἔδωκεν διότι ἦτο ἐπικ' ῥ' πώτρια ὀλοκλήρου τῆς ἐκτάσεως, ἐν τούτοις ἡ Ἐταιρεία ἐξήτει ἀποζημιώσιν.

Ε. Κουλουμβάκης. Πόσον ἐξητοῦσε;

Α. Κουτσοπέταλος. Τὸ λέγει ἡ διαιτητικὴ ἀπόφασις. Ἐξήτησεν ἀκόμη ἀποζημιώσιν ἐκ μέρους τῶν ἰδιοκτητῶν....

Ν. Σπηλιωτῆς. Ἡ περὶ ὁροθετήσεως ἀξίωσης ἀπερρίφθη.

Α. Κουτσοπέταλος. Ὁρθότατα, διότι ἔκαμε καὶ τὸ ἄλλο ἡ Ἐταιρεία: Ἐξήτει γαίρας ἀπὸ ἄλλην πλευράν καὶ ὅχι ἀπὸ ἐκείνην ποὺ ἐξέλεξεν ἡ ἰδίᾳ. Ἐν πάσῃ περιπτώσει εἰς τὴν δύσκολον ἐκείνην στιγμὴν τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους κατ' ὁρθεῖν ἡ Ἐταιρεία καὶ ἐπέδωκε μίαν διαιτησίαν, ἡ ὁποία εἶχεν ὡς ἀποτέλεσμα νὰ περιέλθῃ ὀλόκληρος ἡ Κωπαῖς εἰς τὴν κυριότητά τῆς.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Αὐτὸ δέν εἶχε καὶ πολὺ σημασίαν.

Α. Κουτσοπέταλος. Βέβαια, διότι ὑπελείπετο ἀκόμη 50στὴς ἐκμετάλλευσις. Ἀλλ' ὑπῆρχε μία ἐλπίς ὅπως εἰς ὅλους τοὺς ὑποδούλους ὅτι θὰ ἦρχετο στιγμὴ νὰ ἐλευθερωθῶν, ἐνθ' ἡμέρον ἡ Ἐταιρεία διαπραγματεύεται μετὰ τὸ Κράτος ὡς ἰδιοκτήτρια καὶ γνωρίζετε πόσον δυσχερὲς εἶναι τοῦτο. Ἄν πρόκειτο νὰ συζητήσωμεν περὶ συμβάσεων ἢ δοθεῖσα ἀπάντησις τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ ἦτο ἐπιβεβλημένη, διότι δέν ἡμποροῦμεν νὰ διδάξωμεν ὅτι πρέπει νὰ ἀντιτάσωμεν τὴν βίαν τοῦ Κράτους ἢ τὴν βίαν τῶν πολιτῶν κατὰ τῶν συνθηκῶν ποὺ ἔχομεν ὑπογεγραμμένας. (Χειροκροτήματα). Ἀλλὰ ἀπὸ τοῦ σημείου τούτου μέχρι τῆς ἀπόψεως ἦν ὑποστηρίζει ἡ Ἐταιρεία ὅτι δέν ἔχει τὸ Κράτος τὸ δικαίωμα νὰ κανονίσῃ τὰ ἀγροδοτικὰ δικαίωματα εἶναι μεγάλη ἡ ἀπόστασις. Ζήτημα ἐπομένως σχέσεων μεταξὺ Ἐταιρείας καὶ Κράτους δέν ὑπάρχει. Ὑπάρχει ὅμως ζήτημα ἀνθρωπιστικὸν διὰ τοὺς καλλιεργητὰς, ὑπερσυνφέρει καὶ τὴν Ἐταιρείαν νὰ λύσῃ κατὰ τρόπον ἀνθρώπινον καὶ ἐπιεικῆ ὅστις θὰ ἐπιτρέπῃ εἰς τοὺς καλλιεργητὰς νὰ μὴ ἀπέρχωνται ἐκ τῶν ἀλωναίων μόνον μετὰ δεικνὰν τῶν καὶ μετὰ τοὺς σάκκους κενούς, ἀλλὰ νὰ ἀπέρχωνται ἀποκομίζοντες τοὐλάχιστον τὸ ἥμισυ τῶν δημητριακῶν ποὺ τοὺς χρειάζονται διὰ νὰ ζήσουν. Κύριε Πρωθυπουργέ, σὰς βεβαίως ὑπευθύνως ὅτι τὰ 9/10 τῶν καλλιεργητῶν κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος δέν ἀπεκόμισαν οὐδὲ ὀκτὼ. Δι' αὐτὸ ἤθελα, χωρὶς νὰ ἀκούσωμεν τοὺς ἰσχυρισμοὺς τοῦ ἐνὸς καὶ τοῦ ἄλλου μέρους, νὰ γίνῃ μία ἐξεταστικὴ ἐπιτροπὴ, εἰς ἣν ἐγὼ δέν θὰ λάβω μέρος, καὶ εἶμαι βέβαιος ὅτι ὅταν οἱ ἀξιότιμοι συνάδελφοι ἀδιακρίτως κοιμητικῆς ἀποχρώσεως μάθουν τὴν κατάστασιν τῶν ἀνθρώπων αὐτῶν καὶ τὴν συμπεριφορὰν τῆς Ἐταιρείας δέν θὰ ἔχωμεν πλέον ἀνάγκην ἡμεῖς νὰ λέγωμεν ἐνταῦθα ὅσα λέγομεν. Ὁ κ. Μπαλάμπασης σὰς ἐξέθεσε τὰ πράγματα: ἐλησμονήσεν ὅμως νὰ σὰς εἴπῃ ὅτι ἐκτὸς τοῦ 26 0/0 διὰ γεόμορον εἶναι καὶ ἄλλα δάρεα, ὅπως τὰ μεταφορικά, τὰ ἀγροφυλακτικά καὶ τὰ διὰ συντήρησιν τῶν ἔργων ἐξοδα. Καὶ ἐκεῖνο ποὺ τοὺς ἐξεγείρει εἶναι τὸ συναίσθημα τῆς ἀδικίας διότι, π. χ. ἐνθ' ὁ ἴδιος ὁ καλλιεργητὴς μεταφέρει τὸ βαμβάκι τοῦ πέρουν καὶ διὰ μεταφορικά. Ἄν αὐτὸ εἶναι ἀληθές, μοῦ κάμει τρομερὰν ἐντύπωσιν.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Δέν φαντάζομαι. Ἄν αὐτὸ εἶναι ἀληθές, μοῦ κάμει τρομερὰν ἐντύπωσιν.

Κ. Σπυριδῆς (Ὑπουργός τῆς Γεωργίας). Κατὰ τὴν Ἐταιρείαν τὸ 1 0/0 ποὺ πέρουν δέν εἶναι ὑπερβολικόν.

Α. Παπαναστασίου. Τὸ τρομερὸν εἶναι ὅτι πληρώνει ὁ καλλιεργητὴς 1 0/0 δι' ὅλην τὴν παραγωγὴν.

Γ. Καφαντάρης. Οἱ χωρικοὶ μεταφέρουν ἰδίους δαπάναις εἰς τὴν ἐταιρείαν καὶ κατόπιν χρεώνονται διὰ τὴν μεταφορὰν ποὺ κάμνουν οἱ ἴδιοι. Αὐτὸ εἶναι τερατὸν.

Α. Κουτσοπέταλος. Εἶναι τερατωδέστερον διότι πληρώνουν καὶ δι' ὅλην τὴν παραγωγὴν.

Γ. Καφαντάρης. Ὅντως τερατωδέστερον. (Θόρυβος ἐκ τῆς ἀριστεράς).

Ὁ κ. Γ. Βασιλειάδης διακόπτειν παρατηρεῖ ὅτι ὁ κ. Μπαλάμπασης ἔπεσε θύμα κακῶν πληροφοριῶν.

διὰ νὰ σπείρῃ, δραχ. 637, δηλ. 6.37 τὴν ὀκτὼ, εἰς ἐποχὴν ποὺ ὁ σπόρος δέν εἶχε περισσότερον ἀπὸ 3 δραχμάς.

Ε. Κουλουμβάκης. Ἄν τὰ μάθουν αὐτὰ εἰς τὴν Ἀγγλίαν, ἀλλοίμονον εἰς τὴν Ἐταιρείαν.

Α. Κουτσοπέταλος. Καὶ ἡμεῖς αὐτὸ θέλομεν. Ἐπειδὴ τὸ ἄλλο τοῦ Α καλλιεργητοῦ ἔπεσε καὶ ἔκαμε μίαν ζήμιαν ἡ Ἐταιρεία ἐπέδωκε πρόστιμα καὶ ὅχι μόνον τώρα, ἀλλὰ πρὸ πολλῶν ἐτῶν. Ὑπάρχει εἰς τὸ γραφεῖον τοῦ κ. Νάκου μία φωτογραφία τῆς ἀποδείξεως. Ἐὰν λοιπὸν οἱ τίτλοι τῆς ἀποκτήσεως τῶν 15.000.000 εἶναι ὅπως ἡ φωτογραφηθεῖσα ἀπόδειξις, ἡ Ἐταιρεία εἶναι ὅχι ἀπλῶς τοκογλύφος, ἀλλὰ Σάβλοκ. Ἡ Ἐταιρεία ἔκαμε καὶ τοῦτο διὰ ν' ἀμείψῃ ἴσως περισσότερον τινὰς τῶν ὑπαλλήλων: Δίδει εἰς πολλοὺς ἐξ αὐτῶν δύο ἕως τρεῖς χιλιάδας στρέμματα. Ξέρετε δὲ ὑπὸ ποίους ὅρους δίδονται αὐτὰ πρὸς καλλιέργειαν; Καλλιεργεῖ ὁ χωρικός καὶ ἀφοῦ πληρωθῶν ὅλα τὰ βάρη πρὸς τὴν Ἐταιρείαν, ἐκεῖνο ποὺ μένει τὸ μοιράζεται ὁ καλλιεργητὴς μετὰ τὸν ὑπάλληλον. Καὶ θὰ ἡμπορούσε νὰ κατηγορηθῇ ἡ Κυβέρνησις ἐπὶ παραδόσει τῶν συμβάσεων, ἐὰν ἐπενέβαινε εἰς τὴν περίστασιν αὐτήν;

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Ἐφόσον τὸ βεβαιώσετε αὐτὸ, ἡμπορῶ νὰ σὰς πῶ ὅτι εἶναι ἕνα πρᾶγμα ἀπαράδεκτον.

Α. Νάκος. Εἶναι ἀπολύτως βέβαιον.

Α. Κουτσοπέταλος. Ἐκτὸς τούτου οἱ μικροκαλλιεργηταὶ πληρώνουν ὅλους τοὺς φόρους δημοσίους καὶ δημοτικούς καὶ διὰ τὸ ποσοστὸν ἀκόμη τὸ ὁποῖον λαμβάνει ἡ Ἐταιρεία.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Διὰ τὸ ζήτημα τοῦ ἀχύρου ἤθελα νὰ σὰς ἐρωτήσω: Ἡ Ἐταιρεία λέγει ὅτι ἔλαβεν ἄχρον στον ἄχυρον λόγῳ τῆς ἀφθονίας, ἐνθ' ἀφῆκε συγχρόνως εἰς τοὺς καλλιεργητὰς νὰ παραλαμβάνουν ὅσιν ποσότητα ἤθελον, ἐπῆρξεν δὲ τὴν ποσότητα τὴν ὁποῖαν ἐχρησιμοποίησαν διὰ καυσίμου ὅλην τὴν ἀλωναίαν μηχανῶν. Καλὰ τὰ λέγει ἡ Ἐταιρεία, κ. βουλευτά;

Α. Κουτσοπέταλος. Δέν τὰ δέχομαι ὡς ἀκριβῆ.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Καὶ διὰ τὸ ζήτημα τοῦ σπόρου τοῦ 1928 ἤθελα νὰ μοῦ πῆτε. Μοῦ δίδεται ἡ πληροφορία ὅτι ἦτο πολὺ ἀκριβές.

Κ. Σπυριδῆς (Ὑπουργός τῆς Γεωργίας). Ἡ Ἐταιρεία ἰσχυρίζεται ὅτι ὁ σπόρος τότε εἶχε 10 ἕως 15 δραχμάς.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Πρόκειται, ὡς λέγει ἡ Ἐταιρεία, περὶ τοῦ γεωργικοῦ ἔτους 1928—1929.

Γ. Καφαντάρης. Δέν ὑποθέτω νὰ ὑπάρχῃ παραγωγὴ 1928—1929. Ὅταν γίνῃ ἡ σπορὰ τοῦ 1928 γίνεται καὶ ἡ συγκομιδὴ.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Εἶναι πιθανόν ὅτι πρόκειται περὶ σπόρου παραχθέντος τὸ 1928.

Α. Κουτσοπέταλος. Ἐν πάσῃ περιπτώσει δίδονται αἱ τρέχουσαι τιμαί.

Συνεχίζων λέγει ὅτι ὅλα αἱ διαφοραὶ μεταξὺ Ἐταιρείας καὶ καλλιεργητῶν λύονται ὑπὲρ τῆς Ἐταιρείας καὶ διὰ τῶν ἀγροφυλάκων καὶ αὐταὶ αἱ ἐξώσεις ἐνεργοῦνται ὑπὸ τῶν ἀγροφυλάκων οἱ ὁποῖοι ὑπηρετοῦν παρὰ τὸν νόμον διότι μεταξὺ αὐτῶν ὑπάρχουν καὶ ἄνθρωποι ποὺ ἐσκότωσαν τὴν μάνα τους καὶ τὸν πατέρα τους.

Ρ. Λιβαθινόπουλος. Ἀπὸ ἀπόψεως ὑγιεινῆς εἰς ποίαν κατάστασιν εὐρίσκονται οἱ καλλιεργηταί; Ἐχει ἰατροὺς ἡ Ἐταιρεία;

Α. Κουτσοπέταλος. Δέν ἀναγνωρίζω ἐγὼ τοιαύτην ὑποχρέωσιν εἰς τὴν Ἐταιρείαν, ἀλλὰ θὰ ἦτο ἀξία τοῦ προσορισμοῦ τῆς, θὰ ἦτο ἀξία τοῦ ἔθνους ἐξ οὗ προήλθεν ἐὰν ἐλάμβανε τοιαῦτα μέτρα ὑπὲρ τῶν καλλιεργητῶν. Δέν θέλουν ἰατροὺς, κύριε βουλευτά; θέλουν φωμί. Λέγει κατόπιν ὅτι πρόκειται περὶ καλλιεργητῶν ἀπολύτως ἡθικῶν, συντηρητικῶν καὶ ξένων πρὸς κάθε ἐπαναστατικὸν συναίσθημα, οἱ ὁποῖοι φωνάζουν ὅτι δέν ἡμποροῦν εἰς τὸ μέλλον νὰ ζήσουν. Τὰ ψιθυριζόμενα εἰς τὰ ἐπίσημα αὐτὰ περὶ κοινομιζόντων εἶναι ψεῦδη.

Α. Μπαλάμπασης. Ἐγὼ ὠμίλησα ἐπὶ τῇ βάσει ἐπισήμων ἐκθέσεων. Οὐδέποτε τὰ ζητήματα αὐτὰ τὰ ἔφερον εἰς πολιτικὸν ἐπίπεδον.

Α. Κουτσοπέταλος. Νομίζω ὅτι αὐταὶ αἱ παρεμβάσεις δέν ὠφελοῦν. Καθεὶς ἐξ ἡμῶν κάμνει τὸ καθήκον τοῦ ὅπως τὸ ἐννοεῖ. Ἡμεῖς δὲ εὐχαριστοῦμεν οἰονόηστε συνάδελφοι ὅστις μᾶς βοηθεῖ καὶ συντελεῖ εἰς τὴν διαφύττειν μίαν ἀπελπιστικὴν καταστάσεως. (Χειροκροτήματα) Καὶ παρακαλοῦμεν ὅλους τοὺς κ. συναδέλφους νὰ μᾶς βοηθήσουν διότι ὄντως ἔχομεν ἀνάγκην βοηθείας (Χειροκροτήματα). Μόνον ὅταν καὶ ἡ Βουλὴ καὶ ἡ Γερουσία καὶ ὁ Ὑπουργὸς καὶ ἡ κοινὴ γνώμη μᾶς βοηθήσουν ὑπάρχει ἐλπίς νὰ συγκληθῶν καὶ οἱ ἐκπροσωποῦντες τὰ συμφέροντα τῆς ἐταιρείας καὶ νὰ ἔλθουν εἰς συνενόησιν μετὰ τὸ Κράτος πρὸς λύσιν ζητήματος ὑπερ ἐδημιούργησεν ἐν μέσῳ Κράτους ἐλευθέρου λευκοὺς δούλους.

Π. Καρασεβδᾶς. Ἐχετε τοὺς ὅρους τῶν συμβάσεων καλλιεργητῶν καὶ ἐταιρείας;

Α. Κουτσοπέταλος. Ἐκτὸς τῆς ἐκθέσεως τοῦ κ. Καναγκίνῃ, εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Γεωργίας ὑπάρχει καὶ ἐν ἔντυπον ὑπερ ὀνομάζεται «πρόσθετοι ὅροι», καὶ ἔχει 60 τοιούτους καὶ ὑπερ ἐδήλωσεν ὁ κ. Ὑπουργός ὅτι θὰ τὸ φέρῃ.

Α. Νάκος. Ποῦ εἶναι αὐτό, διατὶ δέν μᾶς τὸ φέρουν;

Α. Κουτσοπέταλος. Θὰ τὸ ἔχῃ ὁ κ. Ὑπουργός. Ἀλλὰ μάλιστα τοὺς κυρίους ὅρους. Ἐκτὸς τοῦ 26 0/0 ἔχομεν προσθήκην 8 0/0 διὰ ἀλωναίικα μετὰ δρέπανα καὶ 12 0/0 μετὰ θεραιστικά μηχανά, ἐνθ' ὅλοι οἱ ἰδιοκτήται ἐπιχειρηματῆται φέρουν δι' ἀλωναίικα 5 ἢ 6 0/0 καὶ ἡ ἐταιρεία ζητεῖ 8 0/0 πλὴν τῶν ἐργατικῶν καὶ τῆς καυσίμου ὕλης.

Τὸ 8 λοιπὸν τοῖς ἑκατὸν γίνεται 12 0 0 καὶ προκειμένου περὶ μηχανῶν γίνεται 16 0/0. Ἀλλὰ εἶναι προφανές ὅτι αὐτοὶ οἱ ὅροι καθιστοῦν τὴν καλλιέργειαν ἀδύνατον καθὼς καὶ τὸν βίον τῶν ἀνθρώπων αὐτῶν. Ἐλέγχθη ὅτι δέν πέρουν οἱ μέτοχοι τόκον ἀλλὰ τῶν καλλιεργητῶν ἡ ἐταιρεία τοὺς πέρνει τὸ περὶ 5 πόντων καὶ ἂν ἀπέτυχεν ἡ ἐπιχείρησις τὴν εὐθύνῃ τὴν ἔχει ἡ διεύθυνσις τῆς ἐταιρείας καὶ τὰς ἀποτυχίας αὐτῆς δέν δύναται νὰ τὰς ἀποπλύνῃ ὁ καλλιεργητὴς. Ἰσχυρίζεται ἐξ ἄλλου ἡ Ἐταιρεία ὅτι οὐδέποτε ἔκανε ἀγωγὰς καὶ δικαστικὰς πράξεις. Καὶ αὐτὸ εἶναι ἀληθές. Ἀλλὰ καὶ μάλιστα ἀπὸ τὸ πόρισμα τῆς ἐξεταστικῆς ἐπιτροπῆς ἡ Ἐταιρεία κατήγγειλεν πᾶσαν διαδικασίαν διὰ τῶν ἀγροφυλάκων οὓς πληρώνουν οἱ καλλιεργηταί. Οὐδεὶς περὶ ἀπὸ τὰς ὀρισμένας διόδους χωρὶς νὰ συληθῇ παρὰ τῶν ἀγροφυλάκων καὶ νὰ πληρώσῃ πᾶν ὅ,τι χρεωστῇ ἐκ τῆς παραγωγῆς καὶ τῶν ἐπ' αὐτῆς βαρῶν.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Ἀπὸ τὰ ἔγγραφα τῆς Ἐταιρείας ἐξάγεται ὅτι δέν εἰσέπραξε περὶ τὰ 15 ἑκατομμύρια διὰ τὰ ὅποια καὶ δέν ἔκαμε ποτὲ δικαστικὰς πράξεις.

Α. Κουτσοπέταλος. Αὐτὸ τὸ εἶπα καὶ ἐγώ, καὶ τὸ λέγουν καὶ οἱ καλλιεργηταί, ἀλλὰ προσθετέον καὶ τοῦτο: Θέλει νὰ ἐξώσῃ ἡ Ἐταιρεία ἕνα καλλιεργητὴν; στέλνει τὸν ἀγροφύλακα καὶ τοῦ ἀφαιρεῖ τὰ εἶδη.

Α. Παπαναστασίου. Διὰ τὰ ἄχυρα ὑπάρχει ἡ πληροφορία ὅτι ἔχουν φονεῖν 5 καλλιεργηταί.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Καὶ δέν ἔγινε δίκη; Δέν τὸ πιστεύω. Βέβαια ἂν ὑπάρχῃ πρότασις δικαιοτέρα δι' ἐξεταστικὴν ἐπιτροπὴν, τὴν ὁποῖαν προθύμως υἱοθετεῖ ἡ Κυβέρνησις, εἶναι ἡ παρούσα (Χειροκροτήματα). Ἀλλὰ πρέπει σὲ μερικὰ πράγματα νὰ μὴ λέγωμεν ὑπερβολὰς.

Α. Κουτσοπέταλος. Ἐχομεν δίκαιον κ. Πρόεδρε, καὶ θὰ τὸ ἰδῇτε.

Κ. Σπυριδῆς (Ὑπουργός τῆς Γεωργίας). Τὰ 15.000.000 ὀφείλονται ἀπὸ ἐτήσιας καταβολὰς.

Α. Κουτσοπέταλος. Θὰ σὰς εἴπω πῶς τὰ χρεωστοῦν τὰ 15 ἑκατομμύρια. Ἐγὼ εἶπα, μίαν ἀπόδειξιν τῆς Ἐταιρείας φωτοτυπωθεῖσαν, κατὰ τὴν ὁποῖαν μία χήρα ἐπλήρωσε δι' ἑκατὸν ὀκτάδας βαμβακίσπορον, τὸν ὁποῖον ἐπῆρεν ὁ υἱὸς τῆς

Ε Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Μόνον περί ἐκμεταλλεύσεως.

Α. Κουτσοπέταλος. Ἐὰν παρεσύροντο, θὰ ἀπειμακρύνοντο ἀπὸ ἡμᾶς τοὺς ἀντιπροσώπους των. Ἀλλὰ καὶ ἐὰν προσεπάθησάν τινες νὰ τοὺς ἐκμεταλλευθοῦν, αὐτοὶ ξέρουν τὸν ἴσιον δρόμον, Προστατεύοντες αὐτοὺς τοὺς ἀνθρώπους, προστατεύομεν ὅχι μόνον τὴν οἰκονομικὴν ἀνεξαρτησίαν των, ὅχι μόνον τὴν ἐθνικὴν οἰκονομίαν τοῦ Κράτους, ἀλλὰ καὶ αὐτὰ τὰ συμφέροντα τῆς Ἐταιρείας ἢ ὅποια δὲν ἡμπορεῖ, ὡς ἀπειλεῖ, νὰ φέρῃ ξένους καλλιεργητάς. Μόνον εἰς Κάφρους καὶ Ἰνδοὺς πρέπει νὰ ἀποταθῇ διὰ νὰ ἐξώσουν τοὺς καλλιεργητάς, διότι τοιαύτην ἀτιμίαν δὲν εἶναι εὐκολὸν νὰ εὐρεθοῦν ἄνθρωποι νὰ τὴν «κάνουν».

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Διὰ τοὺς Ἰνδοὺς καὶ τοὺς Κάφρους ἀκόμα, διατὶ ἐμιλεῖτε τόσον περιφρονητικῶς;

Α. Κουτσοπέταλος. Τὸ ἀνακαλῶ. Μερμινώντες διὰ τοὺς ἀνθρώπους αὐτοὺς θὰ ἐξυπηρετήσωμεν τὸν ἀνθρωπισμὸν καὶ τὸν Ἑλληνικὸν πολιτισμὸν.

Γ. Καφαντάρης. Ὡστε σεῖς, κύριε βουλευτά, ὡς ἐγγύτερον πρὸς τὰ πράγματα εὐρισκόμενος, ἀρκεῖσθε εἰς τὸν καταρ-

Οὐ Πρόεδρος
Θ. ΣΟΦΟΥΛΗΣ

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΙΖ'

Δευτέρας 15 Δεκεμβρίου 1930.

Ὡρὰ 4.30' μ.μ. ὁ Πρόεδρος κ. **Θ. Σοφούλης**, ἀνελθὼν ἐπὶ τῆς ἔδρας, κηρύσσει τὴν ἐναρξιν τῆς συνεδριάσεως καὶ διατάσσει ν' ἀνοιχθῶσι τὰ θεώρετα.

Ἀναγινώσκονται καὶ ἐπικυροῦνται τὰ πρακτικὰ τῆς προηγούμενης συνεδριάσεως.

Ἀνακοινοῦνται τὰ ἑξῆς:

Ὁ Εἰσαγγελεὺς Ἐφετῶν Ἀθηνῶν αἰτεῖται τὴν παροχὴν ἀδείας πρὸς ποινικὴν δίωξιν τοῦ βουλευτοῦ κ. **Α. Κουτσοπέταλου** κατηγορουμένου ἐπὶ ἐξυβρίσει καὶ συκοφαντίᾳ.

Οἱ ποτοποιοὶ Ἐάνθης ζητοῦν τὴν κατάργησιν τῆς προσθέτου φορολογίας τοῦ νόμου 4123 καὶ τὴν ταχεῖαν ἀποφυλάκισίν των.

Ὁ σύνδεσμος ἀγοραστῶν κτημάτων ἀνταλλαξίμων ζητεῖ τὴν τροποποίησιν τοῦ νόμου 4725 πρὸς ἀπαλλαγὴν τῶν ἀκινήτων ἀπὸ τοῦ φόρου οἰκοδομῶν καὶ ἀποπληρωμὴν τῶν χρεῶν εἰς μίαν 25ετίαν.

Ἡ ἔνωσις τῶν δικαστικῶν ὑπαλλήλων Μεσολογγίου, διαμαρτυρομένη διὰ τὴν παρέλευσιν τοῦ ζητήματος ὑπὸ τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης περὶ διαβαθμίσεώς των, παρακαλεῖ ὅπως ταχέως ληφθῇ νομοθετικὴ πρόνοια ὑπὲρ τῆς τάξεώς των.

Οἱ φοιτῆται τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης ζητοῦν τὴν συμπλήρωσιν τῶν ἰδρυθεῶν σχολῶν.

Ἡ ἔνωσις γονέων ἀναπήρων πολέμου ζητοῦν τὴν παροχὴν βοηθήματος λόγω τῶν ἐορτῶν.

Οἱ κάτοικοι Νέων Καρυῶν Ἀχρίσσης ζητοῦν τὴν ἀναστολὴν τῆς πληρωμῆς ἐνταλμάτων δεκάτης.

Οἱ κάτοικοι Ἀλιάκμονος καὶ Πετρομαγούλας ζητοῦν τὴν ταχεῖαν ἐπίλυσιν τοῦ Κοιναῖκου ζητήματος.

Ἡ κοινότης Χάλλης Ἀχρίσσης ζητεῖ τὴν ἀμεσον παράδοσιν τῶν σχολικῶν οἰκοπέδων πρὸς ἀνέγερσιν διδασκατηρίου.

Οἱ ἰδιωτικοὶ ὑπαλλήλοι Χίου, Λαυρίου, Σερρών, Δράμας καὶ Καβάλλας ζητοῦν τὴν ταχεῖαν ψήφισιν τοῦ θεσμοῦ τῶν κοινωνικῶν ἀσφαλίσεων.

Οἱ ἰδιωτικοὶ ὑπαλλήλοι Θεσσαλονίκης καὶ οἱ καπνεργόται

τισμὸν τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς; Διότι καθ' ἡμᾶς ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ δὲν ἀποτελεῖ λύσιν δυναμένην νὰ πείσῃ τοὺς καλλιεργητάς νὰ ἐπανέλθουν εἰς τὴν καλλιέργειαν καὶ θὰ ἐξακολουθήσωμεν τὴν συζήτησιν πρὸς ἐξεύρεσιν ἱκανοποιητικῆς λύσεως.

Α. Κουτσοπέταλος. Ὑπάρχει καὶ κάποιον νομοσχέδιον, τὸ ὁποῖον θὰ συζητηθῇ καὶ τὸ ὁποῖον θὰ φέρῃ ὅπωςδὴποτε μίαν λύσιν.

Π. Τσαλδάρης. Ἐξ ὅσων ἀντελήφθην ἀπὸ μίαν πολυμελῆ ἐπιτροπὴν ἢ ὅποια μὲ ἐπεσκέψθη, οἱ καλλιεργηταὶ δὲν ἐννοοῦν νὰ ἐπαναλάβουν τὴν ἐργασίαν των, ἐὰν δὲν βελτιωθοῦν οἱ ὅροι τῆς συμβάσεως, ἢ δὲ καλλιέργεια δὲν ἡμπορεῖ ν' ἀναδελθῇ ἐπ' ἀπειρον.

Α. Κουτσοπέταλος. Παρήλθεν ὁ καιρὸς τῆς καλλιέργειας καὶ μόνον ἡ ὥριμος καλλιέργεια μένει.

Διακόπτεται εἰς τὴν συνέχισιν τῆς συζήτησεως διὰ τὴν συνεδρίασιν τῆς προσεχοῦς Δευτέρας, καί, συναινέσει τῆς Βουλῆς, λυεταὶ ἡ συνεδρίασις τὴν 9.30' μ. μ. διὰ τὴν Δευτέραν καὶ ὥραν 4.30' μ. μ.

Οἱ Γραμματεῖς
Θ. Κολιαλέξης
Α. Φωκάς

Σερρῶν διαμαρτύρονται διὰ τὴν καταδίκην τῶν στρατιωτῶν Καπακίου καὶ ζητοῦν τὴν ἀκύρωσιν τῆς ἀποφάσεως καὶ τὴν κατάργησιν τοῦ οὐλαμοῦ.

Τὸ σωματεῖον τῶν ἰδιωτικῶν ὑπαλλήλων Ἐάνθης ζητεῖ τὴν αὐστηρὰν τιμωρίαν τῶν ἀλευροδιομηχάνων καὶ τῶν νοθευτῶν τῆς κινίνης.

Οἱ κάτοικοι τῆς κοινότητος Τοπόλια διαμαρτύρονται διὰ τὴν διακοπὴν τῆς ροῆς ποσίου ὕδατος ὑπὸ τῆς ἑταιρείας Κωπαίδος.

Ὁ βουλευτὴς κ. **Κ. Βλαχοθανάσης** καταθέτει αἴτησιν τοῦ Εὐαγ. Ἀνδρούτση, ἱερέως, κατοικοῦ Καστέλλας (Χαλκίδος) ζητοῦντος τὴν ἀπαλλαγὴν ἀπὸ τῆς καταβολῆς διδάκτρων ὑπὸ τῶν πρὸ τοῦ ἔτους 1920 εἰσυχθέντων εἰς τὴν Σχολὴν τῶν Εὐελπίδων.

Ὁ βουλευτὴς κ. **Α. Μαρσέλος** καταθέτει αἴτησιν τῶν προσφύγων συνουισμοῦ Χατζηκυριάκου Πειραιῶς ζητοῦντων τὴν παραχώρησιν τοῦ βραχῶδους χώρου τοῦ πειραιικοῦ περὶ πτέρου πρὸς ἐπέκτασιν τοῦ συνουισμοῦ.

Ὁ βουλευτὴς κ. **Α. Παπαθανάσης** καταθέτει:

1) Ὑπόμνημα τοῦ ἱατρικοῦ συλλόγου Μεσολογγίου, ζητοῦντος τὴν ἐπίσπευσιν τῆς ψηφίσεως τοῦ νομοσχεδίου περὶ ταμείου συντάξεων ἱατρῶν.

2) Ὑψίσιμα τῶν ἐπαγγελματικῶν προσφυγικῶν ὁργανώσεων Σερρῶν ζητοῦσῶν τὴν ἀμεσον λύσιν τοῦ καπνικοῦ ζητήματος.

3) Ὑψίσιμα τοῦ καπνεργατικοῦ κόσμου Σερρῶν ζητοῦντος τὴν διὰ νόμου ἀπαγόρευσιν τῆς τοκοποιήσεως τῶν καπνῶν Μακεδονίας καὶ Θράκης.

4) Αἴτησιν τῶν κατοίκων κοινότητος Καλυθίων Ἀγρινίου ζητοῦντων τὴν χορήγησιν καλλιεργητικῶν δανείων ὑπὸ τῆς Ἀγροτικῆς Τραπεζῆς.

Οἱ βουλευταὶ κ. κ. **Α. Εὐθυμιάδης, Ν. Τερζόγλου καὶ Ι. Μιχαήλ** καταθέτουν τηλεγράφημα τοῦ Συνδέσμου τῶν Κοινοτήτων Κιλκίς διὰ τὸ κλείσιμον τῶν ἀγροτικῶν ἱατρειῶν. Ὁ βουλευτὴς κ. **Μ. Μαντᾶς** καταθέτει ἀναφορὰν φοιτη-

τῶν ἀπορριφθέντων κατὰ τὰς τμηματικὰς ἐξετάσεις τοῦ Ὀκτωβρίου τοῦ Πανεπιστημιακοῦ ἔτους 1929—30.

Οἱ βουλευταὶ κ. κ. **Α. Παπαναστασίου, Α. Μπακάμπασης καὶ Α. Θεολογίτης** καταθέτουν ἀναφορὰν συνταξιοῦχων Πάουερ καὶ Ἐταιρείας Ἀερίφωτος Ἀθηνῶν.

Ὁ βουλευτὴς κ. **Ν. Ξηρὸς** ὑποβάλλει πρότασιν νόμου «περὶ καθορισμοῦ τοῦ μισθώματος τοῦ 1930 τῶν λουτρῶν Καμμένων Βούρλων».

Ἡ Γερουσία ἀποστέλλει τὰ παρ' αὐτῆς τὸ πρῶτον ψηφισθέντα σχέδια νόμων:

1) «Περὶ τροποποιήσεως καὶ αὐθεντικῆς ἐρμηνείας διατάξεων τοῦ νόμου 4697 «περὶ συστάσεως διόλου διεκδικήσεων» καὶ

2) «Περὶ τῶν ξένων σχολείων».

Ὁ κ. **Α. Μιχαλακόπουλος** (Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν) ὑποβάλλει τὰ ἑξῆς σχέδια νόμων:

1) «Περὶ κυρώσεως τῆς ἐν Ἀθήναις μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Ἰαπωνίας τὴν 23 Ἰανουαρίου 1930 ὑπογραφείσης Συνθήκης συνδιαλλαγῆς, δικαστικοῦ δικανονισμοῦ, καὶ δικιτηρίας».

2) «Περὶ κυρώσεως τῆς ἐν Βιέννῃ τῇ 26 Ἰουνίου 1930 μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Αὐστρίας ὑπογραφείσης Συνθήκης φιλικῆς, συνδιαλλαγῆς, δικιτηρίας, καὶ δικαστικοῦ δικανονισμοῦ».

Ἡ ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ ὑποβάλλει τὰς ἐκθέσεις αὐτῆς ἐπὶ τῶν κάτωθι σχεδίων νόμων:

1) «Περὶ κυρώσεως τῆς μετὰ τῆς Οὐγγαρίας ὑπογραφείσης ἐν Βουδαπέστη τῇ 13 Ἰουνίου 1930 Συνθήσεως».

2) «Περὶ ἀποδοχῆς δωρεᾶς Θ. Κότσικα πρὸς ἴδρυσιν ἐλληνοκοινὸ νοσοκομείου ἐν Ἀλεξανδρείᾳ».

3) «Περὶ κυρώσεως τῆς ἐν Γενεύῃ ὑπογραφείσης τῇ 6ῃ Ἀπριλίου 1930 πολυμεροῦς ἐμπορικῆς συμβάσεως τῆς 24 Μαρτίου 1930».

Ἡ ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ ὑποβάλλει τὰς ἐκθέσεις αὐτῆς ἐπὶ τῶν κάτωθι σχεδίων νόμων:

1) «Περὶ ἐγκρίσεως συστάσεως συνεργεῖο διὰ τὸν ἔλεγχον καὶ τακτοποίησιν δικαιολογητικῶν πληρωμῶν μαρτυρικῶν δικαιωμάτων ἐνεργουμένων ὑπὸ τῶν ταμιῶν ἰδίᾳ αὐτῶν ἀρμοδιότητι».

2) «Περὶ τροποποιήσεως καὶ συμπληρώσεως τῶν νόμων 3397 καὶ 3742 «περὶ συγχροτήσεως τοῦ Ἀνωτάτου Δικαστικοῦ Συμβουλίου» καὶ τοῦ νόμου ΓΥΛΖ' τοῦ 1909 «περὶ προσόντων τῶν δικαστικῶν ὑπαλλήλων».

3) «Περὶ τροποποιήσεως τῶν ἀρθρῶν 263 καὶ 483 τῆς Ποινικῆς Δικονομίας».

4) «Περὶ συστάσεως συλλόγων συμβολαιογράφων».

5) «Περὶ παρατάσεως προθεσμιῶν, συμπληρώσεως καὶ ἐρμηνείας διατάξεων τοῦ νόμου 4428 «περὶ τρόπου δικοπῆς τῆς παραγραφῆς κλπ.».

Ἡ ἐπὶ τῆς Γεωργίας Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ ὑποβάλλει τὴν ἐκθεσὶν τῆς ἐπὶ τοῦ σχεδίου νόμου «περὶ αὐθεντικῆς ἐρμηνείας τοῦ ἀρθρου 8 τοῦ νόμου 3874 περὶ παραχωρήσεως δασικῶν ἢ μὴ ἐκτάσεων πρὸς ἴδρυσιν ἱατρείων».

Μεθ' ὃ, προσκομισθέντος τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου, ὁ βουλευτὴς Χανίων κ. **Ε. Γεωργιάδης**, ἐκλεγείς εἰς ἀντικατάστασιν τοῦ ἀποθανόντος βουλευτοῦ τῆς αὐτῆς ἐπαρχίας Π. Πολυχρονίδη, προσέρχεται καὶ δίδει τὸν ὑπὸ τοῦ Συντάγματος τεταγμένον ὄρκον, ἔχοντα οὕτω:

«Ὁρκίζομαι εἰς τὸ ὄνομα τῆς Ἀγίας, Ὁμοουσίου, καὶ Ἀδιαίρετου Τριάδος νὰ φυλάξω πίστιν εἰς τὴν Πατρίδα, ὑπακοὴν εἰς τὸ Δημοκρατικὸν Σύνταγμα καὶ τοὺς νόμους τοῦ Κράτους, καὶ νὰ ἐκπληρώσω εὐσυνειδήτως τὰ καθήκοντά μου».

Εἰσέρχεται εἰς τὴν Βουλὴν εἰς τὴν

Εἰσέρχεται εἰς τὴν Βουλὴν εἰς τὴν

Ἡμερησίαν Διάταξιν

τῶν ἐπερωτήσεων.

Συνεχιζομένης τῆς συζήτησεως ἐπὶ τοῦ Κοιναῖκου ζητήματος, δίδεται ὁ λόγος εἰς τὸν κ. **Α. Παπαναστασίου** ὅστις, λέγει ὅτι κατὰ τὴν παρελθούσαν Συνεδρίαν ἐπεδιώχθη παρ' ἐνὸς ἐκ τῶν ἀγορευσάντων βουλευτῶν νὰ παρουσιασθῇ τὸ Κοιναῖκόν ζήτημα ὡς τοπικοῦ ἐνδιαφέροντος. Ἡ ἀντιληψὶς ὅμως αὕτη εἶναι εἰς ἄκρον ἐσφαλμένη, διότι δὲν πρόκειται περὶ μικροῦ καὶ ἐπουσιώδους ζητήματος, ἀλλὰ περὶ ζητήματος γενικωτέρου ἐνδιαφέροντος ἀπὸ πολλῶν ἀπόψεων. Εἶναι τὸ ζήτημα γενικόν, διότι ἐνδιαφέρει χιλιάδας χωρικῶν, ἀλλὰ ἀκόμη καὶ ἀπὸ ἀπόψεως ἐθνικῆς παραγωγῆς, ἀλλὰ καὶ διότι εἰς τὴν ὑπόθεσιν αὐτὴν εἶναι ἀναμειγμένη μία ξένη Ἐταιρεία, ἢ ὅποια διέθεσε τὰ κεφάλαιά της. Ἀκριβῶς δὲ διὰ τοῦτο τὸ κόμμα ἡμῶν, ὅπερ ἔλαβε τὴν πρωτοβουλίαν τῆς εἰσαγωγῆς τῆς ἐπερωτήσεως, ἐμελέτησε καλῶς τὸ ζήτημα καὶ δὲν θὰ ἐφθάνεν εἰς τὴν Βουλὴν ἐὰν δὲν ἐπαίθετο ὅτι ὑπάρχει μία ἀνώμαλος κατάστασις καὶ ὅτι τὸ δίκαιον ὑπάρχει πρὸς τὸ μέρος τῶν καλλιεργητῶν. Δὲν θὰ ἐπεδιώκαμεν τὴν ὑποστήριξιν τῶν ἀγροτῶν, ἐὰν δὲν εἴχομεν ἀπολύτως πεισθῇ περὶ τούτου. Ἀλλ' ὅσον καὶ ἂν πρόκειται περὶ ξένων συμφερόντων τὰ ὅποια πρέπει νὰ εἶναι σεβαστὰ καὶ εἰς τὰ ὅποια πρέπει νὰ δίδεται ἡ ὀρεχόμενὴ προσοχή—διότι ἄνευ αὐτῶν δὲν δύναται νὰ προαχθῇ ὁ τόπος—δὲν δύναμεθα νὰ δεχθῶμεν ὅμως ἡ ὑποστήριξιν ὑπερδίνῃ τὰ ὅρια τοῦ θεμιτοῦ.

Ἡ ἀποζημίωσις τῆς Ἐταιρείας πρέπει νὰ στηρίζεται εἰς δικανηθέντα κεφάλαια, ἐὰν δὲ ἡ ἐπιχείρησις ἀπέβη κακῶς δὲν δύναται νὰ ἀξιωθῇ μείζων ἱκανοποίησις, διότι εἶναι ἀναμφισβήτητον ὅτι ἡ ἀπόδοσις τοῦ ἔργου δὲν εἶναι ἐκείνη ἢ ὅποια ὤφειλε νὰ εἶναι. Ἡ κατάστασις εἶναι ἀφόρητος, ὡς δὲ εἶπεν ὁμιλῶν προχθὲς ὁ κ. Μπακάμπασης, τὴν εὐθύνην δὲν φέρει μόνον ἡ σημερινὴ Κυβέρνησις. Ἡ διαφορά εἶναι ὅτι ἕνεκα εἰδικῶν αἰτίων τελευταίως ἡ κατάστασις ἐχειροτέρευσε, τὸ μαχαίρι ἐφθασε στὸ κόκκαλο, καὶ διὰ τοῦτο εὐθύνεται ἐν μέρει ἡ σημερινὴ Κυβέρνησις, διότι δὲν ἐσπευσεν ἐνωρίτερον νὰ λάβῃ τὰ προσήκοντα μέτρα.

Ε. Βενιζέλος. Ποῖα ἦσαν αὐτὰ τὰ προσήκοντα μέτρα;

Α. Παπαναστασίου. Ὡς πρὸς τὸ «ὅταν ἐγινεν ἡ σύμβασις ἀποζημιώσεως ἐγεννήθησαν μέγιστα ἐλπίδες ὡς πρὸς τὰ ἀποτελέσματα τοῦ ἔργου, ἐστηρίζοντο εἰς αὐτὸ ἐλπίδες καὶ διὰ τοὺς χωρικοὺς καὶ διὰ τὴν ἑταιρείαν, τὰ ἀποτελέσματα ὅμως δὲν ἦσαν εὐχάριστα. Οἱ χωρικοὶ κατάρθρωσαν νὰ καλλιεργήσουν, ἀλλὰ δὲν ἦσαν ξένοι πρὸς τὰ μέρη τὰ ὅποια καλλιεργοῦν διότι ἡ Κοιναῖς δὲν ἦτο συνεχὴς λίμνη ἀλλ' ἀπετελεῖτο ἀπὸ γαίας μέρος τῶν ὁποίων ἡδύναντο νὰ καλλιεργοῦν τὸ θέρος;

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Τὸ μεγαλύτερον μέρος εἶναι ἀπὸ τὰ κατακλυζόμενα τὸ ὅποῖον δὲν ἐκαλλιεργεῖτο.

Α. Μιχαλακόπουλος (Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν). Κατὰ τὸ 1924-25 ἐμελέτησα τὴν σύμβασιν καὶ ἤλθον εἰς συνεννοήσεις μετὰ τὴν ἑταιρείαν, αἱ ὁποῖαι κατέληξαν εἰς τὴν δικιτησίαν. Ἡ Ἐταιρεία παρουσίασε συμβάσεις πρηγουμένων Κυβερνήσεων δι' ὧν ἀνεγνωρίζετο ὅτι τὸ Κράτος δὲν ἐξεπλήρωσε τὰς ὑποχρεώσεις του. Ἡ ἑταιρεία ἔλεγεν, ἐγὼ ἐξεπλήρωσα ὅλας μου τὰς ὑποχρεώσεις, δὲν μοῦ ἐδώσαν ὅμως ὅλας τὰς γαίας—διότι ἐγινεν ἀγωγή ἀπὸ δικόφρους χωρικοὺς οἱ ὅποιοι ἐκέρδιζαν—καὶ ἀπὸ τῆς ἐποχῆς αὐτῆς στερούμαι τῶν γαίων τῶν ὁποίων τὴν ἀξίαν ὑπολογίζω εἰς 670 χιλιάδας λίρων. Ἐγὼ εἶπον ὅτι δὲν δύναμαι νὰ ἀναγνωρίσω τοιαύτην ἀξίωσιν καὶ ἐφθάσαμεν εἰς τὴν δικιτησίαν ἢ ὅποια ἐδόσε 65 χιλιάδας λίρας μόνον εἰς τὴν ἑταιρείαν ὡς ἀποζημίωσιν.

Α. Παπαναστασίου. Ἐν πάσῃ περιπτώσει ἓνα μέρος τῶν γαίων αὐτῶν ἐκαλλιεργεῖτο.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Κανέν' αὐτὸ εἶναι βεβαιωμένον. Ἀπὸ τὰς ἐκτάσεις ποὺ δίδονται σήμερον πρὸς

καλλιέργειαν δὲν ἐδίδετο καμμία ἐκτασις, διότι εἶναι ὅλοι ἐκ τῶν σχεδὸν κατακλυζομένων ὑπὸ τῶν ὑδάτων.

Α. Παπαναστασίου. Τὸ σχεδὸν διαφέρει. Ἐνῶ λοιπὸν ἐσθηρίζοντο τόσον χρηστὰ ἐλπίδες, σὺν τῷ χρόνῳ διεμορφώθη μὴ κατὰστασις σύμφωνος ἄλλως τε πρὸς τὸν ὀργανισμόν τῆς μεγάλῃς ἰδιοκτητικῆς τῆς μικρᾶς καλλιέργειας. Ὅπου ὁ καλλιεργητὴς δὲν εἶναι ἰδιοκτήτης δὲν ἤμπορεῖ νὰ ἐπέλθῃ βελτιώσεις τῆς καλλιέργειας καὶ δι' αὐτὸ φρονῶ ὅτι ὅχι μόνον ἀπὸ ἀπόψεως ἡθικῆς ἀλλὰ καὶ ἀπὸ οἰκονομικῆς ἡ γῆ ἀνήκει εἰς ἐκεῖνον ποῦ τὴν καλλιεργεῖ. Εἰς τὴν Κωπαῖδα ἐνῶ ἡ ἐταιρεία ἔπρεπε νὰ ἀποβῇ διδάσκαλος, ὅχι μόνον οὐδεμίαν ἐπιστημονικὴν μέθοδον εἰσάγειν ἐξ οὗ καὶ πολλὰ διαφορὰ μεταξὺ ἐταιρείας καὶ Κράτους, ἀλλὰ, καὶ διότι ἔχει μεγαλύτερα κέρδη ἐκ τῆς βαμβακοκαλλιέργειας, ὥθησε τοὺς χωρικοὺς εἰς αὐτὴν ἐπὶ βλάβῃ τῆς ἀποδόσεως τῆς γῆς. Ἡ ἐκμετάλλευσις ἐκ μέρους τοῦ μεγάλου ἰδιοκτήτου εἶναι νόμος φυσικός, ἐπὶ τοῦ προκειμένου δὲ δὲν εὐθύνονται δι' αὐτὴν οἱ διαθέσαντες τὰ κεφάλαιά των, ἀλλ' οἱ ὑπάλληλοι τῆς ἐταιρείας ὁλοκρῶς νὰ ἐξασφαλίσουν μεγαλύτερα κέρδη. Τὰ τελευταῖα ἔτη ἐγένετο μεγαλύτερα ἐκμετάλλευσις. Ἡ ἐταιρεία ἀμφισβητεῖ τοὺς ἰσχυρισμοὺς τῶν μικρῶν καλλιεργητῶν ὅτι ἐγένετο μεγάλη ἐπιούχυνσις τῶν ὄρων τῆς καλλιέργειας. Τοῦτο ὅμως εἶναι ἀκριβές, διότι ἐνῶ προπολεμικῶς ἐπεκυρῶντο ὡς γαιώμορον διὰ τὰ δημητριακὰ 16—18 ὅλο σῆμρον ὑπολογιζομένων τῶν μεταφορῶν καὶ τῶν ἄλλων δαπανῶν ἔφθασεν εἰς 50—70 ὅλο. Ἡ αὕτη αὐξήσις παρτηρεῖται καὶ εἰς τὸν βάρυδνα, ὁ ὁποῖος ἀπὸ 3 δραχμᾶς ἔφθασεν εἰς 35 καὶ 40. Ἀλλ' ἡ ἐταιρεία ἰσχυρίζεται ὅτι ἀπέναντι τοῦ ὑψηλοῦ γεομορίου παρέχει δάνειον. Ἀλλὰ παρουσιάσθη καὶ ἐδῶ μία ἀποδείξις καθ' ἣν κατεβλήθη τόκος 45 καὶ 50 ὅλο.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Εἶναι βεβαιωμένον αὐτό;

Α. Παπαναστασίου. Δι' 100 ὀκάδας ἔλαθεν 25 ὡς τόκον δι' 8 μῆνας.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Εἶμαι βέβαιος ὅτι δὲν ἔχει οὕτω τὸ πρᾶγμα, διότι ὑπάρχουν καὶ παραποιημένα ἐν μέρει ἀποδείξεις. Σήμερον εἶχον ἀπάντησιν τῆς ἐταιρείας ἡ ὁποία ἀμφισβητεῖ τὸ πρᾶγμα. Ἐάν ὅμως διὰ 100 ὀκάδας ἔπληρον 25 τὸ πρᾶγμα εἶναι ἀφόρητον. Ἀλλ' εἶπα καὶ προχθὲς ὅτι ἡ ἀλήθεια εὐρίσκεται ἐγγύτερον πρὸς τὰς πληροφορίας τῆς ἐταιρείας, παρὰ πρὸς τὰς πληροφορίας τῶν ἐνδιαφερομένων. Ὁ πιστεύω τοῦτο μέχρις ὅτου ἀποδειχθῇ τὸ ἐναντίον διὰ τῆς ἐπιτροπῆς.

Α. Παπαναστασίου. Εἶναι σφᾶλμα νὰ νομίζωμεν ὅτι οἱ περισσότεροι καὶ πτωχότεροι ἄνθρωποι λέγονται ἀνακριβεῖς. Ἡ ἀκριβεία εὐρίσκεται πρὸς τοὺς καλλιεργητάς. Δὲν εἶναι μόνον αὕτη ἡ ἐκμετάλλευσις ἡ ὁποία εἶναι συνυφασμένη μετὰ τὴν κατάστασιν καὶ πολὺ περισσότερον ὅταν ὁ καλλιεργητὴς ἐξέρχεται μετὰ τὰ θύλακά του ἀπὸ τὴν παραγωγὴν. Διότι ὑπάρχει καὶ ὅρος τῆς διατιμῆσεως τῶν παρεχομένων εἰδῶν. Δι' 100 ὀκάδας βαμβακοσπόρου ἔλαθεν ἡ ἐταιρεία 637 δραχμᾶς, ἐνῶ ἡ ἀγοραία ἀξία.....

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Ἐνῶ ἡ ἀγοραία ἀξία ἦτο 700 δραχμᾶς ἀπαντᾷ ἡ ἐταιρεία καὶ σῆς παραπέμπει εἰς τὰς ἀποδείξεις πληρωμῆς. Ἡ ἐταιρεία λέγει ὅτι ἡ ἀναγκάσθη νὰ ἀποταθῇ εἰς τὴν ἀγοράν.

Κ. Σπυρίδης (Υπουργός τῆς Γεωργίας). Προσάγει ἀποδείξεις τῆς πληρωμῆς.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Μπορεῖτε νὰ πῆτε ὅτι θέλετε, ὅτι δὲν ἐφρόντισε νὰ ἔχῃ σπόρον, ἀλλ' εἶναι βέβαιον ὅτι εἰς τοὺς καλλιεργητάς τὸν ἔδωκε μίαν δραχμὴν ὀλιγώτερον κατ' ὀκάαν.

Α. Παπαναστασίου. Τὸ γεγονός εἶναι ὅτι ἡ τιμὴ τοῦ σπόρου ἦτο πολὺ χαμηλότερα. Καὶ ἔρχομαι εἰς ἄλλο. Ἡ ἐταιρεία ὑποχρεώνει τοὺς καλλιεργητάς νὰ ἀλωνίζουσιν εἰς τὰς ἰδικὰς τῆς ἀλωνιστικῆς μηχανὰς καὶ νὰ πληρώνουν

11 ὅλο, ἐνῶ οἱ χωρικοὶ τῆς Θεσσαλίας λ. χ. πληρώνουν εἰς ἰδιοκτητὴς ἐπιχειρήσεις 6 ὅλο μολονότι ἐκεῖ ὑπάρχει ἀνταγωνισμός. Ἐχει λοιπὸν ἡ ἐταιρεία κολοσσιαίαν πελατεῖαν καὶ ἀσφαλὲς κέρδος. Ἀλλὰ δὲν εἶναι μόνον αὐτό. Δὲν ἐπιτρέπει νὰ ὀργώσουν οἱ χωρικοὶ μετὰ ἰδικὰ τοὺς ζῶα καὶ εἰσπράττονται ἄλλω, διότι ἐνῶ ἄλλω εἶναι 30—33 δραχμᾶς εἰς τὴν Κωπαῖδα εἶναι τετραπλάσια, φθάνει εἰς τὰς 120 δραχμᾶς. Ἰδοὺ καὶ ἄλλη ἀπόδειξις ἐκμεταλλεύσεως. Αἱ γαῖαι τὰς ὁποίας δίδει πρὸς ἐκμετάλλευσιν εἶναι ξερικῇ καὶ ποτιστικῇ. Διὰ τὰς πρώτας λαμβάνει 15, διὰ τὰς δευτέρας δὲ 35 καὶ 40. Συμβαίνει ὅμως οἱ χωρικοὶ νὰ καθιστοῦν τὰς πρώτας ποτιστικὰς μετὰ δικῆς νερό, ἡ ἐταιρεία τότε ἀξιοῖ τὴν πληρωμὴν 35 καὶ 40 δραχμῶν ἐνῶ ὁ χωρικός πληρώνει τὸ νερό. Ὑπάρχουν καὶ ἕνα σωρὸ ἄλλα περιπτώσεις ἐκμεταλλεύσεως, ὅπως λ. χ. ἡ καταστροφή ἐκ πυρκαϊᾶς, ὁπότε ὁ καλλιεργητὴς ὁ μὴ ἔχων εὐθύναν ὑποχρεοῦται εἰς τὴν καταβολὴν τοῦ μισθώματος. Συνεχίζων ὁ κ. Παπαναστασίου λέγει ὅτι αἱ ἐξώσεις τῶν καλλιεργητῶν καὶ ἡ ἀσκουμένη εἰς βάρος τῶν τρομοκρατικῶν ἀναγκάζουν αὐτοὺς νὰ δέχωνται τοὺς θαρεῖς ὅρους τῆς ἐταιρείας. Ἀναφέρει ὅτι πλεῖστοι ἐκ τῶν φυλάκων τῆς ἐταιρείας ἔχουν καταδικασθῇ ἐπὶ φόνο. Τὸ ἀποτέλεσμα εἶναι ὅτι ἡ καλλιέργεια δὲν γίνεται ὅπως πρέπει, οἱ γεωργοὶ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀπέρχονται μετὰ τὸν θερμὸν πολλὰ καὶ χωρὶς νὰ ἐξασφαλίσουν ἕνα ποσὸν δυνάμενον νὰ δικαιολογήσῃ τοὺς κόπους τῶν καὶ τὴν ἐπομένην προσέρχονται εἰς τὸν ἐπιστάτην διὰ νὰ τοῦ ζητήσουν πιστώσεις. Εἶναι φυσικὸν μετὰ τὴν οἰκονομικὴν ἐκμετάλλευσιν νὰ συνυπάρχῃ καὶ ἡ ἡθικὴ τοιαύτη, ὅταν εἰς τὴν διάθεσιν τῆς ἐταιρείας ὑπάρχουν ὄργανα οἷα σῆς ἀνέφερα. Εὐρισκόμεθα οὕτω πρὸ μεσαιωνικῆς αὐτοχρημικῆς καταστάσεως, παρ' ὅλους τοὺς ἰσχυρισμοὺς τῆς ἐταιρείας ὅτι ἡ ἐξέργασις τῶν χωρικῶν ὀφείλεται εἰς τοὺς ἐκμεταλλευτάς των, ὅτι ἡ καλλιέργεια δὲν εὐρίσκεται εἰς κακὴν κατάστασιν καὶ ὅτι πολλοὶ ἐκ τῶν καλλιεργητῶν εἶναι ἰδιοκτῆται. Ἀλλ' ἐάν ταῦτα δὲν ἦσαν ἀληθῆ δὲν θὰ ὑπῆρχε πρὸ 10 ετίας Κωπαϊδικὸν ζήτημα, οἱ δὲ χωρικοὶ γνωρίζοντες ὅτι δὲν ἤμπορουν νὰ εὕρουν δίκαιον ἐν δὲν εὐρίσκοντο πρὸ τῆς σκληρᾶς ἀνάγκης δὲν θὰ κατέφευγον εἰς τὴν ἀπεργίαν ἡ ὁποία ζημιώνει αὐτοὺς περισσότερον.

Λέγει κατόπιν ὅτι κατὰ τὴν ἀντίληψίν του ἡ δικαιοσύνη ὑπῆρξε δυσμενὴς διότι καθώρισεν τὸ ποσὸν γαιῶν τὸ ὅποτον θὰ ἠδύνατο νὰ ἀγοράσῃ τὸ Δημόσιον ἢ οἱ καλλιεργηταὶ ἀλλ' ἔταξε καὶ προεστῆκεν ἡ ὁποία παρήλθεν ἀπρακτος καὶ οὕτω ἡ ἐταιρεία ἀπέμεινεν ἀπόλυτος κύριος.

Ὅσον καὶ ἂν ἐπιθυμῇ τὸ Κράτος νὰ ἐνισχύσῃ τὸ ξένον κεφάλαιον δὲν ἤμπορεῖ νὰ ἐπιτρέπῃ καμμίαν ἐνέργειαν ὑπερβαίνουσαν τὰ ὅρια τοῦ θεμιτοῦ. Καὶ τὸ Κράτος γνωρίζει κατὰ πόσον ὑπερέβη πρᾶγματι ἡ ἐταιρεία αὕτη τὰ ὅρια τοῦ θεμιτοῦ.

Ε. Κουλουμβάκης. Πῶς ἡ Οἰκουμένη, ποῦ ἔλυσεν τόσα ἄλλα ζητήματα, δὲν ἔλυσεν καὶ τοῦτο;

Α. Παπαναστασίου. Εἶπα ὅτι ὅλοι εἴμεθα ὑπεύθυνοι. Ὅταν λαμβάνωμεν τόσα μέτρα ὑπὲρ τῶν ἀγροτῶν δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἀφήσωμεν ἐκκενρῶς τὸ ζήτημα τοῦτο, καὶ μὴ μόνον χωρεῖ λύσις νὰ κῆμετ' ἀναγκαστικῶν ἀπαλλοτριώσεων.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Ξεύρετε ὅτι ἐκάμαθε προτάσεις ἐξαγορᾶς.

Α. Παπαναστασίου. Δὲν εἶναι τὸ ἴδιον ἔπρεπε νὰ ἐφαρμολῇ ἐκεῖνο ποῦ γίνεται καὶ εἰς τὰς ἄλλας χώρας.

Σ. Συμεωνόπουλος. Ἡ ἐταιρεία θὰ τὸ ἐπιοτίμη.

Α. Παπαναστασίου. Ἐχετε λάθος. Ἡ ἐταιρεία στήριζεν τὰ ἔσοδά της εἰς τὰς γενομένας δαπάνας, ἀλλὰ ἡ ἀξία τῶν γαιῶν δὲν δύναται νὰ στήριξῃ εἰς τὰς γενομένας δαπάνας καὶ ἂν ἀποδειχθῇ ὅτι ἡ βελτιώσις τῶν γαιῶν ἀπαιτεῖ μεγάλην δαπάνην δὲν πρέπει αὐτὸ νὰ αὐξήσῃ τὴν δαπάνην τῶν κτημάτων. Ἡ ἐταιρεία, ἔχουσα τὴν ἐκτάσιν, δὲν ἐπλήρωσεν ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν μέρισμα εἰς τοὺς μετόχους. Δι'

αὐτὸ καὶ αἱ μετοχαὶ ποῦ πωλοῦνται, πωλοῦνται εἰς ἐξυτελιστικὰς τιμὰς. Δὲν εἶναι λοιπὸν δυνατόν μία ἐπιχειρήσις ποῦ δὲν δίδει μέρισμα νὰ ἀξιώσῃ νὰ γίνῃ τοιαύτη ἐκτίμησις τῶν γαιῶν. Ἡ Κυβέρνησις πρέπει νὰ προβῇ εἰς τὴν ἀναγκαστικὴν ἀπαλλοτριώσιν καὶ νὰ ἀναθέτῃ εἰς τὰ Ἑλληνικὰ Δικαστήρια τὴν ἐκτίμησιν τῶν γαιῶν. Ἀλλὰ ἡ σημερινὴ κατάσταση τῆς ἐταιρείας ὀφείλεται καὶ εἰς τοὺς ὑπερόργους μισθοὺς τῶν ὑπαλλήλων.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Ξερετε ὅτι ὅταν ἡ Ἑθνικὴ Τράπεζα ἐμελέτησε τὴν πρότασιν τῆς Κυβερνήσεως ὑπελόγησε καὶ αὕτη τὰς δαπάνας εἰς τὸ ποσὸν τὸ σημερινόν.

Α. Παπαναστασίου. Ἀλλὰ ὅταν ἡ ἐταιρεία δαπανᾷ συνεχῶς διὰ τὴν διατήρησιν τῶν ἔργων.....

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Ἐάν δὲν δαπανῇ διὰ τὰ ἔργα τότε ἡ Κωπαῖς θὰ γίνῃ πάλιν λίμνη.

Α. Παπαναστασίου. Ἐάν εἴμεθα ὑποχρεωμένοι νὰ δαπανώμεν τόσα, τότε αἱ γαῖαι ἔχουν ἐλαχίστην ἀξίαν.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Ὅλοι αἱ γαῖαι τοιαύτης φύσεως εἶναι ἀνάγκη διὰ τὴν ἀξίωσιν. Ξεύρετε τί κἀμεν; Ὀλλανδία; Βεδάιος ἐν ὅθι ὁ Θεὸς ἐκάμεν καλυτέραν τὴν Κωπαῖδα δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι αἱ γαῖαι τῆς θὰ ἤξιζον περισσότερον, ἀλλὰ ἡ ἐταιρεία ἐδαπάνησε διὰ νὰ τὰς φέρῃ εἰς ὁ σημεῖον εὐρίσκονται καὶ ζητεῖτε νὰ τῆς ποῦμε ὅτι ἐπειδὴ εἶναι κατωτέρας ἀξίας θὰ σῆς διώξωμεν.

Α. Παπαναστασίου. Δὲν εἶπα τέτοιον πρᾶγμα.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Μὰ αὐτὸ σημαίνει ἀναγκαστικὴ ἀπαλλοτριώσις.

Α. Παπαναστασίου. Ἐγὼ δὲν εἶμαι δικαστής, ἀλλ' εἶπα ὅτι ἔχομεν συμφέρον νὰ γίνον οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ ἰδιοκτῆται. Ἡ ἐταιρεία λέγει ὅτι θέλει ὅσα ἐξώδευσε. Ἀναγνίτω ὅτι ἐδαπάνησε, ἀλλὰ δὲν ἀποδίδει ἡ γῆ διὰ νὰ εἰσπράξῃ ὅλας τῆς τὰς δαπάνας.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Δὲν ἀποδίδει ἡ γῆ, διότι δὲν γίνεται συστηματικὴ καλλιέργεια.

Α. Παπαναστασίου. Ἦρκαται ἐν τούτοις περὶ ἐταιρείας, ἡτις κἀμεν τὴν καλυτέραν ἐκμετάλλευσιν τῆς γῆς. Διὰ ποῖον λόγον δὲν ἐπέτυχεν; Ἐάν ἦτο δυνατόν ἡ καλλιέργεια νὰ ἦτο καλυτέρα, μὴ ἀμφισβητεῖτε ὅτι ἡ ἐταιρεία θὰ τὸ ἐπεχειρεῖ.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Διὰ νὰ τὸ ἐπιχειρήσῃ πρέπει νὰ θγάλῃ τοὺς καλλιεργητάς.

Α. Κουτουμπάκης. Τὸ ἐπεχειρήσῃ ἡ ἐταιρεία ἰδρύσασθαι ὑποεταίρειαν ἐκμεταλλεύσεως ἡ ὁποία ἀπέτυχε καὶ διελύθη.

Κ. Σπυρίδης (Υπουργός τῆς Γεωργίας). Ἰσχυρίζεσθε ὅτι ἡ καλυτέρα καλλιέργεια δὲν θὰ ἀπέδιδε; Ἡ ὑπηρεσία, ἡ ὁποία πρέπει νὰ ἔχῃ καὶ αὕτη τὴν γνώμην τῆς ἐπὶ τοῦ ζητήματος, φρονεῖ ὅτι θαυτέρα καλλιέργεια θὰ ἀπέδιδε περισσότερα.

Α. Παπαναστασίου. Ἀλλὰ ἡ ἐταιρεία χρησιμοποιοῖ βενζιναρότρα καὶ ἡ καλλιέργεια γίνεται θαυτάτη, ἐφαρμόζει δὲ ἡ ἐταιρεία καὶ ὅλους τοὺς ἐπιβαλλομένους κανόνας. Δέχομαι ὅτι αἱ ἐκτάσεις θὰ ἀποδώσουν καλύτερον ὅταν οἱ καλλιεργηταὶ γίνον ἰδιοκτῆται.

Κ. Σπυρίδης (Υπουργός τῆς Γεωργίας). Διὰ τοῦ τρόπου τούτου ματαιώνετε κάθε ἰδέαν βελτιώσεως.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Πιστεύω ὅτι ἂν γίνῃ ἀναγκαστικὴ ἀπαλλοτριώσις τῆς Κωπαῖδος, αὕτη θὰ ἀποδώσῃ ὀλιγώτερα.

Α. Παπαναστασίου. Ἐγὼ, κ. Πρόεδρε, ἔχω τὴν ἀντίθετον ἐντύπωσιν. Εἰς τὸν γεωργὸν τὸ αἶσθημα τῆς ἰδιοκτησίας εἶναι ἀγνόν καὶ ἀκλόνητον. Καὶ δὲν ὑπάρχει καμμία ἀνάγκη ἡ καλλιέργεια νὰ γίνῃ μεμονομένη. Ὑπάρχουν ἤδη ὑδραυλικὰ ἔργα, διαχειριζόμενα ἀπὸ συνεταιριστικὰς ἐπιχειρήσεις, ὅπως ὑπάρχουν μικροὶ καλλιεργηταὶ οἱ ὁποῖοι ἐσημείωσαν προόδους διὰ τοῦ συνεταιρισμοῦ. Τὸ συμφέρον τοῦ συνεταιριζομένου εἶναι μέγα, δι' αὐτὸ καὶ δὲν θὰ ἀπο-

φύγῃ νὰ ἐφαρμόσῃ τὰς τελευταίας μεθόδους. Δὲν ἤμπορῶμεν κύριοι νὰ λύσωμεν παρόμοιον ζήτημα μετὰ τὴν σύστασιν κοινοβουλευτικῆς ἐπιτροπῆς.

Γ. Καφαντάρης. Μετὰ τὴν ἀναγκαστικὴν ἀπαλλοτριώσιν πῶς ἐννοεῖτε τὸν καθορισμὸν τῆς τιμῆς;

Α. Παπαναστασίου. Ἐπὶ τῇ ὁσεί μιᾶς δικαίας ἀποζημιώσεως ἀλλὰ μετὰ Κοινοβουλευτικῆς ἐπιτροπῆς δὲν ἤμπορῶμεν νὰ προχωρήσωμεν.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Θέλετε νὰ μᾶς ἐπιβάλετε τὰς ἰδέας σας.

Α. Παπαναστασίου. Σᾶς ἐλέγχω κ. Πρόεδρε καὶ σεις ἀποκρούετε.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Μὴ ἐρχεσθε καὶ μοῦ γυρεῦτε νὰ ἐφαρμόσω τὰς ἰδέας σας. Δὲν εἰσθε πρακτικὸς ἄνθρωπος. Ἐάν ἀνέρχεσθε εἰς τὸ βῆμα καὶ μοῦ ζητῆτε νὰ ἐφαρμόσω τὰς ἰδέας σας αὐτὸ δὲν εἶναι σοδάρν.

Α. Παπαναστασίου. Θὰ ἤμουν ἡμιστὰ σοδάρν καὶ πρακτικὸς ἄνθρωπος ἐάν ὑπεστήριζα ἀπὸ τοῦ βήματος τούτου τὰς ἰδικὰς σας ἰδέας καὶ ὅχι τὰς ἰδικὰς μου.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Ἐάν εἰσθε πρακτικὸς πρέπει νὰ μοῦ πῆτε τίποτε ἄλλο, διότι γνωρίζετε ὅτι αἱ ἰδικαὶ σας ἰδέαι δὲν δύναται νὰ ἐφαρμοσθῶν. Ἐν πρώτοις δὲν εἴμεθα σύμφωνοι εἰς τὰ γεγονότα.

Α. Παπαναστασίου. Ἡ λύσις τοῦ ζητήματος, κ. Πρόεδρε, δὲν δύναται νὰ ἐξαρηθῇ ἀπὸ τὴν ἀκριβείαν τούτου ἡ ἐκείνου τοῦ γεγονότος. Ὅταν δὲ λέγετε ὅτι δὲν εἶμαι πρακτικὸς μήτε σοδάρνς.....

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Δὲν τὸ εἶπα ἔτσι.

Α. Παπαναστασίου. Καὶ φρονεῖτε ὅτι πρέπει νὰ ὑποστηρίξω τὰς ἰδικὰς σας ἰδέας.....

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Δέχεσθε τὴν ἐξουσίαν; Σᾶς τὴν δίδω νὰ ἐφαρμόσετε σεις τὰς ἰδέας σας.

Α. Παπαναστασίου. Ἰδοὺ τί δὲν εἶναι σοδάρν κ. Πρόεδρε. Πάντως εἶναι ἀνάγκη νὰ ἐξευρεθῇ μία λύσις δικαία εἰς τὸ ζήτημα τῆς Κωπαῖδος καὶ ἡ δικαία αὕτη λύσις θὰ εἶναι νὰ γίνον οἱ καλλιεργηταὶ ἰδιοκτῆται.

Β. Κυρέλλος. Ἡ Κυβέρνησις τῶν φιλελευθέρων μεταξὺ τῶν τόσων τῆς ἄλλων σημαίων ὑψώνει ζηλοτύπως καὶ ἀξιοπαίνως καὶ τὴν σημαίαν τῆς ἐνισχύσεως τῶν παραγωγικῶν τάξεων. Πιστῇ εἰς τὴν ἰδεολογίαν αὐτὴν ἔχει ἀπασχοληθῇ καὶ μετὰ τὴν λύσιν τοῦ Κωπαϊτικοῦ ζητήματος. Ἐχει φροντίσει ὅπως ἐξασφαλισθῇ ἡ καταβολὴ μισθώματος λογικοῦ καὶ θεμιτοῦ ὅπως ἔχει ἀπασχοληθῇ διὰ τὴν ἐξαγορὰν τῶν ἐκτάσεων τῆς Κωπαῖδος ἕνα ἐπιτραπῇ εἰς τοὺς καλλιεργητάς νὰ γίνον ἰδιοκτῆται γαιῶν τὰς ὁποίας ἔχουν ποτίσει μετὰ τὸν τίμιον ἰδρώτα των. Χάρης εἰς τὴν κυβερνητικὴν αὐτὴν φροντίδα ἐπεκράτησαν ὅροι ὀλιγώτερον καταθλιπτικοὶ τῶν ἀρχικῶν συμπεφωνημένων, καὶ ἡ συζήτησις θὰ ἦτο ἀναγκαία μόνον ἐάν δὲν ἐδείκνυν ἡ Κυβέρνησις τὸ ἐμπρακτον αὐτὸ ἐνδιαφέρον. Τοιαύτη ἔμω μομφὴ δὲν δύναται νὰ ἀπευθυνθῇ ἐναντίον τῆς. Ἡ Κυβέρνησις ἐπέδειξε καὶ προσφάτως τὸ ἐνδιαφέρον της διὰ τῆς ἀποδοχῆς τῆς προτάσεως τοῦ ἀξιοτίμου ἐκ Λεβαδείας Βουλευτοῦ περὶ συστάσεως κοινοβουλευτικῆς ἐπιτροπῆς πρὸς ἐξέτασιν βαθυτέραν τοῦ ζητήματος, ἡτις καὶ θὰ εἰσηγηθῇ τὰς ἀπαιτούμενας λύσεις. Ἡ συζήτησις θὰ παρεῖλκεν, ἀλλὰ τοῦτο θὰ ἦτο δυνατόν ἐάν ἔλῃγε καὶ ἡ ἀπεργία. Δυστυχῶς οἱ ἀπεργοὶ δὲν τολμοῦν νὰ ἐπανέλθουν εἰς τὰς ἐργασίας των, διότι τίποτε δὲν ἤμπορουν νὰ περιμένουν ἀπὸ αὐτὰς εἰμὴ μόνον τὴν δημιουργίαν νέων ὑποχρεώσεων.

Τὰ χρέη τῶν καλλιεργητῶν, κατὰ τὰ τελευταῖα μόνον ἔτη, ἀνέρχονται εἰς 15 ἑκατομμύρια δραχμᾶς καὶ εἰς ἄλλος μελετητῆς τοῦ ζητήματος ἀναριθμᾷ ἐν συνόλῳ τὰ χρέη των εἰς 200 ἑκατομμ. δραχ. Δὲν θέλω νὰ πιστεύσω τὸν ὑπερβολικὸν αὐτὸν ἀριθμὸν, ἀλλὰ καὶ τὰ 15 ἑκατομμ. ἀποδεικνύουν ὅτι οἱ ἄνθρωποι ὑπὸ τοὺς ὁποίους ἐργάζονται οἱ καλλιεργηταὶ εἶναι τοιοῦτοι, ὥστε δὲν κατορθώνουν οὗτοι γὰ κερδίζον τὸν ἄρτον των.

Σ. Συμεώνογλου. Πόσοι καλλιεργηται τὰ ἀφείλουν;

Β. Κυρέλλος. 6 χιλιάδες οικογένειαι είναι περίπου.

Α. Μιχαλακόπουλος (Γ.π. Ἐξωτερικῶν). Ὅλοι οἱ ἀγρόται χρεωστούν, διότι λείπει ἀπὸ αὐτοὺς τὸ αἶσθημα τῆς οικονομίας καὶ τῆς ἀποταμιεύσεως.

Β. Κυρέλλος. Ἀκριβὲς διότι ἀμφισβητεῖται ἡ ἀκρίβεια τῶν ἀριθμῶν ἀπευθύνων ἐκκλησίαν πρὸς τὸν Σεδαστόν μου Ἀρχηγὸν καὶ πρὸς τὴν Βουλὴν νὰ θέσουν τὸν δάκτυλον εἰς τὸν τύπον τῶν ἡλῶν. Καὶ ἰδοὺ ἓνα ἐνοικιαστήριον συμβολαῖον τοῦ τύπου ἐκείνων τὰ ὅποια ἐπιβάλλει ἡ ἔταιρεία εἰς τοὺς ἐκμισθωτάς τῶν γαιῶν. Περιέχει ἀπείρους παραγράφους, ἐκάστη τὴν ὁποίαν εἶναι καὶ ἓνας νέος δεσμὸς διὰ τὸν ἀγρότην. Κάθε κεφάλαιον δημιουργεῖ νέαν δικαιοσύνην. Ὁ κ. Κυρέλλος ἀναγινώσκει παράγραφον πρὸς παράγραφον ὅλα τὰ τρωτὰ σημεῖα τοῦ ἐνοικιαστηρίου συμβολαίου. Ἐάν, λέγει, λόγω τῶν βροχῶν πάθῃ λ.χ. ἡ παραγωγὴ τοῦ ἀραβοσίτου ἡ ἔταιρεία δύναται νὰ ἀπαιτήσῃ τὴν ἐκκαθάρισιν τῶν κῶνων, τὸν χωρισμὸν τῶν δύο ποιοτήτων, δαπάναις πάντοτε τοῦ καλλιεργητοῦ, καὶ αὐτὴ ἐκλέγει καὶ εἰσπράττει 31 ο) ἀπὸ τὴν παραγωγὴν α' ποιότητος, τὴν δὲ δευτέραν τὴν παραχωρεῖ εἰς τὸν καλλιεργητήν. Διὰ τὴν καλλιέργειαν τοῦ βάρβακος ἡ ἔταιρεία εἶναι μόνη ἀρμοδίαν νὰ κρίνῃ κατὰ πόσον εἰς ἀγρὸς εἶναι ἡ θεωρεῖται ἀρδεύσιμος καὶ ὅταν ἀκόμη δὲν ἐποτίσθῃ οὔτε μὲ στάλα νεροῦ, αὐτὴ εἰσπράττει, ὡς ἐάν κανονικῶς ἡρδεύθῃ οὗτος.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Βεβαίως οἱ ὅροι αὐτοὶ εἶνε κακοί, ἀλλὰ ἔχω τὴν πληροφορίαν ὅτι αὐτὴν τὴν κατάχρησιν δὲν τὴν κάνει ἡ ἔταιρεία.

Α. Παπαναστασίου. Καὶ ὅταν πέρνουν οἱ ἀγρόται νερὸ ἀπὸ τὴν κοινότητα πληρώνουν εἰς τὴν ἔταιρείαν μίσθωμα ἀρδευσμένου ἀγροῦ.

Δ. Κουτσοπέταλος. Ἀδιαφοροῦν ἀπὸ ποῦ πέρνει νερὸ ὁ καλλιεργητής, ὀφείλει νὰ πληρώσῃ.

Β. Κυρέλλος. Τὸ ἄχρον ἀνήκει εἰς τὴν ἔταιρείαν.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Ἐπὶ 11 ἑκατομμ. ὀκάδων ἐπῆρε κάπου 515 χιλιάδας. Οἱ ὅροι τοῦ συμβολαίου εἶναι κακοί, ἀλλὰ δὲν ἐφαρμόζονται, λυποῦμαι βεβαίως. Διότι διετυπώθησαν τοιαῦτα διατάξεις.

Β. Κυρέλλος. Τὰ τραῖνα εἶναι γεμάτα, κ. Πρόεδρε, ἀπὸ τὸ ἄχρον τῆς Κωπαίδος.

Π. Βουγλόμης (Γ.π. Ἐθν. Οἰκονομίας). Οἱ καλλιεργηται ἔχουν καὶ ἰδικὰς τῶν γαιῶν.

Β. Κυρέλλος. Ὑπάρχουν οἱ ἐντελὲς ἀκτῆμονες καὶ οἱ ἡμιακτῆμονες. Ἀλλὰ οἱ ἀγροὶ τῶν τελευταίων εἶναι τόσον ἀγονοὶ ὥστε ἀναγκάζονται νὰ καταφύγουν εἰς τὴν ἐκμίσθωσιν. Ἐνῷ ἡ ἔταιρεία ὑποχρεῖται τοὺς καλλιεργητάς νὰ χρησιμοποιῶν διὰ τὸν ἀλωνισμόν τὰς μηχανάς τῆς δὲν ὑποχρεοῦται νὰ ἐκτελέσῃ τὸν ἀλωνισμόν εἰς ὁρισμένην προθεσμίαν. Οὔτε δὲ καὶ εἰς ἀποζημιώσιν ὑποχρεοῦται ἂν ἐπέβῃ ζημία ἐξ οἰαδήποτε αἰτίας. Ἐγὼ ἐξασφάλισα ὑπὲρ αὐτῆς τὸ ἀνεύθυνον. Ἡ κακὴν τρεχὴς αὐτῆς ἐφαρμογὴ τοῦ ὅρου τούτου ἐπέφερε τὴν καταστροφὴν τοῦ 1918 ὅποτε ἡ ἐσοδεία ἦτο πλουσιωτάτη καὶ λόγω τοῦ ὅγκου τῆς παραγωγῆς ἡ ἔταιρεία δὲν ἦτο εἰς θέσιν νὰ ἐκτελέσῃ ἐγκαίρως τὸν ἀλωνισμόν. Οἱ καλλιεργηται ἀνησυχῶντες ἐζήτησαν νὰ ἀλωνίσουν μὲ ἰδικὰ τῶν μέσα, ἡ ἔταιρεία ὅμως ἐπέσιμωσε καὶ δὲν τοὺς τὸ ἐπέτρεψεν, ἡ δὲ ἐσοδεία κατ'ἐστῆρκα ὀλόκληρος ἀπὸ τὰς βροχάς. Μερικοὶ ἐξ αὐτῶν ἐτόλμησαν νὰ ζητήσουν ἀποζημιώσιν καὶ ἡ ἔταιρεία τοὺς ἀπέπεμψε σὺν σκύλλους. Ἐχρεώσθησαν ἀθρόαι ἀγωνοὶ καὶ ἡ ἀτεγχοῦς στάσις τῆς Ἑλληνικῆς Δικαιοσύνης, ἡ ὅποια τὰς ἐχαρακτήρισε νόμιμους βασίμους τὴν δὲ σχετικὴν διάταξιν τοῦ ἐνοικιαστηρίου συμβολαίου τὴν ἐχαρακτήρισε ὡς μὴ ἠθικὴν. Ἡ ἔταιρεία ἠναγκάσθη νὰ δώσῃ ψυχία τινὰ εἰς μερικοὺς τῶν καταστραφέντων. Ἐπέτυχεν δὲ καὶ ἔθεσεν ὅρον κατὰ τὴν δικαιοσύνην ὅπως μὴ ἀποζημιώσῃ ἐκείνους οἱ ὅποιοι δὲν ἐφρόντισαν ἐγκαίρως νὰ ζητήσουν τὴν ἀποζημιώσιν των. Ἡ ἔταιρεία εἰσπράττει πάντοτε ἐκ τῶν

προϊόντων πρώτης ποιότητος, ἐάν ἤθελε νὰ εἶναι δικαία ὁφείλει νὰ υπολογίσῃ τὴν διαφορὰν μεταξὺ πρώτης καὶ δευτέρας. Ἐνῷ οἱ καλλιεργηται ὑποχρεοῦνται διὰ τὴν μεταφορὰν τῶν προϊόντων ἀπὸ τῶν ἀλῶν εἰς τὰς ἀποθήκας τῆς ἔταιρείας. Πληρώνουν καὶ διὰ μεταφορικὰ 1 ο).

Κ. Σπυρίδης (Γ.π. Ὑπουργός τῆς Γεωργίας). Ἀπὸ τῶν ἀλῶν εἰς τὰς ἀποθήκας ἡ μεταφορὰ γίνεται ὑπὸ τῆς ἔταιρείας. Ἐπιθυμῶ νὰ σὰς εἶπω ὅτι καὶ ἡ ἰδία ἡ ἔταιρεία φρονεῖ ὅτι οἱ ὅροι τοῦ συμβολαίου εἶναι μὲν αὐστηροὶ ἀλλὰ οὐδέποτε τοὺς ἐφῆρμον.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Θὰ σὰς ἐξηγήσω διατὶ τὸ 1 ο) τῆς μεταφορᾶς εἶναι δικαιολογημένον.

Δ. Κουτσοπέταλος. Εἶναι δικαιολογημένον νὰ μεταφέρουν οἱ ἰδιοὶ οἱ καλλιεργηται καὶ νὰ πληρώνουν διὰ τὴν μεταφορὰν; Τὸ 1 ο) εἰσπράττεται ἐφ' ὅλου τοῦ παραγομένου ποσοῦ. Ἐχομεν περὶ τούτου φωτογραφημένα διπλότυπα.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Ἡ ἔταιρεία ἰσχυρίζεται (ἀναγινώσκει) ὅτι κατὰ τὸ συμβολαῖον ὑποχρεοῦται ὁ καλλιεργητής νὰ μεταφέρῃ τὰ προϊόντα τοῦ ἰδίου δαπάναις, ἂν πάρῃ δὲ τὸν μερίδιον τοῦ εἰς τὰ ἀλῶνα πληρώνει μεταφορικὰ 1 ο).

Δ. Κουτσοπέταλος. Πληρώνει δι' ὅλην τὴν παραγωγὴν.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Εἰς ἄλλα σημεία ἰσχυρίζεται ἡ ἔταιρεία, ὅτι ἐνεργεῖ ἐκ τῶν ἀλωνίων δι' ἰδίων τῆς ἐξόδων τὴν μεταφορὰν.

Β. Κυρέλλος. Σὰς ἀναγινώσκω πάλιν τὸ σχετικὸν μέρος τῆς συμβάσεως. (Ἀναγινώσκει).

Ε. Κουλουμπάκης. Ποῦ εἶναι ὁ ὅρος 1 ο);

Π. Τσαλδάρης. Θέλει νὰ διαφωτισθῇ ἡ Βουλὴ περὶ τοῦ ἐνὸς τοῖς ἑκατόν, ἐάν πληρώνονται τὰ μεταφορικὰ ἐφ' ὅλου τοῦ παραγομένου ποσοῦ.

Β. Κυρέλλος. Πληρώνονται ἐφ' ὅλου τοῦ παραγομένου. Ἐγὼ διπλότυπον παραγωγῆς ἐκ τοῦ ὁποίου ἐξάγεται ὅτι ἐπὶ ὀλικῆς παραγωγῆς 4,560 ὀκάδων ἐπλήρωσεν ἐκτὸς τῶν ἄλλων καὶ 1 ο) διὰ μεταφορικὰ καὶ σημειοῦται ὅτι τοῦ ἐκράτησεν 48 ὀκάδας.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Τότε πληρώνει ἐπὶ τοῦ ὅλου παραγομένου.

Β. Κυρέλλος. Περαιτέρω ἡ σύμβασις λέγει ὅτι ἐάν ὁ καλλιεργητής δὲν κάμῃ προϊόντα πρώτης ποιότητος πρέπει νὰ πληρώσῃ τὸ μερίδιον τῆς ἔταιρείας εἰς τὴν ἀγοράν τιμὴν τῶν πρώτης ποιότητος προϊόντων.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Ἐγινε χρῆσις καὶ κατὰ χρῆσις τῆς ρήτρας αὐτῆς;

Β. Κυρέλλος. Οἱ καλλιεργηται βεβαίως ὅτι ἔγινε καὶ τὸ πιστεύω. Ἐν πάσῃ περιπτώσει ὅμως ὑπάρχει καὶ ἄλλη ρήτρα κατὰ τὴν ὁποίαν ἐάν δὲν παραγάγῃ τίποτε ὁ καλλιεργητής εἴτε ἐξ ἀφορίας εἴτε ἐκ θεομηνίας ὑποχρεοῦται νὰ παραδώσῃ τὸ ποσοστὸν καὶ μάλιστα εἰς προϊόντα καλῆς ποιότητος.

Δ. Κουτσοπέταλος. Ὑπάρχει περίπτωση καλλιεργητοῦ ὅστις ἔδωκεν ὅλην τὴν παραγωγὴν καὶ 400 ἀκόμη ὀκάδας.

Β. Κυρέλλος. Ἐχομεν περιπτώσεις κατὰ τὰς ὁποίας πληρώνουν οἱ καλλιεργηται καὶ ὅταν δὲν παραγάγουν ἀκόμη καὶ ἐξ ὑπαιτιότητος τῆς ἔταιρείας.

Π. Τσαλδάρης. Καὶ τὰ δικαστήρια τί κάμνουν;

Β. Κυρέλλος. Ἐγὼ διὰ τοὺς ἐκ Μαυρομματίου καλλιεργητάς σὰς εἶπα, ὅτι ἕκαστα δικαστικὸν ἀγῶνα καὶ ποῦ κατελήξαν.

Δ. Κουτσοπέταλος. Δὲν ἠμποροῦμε νὰ πᾶμε εἰς τὰ δικαστήρια, διότι ὑπάρχουν ὅροι ὑποχρεοῦντες τοὺς καλλιεργητάς καὶ ἐν περιπτώσει θεομηνίας ἀκόμη νὰ πληρώσουν.

Β. Κυρέλλος. Ὑπάρχει, συνεχίζει, καὶ ρητὴ διάταξις τῆς συμβάσεως καθ' ἣν εἶναι ὑποχρεωτικά ὅλα τὰ βάρη εἰς οἰανδήποτε περιπτώσιν, καὶ διὰ τὸν ὅρον αὐτὸν ἐκφράζω τὴν φρίκην μου καὶ τὴν ἀπορίαν μου διὰ τοὺς Ἑλλήνας Νομικοὺς Συμβούλους, οἵτινες τὸν υπέγραψαν. Ἀλλῇ διάταξις λέγει ὅτι οὐδεμίαν εὐθύνην φέρεῖ ἡ ἔταιρεία διὰ πᾶσαν ζημίαν ἐκ

πλημμύρας, βροχῶν ἢ πυρκαϊῶν, ἀκόμη δὲ καὶ τὸ μίσθωμα τῶν βοσκῶν ἐν περιπτώσει θεομηνίας εἰσπράττεται.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Αὐταὶ αἱ διατάξεις ἀπαντῶνται εἰς τὰς κοινὰς μισθώσεις;

Β. Κυρέλλος. Δὲν γνωρίζω, ἀλλὰ πάντως κακῶς τίθενται τοιοῦτοι ὅροι. Ὡς πρὸς τοὺς φόρους ὅλοι πληρώνονται παρὰ τοῦ καλλιεργητοῦ καὶ μάλιστα ἐφ' ὅλου τοῦ εἰσοδήματός.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Ἐφ' ὅλου εἶναι ἀδύνατον.

Β. Κυρέλλος. Ἐφ' ὅλου.

Δ. Κουτσοπέταλος. Βεβαίως ὑπευθύνως ὅτι ὅλης τῆς παραγωγῆς τοὺς πληρώνουν οἱ καλλιεργηται καὶ ὅταν ἦτο τὸ ποσοστὸν εἰς 7 ο) εἶχον φθάσει εἰς ἀπόγνωσιν.

Β. Κυρέλλος. Ἐπίσης καὶ ἂν νέοι φόροι ἐπιβληθῶν θὰ τοὺς πληρώνουν οἱ καλλιεργηται. Ὅλα λοιπὸν τὰ βάρη εἰς τὸν ἀποδομοπαῖον τράχον τὸν γεωργὸν καὶ ὅλα τὰ προνόμια εἰς τὴν ἔταιρείαν. Ἡμεῖς, τονίζει, οἱ Ἕλληνες σεβόμεθα τοὺς ξένους καὶ ἰδιαίτερώς τοὺς Ἀγγέλους, ἀλλὰ θὰ μὴ ἐπιτρέψωμεν εἰς τὴν προκειμένην περίπτωσιν νὰ εἶπω ὅτι ὅταν πρόκηται περὶ τοιούτων ὅρων ἢ δὲν ἔχουν ἐπίγνωσιν αὐτῶν ἢ εἶναι ὁύματα ἄλλων. Ἡ κατὰστασις, συνεχίζει, ἡ ἐκ τῆς συμβάσεως ἐξαγομένη εἶναι θλιβερὰ ἀπὸ πάσης ἀπόψεως διὰ τοὺς καλλιεργητάς. Καὶ αὐτοὶ οἱ φύλακες καὶ οἱ ἐπιστάται τῆς ἔταιρείας εἶναι τύραννοι καὶ ἐπιδούσαν. Ὁ καλλιεργητής εἶναι βέβαιον ὅτι κατόπιν ὅλων αὐτῶν τῶν βαρῶν δὲν καλύπτει οὐδὲ τὰ ἐξόδα τῆς καλλιέργειας, ἐργάζεται καὶ χρεώνεται, διὰ τὴν ζῆσιν δὲ καλλιεργεῖ ἄλλα χωράφια διὰ νὰ ἐπαρκέσῃ καὶ διὰ τὴν ζῶσιν του καὶ διὰ τὰ πρὸς τὴν ἔταιρείαν χρέη του. Ἐζήτησα πληροφορίας διὰ τὰ μισθώματα ἄλλων γαιῶν εἴτε τῆς ἰδίας περιφέρειας εἴτε ἄλλης καὶ μοῦ εἶπαν ὅτι οἱ καλλιεργηται ἐπὶ 60 ὀκάδων κατὰ στρέμμα πληρώνουν 10 ὀκάδας μίσθωμα.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Ἡ παραγωγὴ 60 ὀκάδων κατὰ στρέμμα εἶναι μετρία, ἐνῷ ἡ γῆ τῆς Κωπαίδος εἶναι καλὴ.

Β. Κυρέλλος. Ἐπὶ 60 ὀκάδων παραγωγῆς κατὰ στρέμμα πληρώνουν τὸ 1)6 ἐνῷ οἱ τῆς Κωπαίδος φθάνουν νὰ πληρώνουν τὸ ἡμισυ καὶ περὶ πλέον. Πρέπει λοιπὸν καὶ οἱ καλλιεργηται τῆς Κωπαίδος νὰ καθορισθῇ νὰ πληρώνουν ἢ τὸ 1)6 ἢ τὸ πολὺ 1)5 καὶ μόνον τότε ἴσως μποροῦν νὰ προχωρήσουν εἰς τὴν καλλιέργειαν. Ἐπίσης τ' ἀλωνιστικὰ πρέπει ν' ἀλλάξουν.

Δ. Κουτσοπέταλος. Ὅταν μάλιστα ἔχουν ἰδικὰς τῶν μηχανάς καὶ δὲν τοὺς ἀφήνουν, καὶ ἐνῷ δὲν τοὺς ἀφήνουν, τοὺς ἐλέγχουν ἔπειτα, ὅτι δὲν κάμνουν μηχανικὴν καλλιέργειαν.

Β. Κυρέλλος. Πάντως τ' ἀλωνιστικὰ πρέπει νὰ καθορισθῶν ὅσα εἶναι καὶ ἄλλαχού. Τώρα, συνεχίζει, ἐρωτᾶται διατὶ οἱ χωρικοὶ δὲν διαμαρτύροντο ἄλλοτε. Ἄλλ' ἄλλοτε προσπολεμικῶς μὲν μετηνάστευον εἰς τὴν Ἀμερικὴν, μεταπολεμικῶς δὲ συνετηροῦντο ἐπὶ τινὰ χρόνον ὡς ἐκ τῆς υπερτιμῆσεως τῶν γεωργικῶν προϊόντων. Ἀλλὰ τώρα ὅποτε ἡ μὲν μετανάστευσις ἔκλεισε τὰ δὲ προϊόντα ἔπεσαν, ἡ κατάσταση τῶν καλλιεργητῶν ἐπεδεινώθη καὶ θὰ εἶναι σκληρὸν νὰ τὴν ἀγνοήσωμεν. Ἡ ἐπιδείνωσις τῆς καταστάσεως τοὺς ἤγαγεν εἰς τὴν ἀπεργίαν καὶ τοὺς ἠνάγκασε νὰ ἐγκαταλείψωσιν τὸ ἀροστρόν των καὶ νὰ ζητήσουν ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν καὶ ἀπὸ τὰς Βουλὰς ἔλεος καὶ δικαιοσύνην. Κύριε Πρωθυπουργέ, ἐπιλέγει ἐν ὀνόματι τοῦ ἀνθρωπισμοῦ μὴ ἀρνῆθῃτε εἰς τοὺς ἀνθρώπους αὐτοὺς τὸ ἐλεὸς σας, ἀλλὰ πρὸ παντὸς μὴ τοὺς ἀρνῆθῃτε τὴν δικαιοσύνην (χειροκροτήματα).

Γ. Βασιλειάδης. Ἄν καὶ ἡ δόλωσις τῆς Δημοκρατικῆς Ἐνώσεως, περὶ μὴ κομματικῆς χροιάς ἢ πολιτικῶν ἐπιδιώξεων ἐκ τοῦ συζητουμένου θέματος, ἀποκλείει κάθε σχετικὴν συζήτησιν, οὐχ ἥττον νομίζω ὅτι πρέπει δι' ὀλίγων νὰ ἐξηγήσω εἰς τὸν κ. Βουλευτὴν Ροδόπη ὅτι ἡ κατὰ τὴν ἀγορεύσιν του διακοπὴ μου εἶχε τὴν ἔννοιαν ὅτι ὅλα τὰ πολιτικὰ κόμματα ὀφείλουν νὰ καταβάλωσιν τὴν καλὴν τὴν θέλησιν καὶ τὰς προσπάθειάς των διὰ τὴν ἔσον τὸ δυνατόν

καλύτεραν λύσιν διὰ τὸ ζήτημα τὸ ἀφορῶν τοὺς γεωργοὺς τῆς Κωπαίδος μὴ ἐπιτρεπομένης οὐδεμιᾶς πολιτικῆς ἐπιμεταλλεύσεως. Ἡ ἀτυχὴς ὅμως ἀπάντησις τοῦ κ. Βουλευτοῦ Ροδόπης, καθ' ἣν ἐνῷ ὅλοι ἐδοξόθησαν, ἐγὼ δὲν ἐδοξόθησα, ἐδικαίωσε τὴν διακοπὴν μου, ἂν καὶ χωρὶς νὰ ἐπικαλεσθῶ ἄλλας μαρτυρίας ἢ ἀνακρινόσεις τῶν ὑπηρεσιῶν μου ἐκ μέρους τῶν συμπολιτῶν μου εἶναι ἱκανὴ καὶ ἐπαρκὴς δι' ἐμέ. Ἀλλως τε τὸ Κωπαϊδικὸν ζήτημα δὲν εἶναι νέον, εἶναι παλαιὸν καὶ ἴσως θὰ ἀγνοῇ ὁ κ. Βουλευτὴς Ροδόπης ὅτι πρὸ 25ετίας ἀκόμη ὁ πατὴρ μου ὡς Βουλευτὴς Λοκρίδος ἡσυχολεῖτο μὲ τὴν Κωπαῖδα. Δὲν ἔπρεπε συνεπῶς ἐν οὐδεμιᾷ περιπτώσει νὰ τεθῇ ἐν ἀμφιβολίᾳ τὸ ἐνδικαίωμα μου, διότι κοινὴ πρέπει νὰ εἶναι ἡ προσπάθεια διὰ τὴν λύσιν τοῦ Κωπαϊδικοῦ καὶ διὰ τοῦτο καὶ ἡμεῖς, καίτοι Κυβερνητικοί, ἐσπεύσαμεν ἐκ τῶν πρώτων νὰ υπογράψωμεν τὴν ἐπερώτησιν καὶ νὰ ἐνεργήσωμεν τὸν πόνον καὶ τὴν δυστυχίαν τοῦ εωργικοῦ κόσμου τῆς Κωπαίδος. Τὴν σοβαρότητα τοῦ Κωπαϊδικοῦ ζητήματος, τὴν ὁποίαν τόσον εὐγλωττῶς παρέστησαν πρὸ τῆς Βουλῆς οἱ κ. κ. Κουτσοπέταλος καὶ Κυρέλλος, τονίζω καὶ ἐγὼ, φρονίον καὶ θεωρῶν ἀπαραίτητον ὅτι πρέπει νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν του σοβαρότητα τὸ ζήτημα ὀλόκληρος ὁ πολιτικὸς κόσμος. Ἀτυχῶς παλαιαὶ συμβάσεις μετὰ ξένης ἔταιρείας μὰς δεσμεύουν. Βεβαίως οὐδεὶς συνιστᾷ ἀθέτησιν τῆς υπογραφῆς τοῦ Κράτους, ἀλλὰ καὶ οὐδεὶς πρέπει νὰ ἀμφισβητῇ ὅτι ἡ σύμβασις περιέχει ὅρους βαρυντάτους καὶ ἀναχρονιστικοὺς καὶ νομίζω ὅτι ὑπάρχει συμφέρον ἀμφοτέρων τῶν μερῶν νὰ γίνῃ μία προσαρμογὴ τῶν ὅρων αὐτῆς πρὸς τὸ σημερινὸν πνεῦμα. Ἡ κατὰστασις ἡ ἐν Κωπαίδι δημιουργηθεῖσα ἀποτελεῖ ἀνορθογραφίαν ἐν συγκρίσει μὲ τὴν ἐφαρμοζομένην γεωργικὴν πολιτικὴν πανταχοῦ, ὅπως καὶ ἐν Ἑλλάδι, ὅπου ὡς γνωστὸν οὐκ ἔχοντες τὰ ταφλίκια, ἀλλὰ καὶ κάθε ἄλλη μεγάλη ἔκτασις παρεδόθη εἰς τοὺς καλλιεργητάς. Ὅσον ἀφορᾷ, συνεχίζει, τὰ ὑπομνήματα τῶν ἐνδιαφερομένων πιθανὸν εἰς τὸ τῶν καλλιεργητῶν νὰ ὑπάρχουν ὑπερβολαὶ τινές, ἀλλὰ εἰς τὸ τῆς ἔταιρείας ὑπάρχουν ἀνακρίβειαι καὶ θὰ ἐπιχυθῇ πληγὴς φῶς μὲ τὴν ἐξεταστικὴν Ἐπιτροπὴν, ἥτις ἀσφαλῶς θὰ ἐξουγιᾷ τὰ πάντα. Σχετικῶς μὲ τὸ γαϊώμιρον ἔχω νὰ παρατηρήσω ὅτι τοῦτο ἠξήθη κατὰ πολὺ ἀπὸ τὸ προπολεμικόν. Ἡ ἔταιρεία ἰσχυρίζεται διὰ τὴν ἀξίωσιν αὐτῆν, ὅτι ἐδαπάνησε διὰ νέας ἐργὰς 500 χιλιάδας ληρών, ἀλλὰ μὲ τὴν δαπάνην ταύτην, ἀπεκρίμισε καὶ νέας ἐκτάσεις. Δηλαδή αἱ δαπάναις αὗται δὲν ἐχρησιμοποιήθησαν διὰ βελτίωσιν τῶν ἀρχικῶν ἐκτάσεων. Μὲ ταύτας δημιουργήθησαν καὶ νέαι ἐπεκταθείσης τῆς καλλιέργειας κατὰ 40,000 στρέμματα καὶ εἶναι προφανὲς τὸ ἀνάλογον ἐκ τῆς ἐπεκτάσεως ταύτης τῆς καλλιέργειας ὀφέλος.

Ἡ ἔταιρεία ἰσχυρίζεται ὅτι δὲν πληρώνουν ἀγροφυλακτικὰ οἱ καλλιεργηται, εἰς ἄλλο ὅμως σημείον τὸ ἐμλογίζει καὶ ἐπειδὴ καὶ εἰς ἄλλα σημεία τοῦ ὑπομνήματος ἀρνεῖται τὰ ποσὰ τὰ ὅποια ἀπολαμβάνει εἶναι ἀπαραίτητος ἡ ἐξεταστικὴ Ἐπιτροπὴ, δεδομένου μάλιστα ὅτι εἶναι βεβαιωμένον καὶ ἐν ἄλλο γεγονός, ὅτι μεταξὺ ὑπαλλήλων τῆς ἔταιρείας καὶ καλλιεργητῶν ὑπάρχουν διαρκεῖς προστριβαί, γίνονται δὲ καὶ ἐκ μέρους τῶν ὑπαλλήλων καταχρήσεις εἰς βάρος τῶν καλλιεργητῶν. Τὸ ζήτημα, συνεπῶς, πρέπει νὰ θεωρηθῇ ἐπείγον καὶ ἀφοῦ μὲ τὴν πρωτοβουλίαν τῆς Κυβερνήσεως θὰ γίνῃ ἡ ἐξεταστικὴ Ἐπιτροπὴ, ἥτις θὰ ἐρευνήσῃ τὰς σχέσεις ἔταιρείας καὶ καλλιεργητῶν, πῶς αὗται καὶ γίνονται ἀνεκταί καὶ ἀγαθαί, εἰς ποῖον δίκαιον ποσοστὸν θὰ καθορισθῇ τὸ γαϊώμιρον ἢ καὶ ἂν θὰ ἀντικατασταθῇ μὴ χρηματικὸν τίμημα, καλὸν θὰ εἶναι ἢ Ἐπιτροπὴ νὰ ἐξετάσῃ ἐπιπροσθετως κατὰ πόσον ἡ ἐπιβολὴ ἐνὸς δασμοῦ ἐπὶ τοῦ ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ εἰσαγομένου βάρβακος θὰ ἰδύνατο νὰ ἐνισχύσῃ μίαν ὠφέλιμον λύσιν, ἐάν βεβαίως δὲν ἀπαγορεύεται τοῦτο ἀπὸ ἄλλας συμβατικὰς ὑποχρεώσεις. Ἀλλὰ δι' ὅλην αὐτὴν τὴν ἐρευναν εἶναι προφανές, ὅτι θ' ἀπαιτηθῇ χρονικὸν διάστημα καὶ ἐπειδὴ τὸ ζήτημα εἶναι ἐπείγον, θεωρῶ ἐπιβεβλημένην τὴν ταχέαν ἐπιψήφισιν τοῦ Νομοσχεδίου, ὅπερ

υπέβαλεν δ' Υπουργός τῆς Γεωργίας πρὸς συμπλήρωσιν τῶν ἀτελειῶν τοῦ ἀγροτικοῦ νόμου καὶ αἱ διατάξεις τοῦ ὁποίου θὰ ἠδύναντο νὰ ἐφαρμοσθῶν καὶ ἐπὶ τῆς παρούσης περιπτώσεως. Ὁ κ. Υπουργός τῆς Γεωργίας πρὸς πολλοὺς μελετᾶ μίαν λύσιν διὰ τὰ Κωπαϊδικά, ἀλλὰ ἡ λύσις ἡ ριζικὴ εἶναι μία καὶ μόνη, ἡ ἐξαγορὰ δηλ. τῆς Κωπαϊδος, ἐπιτευχθῆσασμένη διὰ μιᾶς συνεννόησεως Κράτους καὶ Ἑταιρείας, τῆς πληρωμῆς γεννησομένης ἐκ μέρους τῶν γεωργικῶν συνεταιρισμῶν χρεωλυτικῶς. Ἄλλως τε ἡ ἴδια Ἑταιρεία ἰσχυρίζεται ὅτι δὲν ἀπολαμβάνει κέρδη, ὅτι εἶναι θύμα καὶ ὅτι ὅλα τὰ πέρνουν οἱ καλλιεργηταί. Βέβαιον εἶναι ὅτι ἐπὶ πολλὰ ἔτη πλὴν δύο δὲν ἔδωκε μέρισμα.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Διὰ τὰς μετοχὰς λέγει δὲν ἔδωκε τίποτε. Διὰ τὰς ὁμολογίας ἔδωκε μίαν φοράν.

Α. Παπαναστασίου. Ἐδωκε 14,000 λίρας.

Γ. Βασιλειάδης. Ἐπειδὴ ἡ Ἑταιρεία εἶναι Ἀνώνυμος οἱ μέτοχοι δὲν θὰ ἔχουν ἀντίρρησην ἐπὶ μιᾶς λογικῆς τιμῆς, ἀντίρρησην μόνον θὰ ἔχουν οἱ Διευθυνταί, διότι πέρνουν παχηλοὺς μισθοὺς. Οἱ κεφαλαιοῦχοι εἶναι βέβαιον ὅτι θὰ δεχθῶν τὰς προτάσεις τῆς ἐξαγορᾶς. Τὸ ἀρχικὸν κεφάλαιον ἦτο 280,000 λίρες, αὐξήθη δὲν ὡς κατόπιν.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Τὸ μετοχικὸν κεφάλαιον ἀνέρχεται εἰς 687.000 λίρας κατανεμόμενον εἰς 300.000 μετοχὰς πρώτης σειρᾶς καὶ 235.000 δευτέρας σειρᾶς.

Γ. Βασιλειάδης. Λέγω λοιπὸν ὅτι μία λογικὴ προσφορά τιμῆς οὕτε δεδαίως 7 λίρες καὶ 10 σελλήνια κατὰ στρέμμα ποῦ ζητεῖ ἡ Ἑταιρεία, ἀλλὰ οὕτε καὶ 1 λίρα ποῦ ζητοῦν οἱ καλλιεργηταί, ἀλλὰ κατὰ μέσον ὅρον μία τιμὴ 3 λιρῶν κατὰ στρέμμα θὰ εἶναι τιμὴ μὲ τὴν ὁποίαν νὰ ἐλπίζωμεν ὅτι θὰ δώκουν τὰς γαίας, διότι 800.000 λίρες εἶναι μία προσφορά ἀρκετὰ ἱκανοποιητικὴ.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Ἐχομεν προσφοράν;

Γ. Βασιλειάδης. Οἱ καλλιεργηταί τῆς Ἑπαρχίας μου ἔχω τὴν ἐλπίδα ὅτι θὰ δεχθῶν μὲ 3 - 4 λίρες. Οἱ καλλιεργηταί λόγῳ τῶν ἀφορίτων βαρῶν εἶναι γνωστὸν ὅτι ἐφθασαν εἰς τὴν σκληρὰν ἀπόφασιν νὰ μὴ καλλιεργοῦν καὶ ἡ κατὰστασις εἶναι σοβαρὰ καὶ πολλὰ ζητήματα θὰ γεννηθῶν, διότι 6.000 οἰκογένειαι νομιμοφρονεστάτων πολιτῶν δεινοπαθοῦν, διότι στενάζουν ὑπὸ τὸ βάρος καὶ ὑπερόγκου γαιωμόρου καὶ ἄλλων πολλῶν βαρῶν καὶ ἐνέπεσαν εἰς τὴν πλήρη ὑποτίμησιν τῶν προϊόντων τῶν. Καὶ ἐρωτᾶται: Τί θὰ γίνῃ αὐτὸς ὁ πληθυσμὸς; Εἶναι προφανές ὅτι εἶναι φόβος νὰ τραποῦν εἰς πράξεις ἐπιβλαβεῖς καὶ δι' αὐτοὺς καὶ διὰ τὸ Κράτος. Τὸ λεχθὲν ὅτι ἡ ἀνεργία ἀπέβλεπεν εἰς τὸ νὰ ἐκδικῆσθαι τὴν Ἑταιρείαν νὰ ἐλαττώσῃ τὰς ἀπαιτήσεις τῆς εἶναι συκοφαντία. Ἡ ἀνεργία ἔγεινε μόνον καὶ μόνον, διότι οὐδὲν ἀπελάμβανον ἐκ τῆς καλλιεργείας.

Γ. Συμεώνογλου. Ὡστε καὶ ἐκπτώσις ἂν γίνῃ πάλιν μάταιον θὰ εἶναι.

Σ. Βασιλειάδης. Αὐτὸ εἶναι ἄλλο ζήτημα.

Ε. Κουλουμβάκης. Τί ἐκπτώσις νὰ γίνῃ ἀφοῦ ἡ Ἑταιρεία δὲν κερδίζει. Τὸ ζήτημα ἐμφανίζεται ὡς ἐξῆς: Καὶ οἱ χωρικοὶ δουλοπάροικαι καὶ ἡ Ἑταιρεία δὲν κερδίζει καὶ πρέπει ἡ Ἐπιτροπὴ νὰ εὑρῇ τρόπον νὰ ἀποσπῇ ἡ Ἑταιρεία.

Γ. Βασιλειάδης. Εἶναι ἀποδεδειγμένον, λέγει, ὅτι οἱ καλλιεργηταί δὲν ἀπολαμβάνουν καὶ ὅτι ἀπὸ τὴν Ἑταιρείαν μόνον οἱ ὑπάλληλοι ἀπολαμβάνουν, θέλουν δὲ οἱ καλλιεργηταί τὸ γαιώμορον νὰ θεωρηθῇ τοκοχρεωλύσιον, ἵνα αἱ γαίαι γίνωνται μίαν ἡμέραν ἰδικαί των.

Ε. Κουλουμβάκης. Πῶς θὰ ζήσουν καὶ μὲ γαιώμορον καὶ μὲ τοκοχρεωλύσιον; Ἡ ἐπιχειρήσις ἀπέτυχε. Θὰ πάρῃ μίαν ἀποζημίωσιν ἡ Ἑταιρεία καὶ θὰ φύγῃ.

Γ. Βασιλειάδης. Τὸ βέρος θὰ ἀναληφθῇ συνεταιρικῶς, ἀφείλομεν δὲ νὰ μὴ παραβλέψωμεν τὰς ὑπηρεσίας, ἃς παρέσχεον εἰς τὸν τόπον ἡ Ἑταιρεία, ὅταν ἀπεξήρανε τὴν Κωπαΐδα.

Α. Νάκος. Τώρα ἔκαμεν ἔργα, ἄλλοτε δὲν εἶχε κάμει σοβαρὰ τοιαῦτα.

Ἐν πάσῃ περιπτώσει εἰς τὰς ἀξιώσεις τῆς διὰ τὴν ἐξαγορὰν τῶν ἐκτάσεων, ἐκ μέρους τοῦ Κράτους πρέπει νὰ φανῇ μετριοπαθὴς καὶ πρὸς τὸ ἴδιον αὐτῆς συμφέρον καὶ πρὸς τὸ συμφέρον τῆς κοινωνικῆς γαλήνης. Ἀλλὰ καὶ ἡ Κυβέρνησις δέον νὰ σκεφθῇ ὅτι λόγοι σκοπιμότητος, λόγοι ἀφορῶντες εἰς τὴν διατήρησιν τῆς καθεστηκυίας τάξεως, ἐπιβάλλουν τὴν ἀποκατάστασιν τῶν καλλιεργητῶν τῆς Κωπαϊδος εἰς μικροῖς δικητάς, ἀποκατάστασιν ἣτις θὰ ἐπιτρέψῃ εἰς αὐτοὺς νὰ ἐξακολουθήσωσιν ὄντες πολῖται φιλόνομοι, παράγοντες ἐργατικῶν στοιχείων τῆς τάξεως διὰ τὴν χώραν ἡμῶν. (Χειροκροτήματα).

Γ. Καφαντάρης. Ἡ συζήτησις κ. βουλευταί, προσλαβούσα ἔκτασιν ἀνάλογον πρὸς τὴν σοβαρότητα τοῦ ζητήματος, περιστρέφῃ ἐκ μέρους ἀξιολύμων ἀγορευμάτων καὶ εἰς τὰ ὑπομνήματα τῶν καλλιεργητῶν τῆς Κωπαϊδος ἀφ' ἑνὸς καὶ τῆς Ἑταιρείας ἀφ' ἑτέρου. Δὲν εἶμαι εἰς θέσιν νὰ ἐγγυηθῶ τὴν ἀπόλυτον ἀκρίβειαν τῶν παραπόνων πρὸς ἐνδιαφερομένων ἀλλ' οὕτε καὶ νὰ δεχθῶ τὸ λεχθὲν ὑπὸ τοῦ ἀξιοτίμου Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως ὅτι ἀφείλομεν νὰ παρέχωμεν περισσοτέραν πίστιν εἰς τὰς πληροφορίες τῆς Ἑταιρείας. Διότι τί εἶπεν ἡ Ἑταιρεία; Καὶ πρὸ τούτου ποία εἶναι αὐτὴ ἡ Ἑταιρεία; Μήπως εἶναι πρόσωπον τι ξένον πρὸς τὴν προκειμένην ὑπόθεσιν; Πάν ἄλλο εἶναι πρόσωπον κατ' ἐξοχὴν ἐνδιαφερόμενον. Σειρὰ πληροφοριῶν, κ. βουλευταί, παρὰ προσώπων οὐδετέρων εἰς τὴν ὑπόθεσιν αὐτὴν, ἀξίων νὰ περιδελθῶν διὰ τῆς πίστεως ἡμῶν, μὰς παρέχουν τὸ μέτρον τῆς κρίσεως ἐπὶ τῶν ἐκατέρωθεν διατυπωμένων παραπόνων. Ἡ ἐκθεσις τοῦ τέως Διευθυντοῦ τοῦ τοῦ Ἑποικισμοῦ κ. Καναγκίνῃ διεκτραγωδεῖ τὴν οἰκτρὰν θέσιν τῶν καλλιεργητῶν καὶ ἀποδίδει αὐτὴν εἰς τὰς ἐνεργείας τῆς Ἑταιρείας. Καὶ ἄλλο τι. Τὰ συμβόλαια μεταξὺ τῆς Ἑταιρείας καὶ τῶν ἀγροτῶν περιέχουν ὅρους βαρυντάτους, ὅρους ἀπιστεῦτους, ὅρους διὰ τῶν ὁποίων παραδίδονται οἱ καλλιεργηταί δέσμιοι εἰς τὰς κυριαρχικὰς τῆς Ἑταιρείας θελήσεις. Ἐπὶ πλέον: Ἐγγράφοι ἀποδείξει; αὐτῆς ταύτης τῆς Ἑταιρείας ἀνακοῦν ὅσα διὰ τῶν λόγων τῆς βεβαιούνται. Τὰ λεχθέντα τέλος ἀπὸ τοῦ βήματος τῆς Βουλῆς ὑπὸ τῶν ἐκπροσώπων τῶν ἐνδιαφερομένων πληθυσμῶν, συναδέλφων ἀξίων πάσης ἐμπιστοσύνης, μὰς καθιστοῦν διστακτικὸς περὶ τὴν ἀποδοχὴν τῶν ὑπὸ τῆς Ἑταιρείας διατυπωμένων ἰσχυρισμῶν.

Ἡ Ἑταιρεία, κύριοι, κατὰ τὰ 40 ἔτη τῆς ἐν Ἑλλάδι δράσεώς της ἔτυχε θερμότητος ὑποστηρίξεως καὶ περιποιήσεως. Ὅλα τὰ ζητήματα τὰ ὁποῖα τὴν ἐνδιαφέρουν ἔτυχον εὐνοϊκῆς ὑπερ αὐτῆς λύσεως. Αὐτὴ ἡ δικαιοσύνη τοῦ 1925, ἀκριβοδικαίως ἐξετάζομένη, δὲν δύναται νὰ χαρακτηρησθῇ ὡς πράξις ἀμεμπτος. Ὁφείλουν ἐπομένως ἡ Ἑταιρεία, πάντα ταῦτα λαμβάνουσα ὑπ' ὄψιν τῆς νὰ μὴ συνεχίσῃ τὴν τακτικὴν τῆς, τακτικὴν ἣ ὁποία ἐξώθησε τοὺς ἀγρότας τῆς Κωπαϊδος μέχρις ἐγκαταλείψεως τῆς καλλιεργείας. Δυστυχῶς δὲν ἔπραξε τοιοῦτόν τι, δὲν ἐτήρησε τὴν πρέπουσαν συμπεριφορὰν. Ἡκούσαμεν ὅτι κανονίζει αὐθαίρετως τὰς μετὰ τῶν χωρικῶν δεσοληψίας. Οἱ χωρικοὶ δὲν ἀπολαμβάνουν τίποτε ἐκ τῆς ἐργασίας εἰς σημεῖον ὥστε καὶ αὐτοὶ πρὸς τὴν Ἑταιρείαν χρεὸς τῶν ἐκ 15 ἐκατομμυρίων δραχμῶν οὐδ' ἐπ' ἐλάχιστον δὲν ἔχει μειωθῇ καὶ τὰ πρὸς τοὺς ἰδιώτας χρεὴ των ἐξακολουθοῦν ἀπομυζῶντα διὰ τῶν υπερβολικῶν αὐτῶν τόκων καὶ τὴν τελευταίαν ἱκμάδα τῶν καλλιεργητῶν τῆς Κωπαϊδος.

Τὸ γεγονός, κύριοι, ὅτι ἡ Ἑταιρεία δὲν κατόρθωσε νὰ παράσῃ μέρισμα εἰς τοὺς μετόχους τῆς δὲν ἀποτελεῖ ἐλαφρυντικὸν τῆς θέσεως αὐτῆς. Ἐὰν ἡ ἱσχυρία τῆς ὑπῆρξε διαπαντὴ ἡ ἀτυχία, δὲν σημαίνει τοῦτο ὅτι πρέπει νὰ μεταβάλλωμεν τὰ δικαιώματα τῶν ἀγροτῶν εἰς μέρισμα ὑπὲρ τῶν μετόχων. Ὁσηνδήποτε δὲ ἐπιείκειαν καὶ ἂν ἐπιδείξωμεν πρὸς τὴν Ἑταιρείαν, ὅσονδήποτε καὶ ἂν ἀναγνωρίσωμεν τὰς ἀνάγκας ὑπὸ τὰς ὁποίας εὕρισκεται αὐτὴ πάλιν δὲν θὰ ἦτο δυνατόν νὰ υἱοθετήσωμεν τὰ μέτρα τὰ ὁποῖα μετέρχεται ἀπέναντι τῶν καλλιεργητῶν. Καμμία Κυβέρνησις οἰασδήποτε πολιτισμένης χώ-

ρας δὲν θὰ ἔμενεν ἀδιάφορος πρὸς μιᾶς τοιαύτης τακτικῆς. Οὕτε ἐπομένως ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις.

Ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως ἐδήλωσεν ὅτι ἐγκρίνει καὶ υἱοθετεῖ τὴν διατυπωθεῖσαν πρότασιν περὶ συστάσεως ἐξεταστικῆς ἐπιτροπῆς πρὸς συλλογὴν καὶ ἐξακρίβωσιν τῶν στοιχείων τὰ ὁποῖα, ἀγόμενα ἐνώπιον τῆς Βουλῆς, θὰ διαφωτίσουν αὐτὴν, κατὰ τρόπον ὥστε νὰ λαμβῶν τὰ δέοντα νομοθετικά μέτρα. Δὲν θὰ ἀποκρούσω ποσὴς τὴν πρότασιν αὐτὴν. Δὲν εἶναι ὁμῶς φρονῶ ἀρκετῇ, διότι δὲν ἀποτελεῖ λύσιν τοῦ ζητήματος ἀλλ' ἀπλῶς ἀναβολὴν τῆς λύσεως αὐτοῦ. Εὐρισκόμεθα, Κύριοι, εἰς τὸ τέρμα σχεδὸν τῆς ἐποχῆς καθ' ἣν ἀρχίζει ἡ καλλιεργητικὴ περίοδος. Διὰ νὰ ἀποσοδήσωμεν δυσάρεστα γεγονότα ἀφείλομεν νὰ προσδῶμεν εἰς τὴν ἡμετέραν λήψιν μέτρον καὶ τὰ συμφέροντα τῆς Ἑταιρείας καταχρυσούντων ἀλλὰ καὶ τὴν οἰκονομικὴν θέσιν τῶν ἀγροτῶν ὅχι μόνον τῆς Κωπαϊδος ἀλλὰ καὶ ὅλοκληρου τῆς χώρας ἐξασφαλίζόντων. Ἐν τῶν μέτρων αὐτῶν θὰ ἦτο, Κύριοι, κατὰ τὴν γνώμην μας, ὁ καθορισμὸς ἐνὸς ἀνωτάτου ὁρίου γαιωμόρου, ἡ ὑπέρθωσις τοῦ ὁποίου θὰ ἐδίδο λαθὴν εἰς τὴν λήψιν κυρώσεων.

Διατί, Κύριοι, νὰ περιμένωμεν τὰς πληροφορίες καὶ τὰς ἐρεῦνας τῆς Ἐπιτροπῆς, τὴν ἐπὶ τόπον μετάβασιν αὐτῆς, τὰ στοιχεῖα τὰ ὁποῖα θὰ συγκεντρώσῃ ἐνώπιον τῆς Βουλῆς νέαν συζήτησιν διὰ νὰ λάβωμεν τὸ προτεινόμενον μέτρον; Μήπως τοῦτο εἶναι μέτρον ἀντιφατικόν εἰς τὰς συμβάσεις μετὰ τῆς Ἑταιρείας; Πάν ἄλλο ἀποτελεῖ τὸ μέτρον αὐτὸ, μέτρον γενικωτάτης φύσεως, ρυθμίζον τὰς σχέσεις κεφαλαίου καὶ ἐργασίας εἰς τὴν ὑπαίθρου χώραν. Ἀλλ' οὕτε καὶ πρωτότυπον εἶναι τὸ μέτρον τοῦτο.

Ἀπὸ 10ετίας, ἀπὸ τοῦ 1920, ψηφίζομενον τοῦ νόμου περὶ ἐξαγορᾶς τῶν ἐμψυτευτικῶν κτημάτων, περιελήφθη ἐν αὐτῇ διάταξις, τῇ εἰσηγγήσει μου, διευθύνοντος τότε τὸ Ὑπουργεῖον Γεωργίας, καθορίζουσα ἀνωτάτον ὅρον γαιωμόρου καὶ καθιερούσα βαρυντάς κατὰ τῶν παραδατῶν ποινάς. Διατί νὰ μὴ ἐφαρμόσωμεν τὸ μέτρον αὐτό, τώρα ποῦ εὕρισκόμεθα εἰς τὸ τέλος τῆς ἀγροτικῆς ἀποκαταστάσεως καὶ νὰ ἀδικησῶμεν πρὸς τοὺς ἀποτελοῦντας τὴν ἀτυχεστέραν μερίδα τῆς ἀγροτικῆς τάξεως;

Ὁ κ. Υπουργός τῆς Γεωργίας ὑπέβαλε νομοσχέδιον γενικῆς φύσεως περὶ καθορισμοῦ ἀνωτάτου ὁρίου γαιωμόρου. Ἀλλ' ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως ἐφάνη μὴ στέργων εἰς τὴν ἀποδοχὴν τοῦ μέτρου αὐτοῦ. Καὶ ἐδικαιολόγησε τοὺς δισταγμοὺς τοῦ λέγων ὅτι δὲν διήλθεν ἐκ τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου τὸ νομοσχέδιον, καὶ ὡς ἐκ τούτου δὲν ἔλαβε προηγουμένως γνώσιν αὐτοῦ. Εἰμεθα πεπεισμένοι ὅτι δὲν θὰ διστασῇ νὰ υἱοθετήσῃ τὴν πρότασιν καὶ εἰ μᾶλλον, ὅτι θὰ ἐπιδιώξῃ τὴν ἐπιψήφισιν αὐτῆς πρὸ τῆς διακοπῆς τῶν ἐργασιῶν. Οὕτω θὰ καταρθώσωμεν νὰ ἐπανελλοῦν οἱ ἀγρόται τῆς Κωπαϊδος εἰς τὰς ἐργασίας των καὶ νὰ ἐξασφαλίσωμεν τὰ δίκαια αὐτῶν συμφέροντα.

Ἡ ψήφισις ὁμῶς, Κύριοι, τοῦ μέτρου αὐτοῦ δὲν ἀποτελεῖ ριζικὴν λύσιν ζητήματος ἀλλ' ἀπλῶς προσωρινὸν αὐτοῦ διακανονισμόν. Τὴν ριζικὴν λύσιν ἐξασφαλίζει μόνον ἡ ἐξαγορὰ τῶν ἐκτάσεων καὶ ἡ ἐν αὐταῖς ἐγκατάστασις τῶν καλλιεργητῶν. Βεβαίως γνωρίζομεν ποῦ προσκόπτει τὸ ζήτημα. Ἡ Ἑταιρεία ἐμμένει εἰς τιμὰς αἱ ὁποῖαι, ἀνεξαρτήτως τῆς διαθέσεως τῶν καλλιεργητῶν, δὲν εἶναι τιμαὶ ἐπιτρεπούσαι βιώσιμον ἐγκατάστασιν μικρῶν ἰδιοκτητῶν. Πρέπει ἐπομένως νὰ ἐντείνωμεν τὰς προσπάθειάς μας, ἵνα φθάσωμεν εἰς λογικὴν τινα συνεννόησιν, καταφεύγοντες ἐν ἀνάγκῃ καὶ εἰς ἀναγκαστικὴν ἀπαλλοτριώσιν ἀζημίως διὰ τὴν Ἑταιρείαν πληθύνονμένην.

Ἐχει τὴν ὑποχρέωσιν ἡ Κυβέρνησις νὰ μὴ φεισθῇ οὐδενὸς μέσου ἵνα προσδῶσῃ εἰς τὸ ζήτημα τὴν καλυτέραν λύσιν. Νὰ περιφρουρήσῃ ἀφ' ἑνὸς τὰ ἐκ τῶν αἰτημάτων τῆς Ἑταιρείας ἀποδεικνύμενα ὡς δίκαια, νὰ ἐξασφαλίσῃ ὁμῶς ἐν ταυτῇ τὸν ἀγροτικὸν κόσμον κατὰ πάσης εἰς τὸ μέλλον διαπραττομένης καταχρήσεως τῶν δικαιωμάτων αὐτοῦ (χειροκροτήματα).

Ὁ κ. **Γ. Κονδύλης** λαμβάνων τὸν λόγον ἀνομολογεῖ ἐν

ἀρχῇ τὴν σοβαρότητα τοῦ ζητήματος καὶ ἐξαίρει τὰ ἀγαθὰ τὰ ὁποῖα θέλουσι προκύβει ἐκ μιᾶς ριζικῆς λύσεως αὐτοῦ. Ἀναφερόμενος εἰς τὴν παρασταθεῖσαν ὑπὸ τῶν προλαλησάντων ἱταμότητα τὴν ὁποῖαν ἐπιδεικνύει ἡ Ἑταιρεία ἀπέναντι τῶν καλλιεργητῶν πρὸς ἀπόληψιν υπερβολικῶν κερδῶν, παρατηρεῖ ὅτι οἱ καλλιεργηταί καταδυναστεύονται καὶ δὲν ἀφίενται εἰς αὐτοὺς τὸ ἀπαραίτητον διὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν στοιχειωδῶν βιωτικῶν ἀναγκῶν των κέρδος.

Συνεχίζων εὕρισκε ἀπολύτως δεδικαιοποιημένην τὴν προταθεῖσαν σύστασιν ἐξεταστικῆς ἐπιτροπῆς καθότι θὰ καταστή αὐτὴ δυνατόν ἡ ἐξονύχισις τοῦ ζητήματος καὶ ἡ ἐξέυρεσις ὀριστικῆς λύσεως ἀπαραίτητον πρὸς πρόληψιν νέου ὑποτροπισμοῦ αὐτοῦ, ὁ ὁποῖος ἐκπαιλεῖται ἐκ τῶν προσωρινῶν λύσεων. Προέχει ὁμῶς σήμερον, λέγει, ἡ ἐπάνοδος τῶν καλλιεργητῶν εἰς τὰς ἐργασίας των. Τὴν πρότασιν τοῦ ἀξιότιμου ἀρχηγοῦ τῶν Προοδευτικῶν περὶ καθορισμοῦ ἀνωτάτου ὁρίου γαιωμόρου εὕρισκε ὡς τὴν καλυτέραν. Πάντως, ἐπιλέγει, ἡ ἀπασχόλησις τῆς Κυβερνήσεως εἰς τὸ ζήτημα αὐτὸ ἐπιβάλλεται πρὸς ἐξασφάλισιν τῆς κοινωνικῆς γαλήνης, στοιχείου ἀπαραίτητου διὰ τὴν ἐπερίσπαστον ἐπίδοσιν τῆς μεταπολεμικῆς Ἑλλάδος εἰς τὰ εἰρηνικά αὐτῆς ἔργα. (Χειροκροτήματα).

Ι. Τσιριμώκος. Τὸ Κωπαϊδικὸν ζήτημα, κ. συνάδελφοι, χαρακτηρίζομενον ὑπὸ τῆς Ἑταιρείας ὡς Κωπαϊδικὸς θύρρυθος, ἀπασχολοῦν τὴν Βουλὴν ἐπὶ δύο συνεχεῖς συνεδριάσεις, ἀποδεικνύεται πόσῃν σοβαρότητα ἐνέχει. Ἐξητάθησαν διὰ μακρῶν οἱ λόγοι οἵτινες βαρύνουν τὴν Ἑταιρείαν. Βεβαίως ἡ Ἑταιρεία δὲν ἔχει κέρδος, ἀλλὰ δὲν νομίζω ὅτι πρέπει νὰ ἐπιδιώκῃ κέρδη διὰ τῆς καταδυναστεύσεως τῶν καλλιεργητῶν. Κατεστήσαμεν, κύριοι, κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη βίλους τοὺς μέχρι τῆς χθὲς εἰλωτας ἀνθρώπους ἐλευθέρους καὶ παρέσχεον εἰς αὐτοὺς τὰ μέσα πρὸς μίαν ἀνθρωπίνην διαδίκωσιν. Εἶναι παράδοξον ὅτι ἐξώθεν τῶν Ἀθηνῶν ὑπάρχουν ἐκτάσεις καλλιεργούμεναι κατὰ τρόπον χειρότερον τῆς σχέσεως τσιφλικιούχων καὶ καλλίων. Καὶ καλλιεργοῦνται πολὺ χειρότερον ἀπὸ ἐκεῖνον καθ' ὃν ἐκαλλιεργοῦντο τὰ μεγάλα τσιφλίκια ἀπὸ τοὺς καλλίους, καθότι τὸ τελευταῖον τοῦτο σύστημα ἀπέδιδε εἰς τοὺς ἐπιμύρτους καλλιεργητὰς πολὺ περισσότερα ἀπὸ ὅτι ἀποδίδει τὸ σύστημα κατὰ τὸ ὅποιον καλλιεργοῦνται ἀπὸ τοὺς εἰλωτας τῆς Ἑταιρείας τῆς Κωπαϊδος αἱ ἀποξηρανθεῖσαι ἐκτάσεις. Ἡκούσαμεν, ἡ μᾶλλον δὲν ἠκούσαμεν, ὁμολογῆσθαι ὑπὸ τῆς Ἑταιρείας, ἡ μᾶλλον δὲν ὁμολογῆσθαι ὑπὸ τῆς ἑταίρας, ἀνεγνώσθησαν συμβόλαια ἐκ τῶν ὁποίων ἀποδεικνύεται ὅτι ἡ Ἑταιρεία μεταχειρίζεται τὰ ἴδια μέσα τὰ ὁποῖα μετήρχοντο οἱ κακοὶ τσιφλικιοῦχοι. Καὶ τὰ μέσα αὐτὰ ἤλθε στιγμή καθ' ἣν κατέστησαν τὸν βίον τῶν καλλιεργητῶν τῆς Κωπαϊδος ἀφόρητον. Καὶ αἱ οἰκογένειαι αὐταὶ ἐξάλλοι πλέον ἐφθασαν εἰς τὴν ἀπόφασιν νὰ μὴ καλλιεργήσουν τὴν γῆν ἐφόσον δὲν ἦτο δυνατόν νὰ ἐπαρκέσουν εἰς τὰς στοιχειώδεις ἀνάγκας τῆς ζωῆς των. Δὲν ἀποτελεῖ, κύριοι, ἡ ἀπόφασις αὐτὴ τῶν καλλιεργητῶν ἀπεργίαν. Δὲν ἀποτελεῖ ἀπειλήν. Εἶναι ἡ φυσικὴ ἀνάγκη εἰς τὴν ὁποίαν περιόχεται τις ἀδυνατῶν πλέον νὰ ἀνθῇ. Ἀποτελεῖ ἡ ἀπόφασις αὐτὴ διαμαρτυρίαν διὰ νὰ ἐυπνήσουν ἔλοι, καὶ ἡμεῖς καὶ Κυβέρνησις καὶ Βουλὴ, καὶ νὰ σκεφθῶμεν τοὺς ἀποκλήρους αὐτοὺς τῆς τύχης. Εἰς τὴν διαμαρτυρίαν αὐτὴν ἡμεῖς ἀπαντῶμεν διὰ συζήτησεως. Τί δέον λοιπὸν γενέσθαι; Ὡς Κράτος ἐλευθέρων, Κύριοι, ἔχομεν τὸ δικαίωμα νὰ ρυθμίσωμεν τὰς σχέσεις μεταξὺ μισθωτῶν καὶ κυρίων κατὰ τὸν τρόπον κατὰ τὸν ὅποιον ρυθμίζονται αἱ σχέσεις ὅλων τῶν ἐλλήνων πολιτῶν, ἐν πνεύματι δικαιοσύνης. Ἐξητάθησαν διὰ μακρῶν, ἐξητάθησαν δι' ἀριθμῶν αἱ ἐπιδαρύνσεις τῶν ἀγροτῶν τῆς Κωπαϊδος ἐκ μέρους τῆς Ἑταιρείας. Καὶ ἀνεφέρθησαν τὰ μεταφορικά, τὰ γαιώμορα, τὰ ἀγροφυλακτικά καὶ δὲν ἠξέυρω τί ἄλλο.

Ἐν τῇ σημείῳ τούτῳ ἐγείρεται διαλογικὴ συζήτησις μετὰ τῶν κ. κ. **Α. Κουτσοπετάλου** καὶ **Ἐλ. Βενιζέλου**

(Πρωθυπουργού) τοῦ μὲν πρώτου υποστηρίζοντος ὅτι ἡ Ἐταιρεία εἰσπράττει διὰ τὰ ἀγροφυλακικὰ μόνον ἐκ τῆς ἀξίας τοῦ βάρδακος 450 χιλ. δραχ. καὶ 160 χιλ. ἐκ τοῦ ποσοστοῦ τῶν ὀφείμων καρπῶν, τοῦ δὲ δευτέρου εὐρίσκοντος ἐπὶ τῇ βῆσει τῶν ἐκθέσεων τῆς ἑταιρείας ὡς ὑπερβολικῶς τοῦς υπολογισμοὺς αὐτοὺς καὶ υποστηρίζοντος ὅτι ἐὰν ἡ πληρωμὴ ἐκ μέρους τῶν καλλιεργητῶν ἐγένετο κατὰ στρέμμα θὰ εἰσεπράττοντο ὑπὸ τῆς ἑταιρείας 1,800,000 δραχ.

Ι. Τσιριμῶκος. Δὲν γνωρίζω οὐδὲ δύναμαι νὰ βεβαιώσω τοὺς υπολογισμοὺς αὐτοὺς, ὡς δὲν γνωρίζω ἐὰν εἶναι ἀναγκαστικὰ ἡ στρατιὰ τῶν 55 ἀγροφυλάκων τοὺς ὁποίους ἔχει διαρρίσει ἡ ἑταιρεία. Ἀλλ' ἤκουσα ὅτι διὰ νὰ φτιάξῃ ὁ πτωχὸς καλλιεργητὴς μίαν καλὴν ὑποχρεοῦται εἰς τὴν πληρωμὴν ἐνοικίου. Αὐτὸ καὶ πλεῖστα ἄλλα ἀποτελοῦν ἕνα σύνολον χαρακτηριστικὸν τοῦ κακοῦ ἰδιοκτητοῦ, τοῦ θέλοντος νὰ κερδίσῃ εἰς βάρος τοῦ καλλιεργητοῦ ὅσον τὸ δυνατόν περισσότερα.

Ἐκεῖνο, Κύριοι, τὸ ὁποῖον δύναται νὰ συναχθῇ ἐκ τῆς ὅλης συζητήσεως εἶναι ὅτι τὸ Κωπαιδικὸν ζήτημα ἀπαιτεῖ ὀριστικὴν καὶ προσωρινὴν λύσιν. Καὶ ἡ μὲν ὀριστικὴ λύσις δύναται νὰ ἀναβληθῇ μέχρι τῆς ἐπόμενης τοῦ πορίσματος τῆς ἐξεταστικῆς ἐπιτροπῆς, ἡ ὁποία θὰ μεταβῇ ἐπὶ τόπου, θὰ ἐξετάσῃ τὰ ζητήματα, θὰ συγκεντρώσῃ στοιχεῖα, θὰ ὑποδείξῃ μέτρα, τὸ κυριώτερον τῶν ὁποίων θὰ εἶναι ἀναμφισβητήτως ἡ ἐξαγορὰ τῶν κτημάτων πρὸς ἀποκατάστασιν τῶν καλλιεργητῶν. Ἀλλ' ἡ σημερινὴ κατάστασις ἐπιβάλλει ὅπως ἡ Κυβέρνησις ἐπέμβῃ πρὸς νομοθετικὴν ρύθμισιν τοῦ ζητήματος. Πῶς Κυβέρνησις φιλελευθέρων, πῶς Βουλὴ τοιαύτη, εἰς τὴν ἐπικλησιν 6 χιλ. οἰκογενειῶν, δὲν θὰ τείνῃ εὐχόσας οὐκ καὶ δὲν θὰ λάβῃ μέτρα πρὸς ρύθμισιν τοῦ ζητήματος ὅχι εἰς βάρος τῆς ἑταιρείας ἀλλ' ἐν τῇ μέτρῃ τῆς δικαιοσύνης; Ρυθμίζοντες, κύριοι, τὸ ζήτημα διὰ τῆς καθιερώσεως θεμιτοῦ μισθώματος, θὰ ἀποκαταστήσωμεν μίαν τάξιν πραγμάτων, ἥτις θὰ μᾶς παράσχω τὴν εὐκαιρίαν νὰ μελετήσωμεν ἐν πλήρει ἀνέσει τὸ ζήτημα ἀπὸ τῆς πλευρᾶς τῆς ὀριστικῆς αὐτοῦ λύσεως, θὰ μᾶς ἐπιτρέψῃ νὰ ἀποφύγωμεν συζητήσεις ὡς ἡ σημερινὴ καθ' ἣν οἱ μὲν, καταφεύγοντες εἰς τὰ στοιχεῖα τὰ ὁποῖα παρέχουν οἱ καλλιεργηταί, καὶ οἱ δέ, εἰς τὰ στοιχεῖα τὰ ὁποῖα δίδει ἡ ἑταιρεία, ἀλληλοσκηνοῦνται, νὰ ἐπιληφθῶμεν μιᾶς ψυχραίου συζητήσεως, μὴ εὐρισκομένης ὑπὸ τὴν πίεσιν τῆς ἐκρήθου καταστάσεως, καὶ νὰ δυνήθωμεν νὰ ἀντιμετωπίσωμεν τὸ ζήτημα ἐν πάσῃ, ἐπαναλαμβάνω, ἀνέσει πρὸς ὀριστικὴν αὐτοῦ ρύθμισιν ἐπ' ὠφελείᾳ καὶ τῆς ἀγροτικῆς ἰδέας καὶ τῆς κοινωνικῆς γαλήνης. Ἀρκετὰ ἔως τὴν ἑταιρεία τοὺς συνεργάτας αὐτῆς ἐξεμεταλλεύθη. (Χειροκροτήματα).

Ο κ. Κ. Σπυρίδης (Υπουργὸς τῆς Γεωργίας). Ἐνόμισα ὅτι ἔπρεπε νὰ λάβω τὸν λόγον διὰ νὰ μὴ ἀφήσω ἀνεῦ ἀντιθέσεως ἐκ μέρους τῆς ἑταιρείας τὰς ἐκ μέρους τῶν εκπροσώπων τῶν γεωργῶν αἰτιάσεις. Ἡ ὑπόθεσις συνεζητήθη ἐνταῦθα μετὰ τὴν προσήκουσαν καλὴν πίστιν καὶ οἱ ἀγορεύσαντες ἀντιπρόσωποι τῶν καλλιεργητῶν ὑπῆρξαν μετριοπαθεῖς καὶ λογικοί. Θὰ φέρω τὸν λόγον εἰς μερικὰ κεφαλαιώδη ζητήματα.

Ἡ συζήτησις κ. Βουλευταὶ ἐφθασεν εἰς τὸ σιγῶν τῆς ὀριμάνσεως ἀπὸ ἀπόψεως τῶν αἰτιάσεων ἐκ μέρους τῶν καλλιεργητῶν, ὥστε ἐλάττωσαν τὰ ὑπολείπονται εἰς τὸν Ὑπουργόν τῆς Γεωργίας ἐπὶ τοῦ σημείου τούτου νὰ προσθέσῃ. Εἶναι ἔμω; ἀνάγκη νὰ ἀπαντήσω δι' ὀλίγων ἀριθμῶν τοὺς ὁποίους προβάλλει ἡ ἑταιρεία ἐναντι τῶν ὅσων ἐξηγέθησαν ὑπὸ διαφόρων ἀγορευσάντων βουλευτῶν. Σχετικῶς μὲ τὰ μισθώματα, ὅσον ἀφορᾷ τὰ γενήματα, ἡ ἑταιρεία, παραθέτουσα τοὺς ἀριθμοὺς βεβαίῃ ὅτι ὁσάκις ἡ παραγωγὴ ὑπῆρξε κατωτέρα τοῦ συνήθους οὐδέποτε εἰσέπραξε πλεόντερον τοῦ 1)3. Εἰς περιπτώσιν δὲ καθ' ἣν δὲν παρήγετο καθόλου ὑπαίτιότητι τῶν χωρικῶν τὸ γαίωμορον ἐχαρίσθη. Τὸ 1928 ἐχαρίσθησαν 54.614 ἀκάδες ἐπὶ ὁλικοῦ ποσοῦ 752.522. Ἡ ἑκπτώσις αὕτη ἀναλογεῖ πρὸς 7.25 ἐκ τοῦ μισθώματος. Τὸ 1929 ἐχαρίσθησαν 214.283 ἀκάδες ἐπὶ 1.110.091, ἡ δὲ ἑκπτώσις ἀναλογεῖ πρὸς

16 ο) ἐπὶ τοῦ μισθώματος. Διὰ τὰς ὁσάκις οὐδέποτε κατὰ τὰς βεβαιώσεις τῆς ἑταιρείας ὑπερέβη τὸ θεμιτὸν μίσθωμα ὡς πηγάζει καὶ ἐκ δικαστικῶν ἀποφάσεων.

Π. Τσαλδάρης Οἱ γεωργοὶ εἰναις ἐξανίστανται ἰσχυρίζονται, ὅτι δὲν τοὺς μένει τίποτα ἀπὸ αὐτὸ ποὺ παράγουν.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Μέχρι τῆς ἐκπτώσεως τῶν τιμῶν ἀσφαλῶς τοὺς ἔμενε, διότι δὲν ἦτο δυνατόν διαφορετικὰ νὰ ἐξακολουθοῦν νὰ καλλιεργοῦν, ἀλλὰ τὴν αὐτὴν ἐξέπεσαν αἱ τιμαί.

Κ. Σπυρίδης (Υπουργὸς τῆς Γεωργίας). Διὰ τὰ μεταφορικά ὡς ἰσχυρίζεται ἡ ἑταιρεία εἰσπράττει πολὺ ὀλιγώτερα τῶν δαπανῶν, διότι διὰ τοὺς 65 ἀγροφυλάκας δαπάνᾳ 745.000 δραχμῶν εἰς τὰς ὁποίας πρέπει νὰ προστεθῇ καὶ εἰσφορά 150.000 δραχ. ὑπὲρ τῆς ἀγροφυλακῆς Λεσθαιίας. Ἐν συνόλῳ βεβαίῃ ὅτι εἰσέπραξε 360.000 δραχ. ἐφέτος ἡ ἑταιρεία βεβαίῃ ὅτι ὅταν ἡ παραγωγὴ ἦτο κατωτέρα, περιώρισε τὸ γαίωμοτρον εἰς 1)3, ὅταν ἡ παραγωγὴ ἦτο κατωτέρα τῶν 90 δ-κάδων. ὅταν δὲ ἦτο κατωτέρα τῶν 70 δ-κάδων ὁ μισθωτὴς κατέβαλλε κατὰ μὲν τὴν πρώτην συγκομιδὴν τὰ 2)3 κατὰ δὲ τὴν δευτέραν 1)3.

Α. Παπαναστασίου. Ἀναφέρονται αὐτὰ εἰς ὑπόμνημα τῆς ἑταιρείας;

Κ. Σπυρίδης (Υπουργὸς τῆς Γεωργίας). Ὁχι. Εἶναι σημειώματα ἐκ τῶν συνενοήσεων τὰς ὁποίας ἔκαμα.

Ε. Βενιζέλος. (Πρωθυπουργός). Δὲν δίδωμεν πληροφορίας ἐπισήμως ἰδικὰς μας. Δίκαιον εἶναι νὰ ἀκουσθῶν καὶ τῆς ἑταιρείας τὰ ἐπιχειρήματα.

Κ. Σπυρίδης (Υπουργὸς τῆς Γεωργίας). Ἐγὼ ὁμιλῶ ἐκ καθήκοντος καὶ ὅχι ὡς συνήγορος τῆς ἑταιρείας.

Α. Κουτσοπέταλος. Δὲν τὰ υἱοθετεῖτε;

Ε. Βενιζέλος. (Πρωθυπουργός). Ὁχι. ἀλλ' εἶναι δικαίωμα μου μέχρι τῆς ἀποδείξεως τοῦ ἐναντίου νὰ υποστηρίξω ὅτι αἱ πληροφορίες τῆς ἑταιρείας εὐρίσκονται ἐγγύτερον πρὸς τὴν ἀλήθειαν.

Ο κ. Κ. Σπυρίδης (Υπουργὸς τῆς Γεωργίας) συνεχίζων λέγει ὅτι ἡ ἑταιρεία ἔκαμα καὶ νέας ὑποχωρήσεις, μειώσαντες γαίωμορον, ὅσον ἀφορᾷ τὰ δημητριακὰ ἀπὸ 32-35 εἰς 27-30, τοῦ ἀραβοσίτου ἀπὸ 32-35 εἰς 27, τοῦ ἀνύδρου βάρδακος ἀπὸ 33-38 εἰς 25-30 καὶ τοῦ ἄλλου βάρδακος ἀπὸ 18 εἰς 15.

Α. Κουτσοπέταλος. Προτιμώτερον θὰ ἦτο νὰ ἔκανε αὐτὲς τῆς χάρες διὰ τῆς συμβάσεως.

Ε. Βενιζέλος. (Πρωθυπουργός). Ὅταν εἶναι κακὴ ἐσοδεία λέγει.

Ο κ. Α. Κουτσοπέταλος ἐρωτᾷ τὸν Ὑπουργόν διὰ τὴν φωτοτυπωμένην ἀπόδειξιν καθ' ἣν δι' 100 ἀκάδας ἔλαβε τόκον 25 ἀκάδας.

Κ. Σπυρίδης (Υπουργὸς τῆς Γεωργίας). Ἡ ἑταιρεία ἔχει ἀμφισβηλίας ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἐγγυρήσει τῆς ἀποδείξεως αὐτῆς. Ἐν πάσῃ περιπτώσει φρονῶ ὅτι ἐπιβάλλεται σοβαρώτερα ἐξέτασις τοῦ ζητήματος πρὸς ἐξακρίβωσιν δὲ τῆς ἀληθοῦς θέσεως τῶν πραγμάτων ἐπιβάλλεται καὶ ὁ καταρτισμὸς τῆς ἑπιτροπῆς διὰ νὰ ἔχωμεν ἐξηκριβωμένην τὴν πραγματικὴν κατάστασιν.

Κ. Βουδούρης. Ἀφοῦ οἱ καλλιεργηταὶ εὐρίσκονται ἐν ἐξεγέρσει, καὶ ἡ ἑταιρεία εἶναι χρεωκοπημένη οἱ δὲ μέτοχοι τῆς δὲν πέρνουσιν λεπτὰ, μήπως καὶ τὰ δύο εἶναι σωστά, ἀλλ' αἱ δαπάναι τῆς ἑταιρείας εἶναι τόσον ὑπερβολικαί, ὥστε νὰ ὑπερβαίνουν καὶ τὰ ἔξοδα τῶν ἡγεμονικῶν δαπανῶν.

Κ. Σπυρίδης (Υπουργὸς τῆς Γεωργίας). Ἐνὰ ἐκ τῶν αἰτίων τῆς καταστάσεως εἶναι ὅτι δὲν γίνεται καλὴ ἡ καλλιέργεια. Ἀλλ' ἐλπίζομεν σὺν τῇ χρόνῳ νὰ ἐξασφαλισθῇ καλύτερα αὕτη. Ὅσον ἀφορᾷ τὰ ἔξοδα δὲν φαντάζομαι ὅτι εἶναι τόσον μεγάλαι.

Ο κ. Ε. Βενιζέλος. (Πρωθυπουργός) λέγει ὅτι ἡ Κυβέρνησις εἶχε σκεφθῇ τὸ ζήτημα τῆς ἐξαγορᾶς καὶ εἶχε προέλθει εἰς συνενοήσεις μὲ τὴν ἑθνικὴν Τράπεζαν καὶ τὴν Τράπεζαν τῶν Ἀθηνῶν. Τότε ἡ ἑθνικὴ ὑπελόγησε τὰς δαπάνας αἱ

ὅποια δὲν ἦσαν κατώτεροι τῶν δαπανῶν τῆς ἑταιρείας. Ὅσον ἀφορᾷ τὸ ζήτημα τῆς ἐξαγορᾶς εἶπον προκειμένου περὶ ἐνὸς ποσοῦ 65,000 στρεμμάτων ἂν δὲν ἀπατώμαι φέρετέ μου ἕνα κατάλογον ἰδιοκτητῶν διατεθειμένων νὰ ἀγοράσουν ταῦτα πρὸς 4.000 κατὰ στρέμμα ἀλλὰ δὲν μοῦ τὸ ἔφεραν καίτοι ἐπανειλημμένως τὸν ἐζήτησα. Εἶπα τότε φέρετέ μου τὸν κατάλογον καὶ θὰ προχωρήσω εἰς τὴν ἀγοράν.

Α. Κουτσοπέταλος. Προτάσεις πρὸς ἕνα ἕκαστον τῶν καλλιεργητῶν δὲν ἦτο δυνατόν νὰ ἐμπνεύσουν ἐμπιστοσύνην.

Κ. Βουδούρης. Δὲν ἔπρεπε, κ. Πρόεδρε, νὰ πιστεῦσιν εἰς τὴν βεβαίωσιν περὶ δαπανῶν, διότι οὐδέποτε ἡ ἑθνικὴ Τράπεζα διεκρίθη διὰ ψεῖδω.

Κ. Σπυρίδης (Υπουργὸς τῆς Γεωργίας). Τὸν παρελθόντα Ἰούνιον ὅταν ἐγένοντο ταραχαὶ ἡ ἑταιρεία καὶ ἄλλιν ἡναγκάσθη νὰ κάμῃ ὑποχωρήσεις.

Α. Κουτσοπέταλος. Τὴν εὐγνωμονοῦμεν δι' αὐτό.

Κ. Σπυρίδης (Υπουργὸς τῆς Γεωργίας). Ἀναφέρει τὰς γενόμενας ὑποχωρήσεις περὶ ὧν ὁμίλησε καὶ ἀνωτέρω.

Α. Κουτσοπέταλος. Καὶ εἶναι ἄξια σιγματισμοῦ τὰ ἀποτήματα τὰ ὁποῖα ἐγιναν τότε, διότι ἐκλόνησαν τὴν ἐμπιστοσύνην τῆς ἑταιρείας πρὸς τοὺς καλλιεργητὰς καὶ τῶν καλλιεργητῶν πρὸς τὴν ἑταιρείαν.

Κ. Σπυρίδης (Υπουργὸς τῆς Γεωργίας). Ἡ ἑταιρεία δι' ἐγκυκλίου τῆς τὴν 25ην Ὀκτωβρίου 1930 ὑπεβίβασε τὰ μισθώματα καὶ διὰ ν' ἀντιμετωπίσῃ τὰς ἀπωλείας τῆς ὑπεβί-

Ο Πρόεδρος

Θ. ΣΟΦΟΥΛΗΣ

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΙΗ'

Τρίτης 16 Δεκεμβρίου 1930.

Ὁρα 4.30' μ.μ. ὁ Πρόεδρος κ. **Θ. Σοφούλης**, ἀνελθὼν ἐπὶ τῆς ἑδρας, κηρύσσει τὴν ἐναρξιν τῆς συνεδριάσεως καὶ διατάσσει ν' ἀνοιχθῶσι τὰ θεωρεῖα.

Ἀναγινώσκονται καὶ ἐπικυροῦνται τὰ πρακτικὰ τῆς χθεσινῆς συνεδριάσεως.

Ἀνακοινοῦνται τὰ ἐξῆς:

Οἱ ὑποδηματεργαταὶ ἐργοστασίων Σαπουτζάκη καὶ ἡ φοιτητικὴ συγκέντρωσις ζητοῦν τὴν ἀποφυλάκισιν τῶν καταδικασθέντων στρατιωτῶν καὶ τὴν κατάργησιν τοῦ Καλπακίου.

Ἐποψήφιοι πρὸς ἀπόλησιν διπλώματος μηχανικοῦ β' τάξεως ἐμπορικῶν ἀτμοπλοίων, διαμαρτυρούμενοι κατὰ τοῦ προέδρου τῆς ἐξεταστικῆς ἐπιτροπῆς Θ.Κιζάνη, παρακαλοῦν ὥπως ἐπαναληφθῶσιν αἱ ἐξετάσεις.

Ὁ γεωργικὸς πιστωτικὸς συνεταιρισμὸς Ροδιάτας ζητεῖ τὴν ἀπόδοσιν τῆς ἐκ δραχμ. 200 κατὰ λίρας διαφορᾶς εἰς τοῦτους, καὶ οὐχὶ εἰς τοὺς σταφίδας ἐξαγωγεῖς.

Οἱ ἀνάπηροι πολέμου Λευκάδος ζητοῦν τὴν παροχὴν βοηθήματος λόγῳ τῶν εὐρωτῶν.

Οἱ ἀστεγοὶ πολεμοπαθεῖς Σερρῶν ζητοῦν τὴν παροχὴν ἀτελειῶν διὰ τὰς οἰκοδομησίμους ὕλας πρὸς ἀνέγερσιν τοῦ συνοικισμοῦ τῶν.

Οἱ κλητῆρες τοῦ δήμου Καδάλλας ζητοῦν τὴν ταχεῖαν ψήφισιν νομοσχεδίου καταχωρήσεως τῆς θέσεώς τῶν.

Οἱ ἄεργοι Θεσσαλονίκης ζητοῦν τὴν παραπομπὴν εἰς δίκην τῶν ἐγκληματικῶν νοθευτῶν κινίνης, τῶν ἀλευροδομητῶν καὶ τῶν κρατικῶν ὑπαλλήλων καὶ τὴν εἰς θάνατον καταδίκην τῶν.

Ὁ Π. Χριστοφᾶς, κάτοικος Κορίνθου, διαμαρτύρεται διὰ τὴν μελετωμένην κατάργησιν τῆς παροχῆς ἀναδρομικῶς συντάξεως εἰς τὰ θύματα πολέμου.

ἔλασε κατὰ 30 ο) τοὺς μισθοὺς τῶν ὑπαλλήλων τὰ δὲ Διοικητικὸν Συμβούλιον ἐν Λονδίνῳ ἐδέχθη νὰ μὴ λάβῃ καμμίαν ἀμοιβὴν ἐπὶ μίαν τριετίαν.

Καταλήγων ὁ κ. Ὑπουργὸς τονίζει ὅτι ὁ καταρτισμὸς τῆς ἑπιτροπῆς τὸν ὁποῖον ἀπεδέχθη καὶ ἡ Κυβέρνησις θὰ ἔχῃ ὡς ἀποτέλεσμα τὴν ἐξακρίβωσιν τῆς ἀληθείας καὶ τὴν λήψιν μέτρων τὰ ὁποῖα θὰ βελτιώσουν τὴν κατάστασιν.

Ὁ κ. **Ρ. Διβαθινόπουλος** λέγει ὅτι δὲν ὑπάρχει δευτέρα γνώμη, ὅτι τὸ Κράτος πρέπει νὰ εὐγνωμονῇ τὴν ἑταιρείαν ἡ ὁποία ἔδωσε γαίλας πρὸς καλλιέργειαν καὶ ἐξυγίανε τὰ μέρη ἐκεῖνα, ἀλλὰ δὲν ὑπάρχει καὶ δευτέρα γνώμη ὅτι οἱ καλλιεργηταὶ ἔχουν δικαίωμα ἐπὶ τῶν γαιῶν τὰς ὁποίας ποτίζουσιν τόσα χρόνια μὲ τὸν ἰδρωτὰ τῶν.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Διακρίπτων παρακαλεῖ τὴν Βουλὴν νὰ στέρξῃ ὅπως συνεχισθῇ αὐριον ἡ συζήτησις καὶ νὰ λυθῇ ἡ συνεδρίασις. Ἡ Βουλὴ συναινεί.

Ἀνακοινοῦται εἰτα ὅτι ἡ ἐπὶ τῶν ἑξωτερικῶν Κοινοβουλευτικῇ ἑπιτροπῇ ὑποβλήθει τὴν ἐκθεσίν τῆς ἐπὶ τοῦ σχεδίου νόμου «περὶ κυρώσεως τῆς ἐν Βιέννῃ τῇ 26 Ἰουνίου 1930 μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Αὐστρίας ὑπογραφείσης συνθήκης φιλίας, συνδιαλλαγῆς δικαιοσύνης καὶ δικαστικοῦ διακανονισμοῦ.

Μεθ' ὃ ἡ συνεδρίασις λύεται ὥραν 9.10' δι' αὐριον ὥραν 4.30' μ.μ.

Οἱ Γραμματεῖς

Θ. Κολιαλέξης

Δ. Μαρσέλλος

Ἡ ἐνωσις σιδηροδρομικῶν Μακεδονίας διαμαρτύρεται διὰ τὴν μὴ εἰσέτι ἐπίλυσιν τῶν ἐκκρεμούντων ζητημάτων τοῦ προσωποῦ καὶ ζητεῖ τὴν χορήγησιν τοῦ 13ου μισθοῦ.

Ἡ ἐνωσις τραυματικῶν ἀναπήρων πολέμου δι' ὑπομνήμα τὸς τῆς ζητεῖ τὴν ἐπίλυσιν τῶν ἐκκρεμῶν ζητημάτων τῆς τάξεώς τῆς.

Τὸ σωματεῖον ἀρτεργατῶν Πατρῶν ζητεῖ τὴν αὐστηρὰν τιμωρίαν τῶν ἐνόχων ἀλευροδομητῶν καὶ τὴν κατάσχεσιν τῶν περιουσιῶν τῶν.

Οἱ δικαστικοὶ ὑπάλληλοι Γρεδενῶν διαμαρτυροῦνται διὰ τὴν παρέλκυσιν τοῦ ζητήματος τῆς διαδοχικότητός τῶν.

Τὸ Σωματεῖον Καπνεργατῶν Σερρῶν ζητεῖ τὴν χορήγησιν ἐπιδόματος εἰς τοὺς ἀνέργους, τὸν περιορισμὸν τῶν μικρῶν κέντρων ἐπεξεργασίας καπνοῦ καὶ τὴν διὰ νόμου κατοχύρωσιν τῶν κέντρων ἐπεξεργασίας καπνοῦ Μακεδονίας καὶ Θράκης.

Ὁ Πανελλήνιος Σύνδεσμος γραφείων ταξειδίων καὶ τουρισμοῦ ζητεῖ τὴν ἐνίσχυσιν τῆς ἑθνικῆς Ἀτμοπλοίας τῆς Ἑλλάδος.

Οἱ ὑπάλληλοι οἱ ὑπηρετήσαντες ἐν Τουρίκῃ ζητοῦν τὴν παράτασιν προθεσμίας πρὸς ὑποβολὴν ἀποδεικτικῶν ἐγγράφων.

Ὁ Πρόεδρος Ἑλληνοαμερικανικοῦ Συλλόγου Χανίων παρακαλεῖ ὥπως δοθῇ παράτασις τῆς προθεσμίας τακτοποιήσεως τῶν στρατιωτικῶν ὑποχρεώσεων τῶν ἀνυποτάκτων Ἀμερικῆς.

Ὁ βουλευτὴς κ. **Α. Κаланτζάκος** καταθέτει:

1) Αἰτησιν τῶν κατοίκων Ἀετοῦ καὶ περιχώρων ζητούντων τὴν ἀποστολὴν ἀμερολήπτου μηχανικοῦ διὰ τὴν χάραξιν τῆς ἐθνικῆς ὁδοῦ Κοπανάκη-Μελιγαλᾶ.

2) Διαμαρτυρίαν τῶν κατοίκων τοῦ χωρίου Λάβδα.

Ο βουλευτής κ. Σ. Σχοινιάς καταθέτει τηλεγράφημα του συνδέσμου θυμάτων και ανιχνυμένων πολέμου Μεγαρίδος ζητούντων όπως χορηγηθῇ και εἰς αὐτοὺς ἐπίδομα λόγω τῶν ἐφορῶν.

Η ἐπὶ τῶν Ἑσωτερικῶν Κοινοβουλευτικῇ Ἐπιτροπῇ υποβάλλει τὴν ἐκθεσὶν αὐτῆς ἐπὶ τοῦ σχεδίου νόμου «περὶ κυρώσεως τοῦ Ν. Δ. τῆς 6 Νοεμβρίου 1925 «περὶ ἐπεκτάσεως τοῦ θεσμοῦ τοῦ Ὑπουργοῦ κλπ.».

Η ἐπὶ τῶν Ναυτικῶν Κοινοβουλευτικῇ Ἐπιτροπῇ υποβάλλει τὰς ἐκθέσεις αὐτῆς ἐπὶ τῶν ἐξῆς σχεδίων νόμων :

1) «Περὶ συστάσεως Συμβουλίου Διοικητικῆς Ὑπηρεσίας τοῦ πολιτικοῦ προσωπικοῦ τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ναυτικῶν καὶ περὶ πειθαρχικῆς δικαστικῆς τῶν πολιτικῶν ὑπαλλήλων τοῦ αὐτοῦ Ὑπουργείου».

2) «Περὶ αὐθεντικῆς ἐρμηνείας τῶν ἄρθρων 82 τοῦ νόμου 4410 «περὶ Ναυτικῆς Στρατολογίας κλπ.» καὶ 43 τοῦ νόμου 4411 «περὶ συγκροτήσεως προελεύσεως, προαγωγῆς κλπ. τῶν στελεχῶν τοῦ Π. Ν.».

3) «Περὶ καταργήσεως τοῦ ἄρθρου 7 τοῦ νόμου 3983 «περὶ κυρώσεως τοῦ ἀπὸ 17/9/26 Ν. Δ. «περὶ ἐπιδομάτων, διακριτικῶν σημείων ἐιδικότητος κλπ. τῶν ὑπηρετούντων ἐπὶ τῶν ὑποβρυχίων».

Οἱ κ. κ. Δ. Δίγκας (Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης) καὶ Γ. Μαργῆς (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν) υποβάλλουν σχέδιον νόμου «περὶ τροποποιήσεως τοῦ Ὁργανισμοῦ τῶν δικαστηρίων ὅσον ἀφορᾷ τοὺς ἐιρηνοδίκας καὶ πταισματοδίκας».

Ἀνακρινοῦνται εἴτα ἡ κάτωθι ἀπάντησις τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν κ. Β. Δεληγιάννη εἰς ἐρώτησιν τῶν βουλευτῶν κ. κ. Δ. Ἡρακλείδου, Κ. Βουδούρη, καὶ Ν. Τζεμιζ :

«Ἐχομεν τὴν τιμὴν νὰ γνωρίσωμεν ὑμῖν ὅτι ἐπὶ τοῦ παρόντος δὲν κρίνεται σκόπιμος ἡ δημιουργία νέας δαπάνης διὰ τῆς διὰ νομοθετικῶν μέτρων αὐξήσεως τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἐισηγητῶν τῶν δικαιοκρινέων εἰς ἀπονομὴν αὐτοῖς μισθοῦ τμηματάρχου, ἐπεκτείνοντο τοῦ ὁρίου τοῦ 114 ἢ ἄλλως πως».

Μεθ' οὗ ἀναγινώσκειται ἔγγραφον τοῦ Προέδρου τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου παρακαλοῦντος νὰ ἀνακοινωθῇ εἰς τὴν Βουλὴν ἡ ἀποδοχὴ τῆς παραιτήσεως τοῦ ἐπὶ τῶν Ἑσωτερικῶν Ὑπουργοῦ κ. Γ. Σίδερη καὶ ἡ ἀνάθεσις προσωρινῶς τῶν καθηκόντων τοῦ ἐπὶ τῶν Ἑσωτερικῶν Ὑπουργοῦ εἰς τὸν ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργὸν κ. Β. Δεληγιάννην.

Προκειμένου εἴτα νὰ εἰσέλθῃ ἡ Βουλὴ εἰς τὴν Ἡμερησίαν Διάταξιν τῶν ἀναφορῶν καὶ ἐρωτήσεων, ὁ κ. Γ. Σιγάτος λαμβάνων τὸν λόγον συνιστᾷ ὅπως καὶ ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις, ὡς ἐπαρξάν καὶ ἡ Ἱταλικὴ καὶ ἡ Ἀλβανικὴ, ἔλθῃ ἀρωγὸς εἰς τοὺς ἐκ τῶν σεισμῶν πληγέντας κατοίκους τῆς Χειμάρρας, ἐπιτελοῦσα καθήκον, ἂν μὴ τι ἄλλο, τοῦλάχιστον ἀνθρωπιστικόν.

Οἱ κ. κ. Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός) ἀπαντᾷ ὅτι πρὸ δεκαπενθημέρου καὶ πλέον τῷ ἔκαμε σχετικῶς λόγον ὁ κ. ἐπὶ τῶν Ἑξωτερικῶν Ὑπουργός, ἐκφράζει δὲ τὴν ἐλπίδα ὅτι θὰ ἐπραγματοποιήθῃ ἡ λήψις τῆς δεούσης μερίμνης.

Μεθ' οὗ ἡ Βουλὴ εἰσέρχεται εἰς τὴν

Ἡμερησίαν Διάταξιν τῶν ἀναφορῶν καὶ ἐρωτήσεων.

Οἱ κ. κ. Ε. Τριποδάκης καταθέτει καὶ ἀναπτύσσει ὑπόμνημα ἀναπήρων ὑπαξιωματικῶν, τυγχάνοντων δυνάμει τοῦ νόμου 2588 ἀποδοχῶν ὑπολογαχῶν ἐν ἐνεργείᾳ, ἠδὲ ἐκτελεσθέντων κατὰ 40 ὅλου, οἵτινες αἰτοῦνται ὅπως αἱ σύζυγοι αὐτῶν, ἐν περιπτώσει θανάτου των, τυγχάνωσι ἀναλόγου συντάξεως ὡς αἱ σύζυγοι τῶν ἐν εἰρήνῃ ὑπολογαχῶν.

Τὸ ὑπόμνημα, αἰτῆσι τοῦ κ. βουλευτοῦ, διαβιβάζεται εἰς τὸ ἀρμόδιον ὑπουργεῖον τῶν Στρατιωτικῶν.

Οἱ κ. κ. Α. Μανᾶς, καταθέτων καὶ ἀναπτύσσουν τηλεγράφημα τῶν λιμενεργατῶν Θεσσαλονίκης ἐπὶ τῆς ἀποφάσεως τοῦ Στρατοδικείου Ἰωαννίνων κατὰ τῶν δύο στρατιωτῶν

τοῦ οὐλαμοῦ Καλπακίου, ἀποφάσεως περὶ τὴν ὁποίαν ἠγέρθη, ὡς λέγει, κατ' αὐτὰς θόρυβος, ἐρωτᾷ ἐὰν εἶναι ἀκριβὲς τὸ δηλοσιθεῖν ὅτι ὁ κ. ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν Ὑπουργὸς πρόκειται νὰ μεταβῇ ἐπὶ τόπου ἵνα ἀντιληφθῇ τὴν κατὰστασιν καὶ λάβῃ τὰ προσήκοντα μέτρα. Ὡς πρὸς τὴν περὶ τῆς πρόκειται ἀπόφασιν, ἐκφράζει τὴν γνώμην ὅτι ἀποκρίνεται εἰς τὴν δικαιοσύνην νὰ ἐπιληφθῇ καὶ αὐτίς, ἐὰν κρίνῃ τοῦτο ἀναγκαῖον, τοῦ ζητήματος ἡ εἰς τὸν Πρόεδρον τῆς Δημοκρατίας νὰ ἀσκήσῃ τὰ ὑπὸ τοῦ Συντάγματος παρεχόμενα αὐτῷ δικαιώματα.

Οἱ κ. κ. Α. Παπαναστασίου παρατηρεῖ ὅτι ὑπάρχουσι καὶ ἄλλαι συναφεῖς ἀναφοραὶ, ἡ συζήτησις τῶν ὁποίων θὰ ἠδύνατο νὰ συγχανευθῇ.

Οἱ κ. κ. Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός) ἐκφράζει τὴν γνώμην ὅτι προτιμότερον θὰ ἦτο νὰ μετατραπῇ ἡ ἐπ' αὐτῶν συζήτησις εἰς συζήτησιν ἐπὶ συστάσεως, ἐιδικῶς ἐγγραφομένης εἰς τὴν Ἡμερησίαν Διάταξιν. Ἐν πάσῃ περιπτώσει τὰ λεγόμενα περὶ Καλπακίου δὲν εἶναι, λέγει, ἀκριβῆ. Ἐχομεν, νομίζει, ἕνα πειθαρχικὸν οὐλαμὸν τὸν ὁποῖον θὰ διατηρήσωμεν καὶ ἂν ἀκόμη πρόκηται νὰ πέσωμεν εἰς τὴν Βουλὴν. (Χειροκροτήματα).

Ε. Κουλουμβάκης. Ζήτω ἡ Ἑλλάς, Ζήτω τὸ ἔθνος!

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Δὲν εἶναι ἀκριβὲς τὰ λεγόμενα περὶ βαρβαροτήτων αἰ ὁποῖα γίνονται εἰς τὸ Καλπάκι. Οἱ Ὑπουργοὶ τῶν Στρατιωτικῶν, ὁ ὁποῖος καὶ εἶναι οὐσιαστικῶς ὁ Ὑπουργός, ἀνέλαβεν ἐξ ἰδίας πρωτοβουλίας νὰ μεταβῇ ἐπὶ τόπου διὰ νὰ ἴδῃ τί γίνεται καὶ νὰ διαπιστώσῃ περισσώτερον τὰ διαδιδόμενα ψεῦδη. Ἐδῶ εἶναι κάποια νοσηρὰ ἀντιλήψεις μερικῶν ἀπὸ τὸν κόσμον τῶν διανοουμένων οἱ ὁποῖοι νομίζουν ὅτι δύνανται νὰ κάμουν τὰ ἐξωτῶν ὁρίων τῆς Ἑλλάδος γινόμενα, καὶ ἐπεμβαίνουν δηλαδὴ διὰ νὰ ὑποστηρίξουν ὅχι τοὺς ἀριστερῆς ἀπλῶς, ἀλλὰ καὶ τοὺς κομμουνιστοὺς. Ἐλαβον τηλεγράφημα καὶ αὐτοῦ ἀκόμη τοῦ Ἀϊνστάϊν, τοῦ μεγάλου ἐπιστήμονος, ὁ ὁποῖος μοῦ λέγει: «Διαμαρτυρόμεθα...» Ἡ ἀπάντησίς μου ἦτο νὰ μὴ δώσω καμμίαν ἀπάντησιν. Τί νὰ τοῦ εἶπω; «Πῶς ἐπεμβαίνετε;» Δὲν ἔρχεται νὰ μᾶς ἐρωτήσῃ ἂν εἶναι ἀληθὴ τὰ διαδιδόμενα. Ἡ ἀπάντησις λοιπὸν ἦτο ἡ σιωπὴ μου, καὶ πρὸς αὐτὸν ἀκόμη τὸν Ἀϊνστάϊν.

Μεθ' οὗ ἡ συζήτησις κηρύσσεται περατωμένη καὶ ἀποφασίζεται ὅπως ἐγγραφῇ εἰς τὴν Ἡμερησίαν Διάταξιν τῆς προσεχοῦς Παρασκευῆς σχετικῇ σύστασις.

Οἱ κ. κ. Α. Δούλης, καταθέτων καὶ ἀναπτύσσουν ἀναφορὰν σκελητικὴν (Σφακατοσφαιρικήν) μικροκτηνοτροφῶν Ἡπείρου, παρανοήτων δὲ τὴν μὴ εἰσέτι ψήφισιν τοῦ νόμου περὶ ἀποκαταστάσεως αὐτῶν διεκτραγωδεῖ τὴν ἀθλίαν κατὰστασιν καὶ τὴν ἀπόγνωσιν εἰς ἣν περιήλθον οἱ κτηνοτρόφοι, ὑπενομιλῶντες εἰς τὴν Κυβέρνησιν τὰ πορίσματα τοῦ ἀ' πανελληνίου κτηνοτροφικοῦ συνεδρίου, καὶ καταλήγει ζητῶν τὴν ἐπίσπευσιν τῆς ὑποβολῆς πρὸς συζήτησιν τοῦ νομοσχεδίου περὶ ἀποκαταστάσεως τῶν μικροκτηνοτρόφων, περὶ τῆς ὁποίας προδίδει τὸ Σύνταγμα.

Οἱ κ. κ. Ν. Γαργινιώτης, ὁμιλῶν ἐπὶ τῆς αὐτῆς ἀναφορᾶς τονίζει ὅτι πρέπει καὶ ἡ κτηνοτροφία νὰ προκαλέσῃ τὴν κρατικὴν μερίμναν, δεδομένου ὅτι, ὡς καὶ παρὰ τῶν ἐιδικῶν διαπιστοῦται, ἐπιβάλλεται ἐν Ἑλλάδι, λόγω ἰδιαιτέρων ὁλῶν συνθηκῶν, νὰ διατηρηθῇ ἡ νομαδικὴ κτηνοτροφία ἥτις κινδυνεύει νὰ ἀπολεσθῇ. Πρὸς τοῦτο συνιστᾷ τὴν ἀποκατάστασιν τῶν μικρῶν κτηνοτρόφων, τὴν ὁποίαν, ὡς λέγει, ἡ πολιτεία ἔχει ἐξαγγεῖλει διὰ τῆς ἀναγραφῆς ἐν τῷ Συντάγματι ἐιδικῆς διατάξεως. Οἱ κτηνοτροφικοὶ κόσμος διατελεῖ, ἐπιλέγει, ἐν συγκινήσει ἀναμένων τὴν ἀποκατάστασιν του.

Οἱ κ. κ. Κ. Σπυρίδης (Ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας) ἀπαντᾷ ὅτι συντελεῖται ἡ προκαταρκτικὴ ἐργασία καὶ ὅτι ἐντὸς βραχέος διαστήματος θὰ ὑποβληθῇ αὕτη εἰς τὴν Βουλὴν ὑπὸ μορφὴν σχεδίου νόμου.

Εἰς ἐρώτησιν τοῦ κ. Ν. Κουπαρούσου περὶ τοῦ νομο-

λογικῶν Κοζάνης κ. Ἀντωνίου καὶ εἰς ἐπίβλιν τοῦ κ. Θ. Φίλιου περὶ κατασκευῆς γεφύρου ἐπὶ τῆς σιδηροδρομικῆς γραμμῆς τῆς διερχομένης ἐκ τῶν ὁδῶν Κονίτης καὶ Ἑρμοπόλεως, ἐρωτᾷται ἀπευθυνόμενος πρὸς τὸν κ. ἐπὶ τῆς Συγκοινωνίας Ὑπουργόν, ὁ κ. Β. Καραπαναγιώτης (Ὑπουργὸς τῆς Συγκοινωνίας) δηλοῖ ὅτι ἀπὸ τῆς ἐργασίας.

Οἱ κ. κ. Κουλουμβάκης συνιστᾷ ἀναφορὰν τοῦ κ. Α. Κοτσώνη, ζητούντος τὴν ἀπολλοχὴν τοῦ ἐν τῷ Σχολεῖῳ τῶν Ἑυελπίων σπουδάζοντος υἱοῦ του ἀπὸ τῆς πληρωμῆς διδάκτρων, ἥτις ἀναφορὰ διαβιβάζεται εἰς τὸ ἀρμόδιον Ὑπουργεῖον τῶν Στρατιωτικῶν.

Οἱ κ. κ. Α. Λύρας, ὁμιλῶν ἐπὶ ἀναφορᾶς γεωργικῶν συνεταγισμῶν Σαχάλας Λακεδαιμόνιος περὶ λήψεως μέτρων πρὸς προστασίαν τῆς βιολογικοπαρκαγωγῆς, συνιστᾷ εἰς τὸν κ. Ὑπουργόν τῆς Γεωργίας νὰ μεριμνήσῃ πρὸς βελτίωσιν τῆς τιμῆς τοῦ βιολογικοῦ καὶ ἄλλως οἱ βιολογικοπαρκαγωγοὶ προτίθενται νὰ ἐγκαταλείψουν τὴν καλλιέργειαν αὐτῇ.

Οἱ κ. κ. Κ. Σπυρίδης (Ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας) ἀπαντᾷ ὅτι τὸ ζήτημα μελετᾶται.

Οἱ κ. κ. Σανθόπουλος ὁμιλῶν ἐπὶ ἀναφορᾶς γεωργικῶν ὁργανώσεων Ἀλκιδικῆς, διαμαρτυρούμενων διὰ τὴν μελετωμένην σύναψιν συμβάσεως πολυστοῦς μισθώσεως μετὰ τῶν μονῶν τοῦ Ἀγίου Ὄρους συνιστᾷ τὴν ἐπὶ τόπου μετὰ τῶν ἀνωτέρων ὑπαλλήλων τοῦ Ὑπουργείου Γεωργίας, ὁ ὁποῖος νὰ ἐξηγήσῃ εἰς τοὺς ἐνδιαφερόμενους πληθυσμούς ὅτι τὰ διαδιδόμενα εἶναι ψεῦδη, ἵνα καταπύσῃ ἡ ἐξ αὐτῶν προκληθεῖσα ἐξέγερσις.

Οἱ κ. κ. Σπυρίδης (Ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας) δηλοῖ ὅτι αἱ διαδόσεις αὗται δὲν εἶναι ἀκριβεῖς, ἐξηγεῖ ὅτι ὁ προχθὲς ψηφισθεὶς νόμος περὶ Ε. Α. Π. δὲν ἀφορᾷ τὴν περιουσίαν αὐτῇ, καὶ τονίζει ὅτι τὸ περὶ οὗ πρόκειται ζήτημα θὰ ἀποτελέσῃ μελλοντικὴν ἀπασχόλησιν τοῦ Ὑπουργείου.

Παραβουλήσεως τῆς κεντρονισμένης ὥρας ἡ συζήτησις ἐπὶ τῶν λοιπῶν ἀντικειμένων τῆς Ἡμερησίας Διατάξεως ἀναβιβάζεται καὶ, αἰτῆσι τοῦ κ. Α. Μιχαλακοπούλου (Ὑπουργοῦ τῶν Ἑξωτερικῶν), ἡ Βουλὴ εἰσέρχεται εἰς τὴν

Ἡμερησίαν Διάταξιν τῆς νομοθετικῆς ἐργασίας.

Γίνονται δι' ἀναστάσεως δεκτὰ εἰς α' κατ' ἀρχὴν καὶ κατ' ἄρθρον συζήτησιν τὰ σχεδία νόμων :

1) «Περὶ κυρώσεως τῆς ἐν Βιέννῃ τῇ 26 Ἰουνίου 1930 μετὰξὺ Ἑλλάδος καὶ Αὐστρίας ὑπογραφείσης συνθήκης φιλικῆς, συνδιεπραγμῆς, δικαιοσύνης, καὶ δικαστικοῦ δικακνοτισμοῦ».

2) «Περὶ κυρώσεως τῆς ἐν Γενεύῃ κατ' ἐπὶ τῆς τῇ 6 Ἀπριλίου 1930 πολυμεροῦς ἐμπορικῆς συμβάσεως τῆς 21 Μαρτίου 1930».

3) «Περὶ ἀποδοχῆς δωρεᾶς Θ. Κότσικα πρὸς Ἱδρυτὴν Ἑλληνικοῦ νοσοκομείου ἐν Ἀλεξανδρείᾳ» καὶ

4) «Περὶ κυρώσεως τῆς μετὰ τῆς Οὐγγαρίας ὑπογραφείσης ἐν Βουδαπέστῃ τῇ 13ῃ Ἰουνίου 1930 συμβάσεως».

Μεθ' οὗ ἡ Βουλὴ εἰσέρχεται εἰς τὴν

Ἡμερησίαν Διάταξιν τῶν Ἑπερωτήσεων

Συνεχιζομένης τῆς συζήτησεως ἐπὶ τοῦ Κοινοβουλευτικοῦ ζητήματος, ὁ κ. Ρ. Λιβαθινόπουλος λαμβάνων τὸν λόγον καὶ συνεχίζων τὴν χθὲς διακοπείσαν ἀγόρευσίν του παρατηρεῖ ὅτι ὅσον ἀναμνηστικὸν εἶναι τὸ γεγονός ὅτι ἡ ἐταιρεία διὰ τῆς ἀποξηράνσεως τῆς λίμνης προτέρως σημαντικὴν ὑπηρεσίαν εἰς τὴν χώραν ἐξ ἴσου ἀναμνηστικὸν εἶναι ὅτι οἱ εἰς τὰς ἀποξηρανθήσας ἐκτάσεις ἐργαζόμενοι καλλιεργῶντες ἀπέκτησαν ἀναρχικὰ ἐπ' αὐτῶν δικαιώματα. Τὴν οἰκονομικὴν ἀποφύην τοῦ ζητήματος δὲν πρέπει, λέγει, νὰ ἐξετάσῃ καλῶς δὲν τυγχάνει ἐιδικῶς. Περιεχόμενος δὲ εἰς τὸ ὑγειονομικὸν μέρος τοῦ ζητήματος ἐκφράζει τὴν

γνώμην ὅτι ἡ ἐταιρεία ὄφειλε νὰ λάβῃ τὰ δέοντα μέτρα πρὸς προστασίαν τῆς υγείας τῶν καλλιεργητῶν, οἵτινες διαβίουν ὑπὸ ἀτμόσφαιραν πεπικνωμένην καὶ ὑπὸ συνθήκας ὁμοίας ἐκείνων αἱ ὁποῖαι ἐκρήκουν ὅταν τὸ πρῶτον ἐγκαταστήθῃ ἐν Ἑλλάδι, ὁποῦτε αἱ ἐπὶ τῆς γενέσεως τῶν ἐλῶδων πυρετῶν γνώσις τῆς ἐταιρείας ἦτο πλεον ἢ ἀπέναντι.

Ἡ παράλειψις ἐκ μέρους τῆς ἐταιρείας πλῆθους περὶ τῆς υγείας τῶν καλλιεργητῶν μερίμνης κατέστησε, λέγει, τὴν ἐκτασιν τερατικὴν ἐπὶ τὴν ἐκτασιν, εἰς τὴν ὁποίαν ἐπιπολάζουν νέφη ὁδύνη καὶ ἀναισθησίας. Ὁ πῶς ἐπιβάλλεται εἰς τὰς βιομηχανίας ἡ λήψις μέτρων ὅπως ὁπότε τῶν ἐν αὐταῖς ἐργαζομένων οὕτω, λέγει, ὁφείλει ἡ Κυβέρνησις νὰ ὑποχρεώσῃ τὴν ἐταιρείαν νὰ λάβῃ μέτρα προστασίας τῆς υγείας τῶν εἰς τὰς ἐκτάσεις τῆς Κοιπιδίης ἐργαζομένων καλλιεργητῶν. Ὁ ἰσχυρισμὸς ὅτι ἡ σχέσις ἐταιρείας καὶ καλλιεργητῶν δὲν εἶναι σχέσις ἐργοδοτοῦ πρὸς ἐργάτην ἀλλ' ἐκμισθωτοῦ πρὸς ἐνοικιστὴν, καταπίπτει, λέγει, ἀπ' ἐκτου, ὅταν ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ὅτι ὑπάρχουν κανόνες ἀπαιχρυσίας τῶν μίσθων οἰκημάτων καὶ πληροῦντων τοὺς ὅρους τῆς υγιεινῆς ἡ καθιστάμενοι ἐπικινδύνουν τὴν ἐν αὐταῖς διαβίωσιν. Ἐν τέλει συνιστᾷ ὅπως ἡ συσταλησμένη Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ ἐξετάσῃ καὶ τὴν πλευρὰν αὐτὴν τοῦ ζητήματος ἵνα εἰσηγηθῇ τὰ δέοντα μέτρα πρὸς προστασίαν τῆς υγείας τῶν ἐν Κοιπιδίᾳ ἐργαζομένων.

Οἱ κ. κ. Α. Κουτουβελάτος, ἀναφερόμενος εἰς τὰς καταγγελίας του ὅτι ἡ ἐταιρεία προσήλθε εἰς ἐξωστὴν μισθωτῶν ἄνευ δικαστικῆς ἀποφάσεως, ἀναγινώσκει πίναν κατὰ τῶν τῶν χωρίων Σκριπιδί, Ἀγίου Δημητρίου, καὶ Μουλαίου, ἐξωσθέντων ὑπὸ τῆς ἐταιρείας διὰ τῶν ἀγροφυλάκων, ἄνευ δικαστικῆς τινος ἀποφάσεως, ὁ ἀριθμὸς τῶν ὁποίων ἀποτελεῖ, λέγει, τὸ πλεονάζον μέρος τῶν ὑποστάντων προνομίαν τὴν καλλιέργειαν. Ἐπὶ τούτοις διαμαρτυρεῖται διὰ τὸ καταγγεῖλαι, τὴν ἀκρίβειαν ὅμως τοῦ ὁποῦ δὲν ἐγγυᾶται, ὅτι ἡ ἐταιρεία διὰ νὰ ἐκδιώκῃ τοὺς καλλιεργητὰς Τοπαλίων, ὅπως ἐπαναλάβουν τὰς ἐργασίας των, ἀπέκοψε καὶ διωχέτωσε ἀλλοτρίως τὸ ὕδωρ τοῦ Μέλανος ποταμοῦ, ἀπειλοῦσα οὕτω τοὺς κατοίκους τοῦ χωρίου αὐτοῦ διὰ τοῦ φρικτοῦς τῶν θανάτων. Ἐὰν, τονίζει, ἡ καταγγελία αὕτη εἶναι ἀκριβὴς, ἐπιβάλλεται ἡ λήψις ἀντιμεταποστικῶν μέτρων.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Ἐὰν εἶναι ἀκριβὲς αὐτό, βεβαίως θὰ ληφθῶν τὰ δέοντα μέτρα.

Οἱ κ. κ. Β. Κυρέλλος, συνενώνων τὰς διαμαρτυρίας του συνιστᾷ τὴν ἄμεσον ἐξέτασιν τῆς καταγγελίας αὐτῆς.

Λαμβάνει εἴτα τὸν λόγον ὁ κ. Μ. Μανῆς, ὅστις παρατηρεῖ ἐν ἀρχῇ ὅτι ἡ θέσις εἰς τὴν ὁποίαν εἶχον περιέλθῃ οἱ ἀγρόται τῶν μεγάλων τοιρλικῶν ἀπέταντι τῶν ἰδιοκτητῶν αὐτῶν ἡγάγετο τὸ Κράτος εἰς τὴν ἀπόφασιν τῆς ἀπαλλοτριώσεως τῶν κτημάτων, πρὸς ἀποκατάστασιν τῶν καλλιεργητῶν. Καίτοι ὅμως, λέγει, πρὸς τὸν χρόνον ἀπὸ τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ ἀγροτικῶν νόμου δὲν δύνανται τις νὰ εἴπῃ ὅτι οἱ ἀγρόται ἀπεκατεστάθησαν πλήρως, διότι αἱ συνθήκαι ὑπὸ τὰς ὁποίας ἐξυπακούσαν νὰ τελοῦν εἶναι ἀναμνηστικῆς φύσεως ἐξαιρετικῆς δι' αὐτοὺς δυσμενέας. Ὡς πρὸς τὴν ἀναφερομένην τὴν συντελουμένην ἐκ μέρους ἐπιτηδεύων ἐκμεταλλεύσιν τῶν γεωργικῶν συνεταγισμῶν.

Καὶ ἐνθ' οὖν, συνεχίζει, αἱ καταπίσεις τῶν μεγαλοκτηματιῶν κατὰ τῶν μικρῶν καλλιεργητῶν ἐπέβαλον τὴν ἀπαλλοτριώσιν, ἐνθ' ὅλα δὲ γενικὴ ὑπῆρξεν ἡ ἐπιδοκιμασία διὰ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ θεσμοῦ τῆς ἀπαλλοτριώσεως, σήμερον διατυπώνεται ἀντιρρήσις διὰ τὴν λήψιν ἀναλόγου μέτρου πρὸς ἀποκατάστασιν καλλιεργητῶν, οἱ ὁποῖοι βιοῦν ὑπὸ ὅρους τόσον δυσμενέας ὥστε ἡγάγον αὐτοὺς εἰς τὴν ἐξέγερσιν καὶ εἰς τὴν ἀπόφασιν νὰ ἐγκαταλείψουν τὰς ἐργασίας των.

Τὴν ἀπόφασιν ταύτην τῶν καλλιεργητῶν τῆς Κοιπιδίης δικαιολογῶν, ἀναφέρει παραδείγματα διὰ νὰ ἀποδείξῃ ὅτι καὶ ἡ ἀπόδοσις τῆς καλλιεργείας ἐν Κοιπιδίᾳ εἶναι πενιχρὰ καὶ αἱ λοιπαὶ συνθήκαι ὑπὸ τὰς ὁποίας διατελοῦν οἱ καλλι-

εργηται αυτης εξακριβωως δυσμενεις εις σημειον εξεγειρον την συνειδησιν οχι μονον του αγροτου αλλα και καθε πολιτου.

Ηκουσα οτι επροσβηθη, οπως συγκροτηθη εξεταστική Επιτροπή. Είναι αναμφισβήτητον δικαίωμα της Κυβερνήσεως να αποδεχθῇ. Επιθυμῶ όμως να εἰπω εἰς τὸν κ. Πρόεδρον τῆς Κυβερνήσεως ὅτι τὸ ζήτημα τοῦτο εἶναι ζήτημα καθαρῶς Κυβερνητικὸν καὶ δὲν λύεται δι' Ἐπιτροπὴν. Ὅταν ὅμως ἀκούῃ τὴν διαμαρτυρίαν ἐνδὲς ὁλοκλήρου κόσμου πρέπει νὰ αἰσθανθῇ ὅτι εἶναι ἀνάγκη ῥαγδαίως ἐνεργεῖν πρὸς ἐπίλυσιν τοῦ ζητήματος. Λάβετε ὑπ' ὄψιν ὅτι ὁ ἀγροτικὸς κόσμος ἔχει μὲν ποδηγέτας, οἱ ὅποιοι τοῦ δεικνύουν τὴν εἰθεὶαν ὁδόν, ἀλλὰ ἔχει καὶ ἄλλους ἐνδιαφερομένους διὰ τὴν ἀναρχίαν. Εἰς τὸν ἀγροτικὸν κόσμον ἔχει κάμει ἐντύπωσιν ἡ ἐξέλιξις τῆς ἐπαρχίας ταύτης. Οἱ ἀγρόται ἐκείνοι, ποδηγετούμενοι ὑπὸ ἀνατρεπτικῶν στοιχείων, θὰ φθάσουν καὶ αὐτοὶ εἰς τὴν ἀντιθετον ἐκείνην παρατάξιν. Ἡ ἐξεταστικὴ Επιτροπὴ οὐδόλως πρόκειται νὰ προαγάγῃ τὸ ζήτημα. Δι' αὐτὸ παρακαλῶ τὸν κ. Πρόεδρον τῆς Κυβερνήσεως ν' ἀναλάβῃ τὴν εὐθύνην τῆς ἐπιλύσεως τοῦ ζητήματος. Είναι δυνατόν οἱ ἀγρόται νὰ ζήσουν μὲ τὰ ἐπιβαλλόμενα μισθώματα; Καὶ τὸν νόμον περὶ θεμιτοῦ μισθώματος θὰ τὸν ἐφαρμόσῃτε; Ἡ Κυβέρνησις ἔχει πρὸς τοῦτο ὅλα τὰ μέσα διὰ νὰ καταδιώξῃ τὰ ἀθέμιτα κέρδη.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Διὰ τὰ ὑπερβολικὰ κέρδη νομίζετε ὅτι θὰ τὴν καταδιώξουμε;

Μ. Μαντᾶς. Διὰ τὸ ὑπερβολικὸν μίσθωμα. Τὰ ἔξοδα τῆς Ἐταιρείας...

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Ἐξεδικάσθη, ὅτι τὰ ἔξοδα τῆς δὲν εἶναι πολλὰ.

Μ. Μαντᾶς. Είναι δυνατόν μὲ τὴν ὑπάρχουσαν σπατάλην μὲ τόσον προσωπικὸν μὲ συμβούλια ἐν Λονδίνῳ νὰ εἶναι εὐνοϊκὴ ἡ θέσις τῆς Ἐταιρείας; Ἡ κατάστασις τῆς εἶναι ἀποτέλεσμα τῆς σπατάλης τῶν διεσπυνόντων Συμβούλων. Διὰ τοῦτο νομίζω, κύριε Πρόεδρε τῆς Κυβερνήσεως, ὅτι εἶναι ἀνάγκη νὰ λύσῃτε τὸ ζήτημα χωρὶς ἐξεταστικὰς Ἐπιτροπὰς.

Π. Τσαλδάρης. Τὸ ζήτημα τῆς Κωπαϊδοῦς τὸ ὅποιον εἰς τρίτην ἡδὴ συνεδρίασιν ἀπασχολεῖ τὴν Βουλὴν ἀνεπτύχθη ἐπαρκῶς ὑπὸ τῶν βουλευτῶν, οἵτινες ὑπέβαλον τὴν ἐπερώτησιν, εἶναι ἀληθὲς ὅτι δὲν ὑπῆρξεν ἐν τῇ Βουλῇ ἕτερος ἐκπρόσωπος τῶν ἀξιώσεων τῆς Ἐταιρείας, ἵνα ἀκουσθῶν καὶ αὐταί. Τὴν ἑλλειψιν ταύτην ἀνεπλήρωσεν ὁ κ. Ὑπουργός τῆς Γεωργίας καὶ ὁ κ. Πρωθυπουργός. Ὁ κ. Ὑπουργός τῆς Γεωργίας εἰς τὴν χθεσινήν του ἀγόρευσιν ἐξέθηκε τὰς ἀντιρρήσεις τῆς Ἐταιρείας κατὰ τῶν γενομένων ἐναντίον τῆς παραστάσεων. Τοῦτο ἔπραξε καὶ ὁ κ. Πρωθυπουργός διακόπτων ἐκάστοτε τοὺς ἀγορητάς. Αἱ ἀντιρρήσεις αὗται τῆς Ἐταιρείας ὑπεδλήθησαν ὡς ἀπλὰ παρατηρήσεις δὲν υἱοθετήθησαν δὲ ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως. Ἐν τούτοις ὁ κ. Πρωθυπουργός ἐδήλωσεν ὅτι ἀποδίδει μείζονα πίστιν πρὸς τὰς βεβαιώσεις τῆς Ἐταιρείας.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Επιτρέπετε; Εἶπον ὅτι θεωρῶ τὴν ἀλήθειαν εὐρισκαμένην ἐγγύτερον πρὸς τοὺς ὑπολογισμοὺς τῆς Ἐταιρείας.

Π. Τσαλδάρης. Τοῦτο εἶναι ἡ ὑποκειμενικὴ σας ἀντίληψις. Προκειμένου τώρα περὶ ξένων Ἐταιρειῶν καὶ ξένου κεφαλαίου ὁρθῶς ἔπραξεν ἡ Κυβέρνησις προβάλλουσα τὰς ἀντιρρήσεις τῆς Ἐταιρείας. Ἐφόσον ὅμως ἡ Κυβέρνησις δὲν ἐξήτασε τὸ ζήτημα, δὲν ἠδύνατο νὰ σχηματίσῃ κρίσιν ὅτι ἡ ἀλήθεια κεῖται ἐγγύτερον πρὸς τὸ μέρος τῆς Ἐταιρείας.

Δὲν ἠδύνατο νὰ πράξῃ τοῦτο, διότι καὶ ἐγγράφα ἀνεγνώσθησαν προσκομισθέντα εἰς τὴν Βουλὴν καὶ πρότασις ἐγένετο ὑπὸ τῶν ἀντιπροσώπων τῶν παραπονομένων. Οἱ ἀντιπρόσωποι μάλιστα οὗτοι ἐφάνησαν κατὰ τὴν ἐκθεσιν τοῦ ζητήματος λίαν μεμετρημένοι διὰ τὴν ἀνάλυσιν τῶν παραπύων τῶν ἀγροτῶν. Σήμερον ἐγνώσθη τηλεγράφημα ὑπερ ἐὰν εἶναι ἀκριβὲς ἐπιβαρύνει ἔτι μᾶλλον τὴν Ἐταιρείαν.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Επιτρέπετε; Αὐτὴν τὴν στιγμὴν ἔλαβα σημείωμα ἐκ μέρους τῶν ἀντιπροσώπων τῆς Ἐταιρείας, οἱ ὅποιοι ὅπως γνωρίζετε παρακολουθοῦν τὰς συ-

ζητήσεις ἀπὸ τοῦ θεωρείου, καὶ εἶναι τοῦτο φυσικόν, διὰ τοῦ ὁποῦ ἡ Ἐταιρεία θηλοῖ εἶναι αἱ πληροφορίες τοῦ ἐν λόγῳ τηλεγραφήματος εἶναι ἀπολύτως ἀνκριβεῖς. Ἡ Ἐταιρεία ὑπέστη θάπλην 400.000 δραχμῶν πρὸς ἀποπεράτωσιν τοῦ δικτύου ὑδρεύσεως τοῦ ἀναφερθέντος χωρίου. Παρακάλεσα τὸν κ. Δεληγιάννην ὁ ὁποῖος ἀναπλήρωε τὸν παρατηθέντα Ὑπουργὸν τῶν Ἐσωτερικῶν, ὅπως ἐξακριβώσῃ τὸ ζήτημα.

Π. Τσαλδάρης. Ἐγὼ εἶπον ὅτι μετὰ φαιδούς οἱ ἀντιπρόσωποι τῶν παραπονομένων ἐτόνισαν εἰς τὴν Βουλὴν τὰ γεγονότα περὶ τῶν ὁποίων εἶχαν σχηματίσει ἰδίαν γνώμην. Καὶ κατήγγειλαν ταυτόχρονα τὰς ἄλλας ψήμας ἕνα πληροφορηθῇ Βουλὴ. Κάθε Κυβέρνησις, κύριοι, παρέσχε μείζονα ὑποστήριξιν πρὸς τὰ ξένα συμφέροντα καὶ λόγῳ ἐξαιρετικῶν ἡθικῶν λόγων ἔχομεν τὸ δικαίωμα νὰ ὑπερβαίνωμεθα ὅτι πάντοτε ἐτηρήσαμεν τὰς ὑποχρεώσεις μας. Οὐδαμῶς δὲ ἡ Κυβέρνησις ἔπραξε τὸ μὴ πρέπειν εἰς τὸ ζήτημα τοῦτο. Ὅτι ὅμως ἡ Κυβέρνησις ἔκρινεν ὅτι ἐγγύτερον εὐρίσκεται ἡ ἀλήθεια πρὸς τὰς βεβαιώσεις τῆς Ἐταιρείας δὲν ἦτο ὁρθόν. Δὲν θέλω νὰ ἀσκήσω ἀντιπολιτεύσιν, ἀλλὰ φοβοῦμαι ὅτι τὸ ζήτημα τοῦτο δύναται νὰ ἐπιδράσῃ ἐπὶ τῆς ὁρθῆς κρίσεως. Ἡ πραγματικὴ σύμβασις δικαιοσύνης μεταξὺ Κράτους καὶ Ἐταιρείας ἐγένετο κατὰ τρόπον ἐπαχθέστατον. Οὐδόλως οἱ ἀγρόται ὠφελήθησαν. Πῶς θέλετε νὰ μὴ παραπονούνται ἀφοῦ ἔχετε τὸ ἀποτέλεσμα ὅτι πρόκειται περὶ καταθλιπτικῶν ἐπιβαρύνσεων διὰ τὸν ἐπιβληθέντων εἰς αὐτοὺς ὅρων; Ὑποθέτω ὅτι μία Ἐταιρεία, καὶ μάλιστα Ἀγγλική, δὲν δύναται νὰ ἐφαρμόσῃ τοιούτους ὅρους. Διότι οἱ ὅροι οὗτοι οἱ ὅποιοι πλησιάζουν νὰ εἶναι καταθλιπτικοὶ χρησιμεύουν διὰ νὰ ἐφαρμόζονται ἄλλοι τινὲς ὅροι, ποὺ εἶναι ἀσφαλῶς καταθλιπτικοί. Ὑπὸ τὰς σημερινὰς συνθήκας τῆς κοινωνίας δὲν δυνάμεθα νὰ ἀνεχθῶμεν ὅτι εἶναι δυνατόν νὰ ἐπιβάλλονται παρόμοιοι ὅροι. Καὶ οἱ ἀγρόται ἔχουν δικαίον, διότι τὸ πρᾶγμα δὲν εἶναι ἀνάξιον προσοχῆς.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Σύμφωνα.

Π. Τσαλδάρης. Εἰς ὅσον ἡκουσα παρὰ τῶν ἀγροτῶν καὶ ἐκ τῶν παρατηρήσεων ἐπὶ τῶν ἀντιρρήσεων τῆς Ἐταιρείας καὶ ἐκ τῶν πληροφοριῶν περὶ τῶν χρεῶν καὶ τῶν θάπλην τῆς Ἐταιρείας δύναμαι νὰ συμπεράνω ὅτι αὕτη ἔκαμεν ἐπιχειρήσεις. Ὁ κ. Ὑπουργός τῆς Γεωργίας μοῦ ἐβεβαίωσεν ὅτι ἡ Ἐταιρεία ἔχει χρέη 550.000 λίρας καὶ ἐκείνα ποὺ λαμβάνει τὰ διαθέτει ὑπὲρ τῶν ὁμολογούχων, οἱ δὲ μέτοχοι δὲν λαμβάνουν τίποτα. Πρέπει λοιπὸν τὸ αὐτόχημα τῆς ἐπιχειρήσεως νὰ πέσῃ ἐπὶ τοῦ ἀγρότου; Δὲν νομίζω ὅτι δύναται νὰ λυθῇ τὸ ζήτημα διὰ τῆς συζητήσεως εἰς τὴν Βουλὴν οὔτε δι' ἐξεταστικῆς ἐπιτροπῆς. Ὅταν ἡ Κυβέρνησις φθάσῃ εἰς τὴν λύσιν, ἥτις θὰ τέμνῃ ἑριστικῶς τὸ ζήτημα, τότε θὰ χρειασθῇ νὰ ζητήσῃ ὅλας τὰς πληροφορίες. Δὲν γνωρίζω ἐὰν θὰ ὑπάρχῃ ἀνάγκη μίαις ἐξεταστικῆς Ἐπιτροπῆς. Δὲν ἔχω ὅμως ἀντίρρηση νὰ συσταθῇ ἡ ἐπιτροπὴ, ἥτις θὰ βοηθήσῃ εἰς τὴν τελειωτικὴν λύσιν, ἡ ὁποία δὲν εἶναι δυνατόν νὰ εἶναι ἄλλη εἰμὴ ἡ ἐξαγορὰ τοῦ κτήματος παρὰ τοῦ ἀγρότου. Ἐγὼ ὑπ' ὄψιν ἐκ τῶν πληροφοριῶν τοῦ βιβλίου ἐνδὲς ἀνωτέρου ὑπαλλήλου ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ ἀκόμη, τοῦ κ. Κανακίην, ὅτι καὶ ἡ Ἐταιρεία δὲν ἀποστέρει τὴν λύσιν ταύτην. Ἀλλὰ ἡ λύσις αὕτη προϋποθέτει καὶ τὸν δικανικὸν σμῆν ἄλλων ζητημάτων ὡς τὰ ἀρδευτικὰ ἔργα, καὶ ταῦτα ἀπαιτοῦν χρόνον ἰκανόν διὰ νὰ διακανονισθῶν. Σήμερον πρόχει τὸ ζήτημα τοῦ τί θὰ γίνῃ ἡ ἐφετινὴ σπορά. Καὶ θὰ ᾤθελα νὰ ἐρωτήσω ἐὰν εἶναι μία κατάσταση, ποὺ συμφέρει εἰς τὴν Ἐταιρείαν; Δύναται κανεὶς νὰ ὑποστηρίξῃ ὅτι ἡ Ἐταιρεία προτιμᾷ νὰ ἀφῇ σὴν τοὺς ἀγροὺς ἀκαλλιεργήτους; Είναι συμφέρον εἰς τὴν Διοίκησιν νὰ ἀφῇ τόσα πολλά, ὥστε νὰ μὴ εὐρίσκη ἀκαλλιεργήτας; Φαίνεται ὅμως ὅτι προέκυψε πείσμα τὸ ὅποιον ἐμποδίζει τὸν συμβιβασμόν. Τοιοῦτοτρόπως καὶ οἱ ἀγρόται χάνουν τὸ ἀντίτιμον τῆς ἐργασίας καὶ οἱ ἰδιοκτῆται τὸ ἀντίτιμον τοῦ μισθοῦ. Ἐὰν ἡ κατάσταση ἐξετασθῇ ἐν ψυχραιμίᾳ καὶ ἡρέμῳς θὰ ἦτο δυνατόν νὰ εὐρεθῇ μία λύσις. Διότι ἐκτός

τῆς ζημίας τῶν ἀγροτῶν καὶ τῆς Ἐταιρείας ὑπάρχει μία ἄλλη ζημία εἰς τὴν ὅλην ἐθνικὴν μας οἶκον οἰκίαν. Προσπαθοῦμεν διὰ πολλῶν μέσων νὰ ἐνισχυθῶμεν ταύτην συνάπτοντες δάνεια μὲ ὅρους βραβεῖς, καὶ γνωρίζει τοῦτο ὁ κ. Ὑπουργός τῶν Οἰκονομικῶν, πῶς εἶναι λοιπὸν δυνατόν νὰ ἐγκαταλειφθῶμεν τὸ ἔργον εἰς τὰ πείσμα τῶν δικωνομένων. Ὁ κ. Ὑπουργός τῶν Οἰκονομικῶν θὰ εὐρεθῇ εἰς τὴν δυσάρεστον θέσιν νὰ εἴῃ ὅτι τὸ ταμείον τοῦ θὰ εἶναι μειωμένον ἐκ τῶν ποσῶν τὰ ὅποια θὰ ἀπέφεραν ἡ ἐσοδαί τῶν ἀγρῶν ἐκείνων. Δὲν εἶναι δυνατόν λοιπὸν νὰ μὴ συστήσῃ εἰς τὴν Κυβέρνησιν τὴν ἄμεσον, ἔστω καὶ πρόχειρον, λύσιν τῆς σημερινῆς καταστάσεως. Τὸ ὅλον ζήτημα θὰ ἀπαιτήσῃ χρόνον μακρόν. Ἀλλὰ ἡ Ἐταιρεία δὲν ἐτήρησε καὶ αὐτὰς ἀκόμη τὰς ὑποχρεώσεις τῆς πρὸς τὸ Κράτος. Ἡ συστηματικὴ καλλιέργεια δὲν ἔγινεν ἡ δὲ δικαιοσύνη ἐπέδρακεν ἕνα νέου εἶδους ὑποχρεώσεις. Ἐὰν ἡ Ἐταιρεία δὲν ἔχει ὠφελείας εἶναι καὶ λάθος τῆς. Θὰ μὲ ἐρωτήσατε ποῖαν λύσιν προτείνω. Γνωρίζετε ὅτι ἡ ἀντιπολιτεύσις ἀνέθυς οὕσα ἀπὸ μίαις ἀπόψεως δὲν θὰ ἐφήρμοζε τὰ μέτρα ποὺ θὰ ἦτο δικαιοθεμένη νὰ προτείνῃ. Δὲν νομίζω λοιπὸν ὅτι, ὡς ἀντιπολιτεύσις, ἔχω τὴν ὑποχρέωσιν νὰ κάμω τοιαύτης φύσεως συστάσεις. Μία ἀντιπολιτεύσις δὲν εἶναι εἰς θέσιν νὰ προτείνῃ τὴν λύσιν, διότι δὲν ἔχει εἰς τὰς χεῖρας τῆς τὴν Κυβέρνησιν μηχανὴν μὴτὲ τὴν ἐξουσίαν καὶ ἐπομένως δὲν ἔχει τὰ στοιχεῖα διὰ νὰ προτείνῃ τὴν κατάλληλον λύσιν. Εἶδον μεταξὺ τῶν νομοσχέδιων καὶ τὸ περὶ θεμιτοῦ μισθώματος. Δὲν γνωρίζω ὑπὸ ποῖους ὅρους δύναται νὰ ἐφαρμόσῃ, μὴτὲ ἐὰν εἶναι δυνατόν νὰ θεραπευθῇ δι' αὐτοῦ ἡ ἀδικία ἡ προσγυνομένη εἰς τὸν ἀγρότην.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Τὸ εἰρηγῆθῃ ὁ Ὑπουργός χωρὶς ἡ Κυβέρνησις ἐν τῇ συνόλῳ νὰ τὸ υἱοθετή.

Π. Τσαλδάρης. Ἐγὼ ὑπ' ὄψιν μου ὅτι ὅταν ἕνας Ὑπουργός εἰσηγηταὶ ἕνα νομοσχέδιον ἔχει περατωθῇ ἡ ἐσωτερικὴ τοῦ διαδικασία.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Σωστό.

Π. Τσαλδάρης. Ἡ δὲ ἀνακρίνωσις τοῦ κ. Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως κάμνει τὰ ὅσα εἶπα νὰ ἰσχύουν ἀκόμη περισσύτερον. Ἡ Κυβέρνησις, ἥτις ἐτήρησεν ἐναντι τῆς Ἐταιρείας στάσιν ὀλίγον πλέον προστατευτικὴν ἢ ἐναντι τῶν γεωργῶν, θὰ ἠδύνατο νὰ ἐπιβάλλῃ τὸ δικαίον μίσθωμα ἵνα ἀνακουρισθῶν οἱ ἀγρόται διὰ τὸ ἔτος τοῦτο. Είναι δυνατόν οἱ ἀγρόται οἱ τῶσον συνδεδεμένοι μὲ τὸν σῶλον τοῦ ἀγροῦ νὰ δεχθῶν νὰ ἐκδιωχθῶν καὶ νὰ ἀντικατασταθῶν μὲ ἄλλους; Ὅταν μάλιστα αἰσθάνονται ὅτι ὑπάρχουν δικαίωματα ὑπὲρ αὐτῶν; Ἐπαναλαμβάνω ὅτι εἶναι καιρὸς νὰ συνεννοηθῇ ἡ Κυβέρνησις περὶ μίαις ὁριστικῆς λύσεως, ἀλλὰ πρέπει νὰ ἔχῃ ὅλην τὴν ἀπαιτούμενην ἀνασιν καὶ οὐκ ὑπὸ τὰς σημερινὰς πιέσεις.

Γ. Ροδόπουλος. Οὐτε οἱ ἀγρόται ἔχουν συμφέρον τῆς παρατάσεως τῆς καταστάσεως οὔτε ἡ Ἐταιρεία, ὅταν δὲ λέγω Ἐταιρεία ἐννοῶ τοὺς ὁμολογούχους καὶ τοὺς μετόχους, οὐκ τοὺς διεσπυνόντας, οἱ ὅποιοι διὰ λόγους εὐνοήτους ἔχουν συμφέρον νὰ παρατείνων τὴν κατάστασιν. Ἐπὶ 687.000 λίρῶν κεφαλαίου οἱ Μέτοχοι δὲν πέρνουν μέρισμα, καὶ ἐπὶ δύο ὁμολογιακῶν δανείων 235.000 καὶ 300.000 λίρῶν μόνον τὸ ἐν δάνειον ἐξυπηρετεῖται καὶ τοῦτο οὐκ τακτικῶς. Εἴς ἄλλου οἱ καλλιεργῆται πᾶσιν, πῶς θέλετε νὰ διατηρήσῃτε μίαν σύμβασιν ποὺ καὶ τὰ δύο μέρη ζημιοῦνται; Ἐὰν οἱ μέτοχοι εἶναι φρόνιμοι θὰ εἴπωσι ὅτι δὲν μὲς συμφέρει νὰ διατηρήσῃτε ἐπιχειρήσεις χωρὶς μέρισμα καὶ οἱ ὁμολογούχοι νὰ μὴ εἰσπράττουν κανονικῶς τοὺς τόκους. Διὰ τοῦτο λοιπὸν ἡ Ἐταιρεία ἐπιμένει, ἀφοῦ μόνον ζημίαν ἔχει; Ὁ κ. Πρωθυπουργός πρέπει καὶ δύναται νὰ τοὺς πείσῃ μὲ τὴν ἀτεγκτον λογικὴν του, διὰ τὴν ἐπιμένετε, ἀφοῦ ἔχετε καθεὶ συμφέρον νὰ λυθῇ αὕτη ἡ κατάσταση, καὶ ἡ λύσις εἶναι κύριοι, διττή, ἢ νὰ πεισθῶν οἱ Μέτοχοι νὰ δώσουν τὸ κτήμα ἀντὶ 500.000 λίρῶν, ἢ ἄλλως νὰ γίνῃ ἡ ἀπαλλοτρίωσις μὲ τὸ ἄρθρον 19 τοῦ Συντάγματος. Δύναται δὲ νὰ ἐφαρμοσθῇ ἡ διαδικασία τῆς ἐξαγορᾶς τῶν ἀπαλλοτριωθέντων κτημάτων ἄλλοδαπῶν ὡπρκῶν, ὅποτε θὰ δοθῇ τὸ

δικαίον τίμημα. Διὰ δὲ τὰ ἀρδευτικὰ ἔργα νὰ συντηρῇ τυπικὸν Ὑδραυλικὸν Ταμείον, τοῦ ὁποῦ τοὺς πόρους θὰ καταβάλλουν οἱ καλλιεργῆται. Ἀλλὰ θὰ εἴπητε ὅτι ἴσως παρουσιασθῶν διπλωματικὰ δυσχέρεια. Διὰ τὴν ἡμετέραν ἢ Ἀγγλίαν ἡ ὁποία ἔχει τόσους ἀνέργους θὰ μὴ ἐμποδίσῃ νὰ ἀποκαταστήσωμεν τοὺς ἀνθρώπους μας. Ἐλπίζω ὅτι ὁ κ. Πρωθυπουργός ὁ ἔχων τόσον ἐνδιαφέρον διὰ τὴν ἀποκατάστασιν τοῦ ἀγρότου θὰ εὐρήσῃ καὶ αὐτὴν τὴν λύσιν.

Ὁ κ. **Π. Φλώρος** λέγει ὅτι προέχει τὸ ζήτημα τῆς ἐφετινῆς καλλιεργείας. Οἱ καλλιεργῆται, ἐὰν δὲν ἐργασθῶν, θὰ πηγάζουν εἰς τὰ καπνεῖα καὶ θὰ καταφεύγουν εἰς τὸ τσιούξιμο, θὰ ἔχωμεν δὲ καὶ συχνὰς συγκρούσεις. Δι' αὐτὸ πρέπει νὰ ποῦμε εἰς τοὺς καλλιεργῆτας νὰ πᾶνε νὰ ἐργασθῶν καὶ θὰ λάβωμεν ὅλα τὰ μέτρα ποὺ εἶναι δυνατόν ὑπὲρ αὐτῶν, θὰ πείσωμεν δὲ καὶ τὴν Ἐταιρείαν νὰ εἶναι ὑποχωρητικὴ. Ἀν παρὰ τὸν ἕνα-ἄλλο μὴναι χωρὶς καλλιέργειαν παύει τὸ γεωργικὸν ἔτος.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Νομίζω, κύριοι Βουλευταί, ὅτι οἱ ἀγορεύσαντες ἀπὸ τοῦ βήματος τοῦτου ἐπὶ τοῦ Κωπαϊδικοῦ ζητήματος παρέλειψαν νὰ ἔχουν ὑπ' ὄψιν τῶν τῶν ἰδιόζοντα χαρακτηριστῶν τῆς ἰδιοκτησίας ὁ ὁποῖος ὑφίσταται ἐπὶ τοῦ Κωπαϊδικοῦ πεδίου. Ὁμιλήσαντες ὡς νὰ ἐπρόκειτο περὶ ἐνδὲς μεγάλου ἰδιοκτητοῦ τμηματικῶν ὁ ὁποῖος ἔχει καὶ κολλήρους, ὁ ὁποῖος τοὺς πιέζει καὶ κατὰ τῶν πιέσεων τοῦ ὁποῦ πρέπει νὰ ἐπέμβωμεν διὰ νὰ ἀποκαταστήσωμεν τὴν πλάστιγγα τῆς δικαιοσύνης. Παραγνοῶντες ἐντελῶς ὅτι τὸ Κωπαϊδικὸν πεδίου τοῦλάχιστον κατὰ τοὺς ἱστορικοὺς χρόνους δὲν ἦτο δημιουργημένον νὰ καλλιεργῆται ὅπως εἶχε, διότι ἦτο μία λίμνη ἡ ὁποία δὲν ἐπέτρεπε τὴν καλλιέργειαν καὶ τὸ ὅποιο ἐπέτρεπε μόνον τὴν ἐκείνην ἀπὸ ὕγαινης ἀπόψεως κατάστασιν ὡς περιγραφεῖται ὁ φίλος μου κ. Αἰδαθινόπουλος. Ἐγὼ, ἀνῆκων εἰς Κράτος ἀστικὸν καὶ κυβερνητικὸν τῶν τοῦ Κράτους τοῦτου, βεβαίως θεωρῶ τὴν ἰδιοκτησίαν ὡς ἕνα ἀπὸ τοὺς ἀκρογωνιαίους λίθους τῆς ἀστικῆς κοινωνίας, ἀλλὰ πάντοτε ἐθεώρησα ὅτι καὶ ὁ ἰδιοκτήτης δὲν εἶναι ὁ δικαιοῦχος τοῦ μισθώματος, ὅτι πρέπει νὰ ἐξορῇ ὅτι ἡ ἰδιοκτησία δὲν δίδει μόνον δικαιοῦχος ἀλλ' ἐπιβάλλει καὶ ὑποχρεώσεις, καὶ ὅτι ἡ ἰδιοκτησία τείνει νὰ ἀποκατασταθῇ ἐν τῇ συνειδήσει τοῦ δικαίου τῇ σημερινῇ. Ἀλλὰ πιστεύω, κύριοι, ὅτι ἡ ἰδιοκτησία εἶναι τόσον μάλλον, δὲν θέλω νὰ μεταχειρισθῶ τὴν λέξιν, ἱερὰ, δὲν ἔχει τὸν τόπον τῆς, τόσον μάλλον ἄξια ἰδιαίτερας προστασίας ἐκ μέρους τοῦ Κράτους καὶ τῆς Κοινωνίας καθόσον τὸ ἀντικείμενον τῆς ἰδιοκτησίας εἶναι εἴτε ἔργον τῆς ἀνθρωπίνης δραστηριότητος ἢ ὁλοκλήρου εἴτε περιέχει μίαν ποσὴν τοιαύτης. Καὶ διὰ τοῦτο ὅταν θὰ εἶχα νὰ κρίνω καὶ ἀποφασίσαι ἐὰν ἕνας ἀγρός, ὁ ὁποῖος εὐρίσκεται εἰς ἡν κατάστασιν τὸν ἔπλασαν ὁ δημιουργός, πρέπει νὰ ἀπαλλοτριωθῇ διὰ νὰ γίνῃ ἐκεῖ μία νέα κηπούπολις, ὡς εἴπωμεν, θὰ εἶμαι πολὺ προθυμότερος νὰ συναινέσω εἰς τὴν ἀπαλλοτρίωσιν καὶ νὰ κανονίσω τὰ τῆς ἀπαλλοτριώσεως κατὰ ἕνα τρόπον ἐπιεικῇ, ἐνῶ δὲν θὰ εἶμαι εἰς ἴσου πρόθυμος νὰ ἀφαιρέσω τὸ σπῖτι ἐκείνου, ὁ ὁποῖος τὸ ἔκτισεν ἐπὶ εὐάφους, ποῦ ἠγόρασεν, ἀλλ' ὁ ὁποῖος ἐθαπνῆσε διὰ τὸ σπῖτι αὐτὸ πολλαπλάσιον ἀπὸ ὅτι ἀξίζει ἡ γῆ ἐπὶ τῆς ὁποίας τὸ ὠκοδόμησε. Ἀλλ' ἐὰν ἡ ἰδιοκτησία τοῦ σηπτιοῦ εἶναι ἄξια μεγαλειτέρας προστασίας ἀπὸ τὴν ἰδιοκτησίαν τῆς ἀσκειοῦς γῆς, μία ἰδιοκτησία, ὅπως εἶναι ἡ προαίτημένη προαλλοτρίωσις ἀπὸ δαπάνων μεγάλων κεφαλαίων καὶ ἀπὸ τὴν κατανάλωσιν μεγάλων ἐπιστημονικῶν ἱκανοτήτων καὶ ἡ ὁποία συντηρεῖται εἰς τὴν κατάστασιν τῆς ἐκμεταλλεύσεως διὰ συνεχῶς ἀνθρωπίνης προστασίας, ἡ ἰδιοκτησία τὴν ὁποῖαν δὲν δύναται νὰ κρίνω μὲ τὸ ἴδιο μέτρον τὸ ὅποιον ἔκρινεν τὰς ἰδιοκτησίας τῆς Θεσσαλίας καὶ τῆς Μακεδονίας, αἱ ὁποῖαι εὐρίσθησαν εἰς ἡν κατάστασιν ἐξήλθον ἀπὸ τὴν ἀρχὴν τῆς δημιουργίας. Παραπονοῦμαι διότι κατὰ τὸ σημεῖον τοῦτο ὅλοι οἱ ἀγορεύσαντες παραγνώρισαν τὸν ἰδιαιτέρον χαρακτήρα τῆς ἰδιοκτησίας τοῦ Κωπαϊδικοῦ πεδίου. Ὁ ἀρχηγός τῆς Δημοκρατικῆς Ἐνώσεως

θέλων να πλησιάσῃ τὴν ἐξομολογίαν τῆς υποθέσεως τοῦ μᾶς ἀπασχολεῖ μὲ ἓνα σύνθημα καλλιεργῶν κτήμα, ὑποστήριξεν ἀνευ οὐδεμιᾶς βίας, ὅτι οἱ καλλιεργῶνται ἐπὶ τῆς ἀποκαλυφθείσης ἐκτάσεως εἶχον δικαιώματα προγενέστερα. Ὁ ἰσχυρισμὸς αὐτὸς εἶναι ἀπολύτως ἀνακριβής. Διότι ὅσοι εἶχον δικαιώματα εἰς τὰ πέριξ τῆς λίμνης Κωπαίδος τὰ διεξεδίχσαν καὶ οὐδεὶς ἔχασε, μὴ μάλιστα νὰ πῇραν καὶ περισσώτερον, ἀλλ' ἡ λίμνη ἀκριβῶς ἀπεξηράνθη ἀπὸ τὴν ἑταιρείαν καὶ δὲν περιέχει κτήματα διεδικηθέντα ποτὲ ἀπὸ κανένα. Ὅλη ἡ πεδιάς, ἡ ὁποία ἀνήκει εἰς τὴν ἑταιρείαν καὶ ἡ ὁποία καλλιεργείται, εἶναι ἀποκλειστικὸν ἔργον τῆς ἀνθρωπίνης δραστηριότητος τὴν ὁποίαν κατέβαλεν ἡ ἑταιρεία. Βεβαίως, συνεχίζει, τὰ τελευταῖα ἔτη ἡ κατάστασις τῶν καλλιεργῶν ἀπέδη κατ' ἐξοχὴν δυσχερὲς ἕνεκα τῆς ἐκπτώσεως τῶν τιμῶν τῶν γεωργικῶν προϊόντων. Ἡ κατάστασις δὲν ἦτο βεβαίως ἐξαιρετικῶς εὐχάριστος προηγουμένη, ἀλλ' ἦτο ἀσφαλῶς ἀνεκτὴ. Δὲν ἔχον ἀνίσχυρὸν νὰ ἐνδιατρίψω σήμερον ἐπὶ τῆς καταστάσεως τῆς δυσκόλου, εἰς τὴν ὁποίαν εὐρίσκονται οἱ καλλιεργῶνται, ἕνεκα τῆς ἐκπτώσεως τῶν γεωργικῶν προϊόντων, ἡ δὲ κατάστασις εἶναι παρομοία πρὸς τὴν ὑφισταμένην εἰς μέγα μέρος τῆς ὑδρογείου σφαίρας εἰς ὅλας τὰς χώρας αἱ ὁποῖαι παράγουν σιτηρὰ καὶ βόμβακα. Ἡ θέσις τῶν καλλιεργῶν προκαλεῖ τὴν συμπάθειαν τῆς κοινωνίας, ἀλλ' εἶπον καὶ ἐπαναλαμβάνω ὅτι αἱ κατηγορίαι αἱ ποταὶ διευπλώθησαν κατὰ τῆς ἐταιρείας, ἐκ μέρους τῶν ἀγορευσάντων, δὲν ἦσαν ὅλαι ἀκριβεῖς, ἦσαν ἐξηλασμέναι καὶ ἐν πολλοῖς ἀσύστατοι, μέχρι δὲ τοῦ σιμείου εὐρίσκεται ἡ ἀκρίβεια θὰ τὸ ἀνεύρη ἡ ἑπιτροπὴ, ἡ ὁποία ἐλπίζω ὅτι θὰ καταρτισθῇ συναινούσης τῆς Βουλῆς. Ἀλλ' ἐπειδὴ ἐπεκρίθη, διὰ μίαν ἑκφρασὴν τὴν ὁποίαν ἀπεθύηνα, εἶμαι ἀναγκασμένος νὰ τὴν ἐπαναλάβω. Εἶναι φυσικὸν ὅτι πολλοὶ τὰ ἐξομολογούντα πράγματα καὶ εἶναι φυσικὸν ἀκόμη μίαν ἐταιρείαν νὰ φροντίσῃ διδούσα πληροφορίας πρὸς τὴν Κυβέρνησιν, νὰ εὐρίσκεται ἐγγύτερον πρὸς τὴν πραγματικότητα. Ὁ ἀρχηγὸς τῆς Δημοκρατικῆς Ἐνώσεως μὲ ἐμμέληθη — νομίζω ὅτι αὐτὸς τὸ εἶπε —

Α. Παπαναστασίου. Δὲν εἶπον ἐγώ.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Τότε ὁ ἀρχηγὸς τοῦ Προεδρικοῦ κόμματος. Εἶπε λοιπόν, «ὅτι σεῖς λέγετε αὐτὰ τὰ πράγματα μᾶς φέρετε εἰς δυσχερὴ θέσιν». Δὲν γνωρίζω ὅμως νὰ δεικνύῃ ἡ ἀντιπολίτευσις τὴν εὐλάβειαν πρὸς τὰς γνώμας τῆς συμπολιτεύσεως.

Α. Παπαναστασίου. Ἡμεῖς κάμνομεν ἐλεγχον.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Δὲν ἐμποδίζει κανεὶς τὸν ἐλεγχον. Ἡ ἐπερωτήσις συζητεῖται τρεῖς ἡμέρας καὶ ἡ ἄλλη ἐξέταξε πέντε ἡμέρας. Δὲν θὰ μὲ εὐρετε ποτὲ φυγομαχοῦντα. Δὲν θὰ εἰσέλθω λοιπόν εἰς τὴν ἐξέτασιν τῶν παραπόνων, ἀλλὰ δὲν δύναμαι νὰ δεχθῶ αὐτὰ ἀνεξετάστως. Κατὰ πληροφορίας τὰς ὁποίας παρέχει ἡ ἑταιρεία προκειμένου περὶ τοῦ λεχθέντος ὅτι διὰ 100 ὀκάδας σπόρον ἐπῆρεν ὡς τότε 25 ὀκάδας. Τὸ ζήτημα ἔχει ὡς ἑξῆς: Ὅταν δίδουν σπόρον διὰ σπορὰν τὸν ἐκλέγουν, τὸν καθαρίζουν, καὶ ἡ ἀξία του εἶναι πολὺ μεγαλυτέρα, διότι γίνεται ἐλαφρότερος, λόγῳ ἀφαιρέσεως ξένων ὕλων κατὰ 15 ο). Δι' αὐτὸ λοιπόν, λέγει ἡ ἑταιρεία, ζητοῦμεν νὰ μᾶς δοθῇ περισσώτερος σπόρος, διότι μᾶς δίδεται ἀκαθάρσιτος. Εἶπον ὅτι δίδεται ἀπὸ τὸν καλύτερον. Καί, ἀλλὰ εἶναι ἀκαθάρσιτος καὶ περιέχει 15 ο) ξένους ὕλους.

Α. Κουτσοπέταλος. Δὲν ὑπάρχει σιτάρι μὲ 15 ο) ξένους ὕλους.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). 10 ο), ἂν θέλετε, θὰ μᾶς εἴπῃ ἡ ἑπιτροπὴ τὴν ὁποίαν θὰ κάμωμεν. Ὅπωςδήποτε, κύριοι, δὲν εἶναι δυνατόν ἐντὸς τῆς αἰθοῦσης ταύτης νὰ ἐξακριβώσωμεν ποῦ, ἀκριβῶς, καίται ἡ ἀλήθεια. Καθεὶς ἐξ ἡμῶν ἔχει τὰς ἀντιλήψεις του. Ἡ ἀντιπολίτευσις πιστεύει ὅτι ἡ ἀλήθεια εἶναι περισσώτερον πρὸς τὰ ἐκεῖ, ἐγὼ δὲ περισσώτερον πρὸς τὰ ἐδῶ. Μόνον μίαν ἐξέτασιν ἀμερόληπτος δύναται νὰ ἐξακριβώσῃ τὰ πράγματα, ἡ ἐξέτασις δὲ αὐτὴ ζητηθεῖσα ἀπὸ ἓνα τῶν ρητόρων ἔγινε δεκτὴ ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν. Ἀλλὰ παρετήρηθη καὶ ὁρθῶς. Ἡ ἐξεταστικὴ ἑπιτροπὴ ἡμπορεῖ νὰ

μᾶς δώσῃ τὴν ὀριστικὴν λύσιν, ἀλλὰ προσωρινῶς τί θὰ γίνῃ; Καὶ μοῦ ἐξηγήθη ἡ ἀμεσὸς ἐπιψήφισις τοῦ Νομοσχεδίου τοῦ ὁποῖον ὑπέβαλεν ὁ κ. Ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας καὶ τὸ ὁποῖον σχετίζεται μὲ τὸ θεμελιὸν μίσθωμα, ὁ δὲ ἀξιότιμος Ἀρχηγὸς τῶν Προεδρτικῶν μοῦ ἐμνημόνευσε καὶ νόμον ψηφισθέντα ἐπὶ Κυβερνήσεώς μου, ὅταν ἦτο Ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας, διὰ τοῦ ὁποῖου ἐρυθμιζέτο ὁ κανὼν τῆς ἐμφυτεύσεως καὶ ὠρίζετο 25 ο)ο.

Γ. Καφαντάρης. 20 διὰ τὰς παλαιὰς καὶ 13 ο)ο διὰ τὰς νέας.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Κυττάξατε ὅμως ποῖα εἶναι ἡ διαφορά μεταξὺ τῆς ἐμφυτεύσεως ἐκείνης τὴν ὁποίαν ἐρυθμίσαμεν καὶ τῆς παρούσης σχέσεως τῆς νομικῆς. Ἐκεῖ εἰχομεν ἰδιοκτητήν, ὁ ὁποῖος παρέδωκεν εἰς τὸν ἐμφυτευτὴν τὴν γῆν ὅσα ἐξῆλθεν ἐκ τῶν χειρῶν τοῦ δημιουργοῦ, ὁ ἐμφυτευτὴς ἐμπήκε μέσα ἐκαλλιέργησε, ἐφύτευσε, ἐκλάδευσε καὶ ἔχει τὸ κτήμα σήμερον καὶ λέγει πῶς πρέπει νὰ πέρνῃ ἓνα αὐτὸς καὶ ἓνα ὁ ἰδιοκτήτης. Ὑπάρχει καμμία ὁμοιότης μεταξὺ τῆς ἰδιοκτησίας ἐκείνης καὶ τοῦ δικαιώματος τῆς ἐμφυτεύσεως καὶ τῶν σχέσεων μεταξὺ τῶν καλλιεργῶν καὶ τῆς ἑταιρείας Κωπαίδος; Ἐγὼ πιστεύω ὅχι, ἀλλ' ὑπάρχει μίαν ἄλλην δυσχερεῖα οὐσιώδη. Ὁ ἀξιότιμος φίλος μου κ. Τσιρμάνος ὑποστήριξε καὶ ἐκείνος τὴν ἐπιψήφισιν τοῦ Νομοσχεδίου, ἀνεγνώρισεν ὅμως ὅτι γενικὸν νόμον δὲν ἡμποροῦμεν νὰ κάμωμεν, ἀλλὰ θὰ κάμωμεν νόμον ἐιδικόν. Τὸ δυστύχημα εἶναι ὅτι δὲν ἡμποροῦμεν νὰ κάμωμεν γενικὸν νόμον, διότι ἡ Κωπαῖς εἶναι μία ἐπὶ τοῦ παρόντος εἰς τὴν Ἑλλάδα. Ὅταν θὰ τελειώσωμεν τὰ ἔργα τὰ μεγάλα τὰ παραγωγικὰ εἰς τὸν Ἀῆλόν καὶ τὸν Στρυμόνα θὰ ἔχωμεν τότε ἀναλόγους ἰδιοκτησίας, ἀλλ' ἐπὶ τοῦ παρόντος δὲν ἔχομεν καμμίαν ἄλλην ὁμοίαν, ὥστε νὰ εἴπωμεν ὅτι ὁ νόμος, τὸν ὁποῖον θὰ κάμωμεν, δὲν θὰ εἰνενόμος ἐιδικὸς διὰ τὴν Κωπαῖδα. Ἐν τούτοις δὲν ἀποκρύπτω ὅτι τὸ ζήτημα εἶναι δεκτικὸν μελέτης, διότι δὲν ἡμποροῦμεν νὰ κάμωμεν ἐιδικὸν νόμον διὰ τὴν Κωπαῖδα, ἐὰν δὲν ἡμποροῦμεν νὰ ἐξομολογήσωμεν τὴν ἰδιοκτησίαν τῆς Κωπαίδος καὶ τὰς ἄλλας μεγάλας ἰδιοκτησίας, θὰ ἡμπορούσαμεν ὅμως τὴν ἀναγ' καίαν διαρῆσιν νὰ τὴν ἐμπιστευθῶμεν πιθανῶς εἰς τὸν δικαστὴν καὶ νὰ εἴπομεν ὅτι τὸ μίσθωμα τὸ θεμελιὸν δὲν ὀρίζεται ἐπὶ τῇ βάσει διατάξεως τοῦ νόμου, ἀλλὰ κανονίζεται ἐκάστοτε διὰ τῆς παρεμβάσεως τοῦ δικαστοῦ. Αὐτὴν τὴν λύσιν ἀναλαμβάνω, κ. βουλευταί, νὰ τὴν μελετήσω, διὰ νὰ ἴδω ἐὰν δύναται νὰ πραγματοποιηθῇ, διότι παρέχει καὶ αὐτὴ δυσχερεῖας πολὺ μεγάλας. Τὸ Κωπαϊδικὸν κτήμα δὲν εἶναι ὅπως τὰ ἄλλα κτήματα. Ἐὰν παύσῃ ἡ κατικὴ συντήρησις τῶν ἔργων ἐντὸς μίας τριετίας θὰ ἔχωμεν πάλιν τὴν λίμνην, δὲν ἐπιμένω εἰς τὸν χρόνον ποῦ δίδω, ἂν δὲν εἶναι 3 χρόνια θὰ εἶναι 4, ὅ.

Π. Φλώρος. Ὅπως ἔγινε καὶ εἰς τὰ Γιάννενα. Ἦτο κάποια ἐταιρεία Βασιλειᾶδῃ ἡ ὁποία ἀφῆκε τὴν συντήρησιν τῶν ἔργων καὶ ξανάγινε πάλιν λίμνη.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Δυστυχῶς αὐτὸ παρεγνώρισθη ἀπὸ ὅλους τοὺς ρήτορας. Δὲν ἀρνοῦμαι νὰ μελετήσω τὸ πρᾶγμα ἀλλ' ἔχω ἀνάγκη χρόνου. Καὶ ἐν τῷ μεταξύ τί θὰ γίνῃ θὰ μοῦ πῇτε; Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον μένει, κατ' ἐμὲ, εἶναι οἱ καλλιεργῶνται νὰ ἐπαναλάβουν τὰς ἐργασίας των, διὰ νὰ μὴ μείνῃ τὸ κτήμα ἀκαλλιέργητον, ἐπὶ τῇ βάσει τῶν νέων προτάσεων τὰς ὁποίας κάνει ἡ ἐταιρεία.

Π. Τσαλδάρης. Ὑπέβαλεν ἡ ἐταιρεία νέας προτάσεις.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Βέβαια, τὸ εἶπον καὶ χθές. Ἡ ἐταιρεία προτείνει τὰς ἐξῆς ἐλαττώσεις (ἀναγινώσκει). Ὅσον ἀφορᾷ τὸν σπορὸν ἡ ἐταιρεία δέχεται μέχρις 110 τῆς καλλιεργούμενης ἐκτάσεως νὰ πληρώνουν μόνον 20 ο), ἐπὶ τοῦ ποσοῦ δὲ τούτου πλέον τοῦ 110 θὰ προστιμᾶρῃ, καὶ ἔχει σύμφωνον εἰς τοῦτο τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ Ὑπουργείου τῆς Γεωργίας, ἡ ὁποία φρονεῖ ὅτι πρέπει νὰ ἀπαγορευθῇ ἡ μεγάλη παραγωγή. Αἱ θυσίαι τὰς ὁποίας κάμνει ἡ ἐταιρεία ἀνέρχονται εἰς 4 περίπου ἑκατομμύρια. Ἐὰν δὲ ἡμπορούσαμεν νὰ φθάσωμεν εἰς συνεννόησιν μὲ τὴν ἐταιρείαν, ὥστε εἰς τὸ

μέλλον νὰ εἶναι εὐνοϊκότερα — ἡ ἐταιρεία δὲν μοῦ τὸ εἶπε ἀλλ' εἶμαι βέβαιος ὅτι θὰ τὸ ἐπιτύχω — εἶναι πιθανὸν ἡ εὐνοϊκότερα αὐτὴ ρύθμισις νὰ εἶναι ἐφαρμοστέα καὶ διὰ τὸ τρέχον ἔτος.

Π. Τσαλδάρης. Ἐγὼ συνέστησα τὴν συνεννόησιν μετὰ τῆς ἐταιρείας.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Τὸ ἴκουσα, καὶ νὰ σὰς πῶ ἓνα πρᾶγμα, δὲν διατάζω νὰ τὸ εἴπω ἀπὸ τοῦ βήματος, πιστεύω ὅτι θὰ φθάσωμεν εἰς συνεννόησιν, καὶ ἐλπίζω ὅτι καὶ εἰς τοὺς καλλιεργῶντας θὰ ἐμπνευσθοῦν ἀντιλήψεις λογικαί, συντηρητικαί, διὰ νὰ μὴ ζητοῦν ὑπερβολικὰ πράγματα, πιστεύω δὲ ὅτι θὰ φθάσωμεν εἰς συνεννόησιν, διότι ἀποδίδομεν καὶ οἰκονομικὴν καὶ δημοσιονομικὴν καὶ κοινωνικὴν σημασίαν εἰς τὸ ζήτημα, ὥστε ἂν θὰ ἴδω, ὅταν θὰ τοὺς καλέσω μπροστὰ μου τοὺς ἀντιπροσώπους τῆς ἐταιρείας καὶ τοὺς ἀντιπροσώπους τῶν ἀγροτῶν, διὰ νὰ τοὺς φέρω εἰς μίαν συνεννόησιν, ἂν θὰ ἴδω ὅτι θὰ ὑπάρχῃ μίαν μικρὰ ἀπόστασις, ἡ ὁποία θὰ φέρῃ εἰς τὸ δημοσίον ταμίον ἓνα βάρος θὰ τὸ δεχθῶ καὶ αὐτὸ ἀκόμα. (χειροκροτήματα). Πιστεύω ὅτι ὁ συνάδελφός μου Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν δὲν θὰ κλάψῃ διὰ τὰ χρήματα, τὰ ὁποῖα θὰ τοῦ πάρω διότι θὰ τὰ βρῇ ἐκ τῆς καλλιεργείας. Ἀλλὰ καὶ ἂν δὲν ἐπρόκειτο νὰ τὰ βρῇ εἶμαι βέβαιος ὅτι πρέπει νὰ κάμωμεν αὐτὴν τὴν θυσίαν καὶ εἶμαι βέβαιος ὅτι ἀνταποκρίνομαι πρὸς τὴν γνώμην ὅλης τῆς Βουλῆς ὅταν καὶ εἰς αὐτὸ θὰ φθάσω διὰ νὰ ἐπιτύχω τὴν εὐθνητὴν καλλιέργειαν. Τώρα ἂν οἱ καλλιεργῶνται δὲν ἀκούσουν ἐκείνους ποὺ τοὺς συμβουλεύουν συντηρητικῶς, ἀλλ' ἐκείνους ποὺ τοὺς συμβουλεύουν ἀνατρεπτικῶς, ἔχω καθήκον νὰ δηλώσω ἀπὸ τοῦ βήματος ὅτι ἡ Κωπαῖς θὰ καταβληθῇ πᾶσα προσπάθεια ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν διὰ νὰ καλλιεργηθῇ καὶ ἐφέτος ὁλόκληρος εἴτε καθ' ὅλην τὴν ἑκτασίαν τὴν δυνατόν. Ὅτι ἡ Κυβέρνησις θὰ παρέχῃ ὅλην τὴν ἰθικὴν ἀλλὰ καὶ ὅλην τὴν ὕλικήν δύναμιν τοῦ Κράτους διὰ νὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν ἐλευθερίαν τῆς ἐργασίας. Καὶ ἂν ἀκόμη εὐρισκώμεθα ἐνώπιον μᾶς συγκαρούσεως κεφαλαίου καὶ ἐργασίας τὸ καθήκον τοῦ Κράτους εἶναι νὰ μείνῃ μεταξὺ ἐργοδότη καὶ ἐργάτου ἀμερόληπτος, ἐξασφαλίζον καὶ εἰς τὸν ἀπεργὸν τὴν ἐλευθερίαν τῆς ἀπεργίας, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸν θέλοντα νὰ ἐργασθῇ τὴν ἐλευθερίαν τῆς ἐργασίας.

Συνεχίζω λέγει ὅτι ὁ ὅλικός ἀριθμὸς τῶν καλλιεργῶν ὅν δίδει ἡ ἑταιρεία εἶναι 3,222 ἐξ αὐτῶν αἱ 2,627 δηλ. τὰ 45 εἶναι μικροῖς ἰδιοκτηταί, ἔχον ὅπωςδήποτε κληρὸν ὁ ὁποῖος ἀνέρχεται κατὰ μέσον ὅρον εἰς 47 στρέμματα. Δὲν εἶναι μεγάλας κλήρος, ἀλλὰ γνωρίζουν τὴν σκενότητά τῆς ἐλλληνικῆς γῆς καὶ δὲν ἡμποροῦν νὰ θεωρηθοῦν ἀπλοὶ ἐργάται. Ἡ σύγκρουσις λοιπὸν τοῦλάχιστον διὰ τὰ 3)4 ἢ 4)5 τῶν ἀπεργῶν δὲν εἶναι μεταξὺ ἐργατῶν καὶ ἐργοδοτῶν, ἀλλὰ μεταξὺ μικρῶν ἰδιοκτητῶν καὶ μεγάλων καὶ δὲν θὰ ἦτο δυνατόν, μετὰ τὰς διησεις τὰς ὁποίας ἔκαμα, νὰ μὴ κατορθωθῇ συνεννόησις καὶ νὰ ἐπιδοῦσιν οἱ καλλιεργῶνται νὰ συνεχίσουν τὴν ἀπεργίαν διὰ νὰ ἀφῇσιν ἀκαλλιέργητον τὸ μεγαλειότερον κτήμα τῆς Ἑλλάδος. Δὲν εἶναι δυνατόν νὰ μείνουν ἀκαλλιέργητα 200 χιλ. στρέμματα γῆς, ὑπάρχει δὲ καὶ ἄλλο συμφέρον τὸ ὁποῖον θὰ ἐξαναγκάσῃ τὴν Κυβέρνησιν νὰ δώσῃ ὅλην τὴν ὑποστήριξιν τῆς εἰς τὴν ἑταιρείαν ὅπως καταστήσῃ δυνατόν τὴν καλλιέργειαν, τὸ συμφέρον τῶν ἀκτημόνων καλλιεργῶν, οἱ ὁποῖοι εἶναι ἑτοιμοὶ νὰ ἀναλάβουν τὴν καλλιέργειαν, ἐὰν οἱ ἀπεργοὶ δὲν ἐπανέλθουν εἰς τὰς ἐργασίας των.

Αὐτὰ, κύριοι, ὅσον ἀφορᾷ τὸ τρέχον ἔτος. Τί θὰ γίνῃ εἰς τὸ μέλλον ὅμως; Ὁ κ. Παπαναστασίου μᾶς εἶπεν «τί κάθεστε καὶ σπᾶτε τὰ κεφάλια σας, ἐνῷ ἔχετε τὸν νόμον τῆς ἀπαλλοτριώσεως».

Α. Παπαναστασίου. Εἶπον, ὅτι ἂν βεβαιωθῶμεν ὅτι δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἐπέλθῃ συμφωνία, νὰ ἐφαρμόσωμεν τὸν θεσμὸν τῆς ἀπαλλοτριώσεως, ὅχι τὸν νόμον. Καὶ σὰς εἶπον ὅτι ἂν θὰ πρόκειται νὰ τὸν ἐφαρμόσῃτε νὰ κάμῃτε ἐιδικὸν νόμον σύμφωνον μὲ τὸ ἄρθρον 11 τοῦ Συντάγματος.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Ὅταν εἶπα τὸν νόμον τῆς ἀπαλλοτριώσεως ἐνόησεν ὅτι ἄρθρον 119 τοῦ Συντάγματος. ἀνέφερα τὸν πάγιον νόμον, ὁ ὁποῖος στηρίζεται εἰς τὸ ἄρθρον 119. Εἶπατε ἐπίσης νὰ προσδῶμεν εἰς διαπραγματεύσεις διὰ τὴν ἀγοράν. Πόσον εἶναι δύσκολον τοῦτο ἀπεδείχθη ἀπὸ τὰς τελευταίας διαπραγματεύσεις τὰς ὁποίας ἔκαμα ὁ κ. Καναγκίνης εἰς Λονδίνον. Ἐν πάσῃ περιπτώσει, κατελήξατε, ἂν δὲν φθάσωμεν εἰς συνεννόησιν νὰ προσδῶμεν εἰς τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ ἄρθρου 119, καὶ δι' αὐτὸ περεπνέθημεν εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ λόγου μου ὅτι οἱ ἀγορεύσαντες ἐληξιμένησαν τὸν ἰδιόδικτον χαρακτήρα τῆς ἰδιοκτησίας, ἡ ὁποία μᾶς ἀπασχολεῖ. Ἐὰν λοιπὸν αὐτὴν τὴν στιγμὴν, κατὰ τὴν ὁποίαν τὸ κτήμα δὲν παρέχει καμμίαν πρόσδοτον ἀλλὰ τοῖναντίον ἐπιδράσκει τοῦτο ὅχι μόνον διότι δὲν πέρνουν τόκους διὰ τὰ κεφάλαια των ἀλλὰ πληρώνουν καὶ τὰ χρέη τὰ ὁποῖα συνωμολόγησαν, ἐὰν ἐπιδρανοῖεν εἰς τὴν ἀναγκαστικὴν ἀπαλλοτριώσιν τὸ ἀποτέλεσμα θὰ ἦτο δήμευσις τοῦ κτήματος καὶ ἀντὶ νὰ εἶναι ἡ ἐταιρεία ληστρικὴ, ὅπως ὠνομάσθη ἀπὸ τοὺς ἀναφερομένους εἰς τὴν Βουλὴν, θὰ μεταβάλλετο τὸ κράτος τοῦ δικαίου εἰς κράτος ληστρικόν, διότι ὅχι μόνον δὲν θὰ εἶδε τίποτε εἰς τὴν ἐταιρείαν ἀλλὰ θὰ ἔλεγεν εἰς αὐτὴν νὰ τοῦ χρεωστῇ μεγάλην εὐγνωμοσύνην, διότι τὴν ἀπῆλλαξε ἀπὸ τὰς ζημίας. Ἐκτὸς τούτου ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ νόμου περὶ ἀπαλλοτριώσεως θὰ εἶχεν ὡς ἀποτέλεσμα ὅτι ἡ Κωπαῖς τὴν ὁποίαν διὰ τόσων θυσιῶν τοῦ ἀγγλικοῦ κεφαλαίου ἀποκατεστήσαμεν εἰς καλλιεργῆσιμον ἔκτασιν θὰ ἐγίνετο καὶ πάλιν λίμνη. Εἰς ἀπαλλοτριώσιν δὲν ἡμποροῦμεν νὰ προσδῶμεν ἐφόσον δὲν ἐξαντλήσωμεν ὅλην τὴν προσπάθειαν ὅπως τὸ κτήμα ἀποδοῖται, ὅτι δύναται πραγματικῶς νὰ ἀποδώσῃ, καὶ τότε ἐὰν ἐνεκα τῆς ἐκπτώσεως τῆς τιμῆς τῶν γεωργικῶν προϊόντων, ἡ ἕνεκα οὐδὲν ἄλλου λόγου, τὸ κτήμα ἀποδὲ χθὲν ὅτι δὲν ἡμπορεῖ νὰ δώσῃ περισσότερα ἀπὸ ὅ,τι δύναται νὰ δώσῃ, τότε, μόνον ἔχομεν τὸ δικαίωμα νὰ εἴπωμεν εἰς τὴν ἐταιρείαν: ἔκαμες μίαν ἐπιχειρήσιν μεγαλοπράγμονα καὶ εἰμεθα εὐγνώμονες, ἐπιστεῦστατε ὅτι τοποθετεῖτε καλῶς τὰ χρήματά σας καὶ ὅτι θὰ ἀπολαμβάνετε ἐξ αὐτῶν πρόσδοτον μεγάλην, ἐπλανήθητε, ἐκάμαμεν ὅτι ἀφ' ἡμῶν ἐξήρατό νὰ σὲ βουλήσωμεν ὅπως κατορθώσῃς ἡ ἐπιχειρήσις αὐτὴ νὰ δώσῃ ὅλην τὴν δυνατὴν ἀπόδοσιν, τῆς ὁποίας εἶναι δεκτικὴ, δὲν ἡμπορεῖ ὅμως νὰ δώσῃ περισσότερα. Μὴν ἐπιμένῃς, ἡμεῖς δὲν δυνάμεθα νὰ ἐπιτρέψωμεν ὅπως, μέρος τοῦ ἐλλληνικοῦ πληθυσμοῦ, μεταβληθῇ εἰς δούλους διὰ νὰ καλλιεργῇ τὸ κτήμα καὶ νὰ σοῦ δίδῃ πρόσδοτον. Τότε ἡμποροῦμεν νὰ ἐπέμβωμεν, καὶ εἶμαι βέβαιος ὅτι ἡ ἐταιρεία, ἡ ὁποία τελεῖ ὑπὸ τοῦς ἀγγλικούς νόμους, δὲν ἡμπορεῖ παρὰ νὰ γνωρίσῃ, ὅτι δίκαια λέγομεν καὶ ὅτι δὲν ἔχει νὰ ζητήσῃ τίποτε περισσώτερον καὶ θὰ κυττάξῃ τότε νὰ ἔλθῃ μὲ ἡμᾶς εἰς μίαν λογικὴν συμφωνίαν περὶ ἐξαγορᾶς, ἐπιτρεπούσης ὅπως τὸ καταβληθὲν κτήμα καταβληθῇ μίαν ἡμέραν ἀπὸ τοὺς ἰδιοκτητὰς ἢ μᾶλλον ἀπὸ μίαν νέαν ἐταιρείαν, τὴν ὁποίαν εἰμεθα ὑποχρεωμένοι νὰ συγκροτήσωμεν, χάριν τῆς συντηρήσεως τῶν ἔργων. Συνεχίζω λέγει ὅτι κατηγορήθη ἡ ἐταιρεία ἐπὶ σπατάλῃ.

Ἐπὶ τοῦ σημείου τούτου βεβαιῶ ὅτι δὲν στηρίζομαι ἀπλῶς εἰς τὰς πληροφορίες τῆς ἐταιρείας, τὰς ὁποίας ἐξηλέγεον ἡ Κυβέρνησις, διότι τὴν στιγμὴν ποῦ ἐσκέφθημεν νὰ ἐξαγοράσωμεν τὸ κτήμα ἀπερῶνθημεν εἰς τὴν ἑθνητικὴν Τράπεζαν ἡ ὁποία μᾶς εἶπεν ὅτι αἱ δαπάναι τῆς διαχειρίσεως τοῦ κτήματος εἶναι αὐταὶ περίπου ὡς βεβαιῶ ἡ ἐταιρεία. Ἡ διαφορά εἶναι ἐλαχίστη, διότι ἡ μὲν ἐταιρεία ἐξοδεύει 25-30 χιλ. λίρας καὶ δὲ ὑπολογισθεῖσαι ὑπὸ τῆς ἑθνητικῆς Τράπεζας δαπάναι θὰ ἦσαν 27 χιλ. λίραι. Ἡκούσθη ἐκ τῶν ἐδωλίων τῶν κ. βουλευτῶν ὅτι ὁ Διευθυντὴς τῆς ἐταιρείας πέρνει 1 ἑκατομμύριον τόσας δαρχμῆς, δὲν νομίζω ὅμως ὅτι δύνανται νὰ προσβάλλωνται, ἐντὸς τῆς αἰθοῦσης, ταυτῶς ἐπιχειρήματα, τὰ ὁποῖα δύνανται νὰ ἐκμεταλλεύωνται οἱ ἐξω τῆς αἰθοῦσης δημαγωγοὶ διὰ νὰ παρασύρουν τὸν ἀπλούστερον κόσμον. Ὁ Διευθυντὴς τῆς ἐταιρείας εἶναι Ἀγγλὸς καὶ ἡ Ἀγγλία δι' ἐργασίας αἰώνων ἐφῆλ-

σεν έκαί ποδ έφθασε καί όλη της ή προσπάθεια ήτο πώς νά ύψωσθ ή επίπεδον της ζωής των πολιτών. Τό ύψωση καί τό έφερν έκαί ποδ είναι, καί μισθός κύριοι τριών χιλιάδων λιρών εις την Αγγλίαν διά διευθυνητήν μιάς εταιρείας είναι μισθός μέτριος.

Συνεχίζων λέγει ότι ή εξαγορά του κτήματος αποκαλείται σήμερα, όχι διότι ή εταιρεία ζητεί περισσότερα από έπέρχασεν ή προσέσμεία της εξαγοράς, αλλά διότι οι καλλιεργηταί δεν είναι διαταθειμένοι ή δεν ήμπορουν νά καταβάλουν τό τίμημα. Όταν έρχομεν τόν κ. Κανακίνην εις τό Λονδόν καί αί τιμαί των γεωργικών προϊόντων ήσαν πολύ ανώτεροι από τας σημερινάς έφάνη πρός στιγμήν ότι ήμπορομεν νά φθάσωμεν εις μίαν συνεννόησιν, οι φίλοι μου βουλευταί των μερών εκείνων μου έλεγαν ότι υπάρχουν 30 χιλ. στρέμματα τά όποια είναι έτοιμα νά εξαγοράσων πρός 4 χιλ. δραχ. κάθε στρέμμα οι καλλιεργηταί καί είπον καί έγώ εάν είναι έτοιμοι 120 χιλ. λίρες διά τή 30 χιλιάδ. στρέμματα καί είπον εις τούς βουλευτάς, φέρτε μου χαρτιά ότι θέλουν νά τά αγοράσουν αλλά τό χαρτί έστάθη αδύνατον νά συνταχθ. Αλλά έγώ λέγω ότι ή εύθύτης, ή όποία πρέπει νά επικρατή εις τας σχέσεις μεταξύ Κράτους καί ταιούτης εταιρείας, επιβάλλει έν τή κοινή συμφέροντι νά είπωμεν εις την εταιρείαν ότι δεν είναι ώρα νά αγοράσωμεν τό κτήμα. Δεν έξορμε όμως ποδ ή καναντήσουν τό πράγμα. Αφ'ήστε νά άσφαλισθώμεν διά τό ζήτημα της αποδόσεως του κτήματος, έν τή μεταξύ ή ίδιον πώς εξέλισσεται ή παγκόσμιος κρίσις καί τότε ή ήμπορομε νά δοίμε πώς ή εξαγοράσωμεν τό κτήμα, διότι τότε ή ήμπορομε νά πούμε εις την εταιρείαν ότι διεφύσθη εις τας προσδοκίας σου καί πρέπει νά άναγνωρίσας ως όριστική την ζημίαν την όποιαν υπέστης. Λέγει κατόπιν ότι δεν στηρίζει πολλούς εκπέδους εις τούς ιδρυθέντας έκουσίως συνεταρισμούς.

Α. Κωνσταντέατος. Έν τούτοις είναι τό μόνον ζήτημα εις τό όποιον συμπίπτουν αί αντιλήψεις καί των γεωργών καί της εταιρείας.

Ε. Βενιζέλος. Χαίρω πολύ καί ή εύχηθή τό πράγματα νά μέ διαφεύσουν. Έν πάση περιπτώσει δεν ή ήπιτησύντην ποτέ ως υπεύθυνος κυβερνήτης την συντήρησιν των έργων εις τούς συνεταρισμούς.

Αναγνωρίζει κατόπιν την ανάγκην όπως ή εταιρεία διά της προμηθείας των τελευταίων άρότρων ενισχύσθ την καλλιεργειαν χάριν της καλλιτέρας αποδόσεως.

Άλλο βεβαίως τό νά τροποποιηθόν οι πλείστοι των όρων. Δεν νομίζω ότι τό νέον συμβόλιον μπορεί νά περιέχ η τρία-κοντα κεφάλαια, όσα περιέχει τό παρὲν συμβόλιον. Όπως όρθως παρατήρησεν ο άξιότιμος άρχηγός του Λαϊκού Κόμματος, οι όροι αὐτοί ποδ παρετήρησα καί έγώ δεν έφαρμόζονται, δεν ήμπορουν όμως νά μένουν καί πάντοτε, διότι δεν παρέχουν άπλως την εύκαιρίαν της καταπλουεκτήσεως καί δι' άλλων λόγων άμφιβολών, αλλά δημιουργούν εις την ψυχήν του μισθωτοῦ, του καλλιεργητοῦ, του ένοικιαστοῦ, δημιουργούν την ιδέα ότι αὐτός είναι ύποτελής, ότι δεν είναι άνθρωπος, ο όποιος συμβάλλεται, ως ίσος πρός ίσον, άλλ' ότι είναι δοῦλος του μεγάλου ιδιοκτητοῦ του καί δεν έχομεν κανένα συμφέρον νά φήσωμεν νά έμπεδύται αὐτή ή ιδέα εις την συνείδησιν του άγροτικού κόσμου. Ελπίζω λοιπόν ότι ή Επιτροπή ή όποία, βεβαίως ή καλέσθ καί τιν' Εταιρείαν νά την εξετάσθ έν των πρώτων, ή όποία Εταιρεία έλπίζω ότι ή θέλησθ νά επιχειρήσθ καί από τούδε νά συνεννοηθί μετά της Επιτροπής καί νά είπ η πόσα ζήτήματα πορούν νά άνακαταστήθον, έλπίζω, λέγω, ότι ή Επιτροπή ή θέλησθ εις τό συμπέρασμα νά άπαλείψθ αὐτή έκείνην τούς όρους τούς άναχρονιστικούς νά περιορίσθ τούς όρους — δεν χρειάζονται τόσο πολλοί όμως όροι — αλλά νά άνακαταστήσθ αὐτούς τούς άναχρονιστικούς όρους, δι' άλλων όρων, όρων άποκαθάρσιν των μισθωτήν νά προσαρμωσθ πρός τας μεθόδους της καλλιεργείας, τας όποιας ή Εταιρεία, όχι εξ ίδίων της, αλλά μέ την άγκισριν του Γενουαίου της Γεωργίας ή άποδεικνύη, ως άναγκαίως άφειλομένης

νά έφαρμοσθόν. Δεν ή έχη τό δικαίωμα δηλ. ο κάθε καλ λιεργητής νά καλλιεργή καλή ή κακή τό κτήμα του, άφείλει την καλλιεργειαν αὐτήν νά την ένεργή σύμφωνα μέ τούς όρους τούς ύπαι: ή άγκισριν ή άγκισριν άποδείξει του Γενουαίου της Γεωργίας. Διότι αὐτό επιβάλλει όχι άπλως τό κοινωνικόν συμφέρον καί τό συμφέρον της Εθνικής Οικονομίας, αλλά πρώτιστα πάντων καί τό ίδιον του συμφέρον καί διότι μόνον εάν καταρθώσωμεν νά καλλιεργηθί καλλίτερα ή Κοπαΐς καί νά άποδώσθ περισσότερα ή φθάσωμεν ταχύτερον εις την λύσιν των ριζικών, ή όποια ή ήτο όχι πώς νά άποχρεωθί ή Εταιρεία εις την συντήρησιν των έργων, αλλά εις τό πώς νά καταρθώσωμεν διά συμπερινοών, τας όποιας ή συνάψωμεν μετ' αὐτής, νά εξακραλίσωμεν την άγοράν των κτημάτων όχι μάλιστα εις μίαν ήμέραν, άλλ' άλλαπαλλήλως εις μικρότερα διαστήματα χρόνου, έκτός εάν διά των Συνεταρισμών καταρθώσωμεν νά φθάσωμεν εις ταχύτερον άποτέλεσμα. Μόνον δι' αὐτοῦ του τρόπου ή φθάσωμεν εις τό νά γίνουν αὐτοί ίδιον κτήμα καί νά λύσωμεν τό ζήτημα τό Κοπαϊδικόν. Η Εταιρεία καί πάλιν ή χρειασθ, φοβόμαι δέ ότι όταν λυθί τό ζήτημα, όταν πέρη τά κτήματα τά όποια ήδυνάτο νά πάρ η εκ της πωλήσεως των γαιών, είμαι βέβαιος ότι δεν ή θέλησθ νά διατηρηθί έδω διά νά μέ ή ήμνη την σχετικώς μικράν εργασίαν δι' αὐτήν. ή άνακαταστήθωμεν νά συστήσωμεν άλλην Εταιρείαν, ή όποία νά άναλάβη την συντήρησιν των έργων. Καί έγώ ή εύχηθ ή άλλη Εταιρεία, ή όποια ή συστήθ διά νά συνε ίσθ την συντήρησιν των έργων, νά ήμνη τούτο μέ την αὐτήν εύσυνειδησίαν, μέ την αὐτήν τεχνικήν ικανότητα, μέ την όποιαν έκαμεν αὐτό τό έργον ή Εταιρεία αὐτή μέχρι σήμερα.

Κύριοι βουλευταί, δεν θέλω νά σας άποσχολήσω περισσό-τερον, αλλά πρέπει νά είπω ότι προσυπογράφω έκείνο τό όποιον είπε τεματίζων τον λόγον του ο άξιότιμος άρχηγός του Λαϊκού Κόμματος: εάν έχομεν καθήκον νά μεριμνήσωμεν περ των καλλιεργητών, εάν έχομεν καθήκον — καί είχο-μεν καθήκον καί προσπαθήσθμεν κατά τό μέτρον του δύνα-τοῦ νά τό εκπληρώσωμεν — όπως τούς άκτιμώνας γεωργούς της Ελλάδος τούς καταστήσωμεν άνκτήμονας, αν δύναται νά δικαιολογηθί ότι έν των πολεμικών περιπετειών της χώ-ρας καί της Μικρασιατικής καταστροφής ή όποια έβρισκεν εις τας άκτάς μας 1.5 10.0 10 σχεδόν προσφύγων παρεδιάσταμεν πολλάκις τό δικαίωμα της ιδιοκτησίας θεωρήσαντες, ότι εὔρε-θημεν εις κατάστασιν ανάγκης, δεν είναι δυνατόν του λοιπού, άφού έληξαν, εύτυχώς, οι πόλεμοι καί δεν επικρατεί αὐτε προδίδονται, εύτυχώς, καταστροφά, δεν είναι δυνατόν παρὰ νά άποκαταστήσωμεν τό δικαίωμα της ιδιοκτησίας εις όλην του την δύναμιν την ήθικήν, την όποιαν έχει εις έν Κράτος άστικόν, τό όποιον θεωρεί ότι ή ιδιοκτησία είναι εις από τούς άνακαταστήθωμεν οι όποιοι στηρίζουν τό όλον οίκοδόμημα. Οι καλ-λιεργηταί της Κοπαΐδος είμαι βέβαιος ότι άντελήφθησαν ότι εις την αἴθουσαν αὐτήν οι βουλευταί τουλάχιστον καί οι άρ-χιγγοί των διαφόρων κομμάτων, έκτός έμοῦ ή είπω διά των έαυτών μου ύστερα — έδείξαν την μεγαλυτέραν πρός αὐτούς συμπάθειαν. ή άναγνωρίσουν, πιστεύω, ότι καί έγώ ο όποιος είμαι άποχρεωμένος νά εκπληρώσω τό καθήκον του νά φέρω ενώπιον της Βουλής τούς ισχυρισμούς της Εταιρείας τούς όποιους ή Εταιρεία, άριστα ποιούσα, δεν έζήτησε νά φέρη δι' άλλων μέσων εις την Βουλήν, έκτός των υπομνημάτων τά όποια υπέβαλε, έλπίζω, λέγω, νά άναγνωρίσουν καί έκεί-νοι ότι ή συμπάθεια πρός τον άγροτικόν κόσμον της Ελλάδος δεν μέ άπέλιπε καί έμέ. Αλλά έχω καθήκον νά τούς είπω ότι πρέπει, αν τούς λέγ η κανείς, δεν τό ξεύρω, δεν έχω από-δειξιν περ τούτου, διότι αν είχαν τοιαύτην ή τό έλεγα καί ή έδιδα τον προσήκοντα χαρακτηρισμόν — εάν κανείς τούς λέγ η, ότι πορούν καιμιά μέρα νά πάρουν τό κτήμα της Κο-παΐδος, καθ' έν τρόπον καί ύφ' οῦς όρους έγινεν ή άποκατά-στασις επί της βάσει του άρθρου 119 του Συντάγματος, ή εί-πω ότι πλανώται.

Α. Παπαναστασίου. Δεν υποστηρίζομεν ήμεις τοιοῦτόν τι.
Ε. Βενιζέλος. Χαίρω πολύ, διότι ή διακοπή την όποίαν μου έκαμεν ο άξιότιμος άρχηγός της Δημοκρατικής Ενώσεως άποδεικνύει ότι ούτε από τό άριστερόν μέρος της αἰουότης — τουλάχιστον από τούς ύπαυθύνους — δεν έγεννήθησαν τοιαῦτα ιδέαι. Οφείλουν νά επανέλθουν εις τας εργασίας της Κοπαϊ-δος επί της βάσει των δηλώσεων, τας όποιας έκαμα, της όποιας καί πάλιν επαναλαμβάνω τεματίζων τον λόγον μου ή Ε-ταιρεία κάμνει ουσιώδεις εκπαιύσεις, νομίζω ότι επί της βάσει αὐτών ή ήδυνάτο νά δεχθόν. Αλλά εάν θεωρούν ότι υπάρ-χει υπερβολή εις τούς όρους αὐτούς, ή τούς παρακαλέσω νά διορίσουν Επιτροπήν πενταμελή — νά μέ ήλθουν καί οι 100 νά συζητήσωμεν, τό άρνούμαι — πενταμελή Επιτροπήν μόνον, ή όποια δύναται νά παρακολουθί από τούς άντιπρο-σώπους των μερών εκείνων, οι όποιοι είναι καί οι φυσικοί των προστάται, νά ήλθουν νά συζητήσωμεν τό ζήτημα. ή προσπαθήσω, αν μπορώ, δεν νομίζω ότι υπάρχει δυστυχώς στάδιον παραχωρήσεων εκ μέρους της Εταιρείας από ένα ση-μείωμα ποδ μου έδόθη, ή προσπαθήσω νά τό επιτύχω, αλλά εάν δεν τό καταρθώσω, ή κυττάξω τότε νά πείσω τούς καλ-λιεργητάς νά μέ διατυπών — υπερβολικάς αξιώσεις, νά φανούν λογικοί, καί ή ήλθ η Κράτος νά δομηθί την λύσιν αὐτής της δυσχερείας, ή όποια έγεννήθη. Καθήκον ήμῶν όλων είναι νά επιτύχωμεν την λύσιν αὐτήν καί όχι ποτέ νά λεχθί ότι παρεδιάσαμεν άποχρεώσεις, τας όποιας έλευθέτως άναλαμβάνω, καί χαίρω καί πάλιν, διότι εις τό σημείον τούτο έχω σύμφω-νον καί τον άρχηγόν του Λαϊκού Κόμματος, ότι καί καθήκον ήμῶν όπέρτατον καί συμφέρον ήθικόν καί συμφέρον υλικόν είναι νά μέ δώσωμεν ποτε μίαν τοιαύτην εντύπωσιν. (Παρα-τεταμένα χειροκροτήματα)

Πρόεδρος. Ο κ. Αρχηγός της Δημοκρατικής Ενώσεως έχει τον λόγον.

Α. Παπαναστασίου. Όταν, Κύριοι βουλευταί, έφέραμεν τό Κοπαϊδικόν ζήτημα ενώπιον της Βουλής, είχομεν την πα-ποίησιν ότι προσφέρουμεν μίαν υπηρεσίαν εις τή δημοσίαν συμφέροντα καί ή εξέλιξι των πραγμάτων απέδειξεν ότι εί-χομεν δίκαιον. Δεν έφανταζόμεθα όμως ποτέ ότι ή παρακα-λείτο έρεθισμός εκ μέρους της Κυβερνήσεως διά τας διατυ-πωθείσας παρ' ήμῶν άπόψεις. Δυστυχώς διεφύσθημεν καί διεπιστώθη μεγάλη διαφορά αντιλήψεων μεταξύ ήμῶν καί της Κυβερνήσεως. Ο κ. Πρωθυπουργός άγορεύων σήμεραν ήβέλησε νά υποστηρίξ η ότι υπάρχει εις ιδιόζων χαρακτήρ ιδιοκτησίας εις Κοπαΐδα παραγνωρισθείς παρ' ήμῶν. Καί έ-τόνισεν ο κ. Πρωθυπουργός ότι καί ή Κυβέρνησις καί αί κοι-νωνία άποδίδουν μεγαλυτέραν αξίαν καί σεβασμόν εις την ιδιοκτησίαν ήτις πηγάζει εκ προσωπικής εργασίας καί δρα-στηριότητος. Καί τούτο μέν είναι αληθές, διότι όντως είναι αξία μεγαλυτέρου σεβασμού ή τοιαύτης προσελεύσεως ιδιο-κτησία. Αλλά ή διαφορά έγκειται εις τούτο: Ότι επί του προκειμένου ναι μέν καταβλήθησαν προσωπικά έργασια καί δραστηριότητες αλλά αὐταί ήμειψήσαν. Εκείνο ποδ πρό-κειται νά ήμειψή ήώρα είναι τό κεφάλαιον. Καί δεν θέλω νά είπω μέν ότι τό κεφάλαιον πρέπει νά κατατρεχ' η, έφ' ο-σον μάλιστα είναι καί ξένον, αλλά δεν πρέπει νά μέ διακη-ρδω ότι δεν υπάρχει ούδεις ιδιόζων χαρακτήρ εις την περί- της πρόκειται ιδιοκτησίαν. Καί δι' αὐτό τό επιχειρήμα, ότι εις την προκειμένην περίπτωσιν πρέπει νά ισχύουν άλλαί όροι, δεν είναι άκριβές. Ακριβές μόνον είναι ότι υπάρχει ξένον κε-φάλαιον, ότι έχομεν συμβάσεις συναφθείσας όπως συνήφθησαν καί ήμπορομεν νά είπωμεν ότι δεν ή άφαρμόσωμεν τό 119 άρθρον του Συντάγματος αλλά τό 19 δηλαδή τον κανονικόν τρόπον άπαλλοτριώσεως. Ετόνισα καί προηθές ότι αί γεωργικάί οικογένεια της περιφέρειας έστηρί-ζοντο καί εις την εκμετάλλευσιν των γαιών εκείνων. Καί εί-ποι έξηκριθώμενον ότι καί πρό της έκτελέσεως των έργων έκαλλιεργούντο τά μέρη εκείνα. Κατά συνέπειαν δεν παρα-γνωρίζομεν την μικράν διαφοράν ή όποια υπάρχει μεταξύ

της ιδιοκτησίας των τοιςμικών καί των ιδιοκτησιών της Κο-παΐδας, καί ως εκ τούτου δεν ήμνησάμεν νά υποστηρίξομεν ότι δεν έχομεν αντίρρησην νά έφαρμόσθ ήάριν της μικράς αὐτής διαφοράς τό άρθρον 19 του Συντάγματος, όπερ παρέχει δικαίον άποζημιώσιν. Δεν γνωρίζω διατί άφού έδημιουργήθη έν γεωργικόν καί κοινωνικόν ζήτημα ή μέν ή έκ-κρεμής μόνον καί μόνον, διότι πρόκειται περ επιχειρήσεως ή όποία στεγάζει ένα κεφάλαιον. Τό Κράτος μας είναι γνω-στόν ότι χαρακτηρίζεται διά τον σεβασμόν — πρός τούς ξένους καί την συνέπειαν αὐτοῦ πρός τας άποχρεώσεις του άπέναντι των ξένων συμφερόντων, αλλά τούτοις δεν δύναται νά φθάσθ μέχρι του σημείου νά παραρνηθόν τά Ελληνικά συμφέροντα. Έγεν-νήθη μία διαφορά εις το ζήτημα των σχέσεων καλλιεργητών καί Εταιρείας καί ο κ. Πρωθυπουργός είπεν ότι προσωπικώς δι-δει μεγαλυτέραν πίστιν εις την Εταιρείαν παρὰ εις τούς πολλούς οι όποιοι εξοργίζονται τά πράγματα. Ημεῖς αὐτήν την πολιτικήν δεν την άγκαλιόμεν, διότι ήμπαρε νά έχ η συνέπειας.

Ε. Βενιζέλος. (Πρωθυπουργός). Εγώ είπα ότι ή αλή-θεια μπορεί νά είναι πλησιέστερα πρός την Εταιρείαν. Καί άφού έπρότεινα νά γίν η εξεταστική επιτροπή, έπαται ότι έτέθησαν υπό έρευνας οι ισχυρισμοί καί των μέν καί των δέ.

Α. Παπαναστασίου. Ημεῖς άμφισβητούμεν την σκοπι-μότητα της Επιτροπής, φρονούντες ότι ή Κυβέρνησις διά των όργάνων της καί των μέσων τά όποια έχει ή ήδυνάτο νά έξελέγ η μερικά πράγματα διά νά γνωρίζωμεν τί συμ-βαίνει περ αὐτών. Η χ. διά την τιμήν του σπόρου άλλα λέγει ή Εταιρεία καί άλλα οι καλλιεργηταί καί ή ήδυνά-μεθα νά μάθωμεν την αλήθειαν από τούς άρμοδίους υ-παλλήλους του Γπουργείου. Επισας καί δι' τό άχυρον καί δι' άλλα πολλά ζήτήματα άσφα ή ή έλακρόνομεν άκριβή γνώσιν. Αλλά ή Κυβέρνησις εις τό ζήτημα τούτο κοιυτέρησε νά έλέγ η καί νά φέρ η πληροφορίας καί είναι άνάγκη νά μέ διδ η τόσο η προτίμησιν εις τούς ισχυ-ρους της Εταιρείας, διότι από άπλην παραβολήν αὐτών των άκριβών της εταιρείας άποδεικνύονται ότι υπάρχουν υπερβολαί καί άνακριβείς σχετικώς μέ τούς ισχυρισμούς της περ ή αύξήσεως του προπολεμικού μισθώματος ή του πο-σοστου της αύξήσεως εις όλα τά είδη της παραγωγής κατά τά διαστήματα από του 1885, 1892, από του 1898 — 1913 καί από του 1913 — 1921. Υπάρχουν τούτοις αύξήσεις εις προϊόντα τινά φθάνουσαι τας 200 δραχμάς, δηλαδή διαφο-ραί κολλοσιαιαί από τό προπολεμικό μισθώματα. Ισχυρίζε-ται ή Εταιρεία ότι τά παλαιότερα έτη ή παραγωγή ήτο χαμηλή. Εν τούτοις αὐτή ή ίδια λέγει ότι τό προπαρθεθόν έτος τά δημητριακά άπέδωσαν 40 οκάδας κατά στρέμμα δηλαδή χαμηλότερα από κάθε άλλην παραγωγήν της. Ελ-λάδος, καί έπομένως ο ισχυρισμός περ αύξήσεων λόγω προ-τύσεως άποδόσεως είναι άνακριβής. Αλλά έκτός τούτου είναι γνωστόν ότι έκτάσεις κατακλυζόμεναι καί άποξηρανθείσαι τά πρώτα έτη έχουν τας μεγαλυτέρας άποδόσεις καί όμως ή Εταιρεία ισχυρίζεται τό αντίθετον. Όλα αὐτά ήδυνάτο νά τά εξακριβώσθ τό Γπουργείον, αν καί είναι εξηκριθώμε-νον ότι ή άπόδοσις εις Κοπαΐδα είναι έλαττωμένη καί κατά συνέπειαν ή έπιούρησις των όρων της μισθώσεως καταντ άπαρθετέρη, ή δέ εταιρεία σήμεραν άξιοῦ από τούς καλλιεργητάς νά καλλιεργούν μονοτόνως περισσότερας έκ-τάσεις π. χ. μέ βάμδακα. Ο κ. Πρωθυπουργός εξέτασε τά του θεμιτοῦ μισθώματος καί είπεν ότι δεν υπάρχουν άλλαί περιπτώσεις διά νά δικαιολογηται ο νόμος ως γενικός. Βε-βαίως μεγάλαι έκτάσεις εις την Κοπαΐδα δεν υπάρχουν, υ-πάρχει όμως άπειρά μικρών έκτάσεων μισθωμένων επί άν-τιπόρην καί δεν δύναται νά υποστηριχθί ότι τό μέτρον ή ήτο μεροληπτικόν. Είπεν ή άλλω ότι ή άπαρθετή κατά πό-σον είναι δυνατόν νά άφείθ εις τον δικαστήν ο καθορισμός του θεμιτοῦ μισθώματος. Τό πράγμα είναι εξεταστέον αλλά πρέπει πάντως νά τεθ ή άνώτατον όριον, καί τό ζήτημα

ὅτι ἐξετασθῇ, ὅταν ἔλθῃ τὸ σχετικὸν νομοσχέδιον τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ ἐλθῇ ταχύτατα καὶ ὅχι νὰ ἐξαρτηθῇ ἀπὸ τὸ ἀποτέλεσμα τῶν συνεννοήσεων. Ἐταιρείας καὶ καλλιεργητῶν. Εἰπεν ἐπίσης ὁ κ. Πρωθυπουργὸς ὅτι περὶ μετὰ τὴν ἀξίαν τῶν ὑδραυλικῶν ἔργων. Ἀλλ' οὐδαὶς εἶπε τοιοῦτον τι. Ἡμεῖς εἰπομεν πῶσον διακρινόμεθα διὰ τὴν συντήρησιν τῶν ἔργων καὶ ὅτι συνεπῶς ἡ ἀξία τῆς γῆς ἀεινήτης συγκρινομένη μετ' ἄλλας γὰς εἶναι κατωτέρα κατὰ 27.000 λίρας κατ' ἔτος πρὸς ἅπαντας ἀντιπροσωπεύει ὁμοῦ εἰς τὴν κατὰ τὸν 500.000 λίρων. Ὁ κ. Βασιλειάδης, ὅπως ὁμολογῇ μετὰ πλεονέκτημα ἐξαιρετικῆς διακρίσεως δι' ἀμφοτέρωτα καὶ πρῶτον εἶπεν ὅτι μετὰ 3-4 λίρας τὸ στρέμμα εἶναι καλὴ ἐξαρτία. Ἀλλὰ λαμβανόμενον ὑπ' ὄψιν τῶν ὁρῶν διὰ τὴν συντήρησιν τῶν ἔργων καὶ ὅτι ἡ ἐπιχειρήσις εἶναι νουκαρημένη καὶ δὲν ἔχει κανὲν ἐνεργητικὸν δὲν γνωρίζω ἂν τοιαύτη τιμὴ εἴναι ἐνδεδειγμένη. Ὁ κ. Πρωθυπουργὸς ὡς αὐτὸς εἶπεν ὅτι συμπερὶν ἔχει τὸ Κράτος νὰ καλλιεργῇ ἢ Κωπαῖς, ἀλλὰ ὅλοι ἐτονίσθησαν αὐτὸ καὶ ἡ διαφορά μὲς εἶναι πῶς ὅτι ἐπιδοχῶν καλὸν ἢ καλλιέργειαν. Εἰς τὰ μέτρα ὅμως πῶς ἐξήγγειλεν ὁ κ. Πρωθυπουργὸς ἐτόνισεν ὅπως ἰδιαιτέρως ὅτι θὰ καταδῶν καὶ προσπῶναι νὰ ὑποχωρήσῃ οἱ καλλιεργηταί, ἐν ἔχοντες περὶ τὸν ἀξίαν, δὲν εἶδα ὅμως τὸ αὐτὸ νὰ εἴπῃ ὅτι θὰ κάμῃ καὶ διὰ τὴν Ἐταιρείαν ἐὰν ἐξακολουθήσῃ νὰ ἔχῃ ὑπερπλεονέκτημα ἀπαιτήσεις. Ὁ κ. Πρωθυπουργὸς ἀποκρίσας τῇ ἀντιφάσει.

Δὲν ἔχω καμμίαν ἀξίωσιν κ. Βουλευτά, νὰ παραμείνῃ ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ὅλην τὴν διάρκειαν τῶν συζητήσεων εἰς τὴν αἵθυσαν αὐτήν. Ἀλλὰ νομίζω ὅτι ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως δὲν ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἀπέρχεται καὶ ὅν τρόπον συνεθίζετο πολλὰ καὶ νὰ ἀπέρχεται ὅταν γίνονται ἐπικρίσεις τῶν ἰδίων τοῦ ἀποβῶν.

Π. Βουζλούμης (Γενάρχης τῆς Ἐθνικῆς Οἰκονομίας). Διατὶ ἐπιμένετε οὕτω τὴν ἀποχώρησιν τοῦ κ. Προέδρου;

Α. Παπαναστασίου. Ἐπρεπε νὰ ἐννοήσῃ ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως ὅτι εὐρισκόμεθα εἰς μίαν Δημοκρατίαν καὶ ἔχοντες τὸ δικαίωμα ὁμοῖοι νὰ ὁμιλοῦμεν πρὸς ὁμοῖους πολλὴ δὲ περισσύτερον εἰς αὐτὴν ἐδῶ τὴν αἵθυσαν (χειροκροτήματα). Καὶ πρέπει νὰ εἴπω καὶ καὶ ἄλλα ἀκίμῃ, ὅτι, ἂν εἴναι χρήσιμοι εἰς τὴν Βουλὴν αἱ κρίσεις αἱ ὁποῖαι ἐπιδοκίμαζον τὴν Κυβέρνησιν, ἔχοντες ὁμοῖον χρησιμότητα καὶ ἴσως μεγαλυτέραν ἐκείναι αἱ ὁποῖαι λέγουσιν εἰς τὴν Κυβέρνησιν πράγματα δυσάρεστα.

Ὁ κ. Πρωθυπουργὸς εἶπε νὰ ἔλθῃ μία ἐπιτροπὴ καλλιεργητῶν νὰ γίνοντες συνεννοήσεις καὶ ἂν δὲν ἐπέλθῃ συμβιβασμὸς θὰ ἐγκαταστήσῃ ἐν ἀνάγκῃ καὶ ἄλλους ἀκτήμονας νὰ καλλιεργῇ. Βεβίαιος ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ τὰ κάμῃ ὅλα αὐτά. Ἀλλὰ τὸν ἐρωτῶ: τί θὰ κάμῃ ὅταν αἱ ἀξιώσεις τῶν ἰδιοκτητῶν ἐξακολουθοῦν νὰ εἴναι περὶ τὸν 50%; Εἶπεν ἐπίσης ὁ κ. Πρωθυπουργὸς ὅτι δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἐπιτευχθῇ καμμία συνεννόησις πρὸς ἐξαγοράν μεταξὺ καλλιεργητῶν καὶ ἑταιρείας. Ἐπομένως διὰ τὴν ἐξαγοράν δὲν ἐλπίζομεν τίποτε. Ἀλλὰ εἶπεν ὅμως καὶ κατὰ τὸ ὅποσον θεωρῶ τερατικῶδες. Ὅτι προσπαθῇσιν εἶναι νὰ ἐξαναγκάσωμεν τοὺς καλλιεργητὰς νὰ καλλιεργῶν καλὸν καὶ νὰ ἀπολαμβάνῃ καὶ ἢ ἑταιρεία. Καὶ ὅταν ἐπιτευχθῶν ἀποδόσεις καὶ ὑψωθῇ ἡ τιμὴ τῆς γῆς τότε ἡμπορεῖ νὰ γίνῃ συμφωνία διὰ τὴν ἐξαγοράν. Ὁ κ. Πρωθυπουργὸς εἶπεν ἐπίσης ὅτι ἡ ἰδιοκτησία εἶναι ἀκρογωνιαίος λίθος καθὲς πολιτείας. Δὲν ἔχομεν καμμίαν ἀντίρρησην εἰς τοῦτο καὶ μάλιστα ἐτονίσθημεν καὶ ἡμεῖς ὅτι ἐξαιρετικῆς προστασίας πρέπει νὰ τυγχάνῃ ἡ μικρὰ ἀγροτική ἰδιοκτησία, ἀλλ' ὁ κ. Πρωθυπουργὸς ὑπεστήριξεν ὅτι πρέπει νὰ ἐξαναγκάσωμεν νὰ γίνῃ ἕνα σύστημα μεγάλῃς καὶ μικρῆς ἰδιοκτησίας μετὰ ἐξαναγκασμῶν τῶν γεωργῶν νὰ καλλιεργῶν ἐντατικῶς τὴν πρῶτην. Ἀλλὰ ἕνα τοιοῦτον σύστημα εἶναι γνωστὸν ὅτι μόνον εἰς τὴν κομμουνιστικὴν Ρωσίαν ἐφαρμόζεται. Ὁ κ. Πρωθυπουργὸς εἶπεν ὅτι ἂν ἀρθεὶν τὰ ἔργα εἰς τὰς χεῖρας τῶν γεωργῶν πολλὴ γρήγορα ἢ Κωπαῖς θὰ γίνῃ καὶ πάλιν λίμνη. Ἀλλὰ ἡμεῖς δὲν εἰπομεν

τοιοῦτον τι. Οἱ γεωργοὶ θέλουσιν νὰ πληρώσῃ διὰ νὰ συντηροῦνται τὰ ἔργα καὶ ἡ συντήρησις νὰ γίνῃ εἰς μετὰ ἐξαναγκασμῶν συνεταίρισμός εἶτα μέση τοῦ Κράτους μετὰ διαφόρους συνδυασμούς. Ὁ κ. Πρωθυπουργὸς εἶπεν ἐπίσης ὅτι πρέπει νὰ περιμένωμεν ἀρκούν χρόνον διὰ νὰ ἴδωμεν πῶς τέλος πάντων θὰ καταλήξῃ αὐτὴ ἡ ἐπιχειρήσις. Διακρίθῃ δὲν ἀρκούν τὰ 40 χρόνια πῶς ἐπέερχαν καὶ πρέπει νὰ διακρίνουν ἄλλα 40 καὶ 50 ἐκμεταλλεύσεως καὶ πείσεως διὰ νὰ φθάσῃ τὸ Κράτος νὰ ἀποκρίσῃ μίαν λύσιν. Ἀλλ' ἐν ἡ Κυβέρνησις ἡθελεν ἐξακριβῶσαι τὰ πράγματα θὰ ἐμάνθηνεν, ὅτι ποτὲ ἢ ἑταιρεία δὲν ἐπαίρηται νὰ δελεῖται τὴν καλλιέργειαν ὡς εἶχεν ὑποχρέωσιν. Ὁ Υπουργεῖον ἂν ἐξήταξε θὰ ἐμάνθηνε ὅτι καὶ διὰ τὰ λιπασμῶν καὶ διὰ τὰ ἄλωνα καὶ διὰ τὰ ὀργώματα ἢ ἐταιρεία ἀπαιτῶνται περὶ τούτοις ἀπὸ ὅσα ἀπολαμβάνουν ὅλοι οἱ ἄλλοι ἐργοδοταί. Καὶ δύνανται βεβαίως νὰ ἐπιδοχῶν μεγαλυτέρας ἀποδόσεις μετὰ τὰ μέτρα καὶ τὴν ἐνίσχυσιν τοῦ Κράτους, ἀλλὰ αἱ ἀποδόσεις θὰ γίνοντες χάριν τῶν πολιτῶν τῶν δουλεύοντων ἐκεῖ, διότι εἰς κανένα Κράτος δὲν καθωρίσθη ἡ ἀρχὴ ὅτι ὅταν ἀποτοχῶν ξέναι ἐπιχειρήσεις πρέπει νὰ διατηροῦνται ἀνελύμασι τοῦ κοινωνικοῦ συνόλου. Ὁ κ. Πρωθυπουργὸς κατέληξε νὰ προτείνῃ ὡς μέτρον τὴν σύστασιν τῆς ἐξεταστικῆς ἐπιτροπῆς. Ἡμεῖς εἰπομεν προηγουμένως ὅτι δὲν ἔχομεν ἀντίρρησην, ἀλλὰ σήμερον τὴν ἀποκρούμεν, διότι ὑπέθεξεν ἐκ τῶν προτέρων ὁ κ. Πρωθυπουργὸς τὰς κατευθύνσεις τῆς ἐπιτροπῆς καὶ ἐφ' ὅσον εἶναι γνωστὸν ὅτι αἱ ἐπιτροπαὶ δὲν δύνανται νὰ ἐρχονται εἰς σύγκρουσιν μετὰ τὴν πλειοψηφίαν τῆς σημερινῆς πλείονος ἔχει ἢ ἑπιτροπὴ; Διὰ τοῦτο ἐνθ' ἐμάνθημεν εὐνοϊκοὶ διὰ τὴν σύστασιν τῆς ἐπιτροπῆς σήμερον ὑποχρεούμεθα, ἐφ' ὅσον ὁ κ. Πρωθυπουργὸς τὴν περιώρισεν ὅπως τὴν περιώρισεν καὶ διέγραψε περὶ τὸν ἀποδοτικῶς τὰς κατευθύνσεις τῆς, εἰμεθα, ἐπιλέγει, ὑποχρεωμένοι νὰ τὴν ἀποκρούσωμεν, διότι δὲν θὰ δοθῇ μετὰ αὐτὴν καμμία εὐνοϊκὴ λύσις εἰς τὸν ἀγροτικὸν κόσμον τῆς Κωπαίδος (χειροκροτήματα).

Κ. Βουδούρης. Χθές, λέγει, διέκοψα τὸν κ. Υπουργὸν καὶ ἠρώτησα, ἐφ' ὅσον οἱ μὲν καλλιεργηταὶ παραπονιοῦνται ὅτι δὲν ἀποκρίνουν τίποτε ἢ δὲ ἐταιρεία ἰσχυρίζεται ὅτι χρεωκοπεῖ, μήπως τὰ ἔξοδα τῆς διοικήσεως καὶ τῆς διαχειρίσεως εἶναι ὑπερβολικὰ καὶ δυσανάλογα; Μετὰ τὴν ἐρώτησιν αὐτὴν δὲν ἐσκόπων οὔτε νὰ μαρτυρῶ οὔτε νὰ ἐλέγξω κανένα. Ἀλλ' ὁ ἀξιότιμος Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως εἶπεν ὅτι δὲν εἶναι μεγάλη τὰ ἔξοδα ὅχι διότι τὰ ἐγνώριζεν, ἀλλὰ διότι, ὡς εἶπε χθές, ὅταν ἐπρόκειτο νὰ λάβῃ τὴν ἐπιχειρήσιν ἢ Τράπεζα τῶν Ἀθηνῶν καὶ ἢ ἀγροτικὴ Τράπεζα τοῦ παρουσῆσαν ὁμοῖον κατὰλογον ἐξόδων. Τὸ ἐπιχειρήμα ὅμως νομίζω ὅτι δὲν εἶναι σοφόν. Εἶπεν ἐπίσης σήμερον ὅτι ἡ Ἀγγλία συστηματικῶς ἐξέφυσε τὸ ἐπίπεδον τῆς ζωῆς τῶν ὑπηκόων τῆς, ἀλλὰ ἂν τοῦτο εἴναι ἀληθές, εἶναι ἐπίσης ἀναμφισβήτητον ὅτι καθὲς ἄνθρωπος πρέπει νὰ κινῶνται ἀναλόγως τῶν προσόδων πῶς ἀποδίδει ἢ ἐργασία. Ἀλλ' ὁ κ. Πρωθυπουργὸς προδύωρε καὶ περὶ τὸν καὶ εἶπεν ὅτι δὲν ἐπρεπε νὰ ἀκουσθῇ ἀπὸ τὴν αἵθυσαν αὐτὴν ἢ φωνὴν ἐκείνην διότι ἀποτελεῖ δημαγωγίαν τῶν δρόμων. Περιόριζομαι, τονίζω, διὰ τοῦτο νὰ ἐκφράσω τὴν βαθύτατην λύπην μου καὶ ἐλπίζω ὅτι θὰ ἔχω σύμφωνον τὴν Βουλὴν, διότι ἀλλοιμῶν ἂν ἐπικρατήσῃ ἡ ἀρχή, ὅτι ὅστις διαφωνεῖ πρὸς τὴν Κυβέρνησιν εἶναι δημαγωγὸς τῶν δρόμων.

Κ. Σπυρίδης (Γενάρχης Γεωργίας). Δὲν εἶπεν αὐτὸ ὁ κ. Πρόεδρος.

Κ. Βουδούρης. Αὐτὸ εἶπεν.

Μ. Ἀργυροπούλου. (Προεδρεύων ἀντιπρόεδρος) κ. Βουλευτά, δὲν εἶπεν ὁ κ. Πρωθυπουργὸς αὐτὴν τὴν φράσιν, οὔτε ἠγνοεῖ μετὰ ὅσα εἶπεν αὐτὰ πῶς λέγετε σεῖς.

Α. Παπαναστασίου. Δὲν τὸ εἶπε ἔτσι.

Κ. Βουδούρης. Ἐν ἡ Κυβέρνησις χαρακτηρίζῃ πάντα διαφωνοῦντα πρὸς αὐτὴν ὡς δημαγωγόν, δὲν ἔχει τίποτε ἄλλο παρὰ νὰ σκεφθῇ κατὰ ποῖον τρόπον θὰ ἀπαλλάχῃ ἀπὸ τοῦ

ὁληροῦς αὐτοῦ καὶ νομίζω ὅτι δὲν ἀπέχομεν πολλὴ ἀπὸ αὐτοῦ.

Γ. Καφαντάρης. Ἀνθ' ὅσον, κύριοι βουλευταί, τὸ βῆμα μόνον καὶ μόνον διὰ νὰ ὑποβάλω μίαν ὑπόθεσιν ἐν σχέσει μετὰ τὴν σύστασιν τῆς ἐξεταστικῆς ἐπιτροπῆς, ἢ ὅποια ἑπιτροπὴ θὰ φέρῃ ἐνῶπιον τῆς Βουλῆς στοιχεῖα ξένα πρὸς πάντα ἐπὶ ἡμερῶν εἶτα ὑπὲρ τῆς μίας εἶτα ὑπὲρ τῆς ἄλλης ἀπόψεως, καὶ θὰ ὑποδείξῃ τὴν ἐνδεκνυόμενα ῥυθμικὰ μέτρα. Ὁ ἀξιότιμος κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως, θέσας τὴν ἀρχὴν ὅτι ἐν Κωπαίδι ὑπάρχει εἰδικὴ τις σχέση, τὴν ἐποῖαν ἡμεῖς οἱ ἄλλοι παρίδομεν, ἐφάνη κατ' ἀρχὰς θέλων νὰ ἀφίσῃ νὰ πιστευσθῇ ὅτι ἀντιτίθεται ἐκ δικμέτρου εἰς πᾶσαν ἰδέαν εἰτα ἐξαγορᾶς τῆς Κωπαίδος ἐκτάσεως εἶτα, πολλὰ μάλλον, ἀναγκαστικῆς αὐτῆς ἀπολλοτριώσεως κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ Συντάγματος. Κατὰ βάσιν ὅμως ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως, ὁρθότατα ποιών, δὲν ἀπέκρουσε τὴν ἀρχὴν αὐτήν. Εἶπε μόνον ὅτι ὅτι ἡτο δυνατόν νὰ φθάσῃ καὶ μέχρις ἀναγκαστικῆς ἀπαλλοτριώσεως, ἀλλὰ ὑπὸ τὴν προϋπόθεσιν νὰ ἀφίσωμεν τὴν ἑταιρείαν νὰ ἐκμεταλλεύσῃ ἀκόμη ὑπὸ τὰς σημερινὰς συνθήκας τὴν Κωπαῖδα, διὰ νὰ ἴδωμεν ἂν εἴναι δυνατόν νὰ ὑπάρξῃ μεγαλυτέρα ἀπόδοσις, καὶ μόνον ἂν ἀπελπιθῶμεν περὶ τοῦτου νὰ φροντίσωμεν νὰ ἔλθωμεν εἰς συνεννόησιν μετὰ τῆς ἑταιρείας πρὸς ἐξαγοράν, ἐν ἀρνήσει δὲ αὐτῆς νὰ καταφύγωμεν εἰς τὴν ἀναγκαστικὴν ἀπαλλοτριώσιν. Δὲν διαφωνοῦμεν λοιπὸν κατὰ βάσιν μετὰ τὸν κ. Πρόεδρον τῆς Κυβερνήσεως. Ἡ διαφωνία μας συνίσταται εἰς τὸν χρόνον καθ' ὃν θὰ πραγματοποιηθῇ ἡ συνεννόησις αὐτή. Ἡμεῖς φρονοῦμεν ὅτι καὶ ἀπὸ τοῦδε εἶναι δυνατόν νὰ προσέλθωμεν εἰς σχετικὰς συνεννοήσεις καὶ ἐν δυστροφίᾳ τῆς ἑταιρείας νὰ καταλήξωμεν εἰς τὴν ἀναγκαστικὴν ἀπαλλοτριώσιν, εἰς τὴν ὁποῖαν μοιχαίως θὰ καταλήξωμεν, ἐφ' ὅσον ἀποδείχῃ ὅτι ἡ περικτενὴς ὑπ' αὐτῆς διαχείρισις τοῦ Κωπαϊδικοῦ ζήτηματος θέτει ἐν κινδύνῳ τὰ συμπερὶντα ὁλοκληρῶν πληθυσμῶν. Δὲν ὑπάρχει λοιπὸν, ἐπαναλαμβάνω, οὐσίωδης διαφορά, μεταξὺ τῶν ἰδικῶν μας ἀποφάσεων καὶ ἐκείνων τοῦ κ. Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως, εἰμὶ μόνον χρονικὴ διαφορά. Καὶ ἐλπίζω ὅτι τὸ δικαίον εὐρίσκειται μεθ' ἡμῶν καὶ ὅχι μετὰ τὸ μέρος τοῦ κ. Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως. Ἡ ἐξεταστικὴ ἑπιτροπὴ δὲν ὑποθέτω ὅτι θὰ παραδῶν νὰ μελετήσῃ καὶ τὰς ἄλλας ἀποφάσεις τοῦ ζήτηματος, ὡς τὴν ἀπορῶσαν εἰς τὴν ἐκ μέρους τῆς ἑταιρείας καὶ ὑπερῶν τῆς καταβολῆς μερίσματος εἰς τοὺς μετόχους. Καὶ ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχουν πρόσδοσις ἐκ τῶν μετοχῶν τῆς ἑταιρείας αὐτῆς, διατὶ οἱ μέτοχοι νὰ ἐμμελῶντες εἰς μίαν ἐκμεταλλεύσιν ἀσύμφορον δι' αὐτοὺς, καὶ νὰ μὴ προσέλθουν εἰς μίαν συνεννόησιν ἢ ὅποια καὶ προσόδους θὰ τοὺς παράσχῃ καὶ κεφάλαια ἱκανοποιητικά;

Ἐν πάσῃ περιπτώσει ἐκεῖνο τὸ ἔργον τὴν στιγμήν αὐτὴν ἐνδεαφέρει περισσότερο εἶναι τὸ ζήτημα τοῦ καθορισμοῦ ἀνωτάτου ὁρίου μισθώματος. Ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως ἐφάνη κατ' ἀρχὴν ἀποκρούων τὸ μέτρον αὐτὸ ὡς ἀσχετον δὴθεν πρὸς τὴν ἐνεργουμένην ἐν Κωπαίδι καλλιέργειαν. Δὲν εἶναι ὅμως ὁρθὴ ἡ γνώμη αὕτη τοῦ κ. Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως. Πρέπει νὰ ἔχῃ ὑπ' ὄψιν τοῦ ὅτι καὶ ἡν ἐπο-

Ὁ Πρόεδρος
Θ. ΣΟΦΟΥΛΗΣ

χὴν ἐφημέριος ὁ ἐπιμετευτικὸς νόμος ὑπῆρχεν ἀντίστροφος ἀντιλήψις. Ἐν πάσῃ ὁμοῦ περιπτώσει οὐδέποτε πρέπει νὰ περιορίσωμεν τὸν ἐργάτην τῆς γῆς ἀπὸ τοῦ νὰ ἀπολαμβάνῃ τὸ ἐλάχιστον ὅριον τῆς συντηρήσεώς του. Αὐτὸ δὲν εἶναι δυνατόν νὰ εἴπωμεν ὅτι ἐπιδὲ ἡ ἐταιρεία κατέβαλε μεγαλυτέρα κεφάλαια πρέπει μετὰ ταῦτα νὰ ἐξαντληθῇ ὅλη ἡ πρόσδοσις τοῦ ἀγρότου. Τοιαύτη, τονίζω, ἀρχὴ δὲν ἡμπορεῖ νὰ γίνῃ δεκτή. Ὅπως ἐξ ἄλλου τὴν ἀρχὴν τοῦ θεμιτοῦ μισθώματος ἀπέκρουσε κατὰ βάσιν ὁ κ. Πρωθυπουργός. Εἶπεν ὅτι ἐν ἀνάγκῃ θὰ δεχθῇ νὰ τὸ ὁρίσῃ τὰ δικαστήρια. Ἀλλὰ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει πρέπει τοῦλάχιστον ὁ νόμος νὰ ὁρίσῃ ποῖα θεμερεῖ ἀπαραίτητα ποσοστὰ διὰ τὴν ζωὴν τοῦ ἐργάτου τῆς ὑπαίθρου. Ὁ κ. Πρωθυπουργός ἐδήλωσεν ὅτι τὸ πρᾶγμα εἶναι ἀνάγκη μελέτης, ἀλλ' εἶναι προφανές ὅτι καὶ τὸ πρᾶγμα ἐπείγει. Διὰ νὰ μὴ μένουν ἀκαλλιέργητοι αἱ γαῖαι, χάριν τοῦ συμπερὶντος τῆς ἐθνικῆς οἰκονομίας, ἔχει τὸ Κράτος καὶ δικαίωμα καὶ ὑποχρέωσιν νὰ λάβῃ ὅλα τὰ μέτρα ὅσα ἐξήγγειλαν ὁ κ. Πρωθυπουργός καὶ δὲ ἄλλων ὡς εἶπε καλλιεργητῶν. Ἀλλ' ἐνθ' ἐπαπειλεῖ τὴν χρῆσιν ὅλων αὐτῶν τῶν μέσων ἀπέναντι τῶν καλλιεργητῶν, ἡ Κυβέρνησις παραμένει ἐντελῶς ἀόπλα ἀπέναντι τῆς ἑταιρείας. Ἀλλ' αὐτὸ θέλωμεν νὰ θεωρησώμεν διὰ μὲς ὑποδείξεως, διότι δὲν ἡμπορεῖ ἡ Κυβέρνησις νὰ ἐξωτερικεύῃ ὅλην τὴν δύναμιν τῆς ἐπιβολῆς τῆς ἀπέναντι τῆς μίας πλευρᾶς καὶ ἀπέναντι τῆς ἄλλης νὰ μὴν ἐξωτερικεύῃ τίποτε. Διὰ τοῦτο ἡμεῖς προτείνομεν νὰ ζητήσῃ ἡ Κυβέρνησις ἐξουσιοδότησιν, ἵνα κατὰ τὰς διακοπὰς ἐπιβῇ τὸ θεμιτὸν μίσθωμα, ἂν δὲν προφθάσωμεν νὰ τὸ θεσπίσωμεν τώρα, καὶ ἂν δὲν δεχθῇ καμμίαν συνεννόησιν ἢ ἑταιρεία. Ἀλλὰς τα, ἐπιλέγει, τὸ μέτρον θὰ ἐφαρμοσθῇ ἐν ὑπάρξει ἀνάγκῃ.

Μεθ' ὃ ἡ συζήτησις κηρύσσεται περατωμένη. Ὁ κ. Πρόεδρος ἀνακοινεῖ ὅτι ὡς συμπέρασμα τῆς συζητήσεως ὑπεβλήθη ἡ κάτωθι πρότασις:

«Ἡ Βουλὴ συνιστᾷ, συμφώνως τῷ ἀρθρῷ 55 τοῦ Συντάγματος, Κοινοβουλευτικὴν ἑπιτροπὴν πρὸς ἐξέτασιν καὶ μελέτην τῶν ὅρων τῆς καλλιέργειας ἐν Κωπαίδι καὶ πρὸς εἰσήγησιν τῶν ἐνδεκνυόμενων μέσων πρὸς τακτοποίησιν τῆς ἐκεῖ καταστάσεως. Τὴν ἐκλογὴν τῆς ἑπιτροπῆς ταύτης ἀναθέτει εἰς τὸν Πρόεδρον τῆς Βουλῆς».

Ἡ Βουλὴ, ἐρωτωμένη ὑπὸ τοῦ κ. Προέδρου, ἀποδέχεται δι' ἀναστέως τὴν πρότασιν ταύτην.

Ὁ κ. **Π. Τσαλδάρης** παρακαλεῖ ὅπως ὁ ἐν τῇ ἑπιτροπῇ ἐκπρόσωπος τοῦ Λαϊκοῦ κόμματος μὴ ὁρίσθῃ εἰσέτι πρὶν ἢ συνεννοηθῇ μετὰ τῶν φίλων του.

Μεθ' ὃ ὁ κ. **Πρόεδρος** ἀνακοινεῖ ὅτι τὴν ἐν λόγῳ ἑπιτροπὴν κατήρτισεν ἐκ τῶν βουλευτῶν κ. κ. Σ. Κωστοπούλου, Α. Μπακάλη, Γ. Βασιλειάδης, Α. Κουτσοπετάλου, Β. Κυρέλλου, Κ. Ζωγράφου, Κ. Αἰδωρίκη, Ε. Κουλουμδάκη, Α. Μάρκου, Π. Κίρση, Π. Ἀργυροπούλου, καὶ Χ. Λαδᾶ, τοῦ ἐκπροσώπου τοῦ Λαϊκοῦ κόμματος ὁρίσθησιν βραδύτερον.

Συναινέσει εἰτα τῆς Βουλῆς λύεται ἡ συνεδρίασις ὥρα 8.30' μ.μ. δι' αὔριον καὶ ὥρα 4.30' μ.μ.

Οἱ Γραμματεῖς
Θ. Κωλιαλέξης
Ι. Τσενταρίδης

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΙΘ'

Τετάρτης 17 Δεκεμβρίου 1930.

Ὁρα 4.30' μ. μ. ὁ Πρόεδρος κ. Θ. Σοφούλης, ἀναλθὼν ἐπὶ τῆς ἑδρας, κηρύσσει τὴν ἐναρκίν τῆς συνεδριάσεως καὶ διατάσσει ν' ἀνοιχθῶσι τὰ θεώρητα.

Ἀναγινώσκονται καὶ ἐπικυροῦνται τὰ πρακτικὰ τῆς προηγούμενης συνεδριάσεως.
Ἀνακοινοῦνται τὰ ἑξῆς:

Ἡ πανελλήνιος ἔνωσης τῶν τορπιλλισθέντων ναυτικῶν ὑποβάλλει τροπολογίαν εἰς τὸ κατεστῆσιν νομοσχέδιον περὶ τροποποιήσεως καὶ συμπληρώσεως τῶν νόμων περὶ ἀποζημιώσεως τῶν πολεμοπαθόντων.

Τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐξωτερικῶν ὑποβάλλει ἐγκύκλιον τῆς Κοινοβουλευτικῆς Νορβηγικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ βραβείου Νόμπελ διὰ τὴν εἰρήνην κατὰ τὸ ἔτος 1931.

Οἱ κитροπαρχαγοὶ Ἡρακλείου ζητοῦν τὴν τροποποίησιν τοῦ κατεστῆσιν νομοσχεδίου «περὶ ἐνώσεως κитροπαρχαγῶν Κρήτης».

Οἱ ἰδιωτικοὶ ὑπάλληλοι Ἀθηνῶν καὶ Ἡρακλείου ζητοῦν τὴν κατάρθωσιν νομοσχεδίου περὶ κοινωνικῶν ἀσφαλίσεων, τὴν σύστασιν ταμείου ἀνέργων, τὴν ἰδρυσιν γραφείων ἐξευρέσεως ἐργασίας, καὶ τὴν αὐστηρὴν τιμωρίαν τῶν νοθευτῶν τῆς κινῆσης καὶ τῶν ὑπευθύνων τῆς ἀκρίβειας τοῦ ἄρτου.

Ὁ σύνδεσμος καπνεργατῶν «ἡ Ἀλληλοδοξία» ζητεῖ τὴν χορήγησιν ἀποζημιώσεως δυνάμει τοῦ ἀπὸ 15 Δεκεμβρίου 1923 Ν. Δ. καὶ τὴν διανομὴν τοῦ ποσοῦ τῶν 50 ἑκατομμυρίων δραχμῶν.

Ἡ σταφιδικὴ ὀργάνωσις Παρνασσίδος ζητεῖ τὴν ἀνάκλησιν τοῦ στρεμματικοῦ φόρου σταφιδαμπέλων.

Ὁ ἐν ἀποστρατεῖᾳ ἀντισυνταγματάρχης Μπαριάμης διαμαρτύρεται κατὰ τοῦ φρουράρχου Κερκύρας ζητοῦντος τὴν βιαιάν ἐξώσιν τὸν ἐκ τοῦ οἰκήματος ὅπερ κατέχει ἐπ' ἐνοικίῳ.

Τὸ ἐμπορικὸν βιομηχανικὸν καὶ ἐπαγγελματικὸν περιφερειακὸν ἐπιμελητήριον Κοζάνης ὑποβάλλει ὑπόμνημα σχετικὸν μὲ τὴν ἐπίλυσιν τῶν ἀπαιτήσεων τῶν ἀνταλλαγέντων Μουσουλμάνων.

Ἡ ἔνωσης ἐφέδρων ὀπλιτῶν Κρητικῆς χωροφυλακῆς ἐν Μεσσηνίᾳ ζητεῖ τὴν ἀπονόμην συντάξεως.

Ἡ Πανελλήνιος ἐπαγγελματικὴ πολιτικὴ ἔνωσης ὑποβάλλει δι' ὁποινὴ κατὰ τῆς τῆς σκέψεως τῆς σχετιζομένης μὲ τὴν οἰκονομικὴν ἀνάδειξιν τοῦ τόπου.

Οἱ βουλευταὶ κ. κ. **Ν. Μπακόπουλος**, **Μ. Μανιάς**, **Σ. Γουργουγῆς**, καὶ **Δ. Γιαννόπουλος** καταθέτουσι ἀναφορὰν τοῦ σωματείου παραπηγματῶν παραθεριστῶν τοῦ δάσους Μαγκουφάνας Ἀχαΐας.

Ὁ βουλευτὴς κ. **Μ. Τσαρλαμπᾶς** καταθέτει:

1) Τηλεγράφημα τοῦ πιστωτικοῦ συνεκτιρητοῦ Ἀρτῆς ζητοῦντος τὴν παροχὴν καλλιεργητικῶν δανείων παρὰ τῆς Ἀγροτικῆς Τραπεζῆς.

2) Αἴτησιν τῆς κοινότητος Ἀσπρογερακίων Λευκάδος ζητοῦσης τὴν συνέχισιν τῆς κατασκευῆς τῆς ἐθνικῆς ὁδοῦ Κομμελίου—Ἐξοχίας.

Ὁ βουλευτὴς κ. **Ι. Μπούτης** καταθέτει τηλεγράφημα τῆς ἐνώσεως 23 συνεταγιστῶν Ὀλυμπίας.

Οἱ βουλευταὶ κ. κ. **Μ. Μανιάς** καὶ **Γ. Σιρότος** καταθέτουν αἴτησιν τοῦ Α. Κολιτσιδίου.

Οἱ βουλευταὶ κ. κ. **Α. Παπαναστασίου**, **Ν. Τζεμιᾶς**, **Ι. Μιχαήλ**, **Κ. Βουδούρης**, **Α. Μπανάλμπας** καὶ **Α. Θεολογίτης** καταθέτουν ἀναφορὰν τῆς ἐνώσεως προσωπικοῦ ἀερύφωτος περὶ χορηγήσεως 13ου μισθοῦ.

Ὁ βουλευτὴς κ. **Α. Παπαθανάσης** καταθέτει αἴτησιν τοῦ πρωτοβαθμίου δημοδιδασκάλου Γ. Ν. Βαρθάκη ζητοῦντος τὴν κατ' ἐκλογὴν προαγωγὴν του εἰς τὸν βελθόν τοῦ εἰσηγητοῦ.

Ὁ κ. **Γ. Κατεχάκης** (Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν) ὑποβάλλει τὰ ἐξῆς σχέδια νόμων:

1) «Περὶ τροποποιήσεως τοῦ νόμου 3552 «περὶ κατάρτασιν ἀξιωματικῶν» ὡς ἐτροποποιήθη ὑπὸ τοῦ 4637 νόμου» καὶ

2) «Περὶ κυρώσεως τοῦ Ν. Δ. τῆς 30 Ἀυγούστου 1926 «περὶ συστάσεως Γενικῆς Διευθύνσεως Ὑπουργείου Στρατιωτικῶν» τροποποιηθέντος διὰ τοῦ Ν. Δ. τῆς 18 Σεβρίου 1926».

Εἶτα ὁ κ. **Πρόεδρος** ἀνακοινεῖ ὅτι πρὸς συμπλήρωσιν τῆς ἐπὶ τοῦ Κωπιδικίου ζητήματος ἐξετατικῆς τῶν πρυγμάτων

Ἐπιτροπῆς τῆς Βουλῆς ὁρίζεται ὡς ἐκπρόσωπος τοῦ Λαϊκοῦ Κόμματος ὁ βουλευτὴς κ. **Δ. Χατζίσκος**.

Μεθ' ὃ ἡ Βουλὴ εἰσέρχεται εἰς τὴν

Ἡμερησίαν Διάταξιν τῶν ἀναφορῶν καὶ ἐρωτήσεων.

Ὁ κ. **Α. Φωκάς**, ὁμιλῶν ἐπὶ ἀναφορᾶς τῶν κατοίκων 6 χωρίων τῆς Καρφαλλοῦ περὶ ἰδρύσεως δημοτικῶν σχολείων, λέγει ὅτι κυρίως παραπονούνται οἱ κάτοικοι τοῦ Δολιχίου τοῦ ὁποίου τὸ σχολεῖον κατηργήθη ἀπὸ τινῶν ἐτῶν, διότι εἶναι ἠναγκασμένοι νὰ στέλνουν τὰ τέκνα των εἰς σχολεῖον ἄλλου χωρίου ἀπέχοντος 3 ὥρας. Οἱ κάτοικοι ἀκοδύμησαν τὸ κτήριον διὰ σχολεῖον καὶ δὲν ὑπολείπεται παρὰ νὰ δοθῇ μικρὰ πιστώσις διὰ τὸν διορισμὸν διδασκάλου. Τονίζει ὅτι πρόκειται περὶ ἀνθρώπων οἱ ὅποιοι δὲν ἐξήγησαν ποτε καμμίαν δοθήσιν ἀπὸ τὸ Κράτος, διότι εἶναι ἔμποροι καὶ ναυτικοὶ καὶ παρκαλεῖ νὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ἡ αἰτησίς των.

Ὁ κ. **Ι. Παπαφλέσσας**, λαμβάνων τὸν λόγον ἐπὶ ἀναφορᾶς τοῦ δήμου Θεσσαλονίκης, λέγει ὅτι καὶ πρὸ ἡμερῶν ἡ κοινότης ἐν τῇ αἰθούσῃ φωνῇ παραπόνων διὰ τὸν ἀτελεῖ νόμον 4518 περὶ δημοτικῶν ὑπαλλήλων ὅστις δὲν προσέδωκε καὶ διὰ τοὺς κλητῆρας. Οἱ κλητῆρες ἀπελάμβανον ποιεῖς τινας μονιμότητας συμπρόσως πρὸς τὰς διατάξεις τῆς περὶ δήμων καὶ κοινοτήτων νομοθεσίας. Σήμερον ὅμως αὐταὶ κατηργήθησαν καὶ οἱ δυστυχεῖς ὑπάλληλοι βρίσκονται εἰς τοὺς δρόμους. Οἱ κλητῆρες αὐτοὶ ὑπηρετοῦσιν ἀπὸ 10 καὶ 15 ἐτῶν, ἀπὸ τοῦ καρακίτις ἀκόμη, ἔλαβον μέρος εἰς τοὺς Μακεδονικοὺς ἀγῶνας, καὶ εἶναι σκληρὸν καὶ ἀπάνθρωπον ἡ Κυβέρνησις νὰ μὴ λάβῃ ὑπ' ὄψιν τῆς τὰς δίκαια αὐτῶν παράπονα προσθέντος εἰδικῆν διάταξιν εἰς τὸν νόμον αὐτὸν περὶ μονιμότητος.

Ὁ αὐτὸς κ. βουλευτὴς, συνιτῶν ἀναφορὰν τοῦ ὑπενωματάρχου Κάσσης, λέγει ὅτι οὗτος κατετάθη ὡς ἐθελοντὴς καὶ ὑπηρετήσεν ἀπὸ τοῦ 1914 μέχρι τοῦ 1929, ἀπελύθη δὲ ὡς ἔγγαμος. Ζητεῖ ἤδη, ἐπειδὴ δὲν εἶναι εὐκόλῳ εἰς αὐτὴν τὴν ἡλικίαν ποῦ ἔχει νὰ εὑρῇ ἄλλο ἐπάγγελμα, νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὴν χωροφυλακὴν διὰ νὰ συμπληρώτῃ τὰ ἔτη τῆς συντάξεώς του.

Ὁ κ. **Ν. Κουπαροῦσος** ἐρωτᾷ τὸν κ. Ὑπουργὸν τῆς Ἐθνικῆς Οἰκονομίας διατὶ ἡ Κτηματικὴ Τράπεζα ἀρνεῖται νὰ χορηγήτῃ δάνεια εἰς τὴν Κοζάνην ἐπ' ὅσον ἀρκετὰ ἐκκοντάδες ἑκατομμυρίων ἐξευρέθησαν καὶ διατέθησαν ὑπὸ τῆς Τραπεζῆς; ἐφηρίσθησαν δὲ καὶ νόμοι διὰ νὰ κατοχυρωθῇ αὕτη ἀπάναντι τῶν δανείων. Βεβαίως, λέγει, πρόκειται περὶ ἰδιωτικῆς Τραπεζῆς ἀλλ' ἐπ' ὅσον ἡ Κτηματικὴ εἶναι παρὰρτήμα τῆς ἐθνικῆς οἱ δὲ μέτοχοι αὐτῆς ἔχουν ὀφειλῇ κολοσσικῶς ἐκ τῶν προνομίων τὰ ὅποια τοὺς ἔδωκε τὸ Κράτος, ἡ Τράπεζα ἔχει ἡλικίαν ὑποχρέωσιν νὰ ἐπεκτείνῃ τὴν παροχὴν δανείων καὶ εἰς τὰς Νέας Χώρας. Παρκαλεῖ τὴν Κυβέρνησιν νὰ συστήσῃ τοῦτο ὅσον δύναται διότι οἱ ἔμποροι καὶ οἱ κτηματῆται ἐρῶσιν εἰς τὰ πρόθυρα χρεωκοπίας μὴ ἔχοντες ρευστὸν χρήμα καίτοι εἶναι μέτοχοι μεγάλης περιουσίας. Λέγει κατόπιν ὅτι αἱ Τράπεζαι ἔχουν περιορίσει τὰ γεωργικὰ τῶν καὶ ἐμπορικὰ δάνεια καὶ ἐξακολούθουν νὰ δανείζουν μὲ τριμηνια ἐμπορικὰ γκαρμὰτα. Λέγει κατόπιν ὅτι πέρουν τὸν 18 καὶ 20 %.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Ἀμα ὁ τόκος παρὰ τὴν 13 % εἶναι τοκογλυφία. Παρκαλεῖ νὰ καταγγεῖστε ὡρσίμενα ποῶματα.

Ν. Κουπαροῦσος. Εἶναι σύμφωνος μὲ τὸν νόμον, διότι εἶναι μὲν ὁ τόκος 13 % ἀλλὰ κρατοῦν καὶ προμήθειαν.

Π. Βουγλούμης (Ὑπουργὸς τῆς Ἐθνικῆς Οἰκονομίας). Ὁ τόκος δὲν ἔμπορεῖ νὰ εἶναι μεγαλύτερος τοῦ 9 % ἀλλὰ πρὸς τὴν 4 % διὰ προμήθειαν.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Πολλὸ πιθανὸν νὰ γίνεταὶ κατάχρησις. Παρκαλεῖ, κ. Κουπαροῦσε, φωτίσατέ μας, φέρετε ἀποδείξεις καὶ ὅτι καλέσωμεν τοὺς διευθυντὰς τῶν Τρα-

πεζῶν καὶ ὅτι τοὺς ποῦμε ὅτι δὲν ἔμπορεῖ ἡ Κυβέρνησις νὰ ἀνεχθῇ αὐτὸ τὸ πρᾶγμα.

Ν. Κουπαροῦσος. Ὅσον ἀφορᾷ τὰς Τραπεζὰς Ἀθηνῶν καὶ Λαϊκὴν, δὲν ἔμπορεῖ νὰ καταγγεῖλουν οἱ πολῖται τίποτε διότι θὰ τοὺς κόβουν τὰς πιστώσεις. Τὰ δάνεια αὐτὰ, ἐπαλαμβάνω, δίδονται ὡς τρίμηνα καὶ ἀναγκάζεται ὁ ἔμπορος διὰ νὰ ἐξοφλήσῃ τὰ γκαρμὰτα νὰ καταφεύγῃ εἰς ἰδιώτας τραπεζίτας, νὰ δανείζεται, καὶ νὰ πληρώνῃ τόκον 30 %.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Δὲν εἶναι δυνατόν νὰ δανείζον αἱ Τράπεζαι μὲ τρίμηνα γκαρμὰτα. Φέρετέ μας ἀποδείξεις περὶ τοῦ ἀθεμίτου κέρδους καὶ τὸ πρᾶγμα θὰ διορθωθῇ, διότι ἂν δὲν διορθωθῇ οἱ ὑπάιτιοι θὰ πάνε στὴ φυλακὴ. Προκειμένου περὶ τῶν δανείων, νομίζω ὅτι αἱ αἰτήσεις εἶναι πολλὰ καὶ ἴσως ἐξετάζονται κατὰ σειράν καὶ δίδονται τὰ δάνεια ἀναλόγως τῶν ἀναγκῶν.

Ὁ κ. **Π. Βουγλούμης** (Ὑπουργὸς τῆς Ἐθνικῆς Οἰκονομίας) πληροφορεῖ τὴν Βουλὴν ὅτι ἡ Κτηματικὴ Τράπεζα διχθεῖται τὰ κεφάλαια αὐτῆς διὰ τὰς ἀνάγκας τῆς χώρας, ἐδανείσθη δὲ μέχρι τοῦδε καὶ 3 ἑκατομμύρια λίρων δι' ὁμολογιῶν πρὸς τὸν σκοπὸν ἱκανοποιήσεως τῆς κτηματικῆς πίστεως τῆς χώρας. Ὅπου δὲν γίνονται δάνεια θὰ ὑπάρχουν ὑποθέτω εἴτε τυπικὸι εἴτε οὐσιαστικοὶ λόγοι. Καθόσον ἀφορᾷ τὰ ἐπιτόκια τῶν Τραπεζῶν, ταῦτα ἐξαρτῶνται ἐκ τῆς ἀγορᾶς τοῦ χρήματος. Αἱ πληροφορίες μας εἶναι ὅτι διὰ δάνεια εἰς φερεγγύους δὲν ζητεῖται τόκος ἀνώτερος τῶν 8 %.

Ἡ Κυβέρνησις ἔχει ὑπὸ μελέτην τὸ σκόπεμον τῆς τροποποιήσεως τοῦ νόμου δι' οὗ καθιεροῦται ὁ νόμιμος τόκος ἐπὶ τῷ σκοπῷ μειώσεως τῶν προμηθειῶν τῶν δανειζόντων.

Ὁ κ. **Ι. Νικολίτσας** ἀναπτύσσων ἀναφορὰν τῆς ἐνώσεως ἀναπήρων Τριγωνίας λέγει ὅτι εἰθισται κατὰ τὰς ἐορτὰς νὰ δίδονται ἐπιδόματα μόνον εἰς τοὺς ἀναπήρους Ἀθηνῶν. Τοῦτο ὅμως εἶναι ἄδικον διότι καὶ οἱ τῶν ἐπαρχιῶν ἔχουν τὰ αὐτὰ δικαιώματα. Παρκαλεῖ νὰ ληφθῇ ἡ ἀπόφασις ὅπως μὴ λησμονηθῶν καὶ αὐτοὶ κατὰ τὴν ἐφεστεινὴν διανομὴν ἐπιδομάτων.

Ὁ κ. **Α. Παπαθανάσης** συνιστᾷ τὴν ἀναφορὰν ὅχι μόνον διότι εἶναι δικαία ἀλλὰ καὶ διότι αἱ ἐπαρχίαι διέρχονται μεγαλυτέραν οἰκονομικὴν κρίσιν ἀπὸ τὴν πρωτεύουσιν. Λέγει κατόπιν ὅτι ζητεῖται ἡ ἵδρυσις παραρτήματος τοῦ Γραφείου ἀπονόμης συντάξεων, ἀλλ' ἐν τούτῳ δὲν εἶναι δυνατόν, ἐπειδὴ πλεῖστοι αἰτήσεις ἐκκρεμοῦν, νὰ γίνῃ σύστασις διεκπεραιώσεως αὐτῶν ὅπως τερματισθῇ κατὰστάσις προκαλοῦσα διαμαρτυρίας.

Ὁ κ. **Ε. Ἐμμανουηλίδης** (Ὑπουργὸς τῆς Προνοίας) παρκαλεῖ νὰ τῷ ἀποσταλῇ ἡ ἀναφορά.

Ὁ κ. **Μ. Αἰλιανός** λέγει ὅτι οἱ φρεατωρύχοι εἶναι καὶ αὐτοὶ θύματα τῆς προόδου καὶ ἰδίως ἀπ' ἧς ἡ Οὐλὴν εἰσέγαγε διατρητικὰ μηχανήματα. Λέγει ὅτι εἰς τοὺς ἀναφερόμενους φρεατωρύχους ἐδόθη ἡ βεβαίωσις ἐκ τοῦ ἰδιοκτήτου γραφείου τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ καὶ ὑπὸ τοῦ κ. Παιδαγῆτου ὅτι οἱ πόροι διὰ τὴν παροχὴν εἰς αὐτοὺς ἀποζημιώσεως ἐξευρέθησαν, ἀπεστάλησαν δὲ οὗτοι εἰς τὸν Ὑπουργὸν τῆς Ἐθνικῆς Οἰκονομίας διὰ νὰ πιστοποιήσῃ.

Π. Βουγλούμης (Ὑπουργὸς τῆς Ἐθνικῆς Οἰκονομίας). Ὁ Ὑπουργὸς ἐπιστοποίησεν ὅτι δὲν ἔχει νὰ τοὺς δώσῃ τίποτε.

Μ. Αἰλιανός. Ἀνεξαρτήτως τοῦ ἂν ἐδόθη ὑπόσχεσις, ἐρῶσον πρόκειται περὶ μιᾶς τάξεως ἀνθρώπων ἡ ὁποία δὲν δύναται νὰ ἐξασκήσῃ τὸ ἐπάγγελμα τῆς φρονῶ ὅτι δύναται νὰ ἐπιβληθῇ μικρὰ φορολογία εἰς ἕνα εἶδος μηχανημάτων διὰ νὰ ἀποζημιωθῶν καὶ αὐτοί.

Π. Βουγλούμης (Ὑπουργὸς τῆς Ἐθνικῆς Οἰκονομίας). Ἐπανειλημμένως ἐδήλωσα ὅτι εἶναι ἀδύνατον νὰ δοθῇ ἀποζημιώσις εἰς τοὺς ἐκ τῶν μηχανημάτων ζημιωθέντας. Ὅχι μόνον εἰς τοὺς φρεατωρύχους ἀλλὰ καὶ εἰς ἄλλους ἐργάτας ἄλλων εἰδικότητων. Μόνον διὰ τοὺς ἀμαξάδες ἐδώσαμεν ἔως τώρα 150 ἑκατομμύρια καὶ δὲν ἐτελειώσαμεν ἀκόμη,

ὅπως καὶ μὲ τοὺς σιγαροποιούς. Τὴν πολιτικὴν τῆς παροχῆς ἀποζημιώσεων οὐδέποτε ὑπεστήρικα ἐγώ.

Ὁ κ. **Α. Θεολογίτης** λέγει ὅτι ἡ πρόδοσις ἡ ὁποία ἀφῆκε ὠριμένως τάξεις ἐργατῶν ἀνεργασίας δὲν ἀνήκει εἰς τὸ σύνολον ἀλλ' εἰς τὰ άτομα. Ἡ εἰσπαγωγὴ τῶν μηχανημάτων μοιραίως ἐπέφερε κρίσιν καὶ διὰ τοῦτο ἡ Κυβέρνησις ἤλθεν καὶ ἐνίσχυσε τοὺς ζημιωθέντας. Φρονῶ ὅτι πρέπει νὰ τεθῇ ὡς κανὼν ἀπαράδεκτος ἡ ἀποζημιώσις διὰ τοὺς ἀνθρώπους οἱ ὅποιοι ἐκτοπίζονται ἐκ τῆς μηχανῆς καὶ πάσχουν. Δὲν δύναται νὰ τεθῇ ὡς ἀρχὴ ἐκεῖνο ποῦ λέγει ὁ κ. Ὑπουργός.

Παρελθούσης τῆς κακανονισμένης ὥρας, αἱ λοιπαὶ ἀναφοραὶ ἀναδύονται.

Οἱ κ. κ. **Π. Βουγλούμης** (Ὑπουργὸς τῆς Ἐθνικῆς Οἰκονομίας), **Γ. Μαρῆς** (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν), καὶ **Δ. Δίγκας** (Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης) καταθέτουν σχέδιον νόμου «περὶ ἀνωνύμων ἐταιρειῶν καὶ Τραπεζῶν».

Ὁ κ. **Π. Βουγλούμης** (Ὑπουργὸς τῆς Ἐθνικῆς Οἰκονομίας) ποιούμενος ἐπ' αὐτοῦ εἰσήγησιν, λέγει, ὅτι τοῦτο τροποποιεῖ τὸν ἰσχύοντα νόμον περὶ ἀνωνύμων ἐταιρειῶν ἀναλόγως τῆς πείρας τῆς κτηθείσης ἐκ τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ νόμου 2190 ἀπὸ 10 ἐτῶν. Καίτοι δὲ ἐν τῇ εἰσηγητικῇ ἐκθέσει ἀναπτύσσονται ὡς λέγει ἐπαρκῶς αἱ προτεινόμεναι τροποποιήσεις, ἐδόχθη μόνον τὰς κυριωτέρας ἐξ αὐτῶν.

Τὸ πρῶτον κεφάλαιον τοῦ νομοσχεδίου περιέχει διατάξεις ἀφορώσας γενικῶς τὰς ἀνωνύμους ἐταιρείας. Διὰ τοῦ ἄρθρου 1ου λαμβάνεται πρόνοις ἀσφαλίσεως τῆς καταβολῆς τοῦ κεφαλαίου τῶν ἀνωνύμων ἐταιρειῶν, παρέχεται δὲ τρίμηνος προθεσμία ἐντὸς τῆς ὁποίας τὸ διοικητικὸν συμβούλιον ὀφείλει νὰ συνέλθῃ καὶ νὰ πιστοποιήσῃ, διὰ πρακτικὸν κοινοποιούμενον εἰς τὸ Ὑπουργεῖον Ἐθνικῆς Οἰκονομίας διὰ τοῦ προέδρου αὐτοῦ, ὅτι κατεβλήθη τὸ μετοχικὸν κεφάλαιον τῆς Ἐταιρείας.

Διὰ τοῦ ἄρθρου 2ου τοῦ νομοσχεδίου λαμβάνεται πρόνοις ἐξασφαλίσεως τῶν μετόχων κατὰ ἐνδεχομένης ἀνίσου διαιρέσεως τῶν ἀποθεματικῶν αὐτῆς κεφαλαίων, ὅσας καὶ ἀποθεματικὰ ταῦτα ὑπερβαίνουσι τὸ δέκατον τοῦ καταβεβλημένου μετοχικοῦ κεφαλαίου. Συνέθῃ πολλάκις νὰ ἐκδίδονται νέαι μετοχῆ, μέρος τῶν ὁποίων διατίθεται εἰς τοὺς παλαιούς μετόχους, τὸ δὲ ὑπόλοιπον μεταδιιᾶται εἰς τιμὴν κατωτέραν τῆς ἐσωτερικῆς ἀξίας τῆς νέας μετοχῆς ὑπὸ τοῦ διοικητικοῦ συμβουλίου κατὰ δούλησιν. Πρὸς ἐξασφάλισιν τῶν μετόχων ἀξιοῦμεν ἀπόφασιν τῆς γενικῆς συνελεύσεως ἀποτελουμένης τοῦλάχιστον ἀπὸ τοῦ 1/3 τῶν μετόχων, καὶ διὰ ψήφου τῶν 3/5 τῶν παρόντων. Διὰ τοῦ ἄρθρου 3ου θεσπίζεται ὅτι ἡ ὀνομαστικὴ ἀξία τῆς μετοχῆς δὲν δύναται νὰ ὀρίσθῃ κατωτέρα τῶν 375 δραχμῶν, δηλ. μιᾶς λίρας. Ὁ ἰσχύων νόμος ὁρίζει τὸ ποσὸν τῶν δραχμῶν 25, ὡς κατωτάτην τιμὴν, δηλ. μίαν λίραν Ἀγγλίας. Ἡ νέα διάταξις κατεπρίθη τὸ μὲν ὡς δυσχεραίνουσα τὴν ἐγγραφὴν μετόχων διχθετόντων μικρὰ οἰκονομικὰ μέσα διὰ τὸ μὴ διακρίνῃ τῆς μετοχῆς δι' ἑκατόν. Ἡ ἐπικρίσις δὲν εἶναι ὀκσίμος, διότι οὐδεμία ἐταιρεία κωλύεται νὰ ὀρίσῃ τὴν ὀνομαστικὴν ἀξίαν τῆς μετοχῆς εἰς 400—500 ἢ 1000 δραχμάς. Ἀπ' ἐτέρου ἡ ὀνομαστικὴ ἀξία τῆς μετοχῆς παρκαλεῖ τὰ μικρὰ οὐκ ἀντικειμενικὰ εὐχερέστερον ἀπὸ τοὺς δημιουργούντας ἐταιρείας ἀμυβόλου χαρακτῆρος. Παρέχουμεν προεσμίαν 5 ἐτῶν διὰ τὴν ἐκδοσιν νέων μετόχων τῶν ὑφισταμένων ἐταιρειῶν, ἀπαλλάσσοντες αὐτὰς ταυτοχρόνως τοῦ φόρου χαρτοσήμου ἐπὶ τῶν νέων τίτλων. Τὸ ἄρθρον 4ον ἀπαγορεύει ἐπὶ ἐν ἔτος ἀπὸ τῆς συστάσεως τῆς ἐταιρείας τὴν ἐπὶ ἐνεχύρῳ μετοχῶν χορήγησιν δανείων καὶ πάσης φύσεως πιστώσεων, ἀνεῖ ἐμπραγματῶν ἀσφαλείων, εἰς ἰδρυτὰς, μέλη τοῦ διοικητικοῦ συμβουλίου, ἢ συγγενεῖς αὐτῶν μέχρι καὶ τοῦ δευτέρου βαθμοῦ ἐξ αἵματος ἢ ἀγχιστείας, ἐρῶτον τὰ πρόσωπα ταῦτα μετέσχον εἰς τὴν κάλυψιν τοῦ μετοχικοῦ κεφαλαίου τῆς Ἐταιρείας. Τὰ ὑπολειπόμενα ἄρθρα τοῦ περὶ ἀνωνύμων ἐταιρειῶν κεφαλαίου σκοποῦσι τὴν

ένισχυσιν τῆς δημοσιότητος ἐν τῇ διοικήσει τῶν ἐταιρειῶν, ἥτις καὶ παρὰ τῆς πράξεως καὶ παρὰ τῆς θεωρίας κρίνεται ὡς τὸ συντελεστικώτερον μέσον τῆς ἐξασφάλισις τῶν μετόχων καὶ τῶν συναλλασσομένων.

Διὰ τοῦ ἀρθροῦ 6ου δίδεται τὸ δικαίωμα εἰς τὸ δέκατον τοῦ καταβεβλημένου μετοχικοῦ κεφαλαίου νὰ ζητῇ μέχρι τῆς 31 Δεκεμβρίου ἐκάστου ἔτους ὅπως κατὰ τὴν 1ην μετὰ τὴν χρονολογίαν ταύτην συνέλυσιν ἀνακοινωθῶσι τὰ ποσὰ ἑτινα κατεβλήθησαν δι' οἰκονομήτου αἰτίαν εἰς μέλη τοῦ Δ. Σ. ἢ τοὺς διευθυντὰς ἢ ἄλλους ὑπαλλήλους τῆς ἐταιρείας, καθὼς καὶ πᾶσαν ἐξ οἰκονομήτου αἰτίας ὑφισταμένην σύμβασιν μεταξὺ τῶν προσώπων τούτων καὶ τῆς ἐταιρείας. Ἐπίσης παρέχεται τὸ δικαίωμα εἰς τὸ δέκατον τῶν ἰδίων μετόχων νὰ ζητῇ ὀνομαστικὴν κλήσιν διὰ τὴν λήψιν ἀποφάσεως ἐπὶ παντὸς θέματος τῆς ἡμερησίας διατάξεως. Διὰ τὸ μὴ γίνεσθαι ὅμως κατὰ κράτος τοῦ δικαίου τούτου ἀπὸ πάντα ἀργόσχολον ἢ τυχὸν ἐκδιαστήν, ἀξιοῦμεν ὅπως αἱ μετοχαὶ ἐν ταῖς ἀνωτέρω περιπτώσεσι παραμένωσι κατατεθειμέναι ἐπὶ 30 ἡμέρας ἀπὸ τῆς ἐπιδόσεως τῆς αἰτήσεως.

Διὰ τοῦ ἀρθροῦ 7ου ἐπιβάλλεται ἐν τῇ ἐκθέσει τοῦ διοικητικοῦ συμβουλίου πρὸς τὴν συνέλευσιν λεπτομερὴς ἀνάλυσις τῶν ἐνεργητικῶν καὶ παθητικῶν στοιχείων, ἐδικνὺς δὲ πρέπει νὰ ἀναγράφωνται τὰ χρεόγραφα κατ' εἶδη καὶ ποσὰ καὶ τιμὴν μονάδος, τὸ διαθεσίμον συναλλαγμα καὶ αἱ οἰκοδομαὶ καὶ τὰ ἀκίνητα ἐν γένει τῆς ἐταιρείας, κατὰ μονάδα, εἶδη καὶ τόπον ἐν ᾧ ταῦτα κείνται, τιμὴν ἀκτίσεως ἢ κατασκευῆς αὐτῶν, μετὰ μνείας παντὸς ὑφισταμένου ἐπ' αὐτῶν ἐμπραγματῶν θάρους.

Διὰ τοῦ ἀρθροῦ 8ου ἀξιοῦμεν ὅπως ὁ ἰσολογισμὸς ὁ ὑποβαλλόμενος ὑπὸ τοῦ διοικητικοῦ συμβουλίου εἰς τὴν γεν. συνέλευσιν πρὸς ἔγκρισιν θεωρηθῇ καὶ ὑπὸ τοῦ διευθυντοῦ ἢ ἐντεταλμένου συμβούλου, ἐν ἐλλείψει δὲ τούτων ὑπὸ μέλους τοῦ διοικητικοῦ συμβουλίου ὀριζομένου ὑπ' αὐτοῦ, δ) τοῦ γενικοῦ διευθυντοῦ τῆς ἐταιρείας καὶ γ) τοῦ διευθυντοῦ τοῦ λογιστηρίου, πάντων τούτων ὑποχρέων, ἐὰν διαφωνῶσιν ὡς πρὸς τὸν τρόπον τῆς καταρτίσεως αὐτοῦ ὑπὸ ἐποφιν νομιμότητος, νὰ ἐκθέσωσι εἰς τὴν συνέλευσιν ἐγγράφως τὰς ἀντιρρήσεις των. Ὡς συνετάσσεται μέχρι τοῦδε ὁ ἰσολογισμὸς, ἦτο σκιώδης ἢ εὐθὺν τοῦ διοικητικοῦ συμβουλίου, ἀποδεχομένου καλῇ τῇ πίστει τὰς εἰσηγήσεις τῆς διευθύνσεως. Ἡ καινοτομία αὕτη ρίπτει τὰς εὐθύνas εἰς οὓς κυρίως ἀνήκουσιν αὐταί.

Τὸ ἀρθρον 9ον ἐπιβάλλει εἰς τε τὰς ἡμεδαπὰς καὶ ἀλλοδαπὰς ἐταιρείας τὴν τήρησιν τῶν βιβλίων εἰς τὴν ἐλληνικὴν γλῶσσαν. Ἐννοεῖται ὅτι δὲν κωλύονται αἱ ἀλλοδαπαὶ ἑταιρείαι νὰ τηρῶσι τὰ αὐτὰ βιβλία καὶ εἰς δευτέραν γλῶσσαν.

Τὸ κεφάλαιον β' τοῦ νομοσχεδίου περιέχει εἰδικὰς διατάξεις περὶ τραπεζῶν. Τοιαῦται διατάξεις εἶναι ἡ τοῦ ἀρθροῦ 10ου καὶ ἡ ἐπὶ τῇ ἐκτέλει τῶν τραπεζῶν ἐγκρίσεως ἀπὸ τοῦ Ὑπουργείου Ἑθνικῆς Οἰκονομίας, ἡ τοῦ 11ου καὶ ἡ αἱ τραπεζαὶ αἱ δεχόμεναι καταθέσεις δύνανται νὰ λειτουργήσιν μόνον ὡς Ἀνώνυμοι ἑταιρείαι. Παρέχεται πενταετής προθεσμία εἰς τὰς ὑφιστάμενας ὑπὸ ἄλλην μορφήν, ἐκτὸς τῆς ἀνώνυμου ἐταιρείας, τραπεζὰς ἵνα συμμορφωθῶσι πρὸς τὸν νόμον, ἡ τοῦ 12ου δι' ἧς ἀπαγορεύεται ἡ χρῆσις τῆς λέξεως «τράπεζα» ἢ «τραπεζίτης» εἰς τὰς ὑπὸ ἰδιωτῶν ἢ ἄλλης μορφῆς ἐταιρειῶν, ἐκτὸς τῶν ἀνώνυμων, τραπεζιτικὰς ἐπιχειρήσεις, ἡ τοῦ 13ου καθορίζουσα ὡς ἐλάχιστον κεφάλαιον διὰ τὴν ἱδρύσιν τὸ τῶν δέκα πέντε εκατομμυρίων, καὶ παρέχουσα πενταετὴ προθεσμίαν διὰ τὰς ὑφιστάμενας τραπεζὰς ἡσσόνος κεφαλαίου πρὸς συμμόρφωσιν πρὸς τὴν διάταξιν ταύτην.

Τὸ ἀρθρον 14 ἐπιδικάζει τὴν ἐξασφάλισιν καταβολῆς τοῦ κεφαλαίου τῆς τραπεζῆς πρὸ τῆς ἐγκρίσεως τῆς συστάσεως αὐτῆς διὰ τῆς καταθέσεως αὐτοῦ εἰς τὴν Τράπεζαν τῆς Ἑλλάδος ἢ τὴν Ἑθνικὴν Τράπεζαν. Ἀμα τῇ συστάσει τῆς τραπεζῆς τὸ κεφάλαιον δύναται νὰ ἀποσυρθῇ. Διὰ τοῦ ἀρθροῦ 15 ἐπιβάλλεται

εἰς τὰς Τραπεζὰς ὑποχρέωσις νὰ διατηρῶσι διαθεσίμω ρευστὰ εἰς δραχμας ἐν τοῖς ἰδίοις αὐτῶν ταμείοις, καὶ ἐν τοῖς ταμείοις τῆς Ἑκδοτικῆς Τραπεζῆς οὐχὶ ἐλάττωον τῶν 12 % τῶν ὑποχρεώσεων αὐτῶν ὅπως. Τὸ μέτρον τοῦτο σκοπεῖ νὰ τονώσῃ τὴν ἐμπιστοσύνην τοῦ κοινῶς πρὸς τὰς τραπεζικὰς ἡμῶν ἱδρύματα, ἡ τόνωσις δὲ τῆς ἐμπιστοσύνης ταύτης συνεπάγεται καὶ τὴν τόνωσιν τοῦ ἀποταμιευτικοῦ πνεύματος τοῦ λαοῦ μας. Εἶναι ἀναμφισβήτητον ὅτι τὰ μέγιστα ἡμῶν τραπεζικὰ ἱδρύματα διοικούνται κατὰ τρόπον συνετὸν, ὥστε νὰ παρῇκεν ἡ ὑπερβόρως νομικὴ ὑποχρέωσις τήρησεως ἐλάχιστου ποσοστοῦ διαθεσίμων εἰς μετρητὰ. Ὁ ἀριθμὸς ὅμως τῶν Τραπεζῶν ἔχει τελευταίως αὐξηθῆναι ὑπερβαίνων τὸν ἀριθμὸν 40, τὰ ἐπισυμβάντα δὲ κατὰ τὰς τελευταίας ἔτη τραπεζικὰ ἀτυχήματα εἰς δευτερεύοντα καὶ τριτεύοντα ἱδρύματα ἐκλόνισαν τὴν πίστιν τοῦ κοινῶς, ἐπὶ ζημίᾳ τοῦ ἀποταμιευτικοῦ πνεύματος, ὥστε νὰ ἐπιβάλλεται κατὰ τὴν γνώμην ἡμῶν ἡ κατοχύρωσις ἐν τινι μέτρῳ τῶν οἰκονομικῶν τοῦ λαοῦ. Εἶναι ἀληθὲς ὅτι ἡ ἐμπορικὴ καὶ βιομηχανικὴ ἀδράνεια συνεσώρευσε κατὰ τοὺς τελευταίους μῆνας πολλὰ διαθεσίμω ρευστὰ εἰς τὰ ταμεία τῶν Τραπεζῶν, δὲν ἀποκλείεται ὅμως μείωσις τῶν ρευστῶν τούτων εἰς περιόδους ἐντατικῶν συναλλαγῶν, ἰδίως εἰς πιστωτικὰ ἱδρύματα κινούμενα μὲ περιωρισμένα μέσα. Ἡ νομικὴ ὑποχρέωσις ἦν καθιερωμένη κατεκρίθη ὡς πρωτότυπος καὶ καινοφανής. Κατεκρίθη ἐπίσης ὡς δυναμένη νὰ ἀγγίξῃ εἰς μείωσιν τῶν πιστωτικῶν παροχῶν τῶν ἰδιωτικῶν Τραπεζῶν καὶ ὕψωσιν τοῦ τόκου. Καὶ τὸ ἐν ἐπιχείρημα καὶ τὸ ἄλλο δὲν εἶναι βέβαια. Νομικὴν ὑποχρέωσιν τήρησεως ρευστῶν διαθεσίμων εἰς τὰς κεντρικὰς Τραπεζὰς καθιεροῦσι πλείεστες νομοθεσίαι. Ἀλλὰ καὶ ἐκεῖ ἐνθα δὲν ὑπάρχουσι θετικαὶ διατάξεις ἢ μακρὰ παράδοσις ἀποκαθίσταται εἰς τὸν νόμον. Ὁ κίνδυνος τῆς περιστολῆς τῶν πιστώσεων, ἐὰν ὑπάρξῃ τοιοῦτος, εἶναι κατώτερος τοῦ κινδύνου ἐν ᾧ διέτρεχεν ἡ ἰδιωτικὴ οἰκονομία καὶ ἡ ἔρρυθμος πιστωτικὴ μας κυκλοφορία, ἐὰν αἱ Τράπεζαι παρέβλεπον τὴν ὑποχρέωσιν ἢ πᾶς τραπεζίτης ὀρεῖται νὰ ἔχῃ ὡς πρωταρχικὸν ὄρον καλῆς τραπεζικῆς πολιτικῆς, τὴν τήρησιν δηλαδὴ ταμείων ἀπαρκεῶς πρὸς ἀντιμετώπισιν ἐνδεχομένων ἐξοφλήσεων τῶν ἀπαιτητῶν αὐτοῦ ὑποχρεώσεων. Ὑπεστήριχθη ἐπίσης ὅτι ἡ ὑποχρεωτικὴ τήρησις ποσοστοῦ ρευστῶν διαθεσίμων εἰς μετρητὰ ὅλως περιόριζε τὰ κέρδη τῶν Τραπεζῶν, τὰς προσόδους τοῦ δημοσίου καὶ τὰ ἔσοδα ἐκ τῶν κερδῶν τούτων.

Καὶ τὸ ἐπιχείρημα τοῦτο δὲν πρέπει νὰ ἀσκήσῃ ἐπιρροὴν ἐπὶ τῶν κρίσεων τῆς Βουλῆς, διότι ἐκ τῶν στατιστικῶν πινάκων οὓς ἐδημοσίευσεν αὐταὶ αὐταὶ αἱ Τράπεζαι ἡ ρευστότης τῶν διαθεσίμων αὐτῶν ἀνέφερετο τὴν 31 Δεκεμβρίου τοῦ 1929 εἰς 14. 70/0, ὑπερέβαινε δηλαδὴ τὸ ὑπὸ τοῦ νομοσχεδίου ἀρτιούμενον ποσοστόν. Αἰτιολογεῖται ἄλλως τε πρόνοια δυνατότητος ἐπενδύσεως καὶ τῶν διαθεσίμων τοιούτων ἐν ὅλῳ ἢ ἐν μέρει εἰς ἄντοκα γραμμάτια τοῦ δημοσίου ἢ ἄλλας δραχμ. προθέσμους παροχὰς εἰς τὸ δημόσιον. Ἡ παρακολούθησις τῶν διαθεσίμων ρευστῶν τῶν Τραπεζῶν ἀνατίθεται εἰς τὴν Τράπεζαν τῆς Ἑλλάδος καὶ ἐπὶ τῇ θάσει τῶν δημοσιευομένων μηνιαίων καταστάσεων τῶν Τραπεζῶν. Νομίζομεν ὅτι ἡ Κεντρικὴ Τράπεζα, ὑπεύθυνος διὰ τὴν νομισματικὴν σταθερότητα καὶ τὴν πιστωτικὴν κυκλοφορίαν τῆς χώρας, ὥφειλε νὰ παρακολουθῇ τὰς ἐργασίας τῶν ἰδιωτικῶν Τραπεζῶν καὶ ἐν ἀκόμῃ δὲν ὑπῆρχε ρητὴ πρὸς τοῦτο διάταξις. Ἐλέγχθη ὅτι ἡ Ἑκδοτικὴ Τράπεζα ἀνταγωνίζεται ἐπὶ τοῦ τραπεζικοῦ πεδίου τὰς λοιπὰς Τραπεζὰς καὶ ὅτι δὲν εἶναι ἀνακτὸν νὰ τίθενται αὐταὶ ὑπὸ τὸν ἑλεγχον τῆς Ἑκδοτικῆς. Ἀλλ' ὡς εἶπον ἤδη οὐδεὶς ἑλεγχὸς ἐπιβάλλεται, οὐδεμίαν ἀνάμειξιν τῆς Ἑκδοτικῆς εἰς τὰς ἐργασίας τῶν ἄλλων Τραπεζῶν εἰσηγούμεθα, τὸ μόνον δὲ ἔργον τὸ ὅποῖον ἀνατίθεται εἰς τὴν Ἑκδοτικὴν εἶναι ἡ παρακολούθησις τῶν μηνιαίων καταστάσεων τῶν δημοσιευομένων ὑπὸ τῶν Τραπεζῶν, κατὰ ὑφιστάμεν ἤδη νομικὴν ὑποχρέωσιν, ἐπὶ τῇ θάσει τοῦ νόμου 3401. Ἀλλως τε ἐκ τοῦ

καταστατικοῦ νόμου τῆς Ἑκδοτικῆς Τραπεζῆς ὁ κύκλος τῆς τραπεζικῆς αὐτῆς δράσεως εἶναι ἀρκοῦντως περιωρισμένος, ὥστε νὰ μὴ δύναται θασίμως νὰ λεχθῇ ὅτι ἡ Ἑκδοτικὴ εἶναι συναγωνιστὴς τῶν ἄλλων Τραπεζῶν.

Τὸ καθιερούμενον ἐλάχιστον ποσοστὸν εἶναι τὸ παρὰ τῶν Ἀγγλικῶν Τραπεζῶν τηρούμενον κατὰ παρόμοιον διαθεσίμων ρευστόν. καίτοι ἐν Ἀγγλίᾳ ὑπάρχει ἡ ἐλευθέρω ἀγορὰ χρήματος, ἀνύπαρκτος παρ' ἡμῖν.

Διὰ τοῦ ἀρθροῦ 16 ἀπαγορεύεται ὁ δανεισμὸς εἰς τὸ αὐτὸ πρόσωπον ποσοτὸ ὑπερβαίνοντος τὸ πέμπτον τοῦ μετοχικοῦ καὶ ἀποθεματικοῦ κεφαλαίου, ὑπολογιζομένου εἰς σταθεροποιημένην δραχμὴν. Ἀπαγορεύεται ἐπίσης ἡ συμμετοχὴ τῶν Τραπεζῶν εἰς ἐπιχειρήσεις διὰ ποσοτὸ ὑπερβαίνοντος τὸ πέμπτον τοῦ ἰδίου κεφαλαίου. Προσθέτως ἀπαγορεύεται ἡ παροχὴ πιστώσεων εἰς τὰ μέλη τοῦ διοικητικοῦ συμβουλίου ἀνεὺ ἐπαρκῶν ἐμπραγματῶν ἀσφαλειῶν, ἐκτὸς ἐν ὑπάρχει εἰδικὴ ἀδεία τῆς γενικῆς συνελεύσεως μὴ δυναμένη νὰ ἰσχύσῃ πέραν τῆς χρήσεως ἐντὸς τῆς ὁποίας ἐλήφθη.

Ἐπακολουθοῦσιν αἱ κυρώσεις τῶν διατάξεων τὰς ὁποίας σὰς ἀνέφερα.

Τὸ γ' κεφάλαιον τοῦ νομοσχεδίου πραγματεύεται περὶ τοῦ ἐλέγχου τῶν ἀνωνύμων ἐταιρειῶν. Ὁ τρόπος καὶ ὁ ἡσκέτο μέχρι τοῦδε ὁ ἑλεγχὸς οὐδεμίαν παρείχεν εἰς τὸ κεφάλαιον ἐγγύησιν. Αἱ γενικαὶ συναλεύσεις ὤριζον κατὰ κανόνα ἐλεγκτὰς προσκακίμενους εἰς τὴν διοίκησιν, οἵτινες προσυπέγραψον πᾶσαν παρουσιαζομένην αὐτοῖς ἐκθεσιν, καλῇ τῇ πίστει ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ. Ὁ κρατικὸς ἑλεγχὸς περιόριζτο εἰς ἔγκρισιν τοῦ καταστατικοῦ καὶ τὴν νόμιμον συγκρότησιν καὶ διεξαγωγὴν τῶν συνελεύσεων. Διὰ τῆς εἰσαγομένης καινοτομίας ἐν τῇ νομοσχεδίᾳ διατηροῦμεν τὸν ἑλεγχον τοῦτον, προσβλέπομεν ὅμως τὴν κατάρτισιν σώματος ἐλεγκτῶν καὶ σώματος ὀρκωτῶν λογιστῶν, εἰς τοὺς ὁποίους ὅλως ἀνατίθεται ὁ οἰκονομικὸς καὶ λογιστικὸς ἑλεγχὸς τῶν ἐπιχειρήσεων, ἰσάκως ζητηθῇ τοιοῦτος εἴτε ὑπὸ τοῦ 1) 20 τῶν μετόχων, εἴτε ὑπὸ τοῦ εἰδικοῦ χρηματιστηριακοῦ συμβουλίου, εἴτε ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Ἑθνικῆς Οἰκονομίας.

Δὲν εἶμαι τόσον ἀφελής, κύριοι βουλευταί, διὰ νὰ πιστεύω ὅτι μὲ τὰς ἐπιφερομένας μεταβολὰς εἰς τὸν ἰσχύοντα νόμον περὶ ἀνωνύμων ἐταιρειῶν ὅλως προληφθῇ πᾶσα ἀνωμαλία καὶ πᾶσα καταχρησις εἰς τὴν διοίκησιν τῶν ἐπιχειρήσεων. Τοῦτο εἶνε ἀνθρωπίνως ἀδύνατον. Μόνον εἰς κοινωνίαν ἀγγέλων δύναται νὰ λείψωσι αἱ ἀνωμαλίαι καὶ πόρρω ἀπέχουσι τοῦ νὰ ἀποτελοῦμεν κοινωνίαν ἀγγέλων. Ἡ χαλάρωσις τοῦ ὀρκωτικοῦ αἰσθηματος, ὁ ἐπικρατῶν ἀκρατος ὕλισμος, ἐνταθεῖς μετὰ τὸν παγκόσμιον πόλεμον, αἱ ποικίλαι ἀνάγκαι αἱ ἐδημιουργήσαν ὁ σημερινὸς βίος ὠθοῦσιν εἰς τὰς διαχειριστικὰς ἀνωμαλίας καὶ τὰς καταχρήσεις. Αἱ ποικίλαι διατάξεις ἀποτελοῦσιν ἀσθενῆ δυστυχῶς φραγμὴν κατὰ τὸν τοιοῦτον τάσεων καὶ μόνον τὸ ἀγρυπνῶν βλέμμα τοῦ κυρίου ἐνδιαφερομένου, τοῦ μετόχου, πρέπει νὰ ἀποτελῇ τὸν κυριώτερον φρουρὸν τῶν ἐπιχειρήσεων. Ὁ θαυμάσιος ὀργανισμὸς τῶν Ἀγγλῶν ἐμπειρογνομένων δὲν ἡμπούδισε τὰς καταχρήσεις ἐκατομμυρίων λιρῶν τοῦ Χάτρυ, οὐδὲ τῶν Γάλλων λογιστῶν ὁ ἑλεγχὸς τὰς καταχρήσεις τῆς Καζ. Ἀνὼ ἡ τοῦ Οὐστρίκ, οὐδεὶς δὲ ποικιλὸς νόμος κατώρθωσε δυστυχῶς νὰ ἐξελείψῃ ἀπολύτως τὸ ἐγκλήμα. Μόνον ἡ ἀνύψωσις τοῦ ἐπιπέδου τῶν ἡθῶν καὶ ἡ δημιουργία χαρακτήρων, ἀρχομένη ἀπὸ τῆς οἰκονομικῆς ἐστίας καὶ ἐξακολουθοῦσα διὰ τοῦ σχολείου καὶ τῆς ἐκκλησίας, ὅλως καταστῇ δυνατόν νὰ θαυμάσῃ τὴν κοινωνικὴν σύνθεσιν καὶ νὰ ἐλαττώσῃ τὰ ἀδικήματα. (Χειροκροτήματα ζωηρά).

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Ὁλὸς ἡβελον νὰ προσθέσω ὀλίγας μόνον λέξεις εἰς ὅσα εἶπαν ὁ συνάδελφος μου. Τὸ νομοσχέδιον τὸ ὅποῖον εἰσάγεται σήμερον εἰς τὴν Βουλὴν εἶναι ἐν ἐκ τῶν σπουδαιωτέρων νομοσχεδίων τὰ ὅποια εἰσήγαγεν ἡ Κυβέρνησις εἰς τὴν Βουλὴν ἢ πρόκειται νὰ εἰσαγάγῃ. Ἐνθυμεσθε τὴν συγκίνησιν ἡ ὁποία ἐγεννήθη κατὰ

τὴν πρόθεσιν τῆς Ἀγγλοαμερικανικῆς Τραπεζῆς. Ἐνθυμεσθε τὴν ἐπερώτησιν ἡ ὁποία ἐγένετο εἰς τὴν Βουλὴν, τὸν ἐλεγχον κατὰ τῆς Κυβερνήσεως, καὶ τὴν ὑποχρέωσιν τὴν ὅποιαν ἐδωκεν ἡ Κυβέρνησις ὅτι ὅλως ἐν καίρῳ νομοσχεδίων διὰ τοῦ ὁποίου ὅλως καθίσταται δυνατόν ὅπως εἰς τὸ μέλλον περικταθῇ αὐτὸ τὸ κακόν. Τῆς ὑποσχέσεως αὐτῆς ἐκτέλεσιν ἀποτελεῖ ἡ εἰσαγωγή τοῦ νομοσχεδίου αὐτοῦ εἰς τὴν Βουλὴν. Ἐπιφυλάσσομαι νὰ πληροφώρῃ τὰ μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Ὑπουργείου τῆς Ἑθνικῆς Οἰκονομίας, εἰς τὴν ὁποίαν ὅλως παραπεμφθῇ τὸ νομοσχέδιον, ὅσα εἶναι φιλελεύθερα, ὅτι ἡ Κυβέρνησις εἰς τὸ νομοσχέδιον τοῦτο ἀποβίβει μερίστην σημασίαν, ὅτι, ἐφ' ὅσον δὲν πεισθῇ ἐκ τῆς συζητήσεως περὶ τῆς ἀνάγκης τῆς προποσίσεως ὀρισμένων διατάξεων, ὅλως ἔσται ζήτημα ἐμπιστοσύνης διὰ τὴν ἐπιψήφισιν αἰσὲς διατάξεως τὴν ὁποίαν περιέχει τὸ νομοσχέδιον τοῦτο. Ἐπομένως παρακαλῶ τὰ φιλελεύθερα μέλη, ἐφ' ὅσον κατὰ τὴν συζήτησιν ἐν τῇ Ἐπιτροπῇ δὲν ἤθελον πεισθῇ ἐκ τῶν ἐξηγήσεων τοῦ συναδέλφου μου, τὸν ὅποῖον δύνανται νὰ καλέσουν ὅταν θέλουν, περὶ τοῦ ὅτι καλῶς ἔχει τὸ νομοσχέδιον, νὰ καλέσουν καὶ ἐμεῖς διὰ νὰ μὲ ἀκούσων προσηγορικῶς ἵνα μὴ φθάσωμεν, ὅπως συνέβη καὶ ἄλλοτε, εἰς σύγκρουσιν μεταξὺ τῆς πλειοψηφίας καὶ τοῦ εἰσηγητοῦ αὐτῆς.

Φαντάζομαι ὅτι ὅλως εὐρεθόμεν πρὸς ἀντιστάσεως ἐκ μέρους τῶν ἐνδιαφερομένων. Ἀλλ' ἡ ἀντίστασις αὕτη μὰς εἶναι ἐντελὲς ἀξίωμα. Θέλω δὲ σήμερον νὰ τονίσω ὅτι ἡ κατάστασις αὕτη ἐλαβε κάποιον χαρακτήρα πιστοτικῶν κατὰ τοῦ Κράτους. Ἐπιθυμῶ νὰ τὸ τονίσω αὐτὸ κυρίως δι' ἐκείνους οἱ ὁποῖοι ἐπέδειξαν τὴν παρακλητικὴν αὐτὴν στάσιν. Ἐγὼ καθήκον νὰ εἶπω ὅτι ἐνῷ ἐδέχθημεν τὴν σύστασιν μιᾶς ἐνώσεως τῶν τραπεζῶν, ἡ ὁποία ἐφαίνετο σκοποῦσα κυρίως τὴν συνεννόησιν μεταξὺ τῶν τραπεζῶν, ὅπως καταστῇ ἐκάστη ἐνήμερος τῶν πιστώσεων τῶν ἄλλων, τῶν πιστώσεων τὰς ὁποίας ἔχουν δώσει, διὰ νὰ ἀποφεύγηται τὸ φαινόμενον, τὸ ὅποῖον παρατηρεῖται πολλάκις, ἵνα πιστοῦχος νὰ ἔχῃ γραφῇ δι' 100000 καὶ εἰς 2 τραπεζῶν, ἐνῷ ἑλέγχθημεν αὐτὴν τὴν ἐνώσιν τῶν τραπεζῶν πρὸς αὐτὸν κυρίως τὸν σκοπὸν, αὐτὴ ἡ ἐνωσις τοῦ τραπεζῶν τείνει νὰ δημιουργήσῃ ἕνα στενὸν κύκλον μεταξὺ τῶν τραπεζῶν πρὸς ἀμοιβαίαν συνεννόησιν διὰ τὴν κατάργησιν τοῦ τραπεζικοῦ συναγωνισμοῦ. Καὶ τὸ ἀποτέλεσμα εἶναι ὅτι, ἐνῷ πρὸ ἐνδὲς ἔτους ἡλθον εἰς συνεννόησιν μὲ τὰς τραπεζικὰς ἱδρύματα καὶ τοὺς ἔχον ζητήσαι τότε νὰ μεριμνήσουν ὅσον εἶναι δυνατόν νὰ ὑποβιβάσουν τὸν τόκον διὰ τὰς ἐπιχειρήσεις τὰς βιομηχανικὰς, καὶ τοὺς εἶπα ὅτι διὰ νὰ βοηθήσωμεν τὰς πασχούσας βιομηχανίας μας, ὅλως ἀντιμετωπίσω καὶ τὴν ἀνάγκην τῆς πληρωμῆς ἐκ μέρους τοῦ Κράτους ἐντὸς μέρους τοῦ τόκου τοῦ ὁποίου ἐζητήθη ἡ ἐλάττωσις καὶ ἡ Τράπεζα μου εἶπεν ὅτι δὲν ὑπάρχει ἀνάγκη αὐτοῦ, ἡμεῖς δὲ ζητοῦμεν μόνον νὰ μὰς κριμετε ἐλάττωσιν τῆς φορολογίας καὶ ἄλλας ἐνδοχίας τὰ ὅποια ὅλα σκεδὸν ἐκτελέσωμεν, ἐν τούτοις ἡ ὑπαρξὶς τῆς Ἐνώσεως τῶν Τραπεζῶν ἀποτέλεσμα ἔσται ὥστε ἡ ἀναμενόμενη ἐλάττωσις τοῦ τόκου νὰ εἶναι ἀνέλεος πρὸς τὴν ἐλάττωσιν ἡ ὁποία ἐγένετο εἰς τὰς κρατήσεις. Μὰς ἐζητήθη νὰ περιλάβωμεν εἰς τὸ νομοσχέδιον αὐτὸ καὶ διάταξιν διὰ τῆς ὁποίας ὅλως λάθῃ νόμιμον ὑπαρξὴν ἡ Ἐνωσις τῶν Τραπεζῶν. Ἠρόνηθη νὰ δεχθῶ τοῦτο καὶ πληροφώρῃ τὴν Βουλὴν ὅτι, ἐν ἐξακολουθήσει ὑπ' αὐτὴν τὴν διέθεσιν ἡ ἐνέργεια τῆς ἐνώσεως τῶν τραπεζῶν, πρὶν ψηφισθῇ τὸ νομοσχέδιον ἐγὼ πρῶτος ὅλως εἰσηγηθῶ τὸ νομοσχέδιον διὰ τοῦ ὁποίου ὅλως κηρύσσεται ἀθέμιτος ἡ τοιαύτη ἐνωσις (Χειροκροτήματα).

Ἐλπίζω ὅτι τὸ νομοσχέδιον ὅλως μελετήσῃ ἡ ἐπιτροπὴ, ὅς καλῶς καὶ τοὺς ἐνδιαφερομένους καὶ ὅς τὸ φέρῃ ταχέως εἰς τὴν Βουλὴν.

Μεθ' ὅ ἡ Βουλὴ εἰσέρχεται εἰς τὴν
Ἡμερησίαν Διάταξιν
τῆς νομοθετικῆς ἐργασίας.
Γίνονται δι' ἀναστάσεως δεκτὰ εἰς β' κατ' ἀρθρον καὶ σύνολον συζήτησιν τὰ σχέδια νόμων :

- 1) «Περὶ τοῦ τρόπου τῆς προαγωγῆς τῶν ἐπὶ τῶν ὑποβρυχίων ὑπηρετούντων ὑπαξιωματικῶν τοῦ Π. Ν.».
- 2) «Περὶ χορηγίας προσθέτου πιστώσεως ἐκ δραχμῶν 13.582.75 εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ναυτικῶν».
- 3) «Περὶ κανονισμοῦ διὰ διαταγμάτων τῆς συνθέσεως τῶν σάκκων ἱματισμοῦ τῶν ἀνδρῶν τοῦ Π. Ν.».
- 4) «Περὶ καταργήσεως τῆς Δ' Διευθύνσεως τοῦ Γ' Ἐπιτελείου τοῦ Π. Ν.» καὶ
- 5) «Περὶ ἀντικαταστάσεως τῆς πρώτης παραγράφου τοῦ 1 ἐδαφίου τοῦ ἄρθρου 11 τοῦ ἀπὸ 6 Μαρτίου 1929 Διατάγματος περὶ ἐκτελέσεως τοῦ νόμου 3833 τῆς 30 Ἰανουαρίου 1929 περὶ συστάσεως ὑπηρεσίας ὑποβρυχίων».

ἔχοντα οὕτω :

«Περὶ τοῦ τρόπου τῆς προαγωγῆς τῶν ἐπὶ τῶν ὑποβρυχίων ὑπηρετούντων ὑπαξιωματικῶν τοῦ Π. Ν.»

«Ἀρθρον μόνον».

Μέχρι συμπληρώσεως τοῦ ἐφεδρικοῦ προσωπικοῦ τῶν ὑποβρυχίων οἱ εἰς αὐτὰ ὑπηρετοῦντες ὑπαξιωματικοὶ δύναται γὰρ προάγωνται εἰς τὸν ἀνώτερον βαθμὸν καὶ ἀνευ ἀποκρίσεως τῶν ὑπὸ τοῦ νόμου 4411 καθιερωμένων πτυχίων Β' καὶ Α', ἐφ' ὅσον ἔχουν πάντα τὰ λοιπὰ προσόντα καὶ εἶναι ἐγγεγραμμένοι εἰς τὸν οἰκείον πίνακα προακτών.

Ἐν περιπτώσει ἀπομικρύνσεως ἐκ τῆς ὑπηρεσίας τῶν ὑποβρυχίων ὡς καὶ μετὰ τὴν συμπλήρωσιν τοῦ ἐφεδρικοῦ προσωπικοῦ τοῦ κλάδου εἰς ὃν ἀνήκουν οἱ ἀνω ὑπαξιωματικοὶ ἰερείου κατὰ τὴν πρώτην λειτουργίαν τῆς σχολῆς τῆς εἰδικότητος τῶν καὶ φρεατῶν πρὸς ἀπόντησιν τοῦ οὐ προσωρινῶς ἀπηλλοτριώσαν πτυχίου, ἀνεξαρτήτως τῆς ὑποχρεώσεως ἣν ὑπέχουν ὡς φοιτηταὶ εἰς σχολεῖα ἄτινα ἀπαιτεῖ ὁ βαθμὸς ὃν ἔλαβον δυνάμει τῆς κατὰ τὴν προηγουμένην παράγραφον ἐυεργετικῆς διατάξεως.

Οἱ ἀποτυγχάνοντες εἰς τὰς ἐξετάσεις ὑπόκεινται εἰς τὰς συνεπείας τοῦ νόμου 4411.

Περὶ χορηγίας προσθέτου πιστώσεως ἐκ δραχμ. 13.582.75 εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ναυτικῶν.

«Ἀρθρον μόνον».

Ἐν τῷ προϋπολογισμῷ τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ναυτικῶν ὑπὸ Κεφ. καὶ ἄρθρον, εἰς ᾧ ἀνεγράφη ἡ διὰ τοῦ νόμου 4550 χορηγηθεῖσα πίστις, χορηγεῖται πρόσθετος πίστις ἐκ δραχμῶν 13.582.75 πρὸς πληρωμὴν τῶν ἐν τῷ συνημμένῳ πίνακι ἀναγραφόμενων ποσῶν καὶ διὰ τὴν ἐν τῷ αὐτῷ πίνακι ἀναγραφομένην αἰτίαν δι' ἑκαστον ποσόν.

- 1) Π. Γγγλέσης, πλωτάρχης, ὑπόλοιπον μισθοῦ μηνὸς Μαΐου 1929 Δρ. 5.000.—
- 2) Φ. Κούσης, καλεστικῆς, κατατεθέντα πρὸς φύλαξιν εἰς ταμίαν «Ἑλλης» « 6.141.20
- 3) Κ. Βουδούρης, ὑποκαλεστικῆς, κατατεθέντα πρὸς φύλαξιν εἰς ταμίαν «Ἑλλης» » 2.441.55

Σύνολον » 13.582.75

Περὶ κανονισμοῦ διὰ Διαταγμάτων τῆς συνθέσεως τῶν σάκκων ἱματισμοῦ τῶν ἀνδρῶν τοῦ Π. Ναυτικοῦ.

«Ἀρθρον μόνον».

Ἡ σύνθεσις τῶν ὀργανισμῶν ὑπὸ τοῦ Δημοσίου παρεχόμενων κατὰ τὴν ἀρχικὴν κατάστασιν εἰς τοὺς κληρωτοὺς καὶ ἐθελοντάς ναύτας καὶ εἰς τοὺς μαθητὰς τῶν προπαρασκευαστικῶν τοῦ Ναυτικοῦ Σχολῶν σάκκων ἱματισμοῦ, καθὼς καὶ αἱ περιπτώσεις δωρεᾶν ἀναχωρητικῆς εἰδὸς τοιοῦτου, κανονίζονται διὰ Διαταγμάτων ἐνδεδειγμένων τῇ προτάσει τῶν ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν καὶ Ναυτικῶν Ὑπουργῶν.

Περὶ καταργήσεως τῆς Δ' Διευθύνσεως τοῦ Γ' Ἐπιτελείου τοῦ Π. Ναυτικοῦ.

«Ἀρθρον μόνον».

Ἐπιτρέπεται εἰς τὸν Ὑπουργὸν τῶν Ναυτικῶν ὅπως διὰ Διατάγματος προδίδῃ εἰς τὴν κατάργησιν ἢ ἀνασύστασιν τῆς Δ' Διευθύνσεως τοῦ Γ. Ε. Ν.

«Περὶ ἀντικαταστάσεως τῆς πρώτης παραγράφου τοῦ 1 ἐδαφίου τοῦ ἄρθρου 11 τοῦ ἀπὸ 6 Μαρτίου 1929 Διατάγματος, περὶ ἐκτελέσεως τοῦ νόμου 3833 τῆς 30 Ἰανουαρίου 1929 περὶ συστάσεως ὑπηρεσίας ὑποβρυχίων».

«Ἀρθρον μόνον».

Ἡ πρώτη παράγραφος τοῦ 1 ἐδαφίου τοῦ ἄρθρου 11 τοῦ ἀπὸ 6 Μαρτίου 1929 Διατάγματος, «περὶ ἐκτελέσεως τοῦ 3833 νόμου τῆς 30 Ἰανουαρίου 1929 περὶ συστάσεως ὑπηρεσίας ὑποβρυχίων» ἀντικαθίσταται διὰ τῆς ἐξῆς

Ἐξαιρέσει εἰδικῶν τοποθετήσεων γινομένων ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ναυτικῶν, ὁ Α.Δ.Υ. ἐκλέγει τὸ ἐπιτελεῖον αὐτοῦ καὶ προτείνει τοὺς διοικητὰς τῆς ἐν Ναυστάθμῳ βάσεως, τῆς Σχολῆς τῶν ὑποβρυχίων καὶ τῶν διαφόρων σταθμῶν, ὡς ἐπίσης τοὺς κυβερνήτας τῶν ὑποβρυχίων καὶ προϊσταμένους ἐν γένει αὐτοτελῶν ὑπηρεσιῶν.

Αἱ ἀνωτέρω ἐκλογαὶ καὶ προτάσεις ὑπόκεινται, εἰς τὴν κρίσιν τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ναυτικῶν.

Ἀνακινώσκειται εἴτα καὶ γίνεται δι' ἀναστάσεως δεκτὸν εἰς α' κατ' ἀρχὴν καὶ κατ' ἄρθρον συζήτησιν τὸ σχέδιον νόμου «περὶ κυρώσεως τοῦ Ν. Δ. τῆς 16 Νοεμβρίου 1925 «περὶ ἐπεκτάσεως τοῦ θεσμοῦ τοῦ Ὑποπυργῶ κλπ.».

Ἐπὶ τοῦ εἰς β' κατ' ἄρθρον συζήτησιν σχεδίου νόμου «περὶ ἐπεκτάσεως τοῦ ἄρθρου 18 τοῦ νόμου 4784 περὶ ἐνοικιοστασίου καὶ ἐπὶ ἀρτοποιείων ἐν τῇ καίσει ζώνῃ Θεσσαλονίκης» ὁ κ. Α. Μάργου, λαμβάνων τὸν λόγον, ἀναπτύσσεται τροπολογίαν του εἰς τὸ ἄρθρον 8 τοῦ νόμου 4784 καὶ ὅταν ὁ μισθωτὴς εἶναι ἄπορος, τὴν πέραν τοῦ συντελεστοῦ τοῦ ἄρθρου 7 πρόσθετον αὐξήσιν καταβάλλει ἐξ ὀλοκλήρου τὸ ταμεῖον ἐνοικιοστασίου. Τὴν σκοπιμότητα τῆς διατάξεως ταύτης ἐξαιρῶν λέγει, ὅτι αὐτὸ τοῦτο τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Δικαιοσύνης δι' ἐρμηνευτικῆς ἐγκυκλίου του, νομοθετικῶς μᾶλλον περιοριζόμενον καὶ ἀμφιβόλου συνεπὶς ἰσχύος καὶ ἐφαρμογῆς ἀπὸ τῆς δικαστικῆς, ὥρισεν ὅτι οἱ ἄποροι μισθωτὰς τῆς κατηγορίας τοῦ ἐδαφίου 2 τοῦ ἄρθρου 8 τοῦ νόμου περὶ ἐνοικιοστασίου, οἵτινες, κατὰ τὴν παρεμφερήσαν προφανῶς ταύτην διάταξιν, ὑποχρεοῦνται νὰ καταβάλλουν μίσθωμα ἐπὶ συντελεστῇ 14, ἥτοι ὅσον καὶ οἱ μὴ ἄποροι μισθωτὰς θέλουσι καταβάλλει μίσθωμα κανονιζόμενον ἐπὶ συντελεστῇ 11, τοῦ ὑπολοίπου καταβάλλομένου ὑπὸ τοῦ ταμείου ἐνοικιοστασίου. Ἀλλὰ καὶ ἡ τοιαύτη ἐξοικονόμησις τῆς προφανοῦς ταύτης ἀδικίας τοῦ νόμου δὲν εἶναι, τονίζει, ἐπαρκής καθόσον ἡ δεινὴ οἰκονομικὴ κρίσις ἥτις μαστίζει τὸν τόπον δὲν ἐπιτρέπει εἰς τοὺς ληρώδεις μισθωτὰς, ἀνεξαρτήτως τῶν ιδιοτήτων τοῦ ἐκμισθωτοῦ, νὰ καταβάλλωσι μίσθωμα πέραν τοῦ συντελεστοῦ 8. Ἐν περιπτώσει ἀποδοχῆς τῆς προτάσεως τοῦ ταύτης, τὰ καταβληθέντα τυχόν ὑπὸ τοῦ ἀπόρου μισθωτοῦ ὑπὲρ τὸν συντελεστὴν 8 ποσὰ δέον, λέγει, νὰ συμψηφισθῶσιν εἰς τὰ μέλλοντα μισθώματα.

Ἐπὶ τοῦτοις ὑποστηρίζει τροπολογίαν προταθείσαν ὑπὸ τῶν βουλευτῶν κ. κ. Ν. Μπακοπούλου, Ε. Μαλαμίδα, Κ. Πολυχρονάκη κλπ. προστατευτικὴν τῶν μισθωτῶν θυμάτων πολέμου, οἵτινες δὲν προστατεύονται ὡς ἔδει ὑπὸ τοῦ ψηφισθέντος νόμου περὶ ἐνοικιοστασίου.

Ὁ κ. Ν. Μπακοπούλου, λαμβάνων τὸν λόγον, εὐρίσκει σκοπιμωτάτην τὴν ὑποβολὴν τοῦ ὑπὸ κρίσιν νομοσχεδίου, παρατηρεῖ ὅμως ὅτι δὲν προβλέπεται δι' αὐτοῦ ἡ ἐπίλυσις θλῶν τῶν ἐκκρεμῶν ζητημάτων, τὰ ὅποια ἐδημιούργησαν ἀδικίας ὑπὲρ ὁρισμένων τάξεων ἐνοικιαστῶν. Ἀναπτύσσων τοὺς λό-

γους δι' οὗς προτείνεται ἡ ἐπέκτασις τῆς ἰσχύος τῶν διατάξεων τοῦ ἐνοικιοστασίου καὶ ἐπὶ ἀρτοποιείων τῆς καίσεως ζώνης Θεσσαλονίκης, ζῶνῃς ἐξηρημένης τῆς ἰσχύος τοῦ μέτρου αὐτοῦ ἐκφράζει τὴν ἐκπληξίν του διότι ὁ Πρόεδρος τῶν ἐν Θεσσαλονίκῃ Πρωτοδικῶν δὲν ἔλαβεν ὑπ' ὄψιν τοῦ τὴν ἐγκύκλιον τοῦ Ὑπουργείου τῆς Δικαιοσύνης, γνωρίζοντος αὐτῷ τὴν κατάθεσιν τοῦ ἐν λόγῳ νομοσχεδίου, ὡς καὶ τὴν ἐκδοσιν τοῦ διατάγματος περὶ δικαιοστασίας.

Ὁ κ. Α. Δίγκας (Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης) παρέχει σχετικὰς διασαφήσεις.

Ὁ κ. Ν. Μπακοπούλου συνεχίζων ὑποστηρίζει τὴν ὑπ' αὐτοῦ καὶ τῶν λοιπῶν συναδέλφων του ὑποβληθεῖσαν τροπολογίαν ὑπὲρ τῶν ἀναπήρων ἀτόρων ἐνοικιαστῶν.

Ὁ κ. Α. Παπαθανάσης λαμβάνων τὸν λόγον κακίζει τὸ ὑπὸ κρίσιν νομοσχέδιον ὡς καθιστῶν προσωπικὰ προνόμια ὑπὲρ ὁρισμένων ἀρτοποιῶν τῆς Θεσσαλονίκης καὶ δι' τῆς πυρκαϊκῆς ζώνης, διὰ τὴν ἀνοικοδόμησιν τῆς ὁποίας ὑπεβλήθησαν, λέγει, οἱ ἰδιοκτῆται τῶν οἰκοπέδων εἰς ὑπερόγκους δαπάνας, τοσαύτας ὥστε νὰ κριθῇ ἐπιβεβλημένη ἡ ἐξαίρεσις τῶν ἰδιοκτησιῶν αὐτῶν ἀπὸ τῶν περιορισμῶν τοῦ ἐνοικιοστασίου. Εἶναι δὲ, τονίζει, ἐτι μᾶλλον ἀξιοκατάχρητον τὸ προτεινόμενον μέτρον, διότι προστατεύει τοὺς ἐν λόγῳ ἀρτοποιούς διὰ μόνον κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἰσχύος τοῦ ἐνοικιοστασίου ἀλλ' ἐπὶ μίαν ὀλοκλήρον δεκαετίαν.

Ὁ κ. Δ. Δίγκας (Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης) προδίδει εἰς τὴν δῆλωσιν ὅτι πρόκειται περὶ τυπογραφικοῦ λάθους τὸσον ἐν τῇ ἐσηγητικῇ ἐκθέσει ὅσον καὶ ἐν τῇ καμίνῳ τοῦ σχεδίου καὶ παρακαλεῖ ὅπως ἐπανεχθῇ ἡ δέουσα διόρθωσις.

Ὁ κ. Α. Παπαθανάσης συνεχίζων τονίζει ὅτι, ἐφόσον εἰσέρχονται εἰς στάθιον ἄρσεως τῶν δεσμεύσεων τῆς ἰδιοκτησίας, δὲν εἶναι ἐπιτετραμένη ἡ θέσπισις προσωπικῶν διατάξεων, παρεχουσῶν προνόμια εἰς ὁρισμένους κατηγορίας, προνόμια τὰ ὅποια δικαίως θὰ προκαλέσουν αἰτήσεις κατοίκων καὶ ἀλλων πόλεων ὅπως ἐπεκταθῶν ταῦτα καὶ εἰς αὐτοὺς. Καὶ εἶναι, προσθέτει, ἀδικαιολόγητον τὸ μέτρον τοῦτο ἐτι μᾶλλον καθόσον ἀφορᾷ ἀνθρώπους τῆς ἰδικιτέρας ἐπαρχίας τοῦ κ. ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Ὑπουργοῦ, καὶ καταργεῖ ἀντισυνταγματικῶς τὰ δικαστικὰ ἀποράσεις. Πῶς εἶναι, ἐρωτᾷ, νοητὸν ἀπόφρασις δικαστικῇ περὶ ἐξώσεως, ἐκδοθεῖσα πρὸ τῆς ἰσχύος τοῦ παρόντος νόμου, νὰ ἀνασταλῇ μέχρι τῆς 31 Αὐγούστου 1932, ὅποτε λήγει καὶ ἡ ἰσχύς τοῦ ἐνοικιοστασίου;

Δ. Δίγκας (Ὑπουργὸς Δικαιοσύνης). Ἀφοῦ θὰ ρυθμισθῇ ἅπασα τὸ ζήτημα αὐτὸ πῶς θέλετε νὰ ληφθῇ ἄλλο μέτρον ὑπὲρ τῶν μὲν καὶ ἄλλο ὑπὲρ τῶν δέ; Ἐὰν πρόκειται περὶ τελεσιδικίου ἀποφάσεως ἐκτελεσθείσης βεβαίως τὸ ζήτημα διαφέρει. Προκειμένου ὅμως περὶ ἀποφάσεων μὴ ἐκτελεσθεισῶν εἰσέτι νομίζω ὅτι ἡ παρεχόμενη ἀναστολὴ δὲν ἀποτελεῖ συνταγματικὴν παράβασιν.

Α. Παπαθανάσης. Προκειμένου περὶ τελεσιδικίου ἀποφάσεως δὲν γεννᾶται βεβαίως ζήτημα. Αὐτὸ θὰ ἐλαίπε. Ἀλλ' οὐτε καὶ περὶ τῆς μὴ ἐκτελεσθείσης ἀποφάσεως ἐπιτρέπεται ἀμφιβολία εἰς τὸ ὅτι οἰαδήποτε ἐπέμβασις ἡμῶν ἀποτελεῖ οὐσιαστικῶς κατάργησιν τῆς δικαστικῆς ἐξουσίας.

Ὁ κ. Χ. Λαδάς παρατηρεῖ ὅτι, καίτοι κατ' οὐσίαν συμφωνεῖ μετὰ τὸν ὁμιλοῦντα, ἡ περὶ τῆς πρόκειται διατάξεως τῆς τελευταίας παραγράφου τοῦ ὑπὸ κρίσιν νομοσχεδίου εἶναι διατάξις ἐπαναλαμβανομένη πάντοτε ὁσάκις ρυθμίζονται τοιοῦτου εἶδους ζητήματα.

Ὁ κ. Α. Παπαθανάσης καταλήγων ἐπιμένει ἐπὶ τῶν ἀπόψεων του καὶ ἐκφράζει τὴν ἐλπίδα ὅτι ὁ κ. ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Ὑπουργὸς δὲν θὰ ἐπιμενῇ νὰ ψηφισθῇ νομοσχέδιον ἐκθέτον αὐτὸν εἰς παρεξηγήσεις, ἐφ' ὅσον πρόκειται περὶ περιπτώσεως ἐνδιαφερούσης κατόικους τῆς ἰδικιτέρας του Πατρίδος.

Ὁ κ. Δ. Δίγκας (Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης) ἀπαντῶν παρατηρεῖ ὅτι ὁ ἀριθμὸς τῶν προσώπων εἶναι δευτερεύον ζήτημα.

Τὸ προέχον εἶναι ἐὰν ἡ εἰσχωρήσασθαι διατάξις εἶναι δικαιολογημένη. Καὶ εἶναι, τονίζει, δικαιολογημένη, διότι, ἀρθρῶν τοῦ ἐνοικιοστασίου ἐκ τῶν ἰδιοκτησιῶν τῆς καίσεως ζώνης Θεσσαλονίκης, οἱ ἐκμισθωτὰς ἀρτοποιεῖον ἠθέλησαν νὰ ἐκμεταλλεῖσθαι τὸ προνόμιον αὐτὸ καὶ νὰ ἐξώσουν πτωχοὺς ἐπαγγελεματίας, οἱ ὅποιοι δὲν εἶναι βεβαίως ἐκκλόν νὰ ἐξεύρουν ἀλλοχοῦ μίσθιον κατ' ἄλλῃ πλῆρουν τοὺς ὅρους τῶν περὶ ἀρτοποιείας διατάξεων. Τὸ γεγονός ἐτι τὸ λαμβανόμενον μέτρον ἀφορᾷ ἐπαγγελεματίας τῆς ἰδικιτέρας μου Πατρίδος δὲν εἶναι ἀρκετὸν νὰ ἀνακόψῃ τὴν ἀπόφασίν μου περὶ λήψεως μερίμνης ὑπὲρ αὐτῶν, ὡς ὀλοκλήρως ὁ πολιτικὸς κόσμος τῆς Μακεδονικῆς πρωτεύουσας, ἀνεξαρτήτως πολιτικῶν ἀποχρώσεων, ἀνεγνώρισεν. Ἀλλῶς τε, προσθέτει, οὐδεμία ἀδικία προσγίνεται εἰς τοὺς ἰδιοκτῆτας τῶν ἐν λόγῳ ἀρτοποιείων ἐφ' ὅσον ἡ δικαστικὴ ἐξουσία ἔχει δικαίωμα νὰ καθορίσῃ πλῆρως μίσθωμα.

Ὅσον ἀφορᾷ τὰς παρατηρήσεις τοῦ προλαλήσαντος ὅτι πρόκειται περὶ καταργήσεως δικαστικῶν ἀποφάσεων, λέγει ὅτι ἐὰν πρόκειται περὶ τελεσιδικίων ἀποφάσεων δὲν γεννᾶται ζήτημα. Προκειμένου ὅμως περὶ ἀποφάσεων μὴ ἐκτελεσθεισῶν παρατηρεῖ ὅτι δὲν εἶναι δυνατόν νὰ μὴ ὑπαχθῶσι καὶ αὗται εἰς τὸ λαμβανόμενον μέτρον καὶ ὅσον ἄλλως θὰ ἐδημιουργητο εὐλόγως παράπονα.

Ὡς πρὸς τὴν ὑπὸ τοῦ κ. βουλευτοῦ Πατρῶν ὑποστηριχθεῖσαν περίπτωσιν λέγει ὅτι τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Δικαιοσύνης ἔλαβε τὴν προσήκουσαν μερίμναν καὶ ἀπηύθυνεν ἀρμοδίως σχετικὴν ἐγκύκλιον. Ὅσον ἀφορᾷ τέλος τὴν περίπτωσιν τὴν ὁποίαν προβάλλει ἡ τροπολογία τῶν κ. κ. Μπακοπούλου, Παλαμίδα, Πολυχρονάκη κ.λπ. ἐκφράζει τὴν γνώμην ὅτι δὲν θὰ ἔπρεπε νὰ περιληφθῇ αὕτη εἰς τὸ ὑπὸ κρίσιν νομοσχέδιον, τὸ κύριον ἀντικείμενον τοῦ ὁποίου ἀναφέρεται εἰς εἰδικὸν καὶ μοναδικὸν θέμα. Ἀσχετῶς ὅμως τούτου καὶ δι' οὐσιαστικῶς λόγους δὲν θὰ ἦτο ὀρθὸν νὰ περιληφθῶν ξέναι διατάξεις, διὰ τὸν λόγον ὅτι παρασκευάζεται ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τοῦ Ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν σχέδιον νόμου ρυθμίζον ἅπαντα τὰ περὶ ταμείου ἐνοικιοστασίου ζητήματα, πρὸς ᾧ προσεγγίζον περισσότερο παρὰ πρὸς τὸ ὑπὸ κρίσιν σχέδιον νόμου αἱ περὶ ὧν πρόκειται τροπολογίαι.

Μεθ' ὃ ἡ συζήτησις κηρύσσεται περατωμένη καὶ τὸ σχέδιον νόμου, ἀπορριπτομένων τῶν ἐπ' αὐτοῦ ὑποβληθέντων τροπολογιῶν, ἀνακινώσκειται καὶ γίνεται δεκτὸν εἰς β' κατ' ἄρθρον καὶ σύνολον συζήτησιν, ἔχον οὕτω :

Περὶ ἐπεκτάσεως τοῦ ἄρθρου 18 τοῦ νόμου 4784 περὶ ἐνοικιοστασίου καὶ ἐπὶ ἀρτοποιείων ἐν τῇ καίσει ζώνῃ Θεσσαλονίκης.

«Ἀρθρον μόνον».

Ἐπὶ μισθώσεων ἀρτοποιείων ἐν τῇ καίσει ζώνῃ Θεσσαλονίκης προστατευόμενων ὑπὸ τοῦ περὶ ἐνοικιοστασίου Διατάγματος τῆς 1)7)27 δικαιοῦται ὁ μισθωτὴς νὰ προτιμῇ ἐν τῇ χρήσει τοῦ μισθοῦ ἐπὶ διετίας ἀπὸ 1 Σεπτεμβρίου 1930 καὶ ἐξῆς ἐναντί οἰουδὴποτε ἄλλου μισθωτοῦ καταβάλλων σύγγραφον μίσθωμα, καγομιζόμενον ἐν ἀμφοτέρῃ τῇσει ὑπὸ τοῦ Προέδρου τῶν Πρωτοδικῶν αἰτήσας τὸ ἔτερον τῶν διαφερομένων βάσει τῶν κρατούσων γνῶ μισθωτικῶν τυποηκῶν καὶ τῶν σημειῶν μισθωμάτων ὁμοίων ἢ ἀναλόγων καταστημάτων ἐν τῇ αὐτῇ καίσει ζώνῃ Θεσσαλονίκης.

Ἡ ἰσχύς τοῦ παρόντος ἀρτίζεται ἀπὸ 1 Σεπτεμβρίου 1930 ἀναστελλομένης μέχρι 31 Αὐγούστου 1932 τῆς ἰσχύος πύσης τυχόν ἐν τῷ μεταξὺ διαταχθείσης ἐξώσεως, ἐφ' ὅσον λόγος αὐτῆς ὑπῆρξεν ἡ ἐκ τῆς ἀρσεως τοῦ ἐνοικιοστασίου λήξις τῆς μισθωτικῆς σχέσεως.

Ἐπὶ τοῦ εἰς β' κατ' ἄρθρον συζήτησιν σχεδίου νόμου «περὶ ἐνώσεως κίτροπαραγωγῶν Κρήτης» ὁ κ. Κ. Σπυριδὼς (Ὑ-

πουργός Γεωργίας) κατατίθεται τροπολογία, αΐτινες αναγινώσκονται και γίνονται δι' αναγνώσεως δεκταί.

Αναγινώσκειται εἰτα καὶ τὸ σχέδιον νόμου καὶ γίνεται ἐμοῖως δεκτὸν ὡς ἐτροποποιογήθη εἰς β' κατ' ἄρθρον συζήτησιν, ἀναβαλλομένης τῆς ἐπιψηφίσεως τοῦ συνόλου.

Συζητούμενου εἰτα εἰς α' κατ' ἄρχην καὶ κατ' ἄρθρον συζήτησιν τοῦ ὑπὸ τῆς Γερουσίας ψηφισθέντος σχεδίου νόμου «περὶ αὐξήσεως τῶν χρηματικῶν ποινῶν καὶ προστίμων» ὁ κ.

Α. Μάρκου. Ἐκφράζει τὴν λύπην του διότι δὲν εἶναι παρὼν ὁ κ. Πρωθυπουργός διὰ τὴν λάθην γνῶσιν ὅτι διὰ τοῦ νομοσχεδίου τούτου γίνεται παράβασις τῆς δοθείσης πρὸς τὸν λαὸν προσεκλογικῆς υποσχέσεως περὶ μὴ ἐπιβολῆς νέων φορολογιῶν. Ὅντως τὸ νομοσχέδιον θὰ ἐπιβαρύνῃ τὸν Ἑλληνικὸν λαὸν διὰ μιᾶς φορολογικῆς ὑπολογισμένης εἰς 77,000,000. Τὸ μέτρον εἶχεν ὑποβληθῇ παρὰ τοῦ κ. Πατρίδου τῇ 18 Ἰανουαρίου 1929 καὶ ὅταν εἰσῆχθη εἰς τὴν Ἑπιτροπὴν τῆς Δικαιοσύνης αὕτη ὁμοφώνως ὑπέδειξε νὰ ἀποσυρθῇ τὸ νομοσχέδιον διὰ νὰ μὴν ἀπορριβθῇ. Ὁ Ὑπουργός τότε πεισθεὶς τὸ ἀπέσυρεν, ἀλλὰ μετ' ὀλίγον ὑπεβλήθη καὶ πάλιν ἀλλ' ἐπειδὴ θὰ ἀπερρίπτετο παρὰ τῆς Ἑπιτροπῆς τῆς Δικαιοσύνης τῆς Βουλῆς ὑπεβλήθη εἰς τὴν Γερουσίαν.

Δ. Δίγκας. (Ὑπουργός τῆς Δικαιοσύνης). Δὲν ἔχουν οὕτω τὰ πράγματα. Ὁ προκείμενός μου ἀπέσυρε τὸ νομοσχέδιον ἐκ τῆς Βουλῆς μὲθ' ἑτέρων 20 τοιούτων καὶ τὰ ὑπέβαλεν εἰς τὴν Γερουσίαν διότι τότε εἶχεν ἀρχίσει ἡ λειτουργία τῆς Γερουσίας.

Α. Μάρκου. Ὑπεβλήθη ὅμως συγχρόνως καὶ εἰς τὴν Βουλὴν καὶ ὅλοι γνωρίζουν ὅτι νομοσχέδιον, ἐπιβαρύνον τὸν λαὸν μὲ 77,000,000, δὲν ἦτο δυνατόν νὰ ψηφισθῇ. Οἱ σκοποὶ, συνεχίζει, τοῦ νομοσχεδίου εἶναι δύο. Ὁ εἰς εἶναι ταμειυτικὸς πρὸς δημιουργίαν ἐσόδων διὰ τὴν ἀνέγερσιν τῶν δικαστικῶν μεγάρων καὶ φυλακῶν, καὶ ἐξ ἄλλου ἀποβλέπει εἰς τὸ νὰ ἐξισώσῃ τὰς χρηματικὰς ποινὰς καὶ πρόστιμα μὲ τὸν τιμάρθμον τῆς μεταπολεμικῆς δραχμῆς καὶ τοῦτο, διότι τὰ δικαστήρια, καίτοι ἡδυνήθη τὸ ὅριον τῶν ἀρχικῶν ποσοστῶν δὲν δείχνουν τὴν διάθεσιν νὰ θέσουν τὰς ποινὰς σύμφωνα μὲ τὴν ἐπικαταλλαγὴν. Ἀλλ' ὡς πρὸς τὰς φυλακὰς τὰς ἀνοργανωτάς δις ἡ Κυβέρνησις τῶν Φιλελευθέρων ἔλαβε πρόνοιαν διὰ τῆς διαθέσεως ὑπὲρ αὐτῶν τῶν ἐκ μετατροπῆς ἐκ τῶν χρηματικῶν ποινῶν προσόδων, ἡτις ἀπέδωκε μόνον εἰς 8 μῆνας περὶ τὰ 15 ἑκατομμύρια. Ἐθεσπίσθη ἐν τῇ μεταξῇ καὶ ἄλλος νόμος αὐξήσας τὰ δικαστικά ἐξόδα εἰς τὸ διπλάσιον καὶ ἀποδώσας οὕτω εἰς τὸ Δημόσιον Ταμεῖον ἐτησίως περὶ τὰ 44 ἑκατομμύρια. Δηλαδὴ πλεόν ἡ ἐπαρκὴς ἐπιδарυνῆθη ὁ λαὸς μὲ τὰ ἐξόδα ταῦτα ὑπὲρ τοῦ Κράτους, ἀτινα εἶναι ἱκανὰ διὰ τὴν ἐφαρμογὴν τῆς σωφρονιστικῆς πολιτικῆς τῆς Κυβερνήσεως.

Δ. Δίγκας. (Ὑπουργός τῆς Δικαιοσύνης) τὰ περὶ ἀποδόσεων πρέπει νὰ τὰ πάρετε ἀπὸ τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν.

Α. Μάρκου. Ἐγὼ τὰ ἐπῆρα ἀπὸ τὴν ἐκθεσιν τοῦ εἰσηγητοῦ. Πάντως ἡ γνώμη μου εἶναι ὅτι διὰ τὴν ἐφαρμογὴν τῆς σωφρονιστικῆς πολιτικῆς τὰ ἐξόδα ταῦτα εἶναι ἐπαρκή.

Δ. Δίγκας. (Ὑπουργός τῆς Δικαιοσύνης). Θὰ σὰς δώσω μερικὰς πληροφορίας. Ἐκ τῆς μετατροπῆς τῶν μικρῶν ποινῶν εἰσπράχθησαν ἐπὶ 13 1/2 μῆνας δραχμαὶ 20,250,000 ἢ 18,000,000 ἐτησίως. Ἀπὸ τὰς αὐξήσεις ἔχομεν εἰσπράξεις δραχ. 14,334,000 εἰς ἃς συμπεριλαμβάνονται καὶ αἱ ἐκ τῶν τακτικῶν ἐξόδων καὶ τελῶν αὐξήσεις. Τὸ ἥμισυ τοῦ συνόλου τῶν αὐξήσεων ἦτοι περὶ τὰ 25,000,000 διατίθενται διὰ τοὺς σκοποὺς τοῦ νομοσχεδίου.

Α. Μάρκου. Νομίζομεν λοιπὸν ἡμεῖς ὅτι ἂν ἐφαρμοσθῶν ὅλαι αἱ ὑποδείξεις ἃς ἀνέπτυξεν ἄλλοτε ὁ κ. Λαδάς ἐπὶ σχετικοῦ νομοσχεδίου καὶ διατεθῶν τὰ ἐξόδα αὐτὰ μετὰ φειδοῦς καὶ οἰκονομίας εἶναι ἐπαρκὴ διὰ τὴν ὀργάνωσιν τῶν ἀνοργανῶτων φυλακῶν, αἱ ὁποῖαι ἄλλως τε ἔχουν καὶ ἐλαχίστους τροφίμους. Σωφρονιστικὸν ἐξ ἄλλου σκοπὸν δὲν ἔχει τὸ νομοσχέδιον, διότι ὅλα τὰ πρόστιμα καὶ αἱ ποιναὶ προέρχονται ἐκ πταισματοῦν παραβάσεων, ὡς τοῦτο ἐξάγεται ἀπὸ τὴν ἐκθεσιν τοῦ κ. Κοντοδίνου καὶ ἦν εἰσπράχθησαν δραχ.

15,300,000 ἀπὸ πταισματοῦν παραβάσεων διαπραχθεῖσας ἀπὸ ἄτομα ἐντελῆς ἀπορα καὶ ὅχι ἀπὸ ἐγκληματίας. Ἀπὸ πλημμελήματα εἰσπράχθησαν μόνον 7,000,000.

Χ. Λαδάς. Ὅπως δὲ προκύπτει ἀπὸ μίαν στατιστικὴν τοῦ κ. Ρηγοπούλου, ὑπαλλήλου ἱκανωτάτου, κάθε καταδικητὴ ἀναλογεῖ πρὸς 40 ἢ 50 δραχμὰς καὶ ἐπειδὴ τοῦτο εἶναι ἀνεξήγητον ὁ καταρτίσας τὴν μελέτην προτείνει ἐρευνᾶν τοῦ πραγματος διὰ νὰ ἴδωμεν τί συμβαίνει.

Α. Μάρκου. Τὸ νομοσχέδιον προκειμένου περὶ παραβάσεων πταισματοῦν ἀξιοὶ καὶ ἡ μέχρι τοῦδε μία δραχμὴ ποινῆς νὰ γίνουιν τρεῖς, ἦτοι πρόκειται περὶ σφοδρῆς ἐπιβαρύνσεως.

Δ. Δίγκας. (Ὑπουργός τῆς Δικαιοσύνης). Κατὰ τοὺς λογισμοὺς τοῦ Γενικοῦ Λογιστηρίου κατὰ τὴν χρήσιν 1928-29 εἰσπράχθησαν ἀπὸ πρόστιμα, πταισματοῦν ποινῶν καὶ ἐξόδα καὶ τέλη (ἔκ ἐκ μετατροπῆς) δραχ. 8,952,000, παρὰ δὲ τῶν χρηματικῶν εἰσπράχθησαν ἔτερον 25,000,000, ἦτοι ἐν συνόλῳ 32—33 ἑκατομμύρια, εἰς ἃ δὲν συμπεριλαμβάνονται τὰ ἐκ μετατροπῆς. Κατὰ τοὺς ὑπολογισμοὺς ἐξ ἄλλου τοῦ Εἰσηγητοῦ τῆς Ἑπιτροπῆς ἡ ἀναλογία διὰ τὰ δικαστικά ἐξόδα εἶναι ὅτι ταῦτα ἀποτελοῦν τὸ ὀκταπλάσιον τῶν προστίμων καὶ χρηματικῶν ποινῶν. Ἐγὼ δέχομαι ὅτι ἡ ἀναλογία εἶναι 1 πρὸς 4 καὶ τότε τὸ σύνολον ἐξ εἰσπράξεων, προστίμων καὶ χρηματικῶν ποινῶν εἶναι 8,000,000 καὶ συνεπῶς τὸ τριπλάσιον δὲν εἶναι 70 ἑκατομμύρια ποῦ λέγετε, ἀλλὰ μόνον 24 ἑκατομμύρια.

Α. Μάρκου. Τὸ γεγονός εἶναι ὅτι καὶ μὲ τὰς δηλώσεις αὐτὰς τοῦ κ. Ὑπουργοῦ θὰ ἔχομεν ἐπιβαρύνσιν κατὰ 25 ἑκατομ. καὶ ἐρωτᾶται, ἂν εἶναι δυνατόν καὶ πρέπει μὲ τὴν σημερινὴν οἰκονομικὴν κρίσιν νὰ ἐπιβαρυνθῇ ὁ λαὸς διὰ νὰ ἀνεγερθῶν ὅλαι αἱ φυλακαί. Δὲν θὰ εἶναι ὀρεκτὰ τὰ ἐκ μετατροπῆς ἐξόδα μὲ τὰ ὁποῖα δύναται νὰ ἐξυπηρετηθῇ κεφάλαιον 250 ἑκατομ. δραχ. ἐπαρκὲς ν' ἀνεγερθῶν αἱ φυλακαί; Νομίζω, τονίζει, ὅτι πρέπει, συμφωνοῦντες καὶ μὲ τὴν Ἑπιτροπὴν, νὰ μὴ δεχθῶμεν τὴν ἐπιβολὴν καμίας ἐπιβαρύνσεως καὶ διότι ὁ λαὸς εὐρίσκεται εἰς οἰκονομικὰς δυσχερεῖας καὶ διότι ἂν ἐπιβάρυνον φορολογικὰς παραβάσεις ὡς ἡτὴν ὑποσχασιν δοθεῖσαν προσεκλογικῶς εἰς τὸν λαόν.

Π. Πετρίδης. Ὅντως σήμερον διερχόμεθα οἰκονομικὴν κρίσιν καὶ δὲν ἔχομεν τὴν οἰκονομικὴν κατάστασιν ἢ ὁποῖα ὑπῆρχεν ὅτε ὑπεβλήθη τὸ νομοσχέδιον. Δι' αὐτὸ παρεκάλεσα καὶ παρακαλῶ ὅπως τὸ μὲν ποσοστὸν διὰ τὰ πταίσματα ἢ ν' αὐξηθῇ κατ' ἐλάχιστον ἢ καὶ νὰ διαγραφῇ, νὰ παραμείνουν δὲ αἱ αὐξήσεις διὰ τὰ πλημμελήματα.

Α. Μάρκου. Ὅπως βλέπετε ὁ πατήρ τοῦ νομοσχεδίου τὸ ἀπακέρυξε, καὶ δὲν θὰ εἶναι ὀρθόν νὰ τὸ υἱοθετήσῃ ὁ θετὸς πατήρ κατὰ παράβασιν τῆς προσεκλογικῆς υποσχέσεως περὶ μὴ φορολογίας. Ἄλλως τε μὴ λησμονώμεν ὅτι ἐκείνους ποῦ θὰ θίξῃ τὸ νομοσχέδιον εἶναι ἡ παρὰ τὴν κοινὴν τάξιν τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ, ἢ οἱ ὡς ἐξάγεται ἐκ τῆς στατιστικῆς 41 οἱ ἐκ τῶν καταδικαζομένων εἶναι γεωργοὶ καὶ ποιμένες, καὶ ἡ τάξις αὕτη εἶναι γνωστὸν ὅτι χεμαζέται οἰκονομικῶς καὶ ἔχει ἀνάγκην ἐνισχύσεως καὶ προστασίας καὶ ὅχι ἐπιβαρύνσεως. Ποιοῦμεν, ἐπιλέγει, τὴν ἐκκλῆσιν πρὸς τὸν κ. Ὑπουργὸν τῆς Δικαιοσύνης νὰ συνδέσῃ τὸ ὄνομά του μὲ τὴν ἀπόσυρσιν τοῦ νομοσχεδίου καὶ νὰ εἶναι βέβαιος ὅτι παρ' ἐμοῦ ὑπηρεσίας καὶ εἰς τὴν δικαιοσύνην, καὶ πρὸς τὸν λαόν. Ὁ εἰσηγητὴς τῆς Ἑπιτροπῆς ἀναφέρει ὅτι ποινὴν προστίμων 100 δραχμῶν καταλήγει μὲ τὰς διαφόρους ἐπιβαρύνσεις εἰς τὸν τρομακτικὸν ἀριθμὸν τῶν 565 δραχ. Εἶναι φρικτὸν τὸ νῆζει, πτωχοὶ ἐπαγγελματίαι ἐργάται καὶ μικροπωληταὶ νὰ ὑποβάλλωνται εἰς πληρωμὴν χιλίων δραχμῶν δι' ἀσημάντους πταισματοῦν παραβάσεις.

Τ. Αναστασίου. Ἡ παρ' ὄνομον βοσκὴ ἔχει κατωτάτων ὅριον ποινῆς 500 δραχ.

Α. Μάρκου. Ἀλλ' ἐκτὸς αὐτῶν ὑπάρχει καὶ ἀπειρία νόμων νεωτέρων ἢ ὁποῖα ἔχει μεταβάλλει καὶ ὑπερεξογκώσας

τὰ κατωτάτα ὅρια τῶν προστίμων καὶ τῶν χρηματικῶν ποινῶν. Καταλήγων λέγει ὅτι ἐπιβάλλεται εἰς τὸν κ. Ὑπουργόν νὰ ἀποσύρῃ τὸ νομοσχέδιον καὶ νὰ εἴπῃ πρὸς τοὺς ἐκλογεῖς τοῦ ὅτι εἶναι συνεπὴς πρὸς τὴν δοθεῖσαν προσεκλογικῶς ὑπόσχασιν περὶ μὴ ἐπιβαρύνσεως τοῦ λαοῦ διὰ νέων φορολογιῶν (χειροκροτήματα).

Δ. Δίγκας. (Ὑπουργός Δικαιοσύνης). Ἀναγνωρίζω, λέγει, ὅτι εἶναι ἥκιστα συμπαθὲς τὸ νομοσχέδιον καὶ κάθε ὑποστηρίξις του κατέστη δυσχερεστέρα μετὰ τὴν ἀποκέρυξιν, τοῦ παρὰ τοῦ συντάξαντος αὐτό. Ἀλλὰ νομίζω ὅτι μὲ τὰς ὑποδείξεις τῆς τροπολογίας δίδεται μία λύσις ὥστε νὰ μὴ ἀποσυρθῇ τὸ νομοσχέδιον καὶ νὰ θεραπευθῇ δι' αὐτοῦ μία ἀνωμαλία, ἡ ὁποία συμβαίνει μὲ τὰς ἀποδόσεις τῶν προστίμων καὶ τῶν χρηματικῶν ποινῶν λόγῳ τῆς μεσολαβήσεως ὑποτιμήσεως τοῦ νομισματος. Ὑπῆρχον ἀκόμη ἐν ἐφαρμογῇ νόμοι μὲ τὰ παλαιὰ ὅρια καὶ μόνον τὸ 1922 καθωρίσθη συντελεστὴς αὐτῶν τὸ 4. Εἶναι βεβαίως ἀναμφισβήτητον ὅτι, καθ' ἣν στιγμὴν ὁ μὲν τιμάρθμος τῆς ζωῆς εἶναι 17, ὁ δὲ τιμάρθμος τοῦ χρυ. οὔ εἶναι 16, δὲν εἶναι δικαιολογημένον νὰ παραμείνουν εἰς τόσον μικρὰ ὅρια τὰ ποσὰ τῶν ποινῶν καὶ προστίμων. Δὲν θέλω νὰ ἀμφισβητήσω ὅτι διὰ τοῦ τελευταίου νόμου ἐπιβαρύνονται μὲ ἐξόδα καὶ τέλη δυσανάλογα αἱ δίκαι, ἀλλὰ τὸ νομοσχέδιον δὲν πρόκειται νὰ ἐπιβαρύνῃ τὴν κατάστασιν ἂν μάλιστα τροποποιηθῇ ὅπως θὰ ἀναπτύξω.

Προτείνω δηλαδὴ ὅσον ἀφορᾷ τὰ πρόστιμα καὶ χρηματικὰς ποινὰς ἢ μία δραχμὴ νὰ γίνῃ δύο ἀντὶ τριῶν καὶ οὕτω διὰ τοῦ τρόπου τούτου ὁ συντελεστὴς ὁ προπολεμικὸς γίνεται ὀκτώ, δηλαδὴ εἰς τὸ ἥμισυ τοῦ πραγματικοῦ τιμαρίθμου. Δευτέρον προτείνω νὰ τεθῇ διάταξις ἡτις θὰ ὀρίξῃ ὅτι ἐν οὐδεμίᾳ περιπτώσει τὰ ἐξόδα θὰ ὑπερβαίνουν τὰ ἀνώτατα ὅρια τῆς χρηματικῆς ποινῆς καὶ τοῦ προστίμου καὶ οὕτω ὁ συντελεστὴς θὰ μείνῃ ὀκτώ, καὶ θὰ ἔχομεν ἐν ἰσχύϊ τὸ ἀνώτατον ὅριον ὅπερ ὥρισεν ὁ νόμος τοῦ 1923. Θὰ δεχόμεν ἐπίσης καὶ ἐξαιρέσεις ποινῶν, αἵτινες ἐπεβλήθησαν διὰ νεωτέρων νόμων καὶ κατὰ τὸν καθορισμὸν τῶν ὁποίων ἐλήφθη ὅπ' ὅσιν ἡ νέα νομισματικὴ κατάστασις. Τὸ ἀρχικὸν νομοσχέδιον ἐξήρει τὰς αἰσχροκερδεῖας προσθέτομεν ἡδὴ καὶ τὰς λαθρεμπορίας καὶ ἐξ ἐκεῖνων ποῦ προτείνει ἡ Ἑπιτροπὴ τὰς παραβάσεις τῶν ἀνταχλαξίμων καὶ τὰς τοῦ δασικοῦ κώδικος. Δὲν θέλω, συνεχίζει, νὰ ὑποστηρίξω τὸ νομοσχέδιον ἀπὸ τοῦ ταμειυτικοῦ σκοποῦ ἂν καὶ ἐκτὸς τῆς ἀποκαταστάσεως ὀμολότητος εἰς τὴν ἐπιβολὴν τῶν χρηματικῶν ποινῶν καὶ προστίμων ἔχει τὸ νομοσχέδιον καὶ τὸν σκοπὸν τῆς ἀνεγέρσεως δικαστικῶν μεγάρων καὶ φυλακῶν. Ἐλέχθη ὅτι ἀνέρχονται τὰ εἰσπραττόμενα εἰς 25 ἑκατομμύρια, ἀλλὰ δὲν εἶναι ἀληθὲς ὅτι ὅλον αὐτὸ τὸ ποσὸν διατίθεται διὰ τοὺς ἀνωτέρω σκοποὺς, διότι ὁ νόμος πλὴν τῆς ἀνεγέρσεως μεγάρων καὶ φυλακῶν περιλαμβάνει καὶ τὴν αὐξήσιν τοῦ μισθοῦ τῶν δικαστικῶν ὑπαλλήλων. Ἐπηρεαζομένη, ὡς γνωρίζετε, ἡ παροχὴ ἐπιδόματος εἰς τοὺς δικαστὰς ὑπὸ τύπον ἐνοικίου καὶ τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν ἔχει τὴν ἀντίληψιν ὅτι ἀπὸ τῆς προσόδου τοῦ νόμου ἐκείνου πρέπει νὰ ληφθῶν αἱ δαπάναι αὐταί. Ἐν πάσῃ περιπτώσει τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Δικαιοσύνης μόνον τὰ 18 ἑκατομμύρια ἐκ τῆς μετατροπῆς τῶν ποινῶν ἔχει διὰ δικαστικά μέγαρα καὶ φυλακὰς καὶ τὸ ποσὸν αὐτὸ εἶναι προφανὲς ὅτι εἶναι ἀνεπαρκὲς καὶ διὰ τὸν πρῶτον μόνον σκοπὸν. Διὰ τὰς φυλακὰς ἐκ μελέτης προκύπτει ὅτι τὸ ἐλάχιστον ποσὸν ποῦ θὰ ἀπληρῆτο διὰ τὰ μεταβληθῇ ἢ ἐλευσινὴ αὐτῶν κατάστασις δὲν θὰ ἦτο ὀλιγώτερον τῶν 50,000,000.

Α. Παπαθανάσης. Ὁ Αὐτόνομος Ὁργανισμὸς τῶν φυλακῶν ἔκαμε τὴν μελέτην αὐτήν;

Δ. Δίγκας. (Ὑπουργός Δικαιοσύνης). Ὁχι, ἀλλὰ ἡ ὑπηρεσία. Καὶ οὕτω ὁ ἐναγὸς σκοπὸς δὲν ἐξυπηρετεῖται ἐπαρκῶς, ὁ δὲ ἄλλος μένει ἐντελὸς ἀπραγματοποίητος. Διὰ τοὺς εἰρημένους λόγους, ἐπιλέγει, νομίζω ὅτι θὰ ἦτο δυνατόν νὰ ψηφισθῇ τὸ νομοσχέδιον μὲ τὰς τροποποιήσεις τὰς ὁποίας ἐπρότεινα, ἀλλ'

ἐπειδὴ αὐταὶ εἶναι ἀτύπωτοι παρακαλῶ νὰ ἀναβληθῇ ἡ συζήτησις τοῦ νομοσχεδίου διὰ νὰ ἐκτυπωθῶν καὶ μελετηθῶν αἱ περὶ ὧν πρόκειται τροπολογίαι. (Χειροκροτήματα).

Οἱ κ. κ. **Α. Παπαθανάσης** καὶ **Χ. Λαδάς** συνιστοῦν νὰ ἐπαναπεμφθῇ τὸ νομοσχέδιον εἰς τὴν Ἑπιτροπὴν.

Δ. Δίγκας. (Ὑπουργός Δικαιοσύνης). Δὲν βλέπω τὸν λόγον. Μεθ' ὃ τὸ νομοσχέδιον, συναινούσης τῆς Βουλῆς, ἀναβάλλεται.

Συζητούμενου εἰτα εἰς α' κατ' ἄρχην καὶ κατ' ἄρθρον συζήτησιν τοῦ σχεδίου νόμου «περὶ τροποποιήσεως, καταργήσεως, συμπληρώσεως διατάξεων τινῶν τῶν καμμένων νόμων περὶ φυλακῶν» ὁ κ. **Χ. Λαδάς** προτείνει ὅπως τὸ νομοσχέδιον γίνῃ δεκτὸν ὡς ἐτροποποιήθη παρὰ τῆς Ἑπιτροπῆς.

Δ. Δίγκας. (Ὑπουργός Δικαιοσύνης). Ὅχι, διότι δὲν πρόκειται περὶ ἐκτάκτου ἐπιδόματος, δὲν θὰ πέρνουν ἀπὸ ἄλλον νόμον.

Χ. Λαδάς εἴμεθα σύμφωνοι.

Μεθ' ὃ γίνονται δεκτὰ τὰ ἄρθρα 1-6. Ἐπὶ τοῦ ἁρθρου 7 ὁ κ. **Χ. Λαδάς** συνιστᾷ τὴν διαγραφὴν του.

Δ. Δίγκας. (Ὑπουργός Δικαιοσύνης). Ἡ διάταξις ἐτέθη διότι οὐδεὶς ἀρχιφύλαξ ὡς ἀπέδειξαν αἱ ἐξετάσεις ἔχει τὰ προσόντα.

Χ. Λαδάς. Ἡ διάταξις εἶναι καθαρὰ φωτογραφία (Ἀναγινώσκει).

Δ. Δίγκας. (Ὑπουργός Δικαιοσύνης). Εἶναι μεταβατικὴ διάταξις, ἡ ὁποία θὰ ἰσχύσῃ ἐπὶ 3 μῆνων, διότι πρόκειται νὰ πληρώσωμεν μίαν προσωρινὴν ἀνάγκην. Ἐν πάσῃ περιπτώσει δὲν πρόκειται περὶ φωτογραφίας, ἀφοῦ περιλαμβάνεται εἰς ταύτην ὅλος ὁ δικαστικὸς κόσμος.

Χ. Λαδάς. Ὅλα ὅμως αὐτὰ καθὼς καὶ ἡ διάταξις τοῦ ἁρθρου περὶ διορισμῶν καὶ παραγωγῶν εἶναι ἀντίθετα πρὸς ὅσα καθ' ἡμέραν διακηρύσσει ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως, περὶ μὴ διορισμῶν καὶ παραγωγῶν ἀφοῦ πρόκειται νὰ καταρτισθῇ ὁ ὑπαλληλικὸς κώδικς. Δὲν εἶναι ἐπιτρεπτὰ, τονίζει, τοιαῦτα πράγματα, ὅσον ἀφορᾷ δὲ τὰς ἐπιθεωρήσεις τῶν φυλακῶν εἶναι γνωστὰ τὰ χάλια τους, ἀφοῦ, ἔπως ἐγράφη, εἰς ἀπατεῶν ὑπεβλήθη τὸν βόλον τοῦ ἐπιθεωρητοῦ τῶν φυλακῶν καὶ ἔκαμε ἐπιθεωρήσεις.

Δ. Δίγκας. Ὅσον ἀφορᾷ τὴν πρώτην περίπτωσιν εἶπα ὅτι πρόκειται νὰ πληρωθῇ μία ὑπηρεσιακὴ προσωρινὴ ἀνάγκη ἐφ' ὅσον οἱ ὑπηρετοῦντες εἶναι ἀνεπαρκεῖς. Ἡ ἄλλη διάταξις εἶναι δευτερευούσα καὶ ἴσως ἡδύνατο νὰ ἀναβληθῇ ἡ ψήφισις τῆς μὲ τὸν ὑπαλληλικὸν κώδικα. Ἀλλ' ἔχομεν πρόσωπα σπουδαιότατα εἰς τὸ ἐξωτερικόν, τὰ ὁποῖα εἶναι καταδικασμένα νὰ παραμείνουν ἑσσεὶ μὲ τὸν βαθμὸν τοῦ τμηματάρχου, καὶ θὰ ἦτο ὀρθόν νὰ ἱκανοποιηθῶν. Ἐὰν ὅμως ἡ Βουλὴ ἔχει ἐναντίαν γνώμην δὲν ἐπιμένομεν.

Ἐρωτωμένη ἡ Βουλὴ δέχεται τὸ ἄρθρον 7 ὡς ἔχει καὶ τὴν ἀπάλειψιν τοῦ ἁρθρου 8, τοῦ ἁρθρου 9 λαμβάνοντας τὸν ἀριθμὸν 8 καὶ γίνεται δεκτὸν τὸ νομοσχέδιον εἰς α' συζήτησιν κατ' ἄρχην καὶ κατ' ἄρθρον ὡς ἐτροποποιήθη.

Γίνεται ὡσαύτως δεκτὸν εἰς α' κατ' ἄρχην καὶ κατ' ἄρθρον συζήτησιν τὸ σχέδιον νόμου «περὶ συστάσεως συλλόγων συμβολαιογράφων».

Ἐπὶ τοῦ εἰς α' κατ' ἄρχην καὶ κατ' ἄρθρον συζήτησιν σχεδίου νόμου «περὶ συμπληρώσεως ἁρθρῶν τινῶν τοῦ νόμου 3764 «περὶ τρόπου ἐκτιμῆσεως πωλουμένων ἀκινήτων πρὸς ἐγκατάστασιν προσφύγων» ὁ κ. **Ε. Ἐμμανουηλίδης** (Ὑπουργός Προνοίας), δηλοῖ εἰς σύστασιν τοῦ κ. **Μ. Ἀργυροπούλου**, ὅπως ἀποδεχθῇ τὰς ὑπὸ τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἑπιτροπῆς προταθείσας τροπολογίας, ὅτι δὲν ἀποδέχεται εἰμὴ μόνον τὴν ἐν ἐδαφίῳ 2 τοῦ ἁρθρου 2 ἀναγραφὴν τῶν λέξεων «*τὸν Γενικὸν Διοικητὴν*». Καθότι διὰ τῶν ἄλλων ἐκ τῶν προτεινομένων τροποποιήσεων δεσμεύεται οὐσιωδῶς τὸ Δημόσιον.

Μεθ' ὃ τὸ σχέδιον νόμου ἀναγινώσκειται καὶ γίνεται δι' ἄ-

ναστάσεως δεκτόν, ως έτροποποιήθη εις α' κατ' αρχήν και κατ' άρθρον συζήτησιν.

Επί του εις β' κατ' άρθρον συζήτησιν σχεδίου νόμου περι παρχωρήσεως ως εθνικής δωρεάς οικημάτων δια την κατοικίαν της Α. Π. του Οικουμένου Πατριάρχου Κωνσταντινου του Στ' και των αδελφών του άειμνήστου Μητροπολίτου Σμύρνης Χρυσόστομου» ο κ. Ε. **Βυμανουηλίδης** (Υπουργός Προνοίας) καταθέτει τροπολογίαν της παραγράφου 1 του άρθρου 1, ήτις αναγινώσκεται και γίνεται δι' αναστάσεως δεκτή.

Αναγινώσκεται ειτα και το σχέδιον νόμου και γίνεται ομοίως δεκτόν εις β' κατ' άρθρον συζήτησιν ως έτροπολογήθη, αναδιαλλομένης της επιψηφίσεως του συνόλου.

Αναγινώσκεται ειτα και γίνεται δι' αναστάσεως δεκτόν εις β' κατ' άρθρον και σύνολον συζήτησιν το σχέδιον νόμου «περί διαθήσεως οικοπέδων συναικιζμού Νέας Χαλκηδόνας», έχον ούτω:

Περί διαθήσεως οικοπέδων συναικιζμού Νέας Χαλκηδόνας.

Άρθρον 1.

1. Οι κατέχοντες ή οικοδομήσαντες οικοπέδα εκ της απαλλοτριωθείσης δυνάμει της υπ' αριθ. 237 της 7—1—29 αποφάσεως των Υπουργών Γεωργίας και Προνοίας εκτάσεως εν τη θέσει Ποδονόφτη των Αθηνών οφείλουν εντός μηνός από της ισχύος του παρόντος νόμου να υποβάλωσιν αίτησιν έξαγοράς προς το Υπουργείον Προνοίας. Η αίτησις δέον να συνοδεύηται υπό των κατά το άρθρον 5 έδαφ. 2 του νόμου 3764 όριζομένων στοιχείων.

2. Οι μη υποβαλόντες, κατά το άνωτέρω έδαφιον, έμπροθέσμως αίτησιν έξαγοράς θα θεωρούνται ως αύθιγώς κατέχοντες και εφαρμόζονται κατ' αυτών αι διατάξεις του έδαφ. 6 του άρθρου 8 του νόμου 3764.

Άρθρον 2.

Ο Υπουργός Προνοίας δύναται να παραχωρή, συμφώνως προς τας διατάξεις του νόμου 3764, εις τους υποβαλόντας κατά το προηγούμενον άρθρον έμπροθέσμως αίτήσεις έξαγο-

Ο Πρόεδρος

Θ. ΣΟΦΟΥΛΗΣ

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ Κ΄

Πέμπτης 18 Δεκεμβρίου 1930.

Ωρα 4.30 μ. μ. ο Πρόεδρος κ. Θ. Σοφούλης άνελθών επί της έδρας κηρύσσει την έναρξιν της συνεδριάσεως και διατάσσει να άνοιχθώσι τα θεωρεία.

Αναγινώσκονται τα πρακτικά της προηγούμενης συνεδριάσεως.

Ο κ. Α. Μπότσαρης (Υπουργός των Ναυτικών) παρατηρεί ότι κατά την καταχώρησιν εν τοις πρακτικοίς του κειμένου του επιψηφισθέντος σχεδίου νόμου «περί χορηγίας προσώτου πιστώσεως εκ δρχ. 13.582.75 εις το Υπουργείον των Ναυτικών» παρελείφθη ο προσηγορευμένος εις το κείμενον αυτός πίναξ και παρακαλεί όπως επέλθη ή δέουσα διόρθωσις.

Γιγνομένης άποδεκτής της προτάσεως ταύτης, τα πρακτικά κυρούνται ούτω διωρθωμένα.

Ανακοινούνται τα εξής:

Ο παρών Έλεγκτικός Συνεδριώ Γεν. Επίτροπος της Επικρατείας υποβάλλει:

1) Την υπ' αριθ. 3207 πράξιν δια την θεώρησιν χρημ. εντάλματος εκ δρχ. 645.538.50 υπ' εϋθύνην του κ. Υπουργού της Αεροπορίας.

2) Τη υπ' αριθ. 3211 πράξιν δια την θεώρησιν χρημ. εντάλματος εκ δρχ. 171.628.85 υπ' εϋθύνην του κ. Υπουργού της Αεροπορίας.

3) Την υπ' αριθ. 3221 πράξιν δια την θεώρησιν χρημ. εντάλματος εκ δρχ. 354.345. και 53.129. υπ' εϋθύνην του κ. Υπουργού της Γεωργίας.

4) Την υπ' αριθ. 3221 πράξιν δια την θεώρησιν χρημ. εντάλματος εκ δρχ. 10 έκτομμυρίων υπ' εϋθύνην του κ. Υπουργού της Εθνικής Οικονομίας.

5) Την υπ' αριθ. 3209 πράξιν δια την θεώρησιν χρημ. εντάλματος εκ δρχ. 203.250, 1.860.000, 1.626.250, υπ' εϋθύνην του κ. Υπουργού της Αεροπορίας.

6) Την υπ' αριθ. 3222 πράξιν δια την θεώρησιν χρημ. εντάλματος εκ δρχ. 15.150.40 υπ' εϋθύνην του κ. Υπουργού των Στρατιωτικών.

7) Την υπ' αριθ. 3208 πράξιν δια την θεώρησιν χρημ. εντάλματος εκ δρχ. 359.456.25 υπ' εϋθύνην του κ. Υπουργού της Αεροπορίας.

Οι δημόσιοι υπάλληλοι Γεννητοσών διαμνηστέοντες

Οι Γραμματείς

Θ. Κολιαλέξης

Μ. Τσαρλαμπάς

2) Την υπ' αριθ. 3211 πράξιν δια την θεώρησιν χρημ. εντάλματος εκ δρχ. 171.628.85 υπ' εϋθύνην του κ. Υπουργού της Αεροπορίας.

3) Την υπ' αριθ. 3221 πράξιν δια την θεώρησιν χρημ. εντάλματος εκ δρχ. 354.345. και 53.129. υπ' εϋθύνην του κ. Υπουργού της Γεωργίας.

4) Την υπ' αριθ. 3221 πράξιν δια την θεώρησιν χρημ. εντάλματος εκ δρχ. 10 έκτομμυρίων υπ' εϋθύνην του κ. Υπουργού της Εθνικής Οικονομίας.

5) Την υπ' αριθ. 3209 πράξιν δια την θεώρησιν χρημ. εντάλματος εκ δρχ. 203.250, 1.860.000, 1.626.250, υπ' εϋθύνην του κ. Υπουργού της Αεροπορίας.

6) Την υπ' αριθ. 3222 πράξιν δια την θεώρησιν χρημ. εντάλματος εκ δρχ. 15.150.40 υπ' εϋθύνην του κ. Υπουργού των Στρατιωτικών.

7) Την υπ' αριθ. 3208 πράξιν δια την θεώρησιν χρημ. εντάλματος εκ δρχ. 359.456.25 υπ' εϋθύνην του κ. Υπουργού της Αεροπορίας.

Οι δημόσιοι υπάλληλοι Γεννητοσών διαμνηστέοντες

την παρέλκυσιν της επιλύσεως των υπαλληλικών ζητημάτων ζητούν την υιοθέτησιν των αποφάσεων του Δ' Πανελληνικού Συνεδρίου και την παροχήν της υπεσχημένης αύξήσεως.

Οι άστέγοι της πόλεως Τυρνάδου ζητούν την ταχέαν ψήφισιν υπό της Βουλής της προτάσεως νόμου του βουλευτού κ. Ροδοπούλου περί αποκαταστάσεως των άστέγων κατοίκων Τυρνάδου.

Τα ταπητουργικά Σωματεία Πειραιώς παρκαλούν όπως ληφθῇ μέριμνα προς διάσωσιν της κινδυνεύουσας ταπητουργίας εν Ελλάδι.

Ο Αργοναυπλιακός σύλλογος αναπήρων και θυμάτων πολέμου ζητεί την παροχήν επιδόματος λόγω των εορτών.

Ο βουλευτής κ. Α. Μάρκου καταθέτει:

1) Ψήφισμα του συλλόγου ιδιωτικών υπαλλήλων Πατρών ζητούντων την κατάθεσιν και ψήφισιν του νομοσχεδίου περί κοινωνικών ασφαλίσεων.

2) Τηλεγράφημα των επιμελητηρίων Πατρών περί κατασκευής της εθνικής οδού Πατρών—Τριπόλεως.

Το αυτό τηλεγράφημα καταθέτουν και οι βουλευται κ. κ. Κ. Ζαβιτζιάνος και Ν. Συρογιάννης.

Ο βουλευτής κ. Μ. Τσαρλαμπάς καταθέτει υπόμνημα της τοπικής ενώσεως των γεωργικών συνεταιρισμών Πρεβέζης, ζητούσης ένίσχυσιν της πασχούσης αγροτικής τάξεως.

Ο βουλευτής κ. Α. Θεολογίτης καταθέτει υπόμνημα των κοινοτήτων Νέστου αίτουμένων την ίδρυσιν υποκαταστήματος Εθνικής Τραπέζης της Ελλάδος εν Χρυσουπόλει.

Ο βουλευτής κ. Π. Πετρίδης καταθέτει:

1) Αίτησιν της κοινότητος Κροκιάς ζητούσης την μη αντικατάστασιν των τροχών των διτροχών των.

2) Αναφοράν των κατοίκων Λουτρακίου ζητούντων αναθεώρησιν της φορολογίας οικοδομών λόγω των σεισμών.

Ο βουλευτής κ. Κ. Πετσάλης καταθέτει αναφοράν της Αμαλίας Κοκοράκη θυγατρός του υποπλοίαρχου αγωνιστού του άγώνος 1821, ζητούσης την παροχήν μηνιαίας συντάξεως.

Ο βουλευτής κ. Π. Γιαννόπουλος καταθέτει τηλεγράφημα της εφημερίδος «Μωρέας» Τριπόλεως, καταγγελλούσης άποφασιν άρμόδιων επιτεψάντων μεταφοράν δένδρων εκ του δάσους Βυτίνης δια 5 φορτηγών αυτοκινήτων.

Η επί της Δικαιοσύνης Κοινοβουλευτική Επιτροπή υποβάλλει την έκθεσιν αυτής επί της αίτήσεως περί παροχής άδειας προς ποινικήν δίωξιν του βουλευτού κ. Α. Κουτσοπετάλου, κατηγορουμένου επί έξυβρίσει, γνωμοδοτούσα ότι δεν συντρέχει περίπτωσις άρσεως της βουλευτικής άπυλείας αυτού.

Η επί των Οικονομικών Κοινοβουλευτική Επιτροπή υποβάλλει την έκθεσιν της επί του σχεδίου νόμου «περί τροποποιήσεως των νόμων 4427 και 4585 του 1930 εν σχέσει με την διάθεσιν των πλεονασμάτων των χρήσεων 1927—28 και έφεξης».

Η επί της Παιδείας Κοινοβουλευτική Επιτροπή υποβάλλει την έκθεσιν της επί του σχεδίου νόμου «περί των ξένων σχολείων».

Οι κ.κ. Π. Βουρλούμης (Υπουργός της Εθνικής Οικονομίας) και Γ. Μαργς (Υπουργός των Οικονομικών) υποβάλουν σχέδιον νόμου «περί καταργήσεως του νόμου 3260 «περί ρυθμίσεως των εκ της εφαρμογής της περί έξωτερικού συναλλάγματος νομοθεσίας έκκρεμων υποθέσεων και διαφορών» και του έκτελεστικού τούτου Διατάγματος της 12—3—25 κ.λ.π.».

Οι κ.κ. Γ. Μαργς (Υπουργός των Οικονομικών), Β. Δηληγιάννης (Υπουργός των Έσωτερικών), Π. Βουρλούμης (Υπουργός της Εθνικής Οικονομίας), Κ. Σπυρίδης (Υπουργός της Γεωργίας) και Ν. Αβραάμ (Υφυπουργός της Συγκοινωνίας) υποβάλλουν σχέδιον νόμου «περί καταργήσεως επιβαλλομένων τελών και φόρων επί έξαγομένων και μεταφερομένων χερουπίων έσοδείας 1930 και έφεξης».

Ο κ. Α. Δίγκας (Υπουργός της Δικαιοσύνης) υποβάλλει σχέδιον νόμου «περί τροποποιήσεως του νόμου ΓΥΟΕ» «περί καταργήσεως των άρθρων 479, 480, 481, 482, 483 και 484 της Πολ. Δικονομίας».

Μεθ' ό ή Βουλή εισέρχεται εις την

Ημερησίαν Διάταξιν

των αναφορών και έρωτήσεων.

Ο κ. Σ. Ταλιαδοῦρος, όμιλών επί αναφοράς των δικαστικών υπαλλήλων Έδρου, Πατρών και Καρδίτης λέγει ότι οι κατώτεροι δικαστικοί υπάλληλοι υπέβαλον λεπτομερή υπομνήματα δι' όν ζητούν την διαβάθμισίν των, όπως γίνεται και εις όλους τους κλάδους της διοικήσεως, ένθ' αυτοί έξαιρούνται καιτοι έργάζονται 35 έτη και λαμβάνουν τον ίδιον μισθόν. Ζητούν άνάλογον προαγωγήν και αύξησιν της μισθοδοσίας των, αναλόγως των έτών της υπηρεσίας των. Γνωρίζομεν ήμεεις οι νομικοί την υπερενταντικήν έργασίαν την όποιαν ύφίστανται ούτοι έργαζόμενοι άνωγεινώς από πρώτας πέρας του μεσονυκτίου κατά τάς ποινικάς συνεδριάσεις, πολλοί δε άτυχείς άποθνήσκουν εκ φυματιώσεως και υπερκοπώσεως. Θά ήτο εύχης έργον να γίνη από τουδε ή διαβάθμισις και να εύρη ταύτην ο καταρτιζόμενος υπαλληλικός κώδιξ, έφ' όσον μάλιστα προτείνουν την έξεύρεσιν των οικονομικών μέσων δια της καταργήσεως των γραφικών δικαιωμάτων των εις τρόπον ώστε να μη επιβαρυνθῇ ο Προϋπολογισμός.

Ο κ. Ι. Παπαφλέσσας ύποστηρίζει την ίδίαν αναφοράν.

Επίσης ο κ. Ι. Μουτζουρίδης, του όποίου συζητείται συγχρόνως έτέρα σχετική αναφορά, ύποστηρίζει το αίτημα τουτο των κατωτέρων δικαστικών υπαλλήλων.

Ο κ. Ε. Τριποδάκης, όμιλών επί της αύτης αναφοράς, λέγει ότι επιβάλλεται ή διαβάθμισις, τοσοῦτο μάλλον καθόσον δεν πρόκειται να επιβαρυνθῇ ο Προϋπολογισμός του Κράτους, ώστε ν' άντιστή ό κ. Υπουργός των Οικονομικών. Προτείνει μάλιστα να εφαρμοσθῇ το τριετές δια την αύξησιν των άποδοχών των, ως συμβαίνει και εις τους άξιωματικούς.

Την αύτην αναφοράν ύποστηρίζει και ό κ. Ι. Κουσίνας.

Ο κ. Α. Παπαθανάσης λέγει ότι πάντες οι σύλλογοι των δικαστικών υπαλλήλων εν κοινή συνελεύσει των άντιπροσώπων των κατήρτισαν υπόμνημα δια του όποίου τονίζουσιν ότι είναι δυνατή ή έξεύρεσις των πόρων άνευ επιβαρύνσεως του Προϋπολογισμού. Τούναντίον μάλιστα εις τινα σημεία προτείνουν και υποδιωχσμέν των παρεχομένων μισθών.

Ο κ. Α. Δίγκας (Υπουργός της Δικαιοσύνης) λέγει ότι επανειλημμένως υπεβλήθησαν υπομνήματα των δικαστικών υπαλλήλων, το δε θέροςέγένετο και Συνέδριον το όποιον υπέβαλε μελέτην σχετικήν προς τα αίτήματά των. Το ζήτημα της διαβάθμισεως έμελετήθη υπό της υπηρεσίας και όφείλω, λέγει, να παρατηρήσω ότι αύτη παρουσιάζει άνυπερέβλητον κώλυμα. Ως είναι γνωστόν, οι κατώτεροι δικαστικοί υπάλληλοι είναι ως επί το πλείστον τοπικοί υπάλληλοι οι όποιοι δεν μετατίθενται από του ενός τόπου εις άλλον. Άλλ' ή διαβάθμισις έννοεί άνοιγμα θέσεων άνωτέρου βαθμού, πράγμα όπερ συνεπάγεται άναγκάως την μετόθεσιν από τόπου εις τόπον. Η δαπάνη ύπελογίσθη εις 10.000.000 τα όποια θα έδάρυνον τον Προϋπολογισμόν. Το δε άντίκρουσμα δια της καταργήσεως των αντιγραφικών και προσθήκης ένσήμου δεν δύναται να υπερβῇ τα 2 1/2 έκτομμύρια. Το μέτρον άλλως τε της καταργήσεως των αντιγραφικών έφηρμόσθη, άλλ' άπέτυχεν. Άσχέτως όμως προς πάντα ταύτα ή μελέτη του ζητήματος έσταμάτησε, διότι έλήφθη υπό της Κυβερνήσεως άπόφασις να καταρτισθῇ υπαλληλικός κώδιξ.

Ι. Παπαφλέσσας. Πρόκειται να γίνη δια του κώδικος ή διαβάθμισις;

Α. Δίγκας (Υπουργός της Δικαιοσύνης). Ιδιαίτερον μέτρον δια την κατηγορίαν αύτην των υπαλλήλων δεν θα ληφθῇ.

Ο κ. **Ι. Παπαφλέσσας**, όμιλών επί αναφοράς στρατιωτικών συνταξιούχων Καρδίτσας, λέγει ότι ούτοι θύματα του πολέμου παραπονούνται διότι διεκόπη ή σύνταξις των δυνάμει της υπ' αριθ. 2237 του 1929 διαταγής της Νομαρχίας Τρικαλών. Ως αίτια της διακοπής της σύνταξης φέρεται ό χαρακτηρισμός των ως εφόρων, έχαρακτηρίσθησαν δηλ. ως έχοντες μνησίον εισόδημα 3 και 4 χιλιάδων δραχμών, ενώ οι δυστυχείς αυτοί τό ποσόν αυτό δέν τό έσοδεύουν ούτε καθ' όλον τό διάστημα του έτους. Τό σχετικόν Ν. Διάταγμα έχασε την ισχύν του, διότι δέν εισήχθη πρός κύρωσιν και ό Υπουργός της Προνοίας ανεγνώρισε τό δικαίον των ανθρώπων αυτών, άλλ' ό κ. Υπουργός των Οικονομικών ήρνήθη νά εκδώση τό χρηματικόν ένταλμα. Οι άτυχείς υπήκοοι του Έλληνικού Κράτους υπέβαλον ένστάσεις πρός τό Συμβούλιον Έλέγχου Θυμάτων Πολέμου, αλλά μή υπάρχοντος πρός τοϋτο νόμου δέν εξεδικάσθησαν αύται. Παρακαλεί τόν Υπουργόν των Οικονομικών νά μή επιμείνι εις την κατά των άτυχών αυτών θυμάτων σκληρότητά του.

Ο κ. **Σ. Ταλιαδοϋρος** λέγει ότι τό ζήτημα είναι έντελώς νομικής μορφής ανεξαρτήτως του ότι τά ζητήματα των θυμάτων πολέμου πρέπει νά εξετάζωνται ευμενέστατα. Διά Ν. Διατάγματος έκδοθέντος επί Παγκάλου ώρίσθησαν έπιτροπαι διά νά εξεύρουν τους εφόρους συνταξιούχους, αύται δέ, άποτελεσθεΐσαι από τόν γραμματέα του Ειρηνοδικείου, τόν πρόεδρον της κοινότητος και τόν άστυνόμον, ώργιάσαν και έθεώρησαν εφόρους γυναίκας έχούσας ιδιοκτησίαν τρεις αίγας και μίαν αγελάδα, ενώ ό νόμος όρίζει ότι έδει νά έχουν μνησίον εισόδημα 3 χιλιάδων δραχμών. Έχω, λέγει, ρητάς περί τοϋτου καταγγελίας του Προέδρου Θυμάτων Πολέμων Καρδίτσας. Ένήσκησαν και έπέσεις ένώνιμον της δευτεροβάθμιου έπιτροπής, αλλά τόν Ιούλιον του 1926 μή επικυρωθέν τό Ν. Διάταγμα ως όρίζει τό Σύνταγμα ήκυρώθη, άλλ' αί δευτεροβάθμιοι έπιτροπαι δέν διακάζουν, λέγουσαι ότι κατηργήθησαν διά της καταργήσεως του νόμου. Φρονώ ότι ό Υπουργός των Οικονομικών έχει νομικήν υποχρέωσιν νά δώση τας άπαιτούμενας πιστώσεις εις τά θύματα της Πολιτείας. Μή κυρωθέντος του Ν. Διατάγματος έντός των Συνταγματικών προθεσμιών, παύει πών έννομον τοϋτου άποτέλεσμα και άν οι άνάπηροι καταφύγουν δικαστικώς θά κερδίσουν, αλλά θά χάση ή αξιοπρέπεια του Κράτους.

Ο κ. **Γ. Μαργής** (Υπουργός των Οικονομικών) λέγει ότι παύει ή περαιτέρω συζήτησις, του Ν. Διατάγματος μή κυρωθέντος, άλλά δέν άκυροϋται τοϋτο. Έπρόκειτο διά του Ν. Δ. νά εξακριβωθί άν οι φερόμενοι ως θύματα πολέμου είναι θύματα, διότι όντως υπάρχουν πολλοί οι όποιοι δέν έχουν δικαίωμα σύνταξης. Τό Ν. Δ. άπεσκοπεί νά εξακριβώση τά πραγματικά θύματα και ακόμη έκείνους που ελάμβανον σύνταξιν χωρίς ανάγκην. Τό διάταγμα δέν έπεκυρώθη άτυχώς άλλ' ό νόμος ό όποιος ίσχυσεν ώρισμένον χρονικόν διάστημα παύει νά είναι νόμος άφ' ής συνεπληρώθη τό όριζόμενον διά την κύρωσιν 4 μνηνον. Λέγει κατόπιν ότι έζήτησε την γνώμην του Νομικού Συμβουλίου και δέν δύναται νά ικανοποιήση τας αξιώσεις των άναφερομένων πριν ή τελειώση ή έκδικασις των ένστάσεων.

Ο κ. **Σ. Ταλιαδοϋρος** συνιστά αναφοράν του Συνδέσμου όμήρων και πολεμοπαθών Γκέριτες.

Ο κ. **Α. Θεολογίτης** συνιστά την αναφοράν.

Γ. Μαργής (Υπουργός Οικονομικών). Έξετάζεται τό ζήτημα.

Ο κ. **Ι. Παπαφλέσσας** λέγει ότι οι κάτοικοι Άετού και περιχώρων ζήτουν όπως μή αλλάξη κατεύθυνσιν ή όδός Κοπανακίου—Μελιγαλά. Η όδός αύτη έχει χαραχθί υπό Γάλλων μηχανικών κατά τό 1882, επί τη βάσει δέ της χαράξεως αύτης έκαμε έναρξιν της κατασκευής της όδου ή εταιρεία Μακρή της όποιας οι μηχανικοί ανεγνώρισαν την όρθότητα της χαράξεως του 1882 και διάταξαν νά τοποθετηθώσι και πύσσας μέχρι του χωρίου Κόκλα, Αιφνιδίως όμως άπε-

στάλη ό επιθεωρητής μηχανικός Γεωργακόπουλος εκ Τριφυλίας καταγγέλλων, όστις διάταξε αλλαγήν κατεύθυνσεως της όδου από της θέσεως Χάνια Φερετζέ μέχρι Κόκλας επί τω λόγω ότι τά προγενέστερα σχεδιαγράμματα τά έγκριθέντα ήδη υπό της εταιρείας Μακρή είναι παλαιά. Παρακαλεί τόν κ. Υπουργόν της Συγκοινωνίας όπως επέμβη μέ την διακρίνουσαν αυτόν ταχύτητα ένεργείας και προλάβη μελετώμενον άδικον κατά χιλιάδων κατοίκων του Άετού και των περιχώρων.

Β. Καραπαναγιώτης (Υπουργός Συγκοινωνίας). Θα ληφθί υπ' όψιν ή σύστασις.

Α. Καλαντζάκος. Λέγει ότι ή νέα κατεύθυνσις της όδου ξεφεύγει άπολύτως του σκοπού ένεκα του όποιου άπεφασίσθη νά γίνη όδός διότι κατά τά νέα σχέδια υπάρχει παραλλήλως ή σιδηροδρομική γραμμή ή όποία εξυπηρετεί τους κατοίκους.

Ο κ. **Θ. Λύρας** συνιστά αναφοράν των Ε. και Δ. Ξενίδου ζητούντων παράτασιν προθεσμίας διά την αναχώρησιν των εις Άμερικήν.

Συμπληρωθείσης της κακανονισμένης ώρας, αί λοιπαι άναφοραι αναβάλλονται και ή Βουλή εισέρχεται εις την

Ημερησίαν Διάταξιν της νομοθετικής εργασίας.

Γίνονται δι' αναστάσεως δεκτά τά σύνολα των έξής σχεδίων νόμων:

- 1) «Περί παραχωρήσεως ως εθνικής δωρεάς οικημάτων διά την κατοικίαν της Α. Π. του τ. Οικουμενικού Πατριάρχου Κωνσταντινου του Στ' και των αδελφών του άειμνήστου Μητροπολίτου Σμύρνης Χρυσοστόμου», μετά διόρθωσιν του έν άρθρ. 1 όνόματος της άνεψιώς του μεταστάntος Πατριάρχου εις τό όρθόν Έλένη Α. Ίγγλέζογλου, και
- 2) «Περί ένώσεως κитροπαργωγών Κρήτης» έχοντα οϋτω:

Περί παραχωρήσεως ως εθνικής δωρεάς οικημάτων διά την κατοικίαν της Α. Π. του τ. Οικουμενικού Πατριάρχου Κωνσταντινου του Στ' και των αδελφών του άειμνήστου Μητροπολίτου Σμύρνης Χρυσοστόμου.

(Ως έτροποποιήθη κατά την β' κατ' άρθρον συζήτησιν).

Άρθρον 1.

1. Τό έν τω συνοικισμώ Νέας Φιλαδελφείας περιφερείας Άθηνών και έν τω οικισμώ τετραγώνω υπ' αριθ. 64 κείμενον οικημα μετά της περιοχής αυτού έμβαδού μέτρων τετραγωνικών 1024,33, οϋτινος ή χρήσις έχει παραχωρηθί εις τήν Α.Π. τόν τ. Οικουμενικόν Πατριάρχην Κωνσταντινον τόν Στ' δύναται ό Υπουργός της Προνοίας και Αντιλήψεως νά παραχωρήσθι ως εθνικήν δωρεάν και άπόλυτον κυριότητα εις τήν άνεψιάν αυτού Έλένην Α. Ίγγλέζογλου, υπό τόν όρον ότι έν τή αύτη οικία θά έχουν δικαίωμα, μή μεταβιβάσιμον εις τους κληρονόμους, νά κατοικούν, έφ' όσον εύρίσκονται έν τή ζωή, και οι άδελφοί της μεταστάσης Παναγιώτης Γρηγόριος Άράπογλου και Θεοχαρώ Γραμμενίδου μετά των οικγενειών αυτών.

2. Η περί παραχωρήσεως του οικήματος άποφασίς του Υπουργού Προνοίας και Αντιλήψεως χρησιμεύει ως τίτλος κυριότητος μεταγραφόμενος άτελώς εις τά οικεία βιβλία μεταγραφών.

Άρθρον 2.

1. Έξουσιοδοτείται ό αυτός Υπουργός Προνοίας όπως μεταβιβάσθι και άπόλυτον κυριότητα ως εθνικήν δωρεάν εις ένα έκαστον από τους αδελφούς ή αδελφάς του άειμνήστου Μητροπολίτου Σμύρνης Χρυσοστόμου έν οικημα εκ των άναγερόντων δαπάναις του Υπουργείου Προνοίας και Αντιλήψεως έν τω συνοικισμώ Χαροκόπου της περιφερείας Κοινότητας Καλλιθέας και επί έκτάσεως περιελαμβούσης εις τό Υπουργείον Προνοίας εξ άπαλλοτριώσεως.

2. Αί περί παραχωρήσεως των οικημάτων άποφασίς του Υπουργού Προνοίας χρησιμεύουσιν ως τίτλοι κυριότητος μεταγραφόμενοι άτελώς εις τά οικεία βιβλία μεταγραφών.

3. Διά Διατάγματος έκδιδόμενον προτάσει του επί της Προνοίας και Αντιλήψεως Υπουργού δύνανται νά κανονισθώσιν αί λεπτομέρειαι του παρόντος νόμου.

Περί ένώσεως κитροπαργωγών Κρήτης.

(Ως έτροποποιήθη κατά την β' κατ' άρθρον συζήτησιν)

Άρθρον 1.

1) Έν τή περιφερεία μιάς ή πλειόνων όμου κοινότητων της Κρήτης συνιστάται διά του παρόντος άνα εις Συνδέσμος κитροπαργωγών, των όποιων μέλη είναι υποχρεωτικώς πάντες οι έν τή περιφερεία αύτῃ κитροπαργωγοί είτε ιδιαιτήτα κитρώνων είναι οϋτοι είτε ένο κίταξί, είτε έπίμορται καλλιεργηταί.

2) Οι Συνδέσμοι οϋτοι έχουν πάντα τά χαρακτηριστικά των Γεωργικών Συνεταιρισμών, άπολαμβάνουσι πάντων των προνομίων και διέπονται υπό του νόμου 602 περί Συνεταιρισμών, της έπωνυμίας τούτων μή έχούσης οϋδεμίαν άλλην έννοιαν ειμή την τύποις διακρίσιν αυτών από των έλκευθρών γεωργικών συνεταιρισμών.

3) Οι Συνδέσμοι είναι περιορισμένης εϋθύνης.

4) Η μερίς όρίζεται άνάλογος προς τόν αριθμόν των παρ' έκάστου μέλους καλλιεργούμενων κитρώων, ως και προς τό παραγόμενον ποσόν κίτρων.

Άρθρον 2.

Πρός διαπίστωσιν της ιδιότητος των κитροπαργωγών καταρτίζεται έντός μηνός από της δημοσιεύσεως του παρόντος νόμου υπό του Προέδρου έκάστης κοινότητος της Κρήτης πίναξ περιέχων τό όνοματεπώνυμον έκάστου κитροπαργωγού, την κατοικίαν, την περιφερείαν έν τή όποία κίτνται οι κитρώνες και τόν αριθμόν των κитρών αυτού, ως και την παραγόμενην ποσότητα κίτρων. Ο πίναξ οϋτος εκτίθεται επί δεκαήμερον εις τά γραφεία της κοινότητος. Κατά την διάρκεια του δεκαημέρου δύναται νά επιδώσθι εις τόν Πρόεδρον της Κοινότητος πώς έχων έννομον συμφέρον ένστασιν κατά του περιεχομένου του πίνακος. Μετά την λήξιν του δεκαημέρου ό Πρόεδρος της κοινότητος υποχρεούται νά υποβάλη τόν πίνακα μετά των τυχόν υποβληθεισών ένστάσεων εις τό Ειρηνοδικείον της περιφερείας της κοινότητος. Ο ειρηνοδίκης, διακάζων εκ των ένόντων, άποφαίνεται τελεσίδικως επί του πίνακος, όστις ισχύει δι' έν όλόκληρον ήμερολογιακόν έτος. Τά εκ του πίνακος άπαρρέοντα δικαιώματα ή υποχρεώσεις των κитροπαργωγών δέν προδικάζουσιν ειμή όσον άφορῃ εις την υποχρεωτικήν συμμετοχήν τούτων εις τόν σύνδεσμον. Αντίγραφον της άποφάσεως του ειρηνοδίκου μετ' αντιγράφου του πίνακος, ως οϋτως εκδόθη υπό του ειρηνοδίκου, έπιστέλλεται εις τόν Πρόεδρον της κοινότητος, υποχρεούμενον, όπως υποβάλη τούτον έντός όκτώ ήμερών εις τόν Πρόεδρον της Επιτροπής, περί ής προνοεί τό κατωτέρω άρθρον.

Άρθρον 3.

Από της δημοσιεύσεως του παρόντος συνιστάται Επιτροπή αποτελούμενη α') εκ του Επιθεωρητού Γεωργίας Κρήτης, β') εξ ενός Επιθεωρητού Γεωργικών Συνεταιρισμών, όριζόμενου υπό της Αγροτικής Τραπέζης της Ελλάδος και γ') εκ πεισάρων κитροπαργωγών όριζόμενων υπό των πεισάρων Γεωργικών Επιμελητηρίων Κρήτης. Έκαστον Έπιμελητήριο όρίζει άνα ένα αντιπρόσωπον. Η Επιτροπή συγκαλείται έν Χανίοις, προεδρεύεται υπό του Επιθεωρητού Γεωργίας Κρήτης ή του νομίμου άνα-

πληρώτου αυτού και λαμβάνει άποφάσεις κατά πλειοψηφία, παρόντων πεισάρων τουλάχιστον μελών αυτής.

Αρμοδιότης της Επιτροπής είναι όπως άποφασίσθι περί της έδρας και της περιφερείας έκάστου συνδέσμου λαμβάνουσα υπ' όψιν κατά τόν προσδιορισμόν των έδρών την παραγωγή των κίτρων έκάστης κοινότητος και τας άποστάσεις και καταπίση τό καταστατικόν των συνδέσμων και της Ένώσεως αυτών έντός τριών μηνών από της δημοσιεύσεως του παρόντος νόμου.

Αί άποφάσεις της Επιτροπής υποβάλλονται, έν αντιγράφω, μετά των καταστατικών των συνδέσμων και της Ένώσεως τούτων προς την Αγροτικήν Τραπέζην της Ελλάδος διά την έπεξεργασίαν και έγκρισιν των καταστατικών κατά τας διά τούς συνεταιρισμούς ισχύουσας κατά τά λοιπά διατάξεις. Είς περιφερείας κитροπαργωγικάς εις ός δέν θά καταστή δυνατόν νά συσταθώσιν έντός όριζόμενων προθεσμιών σύνδεσμοι συνιστώνται τοιοϋτοι βραδύτερον.

Τό καταστατικόν των συνδέσμων και της Ένώσεως δύναται νά τροποποιηθί μόνον μετά παρέλευσιν ενός έτους.

Οϋδείς σύνδεσμος διακρίνεται νά τροποποιήσθι τό καταστατικόν αυτού άνευ έγκρίσεως της Ένώσεως.

Άρθρον 4.

1) Ο αριθμός των ιδρυθησάμενων συνδέσμων δέν δύναται νά είναι μικρότερος των τριάντα πέντε και μεγαλύτερος των πενήντα καθ' όλην την ήσον Κρήτην.

2) Οι μέχρι τούδε έγκεικοιμένοι συνεταιρισμοι πωλήσεως κίτρων υποχρεούνται νά προσχωρώσιν τό καταστατικόν αυτών προς τό καταστατικόν των Συνδέσμων.

Άρθρον 5.

1) Οι Συνδέσμοι συγκατοϋσι δύναμι, του παρόντος νόμου Ένωσιν συνδέσμων υπό την έπωνυμίαν «Ένωσις κитροπαργωγών Κρήτης» και διά τας διενεχθείσας σχέσεις:

«Unions de producteurs de cedrats de l' ile de Crète» The Cretas citrus growers association».

2) Διά την ιδιότητα της Ένώσεως ισχύει ή διάταξις του άρθρου 1 του παρόντος έδαφ. 2, 3 και 4.

3) Η έδρα της Ένώσεως όρίζεται δι' άποφάσεως της Γενικής Συνελεύσεως αυτής έφ' άπαξ λαμβανομένης.

4) Έδρα της Ένώσεως διά τό πρώτον έτος όρίζεται τό Ηράκλειον, μετά την λήξιν δέ του έτους όρισθήσεται αύτη δι' άποφάσεως της Γενικής Συνελεύσεως έφ' άπαξ λαμβανομένης.

5) Αί παρ' τη Ένώσει μερίδες των Συνδέσμων όρίζονται κατά τοιοϋτον τρόπον ώστε τά πένταρα πέμπτια τουλάχιστον των μερίδων των μελών των συνδέσμων νά περιέρχωνται εις τό εταιρικόν κεφάλαιον της Ένώσεως.

6) Αί ψήφοι των αντιπροσώπων των συνδέσμων παρ' τη Ένώσει όρίζονται έν τω καταστατικώ άνάλογοι προς τόν αριθμόν των κитρών τας όποιας καλλιεργούσι τά μέλη έκάστου συνδέσμου, ως και προς τό ποσόν των κίτρων των παραγόμενων υπό των μελών έκάστου συνδέσμου, δέν δύναται όμως νά είναι περισσότεροι των δέκα πέπτε.

Κατά την αύτην αναλογίαν όρίζονται και αί ψήφοι των μελών του συνδέσμου, αΐτινες όμως δέν δύναται νά είναι περισσότεροι των δέκα.

7) Η Ένωσις διοικείται υπό έπταμελούς Διοικητικού Συμβουλίου εκλεγόμενου υπό της Γενικής Συνελεύσεως μεταξύ των αντιπροσώπων των συνδέσμων.

Τό Συμβούλιον εκλέγει μεταξύ των μελών του τόν Πρόεδρον και τόν Αντιπρόεδρον.

Άρθρον 6.

Σκοπός της Ένώσεως είναι ή προστασία της καλλιεργείας της κίτρεας και της ρυθμίσεως του εμπορίου των κίτρων διά συνεγνωσέως αυτής μετά των άλλων Ένώσεων παραγωγών

ή νομικών πρεσβύτων των άλλων κίτροπαρωγών τόνων. Προς τὴν σκοπὸν τοῦτον ἡ Ἐνωσις:

α') Αὐθόρμητα καὶ χορηγεῖ δάνεια πρὸς καλλιέργειαν τῆς κίτρου εἰς τὰ μέλη τῶν συνδέσμων μέσω τούτων.

β') Προμηθεύεται καὶ χορηγεῖ λιπάσματα, γεωργικά ἐργαλεία καὶ φάρμακα κατὰ τῶν ἀσθενειῶν τῆς κίτρου, κατόπιν ἐντολῆς καὶ διὰ λογαριασμὸν τῶν εἰς αὐτὴν μετεχόντων συνδέσμων.

γ') Ἰδρύει καὶ συντηρεῖ φυτώρια κίτρου πρὸς πώλησιν τούτων.

δ') Ἀποκτῇ ἢ ἀποθήκῃ ἢ ὑπόστεγα πρὸς συσκευασίαν τῶν κίτρων, προμηθευομένη τὰ πρὸς τοῦτο ἀναγκαῖα ὑλικά, καὶ ἰδρύει, ἐν ἡ πλείονα μηχανικὰ βαρελοποιεῖα πρὸς κατασκευὴν τῶν ἀναγκαίων βαρελίων.

ε') Προνοεῖ περὶ τῆς ἰσορροπήσεως τῆς προσφορᾶς πρὸς τὴν ζήτησιν τοῦ προϊόντος εἴτε διὰ παρακρατήσεως εἰς τὸ ἐσωτερικὸν πρὸς βιομηχανίαν ἢ καὶ ἄλλους τρόπους διαθέσεων τοῦ προϊόντος, εἴτε δι' ἀγορᾶς τῶν πλεονασμάτων διὰ τῆς διαθέσεως κεφαλαίων μόνον ἐκ τῶν ἀποκαταστατικῶν πρὸς τοῦτο δημιουργηθῶσιν ἀποθεματικῶν.

στ') Συσκευάζει καὶ πωλεῖ διὰ λογαριασμὸν πάντων τῶν συνδέσμων τὰ εἰς αὐτὴν παραδιδόμενα κίτρα, χορηγοῦσα προκαταβολὰς ἐπὶ τῆς ἀξίας τῶν κίτρων καὶ ἐκκαθαρίζουσα τοὺς λογαριασμοὺς μετὰ τὴν λήξιν ἐκάστης χρήσεως.

ζ') Ἐνεργεῖ διὰ τὴν διαφύμισιν καὶ τὴν ἐν γένει ἐπέκτασιν τῆς καταναλώσεως τῶν κίτρων.

η') Ἐνεργεῖ ἀσφαλίσεις τῶν κίτρου τῶν παραγωγῶν ὡς καὶ τῶν κίτρων κατὰ χαλᾶς καὶ παγετοῦ, ἀντασφαλιζομένη εἰς τὸ Κεντρικὸν Ταμεῖον κατὰ χαλᾶς καὶ παγετῶν ἢ ἄλλου, ἐφ' ὅσον τοῦτο δὲν ὑφίσταται.

Ἀρθρον 7.

1) Πάντα τὰ μέλη τῶν συνδέσμων ὑποχρεοῦνται νὰ παραδίδωσιν ὁλόκληρον τὴν ἐτήσιαν παραγωγὴν τῶν κίτρων αὐτῶν πρὸς τὸν εἰς ὃν ἀνήκουσι σύνδεσμον πρὸς συσκευασίαν καὶ πώλησιν διὰ λογαριασμὸν τῶν μέσω τῆς Ἐνώσεως καὶ εἰς τὸν χρόνον καὶ τὸν τρόπον προσδιοριζόμενον ὑπὸ τῆς Ἐνώσεως.

2) Μέλος συνδέσμου, μὴ παραδίδον ὁλόκληρον τὴν παραγωγὴν τῶν κίτρων αὐτοῦ ὑπόκειται εἰς τὴν πληρωμὴν ἀποζημιώσεως ὑπὲρ τοῦ τακτικῶ ἀποθεματικῶ τῆς Ἐνώσεως δραχμῶν 10 κατ' ὅσον παραχθέντων καὶ μὴ παραδοθέντων κίτρων. Ὁ προσδιορισμὸς τοῦ ποσῶ τῶν ὀφειλῶν κίτρων, ὅτινα παρήχθησαν καὶ δὲν παρεδόθησαν, διενεργεῖται ὑπὸ τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ Συνδέσμου. Ἐναντίον τῆς ἀποφάσεως τοῦ Συμβουλίου ἐπιτρέπεται προσφυγὴ τῶν ἐνδιαφερομένων μελῶν πρὸς τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον τῆς Ἐνώσεως ἀποφανόμενον ἀνεκκλησίως. Ἡ ἀποζημιώσις ἐισπράττεται μερίμνῃ τοῦ Συνδέσμου συμφωνῶς πρὸς τὰς περὶ δημοσίων ἐσόδων διατάξεις καὶ ἀποδίδεται εἰς τὴν Ἐνωσιν.

3) Οἱ Σύνδεσμοι εἶναι ὑπεύθυνοι πρὸς τὴν Ἐνωσιν διὰ πᾶσαν ἀμέλειαν περὶ τὴν ἐφαρμογὴν τῆς διατάξεως ταύτης.

Ἀρθρον 8.

Οἱ προσωπικοὶ θανεῖσαι μέλους Συνδέσμου δὲν ἔχουσι πρὸς ἀσφάλειαν ἢ πληρωμὴν αὐτῶν οὐδὲν δικαίωμα ἐπὶ τῶν κίτρων, θυνάμενοι μόνον νὰ προβαίνωσιν εἰς τὴν συντηρητικὴν κατάρχεσιν εἰς χεῖρας τῆς Ἐνώσεως τοῦ ὑπολοίπου τοῦ λαβεῖν ἐκ κίτρου τοῦ μέλους μετὰ τὴν ἀφαιρέσιν ἐκ τοῦ ὅλου λογαριασμοῦ τούτου τῶν πάσης φύσεως χρεῶν, προκαταβολῶν, ἢ δανείων, ὅτινα ὀφείλονται πρὸς τὴν Ἀγροτικὴν Τράπεζαν τῆς Ἑλλάδος ἐξ οἰωνδήποτε χορηγήσεων εἴτε ἀπ' εὐθείας εἰς τὸ μέλος εἴτε μέσω τοῦ συνδέσμου εἰς ὃν ἀνήκει εἴτε μέσω τῆς Ἐνώσεως ὡς καὶ τῶν ἐκ τῶν μερίδων ἢ ἄλλων ὑποχρεώσεων τῶν μελῶν πρὸς τὸν Σύνδεσμον ἢ τὴν Ἐνωσιν χρηματικῶν ὀφειλῶν. Κατὰ τὴν ἐκκαθάρισιν τῶν λογαριασμῶν προηγούμεναι αἱ πρὸς τὴν Ἀγροτικὴν Τράπεζαν τῆς Ἑλλάδος ὑποχρεώσεις, ἀκολουθοῦσιν αἱ πρὸς τὴν Ἐνωσιν ἢ τὸν Σύνδεσμον τοῖς

αὐταὶ καὶ ἐπὶ τοῦ καθαροῦ πληρωτέου εἰς τὸ μέρος ποσῶ δύνανται νὰ ἐπιβληθῇ κατάρχεσις.

Ἀρθρον 9.

Δι' ἀποφάσεως τοῦ ἐπὶ τῆς Γεωργίας Ὑπουργοῦ μετὰ πρότασιν τῆς Ἐνώσεως ἢ δύο τοὐλάχιστον ἐκ τῶν Γεωργικῶν Ἐπιμελητηρίων Κρήτης ἢ τῶν ἀρμοδίων γεωργικῶν ὑπηρεσιῶν τοῦ Κράτους δύνανται ν' ἀπαγορευθῇ ἢ περαιτέρω ἐπέκτασις τῆς καλλιέργειας τῆς κίτρου.

Ἀρθρον 10.

Παρὰ τῇ Ἐνώσει τοποθετεῖται δι' ἀποφάσεως τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Γεωργίας ἀνώτερος ὑπάλληλος τοῦ Κράτους ἢ τῆς Ἀγροτικῆς Τράπεζας ὡς Κυβερνητικὸς Ἐπίτροπος μετὰ δικαιώματος παρακολούθησεως τῶν συνελεύσεων καὶ τῶν συμβουλίων αὐτῶν, μετὰ γνώμης, ἀλλ' ἄνευ δικαιώματος ψήφου.

Ἀρθρον 11.

Ἀπαγορεύεται ἡ ἐκ Κρήτης ἐξαγωγή καὶ ἡ μεταφορὰ κίτρων ἄνευ ἐκδόσεως πιστοποιητικοῦ προελεύσεως ἐκδομένου ὑπὸ τῆς Ἐνώσεως κίτροπαρωγῶν Κρήτης καὶ ἐγγυωμένου τὴν ποιότητα καὶ τὴν προέλευσιν.

Ἀρθρον 12.

Κατὰ τὰ λοιπὰ διὰ τὴν Ἐνωσιν καὶ τοὺς Συνδέσμους ἐφαρμόζονται αἱ διατάξεις τοῦ νόμου 602 «περὶ συνεταιρισμῶν».

Ἀρθρον 13.

Αἱ διατάξεις τοῦ παρόντος νόμου δύνανται διὰ Διατάγματος νὰ ἐπεκταθῶσι καὶ εἰς ἄλλα κίτροπαρωγὰ μέρη τοῦ Κράτους, τροποποιουμένης ἀναλόγως τῆς συνθέσεως τῆς ἐπιτροπῆς περὶ τῆς τοῦ ἄρθρου 3 τοῦ παρόντος.

Ἀρχεται κατόπιν ἢ β' συζήτησις ἐπὶ τῶν ἄρθρων τῶν σχεδίων νόμων:

1) «Περὶ κυρώσεως τῆς ὑπογραφείσης ἐν Ἀγκύρᾳ τὴν 30^ν Ὀκτωβρίου ἐ.ε. Ἑλληνοτουρκικῆς Συνθήκης φιλικῆς, οὐδετερείας, τοῦ, διαλλαγῆς, καὶ δικαιοσύνης καὶ τοῦ συνοδευόντος αὐτὴν πρωτοκόλλου περὶ περιορισμοῦ τῶν ναυτικῶν ἐξοπλισμῶν» καὶ

2) «Περὶ κυρώσεως τῆς μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Τουρκίας συνομολογηθείσης συμβάσεως ἐγκαταστάσεως, ἐμπορίου, καὶ ναυτικῆς ὑπογραφείσης ἐν Ἀγκύρᾳ τὴν 30^ν Ὀκτωβρίου 1930».

Α. Μιχαλακόπουλος (Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν). Ὁ ἀπαρκαλέσω νὰ διεξαχθῇ συγχρόνως καὶ ἐπὶ τῶν δύο συμβάσεων ἢ συζήτησις, ἐν δὲν ἔχῃ ἀντίρρησην ἢ Βουλῇ.

Ἡ Βουλὴ συναινέει καὶ τὸν λόγον λαμβάνει ὁ εισηγητὴς τῆς ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς κ. **Π. Ἀργυρόπουλος**.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ, ἀρχεται ὁ κ. εισηγητὴς ἐπέβαλε τὴν ἐκθεσὶν τῆς ἐπὶ τῶν δύο νομοσχεδίων. Κρίνω ὅμως ἀναγκαῖον νὰ μὴ περιορισθῶ εἰς τὴν ὑποβολὴν τῆς ἐκθέσεως, ἀλλὰ καὶ νὰ προβῶ εἰς σύντομον ἀνάπτυξιν. Ὁ κ. Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν ὁμιλῶν περὶ τῶν συμφωνιῶν μετὰ τῆς Τουρκίας ὁρθῶς ὑπεστήριξεν ὅτι αἱ προηγούμεναι μεταξὺ ἡμῶν καὶ τῆς Τουρκίας συμφωνίαι διηκολύναν τὴν συνομολόγησιν τῆς πολιτικῆς συμβάσεως. Φρονῶ ὅτι αἱ συμφωνίαι τοῦ Ἰουνίου ἀπετέλεσαν ἀναγκαίαν προϋπόθεσιν διὰ τὴν σύναψιν τοῦ συμφωνίου φιλικῆς, διότι δὲν θὰ ἦτο δυνατόν νὰ καταλήξουν αἱ δύο Κυβερνήσεις εἰς τὴν σύναψιν συμφωνίου, οὔτε καὶ νὰ ἀρχίσουν σοβαρῶς συζητήσεις πρὸς σύναψιν τοιούτων, χωρὶς νὰ λυθοῦν προηγουμένως τὰ ἐκκρεμῆ ζήτῃματα τὰ ὁποῖα ἐλύθησαν διὰ τῶν συμφωνιῶν τοῦ Ἰουνίου. Συνέβη δηλαδὴ ὅτι καὶ πρὸ δύο ἐτῶν μετὰ τὴν Σερβίαν, ὅτι θὰ συμβῇ ἐὰν πρόκειται νὰ διαπραγματευθῶμεν μετὰ ἄλλα ἔθνη Κράτη συνθήκην πολιτικὴν. Ἐφ' ὅσον ὑπάρχουν ἐκκρεμῆ ζήτῃματα ζήτῃματα δὲν εἶναι δυνατὴ ἢ σύναψις πολιτικῆς συμ-

φωνίας. Συνεχίζων ὁμιλεῖ περὶ τοῦ συμφωνίου καὶ τονίζει ὅτι θὰ ἦτο ἐντελῶς ἀψυχολόγητον ἐὰν μετὰ τὰς συμφωνίας τοῦ Ἰουνίου, καθ' ὅς ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις ἐδέχθη μίαν ἐκκαθάρισιν, θὰ ἦτο ἐντελῶς ἀψυχολόγητον κατόπιν τούτων θυσιῶν, νὰ σταματήσωμεν εἰς τὸ σημεῖον αὐτό. Ἦτο φυσικὸν λοιπὸν νὰ προχωρήσωμεν εἰς τὴν σύναψιν συμφωνίου, ἀλλὰ καὶ ἄλλοι λόγοι ἐπέβαλον τοῦτο. Εἶναι ἀναγκαῖον τὰ ὅμορα Κράτη νὰ εὐρίσκονται εἰς στενωτέρας σχέσεις ἀπὸ τὰ Κράτη τὰ ὁποῖα δὲν εὐρίσκονται εἰς ἐπαφὴν γεωγραφικῶς.

Ἀλλωστε αὐτὰ τὰ συμφέροντα καὶ τῶν δύο κρατῶν ἐπέβαλλον πάντοτε ἀπὸ ἀρχαιοτάτων χρόνων μίαν συνεννόησιν. Ἡ ἀνάγκη τῶν φιλικῶν σχέσεων εἶναι ἐπιτακτικὴ χάριν αὐτῶν τῶν ἐν Ἑλλάδι Τουρκικῶν πληθυσμῶν καὶ τῶν ἐν Τουρκίᾳ Ἑλληνικῶν πληθυσμῶν, διότι ἐντὸς ὀλίγων μηνῶν ἔλθουν ἢ σχετικὴ σύμβασις καὶ ὠφείλουν ἡ Κυβέρνησις νὰ ἐπιτύχῃ τὴν σύναψιν νέας τοιαύτης ὑπὸ καλλιτέρας συνθήκης. Καὶ ἔπρεπε νὰ πειθοῦν καὶ αἱ μειονότητες ὅτι αἱ συνθήκαι εἶναι ὀριστικαὶ καὶ δὲν ἐπιτρέπεται νὰ ἐλπίζουσιν εἰς τροποποίησιν τῶν συνόρων. Ἦτο ἐπομένως ἀπαραίτητον νὰ μὴ σταματήσωμεν εἰς τὴν ὑπογραφὴν τῶν συμφωνιῶν τοῦ Ἰουνίου. Αἱ σημεριναὶ συμφωνίαι καθορίζουν γενικῶς τὴν θέσιν τῆς Ἑλλάδος καὶ Τουρκίας εἰς τὴν Ἀνατολὴν καὶ τὴν Βαλκανικὴν, οὕτω δὲ ἀρχίζει ἐνὰ νέον στάδιον φιλειρηνικῆς πολιτικῆς, τὸ ὁποῖον θὰ συντελέσῃ εἰς τὴν ἐπίτευξιν συνεννόησεως μεταξὺ τῶν ἄλλων κρατῶν τῆς Ἀνατολῆς. Ἀλλὰ πρὸ τοῦ ἐσέλθω εἰς τὴν ἀνάlysιν τοῦ κειμένου τῶν συμφωνιῶν θὰ ἀπαντήσω εἰς τὰς γενομένας παρατηρήσεις διὰ τὴν μετάδοσιν τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ καὶ τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῶν Ἐξωτερικῶν εἰς τὴν Ἀγκυραν. Κατὰ τὴν ἀντιλήψιν μου ἔπρεπε νὰ δοθῇ πανηγυρικὸς χαρακτήρ, οἷος ἐδόθη, διότι ἔπρεπε νὰ πειθοῦν πάντες, νὰ πειθοῦν οἱ δύο λαοὶ ὅτι τίθεται ὀριστικὸν τέρμα εἰς τὰς διενέξεις τοῦ παρελθόντος, διὰ νὰ πειθοῦν καὶ οἱ ἐν Τουρκίᾳ Ἕλληνας καὶ οἱ ἐν Ἑλλάδι Τούρκοι καὶ νὰ ἀποδεχθῶν ἄνευ οὐδεμιᾶς ὑστεροβουλίας τὸ σημερινὸν καθεστῶς. Εἶχε δὲ θετικὸν ἀποτέλεσμα ἡ ἐπίσκεψις αὐτῇ. Καὶ τοῦτο ἦτο ἡ ἐπίσκεψις τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ καὶ τοῦ κ. Ὑπουργοῦ εἰς τὰ Πατριαρχεῖα, γενομένη τῇ ἀπολύτῳ ἐγκρίσει τῆς Τουρκικῆς Κυβερνήσεως. Καὶ ἦτο εὐχάριστον τοῦτο διότι ἀποδεικνύει ὅτι οἱ ἐν Τουρκίᾳ ἔχουν ἀπολύτως πεισθῇ περὶ τῆς εὐκαιρίας τῆς Ἑλλάδος καὶ δὲν ἔχουν καμμίαν ἀνησυχίαν. Ἡ ὑπογραφή ἐγένετο κατὰ τὸν καλλίτερον τρόπον διὰ τὴν ἐπιτυχίαν τῆς πολιτικῆς τοῦ Κράτους.

Ἐισερχόμενος εἶπα εἰς τὴν ἐξέτασιν τοῦ κειμένου λέγει ὅτι ὑπεγράφη τὸ συμφωνίον διὰ μίαν πενταετίαν, ἀλλὰ δύναται νὰ ἀνανεωθῇ καὶ ἐξεταῖ τὰ ζητήματα τῆς δικαιοσύνης, τονίζων ὅτι ἐξαίρουσιν αὐτῆς ἐκεῖνα τὰ ζητήματα τὰ ὁποῖα προβλέπονται ὑπὸ ἄλλων συνθηκῶν, ὡς τῆς Λωζάννης, ἐπίσης ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα ὑπάγονται εἰς τὴν ἀρμοδιότητα τῶν διοικητικῶν καὶ δικαστικῶν ἀρχῶν κατὰ τὴν νομοθεσίαν ἐκάστου Κράτους καὶ τὰ ζητήματα τὰ ἀφορῶντα τὴν κυριαρχίαν ἐκάστου Κράτους. Τὸ τελευταῖον μὲ ἕνα περιορισμόν. Ἡ δικαιοσύνη εἶναι ὑποχρεωτικὴ, ἐπίσης δὲ καὶ ἡ ἐκτέλεσις τῶν ἀποφάσεων τοῦ δικαιοῦτος.

Συνεχίζων ὁμιλεῖ περὶ τοῦ ζητήματος τοῦ περιορισμοῦ τῶν ἐξοπλισμῶν. Λέγει ὅτι ἡ Κυβέρνησις εἶχε κάμει προηγουμένως σχετικὸν διάβημα, ἀλλὰ δὲν μπόρεσε νὰ ἐλθῇ εἰς συνεννόησιν τότε, διότι ἦτο ἀδύνατον νὰ ἐλθῇ, ἐφ' ὅσον δὲν εἶχον λυθῇ ἄλλα ἐκκρεμῆ ζητήματα. Λέγει κατόπιν ὅτι τὰ δύο Κράτη εἶναι ἐλεύθερα νὰ κανονίζουσιν τὰς ναυτικὰς τὸν δύναμεις, διότι δὲν περιορίζονται οὔτε εἰς τὸν ἀριθμὸν τῶν πλοίων οὔτε εἰς τὴν χωρητικότητά αὐτῶν, ἀλλὰ ὑπάρχει ἕνας ὅρος κατὰ τὸν ὅποιον ὅταν τὸ ἕνα Κράτος ἔχει ἀνάγκην νὰ ἐνισχύσῃ τὸν στόλον του δὲν δύναται νὰ τὸ πράξῃ, ἐὰν δὲν προειδοποιήσῃ τὸν ἕτερον τῶν συμβαλλομένων.

Ι. Ράλλης. Ἐὰν ἐντὸς τοῦ ἐξαμήνου τὸ ὅποιον ὀρίζεται

δοθῇ ἀρνητικὴ ἀπάντησις ὑπὸ τοῦ ἑτέρου Κράτους τί θὰ γίνῃ;

Π. Ἀργυρόπουλος. Δύναται καὶ ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις νὰ προβῇ εἰς τὴν αὐξήσιν τοῦ στόλου.....

Ι. Ράλλης. Δὲν ὑπάρχει περίπτωση τοῦ ἄρθρου περὶ δικαιοσύνης;

Π. Ἀργυρόπουλος. Εἶναι ζήτημα ἐκτιμήσεως τῶν ἀναγκῶν μᾶς χώρας.

Π. Τσαλδάρης. Νὰ μᾶς δώσῃ μίαν ἐξήγησιν ἡ Κυβέρνησις **Ε. Βενιζέλος** (Πρωθυπουργός). Νὰ διαπιστωθῇ καθαρὰ τὸ ἐρώτημα καὶ θὰ ἀπαντήσωμεν.

Π. Τσαλδάρης. Ἡ ἐρώτησις εἶναι αὕτη. Ἐὰν παρέλθῃ τὸ ἐξαμῆνον καὶ ἐν Κράτος δὲν δώσῃ ἀπάντησιν ἢ δώσῃ ἀρνητικὴν ἀπάντησιν τί θὰ γίνῃ;

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Ὁ μὲν ἐπιτραπῇ νὰ παρρησιάζω πρῶτον ὅτι ἡ ἐξήγησις προθεσμία δὲν τίθεται διὰ νὰ περιμένῃ ὁ αἰτῶν τὴν ἀπόδοσιν αὐτῆς διὰ νὰ προβῇ εἰς παραγγέλων. Ἡ ἐξήγησις προθεσμία δίδεται διὰ νὰ χρησιμοποιηθῇ ἀπὸ τὰ δύο Κράτη πρὸς συζήτησιν καὶ ἐξήγησιν ἀμοιβαίαν. Ἡμεῖς λ. χ. ἀπορροπίζομεν—ὁ Θεὸς νὰ μὴ τὸ δώσῃ—νὰ καταργήσωμεν τὰ μεγάλα πολεμικά, τὰ δύο παλαιὰ τὴν Ἀθῆνον καὶ τὸ Κιλίκις—ἀπορροπίζομεν μίαν ἄλλην Κυβέρνησιν πάντως, ὅχι ἡ ἰδική μου, νὰ κἀν' αὐτῶν ἕνα μεγάλο σκάφος. Ἡ Κυβέρνησις ἐκείνη θὰ ἀπευθυνθῇ εἰς τὴν Τουρκίαν καὶ θὰ τῆς εἴπῃ: Ἐσέεις, ἔχω σκοπὸν νὰ χαλάσω αὐτὰ τὰ δύο καράβια, τὰ ὁποῖα ἔχουν ἐκτόπισμα 30.000 τόνων, δὲν ἐνθυμούμαι ἀκριβῶς πόσων. Σκεπτόμεθα νὰ κάμωμεν ἕνα ἄλλο καράβι, τὸ ὁποῖον δὲν θὰ ἔχῃ περισσώτερον ἐκτόπισμα μᾶλλον θὰ ἔχῃ ὀλιγώτερον καὶ σὰς παρακαλοῦμεν νὰ μᾶς εἰπῇτε ἂν ἔχετε τίποτε παρατηρήσεις. Μήπως π. χ. νομίζετε ὅτι ἡμεῖς χαλοῦμεν τὴν ἰσορροπίαν ἢ ὅποια χωρὶς νὰ ἀναφέρεται ρητῶς εἶναι ὅμως ἡ βάση τῆς συνθήκης; Ἡ Τουρκικὴ Κυβέρνησις ἡμπορεῖ νὰ μᾶς εἴπῃ. Ἡ ἐξέρετε; Ἐὰν χαλάσῃτε τὰ δύο καράβια διὰ νὰ φτιάξετε ἕνα καινούργιον μεγάλο καὶ λάθωμεν ὑπ' ὅψιν καὶ τὸν ἐλαφρὸν στόλον τὸν ὁποῖον ἔχετε χαλᾶ ἢ ἰσορροπία καὶ δι' αὐτὸ νομίζομεν ὅτι ἡμεῖς πρέπει νὰ κάμωμεν μερικὰ μικρὰ σκάφη ἀντιτορπιλλικά διὰ νὰ γίνῃ ἡ ἰσορροπία ἢ ἐπεὶ νὰ ἀχρηστεύσῃτε μερικὰ ἀπὸ τὰ ἐλαφρὰ σὰς σκάφη. Τώρα μοῦ λέτε: «Καὶ ἂν δὲν ὑπάρξῃ καλὴ πίστις εἰς τὴν συζήτησιν αὐτὴν τί θὰ γίνῃ;» Δὲν θὰ ἰσχύσῃ τίποτε ὅπως δὲν θὰ ἴσχυε καθόλου καὶ ἂν ἦτο περισσώτερον εἰδικευμένη, ὅπως θὰ τὴν ἤθελον καὶ οἱ εἰδικοί. Οἱ εἰδικοὶ ἀρέσκονται εἰς εἰδικεύσεις. Ἄν λοιπὸν ὑποτεθῇ ὅτι δὲν θὰ ἐξακολουθήσουν αἱ σημεριναὶ φιλικαὶ μᾶς σχέσεις καὶ ἀρχίσῃ ἡ δισπασία τότε δὲν ἔχει οὐδεμίαν ἀξίαν τὸ Πρωτόκολλον, ὅπως καὶ τὸ Συμφωνίον θὰ χάσῃ πᾶσαν ἀξίαν.

Π. Τσαλδάρης. Εἰς τὴν ἐκτίμησιν τίνος θὰ ὑπόκειται ἂν καλῶς ἢ κακῶς ἐγίνε, εἰς τὴν ἐκτίμησιν ἀμφοτέρων τῶν συμβαλλομένων;

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Ἄν δὲν συμφωνήσουν τὰ δύο Κράτη καὶ αἱ Κυβερνήσεις ἀρχίσουν νὰ πηγοῖνουν μπροστὰ εἰς τοὺς ἐξοπλισμοὺς δικαίωμα τους εἶναι. Δὲν ἡμπορεῖ αὐτὸ τὸ ζήτημα νὰ γίνῃ ἀντικείμενον δικαιοδικῆς λύσεως κατὰ τὴν γνώμην μου τοὐλάχιστον. Δὲν συνεζητήσαμεν ἐπ' αὐτοῦ. Ἀλλὰ πιστεύω εὐκαρινῶς ὅτι τοῦτο εἶναι κατ' ἐξοχὴν κυριαρχικὸν δικαίωμα τῶν Κρατῶν. Ὁ συνάδελφός μου εἶναι ὀλιγώτερον κατηγορηματικὸς εἰς τοῦτο. Μεῦ εἶπεν ὅτι αἱ ἀντιλήψεις αἱ διεθνεῖς περὶ τοῦ, τίνα ζήτηματα εἶναι τῆς ἀποκλειστικῆς κυριαρχικῆς δικαιοδοσίας ἐνὸς Κράτους καὶ τίνα ὅχι, μεταβάλλονται ἐπὶ τὰ θελτίω διηγεῖς. Πολλὰ ζητήματα τὰ ὁποῖα μέχρι πρὸ 10 καὶ 15 ἐτῶν θεωροῦντο ὅτι ἦσαν τὸ ἄκρον ἄκρον τῆς κυριαρχικῆς δικαιοδοσίας τοῦ Κράτους, σήμερον τὸ Δικαστήριον Χάγης θεωρεῖ ὑποκείμενα εἰς τὴν κρίσιν τοῦ δικαιοῦτος. Εἶναι λοιπὸν δυνατόν ἐν τῇ ἐξελίξει τῶν πραγμάτων τοῦ Διεθνούς Δικαίου, εἶναι δυνατόν νὰ εὐρεθῶμεν καὶ εἰς διάφορον κρίσιν τοῦ ζητήματος αὐτοῦ.

Πρὸς τὸ παρὸν ὅμως εἴμεθα καθολοκληρίαν σύμφωνοι, ὅτι ἐὰν καταφεύγῃ εἰς τὴν δικαιοσύνην τὸ ζήτημα ἢ ἀπάντησις ἢ ὑποία θὰ ἐδίδετο εἶναι ὅτι, Κύριοι αὐτὸ εἶναι τὸ κατ' ἐξοχὴν κυριαρχικὸν δικαίωμα τοῦ Κράτους, πῶς θὰ ἀμυνθῇ καὶ συνεπῶς κακῶς ἐρχοῦν εἰς ἐμένα.

Π. Τσαλδάρης. Κύριε Ὑπουργέ τῶν Ἐξωτερικῶν, εἶπατε ὅτι εἶσθε καθ' ὁλοκληρίαν σύμφωνοι ὅτι...

Α. Μιχαλακόπουλος (Ὑπουργὸς Ἐξωτερικῶν). Ὡμίλησα μόνον περὶ τῆς ἐξελιξέως εἰς τὸ μέλλον.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Ἀλλοίμονον ἂν φθάσουν αἱ σχέσεις μέχρι τοιοῦτου σημείου.

Α. Μιχαλακόπουλος (Ὑπουργὸς Ἐξωτερικῶν). Ἐνθυμεῖσθε, εἴπα, ὅταν ἔκανα τὴν εἰσήγησιν ὅτι ὅλα αὐτὰ τὰ σύμφωνα ἀξιίζουν ὅσον ἀξίζει ἢ χρῆσις τὴν ὁποίαν τοὺς κάνουν.

Ὁ κ. Π. Ἀργυρόπουλος εἰσαγγέλλων ἀκολούθως εἰς τὴν ἐξέτασιν διατάξεων τῆς ὑπὸ κύρωσιν συμβάσεως ἐγκαταστάσεως ἐμπορίου καὶ ναυτιλίας ἐξαίρει τὴν σπουδαιότητα τὴν ὁποίαν ἐνέχει ὁ ἐπιτυχὴς διακανονισμὸς τοῦ ζητήματος τούτου, δεδομένου ὅτι εἶναι ἀπαραίτητος ἢ ἐπικοινωνία μεταξὺ τῶν ὁμῶρων ἐπαρχιῶν Ἑλλάδος καὶ Τουρκίας, διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῶν ἐγκατεστημένων εἰσέτι εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν χιλιάδων Ἑλλήνων ὑπηκόων, πρὸς δὲ ὅτι ἢ ἀποκατάστασις φιλικῶν σχέσεων μεταξὺ τῶν δύο Κρατῶν παρέχει τὴν ἐλπίδα στενωτέρας καὶ μᾶλλον καρποφόρου ἐπαρχίας εἰς τὸ μέλλον.

Πρὸς κατανόησιν τῆς σοβαρότητος τὴν ὁποίαν ἐνέχουν οἱ ἐπιτευχθέντες ὅροι ἀναπτύσσει τὰς ἀνάγκας καὶ τὰς ἀπαιτήσεις τοῦ Ἑλληνισμοῦ, τοὺς γενικοὺς κανόνες, οἵτινες διέπουν τὴν ἐγκατάστασιν τῶν ξένων ὑπηκόων εἰς ὅλα τὰ Κράτη ἰδίως κατὰ τὴν μεταπολεμικὴν περίοδον τῆς παγκοσμίας ἀνεργίας, τέλος δὲ τοὺς κανόνες, οἵτινες ἐτέθησαν ἐκ μέρους τῆς Τουρκίας, εἰς ὅλας τὰς μετὰ τὴν συνθήκην τῆς Λωζάνης, συνομολογηθεῖσας μεταξὺ αὐτῆς καὶ τῶν διαφόρων Κρατῶν συμβάσεις ἐγκαταστάσεως. Πρὸς τοῦτο ἀναφέρεται εἰς τὴν συνθήκην τῆς Λωζάνης, ἀποτελοῦσαν, ὡς λέγει, συμβιβαστικὸν καθεστῶς μεταξὺ τοῦ προνομιακοῦ διὰ τοὺς ξένους παρελθόντος καὶ τῶν νέων κανόνων δικαίου, τοὺς ὁποίους ἢ Τουρκία ἔχει φυσικῶς τὴν ἀπαίτησιν, ὅπως ἄλλως τε καὶ ὅλα τὰ ἄλλα Κράτη νὰ ἐφαρμόσῃ ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τῆς. Καὶ τῆς συνθήκης ταύτης τῆς Λωζάνης ἀναπτύσσων τὰς σχετικὰς διατάξεις λέγει ὅτι οἱ Ἑλληνες ὑπήκοοι οἱ ὁποῖοι ἦσαν ἐγκατεστημένοι ἐν Τουρκίᾳ διετήρουν τὸ δικαίωμα νὰ ἐξακολουθήσουν, ἀσκῶντες τὰ μέχρι τῆς 28 Ἰανουαρίου 1923 ὑπ' αὐτῶν ἐξασκούμενα ἐπαγγελματικά, πλὴν τῶν ἐργασιῶν λιμένων, αἱ ὁποῖαι ἐπεφυλάσσοντο μόνον εἰς τοὺς Τούρκους ὑπηκόους. Τὸ προνόμιον τοῦτο, τοῦ ὁποίου σημειώτερον ἐστεροῦντο οἱ Ἑλληνες ὑπήκοοι, οἵτινες δὲν ἦσαν ἐγκατεστημένοι ἐν Τουρκίᾳ κατὰ τὴν ἀνωτέρω ἐποχὴν, καταργεῖται διὰ τῆς ὑπὸ κρίσιν συμβάσεως καὶ οἱ ὑπήκοοι ἐκατέρου τῶν συμβαλλομένων μερῶν τόσον οἱ ἐγκατεστημένοι, ὅσον καὶ οἱ μέλλοντες νὰ ἐγκατασταθῶν, ἐξομοιοῦνται εἰς τὸ μέλλον ἀπολαύοντες ὡς πρὸς τὰς εἰδικὰς περὶ ἀλλοδαπῶν διατάξεις τῆς ρήτρας τοῦ μᾶλλον εὐνοομένου Κράτους, μετὰ τὴν ἐπιφύλαξιν μόνον τοῦ δικαιώματος ἐκατέρου τῶν συμβαλλομένων νὰ διακανονίσῃ τὴν μετακίνησιν διὰ νόμων καὶ νὰ διαφυλάττῃ διὰ τοὺς ὑπηκόους τοῦ ὁρισμένου ἐπαγγέλματα.

Διὰ τῆς ὑπὸ κύρωσιν συμβάσεως ὁρίζεται πρὸς τοὺς ὅτι ἐὰν ἐν τῶν συμβαλλομένων Κρατῶν παραχωρήσῃ προνόμια εἰς τοὺς ὑπηκόους τρίτου Κράτους διὰ τὴν ἐξάσκησιν οἰοῦν ποτε ἐπαγγέλματος, τέχνης κλπ., τῶν προνομίων τούτων θὰ ἀπολαύσιν αὐτοδικαίως καὶ ἂνευ ἀμειβομένης τῆς ἐξέτασιν αὐτῆς τοῦ ἐτέρου συμβαλλομένου. Ἡ σοβαρότης τῆς διατάξεως αὐτῆς εἶναι αὐτονόητος ἐὰν ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ὅτι τὴν ρήτραν αὐτὴν δὲν ἔχουν ἐπιτύχῃ ἄλλα Κράτη εἰμὴ σχεδὸν μόνον ἢ Ἀγγλία. Εἰς τὸ ἄρθρον 9 μάλιστα τῆς Ρουμανοτουρκικῆς συμβάσεως ἀποκλείεται τοῦτο ρητῶς.

Ἐπομένως ἐνθ', μάλιστα θὰ τεθῇ εἰς ἐφαρμογὴν ἢ ὑπὸ κρίσιν

σύμβασιν, ὅλοι οἱ Ἑλληνες θὰ ἀπολαύσιν τῶν εὐεργετημάτων αὐτῆς, ἐπὶ πλέον οἱ ἦδη ἐγκατεστημένοι ἐν Τουρκίᾳ Ἑλληνες θὰ ἐξακολουθήσουν μέχρι τοῦ Αὐγούστου 1931 νὰ ἀπολαύσιν τῶν εἰδικῶν προνομίων τοῦ ἁρθροῦ 4 τοῦ πρωτοκόλλου IV, καὶ τοῦτο δυνάμει τῆς ρήτρας τοῦ μᾶλλον εὐνοομένου Κράτους, ρήτρας, ἢ ὁποῖα, ἐφ' ὅσον ἢ Γαλλία καὶ ἢ Ἰταλία δὲν συνήψαν εἰσέτι νέαν σύμβασιν μετὰ τῆς Τουρκίας, θὰ ἰσχύσῃ δι' αὐτὰς δυνάμει τοῦ ἀνωτέρω πρωτοκόλλου καὶ ἐπομένως καὶ διὰ τοὺς Ἑλλήνας ὑπηκόους τοὺς πρὸ τοῦ 1923 ἐγκατεστημένους ἐν Τουρκίᾳ.

Αναφερόμενος ἐν συνεχείᾳ εἰς τὰ ἄρθρα 5 καὶ 6 τῆς ὑπὸ κύρωσιν συμβάσεως παρατηρεῖ ὅτι ταῦτα λύουν κατὰ τρόπον ἱκανοποιητικὸν τὰ φορολογικὰ ζητήματα τὰ ὁποῖα θὰ ἦδυναντο νὰ παρουσιασθῶν ὡς πρὸς τὴν φορολογίαν τῶν κεφαλαίων καὶ τῶν ἐργασιῶν τῶν ὑποκαταστημάτων τῶν τραπεζῶν καὶ τῶν ἀνωγύμων ἐταιρειῶν. Ἐπὶ πλέον ἐνθ' κατὰ τοὺς ἰσχύοντες ἐσωτερικοὺς νόμους ἀπαιτεῖται διὰ τὴν ἰδρύσιν ὑποκαταστήματος μιᾶς τραπεζῆς εἰς τὴν ξένην ἐπικράτειαν εἰδικὴ ἀδεία ὁρίζεται ρητῶς ἐν τῇ παρούσῃ συμβάσει ὅτι ἐκάτερον τῶν συμβαλλομένων μερῶν συμφωνεῖ ὅπως μὴ ἐπιφέρῃ διὰ τῆς ἀδείας ταύτης πρόσκομμα εἰς τὴν ἐγκατάστασιν τῶν ὑποκαταστημάτων καὶ τῶν ἐταιρειῶν ἐν γένει.

Εἰδικότερον ὡς πρὸς τὴν πλήρη πρὸς ἐγκατάστασιν εἰς τὸ ἔδαφος ἐκατέρου τῶν συμβαλλομένων μερῶν ὑπηκόων τοῦ ἐτέρου μέρους ἐλευθερίαν παρατηρεῖ ὅτι δὲν ἐπέρχεται πλήρης ἀφομοίωσις τῶν ἀνταλλαξίμων χριστιανῶν καὶ μουσουλμάνων οἱ ὁποῖοι ἔγιναν Ἑλληνες καὶ Τούρκοι ὑπήκοοι πρὸς τοὺς ὑπηκόους. Καὶ ὁρθῶς, διότι ἄλλως ἢ ἀνταλλαγὴ τῶν πληθυσμῶν θὰ κατήντα ἀπλὴ ἀνταλλαγὴ τῶν περιουσιῶν, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον δὲν εἶναι βεβαίως ὀρθόν. Διὰ τοῦτο, καὶ πρὸς ἄρσιν πάσης ἀμφιβολίας ὁρίζεται ρητῶς εἰς τὸ πρωτόκολλον τῆς ὑπογραφῆς καὶ ἐν ἁρθρῷ 1 ὅτι δὲν θίγονται αἱ διατάξεις τοῦ ἁρθροῦ 1 τῆς συμβάσεως περὶ ἀνταλλαγῆς.

Εἰσαγγέλλων μετὰ ταῦτα εἰς τὰ ἀφορῶντα τὸ ἐμπόριον ἄρθρα τῆς συμβάσεως καὶ ἀναπτύσσων τὰς ὑφ' ἐκατέρου τῶν συμβαλλομένων γενομένας πρὸς τὸν ἕτερον παραχωρήσεις, παρατηρεῖ ὅτι ἢ ἐν Ἑλλάδι Τουρκικὴ εἰσαγωγὴ ἀνέρεται κατὰ τὴν στατιστικὴν τοῦ 1920 εἰς 340 περίπου ἑκατομμύριο δραχμῶν ἐνθ' ἢ εἰς τὴν Τουρκίαν ἡμετέρα ἐξαγωγή φθάσκει μάλιστα τὰ 13,000,000 δραχμῶν. Πρέπει ὅμως, λέγει, νὰ σημειωθῇ ὅτι ἢ Τουρκία ἀποστέλλει εἰς τὴν Ἑλλάδα ἀποκλειστικῶς πρώτας ὕλας, οἷον βάμβακα, ἔρια, νήματα διὰ ταπητουργίαν, γαϊνῶνθρακα, βαμβακοσπορόν, ἐλαιοπυρῆνας κλπ. ἀπαραίτητους διὰ ζωτικὰς τοῦ τόπου μας βιομηχανίας, ζῶντα, τῶν ὁποίων ὑπάρχει ἐν Ἑλλάδι μεγάλη ἑλλειψίς, ὁσπρία καὶ σιτηρὰ τῶν ὁποίων εἶναι γνωστὸν πόσον στεροῦμεθα καὶ ἐν γένει ὕλας καὶ εἶδη ἀπαραίτητα εἰς τὴν ἐθνικὴν ἡμῶν οἰκονομίαν, ἢ ἀξία τῶν ὁποίων φθάσκει τὰ 205 περίπου ἑκατομμύρια δραχμῶν, ἐπὶ τοῦ συνόλου τῶν 340 ἑκατομμυρίων, ἐνθ' ἢ κύρια προϊόντα τὰ ὁποῖα εἰσάγομεν ἡμεῖς εἰς τὴν Τουρκίαν δὲν παρέχουν ἔδαφος συναλλαγῶν μετ' αὐτῆς καθόσον εἶναι ὅμοιοι πρὸς τὰ τουρκικὰ καὶ ἐπομένως ἀποτελοῦν τὸ ἀντικείμενον τοῦ συναγωνισμοῦ μεταξὺ τῶν δύο χωρῶν διὰ τὴν τοποθέτησιν ἐν τῶν εἰς τὰς ξένας ἀγοράς. Οὐχ' ἦρτον αἱ ἐπιτευχθεῖσαι μειώσεις δασμῶν καὶ αἱ εἰδικαὶ συμφωνίαι παρέχουν εἰς τὸ ἐλληνικὸν ἐμπόριον καὶ εἰς τὴν ἐθνικὴν ἡμῶν βιομηχανίαν νέον πεδὸν δράσεως ἐν Τουρκίᾳ ἐκ τῆς συνεργασίας τῆς ὁποίας, ἐπὶ τοῦ οἰκονομικοῦ ἐπιπέδου προκειταὶ νὰ ἀντιμετωπίσωμεν, ὡς ἄλλως τε συμφέρει καὶ εἰς ἐκεῖνην, τὸ ζήτημα τῶν ξένων ἀγορῶν.

Βάσις τῶν σχετικῶν διατάξεων τῆς συμβάσεως, ὅσον ἀφορᾷ τοὺς εἰσαγωγικοὺς δασμοὺς εἶναι, ὡς λέγει περαιτέρω, ἢ ρήτρα τοῦ μᾶλλον εὐνοομένου κράτους, γενομένη ἦδη ὑπ' ἀμφοτέρων τῶν συμβαλλομένων ἀποδεκτὴ εἰς τὰ προηγουμένα ἄρθρα περὶ ἐγκαταστάσεως διὰ τὴν ἐν γένει ἐξάσκησιν τοῦ ἐμπορίου ἐν Τουρκίᾳ καὶ ἐν Ἑλλάδι. Προκειμένου μάλιστα διὰ τοὺς περιοδεύοντας ἐμπορικοὺς πράκτορας, στοί-

χεῖα ἀπαραίτητα διὰ τὴν ἐξάπλωσιν τοῦ ἐμπορίου, προβλέπονται εἰδικαὶ διευκολύνσεις εἰς τὸ ἄρθρον 18.

Πρὸς τοὺς ἀνεγνωρίσθη, λέγει, ἢ ἰσότης μετὰ τοὺς γηγενεῖς διὰ τὸν ἐκτελωνισμόν, τὰς τελωνιακὰς διατυπώσεις, καὶ τὸ διαμετακομιστικὸν ἐμπόριον καὶ ἀνεγνωρίζονται τὰ πιστοποιητικὰ τῶν ἐπιμελητηρίων, αἱ θεωρήσεις τῶν διπλωματικῶν ἀρχῶν κλπ.

Εἰδικῶς διὰ τοὺς εἰσαγωγικοὺς δασμοὺς λέγει ὅτι ἐκτὸς τῆς ρήτρας τοῦ μᾶλλον εὐνοομένου κράτους, ἢτε παραχωρεῖται εἰς ἀμφοτέρους τὰ συμβαλλόμενα μέρη ἢ Τουρκία ἐπιτρέπει τοὺς κατωτέρους δασμοὺς διὰ 8 εἶδη καὶ ἢ Ἑλλὰς διὰ 37. Οὕτω προβαίνοντες πρὸς τὴν Τουρκίαν εἰς μίαν σοδαρὴν παραχώρησιν ὡς πρὸς τὴν εἰσαγωγὴν τῶν ζῶων χωρὶς ὅμως ζημίαν οὔτε διὰ τὴν ἐθνικὴν οἰκονομίαν οὔτε διὰ τὸ δημόσιον ταμείον. Καὶ τοῦτο διότι ἂν καὶ μειώνωμεν εἰς 9 μεταλλικὰς δραχμὰς τὸν εἰσαγωγικὸν δασμὸν κατὰ κεφαλὴν ζῶου τοῦ ὁποίου τὸ βάρος δὲν ὑπερβαίνει τὰ 200 κιλά, ἐν τούτοις ἐπειδὴ τὰ τουρκικὰ ζῶα δὲν ὑπερβαίνουν κατὰ βάρος τὰ 200 κιλά θὰ εἰσπράττωμεν 18 μεταλλικὰς δραχμὰς διὰ δύο ζῶα βάρους συνολικοῦ 400 κιλῶν, ἐνθ' εἰσάγοντες ἐκ Σερβίας ἢ Βουλγαρίας ζῶα θὰ εἰσπράττωμεν 12 μόνον μεταλλικὰς δραχμὰς, δεδομένου ὅτι τὸ βάρος αὐτῶν εἶναι 400 περίπου κιλά κατὰ κεφαλὴν.

Ἐνθ' ἐν τῶν παραχωρήσεων πρὸς τὴν Τουρκίαν ἐπαύχομεν ἐπὶ 6 εἰδῶν, ἢτοι διὰ οἶνους, γλυκασίς, σκωθρόχορτον, κολυφῶνιον, ἐστολισμένα εἶδη ἢ συνδυασμένα μετ' ἄλλων ὕλων καὶ παντὸς εἶδους τάλλα ἐκπτώσιν ἐπὶ τοῦ γενικοῦ δασμολογίου 30 ο/ο ἐπὶ τριῶν εἰδῶν, ἢτοι διὰ μανταρίνια, κίτρα καὶ οἶνους, ἐκπτώσιν 25 ο/ο, ἐπὶ τοῦ σάπωνος πλύσεως ἐξ ἐλαιολάδου, ἐκπτώσιν 22 1/2 ο/ο ἐπὶ 27 βιομηχανικῶν προϊόντων, ἢτοι ὑφάσματα, νήματα, σχοινία, δερμάτινα εἶδη κλπ., ὡς καὶ διὰ τὰ ἐλληνικὰ κενά ἐκπτώσιν 20 ο/ο, ἐπὶ τῆς σαλωζίνης ἐκπτώσιν 15 ο/ο, ἐπὶ τῶν κατεργασμένων δερμάτων ἐκπτώσιν 12 1/2 ο/ο καὶ τέλος ἐπὶ τῶν χονδρεῶν ὑφασμάτων συσκευασίας καὶ τῶν σάκκων ἐκπτώσιν 5 ο/ο.

Διὰ τὰς κριτὰς ὁμοῦς δικαιῶς ἢ σημασία τῶν ἀνω ἐκπτώσεων πρέπει, λέγει, νὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ὅτι οἱ ἐξ ἐλαιολάδου σάπωνες ὑπ' ἡγήθησαν εἰς ἰδιαίτερον κατηγορίαν καὶ οὕτω θὰ δύνανται νὰ συναγωνισθῶν τοὺς ξένους σάπωνας ἰδίως τοὺς γαλλικοὺς καὶ ρωσικοὺς, τοὺς ὁποίους δὲν ἢ ἦδυναντο νὰ συναγωνισθῶν ἐὰν ἐπαυγχνάντο ἀπλῶς μίαν ἐκπτώσιν τοῦ ποσοστού, διότι αὕτη ἢ ἐπεξετείνετο αὐτομάτως καὶ εἰς τοὺς σάπωνας τούτους δυνάμει τῆς ρήτρας τοῦ μᾶλλον εὐνοομένου Κράτους. Ἐπίσης δέον νὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ὅτι ἢ ἐπιτευχθεῖσα διὰ τοὺς γλυκασίς οἶνους καὶ διὰ τὰ ἐλληνικὰ κενά ἐκπτώσιν 30 ο/ο καὶ 20 ο/ο, σημαντικὴ αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν καλίσταται ἐπὶ μᾶλλον σημαντικώτερα ἐκ τοῦ λόγου ὅτι ἐν Τουρκίᾳ ὑπάρχει μονοπώλιον τῶν εἰδῶν αὐτῶν, τὴν ἀγορὰν τῶν ὁποίων ἢ διευκολύνῃ τὸ μονοπώλιον τοῦτο συνεπεί τῆς ἐγκαρδιότητος τῶν ἐλληνοτουρκικῶν σχέσεων. Καὶ καλίσταται σημαντικώτερα ἢ ἐπιτευχθεῖσα ὠφέλεια, ἐὰν ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ὅτι ἢ ἐξαιρετικῶς δυσχερὲς νὰ ἐξασφαλίσθῶν εἰδικὰ ἐκπτώσεις διὰ τὴν εἰσαγωγὴν εἰς τὴν Τουρκίαν εἰδῶν τῆς ἐλληνικῆς βιομηχανίας, ἐν συνδυασμῷ μετὰ τὴν προστασίαν τῆς γεωργίας μας. Δυνάμεθα ἐπομένως νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι ὑπὸ τοιαύτας δυσκόλους συνθήκας ἐπετευχθῆσαν ὑπὲρ τῆς ἐθνικῆς βιομηχανίας αἱ δυνατόι παραχωρήσεις.

Ἐξαίρει μετὰ ταῦτα τὴν σημασίαν τῆς συμπληρωματικῆς ρήτρας τοῦ ἁρθροῦ 10 καθ' ἣν εἰς περίπτωσιν ὠφέλειας τοῦ τουρκικοῦ δασμολογίου ἔχομεν ἐν ἑτος ὁλοκληρῶν διὰ τὰ διαπραγματευθῶμεν τὴν ἐκπαιδευθῶν τῆς ἐκ τῶν ἀξήσεων προκύπτουσας δυσμενοῦς καταστάσεως καὶ νὰ ἐξεύρωμεν ἐπὶ νέων δάσεων συμβιβαστικὴν λύσιν χωρὶς ἢ σύμβασιν νὰ παύσῃ ἰσχύουσα ὡς πρὸς τοὺς δι' αὐτῆς παραχωρηθέντας κατωτέρους δασμοὺς.

Ἀσχολούμενος περαιτέρω μετὰ τὰς διατάξεις περὶ ναυτιλίας παρατηρεῖ ὡς εὐτυχὲς γεγονός τὴν μὴ ἐπιτεῦξιν τῆς ἀκτο-

πλοῦς καὶ αἰκίας εἰς τὰ τουρκικὰ ὕδατα. Εἰδικῶς ὡς πρὸς τὴν πρώτην, παρατηρεῖ ὅτι ἐὰν παρήγατο ἡμῖν τὸ προνόμιον τοῦτο αὐτομάτως καὶ δυνάμει τῆς ρήτρας τοῦ μᾶλλον εὐνοομένου κράτους καὶ τὰ ἄλλα κράτη τὰ ὁποῖα συνδέονται διὰ παρομοίων συμβάσεων μετὰ τῆς Τουρκίας θὰ ἀπέκτων τὸ δικαίωμα τῆς ἀκτοπλοῦς εἰς τὰ ἐλληνικὰ παράλια, τὸ ὅποιον μάλιστα τελευταίως καὶ μετὰ πολλοὺς ἀγῶνας κατορθώθη νὰ ἐπιφυλάξωμεν μόνον εἰς τὴν ἐλληνικὴν ἀκτοπλοῖαν. Ὡς πρὸς τὴν αἰκίαν ἐξηγεῖ ὅτι ἢ Τουρκικὴ Κυβέρνησις δὲν συγκατέστην νὰ ἐπιτρέψῃ αὐτὴν ἐντὸς τῶν ὕδατων τῆς οὔτε ὑπὸ τὸν ὅρον τῆς ἀμειβομένης διὰ στρατιωτικῶς ἰδίως λόγους.

Αὕτη, ἐπιλέγει, εἶναι ἐν γενικαῖς γραμμαῖς ἢ ὑπὸ τὴν κρίσιν τῆς Βουλῆς ἐρχομένη σήμερον σύμβασις μετὰ τῆς ὁμόρου Ἑπικρατείας. Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ τῶν Ἐξωτερικῶν μελετήσασα ἐπιστεχνήσας τὰς διατάξεις αὐτῆς προτείνει διὰ τῆς ἐκθέσεως τῆς εἰς τὴν Βουλὴν τὴν ἐπικύρωσιν τῆς συμβάσεως ταύτης, διότι ἐξασφαλίζονται δι' αὐτῆς κατὰ τὸ δυνατόν τὰ συμφέροντα τῶν ἐν Τουρκίᾳ ὁμογενῶν, διευκολύνεται δὲ καὶ προστατεύεται σημαντικῶς ἢ ἐγχώριος παραγωγὴ, τὸ Ἑλληνικὸν ἐμπόριον, καὶ αἱ βιομηχανίαι τῆς χώρας μας. (Χειροκροτήματα).

Λαμβάνει εἰτα τὸν λόγον ὁ κ. **Ε. Κουλουμβάκης**, ἔνα ὡς λέγει, υποβάλλει εἰς τὸν ἀξίωτον κ. ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν Ὑπουργῶν ὁρισμένα ἐρωτήματα καὶ ζητήσῃ διασαφήσεις τινὰς ἐπὶ τῶν ὑπὸ κύρωσιν συμβάσεων, καθέσων ἢ σημασία αὐτῶν εἶναι ἱστορικῶς κολλοσιαία, καὶ ἐγκαινιάζεται δι' αὐτῶν νέα περίοδος εἰς τὰς σχέσεις τῶν δύο Κρατῶν.

Ἀναγινώσκων τὰ ἄρθρα 3 καὶ 4 τῆς συμβάσεως, ὡς καὶ τὸ ἄρθρον 35 ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὸ ἄρθρον 35 τοῦ προσσηρημένου Πρωτοκόλλου ἐρωτᾷ ἐάν, εἰς περίπτωσιν ἰσχυρισμοῦ ἐνδὸς τῶν συμβαλλομένων Κρατῶν, ὅτι ὑφίσταται ζήτημα κυριαρχίας, ἰσχύς ἢ διατάξεις περὶ δικαιοσύνης.

Τὸ πρωτόκολλον τῆς συνθήκης δὲν προσθεῖται τι εἰς τὰς συμφωνίας. Ἐχῶ ὅμως ὡς πρὸς αὐτὸ καὶ μικρὰν ἀντίρρησην, φαντάζομαι ὅτι εἶναι πρωτόκολλον μονομερές, διότι ἢ προέβλεψε τῶν 6 μηνῶν εἶναι ἀσφαλῶς ὑπὲρ τοῦ Κράτους ὅπερ ἔχει ἦδη ναυτικὴν ὑπεροπλίαν καὶ εἶναι προβλεπόμενον ἐμπροσθέντος τοῦ Κράτους τὸ ὑστεροῦν νὰ ἐπιτύχῃ τὴν ναυτικὴν ἰσοπλάναν. Ἀνήκω καὶ ἐγὼ, εἰς ἐκεῖνους οἵτινες θέλουν τὰς φιλικὰς σχέσεις μετὰ τῆς Τουρκίας, ἀλλὰ τὸ πρωτόκολλον δημιουργεῖ ἕνα δισταγμὸν καὶ μίαν ἀνησυχίαν καὶ θὰ ἐπεθῶμουν νὰ μὰς ἐδίδεν ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου μίαν διασαφήσιν ἢ Κυβέρνησις. Θὰ ἐπροχώρουν καὶ εἰς ἄλλας λεπτομερεῖας ἀλλὰ ἢ ἀγόρευσις τοῦ κ. Ἀργυροπούλου μετ' ἀπαλλάσσει ἀπὸ αὐτὸν τὸν κόπον. Πρὸς πρόκειται διὰ τῶν νέων σχέσεων μετὰ τῆς Τουρκίας νὰ ἀρχίσῃ μίαν νέα ζωὴ μεταξὺ Ἑλλήνων καὶ Τούρκων καὶ μίαν ἀντιμετώπισιν, ὅπως κακῶς ἐλέγχθη νέων ἀκόμη ἰδανικῶν, ἢ συζητήσις εἶναι προφανῶς γενικωτάτη. Μὰς ὠμίλησαν περὶ μεταπολεμικοῦ πνεύματος. Λοιπὸν μετὰ τὸν παγκόσμιον πόλεμον οἱ ἄνθρωποι δὲν ἔχουν τὰς αὐτὰς ἀνάγκας τῆς ζωῆς, δὲν σκέπτονται, δὲν ἀισθάνονται μετεδλήθησαν αἱ δικονομικαὶ τῶν καὶ αἱ ψυχαὶ τῶν ὥστε νὰ εἶναι ἀπὸ θεμελίου ἀνατετραμμένη ἢ ἀνθρωπίνῃ ζωὴ καὶ ἐξέλιξις καὶ νὰ παρίσταται ἀνάγκη νέων ἰδανικῶν καὶ νέων κανόνων ἀνὰ μέσου τῆς ζωῆς τῶν λαῶν. Οἱ λέγοντες μάλιστα ταῦτα ἐνθ' αἰσθάνονται χαρὰν διὰ τὰ νέα ἰδανικά καὶ τὴν νέαν εὐδαιμονίαν ὑβρίζουν τὸν πόλεμον καὶ δὲν τὸν εὐγνωμονοῦν τοῦλάχιστον ἀφοῦ εἰς αὐτὸν θὰ ὀφείλεται αὕτη. Δὲν εἶμαι ἐγὼ Κύριοι, ὑπὲρ τοῦ πολέμου. Ἀπλῶς προχωρῶ εἰς τὴν ἐξηγήσιν τοῦ ὁνείρου τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῶν Ἐξωτερικῶν. Ἐξηγεῖται ὁμοῦς τοῦτο ἐφ' ὅσον δὲν ἐπαύσαν οἱ ἐξοπλισμοὶ καὶ αἱ συμπληρωματικαὶ Ἐργασιαὶ ἀπὸ τοῦ ἐρχοῦ τῶν ὁδόντων τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῶν Ἐξωτερικῶν ἢ γνώμη ὅτι ὑπάρχουν ἀστερισμοὶ μεγάλων καὶ μικρῶν Κρατῶν. Ὑπάρχουν βεβαίως. Ἀλλὰ μὴπως ἢ Κοινωνία τῶν Ἐθνῶν μὰς ἐσφαλίζει τὴν ἐπαγγελιομένην νέαν εὐδαιμονίαν; Φοβούμαι ὅτι ἂν ἦθελεν ὑπάρχει ἐκ διαφορᾶς ὀξεῖα ἀντίθεσις μεταξὺ μεγάλου καὶ μι-

κρού Κράτους ή Κοινωνία των Έθνών θά ώροδοῦσε νά ἐπέμβῃ καί τὸ μικρὸν Κράτος θά ὑπερεῖχε νά καταβάλῃ τὰ λύτρα. Πρέπει, Κύριοι, νά ἀντιμετωπίζωμεν τὰ πράγματα ὡς ἔχουν. Ὁ ἀξίωτος Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν μᾶς κατήγγειλεν ὡς πυρρυνιστὰς καὶ ἐνῶ μᾶς κατήγγειλεν ὡς πυρρυνιστὰς ἡρώτα ὁ ἴδιος τί ἀξίζουν τὰ σύμφωνα. Τίποτε λο πὸν δὲν ἀξίζουν τὰ σύμφωνα. Μήπως ἔρχονται στιγμαὶ καθ' ἃς ταῦτα σχίζονται, καθ' ἃς ἐνθουσιάζονται τὸν Γερμανὸν Ἀρχικαγκελάριον ὁμιλοῦντα περὶ κοινῶν ἀγαθῶν; Ὁ ἀξίωτος Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν συνεισέθηκεν τὴν ἀντίφασιν καὶ τὴν διώρθωσιν ἀρίστα. Καὶ ἐν τῇ σημείῳ τούτῳ ἀναμνηστικῶς, τὴν πρό τινας ἐν τῇ αἰθούσῃ ταύτῃ εἰρηλικὴν ἱσχυροθεσίαν, ἐννοῶ τὴν (Βαλκανικὴν Διάσκεψιν, καθ' ἣν ὅλοι οἱ ἀρχηγοὶ ἐφαλλον τὸν ὕμνον πρὸς τὴν εἰρήνην. Εἶχον τότε τὴν τιμὴν νά διαφωνήσω καὶ ὅταν κατήλθον τοῦ βήματος καὶ ἐπλησίασα τὸν κ. ἀρχηγὸν τῆς Δημοκρατικῆς Ἐνώσεως μοῦ εἶπεν ὅτι διὰ τῶν ἰδεῶν δὲν πρόκειται νά ἐξαφανισθῇ τὸ Ἔθνος ἀφοῦ καὶ δύο χωρία διαπληκτιζόμενα διὰ μίαν διαφοράν σκοτώνονται. Καὶ τοῦ ἀπῆντησα σκοτώνονται καὶ σκοτώνονται καὶ τότε, κ. ἀρχηγέ, —εἶπα πρὸς αὐτὸν —μὲ τὴν φράσιν αὐτὴν ἐσθύσατε ὅλα ὅσα εἶπατε. Τὸ ἴδιον γίνεται καὶ εἰς τὰ ἔθνη.

Α. Παπαναστασίου. Δὲν ἐνθουσιάζομαι νά εἶπα ἐγὼ αὐτὴν τὴν φράσιν. Κάτι ἄλλο θά σὰς εἶπα.

Ε. Κουλουμβάκης. Ἐνθουσιάζομαι ποῦ μοῦ τὸ εἶπατε. Χθὲς ἔξ ἄλλου ὁ κ. Ὑπουργὸς τῆς Ἐθν. Οἰκονομίας ἔλεγε ὅτι δὲν εἶναι ἀρκετὸς ὁ ποινικὸς νόμος νά προλαβῇ τὰ ἐγκλήματα. Ἀλλὰ κύριοι, κανεὶς δὲν εἶναι ἐναντίον τῆς εἰρήνης; Μόνον παράφρονες καὶ τρελλοὶ εἶναι κατ' αὐτῆς. Ὅλοι οἱ ἄνθρωποι οἱ ἔχοντες σώας τὰς φρένας ἐπιθυμοῦν καὶ εὖχονται νά ἔχῃ τὸ Ἔθνος τῶν μακρὰν εἰρήνην. Ἀλλ' ὅχι διὰ τὰ ἰδανικά αὐτῆς τὰ ὁποῖα δὲν ὑπάρχουν. Ὅπως ἐπίσης οἱ ἐπικρίνοντες τὴν εἰρημιστικὴν ἐκστρατείαν τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ πλανῶνται οἰκτρῶς ἐκστρατεύοντες ὑπὲρ ἰδανικῶν τοῦ πολέμου τὰ ὁποῖα δὲν ὑπάρχουν. Τὰ ἰδανικά εἶναι τοῦ Ἔθνους, εἶναι τῆς ἀνθρωπότητος. Ἡ εἰρήνη εἶναι κατάστασις καὶ ὁ πόλεμος νόμος ὑπερασπίζων τὰ ἰδανικά τῆς εἰρήνης καὶ τῆς ἀνθρωπότητος. Συνεπῶς δὲν εἶναι ἄλλα τὰ ἰδανικά τῆς εἰρήνης καὶ ἄλλα τὰ ἰδανικά τοῦ πολέμου. Δὲν μοῦ διαφεύγει ὅτι δὲν ἀναπτύσσομεν ἐδῶ θεωρίας ἀλλ' ὅτι διεξάγομεν πολιτικὴν συζήτησιν, τοιαύτας ἕως συμφωνίας ψηφίζοντες ἔχομεν καὶ δικαίωμα καὶ καθήκον νά ἐξαγγείλωμεν πρὸς τὸ Ἔθνος μᾶς ποῖοι εἶναι οἱ ὅροι τῆς νέας του σταδιοδρομίας καὶ ποῖα τὰ νέα ἰδανικά. Πρώτιστον ἰδανικὸν εἶναι ἡ ἀνθρωπίνη ἠθικὴ ἀξία ὑπὲρ τὰς ὀλικὰς ἀπολαύσεως καὶ ἀνάγκας. Διότι καὶ ἡ ὀλικὴ εὐημερία ἐνδ. Ἔθνος δὲν ἐξαρτάται μόνον ἀπὸ τὴν πρὸς αὐτὴν προσήλυσιν. Καὶ ἡ ἠθικὴ ἀξία πρέπει πρωτίστως νά παρατηρήται καὶ μεταξὺ τῶν ἐξερχόντων ἀνθρώπων ἐνδὸς Ἔθνους καὶ μάλιστα τῶν κατεχόντων ἢ τῶν ἀριεμένων νά κατέχουσιν ἀνωτάτας λειτουργίας καὶ ἀνώτατα ὑπουργήματα. Εἶναι γνωστὸν τονίζει ὅτι κατ' ἐπανάληψιν ἔδωκα ψῆφον εἰς τὴν Κυβέρνησιν καὶ θά ἦτο περίεργον ἂν αὕτη δὲν ἀπευθύνετο εἰς τὰ πρόσωπα. Ἀλλως τε ὅχι πρὸ ὀλίγου χρόνου διεδήλωσα τὴν πεποίθησίν μου ὅτι πρωτίτω τὰ πρόσωπα καὶ δὲν θελογῶμαι ἀπὸ τὰ προγράμματα. Πρὸ ὀλίγου ἀκόμη ὁμιλήσα ἐφ' ἧμῶς καὶ διὰ τὸν κ. Ὑπουργὸν τῶν Ἐξωτερικῶν καὶ διὰ τὸν κ. Ὑπουργὸν τῆς Ἐθν. Οἰκονομίας. Προσθέτω ἀκόμη ὅτι μετὰ λύπης μου ἤκουσα τὴν ἐκ τῆς Κυβερνήσεως ἀποχώρησιν τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν, ὅστις παρέσχεν ὑπηρεσίας καὶ εἰς τὴν Κυβέρνησιν καὶ εἰς τὸν τόπον. Δὲν κρίνω ὅμως ἀσκοποῦν νά ἐπιπροσθέσω σήμερον ὅτι ἀπὸ τινος δὲν προσέχοντες εἰς τὰς ἠθικὰς ἀξίας. Ἐγὼ εἶμαι τέκνον τῆς Ἐπαναστάσεως τοῦ 1909. Δὲν παραδέχομαι ὅτι ὑπῆρξεν ἠθικὴ ὑπερσχή πρὸ τοῦ 1909, διότι καὶ τότε ὑπῆρχον Ὑπουργοὶ γνωρίζοντες μόνον ἀνάγκωσιν καὶ γραφὴν καὶ κατηγορηθέντες ὡς λωποδύται. Ἀλλ' ὑπῆρχε πρὸ τοῦ 1909 ἐν κεφάλαιον προλήψεων.

Φωναί. Εἰς τὸ θέμα.

Ε. Κουλουμβάκης. Δὲν ἔφυγα ἀπὸ τὸ θέμα, διότι θεωρῶ ἀναγκαῖον νά καθορισθῇ ἡ νέα ἱστορικὴ περίοδος εἰς ἣν εἰσερχόμεθα. Ὑπῆρχε τὸ κεφάλαιον τὸ ἐκ τοῦ σεβασμοῦ πρὸς τὴν ὁρισμένην καταγωγὴν. Ἀπὸ τοῦ 1864 μέχρι τοῦ 1909 κατὰ τὸ οἶόν ἦσαν τὰ αὐτὰ δνόματα τῶν πολιτευομένων συγκαντρούντων τὸ δικαίωμα τῆς καταγωγῆς. Εἰς τὰ 1909 εἴπομεν νά καταργηθῇ ἡ πρόληψις τῆς καταγωγῆς καὶ ὅτι θά ἀνυψώσωμεν τοὺς ἀνθρώπους τῆς ἱκανότητος, τῆς ἀξίας καὶ τῆς ἀρετῆς. Καὶ τὸ πρᾶγμα ἐγένετο ἀπὸ τοῦ 1909 μέχρι τοῦ 1915. Ἐγένετο ἀρκετὰ καὶ ἀπὸ τοῦ 1917 ἕως 1920. Ἀλλ' ἀπὸ τοῦ 1915 ἕως τοῦ 1917 κατὰ τὴν ἱστορικὴν ἐκφρασίν τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ συνῆλθον μίαν σπουδαιότητα οἱ δρόμοι καὶ νά συλλέγονται οἱ Ὑπουργοὶ καὶ νά καταλήξωμεν εἰς Ὑπουργικὰ Συμβούλια ἐκ πολιτικῶν καθαρμάτων.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Δὲν εἶπα ποτὲ ἐγὼ αὐτὸ. Εἶπα ὅτι ἔπαυσε τὸ Σῶμα νά εἶναι Σῶμα πολιτικὸν καὶ μετεβλήθη εἰς Σύλλογον Προκρίτων.

Ε. Κουλουμβάκης. Οἱ λόγοι μου δὲν ἀναφέρονται εἰς τὸ Σῶμα. Ὅπως δὲν ἔπρεπε τὸν χαρακτηρισμὸν τὸν υἱοθετῶ ἐγὼ. Ἀλλὰ φοβοῦμαι ὅτι καὶ ἀπὸ τοῦ 1922 καὶ μέχρι σήμερον ἐπαύσαμεν νά ἀποβλέπωμεν εἰς τὸ κυριώτερον ἰδανικόν, τὴν ἠθικὴν ἀξίαν, τὸ ἰδανικὸν τὸ καθαρῶς χριστιανικὸν καὶ καθαρῶς ἡθικὸν. Ὑπουργεῖα καὶ διορίζοντα καθηγητὰ τοῦ Πανεπιστημίου καὶ Νομάρχαι, χωρὶς νά προσέχωμεν εἰς τὸ θεμελιώδες τοῦτο ἰδανικόν. Ἰδανικὸν ἐπίσης ἐνδὸς Ἔθνους εἶναι τὸ καλλιτεχνικόν, δι' οὗ ἀνυψώνεται ἡ ἀνθρωπίνη ζωὴ. Αὐτὰ εἶναι ἰδανικά. Ἰδανικά εἰρήνης καὶ πολέμου δὲν ὑπάρχουν. Ἐὰν θέλωμεν νά ἀποτελώμεν Ἔθνος πρέπει νά εἰμεθα ἀρσενισμένοι εἰς τὴν διατήρησιν τῆς εἰρήνης καὶ αὐτὸ τὸ ἀγαθὸν μᾶς τὸ ἐξασφαλίζον αἱ συμφωνίαι. Ἀλλὰ νά ἔχωμεν ὑπ' ὅψιν μᾶς ὅτι ἔρχονται στιγμαὶ εἰς τὸν βίον τῶν Ἐθνῶν ποῦ ἀναγκάζομεθα πρὸς ἀμυναν. Καὶ ὅταν ἐν Ἔθνῳ δὲν εἶναι προσηλωμένον εἰς τὸ ἰδανικὸν τῆς ἠθικῆς τάξεως τῆς ἀξίας καὶ τῆς ἀρετῆς θά καταπέσῃ εἰς ἐρείπειαν ὅλον τὸ ἔργον τῆς εἰρήνης, ὅσονδ' ἔπρεπε πλοῦσιον καὶ ἂν εἶναι εἰς ἀποτελέσματα. Καὶ ἄλλοτε, ὅταν ἡνθίζον ἐνταῦθα ὁ Ἑλληνικὸς πολιτισμὸς, οἱ ἄνθρωποι φιλοσοφούντες ἐπίστευσαν εἰς τὴν ἀπόλυτον ἐξασφάλισιν τῆς εὐδαιμονίας. Ἀλλ' ἐπληθύνον οἱ βάρβαροι καὶ ἐκινδύνευον ὅλος ὁ πεπολιτισμένος κόσμος καὶ αἱ ἐλευθερίαι του καὶ ὁ πεπολιτισμένος κόσμος ἐσώθη ὅταν ἐνεπνεύσθη εἰς τὰς ψυχὰς τῶν ἀνθρώπων ἡ πίστις καὶ ὅταν ὁ Μ. Κωνσταντῖνος εἶδεν εἰς τὸν οὐρανὸν τὴν ἐπιγραφὴν «ἐν τούτῳ νίκα». Οἱ Χριστιανοὶ φιλότιμοι καὶ πιστοὶ καὶ φρονιματιζόμενοι ἀπὸ τὸ ἠθικὸν στοιχεῖον τῆς θρησκείας καὶ θέλοντες νά εἶναι ἐλεύθεροι ἀπέτελεσαν τοὺς στρατοὺς κατὰ τὸν βαρβάρικον καὶ ἔδωσαν τὴν μεγάλην Ἀνατολικὴν Αὐτοκρατορίαν ἢ ὁποῖα ἐπ' ἀμετρήτων θυσιῶν ἔσωσε τὸν πεπολιτισμένον κόσμον ἐπὶ χίλια ἔτη. Διότι καὶ ὁ Χριστὸς τὴν ἀνθρωπότητα δὲν τὴν ἔσωσε διὰ τῆς ἀνστασεως ἀλλὰ διὰ τῆς θυσίας του. Ἀλλὰ πῶς θέλετε νά ὑπάρχη ἡ διάθεσις πρὸς θυσίαν ὅταν καὶ εἰς αὐτὴν ἀκόμη τὴν αἰθουσαν διεξάγονται συζητήσεις περὶ τῆς σοφροῦς τῶν ὁποίων γνωρίζω ποῖαν ἰδέαν εἶχε τὸ Ἔθνος. Συζητήσεις ἀποβλέπουσαι νά ἀποτελέσωμεν Βαλκανικὴν Ὀμοσπονδίαν, νά καταλύσωμεν τὴν ἑθνικὴν ὑπαρξίν καὶ ὑπόστασιν καὶ νά ἀποτελέσωμεν μετ' ἄλλων λαῶν ἓνα σύμφυτον λαόν; Πῶς εἶναι δυνατόν νά νοηθῶν σοφρῶς τοιοῦτου εἶδους ὁμοσπονδία αἱ ὁποῖαι θά ἀποτελέσουν τὸν τάφον τοῦ Ἔθνους, τοῦ μάλλον εὐεπιφόρου εἰς παραπλάνησεις;

Θά ψηφίσω ἐγὼ τὰς συμφωνίας ταύτας διότι ὁ κ. Πρωθυπουργὸς εἰς τὸν λόγον του ἐν Ἀγκύρᾳ εἶπε μετὰ τοῦ Πρωθυπουργοῦ τῆς Τουρκίας «Ἐν πάσῃ περιπτώσει ἢ Ἑλλάς καὶ ἢ Τουρκία οὐδέποτε θά εὐρεθῶν εἰς ἀντικαθέμενα στρατόπεδα». Διότι καὶ κατὰ τὴν ἰδικήν μου πεποίθησιν ἢ Ἑλλάς καὶ ἢ Τουρκία ἔχουν κοινὴν τοῦλάχιστον τὴν ὑπαρξίν. Τὸ Ἔθνος τὸ Ἑλληνικὸν ὑπάρχει κυρίως εἰς τὸ Αἰγαίον.

Πέλαγος. Ἐκεῖ ἀνεφάνη, ἐκεῖ ἠνδρώθη, ἐκεῖ ἐμεγαλοῦργησεν ἐκεῖ ἔδρασαν, ἐκεῖ ἐκινδύνευσεν, ἐκεῖ ἐσώθη. Αἱ ἀκταὶ τοῦ Αἰγαίου Πελάγους εἶναι τὰ ἐρείσματα καὶ ἐφ' ὅσον σήμερον τὰς μὲν ἐντεῦθεν ἀκτὰς κατέχομεν ἡμεῖς τὰς δὲ ἐκεῖθεν οἱ Τούρκοι, εἶναι προφανὲς ὅτι ἔχομεν κοινὴν ὑπαρξίν τὰ δύο ἔθνη καὶ θά ἔχωμεν καὶ κοινὴν ἀμυναν. Ἰδοὺ διατὶ θά ψηφίσω τὰς συμφωνίας. Εἶναι μεγάλη κατ' ἐμὲ ἡ δόξα τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ καὶ τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῶν Ἐξωτερικῶν, διότι κατήρτισαν τὰς συμφωνίας ταύτας, διότι ἡγήθησαν νά θέσωμεν εἰς ἐφαρμογὴν μέγα πρόγραμμα ὅπερ ἦτο ἀπὸ πολλοῦ πρόγραμμα ἐξοχωτάτων ἀνδρῶν τοῦ ἡμετέρου Ἔθνους. Εἰς τὰ 1868 ὁ ἀείμνηστος Ἐπαμεινώνδας Δεληγιώργης, ἦτο ὁ πρῶτος ρίψας τὴν ἰδέαν ταύτην στενῆς Ἑλληνοτουρκικῆς συμφωνίας. Εἰς τὰ 1898 ὁ ἀείμνηστος Δ. Ράλλης μεταβάς εἰς Κωνσταντινούπολιν ἔκαμε ρητὰς προτάσεις εἰς τὸν Σουλτάνον. Καὶ τὰς ἐπανάλαβε καὶ εἰς τὰ 1908 μετὰ τὴν ἀνακήρυξιν τοῦ Τουρκικοῦ Συντάγματος, ἀλλὰ δυστυχῶς καὶ τότε ὅπως καὶ ὑπερώτερον εἰς τὰ 1912 ὅταν ἐγένοντο παρὰ τοῦ νυν κ. Πρωθυπουργοῦ παρόμοιαι προτάσεις, οἱ Τούρκοι δὲν ἔδωσαν τὴν δέουσαν προσοχήν. Ἀλλ' ἡδὴ δόξα τῷ Θεῷ μετὰ τόσας τῆς δέουσης φθάνομεν εἰς καλὸν ἀποτέλεσμα διὰ νά ἐξασφαλίσωμεν διὰ τῆς συμπράξεως αὐτῆς τὴν ἀκεραιότητα τῆς ἑθνικῆς μᾶς ὑποστάσεως καὶ τοῦ Αἰγαίου Πελάγους μᾶς. Καὶ ἄλλοτε δημοσιογραφῶν ἐτόνισα ὅτι αἰσάθητε ἀπὸ Βαρρὰ καθόδοις εἰς τὸ Αἰγαίον Πέλαγος σημαίνει κίνδυνον καὶ ἂν ζητηθῇ τοιαύτη ζητεῖται διὰ νά τεθῇ ἐν κινδύνῳ ἡ ὑπόστασις τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους ὡς Ἔθνους, στρατοῦ. Δὲν ὑπάρχει ἀνάγκη νά προχωρήσω περὶ σῆμα εἰς τὰ θέματα ταῦτα. Αἱ συμφωνίαι αὐταὶ μετὰ τῆς Τουρκίας, ἀρχίζονται μίαν στενωπὴν σύμπραξιν καὶ ἀρχαλίζονται εἰρηλικὴν κατάστασιν, ἀνεξαρτήτως τοῦ καίμενου αὐτῶν, εἶναι συμφωνία αἱ ὁποῖαι πρέπει νά τύχουν τῆς ψήρου τοῦ Βουλῆς. Ἀλλ' ὅχι ὑπὸ τὰς ἐμπνεύσεις τοῦ οὐνεῖρου τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῶν Ἐξωτερικῶν ὅτι θά πλεῖστη αἰωνία εἰρήνη. Διότι οὐδέποτε θά παύσουν νά ὑπάρχουν ἀντίθετα συμφέροντα καὶ διὰ τοῦτο πρέπει νά εἰμεθα ὑπὸ πᾶσαν ἐποψίν παρεσκευασμένοι καὶ ἱζῶς νά προσέχωμεν τὰς ἠθικὰς ἀξίας. Δὲν πρέπει, τονίζει, νά ἀντιμετωπίζωμεν τὰς ὑψηλὰς τοῦ Κράτους λειτουργίας μετὰ ἀνθρώπων διὰ τοὺς ὁποίους τόσα λέγομεν κατ' ἰδέαν ὅταν πρόκηται μάλιστα περὶ ἀνθρώπων, εἴτε ἐπιστημονικῶς ἀνικάνων, εἴτε οἰκογενειακῶς ἀνωμάλων, εἴτε ἐπαγγελματικῶς ἀποτυγχόντων. Διότι οὕτω θά κτυπηθῇ τὸ ἰδανικὸν τῆς ἀξίας, τῆς ἀρετῆς, καὶ τῆς ἱκανότητος καὶ αἱ μεγάλοι λειτουργοὶ θά καταντῶν νά εἶναι ἡ νομὴ τῆς μᾶς ἢ τῆς ἄλλης ἐφημερίδος. Οἱ ἄνθρωποι, ἐπιλέγει, οἱ ἑποῖοι θά παρέρχονται ἀπὸ τὸ Βῆμα τοῦτο πρέπει νά ἔχουν συγχρόνως καὶ ἀσπίδον ἠθικὴν ἀκεραιότητα. (Χειροκροτήματα).

Μ. Τσιγδόμεγλου. Αἱ οἰκονομικαὶ συμφωνίαι τοῦ Ἰουνίου ἐψηφίσθησαν, Κύριοι, ὅπως ἐψηφίσθησαν παρὰ τὰς διαμαρτυρίας τῶν προσφύγων καὶ διὰ ταύτας ὅπως καὶ διὰ τὰς παρούσας ἐπαναλαμβάνομεν ὅτι ἡμεῖς οἱ πρόσφυγες οὐδέποτε ἀνεγνωρίσαμεν τὸ κύρος τῶν συμφωνιῶν ἐκείνων, διότι αὐτὰ ὅχι μόνον τίποτε δὲν συνεισφέρουν εἰς τὴν ἑθνικὴν ὁλότητα ἀλλὰ ἀπεναντίας μετὰ ταύτας ἀπεμπολοῦνται κολοσσὰ εἰς ἑθνικὰ συμπερινοτά. Ἡμεῖς θά ἐπιμείνωμεν εἰς τὴν Διεθνῇ συνθήκῃ τῆς Λωζάννης ἢ ὁποῖα δὲν δύναται νά τροποποιηθῇ μετὰ μονομερεῖς πράξεις. Προχωρῶν ἐκθέτει πῶς ἐκλήθη παρὰ τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ ἢ Συνταγματικῆς Ἐπιτροπῆς πρὸ τῆς ὑπογραφῆς τῶν οἰκονομικῶν συμφωνιῶν καὶ τονίζει ὅτι μερικὸι τῶν συνελλόντων ἐξέφρασαν τὴν γνώμην ὅτι πρέπει νά συγχρονισθῇ ἡ ὑπογραφή ἐκείνων μετὰ τὰς παρούσας. Τὸ τοιοῦτον ἐτηλεγράφηται εἰς τὸν ἐν Ἀγκύρᾳ Πρέσβυν μᾶς ὅπως ὁμοῦς ἐτηλεγράφησεν ὅτι μία τοιαύτη πρότασις θά ἔχῃ δυσμενὴ ἐντύπωσιν.

Α. Μιχαλακόπουλος. (Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν). ἔχετε τὸ δικαίωμα νά ἐπικρίνετε ὅσον θέλετε τὴν Κυβέρνησιν, ἀλλὰ ἡ Κυβέρνησις εἶναι ὑπεύθυνος διὰ τοὺς ὑπαλλήλους

της. Ὁ ἐν Ἀγκύρᾳ Πρέσβυς εἶναι εἰς ἐκ τῶν μάλλον διακεκριμένων ὑπαλλήλων τῆς ὑπηρεσίας μᾶς, ἐξετέλεσε δὲ πιστότατα τὰς ἐδηγίας τὰς ὁποίας τοῦ ἔδωκεν ἡ Κυβέρνησις. Ἦτο καθήκον του νά εἰδοποιήσῃ τὴν Κυβέρνησιν ποῖα θά ἦτο ἡ τοιαύτη ἢ τοιαύτη ἐντύπωσις τὴν ὁποῖαν ὠρισμένοι ἐδηγίαι τῆς Κυβερνήσεως ἦτο δυνατόν νά παραγάγουν. Οὐαὶ ἐὰν οἱ Πρέσβεις περιωρίζοντο νά ἐκτελοῦν τυφλῶς τὰς ἐδηγίας χωρὶς νά διαφωτίζουν συγχρόνως τὴν Κυβέρνησιν, ἐκείνοι διατελοῦντες ἐν γνώσει τῆς καταστάσεως καὶ τῶν συνθηκῶν ὑπὸ τὰς ὁποίας εὐρίσκειται τὸ Κράτος ἢ ἡ Κυβέρνησις παρὰ τῆς ὁποίας εἶναι διαπεπιστευμένοι. Διότι μεμψήχτες τὴν Κυβέρνησιν καὶ ἀφῆσαν τὸν Πρέσβυν. Ἐὰν ὁ Πρέσβυς ἔπαιε νά εἰσθε βέβαιος ὅτι δὲν θά ἦμην ἐγὼ ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος θά τοῦ ἐχαρίζομην. Πρόκειται περὶ ἐνός ἐκ τῶν μάλλον διακεκριμένων ὑπαλλήλων καὶ εἶμαι ὑποχρεωμένος νά τὸν καλύψω καὶ τὸν καλύπτω διὰ πλήρους τῆς εὐθύνης μου.

Μ. Τσιγδόμεγλου. Μέμφομαι τὴν ὑποχωρητικότητα τῆς Κυβερνήσεως διότι ὁ κ. Πρωθυπουργὸς ἐδέχθη τὴν ἀποψιν τοῦ Πρέσβους ὑπεγράψας τὰς συμφωνίας καὶ εἶπεν εἰς τοὺς ἀρχηγούς τῶν Κομμάτων ὅτι τὰς ὑπογράφει ὑπ' εὐθύνην του, προσδηλώσας ὅτι διὰ τῶν νέων συμβάσεων θά ἐξασφαλίζετο ἡ ἰσοπλία τῶν δύο Κρατῶν. Ἦδη μετὰ τὴν ταπεινωτικὴν ἐπίσκεψιν τοῦ Πρωθυπουργοῦ τῆς Ἑλλάδος εἰς τὴν Ἀγκυραν, θέλω νά ἐξετάσω κατὰ πόσον αἱ συμβάσεις αἱ παρούσαι ἀντιπροσωπεύουν τὰς προσδοκίας ἐκείνων ποῦ ἐπίστευσαν εἰς αὐτάς. Καὶ δὴ εἰς τὸ ἄρθρον 18 τῆς συνθήκης περὶ φιλικῆς, ἀναφερέται περὶ τῶν ἐκθέσεων τῆς Ἐπιτροπῆς ὅτι αὐταὶ δὲν θά ἔχουν δικαιοδικὸν χαρακτήρα. Καὶ τότε ἐρωτῶ ποῖαν σημασίαν ἔχει αὐτὴ ἡ συνθήκη ἀφοῦ ἡ μόνη σχηματιζομένη ἐπιτροπὴ δὲν θά ἔχῃ οὐδὲν κύρος;

Τὸ θέμα τοῦ πρωτοκόλλου ἀπησχόλησε τὴν Βουλὴν ἐπὶ ἡμέρας πολλὰς, καὶ ἐπανειλημένως ἐτονίσθη ὑπὸ τοῦ κ. Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως ὅτι δὲν εἶναι δυνατόν νά συνομολογήσωμεν νέας συμβάσεις καὶ συνθήκας ἐὰν δὲν ἐπιτύχωμεν πλήρη ἰσοπλίαν. Τὸ πρωτόκολλον ἀναγνωρίζον ὡς γεγονὸς τετελεσμένον τὴν σήμερον ὀφισταμένην κατάστασιν, δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι δίδει ὑπεροπλίαν εἰς τὴν Τουρκίαν. Τοῦτο ἔχει μερίστην σημασίαν διότι καθ' ὅλην τὴν ἱστορίαν τῆς ἡ Ἑλλάς εἶχε κατωρθώσει νά διατηρήσῃ ὑπὲρ αὐτῆς τὴν ὑπεροπλίαν. Ἡ ἀναγνώρισις ὑπὸ τῆς Ἑλλάδος τῆς ὑπεροπλίας εἰς τὴν Τουρκίαν δὲν εἶναι μόνον πρᾶξις κατακριτέα ἀλλὰ καὶ ἀντεθνικὴ. Ὅσον ἀφορᾷ τὴν σύμβασιν τῆς ἐγκαταστάσεως ἀρκεῖ ἡ ἀνάγνωσις τῶν ἀρθρῶν διὰ νά ἀποδείξῃ ὅτι δὲν εἶναι δυνατόν ἡ ἐγκατάστασις Ἑλλήνων εἰς τὴν Τουρκίαν ὅχι μόνον κατὰ χιλιάδας ὡς ἠλπίζε ὁ κ. Πρωθυπουργὸς ἀλλὰ οὐτε κατὰ δεκάδας. Τὰ συμβαλλόμενα κράτη δίδουν εἰς ἐαυτὰ τὸ δικαίωμα νά κανονίσουν διὰ νόμου τὴν εἰσοδὸν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τῶν ὑπάρχοντων τοῦ ἄλλου κράτους. Καὶ ἐφόσον βλέπομεν ὅτι ἡ Ἀμερικὴ δι' ὅλην τὴν ἑκτασίαν τῆς δὲν παρέχει τὸ δικαίωμα εἰσόδου Ἑλλήνων μεταναστῶν εἰμὴ εἰς μίαν ἑκατοντάδα Ἑλλήνων, δὲν γνωρίζω πῶς εἶναι δυνατόν ἡ Τουρκία νά ἔχῃ τὴν μακροθυμίαν νά ἐπιτρέψῃ καὶ τὸν ἴδιον αὐτὸν ἀριθμὸν Ἑλλήνων πρὸς ἐγκατάστασιν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους της. Ἀλλὰ καὶ ἂν κανεὶς τολήσῃ νά ἐγκατασταθῇ, θά φθάσῃ εἰς τοιαύτην ἀπορίαν ὥστε θά καταντήσῃ νά ἀφήσῃ τὴν ἐπιχειρήσιν του εἰς Τούρκους διὰ νά παραμείνῃ αὐτὸς φαινομενικῶς ὑπαλλήλος καὶ οὐσιαστικῶς συνεταῖρος ὁ ὁποῖος ὅμως δὲν θά ἔχῃ νά εἰσπράξῃ τίποτε καὶ θά δανειθῇ καὶ τὰ ἔξοδά του διὰ νά ἐπιστρέψῃ. Ὅσον ἀφορᾷ τὴν εἰσαγωγὴν τῶν τουρκικῶν προϊόντων ἐνῶν τὰ προϊόντα τὰ ἑλληνικὰ μεταφερόμενα ἀπὸ πόλεως εἰς πόλιν ἐντὸς τῆς Ἑλλάδος πληρώνουν δημοτικὸν φόρον, τὰ τουρκικὰ προϊόντα εἰσαγόμενα εἰς Ἑλλάδα καὶ μεταφερόμενα ἀπὸ πόλεως εἰς πόλιν δὲν θά πληρώνουν τὸν ἴδιον φόρον. Δίδομεν τοιοῦτοτρόπως ἐντὸς τῆς ἐπικρατείας μᾶς τὸ δικαίωμα εἰς τὰ τουρκικὰ προϊόντα νά συναγωνίζονται τὰ ἰδικὰ μᾶς. Ἡ σύμβασις τῆς ἀποπλοίας καὶ ἀλιείας εἶναι μία ἀληθὴς φενάκη καὶ ἐνῶ εἰς τὸ κεφάλαιον τοῦτο δ-

πύργων διάφοροι λόγοι επί των οποίων θά εστηριζόμεθα διά να επιτύχωμεν μερικά πλεονεκτήματα, εις ανταλλαγή των θάλασσας υπεστέγημεν υπέρ των Τούρκων, εν τούτοις δὲν ἐπετύχαμεν τίποτε. Καμμία ειδική μνηία εὐνοίας ὑπὲρ ἡμῶν δὲν γίνεται καὶ ἐπομένως αἱ ἐκχωρήσεις εὐνοίων διὰ τὰ ἐμπορεύματα μᾶς καταλήγουν εἰς μίαν φενάκην. Παρουσιάζεται λ.χ. ἡ μοναδική περίπτωση ἡ ἀναφερθεῖσα καὶ ὑπὸ τοῦ κ. εἰσηγητοῦ ὅτι διὰ μίαν μόνον ποσότητα σάπωνος ἐξοφάλας μεν τὸ προνόμιον τῆς ρήτρας τοῦ μάλλον εὐνοουμένου κράτους. Καὶ ὁ ἴδιος ὁ εἰσηγητὴς ἀναφέρει ὅτι ἐνῇ πρὶν εἶχαμεν κατορθώσαι νὰ εἰσάγωμεν ἀρκετὰς ποσότητας σάπωνος, τώρα κατηντήσαμεν νὰ μὴ εἰσάγωμεν οὔτε μίαν ὀκλῶν, διότι ἡ τουρκικὴ διοικητικὴ ἀνεπύχθη εἰς τὸ εἶδος τοῦτο. Ὅσον ἀφορᾷ τὴν διατυμπανισθεῖσαν εὐνοίαν ὑπὲρ τῶν ἐλληνικῶν κοινῶν ἐπαφίεμεθα εἰς τὴν καλὴν πίστιν τῶν Τούρκων, ἐφόσον τὸ τουρκικὸν Μονοπώλιον δὲν θά ἀγοράζῃ εἰμὴ μόνον ὅπου τὰ εὐρίσκει εὐθιγότερα, χωρὶς νὰ ἐφαρμόζῃ τὰς διατάξεις τῆς συμβάσεως.

Α. Πρόξας. Καὶ γὰρ τὰ κρασιὰ ὑπάρχει μονοπώλιον! Γιατί δὲν μᾶς ἀπαντᾷτε;

Μ. Τσιγδέμογλου. Πρέπει νὰ ξεύρατε ὅτι ἡ χρῆσις τῶν οἶνονπνευματωδῶν ποτῶν, ἰδίως τοῦ κρασιοῦ, δὲν ἐγένετο εἰμὴ μόνον ὑπὸ τύπον φαρμάκων. Ἐρχόμεθα τώρα καὶ εἰς τὸ πρωτόκολλον τῆς υπογραφῆς καὶ βλέπομεν πόσον ὑστεροβουλὰς εἰργάσθησαν οἱ Τούρκοι διὰ τὴν ὑπερκατὰ τῆς υπογραφῆς μᾶς καὶ πόσον ἡττοπαθῶς εἰργάσθημεν διὰ τὰ συμφέροντα τοῦ ἐλληνικοῦ λαοῦ. Ἡ ἐλληνικὴ Κυβέρνησις ἐδέχθη νὰ ἱκανοποιήσῃ τὴν τουρκικὴν ἀξίωσιν ὅπως μὴ γίνονιν δεκτοὶ εἰς Τουρκίαν οἱ τῶς ὑπῆκοοι τῆς καὶ ἐδέχθημεν νὰ χωρίσωμεν τοὺς Ἕλληνας εἰς δύο ποιότητες. Ὑπάρχει μάλιστα σχετικὴ διάταξις, ἡ ὀρίζουσα καὶ χρονικὸν διάστημα.....

Π. Ἀργυροπούλου. Κάνετε σύγχυσις. Δὲν ὑπάρχει τέτοια διάταξις.

Α. Μιχαλακόπουλος (Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν). Παρεξηγήσατε ὀλίγον τὰ πράγματα.

Α. Μανιάς. Τὰ παρεξηγήσεν ὀλίγον πολὺ.

Μ. Τσιγδέμογλου. Τὸ εἶπεν ἀπὸ τοῦ βήματος τοῦτου ὁ κ. Πρωθυπουργός.

Α. Μιχαλακόπουλος (Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν). Δὲν ὑπάρχει τοιαύτη διάταξις.

Μ. Τσιγδέμογλου. Εἶναι ἀρκετὰ, κύριοι, τὰ καίμενα καὶ τὰ σχόλια ποὺ ἐπέφεραν ἐπὶ τῶν διαφόρων ἀρθρῶν τῶν συμφωνιῶν, ὥστε νὰ μὴ σὰς ἀπαχολήσῃ περισσύτερον. Τὸ συμπέρασμα ὅλης αὐτῆς τῆς μεγάλης καὶ τραχιᾶς ὑποθέσεως εἶναι ὅτι αἱ ἐλληνοτουρκικαὶ συμφωνίαι μᾶς καλλιέρωσαν ζημίας, αἵτινες ἐπιβάλλονται ἐπὶ τοῦ ἐλληνικοῦ λαοῦ, ζημίας ποὺ δὲν ὑστεροῦν μὲ ὀλόκληρον τὴν ἀξίαν τοῦ δημοσίου ἐλληνικοῦ χρέους, ἐνῇ ἂν ἑτέρου ἢ Τουρκία ὄχι μόνον ἐξασφαλίζει τὰ πλεονεκτήματα ποὺ εἶχαν, εἰσάγουσα 30 ο/ο ἐκ τῆς παραγωγῆς τῆς εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἀλλὰ καὶ ἐπέτυχεν κατὰ περισσύτερον, ἐνῇ ἡμεῖς θά παραμείνωμεν μὲ τὸ 1 ο/ο τῆς ἐξαγωγῆς μᾶς. Ὁ κ. εἰσηγητὴς ἀνέφερεν εἰς τὴν εἰσηγήσιν του ἐκείνους οἱ ὅποιοι διαπράττουν τὸ ἐγκλημα νὰ μὴ διαβλέπουν τὰ ἀποτελέσματα τὰ ὅποια θά ἔχῃ ἡ ἐλληνοτουρκικὴ συμφωνία. Ἐγὼ εἶμαι τῆς γνώμης ὅτι ἡ Κυβέρνησις δὲν διέπραξε μόνον ἐγκλημα, ἀλλὰ κακούργημα ἐναντίον τῆς πατρίδος.

Α. Μιχαλακόπουλος (Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν). Ἐπιθυμῶ νὰ μὴ θεωρηθῇ ὡς ἔλλειψις εὐλαθείας τὸ γεγονός ὅτι εἶμαι ὑποχρεωμένος νὰ ἀπουσιάσω χάριν τῶν ἀντιπροσώπων τοῦ Λατινικοῦ Τύπου τοῦς φιλοξενεῖ ἀπόψε ἡ Κυβέρνησις. Ἐξέθεσα ἄλλως τε τὰς πολιτικὰς ἀπόψεις τῶν συμφωνιῶν καὶ ὁ κ. εἰσηγητὴς ἐπεξετάθη ἐπαρκῶς. Ἀλλ' ὡς τε ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως θά λάβῃ τὸν λόγον καὶ δύναται νὰ ἀπαντήσῃ εἰς ὅλους τοὺς ρήτορας.

Π. Τσαλδάρης. Ἡ συζήτης ἐπὶ τῆς συμβάσεως πρέπει νὰ διεξαχθῇ κατὰ τρόπον ἀπολύτως ὁμαλόν, καὶ ἐφόσον ὁ κ.

Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν ἔχει λόγον, τὸν ὅποιον ὅλοι μᾶς ἀναγνωρίζομεν, νὰ ἀναχωρήσῃ, ἀναπληροῦται βεβαίως ὑπὸ τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ. Ἀλλὰ εἶναι περιττὸν νὰ παρατείνωμεν μίαν συζήτησιν ἀφοῦ δὲν πρόκειται ἀπὸψε νὰ λάβωμεν ἀποφάσεις.

Ο κ. Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός) δέχεται νὰ διεξαχθῇ ἡ συζήτης καὶ εἰς ἄλλας συνεδριάσεις ἐὰν συγκατανεύῃ ἡ Βουλὴ, νὰ συνεδριάσῃ καὶ τὸ Σάββατον ἀφοῦ τὴν Δευτέραν πρόκειται νὰ διακοφῇ τὰς ἐργασίας τῆς, ζητεῖ ὅμως νὰ κηρυχθῇ κατεπείγον καὶ νὰ συζητηθῇ ἐκ τῶν πρώτων τὸ νομοσχέδιον περὶ ἀεροπορίας. Ἐπίσης ζητεῖ ὅπως ψηφισθῇ εἰς ἀ' ἀνάγνωσιν τὸ νομοσχέδιον περὶ ξένων σχολείων.

Α. Μανιάς. Τὸ θέμα ὅπερ ἀπασχολεῖ τὴν Βουλὴν ἀνταποκρίνεται πρὸς μίαν στροφὴν τῆς ἐθνικῆς μᾶς πολιτικῆς στροφῆς ἢ ὅποια κλείνει ἐνὰ κεφάλαιον τῆς ἐλληνικῆς ιστορίας καὶ ἀνοίγει ἐνὰ ἄλλο. Ἡ περίοδος τῆς ἐλληνικῆς ιστορίας, ἡ περίοδος τῆς ἀπελευθερώσεως μᾶς διὰ τὴν ὁποίαν εἰμεθα ὑπερήφανοι καὶ τὴν ὁποίαν ἐωρτάσχαμεν μὲ παλλομένην τὴν ἐθνικὴν συνείδησιν καὶ θερμὴν τὴν ἐθνικὴν μᾶς ψυχὴν ἐτερματίσθη διὰ τῆς ἀποκρίσεως ὁμοιογενείας τοῦ πληθυσμοῦ τοῦ ἐλληνικοῦ κράτους ὅπως ἀπέκτησε τὸ τουρκικὸν κράτος ὁμοιογένειαν πληθυσμοῦ. Καὶ διὰ τῆς καταλύσεως τῆς ὀθωμανικῆς Αὐτοκρατορίας εἰς ἃν ἐδουλεύσαμεν καὶ ἡμεῖς καὶ οἱ Τούρκοι ἐδημιουργήθη μία νέα κατάστασις. Καὶ τὴν παράδοσιν αὐτὴν τῆς ἐλληνικῆς συνεργασίας εἶχομεν τὴν υποχρέωσιν νὰ ἀνασυνδέσωμεν σήμερον διότι ὁ ἐλληνικὸς λαὸς δύναται νὰ προσφέρῃ μεγάλας ὑπηρεσίας. Τὴν στιγμὴν ποὺ τὸν κόσμον ὀλόκληρον ματαίεζε ἡ οἰκονομικὴ κρίσις, ὑπῆρξεν ἀκόμη περισσύτερον ἀναγκαῖα διότι δι' αὐτῆς τὰ δύο κράτη θά εὗρουν διέξοδον εἰς τὴν τυχὸν ὑπερπληθῶραν τοῦ πληθυσμοῦ των καὶ διὰ τῆς συμπράξεώς των θά προσθέσουν ἐνὰ λίθον εἰς τὴν οἰκονομικὴν ἀναδημιουργίαν τῆς Εὐρώπης. Ἐτοὶ ἐξηγεῖται ἡ ἐλληνοτουρκικὴ συμφωνία, ἐτοὶ ἐξηγεῖται ἡ ἐπίσκεψις εἰς Ἀγκυραν τοῦ ἀξιότιμου Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως καὶ τοῦ ἀξιότιμου κ. Ὑπουργοῦ ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν. Ἐτοὶ ἐξηγεῖται ἡ ἐπίσκεψις των εἰς τὸ Πατριαρχεῖον, ἐτοὶ ἐξηγεῖται ἡ συνεχὴς παράστασις τοῦ Τούρκου πρεσβευτοῦ, εἰς τὰς ἐορτὰς τῆς ἐκατοντητηριδῆς μᾶς, ἐτοὶ ἐξηγεῖται ὅτι οἱ Ἕλληνας ἡθροισοὶ ἐχειροκροτήθησαν ὑπὸ τοῦ τουρκικοῦ κοινοῦ, ἐτοὶ ἐξηγεῖται ὅτι ὁ ἀπόγονος ἐνὸς Τούρκου στρατηγοῦ ἡττηθέντος εἰς τὴν Τριπολιτὰ ὑπὸ τοῦ Κολοκοτρώνη παρῇ κολούθησε τὴν μετακομὴν τῶν λειψάνων αὐτοῦ τοῦτου τοῦ Κολοκοτρώνη ἐν μέσαις Ἀθήναις. Δὲν θά ἀποδώσω μεγάλην σημασίαν εἰς τὰ καίμενα. Τὰ καίμενα ἔχουν τὴν σημασίαν τὴν ὁποίαν τοὺς δίδει ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ οὐτικτικοῦ περιεχομένου των. Ἐκεῖνον ποὺ εἶναι ἐνδιαφέρον εἶναι τὸ πνεῦμα τῆς ἐγκυκλοπαιδείας μεθ' οὗ αἱ δύο Κυβερνήσεις καὶ οἱ δύο λαοὶ εἶναι ἀποφασισμένοι νὰ ἐφαρμόσουν τὰς συμφωνίας.

Ὑπάρχουν παραδείγματα συνάψεως συμφωνιῶν πολιτικῆς φύσεως μεταξὺ Κρατῶν χωρὶς νὰ προηγηθῇ ἡ ρύθμισις τῶν οἰκονομικῶν διαφορῶν των καὶ ἀντιθέτως ἄλλα κρατῶν τὰ ὁποῖα προπαρασκευάσαν τὸ ἔδαφος διὰ τῆς ρυθμίσεως τῶν οἰκονομικῶν διαφορῶν καὶ θά ἦτο τύφλωσις ἐκ μέρους μᾶς Κυβερνήσεως ἐὰν δὲν ἐλάμβανε διδάγματα ἐκ τῶν παραδειγμάτων αὐτῶν. Ἡ δικιόνισις τῶν Ἑλληνικῶν ἐκκρεμοτήτων θ' εἶχε ἀποτέλεσμα τὴν ἐπιδείνωσιν τῶν συνυφασμένων μὲ αὐτὰ Ἑλληνικῶν συμφερόντων καὶ τὴν παραπομπὴν εἰς τὰς Ἑλληνικὰς καλλένδας τῆς πολιτικῆς ἐκείνης, ἡ ὁποία δὲν ἤρυντο παρά νὰ ἐπακολουθήσῃ τὴν οἰκονομικὴν συμφωνίαν. Ἡ Βουλὴ, συνεχίζει, ὡς ἐκπρόσωπος τοῦ ἔθνους πρέπει νὰ τόνισῃ ὅτι ἡ πολιτικὴ συμφωνία δὲν στρέφεται ἐναντίον οὐδενός, διότι δὲν ἔχομεν κατακτικτικὰ καὶ ἡμεπελατιστικὰ βλάβαις. Ἀλλ' οὔτε ἡ ἀναθεώρησις τῶν συνθηκῶν, δύναται νὰ εὐνοήθῃ ὑπὸ Ἑλληνικῆς πολιτικῆς, διότι ἡ Ἑλληνικὴ πολιτικὴ εἶναι ὅπερ τῆς ἐδρανώσεως τῆς παρούσης καταστάσεως, συγκατανομένη ὅλους τοὺς κινδύνους τοῦς Ἑλληνικοὺς καὶ τοὺς Διεθνεῖς τοὺς ὁποίους συνεπάγεται ἡ πολιτικὴ τῆς ἀναθεωρήσεως. Ἀλλ'

οὔτε τοποθετεῖται ἡ Ἑλλάς εἰς τὸν ἀστερισμὸν μᾶς μεγάλης δυνάμεως. Ἡ μόνη ἐξάρτησις τῆς εἶναι εἰς τὴν ιδέαν τῆς Ἑλληνικῆς ἀναδημιουργίας. Ὁμιλῶν κατόπιν περὶ τῆς συμβάσεως τῆς ἐγκαταστάσεως λέγει ὅτι ταύτην ἀνέπτυξαν ἐπαρκῶς καὶ ὁ κ. Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν εἰς τὴν εἰσηγήσιν του καὶ ὁ κ. Εἰσηγητὴς εἰς τὴν ἀγόρευσιν του. Θέλει ἔμως νὰ τόνισῃ μόνον ὅτι δι' αὐτῆς θεσπίζεται καθιερώσεως ἐλευθερίας ὑπὸ τινος περιορισμοῦς λίαν δεδικαιολογημένους, ὅπως εἶναι τὸ ζήτημα τῆς ἀσκήσεως τῶν ἐπαγγελημάτων διὰ τὸ ὅποιον προνοοῦσιν ὅλοι αἱ νομοθεταί, ἰδίως τώρα ποὺ κῆμα ἀνεργίας ὑπάρχει παντοῦ. Μὲ ὅθρρος καὶ εὐκρίνειαν πρέπει νὰ εἰπωμεν πρὸς ἐκείνους οἱ ὅποιοι δὲν δύνανται νὰ ἐγκατασταθοῦν ἐλευθέρως ὅτι ἡ ἄρσις ἀπαγορεύσεως πρὸς τὸ παρὸν τοῦλάχιστον θά ἀντετρατεύετο ἐναντίον τοῦ καλῶς ἐννοουμένου συμφέροντος τῆς Ἑλλάδος. Ὅθ' ἀπετέλει κίνδυνον κοινωνικὸν ἢ ἀθρόα ἴσως εἰσροὴ νέου πληθυσμοῦ, θά ἐδημιουργεῖτο δὲ οἰκονομικὴ ἐξουθενώσις διὰ τῆς ἀπομακρύνσεως ἐξ Ἑλλάδος συντελεστῶν τοῦ ἀναδημιουργικοῦ ἔργου, ἀλλὰ καὶ ἡ ἐθνικὴ ὁμοιογένεια ἀσφαλῶς θά ὑπενομεύετο. Βεβαίως τὸ μέλλον ἀνήκει εἰς τὰς μελλούσας γενεὰς καὶ ἂς εὐχρηθῶμεν ὅταν θά ἔλθῃ καιρὸς νὰ κατοχυρωθῇ τὰ Ἑλληνικὰ συμφέροντα κατ' ἓν τρόπον κατοχυροῦνται σήμερον. Προκειμένου περὶ τῶν ἐξοπλισμῶν, λέγει, ὅτι ἡ ἀπόλυτος ναυτικὴ ἰσοπλοία εἶναι τεχνικῶς ἀδύνατος τὸ δὲ πρόβλημα δυσχεραίνεται ἐτι μάλλον ἐὰν ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ὁ ἡθικὸς συντελεστής ὅστις συχνὰ ἀντικαθιστᾷ καὶ τοῦ ἀντιπάου τὴν ὑπεροπλίαν. Καὶ δι' αὐτὸ καλῶς ὑπάρχει ἐν τῇ συμφωνίᾳ ἡ φράσις «εἰδικαὶ ἐκατέρου Κράτους συνθηκαί». Ἡ καθαρῶς οἰκονομικὴ καὶ ἡ πολιτικὴ ἀποψις ἀντεμετωπίσθησαν ὑπ' ἀμφοτέρων τῶν Κυβερνήσεων διὰ τοῦ συμφωνίου. Εἰς ἅλλος πολιτικὸς εἶπεν ὅτι ἡ εἰρήνη δὲν εἶναι μόνον συμβάσεις, ἀλλὰ συνεχὴς προσπάθεια δημιουργίας.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Ἐλέχθη αὐτὸ εἰδικῶς διὰ τὴν συνθήκην τῶν Βερσαλλιών.

Α. Μανιάς. Συνεχίζων λέγει ὅτι σταθερὰ πρέπει νὰ εἶναι ἡ ἐπικοινωνία μεταξὺ τοῦ πολιτικοῦ κόσμου καὶ τῶν διανοουμένων Ἑλλάδος καὶ Τουρκίας, ἐφόσον μάλιστα ἐκ τῆς Βαλκανικῆς διασκέψεως ἔχρημεν παραδείγματα τῆς γονιμότητος καὶ τῶν δημιουργικῶν ἀποτελεσμάτων τῆς ἐπικοινωνίας. Ἐπιβάλλεται καλὴ συμπεριφορὰ πρὸς τὰς μειονότητες ἐννοεῖται ἀπέναντι ἀντιστοίχου ὑποχρεώσεως αὐτῶν νὰ εἶναι νομιμόφρονες. Ἀς μὴ παρασυρῶμεθα ἀπὸ τὰς εὐκόλους μεμφοίρας, διότι ἡ ὑποκρισία ἀποτελεῖ τὸ πλέον εὐγλωττον ἐγκώμιον τῆς κακίας πρὸς τὴν ἀρετήν. Βαίνομεν πρὸς τὴν εἰρήνην καὶ τὴν ὀργάνωσιν αὐτῆς καὶ πρέπει νὰ εἰμεθα ὑπερήφανοι, διότι δίδομεν ἡμεῖς τὸ παράδειγμα. (Χειροκροτήματα).

Αἰτῆσι τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ διακόπτεται κατόπιν ἡ ἐπὶ τῶν Ἑλληνοτουρκικῶν συμφωνιῶν συζήτησις διὰ τὸ Σάββατον. Μεθ' ὃ μεταφέρεται εἰς τὴν τακτικὴν διαδ' κασίαν καὶ, ἀναγινωσκόμενον, γίνεται δι' ἀναστάσεως δεκτὸν εἰς ἀ' κατ' ἀρχὴν καὶ κατ' ἀρθρον συζήτησιν τὸ εἰς μόνον συζήτησιν ἐγγεγραμμένον, ὡς ὑπὸ τῆς Γερουσίας τὸ πρῶτον ψηφισθέν, σχέδιον νόμου «περὶ τῶν ξένων σχολείων».

Ἀναγινώσκονται εἰτα καὶ γίνονται δι' ἀναστάσεως δεκτὰ εἰς ἀ' κατ' ἀρχὴν καὶ κατ' ἀρθρον συζήτησιν τὰ σχέδια νόμων:

Ὁ Πρόεδρος
Θ. ΣΟΦΟΥΛΗΣ

1) «Περὶ καταργήσεως τοῦ ἀρθρου 7 τοῦ νόμου 3983 «περὶ κυρώσεως τοῦ ἀπὸ 17-9-26 Ν. Δ. «περὶ ἐπιδομάτων, δικαστικῶν σημείων εἰδικότητος κλπ. τῶν ὑπηρετούντων ἐπὶ τῶν ὑποδρυχίων».

2) «Περὶ συστάσεως Συμβουλίου Διοικητικῆς Ὑπηρεσίας τοῦ πολιτικοῦ προσωπικοῦ τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ναυτικῶν καὶ περὶ πελοπαρχικῆς δοσιδικίας τῶν πολιτικῶν ὑπαλλήλων τοῦ αὐτοῦ Ὑπουργείου».

3) «Περὶ παρατάσεως προθεσμιῶν, συμπληρώσεως, καὶ ἐρμηνείας διατάξεων τοῦ νόμου 4428 «περὶ τρόπου διακοπῆς τῆς παραγραφῆς κλπ.» καὶ

4) «Περὶ ἐγκρίσεως συστάσεως συνεργείου διὰ τὸν ἔλεγχον καὶ τακτοποίησιν δικαιολογητικῶν πληρωμῶν, μαρτυρικῶν δικαιωμάτων ἐνεργουμένων ὑπὸ τῶν ταμιῶν ἰδίᾳ αὐτῶν ἀρμοδιότητι».

Ἐπὶ τοῦ εἰς ἀ' κατ' ἀρχὴν καὶ κατ' ἀρθρον συζήτησιν σχεδίου νόμου «περὶ τροποποιήσεως τῶν ἀρθρῶν 263 καὶ 483 τῆς Ποινικῆς Δικονομίας» ὁ κ. **Α. Παπαθανάσης** ζητεῖ τὴν ἀναβολὴν τοῦ νομοσχεδίου, ὡς εἰσάγοντος ἐν τῇ ἀρθρῷ 1 διάταξιν οὐ μόνον ἀδικαιολόγητον ἀλλὰ καὶ ἐπιστημονικῶς οὐχὶ ὀρθήν. Διότι δὲν εἶναι, λέγει, δεδικαιολογημένη ἡ κατάργησις τοῦ ἐνδίκου μέσου τῆς ἀνακρίσεως κατὰ βουλευμάτων ἐπὶ πλημμελίᾳ ἢ πταισμάτι διότι ὑπὸ τινων ἐγένετο ποτε χρῆσις ταύτης πρὸς παρέλκυσιν τῶν δικῶν. Καταργαῖν τὴν ἀνακρίσιν κατ' αὐτῶν στερεώμεθα τοῦ μόνου μέσου τῆς ὁμοιομόρφου καὶ ὀρθῆς ἐρμηνείας καὶ ἐφαρμογῆς τῶν νόμων, ἰδίᾳ τῶν νεωτέρων τῶν ὁποίων ἡ χαρακτηριστικὴ ἀνεπάρκεια καὶ ἀντίφασις εἰς τὰς πλείστας τῶν διατάξεων ἤγαγε πολλάκις καὶ ἄγει κατ' ἐκάστην τὰ Δικαστήρια εἰς ἀποδοχὴν ἀντιτιθεμένων λύσεων. Δὲν πρόκειται δὲ περὶ μικρᾶς ἐντεῦθεν ζημίας καὶ ὀλικῆς ἀκόμη τῶν πολιτῶν διότι παλλάκις αἱ ποινικαὶ δίκαι καὶ αὐταὶ αἱ πταισματικαὶ ἀποτελοῦσι πρόκριμα σπουδαίων πολιτικῶν διαφορῶν, ἡ δὲ ἀσκήσις τῆς ἀνακρίσεως κατὰ τῶν ἀποφάσεων δὲν θεραπεύει τὸ κακόν, διότι τὰς ἀπαλλακτικὰς ἀποφάσεις ὁ παθὼν πολιτικῶς ἐνάγων δὲν δύναται νὰ ἀνακρίσθῃ. Ἀν δὲ ὑπάρχῃ ἔδαφος καταστρατηγήσεως τοῦτο δύναται νὰ περισταλῇ ἀναθεωρήσεως τῆς κρίσεως περὶ τοῦ ἐκπροθέσμου τῶν ἀνακρίσεων εἰς τὰ δικάζοντα δικαστήρια.

Ὁ κ. **Α. Μάρκου** εὐρίσκει σκόπημον τὴν προτεινομένην κατάργησιν τοῦ ἐνδίκου μέσου τῆς ἀνακρίσεως διότι γίνεται κατάχρησις τοῦ δικαιώματος τοῦτου πρὸς παρέλκυσιν τῆς δίκης.

Ὁ κ. **Χ. Λαδάς** χαρακτηρίζει ὡς πρωτοφανή τὴν διάταξιν ταύτην, καθόσον οὐδαμῶς συμβαίνει νὰ μὴ ἰσχύῃ τὸ ἐνδικον μέσον τῆς ἀνακρίσεως.

Μεθ' ὃ ἀναβάλλεται ἡ περαιτέρω συζήτησις ἐπὶ τοῦ ἀνωτέρω σχεδίου νόμου.

Ἀνακοινῶνται εἰτα ὅτι ἡ ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Κοινοβουλευτικῇ Ἐπιτροπῇ υποβάλλει τὴν ἐκθεσὶν τῆς ἐπὶ τοῦ σχεδίου νόμου «περὶ τροποποιήσεως τοῦ νόμου ΓΓΟΕ περὶ καταργήσεως τῶν ἀρθρῶν 479, 480, 481, 482, 483 καὶ 484 τῆς Ποινικῆς Δικονομίας».

Μεθ' ὃ, συναίνεσις τῆς Βουλῆς λύεται ἡ συνεδρίασις, ὥρα 9.40' μ. μ. διὰ αὔριον καὶ ὥραν 4.30' μ. μ.

Οἱ Γραμματεῖς

Θ. Κελιαλέξης

Ι. Τσενταρίδης

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΚΑ'

Παρασκευής 19 Δεκεμβρίου 1930.

Ὄρξ 4.30' μ. μ. ὁ Πρόεδρος κ. Θ. Σοφούλης, ἀνελθὼν ἐπὶ τῆς ἑδρας, κηρύσσει τὴν ἐναρξιν τῆς συνεδριάσεως καὶ διατάσσει νὰ ἀνοιχθῶσι τὰ θεώρετα.

Ἀναγινώσκονται καὶ ἐπικυροῦνται τὰ πρακτικὰ τῆς χθες-σινῆς συνεδριάσεως.

Ἀνακοινῶνται εἰτα τὰ ἐξῆς:

Ἡ ἐνωσις θυμάτων πολέμου διαμαρτύρεται διὰ τὰς λα-δοῦσας χθὲς χώραν σκηνὰς κατὰ τῶν μεταδόντων εἰς τὸ πο-λιτικὸν γραφεῖον νὰ υποβάλλωσι διάφορα αἰτήματα πρὸς τὴν Κυβέρνησιν.

Οἱ πρόεδροι τῶν μεθοριακῶν κοινοτήτων Βαθυτόπου, Κα-ταφύτου, καὶ Ἀκρηνοῦ, γνωρίζοντες τὸν φόνον τοῦ ποιμένος Ν. Γεωργίου ὑπὸ Βουλγάρων κομητὰτζήδων, ζητοῦν τὴν λη-ψὴν μέτρων, διότι ἄλλως θέλουσιν ἐγκαταλείψει τοὺς συνοι-κισμοὺς τῶν μετὰ τῶν οἰκογενειῶν τῶν.

Αἱ οἰκογένειαι θυμάτων πολέμου καὶ ἀναπήρων Καθάλλας καὶ περιχώρων διαμαρτύρονται διὰ τὴν μὴ χορήγησιν συντά-ξεως ἀναδρομικῶς ἀπὸ 3 Ἰουνίου 1922.

Ὁ γεωργικὸν τροφικὸς σύνδεσμος Λειβαδίου, Καλέρια μονῆς Ξενίης ζητεῖ τὴν ἀποκατάστασιν τοῦ εἰς τὸ ὡς ἄνω ἀγρόκτημα.

Ἐπιτροπὴ κατόικων Ἀχλάδας ζητεῖ τὴν ψήφισιν τοῦ νο-μοσχεδίου περὶ ἐνώσεως κηροπαραγωγῶν ἐν Κρήτῃ ὡς ἔχει υποβληθῇ παρὰ τοῦ κ. Γεωργίου τῆς Γεωργίας.

Ἡ ἐνωσις τοῦ προσωπικοῦ τῶν σιδηροδρόμων Α. Π. ζητεῖ τὴν τροποποίησιν τοῦ νόμου 3752.

Ἡ ἀστική ἐνωσις κτηματιῶν Θεσσαλονίκης ζητεῖ τὴν κα-ταψήφισιν τοῦ νομοσχεδίου περὶ ἐπεκτάσεως τοῦ ἐνοικιοστα-σίου καὶ ἐπὶ τῶν ἀρτοποιεῖων τῆς καείσης ζώνης Θεσσαλονίκης.

Ὁ βουλευτὴς κ. Σ. Σταυρόπουλος καταθέτει αἰτήσιν τῆς Ἀγγελικῆς Καραμάνου ζητούσης τὴν πληρωμὴν παρὰ τῆς Ἑθνικῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος ποσοῦ δραχ. 10.000.

Οἱ βουλευταὶ κ. κ. Μ. Μαντᾶς καὶ Α. Παπαθανάσης καταθέτουσιν ἀναφορὰ τοῦ Ι. Στελλάκη, παρκαπονομένου διὰ τὴν μὴ εἰσχωρήσιν τοῦ εἰς τὴν ἱατρικὴν σχολὴν τοῦ Πανεπι-στημίου καὶ ζητοῦντος τὴν ἀναθεώρησιν τοῦ ἐσχάτως ψη-φισθέντος νόμου.

Οἱ ἐπαγγελματικαὶ καὶ βιοτέχναι Μαγνησίους ζητοῦν τὴν τροποποίησιν τοῦ νόμου περὶ πληρωμῆς φόρου ἐπιτηδεύματος.

Τὸ Γεωργικὸν Επιμελητήριον Τρικάλων διὰ ψηφίσματος τοῦ ζητεῖ τὴν ἀποδοχὴν διαφόρων αἰτημάτων πρὸς θερα-πείαν τῆς γεωργικῆς τάξεως.

Ἡ ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν Κοινοβουλευτικῇ Ἐπιτρο-πῇ υποβάλλει τὰς ἐκθέσεις αὐτῆς ἐπὶ τῶν κάτωθι σχεδίων νομῶν:

1) «Περὶ συμπληρώσεως τοῦ νόμου 4390 «περὶ διαχειρί-σεως σχολαζόντων κληροδοτημάτων ἢ δωρεῶν ὑπὲρ ἐλληνικῶν κοινοτήτων καὶ εὐχαῶν ἢ φιланθρωπικῶν ἰδρυμάτων τοῦ ἐξωτερικοῦ», καὶ

2) «Περὶ ἐγκρίσεως δαπάνης δραχμῶν 360.000 πρὸς ἀπό-κτησιν ἀκινήτων ἐν Μασσαλίᾳ».

Ἡ ἐπὶ τῆς Συγκοινωνίας Κοινοβουλευτικῇ Ἐπι-τροπῇ υποβάλλει τὴν ἐκθεσὶν αὐτῆς ἐπὶ τοῦ σχεδίου νόμου «περὶ τροποποιήσεως τοῦ νόμου 4747 «περὶ κυρώσεως τοῦ ἀπὸ 10 Ἰανουαρίου ἐ. ε. Ν. Δ. «περὶ τοῦ τρόπου διανομῆς τῆς ἐν κερ. 27 ἄρθ. 2 τοῦ προϋπολογισμοῦ τῶν ἐξόδων τοῦ Ὑπουρ-γείου Συγκοινωνίας τῆς χρήσεως 1929—30 ἀναγραφεί-σης πιστώσεως διὰ μεταρρύθμισιν τῶν Παλαιῶν Ἀνακτόρων εἰς μέγαρον Βουλῆς καὶ Γερουσίας».

Ἡ ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Κοινοβουλευτικῇ Ἐπιτρο-πῇ υποβάλλει τὴν ἐκθεσὶν τῆς ἐπὶ τοῦ σχεδίου νόμου «περὶ τροποποιήσεως καὶ αὐθεντικῆς ἐρμηνείας διατάξεων τοῦ νό-μου 4697 «περὶ συστάσεως διδλίων διεκδικήσεων».

Μεθ' ὃ ἡ Βουλὴ εἰσέρχεται εἰς τὴν

Ἡμερησίαν Διάταξιν

τῶν ἐπερωτήσεων.

Πρόεδρος. Ὑποβλήθη πρότασις προτάξεως τῆς ὑπ' ἀριθ. 16 ἐπερωτήσεως, καὶ ἦν ἐπερωτᾶται ἡ Κυβέρνησις ἀν εἶναι ἀ-ληθὲς ὅτι ἡ Ἀγροτικὴ Τράπεζα ἀρνεῖται τὴν ἐγγυήσιν τῆς εἰς μεμονωμένους κτηματίους καὶ εἰς τοὺς γεωργικοὺς συνεταιρι-σμοὺς δι' ἀγορὰν εὐρωπαϊκῶν λιπασμάτων παρέχουσα ταύ-την μόνον ὑπὲρ τῆς Ἑλληνικῆς Ἑταιρείας Λιπασμάτων, μο-λονότι τὰ ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ λιπάσματα πωλοῦνται εὐθηνό-τερα καὶ παρέχονται μὲ τὸν μόνον 6 1/2 % ἐτήσιον ἀντὶ τῶν 9 1/2 % τῆς Ἑλληνικῆς Ἑταιρείας. Ἐπίσης ἀν εἶναι ἀληθὲς ὅτι ὁ Ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας ἀπέστειλεν ἔγγραφον, κοινοποιῶ-ν ἐν πρὸς ὅλα τὰ ὑποκαταστήματα τῆς Ἀγροτικῆς Τραπεζῆς ἐπιδοκιμάζων τὴν τοιαύτην πολιτικὴν καὶ συνιστῶν τὴν δι-ακοπὴν τῶν πιστώσεων πρὸς τοὺς ἀγρότας τοὺς προτιμῶντας εὐρωπαϊκὰ λιπάσματα.

Γ. Σιγάτος. Ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως εἶπε χθὲς ὅτι θὰ ἤθελε νὰ προταθῇ ἡ ἐπερώτησις περὶ ἀεροπλάνων.

Πρόεδρος. Δὲν ἔχω ἀντίρρησην, ἀλλὰ δὲν ἔχω νὰ κάμω διαφορετικὰ ὁ κ. Κονδύλης ἔχει τὸν λόγον.

Ὁ κ. Γ. Κονδύλης λέγει ὅτι κατὰ τὸ παρελθὼν ἔαρ, ὅτε ἐδόθη τὸ δάνειον πρὸς τὴν Ἑταιρείαν λιπασμάτων, ἡ Κυβέρ-νησις ἔδωκε τὴν ὑπόσχεσιν πρὸς τὰς γεωργικὰς ὁργανώσεις ὅτι μαζὶ μὲ τὴν ἐγγυήσιν διὰ τὸ δάνειον θὰ ἄρῃ τὸν πρὸστα-τευτικὸν δασμὸν ἐπὶ τῶν λιπασμάτων καὶ ἐξετέλεσε τὴν ὑ-πόσχεσιν τῆς. Σκοπὸς τῆς ἄρσεως τοῦ δασμοῦ ἦτο νὰ ἀφελθῇ ἐλεύθερον τὸ ἐμπόριον διὰ νὰ ἐπιτύχωμεν μείωσιν τῶν τιμῶν τῶν λιπασμάτων καὶ συνεπῶς περισσοτέραν χρησιμοποίησιν αὐτῶν. Ἀναφέρει σχετικῶς τί ποσὸν χρησιμοποιοῦν κατ'ἐκτά-ριον τὰ ἄλλα Κράτη καὶ τονίζει ὅτι εἶναι ἀνάγκη νὰ κατα-βληθῇ προσπάθεια ὅπως τὸ ταχύτερον ὁ Ἑλλην. γεωργὸς συ-νειθίσῃ εἰς τὴν χρησιμοποίησιν τῶν λιπασμάτων. Καὶ πρὸς τοῦτο ἡ ἐκπτώσις τῶν τιμῶν ἀποτελεῖ, λέγει, ἀνάγκη διότι ἐὰν ἐξακολουθήσῃ ἡ τιμὴ αὐτῶν νὰ μὴ καλύπτῃ τὴν ἀπόδοσιν δὲν θὰ τὰ χρησιμοποιοῦν ποτὲ οἱ γεωργοί. Μετὰ τὸ ἐπιτυ-χὲς μέτρον τῆς κηροπαραγωγῆς τοῦ δασμοῦ, παρετηρήθη μείω-σις τῶν τιμῶν ἀλλ' ἐπενόη ἡ Ἀγροτικὴ Τράπεζα ἡ ὁποία συνέστησε νὰ προτιμῶνται τὰ λιπάσματα τῆς Ἑλληνικῆς Ἑταιρείας.

Κ. Σπυρίδης (Ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας). Ἐπὶ ἴσοις ὅροις Γ. Κονδύλης. Καὶ ὅταν ἀκόμη ἔχουν μικροτέρους τιμὰς τὰ ξένα. Δὲν γνωρίζω ἀν τὸ πρᾶγμα αὐτὸ εἶναι σύμφωνον πρὸς τὴν πολιτικὴν τὴν ὑποῖαν ἐχάραξεν ἡ Κυβέρνησις.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Ἐζητήθη ἡ κατάργησις τοῦ προστατευτικοῦ δασμοῦ διότι ἡ βιομηχανία μας δὲν ἔμ-ποροῦσε νὰ συναγωνισθῇ τὴν ξένην βιομηχανίαν. Δηλῶ δὲ ὅτι εἰμαι πρόθυμος καὶ προπαγάνδην ἀκόμη νὰ κάμω διὰ νὰ προτιμῶνται τὰ ἐλληνικὰ προϊόντα.

Γ. Κονδύλης. Ὅταν γίνῃ μονοπώλιον οὔτε ἡ γεωργία θὰ ὠρελθῇ οὔτε ἡ ἐλληνικὴ ἑταιρεία. Πρέπει νὰ ἀφελθῶν ἐ-λεύθεροι οἱ γεωργοί νὰ προτιμῶν τὰ λιπάσματα ἐκεῖνα ποὺ τὰ εὐρίσκουν εὐθηνότερα. Διὰ νὰ καταναλισκῶται μεγαλυ-τέρη ποσότης πρᾶγμα, τὸ ὅποιν θὰ ἐπιφέρει μεγαλυτέραν

ἀπόδοσιν, πρέπει νὰ ἀφελθῶν ἐλεύθεροι οἱ γεωργοί, διότι μὲ τὰς σημερινὰς τιμὰς καθίσταται προβληματικὴ ἡ χρησιμο-ποίησις τῶν λιπασμάτων. Εἶμαι καὶ ἐγὼ ὑπὲρ τῆς ἰδέας τῆς ὑποστηρίξεως τῆς βιομηχανίας, ἀλλ' ὅχι ἐπὶ ὅσας τῶν συμφερόντων τῆς γεωργικῆς τάξεως.

Ἐν τέλει ἀναγινώσκει σχετικὸν ἔγγραφον τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Γεωργίας καὶ τονίζει ὅτι τοῦτο ἔχει εἰς τὴν κατάργησιν τοῦ συναγωνισμοῦ.

Διακοπτομένης τῆς συζητήσεως ἐν τῷ σημείῳ τούτῳ, διδ-ε-ται ὁ λόγος ἐπὶ τοῦ Κανονισμοῦ εἰς τὸν κ. Ε. Κουλουμβάκης.

Ε. Κουλουμβάκης. Ζητῶ συγγνώμην διότι θὰ σῆς ἀπα-σχολήσω μὲ ζήτημα ὅπερ δύναται νὰ θεωρηθῇ προσωπικόν. Κατὰ τὴν χρεστηνὴν ὁμιλίαν μου ἀντελήφθη ὅτι παρεξηγή-θησαν οἱ λόγοι μου. Δὲν πρόκειται νὰ ἀνακαλέσω οὔτε μίαν λέξιν ἀπὸ ὅσα εἶπα. Εἶπα ρητῶς καὶ ἐπαναλαμβάνω ὅτι ἐ-πανειλημμένως ἔδωκα ψῆφον ἐμπιστοσύνης πρὸς τὴν Κυβέρ-νησιν ὅχι μόνον διὰ τὸ πρόγραμμα αὐτῆς ἀλλὰ καὶ διὰ τὰ πρόσωπα, διότι περισσοτέρων σημασίαν ἀποδίδω εἰς τὰ πρό-σωπα παρὰ εἰς τὰ προγράμματα. Καὶ προσέθεσα μετὰ τού-τους μου τούτους ὅτι θὰ ἦτο ἀδικαιολόγητος πᾶσα παρε-ξήγησις δι' ὅσα ὅλ' ἔλεγον. Μετὰ ταῦτα ἀνέπτυξα μίαν θεω-ρίαν περὶ τῶν ἰδανικῶν τὰ ὁποῖα ὑπῆρχον, ὑπάρχουν, καὶ θὰ ὑπάρχουν εἰς τὰ πεπολιτισμένα ἔθνη καὶ διὰ νὰ μὴ περιορι-σθῶ εἰς τὴν φιλοσοφίαν, ἀνεμνήσθην μιᾶς λέξεως λεχθεῖσης κα-τὰ τὸ 1917, ὡς μαρτυροῦν τὰ στενογραφημένα πρακτικὰ καὶ ἀνεμνήσθην παραδειγμάτων μετὰ τὸ 1922 ὅτε εἶχον ἀναγ-κασθῇ νὰ ἀποστείλω ἐπιστολὴν πρὸς ἕνα πρόεδρον Κυβερνή-σεως, πολιτικὸν καὶ ὄχι στρατιωτικόν, καὶ νὰ ὁμιλήσω περὶ προσώπων καὶ πραγμάτων. Ἐπομένως εἶναι ἀδικαιογύγητος ἡ παρεξήγησις ὅτι τάχα ἐγὼ ἤλθον εἰς συνεννοήσεις καὶ μὲ ἐφημερίδας...

Α. Παπαναστασίου. Πῶς ἐξεδηλώθη;

Ε. Κουλουμβάκης. Τὸ ἀντελήφθη.

Λέγει κατόπιν ὅτι τὴν μίαν ἐφημερίδα ἐξ ἐκείνων περὶ ὧν πρόκειται τὴν ἐκδίδει ἀδελφικὸς του φίλος δὲν τὴν ἐπεσκέφθη ὅμως οὐδὲ ἀπαξ, ἡ δὲ ἑτέρα ἐκδίδεται ἀπὸ συμπατριώτην του τοῦ ὁποίου οἱ συγγενεῖς του εἶναι φίλοι του καὶ τὸν ὅποιον ἐξακολουθεῖ νὰ ἀγαπᾷ ἀλλὰ μὲ τὸν ὅποιον διαφωνεῖ εἰς ση-μεῖον ὥστε, ἀν καὶ τὸν παρεκάλεσε νὰ διέλθῃ ἐκ τοῦ γραφείου τῆς ἐφημερίδος, οὐδέποτε μετέβη. Ἐγὼ, τονίζει, πολλὴν τόλ-μην εἰς τὴν ἐκφρασίν τῶν ἰδεῶν μου, ἀλλὰ ὅσας ὁμιλήσα περὶ προσώπων ὁμιλήσα μετ' εὐλαθείας. Κατὰ τὸν δῆμόσιον βίον μου οὐδέποτε ἐσκέφθην ποιοὺς καὶ πόσους θὰ κάμω ἐχθρούς. Πρέπει δὲ νὰ ὑπενθυμίσω ὅτι, ἐκλεγείς ἀνεῦ χρίσμα-τος—καὶ παρκαλλῶ καὶ εἰς τὰς μελλούσας ἐκλογὰς νὰ μὴ μοῦ δοθῇ τὸ χρίσμα—δὲν παρεξέκλινα τῆς γραμμῆς ἣν ἠκολούθησα ἀπὸ τοῦ 1914, ὅτε, δηλώσας φιλίαν πρὸς τὸν κ. Πρόεδρον τῆς Κυβερνήσεως, τοῦ εἶπον: «Κύριε Πρόεδρε, θὰ εἶμαι φίλος τοῦ κόμματός σας. Γνωρίζω τὰ καθήκοντά μου κατὰ τὰς ὑποπορίας, ἀλλὰ κατὰ τὰς συζητήσεις θὰ ἔχω μίαν γνώμην». Καὶ τώρα ἐξακολουθῶ αὐτὴν τὴν τακτικὴν ὅχι διότι ἐξελέγην ὡς ἐξελέγην, ἀλλὰ διότι οὕτω νομίζω ὅτι πρέπει νὰ ἀσκῶ τὰ καθήκοντά μου.

Ἐγὼ ἕνα παράπονον ὅτι ἀπὸ 16 ἐτῶν, ἐνῷ κατέδα-λον προσπαθείας πολλὰς, ὑπέστην θυσίας, κυνδύλους, ἔδωκα ὅλην μου τὴν ψυχὴν εἰς τὸ νὰ λύσω ἕνα ἀίνιγμα, δὲν τὸ κατώρθωσα. Καὶ παρκαπονοῦμαι δι' αὐτὸ πικρῶς.

Συνεχίζομένης εἰτα τῆς συζητήσεως ἐπὶ τῆς ἐπερωτήσεως ὁ κ. Α. Μπακάλμπασης ὁμιλῶν ἐν ἀρχῇ περὶ τῆς χρησιμο-ποιήσεως καὶ ἐν γένει τῆς χρησιμότητος τῶν λιπασμάτων, λέ-γει ὅτι εἰς τὴν Εὐρώπῃν καταναλισκονται 30.000.000 τόννοι λιπασμάτων ἀξίας 150.000.000 λιρῶν, ἐνῷ ὁ τόπος μας καθυστερεῖ δυστυχῶς εἰς τὴν χρησιμοποίησιν αὐτῶν, διότι ἡ ποσότης τῶν ὑποῖαν χρησιμοποιοῦμεν ἀνέρχεται μόλις εἰς 100.000 τόννους. Ἐπομένως πρέπει νὰ καταβληθῇ σοβαρὰ προσπάθεια διὰ νὰ αὐξήσῃ ἡ κατανάλωσις ἡ ὁποία, ἐὰν δὲν ἡυξήσεν ἕως τῶρα, δὲν ἡυξήσε λόγω τῶν ἀνωτέρων τιμῶν ἀπὸ

ἐκεῖνας τὰς ὁποίας ἡμπορεῖ νὰ σηλώσῃ ἡ παρκαγωγή. Τὴν ἀντιοικονομικὴν χρῆσιν τῶν λιπασμάτων πρῶτη ἀνεγνώρισεν ἡ Κυβέρνησις καὶ διὰ νὰ δώσῃ ὠθησιν εἰς τὸν γεωργικὸν κό-σμον ἀπεφάσισε νὰ καταργήσῃ πάντα εἰσχωρικὸν δασμὸν καὶ νὰ ἀφήσῃ ἐλεύθερον τὸ ἐμπόριον. Παρκαλλήλως ἡ Κυβέρ-νησις ἐσκέρθη ὅτι ἦτο ἀπαράιτητον νὰ ἐνισχυθῇ καὶ ἡ βιο-μηχανία. Οὕτω ἐδόθη τὸ δάνειον. Ἐδῆλως δὲ τότε ὁ κ. Πρωθυπουργός ὅτι τοῦτο θὰ ἐπιτρέψῃ εἰς τὴν ἐταιρείαν νὰ τακτοποιήσῃ τὰ οἰκονομικά της καὶ ὅτι θὰ ἄρῃ πάντα τὰ ἄλλα ὑπὲρ αὐτῆς προστατευτικὰ μέτρα. Καὶ ἐνῷ φυσικὴ συνέπεια ἦτο ἡ πλήρης ἐλευθερία τοῦ ἐμπορίου ἤλθε τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Γεωργίας καὶ ἀπηύθυνεν ἔγγραφον πρὸς τὴν Ἀγροτικὴν Τράπεζαν, τὸ ὁποῖον ἐκ πρώτης ὥφειος φαίνεται ὅτι δὲν ἔχει σημασίαν. Ὅταν ὅμως διαλύσῃ κανεὶς καλῶς τὸ ἔγγραφον, θὰ πεισθῇ ὅτι ὑπάρχει εἰς αὐτὸ ἐξαιρετικὴ προτίμησις διὰ τὰ προϊόντα τῆς ἐλληνικῆς ἑταιρείας ἀδικ-φόρως τῶν τιμῶν εἰς τὰς ὁποίας προσφέρονται ταῦτα. Πα-ρακαλῶ τὸν κ. Πρωθυπουργὸν νὰ προσέξῃ εἰς μερικὰς φρά-σεις τοῦ ἔγγραφου, δι' ὧν καταφαίνεται ὅτι πρέπει νὰ προτι-μαῖται ἡ ἐλληνικὴ ἑταιρεία ἔστω καὶ ἀν αἱ τιμαὶ τῶν προϊόν-των τῆς εἶναι ἀνώτερα.

Συνεχίζων λέγει ὅτι ἡ ἐλληνικὴ ἑταιρεία παίρνει 9 0/0 τό-κον ἐνῷ τὸ ἐλεύθερον ἐμπόριον παίρνει μόνον 6 0/0. Ἀλλὰ διὰ νὰ ἐπιμείνωμεν εἰς ἔγγραφον τὸ ὁποῖον ὡς γνωρίζω ἐγὼ δὲν ἔχει μεγάλην ἐπίδρασιν, διότι ἡ Ἀγρο-τικὴ Τράπεζα ἀπῆλειψεν εἰς τὴν ἐγκύκλιόν της μέρη τινα τοῦ ἔγγραφου τοῦ Ὑπουργοῦ. Ἐπομένως θὰ ἡδύνατο τις μόνον νὰ φέξῃ μίαν ἀδελφίαν, ἔστω, τοῦ ἔγγραφου τοῦ Ὑ-πουργεῖου.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Ἄν αἱ διαφοραὶ τῶν τι-μῶν εἶναι ἐλάχισται θὰ πῶ ἐγὼ εἰς τοὺς ἀγοραστὰς: ἀ, ἀγα-πάτε τὸν τόπον σας, προτιμᾶτε τὰ ἐλληνικὰ προϊόντα. Ἐγὼ μὲ ὅλον τὸ κύρος μου θὰ ἐργασθῶ ὑπὲρ τῆς ἐνισχύσεως τῶν ἐλληνικῶν προϊόντων.

Α. Μπακάλμπασης. Τὸ ξένον ἐμπόρευμα δὲν τίθεται ἀπὸ ἀπόψεως εὐκολιῶν εἰς τὴν αὐτὴν γραμμὴν μὲ τὰ προϊόντα τῆς ἐλληνικῆς ἑταιρείας, διότι ἡ Ἀγροτικὴ δὲν δίδει ἐγγυήσιν.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Διατυπώνετε τὴν ἀξίω-σιν νὰ μεταχειρίζεται ἐξ ἴσου τὰ ξένα λιπάσματα μὲ τὰ δικὰ μας: Αὐτὸ δὲν τὸ δέχομαι.

Ὁ κ. Α. Μπακάλμπασης, συνεχίζων ὁμιλεῖ περὶ τῆς κα-ταρτισθείσης ὑπὸ τῆς Ἀγροτικῆς Τραπεζῆς ἐπιτροπῆς ἐξ εἰδικῶν, πρὸς ἐξέτασιν τῶν παρκαπόνων τῶν γεωργῶν καὶ τονίζει ὅτι τὰ μόνυ λιπάσματα τὰ ὁποῖα εὐρέθησαν καλὰ καὶ εὐθηνὰ ἦσαν τῆς ἑταιρείας Ἐμπειρίκου. Κατόπιν συνιστᾷ νὰ μὴ παρεκκλινῇ ἡ Κυβέρνησις τῆς γραμμῆς ἣν ἐχάραξε ἐκ τῆς ὁποίας ἀποτελεῖ παρεκκλίσις ἡ σύστασις προτιμή-σεως τῶν προϊόντων τῆς ἐλληνικῆς ἑταιρείας, ἔστω καὶ ἀκρι-βοτέρων.

Ὁ κ. Κ. Ζαβιτζιάνος λέγει ὅτι ὁ φίλος του κ. Ζωγρά-φος ὁ ὁποῖος ἐχρησιμοποίησε ξένα λιπάσματα διεπίστωσεν ὅτι τὰ τῆς ἑταιρείας, ἐὰν δὲν εἶναι τὰ πικρότερα, εἶναι ὅμως τὰ καλυτέρα.

Κ. Σπυρίδης (Ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας). Δὲν ἐνόμιζον, κύ-ριοι βουλευταί, ὅτι ἐν τοιοῦτον ζήτημα θὰ εἶχε τὰς τιμὰς μιᾶς ἐπερωτήσεως καὶ δὴ ἐκ μέρους ἀρχηγῶν κόμμάτων ὡς τοῦ ἡγέτου τοῦ Ἑθνικοῦ Δημοκρατικοῦ κόμματος καὶ τῆς Δη-μοκρατικῆς Ἐνώσεως, ἔχω ἀνάγκη πρὶν προθῶ εἰς ἄλλας ἐξηγήσεις νὰ δώσω ὅμιν τὸ ἱστορικὸν τῆς ὑποθέσεως. Ἐπὶ μιᾶς διαμαρτυρίας τῆς Ἑταιρείας λιπασμάτων, παρκαπονο-μένης ὅτι εἰς περιφερείας τινὰς συνεταιρισμοὶ ἐπρομηθεύθη-σαν ξένα λιπάσματα εἰς τιμὰς ἵσας ἢ καὶ ἀνωτέρας τῶν τι-μῶν ἐκείνων εἰς ὧς πωλεῖ τὰ αὐτὰ λιπάσματα ἡ ἐλληνικὴ ἑταιρεία, τὸ Ὑπουργεῖον ἀπέστειλεν ἔγγραφον πρὸς τὴν Ἀ-γροτικὴν Τράπεζαν συνιστῶν ὅπως ἀρῇται τοῦ λοιποῦ τὴν χορήγησιν πιστώσεων διὰ προμήθειαν λιπασμάτων ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ ὅσας ἢ τιμὴ αὐτὴ εἶναι ἀνωτέρα ἢ ἴση πρὸς

τὴν τιμὴν τῶν ὁμοειδῶν λιπασμάτων τῆς ἐλληνικῆς ἐταιρείας. Κατόπιν τούτου ἡ Τράπεζα διεδίδασκεν εἰς τὰ ὑποκαταστήματα τῆς τῆς δευτέρας σχετικῆς ὁδηγίας, καθορίζουσα ὅτι ἐπρεπε νὰ ἀρνοῦνται τὴν παροχὴν πιστωτικῶν εὐχερειῶν εἰς τοὺς πωλοῦντας λιπάσματα ἀκριβώτερα τῶν ἑλληνικῶν τοιοῦτων, ὅπου ἀποτελεῖ προστασίαν τοῦ συμπερόντος τοῦ παραγωγοῦ. Ἡ ἐνέργεια αὕτη προσεκάλεσε διαμαρτυρίας, ἐκδηλωθεῖσας πολυεθῶς διὰ τοῦ τύπου. Ἡ Ἀγροτικὴ καὶ τὸ Ὑπουργεῖον Γεωργίας δὲν ἠδικαφόρησαν εἰς τὰς διαμαρτυρίας. Καὶ ἐπειδὴ τὸ ζήτημα ἦτο τεχνικόν, συνέστηκεν ἐπιτροπὴν ἐξ ἐιδικῶν ἵνα μελετήσῃ οὐ μόνον τὰς ἀπώψεις τῶν παραπονομένων ἀλλὰ καὶ τὰς συνθέσεις τῶν διαφόρων τύπων τῶν ἑλληνικῶν καὶ ξένων λιπασμάτων καὶ νὰ καθορίσῃ, βάσει τῶν διεθνῶν τιμῶν τοῦ ἀζώτου, τοῦ καλλίου, καὶ τοῦ ὑπερφωσφωρικοῦ, τὰς βέλτερας τιμὰς τῶν λιπασμάτων καὶ) ἐκαστον τύπον εἴτε ἑλληνικῶν εἴτε ξένων. Τὸ Συμβούλιον τοῦτο συνεκάλεσε πάντας τοὺς ἐνδιαφερομένους εἰσαγωγεῖς καὶ τὴν Ἑταιρείαν λιπασμάτων, εἰς κοινὴν συνεδρίαν, κατέληξε δὲ εἰς τὸν καθορισμὸν τιμῶν πέραν τῶν ὑποκείμενων δὲν εἶναι κατὰ τὴν κρίσιν τῶν ἐπιτετραμμένων νὰ πωλῶνται ἐν Πειραιεὶ τὰ λιπάσματα, εἴτε ξένα εἴτε ἑλληνικά, καθώρισε δὲ καὶ τὰ μεταφορικά αὐτῶν μέχρι τῶν διαφόρων κέντρων. Τὸ οὐσιαστικὸν ἀποτέλεσμα τῆς μελέτης ταύτης ὑπῆρξε ὅτι ὁρίσθη ἀνώτατον ὅριον τιμῶν διὰ τὰ λιπάσματα, ἀναλόγως τῆς συνθέσεως αὐτῶν, λίαν εὐεργετικὸν διὰ τοὺς παραγωγούς. Ὡς βλέπετε ἡ ὑπόθεσις εἶναι ἀπλουστάτη, τὸ δὲ Ὑπουργεῖον σεμνύνεται διὰ μίαν τοιαύτην πρωτοβουλίαν δι' ἣν σήμερον ἐλέγχεται. Εἶναι περὶ τὸν νὰ τονίσω ὅτι τὸ καθήκον μας πρὸς ἐνίσχυσιν μιᾶς Ἑταιρείας τῶν στενῶς συνδεδεμένων μετὰ τὴν γεωργικὴν μας παραγωγὴν, προπαγανδίσαν, πρὶν ἢ τὸ Κράτος σκεφθῇ νὰ ἐγκαταστήσῃ πολιτικὴν παραγωγῆς, ὑπὲρ τῆς διχόσεως τῶν λιπασμάτων, ὅτε ἡ χρῆσις αὐτῶν ἦτο διὰ τὴν χώραν μας μηδὲν, Ἑταιρεία ἀπασχολοῦσαν 2,500 ἐργάτας ἐν Πειραιεὶ, 700 ἐν Κασσάνδρᾳ, παρέχουσαν εἰς ἐργατικά καὶ μισθοὺς ὑπὲρ τὰ 70' ἐκτομύρια δραχμῶν, ἐξεδουλοῦσαν διὰ προπαγάνδας καὶ διὰ διδασκὸν λιπασμάτων δραχμ. 1.800.000 ἐτησίως, καὶ χρησιμοποιοῦσαν ὡς πρῶτην ὕλην 160 χιλ. τόνους ἑλληνικοῦ σιδηροπυρίτου διὰ παραγωγὴν θειικοῦ ὀξέος. Ὡς ἦτο μία παράλειψις νὰ μὴ ἐξεκρῇ ἰδιαιτέρως τὸ μέχρι τοῦδε συντελεσθὲν ὑπ' αὐτῆς ἔργον καὶ τὸ μέγα ἀγαθὸν τῆς ὑπάρξεως ἐν τῇ χώρᾳ βιομηχανίας λιπασμάτων, τῆς ὁποίας ἡ παρουσία ὄχι μόνον προῆκε τὸν γεωργικὸν μας πολιτισμὸν, ἀλλὰ καὶ ἀσφαλίζει τὴν γεωργικὴν μας κατὰ πάσης ἀποπειρᾶς ἐξογκώσεως τῶν τιμῶν τῶν λιπασμάτων. Τὸ Ὑπουργεῖον Γεωργίας ἐπετέλεσε στοιχειώδεις καθήκον ἀποστεῖλαν εἰς τὴν Ἀγροτικὴν Τράπεζαν, τὸ ἔγγραφο διὰ τὸ ὁποῖον σήμερον ἐλέγχεται.

Λαμβάνει εἶτα τὸν λόγον ὁ κ. **Α. Παπαναστασίου**, ὅστις ὑπομνηστικῶς ἐν ἀρχῇ τὴν προθυμίαν τὴν ὁποῖαν, ὅταν ἐπρόκειτο νὰ συνεγγυηθῇ τὸ Κράτος τὴν σύνταξιν δανείου ὑπὸ τῆς Ἑταιρείας τῶν Λιπασμάτων, ἐπέδειξεν οὗτος διὰ τὴν παροχὴν τῆς τοιαύτης ἐγγυήσεως ὡς καὶ διὰ τὴν παροχὴν οἰασθῆποτε πρὸς τὴν ἑλληνικὴν ταύτην βιομηχανίαν διευκολύνσεως. Διὰ τῶν ληφθέντων μέτρων, προσθέτει, ἐπεδιώκετο ἀπ' ἐνός μὲν νὰ ἐνισχυθῇ μία μεγάλη ἐγχώριος βιομηχανία, ἀπ' ἐτέρου δὲ, καὶ εἰδικώτερον διὰ τῆς ἄρσεως τοῦ προστατευτικοῦ δασμοῦ, νὰ βελτιωθῇ ἡ ποιότης τῶν ἐγχωρίων λιπασμάτων, τὰ ὁποῖα δὲν θὰ ἠδύνατο κατόπιν τούτου νὰ συναγωνισθῶσι τὰ ξένα ἐὰν διετήρουν τὴν ἰδίαν ποιότητα. Καὶ τὰ προσδοκώμενα ἐκ τῶν μέτρων τούτων ἀγαθὰ ἀποτελέσματα ἐπετεύχθησαν, ὡς λέγει, κατὰ τὸ πλεῖστον. Δὲν δύναται τις ὅμως, προσθέτει, νὰ ἱσχυρισθῇ τὸ αὐτὸ καὶ ὅσον ἀφορᾷ τὴν ποιότητα. Τὰ παράπονα δηλαδὴ τῶν γεωργῶν, δὲν ὀφείλονται εἰς τὴν ὑφιστάμενην τυχὸν διαφορὰν τιμῆς μεταξὺ τῶν ἐγχωρίων καὶ τῶν ξένων λιπασμάτων, οὔτε ἡ πρὸς τὰ τελευταῖα ταῦτα προτίμησις τῶν εἰς ἄλλο τι εἰμὴ μόνον εἰς τὴν ἀποδεδειγμένως ὑπερέραν ποιότητα

αὐτῶν. Οὐδεὶς, τονίζει, θὰ εἶχεν ἀντίρρηση νὰ προτιμῶνται, ἐπὶ τοῖς ὅροις τιμῆς καὶ ὀλίγον βραχυτέροις ἀκόμη, τὰ ἐγχώρια λιπάσματα ἐναντὶ τῶν ξένων. Ἀλλ' ἡ παρασκευὴ τῶν ἐγχωρίων λιπασμάτων ἐνεργεῖται διὰ μηχανικῶν μέσων καὶ κατὰ συνέπειαν ἡ πρότιμις τῶν συστατικῶν αὐτῶν δὲν εἶναι ἀπολύτως ἐπιτυχής, ἐνῶ ἀντιθέτως τὰ ξένα λιπάσματα παρασκευάζονται χημικῶς καὶ κατὰ συνέπειαν εἶναι πλήρως ἡ ἐπιτυχία τῆς ἀναμίξεως. Ἐκφράζει περαιτέρω τὴν γνώμην ὅτι τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Γεωργίας δεῖ νὰ παρακολουθῇ ἐκ τοῦ συνεγγύς τὰ ἑλληνικά λιπάσματα καὶ νὰ πιστοποιῇ τὸν τρόπον τῆς παρασκευῆς αὐτῶν, διότι πολλοὶ τῶν γεωργῶν, χρησιμοποιοῦντες ἐγχώρια λιπάσματα, παραπονοῦνται ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἀπόδοσιν αὐτῶν. Βεβαίως, προσθέτει, συντρέχουν καὶ ἄλλοι λόγοι ὡς πρὸς τὴν ἀπόδοσιν καὶ ἰδίως ἐδαφολογικὸν καὶ κλιματολογικόν. Εἶναι ὅμως, ἐπιλέγει, ἀπαραίτητον νὰ ἐπιδιωχθῇ πάση θυσίᾳ ἡ ἐκ μέρους τῆς Ἑταιρείας βελτίωσις τῆς ποιότητος τῶν ὑπ' αὐτῆς παρασκευαζομένων λιπασμάτων.

Ὁ κ. **Ι. Περγιογιάννης** ἐκφράζει τὴν γνώμην ὅτι διὰ τὴν παρασκευὴν τῶν λιπασμάτων δέον νὰ λαμβάνηται ὑπ' ὄψιν ἡ σύνθεσις τοῦ ἐδάφους.

Ὁ κ. **Π. Εὐριπίδης**, ἀντιπροῦς τοὺς προλαλήσαντας, λέγει ὅτι ἡ ἐνέργεια τῆς Ἀγροτικῆς Τράπεζας συνοψίζεται εἰς τὸ ὑπ' ἀριθ. 28511 τῆς 11 Δεκεμβρίου ἔγγραφο αὐτῆς πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον Γεωργίας, διὰ τοῦ ὁποῖου καταδείκνυται ἡ ἀμερόληπτος καὶ δικαία λύσις τὴν ὁποῖαν ἔδωκεν εἰς τὴν ὅλην ὑπόθεσιν. Ἀναγινώσκει τὸ ἔγγραφο τοῦτο ἐξ ὅπου φαίνεται ὅτι ἡ Ἀγροτικὴ Τράπεζα συνεκάλεσε τεχνικὸν συμβούλιον κατὰ τὸ ὁποῖον ἐξητάσθησαν λεπτομερῶς οἱ διάφοροι τύποι τῶν λιπασμάτων, ἡ πυκνότης αὐτῶν κτλ. ἐπὶ παραουσίᾳ ἀντιπροσώπων τῶν εἰσαγωγῶν ξένων λιπασμάτων καὶ ἀντιπροσώπων τῆς ἐταιρείας τῆς ἑλληνικῆς χημικῶν λιπασμάτων καὶ καθορίσθησαν περίπου αἱ τιμαὶ τῶν λιπασμάτων καὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ καὶ τῆς ἑλληνικῆς Ἑταιρείας. Ἐκ τοῦ ἐγγράφου τούτου ἀποδεικνύεται, προσθέτει, σαφῶς ὅτι ἡ Ἀγροτικὴ Τράπεζα δὲν ἠκολούθησε τὰς ὑποδείξεις τοῦ πρὸς αὐτὴν ἐγγράφου τοῦ Ὑπουργείου τῆς Γεωργίας, ἀλλὰ πρὸς ἄρτιν πάσης παρεξηγήσεως συνεκάλεσε τεχνικὸν συμβούλιον, τὰ πορίσματα τοῦ ὁποῖου καὶ ἐκοινοποίησε πρὸς τὰς γεωργικὰς ὁργανώσεις. Δηλαδὴ, τονίζει, ἡ Ἀγροτικὴ Τράπεζα δὲν συνεμμορφώθη πρὸς τὴν πολιτικὴν τὴν ὁποῖαν ἐχάρασεν ἡ Κυβέρνησις, ἀλλὰ ἠθέλησε νὰ ἀκολουθήσῃ ἀκριβοδικαίαν πολιτικὴν.

Ὁ κ. **Α. Παπαναστασίου** διακόπτων λέγει ὅτι ἡ Ἀγροτικὴ Τράπεζα ἐπρεπε διὰ γεωπόνων τῆς νὰ βλέπῃ ἂν τὰ διάφορα ἐδάφη τῆς Ἑλλάδος εἶναι κατάλληλα διὰ τὰ διάφορα λιπάσματα.

Π. Εὐριπίδης. Δὲν εἶναι τὸ θέμᾶ μας αὐτό, κύριε πρόεδρε τῆς Δημοκρατικῆς Ἑνώσεως, οὔτε περὶ αὐτοῦ ἀσχολοῦμαι. Συμφωνῶ καὶ ἐγὼ μετὰ τὴν γνώμην σας, ἀλλὰ ἐπειδὴ ὑπὸ τῶν ἐπερωτησάντων ἡμφισθητήθη ἡ πολιτικὴ τῆς Ἀγροτικῆς Τράπεζας ὅτι δὴθεν εὐνοεῖ τὴν ἑλληνικὴν ἐταιρείαν λιπασμάτων, ἀνέγνωσα ἀκριβῶς τὸ ἀνωτέρω ἔγγραφο εἰς τρόπον ὥστε νὰ καταρνήσῃ ὅτι ὁ ὀρόθυος ὁ δημιουργηθεὶς κατὰ τῆς Ἀγροτικῆς Τράπεζας δὲν ἦτο δικαίος. Ἡ Ἀγροτικὴ Τράπεζα ἐπετέλεσεν ἐν τῇ προκείμενῃ περιπτώσει ὅτι ἀκριβοδικαίον καὶ λυσιτελεῖ ὑπὲρ τῆς γεωργίας.

Ὁ κ. **Θ. Λύρας** λαμβάνων τὸν λόγον ἐκφράζει ἐν ἀρχῇ τὴν γνώμην ὅτι διὰ τῶν ληφθέντων ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως μέτρων ἐπετεύχθη ὥστε ὁ ἀγρότης νὰ ἀγοράζῃ εὐθηνότερον τὰ λιπάσματα. Δὲν εἶναι ὅμως, λέγει, τὸ ζήτημα μόνον αὐτό. Ἐξ ἴσου σπουδαῖον, καὶ ἔτι σπουδαιότερον εἶναι ἡ χρῆσις τῶν λιπασμάτων. Ὅλοι αἱ ἐταιρεῖαι παρασκευάζουν ἕνα μόνον τύπον λιπασματος διὰ κάθε εἶδος καλλιεργείας. Συμβαίνει ὅμως πολλάκις ὁ μοναδικὸς αὐτοῦ τύπος νὰ μὴ εἶναι ὁ κατάλληλος δι' ὅλα τὰ ἐδάφη. Καὶ εἰς αὐτὸ ἐγκρίνεται ἡ ζημία τοῦ ἀγρότου. Σκοπιμώτερον θὰ ἦτο

ὅπως ἡ γεωπονικὴ ὑπηρεσία, παρακολουθοῦσα τὴν σύνθεσιν τοῦ ἐδάφους ὑποδεικνύῃ τὴν δημιουργίαν τῶν καταλλήλων τύπων λιπασμάτων ἵνα οὕτω προλαμβάνωμεν τὴν ἀπαγοήτευσιν τῶν γεωργῶν.

Ὑποδεικνύει πρὸς τοὺς τὴν λήψιν μέτρων κατὰ τῶν εἰσαγωγῶν ἢ πωλητῶν τῶν λιπασμάτων διὰ τὴν μὴ ἐκ μέρους αὐτῶν τήρησιν τῆς διατιμῆσεως ἀπ' ἐνός, καὶ τὴν παραμέλησιν, ἀπ' ἐτέρου, τῆς ὑποχρεώσεως τῶν ὅπως ἐφοδιάζουν τοὺς ἀγοραστὰς τῶν λιπασμάτων διὰ τῶν δελτίων ἐν οἷς πιστοποιεῖται ἡ σύνθεσις τοῦ λιπασματος καὶ ἡ γνησιότης τῶν συστατικῶν αὐτοῦ. Πρέπει δὲ, ἐπιλέγει, κατὰ τῶν αἰσχροκερδοῦντων ἐπὶ τῆς τιμῆς τῶν λιπασμάτων νὰ ἐφαρμοσθῶν αὐστηρότατα ποινὰ.

Λαμβάνει εἶτα τὸν λόγον ὁ κ. **Β. Βενιζέλος** (Πρωθυπουργός), ὅστις παρατηρεῖ ὅτι ὁ τελευταῖος προλαλήσας προσέδωκεν εἰς τὸ ζήτημα τὴν καλυτέραν μορφήν. Πρέπει, λέγει, νὰ ὁμολογηθῇ ὅτι ἡ χρῆσις λιπασμάτων ἐν Ἑλλάδι προσκόπτει εἰς τὴν σύστασιν τοῦ ἐδάφους. Καὶ ἐφόσον εἶναι ἀναμφισβήτητον ὅτι τὰ ὑφιστάμενα τρία μόνον ἐδαφολογικὰ ἐργαστήρια δὲν ἐπαρκούν, πρέπει, τονίζει, νὰ ἀναλάβουν αἱ ἀρμόδιαι ὑπηρεσίαι τὸ ἔργον τῆς καθοδηγήσεως τοῦ ἀγρότου καὶ τῆς ὑποβοηθήσεως ἀκόμη αὐτοῦ πρὸς διαπίστωσιν τῆς συστάσεως τοῦ ἐδάφους.

Ὁ ἀξιότιμος βουλευτὴς Ροδόπης ἐπεκαλέσθη ἐν τῇ ἐπερωτήσῃ του τὰς δηλώσεις εἰς τὰς ὁποίας προέβη, ὅτε συνεζητεῖτο τὸ μέτρον τῆς συνεγγυήσεως τοῦ Κράτους διὰ τὴν σύναψιν δανείου ὑπὸ τῆς ἐταιρείας τῶν λιπασμάτων. Ἐπιθυμῶ νὰ διασαφηνίσω τὰ τότε λεχθέντα μου, διότι προφανῶς παρεξηγήθησαν. Εἶπον τότε ὅτι, ἐφόσον ἀνεπτυχθῇ ἐπαρκῶς ἡ ἑλληνικὴ αὐτὴ βιομηχανία, θὰ ἐπρεπε νὰ καταργήσωμεν τὸν προστατευτικὸν ὑπὲρ αὐτῆς δασμὸν ἵνα ἐπιτύχωμεν τὸν συναγωνισμὸν μεταξὺ τῶν προϊόντων αὐτῆς καὶ τῶν ξένων λιπασμάτων πρὸς καλυτέρευσιν τῆς ποιότητος τῶν ἐγχωρίων. Προτείνων τὴν κατάργησιν αὐτῆς, φοβοῦμαι ὅτι ἐπέρασα τὰ ἐπιτετραμμένα ὅρια. Πάντως εἶναι ἀναμφισβήτητον ὅτι δὲν παρέμεινε ἐντεῦθεν τῶν ὁρίων αὐτῶν. Ἐφόσον ὁ ἐργάτης τρώγῃ τὸ ψωμὶ τοῦ 7 1/2 δραχμ. τὴν ὁκτὰ ἐξ αἰτίας τοῦ προστατευτικοῦ ὑπὲρ τῆς ἐγχωρίου σιτοπαραγωγῆς δασμοῦ, θὰ ἦτο πολὺ αὐστηρὸν νὰ μὴ προστατεύσωμεν ἐν τινι μέτρῳ βιομηχανίαν ἀπασχολοῦσαν πληθὺν ἐργατῶν καὶ παράγουσαν προϊόντα πολύτιμα κυριολεκτικῶς διὰ τὴν γεωργικὴν ἀνάπτυξιν τῆς χώρας. Καὶ ἂν προέβῃ εἰς τὴν κατάργησιν τοῦ προστατευτικοῦ δασμοῦ, ἐπράξα τοῦτο κατόπιν διαβεβαιώσεως τῆς ἐταιρείας ὅτι δύναται νὰ ἀντιμετωπίσῃ τὸν ξένον ἀνταγωνισμὸν. Πάντως ἐλήφθη τὸ μέτρον.

Βλέπω τώρα ὅτι ἡ Τράπεζα εἰς τὸ τελευταῖον αὐτῆς ἔγγραφο δεικνύεται πολὺ ἀποκλειστικῇ. Ἀφοῦ ἔχομεν τὴν διαβεβαίωσιν εἰδικῆς ἐπιτροπῆς, κατὰ πάντα ἀξιολογῶν, ὅτι τὰ ἐγχώρια λιπάσματα εἶναι ἀριστα, νομίζω ὅτι δὲν ἐπιτρέπεται νὰ φαίνωμεθα τόσον οὐδέτεροι εἰς τὸν ἀνταγωνισμὸν, ὁ ὁποῖος γίνεται μεταξὺ τῶν ἰδικῶν μας καὶ τῶν ξένων. Ἐφ' ὅσον δὲ οὐδεμίαν ἔχομεν δέσμευσιν ἐκ διεθνῶς συμβάσεως, ὑπὲρ οἰασθῆποτε ξένης βιομηχανίας, φρονῶ ὅτι ὄχι μόνον ὅταν εἶναι εὐθηνότερα ἀλλὰ καὶ ὀλίγον ἀκριβώτερα τὰ ἰδικὰ μας λιπάσματα ἀπέναντι τῶν ξένων, πρέπει νὰ προπαγανδίζωμεν τὴν χρησιμοποίησιν τῶν ἰδικῶν μας. Καὶ νομίζω ὅτι τόσον ἡ Ἀγροτικὴ Τράπεζα ὅσον καὶ ἡ τεχνικὴ ἐπιτροπὴ ἐπέδειξαν εἰς τὸ ζήτημα αὐτὸ οὐδετερότητα οὐχὶ ἀξίαν ἐπαίνου.

Νομίζω, ἐπομένως, ὅτι διερμηνεύω τὸ φρόνημα τῆς πλειοψηφείας τῆς Βουλῆς — ὄχι μόνον τῆς κοινοβουλευτικῆς πλειοψηφείας, ἀλλὰ τῆς ἀπολύτου πλειοψηφείας τοῦ Σώματος, ζητῶν ἀπὸ αὐτῆς ὅπως, ὡς συμπέρασμα τῆς συζητήσεως, ἐγκρίνῃ τὰς δηλώσεις μου. Αἱ δηλώσεις μου δὲ αὐταὶ εἶναι ὅτι δὲν εἶναι ἔργον οὔτε τοῦ Ὑπουργείου τῆς Γεωργίας οὔτε τῆς Ἀγροτικῆς Τράπεζας νὰ τηρῇ οὐδετερότητα ἀπέναντι τοῦ ἀνταγωνισμοῦ, ἀλλ' ὅτι ἔχουν καθήκον τόσον ἡ Ἀγροτικὴ Τράπεζα ὅσον καὶ τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Γεωργίας νὰ ὑποβοηθήσουν

διὰ παντὸς τρόπου τὴν κανανάλωσιν τῶν ἐγχωρίων λιπασμάτων, ἐφόσον ταῦτα εἶναι ποιότητος ἀρίστης, ὅπως τὰ ξένα, καὶ ἐφόσον ἡ τιμὴ τῶν εἶναι ἴση ἢ ἐλαφρῶς ἀπέχει ἀπὸ τὴν τιμὴν τῶν ἐξωθι εἰσαγομένων. Ὅποιος θέλει ἄς φέρῃ ἐξωθεν λιπάσματα, ἄς τὰ πωλῇ εὐθηνότερα, ἄς βοηθῇ καὶ τοὺς ἀγοραστὰς διὰ χρημάτων ξένων.

Α. Παπαναστασίου. Μὰ φυσικὰ διὰ ξένων χρημάτων γίνονται.

Β. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Ἐπέρασεν ἀπὸ τοὺς εἰσαγωγεῖς τῶν ξένων λιπασμάτων ἡ ἰδέα ὅτι δύναται νὰ ἀπειθῶνται εἰς τὴν Ἀγροτικὴν Τράπεζαν καὶ νὰ τὴν κακίζουσιν ὅτι δεικνύει μεροληψίαν ὑπὲρ τῶν ἐγχωρίων προϊόντων. Καὶ ἐφθασαν μέχρι καὶ τοῦ Τύπου, ὁ ὁποῖος ἄρπαξε τὸ ζήτημα καὶ ἐπετέθη κατὰ τῆς Ἀγροτικῆς Τράπεζας. Ἐγὼ καθορίζω τὰ πράγματα σαφῶς. Ἡ Ἀγροτικὴ Τράπεζα, ἡ ὁποία ἰδρύθη ἐν μεγάλῳ μέτρῳ διὰ τῶν χρημάτων τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ, τῶν προσερχομένων ἐκ φόρων — διότι ἐδώσαμεν εἰς τὴν Ἀγροτικὴν Τράπεζαν χρήματα, τὰ ὁποῖα ἄλλως θὰ εἰσῆρχοντο εἰς τὸ δημόσιον ταμεῖον, ὡς τῆς ἐδώσαμεν καὶ μέρος τοῦ παραγωγικοῦ δανείου, πληρώνοντες ἡμεῖς μίαν διαφορὰν ἀπὸ τὸν τόκον τὸν ὁποῖον ἐπέρναμεν ἐκ τῆς Τραπεζῆς — ἡ Τράπεζα, λέγω, αὕτη, ἡ ὁποία ἀπετελέσθη ἀπὸ τὰς θυσίας τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ, δὲν δέχομαι νὰ μένῃ οὐδετέρω. ἔχει καθήκον νὰ διευκολύνῃ τὴν ἑλληνικὴν βιομηχανίαν τῶν λιπασμάτων διὰ νὰ ἀντιμετωπίσῃ αὐτὴ ἐπιτυχέστερον τὰ ξένα λιπάσματα. Αὐτὰ ἄς φροντίσῃ νὰ βοηθηθῶν ἀπὸ χρήματα τοῦ τόπου ἀπὸ τὸν ὁποῖον προέρχονται. Ἄν θέλουν ἀκόμη, ἄς κάμουν καὶ ἰδίαν Τράπεζαν διὰ νὰ ὑποβοηθήσῃ τὴν διάθεσιν αὐτῶν δὲν ἔχω καμμίαν ἀντίρρησην.

Α. Παπαναστασίου. Ἡμεῖς διερμηνεύομεν τὰ παράπονα τῶν παραγωγῶν. Δὲν παραπονοῦνται δὲ ὅτι δὲν παρέχει εἰς αὐτοὺς πιστώσεις ἡ Ἀγροτικὴ Τράπεζα, δηλαδὴ χρήματα διὰ νὰ ἀγοράσουν ξένα λιπάσματα, διότι αἱ πιστώσεις δίδονται ἀπὸ τοὺς εἰσαγωγεῖς. Ἡ Ἀγροτικὴ Τράπεζα παρέχει μόνον τὴν ἐγγύησιν δὲν παρέχει τὰ χρήματα.

Β. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Δὲν δέχομαι ὅτι ἡ Ἀγροτικὴ Τράπεζα, ἡ ὁποία, ἐπαναλαμβάνω, εἶναι ἱδρυμα τὸ ὁποῖον συνεκρότησεν ὁ ἑλληνικὸς λαὸς ἐκ τῶν πόρων του, δὲν δέχομαι, λέγω, ὅτι ἐπιτρέπεται διὰ τῆς ἐγγυήσεως τῆς νὰ διευκολύνῃ τὸν ἀνταγωνισμὸν μεταξὺ τῶν ξένων λιπασμάτων καὶ τῶν ἰδικῶν μας. Δὲν ἔχει καμμίαν τοιαύτην ὑποχρέωσιν ἡ Ἀγροτικὴ Τράπεζα. Καὶ παρακαλῶ καὶ πάλιν ὅπως τὰς δηλώσεις μου αὐτὰς ἡ Βουλὴ ἐγκρίνῃ, διὰ νὰ μὴ ὑπάρξῃ εἰς τὸ μέλλον καμμία ἐπὶ τοῦ σημείου τούτου παρεξηγήσις (Νειροκορήματα).

Ὁ κ. **Γ. Κονδύλης**, λαμβάνων τὸν λόγον, ἐκφράζει τὴν γνώμην ὅτι τὰ ξένα λιπάσματα κατόπιν τοσαύτης προστασίας παρεχομένης εἰς τὰ ἡμέτερα εἶναι ἀναμφισβήτητον ὅτι δὲν δύναται νὰ ἀνθέξουν εἰς τὸν συναγωνισμὸν. Τὸ ζήτημα ὅμως, λέγει, δὲν ἔγκειται εἰς τὴν προστασίαν ἢ μὴ τῶν εἰσαγωγῶν, ἀλλὰ εἰς τὴν προστασίαν τῆς ἑλληνικῆς γεωργίας ἐν Ἑλλάδι. Διὰ τοῦ συναγωνισμοῦ ὁ ὁποῖος ἐπῆλθε συνεπείᾳ τῆς ἄρσεως τοῦ προστατευτικοῦ δασμοῦ ἐπετεύχθησαν ὠφέλιμα ἀποτελέσματα. Δὲν πρόκειται περὶ τῶν ξένων ἐταιρειῶν αἱ ὁποῖαι ἴσως-ἴσως δὲν ἔχουν καὶ μεγάλην ἀνάγκην τῆς ἑλληνικῆς ἀγορᾶς, ἀλλὰ πρόκειται περὶ τῆς προστασίας τοῦ γεωργικοῦ μας κόσμου. Πρόκειται περὶ αὐξήσεως τῆς ἐγχωρίου παραγωγῆς. Ἐζητήθη ὅπως ἐν μικροτέρᾳ τιμῇ μὴ ἀποκλειῶνται τὰ ξένα λιπάσματα καὶ ἐζητήθη τοῦτο διὰ τὸ συμφέρον τῆς καθόλου γεωργίας. Ἡ δὴλωσις ὅμως τοῦ κ. Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως ὅτι ἡ Ἀγροτικὴ Τράπεζα ἔχει καθήκον νὰ διευκολύνῃ τὴν διάθεσιν τῶν ἑλληνικῶν λιπασμάτων, καὶ ἐν περιπτώσει διαφορᾶς τιμῆς αὐτῶν, ἐναντὶ τῶν ξένων, μετὰ τὸ ἀπροσδιόριστον μέγιστον τῆς διαφορᾶς αὐτῆς τὸ ὁποῖον ἀφῆκεν ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως, περιάγει τοὺς εἰσαγωγεῖς τῶν ξένων λιπασμάτων εἰς πλήρη ἀδυναμίαν καὶ καθιστᾷ τὴν θέσιν τῆς ἑλληνικῆς βιομηχανίας

εξαιρετικῶς πλεονεκτικὴν ἐπὶ βλάβῃ τῆς καθόλου γεωργικῆς μας παραγωγῆς.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Εἶμαι υποχρεωμένος νὰ δευτερολογήσω διότι τὸ ζήτημα εἶναι σοβαρόν. Ἡ ἄρσις, κύριοι, τοῦ προστατευτικοῦ δασμοῦ εἶχε σκοπὸν τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ συναγωνισμοῦ πρὸς βελτίωσιν τῶν ἡμετέρων λιπασμάτων. Καὶ τοῦτο ἐπετεύχθη. Ἐτόνισα τὴν ἀνάγκην ὅπως, ἐὰν ὑπάρχῃ ὄχι ἰσοτιμία ἀλλὰ καὶ διαφορά ἀκόμη τιμῆς, — μὴ ὑπερβαίνουσα ἐν ὁρισμένον ἀνεκτὸν ὅριον — πρέπει νὰ προτιμῶμεν τὰ ἑλληνικὰ λιπάσματα. Καὶ εἰς αὐτὸ εὐρέθημεν ὅλοι σύμφωνοι. Βεβαίως, ἐὰν παρατηρηθῇ ὑπέρβασις τοῦ ὁρίου αὐτοῦ, τίποτε δὲν μᾶς ἐμποδίζει νὰ ἐπανέλθωμεν εἰς τὸ ζήτημα. Ἀλλὰ καὶ πάλιν νομίζω ὅτι δὲν ἔχει καλῶς ἡ ἐγκύκλιος τῆς Ἀγροτικῆς Τράπεζας, συνιστάσης οὐδετερότητα ἐν περιπτώσει κατὰ τὴν ὁποίαν τὰ ξένα λιπάσματα εἶναι εὐθηνότερα τῶν ἐγχωρίων. Δὲν εἶπα ὅτι ὁ καλλιεργητὴς ὅταν εὕρῃ αἰσθητὴν διαφοράν, μεταξὺ τῆς τιμῆς τῶν ἑλληνικῶν λιπασμάτων καὶ τῶν ξένων, δὲν πρέπει νὰ προτιμήσῃ τὰ ξένα, οὔτε ὅτι ἡ Τράπεζα εἰς τὴν περίπτωσιν αὐτὴν πρέπει νὰ ἀρνήθῃ τὴν ἐγγυήσιν της. Εἶπον σαφῶς ὅτι ἐν περιπτώσει ἰσοτιμίας καὶ ἀκόμη διαφοράς τιμῆς, μικρᾶς μεταξὺ τῆς τιμῆς τῶν ἰδικῶν μας καὶ τῶν ξένων, πρέπει νὰ προτιμῶνται τὰ ἰδικὰ μας. Τοῦτο ἐδήλωσα σαφῶς καὶ τὰς δηλώσεις μου αὐτὰς ἐζήτησα νὰ ἐγκρίνῃ ἡ Βουλὴ.

Κ. Ζαβιτζιάδης. Εἶναι ἀναμφισβήτητον ὅτι ἡ ἄρσις τοῦ προστατευτικοῦ δασμοῦ ἐγένετο πρὸς τὸ συμφέρον τῆς γεωργίας καὶ ὄχι πρὸς τὸ συμφέρον τῶν εἰσκαγωγέων, ὡς εἶναι ἀναμφισβήτητον ὅτι ἐπετεύχθησαν διὰ τοῦ μέτρου αὐτοῦ ἀποτελέσματα ἱκανοποιητικά. Πέραν τούτου δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἀξιῶσμεν ἄλλο τι. Κατὰ τὰ λοιπὰ ἐπιβάλλεται νὰ ἐνισχυθῇ μία τοιαύτη βιομηχανία. Μόνον εἰς τοῦτο πρέπει νὰ ἐπιστηθῇ ἡ προσοχὴ τῆς Κυβερνήσεως. Ἡ ἐταιρεία διατρεῖ μέχρι πρό τινας τεχνικὸν προσωπικὸν περιωπῆς, τὸ ὅποion ἐξησφάλιζε εἰς τοὺς πελάτας τὴν ἀποτελεσματικὴν χρησιμοποίησιν τῶν λιπασμάτων. Τελευταίως ὅμως τὸ ἔργον αὐτὸ παρημελήθη κάπως. Ἐφόσον λοιπὸν δὲν γίνεται τοῦτο διὰ τοῦ προσωπικοῦ τῆς ἐταιρείας, νομίζομεν ὅτι πρέπει νὰ ἀναλάβῃ τὴν μέριμναν αὐτὴν τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Γεωργίας.

Α. Παπαναστασίου. Μὲ τὸ πνεῦμα τῶν δηλώσεων τοῦ κ. Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως εἴμεθα σύμφωνοι. Ὅλοι ὅμως καὶ μὲ τὴν διανοήσιν. Καὶ φροδοῦμεθα πολὺ ὅτι ἡ διατύπωσις αὐτὴν ἡμπορεῖ νὰ ἀγάγῃ εἰς ἄτοπα. Διότι ἡ ἐγκύκλιος τοῦ Ὑπουργείου τῆς Γεωργίας λέγει ὅτι ὄχι μόνον ὅταν ζητῆται ἡ πίστωσις τῆς Τράπεζας πρὸς ἀγορὰν λιπασμάτων, ἀλλὰ καὶ ὅταν δὲν ζητῆται, πρέπει νὰ ἐπιδιώκεται ἡ κατὰ προτίμησιν ἀγορὰ ἐγχωρίων λιπασμάτων. Καὶ εἰς τὴν δευτέραν ταύτην περίπτωσιν ἡ ἐπιδίωξις θὰ γίνεταί διὰ τῆς ἀσκήσεως ἡθικῆς πίσεως ἐπὶ τῶν γεωργικῶν συνεταιρισμῶν. Εἴμεθα σύμφωνοι ὅτι ἐν ἰσοτιμίᾳ ἢ μικρᾷ διαφορᾷ τιμῆς πρέπει νὰ προτιμῶμεν τὰ ἐγχώρια. Ἀλλ' ἐν ὑπάρχει μίαν μεγάλη διαφορά τιμῆς μεταξὺ ἐγχωρίων καὶ ξένων, τί θὰ γίνῃ; Ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως εἶπεν ὅτι δὲν πρέπει εἰς τὴν περίπτωσιν αὐτὴν νὰ ἀρνήται ἡ Ἀγροτικὴ Τράπεζα τὴν ἐγγυήσιν της. Δηλαδή θὰ παρέχωνται πιστωτικαὶ εὐκολίαι ὅταν ὑπάρχῃ καταφανὴς μεγάλῃ διαφορά;

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Κανεὶς ποτε δὲν ἰσχυρίσθη ὅτι ἡ Ἀγροτικὴ Τράπεζα πρέπει νὰ ἀρνήθῃ τὴν ἐγγυήσιν της. Ἐπαναλαμβάνω ὅτι, ὅταν ὑπερβῶμεν ὁρισμένον ὅριον, τὸ ἀνεκτόν, καὶ προσφέρονται εἰς τὸν καταναλωτὴν ξένα λιπάσματα κάτω τοῦ ἀνεκτοῦ τούτου ὁρίου, ἡ Τράπεζα ὀφείλει νὰ παρέχῃ τὴν ἐγγυήσιν της. Κατὰ συνέπειαν ἐὰν ἡ διαφορά εἶναι μικρά, νομίζω ὅτι δὲν πρέπει νὰ τὴν παρέχῃ. Ἐγὼ ἐνόμισα ὅτι καὶ σὲς παρεδέχθητε τὴν γνώμην τοῦ κ. Μπακάλμπαση, καὶ ἦν, ὅταν ἡ διαφορά τῆς τιμῆς εἶναι μικρά, πρέπει νὰ προτιμῶνται τὰ ἐγχώρια λιπάσματα.

Α. Παπαναστασίου. Εἰς αὐτὸ εἴμεθα σύμφωνοι.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Ἐνῶ εἴμεθα σύμφωνοι εἰς αὐτὸ, δὲν εἴμεθα σύμφωνοι εἰς τὸ ζήτημα τῆς παρεμβάσεως τῆς Τράπεζας. Καὶ διαφωνοῦμεν εἰς τοῦτο, διότι ἐγὼ ἀξιῶ ὅπως ἡ Ἀγροτικὴ Τράπεζα μᾶς ἐξυπηρετῇ, προπαγανδίζουσα τὴν χρησιμοποίησιν τῶν ἐγχωρίων λιπασμάτων.

Α. Παπαναστασίου. Ὁ δὲ ἴδωτε ὅτι αἱ δηλώσεις σας ἡμπορεῖ νὰ ἔχουν ἐπιβλαβὴ ἀποτελέσματα, διότι ἡ Ἀγροτικὴ Τράπεζα θὰ ἀρνήθῃ τὴν ἐγγυήσιν της. Ἡ Ἀγροτικὴ Τράπεζα ἐτάχθη διὰ νὰ παρέχῃ πίστιν εἰς τὸν ἀγροτικὸν κόσμον. Τὴν στιγμὴν κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ ἀγρότης ἔχει ἀνάγκην νὰ προμηθευθῇ τὰ εἶδη τῆς καλλιεργείας του, πρέπει νὰ πηγαίῃ εἰς τὴν Ἀγροτικὴν Τράπεζαν καὶ νὰ τῆς λέγῃ: Δώσε μου 500 δραχ. διὰ τὴν καλλιέργειάν μου. Καὶ ἡ Τράπεζα ἐν τούτῳ τὰς δίδῃ. Αὐτὸς εἶναι ὁ σκοπὸς τῆς Ἀγροτικῆς Τράπεζας. Ὅταν τοῦ λέγῃ, ὅτι θὰ τοῦ δώσῃ τὴν πίστωσιν μόνον ὅταν ὑπάρχῃ μεγάλη διαφορά τιμῆς, εἶναι ὡσὰν νὰ τοῦ ἀρνήται τὴν πίστωσιν αὐτὴν. Αὐτὸ δὲ τὸ πέραν τοῦ ὁρίου εἶναι ἀκόμη περισσότερον ἐπικινδυνόν ὅταν λάθωμεν ὑπ' ὅψιν τὴν περικοπὴν τοῦ ἐγγράφου τοῦ Ὑπουργείου τῆς Γεωργίας καὶ τὴν πρὸ ὀλίγου δῆλωσιν τοῦ κ. Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως, κατὰ τὴν ὁποίαν ἐπιδιώκεται ὅπως αἱ γεωργικαὶ ὑπηρεσίαι ἀποδοῦν διαφημιστάς τῶν ἐγχωρίων λιπασμάτων.

Ὁ κ. **Π. Βουρλούμης** (Ὑπουργὸς τῆς Ἐθνικῆς Οἰκονομίας) παρατηρεῖ ὅτι εἶναι ἀπορίας ἄξιον τὸ δικτυοῦμενον, ὅτι δὲν πρέπει νὰ προτιμῶνται τὰ ἑλληνικὰ λιπάσματα τὴν στιγμὴν κατὰ τὴν ὁποίαν εἰσάχθησαν ἐφ' ὅσον εἰς Αἴγυπτον 25.000 τόννοι ἐναντι τῶν 16.000 τοῦ παρελθόντος ἔτους.

Π. Τσαλδάρης. Ὁμολογουμένως κατεβλήθη πολλὴ προσπάθεια ἐκ μέρους τῆς Κυβερνήσεως διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς γεωργίας. Ἐπικροτῶ τὴν πολιτικὴν αὐτὴν, διότι ἡ χώρα μας εἶναι χώρα κατ' ἐξοχὴν γεωργικὴ. Ἡ βιομηχανία μας ἔχει ἐλάχιστα ἀναπτυχθῇ καὶ δι' αὐτὸ δὲν εἶχε καταδύσασθαι μεγάλη ὑπὲρ αὐτῆς προσοχή. Ὅσημέραι ὅμως ἀναπτύσσεται καὶ δι' αὐτὸ, ἐν καὶ εἴμεθα χώρα γεωργικὴ, πρέπει νὰ προστατεύσωμεν τὴν νεαράν μας βιομηχανίαν, ἰδίως δὲ τὴν συνδεομένην μὲ τὴν γεωργίαν. Ἐφόσον μάλιστα δυνάμεθα νὰ ἔχωμεν μίαν τοιαύτην βιομηχανίαν, θὰ ἦτο ἀντίφασις πρὸς οἰονόμητον γεωργικὸν πρόγραμμα ἐν δὲν ἐλαμβάνωμεν πρόνοιαν διὰ τὴν ἀνάπτυξιν αὐτῆς. Δὲν ἐννοῶ λοιπὸν, διὰ τὴν μίαν ἀπλὴν σύστασιν περὶ τούτου ἐδημιούργησε τὸσον θόρυβον. Θὰ ἡδυνάμην μάλιστα νὰ ἐπιστήσω τὴν προσοχὴν τῆς Κυβερνήσεως εἰς τοῦτο: Ἡ ἐταιρεία δὲν εὐρίσκειται ἐπὶ ἰσοτιμίας ἀπέναντι τῶν ξένων λιπασμάτων, διότι ἔχει νὰ πληρώσῃ δασμοὺς διὰ τὰς πρώτας ὕλας, φόρον εἰσδημηκτοῦ, καὶ ποικίλας ἄλλας φορολογικὰς ὑποχρεώσεις. Θὰ ἡδυνάμην εἰς τοιοῦτον ὅσον εἶπωμεν ὅτι ἡ κατάργησις τοῦ προστατευτικοῦ δασμοῦ δὲν ἦτο ἐπιτετραμένη. Ἄν ὑπάρχῃ ἐπομένως τὸ τοῦτο ἔγκειται εἰς τὴν ποιότητά καὶ συνηγορῶ ὅπως ἡ ποιότης τῶν λιπασμάτων ἐξελεγχθῇ.

Ν. Κουπαροῦσος. Ἐκ τῆς συζητήσεως ἀπεδείχθη ὅτι καλῶς ἐπράξε τὸ Ὑπουργεῖον νὰ συστήσῃ εἰς τὴν Ἀγροτικὴν Τράπεζαν νὰ ἐνισχύσῃ τὴν ἐγχώριον ἐταιρείαν. Ἀπὸ τοῦ σημείου ὅμως τῆς χορηγήσεως τῆς ἐγγυήσεως καὶ τοῦ τρόπου τῆς πληρωμῆς τῶν ἐκ λιπασμάτων χρεῶν ὑπάρχει διαφορά ἀναγκάσασα τὴν Ἀγροτικὴν Τράπεζαν νὰ εἶναι ἐπιφυλακτικὴ. Ἐγὼ γνωρίζω ὅτι ἡ ἐταιρεία ἔχει ἀντιπροσώπους εἰς τὰς ἑπαρχίας, ἀνθρώπους μηδεμίαν ἔχοντας ἰδέαν περὶ γεωργίας, οὗτοι εὐρίσκονται μόνον εἰς ἐπαφὴν μὲ τοὺς διευθυντάς τῶν υποκαταστημάτων τῆς Ἐθνικῆς καὶ καταλήγουν εἰς παραγγελίας διὰ νὰ πάρουν καὶ οἱ μὲν καὶ οἱ δὲ νοστα. Οἱ χωρικοὶ ἐξ ἄλλου ἔχουν τὴν νοσηρὰν ἰδέαν ὅτι ἀφοῦ εἶναι ἀναμεμιγμένη ἡ Ἀγροτικὴ, δὲν θὰ πληρωθοῦν τὰ χρήματα αὐτά, ὅταν ὅμως ἔλθῃ ἡ ὥρα τῆς πληρωμῆς, διότι ἡ ἑταιρεία τὰ μεταβιβάζει εἰς τὴν Τράπεζαν, μεσολαβῶν δι' ἑκαστὸν ἀγῶνα καὶ μὲ τὰ δικηγορικὰ ἔξοδα καταλήγει νὰ ἐπιβαρύνεται ὁ τόννος μὲ 400 ἢ 500 δραχμάς. Ἐγὼ παρὰ

δειγμὰ ὅτι εἰς τὴν Κοζάνην ὅπου οἱ γεωργοὶ παρεπέμφθησαν εἰς τὰ δικηγορικὰ γραφεῖα ἐπλήρωσαν χιλιάδας δραχμῶν.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Δόστε μας παρακαλῶ τὰ στοιχεῖα καὶ σὰς ὑπόσχομαι νὰ στείλω ἀμέσως ἀνώτατον ὑπάλληλον πρὸς ἐξακριβώσιν καὶ ἂν βεβαιωθῶν σὰς ὑπόσχομαι νὰ παταχθῇ ἀμειλίτως κάθε ὑπαίτιος.

Ν. Κουπαροῦσος. Μάλιστα θὰ σὰς τὰ φέρω. Ἐχομεν, συνεχίζει, ἀσχετῶς τῆς διαφοράς ξένων καὶ ἐγχωρίων λιπασμάτων, ἀλλὰς μεγάλως ἐπιβαρύνσεις, καὶ οἱ χωρικοὶ πλέον τρομοκρατηθέντες δὲν μεταβαίνουν νὰ ἀγοράσουν λιπάσματα, ἀνδ' ἡ Ἀγροτικὴ ἐπέμειν οἱ διευθυνταὶ τῶν υποκαταστημάτων ἔχοντες συμφέρον θὰ ὑποχρεώσουν τοὺς χωρικοὺς νὰ ἀγοράζωσιν λιπάσματα. Ἐν πάσῃ ὅμως περιπτώσει, τόνιζει, πρέπει τὰ ἐνεχυρόγραφα τῶν χωρικῶν διὰ λιπάσματα νὰ ἐσπράττωνται ὡς δημόσια ἔσοδα καὶ ὄχι μὲ δικηγόρους.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Ἡ πρότασις αὐτὴ εἶναι ἄξιον πολλῆς προσοχῆς.

Ν. Κουπαροῦσος. Οὕτω θὰ ἀποφευχθῶν τὰ περιττὰ ἔξοδα. Ἐκτὸς ὅμως τούτου ἔπρεπε νὰ γίνῃ καὶ συζήτησις ὄχι μόνον διὰ τὴν εὐθηνίαν τῶν λιπασμάτων, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν ποιότητα αὐτῶν καὶ διὰ τὴν ἀνάγκην τῆς ἐρεύνης τοῦ ὑπεδάφους τῆς Ἑλλάδος ὑπερδιαφέρει ἀπὸ τόπου εἰς τόπον, διότι ὅλα ἡ χρήσις τῶν λιπασμάτων δὲν εἶναι ἐπιστημονικὴ ὄχι μόνον δὲν ὠφελεῖ, ἀλλὰ καὶ βλάπτει. Εἰς τὴν Κοζάνην π. χ. περιφέρειαν ἔχουσιν ποικίλας καλλιεργείας δίδεται ἕνας τύπος λιπασματος, εἰς τρόπον ὥστε νὰ ἔχωμεν καὶ ἐλάττωσιν τῆς παραγωγῆς.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Τὰ λιπάσματα φαίνεται ὅτι ἐπιτυγχάνουν, διότι ἔχομεν αὐξήσιν τῆς παραγωγῆς.

Ν. Κουπαροῦσος. Ἐν πάσῃ περιπτώσει ἡ χρήσις τῶν λιπασμάτων πρέπει νὰ εἶναι ἐπιστημονικὴ καὶ διὰ νὰ ἐξασφαλίσθῃ τοῦτο πρέπει οἱ κάτοχοι τῶν λιπασμάτων οἱ ὅποιοι εἶναι τὰ 3/4 νὰ δάδωσιν ἀντιπροσώπους γεωπόνους χημικούς καὶ ἐπειδὴ δὲν ἔχομεν τοιοῦτους εἶναι ἀνάγκη νὰ ἐνισχυθῇ τὸ τοιοῦτον τὸ Κράτος ἐστὶν καὶ δι' ὑποτροφίαν. Ἀς φέρουν ἐν ἀνάγκῃ τοιοῦτους καὶ αἱ ἑταιρείαι. Ἄνευ τῆς προνοίας ταύτης, ἐπιλέγει, ἡ χρήσις τῶν λιπασμάτων θὰ ἐπιφέρῃ ὄχι ἐνίσχυσιν, ἀλλὰ ἀπισθοδρόμησιν τῆς γεωργίας.

Γ. Μόδης. Πρόπερσι, λέγει, ἐπεσεφθῆν μετ' ἄλλων τὸ Ἐργαστάσιον Χημικῶν Λιπασμάτων εἰς Πειραιᾶ καὶ ἠσθάνθημεν ἑθνικὴν ὑπερηφάνειαν ὅταν ἀντικρίσαμεν τὰς κολοσσιαίας ἐγκαταστάσεις τῆς ἑταιρείας, εἰς αὐτὰς ὑπάρχει ἡ τελευταία λέξις τῆς συγχρόνου ἐπιστήμης καὶ δι' αὐτὸ δὲν πιστεύω εἰς τὸ λεχθὲν ὅτι δὲν γίνεται ἀνάμειξις χημικῆ ἐκεῖ. Ἐπὶ πλέον ἔχομεν τὸ γεγονός ὅτι ἐξάγει ἡ ἑταιρεία τὸν καλὸν σιδηροπυρίτην τῆς Χαλκιδικῆς καὶ κατεργάζεται τὸν τῆς Ἐρμιόνης, ἐνῷ ἐξ ἄλλου εἶναι βεβαιωμένον ὅτι ἡ ἑταιρεία ἐξάγει εἰς τὸ ἐξωτερικὸν τὸ 1/3 τῆς παραγωγῆς της, ὑπερ ἀποδεκνύει ὅτι δὲν εἶναι ἐξ ἐκείνων τῶν βιομηχανιῶν, αἱ ὁποῖαι ὀφείλονται μόνον μὲ τοὺς δασμοὺς. Διὰ τοῦτο νομίζω ὅτι θὰ ᾔτο ἀσυγχώρητον ἐὰν ὑπεχρεώνατο ἡ Ἀγροτικὴ Τράπεζα νὰ παρέχῃ τὴν ἐγγυήσιν της ὑπὲρ ξένων λιπασμάτων. Θὰ ἐπεβάλλετο μάλιστα, συνεχίζει, νὰ λάθωμεν καὶ συντελεστικὸν τετα μέτρα, ὅπως ἡ παροχὴ καλλιεργητικῶν δανείων γίνεταί μόνον εἰς γεωργοὺς χρησιμοποιοῦντας τὰ ἐγχώρια λιπάσματα.

Ὅσα εἶπεν ὁ κ. Κουπαροῦσος περὶ τῶν ἐκ λιπασμάτων χρεῶν ἔλαβον χώραν εἰς τὰ 1925, ὅπότε οἱ πρόσφυγες πρώτην φοράν χρησιμοποίησαντες λιπάσματα ἐνόμισαν ὅτι ἐπρόκειτο περὶ συνήθους προσφυγικοῦ χορηγήματος διὰ τὸ ὅτι οὐκ ἔχρεωνόντο χωρὶς νὰ πληρώσωσιν. Ἀφοῦ ὅμως τοὺς ἐξητήθη ἡ πληρωμὴ, καὶ κατεδιώχθησαν μάλιστα, ἐτρομοκρατήθησαν. Ἐκεῖνο ὅμως τὸ ἔποιν ὅτι βοηθήσῃ πραγματικῶς τὴν γεωργίαν εἶναι ὅπως ἐν συνδυασμῷ μὲ τὸ σύστημα τῶν υποδειγματικῶν ἀγορῶν ἐξαχγκασθῶν αἱ γεωπονικαὶ ὑπηρεσίαι, αἱ ὁποῖαι ἔχουν ἐπάρκειαν, νὰ παύσουν νὰ εἶναι κεκλεισμένα εἰς τὰ γραφεῖα των, ἀλλὰ νὰ μεταβῶν εἰς τοὺς ἀγρούς. Καὶ ἐπὶ τοῦ σημείου τούτου, καταλήγει, ἐφιστῶ ἰδιαίτερώς τὴν προσοχὴν τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῆς Γεωργίας.

Ε. Κουλουμβάκης. Παρακαλῶ νὰ μᾶς εἴπῃ ὁ κ. Λύρας, βουλευτὴς Ἐπιδάουρου Ἀιμιηρᾶς, τί κάμνουν οἱ γεωπόνοι εἰς τὸν τόπον του.

Κ. Βουδούρης. Εἶναι γνωστὸν ὅτι μόνον εἰς τοὺς ἀγρούς δὲν μεταβαίνουν οἱ γεωπόνοι.

Θ. Λύρας. Αἱ κύριαί των ἀπασχολήσεις εἶναι ἡ σύμπηξις πολιτικῶν συλλόγων καὶ διάφοροι ἄλλαι προπαγάνδαι.

Ε. Κουλουμβάκης. Οἱ γεωπόνοι ἔχουν συμφέρον νὰ πάσχουν οἱ γεωργοὶ διὰ νὰ ἔχουν στάδιον νὰ δημιουργοῦν.

Πρόεδρος. Ἡ συζήτησις κηρύσσεται περατωμένη. Ὑποβάλλω ὑπὸ τὴν ψήφον τῆς Βουλῆς πρότασιν τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ ἔχουσιν οὕτω: «Ἡ Βουλὴ, ἐγκρίνουσα τὰς δηλώσεις τοῦ κ. Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως, προχωρεῖ εἰς τὴν συζήτησιν τῶν λοιπῶν θεμάτων τῆς Ἡμερησίας Διατάξεως».

Ἐρωτημένη ἡ Βουλὴ δέχεται δι' ἀναστάσεως τὴν ἀνωτέρω πρότασιν.

Μεθ' ὅ, προτάσει τοῦ κ. **Α. Μιχαλακοπούλου** (Ὑπουργοῦ τῶν Ἐξωτερικῶν) εἰσέρχεται ἡ Βουλὴ εἰς τὴν

Ἡμερησίαν Διάταξιν

τῆς νομοθετικῆς ἐργασίας.

Γίνονται δι' ἀναστάσεως δεκτὰ εἰς β' συζήτησιν κατ' ἄρθρον καὶ σύνολον τὰ σχέδια νόμων:

1) «Περὶ κυρώσεως τῆς ἐν Βιέννῃ τῇ 26 Ἰουνίου 1930 μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Αὐστρίας ὑπογραφείσης συνθήκης φιλίας, συνδιαλλαγῆς, δικαιοσύνης, καὶ δικαστικοῦ διακανονισμοῦ».

2) «Περὶ κυρώσεως τῆς ἐν Γενεύῃ ὑπογραφείσης τῇ 6 Ἀπριλίου 1930 πολυμεροῦς ἐμπορικῆς συνθήκης τῆς 24 Μαρτίου 1930».

3) «Περὶ ἀποδοχῆς δωρεᾶς Θ. Κότσικα πρὸς ἴδρυσιν Ἑλληνικοῦ νοσοκομείου ἐν Ἀλεξανδρείᾳ».

ἔχοντα οὕτω:

Περὶ κυρώσεως τῆς ἐν Βιέννῃ τῇ 26 Ἰουνίου 1930 μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Αὐστρίας ὑπογραφείσης Συνθήκης φιλίας, συνδιαλλαγῆς, δικαιοσύνης καὶ δικαστικοῦ διακανονισμοῦ.

Ἀρθρον μόνον.

Κυροῦται καὶ ἔχει πλήρη καὶ νόμιμον ἰσχὺν ἡ ἐν Βιέννῃ μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Αὐστρίας ὑπογραφείσα τῇ 26 Ἰουνίου 1930 Συνθήκη φιλίας, συνδιαλλαγῆς, δικαιοσύνης καὶ δικαστικοῦ διακανονισμοῦ, ἥς τὸ κείμενον ἐν πρωτοτύπῳ καὶ μεταφράσει ἔπεται:

Συνθήκη φιλίας, συνδιαλλαγής, διαιτησίας και δικαστικού διακανονισμού μεταξύ Ελλάδος και Αυστρίας.

Ο Πρόεδρος της Ελληνικής Δημοκρατίας και ο Όμοσπονδιακός Πρόεδρος της Αυστριακής Δημοκρατίας έπιθυμούντες να διαδηλώσουν έπιστήμως τὰ αίσθηματά φιλίας άτινα τόνον εύτυχώς συνδέουσι τὰ δύο Έθνη, και έπιθυμούντες να εφαρμόσιν, εις τὰς άμοιβάσις αὐτῶν σχέσεις, κατὰ τὸν εύύτερον τρόπον τὰς αρχάς, ἐξ ὧν έμπνέεται ἡ Κοινωνία τῶν Ἑθνῶν, άπεφάσισαν ὅπως πραγματοποιήσωσι διὰ Συνθήκης τὴν κοινήν αὐτῶν πρόθεσιν, καί ὥρισαν ὡς πληρεξούσιος αὐτῶν οὗ πρόεδρος τῆς Ελληνικῆς Δημοκρατίας τὴν Αὐτοῦ Ἐξοχότητα ἰὼν κ. Ἀντώνιον Α. Σαχτούρη, ἑκτακτον άπεσταλμένον καί Πληρεξούσιον Ὑπουργόν τῆς Ελληνικῆς Δημοκρατίας ἐν Βιέννῃ.

Ο Όμοσπονδιακός Πρόεδρος τῆς Αυστριακῆς Δημοκρατίας τὸν κύριον Ἰωάννην Σόμπερ, Διδάκτορα τῆς Νομικῆς, Όμοσπονδιακὸν Πρωθυπουργόν, ὁπτινες, άφοῦ κατέθεσαν τὰ πληρεξούσια αὐτῶν ἑγγράφα εύρεθέντα ἐν τᾷδε, συμφώνησαν ἐπὶ τῶν ἐξῆς:

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

Περὶ εἰρηνικοῦ διακανονισμοῦ γενικῶς.

Ἀρθρον 1.

Αἱ διαφοραὶ οἰκοδόησθε εὐσεως αἵτινες ἤθελον άναφυῇ μεταξὺ τῶν Ὑψηλῶν Συμβαλλομένων Μερῶν και ὧν ἡ λύσις δὲν θά έπειρογάνετο διὰ τῆς Διπλωματικῆς ὁδοῦ, θά ὑποβάλλωνται, ὑπὸ τὸν εὖρος τοῦς καθοριζομένους ἐν τῇ παρούσῃ συνθήκῃ, εἰς δικαστικὸν ἢ διαιτητικὸν διακανονισμόν, τοῦ ὁποίου θά προηγήται, κατὰ τὰς περιστάσεις, άναγκαστικῶς ἢ προαιρετικῶς, προσφυγή εἰς τὴν διαδικασίαν συνδιαλλαγῆς.

Ἐξαιροῦνται ἐν τούτοις αἱ διαφοραὶ αἱ γεννηθεῖσαι ἐκ γεγονότων προηγηθέντων τῆς συνάψεως τῆς παρούσης Συνθήκης.

Ἀρθρον 2.

1. Αἱ διαφοραὶ διὰ τὴν λύσιν τῶν ὁποίων προβλέπεται ἰδιαιτέρα διαδικασία ὑπὸ ἄλλων ἐν ισχύῃ μεταξὺ τῶν Μερῶν Συμβάσεων θά διακανονίζωνται συμφώνως πρὸς τὰς διατάξεις τῶν Συμβάσεων τούτων.

2. Ἡ παρούσα Συνθήκη δὲν θίγει τὰς ἐν ισχύῃ συμφωνίας αἵτινες καθοροῦσιν διὰ τὰ Ὑψηλὰ Συμβαλλόμενα Μέρη διαδικασίαν συνδιαλλαγῆς ἢ, ὅσον άφορᾷ διαιτησίαν ἢ δικαστικὸν διακανονισμόν, τὰς ὑποχρεώσεις τὰς ἐξασφαλιζούσας τὴν λύσιν τῆς διαφορᾶς. Ἐν τούτοις, ἐάν αἱ συμφωνίαι αὐταὶ δὲν ἐροβλέπωσιν εἰμὴ διαδικασίαν συνδιαλλαγῆς μετά τὴν άποτυχίαν τῆς διαδικασίας ταύτης αἱ διατάξεις τῆς παρούσης Συνθήκης αἱ σχετικαὶ πρὸς τὸν δικαστικὸν ἢ διαιτητικὸν διακανονισμόν θά ἔχωσιν εφαρμογήν.

Ἀρθρον 3.

1) Προκειμένου περὶ διαφορᾶς τῆς ὁποίας τὸ ἀντικείμενον, συμφώνως πρὸς τὴν ἐσωτερικὴν νομοθεσίαν ἐνὸς τῶν Μερῶν, εἶναι τῆς άρμοδιότητος τῶν δικαστικῶν ἢ διοικητικῶν αρχῶν, τὸ Μέρος τοῦτο δύναται νὰ άνταποθῇ εἰς τὴν ὑποβολὴν τῆς διαφορᾶς ταύτης εἰς τὰς διαφόρους διαδικασίας τὰς προβλεπομένας ὑπὸ τῆς παρούσης Συνθήκης πρὶν ἢ ἐκδοθῇ ὁριστικὴ άπόφασις ἐντὺς λογικῆς προθεσμίας ὑπὸ τῆς άρμοδίας αρχῆς.

2) Τὸ Μέρος τὸ ὁποῖον, ἐν τῷ αὐτῷ περιπτώσει, θά θελήσῃ νὰ προσφύγῃ εἰς τὰς διαδικασίας τὰς προβλεπομένας ὑπὸ τῆς παρούσης Συνθήκης δέον νὰ άνακοινώσῃ εἰς τὸ ἑτερον Μέρος τὴν πρόθεσιν τοῦ ταύτην ἐντὺς ἐνὸς ἔτους ἀπὸ τῆς ὡς ἄνω άποφάσεως.

TRAITÉ

D' AMITIÉ, DE CONCILATION, D' ARBITRAGE ET DE RÈGLEMENT JUDICIAIRE ENTRE LA GRÈCE ET L' AUTRICHE.

Le Président de la République Hellénique et le Président Fédéral de la République d' Autriche, animés du désir de manifester d' une manière solennelle les sentiments d' amitié qui existent si heureusement entre les deux Nations, et désireux de donner, dans leurs rapports réciproques, une large application aux principes dont s' inspire la Société des Nations,

ont décidé de réaliser dans un traité leur intention commune et ont désigné pour leurs plénipotentiaires:

Le Président de la République Hellénique: Son Excellence Monsieur Antoine A. Sactouris, Envoyé extraordinaire et Ministre plénipotentiaire de la République Hellénique à Vienne,

Le Président Fédéral de la République d' Autriche: Monsieur Jean Schober, docteur en droit, Chancelier Fédéral, lesquels, après avoir déposé leurs pleins pouvoirs trouvés en bonne et due forme, sont convenus des dispositions suivantes:

CHAPITRE Ier.

Du règlement pacifique en général.

Article premier.

Les différends de toute nature qui viendraient à s' élever entre les Hautes Parties Contractantes et qui n' auraient pu être résolus par la voie diplomatique seront soumis, dans les conditions fixées par le présent Traité, à un règlement judiciaire ou arbitral, précédé, selon les cas, obligatoirement ou facultativement, d' un recours à la procédure de conciliation.

Sont toutefois exceptés, les différends nés de faits antérieurs à la conclusion du présent Traité.

Article 2.

1. Les différends pour la solution desquels une procédure spéciale serait prévue par d' autres conventions en vigueur entre les parties seront réglés conformément aux dispositions de ces conventions.

2. Le présent Traité ne porte pas atteinte aux accords en vigueur établissant pour les Hautes Parties Contractantes une procédure de conciliation ou, en matière d' arbitrage et de règlement judiciaire, des engagements assurant la solution du différend. Toutefois, si ces accords ne prévoient qu' une procédure de conciliation après que cette procédure aura échoué, les dispositions du présent Traité relatives au règlement judiciaire ou arbitral recevront application.

Article 3.

1. S' il s' agit d' un différend dont l' objet, d' après la législation intérieure de l' une des parties, relève de la compétence des autorités judiciaires ou administratives, cette partie pourra s' opposer à ce que ce différend soit soumis aux diverses procédures prévues par le présent Traité avant qu' une décision définitive ait été rendue, dans des délais raisonnables, par l' autorité compétente.

2. La partie qui, dans ce cas, voudra recourir aux procédures prévues par le présent Traité, devra notifier à l' autre partie son intention, dans un délai d' un an, à partir de la décision susvisée.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

Περὶ δικαστικοῦ διακανονισμοῦ.

Ἀρθρον 4.

Πᾶσαι αἱ διαφοραὶ κατὰ τὰς ὁποίας τὰ Μέρη ἤθελον άμοιβάτως δικαίωμα τι θά ὑποβάλλωνται, πρὸς ἐνδίκασιν εἰς τὴν Διανοχὴς Δικαστηρίου Διεθνούς Δικαιοσύνης, ἐκτὸς ἐάν τὰ Μέρη συμφωνήσωσιν, κατὰ τὰ κατωτέρω προβλεπόμενα, ὅπως προσφύγωσιν εἰς διαιτητικὸν δικαστήριον.

Συμφωνεῖται, ὅτι αἱ ὡς ἄνω διαφοραὶ περὶ λαμβάνουσιν ἐκτὸς ἄλλων και τὰς άναφερομένας ἐν τῷ ἄρθρῳ 36 τοῦ Καταστατικοῦ τοῦ Διανοχῆς Δικαστηρίου Διεθνούς Δικαιοσύνης.

Ἀρθρον 5.

Ἐάν τὰ Μέρη συμφωνήσωσιν ὅπως ὑποβάλλωσι τὰς διαφορὰς περὶ ὧν τὸ προηγούμενον ἄρθρον εἰς διαιτητικὸν δικαστήριον, θά συντάξωσι συγποσχετικὸν ἐν τῷ ὁποίῳ θά καθορίσωσι τὸ ἀντικείμενον τῆς διαφορᾶς, τὴν ἐκλογὴν τῶν διαιτητῶν και τὴν ἀκολουθητέαν διαδικασίαν. Ἐλλείψει ὑποδείξεων ἢ ἐπαρκῶν λεπτομερειῶν ἐν τῷ συγποσχετικῷ, θά γίνεται ἐφαρμογὴ ἐν τῷ ἀναγκαίῳ μέτρῳ τῶν διατάξεων τῆς συμβάσεως τῆς Χάγης τῆς 18 Ὀκτωβρίου 1907 διὰ τὸν εἰρηνικὸν διακανονισμόν τῶν διεθνῶν διαφορῶν. Ἐν ἡ περιπτώσει τὸ συγποσχετικὸν σιωπᾷ ὅσον άφορᾷ τὰς οὐσιαστικὰς διατάξεις τὰς ἐφαρμοστέας ὑπὸ τῶν διαιτητῶν, τὸ δικαστήριον θά ἐφαρμόσῃ τοὺς οὐσιαστικὸς κανόνας τοῦς ἀπαριθμωμένους ἐν τῷ ἄρθρῳ 38 τοῦ Καταστατικοῦ τοῦ Διεθνούς Δικαστηρίου Διεθνούς Δικαιοσύνης.

Ἀρθρον 6.

Ἐλλείψει συμφωνίας μεταξὺ τῶν Μερῶν ὡς πρὸς τὸ ἐν τῷ προηγούμενῳ ἄρθρῳ άναφερόμενον συγποσχετικὸν ἢ ἐλλείψει ὑποδείξεως διαιτητῶν και μετὰ τρέμηνον προειδοποίησιν, ἑκάτερον τούτων, θά ἔχῃ τὸ δικαίωμα νὰ φέρῃ άπ' εὐθείας διαιτητικῶς τὴν διαφορὰν πρὸς τοῦ Διανοχῆς Δικαστηρίου Διεθνούς Δικαιοσύνης.

Ἀρθρον 7.

1) Ὅσον άφορᾷ τὰς ἐν τῷ ἄρθρῳ 4 προβλεπομένας διαφορὰς, πρὸ πάσης διαδικασίας πρὸς τοῦ Διανοχῆς Δικαστηρίου Διεθνούς Δικαιοσύνης, ἢ πρὸ πάσης διαιτητικῆς διαδικασίας, τὰ Μέρη δύνανται ἐκ συμφώνου νὰ προσφύγωσιν εἰς τὴν διαδικασίαν τῆς συνδιαλλαγῆς τὴν προβλεπομένην ὑπὸ τῆς παρούσης Συνθήκης.

2) Ἐν περιπτώσει προσφυγῆς εἰς τὴν συνδιαλλαγὴν και άποτυχίας τῆς διαδικασίας ταύτης, οὐδὲν τῶν Μερῶν δύναται νὰ φέρῃ τὴν διαφορὰν πρὸς τοῦ Διανοχῆς Δικαστηρίου Διεθνούς Δικαιοσύνης ἢ νὰ ζητήσῃ τὴν συγκρότησιν τοῦ Διαιτητικοῦ Δικαστηρίου περὶ οὗ τὸ ἄρθρον 5 πρὸ τῆς παρέλευσεως προθεσμίας ἐντὺς μηνὸς ἀπὸ τῆς λήξεως τῶν ἐργασιῶν τῆς Ἐπιτροπῆς Συνδιαλλαγῆς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

Περὶ συνδιαλλαγῆς.

Ἀρθρον 8.

Πᾶσαι αἱ διαφοραὶ μεταξὺ τῶν Μερῶν, ἐκτὸς τῶν προβλεπομένων ἐν τῷ ἄρθρῳ 4, θά ὑποβάλλωνται, άναγκαστικῶς εἰς διαδικασίαν συνδιαλλαγῆς πρὶν ἢ γίνωσιν ἀντικείμενον διαιτητικοῦ διακανονισμοῦ.

Ἀρθρον 9.

Αἱ διαφοραὶ περὶ ὧν τὸ προηγούμενον ἄρθρον θά φέρονται ἐνώπιον μόνιμου ἢ εἰδικῆς ἐπιτροπῆς συνδιαλλαγῆς συγκροτούμενης ὑπὸ τῶν Μερῶν.

CHAPITRE II.

De Règlement judiciaire.

Article 4.

Tous différends au sujet desquels les parties se contesteraient réciproquement un droit seront soumis pour jugement à la Cour permanente de Justice internationale, à moins que les parties ne tombent d' accord, dans les termes prévus ci-après, pour recourir à un tribunal arbitral.

Il est entendu que les différends ci-dessus visés comprennent notamment ceux que mentionne l' article 36 du Statut de la Cour permanente de Justice internationale.

Article 5.

Si les parties sont d' accord pour soumettre les différends visés à l' article précédent à un tribunal arbitral, elles rédigeront un compromis dans lequel elles fixeront l' ob et du li ige, le choix des arbitres et la procédure à suivre. A défaut d' indications, ou de précisions suffisantes dans le compromis, il sera fait application dans la mesure nécessaire des dispositions de la Convention de la Haye du 18 octobre 1907 pour le règlement pacifique des conflits internationaux. Dans le silence du compromis, quant aux règles de fond, à appliquer par les arbitres, le tribunal appliquera les règles de fond énumérées dans l' article 38 du Statut de la Cour permanente de Justice internationale.

Article 6.

A défaut d' accord entre les parties sur le compromis visé à l' article précédent ou à défaut de désignation d' arbitres et après un préavis de trois mois, l' une ou l' autre d' entre elles aura la faculté de porter directement, par voie de requête, le différend devant la Cour permanente de Justice internationale.

Article 7.

1. Pour les différends prévus à l' article 4, avant toute procédure devant la Cour permanente de Justice internationale, ou avant toute procédure arbitrale, les parties pourront, d' un commun accord, recourir à la procédure de conciliation prévue par le présent Traité.

2. En cas de recours à la conciliation et d' échec de cette procédure aucune des parties ne pourra porter le différend devant la Cour permanente de Justice internationale ou demander la constitution du Tribunal arbitral visé à l' article 5 avant l' expiration du délai d' un mois à compter de la clôture des travaux de la Commission de conciliation.

CHAPITRE III.

De la Conciliation.

Article 8.

Tous différends entre les parties, autres que ceux prévus à l' article 4, seront soumis obligatoirement à une procédure de conciliation avant de pouvoir faire l' objet d' un règlement arbitral.

Article 9.

Les différends visés à l' article précédent seront portés devant une Commission de conciliation permanente ou spéciale constituée par les parties.

Άρθρον 10.

Τῇ αἰτήσεϊ, ἐνὸς τῶν Ὑψηλῶν Συμβελλομένων Μερῶν πρὸς τὸ ἕτερον Μέρος δέον νὰ συσταθῇ ἐντὸς ἐξαμήνου μόνιμος Ἐπιτροπὴ συνδιαλλαγῆς.

Άρθρον 11.

Πλὴν ἐναντίας συμφωνίας τῶν Μερῶν ἡ Ἐπιτροπὴ συνδιαλλαγῆς θὰ συγκροτῆται ὡς ἑξῆς :

1) Ἡ Ἐπιτροπὴ θὰ περιλαμβάνῃ πέντε μέλη. Ἐκάτερον τῶν Ὑψηλῶν Συμβελλομένων Μερῶν θὰ διορίξῃ ἓν μέλος τὸ ὁποῖον θὰ δύναται νὰ ἐκλέγηται μετὰ τῶν ὑπάρχοντων. Οἱ τρεῖς ἕτεροι ἐπίτροποι θὰ ἐκλέγονται κοινῇ συμφωνίᾳ μετὰ τῶν ὑπάρχοντων τριῶν Δυνάμεων. Οὗτοι δέον νὰ εἶναι διαφόρων ὑπαρχουσῶν, νὰ μὴ ἔχωσι τὴν συνήθη κατοικίαν των ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τῶν Μερῶν, οὐδὲ νὰ εὐρίσκωνται εἰς τὴν ὑπαρξίαν των. Μετὰ τῶν αὐτῶν τὰ Ὑψηλὰ Συμβελλόμενα Μέρη θὰ ὑποδείκνυνται τὸν πρόεδρον τῆς Ἐπιτροπῆς.

2) Οἱ ἐπίτροποι θὰ διορίζονται διὰ τρία ἔτη. Δύνανται νὰ ἐπανεκλεγῶσιν. Οἱ ἀπὸ κοινῆς διοριζόμενοι ἐπίτροποι δύναται νὰ ἀντικατασταθῶσι κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἐντολῆς των συμφωνούντων τῶν Μερῶν. Ἐκάτερον τῶν Ὑψηλῶν Συμβελλομένων Μερῶν θὰ δύναται πάντοτε ἐξ ἄλλου νὰ προβῇ εἰς τὴν ἀντικατάστασιν τοῦ ὑπ' αὐτοῦ διοριζομένου ἐπιτρόπου. Παρὰ τὴν ἀντικατάστασιν αὐτῶν, οἱ ἐπίτροποι θὰ παραμένωσι πρὸς διεξαγωγὴν τῶν τρεχουσῶν ἐργασιῶν των.

3) Ἐν περιπτώσει κενώσεως θέσεως εἴτε αἰτίᾳ θανάτου ἢ παραιτήσεως ἢ ἐξ ἄλλης οἰαζόμενης αἰτίας, αὕτη θὰ πληροῦται ὑπὸ τοῦ ταχύτερον συμφώνως πρὸς τὴν διαδικασίαν τὴν ὀριζομένην διὰ τοὺς διορισμούς.

Άρθρον 12.

Ἐάν, ὅτε γεννᾶται, μία διαφορά, δὲν ὑφίσταται μόνιμος Ἐπιτροπὴ συνδιαλλαγῆς διορισμένη ὑπὸ τῶν Μερῶν, συγκροτεῖται εἰδικὴ ἐπιτροπὴ διὰ τὴν ἐξέτασιν τῆς διαφοράς ἐντὸς τριῶν μηνῶν ἀπὸ τῆς αἰτήσεως τῆς ἀπευθυνομένης ὑπὸ τοῦ ἐνὸς Μέρους εἰς τὸ ἕτερον. Οἱ διορισμοὶ θὰ λαμβάνωσι χώραν συμφώνως πρὸς τὰς διατάξεις τοῦ προηγουμένου ἄρθρου, ἐκτὸς ἂν τὰ Μέρη συμφωνήσωσιν ἄλλως.

Άρθρον 13.

1) Ἐάν ὁ διορισμὸς τῶν ἀπὸ κοινῆς διοριζομένων ἐπιτρόπων δὲν λάβῃ χώραν ἐντὸς τῶν προθεσμιῶν τῶν προλεγομένων ὑπὸ τῶν ἀρθρῶν 10 καὶ 12, ἡ μέριμνα διὰ τοὺς ἀναγκαίους διορισμούς θὰ ἀνατίθεται εἰς τρίτην Δύναμιν ἐκλεγομένην ἀπὸ κοινῆς ὑπὸ τῶν Μερῶν, ἢ, ἐάν ταῦτα ζητήσωσι τοῦτο, εἰς τὸν ἐν ἐνεργείᾳ Πρόεδρον τοῦ Συμβουλίου τῆς Κοινωνίας τῶν Ἑθνῶν.

2) Ἐάν δὲν ἐπέλθῃ συμφωνία ἐπὶ τοῦ σημείου τούτου, ἕκαστον Μέρος ὑποδεικνύει μίαν διάφορον Δύναμιν, οἱ δὲ διορισμοὶ γίνονται ἀπὸ κοινῆς ὑπὸ τῶν αὐτῶν ὑποδειχθεῖσιν Δυνάμεων.

3) Ἐάν, ἐντὸς 3 μηνῶν, αἱ δύο αὗται Δυνάμεις δὲν συμφωνήσωσιν, ἕκαστερά των θὰ παρουσιάσῃ ὑποψηφίους ἰσαριθμούς πρὸς τὸν ἀριθμὸν τῶν διοριστέων μελῶν. Ἐκ τῶν ὑποψηφίων τούτων θέλουσιν ὀρισθῇ οἱ ἐπίτροποι διὰ κλήρου.

Άρθρον 14.

1) Ἡ Ἐπιτροπὴ συνδιαλλαγῆς θὰ ἐπιλαμβάνηται δι' αἰτήσεως ἀπευθυνομένης πρὸς τὸν Πρόεδρον ὑπὸ τῶν δύο Μερῶν ἀπὸ κοινῆς ἢ τοῦ μὴ ἐπιτυχάνοντος, ὑπὸ τοῦ ἐνὸς ἢ τοῦ ἑτέρου τῶν Μερῶν.

2) Ἐν τῇ αἰτήσεϊ, μετὰ τὴν περιληπτικὴν ἐκθεσιν τοῦ ἀντικειμένου τῆς διαφοράς, θὰ περιέχεται ἡ πρόσκλησις πρὸς τὴν ἐπιτροπὴν ὡς πρὸς τὴν μέτρον δυνάμεων νὰ ἀγάγῃ εἰς συνδιαλλαγὴν.

Article 10.

Sur la demande adressée par une Partie contractante à l'autre Partie, il devra être constitué, dans les six mois, une Commission permanente de conciliation.

Article 11.

Sauf accord contraire des parties, la Commission de conciliation sera constituée comme suit :

1. La Commission comprendra cinq membres. Les parties en nommeront chacune un qui pourra être choisi parmi leurs nationaux respectifs. Les trois autres commissaires seront choisis d'un commun accord parmi les ressortissants de tierces Puissances. Ces derniers devront être de nationalités différentes, ne pas avoir leur résidence habituelle sur le territoire des parties, ni se trouver à leur service. Parmi eux, les parties désigneront le président de la Commission.

2. Les commissaires seront nommés pour trois ans. Ils seront rééligibles. Les commissaires nommés communément pourront être remplacés au cours de leur mandat, de l'accord des parties. Chaque partie pourra tous jours, d'autre part, procéder au remplacement du commissaire nommé par elle. Nonobstant leur remplacement, les commissaires resteront en fonctions pour l'achèvement de leurs travaux en cours.

3. Il sera pourvu, dans le plus bref délai, aux vacances qui viendraient à se produire par suite de décès ou de démission ou de quelque autre empêchement, en suivant le mode fixé pour les nominations.

Article 12.

Si, lorsqu'il s'élève un différend, il n'existe pas une commission permanente de conciliation nommée par les parties, une commission spéciale sera constituée pour l'examen du différend dans un délai de trois mois à compter de la demande adressée par l'une des parties à l'autre. Les nominations se feront conformément aux dispositions de l'article précédent, à moins que les parties n'en décident autrement.

Article 13.

1. Si la nomination des commissaires à désigner en commun n'intervient pas dans les délais prévus aux articles 10 et 12, le soin de procéder aux nominations nécessaires sera confié à une tierce Puissance choisie d'un commun accord par les parties, ou, si celles-ci le demandent, au Président en exercice du Conseil de la Société des Nations.

2. Si l'accord ne s'établit pas au sujet d'aucun de ces procédés, chaque partie désignera une Puissance différente et les nominations seront faites de concert par les Puissances ainsi choisies.

3. Si, dans un délai de trois mois ces deux Puissances n'ont pu tomber d'accord, chacune d'elles présentera des candidats en nombre égal à celui de membres à désigner. Le sort déterminera lesquels des candidats ainsi présentés seront admis.

Article 14.

1. La Commission de conciliation sera saisie par voie de requête adressée au président, par les deux parties agissant d'un commun accord, ou, à défaut par l'une ou l'autre des parties.

2. La requête, après avoir exposé sommairement l'objet du litige, contiendra l'invitation à la Commission de procéder à toutes mesures propres à conduire à une conciliation.

3) Ἐάν ἡ αἴτησις προέρχεται ἐξ ἐνὸς μόνον τῶν Μερῶν, θὰ κοινοποιῆται ὑπ' αὐτοῦ πάραυτα εἰς τὸ ἕτερον Μέρος.

Άρθρον 15.

1) Ἐντὸς 15 ἡμερῶν ἀφ' ἧς ἐν τῶν Μερῶν ἤθελεν ἀγάγει τὴν διαφορὰν πρὸς κοινῆς Ἐπιτροπῆς συνδιαλλαγῆς ἑκάτερον τῶν Μερῶν δύναται διὰ τὴν ἐξέτασιν τῆς διαφοράς τούτης, νὰ ἀντικαταστήσῃ τὸν ἐπίτροπον τοῦ διὰ προσώπου εἰδικοῦ ἐπὶ τοῦ προκειμένου.

2) Τὸ Μέρος, τὸ ὁποῖον ἤθελε κάμει χρῆσιν τοῦ δικαιώματος τούτου, θὰ κοινοποιῇ τοῦτο πάραυτα εἰς τὸ ἕτερον Μέρος, τὸ ὁποῖον θὰ ἔχῃ ἐν ταύτῃ περιπτώσει τὸ δικαίωμα νὰ πράξῃ ὁμοίως ἐντὸς 15 ἡμερῶν ἀφ' ἧς ἤθελε περιέλθῃ αὐτὸ ἡ κοινοποίησις.

Άρθρον 16.

1) Ἡ Ἐπιτροπὴ συνδιαλλαγῆς θὰ συνέρχεται, ἐκτὸς ἐναντίας συμφωνίας τῶν Μερῶν, εἰς τὴν ἔδραν τῆς Κοινωνίας τῶν Ἑθνῶν, ἢ εἰς οἰονδήποτε ἕτερον μέρος ὀριζόμενον ὑπὸ τοῦ Προέδρου τῆς.

2) Ἡ Ἐπιτροπὴ δύναται, ἐν πάσῃ περιπτώσει, νὰ ζητήσῃ παρὰ τοῦ Γενικοῦ Γραμματέως τῆς Κοινωνίας τῶν Ἑθνῶν ὅπως οὗτος ὑποβοηθήσῃ ταύτην ἐν τῷ ἔργῳ τῆς.

Άρθρον 17.

Αἱ ἐργασίαι τῆς Ἐπιτροπῆς συνδιαλλαγῆς δὲν θὰ εἶναι δημοσίαι εἰμὴ κατόπιν ἀποφάσεως λαμβανομένης ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς τῇ συγκαταθέσει τῶν Μερῶν.

Άρθρον 18.

1) Πλὴν ἐναντίας συμφωνίας τῶν Μερῶν, ἡ Ἐπιτροπὴ συνδιαλλαγῆς θὰ κανονίξῃ ἢ ἰδίᾳ τὴν διαδικασίαν τῆς ἡτις, ἐν πάσῃ περιπτώσει, θὰ εἶναι κατ' ἀντιμωλίαν.

Ὡς πρὸς τὰς ἀνακρίσεις, ἡ Ἐπιτροπὴ, πλὴν ἐναντίας ὁμολόγου ἀποφάσεως, θὰ συμμορφωθῇ πρὸς τὰς διατάξεις τοῦ τίτλου III τῆς Συνθέσεως τῆς Χάρτης τῆς 18ης Ὀκτωβρίου 1907 διὰ τὸν εἰρηγικὸν διακανονισμὸν τῶν διεθνῶν διαφορῶν.

2) Τὰ Μέρη θὰ ἀντιπροσωπεύονται παρὰ τῇ Ἐπιτροπῇ συνδιαλλαγῆς ὑπὸ πρᾶκτόρων, οἵτινες θὰ χρησιμεύωσιν ὡς μεσάζοντες μετὰ τῶν αὐτῶν καὶ τῆς Ἐπιτροπῆς δύναται ἐπὶ πλείον νὰ βοηθῶνται ὑπὸ συμβούλων ἢ ἐμπειρογνομόνων διοριζομένων ὑπ' αὐτῶν ἐπὶ τούτῳ καὶ νὰ ζητῶσι τὴν ἐξέτασιν παντὸς προσώπου τοῦ ἐποίου ἢ μαρτυροῦν ὅτι ἐφάνητο αὐτοῖς χρήσιμος.

3) Ἡ Ἐπιτροπὴ ἐξ ἄλλου δύναται νὰ ζητῇ προσορικτὰς ἐξηγήσεις ἀπὸ τοὺς πρᾶκτορας, συμβούλους καὶ ἐμπειρογνομόνους τῶν δύο Μερῶν, ὡς καὶ ἀπὸ πᾶν πρόσωπον τοῦ ὁποῖου ἢ παρουσίας θὰ ἐκρίνεται χρήσιμος, τῇ συγκαταθέσει τῶν Κυβερνήσεων των.

Άρθρον 19.

Πλὴν ἐναντίας συμφωνίας τῶν Μερῶν, αἱ ἀποφάσεις τῆς Ἐπιτροπῆς συνδιαλλαγῆς θὰ λαμβάνονται κατὰ πλειψηφίαν, ἢ δὲ Ἐπιτροπὴ δὲν δύναται νὰ ἀποφανθῇ ἐπὶ τῆς οὐσίας τῆς διαφοράς εἰμὴ παρούσῃ πάντων τῶν μελῶν αὐτῆς.

Άρθρον 20.

Τὰ Μέρη ἀνταλλάσσουσι τὴν ὑποχρέωσιν νὰ διευκολύνωσι τὰς ἐργασίας τῆς Ἐπιτροπῆς συνδιαλλαγῆς καὶ ἰδίως νὰ παρέχωσιν αὐτῇ ἐν τῷ εὐρυτέρῳ δυνατῷ μέτρῳ πᾶν στοιχεῖον ἢ πληροφορίαν, ὡς καὶ νὰ κάμωσι χρῆσιν τῶν εἰς τὴν ἐξέτασιν αὐτῶν μέσων ἵνα ἐπιτρέψωσιν αὐτῇ τὴν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους των καὶ συμφώνως πρὸς τὴν νομοθεσίαν των κλῆσιν καὶ ἐξέτασιν μαρτύρων ἢ ἐμπειρογνομόνων, ὡς καὶ ἐπὶ τόπου μετὰβάσεις.

3. Si la requête émane d'une seule des parties elle sera notifiée par celle-ci sans délai à l'autre partie.

Article 15.

1. Dans un délai de quinze jours à partir de la date où l'une des parties aura porté un différend devant une Commission permanente de conciliation, chacune des parties pourra, pour l'examen de ce différend, remplacer son commissaire par une personne possédant une compétence spéciale dans la matière.

2. La partie qui usera de ce droit en fera immédiatement la notification à l'autre partie; celle-ci aura, dans ce cas, la faculté d'agir de même dans un délai de quinze jours à compter de la date où la notification lui sera parvenue.

Article 16.

1. La Commission de conciliation se réunira, sauf accord contraire des parties, au siège de la Société de Nations ou en tout autre lieu désigné par son président.

2. La Commission pourra, en toute circonstance, demander au Secrétaire général de la Société des Nations de prêter son assistance à ses travaux.

Article 17.

Les travaux de la Commission de conciliation ne seront publics qu'en vertu d'une décision prise par la Commission avec l'assentiment des parties.

Article 18.

1. Sauf accord contraire des parties, la Commission de conciliation réglera elle-même sa procédure qui, dans tous les cas, devra être contradictoire. En matière d'enquête, la Commission, si elle n'en décide autrement à l'unanimité, se conformera aux dispositions du titre III de la Convention de La Haye du 18 octobre 1907 pour le règlement pacifique des conflits internationaux.

2. Les parties seront représentées auprès de la Commission de conciliation par des agents ayant mission de servir d'intermédiaires entre elles et la Commission; elles pourront, en outre, se faire assister par des conseils et experts nommés par elles à cet effet et demander l'audition de toutes personnes dont le témoignage leur paraîtrait utile.

3. La Commission aura, de son côté, la faculté de demander des explications orales aux agents, conseils et experts des deux parties, ainsi qu'à toutes personnes qu'elle jugerait utile de faire comparaître avec l'assentiment de leur Gouvernement.

Article 19.

Sauf accord contraire des parties, les décisions de la Commission de conciliation seront prises à la majorité des voix et la Commission ne pourra se prononcer sur le fond du différend que si tous ses membres sont présents.

Article 20.

Les parties s'engagent à faciliter les travaux de la Commission de conciliation et, en particulier, à lui fournir, dans la plus large mesure possible, tous documents et informations utiles, ainsi qu'à user des moyens dont elles disposent pour lui permettre de procéder sur leur territoire et selon leur législation à la citation et à l'audition de témoins ou d'experts et à des transports sur les lieux.

Άρθρον 21.

1) Κατά την διάρκεια των εργασιών των έκαστος των επιτρόπων λαμβάνει αποζημιώσεις δριζομένον από κοινού υπό των Μερών, ήτις θα βαρύννη άμφοτέρω τὰ μέρη εξ ήμισείας.

2) Τὰ γενικά έξοδα της λειτουργίας της Έπιτροπής θα κατανέμονται κατά τον αυτόν τρόπον.

Άρθρον 22.

1) Η Έπιτροπή Συνδιαλλαχής θα έχη ως έργον την διευκρίνισιν των άμφισβητουμένων ζητημάτων, την συλλογήν επί τῷ σκοπῷ τούτῳ πάσης χρησίμου πληροφορίας είτε δι' ανακρίσεων είτε άλλως καὶ την προσπάθειαν επιτεύξεως συνδιαλλαγής των Μερών. Μετά την εξέτασιν τοῦ ζητήματος δύναται νὰ ἐκθέσῃ εἰς τὰ Μέρη τοὺς ὅρους της συμφωνίας, οἵτινες θα ἐφαίνοντο αὐτῇ ἀριόζοντες, καὶ νὰ ὁρίσῃ εἰς αὐτὰ προθεσμίαν ἵνα ἀποφασίσωσιν.

2) Εἰς τὸ τέλος των εργασιών της ἡ Έπιτροπή συντάσσει πρωτόκολλον ἐν τῷ ὁποίῳ διαπιστῶται, ἀναλόγως, εἴτε ὅτι τὰ Μέρη προήλθον εἰς συμφωνίαν καὶ, ἔάν ὑπάρχῃ τοιαύτη περίπτωσις, οἱ ὅροι της συμφωνίας, εἴτε ὅτι δὲν κατέστη ἐφικτὴ ἡ συνδιαλλαχὴ των Μερών. Τὸ πρωτόκολλον δὲν θὰ ἀναφέρῃ ἐάν αἱ ἀποφάσεις της Έπιτροπῆς ἐλήφθησαν παμψηφεί ἢ κατὰ πλειονοψηφίαν.

Άρθρον 23.

Τὸ πρωτόκολλον της Έπιτροπῆς θὰ ἀνακοινῶται παράυτα εἰς τὰ Μέρη. Τὰ Μέρη ἀποφασίζουν περὶ της δημοσιεύσεώς του.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'.

Περὶ διαιτητικοῦ διακανονισμοῦ.

Άρθρον 24.

Ἐάν ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ της λήξεως των εργασιών της Έπιτροπῆς συνδιαλλαγῆς, περὶ ἧς τὰ ἀνωτέρω ἄρθρα, τὰ Μέρη δὲν συμφωνήσωσι, τὸ ζήτημα φέρεται πρὸ διαιτητικοῦ δικαστηρίου συγκροτούμενου, πλὴν ἐναντίας συμφωνίας των Μερών, ὡς ἐξῆς:

Άρθρον 25.

Τὸ Διαιτητικὸν Δικαστήριον περιλαμβάνει πέντε μέλη. Τὰ Μέρη θὰ διορίσωσιν ἑκάτερον ἐν μέλος τὸ ὁποῖον δύναται νὰ εἶναι ὑπὸ ἡγεσίας αὐτῶν. Οἱ δύο ἑτεροὶ διαιτηταὶ καὶ ὁ ἐπίδιαιτης θὰ ἐκλέγονται ἐκ συμφώνου μετὰξὺ των ἡγηγμένων τριῶν τῆς Δυνάμεως. Οἱ τελευταῖοι οὗτοι δέον νὰ εἶναι διαφόρου ἐθνικότητος καὶ νὰ μὴ ἔχωσι τὴν συνήθη αὐτῶν κατοικίαν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους των Μερών, οὐδὲ νὰ εὕρισκωνται ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ των.

Άρθρον 26.

1) Ἐάν ὁ διορισμὸς των μελῶν τοῦ Διαιτητικοῦ Δικαστηρίου δὲν λάβῃ χώραν ἐντὸς τριῶν μηνῶν ἀπὸ της αἰτήσεως, ἀπευθυνθείσης ὑπὸ τοῦ ἑνὸς Μέρους εἰς τὸ ἕτερον, περὶ συστάσεως Διαιτητικοῦ Δικαστηρίου, ἡ μέριμνα των ἀναγκαίων διορισμῶν θὰ ἀνατίθεται εἰς τρίτην Δύναμιν ἐκλεγομένην ἀπὸ κοινῶν ὑπὸ των Μερών.

2) Ἐάν ἐπέλθῃ συμφωνία ἐπὶ τοῦ σημείου τούτου, ἑκάτερον των Μερών ὑποδεικνύει ἑἷαν διάφορον Δύναμιν, αἱ δὲ διορισμοὶ γίνονται ἐκ συμφώνου ὑπὸ των αὐτῶν ἐκλεγείσων Δυνάμεων.

Article 21.

1. Pendant la durée de leurs travaux, chacun des commissaires recevra une indemnité dont le montant sera arrêté du commun accord des parties, qui en supporteront chacune une part égale.

2. Les frais généraux occasionnés par le fonctionnement de la Commission seront répartis de la même façon.

Article 22.

1. La Commission de conciliation aura pour tâche d'éclaircir les questions en litige, de recueillir à cette fin toutes les informations utiles, par voie d'enquête ou autrement, et de s'efforcer de concilier les parties. Elle pourra, après examen de l'affaire, exposer aux parties les termes de l'arrangement qui lui paraîtrait convenable et leur impartir un délai pour se prononcer.

2. A la fin de ses travaux, la Commission dressera un procès-verbal constatant, suivant le cas, soit que les parties se sont arrangées et, s'il y a lieu, les conditions de l'arrangement, soit que les parties n'ont pu être conciliées. Le procès-verbal ne mentionnera pas si les décisions de la Commission ont été prises à l'unanimité ou à la majorité.

3. Les travaux de la Commission devront, à moins que les parties n'en conviennent autrement, être terminés dans un délai de six mois à compter du jour où la Commission aura été saisie du différend.

Article 23.

Le procès-verbal de la Commission sera porté sans délai à la connaissance des parties. Il appartient aux parties d'en décider la publication.

CHAPITRE IV.

Du règlement arbitral.

Article 24.

Si, dans le mois qui suivra la clôture des travaux de la Commission de conciliation, visée dans les articles précédents, les parties ne se sont pas entendues, la question sera portée devant un tribunal arbitral constitué, sauf accord contraire des parties, de la manière indiquée ci-après.

Article 25.

Le Tribunal arbitral comprendra cinq membres. Les parties en nommeront chacune un qui pourra être choisi parmi leurs nationaux respectifs. Les deux autres arbitres et le surarbitre seront choisis d'un commun accord parmi les ressortissants de tierces Puissances. Ces derniers devront être de nationalités différentes, ne pas avoir leur résidence habituelle sur le territoire des parties, ni se trouver à leur service.

Article 26.

1. Si la nomination des membres du Tribunal arbitral n'intervient pas dans un délai de trois mois à compter de la demande adressée par l'une des parties à l'autre de constituer un tribunal arbitral, le soin de procéder aux nominations nécessaires sera confié à une tierce Puissance choisie d'un commun accord par les parties.

2. Si l'accord ne s'établit pas à ce sujet, chaque partie désignera une Puissance différente et les nominations seront faites de concert par les Puissances ainsi choisies.

3) Ἐάν, ἐντὸς τριῶν μηνῶν, αἱ αὐτὲς ὑποδειχθῶσι Δυνάμεις δὲν συμφωνήσωσιν, οἱ ἀναγκαῖοι διορισμοὶ θὰ γίνωσιν ὑπὸ τοῦ Προέδρου τοῦ Δικαστοῦς Δικαστηρίου Διεθνῶς Δικαιοσύνης. Ἐάν οὗτος κωλύεσθαι ἢ ἐὰν εἶναι ὑπὸ ἡγεσίας των Μερών, οἱ διορισμοὶ θὰ γίνωσιν ὑπὸ τοῦ Ἀντιπροέδρου. Ἐάν καὶ οὗτος κωλύεσθαι ἢ ἐὰν εἶναι ὑπὸ ἡγεσίας των Μερών, οἱ διορισμοὶ θὰ γίνωσιν ὑπὸ τοῦ γηραιότερου μέλους τοῦ Δικαστηρίου τὸ ὁποῖον δὲν θὰ εἶναι ὑπὸ ἡγεσίας τῶν Μερών.

Άρθρον 27.

Ἐν περιπτώσει γηραιᾶς ἡσέως αἰτίᾳ θανάτου ἢ παραιτήσεως ἢ οἰουδὴποτε άλλου κωλύματος, αὐτὴ θὰ πληροῦται τὸ ταχύτερον καὶ ὅν τρόπον ὁρίζεται διὰ τῶς διορισμούς.

Άρθρον 28.

Τὰ Μέρη συντάσσουν συνυποσχετικὸν καθορίζον τὸ ἀντικείμενον της διαφοράς καὶ τὴν ἀκολουθητέαν δικαχασίαν.

Άρθρον 29.

Ἐν περιπτώσει μὴ καθορισμοῦ ἢ ἀνεπαρκούς καθορισμοῦ ἐν τῷ συνυποσχετικῷ των ἐν τῷ προηγούμενῳ ἄρθρῳ ἀναφερομένων σημείων, θὰ ἐφαρμόζονται, ἐν τῷ ἀναγκαίῳ μέτρῳ, αἱ διατάξεις της Συμβάσεως της Χάγης της 18 Ὀκτωβρίου 1907 διὰ τὴν εἰρηγικὴν διακανονισμόν των διεθνῶν διαφορῶν.

Άρθρον 30.

Ἐλλείψει συστάσεως συνυποσχετικῶ ἐντὸς διετίας τριῶν μηνῶν ἀπὸ της συγκροτήσεως τοῦ Δικαστηρίου, τούτο θὰ ἐπιλαμβάνεται δι' αἰτήσεως τοῦ ἑνὸς ἢ τοῦ ἑτέρου των Μερών.

Άρθρον 31.

Ἐν περιπτώσει σιωπῆς τοῦ συνυποσχετικῶ ἢ ἐλλείψει τῆς τούτου, τὸ Δικαστήριον θὰ ἐφαρμόζῃ ὡς πρὸς τὴν οὐσίαν τοὺς κανόνες τοῦς ἀπαριθμουμένους ἐν τῷ ἄρθρῳ 38 τοῦ Καταστατικοῦ τοῦ Δικαστοῦς Δικαστηρίου Διεθνῶς Δικαιοσύνης. Ἐὰν δὲν ὑπάρχουσι τοιοῦτοι κανόνες, δύναμενοι νὰ ἐφαρμοσθῶσιν ἐπὶ της προκειμένης διαφοράς, τὸ Δικαστήριον θὰ δικάζῃ ex aequo et bono.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε'.

Γενικά διατάξεις.

Άρθρον 32.

1) Εἰς πάσας τὰς περιπτώσεις καὶ ὅς ἡ διαφορά ἀποτελεῖ ἀντικείμενον διαιτητικῆς ἢ δικαστικῆς δικαχασίας, ἰδίως ἐὰν τὸ ζήτημα ἐφ' οὗ διαφωνοῦσι τὰ Μέρη προκύπῃ ἐκ πράξεων γενομένων ἤδη ἢ ἐν τῷ γίνεσθαι τοῦ Δικαστοῦς Δικαστηρίου Διεθνῶς Δικαιοσύνης, ἀποφαινομένην συμφωνίᾳ πρὸς τὸ ἄρθρον 41 τοῦ Καταστατικοῦ του, ἢ τὸ Διαιτητικὸν Δικαστήριον, θὰ ὑποδείξῃ τὸ ταχύτερον ποῖα προσωρινὰ μέτρα δέον νὰ ληφθῶσι. Τὰ Μέρη ὑποχρεοῦνται νὰ συμμορφωθῶσιν πρὸς ταῦτα.

2) Ἐάν ἡ Έπιτροπή συνδιαλλαγῆς έχῃ ἐπιληφθῇ της διαφοράς, δύναται νὰ συστήσῃ εἰς τὰ Μέρη τὰ προσωρινὰ μέτρα τὰ ὁποῖα ἡθελε κρίνει χρήσιμα.

3) Τὰ Μέρη ἀνταλλάσσουσι τὴν υποχρέωσιν νὰ ἀπέχωσι παντὸς μέτρου δυνάμενου νὰ ἐκπληκθῇ ἐπὶ τῆς ἐκτελέσεως της δικαστικῆς ἢ διαιτητικῆς ἀποφάσεως ἢ τοῦ διακανονισμοῦ τοῦ προτεινομένου ὑπὸ της Έπιτροπῆς συνδιαλλαγῆς καὶ ἐν γένει ὅπως μὴ προσβλῶσιν εἰς οὐδεμίαν πρᾶξιν οἰσθητοῦ φύσεως δυνάμενην νὰ ἐπιδεινώσῃ ἢ νὰ ἐπικραίνει τὴν διαφοράν.

3. Si, dans un délai de trois mois, les Puissances ainsi désignées n'ont pu tomber d'accord, les nominations nécessaires seront faites par le président de la Cour permanente de Justice internationale. Si celui-ci est empêché ou s'il est ressortissant de l'une des parties, les nominations seront faites par le vice-président. Si celui-ci est empêché ou s'il est ressortissant de l'une des parties, les nominations seront faites par le membre le plus âgé de la Cour qui n'est ressortissant d'aucune des parties.

Article 27.

Il sera pourvu, dans le plus bref délai, aux vacances qui viendraient à se produire par suite de décès ou de démission, ou de quelque autre empêchement, en suivant le mode fixé pour les nominations.

Article 28.

Les parties rédigeront un compromis déterminant l'objet du litige et la procédure à suivre.

Article 29.

A défaut d'indications ou de précisions suffisantes dans le compromis, relativement aux points indiqués dans l'article précédent, il sera fait application, dans la mesure nécessaire, des dispositions de la Convention de la Haye du 18 octobre 1907 pour le règlement pacifique des conflits internationaux.

Article 30.

Faute de conclusion d'un compromis dans un délai de trois mois à partir de la constitution du Tribunal, celui-ci sera saisi par requête de l'une ou l'autre des parties.

Article 31.

Dans le silence du compromis ou à défaut de compromis, le Tribunal appliquera les règles de fond énumérées dans l'article 38 du Statut de la Cour permanente de Justice internationale. En tant qu'il n'existe pas de pareilles règles applicables au différend, le Tribunal jugera ex aequo et bono.

CHAPITRE V.

Dispositions générales.

Article 32.

1. Dans tous les cas où le différend fait l'objet d'une procédure arbitrale ou judiciaire, notamment si la question au sujet de laquelle les parties sont divisées résulte d'actes déjà effectués ou sur le point de l'être, la Cour permanente de Justice internationale, statuant conformément à l'article 41 de son Statut, ou le Tribunal arbitral, indiquera, dans le plus bref délai possible, les mesures provisoires qui doivent être prises. Les parties seront tenues de s'y conformer.

2. Si la Commission de conciliation se trouve saisie du différend, elle pourra recommander aux parties les mesures provisoires qu'elle estimera utiles.

3. Les parties s'engagent à s'abstenir de toute mesure susceptible d'avoir une repercussion préjudiciable à l'exécution de la décision judiciaire ou arbitrale ou aux arrangements proposés par la Commission de conciliation et, en général, à ne procéder à aucun acte, de quelque nature qu'il soit, susceptible d'aggraver ou d'étendre le différend.

Άρθρον 33.

Ἐάν ἡ δικαστικὴ ἢ διαιτητικὴ ἀπόφασις ὠρίξεν ὅτι ληφθεῖσα ἀπόφασις ἢ διαπραχθὲν μέτρον ὑπὸ τινος δικαστικῆς ἢ ἄλλης ἀρχῆς ἐνός τῶν διαμαρτυρουμένων μερῶν εὐρίσκειται ἐν ὅλῳ ἢ ἐν μέρει ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ διεθνὲς δίκαιον καὶ ἐάν τὸ Συνταγματικὸν Δίκαιον τοῦ ἐν λόγῳ Μέρους δὲν ἐπέτρεπεν ἢ ἐπέτρεπεν ἀτελῶς τὴν ἀπάλειψιν τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς ἀποφάσεως ἢ τοῦ μέτρου τούτου, τὰ Μέρη συμφωνοῦσιν ὅτι, δέον διὰ τῆς δικαστικῆς ἢ διαιτητικῆς ἀποφάσεως νὰ παραχωρηται εἰς τὸ ζημιωθὲν Μῆρος δικαίαν ἰκανοποίησις.

Άρθρον 34.

1) Ἡ παρούσα Σύμβασις εἶναι ἐφαρμοστέα μεταξὺ τῶν Ὑψηλῶν Συμβαλλομένων Μερῶν ἑαυτῶν καὶ ἐν τρίτῃ Δύναμει ἔχῃ ἐνδιαφέρον· ἐν τῇ διαμαρτυρίᾳ.

2) Τὰ Μέρη δύνανται ἀπὸ κοινοῦ νὰ καλέσωσι καὶ τρίτην Δύναμιν ἐν τῇ διαδικασίᾳ συνδιαλλαγῆς.

3) Ἐν τῇ δικαστικῇ ἢ διαιτητικῇ διαδικασίᾳ, ἐάν τρίτη Δύναμις φρονῇ ὅτι ἐν διαφορᾷ τινὶ ὀφείκει νομικῆς φύσεως συμφέρον αὐτῆς, δύνανται νὰ ἀπευθύνῃ πρὸς τὸ Διαρκὲς Δικαστήριον Διεθνῶς Δικαιοσύνης ἢ τὸ Διαιτητικὸν Δικαστήριον αἴτησιν παρεμβάσεως.

Τὸ Διεθνὲς Δικαστήριον Διεθνῶς Δικαιοσύνης ἢ τὸ Διαιτητικὸν Δικαστήριον ἀποφασίζει.

4) Προκειμένου περὶ ἐρμηνείας συμβάσεως εἰς ἣν ἔχουσι λάβει μέρος καὶ ἕτερα Κράτη πλὴν τῶν Μερῶν, ἡ Γραμματεία τοῦ Διαρκὸς Δικαστηρίου Διεθνῶς Δικαιοσύνης ἢ τὸ Διαιτητικὸν Δικαστήριον εἰδοποιεῖ ταῦτα ἀμελητέῃ.

Ἐκότερον τούτων ὁ ἔχῃ δικαίωμα ἐπαρθέσεως καὶ, ἐάν ἐξακτῇ τὸ δικαίωμα τούτου, ἡ ἐν τῇ ἀποφάσει περιεχομένη ἐρμηνεία ὅα εἶναι ὑποχρεωτικὴ δι' αὐτό.

Άρθρον 35.

Αἱ διαφοραὶ αἱ σχετικαὶ πρὸς τὴν ἐρμηνείαν ἢ τὴν ἐφαρμογὴν τῆς παρούσης Συνθήκης, περιλαμβανομένων καὶ τῶν σχετικῶν πρὸς τὸν χαρακτηρισμὸν τῶν διαφορῶν, ὅα ὑποβάλλονται εἰς τὸ Διαρκὲς Δικαστήριον Διεθνῶς Δικαιοσύνης.

Άρθρον 36.

Ἡ παρούσα Συνθήκη, σύμφωνα πρὸς τὸ Σύμφωνον τῆς Κοινωνίας τῶν Ἑθνῶν, δὲν δύναται νὰ ἐρμηνευθῇ ὡς περιορίζουσα τὴν ἀποστολὴν αὐτῆς, ὅπως λαμβάνῃ ἀνὰ πάσαν στιγμὴν πᾶν μέτρον δυνάμενον νὰ προστατεύσῃ τελειοφώρως τὴν εἰρήνην τοῦ κόσμου.

Άρθρον 37.

1) Ἡ παρούσα Συνθήκη ὅα ἐπικυρωθῇ, ἡ δὲ ἀνταλλαγὴ τῶν ἐπικυρώσεων ὅα λάβῃ χώραν ἐν Ἀθήναις.

Ὁ δὲ καταχωρισθῇ εἰς τὴν Γραμματείαν τῆς Κοινωνίας τῶν Ἑθνῶν.

2) Ἡ Σύμβασις συνάπτεται διὰ πέντε ἔτη ἀπὸ τῆς ἡμερομηνίας τῆς ἀνταλλαγῆς τῶν ἐπικυρώσεων.

3) Ἐάν δὲν καταγγελλῇ ἕξ μῆνας πρὸ τῆς ἐκπνεύσεως τῆς, ὅα παραμείνῃ ἐν ἰσχύϊ διὰ μίαν ἐτέραν περιόδον πέντε ἐτῶν καὶ οὕτω καθεξῆς.

4) Παρὰ τὴν καταγγελίαν ὑπ' ἐνός τῶν Συμβαλλομένων Μερῶν, αἱ ἐκπνεύσεις διαδραματίζονται κατὰ τὴν ἐκπνεύσιν τῆς Συμβάσεως ὅα ἐξακολουθήσῃ μέχρι τῆς ὁριστῆς περατώσεως τῶν.

Εἰς πίστωσιν τῶν ὁρίων οἱ ὡς ἄνω ἀναφερόμενοι πληρεξούσιοι ὑπέγραψαν τὴν παρούσαν Σύμβασιν.

Ἐγένετο ἐν Βιέννῃ τῇ 26ῃ Ἰουλίου 1930 εἰς διπλοῦν.

(ὕπ.) Α. Α. ΣΑΧΤΟΥΡΙΣ

(ὕπ.) ΣΟΜΠΕΡ

Article 33.

Si la sentence judiciaire ou arbitrale déclarait qu'une décision prise ou une mesure ordonnée par une autorité judiciaire ou toute autre autorité de l'une des parties en litige se trouve entièrement ou partiellement en opposition avec le droit international, et si le droit constitutionnel de ladite partie ne permettait pas ou ne permettait qu'imparfaitement d'effacer les conséquences de cette décision ou de cette mesure, les parties conviennent qu'il devra être accordé par la sentence judiciaire ou arbitrale, à la partie lésée, une satisfaction équitable.

Article 34.

1. Le présent Traité sera applicable entre les Hautes Parties Contractantes encore qu'une tierce Puissance ait un intérêt dans le différend.

2. Dans la procédure de conciliation, les parties pourront d'un commun accord inviter une tierce Puissance.

3. Dans la procédure judiciaire ou arbitrale, si une tierce Puissance estime que, dans un différend, un intérêt d'ordre juridique est pour elle en cause, elle peut adresser à la Cour permanente de Justice internationale ou au Tribunal arbitral une requête à fin d'intervention.

La Cour ou le Tribunal décide.

4. Lorsqu'il s'agit de l'interprétation d'une convention à laquelle auront participé d'autres Etats que les parties en cause, le Greffe de la Cour permanente de Justice internationale ou le Tribunal arbitral les avertit sans délai.

Chacun d'eux aura le droit d'intervenir et, s'il exerce cette faculté, l'interprétation contenue dans la sentence est obligatoire à son égard.

Article 35.

Les différends relatifs à l'interprétation ou l'application du présent Traité, y compris ceux relatifs à la qualification des litiges, seront soumis à la Cour permanente de Justice internationale.

Article 36.

Le présent Traité, conforme au Pacte de la Société des Nations, ne sera pas interprété comme restreignant la mission de celle-ci de prendre à tout moment les mesures propres à sauvegarder effacement la paix du monde.

Article 37.

1. Le présent Traité sera ratifié et l'échange des ratifications aura lieu à Athènes.

Il sera enregistré au Secrétariat de la Société des Nations.

2. Le Traité est conclu pour une durée de cinq ans à compter de la date de l'échange des ratifications.

3. S'il n'est pas dénoncé six mois au moins avant l'expiration de ce terme, il demeurera en vigueur pour une nouvelle période de cinq ans et ainsi de suite.

4. Nonobstant la dénonciation par l'une des Parties contractantes, les procédures engagées au moment de l'expiration du terme du Traité continueront jusqu'à leur achèvement normal.

En foi de quoi, les plénipotentiaires sus-nommés ont signé le présent Traité.

Fait à Vienne, le 26 Juin 1930, en deux exemplaires.

(signé) Α. Α. ΣΑΧΤΟΥΡΙΣ

(signé) J. SCHÖBER

Περὶ κυρώσεως τῆς ἐν Γενεύῃ ὑπογραφείσης τῇ 6 Ἀπριλίου 1930 πολυμερούς ἐμπορικῆς συμβάσεως τῆς 24 Μαρτίου 1930.

Άρθρον μόνον.

Κυροῦται τὸ καίμενον τῆς ἐν Γενεύῃ ὑπογραφείσης τῇ 6 Ἀπριλίου ἐμπορικῆς συμβάσεως τῆς 24 Μαρτίου 1930, ὅς παρατίθεται κατωτέρω ἀκριβῆς μετάφρασις εἰς τὴν Ἑλληνικὴν.

Ἡ ἰσχὺς τοῦ παρόντος νόμου ἀρχεῖται ἀπὸ 1 Νοεμβρίου 1930, ἡ δὲ δημοσίευσίς καὶ ἐκτέλεσις αὐτοῦ ἀνατίθεται εἰς τοὺς Ὑπουργοὺς ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν καὶ Οἰκονομικῶν.

ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΣΥΜΒΑΣΙΣ

Ὁ Πρόεδρος τοῦ Γερμανικοῦ Κράτους, ὁ Πρόεδρος τῆς Ὁμοσπονδικῆς Δημοκρατίας τῆς Αὐστρίας, ἡ Α. Μ. ὁ Βασιλεὺς τῶν Βέλγων, ἡ Α. Μ. ὁ Βασιλεὺς τῆς Μεγάλης Βρετανίας, τῆς Ἰρλανδίας καὶ τῶν πέραν τῶν θαλάσσων Βρετανικῶν κινήσεων, Ἀυτοκράτωρ τῶν Ἰνδιῶν, ἡ Α. Μ. ὁ Βασιλεὺς τῆς Δανίας, ἡ Κυβερνήτης τῆς Ἑσθονικῆς Δημοκρατίας, ὁ Πρόεδρος τῆς Φινλανδικῆς Δημοκρατίας, ὁ Πρόεδρος τῆς Γαλλικῆς Δημοκρατίας, ὁ Πρόεδρος τῆς Ἑλληνικῆς Δημοκρατίας, ἡ Α. Μ. ὁ Βασιλεὺς τῆς Ἰταλίας, ὁ Πρόεδρος τῆς Λεττονικῆς Δημοκρατίας, ἡ Α. Β. Υ. ἡ Μεγάλη Δούκισσα τοῦ Λουξεμβούργου, ἡ Α. Μ. ὁ Βασιλεὺς τῆς Νορβηγίας, ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας τῆς Πολωνίας, ἡ Α. Μ. ὁ Βασιλεὺς τῆς Ρουμανίας, ἡ Α. Μ. ὁ Βασιλεὺς τῆς Σουηδίας, τὸ Ἑλβετικὸν Ὁμοσπονδικὸν Συμβούλιον,

Ἐπιθυμοῦντες νὰ ἐξαφελίσωσιν εἰς τὰς ἀποφάσεις τῆς Διεθνῶς Οἰκονομικῆς Συνδιασκεψέως τοῦ 1927 τελείαν καὶ ἀποτελεσματικὴν ἐφαρμογὴν καὶ νὰ ἐνισχυθῇ τὴν ἀποδοτικότητάν ἐν τῇ ἐκτέλει τῆς Συνδιασκεψέως, κατὰ τὴν δεκάτην αὐτῆς Σύνοδον συνεδρίασεως τῆς Κ.Τ.Π.Ε. κατὰ τὴν δεκάτην αὐτῆς Σύνοδον συνεδρίασεως καὶ ἀποφασίσαντες ἐπιτελεῖν τὴν ἐκτέλεσιν τῆς συμφωνίας μεταξὺ τῶν καὶ ὧν εἶσαν ὡς πληρεξούσιοι αὐτῶν τῶν ἐξῆς :

(Ἐποῦται τὰ ὀνόματα τῶν πληρεξουσίων)
Οἵτινες, ἀφ' ὧν ἀνακρίνωσιν τὰ πληρεξούσια αὐτῶν εὐρεθόντα ἐν πληρεί τάξει συνεφώνησαν ἐπὶ τῶν ἐξῆς διατάξεων :

Άρθρον I.

Τὰ Ὑψηλὰ συμβαλλόμενα Μέρη ἀναλαμβάνουσι τὴν ὑποχρέωσιν νὰ μὴ κἀμωσὶ χοῦρην πρὸ τῆς 1ης Ἀπριλίου 1931 τοῦ δικαιοῦτος καταγγελλίας τῶν διμερῶν ἐμπορικῶν συμβάσεων, τὰς ὁποίας ἔκαστον ἐξ αὐτῶν ἔχει συνάψῃ μεθ' αὐτῶν ἄλλου ἐκ τῶν Ὑψηλῶν συμβαλλομένων Μερῶν καὶ οἵτινες τὴν σήμερον εὐρίσκονται εἰσέτι ἐν ἰσχύϊ.

Άρθρον II.

Ἐάν ἐν τῶν Ὑψηλῶν συμβαλλομένων Μερῶν, ἐξακουσθῶν τῶν ἐν Ἀρθρῷ IV ἀναφερομένων, εὐρεθῇ ἐν τῇ ἀνάγκῃ πρὸ τῆς λήξεως τῆς παρούσης Συμβάσεως νὰ προβῇ εἰς αὐξήσεις τῶν τελωνειακῶν δαμῶν ὑπεράνω τοῦ ἐπιπέδου τῶν ὑφισταμένων τῶν σήμερον δαμῶν ἢ εἰς εἰσχωρὴν τελωνειακῶν δαμῶν μὴ ὑφισταμένων τῶν σήμερον, δυνάμει τῆς νὰ οἰσῇ σιμνητικῶς τὰ συμφέροντα οἰκοδόμητος τῶν ἄλλων Ὑψηλῶν συμβαλλομένων Μερῶν, τὸ Μῆρος ὅπερ ἔτι νομίζει ὅτι ὑφίσταται βλάβην τινὰ ὅα ἔχῃ τὴν εὐχέλαιαν ἀμὰ τῇ κοινωποίᾳ τῇ προβλεπόμενῃ ὑπὸ τοῦ Ἀρθροῦ 3 καὶ ἐντός δύο μηνῶν ἀπὸ τῆς κοινωποίσεως ταύτης νὰ ἐξηγήσῃ τὴν ἐν αὐτῇ φιλικῶν διαπραγματεύσεων ἐπὶ τῷ σκοπῷ τῆς ἐπανορθώσεως τῆς οὕτω διαταραχθείσης ἰσορροπίας.

Εἰς περίπτωσιν καθ' ἣν ἐν δικαστήματι δύο μηνῶν ἀπὸ τῆς αἰτήσεως αἱ διαπραγματεύσεις δὲν ἔχουσι καταλήξῃ, τὸ Μῆρος ὅπερ ἐξήγησε τὴν ἐν αὐτῇ βλάβην ὅα ἔχῃ τὴν εὐ-

χέλαιαν νὰ καταγγελλῇ ἀμέσως τὴν παρούσαν Σύμβασιν, ἵνα ἡ Σύμβασις πάσῃ ὡς πρὸς αὐτὸ ἰσχύουσα ἐνὰ μῆνα μετὰ κοινοποίησιν γινομένην εἰς τὸν Γενικὸν Γραμματεία τῆς Κοινωνίας τῶν Ἑθνῶν. Ἡ καταγγελία αὕτη δύναται νὰ ἀρρῶθ' εἴτε ἀπὸ τῆς Ὑψηλῆς συμβαλλομένης Μέρους, εἴτε ἐκείνου μόνου ὅπερ προέβη εἰς τὴν αὐξήσιν δαμῶν ἢ εἰς τὴν σύττασιν νέων τοιούτων.

Αἱ προσηγορήσεις τῶν τελωνειακῶν δαμῶν αἱ γινόμεναι ἐπὶ τῇ βάσει Νόμων ἢ ἐπιχειρημάτων περιστάσεων, ἐπιβαλλομένων τῶν ἀμεσῶν ἐφαρμογῶν τῶν τροποποιήσεων τούτων, δὲν ὑπολείπονται εἰς τὰς ὡς ἄνω διατάξεις, τὰς σχετικὰς πρὸς τὰς διαπραγματεύσεις. Οὐχ ἦτον τὸ δικαίωμα καταγγελλίας τὸ προβλεπόμενον ἐν τῷ δευτέρῳ ἑαυτῶν τοῦ παρόντος Ἀρθροῦ παραμένει κατεχόμενον πρὸς ὅσους τοῦ Ὑψηλοῦ συμβαλλομένου Μέρους, ὅπερ ἤθελε θεωρήσει αὐτὸ ὑφίσταται βλάβην τινὰ.

Άρθρον III.

Ἐκαστον τῶν Ὑψηλῶν συμβαλλομένων Μερῶν, ἐφ' ὧν ἐφαρμόζεται τὸ Ἀρθρον II, ἀναλαμβάνει τὴν ὑποχρέωσιν νὰ ἀνακρίνωσιν εἰς τὰς ἑτέρας Ὑψηλὰ συμβαλλόμενα Μέρη τὰς αὐξήσεις τῶν ὑφισταμένων τελωνειακῶν δαμῶν ἢ τοὺς νέους τελωνειακούς δαμούς, ὡς ἤθελεν εἰσαγγῆναι εἰς αὐτὰς μὲν ἡμέρας πρὸ τῆς ἐφαρμογῆς τῶν μέτρων τούτων εἰς πᾶσαν τὰς περιπτώσεις καθ' ὧς τούτο ὅα ἦτον δυνατὸν ἢ ἐν ἀσυνεχίᾳ τῶν στιγμῶν καθ' ἣν τὰ ἐν λόγῳ μέτρα θέλουσι ἐφαρμοσθῇ ἵνα τεθῶσιν εἰς ἐφαρμογὴν.

Συμφωνοῦντες ὅτι οἱ νόμοι οἵτινες προβλέπουσι τὴν ἀμεσῶν ἐφαρμογῶν τροποποιήσεων τελωνειακῶν δαμῶν παρέχουσι τὸ δικαίωμα τῆς παραλείψεως τῆς ὡς ἄνω ἀναφερομένης προειδοποιήσεως.

Άρθρον IV.

Τὰ Ὑψηλὰ συμβαλλόμενα Μέρη, αἵτινα δὲν ἐφαρμόζουσιν ἢ ἐφαρμόζουσι μόνον εἰς ἐξαιρετικὰς περιπτώσεις τὴν συμβατικὴν παρτίαν τῶν τελωνειακῶν δαμῶν, ἀναλαμβάνουσι τὴν ὑποχρέωσιν νὰ μὴ προέβῃ, πρὸ τῆς λήξεως τῆς παρούσης συμβάσεως, εἰς αὐξήσεις προστατευτικῶν δαμῶν ὑπεράνω τοῦ ἐπιπέδου τῶν ὑφισταμένων τῶν σήμερον ἢ αὐτῶν προστατευτικῶν δαμῶν μὴ ὑφισταμένων τῶν σήμερον.

Άρθρον V.

Εἰς περίπτωσιν καθ' ἣν ἐν τῶν ἐν τῷ Ἀρθρῷ IV ἀναφερομένων Ὑψηλῶν συμβαλλομένων Μερῶν, ἤθελε προέβῃ πρὸ τῆς λήξεως τῆς παρούσης συμβάσεως εἰς αὐξήσεις τῶν προστατευτικῶν δαμῶν ἢ εἰς εἰσχωρὴν μὴ ὑφισταμένων δαμῶν, τοὺς ἐφαρμόζοντες ἀπὸ τῆς ἀνακρίνωσεως εἰς τὸν Γενικὸν Γραμματεία τῆς Κοινωνίας τῶν Ἑθνῶν.

Άρθρον VI.

Μὴ θιγόμενοι τῶν πλέων ἐκτεταμένων ὑποχρεώσεων αἵτινες ἤθελεν προκύβῃ δι' ἐν ἑκαστῶν τῶν Ὑψηλῶν συμβαλλομένων Μερῶν ἐκ τῆς ἐνάρξεως τῆς ἰσχύος τῆς Διεθνῶς Συμβάσεως τῆς 8 Νοεμβρίου 1927 περὶ καταργήσεως τῶν ἀπαγορεύσεων καὶ περιορισμῶν ἐπὶ τῆς εἰσχωρῆς καὶ ἐξαγωγῆς, τὰ Ὑψηλὰ συμβαλλόμενα Μέρη δὲν θέλουσι καταστήσει ἐπαχθέστερον τὸ σήμερον ἰσχύον καθέστω, ἐν ἐνδεχόμενῃ δὲ περιπτώσει ἢ ἐν τῷ Ἀρθρῷ II καὶ III τῆς παρούσης Συμβάσεως προβλεπόμενῃ διαδικασίᾳ ὅα δύναται νὰ ἐφαρμοσθῇ.

Άρθρον VII.

Ἐν περίπτωσει καθ' ἣν οἰκοδόμηται ἐκ τῶν Ὑψηλῶν συμβαλλομένων Μερῶν θέλει κἀμωσὶ χοῦρην τοῦ δικαιοῦτος

καταγγελίας του προδεδιομένου εν τοις άρθροις II, V και VI της παρούσης Συνθήκης και εν τῷ πρωτοκόλλῳ υπογραφῆς ἐπὶ τοῦ άρθρου I—C ὅν ἐδάρουν πᾶν ἄλλο Ὑψηλὸν συμβαλλομένον Μέρος ὅπως θέλει θεωρήσει ὅτι ἡ οὐτω ἐπελθούσα καταγγελία εἶναι εὐθὺς τοιαύτης, ὥστε νὰ προσποιῇ ρηθιῶς ὡς πρὸς αὐτὸ τὴν ἰσορροπίαν τῆς παρούσης Συνθήκης, ὅλ' ὅνεται νὰ καταγγεῖται αὐτὴν ἀμέσως, ἢ νὰ ἢ Σύμβασις πύση ὡς πρὸς αὐτὸ ἰσχύουσα μετὰ παρέλευσιν μηνὸς ἀπὸ τῆς ἀνακοινώσεως πρὸς τὸν Γενικὸν Γραμματέα τῆς Κοινωνίας τῶν Ἑθνῶν.

Ἄρθρον VIII.

α') Αἱ διμερεῖς ἐμπορικαὶ συνθήκαι αἱ καταγγελλομένης πρὸ τῆς σήμερον ἐξαιρουμένης τῆς διατάξεως τοῦ άρθρου I. Αἱ ἐν τῇ τριτάτῃ καταγγελλόμεναι δυνάμει νὰ προκύψωσι διαμολογικαὶ αὐξήσεις δὲν ὅλ' ὑπὸκεινται εἰς τὴν ἐν τῷ άρθρῳ II προδεδιομένην διαδικασίαν.

β') Αἱ διμερεῖς ἐμπορικαὶ συνθήκαι αἱ υπογραφείσαι πρὸ τῆς σήμερον ἀλλὰ μὴ τεθεῖσαι εἰσέτι ἐν ἰσχύϊ ὅλ' ὅνεται νὰ υποκαταστήσωσι, κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς παρούσης Συνθήκης, τὰς ὑφιστάμενας συνθήκας, ἐν τριτάτῃ δὲ περιπτώσει ὅλ' ὑπὸκεινται εἰς τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ άρθρου I.

Αἱ ἐν τῇ τριτάτῃ υποκαταστάσεως δυνάμει νὰ προκύψωσι διαμολογικαὶ αὐξήσεις δὲν ὅλ' ὑπὸκεινται εἰς τὴν ἐν τῷ άρθρῳ II προδεδιομένην διαδικασίαν.

γ') Αἱ προσωρικαὶ συμφωνίαι αἱ υποκαταστήσασαι ἐμπορικὰς συνθήκας καταγγελλομένης πρὸ τῆς σήμερον καὶ εὐρισχόμεναι ἐν ἰσχύϊ κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην ὅλ' ὅνεται νὰ ἀντικατασταθῶσι κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς παρούσης Συνθήκης δι' ὀριστικῶν συνθηκῶν ἢ δι' ἄλλων προσωρινῶν συμφωνιῶν. Τὸ ἄρθρον I ὅλ' ὅνεται νὰ ἐφαρμοσθῇ ἐπὶ τῶν τελευταίων τούτων συνθηκῶν ἢ συμφωνιῶν.

Οὐχ' ἔτιον, ἐὰν ἤθελον προκύψαι ἐν τῶν νέων τούτων συνθηκῶν ἢ συμφωνιῶν διαμολογικαὶ αὐξήσεις, αὐταὶ ὅλ' ὅνεται νὰ γίνωσιν ἀντικείμενον τῆς ὑπὸ τοῦ άρθρου II προδεδιομένης διαδικασίας.

δ') Αἱ διμερεῖς ἐμπορικαὶ συνθήκαι ἐφ' ὧν ἐφαρμόζεται τὸ ἄρθρον I δύνανται νὰ τροποποιηθῶσιν ἢ νὰ ἀντικατασταθῶσιν ἐν μέρει ἢ ἐν συνόλῳ κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς παρούσης Συνθήκης διὰ νέων συμφωνιῶν.

Οὐχ' ἔτιον, ἐὰν καταστῇ δυνατὸν νὰ ληφθῶσιν ὑπ' ὄψιν τὰ συμφέροντα τῶν ἄλλων Ὑψηλῶν συμβαλλομένων Μερῶν καὶ δὴ τὸν ἀναφερόμενον ἐν τῷ άρθρῳ IV, συμφωνεῖται ὅτι, ἐὰν ἤθελον προκύψαι ἐν τῶν νέων τούτων συμφωνιῶν διαμολογικαὶ αὐξήσεις, αὐταὶ ὅλ' ὅνεται νὰ γίνωσιν ἀντικείμενον τῆς ὑπὸ τοῦ άρθρου II προδεδιομένης διαδικασίας.

Ἄρθρον IX.

Ἡ παρούσα Σύμβασις συνομολογεῖται διὰ τὴν διάρκειαν ἐνὸς ἔτους ἀπὸ τῆς 1ης Ἀπριλίου 1930. Πρὸ τῆς 1ης Φεβρουαρίου 1931 ἕκαστον τῶν Ὑψηλῶν συμβαλλομένων Μερῶν δύνανται νὰ γνωστοποιήσῃ εἰς τὸν Γενικὸν Γραμματέα τῆς Κοινωνίας τῶν Ἑθνῶν τὴν πρόθεσιν αὐτοῦ ὅπως ἀποσυρθῇ τῆς Συνθήκης τὴν 1ην Ἀπριλίου 1931.

Ἐλλείπει τοιαύτης γνωστοποιήσεως ἡ Σύμβασις θέλει παραμείναι ἐν ἰσχύϊ διὰ νέαν περιόδον ἑξῆς μηνῶν καὶ οὕτω καθ' ἑξῆς ἀπὸ ἑξῆς ἑξῆς μηνῶν. Δύο μηνῶν πρὸ τῆς λήξεως ἐκάστης τῶν ἐξαμηνίων τούτων περιόδων ἕκαστον τῶν Ὑψηλῶν συμβαλλομένων Μερῶν δύνανται νὰ γνωστοποιήσῃ εἰς τὸν Γενικὸν Γραμματέα τῆς Κοινωνίας τῶν Ἑθνῶν τὴν πρόθεσιν αὐτοῦ ὅπως ἀποσυρθῇ τῆς Συνθήκης μετὰ τὴν λήξιν τῆς τρεχούσης περιόδου.

Ἄρθρον X.

Ἐὰν ἐν ἐκ τῶν Ὑψηλῶν συμβαλλομένων Μερῶν ἤθελε κάποιος χρῆσιν τοῦ ἐν τοῖς προηγουμένοις ἀρθροῖς προδεδιομένου δικαιώματος τοῦ νὰ ἀποσυρθῇ τῆς Συνθήκης, ἔκαστον τῶν Ὑψηλῶν συμβαλλομένων Μερῶν δύνανται ἀπευθύν-

νόμενον πρὸς τοῦτο εἰς τὸν Γενικὸν Γραμματέα τῆς Κοινωνίας τῶν Ἑθνῶν νὰ προκαλέσῃ γνωμοδότησιν ἀπάντων τῶν Ὑψηλῶν συμβαλλομένων Μερῶν ἐπὶ τῷ σκοπῷ ὅπως ἀποφασθῇ περὶ τῆς τύχης τῆς Συνθήκης. Ἐὰν ὁ Γενικός Γραμματέας κρίνῃ τοῦτο χρήσιμον δύνανται νὰ συγκαλέσῃ συνδιάσκεψιν τῶν Ὑψηλῶν συμβαλλομένων Μερῶν ἅπαντα ἀναλαμβάνουσι τὴν ὑποχρέωσιν ὅπως συμμετάσχουσιν εἰς αὐτήν.

Ἄρθρον XI.

Τὰ Ὑψηλὰ συμβαλλόμενα Μέλη, ἀποφασισμένα νὰ ἐφαρμόσωσι τὴν παρούσαν Σύμβασιν ἐν πνεύματι εἰλικρινούς συνεργασίας, ἀναλαμβάνουσι τὴν ὑποχρέωσιν ὅπως ἀποσώσιν οὐδεμίαν τυχόν μέτρον, ὅπως ὅλ' ἐστίνον εἰς τὴν ἀποφυγὴν τῶν ἐν τῇ προκηρυσσόμενῃ Συνθήκῃ ἀπορροσῶν ὑποχρεώσεων.

Ἄρθρον XII.

Ἡ παρούσα Σύμβασις, ἥς τὸ γαλλικὸν καὶ τὸ ἀγγλικὸν κείμενον εἶναι ἐξ ἴσου ἐγκύρα, φέρει τὴν ἡμερομηνίαν τῆς σήμερον, δύνανται δὲ νὰ υπογραφῇ μέχρι τῆς 15ης Ἀπριλίου 1930 παρὰ παντὸς Μέλους τῆς Κοινωνίας τῶν Ἑθνῶν καὶ παρὰ πᾶν τὸ Κράτος μὴ μέλος ἀντιπροσωπευθέντα ἐν τῇ Διασκέψει.

Θέλει κυρωθῇ καὶ τὰ ἔργα τῶν κυρώσεων θέλουσι κατατεθῇ πρὸ τῆς 1ης Νοεμβρίου 1930 παρὰ τῇ Γενικῇ Γραμματείᾳ τῆς Κοινωνίας τῶν Ἑθνῶν, ἥτις δέον νὰ γνωστοποιήσῃ τὴν λήξιν τούτων ἡμέρας πρὸς πάντα τὰ Μέλη τῆς Κοινωνίας, ὡς καὶ πρὸς τὰ μὴ Μέλη τὰ ἀντιπροσωπευθέντα ἐν τῇ Διασκέψει τῇ συντάσσῃ τὴν παρούσαν Σύμβασιν ἢ τὰ προσχωρήσαντα εἰς αὐτήν.

Ἄρθρον XIII.

Ὁ Γενικός Γραμματέας τῆς Κοινωνίας τῶν Ἑθνῶν ὅλ' ὅνεται νὰ μεταβῇ μετὰ τῆς 1ης καὶ τῆς 25ης Νοεμβρίου 1930 ὅσον τῶν Ὑψηλῶν συμβαλλομένων Μερῶν, τῶν κυρωσάντων τὴν Σύμβασιν καὶ ἐκείνων ὅσα ἀπηρτίοντο αἰτησὶν προσχωρήσεως συμφώνως ταῖς διατάξεσι τοῦ άρθρου XIV.

Κατὰ τὴν σύνοδον ταύτην ὅλ' ὅνεται ἡ χρονολογία τῆς ἐνάρξεως τῆς ἰσχύος τῆς Συνθήκης καὶ, ἐὰν ὑπάρξῃ περίπτωση, ὅλ' ὅνεται νὰ πύνη τῶν μελῶν τῆς Κοινωνίας τῶν Ἑθνῶν καὶ τῶν Κρατῶν μὴ μελῶν, ὧν ἡ προσχώρησις ἤθελε θεωρηθῇ ἀνγκυρία διὰ τὴν ἐναρξιν τῆς ἐφαρμογῆς τῆς εἰρημνίας συνθήκης.

Ὁ Γενικός Γραμματέας τῆς Κοινωνίας τῶν Ἑθνῶν δύνανται νὰ προσκαλέσῃ εἰς τὴν σύνοδον ταύτην πάντα τὰ ὑπογράψαντα τὴν παρούσαν Σύμβασιν Κράτη καὶ, τῇ αἰτήσῃ ἐνὸς τῶν Ὑψηλῶν συμβαλλομένων Μερῶν τῶν κυρωσάντων τὴν Σύμβασιν ταύτην, πᾶν ἕτερον Μέλος τῆς Κοινωνίας τῶν Ἑθνῶν ἢ Κράτος μέλος συμμετασχόν εἰς τὴν παρούσαν Διάσκεψιν.

Ἄρθρον XIV.

Ἐκαστον Μέλος τῆς Κοινωνίας τῶν Ἑθνῶν καὶ ἕκαστον Κράτος μὴ μέλος δύνανται νὰ εἰσπράξῃ παρὰ τῷ Γενικῷ Γραμματεῖ τῆς Κοινωνίας τῶν Ἑθνῶν αἰτησὶν προσχωρήσεως εἰς τὴν παρούσαν Σύμβασιν.

Ἡ αἴτησις αὕτη ἀνακρινέται ἀμέσως, μερίμνη τοῦ Γενικοῦ Γραμματέως, πρὸς τὰ Μέλη τῆς Κοινωνίας τῶν Ἑθνῶν καὶ πρὸς τὰ Κράτη μὴ μέλη κατὰ πληρεξουσιότητα τῶν ὁποίων ὑπεριβλήσῃ ἡ παρούσα Σύμβασις ἢ ἐγένετο ἡ προσχώρησις εἰς αὐτήν.

Τὸ Μέλος τῆς Κοινωνίας τῶν Ἑθνῶν ἢ τὸ Κράτος μὴ μέλος τὸ ἐπιθυμῶν νὰ προσχωρήσῃ εἰς τὴν Σύμβασιν ὑποβαίνει ἐν τῇ περιπροσχωρήσεως τοῦ αἰτήσῃ τοῦ ἐν ἐπιθυμῇ τύχῳ ὡς πρὸς αὐτὸ ἐφαρμογῆς αἱ διατάξεις τοῦ άρθρου II ἢ τοῦ άρθρου IV. Ἐνθὺς ὡς ἡ Σύμβασις τεθῇ ἐν ἰσχύϊ συμφώνως ταῖς διατάξεσι τοῦ άρθρου XIII, ὁ Γενικός Γραμματέας ὅλ' ὅνεται νὰ συμβουλευθῇ ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου τὰ ἐκ τῶν Ὑψηλῶν

Συμβαλλομένων Μερῶν ἐπικυρώσαντα τὴν παρούσαν Σύμβασιν. Ἡ προσχώρησις καθίσταται ὀριστικὴ διὰ μόνον τῆς συναίνεσεως πάντων τῶν Ὑψηλῶν Συμβαλλομένων Μερῶν. Κτῆτι δ' ἐνεργὸν ἰσχύον ἐκ μῆνα μετὰ τὴν ὑπὸ τοῦ Γενικοῦ Γραμματέως ἀνακοινώσιν τῆς ἐπελευθύνσης συμφωνίας.

Ἄρθρον XV.

Ἐκαστον τῶν Ὑψηλῶν Συμβαλλομένων Μερῶν δύνανται νὰ δηλώσῃ κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς υπογραφῆς, τῆς ἐπικυρώσεως ἢ τῆς προσχωρήσεως, ὅτι διὰ τῆς παραδοχῆς παρ' αὐτοῦ τῆς παρούσης Συνθήκης δὲν ἐννοεῖ νὰ ἀναλάβῃ οὐδεμίαν ὑποχρέωσιν κατ' ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὸ σύνολον ἢ εἰς οἰονδήποτε μέρος τῶν ἀποικιῶν του, τῶν ὑπὸ τὴν προστασίαν του τελουσῶν χωρῶν ἢ τῶν ἐδαφῶν τῶν τελούντων ὑπὸ τὴν ἐπικυριαρχίαν του ἢ ὑπὸ ἐντολήν του ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ ἡ παρούσα Σύμβασις δὲν ὅλ' ὅνεται ἐφαρμογῆς ἐπὶ τῶν ἐδαφῶν ἐκείνων, ἅτινα ὅλ' ἀποτελεῖται τὸ ἀντικείμενον παρομοίας δηλώσεως.

Ἐκαστον τῶν Ὑψηλῶν Συμβαλλομένων Μερῶν δύνανται ἀκολουθῶς νὰ γνωστοποιήσῃ πρὸς τὸν Γενικὸν Γραμματέα τῆς Κοινωνίας τῶν Ἑθνῶν, ὅτι ἐννοεῖ νὰ καταστήσῃ τὴν παρούσαν Σύμβασιν ἐφαρμοστέην ἐπὶ τοῦ συνόλου ἢ ἐπὶ οἰονδήποτε μέρους τῶν ἐδαφῶν του ἐκείνων, ἅτινα ἀποτελεῖται τὸ ἀντικείμενον τῆς δηλώσεως τῆς προδεδιομένης ἐν τῇ προκηρυσσόμενῃ παραγράφῳ. Ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ εἶναι ἀκολουθητέα ἡ διαδικασία τοῦ άρθρου XIV.

Ἐκαστον τῶν Ὑψηλῶν Συμβαλλομένων Μερῶν δύνανται, εἰς πᾶσαν στιγμὴν, νὰ δηλώσῃ ὅτι ἐννοεῖ νὰ διακόψῃ τὴν ἐφαρμογὴν τῆς παρούσης Συνθήκης ἐπὶ τοῦ συνόλου ἢ ἐπὶ παντὸς μέρους τῶν ἀποικιῶν του, τῶν ὑπὸ τὴν προστασίαν του τελουσῶν χωρῶν ἢ τῶν ἐδαφῶν τῶν τελούντων ὑπὸ τὴν ἐπικυριαρχίαν του ἢ ὑπὸ ἐντολήν του. Ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ, ἡ Σύμβασις παύει νὰ ἐφαρμόζεται ἐπὶ τῶν ἐδαφῶν ἐκείνων, ἅτινα ἀποτελεῖται τὸ ἀντικείμενον τοιαύτης δηλώσεως, ἕνα μῆνα μετὰ τὴν λήξιν τῆς δηλώσεως ὑπὸ τοῦ Γενικοῦ Γραμματέως τῆς Κοινωνίας τῶν Ἑθνῶν.

Εἰς πίστιν τῶν ὁποίων οἱ πληρεξούσιοι ὑπέγραψαν τὴν παρούσαν Σύμβασιν.

Ἐγένετο ἐν Γενεύῃ τὴν εἰκοστὴν τετάρτην Μαρτίου χιλιοστοῦ ἐνεακοστοῦ τριακοστοῦ ἔτους ἐν ἀπλῷ ἀντιτύπῳ ὅπως κατατεθῇ ἐν τοῖς ἀρχείοις τῆς Γραμματείας τῆς Κοινωνίας τῶν Ἑθνῶν. Ἀκριβὲς ἀντίγραφον διαβιβασθήσεται πρὸς πάντα τὰ Μέλη τῆς Κοινωνίας τῶν Ἑθνῶν καὶ πρὸς πάντα τὰ Κράτη μὴ μέλη τ' ἀντιπροσωπευθέντα ἐν τῇ Διασκέψει.

Γερμανία — SCHMIDT

Αὐστρία — PFLUEGL

Βέλγιον (μετὰ τοῦ Μεγάλου Δουκάτου τοῦ Λουξεμβούργου).

BRUNET

JANSEN

Μ. Βορτανία καὶ Β. Γολανδία.

CHAPMAN

Δανία — BORBERG

Ἑσθονία — SCHMIDT

Φινλανδία — JARVINEN

Γαλλία — FLANDIN

SEROT

Ἑλλάς — ΡΑΦΑΗΛ

ΠΑΠΑΤΣΩΝΗΣ

Ἰταλία — DEMICHELIS

Λεττονία — DUTMANS

Λουξεμβούργον (ὁμοῦ μετὰ τοῦ Βελγίου).

CALMES

Νορβηγία — BIRKELANDT

Ὀλλανδία — TRIP

Ἑλλοῖ, ὅτι ἡ υπογραφή δὲν ἀφορᾷ τὰς Ὀλλανδικὰς

Ἀνατελικὰς Ἰνδίας, τὸ Σουρινάμ καὶ τὸ Κουρασώ.

Πολωνία — SOKAL

Ρουμανία — ANTONIADE

Σουηδία — WESTMAN

Ἑλβετία — SCHULTE SS

STUCKI

GASSMANN

Ἀκριβὲς ἀντίγραφον.

Πρωτόκολλον τῆς Ἐμπορικῆς Συνθήκης.

Κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς υπογραφῆς τῆς Ἐμπορικῆς Συνθήκης τῆς συνεκθείσης ὑπὸ σημερινὴν ἡμερομηνίαν οἱ ὑπογεγραμμένοι δεόντως ἐξουσιοδοτημένοι συνεφωνήσαν ἐπὶ τῶν ἀκολουθῶν διατάξεων, προωρισμένων νὰ ἐφαρμόζωσι τὴν ἐφαρμογὴν τῆς Συνθήκης ταύτης.

Ἐπὶ τοῦ άρθρου I.

A

Ὁ ὅρος «ἐμπορικὰς συνθήκαι» ἐφαρμόζεται, κατὰ τὴν ἐννοίαν τῆς παρούσης Συνθήκης, ἐπὶ παντασίδων συνθηκῶν, συμφωνιῶν ἢ κινήσεων — ὀριστικῶν ἢ προσωρινῶν — περιχρυσῶν ἐμπορικῶν περιεχομένου διατάξεων, ὡς ἐπίσης καὶ ἐπὶ πάντων τῶν προσηρτημένων εἰς ταύτας κινήσεων.

B

Ἐννοεῖται ὅτι αἱ διμερεῖς ἐμπορικαὶ συνθήκαι ὀρισμένης χρονικῆς ἰσχύος ἄνευ ρήτρας καταγγελίας αἱ συντημέναι μετὰ τὸν δύο οἰονδήποτε ἐκ τῶν Ὑψηλῶν Συμβαλλομένων Μερῶν διατηροῦνται ἐν ἰσχύϊ κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς παρούσης Συνθήκης, ὑπὸ τοῦς περιορισμοῦς τῶν διατάξεων τοῦ άρθρου VIII 3.

Γ

Κατὰ τὴν υπογραφήν τῆς παρούσης Συνθήκης ἡ Αὐστρία δηλοῖ, ὅτι ἀδυνατεῖ νὰ ἐφαρμόσῃ τὰς διατάξεις τῆς εἰρημνίας Συνθήκης ὅσον ἀφορᾷ τὰς σήμερον ἐν ἰσχύϊ ἐμπορικὰς αὐτῆς συνθήκας μετὰ τῆς Οὐγγαρίας καὶ τῆς Τσεχοσλοβακίας.

Κατὰ τὴν υπογραφήν τῆς παρούσης Συνθήκης ἡ Τσεχοσλοβακία δηλοῖ, ὅτι ἀδυνατεῖ νὰ ἐφαρμόσῃ τὰς διατάξεις τῆς εἰρημνίας Συνθήκης ὅσον ἀφορᾷ τὴν σήμερον ἐν ἰσχύϊ ἐμπορικὴν αὐτῆς συνθήκην μετὰ τῆς Οὐγγαρίας.

Κατὰ τὴν υπογραφήν τῆς παρούσης Συνθήκης ἡ Οὐγγαρία, πρὸς τὸν σκοπὸν νὰ καταστήσῃ δυνατὴν τὴν υπογραφήν τῆς παρὰ τῆς Αὐστρίας καὶ τῆς Τσεχοσλοβακίας, δηλοῖ ὅτι ἀποδέχεται τὰς ἐπιφυλάξεις τῆς πρώτης καὶ δευτέρας παραγράφου τοῦ παρόντος ἐκ μέρους τῶν δύο τούτων Κρατῶν.

Ὁμοίως ἡ Τσεχοσλοβακία, πρὸς τὸν σκοπὸν νὰ καταστήσῃ δυνατὴν τὴν υπογραφήν ἐκ μέρους τῆς Αὐστρίας, δηλοῖ ὅτι ἀποδέχεται τὴν ἐκ μέρους τοῦ Κράτους τούτου γενημένην ἐν παραγράφῳ πρώτῃ τοῦ παρόντος ἐπιφυλάξιν.

Ἐν τῇ περιπτώσει αὐξήσῃ τις διαμὼν προέκυπτεν ἐκ τῶν μετὰ τῶν τριῶν ἀνωτέρω χωρῶν συνεννοήσεων ἡ ἐκ τῆς καταγγελίας μᾶς τῶν σήμερον ἐν ἰσχύϊ ἐμπορικῶν συνθηκῶν, συμφωνεῖται ὅτι ἕκαστον τῶν Ὑψηλῶν Συμβαλλομένων Μερῶν ὅλ' ὅνεται νὰ προσβῇ εἰς καταγγελίαν τῆς παρούσης Συνθήκης, μετὰ προσηρτημένην ἐνὸς μηνός, ἀπέλκναι τοῦ ἐνὸς ἢ τῶν δύο Μερῶν τῶν ζητησάντων τὸ δικαίωμα τῆς ἐξαίρεσεως ἐκ τῆς ἐφαρμογῆς τῆς Συνθήκης τῶν ἀνωτέρω μνησθεισῶν ἐμπορικῶν συνθηκῶν, ἢ καὶ ἀπέναντι πάντων τῶν Ὑψηλῶν Συμβαλλομένων Μερῶν, χωρὶς αἱ διατάξεις τοῦ άρθρου II νὰ τογχεύωσιν ἐφαρμογῆς.

Ἐννοεῖται, ὅτι αἱ διατάξεις τοῦ παρόντος κεφαλαίου Γ' ἐχρυσιν ἐφαρμογὴν μόνον ἐν τῇ ἐνδεχομένη ἀναθεωρήσει τῶν τριῶν σήμερον ἐν ἰσχύϊ μνημονευθεισῶν ἀνωτέρω ἐμπορικῶν συνθηκῶν.

Δ

Τὰ Ὑψηλὰ Συμβαλλόμενα Μέλη, λαμβάνοντα ὑπ' ὄψιν

Εἰς τὸ κατ' ἀποκοπὴν τοῦτο πρὸς περιλαμβανόμενα κατὰ τὴν αὐτὴν ἀνταλλάξιν τῶν 36.400 οἱ ἐπὶ προεξηθεῖσιν ζημίαι ὑπὸ Γερμανικῶν ὑπερβολῶν ὑπὸ Αὐστροουγγρικῶν σημείων, ἐπ' ὧν διὰ τῶν εἰρημνικῶν ζημιῶν δὲν ἔχει ἢ δὲν θέλει ἐπιβεβαιωθῇ ἡ Γερμανία δι' ἀποφάσεων ἐκδοθεισῶν ἢ ἐκδοθησομένων ὑπὸ τοῦ Μικτοῦ Δικαστηρίου Ἑλληνογερμανικοῦ Δικαστηρίου.

Διὰ τῆς καταβολῆς τοῦ ὧς ἂν πρὸς τὴν Οὐγγρὴν ἀπολαύσσειται ἐξ ἐλλειψῶν καὶ ὀριστικῶς πάσης ἀπαιτήσεως συναφῶς πρὸς τὰς ζημίας, ἃς ὑπέστησαν Ἑλλήνες ὑπὸ κατὰ τὴν περίοδον τῆς ὑδωπεριότητος τῆς Ἑλλάδος.

Ἄρθρον II.

Ἡ κατανομή τοῦ εἰρημνικοῦ πρὸς μετὰ τῶν Ἑλλήνων ὑπηρεσιῶν θέλει συντελεσθῇ συμφωνῶς πρὸς τὰς ἐσωτερικὰς διατάξεις τῆς Ἑλλάδος.

Ἄρθρον III.

Ἡ πληρωμή τοῦ ποσού τῶν τριῶν ἑκατομμυρίων φράγκων χρυσῶν θέλει συντελεσθῇ διὰ τῶν κατωτέρω ἐνισχυσῶν δόσεων:

Ἐξακόσια χιλ. φρ. χρυσῶ τὴν 15ην Αὐγούστου 1930	
» » » » » » » » 1931	
» » » » » » » » 1932	
» » » » » » » » 1933	
» » » » » » » » 1934.	

Ἡ πληρωμή θὰ γίνῃ εἰς δολάρια Ἡ. Π. Ἀ. ἐπὶ τῇ βάσει τιμῆς 0.19295 δολλάρ. Ἡ. Π. Ἀ. διὰ ἓν φράγκον χρυσῶν.

Δι' ἐκάστην τῶν ἐνισχυσῶν τούτων δόσεων ἡ Οὐγγρική Κυβέρνησις θὰ παραδώσῃ εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν, τὸ βραδύ τρον ἐντὸς τριῶν μηνῶν μετὰ τὴν ἐναρξὶ τῆς ἰσχύος τῆς παραύσης Συμφωνίας, γραμμάτια τοῦ Ὑπουργοῦ Οὐγγρικοῦ κατὰ τὸν συνημμένον τύπον.

Ἐν ἡ περιπτώσει α' εἰρημνικῶν καταβολῶν δὲν θὰ ἦτο δυνατόν νὰ λάβωσι χώραν διὰ τῆς Τραπεζῆς τῶν Δελφῶν Πληρωτῶν, θὰ γίνωσι δὲ τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἀγγλίας καὶ ἡ Οὐγγρική Κυβέρνησις δεχέσθαι, ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, νὰ ἀντικαταστήσῃ τὰ ἐκδοθέντα γραμμάτια διὰ γραμματίων ἀναλόγου τύπου.

Ἄρθρον IV

Ἐν ἡ περιπτώσει ἡθελεν ἀναφυῇ διαφορά ὡς πρὸς τὴν ἰρμητικὴν ἢ τὴν ἐφαρμογὴν τῆς παραύσης Συμφωνίας, ἥτις δὲν θὰ ἐλύετο συμβιβαστικῶς ἐπὶ τὸς προθεσμίας τριῶν μηνῶν ἀπὸ τῆς λήψεως τῆς σχετικῆς κοινοποιήσεως τοῦ ἐνὸς τῶν Ὑψηλῶν Συμβαλλομένων Μερῶν πρὸς τὸ ἕτερον, ἡ διαφορά θὰ ὑποβάλληται εἰς τὸ Διοικητικὸν Δικαστήριον Διεθνούς Δικαιοσύνης τῆς Χάγης δι' ἀπλῆς αἰτήσεως τοῦ ἐνὸς τῶν Ὑψηλῶν Συμβαλλομένων Μερῶν.

Ἄρθρον V.

Τὰ Ὑψηλὰ Συμβαλλόμενα Μέρη συμφωνοῦσιν ὅπως, ἐν ἡ περιπτώσει ἡ παρούσα Συμφωνία δὲν ἡθελεν ἐκτελεσθῇ κατὰ πάσας αὐτῆς τὰς διατάξεις, ἐπὶ νύκτωρ, καὶ ὅσον ἀφορᾷ τὰς ἐκ τῆς Συμφωνίας ταύτης σχέσεις αὐτῶν, εἰς τὰς προτέρας αὐτῶν θέσεις, ὡς καθορίζονται ἐν τῇ Συνθήκῃ τοῦ Τριανόν.

Ἄρθρον VI.

Ἡ παρούσα Συμφωνία θέλει κυρωθῇ, αἱ δὲ κυρώσεις θέλουσιν ἀνταλλάξῃ ἐν Βουδαπέστη τὸ ταχύτερον.

Ἡ ἰσχὺς αὐτῆς ἀρχεῖται ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς ἀνταλλαγῆς τῶν κυρώσεων.

Dans ce montant forfaitaire sont compris, pour la même proportion de 36.400, les dommages causés par des sous-marins allemands sous pavillon austro-hongrois pour autant que ces dommages n'ont ou n'auront pas été mis à la charge de l'Allemagne par des sentences rendues ou à rendre par le Tribunal Arbitral Mixte Gréco-Allemand.

Par le paiement de la somme susmentionnée la Hongrie est entièrement et définitivement libérée de toute réclamation relative aux dommages subis par des ressortissants hellènes pendant la période de neutralité de la Grèce.

Article II.

La répartition de la somme susvisée parmi les ressortissants hellènes se fera conformément à des dispositions intérieures de la Grèce.

Articles III.

Le paiement de la somme de trois millions de francs sera effectué par les annuités suivantes :

Six cent mille francs or le 15 août 1930	
» » » » » » » » 1931	
» » » » » » » » 1932	
» » » » » » » » 1933	
» » » » » » » » 1934.	

Le paiement se fera en dollars U.S.A. au taux de 0.19295 dollars U.S.A. pour un franc or.

Pour chacune de ces annuités le Gouvernement Hongrois remettra au Gouvernement Hellénique, au plus tard dans un délai de trois mois après la mise en vigueur du présent accord des bons de trésor libellés conformément à la formule ci-annexée.

Dans le cas où les paiements en question ne pourraient être faits par la Banque des règlements internationaux, ils seraient effectués par la Banque d'Angleterre et le Gouvernement Hongrois convient de remplacer dans ce cas les bons émis par des bons libellés en conséquence.

Article IV.

Dans le cas où un différend surgirait sur l'interprétation ou l'application du présent accord et qu'il ne serait pas résolu à l'amiable dans le délai de trois mois à partir de la réception de sa notification de la part d'une des Hautes Parties Contractantes à l'autre, le différend sera soumis à la Cour Permanente de Justice Internationale à la Haye par simple requête de l'une des Hautes Parties Contractantes.

Article V.

Les Hautes Parties Contractantes conviennent que, dans le cas où le présent accord ne serait pas exécuté dans toutes ses dispositions, elles reviendraient quant aux rapports qui font l'objet de cet accord à leurs positions antérieures telles qu'elles résultent du Traité de Trianon.

Article VI.

Le présent accord sera ratifié et les ratifications seront échangées à Budapest aussitôt que faire et pourra.

Il entrera en vigueur le jour de l'échange des ratifications.

Ἐγένετο ἐν Βουδαπέστη, τὴν 13ην Ἰουνίου 1930 εἰς δύο ἀντίτυπων, ὧν τὸ ἐν ὀλίγῃ παραδοθῇ εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν, τὸ δὲ ἕτερον εἰς τὴν Οὐγγρικήν Κυβέρνησιν.

Α. ΔΕΛΜΟΥΖΟΣ

Α. ΒΑΛΚΟ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Γραμμάτιον τοῦ Οὐγγρικοῦ Ὑπουργοῦ Οὐγγρικοῦ.

Τὸ παρὸν γραμμάτιον δίδει δικαίωμα εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν ἢ εἰς ἐκεῖνον, εἰς οὗ τὴν διαταγὴν ἡθελεν ἐκχωρηθῇ, νὰ εἰσπράξῃ τὴν 15ην Αὐγούστου.....παρὰ τῆς Τραπεζῆς τῶν Διεθνῶν Διακανονισμῶν τὸ ποσόν.....

Βουδαπέστη, τὴν.....

Προσφυγογραφῇ: Ὑπογραφῇ:

Ὁ Διευθυντὴς τοῦ Δημοσίου Χρέους

Ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργὸς τῆς Οὐγγαρίας

Προτάσει τοῦ κ. Προέδρου, ἀναγινώσκονται καὶ ἐπικυροῦνται μέχρι τοῦ σημείου τούτου τὰ πρακτικὰ τῆς σημερινῆς συνεδριάσεως.

Ὁ Πρόεδρος
Θ. ΣΟΦΟΥΛΗΣΟἱ Γραμματεῖς
Θ. Κολιαλέξης
Ι. Τσονταρίδης

Μεθ' ὧ, συνεχιζομένης τῆς συζητήσεως ἐπὶ τῆς

ἡμερησίας Διατάξεως

τῶν ἐπερωτήσεων,

ὁ κ. Γ. Στρατός, ἀναπτύσσων ἐπερωτήσιν του περὶ τῶν παραγγελιῶν τοῦ Ὑπουργείου τῆς Ἀεροπορίας δι' ἀλεξίπτωτα καὶ ἀεροπλάνα, λέγει ὅτι ἐκ τοῦ θορύβου ὅστις ἐγενήθη εἰς τὸν τύπον μετὰ τὴν ἀπομάκρυνσιν τοῦ Διευθυντοῦ τῆς Ἀεροπορίας, ὡς ἐκ τῆς παραγγελίας ἀεροπλάνων τύπου Μοράν, ἡχθῇ εἰς τὴν αἴτησιν περὶ καταθέσεως τῶν σχετικῶν ἐγγράφων ἐν τῇ Βουλῇ. Ἀπὸ τὴν ἐξέτασιν, συνεχίζει, τοῦ φακέλου τούτου προκύπτουν ὀρισμένοι ἀπορίαι, ἐφ' ὧν θὰ ἀναμείνωμεν τὴν ἀπάντησιν τοῦ ἀρμοδίου Ὑπουργοῦ. Ἀρχίζω ἀπὸ τὴν παραγγελίαν ἀεροπλάνων τύπου Ποτέζ. Κατὰ τὸν φάκελλον, τὸ Ὑπουργεῖον δὲν ἡχθῇ εἰς τὴν παραγγελίαν αὐτὴν ἐκ προδιαγεγραμμένου σαφούς προγράμματος, ἀλλ' ἐκ τῆς γνώμης ὅτι ὀφείλει νὰ χρησιμοποιήσῃ 50 κινητῆρας Ἰσπανοσοῦζα 500 ἵππων δυνάμειος διὰ νὰ μὴ μείνουν οὗτοι ἀσυντήρητοι καὶ ἀχρηστευτοὶ. Κατὰ τὴν ἐμὴν γνώμην, ἥτις εἶναι καὶ δόγμα τῆς μηχανολογίας, πᾶσα μηχανὴ ὑφιστάμενη λύσιν καὶ συναρμολόγησιν δύναται νὰ συντηρηθῇ ἐπ' ἀόριστον ἀνευ βλάβης. Ἐχομεν καὶ τὸ πρακτικὸν τῆς ἐπιτροπῆς, ὅπου λέγει ρητῶς ὅτι πράγματι οἱ κινητῆρες δὲν συντηρήθησαν ὡς ἔδει, βεβαίως μάλιστα ἐπὶ τῆς ἐφθασαν εἰς τὴν Ἑλλάδα οὐδὲ καὶ ἐλύθησαν καὶ προτείνεαι ὀρισμένα μέτρα συντηρήσεως τῶν. Ἡ διασάφησις αὐτῆς εἶναι ἀναγκαία, διότι ὁ τύπος τῶν ἀεροπλάνων Ποτέζ εἶναι τύπος πεπαλαιωμένος. Ἡ ἀνάγκη λοιπὸν χρησιμοποίησεως τῶν κινητῶν μᾶς ὤθησεν εἰς τὴν προτίμησιν τῶν ἀεροπλάνων αὐτῶν, ἀλλὰ νομίζω ὅτι μέχρι τῆς ἐξευρέσεως τοῦ καταλλήλου τύπου ἀεροπλάνων, θὰ ὀφείλωμεν νὰ περιμένωμεν συντηροῦντες τοὺς κινητῆρας κατὰ τὸν ἐνδεχόμενον τρόπον. Οἱ κινητῆρες αὗτοι ἡγοράσθησαν διὰ νὰ χρησιμο-

Fait à Budapest, le 13 juin 1930, en deux exemplaires, dont l'un sera remis au Gouvernement Hellénique, l'autre au Gouvernement Hongrois.

Α. DELMOUZOS

L. WALKO

ANNEXE

Bon du Trésor Hongrois.

Le présent bon donne droit au Gouvernement Hellénique ou à celui à l'ordre de qui il sera cédé, de toucher le 15 août..... de la Banque des Règlements Internationaux la somme de

Budapest,.....

Contre signé : Signé :

Directeur du Grand-Livre de la Dette Publique

Ministre Royal Hongrois des Finances

ποιηθῶν διὰ παραγγελίαν ἀεροπλάνων πρὸς τὸ ἐργαστάσιον Φαλήρου, ἥτις ἡκυρώθη. Τὸ ζήτημα, συνεχίζει, ἡχθῇ ἐνώπιον τοῦ Συμβουλίου τοῦ Ἀέρος, ποῖα δηλ. ἀεροπλάνα θὰ προμηθευθῶμεν καὶ τὸ Συμβούλιον ἔθεσε μίαν σειρὰν προτε-
ραϊότητος κατὰ τὴν προμήθειαν ἀεροπλάνων ἀναγνωρίσεως. Συνέστη εἰτα Ἐπιτροπὴ ὑπὸ τὸν Συνταγματάρχην κ. Μαρκοῦλάκη, ἥτις ἔθεσε ἐνώπιον τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν τὸ πόρισμα τῆς καὶ δὲν ἔδιδε καμμίαν γνώμην, διότι, ὡς λέγει εἰς τὴν γνωμοδότησίν τῆς, δὲν ἐτέθησαν ὑπ' ὄψιν τῆς πολλοὶ τύποι ἀεροπλάνων. Οὕτω τὸ ζήτημα ἔμεινε ἐκκρεμὲς καὶ μετὰ τὴν ὕδρυσιν τοῦ Ὑπουργείου Ἀεροπορίας καὶ τὴν 7ην Ὀκτωβρίου ἐ. ἔ. ἐδημοσιεύθη Προεδρικὸν Διάταγμα μεταβάλλον τὸν Ὑπουργικὸν τοῦ Ὑπουργείου Ἀεροπορίας. Τὴν αὐτὴν ἡμέραν διατάχθη τὸ Συμβούλιον Ἀέρος νὰ συνέλθῃ καὶ ἀποφασίσῃ περὶ τοῦ προκρίτου ἀεροπλάνου ἀναγνωρίσεως.

Α. Ζάννας (Ὑπουργὸς τῆς Ἀεροπορίας). Ἐχέτε ὑπ' ὄψιν καὶ ἄλλην ἀπόφασιν τοῦ Γνωμοδοτικοῦ Συμβουλίου, κατὰ Ἰούλιον ληφθεῖσαν, ἥτις ἀποφαίνεται νὰ χρησιμοποιηθῶν οἱ κινητῆρες καὶ δίδεται ἡ ἐξουσιοδότησις νὰ γίνῃ ἡ παραγγελία.

Γ. Στρατός. Ἐχω ὑπ' ὄψιν μου δλόκληρον τὸν φάκελλον. Τὸ Συμβούλιον λοιπὸν τοῦ Ἀέρος συνελθὼν τὴν 8ην Ὀκτωβρίου ἔλαβε τὴν ἀπόφασιν τῆς παραγγελίας τῶν ἀεροπλάνων Ποτέζ. Κατὰ τὸ πρακτικὸν ἐν ἐκ τῶν μελῶν ὑπέβαλ-
τὴν ἐνστάσιν ὅτι ἡ ὑπηρεσία πρέπει νὰ προμηθευθῇ ἀεροπλάνα διώξεως ὧν ἔσται τοῦ. Ὁ Συνταγματάρχης κ. Τσαπράλης, προσωρινὸς Πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου Ἀέρος, ἀπήντησεν ὅτι τοῦτο θὰ προσέχρουεν εἰς προηγουμένην ἀπόφασιν τοῦ Συμβουλίου τοῦ Ἀέρος. Ἄλλο μέλος ὑπέβαλε τὴν γνώμην ὅτι θὰ ὀφείλον νὰ συντηρηθῶν οἱ κινητῆρες Ἰσπανοσοῦζα μέχρι τῆς ἐξευρέσεως καταλλήλου τύπου ἀεροπλάνου ἀναγνωρίσεως, διότι οἱ ὑπ' ὄψιν τοῦ Συμβουλίου τύποι εἶναι πεπαλαιωμένοι. Ὁ Προεδρεύων τοῦ Συμβουλίου εἰ-
πεν ὅτι ὑπάρχει ἡ ἀνάγκη τῆς ταχυτάτης προμήθειας ἀεροπλάνων ἀναγνωρίσεως διὰ τὴν χρησιμοποίησιν τῶν κινητῶν καὶ προσέθεσεν ὅτι θὰ προέτεινε τὴν προμήθειαν ἀεροπλάνων τύπου Μπρεγκέ, ὡς εὐθηνότερων, ἀλλ' ἔχει πληροφορίαν, ὅτι τὸ Γαλλικὸν Ὑπουργεῖον τῆς Ἀεροπορίας, ἡρξεν ἀντικαθιστῶν τὸν τύπον Μπρεγκέ διὰ τοῦ τύπου Ποτέζ. Τοιαύτη ζμὴς πληροφορία δὲν ἐξάγεται ἐκ τοῦ φακέλου ὅτι ὑπάρχει ἔγγραφος. Ὁ αὐτὸς Προεδρεύων τοῦ Συμβουλίου λέγει ὅτι τάσ-

σεται υπέρ των Ποτέζ καιτοι είναι πεπαλαιωμένος τύπος, άλλ' ως εκ της ανάγκης της χρησιμοποίησεως των κινητήρων. Το ενιστάμενον μέλος ανέλεξε, ότι αι Γαλλικαί αεροπορικαί υπηρεσίαι δεν συνιστούν τον τύπον Ποτέζ, εκτός αν πρόκειται να εξυπηρετηθῇ απόλυτος ανάγκη αύξήσεως του πτητικού υλικού, προσέθεσε δὲ ότι συμβουλεύει νὰ περιμένωμεν τὰς δοκιμὰς των νέων τύπων Ποτέζ τὰ ὅποια θὰ εἶναι τελειότερα. Ὁ κ. Υπουργὸς κατὰ τὸ πρακτικόν, ἀπήντησεν ὅτι ἡ πληροφορία αὕτη εἶναι προφορικὴ καὶ ἰδιωτικὴ πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον ἐκ μέρους ἐνὸς ὑποπλοίαρχου. Παρ' ἄλλου μέλους ὑπεβλήθη καὶ ἄλλη ἔνστασις ὅτι ἡ μικροτέρα τιμὴ των Ποτέζ πρέπει νὰ ἐξετασθῇ ἐν σχέσει πρὸς τὴν ἐνδεχομένην μεγαλυτέραν δαπάνην συντηρήσεως. Ἐπειδὴ, συνεχίζει, δὲν ὑπάρχει τὸ πρωτότυπον τῆς ἐπιστολῆς τοῦ ἀνωτέρου ὑποπλοίαρχου ὅστις εἶναι ὁ κ. Ἀδέρωφ, παρακάλεσα νὰ κατατεθῇ αὕτη, καὶ κατετέθη ἀντίγραφον αὐτῆς τὸ ὅποion δὲν φέρει οὐτε ἡμερομηνίαν ἐκδόσεως της οὐτε ὑπογραφήν.

Α. Ζάννας. (Υπουργὸς τῆς Ἀεροπορίας). Νὰ σὰς δώσω τὸ πρωτότυπον. (Δίδει τὸ πρωτότυπον).

Γ. Στράτος. Συνεχίζω ἀναγινώσκαι τὴν ἐπιστολὴν ἀναφύρουσαν, ὅσα εἶπε πρὸς τὸν κ. Ἀδέρωφ ὁ Διευθυντὴς των Γαλλικῶν Ἀεροπορικῶν Ὑπηρεσιῶν κ. Ρεντάν.

Κ. Ζαβιτζιάνος. Κατακρίνει δηλ. καὶ τοὺς δύο τύπους. **Γ. Στράτος.** Μάλιστα. Καὶ προσθέτει ὅτι ὅσον ἀφορᾷ τοὺς νέους τύπους εἶναι οὗτοι οἱ τελειότεροι, άλλ' ἡ Γαλλικὴ ὑπηρεσία δὲν ἐπεράτωσεν ἀκόμη τὰς δοκιμὰς της. Τὸν ἐλεγχόν μου, συνεχίζει, ὁ ῥήτωρ τὸν κἀμινω ἐπὶ τῇ βάσει στοιχείων καὶ μὲ πλήρη καλὴν πίστιν, ὥπως ἀνεγνωρίσθη καὶ ἄλλοτε καὶ τὸ γεγονός εἶναι ὅτι ἡ ἀνωτέρω ἐπιστολὴ δὲν κατετέθη εἰς τὸ Συμβούλιον τοῦ Ἀέρος, ἀλλὰ παρουσιάσθη ὡς προφορικὴ ἰδιωτικὴ πληροφορία.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Ἡ πληροφορία εἶναι προφορικὴ ἐκ μέρους τοῦ Γάλλου ἀξιωματικοῦ πρὸς τὸν ἰδικόν μας.

Γ. Στράτος. Ἡ πληροφορία ὅμως αὕτη εἶναι ἐπισημοτάτη ἀφοῦ προέρχεται ἀπὸ τὸν ἀρμόδιον Διευθυντὴν των Γαλλικῶν Ἀεροπορικῶν Ὑπηρεσιῶν.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Σύμφωνα εἴμεθα.

Α. Ζάννας (Υπουργὸς Ἀεροπορίας). Νὰ σὰς δώσω περὶ τούτου ἐξηγήσιν. Ἐτυχεν ὁ ὑπασιπότης μου κ. Ἀδέρωφ νὰ μεταβῇ εἰς Ἀγγλίαν καὶ τὸν παρακάλεσα νὰ διέλθῃ ἀπὸ τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Ἀεροπορίας τῆς Γαλλίας καὶ νὰ ζητήσῃ σχετικὰς πληροφορίας. Ὅντως μοῦ ἔστειλε τὴν περὶ τῆς πρόκειται προσωπικὴν ἐπιστολήν, ἣς καὶ ἔκαμα μνείαν καὶ χρῆσιν εἰς τὸ Συμβούλιον τοῦ Ἀέρος. Ἡ ἐπιστολὴ ἔλεγεν ὅτι προτιμητέα εἶναι τὰ Ποτέζ.

Κ. Ζαβιτζιάνος. Ἐλεγεν ὅτι καὶ οἱ δύο τύποι εἶναι καλοί.

Ι. Πάλλης. Παρακαλῶ ν' ἀναγνωσθῇ τὸ πρακτικόν.

Γ. Στράτος. Συνεχίζω ἀναγινώσκαι τὸ πρακτικόν.

Π. Τσαλδάρης. (Πρὸς τὸν κ. Υπουργόν τῆς Ἀεροπορίας). Ἐχετε, κ. Υπουργέ, πεποιθῆσιν ὅτι ὁ κ. Ἀδέρωφ μετεβίβασεν ἐπακριδῶς τὰ ὅσα τοῦ εἶπεν ὁ Γάλλος ἀξιωματικός;

Α. Ζάννας. (Υπουργὸς Ἀεροπορίας). Μάλιστα.

Π. Τσαλδάρης. Ὅστε δὲν ὑπάρχει διαφορὰ μεταξὺ γραπτῆς καὶ προφορικῆς πληροφορίας.

Γ. Στράτος. Συνεχίζω ἀναγινώσκαι τὸ πρακτικόν καὶ δὴ τὸ μέρος τὸ ἀφορῶν τὰ λεχθέντα παρὰ τοῦ κ. Υπουργοῦ εἰς τὸ συμβούλιον ὡς πληροφορίας ἐκ μέρους τῆς Διευθύνσεως τῆς Γαλλικῆς Ἀεροπορίας περὶ τοῦ τύπου Ποτέζ, καὶ εἰς ἃς προσέθεσεν ὅτι ὑπάρχει πληροφορία ὅτι ἀπὸ των τύπων αὐτῶν παρήγγειλεν ἡ Γαλλικὴ Κυβέρνησις περὶ τὰ 500 ἀεροπλάνα.

Ι. Πάλλης. Παρακαλῶ, λέγει, νὰ ἀναγνωσθῇ ἡ ἐπιστολὴ τοῦ κ. Ἀδέρωφ διὰ νὰ ἴδωμεν τὴν διαφορὰν.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Παρακαλῶ τὸν κ. Πάλλην νὰ εἴπῃ τὰς γνώμας του ἀπὸ τοῦ βήματος ὅταν θὰ ἐμιλήσῃ.

Γ. Στράτος. Ἡ γνώμη μου, συνεχίζει, εἶναι ὅτι ἂν κατετίθετο ἡ ἐπιστολὴ τὸ Συμβούλιον δὲν θὰ παρήγγειλε τὰ Ποτέζ, ἀφοῦ κατὰ τὴν ἐπιστολήν οἱ τύποι οὗτοι εἶναι πεπαλαιωμένοι. Θὰ ὤφειλε λοιπὸν ὁ κ. Υπουργὸς νὰ τὴν καταθέσῃ καὶ ὅχι νὰ τὴν ἀναφέρῃ ὡς ἰδιωτικὴν πληροφορίαν, δεδομένου ὅτι περιέχει γνώμην προσώπου ἀρμόδιότητος, τοῦ κ. Ρεντάν.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Δὲν ὑποθέτω νὰ ἰσχυρίζεσθε ὅτι τὴν ἀπέκρυψε;

Γ. Στράτος. Ὁχι. Ἀλλὰ τὴν ἐχαρκτήρισεν ὡς ἰδιωτικὴν. Ἐν πάσῃ περιπτώσει εἶναι πιθανὸν νὰ ἐπηρεάσῃ τὸ Συμβούλιον, ὅπου παμψηφεί ἐνέκρινε τὰ Ποτέζ. Προκειμένου, ἐξακολουθεῖ, νὰ ἐνεργήσῃ τὸν παρόντα ἐλεγχὸν δὲν ἤρκεσθον εἰς τὰ ἔγγραφα. Ἐξήγησα καὶ ἐξωδίκους πληροφορίας καὶ ἐπληροφορήθην ὅτι τὸ πρακτικόν δὲν εἶναι ὑπογεγραμμένον παρ' ὅλων των μελῶν.

Α. Ζάννας (Υπουργὸς τῆς Ἀεροπορίας). Αὐτὸ εἶναι ἀδύνατον. Ἡμπορεῖ νὰ μὴν ὑπεγράψῃ αὐτοστιγμὴ τὸ πρακτικόν καὶ νὰ ὑπεγράψῃ τὴν ἄλλην ἡμέραν. ὁ πρόεδρος ὅμως καὶ ὁ γραμματεὺς ὑπογράφουν ἀμέσως τὰ πρακτικά.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Τί σημασίαν ἔχει;

Γ. Στράτος. Κατὰ τὴν πληροφορίαν τὴν ὁποίαν ἔχω δὲν ἐπεδόθησαν σαφῶς καὶ ἀκριδῶς αἱ συζητήσεις τοῦ Συμβουλίου εἰς τὰ πρακτικά. Δὲν σκοπεύω, ἄλλως τε, ἐπ' αὐτοῦ νὰ στηρίξω τὸν ἐλεγχόν μου.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Ἀφοῦ δὲν σκοπεύετε νὰ στηρίξετε ἐπ' αὐτοῦ τὸν ἐλεγχὸν δὲν βλέπω τὸν λόγον διατί τὰ λέγετε. Τὰ πρακτικά τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου ὑπογράφονται μόνον ἀπὸ τὸν γραμματεῖα ὅταν λαμβάνονται ἀποφάσεις, τὰ δὲ μέλη ὑπογράφουν μετ' ἡμέρας πολλὰς συλλήβδην. Καὶ εἰς τὴν προκειμένην περίπτωσιν ἀμφισβητεῖτε ὅτι τὸ πρακτικόν δὲν ἔχει τὰ ἀποφασισθέντα;

Γ. Στράτος. Ὁχι, δὲν εἶπα αὐτό.

Ι. Πάλλης. Ἀς ζητηθῇ τὸ πρωτότυπον.

Α. Ζάννας (Υπουργὸς Ἀεροπορίας). Δὲν μοῦ ἐξηγήθη ἄλλως θὰ προσήγοτο.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Τὸ ἀντίγραφον ἔχει ὅλας τὰς ὑπογραφὰς;

Γ. Στράτος. Μάλιστα.

Ἐξετάζοντας τὴν σύμβασιν βλέπομεν ὅτι ὤφειλε νὰ εἶναι γνωστὸν εἰς τὸ Ὑπουργεῖον ὅτι δὲν ὑπάρχει τύπος ξυλίνων ἐλίκων. Τὸ Ὑπουργεῖον ἀνέτρεψε τὴν σύμβασιν ἐκ των ὑστέρων καὶ παρήγγειλεν ὥπως τὰ ἀεροπλάνα ἔλθουν μετὰ μεταλλικὴν ἔλικα ἀνέλαβε δὲ νὰ πληρώσῃ τὴν μεταξὺ τῆς ξυλίνης καὶ ταύτης διαφορὰν.

Α. Ζάννας (Υπουργὸς τῆς Ἀεροπορίας). Βεβαίως ἡ διαφορὰ ὅμως εἶναι ἐλαχίστη καὶ αὐτὸ δὲν ἔχει σημασίαν θὰ σὰς τὸ ἐξηγήσω.

Γ. Στράτος. Ὁφείλει νὰ γνωρίζῃ το Ὑπουργεῖον ὅτι δὲν ὑπάρχουν ἀεροπλάνα μετὰ ξυλίνην ἔλικα.

Α. Ζάννας (Υπουργὸς τῆς Ἀεροπορίας). Ὑπάρχουν καὶ μετὰ τοὺς δύο τύπους ἐλίκων.

Γ. Στράτος. Διατί τότε ἀλλάξατε τὴν σύμβασιν;

Α. Ζάννας (Υπουργὸς τῆς Ἀεροπορίας). Διότι πρῶτον ἡ μεταλλικὴ ἔχει μεγαλυτέραν ἀντοχὴν καὶ δεύτερον τὰ ἰδικὰ μας ἀεροδρόμια ἔχουν πέτρας καὶ ἡ φθορὰ εἶναι μεγαλυτέρα.

Γ. Στράτος. Τότε διατί τὰ παρήγγειλατε μετὰ ξυλίνην ἔλικα;

Α. Ζάννας (Υπουργὸς τῆς Ἀεροπορίας). Διότι αὕτη ἦτο ἡ προσφορά τοῦ ἐργοστασίου. Ἡ σύμβασις ἐγένετο λαμβανόμενης ὑπ' ὄψιν καὶ τῆς (ὁμολογηστέας) τῆς Γαλλικῆς Κυβερνήσεως. Ἡθελήσαμεν νὰ προοδαινόμεν εἰς τὴν ἀγορὰν ἀεροπλάνων τὰ ὅποια εὐρίσκονται ἐν χρῆσει εἰς Κράτη προηγουμένων, διότι δὲν δυνάμεθα νὰ κἀμινωμεν δοκιμὰς. Πρέπει νὰ εἴπω ὅτι ἕνα ἀεροπλάνον, καὶ εἶναι ἀκόμη παραδεδομένον ὑπὸ τῆς ὑπηρεσίας, πρέπει νὰ δοκιμασθῇ ἐπὶ 18 ὁλοκλήρου μῆνας.

πρὶν ἢ ἀποτελέσῃ μέρος των πολεμικῶν μονάδων. Θὰ μοῦ εἴπητε ὅτι τότε δὲν θὰ ἀποκτησόμεν ποτὲ τὸν νεώτερον τύπον, ἀλλὰ δὲν ἀποβλέπομεν εἰς αὐτό. Τὰ ἀεροπλάνα θὰ χρησιμοποιοῦνται διὰ τὴν ἐκπαίδευσιν.

Κ. Ζαβιτζιάνος. Πρόκειται περὶ ἐκπαιδεύσεως καὶ διὰ τὰ Ποτέζ;

Α. Ζάννας (Υπουργὸς τῆς Ἀεροπορίας). Ἐπήραμε τὰ Ποτέζ διότι κατὰ τὸ 1929 οἱ πιλότοι μας εἶχον κατορθώσει νὰ πετάξουν μόνον ἐπὶ 40 ὥρας. Ἐνῷ μετὰ τὰ νεώτερα ἐπέταξαν ἐπὶ 80 ὥρας. Ἐνας ὅμως πιλότος πρέπει νὰ φθάσῃ εἰς τὰς 120 ὥρας.

Π. Τσαλδάρης. Θέλετε νὰ ἔχετε γνωστὸν τύπον. Ἀλλὰ τότε διατί ἐξελέξατε τὴν ξυλίνην ἔλικα εἰς τὴν σύμβασιν;

Α. Ζάννας (Υπουργὸς τῆς Ἀεροπορίας). Ἡ ἐλὶξ εἶναι ὥσιν νὰ πρόκηται νὰ ἀγοράσετε ἕνα κοστοῦμι ρούχα καὶ νὰ καταλήψετε νὰ ἀγοράσετε μόνον μίαν γραβάταν.

Π. Τσαλδάρης. Μετὰ τὴν διαφορὰν ὅτι ἔαν μετὰ ἕνα καλὸ κοστοῦμι ρούχα δὲν ἔχετε καὶ τὴν ἀνάλογον γραβάταν τὸ κοστοῦμι σας δὲν ἔχει ἀξίαν.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Ἐρωτᾷτε διατί ἐδέχθημεν τὴν ξυλίνην ἔλικα καὶ σὰς ἐδόθη ἡ ἀπάντησις ὅτι τὴν ἐδέχθημεν εἰς τὴν σύμβασιν, καὶ τὴν ἠλλάξαμεν κατόπιν, διότι εἰς τὰ ἀεροδρόμιά μας ὑπάρχουν εἰδικὰ συνθήκαι ποὺ ἐπιβάλλουν αὐτὴν τὴν ἀλλαγὴν.

Π. Τσαλδάρης. Ἀλλὰ διὰ τῆς ἀλλαγῆς αὐτῆς αἱρεται ἡ ἀπόφασις περὶ τῆς ἀγορᾶς ἰδίου τύπου ἀεροπλάνων μετὰ τὴν χρῆσιν εἰς τὰ προηγουμένα Κράτη.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Δὲν ἀλλάζει ὁ τύπος. Ἐάν τώρα θέλετε νὰ μᾶς δάτετε πρόστιμον βάλτετε μας.

Π. Τσαλδάρης. Σὰς ἐβάλατε πρόστιμον καὶ τὸ ἐπλήρωσεν ὁ λαός.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Ἄν μᾶς κατηγορήτε διατί ἐβάλαμε μεταλλικὴν ἔλικα εἴμεθα ἑτοιμοὶ νὰ σὰς ἀπαντήσωμεν. Ἀλλὰ μὴν ἐρχεσθε καὶ μᾶς λῆτε διατί ἀλλάξατε τὴν ξυλίνην εἰς μεταλλικὴν.

Γ. Στράτος. Δὲν νομίζω λοιπόν, Κύριοι, ὅτι ἦτο ὀρθὸν διὰ νὰ χρησιμοποιήσῃ ἡ ὑπηρεσία τοὺς κινητήρας Ἰσπανοὺς νὰ σπεύσῃ εἰς τὴν παραγγελίαν ἐνὸς πεπαλαιωμένου τύπου.

Α. Ζάννας (Υπουργὸς τῆς Ἀεροπορίας). Νὰ σὰς δώσω μίαν πληροφορίαν. Ἡ Γαλλικὴ Κυβέρνησις παρήγγειλεν ἐσχάτως διὰ τὸν στρατὸν της 700 τοιαῦτα.

Γ. Στράτος. Κύριε Υπουργέ, ὑπῆρξε σαφέστατος καὶ εἶπα ἐμπροσθέντως ὅτι ἡ ὑπηρεσία ἀεροπορίας τῆς Γαλλίας δὲν συμβουλεύει τὴν ἀγορὰν των τύπων αὐτῶν ἀνεῖ ἐπιτακτικῆς ἀνάγκης αὐξήσεως τοῦ πτητικοῦ υλικού. Ἐξ ὅλου τοῦ φακέλου καταφαίνεται ὅτι ἡ παραγγελία ἀπέβλεπεν ἀποκλειστικῶς καὶ μόνον διὰ τὴν χρησιμοποίησιν των κινητήρων Ἰσπανοῦ.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Ἐάν τὰ παρήγγειλε τώρα ἡ Γαλλικὴ Κυβέρνησις θὰ εἴπῃ πῶς δὲν εἶναι πεπαλαιωμένα, μήτε πρόκειται περὶ πολεμικῶν.

Α. Ζάννας (Υπουργὸς τῆς Ἀεροπορίας). Ὁχι, εἶναι πολεμικά, κ. Πρόεδρε.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Τότε θὰ πῇ ὅτι ἀξίζουν. **Κ. Ζαβιτζιάνος.** Πότε τὰ παρήγγειλεν ἡ Γαλλικὴ Κυβέρνησις;

Α. Ζάννας (Υπουργὸς τῆς Ἀεροπορίας). Τὸ 1930.

Ι. Πάλλης. Ὑπάρχουν ἄλλα διὰ τὰς ἀπουσίας καὶ ἄλλα διὰ τὴν Μητρόπολιν;

Α. Ζάννας (Υπουργὸς τῆς Ἀεροπορίας). Ὁχι.

Ι. Πάλλης. Λέτε ὅχι; Αὐτὸ μόνον ἤθελα. Εἶναι καὶ τοῦτο ἀκριβὲς ὥπως ὅλα ὅσα εἶπατε.

Γ. Στράτος. Θὰ ἐξετάσω, Κύριοι, τὰ ἀλεξίπτωτα Ἰντεάλ. Τὸ ἀλεξίπτωτον εἶναι τὸ σωσίδιον τοῦ ἀέρος καὶ εἶχομεν ἐπιτακτικὴν ἀνάγκην προμηθεῖας ἀλεξίπτωτων. Πρὸ τῆς συστάσεως τοῦ Ὑπουργείου συνεστήθη στρατιωτικὴ ἐπιτροπὴ

ἣτις ἐξήτασε τοὺς διαφόρους τύπους ἀλεξίπτωτων. Ἀλλὰ δὲν εἶχε τὰ ἀπαιτούμενα ὄργανα διὰ τὴν ἐξέτασιν των. Συνεκλήθη ἀργότερον τὸ Συμβούλιον τοῦ ἀέρος τὸ ὅποion ἀπεφάνθη κατὰ πλειοψηφίαν ὑπὲρ τοῦ βαμβάκερου ἀλεξίπτωτου. Τὸ πρακτικὸν ὅμως φαίνεται ἀνυχιδῶς συντεταγμένον, διότι ἡ ἀπόφασις εἶναι πράγματι ὑπὲρ των μεταξωτῶν.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Ἐχρησιμοποιήθη τὸ ἔγγραφο αὐτὸ ὡς δημόσιον ἔγγραφο;

Γ. Στράτος. Εἶναι τὸ σημεῖωμα ποὺ συνοδεύει τὰ κατατεθέντα ἔγγραφα. Ἡ γέρθη ἀμφισβήτησις ὡς πρὸς τὴν ποιότητα τῆς μεταξῆς ἐξ ἧς συνίσταται τὸ ἀλεξίπτωτον Ἰρδινγκ, ὅτι δηλαδὴ δὲν ἦτο Ἰαπωνικὴ. Ἐκλήθη τότε ὁ κ. Ντέιζις μέλος τῆς Ἀγγλικῆς ἀποστολῆς καὶ ἐκ τοῦ διαλόγου ὅστις ὑπάρχει εἰς τὰ ἔγγραφα φαίνεται ὅτι ὅχι μόνον ἡ μέταξα τοῦ Ἰρδινγκ ἦτο ἀπὸ ἰαπωνικὴ ἀλλὰ καὶ ὅτι ἡ Μεγάλῃ Βρετανία ἡ ὅποια τόσον ὑπεραμύνεται τῆς ἐγχωρίου βιομηχανίας ἀπέρριψεν ὅλα τὰ ἐγχώρια καὶ ἔλαβε τὰ παρὰ τοῦ Ἀμερικανοῦ ἐφευρέτου κατασκευῆς εἰς Ἀγγλίαν. Δὲν θέλω, κύριοι, νὰ εἰσέλθω εἰς τεχνικὰς παρατηρήσεις, ἀλλὰ ἐκ τῆς συγκρίσεως τοῦ Ἰντεάλ μετὰ τὸ Ἰρδινγκ τὰ πλεονεκτήματα τοῦ δευτέρου εἶναι πολλὰ. Τὸ συμπέρασμα εἶναι ὅτι ἡ παραγγελία των ἀλεξίπτωτων Ἰντεάλ ἐγένεν ἄνευ τῆς ἐγκρίσεως τοῦ Συμβουλίου τοῦ Ἀέρος. Δὲν νομίζω δὲ ὅτι εἰς τόσον σοβαρὰς προμηθείας καὶ ὅταν πρόκειται περὶ ὀργάνων διὰ των ὁποίων θὰ σώσῃ τὴν ζωὴν τοῦ ἐάν ἀτυχῇσῃ ὁ ἀεροπόρος πρέπει νὰ λαμβάνηται ὑπ' ὄψιν ὁ παράγων τῆς τιμῆς. Μήπως ἄλλως τὸ φθηνότερον δὲν εἶναι τὸ δαπανηρότερον.

Σ. Συμεωνόγλου. Πόσα ἠγοράσθησαν;

Γ. Στράτος. 150. Ὅσον ἀφορᾷ τὴν παραγγελίαν ἀεροπλάνων Μοράν ὀρθῶς ἡ Κυβέρνησις ἔκρινεν ὅτι ἔπρεπε νὰ προμηθευθῇ τύπον ἀεροπλάνου προκεχωρημένης ἐκπαιδεύσεως. Ἡ Ἐπιτροπὴ ἣτις εἶχε συσταθῇ ἀπέρριψε κατ' ἀρχὴν τὸ Μοράν, διότι δὲν ἦτο διπλάνον. Ὅταν συνέστη τὸ Ὑπουργεῖον ὁ κ. Υπουργὸς καθήρτισεν ἐπιτροπὴν ἵνα ἐξετάσῃ τοὺς τύπους των διαφόρων ἀεροπλάνων καὶ θέσῃ τοὺς ὅρους ὡς ὤφειλε νὰ ἐκπληροῦ τὸ ἀεροπλάνον προκεχωρημένης ἐκπαιδεύσεως. Ἡ ἐπιτροπὴ ἀπέρριψε τὸ Μοράν διότι δὲν ἐξεπλήρου αὐτοὺς τοὺς ὅρους. Προσέθεσε δὲ ὅτι δὲν δύναται νὰ στηριχθῇ ἐπὶ των στοιχείων των κατασκευαστῶν καὶ φρονεῖ ὅτι ἔπρεπε νὰ γίνῃ ἐπιτόπιος ἐξέτασις των ἀεροπλάνων ἵνα προσκομισθῶν ἐδῶ πρὸς ἐξέτασιν. Τότε ὁ κ. Υπουργὸς ἀνέθεσεν εἰς τὸ τεχνικὸν τμήμα τοῦ Ὑπουργοῦ τὴν μελέτην τὴν ὁποίαν αὐτὸ καὶ συνέταξε. Διατί ἀντὶ τοῦ Ἐπιτελείου ἐκρίθη τὸ τεχνικὸν τμήμα ἀρμόδιον καὶ πῶς ἐξήγαγε τὰ συμπεράσματα ἐπὶ των δεδομένων των κατασκευαστῶν των ἀεροπλάνων ἀφοῦ ἡ Ἐπιτροπὴ δὲν ἔκρινεν ὀρθὸν νὰ στηριχθῇ ἐπὶ των ἰδίων αὐτῶν στοιχείων; Συνεκλήθη κατόπιν τὸ Συμβούλιον τοῦ Ἀέρος, ὁ Διευθυντὴς τοῦ τεχνικοῦ τμήματος ἀνέλαβε νὰ εἰσγγῇ τὸ θέμα, ἀλλὰ ἡ γέρθη κύριοι σοβαρώτατη διαφωνία μεταξὺ τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς πολεμικῆς ἀεροπορίας καὶ τοῦ Διευθυντοῦ τοῦ τεχνικοῦ Τμήματος.

Ἐγὼ ὑπ' ὄψιν μου τὸ ἀναγνωσθὲν ὑπὸ τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς πολεμικῆς ἀεροπορίας ὑπόμνημα, διὰ τοῦ ὁποίου αὐτοὺς ἀποκρούει ἅπαντα τὰ συμπεράσματα τοῦ τεχνικοῦ τμήματος. Καὶ ἐξήγησε τὴν σύστασιν τεχνικῆς ἐπιτροπῆς, ἣτις νὰ ἔχῃ ὑπ' ὄψιν της τὰ δεδομένα τοῦ ὑπομνηματός του καὶ τὰ δεδομένα τοῦ τεχνικοῦ τμήματος. Δύο μέλη ἐψήφισαν ὑπὲρ τοῦ Μοράν ὑπὸ τὴν ἐπιφύλαξιν ὅτι τὰ δεδομένα τοῦ τεχνικοῦ τμήματος ἦσαν ἀναμφισβήτητα. Εἰς ἐψήφισεν ὑπὲρ τοῦ Μοράν ἀνεπιφυλάκτως καὶ εἰς, ὁ πλωτάρχης Δημάκης, ἠρνήθη ψῆφον. Ὁ ἀρνήθεὶς αὐτὸς τὴν ψῆφόν του εἶναι ἐκαίνος ὁ ὁποῖος ὡς Πρόεδρος τῆς Ἐπιτροπῆς καὶ ὡς μέλος τῆς ἄλλης ἐπιτροπῆς ἐψήφισε κατὰ των Μοράν.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Δὲν σὰς γεννάται ὑπόνοια μήπως ἄλλαξε γνώμην ἐν τῷ μεταξῷ;

Γ. Στράτος. Δὲν ἡμπορεῖ, κ. Πρόεδρε, ἕνας ἀξιωματικός

να μεταβάλῃ γνώμην χωρὶς καὶ νὰ δικαιολογήσῃ τὴν ἀλλαγὴν αὐτήν.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Δὲν πιστεύω νὰ ὑποστηρίξετε ὅτι ἀξιωματικοὶ ὅταν ἀπαξ ὑποστηρίζουν κατὰ δὲν ἀλλάζουν ποτὲ γνώμην.

Π. Τσαλδάρης. Τὸ ζήτημα εἶναι ὅτι δὲν ἔχει γνώμην.

Γ. Στράτος. Δὲν δύναται πάντως νὰ μὴ λογισθῇ καὶ οὗτος ὡς ψηφίσας κατὰ τοῦ Μοράν. Καὶ τὰ δύο μέλη τὰ ὁποῖα ἐψήφισαν μετ' ἐπιφυλάξεως εἰς ποῖαν ὁμάδα ἀνήκουν, ἀφοῦ προσεβλήθη ἡ ἀκρίβεια τῶν δεδομένων τοῦ τεχνικοῦ τμήματος. Ἀσφαλῶς καὶ τὰ δύο αὐτὰ μέλη τάσσονται εἰς τὴν κατὰ τοῦ Μοράν ὁμάδα.

Ὅπως δὲ ποτε ἡ ἀπόφασίς τοῦ Συμβουλίου τοῦ Ἀέρος τίθεται τοῦλάχιστον ὑπὸ αἵρεσιν. Ἀνακύπτει καὶ ἐτέρα ἀπορία: Πῶς ὁ κ. Ὑπουργὸς ἀφῆκεν ἐκθετοὶν ἕνα ἀνώτερον ἀξιωματικὸν καὶ τίνι τεχνικῇ γνώμῃ προέδῃ εἰς τὴν παραγγελίαν. Προέδῃ εἰς τὴν παραγγελίαν ἄνευ οὐδαμίας τεχνικῆς γνώμης καὶ στηριχθεὶς εἰς τὰ δεδομένα τοῦ καταστήματος μόνον. Ὁ κ. Πρωθυπουργὸς ὁμιλοῦν κατὰ τὴν συζήτησιν τῆς ἐπερωτήσεως περὶ λιπασιμάτων εἶπε μὴν ἀλήθειαν μὲ τὴν ὁποίαν συντάσσονται ὁλοφύως, ὅτι ἔχομεν ὑποχρέωσιν νὰ ὑποστηρίξωμεν τὴν ἐγγύριον βιομηχανίαν. Λέγω τοῦτο διότι ἔχω ἐδῶ ἕνα ἐγγράφον τοῦ στρατιωτικοῦ ἀκολούθου τῆς ἐν Παρισίοις Πρεσβείας, διαδιδάσκοντος ἐγγράφον τοῦ τεχνικοῦ τμήματος τῆς Γαλλικῆς Ἀεροπορίας, κατὰ τὸ ὅποιον τὸ ἀεροπλάνον Μοράν 230 χρησιμοποιεῖται μὲ ὀλίγον βάρος 1252 χιλ.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Θὰ σὰς παρακαλέσω νὰ μὴ μοῦ ἀποδώσετε ποτὲ τὴν ἰδέαν νὰ ἀμφισβητήσω τὴν πιστοποίησιν ἐνὸς μεγάλου Κράτους.

Γ. Στράτος. Δὲν ἤθελα νὰ πῶ αὐτό. Θὰ ἤμην πολὺ ἀφελὴς ἐὰν τὸ ἐνόουν. Ἐν πάσῃ περιπτώσει προκύπτει ἐκ τοῦ ἐγγράφου μία νέα ἀπορία. Ἐπ' ὅσον παραμένει ἐκκενρὸς τὸ ζήτημα τῶν δεδομένων δὲν δύναμεθα νὰ πεισθῶμεν περὶ τῆς ἀκρίβειας τῶν ἱσχυρισμῶν τοῦ Ὑπουργείου, διότι ἂν ἐξακολουθήσωμεν νὰ ἀντικαθιστῶμεν τοὺς κινητήρας θὰ καταστήσῃ νὰ μᾶς στοιχίσουν ἀκριβώτερον ἀπὸ κάθε ἄλλον τύπον. Τὸ ἐγγράφον ἐκ Παρισίων περὶ τῶν δεδομένων ἦλθε δύο μῆνας μετὰ τὴν ληφθεῖσαν ἀπόφασιν. Ἐὰν ὅμως ἤρχετο ἐνωρίτερον καὶ ἐτίθετο εἰς τὴν κρίσιν τοῦ Συμβουλίου φρονῶ ὅτι δὲν θὰ κατέληγον τὰ πράγματα ἐκεῖ ποῦ κατέληξαν. Καὶ ἐπ' ὅσον δὲν εἴμεθα βέβαιοι περὶ τῆς ἀξίσεως τοῦ βάρους μήπως θὰ ὑποχρεωθῶμεν καὶ εἰς ἄλλας δαπάνας διὰ τὴν ἀπόκτησιν ἄλλων τύπων ἀεροπλάνων διὰ τὴν προκεχωρημένην ἐκπαίδευσιν; Ἔργον τοῦ Ὑπουργείου τῆς Ἀεροπορίας δὲν ἔπρεπε νὰ ᾔτῃ ἡ σπουδή, ἔπρεπε πρὸ πάντων νὰ προνοήσῃ διὰ τὴν συγκρότησιν τῶν ὑπηρεσιῶν τοῦ Ὑπουργείου.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Τὸ παρελείψαμεν αὐτὸ τὸ καθήκον;

Γ. Στράτος. Ἐγὼ νομίζω ναί.

Α. Ζάννας (Ὑπουργὸς τῆς Ἀεροπορίας). Ὁ μόνος νόμος τοῦ Ὑπουργείου τῆς Ἀεροπορίας ὁ ὁποῖος ἐψηφίσθη ὑπὸ τῆς Βουλῆς ἀφείρεται τὸ προσωπικόν.

Π. Τσαλδάρης. Τὶ ἔγινεν ὅμως μετὰ τὴν ψήφισιν τοῦ νόμου;

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Ἐψηφίσθη ὁ νόμος, ἐτέθη εἰς ἐφαρμογὴν καὶ ἐστάλησαν ἔξω πρὸς ἐκπαίδευσιν.

Ὁ κ. **Γ. Στράτος** καταλήγειν λέγει ὅτι τὸν ὀργανισμόν τοῦ Ὑπουργείου παρατηροῦνται μερικαὶ ἀτέλειαι, ἡ κυριώτερα τῶν ὁποίων εἶναι ὅτι τὸ τεχνικὸν τμήμα ἀποτελεῖ ὑπηρεσίαν ἀνεξέλεγκτον καὶ θὰ ὤφειλε νὰ ὑπαχθῇ ὑπὸ τὴν Διεύθυνσιν τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς Πολεμικῆς Ἀεροπορίας. Νομίζω λέγει ὅτι ἐξ ὅσων ἐξέθεσα προκύπτει ἡ εὐθύνῃ ὁλοκλήρως τῆς Κυβερνήσεως.

Ὁ κ. **Α. Ζάννας** (Ὑπουργὸς τῆς Ἀεροπορίας). Πρὶν εἰσελθῶ εἰς ἐξέτασιν τῆς ἐπερωτήσεως θὰ εἴπω μὲ δύο λόγια τί εἶναι ἀλεξίπτωτον. Τοῦτο ἐξασφαλίζει ὅχι μόνον τὴν ζωὴν τῶν ἀεροπόρων ἀλλὰ συντελεῖ εἰς τὴν πρόσδοον τῆς ἀεροπορίας διότι δι' αὐτοῦ ἡμποροῦμεν νὰ κάμωμεν ὅτι δοκιμὰς θέλωμεν. Δι' αὐτὸ καὶ ἡ παρασκευὴ του πρέπει νὰ εἶναι ἀρτία

καὶ νὰ μὴν ἔχη καμμίαν ἑλλειψιν. Ἐξετάζει ἀπὸ τί ἀποτελεῖται τὸ ἀλεξίπτωτον τὸ ὁποῖον εἶναι ἡ μεταξωτὸν ἢ βαμβάκερον. Πρέπει δὲ νὰ πληροῖ ὁρισμένους ὅρους σχετικῶς μὲ τὸ ἀνοιγνίμα αὐτοῦ καὶ τὸν ὄγκον. Ὅταν ἰδρῶθῃ τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Ἀεροπορίας καὶ ἐπεισθῇ ὅτι τὰ ὑπάρχοντα ἐλάχιστα ἀεροπλάνα δι' ἐκπαίδευσιν χρήζουν ἐπισκευῆς συνέστησαν ἐπιτροπὴν εἰς τὴν ὁποίαν ἔθεσα ὑπ' ὄψιν τῆς τὰ ἀπαραίτητα στοιχεῖα καὶ ἐξήγησα νὰ ἀποφανθῇ τί ἀλεξίπτωτον ἔπρεπε νὰ προτιμήσωμεν. Ἡ ἐπιτροπὴ ἀπεφάνθη ὅτι δὲν δύναται νὰ δώσῃ οὐδαμῖαν ἀπάντησιν. Αὐθημερὸν δὲ ἀπύρηνον ἐγκύκλιον εἰς τὰ ἐν τῇ ἐξωτερικῇ γνωστὰ ἐργαστάσια νὰ μᾶς ὑποβάλουν προτάσεις μετὰ πιστοποιητικῶν Κρατῶν τὰ ὁποῖα χρησιμοποιοῦν τὰ ἀλεξίπτωτά των. Τὰ πιστοποιητικὰ ἐφθασαν καὶ τὸ Τεχνικὸν τμήμα ἔκαμε τὴν μελέτην του. Πρέπει νὰ προσθέτω ὅτι τὸ 1928 τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Στρατιωτικῶν κατήρτισε μίαν ἐπιτροπὴν ἡ ὁποία ἐξήτασε 8 τύπους ἀλεξίπτωτων καὶ προέτεινε ἕνα βαμβάκερον τὸ ὁποῖον ἔδωκε θαν. μάστι ἀποτελέσματα. Παρακολούθησα τὴν συνεδρίαν τοῦ τεχνικοῦ τμήματος, ὅπως ἄλλως τε παρακολούθῃ ὅλας τὰς συνεδριάσεις ὅταν πρόκειται περὶ σπουδαίου ζητήματος. Συνεζητήθη ἐὰν ἔπρεπε νὰ προτιμηθῇ βαμβάκερον ἢ μεταξωτὸν ἐπίσης δὲ ἐὰν ἔπρεπε νὰ προτιμηθῇ ἀγγλικὸν ἢ γαλλικὸν τύπου. Ἐπὶ τοῦ πρώτου ζητήματος 4 μὲν μέλη ἀπεφάνθησαν ὑπὲρ τοῦ βαμβάκερου, ἐξ αὐτῶν δὲ οἱ τρεῖς εἶναι ἀεροπόροι καὶ εἰς τεχνικὸν μέλος, τρεῖς δὲ ἀπεφάνθησαν ὑπὲρ τοῦ μεταξωτοῦ ἐξ ὧν εἰς καὶ μόνον κατὰ σύμπτωσιν εἶναι ἀεροπόρος. Κατόπιν ἐγένετο ψηφορία περὶ τοῦ τύπου, καὶ τρεῖς ἐψήφισαν ὑπὲρ ἀγγλικοῦ τύπου, 2 ὑπὲρ τοῦ γαλλικοῦ ἰντεάλ καὶ δύο εἶπον ὅτι δὲν γνωρίζουν ἐπαρκῶς τὸ ζήτημα καὶ δὲν δύναται ν' ἐκφέρουν γνώμην.

Γ. Στράτος. Νομίζω καλύτερον νὰ ἀναγνώσῃτε τὰ πρακτικὰ διότι ἔχω τὴν ἀντίληψιν ὅτι ἡ ψηφοφορία δὲν ἀπέδῃ καὶ ὑπὲρ τοῦ βαμβάκερου.

Ὁ κ. **Α. Ζάννας** (Ὑπουργὸς τῆς Ἀεροπορίας) ἀναγινώσκει τὸ πρακτικόν.

Γ. Στράτος. Αὐτὸ εἶναι 4 ὑπὲρ τοῦ βαμβάκερου; Ὁ κ. κρινῇ ἡ Βουλὴ.

Κ. Ζαβιτζιάνος. Ἄν εἶναι 4 ὑπὲρ τοῦ βαμβάκερου τότε ὑπὲρ τοῦ μεταξωτοῦ εἶναι 7.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Δησιμονεῖτε ὅτι πρόκειται περὶ γνωμοδοτήσεως καὶ ὅχι ἀποφάσεως.

Ὁ κ. **Α. Ζάννας** συνεχίζων λέγει ὅτι καὶ ἐὰν πάντες ἤθελον ἀποφανθῇ ἀντιθέτως, αὐτὸς θὰ ἔπραττε ὅτι ἔπρεπε. Διότι τὰ ἐκ μεταξῆς ἀλεξίπτωτα δὲν ἡμποροῦμεν ἀκόμη νὰ τὰ χρησιμοποιοῦμεν. Πρέπει νὰ τὰ βάλωμεν εἰς θαλάμους μὲ ὥρις σμένιν θερμοκρασίαν, τὴν ὁποίαν δὲν ἔχομεν, ἐνῶ ἐξ ἄλλου καὶ ἂν ἔχουν μεγαλύτεραν ἀντοχὴν καταστρέφονται πολὺ εὐκόλα λόγῳ τῆς ὑγροσκοπικότητος τῆς μετάξης. Ἄλλος λόγος διὰ τὸν ὁποῖον δὲν ἡδυνάμην νὰ τὰ προτιμήσω εἶναι ὅτι τὰ προσβάλλει πολὺ ὁ σκόληξ. Τὰ μεταξωτὰ, τὰ ὁποῖα ἐν πάσῃ περιπτώσει δὲν ἡμποροῦμεν ἐπὶ τοῦ παρόντος νὰ μεταχειρισθῶμεν, θὰ ἐκόσμιζον 17.200 δραχ. τὸ ἕνα ἐνῶ τὰ ἐκ βαμβάκος στοιχίζουν μόνον 16.500 ἐκ τῶν ὁποίων πρέπει νὰ ἀφαιρεθῇ ὁρισμένον ποσὸν διότι τὸ ἐργαστάσιον ἀναλαμβάνει τὰς ὑποχρεώσεις οὗτω δὲ ἡ τιμὴ των διδάζεται εἰς 15.000 δραχ. Ἐν συνόλῳ δηλ. θὰ ἐπληρώναμεν 4 080.000 διὰ τὰ 150 ἀλεξίπτωτα ἐνῶ διὰ τὰ ἰντεάλ ἐπληρώσαμεν 2.280.000. Εἶναι λοιπὸν καὶ αὐτὴ ἡ ὑπόθεσις μία ἀπὸ τὰς σκανδαλώδεις ὑποθέσεις τοῦ Ὑπουργείου τῆς Ἀεροπορίας. Λέγει κατόπιν ὅτι καὶ τὰ ἄλλα προταθέντα ἀλεξίπτωτα ἦσαν καλὰ ἐφόσον ἄλλως τε τὰ μεταχειρίζονται ἡ Ἀγγλία καὶ Ἰταλία. Ἡμεῖς ὅμως ἐπρωτιμήσαμεν τὰ ἰντεάλ δι' οὐδὲ λόγους ἀνέπτυξα καὶ τὰ ὁποῖα χρησιμοποιοῦνται εἰς τὴν Γαλλίαν τὸ Βέλγιον, τὴν Ἰσπανίαν, τὴν Σερβίαν, τὴν Ρωσίαν, τὸν Καναδᾶν.

Π. Βουλοῦμης (Ὑπουργὸς Ἑθνικῆς Οἰκονομίας). Ἐκ τὸς αὐτοῦ ἐκερδίσκαμεν καὶ οἰκονομικῶς.

Π. Τσαλδάρης. Εἶναι βεβαιωμένον αὐτό;

Α. Ζάννας (Ὑπουργὸς τῆς Ἀεροπορίας). Εἶναι βέβαιον.

Π. Τσαλδάρης. Διότι εἶπεν ὁ κ. Στράτος ὅτι διατηροῦνται ὀλιγώτερον.

Α. Ζάννας (Ὑπουργὸς τῆς Ἀεροπορίας). Ἐστηρίχθη εἰς μίαν ἀπάντησιν Ἀγγλοῦ ἀξιωματικοῦ. Ὑπάρχει εἰς τὸν φάκελον ἐπίσημον Γαλλικὸν ἐγγράφον περὶ τῆς μεγαλύτερας αὐτῶν ἀντοχῆς.

Ἐρχεται κατόπιν εἰς τὴν ἐξέτασιν τοῦ δευτέρου μέρους τῆς ἐπερωτήσεως περὶ τῶν 18 ἀεροπλάνων προκεχωρημένης ἐκπαίδευσως τύπου Μοράν. Ὁ ἐφοδιασμὸς λέγει τῆς ἀεροπορίας δι' ἀεροπλάνων προκεχωρημένης ἐκπαίδευσως ἀπὸ ἀρχολήσε τὴν ὑπηρεσίαν καὶ πρὸ τῆς ἰδρύσεως τοῦ Ὑπουργείου τῆς Ἀεροπορίας. Τὸν Αὐγούστον τοῦ 1928 ἐπιτροπὴ ὑπὸ τὸν κ. Δημάκην κατέληξε κατόπιν ἐπανειλημμένων συζητήσεων νὰ προτείνῃ ἀεροπλάνα τύπου μέσης ἱπποδυνάμειας ὅστις ἀπέριψε τὸ Μοράν. Τὸν Νοέμβριον τοῦ 1928 δύο μῆνας μετὰ τὴν παραγγελίαν τῶν ἀεροπλάνων Ἀτλας ὁ ἀρχηγὸς τῆς πολεμικῆς ἀεροπορίας ὑπέβαλεν ἐπανειλημμένως ἐπιθέσεις εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐξωτερικῶν εἰς ἃς λέγει (ἀναγινώσκει). Ἀσχετῶς ὅμως πρὸς τὴν ἐνέργειαν ταύτην τὸ Ἀνώτατον Συμβούλιον τῆς Ἀεροπορίας ἀπεφάνθη ὅτι ἡ χρησιμοποίησις ἀεροπλάνων Ἀτλας διὰ τὴν ἐκπαίδευσιν ἐμφανίζει σοβαροὺς κινδύνους καὶ ἐπιβάλλεται ἡ ταχέια παραγγελία ἄλλου τύπου ἀεροπλάνων, τὸ ὅποιον νὰ ἐπιτρέπῃ ὅλας τὰς δυνατάς ἀκροβατίας καὶ διὰ τὰ μὴ ἔρχεται ἀποτόμως ὁ ἐκπαιδευόμενος εἰς ἀεροπλάνα τοιαύτης δυνάμεως. Ἀλλ' αἱ ἀντιλήψεις αὗται δὲν ἐγένοντο δεκταί. Καὶ ὅχι μόνον τοῦτο ἀλλ' οὐτε τὰ Μπριστόλ μετατράπησαν, ἀλλ' εὗρισκοντο πάντοτε εἰς τὰ ὑπόστεγα καὶ οἱ μαθηταὶ μετὰ τὴν ἀποπεράτωσιν τῆς ἀρχικῆς ἐκπαίδευσώς των ἔμπαιναν σὲ μεγάλα ἀεροπλάνα τὰ ὁποῖα καταστρέφοντο καὶ αἱ ζημίαι ἦσαν μεγάλα. Ἀπὸ τοὺς 120 τόνους ἔμπαιναν στοὺς 200 χωρὶς νὰ ὑπάρχῃ ἕνας διάμεσος τύπος. Συνεχίζων ἐκθέτει τοὺς λόγους οἱ ὁποῖοι ἐπέβαλον τὴν ἀπόκτησιν ἐνὸς διαμέσου τύπου ἀεροπλάνου.

Γ. Στράτος. Ἀναγνώρισα τὴν ἐπιτακτικὴν ἀνάγκην τῆς προμηθεύσεως τοιούτων ἀεροπλάνων.

Α. Ζάννας (Ὑπουργὸς τῆς Ἀεροπορίας). Ἡ μελέτη διὰ τὰ νέα ἀεροπλάνα ἐγένετο μετὰ μεγάλης προσοχῆς. Τὰ πάντα ἐξωνυχίσθησαν εἰς τὴν καταρτισθεῖσαν Ἐπιτροπὴν, εἶπον τί ἀεροπλάνα ἔχομεν ἀνάγκην, καὶ ὥρισαν μάλιστα μετὰ πρότασιν τοῦ Διευθυντοῦ τῆς Ἀεροπορικῆς ὑπηρεσίας ὅτι ταῦτα δὲν ἔπρεπε νὰ ὑπερβαίνουν τὴν δυνάμιν 220 ἱππων. Ἀλλὰ κατόπιν μοῦ εἶπον καὶ ἔβγαλα αὐτὸν τὸν περιορισμόν. Ἡ Ἐπιτροπὴ ἐπανειλημμένως συνεσκέφθη, ἀλλὰ κατέληξεν νὰ μὴ ἀπαντήσῃ ὅτι εἶναι ἀδύνατον νὰ ἐκφέρῃ γνώμην ἄνευ ἐπιτοπίου μελέτης. Πῶς ἦτο δυνατόν νὰ γίνῃ δεκτὴ ἡ γνώμη αὕτη; Νὰ σταλοῦν τὰ 8 μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς εἰς τὴν Εὐρώπην καὶ τὴν Ἀμερικὴν ἐκτὸς τοῦ ὅτι θὰ ἐπιβαλλόμεθα εἰς μεγάλας δαπάνας δὲν ὑπῆρχε καὶ βεβαιότης ὅτι θὰ ἐπανήρχοντο σύμφωνα ὅλα.

Γ. Στράτος. Πρὸ αὐτοῦ ὅμως ὑπέδειξεν ὁρισμένα ἀεροπλάνα.

Α. Ζάννας (Ὑπουργὸς τῆς Ἀεροπορίας). Θὰ ἔλθω καὶ εἰς αὐτὸ. Ἐπρότεινε 7 ἀεροπλάνα 220 ἱππων καὶ δύο 400. Ἀλλὰ τὰ 5 ἐξ αὐτῶν ὑπάρχοντα εἰς τὴν πολιτικὴν ἀεροπορίαν. Συνεπῶς ἡ ἐπιτροπὴ παραέκλινε τοῦ σκοποῦ δι' ὃν κατήρτισθη. Ἀλλ' οὕτε δύναμεθα νὰ ἀξιῶμεν νὰ γίνουν ἐνταῦθα αἱ δοκιμαὶ προκειμένου περὶ 18 ἀεροπλάνων, διότι ἐδῶ οὕτε τὴν ἀπαιτούμενην πείραν ἔχομεν οὕτε τὰ μέσα διὰ μίαν τοιαύτην ἐξέτασιν. Τὸ 1928 τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Στρατιωτικῶν διεκέρυξε καὶ ποῖον διαγωνισμόν καὶ ἐκ τῶν 40 γνωστῶν ξένων ἐργαστασίων παρούσασθαι μόνον 3.

Κ. Ζαβιτζιάνος. Ἐν πάσῃ περιπτώσει ἡ ἐπιτροπὴ προέτεινε...

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Δὲν ἦτο ὑποχρεωμένος ὁ

Ὑπουργὸς νὰ δεχθῇ τὴν γνώμην τῆς ἐπιτροπῆς, διότι ἐξήγησε τὴν γνώμην τῆς περὶ τύπου πολεμικῶν ἀεροπλάνων.

Κ. Ζαβιτζιάνος. Ἐπ' ὅσον τοιαύτη ἦτο ἡ γνώμη τῶν ἐδικῶν.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Ἐὰν σεῖς ἔχετε τὴν ἀντίληψιν ὅτι ὁ Ὑπουργὸς δὲν πρέπει νὰ ἔχη γνώμην, ἐγὼ δὲν συμφωνῶ.

Ὁ κ. **Π. Ἀργυρόπουλος** λέγει ὅτι σκοπίμως ἐτέθη εἰς τὸ ἐκτελεστικὸν Διάταγμα τοῦ Ὁργανισμοῦ ὅτι ἡ γνώμη τῆς Ἐπιτροπῆς εἶναι συμβουλευτικὴ. Ἡ ὑπηρεσία, λέγει, ἔβαλε ὑποχρεωτικὴν προκειμένου περὶ τῶν συσσωρευτῶν. Ἀλλ' ἐγὼ τὸ μετέβαλα ὡς Ὑπουργὸς εἰς συμβουλευτικὴν.

Α. Ζάννας (Ὑπουργὸς τῆς Ἀεροπορίας). Ἀνέθηκα εἰς τὸ ἀρμόδιον τεχνικὸν τμήμα τὴν μελέτην τοῦ ζητήματος. Ἀλλὰ κατὰ τὴν γενομένην συζήτησιν δὲν περιστράφη αὕτη εἰς τὴν οὐσίαν. Ὁρισμένα μέλη προσεπάθησαν ν' ἀμφισβητήσουν τοὺς ἀριθμοὺς τῶν δεδομένων.

Γ. Στράτος. Ἐγὼ δὲν σὰς ἐμέψην διὰ τὸ ζήτημα αὐτὸ τῶν συντελεστῶν. Τοῦναντίον εἶπον ὅτι ἐκ τῆς διαφορᾶς μεταξὺ τῶν συντελεστῶν τῶν Γαλλικῶν καὶ τῶν Ἀγγλικῶν δὲν ὑφίσταται ζήτημα. Ἐπ' αὐτοῦ συμφωνοῦμεν.

Α. Ζάννας (Ὑπουργὸς τῆς Ἀεροπορίας). Ποῦ τότε διαφωνοῦμεν;

Γ. Στράτος. Εἰς τὸ ζήτημα τοῦ πίνκκος. Προσβάλλεται ὁ πίνκξ ὡς ἀνακριδής.

Α. Ζάννας (Ὑπουργὸς τῆς Ἀεροπορίας). Ἐτερον ζήτημα περὶ ὃ ἐδημιουργήθη θόρυβος, εἶναι τὸ ζήτημα τοῦ βάρους.

Πράγματι τὸ βιβλίον ἐδηγίων τοῦ Γαλλικοῦ Ὑπουργείου ἀναφέρει ὅτι τὸ Μοράν δύναται νὰ ἐπιχειρήσῃ ἀκροβατίας μὲ βάρος 1195, ἐνῶ ὁ νεώτερος τύπος μὲ 1215. Δὲν λαμβάνω, κύριε, οὐδὲν ὅτι ὅσον ὅσον τὸν δεύτερον αὐτὸν τύπον. Ἀρκοῦμαι εἰς τὸν πρώτον διὰ τὴν ἐκπαίδευσιν τῶν παρατηρητῶν ἀεροπόρων. Παντοῦ ἡ ἐκπαίδευσις τῶν παρατηρητῶν γίνεται διὰ πολεμικῶν ἀεροπλάνων. Πουθενά, δέ, μὴ πουθενά, δὲν χρησιμοποιοῦνται δι' αὐτὸν τὸν σκοπὸν ἀεροπλάνα προκεχωρημένης ἐκπαίδευσως. Ὅστε καὶ αἱ ἐπὶ τοῦ ζητήματος αὐτοῦ αἱ αἰτιάσεις εἶναι ἀβάσιμοι.

Θὰ ἐγερθῇ τώρα ἴσως τὸ ἐρώτημα: Ὑπάρχει μία τὸσον μεγάλη διαφορά μεταξὺ τῶν ἀεροπλάνων «Ἀτλας» καὶ «Μοράν»; Μάλιστα, ὑπάρχει. Δηλαδή ὡς πρὸς τὸ βάρος ἡ διαφορά αὕτη εἶναι ἐλάχιστη, διότι τὰ μὲν εἶναι 477 κιλῶν καὶ τὰ ἄλλα 600. Ἀλλ' ἡ μεγάλη διαφορά ὑπάρχει εἰς τὸν κινητήρα. Καὶ τὰ ἀεροπλάνα «Μοράν» ἔχουν κινητήρα μέσης ἱπποδυνάμειας. Καὶ δι' αὐτὸ τὰ προετιμήσαμεν. Δὲν ἦτο ὀρθὸν οἱ πιλότοι μας νὰ πηδῇσιν ἀμέσως εἰς τὰ ἀεροπλάνα πολεμικῆς ἀεροπορίας. Ἀλλὰ καὶ δι' ἄλλον ἀκόμη λόγον τὰ προετιμήσαμεν. Διότι τὰ «Μοράν» εἶναι κατὰ 40 % ἐφθονότερα ἀπὸ τὰ «Ἀτλας». Τρίτος δὲ λόγος, ὁ καὶ σπουδαιότερος, ὅτι τὰ «Ἀτλας» καταστρέφονται εὐκολώτερον καὶ ἐπομένως δὲν ἔπρεπε νὰ χρησιμοποιήσωμεν διὰ τὴν ἐκπαίδευσιν, παραδίδοντας εἰς χεῖρας μὴ ἐμπείρων ἀεροπόρων, ἀεροπλάνα ἀξίας 1.500.000 δραχμῶν ἕκαστον. ἐνῶ θὰ ἡδυνάμεθα νὰ χρησιμοποιήσωμεν τὰ «Μοράν» τὰ ὁποῖα στοιχίζουν μόλις 50 000. Σημειώσατε δὲ ὅτι τὰ τελευταῖα ἐπετύχομεν νὰ τὰ ἀγοράσωμεν κατὰ 10 % ἐφθονότερα ἀπὸ ὅσον τὰ ἡγόρασαν ἡ Γαλλικὴ Κυβέρνησις καὶ κατὰ 30 % ἀπὸ ὅσον τὰ ἡγόρασε πρὸ μικροῦ ἑτεροῦ Κράτος, τὸ ὁποῖον μάλιστα ἐπρωιθηθῇ πεντηκοντάδα ὀλόκληρον ἐναντι τῶν 18 τὰ ὁποῖα ἡγόρασαμεν ἡμεῖς.

Ἐρχομαι τώρα εἰς τὸ ζήτημα τῶν Ποτέξ. Πράγματι ὅταν ἰδρῶθῃ τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Ἀεροπορίας ὑπάρχον εἰς τὰς ἀποθήκας 50 κινητήρας δυνάμεως 500 ἱππων, ἀγορασθέντες κατὰ Ἰανουάριον τοῦ 1927, ἔνα χρησιμοποιηθῶν εἰς τὰ ἀεροπλάνα τύπου «Μπρεγκέ», τὰ ὁποῖα ἐπρόκειτο νὰ παραγελθοῦν εἰς τὸ ἐργαστάσιον Παλαιῶ Φαλλήρου. Ματαιώθησις τῆς παραγγελίας αὐτῆς οἱ κινητήρες αὗτοι ἔμειναν ἀχρησιμοποίητοι. Τὰς πρώτας ἡμέρας τῆς ὑπ' ἐμοῦ ἀναλήψεως τῆς διεύθυνσεως τοῦ Ὑπουργείου τῆς Ἀεροπορίας

συνέστησα. Επιτροπήν διὰ νὰ ἐξετάσῃ τὴν κατάστασιν τῶν κινήτρων αὐτῶν. Καὶ ἡ Ἐπιτροπὴ ἀπεφάνθη ὅτι ἡ κατάστασις τῶν εἶναι ἀθλία λόγῳ τῆς παραμελήσεως, τῶν ἐπρότεινε δὲ νὰ ἀποσταλοῦν οὗτοι εἰς τὴν Θεσσαλονίκην διὰ νὰ λυθοῦν, νὰ λιπανθοῦν, καὶ τότε μόνον νὰ χρησιμοποιηθοῦν. Προέτεινα τότε εἰς τὸ ἐργοστάσιον νὰ μᾶς τοὺς ἀλλάξῃ, ἀλλ' ἐστάθη ἀδύνατον. Ἐπέτυχα μόνον ὅπως τὸ ἐργοστάσιον ἀποστείλῃ ἐνταῦθα μηχανικὸν διὰ νὰ ἐξετάσῃ τὴν κατάστασιν. Ἀλλ' ἐπετύχαιμεν καὶ κάτι ἄλλο ἀκόμη. Νὰ μᾶς δοθοῦν ὅλα τὰ ἀπαραίτητα ἀνταλλακτικὰ. Καὶ σήμερον, κύριοι, οἱ κινήτρες αὐτοὶ εἶναι καλῶτεροι ἀπὸ τοὺς πρὸ 2ετίας παραληφθέντας. Διὰ τὴν χρησιμοποίησιν λοιπὸν τῶν κινήτρων αὐτῶν ἀφ' ἑνός, ἀλλ' ἀφ' ἑτέρου καὶ κυρίως διὰ τὴν συμπλήρωσιν τοῦ εκπαιδευτικοῦ ὕλικου, ἀπεφασίσαμεν μετὰ πολλὰς συζητήσεις τὴν ἀγορὰν τῶν ἀεροπλάνων Ποτέζ. Καὶ ὁρῶν ἐνταῦθα νὰ καπαστήσω γνωστὸν ὅτι ἐπετύχαιμεν νὰ ἀγοράσωμεν τὰ ἀεροπλάνα αὐτὰ κατὰ 10 % οὐθινοτέρα ἀπὸ ὅσον παρήγγειλεν αὐτὰ ἡ Γαλλικὴ Κυβέρνησις. Αὐτὸ εἶναι τὸ περίφημον σκάνδαλον τῶν ἀεροπλάνων Ποτέζ.

Θὰ σᾶς ἀναφέρω τώρα, κύριοι, καὶ ἕτερον σκάνδαλον, τὸ ὁποῖον δὲν ἀνέφερον ὁ ἀξιότιμος βουλευτὴς Βάλτου. Τὸ σκάνδαλον τῶν ἀεροπλάνων «Ἀτλας». Τὰ ἀεροπλάνα αὐτὰ εἶχεν ἀποφασισθῇ νὰ ἀγορασθῶσιν ἀπὸ τὴν κυβερνήσιν Συνασπισμοῦ, κατὰ λάθος ὅμως. Καὶ λέγω κατὰ λάθος διότι ἄλλος ἦτο ὁ προορισμὸς τῶν.

Ἐν τῇ σημεῖω τούτῳ μετολαβεῖ διαλογικὴ συζήτησις μεταξὺ τῶν κ. κ. **Π. Τσαλδάρη**, **Π. Ἀγγυροπούλου**, **Α. Ζάννα** (Υφ. Ἀεροπορίας), **Γ. Καφανιάρη** καὶ **Ε. Βενιζέλου** (Πρωθυπουργοῦ), καθ' ἣν διαπιστοῦται ὅτι εἶχε μὲν ἀποφανθῇ ὑπὲρ τῶν ἀεροπλάνων «Ἀτλας» εἰδικὴ ἐπιτροπὴ τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ναυτικῶν, ἡ παραγγελία ὅμως αὐτῶν ἐγένετο ὑπὸ τῆς παρούσης Κυβερνήσεως.

Α. Ζάννας (Υφ. Ἀεροπορίας). Ἐπέτυχα πάντως εἰς διατήρησιν ἀλίγων μηνῶν, δηλαδή ἀπὸ τοῦ Φεβρουαρίου τοῦ 1930, ὅποτε ἤρχισα τὰς διαπραγματεύσεις, νὰ ὑποδιβάσω τὴν τιμὴν ἀνω τῶν 30 ο/ο καὶ νὰ ἐξοικονομήσω τοιοῦτο τρόπον ὑπὲρ τοῦ δημοσίου ταμείου μίαν σημαντικὴν ὠφέλειαν.

Πρὶν κατέλθω, κύριοι, τοῦ βήματος θὰ ἐπεθύμουν νὰ προσθέσω ὅτι, ἀνεξαρτήτως τῶν αἰτιάσεων αἱ ὁποῖαι ἠκούσθησαν. «Ὅλα ἀνεξαιρέτως τὰ παραγγελθέντα ἀεροπλάνα θὰ χρησιμοποιηθοῦν δι' εκπαιδευτικούς σκοπούς, καὶ τοῦτο διότι ἔχομεν ἀνάγκην ἐπιστημονικῆς ὁργανώσεως τῆς εκπαιδεύσεώς μας, ὅχι μόνον διὰ τεχνικοῦ προσωπικοῦ ἀλλὰ καὶ διὰ ἱπταμένων. Θὰ ἦτο δὲ ἐγκληματικὸν νὰ ἐπιχειρήσωμεν τὴν ἐκπαίδευσιν αὐτὴν μὲ ἀεροπλάνα μεγάλης ἀξίας. Ἐλπίζω, κύριοι, ὅτι θὰ φθάσωμεν εἰς τὸ σημεῖον νὰ ζητήσωμεν ἀπὸ τοὺς ἀεροπόρους μας εὐθύνας διὰ τὴν ζημίαν ἢ τὴν καταστροφὴν τοῦ ἀεροπλάνου τὸ ὁποῖον τοὺς ἐμπιστευόμεθα, ὅπως ζητοῦμεν τοιαύτας ἀπὸ τοὺς ἀξιωματικούς τοῦ ναυτικοῦ διὰ τὰ πλοῖα. Καὶ θὰ ἀποτελέσῃ τιμὴν διὰ τοὺς ἀξιωματικούς τῆς ἀεροπορίας μας νὰ προσέρχωνται ἐνώπιον τῶν συναδέλφων τῶν καὶ νὰ λογοδοτοῦν διὰ τὴν καταστροφὴν ἢ τὴν ζημίαν τοῦ ἀεροπλάνου τῶν. Εἶμαι δὲ βέβαιος ὅτι οἱ ἴδιοι θὰ ζητήσουν τὴν λογοδοσίαν αὐτῶν. Καί, ἐπαναλαμβάνω, ἐλπίζω ὅτι τοῦτο θὰ συμβῇ πολὺ ταχέως, διότι ἡ ἀεροπορία μας βαίνει γοργῶ τῇ βῆματι εἰς τοιαύτην τελειοποίησιν, ὥστε νὰ δυνηθῶμεν μετ' οὐ πολὺ νὰ ἐμπιστευθῶμεν εἰς τοὺς ἀεροπόρους μας καὶ πολυτιμότερα ἀεροπλάνα, μὲ τὴν πεποίθησιν ὅτι δὲν θὰ παράσχουν ἀρρομήν ὅπως ὁ ἑλληνικὸς λαός, ὁ ὁποῖος μὲ τόσῃν συμπάθειαν περιβάλλει τὴν ἀεροπορίαν μας, διατυπώσῃ παράπονα διὰ τὰς θυσίας εἰς τὰς ὁποίας χάριν αὐτῆς ὑποβάλλεται. (Χειροκροτήματα).

Ὁ κ. **Γ. Σιγάτος** δευτερολογῶν παρατηρεῖ ἐν ἀρχῇ ὅτι ἡ διαφορὰ τιμῆς μεταξὺ δύο τύπων ἀεροπλάνων δὲν ἀποτελεῖ

τὸ κριτήριον τῆς προτιμήσεως ὑπὲρ τοῦ ἐνός ἢ τοῦ ἑτέρου, ἐφόσον δὲν συνηγοροῦν καὶ τὰ τεχνικὰ δεδομένα.

Συγκεκριμένως, ὡς πρὸς τὰ ἀεροπλάνα «Ποτέζ», λέγει ὅτι μοναδικὸς λόγος τῆς ἀγορᾶς αὐτῶν, ὡς τοῦλάχιστον φαίνεται ἐκ τοῦ φακέλου, ὑπῆρξεν ἡ χρησιμοποίησις τῶν ἐγκαταλελειμμένων κινήτρων.

Α. Ζάννας (Υφ. Ἀεροπορίας). Ὅχι μόνον δι' αὐτὸ, ἀλλὰ καὶ κυρίως διὰ τὴν ἐκπαίδευσιν, ἡ ὁποία ἦτο πλημμελὲς λόγῳ ἐλλείψεως ἀεροπλάνων.

Γ. Σιγάτος. Διατί ὅμως προτιμήσατε πεπαλαιωμένον τύπον;

Α. Ζάννας (Υφ. Ἀεροπορίας). Διατί λέγετε πεπαλαιωμένον, τὴν στιγμήν κατὰ τὴν ὁποίαν ἔχει παραγγεῖλαι αὐτοῦ τοῦ τύπου καὶ ἡ Γαλλικὴ Κυβέρνησις 700 ἀεροπλάνα;

Ὁ κ. **Π. Ἀγγυροπούλος** παρεμβαίνειν ἐκθέτει τὴν κρατοῦσαν ἀπὸ ἀπόψεως ὕλικου κατάστασιν, ὅταν παρέλαβε τὴν Ἀρχὴν ἡ παρούσα Κυβέρνησις, καὶ παρατηρεῖ ὅτι ὁρθῶς ὁ κ. ἐπὶ τῆς Ἀεροπορίας Ὑφ. Ἀεροπορίας διὰ νὰ χρησιμοποίησιν τοὺς ἐν λόγω κινήτρες προέκρινε τὸν τύπον «Ποτέζ».

Γ. Σιγάτος. Αὐτὸ ἀκριδῶς λέγω καὶ ἐγώ, ὅτι διὰ νὰ χρησιμοποιοῦμεν τὸ ὑπάρχον ὕλικόν ἐπρομηθεύθημεν ἀεροπλάνα πεπαλαιωμένου τύπου.

Α. Ζάννας (Υφ. Ἀεροπορίας). Τί ἠθέλατε δηλαδή; νὰ τὸ πετάξωμεν;

Π. Τσαλδάρης. Ἀντὶ νὰ τὸ πετάξωμεν τὸ ὕλικόν αὐτό, δὲν θὰ ἠδυνάμεθα νὰ παραγγεῖλωμεν ἀεροπλάνα τύπου μὴ ἀχρήστου, ὡς ὁ παρκαγελλθεὶς; Διότι οὕτω τοῦλάχιστον τὸν παρκαγελλθεὶ ἢ ἐκθεσὶς τοῦ κ. Ἀδέρωφ.

Α. Ζάννας (Υφ. Ἀεροπορίας). Σᾶς ἐπαναλαμβάνω ὅτι δὲν πρόκειται περὶ πεπαλαιωμένου τύπου, ἀλλὰ περὶ τύπου ἐν χρήσει εἰς Κράτη πολὺ περισσώτερον ἡμῶν προηγμένα εἰς τὴν ἀεροπορίαν. Καὶ τὰ Κράτη αὐτὰ εἰμεθα ὑποχρεωμένοι νὰ παρακολουθώμεν. Δὲν εἶναι ἐπιτετραμένον νὰ προδωκῶμεν εἰς χρησιμοποίησιν προτύπων ἀεροπλάνων.

Ὁ κ. **Γ. Σιγάτος** συνεχίζων ἀναφέρειται εἰς τὰς ἐν προκειμένῳ ἀντιλήψεις τοῦ Συμβουλίου τοῦ Ἀέρος, ἀσχοληθέντος ἐπὶ τοῦ ζητήματος, εἰς τὰς διατυπωθείσας σχετικῶς ἐπιφυλάξεις ὁρισμένων ἐκ τῶν μελῶν αὐτοῦ, εἰς τοὺς λόγους τῆς διαφωνίας τοῦ διευθυντοῦ τῆς Πολεμικῆς Ἀεροπορίας, καὶ καταλήγει εὐρίσκων πλημμελὴ τὴν παραγγελίαν καὶ τῶν ἀλεξιπτώτων «Γιντέλ», ἐν συμπεράσματι δὲ ἐπανατονίζει ὅτι τὸ εὖνον μόνον δὲν πρέπει νὰ τίθεται πάντοτε ὡς βᾶσις εἰς τοιοῦτου εἶδους ζητήματα.

Ι. Πάλλης. Ὁρῶ νὰ ὁμολογήσω ὅτι ὁ κ. Ὑφ. Ἀεροπορίας, τὸ πρῶτον λαθὼν τὸν λόγον ἐν τῇ Βουλῇ, μετὰ πολλῆς δεξιότητος διεχειρίσθη τὸ ζήτημα, ἀλλὰ καὶ μετὰ πολλῆς λεπτότητος διεξέφυγε τὴν οὐσίαν τῆς ἐπερωτήσεως. Δι' αὐτὸ νομίζω ὅτι ἡ συζήτησις πρέπει νὰ κατέλθῃ εἰς τὸ περὶ πεδίων τῆς Ὑπουργικῆς εὐθύνης, διότι τὰ τεχνικὰ ζητήματα ἄτινα ἀπησχόλησαν τὴν Βουλὴν εἶναι ξένα δι' αὐτὴν ἐνῷ ἐπὶ τῶν κυρίως τῶν Βουλῆν ἐνδιαφερόντων ζητημάτων ὁ κ. Ὑπουργὸς δὲν ἔκαμε μνείαν. Διὰ τὴν παραγγελίαν τῶν ἀεροπλάνων Ποτέζ ἐγένοντο αἱ δύο αἰτιάσεις. Πρῶτον ὅτι κατὰ τὴν συζήτησιν ἐν τῇ Συμβουλῇ τῆς Ἀεροπορίας ὁ κ. Ὑπουργὸς δὲν διετύπωσε τὸ περιεχόμενον ὁρισμένων ἐγγράφων, ὡς ὁρῶ, καὶ ὅτι συνεκάλυψε τὸ Συμβούλιον Ἀεροπορίας πρὸς τὰς δικτάξεις τοῦ νόμου. Τὸ Συμβούλιον αὐτὸ συνήλθε τὴν 8 Ὀκτωβρίου καὶ ἀπρητίσθη ἀπὸ πρόσωπα ἃτινα μὲν ἡμέραν προηγουμένης διὰ τοῦ δημοσιεύσαντος ὁργανισμοῦ τοῦ Ὑπουργείου δὲν ἦσαν τὰ ἀρμόδια.

Α. Ζάννας (Υφ. Ἀεροπορίας). Δὲν ἐγνωρίζομεν ὅτι ὁ κανονισμὸς δημοσιεύει τὴν προηγουμένην ἡμέραν, διότι εὐρίσκειτο εἰς τὸ Τυπογραφεῖον ἐπὶ 20 ἡμέρας καὶ ἐν τῇ μεταξὺ εἶχε γίνῃ ἡ πρόσκλησις. Ἀλλ' οὗτε τὸ τεχνικὸν τμήμα εἶχε γνωμοδοτήσει.

Π. Τσαλδάρης. Αὐτὴ ἡ γνωμοδότησις ἦτο προδικαστική διὰ τὸ μέλλον νὰ γνωμοδοτήσῃ συμβούλιον.

Α. Ζάννας (Υφ. Ἀεροπορίας). Σᾶς εἶπα ὅτι δὲν εἴμεθα ἐν γνώσει ὅτι τὴν προηγουμένην εἶχε δημοσιευθῇ ὁ ὁργανισμὸς, ὅστις εὐρίσκειτο ἐκκενρῆς εἰς τὸ Τυπογραφεῖον ἐπὶ 20 ἡμέρας.

Ι. Πάλλης. Δὲν θὰ ἐπιμείνω ἐπ' αὐτοῦ τοῦ σημείου μετὰ τὴν εἰλικρινῆ ταύτην ἀναγνώρισιν. Ἀλλ' ἔχομεν τὴν δευτέραν αἰτίαν, καθ' ἣν ὁ Ὑπουργὸς κατὰ τὸ Συμβούλιον δὲν ἐξέθηκε τὰ τοῦ ἐγγράφου τὸ ὅποιον εἶχε.

Α. Ζάννας (Υφ. Ἀεροπορίας). Σᾶς εἶπα ὅτι εἰς τὸ Συμβούλιον ἔδωκα ὅλας τὰς πληροφορίες. Εἶχα λάβει μίαν προσωπικὴν ἐπιστολὴν ἀπὸ τὸν ὑπασπιστήν μου, ὅστις μοῦ ἔγραφε αὐτὰ καὶ αὐτά. Τοῦ περιεχομένου τῆς ἐπιστολῆς ταύτης εἶχον λάβει γνώσιν ὅλα τὰ μέλη τῆς τῶν φέροντος ἀντιρρήσεις, ὅστις δὲν ἦτο παρὼν καὶ εἶχε ἀναπληρωθῇ.

Ι. Πάλλης. Ἐν πάσῃ περιπτώσει ὁ φάκελος ὅλος συνοδεύεται ἀπὸ ἕνα ἱστορικόν, τὸ ὁποῖον ἔκαμαν αἱ ὑπηρεσίαι καὶ τοῦ ὁποῖου ἀσφαλῶς θὰ ἔλαβε γνώσιν ὁ κ. Ὑπουργός.

Α. Ζάννας (Υφ. Ἀεροπορίας). Βεβαίως.

Ι. Πάλλης. Τὸ ἱστορικόν αὐτὸ ἐν ἀρχῇ λέγει ὅτι τὰ ἀεροπλάνα θὰ ἐκρησιμοποιοῦντο μόνον δι' εκπαιδευτικούς σκοπούς.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Συζητεῖτε τὸ ἱστορικόν τῆς ὑπηρεσίας; Πάρετε καλύτερον τὰ πράγματα καὶ πέστε μᾶς τί ἐκάμαμε στραβός.

Ι. Πάλλης. Παρακαλῶ νὰ μοῦ δοθῇ τὸ πρωτότυπον τῆς ἐπιστολῆς τοῦ κ. Ἀδέρωφ. (Τῷ παραδίδεται ἡ ἐπιστολή).

Ι. Πάλλης. Δὲν εἶναι πρωτότυπον αὐτό, ἀφοῦ δὲν ἔχει ὑπογραφήν, καὶ ἀφοῦ ἀπευθύνεται πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον.

Α. Ζάννας (Υφ. Ἀεροπορίας). Τὸ ὑπόλοιπον εἶναι ἀσχετον.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Ἀμφισβητεῖτε ὅτι αὐτὸ εἶναι τὸ περιεχόμενον ἢ ὅχι;

Ι. Πάλλης. Δὲν ἠμπορῶ νὰ ὑφίσταμαι διακοπὰς εἰς ἐκάστην λέξιν μου. (Ἐνταῦθα ὁ κ. Πρωθυπουργός ἀποχωρεῖ τῆς αἰθούσης).

Ι. Πάλλης. Πρέπει, συνεχίζει, νὰ ὑπάρχῃ ἡ εὐλάβεια πρὸς τοὺς ἀντιπροσώπους τοῦ ἔθνους διότι ἀντιθέτως, ὅταν λείψῃ αὕτη, πρόκειται περὶ παρωδίας κοινοβουλευτικοῦ πολιτεύματος. Ἡ συζήτησις εἰς τὸ Συμβούλιον διετυπώθη ἀνεπαρκῶς καὶ δὲν πιστεύω κατὰ τρόπον πλαστογραφούντα τὰς γνώμας τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῆς Ἀεροπορίας.

Α. Ζάννας (Υφ. Ἀεροπορίας). Ἄν διαβάσατε τὸ πρακτικόν θὰ ἴδῃτε ὅσα λέγει καὶ ἡ ἐπιστολή τοῦ κ. Ἀδέρωφ.

Ι. Πάλλης. Θὰ τὸ διαβάσω. Ὁ κ. Ὑπουργός εἰσέρχεται εἰς τὴν ἐξήγησιν διὰ τῶν ἐξῆς: (ἀναγινώσκει). Ἀναλύων εἶτα τὴν ἐπιστολὴν τοῦ κ. Ἀδέρωφ λέγει ὅτι ἐξ αὐτῆς ἐξάγεται ὅτι ἔλαβε διαταγὴν ὁ κ. Ἀδέρωφ, ὅτι ὑποβάλλει τὴν ἐκτέλεσιν αὐτοῦ εἰς τὸ Ὑπουργεῖον καὶ δὴ διὰ τοῦ ναυτικοῦ ἀκούσθαι καὶ ἀναφέρει ὅσα τοῦ εἶπεν ὁ κ. Ρεντάν.

Α. Ζάννας (Υφ. Ἀεροπορίας). Διαβάσατε εἰς τὸ τέλος τὴν ἐπιστολήν.

Ι. Πάλλης. Σᾶς εἶπε νὰ μὴ ἀγοράσετε Ποτέζ 25, διότι ἀν ἀγοράσετε αὐτὰ εἶναι πεπαλαιωμένον ὕλικόν, ὅπερ ἡμεῖς δὲν μεταχειρίζομεθα.

Α. Ζάννας (Υφ. Ἀεροπορίας). Δὲν λέγει αὐτό.

Ι. Πάλλης. Αὐτὸ σᾶς λέγει, τὸ ξαναδιαβάζω καὶ αὐτὴν τὴν ἐννοίαν ἐγὼ ἀποδίδω. Συνεχίζων ἀναγινώσκει τὸ ὑπόλοιπον τῆς ἐπιστολῆς, ἐν ἣ ἐκθεσιάζονται τὰ πλεονεκτήματα τῶν νέων τύπων ὧν ὅμως αἱ δοκιμαὶ δὲν ἐπερατώθησαν. Σᾶς προσθέτω δὲ καὶ ἐγὼ ὅτι ἡ Γαλλία παρήγγειλε Ποτέζ ἀλλ' ὅχι τύπου πεπαλαιωμένου, ἀλλ' ἐφάμιλλα τῶν νέων τύπων τῶν ἄλλων κρατῶν. Καὶ σᾶς λέγω ἐπίσης ποῖαν θέσιν ἔχει

αὐτὴ ἡ παραγγελία σας μὲ τὰ 700 τοῦ παρήγγειλεν ἡ Γαλλία.

Α. Ζάννας (Υφ. Ἀεροπορίας). Οἱ νέοι τύποι Ποτέζ κλπ. εὐρίσκονται εἰς τὸ στάδιον τῶν δοκιμῶν. Ἡ Γαλλικὴ Κυβέρνησις παρήγγειλε μόνον 18, διὰ νὰ μείνουν ἐπὶ 2 ἔτη εἰς τὰς μονάδας καὶ ὅταν ὑποστοῦν τροποποιήσεις τότε θὰ χρησιμοποιηθοῦν διὰ πολεμικὸν ὕλικόν. Ἐν τῇ μεταξὺ παραγγέλλει ἀπὸ αὐτὰ τοῦ παραγγεῖλαμε καὶ ἡμεῖς καὶ τὰ ὁποῖα σᾶς μᾶς τὰ λέτε παληοκατασράδες.

Ι. Πάλλης. Πόθεν ἔχετε τὴν πληροφορίαν ὅτι ἡ Γαλλία παραγγέλλει Ποτέζ 25;

Α. Ζάννας (Υφ. Ἀεροπορίας). Ἐχω ἐπίσημον ἔγγραφο τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐξωτερικῶν τῆς Γαλλίας ὅπερ καταθέτω.

Ι. Πάλλης. Μὰ τότε πρόκειται περὶ ἀντιφάσεως καὶ ἀσυμφωνίας. Πῶς ὁ κ. Ρεντάν λέγει ἄλλα καὶ ἡ Γαλλικὴ ἀεροπορία κάμνει ἄλλα;

Κ. Ζαβιτζιάνος. Δὲν πρόκειται περὶ ἀντιφάσεως. Ἡ Γαλλία ἔχει ἀνάγκην καὶ ἀγοράζει.

Ι. Πάλλης. Ἡ αὐτὸ συμβαίνει ἢ κάποιος ἀνακριδὴς ὑπάρχει εἰς αὐτὰς τὰς πληροφορίες. Ἀλλὰ ἐνθυμηθῆτε, κ. Ὑπουργέ, τί ἐλέγατε. Ὅτι εἶχατε 50 κινήτρες. Ἰσπανὸς εὐρισκομένους ἐν ἀχρηστία καὶ ὅτι ἐπειδὴ δὲν ἐργάζονται θὰ πάθουν. Τὰ ἐργοστάσια ὅμως ὀρίζουν διὰ τὰς μηχανὰς τῶν τί πρέπει νὰ γίνετα διὰ νὰ μὴ πάθουν. Αὐτὰ ὅμως δὲν ἔγιναν. Ἀλλ' ὅταν σᾶς ἀνελάβατε ἡύρατε τὴν κατάστασιν αὐτὴν καὶ προέδῃτε εἰς τὴν ἐπισκευὴν τῶν.

Α. Ζάννας (Υφ. Ἀεροπορίας). Εἶπα ὅτι ἐκάλεσα μηχανικόν τοῦ ἐργοστασίου καὶ ἐκάμαμεν τὰς νέας τροποποιήσεις.

Ι. Πάλλης. Καὶ τὰς ἐφαρμόσατε καὶ εἶπατε ὅτι ἔγιναν καλῶτερα ἀπὸ τὸ Ἰσπανικὸν ἐργοστάσιον. Καὶ τότε σᾶς ἔρω τῷ ἀφοῦ ἔγιναν αὐτὰ διὰ τίνα λόγον ἐσπεύσατε νὰ ἀγοράσετε τὰ γεγραμμένα ἀεροπλάνα Ποτέζ; Ἐρχονται ὅλοι οἱ ἀξιωματικοὶ τοῦ Στόλου καὶ σᾶς λέγουν ὅτι σπεύδατε ὅπως σπεύδατε καὶ εἰς τὴν αἰθούσαν αὐτὴν.

Ἐνῷ ἡ σπουδὴ εἶναι βεβαίως προτέρημα διὰ τὸν ἀεροπόρον εἶναι ἐλάττωμα διὰ τὸν πολιτικόν. Ἐλέγθη, συνεχίζει, καὶ ὁρθῶς ὅτι γινώμαι τεχνικῶν δὲν πρέπει νὰ εἶναι ὑποχρεωτικαί, διότι τότε καταλύεται τὸ Συνταγματικὸν Πολίτευμα, ἔχομεν ὅμως καὶ νόμους οἱ ὁποῖοι λέγουν ὅτι μετὰ σύμφωνον γνώμην ἀποφασίζει ὁ Ὑπουργός. Εἰς τὸ Συμβούλιον ἐμφανίζεται εἰς κύριος Φαλκονάκης λέγων ὅτι πρέπει νὰ συντηρηθοῦν οἱ κινήτρες καὶ ὅτι εἶναι δυνατόν νὰ συντηρηθοῦν εἰς τὸ ἀεροδρόμιον Φαλήρου διὰ νὰ ἀποφύγωμεν τὴν προμήθειαν πεπαλαιωμένων ἀεροπλάνων. Περαιτέρω ὅμως ὁ κ. Φαλκονάκης μεταβάλλει γνώμην καὶ συμφωνεῖ ὑπὲρ τῆς προμήθειας. Αὐτὸν τὸν χαρακτήρα ἔχουν τὰ μέλη τῶν τεχνικῶν συμβουλίων καὶ δὲν τὰ λέγω αὐτὰ διὰ τὸν κ. Φαλκονάκην τὸν ὁποῖον δὲν γνωρίζω, ἀλλὰ δι' ὅλους ἐκείνους εἰς τοὺς ὁποῖους οἱ νόμοι ἀναθέτουν τὰ καθήκοντα ταῦτα.

Α. Ζάννας (Υφ. Ἀεροπορίας). Αὐτὸς ὁ ἀξιωματικὸς εἶχεν αὐτὴν τὴν γνώμην ὅτι πρέπει νὰ περιμένωμεν δύο χρόνια, ὅταν ὅμως τοῦ ἀνέπτυξα ὅτι δυνατόν τότε νὰ εἶναι ἀχρηστοί, διότι εἰς τὴν ἀεροπορίαν δὲν μπορεῖ νὰ ὑπάρχουν προβλέψεις μεγάλης διαρκείας, ἐδέχθη τὴν ὁρθότητα τῆς παρατηρήσεώς μου.

Ι. Πάλλης. Διατί λέγει οἱ κινήτρες νὰ συντηρηθοῦν;

Α. Ζάννας (Υφ. Ἀεροπορίας). Καὶ ὅταν ἐπίσθῃ ὅτι ὑπάρχει φόβος νὰ πᾶνε χαμένοι ἡλλὰς γνώμην.

Ὁ κ. **Ι. Πάλλης** συνεχίζων ἀναλύει τὸ μέρος τοῦ πρακτικοῦ τοῦ περιέχον τὰς ἀνακοινώσεις τοῦ κ. Ὑπουργοῦ διὰ τὰς πληροφορίες ἐκ τῆς ἐπιστολῆς τοῦ κ. Ἀδέρωφ. Προκειμένου, τονίζει, περὶ δημοσίων ἐγγράφων δὲν δύναται νὰ εἴπῃ κανεὶς ὅτι εἶναι πλαστά....

Α. Ζάννας (Υφ. Ἀεροπορίας). Ποῖος σᾶς εἶπε

βτι είναι πλαστά; Αυτά που λέγετε είναι πλαστά. (Φωναι θόρυβος).

Ι. Ράλλης. Δεν σας επιτρέπεται να μου λέγετε ότι λέγω πλαστά.

Α. Ζάννας (Υφυπουργός της Αεροπορίας). Δεν έννοω να σας θίξω με αυτό που είπα. Άλλ' όταν μου λέγετε ότι έφερα πλαστά έγγραφα.....

ΙΙ. Τσαλδάρης. Τούναντίον είπεν ότι τὰ έγγραφα αυτά δεν είναι πλαστά.

Α. Ζάννας (Υφυπουργός της Αεροπορίας). Τότε έλαβε χώραν παρεξήγησης.

Ι. Ράλλης. Δεν ήτο δυνατόν εγώ να έμιλήσω όπως υπενοήσατε, διότι δεν έσυνείθισα να έμιλω εις την έθνικην αντιπροσωπείαν με ανάρμοστον γλώσσαν. Ο κ. Υφυπουργός απεισιώπησε προς τὰ μέλη το σπουδαιότερον μέρος είπόν ότι υπάρχει ιδιωτική πληροφορία ενώ άμφισβήτηση αυτό έκτός αν είναι προκατειλημμένος. Απεκρύψατε λοιπόν, κ. Υπουργέ, κάτι τι, τους λόγους του κ. Ρεντάν, φερομένους εν έπιστήμην έγγραφον και ή πράξις σας αυτή σας καθιστά υπόλογον κατά τας μέχρι τούδε κρατούσας ιδέας περί πολιτικών εθθυνών.

Α. Ζάννας (Υφυπουργός της Αεροπορίας). Είπα και έπαυλαβάνω ότι της έπιστολής αυτής έλαβον γνώσιν όλα τα μέλη πλην του μής παραστάντος και αναπληρωθέντος, και όταν εξέγγισα τὰ περί της πληροφορίας ταύτης εις το Συμβούλιον δεν διέπραξα καμμίαν ανακρίβειαν. Μή λησιμονήτε ότι πρόκειται περί πληροφορίας έντελώς προσωπικής την όποιαν εγώ προσέλασα. Είπα εις τον ύπασπιστήν μου, διαβαίνοντας από το Παρίσι ρώτησε περί αυτών και αυτών των πραγμάτων και διότι επέδειξε ευσυνειδησίαν και ενδιαφέρον προς διαφώτισιν είμαι κατακριτέος;

Κ. Ζαβιτζιάνος. Εγώ συγχάριω τον αξιοτίμον κ. Υφυπουργόν διά την κοινοβουλευτικήν πειραν και δεξιότητα ήν επέδειξε το πρώτον έμιλήσας από του βήματος της Βουλής, όσον άφορᾷ όμως την διαχείρισιν του ζήτηματος δεν συμφωνώ ποσώς με τὰ ύποστηρίχθέντα παρά του κ. Υφυπουργού, διότι εκ της συζητήσεως έσχημάτισα την πεποίθησιν ότι και το Υφυπουργείον της Αεροπορίας δεν ανταποκρίνεται εις τας προσδοκίας της κοινής γνώμης. Άλλά και τὰ σημεία που έθίχθησαν είναι αρκετά και αν το διάστημα της δράσεώς του ήτο μεγαλύτερον άσφαλώς θά ήσαν και τὰ παραπτώματα περισσότερα. Τρεῖς, συνεχίζει, αιτιάσεις έθιζεν ο έπερωτήσας κ. βουλευτής. Πρώτον είναι αναμφισβήτητον ότι εκλήθη παρατύπως και αναρμοδίως το Συμβούλιον και ο κ. Υφυπουργός είπεν ότι δεν εγνώριζε τότε είχε δημοσιευθῇ το διάταγμα του νέου οργανισμού. Άλλά το Συμβούλιον συνεζήτησε επί της άρμοδιότητος και δύο μάλιστα των μελών δεν υπέγραψαν. Είς το Συμβούλιον έθίχθη το ζήτημα του πεπαλαιωμένου τύπου Ποτέξ ως εκ της πληροφορίας του έγγραφου του κ. Αδέρωφ. Και είναι μὲν άληθές ότι ο κ. Υπουργός εν τῇ προσπάθειά του να εξασφαλίσῃ καλύτερον άεροπλάνον εζήτησε πληροφορίας και δι' αυτό είναι άξιος παντός έπαίνου, άλλ' είναι άξιος πάσης κατακρίσεως, διότι τὰ πληροφορίας αυτὰς δεν τὰς παρέσχε πλήρεις, άφού κατά την βεβαίωσιν της Γαλλικής υπηρεσίας και οι δύο τύποι είναι πεπαλαιωμένοι και κακοί. Άλλ' ελη ή σπουδή της συγκαλήσεως του Συμβουλίου εξαγγέται εκ του ότι την ίδίαν ήμέραν της αποφάσεως του Συμβουλίου συνωμολογήθη και ή σύμβασις και έσομένως τὰ πράγματα τα ήσαν παρεσκευασμένα, το δε Συμβούλιον ήτο τύπος ξηρός.

Α. Ζάννας (Υφυπουργός της Αεροπορίας). Δεν φέρει την ίδίαν ήμερομηνίαν ή σύμβασις. Πώς βεβαιείτε το αντίθετον;

Κ. Ζαβιτζιάνος. Αυτήν την πληροφορίαν έχω και επ' αυτής δεν έχω λόγον ν' άμφισβάλλω.

Α. Ζάννας (Υφυπουργός της Αεροπορίας). Εάν έγινεν αυτό, όπερ δεν πιστεύω, σας πληροφορώ ότι παραλλήλως προς

το Συμβούλιον το όποιον έγνωμοδοτεί έκαμα και τὰς πραγματεύσεις με το έργοστάσιον, διότι είχα πείραν των προσφερτών ότι όταν μάθουν ότι προετιμήθησαν τὰ άεροπλάνα των δεν καταδιβάξουν πλέον τὰς τιμάς.

Κ. Ζαβιτζιάνος. Δυστυχώς και με αυτήν την άπάντησιν σας δεν θά πείσητε ότι τὰ πράγματα δεν ήσαν παρεσκευασμένα.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Μπορούσε ένα τοιοῦτον σύστημα να εξασφαλίσῃ περισσότερον τὰ συμφέροντα του Δήμου.

Ε. Κουλουμβάνης. Και εγώ ως Νομάρχης Αττικής όταν δεν ενέκρινα αυθιμερόν μίαν δημοπρασίαν μετενόησα.

Α. Ζάννας (Υφυπουργός της Αεροπορίας). Σας πληροφορώ, κύριε Ζαβιτζιάνε, ότι ήρξα αυτήν την στιγμήν την σύμβασιν και ή όποία υπεγράφη εις τὰς 17 Οκτωβρίου ενώ το Συμβούλιον συνήλθεν εις τὰς 9 Οκτωβρίου.

Κ. Ζαβιτζιάνος. Τότε ήτο έσφαλμένη ή πληροφορία ήτις μοι εδόθη. Όσον άφορᾷ διά τὰ άλεξίπτωτα «Ιντεάλ», εξαγεται εκ του φακέλου ότι υπήρχε πλειοψηφία υπέρ των βραδυκερών, άλλὰ δεν κατηρτίσθη πλειοψηφία υπέρ ώρισμένου τύπου. Σχετικώς με τὰ «Ιντεάλ», υπάρχει πληροφορία ότι ένας κύριος Πισσιμάντης, άξιωματικός παρακολουθούν τὰς κατασκευάς εις τούς Παρισίους, δι' έγγραφου του σας έκαμα με γνωστόν ότι ή Γαλλική Κυβέρνησις εγκατέλειπεν αυτόν τον τύπον και ότι και το έργοστάσιον άδυνατεί να την έκτελέσῃ.

Α. Ζάννας (Υφυπουργός της Αεροπορίας). Δεν έχει οὗτω το πράγμα. Είς την σύμβασιν έχομεν λάβει πρόνοιαν ότι, αν δεν αναγνωρίσῃ κατά την εποχήν της παραλαβῆς τον τύπον αυτόν ή Γαλλική Αεροπορία, δεν θά τον παραλάβωμεν. Άληθές είναι ότι μετά την 31 Αυγούστου ή Γαλλική υπηρεσία ώρισε νέας τροποποιήσεις. Αυτό του είπαν του άξιωματικού τον όποιον άνεφέρατε και μὰς άνεφερε και του άπαντήσαμεν να έχῃ υπ' όφιν του την σύμβασιν. Δεν λέγει λοιπόν αυτό που είπατε το έγγραφον, ότι ή Γαλλική Κυβέρνησις εγκατέλειψε τον τύπον αυτόν.

Κ. Ζαβιτζιάνος. Ως προς τὰ άεροπλάνα Μοράν το 1908 άπερρίφθη τοῦτο παμψηφεί, μετά δε την σύστασιν του Υπουργείου Αεροπορίας, εγένετο μικτόν Συμβούλιον, όπερ άπέρριψε παμψηφεί το Μοράν και ο κ. Υφυπουργός όσον δεν θέλει να δεσμεύεται από τὰς γνωμοδοτήσεις, όφείλει να πείσῃ και ήμᾶς και την Βουλήν διατι δεν τὰς έσεβάσθη. Εμὲ τοῦλάχιστον δεν με έπεισεν. "Αν ήμην εγώ θά εζήτησιν την γνώμην του Έπιτελείου. "Αντ' αυτού ο κ. Υφυπουργός υπεπατήσῃ εις το Τεχνικόν Τμήμα του Υπουργείου. Ο Διευθυντής του Τμήματος κατήρτισεν ένα πίνακα περιέχοντα διάφορα στοιχεία των προσφερομένων και κατέληξε να προτείνῃ 4 με πρότίμησιν το Μοράν. Ο πίναξ αυτός κατήγγέλλθη ως μη άκριβής, δηλ. ως πλαστός παρά του Αρχηγού της Ναυτικής Αεροπορίας. Ο κ. Στράτος δεν άνέφερε το σπουδαιότερον τοῦτο σημείον, διότι εις την στήλην άσφαλείας γράφει ο πίναξ διά το Μοράν 12,0,9, όπερ είναι ο δείκτης των στατικών δοκιμῶν.

Α. Ζάννας (Υφυπουργός της Αεροπορίας). Συντελεστής της άσφαλείας διά τὰ άεροπλάνα είναι το άνωτερον 3. Υπάρχουν όμως και στατικοί υπολογισμοί και τοῦτο τεχνικῶς έπακράτησε να λέγεται συντελεστής άσφαλείας.

Κ. Ζαβιτζιάνος. Το ζήτημα είναι ότι εις την στήλην άσφαλείας άλλα στοιχεία εγράφθησαν διά τὰ άλλα άεροπλάνα και άλλα διά το Μοράν. Το Συμβούλιον εκλήθη να αποφασίσῃ και δύο μέλη άπέρριψαν το Μοράν. Το τρίτον άρνείται ψήφον και είναι το μέλος όπερ προηγουμένως είχαν άπορρίψει το Μοράν, τὰ έτερα δύο μέλη άπορρίνονται υπέρ του Μοράν, υπό την προϋπόθεσιν της εξακριβώσεως του πίνακος. Και έψήφισεν υπέρ 1, όστις ως πληροφοροῦμαι άπηλλάγη παρὰ του Ναυτοδικείου διά κατηγορίαν επί κλοπῇ, κατόπιν έμ' πράκτου μετανοίας.

Α. Ζάννας (Υφυπουργός της Αεροπορίας). Δεν επιτρέπεται τονίσει να θίγεται κατά τοιοῦτον τρόπον υπολήψεις. Έχετε υποχρέωσιν να φέρετε την άπόφασιν.

Κ. Ζαβιτζιάνος. Την έχει ο κ. Στράτος.

Γ. Στράτος. Δεν έχω άπόφασιν.

Γ. Τσακμάκης (Πρός τον κ. Ζαβιτζιάνον). Όσα είπατε μέχρι τούδε άποδεικνύονται άναληθή.

Γ. Στράτος. Απόφασις παραπομπῆς υπάρχει.

Κ. Ζαβιτζιάνος. Ας πάρῃ ο κ. Υπουργός αυτό το στοιχείον διά να εξακριβώσῃ.

Α. Ζάννας (Υφυπουργός της Αεροπορίας). Ετιμωρήθη ο άξιωματικός αυτός με ένα μήνα φυλάκισιν και δεν ήμπορεί να θίγεται κατ' αυτόν τον τρόπον υπολήψεις άξιωματικών.

Κ. Ζαβιτζιάνος. Τι ήμπορώ εγώ να κάμω το ξέρω, άλλὰ σεις έχετε υποχρέωσιν να εξακριβώσετε αυτὰς τὰς πληροφορίας.

Α. Ζάννας (Υφυπουργός της Αεροπορίας). Εγώ θά κάμω το καθήκόν μου. (Φωναι θόρυβος).

Κ. Ζαβιτζιάνος. Έπρεπε μετά τὰς διαφωνίας αυτὰς εις το Συμβούλιον να κάμετε Έπιτροπήν νέαν.

Α. Ζάννας (Υφυπουργός της Αεροπορίας). Το έκαμα και αυτό. Ηρώτησα τον Διευθυντήν του Αεροδρομίου και τον Άγγλον και εκηρύχθησαν υπέρ των άπόψεών μου.

Κ. Ζαβιτζιάνος. Αυτό θά εξακριβωθῇ.

Α. Ζάννας (Υφυπουργός της Αεροπορίας). Μή λησιμονήτε ότι το ζήτημα των συντελεστών άσφαλείας δεν το ήξεύρουσ οὔτε οι ειδικοί.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Αμφισβητείτε ότι τὰ Μοράν τὰ έχει και ή Γαλλία;

Κ. Ζαβιτζιάνος. Όχι.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Τότε ελαί σας αι πληροφορίαι είναι του άνέμου.

Κ. Ζαβιτζιάνος. Μοῦ τὰς έδωσαν πολὺ αξιοπίστοι και πολὺ άρμόδιοι.

Συνεχίζων λέγει ότι εις την Γερμανίαν, Αγγλίαν, και Γαλλίαν, ή προκεχωρημένη εκπαίδευσις γίνεται επί άεροπλάνων διώξεως.

Α. Ζάννας (Υφυπουργός της Αεροπορίας). Είς την Αγγλίαν και εις την Αμερικὴν επίσης έχουν τέσσαρες τύπους άεροπλάνων διά την εκπαίδευσιν, διότι έχουν παληὰ άεροπλάνα τὰ όποία άφού υπηρατήσουν την πολιτικήν άεροπορίαν τὰ μεταχειρίζονται διά την προκεχωρημένην εκπαίδευσιν.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Υποστηρίζετε, κύριε βουλευτά, ότι είναι καλύτερον να λείψουν τὰ εκπαιδευτικά άεροπλάνα. Και ο κ. Βούλγαρης είναι υπέρ των άεροπλάνων μέσης δυνάμεως. Τοιοῦτα δε δεν είναι φυσικά των 500 ίππων.

Κ. Ζαβιτζιάνος. Προκειμένου περί της συγκροτήσεως των τεχνικών υπηρεσιών, ο κ. Υπουργός άπήντησεν εις τον κ. Στράτον ότι έψήφισθη νόμος.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Όχι μόνον έψήφισθη, άλλὰ και έψημώσθη.

Α. Ζάννας (Υφυπουργός της Αεροπορίας). Το τεχνικόν προσωπικόν άπτελεῖτο, ως επί το πλείστον, από ιδιώτας των όποίων ο αριθμός ήλαττώθη υπό του Γεν. Έπιτελείου. Τον Μάρτιον έψηφίσαμεν νόμον δι' ου ηρώδη ή πίστωσις από 225 000 δραχμῶν εις 450 κατά μήνα οὔτω δε κατωρθώθη να αὐξήσῃ ο αριθμός των τεχνιτών. Εν τῇ μετὰ λαμβάνω μέτρα διά την ίδρυσιν τεχνικής σχολῆς.

Ο κ. Κ. Ζαβιτζιάνος λέγει ότι εγκαταλείφθη άτυχῶς και ή άπόφασις περί εργαστηρίων μολόντι υπήρχε πίστωσις.

Α. Ζάννας (Υφυπουργός της Αεροπορίας). Έδώσαμεν 300.000 δραχμῶν διά να λειτουργήσῃ το εργαστήριον και εγγράφωμεν κάθε χρόνον εις τον προϋπολογισμόν 500.000.

Κ. Ζαβιτζιάνος. Φρονᾷ ότι το πρόγραμμά γίνεται υπό την πίεσιν των ξένων έργοστασίων.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Λέγει ότι έχει καθήκον να βεβαιώσῃ ότι ή άγόρευσις του κ. βουλευτοῦ Βάλτου δεν έμείωσε την προς αυτόν εκτίμησιν του, διότι ήλθεν έδω, ώμίλησεν επί των στοιχείων τὰ όποία έχει υπ' όφει του και εζήτησεν εξηγήσεις. Άνελθόν δε δια δευτέρων φωνῶν εις το βήμα εζήψωσεν ότι μάλλον διά της δευτερολογίας του την θέσιν την όποιαν κατέχει εις το Κοινοβούλιον. Πρέπει να προσθέσω, λέγει, ότι είμαι ευχαριστημένος και διά τον τρόπον καθ' όν εκηρύχθη το ζήτημα ο κ. Υφυπουργός. Η συζήτησις εγένετο διά να εξηγηθῇ ποία είναι ή οῦσία του ζητήματος διά την όποιαν μερίς του Τύπου, έκείνη υπέρ της όποιας και άλλοτε ώμίλησα, εγέμισα τὰς στήλας της εξαγγελίσουσα σκάνδαλα. Ποία δε είναι τὰ σκάνδαλα αυτά; Ότι ήγόρασεν άλεξίπτωτα εξ έκείνων τὰ όποία μεταχειρίζονται και άλλα Κράτη και επέτυχε οικονομίαν ενός εκατομ. δρασιών χιλ. δραχμῶν, ότι έπροτίμησε αντί των «Ατλας» τὰ άεροπλάνα «Μοράν» και επέτυχεν οικονομίαν 17.000.000 δραχμῶν, ότι έπροτίμησε τέλους τὰ άεροπλάνα «Ποτέξ» και επέτυχεν άλλην οικονομίαν 4.000.000 δραχμῶν, ότι επέτυχε δηλ. εν όλῳ οικονομίαν 22.200.000 δραχμῶν. Άλλά μὰς είπαν: άπεδέψατε μοναχά εις την οικονομίαν όταν πρόκειται διά την ζωὴν τόσων ανθρώπων; Όταν όμως άλλα Κράτη και μάλιστα πλούσια ως ή Γαλλία μεταχειρίζονται άλεξίπτωτα ως τὰ ιδικά μας και άεροπλάνα Μοράν και όταν παραγγέλλῃ έφέτος αὕτη 700 Ποτέξ δεν είναι υπερβολική ή αξίωσις να παραβλέψωμεν την οικονομίαν των 22 εκατομμυρίων; Άλλά κύριοι εάν ο καθύμνος ο Υφυπουργός μου διέλετε το Αγγλικόν θησαυροφυλάκιον δεν θά τον εύρίσκατε προσπαθόντα να οικονομήσῃ και την πεντάρα Δεν πρέπει να λησιμονώμεν όμως ότι γίνεται άγών διά να πάρωμε τὰ εκατομμύρια τὰ όποία έχει ανάγκην ή αεροπορία διά να τὰ δώσωμεν εις αυτήν. Άλλ' εάν δεν εγένετο ή οικονομία αυτή και έρχόσκατε και τον ελέγχατε διατι δεν έπήρε τὰ άλεξίπτωτα αυτά, άλλὰ άλλα και διατι έπήρε άεροπλάνα «Ατλας» και εξημιώθημεν 17 εκατομμύρια και εάν δεν εγένετο ή άλλη οικονομία εκ της προτιμήσεως των Ποτέξ και του ελέγχατε «εὖ εξημιώσας το Κράτος 22 εκατομμύρια», ποία θά ήτο ή θέσις του Υπουργού; Υποστηρίχθη, κύριοι, άπόψε ή γνώμη από τους καθαρώς πολιτικούς άνδρας και όχι από τους τέως ειδικούς ότι πρέπει να κρεμάσωμεν τον Υφυπουργόν άφού δεν ήκουσε την γνώμην των ειδικών. Άλλά, κύριοι, εκπλήττομαι πώς πολιτικοί άνδρες δεν έπωφελοῦνται της ευκαιρίας διά να εξάρουν την ανάγκην όπως τὰ συμβούλια έχουν μόνον συμβουλευτικήν γνώμην λησιμονώντας ότι νοθεύεται το έλεύθερον πολιτεῦμα όταν μεταθέτομεν τὰς εθύννας του Υπουργού εις τὰ άνεύθυνα συμβούλια και τους άνωτάτους υπαλλήλους. (Χειροκρατήματα). Δεν πρέπει να ενθαρρύνωμεν τοιαύτας αντίληψεις. Δεν ήμπορεί βέβαια ο Υπουργός να λάβῃ μίαν άπόφασιν πριν ζητήσῃ την γνώμην του Συμβουλίου. Άλλ' ή γνώμη αὕτη πρέπει να είναι άπλως συμβουλευτική, διότι εάν μεταβάλλωμεν ταύτην εις υποχρεωτικήν θά εμπαιζώμεν τον λαόν πιστεύοντα ότι κυβερνάται έλευθέρως από ανθρώπους οὗς έχει το δικαίωμα να κρίνῃ διὰ των εκλογῶν.

Συνεχίζων λέγει ότι είναι άξιος συγκατηρητῶν ο κ. Υφυπουργός της Αεροπορίας όστις είχε το θάρρος να αντιμετώπισῃ αθρόους περιωπῆς, οίος ο κ. Βούλγαρης. Λέγει σχετικῶς ότι όταν εγύρισε από τὸ ταξίδι του εις την Δ. Ευρώπην ο κ. Βούλγαρης εζήτησε να τον ίδῃ και παρουσιάσθῃ ενώπιόν του και τοῦ είπε ότι διαφωνεῖ με τον κ. Υφυπουργόν. Τοῦ άπήντησῃ τότε ότι δεν ήμπορώ να κρίνω εάν δεν μου πῇ και ο κ. Υφυπουργός πῶς έχουν τὰ πράγματα. Έκάλεσα άμφοτέρους, συνεζήτησαμεν επί της διαφωνίας και παρ' όλην την εκτίμησιν την όποιαν έχω προς τον κ. Βούλγαρη του είπον ότι δεν έχει δίκαιον, και ο κ. Βούλγαρης παρητήθη όπως ήτο φυσικόν. Ο κίνδυνος είναι άκριβῶς το να έχωμεν Υπουργούς μη έχοντας το θάρρος να αναλάβουν τὰς εθύννας.

Κ. Ζαβιτζιάνος. Είμαι σύμφωνος προς τοῦτο, άλλὰ διατι,

θρων 479, 480, 481, 482, 483, και 484 της Πολιτικής Δικονομίας» δ κ Α. Μάρκου εύρίσκει άποπον την διά του ύπό συζήτησιν νομοθετήματος λαμβανόμενην πρόνοιαν υπό του Δημοσίου διά τας δίκας τας όποιαις έχει ως φίλους, διότι δέν είναι άρθρον διά της νομοθετικής ύδου να κανονίζονται υποθέσεις έκκρεμοῦσαι ένόπιον των Δικαστηρίων.

Δ. Δίγκας (Υπουργός της Δικαιοσύνης). Η κατάρτησις της έκκρεμῆς δίκης περί άνταρπῆς οὐδαμῶς διδίδει τό κατ' ουσίαν δίκαιον, οὐδέ τήν έκκρεμή περί τούτου δίκην. Συνεπώς δέν δύναται ποτὼς νά λεχθῇ περί του συζητουμένου νομοσχεδίου ότι ρυθμίζει έκκρεμῆς δίκας. Πολύ περισσότερο δέν δύναται νά γεννηθῇ καμμία ὑπόνοια, έρῶσον περιορίζεται μόνον εἰς τὰς κατά του Δημοσίου δίκας, ότι θίγει δικαιοματικά και διαφορὰς μεταξὺ ιδιωτῶν. Επομένως δέν εύρίσκει κανένας λόγος ὅπως μή ψηφισθῇ τό υπό κρίσιν νομοσχέδιον, ὅπερ ρυθμίζει ὀριστικώτερον τό ζήτημα της άνταρπῆς, καθ' ὃν τρόπον έρρυθμίσθη διά του άρχικοῦ Νόμου πρό 20 έτών.

Μεθ' ὃ τό σχέδιον νόμου αναγινώσκειται και γίνεται δι' άναστάσεως δεκτόν εἰς μόνην συζήτησιν έχον οὕτω :

Περί τροποποιήσεως του νόμου ΓΥΟΕ' «περί κατασχέσεως των ἄρθρων 479, 480, 481 482, 483 και 484 της Πολιτικής Δικονομίας».

Ἀρθρον 1.

Η διάταξις του δευτέρου άρθρου του νόμου άρθρου του νόμου ΓΥΟΕ', καταργεῖται, προκειμένου περί έκκρεμῶν δικῶν περί άνταρπῆς σφερομένων κατά του Δημοσίου.

Ἀρθρον 2.

Αἱ έκκρεμῆς περί άνταρπῆς δίκαι, κατά του Δημοσίου θεωροῦνται καταργημένα από της 1ης Ιανουαρίου 1930.

Ἀρθρον 3.

Αἱ νόμοι και διαστακτικὰ προθεσμίαι ἐπὶ της κυρίας δίκης καθ' ἣς ἡ περί άνταρπῆς άγωγή άρχεται τρέχουσαι νόμον μετά κοινοποιήσιν δημογράφου γενομένην μετά τήν ισχύν του παρόντος νόμου.

Η ισχύς του παρόντος άρchetαι από της δημοσιεύσεώς του έν τῇ Εφημερίδι της Κυβερνήσεως.

Ἀναγινώσκειται εἴτα και γίνεται δι' άναστάσεως δεκτόν εἰς μόνην συζήτησιν τό σχέδιον νόμου «περί τροποποιήσεως του νόμου 4747 «περί κυρώσεως του από 10 Ιανουαρίου έ. έ. Ν. Δ. «περί του τρόπου διαθέσεως της έν κεφ. 27 άρθρ. 2 του προϋπολογισμοῦ των έξόδων του Υπουργείου Συγκοινωνίας της χρήσεως 1929-30 άνταρπῆς πιστώσεως διά μεταρρύθμισιν των Παλαιῶν Ἀνακτόρων εἰς Μέγαρον Βουλῆς και Γερουσίας», έχον οὕτω :

Περί τροποποιήσεως του νόμου 4747 περί κυρώσεως του από 10 Ιανουαρίου 1930 Ν. Δ. περί του τρόπου διαθέσεως της έν κεφ. 27 άρθρ. 2 του προϋπολογισμοῦ των έξόδων του Υπουργείου Συγκοινωνίας της χρήσεως 1929—1930 άνταρπῆς πιστώσεως διά μεταρρύθμισιν των Παλαιῶν Ἀνακτόρων εἰς Μέγαρον Βουλῆς και Γερουσίας».

Ἀρθρον μόνον.

1) Εἰς τό τέλος του άρθρου 1 του διά του πρώτου άρθρου του νόμου 4747 κυρωθέντος Νομοθ. Δ)τος προστίθενται τὰ εξής :

«Εἰς βάρος των κατά τὰ άνωτέρω πιστώσεων του Κεφ. 27 άρθρ. 2 επιτρέπεται ἡ ένδοσις ένταλμάτων πρόπληρωμῆς, της προθεσμίας αποδόσεως λίσμου καθοριζομένης δι' εἰδικῆς ἀποφάσεως του ἐπὶ της Συγκλητικῆς Υπουργοῦ».

2) Εἰς τό τέλος του άρθρου 2 του διά του πρώτου άρθρου του νόμου 4747 κυρωθέντος Νομοθετικοῦ Διατάγματος προστίθεται τὰ εξής :

«Εἰς τὸ τέλος της παραγράφου 1 του δευτέρου άρθρου του νόμου 4747 προστίθενται έν συνεχείᾳ τὰ εξής :

«Εἰσῆς ἐκ της ιδίας πιστώσεως καταβάλλονται αἱ δαπάναι άνεγέρσεως Μουσείων ένθουρίων Γεωργίου Α' και αἱ συναφεῖς δαπάναι μεταρρύθμ. ένταλματεύσεως, φυλάξεως κλπ. των ένθουρίων τούτων μέχρι της τοποθετήσεως αὐτῶν έν τῷ άνεγειροδομένῳ Μουσείῳ, ἐπὶ δὲ αἱ δαπάναι άνεγέρσεως τούτου πρὸς ἐγκαταστάσιν της Φυλακῆς του Προέδρου της Δημοκρατίας, αἱ άντιμισθία του άνωτέρου και κατωτέρου προσωποῦ ἐλέγχου, ὡς και πάσα ἄλλη ὀφειλὴ του Δημοσίου πρὸς τούτους δι' ἔργα ἐκτελεσθέντα προγενεστέρας έν τῷ κτήριῳ των Παλαιῶν Ἀνακτόρων».

3) Εἰς τό τέλος της παραγράφου 1 του δευτέρου άρθρου του νόμου 4747 προστίθενται έν συνεχείᾳ τὰ εξής :

«Εἰσῆς ἐκ της ιδίας πιστώσεως καταβάλλονται αἱ δαπάναι άνεγέρσεως Μουσείων ένθουρίων Γεωργίου Α' και αἱ συναφεῖς δαπάναι μεταρρύθμ. ένταλματεύσεως, φυλάξεως κλπ. των ένθουρίων τούτων μέχρι της τοποθετήσεως αὐτῶν έν τῷ άνεγειροδομένῳ Μουσείῳ, ἐπὶ δὲ αἱ δαπάναι άνεγέρσεως τούτου πρὸς ἐγκαταστάσιν της Φυλακῆς του Προέδρου της Δημοκρατίας, αἱ άντιμισθία του άνωτέρου και κατωτέρου προσωποῦ ἐλέγχου, ὡς και πάσα ἄλλη ὀφειλὴ του Δημοσίου πρὸς τούτους δι' ἔργα ἐκτελεσθέντα προγενεστέρας έν τῷ κτήριῳ των Παλαιῶν Ἀνακτόρων».

Ἀναγινώσκονται εἴτα και γίνονται δι' άναστάσεως δεκτὰ εἰς β' κατ' ἄρθρον και σύνολον συζήτησιν τὰ σχέδια νόμων :

1) «Περί κυρώσεως του Ν. Δ. της 6 Νοεμβρίου 1925 «περί επέκτάσεως του θεσμοῦ του Υφυπουργοῦ κλπ.».

2) «Περί συμπληρώσεως ἄρθρων τινῶν του νόμου 3764 «περί του τρόπου ἐκτιμῆσεως πωλουμένων ἀκινήτων πρὸς ἐγκατάστασιν προσφύγων».

3) «Περί αὐθεντικῆς ἐρμηνείας του άρθρου 8 του νόμου 3874 «περί παραχωρήσεως δικαίων ἡ μή ἐκτάσεων πρὸς ἱδρυσιν ἱατρείων».

4) «Περί τροποποιήσεως, καταργήσεως και συμπληρώσεως διατάξεων τινῶν των κειμένων νόμων περί φυλακῶν» και

5) «Περί συστάσεως Συλλόγων Συμβολαιογράφων» έχοντα οὕτω :

Περί κυρώσεως του Ν. Δ. της 6 Νοεμβρίου 1925 «περί επέκτάσεως του θεσμοῦ του Υφυπουργοῦ κλπ.».

Ἀρθρον 1.

Κυροῦται τὸ Ν. Δ. της 6 Νοεμβρίου 1925 «περί επέκτάσεως του θεσμοῦ του Υφυπουργοῦ κλπ.» έχον οὕτως :

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Προτάσει του Ἡμετέρου Υπουργικοῦ Συμβουλίου, ἀπεφασίσαντες και δημοφάναν.

Ἀρθρον 1.

Αἱ διατάξεις του από 27 Αὐγούστου 1925 Ν. Διατάγματος «περί ἐγκαταστάσεως Υφυπουργοῦ κλπ.» ἐπεκτείνονται και ἐφ' ὅλων των λοιπῶν Υπουργείων, εἰς ἃ δέν ὀρίσταιται ὁ θεσμός του Υφυπουργοῦ.

Ἀρθρον 2.

Εἰς τὸν δημοσίον ὑπάλληλον και στρατιωτικὸν έν ἐνέσσει γεία, δημοφάναν Υφυπουργοῦ, ἐπινέρονται αὐτοδικαίως εἰς τήν έν κατεῖχον θέσην μετά τῇν λήξειν της Υφυπουργίας των.

Ἀρθρον 3.

Εἰς τὸν Ἡμέτερον Πρόεδρον του Υπουργικοῦ Συμβουλίου και ἐπὶ των Στρατιωτικῶν και προσωρινῶς των Ἐσωτερικῶν Υπουργῶν ἀνατίθεται τῇν δημοφάναν και ἐκτέλεσιν του παρόντος Διατάγματος, οὕτως ἡ ισχύς άρchetαι από της δημοσιεύσεώς του έν τῇ Εφημερίδι της Κυβερνήσεως.

Εν ὕδρα τῇ 6 Νοεμβρίου 1925.

Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας

ΠΑΥΛΟΣ ΚΟΥΝΤΟΥΡΙΩΤΗΣ

Τὸ Υπουργικὸν Συμβούλιον

Ο Πρόεδρος

Θ. ΠΑΓΚΛΑΟΣ

Τὰ Μέλη
Ι. Κούζουρος, Α. Κ. Ρούφας, Α. Ταβουλάρης, Κ. Στρυμλός, Κ. Φίλιππος, Α. Χατζηκυριάκος.

Ἀρθρον 2.

Η δευτέρα περίοδος της πρώτης παραγράφου του νόμου άρθρου του Ν. Δ. της 15 Οκτωβρίου 1927 «περί κυρώσεως του από 28 Αὐγούστου 1925 Ν. Δ. «περί ἐγκαταστάσεως Υφυπουργοῦ παρά τῷ Υπουργῷ της Συγκοινωνίας», κυρωθέντος και τροποποιηθέντος διά του νόμου 3530 της 28 Απριλίου 1928, διορθοῦται ὡς εξής : «Ο Υφυπουργός, έχων βαθμόν και ἀποδοχὰς Υπουργοῦ, διορίζεται και παύεται διά Π. Διατάγματος, ἐπὶ τῇ προτάσει του Προέδρου του Υπουργικοῦ Συμβουλίου και ἀποτελεῖ μέλος του Υπουργικοῦ Συμβουλίου».

Εν Ἀθήναις τῇ 11 Δεκεμβρίου 1930.

Τὸ Υπουργικὸν Συμβούλιον

Ο Πρόεδρος

Ε. Κ. ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ

Τὰ Μέλη

Α. Μιχαλακόπουλος, Π. Βουρλούμης, Δ. Νότη Μπότσαρης, Κ. Σπυρίδης, Δ. Δίγκας, Γ. Σίδερης, Β. Καραπαναγιώτης, Α. Παπῆς, Α. Παπαδόπουλος, Α. Ζάννης, Γ. Κατεχάκης.

Περί συμπληρώσεως ἄρθρων τινῶν του νόμου 3764 «περί τρόπου ἐκτιμῆσεως πωλουμένων ἀκινήτων πρὸς ἐγκατάστασιν προσφύγων».

Ἀρθρον 1.

Ο Υπουργός της Προνοίας, μετά γνώματευσιν του Συμβουλίου Στεγασεως, δύναται νά ἀποδεχθῇ διά πράξεως αὐτοῦ τήν υπό άγοραστῶν τιμῶν ὑποβαλλομένην παραίτησιν από του παραχωρηθέντος αὐτῷ ἀκινήτου και μετά τήν ἐκπνοήν της έν άρθρῳ 22 εδάφ. 3 τασσόμενης προθεσμίας.

Εν τῇ περιπτώσει τούτῃ εἰς τὸν παραιτούμενον ἐπιστρέφονται τὰ παρ' αὐτοῦ καταβληθέντα, παρακρατούμενου ποσού τουλάχιστον ἴσου πρὸς τὰ τοκομερίδια των ὁμολογιῶν ἃς οὗτος κατέβαλε λόγω ἐγγυήσεως ἡ προκαταβολῆς ἡ ὀφείλει νά καταβάλῃ διά τὰς μέχρι της ἡμέρας της ὑπόδοχῆς της παραιτήσεως ληξιπροθέσμιους δόσεις. Τὸ περί οὗ ἡ παραιτήσις ἀκίνητον, ἐπανέρχεται εἰς τήν διάθεσιν του Υπουργείου.

Ἀρθρον 2.

1. Διά τὸν καθορισμὸν του τίμηματος ἡ του μισθώματος ἐκάστου οικήματος ἡ οἰκοπέδου πωλουμένου ἡ μισθωμένου κατά τὰς διατάξεις του νόμου 3764 ἡ κατά τὸ άρθρον 2 του νόμου ἐπιτροπὴ προβαίνει, καθορίζουσα αὐτο εἴτε συνολικῶς, εἴτε κατά ζῶνας, εἴτε χωριστὰ δι' ἕκαστον οἶκον ἡ οἰκοπέδον, συμφώνως πρὸς τὰς έν τῇ περί διορισμοῦ αὐτῆς ἀποφάσεις παρεχομένης ὁδηγίας. Ἐπὶ τῇ βάσει της ἐκθέσεως ταύτης της Ἐπιτροπῆς ἐκδίδεται ἡ ἀπόφασις του Υπουργοῦ Προνοίας ἡ του Γενικοῦ Διοικητοῦ ἡ καθορίζουσα τὸ τίμημα ἡ τὸ μίσθωμα.

2. Δύναται έν τούτοις νά ἐνεργηθῇ και δευτέρα ἐκτίμησις των αὐτῶν οἰκοπέδων ἐάν δι' ἡτιολογημένης ἀποφάσεως του Υπουργοῦ ἡ του Γεν. Διοικητοῦ εἴη ἡθέλει ἐγκριθῇ ἡ γενομένη ἐκτίμησις.

Ἀρθρον 3.

Η κατά τὸ άρθρον 2 του νόμου 3764 ἀπόφασις του Νομάρχου, δι' ἣς οὗτος, ὡς ἐντολοδόχος του Υπουργοῦ, ὀρίζει και τήν ἀποζημίωσιν των μελῶν της Ἐπιτροπῆς, χρήζει ἐκάστω της ἐγκρίσεως του Υπουργοῦ Προνοίας.

Ἀρθρον 4.

Εν περιπτώσει καθ' ἣν υπό άγοραστῶν τιμῶν ἡθέλει ἀφιστηθῇ ἡ ἐκτίμησις του εἰς αὐτὸν παραχωρηθέντος ἀκινήτου, γενομένη πρὸ της δημοσιεύσεως του νόμου 3764, ὁ Υπουργός Προνοίας δύναται κατά τὸς ὁρισμὸς του άρθρου 22 εδάφ. 2 του νόμου 3764 νά διατάξῃ ἐπανεκτίμησιν, ἐφαρ-

μοζομένων των διατάξεων των ἄρθρων 2 και 3 του νόμου και του παρόντος.

Αἱ γενομένης πρὸ της ισχύος του παρόντος ἐκτιμήσεις κατά τριμῆς ἡ κατά ζῶνας δύνανται νά ληφθῶσιν υπό ὄψιν υπό της ἐνεργούσης τήν ἐπανεκτίμησιν ἐπιτροπῆς ὡς στοιχεῖα κατά τήν κρίσιν αὐτῆς.

Ἀρθρον 5.

Η ἀλλοθῆς έννοια του άρθρου 8 του νόμου 3764 εἶναι ότι αἱ διατάξεις αὐτῆς ἐφαρμόζονται ἐπὶ ὅλων των παραχωρήσεων οικήματων και ἄλλων ἀκινήτων, περιλαμβανομένων και ἐκείνων αἱ ὁποῖαι ἐγένοντο πρὸ της δημοσιεύσεως του νόμου 3764, και ότι ὡς ἀξιοπρεπῶς κατέχοντες θεωροῦνται και οἱ εξής : 1) ὅστις μετά τήν ἀνάληψιν της περί δωρεῶν χρήσεως ἀποφάσεως, κατέχει ἀκίνητον ὃ ἡ χρήσις παρεχωρήθη εἰς αὐτὸν δωρεῶν και 2) πᾶς ὅστις δέν ἡθέλει παραιτῆται, νόμιμον τίτλον παραχωρήσεως εἶστω και ἂν ἐχῇ κατοχήν.

Ἀρθρον 6.

Διὰ Διαταγμάτων ἐκδιδόμενων προτάσει του Υπουργοῦ Προνοίας κανονίζονται αἱ λεπτομέρειαι της ἐφαρμογῆς του παρόντος νόμου.

Περί αὐθεντικῆς ἐρμηνείας του άρθρου 8 του νόμου 3874 «περί παραχωρήσεως δικαίων ἡ μή ἐκτάσεων πρὸς ἱδρυσιν ἱατρείων».

Ἀρθρον μόνον

Η ἀλλοθῆς έννοια του άρθρου 8 του νόμου 3874 «περί παραχωρήσεως δικαίων ἡ μή ἐκτάσεων πρὸς ἱδρυσιν ἱατρείων εἶναι ότι διά Διατάγματος ἐπιτρέπεται νά κυρώσωνται ἀπαλλοτριωτέαι οὗ μόνον δικαίω ἄλλὰ και άγροτικά ἐκτάσεις, ἀνέχουσιν εἰς φυσικά ἡ νομικά πρόσωπα, πρὸς ἱδρυσιν τινῶς των ἱδρυμάτων του άρθρου 1 του αὐτοῦ νόμου.

Περί τροποποιήσεως, καταργήσεως και συμπληρώσεως διατάξεων τινῶν των κειμένων νόμων περί φυλακῶν.

Ἀρθρον 1.

Τὸ άρθρον 1 του Νομοθετικοῦ Διατάγματος της 16ης Σεπτεμβρίου 1926 «περί μεταρρύθμ. εἰς αὐτονομον Ὁργανισμόν της παρά τῷ Υπουργείῳ της Δικαιοσύνης Διευθύνσεως διοικήσεως των φυλακῶν, ὡς ἐπισημοποιήθη μεταγενεσιέως, ἀντικαθίσταται οὕτω :

1) Παρά τῷ Υπουργείῳ της Δικαιοσύνης λειτουργεῖ Υπηρεσιακὸν Συμβούλιον Φυλακῶν συγκροτούμενον α) ἐκ του Γενικοῦ Γραμματέως του Υπουργείου Δικαιοσύνης, τούτου δι' ἡν ὑπόχροντος ἡ κωλυομένου εἰς ἑνὸς ἐτέρου Διευθυντοῦ ὁριζομένου παρά του Υπουργοῦ της Δικαιοσύνης, ὡς Προέδρου, β) του Διευθυντοῦ της Διοικήσεως Φυλακῶν του αὐτοῦ Υπουργείου, γ) εἰς ἑνὸς ἐτέρου Διευθυντοῦ συγγενοῦς υπηρεσίας του αὐτοῦ ἡ ἄλλου Υπουργείου, ὁριζομένου ἐκάστω παρὰ του Προέδρου ἀνάλογως των υπό συζήτησιν θεμάτων, δ) ἐκ του Νομικοῦ Συμβούλου του Υπουργείου της Δικαιοσύνης και ε) εἰς ἑνὸς ἀνωτέρου δικαστικοῦ ὁριζομένου κατά διερίαν διά πράξεως του Υπουργοῦ της Δικαιοσύνης, ὅστις ὀρίζει συγχρόνως και τὸν ἀντικαταρτῆν του.

2. Τοῦ Συμβουλίου τούτου μετέχουσι μετά ψήφου ἐκάτερος των Ταγματάρχων της Διευθύνσεως διοικήσεως Φυλακῶν, εισηγούμενοι τὰ θέματα της ἀρμοδιότητος αὐτῶν, ἀναπληροῦσι δὲ τὸν Διευθυντὴν ἀπόντα ἡ κωλυομένον.

4) Χρῆς Γραμματέως του Συμβουλίου ἐκτελεῖ εἰς των ἀκολουθῶν ἡ γραμματέων της Διευθύνσεως Διοικήσεως Φυλακῶν, ὁριζόμενος κατά διερίαν διά πράξεως του Υπουργοῦ της Δικαιοσύνης και ἀναπληρούμενος υπό ἐτέρου ἀκολουθοῦ της γραμματέων κωλυομένου υπό του Προέδρου του Συμβουλίου.

5. Τὸ Συμβούλιον εύρίσκειται έν ἀπαιτήσιν παρόντων τεσσάρων ἐκ των μελῶν, ἀποφίνεται δὲ κατά πλειοψηρίαν, έν ἰσοψηφίᾳ νικώσης της ψήφου του προέδρου.

6. Τὰ πρακτικά του συμβουλίου κυρούμενα κατὰ τὴν αὐτὴν ἢ τὴν ἀμέσως ἐπομένην συνεδρίασιν υπογράφονται ὑπὸ τοῦ προέδρου καὶ τοῦ γραμματέως.

7. Εἰς τὰ μέλη τοῦ συμβουλίου παρέχεται πρόσθετον ἐπίδομα δαρχῶν ἑκατὸν κατὰ συνεδρίασιν καὶ εἰς τὸν γραμματέα δαρχμαὶ 75.

Ἄρθρον 2.

Τὸ κατὰ τὸ προηγούμενον ἄρθρον ὑπερησιακὸν Συμβούλιον γνωμοδοτεῖ:

1. Περὶ ὀργανώσεως τῶν φυλακῶν καὶ ἐφαρμογῆς τοῦ κατὰ τὴν κειμένην νομοθεσίαν σωφρονιστικοῦ συστήματος, περὶ ἐπεκτατέως ἢ κατάρτισεως τῶν συστημάτων τοῦ διοικητικοῦ προσωπικοῦ καὶ τοῦ σώματος τῶν φυλάκων τῶν ὠργανωμένων φυλακῶν.

2. Περὶ ἰδρύσεως ἢ καταργήσεως φυλακῶν, ἀναμορφωτικῶν σχολείων καὶ ἀσύλων παντὸς εἴδους.

3. Περὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν φυλάκων ἢ βοηθῶν τοῦ ἀντιπροέδρου εἰς ἐκάστην ὠργανωμένην ἢ μὴ φυλακὴν.

4. Περὶ τοῦ τρόπου τῆς μισθώσεως καὶ τῶν ὅρων ἐν γένει τῆς ἐργασίας τῶν κρατουμένων καὶ τοῦ καθορισμοῦ τῆς μερίδος, ἣτις χορηγεῖται αὐτοῖς λόγῳ δωρήματος.

5. Περὶ καταθέσεως, διαθέσεως καὶ ἐν γένει διαχειρίσεως παντὸς χρηματικοῦ ποσοῦ προερχομένου εἴτε ἐκ τῆς ἐργασίας τῶν κρατουμένων ἐν ταῖς φυλακαῖς καὶ ταῖς ἀναμορφωτικαῖς σχολαῖς ἢ ἀσύλοις εἴτε ἐξ οἰασδήποτε ἄλλης αἰτίας ἐφόσον προορίζεται διὰ σκοποῦ σωφρονιστικοῦ ἢ ἀναμορφωτικοῦ, κατατεθειμένου ἢ μὴ παρὰ τῇ Ἐθνικῇ ἢ ἄλλῃ Τραπεζῇ καὶ ἰδρύματι, ἐξαιρουμένων μόνον τῶν ἐν τῷ προϋπολογισμῷ τοῦ Κράτους ἀναγραφόμενων.

6. Περὶ τοποθετήσεως τῶν ἐκ τῆς Σχολῆς ἐξερχομένων φυλάκων.

7. Περὶ προαγωγῆς, μεταθέσεως, πενταρχικῆς τιμωρίας, υποθέσεως καὶ ἀπολύσεως τοῦ προσωπικοῦ τῶν ὠργανωμένων καὶ μὴ φυλακῶν τοῦ Κράτους, ὡς καὶ τῶν ἀναμορφωτικῶν σχολείων ἢ ἀσύλων.

8. Περὶ οἰκονομικῶν ἄλλων θέματος, ὅπου ἤθελε θεθῇ αὐτῷ ὑπὸ τοῦ ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης ἢ καθοριστῇ εἰδικὴ διατάξις νόμου.

Ἄρθρον 3.

Τὸ ἄρθρον 2 τοῦ Νομοθετικοῦ Διατάγματος τῆς 16ης Σεπτεμβρίου 1926 περὶ τοποθετήσεως, ἀπολυτικῆς ἐφαρμογῆς καὶ συμπληρώσεως διατάξεων τινῶν τοῦ ἀνωτέρω νομοθετικοῦ Διατάγματος τῆς 11 Μαρτίου 1926 ἀντικαθίσταται οὕτω:

Αἱ γνωμοδοτήσεις τοῦ Συμβουλίου εἶναι ἀπλῶς συμβουλευτικαὶ καὶ δὲν εἶναι υποχρεωτικαὶ διὰ τὸν ὑπουργόν.

Ἄρθρον 4.

Διὰ Π. Διατάγματος ἐκδοθησάμενος προάγει τοῦ ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης θέλει καθορισθῇ τὸ τηρητέον λογιστικὸν σύστημα ἐν ταῖς ἀγροτικαῖς φυλακαῖς καὶ ἐν τῷ κέντρῳ, ἰδίως ὅσον ἀφορᾷ τὰ εἰσπραττόμενα καὶ διαχειριζόμενα ποσὰ κατὰ τὸ ὑπ' ἀριθ. 5 ἐδάφιον τοῦ ἄρθρου 2.

Ἄρθρον 5.

Τὸ ἄρθρον 9 τοῦ ἀνωτέρω Νομοθετικοῦ Διατάγματος τῆς 11 Μαρτίου 1926, ὡς ἐισροποποιήθη μεταγενεστέρως, ἀντικαθίσταται οὕτω:

1. Διὰ τοὺς καταδικασθέντας τὸ πρῶτον εἰς τὴν ποινὴν τῆς εἰρκῆς ἢ φυλακίσεως ἄνω τοῦ ἔτους ἐκάστη ἡμέρα ἐργασίας ἐν ταῖς ἀγροτικαῖς φυλακαῖς ἢ ταῖς ἐν ὑπάρχουσιν ἐργασίαις δύναται νὰ λογισθῇ δύο ἡμέραι ἐπιθέσεως ποινῆς καὶ οὕτω νὰ ὑπολογισθῇ διὰ τὸν καθορισμὸν τοῦ χρόνου τῆς ἐκ τῶν φυλακῶν ἀπολύσεως.

2. Διὰ τοὺς καταδικασθέντας α' εἰς ποινὴν προσκλήσεων δεσμῶν καὶ ἄνω, β' τοὺς ἐν δευτέρῳ καταδικασθέντας ἀδικημάτων τῆς ποινῆς καὶ γ' διὰ τοὺς ἐν τῷ κέντρῳ τῶν φυλακῶν ἐργαζομένους εἰς χειροτεχνικὰς ἢ βιομηχανικὰς ἐρ-

γασίας εἴτε διὰ λογαριασμοὺν τοῦ Κράτους εἴτε δι' ἐκμισθώσεως πρὸς τρίτους (φυσικὰ ἢ νομικὰ πρόσωπα) ἀδικημάτων ποινῆς πᾶσα ἡμέρα ἐργασίας δύναται νὰ λογισθῇ ὡς μία καὶ ἡμίσεια ἡμέρα ἐπιθέσεως ποινῆς.

3. Εἰς τὰς διατάξεις τῶν δύο πρώτων παραγράφων τοῦ παρόντος ἄρθρου δὲν ὑπάρχοντι οἱ εὐεργετηθέντες ὑπὸ τῶν διατάξεων α' τοῦ ἄρθρου 5 τοῦ Ν. Δ. τῆς 24—4—1924 περὶ ἀμνηστίας, ὡς συνελήφθη καὶ μετερρυθρίσθη διὰ τοῦ Ν. 3286 καὶ β' τοῦ ἄρθρου 8 τοῦ Ν. Δ. τῆς 17—2—1926 περὶ ἀμνηστίας κλπ., κυρωθέντος διὰ τοῦ νόμου 3995.

4. Διὰ τὴν παροχὴν τοῦ διὰ τῶν προγράφων 1 καὶ 2 τοῦ ἄρθρου τούτου καθοριζομένου εὐεργετήματος γνωμοδοτεῖ ἢ κατὰ τὸ ἄρθρον 2 τοῦ νόμου 811, ὡς τοῦτο ἐτροποποιήθη μεταγενεστέρως, ἐπιτροπὴ, τηρουμένων καὶ τῶν διατάξεων τῶν ἄρθρων 5 καὶ 9 τοῦ αὐτοῦ νόμου.

5. Κατάδικος, οὕτως ὁ ὑπολογισμὸς τῆς ἐκτίσεως τῆς ποινῆς αὐτοῦ κατὰ τὰς δύο πρώτας παραγράφους τοῦ προηγουμένου ἄρθρου ἀπερρίσθη δύναται νὰ εἰτησῇ τὴν προσωρινὴν αὐτοῦ ἀπόλυσιν συμφωνῶς πρὸς τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 1 τοῦ αὐτοῦ νόμου 811.

Ἄρθρον 6.

Τὸ ἄρθρον 10 τοῦ αὐτοῦ Νομοθετικοῦ Διατάγματος ἀντικαθίσταται οὕτω:

1. Κρατούμενος ἀποδράς, ἐκτὸς τῶν συμπεριῶν τοῦ ἄρθρου 9 τοῦ Ν. 3090 καὶ πάσης ἄλλης ποινικῆς εὐθύνης, στερεῖται τοῦ εὐεργετήματος τοῦ κατὰ τὸ προηγούμενον ἄρθρον ὑπολογισμῷ τῶν ἡμερῶν ἐργασίας, ὡς καὶ ὁλοκληρῶς τοῦ διαθεσίμου καὶ ἀδιαθέτου αὐτοῦ μεριδίου, ὅπου περιέρχεται εἰς τὸ Δημόσιον, κατεχόμενον εἰς τὴν Ἐθνικὴν Τράπεζαν εἰς πίστωσιν τούτου.

2. Ὅταν πρόκειται περὶ ἀπλῆς ἀποπέρας ἢ ὅταν ὁ ἀποδράς προσήλθῃ εἰς τὴν ἀρχὴν ἐκουσίως καὶ αὐθορμητῶς ἐν τῇ ὁκτω ἡμερῶν, ἐφαρτᾶται ἐκ τῆς κρίσεως τοῦ δικαστηρίου νὰ ἐπιβῇ ἢ μὴ τὰς στερεώσεις ταύτας.

Ἄρθρον 7.

Περὶ τρεῖς μῆνας ἀπὸ τῆς ἰσχύος τοῦ παρόντος νόμου δύναται νὰ διορισθῶσιν διευθυνταὶ ἢ ὑποδιευθυνταὶ τῶν ὠργανωμένων φυλακῶν οἱ κατεχόμενοι δίπλωμα Νομικῆς Σχολῆς ἡμεδαπῆς ἢ ἑξῆς ὁμοταγοῦς Πανεπιστημίου καὶ ἐπὶ πλέον διατελέσαντες ἐπὶ πενταετίαν τολάχιστον εἰς δικαστικὴν ὑπηρεσίαν ἀπὸ τοῦ βαθμοῦ τοῦ εἰρηγοδίκου Α' τάξεως ἢ εἰδικῶν πταισματοδίκων καὶ ἄνω ἢ ἔχοντες τριετὴ ἀσκήσιν τῆς δικηγορίας ἐνώπιον πολυμελούς δικαστηρίου καὶ ἐπὶ σφαιρὸν πιστοποιητικὸν εἰδικῶν σπουδῶν ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ εἴτε τοῦ ποινικοῦ δικαίου εἴτε τῆς σωφρονιστικῆς ἐπιστήμης ἐπὶ διετίαν τολάχιστον.

Ἄρθρον 8.

Τὰ ἄρθρα 4, 5 καὶ 6 τοῦ Διατάγματος τῆς 3 Ἰουνίου 1930 ὡς καὶ πᾶσα ἄλλη διατάξις ἀντικειμένη εἰς τὸν παρόντα Νόμον καταργουμένη.

Περὶ συστάσεως Συλλόγων συμβολαιογράφων.

Ἄρθρον 1.

1. Πάντες ἐν γένει οἱ συμβολαιογράφοι τῆς περιφέρειᾶς ἐκάστου Ἰφετίου ἀποτελοῦσι Συμβολαιογραφικὸν Σύλλογον, οὗτος εἶναι ὑποχρεωτικῶς μέλη. Ἐκαστος Συμβολαιογράφος καὶ Σύλλογος ἐδρεύει ἐν τῇ ἑδρᾷ τοῦ οἴκειο Ἰφετίου.

2. Οἱ Συμβολαιογραφικοὶ Σύλλογοι εἶναι νομικὰ πρόσωπα δημοσίου δικαίου.

Ἄρθρον 2.

Σκοπὸς τῶν Συμβολαιογραφικῶν Συλλόγων εἶναι ἡ ἐπίμελεια τῆς προαγωγῆς τῶν ζητημάτων ἐν γένει τῶν ἀφορώμενων εἰς τοὺς συμβολαιογράφους, ἡ ἐποπτεία τῆς καλῆς ἐξαγωγῆς τῆς ὑπηρεσίας αὐτῶν, διατηρουμένων ἀθίκτων ἐκ παρακλήσεων τῶν σχετικῶν διατάξεων τοῦ Ὁργανισμοῦ τῶν δικαστηρίων, καὶ ἡ φροντίς τῆς περιθάλψεως, ἐὰν ὑπάρχῃ ἀ-

νάγκη, τῶν κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ὑπηρεσίας ἀσθενούντων ἢ ἀναξιοπαθούντων συμβολαιογράφων.

Ἄρθρον 3.

1. Ἐκαστος Συμβολαιογραφικὸς Σύλλογος διοικεῖται ὑπὸ Διοικητικοῦ Συμβουλίου.

2. Τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον τοῦ μὲν Συλλόγου Ἀθηνῶν ἀποτελεῖται ἐκ δύο τε συμβούλων, τῶν δὲ λοιπῶν Συλλόγων ἐκ πέντε μέχρι ἑνὸς συμβούλων, ἀναλόγως τοῦ ἀριθμοῦ τῶν μελῶν ἐκάστου τούτων, κατὰ τὰ διὰ Διατάγματος κανονισθέντα.

3. Ἐκαστον Συμβούλιον ἐκλέγει τὸν πρόεδρον, ἀντιπρόεδρον, γενικὸν καὶ εἰδικὸν γραμματέα καὶ ταμίαν, ἐκ τῶν μελῶν αὐτοῦ.

Ἄρθρον 4.

1. Οἱ σύμβουλοι ἐκλέγονται διὰ μίαν διετίαν ἐφ' ἑαυτῶν ἐχόντων διετὴ συμβολαιογραφικὴν ὑπηρεσίαν διὰ τοὺς ἐπαρχιακοὺς Συλλόγους, τριετὴ δὲ ὑπηρεσίαν διὰ τὸν ἐν Ἀθῆναις Σύλλογον.

2. Ἡ πρώτη ἀπὸ τῆς ἰσχύος τοῦ παρόντος νόμου ἐκλογὴ γίνεται ἐντὸς ἑνὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς ἰσχύος τοῦ παρόντος νόμου, ἢ δὲ διετῆς θητείας τοῦ πρώτου Συμβουλίου λήγει τὴν 31 Δεκεμβρίου 1932. Ἐφεξῆς δὲ ἡ ἐκλογὴ γίνεται τὴν τελευταίαν Κυριακὴν τοῦ δευτέρου ἐκατῆς διετίας ἔτους.

3. Πᾶσα ἐκλογὴ ἐνεργεῖται ἐν τῇ ἑδρᾷ τοῦ Συλλόγου διὰ σχετικῆς πλειοψηφίας τῶν παρόντων κατ' αὐτὴν συμβολαιογράφων τῆς περιφέρειᾶς.

4. Ἐκ τοῦ Συλλόγου Ἀθηνῶν τρεῖς ἐκ τῶν μελῶν τοῦ Συμβουλίου ἐξεργάζονται τὸ Συμβούλιον κατὰ τὸ τέλος τοῦ πρώτου ἐκατῆς διετίας ἔτους διὰ κληρώσεως ἐνεργουμένης τὴν προτελευταίαν Κυριακὴν τοῦ μηνὸς Δεκεμβρίου, ἀντικαθιστάμενοι δὲ ἰσαριθμῶν ἐκλεγομένων τὴν ἀμέσως ἐπομένην τῆς κληρώσεως Κυριακῇ, ὅν ἡ θητεία εἶναι ἐνικύσιας.

Μετ' ἐκάστην τοιαύτην ἐπίσης τῆς διετίας συμπλήρωσιν γίνονται νέαι ἀρχαιρεσίαι πρὸς ἐκλογὴν προέδρου, ἀντιπροέδρου, γενικοῦ καὶ εἰδικῶν γραμματέων καὶ ταμίου μετὰ τῶν μελῶν τοῦ αὐτοῦ συμπληρωμένου Διοικητικοῦ Συμβουλίου διὰ τὸ δευτερον τῆς διετίας ἔτος.

5. Ἐπιτρέπεται ἐν πάσῃ περὶ πτώσεως ἢ ἐπανεκλογῆς τῶν αὐτῶν προσώπων.

6. Κατὰ τὰ λοιπὰ διὰ τὰς ἐκλογὰς τῶν συμβουλίων ἰσχύουν αἱ σχετικαὶ διατάξεις τοῦ περὶ Σωματείων νόμου.

7. Ἡ ὑπηρεσία τῶν μελῶν τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου παρέχεται ἀμισθί.

Ἄρθρον 5.

Ἐκαστος Συμβολαιογραφικὸς Σύλλογος δύναται δι' ἐκθέσεως νὰ βεβαιῶι πᾶσαν παρέχουσαν τῶν μελῶν αὐτοῦ διαπραττόμενην ἐν τῇ ἐκτελέσει τῶν κληρῶντων τῶν ἀντίγραφων δι' τῆς ἐκθέσεως ταύτης πέμπεται εἰς τὸν ἀρμόδιον Εἰσαγγελέα.

Ἄρθρον 6.

Διὰ Διατάγματος θέλουν καθορισθῇ αἱ λεπτομέρειαι τῆς ὀργανώσεως καὶ τοῦ ἐσωτερικοῦ κανονισμοῦ τῶν Συμβολαιογραφικῶν Συλλόγων, τὰ τῆς συγκροτήσεως καὶ ἐκλογῆς τῶν Συμβουλίων, ἡ δικηγορία τῆς βεβαιώσεως τῶν παραβάσεων τῶν συμβολαιογράφων, τὰ τοῦ προσδιορισμοῦ τῆς εἰσφορᾶς τῶν μελῶν, ὡς καὶ πᾶσα ἄλλη ἀναγκαία λεπτομέρεια τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ νόμου.

Συνεχιζομένης εἶτα συλλήβδην τῆς β' κατ' ἄρθρον συζητήσεως ἐπὶ τῶν σχεδίων νόμων:

1) Περὶ κυρώσεως τῆς υπογραφῆς ἐν Ἀγκύρᾳ τὴν 30ὴν Ὀκτωβρίου ἐ. ε. Ἑλληνοτουρκικῆς συνθήκης φιλίας, οὐδετερότητας, διαλλαγῆς καὶ διαίτησιν καὶ τοῦ συνοδουπόντος αὐτὴν πρωτοκόλλου περὶ περιορισμοῦ τῶν ναυτικῶν ἐξοπλισμῶν καὶ

2) Περὶ κυρώσεως τῆς μετὰ τὴν Ἑλλάδα καὶ Τουρκίαν συνομολογηθείσης συμβάσεως ἐγκαταστάσεως, ἐμπορίου καὶ

ναυτιλίας, υπογραφείσης ἐν Ἀγκύρᾳ τὴν 30ὴν Ὀκτωβρίου 1930.

Ἀκούσαντες τὸν λόγον ὁ κ. Γ. Στρούτος, ὅστις, περιορίζομενος εἰς τὴν ἐξέτασιν τοῦ πρωτοκόλλου τῶν ναυτικῶν ἐξοπλισμῶν, δηλοῖ ἐν ἀρχῇ ὅτι δὲν προτίθεται νὰ ἐπανακρίσῃ πρὸς συζήτησιν τὴν ναυτικὴν πολιτικὴν τῆς Κυβερνήσεως, ἣτις ἀπηγγέλει πρὸ καιροῦ τὴν Βουλὴν καὶ περὶ τῆς ἐξετάσεως ἐν πλάτει αἱ ἐκτελέσθησαν κρατούσαι ἀπόψεις.

Ἐλέγον τότε, κύριοι, ὅτι εἴμαι ἀντίθετος πρὸς τὴν σκέψιν περὶ ἱσποπλίας τῶν δύο Κρατῶν. Καὶ ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως, διακόπτοντάς με, ἐδήλωσεν ὅτι ἐπρόκειτο τότε περὶ ἀπλῆς σκέψεως. Σήμερον ὅμως, ὅπου εὐρισκόμεθα πρὸ μιᾶς πραγματικότητος, εἴμαι ὑποχρεωμένος νὰ εἰπῶ τοὺς λόγους διὰ τοὺς ὁποίους ἡ ἱσποπλία εἶναι ἀσύμφορος δι' ἡμᾶς.

Ἡ ἱσποπλία, κύριοι βουλευταὶ, εἶναι ἀσύμφορος διὰ τὴν Ἑλλάδα, διότι αἱ συνθήκαι ὑπὸ τὰς ὁποίας τελοῦσιν αἱ δύο ὁμοροὶ χώραι εἶναι τελείως διάφοροι. Ἡ Τουρκία εἶναι χώρα ἀντάρκης, καὶ ἐὰν ἀποκοπῶσιν αἱ ὁχλάσεις αὐτῆς συγκοινωνίαι οὐδένα διατρέχει κίνδυνον ἀπὸ ἀπόψεως ἐπισιτισμοῦ.

Ἦμεῖς ὅμως δὲν εὐρισκόμεθα βεδωκίως ὑπὸ ταρομοίους ὅρους. Εἶναι ἀναμφισβήτητον ὅτι ὅχι μόνον ἡμεῖς μόνον, ἀλλὰ καὶ μετὰ συγκροτήματος ἄλλων δυνάμεων δὲν δύναμεθα νὰ ἀποκόψωμεν πλήρως τὰς συγκοινωνίας τῆς Τουρκίας, διότι ἀπομένει πάντοτε εἰς αὐτὴν ἡ Προποντίς καὶ ὁ Βῦξινος Πόντος.

Ἄλλως τε ἡ Τουρκία στερεῖται ἐμπορικοῦ ναυτικοῦ, τὸ δὲ ἐμπόριον αὐτῆς διεξάγεται διὰ ξένων πλοίων. Δὲν εἴμαι ἐπομένως ἀνάγκη νὰ ὑπερασπίσῃ ἐμπορικὸν στόλον, ὡς ἡμεῖς, οἱ ὁποῖοι εἴμεθα ὑποχρεωμένοι νὰ διασφαλίσωμεν ἐκτοντάδα ἐμπορικὸν πλοίων μας. Αἱ στρατιωτικαὶ μεταφοραὶ τῆς Τουρκίας ἐν περιπτώσει πολέμου, ἀπὸ τῶν βεβαιῶν καὶ ἀπενικέτου, δύνανται νὰ ἐκτελεσθῶσιν ἀκωλύτως διὰ τῆς Προποντίδος καὶ τοῦ Βῦξινου Πόντου. Εἰς ἐπίματρον αἱ δύο ναυτικαὶ βάσεις τῆς Τουρκίας, ἡ Σμύρνη καὶ ὁ Ναχαράρ, ἀπρόσιτοι αὐταὶ κατ' ἐκτελέσει, οὐδεμίαν ἀνάγκην ἔχουσι προστασίας καὶ ἐπομένως χορηγοῦν εἰς τὴν γείτονα Ἑπικράτειαν πρωτοβουλίας κινήσεως, τὴν ὁποίαν ἡμεῖς, ὁ πῆλινος ἀντίπαλος, εἴμεθα ὑποχρεωμένοι νὰ ἀντιμετωποποιῶμεν δι' ἰσχυρῶν δυνάμεων, πλὴν τῶν ἄλλων τὰς ὁποίας θὰ εἴμεθα ὑποχρεωμένοι νὰ ἔχωμεν ἐν διανοῇ πρὸς ἐξασφάλισιν τῶν συγκοινωνιῶν μας.

Ἀντικειμένην βεβαιῶς τυγχάνει ὅτι ἡ ὑπεροχὴ τοῦ Τουρκικοῦ στόλου, ἡ ὁποία ἐπεδιδόθη καὶ ἐπετελέθη, ἀποτελεῖ μίαν ἄκραν πολυτέλειαν. Ἐπειδὴ δὲ δὲν νομίζω ὅτι ἐπιτρέπονται τοιαύται πολυτέλειαι ὑπὸ τὰς σημερινὰς οικονομικὰς συνθήκας ὑπὸ τὰς ὁποίας τελοῦν τὰ Κράτη γενικῶς, ἄλλοι λόγοι εἶναι ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι ὤθησαν τὴν Τουρκίαν εἰς τὴν ἐπίτευξιν μιᾶς τοιαύτης ὑπεροπλίας. Καὶ τὸ στάδιον τῶν διαπραγματεύσεων πρὸς συνάψιν τῶν οικονομικῶν συμβάσεων κατέδειξεν ἐπαρκῶς τοὺς λόγους αὐτούς.

Ταῦτα, κύριοι, μὲ ἡνάγκασαν νὰ ταχθῶ κατὰ τὴν ναυτικῆς ἱσποπλίας τῶν δύο Κρατῶν. Ἄλλ' ἂν ἐξετάσωμεν τὸ πρωτόκολλον τὸ ὁποῖον συνοδεύει τὸ σύμφωνον φιλίας καὶ δικαιοσύνης. Ἐκ τῆς ἀπλῆς καὶ μόνον ἀναγνώσεως τοῦ πρωτοκόλλου αὐτοῦ βλέπομεν ὅτι ἀναγνωρίζεται τὸ ὑφιστάμενον ἐν τῇ Αἰγαίῳ ναυτικὸν καθεστῶς. Δηλαδή ἡ ὑπὸ σταμένη, κατ' ἡμᾶς, Τουρκικὴ ὑπεροπλία. Καὶ ἐτι μᾶλλον τίθεται διὰ τοῦ πρωτοκόλλου περιοριστικὸν ὅριον εἰς τὴν ἐθνικὴν κυριαρχίαν. Ἐννοῶ τὸ ἐξέμνησον ἐντὸς τοῦ ὁποῖου ἐκάτερον τῶν συμβληθέντων Κρατῶν ὀφείλει νὰ εἰδοποιῇ τὸ ἕτερον ἐν περιπτώσει κατ' ἡν προτίθεται νὰ ἀυξήσῃ τὰς ναυτικὰς αὐτοῦ δυνάμεις. Δὲν φαίνεται ὅμως σαφῶς ἐκ τῆς διατυπώσεως τοῦ πρωτοκόλλου τί δέον νὰ γίνῃ μετὰ τὴν παρέλευσιν τοῦ ἐξαμήνου τούτου. Ἡ περὶ τοῦ ζητήματος τούτου διακοπὴ τοῦ ἀξιότιμου κ. Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως κατὰ τὴν ὁμίλειον αὐτὴν πρῶτον ἀναδέλφον, εἰρηνηγοῦ τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῶν συζητούμενων συμφωνιῶν, δὲν ἔλυσε, κατ' ἐμὲ, τὸ ζήτημα. Εἶπεν ὁ ἀξιότιμος κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως ὅτι τὸ ζήτημα τοῦτο κατὰ τὴν ἀντιλήψιν του

ἀνάγεται εἰς τὴν ἐθνικὴν κυριαρχίαν καὶ συνεπὶς δὲν δύναται νὰ ἐφαρμοσθῇ ὁ ὅρος τῆς συνθήκης περὶ φιλίας καὶ δικαιοσύνης. Ἀλλ' ὑπάρχει, κ. Πρόεδρε, καὶ ἡ Τουρκικὴ ἀντίληψις. Ἐξ ἄλλου ὁ κ. Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν ἐξέφρασε τὴν γνώμην ὅτι ἡ ἐξέλιξις τῶν ἀντιλήψεων ἐπὶ τῶν ζητημάτων τούτων εἶναι τοιαύτη ὥστε δὲν δύναται νὰ προβλεπθῇ ποία θὰ εἴναι ἡ κρατοῦσα γνώμη κατὰ τὴν ἐποχὴν καθ' ἣν ἡμεῖς ἐμφανισθῇ περίπτωσις ἐφαρμογῆς τοῦ ὅρου τῆς δικαιοσύνης ἐν σχέσει μετὰ τὸ κυριαρχικὸν δικαίωμα. Ἀλλὰ καὶ ἐκ τῆς ἀπαντήσεως αὐτῆς τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῶν Ἐξωτερικῶν νομίζω ὅτι δὲν καθωρίσθη σαφῶς τὸ ζήτημα. Διότι μὲν γεννᾶται ἡ ἀπορία: ἐὰν ἡ Τουρκία δὲν ἀποδεχθῇ ἐντὸς τῆς τασσομένης προθεσμίας, δηλαδὴ ἐντὸς τοῦ ἐξαμήνου, τὴν προθέσιν μας πρὸς αὐξήσιν τῶν δυνάμεων ἡμῶν, τί θὰ γίνῃ; Ἡ δὲ ἀπάντησις νὰ ἐφαρμοσθῇ τὸ ἄρθρον 4 τοῦ συμφώνου φιλίας, θὰ ζητήσῃ δηλαδὴ τὴν παραπομπὴν τοῦ ζητήματος εἰς δικαιοσύνην διὰ τὸ προδικαστικόν; Ἀλλὰ τότε θὰ ἀκολουθήσῃ ἡ διαδικασία τοῦ συμφώνου φιλίας καὶ κατὰ συνέπειαν θὰ ἐμπλακώμεν εἰς τὰς περὶ αὐτῆς προθεσμίας. Καὶ πότε θὰ κατορθώσωμεν νὰ ἐκτελέσωμεν τὴν ἀπόφασιν μας περὶ αὐξήσεως τῶν ναυτικῶν δυνάμεων; Βεβαίως εἶναι ἀπίθανον ἡ περίπτωσις νὰ θελήσῃ τὸ ἐν τῶν Κρατῶν νὰ προβῇ εἰς πραγμάτωσιν τῆς ἀποφάσεως τοῦ περὶ αὐξήσεως τῶν ναυτικῶν αὐτοῦ δυνάμεων. Δὲν ἀπολείπει ὅμως ὁ φόβος νὰ διαταραχθῶν αἱ ἀγαθαὶ μεταξὺ τῶν δύο ἐμμένων Κρατῶν σχέσεις ἐκ τῆς ἀντιθέτου ἀπόψεως.

Διὰ τοὺς λόγους αὐτοὺς, κύριοι, φρονῶ ὅτι τὸ πρωτόκολλον περὶ περιορισμοῦ τῶν ναυτικῶν ἐξοπλισμῶν δὲν εἶναι σαφές.

Ὁ ἀξιοτίμος Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν, εἰσηγούμενος τὰς ὑπὸ κρίσιν συμβάσεις, εἶπεν ὅτι δὲν ἀνατέλλῃ ἡ σύνταξις τοῦ περὶ ἰσοπλίας πρωτοκόλλου εἰς τοὺς εἰδικούς, διότι θὰ ἦτο αὕτη ἀδύνατος. Καὶ ἔχει ἀπόλυτον δίκαιον. Οὗτοι θὰ ἐλάμβανον ὑπ' ὄψιν τῶν ὅλων αὐτὰ τὰ ὅποια ἀνέφερον, θὰ ἐναπελάσαντο εἰς ἀτελευτήτους συζητήσεις καὶ δὲν θὰ κατέρωθον ποτὲ νὰ κατὰλήξουν εἰς ἀποφάσεις. Προσέθεσαν ὅμως ὁ κ. Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν ὅτι ἡ διαφύλαξις καὶ ἐφαρμογὴ τοῦ πρωτοκόλλου τούτου ἀνατίθεται εἰς τὸ πνεῦμα τῆς εἰρήνης τὸ ὅποιον ἐπικρατεῖ παρὰ τοῖς λαοῖς. Καί, κύριοι Ὑπουργοί τῶν Ἐξωτερικῶν, ἀλλ' ἐὰν, παρ' ἐλπίδα, εὐρεθώμεν εἰς μίαν κατάστασιν ἀνάγκης, τί θὰ γίνῃ; Ἡμεῖς νομίζομεν ὅτι εὐρισκόμεθα εἰς ἥσσαν μοῖραν ἀπέναντι τῆς Τουρκίας. Καὶ τὸ νομίζομεν τοῦτο, διότι, καίτοι παρηλθε καὶ πολὺς ἀπ' ἡς, συζητημένου τοῦ ναυτικοῦ ζητήματος, ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως, χαράσων τὴν πολιτικὴν τῶν μικρῶν σαφῶν, ἐδήλωσεν ὅτι εἶναι πρόθυμος πρὶν ἢ προβῇ εἰς ἐκτελέσιν αὐτῆς νὰ συγκαλέσῃ συμβούλιον ἐκ τῶν πολιτικῶν ἀρχηγῶν καὶ ἀφ' ἁκουσθῶν αἱ γινώμαι τῶν εἰδικῶν — πρὸς τοὺς ὁποίους εἶναι γνωστὸν ὅτι δὲν ἀποδέλπει πρὸς λήψιν ἀποφάσεων — ἀποφασίσῃ περὶ τοῦ προγράμματος τούτου, καίτοι, λέγω, παρηλθε τοσοῦτος χρόνος, δὲν εἶδον εἰσαεὶ νὰ γίνεταί ἀπαρχὴ ἐφαρμογῆς τοῦ προγράμματος τούτου. Δι' αὐτὸ λέγομεν ὅτι εὐρισκόμεθα εἰς ἥσσαν μοῖραν ἀπέναντι τῆς Τουρκίας καὶ δι' αὐτὸ ἐκφράζομεν φόβους διὰ τὴν περίπτωσιν, τὴν ἀπίθανον, ἐπαναλαμβάνω, καὶ ἀπεικτέαν, καθ' ἣν αἱ σχέσεις μας μετὰ τῆς Τουρκίας ἦθελον ἐνταθῇ.

Φρονῶ ὅτι ἡ εἰρήνευσις τῶν λαῶν ποθεῖται παρ' ὅλων τῶν ἀνθρώπων. Ἀλλ' ἐν τῇ παγκοσμίᾳ προσπαθείᾳ ὑπὲρ τῆς εἰρήνης δὲν θὰ ὤφειλε νὰ προηγηθῇ ἡ Ἑλλὰς συνάπτουσα ἕνα πρωτόκολλον τὸ ὅποιον τὴν θέτει ἐν ἥσσον μοῖρᾳ.

Σ. Συμεώνογλου. Ὁφείλω νὰ δηλώσω ὅτι θὰ ψηφίσω τὰ νομοσχέδια, δι' ὧν ἐγκαινιάζεται νέα πολιτικὴ καὶ οικονομικὴ σχέσις μεταξὺ τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Τουρκίας Δημοκρατίας. Ὁφείλω νὰ δηλώσω ἀκόμη ὅτι ὁ προσφυγικὸς κόσμος, κατὰ τὴν ἰδικήν μου πεποίθησιν, καὶ τὴν ἐπίσπεψιν τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ καὶ τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ἐξωτερικῶν εἰς Ἀγκυραν καὶ τὴν ὑπογραφὴν τῶν συμφωνιῶν καὶ τὰς ἐκατέρωθεν φιλοφρονήσεις εἶδε μετὰ χαρὰν καὶ ἀνακούφισιν. Δὲν θὰ ἀνηρχόμην εἰς τὸ βῆμα ἐὰν καὶ ὁ εἰσηγη-

τῆς τῆς ἐπιτροπῆς καὶ ὁ κ. Μακκῆς δὲν ὑπεστήριζον ὅτι ὁρθῶς ἀπηγορεύθη εἰς τοὺς ἀνταλλαξιμους διὰ τῆς συμφωνίας ἡ μεταβάσις εἰς Τουρκίαν.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Δὲν τὴν ἀπαγορεύει ἡ συμφωνία. Ὑποβάλλονται ὅμως εἰς ἀδείαν οἱ θέλοντες νὰ μεταβῶσιν ἐκεῖ.

Σ. Συμεώνογλου. Γίνεται ἐξαίρεσις δι' αὐτοὺς, διότι εἰς τοὺς ἄλλους Ἑλληνας ἐπιτρέπεται.

Α. Μιχαλακόπουλος (Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν). Καὶ τὸ διδοῦν τὴν εἰσαίρεσιν;

Σ. Συμεώνογλου. Τὰ λεχθέντα δύναται νὰ κάμουν οἱ ἀνδράδες νὰ πιστεύω ὅτι ἡ Κυβέρνησις παρεκάλεσε τὴν Κυβέρνησιν Ἀγκυρας νὰ τεθῇ τὸ ἄρθρον τῆς ἀπαγορεύσεως. Ἐγὼ δὲν τὸ πιστεύω, ἀλλ' ὁ πολλὸς κόσμος θὰ πῇ ὅτι ὁ Βενιζέλος τὸ ἐζήτησε.

Π. Αργυρόπουλος. Ἐγὼ δὲν εἶπα αὐτὰ πρὸς λέτε.

Σ. Συμεώνογλου. Δὲν ὁμιλῶ ἀέρα. Ἐχω μπροστὰ ἐδῶ τὰ πρακτικά. Δὲν πρόκειται ὅμως περὶ ἀθρόας ἐγκαταστάσεως, δι' ἣν ὅποιον ὁμιλήσαν οἱ κ. συνάδελφοι, ἀλλὰ περὶ ἀτόμων τὰ ὅποια δὲν ἡμποροῦν νὰ κάμουν ἕνα ταξίδι.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Διατί δὲν ἡμποροῦν; Ἡ Κυβέρνησις δὲν κατέδωκε καμμίαν προτίθεσιν, οὔτε διὰ νὰ τεθῇ οὔτε διὰ νὰ μὴ τεθῇ τὸ ἄρθρον αὐτό. Διότι ἀντελπίσθημεν ὅτι δὲν ἡμποροῦσε παρὰ νὰ τὸ χάσῃ. Ἀν εἴχατε περισσότεραν πείραν, τὴν ὅποιαν ἔχω ἐγὼ, ὡς γέρον, θὰ ἐργαζόμην ὅτι δὲν προβάλλονται ζητήματα εἰς τοιαύτην μάστιγαν ἀτυμωσίαν, τὰ ὅποια ξέρετε ὅτι θὰ χάσετε. Δὲν ἐζήτησα τίποτε, τὸ ὅποιον ἐνόμιζα ὅτι δὲν εἶναι ὥριμον. Ἀπὸ τὸ 1923 δὲν ἐμποδίζονται τὰ ταξίδια, ἀλλὰ γίνονται κατόπιν εἰδικῆς ἀδείας.

Π. Αργυρόπουλος. Ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις ἔδωσε πολὺ λάκκις ἀδείαν εἰς Τούρκους οἱ ὅποιοι εἶχον ἀνάγκην νὰ ἔλθουν εἰς τὴν Θεσσαλονίκην, καὶ ἡ Τουρκικὴ ἔδωσε ἀντιθέτως ἀδείαν εἰς τοὺς Ἑλληνας.

Ι. Τσιονταρίδης. Δὲν ἔδωσε καμμίαν.

Α. Μιχαλακόπουλος (Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν). Πῶς δὲν ἔδωσε;

Σ. Συμεώνογλου. Τὸ ἄρθρον ἐτέθη ἐπίτηδες διὰ σπουδαῖον λόγον. Εἶναι γνωστὸν ὅτι πολλοὶ Ἑλληνας ἐκτὸς τοῦ ἄφρατον εἰς τὴν Τουρκίαν δεκαπλασίαν περιουσίαν ἀπὸ ἐκεῖν ἡν ποῦ ἄφρατον ἐδῶ οἱ Τούρκοι, ἄφρατον καὶ ἀπαιτήσεις δι-σκατομυριῶν μετὰ δικαστικὰς ἀποφάσεις καὶ γραμμὰς. Εἶναι δὲ γνωστὸν ὅτι οἱ Τούρκοι, οἱ ὅποιοι εἶναι τιμωτάτοι ἀνθρώποι, ὅταν πᾶνε ἐκεῖ οἱ δανεισταὶ θὰ τοὺς πληρώσουν. Ἐτέθη λοιπὸν ἡ διάταξις διὰ νὰ μὴ πᾶνε ἐκεῖ μετὰ τὸ συ-βάλλει τὰς ἀπαιτήσεις καὶ πληρώσουν οἱ Τούρκοι δισκατομυρία.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Χωρὶς νὰ ἐρωτήσω τὴν Τουρκίαν, σὰς λέγω ὅτι ἀναλαμβάνω νὰ πᾶτε ἐκεῖ καὶ νὰ μείνετε ὅσον θέλετε. Αὐτὸ δὲ δὲν τὸ λέγω μόνο γὰς.

Σ. Συμεώνογλου. Ἐν πάσῃ περιπτώσει πρόκειται περὶ νέας θυσίας εἰς τὴν ὁποίαν ὑποβάλλεται ὁ προσφυγικὸς κό-σμος.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Δὲν εἶναι νέα θυσία. Εἶναι ἀπὸ τὴν Συνθήκην τῆς Ἀντἀλλαγῆς.

Σ. Συμεώνογλου. Ἡμπορεῖ αὐτὸ τὸ πρᾶγμα νὰ ἱατρευθῇ διὰ τῆς παραγραφῆς ὅλων τῶν ἀπαιτήσεων.

Ι. Μουτζουρίδης. Ἡ Κυβέρνησις μετὰ τὰς ἐκλογὰς ἐστράφη κατὰ διαφόρους διευθύνσεις πρὸς σύναψιν συμφωνιών, διὰ νὰ ἐξασφαλισθῇ ἡ χώρα ἀπὸ ἐξωτερικὰς ἀπειλὰς καὶ νὰ ἐπιδοθῇ ἡ Κυβέρνησις εἰς τὴν ἐσωτερικὴν ἀνάπλυσιν. Ἐὰν καὶ κατὰ πόσον τὰ συμφωνία ἀποτελοῦν χαρὰκώματα, δὲν ἔχω ἀνάγκην νὰ ἀναπτύξω ἐγὼ, ἀφ' οὗ καὶ αὐτὸς ὁ κ. Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν εἶπεν ὅτι ἡ τήρησις καλῶν σχέσεων μετὰ τὸν Κράτων ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν καλὴν πίστιν τῶν συμβαλλομένων. Πρέπει νὰ δηλώσω ὅτι ἡμεῖς εἴμεθα κατ' ἀρχὴν κατ' ὁλοκληρίαν σύμφωνα διὰ τὴν σύναψιν φιλικῶν σχέσεων

μετὰ τῶν γειτόνων, ἀλλὰ φρονούμεν ὅτι τὰ αἰσθη-ματα φιλίας δὲν τὰ γεννῶσι τὰ συμφωνία. Διὰ νὰ δη-μιουργηθῶν δεσμοὶ πρέπει νὰ προηγηθῇ ἡ πραγματικὴ ἐξομάλυνσις πάσης διαφορᾶς καὶ πάσης διχονοίας, διότι ἐὰν συναφθῇ τὸ συμφωνον χωρὶς τὴν ἐξομάλυνσιν τῶν ὑφισταμένων διαφορῶν, ἡμπορεῖ τοῦτο νὰ γίνῃ ἀφορμὴ ταχυ-τέρων ρήξεων. Ἀπαιτεῖται ἐλευθέρᾳ βούλῃσι ἀμφοτέρων τῶν μερῶν πρὸς ἐκκαθάρισιν ὅλων τῶν λογαριασμῶν, πρέπει ἐξ ἄλλου νὰ συμβληθῶσι τὰ δύο Κράτη ἐπὶ ἴσοις ὅροις. Καὶ τέλος καὶ πρὸ παντὸς πρέπει τὸ συμφωνον νὰ τὸ ἐμπύρῃ ἡ πί-στις τοῦ λαοῦ. Ἡ Κυβέρνησις ὑποστραφείσα ἐσωτερικῶν ἀνά-πλυσιν βεβαίως καὶ ἀσφαλῶς εἶχεν ἀνάγκην τῶν ὁλικῶν μέ-σων. Καὶ ταῦτα ἀνεζητήσαν εἰς βάρος τῶν ἐθνικῶν δυνάμεων, τοῦ στρατοῦ καὶ τοῦ στόλου. Ἡ Κυβέρνησις εἰς τὴν ὁποίαν ἀπέδωκεν ὁ λαὸς καὶ διὰ τὴν ἐθνικὴν καὶ διὰ τὴν ἡθικὴν ἀ-ναμόρφωσιν ἐλησμονήσας τὸν παράγοντα τῆς ἐξωτερικῆς ἰσχύος, διότι ὅχι μόνον δὲν ἐνίσχυσε τὰς ἐθνικὰς δυνάμεις, ἀλλὰ πασιφανῶς ἐστέρησε ταύτας τῆς ἀπαραίτητου βοηθείας. Δὲν ἐφοδιάζεται ἔτι πῶς πρέπει ὁ στρατὸς καὶ ὁ στό-λος καὶ ἡ ἀπὸ αἰώνων ναυτικὴ ὑπεροπλία τῆς Ἑλλάδος κα-ταλύεται. Δὲν θὰ εἰσέλθω εἰς λεπτομερείας περὶ ἀπειπολήσεως τῶν ἐθνικῶν δικαιωμάτων μας. Οὔτε διὰ τὰς ὁλικὰς θυσίας εἰς τὰς ὁποίας ὑποβάλλομεθα θὰ ἐμιλήσω, ἀλλ' εἶναι ἀναμφισβή-τητον ὅτι τὸ συμφωνον, καθ' ὃν τρόπον μάλιστα συνήθη, τι-τρώσκει βαρύνοντα καὶ φιλότιμον Ἑλληνα. Τὸ συμφωνον εἶ-ναι ἀντιπαθὲς ὅχι μόνον εἰς τὸν λαόν, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸν στρα-τόν καὶ τὸν στόλον, ὡς ἀποδεικνύουν καὶ αἱ πρωτοφανεῖς δια-λέξεις, τὰς ὁποίας ἡγεγασθῇ νὰ κάμῃ ὁ κ. Πρωθυπουργὸς ἐνώπιον τῶν ἀξιωματικῶν. Εὐρέθη εἰς τὴν ἀνάγκην ὁ κ. Πρω-θυπουργὸς νὰ καλέσῃ τοὺς ἀξιωματικούς, ὡς νὰ ἀπετέλουν οὗ-τοι Σοβιέτ καὶ νὰ λογοδοτήσῃ πρὸς αὐτούς. Ἀπειπολήσαμεν τὰ ἰδεώδη τῆς φυλῆς καὶ ὁ κ. Πρωθυπουργός, ὁ ἄλλοτε χαρί-ζων καὶ ἄλλοτε διεκδικῶν τὰ ἐδάφη τῶν ἰδιαιτέρων περιουσιῶν, ἐχαράκωσε κατ' ἰδίαν βούλησιν τὰ ὅρια τοῦ Κράτους. Ἀπει-πολήσαμεν τὴν πόλιν τῶν ὀνείρων.

Εἰς βουλευτῆς. Δικαιώματα.

Ι. Μουτζουρίδης. Ὁμιλῶ ἐγὼ, ὁ ἀνάγκης, ὁ ὅποιος ἔγινε τοιοῦτος διὰ νὰ ἐλευθερωθῇ σὺ, ὁ Μακεδών.

Α. Παπαναστασίου. Ὁμιλεῖτε ὡς μέλος πολιτικοῦ κόμ-ματος.

Ι. Μουτζουρίδης. Τὸ νοήμον κοινὸν καὶ ἡ γενναία φρου-ρὰ ἡμποροῦν νὰ ἐννοήσουν πῶς ὁμιλῶ. Καὶ ὅταν ἀκόμη ἐξα-κολογηθῇ ἡ ἀνθρωπότης νὰ ζῇ ἐν κύκλῳ ἀνάγκης καὶ συμπε-ρῶντων, δὲν γνωρίζω πῶς ἡμεῖς, ὑποχρεώμενοι ὄντες, θὰ ἀρκεσθώ-μεν νὰ κρατῶμεν ἀνὰ χεῖρας ἕνα συμφωνον. Ὅταν ἕνα Κρά-τος εἶναι ἰσχυρὸν δὲν ἔχει ἀνάγκην συμφωνιών. Ὅταν εἶναι ἀδύνατον ὑποχρεοῦται διὰ τῶν συμφωνιών, ὥπως διὰ τοῦ πα-ρόντος, νὰ συμβάλλεται εἰς βάρος τοῦ. Τὰ δικαιώματα τῶν Ἑθνῶν δὲν εἶναι δικαιώματα τοῦ Α' ἢ τοῦ Β' τὰ ὅποια συ-στέλλονται ἢ διαστέλλονται κατὰ τὰς περιστάσεις.

Ο. κ. Ι. Πάλλης λέγει ὅτι δὲν θὰ ἐκταθῇ εἰς θεωρίαν, ἀλλὰ θὰ κάμῃ ὀλίγας παρατηρήσεις, διότι μερικὰ σημεῖα τῶν συμ-φωνιῶν ἀφῆκαν εἰς αὐτὸν μεγάλαν ἀπορίαν. Ὡς πρὸς τὸ 2ον ἄρθρον, λέγει, τῆς συμβάσεως περὶ ἐγκαταστάσεως, ὥπως εἶναι τοῦτο διατυπωμένον, εἰσάγει παράδοξον καὶ πρωτοφανὴν τρό-πον ἐκδόσεως τῶν κατηγορουμένων ἀκόμη καὶ διὰ πολιτικὰ ἀδικήματα. (Αναγινώσκει). Καὶ ἐφ' ὅσον θὰ ὑπῆρχεν ἡ πρῶ-τη διάταξις μόνον αἱ παρατηρήσεις μου δὲν θὰ εἶχον λόγον ἀλλὰ ἐρχεται τὸ δεῦτερον ἐδάφειον καὶ φοβόμαι μήπως τοῦτο ἐτέθη ἐπὶ σκοπῷ, διότι πληροφωροῦμαι ὅτι σωρεῖα Τούρκων ἀπελαύνονται ἐκ τῆς Δυτικῆς Θράκης.

Α. Μιχαλακόπουλος (Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν). Ὅχι δὲν ἐτέθη διὰ τὸν σκοπὸν αὐτόν.

Π. Τσαλδάρης. Τί θὰ γίνον οἱ ἀπελαυνόμενοι;

Α. Μιχαλακόπουλος (Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν). Εἰς τὸ ἄρθρον ἐπαναλαμβάνεται μία ἀρχὴ τοῦ Διεθνoῦς Δικαίου. Δὲν ἡμπορεῖ ἕνα Κράτος νὰ κρατήσῃ ἀνθρώπους θεωρουμέ-

νους ὑπόπτους. Εἰς τὴν σύμβασιν ἐτέθη ὑποχρέωσις νὰ τοὺς δεχθῇ τὸ ἄλλο Κράτος. Ἀς ὑποθέσωμεν ὅτι κάμνομεν ἕνα νόμον καὶ καταδικάζομεν ἕνα ἀνθρώπον εἰς ἀπέλασιν, πηγαίνει αὐτὸς εἰς τὸ ἐξωτερικόν, γίνεται ἐκεῖ κομμουνιστὴς καὶ τὸ Κράτος εἰς τὸ ὅποιον κατέφυγε τὸν διώχνει καὶ κατα-φεύγει τότε εἰς τὸ Κράτος τοῦ ὁποίου εἶναι πολίτης. Ἡμπο-ρεῖ τότε τὸ Κράτος αὐτὸ νὰ πῇ τί μοῦ τὸν στέλλετε ἐμεῖ; Αὐ-τὸς εἶναι ὁ λόγος δι' ὃν ἐτέθη ἡ διάταξις.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Οὔτε πολλοὶ πρόκειται νὰ ἀπελασθῶν, οὔτε Ἑλληνας ὑπάρχει εἶναι αὐτοί. Δὲν πρόκει-ται νὰ δοθῶν εἰς τὴν Τουρκίαν, ἡμποροῦν νὰ ἐγκατασταθῶν ὅπου θέλουν καὶ θὰ ἔχουν μάλιστα τὴν ἀρωγὴν τοῦ Κράτους.

Ο. κ. Α. Παπαναστασίου λέγει ὅτι ἡμποροῦν νὰ ἐγκα-σταθῶν μακρὰν τῆς Δυτικῆς Θράκης, ἀλλ' εἰς ἄλλο μέρος τῆς χώρας.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Δὲν ἐζητήθη ἀπὸ τὴν Τουρκικὴν Κυβέρνησιν ἡ ἀπέλασις αὐτῇ ὅταν ἀνέφερα εἰς τοὺς ἀρμοδίους Τουρκικοὺς κύκλους παράπαν ὅτι τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἑλλήνων, ἡρώτησα αὐτοὺς ἂν ὑπάρχουν παράπαν διὰ τοὺς Μουσουλμάνους τῆς Θράκης νὰ μοῦ τὰ ποῦν. Μοῦ εἶπον τότε ὅτι ἐκεῖ ὑπάρχουν πρόσωπα τινα, τὰ ὅποια κάμουν πολιτικὴν ἐναντίον τοῦ Τουρκικοῦ Κράτους καὶ δημιουργοῦν προστριβὰς. Ἀπάντησα ὅτι εἶμαι ἕτοιμος νὰ τοὺς ἀπομακρύνω, ἂν πρόκειται περὶ ὑπηκόων σας, ἐὰν ὅμως πρόκειται περὶ ἰδικῶν μας δὲν δύναμεθα νὰ τοὺς ἀπε-λάσωμεν. Συνεπεῖς τούτου ὅταν ἦτο ἐδῶ ὁ Γενικὸς Διοικητὴς Θράκης τοῦ συνέστησα νὰ ἐξεῖ ἀσὴν τὸ ζήτημα.

Α. Μιχαλακόπουλος (Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν). Πρό-κειται περὶ 12 - 13 ἀνθρώπων καὶ αὐτὸν τὸν ἀριθμὸν θέλομεν νὰ τὸν περιορίσωμεν.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Εἰπομεν πρὸς αὐτούς. Ἐ-μείνατε τόσον καιρὸν εἰς τὸν τόπον μας, ἀλλ' αἱ σχέσεις μας τώρα μετὰ τὴν Τουρκίαν ἐνδεικνύουν νὰ λάθωμεν αὐτὸ τὸ μέ-τρον. Κυττάξετε ποῦ θέλετε νὰ πᾶτε καὶ ἡμεῖς νὰ σας διευ-κολώσωμεν. Ἀπαντῶν εἰς τὴν σύστασιν τοῦ κ. Παπαναστα-σίου λέγει ὅτι ἐὰν οἱ ἀπελαυνόμενοι ζητήσουν νὰ μείνουν ἐν-τὸς τῆς χώρας, μακρὰν τῆς Θράκης, νὰ πᾶνε λ. χ. εἰς τὴν Κρήτην ἢ εἰς τὸ Ταϊνχρον ἢ εἰς τῆς τῶν θὰ ἐξετασθῇ.

Ο. κ. Μ. Αργυρόπουλος παρατηρεῖ ὅτι πρέπει νὰ λη-φθῇ ὑπ' ὄψιν καὶ ἡ κοινὴ γνώμη.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Τὴν κοινὴν γνώμην πρέ-πει νὰ τὴν διαπαιδαγωγώσωμεν καὶ ὅχι νὰ παρασυρῶμεθα ὑπ' αὐτῆς. Ὅλα τὰ Κράτη τοῦ κόσμου ἔχουν τὸ δικαίωμα νὰ ἀπομακρύνουν τοὺς ἀνεπιθυμητούς. Πρόκειται περὶ ἐλαχί-στων προσώπων, τὰ ὅποια δημιουργοῦν προστριβὰς ἀκολου-θοῦντες ἀντίθετον πολιτικὴν μετὰ τὸ ζήτημα τοῦ ἀμφαδίτου καὶ μετὰ ἄλλα ζητήματα πρὸς τὸ ἐπίσημον Τουρκικὸν Κράτος.

Ε. Κουλουμβάκης. Εἶναι ἕνα εἶδος παλαιολιθολογία.

Π. Τσαλδάρης. Τὸ ζήτημα εἶχε παρουσιασθῇ καὶ ἐπὶ Οἰ-κουμένης Κυβερνήσεως. Τότε ὁ Πρεσβυτὴς τῆς Τουρκίας ἔκαμε δι' αὐτοὺς παράπαν ἐστάλη δὲ ὁ Διοικητικὸς Ἐπι-θεωρητὴς κ. Δάσιος καὶ ἔκαμεν ἀνακρίσεις. Ὁ φάκελος ὑπάρχει εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐξωτερικῶν ἐξ αὐτοῦ δὲ ἀποδεικνύεται ὅτι οἱ ἀνθρώποι αὐτοὶ δὲν ἔκαμον τίποτε. Σεῖς ἐκτελεῖτε μίαν ἐπιθυμίαν. Ἐὰν γίνεται τοῦτο διὰ νὰ στερεοποιήσῃ τὰς σχέσεις μετὰ τὴν Τουρκίαν ἀπὸ τὴν ὁποίαν περιμένομεν ἀνάλογον συμπεριφορὰν πρὸς τοὺς ἐν Κωνσταν-τινουπόλει Ἑλληνας ἀπόκειται εἰς τὴν Κυβέρνησιν νὰ κρίνῃ, ἀλλὰ πρὸ παντὸς ἔχομεν τὴν ἡθικὴν ὑποχρέωσιν νὰ μὴ ἐνε-ργήσωμεν πράξεις, αἱ ὁποῖαι θύνονται νὰ ἐκθέσουν τὴν ζωὴν ἀνθρώπων ἐγκαταστημένων πρὸ ἐτῶν ἐνταῦθα καὶ καταδικα-μένων διὰ πολιτικὰ ἀδικήματα.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Θὰ ἦτο ἐγκληματικὸν διὰ τὴν Κυβέρνησιν ἀφ' οὗ γνωρίζεαι ὅτι εἶναι καταδικασμένοι εἰς θάνατον νὰ μὴ λάθωμεν μέτρα ἐξασφαλίσεως τῶν.

Π. Τσαλδάρης. Φρονῶ ὅτι πρέπει νὰ μελετηθῇ ἡ σκέψις νὰ μὴ τοὺς ἀπομακρύνωμεν πέραν τῶν ὁρίων τῆς Χώρας.

Ι. Ράλλης. Έγώ, συνεχίζω, εξακολουθώ να φρονώ ότι η απάντησις της Κυβερνήσεως δικαιολογεί πλήρως την παρεμβολήν της συζητήσεως αυτής, διότι θα πεισθείτε πάντες ότι η Έλλάς είναι χώρα ελευθέρα και δεν πρέπει να ελεγχέται από άλλους και απανθρώπους και νομίζω ότι η Κυβέρνησις της απαντήσεως αυτής της Κυβερνήσεως παρέσχον εις αυτήν υπηρεσίαν. Αλλά ως το άρθρον είναι διατυπωμένον δύναται να παράσχη εις το μέλλον άφοριμὰς προστασίον, διότι αν υπάρξη ανάγκη απαλάσεως εις το μέλλον ενός προσώπου, είναι πιθανόν να σὰς εἴπῃ ἡ Τουρκία ὅτι τὸ δέχεται.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Πρέπει ὅμως νὰ θέλωμεν ἡμεῖς νὰ τὸν στελωμεν.

Ι. Ράλλης. Οὕτω ὅμως λύεται τὸ ζήτημα διὰ τοῦ ζητήματος. Προχωρῶν ἐξετάζει τὸ σύμφωνον φίλιας καὶ ἀσχολόμενος μὲ τὸ πρωτόκολλον λέγει ὅτι ὁ κ. Βουλευτὴς Οὐτύλου ὁμιλῶν πρὸς τινες ἐτόνισε ὅτι τὸ πρωτόκολλον ἀποτελεῖ ἐτεροδαρὴν σύμβασιν. Ἡ παρατήρησις εἶναι ὀρθή ἀλλὰ καὶ ἐπιεικὴς διότι θὰ ἦτο δυνάμει ἐρωτήσεως ποῖον λόγον θὰ εἶχεν ἡ Τουρκία νὰ μὴ δεχθῇ τὸ πρωτόκολλον. Τοῦτο λέγει ὅτι ἡ Έλλάς δὲν δικαιούται καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τοῦ πρωτοκόλλου νὰ αὐξήσῃ τὰς ναυτικὰς τῆς δυνάμεις ἀνεὺ τῆς συναίνεσεως τῆς Τουρκίας καὶ οὕτω παρέχεται ἡ ὑπηρεσία μόνον ὑπὸ τῆς Ἑλλάδος πρὸς τὴν Τουρκίαν. Ἡ σχέσις δηλαδὴ ἡ δημιουργουμένη ἀποτελεῖ λεόντιον ἐταιρείαν, διότι δίδομεν εἰς τὴν Τουρκίαν καὶ πάντα καὶ αὕτη δὲν μὰς δίδει τίποτε. Ὁ κ. Πρωθυπουργὸς καὶ ὁ κ. Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν ἐτόνισαν ὅτι φίλια δὲν ὑπάρχουν, ἐκτὸς ἐὰν ἀπορρέουν ἐκ τῆς πεποιθήσεως τῶν λαῶν. Αὐτὰς διὰ τῶν συμφωνῶν δημιουργοῦνται τιθεσθαι πεποιθήσεις μόνον ὅταν δὲν λύνονται τὰ ζητήματα μόνον εἰς βάρος τοῦ ἐνός, διότι τότε καταλήγουν εἰς σχέσεις αἰτίνας λύνονται διὰ πράξεων ἐχθρικών. Ὁ κ. εἰσηγητὴς ἐπὶ τῶν συμβάσεων δουλεύει ἐξ Ἀθηνῶν κ. Ἀργυρόπουλος εἰς διακομὴν μου ἀπήντησε ὅτι πρόκειται περὶ ἐξαμηνίου προστασίας.

Α. Παπαναστασίου. Αὐτὸ ἐξυπακούεται ὑπὸ τὰς δύο προϋποθέσεις τῆς ἱστορίας.

Ι. Ράλλης. Προϋποθέσεις εἶναι ἡ σημερινὴ κατάστασις τῶν δύο στόλων καὶ συμφωνεῖται τί θὰ γίνῃ. Δὲν ἔχομεν λοιπὸν τὴν ἀρχὴν τῆς ἱστορίας.

Α. Παπαναστασίου. Ἐξυπακούεται.

Ι. Ράλλης. Ἐξυπακούεται ἡ κατάστασις ἡ σημερινὴ καὶ εἶναι ἡ γνωστὴ, ὅτι δηλαδὴ ἡ Έλλάς εἰς μεγάλας μονάδας εἶναι ἐν ἡσσοῖς μοίρᾳ. Ὡστε τὸ ἄρθρον δημιουργεῖ εἰς ἡμᾶς ὑποχρεώσεις καὶ παρέχει ὑπηρεσίας εἰς τὴν Τουρκίαν, καὶ δὲν εἶναι δι' ἐν ἐξάμηνον, ὡς μὰς εἶπεν ὁ κ. Ἀργυρόπουλος, ἀλλ' εἶναι δι' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς συνθήκης καὶ πέραν, μάλιστα αὐτῆς, ἄρῃ εἶναι προφανὲς ὅτι οὗτε τὰ πάντα ἐτη τῆς συνθήκης ἀρκοῦν διὰ τὴν διεξαγωγὴν τῶν διαδικασιῶν καὶ τῶν πράξεων, αἰτίνας ἀπαιτοῦνται διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς συνθήκης. Αὐτὴν, ἐπιλέγει, τὴν ἀπορίαν ἤθελον νὰ διατυπώσω ἥτις εἶναι καὶ ἀπορία πολλῶν ἄλλων ἀνηγχοῦντων.

Κ. Ζαβιτζιάνος. Εἶναι γνωστὴ, λέγει, ἡ ψήφος τὴν ὁποίαν ἡ Π. Π. Ε. ἔδωκε κατὰ τὸν παρελθόντα Ἰούλιον ὅταν συνεζήτητο αἱ οἰκονομικαὶ συμφωνίαι μεταξὺ Τουρκίας καὶ Έλλάδος, αἱ θέσσαι: τέρμα εἰς τὰ μεταξὺ τῶν δύο κρατῶν οἰκονομικὰς διαφορὰς. Τὴν ἐγκριτικὴν ἐκείνην ψήφον εἶχε δώσει ἡ Π. Π. Ε. ὅχι ἐν τῇ πεποιθήσει ὅτι διὰ τῶν συμφωνιῶν ἐκείνων ἱκανοποιούντο αἱ δίκαιαι ἐλληνικαὶ ἀξιώσεις, ἀλλ' ἐν τῇ πεποιθήσει ὅτι εἰς μεγάλας θυσίας ὑπεβάλλετο ἡ Έλλάς. Αὐτὸς ὁ κ. Πρωθυπουργὸς διεκήρυξε τότε ὅτι ἡ συμφωνία ἐκείνη ἦτο δυσμενεστέρᾳ ἄλλων προκλήθεισων. Τὴν ψήφον ἐκείνην τὴν ἔδωκεν ἡ Π. Π. Ε. πεπεισμένη ἀκαρδάντως ὅτι ἡ παράτασις τῆς καταστάσεως θὰ ἦτο ἐπιζημιωτέρᾳ καὶ ὅτι δὲν ἦτο δυνατόν νὰ πράξῃ τι ἄλλο ἢ Έλλάς. Αὐτὰς συγχρόνως ἀφήσαμεν εἰς τὴν Κυβέρνησιν τὸν καταχριστὸν τῶν ἄλλων συνθηκῶν, ἐκφράσαντες τὴν ἐλπίδα καὶ τότε καὶ κατόπιν εἰς τὴν σύσκεψιν τῆς συνταγματικῆς ἐπιτροπῆς ὅτι διὰ

τῶν νέων συμφωνιῶν θὰ ἐμετριάζοντο αἱ ἀρχικαὶ τῆς Κυβερνήσεως εὐθύναι. Ἡδὴ ἡ Βουλὴ θὰ κρίνῃ σήμερον ἢ ἀνὰ τὰς τῶν νέων συνθηκῶν ἐξυπηρετοῦνται τὰ γενικὰ ἐλληνικὰ συμφέροντα καὶ δικαιολογοῦνται αἱ θυσίαι εἰς αὐτὰς ὑπεβλήθη ἡ Έλλάς. Καὶ πρῶτον ἐξεταστέον τί εἶναι τὸ σύμφωνον φίλιας. Ὡς πρὸς αὐτὸ θρεῖλω νὰ ἐμολογήσω ὅτι δὲν ἀποδίδω ἐξαιρετικὴν σημασίαν. Εἶναι σύμφωνον ὅπερ δὲν ἐξυπηρετεῖ πολλὰ πράγματα, δεδομένου ὅτι ἀποκλείονται αὐτοῦ τὰ ζητήματα τὰ ἀφορῶντα τὰ κυριαρχικὰ δικαιώματα τὴν ἀνεαρτιότητα καὶ τὴν ἀσφάλειαν, δηλαδὴ ἀποκλείονται ἔλα τὰ πολιτικὰ ζητήματα καὶ περιορίζονται μόνον εἰς τὴν διὰ δικαιοσύνης λύσιν νομικῶν ζητημάτων. Τὰ σύμφωνα ταῦτα εἶναι ἀπὸ ἐκεῖνα ποὺ πλῆθον ὑφιστάμενα εὐθὺς ὡς προκύβουν περιπτώσεις προστασίῶν καὶ ἀπὸ αὐτῆς τῆς ἐννοίας ἀποδέχομαι τὸ σύμφωνον. Ὅπερ ἄλλως τε φρονῶ ὅτι ὀρθῶς ἐπράξεν ἡ Κυβέρνησις νὰ μὴ τὴν ὑπογράψῃ πρὸ τῆς λύσεως τῶν οἰκονομικῶν ζητημάτων.

Ὅσον ἀφορᾷ τὴν δευτέραν σύμβασιν τῆς ἐμπορίας αὐτὴ θὰ ἦτο χρήσιμος προφανῶς διὰ τὴν χώραν μὰς ἂν ἐπρόκειτο νὰ αὐξήθῃ ἡ εἰσαγωγὴ ἐλληνικῶν προϊόντων εἰς τὴν Τουρκίαν ἀνεὺ μεγαλύτερων θυσιῶν. Σχετικῶς ὅμως μὲ τοῦτο ἔχω ὑπ' ὄψιν στατιστικὴν καθ' ἣν τὸ μὲν 1928 ἡ Τουρκικὴ εἰσαγωγὴ ἦτο ἀξίας 250 ἑκατομμυρίων, τὸ 1929 ἀνῆλθε εἰς 333 ἑκατομμύρια, τὸ αὐτὸ δὲ σημειοῦται καὶ τὸ 1930, ἐνθ' ἐξ ἀντιθέσεως ἡ ἐλληνικὴ εἰσαγωγὴ τὸ μὲν 1928 ἦτο 19 ἑκατομμύρια, 19 ἐπίσης ἦτο κατὰ τὸ 1929 καὶ εἰς τὴν αὐτὴν κατάστασιν εὐρίσκειται καὶ κατὰ τὸ 1930. Μία ἐπομένως προσπάθεια ἦτο ἐνδεδειγμένη ἐκ μέρους τῆς ἐλληνικῆς κυβερνήσεως, συνισταμένη εἰς ἐνίσχυσιν τῆς εἰσαγωγῆς ταύτης καὶ μείωσιν τῆς διαφορᾶς τῶν δύο εἰσαγωγῶν. Ἡ Έλλάς, συνεχίζει, ἀπέναντι τῆς Τουρκίας, χώρα γεωρικῆς εἶναι χώρα βιομηχανικῆς, καὶ θὰ ἤδυνάτο νὰ γίνῃ ἀνταλλαγὴ προϊόντων, καὶ μίᾳ πολιτικῇ, ἡ ὁποία θὰ καθόριζε προστασίας διὰ τὰ γεωργικὰ προϊόντα τῆς Τουρκίας καὶ τὰ βιομηχανικὰ τῆς Έλλάδος, θὰ ἦτο ἐξυπηρετικὴ ἀμφοτέρων τῶν μερῶν καὶ θὰ ἐξῆσθαι τὴν εὐημερίαν τῶν δύο λαῶν καὶ θὰ καταχώρουν τὴν συνεργασίαν αὐτῶν στηριζομένην πλεον ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν συμφερόντων καὶ ὅχι ἐπὶ τῆς αἰσθηματολογίας. Εἶναι γνωστὸν, συνεχίζει, ὅτι ὁ βαλκάνιος τῆς εὐνοίας διὰ καὶ πρὸν καθορίζεται ἐπὶ τῇ θέσει τοῦ κόστους αὐτοῦ καὶ τοῦ μέσου ὅρου τῶν ἐξόδων μεταφορᾶς. Καὶ τὸ ζήτημα εἶναι ἂν ἡ σύμβασις ἀνταποκρίνεται εἰς αὐτὰς τὰς βασικὰς προϋποθέσεις. Τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Ἑθνικῆς Οἰκονομίας εἰς μίαν στατιστικὴν τὴν ἀναφέρει ὡς παραγωγὴν βιομηχανικὴν (πλὴν καπνοῦ καὶ μεταλλουργίας) συνολικῆς ἀξίας 11.1,2 δισεκατομμυρίων κατὰ τὸ 1928.

Π. Βουλοῦμης (Ὑπουργὸς τῆς Ἑθνικῆς Οἰκονομίας). Μὲ τὰς ξένας ὁμοῦ ὕλας ποὺ εἰσάγομεν ἀπ' ἑξῶ.

Κ. Ζαβιτζιάνος. Ἐπὶ τῆς ταυτῆς ὁμοῦ ἀξίας παραγωγῆς ἡ σύμβασις προβλέπουσα διὰ 37 ἐμπορεύματα προστατεύει παραγωγὴν τριῶν δισεκατομμυρίων καὶ κατὰ, ἐξ ὧν ἐξάγονται 627 ἑκατομμύρια. Παρορᾷ οὕτω σπουδαϊστάτας Έλληνικὰς βιομηχανίας ὅπως εἶναι αἱ μεταλλουργικαί, αἱ οἰκοδομικαί, αἱ κλωστοῦρατουργικαί, αἱ βιομηχανικαὶ μεταξῆς καὶ πλεκτικῶν ειδῶν, ζῦβου, ἀμυλωδῶν προϊόντων, χημικῶν, πυρηνελαίου, σάπωνος, φαρμακευτικῶν, χάρτου, πέλων, ξυλουργικῶν, καὶ σιγαρέττων ἥτοι παρελείθησαν βιομηχανικαὶ ἀξίας 3 δισεκατομμυρίων. Ἐξ ἄλλου ἡ εἰδικὴ προστασία ἡ χορηγηθεῖσα εἰς ὁρισμένη Έλληνικὰ προϊόντα εἶναι ἀξία λόγου καὶ πρόκειται περὶ προϊόντων ὧν ἡ παραγωγὴ μειοῦται, ὅπως τὰ δερμάματα, τὰ μεταρτίγια, τὰ κίτρα κ.λ.π. Ἐνθ' ἐδῶ ἐπὶ τόσον μικροῦ πηγήματος ὑπάρχει ἡ προστασία δὲν γνωρίζομεν ἂν θὰ εἶναι καὶ ἀσφαλές, οὕτω διὰ νὰ γίνῃ τοῦτο πρέπει τὰ ἐγχώρια προϊόντα τῆς Τουρκίας νὰ μὴ μὰς συναγωνίζονται ἢ ἄλλα ἐξωτερικὰ προϊόντα νὰ μὴ εἶναι φθηνότερα. Ἐπρεπε βεβαίως τὴν σύμβασιν ταύτην νὰ τὴν ἐπεξεργασθῇ τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Ἑθνικῆς

Οἰκονομίας καὶ ὅχι τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐξωτερικῶν, ὅπως αἱ Τούρκοι ἀντιπροσωπεύθησαν κατ' αὐτὴν παρὰ τοῦ Ὑπουργοῦ τοῦ ἐμπορίου καὶ τοῦ Διευθυντοῦ τῶν Δημοσίων Ἔργων. Καὶ πρέπει καὶ ἡμεῖς εἰς τὸ ἐξῆς νὰ ἀντιπροσωπευώμεθα κατὰ τὴν συζητήσιν τῶν συμβάσεων αὐτῶν παρὰ τῶν παραγωγικῶν Ὑπουργείων. Ὅσον ἀφορᾷ ἐξ ἄλλου τὴν μείωσιν τῶν δασμῶν τῶν Τουρκικῶν προϊόντων αὐτὴ θὰ ἀποτελέσῃ πλήγμα κατὰ τῆς Έλληνικῆς κτηνοτροφίας κατ' ἀκολουθίαν καὶ κατὰ τῆς γεωργίας τῆς τόσον μετ' αὐτῇ συνδεμένης. Ἐπίσης ἡ διενοχολογία πρὸς τοὺς Τούρκους διὰ τοὺς ναυτοὺς ἰχθυεῖς γίνεται πρὸς ζημίαν τῆς Έλληνικῆς ἀλιείας, ἥτις μάλιστα καὶ ἐμποδίζεται εἰς τὰ Τουρκικὰ παράλια. Παράμοιαι ζημίαι γίνονται καὶ κατὰ τὸν δασμικὸν προϊόντων αἱ δι' τῆς βαλκανιοπαρκαγωγῆς μὰς. Καὶ τὸ συμπέρασμα εἶναι ὅτι συνήφαιεν μίαν σύμβασιν ἀδικούσαν καὶ τὴν βιομηχανίαν μὰς καὶ τὴν παραγωγὴν μὰς, καὶ εὐχομαι βεβαίως οἱ ἄριθμοι κατὰ τὸ μέλλον νὰ μὲ διαψεύσουν, ἀλλὰ φοβόμαι ὅτι θὰ σημειωθῶν καὶ μεγαλύτεραι διαφοραί. Ὡς πρὸς τὴν συνθήκην τῆς ἐγκαταστάσεως τὸ ζήτημα εἶχε καὶ θὰ ἔχῃ διὰ τὴν Έλλάδα ἀπειρον σημασίαν καὶ ἐξ αὐτοῦ θὰ ἐξαρτιώθων αἱ οὐσιαστικαὶ διαθέσεις τοῦ ἐμύρου Κράτους. Ἡ Τουρκία ἀντιθέτως πρὸς τὴν Έλλάδα εἶναι γνωστὸν ὅτι εἶναι χώρα ἀρκιῶς καταρτημένη καὶ ἡ ἐκτασις ἡ Έλληνικὴ μὲ τὸν πλοῦτον, ὃν ἡ Έλλάς διαθέτει, δὲν δύναται νὰ ἐπαρκεσθῇ εἰς τὰς ἀνάγκας τοῦ συγκινητροπένους πληθυσμοῦ, ὡς ἄλλοτε ἀνέπτυξεν ἡ Π. Π. Ε. ὅτι ἡ τοῦ πλοῦτος ἐκτασις πλεονάζει καὶ εἰρήσῃ διεξόδον εἰς τὰς εἰρήσεις ἄλλ' ἀκκοιχίταις ἐκτάσεις τοῦ Τουρκικοῦ Κράτους. Αὐτὰς τίποτε τοιοῦτον δὲν ἐπέτυχεν ἡ Κυβέρνησις. Οἱ περιορισμοὶ αἱ τιθεμένοι εἰς τὸ πρῶτον ἄρθρον τῆς συνθήκης μετακινῶνται καὶ εἰς κέρδος καὶ τὸ μόνον ἀπομένον εἶναι ὅτι ἀπεκτῆσθαι τὴν ρήτραν τοῦ μείλλον ἐννοουμένου Κράτους καὶ τοιοῦτον εἶναι ἡ Ἀγγλία. Αὐτὰς ὡς πληροφροῦνται καὶ αὐτὴ ὑπόκειται εἰς περιορισμοὺς μεγάλους καὶ συνεπῶς οὐδεὶς ἀπέκτῃσε τίποτε. Οἱ ἐν τῇ ἄρ-θρῳ περιορισμοὶ, (ἀναγινώσκαι) ἀφορῶν τὰ δικαιώματα μεταναστεύσεως τὰς ἀπχωρεῖσθαι διακονῆς τῶν ὑπηρετῶν ἐκπαιδευ- τῶν Κρατῶν κ.λ.π., κατὰ δὲ τὸ πρωτόκολλον μένου ἐν ἰσχύϊ αἱ διατάξεις τῆς συνθήκης περὶ ἀνταλλαγῆς τῶν πληθυσμῶν. Ἡδὴ οἱ ἀνταλλάξιμοι δὲν δύναται νὰ ἐπιστρέβουν καὶ νὰ εἰσέλθουν καὶ νὰ ἐργασθῶν ἐκεῖ, ἀλλὰ καὶ οἱ λαοὶ ὑπῆκουσιν μὲν δύναται νὰ μεταδῶν ἐκεῖ, ἀλλὰ ὑπὸ τοὺς περιορισμοὺς ποὺ ἀνέπτυξεν, δηλαδὴ δὲν δύναται ἀρῶ χροιάζονται ἀεὶς. Ἐξαιρητικῶς εἰδικῶν περιστατικῶν ὁρισμένη ἐπαγγέλματα κ.λ.π. Τὸ συμπέρασμα εἶναι ὅτι οὐδὲν ἀπεκτῆσθαι, δὲν εἴχομεν δηλ. τίποτε καὶ τίποτε δὲν ἀπεκτῆσθαι. Ἡδὴ ἀπομένει ἡ ἐξέτασις τοῦ ναυτικοῦ συμφωνοῦ. Πὰς τις ἐννοεῖ τὴν σημασίαν αὐτοῦ. Ἐφόσον ἡ Έλλάς ἦτον ὑποχρεωμένη θέλουσα καὶ μὴ νὰ μετέβῃ φιλειρηνικὴν πολιτικὴν ἐν συμφέρον εἶχε καὶ ἔχει. Ἐξασφαλίζουσα δηλ. μίαν ὑπεροπλίαν ἡ ἱστορίαν νὰ ἐπιτύχῃ δι' ἐνὸς συμφωνοῦ τὴν ἀποσώδην ἀνταγωνισμόν καὶ θάνατον διὰ ναυτικούς ἐξοπλισμούς. Διότι δὲν ἐπρόκειτο ἡ Έλλάς, ὅπως εἶπατε νὰ μὴν αὐξήσῃ τὸν στόλον τῆς. Αὐτὸ ἤδυνάτο νὰ τὸ κέρει καὶ μόνον τῆς. Τὸ ζήτημα ὅμως ἦτο νὰ μὴ ὑπο- χρεώσεται εἰς τοῦτο ἐκ τῶν ἐξοπλισμῶν τοῦ ἄλλου. Αὐτὰς τοιοῦτον σύμφωνον θὰ εἶχεν ἀξίαν ἂν ἐτίθετο ὡς βάσις ἡ ἱστο- ρία. ὅτι εἶχε τότε ἀπειρον ἀξίαν τὸ σύμφωνον, διότι μὲ τὴν δάσιν αὐτὴν θὰ περιωρίζοντο οἱ ἐξοπλισμοί. Αὐτὰς τοιαύτην βάσιν δὲν ἔχει τὸ πρωτόκολλον. Ἐχει μάλιστα ἀντίθετον τοιο- αύτην. Ἐχει δάσιν τὰς ἀνάγκας τῶν συμβαλλομένων κατὰ τὰς ἰδίας αὐτῶν περιστάσεις. Ἡ ἐννοία τοῦ σχετικοῦ ἄρθρου εἶναι σαφὴς (ἀναγινώσκαι). Αἰμαθάναι δηλ. ὡς δάσιν τὴν ὑφισ- ταμένην κατάστασιν, ἥτις εἶναι μειονεκτικὴ διὰ τὴν ἡμε- τέραν χώραν, οὕτω ἡ ἀξία τῶν στόλων δὲν ἐξετάζεται ἀπὸ τὸν ἀριθμὸν τῶν τόνων, ἀλλ' ἀπὸ τὴν μηχανικὴν ἀξίαν τῶν μο- νάδων. Αὐτὰς, τονίζω, ἐξηγεσάμεν πῶς ἔχασεν ἡ Έλλάς τὴν ὑπεροπλίαν, ἀναμφισβήτητον δὲ εἶναι σήμερον ὅτι μειονεκτεῖ καὶ τὸ χειρότερον ὅτι συναγωνίσθη πρωτόκολλον εἰς ταυτὴν θέσιν καὶ λαμβάνει ὡς βάσιν τὰς ὑφιστάμενὰς δυνάμεις καὶ

τὰς θεωρεῖ ἐπαρκεῖς διὰ τὰς συνθήκας. Ὑπὸ τὰς ὁποίας δια- τελεῖ ἕκαστον Κράτος. Αὐτὸς οὕτως εἶναι προφανὲς ὅτι καθε- ρώνεται ἡ ὑπεροχὴ τῶν Τούρκων ἀπέναντι ἡμῶν. Βέβαια ἡμ- πορῶμεν νὰ αὐξήσωμεν τὰς δυνάμεις μὰς, ἀλλὰ θὰ συντηρῶ- μεν ἀμείωσις αἰτιάσεις προσβολῆς τῶν συμφωνηθέντων. Δι' αὐτὸ ὁρθῶς ὁ κ. Βουλευτὴς Οὐτύλος ὑπεστήριξεν ὅτι ἡ ἐξάμηνος προστασία εἶναι εἰς βάρος τοῦ μειονεκτοῦτος. Οὕτω τὸ σύμ- φωνον τὸ Ναυτικὸν κινδυνεύει νὰ ἀποτελέσῃ ἀφορισμὸν ρήξεως ἐνν θελήσωμεν νὰ ἀποκτήσωμεν τὴν ἱστορίαν. Γίνεται δηλ. ἐμπόδιον πρὸς μεταβολὴν μίαν κακιστάσεως, ἡ ὁποία εὐνοεῖ ἐξ ὁλοκλήρου τοὺς Τούρκους. Καὶ ἂν πρόκειται τὸ σύμφωνον νὰ ἐπαρκεσθῇ πρὸς τὴν εἰρήνην, θὰ ἐξυπηρετεῖται μόνον ὅτι τοῦτο θὰ γίνεαι ἐν ἡμέρᾳ μειωμένης ὑποκώπτομεν. Αὐτὰς τοῦτο εἶναι προφανὲς ὅτι ἡδυνάμεθα νὰ τὸ κέρωμεν καὶ χω- ρὶς σύμφωνον καὶ μάλιστα σύμφωνον ὑπεροπλίας τῆς Τουρκίας. Διὰ τοῦτο διατηρεῖται ὁ στόλος ἐν δὲν εἶναι δυνατόν νὰ χρησιμεύσῃ. Διὰ τοῦτο ἐλλομέμεθα εἰς τόσας δαπάνας. ὅτι ἡδυνάτο τις νὰ παρατηρήσῃ ὅτι ἡ Έλλάς οὐδέποτε εἶχε τὴν ὑπεροπλίαν, ἐν τοῖσις ὑφίστατο δαπάναις καὶ ἐμπαλῶμεν τὸν στόλον τῆς. Διὰ τῶν συμφωνιῶν ἔρχεται τώρα ἡ ἰδία ἡ Έλ- λάς καὶ ἔπειτα φραγμὸν εἰς τὰς κινήσεις τῆς, καὶ, ὥσπερ νὰ μὴ ἴσκει τοῦτο, προστατέθησαν καὶ νέαι θυσίαι. Διὰ τῆς συμβά- σεως περὶ ἐγκαταστάσεως τὰ πράγματα ἔμειναν ἐκεῖ ποῦ ἦσαν. Τὰ σύνορα τῆς Τουρκίας εἶναι ἐρημικῶς κλεισμένα καὶ ἡ ἐμπορικὴ σύμβασις εἶναι πλεονεκτικὴ μόνον διὰ τὴν Τουρ- κίαν. Καὶ τὸ σύμφωνον περὶ περιορισμῶν τῶν ἐξοπλισμῶν ἀποτελεῖ ὑποτέλειαν ἡμῶν. Ἐξ ὧν εἶπα δὲν ἐπιθυμῶ νὰ νο- μιθῇ ὅτι θὰ ἦσαν ἀντίθετος μίαν πολιτικῆς προσταγῆσεως μετὰ τοῦ ἐμύρου Κράτους, ὅπως δὲν εἶμαι ἀντίθετος τῆς ἰδίας πολιτικῆς, μὲ ἀπέναντι τὸ ὅμοιον Κράτος. Ἀντίθετος πολιτικὴ θὰ ἦτο πολιτικὴ τυχοδιωκτικὴ. Αἰσθάνομαι πλήρως τὴν ὑπο- χρέωσιν καὶ τὸ συμφέρον ποὺ ἔχομεν νὰ ἐκτελέσωμεν τὰς ὑφιστάμενὰς μεταπολεμικὰς συνθήκας καὶ νὰ τὰς ἐκτελέσω- μεν πιστῶς καὶ εὐκαρινῶς, καίτοι δὲν ὑπῆρξεν δίκαιον καὶ ἐξυπηρετικὸν τῶν ἐθνικῶν μὰς συμφερόντων. Ἐφ' ὅσον τὰ ὅρια τῶν συνόρων μὰς εἶναι τὰ αὐτὰ καὶ ὁ πληθυσμὸς ἠρξήθη κατεπληρωτικῶς ἐξ ἐνὸς ἀδίκου γεγονότος, ἐδημιουργήθη κα- τάστασις, ὅπως εἶπον καὶ ἄλλοτε, ἀφρικτικὴ καὶ ἀδίκος. Ἐκ τοῦ ὅτι δὲ δὲν εἶναι ἀχρηστῆς ἐκ τῆς καταστάσεως ταύ- της δὲν ἐπαίει ὅτι ὑποστηρίξω ὅτι πρέπει ἐκ τῶν ἰδίων μὰς δυνάμεων νὰ μεταβάλλωμεν τὴν κατάστασιν. Αἱ μεταπολεμικαὶ ὁμοῦ συνθήκαι ἐπιβάλλουν καὶ εἰς ἡμᾶς ἀναμφισβήτητως τὴν σύντομον καὶ ἐντονον παρασκευὴν πρὸς ἀντιμετώπισιν πάσης περιπτώσεως. Τάσσομαι ἀναμφυλόκτως, κύριοι, ὑπὲρ τῆς πολιτικῆς τῆς προσταγῆσεως μετὰ τῶν γειτόνων μὰς, ἀλλὰ εἰς τὴν πολιτικὴν ταύτην δὲν θὰ ἀντεδρακτοῦμεν μίαν πολιτικὴν ἐν- τωνατέραν στρατιωτικὴν ἐξοπλισμῶν. Ἡ πολιτικὴ αὕτη δὲν δικαιολογεῖ πάντως τὴν ἐξάρκυσιν τῶν ἰδανικῶν, διὰ τῶν ὁποίων ἐμεγαλοῦργησε, ἀνέκχθεν ἡ ἐλληνικὴ φυλὴ. Τὰ ἰθα- νικὰ αὐτὰ εἶναι ἀπαραίτητα, διότι οὕτε ἡ Κοινωνία τῶν Ἑθνῶν οὕτε τὸ σύμφωνον Κέλσιν, οὕτε ἡ χίμαιρα τῆς Πανευρώπης ἠμπεδίσαν τοὺς ἐξοπλισμούς. Ὅλα τὰ Κράτη παρακαλοῦσθαι τοὺς ἐξοπλισμούς. Πὰς τις δύναται νὰ σκεθῇ εἰς ποῖαν θέ- σιν θὰ εἰρήθῃ τὸ Κράτος, πὸ ἀμελῶς ἐξοπλισμένον, εἰς περί- πτωσιν τερρῆσεως. Μόνον ἡ στρατιωτικὴ δύναμις ἐπιτρέπει εἰς τὰ Κράτη νὰ συμβάλλωται ἐπὶ ἱσῶς ὅροις ἀπέναντι Κρατῶν ἐξ ἱσῶς ἐξοπλισμένων. Ἐνθ' ἀντιθέτως, συμβάλλονται ὑπὸ ὅρους χειρότερος τὰ Κράτη, ἅτινα παρασιάζουν ἄνισον ἐξο- πλισμὸν μετὰ τοῦ ἐτέρου συμβαλλομένου.

Ε. Μιχαήλας. Αὐτὸ δὲν γίνεται μὲ τὰ 7 1/2 δισεκα- τομμύρια.

Κ. Ζαβιτζιάνος. Ἐλέγχω ἀκριθῶς τὴν Κυβέρνησιν, διότι ἂν προέβῃ εἰς οἰκονομικὰς προέβῃ ἀκριθῶς εἰς τὴν ἐλάττωσιν τῶν πολεμικῶν παρασκευῶν.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Ὁ κ. Μιχαήλας σὰς πα- ρατηρεῖ ὅτι δὲν γίνεται καὶ ὁ σκόλλος χροιάτος καὶ ἡ πηττα ὁλοκλήρη.

Κ. Ζαβιτζιάνος. Εγώ υπεστήριξα ότι δεν έχει αυτοχρήν το Κράτος να πληρώνη περισσότερα των 7 1/2 δισεκατομμυρίων. Η Νομισματική όμως διαθέτει το ήμισυ του προϋπολογισμού της εις πολεμικὰς παρασκευάς, ή δὲ Τουρκία τὸ 1)3.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Ὡς ἀξιολογούμενον παράδειγμα μὰς τὸ λέτε:

Κ. Ζαβιτζιάνος. Πιστεύω ἀδυστάτως, ὅτι ἡ εἰρήνη δύναται νὰ γεννηθῇ μόνον διὰ τῆς ἀπολύτου ἀσφαλείας. Αὐτὴ εἶναι, Κύριοι, ἡ Γαλλικὴ ἀποψὶς τὴν ὁποίαν ἀποδέχονται ἀπολύτως. Ὁ κ. Πρωθυπουργὸς ὁμιλῶν τὸν παρελθόντα Ἰούλιον, ἀπὸ τοῦ Βήματος τούτου, ὑπεστήριξε, ὅτι ἡ συνθήκη αὐτὴ ἦτο δι' ἡμᾶς δυσμενεστέρη τῶν προηγουμένων συνθηκῶν τὰς ὁποίας εἶχον συνάψει αἱ προηγούμεναι Κυβερνήσεις. Διὰ τὴν ἐπιβλήσαν αὐτὴν ἡ μεταβολὴ; Ἡ Συνθήκη τῆς Λωζάνης ἔδωκε, Κύριοι, ὅτι ἡμᾶς πορεύσε νὰ δώσῃ. Καὶ ἡ δύναμις βεβαίως νὰ τροποποιηθῇ εἴτε πρὸς τὸ καλὸν εἴτε πρὸς τὸ χειρότερον. Ἡ ἐξέλιξις τῆς καταστάσεως ἡμᾶς μόνον ἐξημίωσε καὶ ἡ συνθήκη ἐτροποποιήθη εἰς βάρος μας. Διὰ τὸ λοιπόν, ἀφ' οὗ τὰς τελευταίας διαπραγματεύσεις διεξήγαγε Κυβερνήσις ἰσχυρὰ μὲ ἐπιχειρήματα τὸν ἴδιον ἐκείνον ποῦ διαπραγματεύθη τὴν συνθήκην τῆς Λωζάνης, ἐκείνου τοῦ ὁποίου εἶναι ἀνεγνωρισμένη ἡ μοναδικὴ διπλωματικὴ δεξιότης καὶ δύναμις τὸν χαίροντα παρκασιμὸς φήμης, διὰ τὴν ἡ Κυβερνήσις δὲν ἐπέτυχε νὰ συγκροτήσῃ, ὅτι ἐκείνην αἱ προηγούμεναι Κυβερνήσεις; Δὲν ἔνα καὶ μόνον λόγον, διότι ἡ Τουρκία προσέβη εἰς θυσίας ἐκπληκτικὰς πρὸς πλῆρη ἀνασυγκρότησιν τῶν ναυτικῶν καὶ στρατιωτικῶν αὐτῆς δυνάμεων. Εἰς τὴν Λωζάνην ἔκαμε παραχωρήσεις, διότι εἶχε παραταχθῇ ὁ στρατὸς τοῦ Ἑβρου. Καὶ μετὰ τὴν ἐναρξίν τῶν νέων διαπραγματεύσεων εἶχεν ἐξασφαλίσει ὑπὲρ αὐτῆς τὴν ὑπεροπλίαν. Αἱ τελικαὶ διαπραγματεύσεις δὲν ἐγένοντο ἐπὶ ἴσους ὅροις. Αἱ θυσίαι μας ἦσαν θυσίαι οικονομικαὶ καὶ ἀρκεῖ τούτο διὰ νὰ ἀποδειχθῇ ὅτι αἱ στρατιωτικοὶ ἐξοπλισμοὶ δὲν εἶναι πάντοτε δαπανηροὶ. Θεωρῶ, Κύριοι, ἐπιβεβλημένην τὴν πολιτικὴν τῶν ἐντονωτέρων ἐξοπλισμῶν, ὅπως θεωρῶ ἐπιβλημένην τὴν προσπάθειαν δι' ὅπως ἐξαφανισθῶν ὅλαι αἱ παραδόσεις καὶ τὰ ἰδανικά διὰ τῶν ὁποίων ἔζησαν ἡνωμένη ἡ φυλὴ καὶ ἐμεγαλοῦργησεν. Ἐφ' οὗσον διατηροῦμεν στρατὸν αἱ στόλον μὲ τὴν πιθανότητα νὰ τὸν χρησιμοποιοῦμεν κάποτε, πρέπει νὰ τὸν ἐνισχύωμεν. Ἐχομεν ἀνάγκην καὶ ὀλικῶν καὶ ψυχικῶν δυνάμεων καὶ ἐνῶ παραμελοῦμεν τὰς ὀλικὰς, παραμελοῦμεν ταυτοχρόνως καὶ τὰς ψυχικὰς, αἱ ὁποῖαι δὲν εἶναι καὶ δαπανηραὶ. Ἡ ἐθνικὴ ψυχὴ οὕτε ἐνισχύεται οὕτε θεραπεύεται οὕτε βελτιώνεται. Κηρύττομεν ὅτι δὲν ὑπάρχουν πλέον δι' ἡμᾶς βλάβεις καὶ ὄνειρα, ἀλλὰ τὰ ἰδανικά, Κύριοι, εἶναι δι' ἡμᾶς ἀπαραίτητα διὰ νὰ διατηρήσωμεν ἀκόμη καὶ τὰ κεκτημένα. Δὲν διστάζω νὰ εἰπῶ ὅτι κηρύσσομαι ἀνεπιφυλάκτως ὑπὲρ τῆς στενῆς προσγγίσεως μετὰ τῶν ὁμίρων Κρατῶν. Ἀλλὰ ὑπὸ τὸν ὅρον ὅτι θὰ προδῶμεν εἰς τὴν ἐνίσχυσιν ὅλων τῶν πολεμικῶν μας δυνάμεων.

Α. Μιχαλακόπουλος. (Ἐπικυρῶς τῶν Ἐξωτερικῶν). Ἀνεγνώσατε πληροφορίας, τὰς ὁποίας θὰ ἐπεθύμουν νὰ μοῦ δώσετε διὰ νὰ τὰς ἀντικρούσω.

Κ. Ζαβιτζιάνος. Εὐχαρίστως.

Γ. Καφαντάρης. Αἱ παρατηρήσεις τὰς ὁποίας ἔχομεν νὰ ἐπιφέρωμεν ἐπὶ τῶν συμφωνιῶν δὲν περιέχουν τὴν ἐννοίαν δισταγμοῦ ἢ ἀντιρρήσεων εἰς τὴν προσπάθειαν προσεγγίσεως τῶν δύο χωρῶν. Εἰμὲθα καὶ ἡμεῖς ἐνθυσιώδεις φίλοι τῆς προσεγγίσεως ταύτης. Ὁ ἐνθουσιασμός μας ὅμως ὑπὲρ τῆς εἰρήνης δὲν μὰς ἀπαλλάσσει τῆς ὑποχρέωσός νὰ σημειώσωμεν τὰς ἐκατέρωθεν θυσίας τῶν δύο κρατῶν. Ἡ Κυβερνήσις διὰ στόματος τοῦ κ. Ἐπικυρῶ τοῦ Ἐξωτερικῶν ἔθετεν ὡς κανὼνα τῆς ἐξωτερικῆς τῆς πολιτικῆς τὴν ἀμοιβαίότητα. Τὴν ἰδίαν περίπτω ἀντίληψιν ὑπεστήριξε καὶ ἡμεῖς καὶ δὲν θὰ ἐδισταζόμεν νὰ προδῶμεν εἰς θυσίας, ἐὰν αὗται θὰ ἡδυνάμην νὰ ἐπιτύχουν τὴν συνεννόησιν, ἥτις θὰ ἐπέταξε τοὺς λαοὺς τῆς

Βαλκανικῆς. Αἱ ὑπὸ κρίσιν συμφωνίαι δὲν εἶναι δυνατόν νὰ θεωρηθῶν αὐτοτελεῖς, ἀλλ' ἀποτελοῦν μέρος τοῦ συστήματος ὅπου διαπραγματεύθη καὶ ἔφερον εἰς πέρας ἡ Κυβερνήσις. Διὰ τῆς συμβάσεως ὅμως ταύτης, παραγέθημεν ἀναμφισβήτητων δικαιωμάτων δισεκατομμυρίων ὁλοκληρίων καὶ ἐσπεύσαμεν νὰ πληρώσωμεν τοὺς μετρητοὺς. Ἐχομεν ὑπ' ὄψιν μας τὸ σύνολον τῶν συμβάσεων αὐτῶν. Ποῖα εἶναι ἡ μεταβολή; Δὲν θὰ ἀσχυρῶ ἐπὶ ὅλων τῶν πρωτοκόλλων τῶν ὑπογραφέντων εἰς Ἀγκυρᾶν. Ὀλίγας μόνον λέξεις θὰ εἰπῶ περὶ τοῦ συμφωνίου φιλικῆς καὶ τῆς ἐμπορικῆς συμβάσεως. Τὸ συμφώνιον τῆς φιλικῆς εἶχε δεχθῇ ἡ Τουρκικὴ Κυβερνήσις καὶ ἀνευ οὐδεμιᾶς θυσίας. Ἐὰν δὲ δὲν ἔγινε τούτο ἐπὶ τῶν ἄλλων Κυβερνήσεων δὲν ἔγινε διότι ἔπρεπε νὰ γίνῃ ἡ ἐκκαθάρισις τῶν οικονομικῶν διαφορῶν. Ἡ Τουρκία ἦτο πρόθυμος νὰ δεχθῇ ἀνευ ἀνταλλάξιμων, νὰ δεχθῇ τὸ συμφώνιον τῆς φιλικῆς. Ἡ ἐμπορικὴ σύμβασις εἶναι παραχωρητικὴ πρὸς τὸ ἡμέτερον Κράτος, διότι ἡ Τουρκικὴ Κυβερνήσις εἶχεν ἐξυπηρετήσῃ διὰ τῆς συμβάσεως ταύτης ἀπερίως μεγαλύτερα συμφέροντα τῶν ἰδικῶν μας. Ἡ Τουρκικὴ εἰσαγωγὴ εἰς τὴν Ἑλλάδα κατὰ τὸ 1929 ἀνῆλθεν εἰς 339.000 000 ἐνφ. ἡ Ἑλληνικὴ ἐξαγωγὴ πρὸς τὴν Τουρκίαν ἦτο 13 μόνον ἐκατομμυρίων. Διὰ νὰ ἐπιτύχῃ λοιπὸν τὴν σύμβασιν ταύτην ἡ Τουρκία καὶ νὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν μεγάλην ἑλληνικὴν τῆς πελατείας θὰ ἡδυνάτο νὰ παραχωρήσῃ εἰς ἡμᾶς ὅλα τὰ δυνατόν ἀνταλλάγματα. Καὶ θὰ ἡδυνάμεθα νὰ ἐπιτύχωμεν καλύτερους ὅρους. Ποῖα εἶναι τὰ ἀνταλλάγματα τὰ ὁποῖα ἐχορηγήθησαν εἰς ἡμᾶς; Ἡκουσα νὰ γίνῃται λόγος περὶ δύο ἀνταλλάξιμων. Τὴν ἐλάττωσιν τοῦ θαλάσσιου ἐπὶ τοῦ ἑλληνικοῦ κωνιά καὶ ἐπὶ τοῦ σάπωνος. Καὶ τὰ δύο αὐτὰ ἀνταλλάγματα εἶναι θεωρητικὰ καὶ δὲν ἔχουν πρακτικὴν ἀξίαν. Διότι ἔχει γινῆ εἰς τὴν Τουρκίαν μεγάλην βρμηχανία ἀποστράγγεως καὶ τὸ ποσοστὸν τοῦ ὁποίου ἀναλογεῖ εἰς τὴν Ἑλλάδα διὰ τὴν εἰσαγωγὴν κωνιά εἶναι ἐλάχιστον.

Ἡ θέσις τοῦ σάπωνος εἶναι ἡ αὐτή, διότι ἔχει ἡδὴ ἀναπτυχθῇ μεγάλη δι' ἐλασιολάδων βιομηχανία σάπωνος ἐν Τουρκίᾳ. Ὁ θαλάσσιος δὲν ἀπὸ 10 λιμῶν εἶχεν ἀνῆλθῃ εἰς 25 ἐμειώθη διὰ τῆς συμβάσεως εἰς 22 οἷον, καὶ ὁ εἰσαγωγικὸς αὐτοῦ θαλάσσιος εἶναι καὶ μὲ αὐτὴν τὴν μειωσιν ἀπαγορευτικὸς. Ἐνῶ λοιπὸν τῶν τεραστίων διευκολύνσεων τὰς ὁποίας ἐξήσφαλθεν ἡ Τουρκία διὰ τῆς ἐμπορικῆς συμβάσεως δὲν ἐλάττωμεν ἀπολύτως τίποτε. Ἡ ἐμπορικὴ σύμβασις δὲν εἶναι ἀντιστάθμισμα τῶν θυσιῶν τὰς ὁποίας ἐδέχθημεν. Ἐχομεν ὅμως καὶ τὰς ἄλλας δύο συμφωνίας. Τὴν συμφωνίαν διὰ τοῦ περιορισμοῦ τῶν ναυτικῶν ἐξοπλισμῶν καὶ τὴν σύμβασιν περὶ ἐγκαταστάσεως. Τὸ ζήτημα τῆς ἐγκαταστάσεως διετέλετο διὰ τῆς εἰδικῆς συμβάσεως τοῦ 1923, διὰ τῆς ὁποίας εἶχεν ἐξασφαλισθῇ τὸ ζήτημα τῆς ἐγκαταστάσεως τοῦ ἐπαγγέλματος, τῆς ὁποίας αἱ λεπτομέρειαι θὰ ὀρίζοντο δι' ἰδιαίτερας συμβάσεως. Ἡ σύμβασις συνεπληρώθη διὰ τῆς συμβάσεως τῆς ἀνταλλαγῆς εἰς τὴν ὁποίαν ἀνεγράφη ἡ πλήρης ἀρνήσις νὰ ἐργασθῶν Ἕλληνας ἐν Τουρκίᾳ. Καὶ ἡ συμφωνία αὕτη ὑπεγράφη ὅταν ἦσαν νωπὰ αἱ ἐριδες καὶ ὅταν τὰ δύο κράτη εὐρίσκοντο μὲ τὰ ὅπλα ἀνὰ χεῖρας. Διὰ τῆς συμφωνίας τῆς Ἀγκύρας πολλὰ ἔορθα περὶ ἐγκαταστάσεως ἐξουδετερῶνται ἐν αὐτῇ ταύτῃ τῇ συμβάσει.

ναγιώσκει, συνεχίζων, τὰ σχετικὰ ἄρθρα τῆς συμβάσεως διὰ τῶν ὁποίων τὰ συμβαλλόμενα μέρη ἐπιφυλάσσουσιν εἰς αὐτὰ τὸ δικαίωμα νὰ κανονίζων τὴν εἰσόδον ἢ ἀπαγορεύουσιν μεταναστῶν διὰ διαφόρους λόγους. Ἐνθυσιώδεις λοιπὸν, λέγει, εἰς τὴν ἰδίαν θέσιν. Νομίζω μάλιστα ὅτι ὅποια ἔποψιν τὸ σημερινὸν καθιστῶς ἐνέχει ποῖαν τινα χειροτέρευσιν τῆς καταστάσεως, διότι κατὰ τὴν σύμβασιν τοῦ 1923 ἡ Τουρκία ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἐπιτρέπῃ ἢ νὰ μὴ ἐπιτρέπῃ τὴν μετέλθαι, ἀλλὰ εἶναι σθεναρὸν τὸ ὑπάρχον καθιστῶς. Διὰ τῆς νέας συμβάσεως ὁ περιορισμὸς τῆς τουρκικῆς Κυβερνήσεως ἦρθη καὶ ἡ Τουρκία δύναται δι' ἐξωτερικὸν νόμον νὰ κανονίσῃ τὴν ἐγκατάστασιν καὶ νὰ μὴ ἐπιτρέπῃ τὴν ἐξέσκησιν τοῦ ἐπαγγέλματος.

Π. Ἀγγυρόπουλος. Τὸ ἐτόνισα καὶ εἰς τὴν ἐκθεσίν μου.

Γ. Καφαντάρης. Ἐὰν λοιπὸν ὑπάρχῃ διαφορά τις εἶναι αὕτη πρὸς χειροτέρευσιν. Ὑπάρχει, εἶναι ἀληθές, ὁ ὅρος τοῦ μάλλον ἐννοουμένου Κράτους, δὲν ὑπάρχει ὅμως περίπτωσις νὰ ἐπωφεληθῶμεν αὐτοῦ τοῦ ὅρου ἐξ ἄλλων Κρατῶν. Ἐχομεν ἀνταλλοίμενον τὸ ἀνελεύθερον καθιστῶς τοῦ 1923, καίτοι αἱ συμφωνίαι ἐγένοντο ὑπὸ ἀντιθέτων ἐγκαρδιότητος καὶ ἐνθουσιασμοῦ. Ὅστε ἡ ἐλαχίστη σχισμὴ δὲν ἠλούχθη εἰς τὰ τεῖχη τὰ ὀφθέντα εἰς τὸ ἑλληνικὸν στοιχεῖον μετὰ τὸν πόλεμον. Ὅσον ἀφορᾷ τὸ συμφώνιον τοῦ περιορισμοῦ τῶν ἐξοπλισμῶν καὶ τὴν ὑποχρέωσιν τῆς ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως, ὅπως διὰ πάσαν ἀπόκλισιν πεισματικὸν σκάφους εἰδοποιῇ τὸ ἔτερον συμβαλλόμενον Κράτος ὁ μὴνὰς προηγουμένως, θὰ ἦθελεν νὰ παρατηρήσῃ ὅτι ὁ κ. Πρωθυπουργὸς ἀνέπτυξε ἐνταῦθα πολιτικὴν διὰ τῆς ὁποίας ὑπεστήριξε τὴν ὑπεροπλίαν τοῦ ἐλαφροῦ στόλου διὰ τὴν Ἑλλάδα καὶ εἶπεν ὅτι ἔχομεν ὑποχρέωσιν νὰ ἐξασφαλίσωμεν τὴν ὑπεροπλίαν αὐτὴν.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Ἀπεμακρύνθη νουμίζεσε αὐτὴς τῆς τακτικῆς;

Γ. Καφαντάρης. Ὁ κ. π. π. Τὸ ναυτικὸν πρόγραμμα θὰ ἦτο βεβαίως ἡ ἐνίσχυσις τοῦ ἐλαφροῦ στόλου καὶ ἡ ἐφαρμογὴ ἰσοπλίας θὰ ἦτο ἡ καλύτερα ἀπόδειξις τῆς ἀμοιβαίας ἐμπιστοσύνης. Ἀντὶ ὅμως τῆς ἰσοπλίας δὲν θὰ ἔχομεν τὸ δικαίωμα νὰ συμπληρώσωμεν τὸν στόλον μας χωρὶς νὰ εἰδοποιήσωμεν ὁ μὴνὰς προηγουμένως τὴν Τουρκίαν. Εἶναι γνωστὰ αἱ ἰδέαι ἡμῶν περὶ τῆς εἰρήνης. Ἐχω τὴν ἀντίληψιν ὅτι δὲν δύναται αὕτη ἐπὶ μακρὸν τοῦλάχιστον χρόνον νὰ διαταραχθῇ. Ἀλλὰ δὲν δύναμαι νὰ μὴ παρατηρήσω τὴν προπῆν τὴν ὁποίαν ἐλάθεν ἡ συμφωνία περὶ τῶν ναυτικῶν ἐξοπλισμῶν.

Ἐσημείωσα τὰ οὐσιωδέστερα σημεῖα τῶν συμφωνιῶν διότι ἐνόμισα ὅτι εἶναι ἐπιβεβλημένον νὰ ἔχομεν ἐπίγνωσιν αὐτῶν. Εἶναι ἐξυπηρετικὸν διὰ τοὺς εἰρηγικούς μας σκοποὺς νὰ μὴ ἀφήσωμεν νὰ ἐμφυλοχωρήσῃ εἰς κανένα ἢ πλάνην ὅτι παρασπῶντες εἰς νεφέλας δὲν ἔχομεν ὅσον θὰ ἔπρεπε νὰ ἔχομεν ὁρᾶμεν τὴν αἰσθησιν τῆς πραγματικότητος. Δὲν εἶναι διόλου ὁρεῖαν τὴν αἰσθησιν τῆς πραγματικότητος. Δὲν εἶναι διόλου περιττόν, διὰ τὴν εὐδύναν τῆς πολιτικῆς τῆς συνεννόησεως, νὰ καταστῇ φανερόν εἰς πάντας ὅτι ἔχομεν σαφὴ συνείδησιν τῶν θυσιῶν, τὰς ὁποίας ὑφίσταμεθα, καὶ ὅτι ὑπεβλήθημεν εἰς ταύτας ὅχι διότι ἐπιθυμοῦμεν νὰ ἐξαγοράσωμεν τὴν φιλίαν ἢ τὴν ἀνοχὴν τῶν γειτόνων μας, ἢ διότι αἰσθανόμεθα ὅτι ἡ θέσις ἡμῶν εἶναι ἐπισημειωτέρα τῆς θέσεως τῶν ἄλλων, ἀλλὰ διότι τρέφομεν τὸν πόθον καὶ τὴν φιλοδοξίαν νὰ γίνωμεν οἱ πρωτοπόροι εἰς τὴν διάπλασιν ἐνὸς ἀνωτέρου Βαλκανικοῦ ἰδεώδους καὶ οἱ θεμελιωταὶ τῆς Βαλκανικῆς Ἡνωσεως. Καὶ γνωρίζομεν ὅτι τοιαῦτα ἀποφασιστικὰ στροφὰ εἰς τὴν ἱστορίαν τῶν λαῶν δὲν ἐπιτυγχάνονται ὅταν τὰς κινήσεις παρεμποδίζουσιν οἱ σιδηροὶ κλισοὶ μιᾶς βραχείας κληρονομίας στενῶν ἐθνικιστῶν ἐγωισμῶν. Καὶ ἀφίεται νὰ ἐννοηθῇ ὅτι ἡ ἑλληνικὴ Κυβερνήσις δι' ὅσων ἐπράξε ἠθέλησε νὰ δώσῃ πρώτη τὸ παράδειγμα τῆς αὐταπαρνήσεως. Διεφωνήσαμεν ἡμεῖς εἰς τὸν οικονομικὸν διακανονισμόν καὶ ἔχομεν σθεναρὰ ἐπιφυλάξεις καὶ διὰ τὰς παρούσας συμφωνίας. Ἀλλ' αἱ ἐπικρίσεις ἡμῶν δὲν ἀναφέρονται εἰς τὰς κατευθύνσεις τῆς ἐξωτερικῆς πολιτικῆς, ἀλλ' εἰς τὴν ἐπικαιρότητα τῶν θυσιῶν καὶ εἰς τὸν φόβον ἐνδεχομένης παρεξήγησεως τῶν ἐλαττηρίων τὰ ὁποῖα ὑπὸ τὴν ἐννοίαν τῆς μονοπλευρούς θυσίας. Καὶ δὲν θὰ ἀποκρούωμεν ὅτι αἱ πληροφορίες τὰς ὁποίας ἔχομεν περὶ τῆς χωλαίνουσας ἐκτελέσεως τῆς οικονομικῆς συμβάσεως ἀπὸ μέρους τῶν τουρκικῶν ἀρχῶν καὶ τὸ οὐσιαστικὸν περιεχόμενον τῶν νέων συμφωνιῶν ἡλλοῦν εἰς ἐνίσχυσιν μάλλον τῶν φόβων. Ἡ θερμὴ ὑποδοχὴ τῆς ὁποίας ἔσχον ἐν Ἀγκυρᾷ ὁ Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ὁ Ἐπικυρῶς τῶν Ἐξωτερικῶν μὰς ἐνέπλησαν ὅλους χαράς. Ἐὰν ἦθελεν ἐν τούτοις γεννηθῇ ἐν τῇ συνειδήσει τῶν γειτόνων μας—ὅχι δὲ μόνον τῶν Τούρκων—ἡ σφαλὲρὰ σκέψις ὅτι αἱ συνεχεῖς ὑποχωρήσεις εἶναι προὐκὸν ἀνάγκης δι' ἡμᾶς καὶ κεκτημένον διὰ τοὺς ἄλλους προνόμιον θὰ ἐξέπνευ

τάχιστα καὶ ἡ τελευταία ἡχώ τῶν αἰσθηματικῶν ἐκδηλώσεων τῆς Ἀγκύρας, ὅταν θὰ ἤρχετο ἡ στιγμὴ κατὰ τὴν ὁποίαν θὰ ἦσαν ἀδύνατοι πλέον αἱ θυσίαι ἐντεθῆεν καὶ θὰ ἀπηγοῦντο θυσίαι καὶ ἐκείθεν. Ἐργον τῆς Τουρκικῆς Κυβερνήσεως εἶναι νὰ ἀποδείξῃ διὰ τῶν πραγμάτων ὅτι αἰλικρινῶς τὴν ἐμπνέει τὸ πνεῦμα τῆς ἀλληλεγγύης τὸ ὁποῖον στερεώνει τὰς φιλικὰς. Καὶ ἐν ἤθελε μὰς πείσῃ περὶ τούτου δὲν θὰ ἐδισταζόμεν νὰ διακηρύξωμεν ὅτι ἐδικαιώθη ἡ τακτικὴ τῆς Κυβερνήσεως καὶ ὅτι ὁ Πρόεδρος αὐτῆς προφητικώτερος ἡμῶν ἔδωκε διὰ τῆς ὑποχωρητικότητος αὐτοῦ εἰς τὴν ἐξομάλυνσιν τῶν ὑφισταμένων μεταξὺ τῶν δύο χωρῶν ζητημάτων τὴν ἰσχυρωτέραν ὁδησίαν εἰς πραγμάτων τῆς Βαλκανικῆς ἰδέας. Ἡ Βαλκανικὴ ἔνωσις θὰ γίνῃ μίαν ἡμέραν. Ἐχομεν περὶ τούτου στερεὰν πεποίθησιν. Ὁ κ. γίνῃ διότι ἡ ἰδέα τῆς ἐνώσεως δὲν εἶναι προὐκὸν φαντασιοληξίας, ἀλλὰ τὸ ἀναπόφευκτον ἀποτέλεσμα μοιραίας ἱστορικῆς ἐξελίξεως, τὴν ὁποία προκαλεῖ ἡ ῥαγδαία μεταμορφώσις τῶν οικονομικῶν συνθηκῶν. Ὁ κ. γίνῃ, ἀλλὰ θὰ εἶναι ἀξία ὅλης ἡμῶν τῆς τιμῆς καὶ τῆς ἐγνώσεως, ἡμῶν νὰ εἰπῶ, τῆς ἀνθρωπότητος αἱ Κυβερνήσεις ἐκείναι, αἱ ὁποῖαι διὰ τῆς θεληματικότητος αὐτῶν καὶ τῆς ἐνεργείας τῶν στάσεως, θὰ συντελέσουν ὥστε νὰ συντομευθῇ ὁ χρόνος τῆς δοκιμασίας καὶ νὰ ἐπιδαμναθῶν τὰ ταχύτερον εἰς τοὺς διψώντας ἡσυχίαν λαοὺς τὰ ἀγαθὰ τῆς συμπαιδείας καὶ τῆς συναδελφώσεως. (Χειροκροτήματα).

Π. Τσαλδάρης. Ἐπὶ τὴν ψῆφον τῆς Βουλῆς, κύριοι, εὐρίσκονται αἱ τελευταῖαι συμβάσεις, αἱ ὁποῖαι συνήθησαν ἐν Ἀγκυρᾷ, ὑπὸ τοῦ ἀξιότιμου κ. Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως καὶ τοῦ κ. ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν Ἐπικυρῶ. Ἡ σπουδαιότερα ἐξ αὐτῶν, ἀπὸ ἀπόψεως γενικῆς πολιτικῆς, εἶναι τὸ συμφώνιον φιλικῆς καὶ τοῦ συνδεθῶν αὐτὸ πρωτόκολλον περὶ περιορισμοῦ τῶν ναυτικῶν ἐξοπλισμῶν. Αἱ λοιπαὶ ἀποτελοῦν συμβάσεις συνήθεις, προξενικῆς, ἐμπορικῆς, ἐγκαταστάσεως κλπ.

Τὰ συμφωνία φιλικῆς εἶναι προέκτατα μεταπολεμικά. Ἡ Ἑλλάς συνήφεν ἡδὴ πολλὰ τοιαῦτα σύμφωνα πρὸς ἐδράκωσιν τῆς πολιτικῆς, τὴν ὁποίαν καθιέρωσαν ὅλα τὰ ὀργανωμένα πολιτικά κράτη τῆς χώρας, πολιτικῆς εἰρήνης μετὰ πάντων τῶν κρατῶν, ἰδίᾳ δὲ τῶν ὁμίρων. Τὴν τοιαύτην πολιτικὴν οὐδὲν κόμμα ἀπέκρουσεν ἀπέναντι τῆς Τουρκίας, μετὰ τῆς ὁποίας μετὰ τοὺς πολέμους καὶ ἰδίᾳ τὸν τελευταῖον πόλεμον ἔχομεν πάντα λόγον νὰ διατηρήσωμεν ἀγαθὰ καὶ φιλικὰς σχέσεις, σχέσεις αἱ ὁποῖαι, ἐὰν στηρίζονται ἐπὶ βάσεων ἐγκαταστάσεως ὑπ' ἀμφοτέρων τῶν λαῶν, πρόκειται νὰ ἐξυπηρετήσουν σπουδαϊκάτα δι' ἀμφοτέρους συμφέροντα. Καὶ γνωρίζομεν κύριοι, καλῶς πόσα συμφέροντα συνδέουν τοὺς δύο γείτονες λαοὺς.

Ἀπὸ γενικῆς ἀπόψεως, ὅσον ἀφορᾷ δηλ. τὴν ἐξωτερικὴν πολιτικὴν, ἔλαθα καὶ ἄλλοτε ἀπορρίψῃ νὰ διερωτηθῶ τὰς γνώμας τοῦ λαικοῦ κόμματος. Καὶ ἐξακολουθῶ νὰ πιστεύω ὅτι ἡτο σκόπεμον ὅπως τὸ ὑπὸ κρίσιν συμφώνιον φιλικῆς καὶ αἱ λοιπαὶ συμφωνίαι, αἱ ὁποῖαι ἐνδύονται σήμερον ὑπὸ τὴν ψῆφον τῆς Βουλῆς, συναφθῶν ταυτοχρόνως μετὰ τῆς οικονομικῆς συμβάσεως, ἡ ὁποία συνήθη τὸν παρελθόντα Ἰούλιον. Οὕτω, κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν διαπραγματεύσεων, θὰ εἶχομεν ὑπ' ὄψιν τὸ σύνολον τῶν ἐκατέρωθεν συμφερόντων καὶ ἐκκαμῶν διαφορῶν καὶ θὰ ἡδυνάμεθα ἐπομένως, τόσον ἡμεῖς ὅσον καὶ ἡ γείτων Ἑπικράτεια, νὰ προδῶμεν ἀπαξ εἰς τὰς ἀναγκαίας παραχωρήσεις.

Τῆς γνώμης αὐτῆς ἦτο καὶ ἡ Κυβερνήσις. Κατόπιν ὅμως διὰ λόγους εἰδικούς μετέβαλεν ἀποψιν καὶ συνήψε πρῶτον τὴν οικονομικὴν συμφωνίαν, κατόπιν δὲ τὰς ὑπὸ κρίσιν συμβάσεις.

Ε. Βενιζέλος. (Πρωθυπουργός). Ἡναγκάσθη νὰ ἀλλάξω γνώμην, διότι ὁ ἐν Ἀγκυρᾷ πρέσβης μας διὰ δύο ἐκθεσεων μὰς ἐπέστησε τὴν προσοχὴν μας ὅτι, ἐφόσον ἔχουμε μείνῃ συμφωνοῖ ἐπὶ τῶν οικονομικῶν ζητημάτων, δὲν ἔπρεπε νὰ δώσωμεν λαθὴν εἰς ὑποψίας ἀναβάλλοντες τὴν ὑπογραφήν.

Π. Τσαλδάρης. Ο κ. Πρόεδρος της Κυβερνήσεως εξήγγησε τούτους λόγους δια τούς όποιους έχωρίσθησαν αί συμβάσεις. "Αλλά δι' αυτούς άκριδώς τούς λόγους, κύριοι, πιστεύω ότι κακώς έχωρίσθησαν.

Καί δέν νομίζω ότι ό χωρισμός αυτός δέν έσχαν επίδρασιν επί των υπό κρίσιν συμφωνιών. Καίτοι προέδρουν κατά την σύναψιν της οικονομικής συμβάσεως εις υποχωρήσεις σημαντικές, έν τούτοις καί εις τάς υπό κύρωσιν συμβάσεις έφάνημεν περισσότερον του δέοντος υποχωρητικά. "Εχω ύπ' όφιν μου την έμπορικήν σύμβασιν. "Ανεπύχθη ή γνώμη ότι ή έμπορική σύμβασις, κυρίως των Τουρκικών συμφερόντων, είναι προστατευτική, δεδομένης της καταπληκτικής υπεροχής της Τουρκικής εισαγωγής εν "Ελλάδι άπέναντι της ήμετέρας εις την Τουρκίαν. "Απέναντι τούτων θυσιών, εις τάς όποιās προέδρουν υπέρ των Τουρκικών προϊόντων, ήμεις δέν έπαύχομεν ειμή, μόνον καί τι διά τιν άπάντων καί τι άλλο διά τή κοινήν. Νομίζω, κύριοι, ότι θά ήδυνάμεθα νά επιτύχωμεν πολύ μείζονα προστασίαν των "Ελληνικών προϊόντων.

"Ημεις έδέχθημεν ώρισμένον συμβατικόν δασμόν διά τή εισαγόμενα εις "Ελλάδα Τουρκικά προϊόντα, ένθ' ή Τουρκία συγκατατέθη υπέρ των προϊόντων μας μόνον εις ποσοστόν τι κάτω του ύφισταμένου έν αυτή γενικού δασμού. "Αλλά έν αύριον αύξήση τόν δασμόν αυτόν εις έπίπεδον ώστε νά έξουδετερωθί ή μείωσις αυτή, ποία ή έκ της συμβάσεως αυτής; ώφέλεια έν τή σημείω τούτῳ; Είναι βεβαίως άληθές ότι κατά την τελευταίαν στιγμήν έλήφθη σχετική πρόνοια έν προσθέτω πρωτοκόλλῳ, καθ' ήν έν περιπτώσει ταιούτης αύξήσεως του δασμού, καθορίζεται έννεάμηνον διάστημα έξκακουλής της ισχύος του παλαιού. Θά εύρεθώμεν όμως έν πάση περιπτώσει εις την ανάγκην νά αναλίσθωμεν νέας διαπραγματεύσεις διά νά επιτύχωμεν, ότι νυν έπετεύχθη, διαπραγματεύσεις βεβαίως αί όποιαι θά προαπαιτήσουν καί νέας θυσίας. Δέν γνωρίζω εις τι όφείλεται ή ταιούτη διαφορά. Έίτε εις άπροσεξίας ήμιν, είτε εις έπιβολήν της Τουρκικής Κυβερνήσεως καί άν την αποδώσωμεν, είναι πάντως άναμφισβήτητον, ότι διά της έμπορικης συμβάσεως δέν μας παρέχονται οία θά άνέμενέ τις πλεονεκτήματα, λαμβανόμενων ύπ' όφιν των έκ μέρους ήμιν παραχωρήσεων πρός την Τουρκίαν.

Ός πρός την σύμβασιν της έγκαταστάσεως, αυτή προσομοιάζει εις την μεταξύ της Τουρκίας καί των άλλων Δυνάμεων μεταξύ των όποιων καί ήμεις, συναρτίσθην κατά τό 1923. Δικαιώματα επί πλέον της συμβάσεως αυτής δέν μας παραχωρούνται διά της παρούσης. Τούναντίον τονίζονται έν τή νέα σύμβασις αί ισχύοντες διά τήν προγενεστέραν άπαρφεύσεις καί τονίζονται κατά τρόπον μη άφύγντα καμμίαν άπαρβολήν ότι ούδέν δικαίωμα έγκαταστάσεως ύπάρχει. Καί τό λέγω αυτό ως μειονέκτημα διότι ή "Ελλάς, λόγω της πυκνότητος του πληθυσμού της, έχει μείζονα συμφέροντα των όσα ή Τουρκία ως πρός την έγκατάστασιν.

Δέν θά έπεθύμουν νά κουράσω την Βουλήν άναφέρων σχετικώς διαφόρους περιορισμούς. Θά άναφέρω μόνον ένα εξ αυτών, ό όποιος είναι άρκετά περίεργος. "Εν άρθρῳ 4 της συμβάσεως καί ειδικώτερον εις τάς παραγράφους 1 καί 2 αυτού καθορίζονται τά της ταιούτης έγκαταστάσεως κατά τρόπον παρέχοντα την έντύπωσιν ότι πλήρης έλευθερία ύπάρχει διά την άνάσκησιν υπό όμογενών ούουδήποτε έπαγγέλματος έν Τουρκία. Τό τρίτον όμως έδάφριον του άρθρου αυτού, καθορίζον τά έπαγγέλματα, τά όποια έπιφυλάσσει έκέτερον κράτος διά τούς ύπηκόους αυτού, καταλήγει με την φράσιν «ός καί πάσαν άλλην τέχνην ή επάγγελμα, τό όποιον κρίνεται σκόπιμον». Τι μένει τότε, Κύριοι; "Ανατιρήτως μηδέν.

"Αλλά καί μία άλλη ειδική κατηγορία "Ελλήνων διατελεί υπό εξαιρετικώς περιπτώσεις καί διά τούτην ούδέν άπολύτως όρίζεται εις τάς συμβάσεις. Καί μάλιστα την τελευταίαν στιγμήν συμπληρούται ή σύμβασις κατά τρόπον αποκλειόντα άπολύτως πάσαν έλλείπει άπανδού αυτών εις Τουρκίαν. Τό άρθρον δηλαδή του πρωτοκόλλου, άπαιτύν ειδικήν άδειαν διά

την ταιούτην έγκατάστασιν, είναι αποκλειστικόν. Ο άξιότιμος κ. Πρόεδρος της Κυβερνήσεως είπεν άναγκρτικώς: πρός τό σημείον τούτο ότι ή έπιφυλάξις έφαρμογή της συμβάσεως έξαρτάται έκ της περαιτέρω άναπτύξεως των σχέσεων των δύο κρατών. Ο δέ κ. "Υπουργός των "Εξωτερικών, εισηγγόμενος τάς υπό κρίσιν συμβάσεις, έτόνισεν ότι δέν φαντάζεται νά ένομήσθην δυνατή ή άνατροπή της συλλήψεως της Λωζάνης. Ός πρός τό λαλήν ύπὸ του κ. Προέδρου της Κυβερνήσεως, έχω νά παρατηρήσω ότι βεβαίως μόν θά άνακινώμεν άπό τό μέλλον την έπιφυλάξιν έφαρμογήν των συζητούμενων ήδη συμβάσεων, αλλά μετά τάς τάς παρχή όρήσεις εις τάς όποιās προέδρουν άπέναντι της Τουρκίας νομίζω, ότι θά έπρεπε νά λάθωμεν έν αντίλλαγμα, ιδίως υπέρ των περισσότερων πληγόντων άπό τάς συμφωνίας του παρελθόντος "Ιονίου. Καί μεταχειρίζομαι την λέξιν περισσότερον διότι, κατά την γνώμην ήμιν, δέν είναι μόνον οί πρόσφυγες, οίτινες επνίγησαν έκ των οικονομικών αυτών συμφωνιών καί οί γηγενείς ούχι εις ήσαντα μοίραν πρόκειται νά έπιδραυνθώσιν έκ της έφαρμογής των συμφωνιών τούτων. "Όσον δ' άφορρά τό έπιχείρημα του κ. "Υπουργού των "Εξωτερικών, θά είχον νά παρατηρήσω ότι δέν εύρίσκω αυτό πολύ ισχυρόν. Με τάς συμφωνίας του "Ιονίου κατηγορήθηκαν έν ώρισμένον σημείον της συνθήκης της Λωζάνης. Διατί τέχα νά έδημιουργείτο κώλυμα άνωτέρβαλλον διά νά την μεταβάλωμεν καί εις άλλο συναφές σημείον; Καί' έμέ, κύριοι, καί ε: αυτού άκρίβη του γεγονότος άποδεικνύεται ότι άπετέλεσε σφάλμα ή μη ταυτόχρονος σύναψις των συμβάσεων.

Πιστεύω, κύριοι, ότι αί έκδηλώσεις φιλίας τάς όποιās έπέδεξεν ή Τουρκία ύπὸς αί ειλικρινείς. Καί έπιθυμώ νά πιστεύω τούτο. "Αλλά διατί τάς διαθέσεις αυτές νά μη τάς ίδώμεν έκδηλωμένας διεν της ταυτόχρονης συνάψεως όλων των συμφωνιών; Βεβαίως εις τά ζητήματα αυτά έπικρατούν πολλάκις αίσθητικαί αντίληψεις. "Αλλά κάθε Κράτος, άποδίδει φροντίδας εις τάς συμφερόντά του καί αυτά θέλει νά προαπαιτήσιν. "Ημεις δέ νομίζω ότι παρεσύρθημεν περισσότερον άπό τά αίσθήματα καί περιέδραμεν ώρισμένα καίρια σημεία των συμφερόντων μας, άρκεσθέντες εις τάς επιδειχθείσας φιλικάς έκδηλώσεις, τάς όποιās έθεωρήσαμεν ως έχέγγυα ίκανά πρός διακινονισμόν των ύπολοίπων έκκρεμών ζητημάτων μας εις τό μέλλον. Καί εις τό σημείον αυτό, πριν ή έκφράσω οίαν δήποτε γνώμην, θά έπεθύμουν νά έγνωρίζον την Κυβερνητικήν άποψιν. "Η άδεια περί της όποιās προδίδει ή συμφωνία άπαιτείται μόνον διά την έγκατάστασιν ή καί διά την άπλήν μετάβασιν όμογενούς εις Τουρκίαν δι' ύποθέσεις του. Τότε τίνα σημεία έχει ή διάταξις του πρωτοκόλλου, έν τρέσει με την συνθήκην της Λωζάνης; Τούτο ισχύει γενικώς ή ειδικώς διά τούς πρόσφυγας;

A. Μιχαλακόπουλος ("Υπουργός των "Εξωτερικών). Ε: όλας τάς συμβάσεις έχει περιληφθή ταιούτη διάταξις.

Π. Τσαλδάρης. Με έχετε προδίδει περί αυτού, κ. "Υπουργέ, εις την σύμβασιν. "Εγώ έρωτώ περί της ειδικής άδείας. "Η προσθήκη αυτή τί άφορρά; "Όλους τούς "Ελληνες ή μόνον τούς πρόσφυγας;

A. Μιχαλακόπουλος ("Υπουργός των "Εξωτερικών). "Όλους τούς "Ελληνες. Διά τούς πρόσφυγας ειδικώς ισχύει ή διάταξις της ειδικής άδείας, ήτις δέν άπαιτείται διά τούς άλλους.

Π. Τσαλδάρης. "Επομένως εάν πρόσφί τις έπιθυμή διά μίαν ύπόθεσιν του, νά μεταβή εις Τουρκίαν, όχι νά έγκατασταθί, ήμπορεί άκυλώτως;

A. Μιχαλακόπουλος ("Υπουργός "Εξωτερικών). Βεβαίως.

Π. Τσαλδάρης. "Επομένως, κύριε "Υπουργέ, επί του σημείου αυτού, ό ότι ύπάρχει περίπτωση ένδιαφέροντα ειδικώς την Τουρκίαν καί την "Ελλάδα, μή προδιδεμένη άπό τάς όρήσεις του μέλλον ευνουσιμένου Κράτους. "Η περίπτωση καί ήν δύναται νά άπαρτασθί ή είσοδος εις τό έδαφος έκκτερόν των δύο Κρατών προσώπων άποικιακόν έντων ή φυόντων έν αυτού. "Εχω μάλιστα ύπ' όφιν μου τηλεγράφημα έκ Κων-

σταντινουπόλεως, άναφέρων ότι έλήφθη ήδη υπό της Τουρκικής Κυβερνήσεως τούτο μέτρον.

E. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Δέν έχομεν γνώσιν αυτού του πράγματος καί δέν τό φαντάζομαι δυνατόν.

Π. Τσαλδάρης. Δέν έπιμένω εις την είδησιν, αλλά αυτή με άγει εις την σκέψιν, την όποιαν διατύπωσα, ότι δηλ. δύναται ή Τουρκία νά θεσπίσιν αύριον μίαν ταιούτην διάταξιν.

E. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Εάν θέλῃ νά άποστή της όδου εις την όποιαν εισήλθομεν βεβαίως ήμπορεί νά τό κάμη.

Π. Τσαλδάρης. Συμφωνώ, αλλά τό λέγω διά νά διαπιστώσω ότι δέν έλήφθη παρ' ήμιν σχετική πρόνοια κατά την σύναψιν της παρούσης συμβάσεως.

Δύο άλλα σημεία, τά όποια θά ένδιαφέρον άρκούντως την "Ελλάδα, είναι τό ζήτημα της άκτοπλοίας καί τό ζήτημα της άλιείας. Καί όσον άφορρά μόν τό δεύτερον, δέν γνωρίζω διατί ή παραχώρησις αυτή δέν άναγνωρίσθη ειμή εις αντίλλαγμα των τούτων θυσιών, εις τάς όποιās προέδρουν. "Ες πρός την άκτοπλοίαν όμως ό κ. επί των "Εξωτερικών "Υπουργός εξήγησεν ότι ή παραχώρησις του δικαιώματος τούτου ήμιν θά έγένετο επί άμοιβαιότητι καί ως έκ τούτου θά είχωμεν τό βάρος της ξένης άκτοπλοίας, δύναμις της ρήτρας του μάλλον ευνουσιμένου Κράτους. Νομίζω όμως ότι καί επ' αυτού του σημείου θά ήδυνάμεθα νά επιτύχωμεν καί χωρίς νά διατρέχωμεν τόν ένπεισούμενον άπό τόν κ. "Υπουργόν των "Εξωτερικών κίνδυνον.

"Όλα αυτά, Κύριοι, καί άλλα, διά τά όποια θά άπχεται το ειδικώτερα άνάλυσιν, μου έπιτρέπουν νά πιστεύω ότι κατά την σύναψιν των συμφωνιών μετά της Τουρκίας έσπεύσαμεν πολύ νά ύποβληθώμεν εις θυσίας στηριχθέντας εις ένθουσιασμούς καί έκδηλώσεις πού έθεωρήσαμεν ότι άναποκρίνονται εις τό κοινόν αίσθημα καί δέν άπερλέψαμεν εις την έπίτευξιν μεγαλυτέρων όφελημάτων, ως έπραξεν ή φίλη καί γείτων χώρα. Είναι τούτο άπόρρητα της πολιτικής της Κυβερνήσεως. Τό είπεν άλλως τε καί ό κ. "Υπουργός των "Εξωτερικών, εισηγγόμενος τάς υπό κρίσιν συμφωνίας. Μη δίδετε, είπε, καί μεγάλην σημασίαν εις τάς συμφωνίας αυτές, έκείνο τό όποιον έχει σημασίαν είναι τό πνεύμα υπό τό όποιον θά έφαρμόσθουν, ή διάθεσις πρός ειρηνικήν συμβίωσιν. Διατί όμως, κ. "Υπουργέ των "Εξωτερικών, δέν έπέδειξε τό αυτό πνεύμα καί ή Τουρκική Κυβέρνησις, αλλά έπέδειξε νά επιτύχῃ όσον τό δυνατόν περισσότερας όφελείας; Δέν νομίζω ότι επί ταιούτων όσεων καί ιδεών έπιβίωξις της έξασφαλίσεως των συμφερόντων καί των όμαλων σχέσεων των δύο Κρατών είναι ή καλύτερα μέθοδος. Νομίζω ότι όσον καλύτερον έξασφαλίζομεν τά συμφέροντά μας άπέναντι της γείτονος χώρας, όσον καί αυτή, τόσον περισσότερον θάρρος καί διαθέσιν θά είχωμεν νά προσδώμεν καί ήμεις εις έκδηλώσεις, οίās εξεδήλωσαν οί "Τούρκοι έν "Αγκύρῃ καί άκόμη περισσότερας. Ούτω θά εξεδηλούτο καί πραγματική διάθεσις όπως αί σχέσεις αί άγαθαί μεταξύ των δύο Κρατών άναπτυχθώσι διά της φιλίας καί ειλικρινείας αίσθημάτων, τά όποια θά διέπνεον τούς δύο λαούς. Σήμερον όμως φοδοσμαι ότι ό "Ελληνικός λαός εξήλθε μειωμένος άπό την συμφωνίαν αυτήν, ότι ό "Ελληνικός λαός παραμένει με την έντύπωσιν ότι επλήρωσε καί επλήρωσεν άκριδώς την φιλίαν της Τουρκίας.

Ο κ. "Υπουργός των "Εξωτερικών γνωρίζει ότι αί διαπραγματεύσεις διά την συνομιλογίαν ένός ταιούτου συμφώνου ήρχισαν άπό την έποχήν της Οικουμενικής καί ότι έσυνεχίσθησαν καί επί της Κυβερνήσεως Συνασπισμού. "Απετέλει επομένως κοινήν έπιθυμίαν ή σύναψις του συμφώνου αυτού. Σήμερον όμως έμειώσαμεν την άξίαν του επ' όσον επλήρωσαμεν ούτω την φιλίαν της Τουρκίας.

Τό έτερον σύμφωνον, τό όποιον συνήψαμεν μετά της γείτονος χώρας άφορρά τούς ναυτικούς έξοπλισμούς. "Η Κυβέρνησις είχε σκοπόν νά κανονίσῃ καί τό ζήτημα των πολεμικών δυνάμεων της χώρας. Τούτο δ' άλλως είναι σήμερον τό κοινόν πρόγραμμα μεταξύ όλων των πεπολιτισμένων λαών. "Εχετε

όμως όλοι ύπ' όφιν σας επί πόσον χρόνον διεξάγονται σχετική καί συνεννόσεις μεταξύ των μεγάλων δυνάμεων, χωρίς νά έπιτευχθί τις συνεννόησις, πλην της μεταξύ "Αγγλίας, "Ηνωμένων Πολιτειών, "Ιαπωνίας έπιτευχθείσης. "Ημεις φαίνεται ότι προήλθαμεν εις ταιούτην συνεννόησιν προχείρως πως.

A. Μιχαλακόπουλος. ("Υπουργός των "Εξωτερικών). "Οχι δά;

Π. Τσαλδάρης. Ναι αυτό τούλάχιστον με άφήνει νά υπεράνω ή εισήγησίς σας.

"Εν τῷ σημείῳ τούτῳ άνακινώσκει περικοπήν έκ της άγορεύσεως του κ. "Υπουργού των "Εξωτερικών κατά την ύπ' αυτού εισήγησιν των συμφωνιών της "Αγκύρας, περικοπήν άναφερομένην εις τό ζήτημα της συνάψεως του ναυτικού συμφώνου.

Έκ τούτων φαίνεται, Κύριοι, ότι άπεκλείσθη ή συζήτησις μεταξύ των τεχνικών παρ' την αρχικήν σκέψιν της Κυβερνήσεως, έκδηλωθείσαν κατά την συζήτησιν του ναυτικού προγράμματος αυτής, όπως άνατέθη άμφοτέρωθεν εις τεχνικούς ή προπαρασκευή της συμφωνίας αυτής.

E. Βενιζέλος. (Πρωθυπουργός). "Εξήγησα άπό τό "Ανώτατον Ναυτικόν Συμβούλιον νά μου διατυπώσῃ την γνώμην του. "Εκ της άπαντήσεως όμως αυτού άρκετά έκτεταμένης έπείσθη έν ότι θά ήτο άδύνατον νά καταλήξωμεν εις συμπεράσματα, διότι εάν άνεθέταμεν εις τεχνικούς την παρασκευήν της συμφωνίας θά έδημιουργούσαμεν μίαν άτελεύτητον συζήτησιν. "Επειδή λοιπόν έπειγόμεν νά συνάψῃ την συμφωνίαν αυτήν έίπῃρα άπό τάς ύποδείξεις των τεχνικών μόνον την άφορδίσαν την διαγραφήν της αποκλειστικότητος καί, άναλαβών άκαριαίαν την εϋθύνην, συνήψα την ναυτικήν συμφωνίαν.

Π. Τσαλδάρης. Δέν είναι όμως δυνατόν νά παρορρά τις την τεχνικήν άποψιν.

E. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Τι ένοείτε διά της λέξεως παρορρά;

Π. Τσαλδάρης Πρωτοῦ συνεννοηθών οί τεχνικοί των δύο Κρατών.

E. Βενιζέλος. (Πρωθυπουργός). "Εσχημάτισα την πεποίθησιν ότι συνεννόησις άπευθείας τεχνική δέν ήτο δυνατή, καί άφ' ου καί την κατεύθυνσιν.

Π. Τσαλδάρης. Δέν δύναται νά θεωρήσω έπιβεβλημένον ότι έπρεπε νά άκουσθί ή γνώμη των τεχνικών συμβούλιων.

E. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Με εξήγησα την γνώμην των. "Αλλά τί ήθέλατε νά τούς στείλω έκεί ή νά φέρω άπό την Τουρκίαν τούς ειδικούς διά νά χάσωμεν 3 μήνας;

Π. Τσαλδάρης. "Εγώ έδήλωσα καί εις τόν "Υπουργόν των "Εξωτερικών, ό όποιος μου έκαμε την τιμήν νά ζητήσῃ την γνώμην μου, ότι επικρίνω, όχι μόνον τό περιεχόμενον αλλά καί τόν τρόπον της άναρρώσεως της Κυβερνήσεως.

E. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Παρενόην μόνον διά την λέξιν παρορρά.

Π. Τσαλδάρης. Ποία ήτο ή έξαγγελθείσα άπό του βήματος τούτου πολιτική της Κυβερνήσεως καί ποία είναι ή πολιτική ήν ήκολούθησεν αυτή; "Εξήγγειλεν ότι έπρεπε νά έχωμεν τούλάχιστον ίσοπλιν με την Τουρκίαν. "Αν καί μέχρι τούδε έσχηματίσθη επί της ναυτικής υπεροπλίας. Τούτο ήτο όχι μόνον αίσθημα άνάγκης της χώρας περιφραχομένης πανταχούθεν υπό θαλάσσης, αλλά τούτο ήτο αίσθημα του λαού, διότι δέν πρέπει νά λησμονήτε ότι κατά τόν άγώνα της Παλιγγενεσίας τό σύνθημα της άπελευθερώσεως έδόθη άπό την θαλάσσαν καί ότι κατά τούς Βαλκανικούς πολέμους την νίκην έδωσαν εις τούς Συμμάχους ό "Ελληνας Στόλος. Διπλούν λοιπόν ήτο τό συναίσθημα, άνάγκης καί παρὰδόσεως ιστορικής. "Υπηγόρευεν ή άνάγκη της συσφίξεως των σχέσεων μας νά φθάσωμεν εις μίαν ίσοπλίαν. "Υποθέτω καί αυτή δέν έξασφαλίζεται διά του πρωτοκόλλου.

E. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). "Υποθέτετε ότι τό πρωτοκόλλον έχει την έννοιαν ότι καθίνας άπό έμας θά κρατήσῃ τή πλοία τά όποια έχει. "Αλλά περί ποίας υπεροπλίας όμι-

λαίτες : Είς τὸν ἐλαφρὸν στόλον εἰμεθα ἀνώτεροι, ἢ Τουρκία ἔχει ἕνα πλοῖον μεγάλον...

Ἄλλα αὐτὰ τὰ ἐπυζητήσαμεν εἰς τὴν ἄλλην περίοδον.

Π. Τσαλδάρης. Ναί καὶ εἴπομεν μεγάλη πλοῖα ἀλλὰ θὰ αὐξήσωμεν τὰ μικρά. Ἡ ἀξία τοῦ Ναυτικοῦ ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν μαχητικότητά. Δὲν δυνάμεθα δὲ νὰ ἰσχυρισθῶμεν ὅτι ἡ μαχητικότης τῶν Ἑθνῶν εἶναι ἡ αὐτή.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Πιστεύετε ὅτι διὰ τοῦ πρωτοκόλλου ἀπαγορεύεται ἡ ἀπόκτησις νέων πλοίων ; Ἐχομεν δύο μεγάλα καταδρομικά, τώρα ποῦ θὰ τὰ βγάλωμε δὲν ξεύρω πότε, θὰ ποῦμε εἰς τὴν Τουρκίαν, τὰ βγάλω αὐτὰ ὡς ἀχρηστὰ καὶ θὰ παρκαγεῖναι 10—12 μικρά. Νομίζετε ὅτι δὲν ἔγω δικαίωμα ;

Ι. Ράλλης. Ἡ Τουρκία θὰ σᾶς πῇ ὅτι δὲν δέχεται.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Θὰ μοῦ πῇ, ἀλλὰ μετὰ ἐξ ἡμέρας θὰ τὸ κάμω.

Ι. Ράλλης. Θὰ δημιουργηθῇ ὁμῶς οὕτω ἀφορμὴ πολέμου.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Διατὶ νομίζετε αὐτό ; καὶ ὅχι μὲ τὰς σχέσεις ποῦ ἐδημιουργήθησαν μετὰ τὴν Τουρκίαν ὅτι δὲν ἔμπορεῖ νὰ μοῦ πῇ «πρέπει νὰ ἀφήσετε νὰ σκαπίσουν τὰ καράδια».

Γ. Καφαντάρης. Λογικώτερον θὰ ἦτο νὰ ὑπάρχῃ μέσκα εἰς τὸ πρωτόκολλον αὐτό.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Δὲν πρέπει νὰ λησμονήτε ὅτι τὸ ἐκτόπισμα μας καὶ τὸ πυροβολικὸν μας εἶναι ἀνώτερον τοῦ Τουρκικοῦ. Ἄλλ' ἐγὼ λέγω δὲν βιάζομαι, ἔμπορῶ νὰ περιμένω τοὺς 6 μῆνας.

Γ. Καφαντάρης. Δὲν πρόκειται περὶ αὐτοῦ, ἀλλ' ὅτι δὲν ἔχετε τὸ δικαίωμα νὰ προβῇτε εἰς παραγγελίαν.

Π. Τσαλδάρης. Δὲν ἐλάττωτε τὴν ἀπαιτούμενην πρόνοιαν δι' ἐπείγουσαν ἀνάγκην.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Ποῖον ἐπείγουσαν ἀνάγκην ;

Π. Τσαλδάρης. Ἐὰν θέλωμεν νὰ σκεφθῶμεν περὶ ἀναδημιουργίας τοῦ Ναυτικοῦ πρέπει νὰ ποιήσωμεν τὴν «Ἀῆμνον» καὶ τὸ «Κιλίς». Ἄν δὲν τὸ κάμετε αὐτὸ σήμερον θὰ τὸ κάμετε αὔριον. Αὐτὸ ἐξασφαλίζεται νὰ τὸ ἐπιτύχετε ἀνέτως ;

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Ἀπολύτως. Δύναμαι νὰ φέρω καὶ δῆλωσιν τῆς Τουρκίας ὅτι εἰμεθα ἐλεύθεροι.

Π. Τσαλδάρης. Ἐγὼ λέγω διὰ τὴν περίπτωσιν καθ' ἣν δὲν ἐξελέσονται τὰ πράγματα ὁμαλῶς καὶ χαίρω διὰ τὴν δῆλωσιν τὴν ὑποὶν ἐκάματε. Ἀλλὰ φρονῶ ὅτι καὶ ἂν ὑπάγεται τὸ ζήτημα εἰς τὰ ζητήματα τῆς κυριαρχίας, θὰ πάη εἰς τὴν δικαιοσύνην καὶ θὰ περάσῃ τόσος χρόνος ὥστε ἡ ἀπόφασις θὰ εἶναι περιττή, διότι ἡ ἀνάγκη ἢ ὑποία θὰ ἔχῃ προκαλέσῃ τὴν προσφυγὴν εἰς τὴν δικαιοσύνην θὰ ἔχῃ παρέλθῃ. Καὶ μοῦ λέγετε ὅτι ἔχετε ἐξασφάλισιν τὰ δικαιοκράτα μας ὅταν ἔχετε ὑπεροπλίαν τῆς Τουρκίας, καὶ ἡμεῖς ἐξαρτῶμεθα ἀπὸ τὰς διαθέσεις τῆς Τουρκίας. Κατὰ τὴν συζήτησιν ἢ ὑποία ἐγένετο ἐδῶ κατὰ τὴν παρελθούσαν περὶ δὸν ὑπεστηρίξατε, ὅτι ἐκάματε μάλιστα μίαν ναυμαχίαν ἐδῶ...

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Ἀπὸ τὴν ὑποίαν δὲν ὑπῆρξαν εὐτυχῶς θύματα.

Ὁ κ. **Π. Τσαλδάρης** συνεχίζων λέγει ὅτι δὲν—δυνάμεθα νὰ παραβληθῶμεν μετὰ τὴν Τουρκίαν ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἀεροπορίαν καὶ προσθέτει. Σᾶς λέγω ἐγὼ ὅτι ἔχετε δίκαιον, ἀλλὰ πρέπει νὰ πεισθῇ καὶ ὁ λαός.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Ὁ λαὸς ὁ ὁποῖος εἶναι μετὰ τὸ μέρος σας, διότι ὁ λαὸς ὁ ὁποῖος εἶναι μετὰ τὸ ἴδιόν μας ἔχει πεισθῇ.

Π. Τσαλδάρης. Καὶ ἐκεῖνοι ποῦ εἶναι μετὰ σας πρέπει νὰ πεισθῶν, ὅτι δὲ εἶναι ἀνάγκη ἀποδεικνύεται ἀπὸ τὰς ὁμιλίαις σας πρὸς τοὺς ἀξιωματικούς.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Νομίζετε ὅτι τὸ σύμφωνον μὲ ἀνάγκασε νὰ ὁμιλήσω εἰς τοὺς ἀξιωματικούς ;

Π. Τσαλδάρης. Αὐτὸ ἐδημοσιεύθη.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Δίδετε τὴν σημερινὴν εἰς τὰ δημοσιεύματα ;

Ι. Μουτσοῦρης. Τὸ εἶπον καὶ οἱ ἀξιωματικοί.

Π. Τσαλδάρης. Ἐν πάσῃ περιπτώσει ἔπρεπε νὰ δοκιμάσεται τὸν λαόν.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Ἐπερίμενα νὰ εἴθῃ ἐδῶ ἡ συζήτησις, διότι δὲν ἔχω ὑποχρέωσιν νὰ ἀπαντῶ εἰς τὰς ἐπερωτήσεις τοῦ Ὑποψ. Δὲν ἔμπορῶ νὰ κάθωμαι νὰ δίδω λόγον εἰς τὰς ἐφημερίδας καὶ μάλιστα ἐκεῖνας τὰς ὑποίας ἐπανειλημμένως ἐπαρκατήρισα.

Π. Τσαλδάρης. Ἐχω νὰ κάμω καὶ μίαν ἄλλην παρτήρησιν. Θὰ τὴν κάμω ὅχι διότι πιστεύω τίποτε ὡς πρὸς αὐτήν, ἀλλὰ διὰ νὰ δώσω ἀφορμὴν νὰ γίνῃ μία δῆλωσις. Πολλὰ ἐγράφησαν σχετικῶς μετὰ τὴν συνάντησιν ἐν Ἀγκυρᾷ μετὰ τοῦ κ. Μπέτλεν. Ὁ κ. Ὑπουργός τῶν Ἐξωτερικῶν ρητῶς διέψευσε τὰ δημοσιευθέντα. Ἡ σύμπτωσις τῆς συναντήσεως ὁφείλεται εἰς μικρὴν ἀναβολὴν τοῦ ταξιδίου δι' οἰκογενειακοὺς λόγους. Ἀλλὰ δὲν ἀγνοεῖται πότος θόρυβος ἐγένετο εἰς τὸν ξένον Ὑπουν. Φρονῶ ὅτι θίγων τὸ ζήτημα τοῦτο παρέχω εὐκαιρίαν εἰς τὴν Κυβέρνησιν νὰ προβῇ εἰς σχετικὴν δῆλωσιν.

Α. Μιχαλακόπουλος (Ὑπουργός τῶν Ἐξωτερικῶν). Μά' λιστα.

Π. Τσαλδάρης. Μετὰ τὴν κάθοδον μάλιστα τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῆς Γεωργουλοποιίας πρέπει νὰ δηλωθῇ χάριν τοῦ συμπεφρονέως τῆς χώρας ὅτι πέραν τῶν συμφωνιῶν οὐδὲν ἄλλο ἐπαρξεν ἡ Κυβέρνησις. Ὁ κ. εἰμαι εὐτυχὴς μετὰ τῆς λοιπῆς Ἑλλάδος ἐὰν ἡ ἐξέλιξις τῶν σχέσεων μας μετὰ τῆς Τουρκίας διεξέλθῃ κατὰ τὰς λίαν αἰσθητικὰς προσβλέψεις τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ. Διότι ὁ ἑλληνικὸς λαὸς διὰ νὰ φθάσῃ ἡ Κυβέρνησις εἰς τὸ ἀποτέλεσμα τῶν συμφωνιῶν ὑπεβλήθη εἰς μεγάλας θυσίας φιλικῆς, τὸ δὲ ἐθνικὸν τοῦ γόητρον πιστεύει ἐν συνεδίῃ ὅτι ὑπεστή ἐν τραύμα, διότι πιστεύει ὅτι ὑπεβλήθημεν εἰς μεγάλας θυσίας διὰ ν' ἀποκτήσωμεν τὸ σύμφωνον δώσαντες ἀκόμη τὸ δικαίωμα εἰς τὴν Τουρκίαν νὰ ὑπερέχῃ ναυτικῶς.

Α. Παπαναστασίου. Ἐχω τὴν ἀντίληψιν, λέγει, ὅτι τὸ μεγαλύτερον μέρος τῆς συζήτησεως δὲν ὀφείλεται εἰς διαφορὰν ἀντιλήψεων ὅσον ἀφορᾷ τὴν κατεῦθυνσιν τὴν ὑποίαν ἔπρεπε νὰ ἀκολουθήσωμεν, ἀλλ' εἰς τὴν πεποιθῆσιν ὅτι ἡ ἀντιπολίτευσις εἰς πᾶν ζήτημα ὀφείλει νὰ διακρίνῃ μετὰ τὴν Κυβέρνησιν καὶ νὰ ἐπικρίνῃ αὐτήν. Αἱ συμφωνίαι εἶναι ἐξ ἐκείνων αἱ ὁποῖαι ἀπαιτοῦσιν τὴν ὁμόθυμον γνώμην τῆς Βουλῆς. Καὶ δι' αὐτὸ ἡ εὐθὴν διὰ τὴν πραγματικότητά ἡ ὑποία θὰ δημιουργηθῇ, βαρύνει ὅχι μόνον τὴν Κυβέρνησιν, ἀλλὰ καὶ ὅλους ἡμᾶς. Αἱ ἀπόψεις αἱ ὁποῖαι ἀνεπτύχθησαν εἶναι τέσσαρες. Ἡ μία, ἡ ὑποία εὐτυχῶς δὲν ἐπιδρομίσθη τὴν ὑπεύθυνον γνώμην κανονὸς κόμματος, ἀρκεῖται εἰς τὴν ἀρνήσιν τῶν συμφωνιῶν τὰς ὑποίας συζητοῦμεν. Ἡ δευτέρα ἀπόψις εἶναι ἐκεῖνη καθ' ἣν δὲν ἀποδίδεται μεγάλη σημασία εἰς τὰ σύμφωνον καὶ ὑποστηρίζει ὅλας τὰς ἐλπίδας εἰς τὴν αὐξήσιν τῶν ἐξοπλισμῶν. Ἡ ἀποψις αὕτη εἶναι ἀσθενεστέρως ἀντικειμένη εἰς τὸ σύγχρονον πνεῦμα, ἐφόσον δὲν λαμβάνει ὑπ' ὄψιν ὅτι κανὲν Κράτος δὲν εἶναι τόσον ἰσχυρόν, ὥστε νὰ νομίζῃ ὅτι ἐξασφαλίζει ἐκὐτὸ διὰ τῶν ὅπλων. Πλανάσονται οἱ φρονούντες ὅτι εἶναι σύμφωνοι μετὰ τὴν ἀποψιν ταύτην ὁ λαὸς καὶ ὁ στρατός. Ἄν ὑπῆρξάν τινες δημοσθετημένοι ἀξιωματικοὶ ἢ μεγάλης πλειοψηφίας πειθαρχεῖ. Καὶ δὲν ἔχω πρὸς νὰ ἐπικρίνω ὅτι ἡ ὁμιλία τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ πρὸς τοὺς ἀξιωματικούς ἔγνω κεκλησισμένον τῶν θυρῶν. Τὸ ἐπικρίνω, διότι δὲν ἐπρόκειτο περὶ μυστικῶν διαταγῶν, οὔτε περὶ μυστηριωδῶν πραγμάτων, ἀλλ' ἐν πάσῃ περιπτώσει ἡ ἐνέργεια ἐκεῖνη, πᾶν ἄλλο ἀποδεικνύει ὅτι ὑπάρχει δυσιπτιγία τοῦ στρατοῦ πρὸς τὴν ἀκολουθοῦμένην πολιτικὴν. Ἡ ἄλλη ἀποψις δὲν κρίνει ἱκανοποιητικὰ τὰ ἐπιτευχθέντα. Οἱ ὑποστηρίζοντες αὐτὸ δὲν λαμβάνουν καθόλου ὑπ' ὄψιν οὔτε τὴν πλεονεκτήσαν ἱστορίαν οὔτε ποῦ πράγματι καίται ἡ ἀξία τῶν συμφωνιῶν καὶ τί ἐπιδιώκεται δι' αὐτῶν. Ἐλησμονήθη ὅτι ἐπὶ αἰῶνας ὅλο-

κλήρους εἰς τὴν συνείδησιν τῶν δύο λαῶν δὲν ὑπῆρχε χάρις ἐλευθέρου βίου διὰ τοὺς δύο λαούς. Ἐλησμονήθησαν τοὺς ἀγῶνας καὶ τὰ δεινὰ τῶν δύο λαῶν, διότι καὶ οἱ Τούρκοι ὑπέστησαν δεινὰ εἰς μικροτέρων κλίμακα ἀπὸ τοὺς Ἑλληνας. Καὶ εἶναι μικρὸν τὸ γεγονός, ὅτι ἐρχονται σήμερον οἰκισθεῖν καὶ ἀναγνωρίζουν τὴν ἀνάγκην φιλικῆς συμβιώσεως καὶ συνεργασίας ; Καὶ δὲν εἶναι ἀξίον νὰ ἐξαρθῇ τοῦτο καὶ δὲν σημαίνει ὅτι ὅχι εἰς τὸ γράμμα τῶν συμφωνιῶν ἀλλ' εἰς τὸ πνεῦμα πρέπει νὰ ἀναζητηθῇ ἡ μεταστροφή τῶν ἀντιλήψεων ; Ἐλέχθη ἀπὸ ξένον δημοσιολόγον, ὅτι ἀφοῦ ἦλθον εἰς φιλικὴν συμφωνίαν ἡ Ἑλλάς καὶ ἡ Τουρκία δὲν εἶναι τίποτε ἀπροσδόκητον εἰς τὴν Βαλκανικὴν. Εἶναι μικρὸν τὸ γεγονός ὅτι, ἐξ οἰκείας βουλήσεως, ἀναγνωρίζουν ἀμφοτέρω τὰ Κράτη τὸ ἑδαφικὸν καθεστῶς ὡς πάγιον ; Αἱ περὶ τοῦ συμφωνίου ἐκδηλώσεις ὡς ἐμνητύριον δ' Ἀρχηγὸς τοῦ Λαῖκοῦ κόμματος ἀποδεικνύουν ὅτι δὲν συνήθη τυπικὴ πρᾶξις ἀλλ' εἰλικρινῆς συνεννόησις. Ὑπεστηρίχθη ὅτι τὸ Ναυτικὸν Σύμφωνον εἶναι ἐσπερημένον οἰασθῆναι σημασίας καὶ δασμευτικόν, διότι ὑπεστηρίχθη ὅτι εἰς περίπτωσιν διαφωνίας ὑποχρεούμεθα νὰ προσφύγωμεν εἰς τὴν δικαιοσύνην. Δὲν ἔχω τὴν ἐντύπωσιν αὐτὴν ἐκ τοῦ κειμένου. Ἐχομεν τὴν ὑποχρέωσιν μόνον.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Νὰ εἰδοποιήσωμεν πρὸ ἐξ ἡμέρας.

Α. Παπαναστασίου. Ἐτέθη αὐτὸς ὁ περιορισμὸς διὰ νὰ μὴ προβαίνουν τὰ Κράτη εἰς μάταιον ἀνταγωνισμόν καὶ δημιουργεῖ μίαν διαδικασίαν, ἥτις ἐμποδίζει τὰς παρεξηγήσεις. Κατεκρίθη τὸ Σύμφωνον τῆς ἐγκαταστάσεως, διότι δὲν θέτει εἰς τὴν αὐτὴν μοῖραν τοὺς ἐξ ἀνταλλαγῆς μετὰ τοὺς γηγενεῖς. Ἀλλὰ λησμονεῖτε ὅτι ὅσον καὶ ἂν θέλωμεν νὰ σβύσωμεν τὸ παρελθὸν δὲν δυνάμεθα νὰ τὸ ἐπιτύχωμεν ἐντός μιᾶς ἡμέρας, οἱ δὲ ἱσχυρόντες τοὺς λαοὺς ἐπιδιώκουν νὰ δημιουργήσωμεν νέαν ἐθνικὴν συνείδησιν, νέαν ψυχολογίαν. Καὶ τοῦτο δύναται νὰ ἐπιτύχῃ ἐφόσον αὐξάνει ἡ ἐμπιστοσύνη τοῦ ἐνὸς πρὸς τὸν ἄλλον. Ὡς πρὸς τὴν ἐμπορικὴν συμφωνίαν λέγει ὅτι ἔπρεπε νὰ χαραχθῇ ἄλλη πολιτικὴ, δηλ. νὰ προτιμηθῇ τὸ διαχωρικὸν δασμολόγιον, συμπληρούμενον μετὰ ὁρισμένων ὁρῶν. Ἐν πάσῃ περιπτώσει τὸ νέον καθεστῶς εἶναι καλύτερον διὰ τὰ ἑλληνικὰ συμφέροντα ἀπὸ τὸ προηγούμενον.

Οἱ ἐπικρίναντες τὰς συμφωνίας δὲν ὠκνησαν νὰ εἴπουν ὅτι θέλουν νὰ ἀφήσουν νὰ ἐννοηθῇ ὅτι αὐταὶ ἡ ἔπρεπε νὰ γίνοντο ὑπὸ τὴν κλαγγὴν τῶν ὅπλων ἢ ὅτι ἔπρεπε νὰ παρασκευαζόμεθα πρὸς πόλεμον διὰ νὰ ἐπιτύχωμεν τὰ ἀπαιτούμενα πλεονεκτήματα. Ἀλλὰ τοιαύτας γνώμας εἶναι φανερόν ὅτι δὲν τὰς ἐγκρίνει οὔτε ἡ ἐλαχίστη μειοψηφία τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ. Ὁ λαὸς ἀξιοῖ σήμερον νὰ τοῦ ἀσφαλίσωμεν μίαν μόνιμον καὶ παγίαν εἰρήνην. Ἡ ἀντίθεσις μεταξὺ ἡμῶν καὶ τοῦ κ. Ζαβιτιζιάνου εἶναι ὅτι ἡμεῖς πιστεύομεν εἰς τὴν εἰρηνικὴν κατὰστασιν ὡς κατὰστασιν ἀνάγκης καὶ διὰ τοὺς δύο λαοὺς.

Ὁ ἀξιοτίμος βουλευτὴς ἐκ Κερκίρας ὠμίλησε περὶ ἐθνικῶν ἰδανικῶν. Ἀλλὰ περὶ ποίων ἰδανικῶν ὠμίλησεν ; Τολμᾷ ἀκόμη νὰ ὑποστηρίξῃ ὅτι διὰ νὰ ὑπάρξῃ Ἑλλάς, διὰ νὰ ὑπάρξῃ ἐθνικὴ κατὰστασις εἰς τὴν Ἑλλάδα εἶναι ἀνάγκη νὰ ἔχωμεν ἰδανικὰ ἑδαφικῆς ἐπεκτάσεως ; Ἐὰν ἔχετε αὐτὴν τὴν γνώμην νὰ τὸ εἰπῆτε. Ἀλλὰ δὲν ἔχετε αὐτὴν τὴν γνώμην, διότι οὐδεὶς ἀπολύτως θὰ ἤθελε νὰ σᾶς ἐπιδιοκηθῇ. Εἶναι πλάνη οἰκτρά καὶ φαντασιοπληξία τὸ λεγόμενον ὅτι εἰς στιγμὴν κατὰ τὴν ὑποίαν δὲν θὰ ἔχωμεν ἰδανικὰ ἑδαφικῆς ἐπεκτάσεως κατὰ τὴν στιγμὴν κατὰ τὴν ὑποίαν δὲν θὰ ὑπάρχῃ ἡ ἀνάγκη τοῦ πολέμου, τότε καὶ μόνον θὰ γίνωμεν ἠθικοὶ ἄνθρωποι. Ἐλησμονήσατε ὅτι ἀκριβῶς ἡ ἠθικὴ χαλάρωσις, ἡ ἠθικὴ κατὰπτωσις ἐδημιουργήθη κατὰ τὸν πόλεμον, ἐξ αἰτίας τοῦ πολέμου ; Ἐλησμονήσατε ὅτι ἡ μεγαλύτερα ἐκμετάλλευσις ἀνθρώπων ἐγένετο κατὰ τὴν περίοδον ἐκεῖνην τὴν πολεμικὴν κατὰ τὴν ὑποίαν ἐνθ' ἄλλοι ἐθυσιάζοντο, ἄλλοι ἐπλούτιζον καὶ ὠργιάζαν ; (Χειροκροτήματα). Καὶ αὕτη

ἡ κατεῦθυνσις εἶναι ἐκεῖνη ποῦ θὰ δημιουργήσῃ ἐθνικὰ ἰδανικὰ εἰς ἕνα λαὸν ὅπως ὁ Ἑλληνικός, ὁ ὁποῖος ἐμεγαλουργήσῃ διὰ τοῦ πνεύματος, διὰ τῆς δημιουργίας τοῦ πνεύματος ; Ἐξέπλησθη ὅταν ἤκουσα νὰ γίνεταί λόγος μετὰ τοιαύτης περιφρονήσεως περὶ τῶν διεθνῶν συνθηκῶν καὶ τῆς Κ.Τ.Ε. καὶ ὅλων τῶν ἄλλων ὀργανισμῶν, οἱ ὁποῖοι τείνουν νὰ παγιώσουν τὴν εἰρήνην, νὰ λέγωνται ἀπὸ τοῦ βήματος τοῦτου αὐτὰ καὶ νὰ λησμονῶνται ὅτι βεβαίως ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς εἶναι δημιουργημὰ τῶν ἀγώνων τῶν τέκνων του, ἀλλὰ καὶ συγχρόνως καὶ τῆς συνδρομῆς καὶ τῆς βοήθειας πολλῶν ἄλλων φίλων, ἡ ὁποία συνδρομὴ ἐγένετο ἐξ αἰτίας αὐτοῦ τοῦ μεγάλου Ἑλληνικοῦ παρελθόντος. Δὲν ἔχομεν αὐτὴν τὴν περιορισμένην ἀντίληψιν, κύριοι, περὶ Πατρίδος, ὅτι ἡ Πατρίς εἶναι συνωφασμένη μετὰ μίαν ἰδέαν ἑδαφικῆς ἐπεκτάσεως. Δι' αὐτὸ κατὰ τὴν στιγμὴν κατὰ τὴν ὑποίαν ἐγένετο ἡ ἀποκατάστασις τοῦ Ἑθνους, οἰκθῆναι ἰδέαν ἑδαφικῆς ἐπεκτάσεως ἀποτελεῖ ἀθέμιτον ἰδέαν. Θὰ συνετέλει εἰς τὸ νὰ καλλιέργωνται σχέσεις πολεμικῆς τοῦ διεθνούς ἀνταγωνισμού, ὁ ὁποῖος καὶ κατὰ τὸν Κάντιον καὶ κατὰ τοὺς ἀνθρωπιστὰς καὶ φιλοσόφους ἀποτελεῖ μίαν κατὰστασιν πραγμάτων, ὁμοίαν, ὅπως εἶπεν ὁ ἀξιοτίμος ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν Ὑπουργός, ἐκεῖνης τῆς κατὰστασεως τῆς προϊστορικῆς ἐποχῆς, κατὰ τὴν ὑποίαν οἱ ἄνθρωποι ἐτρωγον ἀλλήλους. Αὐτοὶ δὲν ὑπάγονται εἰς οὐδεμίαν ἐμπονον τάξιν.

Ἐχομεν πολὺ μεγαλυτέραν ἐμπιστοσύνην εἰς τὴν δυναμικότητα τῆς Ἑλληνικῆς φυλῆς καὶ νομίζομεν ὅτι μετὰ τὴν παγίωσιν τοῦ εἰρηνικοῦ καθεστώτος, μετὰ τὴν σὺναψιν στενῶν σχέσεων, μετὰ τὴν σὺναψιν ὁμοσπονδιακῶν δεσμῶν μετὰ ἄλλα ὅμοια Κράτη, θὰ κατορθώσῃ ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς νὰ μεγαλουργήσῃ ὅπως ἐμεγαλουργήσῃ καὶ εἰς τὸ παρελθόν, νὰ μεγαλουργήσῃ πρὸς ἀγὰθὸν ὁλοκλήρου τῆς ἀνθρωπότητος. Καὶ δι' αὐτὸ χαίρετιζομεν αὐτὰ τὰ σύμφωνα ὅχι ὡς ἐν τέρμα, ἀλλ' ὡς μίαν ἀφετηρίαν, ὡς μίαν ἀφετηρίαν στενωτέρας προσεγγίσεως, ἀλλ' ἂν εἰς τὴν ὅλην ζυγαρίαν κλίνη ἡ πλάστιγγε περισσότερον μετὰ τὸ μέρος τῶν Τούρκων δὲν δυσανασχετοῦμεν δι' αὐτό. Τείνομεν μετὰ ὅλην τὴν καρδίαν μας τὸ χεῖρ πρὸς τὴν Τουρκίαν καὶ βεβαίως εἰς τὴν ἐξέλιξιν τῶν σχέσεων θὰ προσπαθώσωμεν νὰ μὴ ζημιωθῇ οἰκονομικῶς ἡ ὁπωσδήποτε ὁ Ἑλληνικὸς λαός—καὶ τείνομεν τὴν χεῖρα μετὰ ὅλην τὴν καλὴν θέλησιν καὶ τὴν ἀπόφασιν νὰ τηρήσωμεν πιστῶς αὐτὰς τὰς συμφωνίας, διότι ἀναγνωρίζομεν ὅτι ὁ ἕνας λαὸς εἶναι συμπλήρωμα τοῦ ἄλλου. Ἐτσι καὶ μόνον θὰ μπορέσωμεν νὰ προχωρήσωμεν—ὅχι μετὰ ἐνδοιασμόν, ὅχι δι' ἐπιφυλάξεις. Δὲν ἀρκεῖ νὰ λέγωμεν ὅτι εἰμεθα ὑπὲρ τῆς εἰρήνης, δὲν ἀρκεῖ νὰ λέγωμεν ὅτι θέλομεν τὴν Βαλκανικὴν ἰδέαν, τὴν Βαλκανικὴν ἑνωσιν καὶ πλειονοτοῦμεν εἰς τὴν ἱκανοποίησιν αὐτῆς. Διὰ νὰ γίνῃ ἡ Βαλκανικὴ ἑνωσις θὰ χρειασθῇ νὰ γίνῃ θυσία ἀπὸ ὅλα τὰ μέρη. Εὐτυχῶς ἐκεῖνοι, οἱ ὁποῖοι θέλουν νὰ εἶναι πρόδρομοι αὐτῆς τῆς ἰδέας, ὑφίστανται καὶ μερικὰς θυσίας, διότι αὐτοὶ εἶνε ἐκεῖνοι, οἱ ὁποῖοι βραδύτερον θὰ καρπωθῶν καὶ ἠθικῶς καὶ ὁλικῶς περισσότερον (χειροκροτήματα).

Γ. Κονδύλης. Αἱ συνθήκαι, λέγει, συνεννοήσεως μετὰ τῆς Τουρκικῆς Δημοκρατίας τὰς ὑποίας ἐφαρμόζει ἡ Κυβέρνησις ἀποτελοῦν τὴν ἀναγνώρισιν μιᾶς πραγματικότητος, ἡ ὁποία προήλθε ἐκ τοῦ τελευταίου πολέμου. Ἐφόσον ὑπῆρχον ἐκατομμύρια ἀλυτρώτων, στοιχειῶδες καθήκον τοῦ Ἑθνους ἦτο νὰ μετέρχεται ἀπολυτρωτικὴν πολιτικὴν. Ἀρ' ἔς ὅμως στιγμῆς εἰς τὰς χώρας ἐκεῖνας δὲν ὑπάρχουν πλέον Ἑλληνας καὶ ἐπὶ τῶν ὁποίων ἐκεῖνων ἀναπτύσσεται μίαν νεαρὰ δημοκρατία νομίζω ὅτι ἡ πολιτικὴ τῆς συνεννοήσεως μετὰ τὴν ὁμορὸν ἐπικράτειαν ἦτο ἡ μόνη ἐπιβεβλημένη πολιτικὴ. Ἡ πολιτικὴ ἄλλωστε συνεννοήσεως μετὰ ὁμορὸν κρατῶν δὲν εἶναι τι ξέρον πρὸς τὸ ἑλληνικὸν ἔθνος. Μολονότι τοῦτο προήγαγε πάντοτε τὴν πολεμικὴν τέχνην καὶ συχνότατα προσέφευγε πρὸς τὸν πόλεμον, οὐδέποτε ὁμῶς ἀπεπειράθη κατὰκτητικούς πολέμους. Μία ἐξίρσεις ὑπάρχει, ἡ ἐσβολὴ τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου εἰς τὴν Ἀσίαν. Ἀλλὰ ἦσαν τόσον εὐγενῆ

τὰ ελατήρια τοῦ εὐγενοῦς ἐκείνου ἀνθρώπου καὶ τόσον ἐκπολιτιστικοὶ οἱ σκοποὶ τοῦ, ὥστε ἡ ἱστορία πανηγυρικῶς ἀπεδέχθη ὅτι δὲν ἐπρόκειτο περὶ κατὰκτῆτος ἀλλὰ περὶ ἐκπολιτισμοῦ. Ὁ νεώτερος πάλιν Ἑλληνισμός ὁ ὁποῖος ἀπέκτησε τὸ αἰσθητικὸν τῆς ἐθνικῆς ἐνότητος εἰς τὸν λόγον τῆς δουλείας, εἶνε ἀληθὲς ὅτι μετὰ τὴν πτώσιν τῆς μεγάλης αυτοκρατορίας τῆς ἡμετέρας νὰ προετοιμάζεται καὶ διεξήγαγε ὅχι ὀλίγους ἀγῶνας καὶ τέλος κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ περελθόντος αἰῶνος ἡττύχθη νὰ ἐλευθερώσῃ μέρος τῆς κλασσικῆς Ἑλλάδος. Τὸ μέρος τοῦτο πάλιν διεξήγαγεν ἀγῶνας καὶ ἀτυχεῖς καὶ εὐτυχεῖς καὶ τελευταῖον τὸ ἔθνος ἀπεδύθη εἰς πόλεμον ὃν ἐνέπνευσεν μία μοναδικὴ εὐκαιρία καὶ ὁ ὁποῖος ἐχάθη διὰ τοὺς λόγους, οὓς γνωρίζομεν ὅλοι. Ἀφ' ἧς ἐχάθη ὁ πόλεμος οὗτος καὶ δὲν ἀπέμειναν Ἑλληνες εἰς τὴν Μικρὰν Ἀσίαν ποῖα πολιτικὴ ἐπεδύλλετο νὰ ἐφαρμοσθῇ; Κατακτητικὴ; Οὐδεὶς ὑποθέτω συνιστᾷ τὴν πολιτικὴν ταύτην. Νὰ ἐμμείνωμεν ἐξ ἄλλου εἰς τὰς παλαιὰς ἰδέας ὅς ἦτο ἀρνησις καὶ πρᾶγματικότητος καὶ ὅ' ἀπετέλει τοῦτο πολιτικὴν ἀνωφελὴ καὶ ἐπιζημιον. Διὰ τοῦτο ἡ διακρίσις τῆς νέας καταστάσεως ἐπεδύλλετο νὰ γίνῃ καὶ ὅσον γρηγορώτερα ἔγινε τόσον τὸ καλὺτερον. Ὅπως ἐδῶ εἶναι μία ἐλευθερία Ἑλληνικὴ Δημοκρατία, ἐκεῖ εἶναι μία ἐλευθερία Τουρκικὴ Δημοκρατία καὶ ὅπως ἐν τῇ συνεννοήσῃ. Εἶναι βεβαίως ἀληθὲς ὅτι ἀπὸ τὰς μέχρι τοῦδε συμφωνίας τὰ περισσότερα ὠφελήματα τὰ λαμβάνει ἡ Τουρκία. Τὰ σημεῖα ὅμως εἰς τὰ ὅποια οἴγονται ὀξύτερον τὰ ἑλληνικὰ συμφέροντα εἶναι τὰ τῆς ἐγκαταστάσεως, ἥτις δὲν ἐπιτρέπεται εἰς τὸν πληθυσμὸν ἐκείνον τὸν καταστραφέντα διὰ τὴν ἐθνικὴν ἰδέαν. Καὶ δι' αὐτὸ πρέπει ν' ἀκουσθῇ μία λέξις συμπαιθῆς περὶ αὐτοῦ. Ὁ πληθυσμὸς αὐτὸς νομίζω ὅτι δὲν ἐπρόκειτο νὰ μεταβῇ ἐκεῖ ὀραδικῶς. Ὁ μετέδωκεν ὅπως καὶ οἱ ἄλλοι Ἑλληνες. Καὶ ἐκ πλάνης περὶ τῆς πλινιστήσεως ταύτης ἐγενήθη φόδος εἰς τοὺς Τούρκους καὶ κακῶς ἀπηγορεύθη ἡ μετάδοσις.

Ὡς πρὸς τὴν συμφωνίαν, συνεχίζει, τῆς ἰσοπλίας νομίζω ὅτι παρεῖλε τοῦτο, καίτοι σύμφωνα μετὰ τὰς δηλώσεις τῆς Κυβερνήσεως δὲν πρόκειται περὶ συμφωνίαν ἀναγνωρίσεως ὑπεροπλίας τῆς Τουρκίας. Μολατούμε ἡμεῖς ὅς ὑπερηγήσῃσιν τὰς συμφωνίας, διότι πιστεύομεν ὅτι ἡ συνεννόησις ὅς ἀρχίσῃ μετὰ τὴν ἐκδήλωσιν περιτοστέρας προθυμίας ἀπὸ τὸ ἐν μέρος καὶ νομίζω ὅτι ἡ μετάδοσις τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ αὐτὴν τὴν ἐννοίαν ὅς ἐπέχε. Πιστεύομεν, συνεχίζει, ὅτι ἡ συμφωνία ὅς ἀποθῇ ὠφέλιμος δι' ἀμφοτέρους. Ἡ συμφωνία ὑπόκειται καὶ ἐν ἄλλῳ. Ὅτι δύνανται δι' αὐτοῦ νὰ ἐπιρρασθῇ τὰ πνεύματα καὶ νὰ καταστῇ θετικότερα ἡ συνεννόησις τῶν Βαλκανικῶν λαῶν. Ὅσον καὶ ἂν πιστεύομεν ὅτι ἀπὸ ἄλλους λόγους ἀποκλείεται ἡ παγκόσμιος εἰρήνη δὲν ἡμποροῦμεν νὰ ἀμφισβητήσωμεν ὅτι ἡ ἀνθρωπότης προοδεύει. Διὰ τὴν δὲν ἐξελεγχθῇ αὐριον εἰς τὴν Βαλκανικὴν συνεννόησιν, μεθυσίον εἰς τὴν εὐρωπαϊκὴν καὶ περικτεώω εἰς μίαν παγκόσμιον τοικύτην; Μὲ τὴν ἐλπίδα αὐτὴν, τονίζει, ὅς ψηφίσωμεν τὰ τῶν συμφωνιῶν διὰ νὰ συμβῶμεν καὶ ἡμεῖς πρὸς δημιουργίαν μιᾶς ψυχικῆς διχθέσεως ἀλλοῖς εἰς τὸν ἑλληνικὸν λαόν, ἡ ὁποία ὅς τὸν φέρῃ εἰς ἐπαφὴν μετὰ τὰς ἰδεώδεις, καὶ δὲν ὑπολείπεται, ἐπιλέγει, τίποτε ἄλλο παρὰ ὅτι ἐναπόκειται εἰς τὸν Τουρκικὸν λαόν νὰ ἀνταποκριθῇ εἰς τὰ αἰσθητικὰ τὰ ὅποια τόσον πανηγυρικῶς ἐκδήλουσιν ἐν ταῦθα. (Χειροκροτήματα).

Α. Μιχαλακόπουλος (Υπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν). Δὲν ὅς σὺς ἀπασχολήσω, λέγει, κύριοι, ἐπὶ μικρόν. Ὅτι ἀφορᾷ τὰς πολιτικὰς σχέσεις ἐπὶ τῶν γενομένων συμφωνιῶν ἐλαβόν τὴν τιμὴν νὰ ἀπασχολήσω τὴν Βουλὴν κατὰ τὴν εἰρήνησιν ὅς ὀμιλήσῃ ἄλλως τε καὶ ὁ κ. Πρωθυπουργὸς ἐκθέτων τὸ πολιτικὸν μέρος τῶν συμφωνιῶν τούτων. Πάντως καὶ τὸ ἰδικόν του μέρος καὶ τὸ ἰδικόν μου μέρος ὅς ἦτο δυσχερὲς μετὰ τὰς θαυμαστικὰς ἀγορεύσεις ἐπὶ τοῦ συζητουμένου κοσμοϊστορικοῦ γεγονότος παρὰ τῶν ἀξιότιμων ἐκ Μαντινείας καὶ ἐκ Καβάλλας πολιτευτῶν. Εἶμαι ὅμως, συνεχίζει, ὑπο-

χρεωμένους νὰ εἶπω ὀλίγα τινὰ, ἅτινα εἶναι περισσότηρον ἀναγκαῖα παρὰ εὐχάριστα εἰς ἀπάντησιν αἰτιάσεων ἐκτοξευθεισῶν δριμύτερον παρὰ τοῦ ἀξιότιμου ἐκ Κερκύρας βουλευτοῦ ὀλιγώτερον δὲ δριμύτως παρὰ τοῦ ἀξιότιμου ἀρχηγοῦ τῶν προοδευτικῶν. Ὁ ἐκ Κερκύρας βουλευτὴς εἶπεν ὅτι ἡ συμφωνία ἡ ἑλληνοτουρκικὴ ὅπως ἐγένετο ἦτο συμφωνία ἐπιβλαβὴς διὰ τὴν Ἑλλάδα, καὶ ἀνωφελὴς διὰ τὴν Τουρκίαν καὶ ὅτι τὸ κακὸν ἔγινε διότι τὴν διεπραγματεύθη τὸ ὕπουργον τῶν Ἐξωτερικῶν καὶ ὅχι ἄλλο ἀρμοδιώτερον ὕπουργον. Ἀλλὰ διὰ τὴν προκειμένην περίπτωσιν ἀρμόδια εἶναι καὶ τὸ ὕπουργον τῶν Οἰκονομικῶν καὶ τὸ ὕπουργον τῶν Ἐξωτερικῶν καὶ τὸ ὕπουργον τῆς Ἑθνικῆς Οἰκονομίας. Καὶ κατέληξε εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι πρέπει νὰ ὑπάρχῃ συνεργασία εἰς τὰς ἐμπορικὰς συμβάσεις ὅλων τῶν ἀρμοδίων παραγόντων, οἱ ὅποιοι πρέπει νὰ ἀκούωνται. Διὰ τοῦτο ἐκτοσεῖται ἐκκαταρτίστη εἰς τὸ ὕπουργον τῶν Ἐξωτερικῶν ἐπιτροπὴν εἰς τὴν νὰ ἀντιπροσωπεύωνται ὅλοι αἱ ἀπόψεις διὰ νὰ ἀντιπροσωπεύωνται καὶ ὅλοι αἱ ἀξιώσεις. Ἐπὶ τοῦ προκειμένου διεπραγματεύθησαν τὴν συμφωνίαν ὁ κ. Ζαλοκώστας, ὅστις εἶναι ἰδιώτης τῶρα καὶ ἀναγνωρίζεται ὡς αὐθεντία ἀναμφισβήτητος εἰς αὐτὰ τὰ ζητήματα, καὶ διὰ τὴν διεξίτητα μεθ' ἧς ἐχειρίσθη τὸ ζήτημα τὸν εὐχαριστῶ καὶ ἐγὼ προσωπικῶς καὶ ἐκ μέρους τῆς Κυβερνήσεως. Τὸ δεύτερον μέλος ἦτο ἀντιπροσωπεία τοῦ Ἐμπορικοῦ καὶ βιομηχανικοῦ Ἐπιμελητηρίου Ἀθηνῶν εἰδικῶς ὑπ' ἐμοῦ παρακληθεὶς, καὶ ἐν μέλῳ ἦτο ὁ κ. Διαμαντόπουλος τοῦ ὕπουργου τῶν Ἐξωτερικῶν διὰ τὰ ζητήματα τῆς ἐγκαταστάσεως. Ὡστε δὲν παρελείφθη ὅ, τι ἥδυνετο νὰ γίνῃ. Ἐάν, κ. βουλευτὰ Κερκύρας, εἰσάγῃ περισσότερα εἰς τὴν Ἑλλάδα ἢ Τουρκία, τοῦτο δὲν εἶναι τι ἐξαιρετικόν. Ὅλοι γνωρίζομεν ὅτι καὶ ἡ Ρουμανία καὶ ἡ Βουλγαρία καὶ ἄλλα κράτη εἰσάγουν περισσότερα. Ὑπάρχουν δὲ καὶ πολλὰ εἶδη τουρκικὰ τὰ ὅποια εἶναι καὶ πρὸς τὸ συμφέρον ἡμῶν νὰ εἰσάγονται. Ὅταν μὲς κατηγοροῦν ὅτι δὲν κατωρθώσαμεν νὰ ἰσοφαρίσωμεν τὴν εἰσαγωγὴν δὲν ἐλαβόν τὸν κόπον νὰ ἰδοῦν ποῖα εἶναι τὰ εἶδη τοῦ εἰσάγομεν. Ἐάν παρρησιάζοιτο ὅς ἐλαβόν ποῖα εἶδη εἶναι εἶδη ἀπαραίτητου δι' ἡμᾶς ἀνάγκης. Εἶναι πρῶτα ὅλα, μαλλί, καὶ ἄλλα ἀπαραίτητα διὰ τὴν βιομηχανίαν μας, τὰ ὅποια ἡ ἐπομνησθέντα ἄλλαθεν καὶ ὅς τὰ ἐπληρώσαμεν ἀκριβώτερον λόγῳ τῶν μεταφορικῶν π. χ. εἰσάγομεν βάλυα καὶ 42 ἑκατομ. κατ' ἔτος διότι δὲν εἴμεθα αὐτάρκεις καὶ ἂν δὲν τὸν φέρωμεν ἐκ Τουρκίας ὅς τὸν φέρωμεν ἀπὸ ἄλλου μέρους. Εἰσάγομεν ἔρια καὶ νήματα διὰ τὰς σχετικὰς βιομηχανίας μας. Εἰσάγομεν γαλάνθηρας τοὺς ὁποῖους ἂν δὲν φέρωμεν ἀπὸ τὴν Ποντοφράκλειαν ὅς τοὺς φέρωμεν ἀπὸ τὴν Ἀγγλίαν. Εἰσάγομεν λιναρόσπυρον καὶ βαμβάκ σπύρον καὶ τόσον ἐνδιαφέρον ἔχουν οἱ βιομήχανοι αὐτῶν τῶν εἰδῶν, ὥστε μάλιστα ὑπῆρξε κίνδυνος διανομῆς τῶν σχέσεων μετὰ τῆς Τουρκίας ἀνησυχίασιν ὅχι ὀλίγον. Εἰσάγομεν προῖοντα ζυροκίμας καὶ εἶπεν ὁ κ. βουλευτὴς Κερκύρας ὅτι κατεστρέφωμεν τὴν κτηνοτροφίαν μας. Δὲν ἔλαβον ὅμως ὅπ' ὅψιν ὅτι ἔστιν ἐξαιρετικὴ μείωσις τοῦ θάλασσο ἐσπεύσα νὰ ζητήσω τὴν γνώμην τοῦ ἀρμοδίου ζυροτεχνικοῦ τμήματος τοῦ ὕπουργου τῆς Γεωργίας, τὸ ὅποιο μὲς διεπίστωσε ὅτι δὲν πρόκειται νὰ ὑποστῶμεν καμμίαν ζημίαν. Δὲν κατεστρέφωμεν λοιπὸν οὕτε τὴν βιομηχανίαν οὕτε τὴν ζυροκίμας.

Ἀλλὰ σὺς ἐδωκαν μίαν σημείωσιν ἐδῶ, φίλε κ. βουλευτὰ ἐκ Κερκύρας, καὶ μοῦ φρίνεται ὅτι ὁ πληροφόρητος ὅμως δὲν ὅς ἦτο φίλος σὺς διότι εἰς τὴν σημείωσιν αὐτὴν τὴν ὁποίαν ἐλάθετε ἀναφέρονται τὰ ἐξῆς. (ἀναγινώσκουσι).

Κ. Ζαβιτζιάκος. Εἶναι λάθος ἐκεῖ.

Α. Μιχαλακόπουλος (Υπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν). Τὸ ἐγνώριζον ὅτι εἶναι λάθος.

Κ. Ζαβιτζιάκος. Εἶπον ὁ ἴδιος ὅτι πρόκειται περὶ πρᾶξομιᾶς.

Α. Μιχαλακόπουλος (Υπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν). Ἐξεί-

Κ. Ζαβιτζιάκος. Μὴ διαβάζετε αὐτὸ ποῦ εἶναι λάθος καὶ τὸ ὁποῖον δὲν ἀνέγνωσα.

Α. Μιχαλακόπουλος (Υπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν). Δὲν ἤμην παρκατάτης σὰς διὰ νὰ ἴδω τί διαβάζετε καὶ τί ἀφίνατε. Ὡς θέλετε νὰ τὸ μαντεύω; ἐνῷ σὺς διακρίνετε μίαν ἐξαιρετικὴν εὐχέρειαν περὶ τὸ λέγειν εἶδα ὅτι ἀνεγνώσατε ἀρκατὰ λεπτὰ τῆς ὥρας καὶ ἡ πόρησα μήπως θέλετε νὰ ἐκφωνήσῃτε λόγον ἔγγραφον καὶ σὺς ἡρώτησα καὶ μοι εἶπατε ὅτι εἶναι μία ἔκθεσις. Σὺς παρεκάλεισθε νὰ μοι τὴν δώσητε καὶ εἶχατε τὴν καλωσύνην νὰ μοῦ τὴν δώσητε, διότι ἀπετέλει ἓνα μέρος τῆς ἀγορεύσεώς σας ἀκριβῶς διότι τὸ ἀνεγνώσατε κατὰ τρόπον ποῦ δὲν ἦτο δυνατόν νὰ τὸν παρακαλοῦσῃτε κανεῖς. Δέχομαι λοιπὸν τὰ 11 δισεκατομμύρια ποῦ λέγετε καὶ προχωρῶ νὰ ἴδω ποῖα ἄλλα λάθη ὑπάρχουν. Συνεχίζω ἀναγινώσκουσι.

Κ. Ζαβιτζιάκος. Ἀπὸ τὴν στατιστικὴν τοῦ ὕπουργου ἐπληροφόρητον ὅτι δὲν ἔχει καμμίαν ἐξουσίαν.

Α. Μιχαλακόπουλος. Σὺς μέφομαι ἐγὼ δι' αὐτό; Τὸ λέγετε δύο φορές. Τὸ ἀνεγνώσατε, ἀφίνατε νὰ τὸ ἀναγνώσω καὶ ἐγὼ. Ἡ μέθοδος τοῦ ἀναγινώσκου εἶναι ἡ αὐτή. Τοῦ γινώσκου διαφέρει. Λοιπὸν δι' ὅλα αὐτὰ τὰ ἀσκήματα κατὰ τὴν παραγωγὴν ἡ ἀστέα ἐπρεπεν ἡμεῖς νὰ ζητήσωμεν εἰδικὰ φαίνεται παραχωρήσεις, οἱ ὁποῖαι παραχωρήσεις ἔαν ἐδίδοντο εἰς ἡμᾶς. . . .

Κ. Ζαβιτζιάκος. (Ἐπιχειρεῖ νὰ διακόψῃ).

Α. Μιχαλακόπουλος. Σὺς ἤκουσα ἐπὶ μίαν ὥραν νὰ λέγετε πράγματα ἐδῶ τὰ ὅποια ἦσαν τελείως ἀνυπόστατα. Δὲν ὀμιλήσατε διόλου διὰ νὰ σὺς διακόψω, ἀκριβῶς διότι ἐγνώριζον ὅτι ἔχετε τὴν κακὴν συνήθειαν νὰ μὴ δέχεσθε δικαιοσύνην, ἀλλὰ νὰ κἀνετε μόνον τοιαύτας. Πρέπει νὰ ἀκούσῃτε καὶ σὺς χωρὶς νὰ διακόπτετε ὅπως σὺς ἤκουσα καὶ ἐγὼ. Ἐγὼ σὺς εἶπον ὅτι ὅποια σὺς ἔδωκε αὐτὸ τὸ χαρτὶ δὲν ἡμπορεῖ νὰ εἶναι φίλος σας, πρέπει νὰ ἔχη κανεῖς τελείαν ἄνοιαν πὺς γίνονται αἱ ἐμπορικὴς συμβάσεις διὰ νὰ μὴ ποῖ νὰ ὑποστηρίξῃ τοιαῦτα πράγματα. Ὁμιλήσαμεν περὶ τῶν οἰκονομικῶν. Καὶ διὰ τὰ οἰκονομικὰ δύναμι καὶ παρὰ τὴν διαθεσίαν ὅτι ἡ κατανάλωσις ἐν Τουρκίᾳ ὅς εἶναι πλέον ἢ ἐπαρκής. Ὁμιλήσαμεν περὶ τοῦ σάπινος. Εἶναι ἀληθὲς ἐκεῖνο τὸ ὅποιο εἶπεν ὁ ἀξιότιμος βουλευτὴς Κερκύρας ὅτι ἡ Τουρκία προσπαθεῖ νὰ κἀμῃ μίαν βιομηχανίαν ἰδικὴν τῆς.

Ἀλλ' εἶναι ἐπίσης ἀληθὲς ὅτι τὰ 9)10 τοῦ κατανάλουμένου ἐν Τουρκίᾳ σάπινος εἶναι σάπινος εἰσαγόμενος ἀπὸ τὴν Ρωσίαν, τὴν Γαλλίαν καὶ τὴν Ἰταλίαν, σάπινος δὲ ὁποῖος δὲν κατασκευάζεται ἀπὸ προϊόντα ἐλαίου. Ἐκεῖνο τὸ ὅποιο ἐπιτύχομεν εἰς τὴν προκειμένην περίπτωσιν εἶναι τὸ ἐξῆς, εἶναι ὅτι ἐπιτύχομεν μίαν μείωσιν τοῦ θάλασσο τοῦ εἰσαγομένου εἰς Τουρκίαν ξένου σάπινος. Αὐτὸ ὅς ἀπέδωκε πλεονέκτημα εἰς ὄφελος τῆς Γαλλίας, ἡ ὁποία ἔχει τὴν μεγαλύτεραν ἐξαγωγὴν, τῆς Ρωσίας καὶ Ἰταλίας. Ἐπιτύχομεν τὴν ἀναγκασμένην εἰδικὴν κλάσιν σάπινος παραγομένου ἐξ ἐλαίου καὶ δι' αὐτὸ ἐκτοπίζονται αἱ βιομηχανίαι ἐκεῖναι αἱ ὁποῖαι δὲν παράγουν σάπινον ἐξ ὑπολειμμάτων ἐλαίου ἀλλ' ἐξ ἄλλων ἐλαίων. Ἐμείνωμεν δὲ μόνον μετὰ τὸ 22 ο/ο νὰ συναγωνισθῶμεν τὴν ἐξαγωγὴν βιομηχανίαν τῆς Τουρκίας ἡ κατανάλωσις τῆς ὁποίας εἶναι σήμερον μικροτέρα. Κατὰ τὴν γνώμην τῶν εἰδικῶν καὶ τοῦ κ. Ζαλοκώστα, διότι τὰ ζητήματα αὐτὰ τὰ παρακαλοῦσιν ἐγὼ εἰς ὅλας τὰς λεπτομερείας μόνος μου, κατὰ τὴν γνώμην τῶν εἰδικῶν καὶ τῶν ἐκθεσίων τοῦ κ. Ζαλοκώστα ἂν ἐκτοπίσωμεν ἐκ τῆς καταναλώσεως ἐν μέρος τῶν ξένων εὐρωπαϊκῶν καὶ ἰδίᾳ τοῦ ρωσικοῦ σάπινος, ἡ Ἑλληνικὴ σάπινος (ὅς ἔχη ἐκ τούτου νὰ κερδίῃ πλέον ἢ ἀρκετὰ. Ἀλλ' ὁ ἀξιότιμος πολιτευτὴς ὁ ὁποῖος μοῦ δίδει τὴν τιμὴν νὰ τὸν ἀπασχολῶ καὶ ὁ ὁποῖος ὑπῆρξεν ὁ πλέον ἐπιφυλακτικὸς κατὰ τὰς ἰδιαιτέρας συζητήσεις ὑπὲρ τῆς συνάψεως τῶν συμφωνιῶν εἰς τὴν ἐπιτροπὴν τῶν ἐξωτερικῶν ὑποθέσεων, ἀλλ' ὁ δριμύτερος εἰς τὴν ἐπιθεσίαν τὴν ἀποφινῇ.

Κ. Ζαβιτζιάκος. Συνεζητήσαμεν ἡμεῖς λεπτομερείας εἰς τὸ ὕπουργον; Ἡμῖν φαντακὸς καὶ εἶμαι ὑπὲρ τοῦ κυρίου σκοποῦ τῆς συνθήκης.

Α. Μιχαλακόπουλος (Υπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν). Ἀπεδέχθητε ὡς ἀπεδέχθη μίαν φοράν εἰς καταδικασθεῖς τὴν καταδίκην τοῦ εἰς θάνατον, ἀλλ' ὁ ὁποῖος ἐδυσκολαύετο νὰ εὕρῃ τὸ δένδρον ἀπὸ τὸ ὅποιο ὅς τὸν ἐκρεμοῦσαν. Περίπου αὐτὴ εἶναι ἡ ψυχολογικὴ σὰς ἀντίληψις πρὸς τὰ σήμερον γεγόμενα, διότι ἂν εἴθε σήμερον φαντακὸς, φαντακίστες τῶν ἄλλων, ὅς μοῦ ἐπιτρέψετε νὰ εἶπω ὅτι εἴθε ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος εἰς διδομένην θυσίαν ὅς τὴν ἐμετρούσατε μετὰ πολλὴν μεγαλύτερον πύχυν ἀπὸ ἐκείνον τὸ ποῖον ὅς τὴν μετροῦσαν οἱ ἄλλοι οἱ ὁποῖοι ὅς τὸ ἐκαμῶν αὐτοδικῶς διότι εἶχον καὶ τὰς ἐπιφυλάξεις των. Φαίνεται ὅτι ἔχει μίαν ἐξαιρετικὴν ἀποτυχίαν ὁ ἀξιότιμος ἐκ Κερκύρας πολιτευτὴς, ἅμα θέλῃ νὰ καταπιασθῇ μετὰ ἀριθμοῦ, οἱ ἀριθμοὶ τοῦ ὑφίστανται μίαν συστολὴν ὡς ἂν ἐπεφευε πάχος 10 βαθμῶν ὑπὸ τὸ μηδέν.

Κ. Ζαβιτζιάκος. Ὅχι, σὺς εἴθε ἀντίθετος τῶν συμφωνιῶν. Ἐμὲ πάντοτε τὰ πράγματα μετὰ ἐδικαίωσιν καὶ μετὰ δικαίωνων.

Α. Μιχαλακόπουλος (Υπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν). Διὰ τί ἐρεθίζεσθε;

Κ. Ζαβιτζιάκος. Ἄν νομίζετε ὅτι μπορεῖτε νὰ μετὰ ὀδρεῖσθε εἴθε πολλὸ μικρὸς.

Α. Μιχαλακόπουλος (Υπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν). Μετὰ συγκροῖτε; σὺς ἔχετε ὀλιγώτερα χρόνια ἀπὸ ἐμὲ ἐδῶ μέτα, ἀλλὰ ἐπικαλοῦμαι ὅλους τοὺς κυρίους ὅσοι παρίστανται ἐδῶ νὰ εἶπον ἂν ἐγὼ ὀδρεῖσά ποτε κανέναν. Μὴ νομίζετε ὅτι αἱ ἀντιφάσεις εἰς πολιτικούς ἀνδρας εἶναι ὀδρεῖς. Εἶναι ἡ ἡ ἀνέυρεσις τῆς ἀληθείας ἐκ τῶν ὑστέρων ἢ ἡ ἐπιπολιότης. Ἀλλὰ ὀδρεῖ δὲν εἶναι ποτέ. Ἡ ἐπίθεσις, συνεχίζει, ἡ ὁποία ἔγινε κ. συνάδελφε συνίσταται εἰς τοῦτο, ἐπιτύχατε, λέγει, κύριοι, τὴν ρήτραν τοῦ μάλλον ἐνδοσυμμένου Κράτους. Καὶ ποῖον εἶναι τὸ μάλλον ἐνδοσυμμένου Κράτος; Εἶναι ἡ Ἀγγλία. Δὲν κατωρθώσατε νὰ ἐπιτύχητε τίποτε. Ἡμεῖς ἔπρεπε νὰ ἐπιτύχομεν πολλὰ περισσότερα ἀπὸ ὅτι ἐπέτυχεν ἡ Βουλγαρία, ἡ Γερμανία, ἡ Οὐγγαρία αἱ ὁποῖαι ἦσαν φίλοι καὶ σύμμαχοι τῆς Τουρκίας καὶ αἱ ὁποῖαι εἶχον πολεμήσει μετὰ τῆς παρὰ ὅτι ἐπέτυχεν ἡ Ἀγγλία ἡ ὁποία ἦτο ἀντίθετος τῆς Τουρκίας. Ἐ λοιπὸν ἀφ' οὗ δὲν ἐπέτυχτε σὺς παρὰ μόνον αὐτὸ ποῦ ἐπέτυχον αἱ τρεῖς Δυνάμεις, ἡ πολιτικὴ σὰς ὑπῆρξε πολιτικὴ ἀνθρώπων οἱ ὁποῖοι δὲν ἤξευρον τί κάμνουν. Ἡμεῖς οἱ ὁποῖοι ἔχομεν μεγάλη ἰδανικὰ, ἰδανικὰ τὰ ὅποια συνίστανται εἰς τὸ νὰ ἔχη κανεῖς ἓνα ραβδί, ἓνα ματσόκι ἔτομο, ὥστε τὸν μετ' αὐτοῦ συναλλασσόμενον μετὰ τοῦ ὁποῖου δὲν εἶρε τὴν φιλικὴν προσέγγισιν, τὴν προσέγγισιν διὰ τὴν ὁποίαν ὁ φαντακίστες ἀπὸ πάντα ἄλλον τὴν ἤθελε. Ἡμεῖς δὲν ἔπρεπε νὰ τὸ δεχθῶμεν αὐτὸ καὶ ὅς σὺς ἐδεῖχναμε τότε πὺς ὅς ἐκάναν τὴν Τουρκίαν μετὰ τὸ ματσόκι. Ἐσχάσατε τί συνέβη ὅταν εἶχατε τὸ ματσόκι εἰς τὰ 1923, δι' αὐτὸ δὲν ἐπέτυχτε καλὴν εἰρήνην; Ὑπῆρχαν αἱ μεγάλοι δυνάμεις διὰ τὰς ὁποίας δὲν ὅς ἐκόςτις τίποτε οὔτε εἰς χοῖμα οὔτε εἰς ἀνθρώπους νὰ θελήσουν νὰ μεταβάλουν τὴν πολιτικὴν τῆς Τουρκίας. Πανακασίτησαν νὰ ὑποχωρήσουν, διότι δὲν παρεγνώρισαν ἐκεῖνο τὸ ὅποιο σὺς παρεγνώρισατε καὶ λυποῦμαι διότι τὸν παρεγνώρισατε. Ἐπομένως τὸ νεώτερον πνεῦμα σήμερον δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἀνεχθῇ δι' ἐμπορικὰ καὶ οἰκονομικὰ ζητήματα νὰ ἐπιστεῖται οὐδεμίαν ἀπειλή. Καὶ ἀναμφισβήτητος ἡ πολιτικὴ αὐτὴ εἶναι ἐκεῖνη, ἡ ὁποία ἤγαγεν εἰς τὴν καταστροφὴν τὴν Γερμανίαν, ἓνα μεγάλο Κράτος. Ἄν δὲ ἤθελεν ἐφαρμοσθῇ ἀπὸ μικρὰ Κράτη ὅς ἰσοδυναμῇ μετὰ ἐν ἐπιγνώσει αὐτοκτονίαν μετὰ κακούργημα κατὰ τοῦ τόπου. (Χειροκροτήματα).

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Κύριοι Βουλευταῖ, Ἀφ' οὗ ἐκφράσω τὴν ἄκραν ἰκκνοπείαν μου διὰ τὸν τρόπον κατὰ τὸν ὅποιο ἐκρίθησαν αἱ συμβάσεις τῆς Ἀγκυρας ἀπὸ τὸν ἀξιότιμον Ἀρχηγὸν τῆς Δημοκρατικῆς Ἐ-

νώσεως και από τον 'Αξιότιμον 'Αρχηγόν του 'Εθνικού Δημοκρατικού Κόμματος είμαι υποχρεωμένος να εκφράσω κάποιαν—πώς να το είπω;—λύπην—δεν θέλω να είπω άπογοήτευσιν—διά τον τρόπον κατά τον οποίον διεξήχθη ή συζήτησις υπό των λοιπών ρητόρων. Θα εξαιρέσω τον άξιότιμον 'Αρχηγόν του Λαϊκού Κόμματος. Δεν είμαι βέβαια σύμφωνος καθ' όλα τα σημεία του λόγου του απ' εναντίας εις μερικά είμαι τελείως αντίθετος. Θα έλλω όμως εντός όλίγου εις αυτό. "Ηδη παραπονιζόμην κατά του τρόπου με τον οποίον συνεζήτησαν την σύμβασιν οι λοιποί ρήτορες. 'Ενόμιζε κανείς πρὸς στιγμήν ότι είχαν μίαν σύμβασιν συνωμολογημένην μεταξύ δύο, είτε φυσικών, είτε νομικών προσώπων ή επίχειρήσεων, ή όποια σύμβασις έφθανε μέχρι του Δικαστηρίου, όπου οι σύμβουλοι των διαδίκων ήσυχούοντο εις την έρμηνείαν της συμβάσεως κατά τὰ επίμαχα αὐτῆς σημεία. "Ηλπιζα ότι αι συμφωνίαι της 'Αγκύρας ήσαν άξιοι καλύτερας κρίσεως και όχι ταινάτης, ή όποια εγένετο εν τῇ αἰθούσῃ αὐτῇ. "Η ώρα είναι προκωχωρημένη και οά προσπαθῶσω να είμαι όσον τὸ δυνατόν σύντομος, μολονότι τὸ ζήτημα είναι βέβαια τόσον μεγάλο. εφόσον πρόκειται διὰ τῶν συμφωνιῶν αὐτῶν να δοθῇ ὀριστικῶς μία νέα τροπὴ εις τον εξωτερικὸν βίον της χώρας μας και όλολόγῳ της ἐγγὺς 'Ανατολῆς. "Αν οι λαβόντες τὸν λόγον ἀντελαμβάνοντο ὅλην την μεγάλην σημασίαν της στιγμῆς αὐτῆς, είμαι βέβαιος ότι δεν οά ἀφῇγον ἐαυτοὺς να διεκδικῶν την συζήτησιν καθ' ὃν τρόπον την διεξήγαγον. 'Επεζητήθη πρῶτον να ἐπαναληφθῇ ἐνῶπιον της Βουλῆς ή συζήτησις ή όποια διεξήχθη όταν ἐπρόκειτο να κυρώσωμεν την σύμβασιν της 'Αγκύρας τοῦ παρελθόντος 'Ιουνίου. Διὰ τί όμως αὐτὴ ή ἐπαναλήψις μίᾳ συζητήσεως ή όποια ἐκλείσθη κατά την ἡμέραν ἐκείνην; Καί ἐλέχθη—διὰ να διαβληθῇ τὸ ἔργον ἡμῶν—ὅτι ὑπεβλήθημεν διὰ τῶν συμφωνιῶν ἐκείνων εις μεγάλας θυσίας, καθόσον ἀνεγνωρίσαμεν ότι αι ἀξίαι τῶν περιουσιῶν ἐκατέρωθεν ήσαν ίσαι. Καί εις τοῦτο ὀφείλεται ή θυσία ή όποια ἔγινε. "Ολοι γνωρίζομεν ότι αι συμφωνίαι εις τὰς όποιας ἐφθάσαμεν αἰτιολογίαν εἶχον τὸ γεγονός ότι διὰ της γνώμης τῶν ἐγκυριτέρων προσώπων, τῶν μελῶν της Μικτῆς 'Επιτροπῆς, ἐξηκριβώθη ότι ἦτο ἀδύνατος πλέον ή ἐφαρμογή της συνθήκης της Λωζάνης παρέρχως δὲ ἐγένετο τότε ὑπ' ἐμεῦ παρατήρησις ότι δεν πρέπει ν' ἀκούονται αι ὑπερβολαί αι όποιαι λέγονται όσον ἀφορᾷ τὰς διαφορὰς μεταξύ τῶν ἐκατέρωθεν περιουσιῶν. 'Αλλά, ζητήσας την κύρωσιν της συμφωνίας ἐκείνης, δεν ἐβεβαίωσα ότι ἔχομεν ἀποδεδειγμένην την ἴσην ἀξίαν τῶν κτημάτων. 'Ενθυμείσθε ὅλοι ότι ἐβεβαιώθη ἀδυναμία πρὸς ἀτομικὴν ἐκτίμησιν τῶν περιουσιῶν, ἀνευ μικροτάτης προθεσμίας χρόνου και δι' αὐτὴν μερίστης, και ότι διεπιστάθη ή ἀνάγκη, εφόσον δεν ἦτο δυνατή, ή μεταβολή της συνθήκης της Λωζάνης, να καταφύγωμεν εις ἓνα σύστημα ὁμαδικῆς ἐκτιμήσεως, διότι εις τοῦτο δεν συνήνει ή Τουρκία και ἦτο φυσικόν, διότι δεν εἶχε κανέν συμφέρον να συναινέσῃ, εφόσον ὑπεστηρίζετο και ἐντεῦθεν ότι ή ἀξία τῶν κτημάτων, πῶς ἐγκατελείφθησαν ἐκεῖ ἦτο μεγαλύτερα.

Δεν ἔχομεν λοιπόν κανένα λόγον να ἐπονεφέρωμεν εις συζήτησιν την σύμβασιν τοῦ 'Ιουνίου τοῦ 1930. 'Εκεῖνο διὰ τὸ ὅποιον ἠδύνατο να ἐλεγχθῇ ή Κυβέρνησις ἦτο ότι ὑπέγραφε τότε την συμφωνίαν ἐκείνην, χωρίς να ἀναμείνῃ να συνυπογράψῃ και τὰς ἄλλας συμφωνίας. Διότι ὅντως, κύριοι, ἐπιθυμῶ να τὸ ἐπαναλάβω, διότι δεν θέλω να πιστευθῇ ότι εἰς την "Αγκυραν ἔδωσα ψευδεῖς διαβεβαιώσεις διὰν ἔλαγον ότι ὅλα τὰ κόμματα ήσαν σύμφωνα—ὅτι ὅλα τὰ κόμματα ήσαν σύμφωνα ἐπὶ της ἀνάγκης να φθάσωμεν εις συνεννόησιν με την Τουρκίαν. "Η διαφορὰ ἐνέκειτο μόνον εις τὸ ότι δεν ἔπρεπε να ὑπογράψωμεν την εἰκονικὴν συμφωνίαν, χωρίς να ἐξοσφαλίσωμεν και τὰς ἄλλας. "Οπως ἐξεθῆκα πρὸ μικροῦ εὐρέθην σύμφωνος με την πλειονο-

ψηφίαν της Συνταγματικῆς 'Επιτροπῆς. 'Αλλ' ὅτι ἐν ἑλίβα ἐπανειλημμένα τηλεγραφήματα τοῦ ἐν 'Αγκυρᾷ ἀντιπροσώπου μας, ότι ή ἀρνήσις ἡμῶν, ὥπως προβῶμεν εις την ὑπογραφήν συμφωνιῶν, τῶν ὁποίων ή συζήτησις διήρκεσεν τόσον μακρὸν χρόνον, οά παρῆλθετο ἀπὸ τοὺς Τούρκους, ἐκάλεσα τὰ μέλη της Συνταγματικῆς 'Επιτροπῆς διὰ να τοὺς εἴπω: Κύριοι, ἐγὼ ἤλω ἔα γνώμην. 'Υπεύθυνος ὢν, οά διατάξω να ὑπογραφῶν οι συμφωνίαι, διότι ὅχι ἐγὼ και την ἐλαχίστην ἀμφιβολίαν, ὥπως ἔχετε σέις, ότι δεν οά κατορθώσω ὕστερα να συνάψω τὰς ἄλλας συμφωνίας. Καί εἶπα ότι τὸ σύμφωνον της φιλικῆς θεωρῶ ἐξ ἴσου χρήσιμον και ὠφέλιμον διὰ την Τουρκίαν όσον και διὰ την 'Ελλάδα, ότι ή ἐμπειρικὴ σύμβασις εἶνε ἐξ ἴσου ὠφέλιμος και διὰ τὰς δύο χώρας, ότι διὰ την προξενικὴν σύμβασιν ἔχομεν ἤδη συμφωνήσῃ, ότι οά λάβωμεν ὑπ' ὄψιν τὸ ὑπόδειγμα της 'Αγγλικῆς και της Οἰκτιρικῆς, ότι διὰ την σύμβασιν της ἐγκαταστάσεως εἴχουμεν ἤδη ἀποδεδειγμένον ἐκ μέρους της Τουρκίας ότι οά μᾶς δειλῇ ή ρήτρα τοῦ μᾶλλον εὐνοουμένου Κράτους, και ότι τέλεις διὰ τὸ ζήτημα τοῦ περιορισμοῦ τῶν κατὰ ὁμάσσαν ἐξοπλισμῶν—τοῦ ὁποίου ή πρώτη, νομίζω, συζήτησις ἐγένετο ἐπὶ της 'Υπουργίας τοῦ ἀξιότιμου 'Αρχηγοῦ της Δημοκρατικῆς 'Ενώσεως—οί Τίτῆραι κατ' ὅρχην ἐδῆλυναν ότι ήσαν σύμφωνοι. Δεν είναι λοιπόν ἐπιτετρομμένοι σήμερον να δηλητηριάσωμεν την γνώμην τοῦ 'Ελληνικοῦ λαοῦ προσπαθοῦντες να τοῦ ἐμπνεύσωμεν την ιδέαν, ότι κατὰ την στιγμήν αὐτήν, κατὰ την ὁσίαν ἐκάμεμεν αὐτήν την μεγάλην ιστορικὴν καμπὴν εις την ἱστορίαν μας, ἐπιβάλλομεν εις τον τόπον μεγάλη βάρη και μέγας θυσίας.

Βέβαια ἐὰν ἔχετε τὸ θάρρος να ὑποστηρίξετε ἀπὸ τοῦ Βήματος τοῦτου ότι ἡμετεροῦς μετοβόλιντες εις την "Αγκυραν να ζητήσωμεν την ἐπανάδρυσιν τῶν διμεταλογίσεων τὰς όποιας ή Τουρκία κατήγγισεν διὰ της ἐπιμονῆς της κατὰ τὰς διαπραγματεύσεις της συνθήκης της Λωζάνης, ἐὰν ἔχητε την ἀξίωσιν να εἴπητε ότι ἔπρεπεν ἡτηθέντες μάλιστα ἡμεῖς, να διαπραγματευθῶμεν πρὸς χθεςινὸς νικητὰς, ἀλλὰ και ἀνθρώποι αι όποιοι θέλωμεν να ἰδρῶσωμεν μίαν φιλικὴν στενήν με τοὺς Τούρκους, ἀν πιστεῖτε ότι δύνανται ἐκεῖνοι να δεχθῶν να τοὺς ὑβρίσωμεν και να τοὺς δώσωμεν ἓνα ράπισμα κατὰ πρόσωπον με τὸ να τοὺς εἴπωμεν: Κύριοι, δεν ἔχετε τὸ δικαίωμα να κανονίζετε κυριερχικῶς τὰ της ἐξόδου τῶν ξένων εις τὸ Κράτος σας, ἀλλὰ να μοῦ ἀναγνωρίσετε και πάλιν καπιτουλασίαν. Καί βέβαια, τότε, τὸ ἔργον μου είναι δύσκολον, ἐὰν οά ἔμην ὑποχρεωμένος να συζητήσω τισὺς ἀντιλήψεις. Δεν διετύπωσα καν τὰς ἀξιώσεις αὐτάς, ὥπως δεν διετύπωσα καν την ἀξίωσιν ἓνα ή ρήτρα της συμβάσεως της Λωζάνης ή όποια ὀρίζει ότι ἔχουν τὸ δικαίωμα οι πᾶντες "Ελληνες να ἐπιστρέφωσιν εις την Τουρκίαν και να ἐγκαθίστανται ἐκεῖ, ἀλλὰ εἰδικῶς οι ὑποκείμενοι εις την ἀνταλλαγὴν δεν ἔχουν τὸ δικαίωμα να ἐγκατασταθῶν, ὅχι να μετοβῶν ἀλλὰ να ἐγκατασταθῶν, ἀνευ εἰδικῆς ἀδείας, ὅτε αὐτοὶ δεν τὸ ζήτησα. Διότι ἔχω κάποιαν πείραν τοῦ τρόπου, κατὰ τον ὅποιον διεξάγονται τισὺς αὐτὴς συζητήσεις διεθεῖς ται αὐτῆς μεγάλης σημασίας. Δεν ἐπιτρέπεται εις τὸν ἐπιδιώκοντα τισὺς μεγάλας σκοπίους, δεν ἐπιτρέπεται να προβάλλῃ ἀξιώσεις, περὶ τῶν ὁποίων είναι βέβαιος ότι οά ἀπορριφθῶν και διὰ τὰς όποιας ἔχει καθε πειθολογία να πιστεῖ ὅτι οά ἀπαιρεθῶν.

Και δεν ἡμπορεῖτε να μοῦ εἴπητε, ότι κατ' αὐτὸν τον τρόπον θυσιάσεις ἐνδεχομένης ἐπιτυχίας, διότι ἀπαιτεῖται να προβάλλῃς ἀξιώσεις, τὰς όποιας φεβείσαι ότι οά γίνων δεκταί. Δεν ἤξευρα ότι ἐὰν παρέλειψα να προβάλλω τότε ἀξιώσεις, αι όποια ἦτο ἐνδεχόμεναι να γίνων δεκταί, ἔλω πᾶσαν βεβαιότητα, ότι οά τὰς ἐπιτύχω αὐτὴν ή μεθοδῶν, ὅταν ἐδραιώσωμεν τὰς σχέσεις της στενῆς φιλικῆς με τὸ ἄλλο Κράτος. Εἶμαι εις θέσιν μετὰ 6 μῆνας και μετὰ 1 χρό-

νον και μετὰ 1 1/2 χρόνον καθημερινῶς να ὀμιλῶμεν ἐλευθεριώτερον και να ζητήσω ὥπως και ὁ ἄλλος ἀντιληφθῇ τὰς ἀνάγκας και τὰ συμφέροντά μου και θελήσω και τὰ προστατεύσω και αὐτά. Δεν ἡμπορεῖτε, λοιπόν, να ἰσχυρισθῆτε, ότι ὑπογράψας την σύμβασιν τον 'Ιουνίου, ἐπέρθη εις την "Αγκυραν και δεν ἐπέτυχ τίποτε. 'Επέτυχ αὐτὸ τί, τὸ ὅποιον ἐξήγησα εις την "Αγκυραν ἐκαιρουμένης, βέβαια, της ἐμπειρικῆς συμβάσεως, ὅπου ἐξητήσαμεν και κατὰ περισσώτερον εις την συζήτησιν τῶν ἐμπειρικῶν συμβάσεων, ἐννοεῖτε, ότι ή συζήτησις ἐγένετο διὰ τὴν ἐμπορικῶς, και βέβαια, ζητεῖ τις κατὰ τι περισσώτερον διὰ να ἐπιτύχῃ ὀλιγώτερα. 'Αλλὰ εις τὰς ἄλλας συμφωνίας δεν ἐξήγησα τίποτε περισσώτερον ἀπὸ ἐκεῖνο τὸ ὅποιον ἐπέτυχον. Δύνασθε να με κατηγόρησετε, ότι δεν ἐξήγησα και ἄλλα. 'Αλλὰ δεν ἡμπορεῖτε να μοῦ εἴπητε ότι ἐπληρώθη ὑπογράψας τον 'Ιουνίου την σύμβασιν με την πλήρη πεποίθησιν, ότι δεν ἐδραμευόμην καθόλου να ἐπιτύχω την ὑπογραφήν τῶν ἄλλων συμβάσεων.

Ὁ ή ἦελον, κύριοι, να ἀπαντήσω εις τοὺς διαφόρους ρήτορας ἐπὶ τινων σημείων της ἀγορεύσεως των. 'Ισως θεωρηθῇ ότι, μετὰ την εὐχλωτότην ὀμιλίαν τοῦ ἀξιότιμου 'Αρχηγοῦ της Δημοκρατικῆς 'Ενώσεως, ἦτο τοῦτο περιττόν. 'Αλλὰ οά μοῦ ἐπιτραπῇ να κάμω λόγον περὶ της ἐπίκρίσεως τοῦ ἀξιότιμου Βουλευτοῦ Ναυπλίας ἐπεδῆ είναι διακεκριμένως ἀξιωματικὸς και ὅμως πολέμου, και να τὸ ὑπερβύσω ότι, δεν ἡμπαρῶ πρὸς να ἔχω μεγάλην εὐλάβειαν και μεγάλον σεβασμὸν πρὸς τὰς γερμανικὰς ἀντιλήψεις. 'Εὰν ὑπῆρχεν ἓνα στρατός, ὁ ὅποιος ἦτο τὸ τελευταῖον ὄργανον τοῦ πλέκτου, πῶς εδειξεν ὁ ἀνθρώπινος νῦς; αὐτὸς ἦτο ὁ γερμανικὸς στρατός. Οι συνάδελφοί του λοιπόν ἐν Γερμανίᾳ εἶχον τὰς ἰδίας ἀντιλήψεις πῶς ἔχει και ἐκεῖνος και ἐπίστευον ότι ἀμὰ ἔχεις ἓνα γερὸν στρατόν ἡμπορεῖς να ἐπιτύχῃς τὰ πάντα. "Ολα τὰ ἄλλα είναι περιττά. 'Αλλὰ τί ἀπέδεξεν ὁ πόλεμος; "Οτι τὸ θυμώσιν αὐτὸ ὄργανον της στρατιωτικῆς παρασκευῆς, τὸ ὅποιον ἐκάμειν και ἀνεγνώριζεν ὡς τὸ ὑπὸν, και αὐτοὶ οι ἐχθροὶ της Γερμανίας, οι Γάλλοι, τὸ θυμωσιώτερον, λέγω, αὐτὸ ὄργανον μὴ καθοδηγῶν ἀπὸ ὀρθὴν πολιτικὴν, ἐφθασεν εις την πλήρη ἦτταν και ὠδήγησε την Γερμανίαν εις πλήρη κατὰστροφὴν. Μπορεῖτε, σῖς να φαντασθῆτε ότι ή 'Ελλάς οά ἡμπαρῶτε να στηριχθῇ εις την δύναμιν της την στρατιωτικήν και εις ἐκείνην μόνην κατ' ἐσχῆν, και ότι με αὐτήν οά ἡμπαρῶτε να είναι ἡσυχίας περὶ τοῦ μέλλοντός της; 'Αλλ' ὁ ἀξιότιμος Βουλευτὸς Ναυπλίας μοῦ εἶπεν ἀκόμη ότι ὁ τρόπος καθ' ὃν συνήρθη τὸ σύμφωνον τιτρώσκει βελούτα την 'Ελληνικὴν ψυχὴν. Ποῦς είναι ὁ τρόπος αὐτός, ὁ ὅποιος τιτρώσκει την ἑθνικὴν ψυχὴν;

Γ. Μουζουερίδης. Μοῦ ἐπιτρέπετε κ. Πρόεδρε; Κατὰ την σύνταξιν της συνθήκης της Λωζάνης αἱ ἀπαιτήσεις της 'Ελληνικῆς Κυβερνήσεως διετυπώθησαν κατόπιν μίᾳ παραστάσεως τοῦ στρατοῦ τοῦ "Εβρου. Τὰ προχθεσινὰ ὅμως σύμφωνα, συνήφθησαν κατόπιν μίᾳ ἐντυπώσεως ἐκ της παραστάσεως τοῦ Κεμαλικῦ στρατοῦ.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Αὐτὴ δεν είναι ἀντιλήψις, ἀλλὰ ρητορικὴ ή όποια δεν είναι ἀξία της αἰθούσης ταύτης. Δεν τὸ λέγω διὰ τὸ πρῶτον μέρος, διὰ τὸν στρατόν τοῦ "Εβρου, ἀλλὰ διὰ τὸ δεύτερον μέρος, διὰ τὸ λεγόμενον ότι αι συμφοραὶ ὑπογράφησαν μετὰ μίαν παρέλασιν. Οἱ μοῦ ἐπιτρέψατε δὲ να σας εἴπω ἀκόμη ότι ὁ στρατός τοῦ "Εβρου ὀλίγον ἐκείσε—διότι εἶδεν κάποιαν δύναμιν εις τὴν ἡμέραν του—να ὀδηγήσῃ την 'Ελλάδα εις τελειωτικὴν κατὰστροφὴν. Καί ἐὰν δεν ὑπῆρχον ἐγὼ εις την Λωζάνην ἀντιπρόσωπος της 'Ελληνικῆς Κυβερνήσεως, δὲ ὀφείλω τὰς διπραγματεύσεις με την πληρεξουσίτητα, ή όποια μοῦ εἶχε δ. ὀθ, και ἀν δεν ἐπισκεπτόμην τον 'Ισμέτ Πασά, να τοῦ εἴπω ὅτι τῷ εἴπ.ν, δεν ἡξεύρω πῶς οά ἦσαν τὰ πράγματα. 'Επῆγα όμως εις τον 'Ισμέτ Πασά, και

καί τοῦ εἶπα: "Ημεῖς ἔχομεν ἓνα στρατόν εις τον "Εβρον πῶς είναι τότες. Σῖς εἰσθε ἀπάναντι. 'Εὰν δεν δεχθῆτε να ἀρήσῃτε τὰς ἀπαιτήσεις σας διὰ την πλεονεχὴν ἀπὸζημίωσιν, ἐγὼ οά διατάξω την εἰσβολὴν τοῦ στρατοῦ, ὁ ὅποιος είναι ἤδη ἑτοιμος—ή συζήτησις ἔγινε την Πέμπτην—και οά ἀπελθῶ ἀπὸ την Λωζάνην. Τί ἔχεις να ὀφειλῇς; "Ο στρατός οά φθάσῃ εις την Τσατάλτζαν πρὶν ή ὁ ἰδικός σας στρατός κατορθώσῃ να ἀποβιβασθῇ εις την Θράκην. 'Εκεῖ δὲ οά εὖρῃ τοὺς 'Αγγλογάλλους και βέβαια δεν οά προχωρήσωμεν.

Τὸ ἀποτέλεσμα οά είναι, ότι οά ὑποχρεωθῶμεν ὑπὸ την πίεσιν των να ἐπιστρέψωμεν. 'Αλλὰ ἐσύ, τί ἔχεις να ὀφειλῇς; Δεν νομίζεις καλύτερον γιὰ σῶς να κάνετε την συνθήκην σήμερον και τὰς θυσίας τὰς όποιας ὑπέστησαν οι λαοὶ μας να μὴ θελήσωμεν να τὰς ἀυξήσωμεν; Μποροῦσε δὲ να ἀπορήσῃ ὁ 'Ισμέτ πᾶσας διατὶ τάχα ἐγὼ ἀπέφυγα να πάω εις την Τσατάλτζαν. Τὸ ἐθαύρουν ότι αὐτὸ είναι ἐγκληματικόν τὸ να διατάξω την προέλασιν τοῦ στρατοῦ και να θυσιάσω και ἓνα μόνον Ἕλληνα στρατιώτην ἐπὶ ματαίῳ ὕστερα ἀπὸ τὸ τόσον αἷμα ποῦ ἔχρῳ. Οἱ ἦτο ἐγκληματικὸν εφόσον δεν εἶχα να προσκομίσω τίποτε παρὰ μόνον την ὑπογραφήν της ἰδίας συνθήκης με τὸ κέρδος της πολεμικῆς ἀπὸζημιώσεως. 'Επρότιμουν φυσικὰ να ὑπογράψω την συνθήκην κερδίζων την πολεμικὴν ἀποζημίωσιν, χωρίς την ἠθικὴν ἓνα υπαίτισιν ότι κάνω και μίαν εἰσβολὴν εις χώραν εις την ὁποίαν δὲ ὑπῆρχε ἀντίστασις. 'Εὰν, δέ, ἐπὶ ἀναμείνω, δεν ἡμην ἐγὼ ὁ ἀντιπροσωπεύων την 'Ελλάδα ἐκεῖ, κατὰ πᾶσαν πιθανότητα οά ἐθροῦν μίαν κατὰστροφὴν διότι ὁ στρατιωτικὸς ἡγέτης τοῦ στρατοῦ και ὁ στόλαρχος ήσαν ἑτοιμοὶ να εἰσβάλλουν ὀδηγοῦντες την 'Ελλάδα εις μίαν νέαν ταπείωσιν, διότι οά ὑποχρεούμεθα και πάλιν να ἐπιστρέψωμεν και να χαθῶν αι τελευταῖαι συμπάθειαι αι όποια ὑπῆρχον τότε εις την Εὐρώπῃ, μετὰ την Μικρασιατικὴν κατὰστροφὴν. "Ο ἀξιότιμος Βουλευτὸς "Αττικῆς ἐθεώρησεν ότι τὸ σύμφωνον τῶν ναυτικῶν ἐξοπλισμῶν ἀποτελεῖ μίαν Λεόντειον ἐταιρείαν. Δεν ἡρεσθῇ εις τοῦτο μόνον ἀλλὰ διήρκεσε τὰς διατάξεις τοῦ συμφώνου και τοῦ πολιτικοῦ συμφώνου και τοῦ πρωτοκόλλου διὰ να ἀνακαλύψῃ ότι δι' αὐτοῦ τοῦ πρωτοκόλλου ἐγὼ ἀντὶ να προλάβω τον ἀνταγωνισμόν τῶν ναυτικῶν ἐξοπλισμῶν τίποτε ἄλλο δεν ἐκάμει παρὰ να στερήσῃ την 'Ελλάδα ἐπὶ μίαν ὀλιγόχρονον 7ετίαν τοῦ δικαιοῦματος να ἀπακτήσῃ ἓνα οἰοδύνητον νέον σκάφος. Καί δι' αὐτὸ εἶπον ότι ή συζήτησις ἐγένετο, ὡς ἐὰν ἐπρόκειτο περὶ μίᾳ ἐμπορικῆς συμβάσεως μεταξύ δύο κρατῶν, ή όποια ἦτο ἐκκερμῆς ἐνῶπιον τοῦ δικαστηρίου. Τὸ πρωτόκολλον αὐτὸ λέγει σαφῶς ότι τὰ δύο κράτη ἔχουν ὑποχρέωσιν ἀνταλλάξει πρὸ πάσης παραγγελίας την ὁποίαν ὅλα ἔκλιναν εἰς ἐκείνη εἰτε, ὥπως προσέθηκην ή Τουρκία, εις ὅλας, πρὸ πάσης παραγγελίας να εἰδοποιήσῃ ὁ μῆνας πρῶτερον τὸ ἄλλο ἵνα δύνανται να συζητήσουν και να συνεννοηθῶν μεταξύ των. Τίποτε ἄλλο. Τὸ δικαίωμα τοῦ να παραγγεῖλῃ ἐκάτερον τῶν κρατῶν τὰ σκάφη, τὰ όποια θεωρεῖ χρήσιμα δι' αὐτὸ παραμένει ἀκέραιον και ἀμείωτον. Μόνον ποῦ χάνομεν 6 μῆνας προθεσμίας. Πῶς είναι δυνατόν να γίνῃ παρερμηνεία τοῦ συμφώνου αὐτοῦ, κ. Βουλευτοὶ; 'Αλλὰ τὸ σύμφωνον κατεκρίθη και ἄλλως. Εἶπαν δηλ. ότι τὸ σύμφωνον αὐτὸ δεν καθιεροῖ καν την ἰσότητάν διὰ την ὁποίαν ἐδῆλωσεν ρητῶς κατὰ την συζήτησιν τῶν ναυτικῶν προκημάτων πρὸ μηνῶν ότι ἀκούομεν, δεν καθιεροῖ καν την ἰσότητάν, ἀλλὰ καθιεροῖ την ὑπόδεξ ἑσιν της 'Ελλάδος. Διὰ τί κύριοι; Διότι σήμερον ή 'Ελλάς ἔχει καί περισσώτερα σκάφη και περισσώτερον ἐκτόπισμα και περισσώτερον πυροβολικόν; δι' αὐτὸ ή ἐρμηνεία αὐτῆς τοῦ συμφώνου οά είναι ότι ή 'Ελλάς ἀνεγνώρισε την ὑπὸ δεξ ἑσιν της; Ὁά μοῦ εἴπουν λοιπόν ἀξιῶς θέσιν ἀνωτέρω; "Οχι βεβαίως, διότι λαμβάνω ὑπ' ὄψιν ότι ἐγὼ, εφόσον οά είμαι ἐπιφορτισμένος με την Κυβέρνησιν της χώρας, δεν οά παραγγεῖλω

Εἶχον τὴν εὐχαρίστησιν, κύριοι, νὰ δεχθῶ εἰς τὴν Κωνσταντινουπόλιν μίαν Ἐπιτροπὴν Τουρκοκρατῶν οἱ ὅποιοι ἐξήτησαν νὰ ἔλθουν νὰ μὲ χαιρετίσουν. Ὁ ἥθελα νὰ παρίστασθε εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ Ἑλληνικοῦ Προξενείου ὅπου ἦλθον οἱ ἄνθρωποι αὐτοί, διὰ νὰ ἰδῇτε τὴν συγκίνησιν τὴν ὅποιαν ἡσθάνοντο βλέποντες με καὶ ἀγκαλιζόντες με καὶ τὴν συγκίνησιν τὴν ὅποιαν ἐδοκίμασα καὶ ἐγὼ πού ὕστερα ἀπὸ τόσα χρόνια ἐβλεπα τοὺς πατριώτας μου. Ἐρωτήσατε τοὺς μικρασιάτας νὰ σᾶς εἰπῶν τί αἰσθήματα τοὺς καταλαμβάνουν ὅταν ἀντικρίζουν τὰ Τουρκικὰ ἐδάφη καὶ τοὺς Τούρκους τοὺς κατοικοῦντας ἐκεῖ. Ἐπρεπε νὰ εἰσθε εἰς τὸ Θέατρον τὰ Ὀλύμπια ὅπου ἐδίδετο μία συνκυλία ἀπὸ καλλιτέχνας Τούρκους, ἔπρεπε νὰ ἰδῇτε μὲ τί ἐνθουσιασμόν ἐχειροκροτοῦντο τὰ ἄσμάτ᾽ αὐτῶν. Δὲν ἔχετε ἄλλως τε παρὰ νὰ ἐνθυμηθῇτε πῶς συνέπεσαν οἱ δύο λαοὶ ἀπὸ τὸν ἀγῶνα τῆς ἀνεξαρτησίας. Ἡλόθαμεν βεβαίως πολλὰς εἰς ἀντίθεσιν κατὰ τοὺς διαφόρους πολέμους, ἀπὸ τῆς Ἐπανστασίας μέχρι τοῦ τελευταίου. Μ' ὅλα ταῦτα—βέβαια εἰς τὴν ἔντασιν τοῦ ἀγῶνος καὶ εἰς τὴν ὥραν τῆς μάχης ἔγιναν ἐκατέρωθεν πολλὰ πράγματα—ἀλλὰ κατὰ βάθος Τούρκοι καὶ Ἕλληνες δὲν μισοῦνται φυλετικῶς, δὲν ἀνέχονται εἰς δύο φυλάς αἱ ὅποιαι νὰ μισοῦνται. Οἱ Τούρκοι ὑποστηρίζουν—καὶ δικαίως—ὅτι εἶναι Ἀρειανοί, ἔχοντες βεβαίως καὶ μέρος αἵματος ἑξώθεν, ἀλλὰ λέγουσιν ὅτι εἰς τὴν Μικρὰν Ἀσίαν ὑπῆρχον ἀνάκτορον οἱ Καπαδόκιοι, οἱ Σκύθιοι, οἱ Ἀσύριοι, καὶ ἄλλαι φυλαί. Ἐπήγατε σεις οἱ Ἕλληνες καὶ τοὺς ἐξελληνίσατε καὶ διετέλεσαν ἐπὶ μακροῦς αἰῶνας Ἕλληνες. Ἐρχόμεθα ἡμεῖς οἱ Τούρκοι κατόπιν καὶ τοὺς ἐκτουρκίζομεν, ἀλλὰ εἶναι οἱ ἴδιοι πληθυσμοί. Τὸ ὅτι εἶναι καὶ μέρος αἵματος ἑξώθεν δὲν σημαίνει. Ἐγὼ, κύριοι, κατὰ τὴν παρέλασιν πλὴν ἔγινεν εἰς τὴν Ἀγκυραν εἶδον ἕνα μεγάλον ἀριθμὸν καὶ στρατιωτῶν καὶ προσκόπων οἱ ὅποιοι εἶχον μάτια χρώματος μπλε.

Ἰδετε τὸν Καθηγητὴν τῆς αἰσθητικῆς τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Ἀγκυρᾶς τί λόγον ἐξεφώνησε εἰς τὸ Πανεπιστήμιόν μας ὁμιλῶν διὰ τὸ Ἑλληνικὸν πνεῦμα; Δὲν ἤξεύρω ἂν διαβάσατε καὶ δύο ἄρθρα, τὰ ὅποια ἐδημοσίευσεν εἰς ἐφημερίδα τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἐξ ἀφορμῆς τῆς μετακομιδῆς τῶν λεψάνων τοῦ Κολοκοτρώνη. Ὁ ἔξυμνῶν τὸ ἔργον τῆς προόδου τῆς Ἑλλάδος λέγει ὅτι διὰ νὰ ἰδῇτε τί προόδους ἔκανε αὐτὸ τὸ ἔθνος σκεφθῆτε ὅτι πρὸ 100 ἐτῶν ἡ φιλοδοξία ὧν αὐτῶν ἦτο νὰ πᾶνε νὰ καταλάβουν δύο φρούρια ἀνάξια λόγου τὰ ὅποια εἶχον ἐν τὸν Μωρητῇ καὶ ὅτι ἐντὸς ἐνὸς αἰῶνος ἦλθον εἰς τὸ Κέντρον τῆς Μικρᾶς Ἀσίας καὶ εἶδαμε καὶ πάχαμε νὰ γλυτώσωμε ἀπὸ αὐτοῦ. Τὸ λέγει δὲ μετὰ συμπάσης ὡς μίαν ἀναγνώρισιν τῆς προόδου αὐτοῦ τοῦ ἔθνους.

Ἄλλ' ὁ σύνδεσμος τὸν ὅποιον ἡ νέα αὐτὴ πολιτικὴ δημιουργεῖ μεταξὺ ἡμῶν καὶ τῆς Τουρκίας ἐνισχύεται ἀκόμη περισσότερο ἐκ τοῦ γεγονότος ὅτι ἂν ὑπάρχουν δύο λαοὶ εἰς τὴν Εὐρώπην εἰλικρινέστερον φιλειρηνικοί, εἶναι ἡ Ἑλλὰς καὶ ἡ Τουρκία. Δὲν λέγω ὅτι εἴμεθα οἱ μόνοι, ἀλλ' οὐδεὶς ἄλλος εἶναι εἰλικρινέστερα ἀφωσιωμένος εἰς τὴν εἰρήνην. Δὲν ὑπάρχει οὐδὲ ἡ ἐλαχίστη ἀμφιβολία δι' ἐκεῖνον ὁ ὅποιος ἐπεσκέφθη τὴν Ἀγκυραν καὶ ὁμίλησε μὲ τοὺς ἡγέτας τοῦ Τουρκικοῦ ἔθνους ὅτι δὲν ἔχουν οὐδεμίαν βλέψιν ἔξω τῶν συνόρων τῶν πρὸς οὐδεμίαν κατεῦθουνσιν. Διότι σᾶς λέγουσιν ὅτι ἔχομεν μίαν χώραν εὐφορωτάτην, τὸ δυστύχημά μας εἶναι ὅτι εἶναι ἀραιοῦς κατοικημένη. Ὁ ἄνθρωπος μωροῦ, ἂν ἤθελαμεν νὰ πρὸσθεσωμεν εἰς τὰ ἐδάφη μας καὶ ἄλλα ἀφοῦ ὁ πληθυσμὸς μας εἶναι μάλιστα τὸ τέταρτον ἢ τὸ πέμπτον ἐκείνων τῶν ὁποίων θὰ ἡδύνατο νὰ διαθέρῃ ἡ γῆ. Καὶ τὸ γεγονός λοιπὸν αὐτὸ ὅτι εἴμεθα εἰλικρινέστατοι φιλειρηνικοί εἶναι ἕνας πρόσθετος δεσμὸς μεταξὺ τῶν δύο ἔθνων.

Βέβαια, κύριοι Βουλευταὶ πιστεύω καὶ ἐγὼ ὅτι οὐδεὶς κίνδυνος προσεχοὺς πολέμου ἀπειλεῖ τὴν Εὐρώπην παρ' ἧλός τας δυσχερεῖας τὰς ὁποίας δημιουργεῖ ἡ δυσκολία προσ-

αρμογῆς τῆς οικονομικῆς ζωῆς τῶν λαῶν αὐτῶν πρὸς τὸ ἐκ τοῦ πολέμου προελθὼν νέον ἐδαφικὸν καὶ πολιτικὸν καθεστῶς. Ἀλλὰ ἐάν ποτε ἤθελεν ἐκραγῇ εἰς πόλεμος εἰς τὴν Εὐρώπην ἡ Ἑλλὰς καὶ ἡ Τουρκία εἶναι τὰ δύο Κράτη περὶ τῶν ὁποίων μπορεῖ κανεὶς νὰ βεβαιώσῃ ὅτι θὰ μείνουν οὐδέτεροι θεαταὶ τῆς πάλης. Ὅχι ἀπὸ ἐγωισμὸν καὶ ἀδιαφορίαν διότι καὶ ἐκεῖνα θὰ ὑποφέρουν ἐφ' ὅσον ὁ λοιπὸς κόσμος θὰ ἀλλοτριώγεται, ἀλλὰ διότι ἔχουν συναισθησιν ὅτι δὲν ἔχουν καίνα λόγον νὰ μετάσχουν τοῦ πολέμου. Τὸ μόνον ποῦ θὰ κάμουν θὰ εἶναι νὰ εὐχῶνται ὑπὲρ τῆς ταχείας ἀποκαταστάσεως τῆς εἰρήνης. Συνησθάνονσιν δέ, Κύριοι, ὅτι καὶ ἐν καιρῷ εἰρήνης ἀλλὰ καὶ ἐν καιρῷ ἀπροόπτων πολεμικῶν περιπετειῶν μεταξὺ ἄλλων τὰ δύο αὐτὰ ἔθνη μποροῦν νὰ στηρίζονται ἐπὶ τῆς ἀμοιβαίας φιλίας καὶ ἐμπιστοσύνης. Εἶναι στοιχεῖον δυνάμεως καὶ διὰ τὰ δύο Κράτη, δυνάμεις ἡ ὁποία ἐπιτρέπεται εἰς αὐτὰ νὰ ἀφαισιωθοῦν ἀποκλειστικώτερον εἰς τὸ ἔργον τῆς οικονομικῆς τῶν ἀνασυγκροτήσεως καὶ τῆς γενικῆς ἐθνικῆς ἀναπτύξεώς των. Ἐκεῖνο τὸ ὅποιον μοῦ ἐμπνέει μεγαλύτερον ἐμπιστοσύνην διὰ τὴν στερεότητα τοῦ ἔργου, ὅτι ἡ πολιτικὴ αὐτὴ τῆς στενῆς φιλίας καὶ συνεργασίας θὰ ἀποδώσῃ ὅλους τοὺς καρπὸς τοὺς ὁποίους προσδοκῶμεν ἀπὸ αὐτῆς, εἶναι τὸ γεγονός ὅτι ἡ πολιτικὴ αὐτὴ τῆς στενῆς συνεργασίας καὶ τῆς προσεγγίσεως δὲν εἶναι πολιτικὴ οὐτεὶ ὡς οὐτε πλειόνων κομμάτων, ὅπως εὐτυχῶς ἐξηκριβώθη καὶ κατὰ τὴν παρούσαν συζήτησιν.

Ὅλος ὁ πολιτικὸς κόσμος τῆς Ἑλλάδος ἀλλὰ καὶ ὅλος ὁ πολιτικὸς κόσμος τῆς Τουρκίας, ὅπως ἐδόθη ἡ εὐκαιρία καὶ εἰς ἐμὲ καὶ εἰς τὸν συνάδελφόν μου ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν νὰ βεβαιώσωμεν, ἐγκρίνουν ἀπολύτως τὴν πολιτικὴν αὐτὴν. Πιστεύω δὲ ἐγὼ, παρὰ τὴν ἀνησυχίαν τοῦ ἀξιοτιμοῦ ἀρχηγοῦ τοῦ Λαϊκοῦ κόμματος, ὅτι ἡ μεγάλη πλειοψηφία τῶν δύο λαῶν διὰ τὴν κατεῦθυνσιν αὐτὴν δὲν ἔχει ἀντίρρησην. Ἡ μεγάλη πλειοψηφία δύναμαι νὰ εἰπῶ, ὅτι παρὰ τὸν ἄνυπόκριτον θαυμασμόν μου πρὸς τὴν πολιτικὴν ὁριμότητα τῶν νέων πολιτῶν Ἑλλήνων, ἐκεῖνων οἱ ὅποιοι πρὸ 8 ἐτῶν ἀκόμη ἦσαν ὑπήκοοι τῆς Τουρκίας καὶ οἱ ὅποιοι βιαίως ἀπεσπάσθησαν ἀπὸ τὰς ἐστίαις των καὶ οἱ ὅποιοι δὲν συμμερίζονται ἀπλῶς τὴν χρᾶν τῶν λοιπῶν συμπολιτῶν των διὰ τὴν ἐγκαινισθεῖσαν πολιτικὴν τῆς στενῆς φιλίας καὶ συνεργασίας τῶν δύο ἐθνῶν, ἀλλ' ὀδηγοῦμενοι ἀπὸ ἀσφαλῆς πολιτικὸν αἰσθητήριον εἰς τὰ γενικώτερα ἐθνικὰ συμφέροντα τῶν ὁποίων ἡ προαγωγή ἐξυπηρετεῖ μὲ τὸν καλλύτερον τρόπον τελειωτικῶς καὶ τὰ προσωπικὰ των, χαιρετίζουν καὶ ἀποδέχονται τὴν πολιτικὴν αὐτὴν ἄνευ ἐπιφυλάξεως ὅπως εἴμεθα ὅσιν νὰ γνωρίζω (χειροκροτήματα). Τώρα νομίζω καὶ βουλευταὶ δὲν εἶναι ἀνάγκη εἰς τὴν διακοπὴν τὴν ὅποιαν ἔκαμα νὰ βεβαιώσω ὅτι ὅλα αὐτὰ ποῦ εἶπαμεν εἰς τὴν Ἀγκυραν ἦτο διὰ τὴν εἰρήνην καὶ μόνον διὰ τὴν εἰρήνην. Φαντασθῆτε ἐάν ἦτο δυνατόν δύο κράτη τὰ ὅποια ἀποδέχονται τὴν συνθήκην τῆς Λωζάνης, ἡ ὁποία ἐπιβάλλει θυσίας καὶ εἰς τὰ δύο κράτη διότι ἂν εἰς ἡμᾶς ἐπέβαλε θυσίας ἡ συνθήκη τῆς Λωζάνης ἐπέβαλε καὶ εἰς τὴν Τουρκίαν, διότι ἔγρασε τὴν Μεσοποταμίαν τὴν Παλαιστίνην, τὴν Συρίαν, καὶ ὑπέστη νέας τρομερὰς ζημίας, φαντασθῆτε, λέγω, δύο κράτη, τὰ ὅποια ἀποδέχονται τὰς συνθήκας τῆς εἰρήνης αἱ ὁποιαὶ εἶναι ἐναντίον, φαντασθῆτε ἐάν εἶναι ἀνθρωπίνως δυνατόν νὰ κάμουν συνωμοσίαν διὰ νὰ συνεργασθῶν μετὰ ἄλλα κράτη, τὰ ὅποια ἤθελον νὰ ἀνατρέψουν τὰς συνθήκας αἱ ὁποιαὶ εἶναι ὑπὲρ αὐτῶν, ὅπως θὰ ἦτο εἰς τὴν περιφέρειαν τὴν ἰδικήν μας. Φαντασθῆτε νὰ ἀποδεχόμεθα τὴν συνθήκην τῆς Λωζάνης καὶ νὰ πᾶμε νὰ συνεργασθῶμεν ἢ νὰ ἀνατρέψωμεν τὴν συνθήκην τοῦ Νεϊγῶ. Εἴμαι δὲ εἰς τὴν εὐχάριστον θέσιν νὰ σᾶς εἰπῶ ὅτι ὅχι μόνον εἰς τὴν Ἀγγλικὴν Κυβέρνησιν δὲν ὑπῆρξεν οὐδὲ στιγμήν ἡ ὑπόνοια ὅτι ἐπεχειρήσαμεν νὰ κάμωμεν τίποτε εἰς τὴν Ἀγκυραν μετὰ τοὺς Τούρκους πρὸς τοιαύτην κατεῦθυνσιν, ἀλλὰ μὲ

ἐξέφρασαν καὶ ἀμέσως εἰς τὴν Ἀγκυραν καὶ κατὰ τὴν ἐπιτροπὴν μας ἐδῶ τὰ συγχορηγήρια τῶν διὰ τὴν πολιτικὴν αὐτὴν τὴν ὅποιαν ἡκολοθήσομεν. Γνωρίζω ἐπίσης ὅτι εἴτε εἰς τὴν Γαλλικὴν Κυβέρνησιν ἐγεννήθη κομμία ἀνησυχία διὰ τὴν πολιτικὴν αὐτὴν. Ὅχι ὅλος ὁ τύπος ἀλλὰ τὰ σπουδαιότερα ὅργανα, ἡ Ἐφημερίδα τῶν Συζητήσεων καὶ ἡ «Χρὸνος» τὰ ὅποια γράφουν ἐπὶ τῶν πολιτικῶν ὑποθέσεων. Ὁ δὲ κ. Μαρίκοβιτς ὁ ὁποῖος ἦλθε προχθὲς μετὰ βεβαίωσιν ὅτι ὅταν ἐγράφον αὐτὰ εἶδε τὸν βασιλέα καὶ ἔμειναν καὶ οἱ δύο σύμφωνοι. Οὐδὲ ἐπὶ στιγμὴν δύναται νὰ ὑποπτευθεῖν ὅτι ἡμπορούσαμεν νὰ κάμωμεν τίποτε ἡμεῖς εἰς τὴν Ἀγκυραν πρὸς τὴν κατεῦθυνσιν αὐτὴν. Ὡστε μὴ ἀποδίδετε πολὺ μέγιστον σημασίαν καὶ ἐπ' αὐτοῦ τοῦ σημείου εἰς αὐτὸ ποῦ ἔγραψεν ὁ τύπος εἰς τὸ ἐξωτερικόν, διότι εἰς τοὺς ἀρμόδιους κύκλους τῶν ὁποίων ἡ γνώμη ἐνδιαφέρει δὲν ὑπῆρξε τοιαύτη παρεξήγησις ἡ ὁποία νὰ ἐνεφυλλοχόρησιν (Χειροκροτήματα).

Γ. Καφαντάρης. Δὲν ἐπιθυμῶ νὰ λήξῃ ἡ συζήτησις χωρὶς νὰ ἐξηγήσω τὴν στάσιν τὴν ὅποιαν ἐτήρησαμεν ὡς ἀφορὰ τὴν πολιτικὴν τῆς προσεγγίσεως διὰ τῆς κυρώσεως τῶν συμφωνιῶν. Μᾶλλον εἶπεν ὁ κ. Πρωθυπουργὸς ὅτι παρεξήγησεν τὴν ἱστορικὴν σημασίαν τῶν συμβάσεων καὶ εἶπεν ὅτι ἔπρεπε νὰ προσέχωμεν τὸ πνεῦμα τὸ ἐπικρατῆσαν κατὰ τὴν συνομιλοῦσιν των. Ὁ κ. Πρωθυπουργὸς θεωρεῖ ἀξέπικνον ὅτι εἶναι εὐάρεστον εἰς αὐτὸν ἀπονέμει δὲ τὸν ἐπὶ τῶν τοῦ εἰς τοὺς συνηγῶν τῆς πολιτικῆς του. Ἡμεῖς θὰ ἡσθάνομεθα ἀληθῶς περιφρόνησιν πρὸς τὸν ἑαυτὸν μας, ἐάν ἡβλήμεν παρασυρθῇ ἀπὸ οἰονδήματα πόθον ἐπὶ τῶν διὰ νὰ περασσωπῶμεν ὅσας παρατηρήσεις ἐνομίζομεν ὅτι ἔπρεπε νὰ ἐπιφέρωμεν ἐπὶ τῶν συνομιλοῦσιν συμφωνιῶν. Εἴχομεν καθήκον νὰ ὑπομνήσωμεν ὅτι εἰ συμφωνοῦν αὐτοὶ εἶναι ὡς προηγούμενον ἄλλας συμφωνίας. Ἐξεκράσθησαν εἰπὼν ὁ κ. Πρωθυπουργὸς δύο εἴη διὰ τὴν ἐπίτευξιν τῆς συμφωνίας. Ἐβαστάξατε ὅμως δύο εἴη, ὅχι διότι ὑπῆρχε δυσκολία, ἀλλὰ διότι ἐνυπῆρχεν εἰς τὴν ψυχὴν σας διστογμία. Καὶ ἡσθάνομεθα ταλαντεύσεις ἰσχυράς, αὐτὴ ὑπῆρξεν ἡ εἰτία τῆς ἐπὶ διετίας ἀναβολῆς. Θὰ μᾶς ἐρωτήσετε ὅμως, τί ἡθέλωμεν νὰ πράξετε; Ἡθέλωμεν νὰ μὴ κηρύξῃτε εἰς χρεωκοπίαν τὰς συμβάσεις τὰς πωλοῦσας. Ἡθέλωμεν νὰ ἐμφωρηθῇτε μετὰ τὴν πεπρωμένην πρὸς τὰ Ἑλληνικὰ δικαιώματα καὶ νὰ κρατήσῃτε ταῦτα ἐν ἡ περιπτώσει τοῦ ἔθνους θὰ εἶεν ἀνάγκη. Ἐνῶ σεις ἀπεδέχθητε τὰς θυσίας χωρὶς νὰ ζητήσῃτε τὰ ἀντίστοιχα ἀναλλάγματα. Ἐπεστηρίξατε ὅτι ἦτο ἀναγκαῖος ὁ συντονισμὸς τῶν πολιτῶν συμβάσεων μετὰ τῶν νέων. Αὐτὸς δὲ ἦτο καὶ ὁ κανὼν τῶν ὁποίων ἔθεσεν ὁ κ. Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν. Ἐδέχθη τὸν συντονισμὸν καὶ κατόπιν διὰ τῶν ἑνῶν ἡ διὰ τῶν ἄλλων λόγον τὸν ἐγκατέλειψε. Ἐπρόβαλε ὡς ἐπιχείρησιν ὅτι αὐτὸς θὰ ὑπεβίβαζε τὰς συζητήσεις. Δὲν εἶχομεν τὸ δικαίωμα νὰ παραλείψωμεν τὰς προσφορθεῖσας ὑπὸ τῆς Ἑλλάδος ὑπηρεσίας πρὸς τὸ ἕμμερον Κράτος. Ἐπρεπε νὰ καταστήσωμεν φανερόν ὅτι ἔχομεν συνείδησιν ὅλων τῶν ὑποχρεώσεων. Τὸ συμφέρον τοῦ περιορισμοῦ τῶν ἐξοπλισμῶν σᾶς ὑποχρεώνει νὰ λάβητε τὴν συγκατάθεσιν τῆς Τουρκίας καὶ ἂν δὲν φθάσατε εἰς τὴν συμφωνίαν ἢ τυχὸν παραγγέλια νέων πλοίων θὰ ἦτο ἀφορμὴ νέων προσπειρῶν τῆς Ἑλλὰδος πρὸς τὴν Τουρκίαν. Διατὶ λοιπὸν νὰ ὑποβιβάζητε τὴν τὴν πρῶτον ἀποκρίσιν τῶν 6 μηνῶν; Δὲν με φοβίζει πρῶτον ἐκδηλώσιν τῆς ἐμπιστοσύνης πρὸς τὴν Ἑλλάδα τοῦ ἡμετέρου Κράτους, ἕνα καθησυχᾶσιν καὶ ἐκεῖνοι οἱ ὅποιοι ἐπὶ τὴν αὐτὴν κατεῦθον. Καὶ κανεὶς δὲν θὰ με πείσῃ ὅτι μέχρις ὅτου ἐπιτελεθῇ τοῦτο θὰ ἔχωμεν τὸ δικαίωμα νὰ εἰπώμεν ὅτι ἐκείνην ἡμεῖς ἔχομεν.

Π. Τσαλδάρης. Δὲν σκέπτομαι νὰ ἐπαναλάβω ὅσα εἶπον, ἀλλὰ θὰ εἰπῶ ὀλίγας λέξεις μόνον διὰ νὰ ἄρω παρανοήσεις τινὰς τῆς ὁμιλίας μου ἐκ μέρους τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ. Εἶναι γνωστὸν, συνεχίζει, ὅτι ἐγὼ εἶμαι σύμφωνος ὑπὲρ τῆς πολιτικῆς προσεγγίσεως, ἀλλ' ἐκεῖνο εἰς τὸ ὅποιον διε-

φώνησα ἦτο ὁ τρόπος καθ' ὃν διεξήχθησαν αἱ σχετικαὶ διαπραγματεύσεις. Ὑποστήριξα ὅτι ὠφείλαμεν νὰ ἐπιδιώξωμεν τὴν σύγχρονον ὑπογραφήν καὶ τῶν δύο συμβάσεων. Ἐνθυμεῖσθε ὅτι ἐγένετο ἡ συζήτησις ἐπὶ τῆς συμβάσεως τῆς οικονομικῆς καὶ τὴν εὐρον ἐπιβλαβὴ διὰ τὴν Ἑλλάδα καὶ ἐπίστευον ὅτι μετὰ τὴν σύγχρονον κατάθεσιν τῶν συμβάσεων, θὰ ἐπαυγάζοντο ἀναλλάγματα τινὰ, καὶ ἐφόσον τοιαῦτα δὲν ἐπαύοντο εἶχον δίκαιον νὰ λέγω ὅτι ἡ Ἑλλὰς ἔαριν τῆς φιλίας μετὰ τῆς Τουρκίας δὲν διεπραγματεύθη ὡς Κράτος ἴσον πρὸς αὐτὴν ἀλλ' ὡς Κράτος ὑποτελές. Ἄλλ' εἶπον ὅτι ὁ κ. Πρωθυπουργὸς ἐπηρεάσθη ἐκ τῶν ἐκδηλώσεων, αἵτινες τῷ ἐγένοντο εἰς τὴν Ἀγκυραν καὶ ἐνῶ ἐπηρεάσθη δὲν ἔλαβεν ὑπ' ὄψιν του τὸ παράδειγμα τῆς Τουρκίας, ἡ ὁποία ἐξήτει ἐξασφάλισιν ὅλων τῶν συμφερόντων τῆς. Ὅστις, συνεχίζει, μελετᾷ τὸ σύμφωνον τῆς ἰσοπλίας ἀντιλαμβάνεται ὅτι δὲν τίθεται τοιαύτη βάση, ἀλλ' ἀναγνωρίζεται ἡ ὑπεροχὴ τῆς Τουρκίας, εἰς τρόπον ὥστε νὰ εὐρίσκειται ἡ Ἑλλὰς εἰς δύσκολον θέσιν ἂν πρόκηται νὰ κάμῃ ἔστω καὶ ἐφοδιασμοὺς τινὰς. Ἐξ αὐτοῦ καὶ μόνον ἐξάγεται ὅτι διατελοῦμεν εἰς ὑποτελή θέσιν καὶ τοῦτο εἶναι ὑπὲρ ἐξήγειρεν εἰς ἀνησυχίαν τὴν κοινὴν γνώμην καὶ ὑπερῆγάγκασε τὸ Πρωθυπουργὸν νὰ ἐκφωνῇ λόγους εἰς τοὺς στρατῶνας, ἀπ' αὐτὸ καὶ μόνον τὸ γεγονός ἐπιβεβαιωνται τὰ ὅσα εἶπον. Ὁ λόγος τοῦ ἀφεώρα τοὺς ἐξοπλισμοὺς τῆς ξηρᾶς. Δὲν θέλω νὰ ἐξετάσω κατὰ πόσον τοῦτο εἶναι κανονικόν, νὰ περιέρχεται ὁ Πρωθυπουργὸς εἰς τοὺς στρατῶνας καὶ νὰ ἐξηγῇ τὴν ἐφαρμοζομένην πολιτικὴν. Ὁ Πρωθυπουργὸς μᾶς εἶπεν ἀπόψε. Διατὶ νὰ μὴ δώσω ἐξηγήσεις καὶ πρὸς τὸν στρατιωτικὸν κόσμον, ἀφοῦ οἱ ἀξιωματικοὶ εἶναι ψηφοφόροι καὶ μάλιστα ἀποτελοῦν καὶ ἐπίλεκτον τάξιν τοῦ ἔθνους; Τοῦτο βεβαίως εἶναι ἀληθές, ἀλλὰ δὲν ἡδύνατο ποτε νὰ ἐπισκέπηται ὁ κ. Πρωθυπουργὸς τοὺς στρατῶνας καὶ νὰ ὁμιλῇ ὡς πρὸς ψηφοφόρους. Ἦσαν ἀξιωματικοὶ καὶ ὁ κ. Πρωθυπουργὸς καὶ ὁ Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν ὥφειλε νὰ τοὺς ὁμιλήσῃ μόνον περὶ στρατιωτικῶν πραγμάτων. Τὸ ὅτι ἔγινε ἀποτελεῖ μεγίστην παραδίαισιν καὶ τῆς στρατιωτικῆς πειθαρχίας καὶ τῶν κοινοβουλευτικῶν καθηκόντων. Ἐπίσης μίαν ἀλλήν παρατήρησιν ἔχω νὰ κάμω διὰ τὰ λεχθέντα παρὰ τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ. Δὲν εἶπον ἐγὼ ὅτι μία μερὶς τοῦ λαοῦ δὲν ἀποδέχεται τὴν συμφωνίαν μετὰ τῆς Τουρκίας. Εἶπον ὅτι ὁ λαὸς ὡς ἐκ τοῦ τρόπου ποῦ ἡσθάνθη ἑαυτὸν μειωμένον δὲν θὰ βοηθήσῃ νὰ ἀναπτυχθῶν αἱ σχέσεις τὰς ὁποίας ἐπιθυμεῖ ἡ Κυβέρνησις. Καὶ εἰς τὴν γνώμην ταύτην ἔχω σύμφωνον καὶ τὸν κ. Ὑπουργὸν τῶν Ἐξωτερικῶν εἰπόντα ὅτι τὰ σύμφωνα δὲν ἔχουν ἄξιν, ἀλλὰ ἄξιαν ἔχει τὸ πνεῦμα αὐτῶν, καὶ δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἀναπτυχθῇ τὸ ἐπιδιωκόμενον πνεῦμα, ὅταν εἰς λαὸς αἰσθάνεται τὸν ἑαυτὸν του μειωμένον.

Μ. Τσιγδμεγλου. Σχετικῶς μετὰ τὰ λεχθέντα παρὰ τοῦ ἐκ Πειραιῶς συναδέλφου ὅτι οἱ πρόσφυγες εἶναι εὐχαριστημένοι ἐκ τῶν συμφωνιῶν ἔχω νὰ βεβαιώσω ὅτι οὐδεὶς ἀναλλάξιμος ἐν Ἑλλάδι εἶναι εὐχαριστημένος καὶ προκαλῶ περὶ τοῦτου νὰ γίνουν προσφυγικαὶ συγκεντρώσεις, διὰ νὰ ἐκφράσουν τὴν γνώμην των καὶ νὰ μὴ πλανᾶται ἡ Κυβέρνησις. Συνεχίζων ἀναπτύσσει δὲ μακρῶν ποταμῶν εἶναι αἱ διαφοραὶ μεταξὺ τῶν τουρκικῶν καὶ τῶν ἑλληνικῶν περιουσιῶν καὶ τονίζει ὅτι αὐταὶ εἶναι κολοσσιαῖαι εἰς βάρος μας, καὶ ὅτι ὅλα αὐτὰ αἱ διαφοραὶ παρεχορήγησαν ἀπέναντι ἐνὸς μεγάλου μηδενικοῦ. Καὶ ἀπέναντι ὧν αὐτῶν τῶν θυσιῶν ἡ δόλησις τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ ἀνέμεν ἀναλλάγματα τὰ ὅποια δὲν βλέπει. Ἐτονίσθη, συνεχίζει, ὅτι ὅλας αὐτὰς τὰς θυσίας τὰς ὑφιστάμεθα διὰ νὰ βελτιωθῇ ἡ τύχη τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἑμοσθῶν, ἀλλὰ οὔτε τοῦτο εἶναι ἀληθές καὶ προκαλῶ τὴν Κυβέρνησιν νὰ μᾶς εἴπῃ ποῖα βελτίωσις ἐδόθη εἰς τὸν πληθυσμὸν ἐκεῖνον. Ἡ γνώμη μου, ἐπιλέγει, εἶναι ὅτι διὰ τῶν συμφωνιῶν αὐτῶν θέτομεν ἐν κινδύνῳ αὐτὴν ταύτην τὴν ἀκεραιότητα τῆς πατρίδος, οἱ δὲ βροὶ τῆς συμβάσεως τοῦ ἐμπορίου καταλήγουν εἰς τὸ νὰ καταστήσουν ἡμᾶς φόρου ὑποτελεῖς εἰς τοὺς Τούρκους.

Π. Καρασεβδᾶς. Μέμφονται, λέγει, τὴν Κυβέρνησιν διατὶ

έλαβε μέτρα όπως ο στρατός άποσιωθής εις τα κύρια καθήκοντά του. Άλλ' ο Υπουργός των Στρατιωτικών και πās ανώτερος δέν διοικεί τó στρατεύμα εκδίδων μόνον διαταγάς, αλλά και διαφωτίζων αυτόν σχετικώς με την εξωτερικήν ήθικήν πολιτικήν και με τόν προορισμόν του στρατεύματος, διότι στρατός μη γνωρίζων τόν προορισμόν του δέν δύναται νά τόν εκπληρώσῃ, επί πλέον δέ καταντᾷ νά εἶναι και ὄργανον στάσεων. Καί εἶναι καθήκον και τῶν Υπουργῶν και ὄλων νά διαφωτίζωσιν τοὺς κατοίκους των. Ἐάν ἡμεῖς εἰς κράτη πειθαρχικά ἴσως ἢ παραλείψῃς αὐτῇ τῆς διαφωτίσεως νά μή επέφερε ζημίαν. Ἀλλά πειθαρχία όπως εἰς τοὺς στρατοὺς ἄλλων κρατῶν δέν ἀπαντᾷται εἰς τó ἑλληνικόν στρατεύμα. Ὁ κ. Πρωθυπουργός εἶχεν ὑποχρέωσιν νά κάμῃ τόν διαφωτισμόν, τόν ὁποῖον ἔκαμε, διότι ἐκτός των Κυβερνητικῶν ὅλοι οἱ ἄλλοι ἐξώθουν τόν στρατόν εἰς στάσιν, ἐφευρίσκοντες διαφόρους ἔθνικούς κινδύνους, όπως τοιοῦτους ἐφεύρισκαν κατά τὰς παραμονάς τοῦ κινήματος Παγκάλου οἱ ἀποφασίσαντες νά τó διενεργήσουν εὐρίσκοντες δῆθεν ὡς πρόσχημα τὴν συνθήκην με τὴν Σερβίαν.

Α. Μιχαλακόπουλος (Υπουργός των Ἐξωτερικῶν). Θεωρῶ, λέγει, ἀναγκαῖον νά δώσω μερικὰς ἐξηγήσεις σχετικῶς με τὰ λεχθέντα περὶ των γενομένων θυσιῶν ὑπὸ τῆς Ἑλλάδος πρὸς τὴν Τουρκίαν διὰ των οικονομικῶν συνθηκῶν και τῆς μὴ ἀπολήψεως ἀνταλλαγμάτων ὡς ἐκ τῆς κακῆς διαχειρίσεως τοῦ ζητήματος παρὰ τῆς Κυβερνήσεως.

Τὴν ἰδέαν τοῦ συμφητισμοῦ τὴν εἶχα διατυπώσῃ και προτοῦ εἰσέλθω εἰς τὴν Κυβέρνησιν διότι μοῦ εἶχον κάμει ἐντύπωσιν ὠρισμέναι λεπτομέρειαι τῆς ἐκτιμήσεως των περιουσιῶν παρὰ των συνεργειῶν, ἵτις ἀντιστοιχεῖ εἰς 8 ο)ο ἐπὶ τῆς δηλωθείσης περιουσίας· και κατὰ τὰς προσφάτους ἐρεῦνας ἀκόμη ἢ ὑπερσία κατέληγεν εἰς τó συμπέρασμα ὅτι δέν ἐπρόκειτο περὶ μείζονος ἀξίας ἀπὸ τὰ κτήματα των ὑπηκόων Τούρκων ἄτινα μάλιστα εἶχομεν ἀπὸ τὸ 1912 και ἔπρεπε νά δώσωμεν και εἰσοδήματα ἔστω και τὰ συλλεγμένα. Ἐπίσης συνετέλεσε καταπληκτικῶς και ἄλλο τι, μία ἀπόφασις ὑποεπιτροπῆς τινος εἶχεν εἰπῇ ὅτι αἱ ἐκτιμήσεις ἔπρεπε νά γίνωνται με προπολεμικὴν ἀξίαν και τοῦτο ἐτέθη ὡς θέσις παρὰ των ἐνδιαφερομένων. Ἀνεξαρτήτως ὅμως τούτων ὁ λόγος δι' ἐν ἐβλόσκον ὅτι δέν ἦδύνατο ἡ κατάσταση νά παραταθῇ ἦτο ὅτι εἶχομεν τὸ παράδειγμα τῆς ἀποζημιώσεως των 140.000 προσώπων τῆς Ἑλληνοβουλγαρικῆς μεταναστεύσεως διὰ τὴν ὁποίαν ἐδᾶπανήσαμεν 350.000 λίρας και ἐχρεώσθησαν και 10 ἔτη. Εἰς τὴν Ἑλληνοτουρκικὴν Ἐπιτροπὴν ἐβλόσκον ὅτι αὕτη μετὰ 7ετῇ ἐργασίαν και μετὰ δαπάνην ἑκατοντάδων χιλιάδων λίρων δέν εἶχε ἀκόμη ἐλέγξει τελειωτικῶς οὔτε ἐν κτήμα. Εὐρισκόμεθα λοιπὸν πρὸ μιᾶς πραγματικότητος. Τὰ μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς δέν ἠδυνάμεθα νά τὰ ἀλλάξωμεν. Ἐάν παρετείνετο ἡ κατάσταση θὰ κατελήγομεν νά ἐξοδεύομεν διαρκῶς, νά ἐξακολουθοῦν αἱ προστριβαὶ και νά ὑφίσταμεθα και δαπάνας ἐξοπλισμῶν. Τοῦτο ἀντέβαινε και πρὸς τὸ ἀληθές πνεῦμα ὄλων των κομμάτων τῆς χώρας και τῆς σημειωθείσης Ἑλληνικῆς πρωτοβουλίας διὰ τὴν παγίωσιν τῆς εἰρήνης εἰς τὰ Βαλκάνια. Ἐπὶ Οἰκουμένης εἴπομεν νά προτείνωμεν συνολικὴν ἐκτίμησιν, ἀλλὰ οἱ Τούρκοι δέν ἐδέχθησαν και μᾶς εἶπον νά ἐρωτηθοῦν οἱ οὐδέτεροι ποῖος πταίει διὰ τὴν μὴ ἐκτέλεσιν τῆς συνθήκης τῆς Λωζάνης, και εἰς τὴν ἐρώτησιν πρὸς τοὺς οὐδέτερους νά μᾶς εἶπουν συνολικῶς τί ὀφείλει τὸ ἐν Κράτος εἰς τὸ

ἄλλο, οὔτοι μᾶς ἀπήντησαν ὅτι αὐτὸ εἶναι ἀδύνατον ἐν δὲ ἐκ των μελῶν ἐγνωμοδότησεν ὅτι θὰ ἐχρεώζετο ἐργασία 2 ἐτῶν και ἀπασχόλησις 2.000 οὐδετέρων μηχανικῶν. Αὕτη εἶναι ἡ ἱστορία των δύο συμφωνιῶν ἐκείνων. Ἐπρόκειτο περὶ θυσιῶν δικαιωμάτων τὰ ὅποια οὐδέποτε ἐπρόκειτο νά πραγματοποιηθοῦν. Θὰ ἐματαιώοντο δέ και κάθε προσέγγισις.

Π. Τσαλδάρης. Τὰ ἀρήσατε ἀνοικτὰ ὅλα διὰ νά γίνων ὅλα μαζύ.

Α. Μιχαλακόπουλος (Υπουργός των Ἐξωτερικῶν). Ἡμποροῦσαν και κλιμακωτῶς νά γίνων. Σεῖς ἔχετε τὴν ἰδέαν ὅτι με ἄλλο σύστημα διαχειρίσεως θὰ ἐπετυγχάνετε πλειότερα; Ἀλλὰ και οἱ Τούρκοι εἶναι ἀρχετὰ εὐφυεῖς και γνωρίζουν νά μὴ συνδέουν τὰ ζητήματα ὅταν αἰσθάνονται ὅτι με τὴν σύνδεσιν των ζητημάτων θὰ ζημιωθοῦν. Ὅσον ἀφορρᾷ συνεχίζει, τὴν σύμβασιν τῆς ἐγκαταστάσεως εἰς ὅλας τὰς συμβάσεις ὑπάρχουν διατάξεις περὶ ἀπελάσεων και ἀπαγορεύσεων και μάλιστα μεταπολεμικῶς εἶναι πλέον ἐκτεταμένη ἢ χρῆσις των μέτρων αὐτῶν. Σήμερον ἀκολουθοῦν ὅλοι μίαν ἐθνικιστικὴν πολιτικήν, διότι ἐκτός των ἄλλων κάθε Κράτος ἀντιμετωπίζει και ἀνεργίαν. Ἐφόσον, τονίζει, τοιαύτη εἶναι ἡ κατάσταση θὰ ἦτο ἀπολύτως ἀδύνατον νά ζητήσωμεν ἡμεῖς ἐξαίρεσιν διὰ προνομίων. Δέν πρόκειται περὶ τῆς Τουρκίας των καπιτουλασιῶν. Εἶναι μία χώρα ἐλευθέρᾳ ὅπως ὅλοι αἱ ἄλλαι. Καί τὸ τελευταῖον στάδιον μετὰ τῆς καπιτουλασιῶν και τῆς πλήρους ἐλευθερίας ὑπῆρξεν ἐκεῖνο, ὅπερ καθώρισεν ἡ συνθήκη τῆς Λωζάνης· ὅτι μᾶς ἐδιώχον δηλαδὴ και τοὺς τελευταίους Ἑλλήνας χωρὶς νά δυνάμεθα νά εἰποῦμε τίποτε. Ἐκφράζω ἡδὴ τὴν ἐκπληξίν μου διὰ τὰ λεχθέντα τοῦ κ. Ἀρχηγοῦ τοῦ Λαϊκοῦ Κόμματος ὅτι δηλαδὴ ἐνθουσιάζομεν ἐν Ἀγκύρᾳ και ὑπεγράψαμεν ὅτι μᾶς ἐζήτησαν. Ἀλλὰ λησμονεῖ ὅτι αἱ συνθήκαι ἐπεξεργάζοντο ἐπὶ διετίαν και ἦσαν πλήρως κατηρητισμέναι ὑπολειπομένων μόνον δύο ζητημάτων περὶ των σιπώνων και περὶ των οἰνοπνευμάτων, ὥστε μὴν ἔχετε, τονίζει, τὴν ἰδέαν ὅτι ὑπὸ τοὺς ἐνθουσιασμοὺς τῆς ἐν Ἀγκύρᾳ ὑποδοχῆς μας κατηρητίσθησαν αἱ συμβάσεις και τὰς ὑπεγράψαμεν ὡσάν μικρὰ παιδιὰ. Καταλήγων, λέγει, ἐκφράζει τὴν εὐχαρίστησίν του, διότι ἐκ τῆς συζητήσεως διεπιστώθη ὅτι ἡ πολιτικὴ τῆς Κυβερνήσεως ὅσον ἀφορρᾷ τὸν κεντρικόν της σκοπὸν εἶναι πολιτικὴ ἐπιδοκιμαζομένη παρ' ὄλων.

Μεθ' ὃ κηρύσσεται περατωμένη ἡ συζήτησις και γίνονται δεκτὰ ἀμφότερα τὰ Νομοσχέδια εἰς β. κατ' ἀρθρον και σύνολον συζήτησιν, ἔχοντα οὕτω:

Περὶ κυρώσεως τῆς υπογραφείσης ἐν Ἀγκύρᾳ τὴν 30ὴν Ὀκτωβρίου ἐ. ἔ. Ἑλληνοτουρκικῆς Συνθήκης φιλίας, οὐδετερότητος, διαλλαγῆς και διατηρίσεως και τοῦ συνοδευόντος αὐτὴν πρωτοκόλλου περὶ περιορισμοῦ των ναυτικῶν ἐξοπλισμῶν.

Ἀρθρον μόνον.

Κυροῦται ἡ μετὰ τὸ Ἑλλάδος και Τουρκίας υπογραφεῖσα ἐν Ἀγκύρᾳ τῇ 30 Ὀκτωβρίου 1930 Συνθήκη Φιλίας. Οὐδέτεροί, Διαλλαγῆς και Διατηρίσεως, ἐξ ἀρθρων 28 ἡς τὸ κείμενον ἔπεται ἐν Γαλλικῷ πρωτοτύπῳ και Ἑλληνικῇ μεταφράσει ὡς και τὸ συνοδευόν αὐτὴν πρωτόκολλον περιορισμοῦ των ναυτικῶν ἐξοπλισμῶν.

TRAITE D'AMITIE, DE NEUTRALITE, DE CONCILIATION ET D'ARBITRAGE.

Le Président de la République Hellénique et le Président de la République Turque, soucieux de suivre en toute circonstance une politique de concorde, voulant affirmer leur désir de contribuer à l'oeuvre de la paix générale et de résoudre selon les principes les plus élevés du Droit International Public, les différends qui viendraient à s'élever entre la Grèce et la Turquie ont décidé de réaliser dans un Traité leur intention commune et ont désigné par leurs plénipotentiaires.

Le Président de la République Hellénique.
Son Excellence M. ELEFTERIOS K. VENISELOS,
Président du Conseil des Ministres.

Son Excellence M. ANDRE MICHALAKOPOULOS,
Vice-Président du Conseil des Ministres, Ministre des Affaires Etrangères.

Le Président de la République Turque:
Son Excellence ISMET PASHA, Président du Conseil des Ministres député de Malatya.

Son Excellence le Docteur TEVFIK RUSTU BEY,
Ministre des Affaires Etrangères député d'Izmir.

lesquels, après s'être communiqué leurs pleins pouvoirs, trouvés en bonne et due forme, sont convenus des dispositions suivantes.

Article 1.

Les Hautes Parties contractantes s'engagent réciproquement à n'entrer dans aucune entente d'ordre politique ou économique et dans aucune combinaison dirigées contre l'une d'elles.

Article 2.

Au cas où l'une des Hautes Parties contractantes malgré son attitude pacifique serait l'objet d'une agression de la part d'une ou de plusieurs Puissances, l'autre Partie s'engage à observer la neutralité pendant toute la durée du conflit.

Article 3.

Les Hautes Parties contractantes s'engagent à soumettre à la procédure de conciliation prévue dans les articles 7—19 ci-après toutes les questions qui viendraient à les diviser et qui n'auraient pu être résolues par les procédés diplomatiques ordinaires. En cas de non réussite de la procédure de conciliation un règlement judiciaire sera recherché conformément aux articles 20—23 du présent Traité, à moins que les Parties ne tombent d'accord pour recourir à un tribunal arbitral constitué conformément aux articles 55 et suivants de la Convention pour le règlement pacifique des conflits internationaux du 18 Octobre 1907 ou à tout autre accord existant entre elles.

Article 4.

Les dispositions de l'article précédent ne s'appliquent pas aux questions qui, en vertu des Traités en vigueur entre les Hautes Parties contractantes, rentrent dans la compétence de l'une d'elles, ni aux questions qui se rapportent au droit de souveraineté. Chaque des Parties aura le droit de déterminer, par une déclaration écrite, si une question relève du droit de souveraineté, l'autre Partie pouvant, en cas de contestation recourir à l'arbitrage ou à la Cour Permanente de Justice Internationale pour faire décider de cette question préjudicielle.

ΣΥΝΘΗΚΗ ΦΙΛΙΑΣ, ΟΥΔΕΤΕΡΟΤΗΤΟΣ, ΔΙΑΔΙΑΛΛΗΣ ΚΑΙ ΔΙΑΙΤΗΣΙΑΣ

Ὁ Πρόεδρος τῆς Ἑλληνικῆς Δημοκρατίας και ὁ Πρόεδρος τῆς Τουρκικῆς Δημοκρατίας, ἐν τῇ μερίμνῃ των ὅπως ἀκολουθήσωσιν ἀνά πάσαν περίστασιν πολιτικὴν ὁμονίαν, και θέλοντες νά διαδηλώσωσι τὴν ἐπιθυμίαν των ὅπως συμβάλωσιν εἰς τὸ ἔργον τῆς γενικῆς εἰρήνης, λύοντες συμφώνως πρὸς τὰς ὑφίστας ὁρχὰς τοῦ Δημοσίου Διεθνούς Δικαίου τὰς διαφοράς, αἵτινες ἤθελον ἀναφυῇ μετὰ τὴν Ἑλλάδα και Τουρκίαν, ἀπεφάσισαν νά πραγματοποιήσωσι διὰ συνθήκης τὴν κοινὴν αὐτῶν πρόθεσιν και ὥρισαν πρὸς τοῦτο ὡς πληρεξούσιους των.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Ἑλληνικῆς Δημοκρατίας:
τὴν Α. Ε. τὸν κ. ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΝ Κ. ΒΕΝΙΖΕΛΟΝ, Πρόεδρον τοῦ Υπουργικοῦ Συμβουλίου.

τὴν Α. Ε. τὸν κ. ἈΝΔΡΕΑΝ ΜΙΧΑΛΑΚΟΠΟΥΛΟΝ,
Ἀντιπρόεδρον τοῦ Υπουργικοῦ Συμβουλίου, Υπουργὸν ἐπὶ των Ἐξωτερικῶν.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Τουρκικῆς Δημοκρατίας:
τὴν Α. Ε. τὸν κ. ΙΣΜΕΤ ΠΑΣΣΑΝ, Πρόεδρον τοῦ Υπουργικοῦ Συμβουλίου, Βουλευτὴν Μάλατίας.

τὴν Α. Ε. τὸν Δόκτορα ΤΕΦΙΚ ΡΟΥΣΤΑ ΒΕΗ,
Υπουργὸν ἐπὶ των Ἐξωτερικῶν, Βουλευτὴν Σμύρνης,
οἵτινες ἀφοῦ ἐκοινοποίησαν ἀλλήλοις τὰ πληρεξούσια αὐτῶν ἐγγράφα εὐρεθέντα ἐν τάξει συνεφώνησαν τὰ ἐξῆς

Ἀρθρον 1.

Τὰ Ὑψηλὰ Συμβαλλόμενα Μέρη ἀνταλλάσσουσιν ἀμοιβαίως τὴν ὑποχρέωσιν ὅπως εἰς οὐδεμίαν εἰσέλθωσι συμφωνίαν πολιτικῆς ἢ οικονομικῆς φύσεως ἢ συνδυασμὸν ἐστρατημένον ἐναντίον τοῦ ἑτέρου ἐξ αὐτῶν.

Ἀρθρον 2.

Ἐν ἡ περιπτώσει τὸ ἐν των Ὑψηλῶν Συμβαλλομένων Μερῶν, παρὰ τὴν εἰρηνικὴν του στάσιν ὑποστῇ ἐπίθεσιν μιᾶς ἢ πλείονων Δυνάμεων, τὸ ἕτερον Μέρος ἀνταλλάσσει τὴν ὑποχρέωσιν νά τηρήσῃ οὐδετερότητα καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς συρράξεως.

Ἀρθρον 3.

Τὰ Ὑψηλὰ Συμβαλλόμενα Μέρη ἀνταλλάσσουσιν τὴν ὑποχρέωσιν νά ὑποβάλωσιν εἰς τὴν διαδικασίαν τῆς συνδιαλλαγῆς τὴν προβλεπόμενην ὑπὸ των κατωτέρω ἀρθρων 7—19, πάντα τὰ ζητήματα ἅτινα ἤθελον τυχόν διαιρέσει αὐτὰ και ὧν ἡ λύσις δέν θὰ ἐπετυγχάνετο διὰ τῆς συνήθους διπλωματικῆς ὁδοῦ. Ἐν περιπτώσει ἀποτυχίας τῆς διαδικασίας συνδιαλλαγῆς θὰ ἐπιζητηθῇ δικαστικός διακανονισμός συμφώνως πρὸς τὰ ἀρθρα 20—23 τῆς παρούσης Συνθήκης, ἐκτός ἐάν τὰ Μέρη συμφωνήσωσιν ἵνα προσφύγωσιν εἰς διαιτητικὸν δικαστήριον συσταθισμένον συμφώνως πρὸς τὰ ἀρθρα 55 και ἀκόλουθα τῆς Συμβάσεως περὶ εἰρηνικοῦ κανονισμοῦ διεθνῶν διαφορῶν τῆς 18 Ὀκτωβρίου 1907 ἢ εἰς πάσαν ὑπάρχουσαν μετὰ αὐτῶν ἑτέραν συμφωνίαν.

Ἀρθρον 4.

Αἱ διατάξεις τοῦ προηγουμένου ἀρθρου δέν ἐφαρμόζονται εἰς τὰ ζητήματα ἅτινα, δυνάμει των ἐν ἰσχύϊ μετὰ των Ὑψηλῶν Συμβαλλομένων Μερῶν Συνθηκῶν, ἀνήκουσιν εἰς τὴν ἀρμοδιότητα ἑνὸς ἐξ αὐτῶν, οὐδὲ εἰς τὰ σχετιζόμενα μετὰ τὸ δικαίωμα τῆς κυριαρχίας. Ἐκάτερον των Μερῶν θὰ ἔχῃ τὸ δικαίωμα νά καθορίσῃ δι' ἐγγράφου δηλώσεως ἐάν ζήτημά τι ἀνάγεται εἰς τὸ δικαίωμα τῆς κυριαρχίας, τοῦ ἑτέρου Μέρους δυνάμενον, ἐν περιπτώσει ἀμφισβητήσεως νά προσφύγῃ εἰς διαιτησίαν ἢ εἰς τὸ Διαρκές Δικαστήριον Διεθνούς Δικαιοσύνης ἢ οἰκονομικῆς ἀπόφασιν ἐπὶ τοῦ προδικαστικοῦ τοῦτου ζητήματος.

Les dispositions de l'article précédent ne s'appliquent également pas aux différends nés de faits qui sont antérieurs au présent traité et qui appartiennent au passé.

Article 5.

Les différends pour la solution desquels une procédure spéciale serait prévue par d'autres conventions en vigueur entre les Parties en litige seront réglés conformément aux dispositions de ces conventions.

Article 6.

S'il s'agit d'un différend dont l'objet, d'après la législation intérieure de l'une des Parties, relève de la compétence des autorités judiciaires ou administratives, cette Partie pourra s'opposer à ce que ce différend soit soumis aux diverses procédures prévues par le présent Traité, avant qu'une décision définitive ait été rendue dans des délais raisonnables par l'autorité compétente.

La Partie qui, dans ce cas, voudra recourir aux procédures prévues par la présent Traité, devra notifier à l'autre Partie son intention dans un délai d'un an, à partir de la décision susvisée.

Article 7.

Sur la demande adressée par l'une des Parties contractantes à l'autre Partie, une commission permanente de conciliation sera constituée dans les six mois qui suivront l'échange des ratifications du présent Traité.

Sauf accord contraire des Parties, la commission de conciliation sera constituée de la façon suivante :

1. La Commission comprendra cinq membres. Les Parties en nommeront chacune un, choisi parmi leurs nationaux respectifs. Les trois autres commissaires seront choisis d'un commun accord parmi les ressortissants de tierces Puissances. Ces derniers devront être de nationalités différentes, ne pas avoir leur résidence habituelle sur le territoire des Parties, ni se trouver à leur service. Parmi eux, les Parties désigneront le Président de la Commission et, en cas de désaccord, le sort déterminera lequel des trois Commissaires sera le Président.

2. Les commissaires seront nommés pour trois ans et seront rééligibles. Les commissaires nommés en commun pourront être remplacés au cours de leur mandat, de l'accord des Parties.

Tant que la procédure n'est pas ouverte, chacune des Parties aura le droit de procéder au remplacement du commissaire nommé par elle.

3. Il sera pourvu, dans le plus bref délai, aux vacances qui viendraient à se produire par suite de décès ou de démission ou tout autre empêchement, suivant le mode fixé pour les nominations.

Article 8.

Si, lorsqu'il s'élève un différend, il n'existe pas une commission permanente de conciliation nommée par les Parties, une commission spéciale de conciliation sera constituée pour l'examen du différend dans un délai de trois mois à compter de la demande adressée par l'une des Parties à l'autre. Les nominations se feront conformément aux dispositions de l'article précédent, à moins que les Parties n'en décident autrement.

Article 9.

Si la nomination des Commissaires à désigner en commun n'intervient pas dans les délais prévus aux

Αί διατάξεις του προηγούμενου άρθρου δεν εφαρμόζονται επίσης εις διαφοράς όφειλομένης εις γεγονότα προηγούμενα της παρούσης συνθήκης, καί άτινα άνήκουσιν εις τό παρελθόν.

Άρθρον 5.

Αί διαφοραί διά την επίλυσιν των όποιων ειδική πρόβλεπεται διαδικασία ύπ' άλλων έν ισχύϊ μεταξύ των Μερών συμβάσεων, όα λύονται συμφώνως πρός τας διατάξεις των συμβάσεων τούτων.

Άρθρον 6.

Προκειμένου περί διαφοράς ής τό αντικείμενον κατό την έσωτερικήν νομοθεσίαν ένός των Μερών, είναι της άρμοδιότητος των δικαστικών ή διοικητικών αὐτοῦ άρχών, τό Μέρος τοῦτο δύναται νά άντιταχθῇ εις την ύποβολήν της διαφοράς εις τας διαδικασίας τας προβλεπόμενας ύπό της παρούσης συμβάσεως πριν ή έκδοθῇ έντός λογικής προθεσμίας όριστική απόφασις ύπό της άρμοδίας άρχης.

Τό Μέρος τό όποιον έν τιαύτη περιπτώσει θά θελήσῃ νά προσφύγῃ εις τας προβλεπόμενας παρά της παρούσης Συνθήκης διαδικασίας όφείλει νά κοινοποιήσῃ την πρόθεσίν του εις τό έτερον Μέρος έντός έτους από της ώς άνω αποφάσεως.

Άρθρον 7.

Κατόπιν αιτήσεως άπευθυνθησόμενης ύπό του ένός των Συμβαλλόμενων Μερών πρός τό έτερον Μέρος, όα συγκροτηθῇ έντός έξι μηνών από της άνταλλαγής των έπικυρώσεων της παρούσης Συνθήκης διαρκής έπιτροπή συνδιαλλαγής.

Πλήν της περιπτώσεως άντιθέτου Συμφωνίας των Μερών ή Έπιτροπή Συνδιαλλαγής όα συγκροτηθῇ ως εξής :

1. Η Έπιτροπή ό' άποτελείται έκ πέντε μελών. Έκάτερον των Μερών όα διορίζει ένα Έπίτροπον, λαμβανόμενον μεταξύ των ύπηκόων του. Οί τρεις λοιποί έπίτροποι όα εκλέγονται από συμφώνου μεταξύ των ύπηκόων ξένων Έπικρατειών. Ούτοι δέον ν' άνήκωσιν εις έκαστος εις διάφορον έθνικότητα, νά μή έχωσι την συνήθη αὐτών κατοικίαν επί των έδαφών των Μερών, ούτε νά διατελῶσι εις την ύπηρεσίαν των. Μεταξύ αὐτών τά Μέρη όα ύποδείξωσι τόν Πρόεδρον της Έπιτροπής καί, έν περιπτώσει άσυμφωνίας, διά κλήρου ό' άποφασίζεται τις των τριών Έπιτρόπων όα ή Πρόεδρος.

2. Οί Έπίτροποι όα διορίζονται διά τρία έτη. Θά δύνανται νά επανεκλεγῶσιν. Οί από κοινού διοριζόμενοι Έπίτροποι θά δύνανται ν' άντικαθιστῶνται διαρκύσης της έντολής των, εάν τά Μέρη συμφωνήσωσι σχετικώς. Έφ' όσον δέν έχει γίνη άναρξίς της διαδικασίας έκάτερον των Μερών θά έχῃ τό δικαίωμα νά προβαίñῃ εις την άντικατάστασιν του ύπ' αὐτοῦ διορισθέντος Έπιτρόπου.

3. Έν περιπτώσει χηρείας θέσεως κατόπιν θανάτου, παραιτήσεως ή άλλου κωλύματος αὐτή θά πληροῦται τό ταχύτερον συμφώνως μέ τόν τρόπον τόν όρίζόμενον διά τούς διορισμούς.

Άρθρον 8.

Έάν όταν άναφυῇ διαφορά, δέν ύπάρχει διαρκής Έπιτροπή Συνδιαλλαγής διορισμένη ύπό των Μερών, ειδική Έπιτροπή Συνδιαλλαγής όα συγκροτηθῇ διά την εξέτασιν της διαφοράς, έντός προθεσμίας τριών μηνών από της άπευθυνθησόμενης παρά του ένός των Μερών εις τό έτερον αιτήσεως. Οί διορισμοί όα γίνονται συμφώνως μέ τας διατάξεις τῆς προηγούμενου άρθρου, πλήν εάν τά Μέρη άλλως άποφασίσωσιν.

Άρθρον 9.

Έάν ό διορισμός των Έπιτρόπων οὔτινας δέον νά ύποδείχῶσιν από κοινού, δέν γίνη έντός των προβλε-

rticles 7 et 8, le soin de procéder aux nominations nécessaires sera confié à une tierce Puissance choisie d'un commun accord par les Parties et si l'accord ne s'établit pas à ce sujet, chaque Partie désignera une Puissance différente et les nominations seront faites de concert par les Puissances ainsi choisies. Enfin si dans un délai de trois mois, ces deux Puissances n'ont pu tomber d'accord, chacune d'elles présentera des candidats en nombre égal à celui des membres à désigner. Le sort déterminera lesquels des candidats ainsi présentés seront admis.

Articles 10.

La Commission de conciliation sera saisie par voie de requête adressée au Président par les deux Parties agissant d'un commun accord, ou, à défaut, par l'une ou l'autre des Parties.

La requête, après avoir exposé sommairement l'objet du litige, contiendra l'invitation à la Commission de procéder à toutes mesures propres à conduire à une conciliation.

Si la requête émane d'une seule des Parties, elle sera notifiée par celle-ci sans délai à l'autre Partie.

Article 11.

Dans un délai de quinze jours à partir de la date où l'une des Parties aura porté un différend devant la commission de conciliation, chacune des Parties pourra, pour l'examen de ce différend, remplacer son commissaire par une personne possédant une compétence spéciale dans la matière. La partie qui usera de ce droit en fera immédiatement la notification à l'autre Partie, celle-ci aura, dans ce cas, la faculté d'agir de même dans un délai de quinze jours à compter de la date où la notification lui sera parvenue.

Article 12.

La Commission de conciliation se réunira, sauf accord contraire des Parties, au lieu désigné par son président.

Article 13.

La Commission de conciliation aura pour tâche d'élucider les questions en litige, de recueillir à cette fin toutes les informations utiles et de s'efforcer de concilier les Parties.

Après examen de l'affaire elle formulera, dans un rapport, les propositions en vue du règlement du différend.

Article 14.

La Commission de conciliation réglera elle-même sa procédure qui dans tous les cas devra être contradictoire-en tenant compte, si elle n'en décide autrement à l'unanimité, des dispositions du titre III de la Convention de la Haye du 18 Octobre 1907 pour le règlement pacifique des conflits internationaux.

Article 15.

Les travaux de la Commission de conciliation ne seront publics qu'en vertu d'une décision prise par la commission avec l'assentiment des Parties.

Article 16.

Les Parties seront représentées auprès de la Commission de conciliation par des agents ayant mission de servir d'intermédiaires entre elles et la commission ; les pourront, en outre, se faire assister par des con-

πομένων εις τά άρθρα 7 καί 8 προθεσμίων, ό' άνατίθεται εις τρίτην Δύναμιν από κοινού εκλεγθησόμενῃν υπό των Μερών, ή φροντίς του νά προσβῇ εις τούς άναγκαίους διορισμούς, καί εάν δέν επέλθῃ σχετική συμφωνία, έκαστον Μέρος θά ύποδείξῃ μίαν διάφορον δύναμιν, καί οί διορισμοί θά γίνωσιν υπό των οὔτω εκλεγθησόμενων Δυνάμεων από κοινού. Τέλος εάν έντός προθεσμίας τριών μηνών αἱ δύο αὗται Δυνάμεις δέν δυνήθωσιν νά συμφωνήσωσιν, έκάτερά θά ύποδείξῃ αριθμόν ύποψηφίων ίσων πρός τόν αριθμόν των διοριστέων Μελών. Ο κλήρος ό' άποφασιστή τιςας των οὔτω ύποδεικνυόμενων ύποψηφίων θά γίνωσι δεκτοί.

Άρθρον 10.

Η Έπιτροπή Συνδιαλλαγής θά επλαμβάνεται δι' αἰτήσεως άπευθυνόμενης εις τόν Πρόεδρον υπό των δύο Μερών άνεργόντων έκ συμφώνου ή έλλείψει συμφωνίας ύπ' ένός των Μερών. Έν τῇ αἰτήσει θά εκτίθεται περιληπτικώς τό αντικείμενον της διαφοράς καί θά κληθῇ ή Έπιτροπή νά λάβῃ πάντα τά μέτρα τά δυνάμενα ν' άγίσωσιν εις συνδιαλλαγήν.

Έάν ή αίτησις προέρχεται εξ ένός μόνον των Μερών, θά κοινοποιήται συγχρόνως ύπ' αὐτοῦ εις τό έτερον Μέρος

Άρθρον 11.

Έντός 15 ήμερών από της ήμερομηνίας της είσαγωγής της διαφοράς ύπ' ένός των Μερών πρό της Έπιτροπής της Συνδιαλλαγής, έκάτερον τῶτων δύναται διά την εξέτασιν της διαφοράς ταύτης ν' άντικαταστήσῃ τόν Έπίτροπόν του διά προσώπου έχοντος ειδικήν άρμοδιότητα έν τῷ ζητήματι.

Τό Μέρος τό όποιον ήθελε κάμει χρῆσιν του δικαιώματος τούτου θά κοινοποιήσῃ τοῦτο εὔθες εις τό άλλο Μέρος τό όποιον έν τιαύτη περιπτώσει θά έχῃ τό δικαίωμα νά πράξῃ τό αὐτό έντός προθεσμίας 15 ήμερών από της ήμερομηνίας της ως άνω κοινοποιήσεως.

Άρθρον 12.

Η Έπιτροπή Συνδιαλλαγής θά συνεδριάξῃ έν τῷ τόπω τῷ όρίζομένῳ υπό του Προέδρου της, έκτός εάν τά Μέρη ήθελον άποφασίσῃ άλλως.

Άρθρον 13.

Η Έπιτροπή Συνδιαλλαγής θά έχῃ ως έργον την διευκρίνισιν των άμφισβητούμενων ζητημάτων, την συλλογήν επί τῷ σκοπῷ τούτῳ πάσης χρησίμου πληροφορίας καί την προσπάθειαν έπιτεύξεως συνδιαλλαγής των Μερών.

Μετά την εξέτασιν του ζητήματος θά συντάσσῃ έκθεσιν έν ή όα διατυπῶνται προτάσεις επί σκοπῷ διακανονισμού της διαφοράς.

Άρθρον 14.

Η Έπιτροπή Συνδιαλλαγής θά κανονίζει ή ίδια την διαδικασία της, ήτις πάντως δέον νά είναι κατ' άντιμωλίαν λαμβάνουσα ύπ' όψιν, εάν δέν άποφασίσῃ παμψηφεί άλλως, τας διατάξεις του τίτλου ΙΙΙ της Συμβάσεως της Χάγης της 18ης Οκτωβρίου 1907 περί εἰρηνικοῦ διακανονισμού των διεθνῶν διαφορών.

Άρθρον 15.

Αί έργασίαι της Έπιτροπής Συνδιαλλαγής θά είναι δημόσιαι μόνον εάν ληφθῇ σχετική απόφασις της Έπιτροπής τῇ συγκαταθέσει των Μερών.

Άρθρον 16.

Τά μέρη θ' αντιπροσωπεύονται ενώπιον της Έπιτροπής Συνδιαλλαγής παρά πρακτόρων όν ή άποστολή θά είναι νά χρησιμεύωσιν ως σύνδεσμοι μεταξύ αὐτών καί της Έπιτροπής. Τά Μέρη θά δύνανται προσέτι νά χρησιμοποιώσι τά

seils et experts nommés par elles à cet effet et demander l'audition de toutes personnes dont le témoignage leur paraîtrait utile.

La commission aura, de son côté, la faculté de demander des explications orales aux agents, conseils et experts des deux Parties ainsi qu'à toutes personnes qu'elle jugerait utile de faire comparaître avec l'assentiment de leur gouvernement.

Article 17.

Les Parties s'engagent à faciliter les travaux de la Commission de conciliation et, en particulier, à lui fournir, dans la plus large mesure possible, tous documents et informations utiles, ainsi qu'à user des moyens dont elles disposent pour lui permettre de procéder sur leur territoire et selon leur législation à la citation et à l'audition de témoins ou d'experts et à des transports sur les lieux.

Article 18.

La Commission de conciliation présentera son rapport dans les quatre mois à partir du jour où elle aura été saisie du différend, à moins que les Parties ne conviennent de proroger ce délai.

Un exemplaire du rapport sera remis à chacune des Parties.

Le rapport n'aura, ni quant à l'exposé des faits, ni quant aux considérations juridiques et aux conclusions, le caractère d'une sentence arbitrale.

Article 19.

La Commission de conciliation fixera le délai dans lequel les Parties auront à se prononcer au sujet de propositions de règlement contenues dans son rapport. Ce délai ne dépassera pas trois mois.

Article 20.

Pendant la durée effective de la procédure, chacun des commissaires nommés de commun accord recevra une indemnité dont le montant sera arrêté par les Parties et payé par elles dans une égale mesure. Chaque Partie, par contre, fixera et payera l'indemnité du membre de la commission nommé par elle.

Les frais généraux occasionnés par le fonctionnement de la commission seront supportés également par les deux Parties.

Article 21.

Si les recommandations de la Commission ne sont pas acceptées par les deux Parties, chacune d'elles aura la faculté de soumettre le différend à la Cour Permanente de Justice Internationale, dans le délai fixé par le rapport de la Commission.

Dans le cas où, de l'avis de la Cour, le litige ne se rait pas d'ordre juridique, les Parties conviennent qu'elle pourra le trancher ex aequo et bono, si une règle du droit international ne peut pas lui être appliquée.

Article 22.

Les Parties Contractantes établiront, dans chaque cas particulier, un compromis spécial déterminant nettement l'objet du différend, les compétences particulières qui pourraient être dévolues à la Cour Permanente de Justice Internationale, ainsi que toutes autres conditions arrêtées entre elles.

Le compromis sera établi par échange de notes entre les gouvernements des Parties contractantes et sera interprété en tous points par la Cour de Justice. Si le texte du compromis n'est pas arrêté dans les trois mois

après la saisie de la Cour, la Cour pourra, à la demande d'une des Parties, être saisie d'une simple requête.

Si la Cour Permanente de Justice Internationale établissait qu'une décision d'une instance judiciaire ou de toute autre autorité relevant de l'une des Parties contractantes se trouve entièrement ou partiellement en opposition avec le droit des gens et si le droit constitutionnel de cette Partie ne permettait pas ou ne permettait qu'imparfaitement d'effacer les conséquences de la décision dont il s'agit les Parties conviennent qu'il devra être accordé par la sentence de la Cour à la Partie lésée une satisfaction équitable.

Article 23.

L'arrêt rendu par la Cour Permanente de Justice Internationale sera exécuté de bonne foi par les Parties. Les difficultés auxquelles son interprétation pourrait donner lieu seront tranchées par la Cour de Justice que chacune des Parties pourra saisir à cette fin par voie de simple requête.

Article 24.

Durant le cours de la procédure de conciliation ou de la procédure judiciaire, les Parties contractantes s'abstiendront de toute mesure pouvant avoir une répercussion préjudiciable sur l'acceptation des propositions de la Commission de conciliation ou sur l'exécution de l'arrêt de la Cour Permanente de Justice Internationale.

Article 25.

Si une procédure de conciliation ou une procédure judiciaire est pendante lors de l'expiration du présent Traité, elle suivra son cours conformément aux dispositions du présent Traité ou de toute autre convention que les Parties seraient convenues de lui substituer.

Article 26.

Les contestations qui pourraient surgir soit dans l'interprétation soit dans l'exécution du présent traité, y compris celles relatives à la qualification des litiges, seront soumises directement par une simple demande, à la Cour Permanente de Justice Internationale.

Article 27.

Le présent traité sera ratifié dans le plus bref délai possible et entrera en vigueur immédiatement après l'échange des ratifications. Il est conclu pour la durée de cinq ans à compter de son entrée en vigueur. S'il n'est pas dénoncé six mois avant l'expiration de ce terme, il sera considéré comme renouvelé pour une seconde période de cinq ans et ainsi de suite.

Article 28.

En foi de quoi les plénipotentiaires susnommés ont signé le présent traité.

Compter du jour où l'une des Parties a été saisie d'une demande aux fins de règlement judiciaire, chaque Partie pourra saisir la Cour de Justice par voie de simple requête.

Article 23.

L'arrêt rendu par la Cour Permanente de Justice Internationale sera exécuté de bonne foi par les Parties. Les difficultés auxquelles son interprétation pourrait donner lieu seront tranchées par la Cour de Justice que chacune des Parties pourra saisir à cette fin par voie de simple requête.

Article 24.

Durant le cours de la procédure de conciliation ou de la procédure judiciaire, les Parties contractantes s'abstiendront de toute mesure pouvant avoir une répercussion préjudiciable sur l'acceptation des propositions de la Commission de conciliation ou sur l'exécution de l'arrêt de la Cour Permanente de Justice Internationale.

Article 25.

Si une procédure de conciliation ou une procédure judiciaire est pendante lors de l'expiration du présent Traité, elle suivra son cours conformément aux dispositions du présent Traité ou de toute autre convention que les Parties seraient convenues de lui substituer.

Article 26.

Les contestations qui pourraient surgir soit dans l'interprétation soit dans l'exécution du présent traité, y compris celles relatives à la qualification des litiges, seront soumises directement par une simple demande, à la Cour Permanente de Justice Internationale.

Article 27.

Le présent traité sera ratifié dans le plus bref délai possible et entrera en vigueur immédiatement après l'échange des ratifications. Il est conclu pour la durée de cinq ans à compter de son entrée en vigueur. S'il n'est pas dénoncé six mois avant l'expiration de ce terme, il sera considéré comme renouvelé pour une seconde période de cinq ans et ainsi de suite.

Article 28.

En foi de quoi les plénipotentiaires susnommés ont signé le présent traité.

Fait à Ankara le 30 Octobre 1930.

(s.) E. K. VENIZELOS (s.) ISMET
(s.) A. MICHALAKOPOULOS (s.) T. RUSTU

après la saisie de la Cour, la Cour pourra, à la demande d'une des Parties, être saisie d'une simple requête.

Article 23.

L'arrêt rendu par la Cour Permanente de Justice Internationale sera exécuté de bonne foi par les Parties. Les difficultés auxquelles son interprétation pourrait donner lieu seront tranchées par la Cour de Justice que chacune des Parties pourra saisir à cette fin par voie de simple requête.

Article 24.

Durant le cours de la procédure de conciliation ou de la procédure judiciaire, les Parties contractantes s'abstiendront de toute mesure pouvant avoir une répercussion préjudiciable sur l'acceptation des propositions de la Commission de conciliation ou sur l'exécution de l'arrêt de la Cour Permanente de Justice Internationale.

Article 25.

Si une procédure de conciliation ou une procédure judiciaire est pendante lors de l'expiration du présent Traité, elle suivra son cours conformément aux dispositions du présent Traité ou de toute autre convention que les Parties seraient convenues de lui substituer.

Article 26.

Les contestations qui pourraient surgir soit dans l'interprétation soit dans l'exécution du présent traité, y compris celles relatives à la qualification des litiges, seront soumises directement par une simple demande, à la Cour Permanente de Justice Internationale.

Article 27.

Le présent traité sera ratifié dans le plus bref délai possible et entrera en vigueur immédiatement après l'échange des ratifications. Il est conclu pour la durée de cinq ans à compter de son entrée en vigueur. S'il n'est pas dénoncé six mois avant l'expiration de ce terme, il sera considéré comme renouvelé pour une seconde période de cinq ans et ainsi de suite.

Article 28.

En foi de quoi les plénipotentiaires susnommés ont signé le présent traité.

Fait à Ankara le 30 Octobre 1930.

(Υπ.) E. K. BENIZEAOS (Υπ.) ISMET
(Υπ.) A. MICHALAKOPOULOS (Υπ.) T. RUSTU

PROTOCOLE.

ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟΝ

Les deux Hautes Parties contractantes, imbues des principes qui les ont conduites à la signature du Pacte d'Amitié et d'Arbitrage signé en date de ce jour et désireuses de prévenir de vaines augmentations de leurs dépenses pour les armements navals et de marcher de pair dans la voie de la limitation parallèle de leurs forces respectives en tenant compte des conditions particulières à chacune d'Elles, s'engagent à ne procéder à aucune commande, acquisition ou construction d'unités de guerre ou de leurs armements sans aviser au préalable l'autre Partie contractante six mois à l'avance, afin que l'occasion soit ainsi fournie aux deux Gouvernements de prévenir éventuellement la course aux armements navals au moyen d'un échange amical de vues et d'explications de part et d'autre dans un esprit de parfaite sincérité.

Ankara, le 30 Octobre 1930.

(s.) E. K. VENISELOS

(s.) ISMET

(s.) A. MICHALACOPOULOS (s.) T. RUSTU

(s.) E. K. BENIZELOS

(s.) ISMET

(s.) A. MICHALAKOPOULOS (s.) T. ΡΟΥΣΔΗ

Περί κυρώσεως τῆς μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Τουρκίας συνμο-
λογηθείσης Συμβάσεως Ἐγκαταστάσεως Ἐμπορίου καὶ
Ναυτιλίας ὑπογραφείσης ἐν Ἀγκύρᾳ τῇ 30 Ὀκτωβρίου
1930.

Ἄρθρον μόνον.

Ἡ μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Τουρκίας ὑπογραφείσα ἐν Ἀγκύρᾳ
τῇ 30 Ὀκτωβρίου 1930 Σύμβασις Ἐγκαταστάσεως Ἐμπορίου
καὶ Ναυτιλίας μετὰ τῶν προσηρτημένων αὐτῇ δύο θαυματολογι-
κῶν πινάκων τσεσάρων παραρτημάτων καὶ πρωτοκόλλου ὑπο-
γραφῆς, ἥς τὸ κείμενον ἔπεται ἐν γαλλικῷ πρωτοτύπῳ καὶ ἐλ-
ληνικῇ μεταφράσει, ἔχει πλήρη καὶ νόμιμον ἰσχύν.

Τὰ δύο Ὑψηλὰ Συμβαλλόμενα Μέρη, ἐμφερούμενα ὑπὸ
τῶν ἀρχῶν αἰτίνας ἡγάγον εἰς ὑπογραφήν τοῦ Συμφώνου
Φιλίας καὶ Δικαιοσύνης ὅπερ ὑπογράφη σήμερον, ἐπιθυμοῦντα
δὲ νὰ προλάβωσι ματαίας αὐξήσεις τῶν διὰ ναυτικὸς ἐξ-
πλισμὸς δαπανῶν των καὶ νὰ βαδίσωσιν ἀπὸ κοινοῦ εἰς τὴν
ὁδὸν τοῦ ἐκ παραλλήλου περιρρισμαῦ τῶν ἀμειβάων αὐτῶν
δυνάμεων, λαμβανόμενων ὑπ' ὄψιν τῶν εἰδικῶν ἐκατέρου
συνθηκῶν, ἀνταλαμβάνουσι τὴν ὑποχρέωσιν εἰς αὐδεμίαν νὰ
προβαίνωσι παραγγελίαν, πρόσκτησιν ἢ κατασκευὴν πολε-
μικῶν μονάδων ἢ ἐπλισμῶν αὐτῶν, ἀνευ προηγουμένης
εἰδοποιήσεως τοῦ ἑτέρου τῶν συμβαλλομένων Μερῶν παρε-
χόμενης ἐξ ἡμέρας πρότερον, ἵνα οὕτω διῶθῃ εὐκαιρία εἰς τὰς
δύο Κυβερνήσεις νὰ προλάβωσιν ἐνδεχομένως τὸν ἀνταγω-
νισμὸν εἰς τοὺς ναυτικὸς ἐξοπλισμὸς διὰ φιλικῆς ἀνταλ-
λαγῆς ἀπόψεων καὶ ἐκαστέρωθεν ἐξηγήσεων ἐν πνεύματι
πλήρους εὐλικρινείας.

Ἀγκυρα, 30 Ὀκτωβρίου 1930.

ΣΥΜΒΑΣΙΣ

CONVENTION D'ETABLISSEMENT, DE COMMERCE
ET DE NAVIGATION.

ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΣ, ΕΜΠΟΡΙΟΥ ΚΑΙ ΝΑΥΤΙΑΙΑΣ

μεταξὺ

τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Τουρκίας

entre

La Grèce et la Turquie

LE PRESIDENT DE LA REPUBLIQUE HEL-
LENIQUE :

d'une part, et

LE PRESIDENT DE LA REPUBLIQUE TUR-
QUE :

d'autre part.

Animés du désir de développer les relations
économiques entre les deux pays, ont résolu de
conclure, à cet effet, une Convention d'Etablissement,
de Commerce et de Navigation et ont nommé leurs
Plénipotentiaires, savoir :

LE PRESIDENT DE LA REPUBLIQUE HEL-
LENIQUEM. André Michalakopoulos, Vice — Président du
Conseil et Ministre des Affaires Etrangères;M. Sp. Polychroniades, Envoyé Extraordinaire et
Ministre Plénipotentiaire;

et

LE PRESIDENT DE LA REPUBLIQUE TURQUE
Tevfik Rüstü Bey, Ministre des Affaires Etran-
gères;

Zekâi Bey, Ministre des Travaux Publics;

Mustafa Seref Bey, Ministre de l'Economie Natio-
nale;Menemenli Numan Bey, Sous-Secrétaire d'Etat
au Ministère des Affaires Etrangères;lesquels, après s'être communiqué leurs pleins
pouvoirs respectifs trouvés en bonne et due forme,
sont convenus des dispositions ci-après :

Article 1.

Les ressortissants de chacune des Hautes Parties
Contractantes pourront, en observant les lois et rè-
glements du pays, entrer librement, voyager, séjour-
ner et s'établir dans le territoire de l'autre ou l'aban-
donner en tout temps sans être soumis à des restri-
ctions, de quelque nature qu'elles soient, autres que cel-
les auxquelles sont ou seraient soumis les nationaux ou,
s'il existe des dispositions spéciales pour les étrangers,
les ressortissants de la nation la plus favorisée, sans
préjudice toutefois des prescriptions de police concer-
nant les étrangers.

Il est toutefois entendu que les dispositions ci-
dessus ne portent aucune atteinte au droit reconnu à
chacune des Hautes Parties Contractantes de règle-
menter par une loi l'immigration.

Article 2.

Chacune des Hautes Parties Contractantes se ré-
serve le droit d'interdire par mesures individuelles,
soit à la suite d'une sentence légale, soit d'après les
lois ou règlements sur la police des mœurs, la police
sanitaire et la mendicité, soit pour des motifs de su-
reté intérieure ou extérieure de l'Etat, aux ressortis-
sants de l'autre Partie de s'établir ou de séjourner sur
son territoire et de les en user pour les motifs ci-des-
sus mentionnés.

L'autre Partie s'engage à accueillir de nouveau ses

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑ-
ΤΙΑΣ

ἀφ' ἑνός, καὶ

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΤΟΥΡΚΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑ-
ΤΙΑΣ

ἀφ' ἑτέρου,

ἐπιθυμοῦντες ν' ἀναπτύξωσι τὰς οἰκονομικὰς σχέσεις
μεταξὺ τῶν δύο χωρῶν, ἀπεφάσισαν νὰ συνομολογή-
σωσι, πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον, Σύμβασιν Ἐγκαταστά-
σεως, Ἐμπορίου καὶ Ναυτιλίας, καὶ διώρισαν ὡς Πλη-
ρεξουσίου αὐτῶν

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑ-
ΤΙΑΣ

Τὸν κ. Ἀνδρέαν Μιχαλάκοπουλον, Ἀντιπρόεδρον τοῦ

Ἐκτελεστικοῦ Συμβουλίου καὶ Ὑπουργὸν ἐπὶ τῶν

Ἐξωτερικῶν

Τὸν κ. Σπ. Πολυχρονιάδην, Ἐκτακτον Ἀπεσταλμένον

καὶ Πληρεξούσιον Ὑπουργόν

καὶ

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΤΟΥΡΚΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Τὸν Τεττῆκ Ρουσῆ Βέην, Ὑπουργὸν ἐπὶ τῶν Ἐξω-
τερικῶν

Τὸν Ζεκάι Βέην, Ὑπουργὸν τῶν Δημοσίων Ἔργων

Τὸν Μουστῆκ Σερέφ Βέην, Ὑπουργὸν τῆς Ἐθνικῆς

Οἰκονομίας

Τὸν Μενεμελίην Νουμάν Βέην, Ὑφυπουργὸν ἐν τῷ

Ὑπουργείῳ τῶν Ἐξωτερικῶν

οἵτινες, ἀφ' οὗ ἀνεκοίνωσαν πρὸς ἀλλήλους τὰ σχετικὰ

αὐτῶν πληρεξούσια, εὐρεθέντα ἐν τάξει καὶ κατὰ τοὺς

ἀπαιτούμενους τύπους, συνεφώνησαν ἐπὶ τῶν ἐξῆς

διατάξεων.

Ἐννοεῖται ἐν τούτοις ὅτι διὰ τῶν ἀνωτέρω διατάξεων

οὐδέποτε θίγεται τὸ ἀνεγνωρισμένον εἰς ἑκάτερον τῶν Ὑ-
ψηλῶν Συμβαλλομένων Μερῶν δικαίωμα τοῦ διακανι-
σμοῦ τῆς μεταναστεύσεως διὰ νόμου.

Ἄρθρον 2.

Ἐκάτερον τῶν Ὑψηλῶν Συμβαλλομένων Μερῶν ἐπι-
φυλάσσει ἐαυτῷ τὸ δικαίωμα ὅπως διὰ προσωπικῶν μέτρων,

εἴτε συνεπὲς νόμῳ ἀποφάσεως, εἴτε κατὰ τοὺς νόμους

τοὺς ἀρρῶντας τὴν ἀστυνομίαν τῶν ἡθῶν, τὰ ὑγειονομικὰ

μέτρα καὶ τὴν ἐπικτεσίαν, εἴτε διὰ λόγους ἐσωτερικῆς ἢ ἐξω-
τερικῆς ἀσφαλείας τοῦ Κράτους, ἀπαγορεύῃ ἐκαστὸτε εἰς

τοὺς ὑπάρχοντες τοῦ ἑτέρου Μέρους νὰ ἐγκαθίστανται ἢ

διακίνοισιν ἐν τῷ ἰδίῳ ἐδάφει καὶ νὰ ἀπελαύωσι αὐτοὺς διὰ

τοὺς ὡς ἄνω μνημονευμένους λόγους.

Τὸ ἕτερον Μέρος ἀνταλαμβάνει τὴν ὑποχρέωσιν νὰ δέ-

ressortissants et leurs familles ainsi expulsés si leur nationalité est certifiée par le consul compétent. Cette disposition ne s'applique pas aux personnes indésirables pour des raisons politiques.

Article 3.

Les ressortissants de chacune des Hautes Parties Contractantes auront, dans le territoire de l'Autre, la liberté complète d'acquérir et de posséder toute sorte de biens mobiliers et immobiliers, dont l'acquisition ou la possession est ou sera permise par les lois de l'autre Haute Partie Contractante aux ressortissants du pays le plus favorisé. Ils pourront en disposer par vente, échange, donation, mariage, testament ou de toute autre manière ou les acquérir par voie de succession sous les mêmes conditions que celles qui sont ou seront établies en ce qui concerne les ressortissants de l'autre Haute Partie Contractante.

Ils ne pourront être assujettis, dans aucun des cas prévus à l'alinéa précédent à des impôts, taxes ou charges, de quelque nature que ce soit, autres ou plus élevés que ceux qui sont ou seront appliqués aux nationaux.

Il leur sera également permis d'exporter, en se conformant aux lois et règlements du pays, librement leurs biens et leurs marchandises en général. Ils ne seront assujettis, à cet effet, à aucune autre restriction ni à aucun droit autre ou plus élevé que ceux auxquelles seraient soumis dans les circonstances identiques les ressortissants de l'autre Haute Partie Contractante.

Article 4.

Les ressortissants de l'une des Hautes Parties Contractantes pourront, à condition de se conformer aux lois en vigueur dans le territoire de l'Autre, y exercer leur commerce soit en personne soit par l'entremise des agents dont il leur semblera bon de se servir.

Les Hautes Parties Contractantes sont convenues que, dans tout ce qui se rapporte au commerce, à la navigation et à l'industrie, à l'exercice des professions ou métiers, ou d'une occupation de n'importe quelle espèce, les privilèges, faveurs ou immunités que l'une des Hautes Parties Contractantes a déjà accordés, ou accordera ultérieurement, aux navires et citoyens ou sujets d'un autre pays étranger seront étendus, simultanément et sans demande, condition, ou compensation aux navires et ressortissants de l'Autre ; leur intention étant de s'assurer réciproquement à cet égard le pied d'égalité avec le pays étranger le plus favorisé.

Toutefois, il est bien entendu, que les Hautes Parties Contractantes pourront réserver à leurs propres nationaux, en vertu des lois et règlements, les industries ambulantes, le colportage, ainsi que tout autre métier ou profession qu'elles jugeront opportun.

Article 5.

Les sociétés par actions et autres sociétés commerciales y compris les sociétés industrielles, financières, les compagnies d'assurances et de transport qui ont leur siège sur les territoires de l'une des Hautes Parties Contractantes et qui y existent régulièrement d'après les lois de cette dernière seront reconnues par l'autre Partie comme existant régulièrement.

Les dites sociétés pourront, en se soumettant aux lois et règlements de l'autre pays qui sont ou seront en vigueur, et lorsque la législation de celui-ci

châti, εκ νέου τὴν οὕτω ἀπελθόντας ὑπερβόρως αὐτοῦ καὶ τὰς οὐκ ὑπερβόρως αὐτοῦ, ἐὰν ἡ ὁμογενεία αὐτῶν εἴη πιστοποιητὴ ὑπὸ τοῦ ἀρμοδίου προξένου. Ἡ δὲ ἀποκρίσις αὕτη δὲν ἐφαρμόζεται ἐπὶ τῶν ἀνεπιθυμητῶν διὰ πολιτικὰς λόγους πρὸς αὐτοὺς.

Ἄρθρον 3.

Οἱ ὑπὸ τῶν ἐκαστέρων τῶν Ὑψηλῶν Συμβαλλομένων Μερῶν ὅς ἐχουσιν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τοῦ ἐτέρου πλήρη ἐλευθερίαν ἀκτήσεως καὶ κατοχῆς παντὸς εἴδους κινητῶν καὶ ἀκινήτων, ὅν ἡ ἀκτήσις ἢ ἡ κατοχὴ ἐπιτρέπεται ὑπὸ τῶν νόμων τοῦ ἐτέρου Ὑψηλοῦ Συμβαλλομένου Μέρους εἰς τοὺς ὑπερβόρως τῶν μὴ ὑπερβόρως ἀνεπιθυμητῶν κράτους. Ὅς δὲ δύνανται νὰ διαθέτῃσι τὰς διὰ πολήσεως, ἀνταλλαγῆς, δωρεῆς, διαθήκης ἢ καὶ ὅτι οὐδὲν ἄλλο τρεῖς ἢ νὰ ἀπαιτῶσι τὰς ἐκ κληρονομίας ὑπὸ τῶν καθωρισθέντων ἢ καθορισθῶσιν διὰ τῶν ὑπερβόρως τοῦ ἐτέρου Ὑψηλοῦ Συμβαλλομένου Μέρους ὅρους.

Δὲν ὁ δύνανται νὰ ὑποβάλλωνται ἐν αὐτοῖς τῶν προβλεπόμενων ἐν τῇ προηγουμένῃ παραγράφῳ περιπτώσεων εἰς φόρους, τέλη ἢ ἐπιβάρυνσεις οὐκ ἀσυνήτους φύσεως ἢ λόγους ἢ βαρυτέρους ἐκείνων, οὕτως ἐφαρμόζονται ἢ ὁ δὲ ἐφαρμόζονται διὰ τῶν ὁμογενεῖς.

Ὅς τὰς ἐπιτρέπεται ὡς αὐτῶς νὰ ἐξάγῃσι, ἐφόσον συμμορφῶνται πρὸς τοὺς νόμους καὶ κανονισμοὺς τῆς χώρας, ἐλευθέρως τὰς περιουσίας καὶ τὰ ἐμπόσματα αὐτῶν ἐν γένει. Δὲν ὁ δὲ ὑποβάλλωνται, ὡς ἐκ τούτου, εἰς οὐδὲν ἄλλον περιορισμὸν καὶ εἰς οὐδὲν ἄλλο βαρύτερον τέλος ἐκείνων, εἰς ὃ ὑποκείνται εἰς τὰς ἰδίας περιπτώσεις αἱ ὑπὸ τοῦ ἐτέρου Ὑψηλοῦ Συμβαλλομένου Μέρους.

Ἄρθρον 4.

Οἱ ὑπὸ τῶν ἐκαστέρων τῶν Ὑψηλῶν Συμβαλλομένων Μερῶν ὅς δύνανται, ὑπὸ τὸν ὅρον ὅπως συμμορφῶνται πρὸς τοὺς ἐν ἰσχύϊ ἐν τῷ ἐδάφει τοῦ ἐτέρου νόμους, νὰ ἐξασκῶσι τὸ ἐμπόριον αὐτῶν εἴτε αὐτοπροσώπως εἴτε τῇ μεσολαβήσει πρακτόρων, ὅς ὁ δὲ προέκριναν νὰ χρησιμοποιῶσι.

Τὰ Ὑψηλὰ Συμβαλλόμενα Μέρη συμφωνοῦσι, δι' ὅτι ἀφορᾷ τὸ ἐμπόριον, τὴν ναυτιλίαν καὶ τὴν βιομηχανίαν, τὴν ἐξάγειν ἐπιχειρήσεων καὶ τεχνῶν ἢ πάσης ἀπασχολήσεως οὐκ ἀσυνήτους φύσεως, ὅτι τὰ προίμια, αἱ εἰσφορὴ καὶ αἱ ἀτέλειαι, ἅτινα τὸ ἐν τῶν Ὑψηλῶν Συμβαλλομένων Μερῶν παρεχόμενον ἤδη ἢ ὁ δὲ παραχωρήσει μεταγενεστέρως εἰς τὰ πλοῖα καὶ τοὺς πολίτας ἢ ὑπερβόρως ἄλλου ξένου κράτους ὁ δὲ ἐπιτείνωνται ταυτοχρόνως καὶ ἀνεπιτήδευτος, ὅρον ἢ ἀνταλλάγματα, εἰς τὰ πλοῖα καὶ τοὺς ὑπερβόρως τοῦ ἑτέρου, τῆς προθέσεως αὐτῶν οὕτως νὰ ἐξασφαλίσωσιν ὑπὲρ ἐκείνων ἀμοιβαίως ἐν προκειμένῳ τὴν ἐξομοίωσιν πρὸς τὸ μᾶλλον εὐνοούμενον κράτος.

Ἐν τούτοις ἐννοεῖται καλῶς ὅτι τὰ Ὑψηλὰ Συμβαλλόμενα Μέρη ὅς δύνανται νὰ ἐπιβαρύνωσιν ὑπὲρ τῶν ἰδίων αὐτῶν ὑπερβόρως, ἐπὶ τῇ βίαι τῶν νόμων καὶ τῶν κανονισμῶν, τὰς πλυνθίδους βιομηχανίας, τὸ περιεκτικὸν ἐμπόριον, ὡς καὶ πᾶσαν ἄλλην τέχνην ἢ ἐπιχειρήματα, ὅπερ ὁ δὲ ἐκρίνον σκόπιμον πρὸς τοῦτο.

Ἄρθρον 5.

Αἱ μετοχικαὶ καὶ ἄλλαι ἐμπορικαὶ ἐταιρεῖαι, περιλαμβανομένων τῶν βιομηχανικῶν καὶ οικονομικῶν ἐταιρειῶν τῶν ἀποφασιστικῶν ἐταιρειῶν καὶ τῶν ἐταιρειῶν μεταφορῶν, αἱ ἐδρεύουσιν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τοῦ ἐνὸς τῶν Ὑψηλῶν Συμβαλλομένων Μερῶν καὶ αἵτινες ὑφίστανται κανονικῶς κατὰ τοὺς νόμους τοῦ τελευταίου τούτου μέρους ὁ δὲ ἀναγνωρίζονται ὑπὸ τοῦ ἐτέρου Μέρους ὡς κανονικῶς ὑφιστάμεναι.

Αἱ εἰρημέναι ἐταιρεῖαι ὁ δὲ δύνανται, τηροῦσι τοὺς ἐν ἰσχύϊ ἢ μέλλοντας νὰ ἰσχύωσι νόμους καὶ κανονισμοὺς τοῦ ἐτέρου κράτους, ὅσους δὲ ἡ νομοθεσία αὐτοῦ προβλέπει

prévoit l'obligation d'une autorisation, après l'obtention de ladite autorisation, s'établir sur le territoire, de ce pays, y créer des filiales, succursales ou agences et y ester en justice comme demandeur ou défendeur.

Chacune des Hautes Parties Contractantes consent à ne pas établir, par le moyen de cette autorisation, une entrave à l'établissement des sociétés exerçant une activité généralement permise chez elle aux sociétés de tous autres pays.

L'activité desdites sociétés constituées sous la législation de l'une des Hautes Parties Contractantes, en tant qu'elle s'exerce sur le territoire de l'Autre, sera soumise aux lois et règlements de celle-ci.

Pour tout ce qui concerne la protection légale et judiciaire de leurs biens, droits et industries, elles jouiront dans l'autre pays du même traitement que les sociétés nationales. Elles seront, en outre, dispensées, à charge de réciprocité, de la caution judicatum solvi.

D'autre part, en se soumettant aux lois du pays et sous réserve des restrictions prévues par la législation du pays les sociétés de chacune des Hautes Parties Contractantes pourront acquérir, sur le territoire de l'Autre, toute espèce de biens meubles et immeubles nécessaires au fonctionnement de la société, étant entendu qu'en ce qui concerne les immeubles, l'acquisition ne doit pas être l'objet même de la société.

Article 6.

Les sociétés visées dans l'article précédent ainsi que leurs filiales, succursales et agences, ne seront pas soumises sur les territoires respectifs des Hautes Parties Contractantes, en ce qui concerne les droits, taxes, et impôts, à une charge fiscale plus élevée que celle supportée par les sociétés nationales de même nature, sauf les taxes et charges afférentes à l'obtention des actes d'autorisation et d'enregistrement des sociétés étrangères.

Toutefois cette disposition ne pourra être invoquée par une des Hautes Parties Contractantes ni pour demander le bénéfice des exonérations d'impôts accordées à des établissements fondés par l'Etat, ni à des concessionnaires d'un service public.

En ce qui concerne les impôts calculés sur le capital, les revenus ou bénéfices, chacune des Hautes Parties Contractantes ne taxera les sociétés, succursales, filiales ou agences de l'Autre, selon la nature des impôts, qu'à raison de la part d'actif social qu'elles y ont investi sur son territoire, des biens qu'elles y possèdent, des titres qui y circulent, des bénéfices qu'elles y réalisent et des affaires qu'elles y pratiquent.

Les dites sociétés de l'une des Hautes Parties Contractantes ne peuvent pas concentrer leurs opérations principales visées par leurs statuts sur le territoire de l'autre Haute Partie Contractante sans avoir demandé et acquis la nationalité de cette dernière. Les filiales et succursales des Banques Étrangères ont leur siège central dans le pays dont elles relèvent ne sont pas visées par l'alinéa précédent.

Article 7.

Les ressortissants de chacune des Hautes Parties Contractantes n'auront à payer sur le territoire de l'

τὴν ὑποχρέωσιν παροχῆς ἀδείας, μετὰ τὴν ἐπίτευξιν τῆς ἀδείας ταύτης, νὰ ἐγκαθίστανται εἰς τὸ ἐδαφὸς τοῦ κράτους τούτου, νὰ ἰδρύωσιν ὑποκαταστήματα καὶ πρακτορεῖα καὶ νὰ παρίστανται ἐπὶ δικαστηρίου ὑπὸ τὴν ἰδιότητά τοῦ ἐντάγοντος ἢ τοῦ ἐναγομένου.

Ἐκαστέρον τῶν Ὑψηλῶν Συμβαλλομένων Μερῶν συμφωνεῖ ὅπως μὴ ἐπιφέρει διὰ τῆς ἀδείας ταύτης πρόσκομμα εἰς τὴν ἐγκατάστασιν τῶν ἐταιρειῶν τῶν ἀσυνήτους φύσεως ἐπιτροπομένην γενικῶς πρὸς αὐτοῦ εἰς τὰς ἐταιρείας ὅλων τῶν ἄλλων χωρῶν.

Ἡ δὲ δύνανται εἰρημέναι ἐταιρεῖαι, συστημέναι κατὰ τὴν νομοθεσίαν τοῦ ἐνὸς τῶν Ὑψηλῶν Συμβαλλομένων Μερῶν, ἐφόσον ἐξασκῶσι ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τοῦ ἑτέρου, ὁ δὲ ὑποκείνται εἰς τοὺς νόμους καὶ κανονισμοὺς αὐτοῦ.

Δι' ὅτι ἀφορᾷ τὴν νόμιμον καὶ δικαστικὴν προστασίαν τῆς περιουσίας τῶν δικαιοκλήτων καὶ συμπεριόντων αὐτῶν, ὁ δὲ ἀπολύτως ἐν τῇ ἐτέρᾳ χώρᾳ τῆς αὐτῆς μεταχειρίσεως, ἢ ἀπολύτως καὶ ἀεγχοῦται ἐταιρεῖαι. Ὅς ἀπαλλάσσονται, ἐπὶ πλέον, ἐπὶ ἀμοιβαίᾳ, τῆς ἐγγυοδοσίας ἀλλοδαπῶν.

Ἀφ' ἐτέρου, αἱ ἐταιρεῖαι ἐκαστέρου τῶν Ὑψηλῶν Συμβαλλομένων Μερῶν, τηροῦσι τοὺς νόμους τῆς χώρας καὶ ὑπὸ τὴν ἐπιρροὴν τῶν προβλεπόμενων ὑπὸ τῆς νομοθεσίας τῆς χώρας περιορισμῶν, ὁ δὲ δύνανται νὰ κινῶνται, ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τοῦ ἑτέρου, παντὸς εἴδους κινήτα καὶ ἀκίνητα ἀναγκαιοῦντα εἰς τὴν λειτουργίαν τῆς ἐταιρείας, ἐννοούμενου ὅτι καὶ ὅσον ἀφορᾷ τὰ ἀκίνητα ἢ κινήτα αὐτῶν δὲν ὁ δὲ ἀποτελῇ αὐτὸν τοῦτον τὸν σκοπὸν τῆς ἐταιρείας.

Ἄρθρον 6.

Αἱ ἀναφερόμεναι ἐν τῷ προηγουμένῳ ἄρθρῳ ἐταιρεῖαι, ὡς καὶ τὰ ὑποκαταστήματα καὶ τὰ πρακτορεῖα αὐτῶν, δὲν ὁ δὲ ὑποβάλλωνται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἐκαστέρου τῶν Ὑψηλῶν Συμβαλλομένων Μερῶν, δι' ὅτι ἀφορᾷ τὰ δικαιώματα τέλη καὶ φόρους, εἰς φορολογικὴν ἐπιβάρυνσιν ἀνωτέραν ἐκείνης, εἰς ἣν ὑποβάλλονται αἱ ἐγγχώριαι ἐταιρεῖαι, τῆς αὐτῆς φύσεως, ἐξαιρέσει τῶν τελῶν καὶ ἐπιβαρύνσεων τῶν σχετιζομένων πρὸς τὴν ἐπίτευξιν ἀδείας καὶ καταχωρήσεως τῶν ξένων ἐταιρειῶν.

Ὅλ' ἡττον ἐκαστέρον τῶν Ὑψηλῶν Συμβαλλομένων Μερῶν δὲν ὁ δύνανται νὰ ἐπιβαρύνωσιν τὴν ὡς ἂν διάταξιν ὅπως αὐτῶν τὸ εὐεργέτημα τῆς φορολογικῆς ἀπαλλαγῆς τῆς παρεχόμενης εἰς κρατικὰ ἰδρύματα, ἢ εἰς ἀναδόχους δημοσίας τινὲς ὑπηρεσίας.

Ὅς πρὸς τοὺς φόρους τοὺς ὑπολογιζομένους ἐπὶ τοῦ κεφαλαίου τῶν εἰσδημάτων ἢ τῶν κερδῶν, ἐκαστέρον τῶν Ὑψηλῶν Συμβαλλομένων Μερῶν δὲν ὁ δύνανται τὰς ἐταιρείας, ὑποκαταστήματα ἢ πρακτορεῖα τοῦ ἐτέρου, ἀναλόγως τῆς φύσεως τῶν φόρων ἢ κατ' ἀναλογίαν τοῦ μέρους τοῦ ἐνεργητικοῦ αὐτῶν, ὅπερ ἔχουσιν ἐπενδύσει ἐπὶ τοῦ ἐδάφους αὐτοῦ, τῆς περιουσίας ἣν κατέχουσιν ἐν αὐτῷ τῶν κυκλοφορούντων ἐν αὐτῷ τίτλων, τῶν κερδῶν, ἅτινα πραγματοποιοῦσιν ἐν αὐτῷ καὶ τῶν ἐργασιῶν, ὡς ἐν αὐτῷ ἐνεργοῦσι.

Αἱ εἰρημέναι ἐταιρεῖαι τοῦ ἐνὸς τῶν Ὑψηλῶν Συμβαλλομένων Μερῶν δὲν δύνανται νὰ συγκεντρώσωσι τὰς κυρίως αὐτῶν πράξεις, τὰς ὁρίζουσας διὰ τοῦ καταστατικοῦ αὐτῶν, ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τοῦ ἐτέρου Ὑψηλοῦ Συμβαλλομένου Μέρους, χωρὶς νὰ ζητήσωσι νὰ ἀπακτήσωσι τὴν ὁμογενείαν τοῦ τελευταίου τούτου Μέρους. Τὰ ὑποκαταστήματα τῶν ξένων Τραπεζῶν τῶν ἐχουσῶν τὴν κεντρικὴν αὐτῶν ἐδρὰν ἐν τῇ χώρᾳ εἰς ἣν ἀνήκουσιν, δὲν θίγονται ὑπὸ τῆς προηγουμένης παραγράφου.

Ἄρθρον 7.

Οἱ ὑπὸ τῶν ἐκαστέρων τῶν Ὑψηλῶν Συμβαλλομένων Μερῶν δὲν ὁ δύνανται νὰ καταβάλλωσιν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τοῦ ἐτέρου

autre, pour leurs personnes et leurs biens, ainsi que pour l'exercice de toute sorte de commerce, industrie, métiers et profession, aucun impôt, taxe ou charge de quelque nature que ce soit, autres ou plus élevés que ceux perçus des nationaux.

Néanmoins, en ce qui concerne les taxes de séjour ainsi que les taxes afférentes à l'accomplissement des formalités de police, les ressortissants de chacune des Hautes Parties Contractantes jouiront du traitement accordé aux ressortissants de la nation la plus favorisée.

Article 8.

Les ressortissants de l'une des Hautes Parties Contractantes auront, dans le territoire de l'autre, libre accès aux tribunaux, aux fins de poursuivre et défendre leurs droits, sans autres conditions, restrictions ou taxes autres que celles imposées aux ressortissants nationaux, et jouiront, comme ceux-ci de la liberté de choisir dans tous les procès, leur avocats, avoués ou agents, parmi les personnes admises à l'exercice de ces professions, selon les lois des territoires en question.

Les ressortissants de chacune des Hautes Parties Contractantes jouiront, à charge de réciprocité, sous le territoire de l'autre, de l'assistance judiciaire et de l'exemption de la caution judicatum solvi.

Article 9.

Les ressortissants de chacune des Hautes Parties Contractantes, dans les territoires de l'autre, seront exemptés, en temps de paix comme en temps de guerre, de tout service militaire obligatoire aussi bien dans l'armée de terre, la marine ou les forces aériennes que dans la garde ou la milice nationale, et, sous réserve des exceptions spécifiques prévues par les lois respectives, de l'exercice de n'importe quelles fonctions judiciaires, administratives ou municipales. Ils seront également exemptés de toute contribution, soit en argent soit en nature, imposée à titre d'équivalent pour tels services ou pour l'exercice de telles fonctions.

Les ressortissants et les sociétés de l'une des Hautes Parties Contractantes dans les territoires de l'autre, ne seront en aucun cas assujettis à des réquisitions militaires ou civiles autres que celles qui pourraient être imposées aux ressortissants ou sociétés de l'autre Haute Partie Contractante. En ce qui concerne la procédure et l'indemnisation desdites réquisitions, ils seront soumis à la législation locale, au même titre que les nationaux.

Article 10.

Les produits naturels ou fabriqués, originaires du territoire de la République Turque ne pourront être soumis à leur importation dans le territoire de la République Hellénique, en ce qui concerne les droits de douane, les surtaxes et coefficients de majorations ou tous autres droits ou charges quelconques, y compris l'octroi, à un traitement moins favorable que celui qui est accordé ou qui pourrait être accordé à l'avenir aux produits similaires du pays le plus favorisé, quelles que soient leurs appellations régionales.

De même les produits naturels ou fabriqués, originaires du territoire de la République Hellénique ne pourront être soumis à leur importation dans le territoire de la République Turque, en ce qui concerne les droits de douane, les surtaxes et coefficients de majoration ou tous autres droits ou charges quelconques,

διὰ τὰ πρόσωπα καὶ τὰς περιουσίας αὐτῶν ὡς καὶ διὰ τὴν ἐξάσκησιν παντὸς εἰδὸς ἐμπορίου, βιομηχανίας, τέχνης καὶ ἐπαγγέλματος οὐδένα φόρον, τέλος ἢ ἐπιβάρυνσιν οἷον δὴποτε φύσεως ἄλλου ἢ βαρυτέρας τῶν εἰσπραττομένων παρὰ τῶν ἰθαγενῶν.

Ὅλγ' ἤττον ἐν σχέσει πρὸς τὰ τέλη «διαμονῆς», ὡς καὶ τὰ τέλη τὰ ἀπορῶντα τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ἀστυνομικῶν διατυπώσεων, οἱ ὑπῆκοι ἐκτέρου τῶν Ὑψηλῶν Συμβλημένων Μερῶν θὰ ἀπολαύσιν τῆς προεχόμενης εἰς τοὺς ὑπῆκοι τοῦ μᾶλλον εὐνοουμένου κράτους μεταχειρίσεως.

Ἀρθρον 8.

Οἱ ὑπῆκοι τοῦ ἐνὸς τῶν Ὑψηλῶν Συμβλημένων μερῶν θὰ δύνανται, ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τοῦ ἐτέρου, νὰ προσέρχωνται ἐλευθέρως εἰς τὰ δικαστήρια διὰ τὴν ἐπιδίωξιν καὶ ὑπεράσπισιν τῶν δικαιωμάτων αὐτῶν, ἢ νου ὥρων, περιορισμῶν ἢ τελῶν ἄλλων ἢ τῶν ἐπιβαλλομένων εἰς τοὺς ἰδίους ὑπῆκοις θὰ ἀπολαύσιν ὡς οὗτοι τῆς ἐλευθερίας νὰ ἐκλέγῃσι διὰ πᾶσιν δίκην τοὺς δικηγόρους, ἀντικλήτους ἢ πράκτορας αὐτῶν μεταξὺ τῶν προσώπων, εἰς ᾧ ἀναγνωρίζεται ἡ ἐξάσκησις τῶν ἐπαγγελμάτων τούτων κατὰ τοὺς νόμους τῆς οἰκείας χώρας.

Οἱ ὑπῆκοι ἐκτέρου τῶν Ὑψηλῶν Συμβλημένων μερῶν θ' ἀπολαύσιν, ἐπ' ἀμοιβαιότητι, ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τοῦ ἐτέρου τοῦ εὐεργετήματος τῆς ἀπορίας καὶ τῆς ἀπολλυμένης τῆς ἐγγυοδοσίας ἄλλοις δαπῶν.

Ἀρθρον 9.

Οἱ ὑπῆκοι ἐκτέρου τῶν Ὑψηλῶν Συμβλημένων μερῶν θὰ ἀπαλλάσσονται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τοῦ ἐτέρου ἐν καιρῷ εἰρήνης ὡς καὶ ἐν καιρῷ πολέμου πάσης υποχρεώσεως στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας τῶν ἐν τῷ στρατῷ τῆς ἐξ ἑρῆς, τῷ ναυτικῷ ἢ ταῖς ἀεροπορικαῖς δυνάμεσι, ὅσον καὶ ἐν τῇ ἐθνοφυλακῇ ἢ τῇ ἐθνοφυρουσίᾳ καὶ, ὑπὸ τὴν ἐπιφύλαξιν τῶν εἰδικῶν ἐξαιρέσεων τῶν προβλεπομένων ὑπὸ τῶν οἰκείων νόμων, τῆς ἐξασκήσεως οὐρανῶν δικαστικῶν, διοικητικῶν ἢ δημοτικῶν καθηκόντων. Θὰ ἀπαλλάσσονται ὁμοίως πάσης εἰσφοράς εἰς χρῆμα ἢ εἰς εἶδος, ἐπιβαλλομένης ὡς τοιαύτη τῆς τοιαύτης ὑπηρεσίας ἢ τῆς ἐξασκήσεως τῶν τοιαύτων καθηκόντων.

Οἱ ὑπῆκοι καὶ αἱ εἰσαγωγὴ τοῦ ἐνὸς τῶν Ὑψηλῶν Συμβλημένων μερῶν δὲν θὰ ὑποβάλλονται ἐν οὐδεμιᾷ περιπτώσει ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τοῦ ἐτέρου, εἰς ἐπιτάξεις στρατιωτικὰς ἢ πολιτικὰς ἄλλας ἐκείνων, ὅστινες θὰ ἡδύναντο νὰ ἐπιβληθῶσιν εἰς τοὺς ὑπῆκοις, ἢ τὰς εἰσαγωγὰς τοῦ ἐτέρου Ὑψηλοῦ Συμβλημένου Μέρους. Ὅσον ἀφορᾷ τὴν διαδικασίαν καὶ τὴν ἀποζημίωσιν διὰ τὰς ἐν λόγῳ ἐπιτάξεις θὰ ὑπόκεινται εἰς τὴν ἐγγῶριον νομοθεσίαν ἐν ἰσῇ μορφῇ πρὸς τοὺς ἰθαγενεῖς.

Ἀρθρον 10.

Τὰ φυσικὰ ἢ κατεργασμένα προϊόντα, τὰ προερχόμενα ἐκ τοῦ ἐδάφους τῆς Τουρκικῆς Δημοκρατίας, δὲν θὰ δύνανται νὰ ὑποβάλλονται κατὰ τὴν εἰσαγωγὴν αὐτῶν εἰς τὸ ἐδαφὸς τῆς Ἑλληνικῆς Δημοκρατίας, ὅσον ἀφορᾷ τοὺς τελωνειακοὺς δασμοὺς, τὰ πρόσθετα τέλη καὶ συντελεστοὺς αὐξήσεως ἢ αἰσθητὰ ἄλλα δικαιώματα ἢ ἐπιβαρύνσεις συμπεριλαμβανομένου τοῦ δημοτικοῦ φόρου, εἰς ὀλιγώτερον εὐνοικὴν μεταχείρισιν ἐκείνης ἢ τις παραχωρεῖται ἢ ἡθὺς παραχωρηθῇ εἰς τὸ μᾶλλον εἰς τὰ ὁμοειδῆ προϊόντα τοῦ μᾶλλον εὐνοουμένου Κράτους, αἰσθητὰ καὶ ἂν ὦσιν αἱ τοπονομασίαι αὐτῶν.

Ὁμοίως τὰ φυσικὰ ἢ κατεργασμένα προϊόντα τὰ προερχόμενα ἐκ τοῦ ἐδάφους τῆς Ἑλληνικῆς Δημοκρατίας δὲν θὰ δύνανται νὰ ὑποβάλλονται κατὰ τὴν εἰσαγωγὴν αὐτῶν εἰς τὸ ἐδαφὸς τῆς Τουρκικῆς Δημοκρατίας, ὅσον ἀφορᾷ τοὺς τελωνειακοὺς δασμοὺς, τὰ πρόσθετα τέλη καὶ συντελεστοὺς αὐξήσεως, ἢ αἰσθητὰ ἄλλα δικαιώματα ἢ ἐπιβαρύνσεις.

Y compris l'octroi, à un traitement moins favorable que celui qui est accordé ou qui pourrait être accordé à l'avenir aux produits similaires du pays le plus favorisé, quelles que soient leurs appellations régionales.

Sans préjudice des dispositions de l'alinéa 1 du présent article, les produits naturels ou fabriqués originaires du territoire douanier de la République Turque énumérés à la liste A bénéficieront à leur importation sur le territoire douanier de la République Hellénique des tarifs stipulés à ladite liste.

Il est convenu que les droits additionnels perçus par l'Etat au profit de revenus nationaux, provinciaux, ou municipaux sur tout article produit ou fabriqué en Turquie à leur importation en Grèce (tels que l'octroi prévu par l'article 5 de la loi du 22 décembre 1923 sur le tarif douanier, le droit pour le service de l'emprunt forcé de 1922, les droits au profit de la statistique des orphelins et des réfugiés) ne peuvent dépasser au total les 75 o/o du droit d'entrée correspondant et que la taxe pour le service de l'emprunt forcé de 1922 ne dépassera pas les 39 o/o et que la taxe d'octroi les 30 o/o du droit d'entrée correspondant.

Les articles produits ou fabriqués en Turquie seront exemptés en Grèce de la taxe municipale indigène perçue sur les articles similaires de production indigène toutes les fois où ceux-ci sont transportés d'une ville à l'autre.

De même, sans préjudice des dispositions de l'alinéa 2 du présent article, les produits naturels ou fabriqués originaires du territoire douanier hellénique énumérés à la liste B) bénéficieront, à leur importation dans le territoire douanier turc des pourcentages de réduction stipulés à ladite liste.

Article 11.

A l'exportation vers la Turquie il ne sera perçu en Grèce et à l'exportation vers la Grèce il ne sera perçu en Turquie d'autres droits ni des droits plus élevés de sortie ou des taxes d'autre nature que ceux qui sont ou seront perçus à l'exportation des mêmes produits vers le pays le plus favorisé à cet égard.

Article 12.

L'assurance du traitement sur le pied d'égalité avec un pays tiers s'étend à la manière de percevoir des droits d'importation et d'exportation, à la mise des marchandises dans les entrepôts des douanes, aux redevances et formalités douanières, au traitement et à l'expédition en douane des marchandises importées, exportées ou passant en transit.

Article 13.

Les produits naturels ou fabriqués de l'un des pays contractants importés dans le territoire de l'autre après avoir transité par les territoires d'un ou de plusieurs pays tiers, ne seront pas soumis, à leur importation, à des droits de douane ou à des redevances autres ou plus élevés que s'ils avaient été importés directement de leur pays d'origine.

Cette disposition s'applique aussi bien aux marchandises en transit direct qu'aux marchandises transitant après transbordement, réemballage ou entrepo-

συμπεριλαμβανομένου τοῦ δημοτικοῦ φόρου, εἰς ὀλιγώτερον εὐνοικὴν μεταχείρισιν ἐκείνης ἢ τις παραχωρεῖται ἢ ἡθὺς παραχωρηθῇ εἰς τὸ μᾶλλον εἰς τὰ ὁμοειδῆ προϊόντα τοῦ μᾶλλον εὐνοουμένου κράτους, αἰσθητὰ καὶ ἂν ὦσιν αἱ τοπονομασίαι αὐτῶν.

Μὴ ὀγομένον τῶν διατάξεων τῆς παραγράφου 1 τοῦ παρόντος άρθρου, τὰ φυσικὰ καὶ κατεργασμένα προϊόντα τὰ προερχόμενα ἐκ τοῦ τελωνειακοῦ ἐδάφους τῆς Τουρκικῆς Δημοκρατίας τὰ ἀποριθμεύμενα ἐν τῷ πίνκι Α θὰ ἀπολαύσιν κατὰ τὴν εἰσαγωγὴν τῶν εἰς τὸ τελωνειακὸν ἐδαφὸς τῆς Ἑλληνικῆς Δημοκρατίας τῶν δασμῶν τῶν καθοριζομένων εἰς τὸν ρηθέντα πίνκι Α.

Συμφωνεῖται ὅτι τὰ πρόσθετα δικαιώματα τὰ εἰσπραττόμενα ὑπὸ τοῦ Κράτους ὑπὲρ ἐθνικῶν, ἐπαρχικῶν ἢ κοινοτικῶν προσόδων, κατὰ τὴν εἰς Ἑλλάδα εἰσαγωγὴν, ἐπὶ παντὸς ἀντικειμένου παραγόμενου ἢ κατασκευαζομένου ἐν Τουρκίᾳ (ὡς ὁ δημοτικὸς φόρος ὁ προβλεπόμενος ὑπὸ τοῦ άρθρου 5 τοῦ νόμου τῆς 22 Δεκεμβρίου 1923 περὶ τελωνειακοῦ δασμολογίου, τὸ εἰσπραττόμενον τέλος διὰ τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ ἀναγκαστικοῦ δανείου τοῦ 1922, τὰ δικαιώματα τῆς στατιστικῆς, τῶν ὁφειλῶν καὶ τῶν προσφύγων), δὲν δύνανται νὰ ὑπερβαίνωσι τὰ 75 ο/ο ἐν συνόλῳ τοῦ ἀντιστοίχου εἰσαγωγικοῦ δασμοῦ καὶ ὅτι τὸ τέλος διὰ τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ ἀναγκαστικοῦ δανείου τοῦ ἐτους 1922, δὲν θὰ ὑπερβαίῃ τὸ 39 ο/ο, ὁ δὲ δημοτικὸς φόρος τὸ 30 ο/ο τοῦ ἀντιστοίχου εἰσαγωγικοῦ δασμοῦ.

Τὰ εἶδη τὰ παραγόμενα ἢ κατασκευαζόμενα ἐν Τουρκίᾳ, θὰ ἀπαλλάττονται ἐν Ἑλλάδι τοῦ ἐσωτερικοῦ δημοτικοῦ φόρου, τοῦ εἰσπραττομένου ἐπὶ τῶν ὁμοειδῶν προϊόντων ἐντοπίου παραγωγῆς, εἰς ἐκάστην μεταφερὰν αὐτῶν ἀπὸ πόλεως εἰς πόλιν.

Ὁμοίως, μὴ ὀγομένων τῶν διατάξεων τῆς παραγράφου 2 τοῦ παρόντος άρθρου, τὰ φυσικὰ ἢ κατεργασμένα προϊόντα τὰ προερχόμενα ἐκ τοῦ Ἑλληνικοῦ τελωνειακοῦ ἐδάφους, τὰ ἀποριθμεύμενα ἐν τῷ πίνκι Β, θ' ἀπολαύσιν κατὰ τὴν εἰσαγωγὴν τῶν εἰς τὸ τουρκικὸν ἐδαφὸς τῶν πεσσοτῶν ἐκπτώσεως τῶν σημειομένων εἰς τὸν ἐρρημένον πίνκι Β.

Ἀρθρον 11.

Κατὰ τὴν εἰς Τουρκίαν ἐξαγωγὴν, δὲν θὰ εἰσπράττονται ἐν Ἑλλάδι, καὶ κατὰ τὴν εἰς Ἑλλάδα ἐξαγωγὴν, δὲν θὰ εἰσπράττονται ἐν Τουρκίᾳ, δικαιώματα ἐξαγωγῆς ἄλλα ἢ ἀνώτερα. ἢ τέλη, ἄλλης φύσεως ἐκείνων ἅτινα εἰσπράττονται κατὰ τὴν ἐξαγωγὴν τῶν αὐτῶν προϊόντων εἰς τὸ μᾶλλον, ἐν προκειμένῳ, εὐνοούμενον κράτος.

Ἀρθρον 12.

Ἡ ἐξασφάλισις τῆς μεταχειρίσεως ἐπ' ἴσους ὅροις πρὸς τρίτην χώραν ἐπεκτείνεται εἰς τὸν τρόπον τῆς εἰσπράξεως τῶν εἰσαγωγικῶν καὶ ἐξαγωγικῶν δασμῶν, εἰς τὴν ἐν τοῖς τελωνείοις ἐναποθήκευσιν τῶν ἐμπορευμάτων, εἰς τὰ τέλη καὶ τὰς τελωνειακὰς δικτυπώσεις, εἰς τὴν μεταχείρισιν καὶ διέλευσιν διὰ τῶν τελωνείων τῶν εἰσαγομένων, ἐξαγομένων καὶ ὑπὸ διαμετακόμισιν ἐμπορευμάτων.

Ἀρθρον 13.

Τὰ φυσικὰ ἢ κατεργασμένα προϊόντα τοῦ ἐνὸς τῶν Συμβλημένων Κρατῶν τὰ εἰσαγόμενα εἰς τὸ ἐδαφὸς τοῦ ἐτέρου μετὰ διαμετακόμισιν διὰ τοῦ ἐδάφους μίξις ἢ πλειόνων τρίτων χωρῶν, δὲν θὰ ὑποβάλλονται, κατὰ τὴν εἰσαγωγὴν τῶν, εἰς τελωνειακοὺς δασμοὺς ἢ δικαιώματα ἄλλως ἢ βαρυτέρας ἐκείνων εἰς ὃ θὰ κατέβησαν ἐὰν εἰσῆλθον ἀπ' εὐθείας ἐκ τοῦ τόπου τῆς ἀρχικῆς προελεύσεως αὐτῶν.

Ἡ διάταξις αὕτη ἐφαρμόζεται τῶσον ἐπὶ τῶν ἐμπορευμάτων τῶν διαμετακομιζομένων κατόπιν μεταφορῆσεως, ἀνασκευασίας ἢ ἐναποθήκευσεως.

Article 14.

Les taxes intérieures qui sont ou seront imposées dans le territoire de l'une des Hautes Parties Contractantes sur la production, la préparation ou la consommation d'un produit, soit pour le compte de l'Etat soit pour celui des communes et des corporations, ne devront, sous aucun prétexte, frapper les produits du territoire de l'Autre Partie plus lourdement et d'une façon plus gênante que les produits similaires du pays même s'il en existe, et à défaut des produits similaires nationaux, que celles appliquées aux produits similaires de la nation la plus favorisée.

Article 15.

Chaque des Hautes Parties Contractantes pourra exiger, pour établir le pays d'origine des produits importés, la présentation par l'importateur d'un certificat d'origine constatant : 1) s'il s'agit de matières premières proprement dites ou de produits naturels qui sont originaires de l'autre pays 2) s'il s'agit d'un produit manufacturé, qu'il remplit soit en ce qui concerne la matière incorporée, soit en ce qui concerne le travail subi, les conditions auxquelles le pays importateur soumet la reconnaissance de la nationalité.

Les certificats d'origine, établis selon le modèle annexé à la présente convention, (annexe C et C'), seront délivrés soit par les Chambres de commerce et d'Industrie dont relève l'expéditeur, soit par les autorités douanières soit par tout organe ou groupement que le pays destinataire aura agité.

Le Gouvernement du pays importateur pourra exiger que lesdits certificats soient visés par ses autorités diplomatiques ou consulaires.

Les colis postaux ne seront pas assujettis aux certificats d'origine s'il ne s'agit que d'envois dont la valeur ne dépasse pas 50 livres turques ou 2,000 drachmes.

Article 16.

Les Hautes Parties Contractantes s'accordent en toute matière de prohibitions ou restrictions d'importation ou d'autres limitations de la liberté de commerce, le traitement de la nation la plus favorisée.

Il ne sera dérogé à ce traitement que :

- a) pour des raisons de sûreté publique ou de défense du territoire ;
- b) par mesure de police sanitaire, en vue de protéger la santé des hommes, des animaux et des plantes ;
- c) pour le contrôle de l'importation des armes, munitions et matériel de guerre et de tous approvisionnements destinés à la guerre ;
- d) pour l'exercice des monopoles d'Etat.

Si l'une des Hautes Parties Contractantes établit le contrôle de l'importation au moyen de licences, elle appliquera en ce qui concerne leur octroi aux produits de l'Autre Partie, des dispositions aussi favorables que celles auxquelles seront soumis les produits naturels ou fabriqués de tout autre pays.

En vertu de ces dispositions, les conditions à remplir et les formalités à accomplir à l'effet d'obtenir lesdites licences seront immédiatement portées, dans la forme la plus claire et la plus précise, à la connaissance du public. L'examen des demandes sera effectué avec la plus grande célérité.

Il en sera de même pour la remise des licences dont

"Αρθρον 14.

Τὰ εἰς τὸ ἔδαφος τοῦ ἐνὸς τῶν Ὑψηλῶν Συμβαλλομένων Μερῶν ἐπιβαλλόμενα ἢ ἐπιβληθόσμενα ἐσωτερικὰ τέλη ἐπὶ τῆς παραγωγῆς, τῆς παρασκευῆς καὶ τῆς καταναλώσεως προϊόντος τινός, πρὸς ὄφελος τοῦ Δημοσίου, τῶν δήμων ἢ σωματείων, ἐπ' οὐδεμιᾷ προφάσει ὅλ πληττοῦσι τὰ προϊόντα τοῦ ἑτέρου Μέρους, βαρύτερον ἢ κατὰ θλίπτικότερον τῶν ὁμοειδῶν προϊόντων τοῦ τόπου, ἐὰν ὑπάρχωσι τοιαῦτα, καὶ ἐν ἐλλείψει ὁμοειδῶν προϊόντων ἐγγωρίου παραγωγῆς, τῶν ὁμοειδῶν προϊόντων τοῦ μᾶλλον εὐνοουμένου Κράτους.

"Αρθρον 15.

Ἐκάτερον τῶν Ὑψηλῶν Συμβαλλομένων Μερῶν ὅλ δύνανται ν' ἀπαιτῇ πρὸς καθορισμὸν τοῦ τρόπου προσλεύσεως τῶν εἰσαγομένων προϊόντων, τὴν προσαγωγὴν παρὰ τοῦ εἰσαγωγῆος πιστοποιητικοῦ προσλεύσεως πιστοποιούντος : 1ον) ἐὰν πρόκειται περὶ πρώτων ὑλῶν κατ' οὐσίαν ἢ περὶ φυσικῶν προϊόντων ὅτι προέρχονται ἐκ τῆς ἑλλης χώρας, 2ον) ἐὰν πρόκειται περὶ βιομηχανικοῦ προϊόντος πληροῦ ὅσον ἀφορᾷ τὴν περιεχομένην εἰς αὐτὸ ὑλὴν ἢ ὅσον ἀφορᾷ τὴν κατεργασίαν ἣν ὑπέστη, τοῦς ὅρους ὅφ' οὓς τὸ εἰσάγον Κράτος ἀναγνωρίζει τὴν ἐθνικότητά.

Τὰ πιστοποιητικὰ προσλεύσεως τὰ συντεταγμένα κατὰ τὸ προσσηρημένον ὑπόδειγμα εἰς τὴν παροῦσαν σύμβασιν (παράρτημα Γ. καὶ Γ.Α) ὅλ ἐκδίδονται εἴτε παρὰ τῶν βιομηχανικῶν καὶ ἐμπορικῶν ἐπιμελητηρίων εἰς ἃ ὑπάγεται ὁ ἐξαγωγεὺς εἴτε παρὰ τῶν τελωνειακῶν ἀρχῶν, εἴτε ὑπὸ παντὸς ὁργανισμοῦ ἢ ἐνώσεως τὴν ὁρίαν ἢ χώρα τοῦ προσρισμοῦ ἢ ὅλ ἐν ἀποδεχθῇ ὡς ἁρμοδίαν.

Ἡ Κυβέρνησις τῆς εἰσαγομένης χώρας ὅλ δύνανται νὰ ἀπαιτῇ ὑπὸς τὰ ἐν λόγῳ πιστοποιητικὰ ὡς θεωρημένα πρὸς τῶν διπλωματικῶν καὶ προξενικῶν ἀρχῶν.

Τὰ ταχυδρομικὰ δέματα δὲν ὅλ ὑπάγονται εἰς τὰ περὶ πιστοποιητικῶν προσλεύσεων διατάξεις, ἐφ' ὅσον πρόκειται περὶ ἀποστολῶν τῶν ὁποίων ἢ ἀξία δὲν υπερβαίνει τὰς 50 λίρας Τουρκίας ἢ δύο χιλιάδας δραχμάς.

"Αρθρον 16.

Τὰ Ὑψηλὰ συμβαλλόμενα μέρη παραχωροῦσιν ἀλλήλοις τὴν ρήτραν τοῦ μᾶλλον εὐνοουμένου Κράτους διὰ τὰς παντὸς εἰδους ἀπαγορεύσεις ἢ περιορισμοὺς εἰσαγωγῆς καὶ ἐξαγωγῆς ἢ ἄλλους περιορισμοὺς τῆς ἐλευθερίας τοῦ ἐμπορίου.

Δὲν ὅλ γίνεται παρέκβασις ἀπὸ τῆς ρήτρας εἰ μὴ : 1ον) διὰ λόγους δημοσίας ἀσφαλείας ἢ ἀμύνης τῆς χώρας, 2ον) λόγῳ ὑγιεινικῶν μέτρων πρὸς προστασίαν τῆς υγείας τῶν ἀνθρώπων, τῶν ζώων καὶ τῶν φυτῶν, 3ον) διὰ τὸν ἔλεγχον, τῆς εἰσαγωγῆς ὅπλων, πολεμοφοδίων καὶ ὅλ ὅλ πολέμου καὶ παντὸς ἄλλου εἰδους πολεμικοῦ ἀνεφοδιασμοῦ 4ον) διὰ τὰ εἶδη τοῦ κρατικῶν μονοπωλίου.

Ἐὰν τὸ ἐν τῶν συμβαλλομένων μερῶν ἐπιβάλλῃ ἐλεγχὸν εἰσαγωγῆς δι' ἀδειῶν, ὅλ ἐφαρμόζῃ κατὰ τὴν παραχώρησιν αὐτῶν εἰς τὰ προϊόντα τοῦ ἑτέρου Μέρους τὰς αὐτὰς εὐνοϊκὰς διατάξεις εἰς ἃς ὅλ ὑπάγονται τὰ φυσικὰ ἢ βιομηχανικὰ προϊόντα παντὸς ἄλλου Κράτους.

Δυνάμει τῶν διατάξεων τούτων οἱ τηρητέοι ὅροι καὶ αἱ πληρωτέαι διατυπώσεως πρὸς ἐπίτευξιν τῶν ἐν λόγῳ ἀδειῶν ὅλ γνωστοποιῶνται εἰς τὸ κοινὸν ὅσον ὅλ τε σαφῶς καὶ ἐπακριβῶς. Ἡ ἐξέτασις τῶν σχετικῶν αἰτήσεων ὅλ γίνεται μετὰ τῆς μεγλυτέρας ταχύτητος.

Τὸ αὐτὸ ὅλ ἐφαρμόζεται διὰ τὴν παράδουσιν τῶν ἀδειῶν ὅλ ἢ μέθοδος ἐκδόσεως ὅλ εἶναι ὅσον τὸ δυνατόν ἀπλή καὶ

de mode de délivrance sera aussi simple et aussi stable que possible et établi d'une manière à prévenir le trafic de ces titres. A cet effet les licences, lorsqu'elles seront accordées à des personnes, devront porter le nom du bénéficiaire et ne devront pas pouvoir être utilisées par une autre personne.

Toute levée de prohibition accordée à titre temporaire par l'une des Hautes Parties Contractantes au profit des produits d'une puissance tierce s'appliquera immédiatement et inconditionnellement aux produits identiques ou similaires originaires et en provenance de l'Autre Partie.

Dans le cas où l'une des Hautes Parties Contractantes établirait des prohibitions ou restrictions, les dérogations et les contingents éventuels seront octroyés de façon à ne préjudicier que le moins possible aux relations commerciales entre les deux Parties.

Article 17.

Les Hautes Parties Contractantes s'engagent à accorder réciproquement le transit libre sur les voies les plus appropriées au transit international aux personnes, bagages, marchandises et objets de toute sorte, envois, navires, bateaux, voitures et wagons ou autres instruments de transport, en se garantissant, sous ce rapport, le traitement de la nation la plus favorisée.

Les marchandises de toute nature traversant le territoire de l'une des Hautes Parties Contractantes, seront réciproquement exemptes de tout droit de douane ou de toute autre redevance, à l'exception des droits de statistique et des frais de surveillance et de magasinage.

Les Hautes Parties Contractantes s'engagent à ne pas entraver le transit par des formalités ou autres mesures qui pourraient restreindre le transit, tout en se réservant le droit de prendre toutes les mesures pour garantir que les marchandises et spécialement celles qui forment l'objet d'un monopole d'Etat ou celles dont l'importation est prohibée ne soient pas introduites clandestinement dans le pays, mais réellement transitées.

Les dispositions du présent article s'appliquent aussi bien aux marchandises en transit direct qu'aux marchandises transitant après transbordement, réemballage ou entreposage.

Le transit des marchandises pourra être prohibé ou restreint si dûment ces mesures sont appliquées à tous les pays ou à tous ceux qui sont soumis aux mêmes conditions :

- 1) pour des raisons de sûreté publique et de l'Etat ;
- 2) pour des raisons de police sanitaire ou en vue d'assurer la protection des animaux et des plantes utiles contre les maladies, les insectes et parasites nuisibles.

Article 18.

Les commis-voyageurs, ressortissants de l'une des Hautes Parties Contractantes, jouiront sur le territoire de l'Autre Partie, en tout ce qui concerne leur activité et notamment au sujet des facilités douanières accordées pour les échantillons, du même traitement que les commis-voyageurs de la nation la plus favorisée.

Les ressortissants de l'une des Hautes Parties Contractantes se rendant aux foires et aux marchés en tant qu'ils ne soient pas réservés aux nationaux, à l'effet d'y exercer leur commerce, ne seront pas, sur le territoire de l'autre, traités d'une manière moins

παγία καὶ ὅλ γίνεται κατὰ τρόπον προλαμβάνοντα τὴν ἐμπορίαν τῶν τίτλων τούτων. Πρὸς τοῦτο αἱ ἀδειαι ὅλ παραχωρῶνται εἰς πρόσωπα δέον νὰ ἀναγράφωσι τὸ ὄνομα τοῦ δικαιούχου καὶ νὰ μὴ εἶνε δυνατόν νὰ χρησιμοποιῶνται ὑπ' ἄλλου.

Πᾶσα ἄρσις ἀπαγορεύσεως, παραχωρουμένη προσωρινῶς ὑπ' ἐνὸς τῶν Ὑψηλῶν Συμβαλλομένων Μερῶν ἐπ' ὡφελείᾳ τῶν προϊόντων τρίτης δυνάμεως ὅλ ἐφαρμόζεται ἀμέσως καὶ ἄνευ ὅρων διὰ τὰ αὐτὰ ἢ ὁμοειδῆ προϊόντα παραγωγῆς καὶ προσλεύσεως τοῦ ἑτέρου.

Ἐν ἡ περιπτώσει τὸ ἐν τῶν Ὑψηλῶν Συμβαλλομένων Μερῶν ὅλ ἐπέβαλλεν ἀπαγορεύσεις ἢ περιορισμοὺς, αἱ παραβάσεις καὶ τὰ ἐνδεχομένως προσδιορισθόσμενα ποσὰ ὅλ παραχωροῦνται κατὰ τρόπον μὴ θίγοντα ἢ τὸ ἐλάχιστον δυνατόν τὰς μεταξὺ τῶν δύο μερῶν ἐμπορικὰς σχέσεις.

"Αρθρον 17.

Τὰ Ὑψηλὰ Συμβαλλόμενα Μέρη ὑποχρεοῦνται εἰς ἀμοιβίαν παραχώρησιν τῆς ἐλευθέρας διαμετακινήσεως ἐπὶ τῶν κατὰλληλότερων διὰ τὴν διεθνῆ διαμετακίνεσιν ὁδῶν τῶν ταξιδιωτῶν, ἀποσκευῶν, ἐμπορευμάτων καὶ παντὸς εἰδους ἀντικειμένων, ἀποστολῶν, σκαφῶν καὶ πλοίων, ὀχημάτων καὶ βαγονίων ἢ ἄλλων μέσων μεταφορᾶς, ἐγγυώμενα ἀλλήλοις ὡς πρὸς τοῦτο τὴν ρήτραν τοῦ μᾶλλον εὐνοουμένου Κράτους. Τὰ ἐμπορεύματα πάσης φύσεως διερχόμενα διὰ τοῦ ἑδάφους τοῦ ἑτέρου τῶν Ὑψηλῶν Συμβαλλομένων Μερῶν ὅλ ἀπαλλάσσονται ἀμοιβίᾳς παντὸς τελωνειακοῦ δασμοῦ ἢ παντὸς ἄλλου τέλους, ἐξαιρουμένων τῶν τελῶν στατιστικῆς καὶ τῶν ἐξόδων ἐπιτηρήσεως καὶ ἀποθηκεύσεως

Τὰ Ὑψηλὰ Συμβαλλόμενα Μέρη ὑποχρεοῦνται νὰ μὴ δυσχεράνωσι τὴν διαμετακίνεσιν διὰ διατυπώσεων ἢ ἄλλων μέτρων τὰ ὅποια ὅλ ἡδύναντο νὰ περιορίσωσι τὴν διαμετακίνεσιν, ἐπιφυλασσόμενα ἐν τούτοις τὸ δικαίωμα νὰ λάβωσι πάντα τὰ μέτρα ὅπως ἐξασφαλίσουν ὥστε τὰ ἐμπορεύματα, καὶ ἰδίως τὰ ἀπυτελοῦντα ἀντικείμενα κρατικῶν μονοπωλίου ἢ ἐκεῖνα τῶν ὁποίων ἀπαγορεύεται ἡ εἰσαγωγή, μὴ εἰσάγονται λαθραίως εἰς τὴν χώραν, ἀλλὰ πράγματι διαμετακινῶνται.

Αἱ διατάξεις τοῦ παρόντος ἀρθρου ἐφαρμόζονται τόσον ἐπὶ τῶν κατ' εἰθεῖαν διαμετακινιζομένων ἐμπορευμάτων, ὅσον καὶ τῶν διαμετακινιζομένων κατόπιν μεταφορτώσεως, ἀνασκευῆς ἢ ἐναποθηκεύσεως.

Τὸ διαμετακινιστικὸν ἐμπόριον δύναται ν' ἀπαγορευθῇ ἢ περιορισθῇ ἐὰν τὰ μέτρα ταῦτα ἐφαρμόζονται δέοντως διὰ πάσας τὰς χώρας ἢ πάσας τὰς ὑποβαλλομένας εἰς τοὺς αὐτοὺς ὅρους : 1ον) διὰ λόγους δημοσίας ἀσφαλείας ἢ τοῦ Κράτους, 2ον) διὰ λόγους ὑγιεινικῆς ἀστυνομίας ἢ πρὸς ἐξασφάλισιν τῆς προστασίας τῶν ζώων καὶ τῶν χρησίμων φυτῶν ἐξ ἀτθνεύων, ἐντόμων καὶ βλαβερῶν παρασίτων.

"Αρθρον 18.

Οἱ περιδεύοντες ἐμπορικοὶ πράκτορες ὑπὸ τῶν Ὑψηλῶν Συμβαλλομένων Μερῶν, ὅλ ἀπολύωσιν ἐπὶ τοῦ ἑδάφους τοῦ ἑτέρου Μέρους, διὰ πᾶν σχετικὸν πρὸς τὴν δραστηριότητά των καὶ ἰδίως ἐν σχέσει πρὸς τὰς παρεχομένας διὰ τὰ δείγματα τελωνειακὰς διευκολύνσεις, τῆς αὐτῆς πρὸς τοὺς περιδεύοντας ἐμπορικοὺς πράκτορας τοῦ μᾶλλον εὐνοουμένου Κράτους μεταχειρίσεως.

Οἱ ὑπὸ τῶν Ὑψηλῶν Συμβαλλομένων Μερῶν, μεταβαίνοντες πρὸς ἐξάσκησιν τοῦ ἐμπορίου των εἰς ἐμποροπανηγυρεῖς καὶ ἀγοράς, ἐφ' ὅσον αὐταὶ δὲν γίνονται ἀποκλειστικῶς ὑπὲρ τῶν ἰθαγενῶν, δὲν ὅλ τυγχάνωσιν, ἐπὶ τοῦ ἑδάφους τοῦ ἑτέρου, μεταχειρίσεως ἡττον εὐνοϊκῆς ἀπὸ

favorable que les ressortissants de la nation la plus favorisée.

Les dispositions ci-dessus n'étant pas applicables aux industriels ambulants, non plus qu'au colportage, chacune des Hautes Parties Contractantes se réserve, à cet égard, l'entière liberté de sa législation.

Article 19.

Les ressortissants de l'une des Hautes Parties Contractantes se rendant aux foires et marchés, pour autant qu'ils ne soient pas réservés aux nationaux, à l'effet d'y exercer leur commerce, ne seront pas, sur le territoire de l'autre, traités d'une manière moins favorable que les nationaux, en tant qu'ils pourront présenter une carte d'identité d'après le modèle annexé (annexe D et D') délivrés par les autorités du pays dont ils sont ressortissants.

Les dispositions de l'alinéa 1 n'étant pas applicables aux industriels ambulants non plus qu'au colportage et à la recherche des commandes chez les personnes qui n'exercent ni industrie ni commerce, chacune des Hautes Parties Contractantes se réserve, à cet égard, l'entière liberté de sa législation.

Article 20.

Chacune des Hautes Parties Contractantes laissera libres de tous droits et taxes, à l'importation et à l'exportation, les articles ci-après énumérés, à la condition que ces articles soient destinés à être réexportés ou réimportés et sous réserve des garanties prévues par les législations de chacune d'elles.

a) Les emballages, sacs et tonnaux de toutes sortes en usage dans le commerce et les bâches et autres moyens d'emballage, ainsi que les ensouples, les bobines de bois et rouleaux de carton qui sont introduits du territoire de l'une des Hautes Parties Contractantes dans le territoire de l'autre, en vue de servir à l'exportation de marchandises ou, après qu'il aura été dûment établi que ces articles ont servi à cet usage qui seront réintroduits du territoire de l'autre Partie.

b) Les objets destinés à des réparations.

Il est entendu que ces objets s'ils sont réimportés dans les pays d'exportation sont, à leur réimportation exempts de droits d'entrée; les matières ou parties passibles de droit de douane qui sont ajoutées à ces objets en quantités considérables lors de la réparation seront dédouanées indépendamment des objets mêmes et selon le tarif auquel elles étaient assujetties avant leur combinaison; le poids servant de base au dédouanement peut être fixé par une évaluation.

c) Les marchandises (à l'exception des objets comestibles) qui sont destinées à des marchés, foires ou expositions.

Les intéressés prendront soin de fixer la durée de l'emploi des objets en question à leur entrée dans le pays. Ce délai pourra être prolongé au besoin selon les prescriptions légales par les autorités douanières.

Article 21.

Le traitement sur le pied d'égalité avec un tiers Etat ne sera pas applicable :

1) Aux privilèges accordés ou qui pourraient être accordés ultérieurement par l'une des Hautes Parties Contractantes dans le trafic frontalier avec les pays

της παρεχομένης εις τους υπηκόους του μάλλον ευνοουμένου Κράτους.

Αι ως άνω διατάξεις, μη εφαρμόζονται εις τους πλανοδούς πωλητάς και τους περιάκτας, εκάτερον των Ύψηλων Συμβαλλομένων Μερών επιφυλλάσσει έκαστω, εν προκειμένω, πλήρη την ελευθερίαν της νομοθεσίας του.

Άρθρον 19.

Οι υπήκοοι του ενός των Ύψηλων Συμβαλλομένων Μερών, μεταβαίνοντες προς εξάσκησιν του εμπορίου των εις εμποροπανηγύρεις και αγοράς, εφ' όσον αυτοί δεν γίνονται αποκλειστικώς υπέρ των Ιθαγενών, δεν θα τυγχάνωσιν επί του εδάφους του ετέρου μεταχειρίσεως ήττον ευνοϊκής από της παρεχομένης εις τους Ιθαγενείς εάν δύνανται να παρουσιάσωσι δελτίον ταυτότητος συμφώνως προς το προσσηρτημένον υπόδειγμα (παράρτημα Δ' και Δ 1) έκδοθέν υπό των αρχών της χώρας ής τυγχάνουσιν υπήκοοι.

Αι διατάξεις της παραγράφου 1 μη εφαρμόζονται εις τους πλανοδίους πωλητάς και τους περιάκτας, ούδ' εις τους αναζητούντας παραγγελίας παρά προσώπων μη εξασκούντων βιομηχανίαν ή εμπορίον, εκάτερον των Ύψηλων Συμβαλλομένων Μερών επιφυλλάσσει έκαστω πλήρη την ελευθερίαν της νομοθεσίας αυτού.

Άρθρον 20.

Εκάτερον των Ύψηλων Συμβαλλομένων Μερών αφήνει ελεύθερα παντός δασμού και τέλους κατά τε την εισαγωγήν και την εξαγωγήν τα κατωτέρω απαριθμούμενα είδη, υπό τον όρον ότι τα είδη ταύτα θα προορίζονται όπως επανεξαχθώσιν ή επανεισαχθώσιν και υπό την επιφύλαξιν των έγγραφων των προβλεπομένων υπό των νομοθεσιών εκάτερου :

α') Αι συσκευασίαι, σάκκοι και βαρέλια, παντός είδους, άτινα είνε εν χρήσει εις το εμπόριον, τα αδιάβροχα και άλλα μέσα συσκευασίας, ως και αι άτράκτοι και οι ξύλινοι κύλινδροι και οι εκ χαρτονίου κύλινδροι, άτινα εισάγονται εκ του εδάφους του ενός των Ύψηλων Συμβαλλομένων Μερών εις το εδάφος του ετέρου, όπως χρησιμεύσωσιν εις την εξαγωγήν εμπορευμάτων ή αφού θέλει έχη δέοντως διαπιστωθή ότι τα είδη ταύτα έχρησιμοποιήθησαν διά τον σκοπόν τουτον και τα όποια θα επανεισαχθώσιν εκ του εδάφους του Ετέρου Μέρους.

β') Τα δι' επισκευάς προοριζόμενα αντικείμενα. Ενωεΐται ότι τα αντικείμενα ταύτα, αν επανεισαχθώσιν εις τας χώρας της εξαγωγής, απαλλάσσονται εισαγωγικών δασμών κατά την επανεισαγωγήν αυτών. Όλικά ή μέρη υποκειμένα εις τελωνειακόν δασμόν, τα όποια προστίθενται εις τα αντικείμενα ταύτα εις ποσότητα σημαντικήν κατά την επιδιόρθωσιν, θα εκτελωνίζονται ανεξαρτήτως αυτών τούτων των αντικειμένων κατά το δασμολόγιον εις ό υπέκειντο πρό του συνδυασμού αυτών. το βάρος το χρησιμεύον ως βάς εις την εκτελωνίσιν δύναται να όρισθ ή δι' ύπολογισμόν.

γ') Τα εμπορεύματα (εξαιρέσει των εδωδίων), άτινα προορίζονται εις αγοράς, εμποροπανηγύρεις ή εκθέσεις. Οι ενδιαφερόμενοι θα λάβωσι μέριμναν να καθορίσωσι την διάρκειαν της χρησιμοποίησεως των εν λόγω αντικειμένων κατά την είσοδον αυτών εις την χώραν. Η προθεσμία αυτή θα δύναται να παραταθ ή εν ανάγκη, συμφώνως προς τας διατάξεις των νόμων, υπό των τελωνιακών αρχών.

Άρθρον 21.

Η επί τη βάσει της ισότητος προς τρίτον κράτος μεταχειρίσις δεν θα εφαρμόζεται :

1) Εις τα προνόμια τα παραχωρηθέντα ή τα όποια ήθελον παραχωρηθ ή μεταγενεστέρως υπό του ενός των Ύψηλων Συμβαλλομένων Μερών διά το παραμεθόριον εμπό-

limitrophes dans une zone s'étendant à 15 kilomètres de chaque côté de la frontière;

2) Aux faveurs spéciales résultant d'une union douanière;

3) Aux avantages et faveurs spéciaux existant ou à établir dans l'avenir, en matière de tarif douanier et généralement en toute autre matière commerciale; entre la Turquie et les Pays qui se sont détachés de l'Empire Ottoman en 1923.

Article 22.

Sur les chemins de fer, il ne sera fait de différence entre les habitants des territoires des Hautes Parties Contractantes ni quant au prix de transport, ni quant au temps et au mode de l'expédition. Notamment, les envois passant du territoire de l'une des Hautes Parties Contractantes dans le territoire de l'autre ou qui transitent, ne seront pas traités, sous le rapport de l'expédition ou des prix de transport, moins favorablement que ceux qui partent des territoires respectifs soit pour une destination à l'intérieur, soit pour l'étranger, pourvu que le transport ait lieu sur la même ligne et dans la même direction.

Des exceptions ne seront admises qu'en tant qu'il s'agira de transports effectués à prix réduits et ayant pour but de remédier à une détresse passagère dans des cas particuliers ou de transports destinés à la charité. Les deux Gouvernements se réservent en outre, de régler, par contact direct des administrations des chemins de fer, les détails des communications ferroviaires réciproques et du transit.

Article 23.

Les Hautes Parties Contractantes s'engagent à prendre les mesures nécessaires pour donner aux commerçants la possibilité de se procurer des informations officielles concernant les tarifs de douane et, notamment, les taux de droits à percevoir sur une marchandise déterminée. La demande doit contenir, selon les règlements du pays d'importation, un échantillon de la marchandise ou bien des descriptions détaillées, une copie ou photographie de celle-ci.

Article 24.

Les ressortissants de chacune des Hautes Parties Contractantes auront, dans les territoires de l'autre, les mêmes droits que les ressortissants ou sociétés de Celle-ci en ce qui concerne les brevets d'inventions, les marques de fabrique ou de commerce et les noms commerciaux, à condition d'observer les modalités prescrites par la loi.

Article 25.

Les navires et bateaux portant le pavillon de l'une des Hautes Parties Contractantes qui entreront, sur lest ou chargés, dans les eaux et ports de l'autre Partie, ou qui en sortiront, quel que soit le lieu de leur départ ou celui de leur destination, y jouiront, sous tous les rapports, du même traitement que les bateaux nationaux, et n'y seront assujettis à aucun droit ou taxe, sous quelque dénomination que ce soit, des communes ou d'un organisme quelconque autorisé par le gouvernement, autres que ceux qui sont ou qui pourront être imposés aux bâtiments nationaux.

ριον μετά των όμβρων χωρών εντός ζώνης εκτεινομένης μέχρι 15 χιλιομέτρων εκάτερωθεν της μεθορίου.

2) Εις τας ειδικάς ευνοίας, τας παραχούσας εκ τελωνειακής ένωσης.

3) Εις τας ειδικάς πλεονεκτήματα και ευνοίας τα ύφισταμένα ή καθορισθέντα εν τώ μέλλοντι εις δασμολογικά και εν γένει πάσης άλλης εμπορικής φύσεως θέματα μεταξύ της Τουρκίας και των εν έτει 1923 από της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας αποσπασθεισών χωρών.

Άρθρον 22.

Επί των σιδηροδρόμων δεν θα γίνεται διαφορά μεταξύ των κατοίκων των εδαφών των Ύψηλων Συμβαλλομένων Μερών, ούτε αναφορικώς προς τα κόμιστρα, ούτε αναφορικώς προς τον χρόνον και τον τρόπον της αποστολής.

Ειδικώς δε αι αποστολαί αι μεταφερόμεναι από του εδάφους του ενός των Ύψηλων Συμβαλλομένων Μερών εις το εδάφος του ετέρου ή διαμετακομιζόμεναι δεν θα υποβάλλωνται αναφορικώς προς την αποστολήν ή τα κόμιστρα εις μεταχείρισιν ολιγώτερον ευνουν της παρεχομένης εις τας αποστολάς τας διευθυνομένας από των οικείων εδαφών είτε προς το έσωτερικόν είτε προς το έξωτερικόν, αρκει ή μεταφορά να γίνηται επί της αυτής γραμμής και κατά την αυτήν διεύθυνσιν.

Δεν θα γίνωνται δεκταί εξαιρέσεις ειμή μόνον εφόσον θα πρόκειται περί μεταφορών εκτελουμένων με ήλαττωμένας τιμάς και έχουσών σκοπόν να φέρωσι βοήθειαν εις παροδικήν, συμφοράν, εις ειδικάς περιπτώσεις ή περί μεταφορών προοριζόμενων δι' άγαθοεργούς σκοπούς.

Εκτός τούτου αι δύο Κυβερνήσεις επιφυλλάσσονται περαιτέρω να κανονίσωσι δι' άμέσου επαφής των σιδηροδρομικών διευθύνσεων τας λεπτομερείας των άμοιβαίων σιδηροδρομικών και διαμετακομιστικών συγκοινωνιών.

Άρθρον 23.

Τα συμβαλλόμενα μέρη αναλαμβάνουσι την υποχρέωσιν να λάβωσι τα δέοντα μέτρα όπως καταστήσωσιν ευχερές εις τους εμπορευομένους να άρύνωνται επισήμως πληροφώρας άφωρώσας τα τελωνειακά δασμολόγια, ιδία δε τους επί ενός όρισμένου εμπορεύματος εισπρακτέους δασμούς. Η αίτησις δέον να περιλαμβάνη συμφώνως προς τους κανονισμούς της χώρας της εισαγωγής δείγμα του εμπορεύματος ή λεπτομερείς περιγραφάς, αντίγραφον ή φωτογραφίαν του εμπορεύματος.

Άρθρον 24.

Οι υπήκοοι εκάτερου των Ύψηλων Συμβαλλομένων Μερών θα έχωσιν εις τα εδάφη του ετέρου τα αυτά δικαιώματα, άτινα και οι υπήκοοι ή εταιρείαι τούτου δι' ό,τι άφορά εις τα διπλώματα εύρεσιτεχνίας, εμπορικά ή βιομηχανικά σήματα ή εις τας εμπορικάς όνομασίας υπό τον όρον να τηρώνται τα υπό του νόμου όριζόμενα.

Άρθρον 25.

Τα πλοία και ατμόπλοια τα φέροντα την σημαίαν του ενός των Ύψηλων Συμβαλλομένων Μερών, τα εισερχόμενα κενά ή με φορτίον εις τα ύδατα και τους λιμένες του ετέρου μέρους, ή εξερχόμενα εκ τούτων, οίσοσδήποτε και αν είνε ο τόπος του άπόπλου ή του προορισμού αυτών, θα απολαύωσιν από πάσης απόψεως της αυτής μεταχειρίσεως, της όποιας και τα εγχώρια πλοία μη υποβάλλόμενα εις ούδέν τέλος ή δικαίωμα άλλο παρά τα επιβεβλημένα ή επιβληθέντα εις τα εγχώρια πλοία και εισπραττόμενα ύφ' οίανδήποτε όνομασίαν εν όνόματι και προς όφελος του Δημοσίου, των επαρχιών, των δήμων ή οίσοσδήποτε υπό της Κυβερνήσεως άνεγνωρισμένης όργανώσεως.

Article 26.

En tout ce qui concerne le chargement et le déchargement des navires dans les ports, rades, docks, et havres des Hautes Parties Contractantes, tous les privilèges ou facilités accordées par une Partie aux navires nationaux seront également accordés aux navires de l'Autre Partie, quelque soit leur provenance ou leur destination.

Article 27.

Les cargaisons quelqu'en soient la provenance ou la destination ne seront assujetties à des droits ou charges autres ni plus forts et ne seront traités autrement que si elles étaient importées ou exportées sous pavillon national. Les passagers et leurs bagages seront pareillement traités comme s'ils voyageaient sous pavillon national.

Article 28.

Les dispositions de cette convention relatives à la concession réciproque du traitement national en matière de navigation ne s'étendent pas :

1) Au cabotage et à la navigation dans les eaux intérieures, lesquels continuent à être régis par les lois qui sont ou seront en vigueur dans les territoires de chacune des Hautes Parties Contractantes ;

2) Aux encouragements sous forme de primes et autres accordés ou qui seraient accordés à la marine marchande nationale ;

3) A l'exercice de la pêche dans les eaux territoriales des Hautes Parties Contractantes et à l'exercice du service maritime des ports, des rades et des plages.

Le service maritime comprend l'exercice du remorquage et du pilotage, l'assistance et le sauvetage maritime, en tant que ces opérations s'effectuent dans les limites des eaux territoriales et dans la Mer de Marmara.

Il est entendu que les matières dérogatoires qui resteraient en dehors des énumérations ci-dessus mentionnées seront régies par le traitement de la nation la plus favorisée.

Article 29.

La nationalité des bateaux et navires sera, de part et d'autre, admise d'après les documents et certificats délivrés, à cet effet, par les autorités compétentes des Etats respectifs, conformément aux lois et règlements de chaque pays. Les certificats de jauge, de navigabilité et autres documents relatifs à la jauge, délivrés par l'une des Hautes Parties Contractantes conformément au système anglais seront reconnus par l'autre jusqu'à la conclusion des arrangements spéciaux entre des deux Hautes Parties Contractantes.

Article 30.

Les navires de chacune des Hautes Parties Contractantes pourront se rendre dans un ou plusieurs ports de l'autre, soit pour y débarquer tout ou une partie de leur cargaison, marchandises et passagers en provenance de l'étranger, soit pour y embarquer tout, ou une partie de leur cargaison, marchandises et passagers à destination de l'étranger. Ils pourront, en se conformant aux lois et règlements des pays respectifs, conserver à bord la partie de leur cargaison qui serait destinée à un autre port ou à un autre pays et la réexporter sans être tenus à payer pour cette der-

"Αρθρον 26.

Διὰ πᾶν ὅ,τι ἀφορᾷ εἰς τὴν φορτοεκφόρτωσιν τῶν πλοίων εἰς τοὺς λιμένας, ὁρμούς καὶ δεξομενάς, ἅπαντα τὰ προνόμια καὶ εὐκολίαι τὰ παραχωρούμενα ὑπὸ τοῦ ἑτέρου Μέρους εἰς τὰ πλοῖα τῆς χώρας αὐτοῦ θὰ παραχωρῶνται ὡσαύτως εἰς τὰ πλοῖα τοῦ ἑτέρου Μέρους, οἰαδήποτε καὶ ἂν εἴνε ἡ προέλευσις καὶ οἰοσδήποτε ὁ προορισμὸς αὐτῶν.

"Αρθρον 27.

Τὰ φορτία, οἰαδήποτε καὶ ἂν εἴνε ἡ προέλευσις ἢ ὁ προορισμὸς αὐτῶν, δὲν θὰ ὑποβάλλωνται εἰς δικαιώματα ἢ ἐπιβαρύνσεις ἄλλαι ἢ βαρύτεραι καὶ δὲν θὰ τυγχάνωσι μεταχειρίσεως ἄλλης ἐκείνης, εἰς τὴν θὰ ὑπεβάλλοντο ἂν εἰσήγοντο ἢ ἐξήγοντο ὑπὸ τὴν ἐθνικὴν σημαίαν τῆς χώρας. Οἱ ἐπιβάται καὶ αἱ ἀποσκευαὶ αὐτῶν θὰ ἀπολαύωσιν ὁμοίως τῆς αὐτῆς μεταχειρίσεως ὡς ἐὰν ἐταξείδευον ὑπὸ τὴν ἐθνικὴν σημαίαν τῆς χώρας.

"Αρθρον 28.

Αἱ διατάξεις τῆς παρούσης συμβάσεως, περὶ ἀμοιβαίας ἀφομοιώσεως πρὸς τὰ ἐγγώρια πλοῖα, ἐν σχέσει πρὸς τὴν ναυσιπλοΐαν, δὲν ἐκτείνονται :

1) Εἰς τὴν ἀναπλοΐαν καὶ εἰς τὴν διὰ τῶν ἐσωτερικῶν ὕδατων ναυσιπλοΐαν, αἵτινες ἐξακολουθοῦσι διεπόμεναι ὑπὸ τῶν νόμων, οἱ ὁποῖοι ἰσχύουσιν ἢ θέλουσιν ἰσχύει ἐπὶ τῶν ἑδαφῶν ἑατέρου τῶν Ὑψηλῶν Συμβαλλομένων Μερῶν.

2) Εἰς τὰς ὑπὸ μορφὴν ἀμοιβῶν ἢ ἄλλας παραχωρηθείσας ἢ παραχωρηθησόμενας τυχόν εἰς τὴν ἐγγώριον ἐμπορικὴν ναυτιλίαν ἐνθαρρύνσεις.

3) Εἰς τὴν ἐξάσκησιν τῆς ἀλιείας ἐντὸς τῶν χωρικῶν ὕδατων τῶν Ὑψηλῶν Συμβαλλομένων Μερῶν καὶ εἰς τὴν ἀσκήσιν τῆς θαλασσίας ὑπηρεσίας τῶν λιμένων ὁρμῶν καὶ ἀκτῶν.

Ἡ θαλασσία ὑπηρεσία περιλαμβάνει τὴν ἀσκήσιν τῆς ρυμουλκίσεως καὶ τῆς πλοηγίας, τὴν ἐπιθαλασσίαν ἀρωγὴν καὶ ναυαγιστείαν, ἐφόσον αἱ ἐνέργειαι οὗται διεξάγονται ἐντὸς τῶν ὁρίων τῶν χωρικῶν ὕδατων καὶ ἐν τῇ Προποντίδι. Ἐννοεῖται ὅτι τὰ ἐξαιρετικὰ θέματα τὰ μὴ ἀναφερόμενα εἰς τὴν ὡς ἄνω ἀπαριθμισὴν θὰ διέπονται ὑπὸ τοῦ ὅρου τοῦ μᾶλλον εὐνοουμένου Κράτους.

"Αρθρον 29.

Ἡ ἐθνικότης τῶν πλοίων θὰ ἀνγνωρίζεται ἐκατέρωθεν ἐπὶ τῇ βάσει τῶν πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ὑπὸ τῶν ἀρμοδίων ἀρχῶν τῶν οἰκείων κρατῶν χορηγουμένων ἐγγράφων καὶ πιστοποιητικῶν συμφώνως πρὸς τοὺς νόμους καὶ κανονισμοὺς ἐκατέρωθεν τῶν χωρῶν. Τὰ πιστοποιητικὰ καταμετρήσεως, καὶ λοιπὰ σχετικὰ πρὸς τὴν καταμέτρησιν ἐγγράφα ἐκδοθέντα ὑπὸ τοῦ ἑνὸς τῶν Ὑψηλῶν Συμβαλλομένων Μερῶν, συμφώνως πρὸς τὸ ἀγγλικὸν σύστημα καὶ τὰ πιστοποιητικὰ ναυσιπλοΐας ὁ ἀναγνωρίζονται ὑπὸ τοῦ ἑτέρου μέχρι τῆς συνάψεως εἰδικῶν μεταξὺ τῶν δύο Ὑψηλῶν Συμβαλλομένων Μερῶν συμφωνιῶν.

"Αρθρον 30.

Τὰ πλοῖα ἑκατέρου τῶν Ὑψηλῶν Συμβαλλομένων Μερῶν θὰ δύνανται νὰ πλέωσιν εἰς ἕνα ἢ πλείονας λιμένας τοῦ ἑτέρου εἴτε πρὸς ἀποβίβασιν τοῦ ὅλου ἢ μέρους τοῦ ἐκ τῆς ἀλλοδαπῆς προερχομένου φορτίου, ἐμπορευμάτων καὶ ἐπιβατῶν αὐτῶν, εἴτε πρὸς ἐπιβίβασιν τοῦ ὅλου ἢ μέρους τοῦ διὰ τὴν ἀλλοδαπὴν προοριζομένου φορτίου, ἐμπορευμάτων καὶ ἐπιβατῶν. Θὰ δύνανται συμμορφούμεναι πρὸς τοὺς νόμους καὶ κανονισμοὺς τῆς οἰκείας χώρας—νὰ διατηρῶσιν ἐπὶ τοῦ σκάφους τὸ δι' ἑτέρον λιμένα ἢ ἑτέραν χώραν προοριζόμενον μέρος τοῦ φορτίου αὐτῶν καὶ νὰ ἐπανεξάγωσιν αὐτὸ χωρὶς νὰ ὑπόκηνται διὰ τὸ τελευταῖον τοῦτο

nière partie de leur cargaison aucun droit ou frais, sauf les droits de surveillance lesquels, d'ailleurs, ne pourront être perçus qu'au taux le plus bas fixé pour la navigation nationale.

Article 31.

En cas de naufrage, échouement, avarie en mer ou relâche forcée d'un bâtiment de l'une des deux Hautes Parties Contractantes dans les eaux de l'Autre, le bâtiment et sa cargaison jouiront des mêmes faveurs et immunités que les lois et règlements des pays respectifs accordent, dans les circonstances analogues, aux bâtiments nationaux. Aide et assistance seront données, dans la même mesure qu'aux nationaux, au capitaine, à l'équipage et aux passagers, tant pour eux-mêmes que pour le bâtiment et sa cargaison.

En ce qui concerne le droit de sauvetage, il sera fait application de la législation du pays où le sauvetage a eu lieu.

Les marchandises sauvées d'un bâtiment échoué ou naufragé ne seront assujetties à aucun droit de douane, à moins qu'elles ne soient introduites dans le pays pour la consommation intérieure.

Article 32.

Chacune des Hautes Parties Contractantes aura la liberté de nommer des Consuls-généraux, consuls et vice-consuls qui pourront résider dans les villes et ports des territoires de l'Autre Partie où les Gouvernements respectifs admettent de pareils représentants d'un autre pays étranger quelconque. Ces Consuls-généraux, consuls et vice-consuls, n'entreront pas cependant en fonction avant d'avoir obtenu selon la forme usuelle, le consentement du Gouvernement du pays où ils sont nommés.

Les officiers consulaires de l'une des Hautes Parties Contractantes jouiront, dans les territoires de l'Autre Partie des mêmes privilèges, droits et exemptions, à condition de réciprocité, que ceux qui sont ou seront accordés aux officiers consulaires similaires d'un pays étranger quelconque.

Article 33.

Au cas du décès d'un ressortissant de l'une des Hautes Parties Contractantes dans les territoires de l'Autre qui laisserait des parents sans, toutefois, qu'il y ait sur le lieu de décès aucune personne autorisée par les lois du pays du défunt à se charger de sa succession et à l'administrer, l'officier consulaire compétent du pays dont le défunt était ressortissant sera autorisé, après avoir accompli les formalités nécessaires, à prendre en charge la succession et à l'administrer de la manière et dans les limites prescrites par la loi du pays où se trouvent les biens du défunt.

Il est entendu qu'en tout ce qui concerne l'administration de la succession du défunt, tous les droits, privilèges, faveurs ou immunités, que l'une des Hautes Parties Contractantes a déjà accordés ou accordera ultérieurement aux officiers consulaires d'un autre pays étranger quelconque, seront étendus immédiatement, à condition de réciprocité, aux officiers consulaires de l'autre Haute Partie Contractante.

Article 34.

Les officiers consulaires de l'une des Hautes Parties Contractantes résidant dans les territoires de l'Autre

μέρος τοῦ φορτίου τῶν εἰς πληρωμὴν οὐδενὸς δικαιώματος ἐξόδου ἐκτὸς τῶν τελῶν ἐπιτηρήσεως, ἅτινα ἄλλως τε δὲν θὰ δύνανται νὰ εἰσπράττωνται εἰμὴ κατὰ τὸ κατώτερον διὰ τὴν ἐγγώριον ναυτιλίαν καθορισθὲν ποσόν.

"Αρθρον 31.

Ἐὰν σκάφος τι τοῦ ἑνὸς τῶν δύο Ὑψηλῶν Συμβαλλομένων Μερῶν ναυαγήσῃ, ἐξωκεῖλη, ὑποστῇ ἀβάρειαν ἐν θαλάσσει ἢ προσορμισθῇ ἀναγκαστικῶς ἐντὸς τῶν ὕδατων τοῦ ἑτέρου, τὸ τε σκάφος καὶ τὸ φορτίον αὐτοῦ θὰ ἀπολαύωσι τῶν αὐτῶν προνομίων καὶ ἀτελειῶν, ὅς οἱ νόμοι καὶ κανονισμοὶ τῶν οἰκείων χωρῶν παραχωροῦσιν εἰς ἀναλόγους περιστάσεις εἰς τὰ ἐγγώρια πλοῖα. Εἰς τὸν πλοίαρχον, τὸ πλήρωμα καὶ τοὺς ἐπιβάτας, τόσον εἰς αὐτοὺς ἀτομικῶς ὅσον καὶ εἰς τὸ σκάφος καὶ τὸ φορτίον του, θὰ παρέχεται βοήθεια καὶ ἀρωγὴ ἐν ὧ μέτρῳ καὶ εἰς τοὺς ἰδίους πολίτας.

Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὰ σῶστρο θὰ ἐφαρμόζεται ἡ νομοθεσία τοῦ Κράτους ἐν ᾧ ἐλαβε χώραν ἡ ναυαγιστεία.

Τὰ διασωθέντα ἐμπορεύματα πλοίου ἐξωκεῖλαντος ἢ ναυαγήσαντος εἰς οὐδένα θὰ ὑπόκεινται τελωνειακῶν δασμῶν ἐκτὸς ἂν εἰσάγωνται εἰς τὴν χώραν πρὸς ἐσωτερικὴν κατανάλωσιν.

"Αρθρον 32.

Ἐκάτερον τῶν Ὑψηλῶν Συμβαλλομένων Μερῶν θὰ ἔχῃ τὴν ἐλευθερίαν νὰ διορίζῃ Γενικοὺς Προξένους, Προξένους καὶ Ὑποπροξένους, οἵτινες θὰ δύνανται νὰ ἐδρεύωσιν εἰς τὰς πόλεις καὶ τοὺς λιμένας τῶν ἑδαφῶν τοῦ ἑτέρου Μέρους, ἐνθα αἱ οἰκεῖαι Κυβερνήσεις παραδέχονται τοιαύτους ἀντιπροσώπους ἄλλης οἰοσδήποτε χώρας. Ἐν τούτοις, οἱ Γενικοὶ οὗτοι Πρόξενοι, Προξένοι καὶ Ὑποπρόξενοι δὲν θὰ ἐπιλαμβάνωνται τῶν καθηκόντων αὐτῶν πρὶν ἢ λάβωσι, συμφώνως πρὸς τὸν συνήθη τύπον, τὴν συγκατάθεσιν τῆς Κυβερνήσεως τῆς χώρας εἰς τὴν εἶνε διορισμένοι.

Οἱ προξενικοὶ ὑπάλληλοι τοῦ ἑνὸς τῶν δύο Ὑψηλῶν Συμβαλλομένων Μερῶν ἀπολαύωσιν, ὑπὸ τὸν ὅρον τῆς ἀμοιβαιότητος, εἰς τὰ ἐδάφη τοῦ ἑτέρου Μέρους, τῶν αὐτῶν προνομίων, δικαιωμάτων καὶ ἀπαλλαγῶν, ἅτινα παρεχωρήθησαν ἢ θέλουσι παραχωρηθῇ εἰς τοὺς ὁμοιοβαθμίους προξενικοὺς ὑπαλλήλους οἰοσδήποτε ἄλλης ξένης χώρας.

"Αρθρον 33.

Ἐν περιπτώσει θανάτου ὑπηκόου τοῦ ἑνὸς τῶν Ὑψηλῶν Συμβαλλομένων Μερῶν εἰς τὰ ἐδάφη τοῦ ἑτέρου, κατὰ τὸν ὅρον τῆς ἀμοιβαιότητος, ὅς οἱ νόμοι καὶ κανονισμοὶ τῶν οἰκείων χωρῶν παραδέχονται τοιαύτους ἀντιπροσώπους ἄλλης οἰοσδήποτε χώρας. Ἐν τούτοις, οἱ Γενικοὶ οὗτοι Πρόξενοι, Προξένοι καὶ Ὑποπρόξενοι δὲν θὰ ἐπιλαμβάνωνται τῶν καθηκόντων αὐτῶν πρὶν ἢ λάβωσι, συμφώνως πρὸς τὸν συνήθη τύπον, τὴν συγκατάθεσιν τῆς Κυβερνήσεως τῆς χώρας εἰς τὴν εἶνε διορισμένοι.

Οἱ προξενικοὶ ὑπάλληλοι τοῦ ἑνὸς τῶν δύο Ὑψηλῶν Συμβαλλομένων Μερῶν ἀπολαύωσιν, ὑπὸ τὸν ὅρον τῆς ἀμοιβαιότητος, εἰς τοὺς προξενικοὺς ὑπαλλήλους τοῦ ἑτέρου Ὑψηλοῦ Συμβαλλομένου Μέρους, ἅπαντα τὰ δικαιώματα, προνόμια, εὐνοίαι ἢ ἀτελεῖαι, ἅτινα τὸ ἐν τῶν Ὑψηλῶν Συμβαλλομένων Μερῶν παρεχώρησεν ἤδη ἢ θέλει παραχωρήσῃ μεταγενεστέρως εἰς τοὺς προξενικοὺς ὑπαλλήλους οἰοσδήποτε ἄλλης ξένης χώρας.

"Αρθρον 34.

Οἱ προξενικοὶ ὑπάλληλοι τοῦ ἑνὸς τῶν Ὑψηλῶν Συμβαλλομένων Μερῶν, οἱ ἐδρεύοντες εἰς τὰ ἐδάφη τοῦ ἑτέρου

tre recevront, des autorités locales, l'assistance permise par loi pour la reprise des marins, autres que les nationaux de celle-ci, déserteurs des vaisseaux de la Première Partie.

Article 35.

Sous réserve des dispositions qui pourraient découler d'une convention d'arbitrage entre les deux Pays, les différends qui viendraient à s'élever entre les deux Hautes Parties Contractantes sur l'interprétation de la présente Convention et qui n'auraient pu être résolus par la voie diplomatique seront soumis d'un commun accord par voie de compromis à un arbitrage.

Article 36.

La Présente Convention sera ratifiée et les ratifications en seront échangées à Athènes, aussitôt que faire se pourra.

Elle entrera en vigueur un mois après la date de l'échange des ratifications et aura la durée de deux années. A partir de cette date, elle restera en vigueur tant qu'elle n'aura pas été dénoncée par l'une des Hautes Parties Contractantes avec un délai de six mois.

En foi de quoi les Plénipotentiaires ont signé la présente Convention et y ont apposé leurs sceaux.

Fait en français en double exemplaire à Ankara le 30 octobre 1930.

(L.S.) A. MICHALAKOPOULOS

(L.S.) S. POLYCHRONIADES.

(L.S.) T. RUSTU

(L.S.) ZEKA-I.

(L.S.) MUSTAFA SERET

(L.S.) M. NUMAN

θα λαμβάνωσι παρά των επιτοπίων αρχών την υπό του νόμου επιτρεπομένην αντίληψιν διά την σύλληψιν των ναυτῶν ἐξαιρέσι των υπηκόων τούτου, οἵτινες ἐδραπέτευσαν ἐκ των πλοίων τῶν ἐτέρου Μέρους.

"Αρθρον 35.

ὑπὸ ἐπιφύλαξιν των διατάξεων αἱτινες θὰ ἐπὶ γὰζον ἐκ Συμβάσεως Διαιτησίας μεταξύ των δύο χωρῶν, αἱ διαφοραὶ αἱτινες θὰ προέκυπτον ἐνδεχομένως μεταξύ των δύο Ὑψηλῶν Συμβαλλομένων Μερῶν, ἐν σχέσει πρὸς τὴν ἐρμηνείαν τῆς προούσης Συμβάσεως, καὶ αἱ ὁποῖαι δὲν θὰ καθίστατο δυνατόν νὰ λυθῶσι διὰ τῆς διπλωματικῆς ὁδοῦ, θὰ ὑποβάλλωνται κοινῇ συμφωνίᾳ εἰς διαιτησίαν διὰ συνυποσχετικοῦ.

"Αρθρον 36.

Ἡ προῦσα Σύμβασις θέλει ἐπικυρωθῇ καὶ αἱ ἐπικυρώσεις αὐτῆς θέλουσιν ἀνταλλαγῇ ἐν Ἀθήναις εὐθὺς ὡς καταστή τοῦτο δυνατόν.

Θὰ τεθῇ ἐν ἰσχύι ἓνα μῆνα μετὰ τὴν ἡμερομηνίαν τῆς ἀνταλλαγῆς των ἐπικυρώσεων καὶ θὰ ἔχῃ διάρκειαν δύο ἐτῶν. Ἀπὸ τῆς τελευταίας ταύτης ἡμερομηνίας θὰ παραμένῃ ἐν ἰσχύι ἐφ' ὅσον δὲν ἤθελε καταγγελθῇ ὑπὸ τοῦ ἐνὸς των Ὑψηλῶν Συμβαλλομένων Μερῶν μὲ προθεσμίαν ἑξ μηνῶν.

Εἰς πίστωσιν των ἀνωτέρω, οἱ Πληρεξούσιοι ὑπέγραψαν τὴν προῦσαν Σύμβασιν καὶ ἐπέθεσαν τὰς ἑαυτῶν σφραγίδας.

Ἐγένετο γαλλιστὶ εἰς διπλοῦν ἐν Ἀγκύρᾳ τῇ 30ῇ Ὀκτωβρίου 1930.

(T. Σ.) A. ΜΙΧΑΛΑΚΟΠΟΥΛΟΣ

(T. Σ.) Σ. ΠΟΛΥΧΡΟΝΙΑΔΗΣ

(T. Σ.) T. ΡΟΥΣΔΗ

(T. Σ.) ZEKA-I.

(T. Σ.) ΜΟΥΣΤΑΦΑ ΣΕΡΕΦ

(T. Σ.) M. NOTMAN

LISTE A

No. du tarif hellénique		Désignation des marchandises	Unité	Droits en drh. métall.
Cl.	Al.			
Ex I		Animaux vivants dont les poids ne dépassent pas 200 kgs :	par tête	
—	a	Boeufs et taureaux.....	»	9
—	b	Vaches.....	»	9
—	c	Buffles.....	»	9
—	d	Veaux, bouvillons et génisses.....	»	9
3	a	Fromages :.....	100 Klgs	
		1) en saumure (en tranches, touloumotyri).....	»	15
		2) ordinaire à pâte ferme (kéfalotyri).....	»	15
—	b	Ex 3) kasseri (kaskevali).....	»	15
—	d	3) Beurre de cuisine, fondu, salé ou non, ainsi que beurre de mouton ou de chèvre destiné à être fondu, salé ou non.....	»	40
4	a	Oeufs de volaille et d'autres volatiles.....	»	exempts
Ex c		Poissons frais.....	»	exempts
12	b	Poisson dit lakerda, palamides, maquereaux, en saumure, ainsi que poisson séché dit tsiri.....	»	10
		9) noix.....	»	15
		10) amandes et noisettes en coques.....	»	15
16		12) pistaches avec ou sans coques.....	»	40
Ex a		Grains et fruits oléagineux :		
18	a	1) de lin.....	»	0,75
—	a	Cires en général :		
36	a	Animales :		
—	a	1) d'abeille jaune en plaques.....	»	110
—	a	Peaux brutes grandes ou petites :		
—	b	Sèches, salées ou non.....	»	6
45	b	Vertes, salées ou non ou enduites de terre.....	»	4
—	a	Bois de pin, de sapin et de hêtre :		
—	b	Ronds en troncs, avec ou sans écorce.....	M 3	2
—	c	Equarris grossièrement à la hache.....	»	4
		Sciés :		
		1) d'une épaisseur supérieure à 50mm.....	»	8
48		2) d'une épaisseur supérieure à 15mm. jusqu'à 50mm.....	»	10
—	b	Bois pour usages spéciaux :		
59	a	Douves pour la tonnellerie ou autres usages (parquets etc.) :		
161	a	1) Non ouvrées.....	100 klgs.	1
—	a	Charbon de terre (anthracite, houille, xylite, lignite).....	tonne	2
—	a	Drogues et produits pharmaceutiques, sans réduction de tare pour les récipiens ou autres emballages immédiats :	100 klgs.	
		Plantes médicinales :		
		1) racines, écorces, herbes, feuilles, non dénommées, non pulvérisées....	»	12
167		2) les mêmes pulvérisées.....	»	30
—	b	Matières tinctoriales, végétales ou animales :		
175		Bois de teinture, en copeaux ou en poudre comme bois de campêche, bois rouge, bois jaune et similaires.....	»	3
220	a	Matières brutes propres au tannage et à la teinture, ainsi que leurs extraits :		
—	a	Noix de gale, avalanèdes.....	»	exempts
—	a	Fils de coton retors :		
—	b	Destinés à la couture.....	»	110
234		Non destinés à la couture :		
—	a	2) à plusieurs bouts.....	»	160
		Fils de laine, simples ou retors :		
		Ecrus ou blanchis propres à la fabrication des tapis destinés à l'exportation (franchise provisoire).....	»	exempts

ΠΙΝΑΞ Α'.

Κλάσεις 'Ελ- ληνικού Δα- σμολογίου	Εἶδη Ἑμπορευμάτων	Μονάς βάρους	Δασμὸς εἰς μεταλλι- κὰς δραχ- μὰς
'Αρ. 'Εδάφ.			
Ex 1	Ζῶα ζῶντα ὧν τὸ βᾶρος δὲν ὑπερβαίνει τὰ 200 χιλιόγραμμα :		
α	Βόες καὶ ταῦροι.....	κατὰ κεφαλ.	9
β	'Αγελάδες.....	»	9
γ	Βοῦβαλοι.....	»	9
δ	Μόσχαι, Δαμάλεις.....	»	9
3 α	Τυροί :		
	1) Ἐν ἄλμῃ (φέτα τουλομοθήριον).....	100 χιλ.	15
	2) Κεφαλοτύριον.....	»	15
	3) Κασέρι (Κασκαβάλι).....	»	15
β	3) Βούτυρον μαγειρικῆς χρήσεως, τετηγμένον ἢ λατισμένον ἢ μὴ, ὡς καὶ βούτυρον προβάτου ἢ αἰγὸς προωρισμένον πρὸς ἀνάτυξιν ἢ λατισμένον ἢ μὴ.....	»	40
δ	'Ὡὰ ὀρνιθοειδῶν καὶ ἄλλων πτηνῶν.....	»	ἀτελῆ
4 α	'Ιχθεῖς νωποί.....	»	ἀτελεῖς
Ex γ	Λακέρδαι, παλαμίδαι, σκόμβροι ἐν ἄλμῃ, ὡς καὶ τσίροι ἀπεξηραμένοι.....	»	10
12 β	9) Κάρυα.....	»	15
	10) Ἀμύγδαλα καὶ λεπτοκάρυα μετὰ φλοιοῦ.....	»	15
	12) Φυστίκια μετὰ ἢ ἄνευ φλοιοῦ.....	»	40
16 α	'Ελαιώδη σπέρματα καὶ καρποί :		
18 α	1) Λινόςπορος.....	»	0,75
	Κηρώδεις ὕλαι ἐν γένει :		
	Ζωικά :		
36 α	1) Κηρὸς μελισσῶν κίτρινος εἰς πλάκας.....	»	110
	Δέρματα ἀκατέργαστα μεγάλων ἢ μικρῶν ζώων :		
β	Ξηρά, ἢ λατισμένα ἢ μὴ.....	»	6
45 α	'Υγρά ἢ λατισμένα ἢ μὴ ἢ καὶ χρωματεπίπαστα.....	»	4
β	Εὐλεῖα ἐλάτης, πεύκης καὶ φηγοῦ (ὀξέας).....	Κυβ. μέτρα	2
γ	Στρογγύλη, εἰς κορμούς ἀποφλοιωμένους ἢ μὴ.....	»	4
	Χονδροειδῶς ὀρθογωνισμένη διὰ πελέκους.....	»	4
	Πριστή :		
48 α	1) Πάχους ἄνω τῶν 50 χιλιοστομέτρων.....	»	8
	2) » ἄνω τῶν 15 καὶ μέχρι 50 χιλιοστομέτρων.....	»	10
β	Εὐλεῖα εἰδικῶν χρήσεων :		
	Δοῦγα διὰ βαρελοσανίδας ἢ πᾶσαν ἄλλην χρῆσιν (παρκέτα κλπ.) :		
59 α	1) Ἀκατέργαστα.....	100 χιλ.	1
	Γαϊάνθρακες, ἀνθρακίται, πισσάνθρακες :		
161 α	Εὐλίτης, λιγνίται.....	'Ο τόννος	2
	Φάρμακα καὶ φαρμακευτικὰ προϊόντα, ἄνευ ἀφαιρέσεως ἀποβάρου διὰ τὰ δοχεῖα ἢ τὴν ἄλλην ἄμεσον συσκευασίαν :		
	Βοτάναι :		
	1) Ρίζαι, φλοιοί, πόαι φύλλα μὴ κατονομαζόμενα μὴ κونيποιημένα.....	100 χιλ.	12
	2) Τὰ ἀνωτέρω κونيποιημένα.....	»	30
167 β	Χρωστικαὶ οὐσίαι, φυτικά ἢ ζωικά :		
	Ξύλα βαφικά, εἰς σχίζας ἢ εἰς κόνιν, εἰς τὸ ὡς τὸ Καμπεχανόν, τὸ ἐρυθροξύλον, τὸ κυτρινόξύλον καὶ τὰ παρεμφερῆ.....	»	3
175 α	'Υλαι ἀκατέργαστοι κατάλληλοι διὰ τὴν δεψικὴν καὶ τὴν βαφικὴν, ὡς καὶ τὰ ἐκχυλίσματα αὐτῶν :		
220 α	Κικίδια, βάλανοι.....	»	ἀτελῆ
β	Κλώστα ἐκ βάμβακος :		
	Προωρισμένοι διὰ ράψιμον.....	»	110
	Μὴ προωρισμένοι διὰ ράψιμον.....	»	160
234 Ex α	2) Πολύκλωστοι.		
	Νήματα ἐξ ἐρίου ἀπαλὰ ἢ ἐστριμμένα :		
	'Αλεύκαστα ἢ λευκασμένα, χρήσιμα διὰ τὴν κατασκευὴν ταπήτων προωρισμένων πρὸς ἐξαγωγήν (Προσωρινὴ ἀτέλεια).....	»	ἀτελῆ

LISTE B

No du tarif ture	Désignation des marchandises	Droits en Ltq. par 100 kgs fixés par loi du 8) 6) 1929	Pourcent de reduc- tion accordé
Ex 75	Peaux ouvrées :		
—	A.—Tannées, non teintées :		
	2) de veau, vachette.....	175	12,5 o) o
—	3) autres peaux.....	87,5	12,5 o) o
—	B.—Tannées, teintées en toutes couleurs :		
	1) de mouton, agneau, chèvre et chevreau.....	255	12,5 o) o
	2) de veau, vachette.....	165	12,5 o) o
	3) autres peaux.....	105	12,5 o) o
Ex 78	A.—Cuir.....	80	12,5 o) o
Ex 87	Objets en peau et en cuir :		
—	A.—Porte-monnaie, sacs de dames, étuis à cigarettes, étuis de nécessaires de toilette, chaîne de montres :		
	1) simples ou combinés avec des matières communes.....	880	20 o) o
Note 87	Sont à considérer comme matières «communes» les imitations d'ivoire, d'écaille et de nacre, le trocard, le galalith, le celluloïde, la corne, l'os, le verre, la porcelaine, la soie artificielle et les métaux non précieux, même nickelés ou bronzés.		
Ex 179	Mandarines, cédrats.....	30	25 o) o
215	Vins :		
—	A.—En tonneaux ou autres gros récipients.....	120	25 o) o
Ex 215	B.—En bouteilles, dame-jeannes, cruches, y compris les hoids des dé- cipients.....	150	25 o) o
—	C.—Vins doux ou de dessert :		
	1) en tonneaux ou autres gros récipients.....	120	30 o) o
Ex 218	2) en bouteilles, dame-jeannes.....	150	30 o) o
—	Raki, rhum, brandy, vermouth, eau-de-vie de vin et autres boissons simi- laires non sucrés, y compris ceux avec fruits :		
—	A.—En tonneaux.....	225	20 o) o
—	B.—En autres récipients, y compris le poids des recipients.....	240	20 o) o
Ex 231	Huile de térébenthine (naphte végétale) y compris l'essence.....	15	30 o) o
Ex 234	B.—Savons de lessive à l'huile d'olive (en pièces, blocs ou poudre).....	25	22,5 o) o
Ex 261	B.—Paille à balais.....	4	30 o) o
Ex 276	B.—Extraits tannants valonés.....	4,5	20 o) o
277	B.—Colophane.....	4	30 o) o
369	Fils de coton teint, estampé (à un ou plusieurs bouts) :		
—	A.—Jusqu'à No 14 anglais (No 14 inclus).....	62,5	20 o) o
—	B.—Au-dessus du No 14 jusqu'à 24 anglais (No 24 inclus).....	67,5	20 o) o
—	C.—Au-dessus du No 24 anglais.....	60	20 o) o
381	Tissus ou tricots de coton, blanchis, teints, estampés, brodés, brochés, non dénommés ailleurs dans le tarif (y compris ceux mélangés ou com- binés avec des fils métalliques) :		
—	A.—Pesant jusqu'à 50 grammes au mètre carré (50 grammes inclus).....	180	20 o) o
—	B.—Pesant plus de 50 grammes jusqu'à 100 grammes au mètre carré (100 grammes inclus).....	135	20 o) o
—	C.—Pesant plus de 100 grammes jusqu'à 150 grammes au mètre carré (150 grammes inclus).....	80	20 o) o
Ex 395	D.—Pesant plus de 150 grammes au mètre carré.....	62,5	20 o) o
—	Articles de tricotage en coton tels que vêtements, flanelles, chemises, ca- leçons, chache-corsets, bas et chaussettes, (y compris ceux partiel- lement cousus) combinés ou non avec d'autres matières :		
—	B.—Ornés ou combinés avec d'autres matières.....	450	30 o) o
414	Ficelles, cordes cables :		
—	A.—Jusqu'à 5 m.m. de diamètre.....	37,5	20 o) o
—	B.—De 5 mm. de diamètre et au-dessus.....	25	20 o) o

Π Ι Ν Α Ξ Β'.

Κλάσεις Τουρ- κικού δασμο- λογίου	Εἶδη Ἑμπορευμάτων	Δασμοὶ εἰς Λ. Τ. κατὰ 100 χιλιόγρ. ὁρι- σθέντες διὰ νό- μου τῆς 8)6) 1929	Παραχω- ρηθὲν πο- σοστὸν ἐκ- πτώσεως
Ex 75	Δέρματα κατεργασμένα: Α.—Δεψασμένα, ἀχρωμάτιστα: 2) Μόσχεια, βακέτται..... 3) Λοιπὰ δέρματα..... Β.—Δεψασμένα, χρωματισμένα παντὸς χρώματος: 1) Προβάτου, ἀμνοῦ, αἰγὸς καὶ ἐριφίου..... 2) Μόσχεια βακέτται..... 3) Λοιπὰ δέρματα.....	175 87,5	12,5 ο)ο 12,5 ο)ο
Ex 78	Α.—Σκύτη.....	80	12,5 ο)ο
Ex 87	Εἶδη ἐκ δέρματος ἢ σκύτους: Α.—Χρηματοφυλάκια, σακκίδια κυριῶν, σιγαροθήκαι, θήκαι εὐπρεπιστικῆς σκευῆς, ἀλύσεις ὥρολογίων: 1) Ἀπλὰ ἢ ἐν συνδυασμῷ αὐτῶν μετὰ κινῶν ὑλῶν..... Θεωροῦνται ὡς κοινὰ ὑλὰι αἱ ἀπομιμήσεις ἐλεφαντοστοῦ, χελωνοστράκου, μαρ- γαροκόγχους, τὸ trocard, ὁ γαλάλιθος, τὸ κυτταρινοειδές, τὸ κέρας, τὸ ὄστον, ἡ ὕαλος, ἡ πορσελάνη, ἡ τεχνητὴ μεταξὰ καὶ τὰ μὴ πολὺτιμα μέ- ταλλα νικελωμένα ἢ ἐπιχαλκωμένα.	880	20 ο)ο
Σημ. εἰς κλάσιν 87 Α			
Ex 179	Μανδάρinia, κίτρα.....	30	25 ο)ο
Ex 215	Οἶνοι: Α.—Εἰς βαρέλια ἢ ἄλλα μεγάλα δοχεῖα..... Β.—Εἰς φιάλας, δαμιτζάνας, πήλινα δοχεῖα, συμπεριλαμβανομένων καὶ τοῦ βάρους τῶν δοχείων..... C.—Οἶνοι γλυκεῖς ἢ ἐπιδόρπιοι: 1) Εἰς βαρέλια ἢ ἄλλα μεγάλα δοχεῖα..... 2) Εἰς φιάλας, δαμιτζάνας.....	120 150	25 ο)ο 25 ο)ο
Ex 218	Ρακή, Ροῦμι. brandy, Βερμούτ, ἀπόσταγμα οἴνου καὶ λοιπὰ παρεμφερῆ οἶνο- πνευματώδη ποτὰ ἄνευ σακχάρου, συμπεριλαμβανομένων καὶ τῶν ποτῶν μετὰ καρπῶν: Α.—Εἰς βαρέλια..... Β.—Εἰς ἕτερα δοχεῖα συμπεριλαμβανομένου καὶ τοῦ βάρους τῶν δοχείων. .. Γ.—Ελαιον αἰθέριον τερεβινθίνης (νέφτι ἢ φυτικὴ νάφθα). B.—Σάπωνες πλύσεως ἐξ ἐλαιολάδου (εἰς τεμάχια ὀγκοῦς ἢ κόνιν)..... C.—Σαπωνοφόροτον..... B.—Δεψικά ἐκχυλίσματα βαλανιδίων..... B.—Κολοφώνιον..... Νήματα βαμβακερὰ χρωματισμένα, τυπωτὰ (Μονόκλωστα ἢ πολυκλωστα): Α.—Μέχρι τοῦ Ἀγγλικοῦ βαθμοῦ 14 συμπεριλαμβανομένου..... Β.—Ἀνω τοῦ ἀριθμοῦ 14 μέχρι τοῦ Ἀγγλικοῦ ἀριθμοῦ 24 συμπεριλαμβανομένου..... C.—Ἀνω τοῦ Ἀγγλικοῦ ἀριθμοῦ 24.....	225 240 25 4 4,50 4 62,50 67,50 60	20 ο)ο 20 ο)ο 22,5 ο)ο 30 20 ο)ο 30 ο)ο 20 ο)ο 20 ο)ο 20 ο)ο
Ex 251	Ἰφάσματα ἢ πλεκτὰ ἐκ βάμβακος, λευκασμένα, χρωματισμένα, τυπωτὰ, κεν- τημένα πεποικιλμένα, μὴ ἀλλάχου κατονομαζόμενα ἐν τῷ δασμολογίῳ (συμπεριλαμβανομένων καὶ τῶν μετὰ μεταλλικῶν νημάτων ἀμικτῶν ἢ συνυφασμένων)		
Ex 254	Α.—Βάρους μέχρι 50 γραμμαρίων κατὰ τετραγωνικὸν μέτρον (συμπεριλαμβα- νομένων καὶ τῶν 50 γραμμαρίων).....	180	20 ο)ο
Ex 261	Β.—Βάρους ἄνω τῶν 50 καὶ μέχρι 100 γραμμαρίων κατὰ τετραγωνικὸν μέτρον (τῶν 100 γραμμαρίων συμπεριλαμβανομένων).....	135	20 ο)ο
Ex 276	Γ.—Βάρους ἄνω τῶν 100 γραμμαρίων καὶ μέχρι 150 γραμμαρίων κατὰ τετρα- γωνικὸν μέτρον (τῶν 150 γραμμαρίων συμπεριλαμβανομένων).....	80	20 ο)ο
Ex 277	Δ.—Βάρους πλέον τῶν 150 γραμμαρίων κατὰ τετραγωνικὸν μέτρον.....	62,5	20 ο)ο
Ex 369	Εἶδη πλεκτὰ ἐκ βάμβακος οἶον ἐνδύματα, φανελλὰ, ὑποκάμισα, ἐσώβρακα, στηθόδεσμοι περιπόδια καὶ περικνημίδες (συμπεριλαμβανομένων καὶ τῶν μερικῶς ἐρραμμένων) ἀναμικτῶν ἢ εὖ μετ' ἄλλων ὑλῶν: B.—Ἐστολισμένα ἢ συνδεδυασμένα μετ' ἄλλων ὑλῶν.....	450	30 ο)ο
Ex 381	Σπάγγοι, σχοινία, κάλυκες: Α.—Πέχρι 5 χιλιοστῶν διαμέτρου..... Β.—Ἀπὸ 5 χιλιοστῶν διαμέτρου καὶ ἄνω.....	37,50 25	20 ο)ο 20 ο)ο
Ex 395			
Ex 414			

No du tarif ture	Désignation des marchandises	Droits en Ltq. par 100 kgs fixés par loi du 8)6)1929	Pourcent de reduc- tion accordé
Ex 417	Tissus, toile grossière d'emballage, sacs et ouvrages en jute, en fibres de coco au autres matières végétales non dénommées dans le tarif (cou- leur naturelle ou teints):		
—	A.—Toile grossière d'emballage.....	13	5 ο)ο
—	B.—Sacs.....	12	5 ο)ο
468	Talc (toute espèce).....	10	30 ο)ο
494	Bouteilles, flacons, galons, pots dame-jeannes et similaires (teints ou cou- leur naturelle):		
—	A.—Ordinaires: 1) simples..... 2) combinés avec d'autres matières (y compris ceux avec treillis de panier).....	3 6,25	20 ο)ο 20 ο)ο
—	Taillés, gravés et ornés: 1) combinés avec des matières communes.....	57, 5 200	20 ο)ο 15 ο)ο
Ex 792	Saloxine.....		
Ex 853	Sérums, vaccins, produits chiminiques, produits médicinaux, chimicoindu- striels et spécialités, non mentionnés dans le tarif: Ex B.—Spécialités jouissant du permis d'importation du Gouvernement ad. val.....	25 ο)ο	20 ο)ο

Κλάσεις Τουρ- κικού δασμο- λογίου		Εἶδη ἐμπορευμάτων	Δασμοὶ εἰς Ἀ. Τ. κατὰ 100 χιλιόγρ. ὀρι- σθέντες διὰ νό- μου τῆς 8)6) 1929	Παραχω- ρήθην πο- σοστὸν ἐκ- πτώσεως
Ex	417	Υφάσματα, ὑφάσματα χονδροειδοῦς διασκευῆς, σάκκοι καὶ εἶδη ἐξ ἰούτης, ἐξ ἰνῶν κοκκοφοινίων ἢ ἄλλων φυτικῶν ὑλῶν μὴ ἀναγραφόμενων ἐν τῇ δασμολογίᾳ (χρώματος φυσικοῦ ἢ χρωματισμένου :		
		A.—Χονδροειδῆ ὑφάσματα συσκευασίας	13	5 ο)0
		B.—Σάκκοι	12	5 ο 0
	468	Τάλκης (παντὸς εἶδους)	10	30 ο)0
	494	Φιάλαι, φιαλίδια, γαλόνια, δοχεῖα, δαμιτζάναι, καὶ παρεμφερῆ (χρωματισμένα ἢ φυσικοῦ χρώματος) :		
		A.—Κοινά :		
		1) Ἀπλᾶ	3	20 ο)0
		2) Συνδεδυασμένα μετ' ἄλλων ὑλῶν (συμπεριλαμβανόμενων καὶ τ. ν μετὰ ψαθίνου περιτυλίγματος)	6,25	20 ο)0
		B.—Χαραγμένα, λαξευτὰ ἢ διακόσμητα :		
		1) Συνδεδυασμένα μετὰ κοινῶν ὑλῶν	57,5	20 ο)0
	792	Σαλοξίνη	200	15 ο)0
	853	Ὀρροί, ἐμβόλια, χημικὰ προϊόντα, φαρμακευτικὰ χημικῆς βιομηχανίας προϊόντα καὶ εἰδικότητες, μὴ ἀναγραφόμενα ἐν τῇ δασμολογίᾳ		
Γ x		B.—Εἰδικότητες ἀπολαμβάνουσαι τοῦ πλεονεκτήματος τῆς εἰσαγωγῆς κατόπιν ἀδείας τῆς Κυβερνήσεως. κατ' ἐκτίμησιν	25 ο)0	20 ο)0

ANNEXE C

REPUBLIQUE HELLENIQUE

CHAMBRE DE COMMERCE ET D'INDUSTRIE D'ATHENES

CERTIFICAT D'ORIGINE

Nous, Chambre de Commerce et d'Industrie d'Athènes, certifions que :

a déclaré devant nous, sous sa responsabilité, que les marchandises ci-dessus désignées sont d'origine ou de fabrication conformément aux documents dignes de foi qui nous ont été présentés par l'expéditeur. Ces marchandises sont envoyées à à la consignment de commerçant ou industriel à par voie de terre ou de navire

Nombre et catégorie des colis	Marques et Numéros	Poids Br. ou Nt ou mesure de cap.	Espèce de marchandises

Ainsi affirmé sous ma responsabilité.

Athènes le

Signature du déclarant

Confirmé par, Nous, Chambre de Commerce et d'Industrie d'Athènes, qui attestons en outre que la vente des marchandises désignées ci-dessus, a été effectivement conclue, en ce pays.

Athènes, le.....

LE DIRECTEUR

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Γ'.
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΕΜΠΟΡΙΚΟΝ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΟΝ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟΝ ΑΘΗΝΩΝ

ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΟΝ ΠΡΟΕΛΕΥΣΕΩΣ

Ἡμεῖς, Ἐμπορικὸν καὶ Βιομηχανικὸν Ἐπιμελητήριον Ἀθηνῶν, πιστοποιοῦμεν ὅτι :

ἐδῆλωσεν ἐνώπιον ἡμῶν, ὑπὸ ἰδίαν εὐθύνην, ὅτι τὰ κάτωθι ἀναφερόμενα ἐμπορεύματα εἶναι προελεύσεως ἢ
κατασκευῆς συμφώνως πρὸς τὰ ἀξιόπιστα ἔγγραφα ἃτίνα παρουσίασεν ἡμῖν
ὁ ἀποστολεὺς. Τὰ ἐμπορεύματα ταῦτα ἀποστέλλονται εἰς εἰς παραλαβὴν
..... ἐμπορίου ἢ βιομηχανίου ἐν διὰ ξηρᾶς ἢ διὰ θαλάσσης,

Αριθμός και κατηγορία τῶν δερμάτων	Σήματα και αριθμοί.	Βάρος μικτὸν ἢ καθαρὸν ἢ μέ- τρον χωρητικότη.	Εἶδος ἐμπορευμάτων

Βεβαιοῦται ὑπ' εὐθύνην μου.

Ἀθῆναι τῇ

Ὑπογραφή τοῦ δηλοῦντος

Ἐπιβεβαιούται παρ' ἡμῶν τοῦ Ἐμπορικοῦ καὶ Βιομηχανικοῦ Ἐπιμελητηρίου Ἀθηνῶν, πιστοποιούντων ἐπὶ πλέον ὅτι ἡ πώλησις τῶν ἄνωθι ἀναφερομένων ἐμπορευμάτων, συνήφθη πράγματι ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ.

Αθήνα τη

Ὁ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

A N N E X E C1

Modèle

Certificat d'origine

Expéditeur :			Receveur :		
Non			Nom		
Domicile			Domicile		
Rue			Rue		
Nombre des colis	mode d'amballage	Marques No	Poids brut net en kilogramme et valeur	Voies d'expédition (chemin de fer, poste, bateaux etc.)	Contenu

Il est certifié que les marchandises désignées ci dessus sont d'origine.....

.....le.....1930.....

(désignation du bureau compétent et signature)

(sceaux)

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΓΙ

Υπόδειγμα

πιστοποιητικὸν προσλεύσεως

Ἀποστολὲς		Παραλήπτης			
Ὄνομα		Ὄνομα			
Κατοικία		Κατοικία			
Ὅδός		Ὅδός			
Ἀριθμὸς τῶν δεμάτων	Τρόπος συσκευασίας	Σήματα ἀριθ.	Βάρος μικτὸν καθαρὸν εἰς χιλιόγ. καὶ ἀξία	Τρόπος ἀποστολῆς (σιδηροδρομικῶς, ταχυ- δρομικῶς, ἀεροπορικῶς κ. λ. π.)	Περιεχόμενον

πιστοποιεῖται ὅτι τὰ ἄνωθι ἀναφερόμενα ἐμπορεύματα εἶναι προσεύσεως

..... τῇ 193

(ὕποδειξις τοῦ ἁρμοδίου γραφείου καὶ ὑπογραφή)

(σφραγίς)

ANNEXE D.

NOM DE L'ETAT

(Autorité de délivrance)

Carte de légitimation pour voyageurs de commerce valable pendant douze mois à compter de la date de délivrance.

Bon pour

No de la carte.....

Il est certifié par la présente que le porteur de cette carte

M.

né à

demeurant à

rue No

1)

possède

à

sous la raison de commerce

.....

.....

(ou) est commis (de la maison

voyageurs au service (des maisons.....

à

1)

qui possède

possédant

sous la raison de commerce

Le porteur de cette carte se proposant de recevoir des commandes dans les pays susvisés et de faire

des achats pour la (les) maison (s) dont il s'agit il est certifié que ladite (lesdites) maison (s) est (sont)

autorisée (s) à pratiquer son (leurs) industrie (s) et son (leurs) commerce (s) à

et y paie (nt) les contributions légales à cet effet.

.....le.....193....

Signature du chef de la (des) maison (s)

Signalement du porteur

Age.....
Taille.....
Cheveux.....
Signes particuliers.....

Signature du porteur

1) Indication de la fabrique ou du commerce.

N.B.—On ne doit remplir que la rubrique 1 du formulaire, lorsqu'il s'agit du chef d'un établissement commercial ou industriel.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Δ'.
ΟΝΟΜΑ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

(Εκδίδουσα αρχή)

Διότι η παρούσα διαβιβάζεται διὰ περιόδου δώδεκα μηνών ἀπὸ τῆς ἡμερομηνίας τῆς ἐκδόσεώς του.

Ἰσχύει διὰ

ἀριθμὸς δελτίου

Πιστοποιεῖται διὰ τοῦ παρόντος ὅτι ὁ κομιστὴς τοῦ δελτίου τούτου κ.

γεννηθεὶς ἐν

κατακλιθεὶς ἐν

ὁδὸς

(1)

κέκτηται

εἰς

ὑπὸ τὴν ἐμπορικὴν ἐπωνυμίαν

(ἡ) εἶναι περιουθεύων (τῶν οἴκων)

πράκτωρ εἰς τὴν ἐπιχειρήσαν (τῶν οἴκων)

εἰς

(1)

ὅστις κέκτηται

κέκτηται

ὑπὸ τὴν ἐμπορικὴν ἐπωνυμίαν

Τοῦ κομιστοῦ τοῦ δελτίου τούτου προτιθεμένου νὰ συγκεντρώσῃ παραγγελίας εἰς τὰς προαναφερμένας χώρας καὶ νὰ προσέλθῃ εἰς ἀγοράς διὰ τὸν (τὰς) οἴκον (οἴκους) περὶ οὗ (ᾧ) πρόκειται, πιστοποιεῖται ὅτι ὁ εἰρημένος (οἱ εἰρημένοι) οἶκος (οἱ οἴκοι) εἶναι ἐξουσιοδοτημένος (οἱ) νὰ μετέρχεται (ωνται) τὴν βιομηχανίαν τοῦ (των) καὶ τὸ ἐμπορίον τοῦ (των) ἐν καὶ ὅτι καταβάλλει (ουσι) τοὺς νομίμους φόρους.

.....τῇ 193.....

Ὑπογραφή τοῦ προϊσταμένου

τοῦ (τῶν) οἴκου (ων)

Περιγραφή τοῦ κομιστοῦ

Πολίτης.....
Ανάστημα.....
Κόμη.....
Διακριτικὰ σημεῖα.....

Ὑπογραφή τοῦ κομιστοῦ

1) Ὑπόδειξις τοῦ ἐργοστασίου ἢ τοῦ ἐμπορίου.

Σημ. Δὲν θὰ συμπληροῦται ἡ ὁ ἀριθ. 1 τοῦ ἐντύπου, ὡς αἰεὶ πρόκειται περὶ τοῦ προϊσταμένου ἐμπορίου ἢ βιομηχανικοῦ καταστήματος.

ANNEXE D

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
(République Hellénique)

ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΟΝ
ΤΑΥΤΟΤΗΤΟΣ ΔΙΑ ΤΟΝ ΠΕΡΙΟΔΕΥΟΝΤΑ
ΕΜΠΟΡΙΚΟΝ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΝ
CARTE DE LEGITIMATION
Pour voyageurs de Commerce

Ἰσχύον ἐπὶ δώδεκα μῆνας ἀπὸ τῆς
ἡμερομηνίας τῆς ἐκδόσεώς του.

Valable pendant douze mois à
compter de la date de délivrance

Αἰ. Αριθ. Δελτίου
No De la Carte

ΕΚΔΙΔΟΥΣΑ ΑΡΧΗ: Ἐμπορικὸν καὶ
Βιομηχανικὸν Ἐπιμελητήριον.

Ο ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ (Σφραγίς)

AUTORITÉ DE DELIVRANCE:
Chambre de Commerce et d'Industrie
de

LE DIRECTEUR

Ἐν τῇ 19
Α le 19

Πιστοποιεῖται διὰ τοῦ παρόντος
ὅτι ὁ φέρων τὸ Δελτίον τοῦτο
Il est certifié par la présente
que le porteur de cette carte

κ.

Mr.

γεννηθεὶς ἐν.

né à.

δι μένων ἐν.

démeurant à.

Ὁδὸς.

Rue.

Ἔχει (1)

possède (2)

Ἐν.

à.

Σημ. 1) Ὄνομα ἐργοστασίου ἢ εἵδος
ἐμπορίου 2) Indication de la fabri-
que ou du commerce.

Σημ. Δὲν νὰ πληροῦται μόνον τὸ
ὑπ' ἀριθ. 1 τοῦ προτύπου ἐν ᾧ περι-
πτώσει πρόκειται περὶ τοῦ ἀρχηγοῦ
ἐμπορίου ἢ βιομηχανικοῦ καταστή-
ματος.

N. B. On ne doit remplir que la
rubrique I du formulaire, lorsqu'il
s'agit du chef d'un établissement
commercial ou industriel.

Ὑπὸ τὴν Ἐμπορικὴν ἐπωνυμίαν.
Sous le raison du Commerce.

.....

.....

.....

ἡ εἶναι περιουθεύων ὑπάλληλος τοῦ

οἴκου (τῶν οἴκων)

ou est commis-voyageur en

service de la (des) maison (s) ..

.....

.....

.....

ἐν.

à.

ὅστις ἔχει (ἔχουσιν)

qui possède (nt)

.....

.....

.....

Ὑπὸ τὴν ἐμπορικὴν ἐπωνυμίαν

Sous la raison du Commerce.

.....

.....

.....

Ὁ φέρων τὸ Δελτίον τοῦτο προτίθεται νὰ συλλέξῃ παραγγελίας εἰς τὰς ἀνωτέρω ἀναφερομένας χώρας καὶ νὰ ἐνεργήσῃ ἀγορὰς διὰ τὸν οἶκον (ἢ τοὺς οἴκους) περὶ ὧν πρόκειται. Ἐφ' ὃ πιστοποιεῖται ὅτι ὁ ρηθεὶς οἶκος ἢ οἱ ρηθέντες οἴκοι ἔχει (ἔχουσι) τὴν ἀδειαν νὰ ἐξασκῶσι τὴν βιομηχανίαν αὐτοῦ (αὐτῶν) καὶ τὸ ἐμπόριον αὐτοῦ (αὐτῶν) ἐν.....

Le porteur de cette carte se propose de réaillir des commandes dans les pays visés et, de faire des achats pour la (les) maison (s) dont il s'agit il est certifié que la dite (les dites) maison (s) est (sont) autorisée(s) à pratiquer son (leurs) industrie (s) et son (leurs) commerce (s) à

καὶ καταβάλλει (καταβάλλουσιν) τοὺς πρὸς τοῦτο νομίμους φόρους, et y paye (nt) les contributions légales à cet effet.

Υπογραφή τοῦ ἀρχηγοῦ τοῦ (τῶν) οἴκου (οἴκων) la Signature du chef de (des) maison (s)

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΦΕΡΟΝΤΟΣ
SIGNALLEMENT DU PORTEUR

Φωτογραφία)
Photographie

Ἡλικία
Age
Ἀνάστημα
Ταίλη.....
Κόμη
Cheveux
Εἰδικὰ σημεῖα.....
Signes particuliers.....
Υπογραφή τοῦ φέροντος.....
Signature du porteur

Καλὸν διὰ
Bon pour.....
.....
.....
.....
.....

PROTOCOLE DE SIGNATURE

Au moment de signer la Convention en date de ce jour, les Hautes Parties Contractantes ont décidé de préciser certaines de ses clauses ainsi que leurs conditions d'application suivant les dispositions ci-après :

Ad. Article I.

Il est entendu, toutefois, que les dispositions de l'article 1 ne portent pas atteinte ni aux stipulations de l'article 1 de la Convention d'Echange conclue à Lausanne le 30 janvier 1923, ni aux règlements qui sont ou seront en vigueur en matière de passeports, de visas, de permis de séjour et de la protection du marché national du travail.

Ad. Article IX.

Il est entendu que l'expression «réquisitions civiles» couvre également les expropriations pour raison d'utilité publique.

Ad. Article X.

Les Hautes Parties Contractantes se réservent le droit de prendre les mesures nécessaires contre le dumping.

Au cas où le tarif appliqué à l'un des articles de la liste B sur lesquels portent les pourcentages de réduction serait majoré, la tarif action résultant, à la date de la signature de la présente Convention, des avantages qui y sont prévus, serait maintenue sans changement pour ledit article jusqu'à l'expiration d'un délai de neuf mois à partir de la mise en vigueur de la majoration susmentionnée.

Conformément à l'article 15 de la loi douanière No 1499 du 8 juin 1929, aucune majoration du tarif ne peut être mise en vigueur moins de trois mois après la publication au Journal Officiel.

Il est bien entendu que, au cas où la Turquie céderait à une majoration des taux de la liste B de son tarif douanier, les deux Hautes Parties Contractantes sont d'ores et déjà d'accord pour entamer des négociations, pendant la durée de la Convention, en vue de remédier à ces majorations et d'y chercher sur de nouvelles bases une solution de conciliation.

Ad. Article XV.

Il est entendu qu'en matière de certificats d'origine, les Hautes Parties Contractantes s'accordent, à charge de réciprocité, le traitement de la nation la plus favorisée.

Il est aussi entendu que les certificats d'origine délivrés par les autorités respectives des deux Pays pour le bétail à exporter ne seront pas soumis aux visas consulaires, à charge de réciprocité, dans les localités où il n'y a pas de consulats.

Ad. Article XXV.

Il est entendu que les dispositions de l'article 25 ne doivent pas être considérées comme atteintes du fait que la Turquie accorde une réduction sur les taxes de phare aux navires battant le pavillon national et faisant régulièrement le service de transport des valises postales turques entre les ports turcs.

ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟΝ ΥΠΟΓΡΑΦΗΣ

Κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς υπογραφῆς τῆς ὑπὸ σημερινῇν ἡμερομηνίαν Συμβάσεως, τὰ Ὑψηλὰ Συμβαλλόμενα Μέρη ἀπεφάσισαν νὰ διευκρινίσωσι τινὰς τῶν διατάξεων αὐτῆς ὡς καὶ τοὺς ὅρους τῆς ἐφαρμογῆς των, συμφώνως πρὸς τὰς κάτωθι διατάξεις :

Εἰς Ἄρθρον 1.

Ἐννοεῖται, ἐν τούτοις, ὅτι διὰ τῶν διατάξεων τοῦ ἁρθροῦ 1 δὲν θίγονται αὐτὲ αἱ διατάξεις τοῦ ἁρθροῦ 1 τῆς ἐν Λωζάνῃ, τῇ 30 Ἰανουαρίου 1923 συνταχθεῖσης Συμβάσεως Ἀνταλλαγῆς, ὡς οἱ σήμερον ἢ ἐν τῷ μέλλοντι ἐν ἰσχύϊ κανονισμοὶ ἀναφορικῶς πρὸς τὰ διαβιτήρια, τὰς θεωρήσεις, τὰς ἀδείας διαμονῆς καὶ τὴν προστασίαν τῆς ἐντοπίου ἀγορᾶς ἐργασίας.

Εἰς Ἄρθρον 9.

Ἐννοεῖται ὅτι ἡ διατύπωσις «πολιτικαὶ ἐπιτάξεις» καλύπτει ὡσαύτως τὰς διὰ λόγους δημοσίας ὠφελείας ἀπαλλοτριώσεις.

Εἰς Ἄρθρον 10.

Τὰ Ὑψηλὰ Συμβαλλόμενα Μέρη ἐπιφυλάσσουν ἐαυτοῖς τὸ δικαίωμα νὰ λαμβάνωσι τὰ ἀναγκαῖα μέτρα ἐναντίον τοῦ dumping.

Εἰς περίπτωσιν κα.0' ἣν ὁ ἐφαρμοζόμενος δασμὸς ἐπὶ ἐνὸς τῶν εἰδῶν τοῦ πίνακος Β ἐφ' ὧν ἔχουσι ἐφαρμογὴν τὰ πιστὰ ἐκπτώσεως θὰ ὑψώνηται, ἡ δασμολογία ἢ πριμπίουσα, κατὰ τὴν ἡμερομηνίαν τῆς παραύσης Συμβάσεως, ἐκ τῶν ἐν αὐτῇ προβλεπόμενων εἰρητῶν, θὰ διατηρῆται ἀνευ μεταβολῆς διὰ τὸ ἐν λόγῳ εἶδος μέχρι τῆς ἐκπνοῆς προθεσμίας ἐννέα μηνῶν ἀπὸ τῆς ἡμερομηνίας τῆς ἰσχύος τῆς προρηθείσης αὐξήσεως.

Συμφώνως τῷ ἁρθρῷ 15 τοῦ τελωνειακοῦ νόμου ὑπ' ἀριθ. 1499 τῆς 8 Ἰουνίου 1929, οὐδεμία αὐξήσις τοῦ τευρκικοῦ δασμολογίου δύναται νὰ τεθῇ ἐν ἰσχύϊ πρὸ τῆς προελεύσεως τριῶν μηνῶν ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως ἐν τῇ Ἐφημερίδι τῆς Κυβερνήσεως.

Ἐννοεῖται ὅτι, εἰς περίπτωσιν κα.0' ἣν ἡ Τουρκία θὰ προέβαιεν εἰς αὐξήσιν τῶν δασμῶν τοῦ πίνακος Β τοῦ τελωνειακοῦ αὐτῆς δασμολογίου, τὰ δύο Ὑψηλὰ Συμβαλλόμενα Μέρη συμφωνοῦσιν ἀπὸ τοῦδε ὅπως ἀρξάνται διαπραγματεύσεων, κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς Συμβάσεως, πρὸς ἐπανόρθωσιν τῆς ἐκ τῶν αὐξήσεων προκυπτούσης καταστάσεως καὶ πρὸς ἐξεύρεσιν ἐπὶ νέων βάσεων συμβιβαστικῆς λύσεως.

Εἰς Ἄρθρον 15.

Ἐννοεῖται ὅτι εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τὰ πιστοποιητικὰ προελεύσεως, τὰ Ὑψηλὰ Συμβαλλόμενα Μέρη παρέχουσιν ἀλλήλοις, ὑπὸ τὸν ὅρον τῆς ἀμοιβαιότητος, τὴν ρήτηραν τοῦ μᾶλλον ἐννοουμένου κράτους.

Ἐννοεῖται ἐπίσης ὅτι τὰ πιστοποιητικὰ προελεύσεως τὰ ἐκδιδόμενα ὑπὸ τῶν οἰκείων ἀρχῶν τῶν δύο χωρῶν ἐν σχέσει πρὸς τὰ ἐξαχθισόμενα ζῶα δὲν θὰ ὑπόκεινται εἰς προξενικὰς θεωρήσεις, ὑπὸ τὸν ὅρον τῆς ἀμοιβαιότητος, εἰς οὓς τόπους δὲν ὑπάρχουσι προξενικαὶ ἀρχαί.

Εἰς Ἄρθρον 25.

Ἐννοεῖται ὅτι αἱ διατάξεις τοῦ ἁρθροῦ 25 δὲν πρέπει νὰ θεωρῶνται ὡς θιγόμεναι ἐκ τοῦ γεγονότος ὅτι ἡ Τουρκία χορηγεῖ ἐκπτώσιν ἐπὶ τῶν φορικῶν τελῶν εἰς τὰ ὑπὸ ἐθνικὴν σημαίαν πλοία καὶ ἐκτελοῦντα κανονικῶς τὴν ὑπηρεσίαν μεταφορᾶς τῶν τευρκικῶν τοχυδρμικῶν ἀσάκων μετὰ τῶν Τουρκικῶν λιμένων.

Ad. Articles XXXII et XXXIII.

Il est entendu que ni l'une ni l'autre des Hautes Parties Contractantes ne pourra invoquer le bénéfice traitement du pays le plus favorisé énoncé dans ces articles pour réclamer en faveur de ses officiers consulaires des droits autres ou plus étendus que ceux accordés par Elle-même aux officiers consulaires de l'autre Partie.

Ad. Article XXXV.

Il est entendu que tous les cas ressortant du domaine de la souveraineté ou de la compétence exclusive de l'Etat conformément aux usages du droit international ne sauraient faire l'objet d'un arbitrage.

Le présent Protocole fait partie intégrante de la présente Convention et entre en vigueur en même temps que la Convention.

En foi de quoi, les Plénipotentiaires ont signé le présent Protocole.

Fait en français en double exemplaire à Ankara, le 30 octobre 1930.

A. MICHALAKOPOULOS

T. RUSTU

S. POLYCHRONIADES

ZEKAI

MUSTAFA SEREF

M. NUMAN

Είς "Αρθρον 32 καὶ 33.

Ἐννοεῖται ὅτι οὐδέτερον τῶν Ὑψηλῶν Συμβαλλομένων Μερῶν θὰ δύναται νὰ ἐπικυρωθῇ τὸ εὐεργέτημα τῆς φήτρως τοῦ μὲλλον εὐνοουμένου κράτους, τοῦ περιλαμβανομένου ἐν τοῖς ὅροις ταῦτα διὰ τὴν ἀξίωσιν ὑπὲρ τῶν προϋφαιμένων αὐτοῦ ὑπαλλήλων δικαιοῦματα ἄλλα ἢ πλεονέκτημα ἀπὸ τὰ παρεχόμενα ὑπ' αὐτοῦ τοῦ ἴδιου εἰς τοὺς προϋφαιμένους ὑπαλλήλους τοῦ ἑτέρου Μέρους.

Είς "Αρθρον 35.

Ἐννοεῖται ὅτι ἅπαντα αἱ περιπτώσεις αἱ ἀναγόμεναι εἰς θέματα τῆς κυριαρχίας ἢ τῆς ἀποκλειστικῆς δικαιοδοσίας τοῦ Κράτους συμφώνως πρὸς τὰ Διεθνή νόμιμα δὲν θὰ δύναται ν' ἀποτελέσωσιν ἀντικείμενα διακρίσεως.

Τὸ παρὸν πρωτόκολλον ἀποτελεῖ μέρος ἀναπόσπαστον τῆς παρούσης Συμβάσεως καὶ ἄρχειται ἰσχύον μετὰ τῆς Συμβάσεως.

Εἰς πίστωση τῶν ἀνωτέρω, οἱ Πληρεξούσιοι ὑπέγραψαν τὸ παρὸν πρωτόκολλον.

Συνετάχθη γαλλιστὶ εἰς διπλοῦν ἐν Ἀγκυρᾷ τῇ 30 Ὀκτωβρίου 1930.

A. MICHALAKOPOULOS

T. RUSTU

S. POLYCHRONIADES

ZEKAI

ΜΟΥΣΤΑΦΑ ΣΕΡΕΦ

M. NOYMAN

Προτάσει τοῦ κ. Προέδρου ἀναγινώσκονται καὶ ἐπικυροῦνται τὰ πρακτικὰ τῆς σημερινῆς συνεδριάσεως καὶ ὥρα 2.30' πρῶνιν γίνεσθαι ἡ συνεδρίασις διὰ τὴν προσεχῆ Δευτέραν ὥραν 4.30' μ.μ.

Ὁ Πρόεδρος

Θ. ΣΟΦΟΥΛΗΣ

Οἱ Γραμματεῖς

Θ. Κολιαλέξης

Ι. Τσονταρίδης

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΚΓ'

Δευτέρας 22 Δεκεμβρίου 1930.

Ὁρᾷ 4.30' μ.μ. ὁ Πρόεδρος κ. Θ. Σοφούλης, ἀνελθὼν ἐπὶ τῆς ἑδρας, κηρύσσει τὴν ἑναρξιν τῆς συνεδριάσεως καὶ διατάσσει νὰ ἀνοιχθῶσι τὰ θεωρεῖα.

Ἀνακοινοῦνται τὰ ἐξῆς:

Συνεταῖροι πρόσφυγες τοῦ γεωργικοῦ συνεταιρισμοῦ πωλήσεως σουλτανιάς Σητείας Κρήτης διαμαρτύρονται διὰ τὴν ἄδικον διαγραφὴν τῶν ἐκ τοῦ μητρώου.

Οἱ ποτοποιοὶ Ξάνθης διαμαρτύρονται κατὰ τοῦ γενικοῦ διοικητοῦ Θράκης διὰ τὴν κακὴν ὑπ' αὐτοῦ ἐρμηνείαν τοῦ νόμου 4123.

Ὁ Χ. Ἀναστασιάδης κάτοικος Θεσσαλονίκης διαμαρτύρεται κατὰ τοῦ διευθυντοῦ τῶν φυλακῶν ἀρνούμενου νὰ συμμορφωθῇ πρὸς τὸ ἄρθρον 63 τοῦ νόμου 4845.

Οἱ δικαστικοὶ ὑπάλληλοι Λεσδαδεῖς, διαμαρτυροῦμενοι διὰ τὴν παρέλκυσιν τῆς ἐπιλύσεως τῶν ζητημάτων των, ζητοῦν τὴν ἄμεσον κατάθεσιν νομοσχεδίου διαδοθιμότητός των.

Ἡ γεωργικὴ ἐταιρεία Θεσσαλονίκης διαμαρτύρεται διὰ τὴν ὑπὸ τῶν κρατικῶν δένδροκομικῶν σταθμῶν πώλησιν δένδρων εἰς χαμηλὰς τιμὰς πρὸς ζημίαν τῶν ἰδιωτικῶν φωτοῶν.

Τὸ συνδικατικὸν ἀνέργων ἐργατῶν ἐπισιτισμοῦ ζητεῖ τὴν παροχὴν 1.000 δρ. ἐπιδόματος πρὸς χορήγησιν ἐβδομαδιαζῶν ἐπιδόματων καὶ διανομὴν συσσιτίου.

Αἱ ἀναγκαιὰ ὀργανώσεις Πατρῶν ζητοῦν τὴν χορήγησιν ἀδειῶν χαρτοπαιξίας καὶ δισχιδιοδράχμου ἐνισχύσεως κατὰ τὰς ἐορτάς.

Ἡ ἑνωσις συνεταιρισμῶν Σερβίων, διαμαρτυρομένη διὰ τὴν ὑπερβολικὴν ἐκτίμησιν κατὰ στρέμμα τῶν παραχωρηθησάντων γαιῶν εἰς δραχ. 750, παρακαλεῖ ὅπως ἐκτιμηθῶσιν αὐταὶ εἰς δραχμ. 400 κατὰ στρέμμα.

Οἱ ἐπαγγελματικοὶ Λαρίσης, ἡ πανεργατικὴ συγκέντρωσις Σερρών, τὸ σωματεῖον καπνεργατῶν Σωχοῦ, ἡ ἑνωσις παικτικῶν πολεμιστῶν καὶ ἡ ἐπιτροπὴ Πέλλης ζητοῦν τὴν ἀκύρωσιν τῆς καταδικαστικῆς ἀποφάσεως τῶν δύο στρατιωτῶν καὶ τὴν κατάργησιν τοῦ πειθαρχικοῦ οὐλαμοῦ Καλπακίου.

Οἱ Σ. Ἰορδανίδης καὶ Ν. Σκούρκας κληροῦχοι καὶ κάτοικοι Μ. Παζαρκίου (Σαραζάρ) τοῦ τέως δήμου Ἀρμενίου τῆς Λαρίσης ζητοῦν τὴν ἀνάλυσιν τῶν ὑπ' αὐτῶν 27351 καὶ 37662 ἀποφάσεων τοῦ Ὑπουργείου Γεωργίας περὶ ἐπικυρώσεως τῶν κληρῶν των εἰς τοὺς ἐνοικιαστας των.

Οἱ βουλευταὶ κ. κ. Γ. Ροδόπουλος, Σ. Ἀναστασιάδης καὶ Ι. Κουτσίνας καταθέτουσιν ὑπόμνημα τοῦ συνεταιρισμοῦ ἀποκαταστάσεως ἀστέγων Τυρνάβου.

Ὁ βουλευτὴς κ. Κ. Πολυχρονάκης καταθέτει αἴτησιν φοιτητῶν τοῦ ἐν Ἀθήναις Πανεπιστημίου ἐγγραφέντων τὸ πρῶτον κατὰ τὸ ἔτος 1923—24.

Ὁ βουλευτὴς κ. Ν. Σπηλιώτης καταθέτει αἴτησιν ἐνός αὐτοῦ ἀναπήρων πολέμου καὶ θυμάτων περιφερείας Θηβῶν περὶ χορηγήσεως ἐπιδόματος κατὰ τὰς ἐορτάς.

Ἀναγινώσκονται εἰς τὰ ἐξῆς τηλεγραφήματα:

Βουλευτῆς Ἀνθρακόπουλος ἀντιπροσωπεύει ἀτομικὰς του φασιστικὰς δοξασίας καθὼς καὶ φασιστῶν Μουτούση Παγκούτσου καὶ Σοφianoπούλου, οὐδένα ἀγρότην ἀντιπροσωπεύοντων. Γνώμας ἀγροτῶν Βερροίας καὶ περιφερείας αὐτῆς θὰ διερμηνεύη ὁ βουλευτὴς Δράμας Τζεγάς, ἐκλεγείς ὑπὸ σῆμα ἀγροτικοῦ κόμματος.

Ἀντιπρόσωπος Βερροίας ἀγροτικοῦ κόμματος Ἑλλάδος καὶ Γενικὸς Γραμματεὺς Παραρτήματος Βερροίας

Ἀναστάσιος Λεονάρδος

Ἀγροτικὸν κόμμα Ἑλλάδος ἐκπροσωπεῖ ἡγέτης Κοινοβουλευτικῆς ὁμάδος Ἀνθρακόπουλος, ἐρμηνεύων γνώμην κόμματος Βουλῆς. Ὅμως Χατζηγιάννην οὐδένα ἐκπροσωπεῖ, διαγραφείσα κόμματος.

Ἐντολὴ ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς Γενικὸς Γραμματεὺς Παγκούτσος.

Τμήματα: Κατερίνης Μπακάλης, Λαρίσης Ζουνάλης, Καρδίτσας Παππάς, Σερρών Παταλωτῆς, Βερροίας Κατσανᾶς, Γρεβενῶν Ματούσης, Τρικάλων Παπαθανασίου, Γιαννιτσῶν Ἀλεξανδρίδης, Ἐδέσσης Σακκαμανόγλου.

Μεθ' ὧν ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Κοινοβουλευτικῇ Ἐπιτροπῇ ὑποβάλλει τὴν ἐκθεσὶν τῆς ἐπὶ τοῦ σχεδίου νόμου «περὶ τῆς ἀληθοῦς ἐννοίας τῶν περὶ ἀποδοχῶν διατάξεων τοῦ νόμου 4620 «περὶ τροποποιήσεως καὶ συμπληρώσεως διατάξεων τοῦ ὀργανισμοῦ τοῦ Ἑθνικοῦ καὶ Καποδιστριακοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν κ.λπ.» καὶ τοῦ νόμου 4751 «περὶ κυρώσεως τοῦ ἀπὸ 2 Ὀκτωβρίου 1929 Ν. Δ. «περὶ τροποποιήσεως τοῦ Ν. Δ. τῆς 25 Σεπτεμβρίου 1924 «περὶ ἀποδοχῶν τῶν δημοσίων πολιτικῶν ὑπαλλήλων».

Ἡ ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Κοινοβουλευτικῇ Ἐπιτροπῇ ὑποβάλλει τὴν ἐκθεσὶν τῆς ἐπὶ τοῦ σχεδίου νόμου «περὶ τροποποιήσεως τοῦ νόμου 4631 «περὶ καθορισμοῦ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν συμβολαιογράφων».

Οἱ κ. κ. Π. Βουρλούμης (Ὑπουργὸς τῆς Ἑθνικῆς Οἰκονομίας), Ἐμμ. Ἐμμανουηλίδης (Ὑπουργὸς τῆς Προνοίας) καὶ Β. Δεληγιάννης (Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν) ὑποβάλλουν σχέδιον νόμου «περὶ τροποποιήσεως τοῦ ἄρθρου 10 τοῦ νόμου 4180 «περὶ ὑποχρεωτικῆς προσλήψεως ἐφέδρων κ.λπ.».

Οἱ κ. κ. Π. Βουρλούμης (Ὑπουργὸς τῆς Ἑθνικῆς Οἰκονομίας) καὶ Γ. Μαργῆς (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν) ὑποβάλλουν τὰ ἐξῆς σχέδια νόμων:

1) Περὶ τροποποιήσεως καὶ συμπληρώσεως τοῦ Ν. Δ. τῆς 11/11 Μαΐου 1929 «περὶ συστάσεως Ἑλληνικοῦ Ταπητουργικοῦ Ὄργανισμοῦ» καὶ

2) Περὶ ἐγκρίσεως τῆς ἀπαιτουμένης δαπάνης διὰ τὴν ἐνέργειαν ἀπογραφῆς τῶν βιομηχανικῶν καὶ ἐμπορικῶν ἐπιχειρήσεων.

Οἱ κ. κ. Π. Βουρλούμης (Ὑπουργὸς τῆς Ἑθνικῆς Οἰκονομίας) καὶ Β. Δεληγιάννης (Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν) ὑποβάλλουν σχέδιον νόμου «περὶ τροποποιήσεως τοῦ νόμου 4113 «περὶ παρατάσεως τῆς ἰσχύος τοῦ Ν. Δ. τῆς 24 Νοεμβρίου 1922 «περὶ ἐπιβολῆς προσθέτου φορολογίας ἐπὶ τῶν διὰ τοῦ λιμένων Θεσσαλονίκης εἰσκαγομένων ἐμπορευμάτων».

Ὁ κ. Β. Καραπαναγιώτης (Ὑπουργὸς τῆς Συγκοινωνίας) ὑποβάλλει τὰ ἐξῆς σχέδια νόμων:

1) Περὶ κυρώσεως συμβάσεως διὰ τὴν παροχὴν προνομίου ἐκμεταλλεύσεως τῶν πτώσεων Τριποτάμου τῆς πόλεως Βερροίας, νομοῦ Θεσσαλονίκης, ὡς καὶ τοῦ προνομίου φωτισμοῦ, κινήσεως καὶ τροχιοδρομικῆς συγκοινωνίας τῆς πόλεως Θεσσαλονίκης καὶ

2) Περὶ κυρώσεως συμβάσεως διὰ τὴν παραχώρησιν προνομίου ὑδροηλεκτρικῆς ἐκμεταλλεύσεως τῶν πτώσεων Βλαδύδου.

Ὁ κ. Α. Μιχαλακόπουλος Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν

κῶν) καταθέτει σχέδιον νόμου «περὶ ὀργανώσεως τῶν ὑπηρεσιῶν τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐξωτερικῶν».

Εἰσηγούμενος διὰ βραχείων τὸ ἀνωτέρω σχέδιον νόμου ἐξηγεῖ ὅτι δι' αὐτοῦ ἐπερχόνται οἰκονομικὰ ἐνὸς περίπου ἐκατομμυρίου δραχμῶν, πρὸς δὲ καθιεροῦται γενικὴ ἀρχή, ὅτι οὐδεὶς τῶν ὑπαλλήλων τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐξωτερικῶν δύναται νὰ προαχθῇ εἰς τὸν βαθμὸν τοῦ γραμματέως, ἐφόσον δὲν κέκτηται ἀπολυτήριον γυμνασίου, οὐδὲ εἰς τὸν βαθμὸν τοῦ τμηματάρχου ἐὰν δὲν τυγχάνῃ πτυχιούχου τοῦ Πανεπιστημίου. Καὶ τοῦτο, τονίζει, διότι ὑπάρχουν δυστυχῶς πολλοὶ ὑπάλληλοι τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐξωτερικῶν, οἵτινες δὲν κέκτηνται ἀπολυτήριον οὐδὲ γυμνασίου. Παρακαλεῖ ἐν τέλει τὴν ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν Κοινοβουλευτικῇ Ἐπιτροπῇ ὅπως, ἐπωφελομένη τῶν διακοπῶν τῶν ἐργασιῶν τῆς Βουλῆς, ἐπεξεργασθῇ αὐτό, οὕτως ὥστε νὰ καταστῇ δυνατὴ ἡ κατὰ τὴν ἐπανάληψιν τῶν ἐργασιῶν τοῦ Σώματος συζήτησις ἐπ' αὐτοῦ.

Μεθ' ὧν δίδεται ὁ λόγος πρὸ τῆς Ἡμερησίας Διατάξεως εἰς τὸν κ. Δ. Εὐθυμιάδην, ὅστις λέγει ὅτι ἡ θνησιμότης εἰς τὴν ὑπαιθρον χώραν τοῦ νομοῦ Θεσσαλονίκης, φθάνουσα τὸ 10%, δέον νὰ ἐπιστῇ ἀμέριστον τὴν προσοχὴν τῆς Κυβερνήσεως. Πρὸς ἀντιμετώπισιν, προσθέτει, τῆς καταστάσεως ταύτης ἡ Ἐπιτροπὴ Ἀποκαταστάσεως Προσφύγων εἶχεν ἰδρύσει πεντηκοντάδα ἀγροτικῶν ἱατρειῶν καὶ ἀνάλογον ἀριθμὸν φαρμακείων. Ἡδὴ ὅμως τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Ὑγιεινῆς, διὰ λόγους κακῶς ἐννοουμένης οἰκονομίας, προέβη εἰς τὸ κλείσιμον τῶν ἐν λόγω φαρμακείων καὶ εἰς ἐπίμετρον εἰς τὴν μείωσιν τοῦ μισθοῦ τῶν εἰς τὰ ἱατρεῖα ταῦτα ὑπηρετούντων ἱατρῶν. Εἶναι ἐπομένως, τονίζει, ἀπολύτως ἀδύνατον νὰ ἐξυπηρετηθῇ ἡ ὑγιεινὴ κατάστασις τῆς ἐν λόγω περιφερείας, ἡ θνησιμότης τῆς ὁποίας, ἐπαναλαμβάνει, εἶναι τραχὺ.

Ὁ κ. Γ. Μαργῆς (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν) παρατηρεῖ ὅτι διατυπῶνται ἂν ὄχι ἐπερώτησις, τοῦλάχιστον σύστασις πρὸς τὴν Κυβέρνησιν ἐπὶ θέματος μὴ ἀναγεγραμμένου εἰς τὴν Ἡμερησίαν Διάταξιν. Τοῦτο, λέγει, δὲν εἶναι κανονικόν.

Α. Παναπαστασίου. Μὰ εἶναι τελευταία συνεδρίασις, κ. Ὑπουργέ.

Δ. Εὐθυμιάδης. Δὲν σᾶς ζητῶ κανένα προσωπικὸν ρουσφέτι. Εἶναι ζήτημα ποῦ ἀφορᾷ ὅλην τὴν παραμεθόριον. Στὶς ἀδιαφορεῖτε.

Ὁ κ. Σ. Σχινᾶς, λαμβάνων ὁμοίως τὸν λόγον πρὸ τῆς Ἡμερησίας Διατάξεως, συνιστᾷ εἰς τὴν Κυβέρνησιν ὅπως τὸ ληφθὲν ὑπὲρ τῶν ἀναπήρων Ἀθηνῶν, Πειραιῶς καὶ Θεσσαλονίκης μέτρον περὶ παροχῆς αὐτοῖς βοηθημάτων, λόγω τῶν ἐορτῶν, ἐπεκταθῇ καὶ εἰς τὰ θύματα πολέμου καὶ τῶν ἄλλων περιφερειῶν τῆς Ἑλλάδος, δεδομένου ὅτι ἔχουσι ταῦτα τὰ ἴδια πρὸς τοὺς τῶν Ἀθηνῶν, Πειραιῶς, καὶ Θεσσαλονίκης δικαιοῦματα. Ἐπὶ τούτοις ἀναγινώσκει σχετικὸν τηλεγράφημα ἀναπήρων Μεγαρίδος, ὑποβαλλόντων θερμὴν περὶ τούτου παράκλησιν.

Ὁ κ. Γ. Μαργῆς (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν) ἀπαντᾷ ὅτι ἐλήφθη ἤδη πρόνοια καὶ ἐγένετο ἐφέτος περισσότερον τῶν κατὰ τὸ παρελθὼν γενομένων. Ἐδῶθον εἰς τὸ Ταμεῖον Θυμάτων Πολέμου προκαταβολὴ 15.000.000 δραχμῶν, ἐνισχύθη τὸ Πατριωτικὸν Ἰδρυμα Περιθάλψεως διὰ τὴν διοργάνωσιν συσσιτίων τῶν ἀπόρων, καὶ κατεβλήθη ἡ κατ' ἔτος διδομένη αὐτῷ συνδρομή.

Ὁ κ. Τ. Ἀναστασίου παρατηρεῖ ὅτι τὰ ἐξαγγελόμενα μέτρα δὲν ἀφορῶσι τοὺς ἀναπήρους καὶ θύματα πολέμου τῶν ἐπαρχικῶν, ἀλλὰ τοὺς τῶν Ἀθηνῶν. ἐνῶ οἱ ἀνάπηροι τῶν ἐπαρχικῶν, οὐδόλως ὑστερήσαντες εἰς θυσίας ἀπὸ τοὺς ἐν Ἀθήναις συναδέλφους των, δὲν ἔτυχον οὐδεμιᾶς βοηθείας ἐκ μέρους τοῦ Κράτους, λόγω τῶν ἐορτῶν, καίτοι διατελοῦν ὑπὸ δυσμενεστέρους οἰκονομικὰς συνθήκας ἀπὸ τὰς εἰς ἃς διατελοῦν τὰ θύματα πολέμου τῶν τριῶν μεγάλων πόλεων.

Ὁ κ. Γ. Μαργῆς (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν) ὑπόσχεται

να άπευθύνη προς τὸ Ταμεῖον Θυμάτων Πολέμου σχετικὴν σύστασιν.

Ο κ. **Α. Παπαναστασίου**, λαμβάνων ὡσαύτως τὸν λόγον πρὸ τῆς Ἡμερησίας Διατάξεως, συνιστᾷ εἰς τὴν Κυβέρνησιν ὅπως ἐξαντλήσῃ πᾶν μέτρον ἐπικεικίας ὑπὲρ τῶν καταδικασθέντων ὑπὸ τοῦ Στρατοδικείου Ἰωαννίνων εἰς θάνατον στρατιωτῶν τοῦ οὐλαμοῦ Καλπακίου, καθόσον ἡ Ἑλληνικὴ συνείδησις δὲν δύναται, λέγει, νὰ ἀνεχθῇ ἐκτέλεσιν καταδίκης εἰς τὴν ἐσχάτην τῶν ποινῶν διὰ παραπτώματα ὡς τὸ βερβύον τοὺς ἐν λόγῳ στρατιώτας.

Ο κ. **Γ. Μαργῆς** (ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν) δηλοῖ ὅτι ἡ Κυβέρνησις λαμβάνει ὑπὸ σημείωσιν τὴν σύστασιν ταύτην.

Ο κ. **Γ. Στρογγύτος**, λαμβάνων ἐπίσης τὸν λόγον πρὸ τῆς Ἡμερησίας Διατάξεως παρακαλεῖ ὅπως ἀπευθυνθῇ πρὸς τὸ Μετοχικὸν Ταμεῖον Στρατοῦ ἡ σύστασις περὶ ἐπεκτάσεως τοῦ ληφθέντος διὰ τοὺς ἐν ἐνεργείᾳ ἀξιωματικοὺς μέτρου τῆς χορηγήσεως ὑπὸ τύπον δανείου μισθοῦ δύο μηνῶν καὶ εἰς τοὺς ἐν πολεμικῇ ἀποστρατείᾳ καὶ πολεμικῇ διαθεσιμότητι συναδέλφους τῶν, δεδομένου ἄλλως τε ὅτι οὗτοι ἔχουν ἐξομοιωθῇ πρὸς τοὺς ἐν ἐνεργείᾳ.

Μεθ' οὗ, συναινέσας τῆς Βουλῆς, ἀποφασίζεται ὅπως προταχθῇ τῆς Ἡμερησίας Διατάξεως τῶν ἐπερωτήσεων ἡ

Ἡμερησία διάταξις τῆς Νομοθετικῆς Ἑργασίας.

Γίνεται δι' ἀναστάσεως δεκτὸν τὸ σύνολον τοῦ ὑπὸ τῆς Γερουσίας τὸ πρῶτον ψηφισθέντος σχεδίου νόμου «περὶ τροποποιήσεως καὶ αὐθεντικῆς ἐρμηνείας διατάξεων τοῦ νόμου 4697 «περὶ συστάσεως βιβλίων διεκδικήσεων», ἔχον οὕτω:

Περὶ τροποποιήσεως καὶ αὐθεντικῆς ἐρμηνείας διατάξεων τοῦ νόμου 4697 «περὶ συστάσεως βιβλίων διεκδικήσεων».

Ἄρθρον 1.

Τὸ ἄρθρον 7 τοῦ νόμου 4697 τῆς 10/13 Μαΐου 1930 «περὶ συστάσεως βιβλίων διεκδικήσεων» ἀντικαθίσταται οὕτω:

Ἄρθρον 7. «1. Οἱ οἰκιστὲς περὶ τῆς πάσης μέχρι τῆς ἰσχύος τοῦ παρόντος νόμου ἐκκαταβολῆς ἀγωγῆς ἢ ἀνακοπῆς ἢ ἄλλου παρεμφεροῦς δικηγόρου καταχωρίζεται ἐν τῷ αὐτῷ βιβλίῳ κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον ἐντὸς ἑξέ μηνῶν ἀπὸ τῆς ἰσχύος τοῦ νόμου 4697, καὶ ἐν μὴ συνεχισθῇ ἡ ἐκκαταβολὴ διεκδικήσεως. Ἡ προθεσμία αὕτη ἐνεκα ἐξαιρετικῶν λόγων δύναται νὰ παραταθῇ διὰ διαταγμάτων, εἴτε γενικῶς εἴτε διὰ τινος περιπτώσεως μέχρι δύο ἐτῶν ἐν συνόλῳ, προαριθμῶν δὲ περὶ ἀγωγῶν, ἀνακοπῶν ἢ δικηγόρων τοῦ Δημοσίου καὶ ἐπὶ μείζονα χρόνον ἐφάπαξ ἢ ἐπανειλημμένως.

«2. Ἐὰν ἐπὶ τούτων ἔχουσιν ἐκδοθῇ ἀποφάσεις, σημειῖται ἐν τῇ περιλήψει ἡ τελευτή.

«3. Αἱ ἀκρότητες καὶ τὸ ἀπαράδεκτον τῶν προηγουμένων ἁρθρῶν ἐφαρμόζονται καὶ ἐν προκειμένῳ, ὁριστικῇ ὁμῶς ἀπόρριψις τῆς ἀγωγῆς ἀπαγγέλλεται μόνον μετὰ τὴν πάρασιν τῆς κατὰ τὴν παράγραφον 1 τοῦ παρόντος προθεσμίας».

Ἄρθρον 2.

1. Κατὰ τὴν ἀληθῆ ἐννοίαν τοῦ ἁρθροῦ 8 τοῦ αὐτοῦ νόμου 4697 ἡ ἰσχύς τοῦ νόμου τούτου 4697, θέλει ἀρχίσει ἀφ' ἧς ὀρίσει τὸ ἐκδοθῆσάμενον διάταγμα δι' οὗ θέλουσι καθορισθῇ τὰ τῆς τηρήσεως τοῦ βιβλίου διεκδικήσεων».

2. Δικαστικαὶ ἀποφάσεις ἐξ ἀντιθέτου τυχὸν ἐρμηνείας τοῦ νόμου 4697 ἐφαρμόσασαι τὰς περὶ ἀπαράδεκτου διατάξεις αὐτοῦ ἀποβάλλουσι τὴν ἰσχύον αὐτῶν, αἱ δὲ σχετικαὶ ὑποθέσεις δύναται νὰ εἰσαχθῶσιν εἰς νέαν συζήτησιν. Ἐκ τούτου δὲν ὀργανῶνται τὰ τυχόν κτηθέντα δικαιώματα τριτοῦ διὰ δικαιοπραξίας ἐν ζωῇ τελεσθείσης ἀπὸ τῆς τελεσιδικίας τῆς ἀποφάσεως μέχρι 5ης Δεκεμβρίου 1930.

Ἀναγινώσκονται εἴτα καὶ γίνονται δι' ἀνάστασεως δεκτὰ εἰς β' κατ' ἄρθρον καὶ σύνολον συζήτησιν τὰ σχέδια νόμων:

1) «Περὶ καταργήσεως τοῦ ἁρθροῦ 7 τοῦ νόμου 3983 «περὶ κυρώσεως τοῦ ἀπὸ 17/9/26 Ν. Δ. «περὶ ἐπιδομάτων, δικαστικῶν σημείων ἐιδιότητος κλπ., τῶν ὑπηρετούντων ἐπὶ τῶν ὑποβρυχίων».

2) «Περὶ παρτάσεως προθεσμίων, συμπληρώσεως, καὶ ἐρμηνείας διατάξεων τοῦ νόμου 4428 «περὶ τρόπου διακοπῆς τῆς παραγραφῆς κλπ.»

3) «Περὶ ἐγκρίσεως συστάσεως συνεργείου διὰ τὸν ἔλεγχον καὶ τακτοποίησιν δικαιολογητικῶν πληρωμῶν μαρτυρικῶν δικαιωμάτων ἐνεργουμένων ὑπὸ τῶν ταμιῶν ἰδίᾳ αὐτῶν ἀρμοδιότητι».

ἔχοντα οὕτω:

«Περὶ καταργήσεως τοῦ ἁρθροῦ 7 τοῦ νόμου 3983 περὶ κυρώσεως τοῦ ἀπὸ 17—9—26 Ν. Δ. περὶ ἐπιδομάτων, δικαστικῶν σημείων, ἐιδιότητος κλπ., τῶν ὑπηρετούντων ἐπὶ τῶν ὑποβρυχίων».

Ἄρθρον μόνον.

Τὸ ἄρθρον 7 τοῦ νόμου 3983 τῆς 25 Φεβρουαρίου 1929 «περὶ κυρώσεως τοῦ ἀπὸ 17 Σεπτεμβρίου 1926 Νομοθετικοῦ Διατάγματος περὶ ἐπιδομάτων, δικαστικῶν σημείων, ἐιδιότητος, τροφοδοσίας καὶ ἀδείων τῶν ὑπηρετούντων ἐπὶ τῶν ὑποβρυχίων» καταργεῖται.

Ἡ ἰσχύς τοῦ παρόντος ἀνατρέχει ἀπὸ 1ης Ἀπριλίου 1930.

Περὶ παρτάσεως προθεσμίων, συμπληρώσεως καὶ ἐρμηνείας διατάξεων τοῦ νόμου 4428 «περὶ τρόπου διακοπῆς τῆς παραγραφῆς κλπ.».

Ἄρθρον μόνον.

1. Ἡ ἐν ἀριθμῷ 1 τοῦ ἁρθροῦ μόνου τοῦ νόμου 4428 τῆς 23/31 Αὐγούστου 1929 περὶ τρόπου διακοπῆς τῆς παραγραφῆς ἀπαιτήσεων ὑποκειμένων εἰς παραγραφὴν μετὰ τὴν ἄσιν τοῦ δικαιωματοῦ τριμήνου προθεσμίας, ὡς καὶ αἱ ἐν ἀριθμῷ 2 τοῦ αὐτοῦ ἁρθροῦ προθεσμίας τριμήνου καὶ ἐνός ἐτους, παρατείνονται ἐπὶ ἑξέτι μηνῶν ἐκάστη ἀπὸ τῆς ἡμέρας αὐτῆς.

2. Ἡ ἐφαρμῆ τυχὸν ἐγγραφῇ ὡς πρὸς τὸ πρόσωπον τοῦ ἐναγομένου ἢ κατ' οὗ ἡ ἀξίωσις ἐν τῷ τηρουμένῳ κατὰ τὸν νόμον 4428 βιβλίῳ διακοπῆς παραγραφῶν δὲν συνεπάγεται ἀκυρότητα τῆς ἐγγραφῆς ἐὰν τὸ τοιοῦτον σφάλμα τῆς ἐγγραφῆς ὀφείλεται εἰς μεταβολὴν συνεισῆς θανάτου ἢ ἐιδιότητος διαδοχῆς ἢ οἰουδῆποτε ἄλλου λόγου, ἀφορῶσαν τὸ πρόσωπον τοῦ ἐναγομένου ἢ κατ' οὗ ἡ ἀξίωσις.

3. Ἐν τῇ ἐννοίᾳ τῶν ἐν ἀριθμῷ 1 τοῦ αὐτοῦ νόμου 4428 ὁρων «διαφορῶν» καὶ «ἀδικιῶν» περιλαμβάνονται ἀπανταίς ἐξαιρέτως αἱ ἀπαιτήσεις καὶ ἀξιώσεις οἰουδῆποτε φύσεως καὶ οἰουδῆποτε στηριζόμεναι, εἴτε αὐταὶ εἶναι δεδικασμέναι ἐλεσιδικίᾳ ἢ μὴ, εἴτε οὐδεμία ἐπ' αὐτῶν ἐγένετο δικαστικὴ ἐνέργεια.

Περὶ ἐγκρίσεως συστάσεως συνεργείου διὰ τὸν ἔλεγχον καὶ τακτοποίησιν δικαιολογητικῶν πληρωμῶν μαρτυρικῶν δικαιωμάτων ἐνεργουμένων ὑπὸ τῶν ταμιῶν ἰδίᾳ αὐτῶν ἀρμοδιότητι.

Ἄρθρον μόνον.

1. Πρὸ τακτοποίησιν, ἔλεγχον καὶ ταξινόμησιν τῶν δικαιολογητικῶν μαρτυρικῶν δικαιωμάτων πληρωμῶν ἐνεργουμένων ὑπὸ τῶν ταμιῶν ἰδίᾳ αὐτῶν ἀρμοδιότητι οἰκονομικῶν ἐτῶν 1922—1928 ἐπιτρέπεται εἰς τὴν ὑπουργὸν τῆς Δικαιοσύνης νὰ συστήσῃ συνεργεῖον ἐκ τακτικῶν ὑπαλλήλων τῆς Γενικῆς Διευθύνσεως Δημοσίου Δομητικῶν καὶ ἐνὸς ὑπαλλήλου τοῦ ὑπουργείου τῆς Δικαιοσύνης δι' ἀποφάσεως αὐτοῦ προσυπογεγραμμένης ὑπὸ τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν.

2. Ἡ δὲ ἀναγὰς τοῦ ἀνωτέρου συνεργείου δὲν δύναται νὰ ὑπερβῇ τοὺς 9 ὑπαλλήλους ἐν ὅλῳ, εἰς ἕκαστον δὲ τούτων παρέχεται ἡμερησίᾳ ἀποζημίωσις λόγῳ ὑπερωρίας μέχρι δραχμῶν ἑξήκοντα (60) διὰ τὸν προϊστάμενον καὶ δραχμῶν πενήκοντα (50) διὰ τοὺς λοιποὺς, ὁρίζομενους δι' ἀποφάσεως τῶν ὑπουργῶν Δικαιοσύνης καὶ Οἰκονομικῶν.

3. Ἡ δὲ τὴν ἀνωτέρω διαπύλιν πιστώσις ἐκ δραχμ. 66.000 ἐγγράφεται εἰς τὸν προϋπολογισμὸν τῶν ἐξόδων τοῦ ὑπουργείου Δικαιοσύνης χρήσεως 1930—1931 εἰς βάρος τοῦ Κεφαλαίου 15 ἁρθροῦ 1.

4. Ἡ ἰσχύς τοῦ παρόντος νόμου ἀνατρέχει ἀπὸ τῆς 12 Μαΐου 1930, ἀφ' ἧς ἤρξατο ἡ λειτουργία τοῦ ἀνω συνεργείου, καὶ λήγει μετὰ ἐξάμηνον ἀπὸ ταύτης.

Ἐπὶ τοῦ εἰς β' κατ' ἄρθρον συζήτησιν, ὑπὸ τῆς Γερουσίας τὸ πρῶτον ψηφισθέντος, σχεδίου νόμου «περὶ τῶν ξένων σχολείων», λαμβάνει τὸν λόγον ὁ εισηγητὴς τῆς οἰκείας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς ὁ κ. **Ν. Κωνσταντινίδης**, ὅστις παρατηρεῖ ἐν ἀρχῇ ὅτι ἡ διονυσιστικὴ συζήτησις τοῦ ὑπὸ κρίσιν νομοσχεδίου ἐν τῇ Γερουσίᾳ, κατ' ἣν ἀναπτύχθησαν αἱ ἐκκατερωθεν ἀπόψεις καὶ τὰ ἐπιχειρήματα τὰ ὅποια ἀντέταξεν εἰς αὐτάς, ἐπιχειρήματα ἀναμφισβήτητου, ὡς λέγει, βαρύτητος, ὁ κ. ἐπὶ τῆς Παιδείας ὑπουργός, ἀπολουστέων τὴν ἐν τῇ Βουλῇ συζήτησιν τοῦ μέτρου. Διερμηνεύων, συνεχεῖς τὴν ὁμόθυμον γνώμην τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς συνιστᾷ εἰς τὴν Βουλὴν ὅπως, μισομένη τὸ παράδειγμα τοῦ δ' Νομοθετικοῦ Σώματος, περιόχῃ καὶ αὐτὴ διὰ τῆς ψήφου τῆς τὸ συζητούμενον σχέδιον νόμου.

Οὕτως πενθεμ μισαλλοδοξίαι ἀπέναντι τῶν ἐτεροδόξων ἐν Ἑλλάδι, συμπολιτῶν μας, οὗτε ἐρεσις προπαγανδιστικῆ ἀπέναντι τῶν ξένων, ἐκίνησαν τὴν Κυβέρνησιν πρὸς ὑποβολὴν τοῦ ὑπὸ συζήτησιν μέτρου. Ἡ ὅλη δρᾶσις τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους ἀπὸ τῆς πρώτης ἡμέρας τοῦ ἐλευθέρου αὐτοῦ βίου ἀποτελεῖ τράνην ἀποδείξει τῆς ἀνεξίτητης καὶ ὅποια ἐκράτησε καὶ κρατεῖ παρ' ἡμῶν. Αὐτὴ ἡ Α' Ἑθνικὴ Συνέλευσις ἐν Ἑπιδαύρῳ ἐκήρυξε τὴν ἀνεξίτητην καὶ κατὰ τὴν αὐτὴν ἐτήρησιν καὶ τηρεῖται μετ' εὐλαδίας. Ἀλλ' οὕτε καὶ ὁ φόδος τοῦ προπαγανδισμοῦ εἶναι δικαιολογημένος, καὶ βουλευταὶ διότι δὲν ὑπάρχει, ἔστω καὶ μοναδικὸν παράδειγμα ἀσκήσεως ἐν Ἑλλάδι προπαγανδίας τινός.

Ὁ λόγος διὰ τὸν ὅποσον ὑπεβλήθη τὸ ὑπὸ κρίσιν μέτρον εἶναι εἰς καὶ μόνος: Ἡ παιδικὴ ψυχὴ, τὸ ὠραιότερον καὶ εὐγενέστερον αὐτὸ πρᾶγμα τὸ ὅποσον ὑπάρχει εἰς τὸν κόσμον, πρέπει νὰ αἰσθανθῇ τὸ περιβάλλον τῆς Ἑλληνικῆς ψυχῆς, τὸ καθαρὸν αὐτὸ ρυθμικὸν εἰς τὸ ὅποσον πρέπει νὰ ἀντικατοπτρίζονται αἱ μορφαὶ τῆς οἰκογενείας, τῆς πατρίδος, τῆς θρησκείας δὲν πρέπει νὰ ὁλοοῦνται διὰ ξένων σχημάτων, διότι οὕτω δημιουργοῦνται ἀμφιβολίαι τοῦ ἀγίου εἰς χάος. Ἡ παιδικὴ ψυχὴ, τὸ ἰθαγενὲς αὐτὸ ἄνθος, πρέπει νὰ ἀναπτύσσεται εἰς τὸ θερμὸν καὶ ἡθικὸν τοῦ ἑθνικοῦ ζωῆς αὐτοῦ καὶ μόνον εἶναι ὁ λόγος ὁ ὅποιος ὑπεργόρευσεν τὸ συζητούμενον μέτρον, λόγος καθαρῶς παιδαγωγικὸς. Καὶ ἀποροῦμεν πῶς ὁ λόγος αὐτός παρεγνωρίσθη καὶ ἐξαχρημάτισθη ὡς ἐξαχρημάτισθη ἀπὸ τοὺς ὑποστηρίζοντας τὴν ἀντιθετὴν ἀποψιν.

ὑπάρχει σφάλμα ἐν τῇ εἰς τὰς ἐτεροδόξους καὶ ἐτερογλώσσους ὁργανώσεις διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ ἀνωτέρου πολιτισμοῦ τοῦ ὅποιο καθίστανται φορεῖς παρ' ἡμῶν. Ἡ πρώτη ὁμῶς ἐκπαίδευσις πρέπει νὰ εἶναι καθαρῶς ἑθνικὴ. Εἰς ὅλα τὰ Κράτη ὅχι μόνον τὰ Ἑυρωπαϊκά, ἀλλὰ καὶ αὐτὰ τὰ Βαλκανικά, ἐφαρμόζεται τὸ κατακριθὲν μέτρον. Καὶ ἀναφέρω τὴν Ρουμανίαν. Ἐκεῖ δὲν ἐπιτρέπεται ὅχι μόνον εἰς ἀλλοθρήσκους καὶ ἀλλογλώσσους ἡ ἵδρυσις σχολείων, ἀλλὰ καὶ εἰς αὐτοὺς ἀκόμη τοὺς φιλικώτατα πρὸς τὴν Ρουμανίαν προσκειμένους λαοὺς.

Ἀπὸ τίνος, κύριοι βουλευταὶ, ἡ κοινὴ γνώμη εἶναι τεταραγμένη; Ὁ τύπος τοῦ διὰ τὰ γεγονότα ποῦ ἔλαβον δόξαν χάραν εἰς τὰ ξένα σχολεῖται. Ἡ Ἑκκλησία παραπονεῖται ὅτι δὲν τυγχάνει τῆς δεούσης προσοχῆς παρὰ τῆς Πολιτείας. Δὲν

ἐπετρέπετο νὰ ἀδικηθῶμεν πρὸς τὴν λαϊκὴν ταρχήν. Δὲν ἠδυνάμεθα νὰ ἀγνοήσωμεν τὰ καταγγελλόμενα, ἔστω καὶ ἐν δὲν ἦσαν ἀκριβῆ. Δὲν ἦτο ὀρθὸν νὰ ἀντιπαρῶμεν τὰς δικαιοτυρίας τῆς Ἑκκλησίας. Ἡ Κυβέρνησις, ὀρθώτατα ποιούσα, ἀπεφάσισε νὰ θέσῃ τέρμα εἰς ὅλην αὐτὴν τὴν κατὰ τὰς ἐκτετακτοὺς τὸ ὑπὸ κρίσιν νομοσχέδιον ἀποτελεῖ τὴν λύσιν τὴν πλέον ὀρθήν, τὴν πλέον τιμὴν, τὴν πλέον δικαίαν.

Ἐλέχθη ὅτι ἡ Κυβέρνησις, ὑπὸ τὸ πρόσχημα ἀμύνης κατὰ τῶν ξένων προπαγανδῶν, ζητεῖ δόξιν νὰ ἐπηρεάσῃ τὴν ψυχὴν τῶν τέκνων τῶν ἐν Ἑλλάδι Καθολικῶν καὶ ἀλλοδόξων πολιτῶν. Ἐὰν ὁμῶς, κύριοι ἀναλοισθῇ τις τὴν ἀπόλυτον ἀνεξίτητην καὶ ὅποια ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ Βυζαντίου, διὰ μέσον τῶν χρόνων τῆς δουλείας, μέχρι καὶ σήμερον διέκρινε τὴν πολιτείαν τῶν Ἑλλήνων, ὡς λαὸς καὶ ὡς Κράτους, θὰ ἀντιληφθῇ ὅτι πρὸς τὰς ξένους ὁργανώσεις δὲν ἐσυνειθίσταμεν νὰ ἀποδύωμεν μόνον ὡς πρὸς παράγοντας ἐκπαιδευτικοὺς καὶ παιδαγωγικοὺς, ἀλλὰ καὶ ὡς πρὸς εὐγενεῖς ἀντιπροσώπους λαῶν παρὰ τὸ πλευρὸν μας ἀγωνισθέντων καὶ πολλὰ πλῶς συνδραμόντων ἡμᾶς κατὰ τὰς δυσχερεῖς τοῦ ἑθνικοῦ μας οἵου στιγμῆς. Εἶναι ἀναμφισβήτητον, κύριοι βουλευταὶ, ὅτι ἐπὶ πολλὰς ἀκόμη δεκαετηρίδας ἡ Ἑλλὰς θὰ ἔχη ἀνάγκην τῶν ξένων φωτῶν. Δὲν ἐννοοῦμεν ὁμῶς ἀφήσωμεν εἰς χεῖρας μὴ ἑθνικὰς τὴν ἀπλαστον παιδικὴν ψυχὴν. Διὰ λόγους παιδαγωγικοὺς, διὰ λόγους ἱστορικοὺς, διὰ λόγους φυλετικούς, εἴμεθα ὑποχρεωμένοι νὰ προσκρίσωμεν αὐτὴν κατὰ πάσης ξένης ἐπιρροῆς. Ἀλλωστε, κύριοι βουλευταὶ, ἡ ἀπόφασις τῆς Κυβερνήσεως ὅπως τὰ τέκνα τῶν ἀλλοδόξων συμπολιτῶν μας διδάσκωνται τὴν γλῶσσαν καὶ τὴν θρησκείαν αὐτῶν ὑπὸ διδασκάλων τῆς ἰδίας πρὸς ταῦτα ἐθνικότητος καὶ τοῦ αὐτοῦ δόγματος ἀποδεικνύει περὶ τῆς ἐλλειψίν πάσης παρὰ τῇ Κυβερνήσει μισαλλοδοξίας. Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ συνιστᾷ εἰς τὴν Βουλὴν, κύριοι συναδέλφου, τὴν ψήφισιν τοῦ ὑπὸ συζήτησιν νομοσχεδίου. Ὑψίστατό τοι, κύριοι βουλευταὶ. Τὸ συμφέρον τῆς Ἑλλάδος τὸ ἐπιτάσσει.

Ο κ. **Δ. Μανταλῶν**, λαμβάνων τὸν λόγον, δηλοῖ ἐν ἀρχῇ ὅτι οἱ ἰθὺντες ἱσραηλιτικοὶ κύριοι τῆς Θεσσαλονίκης ἀπέβλεψαν πρὸς τὸ ὑπὸ κρίσιν μέτρον ὡς πρὸς μίαν ἐντονον ἐνίσχυσιν τῆς προσπάθειας, ἡ ὅποια καταβάλλεται ἀπὸ ἐτῶν, πρὸς διάδοσιν τῆς γλώσσης καὶ τῆς μορφώσεως τῆς ἑλληνικῆς παρὰ τῇ ἱσραηλιτικῇ νεολαίᾳ. (Χειροκροτήματα).

Γ. Παπανδρέου (ὑπουργὸς τῆς Παιδείας), δὲν εἶναι ἡ πρώτη φορά καθ' ἣν οἱ ἱσραηλιτικοὶ τῆς Θεσσαλονίκης ἐπικροτοῦν τὸ μέτρον. Χαίρω διότι γίνεται μία τοιαύτη δήλωσις καὶ ἀπὸ τοῦ βήματος τῆς Βουλῆς.

Δ. Μανταλῶν. Ἀν μέχρι τοῦδε ἐκατοντάδες ἱσραηλιτῶν ἐφοίτων εἰς ξένα σχολεῖα τοῦτο δὲν ὀφείλεται εἰς οἰκονομικὰς πρόθεσιν αὐτῶν, ὅπως μὴ ἐκμάθουν τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν, ἀλλ' εἰς τὴν ἑλλειψιν σχολείων. Εὐτυχῶς ὁ κ. ὑπουργὸς τῆς Παιδείας, ἀντιληφθεὶς τὴν κατὰστασιν αὐτὴν, ἐσπευσε νὰ πληρώσῃ τὴν ἑλλειψιν διὰ τῆς ἱδρύσεως πέντε κρατικῶν σχολείων. Διὰ τὴν ἐνέργειάν του αὐτὴν τὸν εὐγνωμονοῦμεν βαθύτατα. Ἡ προσκείμεν δὲ τῆς Κυβερνήσεως νὰ ἀποκτήσουν οἱ Ἑλληνες ἱσραηλιτῶν ἑλληνικὴν μόρφωσιν ἀλλὰ καὶ ἱσραηλιτικὴν τοιαύτην τιμὴ αὐτὴν καὶ πρὸ παντὸς τὸν κ. ὑπουργόν.

Ε. Κουλουμβάνης. Ὅπως καὶ ὅμως τιμᾷ ὅτι διδάσκατε πολλοὺς Ἑλλήνας εἰς ποίαν γλῶσσαν νὰ ὁμιλοῦν ἀπὸ τοῦ βήματος.

Δ. Μανταλῶν. Μετὰ τὴν πεποίθησιν ὅτι ἡ Κυβέρνησις θὰ τηρήσῃ πολιτικὴν εὐρυτάτην ἀντιλήψεως, οἱ ἱσραηλιτῶν ὅχι μόνον δὲν ἔχουν καμμίαν ἀντίρρησην ἐναντίον τῶν μέτρων αὐτῶν ἀλλὰ τὰ χαίρεται μὲ ἐνθουσιασμόν. (Χειροκροτήματα).

Ο κ. **Α. Πάνας** λέγει ὅτι τὸ ὑπὸ τὴν ψήφον τῆς Βουλῆς νομοσχέδιον ἐψηφίσθη ὡς γνωστὸν ὑπὸ τῆς Γερουσίας κατὰ τὴν ἐξουχιστικὴν συζήτησιν. Τὸ νομοσχέδιον μὴ ἀποδέχεται εἰς διακρίσεις μεταξὺ τῶν ξένων σχολείων, ἐκείνων τὰ ὅποια

καλῶς λειτουργοῦν καὶ ἐπομένως πρέπει νὰ διατηρηθοῦν καὶ ἐκείνων τὰ ὅποια δὲν λειτουργοῦν καλῶς καὶ ἐπομένως δὲν πρέπει νὰ διατηρηθοῦν, χαρίζομαι ζήτημα ἀρχῆς σπουδαίου-τατον, τὴν ἀρχὴν τοῦ φρονηματοῦ τῶν Ἑλλήνων. Ἐπιβάλλεται νὰ ριζωθῇ εἰς τὰς ἀπαλὰς ψυχὰς τῶν μικρῶν ἡ ἰδέα τῆς Πατρίδος καὶ νὰ δημιουργηθῇ ἡ ἐνσυνείδητος ἐντύπωση ὅτι εἶναι τέκνα Ἑλλήνων καὶ ἀνήκουν ἐξ ὁλοκλήρου εἰς τὴν Ἑλληνικὴν οἰκογένειαν. Εἰς ἐποχὴν καθ' ἣν κενὰ δαιμόνια κομμουνισμοῦ καὶ κοσμοπολιτισμοῦ ἐπιχειροῦν νὰ εἰσβάλουν εἰς τὰς ψυχὰς τῶν νέων ἐπιβάλλεται δι' ὅλων τῶν μέσων ἀμυνα ὑπὲρ τῆς Πατρίδος. Ἀνῆλθον εἰς τὸ βῆμα διὰ δύο λόγους: Ὁ πρῶτος εἶναι ὅτι ἐν Θήρᾳ λειτουργεῖ ἀπὸ μακροῦ χρόνου Γαλλικὴ Σχολή, ἐνῶ δὲ ἐν ἐπιστήμῳ ἐκθέσει ἀναφέρεται ὅτι ἐπὶ 46 ξένων σχολείων μόνον τὰ 3 λειτουργοῦν καλῶς καὶ δὲν προπαγανδίζουσιν, δὲν ἀναφέρεται ποῖαι εἶναι αὐταὶ αἱ τρεῖς.

Π. Ἀραβαντινός. Νὰ ἀπαντήσῃ ὁ Ὑπουργὸς ποῖα εἶναι αὐτὰ τὰ τρία σχολεῖα.

Γ. Παπανδρέου (Ὑπουργὸς τῆς Παιδείας). Ὅταν ἔλθῃ ἡ ὥρα θὰ ἀπαντήσω.

Ε. Κουλουμβάκης. Δὲν μεταβάλλεται ἄλλως τὸ ζήτημα ἂν κἀμινον ἢ δὲν κἀμινον προπαγανδῶν.

Γ. Παπανδρέου (Ὑπουργὸς τῆς Παιδείας). Ἐπιθυμῶ νὰ τῶνίσω εἰς τὴν Βουλὴν ὅτι οἱ λόγοι τῆς εἰσαγωγῆς τοῦ νομοσχεδίου δὲν εἶναι ἡ προπαγανδὰ τῶν ξένων σχολῶν, ἀλλὰ ὁ χαρακτηρισμὸς τῶν ξένων σχολείων.

Κ. Ζαβιτζιάνος. Καὶ αἰτία ἡ προπαγανδὰ ἡ ὅποια γίνεται.

Μ. Αἰλιανός. Ἀλλὰ τὸ ὀδυνητὸν σχολεῖον μένει ἀνοικτόν.

Γ. Παπανδρέου (Ὑπουργὸς τῆς Παιδείας). Ἐὰν ὑπάρχουν σχολεῖα ποὺ ἐνεργοῦν προσηλυτισμὸν, ὑπάρχοντι εἰς τὰς διατάξεις τοῦ Νονικοῦ Νόμου. Προκειμένου περὶ τῶν ὀδυνητῶν, ἠξιώσαμεν τὴν μεταβολὴν τοῦ σχήματος αὐτῶν καὶ τώρα φοροῦν ρενδιγκόταν καὶ πλατύγυρον πῖλον. Ἐὰν καὶ μετὰ τὴν μεταβολὴν τῆς ἐνδυμιασῆς τῶν ἀσχοῦν προσηλυτισμὸν, εἶναι τοῦτο ζήτημα δικαιοσύνης.

Α. Πρέκας. Ἐπιθυμῶ νὰ μάθω ἂν ἡ ἐν Θήρᾳ σχολὴ εἶναι μεταξὺ τῶν τριῶν τὰς ὁποίας ἀναφέρει ἡ ἐκθεσίς. Διότι πρέπει νὰ τῶνίσω ὅτι οἱ καθολικοὶ συμπολίται μου ἀπαξάπαντες εἶναι ὅχι Ἑλληνες ἀλλὰ ὑπερέλληνες.

Γ. Παπανδρέου (Ὑπουργὸς τῆς Παιδείας). Ἀπὸ οὐδένᾳ ἀμφισβητεῖται τοῦτο καὶ ἡ Κυβέρνησις ἐμπνέεται ἀπὸ τὴν πεποίθησιν ὅτι οἱ Ἑλληνες καθολικοὶ εἶναι ἴσοι μὲ τοὺς Ἑλληνας ὀρθόδοξους.

Α. Πρέκας. Εἰσήγησα ἀπὸ τὸν κ. Ὑπουργὸν νὰ κατεθέσῃ ἐὰν ὑπάρχῃ ἐκθεσίς περὶ τῆς σχολῆς Θήρας δὲν κατετέθη ὅμως αὕτη. Δι' αὐτὸ τὸν παρακαλῶ ὅπως καὶ μετὰ τὴν ψήφισιν τοῦ νομοσχεδίου τὴν καταθέσῃ, ἐὰν ὑπάρχῃ τοιαύτη, διότι δὲν θέλω νὰ πιστευθῇ ὅτι βαρύνει καὶ τὴν σχολὴν Θήρας τὸ στίγμα τῆς ἐγκληματικότητος. Συνεχίζων λέγει ὅτι ἀρκετὸς ἀριθμὸς μαθητῶν ξένων σχολείων ἠναγκάσθη νὰ μεταγραφῇ εἰς τὰ δημοτικὰ σχολεῖα, ἀλλὰ τὰ ἐν Θήρᾳ τοιαῦτα δὲν εὐρίσκονται εἰς καλὴν κατὰστασιν ἀπὸ ἀπόψεως χώρου καὶ προσωπικοῦ.

Γ. Παπανδρέου (Ὑπουργὸς τῆς Παιδείας). Τὸ ἐν Θήρᾳ ἡμιγυμνάσιον κατηργήθη διότι εἶχεν ὀλιγωτέρους τῶν 20 μαθητῶν. Ὁ θεσμὸς τῶν ἡμιγυμνασίων εἶναι νοσηρὸς, διότι οἱ μαθηταὶ δὲν μορφώνονται καὶ θὰ καταργηθῇ. Καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὰς θέσεις τῶν διδασκάλων, ἡ εὐθὺν βαρύνει τὰς ἐπιτοπίους ἐκπαιδευτικὰς ἀρχάς, διότι ὅλαι αἱ κεναὶ θέσεις ἐτηλεγράφησαν ἀπὸ μὴνός πρὸς τοὺς ἐπιθεωρητάς νὰ πληρωθοῦν. Αἱ πιστώσεις διὰ τὴν προαγωγὴν σχολείων ἐχρησιμοποιήθησαν διὰ τὰ κέντρα ὅπου μετεγράφησαν μαθηταὶ ἐκ τῶν ξένων σχολῶν, διότι ἔπρεπε νὰ ἀποδείξωμεν ὅτι εἴμεθα εἰς θέσιν νὰ δεχθῶμεν τοὺς μαθητάς οἱ ὅποιοι ἐφοίτων εἰς τὰ ξένα σχολεῖα.

Π. Εὐριπαῖος. Ὁ ἐπιθεωρητὴς ἔκαμε προχθὲς πρότασιν ἐνισχύσεως τῶν δημοτικῶν σχολείων Θήρας.

Γ. Μόδης. Τέτοια προτάσεις ἀπὸ χρόνια ἐκκρεμοῦν. Ὁ κ. Α. Πρέκας συνεχίζων λέγει ὅτι ἓνα σχολεῖον τῆς Θήρας ἔχει 200 μαθητάς καὶ ἔχει μόνον ἓνα διδάσκαλον ὅστις μάλιστα εἶναι ἱερὸς καὶ ἀπασχολεῖται εἰς ἄλλα καθήκοντα.

Α. Σπηλιόδης. Μὰ εἶναι ἐπερωτήσις αὕτη.

Α. Πρέκας. Δὲν πρόκειται, κ. συνάδελφε, περὶ γεωργικῶν προϊόντων, ἀλλὰ περὶ διδασκαλικῶν ζητημάτων. Παραπονεῖται κατόπιν ὅτι ὁ Μητροπολιτικὸς θρόνος Θήρας εἶναι κενὸς ἐνῶ ὑπάρχει ἐκεῖ ἑδρα καθολικοῦ ἐπισκόπου ὅστις μάλιστα σήμερον εἶναι ἀνὴρ περιωπῆς καὶ ἔχει διάπλατος τὰς θύρας τοῦ διὰ πάντα χριστιανόν, συνιστᾷ δὲ νὰ σπεύσῃ ἡ Κυβέρνησις εἰς τὴν πληρωσιν τῆς ἑδρας.

Ὁ κ. Π. Ράλλης λέγει ὅτι δὲν πρόκειται νὰ ἐπικρίνῃ τὴν βάσιν τοῦ νομοσχεδίου. Ὁ κ. Ὑπουργὸς εἶπεν ὅτι τὸ νομοσχέδιον γίνεται διὰ νὰ ζοῦν οἱ μικροὶ μαθηταὶ εἰς ἀτμοσφαῖραν ἑλληνικὴν, ἀλλὰ τὸ ἑλληνικὸν κράτος ἐπὶ μίαν ἑκατονταετηρίδα κατῴρθωσε μὲ ὅλους τοὺς μικροὺς πόρους τοὺς ὁποίους εἶχε καὶ τὰ μικρὰ μέσα τὰ ὅποια διέθετε νὰ ζοῦν οἱ μαθηταὶ εἰς ἑλληνικὴν ἀτμοσφαῖραν καὶ νὰ μεγαλοουργήσουν ὅταν ἐπέστη ἡ στυγμὴ. Ἀλλὰ ἐγὼ θὰ ἤθελα νὰ προσθήσω τὴν ἐνέργειαν τοῦ Ὑπουργοῦ. Ἔχω ὑπ' ὄψιν μου ὅτι ἐπὶ 210 φοιτητῶν τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης περισσότεροι ἀπὸ τοὺς ἡμίσεις. . . .

Ὁ κ. Γ. Παπανδρέου (Ὑπουργὸς τῆς Παιδείας) διακρίπτων λέγει, ὅτι ἡ εὐθὺν δὲν βαρύνει τοὺς φοιτητάς ἀλλὰ τὸ αὐτῆς ἐρωτήματα τοῦ κοσμήτορος τὸ ὅποιον προφανῶς ἐπέφερε σύγχυσις.

Ε. Κουλουμβάκης. Εἶναι ὀδυνηρὸν, εἶναι τερατώδες, ἐὰν ἐδημιουργηθῇ σύγχυσις.

Γ. Παπανδρέου (Ὑπουργὸς τῆς Παιδείας). Οἱ καθηγηταὶ τῶν γυμνασίων καὶ οἱ γυμνασιάρχαι οὐδέποτε ἔδωσαν ἀφορμὴν παρεξηγήσεως. Ἡὼς εἶναι λοιπὸν δυνατόν ἐκ τοῦ γεγονότος αὐτοῦ νὰ σταθῇ ἡ κατηγορία ἐναντίον αὐτῶν ἐξ ἀφορμῆς τῆς ἀπαντήσεως τῶν φοιτητῶν, ὀφειλομένης, ἐπαναλαμβάνω, εἰς τὴν σύγχυσιν λόγῳ τοῦ ἐπικρατοῦντος πνεύματος τῆς ἐποχῆς.

Ε. Κουλουμβάκης. Δὲν ὑπάρχει τοιοῦτον πνεῦμα ἐποχῆς. Μία συμμορία ἡ ἀτιμωτέρα ὅλων τῶν ἐποχῶν καὶ ὅλων τῶν χωρῶν εἶναι ἡ δημιουργὸς τῆς καταστάσεως αὐτῆς, ἡ συμμορία τῶν μαλλιαρῶν.

Γ. Παπανδρέου (Ὑπουργὸς τῆς Παιδείας). Πνεῦμα τῆς ἐποχῆς εἶναι ἡ πίστις πρὸς τὸ ἔθνος ὡς παράγοντος τῆς διεθνούς κοινωνίας. Τὴν ἔννοιαν ταύτην δὲν δύναται νὰ ἀναπτύξῃ εἰς μαθητὰς 16 ἐτῶν.

Α. Παπαρυστάσιος. Ὅστε ἡ Κ.Τ.Ε. εἶναι ἀρνησις τῆς πατρίδος.

Π. Ράλλης. Ἀνεξαρτήτως ὅμως τοῦ ζητήματος τοῦτου πρέπει νὰ ἐξετάσωμεν πῶς θὰ δημιουργήσωμεν τὴν πατριωτικὴν συνείδησιν. Διὰ τῶν διδασκάλων, διὰ τῆς ποιότητος αὐτῶν: Καὶ ὅταν τοῦτο φρονούμεν, κρίνοντας τὸ νομοσχέδιον, δὲν ἠμποροῦμεν νὰ μὴ λάβωμεν ὑπ' ὄψιν ὅτι ὁ κ. Πρωθυπουργὸς εἶπεν ὅτι Ἑλληνικὰ σχολεῖα εἶναι ἐκεῖνα τὰ ὅποια διευθύνουν Ἑλληνες καὶ ἔχουν προσωπικὸν ἑλληνικόν. Ἀλλ' ὁ κ. Ὑπουργὸς δὲν ἠκολούθησε τὴν αὐτὴν ὁδόν, διότι καθιέρωσε μὲν ταῦτα ὡς γενικὴν γραμμὴν, ἀλλὰ παρέδωκε τὰς διατάξεις κατεμένων νόμων καὶ εἶναι δυνατόν νὰ γενήσῃ τοῦτο καὶ συνταγματικὰ ζήτηματα πολλὰ καὶ χάσματα μεταξὺ τοῦ λαοῦ ἀνεφύρως. Ἐστράφη ἀντίθετον ὁδόν, διότι ἀντὶ νὰ δώσῃ τὸν ὅρισμόν τῶν ἑλληνικῶν σχολείων ἠθέλησε νὰ δώσῃ τὸν ὅρισμόν τῶν ξένων σχολείων. Καὶ τοῦτο ἀποτελεῖ προσβολὴν δικαίου καὶ συνταγματικῆς διατάξεως. Φρονῶ, προκειμένου περὶ τοῦ Λεοντίου Λυκαίου. . . .

Γ. Παπανδρέου (Ὑπουργὸς τῆς Παιδείας). Δὲν συμφωνῶ διότι τὸ Λεόντειον Λύκειον ἰδρύθη, κατὰ τὸ συμβόλαιον τὸ ὅποιον ἔχω ὑπ' ὄψιν μου, ὑπὸ ξένου νομικοῦ προσώπου, ὑπὸ

τῆς Ἀγίας Ἐδρας. Κατὰ τὸ 1929 ὁ Φιλιππούσης παρεχώρησε τοῦτο εἰς τὸν κ. Σκάρην.

Π. Ράλλης. Δὲν ἀνατρέπει τὸ συμβόλαιον τὴν πραγματικότητα, διότι ἔχει ἰδρυθῇ ἀπὸ Ἑλλήνων ὑπάρχον τὸν μακαρίτην Μαραγκὸν καὶ ἴσως πρόκειται περὶ λάθους. . .

Γ. Παπανδρέου (Ὑπουργὸς τῆς Παιδείας). Τὸ νομοσχέδιον θέτει κανόνας δικαίου. Ποῖοι ὑπάρχοντες εἰς αὐτὸ δὲν εἶναι ὑπόθεσις ἰδική μου ἀλλὰ τῶν δικαστηρίων.

Π. Ράλλης. Καὶ ἂν δὲν προσβάλλῃ τὸ Σύνταγμα τὸ νομοσχέδιον, προσβάλλει κατετημένα δικαιώματα.

Γ. Παπανδρέου (Ὑπουργὸς τῆς Παιδείας). Δὲν τὰ προσβάλλει· τερματίζει μόνον δικαιώματα θεωρούμενα κατετημένα. Ἀλλοίμονον ἂν δικαιώματα ἤπαξ θεσπισθέντα θεωροῦνται αἰώνια.

Π. Ράλλης. Ἐὰν τὸ Λεόντειον Λύκειον περιήλθε νομίμως, ἐπὶ τῇ βάσει τῶν κατεμένων νόμων, εἰς Ἑλλήνων ὑπάρχον, εἰς τὸν καθηγητὴν τοῦ Πανεπιστημίου κ. Σκάρην, δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία περὶ τοῦ ἱσχυρισμοῦ μου καὶ ἡ διάταξις τοῦ νομοσχεδίου ἀποδέλπει εὐθὺς εἰς τὸ λύκειον αὐτό.

Γ. Παπανδρέου (Ὑπουργὸς τῆς Παιδείας). Σὰς ἐπαναλαμβάνω ὅτι καὶ τοῦτο ὑπάγεται εἰς τὴν πρώτην διάταξιν, διότι ἰδρύθη ὑπὸ ξένου ὁργανισμοῦ. Δὲν ἀκυρώνει ἀναδρομικῶς τὰ δικαιώματα οὐδένος. Αὕτη εἶναι ἡ ἔννοια τῶν κατετημένων δικαιωμάτων. Δὲν ἠθέλημεν νὰ ἐμπαίξωμεν τὴν κοινὴν γνώμην κἀμινοντες ἐξαιρέσεις, διότι πολλὰ μεταβιβάσεις εἰκονικαὶ ἐγένοντο κατὰ τὸ παρελθόν. Ὁ δευθυντὴς τῆς Γερμανικῆς Σχολῆς, διακεκριμένος ἐπιστήμιων καὶ φιλέλληνας, μοῦ εἶπεν ὅτι ἀπὸ ἐγένοντο καὶ ἄλλαι μεταβιβάσεις νὰ ἐπιτρέψωμεν καὶ εἰς αὐτὸν νὰ μεταβιβάσῃ τὸ σχολεῖον τοῦ εἰς Ἑλλήνων ὑπάρχον. Δὲν ἠδυνάμεθα νὰ ὀρρωδῆσωμεν πρὸ τῶν εἰκονικῶν μεταβιβάσεων καὶ νὰ ἐμπαίξωμεν τὸν λαόν (Χειροκροτήματα).

Π. Τσαλδάρης. Ἐχεται ὑπ' ὄψιν σας ὅτι ἡ μεταβιβάσις ἐγένετο ἀδείᾳ τοῦ προκατόχου σας Ὑπουργοῦ;

Γ. Παπανδρέου (Ὑπουργὸς τῆς Παιδείας). Ἡ παραχώρησις τοῦ Λεοντίου ἦτο τυπικὴ καὶ εἰκονικὴ διὰ τὰ προστεθῇ ἡ τετάρτη τάξις τοῦ Γυμνασίου. Ἐπληρώθη δὲ ὁ τίτλος ἀντὶ 10.000 δρ. Τὸ συμβόλαιον τῆς μεταβιβάσεως ἐγένετο μεταξὺ ἰδιωτῶν. Ὁ προκατόχος μου ἄλλως τε δὲν ἠκολούθησε τὴν πολιτικὴν τὴν ὅποια ἀκολουθοῦμεν σήμερον.

Π. Τσαλδάρης. Κατὰ τὰς ἀντιλήψεις σας πρόκειται περὶ καταβολῆσεως τοῦ Κράτους καὶ διὰ ταύτην εὐθύνεται ὁ προκατόχος σας.

Γ. Παπανδρέου (Ὑπουργὸς τῆς Παιδείας). Διαμαρτύρομαι, διότι δὲν ἐχαρακτήρισα τὴν πράξιν τοῦ προκατόχου μου, παραδίδω δὲ τοὺς λόγους μου εἰς τὴν κρίσιν τῆς Βουλῆς.

Α. Παπαρυστάσιος. Ἡ κυριότης τοῦ Λυκαίου ἀνῆκε εἰς καθολικὸν Ἑλληνα ὑπάρχον καὶ αὕτη εἶναι ἡ οὐσία.

Α. Κουτσοπέταλος. Τότε δὲν κλείει.

Γ. Παπανδρέου (Ὑπουργὸς τῆς Παιδείας). Ἐν πάσῃ περιπτώσει ἀρνούμεθα ἐξαιρέσεις.

Π. Ράλλης. Ἀπὸ δὲν ἀκούτε τίποτε, εἶναι περιττὴ ἡ συζήτησις.

Π. Ράλλης. Τότε καὶ ἡ συζήτησις εἶναι τυπικὴ καὶ εἰκονικὴ.

Ε. Κουλουμβάκης. Ὁ μακαρίτης ὁ Δεληγιάννης εἶπεν ὅτι οὐδέποτε ἀγορεύει διὰ νὰ πείσῃ τὴν Βουλὴν.

Π. Ράλλης. Τὸ Λεόντειον Λύκειον εἶναι Λύκειον Ἑλληνικόν, μὲ ἀτμοσφαῖραν καθαρὰς Ἑλληνικῆς. 50 καθηγηταὶ εἶναι Ἑλληνες, 15 δημοδιδάσκαλοι εἶναι Ἑλληνες, καὶ 4 θεολόγοι τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Ἑθνικοῦ Πανεπιστημίου.

Γ. Παπανδρέου (Ὑπουργὸς τῆς Παιδείας). Καὶ πόσοι ξένοι; Νὰ σας εἰπῶ ἐγὼ. Κατὰ τὴν ἑκθέσιν τοῦ Ἐπιθεωρητοῦ 32 Ἑλληνες καὶ 40 ξένοι.

Π. Ράλλης. Ὁ Ἐπιθεωρητὴς αὐτὸς ἔχει πολλοὺς συγγενεῖς εἰς τὸ Λεόντειον Λύκειον. Διέγνωσε καὶ αὐτὸς ὅτι τὸ Λύκειον αὐτὸ ἔχει ἀτμοσφαῖραν ὑπερελληνικὴν. Κατὰ τὸ δεύτερον ἄρθρον, ἀπαγορεύεται ἡ φοίτησις Ἑλληνοπαίδων εἰς

ξένα σχολεῖα. Μὲ ἀνησυχεῖ, κύριε Ὑπουργέ, ἓνα ζήτημα. Τὸ τί θὰ γίνουσιν τὰ διάφορα ὄργανά τῆς Ἀμερικανικῆς Περιθάλψεως;

Γ. Παπανδρέου (Ὑπουργὸς τῆς Παιδείας). Ἐλθόμεν πρῖντα. Τὸ Πατριωτικὸν Ἰδρυμα Περιθάλψεως, προκηδοσθέν με 2.000.000, θὰ μεριμνήσῃ διὰ τὴν μεταφορὰν αὐτῶν τῶν ὀργάνων.

Π. Ράλλης. Ὅστε λεπτὸν δὲν ἐφθασεν ἀπὸ τὰ 2 αὐτὰ ἑκατομμύρια εἰς τὴν Ἐπαρχίαν μου. Ἀσφαλόμεθα εἰς τὸ νὰ κλείσωμεν τὰ ὄργανοτρόφεα τῆς Ἀμερικανικῆς Περιθάλψεως διὰ νὰ μὴς μείνῃ κατόπιν ἡ δόξα.

Γ. Παπανδρέου (Ὑπουργὸς τῆς Παιδείας). Δὲν ὑπάρχει τοιαύτη ἀνησυχία.

Π. Ράλλης. Ἐὰν συμβῇ τὰ ὄργανά νὰ τρέχουν εἰς τοὺς δρόμους τῆς Σύρου. . . .

Γ. Παπανδρέου (Ὑπουργὸς τῆς Παιδείας). Δὲν θὰ τρέξουν.

Π. Ράλλης. Τὸ ἄρθρον 3 ἐμπεῖ περὶ Ἑλλήνων τὸ γένος καὶ περὶ ἑλληνικῆς ἠθαγενείας.

Γ. Παπανδρέου (Ὑπουργὸς τῆς Παιδείας). Δέχομαι νὰ ἀπαιτηθῇ τὸ γένος.

Π. Ράλλης. Οἱ καθολικοὶ, κύριε Ὑπουργέ, εἶναι σύμφωνοι ὅτι ἡ δημοτικὴ ἐκπαίδευσις πρέπει νὰ ἀνήκῃ ἀποκλειστικῶς εἰς τὸ Κράτος. Μετὰ λύπης μου ὅμως παρατηρῶ ὅτι ὑπάρχουν σχολεῖα, ὅπως μὴς κοινότητος Σύρου, τὰ ὅποια στεροῦνται ἱεροδιδασκάλου μέχρι σήμερον.

Π. Λεβαντινός. Ἐχομεν κλειστὰ σχολεῖα ἐλλείψει διδασκάλων καὶ σὺς ὁμιλεῖτε περὶ ἐνὸς ἱεροδιδασκάλου.

Π. Ράλλης. Διότι ἐπὶ τοῦ ἱεροδιδασκάλου αὐτοῦ τὸ Γενικὸν Λογιστήριον εὗρεκε νὰ κἀμῃ οἰονομίαν τοῦ μισθοῦ τοῦ ἐκ 500 δραχμῶν μηνιαίως. Διὰ τοῦ ἄρθρου 9 παράγρ. 4 ἀπαγορεύεται ἡ διατήρησις ἰδιωτικῶν σχολείων εἰς τὸ ἴδιον κτίριον ὅπου ὑπάρχουν αἱ ξένα σχολεῖα.

Γ. Παπανδρέου (Ὑπουργὸς τῆς Παιδείας). Θὰ ἀπετέλει τοῦτο ἀφορμὴν καταστρατηγήσεως. Μοῦ εἶπαν ὅτι διατηροῦμεν τὴν σχολὴν μας διὰ τὴν Μέσσην Ἐκπαίδευσιν καὶ τὸν χώρον τοῦ δημοτικοῦ σχολείου θὰ τὸν δώσωμεν εἰς ἰδιωτικὸν σχολεῖον. Τοὺς εἶπαμε: Τὸ μέτρον εἶναι εὐθὺ καὶ θέλομεν νὰ τὸ πᾶρετε ἀπόφασιν. Διὰ τὸ θέλουν; Τὸ αἴτημα δὲν ἔχει ἔννοιαν.

Π. Ράλλης. Δὲν εἶμαι πληρεξούσιος ἐκείνων ποὺ ἔχουν συμφέροντα ἐκ τοῦ νομοσχεδίου. Πρώτην φορὰν ἀνέρχομαι εἰς τὸ βῆμα καὶ δὲν ἠμπορεῖτε νὰ ρωτᾶτε ἐμένα τί τὸ θέλουν. Τὸ Κράτος ἀπὸ ἐκείνων ὅλας τὰς σχολὰς διὰ τὰ κορίτσια, ποὺ θὰ πηγαίνουν τώρα αὐτὰ διὰ τὴν ἐκπαίδευσιν τῶν;

Γ. Παπανδρέου (Ὑπουργὸς τῆς Παιδείας). Τὸ μέτρον δὲν καταργεῖ τὰς μέσας ξένας σχολὰς. Δὲν θίγουμεν τὴν ὑφισταμένην μέσσην ἐκπαίδευσιν τῶν ξένων σχολείων.

Π. Ράλλης. Ἡ καλυτέρα πολιτικὴ θὰ ἦτο νὰ ἰδρυθῶν σχολεῖα πρὸς καταπολέμησιν τῶν ξένων.

Γ. Παπανδρέου (Ὑπουργὸς τῆς Παιδείας). Ἐχομεν τὰς πιστώσεις ἀλλὰ στερούμεθα διδασκικοῦ προσωπικοῦ.

Π. Ράλλης. Ἰδοὺ τὸ πλεονέκτημα τῶν ξένων σχολείων.

Κ. Ζαβιτζιάνος. Στερεώθη προσωπικοῦ κατωτέρου;

Γ. Παπανδρέου (Ὑπουργὸς τῆς Παιδείας). Στερούμεθα τεχνικοῦ προσωπικοῦ.

Π. Ράλλης. Ὁ ἐπιθεωρητὴς ὁμιλῶν περὶ κοριτσιῶν λέγει ὅτι ἡ μόρφωσις τῶν συνίσταται εἰς ἓνα ἐπιχρῆσμα ἐκπαίδευσως καὶ ὁμιλεῖ περὶ ἐπιπολαιότητος καὶ περιφρονήσεως πρὸς τὴν ἑλληνικὴν ψυχὴν. Ὁ κ. ἐπιθεωρητὴς δὲν εἶναι ψυχολόγος. Εἰς τὰς Ἑλληνίδας μητέρας ποὺ ἐξήλθον ἀπὸ καθολικὰ σχολεῖα ὀφείλομεν τοὺς καλυτέρους Ἑλληνας.

Π. Ἀραβαντινός. Ὁ κ. Ὑπουργὸς τῆς Δημοσίας Ἐκπαίδευσως, καίπερ ἀφορμηθεὶς ἐκ τῆς δημιουργηθείσης ταραχῆς παρὰ τῇ δημοσίᾳ ἑλληνικῇ γνώμῃ, βεβαιώνει ὅτι δὲν ἔλαβεν ἀφορμὴν νὰ διαπιστώσῃ ὅτι τὰ σχολεῖα περὶ ὧν πρόκειται ἀσχοῦσι προπαγανδῶν προσηλυτισμοῦ. Ἐν πάσῃ περιπτώσει ἀναγνωρίζει ὅτι ἀσχετὰ εἰς ἐμμεσοῦς προπαγανδῶν. Τὸ παρὸν νο-

μοσχέδιον δίδει μείζονα εμπιστοσύνην διὰ τὴν ἐκπαίδευσιν τῶν ἐλλήνων παιδῶν εἰς τὸ ἐλληνικὸν δημοτικὸν σχολεῖον. Κατὰ τὴν βάσιν τοῦ εἶμαι σύμφωνος. Ἀλλ' ὅς μοι ἐπιτρέψῃ ὁ κ. Ὑπουργὸς τὴν ἐκφράσιν, δὲν εἶμαι σύμφωνος ὅταν παρουσιάζεται μετὰ τοσαύτης νομοθετικῆς σκαιότητος. Ἐὰν ἦρχοτο ὡς ὁμαλὸν νομοσχέδιον, ἐὰν δὲν ἐνεῖχε διατάξεις ἀπολύτως προσωπικὰς θὰ εἶχεν ὁμόθυμον τὴν γνώμην τῆς Βουλῆς καὶ κατὰ βάσιν καὶ εἰς τὰς λεπτομερείας. Ὁ κ. Πρωθυπουργὸς καθόρισε διὰ δύο τηλεγραφημάτων ἐκ Γενεύης τὴν ἐπὶ τοῦ ζητήματος πολιτικὴν τῆς Κυβερνήσεως. (Ἀναγινώσκει). Κατὰ τὴν πολιτικὴν ταύτην ὁ κ. Πρωθυπουργὸς δέχεται ὅτι ἐλληνικὰ σχολεῖα εἶναι ἐκείνα τῶν ὁποίων καὶ ἡ διεύθυνσις καὶ τὸ προσωπικὸν καὶ ἡ διδασκαλία εἶναι ἐλληνικά. Ἄλλο ζήτημα ἡ ἰθαγένεια. Ἐὰν ἐξετάσωμεν τὸ νομοσχέδιον, θὰ ἴδωμεν ὅτι δὲν ἀνταποκρίνεται πρὸς τὴν πρωθυπουργικὴν ἀντίληψιν, καὶ ἀποτέμνει τὴν χρῆσιν τῶν δικαστηρίων. Ὡς κριτήριον δὲν τίθεται ἡ ἐνεστώσα κατάστασις. Παρακαλῶ τὸν κ. Ὑπουργὸν νὰ ἀκούσῃ τὰς ἀντιρρήσεις καὶ ὅχι νὰ λέγῃ «οὐ μετ' ἐπιστάσεως».

Γ. Παπανδρέου (Ὑπουργὸς Παιδείας). Εἶπα ἀπλῶς ὅτι ἀρνούμαι νὰ δεχθῶ ἐξαίρεσιν.

Π. Ἀραβαντινός. Διὰ τοῦ νομοσχεδίου εἰσάγεται ἡ ἐξαίρεσις. Ὑπὸ τὴν ἐνεστώσαν κατάστασιν δὲν εἶναι ἐλληνικὸν τὸ ἐκπαιδευτήριον;

Γ. Παπανδρέου (Ὑπουργὸς τῆς Παιδείας). Θεσπίζεται ὑπὸ τοῦ νομοσχεδίου κανὼν δικαίου.

Π. Ἀραβαντινός. Εἶναι κανὼν ἀδικίας.

Π. Τσαλδάρης. Τιμωρεῖτε τὴν καταγωγὴν.

Π. Ἀραβαντινός. Ἡ καταγωγὴ δὲν δύναται νὰ πηγάζῃ ἐξ ἐνὸς συμβολαίου. Θὰ καταφανῇ ἐκ τῆς ἀδείας τὴν ὁποίαν παρέσχε τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Παιδείας περὶ συστάσεως τοῦ ἐκπαιδευτηρίου. Ἡ ἀδεία λοιπὸν αὕτη ἐδόθη εἰς τὸν σεδασιμώτατον ἀρχιεπίσκοπον τῶν καθολικῶν κ. Μαργαρίτου. Ἐλλήνων πολίτην τοῦ ὁποίου οἱ πρόγονοι παρεκλήθησαν καὶ εἰς τὰς ἐκπαιδευτικὰς συνελεύσεις. Ἡ ἀδεία αὕτη τῆς 8ης Ἀυγούστου 1889 ἴδρυσεν τὸ ἐκπαιδευτήριον διὰ χρημάτων τῶν ἐλλήνων καθολικῶν τῇ συνδρομῇ καὶ τοῦ Πάπα καὶ ἀντιθέτω τοῦτο εἰς τὸν διακεκριμένον καθηγητὴν τοῦ Πανεπιστημίου Στέφανον Κυπάρησον. Προκειμένου ἐσχάτως νὰ περιλάβῃ καὶ τὴν 4ην Γυμνασιακὴν τάξιν παρεκλήθη ὁ καθηγητὴς κ. Σκάζης νὰ ἀναλάβῃ τὴν διεύθυνσιν καὶ παρέλαθε τὴν ἱδρυτικὴν ἀδειαν καταβάλων 10.000 δραχμὰς. Ὑπουργὸς δὲν ἦτο ὁ κ. Παπανδρέου, ὁ ὅριος δὲν εἶχε δημιουργηθῇ. Ἡ παραχώρησις ἐνεκρίθη. Πῶς εἶναι δυνατόν νὰ γίνεταί λόγος σήμερον περὶ εἰκονικῆς πράξεως;

Εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο ὁ κ. Πρωθυπουργὸς παρακαλεῖ τὸν ῥήτορα ὅπως ἐπιτρέψῃ, προκειμένου νὰ ἀπυχωρήσῃ ἐντὸς ὀλίγου νὰ εισηγηθῇ πρὸς τὴν Βουλὴν δύο νομοσχέδια περὶ τῆς διαρρυθμίσεως παρασκευῆς καὶ πωλήσεως τῆς κινίνης καὶ τὰς ἀντιλήψεις τοῦ ὅσον ἀφορᾷ τὰ μέτρα τὰ ὁποῖα πρόκειται διὰ νομοσχεδίου νὰ ζητηθῶν διὰ τὸ ζήτημα τοῦ ἄρτου. Ἐν συνεχείᾳ καταθέτων τὸ νομοσχέδιον περὶ κινίνης, τοῦ ὁποίου καὶ ἀναγγιγνόμεθα τὴν κυριότερα σημεῖα λέγει τὰ ἑξῆς:

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Ὅσον ἀφορᾷ τὴν διαρρύθμισιν τοῦ ἄρτου θὰ σὰς ἐκθέσω τὰς ἀντιλήψεις μου κατόπιν πολλῶν μελετῶν. Θὰ δώσω ἄλλως τε πρὸς δημοσίευσιν καὶ τὴν ὑποβληθεῖσαν εἰς ἐμὲ ἐκθεσιν τοῦ Γενικοῦ Γραμματέως τοῦ Ὑπουργείου τῆς Γεωργίας διὰ νὰ μωρῶσῃ νὰ μελετηθῇ ἀπὸ ὅλους τὸ ζήτημα.

Διὰ νὰ παύσῃ ἡ διαρκὴς κατηγορία καὶ ἡ ὑποψία ἐναντίον ἐντιμῶν ἐργατῶν τῆς ἐθνικῆς βιομηχανίας διὰ νὰ παύσουν αἱ ὑπόνοιαι ἢ καὶ αἱ κατασχρήσεις ἐὰν ὑπάρχουν τοιαῦτα, καταλήξωμεν εἰς τὸ νὰ κάμωμεν χωρισμὸν τοῦ σιταμπορίου ἀπὸ τοὺς ἀλευροβιομηχάνους. Ἐφόσον οἱ ἀλευροβιομηχάνοι ἠμποροῦν νὰ φέρουν σιτάρη, ἐφόσον τὰ χαρμάνια εἶναι ὑποθετικά, εἶναι ἀδύνατον νὰ μὴ ἐξακολουθήσῃ ἡ ἐρὶς μετὰ τοὺς ἀλευροβιομηχάνους. Διότι ἐνῷ ὁ νόμος προβλέπει ὅτι ἠμποροῦν νὰ φέ-

ρουν καὶ ἄλλα σιτάρια, ἔστω τὰ φέρουν τοὺς λέμε ὅτι μὲς ἐκλεβαν. Ἡ Κοινὴ γνώμη ὑποπεύεται. Πρέπει λοιπὸν νὰ χωρισθῇ τὸ σιταμπορίον ἀπὸ τὴν ἀλευροβιομηχανίαν. Τὸ σιταμπορίον ἀναθέτομεν εἰς τὰς τραπεζάς, ἀλλὰ δὲν ἀποκλείεται νὰ συμμετάσχουν εἰς αὐτὸ καὶ ἄλλοι παράγοντες.

Μία ἐπιτροπὴ ἀπὸ τοὺς ἀρμόδιους ἐπὶ τοῦ ζητήματος Ὑπουργοὺς θὰ κανονίσῃ ποῖα ποσότης σίτου θὰ εἰσάγεται. Ὁ ὅμιλος θὰ προμηθεύεται τὴν ποσότητα τοῦ θὰ τοῦ παραγέλλομεν. Αὐτὸς ὁ ὅμιλος θὰ παραδώσῃ εἰς τοὺς ἀλευροβιομηχάνους τὴν ποσότητα τοῦ σίτου διὰ τὰ χαρμάνια, καὶ δὲν θὰ ὑπάρχῃ τοιοῦτοτρόπως ἡ ὑπόνοια ὅτι οἱ ἀλευροβιομηχάνοι ἔφερον ἄλλην ποσότητα σίτου. Θὰ λύσωμεν τοιοῦτοτρόπως καὶ τὸ ζήτημα τῆς ἀποδόσεως τοῦ σίτου. Θὰ ὑπάρχῃ ὑπεύθυνος ὑπηρεσία ἀποτελουμένη ἐκ τῶν ὑπηρεσιῶν τοῦ Ὑπουργείου τῆς Γεωργίας καὶ τῆς Ἀγορανομίας ἡ ὁποία θὰ εισηγηθῇ εἰς τὴν Ὑπουργὸν τὴν λήσιν ἀποφάσεων διὰ τὸ εἶδος τοῦ σίτου. Ὅσον ἀφορᾷ τὴν διατήρησιν πρέπει νὰ παύσῃ ὁ ἐξδομαδικὸς δικανονισμὸς τῆς. Δὲν πρέπει νὰ ἀρνησθῶν οἱ πολῖται τί πρόκειται νὰ πληρῶσιν καὶ ἄλλοι Δευτέρᾳ διὰ τὸ ψωμί των. Ἐρ' ὅσον θὰ κάμωμεν προμηθεῖν σίτου διὰ 2—3 μῆνας νὰ κανονίζωμεν καὶ τὴν τιμὴν τοῦ ἄρτου διὰ τὸ αὐτὸ χρονικὸν διάστημα. Ἀποδίδωμεν ἐπίσης εἰς τὴν χρησιμοποίησιν ὅλων τῶν ἀρτοποιησίων σιτηρῶν, τοῦ ἀρτοποιείου, τῆς κρήνης καὶ τῆς σικέλας, διότι ὑπάρχουν πολλοὶ ἀγροὶ ἀκύντερον καλλιεργούμενοι μὲ κριθὴν καὶ ὅχι μετ' ἐπιστάσεως. Δὲν ἐννοοῦμεν νὰ καταργήσωμεν τὴν σημερινὴν ποσότητα τοῦ ἄρτου, ἀλλὰ ἐννοοῦμεν νὰ δημιουργήσωμεν πλὴν τῆς ποσότητος α' λευκοῦ ἄρτου καὶ ποσότητα β' τοιοῦτου. Ὁ δεύτερος αὐτὸς θὰ περιέχῃ ἐκτός ἀπὸ τὸ κοινὸν χαρμάνη καὶ πρόσθετον ἀρσενικόν, καὶ ὁ ἄρτος αὐτὸς εἶναι ἄριστος. Ὅσον ἀφορᾷ τὸν μέλανα θὰ διατηρήσωμεν τὴν σημερινὴν ποσότητα, καὶ κατασκευάσωμεν ἐπίσης καὶ ποσότητα β' μέλανος ἄρτου, μετὰ ποσότητα κριθῆς. Καὶ ἐγὼ ποῦ τὸν ἐγεύσθην σὰς βεβαίω ὅτι εἶναι ἀναμφισβητήτως καλὺτερός καὶ ἀπὸ τὴν ποσότητα α' μέλανος ἄρτου. Ὁ χωρισμὸς τοῦ σιταμπορίου ἀπὸ τὴν ἀλευροβιομηχανίαν μὲς φέρει καὶ εἰς τὸν καθορισμὸν τοῦ ἐμπορικοῦ κέρδους καὶ τοῦ βιομηχανικοῦ. Μὰς ἐπιτρέπει σφάται νὰ καθορίσωμεν τὴν ποσότητα τοῦ ἄρτου διότι δὲν ἀφίεται εἰς τοὺς ἀλευροβιομηχάνους νὰ κανονίσουν τὰ χαρμάνια ὅπως θέλουν. Ἀπὸ εἰσαγγόμενον τὸν σίτον καὶ ἐξακριβώσωμεν τὴν ἀπόδοσιν θὰ κανονίσωμεν τὰ ἔξοδα τῆς ἀλέσεως. Φρονῶ ὅτι δύναται νὰ προσέλθῃ οὐσιώδης οἰκονομία. Ὑπάρχει ἐνὰ μύλος ὁ τοῦ Ἀγίου Γεωργίου ἀπολύτως συγχρονισμένος, ὁ ὁποῖος δύναται νὰ ἀρκεσθῇ εἰς βιομηχανικὸν κέρδος λιγώτερον, διότι ἔχει ἐγκαταστήσει τὸ σιλό. Καὶ ἂν εἰς ὅλους τοὺς μύλους ὑπῆρχον τοιαῦτα τότε τὸ ψωμί θὰ ἦταν φθηνόν. Ὑπάρχουν ὅμοι ἄλλοι οἱ ὁποῖοι εἶναι κακῶς τοποθετημένοι. Ἐκεῖ δὲν πρέπει νὰ κάμωμεν ὅτι καὶ διὰ τὸν μύλον τοῦ Ἀγίου Γεωργίου. Θὰ ἦτο ἀδικον νὰ τοὺς εἴπωμεν «ἀρκεστοὺς εἰς τὸ ὀλιγώτερον κέρδος». Θὰ ὀρίσωμεν δι' αὐτοὺς διαφορετικὴν ἀμοιβήν.

Ἐχομεν, καὶ τρίτην κατηγορίαν μύλων, ὧν ἡ κατάσταση, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν ἰδεάν τὴν ὁποίαν ἔχει περὶ αὐτῶν ἡ κοινὴ γνώμη, εἶναι ἥμισυ εὐχάριστος. Γνωρίζω ἀπὸ ἐπισήμους πληροφορίας τῆς Ἑθνικῆς Τραπεζῆς ὅτι οἱ μύλοι αὐτῆς τῆς κατηγορίας εἶναι εἰς οἰκονομικὰ χάλια. Δι' αὐτοὺς εἶπα εἰς τὸν κ. Πιστολάκη νὰ ἐξετάσῃ ἂν εἶναι δυνατόν ἔνα τοὺς νὰ τοὺς ὀργανώσωμεν κτίζοντας παρὰ τὴν θάλασσαν ἔνα δύο ἀλευρομύλους τῇ βοήθειᾳ τοῦ Κράτους χωρὶς ὅμως ἐπιβαρύνει τὴν τιμὴν τοῦ ἄρτου.

Α. Παναγιωταρίδης. Θὰ ἦτο ὁρθὸν νὰ ληφθῇ πρόνοια καὶ διὰ τοὺς μύλους τῆς ἐγγυρίου παραγωγῆς.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Πρόκειται τώρα περὶ τῶν μύλων τοῦ Πειραιῶς. Οὐχ ἦτοον προτείνεται διὰ τῆς ἐκθέσεως τοῦ κ. Πιστολάκη ὅπως καὶ εἰς τοὺς τόπους τῆς συγκεντρώσεως τοῦ ἐγγυρίου σίτου βοηθήσωμεν καὶ ἐκεῖ τὴν ἴδρυσιν μύλων διὰ νὰ ἀποφύγωμεν τὰς ἐπιβαρύνσεις τῶν μεταφορικῶν. Ἐπαγα-

λαβάνω καὶ πάλιν ὅτι δὲν θὰ ἀκολουθήσωμεν εἰς τὸ ζήτημα τῶν τροποποιήσεων αὐτῶν τὸ σύστημα τῶν ἀποζημιώσεων ἀλλὰ θὰ βοηθήσωμεν νὰ γίνουν οἱ μύλοι μάλλον συγχρονισμένοι. Ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἀρτοποιίαν ὑπάρχει καὶ ἡ ἀποψὲς ἡ κοινωνικὴ, ὡς ἀναφέρει καὶ ἡ ἐκθεσις, καὶ ἡ ὁποία πρέπει νὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν, λαμβανομένης προνοίας νὰ συζητήσιν ἐπὶ ὅσον τὸ δυνατόν μακρότερον χρόνον καὶ οἱ σημερινοὶ φούρνοι καὶ οἱ ἐκδομηχανοποιούμενοι. Ἀλλὰ τοιοῦτοτρόπως ὑπάρχει ἕνας παράγων ἐπιβαρύνων τὸ ψωμί μετ' 12—14 λεπτά κατ' ὄκταν. καὶ ἡ κατηγορία αὕτη ἀνήκει εἰς τοὺς λαογόμενους ὁμαδιόχους, οἵτινες ἐγγυῶνται τοὺς φουρνάρους εἰς τοὺς ἀλευροβιομηχάνους καὶ παίρνουν τὰ 14 λεπτά. Αὐτὸς ὁ ὁργανισμὸς ὁ παρασιτικὸς πρέπει νὰ ἐκτοπισθῇ δι' ὁργανώσεως συνεταιρικῆς τῶν ἀρτοποιῶν. Διὰ τῆς ἐκθέσεως προτείνεται καὶ μία ἄλλη οἰκονομία ἐκ τῆς ζυθοζύμης, διότι φαίνεται ὅτι πληρώνομεν εἰς ὅλους τοὺς ἀρτοποιοὺς αὐτῶν, ἐνῷ δὲν κάμουν ὅλοι χρῆσιν. Αὐτῇ, τονίζει, εἶναι ἐν ὀλίγοις αἱ σκέψεις αἵτινες μετ' ἡμέραν νὰ ἀναθῶν εἰς τὸν κ. Πιστολάκη νὰ ἐπαληθεύσῃ τὰς ἰδέας αἱ ὁποῖαι ἐπίστευον ἀπὸ μακροῦ ὅτι θὰ ἠδύνατο νὰ μὲς δώσουν μίαν λύσιν. Καὶ αὐτὰ θὰ ἀποτελέσουν διὰ τὴν λύσιν τὰς κατευθυντήριους γραμμάς. Κάμνω τὰς ἀνακοινώσεις αὐτὰς διότι δὲν ἐπρόσθασαμεν νὰ καταλήξωμεν εἰς συμπεράσματα ὀριστικά, ἐπειδὴ δὲν συνεπληρώθη ἡ θέσις τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ἑσωτερικῶν, διότι ἐκ μίανς περὶ τῆς θέσεως ἐστερηθῆμεν ἐνδὸς καλοῦ Ὑπουργοῦ. Ἀλλ' ὅταν ἐπιτρέψῃ ἡ Βουλὴ μετὰ τὰς ἐορτὰς θὰ ἔχωμεν ἑτοιμὸν τὸ νομοσχέδιον νὰ τὸ φέρωμεν ἐδῶ νὰ συζητηθῇ καὶ νὰ ψηφισθῇ.

Συνεχίζομένης εἰτα τῆς συζητήσεως ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου «περὶ τῶν ξένων σχολείων» ὁ κ. **Π. Ἀραβαντινός** συνεχίζει τὴν ἀγόρευσιν τοῦ λέγει ὅτι, διὰ τοῦ ἄρθρου 1 τοῦ νομοσχεδίου ἐπέρχεται ἐκπαιδευτικὴ μεταβολὴ τοῦ Κράτους μετὰ τινας σκαιότητες, ἥτις θὰ ἠδύνατο νὰ παρακαμψῇ. Ζητεῖται νὰ χαρακτηρισθῇ, ὡς εἶπα προηγουμένως, τὸ Λεόντειον ὡς ξένον σχολεῖον ἐνῷ τοῦτο εἶναι Ἑλληνικόν, ὅπως καὶ τὰ ἄλλα τὰ ὑπὸ ὀρθοδόξων ἱδρυθέντα. Ἡ νομοθετικὴ σκαιότης ἐκδηλοῦται καὶ εἰς ἄλλην διάταξιν κατὰ τὴν ὁποίαν, τοῦ νομοσχεδίου φημιζόμενον ὡς ἔχει, σὺδεμία πρόνοια λαμβάνεται διὰ τὴν τύχην τῆς ἐκπαιδεύσεως τῶν ἡδὴ ἀπὸ τοῦ παρελθόντος ἔτους ἐκπαιδευομένων εἰς ξένα σχολεῖα. Πρέπει νὰ κάμῃ ἐντύπωσιν τὸ γεγονός ὅτι φοιτῶσιν εἰς αὐτὰ μαθηταὶ Ἑλλήνες καὶ ἐφόσον δὲν ἐγένετο ἡ προσέλευσις δι' ἀθεμίτου συναγωνισμοῦ ἢ δι' ἄλλων μέσων, εἶναι φανερόν ὅτι ἡ εἰς τὰ ξένα σχολεῖα φοίτησις ἀνταποκρίνεται πρὸς μίαν ἀνάγκην τῆς κοινωνίας, τῆς ἐκμολήσεως δηλ. μιᾶς ξένης γλώσσης. Εἶναι ἀδικον οἱ ἡδὴ ἀρξάμενοι τῆς ἐκμολήσεως μιᾶς ξένης γλώσσης νὰ τὴν διακόψουν. Εἶναι ἐπίσης ἀδικον, ἐφόσον τὸ νομοσχέδιον ἐπιτρέπει τὴν φοίτησιν εἰς τὰς τάξεις τῆς Μέσης Ἑκπαιδεύσεως εἰς τὰς ξέναις σχολὰς, νὰ μὴν ἐπιτρέψῃ τὴν φοίτησιν αὐτῶν διὰ τὴν ἑθνήν καὶ τὴν τάξιν, αἵτις ἐς μέγρι πρό τινας ἐθεωροῦντο ὡς τάξεις Μέσης Ἑκπαιδεύσεως. Κατὰ τοῦτο λοιπὸν ἡ διάταξις τοῦ νόμου ὑπερακοντίζει τοὺς σκοποὺς οὓς προέθετε καὶ ἐκείνους οὓς συνδέουν μετ' ἡν φοίτησιν εἰς τὰ ξένα σχολεῖα οἱ Ἕλληνες γονεῖς. Συνεχίζων ἀναγινώσκει κατάλογον ἐμφαινόντα τοὺς γονεῖς καὶ τὰ τέκνα αὐτῶν, ἅτινα ἐφοίτησαν εἰς τὸ Λεόντειον, καὶ τονίζει ὅτι εἶναι τέκνα Προέδρων Δημοκρατίας, Ὑπουργῶν, Πρεσβευτῶν καὶ ἄλλων ἐξεχόντων πολιτῶν, μετὰ τῶν ὁποίων καὶ τὸ τέκνον τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Παιδείας.

Γ. Παπανδρέου (Ὑπ. Παιδ.). Μόνον ἐπὶ τρεῖς μῆνας τὸ εἶχα καὶ κατόπιν τὸ ἀπέσυρα.

Π. Ἀραβαντινός. Καὶ τὸ ἐπῆγατε πάλιν εἰς ξένον σχολεῖον, τὸ Κολλέγιον.

Γ. Παπανδρέου (Ὑπ. Παιδ.). Τὸ Κολλέγιον δὲν εἶναι ξένον σχολεῖον καὶ δύνασθε νὰ ἴδῃτε τὰς ἐκθέσεις.

Π. Ἀραβαντινός. Ἐξακολουθῶν ἀναγινώσκει τὰ ὀνόματα καὶ ἄλλων γονέων καὶ μαθητῶν ἐκπαιδευθέντων εἰς τὸ Λεόν-

τειον καὶ τονίζει ὅτι ὁ πρῶτος Ὑπουργὸς κ. Σπυρίδωνος τὸν ἐθεοαῖωσεν ὅτι ἐνῷ ὁ οὖτος τοῦ ἦτο ἀπαίτητος εἰς τὰ Ἑλληνικὰ σχολεῖα καὶ ἀμελήσει, μόλις εἰσῆλθεν εἰς τὸ Λεόντειον ἔγινε μαθητὴς πρώτης τάξεως καὶ ἐμπατισμένος ἐθνικῶν ἰδεῶν. Σταματῶ εἰς ἕνα ὄνομα τοῦ καταλόγου ἔθνα ἀναγράφεται ὁ ἦρωας ἀεροπόρος Ἀριστοτέλης Μωραϊτίνης. Καὶ ὅταν ἔχω παραδείγματα τοιαῦτα περὶ τῆς παρεχόμενης εἰς τὸ σχολεῖον ἐκείνο ἐθνικῆς ἀγωγῆς, νομίζω ὅτι δύναμαι νὰ παρατρέψω τὰς ἰσως θεωρητικὰς γνώμας τοῦ κ. Ἐπιθεωρητοῦ, ὅστις ἐνῷ ὑπηρετεῖ ἀπὸ τοῦ 1926 ὡς Ἐπιθεωρητῆς, δὲν καθοδηγεῖ τοὺς προκατόχους τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῆς Παιδείας ὅπως μὴ δώσουν τὴν ἀδειαν ἱδρύσεως καὶ 4ης γυμνασιακῆς τάξεως.

Ἀσχολούμενος εἰτα μετὰ τὰς κατ' ἄρθρον διατάξεις τοῦ νομοσχεδίου λέγει ὅτι ἡ διάταξις τοῦ ἄρθρου 6 ὑπερακοντίζει καθε μέτρον τοῦ ὅρθου καὶ τοῦ πρέποντος, διότι ἀπαγορεύει εἰς τοὺς ἐγγραφέντας εἰς ξένα σχολεῖα ἀδιακρίτως ὑπηκόουτος νὰ μεταγραφῶν εἰς δημόσια ἰδιωτικά ἢ καὶ νὰ προσέλθουν εἰς κατατακτήριους ἐξετάσεις. Λέγει δηλαδὴ τὸ νομοσχέδιον ὅτι εἴμεθα τόσον ἄραιοι ἡμεῖς, ὥστε ἂν βρεθῇ κανένας γερμανόπαις ἢ γαλλόπαις, αὐτὸς ἐὰν θέλῃ δὲν δύναται νὰ φοιτήσῃ εἰς τὰ ἰδικὰ μὰς.

Γ. Παπανδρέου (Ὑπουργὸς τῆς Παιδείας). Δηλὸν ὅτι δὲν πρόκειται περὶ αὐτῶν. Πρόκειται μόνον περὶ Ἑλλήνων ὑπηκόων.

Π. Ἀραβαντινός. Νὰ σημειωθῇ αὐτὸ εἰς τὰ πρακτικά. Συνεχίζων ἀναλύει τὸ ἄρθρον 15 καὶ τονίζει ὅτι κατὰ τὸ ἄρθρον αὐτὸ ἐὰν δὲν περιορισθῇ ἡ διάταξις εἰς τὰ ξένα δημοτικά σχολεῖα καταλήγει νὰ περιγράφεται ἡ βάσις τοῦ νομοσχεδίου, διότι θὰ διαρραύσουν οἱ μαθηταὶ τῆς Μέσης.

Γ. Παπανδρέου (Ὑπουργὸς τῆς Παιδείας). Ἀφ' ἧς ἔλαθα τὸ μέτρον ἐπρονόησα διὰ τοὺς ἰδικούς μὰς νὰ μὴ ὑπάρχουν ἐξετάσεις, διὰ νὰ εὐκολυνθῇ ἡ μεταγραφή. Αὐτὴ εἶναι ἡ ἐννοια τῆς διατάξεως.

Π. Ἀραβαντινός. Ἡ διάταξις ἐξ ἄλλου τοῦ ἄρθρου 6 λέγει (ἀναγινώσκει). Δηλ. προκειμένου περὶ θρησκευτικῆς διδασκαλίας εἰς τὰ ξένα σχολεῖα ἡ διάταξις εἶναι ἀνεφάρμοστος, διότι ἡ Καθολικὴ Ἑκκλησία, δὲν ἀναγνωρίζει διδασκάλους τῶν ἱερῶν, ἐπειδὴ τὴν διδασκαλίαν αὐτῶν τὴν κάμουν μόνον οἱ ἱερεῖς. Ἡ διάταξις ἀσφαλῶς θὰ διέφυγε τὴν προσοχὴν τοῦ κ. Ὑπουργοῦ, διότι πρόκειται δι' αὐτῆς νὰ πληρῇ τὸ θρησκευτικὸν αἶσθημα Ἑλλήνων πολιτῶν ὧν τὰ θρησκευτικὰ δικαιώματα εἶναι κατοχυρωμένα καὶ μετὰ τὸ Σύνταγμα καὶ μετὰ διεθνῆς πράξεως. Θὰ παρεμβάλλωμεν οὕτω προσκόμματα εἰς τὴν διδασκαλίαν τῶν θρησκευτικῶν εἰς ἐπεροδότους Ἑλλήνας πολίτας καὶ τὸ βῆμα τοῦτο δὲν εἶναι μόνον βῆμα τῶν ὀρθοδόξων, ἀλλὰ βῆμα ἐθνικόν, καὶ ἔχομεν ὑποχρέωσιν νὰ μὴ παρεμβάλλωμεν τοιαῦτα προσκόμματα καὶ κακῶς ἐγένετο εἰσῆγγῆς ἐπὶ τῆς διατάξεως ταύτης εἰς τὸν κ. Ὑπουργόν, λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν ὅτι εἰς τὴν Παλλικὴν Σχολὴν εἰς μόνον προσήλθε διὰ νὰ λάβῃ πτυχίον Παλλικῆς γλώσσης. Τὸ πράγμα δὲν εἶναι μικρὸν καὶ ποιοῦμαι ἐκκλησίαν καὶ πρὸς τὴν Βουλὴν καὶ πρὸς τὸν κ. Ὑπουργόν, ὅπως μὴ θελήσῃ διὰ τῆς ἐπιμονῆς τοῦ νὰ δημιουργήσῃ πράγματα εἰς τὸ Κράτος καὶ νὰ μὲς ἐμφανίσῃ εἰς τοὺς ἔξωθεν ὡς ἀνθρώπους μετασυνικούς, τυρηνιστάς τοὺς ἀλλοθρήσκους τῶν. Διὰ μισαλλοδοξίας δὲν δύναται νὰ κατηγορηθῇ ὁλόκληρος ἡ ἱστορία τοῦ γένους καὶ ἂς μὴ ἔλωμεν, κατόπιν τῶν τίτλων τοὺς ὁποῖους ἔχομεν τῆς ἀνεξίτητης, νὰ δημιουργήσωμεν τὴν ἐντύπωσιν ὅτι κατατυραννοῦμεν τοὺς μὴ ὀρθοδόξους συμπολίτας μὰς τοὺς ὁποῖους ἐπιβαρύνομεν μετὰ τόσα ἄλλα βάρη, ἀλλὰ δὲν σεβόμεθα τὴν θρησκευτικὴν τὴν συνείδησιν.

Ἀλέξ. Παναγιωταρίδης. Τὸ Κράτος ἔχει καὶ δικαίωμα καὶ καθήκον νὰ ρυθμίσῃ τὰ τῆς πρώτης ἐκπαιδεύσεως τῶν μαθητῶν. Περὶ τούτου δὲν ὑπάρχει οὐδεμίαν ἀμφιβολία. Εἰς τινὰ ὅμοις σημεῖα τοῦ νομοσχε-

δίου, καθώς και εις τὴν δικαιοσύνην τῶν διατάξεων τοῦ υπάρχοντος υπερβολαί. Γενικῶς εἶναι ὅτι πολλὰ ἐκ τῶν ξένων σχολείων προσέφερον ὑπηρεσίας εἰς τὸν τόπον, διότι οἱ ἀπόφοιτοι αὐτῶν διέπρεψαν εἰς τὴν κοινωνικὴν ζωὴν. Καὶ ὅταν ἔχωμεν αὐτὰ τὰ δεδομένα δὲν ἡμποροῦμεν νὰ ρίψωμεν ἐναντίον ὧν τὸν λίθον τοῦ ἀναθέματος, ἀρνούμενοι τὰς ὑπηρεσίας τῶν. Ἐξ ἄλλου τὸ νομοσχέδιον δημιουργεῖ ἀνισότητάς μεταξὺ Ἑλλήνων ὑψηλῶν καθολικῶν καὶ ὀρθόδοξων, διότι υπάρχουν σχολεῖα Ἑλλήνων ὑψηλῶν ἐφαρμοζόμενα πλήρως τὸ πρόγραμμα τοῦ Ὑπουργείου καὶ ἐμὸς τὸ θεωροῦμεν ὡς ξένα. Ἑλληνες ὑψηλοὶ καθολικοὶ τὸ θρησκευτικὸν ἴδρυσαν σχολεῖα ὅτινα μεταδιδάσκοντο εἰς ξένους καὶ τὰ σχολεῖα ταῦτα θεωροῦνται ὡς ξένα καὶ σήμερον διὰ τοῦ νόμου καταργοῦνται. Διὰ τοῦτο ὀρθοὶ εἶναι νὰ διορθωθῇ τὸ ἄρθρον 1ον ὅχι διὰ νὰ γίνουν ἐξαιρέσεις, ἀλλὰ διὰ νὰ καταργηθῶν ἀπαγορεύσεως τῶν λειτουργῶν τῆς Ἀνωτάτης Ἐκκλησιᾶς νὰ ἔχουν ἰδιωτικά σχολεῖα ἢ νὰ διευθύνουν τοιαῦτα καὶ ὁ ἀποκλεισμός τούτων ἀπὸ τὴν ἀνάμειξιν αὐτῶν εἰς ἰδιωτικά σχολεῖα δὲν εἶναι οὔτε σκοπὸς οὔτε ὠφέλιμος.

Γ. Παπανδρέου (Ὑπουργὸς τῆς Παιδείας). Ἐλέγχω ὅτι ἡ διάταξις αὕτη ἐνέχει προσωπικὸν χαρακτήρα. Δέχομαι τὴν διαγραφήν τῆς μετὰ τὴν βελτίωσιν ὅτι δὲν ἦτο προσωπικὴ οὕτως νέα διότι ὁ ὁργανισμὸς τοῦ Πανεπιστημίου καθιερωτὸν ἀσυνιδάκτον διὰ τοὺς καθηγητάς του. Ἐπομένως τὴν διαγραφήν ἀπὸ τοῦ νομοσχεδίου καὶ ἂς κριθῇ ἡ παρούσα κατάστασις ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ὑπαρχούσης διατάξεως τοῦ ὁργανισμοῦ τοῦ Πανεπιστημίου.

Γ. Καφαντάρης. Σεῖς ἀποκρούετε τὴν ἀρχήν.

Γ. Παπανδρέου (Ὑπουργὸς τῆς Παιδείας). Ἐπιφυλλάσσομαι ὅταν συζητηθῇ ὁ ὁργανισμὸς νὰ διασφαλισθῇ ἡ ἐκτέλεσις τῆς διατάξεως.

Α. Παπαναστασίου. Ἡμεῖς ἔχοντες εἰς ὅλα τὰ μέρη τοῦ κόσμου ὁμοειθεῖς πρέπει νὰ εἴμεθα διὰ τὰ σχολικὰ ζητήματα ἐπειταίς διὰ νὰ μὴ προκαλοῦμεν αὐστηρὰ μέτρα εἰς τὰ ξένα μέρη εἰς τὰ ὅποια ὑπάρχει ἀριστερὸς ἀριθμὸς ὁμοειθῶν μας.

Κ. Ζαβιτζιάνος. Τάσσομαι ἀνεπιφυλάκτως ὑπὲρ τῆς βάσεως τοῦ νομοσχεδίου, ἐπικροτῶν τὴν πρόθεσιν αὐτοῦ καὶ ἐκφράζω τὴν χαρὰν μου, διότι ἔλαβεν ἐπὶ τέλος ἡ Κυβέρνησις μέτρα πρὸς διόρθωσιν ἐνὸς ἀτόπου. Ὡς ἐκ τῆς καταγωγῆς μου μοῦ δόθη ἀφορμὴ νὰ ἐξετάσω τὸ ζήτημα καὶ δεδαιώθην ὅτι εἶναι ξένα σχολεῖα ἐξήσκησαν καὶ ἐξασκούν ὅχι μόνον ἀντιεθνικὴν προπαγάνδαν ἀλλὰ καὶ προσηλυτισμὸν πρὸς ξένα δόγματα. Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον διατίθενται ἀπειρα μέσα, βιβλία, νοσηλοτροφεῖα καὶ χρήματα ἀκόμα καὶ τὸ χεῖριστον διδασκαλίαν ἐπικινδύνουν ἐπιτηδεύειν καὶ συνεπὶς ἐπιζημιώταται. Ἐπιλαμβάνονται τῆς ἀνεγέρσεως ἰδρυμάτων, κατατάσσον διὰ προπαγάνδας τὰ τέκνα Ἑλλήνων πολιτῶν καὶ παρέχουν εὐκολίας καὶ εἰς τοὺς μαθητάς καὶ εἰς τοὺς γονεῖς. Εἰς τὴν ἰδιαιτέραν μου πατρίδα γίνονται εὐρυτάτη χρῆσις αὐτῶν τῶν μέσων. Ὑπάρχει ἐκεῖ ἕνας πληθυσμὸς καθολικός, μετὰ πατριωτικὰ αἰσθήματα ὅστις ὅμως ἔγινεν ἀντικείμενον πλήρους ἐκμεταλλεύσεως ἀπὸ τὰ ξένα σχολεῖα καὶ δὲν ὑπάρχει πλέον οὐδὲ εἰς μαθητὰς φοιτῶν εἰς τὰ Ἑλληνικά. Τὰ ξένα αὐτὰ σχολεῖα ἀποδίδουν καὶ εἰς ἀντιελληνικὴν προσηλυτισμὸν καὶ εἰς θρησκευτικὸν σκοπὸν, καὶ τὸ πρᾶγμα ἐπεξετάθη μετὰ τὴν ἐπελθούσαν συνενόησιν μεταξὺ Βατικανοῦ καὶ Ἱταλικῆς Κυβερνήσεως. Βεβαίως ἡ κατάστασις ἡ δημιουργηθεῖσα ὀφείλεται κατὰ μέγα μέρος εἰς τὴν ἀμέλειαν τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας, διότι ἂν ἐπιωπιζόμηντο δεόντως τὰ σχολεῖα ταῦτα δὲν θὰ ἐφθάνομεν νὰ ἔχωμεν 9 1/2 χιλιάδας μαθητὰς Ἑλλήνων φοιτῶντας εἰς ξένα σχολεῖα. Ἄν τὰ σχολεῖα αὐτὰ δὲν εἶχον τοὺς προπαγανδιστικούς σκοποὺς, τὸς ἀποφύγοι ἀνέφερα, δὲν θὰ ὠμίλων τοιοῦτοτρόπως περὶ αὐτῶν, οὔτε θὰ ἐνόμιζα ὅτι ἔπρεπε νὰ ληφθῶν τὰ αὐστηρὰ μέτρα τὰ ὅποια λαμβάνονται δι' ὅλα τὰ σχολεῖα ὅπως εἶναι τὰ Γερ-

μανικὰ καὶ ἐκ τῶν Γαλλικῶν τὸ Λεόντειον. Τὸ κατ' ἐμὲ, ἐὰν ἐρήμιον τὸν νόμον, ἢ τὸν ἐρήμιον διὰ Διαταγμάτων, διὰ νὰ παραχρησθῇ ἡ εὐχρεία μετατάξεως, ὧν αὐτῶν τῶν μαθητῶν εἰς τὰ ἄλλα σχολεῖα, δεδομένου ὅτι θὰ εὐρεθώμεν πρὸς δυσχερεῖαν, ἐφόσον ὅλοι σχεδὸν οἱ μαθηταὶ εἶναι συγκεντρωμένοι εἰς μίαν ἢ δύο πόλεις. Μετὰ βιβλικὴν συνεπῶς ἐφαρμογὴν καὶ ἀπαγόρευσιν τῶν νέων ἐγγράφων δὲν θὰ ἐγεννῶντο ζητήματα οὔτε θὰ προέκυπτον δυσχερεῖαι. Ὡς πρὸς τὸ Λεόντειον συμφωνῶ καὶ ἐγὼ ὅτι πρόκειται περὶ ἀρίστης Σχολῆς καὶ δὲν θὰ ἐδικαιολογούντο τὰ λαμβανόμενα κατ' αὐτῆς μέτρα, ὅταν μάλιστα λαμβάνωμεν ὑπ' ὄψιν μὴ ἀνεστῶσαν κατάστασιν, ἀλλὰ παραχωρημένην. Ἐπίσης φρονῶ ὅτι θὰ ἦτο ἀπαρκίτητον νὰ προστεθῇ διάταξις διὰ τὰ σχολεῖα τῶν Ὀνιτικῶν τὰ ὅποια τῶν ῥα θὰ λειτουργήσουν ἐλεύθερα. Ἐκ τῆς ὑπηρεσίας μου ὡς Ὑπουργοῦ τῶν Ἑσωτερικῶν, ἀπεκρίμην τὴν ἐντύπωσιν ὅτι ὁ τύπος τοῦ Ὀνιτικοῦ Σχολείου εἶναι ἐξαιρετικῶς ἐπικινδύνος καὶ εἶναι ἀπόλυτος ἀνάγκη νὰ ληφθῶν μέτρα. Τώρα μετὰ τὸν νέον νόμον αὐτὰ τὰ σχολεῖα ὅχι μόνον θὰ ζημιωθῶν, ἀλλὰ θὰ ὠφελθῶν. Θὰ γίνωνται καὶ ἄλλα.

Γ. Παπανδρέου (Ὑπουργὸς Παιδείας). Ποῖος θὰ δώσῃ τὴν ἀπάντησιν;

Κ. Ζαβιτζιάνος. Ὁ ἀριθμὸς τῶν μαθητῶν. Καὶ νομίζω ὅτι πρέπει νὰ ἔχωμεν τὸ ἄρθρον νὰ βάλωμεν ἐιδικὴν διάταξιν, διότι ἀνευ αὐτῆς θὰ εἶναι κοινὸν νὰ παραστῶμεν εἰς τὸ θέαμα νὰ φύγουν οἱ μαθηταὶ ἀπὸ τὸ Λεόντειον καὶ ἀπὸ τῆς Γερμανικῆς Σχολῆς καὶ νὰ πηγαίνουν εἰς τὰ Ὀνιτικά Σχολεῖα, δεδομένου ὅτι οἱ Ὀνιταὶ εἶναι δὴθεν Ἑλληνες, ἐνῶ, ἐπικινδύνουμένοι ἔξωθεν, δρῶσι πλέον καὶ πολιτικῶς.

Γ. Παπανδρέου (Ὑπουργὸς Παιδείας). Ὅταν ὑπάρχῃ ἐνδεῖς προπαγάνδας θὰ κλεισθῶνται.

Δ. Ἀφθονίδης. Διατὶ δὲν τὸ κάμνεται ἀπὸ τώρα;

Γ. Παπανδρέου (Ὑπουργὸς Παιδείας). Μόλις διαπιστωθῇ ἀρμόδιος.

Δ. Ἀφθονίδης. Εἶναι ἀποδοδεγμένον, ἀφοῦ ἄλλως τὸ διὰ τοῦτο ἐλάμβετε τὸ μέτρον τὴν ἀλλαγῆς τοῦ σχήματος;

Κ. Ζαβιτζιάνος. Ἐν πάσῃ περιπτώσει πρέπει οἱ Ὀνιταὶ νὰ μὴ μείνουν ἐλεύθεροι.

Γ. Παπανδρέου (Ὑπουργὸς Παιδείας). Πόσα νομίζετε ὅτι εἶναι τὰ Ὀνιτικά Σχολεῖα; Εἶναι δύο Οἰκοτροφεῖα περιωσμένου ἀριθμοῦ μαθητῶν καὶ διὰ τὴν ἴδρυσιν νέων Σχολείων χρειάζεται ἀδεια καὶ ἐὰν διαπιστωθῇ ὅτι υπάρχουν προσηλυτικὰ σχέδια δὲν θὰ δοθῇ ἀδεια. Ἐπίσης ἂν διαπιστωθῇ κακὴ λειτουργία ἰδιωτικοῦ σχολείου, ἡ διακίνησις δύναται νὰ ᾄρῃ τὴν ἀδειαν.

Κ. Ζαβιτζιάνος. Ἐγὼ βλέπω, ὅτι αὐτὰ τὰ σχολεῖα λειτουργοῦν ἀπὸ ἐτῶν καὶ οὐδὲν μέτρον ἐλήφθη καὶ ζητῶ ἵνα μὴ μετὰ τὸ πρόσχημα τῆς αὐξήσεως τοῦ ἀριθμοῦ τῶν μαθητῶν χορηγηθῶν νέαι ἀδειαι.

Γ. Παπανδρέου (Ὑπουργὸς Παιδείας). Ἐλάβην ἡ σημερινὴ Κυβέρνησις δύο ἐκτακτά μέτρα: Πρῶτον τὴν παραπομπὴν ἐπὶ προσηλυτισμῷ ἐνώπιον τῆς Δικαιοσύνης καὶ δευτέρον τὴν ἀλλαγὴν τοῦ σχήματος, ἡτις καὶ συνετελέσθη. Διατυπώται λοιπὸν παράπονον ὅτι καθυστέρησαν μέτρα: Ὅταν διαπιστώσῃ ἀταξίαι τοιαύτης φύσεως αἶρω τὴν ἀδειαν. Ἐγὼ ἐπομένως εἰς χεῖρας μου πλήρῃ ἐξουσίαν.

Κ. Ζαβιτζιάνος. Ἐγὼ θὰ ᾄθελον πρῶτα τὰ μέτρα ἐκεῖνα διότι βλέπω τὸν κίνδυνον μεγαλύτερον. Ἐν πάσῃ περιπτώσει νομίζω ὅτι τὸ ἔργον σας θὰ ἦτο πλήρες ἐὰν ἐλαμβάνετε τὰ μέτρα αὐτὰ, εὐχνομαι δὲ ὅπως ἐκεῖνα τὰ ὅποια ἐλάμβαντε ἀποδεικνύσαν ἐπαρκῆ καὶ ὅπως διαβεβαιώσιν αἱ περὶ τοῦ ἐναντίου φάσις μου.

Α. Μιχαλακόπουλος (Ὑπουργὸς τῶν Ἑσωτερικῶν). Ὅφειλον νὰ εἶπω ὀλίγας λέξεις ἐξ ἀφορμῆς παρεμπιπτόντος τινὸς λόγου. Ὁ κ. βουλευτὴς Κερκύρας ἔδωκε τὴν ἐξηγήσιν ὅτι, ἐνεκα τῶν ἰδικιτέρων συνθηκῶν τῆς ἐπαρχίας του, εἶναι ἔσως εἰς καταλειμμένον. Ἡ ἐξηγήσις αὕτη τὸν ἔκρινε νὰ προδῇ εἰς μίαν δόλῳν ἢ ὅποια εἶναι ἀντικρὺς ἀντίθετος πρὸς ὅσα ἐγὼ

καὶ ἡ ὕψ' ἐμὲ ὑπηρεσία τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἑσωτερικῶν γνωρίζομεν. Ὅφειλον νὰ δηλώσω εἰς Βουλὴν ὅτι, ὅταν τὴν 25 Ἀυγούστου ἐλήφθη ἐν τῇ Ὑπουργικῇ Συμβουλίᾳ ἡ ἀπόφασις ὅτι οἱ Ἑλληνοπαῖδες τὴν στοιχειώδη αὐτῶν ἐκπαίδευσιν ὀφείλουσαν νὰ διανύουν εἰς οὐσιαστικῶς ἑλληνικὰ σχολεῖα, ἡ πρώτη Κυβέρνησις ἡτις ἐσπείρε νὰ κάμῃ τὴν δήλωσιν ὅτι θὰ σεβασθῇ ἀπολύτως τὴν ἀπόφασιν ταύτην καὶ ὅτι ἀναγνωρίσει, καὶ γενικώτερον, ἀλλὰ καὶ ἐιδικώτερον, ἐκ τοῦ ἐν τῷ μέτρῳ κρατοῦντος πνεύματος, ὅτι εἶναι πλήρως τὸ δικαίωμα τῆς Ἑλλάδος νὰ κανονίσῃ τὰ τῆς ἐκπαίδευσιν αὐτῆς ὅπως θέλει, ὑπῆρξεν ἡ Ἱταλική. Δὲν θὰ ἔκαμνον τὴν δήλωσιν αὐτήν. ἂν ὁ ἀξιότιμος βουλευτὴς Κερκύρας δὲν εἶχε τὴν ἐντύπωσιν καλῇ τῇ πίστει βεβαίως ὅτι, μετὰ τὴν ἐπελθούσαν συμφωνίαν τοῦ Λατρεῶν ὑπῆρξεν ἐνέργεια θετικὴ τῆς Ἱταλικῆς Κυβερνήσεως ἀντίθετος πρὸς ἐκεῖνα τὰ ὅποια τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἑσωτερικῶν εἶχεν ἐξακριβώσει. Ὅφειλον λοιπὸν νὰ κάμω τὴν δήλωσιν αὐτήν, ἡ ὅποια ἀποτελεῖ μίαν διαμαρτυρικὴν ἐπιφύλαξιν εἰς τοὺς λόγους τοῦ ἀξιότιμου βουλευτοῦ Κερκύρας.

Κ. Ζαβιτζιάνος. Δὲν εἶχον καμμίαν ἀμφιβολίαν ὅτι ἡ Ἱταλικὴ Κυβέρνησις εἶναι εὐφυὴς καὶ ᾄθελον κάμει τὸ δικαίωμα αὐτό, τὸ ὅποion ἔκαμνε.

Γ. Μουτσοῦριδης. Κάθε Ἑλληνα, κ. συνάδελφοι, εὐρίσκει συμφωνίαν τὸ πνεῦμα τοῦ παρόντος νομοσχεδίου καὶ ὁ σκοπὸς αὐτοῦ. Γεννάται ὅμως ἡ ἀμφιβολία ἐὰν καὶ τὰ ἀποτελέσματα ἐκ τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ μέτρου τούτου θὰ εἶναι σύμφωνα πρὸς τὸ πνεῦμα τὸ ὅποion τὸ ὑπηγόρευσε καὶ τὸν σκοπὸν τοῦ ἐπιδικάσει. Ὁμολογῶ ὅτι αἱ λειτουργοὶ ἐν Ἑλλάδι ξέναι σχολαὶ διενεργοῦν προπαγάνδαν. Καὶ ὁμολογῶ ὅτι ἀπὸ τὸν ἀξιότιμον Ὑπουργὸν τῆς Παιδείας.

Γ. Παπανδρέου (Ὑπουργὸς τῆς Παιδείας). Οὐδέποτε εἶπον τοιοῦτον τιμὸν ἀποσπασματικῆς ἐκθέσεως ἀνεγνώσκων. Ἄλλως τε δὲν μοῦ ἐχρεώζετο αὐτὴ ἡ δικαιοσύνη. Τὸ νομοσχέδιον στηρίζεται ἀλλὰ τοῦ, ἡ στοιχειώδης ἐκπαίδευσιν πρέπει νὰ παρέχεται εἰς σχολεῖα Ἑλληνικόν. Τοῦτο ἀποτελεῖ ἀρχὴν ἐθνικῆς ἀνατροφῆς, ἰσχύουσιν εἰς ὅλον τὸν κόσμον.

Γ. Μουτσοῦριδης. Τὴν ὅποιαν μετὰ μίαν 100ετηρίδα εἰσάγετε μόνον τὸ 1930.

Α. Μιχαλακόπουλος (Ὑπουργὸς τῶν Ἑσωτερικῶν). Κάλιο ἀργὰ παρὰ ποτέ.

Γ. Μουτσοῦριδης. Ἐὰν σεις, κ. Ὑπουργέ τῆς Παιδείας, θέλετε νὰ καλύψετε τὴν αἰτιολογίαν τοῦ μέτρου, ἐγὼ δὲν διακρίνω νὰ τὰ ἀποκαλύψω. Σχολεῖα τινα—δὲν λέγω ὅλα—διενεργοῦν προπαγάνδαν καὶ δι' αὐτὸ εἰσέχθη τὸ νομοσχέδιον. Πρέπει ὅμως νὰ μὴ λησμονήσῃτε ὅτι ὁ προσηλυτισμὸς δὲν εἶναι φαγητὸν ὀρεγόμενον ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων. Καὶ ἔχομεν περὶ τούτου πλείστα ὅσα παραδείγματα. Ἀνεφέρθη βεβαίως τὸ ναυτικὸν ἄλλως τε, δὲν εἶναι ἐπαρκὲς διότι, ὡς ἐξηγήθη, ὀφείλεται εἰς συγχυσιν.

Γ. Παπανδρέου (Ὑπουργὸς τῆς Παιδείας). Τὸ μέτρον προὔπρξε τοῦ φαινομένου τῆς Θεσσαλονίκης.

Γ. Μουτσοῦριδης. Ἐν πάσῃ περιπτώσει ἄλλο ἔγκαιται τὸ κακόν: Εἰς τὸ μεταπολεμικῶς ἐπικρατήσαν ὀλιστικὸν πνεῦμα. Ἐξέλιπον αἱ ὥραιαι ἀπασχολήσεις τῆς νεότητος, ἐξέλιπε καὶ αὐτὸς ὁ ἔρως. Σήμερον ἡ νεολαία ἀσχολεῖται εἰς τὴν χαροποιεῖσθαι καὶ ἐγὼ δὲν ἠθέλω εἰς τί ἄλλα πράγματα. Ὁ ἀξιότιμος Ὑπουργὸς τῆς Παιδείας, τοῦ ὅποιου ὀφείλω νὰ ὁμολογῶ ὅτι ἐκτιμῶ τὴν προσπάθειαν καὶ ἐργὴν ὅπως προσδῶσιν εἰς τὴν ἐκπαίδευσιν νέαν μορφήν, δέον κατὰ τὴν γνώμην μου νὰ μὴ λησμονῇ ὅτι, πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ προγράμματος τοῦ απαιτοῦνται καὶ ἄλλοι παράγοντες: Συστήμα ἀφ' ἑνὸς καὶ ἐπέκτασις τῆς προσπαθείας ἀφ' ἑτέρου.

Ἐν τῇ σημερινῇ τούτῳ ἀναφέρεται εἰς τὴν κρατούσαν ἐν τῇ Ἱταλίᾳ αὐτοῦ ἐπαρχία κατὰστασιν ἀπὸ ἀπόψεως διδασκατηρικῆς καὶ συνιστᾷ ἐπ' εὐκαιρίᾳ τὴν πλήρωσιν τῆς ἀπὸ μα-

κροῦ χηρεοσύνης θέσεως τοῦ ἐπιθεωρητοῦ τῶν σχολείων Νικητῆς.

Γ. Παπανδρέου (Ὑπουργὸς τῆς Παιδείας). Ἐξέμειν τόσον σύμφωνα ὥστε ἀπετέλεσε τῆς σημερινῆς Κυβερνήσεως σταυροφόρον ἢ ἀνέγερσις σχολικῶν κτιρίων. Εὐρίσκωμαι δὲ εἰς τὴν εὐχάριστον θέσιν νὰ δηλώσω ὅτι τὸ μὲν ζήτημα τῶν κοινοτικῶν σχολείων ἔχει κατὰ τὸ ἥμισυ ἐπιλυθῇ, τὸ δὲ τῶν διδασκατηρίων τῶν πύλων, ὑπὸ τὴν προϋπόθεσιν πάντοτε ὅτι θὰ μᾶς παραχρησθῇ ἀμέριτος ἡ συνδρομὴ τῶν δόμων, θὰ λυθῇ ἐντὸς διετίας.

Γ. Μουτσοῦριδης. Πάντως εἶναι ζήτημα ἀμέσου ἀνάγκης ἢ τακτοποιήσεως τῆς κρατούσης ἐν Ναυπλίᾳ ἐκπαιδευτικῆς.

Ἐπανερχόμενος εἰς τὸ κύριον θέμα τῆς συζητήσεως ἐκφράζει τὴν γνώμην ὅτι διὰ τοῦ λαμβανόμενου μέτρου ἡ διδασκαλία τῶν ξένων γλωσσῶν θὰ ἀποβῇ προνόμενον τῶν διαθέσιμων ἐπαρκῆ χρηματικὰ μέσα.

Γ. Παπανδρέου (Ὑπουργὸς τῆς Παιδείας). Αἱ Μέσαι Σχολαὶ διατηροῦνται. Καὶ ἀκριβῶς διὰ τὴν προπαγανδιστικὴν αὐτῆς προβλεψάντες, περιελάμβανον διάταξιν ἐπιτρέπουσαν τὴν διδασκαλίαν ξένης γλώσσας εἰς τὴν πέμπτην καὶ ἕκτην τάξιν τῶν σχολείων τῆς δημοτικῆς ἐκπαίδευσιν.

Γ. Μουτσοῦριδης. Πόλως, κ. Ὑπουργέ, δὲν ἦτο δυνατόν νὰ γίνῃ ἐξαιρέσις τις διὰ τοὺς διανύοντας τὰ 2 τελευταῖα ἐτη εἰς ξένας σχολὰς;

Γ. Παπανδρέου. Εἶπα καὶ εἰς τὴν Γερουσίαν, ἐπανέλαβα καὶ εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν τῆς Βουλῆς: Ἡ εἰσδοκίσις τὴν ὅποιαν ἀπερροῦντο εἰς τὰς ξένας σχολὰς εὗραν εὐχάριον οὐς μεταξὺ τῶν μαθητῶν, τῶν ὁποίων τὰ 6/7 περίπου ἀπερροῦνθησαν ὑπὸ ἑλληνικῶν σχολείων κατὰ τὸ ἀρχαῖον σχολικὸν ἔτος. Ἐμμένειν ἐλάχιστος ἀριθμὸς. Θὰ ἠθέλατε νὰ ἐπιβεβαιώσωμεν τὴν ἐλαχίστην αὐτὴν μειονότητα;

Ὁ κ. **Δ. Γιαννόπουλος** παρατηρεῖ ὅτι, καίτοι μία τῶν δικαιολογητικῶν βάσεων τοῦ νομοσχεδίου, ὡς τοῦλάχιστον ἀναφέρεται ἐν τῇ εἰσαγγελικῇ πρὸς τὴν Γερουσίαν ἐκθέσει, ὑπῆρξεν ἡ παρατηρούμενη ἐν τοῖς ξέναις σχολαῖς παραμέλησις τῆς διδασκαλίας τῆς ἑλληνικῆς γλώσσας, συνεπεία τῆς καταπονήσεως τῶν μαθητῶν διὰ τὴν διδασκαλίαν τῶν ξένων γλωσσῶν, ἐν ταῦτοις αὐτὸ τοῦτο τὸ νομοσχέδιον περιέχει διάταξιν ἐπιτρέπουσαν τὴν τοιαύτην διδασκαλίαν.

Γ. Παπανδρέου (Ὑπουργὸς τῆς Παιδείας). Ἐνέδωσα εἰς τὴν παραχώρησιν αὐτήν, διὰ τὴν πέμπτην καὶ ἕκτην τάξιν ὅμως μόνον, ἔνα, ὡς ἐξηγήσα καὶ προηγουμένως ἐπιτυχάνηται ἡ προπαρασκευὴ διὰ τὴν Μέσων Ἑκπαίδευσιν.

Δ. Γιαννόπουλος. Τοῦτο ὅμως, κ. Ὑπουργέ, θὰ παράσχη λαθὴν εἰς παράπονα. Δὲν θὰ ἀγνοήσῃτε δὲ ὅτι εἰς ὅλα ἀνεξαιρέτως τὰ ἰδιωτικά σχολεῖα διδάσκονται αἱ ξέναι γλώσσαι, τοῦλάχιστον ἡ Γαλλική, ἀπὸ τῆς α' δημοτικῆς.

Γ. Παπανδρέου (Ὑπουργὸς τῆς Παιδείας). Αὐτὸ ἀπαγορεύεται ἀπολύτως.

Ε. Κουλουμβάκης. Δὲν θὰ ἐξετάσω, κύριοι, ἐὰν ἐνεργῇται προπαγάνδα ἢ δὲν ἐνεργῇται. Πιθανὸν νὰ παρέσχε τοῦτο ἀφορμὴν εἰς σκέψεις τινὰς τῆς Κυβερνήσεως. Ἀλλὰ ἡ βάσις τοῦ νομοσχεδίου εἶναι ἄλλη, τελείως διάφορος. Δὲν ἀντικαθίστανται τὴν ἐννοιαν τοῦ Κράτους, τὴν ἐννοιαν τοῦ ἔθνους, τὴν ἐννοιαν τῆς πατρίδος, ἐννοῖαν τὴν ὅποιαν ἀρνοῦνται μόνον ἄνθρωποι ἀμαθέστατοι, ἀνάξιοι νὰ ὀνομάζωνται ἄνθρωποι, δὲν ἀντικαθίστανται, λέγω, τὴν ἐννοιαν αὐτὴν χωρὶς τὸ ἀπόλυτον δικαίωμα τοῦ Κράτους νὰ διδάσκῃ κατὰ τὰς ἀντιλήψεις τοῦ τοῦς ὑψηλοῦς αὐτοῦ. Ὅλα τὰ ἄλλα δὲν ἔχουν καμμίαν θέσιν εἰς τὴν συζήτησιν, διότι δὲν ἔχουν σχέσιν οὔτε μετὰ στοιχειώδη τινα ἐπιστημονικὴν ἀντιλήψιν τοῦ θέματος. Καὶ λέγω ταῦτα ἐγὼ, τοῦ ὅποιου εἶναι γνωστὰ αἱ ἀντιλήψεις, αἱ ἀδιάλλακτοι ἀντιλήψεις, κατὰ τοῦ ἐφαρμοζομένου σήματος ἐκπαιδευτικοῦ συστήματος. Συγχάριον ὡς ἐκ τούτου τὸν ἀξιότιμον Ὑπουργὸν τῆς Παιδείας, ὅχι μόνον διότι διετύπωσε καὶ ὑπέβαλεν εἰς τὴν Βουλὴν τὸ συζητούμενον νομοσχέδιον, ἀλλὰ καὶ διότι ὑποστηρίξει αὐτὸ με-

ἐνθουσιασμόν λίαν ἀξίωται. Ἀποδέειν δὲ τῆς σκοπιμότη-
τητος τοῦ μέτρου αὐτοῦ ἀποτελεῖ τὸ γεγονός ὅτι τὸν ἐμιμή-
θησαν καὶ ἄλλοι.

Ἐν τῇ σημεῖον τούτῳ ἀναγινώσκει ἔγγραφον τῆς ἐκπα-
δευτικῆς Ἐπιτροπῆς Βουλγαρίας συνιστώσῃ τὴν καὶ ἐκεῖ
καθιέρωσιν ἀναλόγων μέτρων.

Ι. Ράλλης. Ποῖα λέγονται Βουλγαρικά σχολεῖα εἰς τὴν
Βουλγαρίαν;

Ε. Κουλουμβάκης. Ὑποθέτω ἐκεῖνα τὰ ὅποια λέγομεν
ἡμεῖς Ἑλληνικά.

Ι. Ράλλης. Ἐκεῖνα ὅμοια τὰ ὅποια λέγομεν ἡμεῖς Ἑλλη-
νικά τὸ νομοσχέδιον δὲν τὰ θεωρεῖ Ἑλληνικά.

Α. Μιχαλακόπουλος (Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν). Μὰ
τὸ νομοσχέδιον δὲν εἶναι περὶ Ἑλληνικῶν σχολείων ἀλλὰ περὶ
τῶν ξένων σχολείων.

Ὁ κ. **Ε. Κουλουμβάκης** συνεχίζων εὐρίσκει ἀδύναμι τὰ
ἀναπτυχθέντα ὑπὸ τινων τῶν προλαλησάντων ἐπιχειρήματα
ὡς πρὸς τὴν ἀδυναμίαν πρὸς ἐξέτασιν ἐτεροδόξων διδασκα-
λῶν διὰ τὴν διδασκαλίαν τῶν θρησκευτικῶν μαθημάτων εἰς τοὺς
ἐτεροδόξους μαθητὰς, ἀδυναμίαν χαρακτηρηθεῖσαν ὡς καταρ-
γητικὴν ἐμμέσως τῆς ἀνεξίτητης, καθὼς καὶ τὸ ἐπιχεί-
ρημα ὅτι διὰ τοῦ λαμβανομένου μέτρου θὰ σημειωθῇ δια-
σπορά.

Ἄλλου, τονίζει, ἔγκαιται τὸ κανὼν: Εἰς τὸ ἔμφυχον καὶ
ἄφυχον ὕλικόν τῆς ἐκπαιδεύσεώς μας. Καὶ εἶναι, λέγει,
γνωστὸν ὅτι τὰ βιβλία τὰ ὅποια κυκλοφοροῦν εἰς τὰ σχο-
λεῖά μας ἀποτελοῦν σωρὸν ἀκαθαρσιῶν καὶ ὅτι οἱ διδάσκαλοι
εἶναι τελείως ἀνεπαρκεῖς διὰ τὴν διδασκαλίαν τῶν μαθημάτων
τὰ ὅποια τοῖς ἔχουσι ἀνατεθῇ. Οὐχ ἥτις θὰ ψηφίσω ὑπὲρ
τοῦ νομοσχεδίου, διότι πιστεύω ἀκράδαντως ὅτι δὲν εἶναι
δυνατὸν νὰ παραταθῇ ἡ κατὰστασις αὐτὴ ἢ ὅποια κρατεῖ σή-
μερον, νὰ διατηρηθῇ ἡ τεραστία αὐτὴ πλάνη ὅτι ἐπιτρέπεται
εἰς Ἑθνος πολιτισμένον νὰ ὑπάρχουν δύο γλώσσαι. Μία μόνον
γλώσσα, κύριοι, ὑπάρχει ἡ τῆς νομοθεσίας, ἡ τῶν δικαστι-
κῶν ἀποφάσεων ἡ τῶν ἐμπορικῶν βιβλίων. Ὅλα τὰ ἄλλα,
τὰ παρουσιαζόμενα ὡς γλώσσα ἀποτελοῦν ἀκαταστασίαν.
Καὶ ὅπως τῆς πλάνης ταύτης ὀχυροῦνται τινες ἐπιδρα-
μον κατὰ τῆς ἐκπαιδεύσεως, ἐνόθευσαν τὴν Ἑλληνικὴν
γλῶσσαν, καὶ ἐξέτρεψαν αὐτὴν τοῦ κυρίου τῆς προοριζομένης
παρασύροντες καὶ τοὺς ἐκείνους Ὑπουργούς. Τοῦ σημερι-
νοῦ Ὑπουργοῦ, τοῦ θηρουργοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Παιδείας,
ἡ θέλησις καὶ ἡ φιλοδοξία, στοιχεῖα ἀποτελοῦντα μίαν ἀπὸ
τὰς εὐγενεστέρους ἀρετὰς τῶν πολιτευομένων, εἶναι ἀναμφι-
σβήτητοι. Ἐὰν παρέλθουν ἀπὸ τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Παιδείας,
πολιτικοὶ ἄνδρες ὅπως ὁ σημερινὸς Ὑπουργὸς θὰ πεισθῶν
ὅτι μὲ τὸ σημερινὸν σύστημα τῆς ἐκπαιδεύσεως ἡ Ἑλλάς
καταποντίζεται, ὅτι διανοιχέναι ἡ δράσις τῶν κομμουνι-
στῶν, τῶν συμμοριτῶν αὐτῶν, πρὸς προσηλυτισμὸν, ὅστις ἀπο-
τελεῖ ἕνα τῶν κυριωτέρων αὐτοῦ σκοπῶν.

Ἐν πλῆθι περιπτώσεως, κ. βουλευταί, περὶ τὰς περὶ τοῦ
κρατούντος ἐκπαιδευτικοῦ συστήματος ἀντιλήψεις μου, χει-
ρετίζω μὲ ἐνθουσιασμόν τὸ συζητούμενον νομοσχέδιον
ὡς μέτρον ἐξυπηρέτησιν τῆς ἐθνικῆς ἡμῶν ἀκεραιότητος.

Ι. Ράλλης. Εἶμαι, κύριοι, σύμφωνος πρὸς τὴν ἀρχὴν
ὅτι οἱ Ἑλληνοπαιδὲς πρέπει νὰ ἀναπνεύουν ἀτμοσφαῖραν
Ἑλληνικὴν. Ἡδὲ ὅμως δὲν πρόκειται περὶ Ἑλληνοπαιδῶν
οἱ ὅποιοι δὲν ἀναπνεύουν Ἑλληνικὴν ἀτμοσφαῖραν καὶ ἐπι-
δίδωκεται διὰ τοῦ νομοσχεδίου νὰ ἀναπνεύσουν τοιαύτην.
Τὸ νομοσχέδιον ἀπ' αὐτοῦ τὴν λειτουργίαν Ἑλληνικῶν
σχολείων. Ἡ δὲ κύριος, τὸ τονίζω Ἑλληνικῶν σχολείων. Ἐὰν
ἀλλ' ὥστε ἀπλῶς τὸ ἄρθρον 1 ὅλ' πεισθῇ περὶ τοῦτου.
Διὰ δὲ εἶναι Ἑλληνικῶν σχολείων ἐκεῖνα τὰ ὅποια πε-
ριλήθῃ περὶ εἰς πρόσωπον φυσικὸν ἢ νομικὸν τὸ ὅποion δὲν
ἦτο Ἑλλην; Ὑποθέτω ὅτι δὲν ἐπροσέξατε κατὰ τὴν σύντα-
ξιν τοῦ νομοσχεδίου. Σὰς τὰ ἀπέδειξε ἄλλως τε καὶ εἰς
τῶν προλαλησάντων ἀξιότιμων συναδελφῶν ἀναγνώσεως τῶν
πρωτοφανῶν νομικῶν συλλογισμῶν ὅστις περιέχεται ἐν τῷ νο-

μοσχεύματι. Ὅριζαίτε περὶ νομικῶν προσώπων μὴ Ἑλ-
λῆνων ὑπάρχον. Ἄλλ' εἶναι γνωστὸν, κ. Ὑπουργέ, καὶ
ἀπὸ τῶν πρὸς εἰς, διαπραπῆς νομοθέτης, δὲν ἐπροσέξατε—ὅτι
νομικὰ πρόσωπα μὴ Ἑλληνες ὑπάρχον δὲν ὑπάρχον ἐν
Ἑλλάδι. Διὰ τοῦτο εἶπεν προηγουμένως ὅτι δὲν κατεβλή-
θη ἡ δέουσα προσοχὴ κατὰ τὴν σύνταξιν τοῦ παρόντος νο-
μοσχεδίου.

Διακρούετε ἐξ ἄλλου, κ. Ὑπουργέ, *urbi et orbi*
ἔτι τὸ μέτρον αὐτὸ ὑπεγράψεν ἡ διανόμοις ξένης προπα-
γάνδης.

Γ. Παπανδρέου (Ὑπουργὸς τῆς Παιδείας). Οὐδέ-
ποτε ὁμολογῶ περὶ ξένης προπαγάνδης.

Ι. Ράλλης. Ἐλάβατε ὅμως ὑπ' ὄψιν σας, κ. Ὑπουργέ, τὸ
ἄρθρον 23 τοῦ Συντάγματος; (Ἀναγινώσκει τὸ ἄρθρον τοῦτου).
Ἀνεγνώσκατε τὴν συνθήκην τῶν Βερσαλλιῶν καὶ ἰδίᾳ τὸ ἄρθρον
8 αὐτῆς; (Ἀναγινώσκει καὶ τὸ ἄρθρον τοῦτου) Ἡ δὲ ἔρχεσθε
σημερον καὶ ἀπαγορεύεται τὴν φοιτήσιν Ἑλληνοπαιδῶν
εἰς Ἑλληνικά σχολεῖα; Τονίζω τὴν λέξιν Ἑλληνικά, διότι
εἶναι Ἑλληνικά.

Ἀλλὰ καὶ ἀπὸ οὐσιαστικῆς ἀπόψεως, κ. Ὑπουργέ, ἐξε-
τάζοντες τὸ μέτρον παρουσιάζει τρωτά. Πρὸς ὅλ' στεγάζετε
3000 Ἑλληνοπαιδῶν καὶ μάλιστα εἰς ἐσχάτην καὶ ἦν εἶναι
γνωστὸν πόσον πενιχρὰ μέτρα διαθέτουμεν ἀπὸ ἀπόψεως δι-
δακτικῶν κυρίων; Πῶς ἔρχεσθε καὶ πᾶσι δίδετε ἀπὸ Ἑλ-
ληνικά, ἐπικρατοῦντα, σχολεῖα μαθητὰς καὶ τοὺς πετᾶτε εἰς
τοὺς δρόμους; Νομίζω ὅτι τὸ νομοσχέδιον αὐτό, καθιστᾷ
μὲν νόμος τοῦ Κράτους δὲν θὰ πειραμῇ, ὁρῶν ὅταν εἰ-
σέλθῃ εἰς τὴν αἴθουσαν δικαστηρίου ἢ τοῦ Συμβουλίου Ἐπι-
κρατείας, ὅπου ἡ πλειονότης δὲν ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς θε-
λήσεως ἑνὸς μόνου προσώπου. Πεισιθόως φρονεῖ ὅτι θὰ
κατακρημνισθῇ, ὡς κατακρημνισθῇ καὶ ἄλλο ἐν τῇ αἰθούσῃ
τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας, τὸν κατακρημνισμὸν
τοῦ ὁποῦ προέβλεπον ἐγὼ ἀπὸ τοῦ βήματος τοῦτου μειδι-
ῶντος τοῦ ἀρμοδίου Ὑπουργοῦ.

Τὸ λεχθὲν ἐξ ἄλλου διὰ τὸ Λεόντειον Λύκειον καὶ τὴν
Γερμανικὴν σχολὴν εἶναι ἐγκληματικόν. Τὸ Λεόντειον Λύ-
κειον εἶναι Ἑλληνικὸν σχολεῖον ἰδρυθὲν ἀπὸ καθολικοῦ, μὲν,
Ἑλληνικὸς ὅμως τιμῆσαντας τὸ Ἑλληνικὸν πνεῦμα, τὸ
Ἑλληνικὸν Πανεπιστήμιον. Τὴν Γερμανικὴν σχολὴν ἔχω τὴν
εὐτυχίαν νὰ γνωρίζω ἐξ ἰδίᾳ ἀντικείμενος. Ἐβρίσκειν
εἰς αὐτὴν τὰ δύο μου τέκνα καὶ ἔλαβον τὰς βάρσας
τῆς μαρφοῦσεως, τὴν ὅποιαν ἐπαίρομαι ὅτι θὰ κατα-
λίπω εἰς αὐτὰ ὡς μόνον κληρονόμους.

Γνωρίζω, κ. βουλευταί, ὅτι ἡ προσπάθειά μας ἐν τῇ
αἰθούσῃ αὐτῇ ὅπου τὰ νομοσχέδια ψηφίζονται ὅταν ἐπι-
μύνη εἰς Ὑπουργός, θὰ ἀποβῇ ἀκέραια. Ἀλλὰ ἡ φωνὴ μας
ὅλ' ἀκούσθῃ ἐκεῖ ὅπου θὰ ἀκούσθῃ ἀπὸ τὴν Ἑλληνικὴν δι-
καστήν.

Ὁ κ. **Γ. Τηλινίδης** ἐπιφέρει πικρὴν πικρὴν πικρὴν
ὡς πρὸς τὴν διατύπωσιν τοῦ ἄρθρου 10, εἰς ἧς πρὸς τῆς
γῆρας ὁ κ. **Γ. Παπανδρέου** (Ὑπουργὸς τῆς Παιδείας).

Ὁ κ. **Π. Τσαλδάρης** λέγει ὅτι ὅλοι εἶναι σύμφω-
νοι εἰς τὴν κεντρικὴν ιδέαν, ἀδιαφύκως τοῦ πῶς ἔλθῃ ἡ
Κυβέρνησις εἰς τὴν ἀπόφασιν τῆς ὑποβολῆς τοῦ νομοσχε-
δίου. Ἐλέχθη ὅτι δι' ἐκθέσεως εἰδικῆς ἐπιθεωρητοῦ ἔχον-
τα ρακτηρίσθησαν ὡρισμένα ξένα σχολεῖα ὡς ἐνεργοῦντα
προπαιγάνδην. Ἀλλ' ἡ ὑπηρεσία ἐξήτασε πόσα εἶναι τὰ
λαειτουργοῦντα σήμερον σχολεῖα καὶ ἐπὶ τῇ βάσει τούτου
ὡρίσε πόσα εἶναι τὰ ξένα σχολεῖα. Ἀλλ' ἐκ τοῦ τούτου
καθορισμοῦ ἐγενήθησαν ἀμφιβολίαι τινὲς ὡς περὶ τοῦ
Λεοντείου Λυκείου κλπ., διότι ὁ κ. Ὑπουργὸς μὲς εἰς τὴν
καὶ σήμερον ἀκούει ὅτι ἡ ἀδεια ἡ παραχωρηθεῖσα εἰς τὴν
σημερινὴν Διευθύντην τοῦ εἶναι εἰσολικὴ καὶ τυπικὴ. Ἀλλ'
ὁ προκατόχος Ὑπουργός δι' ἐπισήμου πράξεως ἀνεγνώ-
ρισεν τὴν μεταβίβασιν καὶ ἐπὶ τῇ βάσει ταύτῃ συνστάθη ἡ
τετάρτη γυμνασιακὴ τάξις τοῦ σχολείου, πρᾶγμα τὸ ὅποion
ἐπιτρέπεται μόνον εἰς τὰ Ἑλλήνων Γυμνάσια. Ὅπως δὲ εἶ-

πεν ὁ συμπολίτης μου κ. Ἀρσεντινός ἡ μετοβίβασις
προεβλήθη πρὸ αὐτοῦ τοῦ Ὑπουργοῦ. Ἐν τῷ νομοσχεδίῳ
δὲν βλέπομεν ξένων σχολείων τὰς ιδέας τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ
περὶ τῶν ξένων σχολείων ὁ ὅποιος δὲν ἐπαρκεῖται
ταῦτα ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἰδρυτικῆς πράξεως, ἀλλ' ἐπὶ τῇ
βάσει ἄλλων ιδιοτήτων. Συνεχίζων λέγει ὅτι θὰ φέρῃ ἀνα-
στάσιν διὰ τὸ τρέχον ἔτος τὸ νομοσχέδιον, ὅσον δ' ἀφορᾷ
τὴν ἐγκύκλιον τῆς εἰδοποιήσεως περὶ τῆς ἀπαγορεύσεως
τῆς φοιτήσεως εἰς τὰ ξένα σχολεῖα φρονεῖ ὅτι δὲν ἔδυνάτω
νὰ ἀναστῇ αὕτη τὴν ἐγγράφον. Φρονεῖ ὅτι εἶναι δυνα-
τὸν νὰ μὴ ἐφαρμοσθῇ ὁ νόμος κατὰ τὸ τρέχον ἔτος ἐφόσον
δὲν δύναται κατὰ τοὺς 4 μῆνας τῆς φοιτήσεως οἱ ὅποιοι
ὑπολείπονται ἐφότος νὰ βλαφθῇ ἡ ἐθνικὴ μας ἀγωγή. Τὸ
νομοσχέδιον ὡς διευτυπώθη δὲν προστατεύει οὕτε τὸν σκο-
πὸν τὸν ὅποion ἐπιδιώκει ἡ Κυβέρνησις, διότι, πλὴν τῶν ἄλ-
λων, ὑπάρχει ἐν αὐτῷ καὶ ἐντελὴς προσωπικὴ διάταξις ὁί-
γουσα μίαν τάξιν πολιτῶν Ἑλλήνων, τῶν καθολικῶν τῶν
ἰσχυρῶν οὕτε ἡ Κυβέρνησις οὕτε ἡ Βουλὴ θέλουσιν νὰ θέξουν.
Λέγει κατόπιν ὅτι τὰ ξένα σχολεῖα ἐκπληροῦν μίαν ἀνάγκην,
διότι τὰ τέκνα τοῦ λαοῦ ὅσα δὲν ἔχουν τὰ μέσα δι' ἰδιαι-
τέρως διδασκαλίας νὰ μὴ μὴν μίαν γλῶσσαν.

Γ. Γεωργιάννης. Δωρεάν πηγαίνουν εἰς τὰ ξένα
σχολεῖα;

Π. Τσαλδάρης. Πολὺ εὐθιγότερα πληρώνουν ἐκεῖ
παρὰ ἂν ἔχουν διδάσκαλον. Καὶ χάριν αὐτῆς τῆς ἀνάγκης
τῶν ξένων γλωσσῶν ἐπρόσθεσεν ὁ κ. Ὑπουργός ὅτι εἰς
τὰ δημοτικά σχολεῖα θὰ διδάσκαται ἡ γαλλικὴ.

Γ. Παπανδρέου (Ὑπουργὸς τῆς Παιδείας). Μό-
νον εἰς τὰ ἰδιωτικά.

Π. Τσαλδάρης. Μὰ ἀγνοεῖτε ὅτι δὲν ὑπάρχουν
διδάσκαλοι; Οὕτε εἶναι ἐκεῖ δυνατὸν νὰ μάθουν τὰ παιδιὰ
ξένων γλῶσσων.

Ὁ κ. **Α. Μιχαλακόπουλος** (Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτε-
ρικῶν) λέγει ὅτι ἐπειδὴ ἔγινε μνεία ὅτι τὸ νομοσχέδιον
ἀντικατεῖται εἰς τὰς διατάξεις τῆς συθήκης περὶ μειονοτή-
των εἶναι ὑποχρεωμένος νὰ δηλώσῃ ὅτι τὸ ζήτημα ἐξητάσθη
ἐμπειριστικῶς ὑπ' αὐτοῦ ὡς ὑπευθύνου καὶ δὲν ὑπάρ-
χει διάταξις δυναμένη νὰ οἰκτῇ τὰς μειονότητες. Συνεχί-
ζων ἀναγινώσκει τὸ 8ον ἄρθρον καὶ τονίζει ὅτι ἐπ' οὐδενὶ
λόγῳ δύναται νὰ ἐξηγηθῇ ὅτι ὁ ἀνήκων εἰς μειονότητα δύ-
ναται νὰ ἰδρύσῃ σχολεῖον περιλαμβανόν μὴ ἀνήκοντος εἰς
τὴν μειονότητα.

Π. Τσαλδάρης. Καταγίνεσθε νὰ ἀποκρούσητε γινώ-
μην τὴν ὅποιαν δὲν εἶπαμεν.

Α. Μιχαλακόπουλος (Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτε-
ρικῶν). Ὅσον ἀφορᾷ τὸν καθολικισμὸν ὁ ὅποιος δὲν
εἶναι γλωσσικὴ μειονότης, ἡ Ἑλλάς ὑποχρεῖται νὰ σε-
βασθῇ τὰ τῆς ἐλευθερίας τελέσεως τῶν θρησκευτικῶν καθη-
κόντων καὶ νὰ μὴ ἐξαναγκάσῃ τοὺς εἰς θρησκευτικὴν δι-
δασκαλίαν ἀλλοίαν ἐκείνης ἣν ἔχει. Ὅτι δ' ἀφ' ἑκείνης τὴν ἐκ-
παίδευσιν πέραν τῶν ἀφ' ὧν τῶν τῆς θρησκείας δὲν
εἶναι ὑποχρεωμένοι κανένα Κράτος νὰ δεχθῇ. Κατόπιν
συνεννοήσεως μετὰ τοῦ συναδελφικοῦ μευ ἐπὶ τῆς Παιδείας
ἐθεωρήθη πλήρης ἡ διάταξις, καὶ ἦν ἄλλου δόγματις
μαθηταὶ δὲν ὑποχρεοῦνται νὰ διδάσκηται τὸ θρησκευτικὸν ἄλ-
λου δόγματις.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Ἐγὼ μάλιστα ἐὰν
τὸς ἀπηγόρευα καὶ νὰ τὸ ἀκούσιν τὸ ξένον θρησκευμα.

Α. Μιχαλακόπουλος (Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτε-
ρικῶν). Αἱ διατάξεις τοῦ νομοσχεδίου εἰδομὴ καὶ ἐπ'
οὐδενὸς ἐθεωρήθησαν ὡς οἰκισαί τὰς μειονότητας.

Ἐπὶ αὐτῇ μακρὰ διαλογικὴ συζήτησις μετὰ τῶν
κ. κ. **Ι. Ράλλη, Π. Τσαλδάρη, Π. Ράλλη, Π.**

Ἀραβαντινοῦ, τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ καὶ τοῦ κ.

Ἑ. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Καμμίαν δι-
ακρίσιν δὲν κάμνομεν μετὰ τῶν Ἑλλήνων οὕτε αὐτῶν ὁμο-

δόξων, οὕτε τῶν Ἰσραηλιτῶν, οὕτε τῶν καθολικῶν, οὕτε
τῶν ἀθέων ἀκόμη. Μετὰ ἕνα αἰῶνα ἐλευθεροῦν βίον καὶ
μάλιστα ἀπὸ τὸ κύμα τὸ ὅλον λέγεται τῶν Φυλῶν ἐλευ-
θέρων δὲν ἔδυνάτω νὰ γίνῃ τισὶν αὐτῇ διακρίσεις.

Π. Ἀραβαντινός. Διὰ τὸ Λεόντειον Λύκειον ...

Ε. Βενιζέλος. (Πρωθυπουργός). Δὲν εἶμαι εἰς
θέσιν νὰ ἐτέμνω διὰ τὴν ζήτημα αὐτό. Ἐκαμὰ δηλώσεις καὶ
εἰς τὴν Ἐπισκοπὴν τῶν Καθολικῶν καὶ τοῦ εἶπον: Πῶς
σὺς πεινᾷ ἡ ἰδέα ὅτι σὺς θέτουμεν εἰς κατωτέραν μοῖραν
τῶν ὁμοδόξων; Διὰ τὸ Λεόντειον δὲν ἔξωσεν τὴν ὑπό-
θεσιν. Ὑπάρχει ἄλλως καὶ τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας
ὅλη ἡ ἐνέργειά μου ἔχει βαρύτερον σκοπὸν: νὰ κτυπήσῃ
τὰ ξένα σχολεῖα τὰ μὴ Ἑλληνικά μόνον ὅσον ἀφ' ἑκείνης τὴν
στοιχειώδη ἐκπαίδευσιν. Τὰ μέσα σχολεῖα ὅχι μόνον δὲν
τὰ καταδιώκομεν, ἀλλὰ καὶ τὰ θέλομεν. Καὶ Πανεπιστήμιον
ἀκόμη, ἐὰν θέλουν, νὰ κάμουν. Ἀλλοίμονον ἂν δὲν πρᾶξωμεν
τοῦτο. Οἱ ἦτο ὡς νὰ ἠθροίσουν νὰ δημιουργοῦμεν Ἀραβαν-
τινοὺς καὶ ὅχι Ἑλληνας.

Π. Τσαλδάρης. Ἀλλὰ τὸ Λεόντειον εἶναι σήμερον
ξένον, διότι ὁ ἰδρυτὴς τοῦ ἦτο ξένος; Αὐτὸ εἶναι ἐξωφρε-
νικόν.

Γ. Παπινδρέου (Ὑπουργὸς τῆς Παιδείας). Ἀνε-
γνωρίσθη ὁμολογῶν ὅτι ἡ στοιχειώδης ἐκπαίδευσις
πρέπει νὰ εἶναι ἐθνικὴ. Μέτρα δὲ παρόμοια, ὡς τὰ προτει-
νόμενα παρ' ἡμῶν, ἐφαρμόσθησαν εἰς ὅλα τὰ σύγχρονα
Κράτη. Ἐγενώθη ἡ παρεξήγησις μόνον μίπως τυχόν δη-
μιουργεῖται διακρίσεις δογματικῶν μεταξὺ ὑπάρχοντων Ἑλλή-
νων. Ἀλλὰ ρητὴ διάταξις τοῦ νομοσχεδίου ἐν ἄρθρῳ 9 ἀπα-
κτελεῖ ταιαύτην διακρίσιν (ἀναγινώσκει). Τὸ ἔθεσα οὕτω,
διότι ἐδημιουργήθη καλὸς πιστός ἀλλὰ καὶ κακὸς πιστός παρ-
εξήγησις. Ἐχομεν δὲ τὸ δικαίωμα νὰ ποροπνεύωμεν ἐναν-
τίον τῆς συνεχιζομένης παρεξήγησεως.

Ἐλέχθη ὅτι εἰσέχθη ὁ νόμος ἀποτόμως. Ἀλλ' ἔχω τὴν
γνώμην προσωπικῶς ὅτι ταιαύτης φύσεως νομοσχέδια μόνον
οὕτως δύναται νὰ εἰσέλθουν καὶ ἐφαρμοσθῶν καὶ πι-
στεύω εἰλικρινῶς ὅτι μόνον μία Κυβέρνησις τῆς δυνάμεως
καὶ τοῦ γοήτρου τῆς σημερινῆς δύναται νὰ ὑποβάλλῃ ταιαύτα
μέτρα. Ἐλέχθη ὅτι τὸ νομοσχέδιον δημιουργεῖ διακρίσεις
μεταξὺ τῶν ξένων σχολῶν. Ἀλλ' ἡ ἀρχὴ τοῦ νομοσχεδίου
δημιουργεῖ τὸ ἀντίθετον, διότι ἀποκλείομεν τὰς ἐξοιρέσεις.
Ἐχομεν βαθεῖαν τὴν ἐντύπωσιν ὅτι οἱ ἀδελφοὶ ἐξαιρέσεις
ὅλ' ὠδήγει εἰς κατάρρευσιν τοῦ μέτρου. Τὸ Λεόντειον Λύ-
κειον, τὸ ὅποion οὐδαμῶς ἀναφέρεται, διότι τὸ νομοσχέδιον
ἐπικυλινθάνω θέτει κανόνας δικαίου, ἐπεκαλέσθη ὅτι ὅλοι
αἱ ξέναι σχολαί. Δι' αὐτὸ καὶ ἡ Γερμανικὴ σχολὴ μοῦ εἶπε
ὅτι ἡμπορεῖ νὰ παραχωρήσῃ τὴν ἰδρυτικὴν ἀδειαν εἰς τὸν
καθηγητὴν κ. Λογοθετόπουλον. Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι
ὅλοι αἱ ξέναι σχολαί ὅλ' ἔκαμον τυπικὰς μεταβιβάσεις ἀλλ'
οἱ ἐσωτερικοὶ τῶν κανονισμοῦ ὅλ' ἔμενον ἀμετάβλητοι. Ὑπε-
σχέθημεν εἰς τὸν ἑλληνικὸν λαὸν ἕνα τίμιον καὶ σοβαρὸν
μέτρον καὶ ὅχι μέτρον μεροληψίας καὶ ἀδικίας. Ὁ κ. Πρω-
θυπουργὸς ἐτηλεγράφησεν ἐκ Γενεύης ὅτι ξένα σχολεῖα εἶναι
ἐκεῖνα τὰ ὅποια ἔχουν ξένον διδασκτικὸν προσωπικόν.
Ἰδὺν τὸ Λεόντειον. Ἐχομεν 35 ἑλλήνας διδασκάλους καὶ 42
ξένους, τὰ ἑλληνικά διδασκάνται ἐκεῖ 15 ὥρες μόνον τὴν
ἐβδομάδα καὶ εἰς ἀκατάλληλον ὥρον ἀπὸ τῆς 2ας μ.μ., ἐξ
ἄλλου δὲ ἐπιθεωρεῖται ἀπὸ ἐπιθεωρητὴν στελλόμενιν ἐκ τοῦ
ἐξωτερικοῦ, ἐκ Τουρῶν, ὁ δὲ κανονισμὸς τοῦ λέγει ὅτι τὸ εὐα-
γὲς ἱδρυμα διατελεῖ ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ ἀρχιεπισκόπου
δικαίεται δὲ ὑπὸ τοῦ συλλόγου τῶν Γάλλων παιδαγωγῶν
frères Maristes. Ἀλλὰ πόσα εἶναι τὰ τρία σχολεῖα τὰ ὅποια
λειτούργοι καλῶς; Τὰ δύο εἶναι γερμανικά, ἐν τῶν Ἀθηνῶν
καὶ ἑτερον τῆς Θεσσαλονίκης, καὶ τὸ Ἀμερικανικὸν καλλέ-
ριον Θεσσαλονίκης.

Π. Ἀραβαντινός Τὸ Λεόντειον δὲν ἐπιθεωρεῖται
ἀπὸ τὸν ἐπιθεωρητὴν τῶν ξένων σχολῶν.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Έγώ δὲν ἔμπορῶ πρὸς τὴν περὶ τὴν βεβαίωσιν τοῦ Ὑπουργοῦ.

Γ. Παπανδρέου (Ὑπουργὸς τῆς Παιδείας). Εἶναι ἀπολύτως σαφές ὅτι οὐσιαστικῶς τὸ Λεόντειον Λύκειον εἶναι ξένη σχολή.

Ἐλέχθη ὑπὸ τοῦ κ. ἀξιότιμου ἐκ Κερκύρας βουλευτοῦ, ἐπικρατοῦντος κατὰ τὰ ἄλλα τὸ μέτρον, ὅτι τὰ μέτρα τῆς Κυβερνήσεως ἐναντίον τῶν ξένων δὲν εἶναι ἐποικίη καὶ ὅτι πρέπει νὰ συμπληρωθῇ. Ἡ Κυβέρνησις, κύριοι, εἶναι φιλελευθέρη, ἐμπνευσμένη ἀπὸ τὰς ἀρχὰς τῆς ἐλευθερίας. Καὶ ἀποτελεῖ βεβαίως καταπάτησιν τῆς ἐλευθερίας ἡ ἐπιδίωξις τῆς προπαγάνδας ἢ προσήλυτισμοῦ, ἀποτελεῖ, ὅπως εἶπεν ὁ ἀξιότιμος ἐξ Οἰτύλου συνάδελφος, κατάλυσιν τῆς κυριαρχίας. Ἡ Κυβέρνησις λοιπὸν ἔλαβε ριζικὰ καὶ ἀπεφασιστικὰ μέτρα ἐναντίον τῆς προπαγάνδας. Ἡ βῆσις τοῦ νομοσχεδίου εἶναι ἡ ἀρχὴ ὅτι ἡ ἐκπαίδευσις τῶν Ἑλλήνων παιδῶν πρέπει νὰ γίνεται εἰς τὰ ἑλληνικὰ σχολεῖα καὶ ἂν μία ξένη σχολὴ λειτουργῇ ἀμέμπτως μόνον τὸ γεγονός ὅτι ὁ ἑλληνοπαιστὴς θὰ λέγῃ μεταβαίνει εἰς τὸ γερμανικὸν ἡ γαλλικὸν σχολεῖον, αὐτὸ θὰ ἀποτελῇ εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ ἐπιτήμησιν τοῦ ἔθνους καὶ τῆς πατρίδος τοῦ. (Χειροκροτήματα). Δὲν εἰσῆγγόμεθα νομοσχέδιον διὰ τὴν καταπατέμεσιν προπαγάνδας. Τὸ εἰσῆγγόμενον νομοσχέδιον εἶναι πιστὸν εἰς τὴν στοιχειώδη ἀρχὴν ὅτι ἡ στοιχειώδης ἐκπαίδευσις πρέπει νὰ διδάσκειται εἰς τοὺς ἑλληνοπαιδας ὑπὸ ἑλληνικῶν σχολείων. Ἐπρεπε, μὲς εἶπεν ὁ ἀξιότιμος ἐκ Κερκύρας βουλευτής, νὰ ἀσχηλωθῇ μὲ τὴν συνεχιζομένην προπαγάνδαν τοῦ οὐνιτισμοῦ. Ἐλάβεμεν πρὸς τοῦτο μέτρον ἀποτελεσματικὰ. Παρεπέμφσαμεν τοὺς οὐνίτας εἰς τὴν δικαιοσύνην, ἡ ὅποια θὰ πράξῃ τὸ καθήκον τῆς. Ἡξιώσαμεν ἀπὸ τοῦ οὐνίτας νὰ ἀλλοτρίωσιν τὸ σχῆμα, καὶ ἔχουμεν τὴν ἀπάντησιν ὅτι συνεμμερσώθησαν (χειροκροτήματα).

Σ. Συμετόνολου. Τί θὰ βάλουν;

Γ. Παπανδρέου. (Ὑπουργὸς τῆς Παιδείας). Ρε-διγνώσαν καὶ πλατύγυριν πῆλιν. Ἀλλὰ ἡρωϊκῶς ἔμενον: τί θὰ γίνοντο τὰ οὐνιτικὰ σχολεῖα; Ἐρῶσιν εἰναῖ ἑλληνικὰ θὰ λειτουργοῦν, παραμένει ὁμοῦ δικαίωμα τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Παιδείας νὰ ἀνακαλέσῃ τὴν ἀδειαν λειτουργίας τῶν ἐρῶσιν διαπιστωθῇ παράβασις τοῦ προγράμματος τῶν. Σὰς γνωρίζω ὅτι διέταξα τὸ κλείσιμον καὶ τῶν δύο σχολείων καὶ ἔχουν προσφύγει εἰς τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας. Οὐδὲν μέτρον παρέλειψιν ἡ Κυβέρνησις πρὸς δίωξιν τοῦ προσήλυτισμοῦ ἐνεργουμένου ὑπὸ ἐκείνων εἰσπαιδευτῶν. Ἐργαζόμεθα τὴν ἑλληνικὴν ἐλευθερίαν θεωροῦν τὸ Κράτος αὐτὸ ὡς ἑδωκός αὐτοῦ. Ἐλέχθη ἀκόμη ὅτι δὲν ἔπρεπε νὰ ἀρκεσθῇ ἡ Κυβέρνησις εἰς μέτρον ἀρνήσεως κλίνουσα τὰ ξένα σχολεῖα τῆς στοιχειώδους ἐκπαίδευσως, ἀλλ' ὅτι ἔπρεπε νὰ δημιουργήσῃ ἰδίαν ἐκπαίδευσιν διὰ τὴν ἀρχή-στευσιν τῆς ξένης. Τὴν ἀλήθειαν αὐτὴν αἰσθάνεται βαθυτάτα καὶ ἡ Κυβέρνησις, ἥτις καὶ ἔταξε τὸ ζήτημα τῆς παιδείας ὡς πρῶτον ὑπόθεσιν τοῦ ἔθνους. Ἡ Κυβέρνησις ἡγείρεν ἀληθινὴν σταυροφορίαν ὑπὲρ ἀνεγέρσεως ὑγιεινῶν σχολικῶν κτιρίων. Καὶ τὸ ἥμισυ τοῦ διδακτικοῦ προβλήματος τῶν κλινουσῶν τῆς Ἑλλάδος ἔχει λυθῇ. Καθόσον ἀφ' ἑξ ἑστέ πόλεις, ἐντὸς διετίας θὰ ἔχωμεν ἀνεγέρῃ ὅλα τὰ σχολικὰ κτίρια.

Ὁ Πρόεδρος

Θ. ΣΟΦΟΥΛΗΣ

Ἡ Κυβέρνησις κύριοι εἶναι δημιουργικὴ εἰς τὸν κλάδον τῆς ἐκπαίδευσως. Μερικὴν ὥμεν ταύτοχρόνως διὰ τὴν μετακατασκευὴν τοῦ διδακτικοῦ προσωπικοῦ ἵνα δημιουργήσωμεν τὴν ἡγέτιδα τάξιν. Ἀπεφασίσσαμεν τὴν ἀναδιοργάνωσιν τοῦ Πανεπιστημίου ἐκ τῆς ὁποίας ἀναμένομεν πραγματικὴν ἀναγέννησιν, διότι τὸ Πανεπιστήμιον εἶναι ἐκεῖνο τὸ ὅπου παρὰσκευάζει τὴν ἡγέτιδα τάξιν. Ἐβεβαίωσαμεν τὴν διοίκησιν τῆς ἐκπαίδευσως. Αἱ μεταθέσεις ἐντὸς τοῦ ἔτους ἀπαγορεύονται. Οἱ ταξιδεύοντες ἐπιθεωροῦνται διαπιστώνουν ὅτι νῦν πνεῦμα ἐπικρατεῖ εἰς τὸν διδασκαλικὸν κλάδον. Δὲν εἶναι δυνατόν νὰ κατηγορηθῇ ἡ Κυβέρνησις ὅτι παρεμέλησε ὅλα τὰ στοιχεῖα τῆς ἐκπαίδευσως. Μεταξὺ αὐτῶν ἦτο ἡ κατάλυσις τῆς στοιχειώδους ἐκπαίδευσως εἰς τὰ ξένα σχολεῖα. Καταργούμεν ἕνα κανόνα καὶ ἡ κατάργησις αὐτῆς ἔχει συμβολικὴν σημασίαν (Χειροκροτήματα). Γίνεται μετὰ τοῦτο δι' ἀναστάσεως δεκτὸν εἰς β' κατ' ἄρθρον συζήτησιν τὸ νομοσχέδιον, ὡς ἐτροπικῆθαι ἀναβληθείσης τῆς ἐπιψηφίσεως τοῦ συνόλου.

Μεθ' οὗ ὁ κ. **Πρόεδρος** ἀνακινεῖ τὸ κάτωθι ἐγγραφοῦν τοῦ Προέδρου τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου:

Πρὸς τὸν κ. Πρόεδρον τῆς Βουλῆς τῶν Ἑλλήνων,

Ἐχω τὴν τιμὴν νὰ παρακλήσω ὑμᾶς ὅπως εὐαρεστοῦ-μενοι ἀνακινώσῃτε εἰς τὴν Βουλὴν ὅτι ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας διὰ διατάγματος ὑπὸ σημερινὴν ἡμερομηνίαν εὐρεστέθῃ νὰ ἀποδεχθῇ τὴν ὑποβληθεῖσαν αὐτῷ παρατίτησιν τοῦ Προέδρου τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου κ. **Ε. Βενιζέλου**, ὡς Ὑπουργοῦ Ὑγιεινῆς, Ἀεροπορίας καὶ Στρατιωτικῶν, διατηροῦντος τὴν προεδρίαν τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, τῶν Ὑπουργῶν ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης κ. **Δ. Δίχου**, ἐπὶ τῆς Γεωργίας κ. **Κ. Σπυρίδου**, ἐπὶ τῆς Συγκοινωνίας κ. **Β. Καραπαναγιώτην**, ἐπὶ τῆς Προνοίας καὶ Ἀντιλήψεως κ. **Ε. Εμμανουηλίδου**, ἐπὶ τῶν Ναυτικῶν κ. **Δ. Μπότσαρη**, Γεν. Διοικητὴν Κρήτης κ. **Γ. Κατεχάκη**, Γεν. Διοικητὴν Θράκης κ. **Γ. Κανουλίδου**, καὶ τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Συγκοινωνίας κ. **Ν. Ἀβραάμ** καὶ νὰ διορίσῃ Ὑπουργοὺς ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης τὸν κ. **Ν. Ἀβραάμ**, ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν τὸν κ. **Β. Καραπαναγιώτην**, ἐπὶ τῆς Συγκοινωνίας τὸν κ. **Δ. Δίχου**, ἐπὶ τῆς Γεωργίας τὸν κ. **Ἀλεξάνδρην**, ἐπὶ τῆς Ὑγιεινῆς τὸν ἤδη Ὑφυπουργὸν κ. **Παπᾶν**, ἐπὶ τῆς Προνοίας καὶ Ἀντιλήψεως κ. **Α. Ἰασωνίδην**, ἐπὶ τῆς Ἀεροπορίας τὸν ἤδη Ὑφυπουργὸν κ. **Α. Ζώναν**, ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν τὸν κ. **Γ. Κατεχάκη**, ἐπὶ τῶν Ναυτικῶν τὸν κ. **Π. Ἀργυρόπουλον**, Γεν. Διοικητὴν Κρήτης τὸν κ. **Ν. Ἀσκούτην**, Γεν. Διοικητὴν Θράκης τὸν κ. **Ι. Κολογεῖον**, καὶ Ὑφυπουργὸν ἐπὶ τῆς Συγκοινωνίας τὸν κ. **Χρ. Λαδᾶν**.

Δεχθῆτε, ἀξιότιμοι κ. Πρόεδρε, τὴν διαβεβαίωσιν τῆς ἐξαιρέτου πρὸς ὑμᾶς ὑπολήψεώς μου.

Ὁ Πρόεδρος τοῦ Ὑπουργ. Συμβουλίου
Ε. ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ

Μεθ' οὗ, ὥρα 11 μ. μ., λύεται ἡ συνεδρίασις διὰ τὴν 4.30' μ. μ. τῆς αὔριου.

Οἱ Γραμματεῖς

Θ. Κολιαλέξης

Ι. Τσενταρίδης

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΚΔ'

Τρίτης 23 Δεκεμβρίου 1930.

Περὶ τῶν ξένων σχολείων.

Ψηφισθὲν ὑπὸ τῆς Γερουσίας

κατὰ τὴν ὑπὸ στοιχείον ΙΔ' τῆς 12 Δεκεμβρίου 1930
συνεδρίασιν αὐτῆς.

(Ὡς ἐτροπικῆθαι κατὰ τὴν β' κατ' ἄρθρον συζήτησιν)

Ἄρθρον 1.

1. Ξένα σχολεῖα θεωροῦνται τὰ ἰδιωτικὰ σχολεῖα παντὸς ἐκπαιδευτικοῦ περιχομένου, τὰ ὅποια εἴτε ἰδρύθησαν ὑπὸ μὴ Ἑλλήνων πολιτῶν ἢ ὑπὸ νομικοῦ προσώπου, σωματείου ἢ ὁργανισμοῦ μὴ Ἑλληνικοῦ ἢ μὴ ἐδρεύοντος ἐν Ἑλλάδι, εἴτε ἀνήκουσιν εἰς τοιοῦτον φυσικὸν ἢ νομικὸν πρόσωπον, εἴτε περιήλθον κατ' οἰοδότητε χρονικὸν διάστημα εἰς τοιοῦτο φυσικὸν ἢ νομικὸν πρόσωπον.

2. Λειτουργία ξένου σχολείου ἄνευ ἀδείας ἀπαγορεύεται. Εἰς ἕκαστον ἀνεῖται καὶ στερομένη εἰσέτι ἀδείας παρέχεται πιστοσίαι δύο μηνῶν πρὸς ὑποβολὴν αἰτήσεως διὰ παροχὴν ἀδείας ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Παιδείας.

Τὰ ἤδη ἐν τῷ Κράτει συνῶναι νομίμου ἀδείας λειτουργούν-τα ξένα σχολεῖα δύνανται νὰ συνεχίσουν τὴν λειτουργίαν τῶν.

3. Χορήγησις ἐφεξῆς ἀδείας πρὸς ἴδρυσιν σχολείων γίνεται μόνον διὰ νόμον.

4. Ἡ ἄνευ ἀδείας λειτουργία ξένου ἐκπαιδευτικοῦ συνεπάγεται τὸ κλείσιμον αὐτοῦ δι' ἀποφάσεως τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Παιδείας ἐκτελούμενης ὑπὸ τῆς ἀστυνομικῆς ἀρχῆς.

Ἄρθρον 2.

1. Ἀπαγορεύεται ἡ φοίτησις παιδῶν Ἑλληνικῆς ἰθαγενείας ἀποστέρων τῶν φύλων εἰς ξένα σχολεῖα στοιχειώδους ἐκπαίδευσως, ὡς καὶ νηπιαγωγεῖα. Εἰς τοὺς παραβάτας γονεῖς ἢ κηδεμόνας ἐπιβάλλεται ὑπὸ τοῦ ἐπιθεωρητοῦ πρῶτον συμφωνίαν πρὸς τὰς περὶ ὑποχρεωτικῆς φοιτήσεως διατάξεις. Ἐὰν καὶ μετὰ τὴν ὑποβολὴν τοῦ πιστοποιητικοῦ ἐξακολουθοῦν νὰ στέλλουν τὰ τέκνα τῶν εἰς ξένα σχολεῖα, κολάζονται ποινικῶς δι' ἀπ' εὐθείας κλήσεως ἐπὶ τῇ βᾶσει ἐκτίσεως τοῦ ἐπιθεωρητοῦ ἄνευ παραμαρτυρίας μὲ φυλάκισιν μέχρις ὅ μηνῶν.

2. Εἰς τοὺς διευθύνοντας τὰ ξένα ἐκπαιδευτήρια ἀπαγορεύεται ἀπὸ τοῦ παρόντος σχολικοῦ ἔτους νὰ ἐγγράφωσιν ὡς μαθητὰς ἢ νὰ δέχωνται ὡς ἀφορατὰς εἰς τὰ νηπιαγωγεῖα καὶ δημοτικὰ τῶν σχολείων, ὡς καὶ νὰ προσλαμβάνωσιν ὡς οἰκονομοὺς εἰς τὰ οἰκονομεία τῶν τέκνα Ἑλλήνων ὑπηκόων μὴ κεκτημένα ἀπολυτήριον Ἑλληνικοῦ δημοτικοῦ σχολείου δημοσίου ἢ ἰδιωτικοῦ.

Ἡ ἀδεία λειτουργίας ξένων σχολείων, τὰ ὅποια ἤθελον παραθεῖν τὴν ἀνωτέρω διάταξιν, αἰσθεται κατόπιν ἀποφάσεως τοῦ Ἐκπαιδευτικοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου, ὑποχρεωτικῆς διὰ τὸν Ὑπουργὸν τῆς Παιδείας. Ἡ πιστοσίαι πρὸς ὑποβολὴν τῆς ἀπολυτικῆς τῶν ὑπευθύνων τῆς παραβάσεως ὀρίζεται εἰς μίαν ἐβδομάδα, ἡ δὲ ἀπόφασις τοῦ Ἐκπαιδευτικοῦ Συμβουλίου ἐκδίδεται κατὰ τὴν πρῶτην μετὰ τὴν ὑποβολὴν τῆς ἀπολογίας συνεδρίαν αὐτοῦ.

Ἄρθρον 3.

Τὰ ξένα σχολεῖα τῆς Μέσης ἐκπαίδευσως, ὡς καὶ τὰ

Ὁρᾷ 4.30' μ. μ. ὁ Πρόεδρος κ. **Θ. Σοφούλης**, ἀνελθὼν ἐπὶ τῆς ἑδρας, κηρύσσει τὴν ἐναρξιν τῆς συνεδριάσεως καὶ διατάσσει ν' ἀνοιχθοῦν τὰ θεωρεῖα.

Ἀναγινώσκονται καὶ ἐπικυροῦνται τὰ πρακτικὰ τῆς χθες-σινῆς συνεδριάσεως.

Ὁ κ. **Κ. Διδωρίκης** ἀναγινώσκει τὴν ἐξῆς δῆλωσιν: «Χθὲς μετὰ μεσημβρίαν ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως μοῦ ἔλαβε τὴν ἐξαιρετικὴν τιμὴν νὰ με καλέσῃ εἰς τὴν κατοικίαν του, ὅπου μοῦ ἐπρότεινε νὰ ἀναλάβω τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ναυτικῶν. Τὸν ὑψαρίστησα καὶ τοῦ ἐξεδήλωσα τὴν εὐγνωμοσύνην μου, διότι τόσον με τιμᾷ, καὶ μάλιστα με ὑπερτιμᾷ, τοῦ εἶπον, ἀλλὰ τὸν παρεκάλεσα νὰ μοῦ ἐπιτρέψῃ νὰ μὴ ἀποδεχθῶ τὴν τόσον τιμητικὴν δι' ἐμὲ πρότασιν του, διότι ἐπίστευα, ὅτι δὲν ὀν ἤμην χρήσιμος, ὅπως ἐπεθύμουν, ὡς ἀναρμόδιος, εἰς τὴν διοίκησιν τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ναυτικῶν, ὅπως ἠδυνάμην νὰ εἶμαι εἰς ἄλλο τι ἐκ τῶν πολιτικῶν Ὑπουργείων. Σήμερον ὅμως ἐδημοσιεύθη εἰς πρωϊνὰς ἐφημερίδας ἡ πληροφορία, ὅτι ἐξ ἀλληλεγγυότητος πρὸς ἄλλους πολυτεταμένους δὲν ἀπεδέχθη τὴν πρότασιν τοῦ σεβαστοῦ μου κ. Προέδρου. Τοῦτο εἶναι ὅπως ἀναλήθες. Ἐχω τοῦλάχιστον τόσον ἀνεξαρτησίαν καὶ δύναμιν, ὥστε νὰ κανονίσω τὰ κατ' ἐμαυτὸν κατ' ἀπόλυτον κρίσιν μου. (Χειροκροτήματα).

Ὁ κ. **Γ. Ζερβός** λέγει ὅτι ἔχει νὰ υποβάλλῃ μίαν παράκλησιν εἰς τὸν κ. Ὑπουργὸν τῆς Ἐθνικῆς Οἰκονομίας, περὶ ζητήματος περὶ τοῦ ὁποίου καὶ πρὸ ἡμερῶν ὁμιλήσεν. Εἶναι ἀνάγκη, ἀνεξαρτήτως τῶν γενικῶν μέτρων, τὰ ὅποια ἡ Κυβέρνησις θέλει λάβῃ διὰ τὸ ζήτημα τοῦ καπνοῦ, εἰδικῶς τὸ μέτρον τῆς ἐπεξεργασίας καὶ συνεπῶς τῆς ἐξαγωγῆς καπνοῦ νὰ ἀφορᾷ μόνον τὴν παραγωγὴν τοῦ 1931. Διότι εἰς τὰς καπνεμπορικὰς ἐπαρχίας δὲν γίνεται ἀγορὰ καπνῶν λόγῳ τῆς ἀμφοβολίας, ἡ ὅποια ἐπικρατεῖ, ἀλλὰ καὶ δι' ἄλλους ἀκόμη λόγους. Διότι οἱ ἀγορασταὶ φερόμενοι μὴπως τὰ ληφθῶσιν μέτρα ἀφορῶν καὶ τὴν ἐφετερινὴν παραγωγὴν.

Π. Βουρλούμης (Ὑπουργὸς τῆς Ἐθνικῆς Οἰκονομίας) Εἶναι εὐλόγος, κύριοι βουλευταί, ἡ ἀνησυχία τοῦ ἐμπορίου τοῦ καπνοῦ καὶ ἡ δυστακτικότης αὐτοῦ, ὅπως προέβη εἰς ἀγοραπωλησίαν καπνοῦ, ἐφ' ὅσον γίνεται εὐρὺς λόγος εἰς τὰ κέντρα τῶν καπνεργατῶν περὶ τοῦ δυνατόν διαφορετικῆς ρυθμίσεως τῶν κειμένων νόμων περὶ ἐπεξεργασίας τοῦ καπνοῦ. Τὸ ζήτημα αὐτὸ θὰ ἐξετασθῇ εἰς τὴν προσεχῇ σύσκεψιν τῆς ἐπὶ τοῦ καπνοῦ ἐπιτροπῆς, ὁρεῖλω ὅμως νὰ δηλώσω ὅτι οἰοδότητε καὶ ἂν εἶναι ἡ ἀπόφασις τῆς Ἐπιτροπῆς καὶ οἰοδότητε μέτρα ἤθελον ἐγκρίνει τὰ νομοθετικὰ Σώματα, δὲν εἶναι δυνατόν νὰ κρατῶμεν τὸ καπνεμπόριον ἐν ἀμφοβολίᾳ καὶ ἐπομένως ἡ ἐσοδεία τοῦ 1930 θὰ ρυθμισθῇ ὑπὸ τῶν κειμένων νόμων, οἰοδότητε δὲ τυχὸν μεταβολὴ δὲν ὀν ἐφαρμοσθῇ εἰμὴ ἀπὸ τῆς ἐσοδείας 1931. Ἡ δῆλωσις αὕτη εἶναι ἀναγκαστικὰ διὰ νὰ μὴ δυσχεραίνεται ἡ ἀγοραπωλησία ἐπὶ καπνῶν τῆς τρεχούσης ἐσοδείας.

Μεθ' οὗ ἡ Βουλὴ εἰσέρχεται εἰς τὴν

Ἡμερησίαν Διάταξιν
τῆς Νομοθετικῆς ἐργασίας.

Γίνεται δι' ἀναστάσεως δεκτὸν τὸ σύνολον τοῦ νομοσχε-δίου «περὶ τῶν ξένων σχολείων» ἔχον οὕτω:

Διδακταλία Θρησκευμάτων.

Άρθρον 6.

χάριν των μαθητών ξένης υπηκοότητος διατηρούμενα δημο-
τικά σχολεία υποχρεούνται α) Νά μή χρησιμοποιώσι διδασκα-
λικά ή άλλα βιβλία, εικόνες ή χάρτες κλπ. περιεχομένου άνα-
κριβούς ή δυσμενούς δια τὸ Ἑλληνικόν Ἔθνος ή διὰ τὸ πο-
λιτικόν καθόστως ή διὰ τὴν ἐπίσημον θρησκείαν τοῦ Κρά-
τους. β) Νά διδάσκωσιν Ἑλληνιστὶ καὶ δι' Ἑλλήνων
τὴν ἰθαγένειαν διδασκάλων καὶ καθηγητῶν ἐχόντων
τὰ νόμιμα προσόντα τὸ μάθημα τῶν νέων ἑλληνικῶν ἐν τοῖς
δημοτικαῖς σχολαῖς, τὰ τῶν νέων καὶ ἀρχαίων ἐν τοῖς τῆς
Μέσης, εἰς μαθητὰς δὲ πάντας Ἑλλήνας υπηκόους ἐπίσης
καὶ τὰ μαθήματα τῆς Ἱστορίας καὶ τῆς Γεωγραφίας ἐκ τῶν
ἐγκειμένων διδασκαλικῶν βιβλίων κατὰ τὰς ὥρας τοῦ ἐπι-
σήμεν προγράμματος, καθὼς καὶ θρησκευτικῶν εἰς μὲν τοὺς
μαθητὰς τοῦ ἐκθεοδόξου δόγματος διὰ διδασκάλου πολιτοῦ Ἑλ-
λήνος καὶ ἐκθεοδόξου ἔχοντος τὰ προσόντα τῶν τοιούτων δι-
δασκάλων τοῦ Κράτους, εἰς δὲ τοὺς μαθητὰς τοῦ καθολικοῦ
δόγματος διὰ διδασκάλου καθολικοῦ.

Άρθρον 4.

Ἡ ἐποπτεία ἐπὶ τῶν ξένων ἐκπαιδευτηρίων ἀσκεῖται ὑπὸ
τῶν αὐτῶν ὑπαλλήλων τοῦ Κράτους, καὶ καθ' ὃν τρόπον
καὶ ἡ ἐποπτεία τῶν ἑλληνικῶν ἰδιωτικῶν ἐκπαιδευτηρίων.

Ξένα σχολεῖα ἰσότημα πρὸς τὰ Ἑλληνικὰ ἰδιωτικὰ σχολεῖα.

Άρθρον 5.

1. Τὰ ἐν τῷ Κράτει λειτουργοῦντα ξένα σχολεῖα τῆς Μέ-
σης Ἐκπαιδεύσεως δύνανται ν' ἀναγνωρισθῶσιν ὡς ἰσότημα
πρὸς τὰ Ἑλληνικὰ ἰδιωτικὰ σχολεῖα τῆς Μέσης Ἐκπαιδεύ-
σεως, ἐὰν συμφωθῶσι πρὸς τὰς περὶ λειτουργίας τῶν
Ἑλληνικῶν ἰδιωτικῶν σχολείων ἐπιβαλλομένας ὑπὸ τοῦ νό-
μου 3578 ὑποχρεώσεις.

2. Ἡ ἀναγνώρισις χορηγεῖται ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου τῆς
Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων, κατόπιν αἰτήσεως τῶν προσώ-
πων ἐπ' ὀνόματι τῶν ὁποίων ὑφίσταται ἡ ἄδεια λειτουργίας
τῶν ξένων σχολείων τῆς Μέσης Ἐκπαιδεύσεως καὶ μετὰ
γνωμάταιν τοῦ Γ. Ἐπιθεωρητοῦ τῶν ἰδιωτικῶν σχολείων
καὶ πρότασιν τοῦ Δ. Ἐκπαιδευτικοῦ Συμβουλίου.

3. Οἱ τίτλοι σπουδῶν τῶν εἰς τὰ οὕτως ἀναγνωρισμένα
ξένα σχολεῖα φοιτῶντων μαθητῶν εἶναι ἰσοδύναμοι πρὸς τοὺς
τίτλους τῶν μαθητῶν τῶν Ἑλληνικῶν σχολείων τῆς Μέσης
Ἐκπαιδεύσεως.

4. Τὰ οὕτως ἀναγνωρισμένα ξένα σχολεῖα τῆς Μέσης
Ἐκπαιδεύσεως δύνανται μετ' ἐγκρίσιν τοῦ Ὑπουργείου τῆς
Παιδείας, χορηγομένην κατόπιν αἰτήσεως τῶν ἐχόντων
τὴν ἄδειαν λειτουργίας καὶ γνωμοδοτήσεως τοῦ Ἐκπαιδευ-
τικοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου:

α) Νά τύχωσιν ὠρισμένης παρεκτίσεως ἀπὸ τοῦ προγράμ-
ματος τῶν δημοσίων σχολείων τῆς Μέσης Ἐκπαιδεύσεως.

β) Νά χρησιμοποιώσι διδασκαλὸν προσωπικόν μὴ ἔχον ἑλ-
ληνικὴν ἰθαγένειαν, πλὴν τοῦ χρησιμοποιουμένου διὰ τὰ ἀνα-
φερόμενα ἐν τῷ άρθρῳ 3 τοῦ παρόντος νόμου μαθήματα, ὅ-
περ ὅμως πάντως δέον νὰ ἔχη ἀντίστοιχα προσόντα πρὸς τὰ
τῶν ἐν δημοσίοις σχολείοις διδασκόντων τὰ αὐτὰ μαθή-
ματα.

γ) Νά χρησιμοποιώσι ξένην γλῶσσαν ὡς ὄργανον διδασκα-
λίας εἰς πάντα τὰ μαθήματα, πλὴν τῶν ἐν αὐτῷ άρθρῳ
3 ἀναφερομένων.

δ) Νά καυονίζωσι τὴν βοημολογίαν τῶν μαθητῶν ἐλευ-
θέρως ὑπὸ τὸν ὅρον, ὅπως τὰ μαθήματα τῶν νέων καὶ ἀρχαί-
ων ἑλληνικῶν λογιζόνται ἀπαραιτήτως μετὰ τῶν προ-
τεινόντων.

5. Οἱ ἰδρυταί, διευθυνταὶ καὶ τὸ διδασκαλὸν προσωπικὸν τῶν
ἀναγνωρισμένων, ὡς ἰσότημα πρὸς τὰ Ἑλληνικὰ ξένων σχο-
λείων Μέσης Ἐκπαιδεύσεως ὑπόκεινται εἰς τὰς αὐτὰς πει-
θαρχικὰς ποινάς, εἰς ἃς καὶ οἱ τῶν ἑλληνικῶν ὑπαλλομέ-
νους διὰ τὰς αὐτὰς αἰτίας καὶ κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον.

1. Ἀπαγορεύεται εἰς τὰ ἑλληνικὰ σχολεῖα δημόσια τε καὶ
ἰδιωτικὰ ἡ διδασκαλία τοῦ θεοδόξου θρησκευτικοῦ μαθήμα-
τος εἰς ἐκθεοδόξους μαθητὰς καθὼς καὶ ὁ τοῦτων ἐκκλησια-
σμός εἰς ἐκθεοδόξων μαθητῶν ἐν τῷ σχολεῖν διορίζεται ἰδιος
διδασκαλός, ἔχων τὰ νόμιμα προσόντα, ὁμοδόξος αὐτῶν διὰ
τὴν διδασκαλίαν τοῦ θρησκευτικοῦ μαθήματος, τὸ κήρυγμα
καὶ τὸν ἐκκλησιαστικὸν τῶν μαθητῶν ἐπὶ ἀποδοχαῖς, συμφῶνως
πρὸς τὰ ἐδάφια 3 καὶ 4 τοῦ άρθρου 3 τοῦ νόμου 4397.

2. Τὰ αὐτὰ ἰσχύουσιν ἀντιστοίχως καὶ διὰ τὰ ξένα σχολεῖα
προκειμένου περὶ ἐκθεοδόξων μαθητῶν φοιτῶντων εἰς αὐτὰ,
ὡς καὶ διὰ τὰ ἑλληνικὰ ἐκθεοδόξα σχολεῖα.

Ποιναί.

Άρθρον 7.

1. Οἱ ἰδρυταὶ καὶ διευθυνταὶ τῶν ξένων σχολείων, διὰ
πᾶσαν ἑλλειψὴν ἢ ἀπειθεῖαν ἢ ἀνευλαβείαν πρὸς τὴν ἐπο-
πεύουσαν τὸ σχολεῖον ἀρχὴν ἢ παραιομίαν καὶ παραβάσιν
τῶν περὶ ἐκπαιδεύσεως διατάξεων ἢ ἀσυγγνωστῶν ἑλλειψῶν
τοῦ ἐκπαιδευτηρίου τῶν, ὡς πρὸς τὰ σχολικὰ ἐπιπλα, τὰ
ἐποπτικά μέσα τῆς διδασκαλίας καὶ τὰ ἀπαιτούμενα ὄργανα
φυσικῆς καὶ χημικῆς ἢ δι' ἀσυμβίβαστον πρὸς τὸ ἀξίωμα τοῦ
παιδαγωγοῦ ὑπόκεινται μετ' ἐγγράφων ἀπολογίαν, ὑποβαλλο-
μένην ἐντὸς τῆς ταυτομένης προθεσμίας, εἰς τὰς ἐξῆς
ποινάς:

α) Ἐπίπληξιν, β) ἄρσιν τῆς ἀναγνωρίσεως τῶν εἰς αὐτῶν
ἀναγνωρισμένων, ὡς ἰσότημα πρὸς τὰ ἰδιωτικὰ καὶ ἄρσιν τῆς
ἀδείας τῆς λειτουργίας τὰς εἰς αὐτῶν ἢ καὶ τοῦ ὅλου
σχολείου καὶ ἀπαγόρευσιν τοῦ διατηρεῖν τοῦ λοιποῦ ἡ διευ-
θύειν ἐκπαιδευτήριον.

2. Τὸ διδασκαλὸν προσωπικὸν τῶν ξένων σχολείων ὑπόκει-
ται εἰς τὰς αὐτὰς ποινὰς καὶ τιμωρεῖται, δι' ἃς αἰτίας καὶ
καθ' ὃν τρόπον καὶ τὸ τῶν δημοτικῶν σχολείων.

3. Αἱ κατὰ τὸ ἄρθρον τοῦτο ποιναὶ ἐπιβάλλονται ὑπὸ τοῦ
Ὑπουργοῦ τῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων κατ' ἀποφασιν
τοῦ Ἐκπαιδευτικοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου καὶ μετ' ἐγγρά-
φων ἀπολογίαν τοῦ κατηγορουμένου.

4) Ἡ περὶ ἄρσεως τῆς ἀδείας ξένου σχολείου ἀπόφασις τοῦ
Ἐκπαιδευτικοῦ Συμβουλίου δημοσιεύεται ἐν τῇ Ἐφημερίδι
τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκτελεῖται ὑπὸ τῆς οἰκείας Ἀστυνομικῆς Ἀρχῆς.

5. Οἱ διατηροῦντες ἐκπαιδευτήριον ἰδιωτικὸν μέσης ἢ δη-
μοτικῆς ἐκπαιδεύσεως ἄνευ τῆς κατὰ τὸν παρόντα νόμον
ἀπαιτούμενης ἀδείας ἢ ἐξαιρουμένων νὰ διατηρῶσι ταῦτα
μετὰ τὴν ἐπιβληθεῖσαν αὐτοῖς ποινὴν τῆς ἄρσεως τῆς ἀ-
δείας καὶ ἀπαγορεύσεως τοῦ διατηρεῖν ἰδιωτικὸν ἐκπαιδευ-
τήριον τιμωροῦνται μὲ φυλάκισιν μέχρι 6 μηνῶν καὶ μὲ χρη-
ματικὴν ποινὴν δραχμὰς 10.000 παρὰ τοῦ ἀεμοδίου Πλημ-
μελειοδικείου, εἰς ὃ εἰσάγονται δι' ἀπ' εὐθείας κλήσεως ἐπι-
μελείας τοῦ οἰκείου Εἰσαγγελέως.

Άρθρον 8.

Οἱ ἐγχορηγούμενοι εἰς τὰ ξένα δημοτικά σχολεῖα μαθηταί,
Ἑλλήνες ὑπόκεινται, δὲν δύνανται νὰ μεταγραφῶσιν εἰς δημό-
σια ἢ ἰδιωτικὰ ἑλληνικὰ σχολεῖα, οὐδὲ νὰ προσέλθωσιν εἰς
κατατακτήριον ἢ ἀπολυτήριον ἐξέτασιν, ὡς εἰς ἰδιωτικῶν σχο-
λείων προερχόμενοι ἢ ὡς καὶ οἱ αὐτοὶ διδασκόντες καὶ οἱ τίτλοι
τῶν σπουδῶν τῶν οὐδεμίαν ἔχουσιν ἰσχὺν ἐν τῷ Κράτει.

Άρθρον 9.

Τὸ ἄρθρον 2 τοῦ νόμου 3578 «περὶ ἰδιωτικῶν σχολείων»
ἀντικαθίσταται ὑπὸ τοῦ ἐξῆς:

1. Πρὸς ἴδυσιν καὶ λειτουργίαν ἐν τῷ Κράτει ἰδιωτικῶν

Άρθρον 12.

Εἰς τὰς δύο ἀνωτέρας τάξεις τῶν Ἑλληνικῶν ἰδιωτικῶν
δημοτικῶν σχολείων, ἐπιτρέπεται ἡ διδασκαλία μιᾶς ξένης
γλώσσης εἰς ὥρας ἐκτὸς τοῦ προγράμματος καὶ οὐχὶ ἐπὶ
πλείους τῶν ἐξ ὡρῶν καθ' ἑξῆς ἀδελφὰ δι' ἐκάστην τάξιν. Τὸ
ἄρθρον τοῦτο δὲν ἀφαιρᾷ τὰ Ἱσραηλιτικὰ κοινονικὰ καὶ ἰδιω-
τικὰ αὐτῶν σχολεῖα, εἰς τὰ ὁποῖα ἐπιτρέπεται παρεκκλίσις τοῦ
προγράμματος ἀδείας τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας.

Προσωριναὶ διατάξεις.

Άρθρον 13.

1. Ἡ κατὰ τὸ παρὸν σχολικὸν ἔτος γινωμένη ἐγγραφὴ ἄνευ
ἐξετάσεως εἰς δημοσία ἢ ἰδιωτικὰ σχολεῖα μαθητῶν παρερ-
χομένων ἐκ ξένων δημοτικῶν ἰδιωτικῶν ἐκπαιδευτηρίων θεω-
ρεῖται ἔγκυρος.

Άρθρον 14.

Δύνανται ὁ Ὑπουργὸς τῆς Παιδείας νὰ διορίσῃ ἀπ' εὐθείας
εἰς τὰς κενὰς θέσεις τῶν σχολείων Ἀθηνῶν, Παιδαγωγῶν καὶ
Θεσσαλονίκης, ἀσχέτως τοῦ πρὸς κατάληψιν τῶν ἀνω θέσεων
συγκυρομένου πίνακος τῶν μεταθετῶν, τοὺς ἐπὶ τοιαύτῳ τοῦ-
λάχιστον συνεχῆ σχολικὰ ἔτη ἐν τοῖς ξένοις δημοτικαῖς σχο-
λαῖς ὑπηρετήσαντες δημοδιδασκάλους καὶ δημοδιδασκαλίσ-
τας, ἐφ' ὅσον κέκτηνται τὰ νόμιμα προσόντα καὶ ὑποβάλλωσιν
ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τοῦ νόμου αἰτήσεις πρὸς
διορισμόν.

Άρθρον 15.

Καταργεῖται πᾶσα προγενεστέρᾳ διάταξις ἀντικειμένη εἰς
τὸν παρόντα νόμον, εἰ μὴ ἰσχύς ἔχειται ἀπὸ τῆς δημοσιεύ-
σεως.

Ὁ κ. Πρόεδρος ἐρωτᾷ μετὰ τοῦτο τὴν Βουλὴν ἐὰν συναί-
νῃ ὅπως λόγῳ τῶν ἐορτῶν διακόψῃ τὰς ἐργασίας αὐτῆς μὲ
χρις ἡμέρας καθορισθησομένης διὰ προσκλήσεως.

Ἡ Βουλὴ δέχεται.

Ἀναγινώσκονται καὶ ἐπικυροῦνται τὰ πρόχτικα τῆς σημε-
ρινῆς συνεδριάσεως μεθ' ὃ, οὐδενὸς ἐτέρου ἀντικειμένου ὑπάρ-
χοντος πρὸς συζήτησιν, λύεται, συναίνεσει τῆς Βουλῆς, ἡ
συνεδρίασις ὥρα 5 μ. μ.

Οἱ Γραμματεῖς

Θ. Κολιαλέξης

Μ. Τσαρλαμπᾶς

Ὁ Πρόεδρος

Θ. ΣΟΦΟΥΛΗΣ

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΚΕ'

Πέμπτης 12 Ἰανουαρίου 1931.

Ὦρα 4.30' μ. μ. ὁ Πρόεδρος κ. Θ. Σοφούλης, ἀνελθὼν
ἐπὶ τῆς ἑδρας, κηρύσσει τὴν ἐναρξιν τῆς συνεδριάσεως καὶ
διατάσσει νὰ ἀνοιχθῶσι τὰ θεωρεῖα.

Ἀνακοινοῦνται τὰ ἐξῆς:

Οἱ ὑπάλληλοι τοῦ δήμου Ἀθηναίων οἱ ἔχοντες πολυετῆ
ὑπηρεσίαν ἐν τῷ αὐτῷ βελμῷ ζητοῦσι τὴν τροποποίησιν
τῆς τελευταίας παραγράφου τοῦ άρθρου 59 τοῦ νόμου 4548
περὶ καταστάσεως δημοτικῶν ὑπαλλήλων διὰ νὰ δύνανται νὰ
ἀπονεμῶνται καὶ εἰς αὐτοὺς μετὰ τριετῆ ἐν τῷ αὐτῷ βαθμῷ
ὑπηρεσίαν ὁ μισθὸς τοῦ ἀμέσως ἀνωτέρου βαθμοῦ.

Οἱ ἀπολυόμενοι φαρμακοποιοὶ τῶν ἱατρείων Μακεδονίας
καὶ Θράκης διαμαρτύρονται διὰ τὴν κατάργησιν τῶν ἀγρο-
τικῶν ἱατρείων.

Ὁ παρὰ τῷ Ἐλεγκτικῷ Συνεδρίῳ Γεν. Ἐπίτροπος τῆς
Ἐκτελεστικῆς ὑποβάλλει:

1) Τὴν ὑπ' ἀριθ. 132 πρᾶξιν διὰ τὴν θεώρησιν χρηματικοῦ
ἐντάλλματος ἐκ δραχμῶν 1.000.000 ὑπ' εὐθύνην τοῦ κ. Ὑ-
πουργοῦ τῆς Ἀεροπορίας.

2) Τὴν ὑπ' ἀριθ. 3212 πρᾶξιν διὰ τὴν θεώρησιν τοῦ χρη-
ματικοῦ ἐντάλλματος ἐκ δραχμῶν 1265.754.35 ὑπ' εὐθύνην
τοῦ κ. Ὑφυπουργοῦ τῆς Ἀεροπορίας.

3) Τὴν ὑπ' ἀριθ. 3210 πρᾶξιν διὰ τὴν θεώρησιν χρηματι-
κοῦ ἐντάλλματος ἐκ δραχμῶν 706.800 ὑπ' εὐθύνην τοῦ κ.
Ὑφυπουργοῦ τῆς Ἀεροπορίας.

4) Τὴν ὑπ' ἀριθ. 3214 πρᾶξιν διὰ τὴν θεώρησιν χρημ. ἐν-
τάλλματος ἐκ δραχμ. 5.208.000 ὑπ' εὐθύνην τοῦ κ. Ὑφυπουρ-
γοῦ τῆς Ἀεροπορίας.

5) Τὴν ὑπ' ἀριθ. 3220 πρᾶξιν διὰ τὴν θεώρησιν χρημ. ἐν-
τάλλματος ἐκ δραχμ. 2.000.000 ὑπ' εὐθύνην τοῦ κ. Ὑφυπουρ-
γοῦ τῆς Ἀεροπορίας.

6) Τὴν ὑπ' ἀριθ. 3213 πρᾶξιν διὰ τὴν θεώρησιν χρημ. ἐν-
ταλμάτων ἐκ δραχμ. 5.115.000 καὶ 4.129.875 ὑπ' εὐθύνην
τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῆς Ἀεροπορίας.

7) Τὴν ὑπ' ἀριθ. 3745 πρᾶξιν διὰ τὴν θεώρησιν χρημ. ἐν-
ταλμάτων ἐκ δραχμ. 129.657 καὶ 60.847.50 ὑπ' εὐθύνην
τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν.

8) Τὴν ὑπ' ἀριθ. 3217 πρᾶξιν διὰ τὴν θεώρησιν χρημ. ἐν-
ταλμάτων ἐκ δραχμ. 1.430.221.50 καὶ 12.500 ὑπ' εὐθύνην
τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῆς Γεωργίας.

9) Τὴν ὑπ' ἀριθ. 3744 πρᾶξιν διὰ τὴν θεώρησιν χρημ. ἐν-
ταλμάτων ἐκ δραχμ. 51.820.660 καὶ 378.872.50 ὑπ' εὐθύ-
νην τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῆς Γεωργίας.

10) Τὴν ὑπ' ἀριθ. 3.217 πρᾶξιν διὰ τὴν θεώρησιν χρημ.
ἐντάλματος ἐκ δραχμ. 1415 ὑπ' εὐθύνην τοῦ κ. Ὑπουργοῦ
τῆς Γεωργίας.

11) Τὴν ὑπ' ἀριθ. 3216 πρᾶξιν διὰ τὴν θεώρησιν χρημ.
ἐντάλματος ἐκ δραχμ. 7.140 ὑπ' εὐθύνην τοῦ κ. Ὑπουργοῦ
τῆς Γεωργίας.

12) Τὴν ὑπ' ἀριθ. 3218 πρᾶξιν διὰ τὴν θεώρησιν χρημ.
ἐντάλματος ἐκ δραχμ. 322.80, 160, 30.350 καὶ 12.750 ὑπ'
εὐθύνην τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῆς Γεωργίας.

13) Τὴν ὑπ' ἀριθ. 3219 πρᾶξιν διὰ τὴν θεώρησιν χρημ.
ἐντάλματος ἐκ δραχμ. 6930 ὑπ' εὐθύνην τοῦ κ. Ὑπουργοῦ
τῆς Γεωργίας.

Οἱ Εἰσαγγελεῖς Πλημμελειοδικῶν Μυτιλήνης καὶ Ἐφετῶν
Αἰγαίου αἰτοῦν τὴν ἄδειαν διὰ τὴν ποινικὴν δίωξιν τοῦ δου-
λευτοῦ Λέσθου κ. Γ. Θεοδοσιάδου.

Οἱ Εἰσαγγελεῖς Πλημμελειοδικῶν Μυτιλήνης καὶ Ἐφετῶν
Αἰγαίου αἰτοῦν τὴν ἄδειαν διὰ τὴν ποινικὴν δίωξιν τοῦ δου-
λευτοῦ Λέσθου κ. Γ. Βοτσάλου.

Ὁ δουλευτὴς κ. **Μ. Μαντᾶς** καταθέτει:

1) Αἵτησιν τοῦ Ἡλία Μαυρικάκη αἰτοῦντος τὴν ἀποζη-
μιώσιν τοῦ ἀπὸ τὴν σοδιετικὴν κυβέρνησιν διὰ τὴν ἐπίταξιν
τῆς περιουσίας του.

2) Ὑπόμνημα τῶν ἐν Ἀμρίσῃ παρεπιδημούντων ἐργοδοτῶν
καὶ ἐργατῶν ὁσοῦν τριμήνων ἐλθόντων ζητούντων νὰ ἐπι-
βληθῇ φόρος ἐπὶ τοῦ ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ εἰσκαχόμενου χόρ-
του.

Ὁ δουλευτὴς κ. **Α. Κεντούρης** καταθέτει αἵτησιν ἐπι-
τροπῆς μισθωτῶν μοναστηριακῶν κτημάτων μονῆς προφύ-
του Ἡλίου Σάμου ζητούντων τὴν μὴ ἐφαρμογὴν ἐν Σάμῳ
τοῦ νόμου περὶ ρευστοποιήσεως μοναστηριακῶν κτημάτων.

Ὁ δουλευτὴς κ. **Ν. Μπακοπούλου** καὶ **Α. Παπανα-
στασίου** καταθέτουσι τηλεγραφημάτων ὁμοσπονδίας ἐπαγγελ-
ματικῶν Τριπόλεως καὶ προέδρου ἐμποροδιομηχανικοῦ συλλό-
γου Τριπόλεως ζητούντων τὴν ἀναστολὴν τοῦ ἀρξαμένου
ἐλέγχου ἐφαρμογῆς νόμου χερτοσύμου.

Οἱ βουλευταὶ κ. κ. **Α. Μπαλκάμπασης**, **Α. Παπανα-
στασίου**, **Ν. Τζεργιάς** καὶ **Ν. Τερεζόγλου** καταθέτουσιν
ἀναφορὰν τοῦ Σπ. Γ. Βάμβη ἐδικοῦ σηροτρόφου μεταξοπα-
ραγωγοῦ κατοικοῦ Κόμης.

Οἱ δουλευταὶ κ. κ. **Ἡλ. Τσεριώνης**, **Ν. Συριοπούλου**,
Τ. Αναστασίου καὶ **Α. Σπηλιάδης** υποβάλλουσι τροπο-
λογίαν ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου «περὶ καταργήσεως τοῦ νόμου
3260 κλπ.».

Οἱ βουλευταὶ κ. κ. **Ν. Γαρδινιώτης**, **Π. Εὐριπιάδης**, **Χ.
Ζουμῆς** κ. λ. υποβάλλουσι πρότασιν νόμου «περὶ αὐθεν-
τικῆς ἐρμηνείας τοῦ ἀρθροῦ νόμου τοῦ νόμου 4832».

**Ἡ ἐπὶ τῆς Ἑθνικῆς Οἰκονομίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπι-
τροπῆς** υποβάλλει τὴν ἐκθεσὶν τῆς ἐπὶ τῶν ἐξῆς σχεδίων
νόμων:

1) Περὶ τῆς ὁρθῆς ἐρμηνείας τοῦ ἀρθροῦ 12 τοῦ νόμου 4580
περὶ ἀπαλλοτριώσεως τῆς Διοικήσεως τῆς ἀνωμόρου βιομη-
χανικῆς ἐταιρείας Ἀλεξόπουλος καὶ Σία.

2) Περὶ τροποποιήσεως τοῦ νόμου 4113 περὶ παρατάσεως
τῆς ἰσχύος τοῦ Ν. Δ. τῆς 24 Νοεμβρίου 1922 περὶ ἐπιβολῆς

προσθέτου δικαίωματος ἐπὶ πάντων τῶν διὰ τοῦ λιμένος Θεσ-
σαλονίκης εἰσκαχόμενων ἐμπορευμάτων.

3) Περὶ ἐγκρίσεως τῆς ἀπαιτουμένης δαπάνης διὰ τὴν
ἐνέργειαν ἀπογραφῆς τῶν βιομηχανικῶν καὶ ἐμπορικῶν ἐπι-
χειρήσεων κλπ. καὶ

4) Περὶ τροποποιήσεως τοῦ ἀρθροῦ 10 τοῦ νόμου 4180 πε-
ρὶ ὑποχρεωτικῆς προσλήψεως ἐφέδρων.

**Ἡ ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν Κοινοβουλευτικῆς Ἐπι-
τροπῆς** υποβάλλει τὴν ἐκθεσὶν τῆς ἐπὶ τῶν κάτωθι σχεδίων
νόμων:

1) Περὶ κυρώσεως τῆς μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Πολωνίας
συνομολογηθείσης ἐν Βαρσοβίᾳ τῇ 10 Ἀπριλίου 1930 συμβά-
σεως Ἐμπορίου καὶ Ναυτιλίας κλπ.

2) Περὶ κυρώσεως τῆς μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Κάτω Χω-
ρῶν συμφωνίας περὶ ἀραιοτάτης ἀπαλλαγῆς τῶν ναυτιλιακῶν
ἐπιχειρήσεων ἀπὸ τῆς φορολογικῆς ἐπὶ τοῦ εἰσοδήματος.

3) Περὶ κυρώσεως τῆς μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Οὐγγαρίας
ὑπογραφείσης ἐν Ἀθήναις τῇ 3 Ἰουνίου 1930 ἐμπορικῆς συμ-
βάσεως ὡς καὶ τῆς ταυτοχρόνως ὑπογραφείσης κλπ. καὶ

4) Περὶ κυρώσεως τῆς ἐν Ἀθήναις μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ
Ἰσπανίας τῇ 23 Ἰανουαρίου 1930 ὑπογραφείσης Συνθήκης
συνδικαλιστικῆς δικαστικοῦ διακανονισμοῦ καὶ δικιτηρίας.

**Ἡ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Κοινοβουλευτικῆς Ἐπι-
τροπῆς** υποβάλλει τὴν ἐκθεσὶν τῆς ἐπὶ τοῦ σχεδίου νόμου «πε-
ρὶ καταργήσεως ἐπιβαλλομένων τελῶν καὶ φόρων ἐπὶ ἐξαγο-
μένων καὶ μεταφερομένων χερουπίων ἐσοδείας 1930 καὶ
ἐφεξῆς»:

**Ἡ ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Κοινοβουλευτικῆς Ἐπι-
τροπῆς** υποβάλλει τὰς ἐκθέσεις τῆς ἐπὶ τοῦ σχεδίου νόμου:

1) Περὶ ἀποζημιώσεως παρὰ τοῦ Κράτους τῶν ἀδικῶς
καταδικασθέντων ἢ προφυλακισθέντων.

2) Περὶ ἐκδικάσεως ἐπισικῶς ὑποθέσεων κατὰ καταδικῶν
κρατουμένων πρὸς ἔκτισιν ἐγκληματικῆς ποινῆς:

**Ἡ ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Κοινοβουλευτικῆς Ἐπι-
τροπῆς** υποβάλλει τὴν ἐκθεσὶν τῆς ἐπὶ τοῦ σχεδίου νόμου
«περὶ τροποποιήσεως τοῦ ἀ' ἀδαφ. τοῦ ἀρθροῦ 1011 τῆς Πολ.
Δικονομίας ὡς ἐτροποποιήθη διὰ τοῦ νόμου ΒΧΟΣΤ'».

**Ἡ ἐπὶ τῆς Συγκοινωνίας Κοινοβουλευτικῆς Ἐπι-
τροπῆς** υποβάλλει τὴν ἐκθεσὶν τῆς ἐπὶ τοῦ σχεδίου νόμου
«περὶ τροποποιήσεως τοῦ νόμου 4498 περὶ Ταμείου Ἀλλήλων»
βοηθείας βοητικῶν προσωπικοῦ Τ. Γ. Τ.

Ὁ κ. **Β. Δελγιάννης** (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν)
υποβάλλει τὰ ἐξῆς σχέδια νόμων:

1) «Περὶ ἰσχύος πινάκων διαγωνισμοῦ οἰκονομικῶν ὑπαλ-
λήλων.

2) «Περὶ τροποποιήσεως τοῦ ἀρθροῦ 16 ἐδαφ. 3 τοῦ Νόμου
4604 περὶ κυρώσεως τοῦ ἀπὸ 18)26 Σεπτεμβρίου 1925 Ν.
Δ. κλπ. περὶ ἀποδόσεως εἰς τὴν Ἑκκλησίαν τῶν κατὰ τὰς δι-
τάξεις περὶ Ἀεροπορικῆς Ἀμύνης περιελθόντων αὐτῇ κτη-
μάτων κλπ.

Ὁ κ. **Π. Ἀργυρόπουλος** (Ὑπουργὸς τῶν Ναυτικῶν) ὑ-
ποβάλλει σχέδια νόμων:

1) Περὶ τροποποιήσεως καὶ συμπληρώσεως τῶν ἰσχυουσῶν
δικτάξεων τῶν δύο Ν. Δ. τῆς 9 Ἰουλίου 1926 περὶ συστά-
σεως Ταμείου Ἀλληλοβοηθείας Ἀξιωματικῶν καὶ Ὑπαξιω-
ματικῶν τοῦ Πολ. Ναυτικοῦ.

2) Περὶ τροποποιήσεως ἀρθρῶν τινῶν τοῦ Νόμου 4410
περὶ Ναυτικῆς Στρατολογίας κτλ.

3) Περὶ αὐθεντικῆς ἐρμηνείας τῶν ἀρθρῶν 20 καὶ 39 τοῦ
4111 Νόμου «περὶ συγκροτήσεως, προελεύσεως, προαγωγῆς
κλπ. τῶν στελεχῶν τοῦ Π. Ναυτικοῦ καὶ τροποποιήσεως τοῦ
ἀρθροῦ 20 καὶ

4) Περὶ καταργήσεως τοῦ ἀρθροῦ 7 τοῦ Νόμου 3333 περὶ
βαθμολογίας, κατατάξεως ἐκπαιδεύσεως καὶ προσόντων
προαγωγῆς τῶν ἀξιωματικῶν καὶ ὑπαξιωματικῶν μηχανικοῦ
τοῦ Π. Ναυτικοῦ.

Οἱ κ. κ. **Ἀλ. Ζάννας** (Ὑπουργὸς τῆς Ἀεροπορίας) καὶ
Α. Ἀλεξανδρῆς (Ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας) υποβάλλουσι
σχέδιον νόμου «περὶ προσθήκης εἰς τὸν Νόμον 4818 «περὶ
ἐνοικιοστατοῦ βοσκῶν «περὶ ἐξαίρεσεως τῶν δι' ἀεροδρόμια
χρησιμοποιουμένων γαιῶν.

Ἡ Γερουσία ἀποστέλλει τὰ πρὸς αὐτῆς τὸ πρῶτον ψηφι-
σθέντα σχέδιον νόμων:

1) Περὶ ἐκδικάσεως ποινικῶν ὑποθέσεων κατὰ καταδικῶν
κρατουμένων πρὸς ἔκτισιν ἐγκληματικῆς ποινῆς κλπ.

2) Περὶ ἐπεκτάσεως ἐφαρμογῆς τοῦ Νόμου 4634 περὶ κυ-
ρώσεως τοῦ ἀπὸ 23 Μαρτίου 1924 Ν. Δ. «περὶ κύρους συμ-
βολαιογραφικῶν τινῶν πράξεων καὶ

3) Περὶ ἐκτελέσεως τῶν δημοσίων ἔργων.
Ὡσαύτως ἀποστέλλει τὴν παρ' αὐτῆς τὸ πρῶτον ψηφι-
σθέντα πρότασιν Νόμου:

«Περὶ αὐθεντικῆς ἐρμηνείας τῆς πρώτης παραγράφου τοῦ
ἀρθροῦ 16 τοῦ Νόμου 4576 καὶ τροποποιήσεως τῆς δευτέρας
παραγράφου τοῦ αὐτοῦ ἀρθροῦ.

Ἡ ἰδία Γερουσία ἐπιστρέφει τὸ παρ' αὐτῆς μετὰ τὴν
ὑπὸ τῆς Βουλῆς ψήφισιν τοῦ τροποποιηθέντος σχεδίου νόμου
«περὶ τροποποιήσεως καὶ συμπληρώσεως διατάξεων τοῦ
Κωδικοποιηθέντος νόμου 3347 περὶ Ν. Ἀπ. Ταμείου».

Ἀνακοινῶνται εἰς τὰς ἐγγραφὰς τοῦ Προέδρου τοῦ Ὑπουργι-
κοῦ Συμβουλίου παρακαλοῦντος ν' ἀνακοινωθῇ εἰς τὴν Βου-
λὴν ὅτι διὰ διατάγματος ἀνετίθη ἡ διεύθυνσις τοῦ Ὑπουρ-
γείου Ἐξωτερικῶν εἰς τὸν ἐπὶ τῶν Ναυτικῶν Ὑπουργὸν κ.
Π. Ἀργυρόπουλον ἐφ' ὅσον θέλει διακριθεῖ ἡ ἐν τῇ ἀλ-
λοδαπῇ ἀπουσία τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν Ὑπουργοῦ κ. Α.
Μιχαλακοπούλου.

Μεθ' ὅθεν εἰσέρχεται ὁ λόγος πρὸς τῆς Ἡμερησίας Δικτάξεως
εἰς τὸν κ. **Ε. Κουλουμβάκη** ὅστις, ἀναφερόμενος εἰς τὴν
περὶ τοῦ καταστατικοῦ χάρτου τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων
γενομένην πρὸς μνημῶν ἐν τῇ Βουλῇ συζήτησιν, ὑπομνήσκει

τὰς ἐπὶ τῆς ἀποφάσεως τῆς Κυβερνήσεως, ὅπως ψηφισθῇ
κατὰ τὴν ἐσπέραν ἐκείνην τὸ σχετικὸν νομοσχέδιον, ἀντιρρή-
σεις τῶν ἡγετῶν τῆς δεξιᾶς πτέρυγος, δηλωσάντων ὅτι ἀδύ-
νακτον νὰ παρακολουθήσῃ τὴν συζήτησιν. Ὑπομνήσκει

ὁμοίως τὰς ὑποδείξεις τοῦ γενομένου ὁμοφωνοῦς δεκτῆς ὑπὸ
τῆς Βουλῆς, περὶ ἀναβολῆς τῆς συζήτησεως, τὴν συνεπεῖχ
τοῦτου δὴλωσιν τῆς Κυβερνήσεως ὅτι ἀποσύρει τὸ νομο-
σχέδιον, τὴν παραπομπὴν αὐτοῦ εἰς πολυμελὴ Κοινοβουλευ-
τικὴν ἐπιτροπὴν καὶ τέλος τὴν ἀνάθεσιν εἰς τὸν κ. ἐπὶ τῶν

Οἰκονομικῶν ὑφυπουργὸν τῆς μελέτης τοῦ ὅλου ζητήματος,
πρὸς ἐπαναφορὰν αὐτοῦ ἐν προσεχεῖ μέλλοντι ἐνώπιον τῆς
Βουλῆς. Ἐν τούτοις, συνεχίζει, ἐνὸς τὸ ζήτημα ἐκκρεμεῖ, ἡ
μικρὰ ὁμάς, ἡ ὁποία προσπαθεῖ νὰ παρασύρῃ τὸν δημοσι-
οῦ-παλλήλων κόσμον εἰς ἀκρότητας παρουσιάζει, λέγει, τὴν

ὑπαρξίν τῆς κατὰ τὸν τρόπον ἐπιβάλλοντα νὰ ἐπιστηθῇ ἡ ἀμέ-
ριστος ἐπὶ τοῦ ζητήματος προσοχὴ τῆς τε Βουλῆς καὶ τῆς
Κυβερνήσεως.

Ἐδραστεύθη σήμερον ἐκ μέρους ὁμάδος, ἐμφανίζούσης
ἐαυτὴν ὡς ἐκπρόσωπον ὁλοκληροῦ τοῦ δημοσιοῦπαλλήλικου
κόσμου, ἀνακοινωθὲν διὰ τοῦ ὁποίου ρητὴς τὴν φορὰν αὐτὴν,
ἀνευ δηλαδὴ περιστροφῶν ἢ ὑπανιγμῶν, αὐτόχρονα ἐπανα-
στατικῶς, κηρύσσεται ἡ ἄρνησις τῆς ὑπάρξεως τοῦ Κράτους

ἢ κατὰ τοὺς τῆς ἐννοίας τοῦ κοινοβουλευτικοῦ πολιτεύμα-
τος. (Ἐν τῷ σημείῳ τούτῳ ἀναγινώσκει ἀπόσπασμα ἐκ τοῦ
ἐν λόγῳ ἀνακοινωθέντος) Οὐδέποτε, κύριοι, ἀνέγνωσα ἐπα-
ναστατικώτερον ἐγγράφον. Καταλύεται δι' αὐτοῦ ἡ νομοθε-
τικὴ ἐξουσία. Καταργεῖται ἡ ἐμπιστοσύνη ἐπὶ τὴν ἐκτελε-
στικὴν ἀρχήν. Ἀπὸ τῆς πρώτης λέξεως μέχρι τῆς τελευ-
ταίας γραμμῆς τὸ ἀνακοινωθὲν αὐτὸ εἶναι, κύριοι, ἐπιλήψιμον.

Κηρύσσεται εἰς ἀγνοίαν ὁλόκληρον τὸ πολίτευμα ἡμῶν καὶ
μόνον τὸ ἀρθρον 14 τοῦ Συντάγματος ἀναγνωρίζεται. Καὶ
τοῦτο ἐν τινι μόνον μέτρῳ, ἐφ' ὅσον ἐρμηνεύεται κατὰ τὰς
ἰδίας τῶν συντακτῶν τοῦ ἀνακοινωθέντος αὐτοῦ ἀντιλήψεις,

ἀντιλήψεις ἀντικρὺς ἀντιθέτους πρὸς τὰς ἀπόψεις τῆς νομο-
θετικῆς ἐξουσίας, ἡτις κατηγορηματικῶς ἀπερρίχθησαν ὅτι οἱ
δημόσιοι ὑπάλληλοι δὲν ἔχουν τὸ δικαίωμα τοῦ συνεταγί-
ζεσθαι.

Δὲν ἀποβλέπω, κύριοι, μετ' ἀγανακτικῆς ἢ ἐρίως πρὸς
τὸ ἀνακοινωθὲν αὐτό. Τὸ προσέχω ἀπλῶς ὡς ἐν ἐγγράφῳ.
Καὶ ἐν νομίῳ Βουλῇ καὶ Κυβερνήσεως ὅτι εἶναι κενὸς νὰ
παραδοθῶσιν αἱ ἐξουσίαι εἰς τὰς δημοσιοῦπαλλήλικας ὀργα-
νώσεις, δὲν θὰ ἤμην ἐγὼ ἐκείνος ὅστις θὰ παρήκουον

εἰς τὴν ἀπόφασιν αὐτὴν. Ἐὰν ὅμως ἡ Κυβέρνησις
νομίζει ὅτι δὲν ἐφθασεν ἀκόμη ἡ κατάλληλος, πρὸς τοῦτο,
στιγμὴ, ἔχω τὴν γνώμην ὅτι πρέπει νὰ πληροφωρηθῇ ἡ
Βουλὴ ἐπὶ πᾶσι ἀκόμη ὅρας ὅλ' εὐρίσκονται εἰς τὰς θέσεις

τῶν αἱ συντάσσεται τοῦ ἀνακοινωθέντος αὐτοῦ, εἰν ἄνθρωποι
οἱ ὅποιοι προσπαθοῦν σὺν τῇ νὰ δηλητηριάσουν τὸν δημοσι-
οῦπαλλήλικόν κόσμον. Σταματῶ, Κύριοι, εἰς τὸ σημεῖον αὐτό,
καίτοι ὅλ' εἶχον πολλὰ νὰ εἶπω ἐπὶ τοῦ θέματος. Ὡς μέλος

ὅμως τῆς πλειοψηφίας, ὡς βουλευτῆς, ὡς πολίτης, παρα-
καλῶ τὴν Κυβέρνησιν νὰ θέσῃ τὰ ζητήματα ἀπαξ διὰ
παντὸς εἰς τὴν θέσιν τῶν, νὰ γνωσθῇ τέλος πάντων ἐν ὅ
τόπος αὐτὸς κυβερνᾶται κοινοβουλευτικῶς, ἐν ἰσχύϊ τῶ
Πολίτευμα τῆς χώρας ἡ ἐν ὅ δημοσιοῦπαλλήλικός κόσμος
ἀνέλαθεν ὡς Αὐτοκράτωρ πλέον νὰ δικαυδερνήσῃ τὸν τόπον.

(Χειροκροτήματα).

Ὁ κ. **Ε. Βενιζέλος** (Πρωθυπουργός). Δηλοῖ ὅτι ἐπιφυ-
λάσσειται νὰ ἀπαντήσῃ, ἐν ἀναμονῇ τῆς προσκομισεως αὐτῶ
σχετικῶ πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Δικαιοσύνης τηλεγραφῆ-
ματος, ὅπερ καὶ παρέσχετο ἀφορμὴν εἰς τὴν τελευταίως σημει-
ωθείσαν κίνησιν.

Ὁ κ. **Ν. Τζεργιάς** καὶ **Α. Παπαναστασίου** λαμβά-
νοντες τὸν λόγον πρὸς τῆς Ἡμερησίας Δικτάξεως συνιστῶσι
τὴν λήψιν μέτρων ὑπὲρ τῶν φοιτητῶν τοῦ Πανεπιστημίου
Θεσσαλονίκης, οἵτινες ἀδυνατοῦν νὰ παρακολουθήσουν ὀρι-
σμένα μεθήματα λόγῳ μὴ λειτουργίας τῶν οἰκείων σχολῶν.

Ὁ κ. **Θ. Φίλιος** λαμβάνων τὸν λόγον πρὸς τῆς Ἡμερησίας
Δικτάξεως ἐπικαλεῖται τὴν ἀρωγὴν τῆς Κυβερνήσεως ὑπὲρ
τῶν ἀγροτῶν τῆς περιφερείας Τρικάλων, ἡ σπορὰ τῶν
ὁποίων κατεστράφη λόγῳ τῶν τελευταίων πλημμυρῶν, καὶ
παρακαλεῖ νὰ ἀποσταλῇ νέος σπόρος πρὸς σποράν.

Ὁ κ. **Ε. Βενιζέλος** (Πρωθυπουργός). Δηλοῖ ὅτι ἡ
Ἀγροτικὴ Τράπεζα θὰ ἔλθῃ ἀναμφισβητήτως ἀρωγός.

Ὁ κ. **Α. Ἀλεξανδρῆς** (Ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας)
προσθέτει ὅτι διετάχθησαν οἱ ἀρμόδιοι ὑπάλληλοι νὰ
μεταδοῦν ἐπὶ τόπου ἵνα ἀντιληφθῶσιν τὴν κατὰστασιν.

Ὁ κ. **Θ. Φίλιος** ἐξαίρει τὴν ἀνάγκην τῆς ἀμέσου παροχῆς
ἀρωγῆς, καθόσον ὑφίσταται κίνδυνος παρελεύσεως τῆς καταλ-
λήλου πρὸς σποράν ἐποχῆς, ἐὰν τὸ Ὑπουργεῖον ἀναμείνῃ τὴν
ὑποβολὴν τῶν σχετικῶν ἐκθέσεων.

Μεθ' ὅ εἰσέρχεται ἡ Βουλὴ εἰς τὴν
Ἡμερησίαν Διάταξιν
τῶν ἀναφορῶν καὶ ἐρωτήσεων

Ὁ κ. **Α. Κουτσοπέταλος** καταθέτει καὶ ἀναπτύσσει ἀνα-
φορὰν δικαστικῶν ὑπαλλήλων Λεβαδείας.

Ὁ κ. **Ρ. Διβανιδόπουλος** καταθέτει καὶ ἀναπτύσσει
ἀναφορὰν τοῦ Γεωργικοῦ Ἐπιμελητηρίου Κεφαλληνίας καὶ
Ἰθάκης περὶ μὴ καταργήσεως τοῦ ταμείου προστασίας καὶ
προαγωγῆς τῆς κτηνοτροφίας.

Ὁ κ. **Α. Ἀλεξανδρῆς** (Ὑπουργὸς Γεωργίας) ὑπόσχεται
νὰ ἐξετάσῃ τὸ ζήτημα καὶ νὰ διατάξῃ τὴν λήψιν τῶν κα-
ταλλήλων μέτρων.

Ὁ κ. **Ρ. Διβανιδόπουλος** καταθέτει καὶ ἀναπτύσσει
ἀναφορὰν τῶν πλοιοκτητῶν, κατοίκων Ρουμηνίας Ἑλλήνων
ὁπηκῶν, αἰτουμένων ὅπως ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῶν διαπραγματεύ-
σεων πρὸς σύναψιν τῆς ἑλληνορουμανικῆς ἐμπορικῆς συμβά-
σεως, διακανονισθῇ καὶ τὸ ζήτημα τῆς ἀποζημιώσεως αὐ-
τῶν διὰ τὰ πλοία τῶν, τὰ ὅποια ἡ Ρουμανικὴ Κυβέρνησις
ἐπέταξε κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ πολέμου.

Ο κ. Π. Αργυρόπουλος (Υπουργός των Εξωτερικών) απαντᾷ ὅτι ἡ ἀρμοδία ἐπιτροπὴ ἔχει ὡς ὅψιν τῆς τῆς ζήτημα.

Ο κ. Γ. Ροδόπουλος καταθέτει καὶ ἀναπτύσσει ἀναφορὰν παλαισημερολογιῶν παραπενομένων κατὰ τῆς ἀστυνομίας, ὡς παρεμποδίζουσιν τὴν τέλεσιν τῶν θρησκευτικῶν αὐτῶν καθήκοντων.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Κύριοι βουλευταί, εἰμαι σύμφωνος μὲ ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα εἶπεν ὁ ἄρτι κατελθὼν τοῦ βήματος, ἀξιότιμος βουλευτὴς Τυρνάβου, ὅτι δηλαδὴ οἱ ἐπιμένοντες νὰ ἀκολουθοῦν τὸ παλαιὸν ἡμερολόγιον δὲν εἶναι κακοὶ χριστιανοί, ἐν πάσῃ περιπτώσει δὲν εἶναι κακοὶ πολῖται. Ἕλληνες, ἐφόσον δὲ τὸ Σύνταγμά μας ἐπιτρέπει εἰς ὅλους τοὺς πολῖτας τὴν ἐλευθερίαν τῆς θρησκευτικῆς συνειδήσεως—ἀκόμη καὶ τῆς θρησκευτικῆς ἀσυνειδήσεως—δὲν βλέπω δικτὶ τὸ Κράτος θὰ μεταχειρίζετο κακῶς ἐκείνους τοὺς πολῖτας οἱ ὅποιοι, παρκαλιανόμενοι, δὲν ἤξεύρω ἀπὸ ποῦν λόγον, πιστεύουν ὅτι θίγονται τὰ ἱερά καὶ τὰ ὅσια τῆς Ἐκκλησίας ὅταν μεταβάλλεται τὸ ἡμερολόγιον διὰ νὰ προσαρμοσθῇ πρὸς τὸ Γρηγοριανόν. Διὰ τοῦτο ἄρ' ὅπου ἀνέλαβον τὴν Κυβέρνησιν καὶ μοι ἐδόθη ἀφορμὴ νὰ ἐξετάσω σχετικὰ παράπονα, ἐδήλωσα βῆτως—συνειδητοὶ καὶ μετὰ τοῦ τότε Ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν—ὅτι ἡ Κυβέρνησις δὲν ἔχει κανένα λόγον νὰ ἐπεμύνη ὥπως ἀπαγορεύῃ εἰς τοὺς θέλοντας νὰ ἀκολουθοῦν τὸ παλαιὸν ἡμερολόγιον τὴν ἐκτέλεσιν σύμφωνα μὲ αὐτὸ τῶν θρησκευτικῶν αὐτῶν καθήκοντων. Ἀλλὰ πρέπει νὰ ἐπέλθῃ μία ἐξηγήσις ἐπὶ ἐνὸς σημείου. Ὅταν λέγομεν ὅτι ἔχουν τὸ δικαίωμα αὐτό, ὅτι ἔχουν δηλαδὴ τὸ δικαίωμα καὶ τὰς ἐκκλησίας τῶν νὰ διατηροῦν καὶ τοὺς ἱερεῖς τῶν νὰ συντηροῦν καὶ τὰς ἐορτάς τῶν καὶ ὅς ἡμέρας προτιμοῦν νὰ τελοῦν, ὀφείλομεν νὰ ἔχωμεν ὡς ὅψιν μας ὅτι ἐκτελοῦνται νὰ σέβονται καὶ τὴν ἐπίσημον τοῦ Κράτους Ἐκκλησίαν, ἡ ὁποία ἔχει τοὺς ναοὺς, ἔχει τοὺς ἱερεῖς καὶ τοὺς δικακόνους τῆς καὶ ἡ ὁποία δὲν ἔμπορεῖ νὰ ἀναγνωρίσῃ ἐντὸς τῶν κόλπων αὐτῆς μίαν τοιαύτην ἀναρχίαν—διότι βεβαίως ἀναρχία εἶναι αὐτό. Ἀς πάρωμεν τὴν περιφέρειαν τῶν Ἀθηνῶν. Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν ἔχει δικαίωμα νὰ μὴ ἐπιτρέπῃ εἰς τοὺς ναοὺς οἱ ὅποιοι ἀνήκουν εἰς τὸ κρατοῦν σύστημα νὰ διεξάγονται τοιαῦτα ἐορταί, διότι αὐτὸ εἶναι, ἐπαναλαμβάνω, ἐναντίον τῆς πειθαρχίας—καὶ ἐξυρτε καλὰ ὅτι ἀπὸ ὅλας τὰς ἐν τῷ κόσμῳ ἐξουσίας ἐκείνη ἡ ὁποία ἐπιμένει, περισσώτερον καὶ ἀπὸ τὴν στρατιωτικὴν ἀκόμη, εἰς τὴν πειθαρχίαν εἶναι ἡ Ἐκκλησία. Συνέστησα λοιπὸν τότε εἰς ἐκείνους οἱ ὅποιοι ἤλθον νὰ μοι παραπονεθοῦν ὥπως, ἀφοῦ ἐπιμένουν νὰ εἶναι παλαισημερολογίται, ἰδρῶσιν μίαν ἐκκλησίαν ἰδικὴν τῶν, ἔστω καὶ ἐξῆλινον παράπηγμα, ἐὰν δὲν ἔχουν τὰ πρὸς ἐκκλησίαν μέσα, ὥστε νὰ παρκαλιανθῇ ἡ δυσκολία τοῦ τόπου τῆς τελέσεως τῶν θρησκευτικῶν τῶν καθήκοντων. Ὑπῆρχεν ὁμοῦ καὶ μία ἄλλη δυσχέρεια: Ποῦ θὰ εὑρουν παπάδες. Τοὺς εἶπα τότε τὰ ἐξῆς: Ὑποθέτω ὅτι μετὰ τῶν καθυστερημένων, ὥπως εἶθε σεῖς, θὰ ὑπάρχουν καὶ παπάδες καθυστερημένοι. Δὲν ἔχετε λοιπὸν παρὰ νὰ θῆτε παπάδες οἱ ὅποιοι εἶναι παλαισημερολογίται, νὰ τοὺς πάρτε, νὰ τοὺς διορίσετε, νὰ τοὺς συντηρήσετε καὶ νὰ ἀδιαφορήσετε τὸσον ἐσεῖς ὅσον καὶ αὐτοί, ἐὰν ἡ ἐπίσημος Ἐκκλησία δὲν θὰ τοὺς ἀναγνωρίσῃ, διότι ἔχουν τὸ δικαίωμα νὰ ἀποσχισθοῦν ἀπ' αὐτήν. Δὲν ἠθέλησα νὰ τοὺς δώσω νὰ ἐννοήσουν ὅτι τὸ πρᾶγμα ἔχει βέβαια καίποιαν σημασίαν. Ἐὰν ἐννοοῦν νὰ εἶναι ὁρθόδοξοι—καὶ ὅχι μόνον ὁρθόδοξοι, ἀλλὰ καὶ ἀνήκοντες εἰς τὴν Ἀνατολικὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν—δὲν εἶναι ἐν τάξει. Τὴν στιγμὴν κατ' τὴν ὁποίαν ἡ Ὁρθόδοξος Ἀνατολικὴ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος ἀπεφάσισε νὰ προσαρμόσῃ τὴν χρονολογίαν μας μὲ τὸ Γρηγοριανόν ἡμερολόγιον, ὅσοι ἀνήκουν εἰς αὐτὴν τὴν Ἐκκλησίαν εἶναι ὑποχρεωμένοι νὰ προσαρμοσθοῦν πρὸς αὐτό, διότι δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἀνεχθῇ ἡ Ἐκκλησία de legis ὅτι δὲν ἤξεύρει τί τῆς γίνεται, ὅτι εἶναι

αἱρετική καὶ ὅτι ἀλλὰξε τὴν θρησκείαν. Αὐτὰ δὲν ἔμπορεῖ νὰ τὰ ἀνεχθῇ.

Ἡ φρεσὶς λοιπὸν ἐξοδὸς εἶναι νὰ κάμουν αὐτοὶ μίαν ἰδικὴν τῶν Ἐκκλησίαν, τὴν Ἐκκλησίαν τῶν παλαισημερολογιῶν. Καὶ τοὺς εἶπον: Ἄν δὲν τὴν κάμετε, νὰ συνέλθετε καὶ ὁ ἔχετε δικαίωμα ἐκ τοῦ Συντάγματος, αὐτοῦ τοῦ ὁποῖου κατὰχρησιν κάμουν οἱ δημόσιοι ὑπάλληλοι, νὰ συνεισπρίσθῃτε καὶ νὰ κάμητε τὴν Ἐκκλησίαν τῶν παλαισημερολογιῶν, νὰ κλονίσετε τὰ τῆς ἐκλογῆς τῶν ἱερέων σὰς καὶ τῶν ἐπιτοκῶν σὰς ἀκόμη—διότι δὲν εἶναι οὔτε αἱρετικοί, οὔτε σχιτματικοί οἱ ἐπιμένοντες εἰς τὸ παλαιὸν ἡμερολόγιον. Ἄν θελήτῃτε νὰ εἰσθε λογικοὶ θὰ κάμητε τὸν ὁργανισμόν σὰς, θὰ τὸν ὑποβάλετε εἰς τὸ δικαστήριον, τὸ δικαστήριον θὰ σὰς τὸν ἀναγνωρίσῃ, θὰ εὑρετὴ τότε τοὺς ἀναγκάσιους ἱερεῖς καὶ κάμετε τότε τὴν Ἐκκλησίαν σὰς ὥπως θέλετε. Νὰ εἰσθε δὲ βέβαιον ὅτι ἡ Κυβέρνησις, ἐμπνεομένη ἀπὸ τὰς ἀρχαῖς τῆς ἀνεξαρτητικῆς καὶ τῆς πληθυσίου ἐλευθερίας τῆς συνειδήσεως, θὰ σὰς βοηθήσῃ μὲ κάθε τρόπον. Δὲν δυσκολεύομαι νὰ εἶπω ὅτι ἐὰν κάμουν ὅλα αὐτὰ θὰ φθάσω εἰς τὸ νὰ εἰσηγηθῶ καὶ νομοσχέδιον διὰ νὰ τοὺς δώσω ἐν βοήθημα, ἐν εἶναι τὸσον πτωχοὶ ὥστε νὰ μὴ ἔμπορουν νὰ ἀνταποκριθῶν εἰς τὰ ἐξῆς τῶν. Ἀλλὰ πέραν αὐτοῦ δὲν ἔμπορὼ νὰ κάμω τίποτε ἄλλο. Ὑποθέτω ὅτι καὶ ὁ κ. Ροδόπουλος δὲν θέλει νὰ κάμω τί πέραν αὐτοῦ. Καὶ θὰ ἀναγνωρίζῃ ὡς ὁρθὰ ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα εἶπον. Δὲν ἔμπορὼ βέβαιον νὰ στείλω χωροφύλακας νὰ πάρουν τὰς ἐκκλησίας τοῦ ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ νὰ τὰς δώσουν εἰς τοὺς παλαισημερολογίτας.

Ἐπιθυμῶ δὲ καὶ ὁ κ. συναδελφός μου, ὁ ἄρτι γενόμενος Ὑπουργός τῶν Ἐσωτερικῶν, νὰ ἐμπνευσθῇ ἐκ τῶν ὁδηγῶν αὐτῶν. Διότι φοβοῦμαι δυστυχῶς ὅτι ἐνίοτε τὰ ὅργανα τῆς χωροφυλακῆς, ἀπὸ καλαῖας ὁδηγίας ἴσως ὁδηγούμενα καὶ μὴ ἐννοοῦντα τὴν ὁρμὴν θέσιν τοῦ ζητήματος, μετεχειρίσθησαν κακῶς τοὺς ἀνθρώπους αὐτούς, οἱ ὅποιοι εἶναι ἄξιοι κατ' ἐμὲ κάθε συμπαιδείας, διότι πλανῶνται ἢ τοὺς πλανοῦν, καὶ ἔχουν μίαν μεγάλην ἀνησυχίαν, μήπως αἱ ψυχαὶ τῶν τέλους πετάξουν εἰς τὸν ἄλλον κόσμον καὶ διὰ τοῦτο εἶναι ἄξιοι πάσης τῆς ἰδικῆς μας συμπαιδείας. Νομίζω ὅτι αὐταὶ αἱ δηλώσεις θὰ σὰς ἱκανοποιήσουν.

Π. Τσαλδάρης. Δὲν πρόκειται, κύριοι, νὰ εἰσέλθω εἰς τὴν συζήτησιν τοῦ ζητήματος. Ἐπιθυμῶ μόνον νὰ διαδηλώσω τὴν εὐχαρίστησίν μου διότι ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως ἐφάνη τὸσον πολὺ συνδιαλλακτικὸς εἰς τὸ ζήτημα τῶν παλαισημερολογιῶν.

Καὶ λέγω ἀπλῶς παλαισημερολογιῶν διότι δὲν νομίζω ὅτι προήκει ὁ δόσις αὐτοῖς ὑπὸ τοῦ ἀξιότιμου κ. Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως χαρακτηρισμὸς ὡς σχιτματικῶν. Ἐπ' εὐκαιρίᾳ δὲ θὰ ἤθελον νὰ ἐκφράσω τὴν γυνώμην ὅτι ἐπ' ὅσον ἡ Κυβέρνησις σκέπτεται νὰ διευκολύνῃ αὐτοὺς εἰς τὴν τέλεσιν τῶν θρησκευτικῶν αὐτῶν καθήκοντων, καὶ πρέπει νὰ τοῖς παράσχῃ πλήρη πρὸς τοῦτο ἐλευθερίαν. Καὶ ἐκ παραπονοῦν ἐπιτροπῆς κατόικων Δομβραίνης Ὁδηγῶν, ἀκολουθῶν τὸ παλαιὸν ἡμερολόγιον, οἵτινες καίτοι ἔχουν ἰδικὴν ἐκκλησίαν καὶ ἴδιον ἱερέα, ἐγγώριον μάλιστα, ἐν τούτοις ὅχι μόνον παρκαλιανθῶνται κατὰ τὴν τέλεσιν τῶν θρησκευτικῶν αὐτῶν καθήκοντων ἀλλὰ καὶ διώκονται, ὡς συνέβη τελευταίως, ὅποτε συνελήφθησαν καὶ ἐφυλακίσθησαν πολλοὶ ἐξ αὐτῶν. Δὲν γνωρίζω ἀκριβῶς τί ἐμεσολάβησε καὶ δι' αὐτὸ ἀπετάθη εἰς τὸν Μακαριώτατον ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν, ὅσος ὁμοῦ μὴ ἀπῆντησεν ὅτι εἶναι ἐν προκειμένῳ ἀναρμόδιος. Παρκαλιανθῶν τὴν Κυβέρνησιν ὥπως ἔλθῃ εἰς τινὰ ἐν προκειμένῳ συνεννόησιν μετὰ τῆς Μητροπόλεως διὰ νὰ ἐφαρμοσθῇ ὅτι ἀπὸ τοῦ θέματος ἐξηγγείλετο πρὸ μικροῦ ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως.

Α. Παπαναστασίου. Εἴμεθα καὶ ἡμεῖς σύμφωνοι ὅτι δὲν πρέπει νὰ παρκαλιανθῶνται οἱ παλαισημερολογίται εἰς τὴν τέλεσιν τῶν θρησκευτικῶν αὐτῶν καθήκοντων, ὑπὸ τὸν ὅρον

πάντως νὰ μὴ ἐμποδίζονται οἱ ἀκολουθοῦντες τὴν ἐπικρατοῦσαν θρησκείαν. Νομίζομεν ὅμως ὅτι ἐφόσον δὲν ὑπάρχει κόμμα πολιτικὸν παλαισημερολογιῶν δὲν πρέπει νὰ ἐνθαρρύνονται αἱ τοιαῦται τάσεις.

Ο κ. Φ. Ζαῖμης παρκαλιανθῶν ὅτι τὸ ζήτημα δὲν εἶνε ἀπλῶς κυβερνητικόν, ἀλλὰ ἔχει σχέσιν μὲ τὴν Ἐκκλησίαν, ἥτις, κατὰ τὰ κρατοῦντα, ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ διατάξῃ τὴν ἀπομάκρυνσιν, πέραν τῶν ὁρίων μὲς ἐπαρχίας, τοῦ ἱερέως ὅστις, ὑπὸ τοῦ οἰκείου Ἐπισκόπου χειροτονηθεὶς, δὲν ἱερουργεῖ σύμφωνα πρὸς τὴν κρατοῦσαν ἐπίσημον θρησκείαν. Ἀναφέρει δὲ ἐπὶ τούτοις σχετικὴν περίπτωσιν, ἐμφανισθεῖσαν ἐν τῇ ἰδικῇ αὐτοῦ ἐπαρχίᾳ, ὅπου διετάχθη ὑπὸ τοῦ Ἐπισκόπου ἡ ἀπομάκρυνσις ἱερέως ἱερουργήσαντος ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τῶν παλαισημερολογιῶν. Τοῦ ἐπισκόπου, προσθέτει, ἔλαβε γινώσκιν ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως κατὰ τὴν τελευταίαν ἐν Καλαβρύτοις ἐκδρομὴν του, ὅπερ σέβη δὲ νὰ λάβῃ τὰ δέοντα μέτρα. Καὶ πράγματι, λέγει, δὲν ἐσημειώθη νέον τι ἐπείσθιον. Τὸ ζήτημα ὁμοῦ, τονίζει, ἀπὸκειται ἤδη εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, ἐφόσον δὲν εἶναι δυνατόν νὰ χειροτονηθοῦν ἱερεῖς παλαισημερολογιῶν, δεδομένου ὅτι οὗτοι στεροῦνται Ἐπισκόπων.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Νομίζω, κ. Βουλευταί, ὅτι, ἀφοῦ τὸ ζήτημα ἤλθεν εἰς συζήτησιν εἰς τὴν Βουλὴν, ὅτι θὰ ἔπρεπε νὰ διευκρινισθῇ ἐντελῶς, διὰ νὰ παύσῃ ἡ γενόμενη καταδίωξις, ἴσως μὴ νόμιμος, ἀλλὰ καὶ διὰ νὰ γνωρίζουν καὶ οἱ θέλοντες ν' ἀκολουθήσουν τὸ παλαιὸν ἡμερολόγιον ὥς ποῦ φθάνουν τὰ δικαιώματά αὐτῶν. Ὅπως εἶπα εἰς πολλὰ Ἐλλήνες, ἔχουν δικαίωμα ἐπομένως νὰ ἰδρῶσιν αὐτοὶ μίαν Ἐκκλησίαν, νὰ ἰδρῶσιν μίαν Ἐκκλησίαν ἰδικὴν τῶν. Δὲν ἔμπορουν νὰ ἔχουν τὴν ἀπικτήσιν νὰ λέγονται ὁρθόδοξοι χριστιανοί, ὑπαγόμενοι εἰς τὴν Ἀνατολικὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν, νὰ γίνονται δὲ στασιασταὶ κατὰ τῆς Ἐκκλησίας αὐτῆς. Ὅθ' ἦτο δὲ περίεργον μάλιστα, ἀφοῦ αὐτοὶ πιστεύουν ὅτι αὐτὸ τὸ ὁποῖον κάμνει ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος εἶναι ἐναντίον τῶν χριστιανικῶν ἀρχῶν, αὐτῶν τῶν ἀρχῶν τῆς Θρησκείας, πῶς φθάνουν εἰς τὸ σημῆμα νὰ θέλουν νὰ ἔχουν σχέσεις μὲ αὐτὴν τὴν Ἐκκλησίαν. Τὸ σωστὸν εἶναι, ἐφόσον πιστεύουν ὅτι αὐτοὶ εὐρίσκονται εἰς τὴν ὁρμὴν ἀντιλήψιν, ὅτι αὐτοὶ ἔχουν δικαίον, τὸ σωστὸν εἶναι νὰ κάμουν μίαν ἐκκλησίαν ἰδικὴν τῶν.

Εἰς βουλευτῆς. Ἐκαμαν.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Λοιπὸν νὰ κάμουν μίαν ἐκκλησίαν ἰδικὴν τῶν.

Αἱ δυσκολίαι τότε αἱ ὁποῖαι εἶναι δυνατόν νὰ παρουσιασθοῦν, τοῦ τόπου καὶ τῶν παπάδων, θὰ παρκαλιανθῶν κατὰ τὸν τρόπον κατὰ τὸν ὁποῖον σὰς εἶπα. Διὰ τοὺς παπάδες μάλιστα θὰ ἡδύνατο νὰ γίνῃ καὶ τὸ ἐξῆς. Ἀμα κάμουν μίαν δῆλωσιν πρὸς τὸν οἰκεῖον ἐπίσκοπον ὅτι ἀποχωροῦν ἀπὸ τὸν κύκλον τῆς ὁρθόδοξης ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ὡς παλαισημερολογίται καὶ τοῦ δηλώσουν ἐπομένως ὅτι θὰ μεταβαίνουν νὰ ἐκτελοῦν τὰ καθήκοντά τῶν.

Γ. Παπανδρέου (Ὑπουργός τῆς Παιδείας). Μὲ διάφορον ὅμως ἔνδυμα.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Ὅθ' γεννηθῇ στερὰ τὸ ζήτημα τοῦ ἐνδύματος καὶ τότε θὰ ἴδωμεν πῶς θὰ λυθῇ τὸ ζήτημα τοῦτο. Ἐγὼ θὰ προσέθετον ὅτι ἐὰν ἐπεμείναμεν νὰ μὴ ἔχουν οἱ Οὐνῖται ἱερεῖς τὸ ἔνδυμα τῶν ἱερέων μας δὲν θὰ εὐρεθόμεν εἰς τὴν αὐτὴν θέσιν διὰ τοὺς παλαισημερολογίτας ὑποθέτω. Ἀλλ' ἐὰν ἐκ τῆς χρήσεως τοῦ αὐτοῦ ἐνδύματος δημιουργηθῇ κίνδυνος τις καὶ ἀπειληθῇ ἡ ἐνότης τῆς Ἀνατολικῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας, διὰ τὴν ὁποῖαν βεβαίως ἐνδιαφερόμεθα, θὰ ἔλαβωμεν τὰ μέτρα. Ἐγὼ δηλῶ ὅτι κάθε ἱερεὺς ὁ ὁποῖος θὰ ξεκαθάρσῃ τὴν θέσιν του ἀπέναντι τοῦ ἐπισκόπου του καὶ θὰ τοῦ εἴπῃ ἐγὼ φεύγω καὶ μεταβαίνω εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τῶν παλαισημερολογιῶν.

Π. Τσαλδάρης. Δὲν φεύγει.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός) Φεύγει. Δὲν φεύγει ἀπὸ τὴν θρησκείαν. Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία δὲν εἶναι μόνον ἡ ἰδικὴ μας. Ὁρθόδοξοι Ἐκκλησίαι εἶναι πολλαί. Εἶναι ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία τῆς Κωνσταντινουπόλεως, τῆς Κύπρου, τῆς Σερβίας, τῆς Ρουμανίας, εἶναι πολλαί. Εἶναι δυνατόν καὶ αὐτοὶ νὰ εἶναι ὁρθόδοξοι, ἀλλὰ δὲν δύνανται νὰ λέγουν ὅτι ἀνήκουν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν, δι' αὐτὸ ὅθ' παρκαλιανθῶν ὅλους νὰ μὲ βοηθήσῃτε. Εἶναι νέα ἐκκλησία, ἡ ὁποία δὲν δύναται παρὰ νὰ ἰδρῇ τῶρα. Διότι ἔως τῶρα δὲν τὴν ἐλάβομεν ὑπὸ πολλὴ σπουδαίαν ἐποψιν. Ἀλλὰ, ἄμα ἀποφασίσῃ νὰ ἰδρῇ, ἐγὼ εἶμαι βέβαιος ὅτι ἡ πρώτη πράξις τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος θὰ εἶναι νὰ τοὺς κηρύξῃ σχισματικούς. Πρέπει νὰ ἐννοήσουν οἱ παλαισημερολογίται, ὅτι, ἐὰν ἐπιμένουν νὰ ἀκολουθοῦν τὸ παλαιὸν ἡμερολόγιον, θὰ εὐρεθοῦν εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ δεχθοῦν ὅλας τὰς ἀναγκαίας συνεπείας τῆς πράξεώς των. Πρῶτον μὲν θὰ κηρυχθοῦν σχισματικοί, ἐπειτα δὲ, ἐπειδὴ δὲν ἔμπορεῖ νὰ μεταδοθῇ ἡ ἱερωσύνη διὰ λαϊκῆς ἐντολῆς, ἀλλὰ χρειάζεται παρεμβολὴ ἐπισκόπου, τὰ ἔχουσιν ἀνάγκην ἐνὸς ἐπισκόπου. Δὲν ἀποκλείεται βέβαια καίποιος ἀπὸ τοὺς ἐπισκόπους τῆς Ἑλλάδος νὰ εἶναι καὶ αὐτὸς παλαισημερολογίτης, καὶ νὰ γίνῃ ἀρχηγὸς τῶν ἄλλων, ἐὰν αὐτὸ δὲν γίνῃ θὰ εὐρεθῶν εἰς τὴν ἀνάγκην πέραν τοῦ σχίσματος νὰ θεωρηθοῦν καὶ αἱρετικοί, διότι θὰ φύγουν ἀπὸ τὸν ἐπισκοπικὸν θεσμόν, θὰ κάμουν ἱερεῖς καὶ θὰ τοὺς διορίζῃ ἡ ἐπιτροπὴ τῶν.

Ἀλλὰ ἡ ἐκκλησία μας δὲν ἀναγνωρίζει ὅτι εἰς μόνον ἀνθρώπος δύναται νὰ γίνῃ ἱερεὺς, διότι ἡ ἱερωσύνη εἶναι μυστήριον, δὲν ἔμπορουν νὰ τὴν μεταδώσουν οἱ ἄλλοι θνητοί. Ὅθ' ἀναγνωσθοῦν λοιπὸν νὰ φθάσουν εἰς τὴν κατάργησιν τοῦ ἐπισκοπικοῦ θεσμοῦ ἐκ τῆς ἱερωσύνης καὶ τότε θὰ εἶναι ἀπολύτως ἐλεύθεροι ἀπὸ τοὺς πολιτικούς νόμους. Ἐπεθύμουν μόνον εἰς τὸν κ. Ζαῖμην νὰ εἶπω ὅτι καλῶς ἔθεσε τὸ ζήτημα, ἀλλὰ ὑπὸ τινος ἐπιφυλάξεως, ὅτι ὁ ἐπίσκοπος ἔχει ἀρμοδιότητα ἐπὶ τῶν ἱερέων. Ὁ Ἐπίσκοπος ἔχει ἀρμοδιότητα ἐπὶ τῶν ἱερέων τῆς Ἀνατολικῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας, ἄμα αὐτοὶ εἶπουν ὅτι χωρίζομεθα ἡμεῖς, δὲν θὰ ἐπέμῃ καθόλου αὐτός, διότι θὰ τοῦ λέγουν ὅτι ἡμεῖς δὲν εἴμεθα ἱερεῖς σου. Λοιπὸν νομίζω ὅτι ἐπ' αὐτοῦ τοῦ σημείου καλὸν θὰ εἶναι νὰ μείνωμεν σύμφωνα διὰ νὰ γνωρίζουν καὶ αὐτοὶ οἱ ὅποιοι θέλουν νὰ ἀκολουθήσουν αὐτὸν τὸν δρόμον, ὅτι αὐτὸ εἶναι δικαίωμα των, ἀλλὰ νὰ μὴ θεωροῦν ὅτι ἀνήκουν εἰς τὸ ποίμνιον τῆς Ἀνατολικῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας. Δὲν ἔμπορουν μὲ τὸ ζῶρι, ὄντες ἐπαναστάται, ἀποστάται, νὰ ἀξιοῦν νὰ ἀνήκουν εἰς τὸ ποίμνιον τῆς Ἀνατολικῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας, θὰ κάμωσιν ἰδικὴν τῶν Ἐκκλησίαν, ἐπ' ὅσον οἱ ἱερεῖς θὰ εἶναι ὁρθόδοξοι, ἀλλὰ αὐτοὶ σιγὰ σιγὰ θὰ τοὺς κάμουν νὰ φύγουν, ὅχι μόνον ἀπὸ τὸν κύκλον τῆς Ἀνατολικῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας ἀλλὰ, καὶ ἀπὸ τὸν κύκλον τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας.

Π. Τσαλδάρης λέγει ὅτι εἶναι ὑποχρεωμένος, μετὰ τὴν γενομένην ὑπὸ τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ συμπλήρωσιν τῆς πρώτης τοῦ ἀγορεύσεως, νὰ εἴπῃ ὀλίγας λέξεις διὰ νὰ ἀποσαφηνισθῇ πλήρως, πῶς ἡ Κυβέρνησις ἀντιλαμβάνεται τὸ ζήτημα. Ἐκ τῆς πρώτης ἀγορεύσεως τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ ἡδύνατο νὰ γεννηθῇ ἡ ἐντύπωσις καὶ ἐν τῇ αἰθρῇ καὶ ἐκτὸς αὐτῆς ὅτι δύναται μία μερὶς τοῦ λαοῦ νὰ ἐκτελῇ τὰ θρησκευτικὰ τῆς καθήκοντα. καὶ ἦν ἡμέραν νομίζει αὕτη, χωρὶς ἐκ τούτου νὰ πιστεύεται ὅτι ἀποσχίζεται τῆς Ἀνατολικῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας, ὅτι ἔμπορουν δηλαδὴ νὰ ἔχουν μίαν οἰανδήποτε ἐκκλησίαν καὶ ἕνα ἱερέα, ἀλλὰ, μετὰ τὰ προστεθέντα ὑπὸ τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ, ἐξάγεται ὅτι οἱ ἀνθρώποι αὐτοὶ δὲν δύνανται νὰ ἔχουν ἱερέα καὶ συνεπῶς δὲν δύνανται νὰ ἐκτελέσουν οὕτω τὰ καθήκοντά των. Τὸ τοῦ τοῦτο ὡς συμπέρασμα τῆς ἀγορεύσεως τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ. Παρκαλιανθῶν ἐν τούτοις εἰς τὴν Κυβέρνησιν τὸ καθήκον νὰ καταβάλλῃ ὅλην τὴν προσοχὴν διότι πρόκειται, περὶ ἀνθρώπων, οἱ ὅποιοι δὲν στρέφονται οὔτε κατὰ τοῦ Κρά-

τους ούτα κατά της θρησκείας ούτα κατά της κοινωνίας.

Ε. Κουλουμβάκης. Αφημονείτε ότι έκοψαν την γενιάδα του άρχιεπισκόπου.

Π. Τσαλλάρης. Αφηστέ τα αυτά κ. Κουλουμβάκη.

Ε. Κουλουμβάκης. Αφημονείτε τας σκηνάς που προσέλασαν ένας πολιτευόμενος εις τὸ Φύβειον, τὸν ὅποιον ἡ Ἐκκλησία ἔχει δυστυχῶς νομικόν της σύμβουλον.

Π. Τσαλλάρης. Λέγει ότι δὲν πρέπει εἰς τὰς τόσας ἀνωμαλίας νὰ προστεθῇ καὶ μία ἀκόμη, δὲν πρέπει νὰ ὠθήσωμεν τὰ πράγματα θεωροῦντες ὡς σχισματικούς αὐτοὺς τοὺς ἀνθρώπους. Ἀναγκαῖον θὰ εἶναι νὰ εὐρεθῇ μέση τις λύσις.

Ε. Βενιζέλος. (Πρωθυπουργός). Ποιά; Πέστε μου.

Π. Τσαλλάρης. Δὲν ἔχω ὅπ' ὀφεί μου. (Θόρυβος καὶ διαμαρτυρία).

Πολλοὶ Βουλευταί. Ζητοῦν τὸν λόγον.

Π. Τσαλλάρης. Θὰ ἐσέδεσθε περισσώτερον τὴν ἐλευθερίαν τοῦ λόγου ἐὰν δὲν ἐκλίνετε αὐτὸν τὸν θόρυβον.

Ι. Παπαφλέσσας. (Πρὸς τὸν κ. Κουλουμβάκη) Ἦσυχάστε ἐπὶ τέλος. Δὲν εἶναι σωστὰ αὐτὰ τὰ πράγματα. Θέλετε νὰ ἐπιβάλετε τὴν γνώμην σας;

Ὁ κ. **Πρόεδρος** συνιστᾷ ἡσυχίαν καὶ νὰ παύσουν αἱ διακοπαὶ διὰ νὰ συνεχίσῃ ὁ ῥήτωρ.

Π. Τσαλλάρης. Ἐὰν εἶχον ὅπ' ὀφεί μου μίαν λύσιν θὰ τὴν ἐπρότεινα. Φρονῶ ὅμως ὅτι πρέπει νὰ ἔλθω εἰς μίαν συνεννόησιν μετὰ τὴν ἀριμοδίαν ἐκκλησιαστικὴν ἀρχὴν πῶς δύνανται νὰ χαρακτηρισθῶσιν οἱ θέλοντες νὰ ἐκτελῶσι τὰ θρησκευτικὰ τῶν καθήκοντα, καθ' ὃν τρόπον αὐτοὶ θέλουν, καὶ τίνα μέτρα πρέπει νὰ ληφθῶσιν ὥπως παύσῃ, εἰ δυνατόν, ἡ διένεστις. Νὰ γίνῃ μία θεραπεία, ἡ ὁποία θὰ ἀγάγῃ εἰς τὸ νὰ μὴ γίνῃ μία μερὶς πολιτῶν σχισματικὴ. Διότι ὑπάρχει κίνδυνος νὰ πολλαπλασιασθῇ ἡ μερὶς αὕτη. Δύνανται δὲ νὰ γίνῃ τοῦτο ἐφ' ὅσον ὁ φανατισμὸς, ἡ πρώτη ὀρμὴ, ἐμειώθῃ, καὶ ὥς πρὸς φθάσωμεν μίαν ἡμέραν εἰς εὐκαταὶν τέλος.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Κύριε Πρόεδρε, ἐπιθυμῶ καὶ πάλιν νὰ ἐμυλίσω. Εἰς τὸ θέμα μετὰ ἡμᾶς πρὸ πάντων αἱ διακοπαὶ αἱ ὁποῖαι ἐγένον κατὰ τοῦ κ. ἀρχιεπισκόπου τοῦ Λαϊκοῦ κόμματος.

Ε. Κουλουμβάκης. Ὑπὲρ τοῦ κ. ἀρχιεπισκόπου τοῦ Λαϊκοῦ κόμματος, ἀπὸ σεβασμὸν καὶ ἀπὸ ὑψηλὴν ὑπόληψιν.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Δὲν ἔχει ἀνάγκη ὁ κ. ἀρχηγὸς τοῦ Λαϊκοῦ κόμματος ἀντιπροσώπου.

Κύριε Βουλευταί, ὅτι οἱ παλαιολογισμοὶ αἱ σημερινοὶ εἶναι ἀνθρώποι πλανώμενοι ἐγὼ ἔχω βαθεῖαν πεποίθησιν.

Κ. Βουδούρης. Κατεργαζοῖται εἶναι οἱ περισσώτεροι.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Εἰς τὴν ἀρχὴν ποὺ ἐνεργήσῃ τὸ ζήτημα εἶχε καὶ πολιτικὸν τινα χαρακτήρα. Ἐγένοντο προσπάθειαι ἐκμεταλλεύσεως αὐτοῦ, ὅχι βέβαια ἀπὸ τὸ Λαϊκὸν κόμμα. Ἀλλὰ σήμερον δὲν ἔχει πραγματικῶς κανένα πολιτικὸν χαρακτήρα. Πρὸ 4—5 ἐτῶν ἦσαν εἰς τὸ Λονδίνον καὶ, λόγῳ γενομένου περὶ τῆς παλαιολογικῆς ὑποθέσεως, ἕνας φίλος μου μοῦ ἔλεγε: «Κύριε Βενιζέλε, ἐφθασα τὸν πεππὸν μου ὁ ὁποῖος μοῦ ἔλεγεν ὅτι εἶχεν ἀκούσει ἀπὸ τὸν ἰδικόν του πάππον ὁ ὁποῖος ἦτο Σκωττός: ὅτι ἐφ' ὅτου ἡλλάξαν τὸ ἡμερολόγιον δὲν εἶδαμε Θεοῦ πρόσωπον». Εἰς τὴν Σκωτίαν, —διότι θὰ εὐρετέ ἴσως πολλοὶ ἐξ ὑμῶν ὅτι καὶ εἰς τὴν Ἀγγλίαν θὰ μεταβολῇ τοῦ ἡμερολογίου δὲν ἔγινε δεκτὴ πρᾶξ εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ 18ου αἰῶνος, ὑπῆρχον ἀνθρώποι οἱ ὁποῖοι ἐνόμιζον ὅτι ἐπειδὴ ἡλλάξῃ τὸ ἡμερολόγιον ἐλάττωσεν ὁ κόσμος. Δὲν λέγω αὐτὸ, κύριοι, διὰ νὰ πείσω ὅλον τὸν κόσμον ὅτι αὐτοὶ αἱ ἀντιλήψεις δὲν πρέπει νὰ ἀποδίδονται εἰς πολιτικὰ ἐλατήρια. Δὲν τὸ ἀποκλείω ἀλλὰ δὲν εἶναι τὸ πολιτικὸν ἐλατήριον τὸ κατ' ἐξοχὴν ἐλατήριον. Κατὰ τοὺς τελευταίους καιροὺς κατὰ τὰ τελευταία δύο ἔτη, παίζει μὲν μὲν ὅλον αὐτὸ ἀλλὰ ὑπάρχον ἀνθρώποι πλανώμενοι. Θέλω νὰ εἰπῶ εἰς τὸν ἀξίωτον ἀρχηγὸν τοῦ Λαϊκοῦ κόμματος ὅτι δὲν δύναμαι δυστυχῶς νὰ εἰσακούσω τὴν σύστασιν τοῦ ὅπως συνεννοηθῶ μετὰ τὴν Ἐκκλη-

σίαν διὰ νὰ διευκολύνω τὴν θέσιν τῶν παλαιολογιστῶν, διότι τὸ Σύνταγμα καὶ ὁ Καταστατικὸς Νόμος τῆς Ἐκκλησίας μοῦ ἐπιβάλλουν νὰ παρᾶσχῶ ἐξ ἄλλου ὅλην μου τὴν προστασίαν εἰς τὴν κρατοῦσαν Ἐκκλησίαν διὰ νὰ τηρήσῃ τοὺς κανόνας καὶ τὴν ὅλην ἐσωτερικὴν τάξιν.

Π. Τσαλλάρης. Ἐγὼ δὲν εἶπον νὰ τοὺς διευκολύνετε. Ἐγὼ εἶπον νὰ συνεννοηθῇτε μετὰ τὴν Ἐκκλησίαν διὰ νὰ ἴδωτε ποῖα λύσις δύναται νὰ δοθῇ.

Ε. Βενιζέλος. (Πρωθυπουργός). μποροῦν προκαταρκτικῶς νὰ εὐρύνουν μερικοὺς ἱερεῖς, οἱ ὁποῖοι ἔχουν τὴν ἱερωσύνην νὰ ἀποσπασθοῦν ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος ἀλλὰ δὲν μποροῦν νὰ προχωρήσουν περαιτέρω, χωρὶς νὰ ἀναγκασθοῦν νὰ καταφύγουν εἰς τὴν ἀπομάκρυνσιν ὅχι ἀπλῶς ἀπὸ τὸ ποίμνιον τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας, ἀλλὰ καὶ ἐν γένει ἀπὸ τὴν ἐμολογίαν τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας. Ἐχομεν λοιπὸν καθήκον νὰ τοὺς εἰπώμεν εὐκρινῶς: Ἐχετε τὸ δικαίωμα νὰ κάμετε ὅλα αὐτὰ, τὰ ὁποῖα σὰς εἶπα, νὰ κάμετε ἰδικούς σας ἱερεῖς, ἀλλὰ νὰ εὐρετέ ὅτι πρέπει νὰ ἔχετε καὶ εὐθύνην τῶν πράξεων σας, καὶ νὰ εὐρετέ ποῦ θὰ σὰς ὀδηγήσῃ αὐτὴ. Θὰ σὰς ὀδηγήσῃ ἀμέσως μὲν εἰς τὴν ἀπομάκρυνσιν ἀπὸ τὸ ποίμνιον τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, μετὰ καιρὸν δέ, ὅχι μακρόν, ἀπὸ αὐτὴν τὴν θρησκείαν. Θὰ ἀναγκασθῇτε νὰ μὴ ἔχετε οὔτε ἐπίσκοπον καὶ θὰ φθάσῃτε εἰς τὸ νὰ γίνητε αἱρετικοί. Πιστεῖν δὲ ὅτι ἐὰν εὐρίσκοντο ἀνθρώποι, οἱ ὅποιοι νὰ ἐξηγήσωσιν εἰς αὐτοὺς τοὺς ἀνθρώπους αὐτὰ τὰ πράγματα, θὰ ἔφθανον εἰς τὸ νὰ συνέλθουν καὶ νὰ εἰπῶν: Μὰ καλὰ, ἡμεῖς ἐνομιζόμεν πραγματικῶς ὅτι ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος πᾶσι στραβά καὶ ὅτι ἡμεῖς εἴμεθα ἐν τῇ ἀληθείᾳ, ἀλλὰ ἐὰν πρόκειται νὰ καταστήσωμεν μετὰ τὰ ἐνεακόσια ἐνενήκοντα ἐννέα χιλιστὰ τῶν συμπολιτῶν μας νὰ εὐρεθῶμεν εἰς ἀντίθεσιν καὶ νὰ μᾶς χαρακτηρίσῃ καὶ αἱρετικούς ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος, δὲν εἶναι ἄξιον τοῦ κόπου νὰ ἔλθωμεν εἰς τοιαύτην ἀντίθεσιν πρὸς τοὺς συμπολίτας μας καὶ ἀπορροφῶμεν ἐν δεχθῶμεν καὶ τὸ νέον ἡμερολόγιον, ἐπιρριπτόντες ὅλην τὴν εὐθύνην εἰς τὸν Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν καὶ τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος καὶ τοὺς κυβερνήτας τῆς Ἑλλάδος, αὐτοὶ θὰ δώσουν λόγον εἰς τὸν ἄλλον κόσμον. Τὶ φοβοῦνται αὐτοὶ, ἐφ' ὅσον ἔχουν τοιαύτας ἐγγυήσεις, αὐτὴ εἶναι ἡ λύσις. Ἐγὼ εὐχαριστῶ τὸν κ. Ροδόπουλον ποὺ ἔφερε τὸ ζήτημα, διότι μοῦ ἐδόθη ἡ εὐκαιρία νὰ ἀκουσθῶν αἱ γνώμαί μου, καὶ ἐὰν μὴ εὐρεθῶν εἰς τὰ θρησκευτικὰ αἰσθήματα, πολῖται Ἑλληνες, οἱ ὁποῖοι ἔχουν τὰ ἴδια δικαιώματα μετὰ ἡμᾶς νὰ ἀπολαμβάνουν καὶ προστασίας τῶν νόμων, νὰ ἐπιμένουν εἰς μίαν ὁδὸν ἡ ὁποία θὰ τοὺς φέρῃ εἰς δυσχέρειαν μεγάλην ὅχι ἀπέναντι τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας, ἀλλ' ἀπέναντι τῶν σχέσεων τῶν μετὰ τοὺς συμπολίτας αὐτῶν. Αὐτὰ ἐνέμυσεν μοῦ ἐπεβάλλετο νὰ εἰπῶ διὰ νὰ διευκρινίσω τὸ ζήτημα.

Ὁ κ. **Α. Παπαναστασίου** λέγει ὅτι τὸ ζήτημα ἀπὸ ἀπόψεως ἀριθμοῦ ὁπαδῶν δὲν εἶναι σοβαρόν, διότι ἐλάχιστοι εἶναι οἱ φρονούντες ὅτι ἐκλονίσθησαν τὰ δόγματα τῆς Ἐκκλησίας διότι ἀπεδέχθημεν τὸ Γρηγοριανὸν ἡμερολόγιον. Διανοητικῆς ὅμως ἀπόψεως τὸ ζήτημα εἶναι σοβαρόν. Συνεχίζων λέγει ὅτι τὰ πρῶτα ἐλατήρια τῆς κινήσεως τῶν παλαιολογιστῶν ἦσαν πολιτικά. Δὲν ἀρνοῦμαι, λέγει, ὅτι ὑπάρχουν καὶ πλανώμενοι ἀλλὰ δὲν ἦσαν αὐτοὶ οἱ δημιουργήσαντες τὴν κίνησιν. Ἡ ἐλευθερία τῆς θρησκευτικῆς συνειδήσεως πρέπει νὰ εἶναι σεβαστὴ, ἀλλὰ δὲν ἔχει καμμίαν σχέσιν αὐτὴ μετὰ τὸ ζήτημα τοῦ ἡμερολογίου. Πρόκειται περὶ ἐκδηλώσεως ἡ ἐνοσηρᾶς ἡ ὁποία καταδιώκει τὴν Ἑλληνικὴν διανόησιν. Λέγει κατόπιν ὅτι εἰς τὰς παρελθούσας ἐκλογὰς εἰς ὑποψήφιος ἀνέγραψεν εἰς τὸ πρόγραμμά του τὴν ἐπέννοον τοῦ παλαιοῦ ἡμερολογίου. Ἐάν, λέγει, παρεβιάσθησαν οἱ νόμοι εἰς βάρος τῶν ἀνθρώπων οἱ ὁποῖοι πιστεύουν εἰς τὸ παλαιὸν ἡμερολόγιον, ἡμποροῦμεν νὰ τοὺς ὑποστηρίξωμεν, ἀλλ' ἐνταῦθα ὀφείλομεν νὰ εἴμεθα ὀδηγοὶ τοῦ λαοῦ καὶ νὰ εἰπώμεν τὴν γνώμην

μας περὶ μιᾶς κινήσεως ἡ ὁποία ἐξετελεῖται τὴν Ἑλληνικὴν διανόησιν. Δὲν ἤκουσα ποῖαν γνώμην ἔχουν οἱ ἐμιλήσαντες περὶ τῆς κινήσεως αὐτῆς....

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Εἶπε καὶ ὁ κ. Τσαλλάρης ὅτι πλανῶνται.

Α. Παπαναστασίου. Ὁ κόσμος ἐπηρεάζεται ἀπὸ τὴν γνώμην τῶν πολιτευομένων. Πῶς εἶναι δυνατόν νὰ γίνῃ συνεννόησις μετὰ τὴν ἐκκλησιαστικὴν ἀρχὴν, ἀφοῦ ἐκτὸς τῶν τυπικῶν κωλυμάτων ὑπάρχει ὁ κίνδυνος τῆς δημιουργίας ἐνὸς θρησκευτικοῦ ἀγῶνος ἐν Ἑλλάδι, ὁμοίου πρὸς ἐκεῖνον ὁ ὁποῖος ἐδημιουργήθη ἐν Μακεδονίᾳ ὑπὸ πολιτευομένων καὶ φιλελευθέρων ἀκόμη σχετικῶς μετὰ τὴν ἐκπαίδευσιν.

Πρόεδρος. Ἡ συζήτησις κηρύσσεται περατωμένη. Εἰσερχόμεθα εἰς τὴν ἡμερησίαν....

Ε. Βενιζέλος. (Πρωθυπουργός). Παρακαλῶ, κ. Πρόεδρε.

Ἀφοῦ ἀπᾶς ὁ ἀξιότιμος κ. Βουλευτὴς Οἴτουλος ἐμίλησε περὶ τοῦ ζητήματος τοῦ ὁποῖον ἡγήθη τελευταίως ἐξ ἀφορμῆς μιᾶς τιμωρίας τοῦ Προέδρου τοῦ Δημοσίουπαλληλικοῦ Συνεδρίου Θεσσαλονίκης, νομίζω ὅτι δὲν δύναται ἡ Κυβέρνησις νὰ μὴ ἐμυλίσῃ διὰ νὰ χαράξῃ σαφῶς καὶ ἐνώπιον τῆς Βουλῆς καὶ ἐνώπιον τῆς Κοινῆς γνώμης, ἀλλὰ καὶ ἀπέναντι τῶν Δημοσίων ὑπαλλήλων, ποῖται εἶναι αἱ ἀντιλήψεις αὐτῆς ἐπὶ τοῦ σημείου τούτου, εἰς τὰς ὁποίας ἀποδίδει κεφαλαιώδη σημασίαν, ὥστε νὰ θεωρήσῃ ὅτι ἐὰν δὲν δυνηθῇ νὰ ἐπιβάλῃ αὐτὰς, θὰ εἶναι ἀνάγκη νὰ κυβερνᾷ τὴν χώραν. Ἀλλὰ διὰ νὰ ἐννοήσῃτε, κύριοι, καὶ ἡ κοινὴ γνώμη ἐπίσης, πῶς τίθεται τὸ ζήτημα, ἔχω ἀνάγκη νὰ σὰς ἀναγνώσω τὸ τηλεγράφημα, τὸ ὁποῖον ἀπεστάλη πρὸς τὴν Κυβέρνησιν, ὑποθέτω δὲ καὶ εἰς τὴν Βουλὴν, ἀπὸ τὸν Πρόεδρον τοῦ Δημοσίουπαλληλικοῦ Συνεδρίου κατ' ἐντολὴν τοῦ Συνεδρίου. Τὸ τηλεγράφημα ἔχει ὡς ἑξῆς: «Τὸ Ἀ' Συνεδριον Δημοσίων Ὑπαλλήλων Μακεδονίας—Θράκης, μετὰ μακρὸν συζήτησιν ἐπὶ τῆς θανατικῆς καταδίκης τῶν στρατιωτῶν τοῦ Καλπακίου, διαπιστώνει ὅτι ἐνφ' οἱ δηλητηριασται τοῦ λαοῦ καὶ οἱ νοθεῖαι τοῦ φωμιοῦ τοῦ ὠπεύονται, ἀντιθέτως ἀποφασίζεται ἡ θανάτωσις δύο παιδιῶν τοῦ λαοῦ καὶ ἡ πολυετής φυλάκισις ἄλλων διὰ τὰς πολιτικὰς των πεποιθήσεις καὶ τὴν ἀντίστασιν των εἰς τὴν κτηνώδη βίαν, ἀποφασίζει παμψηφεί α) ζητᾷ τὴν ἀθώωσιν των κακωδικασθέντων στρατιωτῶν, β) τὴν κατάργησιν τοῦ Μασσιωνικοῦ κατέρρου τοῦ Καλπακίου, τὸ ὁποῖον στιγματίζει τὸν πολιτισμὸν καὶ ἀτιμᾷ ἐκάθε ἰδέαν ἀνθρωπιοτισμοῦ.

Ἐντολὴ τοῦ Συνεδρίου

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Κ. Παπανικολάου»

Μόλις ἔλαβον γνώσιν τοῦ τηλεγραφήματος αὐτοῦ, εἰς τὸ ὁποῖον ἡ μερὶς τοῦ Δημοσίου ὑπαλλήλικου κόσμου τῆς Ἑλλάδος, ἡ ἀκολουθοῦσα αὐτὴν τὴν ἐπικίνδυνον ὁδὸν δὲν ἀρκεῖται μόνον εἰς τὰς ἀκρας ἀντιλήψεις τοῦ Συνδικαλισμοῦ, ἀλλὰ προσβάλλει εἰς τὴν στασιαστικὴν τῆς προσπάθειαν καὶ τὴν ἀνανδρίαν τοῦ νὰ ζητῇ δημογραφικῶς νὰ καλύψῃ τὰς τάσεις τῆς κατηγορίας, ὅτι οἱ ἐκπροσωποῦντες τὸ Κράτος εἶναι δηλητηριασται τοῦ λαοῦ καὶ ὠπεύουν τοὺς νοθεύοντας τὸ φωμὶ τοῦ λαοῦ, ἂμ, λέγω, ἔλαβον αὐτὸ τὸ τηλεγράφημα ἀπετάθη πρὸς τὸν συνάδελφόν μου Ὑπουργὸν τῆς Παιδείας εἰς μιᾶς ἐπιστολῆς μου καὶ παρεκάλεσα αὐτὸν νὰ ζητηθῇ ἀμέσως ἡ τιμωρία τοῦ ὑπογράφοντος καὶ ἀποστελλαντος τὸ τηλεγράφημα Προέδρου τοῦ Συνεδρίου, ἡ τιμωρία δὲ νὰ συνίστατο εἰς τὴν ὁλοσχερῇ ἀπομάκρυνσιν ἀπὸ τῆς ὑπηρεσίας, ποινὴν, ἡ ὁποία θὰ ἦτο ἡ ἀντιστοιχοῦσα πρὸς τὸ ἐγκλημα. Παρεκάλουν δὲ συγχρόνως νὰ ἐξετασθῇ ἐὰν τῇ ὄντι ὁ ὑπάλληλος αὐτὸς ἐνήργησεν ἐπὶ τῇ βᾶσει ἀποφάσεως καὶ κατ' ἐντολὴν τοῦ Συνεδρίου, ὅποτε θὰ ἔπρεπε καὶ οἱ Συνεδροὶ νὰ τιμωρηθῶν, βέβαια ὅχι διὰ τῆς αὐτῆς ποινῆς, ἀλλὰ δι' ἄλλης ἐπιεικεστέρως.

Πολλοὶ Βουλευταί. Διὰ τῆς ἰδίας.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Ὁ Ὑπουργὸς τῆς Παιδείας ἐζήτησεν ἀμέσως τὴν πειθαρχικὴν τιμωρίαν τοῦ ἐν

λόγῳ προέδρου, τὸ δὲ τοπικὸν πειθαρχικὸν συμβούλιον, τὸ κατὰ νόμον ἀσχοῦν τὴν πειθαρχικὴν ἐξουσίαν, πρὸς ἐμπειγμὸν ἐμῶν, τοῦ ἐκπροσωποῦντος τὸ Κράτος, καὶ τοῦ Ὑπουργοῦ, εἶπε: «Ἡ βέβαια αὐτὰ δὲν εἶναι σωστὰ πράγματα. Θὰ τιμωρηθῇ λοιπὸν διὰ μηνιαίας ἀπομακρύνσεως ἀπὸ τῆς ὑπηρεσίας». Ἀλλ' ἡ ἐνέργεια, κύριοι, αὕτη, σύμφωνα μετὰ τὰς ἀντιλήψεις ἐν μέσῳ τῶν ὁποίων ζῇ ἕνα μέρος τοῦ ὑπαλλήλικου κόσμου τῆς Ἑλλάδος εἶναι τοιαύτη, ὥστε αὐτὸς ὁ λεγόμενος δημοσιονομικὸς κόσμος, ὁ ὁργανωμένος, νὰ ἐξεργηθῇ κατὰ τῆς ἐπιδηληθείσης τιμωρίας. Καὶ εἶχε τὴν θρασυτητα νὰ ἀξιώσῃ ἀπὸ τὸ Κράτος νὰ ἀνακληθῇ καὶ ἡ τιμωρία αὕτη. Ἐννοεῖται ὅτι μετὰ τὸν συνάδελφόν μου Ὑπουργὸν τῆς Παιδείας συνεννοήθη καὶ ἐμείναμεν ἀπολύτως σύμφωνοι ὅτι τὸ καθήκον ἡμῶν ἦτο νὰ παραπέμψωμεν τὸ ἐποπτικὸν συμβούλιον Σερρών ἐνώπιον τοῦ Συμβουλίου τῆς Κεντρικῆς Ὑπηρεσίας.

Πολλοὶ βουλευταί. Τὸ ἴδιο εἶναι.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). . . . ὅπως τιμωρηθῇ τοῦτο, διότι διὰ τῆς τοιαύτης ἀποφάσεως τοῦ πραγματικῶς τίποτε ἄλλο δὲν κάμνει παρὰ νὰ ἐνισχύσῃ αὐτὴν τὴν τροπὴν πρὸς τὴν ὁποῖαν εὐρίσκεται ὁρισμένη μερὶς τοῦ δημοσιονομικοῦ κόσμου, φθάνουσα μέχρι τοῦ νὰ ἐμπαῖξῃ τὸ Κράτος. Ἰσως θὰ μοῦ εἴπητε: «καὶ εἰσαι βέβαιος ὅτι θὰ ἐπιτύχῃς περισσώτερον κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον καὶ θὰ ἐπιτύχῃς τοῦλάχιστον τὴν τιμωρίαν αὐτῶν.» Σὰς ὑπενωμίζω ὅτι τὸ Κράτος δὲν εὐρίσκεται ἀσπλον ἐπὶ τῇ βᾶσει αὐτοῦ τοῦ Συντάγματος καὶ ἐπομένως ἐὰν ᾔθελον ὑποτεθῇ ὅτι οἱ ἀποτελούμενες τὸ Ἐποπτικὸν Συμβούλιον ᾔθελον θεωρηθῇ ὑπὸ τοῦ Κεντρικοῦ Συμβουλίου, ὡς ἀνεύθυνοι, ἔχω νὰ ζητήσω τότε τὴν ἐφαρμογὴν τῶν σχετικῶν διατάξεων τοῦ Συντάγματος. Θὰ μοῦ πῇτε: «μὰ πολὺ καλὰ, κύριε Βενιζέλε! ἐπιμεδιάσεις δι' ὅσων λέγεις εἰς τὴν ἐλευθερίαν τῆς συνειδήσεως αὐτῶν οἱ ὁποῖοι ἀποτελοῦν τὸ Πειθαρχικὸν Συμβούλιον». Καὶ ἀπαντᾷ: μάλιστα ἐπιμεδιάω. Ἡ πειθαρχικὴ ἐξουσία εἶναι διοικήσις, περιεβλεπτική μὲν μετὰ ἀσφάλειαν καὶ τοῦτο χάριν τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων ἀλλ' εἶναι πάντως διοίκησις καὶ θὰ παρεγνώριζεν ἡ Κυβέρνησις τὴν ἀποστολὴν τῆς, ἐὰν εἰς τοιαύτας περιστάσεις δὲν ἐξεδήλωνε τὴν ἰδικὴν τῆς ἀντίληψιν περὶ τοῦ τρόπου κατὰ τὸν ὁποῖον πρέπει νὰ ἐνισχυθῇ ἡ λειτουργία αὐτῆς ἡ διοικητικὴ (Χειροκροτήματα). Τὸ Σύνταγμα εἰς τὸ ἄρθρον 118 λέγει ὅτι ἡ ἐνέργεια μελῶν τοῦ Ἀρείου Πάγου, τοῦ Ἀνωτάτου Δικαστικοῦ Συμβουλίου, καὶ τοῦ Κεντρικοῦ Συμβουλίου τῶν Ὑπουργείων, πλὴν τῶν Στρατιωτικῶν καὶ Ναυτικῶν, κατὰ τὴν ἐκδοσιν ἀποφάσεων αἱ ὁποῖαι ἀφορῶσιν ὑπαλλήλικὰς μεταβολὰς καὶ προαγωγὰς ἢ ἀποχῆσιν πειθαρχικῆς ἐξουσίας, ὑπόκειται καὶ εἰς τὸν ἰδιαιτέρον ἄμεσον ἐλεγχον τῶν Βουλευτῶν, κατὰ ὁρισμένας διατάξεις. Καὶ ὀρίζει ὅτι γίνονται Συνταγματικαὶ ἐπιτροπῆ, ὑπὸ τῆς Γερουσίας νομίζω, ἡ ὁποία ἐξετάζει τὰ πράγματα καὶ χαλαναγωγεῖ ἐνδεχομένως τὰ Συμβούλια ἐκεῖνα τῶν ὑπηρεσιῶν τὰ ὁποῖα, μὴ συμμεριζόμενα τὴν ἀντίληψιν τοῦ Κράτους, ὡς αὕτη ἐκπροσωπεῖται καὶ διὰ τῶν ὁργανωμένων κομμάτων καὶ πρὸ πάντων ὑπὸ τῆς ἐκστάτος Κυβερνήσεως, ᾔθελον συνετελέσει καὶ αὐτὰ εἰς τὸ νὰ χαθῇ κάθε ἰδέα πειθαρχίας καὶ νὰ ἐισαχθῇ εἰς τὴν διοικητικὴν ὑπηρεσίαν μας ἡ ἀναρχία. Διότι, κύριοι βουλευταί, οἱ ἀνθρώποι αὐτοὶ, οἱ ὁποῖοι ἀποτελοῦν τὰς δημοσιονομικὰς αὐτὰς ὁργανώσεις, δὲν ἡξεύρω πῶς, ἀπὸ μίαν αὐτοαποβολὴν ἴσως, ἐφθασαν νὰ πιστεύουν ὅτι τὸ Σύνταγμα διὰ τῆς διατάξεως τοῦ ἀρθροῦ 14 ἐξεπάρλινεν εἰς αὐτοὺς πλήρη ἀσυδοσίαν.

Ἐπειδὴ λέγει τὸ ἄρθρον ὅτι οἱ Ἑλληνες ἔχουν τὰ δικαιώματα τοῦ συνεταίριζεσθαι, χωρὶς μάλιστα τοῦτο νὰ ἐξαρτᾶται ἀπὸ προηγουμένην ἀδείαν Κυβερνητικὴν, πιστεύουν ὅτι ἔχουν τὸ δικαίωμα, ὅπως κάθε ἄλλος Ἑλλὴν πολίτης, νὰ συνεταίριζονται καὶ νὰ δώσουν πολιτικὴν κατεύθυνσιν εἰς τὸν συνεταίρισμόν των, οὕτως ὥστε, ὁργανωμένοι καθ' ὃν τρόπον ὁργανοῦνται μέχρι σήμερον, εἰς μίαν ἐθνικὴν συνομοσπονδίαν

των υπαλλήλων, περιλαμβανουσάν — αν ήθελε θεωρηθή ότι ελοι αυτοί οι υπάλληλοι θα έπερναν τον πεπλανημένον δρόμον — δύναμιν 45 χιλιάδων ανδρών, να έγερθουν αντιμετώπι τον Κράτους και εις κάθε περίπτωση να εμφανίζονται ζητούσα ή υπαλληλική αυτή τάξις δια των αντιπροσώπων της να επιδελθώ εις τας νομίμους εξουσίας του Κράτους επιβάλλουσα εις αυτάς τας ιδιότης της αντιλήψεως.

Καμία πλάνη ογκωδεστέρα και τερατωδεστέρα δεν γνωρίζω, κύριοι, κατά τα τελευταία τουλάχιστον έτη να εξεδηλώθη. Το Σύνταγμα το οποίον κανονίζει και εξασφαλίζει το δικαίωμα του συνεταιρίζεσθαι, λέγει ρητώς «τηρούντες τους νόμους του Κράτους». Θα μου ειπήτε ίσως «Μά δεν έχετε ακόμη νόμον τινά σχετικόν». Και είναι αληθές ότι οργάνωσις πλήρης νομοθετική εις ό σημείον αυτό δεν υπάρχει, αλλά υπάρχει κάποιος νόμος ό οποίος προεδοποίησεν ήδη τους δημοσίους υπαλλήλους ότι εάν τρέπονται εις τοιαύτας διευθύνσεις, φθάνοντες μέχρι και της άπεργίας ακόμη και με την όποιαν πολυτάκτις μάς ήπειλησαν, επεμβαίνει ό νόμος και τους θεωρεί αυτοδικαίως, νομίζω, παρητημένους. Αλλά δεν έχω, κύριοι, ανάγκην να ίδω αν υπάρχει νόμος ειδικός ό οποίος έμποδίζει τους δημοσίους υπαλλήλους να ασχολούνται περι πολιτικών πραγμάτων, ασχέτως προς τα επαγγελματικά των συμφέροντα. Διότι εκ της φύσεως των πραγμάτων — αλλά και δια μιας διατάξεως του άστυκικού δικαίου, κάποιου άρθρου 440, νομίζω του Ποινικού νόμου ορίζεται ότι ό υπάλληλος ό οποίος ήθελε παραβή διά καθήκοντα αυτού είτε ρητώς ταύτα είναι αναγεγραμμένα εις τους νόμους ή τας διατάξεις των κανονισμών είτε προσπίπτουν εις αυτάς εκ της φύσεως αυτής της Δημοσίας λειτουργίας γίνονται ένοχοι παραβάσεως καθήκοντος. Έχομεν λοιπόν και θετικήν διάταξιν νόμου, ή όποια αναγνωρίζει ότι οι δημόσιοι υπάλληλοι οφείλουν να μή παραβαίνουν εκείνας τας υποχρεώσεις αι όποιαι είναι συμφυείς προς την δημοσίαν υπηρεσίαν. Οι κύριοι δε αυτοί έρχονται δια των δημοσιευμάτων των να μάς ειπουν «τι δικαίωμα έχει το Κράτος τι δικαίωμα έχουν αι εξουσίαι, να μάς ειπουν ότι ήμεις έξω από το γραφείον μας και έξω από τας ώρας που είναι καθωρισμένα δια τας δημοσίας υπηρεσίας δεν ήμπορούμεν να κάμωμεν ό,τι θέλομεν». Οι άνθρωποι αυτοί έτυφλώθησαν επί τοσοούτον από την συνδικαλιστικήν ιδέαν ώστε πιστεύουν ότι την στιγμήν που κατέρχονται από το Ύπουργείον — ως ειπόμεν της Συγκοινωνίας — εις την πλατείαν του Συντάγματος δύναται να προέλθουν εις οιασδήποτε πράξεις θέλουν, προσβαλλούσας την δημοσίαν αιδώ ή τὰ χρηστά ήθη και να είναι άνεγκλητοι από άπόψεως πειθαρχικής εξουσίας και υποκαίμενοι μόνον εις τον νόμον τον Ποινικόν, διότι είναι ελεύθεροι κατά την στιγμήν εκείνην να κάμουν ό,τι τους κανείναι, και πιστεύουν ότι δύναται να μεταβαίνουν εις τὰ χαρτοπαικτεία ελευθέρως χωρίς, να δύναται κανείς να τους πη ότι έχουν μαύρα μάτια. Έχω, κύριοι, καθήκον να διαδηλώσω προς τους ανθρώπους αυτούς ότι έτράπησαν όδον σφαλεράν, κατ' έξοχην επικίνδυνον, δι' αυτούς πρό πάντων. Διότι αν γίνη ανάγκη δεν θα διστάση ή Κυβέρνησις και τον άγωνα τον οποίον προκαλούν να αποδεχθή και εις την άποδοχήν των παρητήσεων να φθάση όσωνδήποτε εκ των δημοσίων υπαλλήλων είναι διατεθειμένοι δια να παρητηθούν (χειροκροτήματα). αλλά αν δεν έχουν τόσην ευθείαν ώστε χάριν των ιδεών των να εγκαταλείψουν τας θέσεις των, προέλθουν δε εις τοιαύτην αντίθεσιν προς τας νομίμους εξουσίας, θα φροντίσω ώστε δια του νόμου να χαρακτηρισθή ή στάσις των ως ειδικόν άδίκημα, το οποίον θα συνεπιφέρη και την αυτοδικαίαν από της υπηρεσίας απόλυσιν των. (χειροκροτήματα) Δεν θα περιμένωμεν ενώπιον τοιαύτης άχαλινωσίας, ή όποια σαλεύει έντελώς τὰ θεμέλια της έννοιας του Κράτους, δεν θα περιμένωμεν να ζητούμεν την σύστασιν έκάστοτε συμβουλίων άνακριτικών, συμβουλίων πειθαρχικών, κεντρικών συμβουλίων δια να παραπέμπωνται αυτοί του είδους τὰ άδίκηματα. (ο)σοι έννοούν να τραπούν αυτήν την όδον είναι επαναστάται κατά της έννοιας του Κράτους και ως τοιαύτους θα τους μεταχει-

ρισθώμεν. Δεν μπορώ. επαναλαμβάνω, να δεχθώμεν όπως έγκυκλαστίσουν εις την χώραν αυτήν την χειροτέραν των όλιγαρχιών.

Διότι, έφόσον τουλάχιστον επρόκειτο περι άλλης όλιγαρχίας, ήδύνάτο ό άτυχής πολίτης να περιμένη ότι θα τύχη προστασίας τινός, αν όχι από την Κυβέρνησιν, ή όποια θα είναι εις τας χείρας των όλιγαρχικών αυτών, τουλάχιστον από μίαν υπηρεσίαν, ή όποια απολαύει της μονιμότητος, που της εξασφαλίζει το Σύνταγμα, και ή όποια θα είναι εις θέσιν να άμύνεται υπέρ των δικαίων των πολιτών. Αλλά εάν το άλλας μωρανήν εν τίνι άλισθησόμεθα; Έάν αυτοί ούτοι, οι όποιοι θα ήσαν εκείνοι προς τους οποίους προστρέχει ό πολίτης δια να ζητήση την προστασίαν του, το δικαίον του, εάν αυτοί ούτοι έγκυκλαστήσουν την όλιγαρχίαν, τι θα μείνη εις αυτόν τον λαόν άλλο παρά μόνον ή ένοπλος εξέγερσις κατά της όλιγαρχίας αυτής; Αλλά δεν θα εύρεθώμεν, κύριοι, εις την ανάγκην να φθάσωμεν εις τοιαύτην ένοπλον εξέγερσιν. Σας θεσπίζω ότι ή Κυβέρνησις έχει την συναίσθησιν ότι έχει όλην την εξουσίαν την αναγκαίαν δια να πατάξη άποτελεσματικούς τοιαύτας επαναστατικούς έκδηλώσεις μικράς ή μεγάλης του Δημοσιούπαλληλικού κόσμου μερίδος. Έάν δεν είναι όπλισμένον επαρκώς θα φέρη ενώπιον της Βουλής σχέδιον νόμου όπως τή, εξοπλίσετε με την αναγκαίαν δύναμιν. Ενομίζαμεν ότι εις τον καταστατικόν νόμον των Δημοσίων υπαλλήλων έπρεπε να περιέλθουν αι διατάξεις αυται αι κανονίζουσας την θέσιν των δημοσιούπαλληλικών οργανώσεων άπέναντι του Κράτους εν σχέσει προς τὰ πειθαρχικά των καθήκοντα. Δυστυχώς αναδύλλεται ή ψήφισις αυτού, διότι άπερασίσθη μετά του νόμου να κανονισθή και το ζήτημα της μισθοδοσίας των δημοσίων υπαλλήλων. Και έφόσον το ζήτημα τοούτο θα απαιτήση 3 μήνας ακόμη δια τοούτο ή ψήφισις του δημοσιούπαλληλικού νόμου θα γίνη συντόμως. Όπως δε μη δώσω όπλον εις την μερίδα αυτήν του δημοσιούπαλληλικού κόσμου να λέγη άντι να μάς ψήφισης τον καταστατικόν μας νόμον, έρχεσθαι και πέρνεις μόνον τας διατάξεις, αι όποιαι είναι έναντιον μας, δι' αυτό δεν είχαν αποφασίσει να αποσπάσω τας σχετικές διατάξεις και να τας φέρω ως ίδιον νομοσχέδιον. Ενώπιον της στάσεως αυτής των δημοσίων υπαλλήλων ή Κυβέρνησις εύρίσκειται εις την ανάγκην να αλλάξη γνώμην και να φέρη ιδιαιτέρως και ασχέτως προς τον καταστατικόν νόμον των δημοσίων υπαλλήλων, νομοσχέδιον ρυθμίζον τὰ των σχέσεων των δημοσιούπαλληλικών οργανώσεων προς το Κράτος και θα ζητήσω την ψήφισιν αυτού από την Βουλήν, είναι δε θεβασία ότι ή Βουλή θα της δώση όλην την αναγκαίαν εξουσίαν της. (Χειροκροτήματα)

Μεθ' ό, πριν ή ή Βουλή εισέλθη εις την Ημερησίαν Διατάξιν της νομοθετικής έργασίας, δίδεται ό λόγος εις τον κ. Π. Τσαλδάρη, όστις λέγει ότι κατά το διάστημα των διακοπών της Βουλής νέον πλήγμα συνέβη εις την άτυχήν Κορινθίαν. Ένθ' δεν είχαν ακόμη έπουλωθή τὰ δεινά τὰ επελθόντα εκ του πρό τριετίας σεισμού, νέος σεισμός επεξέτεινε ταύτα και πρό παντός εις τὰ χωρία. Ηλθον ένταυθα διάφοροι έπιτροπαι εκ Κορινθίας και εξέητησαν την βοήθειαν της Κυβερνήσεως δια την άνοικοδόμησιν των οικημάτων. Αλλά ένθ' προσέρχονται νέα παθόντες ζητούντες άνοικοδόμησιν των οικιών των έχομεν παραπονουμένους θένοντες τους έκ του πρώτου σεισμού παθόντας κατοίκους της Κορινθίας και του Λουτρακίου. Μετά την άπαμάρκυσιν εξ Ελλάδος του Σεβασμιωτάτου Επισκόπου Κορινθίας δεν εξακολουθούν έκτελούμενα τὰ έργα της άνοικοδομήσεως καθ' όν τρόπον εξετελούντο ώστε να πεισθούν οι παθόντες ότι ταχεία θα είναι ή ίκανοποίησις των αίτημάτων των. Δεν θα εξετάσω, λέγει, πώς λειτουργεί ό Αύτόνομος Οργανισμός ούτε τα διάφορα ζητήματα τὰ όποια έγεννήθησαν και τὰ όποια είναι άπότοκα μιας έλλείψεως χρημάτων, διότι κύριον ζήτημα θεωρώ την εξεύρεσιν του χρήματος το οποίον απαιτείται δια την άνοικοδόμησιν.

Καταλήγων παρακαλεί την Κυβέρνησιν να δηλώση τι

σκέπεται όσον άφορά το άπαιτούμενον χρήμα δια την άνοικοδόμησιν και δια την άρωγήν των κατοίκων των χωρίων και εις ποίας υποχρεώσεις θα υποβληθούν ούτοι εκ της παροχής της βοήθειας.

Ο κ. Π. Αραβαντινός λέγει ότι όρθως ό άρχηγός της άξωματικής αντιπολιτεύσεως έθεσε τὰ ζητήματα. Δεν είναι όρθον να άναξείσωμεν ζητήματα εύθυνών εις στιγμάς καθ' ός οι κάτοικοι άγωνιούν. Η Κυβέρνησις πρέπει να παράσχη την διαβεβαίωσιν ότι ό Αύτόνομος Οργανισμός ή οιασδήποτε άλλος θα έφοδιασθή με τὰ άπαιτούμενα δια την άνοικοδόμησιν χρήματα. Έάν έγιναν λάθη κατά το παρελθόν, δυνάμεθα να τὰ ελέγξωμεν εν καιρώ. Επίσης πρέπει να δηλώση ή Κυβέρνησις εάν έχη ύπ' όψει της συνδουσίαν τινά ώστε ό Αύτόνομος Οργανισμός να βοηθήση και τους κατοίκους της υπαίθρου ή θα σκαλόν ούτοι εις την Κτηματικήν, εν τοιαύτη δε περιπτώσει εάν θα άσκήση ή Κυβέρνησις όλην της την έπιρροήν όπως είναι εύνοϊκώτεροι κατά το δυνατόν οι έργοι του θανείου.

Π. Βουρλούμης (Ύπουργός της Εθνικής Οικονομίας). Αί έπιτροπαι των κατοίκων, όταν ήλθον εδώ, μου ειπον ότι κατ' άρχήν δεν θέλουν να άνακατευθούν με τον Αύτόνομον Οργανισμόν, αλλά να πάρουν δάνεια από την Κτηματικήν και να γίνη τοούτο όσον το δυνατόν ταχέως. Εγώ τους απήντησα ότι είναι άξιοι συγχαρητηρίων δια την σκέψιν των, αλλά ή Κτηματική θα ζητήση τους τίτλους της ιδιοκτησίας των, δια την εξελέγξιν των όποιων θα άπαιτηθούν πολλοί μήνες. Και μετά συζητήσιν κατελήξαμεν όπως τεθούν και ούτοι εις το πλαίσιον του Αύτονόμου Οργανισμού.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Το άνεγνώρισαν και αυτοί ως όρθον τοούτο και μου το ειπον όταν ήλθον προς έμέ.

Π. Τσαλδάρης. Υπάρχουν τέσσαρα χωρία τὰ όποια θέλουν να άνοικοδομήσουν με υποθήκην των κτημάτων των.

Π. Βουρλούμης (Ύπουργός της Εθνικής Οικονομίας). Μοθ' το ειπον και τους συνεχάρην και έγώ, αλλά τους συνεδούλευσα να περιληφθούν εις τον Οργανισμόν. Αυτοί δεν εξέητησαν παρά πέντε έως έξ εκατομμύρια.

Π. Τσαλδάρης. Αυτοί θέλουν δέκα εκατομμύρια δια να άπαλλάξω δε την Κυβέρνησιν των μεγάλων άπασχολήσεων συνεννοήθην απ' ευθείας με την Τράπεζαν.

Ο κ. Π. Πετρίδης λαμβάνων τον λόγον λέγει ότι δυστυχώς συνεχίζεται εν Κορίνθι ή τραγωδία εκ των σεισμών και ήδυνάτο να τον συμπολιτών μου. Ατυχώς αι προσδοκίαι του λαού του σεισμοπλήκτου, παρ' όλας τας άξιεπαίνους προσπάθειας της Κυβερνήσεως, δεν επληθήευσαν σχετικώς με την άνοικοδόμησιν, ούδεν δε σοβαρόν έγινετο εκ μέρους του Αύτονόμου Οργανισμού επί τριετίαν. Αρχικώς δεν καθωρίσθη έριστικόν πρόγραμμα άνοικοδομήσεως ούδε έτέθησαν άσφαλείς οίκοδομικαί θάσεις ούδε ελήφθησαν έριστικώς όλοι αι λεπτομέρειαι με σύστημα και με προσοχήν.

Π. Τσαλδάρης. Δεν δύναται να λεχθή ότι ούδεν έγινετο, διότι έγινοντο οίκοδομαί και πολύ στερεάί μάλιστα.

Π. Πετρίδης. Δεν πρόκειται περι αυτού, άλλοίμονον εάν έπιπτον και αι οίκοδομαί αι άντισεισμικαί, αλλά διαμαρτύρομαι διότι εις όλόκληρον την περιφέρειαν της Βώχας, έπίσης και εις το Λουτράκι και εις τὰ διάφορα άλλα μέρη ούδεμία ελήφθη πρόνοια προς άνοικοδόμησιν, ούδε ελύθησαν όλα τα συναφή ζητήματα τὰ τεχνικά και νομικά. Οφείλειν ό οργανισμός απ' άρχης να εξεύρη θάνειον έ; όσον το Κράτος παρέσχε προσόδους πλέον των 20 εκατομμ. έτησίως άκριβώς δια να εξεύρη θάνειον 200 εκατομμ με το οποίον μαζί με τὰ 50 εκατομμ. των έράνων θα έπρεπε να είχε προχωρήσει εύρέως ή άνοικοδόμησις. Η έλλειψις βμως καθωρισμένου οίκοδομικού προγράμματος ώδήγησεν εις μη ίκανοποίησιν των προσδοκιών του λαού. Τα 50 εκατομμ. των έράνων τὰ όποια άνήκου εις όλους τους σεισμοπλήκτους δεν χρησιμοποιήθησαν αναλόγως και έπωφελώς.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Ας άφίσωμεν τώρα τον έλεγγον.

Π. Πετρίδης. Όχι, κ. Πρόεδρε, πρέπει να γνωρίζη ή Κυβέρνησις τί συνετελέσθη μέχρι τοούδε και ποία σφάλματα έγινοντο ίνα από τοούδε τουλάχιστον με τον γνώμονα της πείρας προδωμεν εις ίκανοποίησιν των αξιώσεων των σεισμοπαθών. Δεν δύναμαι να παραλείψω το σφάλμα του οργανισμού ότι πρόβη εις άνοικοδόμησιν οικιών ούχι προς στεγάσιν αλλά προς έκμετάλλευσιν

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπ.). Έγεναν ξενοδοχεία δι' ανθρώπους, οι όποιοι δεν είχαν πρωτήτερα;

Π. Πετρίδης. Είχον ξενοδοχεία βέβαια, αλλά θα ήτο δυνατόν να άνακουφισθούν δια πραγματικής στεγάσεως ό έργατικάς και ό άγροτικούς κόσμους, ό άνευ στέγης. Οφείλω να συστήσω ίνα φροντίση ή Κυβέρνησις ήδη προς εξεύρεσιν έπαρκούς θανείου, δεν άμφιβάλλω δε ότι θα το πράξη, αλλά ό Α. Ο. θα ήτο δυνατόν να τροποποιηθή πως εν τη συνθέσει του, θα υπάρξη δε άμεσώτερα ή έποπτεία και ό έλεγχος ίνα μη επαναληφθώσιν όσαι έκτροπαί έγινοντο κατά το παρελθόν, διότι κυρίως οι συμπολιταί μου άναμένουν από την Κυβέρνησιν προστασίαν και άνόρθωσιν από των καταστροφών, τουλάχιστον ως παρακολουθήση εις το μέλλον ένδελεχώς τας ένεργείας και την δράσιν του οργανισμού. Με τους νέους σεισμούς το πρόβλημα είναι διπλούν, άφ' ενός πρέπει να σπεύσωμεν να στεγάσωμεν τους άστέγους εκ της νέας συμφορας, άγρότας κυρίως των χωρίων, και σοβαρώς να σκεφθή και ό Οργανισμός και ή Κυβέρνησις περι της ριζικής άνοικοδομήσεως δια του Α. Ο. Δεν θέλω να εισέλθω εις τας λεπτομερείας των σφαλμάτων τὰ όποια υπέδειξε δι' υπομνήματος και ό Συνδεσμός Ιδιοκτησίας Κορίνθου και Λουτρακίου, είναι πάμπολλα και χρήζουσιν εν άλλη συνεδρίασι άναπτύξεως. Εν τοούτοις καταλήγων συνιστώ σήμεραν όπως ή Κυβέρνησις επιληφθή ταχέως της διαρρυθμίσεως όλων των σχετικών ζητημάτων των σεισμοπαθών, διότι έντός έτους οφείλουν όλα τὰ ζητήματα να είναι λελυμένα.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Οι τελευταίοι λέγει, σεισμοί απέδειξαν ότι αι οίκοδομαί αι άνεγειρόμεναι εις την σεισμόπληκτον περιοχήν επί τη βάσει των όδηγιών του Οργανισμού και των τεχνικών υπηρεσιών του Ύπουργείου της Συγκοινωνίας άντέσχον εις τους σεισμούς και απέδωκαν την ψυχικήν γαλήνην εις τους παθόντας πληθυσμούς. Δια τὰ παράπονα κατά του Οργανισμού δεν θέλω να ένδιατρίψω. Νομίζω ότι ό Οργανισμός ειργάσθη με πολύ ένδιαφέρον, αλλά προσέκρουσεν εις τυχαία εμπόδια. Πρώτον ό διορισθείς το πρώτον μηχανικός δεν ήτο ό κατάλληλος και έπέρασαν 14 μήνες δια να άντικατασταθή. Κατόπιν έμεσολάβησεν ή άναγκασία κατανάλωσις χρόνου δια την εξεύρεσιν του καταλλήλου τύπου οικημάτων, διότι το πράγμα δεν ήτο και εύχερες. Τώρα βέβαια ό άγαπητός μου φίλος κ. Πετρίδης δεν πιστεύω να έχη την άξίωσιν να βγάλω μερικά μέλη δια να βάλω άλλα, διότι φρονώ ότι εν τω συνόλω των ειργάσθησαν καλὰ. Το είπα άλλως τε και εις τους ίδίους τους ένδιαφερομένους Κορινθίους, το λέγω και εις την Βουλήν, ότι με τους αυτόνομους οργανισμούς δεν είμαι ένθουσιασμένος. Προς δημιουργίαν τοιούτων είχε γεννηθή μία τάσις και παρ' όλίγον να ζητηθή να κατανεμηθούν όλοι αι λειτουργίαι του Κράτους εις αυτόνομους οργανισμούς, όποτε θα κατελήγαμεν εις το να έχομεν πόλεμον μεταξύ των και πόλεμον έναντίον όλων. Εν προκειμένω έχω υποχρέωσιν να είπω ότι ό καλύτερον λειτουργήσας αυτόνομος οργανισμός είναι αυτός των σεισμοπαθών, έφόσον μάλιστα δεν έχομεν αποδεχόμενα τὰ κατ' αυτού παράπονα. Ως προς την άξίωσιν των Κορινθίων να μεταβή ή έδρα του Αύτονόμου εις την Κορίνθον, είπα ότι αυτό δεν είναι δυνατόν, διότι δεν ήμπορεί μέλη υπηρετούντα άμισθεί, έχοντα μεγάλα και πολλαπλά καθήκοντα εν Αθήναις, να φύγουν εξ Αθηνών. Κατόπιν τοούτου κατελήξαμεν εις μίαν λύσιν, δηλαδή εν εκ των μελών του Οργανισμού να όρισθί ως γενικός διευθυντής και να μεταβή εις την Κορίνθον μονίμως, όπου και να εργάζεται επί πληρωμής. Ίσως τότε θα

ἡμπορέσωμεν νὰ κάμωμεν καὶ μίαν συμβουλευτικὴν ἐπιτροπὴν τοπικὴν διὰ τὰ παράπονα. Ἡδὴ, μετὰ τὴν ἐξακρίθωσιν τοῦ τόπου καὶ τοῦ τρόπου κατ' ὃν θὰ κτισθῶν αἱ οἰκοδομαὶ, τὸ ζήτημα εἶναι πλέον καθαρῶς οἰκονομικόν. Ἐκάλεσα πρὸ 5-6 ἡμερῶν τὸν Διοικητὴν τῆς Ἑθνικῆς Τραπεζῆς κ. Δροσόπουλον καὶ τοῦ εἶπα ὅτι τὸν ἐξέλαμεν μέλος τοῦ Ὁργανισμοῦ διὰ νὰ μελετήσῃ τὸ ζήτημα, νὰ μᾶς δώσῃ μίαν λύσιν, καὶ νὰ μᾶς δοθῇσῃ. Μοῦ ὑπεσχέθη ὅτι ἐντὸς πέντε ἡμερῶν θὰ μοῦ ἔσπευε τὴν γνώμην του. Πράγματι ἔλαβον σήμερον τὴν μελέτην του, ἀλλ' ἀκόμη δὲν ἐπρόφθασα ν' ἀνταλλάξω περὶ αὐτῆς γνώμης μετὰ τῶν συναδέλφων μου. Πάντως τὰ συμπεράσματα εἰς ἃ καταλήγει εἶναι ἐθαρρυντικὰ καὶ φαίνεται, ὅτι ἐὰν ἔχωμεν 220.000.000 ἡμπορέσωμεν νὰ ἀντιμετωπίσωμεν τὸ ζήτημα ὁλοκληρωτικῶς. Διότι τὰ 150 ἑκατομμύρια προτείνεται νὰ τὰ δώσωμεν ὡς ὠρεᾶν καὶ νὰ καταβληθῶν ἀπὸ τοὺς φόρους τοῦ Ὁργανισμοῦ καὶ τοῦ Ταμείου. θὰ ὑπολειφθῶν 70 ἑκατομμύρια τὰ ὅποια θὰ τὰ δανεισθῶν ἀπὸ τὰς Τραπεζῆς καὶ τὰ εἰδικὰ Ταμεῖα καὶ θὰ πληρώσων χρεωλυτικῶς. Μοῦ ζητεῖται περὶ τούτου καὶ ἐγγυήσις τοῦ Κράτους, περὶ τῆς χορηγήσεως τῆς ὁποίας δὲν ἡμπορῶ ἀκόμη νὰ εἶπω. Πληροφορίας περισσοτέρας θὰ σὰς δώσω μετὰ δύο τρεῖς ἡμέρας, ἀφοῦ περὶ τῆς δοθησομένης λύσεως ἀνταλλάξωμεν γνώμης μετὰ τοὺς βουλευτὰς Κερύνηθου. Ἐπίσης κατὰ τὴν μελέτην ζητεῖται νὰ μεταφερθῇ ἡ ἔδρα τοῦ Καζίνου Λουτρακίου πλησιέστερον τῶν Ἀθηνῶν. Αὐτὸ τὸ ἀποκροῶ ἀπολύτως καὶ εὐτυχῶς τὴν μεταφορὰν δὲν τὴν θεωρῶν ἀπαράτητον. Τώρα ὁ ἐνοικιαστὴς τοῦ Καζίνου προβάλλει ἀξιώσεις ἀποζημιώσεως διὰ τὰς ἐκ τῶν σεισμῶν ζημίας, ἰσχυριζόμενος ὅτι ἔπαθε καὶ πράγματι φαίνεται ὅτι ἔπαθεν. . . .

Π. Πετρίδης Ἄς πάη εἰς τὰ δικαστήρια δὲν ἡμπορεῖ ὁ Ὁργανισμὸς νὰ συζητῇ καὶ νὰ λύῃ τοιαύτας ἀξιώσεις.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Μὴ τὰ βλάτε με τὸν Ὁργανισμὸν. Ὁ κ. Κουλουμδᾶκης πρὸ ὀλίγου μοῦ ἔκαμεν σχετικὴν ὁμιλίαν.

Χ. Λαδάς (Γγυπουργός τῆς Συγκοινωνίας). Ὑπεδλήθη καὶ αἰτησις εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Συγκοινωνίας πρὸς ἐξέτασιν τοῦ κυρίου τοῦ Καζίνου.

Π. Πετρίδης. Δὲν εἶναι ἀληθεῖς οἱ ἰσχυρισμοὶ τοῦ ἐνοικιαστοῦ.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Πάντως ἐλπίζω μέχρι τῆς Δευτέρας νὰ κανονίσωμεν τὴν λύσιν τοῦ οἰκονομικοῦ ζητήματος, ἐξ οὗ θὰ ἐξαρτηθῇ ἡ καλὴ λειτουργία τοῦ ὁργανισμοῦ καὶ ἡ ἐντὸς διετίας ἢ τριετίας συμπλήρωσις τῆς οἰκοδομῆσεως. Κατὰ τὴν τελευταίαν ἀπουσίαν μου ἤρχισε νὰ γίνεταί συζήτησις περὶ τῆς ἐπικειμένης ἀναπληρωματικῆς ἐκλογῆς Θεσσαλονίκης καὶ ἐξ αὐτοῦ ὁ κ. ἀρχηγὸς τοῦ Λαϊκοῦ κόμματος προέβη εἰς δηλώσεις, ἃς δὲν ἡμπορῶ νὰ ἀφήσω ἀπαρητηρήτους. . . .

Π. Τσαλδάρης. Ἐγὼ τὰς ἔκαμα διὰ τῶν ἐφημερίδων δὲν τὰς κάμετε καὶ σὰς διὰ τῶν ἐφημερίδων;

Ε. Βενιζέλος. Ἀφήστε με νὰ συμπληρώσω. Εἶπεν ὁ κ. ἀρχηγὸς τοῦ Λαϊκοῦ κόμματος ὅτι διὰ τῆς τυχόν ἐκλογικῆς ἡττῆς τῆς Κυβερνήσεως θὰ περιορισθῇ ὁ αὐταρχικὸς χαρακτήρ τοῦ πρωθυπουργοῦ, θὰ παύσῃ ἡ παραβίασις τοῦ πολιτεύματος κλπ. Θὰ παρακαλέσω συνεπῶς νὰ ὀρίσθῃ ἡμέρα συζητήσεως αὐτῆς τῆς κατηγορίας κατ' ἡμῶν ἐκ μέρους τοῦ κ. ἀρχηγοῦ τοῦ Λαϊκοῦ κόμματος, διότι νομίζω ὅτι δὲν ἐπιτρέπεται εἰς μίαν Κυβέρνησιν νὰ κατηγορηθῇ παρὰ τοῦ μεγαλυτέρου κόμματος τῆς ἀντιπολιτεύσεως ὡς παραβιάζουσα τὸ πολίτευμα καὶ νὰ σιωπᾷ. Θέλω ἰδίως νὰ μοῦ ἐξηγήσῃ ὁ κ. Τσαλδάρης εἰς τί συνίστανται οἱ αὐταρχισμοί. Ἐὰν τὸ ἀποδείξῃ, πρῶτος θὰ ὁμολογήσῃ τὸ σφάλμα μου. Πάντως τὴν Δευτέραν πρέπει νὰ γίνῃ ἡ συζήτησις αὕτη. . . .

Π. Τσαλδάρης. Δὲν νομίζετε ὅτι θὰ ἦτο ὀρθώτερον νὰ ἀφήσετε νὰ γίνῃ ἡ συζήτησις αὕτη εἰς τὴν περιφέρειαν ἐκείνην, ἐνώπιον τοῦ λαοῦ.

Ε. Βενιζέλος. Ὁχι, διότι ἔτσι μπορεῖ ὁ καθένας νὰ εἴπῃ

καὶ τὸ ἄσπρο κόκκινον ἀκόμη. Ἐὰν ἔχῃ ἀξίαν τὸ Κοινόν λευτικὸν πολίτευμα, αὕτη συνίσταται εἰς τὸ ὅτι ἐντὸς τῆς αἰθούσης ταύτης γίνεται συζήτησις δημοσίᾳ καὶ κατ' ἀντιμωλίαν καὶ καθίσταται ὁ λαὸς ἐνσυνείδητος κριτὴς τῶν πολιτικῶν ἀγώνων.

Π. Τσαλδάρης. Νομίζω ὅτι εἰς τὰς κρίσεις μὲ εἶχον προλάβῃ ἄλλοι, ἐπειδὴ ὅμως μὲ προτιμᾷ ὁ κ. Πρόεδρος θὰ φροντίσω καὶ εἰς τὰ δύο ἀκροατήρια ν' ἀποδείξω ὅτι δὲν εἶπον καμμίαν ἀμετροέπειαν, καίτοι ἐκ τῶν προτέρων γνωρίζω ὅτι ἡ κρίσις τοῦ ἀκροατηρίου ἐν τῇ αἰθούσῃ ταύτῃ θὰ εἶναι δυσμενὴς δι' ἐμέ.

Ε. Βενιζέλος. Ὁ κ. Ἀρχηγὸς τῆς Δημοκρατικῆς Ἐνώσεως τὸν ὁποῖον ὑπονοεῖτε, δὲν μοῦ εἶπεν ὅτι παραβιάζω τὸ πολίτευμα. Μοῦ λέγει ἄλλα πράγματα. Μοῦ λέγει νὰ τοῦ δώσω τὸ ἀναλογικὸν σύστημα ἰσχυριζόμενος ὅτι μὲ τὸ κρατοῦν σύστημα μοῦ ἐδόθη μεγάλη ἐξουσία καὶ ὅτι ἐξελέγην 225 φερόζ. Πάντως μεθ' αὐτὸν θὰ τὰ καθαρίσωμεν αὐτά. Ἐκεῖνος ὅμως ποῦ μὲ κατηγορεῖ ἐπὶ παραβιάσει τοῦ πολιτεύματος εἶναι ὁ κ. Ἀρχηγὸς τοῦ Λαϊκοῦ κόμματος.

Α. Παπαναστασίου. Ἡ γενομένη πρόσκλησις εἰς ἀγωγὴν εἶναι καὶ παρ' ἡμῶν δεκτὴ, ἐφόσον μάλιστα ἐδέχθη ὁ κ. Ἀρχηγὸς τοῦ Λαϊκοῦ κόμματος τὴν συζήτησιν δεξιῶν καὶ ἡμεῖς πιστεύοντες ὅτι, μὲ τὴν κατ' ἀντιμωλίαν τοιαύτην θὰ γίνῃ πλήρης διαφώτισις πάσης αἰτιάσεως.

Μεθ' ὃ ἐρωτώμενη ἡ Βουλὴ δέχεται ὅπως ἡ περὶ τῆς πρόσκειται συζήτησις διεξαχθῇ τὴν προσεχῇ Δευτέραν.

Ἐισέρχεται μετὰ τοῦτο ἡ Βουλὴ εἰς τὴν

Ἡμερησίαν Διάταξιν τῆς νομοθετικῆς ἐργασίας.

Γίνεται δεκτὸν εἰς β' συζήτησιν κατ' ἄρθρον καὶ σύνολον τὸ Σχέδιον νόμου περὶ ἐγκρίσεως δαπάνης δραχμῶν 360 χιλιάδων πρὸς ἀπόκτησιν ἀκινήτων ἐν Μασσαλίᾳ, ἔχον οὕτω:

Περὶ ἐγκρίσεως δαπάνης δραχμῶν 360.000 πρὸς ἀπόκτησιν ἀκινήτων ἐν Μασσαλίᾳ.

Ἄρθρον μόνον.

Ἐγκρίνεται ἡ γενομένη δαπάνη ἐκ δραχμῶν τριακοσίων ἐξήκοντα χιλιάδων (360.000) πρὸς ἀπόκτησιν ἐν Μασσαλίᾳ ὑπὸ τοῦ Δημοσίου τῶν δύο παρακειμένων ἀκινήτων τῆς Ἑλένης σύζυγου Κ. Καρούσου, τῶν μιθωθέντων δυνάμει τοῦ Ν. Α. τῆς 10 Ὀκτωβρίου 1922 διὰ μίαν 15ετίαν, κατ' ἀποσπαστικὰ εἰς θάρος τῆς πιστώσεως τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐξωτερικῶν τῆς ἀναγεγραμμένης ὑπὸ τὸ κεφ. 5 ἄρθρ. 3 χρησεως 20—29.

Γίνεται ὁσαύτως εἰς β' συζήτησιν κατ' ἄρθρον ὡς ἐτροποποιήθη παρὰ τοῦ κ. Ὑπουργοῦ, ἀναβαλλομένης τῆς ἐπιψηφίσεως τοῦ συνόλου τὸ σχέδιον νόμου περὶ κυρώσεως καὶ τροποποιήσεως τοῦ Ν. Α. τῆς 16 Σεπτεμβρίου 1925 περὶ μονιμοποιήσεως προσωπικοῦ μηχανικῶν καὶ ηλεκτρομηχανικῶν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ ἀστυράτου καὶ τῶν τροποποιήσαντων τοῦ Ν. Α. τῆς 29 Μαΐου καὶ 2 Σεπτεμβρίου 1926.

Συζητούμενον εἶτα εἰς ἐφ' ἂπαξ συζήτησιν τοῦ ὑπὸ τῆς Γερουσίας μετὰ τὴν ὑπὸ τῆς Βουλῆς ψήφισίν του τροποποιηθέντος Σχεδίου Νόμου «περὶ τροποποιήσεως καὶ συμπληρώσεως διατάξεων τοῦ κωδικοποιημένου νόμου 3347 περὶ Ν. Α. Ταμείου» ὁ κ. **Π. Ἀργυρόπουλος** (Ὑπουργὸς Ναυτικῶν), λέγει, ὅτι δέχεται τὴν ὑπὸ τῆς Γερουσίας γενομένην τροποποίησιν, μὴ ἀντιτιθεμένης τῆς Βουλῆς καταλήξωμεν εἰς κοινὴν συνεδρίαν.

Π. Τσαλδάρης. Ἐὰν εἶναι ὀρθὴ ἡ τροποποίησις πρέπει νὰ γίνῃ δεκτὴ.

Π. Ἀργυρόπουλος (Ὑπουργὸς Ναυτικῶν). Βεβαίως τὴν δέχομαι ὡς ὀρθήν. Μεθ' ὃ τὸ Νόμιον ψηφίζεται εἰς ἐφ' ἂπαξ συζήτησιν, ὡς ἐτροποποιήθη ὑπὸ τῆς Γερουσίας, ἔχον οὕτω:

Περὶ τροποποιήσεως καὶ συμπληρώσεως διατάξεων τοῦ Κωδικοποιημένου νόμου 3347 «περὶ Ν. Α. Ταμείου».

ὡς ἐτροποποιήθη ὑπὸ τῆς Γερουσίας:

κατὰ τὴν ὑπὸ στοιχεῖον 16' τῆς 19 Δεκεμβρίου 1930 συνεδρίαν αὐτῆς

Παραπεμφθὲν αὐτῇ ὑπὸ τῆς Βουλῆς.

Ἄρθρον 1.

Τὸ ἐδάφιον 16 τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ κωδικοποιημένου νόμου 3347 τροποποιεῖται ὡς ἀκολουθῶς:

«Εἰσφορά τῶν πλοιοκτητῶν, ὑπολογιζομένη ἐπὶ τῶν διὰ τῶν ναυτολογίων βεβαιουμένων τακτικῶν εἰσφορῶν τῶν ἐργαζομένων θαλάσσης, καὶ ὀριζομένη γενικῶς εἰς 100 ἐπὶ τοῖς εκατὸν ἐπὶ τούτων.

Ἡ ἐναρξὶς τῆς ἐφαρμογῆς τῆς παρούσης αὐξήσεως ὀρίζεται διὰ Διατάγματος μετὰ πρότασιν τῆς εἰδικῆς ἐπιτροπῆς τοῦ ἄρθρου 53 τοῦ Κ. Ν. 3347, δυνάμενης νὰ καθορίσῃ καὶ τμηματικῶς τὴν αὐξήσιν καὶ κατὰ τὴν συμφωνογνομοδότησεως τοῦ Συμβουλίου Ε. Ν.»

2. Τὸ ἐδάφιον 19 τοῦ αὐτοῦ ἄρθρου τροποποιεῖται ὡς ἀκολουθῶς.

«Εἰσφορά τῶν ιδιοκτητῶν πατῶν ἀνεξαιρέτως τῶν φορτωτῶν, πλωτῶν γερανῶν, βυθοκόρων καὶ λοιπῶν ἀναλόγων ναυπηγημάτων, καὶ τῶν μὴ διὰ ναυτολογίου ἐφοδιασμένων ρυμουλκῶν, εἰς οἰονδήποτε λιμένα τοῦ Κράτους ἐργαζομένων, ὀριζομένη εἰς δραχμὰς 300 ἐτησίως δι' ἐκάστην φορτηγίδα, καὶ εἰς δραχμὰς 600 ἐτησίως δι' ἐκάστην ρυμουλκῶν ἢ πλωτῶν γερανῶν καὶ λοιπὰ ναυπηγήματα.

Ἡ εἰσφορὰ αὕτη καταβάλλεται εἰς δύο δόσεις κατ' ἑξαμήνιον δεδουλευμένην, ἀρχῆς γινομένης ἀπὸ τῆς 1ης Ἰανουαρίου 1931 κατὰ τὰ διὰ Διατάγματος ὀριζήσόμενα».

3. Τὸ ἐδάφιον 20 τοῦ αὐτοῦ ἄρθρου τροποποιεῖται ὡς ἀκολουθῶς.

1. 2 οὗ ἐπὶ τοῦ ναύλου ἐκάστου εἰσιτηρίου ἢ φορτωτηρίου ἀποπληρῶν (ἐπιβατηγῶν, μικτῶν καὶ τῶν ἐνεργούντων μεταφορὰς ἐντὸς τοῦ Κράτους φορτηγῶν ποταμολοίων καὶ λιμνῶν πλωτῶν, ναυπηγημάτων ἰστιφόρων καὶ βενζινοκινήτων πλοίων, ἐφ' ὅσον οὗτος ὑπερβαίνει τὴν δραχμὴν.

Διὰ τὰς φορτωτικὰς ναύλους ἄνω τῶν 50.000 δραχμῶν εἰσπραττεται πάγιον τέλος δραχμῶν 1.000 δι' ἐκάστην φορτωτικήν.

Τὸ τέταρτον τῶν ἐκ τοῦ ἀνωτέρου πόρου ἐσόδων ἀποδίδεται ὑπὸ τοῦ Ν. Α. Τ. εἰς τὸ παρ' αὐτῷ εἰδικῶν «εφαλαίων ἀνεργίας».

Τὰ τῆς βεβαιώσεως καὶ εἰσπράξεως τοῦ τέλους ἰρισθῇσονται διὰ Διατάγματος.

Ἀλληλεγγύως ὑπόχρεοι διὰ τὴν εἰσπράξιν τοῦ ὡς ἄνω τέλους καὶ ἀπόδοσιν εἰς τὸ Ν. Α. Ταμείου καθίστανται οἱ ἐκδίδοντες τὰ εἰσιτήρια καὶ ὑπογράφοντες τὰς φορτωτικὰς πράξεις ἢ πλοίαρχοι τῶν πλοίων καὶ οἱ πλοιοκτῆται αὐτῶν.

Τὸ ὡς ἀνωτέρω ὑπὲρ τοῦ Ν. Α. Ταμείου ποσοστὸν ὡς καὶ τὰ ὑπὲρ τοῦ Δημοσίου τοιαῦτα ὑπολογίζονται ἐπὶ τῶν διὰ τοῦ ναυτολογίου καθωρισμένων ναύλων, ἐφ' ὅσον ὑπάρχει τοιοῦτο ναμῖμος καθιερωμένος ὑποχρεωτικῆς ἰσχύος.

Ἄρθρον 2.

Ἡ παράγραφος 4 τοῦ ἄρθρου 3 τοῦ Κ. Ν. 3347 συμπληροῦται προστιθεμένων τῶν κατωτέρω διατάξεων.

Ἡ ὑπὸ τοῦ πλοίαρχου πληρωμὴ τοῦ μισθοῦ πυντὸς λνέονται εἰς συγκεκριμένον πλῆρωμα, εἰς περίπτωσιν ἀπολύσεως αὐτοῦ ἐκ τῆς ὑπηρεσίας, δέον νὰ γίνεταί ἐνώπιον τῆς Διμερικῆς ἢ Προξενικῆς ἀρχῆς, ἐφ' ὅσον ἐδρεῖται τοιαύτη εἰς τὸν λιμένα τῆς ἀπολύσεως. Κατὰ τὴν τοιαύτην δὲ ἀπόλυσιν λαμβάνονται ὑπὸ τῆς ἀρχῆς τὰ προσήκοντα μέτρα

πρὸς κράτησιν ἐκ τῆς μισθοδοσίας τοῦ ἀπολυμένου τῶν βεβαιουμένων τακτικῶν εἰσφορῶν αὐτοῦ ὑπὲρ τοῦ Ν. Α. Ταμείου, γινομένης περὶ τούτου μνείας ἐπὶ τοῦ ναυτικοῦ φυλλαδίου τοῦ ἀπολυμένου δι' ἐνυπογράφου βεβαιώσεως τῆς συμπραττούσης ἀρχῆς. Τὰ αὐτὰ ἐφαρμόζονται καὶ εἰς τὴν περίπτωσιν ἀνδρῶν τοῦ πληρώματος μὴ ἀπολυμένων μὲν ἀλλὰ θυτροπούντων ὅμως περὶ τὴν καταβολὴν ἐκ τοῦ μισθοῦ αὐτῶν τῆς ὑπὲρ τοῦ Ν. Α. Ταμείου τακτικῆς εἰσφορῆς τῶν.

Πᾶσα πράξις τῶν διατάξεων τοῦ παρόντος ἄρθρου ἐκ μέρους τοῦ πλοίαρχου θεωρεῖται ὡς βάρὺ πειθαρχικὴν ποινήν καὶ τιμωρεῖται κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 84 τοῦ Ποινικοῦ καὶ Πειθαρχικοῦ Κώδικος Ε. Ν.

Ἄρθρον 3.

Τὸ ἄρθρον 4 τοῦ αὐτοῦ νόμου τροποποιεῖται ὡς ἀκολουθῶς.

1. α') Οἱ ὑπηρετοῦντες ἐπὶ ἐμπορικῶν πλοίων φορτῶντες ἔξενον σημαίνον ἐπαγγελματίες «Ἕλληνες ἐργάται θαλάσσης δύνανται καταβάλλοντες διὰ τὴν ἀπὸ 1ης Ἰανουαρίου 1924 καὶ ἐφεξῆς τοιαύτην ὑπηρεσίαν τῶν τὰς ἀντιστοίχους τακτικὰς εἰσφορὰς τῶν ἐπὶ Ἑλληνικῶν ἐμπορικῶν πλοίων ὑπηρετούντων ὁμοιοβάθμιων τῶν τὰς ἰσχύουσας κατὰ τὸν χρόνον τῆς καταβολῆς, κτήρημας κατὰ τὸ ἀνάλογον ποσὸν τῆς εἰσφορᾶς πλοιοκτῆτου, νὰ καταστήσωσιν αὐτὴν συντάξιμον».

β') Ἡ πληρωμὴ τῶν εἰσφορῶν γίνεται ἐντὸς ἐξ μηνῶν τὸ βραδέτερον ἀπὸ τῆς ἀπολύσεως, πλὴν ἐὰν τὸ Συμβούλιον τοῦ Ναυτικοῦ Ἀπομαχικοῦ Ταμείου ἐπιτρέψῃ εἰδικῶς τὴν πέραν τῆς προθεσμίας ταύτης πληρωμὴν, κατὰ τὰς περὶ μενομένων ἐργαζομένων θαλάσσης ἰσχύουσας διατάξεις. Μετὰ τὴν πληρωμὴν ἡ εἰσπράξεως Διμερικῇ ἢ Προξενικῇ Ἀρχῇ ποιεῖται τὴν προσήκουσαν ἐγγράφην ἐπὶ τοῦ ναυτικοῦ φυλλαδίου τοῦ ἐνδιαφερομένου.

γ') Ἡ διάταξις τοῦ πρώτου ἐδαφίου ἀνατρέχει καὶ πρὸ τῆς 1ης Ἰανουαρίου 1924, ἐφ' ὅσον ἡ ἐπὶ τῶν ὑπὸ ἔξενον σημαίνον πλοίων ὑπηρεσία τῶν ὑπερβαίνει τὴν τριετίαν.

Ἡ πιστοποίησις τῆς ἄνω ὑπηρεσίας γίνεται ἐπὶ προσαγωγῇ τῶν ἐν τῇ κατωτέρω παραγράφῳ 2 τοῦ παρόντος ἐγγράφων.

2. Οἱ ἐπιθυμοῦντες νὰ ἐπωφεληθῶσι τῶν διατάξεων τῆς 1ης παραγράφου δέον νὰ ὑποβάλωσιν αἰτήσιν εἰς τὸ Ν. Α. Τ. ὅπερ καθορίζει ἐφ' ἐνὸς μὲν τὸν συνυπολογιστὴν χρόνον, ἐφ' ἐτέρου δὲ τὸ ποσὸν τῶν καταβληθησομένων εἰσφορῶν. Πραγματικῶς ὅμως περὶ ἐφαρμογῆς τῶν διατάξεων τοῦ γ' ἐδαφίου τῆς προηγούμενης παραγράφου, ἡ αἰτήσις αὕτη δέον νὰ ὑποβληθῇ εἰς τὸ Ν. Α. Ταμεῖον τὸ πολὺ μέχρι τῆς 31ης Δεκεμβρίου 1931.

3. Ἡ βεβαίωσις τῆς ἐπὶ ἔξενον πλοίων ὑπηρεσίας γίνεται μόνον ὑπὸ τοῦ Ν. Α. Ταμείου τῇ αἰτήσει τῶν ενδιαφερομένων καὶ κατόπιν προσαγωγῆς τῶν ναυτικῶν φυλλαδίων, δι' ὧν ἦσαν τυχόν ἐφοδιασμένοι κατὰ τὴν ἐπὶ ἀλλοδαπῶν πλοίων ὑπηρεσίαν τῶν, ἢ τῶν φύλλων ἀπολύσεως, τῶν χορηγηθέντων αὐτοῖς (discharges).

4. Ἐὰν ὁ ἐνδιαφερόμενος δὲν εἶναι ἐφοδιασμένος διὰ ναυτικοῦ φυλλαδίου ἢ φύλλου ἀπολύσεως, ἡ βεβαίωσις γίνεται ἐπὶ τῇ ἐσσεὶ πιστοποιητικῇ ἐκδιδομένου ὑπὸ τῶν πλοίαρχων ἐφ' ἐκάστη ναυτολογία ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς ἀπολύσεως, ἐξηγμένου ἐκ τοῦ ναυτολογίου τοῦ πλοίου καὶ κεκυρωμένου ἐντὸς τῆς αὐτῆς προθεσμίας ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς ἀρμοδίας ἀρχῆς, ἐφόσον ὑπάρχει τοιαύτη.

Ἐν τῷ ἀνωτέρω πιστοποιητικῷ δέον νὰ ἀναγράφηται τὸ ὄνομα καὶ τὸ εἶδος τοῦ ἐμπορικοῦ πλοίου, ἡ χωρητικότης, ὁ λιμὴν καὶ ὁ ἀριθμὸς νηολογήσεως, ὁ τόπος καὶ χρόνος τῆς ναυτολογίας καὶ ἀπολύσεως καὶ ὁ βαθμὸς ἐφ' ὃν ὑπηρετήσῃ.

5. Αἱ καταβλητέαι εἰσφοραὶ εἰς τὴν περίπτωσιν τῆς ἐ-

φαρμογῆς τοῦ ἐδ. γ' τῆς παραγρ. 1, συνίστανται εἰς τὸ διπλάσιον τῶν ἰσχυουσῶν ἀντιστοιχοῦ βαθμοῦ ἐπὶ Ἑλληνικῶν πλοίων τακτικῶν εἰσφορῶν κατὰ τὸν χρόνον τῆς ἐξαγορᾶς.

6. Τὸ ποσὸν δύναται νὰ καταβληθῇ καὶ εἰς 20 τὸ πολὺ μηνιαίας δόσεις. ἐκάστη τῶν ὑπ' αὐτῶν δὲν δύναται νὰ εἶναι κατωτέρα τῶν 100 δραχμῶν. Ἐκαστέρῃσι ἐπὶ ἐξαμηνίαν δόσεώς τινος συνεπιφέρει πληρωμὴν προσθέτου τέλους 10 ο)ο, καθυστέρησις δὲ πέραν τοῦ ἑτοῦς, ἀφ' ἧς κατέστη τὸ πρῶτον ληξιπρόθεσμος, συνεπάγεται ἐκπτώσιν ἀπὸ τοῦ δικαιώματος τῆς καταβολῆς, ὑπολογιζομένου πάντως ἀναλόγου χρόνου διὰ τὰ καταβληθέντα ποσά.

7. Ἀρμόδιον πρὸς εἰσπραξὶν εἶναι μόνον τὸ Ν. Α. Ταμεῖον ἢ ἡ λιμενικὴ ἢ προξενικὴ ἀρχή. ἢν ᾗδε προσδιορίσει τοῦτο.

8. Ἡ κατὰ τὰς διατάξεις τῆς α' παραγράφου συνυπολογιζομένη ὑπηρεσία δὲν δύναται νὰ εἶναι μείζων τῆς δεκαετίας.

9. Ἐν ἡ περιπτώσει πρὸ τῆς πλήρους ἐξοφλήσεως ὁ αἰτηγόμενος τὸν ὑπολογισμὸν τῆς ἐπὶ ἀλλοδαπῶν πλοίων ὑπηρεσίας ζητήσῃ νὰ τῷ ἀπονεμηθῇ σύνταξις, δύναται νὰ ἀπονεμηθῇ αὕτη, θεωρουμένων ὅλων τῶν εἰσφορῶν ὡς καταβληθεισῶν.

Ἡ καταβολὴ ὅμως συντάξεως δὲν ἄρχεται πρὸ τῆς ὁλοσχεροῦς ἀποπληρωμῆς τοῦ ποσοῦ, πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ ὁποίου δύναται νὰ ὑπολογισθῶσι καὶ αἱ μηνιαῖαι συντάξεις.

10. Ὁ χρόνος δι' ὃν κατεβλήθησαν εἰσφοραὶ καταχωρίζεται εἰς τὸ ναυτικὸν φυλλάδιον καὶ εἰς τὰ μητρώα ἐργατῶν θαλάσσης.

Ἄρθρον 4.

Ἡ παράγραφος 2 τοῦ ἄρθρου 10 τοῦ Κ. Ν. 3347 τροποποιεῖται ὡς ἑξῆς :

Ὁ Ὑπουργὸς τῶν Ναυτικῶν ἀναθεωρεῖ τὴν ἐποπτεῖαν ἐπὶ τοῦ Ν. Α. Ταμεῖου δι' ἐπιτρόπου, διοριζομένου δι' ἀποφάσεως αὐτοῦ ἐκ τῶν ὑπηρετούντων εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ναυτικῶν πλαιούχων οἰκονομικῶν τοῦ Π. Ναυτικοῦ.

Ἄρθρον 5.

Τὸ ἄρθρον 11 τροποποιεῖται ὡς ἀκολούθως :

1. Τὸ Ν. Α. Ταμεῖον διοικεῖται ὑπὸ Συμβουλίου, ἀποτελουμένου ἐκ τοῦ Διευθυντοῦ τοῦ Ν. Α. Ταμεῖου, ὅστις καὶ προεδρεύει τοῦ Συμβουλίου, δύο ἀντιπροσώπων τοῦ Συμβουλίου τοῦ Ε. Ναυτικοῦ, ὁριζομένων ὑπὸ τούτου ἐκ τῶν πολιτικῶν αὐτοῦ μελῶν, ἐνὸς ἀνωτέρου μαχίμου ἀξιωματικοῦ τοῦ Πολεμικοῦ Ναυτικοῦ, ἐνὸς ἀνωτέρου λιμενικοῦ ἀξιωματικοῦ ἐκ τῶν παρὰ τῇ Δ. Ε. Ν. ὑπηρετούντων, ἐνὸς ἐκ τῶν Διευθυντῶν ἢ ἀνωτάτων ὑπαλλήλων τῆς Τραπεζῆς ἢ τῆς Ἑθνικῆς Τραπεζῆς, ὁριζομένου ὑπὸ τῆς Διοικήσεως αὐτῶν κατόπιν προσηκείσεως τοῦ Ὑπουργείου Ναυτικῶν, ἐνὸς ἐφοπλιστοῦ τῆς φορτηγῆς ναυτιλίας, ἐνὸς ἐφοπλιστοῦ τῆς ἐπιβατηγῆς ναυτιλίας δύο ἀξιωματικῶν τοῦ Ε. Ν., ἐνὸς ἐργάτου θαλάσσης ἐκ τῶν κατωτέρων πληρωμάτων καὶ ἐνὸς συνταξιούχου τοῦ Ναυτικοῦ Ἀπομαχικοῦ Ταμεῖου.

2. Τὰ μέλη τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ Ν. Α. Τ. διορίζονται δι' ἀποφάσεως τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ναυτικῶν διὰ μίαν διετίαν, ἐκλήγονται δὲ οἱ ἐφοπλισταί, οἱ ἀξιωματικοὶ ἐμπορικοῦ ναυτικοῦ καὶ ὁ ἀντιπρόσωπος τῶν κατωτέρων πληρωμάτων ἐκ τριῶν προσώπων, ὑποδεικνυμένων ὑπὸ τῶν μάλ्लοι ἀντιπροσωπευτικῶν ἐπαγγελματικῶν ὁργανώσεων διὰ Γενικῆς αὐτῶν Συνελεύσεως, καὶ ὁ συνταξιούχος τοῦ Ναυτικοῦ Ἀπομαχικοῦ Ταμεῖου καθ' ὃν τρόπον Διάταγμα θέλει ὁρίσῃ.

Διὰ τῆς αὐτῆς ἀποφάσεως ὁρίζονται καὶ ἀναπληρωματικὰ μέλη τοῦ αὐτοῦ Συμβουλίου, λαμβανόμενα ἐκ τῶν κατὰ τὰ ἀνωτέρω ὁριζομένων καὶ προταθέντων προσώπων. Κενούμενὴ θεωρεῖται μετὰ πρότασιν τοῦ Συμβουλίου καὶ ἀπόφασιν τοῦ Ὑπουργοῦ ἡ θέσις τοῦ Συμβούλου, ὅταν ἀπουσιάζῃ ἀδικαιολογητῶς ἐπὶ διμήνην ἐκ τῶν συνεδριάσεων αὐτοῦ.

3. Καθήμενα Γραμματεῖος παρὰ τῇ Διοικητικῇ Συμ-

βουλίᾳ ἐκτελεῖ λιμενικὸς ἀξιωματικὸς ἐκ τῶν παρὰ τῇ Ναυτικῇ Ἀπομαχικῇ Ταμεῖῳ ὑπηρετούντων, ὁριζόμενος ὑπὸ τοῦ Προέδρου τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου.

4. Τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον τοῦ Ναυτικοῦ Ἀπομαχικοῦ Ταμεῖου ἔχει τὰς κατωθι ἀρμοδιότητας. Α'.) Ἀπονέμει τὰς συντάξεις καὶ βοηθήματα, ἐγκρίνον, τροποιοῦν ἢ ἀπορρίπτει τὰς περὶ τούτων αἰτήσεις, αὐτεπαγγέλτως, ἀπαγγέλλον τὴν ἐλάττωσιν, διακοπὴν, παύσιν ἢ στέρεσιν τῶν συντάξεων κατὰ τὰς κειμέναις διατάξεις.

Β'.) Καταρτίζει τὸν ἐτήσιον προϋπολογισμὸν τῶν ἐσθῶν καὶ ἐξόδων τοῦ Ν. Α. Ταμεῖου καὶ υποβάλλει τούτους διὰ τοῦ Προέδρου αὐτοῦ πρὸς τὸ προϊστάμενον Ὑπουργεῖον πρὸς ἐγκρίσιν.

Γ'.) Ἀποφασίζει ἐν γένει περὶ τοποθετήσεως καὶ ἐπενδύσεως τῶν κεφαλαίων τοῦ Ν. Α. Ταμεῖου κατὰ τὰς ἰσχυούσας διατάξεις.

Δ'.) Ἀποφασίζει περὶ καθορισμοῦ τοῦ ἀναγκασίου καθ' ἑκάστον ἔτος ἀποθεματικοῦ κεφαλαίου ἀσφαλείας ἐκ τοῦ ὑπάρχοντος πλεονάσματος ἐσθῶν τοῦ Ν. Α. Ταμεῖου.

Ε'.) Ἀποφασίζει ἐπὶ πάσης ὑποθέσεως ἀφορώσης τὸ Ν. Α. Ταμεῖον μὴ ὑπαγομένης εἰς τὴν ἀποκλειστικὴν ἀρμοδιότητα τοῦ Διευθυντοῦ τοῦ Ν. Α. Ταμεῖου ἢ τοῦ προϊσταμένου Ὑπουργοῦ.

ΣΤ'.) Τὸ Συμβούλιον δύναται νὰ προκαλῇ τὴν προσοχὴν τοῦ Προέδρου τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ Ν. Α. Ταμεῖου κατὰ πρῶτον βαθμὸν, τοῦ Ὑπουργοῦ κατὰ δεύτερον, ἐπὶ παντὸς ζητήματος ἀφορῶντος τὴν καγονικὴν καὶ σκόπιμον λειτουργίαν τοῦ Ν. Α. Ταμεῖου, ἐπὶ δὲ ὑποδεικνύει τὰ διὰ τὴν ἐπαρκεστέραν καὶ εὐρυτέραν ἐκπλήρωσιν τοῦ σκοποῦ αὐτοῦ πρόσφορα μέτρα.

5. Διὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τῆς ἐν τῷ ἀνωτέρῳ ἐδαφίῳ Α' καθοριζομένης ἀρμοδιότητος συγκροτεῖται δι' ἀποφάσεως τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ναυτικῶν διετούς ἰσχύος, ὁριζούσης καὶ τὰ ἀναπληρωματικὰ μέλη, εἰδικὸν τμήμα τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου, ἀποτελουμένου ἐκ τοῦ Προέδρου καὶ πέντε μελῶν, λαμβανόμενων ὡς τοιούτων ἐνὸς τῶν ἀντιπροσώπων τοῦ Συμβουλίου τοῦ Ἐμπορικοῦ Ναυτικοῦ, τοῦ μαχίμου ἀξιωματικοῦ τῶν Π. Ν., τοῦ λιμενικοῦ ἀξιωματικοῦ, ἐνὸς ἀντιπροσώπου τῶν πλοιοκτητῶν καὶ ἐνὸς ἀντιπροσώπου τῶν ἐργατῶν θαλάσσης.

Ἐν περιπτώσει διαφωνίας ἐνὸς ἐκ τῶν μελῶν ἢ τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐπιτρόπου, καθίσταται ἀρμόδιον ὅπως ἀποφασίσῃ ἐπὶ ταύτης τὸ κατὰ τὴν παράγρ. 1 τοῦ παρόντος ἄρθρου Διοικητικὸν Συμβούλιον συνεδριάζον ἐν ὁλομειείᾳ.

6. Τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον συνεδριάζον ἐν ἀπαρτίᾳ δύναται νὰ ἐκπληρώσῃ μετὰ τῶν λοιπῶν ἀρμοδιοτήτων αὐτοῦ καὶ τὴν ὡς ἀνωτέρω ἀρμοδιότητα τοῦ εἰδικοῦ τμήματος.

7. Ἡ εἰσήγησις τῶν ὑπὸ κρίσιν θεμάτων τοῦ Συμβουλίου γίνεται ὑπὸ τῶν οἰκείων τμηματάρχων τοῦ Ν. Α. Ταμεῖου.

8. Εἰς τὰ μέλη τοῦ Συμβουλίου, τὸν Ἐπίτροπον τοῦ Ὑπουργοῦ καὶ τὸν Εἰσηγητὴν Τμηματάρχην τῶν συντάξεων, παρέχεται ἐκ τοῦ Ν. Α. Ταμεῖου κατὰ συνεδριάσιν ἀποζημιώσεις δραχμ. 125 ὡς καὶ δραχμ. 75 εἰς τὸν γραμματεῖα καὶ μέχρι 5 τὸ πολὺ συνεδριάσεων κατὰ μῆνα.

Ἄρθρον 6.

Τὸ ἄρθρον 12 τροποποιεῖται ὡς ἀκολούθως :

1. Τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον συνεδριάζει ἐγκύρως, ἐάν παρίσταται ὁ Πρόεδρος καὶ 5 τοὐλάχιστον μέλη, ἐπὶ δὲ καὶ ὁ Ἐπίτροπος τοῦ Ὑπουργοῦ.

2. Τὸ κατὰ τὸ ἀνωτέρω ἄρθρον εἰδικὸν τμήμα τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου συνεδριάζει ἐγκύρως, ὅταν παρίσταται ὁ Πρόεδρος, δύο τοὐλάχιστον ἐκ τῶν λοιπῶν μελῶν καὶ ὁ Ἐπίτροπος.

3. Αἱ ἀποφάσεις λαμβάνονται κατ' ἀπόλυτον πλειονοψηφίαν τῶν παρισταμένων μελῶν, ἐν περιπτώσει ἰσοψηφίας ἐπιπλέον τούτης τῆς ψήφου τοῦ Προέδρου.

4. Ὁ Ὑπουργικὸς Ἐπίτροπος ἔχει κατὰ κανόνα συμβουλευτικὴν μόνον γνώμην, ἀναγκασμένην ὑποχρεωτικῶς εἰς τὰ πρακτικὰ τῶν συνεδριάσεων, εἰς δ' ἀναγράφεται καὶ ἡ γνώμη τῶν διαφωνούντων μελῶν.

5. Αἱ ἀποφάσεις τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου νομίμως λαμβανόμεναι ἐκτελοῦνται, ὅσα καταστῶσιν ἐκτελεστικὰ, ἐπιμαρτυροῦν τοῦ Προέδρου αὐτοῦ.

6. Πᾶσαι αἱ ἀποφάσεις τοῦ Συμβουλίου, ἐκτὸς τῶν περιπτώσεων καθ' ὅς ἀπαιτεῖται ρητῶς κατὰ τὸν παρόντα νόμον καὶ ἐγκρίσεις τοῦ Ὑπουργοῦ, καθίστανται ἐκτελεστικὰ ὅσα τῇ λήξει, πλὴν ἐὰν διατυπωθῇ ἐκ μέρους τοῦ Ἐπιτρόπου ἐνστάσις περὶ μὴ νομιμότητος αὐτῶν, ὅποτε υποβάλλεται τὸ ζήτημα εἰς τὸν Ὑπουργόν, ὅστις ἀποφασίζει περὶ ταύτης.

7. Αἱ ἀποφάσεις τοῦ Συμβουλίου περὶ τοποθετήσεως τῶν κεφαλαίων τοῦ Ταμεῖου καθίστανται ἐκτελεστικὰ, ἐφόσον συμφωνεῖ ρητῶς καὶ ὁ Ἐπίτροπος. Ἐν ἐναντίας περιπτώσει τὸ ζήτημα υποβάλλεται εἰς τὸν Ὑπουργόν, ὅστις ἀποφασίζει περὶ τῆς ἐκτελέσεως ἢ μὴ ἀποφάσεως τοῦ Συμβουλίου.

Ἄρθρον 7.

Τὸ ἐδάφιον 0' τῆς πρώτης παραγράφου τοῦ ἄρθρου 15 τοῦ κωδικοποιημένου νόμου 3347 τροποποιεῖται ὡς ἀκολούθως :

«Δαπάνη μέχρι πενήνκοντα (50.000) χιλιάδων δραχμῶν ἐτησίως διατιθεμένη κατ' ἀπόφασιν τοῦ Συμβουλίου ἐγκρινομένη ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ καὶ ἀφορῶσα τὴν γενικωτέραν ἐξυπηρέτησιν καὶ προαγωγὴν τῶν συμφερόντων τοῦ Ν. Α. Ταμεῖου ἢ ἀναγκῶν αὐτοῦ, μὴ συμπεριλαμβανόμενων εἰς τ' ἀνωτέρω».

Ἄρθρον 8.

Εἰς τὸ ἄρθρον 24 τοῦ αὐτοῦ νόμου προστίθεται παράγραφος 3 ἔχουσα αὕτω :

3. Τὸ τελευταῖον ἔτος τοῦ χρόνου ὑπηρεσίας τῶν αἰτουμένων κατὰ τὰς διατάξεις τῶν ἐδαφ. α', ε' καὶ στ' τῆς παραγράφου 1 τοῦ παρόντος ἄρθρου σύνταξιν ὑπολογίζεται ὁλόκληρον διὰ τὴν συμπλήρωσιν τοῦ ἀπαιτουμένου πρὸς ἀπονομὴν συντάξεως χρόνου ὑπηρεσίας, ἐφόσον ὁ δικαιούχος διήρυσσε κατὰ τὴν διάρκειαν τούτου ὑπερεξάμηνον τοὐλάχιστον ὑπηρεσίαν.

Ἄρθρον 9.

Εἰς τὸ ἐδάφιον 2' τῆς παραγράφου 4 τοῦ ἄρθρου 27 προστίθενται τὰ ἑξῆς :

«Ἐὰν ἡ ἀπόλυτος ἀνικαρότης ὀφείλεται εἰς φυματίωσιν, παρέχονται, ἀντὶ τοῦ ἡμίσεος, τὰ δύο τρίτα τῆς βασιμῆς συντάξεως, αὐξάνόμενα κατὰ τὸ 1)30 αὐτῆς δι' ἑκάστον ἔτος ὑπηρεσίας ὑπὲρ τὴν δεκαετίαν».

Ἄρθρον 10.

Τὸ ἐδάφιον 1 τοῦ ἄρθρου 40 τοῦ κωδ. νόμου 3347 τροποποιεῖται ὡς ἀκολούθως :

Τὰ λόγφ ἀπονεμημένης συντάξεως ὀφειλόμενα τυχόν εἰς συνταξιούχον περιέρχονται εἰς τὰ συνεπείᾳ θανάτου αὐτοῦ δικαιούμενα εἰς σύνταξιν ἐκ τοῦ Ν. Α. Ταμεῖου πρόσωπα.

Ἐὰν τριῖτα δὲν ὑπάρχοντι περιέρχονται εἰς τοὺς κληρονόμους αὐτοῦ, ἀλλὰ μόνον μέχρι μιᾶς τριμηνίας, καὶ τοιούτων μὴ ὑπαρχόντων, περιέρχονται ὁλόκληρα εἰς τὸ Ν. Α. Ταμεῖον.

Ἄρθρον 11.

Τὸ ἐδάφιον 3 τοῦ ἄρθρου 55 τοῦ κωδ. νόμου 3347 τροποποιεῖται ὡς ἀκολούθως :

«Ἡ Ἀναθεωρητικὴ Ἐπιτροπὴ ἀποτελεῖται ἐκ τοῦ Διευθυντοῦ τοῦ Ἐμπορικοῦ Ναυτικοῦ, ἐκ τοῦ παρὰ τῇ Ὑπουργείῳ τῶν Ναυτικῶν Νομικοῦ Συμβούλου, ἐνὸς ἐλεγκτοῦ ἢ παρέδρου τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου ὁριζομένου ὑπὸ τοῦ προέδρου αὐτοῦ διὰ μίαν διετίαν καὶ ἐνὸς ἀντιπροσώπου τῶν ἀξιωματικῶν τοῦ ἐμπορικοῦ ναυτικοῦ ὁριζομένου ὑπὸ τοῦ Ὑ-

πουργοῦ καθ' ὃν τρόπον Διάταγμα θέλει ὁρίσῃ. Ἡ Ἀναθεωρητικὴ Ἐπιτροπὴ τελεῖ ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Διευθυντοῦ τοῦ Ἐμπορικοῦ Ναυτικοῦ, ἐν ἰσοψηφίᾳ νικώσης τῆς ψήφου τοῦ προέδρου.

Καλούμενον ὡποσδήποτε μέλος αὐτῆς ἀνικαθίσταται προσωρινῶς δι' ἀποφάσεως τοῦ Ὑπουργοῦ διὰ τοῦ νομίμου ἀναπληρωτοῦ τοῦ.

Τὴν εἰσηγήσειν παρὰ τῇ Ἀναθεωρητικῇ Ἐπιτροπῇ ἐνεργεῖ ὁ τμηματάρχης τῶν συντάξεων τοῦ Ν. Α. Ταμεῖου, πρὸς δὲ διαβιβάζονται αἱ αἰτήσεις ἀναθεωρήσεως, ἐφ' ὧν οὗτος ἐνεργεῖ τὸν προσήκοντα πρὸς ἐλεγχον».

Εἰς τὸ ἐδάφιον 6 τοῦ αὐτοῦ ἄρθρου προστίθεται ἡ ἀκόλουθος διάταξις.

«Αἰτήσεις ἀναίρεσεως δύναται νὰ υποβάλῃ αὐτεπαγγέλτως ὁ Διευθυντὴς τοῦ Ν. Α. Ταμεῖου καὶ ὁ Ἐπίτροπος τοῦ Ὑπουργοῦ, ζητοῦσι δὲ αὐτὴν ὑπὲρ ἢ κατὰ τοῦ ἐνδιαφερομένου».

Τὸ ἐδάφιον 7 τοῦ αὐτοῦ ἄρθρου τροποποιεῖται ὡς ἀκολούθως :

«Εἰς ἑκάστον μέλος τῆς Ἀναθεωρητικῆς Ἐπιτροπῆς χορηγεῖται ἐκ τοῦ Ν. Α. Ταμεῖου ἀποζημιώσεις ἐκ δραχμ. διακοσίων (200) κατὰ συνεδριάσιν καὶ μέχρι τὸ πολὺ δύο συνεδριάσεων κατὰ μῆνα.

Ἄρθρον 12.

Αἱ παράγρ. 1 καὶ 2 τοῦ ἄρθρου 57 τοῦ κωδ. νόμου 3347 τροποποιεῖται ὡς ἀκολούθως :

Ὁ χρόνος ναυτικῆς ἀνεργίας τῶν κατὰ τὴν ἐναρξιν ταύτης ἐχόντων πενταετὴ τοὐλάχιστον ὑπηρεσίαν ἐργατῶν θαλάσσης, μὴ συμπεριλαμβανόμενης τῆς ἐν τῷ Π. Ν. διανουθείσεως, υπολογίζεται ὡς χρόνος συντάξιμος ὑπηρεσίας μέχρι 3 μηνῶν κατ' ἀνώτατον ὅριον ἐντὸς 12μηνίου, ἐφόσον ἡ οἰακμία τῆς ἀνεργίας ἀνέρχεται εἰς 6 τοὐλάχιστον μῆνας ἐντὸς 12μηνίου καὶ ἡ διάρκεια τῆς ναυτολογήσεως τοῦ ἐνδιαφερομένου ἐπὶ πλοίων ἐν ἐνεργείᾳ εἰς τέσσαρας μῆνας τοὐλάχιστον ἐντὸς τοῦ αὐτοῦ δωδεκαμήνου.

Ἐν οὐδεμίᾳ περιπτώσει ἐπιτρέπεται νὰ ὑπολογισθῇ ὡς τοιούτος χρόνος συντάξιμος ὑπηρεσίας ἐν συνόλῳ ἀνωτερος τῶν τριῶν ἐτῶν.

Οἱ ἐποφελούμενοι τῆς ἀνωτέρω διατάξεως ἐν ἐνεργείᾳ ἐργατῶν θαλάσσης ὑποχρεοῦνται νὰ καταβάλωσιν ἐντὸς ἑξ μηνῶν, ἀφ' ἧς ἐπαναλάβωσιν ὑπηρεσίαν τὰς ἀναλογούσας εἰς τὸν βαθμὸν, δὲ ἔφερον κατὰ τὴν τελευταίαν ναυτολογίαν των, τακτικὰς εἰσφοράς διὰ τὸν ἐκ τῆς ἀνεργίας χρόνον ὑπηρεσίας, ἡξημίνας διὰ τῆς προσθήκης τῆς εἰς τὰς εἰσφοράς ταύτας ἀναλογούσης εἰσφοράς πλοιοκτητοῦ κατὰ τὰς κειμέναις διατάξεις.

Ἡ ἀληθὴς ἐννοια τῆς τροποποιουμένης ὡς ἀνω διατάξεως τῆς παραγράφου 1 τοῦ ἄρθρου 57 τοῦ κωδ. νόμου 3347, ὡς αὕτη ἴσχυεν, εἶναι ἡ ἑξῆς :

Πρὸς ὑπολογισμὸν τοῦ χρόνου ναυτικῆς ἀνεργίας ὡς χρόνου ὑπηρεσίας δέον ἐντὸς δωδεκαμήνου τρεῖς μῆνες νὰ ἔχωσι διανουθῇ ἐν ἀνεργίᾳ, οἱ δὲ λοιποὶ μῆνες ἀπαραιτήτως ἐν ἐνεργείᾳ ὑπηρεσίας.

Εἰς τὸ ἄρθρον 68 τοῦ Κ. Ν. 3347 προστίθεται ἡ ἀκόλουθος διάταξις.

Δὲν ἐπιβαρύνονται διὰ τῆς πληρωμῆς τοῦ κατὰ τὴν παράγραφον 1 τοῦ ἀνωτέρου ἄρθρου τῶν διὰ καθυστέρησιν καταβολῆς τῶν διὰ τοῦ ναυτολογίου βεβαιουμένων δικαιωμάτων τοῦ Ν. Α. Τ. οἱ ὑπόλογοι διὰ τὴν ἐξόφλησιν ναυτολογίων τῶν πλοίων, ἅτινα ἐβουβίσθησαν συνεπείᾳ πολεμικοῦ χηρῶν κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ Πολέμου ἀπὸ τῆς ἐξόδου τῆς Ἑλλάδος εἰς τὸν πόλεμον μέχρι τῆς υπογραφῆς τῆς συνθήκης τῆς προκαταρκτικῆς εἰρήνης.

Οἱ μετὰ τὴν δημοσίευσιν τοῦ παρόντος καθυστεροῦντες τὴν ἐξόφλησιν τοιούτων ναυτολογίων πέραν τῶν δύο μηνῶν ἀπὸ τῆς ἐπὶ τούτῳ προσκήσεως τοῦ Ν. Α. Τ. ὑπόκεινται κατὰ

τάς ισχυούσας γενικές διατάξεις εις την πληρωμήν τόνου καὶ πλεονάζοντος ἀπορρομένου ἀπὸ τῆς χρονολογίας τῆς προσκλη-
σεως

Ἡ παράγραφος 2 τοῦ άρθρου 53 τοῦ Κ. Ν. 3347 τροπο-
ποιεῖται ὡς ἑξῆς.

Ἐπὶ συντελεστῇ ἰδιαίτερος καθορίζομενον κατ' ἔτος καθ' ὃν τρόπον ὁρίζει ἡ προηγούμενη παράγραφος, πολλαπλασιάζο-
νται καὶ τὰ κατὰ τὸ ἄρθρον 29 καταβαλλόμενα ποσά.

Ἄρθρον 13.

Ἡ παράγραφος 6 τοῦ άρθρου 74 τοῦ κωδ. νόμου 3347 τρο-
ποποιεῖται ὡς ἀκολουθῶς :

«Χορηγεῖται εἰς τὸν ταμῖαν ἐκ τοῦ Ν. Α. Ταμείου ἐπιμί-
σθιον κατὰ μῆνα δραχμῶν ἑξακοσίων».

Ποινικὰ διατάξεις.

Ἄρθρον 14.

1. Π. ἡγεμὸς, πλοίαρχος, ἡ πράκτωρ, μὴ προσελθὼν ὅπως καταβάλλῃ εἰς τὴν ἀρμοδὴν λιμενικὴν ἀρχὴν τὸ ὑπὲρ τοῦ Ν. Α. Ταμείου τέλος ἐπὶ τῶν εἰσιτηρίων καὶ φορτωτι-
κῶν καὶ τῶν μὲν μετὰ τὴν παρέδον τῆς κανονισμένης πρὸς καταβολὴν προθεσμίας, ὑποβάλλεται εἰς πρόσθετον τέλος 10 ο) ἐπὶ τοῦ ὀφειλόμενου ποσοῦ, διὰ τὴν πέραν δὲ τοῦ τοιμή-
νου ἀπὸ τῆς λήξεως τῆς προθεσμίας καταβολὴν εἰς πρόσθε-
τον τέλος 30 ο) ο).

2. Πλοιοκτήτης, πλοίαρχος ἡ πράκτωρ, ὑποβάλλων εἰς τὴν λιμενικὴν ἀρχὴν ψευδῆ δήλωσιν περὶ τῶν ἐνεργηθειῶν ὑπ' αὐτοῦ εἰσπράξεων ἐκ τελῶν εἰσιτηρίων καὶ φορτωτικῶν ὑπόκειται εἰς πρόσθετον ἀπὸ 1000 μέχρι 10.000 δραχ. ἐπι-
βαλλόμενον ὑπὸ τῆς λιμενικῆς ἀρχῆς. Διὰ τὴν τοιαύτην ψευδῆ δήλωσιν δὲν ἀποκλείεται καὶ ἡ ποινικὴ δίωξις τοῦ ψευδοῦς δηλοῦντος, ἐνεργουμένη κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ κοινῶς Ποιν. νόμου.

3. Τὸ ὡς ἀνωτέρω ἐπιβαλλόμενον πρόσθετον εἰσπραττεται ὑπὲρ τοῦ Ν. Α. Ταμείου καὶ κατὰ τὰς γενικὰς περὶ εἰσπρά-
ξεων τῶν ἐσόδων αὐτοῦ διατάξεις.

4. Κατὰ τῶν ὡς ἀνωτέρω ἀποφάσεων τῶν λιμενικῶν ἀρ-
χῶν τῶν ἐπιβαλλουσῶν πρόσθετον χωρεῖ προσφυγὴ ἐνώπιον τῶν τακτικῶν δικαστηρίων, ἀσκουμένη δι' ἐφέσεως ἐπιδόκουμένης εἰς τὴν λιμενικὴν ἀρχὴν ἐντὸς δεκαπενθημέρου ἀπὸ τῆς κοινοποιή-
σεως τῆς ἀποφάσεως τῆς καὶ διαβιβάζομένης ὑπὸ ταύτης ἀμέ-

σως εἰς τὸν ἀρμοδίον Εἰσαγγελεῖα, εἰσάγοντα ἐντὸς 150 ημερῶν τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὸ δικαστήριον δι' ἀπ' εὐθείας κλήσεως. Ἡ ἐφεσις ἀναστέλλει τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ἀποφάσεως τῆς λιμε-
νικῆς ἀρχῆς.

Ἡ ἰσχὺς τοῦ παρόντος νόμου ἀρχεῖται ἀπὸ τῆς δημοσιεύ-
σεως αὐτοῦ εἰς τὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως.

Συζητούμενου εἶτα εἰς β' κατ' ἄρθρον καὶ σύνολον συζή-
τησιν τοῦ Σχεδίου Νόμου «περὶ αὐθεντικῆς ἐρμηνείας τῶν ἄρ-
θρων 82 τοῦ νόμου 4410 περὶ ναυτικῆς στρατολογίας κλπ. καὶ 43 τοῦ νόμου 4411 περὶ συγκροτήσεως προαγωγῆς κλπ. τῶν στελεχῶν τοῦ Π. Ν.» ὁ κ. Π. Ἀργυ-
ρόπουλος (ὑπουργὸς Ναυτικῶν) λέγει ὅτι δέχεται τὴν προτεινομένην προσθήκην ἀλλ' ὅχι τὴν διατύπωσιν τῆς ἐπι-
τροπῆς.

Γ. Στράτος. Ὅπως θέλετε νὰ διατυπωθῇ εἶναι πλέον νέον Νομοσχέδιον, ἐνῶ, ὅπως εἶπα καὶ εἰς τὸν προκάτοχόν σας, τὸ ζήτημα εἶναι ἡ σχετικὴ περιεκτικὴ τῆς ἐκθέσεως νὰ διατυ-
πωθῇ εἰς ἄρθρον. Μεθ' ὅ, προτάσει τοῦ κ. Ὑπουργοῦ, τὸ Νομο-
σχέδιον ἀναβάλλεται.

Γίνονται εἶτα δευτὰ εἰς α' συζήτησιν τὰ Νομοσχέδια «περὶ τροποποιήσεως τῶν νόμων 4427 καὶ 4585 τοῦ 1930 ἐν σχέ-
σει μετὰ τὴν διάθεσιν τῶν πλεονασμάτων τῶν χρήσεων 1927-28 καὶ ἐφεξῆς.

β) «Περὶ καταργήσεως ἐπιβαλλομένων τελῶν καὶ φόρων ἐπὶ ἐξαγομένων καὶ μεταφερομένων χαρουπῶν ἐσοδείας 1930 καὶ ἐφεξῆς.

γ) Περὶ τροποποιήσεως καὶ συμπληρώσεως τῶν νόμων 3397 καὶ 3742 «περὶ συγκροτήσεως τοῦ Ἀνωτ. Δικαστικοῦ Συμβουλίου καὶ τοῦ νόμου ΓΓΑΖ' τοῦ 1909 περὶ προσόντων τῶν δικαστικῶν ὑπαλλήλων, καὶ

δ) «Περὶ καταργήσεως ταμείου ἱππωνειῶν στρατοῦ. Ὁ κ. Ν. Ἀβραάμ (ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης). Δηλώ-
σας ὅτι ἀποσύρει τὰ σχέδια νόμων :

α) «Περὶ τροποποιήσεως τοῦ νόμου 4631 «περὶ καθορισμοῦ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν συμβολαιογράφων», καὶ

β) «Περὶ καταστάσεως τῶν ἐξωγῶμων τέκνων», καθόσον τοῦ μὲν πρώτου πρόκειται νὰ ὑποβάλλῃ νέον σχέδιον, τοῦ δὲ δευτέρου τὸ ἀντικείμενον εὐρίσκεται ὑπὸ μελέτην ἐνώπιον τῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Ἀστικοῦ Κώδικος.

Μεθ' ὅ, ὥρα 7 καὶ 30, λύεται ἡ συνεδρίασις δι' αὐριον καὶ ὥραν 4 1/2 μ.μ.

Οἱ Γραμματεῖς

Γ. Κουτσίνας

Γ. Νικολίτσας

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΚΣ'

Παράσκευῆς 23 Ἰανουαρίου 1931.

Ὁρᾶς 4.30 μ.μ. ὁ Πρόεδρος κ. Θ. Σοφούλης, ἀναλθὼν ἐπὶ τῆς ἑδρας, κηρύσσει τὴν ἐνάρξιν τῆς συνεδριάσεως καὶ διατάσσει ν' ἀνοιχθῶσι τὰ θεωρεῖα.

Ἀναγιγνώσκονται καὶ ἐπικυροῦνται τὰ πρακτικὰ τῆς χθε-
σινῆς συνεδριάσεως.

Ἀνακοινῶνται τὰ ἑξῆς:

Ὁ πρόεδρος γενικῆς συνελεύσεως ὁργανώσεων Θεσσαλονί-
κης παρακαλεῖ νὰ ἀναβληθῇ ἡ ἐπιψήφισις τῆς συμβάσεως ἡλεκτροπρωτιμῶν μέχρις ὑποβολῆς ὑπομνήματός των.

Ὁ ἐπαγγελλομενὸς ὑπαλληλικὸς καὶ καπνεργατικὸς κό-
σμος Δράμας ζητεῖ τὴν ἀμεσον ἴσιν τοῦ καπνικοῦ ζητή-
ματος καὶ τὴν κατάργησιν τῆς τήλας.

Ὁ πρόεδρος τῆς κοινότητος Μεσοποτάμου ὑποβάλλει αἰ-

τησιν κοινοτήτων Βουφράδος Πυλίας καὶ Μεθώνης, ζητοῦ-
σῶν τὴν διέλευσιν τῆς κρατικῆς ὁδοῦ διὰ Καζάρμας κατ' εὐθείαν πρὸς Πύλον.

Ὁ πρόεδρος τῆς κοινότητος Βασιλικῶν Χαλκίδος ὑποβάλ-
λει πρᾶξιν τοῦ κοινοτικοῦ συμβουλίου, ζητοῦντος τὴν ἰδρυσὶν ἀναγκαστικοῦ συνεταίρισμοῦ ἀμπελοκτημόνων Χαλκίδος με-
περιφέρειν τὴν τοιαύτην τοῦ Τ. Δ. Χαλκιδέων.

Ὁ βουλευτὴς κ. Μ. Τσαρλαμπᾶς καταθέτει αἷτησιν ἐκ τῶν καπαδικῶν σωφρονιστηρίου Κερκίρας.

Ἡ ἐνωσις τραυματικῶν ἀνιχνέων πολέμου Θεσσαλονίκης ζητεῖ τὴν τροποποίησιν τοῦ 10 ἄρθρου τοῦ νόμου περὶ τε-
λῶν καὶ χαρτοσήμου.

Ἡ Μάντω Κ. Κατσούλη, κάτοικος Ἰωαννίνων, ζητεῖ τὴν

προαγωγὴν τοῦ συζύγου τῆς εἰς τὸν βαθμὸν τοῦ εἰτηγητοῦ καὶ τὴν μετάθεσιν αὐτοῦ ἀπὸ Ἰωάννινα εἰς Ἀθήνας.

Τὸ ἐργατικὸν κέντρον Χανίων ὑποβάλλει ψήφισμα δι' οὗ ζητεῖ τὴν περιστολὴν τῆς ἀνεργίας.

Οἱ βουλευταὶ κ. κ. Σ. Σταυρόπουλος καὶ Κ. Κατσα-
δήμας καταθέτουν ὑπόμνημα τῆς ἐνώσεως ἀρτεργατῶν Ἀθηνῶν καὶ σωματεῖον ἀρτεργατῶν Πειραιῶς «ἡ Πρόσδος» ζητοῦντων τὴν ἐπίλυσιν τῶν ἀρτεργατικῶν ζητημάτων.

Ὁ πρόεδρος τῆς κοινότητος Κάτω Ραβενίων διαμαρτύρε-
ται διὰ τὴν ὑπαγωγὴν τῆς κοινότητος τῶν ἐκπαιδευτικῶς εἰς Κόνιτσαν.

Ὁ βουλευτὴς κ. Μ. Τσαρλαμπᾶς καταθέτει αἷτησιν τῶν καλλιεργητῶν Ἀκτίου ἀγροτικῆς Ἀλωνακίου ζητούντων τὴν ἀπαλλαγὴν τῶν ἐκ τῆς πληρωμῆς φόρων.

Ἡ ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Κοινοβουλευτικῆς Ἐπι-
τροπῆς ὑποβάλλει τὴν ἐκθεσὶν τῆς ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου «περὶ τροποποιήσεως τῆς διατάξεως τοῦ νόμου 3713 τῆς 24ης Δεκεμβρίου 1928 περὶ Συμβουλίου Ἐπικρατείας».

Ἡ ἐπὶ τῶν Ναυτικῶν Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς ὑποβάλλει τὴν ἐκθεσὶν τῆς ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου «περὶ κα-
ταργήσεως τοῦ άρθρου 7 τοῦ νόμου 3333 περὶ βαθμολογίας, κατατάξεως, ἐκπαιδεύσεως καὶ προσόντων προαγωγῆς τῶν ἀξιωματικῶν καὶ ὑπαξιωματικῶν τοῦ Π. Ναυτικοῦ».

Οἱ βουλευταὶ κ. κ. Σ. Σταυρόπουλος, Γ. Ἀνδρεόπου-
λος, Ε. Μαχαίρας καὶ Α. Μπακάμπιασης ὑποβάλλουσι πρότασιν νόμου «περὶ τροποποιήσεως τοῦ νόμου ΓΩΗ' τοῦ 1911 περὶ ἀναστολῆς μικρῶν ποινῶν».

Ὁ κ. Γ. Γαμουζῆς λαμβάνων τὸν λόγον πρὸ τῆς ἡ-
μερησίας Διατάξεως, λέγει, ὅτι, ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῶν συζη-
τήσεων, αἱ ὁποῖαι γίνονται ὑπὸ τῆς εἰδικῆς ἐπιτροπῆς τοῦ καπνοῦ ὀφείλει νὰ συστήσῃ τὰ αἰτήματα τῶν μικροβιομη-
χῶν, οἱ ὁποῖοι ζητοῦν ἢ νὰ καθιερωθῇ δευτέρα ποιότης καπνοῦ ἢ νὰ ἀπαγορευθῇ τὸ καπνοπαρκαγωγικὸν συγκρό-
ματον.

Ὁ κ. Α. Μπακάμπιασης διαμαρτύρεται τονίζων ὅτι εἶναι πρόωρος ἡ συζήτησις.

Γ. Γαμουζῆς. Ἐγὼ ἀπλῆν σύστασιν ἔαμα.
Πρόεδρος. Μὰ δὲν συζητεῖται σήμερον τὸ ζήτημα τοῦ καπνοῦ, ὅταν γίνῃ συζήτησις, ἡμπορεῖτε νὰ ἀναπτύξετε τὰς γνώμας σας.

Ἡ Βουλὴ εἰσέρχεται κατόπιν εἰς τὴν

Ἡμερησίαν διάταξιν

τῶν ἐπερωτησέων.

Ὁ κ. Π. Φλώρος λέγει ὅτι εἶναι γνωστὴ ἡ ἀγανάκτησις ἡ ὁποία κατέχει τὴν ψυχὴν παντὸς Ἑλλήνος ἐκ τῆς ἀνακα-
λύψεως τῆς νοθείας τῆς κινῆσης. Ἀχρηστεύοντος τοῦ μόνου φαρμάκου κατὰ τῆς ἐλονοσίας πολλοὶ μεταβάλλουσι εἰς τὸν ἄδην.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Ἐκ μᾶς ἐρωτᾶτε τί μέ-
τρα θὰ λάβωμεν, σὺν πληρωρῶ ὅτι ὑπεβάλλομεν σχετικὸν νομοσχέδιον.

Μ. Αἰλιανός. Ὁ κ. βουλευτὴς ἐννοεῖ νὰ ἀποσυρθοῦν ἀπὸ τὴν κυκλοφορίαν τὰ νοθευμένα φάρμακα.

Π. Φλώρος. Βεβαίως, διότι ἐξοικονομεῖ νὰ γίνεσθαι καὶ τὴν τὸ ἴδιον κινῆσιν, τὸ ὅποσον ἐγένετο καὶ εἰς τὰ παρελθόν.

Ὁ κ. Ε. Περμιδῆς παρακαλεῖ τὸν κ. Ὑπουργὸν τῆς Δι-
καιοσύνης νὰ εἰσηγηθῇ τὴν ἀναδίωξιν τῶν παραγραφῶν κατὰ τοῦ Δημοσίου ἀξιώσεων συνεπείᾳ τῶν ἐκαστοτε δια-
ταγμάτων περὶ ἐνοικιοστασίου. Τονίζει ὅτι ἐνῶ ἀπὸ τὰς 15 Μαρτίου 1928 ἐσταμάτησεν ἡ ἀναστολὴ διὰ τὰς ἐξώσεις αὐτὰς καὶ ἐπηκολούθησεν ἡ ἀμέσως παραγραφὴ ἀντιθέτως

διὰ τὰς ἄλλας ἐξώσεις κατὰ φυσικῶν προσώπων δὲν ἔγινε τὸ αὐτό, αὐτὴ δὲ ἡ ἀισιότης πρέπει νὰ λείψῃ, ἐπ' ὅσον μά-
λιστὰ ὁ δικηγορικὸς κόσμος αἰρηδιαστικῶς εὐρέθῃ πρὸ τοῦ γεγονότος τὸ ὅποσον τὸν ἀναγκάζει νὰ φέρῃ τὸν λόγον εἰς τὴν Βουλὴν.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Εἰσέχθη διὰ διατάγμα-
τος τὸ ὅποσον δὲν ἐχρειάσθη νὰ ψηφισθῇ ὑπὸ τῆς Βουλῆς.

Χ. Λαδάς (Ὑφυπουργὸς Συγκοινωνίας). Ἦτο παράτασις ἐντολῆς.

Ε. Περμιδῆς. Βεβαίως τὸ διάταγμα ἐξεδόθη κατ' ἐξου-
σιοδότησιν τῆς Βουλῆς.

Ὁ κ. Θ. Χαβίνης παρακαλεῖ τὸν κ. Ὑπουργὸν τῆς Γεωρ-
γίας νὰ πληροφωρῇ τὴν Βουλὴν ποῖα μέτρα σκέπτεται νὰ λάβῃ, ἵνα μὴ ἐκδιώκωνται τῶν ἀγρῶν των, συνεπείᾳ τῶν ὀριστικῶν διανομῶν, οἱ καλλιεργηταὶ οἱ ἐκχερσώσαντες καὶ καλλιεργούντες αὐτοὺς ἀπὸ ἐτῶν. Ἐπίσης τί σκέπτεται νὰ πράξῃ τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Γεωργίας διὰ τὴν ἐκφυγὴν κα-
τάστασιν, ἥτις ἐδημιουργήθη εἰς Ἠπειρον συνεπείᾳ τῆς ἐφαρ-
μογῆς τοῦ ἐνοικιοστασίου βοσκῶν, καθ' ἣν στιγμὴν γίνονται αἱ ὀριστικαὶ διανομαί.

Ὁ κ. βουλευτὴς λέγει ὅτι ἐπέστησε τὴν προσοχὴν τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Γεωργίας κατὰ τὴν συζήτησιν τοῦ νομοσχε-
δίου περὶ ἐνοικιοστασίου βοσκῶν, δυστυχῶς ὅμως ἡ σχετικὴ τροπολογία τοῦ δὲν ἐγένετο δεκτή. Κατὰ τὴν παράγραφον 2 τοῦ άρθρου 10 τοῦ νόμου οἱ συνεταίρισμοι ὑποχρεοῦνται ἐντὸς τοῦ μηνὸς Ἰουνίου νὰ ὑποβάλουν εἰς τὸ Ὑπουργεῖον Γεωργίας ψήφισμα, δι' οὗ νὰ ζητῇται νὰ ἐπιτραπῇ ἡ ἐπέκτα-
σις τῆς καλλιεργείας, μέχρι δὲ τοῦ Αὐγούστου ὁ Ὑπουργὸς ὑπο-
χρεοῦται νὰ ἐκδώσῃ ἀπόφασιν. Εἶχον πολλὴν πείραν περὶ τῶν προθεσμῶν ὅς τάσους ὁ ἀγροτικὸς νόμος καὶ εἶπον τότε ὅτι ἂν δὲν συνέλθῃ τὸ Συμβούλιον τοῦ ἐποικισμοῦ θὰ ἐμποδισθοῦν οἱ καλλιεργηταί, ἀλλ' ὁ τότε Ὑπουργὸς κ. Σπυρίδης μοι εἶπε «βρὲ ἀδερφε ἐδῶ θὰ εἴμεθα» καὶ ἐψηφίσθη τὸ νομοσχέδιον ἀνευ τροπολογίας, καὶ οἱ φόδοι μὴ ἐπηλθουσιν, διότι τὸ Συμβούλιον τοῦ Ὑπουργείου δὲν συνήλθε τὸν Αὐγούστον, λό-
γω ἀπουσίας μελῶν του, καὶ ὁ Ὑπουργὸς ὅχι μόνον δὲν ἐξέ-
δωκεν ἀπόφασιν ἀλλὰ καὶ ἀπηγόρευσε τὴν καλλιέργειαν. Πλέον τοῦ ἡμίσεος τῶν στρεμμάτων ἔμειναν ἀκαλλιεργήτα καὶ εἰς μάτην ἐπεχείρησα νὰ πείσω τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ Ὑπουρ-
γείου νὰ λάβῃ κάποιον ἐξαιρετικὸν μέτρον, ἔστω καὶ αὐθαίρε-
τον, διότι ἡ μὲν πρόοδος καλλιέργειας ὑστερεῖ κατὰ πολὺ, κινδυνεύει δὲ νὰ ἔχῃ τὴν αὐτὴν τύχην καὶ ἡ ὄψιμος καλλιέρ-
γεια.

Συνεχίζων ὑποστηρίζει τὴν ἀνάγκην τῆς τροποποιήσεως τοῦ νόμου ὡς καὶ τὴν ἀνάγκην τῆς μεταβάσεως τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Γεωργίας μετὰ τοῦ κ. Καραμάνου εἰς τὸ Ὑπουργεῖον διὰ νὰ ἀντιληφθῶσι τὴν κατάστασιν καὶ ἐξετάσωσιν ὅλα τὰ ζητήματα.

Ὁ κ. Α. Ἀλεξανδρῆς (Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης) ἀπαντᾷ ὅτι, ἀνεξαρτήτως τῶν γενομένων κατὰ τὸ παρ. πρ. ν.μ., πιστεύει ὅτι δὲν θὰ ἐπαναληφθοῦν πλέον ἀτοπήματα ὁμοίως φύσεως εἰς τὸ μέλλον, ὡς πρὸς δὲ τὴν ἐξέτασιν τῶν γενικῶν ζητη-
μάτων τῆς Ἠπείρου ἔλαβε πρόνοιαν, ἵνα ἀποστείλῃ ἐπὶ τό-
που ἀνώτατον γεωπονικὸν ὑπαλλήλον, ἀργότερον δὲ θέλει με-
ταβῆ ἑκεῖ ὁ ἴδιος διὰ νὰ ἀντιληφθῇ τὰς ἀνάγκας τοῦ τόπου καὶ ἐπιληφθῇ τῆς θεραπείας αὐτῶν.

Ὁ κ. Α. Μπακάμπιασης παρακαλεῖ τὸν Ὑπουργὸν τῆς Ἑθνικῆς Οἰκονομίας νὰ γνωρίσῃ εἰς τὴν Βουλὴν βάσει τίνος κανονισμοῦ ἐργάζεται ὁ Ἑλληνικὸς Ταπητουργικὸς Ὀργα-
νισμὸς, ποῖα εἶναι ἡ σύνθεσις τοῦ ὑπαλληλικοῦ προσωπικοῦ καὶ ποῖα ἡ μισθοδοσία αὐτοῦ. Τὶ ἐπράξεν ὁ ὀργανισμὸς διὰ τὴν ἐξαπλάσιον τοῦ δικμετακομιστικοῦ ἐμπορίου περικοπῶν ταπήτων, ποῖος ὁ ἀπολογισμὸς τοῦ μέχρι σήμερον ἐπε-
σθέντος ἔργου καὶ ποῖα αἱ μελλοντικαὶ αὐτοῦ κατεργασίαι.

Ὁ κ. βουλευτὴς λέγει ὅτι ἀπὸ ἐν βλέμμα τὸ αὐτὸν ἐρ-
ριψεν εἰς τὸ ὑπὸ τὴν κρίσιν τῆς Βουλῆς νομοσχέδιον ἐπαύθη ὅτι αἱ ἀνάγκαι τῆς ταπητουργίας δὲν θεραπεύονται δι' αὐ-
τοῦ. Τονίζει ὅτι πρέπει νὰ δοθῇ μεγαλυτέρα προσοχὴ εἰς αὐ-
τὴν διότι ἀπὸ τοῦ 1922 μέχρι τοῦ 1929 προσέφερον εἰς τὴν ἐθνικὴν οἰκονομίαν τοῦ τόπου 990 ἑκατομμύρια δραχμῶν. Τὴν σοβαρότητα τῆς ταπητουργίας δὲν παρείδε τὸ Κράτος καὶ ἦλθε δι' ἐνὸς ὀργανισμοῦ νὰ δώσῃ εἰς αὐτὴν ὀρθὴν κατεύ-

θουνσιν, αλλά διεπιστώθη ότι ο οργανισμός δεν έχει τα απαιτούμενα έφάρδια διά να αντιμετωπίσει την προώθησιν της ταπητουργίας. Έστηρίχθη εις ένα κεφάλαιον 100.000 λιρών, ποσόν δηλαδή ανεπαρκές, και ήδη εφισκόμεθα πρό οίκατρ'ας καταστάσεως 10.000 εργάτριαι μένουσιν άνευ εργασίας, οι δέ δι-οικούντες, οι όποιοι είναι άξιοι πάσης τιμής διά τας προσπάθειάς των, έδήλωσαν ότι ο οργανισμός δεσμεύει αυτούς διά την προπαρκασκευήν ενός καταλλήλου προγράμματος, ότι δέ οι Ισολογισμοί είναι μόνον Ισολογισμοί υπ'άρξεως του οργανισμού. Τό υπό την κρίσιν της Βουλής νομοσχέδιον όρίζει ότι δύναται να διαθέσθ' ο οργανισμός από τας 100.000 λίρας τό δέκατον πρός τόνωσιν της βιοτεχνίας, αλλά τό ποσόν αυτό δεν είναι επαρκές. Διά τούτο ή Κυβέρνησις πρέπει να σκεφθ'η περί του τρόπου καθ' όν θά δυνήθ'η να τονώσ'η τό κεφάλαιον του οργανισμού.

Ο κ. Σ. Χούρσογλου εφιστ'η την προσοχήν της Κυβερνήσεως επί του ζητήματος, διότι ο οργανισμός δεν ήδυνήθη να αποδώσ'η τ'α αποτελέσματα, τ'α όποια άνεμένοντο.

Φρονεί ότι ή σύνθεσις του Συμβουλίου δεν είναι εκείνη, ή όποια έπρεπε να είναι' διά να ανταποκριθ'η ο οργανισμός εις τόν προορισμόν του έπρεπε να κυβερνηθ'η έμπορικώτερον, βιομηχανικώτερον, τεχνικώτερον. Ο οργανισμός έκαμιν ένα τολμηρόν βήμα διά να διαθέσ'η εκ του κεφαλαίου του ένα ποσόν, αλλά πρέπει την τόλμην του αυτήν να την έπεκτείν'η. Παρακαλώ την Κυβέρνησιν να δώσ'η προσοχήν εις τό ζήτημα, διότι ή ταπητουργία εις τόν τόπον μας είναι έν εκ των σπουδαιότερων πλουτοπαράγωγικών έρεισμάτων.

Φρονεί ότι δεν θά ήτο άσχημον να καταρτισθ'η μία Κοινοβουλευτική Έπιτροπή, ήτις να μελετήσ'η τό ζήτημα της ταπητουργίας.

Π. Βουρλούμης (Υπουργός της Έθνικής Οικονομίας). Οι αξιότιμοι προλαλήσαντες, εξηγουντες την ελαττωματικήτα την όποιαν παρουσιάζει κατ' αυτούς ή δρ'σις του Αυτόνομου ταπητουργικού Οργανισμού, απέδωκαν αυτήν εις την έλλειψιν κεφαλαίων. Φρονώ ότι δεν είναι βάσιμος ή αντίληψις αυτή, διότι. εάν παρίστατο ανάγκη κεφαλαίων, είναι αναμφισβήτητον ότι ταύτα θά εξευσκόντο. Τό κακόν έγκειται άλλοι, εις την αδυναμίαν πρός κατανάλωσιν των αποθεμάτων. Άρκει να σημειωθ'η ότι ή τιμή των ταπήτων των καταναλισκομένων εις Αμερικην από 45—46 σελλίνα κατά μέτρον τετραγωνικών κατ'ήλθεν εις 38 σελλίνα, χωρίς και πάλιν να εύρίσκονται άγοραστ'αι, διά να κατανωθ'η ή έκτασις της αδυναμίας πρός κατανάλωσιν.

Ούδεις των αξιοτίμων προλαλήσαντων ήλεγξε την κατεύθυνσιν της Κυβερνήσεως επί του ταπητουργικού ζητήματος, την κατεύθυνσιν δηλαδή πρός την βιοτεχνίαν και όχι την βιομηχανίαν, ήτις απέτυχε λόγω των θρων της εργασίας εις τας πόλεις και λόγω της αδυναμίας ήμων να συναγωνισθώμε την Τουρκικήν και την Περσικήν ταπητουργίαν ήτις αποτελεϊ οίκοτεχνίαν. Εφόσον λοιπόν δεν ήλέγχθη ή κατεύθυνσις αυτή της Κυβερνήσεως δεν πρόκειται να έπεκταθ'η περισσότερον επί του σημείου αυτού.

Ως πρός την σύνθεσιν όμως του διοικητικού συμβουλίου του οργανισμού, ήτις ήλέγχθη υπό του έτέρου των προλαλήσαντων, θά έπεθύμουν να παρατηρήσω ότι ή ταπητουργία εκπροσωπείται έν αύτ'ω υπό δύο αντιπροσώπων έλεγχομένων υπ'αυτών τούτων των ταπητουργών. Η αύξησης του αριθμού αυτών έν συμβούλιω, όπερείναι ήμελές, δεν γομίζω ότι θά ήτο άπαράτητος. Άλλο ζήτημα εάν ή έκλογή των προσώπων δεν ύπ'ήρξε κατάλληλος. Εάν τούτο συμβαίη ύπεύθυνοι είναι αυτοί ούτοι οι ταπητουργοί.

Σ. Χούρσογλου. Μά τά άλλα μέλη, κ. Υπουργέ, όχι μόνον είναι αναρμόδια αλλά και τελείως άνίκανα της ταπητουργίας.

Π. Βουρλούμης (Υπουργός της Έθνικής Οικονομίας). Η άποστολή του Διοικητικού Συμβουλίου, κ. συνάδελφε, είναι καθωρισμένη. Τά ζητήματα της ταπητουργίας δεν είναι άπα-

ραίτητον να τα γνωρίζ'η όλον τό Συμβούλιον. Την σχετικήν κατεύθυνσιν δίδει ο Γενικός Διευθυντής, όστις, ως πληροφόρο ύμμαι είναι πρόσωπον καταλλήλ'οτατον και δι' αυτό μισοδοτεϊται, και δικαίως, τόσον άδρως.

Ως πρός την διαμετακόμισιν, περί της όμίλησεν ο κ. Μπακάλμπασης, θά είχον να παρατηρήσω ότι ήπραγματοποίησις αυτής θά καταστήσ'η δυνατή όταν λειτουργήσ'η ή έλευθέρα ζώνη του Πειραιώς. Έλπίζομεν και εύχόμεθα όπως ο όρίζων κατά την εποχήν αυτήν φαν'η τόσον αίθριος, ώστε όχι μόνον τ'α ίδία μας προϊόντα να διαθέσμεν εις την διεθνή άγοράν, αλλά και των ξένων την διάθεσιν να ένεργώμεν διά μέσου του λιμένος Πειραιώς.

Ο κ. Α. Μπακάλμπασης δευτερολογών παρητήρει ότι εάν ο οργανισμός τονώσ'η την δρ'σιν του θά καταστήσ'η δυνατός ο υποδιασμός του κόστους των προϊόντων του και κατά συνέπειαν θά καταστήσ'η εύχερέστερος ο άνταγωνισμός πρός τους ξένους τάπητας. Την ακολουθουμένην έν προκειμένω γραμμήν δεν ήλεγξε, λέγει, άλλ' ούτε και ήτο δυνατόν να έλέγξ'η, διότι είναι γραμμή χαρκαθεύσα και ακολουθηθεϊσα επί των ήμερών της Οικουμενικής Κυβερνήσεως, της όποίας μετείχε και ο ίδιος. Αναγινώσκει έν συνεχεία έκθεσιν του Γενικού Διευθυντού του Αυτόνομου Ταπητουργικού Οργανισμού συνιστώντος την τόνωσιν της δράσεως του οργανισμού, αποτελούντος, ως ορίζεται έν τη έκθέσει, ουχι έπιχειρήσιν, άλλ' έθνικης σημασίας όργάνωσιν. Έν συνεχεία αναφέρεται εις τινα των αλημάτων των ταπητουργών, τ'α όποια εφ'ίσκει ως άξια προσοχής, ως την αίτησιν, όπως ή προμήθεια των πρώτων ύλων της συνολικής παραγωγής διενεργήται υπό του οργανισμού, την αίτησιν, όπως ιδρυθ'η υπό του οργανισμού κοινόν βαφείον νημάτων και ταπήτων, και τέλος την ίδρυσιν κοινού σχεδιαστήριου. Εκ της έφαρμογής, τονίζει, των υποδείξεων αυτών θά καταστήσ'η δυνατός ο κατ'εσημαντικόν ποσοστόν υποδιασμός του κόστους των ταπήτων υπολογιζόμενος, κατά τους μετριοτέρους λογαριασμούς συνταχθέντας υπό του Γενικού Διευθυντού του Αυτόνομου Οργανισμού, εις 100 δραχμάς κατά τ.μ., όποτε και ο άνταγωνισμός πρός τους ξένους τάπητας θά καταστήσ'η εύχερέστερος.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Τότε, αφού και οι ταπή-ουργοί και ο οργανισμός είναι σύμφωνοι επί των σημείων αυτών, διατί δεν γίνονται;

Α. Μπακάλμπασης. Διότι, κ. Πρόεδρε, οι ιδύνοντες τόν οργανισμόν έχουν περιορισμένην εξουσίαν από την παροχήν εις αυτόν των 100.000 λιρών της έπιτροπής αποκαταστάσεως.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Έν πάση περιπτώσει πόσον ποσόν χρειάζεται;

Α. Μπακάλμπασης. Οι ταπητουργοί τό υπολογίζουν εις 7.000.000, έν'ω ή έκθεσις του Γεν. Διευθυντού του οργανισμού θεωρεί επαρκές τό ποσόν των 4.500.000.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Ως άπλοϋς δουλευτής έκπράζω την γνώμην ότι πρέπει να διατεθ'η τό κεφάλαιον αυτό, διά να υποδιωσθ'η τό κόστος.

Επακολουθεϊ διαλογική συζήτησις μεταξύ των κ.κ. **Π. Βουρλούμης** (Υπουργός Έθνικής Οικονομίας), **Α. Μπακάλμπασης** και **Ε. Βενιζέλου** (Πρωθυπουργού), καθ' ήν αποφασίζεται, όπως, ο έπερωτήσας κ. δουλευτής προέβη εις σχετικ'ς μετά του κ. Υπουργού και της ύπηρεσίας του Υπουργείου της Έθνικής Οικονομίας συνεννοήσεις, ίνα παρασχεθ'η εις τό ζήτημα ή καλύτερα δυνατή λύσις.

Αναπτύσσων είτα ο κ. **Α. Μπακάλμπασης** έπερώτησιν του πρός τόν κ. επί της Έθνικής Οικονομίας Υπουργόν, δι' της παρακαλεί αυτόν να πληροφορήσ'η την Βουλ'ην κατά πόσον έδωκεν οδηγίαν περί έφαρμογής του νόμου περί άπαγορεύσεως μεταφορ'ς καπνών μη χωρικώς συσκευασμένων, ύπομινήσκει σχετικήν διαλογικήν μεταξύ αυτού και του κ. Υπουργού της Έθνικής Οικονομίας συζήτησιν, γενομένην

πρό καιρού έν τη Βουλ'η, καθ' ήν ο κ. Υπουργός έδήλωσε παρεμπιπτόντως ότι αναγνωρίζει την ανάγκην της χωρικής έπεξεργασίας των καπνών και έξήγησεν ότι την έλαστικήν ύποσδήποτε έφαρμογήν του σχετικού νόμου ήνέχθη συνεπεία πίεσεως βουλευτών των ενδιαφερομένων περιφερειών. Την τοιαύτην έφαρμογήν κακίζων λέγει ότι ο κ. επί της Έθνικής Οικονομίας συνενόηθη μετά των γενικών Διοικητών Μακεδονίας και Θράκης όπως έπιτρέψουν την επί ένα μήνα πώλησιν καπνών εις άρμάθας. Τό διοικητικόν αυτό μέτρον, τονίζει, είναι σοβαρώτατον και δ'η λαμβανόμενον εις έποχήν καθ' ήν τ'α εύγενή καπνά διέρχονται αληθ'η κρίσιν, έπιτασιν της όποίας άπειλεί ή μελετωμένη αύξησης της φορολογίας αυτών χάριν του λαϊκού σιγαρέτου, κρίσιν, ήτις θά άποβ'η, ως λέγει, εις βάρος και των παραγωγών.

Συνεχίζων εξαίρει την ανάγκην όπως ή χωρική έπεξεργασία των εύγενών καπνών ενεργήται άνευ οίκαδ'ήποτε παρεκκλίσεως, ως ή γενομένη, ανάγκη, ήτις, ως λέγει, ύπ'ήγρευσεν την άρνησιν της Κυβερνήσεως όπως δεχθ'η τας προτάσεις του μεγαλυτέρου καπνεμπορικού οίκου της Γερμανίας Σνούρ. Τας προτάσεις ταύτας αναφέρων, λέγει, ότι όταν ως Πρόεδρος της έπιτροπής πρός μελέτην του ζητήματος της διαθέσεως του καπνού εύρίσκετο έν Γερμανία έδ'εχθη προπορικώς κατ' άρχάς, έγγραφως κατόπιν, προτάσεις του οίκου Σνούρ, καθ' ός θά ανέλαμβανεν ούτος την ύποχρέωσιν αγοράς 2.3 εκατομμυρίων κοιλών έλληνικών καπνών πλέον των κατ' έτος άγοραζομένων συνήθως υπ' αυτού ποσοτήτων, έφόσον θά τ'ω εξασφαλίζετο ή μη έφαρμογή του νόμου περί άπαγορεύσεως της εξαγωγής καπνού μη χωρικώς έπεξεργασμένων. Και ήτο, λέγει, όρθόν να μη άπαντήσ'η καθ' ή Κυβέρνησις εις τας προτάσεις αυτές, λαμβανομένης υπ' όψιν της κεφαλαιωδ'εστάτης σημασίας την όποιαν είχε και έχει ή έφαρμογή του νόμου αυτού. Δυστυχώς όμως, προσθέτει, ή πίεσις των βουλευτών ώρισμένων περιφερειών έπέτυχε την παρέκκλινσιν αυτήν, την όποιαν δεν έπέτυχε μία τόσον σοβαρά πρότασις. Μη έπιθυμών, ως έπιλέγει, να έπεκταθ'η επί του ζητήματος, έφόσον ή Βουλ'η λίαν προσεγ'ας θά άσκοληθ'η με τό όλον καπνικόν ζήτημα έπιστ'η και πάλιν την έν προκειμένω άμέριστον προσοχήν του κ. επί της Έθνικής Οικονομίας Υπουργού.

Ο κ. Π. Βουρλούμης (Υπουργός της Έθνικής Οικονομίας) αναγινώσκει εις άπάντησιν εγκύκλιον από 30 Σεπτεμβρίου 1930 του Υπουργείου της Έθνικής Οικονομίας πρός τ'α γραφεΐα προστασίας καπνού και τ'α γεωργικά έπιμελητήρια του Κράτους δι' της συνιστάται ή άπαρέγκλιτος έφαρμογή του νόμου 3460 δι' ού έπεδ'ήθη εις τους καπνοπαραγωγούς ή ύποχρέωσις της συσκευής του καπνού καθ' ώρισμένους τρόπους, άσφαλίζοντας την βελτίωσιν της ποιότητος αυτού και τονίζεται ή ανάγκη όπως μη έπιτρέπηται του λοιπού οίκαδ'ήποτε παρέκκλισις περί την έφαρμογήν του νόμου αυτού άνευ άπολύτως δεδικαιολογημένης αίτίας. Οσαύτως αναγινώσκει έγγραφον του αυτού Υπουργείου πρός τό επί των Οικονομικών, δι' ού κοινοποιείται ή έν λόγω εγκύκλιος και συνιστάται ή έκδοσις των δευσιών πρός τας οικονομικές άρχάς του Κράτους διαταγών περί μη παροχής άδειας μεταφορ'ς ή κατοχής καπνού άσυσκευάστου και άδεματοποίητου, συμφώνως πρός τόν νόμον 3460. Αναφέρει έν συνεχεία ότι ή αδυναμία ώρισμένων καπνοπαραγωγών, ιδίως προσφύγων να προδ'ωσιν εις την έν λόγω έπεξεργασίαν ύπ'ήγρευσεν την έν τισι περιπτώσεσι παρέκκλινσιν, βάσει πάντοτε γνωματεύσεως των Γραφείων Προστασίας Καπνού και των Γεωργικών Έπιμελητηρίων. Εάν, έπιλέγει, Γενικοί Διοικηταί, πρός ους ο Υπουργός της Έθνικής Οικονομίας μετεβ'ίθασε κατά τόν νόμον την έν προκειμένω άρμοδιότητά του, παρέσχον τοιαύτας άδειας, άνευ τήρησεως της προϋποθέσεως αυτής, δηλ. της γνωματεύσεως των έν λόγω άρχών, δεν είναι ψεκτέος ο Υπουργός Έθνικής Οικονομίας, τοσούτω μάλλον καθόσον και ή γενομένη τυχόν παρέκκλισις θά έγένετο αναμφισβήτητως συνεπεία άδι-ρήτου ανάγκης.

Ο κ. Α. Μπακάλμπασης δευτερολογών αναφέρεται πρός ένίσχυσιν της άπόφ'εως του εις σχετικήν εγκύκλιον της Α' γεωργικής Τραπέζης συνιστώσης την άυστηράν έφαρμογήν του κειμένου νόμου, ή παρέκκλισις εκ του όποιου θά αποτελέσ'η ως λέγει θανάσιμον πλήγμα κατά του καπνού.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Όταν δεν έχουν μέρος δ'α την έπεξεργασίαν τί θέλετε να γίν'η;

Α. Μπακάλμπασης. Αυτό αποτελεί εξαίρεσιν. Ημεϊς κακίζομεν την γενικότητα του μέτρου, τό όποιον ελήφθη με ισχύν ενός ολοκληρού μηνός.

Ν. Κωνσταντόπουλος. Απεναντίας οι Γενικοί Διοικηταί έφάνησαν φειδωλότεροι.

Μετ' ό, κηρυσομένης της συζήτησεως ως περατωθείσης, ο κ. **Γ. Τηλεικίδης**, λαμβάνων τόν λόγον, παρακαλεί τόν κ. Υπουργόν της Γεωργίας να πληροφορήσ'η την Βουλ'ην άν έλαθε γνώσιν της ύπ' αριθ. 116)1930 άποράσεως της Έπιτροπής Ανωμάλων Δικαιοπραγιών του Νομού Πέλλης, ήτις καθώρισε, παρ'α τους κειμένους νόμους, τόν κτηνοτροφικόν κλήρον εις την περιφέρειαν Εδέσσης εις τό ποσόν των 1000 στρεμμάτων, βάσει δέ της άποράσεως ταύτης έκύρωσε σκανδαλωδώς εις τόν κτηνοτρόφον Γ. Καρτέρην κλήρον 1000 στρεμμάτων άφαιρέσασα ταύτα εκ της κοινοτικής όυσικής του Συνεταιρισμού Ριζού, όστις μόλις πρός όλίγου ήγόρασε την όσοκήν αυτήν από την Έθνικήν Τράπεζαν και τί ένήργησε κατά των μελών της έν λόγω Έπιτροπής και δ'η κατά του έν αυτή αντιπροσώπου του Υπουργείου της Γεωργίας.

Ο κ. Α. Αλεξανδρής (Υπουργός της Γεωργίας) παρέχει σχετικ'ς εξηγήσεις, δικαιολογών τόν καθορισμόν του κλήρου αυτού, βάσει του Νόμου περί ανωμάτων δικαιοπραγιών.

Ο κ. Π. Τσαλδάρης έπερωτ'η την Κυβέρνησιν διά τίνα λόγον προέβη εις πλήρωσιν της θέσεως του Εισαγγελέως του Αρείου Πάγου διά του παρ' αυτόν Αντιπροέδρου, αφού εις την θέσιν του Αντεισαγγελέως ύπ'ήρχον πρόσωπα, τ'α όποια, ως εκ των από πάσης άπόφ'εως προσόντων αυτών, έδικαιοούντο εις την θέσιν ταύτην, ο δέ διορισθείς και ως εκ του τρόπου καθ' όν κατέλαθεν έν επαναστατική περίοδ'η την ήν κατείχε όσιν, και ως εκ των παρασχθεισών εις την επανάστασιν ύπ'ήρσαντων, ήτο έπιβεβλημένον, έξ εύλαθείας τουλάχιστον πρός αυτήν την δικαιοσύνην και χάριν της προσηκούσης αυτής λειτουργίας, να έχ'η άπομακρυνθ'η ήδη του δικαστικού Σώματος, ουχι δέ να άμειψθ'η, κατά τρόπον μάλιστα δυνάμενον να θεωρηθ'η ως αποτελούντα πλήγμα κατά της γαλήνης του τόπου.

Τήν έπερώτησιν ταύτην αναπτύσσων αναφέρεται έν αρχή εις την δοθείσαν πρός αυτήν έγγραφως άπάντησιν εκ μέρους του κ. Προέδρου της Κυβερνήσεως.

Άλλ' ή άπάντησις αυτή, λέγει, δεν είναι κατά την γνώμην μου ίκανοποιητική. Τό γεγονός ότι επί τοσοῦτον χρόνον έμεινεν ή θέσις του Αντεισαγγελέως του Αρείου Πάγου, κενή αποτελεϊ κατ' έμέ τεκμήριον, τό μόν ότι ή ύπηρεσία ένηργεϊτο έπαρκώς υπό των Αντεισαγγελέων, τό δέ ότι ή Κυβέρνησις έπεξήτει χρονικήν εύχέρειαν πρός εξεύρεσιν καταλλήλου προσώπου διά την πλήρωσιν της Ανωτάτης αυτής δικαστικής θέσεως. Παραδόξως όμως ή θέσις αυτή συμπληρώθη διά του Αντιπροέδρου του Αρείου Πάγου, θεέντων κατά μέρος πολλών άλλων διακεκριμένων προσώπων εξ αυτού τούτου του Ανωτάτου Δικαστηρίου, έν οίς και οι Αντεισαγγελείς αυτού, ότίνες απέτελουν και τούς φυσικούς διαδόχους του άποχωρήσαντος τ'ως Εισαγγελέως κ. Βάφα.

Είναι, κύριε, αληθές ότι τό Σύνταγμα και ο σχετικός νόμος δεν έπιτάσσουν προτίμησιν των Αντεισαγγελέων κατά την πλήρωσιν της Εισαγγελικής θέσεως, αλλά παρέχουν τό σχετικόν δικαίωμα εις τό Υπουργικόν Συμβούλιον, άνευ περιορισμού τινος, πλ'ην ώρισμένων τυπικών προσόντων. Και όρθός διότι ή θέσις του Εισαγγελέως του Αρείου Πάγου άποτελεϊ θέσιν ανωτάτην έν τη δικαστική Ιεραρχία, αποτελεί, δύναται τις είπείν, τόν έτερον των όφθαλμών της δικαιοσύνης.

Δὲν ἠθέλησεν ἐπομένως τὸ Σύνταγμα νὰ ἀποκλείσῃ τὸ δικαίωμα καὶ τὴν εὐχέρειαν, ὅπως ἐὰν πέραν τῶν φυσικῶν διχόρων τῆς Εἰσαγγελικῆς θέσεως, ἦτοι τῶν Ἀντεισαγγελέων, ὑπάρχουν πρόσωπα ἰκανώτερα αὐτῶν ἵνα καθέξουν τὴν Ἀνωτάτην αὐτὴν θέσιν προτιμηθοῦν τῶν ἐν λόγῳ δικαστῶν. Ἐν προκειμένῳ ὅμως ἐνθ' οἱ φυσικοὶ διάδοχοι τοῦ ἀποχωρήσαντος Εἰσαγγελέως ἦσαν πρόσωπα ἀπείρως ἀνώτερα ἀπὸ τὸν διορισθέντα, ἐν τούτοις παρηγγωνίσθησαν.

Ἰσχυρίσθη ὁ ἀξιότιμος κ. Πρόεδρος τὰς Κυβερνήσεως ἐν τῇ ἐγγράφῳ ἀπαντήσῃ του ὅτι κατ' ἔθος διορίσθησαν Εἰσαγγελεῖς οὐχί οἱ Ἀντεισαγγελεῖς, ἀλλ' ἕτερα πρόσωπα ἐκ τοῦ Ἀρείου Πάγου καὶ ἀνέφερε τοὺς Παπαδιαμαντόπουλον, Τζιθανόπουλον καὶ Χατζάκου, τὸ παραδείγμα τὸν ὅμως ὑπέρβεν ἀτυχές.

Ἀτυχές διότι ἀνέφερε πρόσωπα ὑπερδύου ἡθους, ἀπεράντου μορφώσεως, ἐξαιρετικῆς ἰκανότητος, πρόσωπα εἰς τὸν διορισμὸν τῶν ὁποίων πάντες ἀπεκαλύφθημεν. Τίς θὰ ἠδύνατο νὰ συγκρίνῃ τὸν διορισθέντα πρὸς ἕνα Παπαδιαμαντόπουλον, πρὸς ἕνα Τζιθανόπουλον, πρὸς ἕνα Χατζάκου; Ὁ δὲ ἠδυνάμην ἄλλως τε νὰ ὑπομνήσω ὅτι ὁ τελευταῖος εἰσαγγελεὺς ὁ κ. Βάφας προήρχετο ἀπὸ τοῦ ἀντεισαγγελεῖς.

Ἀλλὰ τί σημασίαν ἔχουν ὅλα αὐτά, κύριοι, ὅταν πρόκειται νὰ ἐκλέξῃ τις τὸν καλύτερον. Ἀδιαφορῶ τί ἐγένετο εἰς τὸ παρελθόν. Καὶ ἐρωτῶ: Ὑπῆρξεν ὁ διορισθεὶς ὁ καλύτερος; Ἀνατιρρητῶς ὅχι, κύριοι. Ὑπῆρξε καὶ εἶναι ἀπὸ πολλὰς ἀπόψεως, ἀπὸ ἀπόψεως μορφώσεως, ἀπὸ ἀπόψεως ἡθους ὁ καλύτερος. Δὲν ἠμπορεῖ, κύριοι, νὰ κατέχῃ τίς μίαν ἀνωτάτην θέσιν χωρὶς νὰ δύναται νὰ χρησιμοποιοῖ μίαν τοῦλάχιστον ἐκ τῶν ξένων ἐκείνων γλωσσῶν, αἱ ὁποῖαι εἶναι ἀπαραίτητοι εἰς τὴν διεξαγωγὴν τῆς ὑπηρεσίας ὡς δικαστοῦ. Ἀμρότεροι ἀντιθέτως οἱ ἀντεισαγγελεῖς τὸσον ὁ κ. Χοιδᾶς ὅσον καὶ ὁ κ. Γιδοπούλος εἶναι κἄτοιχοι ξένων γλωσσῶν, εἶναι συγγραφεῖς ἐπιστημονικῶν ἔργων ἐκ τῶν καλλιτέρων, εἶναι ἐπιστήμονες διαπρεπεῖς. Εἰδικῶς μονογραφία τοῦ ἐτέρου ἔτυχε τοσαύτης θερμῆς υποδοχῆς παρὰ τῇ νομικῇ κόσμῳ, ὥστε νὰ πλησιάζῃ ἢ ἐξάντλησιν καὶ τῆς δευτέρας ἐκδόσεως αὐτῆς καὶ νὰ διεκδικεῖται δι' αὐτῆς θέσις ἐν τῇ Πανεπιστημίῳ. Ποία ἡ ἐργασία, ἢ μία ἔστω, τὴν ὁποίαν ἔχει νὰ παρουσιάσῃ ὁ ἐκλεγείς;

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Νομίζω ὅτι θὰ ἔπρεπε νὰ ὁμιλήτε μετὰ μεγαλυντέρας ἐπιφυλακτικότητος προκειμένου περὶ προσώπου κατέχοντος νομίμως τὴν ἀνωτάτην δικαστικὴν θέσιν.

Π. Τσαλδάρης. Δὲν νομίζω ὅτι εἰπὼν τι τὸ ἀπῆλθεν. Ἐν πάσῃ περιπτώσει δὲν θέλω νὰ ἐξετάσω τὸ ἦθος τοῦ προσώπου τὸ ὁποῖον προήχθη εἰς τὴν ἀνωτάτην τῆς δικαιοσύνης βαθμίδα, ἀρκεῖ νὰ ἀναγνώσῃ τις ὅτι ἐγγράφῳ ὡς πρὸς τὴν δικαστικὴν αὐτοῦ δρᾶσιν.

Ἀλλ' ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως ἐπεκαλέσθη καὶ τὸ ὅτι ὁ περὶ οὗ πρόκειται δικαστὴς τυγχάνει ἀρχαιότερος τῶν ἄλλων, προαχθεὶς εἰς παλαιότερους χρόνους. Δὲν γνωρίζω κατὰ ποῖον συνδυασμὸν σκέψεων ἐθεώρησεν ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως ὡς μειονέκτημα δι' ἐκείνους οἱ ὁποῖοι νῦν παρηγγωνίσθησαν, τὸ γεγονός ὅτι προήχθησαν ἐνωρίτερον τοῦ σήμερον προκριθέντος. Αὐτὸ ἀποτελεῖ κατὰ τὴν γνώμην μου πλεονέκτημα διὰ τοὺς ἀντεισαγγελεῖς τοῦ Ἀρείου Πάγου. Ἀποδεικνύει ὅτι ἐθεωρήθησαν ὑπέρτεροι τοῦ προκριθέντος σήμερον καὶ προτιμήθησαν αὐτοὶ κατὰ τὰς προαγωγὰς.

Ἐὰν ἠθέλαμε κρίνῃ ἀπὸ ἀπόψεως προσόντων ἢ Κυβερνήσεως ἔσφαλε μὴ προτιμήσασκα τοὺς ἀντιπροέδρους τοῦ Ἀρείου Πάγου διὰ τὴν θέσιν τοῦ Εἰσαγγελέως. Καὶ ὅχι μόνον τὴν θέσιν ἡδίκησεν, ἀλλὰ καὶ αὐτὸν τὸν εἰσαγγελικὸν θεσμόν. Διότι ὅταν ἐκείνοι οἱ ὁποῖοι καταβάλλουσι προσπάθειαν ἵνα διὰ πολλῶν κόπων καὶ ἐργασίας κατακτήσῃ τὴν θέσιν ταύτην ἐν τῇ φυσικῇ τῶν προαγωγῇ βλέπουν, ὅτι τὴν θέσιν ταύτην καταλαμβάνει ἄλλος, κατὰ προτίμησιν, εἶναι βέβαιον ὅτι ἢ Κυβέρνησις δὲν κάμνει ἄλλο τι εἰμὴ νὰ καταστρέψῃ τὸν κλάδον. Διὰ νὰ γνωρίσω εἰς τὴν Βουλὴν ἀπὸ ἀπόψεως συγκρίσεως ποῖα εἶναι ἡ γνώμη τῶν ἐπιστημόνων θὰ μοῦ ἐπιτρέ-

ψετε νὰ ἀναγνώσω τὴν ἐγγράφῳ ἀπὸ περιοδικὸν παλαιότατον, ἐμπνεόμενον μόνον ἀπὸ ἀπόψεων ἐπιστημονικῶν (ὁ κ. Τσαλδάρης ἀναγινώσκει περιοδικὴν ἀρθροῦ δημοσιευθέντος εἰς νομικὸν περιοδικὸν καὶ εἰς τὸ ὅποιον τονίζεται ὅτι ὁ τέως ἐπαναστατικὸς κατήγορος δὲν ἦτο ἐνδεδειγμένος διὰ νὰ διορισθῇ Εἰσαγγελεὺς παρὰ τῇ Ἀρείῳ Πάγῳ, τὸν διορισμὸν τοῦ κ. Γεωργιάδου θεωροῦμεν σπανίως ἐπιτυχῆ).

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Δὲν εἶναι καὶ μῆτε ἑλληνικὰ αὐτά.

Π. Τσαλδάρης. Ἡ κρίσις τοῦ ἐν λόγῳ Περιοδικοῦ δὲν ἐπηρεάζεται ὑπὸ καμμιᾶς ἄλλης αἰτίας. Μάλιστα, κύριοι, δὲν ἐπηρεάζεται. Διὰ νὰ ἰκανοποιήσω δὲ τὴν ἐπιθυμίαν τῶν πλειοτέρων βουλευτῶν, κατὰ πόσον ἡ κρίσις μου ἐπηρεάζεται ἐκ τῆς ἄλλοτε ἰδιότητος τοῦ νῦν Εἰσαγγελέως θὰ σὰς ὁμιλήσω ἐπ' αὐτοῦ. Καὶ ἐν ἀκόμῃ ὁ διορισθεὶς κατεῖχεν ὅλα τὰ προσόντα οὐδέποτε ἢ Κυβερνήσις ὤφειλε νὰ τὸν διορίσῃ διότι οὗτος στερεῖται πρὸ παντὸς δικαστικῆς συνειδήσεως. Χωρὶς νὰ εἶναι ἐπαναστάτης, χωρὶς νὰ εἶναι στρατιωτικὸς προσήλθεν ἐκουσίως καὶ αὐθιγότητος καὶ ἔλαβε μέρος εἰς πράξιν, τὴν ὁποίαν δὲν λέγω πῶς ἐχαρκτηρίσθη παρ' ἐμοῦ, δὲν λέγω πῶς ἐχαρκτηρίσθη παρ' ὁμῶν, ἀλλὰ λέγω πῶς ἐχαρκτηρίσθη ἀπὸ ὅλῃς τῶν πεπολιτισμένων κοσμοῦ, ὁ ὁποῖος κατεδίκασε διὰ τὴν πράξιν ἐκείνην τὸν πολιτισμὸν τῆς Ἑλλάδος, κατεδίκασε τὴν δικαιοσύνην τῆς Ἑλλάδος, διὰ νὰ σὰς δείξω πόσον ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς ἦτο κατώτερος τῆς θέσεως καὶ τοῦ ἀπλοῦ ἀκόμῃ λειτουργοῦ τῆς δικαιοσύνης θὰ σὰς ὑπομνήσω τὰ ἀδικήματα τὰ πολλαπλὰ τὰ ὁποῖα διεπράχθησαν ὑπὸ τοῦ νῦν Εἰσαγγελέως. Ὅλην τοὺ ἡ προσπαθεῖα ὑπῆρξε πῶς νὰ διαμορφώσῃ ἀδίκημα ἐκεῖ ποῦ δὲν ὑπῆρχε. Αὐτὸς εἶναι, κύριοι, ὁ ἐπινοήσας τὸν ἐνδεχόμενον δόλον, αὐτὸς εἶναι ὁ ἐπινοήσας ὅτι ἀνήκουν εἰς τὴν Ἑλλάδα χωρὶς αἱ ὁποῖαι κατ' οὐδένα νομικὸν θεσμόν συνεδέοντο μετ' αὐτῆς, ἐκάλυπτε τὸν λόγον δι' ἐπιστημονικὸν ψεύδους, ἵνα ἰκανοποιήσῃ τὰς προσπάθειάς του. Ἐν τῇ αἰθούσῃ ταύτῃ ἀνέτύχθη μετὰ πολλῆς ἐπιστημονικότητος ἢ ἑλλειψίς τῆς δικαιοδοσίας ἐκ μέρους τοῦ συγκριθέντος τότε δικαστηρίου. Οἱ τότε κατηγοροῦμενοι δὲν ἦτο δυνατόν νὰ δικασθῶν εἰμὴ παρ' ἐκείνων οἱ ὁποῖοι τοὺς εἶχον δώσει τὴν ἐντολήν. Οἱ ἀντιπρόσωποι τοῦ λαοῦ δὲν ὑπάγονται εἰμὴ εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ λαοῦ. Ὁ ἐπαναστατικὸς Ἐπίτροπος ἡδιαφόρησε καὶ ἐλησμονήσῃ τι ἐστὶ δικαιοσύνη.

Ἐπράξε δὲ καὶ τὸ χειρότερον. Ἐκείνοι ποὺ ἐδικάζοντο εἶχον τὸ δικαίωμα τὸ ὁποῖον ἐσθλάσθησαν παντοῦ καὶ πάντοτε, τὸ δικαίωμα τῆς ἀπολογίας. Καὶ οἱ ἄνθρωποι ἐκείνοι ἐκρίθησαν ἐντελῶς ἀναπολόγητοι. Θὰ μοῦ ἐπιτραπῇ νὰ ἀναφέρω τι εἶπεν ὁ ἕτερος τῶν ἐπιτρόπων ὅταν ἐξητήθη ἢ ἀναβολὴ τῆς δίκης, διὰ νὰ ἡμπορήσῃ ὁ μακαρίτης Γούναρης, ὁ ὁποῖος ἦτο εἰς τὴν κλινικὴν μετὰ 40 βελήμων πυρετὸν, νὰ προσέλθῃ νὰ ἀπολογηθῇ. Εἶπεν ὁ ἐπαναστατικὸς ἐπίτροπος (ἀναγινώσκει) ὅτι ἡ δίκη πρέπει νὰ ἐπιταχυνθῇ διὰ νὰ ἐνισχυθῇ τὸ πρόσωπον τοῦ ὁποῖου εἰς τὴν Εὐρώπῃ ἐργάζεται διὰ νὰ σώσῃ τὴν πατρίδα. Δὲν γνωρίζω τί ἐνδοῖ ὁ ἐπαναστατικὸς ἐπίτροπος, ἀλλὰ τοῦτο ἐνίσχυσε τὸ δικαστήριον εἰς τὸ νὰ δικάσῃ ὅλους ἀναπολόγητους. Καὶ μόνον ὁ Γούναρης ἦτο ἰκανὸς νὰ ἀπολογηθῇ ὅχι μόνον διὰ τὸν ἑαυτὸν του, ἀλλὰ καὶ δι' ὅλους τοὺς ἄλλους, κατέχων ὅλας τὰς λεπτομερείας τῶν ζητημάτων. Δικαστὴς λοιπὸν, λαθὼν μέρος εἰς τὴν δίκην ἐκείνην, δικαστὴς, ὅστις τοιαύτην τακτικὴν ἐτήρησε, δύναται νὰ τύχῃ τῆς ἀνωτάτης θέσεως τῆς δικαιοσύνης; Νομίζετε ὅτι ὑπηρετεῖτε τὴν δικαιοσύνην, κ. Πρόεδρε τῆς Κυβερνήσεως, ὅταν οὕτω ἐκλέγετε τοὺς δικαστὰς; Γνωρίζω τὴν γνώμην σας, ὅσον ἀφορᾷ τοὺς συμμετασχόντας εἰς τὴν δίκην ἐκείνην καὶ γνωρίζω ὅτι λέγετε διὰ τοὺς στρατιωτικοὺς ὅτι ἔκαμαν τὸν στρατὸν τοῦ Ἑδρου. Ἀλλὰ τί ἐπικλείσθη δι' αὐτὸν, ὁ ὁποῖος μόνος του ἐκ χαρκατηγῶς συμμετέσχε εἰς τὴν δίκην, ἀρρακόμενος εἰς δίκας καὶ καταδίκες καὶ εἰς βασανιστήρια, παραδιδάτων τὰς βασικὰς ἀρχὰς τῆς δικαιοσύνης; Καὶ πῶς εἶναι δυνατόν

πρόσωπον ἐπιδείξαι τοιαύτην βεβήλωσιν τῶν ἀρχῶν τῆς δικαιοσύνης νὰ τὸ καλέσετε νὰ διευθύνῃ ταύτην; Ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως δύναται νὰ ἔχῃ οἰασθήποτε ἀτομικὰς γνώμας θέλει περὶ τῶν διαφόρων προσώπων, ἀλλὰ δὲν δύναται. Ὁς Πρωθυπουργός, διὰ τῆς κρίσεως του ταύτης, νὰ συντελῇ εἰς τὴν καταρράκωσιν καὶ τὴν βεβήλωσιν τῆς δικαιοσύνης. Καὶ τὴν καταρράκωσιν τὴν δικαιοσύνην, πρῶτον διότι παρεμέρισε πρόσωπα ἄτινα καὶ λόγῳ προσόντων καὶ λόγῳ ὑπηρεσίας ὤφειλον νὰ καταλάβουν τὴν ἀνωτάτην θέσιν καὶ δευτέρον, διότι παρέσχεον ἀμοιβὴν εἰς πρόσωπον τὸ ὁποῖον τόσας κακὰς παρέσχεον ὑπηρεσίας εἰς τὴν πατρίδα. Τοιοῦτο πρόσωπον δὲν δύναται νὰ διευθύνῃ τὴν δικαιοσύνην. Καὶ ἄλλα πρόσωπα ἔλαβον μέρος εἰς τὴν ἐπανάστασιν καὶ τὴν ἐξυπηρέτησιν παντοιοτρόπως. Τὶ ἔκαμαν ὅμως τὰ πρόσωπα ταῦτα; Ἐκ τοῦ σημειώματος τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ καταφαίνεται ὅτι εἰς ἐκ τῶν ἀνωτάτων δικαστῶν δὲν ἠθέλησε νὰ δεχθῇ τὴν θέσιν τοῦ εἰσαγγελέως τοῦ Ἀρείου Πάγου προσφερθεῖσαν ὑπὸ τῆς ἐπανάστασεως, καὶ δὲν ἠθέλησε ἐπίσης νὰ ἐπανεέλθῃ εἰς τὴν δικαιοσύνην ἀργότερα λέγων, ὅτι ἀφοῦ ἀνέμιχθην εἰς ἔργα ἐπαναστατικὰ δὲν εἶμαι εἰς θέσιν νὰ ὑπηρετήσω πλέον τὴν δικαιοσύνην. Ὁ νῦν εἰσαγγελεὺς ὅχι μόνον δὲν ἐνόμισεν ὑποχρεώσιν του νὰ ἀποσυρθῇ, ἀλλὰ ἔλαβε καὶ ἀμοιβὴν. Διορίσθη ἀρεοπαγίτης καὶ δὲν ἐδέχθη τὴν θέσιν εἰ μὴ ὅταν ὠνομάσθη καὶ ἀντιπρόεδρος. Καὶ ἔλαβε παρὰ τῆς Κυβερνήσεως, τῆς ὁμολῆς λεγομένης καταστάσεως, τῆς ἐλθοῦσης νὰ ἐξομαλύνῃ τὴν κατάστασιν, ἔλαβε τὸ βραβεῖον, προκρινόμενος διὰ τὴν θέσιν τοῦ εἰσαγγελέως τοῦ Ἀρείου Πάγου. Ὁ κ. Πρωθυπουργός με μέρμερεται ἢ με ἐπιτιμᾷ, διατὶ τάχα ἡ Οἰκουμένη Κυβέρνησις εἰς τὴν ὁποίαν συμμετέσχον τὸν ἡνέχθη εἰς τὴν δικαστικὴν ὑπηρεσίαν καὶ δὲν ἐφρόντιζε νὰ τὸν θέσῃ ἐκτός. Ἀληθὺς, κ. Πρόεδρε τῆς Κυβερνήσεως, ἔχετε δίκαιον νὰ με κατηγορήσῃ, ἀλλὰ δὲν ἐλάβετε ὑπ' ὄψιν σας ὅτι ἐγὼ δὲν ἦλθον νὰ ἀναέσω πληγὰς, δὲν ἦλθον νὰ ἐνεργήσω διώξεις. Πρὶν μετὰσχῶ τῆς Κυβερνήσεως εἶχον διακηρύξει ὅτι ἐπιθυμῶ τὴν γαλήνην καὶ τὴν ἡσυχίαν τοῦ τόπου.

Α. Παπαναστασίου. Ἐσυμφωνήσαμεν νὰ ρίψωμεν εἰς τὴν λήθην τὰ τελεσθέντα.

Π. Τσαλδάρης. Καί, ἐσυμφωνήσαμεν κ. Παπαναστασίου, ἀλλὰ ὅχι νὰ ἐρχεσθε σεῖς κατόπιν νὰ ἀναξέετε τὰς πληγὰς. Τὸ λαϊκὸν κόμμα δὲν εἶναι διατεθειμένον οὔτε τὴν παραμικρὴν ἐπαναστατικὴν πράξιν νὰ κάμῃ. Ἐπερίμενε ὅμως ὅτι τὸ πρόσωπον ἐκεῖνο θὰ ἀντελαμβάνετο ὅτι δὲν ἠμπορεῖ νὰ συνεχίσῃ νὰ ἐξυπηρετῇ τὴν δικαιοσύνην. Καὶ αὐτὸ μὲν δὲν τὸ ἀντελήφθη, ἀντὶ δὲ ἡ Κυβέρνησις νὰ τοῦ υποδείξῃ τὸν δρόμον, τοῦ ἀπένειμεν ἐπιβράβειον τῶν ὑπηρεσιῶν του.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Κύριοι βουλευταί, θὰ μοῦ ἐπιτρέψετε νὰ σὰς ἀναγνώσω τὴν ἀπάντησιν, τὴν ὁποίαν διεβίβασα ἐγγράφως εἰς τὴν σχετικὴν ἐπερώτησιν, ἢ ὁποία συζητεῖται σήμερον (ἀναγινώσκει).

Πρὸς τὴν Βουλὴν,
Εἰς ἀπάντησιν τῆς ἐπερωτήσεως τοῦ κ. ἀρχηγοῦ τοῦ Λαϊκοῦ κόμματος, λαμβάνων τὴν τιμὴν νὰ ἀνακοινώσω πρὸς τὴν Βουλὴν....

.... ὅστις εἶχε διατελέσει Πρόεδρος Ἐφετών καὶ Ἀρεοπαγίτης, διορισθεὶς ὅμως δὲν ἀπεδέχθη τὸν διορισμὸν.... Καὶ ὁ μὲν κ. ἀρχηγὸς τοῦ Λαϊκοῦ κόμματος εἶπεν ἐν τῇ ἀγορεύσει του ὅτι γνωρίζει τοὺς λόγους διὰ τοὺς ὁποίους ὁ κ. Βασιλείου δὲν ἀπεδέχθη τὸν διορισμὸν, δὲν μὰς τοὺς εἶπεν ὅμως.

Π. Τσαλδάρης. Δὲν εἶπον τὴν γνώμην μου, ἀλλὰ εἶπον τί μοῦ εἶπεν ὁ ἴδιος.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Καὶ ἐγὼ θὰ σὰς εἰπῶ τί μοῦ εἶπεν ὁ ἴδιος ὅταν τὸν ἐκάλεσα νὰ καταλάβῃ τὴν θέσιν τοῦ ἀντιπροέδρου τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας. Καὶ ὑποθέτω ὅτι θὰ εἶναι ἡ πληροφορία μου νεώτερα. Λοιπὸν προχωρῶ (ἀναγινώσκει). «... Ὁ διορισθεὶς ὅμως δὲν ἀπεδέχθη τὴν θέσιν καὶ τότε ἡ Κυβέρνησις Γονατὰ προσέφερεν αὐτῷ εἰς τὸν τότε ἀρεοπαγίτην κ. Γεωργιάδην, ὅστις ὅμως μὴ θεώ-

ρῶν τότε ἑαυτὸν ὥριμον δι' αὐτὴν.... ὅτι ὁ κ. Γεωργιάδης ἐπαρουσίαζε μεγαλύτερα προσόντα ὥπως προτιμήθη εἰς τὴν θέσιν ταύτην».

Ἐκαμε κύριοι στάδιον λαμπρόν, καλύτερον τοῦ ὁποῖου δὲν ἔχουν ἐκείνοι μετὰ τοὺς ὁποίους τὸν συγκρίνετε. Διότι ὅταν ὁ κ. Γεωργιάδης ἦτο εἰσαγγελεὺς Ἐφετών, ἔχων βαθμὸν ἀντιπροέδρου τοῦ Ἀρείου Πάγου, ἐκείνοι οἱ ὁποῖοι κατὰ τὸν κ. ἀρχηγὸν τοῦ Λαϊκοῦ κόμματος ἔπρεπε νὰ προτιμήθῃ ἦσαν ἅπλοϊ πρωτοδίκαι.

Π. Τσαλδάρης. Τί σημαίνει αὐτὸ κ. Πρόεδρε; Διότι αὐτοὶ οἱ νεώτεροι ἀπέκταναν τὰ προσόντα, ὅχι τὰ τυπικά, ἀλλὰ τὰ οὐσιαστικά, διότι ἔπρεπε νὰ γίνον. Ἡ νεότης σὰς φοβίζει;

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Καθόλου. Ἀλλὰ σὰς ἐρωτῶ: Διότι ὁ κ. Γεωργιάδης ἀπέκτανε τὰ προσόντα νεώτατος καὶ ἀπὸ μακρῶν ἐτών, διὰ τοῦτο ἔπρεπε νὰ παραγκωνισθῇ; Διότι δὲν ἔγινε νεώτερος εἰσαγγελεὺς τοῦ Ἀρείου Πάγου, δὲν ἔπρεπε νὰ γίνῃ καὶ τώρα; Διότι ὑπῆρχον ἄλλοι νεώτεροι....;

Π. Τσαλδάρης. Ἄλλοι ἀνώτεροι.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Αὐτὸ θὰ τὸ ἐξετάσωμεν. Μὴ συγκινήσῃς κ. ἀρχηγέ τοῦ Λαϊκοῦ κόμματος. Μὴ συγκινήσῃς, διότι βλέπετε ὅτι ἐγὼ παρεκάλεσα τοὺς φίλους μου νὰ μὴ λάθουν τὸν λόγον ὥστε....

Π. Τσαλδάρης Συγκινούμαι, διότι βλέπω ὅτι δὲν....

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Ὁ κ. Ἀρχηγὸς τοῦ Λαϊκοῦ κόμματος ζητεῖ νὰ συγκρίσῃ τὰ πράγματα. Λυποῦμαι διότι τοῦ τὸ λέγω. Σεῖς ἰσχυρίζεσθε ὅτι δὲν ἔπρεπε νὰ ἐλαμβάνετο ὑπ' ὄψιν ὁ κ. Γεωργιάδης διότι ὑπῆρχον νεώτεροι. Ἀφοῦ προήχθη καὶ ἐκεῖνος νέος, εἶχε δὲ τὰ προσόντα—καὶ πρὸς τιμὴν του εἶναι διότι προήχθη νέος ὢν—διατὶ μὰς κατηγορεῖτε; Ἄλλως τε ὁ κ. Γεωργιάδης δὲν εἶναι ἐκ τῶν καθυστερημένων δικαστῶν προήχθη καὶ αὐτὸς νεώτατος. Δὲν ἔχω αὐτὴν τὴν στιγμὴν τὰ στοιχεῖα διὰ νὰ σὰς εἰπῶ πόσος χρόνος ἐχρειάσθη εἰς τὸν κ. Γεωργιάδην διὰ νὰ γίνῃ Εἰσαγγελεὺς τῶν Ἐφετών, τὸ ὁποῖον εἶναι περίπου ἡ θέσις τοῦ ἀντιπροέδρου τοῦ Ἀρείου Πάγου καὶ μάλιστα ἀνωτέρα κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην. Εἰσῆλθεν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τὸ 1899 καὶ τὸ 1910, δηλαδὴ μετὰ ἐνδεκαετίαν, ἦτο εἰσαγγελεὺς Ἐφετών ἔχων βαθμὸν ἀντιπροέδρου τοῦ Ἀρείου Πάγου. Δὲν ἠξέσω τὰ στοιχεῖα τὰ ὁποῖα ἔχει ὁ κ. Γιδοπούλος, πρὸς τὸν ὁποῖον ἡ ἐκτίμησίς μου εἶναι μεγίστη· ἀλλὰ δὲν πιστεύω ὅτι προήχθη εἰς ὀλιγώτερον διάστημα χρόνου. Καὶ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει: σὰς ἐρωτῶ: Διατὶ δὲν θεωρεῖτε ὅτι εἶναι στοιχεῖον διὰ τὴν προαγωγὴν τοῦ κ. Γεωργιάδου τὸ γεγονός ὅτι καθ' ὃν χρόνον οὗτος ἦτο εἰσαγγελεὺς Ἐφετών, ὁ κ. Γιδοπούλος, ἀριστος κατὰ τὰ ἄλλα ἐπιστήμων, ἦτο ἄπλοος πρωτοδίκης; Τὰ πράγματα εἶναι σαφῆ καὶ καμμία προσπάθεια πρὸς σύγχισιν δὲν εἶναι δυνατόν νὰ τὰ καταστήσῃ ἀσαφῆ. Συνεχίζω λοιπὸν τὴν ἀνάγνωσιν τῆς ἀπαντήσεώς μου (ἀναγινώσκει).

«... Δὲν ἠμπορεῖ λοιπὸν νὰ ἀμφισβητηθῇ ὅτι ὁ κ. Γεωργιάδης παρουσιάζει μεγαλύτερα προσόντα ὥπως προτιμήθη διὰ τὴν θέσιν ταύτην. ...»

Καὶ διακόπτω πάλιν διότι ὁ κ. Ἀρχηγὸς τοῦ Λαϊκοῦ κόμματος με ἐμέμφθη ὅτι δὲν ἐξέλεξα τὸν καλύτερον, καὶ ἐξήγησε νὰ πείσῃ τὴν Βουλὴν ὅτι εἶναι κατώτερος τῶν μὴ ἐκλεγέντων. Ἐν πάσῃ περιπτώσει συνεχίζω: (ἀναγινώσκει).

«... Τὸ γεγονός ὅτι διατέλεσε κυβερνητικὸς ἐπίτροπος... ἀπὸ τὴν δικαιοδοσίαν εἰς τὴν ἁπλῶς διοικουσαν δικαιοσύνην».

Π. Τσαλδάρης. Ἡ διάκρισις ποῦ κάμει δὲν εἶναι ἀκριβής.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Δὲν εἶμαι υπερῆφανος διὰ τὰ νομικά μου, ἀλλὰ εἶμαι εἰς θέσιν νὰ κάμω τὴν διάκρισιν.

Π. Τσαλδάρης. Δικαιοδοτεῖ.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Δικαιοδοτεῖ πῶς;

Π. Τσαλδάρης. Ἐκφράζων τὴν γνώμην του.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Παρακαλῶ νὰ μὴ κρίνετε τὸν ἀξιότιμον κ. ἀρχηγὸν τοῦ λαϊκοῦ κόμματος ὡς νομικόν

από αυτήν την απροσεξίαν εις την οποίαν ύπέπεσαν. Είναι πολύ ανώτερος παρ' όσον αποδεικνύει ή γνώμη την οποίαν υποστηρίζει ότι τὸ νὰ ἐκδίδῃ τις γνωμοδοτήσεις ἀποτελεῖ ἀσκησιν διοικήσεως (χειροκρατήματα).

Π. Τσαλδάρης. Δὲν εἶναι ἡ διοίκησις, κ. Πρόεδρε τῆς Κυβερνήσεως. Καὶ υποθέτω ὅτι τὰ χειροκρατήματα ποὺ σὰς ἐδόθησαν, σὰς ἐδόθησαν ἀπὸ μὴ νομικοῦς.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Συνεχίζω, κύριοι. Ἐγὼ θὰ παρακαλέσω, θὰ κάμω αἰτησιν μάλιστα εἰς τὸν ἀξιότιμον κ. ἀρχηγὸν τοῦ Λαϊκοῦ κόμματος, νὰ μὲ ἀκούσῃ μετὰ προσοχῆς, νὰ μὲ ἀκούσῃ μετ' ὑπομονῆς καὶ νὰ μὴ μὲ διακόπῃ, καὶ ὡς λάβῃ τὸν λόγον νὰ μὲ ἀντικρούσῃ ἀκολούθως. Διότι ἐλπίζω ὅτι πάντες θέλομεν νὰ ἀποφύγωμεν τὴν ἐξαφν τῶν παθῶν καὶ ἡ συζήτησις ἡ σημερινὴ εἶναι ἐξ ἐκείνων, αἱ ὁποῖαι δύνανται περισσώτερον πάσης ἄλλης νὰ ἐξάπτουν τὰ πάθη, καὶ καθήκον ἔχομεν νὰ εἰμεθα προδευτικοί, ἐφ' ὅσον δὲ γίνονται διακοπαὶ ἡ συζητήσεις γίνεται ζοηροτέρα ἡ ἡρεμία πολλάκις σκοτίζεται καὶ εἶναι κίνδυνος, χωρὶς νὰ τὸ θέλωμεν οὔτε ἐγὼ οὔτε ἐκεῖνος, νὰ μὴ συντελέσωμεν τὴν ἐσπέραν ταύτην εἰς τὸ νὰ ξεχνᾶται τὸ παρελθόν. «Ἄλλο ζήτημα βεβαίως ἐὰν ἐπωροτάται σοβαρὸς ἡ Κυβέρνησις, διατὶ δὲν ἀπέλυσε τὸν κ. Γεωργιάδην ἐκ τῆς θέσεως τοῦ ἀντιπροέδρου τοῦ Ἀρείου Πάγου, εἰς τὴν εὐρὴ καὶ τὸν διετήρησεν ἡ Οἰκουμένη Κυβέρνησις τῆς ὁποίας μετέτρεξε ἐπὶ ἱκανοὺς μῆνας καὶ ὁ ἀρχηγὸς τοῦ Λαϊκοῦ κόμματος. Ἐνέμισα, κύριοι, ὅτι μοῦ ἐπεδόλλετο νὰ ἀναγνώσω ἐνώπιον τῆς Βουλῆς τὴν ἐγγράφον ἀπάντησίν μου, διότι ἐπίστευα εὐλοκρινῶς ὅτι μὲ αὐτὴν θὰ ἐκρίνετο περὶ τὸν νὰ προκληθῇ ἡ σημερινὴ συζήτησις ἐνώπιον τῆς Βουλῆς. Καὶ ἔρχομαι ἡδὴ εἰς τὴν ἀγόρευσιν τοῦ ἀξιότιμου ἀρχηγοῦ τοῦ λαϊκοῦ κόμματος.

Μὰς εἶπε, διατὶ διετηρήσατε τὴν θέσιν αὐτὴν κενὴν ἐπὶ ἐν καὶ πλέον ἔτος, τὸ ὅποion ἀποδεικνύει ὅτι ἐθεωρήσατε καὶ τοὺς ἀντεισαγγελεῖς, τοὺς ἐκ τοῦ νόμου ἀναπληρωτὰς τῶν εἰσαγγελέων τοῦ Ἀρείου Πάγου, ὡς ἐπαξίως κατέχοντας τὴν θέσιν αὐτὴν. Καὶ ἐθέλῃ ποτὲ δὲν ἡρνήθην νὰ εἶπω ὅτι οἱ ἀντεισαγγελεῖς τοῦ Ἀρείου Πάγου δὲν ἀνεπλήρουν ἐπαξίως τὴν ἀπουσιάζοντα εἰσαγγελέα, ἀλλ' ἐὰν θέλει νὰ πληροφωρηθῇ ὁ ἀξιότιμος ἀρχηγὸς τοῦ Λαϊκοῦ κόμματος, διατὶ ἐπέκρασε τόσος χρόνος πρὶν ἢ φθάσῃ ἡ Κυβέρνησις νὰ πληρώσῃ τὴν θέσιν αὐτὴν. τὴν σπουδαιότατην, ἔχω καθήκον νὰ σὰς πληροφωρήσω ὅτι ἡ μακρὰ αὕτη πάροδος τοῦ χρόνου προήλθεν ἐκ τοῦ γεγονότος ὅτι ἡ μελέτη ἡ εὐσυνείδητος τῶν πραγμάτων, τῶν ὄρων τοῦ προβλήματος τὸ ὅποion ἐτίθετο πρὸ τῆς Κυβερνήσεως μὲ ἔφερον εἰς τὴν ἀναγνώρισιν ὅτι ὁ Γεωργιάδης ἦτο ὁ ἀρχαιότερος ἐκ τῶν ἐχόντων τὰ προσόντα, ὁ ὁποῖος ἠδύνατο νὰ καταλάβῃ τὴν θέσιν αὐτὴν, ἀλλὰ ἀπέστεργον ἐπὶ ἱκανὸν χρόνον νὰ φθάσω εἰς τὴν πληρώσιν τῆς θέσεως, διότι δὲν εὕρισκον μὲν τὸν ἄλλον, τὸν ὁποῖον μπορούσα νὰ διορίσω, καὶ ὁ ὁποῖος μπορούσε νὰ ἀνταποκριθῇ πρὸς τὰ ὑψηλὰ καθήκοντα τῆς θέσεως αὐτῆς, ἐδίσταζον δὲ νὰ διορίσω τὸν κ. Γεωργιάδην ἀκριβῶς διότι ὑπῆρξεν ἐπαναστατικὸς ἐπίτροπος εἰς τὸ δικαστήριον καὶ ἐγνώριζον ὅτι θὰ προεκάλουν τὴν δυσφορίαν τοῦ Λαϊκοῦ κόμματος.

Τὸ ζήτημα ἦλθε κατ' ἐπανάληψιν ἐνώπιον τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου. Ἐξεδηλώθησαν καὶ ἐκεῖ γνώμαι, ὅχι περὶ τοῦ ὅτι ἄλλος τις εἶναι καλύτερος ἢ περὶ τοῦ ὅτι ὁ Γεωργιάδης δὲν ἔχει τὰ προσόντα, ἀλλ' ὅτι καλὸν εἶναι ἴσως, διὰ νὰ ἀποφύγωμεν τὴν ἀνάγκην τῶν παθῶν, νὰ μὴ διορίσωμεν τὸν Γεωργιάδην. Καὶ ἐγὼ προεκάλεσα καὶ ψηφοφορίαν, ἡ ὁποία ξέρετε κ. ἀρχηγὸς τοῦ λαϊκοῦ κόμματος ὅτι δὲν εἶναι συνήθης εἰς τὰ κοινοβουλευτικὰ ἔθιμα, ψηφοφορίαν μέσα εἰς τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον δηλαδὴ, καὶ ἡ ψηφοφορία ἀπέβη πάντοτε ὑπὲρ τοῦ διορισμοῦ τοῦ Γεωργιάδου καὶ ἐγὼ ὡς κατ' ἐξοχὴν ὑπεύθυνος καὶ ἀρχηγὸς τῆς Κυβερνήσεως, ἔλεγον, ἀφῆστέ το πάλλιν, νὰ ἰδοῦμεν ὀλίγον καὶ εἶδον τὸν τότε συνάδελφόν μου καὶ ἀγαπητὸν βουλευτὴν Καρδίτσης τὸν κ. Σιδερῆν, ὁ ὁποῖος μοῦ ἔλεγε: «κ. Πρόεδρε, ἀληθινὰ δυσ-

σκολεύομαι νὰ ἐξακολουθῶ ὑπέχων τὰς εὐθύνas τῆς δημοσίας τάξεως, ἐφ' ὅσον δὲν πληροῦμεν τὴν θέσιν αὐτὴν δι' ἐνὸς προσώπου, τὸ ὅποion πραγματικῶς νὰ εἶναι ἱκανὸν νὰ ἀντιμετωπίσῃ τὰ βρώματα καθήκοντα, τὰ ὅποια τοῦ ἐπιβάλλει ἡ θέσις». Καὶ ἐδέησε νὰ καθησυχάσω τὸν συνάδελφόν μου λέγων ὅτι εὐτυχῶς τὰ τῆς δημοσίας τάξεως ἐπὶ τοῦ παρόντος εὐρίσκονται εἰς καλὴν θέσιν, ἡμπορεῖς νὰ περιμένῃς ὀλίγον, διότι βλέπεις ὅτι εὐρίσκομαι εἰς αὐτὴν τὴν δύσκολον θέσιν. «Ὅταν, κύριοι, ἐπέστρεψα ἀπὸ τὴν Ἀγκυραν καὶ ἔμαθα τί κατὰ τὴν ἀπουσίαν μου εἶχεν ἀποιοληθῇ, ὅτι ἔγινε μία προσπάθεια ὀργανωμένη πρὸς ἀνατροπὴν βιαιάν τοῦ νομίμου συνταγματικοῦ τῆς χώρας καθεστώτος, τότε πλέον αἱ ἀνησυχίαι τῆς συνειδήσεώς μου καθησυχασθήσαν καὶ ἀπεφάσισα τὸν διορισμὸν τοῦ Γεωργιάδου, διότι, εἶπον, ἐνώπιον τῆς σημερινῆς νέας καταστάσεως πραγμάτων, νέας καταστάσεως τὴν ὁποίαν ἐξεδήλουν καὶ ἡ ἀπόπειρα τῆς βιαιᾶς ἀνατροπῆς καὶ αἱ δηλώσεις τοῦ πρώην Βασιλέως ἐν Λονδίνοι, καὶ ἡ ἀρθρογραφία τοῦ Μοναρχικοῦ τύπου καὶ δηλώσεις ἄλλαι πλέον ὑπεύθυνοι καὶ πλέον ἄξιοι προσοχῆς, περὶ ὧν θὰ ὁμιλήσω μετ' ὀλίγον, τότε ἔκρινον ὅτι δὲν μοῦ ἐπέτρεπετο νὰ ἀναλάβω τὴν εὐθύνην ὅπως ἀφῆνω κενὴν τὴν θέσιν τοῦ ἀνωτάτου Εἰσαγγελέως τῆς χώρας, ἀπλῶς καὶ μόνον διὰ νὰ μὴ δυσχεραίσω ἐν ἐκ τῶν ἀντιπάλων κομμάτων. Ἀλλὰ πρὶν προχωρήσω περαιτέρω θέλω νὰ δικαιολογήσω καὶ πέραν τῆς ἐγγράφου ἀπαντήσεως πρὸς τὴν ἐπερώτησιν, θέλω νὰ δικαιολογήσω, διατὶ προετίμησα τὸν κ. Γεωργιάδην ὡς Εἰσαγγελέα τοῦ Ἀρείου Πάγου.

Ὁ κ. Ἀρχηγὸς τοῦ Λαϊκοῦ κόμματος εἶπεν ὅτι παρεγνωρίσθησαν ἄλλα πρόσωπα, ἀπείρω ἀνώτερα καὶ προφανῶς ὅπῃ νίττετο τοὺς ἀντεισαγγελεῖς τοῦ Ἀρείου Πάγου, δύο τοὺλάχιστον τοὺς ὁποίους ἐμνημόνευσεν. Ἐγὼ ἐφείλω νὰ εἶπω ὅτι ἀπὸ τὸν πόνεμόν τιμὴν ἀπερίοριστον καὶ ἐκτίμησιν μεγάλην καὶ εἰς τὸν χαρακτήρα καὶ εἰς τὴν νομικὴν μόρφωσιν τῶν δύο ἀντεισαγγελέων, τοὺς ὁποίους ἐμνημόνευσας, ἀλλ' ἐθώρησα καὶ πιστεύω, καὶ εἶναι βαθεῖα ἡ πεποίθησίς μου, ὅτι ὁ κ. Γεωργιάδης εἶναι πολὺ ἀνώτερος ὡς εἰσαγγελεὺς τοῦ Ἀρείου Πάγου. Ἐὰν ἐπρόκειτο νὰ πληρώσωμεν μίαν θέσιν δικαιοδοτούσης ἀρχῆς θὰ ἐθεώρουν ὅτι καὶ οἱ ἄλλοι ἔχουν ἱκανὰ προσόντα, ἰσοδύναμα ἴσως μετὰ τοῦ κ. Γεωργιάδου, ἀλλ' ἐφῄσον ἐπρόκειτο διὰ τὴν διοίκησιν τῆς δικαιοσύνης, τῆς ὁποίας δεξιὰ χεὶρ εἶναι ὁ εἰσαγγελεὺς τοῦ Ἀρείου Πάγου, διὰ τὴν διοίκησιν τῆς δικαιοσύνης οὔτε ὁ κατὰ τὰ ἄλλα λαμπρότατος ἀντεισαγγελεὺς τοῦ Ἀρείου Πάγου κ. Χοιδάς οὔτε ὁ κατὰ τὰ ἄλλα λαμπρότατος ἐπίσης ἀντεισαγγελεὺς κ. Γιδοπούλος, εἶχαν τὴν στιβαρὰν χεῖρα, ἡ ὁποία ἐπεδόλλετο διὰ νὰ κατορθωθῇ ἡ διοίκησις τῆς δικαιοσύνης, ἐφῄσον ἐξαράτταται ἀπὸ τὸν εἰσαγγελέα τοῦ Ἀρείου Πάγου, νὰ ἀσκήται ἐπαρκῶς καὶ περὶ πόντως. Ὁ κ. Ἀρχηγὸς τοῦ Λαϊκοῦ κόμματος μοῦ εἶπεν ὅτι δὲν κάμνει καμμίαν σύγκρισιν μετὰ τοῦ κ. Γεωργιάδου καὶ τῶν ἄλλων δύο ἀντεισαγγελέων. Ἐγὼ δὲν ἔχω κανὲν καθήκον καὶ δικαίωμα νὰ κάμνω τοιαύτην σύγκρισιν, περιορίζομαι μόνον νὰ εἶπω ὅτι ὁποῖος θὰ ὑπάρξῃ ὁ νῦν Εἰσαγγελεὺς τοῦ Ἀρείου Πάγου θὰ τὸ γνωρίσωμεν μεταγενεστέρως ἀπὸ τῆς ὑπηρεσίας αὐτοῦ. Καὶ τὸ παρελθὸν παρέχει ὅλας τὰς ἐπιτηδεύσεις καὶ ὅλας τὰς ἐγγυήσεις ὅτι ἡ ὑπηρεσία αὐτοῦ θὰ εἶναι ὑπηρεσία ἀνωτάτου λειτουργοῦ τῆς δικαιοσύνης, ἀλλ' ὁ Ἀρχηγὸς τοῦ Λαϊκοῦ κόμματος θεωρεῖ ἀνεπιτυχὴ τὸν διορισμὸν διότι ὁ κ. Γεωργιάδης δὲν ἔχει καὶ συγγραφὰς καὶ τοιαύτας ἔχουν οἱ ἀντεισαγγελεῖς τοῦ Ἀρείου Πάγου ἢ μᾶλλον ὁ ἑστέρως ἐξ αὐτῶν. Ἐχει ὁ κ. Γιδοπούλος, δὲν ξεύρω ἂν ἔγραψεν ὁ κ. Χοιδάς. Ὁ κ. Γιδοπούλος νομίζω ὅτι κατευθύνεται δι' αἰσχύνην πρὸς τὴν θέσιν τῆς καθηγεσίας τῆς Πολιτικῆς Διοικήσεως, ἀλλὰ δύναμαι νὰ βεβαιώσω τὸν ἀξιότιμον Ἀρχηγόν τοῦ Λαϊκοῦ κόμματος, ὅτι θὰ ὑπέκυπτεν εἰς πολιτικὸν λάθος πρῶτης τάξεως ἐὰν, προκειμένου νὰ διορίσῃ ἕνα ἀρχηγὸν τῆς διοικήσεως τῆς δικαιοσύνης, διορίσεν ἕνα συγγραφέα καὶ ὅχι ἕνα ἀνὴρωπον ἔχοντα τὸ σθένος καὶ τὴν δύναμιν νὰ ἀσκῇ

ὡς ἐπὶ τῆς ἀσφαλείας τὴν ἐπίβλεψιν ἐπὶ τῶν δικαστηρίων καὶ ἰδίᾳ τῶν εἰσαγγελικῶν ἀρχῶν. Μοῦ δίδει τὴν πληροφωρίαν ὁ κ. ἀρχηγὸς τοῦ Λαϊκοῦ κόμματος τὴν ἐσπέραν ταύτην, καὶ δὲν ἔχω τὸν καιρὸν νὰ τὴν βρασάνίσω καὶ τὴν ἐξακριβώσω ὅτι ὁ κ. Γεωργιάδης δὲν ἔφερε ξένας γλώσσας. Ἐγὼ τοὐλάχιστον ξεύρω ὅτι προχθές, ὅταν τὸν ἐκάλεσα καὶ πάλιν διὰ νὰ τὸν ἐρωτήσω τί γίνεται ἡ ὑπόθεσις τῆς κινήσεως ἐννοῶ ἡ ὑπόθεσις τῆς κατὰ τῆς ΕΛΦΑ κατηγορίας ἡ ὁποία δικαιωνέται, ἔλαβα ἀφορμὴν νὰ ὁμιλήσω μετ' αὐτοῦ διὰ τὴν καθυστέρησιν τῆς ἀπονομῆς τῆς δικαιοσύνης ὅχι πλέον τῆς πολιτικῆς, καὶ τοῦτο εἶναι σοβαρὸν, ἀλλὰ πρὸ πάντων τῆς ποινικῆς, ἥτις ἀπελεῖ διηρηκῶς τὴν δημοσίαν τάξιν. Διότι ὅταν τὰ ἀδικήματα δὲν δικάζονται ἐγκαίρως, ἀλλὰ μετὰ χρόνον μακρότατον καταλήγει συνήθως ἡ δικαστικὴ ποινικὴ καταδίωξις εἰς μίαν ἀποτυχίαν.

Καὶ τότε τοῦ εἶπα ὅτι εὖρ σκόρμενος εἰς Ἰταλίαν εἶδον τὸν Ὑπουργὸν τῆς Δικαιοσύνης, τὸν διάστημον νομοδιδάσκαλον καὶ Ὑπουργὸν τῆς Δικαιοσύνης καὶ ἀρχηγὸν ὕλης τῆς κινήσεως τῆς μεταρρυθμιστικῆς τοῦ δικαίου ἐν Ἰταλίᾳ, τὸν κ. Ρόκαν, μετὰ τοῦ ὁποῖου ὁμιλήσας καὶ ὁ ὁποῖος μοῦ εἶπεν ὅτι νομίζει ὅτι ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἐπίσπευσιν τῆς δικαιοσύνης, ἡ τελευταία ποινικὴ δικονομία, ἡ ὁποία ἐτέθη εἰς ἐφαρμογὴν πρὸ ὀλίγων μηνῶν, δύο ἢ τριῶν νομίζω, λύει τὸ ζήτημα ἐπαρκῶς, διότι, προσέθεσεν ἡ πρῆξις θὰ μὰς τὸ ἀποδείξῃ. Εἶπον εἰς τὸν εἰσαγγελέα τοῦ Ἀρείου Πάγου «ἔχω ἐδῶ τὴν Ἰταλικὴν ποινικὴν δικονομίαν, μετὰ σχολίων, ἀλλὰ φέρομαι μὴ πως δὲν γνωρίζετε τὴν Ἰταλικὴν γλώσσαν», καὶ μοῦ εἶπεν: «ἔχω δῶστε μοῦ τὴν, γνωρίζω τὰ Ἰταλικά, ὥστε δύναμαι νὰ βεβαιώσω τὸν ἀξιότιμον ἀρχηγὸν τοῦ λαϊκοῦ κόμματος ὅτι γνωρίζει μίαν τοὐλάχιστον, ἀπὸ τὰς σπουδαιότατας εὐρωπαϊκὴν γλώσσαν, ὑποθέτω δὲ ὅτι γνωρίζει καὶ ἄλλας—καμμία ἀμφιβολία—θὰ ἦτο δὲ πραγματικῶς ἀποδεικτικὸν ὅχι πολλῆς φιλοτιμίας ἀφοσίσεως εἰς τὸ ἔργον τοῦ ἐὰν δὲν εἶχε φροντίσει νὰ μπόρῃ νὰ διαβάσῃ τὰ ξένα συγγράμματα διὰ νὰ φωτίσεται. Ἀλλ' ἡ πληροφωρία τοῦ κ. ἀρχηγοῦ τοῦ λαϊκοῦ κόμματος εἶναι ἀσφαλῶς ἐσφαλμένη ἀφοῦ σὰς φέρω τὴν βεβαίωσιν ὅτι ὁ εἰσαγγελεὺς τοῦ Ἀρείου Πάγου γνωρίζει τοὐλάχιστον τὰ Ἰταλικά. Ὁ κ. ἀρχηγὸς τοῦ Λαϊκοῦ κόμματος ὁμιλήσας καὶ περὶ τοῦ ἥθους τοῦ εἰσαγγελέως τοῦ Ἀρείου Πάγου, ἀλλ' ἐπὶ τοῦ σημείου τούτου ὑπῆρξεν ἀπολύτως ἁρμόστια. Δὲν εἶπε ποῖα πρῆξις ἀποδεικνύουσιν ὅτι καθυστέρει τὸ πρῶτον ἀποφασιστικῶς τῆς δικαιοσύνης τῆς δικαιοσύνης ὅσον ἀφορᾷ τὸ ἥθος, ἀφοῦ ἀφαίρεσθαι τὴν δρᾶσιν αὐτοῦ, διαρκούσης τῆς ἐπαναστάσεως, ἐπὶ τῆς ὁποίας θὰ ἐπανέλθω μετ' ὀλίγον.

Ὁ ἀξιότιμος ἀρχηγὸς τοῦ Λαϊκοῦ κόμματος, διὰ νὰ ἀποδείξῃ ὅτι τὴν γνώμην αὐτοῦ συμμερίζονται οὐχὶ μόνον οἱ πολιτικοὶ πρὸς αὐτὸν ὁμόφρονες ἀλλὰ καὶ γενικώτερον ἡ ἐπιστήμη, μὰς ἀνέγνωσε τὸ σημείωμα ἐνὸς περιοδικοῦ πρὸς ἐκδηλώσιν ἀμερολήπτου ἐπιστημονικῆς κριτικῆς. Ἀλλ' εὐσυνείδητος, ὡς εἶναι, μὰς ἀνέγνωσεν ὁλόκληρον τὸ σημείωμα καὶ εἶδομεν ὅτι ἀρχίζει ἀπὸ τὸν χαρακτηρισμὸν τοῦ Γεωργιάδου ὡς ἐπαναστατικοῦ κατηγοροῦ καὶ ὕλη ἡ Βουλὴ διέκοψε τὸν ἀρχηγὸν τοῦ Λαϊκοῦ κόμματος διὰ νὰ τοῦ εἴπῃ ὅτι μὴ μὰς ἀναφέρετε τοιαύτας κρίσεις, αἱ ὁποῖαι ἀρχίζουν μετ' αὐτοῦτον χαρακτηρισμὸν. Ἀλλ' ὁ κ. ἀρχηγὸς τοῦ λαϊκοῦ κόμματος ἐπροχώρησε καὶ περαιτέρω. Ἀναγνωρίζων ὅτι τὸ ἔδαφος ἐπὶ τοῦ ὁποῖου εἶχε σταθῇ μέχρι τῆς στιγμῆς ἐκείνης ἦτο εἰς ἄκρον ἀρροσφαλὲς ἐπῆρθε γενναίως εἰς τὸν στίβον, ἐκεῖ ὅπου πραγματικῶς ἐντοπίζεται ἡ συζήτησις ἐν τῇ συνειδήσει τῶν ἐπερωτώντων ὡς πρὸς τὸ ζήτημα τοῦ εἰσαγγελέως τοῦ Ἀρείου Πάγου. Μὰς εἶπεν ὅτι καὶ ἂν κατεῖχεν ὅλα τὰ προσόντα, οὐδέποτε ἡ Κυβέρνησις ἐπρεπε νὰ διορίσῃ τοῦτον, διότι στερεταὶ δικαστικῆς συνειδήσεως καὶ τὴν ἀπόδειξιν αὐτὴν παρέχει τὸ ὅτι ἐδέχθη, ὅχι ἐδέχθη, ἀλλ' ὅτι ἐκουσίως καὶ αὐθουρήτως ἔλαβε μέρος εἰς πρᾶξιν, ἡ ὁποία ἐχαρακτήρισθη ἀπὸ ὁλόκληρον τὸν πολιτικὸν κόσμον ὡς τερατώδης. Ὑποθέτω ὅτι ὁ κ. ἀρχηγὸς τοῦ Λαϊκοῦ κόμματος δὲν ὑπῆρξεν ἀκριβῆς εἰς

τὴν διατύπωσιν τῆς πληροφωρίας ποὺ μὰς ἔδωκε, διότι, ἐὰν ἦτο ἀκριβῆς, φαίνεται ὅτι τὸ γεγονός ἔχει ὡς ἔφη. Συνεπρὸς τὴν τὸ δικαστήριον, ἴσως ἤρχισε καὶ ἡ συνεδρίασις αὐτοῦ, καὶ μίαν ὥρισμένην στιγμὴν ἐσθάλλει εἰς τὴν ἀθροῦσιν αὐτοῦ κῆποιος κύριος ὁ ὁποῖος λέγει, θέλω καὶ ἐγὼ νὰ γίνω κατήγορος ἐπαναστατικῆς ποίος εἰσθε σεις; Εἰμὶ ὁ κ. Γεωργιάδης. Ὡρίστε καὶ τοῦ λόγου σου.

Π. Τσαλδάρης. Μὴ ἀναφέρετε τὰ περιστατικά τὰ ὁποῖα εἶναι τόσον ἐπιζήμια. Εἶναι γνωστὸν εἰς ὅλον τὸν κόσμον ὅτι προσήλθε χωρὶς νὰ κληθῇ ἀπὸ κανένα, διότι εἶχε τὴν ἐγκληματορικὴν αὐτὴν διάθεσιν.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Ὁ κ. ἀρχηγὸς τοῦ λαϊκοῦ κόμματος ἐπιμένει εἰς τὴν πληροφωρίαν. Ἐνέμιξα ὅτι θὰ τοῦ δώσω εὐκαιρίαν νὰ τὴν διορθώσῃ, εἰς ὅλας ἀπόκειται νὰ κρίνεται ἐὰν εἶναι πιθανόν καὶ ἂν εἶναι παραδεκτὸν αὐτὸ τὸ γεγονός, τὸ ὁποῖον καταγγέλλει ὁ κ. ἀρχηγὸς τοῦ λαϊκοῦ κόμματος ὅτι οὐχὶ κληθεῖς ὑπὸ τῆς ἐπαναστάσεως, ἀλλὰ αὐθουρήτως παρουσιάσθη καὶ ἀνέλαβε τὰ καθήκοντα τοῦ κατηγόρου. Ἐγὼ δὲν δύναμαι νὰ δεχθῶ ἂνευ ἄ. ἐδείξω ἀδικασίαν ὅτι ἔλαβε χώραν τοιοῦτο γεγονός. Εἰμὶ βέβαιος ὅτι εἰς τὰ πρακτικὰ τοῦ δικαστηρίου ἐκεῖνου δὲν ἀναφέρεται τοιοῦτο γεγονός. Εἰμὶ βέβαιος ὅτι οὔτε αἱ ἐφημερίδες τῆς ἐποχῆς ἐκείνης τὸ ἀναφέρουν, διότι θὰ ἀνεγράφον, θὰ ἦτο σκάνδαλον αὐτὸ, τὸ ὁμολογῶ.

Π. Τσαλδάρης. Δὲν γνωρίζετε πῶς ἐγράφοντο αἱ ἐφημερίδες τῆς ἐποχῆς ἐκείνης. . .

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Ἐὰν εἶχε κάποιος τοιοῦτό τι ὁ κ. Γεωργιάδης καὶ τὸ ἐγνώριζον, βεβαίως θὰ ἐνέμιζον διὰ τοῦτον τὸν λόγον ὅτι δὲν εἶχεν ἦθος δικαστικὸν ἐὰν ἐπέμενε καὶ ἦλθε λέγων θέλω καὶ ἐγὼ νὰ λάβω μέρος εἰς τὸ δικαστήριον. Ἀλλὰ τὸ τοιοῦτον εἶναι ἀναπόδεικτον καὶ εἰμαι βέβαιος ὅτι εἶναι ἀπολύτως ἀνακρίβης. Καὶ τότε κ. ἀρχηγὲ τοῦ λαϊκοῦ κόμματος, εἰσθε ὑποχρεωμένοι νὰ ἀναγνωρίσητε ὅτι ὅλη σας ἡ κατηγορία κατὰ τῆς Κυβερνήσεως, διότι διώρισε τὸν ἀντιπρόεδρον τοῦ Ἀρείου Πάγου εἰσαγγελέα αὐτοῦ στηρίζεται εἰς τὸ γεγονός ὅτι ὁ κ. Γεωργιάδης ἀνῆκε εἰς τοὺς στιγμιαίους ἐκείνους ἀνθρώπους, οἱ ὁποῖοι εἶναι οἱ ἐπαναστάται τοῦ 1922. Ἐπὶ τοῦ σημείου αὐτοῦ, ἀξιότιμε ἀρχηγὲ τοῦ λαϊκοῦ κόμματος, καὶ ἀλληλογραφία οὐχὶ ἀπαξ διεσχίσθη καὶ συζητήσεως πρὸς τὴν Βουλὴν διεσχίσθησαν καὶ γνωρίζετε πόσον ἀποτόμως ἀντιτίθενται αἱ ἀντιλήψεις τοῦ λαϊκοῦ κόμματος πρὸς τὰς ἀντιλήψεις ὅχι ἀπλῶς τῆς φιλελευθέρας παρατάξεως ἀλλ' ὁλοκληρῶς τῆς Δημοκρατικῆς παρατάξεως. Ἀντιτίθενται πρὸς αὐτὴν ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἐκτίμησιν τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ 1922. Ὅσα σὰς ἔγραψα τότε, θεωρήσατέ τα ἐναντακαυδανόμενα καὶ σήμερον, δὲν ἔχω ἀνάγκην νὰ τὰ ἐπαναλάβω, ἀφοῦ εἶναι γραμμένα. Ὁμολογῆσαιμεν καθ' ὅσον ἐνθυμούμαι καὶ ὅλοι οἱ δημοκρατικοὶ ἀρχηγοὶ ὅτι διεπράχθησαν σφάλματα ἐπὶ τῆς ἐπαναστάσεως, ὅτι διεπράχθησαν ὑπερβολαὶ ἐπὶ τῆς ἐπαναστάσεως, ἀλλ' ἐδηλώσαμεν ὅλοι ὅτι θεωροῦμεν ὅτι οἱ ἄνδρες τῆς ἐπαναστάσεως ἐκείνης ὅχι μόνον δὲν εἶναι μειωμένοι ἐνώπιον καὶ τῆς σημερινῆς γενεᾶς, ἐνώπιον καὶ τῆς σημερινῆς ἱστορίας τῆς χώρας, ἀλλὰ τὸν ἀντιπὸν θὰ ἀναγνωρισθῇ ὅτι προσέφεραν μεγάλας ὑπηρεσίας εἰς αὐτὴν (χειροκρατήματα) καὶ θέλοντες νὰ ἀποκαλέσῃ τὸν κ. Γεωργιάδην ἀπὸ τὴν τιμὴν ἡ ὁποία τοῦ ἀνῆκε ὡς ἐπαναστάτου τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ὑπενομιμάσθε ὅτι ὑπερκατέβη τὸν ἄνδρα αὐτοῦ εἶπον ὅτι μὰς ἔκαμιν τὸν στρατὸν τοῦ Ἑβρου, ὁ ὁποῖος μὰς ἐπέτρεψε νὰ συνάψωμεν ἐν τῇ ἐιρήνῃ εἰς τὴν Λωζάννῃ. Ὅλη ἡ ἐκτίμησις ἡ πρὸς τοὺς ἐπαναστάτας τοῦ 1922 δὲν περιορίζεται εἰς τὴν δημιουργίαν τοῦ στρατοῦ τοῦ Ἑβρου. Πρῶτα ἀπὸ ὅλα εἶναι ὅτι ἔκαμιν τὴν ἐπαναστάσιν (χειροκρατήματα) Πρῶτα ἀπὸ ὅλα εἶναι ὅτι ὑπῆρξεν ἐπαναστάσις. Βεβαίως ὁλιόμοιθα διὰ τὰς ὑπερβολὰς εἰς τὰς ὁποίας περιήλθον, ἀλλὰ ὅλοι αἱ ἐπαναστάταις—τὸ γνωρίζομεν καλῶς—διεπράξαν ὑπερβολὰς. Ὅσαι τοὐλάχιστον ἦσαν ἄξιοι τοῦ ὀνόματος τῆς ἐπαναστάσεως. Εἶναι ἀδύνατον νὰ συνδεθῇ πρὸς τὴν ἐννοίαν τῆς ἐπαναστά-

σεως ή αποφυγή των υπερβολών, διότι ή επανάστασις καταλύει τὸ υπάρχον δίκαιον καὶ στρέφει τὴν ψυχὴν καὶ τὸ βλέμμα πρὸς τὸν οὐρανόν, ὅπου πιστεύει ὅτι θὰ εὕρῃ τὸ καλὺτερον δίκαιον διὰ τὸ καταδικάζει εἰς τὴν γῆν καὶ τὸ ἐγκαθιδρύσει. Δὲν τὸ ἐπιτυχάνει πάντοτε. Συχνὰ μάλιστα ή ἀποτυχία ὡθεῖ εἰς τὴν ἀντίδρασιν. Ἀλλ' οἱ εὐγενεῖς σκοποὶ κάθε επανάστασεως, ή ὁποία τείνει εἰς ἕν ἰδεώδες οἶον, ἤτο τὸ ἰδεώδες ἐκείνων οἱ ὁποῖοι ἔκαμν τὴν επανάστασιν, οἱ ὁποῖοι ἐφρόνουν ὅτι μετὰ τὴν καταστροφὴν τῆς Μ. Ἀσίας δὲν ἦτο δυνατόν νὰ διατηρηθῇ τὸ καθεστὼς τὸ ὅποιον ἔφερα τὴν καταστροφὴν, ὅλοι ἐκείνοι οἱ επαναστάται εἶναι ἄξιοι τιμῆς ὅχι μόνον διὰ τὸ ἔργον τοῦ στρατοῦ τοῦ Ἑβρου, ἀλλὰ καὶ διότι ἐτόλμησαν νὰ επαναστατήσουν εἶναι ἄξιοι τιμῆς. Τὰς υπερβολὰς των δὲν τὰς ἐπιδοκιμάζομεν. Καὶ ὅλοι οἱ δημοκρατικοὶ ἀρχηγοὶ σὰς ἔδωσαν ὅλην τὴν δυνατόν δι' αὐτὰ ἱκανοποιήσιν ἐπὶ τοῦ σημείου τούτου.

Θὰ ἀκολουθήσω τὴν ἀγόρευσιν τοῦ ἀξιότιμου κ. ἀρχηγοῦ τοῦ Λαϊκοῦ κόμματος διὰ νὰ ἐπανέλθω μετ' ὀλίγον καὶ πάλιν ἐπὶ τοῦ ἰδίου σημείου, τὸ ὅποιον ἀποτελεῖ ὅλην τὴν βάσιν τῆς ἐπιθέσεως κατὰ τῆς Κυβερνήσεως. Ὁ κ. ἀρχηγὸς τοῦ Λαϊκοῦ κόμματος, διὰ νὰ ἀποδείξῃ πόσον σφαλῶς ἐνήργησεν ή Κυβέρνησις διορίσασα ἕνα ἐκ των μετασχόντων τότε τῆς Ἐπαναστατικῆς ἐνεργείας, ἔφερε τὸ παράδειγμα τοῦ κ. Βασιλείου, ὁ ὁποῖος ἠρνήθη νὰ δεχθῇ τὴν προσφερόμεν εἰς αὐτὸν θέσιν τοῦ Ἐισαγγελέως τοῦ Ἀρείου Πάγου, ἀπλῶς καὶ μόνον, διότι ὑπῆρξεν Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης ἐπὶ τῇ Ἐπαναστάσει. Ἐγὼ δὲν γνωρίζω βεβαίως πόθεν ἔχει τὴν πληροφορίαν ὁ κ. ἀρχηγὸς τοῦ Λαϊκοῦ κόμματος, ὁ ὁποῖος μὰς εἶπεν ὅτι τοῦ τὸ εἶπεν ὁ ἴδιος—ἀλλὰ γνωρίζω ὅτι καλέσας τὸν κ. Βασιλείου καὶ ἐπιμένει παρ' αὐτῷ, ὅπως δεχθῇ τὴν θέσιν τοῦ Ἀντιπροέδρου τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας πρῶτον μὲν ἐξήτης χρόνον νὰ καθεθῇ, καὶ μὲν ἔδωκεν ἐπειτὰ τὴν ἀπάντησιν ὅτι, παρ' ὅλην τὴν ἐπιθυμίαν, τὴν ὁποίαν εἶχε νὰ δεχθῇ τὴν τιμητικωτάτην ταύτην θέσιν καὶ νὰ βοηθήσῃ τὴν νέαν προσπάθειαν τῆς ἀναγεννήσεως τῆς Ἑλλάδος, εἶναι ὑποχρεωμένος δυστυχῶς διὰ λόγους οικονομικοὺς νὰ μὴ δεχθῇ αὐτήν. Δὲν ὑποθέτω ὅτι ὁ Βασιλεὺς θὰ ἐξωμολογείτο εἰς ἐξοχὸς τῆς Ἐπαναστάσεως τὰ αἰσθηματά του, αὐτὴν τὴν εὐθελίαν, τὴν ὁποίαν τῇ ἀποδίδει ὁ ἀρχηγὸς τοῦ Λαϊκοῦ κόμματος καὶ δὲν θὰ μοῦ ἔλεγεν ἐμέναν, «μὰ ξεύρεις ἐγὼ δὲν εἶμαι ὁ κατάλληλος, διότι ἔκαμα αὐτὸ καὶ αὐτό». Δὲν εἶναι δυνατόν νὰ φαντασθῶ ὅτι πράγματι εἶχε τοιαύτην γνώμην περὶ τοῦ πράγματος αὐτοῦ ὁ κ. Βασιλεὺς καὶ δὲν θὰ μοῦ τὴν ἔλεγεν. Ἀλλὰ ὁ κ. ἀρχηγὸς τοῦ Λαϊκοῦ κόμματος διεξήλθε ἀδρόχως σχεδὸν ποσὶ πολὺ κατ' ἐπιφάνειαν τὸ ἐπιχείρημα, τὸ ὅποιον τοῦ ἔφερα διὰ τῆς ἐγγράφου ἀπαντήσεώς μου ὅτι, πῶς ἐξεγείρεσθε ὅτι τὸν Ἀντιπρόεδρον τοῦ Ἀρείου Πάγου, τὸν δικαιοδοτοῦντα, μετέθεσα πρῶτον αὐτὸν εἰς τὴν θέσιν τοῦ διοικούντος τὴν δικαιοσύνην Ἐισαγγελέως τοῦ Ἀρείου Πάγου, ἀφ' οὗ μάλιστα ἦτο τοιοῦτος, καθ' ὃν χρόνον μετείχετε σὲς τῆς Κυβερνήσεως ὡς Ὑπουργὸς των Ἐσωτερικῶν καὶ μετείχε τῆς αὐτῆς Κυβερνήσεως καὶ ὁ κ. Ἀγγελόπουλος ὁ ὁποῖος δὲν ἀνῆκεν εἰς τὸ Λαϊκὸν κόμμα, ἀλλὰ νομίζω ἀνῆκεν εἰς τὸ ἄλλο κόμμα τὸ μοναρχικόν, τοῦ κ. Μεταξῆ. Πῶς εἶναι φυσικὴ ή ἐρώτησις, ἠνέχθητε τότε νὰ παραμείνῃ εἰς τὴν θέσιν τοῦ Ἀντιπροέδρου τοῦ Ἀρείου Πάγου, ἐνῷ ἐφ' ὅσον τὸ Σύνταγμα δὲν εἶχεν ἀκίνητὰ τότε ἐφαρμοσθῇ καὶ εἶχετε παροῦσαν Συνακτικὴν Συνέλευσιν, δὲν ἐκωλύεσθε ἀπὸ τὴν μονιμότητα καὶ τὴν ἰσοδότητά, διὰ νὰ τὸν ἀπομακρύνετε καὶ εἶχετε τὴν ἀξίωσιν ἐγὼ νὰ τὸν διατηρήσω μόνον ὡς ἀντιπρόεδρον τοῦ Ἀρείου Πάγου, προσδεδεμένοντα τακτικῶς των τιμημάτων αὐτοῦ, νὰ τὸν διατηρήσω μὲν, ἀλλὰ νὰ τὸν διατηρήσω μειωμένον, μόνον καὶ μόνον διὰ νὰ φανῶ εὐχάριστος εἰς ἕν πολιτικὸν κόμμα;

Ὁ ἀρχηγὸς τοῦ Λαϊκοῦ κόμματος μὰς εἶπε «δὲν τὸ ἐζήτησα, διότι δὲν ἤθελα νὰ γεννῶ ζήτηματα», καὶ ἀναγνωρίζω ὅτι ὁ ἀρχηγὸς τοῦ Λαϊκοῦ κόμματος ἀπορρέγει, ὅσον τοῦ

εἶναι δυνατόν, νὰ γεννῶ ζήτηματα, πρέπει ὅμως νὰ εἶπω ὅτι τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἐγεννήθησαν ἀρκετὰ ζήτηματα καὶ ἐπεδύθη ἡ λύσις αὐτῶν. ή ὁποία ἐθίξε ὁλοκληρῶς κατηγορίας πολιτῶν, πολὺ σοβαρώτερον, παρ' ὅσον θὰ ἐθίγεν ή ἀπομάκρυνσις ἐνὸς προσώπου τοῦ κ. Γεωργιάδου ἀπὸ τὴν θέσιν τοῦ ἀντιπροέδρου τοῦ Ἀρείου Πάγου. Βέβαια πολὺ ὀλιγώτερον θὰ ἐθίγεν ή ἀπομάκρυνσις τοῦ κ. Γεωργιάδου παρ' ὅσον ἐθίγεν ή ἐκβολή ἐκ τοῦ στρατοῦ ἑκατοντόδων ἀξιωματικῶν τὴν ἐπιούσαν πολέμων, κατὰ τοὺς ὁποίους εἶχον ἀγωνισθῇ καὶ εἶχον ἀφίσει, πολλοὶ ἐξ αὐτῶν, κομμάτι τῆς σαρκὸς των εἰς τὰ πεδία των μαχῶν. Λοιπὸν δὲν εἶναι ἀκριβὲς ὅτι ἀποφυγὴ τῆς ἀνακινήσεως ζήτημάτων, τὰ ὅποια ἤδύναντο νὰ προκαλέσωσιν ἐριδας, εἶναι ή αἰτία τῆς παραλείψεως αὐτοῦ τοῦ ζήτηματος. Ὑποθέτω μόνον ὅτι ὁ κ. ἀρχηγὸς τοῦ Λαϊκοῦ κόμματος, γνωρίζων πόσον ἀξίως κατεῖχε τὴν θέσιν τοῦ Ἀντιπροέδρου τοῦ Ἀρείου Πάγου ὁ πόσον διακεκριμένος αὐτὸς δικαστικὸς λειτουργός...

II. Τσαλδάρης. Διαμαρτύρομαι.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). ... κατὰ κακὴν ἀναγνώρισιν, ὅσον καὶ ἂν διαμαρτύρεσθε δὲν ἡθελησατε νὰ ἀνακινήσατε ἕνα τοιοῦτον ζήτημα. Κύριοι βουλευταί, ἀπὸ ὅλην τὴν ἐπιθεσιν τοῦ ἀξιότιμου ἀρχηγοῦ τοῦ Λαϊκοῦ κόμματος ἐν μόνον σημείον εἶναι τὸ ὅποιον εἶναι ἄξιον προσοχῆς. Ὅλα τὰ ἄλλα δὲν ἡμποροῦν νὰ σταθῶν μίαν στιγμὴν. Ὁ Γεωργιάδης ἦτο ὁ καλὺτερος ἐκ των ὑποψηφίων των ἐχόντων τὰ προσόντα, τὸν ὅποιον ἡμπορούσαμεν νὰ ἀναριθμήσωμεν εἰς τὴν θέσιν ὅπου τὸν ἀναριθμήσαμεν. Εἶναι ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος παρέχει περισσύτερον παντὸς ἄλλου τὴν ἐγγύησιν ὅτι ἡμπορεῖ νὰ θέσῃ εἰς τὴν θέσιν τῆς τὴν εἰσαγγελικὴν ὑπηρεσίαν ή ὁποία εἰς τὴν καθυστέρησιν τῆς ἀπονομῆς τῆς ποινικῆς δικαιοσύνης ἔχει μίαν τόσον βαρεῖαν εὐθύνην.

Ὁ κ. Γεωργιάδης λοιπὸν ἦτο ὁ καλὺτερος των δυναμένων νὰ διορισθῶν, ἦτο διακεκριμένος δικαστικὸς λειτουργός φησὶ σὰς εἰς τὰ ἀνώτατα ἀξιώματα μετὰ 11 μόνον ἔτη ἀπὸ τῆς εἰσόδου του εἰς τὴν ὑπηρεσίαν ὡς Πρεσβύτερος εἰς τὸ Πρωτοδικεῖον. Δὲν ἔχει λοιπὸν τίποτε ἄλλο, δὲν ἡμπορεῖ κανεὶς νὰ μὲ κατηγορήσῃ, παρὰ μόνον ἐὰν ὑποθέσῃ ὅτι δὲν ἔλαβον ὑπὸ φεῖ ἐπαρκῶς καὶ ὅτι δὲν ἐζύγισα εἰς τὴν συνείδησίν μου σοβαρῶς τὸ γεγονός ὅτι ὁ διορισμὸς τοῦ θὰ ἡρθεῖ τὸ λαϊκὸν κόμμα. Αὐτὸ θὰ ἦτο ή μόνη κατηγορία, ή ὁποία θὰ ἡμπορούσε νὰ μοῦ ἀπευθυνθῇ, ἀλλὰ εἶδατε ὅμως ὅτι ἐπὶ ἕνα ὁλόκληρον καὶ ἡλέον ἔτος ὑπῆρξε ἀμφοτέρων ἐνώπιον τῆς δυσχερείας τοῦ νὰ διορίσω τὸ καλὺτερον πρόσωπον μετὰ τὸν κίνδυνον τοῦ νὰ ἐρεθίσω ἐν κόμμα καὶ τῆς γενικωτέρας ἀνάγκης νὰ διορίσω ἀνθρώπους συνετοὺς κατὰ τὰ ἄλλα, ἀλλὰ μὴ ἔχοντας τὴν πυχμὴν, ή ὁποία χρειάζεται διὰ τὴν καλὴν διοίκησιν ἐκ μέρους τοῦ εἰσαγγελέως τοῦ Ἀρείου Πάγου, τῆς εἰσαγγελικῆς ἰδίως ἱεραρχίας. Ὅταν ἐρῆσθε νὰ παραμερίσω τὸν ἐρεθισμὸν τὸν ὅποιον ἐγγώριζα ὅτι θὰ προκαλέσω ἐρεθισα νὰ τὸ κάμω ὅπως εἶπα πρὸ μικροῦ ὅταν ἐπέστρεψα ἐκ τοῦ ταξιδίου εἰς τὴν Ἀγκυραν καὶ εὐρέθηκα ἐνώπιον μίαν ἀποτυχίσεως ἀποπειρῆς πρὸς ἀνατροπὴν τοῦ καθεστώτος, εἰς τὴν ὁποίαν ἂν ὄχι τὸν μοναδικὸν ἀλλὰ τὸν πρωτεύοντα βόλον ἐπείξε, δὲν λέγω τὸ λαϊκὸν κόμμα, ἀλλὰ ὁ μοναρχικὸς κόσμος. Δὲν εὐρέθημεν μόνον ἀπέναντι αὐτῆς τῆς ἐκδῆλωσης. Ὅπως ἔλεγον πρὸ ὀλίγου ὁ πόσον συνετὸς ἐπὶ τόσον χρόνον πρῶτον Βασιλεὺς ἐνόμισεν ὅτι ἐπέστη ὁ καιρὸς νὰ ἐμυλίσῃ.

Ν. Μπακόπουλος. Ποτὲ δὲν ὑπῆρξε συνετός.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Ὁ μοναρχικὸς τύπος ἐν Ἑλλάδι ἤρριψε πάλιν νὰ θέτῃ τὸ ζήτημα τοῦ Πολιτεύματος, τὸ δὲ δυστύχημα εἶναι ὅτι αὐτὸς ὁ ἀρχηγὸς τοῦ λαϊκοῦ κόμματος, ὁ κατ' ἐξοχὴν συντηρητικὸς πολιτευτὴς, ὁ ὁποῖος μὰς διεκίνησε τὴν ἐσπέραν ταύτην ὅτι τὸ λαϊκὸν κόμμα δὲν εἶναι διατεθειμένον οὐδὲ τὴν ἐλαχίστην επαναστατικὴν πρᾶξιν νὰ κάμῃ.

II. Τσαλδάρης. Καὶ τὸ επαναλαμβάνω.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Τὸ δυστύχημα εἶναι ἐνῷ τὸ επαναλαμβάνει, καὶ ἐνῷ εἶμαι βέβαιος ὅτι εἶναι εὐκαιρὴς επαναλαμβάνων αὐτὸ, ὅμως δυστυχῶς αἱ δηλώσεις του των ὁποίων τὴν εὐκαιρίαν δὲν ἀμνησθήτω εὐρίσκονται εἰς ἀντίθεσιν πρὸς ἄλλας δηλώσεις του, οὐχὶ ἀπαξ γενομένας, οὐχὶ βέβαια ἐντὸς τῆς αἰθούρας ταύτης, ἐξω αὐτῆς, ἀλλὰ βεβαίως γενομένας, διότι οὐδέποτε ἀπεδοκιμάσθησαν.

Μετὰ τὰς δηλώσεις αὐτὰς ὁ κ. ἀρχηγὸς τοῦ Λαϊκοῦ κόμματος καθυσυχάζων τὰς ἀνησυχίας, τὰς ὁποίας ἐκ μέρους τῆς κοινῆς γνώμης γεννᾷ ή ἰδέα ὅτι ἐνδεχομένη ἐπιτυχία τοῦ Λαϊκοῦ κόμματος εἰς τὰς ἐκλογὰς θὰ ἐδημιουργεῖ πολιτικὸν ζήτημα καὶ τὰς συντηρητικὰς μετ' αὐτὸ συμφορὰς διὰ τὴν χώραν, ἐδήλωσεν ἐτι ἀπαξ, ὅτι τὴν νίκην του τὴν ἐνδεχομένην εἰς τὰς ἐκλογὰς δὲν θὰ τὴν θεωρήσῃ ὡς λύουσιν καθ' ἑαυτὴν τὸ πολιτικὸν ζήτημα, δὲν θὰ καλέσῃ δηλαδὴ τὴν ἐπιούσαν των ἐκλογῶν τὸν πρῶτον βασιλέα διὰ νὰ ἀνέλθῃ καὶ πάλιν εἰς τὸν θρόνον· θὰ ἔχῃ ἐπιφυλάξεις ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἐπιβολὴν τὴν ὁποίαν θὰ προσπαθήσουν νὰ ἀσκήσουν οἱ φίλοι του θὰ εἶπῃ «ἐπιφυλάσσομαι». Ἀλλ' ή ἐπιφυλάξις αὐτῇ εἶναι, χωρὶς, εἶμαι βέβαιος, ἀκριβῶς νὰ τὸ ἀντιλαμβάνεσθε, εἶναι πράξις κατ' ἐξοχὴν επαναστατικὴ. Διότι ἐδήλωσατε ὅτι ὅταν ἔλθετε πλειοψηφῶν εἰς τὰς ἐκλογὰς, θὰ καλέσητε τὸν λαὸν εἰς δημοψήφισμα.

II. Τσαλδάρης. Ποῖος σὰς τὰ εἶπεν αὐτά;

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Εἶνε δηλώσεις σὰς αἱ ὁποῖα κατ' ἐπαναλήψιν ἔγιναν καὶ εἰς τοὺς ἐγγυρίους καὶ εἰς τοὺς ξένους δημοσιογράφους καὶ οὐδέποτε τὰς ἀπεδοκιμάσατε.

II. Τσαλδάρης. Δὲν ἔκαμά ποτε εἰς τὸ ἔσωτερικὸν δηλώσεις περὶ τοῦ καθεστώτος, αἱ δὲ τοῦ ἐξωτερικοῦ, ὅταν ἔγιναν, δὲν ἦσαν αὐταί.

Α. Παπαναστασίου. Ὁ κ. ἀρχηγὸς τοῦ Λαϊκοῦ κόμματος δεικνύει κατὰ τὸν τελευταῖον χρόνον μίαν ἐξέλιξιν ή ὁποία δὲν δύναται νὰ μὰς εὐχαριστῇ βέβαια. Ἐνῷ εἰς παλαιὰν συζήτησιν ἐνώπιον τῆς Βουλῆς, ἐδήλωσεν ὅτι ἐν περιπτώσει ἐπιτυχίας τοῦ Λαϊκοῦ κόμματος εἰς τὰς ἐκλογὰς, ὅπως εἶπε προηγουμένως καὶ ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως δὲν θὰ θεωρήσῃ τὴν ἐπιτυχίαν αὐτὴν ὡς ἔχουσιν σημασίαν διὰ τὸ πολιτικὸν ζήτημα καὶ ὅτι οὔτε ἀξίωσιν περὶ δημοψήφισματος θὰ ἀποδεχθῇ, ἐὰν δὲν τὴν ἀπεδέχοντο τὰ κόμματα τὰ ἄλλα, ἐνῷ εἶπεν αὐτὰ ρητῶς, τελευταίως ὅμως περὶ πολιτικῶν κανονικῶν φρονημάτων τοῦ Λαϊκοῦ κόμματος καὶ ἐπὶ πλέον ἐδήλωσεν εἰς ἐμὲ καὶ εἰς μερικοὺς ἄλλους ἀρχηγούς των δημοκρατικῶν κομμάτων ὅτι, ἐὰν ἤθελεν ἀξιοθῇ ἀπὸ των λαὸν νὰ ἐνεργηθῇ δημοψήφισμα δὲν θὰ ἦτο δυνατόν νὰ ἀντισταθῇ εἰς τοιαύτην ἀξίωσιν, ὅπερ σημαίνει ὅτι, ἐὰν ἐσχημάτιζε Κυβέρνησιν θὰ ἐνήργει δημοψήφισμα.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Ὡστε δὲν ἔχομεν ἐπομένως μόνον τὰς δηλώσεις τοῦ κ. ἀρχηγοῦ τοῦ Λαϊκοῦ κόμματος τὰς γενομένας εἰς τὰς ἐφημερίδας, ἔχομεν καὶ δηλώσεις αὐτοῦ γενομένας καὶ πρὸς ἕνα τοῦλάχιστον, ἐκ των ἀρχηγῶν των Δημοκρατικῶν κομμάτων.

Α. Παπαναστασίου. Πρὸς τρεῖς.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). ... σαφὲς καὶ κατηγορηματικῶς! Κύριοι βουλευταί, ἀπὸ μακροῦ χρόνου ὁ μοναρχικὸς κόσμος με μέμφεται ὅτι δὲν ἀσφαλίζω τὸ ἐνδεχόμενον κανονικῆς διαδοχῆς τῆς Δημοκρατικῆς Κυβερνήσεως. Ὅλοι ἐννοεῖτε τί σημαίνει τοῦτο. Ἀλλ' ἔχω τὸ δικαίωμα νὰ ἐπικαλεσθῶ ὅτι ἀπὸ τῆς πρώτης στιγμῆς, καθ' ὃν ἐπανήλθον πάλιν εἰς τὴν πολιτικὴν σκηνὴν καὶ ἀνέλαβον τὰς εὐθύνas καὶ τῆς ἐξουσίας καὶ τῆς δικαιοδοτήσεως ἐνὸς κόμματος μεγάλου ὡς τὸ κόμμα των Φιλελευθέρων, ἐνόμισα ὅτι καθήκον μου ἦτο νὰ ἐργασθῶ καὶ νὰ ἐργασθῶ συστηματικῶς, ὅπως ἐξασφαλισθῇ ἐν δεδομένη περιστάσει ή κανονικὴ διαδοχὴ Κυβερνήσεως Δημοκρατικῆς ἀπὸ τὸ Λαϊκὸν κόμμα. Δὲν ἐνήργησα τοῦτο κατ' ἰδίαν καὶ ἀνεπισήμως. Γνωρίζει ὁ κ. ἀρχηγὸς τοῦ λαϊκοῦ κόμματος ὅτι εἰς τὰς γενομισασι-

κὰς ἐκλογὰς ὁμιλῶν καὶ πάλιν ἐν Θεσσαλονίκῃ διὰ νὰ λογοδοτήσω εἰς τὸν λαὸν καὶ ζητήσω ἐκ νέου τὴν ἐμπιστοσύνην του, ἐθεώρησα καθήκον μου νὰ ἐπιληφθῶ καὶ τοῦ ζήτηματος τούτου καὶ μετὰ τὸν καλὺτερον δυνατόν τρόπον νὰ ἐργασθῶ ὅπως προετοιμασθῇ ή ἀτμόσφαιρα ή ἀναγκαία διὰ τὴν ὁμαλὴν διαδοχὴν των κυβερνήσεων. Ὅταν κατὰ τὴν ἀνασυγκρότησιν τῆς Κυβερνήσεως προσέλθοις ὡς συνάδελφόν μου τὸν κ. Γονατᾶν, μέλος τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου καὶ γενικὸν διοικητὴν Μακεδονίας, τὸ λαϊκὸν κόμμα διέπραξε τὸ θεμελιώδες σφάλμα νὰ δημιουργήσῃ ζήτημα ἐκ τῆς προσλήψεως αὐτοῦ εἰς τὴν Κυβέρνησιν καὶ νὰ δημιουργήσῃ τὴν ἐντύπωσιν, ὅσονδὴ ποτε ἐσφαλμένη καὶ ἂν εἴναι, ὅτι τὸ λαϊκὸν κόμμα δὲν ἐννοεῖ νὰ λησμονήσῃ τὸ ὀλιθερόν παρελθόν, ὅτι τὸ λαϊκὸν κόμμα ἔχει εἰς τὴν συνείδησίν του ἀριθμὸν τοῦλάχιστον προγράφων.

II. Τσαλδάρης. Πόθεν τὸ ἐξάγετε αὐτὸ κ. Πρόεδρε; Ἀρκεσθῆτε εἰς τὰς πράξεις, τὰς ὁποίας κάμετε διὰ νὰ ἐρεθίσετε πάντοτε καὶ νὰ κεντήτε τὸ λαϊκὸν κόμμα. Ἀλλὰ μὴ τοῦ ἀποδίδετε πράξεις, αἱ ὁποῖαι γνωρίζετε ὅτι δὲν εἶναι ἀκριβεῖς, διότι ἄλλοτε σὰς κατέστησεν γνωστὸν καὶ διὰ των ἐπιστολῶν μου καὶ διὰ δημοσιεύσεως δηλώσεών μου, τί εἶπα ὅταν ἐνεφανίσθη τὸ πρῶτον ὡς ἀρχηγὸς τοῦ Λαϊκοῦ κόμματος, εἶπα ὅτι τὸ Λαϊκὸν κόμμα δὲν ἐννοεῖ ἐκ τοῦ παρελθόντος ἐκείνου οὐδεμίαν νὰ ἀξίωσιν καταδιώξιν ή οὐκ ἀνήκει ἐνέργειαν. Εἶπον δὲ μάλιστα ὅτι δὲν θεωρῶ αὐτὰ ἐγκλήματα προσώπων, ἀλλὰ αὐτὰ ἦσαν ἐγκλήματα κατὰ τῆς πολιτείας, κατὰ τοῦ πολιτισμοῦ τῆς Ἑλλάδος, κατὰ τῆς δικαιοσύνης καὶ καθήκον ἔσμεν αὐτοὶ νὰ συντρέξωμεν καὶ νὰ συμβάλωμεν ὅπως ἀποκατασταθῶν ὁλοὶ τὰ δίκαια. Ἐὰν θέλετε νὰ ἐμυλίσθητε ἐπὶ τῆς ἀκριβείας, θὰ ἐμυλίσθητε ἐπὶ ἐκείνων τὰ ὁποῖα ἐδήλωσα ἐγὼ, ἄλλως δύνασθε νὰ λέγετε ἀπὸ τοῦ βήματος ἐκείνου ὅσα θέλετε. Ἀλλὰ σὰς λέγω ὅτι δὲν θὰ πείσετε ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι πιστεύουν εἰς τὴν εὐκαιρίαν των λόγων μου. Θὰ χρησιμεύσουν μόνον οἱ λόγοι σὰς διὰ νὰ ἐξερεθίσουν τὴν κοινὴν γνώμην, ἵνα ἀναπτύξουν τὸ χάσμα τὸ ὅποιον ἐγὼ πρῶτος προσπαθῶσα διὰ θυσίῶν πολλῶν νὰ τὸ γεφυρώσω.

Ε. Βενιζέλος. (Πρωθυπουργός). Κύριε ἀρχηγὲ τοῦ Λαϊκοῦ κόμματος, δὲν ἡμπορεῖτε νὰ πιστεύετε εἰς τὴν συνείδησιν σας, ὅτι ὁμιλῶ διὰ νὰ ἐξερεθίσω τὴν κοινὴν γνώμην. Ἀλλ' ἐνῷ ἔχειροκτόνησα εἰς τὰς δηλώσεις τὰς πρώτας, δὲν δύναμαι δυστυχῶς νὰ χειροκροτήσω τὰς τελευταίας σας δηλώσεις. Δὲν δύναμαι νὰ χειροκροτήσω τὰς δηλώσεις των ὁποίων ή ἀκρίβεια δὲν ἡμπορεῖ νὰ δικτυοποιηθῇ μετὰ τὴν βεβαίωσιν τοῦ ἀξιότιμου ἀρχηγοῦ τῆς Δημοκρατικῆς Ἐνώσεως. Τὰ δὲ πράγματα εἶναι ἀρκετὰ σοβαρά, ὥστε καθ' ἣν στιγμὴν προκαλοῦμαι καὶ πάλιν, καὶ σήμερον διὰ τὸν διορισμὸν τοῦ Γεωργιάδου, νὰ ἔχω τὸ καθήκον νὰ ἀσχολοῦμαι μετ' αὐτά.

Δὲν ἡμπορῶ νὰ μὴ τὸ κάμω. Τοῦτο θὰ ἐφάνετο ἀληθὲς φλογμαχία. Σὰς προσθέτω ὅμως καὶ ἐν ἄλλο πρᾶγμα. Ἐὰν ἐγὼ προσπεισθῶ τὸν τυφλὸν καὶ τὸν μὴ βλέποντα δὲν θὰ ἐρεθίσω ἐκ τούτου τὸ Λαϊκὸν κόμμα. Τὸ γεγονός ὅτι δὲν ἤμην τυφλὸς τὸ γεγονός ὅτι βλέπω καὶ ὅτι εἶμαι εἰσιμὸς νὰ ἀντιμετωπίσω κάθε κίνδυνον δὲν ὀλίγει τὸ Λαϊκὸν κόμμα, διότι θὰ μοῦ ἐπιτρέψητε νὰ ἰσχυρισθῶ, ὅσον καὶ ἂν τοῦτο θὰ πεῖράξῃ τὸν κ. ἀρχηγὸν τῆς Δημοκρατικῆς Ἐνώσεως, ὅτι ἀποτελῶ βεβαίως ἐν ἐκ των σπουδαιωτέρων στήλων τῆς δημοσίας τάξεως ἐν Ἑλλάδι καὶ τῆς ἡσυχίας εἰς κάθε περίστασιν ή ὁποία θὰ ἡμπορούσε νὰ παρουσιασθῇ.

Ν. Μπακόπουλος. Διατὶ θὰ τὸν πεῖράξῃ;

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Δὲν ἤξερω, τὸ εἶπον μετὰ τὸν τρόπον νὰ μὴ πεῖράξῃ. Γνωρίζετε ὅτι ἐν μέρος τοῦ Ἑλληνικοῦ πρᾶγμα τὸ ὅποιον δὲν ἡμπορεῖ νὰ ἀμνησθήσῃ ἐν πάσῃ περιπτώσει ἡμπορῶ νὰ εἶπω χωρὶς νὰ θίξω κανένα, ὅτι σχετικῶς τοῦλάχιστον εἶμαι ἐκ των πολιτικῶν ἀρχηγῶν εἰς τὸν ὅποιον τὸ μεγαλύτερον μέρος τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ ἔχει μεγάλην ἐμπιστοσύνην καὶ ὅτι εἰς μίαν δύσκολον στιγ-

μήν, εάν οὐκ νὰ προτάξω τὸ στήθος μου διὰ νὰ προλάβω μερικὴς παρεκτροπῆς ὅ ἀκούσθω ἀποτελεσματικώτερον, ἀπὸ κάθε ἄλλον εἴτε ἐκ τῶν ἐν τῇ αἰθούσῃ ταύτῃ εὐρισκομένων εἴτε ἐκ τῶν ἔξω αὐτῆς. Δὲν τὰ λέγω αὐτὰ διὰ νὰ καυχήθω δι' αὐτό, δὲν μοῦ φερίεται καὶ χάρις τις διὰ τοῦτο, ἵσως τοῦτο φερίεται εἰς πλάνην τοῦ λαοῦ, ἀλλὰ βεβαίως ἀποτελεῖ ἐν ἀπὸ τὰ ἰσχυρότερα ἐρείσματα τῆς δημοσίας τάξεως καὶ τῆς εἰρηνικῆς ἐξελίξεως τῆς χώρας. Ἀλλ' ἐὰν νομίζετε ὅτι ἀρκεῖ μόνον αὐτὸ τὸ ὕψος τὸ ἰδικόν μου διὰ νὰ ἐξασφαλίσω εἰς τὴν χώραν τὴν ὁμαλὴν διαδοχὴν τῶν Κυβερνήσεων ἀπὸ τῆς μιᾶς πτέρυγας εἰς τὴν ἄλλην, ἐὰν νομίζετε ὅτι ἀρκεῖ μόνον ἡ πολιτικὴ μου, πλανᾶσθε. Ἐφ' ὅσον γίνονται προσπάθειαι πρὸς διαίαν ἀνατροπὴν τοῦ καθεστώτος διὰ τὰς ὁποίας δὲν σὰς θεωρῶ καθόλου οὐδὲ πόρρωθεν ὑπεύθυνον, ἀλλὰ διὰ τὰς ὁποίας θεωρῶ ὑπεύθυνον τὸν μοναρχικὸν κόσμον τῆς Ἑλλάδος γενικῶς, ὅχι σὰς, ἐπαναλαμβάνω, ἐφόσον γίνονται καὶ δὲν εἶναι μόνον ἡ γενόμενη, εἶναι καὶ αἱ γενόμεναι καὶ ἡμέραν ἀτελεσφόρητοι εὐτυχῶς προσάθεται, εἶμαι βέβαιος ὅτι ὅχι μόνον δὲν δύναται νὰ ἐπιτύχῃ καὶ ἂν ἐκδηλωθῇ ἀπόπειρα βίαιας ἀνατροπῆς τοῦ καθεστώτος, ἀλλ' εἶμαι βέβαιος ὅτι δὲν θὰ ἐκδηλωθῇ καὶ, ἀλλὰ γνωρίζει καλῶς ὅτι ἡ ἐργασία εἶναι δικαῖα καὶ ἀπαυστος καὶ ὅταν εἰς τὰς ἐργασίας αὐτὰς τὰς ἀνατρεπτικὰς ἐρχεται ὁ συντηρητικώτατος, ὁ σφοδρυνέστατος τῶν πολιτικῶν ἀρχηγῶν, ὁ ἀρχηγὸς τοῦ Λαϊκοῦ κόμματος, ἐρχεται καὶ ἐκείνος λέγω νὰ δίδῃ ἐνίσχυσιν διὰ τῶν δηλώσεων του ὅτι ἐνδεχομένην νίκην τοῦ δὲν θὰ θεωρήσῃ δικαιολογούσαν αὐτὸν πρὸς μεταβολὴν τοῦ τύπου τοῦ πολιτεύματος, ἀλλ' ὅπως εἶπεν καὶ πρὸς τὸν ἀρχηγὸν τῆς Δημοκρατικῆς Ἐνώσεως, ἐὰν τοῦ ζητηθῇ τότε καὶ ἐγὼ ξεύρω πῶς θὰ τοῦ ζητηθῇ ἀπὸ τοὺς φίλους του θεωρουμένως μάλιστα καὶ ἐπιμόνως, ἐὰν τοῦ ζητηθῇ νὰ κάμῃ ἐν δημοψήφισμα ὅλ' ὅλην.

Π. Τσαλδάρης. Ἐφ' ὅσον ὁ κ. Παπαναστασίου εἰδῶς τὰς πληροφορίες τὰς ὁποίας ἀναφέρει ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως, ἐγὼ λέγω ὅτι αἱ πληροφορίες αὐταὶ δὲν ἦσαν ἀκριβεῖς.

Α. Παπαναστασίου. Ὑποθέτω καὶ ἀρχηγὸς τοῦ λαϊκοῦ κόμματος Ἐδημοσιεύθησαν εἰς τὰς ἐφημερίδας αἱ δηλώσεις σας. Ὑποθέτω ἐπανειλημμένως.

Π. Τσαλδάρης. Μὴ νομίζετε ὅτι εἶμαι ὑποχρεωμένος νὰ σὰς ἀκολουθήσω εἰς τὰς λέξεις αὐτάς;

Πρόεδρος. Νὰ δώσετε ἐξηγήσεις καὶ ἀρχηγὸς τῆς Δημοκρατικῆς Ἐνώσεως, δὲν δύναται νὰ διεξαχθῇ οὕτω συζήτης.

Α. Παπαναστασίου. Ἐρωτῶ τὸν ἀξιότιμον ἀρχηγὸν τοῦ λαϊκοῦ κόμματος ἐὰν εἰς τὴν ἀξίωσίν μου ὅπως ὁ ἀνεξάρτητος ὑποψήφιος γεωργικῆς Θεσσαλονίκης, ὁ ὁποῖος ἐπρόκειτο νὰ ὑποστηρίξῃ ἀπὸ 4 κόμματα δημοκρατικὰ καὶ ἀπὸ τὸ λαϊκόν, δηλώσῃ ὅτι θὰ ἐργασθῇ πρὸς πιστὴν τήρησιν τοῦ Συντάγματος δὲν μοῦ ἀντεῖπεν ὅτι αὐτὸς καὶ τὸ λαϊκὸν κόμμα δὲν ἐψήφισαν ὅλα τὰ ἄρθρα τοῦ Συντάγματος, ὅτι ἔχουν δι' ὀρισμένα ἐξ αὐτῶν ἐπιφυλάξεις καὶ ἐπὶ πλέον αὐτὸς, ἐρχόμενος εἰς τὴν ἐξουσίαν δὲν θὰ ἦτο δυνατόν νὰ ἀποκρούσῃ ἀξίωσιν τοῦ λαοῦ ὅπως ἐνεργηθῇ δημοψήφισμα διὰ τὸ Πόλιτευμα, διότι, ὡς προσέθεσε, τοιαύτη ἐνέργεια κατὰ τὴν ἰδικὴν του ἀντίληψιν δὲν θὰ ἦτο ἐπαναστατικὴ ἐνῶ κατὰ τὴν ἰδικὴν μου ἀντίληψιν θὰ ἦτο εἰς ἄκρον ἐπαναστατικὴ. Τὸν ἐρωτῶ ἐὰν αὐτὸ δὲν εἶναι ἀπολύτως ἀκριβές. Τὸν ἐρωτῶ νὰ μοῦ ἀπαντήσῃ.

Π. Τσαλδάρης. Σὰς εἶπα κ. Παπαναστασίου τὰ περὶ δημοψήφισματος καὶ ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τῆς Βουλῆς. . . (ὁρῶντος).

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Καὶ ἐπανερχόμενος λέγω τοῦτο: Δὲν ἀρκεῖ ἡ ἰδικὴ μου πολιτικὴ, προσπαθόντος νὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν περαιτέρω ὁμαλὴν πολιτικὴν τῆς χώρας καὶ τὴν ὁμαλὴν διαδοχὴν τῆς Κυβερνήσεως ἀπὸ τῆς δεξιᾶς εἰς τὴν ἀριστερὰν πτέρυγα. Διὰ νὰ ἐπιτύχωμεν τὸ ἀποτέλεσμα αὐτὸ ἐφ' ὅσον ὁ μοναρχικὸς κόσμος ἐπιδιώκει διαρκῶς ἀνατροπὰς, τὰς ὁποίας εἶναι ἀνέκωνος νὰ ἐπιτύχῃ. Ἀλλ' ἐφ'

ὅσον ἐνισχύεται αὐτὸς ὁ μοναρχικὸς κόσμος ἀπὸ τὸν συντηρητικώτερον καὶ ἐμπροσθένταρον πολιτικὸν ἀρχηγόν, τὸν ἀρχηγὸν τοῦ λαϊκοῦ κόμματος διὰ τῶν δηλώσεων του, οἱ δὲν θὰ θεωρήτῃ μὲν τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ λαϊκοῦ κόμματος ὡς δικαιολογούσαν ἄμεσον πρόσκλησιν τοῦ πρώην Βασιλέως, ἀλλὰ θὰ θεωρήσῃ ὅτι εἶναι ὑποχρέωσός του, ἐν τοῦ ζητηθῇ καὶ τὸν πληροφωρῇ ὅτι θὰ τοῦ ζητηθῇ θεωρουμένως ἀπὸ τοὺς φίλους του, ἐν τοῦ ζητηθῇ νὰ κάμῃ δημοψήφισμα, ὅλ' ὅλην, διότι ταῦτα λέγων ὁ ἀρχηγὸς τοῦ λαϊκοῦ κόμματος ἐξαγγέλλει ἐνώπιον ὅλου τοῦ κόσμου, πρὸς πληροφωρίαν καὶ ἡμῶν τῶν δημοκρατικῶν, ὅτι εἶναι ἔτοιμος παρὰ τὴν εἰλικρινῆ διάθεσίν του νὰ μὴ γίνῃ ἐπαναστάτης, νὰ διεκρίξῃ μίαν τοὐλάχιστον ἐπανάστασιν, αὐτὴν δηλαδὴ, τοῦ νὰ καταλύσῃ τὸ πολιτικὸν ἀντισυνταγματικῶς. Πρέπει νὰ δώσω ἀκόμη μίαν πληροφωρίαν καὶ εἰς τὸν ἀρχηγὸν τοῦ λαϊκοῦ κόμματος καὶ εἰς τὴν ἑλληνικὴν κοινὴν γνώμην ὅτι ὅτε ἐψηφίστο τὸ Πόλιτευμα διεμήνυσεν δι' ἐνὸς φίλου μου πρὸς τὸν ἀρχηγὸν τῆς δημοκρατικῆς παρατάξεως εἰς τὴν Ἑλλάδα ὅτι τοῦ συνιστῶ θερμῶς νὰ μὴ χαρακτηρίσῃ τὸ Πόλιτευμα ὡς ἀνεπίδεκτον ἀναθεωρήσεως οὔτε εἰς τὰς θεμελιώδεις αὐτοῦ διατάξεις. Συνέστηκα θερμῶς νὰ προσεβθῇ μίαν διαικδικαίαν ἐνδεχομένην ἀναθεωρήσεως καὶ τῆς μορφῆς ἀκόμη τοῦ Πολιτεύματος, ἀλλὰ διαικδικαίως παρεχούσης ὅλας τὰς ἐγγυήσεις ὅτι δὲν θὰ εὐρεθῶμεν ἐνώπιον μιᾶς ἐπαναστατικῆς μεταβολῆς τοῦ καθεστώτος τοῦ Πολιτεύματος. Εὐτυχῶς δηλαδὴ.

Α. Παπαναστασίου. Ἐρωτῶντος δὲν εἰσχωρήσῃ, διότι τὸ βέβαιον εἶναι ὅτι ἂν ἤθελε ὑποβῇ ἡμέραν τινὰ δυνατὴ ἢ μεταβολὴ τῶν σκέψεων τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ κανεὶς δὲν θὰ ἠμπορέσῃ νὰ στηρίξῃ τὸ Πόλιτευμα, τὸ ὁποῖον εἶναι γραμμένον ἀπλῶς εἰς τὰς χερτὰς, ἂν ὀπισθεν αὐτοῦ ἢ λαϊκὴ γνώμη εἶναι ἐναντίον, ὅχι ἡ γνώμη τῆς στιγμῆς ταύτης δὲν δέχομαι ὡς ἱκανὴν νὰ μετατρέψῃ τὸ Πόλιτευμα. Ἄν δὲ τὸ Λαϊκὸν κόμμα δὲν προτίθεται, καὶ προφανῶς δὲν προτίθεται εἰς τὰς προσεχεῖς ἐκλογὰς νὰ θέσῃ ζήτημα καθεστωτικόν ἀλλὰ θὰ εἴπῃ, ὅτι: ἐγὼ καὶ ἄλλοι, ἐγὼ εἶμαι νομοταγῆς, ἐγὼ σὰς ζητῶ μόνον νὰ μοῦ δώσετε τὴν ψήφον σας διὰ νὰ σὰς σώσω ἀπὸ τὰς χερτὰς, εἰς τὰ ὅποια σὰς ἐφέρει τὸ κόμμα τῶν φιλελευθέρων.

Ἐὰν τὸς τότε διατηρηθῇ εἰς τὴν ἀρχὴν, ὅπου τὸ ὑποθέτω μετὰ τινος πιθανότητος ὅτι θὰ διατηρηθῇ, ἂν λοιπὸν γίνῃ ἡ ἐκλογὴ ὑπὸ τοιούτους ὅρους, τί δικαιώματα ἔχει ὁ ἀρχηγὸς τοῦ λαϊκοῦ κόμματος νὰ διεκδικῇ ἕνα δημοψήφισμα, δηλαδὴ νὰ μεταβάλῃ τὸ καθεστὼς τὸ Πολιτικόν, ἄνευ τῆς ἐξηλεγμένης σταθερᾶς γνώμης τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ διὰ μιᾶς διαδικασίας τῆς ὁποίας τὴν ἀξίαν ὅσκις ἐνεργεῖται μονομερῶς ὅλοι γνωρίζομεν; Διὰ τοῦτο λοιπὸν φρονῶ ὅτι ἡ πρόνοια ὅπως περιληφθῶν διατάξεις ἐνδεχομένης ἀναθεωρήσεως δὲν θὰ ἐδλάπτε κατ' οὐδέναν λόγον τὸ Πόλιτευμα τὸ Δημοκρατικόν τὸ ὁποῖον δὲν ὑπάρχει καὶ ὅλας τὰς ἀνθρωπίνους πιθανότητας ἢ ἰδέα, ὅτι πρόκειται νὰ παύσῃ νὰ στέργῃ ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς, δὲν θὰ τὸ ἐξέθετε λοιπὸν εἰς οὐδένα κίνδυνον ἢ ὑπερξίς τῆς διατάξεως αὐτῆς, ἐνῶ τὸ ἐναντίον τὸ ἐκθέτει εἰς κίνδυνον, διότι οἱ ὑποβλέποντες τὸ Πόλιτευμα αὐτὸ καὶ πρὸς τὴν συνειδήσιν των συμβαίνει νὰ εὐρίσκωνται ἐν τάξει λέγοντες: «Μὰ τί θέλετε νὰ κάμωμεν, ἀφοῦ μὴς ἔχετε κλείσῃ τὸν δρόμον καὶ δὲν ἠμποροῦμεν οὔτε ν' ἀποδείξωμεν ὅτι εἴμεθα οἱ περισσότεροι;». Ἀλλὰ αὐτὰ εἶναι ἕνας σπουδαῖος λόγος διὰ τὸν ἀρχηγὸν τοῦ Λαϊκοῦ κόμματος διὰ νὰ γίνῃ Ἐπαναστάτης ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει καὶ μὴ μοῦ λέγῃ ὅτι δὲν θὰ γίνῃ ποτὲ ἐπαναστάτης.

Εἶπον, κύριοι, καὶ πάλιν θέλω νὰ ἐπαναλάβω τὴν βαθυτάτην πεποίθησίν μου ὅτι τὸ Δημοκρατικὸν Πόλιτευμα δὲν ὑπάρχει κανεὶς φόβος νὰ πάθῃ ποτὲ ἀπὸ τὴν ἐπίθεσιν τῶν ἀντιπάλων. Τὸ Δημοκρατικὸν Πόλιτευμα δύναται νὰ διακινδυνεύσῃ μόνον ἀπὸ τὰ σφάλματά του. Τὸ Δημοκρατικὸν Πόλι-

τευμα, ἐφόσον ἡ Δημοκρατικὴ παράταξις κατορθῶναι νὰ δίδῃ Κυβερνήσεις ἐξασφαλίζουσας εἰς τὴν χώραν κάποιαν πολιτικὴν σταθερότητα, τὸ Δημοκρατικὸν Πόλιτευμα, δὲν πρέπει νὰ φοβῆται ἀπὸ τὴν ἐπίθεσιν τῶν ἀναμειβητῆτως ὀλίγων, τῶν ἀναμειβητῆτως μειοψηφούντων, οἱ ὅποιοι φυσικὸν εἶναι, ἀκριβῶς διότι μάχονται ὑπὲρ εἰδωλῶν κατηγορημένων εἰς ὅλον τὸν κόσμον (χειροκροτήματα) ἐπειδὴ μάχονται, λέγω, ὑπὲρ τοιούτων εἰδωλῶν εἶναι φυσικὸν κάθε ἡμέραν νὰ ὀλιγοσταύουν. Εἶναι φυσικὸν ὅτι εἶναι αἱ ζῶσαι δυνάμεις τοῦ ἔθνους εἶναι ἀδύνατον νὰ τραποῦν τὴν ὁδὸν πρὸς τὰ ὀπίσω, διὰ νὰ ἐνισχύσῃ τὸν μοναρχικὸν κόσμον, ὅταν μάλιστα ἔχωμεν τοὺς θεωρητικούς τοῦ μοναρχισμοῦ, οἱ ὅποιοι, μὴ ὄντες πολιτικοὶ καὶ ἐκθέτοντες ἐλευθέρως τὰς γνώμης των ἄνευ τῆς ἐπιφυλάξεως τοῦ ἐπιβάλλει ἡ πολιτικὴ σύστασις, δὲν διστάζουν νὰ γράφουν δι' ἀρθρῶν τὰ ὅποια δημοσιεύουν εἰς τὰς ἡμερησίας ἐφημερίδας εἰς ἐν ἐβδομαδιαίον περιοδικὸν ὅτι ἀγωνίζονται ὅχι πλέον διὰ τὴν ἀποκατάστασιν τῆς βασιλευσμένης Δημοκρατίας, ἀλλὰ διὰ τὴν ἐγκαθίδρυσιν τοῦ μοναρχισμοῦ, καὶ μάλιστα ὅχι τοῦ Γουλιέλμου Β' ἀλλὰ τοῦ Μοναρχισμοῦ τοῦ Δουδοβίκου τοῦ XII, τὸν ὁποῖον μὲς ἀνέφεραν, μετὰ τὸν Μαξάρινον καὶ μετὰ τοὺς ἄλλους Ὑπουργούς του. Ὅταν λοιπὸν ὁ μοναρχικὸς κόσμος ἀπὸ τοὺς θεωρητικούς του, ἐκθέτει τόσον σαφῶς τὰς ἀντιλήψεις του καὶ οὕτω ἀναπτύσσει τὸ πρόγραμμά του δὲν ὑπάρχει φόβος ὅτι ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς θὰ ἐγκαταλείψῃ βεβουλευμένως, ἐν συνειδήσει μίαν ἡμέραν τὸ Δημοκρατικὸν Πόλιτευμα. Ὑπάρχει μόνον ὁ φόβος μήπως ἀπὸ ἄλλαν τὴν καθάρῃ πολιτικὴν, καθαρῶς Κυβερνητικὴν, προκύβῃ ὁ κίνδυνος τῆς ἀναθεωρήσεως παρὰ τὴν οὐσιαστικὴν, τὴν ἀπὸ πεποιθήσεως θέλησιν τοῦ λαοῦ, τοῦ καίμενου καθεστώτος. Λέγω ἀπὸ πεποιθήσεως, διότι ἐκεῖνοι οἱ ὅποιοι θὰ δοκιμάσουν νὰ γίνουν τότε ἐπαναστάται θὰ γνωρίζουν βεβαίως ὅτι θὰ εὗρουν καὶ ἐκείνους οἱ ὅποιοι θὰ ἀγωνισθῶν ὑπὲρ τῆς ἐνισχύσεως τοῦ πολιτεύματος. (Χειροκροτήματα παρατεταμένα).

Ι. Παπαφλέσσας. Αἰσθάνομαι τὸν κίνδυνον, τὴν ἀνάγκην νὰ διαμαρτυρηθῶ δι' ὅσα εἶπεν ὁ κ. Πρωθυπουργός περὶ βιαιότητων.

Πρόεδρος. Δὲν ἔχετε τὸν λόγον.

Φωναί, ὁδούβος, κωδονοκρουσίαι.

Ι. Παπαφλέσσας. Εἶπεν ὅτι οἱ βασιλὸφρονες ὀργάνωσαν τὸ τελευταῖον κίνημα. Ἐγὼ εἶμαι βασιλὸφρων καὶ σεμνύνομαι δι' αὐτό. Ἀλλὰ . . .

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Δὲν εἶπα οἱ βασιλὸφρονες, εἶπα οἱ μοναρχικοὶ καὶ ὁ μοναρχισμός.

Ι. Παπαφλέσσας. Μοναρχισμός καὶ μοναρχικοὶ δὲν ὑπάρχουν. Τὸ κίνημα προητοίμασαν τὰ πολιτικά σας τέκνα, τὰ ὅποια καὶ σὰς ποτίζουν δηλητήρια. Ἡμεῖς μοναρχισμὸν δὲν ἀνεχόμεθα, διότι εἴμεθα ὑπὲρ τῆς βασιλευσμένης Δημοκρατίας καὶ περὶ αὐτῆς πρόκειται καὶ ὅχι περὶ μοναρχισμοῦ, ὡς λέγετε σεις.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Παρακαλῶ, κύριε Πρόεδρε, νὰ γενικευθῇ ἡ συζήτησις.

Ἐρωτώμενη ἡ Βουλὴ δέχεται τὴν γενίκευσιν τῆς συζήτησεως καὶ λαμβάνει τὸν λόγον ὁ κ. **Π. Τσαλδάρης** ὅστις λέγει τὰ ἑξῆς:

Π. Τσαλδάρης. Ἐξ ὅσων ἀνέπτυξεν ἀπὸ τοῦ βήματος τοῦτο ὁ κ. Πρωθυπουργός ἀπαντῶν εἰς τὴν ἐπερώτησίν μου ἐν μόνον ἀσφαλῶς δύναται νὰ συναχθῇ. Ὅτι ἐκεῖνος τὸν ὁποῖον διώρισεν εἰς τὴν Ἀνω ἀτὴν βαθμίδα τῆς Διαστατικῆς Ἱεραρχίας αὐτὸς ἐπὶ μακρὸν χρόνον εὐρίσκατο εἰς τὴν συνείδησίν του ἐν ἀμετακλίᾳ ἐν ἡτο ἱκανός. . .

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Ὅχι, δὲν εἶπα αὐτό.

Π. Τσαλδάρης. Τὸ εἶπατε, τὸ ἐσημείωσα.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Ὅχι ποτὲ δὲν τὸ εἶπα, ἀς φέρουν τὰ ἐπενεργηθέντα πρακτικὰ διὰ νὰ βεβαιωθῇ τι εἶπα.

Π. Τσαλδάρης. Εἶπατε ὅτι ἐπὶ πολλὸν χρόνον ἡσχολεῖσθε ἐν νὰ βεβαιωθῇτε ἂν ὁ διορισθεὶς ἔχει ὅλα τὰ προσόντα τοῦ

ἀπηγοῦντο. Ἐβεβαιώθη λοιπὸν παρ' ὁμῶν τῶν ἰδίων ὅτι σὰ ἐξετάσθη ἐν ἑτοῦ καὶ πλέον ἵνα πεισθῇτε ἂν ὁ διορισθεὶς ἔχει ὅλα τὰ προσόντα καὶ εἶναι ὁ ἐνδεχόμενος διὰ τὴν θέσιν ταύτην. Μὰ ἀρκεῖ αὐτό, ὅπως καὶ θὰ ἀρκεῖ εἰς πάντα ἀνθρώπον νὰ καταλήξῃ εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι δὲν ὑπῆρχον τὰ προσόντα τὰ ἀπαιτούμενα διὰ τὴν θέσιν, τὴν ὁποίαν ἐδώσατε. Διότι διὰ τοὺς ἔχοντας τὰ προσόντα δὲν ὑπῆρχεν ἀνάγκη νὰ μελετᾷ ἡ Κυβέρνησις ἐπὶ ἐν ἑτοῦ. Ἀλλὰ μετὰ τὴν ὁμολογίαν ταύτην ἐκάμκα καὶ δευτέραν, ὅτι προέβητε εἰς τὸν διορισμὸν ἐκείνου, ὅχι ἐν ἡρέμῳ καταστάσει, ἀλλὰ ὑπὸ τὰς ἐντυπώσεις τοῦ πρῶτον ἐπαναστατικοῦ κινήματος καὶ ἐθεωρήσατε πρέπον νὰ τοποθετήσῃτε εἰς τὴν θέσιν ἐκείνην πρόσωπον ὁρᾶσαν ἐπαναστατικῶς καὶ νὰ ἐπαναδράσῃ ἐπαναστατικῶς, ἂν παραστή ἀνάγκη. Τοῦτο σὰς ὤθησε καὶ μόνον εἰς τὸν διορισμὸν αὐτόν. Ἀλλὰ δὲν νομίζω ὅτι προκείμενου περὶ τῆς δικαιοσύνης καὶ τῆς ἀνωτέρας αὐτῆς θέσεως πρέπει νὰ σκέπτεσθε ἐπαναστατικῶς, ἀφοῦ ἀπαραιτήτως πρέπει νὰ ἀπομακρύνεται πᾶσα ἐπαναστατικὴ σκέψις προκείμενου περὶ δικαιοσύνης. Δὲν γνωρίζω, συνεχίζει, διὰ ποίους λόγους εὐρίσκεσθε συχνὰ εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ προκαλῆτε πράξεις, αἵτινες πρὸς πᾶν ἄλλο συντελοῦν ἢ πρὸς ἐκεῖνα ποὺ λέγετε ὅτι ποθεῖτε καὶ πιστεύετε ὅτι ποθεῖτε. Καὶ σὰς λέγω ὅτι ἂν λάβετε τὴν ἀπόφασιν νὰ ἀποκατασταθῇ ὁριστικῶς ἡ γαλήνη τοῦ τόπου δὲν πρέπει νὰ ἐπιρεάζεσθε καὶ νὰ λέγητε διαρκῶς πράγματα τὰ ὅποια μὴς ἀπομακρύνουν ἀπὸ τὴν ποθητὴν αὐτὴν γαλήνην. Στηρίζετε εἰς τὸ προσωπικὸν σας κύρος καὶ δὲν ἔχετε ἀδίκον, ἀλλὰ σὰς λέγω ὅτι οὐδέποτε ἡ γαλήνη τοῦ τόπου δύναται νὰ ἐξαρηθῇ μόνον ἀπὸ ἐν πρόσωπον.

Ε. Βενιζέλος (Πρωθυπουργός). Αὐτὸ εἶπα, ὅτι δὲν ἀρκεῖ.

Π. Τσαλδάρης. Ἀκριβῶς, ἐπανειλημμένως ἐδηλώσατε ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον εἶπα, ἀλλ' ἀντὶ τούτου εἶχατε ὑποχρέωσιν νὰ εἴπητε ὅτι θὰ καταστήσετε ἐν Ἑλλάδι τὴν γαλήνην καὶ τὴν ὁμαλότητα ὥστε νὰ ὑπάρχῃ τοιαύτη ὅχι μόνον ὁμῶν κυβερνώντων ἀλλὰ καὶ ἐπὶ ὁποιασδήποτε Κυβερνήσεως δὲν θὰ γίνῃ ἀνωμαλία.

Ε. Βενιζέλος. (Πρωθυπουργός). Τὸ εἶπα καὶ αὐτό.

Π. Τσαλδάρης. Πολλὰκις ἐπανελάθετε αὐτὸ ποὺ σὰς εἶπα. Ἡ ἰδέα σας ὅτι σεις μόνον θὰ κρητήσετε τὸν τόπον ἐν ἡρεμίᾳ σας ὡδήγησε νὰ φέρετε πρόσωπα πάντῃ ἀκατάλληλα διὰ τὴν Ἀνωτάτην Διοίκησιν τῆς Διακισύνης. Ἐὰν θέλετε ἐκεῖνο ποὺ λέγετε πρέπει νὰ χαράξετε ἀποφασιστικῶς ὡς πρόγραμμα ὅτι ἡ ὁμαλότης καὶ ἡ ἡσυχία δὲν θὰ εἶναι ἀποτέλεσμα μόνον ἐνὸς κόμματος. Δὲν ἠμπορεῖτε, τονίζει, νὰ καταδικάζετε ἕνα τόπον ὅτι κινδυνεύει νὰ ἀπωλεσθῇ, ἂν ἀπομακρυνθῇ τῆς ἀρχῆς. Καὶ ἐφείλω νὰ ὁμολογήσω ὅτι διὰ τῆς τακτικῆς σας αὐτῆς δὲν συμβάλλετε οὔτε εἰς τὴν ποθητὴν γαλήνην οὔτε εἰς τὴν ὁμαλὴν διαδοχὴν τῶν Κυβερνήσεων. Τὴν ἐσπέρην ταύτην αἰσθάνομαι τὴν ἰσχνότητα δὴν ἐπιχειρημάτων σας ἐστρέψατε ἄλλως τὴν συζήτησιν, διὰ νὰ δρέψετε χειροκροτήματα, ἀλλὰ μὲ τοῦτο δίδετε τὴν ἐντύπωσιν ὅτι δὲν διατελοῦμεν ἐν ὁμαλότητι καὶ διαταράττετε μόνος σας τὴν ἡσυχίαν τῆς κοινῆς γνώμης. Καὶ ἤλθετε καὶ ἐπανελίθετε ἐπανειλημμένως ὅτι ὑπάρχει μοναρχισμός, ὅτι ὑπάρχουν μοναρχικοὶ ἐνῶ γνωρίζετε ὅτι δὲν ὑπάρχουν τοιοῦτοι. Ὑπάρχουν μόνον πολιτικὴ δι' ὁστάμενος πρὸς τὸ δημοκρατικὸν πολιτικὸν καὶ θέλοντες τὴν βασιλευσμένην δημοκρατίαν καὶ δὲν θὰ ὀφίστατο ἡ διάστασις αὐτὴ ἐν ἐπηρεοῦντο ὅσα συνδουλεύσατε εἰς τὰ δημοκρατικὰ κόμματα κατὰ τὴν ἐπιβολὴν τοῦ δημοκρατικοῦ πολιτεύματος. Καὶ τί σημαίνει ἂν ὑπάρχουν ἄνθρωποι ἔχοντες γνώμην ὑπὲρ τῆς βασιλευσμένης δημοκρατίας, ἐφόσον δὲν προβαίνουν εἰς καμίαν ἐπαναστατικὴν ἐνέργειαν; Καὶ ἐφόσον ἡ δικαιοσύνη ἀκόμη δὲν ἀπαράνθη διὰ τὸ κίνημα, οὐδ' ὁ βασιλεὺς ἔκαμεν ἐπαναστατικὰς δηλώσεις, πῶς σχηματίζετε συμπέρασμα περὶ μοναρχικῆς κινήσεως καὶ ἀποπειρὰς ἐπιβολῆς τοῦ μοναρχισμοῦ;

Συνεχίζων ὁ κ. **Τσαλδάρης** λέγει ὅτι εἶναι δεδωκεμένον διὰ πολλῶν πράξεων ὅτι τὸ Λαϊκὸν κόμμα ἐπὶ οὐσίᾳ τῶν

κομματικῶν του συμφερόντων καὶ ἵτως καὶ τῶν ἰδεῶν του κατέβαλε πᾶσαν ἐνέργειαν διὰ τὴν ἐπαναφορὰν τῆς γαλήνης καὶ τῆς μονιμότητος. Δὲν πρέπει νὰ λησμονῇ ὁ κ. Πρωθυπουργὸς ὅτι τοῦτο συνεμάχησε μὲ ἅπαντα τὰ δημοκρατικὰ κόμματα, διὰ νὰ ἀνατρέψῃ τὴν Δικτατορίαν καὶ ὅταν εἶδεν, τοῦτο ὅτι μόνον δι' Οἰκουμενικῆς Κυβερνήσεως ἦτο δυνατὴ ἡ ἐξασφάλισις τῆς γαλήνης ἐδῶσε τὰς χεῖρας εἰς τὰ ἀντίπαλα κόμματα. Εἶπατε, χωρὶς νὰ κατονομάσετε καὶ ταύτας ὅτι ἡ Οἰκουμενικὴ ἐνέργησεν πράξεις, αἵτινες ἐπανοστήσαν μερίδας τοῦ λαοῦ ἀλλὰ μίαν πρᾶξιν ἔκαμην, προσεπάθησεν κατὰ πάντα τρόπον νὰ φέρῃ τὴν γαλήνην ἐν τῷ στρατεύματι καὶ εἶμαι βέβαιος ὅτι ἐὰν δὲν ἐγένοντο ἄλλα ἀνωμαλίας θὰ εἶχεν ἔκτοτε λυθῇ τὸ στρατιωτικὸν ζήτημα. Θὰ ἔπρεπε νὰ περιορισθῇ, κύριε Πρόεδρε, ἀκριβῶς εἰς τὸ θέμα καὶ νὰ ἀφήσεται τὴν παρέμβασιν, ἥτις ἕνα σκοπὸν εἶχε, νὰ καλύψῃ τὴν ἑλλειπὴ ἀπάντησιν σας καὶ νὰ πιστεύῃ ὁ λαὸς ὅτι εἶναι ἀπαράιτητος ἡ παραμονὴ σας ἐν τῇ ἀρχῇ ἄλλως κινδυνεύει. Ὁμιλῶντες περὶ δημοψήφισματος καὶ λυποῦμαι ὅτι ἐφέρατε καὶ μάρτυρα τὸν ἀρχηγὸν τῆς Δημοκρατικῆς Ἐνώσεως, ἀλλ' ἐγὼ δὲν ἀνοῦμαι ὅτι ὅταν σηκωθῇ ὁ λαὸς καὶ ζητήσῃ δημοψήφισμα δὲν θὰ τοῦ πῶ ἐγὼ ὅτι δὲν ἔχει δικαίωμα. Ἐὰν ἐν τῷ Συντάγματι δὲν ἐλήφθη πρόνοια περὶ τοῦτου δὲν εὐθύνομεθα ἡμεῖς. Ἐγὼ κηδόμενος ἀπολύτως τῆς ἡσυχίας καὶ θεωρῶν ἐπ' ἀνάγκης ἵνα μὴ ἐκ τοιαύτης πράξεως ἐπέλθῃ ἀνωμαλία, ἂν εἶμαι ἐγὼ εἰς τὴν ἀρχὴν θὰ ἐπικαλεσθῶ τὴν ἰδικὴν σας ἀρωγὴν καὶ τῶν ἄλλων κομμάτων. Ἐκεῖνο τὸ ὅποιον δὲν δύναμαι νὰ ἀνεχθῶ εἶναι νὰ ἀπειληθῇ ὁ λαὸς, ἐὰν θέλῃ νὰ μεταβάλῃ τὸ πολίτευμα. Οὕτω πράττοντες ἀποδεικνύετε ὅτι δὲν θέλετε τὴν καλὴν λειτουργίαν τοῦ κοινοβουλευτικοῦ πολιτεύματος, δὲν θέλετε τὴν ἡσυχίαν τοῦ τόπου. Ἀφήστε ὅμως τὸν λαόν, εἶναι ἀνώτερος πάντων ἡμῶν καὶ εἶμαι βέβαιος ὅτι αὐτὸς θὰ ἐπιβάλῃ τὴν θέλησιν του.

Α. Παπαναστασίου. Λέγει ὅτι τὸ Λαϊκὸν κόμμα ἔχει μίαν εὐαίσθητον χορδὴν ὅπως καὶ ὅλα τὰ κόμματα, τὴν χορδὴν δὲ αὐτὴν τὴν σεβόμεθα καὶ δι' αὐτὴν ἡμεῖς τοῦλάχιστον ὅσον καὶ ἂν διαφωνοῦμεν μὲ αὐτὸ παρηκολούθησαμεν μὲ συμπάθειαν τὴν ἀγούρευσιν τοῦ κ. Τσαλδάρη. Ἀλλ' εἶμαι ὑποχρεωμένος νὰ ὑπενθυμίσω εἰς αὐτὸν ὅτι κατὰ τὸν σχηματισμὸν τῆς Οἰκουμενικῆς Κυβερνήσεως συμφωνήσαμεν, διότι ὕψιστα συμφέροντα τῆς χώρας ἐπέβαλλον τὴν λήθην τοῦ παρελθόντος καὶ αὐτὸ ἐσήμαινεν ὅτι ἀπερκασίθη καὶ διὰ τὰς ἐξαιρετικὰς περιστάσεις τῆς ἀνωμάλου περιόδου καὶ ὅσον ἀφορᾷ τὰς πράξεις καὶ ὅσον ἀφορᾷ τὰ πρόσωπα τὰ ὅποια ἀφήσαμεν νὰ κριθοῦν ὑπὸ τῆς ἱστορίας. Ἀποτελεῖ ἀνακολουθίαν ὅτι ἔρχεται σήμερον καὶ διὰ νὰ ὑποστηρίξῃ τὴν ἐπερώτησιν του ὁμιλεῖ περὶ ἀναμείξεως ἐνὸς δικαστικοῦ εἰς τὰ γεγονότα ἐκεῖνα, ἐνῶ θὰ ἦτο περισσότερον συνεπὴς ἐὰν περιορίζετο εἰς τοὺς ἄλλους λόγους, ἀλλ' εἶναι βέβαιον ὅτι καὶ ὁ ἴδιος δὲν ἀπέδωσε μεγάλην σημασίαν.

Π. Τσαλδάρης. Ἀπέδωτα σημασίαν εἰς ὅλους τοὺς λόγους μεγίστην καὶ μάλιστα ἐὰν εἰδῶτε τὴν προσήκουσαν προσοχὴν εἰς τοὺς λόγους μου θὰ ἐγνωρίζετε ὅτι ὁμιλῶ περὶ ἐλλείψεως δικαστικῆς συνειδήσεως.

Α. Παπαναστασίου. Μὴ ὁμιλεῖτε περὶ δικαστικῆς συνειδήσεως, διότι ἄλλοις θὰ ἦτο ἡ γνώμη σας ἐὰν ἐρχόμεθα ἡμεῖς καὶ ὁμιλοῦσαμεν περὶ τῶν δικαστικῶν γεγονότων τοῦ 1910. Ἐὰν δὲν ἐπρόκειτο περὶ προσώπου ἀναμειχθέντος εἰς τὴν ἐπαναστάσιν δὲν θὰ ἐφέρατε ἐπερώτησιν περὶ δικαστικοῦ ὅστις ἦτο ἐγκαλῶπισμα τοῦ δικαστικοῦ κλάδου. Ὁρθῶς ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως εἶπεν ὅτι τὸ μόνον σημεῖον εἰς τὸ ζήτημα εἶναι ἡ περιφρόνησις εἰς τὴν εὐαίσθητον χορδὴν τοῦ Λαϊκοῦ κόμματος, ἀλλ' εἶμαι ὑποχρεωμένος νὰ εἶπω ὅτι ἐὰν δὲν ἐλήφθη ἀπολύτως ὑπ' ὄψιν ἡ χορδὴ αὕτη εὐθύνεται καὶ τὸ Λαϊκὸν κόμμα, διότι ὅταν ἕνα κόμμα στρέφεται

πρὸς τὴν ἀνωμαλίαν εἶναι φυσικὸν οἱ ἀντίπαλοι νὰ λάβωσιν ὅσα μέτρα πρέπει νὰ λάβωσιν.

Π. Τσαλδάρης. Εἶπε αὐτὸ ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως;

Ε. Βενιζέλος. Αὐτὸ ἀκριβῶς.

Π. Τσαλδάρης. Ἐπιφυλλάσσομαι νὰ σὰς ἀπαντήσω.

Α. Παπαναστασίου. Ὅταν ἐμμέσως ἐνισχύει ἕνα κόμμα τὰς σκευωρίας . . . διατί θέλετε νὰ κρυπτόμεθα ἐπιστὴν τῶν δακτύλων μας; Ἡ πολιτικὴ τοῦ Λαϊκοῦ κόμματος καὶ ὅταν ἔχη φιλοβασιλικὴν τοιαύτην ἔπρεπε νὰ εἶχε μεταβληθῇ εἰς πλατωνικὴν, διότι δὲν ἡμπορεῖ νὰ γίνῃ λόγος περὶ δημοψήφισματος. Ἐὰν ἐνόμιζεν ὅτι ἡ σωτηρία τοῦ τόπου ὑπόκειται εἰς τὴν ἀλλαγὴν τοῦ πολιτεύματος δὲν ἔπρεπε νὰ ἐλθῇ καὶ ἐδῶ, ἀλλ' ἔπρεπε νὰ ἐγείρῃ ἐπαναστατικὴν σημαίαν. Τὸ Λαϊκὸν κόμμα θὰ ἔπρεπε κατὰ τὴν ψήφισιν τοῦ Συντάγματος νὰ δηλώσῃ ὅτι πρωταρχικὴ ἀξίωσις του ἦτο ἡ μεταβολὴ τοῦ πολιτεύματος, ὅχι ὅμως νὰ νομίζῃ ὅτι πρέπει νὰ γίνῃ δημοψήφισμα ὅταν θὰ κατέχη τὴν ἀρχήν, διότι τότε ἀποδίδεται εἰς μίαν σκηνοθεσίαν διὰ νὰ ὑποκλέψῃ τὰς ψήφους τοῦ λαοῦ. (Χειροκροτήματα).

Π. Τσαλδάρης. Ὅταν νομίζετε ὅτι ἕνα κόμμα ἡμπορεῖ νὰ νοθεύσῃ τὸ ἀποτέλεσμα, διατί δὲν τὸ δέχεσθε καὶ διὰ τὸν ἑαυτὸν σας;

Α. Παπαναστασίου. Ἐγὼ εἰσήτησα νὰ καθιερωθῇ τὸ Δημοκρατικὸν πολίτευμα ὑπὸ τοῦ στρατοῦ καὶ κατόπιν νὰ ἐνεργήσῃ ἰδίαι ἐκλογαί.

Π. Τσαλδάρης. Τόσον γνήσιαι ποὺ με ἡμπόδισαν νὰ ὑπάγω εἰς τὴν Κόρινθον.

Ε. Βενιζέλος. Διατί δὲν τὰ εἶπατε ἐπὶ Οἰκουμενικῆς Κυβερνήσεως ὅτι θέλετε δημοψήφισμα.

Α. Παπαναστασίου. Τὸ ἐπρωτεῖναμεν τότε. Ἀλλ' αἱ ἐκλογαί δημοψηφίσματος ἦσαν γνήσιαι, καὶ ἐὰν, ὡς εἶπε δημοκρατικὸς ἀρχηγὸς ἠδῆθήσαν τὰ καὶ δὲν ἀφῆρέθησαν καὶ ὅλου κίτρινα ψηφιδέλια. Ἀλλὰ τὸ Λαϊκὸν κόμμα οὐτε κατὰ τὰς ἐκλογὰς τοῦ 1920 ἐνόμιζεν ὅτι ἔπρεπε νὰ τεθῇ τοιοῦτο ζήτημα ὑπὸ τοῦ λαοῦ. Ἀλλὰ διὰ νὰ κάμετε τώρα δημοψήφισμα πρέπει νὰ περάσετε ἐπάνω ἀπὸ τὰ πτώματά μας.

Π. Τσαλδάρης. Δὲν δυνάμεθα νὰ γνωρίζωμεν ἀπὸ ποῦ θὰ περάσουν καὶ τὰ ἰδικὰ σας.

Α. Παπαναστασίου. Ἡμεῖς ἐκάμαμεν τὴν Δημοκρατίαν χωρὶς πτώματα.

Π. Τσαλδάρης. Δυστυχῶς ἐπεράσατε ἐπὶ πτωμάτων. Ἀλλ' ὁμιλεῖτε δικαίως περὶ πτωμάτων, ὡς νὰ πιστεύετε ὅτι εἴθε ὑμεῖς κρατικὰ δύναμις, χωρὶς νὰ γνωρίζετε.

Β. Κυρέλλος. (Προεδρεύων). Ὁ Ἀρχηγὸς τῆς Δημοκρατικῆς Ἐνώσεως εἶπε δι' ὅτους θὰ θελήσουν νὰ κάμουν δημοψήφισμα ὅτι θὰ περάσουν ἐπὶ τῶν πτωμάτων των. Περὶ ἐγγήατε.

Π. Τσαλδάρης. Συγχάριω τὸν Ἀρχηγὸν τῆς Δημοκρατικῆς Ἐνώσεως διὰ τὰ δημοκρατικὰ του φρονήματα, ἀπὸ πιστεύει ὅτι ὁ λαὸς δὲν ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἐκφράσῃ τὴν γνώμην του.

Α. Παπαναστασίου. Ἐὰν πιστεύετε ὅτι ὑπάρχουν κομματικὰ προβλήματα πρὸς λύσιν, ὅτι οὐσιαστικῶς ὁ λαὸς ἔπαυσε νὰ ἐνδικερεται διὰ τὸν καταργηθέντα θεσμόν νὰ ἀφήσωμεν αὐτὰ τὰ ζητήματα. Ἡ Κυβέρνησις δὲν εἶναι ἐντελὴς ἀνεύθυνος, διότι οὐδέποτε ἐκείνη ὅπως καλλιεργηθῇ τὸ Δημοκρατικὸν φρόνημα τοῦ λαοῦ. Ὁ κ. Πρωθυπουργὸς ἐπανειλημμένως εὔρε τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἐκθεσίσῃ τὰς ἀρετὰς τοῦ βασιλικοῦ θεσμοῦ τὰς ὁποίας οὐδέποτε ἐγνωρίζαμεν, ἐπανειλημμένως δὲ εἶπεν ὅτι οὐδεμίαν εὐθύνην εἶχεν ὁ βασιλεὺς.

Ε. Βενιζέλος. (Πρωθυπουργός). Ἐρρωπὲς τὰς εὐθύνας εἰς τοὺς πολιτικούς.

Α. Παπαναστασίου. Δὲν εἶχατε τὸ δικαίωμα, διότι ὅταν τοιαῦτα γεγονότα γίνονται δὲν ἡμπορεῖ νὰ εἶναι ἀνεύθυνος ὁ Βασιλεὺς. Ἡμεῖς ἐθεωρήσαμεν ζήτημα ἠθικῆς ἀρχῆς

νὰ κάμουν ὅλοι ὅτι τὸ συμφέρον οὐδενὸς δύναται νὰ τεθῇ ὑπεράνω τῶν γενικῶν συμφερόντων.

Ε. Βενιζέλος. Σοδρὰ λέγετε ὅτι ἐγὼ ἤθελα νὰ πείσω τὸν κόσμον ὅτι ὁ Κωνσταντῖνος ἦτο ἀνεύθυνος; Ἐγὼ εἶπον ὅτι οἱ ἀρχηγοί, οἱ ὅποιοι ἐπὶ τέλους ἦσαν Ἕλληνες.

Ι. Παπαφλέσσας. Ἦτο περισσότερον Ἕλληνας ἀπὸ ὅλους τοὺς νέους Ἕλληνας, οἱ ὅποιοι δὲν εἶναι Ἕλληνες.

Ε. Βενιζέλος. Ὅταν ἐγκατεστήσατε τὴν δημοκρατίαν δὲν εἴμεθα σύμφωνοι διότι τότε εἶχεν ἀρκετὰς πληγὰς τὸ σῶμα τῆς κακομμοριασμένης Ἑλλάδος, δὲν σημαίνει ὅμως τοῦτο ὅτι δὲν εἶχεν ἐκπέσει ἡ δυναστεία εἰς τὴν συνειδήσιν μου, ἀφ' ἧς ὁ Βασιλεὺς ἐκάλεσεν εἰς τὰ Ἀνάκτορα ὅλα τὰ κόμματα πλην τοῦ κόμματος τῶν Φιλελευθέρων.

Α. Παπαναστασίου. Ὁ Ἕλληνας λαὸς εἶναι υπερέφρων διότι αὐτοκυβερνεῖται (χειροκροτήματα) δὲν νομίζω δὲ ὅτι ἐξυπηρετεῖται τὸ πολίτευμα μὲ τὴν ἰδέαν ὅτι πρέπει νὰ τὰ ἔχη ἡ Κυβέρνησις καλὰ μὲ τὸ Λαϊκὸν κόμμα.

Ε. Βενιζέλος. Ὅχι μὲ τὸ Λαϊκὸν κόμμα, μὲ τὴν λαϊκὴν παράταξιν.

Α. Παπαναστασίου. Συμφωνῶ, ἀλλ' ὅχι μὲ θυσίας ἀρχῶν. Συνεχίζων λέγει ὅτι ἡ σκέψις τοῦ Λαϊκοῦ κόμματος εἶναι νὰ γίνωσιν ἐκλογαί, νὰ ἐλθῇ τοῦτο ἰσχυρὸν καὶ νὰ ἐνεργήσῃ κατόπιν δημοψήφισμα.

Π. Τσαλδάρης. Δημιουργεῖτε ἰδέας ἰδικὰς σας, ἄς ἀποδιδεῖται εἰς τὸ Λαϊκὸν κόμμα.

Α. Παπαναστασίου. Εὐθύνεται ἐπίσης ἡ Κυβέρνησις καὶ δι' ἄλλον λόγον, ἀλλὰ περὶ αὐτοῦ θὰ ὁμιλήσωμεν τὴν Δευτέραν. Τὸ πόρισμα τῆς συζητήσεως πρέπει νὰ εἶναι ὅτι πρέπει νὰ ἀφήσωμεν αἰσθητικῶς ἐκμετάλλευσιν τῶν ἀδυνάμων τῶν πολλῶν ἀδιαλλάκτων καὶ νὰ λύσωμεν τὰ μετὰ τὰ προβλήματα, τὰ ὅποια μᾶς ἀπασχολοῦν.

Ι. Κουτσίνης. Λέγει ὅτι ὁ λαὸς θὰ ἐθλεπε μετ' εὐχαρίστησεως τὴν Βουλὴν νὰ συζητῇ περὶ τῆς ὑπαρχούσης κρίσεως καὶ ὅχι περὶ γεγονότων τοῦ παρελθόντος, διότι ἡ Δημοκρατία δὲν κινδυνεύει.

Ε. Κουλουμβάκης. Λέγει ὅτι μετ' εὐλαθείας ἀκούει τοὺς λέγοντας ὅτι εἶναι ὁπαδοὶ τῆς Βασιλευμένης Δημοκρατίας. Ὁ ἐξετάσω ἐὰν ὁ κ. Τσαλδάρης εὕρεται ἐν ἀκριβείᾳ ἱστορικῇ μὲ ὅσα εἶπεν, διότι δὲν εἶναι ὁ ἴσχυρισμός ὅτι τὸ Λαϊκὸν κόμμα οὐδέποτε ἔκκαμεν ἐπαναστάσιν.

Π. Τσαλδάρης. Μήπως ἔκαμε καὶ δὲν τὸ ξεύρω;

Ε. Κουλουμβάκης. Τὸ 1915 ὑπῆρχε πλειοψηφίαν τὸ κόμμα τῶν Φιλελευθέρων ἐν τῇ Βουλῇ καὶ ὅπως ἀπεδείχθη εἰς τὰς κατόπιν ἐκλογὰς πλειοψηφοῦν καὶ εἰς τὸν λαόν. Ἀπεμακρύνθη τῆς ἀρχῆς καὶ ἐσχματίσθη Κυβέρνησις ἡ ὅποια δὲν εἶχεν ὁπαδοὺς οὐτε τόσους ὅσοι ἐχρειάζοντο ὡς ἱπποφύλοι. Ἐγίναν ἐκλογαί καὶ δὲν ἔσπευσεν νὰ παραιτηθῇ ἡ Κυβέρνησις αὕτη καὶ ἀνέλαβε τὴν εὐθύνην ἀντισυνταγματικῆς ἀναβολῆς τῶν ἐργασιῶν τῆς Βουλῆς.

Μ. Μαντᾶς. Πόσους Βουλευτὰς εἶχεν ὁ νῦν Πρωθυπουργός, ὅταν τοῦ ἀνέθεσε τὴν Κυβέρνησιν ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας.

Ε. Κουλουμβάκης. Εἶχε τὴν πλειοψηφίαν διότι ὁ κ. Καραντάρης ἦτο τοποτηρητής. Εἰς τὸ 1920 ἔγιναν ἐκλογαί καὶ τὸ κόμμα τῶν Φιλελευθέρων ἡττήθη. Οἱ σχηματίσαντες Κυβέρνησιν τότε ἐκάλεσαν τὸν Βασιλέα, ἀλλ' αὐτὸς ἠρνήθη νὰ ἐλθῇ καὶ ἠξίωσε νὰ γίνῃ δημοψήφισμα.

Π. Τσαλδάρης. Λέγετε ἀνακριβείας, διότι πρὸ τῶν ἐκλογῶν δέξια συζήτησις ἐγένετο μετὰ τοῦ κ. Βενιζέλου καὶ τοῦ μακαρίτου Γούναρη ὑποστηρίζοντες ὅτι, αἱ ἐκλογαί δὲν ἡμποροῦν νὰ λύσουν τὸ ζήτημα τοῦ Βασιλέως.

Ε. Κουλουμβάκης. Καὶ ἐγένετο τὸ δημοψήφισμα, ἐνῶ ἐπρόκειτο περὶ πράξεως ἀντισυνταγματικῆς καὶ ἀποδοκιμασμένης ἀπὸ τὰς ὑγιεῖς ἀρχὰς τοῦ Κοινοβουλευτικοῦ πολιτεύματος.

Ἀφίστατε κ. ἀρχηγὲ τοῦ Λαϊκοῦ κόμματος νὰ σὰς εὐλα-

δοῦμεθα διὰ τὴν σημερινὴν πολιτικὴν. Λησμονήσατε τὸ παρελθόν, διὰ νὰ λησμονήσωμεν καὶ ἡμεῖς. Διότι ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει θὰ σὰς εἰπωμεν ὅτι πρέπει νὰ παραιτηθῇτε καὶ σεῖς ἀπὸ τοῦς δικαστὰς ἐκεῖνους, οἱ ὅποιοι ἐξέδωκαν τὸ βούλευμα κατ' ὃν ὁ φονεὺς βενιζελικὸν δὲν φονεύει ἄνθρωπον. (Χειροκροτήματα). Νὰ παραιτηθῇτε τῶν δικαστῶν, οἱ ὅποιοι δὲν συνέλαβον τοὺς δολοφόνους τοῦ Στεφάνου Φατσέα. Νὰ παραιτηθῇτε ἀπὸ τοῦς δικαστὰς, οἱ ὅποιοι ἠρνήθησαν νὰ συλλάβωσιν τοὺς δολοφόνους τοῦ Καδάφκη.

Μ. Μαντᾶς. Δὲν εἶναι ἀληθές. Ἡμεῖς τοὺς ἐθάλαμε στὴ φυλακὴ καὶ σεῖς τοὺς ἐθάλατε.

Πρόεδρος. Δὲν ἐπιτρέπονται διακοπαί.

Π. Τσαλδάρης. Τότε ἔπρεπε νὰ περιορίσῃτε τὴν συζήτησιν εἰς τὴν ἐπερώτησιν.

Ε. Κουλουμβάκης. Πῶς εἶναι δυνατόν νὰ παραιτηθῶμεν ἀπὸ τοὺς φανατικούς, τῆς μιᾶς ἢ τῆς ἄλλης πλευρᾶς διὰ νὰ ἀφίσωμεν εἰς τὸ μέσον τοὺς οὐδέτερούς, ἐκεῖνους οἱ ὅποιοι δὲν ἐπίστευσαν εἰς τίποτε, ὅταν ἐκινδύνευεν ἡ πατρίς; Ἐξήτησα ἀπὸ τὴν βιβλιοθήκην τῆς Βουλῆς περιοδικόν, εἰς τὸ ὅποιον ἐδημοσιεύθη πρὸ ὀλίγων ἐβδομαδίων ἀρθρον περὶ τοῦ ὁποίου ἐλέγγοτο ὅτι συντάκτης εἶναι ὁ διεκδικῶν καὶ σήμερον τὸν θρόνον. Γνωρίζω δὲ ὅτι τὰ ἀρθρα αὐτὰ παρεδόθησαν καὶ εἰς τὴν ἐφημερίδα καὶ εἰς τὸ περιοδικόν ἀπὸ τὸν τῶς ἐπιμελητὴν τοῦ διεκδικούντος τὸν θρόνον κ. Φίλωνα. Καὶ λέγει λοιπὸν ὁ διεκδικῶν τὸν θρόνον πῶς θέλετε ν' ἀντιμετωπίσετε τὰ προβλήματα τῆς χώρας μὲ τὰ στεῖρα Νομοθετικὰ Σώματα καὶ τὸν ἐκφυλισμένον κοινοβουλευτισμόν;

Μ. Μαντᾶς. Ἐδημοσιεύθησαν ὅμως καὶ εἰς δημοκρατικὸν περιοδικόν.

Ε. Κουλουμβάκης. Μᾶς λέγει λοιπὸν ὁ τῶς βασιλεὺς, ὅτι ἐν ἐπικρατίᾳ ὁ ἀντιβενιζελισμὸς μέγας κίνδυνος ἐπικρέμαται ἐπὶ τὰς κεφαλὰς σας. Δι' αὐτὸ ἐλθετε ἀπὸ τώρα νὰ μὲ προσκυνήσετε. Μωραίνει κύριος, ὃν βούλεται ἀπωλεῖσαι. Ἀλλ' ἄς ἐλθωμεν εἰς τὴν ἐπερώτησιν. Ὁ εἰσαγγελεὺς τοῦ Ἀρείου Πάγου δὲν ἔχει, λέγουσιν, συγγράμματα. Ὅταν κανεὶς εἶναι Ἀρεοπαγιτὴς δὲν ἔχει ἀνάγκην νὰ γράψῃ ἄλλα συγγράμματα. Δὲν ἔχει, εἶπον, ὁ κ. Γεωργιάδης δικαστικὴν συνειδήσιν, διότι ἐξετέλεσεν ἔργα κατ' ἐντολὴν τῆς ἐπαναστάσεως, χωρὶς νὰ εἶναι ἐπαναστάτης. Ἡμεῖς ὑπῆρχαμεν, κύριοι, ἐπαναστάται, διότι ἀπετελοῦμεν τὴν πλειοψηφίαν τῆς χώρας καὶ ἐξήλλομεν τῆς ἐννόμου τάξεως, ὅταν ὁ βασιλεὺς εἶπεν ὅτι θὰ κυβερνήσῃ ἕνα λαὸν τοῦ 20 αἰῶνος ἐλέω Θεοῦ. Ἐλθεθα ἡμεῖς οἱ ὁπαδοὶ τοῦ νόμου καὶ σεῖς εἴθε ἐξω τοῦ νόμου καὶ ὁ Γεωργιάδης ἀγωνισθεὶς μεθ' ἡμῶν ἦτο ἐπαναστάτης. Οἱ στρατιωτικοὶ ἔκαμαν τὸν στρατὸν τοῦ Ἐδρου. Καὶ ὁ Γεωργιάδης συνετέλεσεν εἰς τὸ νὰ παρημερίσωμεν ἡσυχίαν οἱ στρατιωτικοὶ ὅτι οὐδεὶς κίνδυνος ὑπάρχει εἰς τὸ ἐσωτερικόν τῆς χώρας καὶ νὰ μεταδοῦν διὰ τὴν ὀργάνωσιν τοῦ στρατοῦ τοῦ Ἐδρου. Θίγω ζήτημα τὸ ὅποιον ὀλίγοι τὸν ἀξιοῦσιν ἀρχηγὸν τοῦ Λαϊκοῦ κόμματος. Σέβομαι τὴν ὁδόν σου καὶ σπματῶ, ἀλλὰ ἐὰν δὲν ἐγίνοντο ὅλα αὐτὰ δὲν θὰ ἐγίνετο ὁ στρατὸς τοῦ Ἐδρου καὶ δὲν θὰ ἐσώζετο ἡ Ἑλλάς. Ἐὰν εἴθε κόμμα βασιλοφρόνων ἔλθετε νὰ τὸ εἴπητε καθαρὰ ἀπὸ τοῦ βήματος τοῦτου ὅτι ἐν νικήσῃτε εἰς τὰς ἐκλογὰς θὰ ἐγκαθιδρύσῃτε τὸ πολίτευμα τῆς βασιλείας, ἀλλὰ ἐὰν σιωπᾶτε καὶ ἐπιφυλάττεσθε καὶ ὑποκρίνεσθε καὶ ἀπατάτε, κλέπτετε τὰς ψήφους τοῦ λαοῦ. Ἐλθετε νὰ συμφωνήσωμεν μαζί ὅτι κατελύθη προσωρῶς ἡ βασιλεία τοῦ Γεωργίου καὶ ἐκτράπη δημοκρατία, ἀλλὰ ὅτι σήμερον ἔχουν ἐνωθῇ μὲ αὐτὴν ὅλα τὰ σύγχρονα ἰδεώδη ἐνὸς προοδευτικοῦ λαοῦ. Ἐλθετε νὰ μᾶς εἴπητε ὅτι καὶ ἡμεῖς εἴμεθα δημοκρατικοί, καὶ πεισθῇτε ὅτι ὅση καὶ ἐν εἶναι ἡ ἐμπιστοσύνη πρὸς τὸν ἀρχηγὸν τῶν φιλελευθέρων, ἐν χρόνῳ οὐχὶ μακρῷ θὰ κυβερνήσῃτε τὴν χώραν Ἐὰν ὅμως κρύπτετε πάντοτε τὰ αἰσθηματὰ σας καὶ ψηφιοθετετε μεταξὺ ἀδιαλλάκτων, οἱ ὅποιοι ἐλπίζουν νὰ ἴδωσιν ἐπανερχομένην τὴν βασιλικὴν μοῦσχαν.

Ι. Παπαφλέσσας. Ἀφήστε μας νὰ ζῶμε μὲ αὐτὴν τὴν ἐλπίδα τῆς μούχλας.

Ε. Κουλουμπάκης. Ἡ ἡλικία σας θὰ σας ἐπιτρέψῃ νὰ ζήσῃτε ὀλίγα ἀκόμη ἔτη, πρέπει λοιπὸν νὰ τὰ χαρήτε.

Ι. Παπαφλέσσας. Ἀφήσατέ μας, τὰ ὀλίγα αὐτὰ ἔτη νὰ τὰ ζήσωμεν μὲ τὴν ἐλπίδα τῆς μούχλας τὴν ὁποίαν καὶ σὰς ἐπροσκυνήσατε πολλὰκις.

Ε. Κουλουμπάκης. Ἀκούτε λοιπὸν. Διὰ τοῦ κ. Λουκά Ρούφου ὁ μακαρίτης Κωνσταντῖνος μὲ ἐκάλεσε νὰ μεταβῶ εἰς τὰ ἀνάκτορα καὶ μοῦ ὑπέσχετο ὅτι θελῶ. Ἦμην ἀντιβενιζελικός τὸν Φεβρουάριον τοῦ 1913. Καὶ ὁ κ. Τριανταφυλάκος μὲ ἐκάλεσεν ἐν ὄνομτι τῆς ἀντιπολιτευσεως νὰ προσέλθω εἰς τὴν συμμάχου ἐναντίον τοῦ ἀντιβενιζελισμοῦ καὶ ἀπήντησα ὅτι δὲν ἔρχομαι διότι θεωρῶ τοῦτο καὶ ἀντισυνταγματικὸν καὶ ἀντιδασικόν.

Περαιῶν ὁ κ. **Ε. Κουλουμπάκης** συνιστᾷ εἰς τὴν ἀντιπολίτευσιν νὰ ἀσκήσῃ τὸν ἐλεγχὸν τῆς ἐπὶ πολιτικῶν ζήτημάτων τὰ ὁποῖα ἐξυπηρετοῦν τὰ συμφέροντα τῆς χώρας.

Γ. Κονδύλης. Ἐγὼ καθὼς νὰ δηλώσω ἐκ μέρους τοῦ κόμματος, τοῦ ὁποῖου ἔχω τὴν τιμὴν νὰ ἡγοῦμαι, ὅτι εἰμεθα ἀλληλέγγυοι μὲ τὴν πολιτικὴν τῆς Κυβερνήσεως. Τὸ λαϊκὸν κόμμα ἐφεξὲς τὸν διορισμὸν τοῦ εἰσαγγελέως τοῦ Ἀρείου Πάγου πρῶτον διὰ τὴν ἔλλειψιν μορφώσεώς του καὶ δεύτερον διότι ἦτο ἐπαναστατικὸς ἐπίτροπος τοῦ ἐκτάκτου στρατοδικείου τοῦ δικασάντος τοὺς ἔξ. Τὸ γεγονός ἐς τῆς ραγδασιότητος προαγωγῆς του ἀποδεικνύει τὴν ἱκανότητά του. Ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἄλλην μορφήν νομίζω, ὅτι πρέπει νὰ ξεκαθαρισθῇ ἀπαξ διὰ παντὸς τὸ ζήτημα. Δὲν ἡμποροῦμε νὰ καταδικώμεθα συνεχῶς. Ἐὰν ὑπάρχῃ διάθεσις νὰ ἀφεθῇ τὸ παρελθὸν εἰς τὴν λήθην ἔχει καλῶς, διαφορετικὰ θὰ ζητήσωμεν καὶ ἡμεῖς νὰ ἐξετασθῇ ἐκ νέου ἡ εὐθύνῃ τῶν ἔξ. Τὸ λαϊκὸν κόμμα ἐξεφράσθη ἐναντίον τῶν στρατιωτικῶν καὶ τῶν δικαστῶν καὶ τῶν ἐπιτρόπων καὶ μόνον ἐναντίον τοῦ τότε βασιλέως δὲν ἐξεφράσθη, ὁ ὁποῖος ἦτο ὁ ἀνώτερος ἄρχων. Ἐγὼ ἐτάχθην ἐναντίον τοῦ Κωνσταντίνου καὶ τοῦ τότε Διαδόχου Γεωργίου ἀπὸ ἐθνικοὺς λόγους. Τὸ μῖσός μου δὲ κατὰ τῶν βασιλέων ἠρξήθη ὅταν ὁ Γεώργιος εἶδε τοὺς συνεργάτας τοῦ πατρὸς του νὰ ὀδηγοῦνται εἰς τὸν τουφεκισμὸν χωρὶς νὰ ὑφύσῃ τὴν παραμικρὰν διαμαρτυρίαν οὔτε κἂν τὴν ἀπειλὴν τῆς παραιτήσεώς του, τὴν ὁποίαν εἶμαι εἰς θέσιν νὰ γνωρίζω, θὰ ἐλάμβανον ὑπ' ὄψιν οἱ τότε κρατοῦντες.

Α. Παπαναστασίου. Πρὶν ἀρχίσῃ ἀκόμη ἡ δίκη καθηγητῆς τοῦ Πολυτεχνείου ἦλθε καὶ μὲ παρεκάλεσε νὰ παράσχω τὴν προστασίαν μου εἰς τοὺς τότε πολιτικούς διὰ νὰ ἀποφευχθῇ ἡ δίκη των, ἡ ὁποία μοιραίως θὰ κατέληγεν εἰς καταδίκην. Καὶ εἶπον εἰς τὸν καθηγητὴν νὰ μεταβῇ εἰς τὸν βασιλέα καὶ νὰ ἀπειλήσῃ τὴν ἐπανάστασιν διὰ τῆς παραιτήσεώς του. Ἡ ἐπανάστασις ἐνόμειζεν ὅτι ἦτο ἀπαραίτητος ἐσωτερικὴ τάξις τὴν ἐποχὴν ἐκείνην. Δὲν γνωρίζω τί ἔκαμεν ὁ κ. καθηγητῆς, ἀλλὰ γνωρίζω ὅτι ὁ τότε βασιλεὺς ἀπαθῶς εἶδε τὴν ἐκτέλεσιν τῶν συνεργατῶν τοῦ πατρὸς του.

Γ. Κονδύλης. Νομίζω ὅτι ἡ ἡσυχία τοῦ τόπου θὰ ἐκασφαλίσθῃ ἐὰν ἡ δημοκρατία περιφρουρηθῇ ἀποφασιστικῶς. Ἡ δημοκρατία δὲν δύναται νὰ πέσῃ διὰ λαϊκῆς ἐτυμηγορίας. Δὲν ἡμποροῦμεν νὰ ἐπιστοχωρήσωμεν. Ἡ Δημοκρατία θὰ κινδυνεύσῃ διὰ βιαίας ἀνατροπῆς καὶ αἰσθάνομαι εὐγνωμοσύνην πρὸς τὸ λαϊκὸν κόμμα τὸ ὅποιον δὲν ἀποκρύπτει τὴν ἰδεολογίαν του.

Π. Τσαλδάρης. Ἀναφέρατε κ. Παπαναστασίου τὴν ἐπίσκεψιν ἐνὸς καθηγητοῦ τοῦ Πολυτεχνείου καὶ θὰ ἤθελον νὰ γνωρίζω ἐὰν σὰς ἐπεσκέψθῃ ἐξ ἰδίας πρωτοουλίας.

Α. Παπαναστασίου. Βεβαίως ἐξ ὀνόματός του.

Π. Τσαλδάρης. Μόνον αὐτὸ ἤθελα νὰ γνωρίζω.

Μ. Μαντᾶς. Ἐπιθυμῶ νὰ ἐρωτήσω τὸν κ. Ὑπουργὸν τῆς Δικαιοσύνης τί θὰ ἔκαμνεν ἐὰν ἐπληροφορεῖτο ὅτι ἀνώτατος, δικαστικὸς ὁ νῦν εἰσαγγελεὺς τοῦ Ἀρείου Πάγου, περι-

φερόμενος εἰς τοὺς διαδρόμους τοῦ δικαστηρίου καθόδιζε τοὺς δικαστὰς διότι δὲν ὑπῆκουσαν εἰς ὁρισμένους θελήσεις του;

Ν. Ἀβραάμ. Πότε ἔγινε τοῦτο;

Μ. Μαντᾶς. Πρὶν γίνῃ εἰσαγγελεὺς τοῦ Ἀρείου Πάγου.

Ν. Ἀβραάμ. Ὁρθώτερον θὰ ἦτο νὰ καταγγέλλετο ἀπὸ τότε.

Π. Τσαλδάρης. Εἶναι ἀκόμη καιρὸς νὰ ἐπιληφθῇ ὁ Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης.

Ν. Ἀβραάμ. Εἶναι φανερόν ὅτι ἂν πράγματι ὑπάρχῃ μία παράδοσις, τοῦτο ἐλέγχεται καὶ ἐξακριβώνεται δι' ἐξέτασιν. Ἀλλὰ ἐπιθυμῶ νὰ σὰς εἶπω ὅτι ἂν ὑπάρχῃ τι τὸ γενικῶς ἀνεγνωρισμένον ὡς ἐξαιρετικὸν προστὸν τοῦ δικαστικοῦ διὰ τὸν ὁποῖον ὁμιλεῖτε εἶναι αἱ ἀρεταὶ τὰς ὁποίας ἐπέδειξε καὶ ὡς Εἰσαγγελεὺς τῶν Ἑφετών καὶ ὡς Εἰσαγγελεὺς τῶν Πρωτοδικῶν. Δὲν νομίζω δὲ ὅτι δικαστικὸς ὑπάρξαί, τὸσον αὐστηρὸς διὰ τὰς παραδόσεις τῶν κατωτέρων ἢτο δυνατόν νὰ ὑποπέσῃ εἰς τοιαύτην παράδοσιν.

Μεθ' ὃ ἡ συζήτησις κηρύσσεται περατωμένη καὶ ἡ Βουλὴ εἰσέρχεται εἰς τὴν

Ἡμερησίαν Διάταξιν τῆς νομοθετικῆς ἐργασίας

Γίνεται δι' ἀναστάσεως δεκτὸν τὸ σύνολον τοῦ νομοσχεδίου Περὶ κυρώσεως καὶ τροποποιήσεως τοῦ Ν.Δ. τῆς 16ης Σεπτεμβρίου 1925, περὶ νομιμοποιήσεως προσωπικοῦ μηχανικῶν καὶ ηλεκτρομηχανικῶν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ ἀστυματῶν καὶ τῶν τροποποιησάντων τοῦτο Ν. Δ. τῆς 29ης Μαΐου 1926 καὶ 2 Σεπτεμβρίου 1926.

(Ὡς ἐτροποποιήθη κατὰ τὴν β' κατ' ἄρθρον συζήτησιν) ἔχον οὕτω:

Ἀρθρον 1.

Κυροῦνται τὰ κάτωθι Ν.Δ.

1. Τῆς 16ης Σεπτεμβρίου 1925 περὶ νομιμοποιήσεως προσωπικοῦ μηχανικῶν καὶ ηλεκτρομηχανικῶν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ ἀστυματῶν δημοσιευθὲν διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 205 (τεύχος Α') φύλλου τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως τοῦ 1925.

2. Τῆς 29 Μαΐου 1926 περὶ συμπληρώσεως καὶ τροποποιήσεως τοῦ ἀπὸ 16 Σεπτεμβρίου 1925 Ν. Δ. περὶ νομιμοποιήσεως προσωπικοῦ μηχανικῶν καὶ ηλεκτρομηχανικῶν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ ἀστυματῶν δημοσιευθὲν διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 189 (τεύχος Α') φύλλου τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως τοῦ 1926.

3. Τῆς 2 Σεπτεμβρίου 1926 περὶ ἀκυρώσεως διατάξεων τοῦ Ν.Δ. τῆς 16 Σεπτεμβρίου 1925 περὶ νομιμοποιήσεως προσωπικοῦ μηχανικῶν καὶ ηλεκτρομηχανικῶν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ ἀστυματῶν δημοσιευθὲν διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 321 (τεύχος Α') φύλλου τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως τοῦ 1926.

ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΑ ΔΙΑΤΑΓΜΑΤΑ

«Περὶ νομιμοποιήσεως προσωπικοῦ μηχανικῶν καὶ ηλεκτρομηχανικῶν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ ἀστυματῶν».

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Ἐχόντες ὑπ' ὄψιν τὸ ἀπὸ 30 Ἰουνίου ἐ. ε. ψήφισμα τῆς Δ' Συντακτικῆς Συνελεύσεως περὶ συστάσεως Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς πρὸς ψήφισιν τοῦ καταστατικοῦ Χάρτου κλπ., προτάσει τοῦ Ἡμετέρου Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, μετὰ ὁμόφωνον γνώμη τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς, ἀπεφασίσμεν καὶ διατάσσομεν.

Ἀρθρον 1.

Πρὸς ἐξυπηρέτησιν τῶν ἐγκαταστάσεων τῶν Σταθμῶν Ἀστυματῶν ἑξαῶς τοποθετοῦνται εἰς τοὺς μόνιμοι ὑπαξιωματικοὶ μηχανικοὶ καὶ ηλεκτρομηχανικοὶ τοῦ Π. Ν., οἱ ὅτι μετὰ ἐνὸς ἔτους ὑπηρεσίαν εἰς Σταθμοὺς Ἀστυματῶν δύναται νὰ νομιμοποιηθῶν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ Ἀστυ-

ματῶν μὲ τὸν βαθμὸν ὃν φέρουσιν, ἐφ' ὅσον ὑπάρχουσι κεναὶ θέσεις. Ἡ ὁργανικὴ δύναμις τῶν μηχανικῶν ὁρίζεται εἰς ἑνα ἐπικρατικόν, ἑνα μηχανικὸν Α' τάξεως, ἑνα μηχανικὸν Β' τάξεως, δύο ἀρχικελευστὰς, τρεῖς κελευστὰς καὶ ἑξὺ ὑποκελευστὰς μηχανικοὺς, ἡ δὲ ὁργανικὴ δύναμις τῶν ηλεκτρομηχανικῶν εἰς ἑνα ἀρχικελευστὴν, δύο κελευστὰς καὶ δύο ὑποκελευστὰς.

Ἀρθρον 2.

Κατὰ τὴν πρώτην ἐφαρμογὴν τοῦ νόμου πρὸς συμπλήρωσιν τῶν θέσεων λαμβάνονται, προτάσει τῆς Δ.Ρ.Υ.Ν., ὁ συμφῶνος τῶ ἀρθρο 18 τοῦ νόμου 1831 νομιμοποιηθεὶς μηχανικός ὡς καὶ ἀξιωματικοὶ μηχανικοὶ ὑπηρετήσαντες εὐδοκίμως εἰς τὴν ραδιοτηλεγραφικὴν ὑπηρεσίαν ἐπὶ τετραετίαν. Πάντες οὗτοι δέον νὰ ἔχωσι διπλωμα μὴδς πρακτικῆς Σχολῆς Μηχανικῶν. Ὡσαύτως κατὰ τὴν πρώτην ἐφαρμογὴν δύναται νὰ προσληθῶσι καὶ ἰδιῶται ἔχοντες ἐμπειρίαν εἰς τὴν ἀστυματῶν τῶν ὑπηρεσιῶν καὶ ἡλικίας 25 ἕως 35 ἐτῶν.

Οὗτοι κατατάσσονται μὲ τὸν βαθμὸν τοῦ μηχανικοῦ Β' τάξεως ἐὰν κέντηται διπλωμα πρακτικῆς Σχολῆς Μηχανικῶν καὶ προὑπηρέτησαν εἰς τὰς τάξεις τοῦ Π. Ναυτικοῦ ἐπὶ τριετίαν ἐπὶ μηχανῶν ἐσωτερικῆς καύσεως, τίθενται δὲ εἰς τὸ ἀριστερὸν τῶν ὑπαρχόντων ὁμοιοβάθμων τῶν καὶ προαχθρομένων ἐντὸς ἑνὸς ἀπὸ τῆς κατατάξεως τῶν.

Ὡσαύτως ὁ ἀριθμὸς τῶν θέσεων τῶν μηχανικῶν καὶ ηλεκτρομηχανικῶν ὑπαξιωματικῶν δύναται νὰ συμπληρωθῇ διὰ νομιμοποιήσεως ὑπαξιωματικῶν τοῦ κλάδου τοῦτο τοῦ Π. Ν. προτάσει τῆς Δ.Ρ.Υ.Ν.

Ἀρθρον 3.

Οἱ ἀνωτέρω μηχανικοὶ ἀξιωματικοὶ καὶ ὑπαξιωματικοὶ ὡς καὶ οἱ ηλεκτρομηχανικοὶ προάγονται, κενῶν θέσεων ὑπαρχόντων, εἰς τοὺς ἀμέσως ἀνωτέρους βαθμοὺς, ἐὰν ἔχωσι συμπληρώσει τὰ διὰ τοῦς λοιποὺς μηχανικοὺς καὶ ηλεκτρομηχανικοὺς τοῦ Π. Ν. ἀπαιτούμενα ἐτῆ ὑπηρεσίας ἐν τῷ βαθμῷ, ἀνευ θαλασσίας ὑπηρεσίας ἐκτὸς τοῦ βαθμοῦ τοῦ ἀρχιμηχανικοῦ β' τάξεως, εἰς ὃν προάγονται μετὰ τετραετὴ ὑπηρεσίαν εἰς τὸν βαθμὸν τοῦ ἐπικρατικοῦ. Οἱ ἀξιωματικοὶ καὶ ὑπαξιωματικοὶ μηχανικοὶ ὡς καὶ οἱ ηλεκτρομηχανικοὶ λαμβάνουσιν ἀποδοχὰς τῶν ὁμοιοβάθμων μηχανικῶν καὶ ηλεκτρομηχανικῶν τοῦ Π.Ν. καὶ φέρουσιν τὰς αὐτὰς στολὰς μὲ αὐτοὺς. Πάντες οἱ μηχανικοὶ καὶ ηλεκτρομηχανικοὶ χορηγοῦνται ἀναλόγως τῶν ἀναγκῶν τῆς ὑπηρεσίας, ὁ ἀρχικελευστὸς δὲ τῶν ἀξιωματικῶν μηχανικῶν τοποθετεῖται ὡς τῆς ματαρχῆς τεχνικοῦ παρὰ τῆ Δ.Ρ.Υ.Ν.

Ἀρθρον 4.

Ἐξ ἐκείτης ἀπογραφῆς ναυτῶν κληρωτῶν δι' ἀποφάσεως τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ναυτικῶν, κριτεῖται τοῦ Γενικοῦ Ἐπιτελείου τοῦ Π. Ναυτικοῦ, ὁρίζεται ἀριθμὸς τις ἐξ ἐπαγγελμάτων μηχανικῶν ἢ βενζινομηχανικῶν, οἵτινες, ἀφ' οὗ παρακολουθῶσι τὴν Σχολὴν τῶν βενζινομηχανικῶν καὶ λάβωσι τὸ οἰκείον πτυχίον, παρακολουθῶσιν εἰδικὴν συμπληρωματικὴν ἐκπαίδευσιν παρὰ τῆ Δ.Ρ.Υ.Ν. ἀναγραφόμενην ἐπὶ τοῦ πτυχίου τῶν καὶ ὀνομάζονται βενζινομηχανικοὶ ἀστυματῶν.

Τὸ παρὸν ὑποβληθήσεται εἰς τὴν Ἐθνοσυνέλευσιν ἅμα ὡς αὕτη συνέλθῃ.

Εἰς τὸν Ἡμετέρον ἐπὶ τῶν Ναυτικῶν Ὑπουργὸν ἀνατίθεται ἡ τοῦ παρόντος Διατάγματος δημοσίευσις καὶ ἐκτέλεσις.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 16 Σεπτεμβρίου 1925.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας
ΠΑΥΛΟΣ ΚΟΥΝΤΟΥΡΙΩΤΗΣ

Τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον

Ὁ Πρόεδρος

Θ. ΠΑΓΚΑΛΟΣ

Τὰ μέλη

Ι. Κουνδούρος, Α. Παναγιωτόπουλος, Ι. Δ. Τσιριμώκος, Γ. Κορινθῆς, Γ. Μπούμπουλης, Α. Τεβουλάρης, Κ. Σταμούλης, Α. Χατζηκυριάκος.

Περὶ συμπληρώσεως καὶ τροποποιήσεως τοῦ ἀπὸ 16 Σεπτεμβρίου 1925 Νομοθετικοῦ Διατάγματος περὶ νομιμοποιήσεως προσωπικοῦ μηχανικῶν καὶ ηλεκτρομηχανικῶν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ ἀστυματῶν.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Προτάσει τοῦ Ἡμετέρου Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, ἀπεφασίσμεν καὶ διατάσσομεν.

Ἀρθρον μόνον.

Εἰς τὴν β' παράγρ. τοῦ ἀρθρου 1ου τοῦ ἀπὸ τῆς 16ης Σεπτεμβρίου 1925 Ν. Διατάγματος περὶ νομιμοποιήσεως προσωπικοῦ μηχανικῶν καὶ ηλεκτρομηχανικῶν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ ἀστυματῶν καὶ μετὰ τὰς λέξεις «Ἡ ὁργανικὴ δύναμις τῶν μηχανικῶν ὁρίζεται εἰς» προστίθεται αἱ λέξεις «ἑνα ἀρχιμηχανικὸν δευτέρου ἢ πρώτης τάξεως». Εἰς τὴν γ' παράγραφον τοῦ ἀρθρου 2ου διαγράφονται αἱ λέξεις αἰθῶται δὲ εἰς τὸ ἀριστερὸν τῶν ὑπαρχόντων ὁμοιοβάθμων τῶν. Ὡσαύτως εἰς τὸ τέλος τῆς β' παραγράφου τοῦ ἀρθρου 3 προστίθεται τὰ ἑξῆς: «ὡς σχετικὴ δὲ πρὸς τοῦτο ἀρχαίους τῶν κανονίζεται ἐκαστος ἐκ τοῦ χρόνου τῆς προαγωγῆς εἰς ἑκαστον βαθμὸν, πάντες δὲ οὗτοι τίθενται ἐκτὸς τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ὁργανικῶν θέσεων τῶν ἀξιωματικῶν καὶ ὑπαξιωματικῶν τῶν κλάδων τῶν μηχανικῶν καὶ ηλεκτρομηχανικῶν τοῦ Π. Ναυτικοῦ».

Ἐν Ἀθήναις τῇ 29 Μαΐου 1926.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας
ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΠΑΓΚΑΛΟΣ
Τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον

Ὁ Πρόεδρος

Θ. ΠΑΓΚΑΛΟΣ

Τὰ μέλη

Α. Ρούφος, Γ. Σπυρίδωνος, Δ. Αἰγινήτης, Δ. Τανταλίδης, Α. Τεβουλάρης, Γ. Χαρτάκης, Χ. Τσερούλης, Ν. Μπότσης, Β. Μάλλιος.

Περὶ κυρώσεως διατάξεων τοῦ Ν. Δ. τῆς 16ης Σεπτεμβρίου 1925 περὶ νομιμοποιήσεως προσωπικοῦ μηχανικῶν καὶ ηλεκτρομηχανικῶν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ ἀστυματῶν.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Προτάσει τοῦ Ἡμετέρου Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, ἀπεφασίσμεν καὶ διατάσσομεν.

Ἀρθρον 1.

Αἱ διατάξεις τοῦ ἀρθρου 2 τοῦ ἀπὸ 16 Σεπτεμβρίου 1925 Ν. Δ. περὶ νομιμοποιήσεως προσωπικοῦ μηχανικῶν καὶ ηλεκτρομηχανικῶν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ ἀστυματῶν, αἱ ἀφαιρῶσι τὴν πρόσληψιν καὶ κατάταξιν ὡς μηχανικῶν β' τάξεως ἰδιωτῶν ἀκυροῦνται, οἱ δὲ προσληφθέντες καὶ καταταχθέντες ἀπολύονται τῆς ὑπηρεσίας ἐπανέρχόμενοι εἰς τὸν ἰδιωτικὸν βίον.

Ἀρθρον 2.

Ἡ ἰσχὺς τοῦ παρόντος ἀρχεῖται ἀπὸ τῆς δημοσίευσέως του ἐν τῇ Ἐφημερίδῃ τῆς Κυβερνήσεως.

Εἰς τὸν Ἡμετέρον ἐπὶ τῶν Ναυτικῶν Ὑπουργὸν ἀνατίθεται ἡ τοῦ παρόντος Διατάγματος δημοσίευσις καὶ ἐκτέλεσις.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 2 Σεπτεμβρίου 1926.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας
ΠΑΥΛΟΣ ΚΟΥΝΤΟΥΡΙΩΤΗΣ

Τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον

Ὁ Πρόεδρος

Γ. ΚΟΝΔΥΛΗΣ

Τὰ μέλη

Π. Ἀργυρόπουλος, Κ. Τριανταφυλλόπουλος, Θ. Πεμεζᾶς, Ι. Δροσόπουλος, Α. Νάκος, Η. Ἀποσκίτης.

Άρθρον 2.

Εκ του άρθρου 3 του κυρωμένου Ν.Δ. της 16ης Σεπτεμβρίου 1925 διαγράφεται καταργουμένη ή φράσις «ό αρχαιότερος δὲ τῶν ἀξιωματικῶν μηχανικῶν τοποθετεῖται ὡς μηχανισάρχης τεχνικοῦ παρὰ τῇ Δ.Ρ.Υ.Ν.».

Άρθρον 3.

Ὁ συμφώνως τῷ ἄρθρῳ 75 τοῦ νόμου 4411 «περὶ συγχορηγίας, προελεύσεως κλπ. τῶν στελεχῶν τοῦ Π. Ναυτικοῦ» παραιμένων εἰς τὰς τάξεις μέχρις ἐξουλητέως ἀρχαιότερος μηχανικός Δ.Ρ.Υ.Ν., μὴ ὑπαγόμενος εἰς τοὺς ἀξιωματικούς

Ὁ Πρόεδρος
Κ. ΑΛΑΒΑΝΟΣ

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΚΖ΄

Δευτέρας 26 Ἰανουαρίου 1931.

Ὡρὰ 4.30 μ.μ. ὁ Ἀντιπρόεδρος κ. Κ. Ἀλαβάνος, ἀνελθὼν ἐπὶ τῆς ἑδρας, κηρύσσει τὴν ἐναρξιν τῆς συνεδριάσεως καὶ διατάσσει ν' ἀνοιχθῶσι τὰ θεωρεῖα.

Ἀναγινώσκονται καὶ ἐπικυροῦνται τὰ πρακτικὰ τῆς προηγούμενης συνεδριάσεως.

Ἀνακοινῶνται τὰ ἑξῆς:

Ἐπιτροπὰι πολεμοπαθῶν Ρουμῶν διαμαρτύρονται διὰ τὴν ἀναστολὴν τῆς ἐκδικάσεως τῶν δηλώσεων τῶν πολεμοπαθῶν τοῦ ἐξωτερικοῦ.

Ἡ συνομοσπονδία ἐπαγγελματιῶν αὐτοκινήτιστῶν τῆς Ἑλλάδος ζητεῖ τὴν ἐπίλυσιν τῶν ἐκκρεμῶν ζητημάτων τῶν ἀφορώντων τὴν τάξιν των.

Ὁ δῆμαρχος Ἀρχάδας διὰ τηλεγραφήματός του ζητεῖ τὴν ἀκύρωσιν τοῦ νόμου περὶ κίτρων.

Ὁ πρόεδρος τοῦ ἐμπορικοῦ συλλόγου Σκινίας ζητεῖ τὴν προαγωγὴν τοῦ σχολείου των εἰς ἐξατάξιον, συμφώνως τῇ προτάσει τοῦ ἐποπτικοῦ συμβουλίου.

Ὁ σύνδεσμος τῶν κοινοτικῶν ὑπαλλήλων Ἡλείας ζητεῖ τὴν λήψιν νομοθετικῶν μέτρων διὰ τὴν τάξιν των καὶ τὴν ὀργάνωσιν ἐιδικῆς ταμειακῆς ὑπηρεσίας τῶν κοινοτήτων καὶ δήμων.

Ὁ παρὰ τῷ Ἐλεγκτικῷ Συνεδρίῳ Γενικός Ἐπίτροπος τῆς Ἐπικρατίας υποβάλλει:

1) Τὴν ὑπ' ἀριθ. 134 πράξιν διὰ τὴν θεώρησιν χρηματικῶν ἐνταλμάτων ἐκ δραχμῶν 2.000, 2.400, 2.000, καὶ 2.400 ὑπ' εὐθύνην τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῆς Γεωργίας.

2) Τὴν ὑπ' ἀριθ. 131 πράξιν διὰ τὴν θεώρησιν χρηματικοῦ ἐντάλματος ἐκ δραχμῶν 2.153.963,70 ὑπ' εὐθύνην τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῆς Ἀεροπορίας.

3) Τὰς ὑπ' ἀριθ. 3748 καὶ 3748 πράξεις δι' ὧν ἀναθεωρεῖ προγενεστέρως τοιαύτας καὶ αἱρεῖ τὴν ὑπ' εὐθύνην τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῆς Γεωργίας ὑπογραφήν ταύτην.

Ὁ βουλευτὴς κ. Σ. Ταλιαδοῦρος καταθέτει:

1) Ἀναφορὰν ἰδιωτῶν κατοίκων Καρδίτσας ζητούντων νὰ πληρωθοῦν τὰ ὀφειλόμενα δάνεια ὑπὸ Ἀλβανῶν ὑπνόων δικαιουμένων νὰ λάθωσιν ἀποζημιῶσιν ἀπὸ τὸ Κράτος ἐνεκεν ἀπαλλοτριώσεως τῶν κτημάτων των.

2) Τηλεγράφημα τῆς ἐνώσεως γεωργικῶν πιστωτικῶν συνεταιρισμῶν Καρδίτσας, ζητοῦσης τὴν παροχὴν περιθάλψεως διὰ τοὺς πλημυροπαθεῖς Καρδίτσας.

Οἱ βουλευταὶ κ. κ. Μ. Αἰλιανός, Γ. Μουτζουρίδης, καὶ Γ. Παπαφλέσσας καταθέτουν ἀναφορὰν τῶν ἰδιωτῶν τεχνικῶν πυροτεχνουργοῦ Διοσίων ζητούντων τὴν τροποποίησιν τοῦ κατατεθέντος νομοσχεδίου περὶ συντάξεως ἰδιωτῶν τεχνικῶν, ἐργατῶν κλπ.

τῶν πληρωμάτων, θέλει διευθύνει τὸ τὸν τῶν πρὸς τῇ Δ.Ρ.Υ.Ν. μηχανῶν ἐσωτερικῆς καύσεως τὸ ὅποιν θέλει συγχωνευθῇ μετὰ τοῦ τεχνικοῦ τμήματος ἅμα ὡς ὁ ἀντιπλοῦρχος μηχανικὸς Δ.Ρ.Υ.Ν. ἀπομακρυνθῇ τῶν τὰ ἔξω τοῦ Π. Ναυτικοῦ, ὅπου καὶ καταργεῖται ὁ βαθμὸς οἱ τῶν μηχανικῶν τῆς Δ.Ρ.Υ.Ν. τῶν ὑπολειπομένων πρὸς γερμένων κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ άρθρου 75 τοῦ 4411 νόμου μέχρι τοῦ βαθμοῦ τοῦ πλωτάρχου.

Συναινέσει τῆς Βουλῆς λύσται μετὰ τοῦτο ἡ συνεδρίασις ὥρὰ 10 μ. μ. διὰ τὴν 4 1)2 μ. μ. τῆς Δευτέρας.

Οἱ Γραμματεῖς
Γ. Τσουνταρίδης
Ε. Τρικοδάκης

Ὁ βουλευτὴς κ. Γ. Παπαφλέσσας καταθέτει αἴτησιν τῆς Ρουμίνας χήρας Λάμπρου Σκυλικάκη, ζητοῦσης τὴν ἀπονομὴν συντάξεως.

Οἱ βουλευταὶ κ. κ. Ρ. Λιβαθινόπουλος, Α. Ἀλιβιζάτος, Ἀντ. Φωκᾶς, Ἀρ. Πατῆς, Π. Μπουκουβάλας, Κ. Πετσάλης, Π. Ρεδιάδης, Μ. Τσαρλαμιάς, Θ. Παπαστρατῆς, Κ. Πανοῦτσος, Θ. Κολιαλέξης, Α. Βαρθολομίου, Π. Συρογιάννης, Γ. Γιαμουζής κλπ. υποβάλλουν τροπολογίαν ἐπὶ τοῦ σχεδίου νόμου «περὶ ρυθμίσεως τῶν παρὰ ταῖς ἐν Ἑλλάδι Τραπεζαῖς ἢ τραπεζικοῖς οἰκοῖς ἀνωμάτων καταθέσεων εἰς χρυσόν».

Ἡ Γεγονοσία ἀποστέλλει τὸ παρ' αὐτῆς τὸ πρῶτον ψήφισθὲν σχέδιον νόμου «περὶ τροποποιήσεως διατάξεων τινῶν τῆς Κρητικῆς Πολιτικῆς Δικονομίας καὶ τοῦ Ἀστικοῦ Κώδικος».

Ὁ κ. Γ. Κατεχάκης (Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν) υποβάλλει σχέδιον νόμου «περὶ τροποποιήσεως τοῦ ἀπὸ 30 Ἀπριλίου 1930 κωδικοποιηθέντος νόμου 3616 «περὶ στρατιωτικῆς ἱεραρχίας καὶ προδικασμῶν».

Ὁ κ. Ν. Ἀβραὰμ (Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης) υποβάλλει σχέδιον νόμου «περὶ καθορισμοῦ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν συμβολαιογράφων».

Μεθ' ὃ ἀναγινώσκειται ἔγγραφον τοῦ Προέδρου τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου παρακαλοῦντος νὰ ἀνακοινωθῇ εἰς τὴν Βουλὴν ὅτι διὰ Προεδρικοῦ Διατάγματος ἀνετέθη ἡ διεύθυνσις τοῦ Ὑπουργείου τῆς Προνοίας εἰς τὸν παρὰ τῷ Πρωθυπουργῷ Ὑπουργὸν κ. Α. Παπαδόπουλον, ἐπ' ὅσον θέλει διακρίσει ἢ ἐν τῇ ἡμεδαπῇ ἀπουσία τοῦ κ. ἐπὶ τῆς Προνοίας Ὑπουργοῦ κ. Α. Ἰακωνίδου.

Εἶτα ὁ κ. Πρόεδρος ἀνακοινεῖ πρὸς τὴν Βουλὴν ὅτι ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως, ἀσθενῶν, παρακαλεῖ ὅπως ἡ διὰ σήμερον ὀρισθεῖσα πολιτικὴ συζήτησις ἀναβληθῇ διὰ τὴν προσεχῆ ἡμέραν κοινοβουλευτικῶν ἐλέγχου.

Ὁ κ. Α. Παπαναστασίου, παρακαλεῖ ὅπως ἡ συζήτησις ἀναβληθῇ δι' ἑτι μακρότερον χρόνον, διότι τὴν προσεχῆ Παρασκευὴν θὰ ἀπουσιάζῃ εἰς Θεσσαλονίκην, πρὸς παρακολούθησιν τῶν ἐργασιῶν τοῦ Συνεδρίου τῆς Βαλκανικῆς Διασκέψεως.

Ἡ Βουλὴ ἀποφασίζει ὅπως ἡ συζήτησις ἀναβληθῇ διὰ τὴν προσεχῆ Παρασκευὴν.

Μεθ' ὃ ἡ Βουλὴ εἰσέρχεται εἰς τὴν

Ἡμερησίαν Διάταξιν

τῶν ἐπεωτησέων.

Ὁ κ. Σ. Ταλιαδοῦρος ἐπερωτᾷ τὸν κ. Ὑπουργόν τῆς

Γεωργίας δύναμει τίνος νόμου ἐδωρήσατο διὰ τῶν ὑπ' ἀριθ. 76.754 καὶ 140.393 ἐ. ἑ. διαταγῶν του εἰς τὸν ἀρχιποικίμενον Χρῆστον Πολύζον τεσσαράκοντα πέντε στρέμματα ἀγρῶν ἐκ τοῦ κτήματος Καρινάδου, ἐναντι ἀπαλλοτριωθέντων 12 1/2 στρεμμάτων ἰδιῶν του ἀγρῶν, ἐνθ' ὃ Χρῆστος Πολύζος, μεγαλοκτηματίας, ἔχων εἰς τὴν κυριότητά του χιλιάδας στρεμμάτων γαϊῶν εἰς τὸ τσιφλικιον τῶν Χουσιάρ, τὸ ὅποιν ἡγύρασε, εἶναι κτηνοτρόφος κατ' ἐπάγγελμα, ἐξ οὐδεμιᾶς δὲ περιπτώσεως οὐσιαστικῆς ἢ τυπικῆς ἐδικαιούτο νὰ λάθῃ κλήρον εἰς βάρος τῶν ἀκτημόνων Καρινάδων. Ἡ αἰτιολογία ἐστὶν εἰς 12 1/2 στρέμματα ἀγρῶν, ἀτινα ἀπαλλοτριώθησαν εἶναι τελείως ἑωλός, διότι τὰ στρέμματα ταῦτα εἶχεν ἀγοράσει ἀκύρως ἀπὸ τὸν τῆς ἰδιοκτητῆς τοῦ κτήματος Καρινάδων Γεωργίου Κονδάνου ἀδελφὸς τοῦ Ὑπουργοῦ Γεωργίας, ὡς ἀπεφάνθη ἡ ὑπ' ἀριθ. 2.403 τῆς 28 Μαΐου 1928 διαταγὴ τοῦ Ὑπουργείου τῆς Γεωργίας, ἐπὶ πλέον δὲ αὐτὸς ὁ ἴδιος ἀνεγνώρισεν ὡς ἔγκυρον τὴν ἄνω ἀπαλλοτριώσιν καὶ ἐξήγησεν ἀπὸ τὸν Πρόεδρον Πρωτοδικῶν Καρδίτσας νὰ πληρωθῇ ἐκ τοῦ τιμήματος Καρινάδων τὴν ἀξίαν τῶν ἀνω ἀγρῶν του βάρει τοῦ ὀρισθέντος τιμήματος τῆς ἀπαλλοτριώσεως, καὶ ἐξεδόθη ἡ ὑπ' ἀριθ. 27/1927 ἀπόφασις τοῦ Προέδρου Πρωτοδικῶν Καρδίτσας, ἥτις καθώριζεν ὅποιν τιμὴν θὰ λάβῃ οὗτος Κατόπιν ἐξεδόθη ἡ ὑπ' ἀριθ. 145 τοῦ 1927 ἀπόφασις τοῦ εἰρηνοδίκου Καρδίτσας ἐπὶ προσωρινῶν μέτρων κατ' αὐτοῦ, καταστᾶσα τελεσίδικος, καὶ ἐξεδόθη ὅτι οὐδὲν δικαίωμα ἔχει ἐπὶ τῶν ἀγρῶν τούτων, ἐνθ' ὅλοι αἱ αἰτήσεις τοῦ Χρῆστου Πολύζου πρὸς τὸν Ὑπουργὸν Γεωργίας εἶχον ἀπορριφθῇ δις ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ Γεωργίας προηγουμένως, ἐν τούτοις ἐδωρήθησαν αὐτῷ 45 στρέμματα γῆς. Ἐὰν ἀκολουθήσωμεν τὴν τακτικὴν ταύτην, τότε ὅλοι οἱ ἰδιοκτῆται ἀγροκτημάτων ἀπαλλοτριωθέντων πρέπει νὰ λάθωσιν εἰς τὸ τριπλάσιον τὰς ἐκτάσεις ὡς ἔχασαν. Καθ' ἣν στιγμὴν ὑποθέσεις κτημάτων περὶ δικονομίας γῆς ἀδιαθέτου χρονίζουσιν ἐπὶ ἔτος εἰς τὸ γεωργικὸν γραφεῖον ἐκκρεμεῖς, ἐρχόμεθα καὶ δωροῦμεθα γαῖας εἰς μεγαλοκτηματίας ἀνευ οὐδεμιᾶς βάσεως οὐσιαστικῆς τυπικῆς. Ὁ Συνεταιρισμὸς Καρινάδων, εἰς βάρος τοῦ ὁποῖου ἐγένετο τὸ ἀδικημα τοῦτο, εἶναι ἀνάστατος. Τὸ ἄρθρον 101 τοῦ ἀγροτικοῦ νόμου, εἰς ὃ παραπέμπει ἡ ἄνω Ὑπουργικὴ ἀπόφασις ὁμιλεῖ περὶ ἀκτημόνων καλλιεργητῶν καὶ ὄχι μεγαλοκτηματιῶν καὶ κτηνοτρόφων, καὶ ἀποκαθίστανται πρῶτον οἱ γηγενεῖς καλλιεργηταὶ καὶ ὄχι οἱ ἐξ ἄλλων περιφερειῶν καὶ εἶναι προφανὴς ἡ γενομένη παράβασις τοῦ νόμου.

Ὁ κ. Α. Ἀλεξανδρῆς (Ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας) ἀπαντᾷ ὅτι τὸ ζήτημα ἐξῶν χρίσθη λεπτομερῶς ὑπὸ τοῦ ἐρωτήσαντος καὶ ἔχει ἀκριβῶς ὡς ἀνεπτύχθη. Μόλις δὲ ἔλαβε γινώσκιν τῆς ἐπερωτήσεως ἐμελέτησε τὸν φάκελον καὶ διὰ διαταγῆς του ἀνεκάλεσε τὴν ἐγκαλουμένην πρότερον διαταγὴν.

Ὁ κ. Σ. Ταλιαδοῦρος παρακαλεῖ τὸν κ. Ὑπουργόν τῆς Γεωργίας νὰ πληροφορήσῃ τὴν Βουλὴν τίνα μέτρα ἔλαβεν ἢ ἐκπέταται νὰ λάθῃ πρὸς ταχείαν ἐκδίκασιν τῶν ἐκκρεμῶν παρὰ τοῖς γεωργικοῖς γραφεῖοις τοῦ Κράτους καὶ τῷ Ὑπουργεῖῳ Γεωργίας αἰτήσεων ἀκτημόνων περὶ ἐγγραφῆς των διὰ παραχώρησιν κλήρων εἰς τὰ ἀπαλλοτριωθέντα ἀναγκαστικῶς κτήματα, χρονίζουσιν ἀπὸ τοῦ 1922 καὶ συνιστᾷ ὅπως ἀνασπῇ ἐκ τοῦ πυθμένος τῆς Ἡμερησίας Διατάξεως σχετικὴ πρότασις πρὸς ἐπιψήφισιν.

Ὁ κ. Α. Ἀλεξανδρῆς (Ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας) ἀπαντᾷ ὅτι οὐδεμίαν ἔχει ἀντίρρησην ὅπως ἡ πρότασις αὕτη συζητηθῇ εἰς πρῶτην εὐκαιρίαν.

Ὁ κ. Α. Θεολογίτης ἐπερωτᾷ τὸν κ. Ὑπουργόν τῆς Συγκοινωνίας διατὶ δὲν ἔλαβε σύντονα μέτρα κατὰ τῆς ἑταιρείας τῆς ἀναλαβούσης τὴν κατασκευὴν τοῦ λιμένος Καβάλλας, ἥτις μετὰ διαφόρους προφάσεις καὶ ὑπερφυγὰς ἐπιβραδύνει τὴν σύντονον διεξαγωγὴν τῶν ἐργασιῶν τῆς κατασκευῆς.

Ἐν συνεχείᾳ συνιστᾷ τὴν ἀποστολὴν εἰς Καβάλλαν τοῦ μετακλιθέντος ἐξ Εὐρώπης ἐιδικοῦ λιμενολόγου καθόσον ὀφλουμένη, ὡς λέγει, διάφορα πράγματα, οἷον ἡ ἐλλείψις

μελέτης βυθομετρήσεως καὶ ἡ χρησιμοποίησις ὕλικῶν οὐχὶ ἀπολύτως στερεότητος. Τὰ λιμενικὰ ἔργα Καβάλλας, τονίζει, κατόπιν ἀγώνων καὶ προσπαθειῶν ἤρχισαν ὑπὸ τοῦς αἰσινώτερους ὁλυνούς καὶ ἐγκαινιάσθησαν ὑπ' αὐτοῦ τοῦ κ. Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως.

Ὁ κ. Α. Δίγκας (Ὑπουργὸς τῆς Συγκοινωνίας) ἀποσχεταὶ νὰ μελετήτῃ τὸ ζήτημα καὶ νὰ ἀπαντήσῃ ἐν καιρῷ.

Ὁ κ. Σ. Ταλιαδοῦρος ἐπερωτᾷ τὸν κ. Ὑπουργόν τῆς Γεωργίας διὰ τίνα λόγον ὁ προϊστάμενος τοῦ γεωργικοῦ γραφεῖου Τρικυλίων, καίτοι ἀπὸ ἐνὸς καὶ πλέον ἔτους ἔλαβε διαταγὴν τοῦ Ὑπουργείου τῆς Γεωργίας νὰ μεταθῇ εἰς τὸ χωρίον Δέση καὶ νὰ ἐξετάσῃ τὰ παράπονα τῶν μικροῖδιοκτητῶν τοῦ χωρίου τούτου, παραπονουμένων ὅτι παρὰ τὸ Σύνταγμα, ἀπαλλοτριώθησαν αἱ μικροῖδιοκτηταὶ των, κατὰ τῶν 300 στρεμμάτων ἐκάστη, ἐν τούτοις ὁ ὑπάλληλος οὗτος ἀρνεῖται ἀδικιολογήτως νὰ ἐκτελέσῃ τὴν διαταγὴν μέτρησις, εἰς τρόπον ὅστε παρεξηγήθη βασιμῶς ἡ τοιαύτη στάσις του, ὅτι ὀφείλεται εἰς πολιτικὰς πιέσεις, καὶ τίνα μέτρα θὰ λάβῃ ἐπὶ τέλος τὸ Ὑπουργεῖον κατὰ τῆς ὑπαλληλικῆς ταύτης ἀσυνεπείας καὶ ἀναρχίας, ἐξ ἧς καταρρίπτεται τὸ κύρος τοῦ Ὑπουργείου, ἐπειγουσας διαταγὰς τοῦ ὁποῖου τόσον θρασυεὶς ἀρνοῦνται νὰ ἐκτελέσουν κατώτεροι ὑπάλληλοι.

Ὁ κ. Α. Ἀλεξανδρῆς (Ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας) ἀπαντᾷ ὅτι ἡ μὴ ἐκτέλεσις μέχρι σήμερον τῆς ἐν λόγῳ διαταγῆς ὀφείλεται εἰς παρατεταμένην ἀσθένειαν τοῦ περὶ οὗ πρόκειται ὑπαλλήλου, ὅστις οὐχ ἤττον ἐτιμωρήθη διὰ τὴν τοιαύτην παράλειψιν, καὶ προτίθεται ὅτι διετάρχη ἕτερος ὑπάλληλος νὰ ἐκτελέσῃ τὴν διαταγὴν αὐτήν.

Ὁ κ. Ε. Τριποδάκης παρακαλεῖ τὸν κ. Ὑπουργόν τῶν Οἰκονομικῶν νὰ μεριμνήσῃ ὅπως μεταφερθῇ τὸ καπνοκοπήριον Χανίων εἰς ἕτερον οἰκημῶν, καθότι τὸ ἤδη κατεχόμενον εἶναι ἄκρως ἀνθυγιεινὸν εἰς βλαβὴν ὥστε οἱ εἰς αὐτὸ ἐργαζόμενοι, ὑγιεῖς μέχρι τοῦδε, ὀφίστανται δεινῇ τῆς υγείας των προσβολῇ.

Αἰτῆσαι τοῦ κ. Α. Ἀλεξανδρῆ (Ὑπουργοῦ τῆς Γεωργίας) ἀπορρίπτεται ὅπως ἡ ἀνωτέρω σύστασις διεδύκαθη πρὸς τὸν ἀρμόδιον ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργόν.

Ἐξαναληθείτης τῆς Ἡμερησίας Διατάξεως τῶν ἐπερωτήσεων, ἡ Βουλὴ εἰσέρχεται εἰς τὴν

Ἡμερησίαν Διάταξιν
τῆς νομοθετικῆς ἐργασίας.

Ἀναγινώσκειται καὶ γίνεται δι' ἀναστάσεως δεκτὸν εἰς β' κατ' ἄρθρον καὶ σύνολον συζήτησιν τὸ σχέδιον νόμου «περὶ τροποποιήσεως τῶν ἄρθρων 263 καὶ 483 τῆς Ποινικῆς Δικονομίας», ἔχον οὕτω:

Περὶ τροποποιήσεως τῶν ἄρθρων 263 καὶ 483 τῆς Ποινικῆς Δικονομίας.

Άρθρον 1.

Εἰς τὸ ἄρθρον 263 τῆς Ποιν. Δικονομίας προστίθεται τελευτῶν ἐδάφιον ἔχον οὕτω: Κατὰ τῶν ἐπὶ πλημμελήματι ἢ πταισμάτι παραπεμπτικῶν βουλευμάτων δὲν ἐπιτρέπεται αἰτήσεις ἀναρρέσεως.

Άρθρον 2.

Τὸ ἄρθρον 483 Ποιν. Δικ. τροποποιεῖται ὡς ἑξῆς:

Τῆς αἰτήσεως ταύτης καὶ τῶν πρὸς ἀντίρρησην λόγων συντάσσεται ἐκθεσις ὑπογεγραμμένη παρὰ τοῦ γραμματέως τοῦ Δικαστηρίου καὶ τοῦ αἰτούντος τὴν ἀντίρρησην, ἢ ἐὰν αὐτὸς δὲν ἤξωρῃ νὰ γράψῃ, γίνεσθαι μνηστὴν τούτου εἰς τὴν ἐκθεσίν. Τὴν ἐκθεσιν ταύτην μετὰ τοῦ λοιπῶν ἀνακριτικῶν ἐγγραφῶν καὶ ἐνὸς ἀντιγράφου τῆς προσβαλλομένης ἀποφάσεως καὶ τῶν πρακτικῶν τῆς συνεδριάσεως πέμπει ὁ γραμματεὺς εἰς τὸν παρὰ τῷ Ἀρείῳ Πάγῳ Εἰσαγγελεῖ. Προσθίεται λόγος ἀναρρέσεως εἰς ἀπαράδεκτοι ἐὰν δὲν κατατεθῶσιν ἐξ οὐλά-

εις Θεσσαλονίκην επιδείξαντες μεγάλην εμπιστοσύνην εις την Κυβέρνησιν—διότι ακριβώς μετέβητε καθ' ἡν ἐποχὴν εἶχον γίνῃ οἱ πεισμοὶ τῆς ἐπαρχίας σας καὶ, ἐπειδὴ εἶχατε πεποιθήσιν ὅτι ἡ Κυβέρνησις θὰ ἐκκρινεν ἀπολύτως τὸ καλὸν τῆς, ἐπήγαγε εις Θεσσαλονίκην ἀντὶ νὰ μεταβῇτε εἰς Κορινθίαν—πῶς, ἂν ἐθεωρεῖτο σκόπιμον, νὰ μὴ μεταβῇ καὶ ὁ Ὑπουργὸς εἰς τὴν ἐπαρχίαν του ἐν καιρῷ ἐκλογῶν; Ἀλλὰ σὰς βεβαίω ὅτι δὲν μετέβη εἰς τὰς ἐκλογάς, ἂν καὶ τοῦτο θὰ ἠδύνατο νὰ τὸ πράξῃ ὑποχρεωτικῶς. Λοιπόν, ἐφόσον καὶ οἱ ἄλλοι ἀρχηγοὶ τῶν κομμάτων ἐπῆγαν, βεβαίως δὲν ὑπάρχει καμμία ἀμφιβολία ὅτι καὶ δι' Ὑπουργῶν τῆς καὶ διὰ βουλευτῶν καὶ διὰ τοῦ Πρωθυπουργοῦ θὰ πρέπει νὰ ἔλθῃ ἡ Κυβέρνησις εἰς ἐπαρχίαν μετὰ τὸν λαόν, διὰ νὰ ἀναπτύξῃ τὸ ἔργον τῆς.

Π. Τσαλδάρης. Ἄν θέλετε νὰ σεύσθῃτε τὰ δικαίωματα τοῦ λαοῦ, ὀφείλετε τάχιστα νὰ ἀνακλησῇτε τὸν Ὑπουργόν εἰς τὰ καθήκοντά του καὶ νὰ ἀρήσατε τοὺς ἐκλογεῖς νὰ κάμουν τὸ καθήκον των.

Α. Παπαδάτος. (Ὑπουργός). Πρωτοφανὴς ὅσον καὶ περιεργὸς θεωρεῖται.

Μεθ' ὃ ἡ συζήτησις κηρύσσεται περατωμένη καὶ τὰ πρακτικά κυροῦνται.

Ἀνακοινῶνται εἴτα τὰ ἐξῆς:

Ὁ Σύνδεσμος Ἐπιδόρων Ἀξιωματικῶν Μακεδονίας ὑποβάλλει τροπολογίαν ἐπὶ τῶν ἀρθρῶν 10 καὶ 12 τοῦ νόμου 4180.

Οἱ κάτοικοι Καλαβρύτων καὶ τῶν περὶξ κοινοτήτων ζητοῦν τὴν κατάργησιν τοῦ ταμείου Βορραϊκοῦ ποταμοῦ.

Οἱ κίτροπαρκαγωγοὶ Καλοῦ χωρίου Πεδιάδος διαμαρτύρονται διὰ τὴν ψήφισιν τοῦ νομοσχεδίου περὶ κίτροπαρκαγωγῶν ἐν Κρήτῃ.

Οἱ ἰδιοκτῆται φορτηγίδων καὶ βυμουλικῶν κάτοικοι Καλαμῶν ζητοῦν τὴν παροχὴν ἀποζημιώσεως διὰ τὴν ἀχρήστευσιν τῆς ἐργασίας των λόγῳ τοῦ πλευσίματος τῶν ἀτμοπλοίων.

Ἡ κοινότης Γαλατᾶ Μεσολογγίου ζητεῖ τὴν παροχὴν βοήθειας διὰ τὸν ἐπαπειλοῦντα κίνδυνον ἐκ τῆς πλημμύρας τοῦ ποταμοῦ Εὐφύου.

Οἱ πρόεδροι τῶν κοινοτήτων τοῦ νομοῦ Ναυπλίου διαμαρτύρονται κατὰ τῶν καπνοβιομηχανῶν καὶ καπνοπαραγωγῶν Ἀγρινίου κινουμένων πρὸς ματαίωσιν τῶν σωτηρίων μέτρων τῆς Κυβερνήσεως ὑπὲρ τῆς καπνοπαραγωγῆς.

Ὁ Σύνδεσμος χρεωμένων μικροῖδιοκτητῶν ἐπαγγελματιῶν Βόλου ζητεῖ τὴν υἰοθέτησιν τῶν δικαίων αἰτημάτων των.

Ὁ Ἡπειρωτικὸς Σύνδεσμος Βουκουρεστίου διαμαρτύρεται διὰ τὴν κατάργησιν τοῦ ἐν Βουκουρεστίῳ Προξενείου.

Ὁ βουλευτὴς κ. **Ι. Παπαφλέσσας** καταθέτει αἴτησιν τοῦ Τσιμέξ Κωνσταντίνου, Ἡλιοπούλου Ν., Μαμουσίαν Δημητρίου καὶ Φιλανδρινῶ Δ., τέως καθηγητῶν δευτεροβάθμιων ἐν ἡμιγυμνασίῳ, ζητούντων τὴν ἐπανόρθωσιν τῆς προσγενομένης αὐτοῖς ἀδικίας.

Οἱ βουλευταὶ κ. κ. **Δ. Μπότσαρης, Α. Δούλης, Γ. Καλούδης, Π. Φλώρος, Σ. Στανυόπουλος, Σ. Καραγεώργος** καὶ **Κ. Κατσαδῆμας** ὑποβάλλουν πρότασιν νόμου «περὶ συμπληρώσεως τοῦ νόμου 4399 «περὶ ρυθμίσεως ἀνωμάτων δικαιοπραγιῶν ἐν ταῖς νέαις γόραις».

Ἡ ἐπὶ τῆς Προνοίας Γερουσίας Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ ὑποβάλλει τὴν ἐκθεσὶν τῆς ἐπὶ τοῦ σχεδίου νόμου «περὶ συμπληρώσεως τοῦ νόμου 3146, ὡς συνεπληρώθη οὗτος διὰ τοῦ ἀπὸ 13 Ἰουλίου 1925 Ν. Δ. «περὶ παρκαρῶσεως γηπέδων ἐν Θεσσαλονίκῃ διὰ συνεισισμὸν Ποντίων καὶ Καυκασίων».

Μεθ' ὃ ἡ Βουλὴ εἰσέρχεται εἰς τὴν

Ἡμερησίαν Διάταξιν

τῶν ἀναφορῶν καὶ ἐρωτήσεων.

Ὁ κ. **Ι. Παπαφλέσσας** ἀναπτύσσων ἀναφορὰν ἐγγραφέντων εἰς βωτικὰ δάνεια, λέγει ὅτι κατὰ τὰ ἔτη 1916—1919

αἱ Τράπεζαι Ἀθηνῶν, Ἀττικῆς, Ἰονικῆς καὶ Πειραιῶς ἐξέθεσαν εἰς δημοσίαν ἐγγραφὴν τὰ βωτικὰ δάνεια τοῦ 1916, δεχθεῖσαι καὶ ἐκδοσὶν ἐπιταγῶν ἐπὶ Ῥωσίᾳ. Πολλοὶ Ἕλληνες, προσθέτει, κατόπιν τῶν τῶσων διαφημίσεων τὰς ὁποίας καθ' ἑκάστην ἐδημοσίευσεν αἱ ἀνωτέρω Τράπεζαι, ἐνεγράφησαν διὰ τὰ βωτικὰ αὐτὰ δάνεια, καταδελόντες τὰ ποσὰ τῆς ἐγγραφῆς των εἰς χρυσόν, μετὰ τὴν ῥητὴν τῶν Τραπεζῶν ὑπόσχεσιν ὅτι θὰ παρκαλῶν τοὺς τίτλους των ἐν καιρῷ. Παρῆλθεν ὅμως, συνεχίζει, ἡ καθορισθεῖσα προθεσμία χωρὶς οἱ ἐνδιαφερόμενοι νὰ λάβουν τοὺς τίτλους των, ὡς ὑπαχθῆσαν αὐτοῖς αἱ Τράπεζαι, αἵτινες, καίτοι εἶχον διαλυθῇ ὑπὸ τῶν μπολσεβίκων αἱ ἐν Ῥωσίᾳ Τράπεζαι, ἐδέχοντο ἐν τούτοις ἐγγράφας, τὰς ὁποίας εἰς ἐπίματρον, ἐπωφεληθεῖσαι τῆς ἐν Ῥωσίᾳ μεταβολῆς, εἰδοποιήθησαν καὶ προσέβησαν εἰς ἀπόσβεσιν τῶν κατατεθέντων.

Παρακαλεῖ ὡς ἐκ τούτου τὴν Κυβέρνησιν νὰ ἐξετάσῃ τὰς ἐκ τῆς ζητήμας καὶ ἂν πεισθῇ περὶ τοῦ δικαίου τῶν αἰτημάτων νὰ διατάξῃ τὰς ἐν λόγῳ Τραπεζὰς ὅπως ἀποδώσουν εἰς τοὺς καταθέτας τὰ ποσὰ τὰ ὅποια παρκαρῶν καὶ παρὰ τὴν ὑπόσχεσιν των κατακρατοῦν.

Τὰς αὐτὰς συστάσεις ποιῶνται καὶ οἱ κ. κ. **Θ. Κολιαιέτης, Γ. Ἀφεντούλης, Ε. Τριποδάκης** καὶ **Τ. Ἀναστασίου**.

Ὁ κ. **Π. Βουρλούμης** (Ὑπουργὸς τῆς Ἐθνικῆς Οἰκονομίας) ἀπαντᾷ ὅτι πρῶτην φορὰν λαμβάνει γνῶσιν τοῦ ζητήματος, καὶ τοῦτο διότι ἂν, ὡς ἐλέγχθη, ἐγένετο καὶ ἄλλοτε λόγος περὶ αὐτοῦ ἐν τῇ Βουλῇ, θὰ ἐγένετο κατὰ τὴν ἀνάπτυξιν ἀναφορᾶς τινος, ἥτις ὅμως δὲν περιῆλθεν εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Ἐθνικῆς Οἰκονομίας. Παρακαλεῖ ὡς ἐκ τούτου τὸν κ. Πρόεδρον ὅπως τὴν φορὰν αὐτὴν τῷ διαβιβασθῇ ἡ ἀναφορά, ἵνα μελετήσῃ τὸ ζήτημα καὶ προβῇ εἰς τὰς δεούσας ἐνεργείας, ἐφ' ὅσον συντρέχει πρὸς τοῦτο περίπτωσις.

Ὁ κ. **Ε. Τριποδάκης** παρακαλεῖ ὅπως διαβιβασθῇ εἰς τὸν κ. Ὑπουργόν τῶν Ναυτικῶν παράκλησις τοῦ ἵνα διατάξῃ τὴν εἰς τὴν Σχολὴν τῶν ναυτικῶν δοκίμων εἰσαγωγὴν τοῦ κατὰ τὸ ἔτος 1929 ἀριστεύσαντος δοκίμου Μαρινάκη, δι' ὃν ὑπεβλήθη σχετικὴ πρότασις παρὰ τοῦ διοικητοῦ καὶ τοῦ διευθυντοῦ τῶν σπουδῶν τῆς Σχολῆς, ὡς διέταξε τὴν εἰσαγωγὴν τῶν κατὰ τὰ ἔτη 1928 καὶ 1930 ἀριτευσάντων δοκίμων Μαρούλη καὶ Φιλοπούλου.

Ὁ κ. **Δ. Χατζίσκος** συνιστᾷ ἀναφορὰν τῶν ἐν Ἀμφίσσῃ παρεπιδημοῦντων ἐργοδοτῶν καὶ ἐργατῶν βιοτεχνῶν τριχίνων εἰδῶν καὶ παρακαλεῖ ὅπως διαβιβασθῇ αὕτη εἰς τὰ ἀρμόδια ἐπὶ τῆς Ἐθνικῆς Οἰκονομίας καὶ Οἰκονομικῶν Ὑπουργείων.

Ὁ κ. **Ι. Νικολίτσας** καταθέτει καὶ ἀναπτύσσει ἀναφορὰν τῶν κατοίκων τῆς κοινότητος Μυρτιᾶς, παρκαρῶν τῶν διὰ τὴν ἐν τῇ μέσῳ τοῦ σχολικοῦ ἔτους μετὰ τῆς διδασκαλίας των καὶ διὰ τὴν μὴ τοποθέτησιν ἐτέρου, παρακαλεῖ δὲ ὅπως διαβιβασθῇ αὕτη εἰς τὸ ἀρμόδιον ἐπὶ τῆς Παιδείας Ὑπουργεῖον.

Ὁ κ. **Τ. Ἀναστασίου** ὑποστηρίζει ἀναφορὰν τῆς Μάντης Κ. Κατσούλη περὶ παρκαρῶν καὶ μεταθέσεως τοῦ συζύγου τῆς, παρακαλῶν ὅπως διαβιβασθῇ αὕτη εἰς τὸ ἀρμόδιον Ὑπουργεῖον τῆς Παιδείας.

Ὁ αὐτὸς κ. βουλευτὴς συνιστᾷ ὑπόμνημα τοῦ συνδέσμου τῶν κοινοτικῶν ὑπαλλήλων Ἡλείας, ὅπου παρακαλεῖ νὰ ἀποσταλῇ εἰς τὸν ἀρμόδιον Ὑπουργόν τῶν Ἐσωτερικῶν διὰ νὰ μελετήσῃ οὗτος τὰ ἐν αὐτῷ ὑποδεικνυμένα μέτρα πρὸς βελτίωσιν τῆς θέσεως τῶν ἀναφερομένων, οἱ ὁποῖοι, ὡς λέγει, μετὰ γάλας προσφέρουσιν ὑπηρεσίας εἰς τὴν τοπικὴν αὐτοδιοίκησιν καὶ εἶναι ἄξιον πάσης στοργῆς καὶ πάσης ὑποστηρίξεως ἐκ μέρους τοῦ Κράτους.

Ὁ κ. **Θ. Φίλιος** ἐρωτᾷ τὴν Κυβέρνησιν ἐὰν σκέπτεται νὰ ρυθμίσῃ τὰ ἰδιωτικὰ δάνεια τῶν ἀγροτῶν, οἱ ὅποιοι γδύνονται, ὡς λέγει, κυριολεκτικῶς παρὰ τῶν τοκογλυφῶν, εἰς πρακτικῶν τῶν 10 το ἡμερησίως, ἤτοι 365 οἴο.

Ὁ κ. **Ν. Ἀβραάμ** (Ὑπουργὸς Δικαιοσύνης) ἀπαντᾷ ὅτι

ὑπάρχει σχετικὸς νόμος ἀναστολῆς ἐκτελέσεως ἀπαιτήσεως κατ' ἀγροτῶν. Πάντως ὅμως, προσθέτει, δὲν πρέπει μετὰ πολλῆς εὐκολίας νὰ ὑποβάλλωνται τοιούται προτάσεις διότι εἶναι γνωστὸν ὅτι κλονίζουσι γενικώτερον τὴν πίστιν. Οὐχ' ἥττον, ἐπιλέγει, προκειμένου περὶ τοκογλυφίας, ὁ σχετικὸς νόμος ἐφαρμόζεται ὑπὸ τῶν δικαστηρίων μετὰ τῆς ἀναλόγου αὐστηρότητος.

Ἐξαντληθεὶς τῆς ἡμερησίας Διεύσεως τῶν ἀναφορῶν καὶ Ἐρωτήσεων ἡ Βουλὴ εἰσέρχεται εἰς τὴν

Ἡμερησίαν Διάταξιν

τῆς νομοθετικῆς ἐργασίας.

Ἀναγινώσκονται καὶ γίνονται δι' ἀναστάσεως δεκτὰ εἰς α' κατ' ἀρχὴν καὶ κατ' ἀρθρον συζήτησιν τὰ σχέδια νόμων:

1) «Περὶ τροποποιήσεως τοῦ νόμου 4113 «περὶ παρκαρῶσεως τῆς ἰσχύος τοῦ Ν. Δ. τῆς 24 Νοεμβρίου 1923 «περὶ ἐπιβολῆς προσθέτου δικαιώματος ἐπὶ πάντων τῶν διὰ τοῦ λιμένος Θεσσαλονίκης εἰσαγομένων ἐμπορευμάτων».

2) «Περὶ ἐγκρίσεως τῆς ἀπαιτουμένης δαπάνης διὰ τὴν ἐνέργειαν ἀπογραφῆς τῶν βιομηχανικῶν καὶ ἐμπορικῶν ἐπιχειρήσεων κ.λ.π.».

Ὁ Πρόεδρος

Κ. ΑΛΑΒΑΝΟΣ

Οἱ Γραμματεῖς

Γ. Κουτσίνης

Κ. Καντοδίνης

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΚΘ'

Τετάρτης 28 Ἰανουαρίου 1931.

Ὦρα 4.30' μ.μ. ὁ Ἀντιπρόεδρος κ. **Κ. Ἀλαβάνος**, ἀναλθὼν ἐπὶ τῆς ἑδρας, κηρύσσει τὴν ἐναρξιν τῆς συνεδριάσεως καὶ διατάσσει ν' ἀνοιχθῶσι τὰ θεωρεῖα.

Ἀναγινώσκονται καὶ ἐκτελεῖνται τὰ πρακτικά τῆς προηγούμενης συνεδριάσεως.

Ἀνακοινῶνται τὰ ἐξῆς:

Ὁ Ν. Ἀποστόλου ἡ Τσάπας, τέως δευτεροβάθμιος δημοδιδάσκαλος, ζητεῖ τὴν ἀπονομὴν εἰς αὐτὸν συντάξεως εἰσηγητοῦ.

Ὁ σύνδεσμος ἀλληλεγγύης πολιτικῶν, στρατιωτικῶν, καὶ ναυτικῶν συνταξιούχων Κερκύρας ζητεῖ τὴν αὐξήσιν τῶν συντάξεων των.

Ὁ παρὰ τῷ Ἐλεγκτικῷ Συνεδρίῳ Γεν. Ἐπιτροπὸς τῆς Ἐπικρατείας ὑποβάλλει τὴν ὑπ' ἀριθ. 263 πρᾶξιν διὰ τὴν ὑπ' εὐθύνην τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν θεωρησὶν χρηματικὸν ἐντάλματός ἐκ δραχμῶν 26.047.

Ὁ σύνδεσμος ἐμποροῦπαλλήλων Θεσσαλονίκης ζητεῖ τὴν ἀκύρωσιν τῆς ἐπιβληθείσης ποινῆς εἰς τὸν τελευταῖον προεδρεύοντα τοῦ πανυπαλλήλικου συνεδρίου κ. Παπανικολάου.

Ὁ ἀγροτικὸς κόσμος Φαρσάλων, διαμαρτυρόμενος διὰ τὴν βικίαν εἰσπραξίν των ἐποικιστικῶν χρεωσίων, ζητεῖ τὴν ἀναστολὴν τῆς εἰσπράξεως τούτων.

Κάτοικοι Παλαίρου διαμαρτύρονται διὰ τὸν διορισμὸν τοῦ Δ. Τσακαλῆ εἰς τὴν κενὴν θέσιν τοῦ διανομέως τοῦ ἐκεῖ γραφείου.

Τὸ διοικητικὸν συμβούλιον Παπάδου καὶ ὁ κτηματικὸς κόσμος διαμαρτύρονται κατὰ τῶν ἀποφάσεων τοῦ συνεδρίου Ἀγιάσου περὶ ταμείου ἐλαίας.

Ἡ ἑνώσις τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων νομοῦ Λασηθίου ζη-

3) Περὶ ἀποζημιώσεως παρὰ τοῦ Κράτους τῶν ἀδικῶς κατὰδικασθέντων ἢ προφυλακισθέντων καὶ

4) «Περὶ τροποποιήσεως τοῦ νόμου 4198 «περὶ ταμείου ἀλληλοβοήθειας βοήθητικῶν προσωπικῶν Τ.Τ.Τ.»

Ὁ κ. **Ν. Ἀβραάμ** (Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης) δηλοῖ ὅτι ἀποσύρει τὸ εἰς β' κατ' ἀρθρον συζήτησιν ἐγγεγραμμένον σχέδιον νόμου «περὶ τροποποιήσεως καὶ συμπληρώσεως τῶν νόμων 3397 καὶ 3742 «περὶ συγκροτήσεως τοῦ Ἀνωτάτου Δικαστικοῦ Συμβουλίου καὶ τοῦ νόμου Α' Γ.Δ.Γ. τοῦ 1909 «περὶ προτόντων τῶν δικαστικῶν ὑπαλλήλων».

Ἐν συνεχείᾳ δηλοῖ ὅτι δὲν υἱοθετεῖ τὴν εἰς α' κατ' ἀρχὴν καὶ κατ' ἀρθρον συζήτησιν ἐγγεγραμμένην πρότασιν νόμου «περὶ τροποποιήσεως δικτάξεως τοῦ νόμου 3713 τῆς 24 Δεκεμβρίου 1928 «περὶ Συμβουλίου Ἐπικρατείας» καὶ παρακαλεῖ νὰ διαβιβασθῇ αὕτη εἰς τὴν παρὰ τῷ Ὑπουργεῖῳ τῆς Δικαιοσύνης Νομοπαρασκευαστικῇ Ἐπιτροπῇ, ἵνα τεθῇ ὑπὸ τὴν βάσανον αὐτῆς, περιληφθῇ δὲ τὸ ἀντικείμενον τῆς προτάσεως ταύτης, ἐὰν κριθῇ τοῦτο σκόπιμον, εἰς τὸ καταρτισθὲν ἤδη σχετικὸν σχέδιον νόμου, τὸ ὁποῖον πρόκειται νὰ ὑποβληθῇ προσεχῶς εἰς τὴν Βουλὴν.

Μεθ' ὃ, μὴ ὑπάρχοντος ἐτέρου ἀντικειμένου, λύεται, συναινέσει τῆς Βουλῆς, ἡ συνεδρίασις, ὥρα 5.30' μ.μ., δι' αὔριον καὶ ὥραν 4.30' μ.μ.

τεῖ τὴν υἱοθέτησιν τῶν αἰτημάτων τοῦ δημοσιοῦπαλλήλικου κόσμου παρὰ τῆς Κυβερνήσεως.

Ὁ βουλευτὴς κ. **Α. Δούλης** καταθέτει ὑπόμνημα προσφυγικῶν ὀργανώσεων συνεισισμῶν οἰκοδομικῶν συνεταιρισμῶν καὶ ἀσφῶν ἐν γένει προσφύγων.

Οἱ βουλευταὶ κ. κ. **Ν. Ζαρίφης, Α. Μπακάλμπασης, Γ. Μόδης, Σ. Ταλιαδοῦρος** κλπ. καταθέτουσι τροπολογίαν ἐπὶ τοῦ σχεδίου νόμου «περὶ κυρώσεως τοῦ ἀπὸ 31 Αὐγούστου 1926 Ν. Δ. «περὶ ὀργανώσεως τῆς κεντρικῆς πρεσβευτικῆς καὶ προξενικῆς ὑπηρεσίας τοῦ Ὑπουργείου Ἐξωτερικῶν».

Ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ σχεδίου νόμου ὑποβάλλουν τροπολογίαν καὶ οἱ βουλευταὶ κ. κ. **Ρ. Λιβαθινόπουλος, Α. Ἀλεβιζάτος** καὶ **Α. Φωκάς**.

Ὁ κ. **Β. Δεληγιάννης** (Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν) ὑποβάλλει σχέδιον νόμου «περὶ προσωρινῆς ἀτελείας πρῶτων ὧδων κενῶν δοχείων».

Μεθ' ὃ ἡ Βουλὴ εἰσέρχεται εἰς τὴν

Ἡμερησίαν Διάταξιν

τῆς νομοθετικῆς ἐργασίας.

Ἀναγινώσκεται καὶ γίνεται δι' ἀναστάσεως δεκτὸν εἰς β' κατ' ἀρθρον καὶ σύνολον συζήτησιν τὸ σχέδιον νόμου «περὶ συμπληρώσεως τοῦ νόμου 4390 «περὶ διαχειρίσεως σχολαζόντων κληροδοτημάτων ἢ δωρεῶν ὑπὲρ ἑλληνικῶν κοινοτήτων καὶ εὐαγῶν ἢ φιλανθρωπικῶν ἰδρυμάτων τοῦ ἐξωτερικοῦ», ἔχον οὕτω:

Περί συμπληρώσεως του νόμου 4390 «περί διαχειρίσεως σχολαζόντων κληροδοτημάτων ή δωρεών υπέρ Έλληνικών Κοινοτήτων και εσχών ή φιλανθρωπικών ιδρυμάτων του εξωτερικού».

Άρθρον μόνον.

Είς το άρθρον 1 του νόμου 4390 «περί διαχειρίσεως σχολαζόντων κληροδοτημάτων ή δωρεών υπέρ Έλληνικών Κοινοτήτων και εσχών ιδρυμάτων του εξωτερικού» προστίθενται αι εξής υπ' αριθ. 4, 5 και 6 παράγραφοι :

4. Το Υπουργείον των Εξωτερικών θέλει προσδιορίζει ποία είναι αι εν τω άρθρ. 1 του παρόντος άρθρου αναφερόμεναι Έλληνικαί Κοινότητες, φιλανθρωπικά, εκπαιδευτικά και παντός είδους κοινωφελή ιδρύματα του εξωτερικού, ατινα έπαισαν υφιστάμενα εξ οιοδήποτε λόγου, ως και ποία τὰ ανήκοντα αυτοίς περιουσιακά στοιχεία εν τών επ' ονόματι είτε αλλών είτε φυσικών προσώπων υφιστάμενων καταθέσεων.

5. Οι παρ' οίς εύρίσκονται περιουσιακά στοιχεία ή καταθέσεις των άνω σωματείων και ιδρυμάτων απαλλάσσονται, άπέναντι παντός, οιασδήποτε εθύνης, άπορροούσης εν τής επί τή βάσει έγγραφής του Υπουργείου των Εξωτερικών αναγνωρίσεως του Δημοσίου ως κυρίου ατόων, ήν εθύνην άναλαμβάνει τούτο, άπέναντι των παρ' οίς αι εν λόγω καταθέσεις φυσικών ή νομικών προσώπων.

6. Άπασαι αι άνωτέρω διατάξεις έχουσιν εφαρμογήν και επί των περιουσιακών στοιχείων των πάσης φύσεως Έλληνικών σωματείων του Εξωτερικού, άτινα έπαισαν υφιστάμενα εξ οιοδήποτε λόγου.

Ο Πρόεδρος

Θ. ΣΟΦΟΥΛΗΣ

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ Α'

Τετάρτης 4 Φεβρουαρίου 1930.

Όρα 4.30' μ.μ. ο Πρόεδρος κ. Θ. Σοφούλης, άνελθών επί τής έδρας, κηρύσσει την έναρξιν τής συνεδριάσεως και διατάσσει ν' άνοιχθώσι τὰ θεωρεία.

Ανακοινούνται τὰ εξής :

Ο έμπορικος σύλλογος Κερκύρας διαμαρτύρεται διά πείσαν τυχόν άνάθεσιν τής ποταγγελίας 330 εκατομμυρίων γραμματοσήμων εις εργοστάσια εξωτερικού.

Ο άγροτικός κόσμος Σερβίων διαμαρτύρεται διά την μή κατασκευήν ισέτι τής σιδηροδρομικής γραμμής Καλαμπάκας Βελεμιστίου Σερβίων Βελβενδού Βαρροίας.

Ο βουλευτής κ. Π. Ζωγράφος καταθέτει υπόμνημα Π. Ν. Κράλλη.

Επιτροπή προσφύγων Τενέδου δι' υπόμνημά της ζητεί την παροχήν άποζημιώσεως έναντι των έγκαταλειφθεισών περιουσιών των.

Η όμοσπονδία των επαγγελματιών Ναυπλίου ζητεί την καθιέρωσιν β' ποιότητος σιγαρέτων.

Επιτροπή Δαρδανελλιωτών Θεσσαλονίκης και Γιαννιτών ζητεί την παροχήν και εις τούτους άποζημιώσεως διά τας καταστροφάς άς υπέστησαν εν τού βομβαρδισμού του στόλου των Αγγλογάλλων κατά τδ έτος 1915.

Ο εισαγγελεύς Εφετών Θεσσαλονίκης αίτεται την ποι-

Αναγινώσκονται είτα και γίνονται δι' άναστάσεως δεκτά εις α' κατ' άρχήν και κατ' άρθρον συζήτησιν τὰ σχέδια νόμων :

1) «Περί κυρώσεως τής εν Αθήναις μεταξύ Ελλάδος και Ίσπανίας τή 23 Ιανουαρίου 1930 υπογραφείσης συνθήκης συνδικαλακής, δικαστικού δικανονισμού, και δικιτησίας».

2) «Περί κυρώσεως τής μεταξύ Ελλάδος και Πολωνίας συννομολογηθείσης εν Βαρσοδία τή 10 Απριλίου 1930 συμβάσεως έμπορίου και ναυτιλίας κλπ.».

3) «Περί κυρώσεως τής μεταξύ Ελλάδος και Κάτω Χωρών συμφωνίας περί άμοιβαίας άπαλλαγής των ναυτιλιακών επιχειρήσεων από τής φορολογίας επί του εισοδήματος» και

4) «Περί κυρώσεως τής μεταξύ Ελλάδος και Ούγγαρίας υπογραφείσης εν Αθήναις τή 3 Ιουνίου 1930 έμπορικής συμβάσεως ως και τής ταυτόχρονης υπογραφείσης κλπ.».

Μεθ' ο ο κ. Πρόεδρος προτείνει όπως, λόγω τής επιδημίας τής γρίπης, εξ ής προσεδλήθησαν οι κ. κ. Πρόεδροι τής Βουλής και τής Κυβερνήσεως, τέσσαρες των κ. κ. Υπουργών και πολλοί των κ. κ. βουλευτών, διακοπώσιν επί τινας ήμέρας αι εργασίαι του Σώματος, αι κανονικαί εργασίαι του όποιου προσκόπτουν, ως λέγει, εις την άπουσίαν πολλών εκ των μελών αυτού.

Η Βουλή αποφασίζει δι' άναστάσεως όπως διακοπώσιν αι εργασίαι αύτης μέχρι τής προσεχούς Τετάρτης.

Αναγινώσκονται είτα και επικυρώνται τὰ πρακτικά τής σημερινής συνεδριάσεως.

Μεθ' ο, ώρα 5 μ. μ., λύεται, συναινέσει τής Βουλής, ή συνεδρίασις διά την προσεχή Τετάρτην, 4 Φεβρουαρίου, και ώρα 4.30' μ. μ.

Οι Γραμματείς

Η. Ευριπαίος

Ι. Κουτσίνας

νικήν δίωξιν του δουλευτού κ. Π. Λούδρη κατηγορουμένου επί εξεθρίσει.

Ο πρόεδρος τής κοινότητος Μύτικα υποβάλλει πρῶξιν του κοινοτικού συμβουλίου περί άναγκαστικού συν)σμού των άμπελοκτημένων Χαλκίδος.

Ο Ίσακ Χ. Παυίδης, πρόσφυζ άνταλλάξιμος εκ Βατούμ, παρακαλεί όπως του επιτραπή ή κάθοδός του εις την Ελλάδα.

Ο σύνδεσμος άποστράτων αξιωματικών Β. Ελλάδος υποβάλλει αίτησιν του αποτάκτου ύπολοχαφού του μηχανικού Σπ. Νικολάου ζητούντος την εκ νέου παραπομπήν του άντακτινών συμβουλίων πρὸς επανόρθωσιν του προσγενομένου εις αυτόν αδικήματος.

Ο σύνδεσμος λεμβούχων Κερκύρας διαμαρτύρεται διότι τδ Υπουργείον Συγκοινωνίας ήρνήθη νά έγυρίνη την πρῶξιν τής λιμενικής επιτροπής περί συνάψεως δανείου πρὸς καταβολήν τής άποφασισθείσης υπό τής άρμοδίας επιτροπής νόμου 3685 άποζημιώσεως των άπομακρυνόμενων λεμβούχων.

Οι κάτοικοι Αγίου Πολυκάργου ζητούν την διάλυσιν τής κοινότητος αύτων και την ένωσιν των μετά τής κοινότητος Ραχών Ίκαρίας.

Οι πρόσφυγες Γαστούνης διά τηλεγραφήματός των άνα-

φέρουν την καταστροφήν τής έσοδείας των υπό του Πηνειού και ζητούν την παροχήν άρωγής υπό τής Κυβερνήσεως.

Η Κεντρική επιτροπή των εις χρυσόν δανείων και ύποχρεώσεων Δυτικής Μακεδονίας διαμαρτύρεται διότι, εις τδ νομοσχέδιον περί άποδόσεως των παρὰ Τραπεζίαις εις χρυσόν ιδιωτικών καταθέσεων, ούδόλως λαμβάνεται μέριμνα και περί των εις χρυσόν δικαιούχων δανειστών των Μακεδονικών χωρών.

Οι άπολυθέντες έπὸπται Σπαριδικών Συνεταιρισμών Α.Σ.Ο. ζητούν την πρόσληψιν των εις την ύπηρεσίαν τής Αγροτικής Τραπεζής.

Οι βουλευται κ. κ. Μ. Μαντιάς και Ι. Παπαφλέσσας καταθέτουν αίτησιν Γ. Μωραϊτοπούλου ζητούντος την τροποποίησιν του νόμου «περί δικαιοστασίας».

Η Γενική συνέλευσις έργατών οικοδόμων Σερρών ζητεί την κατάπαυσιν των τρομοκρατικών μέτρων, την χορήγησιν λαϊκού συσσιτίου και την άποδοχήν των αιτημάτων των Δημ. ύπαλλήλων.

Ο έμπορικος σύλλογος Αιγίου ο «Ερμής» ζητεί την κτάργησιν του νόμου 4694 και την επαναφοράν του ευεργετικού δι' όλους νόμου ΓΓΜΒ' του 1909.

Τδ Γεωργικόν επιμελητήριο Κοζάνης υποβάλλει υπόμνημα περί τής καταστάσεως του γεωργικού επιμελητηρίου και περί τής ανάγκης τής άμέσου ένισχύσεώς του.

Η Γενική Όμοσπονδία των επαγγελματιών τής Ελλάδος διαμαρτύρεται έντόνως κατά τής στάσεως τής ήλεκτρικής εταιρείας Πάουερ άπέναντι τής Κυβερνήσεως και των επαγγελματιών και παρακαλεί νά ληφθώσιν ύπ' όψιν τὰ παρ' αύτης προτεινόμενα μέτρα.

Ο κ. Β. Δεληγιάννης (Υπουργός των Οικονομικών) υποβάλλει σχέδιον νόμου «περί προσωρινής άτελείας πρώτων ύλών κενών δοχείων».

Η επί τής Εθνικής Οικονομίας Κοινοβουλευτική Επιτροπή υποβάλλει την έκθεσί της επί του σχεδίου νόμου 1) «περί τροποποιήσεως και συμπληρώσεως του Ν. Δ. τής 11 Μαΐου 1929 «περί συστάσεως Έλληνικού Ταπητουργικού Όργανισμού» και 2) «περί τροποποιήσεως τής συμβάσεως εκμεταλλεύσεως του Δημοσίου μεταλλείου Μαγ-Υανίου τής περιφέρειας Προσωπιάνης Δράμας».

Ο βουλευτής κ. Κ. Πολυχρονάκης υποβάλλει πρότασιν νόμου «περί συμπληρώσεως και τροποποιήσεως του νόμου 3345 περί Ταμείων Εφέδρων πολεμιστών Κρήτης ως ούτος έτροποποιήθη υπό του Ν. Δ. τής 31 Ιουλίου 1926».

Οι βουλευται κ. κ. Ι. Περγιογιάννης και Κ. Πολυχρονάκης υποβάλλουσι τροπολογίαν επί του νομοσχεδίου «περί ρυθμίσεως των παρὰ ταίς εν Ελλάδα Τραπεζίαις και Τραπεζιτικοίς οίκοις άνωμάτων καταθέσεων εις χρυσόν».

Ο κ. Γ. Κουλούρας υποβάλλει πρότασιν νόμου «περί τροποποιήσεως του νόμου 4159 περί πλοηγικής ύπηρεσίας».

Ο κ. Σ. Σακελλαρίου λαμβάνων τόν λόγον πρὸ τής Ημερησίας Διατάξεως αναγινώσκει τδ εξής τηλεγράφημα.

«Χωροφύλακες άστυνομικής ύποδιουκήσεως Μεγαρίδος έντελούντες έντάλματα προσωποκρατήσεως πολιτών μεταβά-ντες χθές 9ην έσπερινήν εις ποιμνιοστάσιον Χρήστου Χρηστοπούλου εν Κινέτα πρὸς σύλληψιν τούτου έφρονευσαν αυτόν άποπειραθέντα νά διαφύγη, καύσαντες άμα την καλύ-βην αυτού και τραυματίσαντες άδελφόν του διαμαρτυρηθέντα διαμαρτυρόμενοι διά βαρβάρους πράξεις όργάνων τά-ξεως, άναστατωσάσας κοινωνίαν Μεγάρων, παρακαλούμεν ενεργήσατε δέοντα διά ταχίστην ένέργειαν άνακρίσεων, άπο-στελλομένου τακτικού άντακτιού».

Ο κ. βουλευτής λέγει ότι οφείλει νά δηλώσῃ, πρὸς άρσιν πάσης εκμεταλλεύσεως έξω τής Βουλής, ότι δέν πρόκειται περί όφειλέτου του Δημοσίου αλλά φυγοποιού και ότι ο κ. εισαγγελεύς των Πλημμελειοδικών απέστειλεν άμέσως άνακρίτην επί τόπου, έπίσης δέ και Ιατροδικαστήν, και ή υπό-

θεσις εύρίσκεται εις χείρας τής δικαιοσύνης. Συνεχίζων διαμαρτύρεται διότι ο προϊττάμενος τής άστυνομίας Μεγαρίδος επέτρεψεν εις τούς δράστας νά κυκλοφορούν την έπομέ-νην του έγκλήματος, έπίσης δέ διαμαρτύρεται διά τόν τρόπον, δι' ού έπιζητείται ή έίσπραξις των φόρων, παρὰ τας περί του έναντίου έμμόνους διαταγάς τής Κυβερνήσεως. Κατα-λήγων παρακαλεί την Κυβέρνησιν νά προύη εις δηλώσεις περί τής λαβούσης χώραν τραγωδίας.

Ο κ. Ν. Αβραάμ (Υπουργός τής Δικαιοσύνης) λέγει ότι άμα τή άναγγελία τουφόνου ο Εισαγγελεύς των Πλημμελειοδικών απέστειλεν επί τόπου άντακρίτην ως και Ιατροδικαστήν, ούτω δέ ή υπόθεσις εύρίσκεται εξ άρχής εις χείρας τής τακτικής δικαιοσύνης, μη έπιληφθείσης προανακρίσεως τής Άστυνομικής άρχής, λόγω του ότι οι δράσται είναι όργανα αύτης. Ο Εισαγγελεύς, ως άναφέρει, έχαρακτήρησε την πρῶξιν ως φόνον, οά καταβλήθη δέ ή προσπάθεια εξηκριώσεως των συνθηκών, ύφ' ός έλαβε χώραν ή πρῶξις. Πρίν ή ή άνακρίσις συγκεντρώσῃ τὰ άπαιτούμενα στοιχεία δέν είναι δυνατόν νά εκφέρῃ γνώμη. Όσον άφορῇ την διαγωγήν του προϊ-σταμένου τής άστυνομίας, περί ού όμιλησεν ο κ. Βουλευτής, δηλοῖ ότι θά συνεννοηθῇ σχετικώς με τόν συνάδελφόν του Υπουργόν των Εσωτερικών, ως άρμόδιον.

Ο κ. Α. Παπαθανάσης λέγει ότι παραλλήλως πρὸς τας καταστροφάς, αι όποιαί έλαβον χώραν εκ των πλημ-μυρών του Αλφειού εν Ηλείῃ, έπηλθον τοιαῦται και εις την πεδιάδα του Αγρινίου εκ των πλημμυρών του Αχε-λώου, του όποιου τὰ ύδατα ού μόνον κατέκλυσαν μέγα αύ-τής μέρος αλλά και άπειλούν άλλαγήν τής κοίτης του ποταμού, τής όποιος ή επαναφορά και ρύθμισις θά είναι άπολύτως αδύνατος. Αισθάνομαι, λέγει, την άνάγκην νά τονίσω την σοβαρότητα του κινδύνου τούτου όστις άπειλεί μίαν των ευφορωτέρων και μάλλον προσδοφό-ρων και διά την εθνικήν οικονομίαν και διά τόν προϋπολογισ-μόν του Κράτους πεδιάδων τής χώρας και νά παρακαλέσω όπως τδ ζήτημα τής άντιμετωπίσεως των πλημμυρών τού-των άχθῇ ένώπιον του Υπουργικού Συμβουλίου πρὸς έγκρι-σιν των άπαιτουμένων δαπανών, διότι ή άναγκασμένη εν τῷ προϋπολογισμῷ τοιαύτη είναι ού μόνον μικρά αλλά και άνε-παρκής.

Χ. Λαδάς. (Υφυπουργός Συγκοινωνίας). Δέν ύπάρχει τα-μεϊον άντιπλημμυρικών έργων ;

Α. Παπαθανάσης. Μάλιστα ύπάρχει και έπειδή μοῦ ύπεμνήσατε τδ ζήτημα θά σῶς παρακαλέσω νά έπιληφθῇτε και τής ρυθμίσεως του ζητήματος τούτου, διότι δυστυχώς οι πόροι του ταμείου τούτου έχουν περιέλθει, εις ώρισμένον πρόσωπον, ως θά πεισθῇ ο κ. Υπουργός εκ τής μελέτης τής δικογραφίας.

Ο κ. Χ. Λαδάς (Υφυπουργός Συγκοινωνίας) λέγει ότι δ-σον άφορῇ τας πλημμύρας και την βοήθειαν τής Κυβερνή-σεως τδ ζήτημα θά έλθῃ εις τδ Υπουργικόν Συμβούλιον. Ό-σον δ' άφορῇ τὰ άντιπλημμυρικά έργα θά ληφθῇ ή προσή-κουσα μέριμνα.

Ο κ. Ι. Κουτσίνας λέγει ότι αλεπάλληλα τηλεγραφή-ματα εκ Ακρίσης εκαμην γνωστόν ότι λόγω των τελευταίων συνεχών ραχδαίων βροχών εξεχείλισαν τὰ ύδατα τόσον του περὶ την Ακρίσαν χειμάρρου των Σουφταρίων όσον και του ξεροποτάμου Ντιρές, του διερχομένου διά του χωρίου Σαρτζι-άλ, εις τρόπον ώστε άπασα ή περιφέρεια αύτη νά μεταβλη-θῇ εις μίαν τρομακτικήν λίμνην, καλύπτουσιν χιλιάδας ύλο-κλήρους έσπαρμένων στρεμμάτων. Όμοίως τηλεγραφικαί πληροφορίαί εκ Δεμερλή άναφέρουν ότι αι από ήμερών εξα-κολουθητικάί βροχαί επροκάλεσαν γενικήν πλημμύραν εις την περιφέρειαν Φαρσάλων. Αι Όλιβερά αύται ειδήσεις αίτι-νες φθάνουν εξ όλων των μερών τής περιφέρειας Ακρίσης, μα-ζί με τόν φόβον τής εκχείλισεως των ύδάτων του μεγίστου των ποταμών τής Ελλάδος Πηνειού, άπειλούντος νά κατα-κλύσῃ όλόκληρον σχεδόν την έσπαρμένην Θεσσαλικήν γήν,

προκαλούν το αίσθημα του πόνου εις την καρδίαν παντός Θεσσαλού και της απελπισίας, και της απογνώσεως εις τους γεωργούς διὰ τὰς νέας αὐτὰς θεομηνίας, αἱ ὁποῖαι ἐπιφέρουν ἀνυπολογίστους καταστροφὰς εἰς τὴν ποτισμένην μετὸν ἰδρωτῶν των γεωργικὴν παραγωγὴν καὶ καταφέρουν ἀνεπινόητων πληγῶν εἰς τὸν βλαβερὸς πληγέντα ἀπὸ τὰς περισυνάς καταστροφὰς γεωργικὸν πληθυσμὸν καὶ μὲς ἀναγκάζουν νὰ ἀπευθύνωμεν πρὸς τὴν Κυβέρνησιν θερμὴν παράκλησιν, ὅπως μεταβῶσιν ἐγκρίτως ἐπὶ τόπου αἱ ἀρμόδιαι ὑπηρεσίαι, ἵνα ἀντιληφθῶν τὴν πραγματικὴν κατάστασιν καὶ λάβουν μέτρα ἅτινα θὰ ἀνακουφίσουν κατὰ τὸ δυνατόν τὸν Θεσσαλικὸν γεωργικὸν πληθυσμὸν.

Ὁ κ. Α. Παπαδάτος (Γεωποργός) λέγει ὅτι ἡ Κυβέρνησις θὰ πράξῃ τὸ καθήκον της, ὡς τὸ ἐπραξε καὶ εἰς ἄλλας παρομοίας περιπτώσεις.

Μεθ' ὃ ἡ Βουλὴ εἰσέρχεται εἰς τὴν

Ἡμερησίαν Διάταξιν

τῶν ἀναφορῶν καὶ ἐρωτήσεων.

Ὁ κ. Π. Φλώρος, ἀναφερόμενος εἰς ἐρώτησίν του περὶ τοῦ ἐν Ἰωαννίνοις καθηγητοῦ κ. Μελισσάρη, λέγει ὅτι ἔλαθε γνῶσιν τῆς καταδικαστικῆς κατ' αὐτοῦ ἀποφάσεως, ἀλλὰ πρέπει νὰ ἐπακολουθήσῃ καὶ ἀπόλυσις αὐτοῦ ἐκ τῆς θέσεώς του.

Ὁ αὐτὸς κ. Βουλευτὴς συνιστᾷ ἀναφορὰν τῶν ἀρτεργῶν τῶν Ἀθηνῶν Πειρικῶς αἰτουμένων ἀποζημιώσιν. Τονίζει ὅτι οἱ ἄνθρωποι αὗτοι ριφθέντες εἰς τοὺς δρόμους συνεπιχί τοῦ γνωστοῦ νόμου πένονται, δύο δὲ ἐξ αὐτῶν ἀπέθανον ἐκ πείνης.

Ὁ κ. Π. Βουρλούμης (Γεωποργός τῆς Ἑθνικῆς Οἰκονομίας), λέγει ὅτι θὰ κάμῃ συστάσεις διὰ νὰ περιληφθῶν καὶ αὐτοὶ εἰς τὸν ἀριθμὸν τῶν ἄρτερων.

Ὁ κ. Π. Φλώρος λέγει ὅτι τὸ Γραφεῖον ἔχει διχθετικὰ περισσώτερα ἀπὸ 15 ἐκατομύρια, συνεπῶς δὲ δίκαιον εἶναι νὰ ὑπαχθῶσιν εἰς αὐτὸ οἱ πένοντες ἀρτερῶν.

Ὁ κ. Γ. Παπαφλέσσας, ὁμιλῶν ἐπὶ ἀναφορᾷ τῆς Συνομοσπονδίας ἐπαγγελματιῶν αὐτοκνητιστῶν τῆς Ἑλλάδος περὶ ἐπιλύσεως τῶν ἐκκρεμῶν ζητημάτων των, λέγει ὅτι καὶ οἱ αὐτοκνητισταὶ συμβάλλουν εἰς τὴν πρόδον τῆς χώρας καὶ ἡ Κυβέρνησις ὀφείλει μετὰ συμπαθείας καὶ στοργῆς νὰ ἐξετάσῃ τὰ αἰτήματά των. Δὲν ζητοῦν πράγματα ἀδίκαια δὲν ὑποβάλλουν παραλόγους ἀξιιώσεις, θὰ ἦτο δὲ ἐγκλημα ὅχι μόνον κατ' αὐτῶν ἀλλὰ κατὰ τοῦ λαοῦ, κατὰ τῆς προόδου ἐν γένει ἡ παραχώρησις πρὸς ἐκμετάλλευσιν τῶν παραλλήλων πρὸς τὰς σιδηροδρομικὰς γραμμὰς ὁδῶν εἰς τοὺς σιδηροδρόμους. Τοῦτο θὰ ἐπέφερε τὴν καταστροφὴν εἰς πολλὰς οἰκονομίας αὐτοκνητιστῶν, ἄφ' ἑτέρου δὲ θὰ ὑπεδούλωνε τὸν γεωργικὸν πληθυσμὸν εἰς τοὺς σιδηροδρόμους, οἱ ὅποιοι ἔχοντες τὸ μονοπώλιον τῆς μεταφορᾶς θὰ ἠδύνατο τὰ μεταφορικὰ καὶ θὰ ἐπὶ ἤρχετο πάλιν αὐξήσις τῆς τιμῆς

τῶν προϊόντων εἰς βάρος τοῦ λαοῦ. Ἡ Κυβέρνησις πρέπει νὰ λάβῃ μέτρα καὶ διὰ τὴν ὑπερογκὸν τιμὴν τῆς βενζίνης, διότι αἱ ἐταιρεῖαι ἀποκομίζουσιν τεράστια κέρδη, ἀλλὰ καὶ τὸ ζήτημα τῶν διδίων κατέστη καταβλητικὸν διὰ τοὺς αὐτοκνητιστάς. Τὸ ζήτημα τῶν ὁδῶν ἔχει δι' αὐτοὺς μεγάλην σημασίαν, διότι καταστρέφεται ἡ μόνη των περιουσία, λόγῳ τοῦ ἀνωμαλίου αὐτῶν, ὡς φαίνεται δὲ καὶ αἱ νέαι ὁδοὶ δὲν εἶναι καλῶτεροι τῶν παλαιῶν. Τέλος ὀφείλει τὸ Κράτος νὰ προνοήσῃ καὶ περὶ τοῦ ταμείου Προνοίας τῶν αὐτοκνητιστῶν καὶ ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἐκδουσίαν αὐτῶν, ὥστε οἱ νέοι αὐτοκνητισταὶ νὰ εἶναι καὶ καλοὶ πολῖται καὶ τεχνικῶς ἱκανοί.

Ὁ κ. Χ. Λαδάς (Γεωποργός τῆς Συγκοινωνίας), λέγει ὅτι πολλὰ ἐκ τῶν αἰτημάτων τῶν αὐτοκνητιστῶν, τὰ ὑπαγόμενα εἰς τὸ Γραφεῖον τῆς Συγκοινωνίας μελετῶνται. Κολοσιτικὴν σημασίαν ἔχει δι' αὐτοὺς τὸ ζήτημα τοῦ Μονοπωλίου ἀλλ' ἡ διδούσις δὲν εἶναι ἀληθής, ἀληθὲς εἶναι μόνον ὅτι ἐν σχεδίῳ τοῦ ΣΠΑΠ περιείχετο καὶ τοιαύτη σκέψις, ἥτις εὐρίσκεται ὑπὸ τὴν κρίσιν τοῦ Συμβουλίου τῶν σιδηροδρομικῶν, ἀλλὰ νομίζω ὅτι δὲν δύναται νὰ γίνῃ λόγος περὶ τοιοῦτου μέτρου καὶ συνεπῶς οἱ αὐτοκνητισταὶ ἀπὸ τῆς ἀπόψεως ταύτης πρέπει νὰ μείνουν ἐντελῶς ἡττοί. Ἐκ τῶν ἄλλων αἰτημάτων των ἄλλα μὲν εἶναι πραγματοποιήσιμα, ἄλλα δὲ ἔχουν σχέσιν μετὰ τὸν προϋπολογισμὸν καὶ εἶναι ζήτημα μελέτης. Ὅσον ἀφορᾷ τὸν ἀριθμὸν τῶν αὐτῶν ἐτέθησαν διὰ τοῦ διατάγματος σοῦρα καὶ ἐγγυήσεις, ἐξασφαλίζονται καὶ αὐτὴν τὴν κοινωνίαν. Ὅσον ἀφορᾷ τὸ Γραφεῖον Προνοίας εἶναι ζήτημα γενικωτέρης φύσεως, τὸ ὁποῖον ἀφορᾷ τὸ Γραφεῖον τῆς Ἑθνικῆς Οἰκονομίας.

Ὁ κ. Ν. Γαργαλιώτης συνιστᾷ ἀναφορὰν τοῦ συνδέσμου χρωμένων μικροῖδιοκτητῶν ἐπαγγελματιῶν Βόλου.

Ἡ Βουλὴ εἰσαίρεται εἰς τὴν

Ἡμερησίαν διάταξιν τῆς Νομοθετικῆς Ἐργασίας.

Γίνονται δεκτὰ δι' ἀναστάσεως εἰς β' κατ' ἄρθρον καὶ σύνολον συζήτησιν τὰ κάτωθι νομοσχέδια.

Περὶ κυρώσεως τῆς ἐν Ἀθήναις μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Ἰσπανίας τῇ 23 Ἰανουαρίου 1930 ὑπογραφείσης Συνθήκης συνδιαλλαγῆς, δικαστικοῦ διακανονισμοῦ καὶ δικαιοσύνης.

Ἄρθρον μόνον.

Κυροῦται καὶ ἔχει πλήρη καὶ νόμιμον ἰσχὺν ἡ ἐν Ἀθήναις μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Ἰσπανίας ὑπογραφείσα τῇ 23ῃ Ἰανουαρίου Συνθήκη συνδιαλλαγῆς, δικαστικοῦ διακανονισμοῦ καὶ δικαιοσύνης, ἥς τὸ κείμενον ἐν πρωτοτύπῳ καὶ μεταφράσει ἐπειτα.

TRAITE

De Conciliation, de Reglement Judiciaire et d'Arbitrage entre la Grèce et l'Espagne.

Le President de la Republique Hellenique et sa Majeste le Roi d'Espagne.

Animés du desir de resserrer les liens d'amitié qui existent entre la Grèce et l'Espagne et de résoudre selon les principes les plus élevés du droit international, public, les différends qui viendraient à s'élever entre les deux Pays, ont résolu de conclure à cet effet un traité et ont désigné leurs Plénipotentiaires, à savoir:

Le President de la Republique Hellenique. Son Excellence Monsieur André Michalakopoulos, Vice President du Conseil, Ministre des Affaires Etrangères, Sa Majeste le Roi d'Espagne.

Ἡ Αὐτοῦ Μεγαλειότης ὁ Βασιλεὺς τῆς Ἰσπανίας τὸν κύριον Φραντσίσκο ντὲ Ἀμάτ Υ Τόρρες, ἐπιτετραμμένον ἐν Ἑλλάδι, οἵτινες, ἀφ' ὧν ἀνεκοίνωσαν ἀλλήλοις τὰ πληρεξούσια αὐτῶν ἔγγραφα εὐρεθέντα ἐν τάξει, συνεφώνησαν τὰ ἑξῆς:

Ἄρθρον 1.

Τὰ Ὑψηλὰ Συμβαλλόμενα Μέρη ἀναλαμβάνουσιν ἀμοιβαίως τὴν ὑποχρέωσιν, ὅπως διακανονίσωσι διὰ τῶν εἰρηνικῶν ὁδῶν καὶ συμφώνως πρὸς τὰς μεθόδους τὰς προβλεπομένας ὑπὸ τῆς παρουσίας Συνθήκης πάσας τὰς διαφορὰς ἢ συγκρούσεις, οἰκισθῇ ποτε φύσεως καὶ ἂν ᾖσιν, αἵτινες τυχόν θὰ ἀνεφύοντο μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Ἰσπανίας καὶ αἵτινες δὲν θὰ ἠδύναντο νὰ κανονισθῶσι διὰ τῶν συνήθων διπλωματικῶν μέσων.

ΜΕΡΟΣ Ι.

Ἄρθρον 2.

Πᾶσαι αἱ διαφοραὶ μεταξὺ τῶν Ὑψηλῶν Συμβαλλομένων Μερῶν, οἰκισθῇ ποτε φύσεως καὶ ἂν ᾖσιν, κατὰ τὰς ὁποίας τὰ μέρη ἡθελον ἀμφισβητεῖ ἀμοιβαίως δικαίωμα τι καὶ αἵτινες δὲν θὰ ἦτο δυνατόν νὰ κανονισθῶσι φιλικῶς διὰ τῶν συνήθων διπλωματικῶν μέσων, θὰ ὑποβάλλωνται πρὸς ἐνδίκασιν εἴτε εἰς Δικαιοσύνην Δικαστήριον, εἴτε εἰς τὸ Δικαστὴριον Διεθνῶς Δικαιοσύνης. Αἱ διαφοραὶ, διὰ τὴν λύσιν τῶν ὁποίων προβλέπεται εἰδικὴ διαδικασία δι' ἑτέρων μεταξὺ τῶν Ὑψηλῶν Συμβαλλομένων Μερῶν ἐν ἰσχύϊ συμβάσεως, θὰ κανονίζονται συμφώνως πρὸς τὰς διατάξεις τῶν συμβάσεων τούτων.

Ἄρθρον 3.

Προκειμένου περὶ ἀμφισβήτησεως, τῆς ὁποίας τὸ ἀντικείμενον, συμφώνως πρὸς τὴν ἐσωτερικὴν νομοθεσίαν ἐνδὲς τῶν Μερῶν, εἶναι τῆς ἀρμοδιότητος τῶν ἐθνικῶν δικαστηρίων, τὸ Μῆρος τοῦτο δύναται νὰ ἀντιταχθῇ εἰς τὴν ὑποβολὴν τῆς διαφορᾶς ταύτης εἰς τὴν διαδικασία τὴν προβλεπομένην ὑπὸ τῆς παρουσίας Συνθήκης πρὶν ἢ ἐκδοθῇ ὁριστικὴ ἀπόφασις, ἐντὸς λογικῆς προθεσμίας, ὑπὸ τῆς ἀρμοδίας δικαστικῆς ἀρχῆς.

Ἄρθρον 4.

Πρὸ τῆς ὑποβολῆς αὐτῆς εἰς τὴν δικαστικὴν διαδικασία, τὴν διαγραφόμενῃ ἐν τῷ ἄρθρῳ 2 τῆς παρουσίας Συνθήκης, ἡ διαφορὰ δύναται, συμφωνούντων τῶν Μερῶν, νὰ ὑποβληθῇ ἐπὶ τῷ σκοπῷ συνδιαλλαγῆς εἰς μόνιμον διεθνῆ Ἐπιτροπὴν, ὀνομαζομένην μόνιμον Ἐπιτροπὴν Συνδιαλλαγῆς, συγκροτούμενην συμφώνως πρὸς τὴν παρούσαν Συνθήκην.

Ἄρθρον 5.

Ἡ μόνιμος Ἐπιτροπὴ Συνδιαλλαγῆς θὰ ἀπαρτίζεται ἐκ 5 μελῶν. Τὰ συμβαλλόμενα Μέρη θὰ διορίζουσιν ἐκάτερον ἓνα ἐπιτροπὸν τῆς ἀρεσκείας των καὶ θὰ ὑποδείκνυσιν ἐκ συμφώνως τούτων τρεῖς λοιποὺς καὶ μεταξὺ τῶν τελευταίων τούτων τὸν Πρόεδρον τῆς Ἐπιτροπῆς. Οἱ τρεῖς οὗτοι Ἐπιτροποὶ δέον νὰ μὴ εἶναι ὑπήκοοι τῶν συμβαλλομένων Μερῶν, οὐδὲ νὰ ἔχωσι τὴν κατοικίαν των ἐπὶ τοῦ ἐδάφους των, οὐδὲ νὰ διατελῶσιν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν των. Δέον καὶ οἱ τρεῖς νὰ εἶναι διαφόρου ἐθνικότητος.

Οἱ Ἐπιτροποὶ θὰ διορίζονται διὰ τριῶν ἐτῶν. Ἐὰν κατὰ τὴν ἐκπνοὴν τῆς ἐντολῆς ἐνὸς μέλους τῆς Ἐπιτροπῆς δὲν ἀντικαθίσταται αὐτός, ἡ ἐντολὴ τοῦ ἀναεῖσθαι διὰ μίαν περίοδον 3 ἐτῶν. Ἐν τούτοις τὰ Μέρη ἐπιφυλάσσουσιν ἑαυτοῖς τὸ δικαίωμα τῆς μεταβιβάσεως, μετὰ τὴν ἐκπνοὴν τῆς τριετοῦς περιόδου, τῆς λειτουργίας τοῦ Προέδρου εἰς ἕτερον μέλος τῆς Ἐπιτροπῆς ὑποδεικνύμενον ἀπὸ κοινοῦ.

Μέλος τοῦ ὁποίου ἡ ἐντολὴ ἐκπνέει κατὰ τὴν διάρκειαν μᾶλλον τρεχοῦσης διαδικασίας ἐξακολουθεῖ νὰ λαμβάνῃ μέρος εἰς τὴν ἐξέτασιν τῆς διαφορᾶς μέχρις ὅτου ἡ διαδικασία περαιωθῇ, παρὰ τὸ γεγονὸς τῆς ἐνδεχομένης ὑποδείξεως ἀντικαταστάτου του.

Ἐν περιπτώσει θανάτου ἢ παραιτήσεως ἐνὸς ἐκ τῶν

Monsieur Francisco de Amat y Torres, Chargés d'Affaires en Grèce.

Lesquels, après s'être fait connaître leurs pleins pouvoirs reconnus en bonne et due forme, sont convenus des dispositions suivantes:

Article 1.

Les Hautes Parties contractantes s'engagent réciproquement à régler par voie pacifique et d'après les méthodes prévues par le présent Traité tous les litiges ou conflits de quelque nature qu'ils soient, qui viendraient à s'élever entre la Grèce et l'Espagne et qui n'auraient pu être résolus par les procédés diplomatiques ordinaires.

Partie I.

Article 2.

Tous litiges entre les Hautes Parties contractantes, de quelque nature qu'ils soient, au sujet desquels les Parties se contesteraient réciproquement un droit et qui n'auraient pu être réglés à l'amiable par les procédés diplomatiques ordinaires, seront soumis pour jugement soit à un tribunal arbitral, soit à la Cour Permanente de Justice Internationale. Les contestations pour la solution desquelles une procédure spéciale est prévue par d'autres conventions en vigueur entre les Hautes Parties contractantes seront réglées conformément aux dispositions de ces conventions.

Article 3.

S'il s'agit d'une contestation dont l'objet, d'après la législation intérieure de l'une des Parties, relève de la compétence des tribunaux nationaux cette Partie pourra s'opposer à ce qu'elle soit soumise à la procédure prévue par le présent Traité avant qu'un jugement définitif ait été rendu, dans un délai raisonnable, par l'autorité judiciaire compétente.

Article 4.

Avant d'être soumis à la procédure judiciaire prescrite à l'article 2 du présent Traité, les différends pourra être, d'un commun accord entre les Parties soumise à fin de conciliation à une Commission Internationale Permanente dite Commission Permanente de Conciliation, constituée conformément au présent Traité.

Article 5.

La Commission Permanente de Conciliation sera composée de 5 membres. Les Parties contractantes nommeront, chacune, un commissaire à leur gré et désigneront, d'un commun accord, les trois autres et, parmi ces derniers, le Président de la Commission. Ces trois commissaires ne devront, ni être ressortissants des Parties contractantes, ni avoir leur domicile sur le territoire, ou se trouver à leur service. Ils devront être tous trois de nationalité différente.

Les commissaires seront nommés pour trois ans. Si à l'expiration du mandat d'un membre de la Commission il n'est pas pourvu à son remplacement, son mandat est renouvelé pour une période de trois ans. Les Parties se réservent toutefois de transférer à l'expiration du terme de trois ans, les fonctions du Président à un autre des membres de la Commission désigné en commun.

Un membre dont le mandat expiré pendant la durée d'une procédure en cours continue à prendre part à l'examen du différend jusqu'à ce que la procédure soit terminée, nonobstant le fait que son remplaçant aurait été désigné.

En cas de décès ou de retraite de l'un des membres

ΣΥΝΟΗΚΗ

συνδιαλλαγῆς, δικαστικοῦ διακανονισμοῦ καὶ δικαιοσύνης μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Ἰσπανίας.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Ἑλληνικῆς Δημοκρατίας καὶ ἡ Αὐτοῦ Μεγαλειότης ὁ Βασιλεὺς τῆς Ἰσπανίας, ἐμπνεόμενοι ἐκ τῆς ἐπιθυμίας ὅπως συσφιγῶσι τοὺς φιλικούς δεσμούς, οἵτινες ὑφίστανται μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Ἰσπανίας καὶ λύωσι συμφώνως πρὸς τὰς ὑψηλότερας ἀρχὰς τοῦ Διεθνῶς Δημοσίου Δικαίου τὰς διαφορὰς αἵτινες τυχόν θὰ ἀνεφύοντο μεταξὺ τῶν δύο χωρῶν, ἀπεφάσισαν ὅπως συνάψωσιν ἐπὶ τῷ σκοπῷ τούτῳ συνθήκην καὶ ὑπέδειξαν ὡς πληρεξούσιους:

Ὁ Πρόεδρος τῆς Ἑλληνικῆς Δημοκρατίας τὴν αὐτοῦ Ἐξοχότητα τὸν κ. Ἀνδρέαν Μεγαλοκίπουλον, Ἀντιπρόεδρον τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, Ὑπουργὸν ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν.

μελών της 'Επιτροπής Συνδιαλλαγής, δέον να αντικατασταθῇ διὰ τὸ ὑπόλοιπον χρονικὸν διάστημα τῆς διαρκείας τῆς ἐντολῆς του, εἰ δυνατόν ἐντὸς 3 μηνῶν, καὶ ἐν πάσῃ περιπτώσει εὐθὺς ὡς διαφορά τις ἤθελεν ὑποβληθῇ εἰς τὴν 'Επιτροπὴν. Ἐν περιπτώσει καὶ ἢ ἐν τῶν μελῶν τῆς 'Επιτροπῆς Συνδιαλλαγῆς τῶν ὑποδειχθέντων ἀπὸ κοινοῦ ὑπὸ τῶν Συμβαλλομένων Μερῶν θὰ ἐκωλύετο προσωρινῶς νὰ λαμβάνῃ μέρος εἰς τὰς ἐργασίας τῆς 'Επιτροπῆς λόγῳ ἀσθενείας ἢ ἄλλης τινὸς αἰτίας, τὰ Μέρη θὰ συνεννοηθῶσι πρὸς ὑπόδειξιν ἀναπληρωτοῦ, ὅστις θὰ καταλάβῃ προσωρινῶς τὴν ἑδραν του.

Ἐὰν ἡ ὑπόδειξις τοῦ ἀναπληρωτοῦ ταύτου δὲν μεσολαβήσῃ ἐντὸς χρονικοῦ διαστήματος 3 μηνῶν ἀπὸ τῆς προσωρινῆς χηρείας τῆς ἑδρας θέλουσιν ἐνεργηθῇ τὰ προβλεπόμενα ἐν τῷ ἄρθρῳ 6 τῆς παρούσης Συνθήκης.

Ἄρθρον 6.

Ἡ μόνιμος 'Επιτροπὴ Συνδιαλλαγῆς θὰ συγκαταστήσῃ ἐντὸς 6 μηνῶν ἀπὸ τῆς ἀνατολῆς τῶν ἐπικρατειῶν τῆς παρούσης Συνθήκης. Ἐὰν ὁ διορισμὸς τῶν ἀπὸ κοινοῦ ὑποδειχθησάντων μελῶν δὲν λάβῃ χώραν ἐντὸς τῆς ὡς ἄνω προθεσμίας ἢ, ἐν περιπτώσει ἀντικαταστάσεως, ἐντὸς 3 μηνῶν ἀπὸ τῆς χηρείας τῆς ἑδρας, θὰ ἀνατίθεται εὐθὺς εἰς τρίτην Δύναμιν, ὑποδεικνυμένην ἀπὸ κοινοῦ ὑπὸ τῶν Μερῶν. Ἐὰν δὲν ἐπιτευχθῇ ἐπὶ τοῦ σημείου ταύτου συμφωνία, ἕκαστον μέρος θὰ ὑποδείξῃ διάφορον Δύναμιν, οἱ δὲ διορισμοὶ θὰ γίνωσιν ἐκ συμφώνου ὑπὸ τῶν εὐθὺς ὑποδειχθεῖσάντων Δυνάμεων καὶ ἐὰν ἐντὸς 2 μηνῶν ἡ ὑπόδειξις τῶν δύο ταύτων Δυνάμεων δὲν ἐλάβανε χώραν ἢ ἐὰν οἱ δύο ὑποδειχθεῖσαι Δυνάμεις δὲν συμφώνησαν, οἱ ἀναγκαῖοι διορισμοὶ θὰ γίνωσιν ὑπὸ τοῦ Προέδρου τοῦ Διοικητοῦ Δικαστηρίου Διεθνῶς Δικαιοσύνης, ὅστις δύναται νὰ ἐπιληφθῇ δι' ἄλλης αἰτήσεως ἀπευθυνόμενης ὑπὸ τοῦ ἐνὸς ἢ τοῦ ἑτέρου τῶν Μερῶν. Ἐὰν εὐθὺς κωλύεται ἢ ἐὰν εἶναι ὑπήκοος ἐνὸς τῶν Μερῶν, οἱ διορισμοὶ θὰ γίνωσιν ὑπὸ τοῦ Ἀντιπροέδρου. Ἐὰν καὶ εὐθὺς κωλύεται, ἢ ἐὰν εἶναι ὑπήκοος ἐνὸς τῶν Μερῶν, οἱ διορισμοὶ θὰ γίνωσιν ὑπὸ τοῦ πρεσβυτέρου τῶν μελῶν τοῦ Δικαστηρίου, τὸ ὅποιον δὲν εἶναι ὑπήκοος ἐνὸς τῶν Μερῶν.

Ἄρθρον 7.

Ἡ μόνιμος 'Επιτροπὴ Συνδιαλλαγῆς θὰ ἐπιλαμβάνεται δι' αἰτήσεις ἀπευθυνόμενης εἰς τὸν Πρόεδρον ὑπὸ τῶν Μερῶν ἀπὸ κοινοῦ.

Ἡ αἴτησις, μετὰ σύντομον ἐκθεσιν τοῦ ἀντικειμένου τῆς διαφοράς, θὰ περιέχῃ τὴν πρόκλησιν πρὸς τὴν 'Επιτροπὴν ὅπως πρεβῇ εἰς πᾶν μέτρον δυνάμενον ν' ἀγάγῃ εἰς συνδιαλλαγὴν.

Ἄρθρον 8.

Ἐντὸς 15 ἡμερῶν ἀπὸ τῆς ἡμερομηνίας, καὶ ἢ ἡ 'Επιτροπὴ ἐκελήφθη τῆς διαφοράς, ἕκαστον τῶν Μερῶν θὰ δύναται, διὰ τὴν ἐξέτασιν τῆς διαφοράς, νὰ ἀντικαταστήσῃ τὸ μόνιμον ὑπ' αὐτῆς ὑποδειχθέν μέλος ὑπὸ πρεσβυτέρου κατέχοντος εἰδικὴν ἀρμοδιότητα ἐν τῷ ζητήματι. Τὸ μέρος τὸ ὅποιον ἐπιθυμῇ νὰ κάμῃ χρῆσιν τοῦ δικαιώματος τούτου θὰ εἰδοποιῇ πάρα ταὐτὸ ἕτερον μέρος, τοῦτο δὲ θὰ δύναται νὰ κάμῃ χρῆσιν τοῦ αὐτοῦ δικαιώματος ἐντὸς πρεσβυτείας 15 ἡμερῶν ἀφ' ἧς ἔλαβε τὴν εἰδοποίησιν.

Ἐκάτερον μέρος ἐπιφυλάσσει ἑαυτῷ τὸ δικαίωμα ὅπως διορίσῃ ἀμέσως ἀναπληρωτὴν πρὸς προσωρινὴν ἀντικατάστασιν τοῦ μόνιμου ὑπ' αὐτοῦ διορισθέντος μέλους, τὸ ὅποιον συνεπεία ἀσθενείας ἢ ἄλλης τινὸς περιστάσεως θὰ ἐκωλύετο προσωρινῶς νὰ λάβῃ μέρος εἰς τὰς ἐργασίας τῆς 'Επιτροπῆς.

de la Commission de Conciliation, il devra être pourvu à son remplacement pour la resté de la durée de son mandat, si possible dans les trois mois qui suivront, et, en tous cas, aussitôt qu'un différend aura été soumis à la Commission. Au cas où l'un des membres de la Commission de Conciliation désignés en commun par les Parties contractantes serait momentanément empêché de prendre part aux travaux de la Commission par suite de maladie ou toute autre circonstance, les parties s'entendront pour désigner un suppléant, qui siégera temporairement à sa place.

Si la désignation de ce suppléant n'intervient pas dans un délai de trois mois, à compter de la vacance temporaire de siège, il sera procédé conformément à l'article 6 du présent Traité.

Article 6.

La Commission Permanente de Conciliation sera constituée dans les six mois qui suivront l'échange des ratifications du présent Traité. Si la nomination des membres à désigner en commun n'intervenait pas dans ledit délai ou en cas de remplacement dans les trois mois à compter de la vacance du siège, elle sera confiée à une Puissance tierce, désignée de commun accord par les Parties. Si l'accord ne s'établit pas à ce sujet, chaque Partie désignera une Puissance différente et les nominations seront faites de concert par les Puissances ainsi désignées et si, dans un délai de deux mois la désignation de ces deux Puissances n'intervenait pas ou si les deux Puissances désignées n'ont pu tomber d'accord les nominations nécessaires seront faites par le Président de la Cour Permanente de Justice Internationale qui pourra en être saisi par voie de simple requête adressée par l'une ou l'autre des Parties. Si celui-ci est empêché ou s'il est ressortissant de l'une des Parties les nominations seront faites par le membre le plus âgé de la Cour qui n'est ressortissant d'aucune des Parties.

Article 7.

La Commission Permanente de Conciliation sera saisie par voie de requête adressée au Président par les deux Parties agissant d'un commun accord.

La requête, après avoir exposé sommairement l'objet du litige, contiendra l'invitation à la Commission de procéder à toutes mesures propres à conduire à une conciliation.

Article 8.

Dans le délai de quinze jours à partir de la date où la Commission aura été saisie du différend, chacune des Parties pourra, pour l'examen de ce différend, remplacer le membre permanent désigné par elle par une personne possédant une compétence spéciale dans la matière. La Partie qui voudrait user de ce droit en avisera immédiatement l'autre Partie; celle-ci aura la faculté d'user de même droit dans un délai de quinze jours à partir de la date où l'avis lui sera parvenu.

Chaque Partie se réserve de nommer immédiatement un suppléant pour remplacer temporairement le membre permanent désigné par elle qui par suite de maladie ou de toute autre circonstance, se trouverait momentanément empêché de prendre part aux travaux de la Commission.

Ἄρθρον 9.

Ἡ 'Επιτροπὴ Συνδιαλλαγῆς θὰ ἔχῃ ὡς ἔργον τὴν διευκρίνισιν τῶν ἀμφισβητούμενων ζητημάτων, τὴν συλλογὴν ἐπὶ τῷ σκοπῷ τούτῳ πάσης χρήσιμου πληροφορίας εἴτε δι' ἀνακρίσεων εἴτε ἄλλως καὶ τὴν προσπάθειαν ἐπιτεύξεως συνδιαλλαγῆς τῶν Μερῶν. Μετὰ τὴν ἐξέτασιν τοῦ ζητήματος δύναται νὰ ἐκθέσῃ εἰς τὰ Μέρη τοὺς ὅρους τῆς συμφωνίας οἵτινες θὰ ἐφαίνοντο αὐτῇ ἀρμόζοντες καὶ νὰ ἐρίσῃ εἰς αὐτὰ προθεσμίαν πρὸς λήψιν ἀποφάσεων.

Μετὰ τὸ πέρας τῶν ἐργασιῶν τῆς ἡ 'Επιτροπῆς συντάσσει πρωτόκολλον, ἐν τῷ ὁποίῳ διαπιστοῦται, ἀναλόγως, εἴτε ὅτι τὰ Μέρη συμφώνησαν καὶ ἐνδεχομένως τοὺς ὅρους τῆς συμφωνίας, εἴτε ὅτι δὲν κατέστη δυνατὴ ἡ συνδιαλλαγή τῶν Μερῶν.

Αἱ ἐργασίαι τῆς 'Επιτροπῆς δέον, πλὴν ἐναντίας συμφωνίας τῶν Μερῶν, νὰ περατοῦνται ἐντὸς 6 μηνῶν ἀπὸ τῆς ἡμέρας καὶ ἢ ἡ 'Επιτροπὴ ἐπελήφθη τῆς διαφοράς.

Ἐὰν δὲν ἐπὶ τῇ Συνδιαλλαγῇ τῶν Μερῶν, ἡ 'Επιτροπὴ θὰ δύναται, ἐκτὸς ἐὰν οἱ δύο ἐλευθέρως ὑπὸ τῶν Μερῶν ὑποδεικνυμένοι 'Επίτροποι ἀντιταχθῶσιν εἰς τοῦτο, νὰ διατάξῃ, ἔστω καὶ πρὸ τῆς ὁριστικῆς ἀποφάσεως τοῦ Διοικητοῦ Δικαστηρίου τῆς Διεθνῶς Δικαιοσύνης ἢ τοῦ Διαιτητικοῦ Δικαστηρίου, τοῦ ἐπιληφθέντος τῆς διαφοράς, τὴν δημοσίευσιν ἐκθέσεως ἐν τῇ ὁποίᾳ θὰ ἀναγράφηται ἡ γνώμη ἐκάστου τῶν μελῶν τῆς 'Επιτροπῆς.

Ἄρθρον 10.

Πλὴν ἐναντίας εἰδικῆς συμφωνίας, ἡ 'Επιτροπὴ Συνδιαλλαγῆς θὰ κανονίσῃ ἢ ἰδίᾳ τὴν διαδικασίαν τῆς, ἢ τις, ἐν πάσῃ περιπτώσει, θὰ εἶναι κατ' ἀντιμωλίαν. Ὡς πρὸς τὰς ἀνακρίσεις ἢ 'Επιτροπῇ, πλὴν ἐναντίας ὁμοφώνου ἀποφάσεως, θὰ συμμορφωθῇ πρὸς τὰς διατάξεις τοῦ τίτλου III (Διεθνεῖς Ἀνακριτικαὶ 'Επιτροπαὶ) τῆς συμβάσεως τῆς Χάγης τῆς 18ης Ὀκτωβρίου 1907 διὰ τὸν ἐιρηνικὸν διακανονισμὸν τῶν διεθνῶν διαφορῶν.

Ἄρθρον 11.

Ἡ 'Επιτροπὴ Συνδιαλλαγῆς συνέρχεται, πλὴν ἐναντίας συμφωνίας τῶν Μερῶν, εἰς τὸν τόπον τὸν ὑποδεικνυμένον ὑπὸ τοῦ Προέδρου τῆς.

Ἄρθρον 12.

Αἱ ἐργασίαι τῆς 'Επιτροπῆς Συνδιαλλαγῆς δὲν θὰ εἶναι δημόσιαι ἐμὴ κατόπιν ἀποφάσεως λαμβανομένης ὑπὸ τῆς 'Επιτροπῆς τῇ συγκατανεύσει τῶν Μερῶν.

Ἄρθρον 13.

Τὰ Μέρη θὰ ἀντιπροσωπεύονται παρὰ τῇ 'Επιτροπῇ Συνδιαλλαγῆς ὑπὸ πρακτόρων, οἵτινες θὰ χρησιμεύωσιν ὡς μεσάζοντες μεταξὺ αὐτῶν καὶ τῆς 'Επιτροπῆς. Ὡς δύνανται, ἐπὶ πλέον, νὰ βοηθῶνται ὑπὸ Συμβούλων καὶ ἐμπειρογνομόνων, διοριζομένων ὑπ' αὐτῶν ἐπὶ τοῦτο, καὶ νὰ ζητῶσι τὴν ἀκρόασιν παντὸς προσώπου, τοῦ ὁποίου ἡ μαρτυρία θὰ ἐφαίνετο αὐτοῖς χρήσιμος.

Ἡ 'Επιτροπὴ, ἀφ' ἑτέρου, θὰ ἔχῃ τὸ δικαίωμα νὰ ζητῇ προφορικὰς ἐξηγήσεις ἀπὸ τοὺς πράκτορας, συμβούλους καὶ ἐμπειρογνομόνους τῶν δύο Μερῶν, ὡς καὶ ἀπὸ πᾶν πρόσωπον τοῦ ὁποίου ἡ παρουσίασις θὰ ἐφαίνετο χρήσιμος, τῇ συγκατανεύσει τῶν Κυβερνήσεων των.

Ἄρθρον 14.

Πλὴν ἐναντίας διατάξεως τῆς παρούσης συνθήκης, οἱ ἀποφάσεις τῆς 'Επιτροπῆς Συνδιαλλαγῆς θὰ λαμβάνονται κατὰ πλειονοψηφίαν.

Ἄρθρον 15.

Τὰ Μέρη ἀναλαμβάνουσι τὴν ὑποχρέωσιν νὰ διευκο-

Article 9.

La Commission de Conciliation aura pour tâche d'éclaircir les questions en litige, de recueillir à cette fin toutes les informations utiles par voie de requête ou autrement et de s'efforcer de concilier les Parties. Elle pourra, après examen de l'affaire, exposer aux Parties les termes de l'arrangement qui lui paraîtrait convenable et leur impartir un délai pour se prononcer.

A la fin de ses travaux, la Commission dressera un procès-verbal constatant, suivant le cas, soit que les Parties se sont arrangées et, s'il y a lieu, les conditions de l'arrangement, soit que les Parties n'ont pu être conciliées.

Les travaux de la Commission devront, à moins que les Parties n'en conviennent différemment, être terminés dans un délai de six mois, à compter du jour où la Commission aura été saisie du litige.

Si les Parties n'ont pas été conciliées, la Commission pourra, à moins que les deux commissaires librement nommés par les Parties ne s'y opposent, ordonner avant même que la Cour Permanente de Justice Internationale ou le Tribunal Arbitral saisi du différend ait statué définitivement, la publication d'un rapport où sera consigné l'avis de chacun des membres de la Commission.

Article 10.

A moins de stipulation spéciale contraire, la Commission de Conciliation réglera elle-même sa procédure, qui, dans tous les cas, devra être contradictoire. En matière d'enquêtes, la Commission, si elle n'en décide autrement à l'unanimité se conformera aux dispositions du titre III (Commissions Internationales d'enquêtes) de la Convention de la Haye du 18es Octobre 1907 pour le règlement pacifique des conflits internationaux.

Article 11.

La Commission de Conciliation se réunira, sauf accord contraire entre les Parties au lieu désigné par son Président.

Article 12.

Les travaux de la Commission de Conciliation ne sont publics, qu'en vertu d'une décision prise par la Commission avec l'assentiment des Parties.

Article 13.

Les Parties seront représentées auprès de la Commission de Conciliation par des Agents ayant mission de servir d'intermédiaire entre elles et la Commission; elles pourront, en outre, se faire assister par des conseils et experts nommés par elles à cet effet, et demander l'audition de toutes personnes dont le témoignage leur paraîtrait utile.

La Commission aura, de son côté, la faculté de demander des explications orales aux Agents, Conseils et experts des deux Parties, ainsi qu'à toutes personnes qu'elle jugerait utile de faire comparaître avec l'assentiment de leur Gouvernement.

Article 14.

Sauf disposition contraire du présent Traité, les décisions de la Commission de Conciliation seront prises à la majorité des voix.

Article 15.

Les Parties contractantes s'engagent à faciliter

λύνωσι τὰς ἐργασίας τῆς Ἐπιτροπῆς Συνδιαλλαγῆς καὶ, ἰδίως, νὰ παράσχωσιν αὐτῇ, ἐν εὐρυτάτῳ δυνατῷ μέτρῳ, πᾶν στοιχεῖον ἢ χρήσιμον πληροφορίαν, ὥς καὶ νὰ κάμωσι χρήσιν τῶν εἰς τὴν διάθεσιν αὐτῶν μέσων, ἵνα ἐπιτρέψωσιν αὐτῇ ὑπὸς προβλεπόμενῃ ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τῶν καὶ συμφώνως πρὸς τὴν νομοθεσίαν τῶν εἰς τὴν κλήσιν καὶ ἐξέτασιν μαρτύρων ἢ ἐμπειρογνομόνων καὶ εἰς ἐπιτοπίους ἐξετάσεις.

Ἄρθρον 16.

Κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν ἐργασιῶν τῆς Ἐπιτροπῆς Συνδιαλλαγῆς ἕκαστος τῶν ἐπιτρόπων θὰ λαμβάνῃ ἀποζημίωσιν ὀριζομένην ἀπὸ κοινῆς ὑπὸ τῶν συμβαλλομένων Μερῶν.

Ἐκάστη Κυβέρνησις θὰ βαρύνεται ὑπὸ τῶν ἰδίων αὐτῆς ἐξόδων καὶ ἴσους μέρους τῶν κοινῶν ἐξόδων τῆς Ἐπιτροπῆς, τῶν ἐν τῇ παραγράφῳ 1 προβλεπομένων ἀποζημιώσεων περιλαμβανομένων εἰς τὰ κοινὰ αὐτὰ ἐξόδα.

Ἄρθρον 17.

Μὴ ἐπιτυχνομένης συνδιαλλαγῆς πρὸ τῆς μόνιμου Ἐπιτροπῆς Συνδιαλλαγῆς, ἡ διαφορά θὰ ἀγίται εἴτε εἰς Διαιτητικὸν Δικαστήριον, εἴτε εἰς τὸ Διαικὲς Δικαστήριον Διεθνῶς Δικαιοσύνης, συμφώνως πρὸς τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 2 τῆς παρούσης συνθήκης.

Ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ, ὥς καὶ ἐν τῇ περιπτώσει, καθ' ἣν δὲν προηγήθῃ προσφυγὴ εἰς τὴν μόνιμον Ἐπιτροπὴν Συνδιαλλαγῆς, τὰ Μέρη θὰ συντάξωσιν ἀπὸ κοινῆς τὸ συνυποσχετικὸν τὸ ὑποβάλλον τὴν διαφοράν εἰς τὸ Διαικὲς Δικαστήριον Διεθνῶς Δικαιοσύνης ἢ τὸ ὑποδεικνύον τοὺς διαιτητάς. Τὸ συνυποσχετικὸν θὰ καθορίζῃ ἀκριβῶς τὸ ἀντικείμενον τῆς διαφοράς, τὰς εἰδικὰς ἀρμοδιότητας αἰτιῶν τυχόν θὰ περιήρχοντο εἰς τὸ Διαικὲς Δικαστήριον Διεθνῶς Δικαιοσύνης ἢ εἰς τὸ Διαιτητικὸν Δικαστήριον, ὥς καὶ πάντα ἕτερα ὅσα ἀποφασισθέντα ὑπὸ τῶν Μερῶν. Θὰ συνάπτεται δι' ἀντιλλαγῆς διακινώσεων μεταξὺ τῶν δύο Κυβερνήσεων.

Τὸ Διεθνὲς Δικαστήριον Διεθνῶς Δικαιοσύνης, ἐπιφορτισμένον νὰ ἀποφασίσῃ ἐπὶ τῆς διαφοράς, ἢ τὸ ἐπὶ τῇ αὐτῇ σκοπῇ ὑποδεικνυμένον Διαιτητικὸν Δικαστήριον, θὰ ἔχωσιν ἀρμοδιότητα, ὅπως ἐρμηνεύωσι τοὺς ὅρους τοῦ συνυποσχετικοῦ.

Ἐὰν τὸ συνυποσχετικὸν δὲν συναφθῇ ἐντὸς τριῶν μηνῶν ἀπὸ τῆς ἡμέρας καθ' ἣν ἓν τῶν Μερῶν ἤθελε λάβει αἴτησιν ἐπὶ σκοπῇ δικαστικοῦ διακανονισμοῦ, ἑκάτερον μέρος θὰ δύναται, μετὰ προειδοποίησιν ἐνὸς μηνός, νὰ ἀγάγῃ ἀπ' εὐθείας τὴν διαφοράν πρὸ τοῦ Διαικὲς Δικαστηρίου Διεθνῶς Δικαιοσύνης.

Ἐπὶ πλέον, ἡ ἐφαρμοστέα διαδικασία θὰ εἶναι ἡ προβλεπόμενη ὑπὸ τοῦ καταστατικοῦ τοῦ Διαικὲς Δικαστηρίου Διεθνῶς Δικαιοσύνης, ἢ, ἐν περιπτώσει προσφυγῆς εἰς Διαιτητικὸν Δικαστήριον, ἡ προβλεπόμενη ὑπὸ τῆς συμβάσεως τῆς Χάγης τῆς 18ης Ὀκτωβρίου 1907 διὰ τὸν εἰρηνικὸν διακανονισμόν τῶν διεθνῶν διαφορῶν.

ΜΕΡΟΣ II.

Ἄρθρον 18.

Πάντα τὰ ζητήματα, ἐφ' ὧν ἤθελεν ὑπάρχει διαφορά μεταξὺ τῶν Κυβερνήσεων τῶν δύο Ὑψηλῶν Συμβαλλομένων Μερῶν ἄνευ ἐπιτελείας φιλικῆς λύσεως διὰ τῆς συνήθους διπλωματικῆς ὁδοῦ, ἢ ὧν ἡ λύσις δὲν θὰ ἡδύνατο νὰ ἀναζητηθῇ διὰ δικαστικῆς ἀποφάσεως, ὥς προβλέπεται ἐν τῷ ἄρθρῳ 2 τῆς παρούσης συνθήκης, καὶ διὰ τὰ ὅποια δὲν θὰ προβλεπτοε διαδικασία διακανονισμοῦ ὑπὸ συνθήκης ἢ συμβάσεως ἐν ἰσχύϊ μεταξὺ τῶν Μερῶν, θὰ ὑποβάλλωνται εἰς τὴν μόνιμον Ἐπιτροπὴν Συνδιαλλαγῆς.

Les travaux de la Commission de Conciliation et, en particulier, à lui fournir, dans la plus large mesure possible, tous documents et informations utiles, ainsi qu'à user des moyens dont elles disposent pour lui permettre de procéder sur leur territoire et selon leur législation à la citation et à l'audition de témoins ou d'experts et à des transports sur les lieux.

Article 16.

Pendant la durée des travaux de la Commission de Conciliation, chacun des commissaires recevra une indemnité dont le montant sera arrêté d'un commun accord entre les Parties contractantes.

Chaque Gouvernement supportera ses propres frais en une part égale des frais communs de la Commission, les indemnités prévues à l'alinéa 1 étant comprises parmi ces frais communs.

Article 17.

A défaut de conciliation devant la Commission Permanente de Conciliation, la contestation sera soumise soit à un tribunal, soit à la Cour Permanente de Justice Internationale, suivant les stipulations de l'article 2 du présent Traité.

En ce cas, comme dans celui où il n'y aurait pas eu recours préalable à la Commission Permanente de Conciliation, les Parties établiront de commun accord le compromis déférant le litige à la Cour Permanente de Justice Internationale ou désignant des arbitres. Le compromis déterminera nettement l'objet du différend, les compétences particulières qui pourraient être dévolues à la Cour Permanente de Justice Internationale ou au Tribunal arbitral, ainsi que toutes autres conditions arrêtées entre les Parties. Il sera établi par échange de notes entre les deux Gouvernements.

La Cour Permanente de Justice Internationale chargée de statuer sur le différend ou le tribunal arbitral désigné aux mêmes fins, auront respectivement compétence pour interpréter les termes du compromis.

Si le compromis n'est pas arrêté dans les 3 mois à compter du jour où l'une des Parties aura été saisie de la demande aux fins de règlement judiciaire, chaque Partie pourra, après préavis d'un mois, porter directement, par voie de requête, la contestation devant la Cour Permanente de Justice Internationale.

Au surplus, la procédure applicable sera celle prévue par le statut de la Cour Permanente de Justice Internationale ou, en cas de recours à un tribunal arbitral celle prévue par la Convention de la Haye du 18 Octobre 1907, pour le règlement pacifique des conflits internationaux.

PARTIE II.

Article 18.

Toutes questions sur lesquelles les Gouvernements des deux Hautes Parties contractantes seraient divisés sans pouvoir les résoudre à l'amiable par les procédés diplomatiques ordinaires, dont la solution ne pourrait être recherchée par un jugement, ainsi qu'il est prévu par l'article 2 du présent Traité, et pour lesquelles une procédure de règlement ne serait pas prévue par un traité ou convention en vigueur entre les Parties, seront soumises à la Commission Permanente de Conciliation.

Ἐλλείψει συμφωνίας μεταξὺ τῶν Μερῶν ὡς πρὸς τὴν ὑποβλητέαν εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν αἴτησιν, ἑκάτερον τῶν Μερῶν θὰ δύναται νὰ ὑποβάλῃ ἀπ' εὐθείας, μετὰ προειδοποίησιν ἐνὸς μηνός, τὸ ζήτημα εἰς τὴν ἐν λόγῳ Ἐπιτροπὴν.

Ἐὰν ἡ αἴτησις προέρχεται ἐξ ἐνὸς τῶν Μερῶν, ὁ ἀναγκυνότατος ἂν τοῦ ἄνευ ἀναβολῆς εἰς τὸ ἀντίστοιχον μέρος.

Ἡ διαδικασία ἡ προβλεπόμενη ὑπὸ τῶν ἄρθρων 7, παραγράφου 2, καὶ 8—16 τῆς παρούσης συνθήκης θὰ εἶναι ἐφαρμοστέα.

Ἄρθρον 19.

Ἐὰν δὲν καταστήθῃ δυνατὴ ἡ συμφιλίωσις τῶν Μερῶν, ἡ διαφορά, αἰτήσιν ἐνὸς τῶν Μερῶν, θὰ ὑποβάλληται πρὸς ἀπόφασιν εἰς Διαιτητικὸν Δικαστήριον, τὸ ὅποιν, ἑλλείψει ἄλλης συμφωνίας τῶν Μερῶν, θὰ ἀπαρτίζεται ἐκ πέντε μελῶν, ὑποδεικνυομένων διὰ κάθε εἰδικὴν περίπτωσιν συμφώνως πρὸς τὴν μέθοδον τὴν προβλεπόμενην ἐν τῇς ἄρθροις 5 καὶ 6 τῆς παρούσης συνθήκης ὅσον ἀφορᾷ τὴν Ἐπιτροπὴν Συνδιαλλαγῆς. Τὸ Διαιτητικὸν Δικαστήριον θὰ ἔχῃ, ἐν ταύτῃ περιπτώσει, τὴν ἐξουσίαν νὰ ὀρίξῃ διακανονισμόν ὑποχρεωτικὸν διὰ τὰ Μέρη.

Ἄρθρον 20.

Ὅσακις ὑπάρχει περίπτωσης διαιτησίας μεταξὺ τῶν συμβαλλομένων Μερῶν ὑποχρεοῦνται νὰ συνάψωσιν, ἐντὸς τριῶν μηνῶν ἀπὸ τῆς ἡμέρας καθ' ἣν ἓν τῶν Μερῶν ἤθελεν ἀπευθύνει πρὸς τὸ ἕτερον τὴν αἴτησιν διαιτησίας, εἰδικὸν συνυποσχετικὸν ἀφορῶν τὸ ἀντικείμενον τῆς διαφοράς καὶ τοὺς ὅρους τῆς διαδικασίας.

Ἐλλείψει ὑποδείξεων ἢ μὴ ἐπαρκῶς καθορισμῶν ἐν τῷ συνυποσχετικῷ ὡς πρὸς τὰ σημεῖα περὶ ὧν ἡ προηγουμένη παράγραφος, θέλουσιν ἐφαρμοσθῇ, ἐν τῷ ἀναγκαίῳ μέτρῳ, αἱ διατάξεις τῆς Συμβάσεως τῆς Χάγης τῆς 18ης Ὀκτωβρίου 1907 διὰ τὸν εἰρηνικὸν διακανονισμόν τῶν διεθνῶν διαφορῶν.

Ἐλλείψει συνάψεως συνυποσχετικοῦ ἐντὸς τριῶν μηνῶν ἀπὸ τῆς συγκροτήσεως τοῦ Δικαστηρίου, τοῦτο θὰ ἐπιλαμβάνηται δι' αἰτήσεως τοῦ ἐνὸς ἢ τοῦ ἑτέρου τῶν Μερῶν.

Σιωπῶντος τοῦ συνυποσχετικοῦ ἢ ἐλλείψει συνυποσχετικοῦ, τὸ Δικαστήριον θὰ ἐφαρμόζῃ τοὺς οὐσιαστικὰς κανόνας τῶν περιεχομένων ἐν τῷ ἄρθρῳ 38 τοῦ καταστατικοῦ τοῦ Διαικὲς Δικαστηρίου Διεθνῶς Δικαιοσύνης. Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχει τινὸς κανὼν δυνάμενος νὰ ἐφαρμοσθῇ εἰς τὴν διαφοράν, τὸ Δικαστήριον θὰ δικάζῃ.

Γενικαὶ διατάξεις.

Ἄρθρον 21.

Ἐὰν τὸ Διαικὲς Δικαστήριον Διεθνῶς Δικαιοσύνης ἢ τὸ Διαιτητικὸν Δικαστήριον διεπίστει ὅτι ἡ ἀπόφασις δικαστικῆς ἀρχῆς ἢ οἰασθῇ πρὸς ἄλλης ἀρχῆς ἐνὸς τῶν συμβαλλομένων Μερῶν εὐρίσκεται ὁλοσχερῶς ἢ ἐν μέρει εἰς ἀντίθεσιν πρὸς τὸ Διεθνὲς Δίκαιον καὶ ἐὰν τὸ Συνταγματικὸν Δίκαιον τοῦ Μέρους τοῦτου δὲν ἐπέτρεπεν ἢ ἐπέτρεπεν ἀτελῶς τὴν διὰ τῆς δικαστικῆς ὁδοῦ ἀπόφασιν τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς περὶ τῆς οὐλοῦσας ἀποφάσεως, ἡ δικαστικὴ ἢ διαιτητικὴ ἀπόφασις θὰ καθορίζῃ τὴν φύσιν καὶ τὴν ἐκτασιν τῆς παραχωρουμένης εἰς τὸ ζημιωθὲν μέρος ἐπανορθώσεως.

Ἄρθρον 22.

Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς διαδικασίας συνδιαλλαγῆς, τῆς δικαστικῆς ἢ τῆς διαιτητικῆς διαδικασίας, τὰ Συμβαλλόμενα Μέρη θὰ ἀπέσχωνται παντὸς μέτρου δυναμένου νὰ ἔχῃ ἐπιδράσιν ἐπὶ τῆς παραγωγῆς τῶν προτάσεων τῆς Ἐπιτροπῆς Συνδιαλλαγῆς ἢ ἐπὶ τῆς ἐκτελέσεως τῆς ἀποφάσεως τοῦ Διαικὲς Δικαστηρίου Διεθνῶς Δικαιοσύνης ἢ τῆς ἀποφάσεως τοῦ Διαιτητικοῦ Δικαστηρίου. Ἐπὶ τῷ

A défaut d'accord entre les Parties sur la requête à présenter à la Commission, l'une ou l'autre d'entre elles aura la faculté de soumettre directement, après préavis d'un mois, la question à la dite Commission.

Si la requête émane d'une seule des Parties, elle sera notifiée par celle-ci, sans délai à la Partie adverse.

La procédure prévue par les articles 7, alinéa 2 et 8 à 16 du présent Traité sera applicable.

Ἄρθρον 19.

Si les Parties ne peuvent être conciliées, le conflit sera, à la requête d'une seule des Parties soumis pour décision à un tribunal arbitral, qui, à défaut d'autre accord entre les Parties, sera composé de 5 membres désignés pour chaque cas particulier, suivant la méthode prévue aux articles 5 et 6 du présent Traité, en ce qui concerne la Commission de Conciliation. Ce tribunal arbitral aura, en pareil cas, les pouvoirs d'amiable compositeur, et dictera un règlement obligatoire pour les Parties.

Article 20.

Lorsqu'il y aura lieu à arbitrage entre elles, les Parties contractantes s'engagent à conclure, dans un délai de trois mois à compter du jour où l'une des Parties aura adressé à l'autre la demande d'arbitrage, un compromis spécial concernant l'objet du conflit, ainsi que les modalités de la procédure.

A défaut d'indications ou de précisions suffisantes dans le compromis relativement aux points indiqués dans le paragraphe précédent, il sera fait application dans la mesure nécessaire, des dispositions de la Convention de la Haye du 18 Octobre 1907 pour le règlement pacifique des conflits internationaux.

Faute de conclusion d'un compromis dans un délai de trois mois à partir de la constitution du Tribunal, celui-ci sera saisi par requête de l'une ou l'autre des Parties.

Dans le silence du compromis ou à défaut de compromis le Tribunal appliquera les règles de fond énumérées dans l'article 38 du Statut de la Cour Permanente de Justice Internationale. En tant qu'il n'existe pas de pareille règle applicable au différend le Tribunal jugera ex aequo et bono.

Dispositions Générales.

Article 21.

Si la cour Permanente de Justice Internationale ou le Tribunal Arbitral établissait qu'une décision d'une instance judiciaire ou de toute autre autorité relevant de l'une des Parties contractantes se trouve entièrement ou partiellement en opposition avec le droit des gens et si le droit constitutionnel de cette Partie ne permettait pas ou ne permettait qu'impartialement d'effacer par voie administrative les conséquences de la décision dont il s'agit, la sentence judiciaire ou arbitrale déterminerait la nature et l'étendue de la réparation accordée à la Partie lésée.

Article 22.

Durant la procédure de conciliation, la procédure judiciaire ou la procédure arbitrale, les Parties contractantes s'abstiendront de toute mesure pouvant avoir une répercussion sur l'acceptation des propositions de la Commission de Conciliation ou sur l'exécution de l'arrêt de la Cour Permanente ou de la sentence du tribunal arbitral. A cet effet la Commis

σκοπῶ τούτῳ ἡ Ἐπιτροπὴ Συνδιαλλαγῆς, τὸ Διεθνὲς Δικαστήριον καὶ τὸ Δικαιτηρικὸν Δικαστήριον θὰ διατάξωσι, χρεὶας τυχούσης, τὰ ληπτέα προσωρινὰ μέτρα.

Ἄρθρον 23.

Αἱ τυχόν γεννηθῆσόμεναι ἀμφισβητήσεις ἐν σχέσει πρὸς τὴν ἐρμηνείαν ἢ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς παρούσης συνθήκης θὰ ὑποβάλλωνται, πλὴν ἐναντίας συμφωνίας, ἀπ' αὐθείας εἰς τὸ Διαρκὲς Δικαστήριον Διεθνῶς Δικαιοσύνης δι' ἀπλῆς αἰτήσεως.

Ἄρθρον 24.

Ἡ παρούσα συνθήκη θὰ κυρωθῇ. Τὰ ἔγγραφα τῶν ἐπικυρώσεων θὰ ἀνταλλάγῳσι τὸ ταχύτερον ἐν Ἀθήναις. Ἡ παρούσα συνθήκη θὰ τεθῇ ἐν ἰσχύι κατὰ τὴν ἡμερομηνίαν τῆς ἀνταλλαγῆς τῶν ἐπικυρώσεων καὶ θὰ ἔχῃ διάρκειαν 10 εἰς ἀπὸ τῆς ἡμερομηνίας ταύτης. Ἐὰν δὲν καταγγελθῇ ἐξ ἡμέρας πρὸ τῆς ἐκπνεύσεως τῆς διάρκειας ταύτης, θὰ θεωρηθῇ ἀνανεωθείσα διὰ περίου 10 ἐτῶν, καὶ οὕτω καθ' ἑξῆς.

Ἐὰν κατὰ τὴν ἐκπνοὴν τῆς παρούσης συνθήκης εὐρίσκειται ἐκκρεμὴς διαδικασία συνδιαλλαγῆς, δικαστικοῦ διακανονισμοῦ ἢ διατησίως, θὰ ἀκολουθήσῃ τὴν ὁδὸν τῆς μέχρι περαιοῦσεως, συμφώνως πρὸς τὰς διατάξεις τῆς παρούσης Συνθήκης.

Ἡ παρούσα Συνθήκη κατοργεῖ τὴν συνθήκην διατησίως τὴν συναφθεῖσαν μεταξὺ τῶν Συμβαλλομένων Μερῶν τὴν 3)16 Δεκεμβρίου 1909.

Εἰς πίστωσιν τῶν ὁρίων αἱ ὡς ἄνω πληρεξούσιοι ὑπέγραψαν τὴν παρούσαν συνθήκην καὶ ἐπέθεσαν τὰς σφραγίδας τῶν.

Ἐγένετο ἐν Ἀθήναις, εἰς διπλοῦν, τὴν 23ην Ἰανουαρίου 1930.

A. ΜΙΧΑΛΑΚΟΠΟΥΛΟΣ
ΦΡΑΝΤΣΙΣΚΟ ΝΤΕ ΜΑΤ Υ ΤΟΡΡΕΣ Α

sion de Conciliation, la Cour de Justice, et le Tribunal arbitral ordonneront, le cas échéant, quelles mesures provisionnelles doivent être prises.

Article 23.

Les contestations qui surgiraient au sujet de l'interprétation ou de l'exécution du présent Traité seront, sauf accord contraire, soumises directement à la Cour Permanente de Justice Internationale par voie de simple requête.

Article 24.

Le présent Traité sera ratifié. Les instruments de ratification en seront échangés à Athènes dans le plus bref délai possible.

Le présent Traité entrera en vigueur à la date de l'échange des ratifications et aura une durée de dix ans à partir de cette date. S'il n'est pas dénoncé six mois avant l'expiration de ce délai, il sera considéré comme renouvelé pour une période de dix années, et ainsi de suite.

Si lors de l'expiration du présent Traité, une procédure de conciliation, de règlement judiciaire ou d'arbitrage se trouve pendante, elle suivra son cours jusqu'à son achèvement, conformément aux stipulations du présent Traité.

Le présent Traité abroge le Traité d'arbitrage conclu entre les Parties contractantes le 3-16 décembre 1909.

En foi de quoi, les Plénipotentiaires susnommés ont signé le présent Traité, et y ont apposé leur cachet. Fait à Athènes, en double exemplaire, le 23 Janvier 1930.

(Sign.) A. MICHALAKOPOULOS
(Sign.) Francisco de AMAT y TORRES.

«Περὶ κυρώσεως τῆς μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Πολωνίας συν-ομολογηθείσης ἐν Βαρσοβίᾳ τῇ 10 Ἀπριλίου 1930 Συμβάσεως ἐμπορίου καὶ ναυτιλίας καὶ τῆς ὑπογραφείσης κατὰ τὴν αὐτὴν ἡμερομηνίαν εἰδικῆς συμφωνίας περὶ ἀπαλλαγῆς ἐγγυοδοσίας ἀλλοδαπῶν καὶ παροχῆς τοῦ εὐεργετήματος πενίας.

Ἄρθρον 1.

1. Ἡ μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Πολωνίας ὑπογραφείσα ἐν Βαρσοβίᾳ τῇ 10 Ἀπριλίου 1930 Σύμβασις ἐμπορίου καὶ ναυτιλίας μετὰ τῶν προσηρητημένων αὐτῇ δύο δασμολογικῶν πινάκων, ἐνὸς περὶ κτήματος τελικοῦ πρωτοκόλλου, ὡς καὶ αἱ ἀνταλλογῆσαι ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῆς ὑπογραφῆς τῆς Συμβάσεως δύο διακαινώσεις μετὰ τῶν εἰς αὐτὰς ἀπαντήσεων, ὧν τὰ κείμενα ἐπύονται ἐν γαλλικῷ πρωτοτύπῳ καὶ ἐλληνικῇ μεταφράσει, ἔχουσι πλήρη καὶ νόμιμον ἰσχύν.

2. Ἡ ἐν λόγῳ Σύμβασις μετὰ τῶν ὡς ἄνω πινάκων, παραρτήματος, τελικοῦ πρωτοκόλλου καὶ διακαινώσεων ἤρξατο ἐγκύρως ἐφαρμοζομένη ἀπὸ τῆς 15 Νοεμβρίου 1930.

Ἄρθρον 2.

Ἡ μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Πολωνίας συνολοκληθεῖσα δι' ἀνταλλαγῆς διακαινώσεων ἐν Βαρσοβίᾳ τῇ 10 Ἀπριλίου 1930, εἰδικὴ συμφωνία περὶ ἀπαλλαγῆς τῆς ἐγγυοδοσίας ἀλλοδαπῶν καὶ παροχῆς τοῦ εὐεργετήματος πενίας, ἥς τὸ κείμενον ἐπεταῖ ἐν γαλλικῷ πρωτοτύπῳ καὶ ἐλληνικῇ μεταφράσει, ἔχει πλήρη καὶ νόμιμον ἰσχύν.

ΣΥΜΒΑΣΙΣ

ΕΜΠΟΡΙΟΥ ΚΑΙ ΝΑΥΤΙΑΙΑΣ

ΜΕΤΑΞΥ

ΕΛΛΑΔΟΣ ΚΑΙ ΠΟΛΩΝΙΑΣ

Ὁ Πρόεδρος τῆς Ἑλληνικῆς Δημοκρατίας, ἀφ' ἑνός, καὶ

Ὁ Πρόεδρος τῆς Πολωνικῆς Δημοκρατίας, ἀφ' ἑτέρου, ἐμφερόμενοι ἐξ ἴσου ὑπὸ τῆς ἐπιθυμίας ὅπως εὐνοήσωσι τὴν ἀνάπτυξιν τῶν ἐμπορικῶν σχέσεων, μεταξὺ τῶν δύο χωρῶν, ἀπεφάσισαν νὰ συνάψωσι Σύμβασιν ἐμπορίου καὶ ναυτιλίας καὶ διώρισαν ἐπὶ τούτῳ ὡς Πληρεξούσιους αὐτῶν :

Ἡ Αὐτοῦ Ἐξουχότης ὁ Πρόεδρος τῆς Ἑλληνικῆς Δημοκρατίας :

Τὸν κύριον Γεώργιον Λαγούδακην, Ἐκτακτον Ἀπεσταλμένον καὶ Πληρεξούσιον Ὑπουργὸν τῆς Ἑλλάδος ἐν Βαρσοβίᾳ.

Ἡ Αὐτοῦ Ἐξουχότης ὁ Πρόεδρος τῆς Πολωνικῆς Δημοκρατίας :

Τὸν κύριον Αὐγουστον Ζαλέσκι, Ὑπουργὸν ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν, καὶ τὸν κύριον Εὐγένιον Κβιατκόβσκι, διευθύνοντα τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Βιομηχανίας καὶ τοῦ Ἐμπορίου, οἵτινες ἀνακοινώσαντες ἀλλήλοις τὰ πληρεξούσια αὐτῶν ἔγγραφα, εὐρεθέντα ἐν πλήρει τάξει, συνολοκλήρωσαν τὰ ἑξῆς :

Ἄρθρον 1.

Οἱ ὀπῆκοι ἐκατέρου τῶν Ὑψηλῶν Συμβαλλομένων Μερῶν, συμπεριφερόμενοι πρὸς τοὺς νόμους τῆς χώρας, θὰ ἀπολαύωσιν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τοῦ ἑτέρου Μέρους, ὑπὸ πᾶσι ἐξωφύσιν, καὶ ἰδίᾳ ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἐγκατάστασιν καὶ τὴν ἐξάσκησιν τέχνης ἢ ἐπαγγέλματος, τοῦ ἐμπορίου, τῆς βιομηχανίας καὶ τῆς ναυτιλίας, τὸ δικαίωμα κτήσεως καὶ κατοχῆς κινήτων καὶ ἀκινήτων καὶ τῆς διαθέσεως αὐτῶν, ὡς καὶ πρὸς τὰ ἀφορῶντα τὴν νομικὴν αὐτῶν θέσιν, τὰ δικαίωματα καὶ συμφέροντα αὐτῶν, τῶν αὐτῶν πλεονεκτημάτων τῶν παρεχομένων εἰς τοὺς ὑπηκόους τοῦ μᾶλλον εὐνοούμενου Κράτους.

CONVENTION

DE COMMERCE ET DE NAVIGATION

ENTRE

LA GRÈCE ET LA POLOGNE

Le Président de la République Hellénique d'une part, et

Le Président de la République de Pologne d'autre part, animés d'un égal désir de favoriser et de développer les relations commerciales entre les deux pays, ont décidé de conclure une Convention de commerce et de navigation et ont nommé à cet effet pour leurs Plénipotentiaires, savoir :

Son Excellence le Président de la République Hellénique :

Monsieur Georges Lagoudakis, Envoyé Extraordinaire et Ministre Plénipotentiaire de Grèce à Varsovie ;

Son Excellence le Président de la République de Pologne :

Monsieur Auguste Zaleski, Ministre des Affaires Étrangères, et Monsieur Eugène Kwiatkowski, Gérant du Ministère de l'Industrie et du Commerce ; lesquels, après s'être communiqué leur pleins pouvoirs respectifs, trouvés en bonne et due forme, sont convenus des dispositions suivantes :

Article I.

Les ressortissants de chacune des Hautes Parties Contractantes en se soumettant aux lois du pays seront traités sur le territoire de l'autre Partie sous tous les rapports et notamment en ce qui concerne l'établissement et l'exercice des métiers ou professions, du commerce, de l'industrie et de la navigation, le droit d'acquérir et de posséder des biens mobiliers et immobiliers et d'en disposer ainsi qu'en ce qui concerne leur situation juridique, leurs droits et leurs intérêts, aussi avantageusement que les ressortissants de la nation la plus favorisée.

Θὰ εἶναι ἐλεύθεροι νὰ διακανονίζωσι τὰς ἐαυτῶν ὑποθέσεις ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τοῦ ἐτέρου Μέρους, εἴτε αὐτοπροσώπως εἴτε διὰ τρίτου προσώπου τῆς ἐκλογῆς των, μὴ ὑπαχόμενοι ἐν προκειμένῳ εἰς ἄλλους ἢ τὸς προβλεπομένους ὑπὸ τῆς ἐν ἰσχύϊ ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ νομοθεσίας περιορισμούς. Θὰ ἔχωσι τὸ δικαίωμα, συμμορφούμενοι πρὸς τοὺς νόμους τῆς χώρας, νὰ παρίστανται ἐπὶ δικαστηρίου καὶ νὰ προσέρχωνται ἐλευθέρως ἐνώπιον πάσων τῶν ἀρχῶν. Τὰ ζητήματα τῆς παροχῆς τοῦ εὐεργετήματος τῆς πενίας καὶ τῆς ἀπαλλαγῆς τῆς ἐγγυοδοσίας τῶν ἀλλοδαπῶν θέλουσι ρυθμισθῇ δι' εἰδικῆς συμφωνίας.

Δὲν θὰ καταβάλλωσιν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τοῦ ἐτέρου Μέρους οὔτε διὰ τὰ πρόσωπα αὐτῶν οὔτε διὰ τὴν ἐξάσκησιν τοῦ ἐπαγγέλματος ἢ τέχνης, ἐμπορίας, βιομηχανίας καὶ ναυτιλίας αὐτῶν, οὔτε ἐν σχέσει πρὸς τὴν ἀκίνητον καὶ κινητὴν αὐτῶν περιουσίαν, οὐδὲνα φόρον, τέλος ἢ δικαίωμα οἰασθῆποτε φύσεως ἄλλον ἢ ἀνώτερον ἐκείνων ὅστινες εἰσπράττονται ἢ θὰ εἰσπράττονται παρὰ τῶν ὑπηρετῶν τοῦ μᾶλλον εὐνοουμένου Κράτους.

Ἡ διάταξις αὕτη δὲν ἀποτελεῖ κώλυμα διὰ τὴν εἰσπραξιν ἐνδεχομένως τοῦ καλυμένου τέλους διαμονῆς ἢ τῶν τελῶν τῶν σχετικῶν πρὸς τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ἀστυνομικῶν διατυπώσεων.

Ἄρθρον 2.

Αἱ περιουσίαι τῶν ὑπηρετῶν τῶν Ὑψηλῶν Συμβαλλομένων Μερῶν δὲν θὰ ὑπόκεινται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τοῦ ἐτέρου εἰς ἀπαλλοτριώσιν, οὐδὲ θὰ δύνανται εἰς λόγῳ ὑπὸ κινήσιν ἀσφαλισθῶσιν, ἔστω καὶ προσωρινῶς, τῆς χρήσεως τῆς περιουσίας αὐτῶν, ἢ ἐν τῷ μέτρῳ τῷ ἐφορμίζῃ μὲν ὑπὸ τοῦς αὐτοὺς ὅρους εἰς τοὺς ἰθαγενεῖς.

Ἄρθρον 3.

Οἱ ὑπῆκοι τοῦ ἐνὸς τῶν Ὑψηλῶν Συμβαλλομένων Μερῶν θ' ἀπαλλάσσονται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τοῦ ἐτέρου πάσης ὑποχρεωτικῆς στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας. Ἐπὶ πλεόν θὰ ἀπαλλάσσονται παντὸς τέλους ὑποκαθίσταται φύσεως εἰσπραττομένου ὡς ἀντιστηκόμενος τῆς ἐν λόγῳ ὑπηρεσίας, ὡς καὶ πάσης στρατιωτικῆς παροχῆς καὶ ἐπιτάξεως.

Πάντως οἱ ὑπῆκοι ἐκατέρου τῶν Ὑψηλῶν Συμβαλλομένων Μερῶν οἱ ἐγκατεστημένοι ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τοῦ ἐτέρου, οἱ κατέχοντες ἀκίνητα ἢ ἄλλην ἐγγειν κτήσιν, ἐξακολουθοῦσιν ὑπαχόμενοι, συμφῶνως πρὸς τὰς νυμίμους διατάξεις, εἰς τὰ βάρη τὰ συναφῇ πρὸς τὴν ἰδιοκτησίαν τῶν ἐν λόγῳ κτημάτων ἢ ἀκινήτων, ὡς καὶ εἰς τὰς ἐπιταγὰς καὶ ἄλλας εἰδικὰς στρατιωτικὰς ποροχὰς ἢ ἐπιτάξεις, ἐννοουμένου ὅτι τὰ βάρη ταῦτα θὰ ἐπιβάλλωνται ὁμοίως εἰς τοὺς ἰθαγενεῖς καὶ τοὺς ὑπῆκοις τοῦ μᾶλλον εὐνοουμένου Κράτους. Αἱ σχετικαὶ ἀποζημιώσεις δὲν θὰ ὑπολογίζωνται κατὰ τρόπον ἥττον εὐνοϊκὸν ἀπὸ τὰς παρεχόμενας εἰς τοὺς ἰθαγενεῖς ἢ τοὺς ὑπῆκοις τοῦ μᾶλλον εὐνοουμένου Κράτους.

Ἄρθρον 4.

Αἱ ἀνώνυμοι καὶ ἄλλαι ἐμπορικαί, βιομηχανικαί, γεωργικαὶ καὶ οἰκονομικαὶ ἐταιρεῖαι, περιλαμβανόμεναι τῶν ἀτμοπλοικῶν καὶ ἀσφαλιστικῶν ἐταιρειῶν, ἐδρεύουσαι ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τοῦ ἐνὸς τῶν δύο Ὑψηλῶν Συμβαλλομένων Μερῶν καὶ νομίμως ἐν αὐτῷ συνεστημένοι, θὰ ἀναγνωρίζωνται ἐπίσης ἐν τῷ ἐδάφῳ τοῦ ἐτέρου Μέρους ὡς νομίμως ὑφιστάμεναι καὶ θὰ ἀπολαύωσιν ἰδίᾳ τοῦ δικαίωματος τοῦ παρίστασθαι ἐπὶ δικαστηρίου, συμμορφούμεναι πρὸς τοὺς ἐν ἰσχύϊ σχετικούς νόμους καὶ κανονισμούς τοῦ ἐτέρου Μέρους.

Ἡ παραδοχὴ ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τοῦ ἐνὸς τῶν Ὑψηλῶν Συμβαλλομένων Μερῶν τῶν ὡς ἄνω Ἐταιρειῶν τῶν νομίμως συνεστημένων ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τοῦ ἐτέρου Μέρους θὰ ρυθμίζεται συμφῶνως πρὸς τοὺς ἐν ἰσχύϊ νόμους καὶ κανονισμούς τοῦ οἰκείου Κράτους. Αἱ Ἐταιρεῖαι αὗται

Ils seront libres de régler leurs affaires sur le territoire de l'autre Partie, soit personnellement, soit par un intermédiaire de leur propre choix, sans être soumis à cet égard à d'autres restrictions que celles prévues par la législation en vigueur sur ledit territoire. Ils auront, en se conformant aux lois du pays, le droit d'ester en justice et libre accès auprès de toutes les autorités. Les questions de l'assistance judiciaire gratuite et de la dispense de la caution «judicatum solvi», seront réglées par un arrangement spécial.

Ils n'auront à payer sur le territoire de l'autre Partie, ni pour leur personne, ni pour l'exercice de leur métier ou profession, de leur commerce, de leur industrie et de leur navigation, ni en ce qui concerne leurs biens mobiliers et immobiliers, aucun impôt, taxe ou droit d'aucune sorte, autres ou plus élevés que ceux qui sont ou seront perçus des ressortissants de la nation la plus favorisée.

Cette disposition ne fait pas obstacle à la perception, le cas échéant, soit des taxes dites de séjour, soit de taxes afférentes à l'accomplissement des formalités de police.

Article 2.

Les ressortissants de chacune des Hautes parties Contractantes ne pourront, sur le territoire de l'autre, être expropriés de leurs biens, ni privés, même temporairement, de la jouissance de leurs biens, que dans la mesure applicable dans les mêmes conditions aux nationaux.

Article 3.

Les ressortissants de l'une des Hautes parties Contractantes seront exempts sur le territoire de l'autre de tout service militaire obligatoire. Ils seront exempts, en outre, de toute taxe de quelque nature que ce soit, perçue en remplacement de ce service ainsi que de toutes prestations et réquisitions militaires.

Toutefois, les ressortissants de chacune des Hautes Parties Contractantes, établis sur le territoire de l'autre, qui y possèdent des immeubles ou biens fonciers, restent soumis, en vertu des dispositions légales, aux charges afférentes à la propriété de ces biens ou immeubles ainsi qu'au cantonnement et autres prestations ou réquisitions militaires particulières, étant entendu que ces charges seront également exigées des nationaux et des ressortissants de la nation la plus favorisée. Les indemnités y relatives ne seront pas calculées d'une façon moins favorable que celles accordées aux nationaux ou aux ressortissants de la nation la plus favorisée.

Article 4.

Les sociétés anonymes et autres sociétés commerciales, industrielles, agricoles et financières, y compris les compagnies de navigation et les sociétés d'assurances, qui ont leur siège sur le territoire de l'une des Hautes Parties Contractantes et y sont légalement constituées, seront également reconnues sur le territoire de l'autre Partie comme possédant une existence légale et y jouiront notamment du droit d'ester en justice en se soumettant aux lois et ordonnances y relatives en vigueur sur le territoire de cette autre Partie.

L'admission sur le territoire de l'une des Hautes Parties Contractantes des sociétés énoncées ci-dessus légalement constituées sur le territoire de l'autre Partie, sera réglée conformément aux lois et ordonnances en vigueur de l'Etat respectif. Ces sociétés

ἀπαρτίζονται δεκάτῃ θὰ ἀπολαύωσιν ὑφ' ὅλης τῆς ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τοῦ ἐτέρου Μέρους τῶν εὐνοϊκῶν τῶν παρεχόμενων εἰς τὸ μᾶλλον εὐνοουμένον Κράτος.

Ἄρθρον 5.

Τὰ φυσικὰ ἢ κατεργασμένα προϊόντα καταγωγῆς καὶ προελεύσεως τοῦ τελωνειακοῦ ἐδάφους τῆς Ἑλληνικῆς Δημοκρατίας θὰ ἀπολαύωσιν εἰσαγόμενα εἰς τὸ τελωνειακὸν ἔδαφος τῆς Πολωνικῆς Δημοκρατίας τῶν εὐνοϊκωτέρων δασμῶν, ὅστινες παρεχωρήθησαν ἢ ἤθελον παραχωρηθῇ εἰς οἰανδήποτε τρίτην Δύναμιν τόσον ὅσον ἀφορᾷ εἰς τοὺς εἰσαγωγικούς δασμούς ὅσον καὶ εἰς οἰονομήποτε συντελεστέας, πρόσθετα τέλη ἢ αὐξήσεις αὐτῶν.

Ἄρθρον 6.

Μὴ θιγομένων τῶν διατάξεων τοῦ ἄρθρου 5, τὰ φυσικὰ ἢ κατεργασμένα προϊόντα καταγωγῆς ἢ προελεύσεως τοῦ τελωνειακοῦ ἐδάφους τῆς Ἑλλάδος, τὰ ἀπαριθμούμενα εἰς

une fois admises, jouiront sur le territoire de l'autre Partie à tous égards du traitement de la nation la plus favorisée.

Article 5.

Les produits naturels ou fabriqués, originaires et en provenance du territoire douanier de la République Hellénique, seront admis à leur importation sur le territoire douanier de la République de Pologne, au bénéfice du tarif le plus favorable accordé ou qui pourrait être accordé à toute puissance tierce tant en ce qui concerne les droits sur l'importation que tous coefficients, surtaxes ou majorations dont ces droits sont ou pourraient être l'objet.

Article 6.

Sans préjudice des dispositions de l'article 5, les produits naturels ou fabriqués, originaires et en provenance du territoire douanier de la Grèce, énumérés

Παράρτημα τοῦ ἄρθρου 6

Π Ι Ν Α Κ Α'.

Ἀριθμὸς ἐδαφίων τοῦ Πολωνικοῦ δασμολογίου	Εἶδη ἐμπορευμάτων	Μονάς	Δασμὸς εἰς ζλότυ ἢ ποσοστὸν ἐκ πτώσεως
Ο μ α ς I.			
ex 7	ex π. 3 Σταφίδες	100 χιλ.	210
» »	π. 4 Κορινθιακὴ σταφίς	»	32.25
» »	π. 6 Σῦκα ξηρά	»	130
» 71	π. 1 Σμύρις	»	ἀτελής
» 124	π. 1 Βάλανοι	»	ἀτελεῖς
Ο μ α ς II.			
ex 13	π. 2 Ἄρτυμα μαύρων καὶ πρασίνων ἐλαίων παρεσκευασμένων ἐντὸς ἐλαίου ἢ ἄλλως ἐντὸς δοχείων ἐρμητικῶς κεκλεισμένων	»	75 ο]ο
ex 27	π. 2 Ἡδύποτα	»	55 ο]ο
» 117	π. 1 Ἑλαϊον φυσικῆς ἐλαίας	»	46 ο]ο
Ο μ α ς III.			
ex 28	Οἶνοι σταφυλῆς, ὑπὸρων καὶ καρπῶν :		
	ex π. 1 Οἶνοι σταφυλῆς εἰς βαρέλια, δαμεζάνας χωρητικότητος 50 λ. ἢ πλεόν :		
	ex α. περιέχοντες οἰνόπνευμα μέχρι 150 συμπεριλαμβανομένων	»	94.19 ο]ο
	ex π. 2 Οἶνοι σταφυλῆς εἰς δοχεῖα ἄλλα ἢ τὰ ἐν π. 1 κατονομαζόμενα.		
	ex α. μὴ ἀφρώδεις περιέχοντες οἰνόπνευμα μέχρι 150 συμπεριλαμβανομένων	»	94.19 ο]ο

Ἄρθρον 7.

Τὰ φυσικὰ ἢ κατεργασμένα προϊόντα καταγωγῆς καὶ προελεύσεως ἐκ τοῦ τελωνειακοῦ ἐδάφους τῆς Πολωνικῆς Δημοκρατίας θὰ ἀπολαύωσιν κατὰ τὴν εἰσαγωγὴν των εἰς τὸ τελωνειακὸν ἔδαφος τῆς Ἑλληνικῆς Δημοκρατίας τῶν εὐνοϊκωτέρων δασμῶν, οὓς αὕτη παραχωρεῖ ἢ ἤθελε παραχωρεῖ εἰς οἰανδήποτε τρίτην Δύναμιν, τόσον ὅσον ἀφορᾷ εἰς τοὺς εἰσαγωγικούς δασμούς ὅσον καὶ εἰς οἰονομήποτε συντελεστέας, πρόσθετα τέλη ἢ αὐξήσεις αὐτῶν.

Ἄρθρον 8.

Μὴ θιγομένων διατάξεων τοῦ ἄρθρου 7, τὰ φυσικὰ ἢ κατεργασμένα προϊόντα καταγωγῆς ἢ προελεύσεως ἐκ τοῦ τελωνειακοῦ ἐδάφους τῆς Πολωνίας, τὰ ἀπαριθμούμενα εἰς τὸν συνημμένον πίνακα Β, θὰ ἀπολαύωσιν κατὰ τὴν εἰσαγωγὴν των εἰς τὸ τελωνειακὸν ἔδαφος τῆς Ἑλλάδος τῶν ἀναγραφόμενων εἰς τὸν εἰρημένον πίνακα δασμῶν.

τὸν συνημμένον πίνακα Α' θὰ ἀπολαύσῃ εἰσαγόμενα εἰς τὸ τελωνειακὸν ἔδαφος τῆς Πολωνίας:

1) Καθ' ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν ὁμάδα I τοῦ ἐν λόγῳ πίνακος τῶν ἐν αὐτῷ σημειουμένων τελωνειακῶν δασμῶν.

2) Καθ' ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὰς ὁμάδας II καὶ III τοῦ ἐν λόγῳ πίνακος τῶν ἐν αὐτῷ σημειουμένων ποσοστῶν δασμολογικῶν ἐκπτώσεων.

Ἀναφορικῶς πρὸς τὴν ὁμάδα III τοῦ εἰρημένου πίνακος, ἐὰν διὰ τοὺς οἵνους τοὺς ἀπαριθμουμένους εἰς τὴν ἐν λόγῳ ὁμάδα ἡ Πολωνία προήρχετο εἰς τὴν ἐφαρμογὴν δασμῶν ἀνωτέρων τῶν ἐφαρμοζομένων κατὰ τὴν ὑπογραφὴν τῆς παρούσης Συμβάσεως, ἢ τῶν ἐκ ταύτης προκύπτων, ἡ Ἑλλάς θὰ δικαιούται ἢ νὰ ποιήσῃται χρῆσιν τῆς εὐχερείας πρὸς καταγγελίαν τῆς προβλεπομένης ἐν τῷ ἄρθρῳ 26 ἢ νὰ ζητήσῃ τὴν ἄμεσον ἐναρξιν διαπραγματεύσεων ἐπὶ τῷ τέλει ἐπαναφορᾷ τῆς ἰσορροπίας τῶν ἀμοιβαίων παραχωρήσεων τῶν καθορισθεισῶν διὰ τῆς παρούσης Συμβάσεως.

Ἐὰν αἱ ἐν λόγῳ διαπραγματεύσεις δὲν κατέληγον εἰς ἀποτέλεσμα ἐντὸς προθεσμίας 3 μηνῶν ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἀφ' ἧς ἡ ἐν λόγῳ αἵτησις ἤθελε διατυπωθῇ, τὸ ζημιούμενον Μέρος θὰ ἠδύνατο νὰ καταγγεῖλῃ τὴν παρούσαν Σύμβασιν ὅπως αὕτη παύσῃ ἰσχύουσα μετὰ τρεῖς μῆνας.

à la liste A, ci-annexée, bénéficieront à leur importation sur le territoire douanier de la Pologne:

1) au Groupe I de ladite liste: des droits de douane y indiqués;

2) au Groupe II et III de ladite liste: des pourcentages de réduction douanière y indiqués.

En ce qui concerne le Groupe III de ladite liste, si pour les vins, énumérés à ce Groupe, la Pologne venait à appliquer des droits d'entrée supérieurs aux droits applicables au moment de la signature de la présente convention ou à ceux qui en résultent, la Grèce serait fondée, soit à user de la faculté de dénonciation prévue à l'article 26, soit à demander l'ouverture immédiate de négociations en vue de rétablir l'équilibre des concessions mutuelles fixées dans la présente Convention.

Si ces négociations n'aboutissaient pas dans un délai de trois mois à partir du jour où la dite demande serait adressée, la Partie lésée pourrait dénoncer la présente Convention pour prendre fin trois mois après.

Annexe à l'art. 6.

LISTE A.

Nos alinéas du tarif douanier polonais	Désignation des marchandises	Droit en zlotys ou Unités réduction en pourcen- tage
Groupe I		
ex. 7 ex p. 3	Raisins secs	100 kg. 210
» » p. 4	Raisins secs de Corinthe	» 32,25
» » p. 6	Figues sèches	» 130
» 71 p. 1.	Emeri	» exempt
» 124 p. 1.	Valonés	» exempt
Groupe II.		
ex 13 p. 2	Condiments des olives noires et vertes à l'huile ou autrement préparés, en contenants hermétiquement fermés	» 75 o/o
ex 27 p. 2	Liqueurs	» 55 o/o
» 117 p. 1	Huiles d'olive naturelle	» 46 o/o
Groupe III		
ex 28	Vins de raisins, de ruits et de baies:	
ex p. 1.	vins de raisins en futs, en dame-jeannes d'une capacité de 50 l. ou plus.	
ex a.	contenant jusqu'à 15° d'alcool inclusivement.	» 94,19 o/o
ex p. 2	vins de raisins, en récipients autres que ceux dénommés dans le p. 1.	
ex a.	non mousseux contenant jusqu'à 15° d'alcool inclusivement.	» 94,19 o/o

Article 7.

Les produits naturels ou fabriqués, originaires et en provenance du territoire douanier de la République de Pologne bénéficieront à leur importation sur le territoire douanier de la République Hellénique du tarif le plus favorable que celle-ci accorde ou pourrait accorder à toute puissance tierce tant en ce qui concerne les droits sur l'importation que tous coficients, surtaxes ou majorations dont ces droits sont ou pourraient être l'objet.

Article 8.

Sans préjudice des dispositions de l'article 7, les produits naturels ou fabriqués, originaires ou en provenance du territoire douanier de la Pologne, énumérés à la liste B ci-annexée, bénéficieront, à leur importation sur le territoire douanier de la Grèce, des tarifs indiqués à ladite liste.

Παράρτημα τοῦ ἄρθρου 8.

Π Ι Ν Α Ξ Β'.

Ἀριθμὸς ἑδαφίων ἐλληνικοῦ δασμολογίου	Εἴδη ἐμπορευμάτων	Μονάς	Δασμὸς εἰς δραχμὰς μεταλλικὰς
1	β	Ἀγελάδες	κεφάλ. 15
1	κ	Ἴπποι	» 20
		1) ἄνω τῶν 3 ἐτῶν	» 12
		2) μέχρι 3 ἐτῶν	» 15
3	δ	Ῥα ὀρνιθοειδῶν ἢ ἄλλων πτηνῶν	100 χιλ. ἀτελῆ
9	ν	Φάρμακα	» 10
9	ξ	Γεωμητάλευρον	» 25
8	ο	Ἀμυλόν	» 25
18	γ	2) Ὑπολείμματα ἀποστάξεως ὀρυκτῶν ἐλαίων, ἔχοντα χροῶμα ὑπομέλαν ἢ καστανόχρουν καὶ βαθμὸν τήξεως οὐχὶ ἀνώτερον τῶν 48 ἑκατονταβάθμου ἢ ποσὸν ὀρυκτῶν ἐλαίων οὐχὶ κατώτερον τῶν 10 o/o (τῶν ἐχόντων χροῶμα λευκάζον καὶ ἀνώτερον βαθμὸν τήξεως καὶ κατώτερον ποσὸν ἐλαίων, ἐκτὸς τῶν ὀργανικῶν οὐσιῶν, ὑποβαλλομένων εἰς τὸ τέλος τῆς κλάσεως 18 γ. 3).	100 χιλ. 6
47		Εὐλεία ἐπιπλοποιίας:	
	δ	β ε'ς φύλλα δι' ἐπενδύσεις	» 30
		εἰς σανίδας ἐκ συγκεκολλημένων φύλλων ξυλείας, πάχους ἀνωτέρου τῶν 2 χμ. ἔστω καὶ κεκαλυμμένες διὰ λεπτῶν φύλλων δι' ἐπενδύσεις	» 10
48	β	Δοῦγαι διὰ βαρελοσανίδας ἢ πᾶσαν ἄλλην χρῆσιν (παρκέτα κτ).	» 1
		1) ἀκατέργαστοι	» 3
		2) κατεργασμένοι (ηὐλακωμένοι, πλανισμένοι)	» 150
49	α	2) Καθέκλαι, ἀνάκλιντρα, ἔδραι ἐκ ξύλου φυγοῦ κεκαμπυλωμένου (στρογγύλου ἢ τετραγώνου), μετὰ καθίσματος ἢ καὶ ἐρεισινώτου ἐκ πλεκτῆς ψάθου ἢ ἐκ ξύλου ἢ ἐκ μιμητοῦ δέρματος	» 50
52	γ	2) Κάλαθοι καὶ κάνιστρα ἐξ ἰτέας ἢ ἄλλης παρεμφεροῦς φυτικῆς ὕλης	» 50
	δ	Μικροτεχνήματα οἰσοσποκίας παντὸς σχήματος καὶ ἐκ πάσης πλεκτικῆς φυτικῆς ὕλης, ἀμυγλοῦς ἢ συνδευασμένης μετὰ ἢ ἀνευ διακοσμῆσεων ἐκ μετὰλλου ἢ ἄλλης κοινῆς ὕλης	
62		Σιδήρεος ἐλατὸς ἢ ἐλκυστὸς ἀκατέργαστος οἷος ἐξέρχεται ἐκ τῶν ἐλάστρων:	
	β	Δοκοὶ ἐν σχήματι I.T.U.	100 χιλ. 2
	γ	Γαίαι καὶ γωνικά ἐν γένει ἐλάσματα	» 2
	δ	Στεφάναι σιδηραὶ καὶ ταινίαι διὰ στεφάνας	» 1
63		Σιδηρόφυλλα ἐπίπεδα, κυματοειδῆ, ραβδωτὰ κλπ.	
	α	Φυσικοῦ χροῶματος:	
		1) Ἐξ ἀπλοῦ σιδήρου	» 1
		2) Ἐκ σιδήρου ψευδοχρυσωμένου ἢ κασσιτερωμένου	» 1
65	β	2) Τροχοί, ἄξονες, ἐπίσωτρα, ἐλατήρια	» 10
	γ	Ἐκτυπώματα	» 20
71	α	Σύρματα ἐκ σιδήρου	» 2
		1) ἀπλᾶ	» 2
		2) ἀκνθωτὰ	» 2
85		Πλάστιγγες, ζυγοί, σταθμά, βάρους ἑκάστων:	
	α	2) ἄνω τῶν 10 μέχρι 50 χιλιογρ.	» 60
97	α	Μηχανήματα καὶ συσκευαὶ διὰ πᾶσαν βιομηχανίαν (περιλαμβανομένων καὶ τῶν προσωρισμένων διὰ τὴν μετατροπὴν τῶν προϊόντων τῆς γῆς, ἥτοι τῶν διὰ ζαχαροπλάστας, σοκολατοποιίας, ἀρτοποιίας, οἰνοπνευματοποιίας, ὑφαντουργίας κτλ.), ζυγίζοντα ἑκάστων:	
		1) μέχρις 25 χιλιογρ.	100 χιλ. 15
		2) ἀνω τῶν 25 μέχρις 150 χιλιογρ.	» 10
		3) ἀνω τῶν 150 χιλιογρ.	» 5

LISTE B.

Nos alinéas du tarif douanier hellénique	Désignations des marchandises	Unités	Droit en drachmes métalliques.
1 b	Vaches	tête	15
1 j	Cheveaux	»	20
	1) au dessus de 3 ans	»	12
	2) de 3 ans et au dessous	»	15
3 d	Oeufs de volailles et d'autres volatiles	100 kg.	exempt
9 m	Orge perlé.	»	15
9 n	Farine de pommes de terre	»	10
9 o	Amidon	»	25
18 c	2) Résidus de la distillation des huiles minérales d'une couleur foncée ou brune, dont le point de fusion n'est pas supérieur à 48° C. et la teneur en huiles minérales non inférieure à 10o jo. (Les résidus de couleur claire dont le point de fusion est supérieur et la teneur en huiles, sauf les matières organiques est inférieure, sont rangés sous le No 18.C 3) :	»	6
47	Bois d'ébénisterie :	»	30
b	en feuilles pour placages	»	10
d	en planches composées des feuilles de bois contre-plaqué, d'une épaisseur supérieure à 2 mm. même recouvertes des feuilles minces pour placages.	»	1
48 b	Douves pour la tonnellerie ou autres usages (parquets etc.)	»	3
	1) Non ouvrées.	»	150
	2) Ouvrées (rainées, rabotées)	»	50
49 a	2) Chaises, canapés, fauteuils en bois courbé de hêtre (rond ou carré) avec siège ou (et) dossier en paille tressée ou en bois ou en imitation de peau	»	150
52 c	2) Paniers et corbeilles de saule ou d'autres matières végétales similaires	»	150
52 d	Menus-articles de vannerie de toute forme et de toutes matières fibreuses, simples ou mixtes, avec ou sans garniture en métal ou de toute autre matière commune.	»	2
62	Fer laminé ou étiré, non ouvré, tel qu'il sort des laminoires :	»	2
b	Profilé en I.T.U.	»	2
c	Cornières et fers d'angle en général	»	1
d	Rubans pour cercles et Cercles	»	1
63	Tôles de fer, planes, ondulées, striées etc. de couleur naturelle	»	1
a	1) en fer simple	»	1
	2) en fer zingué ou étamé	»	10
65 b	2) Roues, essieux, bandages, ressorts	»	20
c	Moulages	»	2
71 a	Fils de fer :	»	60
	1) simples	»	2
	2) barbelés	»	2
85	Bascules, balances, poids, pesant par pièce	»	20
a	2) plus de 10 et jusqu'à 50 klgrs.	»	20
97 a	Machines et appareils pour toutes industries (y compris celles destinées à la conversion des produits de la terre, soit pour confiseurs, chocolatiers, boulangers, distillateurs, industriels des textiles etc.), pesant par pièce :	»	15
	1) jusqu'à 25 klgrs	100 Kg.	10
	2) plus de 25 à 250 klgrs.	»	5
	3) plus de 250 klgrs.	»	5

Αριθμός εδαφίων ελληνικού δικαιολογίου	Είδος εμπορευμάτων	Μονάς	Δασίδας εις δρασμάς μεταλλικάς
98	Γεωργικά μηχανήματα και εργαλεία και μέρη τούτων, εξ οιασδήποτε ύλης, λειτουργούντα καθ' οιονδήποτε τρόπον		
α	Αποκλειστικώς προωρισμένα εις την καλλιέργειαν τής γῆς ἢ τὴν συλλογὴν τῶν προϊόντων αὐτῆς, οἷα :		
	ἄροτρα, χορτοκοπτικά καὶ βωλοκόποι, θεριστικά, ἄλωνιστικά κτλ., ἅπαντα διὰ μηχανικῆς δυνάμεως.	»	5
β	Ἀπόσκοποῦντα τὴν βελτίωσιν ἢ τὴν μετατροπὴν τῶν προϊόντων τῆς γῆς (οἷα πρὸς τεμαχισμόν ἀχύρων, πρὸς βουτυροποιάν, κάλανδροι, πρὸς ἐκθλίψιν μέλιτος, πρὸς ἀποφλοίωσιν ἢ ἐκκοκκισμόν ἢ διαλογὴν κτλ.).		
γ	Σταφυλοπιεστήρια, σταφυλοκοπτήρια, ἐλαιοπιεστήρια, ἐλαιοτριβεῖα, μυλοστάσια ἄνευ μυλολίθων, χορτοπιεστικά μηχαναί, ἐκκοκκιστικά μηχαναί ἀραβοσίτου καὶ ἐν γένει πιεστήρια κεντρώφουγα ὡς καὶ ξηραντήρια βάρους :		
	1) μέχρι 200 χιλιογρ.	»	25
	2) ἄνω τῶν 200 μέχρι 500 χιλ.	»	22
	3) ἄνω τῶν 500 χιλιογρ.	»	18
ε	Γεωργικά ὄργανα ψεκασμοῦ καὶ θειώσεως φυτῶν καὶ ἐξαρτήματα αὐτῶν ἀποκλειστικῆς χρήσεως μεμονωμένως εἰσαγόμενα	»	50
100 α	Οἰκιακῆς οἰκονομίας μηχανήματα, συσκευαὶ καὶ σκεύη ἐξ ἀπλοῦ σιδήρου ἢ ἐν συνδυασμῷ μετ' ἄλλων κοινῶν υἷλικῶν, ἐστὶλβωμένα ἢ μὴ, ψευδαργυρωμένα, κασσιτερωμένα, ἐσμαλτωμένα, κεχρωματισμένα, βερνικωμένα, ἔστω καὶ ἂν τὸ βερνίκιον περιέχῃ μεταλλικὴν κόκκιν, ζυγίζοντα ἕκαστον :		
	1) Μέχρι 5 χιλιογρ.	»	32
	2) Ἄνω τῶν 5 μέχρις 25 χιλιογρ.	»	30
	3) Ἄνω τῶν 25 χιλιογρ.	»	20
105	Ἐπιστόμια φιαλῶν	»	40
106	Πάντοια ἐκ μολύβδου ἢ κράματος αὐτοῦ ἀντικείμενα, μὴ κατονομαζόμενα, κεχρωματισμένα ἢ μὴ, βερνικωμένα, ψευδαργυρωμένα, κασσιτερωμένα	»	80
113	Πάντοια ἐκ ψευδαργύρου ἢ κράματος αὐτοῦ ἀντικείμενα μὴ κατονομαζόμενα :		
α	Κεχρωματισμένα ἢ μὴ, βερνικωμένα ἢ μὴ	»	100
160 γ	1) Δεξτρίνη	»	10
177 δ	Χαρτόνιον ἐπ. στεγάσεως διαπότιστον ἢ ἐπικεχρισμένον διὰ πίσεως ἢ ἀσφάλτου μετὰ ἢ ἄνευ γαιωδῶν ἢ ἀμμωδῶν οὐσιῶν ἐν τῇ μάζῃ ἢ κατ' ἐπιφάνειαν	»	6
205	Σχοινία ἐν γένει (πλὴν τῶν ἐκ σπάρτου) ἔστω καὶ πισσωμένα	»	35
206	Σπάγγοι ἐκ πάσης ὕλης (πλὴν τῶν ἐκ σπάρτου) :	»	50
	Σημ. Γὰ εἶδη τὰ συγκείμενα ἐκ δύο ἢ πλείονων ἐστρίμμένων νημάτων θεωροῦνται :		
	1) Ὡς νήματα, τὰ ζυγίζοντα μέχρι 400 γραμμ. τὰ 1000 μέτρα		
	2) Ὡς σπάγγοι τὰ ζυγίζοντα ἄνω τῶν 400 γραμμάτων καὶ μέχρις 6000 γραμμάτων τὰ 1000 μέτρα	100 χιλ.	
	3) Ὡς σχοινία τὰ ζυγίζοντα ἄνω τῶν 6000 γραμμάτων τὰ 1000 μέτρα		
208	Ὑφάσματα ἐκ λίνου, καννάβεως, ιούτης ἢ ἐκ παρεμφερῶν κλωστικῶν ἱνῶν καὶ ὅμοια ὑφάσματα, ἔχοντα τὸ στίμονα ἢ τὴν κρόκην ἐκ βάμβακος (ἐν ὅλῳ ἢ ἐν μέρει) :		
α	Ἀνεύκαστα περιέχοντα κατὰ στίμονα καὶ κρόκην ἐν τετραγώνῳ πλευρᾷ 5 χιλιοστομ. ἀκέραιον ἀριθμὸν κλωστῶν (ὁμοῦ ἀθροιζομένων) :		
	1) μέχρις 6 κλωστῶν	»	16
	2) ἄνω τῶν 6 μέχρι 12 κλωστῶν	»	24
	3) ἄνω τῶν 12 μέχρις 26 κλωστῶν	»	140
	4) ἄνω τῶν 26 μέχρις 40 κλωστῶν	»	250
	5) ἄνω τῶν 40 κλωστῶν	»	400

Nos alinéas du tarif douanier hellénique	Désignation des marchandises	Unités	Droit en drachmes métalliques.
98	Machines et engins agricoles et parties de ces machines, en matières quelconques fonctionnant de toutes manières:		
a	Destinées exclusivement au labourage de la terre ou à la récolte de ses produits, telles que: char- rues, faucheuses et brise-mottes, moissonneuses, bateuses etc. tous à traction mécanique»	»	5
b	Destinées à l'amélioration ou à la transformation des produits de la terre (telles que hache-paille, ba- rattes, calandres, essoreuses, extracteurs de miel, machines à decortiquer, à égréner, à trier, etc.)	»	5
c	Pressoirs à raisins, égrappoirs, pressoirs à huile, moulins à huile, machines de mouturage sans meu- les, presses à fourrages, machines à égréner le maïs et en général presses centrifuges, sècheurs, pesant.		
	1) jusqu'à 200 klgrs.	»	25
	2) au dessus de 200 et jusqu'à 500 kg.	»	22
	3) Plus de 500 kilgrs.	»	18
e	Engins agricoles pour pulvérisation et soufrage des plantes ainsi que leurs accessoires exclusifs, impor- tés séparément	»	50
100	a Machines, appareils et ustensiles d'économie domesti- que: en fer simple ou en combinaison ad'autres mati- ères communes, polies ou non zinguées, étamées, émaillées, peintes, vernies, même si le vernis con- tient de la poudre métallique, pesant par pièce :		
	1) jusqu'à 5 klgrs.	»	32
	2) plus de 5 à 25 kilgr.	»	30
	3) plus de 25 kilgrs.	»	20
105	Capsules pour bouteilles	»	40
106	Tous objets en plomb ou en alliage de plomb, non dénommés :		
a	peints ou non, vernis, zingués, étamés	»	80
113	Tous objets en zinc ou en alliage de zinc, non dénommés		
a	peints ou non, vernis ou non,	»	100
160	c 1) Dexstrine	»	10
177	d Carton pour toitures imbibé ou enduit de goudron ou d'asphalte avec ou sans matières terreuses ou sablonneuses dans la masse ou superfi- ciellement:	»	6
205	Cordes en général (à l'exclusion de celles en sparte) même goudronnées	»	35
206	Ficelles de toute matière (à l'exclusion de celle en sparte) :	»	50
	Note. Les articles composés de fils retors à deux ou plusieurs bouts sont considérés :		
	1) Comme fils, celles qui pèsent jusqu'à 400 gr. par 1000 mètres.		
	2) Comme ficelles, celles qui pèsent plus de 400 gr. et jusqu'à 6000 gr. par 1000 mètres.		
	3) Comme cordes, celles qui pèsent plus de 6000 gr. par 1000 mètres.		
208	Tissus de lin, de chanvre, de jute ou de matières textiles similaires, ainsi que tissus ayant la trame ou la chaîne en coton (en tout ou en partie) :		
a	Ecrus représentant en chaîne et en trame dans un carré de 5 mm. de côté un nombre entier de fils (additionnés):		
	1) jusqu'à 6 fils	100 Kg.	16
	2) plus de 6 jusqu'à 12 fils	»	24
	3) plus de 12 jusqu'à 26 fils	»	140
	4) plus de 26 jusqu'à 40 fils	»	250
	5) au dessus de 40 fils	»	400

Άρθρον 9.

Μη θιγόμενων τῶν προηγούμενων διατάξεων, ἐννοεῖται ὅτι τὰ φυσικὰ καὶ καταργηθέντα προϊόντα τὰ κατεργασμένα ἢ προερχόμενα ἐκ τοῦ τελωνειακοῦ ἐδάφους τῆς Πολωνίας δὲν θὰ ὑπεβάλλονται κατὰ τὴν εἰσαγωγὴν των εἰς τὴν Ἑλλάδα εἰς οἰαδήποτε πρόσθετα τέλη, συμπεριλαμβανόμενου καὶ τοῦ δημοτικοῦ φόρου, ἀνώτερο ἐκείνων ἅτινα θὰ εἰσπράττανται ἐπὶ τῶν προϊόντων τοῦ μᾶλλον εὐνοουμένου Κράτους. Τὸ σύνολον τῶν ὡς ἄνω προσθέτων τελῶν καὶ τοῦ δημοτικοῦ φόρου δὲν θὰ δύναται ἐν οὐδεμιᾷ περιπτώσει νὰ ὑπερβαίνει τὰ 75 ο/ο τῶν τελωνειακῶν δασμῶν.

Συμφωνεῖται ἀπ' ἐτέρου ὅτι τὰ φυσικὰ ἢ καταργηθέντα προϊόντα τὰ κατεργασμένα ἢ προερχόμενα ἐκ τοῦ τελωνειακοῦ ἐδάφους τῆς Πολωνίας θὰ ἀπαλλάσσονται τοῦ δημοτικοῦ φόρου, εἰς τὸν ὅποιον ὑπεβάλλονται ἐν Ἑλλάδι, κατὰ τὴν εἰσαγωγὴν των εἰς ἐκάστην κοινότητα, τὰ ποσόμενα εἴδη ἐθνικῆς παραγωγῆς.

Άρθρον 10.

Μη θιγόμενων τῶν διατάξεων τῶν ἄρθρων 5 καὶ 9 τὰ ἐσωτερικὰ δικαιώματα καὶ τέλη τὰ εἰσπραττέμενα διὰ λογαριασμὸν τοῦ Κράτους, τῶν ἐπαρχιῶν, κοινότητων καὶ δημοσίων ὀργανισμῶν, ἅτινα ἐπιβιβάζονται ἢ θὰ ἡδύναντο βραδύτερον νὰ ἐπιβιβάζονται τὴν παραγωγὴν, τὴν κατεργασίαν, τὴν μεταφορὰν καὶ τὴν κατανάλωσιν εἰδενεύοντες, δὲν θὰ δύναται ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ νὰ πλῆττωσι τὰ προϊόντα τοῦ ἐτέρου Κράτους βαρύτερον ἢ καταθλιπτικώτερον τῶν ὁμῶς προϊόντων τοῦ μᾶλλον εὐνοουμένου Κράτους.

Τὰ ὕψηλά Συμβαλλόμενα Μέρη ἐξασφαλίζουσιν ἀλλήλοις γενικῶς ἐν σχέσει πρὸς τὰς τελωνειακὰς διατυπώσεις, τὰ πλεονεκτήματα τὰ παρχωρόμενα εἰς οἰαδήποτε τρίτην δύναμιν.

Άρθρον 11

Ἵνα ἐπιφυλάξουσιν εἰς τὰ προϊόντα τῶν χωρῶν αὐτῶν τὰ πλεονεκτήματα τῶν ὡς ἄνω διατάξεων, τὰ ὕψηλά Συμβαλλόμενα Μέρη θὰ δύναται νὰ ἀπατώσιν ὅπως τὰ προϊόντα καὶ ἐμπρεύματα τὰ εἰσαγόμενα εἰς τὸ ἔδαφος αὐτῶν συνδεῖσθαι ὑπὸ πιστοποιητικοῦ προελεύσεως βεβαιούντες:

α') Ἐὰν πρόκειται περὶ καθαυτὸ πρῶτον ὑλὸν ἢ περὶ φυσικῶν προϊόντων, ὅτι ταῦτα προέρχονται ἐκ τῆς ἐτέρας χώρας.

β') Ἐὰν πρόκειται περὶ βιομηχανικῶν προϊόντων, ὅτι πληροῖ, εἴτε ὅσον ἀφορᾷ τὴν περιεχόμενὴν ἐν αὐτῷ ὕλην, εἴτε ὅσον ἀφορᾷ τὴν κατεργασίαν ἣν ὑπέστη, τὸς ὅρους ὧν ὅς ἡ εἰσάγουσα χώρα ἀναγνωρίζει τὴν ἐθνικότητα.

Τὰ πιστοποιητικὰ προελεύσεως θὰ ἐκδίδονται εἴτε ὑπὸ τῶν τελωνειακῶν ἀρχῶν, εἴτε ὑπὸ τῶν ἐμπορικῶν ἐπιμελητηρίων τῆς περιφέρειας τοῦ ἀποστολέως, εἴτε ὑπὸ οἰασδήποτε ἄλλης ἀρχῆς ἢ οικονομικῆς ὀργανώσεως, ἣν ἡθελε παραδεχθῇ ἡ χώρα τοῦ προορισμοῦ.

Ἐν ἡ περιπτώσει τὰ ἐν λόγῳ πιστοποιητικὰ δὲν ἡθελον ἐκδοθῇ ὑπὸ κυβερνητικῆς πρὸς τοῦτο ἐντεταλμένης ἀρχῆς, ἡ χώρα τοῦ προορισμοῦ θὰ δύναται νὰ ἀπαιτήσῃ ὅπως ταῦτα θεωρῶνται ὑπὸ διπλωματικοῦ ἢ προξενικοῦ ἀντιπροσώπου τῆς χώρας ταύτης. Αἱ δύο Συμβαλλόμεναι Κυβερνήσεις συμφωνοῦσιν ὅπως ὀρίσωσιν, ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἀμοιβαιότητος, τὰ εἰσπραχθὲς τέλη ἐν ἡ περιπτώσει ἡθελον ἀπαιτηθῇ ἡ θεωρησις.

Τὰ ταχυδρομικὰ δέματα θ' ἀπαλλάσσονται τῶν πιστοποιητικῶν προελεύσεως ὅταν ἡ εἰσαγωγὴ δὲν ἔχη χαρακτῆρα ἐμπορικόν.

Τὰ πιστοποιητικὰ προελεύσεως θὰ εἶναι συντεταγμένα εἴτε εἰς τὴν γλῶσσαν τοῦ τόπου τῆς ἀποστολῆς, εἴτε εἰς τὴν γλῶσσαν τῆς χώρας τοῦ προορισμοῦ. Εἰς τὴν πρῶτην τῶν περιπτώσεων ἀμφότεραι αἱ χώραι ἐπιφυλάσσουσιν ἐαυτοῖς τὸ δικαίωμα νὰ ἀπαιτῶσι μετάφρασιν.

Article 9.

Sans préjudice des dispositions qui précèdent, il est entendu que les produits naturels ou fabriqués, originaires et en provenance du territoire douanier de la Pologne ne pourront être soumis, à leur importation en Grèce, à des surtaxes queltes qu'elles soient, y compris les droits d'octroi, supérieures à celles qui seront perçues sur les produits de la nation la plus favorisée. Le montant total de ces surtaxes et droits d'octroi ne pourra, en aucun cas, excéder 75 pour cent des droits du tarif douanier.

Il est, en outre, convenu que les produits naturels ou fabriqués, originaires et en provenance du territoire douanier de la Pologne seront exemptés du droit d'octroi, auquel sont soumis, en Grèce, à leur entrée dans chaque commune les articles similaires de production nationale.

Article 10.

Sans préjudice des dispositions des articles 5 à 9 les droits et taxes intérieurs perçus pour le compte de l'Etat, des provinces, communes et institutions publiques qui grèvent ou pourraient par suite grever la production, la préparation, le transport ou la consommation d'un article, ne pourront sous aucun prétexte frapper les produits de l'autre Etat plus lourdement ou d'une manière plus gênante que les mêmes produits de la nation la plus favorisée.

Les Hautes Parties Contractantes se garantissent, d'une manière générale, en ce qui concerne les formalités douanières, le bénéfice du traitement accordé à toute puissance tierce.

Article 11.

Pour réserver aux produits originaires de leur pays respectifs le bénéfice des dispositions ci-dessus, les Hautes Parties Contractantes pourront exiger que les produits et marchandises importés sur leur territoire soient accompagnés d'un certificat d'origine attestant:

a) S'il s'agit des matières premières proprement dites ou des produits naturels, qu'il sont originaires de l'autre pays,

b) S'il s'agit d'un produit manufacturé, qu'il remplit, soit en ce qui concerne la matière qui y est contenue, soit en ce qui concerne le travail subi, les conditions auxquelles le pays importateur soumet la reconnaissance de la nationalité.

Les certificats d'origine seront délivrés, soit par les autorités douanières, soit par les chambres de commerce dont relève l'expéditeur, soit par toute autre autorité ou groupement économique que le pays destinataire aura agréé.

Dans le cas où lesdits certificats ne seraient pas délivrés par une autorité gouvernementale à cela autorisée, le pays destinataire pourra exiger qu'il soient visés par un représentant diplomatique ou consulaire de ce pays. Les deux Gouvernements Contractants sont d'accord pour fixer, sur la base de la réciprocité, les droits à percevoir dans le cas où le visa consulaire serait exigé.

Les colis postaux seront dispensés du certificat d'origine lorsqu'il s'agit d'importation ne revêtant pas un caractère commercial.

Les certificats d'origine seront rédigés soit dans la langue du pays d'origine, soit dans la langue du pays de destination. Dans le premier cas les deux pays se réservent le droit d'en exiger la traduction.

Τὰ Ὑψηλὰ Συμβαλλόμενα Μέρη ἐξασφαλίζουν ἀμοιβαίως ἀλλήλοις τὰ πλεονεκτήματα τοῦ μᾶλλον εὐνοουμένου Κράτους ὅσον ἀφορᾷ τὸν τε τύπον καὶ τὸ περιεχόμενον ὡς καὶ τὴν χρῆσιν τῶν ἐν λόγῳ πιστοποιητικῶν.

Ἄρθρον 12.

Μηθιγομένων τῶν ἁρθρῶν 1, 2 καὶ 3, οἱ ἔμποροι, οἱ ἐργοστασάρχαι καὶ ἄλλοι βιομηχάνοι τοῦ ἑνὸς τῶν Ὑψηλῶν Συμβαλλομένων Μερῶν, οἱ ἀποδεικνύοντες διὰ τοῦ δελτίου τῆς βιομηχανικῆς αὐτῶν ταυτότητος τοῦ ἐκδεδομένου ὑπὸ τῶν ἀρμοδίων ἁρθρῶν τῆς χώρας τῶν, ὅτι ἔχουσι τὴν ἄδειαν ἐξασκήσεως ἐν αὐτῇ τοῦ ἐμπορίου ἢ τῆς βιομηχανίας τῶν καὶ ὅτι καταβάλλουσιν ἐκεῖ τοὺς προβλεπομένους ὑπὸ τῶν νόμων φόρους καὶ τέλη, θὰ ἔχωσι τὸ δικαίωμα εἴτε αὐτοπροσώπως εἴτε διὰ περιοδεύόντων εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῶν ἀντιπροσώπων νὰ προβαίνωσιν εἰς ἀγοράς εἰς τὸ ἔδαφος τοῦ ἑτέρου Συμβαλλομένου Μέρους παρ' ἐμπόρων καὶ βιομηχάνων ἢ εἰς δημόσιαις ἀγοράς. Θὰ δύνανται ἐπίσης νὰ λάμβάνωσι παρὰ γέλιος ἑστῶν καὶ ἐπὶ τῇ βάσει δειγμάτων παρὰ τῶν ἐμπόρων καὶ τῶν ἄλλων προσώπων ἅτινα εἰς τὸ ἐμπόριον αὐτῶν ἢ τὴν βιομηχανίαν τῶν χρησιμοποιοῦσιν ἐμπορεύματα τοῦ εἶδους τῶν δειγμάτων τούτων. Οὐτε κατὰ τὴν μίαν οὐτε κατὰ τὴν ἄλλην περίπτωση δὲν θὰ ὑποβάλλωνται πρὸς τοῦτο εἰς καταβολὴν εἰδικῆς τιμῆς τέλους.

Οἱ περιοδεύοντες ἔμποροι ἀντιπρόσωποι, περὶ ὧν ἡ ἀνωτέρω παράγραφος, οἱ ἐφοδιασμένοι διὰ δελτίου ταυτότητος συντεταγμένου συμφώνως πρὸς τὸ ὑπόδειγμα τὸ προσηρτημένον τῇ παρούσῃ συμβάσει καὶ ἐκδεδομένον ὑπὸ τῶν ἁρθρῶν τῶν οὐκίων αὐτῶν χωρῶν θὰ ἔχωσιν ἀμοιβαίως τὸ δικαίωμα νὰ φέρωσι μεθ' ἑαυτῶν ὑποδείγματα καὶ δείγματα οὐχὶ ὅμως ἐμπορεύματα.

Οἱ ὑπὸ τῶν ἐνὸς τῶν Ὑψηλῶν Συμβαλλομένων Μερῶν, περὶ ὧν παρὰ τὴν παρὰ τὴν 1ῃ παράγραφον τοῦ παρόντος ἁρθρου, οἱ ἐφοδιασμένοι διὰ τοῦ δελτίου ταυτότητος, οἱ ἑταίροι, ἐπὶ τοῦ ἑδάφους τοῦ ἑτέρου Μέρους εἰς ἐμποροπανηγυρεῖς ἢ εἰς ἐκθέσεις, θὰ ἐξομοιοῦνται πρὸς τοὺς ἰθαγενεῖς καὶ δὲν θὰ ὑποκείνται ἐν προκειμένῳ εἰς τέλη ἄλλα ἢ ἀνωτέρα τῶν ἐπιβαλλομένων εἰς τοὺς ἰθαγενεῖς.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΤΟΥ ἈΡΘΡΟΥ 12 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΕΩΣ

ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ ΤΟΥ Δελτίου Ταυτότητος

ΕΛΛΑΣ—ΠΟΛΩΝΙΑ

ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΑΥΤΟΤΗΤΟΣ διὰ ΠΕΡΙΟΔΕΥΟΝΤΑΣ ΕΜΠΟΡΙΚΟΥΣ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΥΣ

(Ισχύει ἐπὶ δώδεκα μῆνας ἀπὸ τῆς ἡμερημηνίας τῆς ἐκδόσεώς του).

Ἰσχύει διὰ τὴν { Ἑλλάδα Ἀριθ. δελτίου.....
Πολωνίαν

Πιστοποιεῖται διὰ τοῦ παρόντος ὅτι ὁ φέρων τὸ δελτίον τοῦτο Κ.....

γεννηθεὶς ἐν.....

δικαιώσεων.....

.....ἔχει (1).....

.....εἰς.....

ὑπὸ τὴν ἐμπορικὴν ἐπωνυμίαν.....

(2) ἔντι περὶ δεύων ἐμπ. ἀντιπρ. εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ οἴκου.....

.....

ὅστις ἔχει (1).....

ὅστις ἔχουσιν.....

Les Hautes Parties Contractantes se garantissent réciproquement le traitement de la nation la plus favorisée quant à la forme et au contenu ainsi qu'à l'emploi de ces certificats.

Article 12.

Sans préjudice des dispositions des articles 1, 2, et 3, les négociants, les fabricants et autres industriels de l'une des Hautes Parties Contractantes qui prouvent par la présentation de leur carte de légitimation industrielle, délivrée par les autorités compétentes de leur pays, qu'ils y sont autorisés à exercer leur commerce ou leur industrie et qu'ils y acquittent les taxes et impôts prévus par les lois, auront le droit, soit personnellement, soit par des voyageurs à leur service, de faire des achats dans le territoire de l'autre Partie Contractante chez des négociants ou industriels, ou dans les locaux de vente publics. Ils pourront aussi prendre des commandes, même sur échantillons, chez les négociants ou autres personnes qui, pour leur commerce ou leur industrie, utilisent des marchandises correspondant à ces échantillons. Ni dans l'un, ni dans l'autre cas, ils ne seront astreints à acquitter à cet effet une taxe spéciale.

Les voyageurs de commerce, visés à l'alinéa précédent munis d'une carte de légitimation conforme au modèle annexé à la présente convention et délivrée par les autorités de leurs pays respectifs, auront le droit réciproque d'avoir avec eux des échantillons ou modèles, mais non des marchandises.

Les ressortissants de l'une des Hautes Parties Contractantes visés à l'alinéa 1-er du présent article et munis de la carte de légitimation, qui participeront sur le territoire de l'autre Partie aux foires ou à des expositions y seront traités comme des nationaux et ne seront par soumis, à cette occasion, à des taxes autres ou plus élevées que ces derniers.

ANNEXE A L'ARTICLE 12 DE LA CONVENTION

MODELE de la Carte de Legitimation

GRÈCE OU POLOGNE

CARTE DE LEGITIMATION

pour VOYAGEURS de COMMERCE

(Valable pendant douze mois à compter de la date de délivrance).

Bon pour la Grèce No de la carte.....

la Pologne

Ils est certifié par la présente que le porteur de cette carte M.....

né à.....

demeurant à.....

possède (1).....

à.....

sous la raison de commerce.....

(2) est commis voyageur au service } de la maison

à.....

qui possède (1).....

possèdent.....

sous la raison de commerce.....

Ὁ κομιστής τοῦ δελτίου τούτου πρέπει νὰ συλλέξῃ παρὰ γέλιος εἰς τὰς ἀνω ἀναφερομένας χώρας καὶ νὰ πρὶβῇ εἰς ἀγοράς διὰ τὸν οἶκον (τοὺς οἴκους) περὶ ὧν πρόκειται. Ἐφ' ὃ πιστοποιεῖται ὅτι ὁ ρηθὲν οἶκος (οἱ ρηθέντες οἴκοι) ἔχει (ἔχουσιν) τὴν ἄδειαν νὰ ἐξασκῇ (ᾶσιν) τὴν βιομηχανίαν τοῦ (τῶν) καὶ τὸ ἐμπόριον τοῦ (τῶν) καὶ ὅτι καταβάλλει (οὐσι) τοὺς πρὸς τοῦτο νομίμους φόρους.

Ἐν.....τῇ.....19....

Κεχωρωμένη ὑπογραφή τοῦ προϋσταμένου τοῦ (τῶν) οἴκου (οἴκων) (2)

ΥΠΟΓΡΑΦΗ ΤΗΣ ΕΚΔΟΥΣΗΣ ΑΡΧΗΣ

Χαρακτηριστικὰ τοῦ φέροντος:

Ἡλικία.....

Ἀνάστημα.....

Κόμη.....

Ἰδιαιτέρα σημεῖα.....

Φωτογραφία τοῦ φέροντος

(1) Προσδιορισμός τοῦ ἐργοστασίου ἢ εἵδους ἐμπορίου. Σημεῖωσις. Δέον νὰ πληροῦται μόνον τὸ ὑπ' ἀριθ. 1 τοῦ προτύπου ὡσάκις πρόκειται περὶ τοῦ προϋσταμένου βιομηχανικοῦ ἢ ἐμπορικοῦ καταστήματος καὶ τὸ ὑπ' ἀριθ. 2 ὡσάκις πρόκειται περὶ περιδεύοντος ἐμπορικοῦ ἀντιπροσώπου.

(Τὸ δελτίον τοῦτο δέον νὰ συντάσσεται εἰς διπλοῦν)

Ἄρθρον 13.

Τὰ ὑποκείμενα εἰς δασμὸν ἀντικείμενα, πλὴν τῶν ἐμπορευμάτων ὧν ἡ εἰσαγωγὴ ἀπαγορεύεται δι' ἑνὸς τῶν ἐν τῷ ἁρθρῷ 15 ἀναφερομένων λόγων, ἅτινα θὰ εἰσάγωνται ὡς δείγματα ἢ ὑποδείγματα παρὰ τῶν περιδεύοντων ἐμπόρων, θὰ εἶναι ἐκατέρωθεν ἐλεύθερα τελῶν εἰσαγωγῆς καὶ ἐξαγωγῆς, ὑπὸ τὸν ὅρον ὅτι, ἐὰν τὰ ἀντικείμενα ταῦτα δὲν ᾔθελον πωληθῇ, θὰ ἐπανεξαχθῶσιν ἐντὸς τῆς κεκανονισμένης προθεσμίας καὶ ὅτι ἡ ταυτότης τῶν εἰσαχθέντων καὶ ἐπανεξαχθέντων δὲν ἀμφισβητεῖται, οἷονδ' ἦν καὶ ἂν εἶναι τὸ τελωνεῖν τῆς ἐξόδου.

Ἡ ἐπανεξαγωγὴ τῶν δειγμάτων ἢ ὑποδειγμάτων θὰ ἐξασφαλίζεται εἰς ἀμφοτέρας τὰς χώρας εἴτε διὰ καταθέσεως (εἰς χρῆμα) εἰς τὸ Τελωνεῖον εἰσαγωγῆς τοῦ ἀντιστοίχου πρὸς τὸν ἀναλογεῖντα δασμὸν ποσοῦ, εἴτε δι' ἐγγυήσεως ἰσχυρᾶς.

Ἀμα τῇ ἐκπνοῇ τῆς κεκανονισμένης προθεσμίας, τὸ ποσὸν τῶν δασμῶν, εἴτε αὐτὶ κατετέθησαν εἰς χρῆμα εἴτε ἐδόθη ἐγγυήσις δι' αὐτὰς, θὰ περιέλθῃ εἰς τὸ Δημόσιον ἢ θὰ εἰσπραχθῇ ὑπὲρ αὐτῶν, ἐκτὸς ἐὰν ἀπιδειχθῇ ὅτι κατὰ τὴν προθεσμίαν ταύτην τὰ ὑποδείγματα ἢ δείγματα ταῦτα ἐπανεξήχθησαν.

Ἐὰν πρὸ τῆς ἐκπνοῆς τῆς κεκανονισμένης προθεσμίας τὰ δείγματα ἢ ὑποδείγματα προσαχθῶσιν εἰς τελωνεῖον ἐπὶ τοῦτο τεταγμένον, ἐπὶ σκοπῷ ἐπανεξαγωγῆς, τὸ τελωνεῖον τοῦτο δέον νὰ βεβαιωθῇ δι' ἐξέτασεως ἐὰν τὰ προσαχθέντα ἀντικείμενα εἶναι πράγματι ἐκεῖνα δι' ἃ ἐξεδόθη ἡ ἄδεια εἰσαγωγῆς. Ἐὰν οὐδενίᾳ περὶ ταύτου ὑφίσταται ἀμφισβόλια, τὸ τελωνεῖον θὰ διαπιστώσῃ τὴν ἐπανεξαγωγὴν καὶ θὰ ἀπιδώσῃ τὸ ποσὸν τῶν καταβληθέντων κατὰ τὴν εἰσαγωγὴν τελῶν ἢ θὰ λάβῃ πάντα τὰ ἀναγκαῖα μέτρα πρὸς ἄρσιν τῆς ἐγγυήσεως.

Ἐξαιρέσει τῶν τελῶν χαρτοσήμου, δὲν θὰ ἀπαιτῇται παρὰ τοῦ εἰσαγωγέως οὐδὲν τέλος οὔτε διὰ τὴν ἐκδοσιν πιστοποιητικῶν ἢ ἀδειῶν οὔτε διὰ τὴν ἐπίθεσιν τῶν πρὸς ἐξασφάλισιν τῆς ταυτότητος τῶν δειγμάτων ἢ ὑποδειγμάτων προοριζομένων σημάτων.

Αἱ τελωνεῖα καὶ Ἀρχαὶ ἐκατέρου τῶν Ὑψηλῶν Συμβαλλομένων Μερῶν θὰ θεωρῶσιν ὡς ἐπαρκῆ διὰ τὴν μετέπειτα ἀνγνώρισιν τῆς ταυτότητος τῶν δειγμάτων ἢ ὑποδειγμάτων

Le porteur de cette carte se proposant de recueillir des commandes dans les pays susvisés et de faire des achats pour le (les) maison (s) dont il s'agit, il est certifié que ladite (lesdites) maison (s) est (sont) autorisée (s) à pratiquer son (leurs) industrie (s) et son (leurs) commerce (s) à et y paie(nt) les contributions légales à cet effet.

..... le.....19....

Signature légalisée du chef de la (des) maison (s) (2)

Signalement du porteur:

Age.....

Taille.....

Cheveux.....

Signes particuliers.....

SIGNATURE DE L'AUTORITE DE DELIVRANCE

Photographie du porteur

(1) Indication de la fabrique ou du commerce.

N. B. On ne doit remplir que la rubrique 1 du formulaire lorsqu'il s'agit du chef d'un établissement commercial ou industriel et la rubrique 2 lorsqu'il s'agit d'un commis voyageur.

(Cette pièce doit être établie en double exemplaire.)

Article 13.

Les objets passibles d'un droit de douane, à l'exception des marchandises prohibées à l'importation pour une des raisons énumérées à l'article, 15, qui seront importées comme échantillons ou modèles par les voyageurs de commerce seront, de part et d'autre, admis en franchise de droits d'entrée et de sortie, à la condition que ces objets, s'ils n'ont pas été vendus, soient réexportés dans le délai réglementaire et que l'identité des objets importés et réexportés ne soit pas douteuse, quel que soit, du reste, le bureau par lequel ils passent à leur sortie.

La réexportation des échantillons ou modèles devra être garantie dans les deux pays, soit par le dépôt (en espèces) du montant des droits applicables au bureau de douane d'entrée, soit par une caution valable.

Une fois le délai réglementaire expiré, le montant des droits selon qu'il aura été consigné ou garanti, sera acquis au Trésor ou recouvré à son profit, à moins qu'il ne soit établi que, dans ce délai, les échantillons ou modèles ont été réexportés.

Si avant l'expiration du délai réglementaire les échantillons ou modèles sont présentés à un bureau de douane ouvert à cet effet, pour être réexportés, ce bureau devra s'assurer par une vérification, si les articles qui sont présentés sont bien ceux pour lesquels a été délivré le permis d'entrée. S'il n'y a aucun doute à cet égard, le bureau constatera la réexportation et restituera le montant des droits déposé à l'importation ou prendra toutes les mesures nécessaires pour la décharge de la caution.

A l'exception des droits de timbre, il ne sera exigé de l'importateur aucun frais, ni pour la délivrance des certificats ou permis, ni pour la position des marques destinées à assurer l'identité des échantillons ou modèles.

Les autorités douanières de chacune des Hautes Parties Contractantes considéreront comme suffisantes, en vue de la reconnaissance ultérieure de l'identité

ὕπὸ τοῦ Τελωνείου τοῦ ἐτέρου Συμβαλλομένου Μέρους τεθέντα σήματα ὑπὸ τὸν ὅρον ὅτι τὰ δείγματα ἢ ἐπεδείγματα ταῦτα θὰ συνοδεύονται ὑπὸ περιγραφικῆς καταστάσεως πιστοποιημένου παρὰ τῶν τελωνείων Ἀρχῶν τοῦ Μέρους τούτου. Συμπληρωματικὰ σήματα θὰ δύνανται ἐν τούτοις νὰ ἐπιτίθενται ἐπὶ τῶν δειγμάτων ἢ ἐπεδειγμάτων ὑπὸ τοῦ τελωνείου τῆς χώρας τῆς εἰσαγωγῆς καὶ ἐπὶ τὰς περιπτώσεις καὶ ὅς τούτο θὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν αὐτοπαρακολούθησιν ἀσφάλειαν ἀποδείξεως διὰ τὴν εἰσπίπτουσαν τῆς ταυτότητος τῶν δειγμάτων ἢ ἐπεδειγμάτων κατὰ τὴν ἐπανεξαγωγὴν αὐτῶν. Ἐξαιρεῖται τῆς τελευταίας ταύτης περιπτώσεως ἡ τελωνειακὴ ἐξέταση (ἀνεπίσταται ἀπὸ τῶν εἰς τὴν βεβαίωσιν τῆς ταυτότητος τῶν δειγμάτων καὶ εἰς τὸν προσδιορισμὸν τοῦ ποσῶν τῶν ἐνδεχόμενων ἀπαιτητῶν δικαιωμάτων καὶ τελῶν.

Ἡ προθεσμία τῆς ἐπανεξαγωγῆς ὀρίζεται εἰς δώδεκα μῆνας, ἐξαιρεῖται τοῦ ἐπιφυλασσομένου εἰς τὴν ἀρμεδίαν ὑπηρεσίαν τοῦ τόπου τῆς εἰσαγωγῆς δικαιώματος ποροτόσεως. Παρελθούσης τῆς ταχθείσης προθεσμίας, ἡ πληροφορὴ τῶν δικαιωμάτων διὰ τὰ μὴ ἐξαχθέντα δείγματα καθίσταται ἀπαιτητή.

Ἄρθρον 14.

Αἱ διατάξεις τῶν ἁρθρῶν 12 καὶ 13 δὲν ἔχουσιν ἐφαρμογὴν προκειμένου περὶ πλανοδίων ἐπαγγελμάτων, περιεκτῶν καὶ προκειμένου περὶ ἀτόμων ἐπιδικούντων παραγγελίας παρὰ προσωπῶν μὴ ἐξασκούντων βιομηχανίαν ἢ ἐμπόριον. Ἐκάτερον τῶν Ὑψηλῶν Συμβαλλομένων Μερῶν ἐπιφυλάσσει ἐκ τῶν ἐν προκειμένῳ πληροφελουμένων τῆς νομοθεσίας τοῦ

Ἄρθρον 15.

Μέχρις οὗτοῦ πλήρης ἐλευθερία ἐμπορίου καταστῆθαι δύναται, μετὰ τῶν Ὑψηλῶν Συμβαλλομένων Μερῶν, αἱ ἀπαγορεύσεις ἢ περιορισμοὶ περὶ τῶν εἰσαγωγῶν ἢ τῶν ἐξαγωγῶν αἵτινες ἐπὶ τοῦ τελωνειακοῦ ἐδάφους τοῦ ἐνὸς τῶν Ὑψηλῶν Συμβαλλομένων Μερῶν εἶναι ἢ θὰ εἶναι ἐν ἰσχύϊ δι' ὅποιονδήποτε λόγον, δὲν θὰ δύνανται νὰ ἐφαρμοζῶνται ὅσον ἀφορᾷ τὸ ἐμπόριον τοῦ ἐτέρου Μέρους εἰ μὴ μόνον ἐν περιπτώσει καὶ ἢν αἱ ἀπαγορεύσεις καὶ περιορισμοὶ οὗτοι θὰ ἀφαιρῶν ἀπάσας τὰς ἄλλας χώρας.

Αἱ συμφωνηθεῖσαι ἐν τῇ προηγουμένῃ παραγράφῳ ὑποχρεώσεις δὲν ἀποτελοῦσιν οὐδὲν κώλυμα διὰ τὴν λήψιν ἀπαγορευτικῶν ἢ περιοριστικῶν μέτρων, ἅτινα ἐκάτερον τῶν Ὑψηλῶν Συμβαλλομένων Μερῶν δύναται νὰ εὐρεθῇ εἰς τὴν ἀνάγκην τῆς ὁμοσπέρειας, ἐφ' ὅσον αἱ ἀπαγορεύσεις ἢ οἱ περιορισμοὶ οὗτοι ἐφαρμόζονται τουτοχρόνως ἐναντι ὅλων τῶν χωρῶν, αἵτινες εὐρίσκονται ὑπὸ τὰς αὐτὰς συνθήκας δι' ἑνα τῶν κάτωθι ἀπαριθμουμένων λόγων:

α') ἀπαγορεύσεις ἢ περιορισμοὶ διὰ λόγους δημοσίας ἀσφαλείας.

β') ἀπαγορεύσεις ἢ περιορισμοὶ διὰ λόγους ὑγιεινῶς ἀστυνόμεως πρὸς προστασίαν τῶν ἀνθρώπων, τῶν ζώων ἢ τῶν φυτῶν ἀπὸ ἀσθενειῶν ἢ πρᾶσιων, μὴ θιγομένων ἐν τούτοις τῶν διατάξεων τῶν εἰδικῶν συμβάσεων αἵτινες θὰ ἠδύναντο νὰ συναρμολογηθῶσιν ἐπὶ τῶν θεμάτων τούτων.

γ') ἀπαγορεύσεις ἢ περιορισμοὶ σχετικῶς πρὸς τὴν ἐμπορίαν τῶν ὅπλων, πυρομαχιδίων καὶ ὀπλοῦ πολέμου καὶ εἰς ἐξαιρετικὰς περιπτώσεις πάσης ἄλλης πολεμικῆς προμηθείας.

δ') ἀπαγορεύσεις ἢ περιορισμοὶ, προοριζόμενοι νὰ ἐπεκτείνωσιν εἰς τὰ ἑξῆς ἐμπορεύματα τὰς διατάξεις τῆς ἐσωτερικῆς νομοθεσίας τὰς ἀφορώσας τὴν παραγωγὴν, τὴν κυκλοφορίαν, τὴν μεταφορὰν ἢ τὴν καταστάσεσιν ἐντὸς τῆς χώρας τῶν ὁμοίων ἐγχωρίων προϊόντων ἢ διατάξεις αὐτῆς ἀφορᾷ ἐπίσης τὰ ἐμπορεύματα ἅτινα ἀποτελοῦσιν ἢ

des échantillons ou modèles, les marques qui y auront été apposées par la douane de l'autre Partie Contractante, à la condition que ces échantillons ou modèles soient accompagnés d'une liste descriptive, certifiée par les autorités douanières de cette Partie. Des marques supplémentaires pourront cependant être apposées sur les échantillons ou modèles par la douane du pays d'importation dans tous les cas ou celle-ci jugerait ce complément de garantie indispensable pour assurer l'identification des échantillons ou modèles, lors de la réexportation. Hormis ce dernier cas, la vérification douanière constituera simplement à reconnaître l'identité des échantillons et à déterminer le montant des droits et taxes éventuellement exigibles.

Le délai de réexportation est fixé à douze mois, sauf la faculté de prolongation réservée à l'administration compétente du pays d'importation. Passé le délai imparti, le paiement des droits sera exigé sur les échantillons non réexportés.

Article 14.

Les dispositions des articles 12 et 13 ne sont applicables ni aux métiers ambulants, ni au colportage, ni à la recherche des commandes chez des personnes n'exerçant ni industrie, ni commerce. Chacune des Hautes Parties Contractantes se réserve à cet égard l'entière liberté de sa législation.

Article 15.

Jusqu'au moment où l'entière liberté du commerce pourra être établie entre les Hautes Parties Contractantes, les prohibitions ou restrictions à l'importation ou l'exportation qui, sur le territoire douanier de l'une des Hautes Parties Contractantes sont ou seront mises en vigueur pour quelque raison que ce soit, ne pourront être appliquées au commerce de l'autre Partie que dans le cas où ces prohibitions et restrictions concerneraient tous les autres pays.

Les engagements stipulés à l'alinéa précédent ne font point obstacle aux mesures de prohibition ou restriction que chacune des Hautes Parties Contractantes pourra être amenée à prendre si ces prohibitions ou restrictions sont en même temps applicables à tous les Pays se trouvant dans les mêmes conditions pour l'une des raisons ci-après énumérées :

a) prohibitions ou restrictions pour raison de sûreté publique;

b) prohibitions ou restrictions pour raison de police sanitaire, en vue d'assurer la protection des hommes, des animaux, ou des plantes, contre les maladies ou les parasites, sans préjudice toutefois des dispositions des conventions spéciales qui pourraient être conclues en ces matières;

c) prohibitions ou restrictions relatives au trafic des armes, munitions et matériel de guerre et, dans des circonstances exceptionnelles, de tout autre approvisionnement de guerre;

d) prohibitions ou restrictions destinées à étendre aux marchandises étrangères les dispositions de la législation intérieure concernant la production, le trafic, le transport ou la consommation à l'intérieur du pays des marchandises nationales de même espèce; cette disposition vise également les marchandises qui sont

ὅς ἀποτελέσωσιν ἀντικείμενον μονοπωλίου τοῦ Κράτους ἢ μονοπωλίου πρᾶχτορηθὲν ὑπὸ τοῦ Κράτους.
ε') περιορισμοὶ καὶ ἀπαγορεύσεις ἀναγκαῖαι πρὸς ἐκτέλεσιν ὁρισμένων διεθνῶν ὑποχρεώσεων εἰς ἃς μετέχουν τὰ Ὑψηλὰ Συμβαλλόμενα Μέρη.

Ἄρθρον 16.

Διὰ πάντα τὰ ζητήματα τὰ σχετικὰ πρὸς τὰς διὰ σιδηροδρόμων συγκοινωνίας τὰ Ὑψηλὰ Συμβαλλόμενα Μέρη θὰ ἐφαρμόζωσιν εἰς τὰς ἀμοιβαίας αὐτῶν σχέσεις τὰς διατάξεις τῆς Συμβάσεως καὶ τοῦ Καταστατικοῦ περὶ διεθνούς καθεστώτος τῶν σιδηροδρόμων τῶν ὑπογραφέντων ἐν Γενεύῃ τῇ 9ῃ Δεκεμβρίου 1923 ὡς καὶ τὰς διατάξεις τῶν Συμβάσεων τῆς Βέρνης τῆς 23ῆς Ὀκτωβρίου 1924.

Διὰ πάντα τὰ ζητήματα τὰ σχετικὰ πρὸς τὴν διεθνῇ διαμετακόμισιν τὰ Ὑψηλὰ Συμβαλλόμενα Μέρη θὰ ἐφαρμόζωσιν εἰς τὰς ἀμοιβαίας αὐτῶν σχέσεις τὰς διατάξεις τῆς Συμβάσεως καὶ τοῦ Καταστατικοῦ τῆς Βαρκελώνης τῆς 20ῆς Ἀπριλίου 1921 περὶ ἐλευθερίας τῆς διαμετακομίσεως.

Ἄρθρον 17.

Τὰ πλοῖα τοῦ ἐνὸς τῶν Ὑψηλῶν Συμβαλλομένων Μερῶν καὶ τὰ φορτία αὐτῶν θὰ ἀπολαύωσιν ὑφ' ὅλας τὰς ἐπὶ φεῖς εἰς τοὺς λιμένας καὶ τὰ χωρικά ὕδατα τοῦ ἐτέρου Μέρους τοῦ καθεστώτος τῶν ἐθνικῶν πλοίων καὶ τῶν φορτίων αὐτῶν, οἰοσδήποτε καὶ ἂν εἶναι ὁ τόπος τῆς προελεύσεως ἢ τοῦ προορισμοῦ τῶν ἐν λόγω πλοίων, ὡς καὶ ὁ τόπος τῆς καταγωγῆς ἢ τοῦ προορισμοῦ τῶν φορτίων αὐτῶν.

Δὲν θὰ ὑπόκεινται ἰδίᾳ ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τοῦ ἐτέρου Μέρους εἰς οὐδὲν τέλος ἢ ἐπιβάρυνσιν οἰοσδήποτε φύσεως ἢ ὀνομασίας ἐκ τῶν εἰσπραττομένων πρὸς ὀφελος τοῦ Κράτους, ἐπικριζῶν, κινουμένων ἢ οἰοσδήποτε ὀργανισμῶν, ἄλλο ἢ ἀνώτερον τῶν ἐπιβαλλομένων εἰς τὰς ἐθνικὰ πλοῖα καὶ τὰ φορτία αὐτῶν.

Ὅσον ἀφορᾷ τὴν τοποθέτησιν τῶν πλοίων, τὴν φόρτωσιν καὶ ἐκφόρτωσιν αὐτῶν εἰς τοὺς λιμένας, ἄρμους, κόλπους καὶ δεξαμενὰς καὶ ἐν γένει διὰ πάσας τὰς διατυπώσεις καὶ διατάξεις εἰς ἃς δύνανται νὰ ὑπαχθῶσιν τὰ πλοῖα, τὰ πληρώματα καὶ τὰ φορτία αὐτῶν, συμφωνεῖται ὅτι δὲν θὰ χορηγῆται εἰς τὰ ἐθνικὰ πλοῖα οὐδὲν προνόμιον ἢ εὐνοία ἢ περὶ δὲν θὰ ἐχορηγεῖτο ἐπίσης εἰς τὰ πλοῖα τοῦ ἐτέρου Συμβαλλομένου Μέρους.

Πᾶν προνόμιον καὶ πᾶσα ἀπὸκλιση, ὑπερ ἐκάτερον τῶν Ὑψηλῶν Συμβαλλομένων Μερῶν θὰ πορευθῇ εἰς τρίτην Δυνάμιν ὡς πρὸς μίαν τῶν αὐα σχέσεων, θὰ ἐφαρμόζεται τουτοχρόνως καὶ ἀνεπιφυλάκτως εἰς τὸ ἕτερον Συμβαλλόμενον Μέρος.

Ὅχι' ἥτις γίνεται ἐξαιρέσεις ὡς πρὸς τὰς διατάξεις τοῦ παρόντος ἁρθρου:

α') Ὅσον ἀφορᾷ τὰς πρᾶχτορηθείας ἢ πρᾶχτορηθόμενας μεταγενεστέρως εὐνίας ὑπὸ τῆς μίας ἢ τῆς ἄλλης χώρας εἰς τὴν ἐθνικὴν ἀλιεῖαν καὶ τὰ προϊόντα αὐτῆς.

β') Ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἀκτοπλοΐαν.

γ') Ὅσον ἀφορᾷ τὰ πλεονεκτήματα ἅτινα ἕκαστον τῶν Ὑψηλῶν Συμβαλλομένων Μερῶν θὰ πορευθῇ εἰς τοὺς ἰδίους ὑπηκόους πρὸς παραγωγὴν τῆς ἐμπορικῆς αὐτοῦ ναυτιλίας εἴτε ὑπὸ τύπον ἀμοιβῆς ἢ ἐπιχορηγήσεως διὰ τὴν ναυπήγησιν ἢ τὴν ἀπόκτησιν ἐμπορικῶν πλοίων εἴτε ἀμοιβῆς ἢ ἐνδοχρήσεως τῆς ἐμπορικῆς ναυτιλίας.

δ') Ὅσον ἀφορᾷ τὴν μεταφορὰν μεταναστῶν καὶ ἐποίκων. Ὅσον ἀφορᾷ τὴν ναυσιπλοΐαν ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν πλωτῶν ὁδῶν, φυτικῶν ἢ τεχνητῶν, ἐν σχέσει πρὸς τὴν ὑπὸ τῶν πλοίων τῶν Ὑψηλῶν Συμβαλλομένων Μερῶν καὶ τὰ φορ-

ou feront l'objet d'un monopole d'Etat ou d'un monopole octroyé par l'Etat;

e) prohibitions ou restrictions nécessaires pour l'accomplissement de certains engagements internationaux dans lesquels les Hautes Parties Contractantes participent.

Article 16.

Pour toutes les questions relatives aux communications par voies ferrées, les Hautes Parties Contractantes appliqueront dans leurs relations réciproques les dispositions de la Convention et du Statut sur le régime international des voies ferrées, signés à Genève le 9 décembre 1923, ainsi que les dispositions des Conventions de Berne du 23 octobre 1924.

Pour toutes les questions relatives au transit international les Hautes Parties Contractantes appliqueront dans leurs relations réciproques les dispositions de la Convention et du Statut de Barcelone du 20 avril 1921 sur la liberté du transit.

Article 17.

Les navires et bateaux battant pavillon de l'une des Hautes Parties Contractantes et leurs cargaisons jouiront, sous tous les rapports, dans les ports et dans les eaux territoriales de l'autre Partie, du même traitement que les bâtiments nationaux et leurs cargaisons, quel que soit le lieu de départ ou de destination desdits navires, quel que soit aussi le lieu d'origine ou de destination de leurs cargaisons. Ils ne seront notamment assujettis sur le territoire de l'autre Partie, à aucune taxe ou charge, quelle qu'en soit l'espèce ou la dénomination perçue au profit de l'Etat soit au profit des provinces, des communes ou d'institutions quelconques, autre ou plus élevée que celles qui seront applicables aux navires nationaux et à leurs cargaisons.

En ce qui concerne le placement des navires et bateaux, leurs chargement et déchargement dans les ports, rades, havres et bassins et, en général, pour toutes les formalités et dispositions auxquelles peuvent être soumis les navires, leurs équipages et leurs cargaisons, il est convenu qu'il ne sera accordé aux bâtiments nationaux aucun privilège ni aucune faveur qui ne le soit également à ceux de l'autre Partie Contractante.

Tout privilège et toute exonération que l'une des Hautes Parties Contractantes pourra accorder, sous l'un des rapports susvisés, à une tierce Puissance, seront appliqués simultanément et sans réserve à l'autre Partie Contractante.

Il est fait exception, toutefois, aux stipulations du présent article:

a) en ce qui concerne les faveurs ou dans l'un ou l'autre des deux Pays, ont été ou pourront être accordées par la suite à la pêche nationale et à ses produits.

b) en ce qui concerne le cabotage.
c) en ce qui concerne les avantages que chacune des Hautes Parties Contractantes pourrait consentir à ses ressortissants comme moyen de favoriser le développement de sa marine marchande à titre soit de primes ou subventions pour la construction ou l'acquisition des navires de commerce, soit de primes ou encouragement à la marine marchande.

d) en ce qui concerne le transport des émigrants et des immigrants.

En ce qui concerne la navigation sur les voies navigables intérieures, naturelles ou artificielles, pour

τὰς αὐτῶν θὰ ὑπόκεινται εἰς τοὺς αὐτοὺς ὅρους εἰς αὐτὴν ὑπόκεινται τὰ πλοῖα τοῦ μᾶλλον εὐνοουμένου Κράτους καὶ τὰ φορτία αὐτῶν, τὰ εἰσπράκτα δικοιῶματα ἐπὶ τῶν πλείων καὶ τῶν φορτίων αὐτῶν δέον νὰ μὴ ὑπερβῇ ἡσιν, ἐξαιρέσει πάντως τῆς ἐσωτερικῆς ἀκτιπλείας, τὰ ἀνελκυστὰ εἰς τὰ ἐθνικὰ πλοῖα καὶ τὰ φορτία αὐτῶν.

Ἄρθρον 18.

Ἡ ἐθνικότης τῶν πλείων θὰ ἀναγνωρίζεται ἐκατέρωθεν ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἐγγράφων καὶ πιστοποιητικῶν τῶν ἐπὶ τούτῳ ἐκδεδωμένων ὑπὸ τῶν ἀρμοδίων ἀρχῶν τοῦ οἰκείου Κράτους, συμφώνως πρὸς τοὺς νόμους καὶ τοὺς κανονισμοὺς ἐκάστης χώρας.

Τὰ πιστοποιητικὰ κατοικησέως τὰ συντασσόμενα ὑπὸ τοῦ ἐνὸς τῶν Ὑψηλῶν Συμβολιζμένων Μερῶν ὡς καὶ τὰ ὑπὸ αὐτοῦ ἐκδιδόμενα πιστοποιητικὰ ναυσίπλεας θὰ ἀναγνωρίζονται ὑπὸ τοῦ ἐτέρου Συμβολιζμένου Μέρους.

Ἄρθρον 19.

Τὰ πλοῖα τοῦ ἐνὸς τῶν Ὑψηλῶν Συμβολιζμένων Μερῶν, εἰσπράκτα εἰς λιμένα τοῦ ἄλλου ἀπὸ κλειστού ἄς, ὅπως ἐμπληρώσωσι τὸ φορτίον αὐτῶν ἢ ἐκφορτώσωσι μέρος αὐτοῦ, θὰ δύνανται συμπεριφεύμενα πρὸς τοὺς νόμους καὶ κανονισμοὺς τοῦ οἰκείου Κράτους νὰ διακινήσιν ἐπὶ τοῦ οἰκείου τοῦ μέρους τοῦ φορτίου τῶν τῶν προερχομένων δι' ἄλλων λιμένων καὶ δι' ἄλλην χώραν καὶ νὰ ἐπανεξάγῃσιν τὰ αὐτὰ χωρὶς νὰ ὑπόκεινται διὰ τούτο εἰς οὐδὲν δικαίωμα ἢ ἐξέδον ἐξαιρέσει τῶν δικαιομάτων ἐπιβλέψεως, ἅτινα ἐξ ἄλλου δὲν θὰ δύνανται νὰ ἐκπράττονται εἰμὴ εἰς τὸ κατώτατον ὅριον τὸ καθορισθὲν διὰ τὴν ἐθνικὴν ναυτιλίαν ἢ τὴν τοῦ μᾶλλον εὐνοουμένου Κράτους.

Ἄρθρον 20.

Θὰ ὡς τελεῖται ἀπὸ ἀλλοτρίων παντὸς δικαίωματος ἐπιβαρύνοντος τὰ πλοῖα καὶ τὴν ναυτιλίαν εἰς τοὺς λιμένας τῶν οἰκείων χωρῶν:

α') Τὰ πλοῖα ἅτινα εἰσπλεύσαντα κενὰ ὑποβλήσονται ἀποπλέουσιν αὐτοὺς κενὰ.

β') Τὰ πλοῖα ἅτινα μεταπλέοντα ἐκλιμένους τῆς ἐτέρας τῶν χωρῶν εἰς λιμένα ἢ λιμένας τῆς αὐτῆς χώρας θέλωσιν ἀπὸδίδει ὅτι κατέβησαν ἢ δὴ τὰ ἐν λόγῳ δικαίωματα κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ αὐτοῦ ταξιδίου εἰς ἕτερον λιμένα τῆς αὐτῆς χώρας.

γ') Τὰ πλοῖα ἅτινα εἰσπλεύσαντα μετὰ φορτίου εἰς τὴν λιμένα εἴτε οἰκείου εἴτε ἐξ ἀνάγκης ἀπὸ πλέουσιν χωρὶς νὰ ἐνεργήσωσιν οὐδεμίαν ἐμπνευστικὴν πρᾶξιν.

Ἡ ἀπαλλαγὴ περὶ τῆς ἢ προηγουμένη παράγραφος δὲν θὰ ἔχῃ ἐφαρμογὴν ἐπὶ τῶν πλοίων πληγίας, λιμενικῶν, ρυμυλκήσεως, καθάρσεως, αἰδ' ἐφ' οἷον δὴ περὶ ἄλλων δικαιομάτων ἐπιβαρύνοντων τὰ πλοῖα καὶ ἅτινα ὀφείλουσι νὰ καταβάλλωσι τὰ ἐθνικὰ πλοῖα, ὡς καὶ τὰ τοῦ μᾶλλον εὐνοουμένου Κράτους ὑπὸ τὰς ἰδίας συνθήκας διὰ παρασχεθείσας ὑπηρεσίας ἢ διὰ μέτρα ληφθέντα πρὸς τὸ συμφέρον τῆς ναυσίπλεας.

Δὲν θὰ θεωρῶνται ἐν περιπτώσει ἀναγκαστικῆς ὁρμίσσεως ὡς ἐμπορικῆς πρᾶξεως ἢ ἀποβίβασις καὶ ἐπιβίβασις τῶν ἐπιβατῶν καὶ τῶν ἀποσκευῶν αὐτῶν ὡς καὶ τῶν ἐμπνευστικῶν πρὸς ἐπισκευὴν τοῦ πλοίου ἐν περιπτώσει ἀναγκαστικῆς τοῦ πλοίου πρὸς τὴν ἢ ἀνὰ τῶν ἀναγκαίων τρυφῶν πρὸς ἀνεφοδιασμόν τῶν πληρωμάτων καὶ τῶν ἐπιβατῶν, ἢ ἐκπύσεως τῶν ὑποστάντων ἀβρίων ἐμπνευστικῶν ὅταν ἡ Διοίκουσις τῶν τελωνείων ἐπιτρέψῃ ταύτην.

laquelle les navires et bateaux des Hautes Parties Contractantes et leurs cargaisons seront soumis aux mêmes conditions que les navires et bateaux de la nation la plus favorisée et leurs cargaisons, les droits à prélever sur les navires et bateaux et sur leurs cargaisons ne doivent pas excéder, à l'exclusion toutefois du cabotage intérieur, les taux applicables aux bâtiments nationaux et à leurs cargaisons.

Article 18.

La nationalité des navires sera, de part et d'autre, admise d'après les documents et certificats délivrés à cet effet par les autorités compétentes des Etats respectifs conformément aux lois et règlements de chaque pays.

Les certificats de jaugeage établis par l'une des Hautes Parties Contractantes, ainsi que les certificats de navigabilité délivrés par Elle seront reconnus par l'autre Partie Contractante.

Article 19.

Les navires et bateaux de l'une des Hautes Parties Contractantes entrant dans un port de l'autre à seule fin d'y compléter leur cargaison ou en débarquer une partie, pourront, en se conformant aux lois et règlements de l'Etat respectif, conserver à bord la partie de leur cargaison qui sera destinée à un autre port et à un autre pays et la réexporter sans être tenu à payer pour celle-ci aucun droit ou frais, sauf les droits de surveillance, lesquels, d'ailleurs ne pourront être perçus qu'au taux le plus bas, fixé pour la navigation nationale ou pour celle de la nation la plus favorisée.

Article 20.

Seront complètement affranchis de tous droits grevant les navires et bateaux et la navigation dans les ports du pays respectifs:

a) Les navires et bateaux qui, entrés sur lest, de quelque lieu que ce soit, en sortiront sur lest.

b) Les navires et bateaux qui, passant d'un port de l'un des deux pays dans un ou plusieurs ports du même pays, justifieront qu'ils ont déjà acquitté les droits en question au cours du même voyage dans un autre port du même pays.

c) Les navires et bateaux qui, entrés avec cargaison dans un port, soit volontairement soit en relâche forcée, en sortiront sans avoir fait aucune opération de commerce.

L'exonération dont il s'agit à l'alinéa précédent ne s'appliquera pas aux droits de pilotage, de port, de remorque, de quarantaine, ni à tous autres droits grevant les navires et bateaux et que les navires et bateaux nationaux et ceux de la nation la plus favorisée ont à acquitter dans les mêmes conditions pour services rendus ou dispositions prises dans l'intérêt de la navigation.

Ne seront pas considérés, en cas de relâche forcée, comme opération de commerce: le débarquement et le rembarquement des passagers et de leurs effets, ainsi que des marchandises pour la réparation du navire ou bateau en cas de non-navigabilité du navire ou bateau, l'achat des provisions nécessaires pour le ravitaillement des équipages et des passagers, la vente des marchandises avariées, lorsque l'administration des douanes en aura donné l'autorisation.

Article 21.

Si un navire ou bateau de l'une des Hautes Parties Contractantes s'est échoué ou a fait naufrage dans les eaux de l'autre Partie Contractante, le navire ou bateau, ses passagers et sa cargaison jouiront des mêmes faveurs et immunités que les lois et règlements du pays respectif accordent ou accorderont dans les circonstances analogues aux navires et bateaux nationaux ou à ceux de la nation la plus favorisée. Il sera donné, dans la même mesure qu'aux nationaux, aide et assistance au capitaine et à l'équipage, tant pour eux-mêmes que pour le navire ou bateau, les passagers et la cargaison.

En ce qui concerne le droit de sauvetage, il sera fait application de la législation du pays, où le sauvetage a eu lieu.

Les marchandises sauvées d'un navire ou bateau échoué ou naufragé, ne seront assujetties à aucun droit de douane, à moins qu'elles ne soient admises à la consommation intérieure.

Article 22.

Les dispositions de la présente Convention relatives au traitement de la nation la plus favorisée, ne pourront être invoquées en ce qui concerne:

1) Les faveurs accordées ou qui pourront être accordées par suite à des Etats limitrophes, en vue de faciliter la trafic frontière local.

2) Les avantages résultant ou pouvant résulter d'une union douanière avec d'autres Etats.

3) Le régime provisoire entre les parties polonaise et allemande de la Haute Silésie.

Article 23.

Les deux Hautes Parties Contractantes s'engagent à entamer dans un délai de douze mois les négociations entre les autorités compétentes concernant la conclusion d'un arrangement sur les conditions sociales du travail en conformité avec leurs législations respectives et en appliquant le principe de réciprocité.

Article 24.

Les différends qui viendraient à s'élever entre les Hautes Parties Contractantes sur l'interprétation de la présente convention et qui n'auraient pu être résolus par la voie diplomatique seront soumis, d'un commun accord, par voie de compromis, soit à la Cour Permanente de la Justice Internationale dans les conditions et suivant la procédure prévues par son statut, soit à un tribunal arbitral, dans les conditions et suivant la procédure prévues par la convention de la Haye du 18 octobre 1907 pour le règlement pacifique des conflits internationaux.

A défaut d'accord entre les Parties Contractantes sur le compromis et après préavis d'un mois, l'une ou l'autre d'entre Elles aura la faculté de porter directement par voie de requête, la contestation devant la Cour Permanente d'Arbitrage à la Haye dans les conditions et suivant la procédure prévue par la convention de la Haye du 18 Octobre 1907 pour le règlement pacifique des conflits internationaux.

Article 25.

Le Gouvernement Polonais, auquel il appartient d'assurer la conduite des affaires extérieures de la ville libre de Dantzig en vertu de l'Article 104 du traité de Versailles et des articles 2 et 6 de la Convention de Paris entre la Pologne et la Ville Libre de Dantzig du 9

Ἄρθρον 21.

Ἐὰν πλοῖον τι τοῦ ἐνὸς τῶν Ὑψηλῶν Συμβολιζμένων Μερῶν ἐξώκειλεν ἢ ἐναυάγησεν εἰς τὰ ὕδατα τοῦ ἐτέρου Συμβολιζμένου Μέρους, τὸ πλοῖον, οἱ ἐπιβάται καὶ τὸ φορτίον αὐτοῦ θὰ ἀπολαύωσι τῶν αὐτῶν εὐνοϊῶν καὶ ἀτελειῶν ὡς οἱ νόμοι καὶ κανονισμοὶ τῆς οἰκείας χώρας παρέχουσιν ἢ θὰ παρέχουσιν εἰς ἀναλόγους περιστάσεις εἰς τὰ ἐθνικὰ πλοῖα ἢ εἰς τὰ τοῦ μᾶλλον εὐνοουμένου Κράτους. Θὰ χορηγηθῇ ἐν τῷ αὐτῷ τῷ ἐφορμωζομένῳ, ὡς πρὸς τὰ ἐθνικὰ, μέτρον βοήθεια καὶ ἀντίληψις εἰς τὸν πλοίαρχον καὶ τὸ πλήρωμα, τόσον δι' αὐτοὺς ὅσον καὶ διὰ τὸ πλοῖον, τοὺς ἐπιβάτας καὶ τὸ φορτίον.

Ὅσον ἀφορᾷ τὰ δικαίωματα ναυαγισέσεως, θὰ ἐφαρμόζεται ἡ νομοθεσία τῆς χώρας εἰς ἣν ἔλαβε χώραν ἡ ναυαγισέσις.

Τὰ διασωθέντα ἐμπορεύματα ἐκ πλοίου ἐξωκέιλαντος ἢ ναυαγήσαντος δὲν θὰ ὑπόκεινται εἰς οὐδένα τελωνειακὸν δασμὸν, ἐκτὸς ἐὰν γίνωσι δεκτὰ πρὸς ἐσωτερικὴν κατανάλωσιν.

Ἄρθρον 22.

Αἱ διατάξεις τῆς παρούσης συμβάσεως αἱ ἀφορῶσαι τὴν ῥήτραν τοῦ μᾶλλον εὐνοουμένου Κράτους, δὲν ἐφαρμόζονται:

1) Εἰς τὰς εὐνοίας τὰς χρηρηνομένης ἢ χορηγηθείσας μεταγενεστέρως εἰς ὅμορα κράτη πρὸς διευκόλυνσιν τῆς παραμεθορίου τοπικῆς ἐπικοινωνίας.

2) Εἰς τὰ πλεονεκτικὰ τ' ἀπορρέοντα ἢ δυνάμενα ἀπορρεύσασθαι ἐκ τελωνειακῆς ἐνώσεως μετ' ἄλλων κρατῶν.

3) Εἰς τὸ μεταξὺ τῆς Πολωνικῆς καὶ τῆς Γερμανικῆς Ἀνω Σιλεσίας ὑφιστάμενον προσωρινὸν καθεστῶς.

Ἄρθρον 23.

Τὰ Ὑψηλὰ Συμβολιζόμενα Μέρη ὑποχρεοῦνται νὰ ἔρξωνται διαπραγματεύσεων ἐντὸς 12 μηνῶν, διὰ τῶν ἀρμοδίων αὐτῶν ὑπηρεσιῶν, πρὸς σύναψιν συμφωνίας περὶ τῶν κοινωνικῶν ὅρων ἐργασίας, ἐντὸς τῶν ὁρίων τῶν οἰκείων αὐτῶν νομοθεσιῶν καὶ ὑπὸ τὸν ὅρον τῆς ἀμοιβαιότητος.

Ἄρθρον 24.

Αἱ διαφοραὶ αἰτίαι θὰ ἡδύναντο νὰ προκύψωσι μεταξὺ τῶν Ὑψηλῶν Συμβολιζμένων Μερῶν περὶ τὴν ἐρμηνείαν τῆς παρούσης, συμβάσεως, αἰτίαι δὲν θὰ καθίστατο δυνατόν νὰ λυθῶσι διὰ τῆς διπλωματικῆς ὁδοῦ, θὰ ὑποβάλλωνται κοινῇ συμφωνίᾳ διὰ συνυποσχετικῶν εἴτε εἰς τὸ Διαρκὲς Δικαστήριον Διεθνούς Δικαιοσύνης, ὑπὸ τοὺς ὅρους καὶ τὴν διαδικασίαν τὴν προβλεπομένην ἐν τῷ ὁργανισμῷ αὐτοῦ, εἴτε εἰς δικαιοκτὸν δικαστήριον ὑπὸ τοὺς ὅρους καὶ τὴν διαδικασίαν, τὴν προβλεπομένην ὑπὸ τῆς συμβάσεως τῆς Χάγης τῆς 18 Ὀκτωβρίου 1907 περὶ εἰρηνικῆς διευθετήσεως τῶν διεθνῶν διαφορῶν.

Μὴ ἐπιτυχνομένης συμφωνίας μετὰ ξὺ τῶν Συμβολιζμένων Μερῶν ἐπὶ τοῦ συνυποσχετικῶν καὶ κατόπιν προειδοποιήσεως ἐνὸς μηνὸς τὸ ἕτερον τῶν Μερῶν θὰ ἔχῃ τὴν εὐχέρειαν νὰ φέρῃ τὴν ἀμφισβήτησιν δι' ἀπ' εὐθείας αἰτήσεως ἐνώπιον τοῦ Διαρκοῦς Δικαστηρίου Δικαιοσύνης τῆς Χάγης ὑπὸ τοὺς ὅρους καὶ τὴν διαδικασίαν τοὺς προβλεπομένους ὑπὸ τῆς Συμβάσεως τῆς Χάγης τῆς 18 Ὀκτωβρίου 1907 περὶ εἰρηνικῆς διευθετήσεως τῶν διεθνῶν διαφορῶν.

Ἄρθρον 25.

Ἡ Πολωνικὴ Κυβέρνησις, ἥτις εἶναι ἐντεταλμένη τὴν διαχειρίσιν τῶν ἐξωτερικῶν ὑποθέσεων τῆς ἐλευθέρως πόλεως τοῦ Δάντζικ δυνάμει τοῦ ἄρθρου 104 τῆς Συνθήκης τῶν Βερσαλλίων καὶ τῶν ἄρθρων 2 καὶ 6 τῆς Συμβάσεως τῶν Παρισίων μεταξὺ τῆς Πολωνίας καὶ τῆς ἐλευθέρως πόλεως τοῦ Δάντζικ.

πόλεως τοῦ Δάντζικ τῆς 9ης Νοεμβρίου 1920, ἐπιφυλάσσει ἐαυτῇ τὸ δικαίωμα νὰ δηλώσῃ ὅτι ἡ ἐλευθέρη πόλις εἶναι συμβαλλόμενον μέρος τῆς παρούσης συμβάσεως καὶ ὅτι ἀπ' αὐτῆς τὰς ὑπ' αὐτῆς καὶ ἀπικτῆ τὰ ἐξ αὐτῆς ἀπέρ- ροντα δικαιώματα.

Ἡ ἐπιφύλαξις αὕτη δὲν ἀναφέρεται εἰς τὰς διατάξεις τῆς παρούσης συμβάσεως, ἀλλ' ἡ Πολωνικὴ Δημοκρατία συνωμολόγησεν, ὅσον ἀρροῖ τὴν ἐλευθέρην πόλιν τοῦ Δάν- τζικ, συμφώνως πρὸς τὰ ἀπέρροντα ἐκ τῶν σχετικῶν συν- θηκῶν δικαιώματα αὐτῆς.

Ἄρθρον 26.

Ἡ παρούσα Σύμβασις θὰ κυρωθῇ καὶ οἱ ἐπικυρώσεις ὁ ἀνταλλαγῶσιν ἐν Αῠθῆναις.

Θὰ τεθῇ ἐν ἰσχύϊ τὴν 30ὴν ἡμέραν μετὰ τὴν ἀ- ταλλαγὴν τῶν ἐπικυρώσεων καὶ θὰ παραμείνῃ ἰσχύουσα ἐπὶ ἓν ἔτος ἀπὸ τῆς ἡμερομηνίας καὶ ὅ' ἂν θὰ τεθῇ ἐν ἰσχύϊ καὶ κατόπιν μίχους ἐκπνοῆς προθεσμίας 3 μηνῶν ἀπ' ἧς ἤθελε καταγ- γελθῇ ὑπὸ τοῦ ἐνὸς τῶν Ὑψηλῶν Συμβαλλομένων Μερῶν.

Εἰς πίστῳ τῶν ἀνωτέρω οἱ εἰρημέναι Πληρεξούσιοι ὑπέγραψαν τὴν παρούσαν Σύμβασιν καὶ ἐπέθηκαν τὰς ἐκ αὐτῶν σφραγίδας.

Ἐγένετο ἐν Βαρσ. βίχ εἰς διπλοῦν τῇ 14ῃ Ἀπριλίου 1930

Γ.Κ. ΛΑΓΟΥΔΑΚΗΣ ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ ΖΑΛΕΣΚΙ
EUGENIOS KWIATKOWSKI

Τελικὸν Πρωτόκολλον

Κατὰ τὴν ὑπογραφήν τῆς παρούσης Συμβάσεως οἱ πληρεξούσιοι τῶν δύο Ὑψηλῶν Συμβαλλομένων Μερῶν συνεφώνησαν τὰ ἑξῆς:

Τὰ δύο Συμβαλλόμενα Μέρη εἶναι σύμφωνα ὥπως τὰ ἀπέρριμματα παραφίνης (παραφίνη εἰς λεπίδας) τὰ εἰσα- γόμενα ἐκ τοῦ πολωνικοῦ τελωνεῖο καὶ ἐδάφους ἐκτελω- νίζονται κατὰ τὸ ἐδάφειον ὑπ' ἀριθ. 18 γ 2 τοῦ ἐλληνικοῦ συμβατικοῦ δασμολογίου, ὑπὸ τὴν ἐπιφύλαξιν ὅτι τὰ ἐν λόγῳ ἀπέρριμματα παραφίνης θὰ πληρῶσι τοὺς ὅρους τοὺς προβλεπομένους εἰς τὴν ὡς ἄνω κατὰ τὰς.

Διαφορὰ 10 ο/ο ἐπὶ ἑλκασσὺν ὡς πρὸς τὴν καταννομιμέ- νην περιεκτικότητά εἰς ἑλκασσὺν τῶν ἐν λόγῳ ἀπέρριμμάτων παραφίνης εἶναι ἀνεκτή.

Ἐγένετο ἐν Βαρσοβίχ, εἰς διπλοῦν, τῇ 10ῃ Ἀπριλίου 1930

Γ. Κ. ΛΑΓΟΥΔΑΚΗΣ ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ ΖΑΛΕΣΚΙ
EUGENIOS KWIATKOWSKI

novembre 1920, se réserve le droit de déclarer que la ville libre est partie contractante à la présente Conven- tion et qu'elle accepte les obligations et acquiert les droits en dérivant.

Cette réserve ne se rapporte pas aux dispositions de la présente Convention lesquelles la République de Pologne a contracté en ce qui concerne la Ville Libre de Dantzig, conformément à ses droits découlant des traités y relatifs.

Article 26.

La présente Convention sera ratifiée, et les ratifi- cations en seront échangées à Athènes.

Elles entrera en vigueur le trentième jour après l'é- change des ratifications et restera exécutoire pendant une année à partir de la date de sa mise en vigueur, et ensuite, jusqu'à l'expiration d'un délai de trois mois à compter du jour de sa dénonciation par l'une des Hautes Parties Contractantes.

En foi de quoi les Plénipotentiaires susmentionnés ont signé la présente Convention et y ont apposé leurs cachets.

Fait à Varsovie en double exemplaire le 10 avril 1930.

G. C. LAGOUdakIS AUGUSTE ZALESKI
EUGENE KWIATKOWSKI

Protocole final.

Au moment de procéder à la signature de la pré- sente Convention les Plénipotentiaires des deux Hautes Parties Contractantes sont convenus de ce qui suit:

Les deux Parties Contractantes sont d'accord que les déchets de parafine (parafine en écailles), importés du territoire douanier polonais seront dédouanés d'après le No. 18 c. 2. du tarif douanier hellénique con- ventionnel sous réserve que ces déchets de parafine seront conformes aux conditions prévues dans la posi- tion susnommée.

Une différence de 10 o/ο en moins au point de vue de contenance réglementaire en huiles dans ces déchets de parafine est tolérée.

Fait à Varsovie en double exemplaire le 10 avril 1930.

G. C. LAGOUdakIS AUGUSTE ZALESKI
EUGENE KWIATKOWSKI

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΝ ΤΗΣ ΠΟΛΩΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Βαρσοβία 10 Ἀπριλίου 1930

Κύριε Πρεσβευτά.

Κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν διαπραγματεύσεων, αἱ- τνες κατέληξαν εἰς τὴν συμφωνίαν τῆς ὑπὸ σημερι- νὴν ἡμερομηνίαν Ἑμπειρικῆς Συμβάσεως, συνεφωνήθη ὅτι ὁ ἐξαρμοστέος δασμὸς συμφώνως πρὸς τὴν κατὰ- τὰν 47 δ τοῦ ἐλληνικοῦ τελωνεῖο καὶ δασμολογίου ἐπὶ τῆς ξυλείας ἐπιπλασιῆς εἰς σανίδας ἐκ συγκεκρι- λημένων φύλλων ξυλείας πάχους ἀνωτέρου τῶν 2 χι- λιοστομέτρων, ἔστω καὶ κατελυμένους διὰ λεπτῶν φύλ- λων δι' ἐπενδύσεις, καταγωγῆς καὶ προελεύσεως Πολ- ωνίας, θὰ εἶναι 10 δραχμ. τὰ 100 χιλιόγραμμα.

Συνεφωνήθη ἐπὶ πλέον, μὴ θιγόμενης τῆς ρήτρας τοῦ μὴλλον εἰσφορμένου κράτους, ὅτι αἱ ἐκ συγκεκρι- λημένων φύλλων σανίδας ἐκ ξύλου σκληροῦ, καταγωγῆς καὶ προελεύσεως Πολωνίας, θὰ ἀπολαύσῃ τοῦ προβλε- πομένου τελωνεῖο καὶ δασμοῦ τῆς κατὰ τὰς 46 γ 3 τοῦ ἐλληνικοῦ τελωνεῖο καὶ δασμολογίου διὰ τὰς σανίδας ἐκ συγκεκριλλημένων φύλλων κοινῆς ξυλείας (σιμίδας) μὴ ἀποτελούσας αὐτοτελὲς εἶδος, ἥτοι 24 δραχμῶν κατὰ M3 ἐφ' ὅσον οἰσθῇ πρὸς τὸν ἀπὸ τῆς αὐτῆς.

Ὅθεν θὰ παρεκλήσῃ ὑμῶς ὥπως εὐφραστῶμεθα μοι ἐπιβεβαιώσῃς τὴν ἐπιβεβαίωσιν ἐπὶ τοῦ προκειμένου συμφωνίου.

Δέξασθε, Κύριε Πρεσβευτά, τὴν διαβεβαίωσιν τῆς ἐξαίρετου ὑπ' ἀλλήλῳς μου.

Αὐγούστος Ζαλέσκι

A. E.

τὸν Κύριον Γεώργιον Λαγούδακην
Ἐκτακτὸν Ἀποσταλμένον καὶ
Πληρεξούσιον Ὑπουργὸν τῆς Ἑλ- λάδος ἐν Βαρσοβίχ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΡΕΣΒΕΙΑ
ἐν Βαρσοβίχ

Βαρσοβία 10 Ἀπριλίου 1930

Κύριε Ὑπουργέ,

Διὰ τῆς ἀπὸ 10 Ἀπριλίου 1930 ὑμετέρου διακιν- ώσεως ἡ Ὑμέτερα Ἐξουχία εἰληκεῖται καὶ μετ' ἀνα- κινώσῃ τὰ κατωτέρω:

«Κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν διαπραγματεύσεων, αἱ- τνες κατέληξαν εἰς τὴν συμφωνίαν τῆς ὑπὸ σημερι- νὴν ἡμερομηνίαν Ἑμπειρικῆς Συμβάσεως, συνεφωνήθη ὅτι ὁ ἐξαρμοστέος δασμὸς συμφώνως πρὸς τὴν κατὰ- τὰν 47 δ τοῦ ἐλληνικοῦ τελωνεῖο καὶ δασμολογίου ἐπὶ τῆς ξυλείας ἐπιπλασιῆς εἰς σανίδας ἐκ συγκεκριλλημένων φύλλων ξυλείας πάχους ἀνωτέρου τῶν 2 χιλιοστομέτρων, ἔστω καὶ κατελυμένους διὰ λεπτῶν φύλλων δι' ἐπεν- δύσεις, καταγωγῆς καὶ προελεύσεως Πολωνίας, θὰ εἶναι 10 δραχμ. τὰ 100 χιλιόγραμμα.

«Συνεφωνήθη ἐπὶ πλέον, μὴ θιγόμενης τῆς ρήτρας τοῦ μὴλλον εἰσφορμένου κράτους, ὅτι αἱ ἐκ συγκεκρι- λημένων φύλλων σανίδας ἐκ ξύλου σκληροῦ, καταγωγῆς καὶ προελεύσεως Πολωνίας, θὰ ἀπολαύσῃ τοῦ προβλε- πομένου τελωνεῖο καὶ δασμοῦ τῆς κατὰ τὰς 46 γ 3 τοῦ ἐλληνικοῦ τελωνεῖο καὶ δασμολογίου διὰ τὰς σανίδας ἐκ συγκεκριλλημένων φύλλων κοινῆς ξυλείας (σιμίδας) μὴ ἀποτελούσας αὐτοτελὲς εἶδος, ἥτοι 24 δραχμῶν

MINISTERE DES AFFAIRES ETRANGERES DE LA REPUBLIQUE DE POLOGNE

Varsovie, le 10 avril 1930

Monsieur le Ministre,

Au cours des négociations qui ont abouti à la conclu- sion de la Convention Commerciale en date de ce jour il fut convenu que le droit de douane à appliquer d'après le No 47 d. du tarif douanier hellénique au bois d'é- benisterie en planches composées de feuilles de bois contreplaqué d'une épaisseur supérieure à 2 mm. même reconvertes des feuilles minces pour placages, ori- ginaires et en provenance de Pologne, sera de 10 drach- mes les 100 kg.

Il fut convenu, en outre, sans préjudice de la clause de la nation la plus favorisée que les planches contreplaquées en bois d'aune originaires et en pro- venance de la Pologne, bénéficieront du droit de douane visé à la position 46. c. 3 du tarif douanier hellénique pour planches composées de feuilles contreplaquées en bois commun (bouleau) ne formant pas un article par- fait soit de 24 drachmes pour m3 tant qu'un pays quel- conque en bénéficiera.

Je Vous prierais donc de vouloir bien me confirmer l'accord convenu à ce sujet.

Veuillez agréer, Monsieur le Ministre, les assuran- ces de ma haute considération,

AUGUSTE ZALESKI

S.E.

Monsieur Georges Lagoudakis
Envoyé Extraordinaire et
Ministre Plénipotentiaire de Grèce
à Varsovie.

LEGATION DE GRECE
A VARSOVIE

Varsovie, le 10 avril 1930.

Monsieur le Ministre,

Par Votre note en date de 10 avril 1930, Votre Excellence a bien voulu me communiquer ce qui suit:

«Au cours des négociations qui ont abouti à la conclu- sion de la Convention Commerciale en date de ce jour, il fut convenu que le droit de douane à appliquer d'après le No 47 d. du tarif douanier hellénique au bois d'ébenisterie en planches composées de feuilles de bois contreplaqué d'une épaisseur supérieure à 2 mm. même reconvertes de feuilles minces pour placages, originaires et en provenance de Pologne, sera de 10 drachmes les 100 kg.

Il fut convenu en outre que sans préjudice de la clause de la nation la plus favorisée, que les planches contre- plaquées en bois d'aune originaires et en provenance de la Pologne, bénéficieront du droit de douane visé à la position 46 c. 3 du tarif douanier hellénique pour plan- ches composées de feuilles contreplaquées en bois com- mun (bouleau) ne formant pas un article parfait soit

κατὰ Μ3 ἐφ' ὅσον οἰαδήκατε χώρα θὰ ἀπολαύη τοῦτου.
«Ὅθεν θὰ παρεκκλίεν ὑμεῖς, ὅπως εὐαρεστούμεναι, μοὶ ἐπιβεβαιώσητε τὴν ἐπελθοῦσαν ἐπὶ τοῦ προκειμένου συμφωνίαν.»

Γνωρίζων ὑμῖν τὴν λήψιν τῆς εἰρημένης διακονώσεως, ἔχω τὴν τιμὴν νὰ ἐπιβεβαιώσω ὑμῖν, ἐπ' ὀνόματι τῆς Κυβερνήσεώς μου, τὴν ἐπελθοῦσαν συμφωνίαν μεταξὺ τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως καὶ τῆς Πολωνικῆς Κυβερνήσεως ἐπὶ τοῦ ἐκτεθέντος ἐν τῇ προαναφερομένῃ διακονώσῃ ζητήματι.

Δέξασθε, Κύριε Ὑπουργέ, τὴν διαβεβαίωσιν τῆς ἐξόχου πρὸς ὑμᾶς ὑπολήψεώς μου.

Γ. Κ. Λαγούδακας

A. E.

τὸν Κύριον Ἀγγουστον Ζαλέσκι
Ὑπουργὸν πρὸς τῶν Ἐξωτερικῶν
ἐν Βαρσοβίᾳ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΡΕΣΒΕΙΑ
ἐν Βαρσοβίᾳ

Βαρσοβία τῇ 10 Ἀπριλίου 1930

Κύριε Ὑπουργέ,

Ἐπικειμένης τῆς ὑπογραφῆς τῆς Ἑλληνο-Πολωνικῆς Ἐμπορικῆς Συμβάσεως, ἔχω τὴν τιμὴν νὰ παρακαλέσω ὑμᾶς, ὅπως εὐαρεστηθῆτε νὰ μοὶ ἐπιβεβαιώσητε ὅτι τὸ ζήτημα τῆς ἀγορᾶς καπνῶν ὑπὸ τοῦ Πολωνικοῦ Μονοπωλίου, ὑπερ δὲν κατέστη δυνατόν νὰ ἐπιλυθῇ κατὰ τὰς διαπραγματεύσεις καὶ δὲν δύναται κατὰ συνέπειαν νὰ περιληφθῇ εἰς τὴν σήμερον ὑπογραφομένην Σύμβασιν, ὅ' ἀποτελέσει ἀντικείμενον μεταγενεστέρων καὶ ἰδίων διαπραγματεύσεων ἐπὶ τῷ τέλει ἐπιτενέως θετικοῦ ἀποτελέσματος συμβιβάζοντος τὰ ἐν προκειμένῳ συμφέροντα τῶν δύο Ὑψηλῶν Συμβαλλομένων Μερῶν.

Δέξασθε, Κύριε Ὑπουργέ, τὴν διαβεβαίωσιν αὐτῆς ἐξόχου πρὸς ὑμᾶς ὑπολήψεώς μου.

Γ. Κ. Λαγούδακας

A. E.

τὸν Κύριον Ἀγγουστον Ζαλέσκι
Ὑπουργὸν ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν
ἐν Βαρσοβίᾳ

de 24 drachmes pour mt3 tant qu'un pays quelconque en bénéficiera.

Je Vous prierais donc de vouloir bien me confirmer l'accord convenu à ce sujet.

En vous accusant réception de ladite note, j'ai l'honneur de Vous confirmer au nom de mon Gouvernement l'accord intervenu entre le Gouvernement Hellenique et le Gouvernement Polonais sur la question exposée dans la note précitée.

Veillez agréer, Monsieur le Ministre, les assurances de ma très haute considération.

G. C. Lagoudakis

Son Excellence
Monsieur Auguste Zaleski
Ministre des Affaires Etrangères
à Varsovie

LEGATION DE GRECE
À VARSOVIE

Varsovie, le 10 avril 1930

Monsieur le Ministre

Au moment de la signature de la Convention Commerciale Gréco-Polonaise, j'ai l'honneur de Vous prier de vouloir bien me confirmer que la question de l'achat des tabacs par le Monopole Polonais qui n'a pu être solutionnée pendant les négociations et ne peut par conséquent être incorporée dans la Convention signée aujourd'hui, fera dans le proche avenir l'objet de pourparlers ultérieurs et séparés en vue d'arriver à un résultat concret conciliant les intérêts en l'espèce des deux Hautes Parties Contractantes.

Veillez agréer, Monsieur le Ministre, les assurances de ma très haute considération.

G. C. Lagoudakis

Son Excellence

Monsieur Auguste Zaleski
Ministre des Affaires Etrangères
à Varsovie

MINISTÈRE
DES AFFAIRES ETRANGERES
DE LA REPUBLIQUE
DE POLOGNE

Varsovie, le 10 avril 1930

Monsieur le Ministre,

Par Votre note au date du 10 avril 1930 Vous avez bien voulu me communiquer ce qui suit :

«Au moment de la signature de la Convention Commerciale Gréco-Polonaise, j'ai l'honneur de Vous prier de vouloir bien me confirmer que la question de l'achat des tabacs par le Monopole Polonais qui n'a pu être solutionnée pendant les négociations et ne peut par conséquent être incorporée dans la Convention signée aujourd'hui, fera dans le proche avenir l'objet des pourparlers ultérieurs et séparés en vue d'arriver à un résultat concret conciliant les intérêts en l'espèce des deux Hautes Parties Contractantes.»

En Vous accusant réception de la dite note, j'ai l'honneur de porter à Votre connaissance, que le Gouvernement Polonais est d'accord avec sa teneur.

Veillez agréer, Monsieur le Ministre, les assurances de ma haute considération.

AUGUSTE ZALESKI

S. E.

Monsieur Georges Lagoudakis

Envoyé Extraordinaire et Ministre Plénipotentiaire
de Grèce
à Varsovie.

MINISTÈRE
DES AFFAIRES ETRANGERES
DE LA REPUBLIQUE
DE POLOGNE

Varsovie le 10 avril 1930

Monsieur le Ministre,

Me référant à la réserve formulée au dernier passage de second alinéa de l'article 1er de la Convention Commerciale signée à la date de ce jour et relative à l'assistance judiciaire gratuite et à la caution judicatum solvi, j'ai l'honneur de déclarer au nom du Gouvernement Polonais ce qui suit :

1) Les ressortissants grecs ainsi que les sociétés civiles et commerciales grecques en s'adressant aux tribunaux polonais en qualité de demandeurs ou d'intervenants dans les affaires contentieuses civiles seront, sur la base de réciprocité, exemptés de l'obligation de déposer la caution «judicatum solvi» au sens de ce terme et dans les limites prévues par l'article 17 de la Convention de la Haye, en date du 17 juillet 1905 relative à la procédure civile.

2) Les ressortissants grecs seront admis, sur la base de réciprocité, par les tribunaux polonais, dans les affaires civiles au bénéfice de l'assistance judiciaire gratuite comme les nationaux eux-mêmes, et à cet égard les tribunaux polonais se conformeront aux dispositions de la partie IV. de la Convention précitée relative à la procédure civile.

3) Les ressortissants grecs ainsi que les sociétés civiles et commerciales grecques ne seront pas soumis en Pologne sur la base de réciprocité, aux taxes judici-

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΕΠΙ ΤΩΝ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΤΗΣ ΠΟΛΩΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Βαρσοβία 10 Ἀπριλίου 1930.

Κύριε Πρεσβευτά,

Διὰ τῆς ἀπὸ 10 Ἀπριλίου ὑμετέρας διακονώσεως εὐαρεστηθῆτε νὰ μοὶ ἀνακινώσητε τὰ ἐπόμενα :

«Ἐπικειμένης τῆς ὑπογραφῆς τῆς Ἑλληνο-Πολωνικῆς Ἐμπορικῆς Συμβάσεως, ἔχω τὴν τιμὴν νὰ παρακαλέσω ὑμᾶς, ὅπως εὐαρεστηθῆτε νὰ μοὶ ἐπιβεβαιώσητε ὅτι τὸ ζήτημα τῆς ἀγορᾶς καπνῶν ὑπὸ τοῦ Πολωνικοῦ Μονοπωλίου, ὑπερ δὲν κατέστη δυνατόν νὰ ἐπιλυθῇ κατὰ τὰς διαπραγματεύσεις καὶ δὲν δύναται κατὰ συνέπειαν νὰ περιληφθῇ εἰς τὴν σήμερον ὑπογραφομένην Σύμβασιν, ὅ' ἀποτελέσει ἀντικείμενον μεταγενεστέρων καὶ ἰδίων διαπραγματεύσεων ἐπὶ τῷ τέλει ἐπιτενέως θετικοῦ ἀποτελέσματος συμβιβάζοντος τὰ ἐν προκειμένῳ συμφέροντα τῶν δύο Ὑψηλῶν Συμβαλλομένων Μερῶν.»

Γνωρίζων ὑμῖν τὴν λήψιν τῆς εἰρημένης διακονώσεως, ἔχω τὴν τιμὴν νὰ φέρω εἰς γνῶσιν ὑμῶν ὅτι ἡ Πολωνικὴ Κυβέρνησις εἶναι σύμφωνος ἐπὶ τοῦ περιεχομένου αὐτῆς.

Δέξασθε, Κύριε Πρεσβευτά, τὴν διαβεβαίωσιν τῆς ἐξόχου πρὸς ὑμᾶς ὑπολήψεώς μου.

ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ ΖΑΛΕΣΚΙ

A. E.

Κύριον Γ. ΛΑΓΟΥΔΑΚΗΝ

Ἐκτακτον Ἀπεσταλμένον καὶ
Πληρεξούσιον Ὑπουργὸν αὐτῆς Ἑλ. ἀδ. αὐτῆς
ἐν Βαρσοβίᾳ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΕΠΙ ΤΩΝ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΤΗΣ ΠΟΛΩΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Βαρσοβία τῇ 10 Ἀπριλίου 1930

Κύριε Πρεσβευτά,

Ἀναφερόμενος εἰς τὴν διατυπωθεῖσαν ἐπιφύλαξιν ἐν τῇ τελευταίᾳ περιόδῳ τῆς δευτέρας παραγράφου τοῦ 1ου ἄρθρου τῆς ὑπογραφείσης σήμερον Ἐμπορικῆς Συμβάσεως τὴν ἀφορῶσαν εἰς τὸ εὐεργέτημα τινὸς καὶ εἰς τὴν ἐγγυδοσίαν τῶν ἀλλοδαπῶν, ἔχω τὴν τιμὴν νὰ δηλώσω ἐν ὀνόματι τῆς Πολωνικῆς Κυβερνήσεως τὰ ἐπόμενα :

1) Οἱ Ἕλληνες πολῖται ὡς καὶ αἱ ἑλληνικαὶ ἐμπορικαὶ καὶ ἀστικαὶ ἐταιρεῖαι ἀπε.θνήσκοντες εἰς τὰ πολωνικά δικαστήρια ὑπὸ τὴν ἰδιότητα τοῦ ἐνάγοντος ἢ παρεμβαίνοντες εἰς ἀμφοτεροτέρους ἀστικὰς ὑπ.θέσεις ὅ' ἀπαιτῶνται ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἀμειψιότητος αὐτῆς ὑποχρέωσης καταβολῆς τῆς ἐγγυδοσίας τῶν ἀλλοδαπῶν ἐν τῇ ἐν.ἀ. τοῦ ὅρου καὶ ἐν τῶν ὁρίων τῶν προβλεπόμενων ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 17 τῆς Συμβάσεως αὐτῆς Χάγης τῆς 17 Ἰουλίου 1905 τῆς σχετικῆς πρὸς τὴν πολιτικὴν δικονομίαν.

2) Οἱ Ἕλληνες πολῖται ὅ' ἀπαιτῶνται ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἀμειψιότητος, πορὰ τοῖς πολωνικοῖς δικαστήρις ἐπὶ ἀστικῶν ὑπ.θέσεων τοῦ εὐεργετήματος αὐτῆς πέντας ὡς οἱ ἰθαγενεῖς, τὰ δὲ πολωνικά δικαστήρια θὰ συμμορφῶνται ἐν προκειμένῳ πρὸς τὰς διατάξεις τοῦ μέρους Δ' αὐτῆς προειρημένης Συμβάσεως τῆς σχετικῆς πρὸς τὴν πολιτικὴν δικονομίαν.

3) Οἱ Ἕλληνες πολῖται ὡς καὶ αἱ ἑλληνικαὶ ἀστικαὶ καὶ ἐμπορικαὶ ἐταιρεῖαι δὲν θὰ ὑπάγονται ἐν Πολωνίᾳ, ἐπὶ τῇ ἀσει τῆς ἀμειψιότητος, εἰς δικαστικά τέλη ἄλλα ἢ ἀνώ-

τερα τῶν ὑπὸ τῶν πολωνῶν πολιτῶν καταβαλλομένων.
Ἡ παροῦσα δὴλωσις θὰ παραμείνῃ ἐν ἰσχύϊ μέχρι ἀνακλήσεως αὐτῆς.
Ἡ Πολωνικὴ Κυβέρνησις (ἀλλότῃ τὸ ταχύτερον τὰ ἐνδεικνύμενα μέτρα πρὸς ἐκτέλεσιν τῶν ὡς ἂν καὶ θὰ ἀνακινῶσιν ταῦτα τῇ Ἑλληνικῇ Κυβερνήσει.

Δέξασθε, Κύριε Πρεσβευτᾶ, τὴν διαβεβαίωσιν τῆς ἐξουσίας μου πρὸς ὑμᾶς ὑπελλήψιδός μου.

ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ ΖΑΛΕΣΚΙ

A. E.

Τὸν Κύριον Γεώργιον Λαγουδάκη
Ἐκτακτὸν Ἀποστολόμενον καὶ
Πληρεξούσιον Ὑπουργὸν τῆς Ἑλλάδος
ἐν Βαρσοβίᾳ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΡΕΣΒΕΙΑ
ἐν Βαρσοβίᾳ

Βαρσοβία τῇ 10 Ἀπριλίου 1930.

Κύριε Ὑπουργέ,

Γνωρίζων τῇ Ὑμετέρᾳ Ἐξουσίᾳ τὴν λήψιν τῆς ἀπὸ 10 Ἀπριλίου 1930 διακοινώσεως ἐν σχέσει πρὸς τὸ εὐεργέτημα τῆς πανίας καὶ τὴν ἐγγυοδοσίαν τῶν ἀλλοδαπῶν καὶ λαμβανομένης ὑπ' ὅψει τῆς διατάξεως τῆς τελευταίας περιόδου τῆς 2ης παραγράφου τοῦ άρθρου 1 τῆς Ἑμπερικῆς Συμβάσεως μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Πολωνίας τῆς ὑπογραφείσης τὴν σήμερον, ἔχω τὴν τιμὴν νὰ δηλώσω ἐν ὀνόματι τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως τὰ ἐπόμενα :

1) Οἱ Πολωνοὶ πολῖται ὡς καὶ οἱ πολωνικοὶ ἐμπορικοὶ καὶ ἀστικοὶ ἐταιρεῖαι ἀπευθυνόμενοι εἰς τὰ ἑλληνικὰ δικαστήρια ὑπὸ τὴν ἰδιότητα τοῦ ἐνάγοντος ἢ παρεμβαίνοντες εἰς ἀμειψιζομένους ἀστικούς ὑποθέσεις ὅς ἀπολλάσσονται, ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἀμοιβαιότητος, τῆς ὑποχρέσεως καταβολῆς τῆς ἐγγυοδοσίας τῶν ἀλλοδαπῶν ἐν τῇ ἐνστάσει τοῦ ἔργου καὶ ἐν τῇ τῶν ὀρίων τῶν προβλεπομένων ὑπὸ τοῦ άρθρου 17 τῆς Συμβάσεως τῆς Χάγης τῆς 17 Ἰουλίου 1905, τῆς σχετικῆς πρὸς τὴν πολιτικὴν δικονομίαν.

2) Οἱ Πολωνοὶ πολῖται ὅς ἀπολλύουσιν, ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἀμοιβαιότητος, πρὸς τοὺς ἑλληνικοὺς δικαστήριους ἐπὶ ἀστικών ὑποθέσεων τοῦ εὐεργετήματος τῆς πανίας ὡς αἱ ὠκεγενεῖς, τὰ δὲ ἑλληνικὰ δικαστήρια θὰ συμμορφῶνται ἐν μόνον πρὸς τὰς διατάξεις τοῦ μέρους Δ' τῆς προσηρτημένης Συμβάσεως τῆς σχετικῆς πρὸς τὴν πολιτικὴν δικονομίαν.

3) Οἱ Πολωνοὶ πολῖται, ὡς καὶ αἱ πολωνικοὶ ἀστικοὶ καὶ ἐμπορικοὶ ἐταιρεῖαι, δὲν θὰ ὑπάγονται ἐν Ἑλλάδι, ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἀμοιβαιότητος, εἰς δικαστικά τέλη, ἄλλα ἢ ἀνώτερα τῶν ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων πολιτῶν καταβαλλομένων.

Ἡ παροῦσα δὴλωσις θὰ παραμείνῃ ἐν ἰσχύϊ μέχρι ἀνακλήσεως αὐτῆς.

Ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις θὰ λάβῃ τὸ ταχύτερον τὰ ἐνδεικνύμενα μέτρα πρὸς ἐκτέλεσιν τῶν ὡς ἂν καὶ θὰ ἀνακινῶσιν ταῦτα τῇ Πολωνικῇ Κυβερνήσει.

Δέξασθε, Κύριε Ὑπουργέ, τὴν διαβεβαίωσιν τῆς ἐξουσίας μου πρὸς ὑμᾶς ὑπελλήψιδός μου.

Γ. Κ. ΛΑΓΟΥΔΑΚΗΣ

A. E.

τὸν Κύριον Αὐγουστον Ζαλέσκι
Ὑπουργὸν ἐπιτῶν Ἐξωτερικῶν
ἐν Βαρσοβίᾳ

aires autres ou plus élevées que celles à acquitter par les ressortissants polonais.

La présente déclaration demeurera en vigueur jusqu'à sa révocation.

Le Gouvernement Polonais prendra sans tarder les mesures à l'effet d'exécuter les dispositions ci-dessus et informera le Gouvernement Hellénique de ces mesures.

Veuillez agréer, Monsieur le Ministre, les assurances de ma haute considération.

AUGUSTE ZALESKI

S. E. Monsieur Georges Lagoudakis
Envoyé Extraordinaire et Ministre Plénipotentiaire
de Grèce
à Varsovie

LEGATION DE GRECE
EN VARSOVIE

Varsovie, le 10 avril 1930.

Monsieur le Ministre.

Tout en accusant réception à Votre Excellence de la note en date du 10 avril 1930 relative à l'assistance judiciaire gratuite et à la caution judicatum solvi et vu la disposition de la dernière phrase du second alinéa de l'art. 1 de la Convention Commerciale entre la Grèce et la Pologne, signée à la date de ce jour, j'ai l'honneur de déclarer au nom du Gouvernement Hellénique ce qui suit :

1) Les ressortissants polonais ainsi que les sociétés civiles et commerciales polonaises en s'adressant aux tribunaux grecs en qualité de demandeurs ou d'intervenants dans les affaires contentieuses civiles seront, sur la base de réciprocité, exemptés de l'obligation de déposer la caution «judicatum solvi» au sens de ce terme et dans les limites prévues par l'art. 17 de la Convention de la Haye, en date du 17 juillet 1905 relative à la procédure civile.

2) Les ressortissants polonais seront admis, sur la base de réciprocité, par les tribunaux grecs, dans les affaires civiles au bénéfice de l'assistance judiciaire gratuite comme les nationaux eux mêmes et à cet égard les tribunaux grecs se conformeront aux dispositions de la partie IV. de la Convention précitée relative à la procédure civile.

3) Les ressortissants polonais ainsi que les sociétés civiles et commerciales polonaises ne seront pas soumis en Grèce, sur la base de réciprocité, aux taxes judiciaires autres ou plus élevées que celles à acquitter par les ressortissants grecs.

La présente déclaration demeurera en vigueur jusqu'à sa révocation.

Le Gouvernement Hellénique prendra sans tarder les mesures à l'effet d'exécuter les dispositions ci-dessus et informera le Gouvernement Polonais de ces mesures.

Veuillez agréer, Monsieur le Ministre, les assurances de ma très haute considération.

G. C. Lagoudakis

Son Excellence
Monsieur Auguste Zaleski
Ministre des Affaires Étrangères
à Varsovie.

Περὶ κυρώσεως τῆς μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Κάτω Χωρῶν συμφωνίας περὶ ἀμοιβαίας ἀπὸ ἀλλοτρίων τῶν ναυτιλιακῶν ἐπιχειρήσεων ἀπὸ τῆς φυρολογίας ἐπὶ τοῦ εἰσοδήματος.

Ἀρθρον μόνον.

Ἡ μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Κάτω Χωρῶν συμφωνία,

Σ Υ Μ Φ Ω Ν Ι Α

μεταξὺ τῆς Ἑλλάδος καὶ τῶν Κάτω Χωρῶν περὶ ἀμοιβαίας ἀπὸ ἀλλοτρίων τῶν ναυτιλιακῶν ἐπιχειρήσεων κερδῶν προσερχομένων ἐκ τῶν ναυτιλιακῶν ἐπιχειρήσεων.

Ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις καὶ ἡ Κυβέρνησις τῶν Κάτω Χωρῶν, ἐπιθυμοῦσαι νὰ συνάψωσι συμφωνίαν πρὸς ἀπὸ ἀλλοτρίων ἀμοιβαιότητι ἀπὸ τοῦ φόρου εἰσοδήματος ἀρνημένων κερδῶν προσερχομένων ἐκ τῶν ναυτιλιακῶν ἐπιχειρήσεων, συνεφώνησαν τὰ ἑξῆς :

Ἀρθρον 1ον.

Ἡ Κυβέρνησις τῶν Κάτω Χωρῶν δηλοῖ ὅτι, συμφώνως πρὸς τοὺς ὀλλανδικούς νόμους τοὺς ἀφορῶντας τὸν φόρον εἰσοδήματος (νόμος τῆς 19 Δεκεμβρίου 1914, Δελτίον τῶν νόμων ἀρ. 563 τὰ ἄρθρα 12, ψήφισα α 16, 17 καὶ 18 τοῦ νόμου τῆς 15ης Ἰουλίου 1929, δελτίον τῶν νόμων ἀρ. 388) δὲν ὑπόκεινται εἰς τὸν φόρον εἰσοδήματος τὰ κέρδη τὰ προσερχόμενα ἐκ ναυτιλιακῶν ἐπιχειρήσεων ἐνεργειῶν εἴτε ὑπὸ προσωπικοῦ διαμένοντος ἐν Ἑλλάδι, εἴτε ὑπὸ ἑταιρείας τῆς ὑποίας ἡ οὐσιαστικὴ διεύθυνσις εὐρίσκειται ἐπὶ τοῦ ἑλληνικοῦ ἐδάφους.

Ἀρθρον 2.

Ἡ Κυβέρνησις τῶν Κάτω Χωρῶν δηλοῖ ὅτι, συμφώνως πρὸς τὸν ὀλλανδικὸν νόμον τὸν ἀφορῶντα τὸν φόρον ἐπὶ τῶν μερισμάτων καὶ τῶν πρισμάτων (νόμος τῆς 11ης Ἰανουαρίου 1918, Δελτίον τῶν νόμων ἀρ. 4) δὲν ὑπόκεινται εἰς τὸν φόρον τὰ κέρδη τὰ προσερχόμενα ἐκ ναυτιλιακῶν ἐπιχειρήσεων ἐνεργειῶν εἴτε ὑπὸ προσωπικοῦ διαμένοντος ἐν Ἑλλάδι, εἴτε ὑπὸ ἑταιρείας τῆς ὑποίας ἡ οὐσιαστικὴ διεύθυνσις εὐρίσκειται ἐπὶ τοῦ ἑλληνικοῦ ἐδάφους. Τοῦτο αὐτὸ ἔσται ἐν ἰσχύϊ ἐν ᾗ περιπτώσει ἡ ὁλοκληρωτικὴ φόρος ἐπιτηδεύματος ἐν ταῖς Κάτω Χώρας.

Ἀρθρον 3.

Συνεπεῖα τῶν διατάξεων τῶν ἀρθρῶν 1 καὶ 2 ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις δηλοῖ ὅτι, συμφώνως πρὸς τὸ ἀρθρον 18, τμήμα 5, παράγραφος 8 τοῦ Κώδικος τοῦ φόρου τῆς καθεστῆς προσόδου (Διάταγμα τῆς 6 Σεπτεμβρίου 1929, δημοσιευθὲν εἰς τὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως τῆς 10 Σεπτεμβρίου 1929 ἀριθ. 341) καὶ τοῦ ἀρθρου 6, παράγραφος 8 τοῦ Κώδικος ἐπὶ τοῦ φόρου ἐπιτηδεύματος (Διάταγμα τῆς 6ης Σεπτεμβρίου 1929, δημοσιευθὲν ἐν τῇ Ἐφημερίδῃ τῆς Κυβερνήσεως τῆς 10ης Σεπτεμβρίου 1929, ἀρ. 342) τὰ πρόσωπα τὰ διαμένοντα ἐν ταῖς Κάτω Χώρας καὶ αἱ ἑταιρεῖαι τῶν ὀπίων ἡ οὐσιαστικὴ διεύθυνσις εὐρίσκειται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τῶν Κάτω Χωρῶν θὰ εἰσιν ἀπληγαγμένοι τῆς ὑποχρέσεως νὰ καταβάλλωσι φόρον ἐπὶ τῶν κερδῶν τῶν προσερχομένων ἐκ πλοίων προσεγγιζόντων εἰς ἑλληνικὰς ἡμέρας, ὡς καὶ φόρον ἐπιτηδεύματος.

ὁποιοῦσιν ἐν Ἀθήναις τὴν 5ην Δεκεμβρίου 1930, περὶ ἀμοιβαίας ἀπὸ ἀλλοτρίων ἀπὸ τοῦ φόρου ἐπὶ τοῦ εἰσοδήματος τῶν κερδῶν τῶν προσερχομένων ἐκ τῶν ναυτιλιακῶν ἐπιχειρήσεων, ἡς τὸ καίμενον ἔπεται ἐν Γαλλικῷ πρωτοτύπῳ καὶ Ἑλληνικῇ μεταφράσει, ἔχει πλήρη καὶ νόμιμον ἰσχύν.
Ἡ ἰσχὺς τοῦ παρόντος νόμου ἄρχεται ἀπὸ τῆς δημοσίευσός του εἰς τὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως.

ACCORD

entre la Grèce et les Pays-Bas en vue d'exempter réciproquement de l'impôt sur le revenu certains bénéfices provenant des entreprises de navigation maritime.

Le Gouvernement Hellénique et le Gouvernement Royal des Pays-Bas, désireux de conclure un accord en vue d'exempter réciproquement de l'impôt sur le revenu certains bénéfices provenant des entreprises de navigation maritime, sont convenus des dispositions suivantes :

Article 1.

Le Gouvernement Royal des Pays-Bas déclare qu'en vertu des lois néerlandaises concernant l'impôt sur le revenu (loi du 19 décembre 1914, Bulletin des lois N. 563, les articles 12, littéra a, 16, 17 et 18 de la loi du 15 juillet 1929, Bulletin des lois N. 388) ne sont pas passibles de l'impôt les bénéfices provenant d'entreprises de navigation maritime exercées soit par une personne résidant en Grèce, soit par une société, dont la direction effective se trouve sur le territoire hellénique.

Article 2.

Le Gouvernement Royal des Pays-Bas déclare qu'en vertu de la loi néerlandaise concernant l'impôt sur les dividendes et les tantièmes (loi du 11 janvier 1918, Bulletin des lois N. 4) ne sont pas passibles de l'impôt les bénéfices provenant d'entreprises de navigation maritime exercées soit par une personne résidant en Grèce, soit par une société, dont la direction effective se trouve sur le territoire hellénique. Il en serait de même au cas où l'impôt sur la patente venait à être institué aux Pays-Bas.

Article 3.

En vue des dispositions dans les articles 1 et 2, le Gouvernement Hellénique déclare qu'en vertu de l'article 18, section 5, par. 8 du Code de l'impôt sur le revenu net (Décret du 6 Septembre 1929, publié au journal officiel du 10 Septembre 1929 N. 341) et de l'article 6, par. 8 du Code sur l'impôt de la patente (Décret du 6 Septembre 1929, publié au journal officiel du 10 Septembre 1929, N. 342), les personnes résidant aux Pays-Bas et les sociétés et institutions dont la direction effective se trouve sur le territoire des Pays-Bas, seront exemptées de l'obligation d'acquitter des impôts sur les bénéfices provenant de navires touchant à des ports helléniques, ainsi que des impôts sur la patente.

"Αρθρον 4.

Αι δυνάμει της συμφωνίας ταύτης πρεσβύται π' αμοιβαίότητι απαλλαγεί οὐδ' εφαρμόζονται ἀπὸ τῆς 1ης Ἰουνίου 1925.

"Αρθρον 5.

Διὰ τῆς ἐκφράσεως «ναυτιλιακὴ ἐπιχείρησις» νοούνται αἱ ἐργασίαι αἱ ἐπιχερούμεναι ὑπὸ ἐφοπλιστοῦ, ἐν τῷ καθερισμῷ δὲ τούτῳ ἡ ἐκφράσις «ἐφοπλιστής» περιλαμβάνει οἰονδήποτε ναυλωτήν.

"Αρθρον 6.

Ἡ παρούσα συμφωνία θέλει τεθῇ ἐν ἐφαρμογῇ ἅμα τῇ δημοσιεύσει ἐν τῇ Ἐφημερίδι τῆς Κυβερνήσεως τοῦ κυροῦντος τὴν παρούσαν συμφωνίαν ἐλληνικοῦ νόμου καὶ δύναται νὰ καταγγελθῇ ὑφ' ἑκάστου τῶν Ὑψηλῶν Συμβαλλομένων Μερῶν ἐν οἰονδήποτε χρόνῳ καὶ μετὰ προειδοποίησιν ἑξ μηνῶν.

Εἰς πίστωσιν τῶν ἀνωτέρω αἱ ὑποσημειούμεναι ὑπεγράψαν τὴν παρούσαν συμφωνίαν καὶ ἔθεσαν τὰς ἐνυπὸν σφραγίδας.

Ἐγένετο εἰς διπλὸν ἐν Ἀθήναις τῇ 5 Δεκεμβρίου τοῦ χ' αἰ. τοῦ ἑνεακιστοῦ αἰῶνος.

(T.E.) A. MIXALAKOΠΟΥΛΟΣ

(T.E.) C. D. Schuller tot Peursum

Article 4.

Les exemptions accordées mutuellement par cet accord seront appliquées à partir du 15 juin 1925.

Article 5.

L'expression «entreprise de navigation maritime» signifie «entreprise d'un armateur de navires», dans cette définition l'expression «armateur de navires» comprend les affrèteurs de toutes sortes.

Article 6.

Le présent accord entrera en vigueur à la date de la publication au journal officiel de la loi hellénique ratifiant le présent accord et peut être dénoncé par chacune des Hautes Parties Contractantes à n'importe quel moment avec un préavis de six mois.

En foi de quoi, les soussignés, dûment autorisés à cet effet, ont signé le présent accord et y ont apposé leurs sceaux.

Fait en double à Athènes le 5 décembre mil neuf cent trente.

A. Michalakopoulos

C. D. Schuller tot Peursum.

«Περὶ κυρώσεως τῆς μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Οὐγγαρίας ὑπογραφείσης ἐν Ἀθήναις τῇ 3ῃ Ἰουνίου 1930 Ἐμπορικῆς Συμβάσεως, ὡς καὶ τῆς ταυτοχρόνως ὑπογραφείσης Συμφωνίας περὶ σιδηροδρομικῶν μεταφορῶν».

"Αρθρον μόνον.

1. Ἡ μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Οὐγγαρίας συνυπογραφεῖσα καὶ ἐν Ἀθήναις ὑπογραφεῖσα τῇ 3ῃ Ἰουνίου 1930 Ἐμπορικὴ Σύμβασις μετὰ δύο πινάκων καὶ τελικοῦ πρωτοκόλλου, ἥς τὸ κείμενον ἔπεται ἐν γαλλικῷ πρωτοτύπῳ καὶ ἐλληνικῇ μεταφράσει, ἔχει πλήρη καὶ νόμιμον ἰσχύν.

2. Ἡ ταυτοχρόνως ἐν Ἀθήναις ὑπογραφεῖσα μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Οὐγγαρίας Συμφωνία περὶ σιδηροδρομικῶν μεταφορῶν μετὰ τελικοῦ πρωτοκόλλου, ἥς τὸ κείμενον ἔπεται ἐν γαλλικῷ πρωτοτύπῳ καὶ ἐλληνικῇ μεταφράσει, ἔχει πλήρη καὶ νόμιμον ἰσχύν.

ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΣΥΜΒΑΣΙΣ

μεταξὺ

Ἑλλάδος καὶ Οὐγγαρίας

Ὁ Πρόεδρος τῆς Ἑλληνικῆς Δημοκρατίας καὶ ἡ Αὐτοῦ Γαληνοτάτη Ὑψηλότης ὁ Ἀντιβασιλεὺς τοῦ Βασιλείου τῆς Οὐγγαρίας, ἐπιθυμοῦντες νὰ προαγάγῃσι τὰς οἰκονομικὰς σχέσεις μεταξὺ τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Οὐγγαρίας, ἀπεφάσισαν νὰ συνάψωσιν ἐμπορικὴν σύμβασιν καὶ διώρισαν πρὸς τοῦτο ὡς πληρεξουσίου αὐτῶν:

Ὁ Πρόεδρος τῆς Ἑλληνικῆς Δημοκρατίας: τὸν κ. Βύρωνα Καραπαναγιώτην, Ὑπουργὸν τῶν Ἐξωτερικῶν Προσφωνῶν. Ἡ Αὐτοῦ Γαληνοτάτη Ὑψηλότης ὁ Ἀντιβασιλεὺς τοῦ Βασιλείου τῆς Οὐγγαρίας: τὸν κ. Ἀλέξανδρον δὲ Μολδοβάνη δὲ Ρέττεγκ, ἑκτακτὸν ἀπεσταλμένον καὶ πληρεξούσιον Ὑπουργὸν τοῦ Βασιλείου τῆς Οὐγγαρίας, οἵτινες, δεόντως ἐξουσιοδοτημένοι πρὸς τοῦτο, συνεφώνησαν ἐπὶ τῶν ἐξῆς διατάξεων:

"Αρθρον 1.

Οἱ ὑπήκοοι ἑκατέρου τῶν Συμβαλλομένων Μερῶν θὰ τυγχάνωσιν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τοῦ ἐτέρου Μέρους, ἀπὸ πάσης ἀποψέως καὶ ἰδίως ὅσον ἀφορᾷ τὴν μετάβασιν καὶ τὴν διαμονήν, τὴν ἐγκατάστασιν καὶ τὴν ἐξάσκησιν τεχνῶν ἢ ἐπαγγελμάτων, ἐμπυρίου, βιομηχανίας καὶ ναυτιλίας, τοῦ δικαιοῦματος ν' ἀποκτιῶσι καὶ κατέχωσι κινητὰ καὶ ἀκίνητα καὶ νὰ διαθέτωσι ταῦτα, καθὼς καὶ ὅσον ἀφορᾷ τὴν νομικὴν αὐτῶν κατάστασιν, τὰ δικαιώματα καὶ συμφέροντά των τοῦλάχιστον τῆς αὐτῆς εὐνοϊκῆς μεταχειρίσεως, ἥς καὶ αἱ ὑπήκοοι τοῦ μᾶλλον εὐνοουμένου Κράτους.

Θὰ εἶναι ἐλεύθεροι νὰ κανονίζωσι τὰς ὑποθέσεις των ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τοῦ ἄλλου Μέρους, εἴτε προσωπικῶς εἴτε διὰ τρίτου τῆς ἐκλογῆς των, χωρὶς ἐν τούτῳ νὰ ὑπόκεινται εἰς ἄλλους περιορισμοὺς πλὴν τῶν προβλεπόμενων ὑπὸ τοῦ κοινοῦ δικαίου τοῦ ἐν ἰσχύϊ ἐπὶ τοῦ εἰρημένου ἐδάφους. Θὰ ἔχωσι τὸ δικαίωμα, συμμορφούμεναι πρὸς τοὺς νόμους τοῦ Κράτους, νὰ παρίστανται ἐπὶ δικαστηρίου καὶ ἀναφέρονται ἐλευθέρως εἰς πάσας τὰς ἀρχάς.

Δὲν θὰ πληρώνωσιν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τοῦ ἐτέρου Μέρους οὔτε διὰ τὸ ἄτομὸν των οὔτε διὰ τὴν ἐξάσκησιν τῆς τέχνης ἢ τοῦ ἐπαγγέλματός των, τοῦ ἐμπορίου των, τῆς βιομηχανίας των, οὔτε δι' ὅ,τι ἀφορᾷ τὰ κινητὰ καὶ ἀκίνητα αὐτῶν, οὐδένα φόρον, τέλη ἢ δικαιώματα οἰκισθῆναι φύσεως, ἄλλους ἢ ἀνωτέρους τῶν εἰσπραττομένων νῦν ἢ ἐν τῷ μέλλοντι παρὰ τῶν ἰδίων ὑπηκόων ἢ παρὰ τῶν ὑπηκόων τοῦ μᾶλλον εὐνοουμένου Κράτους.

Αἱ προηγούμεναι διατάξεις δὲν εφαρμόζονται εἰς ἐπαγγέλματα τῶν ὑποίων ἢ ἐξάσκησις ἐπιφυλάσσεται, δυνάμει τῶν νόμων τοῦ ἐνὸς τῶν συμβαλλομένων Μερῶν, εἰς τοὺς ὑπηκόους τοῦ Μέρους τούτου.

"Αρθρον 2.

Τὰ ἄτομα ἢ αἱ ἐταιρεῖαι, ὑπήκοοι ἑκατέρου τῶν συμβαλλομένων Μερῶν, δὲν θὰ ὑπόκεινται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τοῦ ἐτέρου εἰς ἀπαλλοτριώσιν τῶν κτημάτων αὐτῶν, οὔτε θὰ στερεῶνται, ἔστω καὶ προσωρινῶς, τῆς ἐπικαρπίας τῆς περιουσίας των ἢ μόνον λόγῳ δημοσίας ἀφελείας ἢ γενικοῦ συμφέροντος καὶ ἐν ᾧ μέτρῳ εφαρμόζεται τοῦτο ὑπὸ τὰς αὐτὰς συνθήκας εἰς τοὺς ἰθαγενεῖς. Αἱ ἀποζημιώσεις, ἂς θὰ συνεπείγοντο τὰ μέτρα ταῦτα, θὰ παραχωροῦνται ὑφ' οὗς ὅρους προβλέπονται καὶ πρὸς ὄφελος τῶν ἰθαγενῶν.

"Αρθρον 3.

Οἱ ὑπήκοοι ἑκατέρου τῶν συμβαλλομένων Μερῶν θὰ ἀπαλλάσσονται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τοῦ ἐτέρου Μέρους πάσης

CONVENTION DE COMMERCE

Entre

la Grèce et la Hongrie.

Le Président de la République Hellénique et Son Altesse Sérénissime le régent du Royaume de Hongrie, désireux de favoriser les relations économiques entre la Grèce et la Hongrie ont résolu de conclure une convention de commerce et ont nommé à cet effet pour leurs plénipotentiaires respectifs, savoir:

Le Président de la République Hellénique:

Monsieur Byron Carapanayiotis, Ministre des Affaires Étrangères a.i.

Son Altesse Sérénissime le régent du Royaume de Hongrie:

Monsieur Alexandre de Moldovanyi de Retteg, Envoyé Extraordinaire et Ministre Plénipotentiaire du Royaume des Hongrie,

lesquels, dûment autorisés à cet effet, sont convenus des dispositions suivantes:

Article 1.

Les ressortissants de chacune des Parties contractantes seront traités, sur le territoire de l'autre Partie, sous tous les rapports et notamment en ce qui concerne l'accès et le séjour, l'établissement et l'exercice de métiers ou professions, du commerce, de l'industrie et de la navigation, le droit d'acquérir et de posséder des biens mobiliers et immobiliers et d'en disposer ainsi qu'en ce qui concerne leur situation juridique, leurs droits et leurs intérêts, au moins aussi avantageusement que les ressortissants de la nation la plus favorisée.

Ils seront libres de régler leurs affaires sur le territoire de l'autre Partie, soit personnellement, soit par un intermédiaire de leur propre choix, sans être soumis à cet égard à d'autres restrictions que celles prévues par les dispositions de droit commun en vigueur sur le dit territoire. Ils auront, en se conformant aux lois du pays, le droit d'ester en justice et libre accès auprès de toutes les autorités.

Ils n'auront à payer sur le territoire de l'autre Partie, ni pour leur personne, ni pour l'exercice de leurs métiers ou professions, de leur commerce, de leur industrie, ni encore en ce qui concerne leurs biens mobiliers et immobiliers, aucuns impôts taxes ou droits d'aucune sorte, autres ou plus élevés que ceux qui sont ou seront perçus sur les propres nationaux ou sur les ressortissants de la nation la plus favorisée.

Les dispositions précédentes ne s'appliquent pas aux professions dont l'exercice est, en vertu des lois de l'une des Parties contractantes, réservé aux ressortissants de cette Partie.

Article 2.

Les personnes ou les sociétés, ressortissant à chacune des Parties contractantes, ne pourront, sur le territoire de l'autre, être expropriées de leurs biens, ni privées, même temporairement, de la jouissance de leurs biens, que pour cause d'utilité publique ou d'intérêt général, et dans la mesure applicable dans les mêmes conditions aux nationaux. Les indemnités, auxquelles ces mesures donneraient lieu, seront accordées dans les conditions prévues au profit des nationaux.

Article 3.

Les ressortissants de chacune des Parties contractantes seront exempts sur le territoire de l'autre Par-

υποχρεωτικής στρατιωτικής υπηρεσίας και παντός τέλους ή εισφορής επιβαλλομένης ως αντιζηλωμα της ειρημένης υπηρεσίας.

Όσον αφορά άλλας παροχάς και επιτάξεις δια τας ανάγκες της ενόπλου δυνάμεως, καθώς και τας αναγκαστικά δάνεια και εισφοράς, επιβαλλόμενα συνεπεία εξαιρετικών περιστάσεων, εν ούδεμιά περίπτωση θα τυγχάνωσιν ήττον ευνοϊκής μεταχειρίσεως της παρεχόμενης εις τούς υπαχόντες του μάλλον ευνοουμένου Κράτους.

Άρθρον 4.

Αί ανώνυμοι και άλλαι έμπορικαί, βιομηχανικαί, γεωργικαί και οικονομικαί εταιρείαι, περιλαμβανόμεναι και των άτυποποιών εταιρειών και των άπρακτικόν, ή έδρεύουσιν επί του εδάφους του ενός των συμβαλλόμενων Μερών και νομίμως αυτόθι συνεστημέναι, ή άναγνωρίζονται και επί του εδάφους του άλλου Μέρους ως νομίμως υφιστάμεναι και ή έποικύωσιν ιδίαι του δικαιώματος να περιστασάν επί δικαστηρίου υποβληθόμεναι εις τούς νόμους και τας σχετικὰς διατάξεις εν ισχύι επί του εδάφους του άλλου τούτου Μέρους.

Η παρὰδοχή επί του εδάφους του ενός των συμβαλλόμενων Μερών των ειρημένων εταιρειών, των νομίμως συνεστημένων επί του εδάφους του άλλου Μέρους, θα κανονίζεται υπό των νόμων και διατάξεων εν ισχύι εν τῷ οικείῳ Κράτει. Αί εταιρείαι αὗται, ἅπασι γενόμενοι δεκταί, ή άπολύωσιν επί του εδάφους του άλλου Μέρους, από πάσης απόψεως, της ρήτρας του μάλλον ευνοουμένου έθνους.

Άρθρον 5.

Αί διατάξεις των προηγούμενων άρθρων ούδεμῶς θα θίγωσι τούς νόμους, διατάγματα και ειδικὰς διατάξεις αστυνομικὰς και γενικὰς ασφαλείας, ήτινες εἶναι ή θα τεθῶν εν ισχύι εις τὰ εδάφη των συμβαλλόμενων Μερών και εφαρμόζονται γενικῶς εις ἅπαντας τούς ξένους.

Οί υπήκοοι της μίης των δύο χωρῶν δέν θα υπόκεινται δια την διαμονήν των επί του εδάφους της άλλης χώρας εις ούδέν τέλος. Έν ή περιπτώσει ή μία των δύο χωρῶν θα εισέπραττε παρόμοια τέλη, θα δικαιούται και ή άλλη χώρα να εισπράττη αὐτά κατά τρόπον ἀνάλογον.

Άρθρον 6.

Τὰ φυσικά ή κατεργασμένα προϊόντα τὰ καταγόμενα και προερχόμενα εν του τελωνειακού εδάφους της Ελλάδος ή άπολύωσι κατά την εισαγωγήν των εις τὸ τελωνειακόν έδαφος της Ούγγαρίας των ευνοικωτέρων δασμῶν, των παρὰχωρηθέντων ή παρὰχωρηθησάμενων εις πᾶσαν τρίτην Δύναμιν, δυνάμει δασμολογικῶν μέτρων ή έμπορικῶν συμβάσεων, τῶσον ὅσον ἀφορᾷ τούς εισαγωγικούς δασμούς, ὅσον και οἰουσδήποτε συντελεστάς, πρόσθετα τέλη ή αὐξήσεις αὐτῶν.

Άρθρον 7.

Μη Ουγομένων των διατάξεων του άρθρου 6, τὰ φυσικά ή κατεργασμένα προϊόντα τὰ καταγόμενα ή προερχόμενα εκ του τελωνειακού εδάφους της Ελλάδος και άπαιριθμούμενα εις τὸν πίνακα Α' ή άπολύωσι κατά την εισαγωγήν των εις τὸ τελωνειακόν έδαφος της Ούγγαρίας των εν τῷ εἰρημένῳ πίνακι σημειούμενων δασμῶν.

Άρθρον 8.

Τὰ φυσικά ή κατεργασμένα προϊόντα τὰ καταγόμενα και προερχόμενα εκ του τελωνειακού εδάφους της Ούγγαρίας ή άπολύωσι κατά την εισαγωγήν των εις τὸ τελωνειακόν έδαφος της Ελλάδος των ευνοικωτέρων δασμῶν, ὡς αὕτη παρὰχωρεῖ ή θα ήδύνατο να παρὰχωρήσῃ εις πᾶσαν

tie de tout service militaire obligatoire et de toute taxe ou contribution remplaçant le dit service.

En ce qui concerne d'autres prestations et réquisitions pour les besoins de la force armée, ainsi que tous emprunts et contributions forcées, imposés par suite de circonstances exceptionnelles, ils ne seront, sous aucun rapport, ni en temps de paix ni en temps de guerre, traités moins avantageusement que les ressortissants de la nation la plus favorisée.

Article 4.

Les sociétés anonymes et autres sociétés commerciales, industrielles, agricoles et financières, y compris les compagnies de navigation et les sociétés d'assurances qui ont leur siège sur le territoire de l'une des Parties contractantes et y sont légalement constituées, seront également reconnues sur le territoire de l'autre Partie comme possédant une existence légale et y jouiront notamment du droit d'ester en justice, en se soumettant aux lois et ordonnances relatives en vigueur sur le territoire de cette autre Partie.

L'admission, sur le territoire de l'une des Parties contractantes, des sociétés énoncées ci-dessus légalement constituées sur le territoire de l'autre Partie sera réglée par les lois et ordonnances en vigueur de l'Etat respectif. Ces sociétés une fois admises jouiront sur le territoire de l'autre Partie, à tous égards du traitement de la nation la plus favorisée.

Article 5.

Les dispositions des articles précédents ne doivent point porter préjudice aux lois, ordonnances et prescriptions spéciales en matière de police et de sûreté générale qui sont ou seront en vigueur dans les territoires des Parties contractantes et applicables à tous les étrangers en général.

Les ressortissants de l'un des deux Pays ne seront assujettis à titre de leur séjour dans le territoire de l'autre pays à aucune taxe. Dans le cas où l'un des deux pays percevrait de telles taxes l'autre pays aura le droit de les percevoir à son tour de manière analogue.

Article 6.

Les produits naturels ou fabriqués originaux et en provenance du territoire douanier de la Grèce seront admis à leur importation sur le territoire douanier de la Hongrie au bénéfice du tarif le plus favorable accordé ou qui pourrait être accordé à toute Puissance tierce en vertu de mesures tarifaires ou de conventions commerciales tant en ce qui concerne les droits à l'importation que tous coefficients, surtaxes ou majorations dont ces droits sont ou pourraient être l'objet.

Article 7.

Sans préjudice des dispositions de l'article 6, les produits naturels ou fabriqués originaux et en provenance du territoire douanier de la Grèce énumérés à la liste A bénéficieront à leur importation sur le territoire douanier de la Hongrie des tarifs indiqués à la dite liste.

Article 8.

Les produits naturels ou fabriqués, originaux et en provenance du territoire douanier de la Hongrie bénéficieront à leur importation sur le territoire douanier de la Grèce du tarif le plus favorable que celle-ci accorde ou pourrait accorder à toute Puissance tierce.

τρίτην Δύναμιν δυνάμει δασμολογικῶν μέτρων ή έμπορικῶν, συμβάσεων, τῶσον ὅσον ἀφορᾷ τούς εισαγωγικούς δασμούς ὅσον και οἰουσδήποτε συντελεστάς, πρόσθετα τέλη ή αὐξήσεις αὐτῶν.

Άρθρον 9.

Μη Ουγομένων των διατάξεων του άρθρου 8, τὰ φυσικά ή κατεργασμένα προϊόντα τὰ καταγόμενα ή προερχόμενα εκ του τελωνειακού εδάφους της Ούγγαρίας και άπαιριθμούμενα εις τὸν πίνακα Β' ή άπολύωσι κατά την εισαγωγήν των εις τὸ τελωνειακόν έδαφος της Ελλάδος των εν τῷ εἰρημένῳ πίνακι σημειούμενων δασμῶν.

Άρθρον 10.

Η εξαγωγή των προϊόντων του ενός των συμβαλλόμενων Μερών, των προοριζόμενων δια τὸ έδαφος του άλλου Μέρους, δέν θα υποβάλλεται εις δικαώματα ή τέλη οἰουσδήποτε φύσεως, άλλα ή ανώτερα των εισπραττομένων κατά την εξαγωγήν ὁμοειδῶν προϊόντων προωρισμένων δια τὸ έδαφος του μάλλον ευνοουμένου κράτους.

Άρθρον 11.

Τὰ συμβαλλόμενα Μέρη έγγυῶνται ἀμοιβαίως ἀλλήλοις την ρήτραν του μάλλον ευνοουμένου κράτους ὅσον ἀφορᾷ την εκπλήρωσιν των τελωνειακῶν διατυπώσεων των σχετικῶν πρὸς την διαμετακόμισιν, την έναποθήκευσιν, την επαν-εξαγωγήν, την μεταφόρτωσιν των έμπορευμάτων και πᾶσαν ἄλλην ἐνέργειαν εις ήν υποβάλλονται τὰ εισαγόμενα, εξαγόμενα ή διαμετακομιζόμενα έμπορεύματα, καθώς και ὅσον ἀφορᾷ τὰ τέλη τὰ σχετικὰ πρὸς τούς διαφόρους τούτους χειρισμούς.

Άρθρον 12.

Έννοεῖται ὅτι τὰ προϊόντα του εδάφους και της βιομηχανίας της Ελλάδος, δέν θα υπόκεινται κατά την εισαγωγήν των εις την Ούγγριν, και τὰ προϊόντα του εδάφους και της βιομηχανίας της Ούγγαρίας δέν θα υπόκεινται κατά την εισαγωγήν των εις την Ελλάδα εις ούδέν πρόσθετον τέλος, περιλαμβανομένου και του δημοσίου φόρου, ανώτερον του εισπραττομένου επί των προϊόντων του μάλλον ευνοουμένου κράτους.

Άρθρον 13.

Τὰ προϊόντα του εδάφους και της βιομηχανίας εκάτερου των συμβαλλόμενων Μερών δέν θα πλήττονται επί του εδάφους του άλλου επί τη παραγωγή, ή παρασκευῇ, ή κατεργασία, ή πωλήσει, ή κυκλοφορίᾳ, ή καταναλώσει αὐτῶν κλπ. υπό έσωτερικῶν τελῶν άλλων ή ανωτέρων των επιβαλλόμενων εις τὰ ὁμοειδή ἔθνικὰ προϊόντα ή τὰ του μάλλον ευνοουμένου κράτους.

Άρθρον 14.

Τὰ συμβαλλόμενα Μέρη ἀναλαμβάνουν την υποχρέωσιν να εφαρμόζωσιν εις τὰς ἀμοιβαίας αὐτῶν σχέσεις, ὅσον ἀφορᾷ τούς περιοδεύοντας έμπορικούς πράκτορας και τὸ καθεστὼς των εισαγομένων και επανεξαγομένων ὡς δειγμάτων ή προτύπων έμπορευμάτων, τὰς διατάξεις του άρθρου 10 της Διεθνούς Συμβάσεως δια την άπλοποίησιν των τελωνειακῶν διατυπώσεων, της υπογραφείσης εν Γενεύη την 3 Νοεμβρίου 1923.

Η προθεσμία της επανεξαγωγῆς των δειγμάτων ή προτύπων ὁρίζεται εις 6 μήνας.

Άρθρον 15.

Τὰ συμβαλλόμενα Μέρη ἀναλαμβάνουσι την υποχρέωσιν να άποφύγωσιν, ὅπως παρρημποδίζωσι τὸ ἀμοιβαίον

en vertu de mesures tarifaires ou de convention commerciales, tant en ce qui concerne les droits à l'importation que tous coefficients, surtaxes ou majorations dont ces droits sont ou pourraient être l'objet.

Article 9.

Sans préjudice des dispositions de l'article 8, les produits naturels ou fabriqués originaux et en provenances du territoire douanier de la Hongrie énumérés à la liste B bénéficieront, à leur importation sur le territoire douanier de la Grèce des tarifs indiqués à la dite liste.

Article 10.

L'exportation de produits de l'une des Parties contractantes à destination du territoire de l'autre Partie ne sera pas assujettie à des droits ou taxes d'aucune sorte autres ou plus élevés que ceux qui sont perçus à l'exportation de produits similaires à destination du territoire de la nation la plus favorisée.

Article 11.

Les Parties contractantes se garantissent réciproquement le traitement de la nation la plus favorisée en ce qui concerne l'accomplissement des formalités de douane relatives au transit, à l'entreposage, à la réexportation, au transbordement des marchandises et à toutes autres opérations que subissent les marchandises importées, exportées, ou en transit, ainsi qu'en ce qui concerne les taxes afférentes à ces diverses manutentions.

Article 12.

Il est entendu que les produits du sol et de l'industrie de la Grèce ne pourront être soumis à leur importation en Hongrie, et les produits du sol et de l'industrie de la Hongrie ne pourront être soumis à leur importation en Grèce à des surtaxes quelles qu'elles soient, y compris les droits d'octroi, supérieures à celles perçues sur les produits de la nation la plus favorisée.

Article 13.

Les produits du sol et de l'industrie de chacune des Parties contractantes ne seront pas frappés sur le territoire de l'autre, à l'occasion de leur production, de leur préparation, de leur manutention, de leur vente, de leur circulation, de leur consommation etc. de taxes intérieures autres ou plus élevées que celles dont sont frappés les produits similaires nationaux ou ceux de la nation la plus favorisée.

Article 14.

Les Parties contractantes s'engagent à appliquer dans leurs relations réciproques, en ce qui concerne le traitement des voyageurs de commerce et le régime des marchandises importées et réexportées comme échantillons ou modèles, les dispositions de l'article 10 de la Convention Internationale pour la simplification des formalités douanières, signée à Genève le 3 novembre 1923.

Le délai de réexportation des échantillons ou modèles est fixé à 6 mois.

Article 15.

Les Parties contractantes s'engagent à éviter d'entraver le commerce réciproque des deux pays par

ἐμπόριον τῶν δύο χωρῶν δι' ἀπαγορεύσεων ἢ περιορισμῶν τῆς εἰσγωγῆς, ἐξαγωγῆς ἢ διαμετακομίσεως.

Ἐξαιρέσεις τοῦ κανόνος τούτου, ἐπ' ὅσον ἐφαρμόζονται εἰς πάσας τὰς χώρας ἢ εἰς τὰς χώρας τὰς εὐρισκομένης ὑπὸ τῆς αὐτῆς συνθήκης, ἐπιτρέπονται μόνον εἰς τὰς ἀκολουθοῦσας περιπτώσεις :

α') Διὰ λόγους ἀσφαλείας τοῦ Κράτους ἢ δημοσίας ἀσφαλείας.

β') Διὰ λόγους υγιονομικῆς ἢ κτηνιατρικῆς ἀστυνόμεας καὶ πρὸς προστασίαν τῶν ζώων καὶ φυτῶν κατὰ τῶν ἀσθενειῶν, τῶν ἐντόμων καὶ τῶν παρασίτων παντὸς εἶδους.

γ') Διὰ τὰς πολεμικὰς προμηθείας εἰς ἐξαιρετικὰς περιστάσεις.

δ') Διὰ τὴν ἐξάσκησιν τῶν ὑφισταμένων μονοπωλίων τοῦ Κράτους ἢ τῶν δυναμένων νὰ δημιουργηθῶσιν ἐν τῷ μέλλοντι.

ε') Πρὸς τὸν σκοπὸν νὰ καθίσταται δυνατὴ ἡ ἐπέκτασις εἰς τὰ ξένα ἐμπορεύματα τῶν ἀπαγορεύσεων καὶ περιορισμῶν τῶν ὀρισμένων ἢ δυναμένων νὰ ὀρισθῶσιν ὑπὸ τῆς ἐσωτερικῆς νομοθεσίας ὅσον ἀφορᾷ τὴν παραγωγὴν, τὸ ἐμπόριον, τὴν μεταφορὰν καὶ τὴν κατανάλωσιν τῶν ὑμεινδῶν ἐγχωρίων ἐμπορευμάτων εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς χώρας.

Ἄρθρον 16.

Τὰ συμβαλλόμενα Μέρη συμφωνοῦσι νὰ συνάψωσιν εἰδικὴν συμφωνίαν ἐν σχέσει πρὸς τὰ σιδηροδρομικὰ ζητήματα, ἥτις θὰ προσαρτηθῇ εἰς τὴν παρούσαν Σύμβασιν.

Ἄρθρον 17.

Κατὰ γενικὸν κανόνα δὲν θὰ ἀπαιτῆται ἡ προσχωρήτῃ πιστοποιητικῷ προελεύσεως κατὰ τὴν εἰσαγωγὴν ὅτι προῶντων τῶν συμβαλλομένων Μερῶν εἰς τὸ ἔδαφος τοῦ ἑτέρου Μέρους.

Ἐν τούτοις, ἂν τὸ ἐν τῶν συμβαλλομένων Μερῶν ὑποβληθῇ τὰ προϊόντα τρίτης χώρας εἰς δασμὸς, ἀνωτέρους τῶν ἐφαρμοζομένων εἰς τὰ αὐτὰ προϊόντα τοῦ ἑτέρου Μέρους, ἢ ἂν ὑποβάλλῃ τὰ προϊόντα τρίτης χώρας εἰς ἀπαγορεύσεις ἢ περιορισμούς εἰσαγωγῆς μὴ ἐφαρμοζομένους εἰς τὰ αὐτὰ προϊόντα τοῦ ἑτέρου Μέρους, ὅθ' ἔχῃ τὴν ἐλευθερίαν, ἂν τοῦτο καταστῇ ἀναγκαστικόν, νὰ ἐξαρθῇ τὴν ἐφαρμογὴν τῶν ἡλαττωμένων εἰσαγωγικῶν δασμῶν ἐπὶ τῶν προϊόντων τῶν προερχομένων ἐκ τοῦ ἑτέρου Μέρους ἢ τὴν ἀποδοχὴν τῆς εἰσαγωγῆς τῶν ἀπὸ τὴν προσχωρήτῃ πιστοποιητικῷ προελεύσεως.

Τὰ συμβαλλόμενα Μέρη ἀναλαμβάνουσι τὴν ὑποχρέωσιν νὰ ἐπικρυπνίσωσιν, ὥστε τὸ ἐμπόριον νὰ μὴ δυσχεραίνεται ὑπὸ διατυπώσεων περιττῶν κατὰ τὴν ἐκδοσὴν τῶν πιστοποιητικῶν προελεύσεως.

Τὰ εἰρημένα πιστοποιητικὰ προελεύσεως θὰ δύνανται νὰ ἐκδίδωνται ὑπὸ τοῦ τελωνειακοῦ γραφείου τοῦ τόπου τῆς ἐξαγωγῆς, εἴτε ἐν τῷ ἐσωτερικῷ εἴτε εἰς τὰ σύνορα, ἢ ὑπὸ τῶν ἀρμοδίων Ἑμπορικῶν καὶ Βιομηχανικῶν Ἐπιμελητηρίων.

Αἱ δύο Κυβερνήσεις θὰ δύνανται νὰ προέρχωνται εἰς συμφωνίας ἵνα ἀνυψώσιν εἰς ἄλλας ἀρχάς, πλὴν τῶν ἄνω μνημονευμένων, ἢ καὶ ἀκόμη εἰς οἰκονομικὰς συνεταιρισμούς ἑκατέρως τῶν χωρῶν, τὸ δικαίωμα νὰ ἐκδίδωσι πιστοποιητικὰ προελεύσεως, ἅτινα θὰ γίνονται ἀπιδεκτά ὑπὸ τῶν τελωνείων τοῦ ἑτέρου Κράτους.

Ἐν ἡ περιπτώσει τὰ πιστοποιητικὰ δὲν θὰ εἶναι ἐκδεδομένα ὑπὸ Κυβερνητικῆς ἀρχῆς δεόντως ἐξουσιοδοτημένης, ἢ Κυβερνήσεως τῆς χώρας τῆς εἰσαγωγῆς θὰ δύνανται νὰ ἀπαιτῆσθαι ὑπὸς ταῦτα θεωρούνται ὑπὸ τῶν ἰδίων αὐτῆς ἀρμοδίων διπλωματικῶν ἢ προξενικῶν ἀρχῶν τοῦ τόπου τῆς ἐξαγωγῆς τῶν ἐμπορευμάτων. Αἱ δύο Κυβερνήσεις συμφωνοῦν, ἐπὶ τῷ ὅρῳ τῆς ἀμοιβαιότητος, νὰ μὴ ἀπαιτῶσι τὴν προ-

des prohibitions ou restrictions d'importation, d'exportation ou de transit.

Des exceptions à cette règle, en tant qu'elles sont applicables à tous les pays ou aux pays se trouvant dans des conditions identiques, ne pourront avoir lieu que dans les cas suivants :

a) Pour des raisons de sûreté d'Etat et de sécurité publique;

b) pour des raisons de police sanitaire et vétérinaires et en vue de protéger les animaux et les plantes contre les maladies, les insectes et les parasites de toute espèce;

c) pour les approvisionnements de guerre dans des circonstances exceptionnelles;

d) pour l'exercice des monopoles d'Etat actuellement en vigueur ou qui pourraient être établis à l'avenir;

e) afin de pouvoir étendre aux marchandises étrangères des prohibitions et restrictions qui sont ou seront éventuellement fixées par la législation intérieure en ce qui concerne la production le commerce, le transport et la consommation des marchandises indigènes similaires à l'intérieur du pays.

Article 16.

Les Parties contractantes sont d'accord de conclure un arrangement spécial concernant les questions ferroviaires et qui sera annexé à la présente Convention.

Article 17.

En règle générale, la production d'un certificat d'origine ne sera pas requise à l'importation des produits des Parties contractantes dans le territoire d'une autre Partie.

Toutefois, si l'une des Parties contractantes soumet les produits d'un tiers pays, à des droits plus élevés que ceux appliqués aux mêmes produits de l'autre Partie, ou, si elle assujettit les produits d'un tiers pays à des prohibitions ou restrictions d'importation non applicables aux mêmes produits de l'autre Partie, elle aura la faculté, si cela est nécessaire, de faire dépendre l'application des droits d'entrée aux produits provenant de l'autre Partie, ou leur admission à l'entrée, de la présentation d'un certificat d'origine.

Les Parties contractantes s'engagent à veiller à ce que le commerce ne soit pas entravé par des formalités superflues lors de la délivrance des certificats d'origine.

Les dits certificats d'origine pourront être délivrés par le bureau de douane du lieu d'expédition soit à l'intérieur soit à la frontière, ou par les Chambres de Commerce et d'Industrie compétentes.

Les deux Gouvernements pourront stipuler des arrangements pour déférer à d'autres autorités que celles susmentionnées ou même à des associations économiques de chacun des deux pays, le droit de délivrer des certificats d'origine à accepter par les douanes de l'autre Etat.

Dans les cas où les certificats ne seront pas délivrés par une autorité gouvernementale dûment autorisée, le Gouvernement du pays importateur pourra exiger qu'ils soient visés par ses propres autorités diplomatiques ou consulaires dans le lieu d'où les marchandises sont expédiées. Les deux Gouvernements sont d'accord, sur la base de la réciprocité,

ξενικὴν θεωρήσιν τῶν πιστοποιητικῶν προελεύσεως τῶν ἐκδεδομένων ὑπὸ τῶν Ἑμπορικῶν καὶ Βιομηχανικῶν Ἐπιμελητηρίων καὶ ν' ἀπαλλάττωσιν τὴν θεωρήσιν ἀπὸ παντὸς δικαιώματος, ἐν ᾗ περιττώσει ᾗθελεν ἀπαιτηθῇ.

Τὰ πιστοποιητικὰ προελεύσεως θὰ συντάσσωνται εἰς τὴν γλῶσσαν τῆς χώρας τῆς ἐξαγωγῆς καὶ θὰ συνοδεύωνται ὑπὸ γαλλικῆς μεταφράσεως καυρωμένης ὑπὸ τῆς ἀρχῆς τῆς ἐκδόσεως τὸ πιστοποιητικὸν προελεύσεως.

Ἄν τὰ προϊόντα τρίτης χώρας εἰσάγονται διὰ τοῦ ἑδάφους τοῦ ἑνὸς τῶν συμβαλλομένων Μερῶν εἰς τὸ ἔδαφος τοῦ ἑτέρου Μέρους, αἱ τελωνειακαὶ ἀρχαὶ τοῦτο θὰ δέχωνται ἐπίσης τὰ πιστοποιητικὰ προελεύσεως τὰ ἐκδιδόμενα κατὰ τοὺς εἰρημένους τύπους ὑπὸ τῶν τελωνειακῶν ἀρχῶν τοῦ ἑτέρου Μέρους, ἀρκεῖ νὰ συνάγεται ἐξ αὐτῶν τοῦ πιστοποιητικοῦ ὅτι τὰ προϊόντα παρέμειναν διαρκῶς ὑπὸ τὴν ἐπίβλεψιν τοῦ Τελωνείου.

Τὰ ταχυδρομικὰ δέματα θὰ ἀπαλλάσσωνται τοῦ πιστοποιητικοῦ προελεύσεως.

Ἄρθρον 18.

Τὰ πλοῖα ἑκατέρου τῶν συμβαλλομένων Μερῶν θ' ἀπολαύσιν εἰς τὰ ὕδατα, τὰς πλωτὰς ὁδοὺς καὶ τοὺς λιμένας τοῦ ἑτέρου, ἀμοιβαίως καὶ ἀπὸ πάσης ἀπόψεως, τῆς ρήτηρας τοῦ μᾶλλον εὐνοουμένου Κράτους.

Ἄρθρον 19.

Τὰ συμβαλλόμενα Μέρη παρέχουσιν ἀμοιβαίως ἀλλήλοις τὸ δικαίωμα νὰ διατηρῶσι γενικὸς προξένους, προξένους καὶ υποπροξένους εἰς ὅλους τοὺς λιμένας καὶ τοὺς ἐμπορικὸς τόπους τοῦ ἑτέρου Μέρους, ἐνθα τὸ δικαίωμα διορισμοῦ προξενικῶν ὑπάλληλων παρεχωρήθῃ εἰς τρίτην Δύναμιν.

Οἱ προξενικοὶ ὑπάλληλοι, οἱ διοριζόμενοι ὑπὸ τοῦ ἑνὸς τῶν συμβαλλομένων Μερῶν, θ' ἀπολαύσιν, μετὰ τὴν ἐκδοσὴν τῶν ἐκτελεστηρίων τῶν, ἐπὶ τοῦ ἑδάφους τοῦ ἑτέρου Μέρους, ὑπὸ τὸν ὅρον τῆς ἀμοιβαιότητος, τῶν προνομίων, δικαιωμάτων καὶ ἀτελειῶν, ὧν ἀπολαύουσιν ἢ δύνανται νὰ ἀπολαύσωσιν ἐν τῷ μέλλοντι οἱ προξενικοὶ ὑπάλληλοι τοῦ αὐτοῦ βαθμοῦ καὶ τῆς αὐτῆς κατηγορίας τρίτης Δυνάμεως.

Ἄρθρον 20.

Ὑπὸ τὴν ἐπιφύλαξιν τῶν εἰδικῶν διατάξεων τῆς παρούσης Συμβάσεως τὰ συμβαλλόμενα Μέρη ἐγγυῶνται ἀμοιβαίως ἀλλήλοις, διὰ πᾶν ὅ,τι ἀφορᾷ τὰς διαφόρους διατυπώσεις, διοικητικὰς ἢ ἄλλας, τὰς καθισταμένας ἀναγκαίας διὰ τὴν ἐφαρμογὴν τῶν διατάξεων τῆς παρούσης Συμβάσεως, τὴν ρήτηραν τοῦ μᾶλλον εὐνοουμένου Κράτους.

Ἄρθρον 21.

Αἱ διατάξεις τῆς παρούσης Συμβάσεως αἱ σχετικαὶ πρὸς τὴν ρήτηραν τοῦ μᾶλλον εὐνοουμένου Κράτους δὲν ἐφαρμόζονται ὅσον ἀφορᾷ :

1) Τὰς εὐνοίας τὰς παραχωρημένας ἢ τὰς δυνατὸν νὰ παραχωρηθῶσιν εἰς ἕνα κράτη πρὸς διευκόλυνσιν τῆς τοπικῆς παραμεθορίου ἐπικοινωνίας ἐντὸς ζώνης τὸ πολὺ 15 χιλιομέτρων.

2) Τὰ πλεονεκτήματα τὰ ἀπορρέοντα ἢ τὰ δυνάμενα ν' ἀπορρεύσων ἐκ τελωνειακῆς ἐνώσεως.

Ἄρθρον 22.

Αἱ διαφωναίαι αἱ δυνάμεναι νὰ ἐγερθῶσι μετὰ τῶν συμβαλλομένων Μερῶν, σχετικῶς πρὸς τὴν ἐρμηνείαν τῆς παρούσης Συμβάσεως, καὶ αἵτινες δὲν θὰ καθίστατο δυνατόν νὰ διευθετηθῶσι διὰ τῆς διπλωματικῆς ὁδοῦ, θὰ ὑποβάλλωνται, κατ' αἵτησιν τοῦ ἐπισπεύδοντος Μέρους, εἰς τὸ Δικαστῆριον Διεθνούς Δικαιοσύνης ὑπὸ τοὺς ὅρους καὶ τὴν διαδικασίαν τοὺς προβλεπομένους ὑπὸ τοῦ Καταστατικοῦ αὐτοῦ.

de ne pas exiger le visa consulaire pour les certificats d'origine délivrés par les Chambres de Commerce et d'Industrie et d'exempter le visa de tout droit dans le cas où il serait exigé.

Les certificats d'origine seront rédigés dans la langue du pays exportateur et munis d'une traduction française certifiée par l'autorité qui aura délivré le certificat d'origine.

Si les produits d'un tiers pays sont importés, à travers le territoire de l'une des Parties contractantes, dans les territoires de l'autre Partie, les autorités douanières de celle-ci admettront aussi les certificats d'origine dans les formes susdites par les autorités douanières de l'autre Partie, pourvu qu'il résulte des certificats mêmes que les produits sont toujours demeurés sous la surveillance de la douane.

Les colis postaux seront dispensés du certificat d'origine.

Article 18.

Les navires et bateaux de chacune des Parties contractantes jouiront, dans les eaux, voies navigables et ports de l'autre réciproquement et sous tous les rapports du traitement de la nation la plus favorisée.

Article 19.

Les Parties contractantes s'accordent réciproquement la faculté d'entretenir des consuls généraux, consuls et vice-consuls dans tous les ports et places commerciales de l'autre Partie, où le droit de nommer des fonctionnaires a été accordé à une tierce Puissance.

Les fonctionnaires consulaires nommés par l'une des Parties contractantes, bénéficieront, après avoir obtenu l'exequatur, sur le territoire de l'autre Partie, sous réserve de réciprocité, des privilèges, droits et immunités dont jouissent ou pourront jouir par la suite les fonctionnaires consulaires du même grade et de la même catégorie d'une tierce Puissance.

Article 20.

Sous réserve des dispositions spéciales de la présente Convention, les Parties contractantes se garantissent réciproquement, en tout ce qui concerne les diverses formalités, administratives ou autres, rendues nécessaires pour l'application des dispositions de la présente Convention, le traitement de la nation la plus favorisée.

Article 21.

Les dispositions de la présente Convention relatives au traitement de la nation la plus favorisée, ne pourront être invoquées en ce qui concerne :

1) Les faveurs accordées ou qui pourraient être accordées par la suite à des Etats limitrophes, en vue de faciliter le trafic frontière local, dans une zone qui ne peut excéder 15 km.

2) Les avantages résultant ou pouvant résulter d'une union douanière.

Article 22.

Les différends qui viendraient à s'élever entre les Parties contractantes concernant l'interprétation de la présente Convention et qui n'auraient pu être réglés par la voie diplomatique, seront soumis, par requête présentée par la Partie la plus diligente, à la Cour Permanente de Justice Internationale, dans les conditions et suivant la procédure prévues par son Statut.

Ἡ παροῦσα Σύμβασις θὰ κυρωθῇ καὶ αἱ ἐπικυρώσεις θ' ἀνταλλαγῶσιν ἐν Βουδαπέστη, ἅμα ὡς καταστῇ τοῦτο δυνατὸν.

Θὰ τεθῇ ἐν ἰσχύϊ 20 ἡμέρας μετὰ τὴν ἀνταλλαγὴν τῶν ἐπικυρώσεων καὶ θὰ ἀντικαταστήσῃ ἀπὸ τῆς ἡμερομηνίας ταύτης κατὰ πάντα τὴν προσωρινὴν ἐμπορικὴν συμφωνίαν μεταξὺ τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Οὐγγαρίας τῆς 4 Ἰουνίου 1925.

Θὰ παραμείνῃ ἐν ἰσχύϊ ἐπὶ δύο ἔτη, κατόπιν δὲ, διὰ σιωπηρᾶς ἀνανεώσεως, μέχρι προθεσμίας 6 μηνῶν ἀπὸ τῆς ἡμερομηνίας τῆς καταγγελίας τῆς ὑπὸ τοῦ ἐνὸς ἢ τοῦ ἄλλου τῶν συμβαλλομένων Μερῶν.

Εἰς πίστωσιν τῶν ἀνωτέρω οἱ οἰκεῖοι πληρεξούσιοι ὑπέγραψαν τὴν παροῦσαν Σύμβασιν καὶ ἐπέθηκαν τὰς ἐαυτῶν σφραγίδας.

Ἐγένετο εἰς διπλοῦν, ἐν Ἀθήναις τῇ τρίτῃ Ἰουνίου τοῦ χιλιοστοῦ ἑνεακοσιοστοῦ τριακοστοῦ ἔτους.

B. ΚΑΡΑΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ
ALEXANDROS DE MOLDOBANHI

La présente convention sera ratifiée et les ratifications en seront échangées à Budapest, aussitôt que faire se pourra.

Elle entrera en vigueur vingt jours après l'échange des ratifications et remplacera dès cette date à tous les effets, l'arrangement commercial provisoire entre la Grèce et la Hongrie du 4 juin 1925.

Elle restera en vigueur pendant deux ans et ensuite par tacite reconduction jusqu'à un délai de 6 mois à compter du jour de sa dénonciation par l'une ou l'autre des Parties contractantes.

En foi de quoi les Plénipotentiaires respectifs ont signé la présente Convention et l'on revêtue de leurs cachets.

Fait en double exemplaire, à Athènes, le trois juin mil neuf cent trente.

B. CARAPANAYIOTIS
ALEXANDRE de MOLDOVANYI

Τέλη εισαγωγῆς ἐν Οὐγγαρίᾳ.

Κλάσις Οὐγγρικοῦ Δασμολογίου	Εἶδη ἐμπορευμάτων	Εἰσαγωγικὸς δασμὸς εἰς κορὴν χρε- σῶς τὰ 100 χιλιογράμμω
Ex 88	Σταφίδες ξηραὶ, καλούμεναι «Σουλτανίαν», ἐπιτραπέζιοι ἢ χρήσιμοι εἰς τὴν ζαχαρο- πλαστικὴν.....	40.—
	Σταφίδες ξηραὶ καλούμεναι «Κορινθιακαὶ» ἐπιτραπέζιοι ἢ χρήσιμοι εἰς τὴν ζαχαρο- πλαστικὴν.....	12.—
	Σταφίδες ξηραὶ καλούμεναι «Κουρουταχτά».....	12.—
	Σημείωσις: Ὑπὸ τὴν ὀνομασίαν «Σουλτανίαν» ὑποννοῦνται αἱ ξηραὶ σταφίδες κιτρινοφαίου χρώματος καὶ ἄνευ γιγάρτων. Ὑπὸ δὲ τὴν ὀνομασίαν «Κουρουταχτά» ὑποννοῦνται αἱ μετὰ γιγάρτων ξηραὶ σταφίδες σκοτεινοῦ χρώματος (brune) προε- λεύσεως Κρήτης.	
89 β	Σῦκα ξηρά :	
	1) Συνεσκευασμένα διὰ τὴν λιανικὴν πώλησιν (εἰς δέματα κάτω τῶν 5 χιλιογράμμων) .	16.—
	2) Συνεσκευασμένα κατ' ἄλλον τρόπον	8.—
	Σημείωσις: Σῦκα διὰ βιομηχανικὴν χρῆσιν, εἰσαγόμενα κατόπιν εἰδικῆς ἀδείας, ὑπὸ τοῦς δι' ἐγκυκλίου καθωρισμένους ὅρους καὶ ὑπὸ ἐλεγχον.....	1.—
90	Λεμόνια καὶ κίτρα.....	3.—
91	Πορτοκάλια καὶ μανταρίνια	6.—
92	Λεμόνια, πορτοκάλια καὶ κίτρα καὶ οἱ φλοιοὶ αὐτῶν ἐν ἄλμῃ.....	4.—
Ex 97	Ἀμύγδαλα ξηρά.....	12.—
98	Λεπτοκάρυα :	
	Μετὰ φλοιοῦ.....	8.—
	Ἄνευ φλοιοῦ.....	14.—
101	Κεράτια.....	4.—
Ex 103	Ἐλκίαι νωπὴ.....	20.—
	Ἐλαῖαι ἐν ἄλμῃ εἰς δοχεῖα οὐχὶ ἐρμητικῶς κεκλεισμένα.....	12.—
Ex 115	Κοκκάριον διὰ βιομηχανικὴν χρῆσιν, εἰσαγόμενον κατόπιν εἰδικῆς ἀδείας ὑπὸ τοῦς δι' ἐγκυκλίου καθωρισμένους ὅρους καὶ ὑπὸ ἐλεγχον.....	ἀτελεῖς
119	Σπόγγοι :	
	Σπόγγοι παντὸς εἴδους ἐν τῇ φυσικῇ καταστάσει, ἀκατέργαστοι, ἀκαθάρστοι, σπόγ- γοι χονδροειδεῖς ἔστω καὶ κατεργασμένοι ἀλλ' οὐχὶ λευκανισμένοι	ἀτελεῖς 100.—
Ex 236	Λοιποὶ σπόγγοι.....	ἀτελεῖς
	Μαγνησίτης ἀκατέργαστος ἢ πεφρυγμένος.....	
	Σημείωσις: Ἡ σταθεροποίησις τῆς ἀτελείας ἀφορᾷ τὸν κυρίως μαγνησίτην, δηλ. τὸν μαγνησίτην τὸν ἔχοντα περιεκτικότητα ἐν τῇ ἀκατέργαστῳ μὲν μορφῇ τοῦλάχιστον 90 ο/ο εἰς ἀνθρακικὸν μαγνήσιον, ἐν τῇ καταστάσει δὲ τοῦ πεφρυγμέ- νου τοῦλάχιστον 80 ο/ο εἰς ὀξείδιον μαγνησίου	
Ex 246	Σμύρις φυσικὴ ἀκατέργαστος, εἰς ὕγκους ἢ εἰς τεμάχια ἀκανόνιστα.....	ἀτελεῖς
Ex 284	Τρυγὰ :	
	Τρυγὰ ἀκατέργαστος.....	ἀτελεῖς
Ex 347	Κολοφώνιον.....	ἀτελεῖς
714	Σμύρις φυσικὴ, χονδροτετριμμένη, ὀλεσμένη, ἐπλυμένη.....	ἀτελεῖς

No du tarif hongrois	Désignation des marchandises	Droit d'entrée (couronnes or par 100 Kg.)
Ex 88	Raisins secs dits »Sultanines» de table ou servant à la pâtisserie.....	40.—
	Raisins secs dits de Corinthe de table ou servant à la pâtisserie.....	12.—
	Raisins secs dits Couroutachta.....	12.—
	R e m a r q u e : On comprend sous la désignation de «Sultanine» les raisins secs de couleur brune presque jaune et sans pépins. On comprend sous la désignation de «Couroutachta» les raisins secs à pépins et de couleur brune provenant de la Crète	
b 89	Figues sèches :	
	1) emballées pour la vente en détail (en plaquets au dessous de 5 kg).....	16.—
	2) en d'autres emballages.....	8.—
90	R e m a r q u e : Figues pour usage industriel, sur permis spécial, aux con-	4.—
91	ditione à fixer par ordonnance et sous contrôle	3.—
92	Citrons et cédrats	6.—
Ex 97	Oranges et mandarines.....	4.—
98	Citrons, oranges et cédrats et leurs écorces en saumure.	12.—
	Amandes sèches.....	
	Noisettes :	
101	a) avec coques.....	8.—
Ex 103	b) sans coques.....	14.—
	Caroubes.....	4.—
Ex 115	Olives fraîches.....	20.—
191	» en saumure dans des récipients non hermétiquement fermés.....	12.—
	Plants d'oignon pour usage industriel, sur permis spécial, aux conditions à fixer par ordonnance et sous contrôle.....	exempte
	Éponges :	
Ex 236	a) éponges de toute sorte à l'état naturel non ouvrées, non nettoyées; éponges grossières, même ouvrées mais non blanchies.....	exemptes
	b) autres.....	100.—
	Magnésite brute ou calcinée.....	exempts
Ex 246	R e m a r q u e : La consolidation de l'exemption se réfère à la magnésite pro-	
Ex 284	prement dite c'est — à — dire à la magnésite qui contient à l'état brut au moins 90 o/o en carbonate de magnesium et à l'état calciné au moins 80 o/o en oxyde de magnesium.....	exempt
	Emeri naturel brut, en pierres ou morceaux irréguliers.....	
Ex a	Tartrates :	
Ex 347	tartre brut.....	»
714	Colophane.....	»
	Emeri naturel, grainé, moulu, lavé.....	»

H I N A E B'.

Τέλη εισαγωγῆς ἐν Ἑλλάδι

Κλάσεις Ἑλληνικοῦ δασμολογίου			Εἶδη ἐμπορευμάτων	Μονάς	Δασμός εἰς μεταλλικὰς δραχμὰς
ἀ.ιθ.	ἐδαφ.	ὑπεδ.			
1	κ	1	Ἴπποι :	κατὰ κεφαλ	
		2	ἄνω τῶν τριῶν ἐτῶν.....	»	20.—
	λ		ἀπὸ τριῶν ἐτῶν καὶ κάτω	»	12.—
			Φορβάδες ἐν γένει	»	12.—
			Ἴπποι θερμαίμιοι τοῦ γένους ἡ καταγωγῆς Lipica, μεγάλοι καὶ μικροὶ Nonius, Fut oso Gidran διασταυρώσεως ἀγγλο—αραβικῆς ὡς καὶ οἱ ἐκ διασταυρώσεων τῶν θερμαίμων τούτων ἵππων μεταξὺ τῶν.....	»	ἀτελεῖς
Ex 2	β	3	Ἀλλαντοποιίας προϊόντα, μορταδέλαι, σαλάμια καὶ τὰ ὅμοια ..	100 χιλιόγρ	50.—
Ex 3	α	5	Τυροὶ Magyarovari καὶ Puszta—Dory.....	»	40.—
3	β	4	Βούτυρον ἄτηκτον, ἡλατισμένον ἢ μὴ, ἐν δοχείοις βάρους μικτοῦ 4 τὸ πολὺ χιλιογράμμων	»	80.—
		5	Βούτυρον ἄτηκτον, ἡλατισμένον ἢ μὴ, ἐν δοχείοις βάρους μικτοῦ 4 τὸ πολὺ χιλιογράμμων	»	100.—
Ex 65	δ		Κάδοι ἐκ σιδηροφύλλου ἐσκαλωμένου.....	»	13.—
88	α	2	Λάμπαι ἐκ σιδηροφύλλου ὀξειδωμένου, κασσιτερωμένου, ἐπιμολυβδωμένου, ψευδαργυρωμένου ἢ ἐπαργιλλιωμένου	»	80.—
		3	Αἱ αὐταὶ ἐπινικελωμέναι.....	»	120.—
Ex 88	κ		Φωτοβολίδες (ράμφη bees) καὶ μηχανισμοὶ διὰ λάμπας πετρ..	»	80.—
159	β	1	Ἀνθρακικὸν κάλιον (πότασσα)	»	0.50
Ex 159	η	10	Λυζοφόρμιον, ἔστω καὶ συνεσκευασμένον διὰ τὴν λιανικὴν πώλησιν.....	»	25.—
161	γ	7	Ἰαματικά ὕδατα	»	6.—
Ex 161	γ	8	Φυσικὰ ἰαματικά ὕδατα καθαρτικά	»	4.—
Ex 190	δ	—	Καουτσούκ ἀπεσκληρημένον (ἐβονίτης) :		
	α		Πλάκες οἰουδήποτε πάχους, ράβδοι, σωλῆνες ἐξ ἀπεσκλη- μένου καουτσούκ, ἄνευ μεταγενεστέρας ἐπεξεργασίας.	»	40.—
	β		Τεχνουργήματα ἀκατέργαστα ἐξ ἀπεσκληρημένου καου- τσούκ ἀπλῶς ἀποτυπωμένα (estampés).....	»	100.—
	γ		Τεμάχια δι' ἡλεκτρικὰς ἐγκαταστάσεις καὶ δι' ἄλλας τε- χνικὰς χρήσεις ἐξ ἀπεσκληρημένου καουτσούκ μὴ ἄλ- λαχοῦ κατονομαζόμενα	»	100.—
Ex 194			Ἐπανωφόρικα ἀδιάβροχα ἐξ ὑφασμάτων τῆς κλάσεως 192 σμολογοῦνται ὡς τὰ ὑφάσματα ταῦτα μετ' αὐξήσεως τοῦ ἀντιστοίχου δασμοῦ κατὰ.....		+50 ο)ο
198			Ἐπιστρώματα δαπέδων (pavés) εἰς κύβους ἢ εἰς πλάκας, ἐκ καουτσούκ	»	30.—
205			Σχοινία ἐν γένει (πλὴν τῶν ἐκ σπάρτου) ἔστω καὶ πλισσωμένα .	»	35.—
206			Σπάγγοι ἐκ πάσης ὕλης (πλὴν τῶν ἐκ σπάρτου).....	»	50.—
			Σ η μ ε ί ω σ ι ς : Τὰ ἐκ δικλώστων ἢ πολυκλώστων ἐστριμ- μένων νημάτων εἶδη θεωροῦνται :		
			1) ὡς κλωσταὶ ὅταν ζυγίζωσι μέχρι 400 γραμμ. κατὰ 1000 μ.		
			2) ὡς σπάγγοι, ὅταν ζυγίζωσιν ἄνω τῶν 400 μέχρις 600 γραμ. κατὰ 1000 μέτρα.		
			3) ὡς σχοινία ὅταν ζυγίζωσιν ἄνω τῶν 600 γραμμ. κατὰ 1000 μ.		
Ex 207	α		Κλωσταὶ ἐκ καννάβεως λελευκασμένοι ἢ μὴ	»	100.—

LISTE B.

Tarif des droits à l'entrée en Grèce

No du tarif hellénique		Désignation des marchandises	Droit d'entrée (en drachmes métalliques)
1	j	Chevaux :	
		1 au dessus de 3 ans.....	par tête 20.—
		2 de 3 ans et au dessous	» » 12.—
	k	Juments en général	» » 12.—
		Chevaux à sang chaud des races ou souches dites Lipica, grands et petits Nonius, Furioso, Gidran, de croisement anglo-arabe ainsi que des croisements de ces chevaux à sang chaud entre eux	» exempts
Ex 2	b	3 Charcuterie, mortadelles salamis et similaires	par 100kg 50.—
Ex 3	a	5 Fromages : Magyarovari et Pusztá-Dory	» 40.—
3	b	4 Beurre non fondu, salé ou non, en récipients d'un poids brut supérieur à 4 kil	» 80.—
		5 Beurre non fondu, salé ou non, en récipients d'un poids brut de 4 kilgr. au maximum	» 100.—
Ex 65	d	Cuves en tôle de fer émaillée	» 13.—
88	a	2 Lampes en tôle de fer oxydée, étamée, plombée, zinguée ou aluminée	» 80.—
		3 Les mêmes nickelées	» 120.—
Ex 88	j	Bees et mécanismes pour lampes à pétrole	» 80.—
159	b	1 Carbonate de potasse.....	» 0.50
Ex 159	g	10 Lysoforme, même conditionné pour la vente en détail...	» 25.—
161	e	7 Eaux minérales.....	» 6.—
Ex 161	e	8 Eaux minérales naturelles purgatives	» 4.—
Ex 190bis		Caoutchouc durci (ébonite) :	
	a	Plaques de toute épaisseur batons, tubes en caoutchouc durci sans ouvraison ultérieure	» 40.—
	b	Ouvrages bruts en caoutchouc durci simplement estampés.....	» 100.—
	c	Pièces pour montage électrique et pour autres usages techniques, en caoutchouc durci non dénommés ailleurs	» 100.—
Ex 194		Les pardessus imperméables en tissus de la classe 192, sont taxés comme ces tissus avec augmentation du droit correspondant de	» + 50 o) ^o
198		Pavés en cubes ou en plaques pour plancher en caoutchouc	» 30.—
205		Cordes en général (à l'exclusion de celles en sparte), même goudronnées.....	» 35.—
206		Ficelles de toute matière (à l'exclusion de celles en sparte)	» 50.—
		Remarque : Les fils, retors à deux ou plusieurs bouts sont considérés ::	
		1) Comme fils, ceux pesant jusqu' à 400 grammes par 1000 mètres.	
		2) Comme ficelles, quant ils ont un poids supérieur à 400 et jusqu'à 6000 grammes par 1000 mètres.	
		3) Comme cordes quand leurs poids dépasse les 6000 grammes par 1000 mètres.	
Ex 207	a	Fils de chanvre blanchis ou non	» 100.—

ΤΕΛΙΚΟΝ ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟΝ

1. "Όσον αφορά τὸ κείμενον τῆς συμβάσεως.

Εἰς ἄρθρον 15.

Α) Εἶναι εὐνόητον ὅτι τὰ συμβαλλόμενα Μέρη διατηροῦσι προσωρινῶς ἀπαγορεύσεις τινὰς καὶ περιορισμοὺς ἐπὶ τῆς ἐξαγωγῆς διὰ λόγους οἰκονομικοῦς.

Ἐν τούτοις τὰ συμβαλλόμενα Μέρη, συμφώνως πρὸς τὸ πνεῦμα τοῦ ἄρθρου 15, θὰ ἐφαρμόζωσιν ἀπέναντι ἀλλήλων τὰς ἀπαγορεύσεις καὶ τοὺς περιορισμοὺς ταύτους κατὰ τὸν εὐρύτερον καὶ ἐλευθεριώτερον τρόπον.

Πλὴν τούτου ἐν ᾗ περιπτώσει τὸ ἐν τῷ ἑτέρῳ τῶν συμβαλλόμενων Μερῶν ἤθελε θεωρεῖται νῆας ἀπαγορεύσεις ἢ περιορισμοὺς, εἴτε κατὰ τὴν εἰσαγωγὴν πρὸς προστασίαν τῶν ζωτικῶν τῆς χώρας συμφερόντων, εἴτε κατὰ τὴν ἐξαγωγὴν διὰ τοὺς λόγους τοὺς ἀναφερομένους εἰς τὴν παράγραφον 1, ἡ προχὴ ἐξέφρασε ἡ ὁ καθορισμὸς πιστήτων ὅλ μελετηθῶσιν, ἐπὶ τῇ αἰτήσῃ τοῦ ἐνὸς ἢ τοῦ ἑτέρου Μέρους, κατὰ τρόπον μὴ ζημιῶντα ἢ κατὰ τὸ ἐλάχιστον δυνατόν τὰς ἐμπορικὰς μεταξὺ τῶν δύο χωρῶν σχέσεις.

Β) Ἐν ᾗ περιπτώσει κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς παρούσης Συμβάσεως ἤθελεν ιδρυθῆν ἐν Ἑλλάδι μονοπώλιον ζαχαρώσεως καὶ ἡ Οὐγγρική Κυβέρνησις ἤθελε θεωρήσει ὅτι τὸ μονοπώλιον τοῦτο θίγει τὴν ἐξαγωγὴν Οὐγγρικῆς ζαχαρώσεως εἰς τὴν Ἑλλάδα, αὕτη ἐπιφυλάσσει ἐαυτῇ τὸ δικαίωμα νὰ ζητήσῃ τὴν δεξαγωγὴν διαπραγματεύσεων, ἀνευ χειρονομίας, διὰ νὰ παύσῃ ἡ ζημία ἢ προσγινόμενη εἰς τὴν ἐξαγωγὴν τῆς Οὐγγρικῆς ζαχαρώσεως. Ἐν τιαυτῇ περιπτώσει αἱ διαπραγματεύσεις ὅ' ἀρχίσωσι 15 ἡμέρας ἀπὸ τῆς αἰτήσεως τῆς Οὐγγρίας. Ἐὰν οἱ διαπραγματεύσεις αὗται δὲν εὐδοθῶσιν ἐντὸς μηνός, ἡ Οὐγγρική Κυβέρνησις θὰ δικαιῶται νὰ καταγγεῖλῃ τὴν Σύμβασιν ἐν πάσῃ συγκυρίᾳ διὰ νὰ παύσῃ αὕτη ἰσχύουσα τρεῖς μῆνας ἀπὸ τῆς καταγγελίας καὶ πρὶν ἀκόμη ἐκπνεύσῃ ἡ διετής προθεσμία ἢ προβλεπόμενη ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 23.

Εἰς ἄρθρον 21.

Ὁ ὅρος τοῦ μᾶλλον ἐννοουμένου Κράτους δὲν ἐφαρμόζεται εἰς τὰς εἰδικὰς συμβάσεις, αἵτινες συνήφθησαν ἢ ἤθελον συναφθῆν εἰς τὸ μέλλον, ὑπὸ τοῦ ἐνὸς τῶν συμβαλλόμενων Μερῶν μετὰ τρίτου Κράτους πρὸς τὸν σκοπὸν νὰ ἰσχυρῶσιν τὴν ἐσωτερικὴν καὶ τὴν ἐξωτερικὴν φορολογίαν καὶ ἰδίως νὰ ἀποκλείσῃ διπλὴν φορολογίαν καὶ νὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν δικαστικὴν προστασίαν καὶ τὴν σχετικὴν ταύτη νόμιμον ἀντιλήψιν.

II. "Όσον αφορά τοὺς δασμολογικοὺς πίνδας.

Πίναξ Α.

Εἰς 89 β' καὶ ex 115.

Ἡ Οὐγγρική Κυβέρνησις ἀναλαμβάνει τὴν ὑπεχρέωσιν νὰ παρέχῃ τὰς εἰδικὰς ἀδείας τὰς μνημενευόμενας εἰς τὰς παρρηγήσεις τῶν ἀνωτέρω κλάσεων ἐπὶ πόσος διατυπωμένης αἰτήσεως.

Εἰς ἀριθ. 603.

Ἡ Οὐγγρική Κυβέρνησις ἀναλαμβάνει τὴν ὑπεχρέωσιν νὰ παραχωρῇ εἰς τοὺς ἐξ Ἑλλάδος πρεσβεμένους ταπητας τοὺς εὐνοϊκώτερους δασμικοὺς ὡς παραχωρεῖ ἢ ἤθελε παραχωρήσει εἰς ὁμοειδεῖς ταπητας πάσης ἄλλης Δυνάμεως οὐαιδήποτε καὶ ἂν εἶναι αἱ ταπωνυμίαι αὐτῶν.

PROTOCOLE FINAL

I. En ce qui concerne le texte de la Convention.

Ad article 15.

A. Il reste entendu que les Parties Contractantes maintiennent à titre provisoire certaines prohibitions ou restrictions à l'exportation pour des raisons d'ordre économique.

Néanmoins, les Parties contractantes appliqueront, conformément à l'esprit de l'article 15, l'une vis-à-vis de l'autre ces prohibitions ou restrictions de la façon la plus large et libérale.

En outre, dans le cas où l'une ou l'autre des Parties Contractantes établirait de nouvelles prohibitions ou restrictions, soit à l'entrée pour sauvegarder les intérêts vitaux du pays, soit à la sortie pour les raisons mentionnées à l'article 1, l'octroi des dérogations ou la fixation des contingents seront étudiés sur la demande de l'une ou de l'autre des Parties Contractantes, de façon à ne préjudicier que le moins possible aux relations commerciales entre les deux Pays.

B. Dans le cas où pendant la durée de la présente convention un monopole de sucre venait à être institué en Grèce, et que le Gouvernement Hongrois considèrerait que ce monopole porte atteinte à l'exportation du sucre de Hongrie en Grèce, il se réserve le droit de demander que des négociations soient entamées sans retard afin que le préjudice fait à l'exportation du sucre de Hongrie cesse. Dans ce cas des négociations seront entamées dans les 15 jours qui suivront la demande du Gouvernement Hongrois. Si, ces négociations n'aboutissent pas à bonne fin dans un délai d'un mois, le Gouvernement Hongrois aura le droit de dénoncer la Convention à tout moment pour lui faire prendre fin trois mois après la dénonciation, même avant les expirations du délai de deux années visé à l'article 23.

Article 21.

La clause de la nation la plus favorisée ne s'applique pas aux conventions spéciales qui ont été ou qui seront conclues à l'avenir par l'une des Parties Contractantes avec un Etat tiers dans le but de proportionner l'imposition intérieure et extérieure et notamment d'éliminer une double imposition et d'assurer la protection juridique et l'assistance légale y relative.

II. En ce qui concerne les listes tarifaires.

Liste A.

Ad 89 b et ex 115.

Le Gouvernement Hongrois s'engage à accorder les permis spéciaux, mentionnés dans les remarque des positions ci-dessus, sur toute demande présente.

Ad No. 603.

«Le Gouvernement Hongrois s'engage à accorder aux tapis provenant de la Grèce le tarif le plus favorable qu'il accorde ou pourrait accorder aux tapis similaires de toute autre Puissance, quelles que soient leurs appellations régionales.

Πίναξ Β.
Είς 159 β 1.

Liste B.
Ad 159 b 1

Ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις ἀναλαμβάνει τὴν ὑποχρέωσιν νὰ δέχεται τὰ πιστοποιητικὰ τῶν Βασιλικῶν Οὐγγρικῶν Χημικῶν ἐργαστηρίων, τὰ βεβαιῶντα ὅτι αἱ ἀποστολαὶ τῆς ἀνθρακικῆς ποτάσης, αἱ προσερχόμεναι ἐξ Οὐγγαρίας, εἶναι σύμφωνα πρὸς τὴν σχετικὴν ἐλληνικὴν νομοθεσίαν. Ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις ἐπιφυλάσσει ἐαυτῇ τὸ δικαίωμα νὰ προβαίνει ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν εἰς πάντα χρήσιμον ἔλεγχον. Ὁ ἔλεγχος οὗτος θὰ ἔδει νὰ γίνεταί ἐντός δέκα ἡμερῶν τὸ πολὺ ἀπὸ τῆς εἰς τὸ Τελωνεῖν δηλώσεως, ἄλλως τὰ Οὐγγρικά πιστοποιητικὰ θὰ γίνονται δεκτά.

Εἰς ἀριθ. 203 γ'.

Ἐν τῇ περιπτώσει ἡ Ἑλλάς ἤθελε προέλθῃ εἰς τὴν ἀπόφασιν νὰ τροποποιήσῃ τὸ ἐν ἰσχύι τελωνειακὸν καθεστὸς διὰ τὰ κατωτέρω προϊόντα, τὰ αὐτὰ προϊόντα οὐγγρικῆς παραγωγῆς καὶ προσελύσεως δὲν θὰ ὑπόκεινται εἰσχυρόμενα εἰς τὴν Ἑλλάδα εἰς δασμοὺς ἀνωτέρους τῶν κάτωθι ἀναγραφόμενων:

ex 203 γ'. Νήματα ἐκ καννάβεως μονόκλωστα, φυσικῆς χροῖας, ἀστύβωτα.

1) Μέχρι τοῦ ἀριθμοῦ 10, μεταλλικαὶ δραχμαὶ 12 κατὰ 100 χιλιογράμματα.

III. Ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἀναγνώρισιν τῶν πιστοποιητικῶν ἀναλύσεως Οὐγγρικῶν ἀλευρῶν τῶν εἰσχυρόμενων εἰς τὴν Ἑλλάδα.

Ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις ἀναλαμβάνει τὴν ὑποχρέωσιν νὰ δέχεται τὰ πιστοποιητικὰ τοῦ Βασιλικοῦ Οὐγγρικοῦ Ἰνστιτούτου ἐν σχέσει πρὸς δοκιμὰς καὶ ἀναλύσεις σίτου καὶ ἀλευρῶν τὰ βεβαιῶντα ὅτι αἱ ἀποστολαὶ ἀλευρῶν αἱ προσερχόμεναι ἐξ Οὐγγαρίας εἶναι σύμφωνα πρὸς τὰς περὶ ἀλευρῶν διατάξεις τῆς Ἑλληνικῆς νομοθεσίας. Ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις ἐπιφυλάσσει ἐαυτῇ τὸ δικαίωμα νὰ προβαίνει ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν εἰς πάντα χρήσιμον ἔλεγχον. Ὁ ἔλεγχος οὗτος θὰ ἔδει νὰ γίνεταί ἐντός 5 τοῦ πολὺ ἡμερῶν ἀπὸ τῆς εἰς τὸ Τελωνεῖν δηλώσεως, ἄλλως τὰ Οὐγγρικά πιστοποιητικὰ θὰ γίνονται δεκτά.

Ἐγένετο εἰς διπλοῦν ἐν Ἀθήναις τὴν 3 Ἰουνίου 1930.

B. ΚΑΡΑΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ
ALEXANDROS DE MOLDOVANY

Le Gouvernement Hellénique s'engage à accepter les certificats des Instituts chimiques Royaux Hongrois attestant que les envois de carbonate de potassium provenant de la Hongrie sont conformes aux prescriptions de la législation hellénique y relative. Le Gouvernement Hellénique se réserve le droit de procéder de temps à autre à toute vérification utile. Cette vérification devrait intervenir dix jours au maximum après la déclaration à la douane; sinon les certificats hongrois seront acceptés.

Ad No 203 c.

Dans le cas où la Grèce prendrait la décision de modifier le régime douanier actuel pour les produits ci-après, les mêmes produits, originaires et en provenance de Hongrie, ne pourront être soumis à leur importation en Grèce, à des droits supérieurs à ceux indiqués ci-dessous:

ex 203 c Fils de chanvre simples, de couleur naturelle, non polis;

1) jusqu'au No. 10, drachmes métalliques 12 par 100 Kg.

III. En ce qui concerne la reconnaissance des certificats d'analyse des farines hongroises importées en Grèce.

Le Gouvernement Hellénique s'engage à accepter les certificats de l'Institut Royal Hongrois pour essais et analyses du blé et de la farine attestant que les envois de farines provenant de la Hongrie sont conformes aux prescriptions de la législation hellénique sur la farine. Le Gouvernement Hellénique se réserve le droit de procéder de temps à autre à toute vérification utile. Cette vérification devrait intervenir cinq jours au maximum après la déclaration à la douane; sinon les certificats hongrois seront acceptés.

Fait en double exemplaire à Athènes, le 3 juin 1930

B. ΚΑΡΑΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ
ALEXANDRE de MOLDOVANY

ΣΥΜΦΩΝΙΑ

περὶ σιδηροδρομικῶν μεταφορῶν μεταξὺ
ΕΛΛΑΔΟΣ ΚΑΙ ΟΥΓΓΑΡΙΑΣ

Συμφωνῶς πρὸς τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 16 τῆς Ἐμπορικῆς Συμβάσεως μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Οὐγγαρίας, ὑπογράφεισιν σήμερον, αἱ ἀπὸ τῆς πληρεξουσίου συνεσφύσαν ἐπὶ τῶν ἀκολουθῶν διατάξεων, αἱ αἰνεῖ κανονίζουσι τὰ ζητήματα κοινῶς ἐνδιαφέροντος ἐν σχέσει πρὸς τὴν διὰ σιδηροδρόμου ἐπικοινωνίαν.

Ἀρθρον 1.

Διὰ πάντα τὰ ζητήματα τὰ σχετικὰ πρὸς τὰς σιδηροδρομικὰς συγκοινωνίας τὰ συμβαλλόμενα Μέρη θὰ ἐφαρμόζωσιν εἰς τὰς ἀμοιβαίας αὐτῶν σχέσεις τὰς διατάξεις τῆς Συμβάσεως καὶ τοῦ Καταστατικοῦ περὶ τοῦ διεθνὸς καθεστώτος τῶν σιδηροδρομικῶν ὁδῶν, τῶν κατορισθέντων καὶ ὑπογραφέντων ἐν Γενεύῃ τὴν 9 Δεκεμβρίου 1923, ὡς καὶ τὰς διατάξεις τῆς Διεθνούς Συμβάσεως περὶ μεταφορᾶς ταξιδιωτῶν καὶ ἀποσκευῶν διὰ σιδηροδρόμων (C. I. V.) καὶ τῆς Διεθνούς συμβάσεως περὶ μεταφορᾶς ἐμπορευμάτων διὰ σιδηροδρόμων (C. I. M.) τῶν ὑπογραφέντων ἐν Βέρνη τῇ 23 Ὀκτωβρίου 1924.

Διὰ πάντα τὰ ζητήματα τὰ σχετικὰ πρὸς τὴν διεθνὴ διαμετακομίσιν τὰ συμβαλλόμενα Μέρη θὰ ἐφαρμόζωσιν εἰς τὰς ἀμοιβαίας αὐτῶν σχέσεις τὰς διατάξεις τῆς Συμβάσεως καὶ τοῦ Καταστατικοῦ τῆς Βαρκελώνης τῆς 20 Ἀπριλίου 1921 περὶ ἐλευθερίας τῆς διαμετακομίσεως.

Ἀρθρον 2.

Αἱ συγκοινωνιακαὶ σχέσεις δέον πρὸ παντὸς νὰ ἐξοσφαλίζονται, ἐφ' ὅσον ταῦτα εἶναι δυνατόν, δι' εὐνοϊκῶν συμπτῶσεων τῶν δρομολογίων, διὰ καταρτίσεως ὁρολογίων ἀνταποκρινόμενων πρὸς ἄλληλα διὰ τὰς ὑπηρεσίας τῶν ταξιδιωτῶν καὶ τῶν ἐμπυρευσμάτων, διὰ τῆς ἀπ' εὐθείας διαβάσεως καὶ τῆς διαμετακομίσεως τοῦ ὑλικοῦ ταξιδιωτικῶν ὁδῶν καὶ ἐν γένει διὰ τῆς μεγαλειτέρας ἀμοιβαίας προθυμίας ὑφ' ὅλης τῆς ἐπόψεως τῆς ὑπηρεσίας τῆς κινήσεως καὶ τῆς μεταφορᾶς.

Ἀρθρον 3.

Συμφωνήθη ὅτι ἐν περιπτώσει συσσωρεύσεως ἐμπυρευσμάτων αἱ ἐθνικαὶ μεταφοραὶ δὲν πρέπει νὰ εὐνοῦνται εἰς βάρος τῶν μεταφορῶν τοῦ ἐτέρου Συμβαλλομένου Μέρους. Ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ αἱ συσσωρευθεῖσαι μεταφοραὶ τοῦ ἐτέρου Μέρους δέον ν' ἀποστέλλωνται λαμβανόμενου ὑπ' ὄψιν τοῦ ἐπείγουτος λόγου τῆς φύσεως τοῦ ἐμπυρεύματος (κτήνη, ἐμπορεύματα ὑποκείμενα εἰς ταχέαν ἀλλοίωσιν) κατ' ἀναλογία ἀντιστοιχοῦσαν πρὸς τὸ σύνολον τῶν συσσωρευθεισῶν μεταφορῶν.

Ἀρθρον 4.

Ὅσον ἀφορᾷ τὴν παραλοβὴν, τὴν παράδεισιν, τὴν μεταγωγὴν καὶ τὴν χρησιμοποίησιν τῶν σιδηροδρομικῶν ὁχημάτων τὰ συμβαλλόμενα Μέρη θὰ ἐφαρμόζωσιν τὰς διατάξεις τῶν ἐνεργειῶν κανονισμῶν διὰ τὴν ἀμοιβαίαν χρησιμοποίησιν τῶν βαγονίων καὶ ἀμαξῶν εἰς τὴν διεθνὴ ὑπηρεσίαν (Διεθνὴς Κανονισμὸς Ὀχημάτων R. I. V. καὶ Διεθνὴς Κανονισμὸς ἀμαξῶν R. I. C.).

Ἀρθρον 5.

Τὰ συμβαλλόμενα Μέρη συμφωνοῦσι ν' ἀρξῶνται διαπραγματεύσεων, ἐπὶ τῇ αἰτήσῃ τοῦ ἐνὸς τῶν συμβαλλομένων Μερῶν, κατ' ἃ ὁρίζει ἡ § 2 τοῦ ἀρθροῦ 4 τῆς Διεθνούς Συμβάσεως περὶ μεταφορᾶς ἐμπυρευσμάτων διὰ σιδηροδρόμων πρὸς καθορισμὸν ὅρων ἡπιωτέρων ἐν σχέσει πρὸς τὴν μετα-

ARRANGEMENT

relatif aux transports par chemin de fer entre
LA GRECE ET LA HONGRIE

Conformément aux dispositions de l'article 16 de la Convention de commerce entre la Grèce et la Hongrie, signée en date d'aujourd'hui, les Plénipotentiaires respectifs se sont mis d'accord sur les clauses suivantes qui règlent les questions d'intérêt commun en manière du trafic par chemin de fer.

Article 1.

Pour toutes les questions relatives aux communications ferroviaires, les Parties contractantes appliqueront dans leurs relations réciproques, les dispositions de la Convention et du Statut sur le régime international des voies ferrées, arrêtés et signés à Genève le 9 décembre 1923, ainsi que les dispositions de la Convention Internationale concernant le transport des voyageurs et des bagages par chemin de fer (C.I.V.) et de la Convention Internationale concernant le transport des marchandises par chemins de fer (C.I.M.) signées à Berne le 23 octobre 1924.

Pour toutes les questions relatives au transit international, les Parties contractantes appliqueront dans leurs relations réciproques les dispositions de la Convention et du Statut de Barcelone du 20 avril 1921 sur la liberté du transit.

Article 2.

Les relations de trafic devront surtout être assurées, autant que possible, par des correspondances favorables, par l'établissement d'horaires correspondant pour les services des voyageurs et des marchandises par le passage direct et le transit du matériel des trains—voyageurs et en général par la plus grande prévenance réciproque sous tous les rapports du service du mouvement et du transport.

Article 3.

Il est convenu que dans les cas d'accumulation de marchandises, les transports nationaux ne devront pas être favorisés au détriment des transports de l'autre Partie contractante. Dans ce cas, les transports accumulés de l'autre Partie devront être expédiés et tenant compte de l'urgence motivée par la nature de la marchandise (bétail, marchandises sujettes à prompt détérioration) dans une proportion correspondant à la totalité des transports accumulés.

Article 4.

En ce qui concerne la réception, la remise, le transfert et l'utilisation des véhicules de chemin de fer, les Parties contractantes appliqueront les dispositions des règlements en vigueur pour l'utilisation réciproque des wagons et des voitures en service international (Règlement International Véhicules «R.I.V.» et Règlement International Carosse «R.I.C.»).

Article 5.

Les Parties contractantes sont d'accord, pour entrer en pour parlers, sur la demande de l'une des parties contractantes, selon les stipulations du § 2 de l'article 4 de la Convention Internationale concernant le transport des marchandises par chemins

φορὰν τῶν ἐμπορευμάτων τῶν δεκτῶν ὑπὸ ὅρους πρὸς μεταφορὰν.

Ἀρθρον 6.

Πρὸς τὸν σκοπὸν διευκολύνσεως τῆς διεθνούς σιδηροδρομικῆς ἐπικοινωνίας τῆς ἐδιαφερούσης τὰς δύο Χώρας, τὰ συμβαλλόμενα Μέρη ἀναλαμβάνουσιν ἀμοιβαίως τὴν ὑποχρέωσιν ν' ἀκολουθήσωσι πολιτικὴν τιμολογίαν διεσπασμένην ὑπὸ τοῦ εὐμενεστέρου πνεύματος.

Ἀρθρον 7.

Ὅσον ἀφορᾷ τὴν μεταφορὰν ταξιδιωτῶν καὶ τῶν ἀποσκευῶν αὐτῶν, τὴν διεξαγομένην ὑπὸ τὰς αὐτὰς συνθήκας, οὐδεμία θὰ γίνηται διαφορά μεταξὺ τῶν ὑπάρχοντων τῶν δύο συμβαλλομένων Μερῶν, τόσον διὰ τὴν ἀποστολὴν καὶ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς μεταφορᾶς, ὅσον καὶ διὰ τὰ τιμολόγια μεταφορᾶς καὶ τοὺς δημοσίους φόρους τοὺς εἰσπραττομένους ἐπὶ τοῦ ἀντιτίμου τῆς διὰ σιδηροδρόμου μεταφορᾶς.

Ἀρθρον 8.

1) Αἱ μεταφοραὶ ἐμπορευμάτων, αἵτινες χρησιμοποιοῦσι τοὺς σιδηροδρόμους τῶν δύο συμβαλλομένων Μερῶν, εἴτε κατὰ τὸ δι' ἑνὸς ἢ πολλῶν Κρατῶν διαμετακομιστικὸν ἐμπόριον τῶν εἴτε κατὰ τὸ μετ' ἄλλων τρίτων Κρατῶν ἐμπόριον, δὲν θὰ τυγχάνωσι μεταχειρίσεως ὑπὸ τὰς αὐτὰς συνθήκας, κατὰ τὴν αὐτὴν διεύθυνσιν καὶ ἐπὶ τῆς αὐτῆς γραμμῆς ἐπὶ τῶν σιδηροδρόμων τῶν συμβαλλομένων Μερῶν ὀλιγώτερον εὐνοϊκῆς, οὔτε ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἀποστολὴν ἢ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς μεταφορᾶς οὔτε ὅσον ἀφορᾷ τὰ τιμολόγια μεταφορᾶς, καθὼς καὶ τοὺς δημοσίους φόρους τοὺς ἐπιβαλλομένους ἐπὶ τοῦ ἀντιτίμου τῆς μεταφορᾶς, ἀπὸ τὰ ὁμοειδῆ ἐμπορεύματα τὰ ἀποστελλόμενα εἰς τὸ ἐσωτερικὸν ἐμπόριον ἐκτέρου τῶν συμβαλλομένων Μερῶν, εἴτε εἰς τὸ ἐμπόριον τὸ ἀμοιβαίον ἐκτέρου τούτων μετὰ τρίτου Κράτους.

2) Πάντες οἱ ὅροι οἱ ἀντιβαίνοντες εἰς τὰς ἀρχὰς τὰς διατυπωμένας εἰς τὴν προηγουμένην παράγραφον θὰ θεωρῶνται ἄκυροι καὶ ἄνευ ἰσχύος.

3) Θὰ θεωρῶνται ὡς ὅροι ἀπαράδεκτοι, κατὰ τὰ ἐν τῇ προηγουμένῃ παραγράφῳ, οἱ ὅροι ἐφαρμογῆς ἡλαττωμένου τιμολογίου, οἱ σκοποῦντες ν' ἀποκλείσωσιν ἀπὸ τοῦ εὐεργέτημα τοῦ ἡλαττωμένου τιμολογίου ὁμοειδῆ ἐμπορεύματα ξένης προελεύσεως. Τούναντίον θὰ θεωρῶνται ὡς παράδεκτοι οἱ ὅροι ἐφαρμογῆς ἡλαττωμένου τιμολογίου οἱ ἀποσκοποῦντες εἰς τὴν ἱκανοποίησιν τῶν ἀναγκῶν τῆς ἐσωτερικῆς κατανάλωσως ὅσον ἀφορᾷ εἶδη τινὰ ἢ τὴν διεύθυνσιν τῆς ἀναπτύξεως τῶν θαλασσίων ἢ ποταμίων λιμένων, καθὼς καὶ οἱ ὅροι ἐφαρμογῆς οἱ ἐπιβληθέντες διὰ λόγους ἀπορρέοντες ἐκ τοῦ κύκλου τῆς σιδηροδρομικῆς ἐκμεταλλεύσεως. (Α. Ε. Χ. ἢ ἀπόκτησις νέων μεταφορῶν, ἢ ἐλάττωσις τῶν δαπανῶν ἐξέως κλπ.).

Συμφώνως πρὸς τὴν ἐρμηνείαν ταύτην θὰ θεωρῶνται:

Α'. Ὅς ὅροι ἀπαράδεκτοι:

α') Ὁ ὅρος τῆς ἐθνικῆς προελεύσεως τοῦ ἐν λόγῳ ἐμπορεύματος.

β') Ἡ ἀπώλησις νὰ δηλωθῇ τὸ ἐμπόρευμα ὑπὸ ὄνομα μὴ προσκίτων εἰς ξένον ἐμπόρευμα τοῦ αὐτοῦ εἴδους.

γ') Ὁ ὅρος ὅπως τὸ ἐμπόρευμα προσέρχεται ἀπὸ αὐτὸν τοῦτον τὸν τόπον. Ἐνθα ὁ σιδηροδρομικὸς σταθμὸς τῆς ἀποστολῆς, ἢ ὁ ὅρος νὰ μεταφέρεται τὸ ἐμπόρευμα εἰς τὸν σταθμὸν τῆς ἀποστολῆς διὰ φορτηγοῦ ὀχήματος, διὰ βιομηχανικῆς σιδηροδρομικῆς γραμμῆς, δι' ἰδιωτικῆς συνδετικῆς γραμμῆς, διὰ δευτερεύοντος σιδηροδρόμου ἢ δι' ὀρίσμένων σιδηροδρομικῶν γραμμῶν.

de fer, dans les but d'établir des conditions moins rigoureuses concernant le transport des marchandises admises au transport sous certaines conditions.

Article 6.

Dans le but de faciliter le trafic international ferroviaire intéressant les deux pays, les Parties contractantes s'engagent mutuellement à poursuivre une politique tarifaire animée de l'esprit de la plus grande bienveillance.

Article 7.

En ce qui concerne le trafic des voyageurs et de leurs bagages effectué dans les mêmes conditions, il ne sera fait aucune différence entre les ressortissants de deux Parties contractantes tant pour l'expédition et l'exécution du transport, que pour le prix de transport et les impôts publics perçus sur le prix de transport par chemin de fer.

Article 8.

1) Les transports de marchandises, qui empruntent les chemins de fer des deux Parties contractantes soit leur dans trafic par un ou par plusieurs Etats transités, soit dans le trafic avec d'autres Etats tiers, ne seront pas traités—sous les mêmes conditions dans la même direction et sur la même ligne,—sur les chemins de fer des Parties contractantes moins favorablement, ni quant à l'expédition et à l'exécution du transport, ni quant au prix de transport ainsi qu'aux impôts publics imposés sur le prix de transport, que les marchandises similaires à expédier dans le trafic interne de chacune des Parties contractantes ou dans le trafic réciproque de chacune des Parties contractantes avec un tiers Etat.

3) Seront considérées comme des conditions non admises aux termes du paragraphe précédent les conditions d'application d'un tarif réduit qui ont pour but d'exclure du bénéfice du tarif réduit des marchandises similaires d'une provenance étrangère. Par contre, seront considérées comme admises, les conditions d'application d'un tarif réduit prescrites dans le but d'assurer la satisfaction aux besoins de la consommation intérieure en ce qui concerne certains articles ou de faciliter le développement des ports maritimes ou fluviaux, ainsi que les conditions d'application imposées par des considérations puissées dans le domaine légitime de l'exploitation ferroviaire (p. e. l'acquisition de nouveaux transports, la réduction des frais de traction, etc) Conformément à cette interprétation, seront considérées:

A.— comme conditions non admises:

a) la condition de provenance nationale de la marchandise en question,

b) l'exigence que la marchandise soit déclarée sous un nom non-accessible à une marchandise étrangère de la même espèce,

c) la condition que la marchandise vienne de l'endroit même où se trouve la gare d'expédition ou la condition de faire parvenir la marchandise à la gare d'expédition par camion, par voie ferrée industrielle, par raccordement privé, par chemin de fer secondaire ou par des voies ferrées déterminées.

δ') Ὁ ὅρος ὅπως ἡ πρώτη ὕλη ἢ τὰ ἡμικατεργασμένα προϊόντα, ἐκ τῶν ὁπλίων εἶναι κατεσκευασμένον τὸ ἐμπόρευμα, ἀπλῶντα ἡλαττωμένου τιμολογίου μεταφέρονται διὰ τῶν ἐθνικῶν σιδηροδρόμων.

Β') ὡς ὅροι παραδεκτοί:

α') Ὁ ὅρος τῆς ἐσωτερικῆς κατανάλωσως.

β') Ὁ ὅρος τῆς συνδυασμένης μεταφορᾶς διὰ σιδηροδρόμου καὶ διὰ πλωτῆς ὁδοῦ.

γ') Ὁ ὅρος τῆς παραδόσεως κατὰ τὴν μεταφορὰν ὑπὸ τοῦ ἰδίου ἀποστολέως ἐντὸς ὁρισμένου χρόνου ἐλαχίστης τινὸς πινότητος τοῦ ἐμπορεύματος.

δ') Ὁ ὅρος τῆς ταυτοχρόνου παραδόσεως κατὰ τὴν μεταφορὰν ἐμπορευμάτων εἰς πινότητα ἀρκετὴν διὰ τὴν καταρτισμὸν ὁλοκληροῦ ὀλήτης ἢ ὀμάδων ἐξ ὁρισμένων ἀμαξῶν.

ε') Αἱ ἐπιπτώσεις τοῦ τιμολογίου μεταφορᾶς αἱ παραχωρούμεναι κατὰ τὸ ἐσωτερικὸν ἐμπόριον τοῦ ἑνὸς τῶν συμβαλλομένων Μερῶν τὸ προοριζόμενον διὰ λιμένας μεταφορᾶσεως πινακίους ἢ θαλασσίους—κειμένους εἴτε ἐπὶ τοῦ ἰδίου τῶν ἐδάφους εἴτε εἰς τὸ ἐξωτερικόν—ἢ τὸ προσερχόμενον ἐξ αὐτῶν θὰ ἐφαρμόζονται ἐπίσης ὑπὸ τὰς αὐτὰς συνθήκας εἰς τὰ ἐμπόρευμα τὰ παραδιδόμενα πρὸς αὐτὰς ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τοῦ ἄλλου συμβαλλομένου Μέρους, τὰ προωριζόμενα διὰ τοὺς λιμένας τούτους ἢ ἀποστελλόμενα διὰ τῶν λιμένων τούτων μεταφορᾶσεως καὶ προσερχόμενα διὰ τὸ ἐδάφος τοῦ ἑτέρου Συμβαλλομένου Μέρους.

Ἀρθρον 9.

Αἱ διατάξεις τῶν ἀρθρῶν 7 καὶ 8 δὲν ἐφαρμόζονται εἰς τὰς ἐπιπτώσεις τῶν τιμολογίων τὰς παρεχόμενας ὑπὲρ ἀγαθῶν σκοπῶν ἢ τῆς δημοσίας ἐκπαιδεύσεως, οὔτε εἰς τὰς ἐπιπτώσεις τὰς παρεχόμενας, ἐν περιπτώσει παροδικῆς δημοσίας συμφορᾶς, οὔτε εἰς τὰς γινόμενας ὑπὲρ τῶν δημοσίων ὑπὸ κλήλων καὶ τῶν πρακτῶν τῶν σιδηροδρόμων, οὔτε ὑπὲρ τῆς ὑπηρεσίας τῶν μεταφορῶν τῶν ἐπιχειρήσεων συγκοινωνίας ἢ τῆς πολιτικῆς ἢ στρατιωτικῆς διοικήσεως τοῦ Κράτους.

Ἀρθρον 10.

Ἐν-ἢ περιπτώσει τὸ ἐν τῶν συμβαλλομένων Μερῶν ὁλὴν παρεχόμενον εἰς τρίτον Κράτος εἴτε διὰ Συνθήκης ἐμπορικῆς εἴτε διὰ Συμβάσεως ἢ Συμφωνίας τελωνειακῆς οἰκισθῆναι—ὅσον ἀφορᾷ τὴν ὁσίτητα τῆς μεταχειρίσεως τῶν μεταφορῶν—εὐνοϊκῶς πρὸς τὴν πρὸς παρασχέθεισιν διὰ τῆς παρούσης Συμφωνίας, τὸ ἕτερον συμβαλλόμενον μέρος ὁλὴν δύναται ὑπὸ τοὺς αὐτοὺς ὅρους αὐτοδικαίως νὰ ζητήσῃ τὴν παροχὴν τῶν αὐτῶν εὐνοϊῶν.

Ἀρθρον 11.

Τὰ συμβαλλόμενα Μέρη ἀναλαμβάνουσιν τὴν ὑποχρέωσιν νὰ ὀρίσωσι τὸ ταχύτερον-τοῦλάχιστον διὰ τὰ ἐμπόρευμα καὶ τὰς σπουδαιότερας τῶν σχέσεις-ἐφ' ὅσον ἡ τιμὴ τοῦ συναλλάγματος ὁλὴν τὸ ἐπιτρέψῃ καὶ ἡ Γιουγκοσλαβικὴ Κυβέρνησις ὁλὴν συγκατετίθετο νὰ μετασχηθῇ, τιμολόγια διὰ τὴν ἀπ' εὐθείας μεταφορὰν ταξιδιωτῶν καὶ ἐμπορευμάτων μεταξὺ τῶν ἐδαφῶν τῶν, διὰ μέσου τοῦ Γιουγκοσλαβικοῦ ἐδάφους καθὼς καὶ διὰ τὴν μεταφορὰν μεταξὺ τοῦ ἐδάφους τοῦ ἑνὸς τῶν συμβαλλομένων καὶ τοὺς ἐδάφους τρίτου Κράτους διὰ διαμετακομίσσεως διὰ τοῦ Γιουγκοσλαβικοῦ ἐδάφους καὶ τοῦ ἑτέρου συμβαλλομένου Μέρους.

Τὰ τέλη τὰ δυνάμενα νὰ εἰσπραχθῶσι διὰ τὴν ἐπανεγγραφήν—ἐξαίρεσις τῶν ἡλαττωμένων τελῶν ἐναυσίας τοῦλάχιστον ἰσχύος—θὰ τεθῶσιν εἰς τὴν διάθεσιν τῆς κατ' εὐθείαν μεταφορᾶς ὑπολογιζόμενα κατὰ τὸν καθορισμὸν τῶν ἀμέσων τελῶν.

d) la condition que la matière première ou les semi-produits dont est fabriquée la marchandise, jouissant d'un tarif réduit, fussent transportés par les chemins de fer nationaux.

B.— comme conditions admises:

a) la condition de consommation intérieure,

b) la condition de transport combiné par voie ferrée et par voie d'eau,

c) la condition de la remise au transport par le même expéditeur dans un temps délimité, d'une certaine quantité minime de la marchandise,

d) la condition de remise simultanée au transport d'une marchandise en quantité suffisante pour la formation d'un train entier ou des groupes de wagons déterminés.

d) Les réductions du tarif, accordées dans le trafic intérieur de l'une des Parties contractantes à destination ou en provenance des ports de transbordement fluviaux ou maritimes,—situés soit sur leur propre territoire soit à l'étranger—seront sous les mêmes conditions appliquées également aux marchandises remises au transport sur le territoire de l'autre Partie contractante à destination de ces ports ou expédiés par ces ports de transbordement à destination du territoire de l'autre Partie contractante.

Article 9.

Les dispositions des articles 7 et 8 ne s'appliquent pas aux réductions des tarifs accordés en faveur des oeuvres de bienfaisance ou de l'Instruction publique, ni aux réductions accordées dans le cas d'une calamité publique passagère, ni à celles consenties aux fonctionnaires publics ou aux agents des chemins de fer, ni en faveur des transports de service des entreprises de communication ou de l'administration civile ou militaire de l'Etat.

Article 10.

Dans le cas où l'une des Parties contractantes accorderait à un Etat tiers, soit dans un Traité de commerce, soit dans une Convention ou Arrangement tarifaire quelconque—en ce qui concerne l'égalité de traitement des transports—des facilités allant au delà de celles octroyées aux termes du présent Arrangement, l'autre Partie contractante pourra—sous les mêmes conditions—de plein droit revendiquer l'octroi des mêmes facilités.

Article 11.

Les Parties contractantes s'engagent à établir au plus tôt—tout au moins pour les marchandises et les relations les plus importantes—tant que le cours du change le permettra et que le Gouvernement Yougoslave consentirait à y participer, des tarifs directs pour le trafic de voyageurs et de marchandises entre leurs territoires respectifs par le territoire yougoslave ainsi que pour le trafic entre le territoire de l'une des Parties contractantes et le territoire d'un Etat tiers, en transit par le territoire yougoslave et celui de l'autre Partie contractante.

Les taxes qui peuvent être obtenues par voie de réenregistrement—à l'exception des taxes réduites d'une validité de moins d'une année—seront mises à la disposition du trafic direct en les calculant lors de l'établissement des taxes directes.

Άρθρον 12.

«Απαιτείται τὰ τιμολόγια, αἱ τροποποιήσεις αὐτῶν καὶ αἱ ἐκπτώσεις τῶν τελῶν τῶν ἐσωτερικῶν καὶ συνθέτων τιμολογίων δέον νὰ δημοσιευθῶσι δεδωγώς πρὶν ἢ τεθῶσιν ἐν ἰσχύϊ.»

Τὰ συμβαλλόμενα Μέρη θὰ ἀνακοινώσωσιν ἀμοιβαίως πρὸς ἄλληλα τοὺς κανόνες καὶ τὰς διατάξεις ἐν ἰσχύϊ, τοὺς ἀποβλέποντας τὴν δημοσίευσιν τῶν τιμολογίων καὶ τῶν τροποποιήσεων αὐτῶν.

Άρθρον 13.

Ἡ παρούσα Συμφωνία ἀποτελεῖ μέρος ἀναπόσπαστον τῆς Ἑμπορικῆς Συμβάσεως μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Οὐγγαρίας τῆς ὑπογραφείσης σήμερον.

Ἐγένετο εἰς διπλοῦν ἐν Ἀθήναις τῇ 3 Ἰουνίου 1930.

B. ΚΑΡΑΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ
ALEXANDROS DE MOLDOVANI

ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟΝ ΥΠΟΓΡΑΦΗΣ

Κατὰ τὴν στιγμήν τῆς ὑπογραφῆς τῆς Συμφωνίας τῆς σχετικῆς πρὸς τὰς διὰ σιδηροδρόμου μεταφορὰς μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Οὐγγαρίας οἱ οἰκτεῖοι πληρεξούσιοι προέβησαν ἀπὸ συμφώνου εἰς τὴν ἀκόλουθον δήλωσιν :

Ἐννοεῖται ὅτι τὸ ἐν τῶν συμβαλλομένων Μερῶν δὲν θὰ δύναται νὰ ἐπικυβεσθῇ τὰς διατάξεις τῆς παρούσης Συμφωνίας διὰ τὴν ἀπαίτησιν ὑπὲρ τῶν ἐμπορευμάτων τοῦ ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τοῦ ἑλλοῦ Μέρους μεταχειρίσιν εὐνοϊκωτέρων τῆς παρεχομένης εἰς τὰ ἐθνικὰ ἐμπορεύματα τὰ ὑπὸ τὰς αὐτὰς συνθήκας μεταφορὰς εὐρισκόμενα, ὑπὸ τὸν ὅρον ὅμως ὅπως πλεόν εὐνοϊκὴ μεταχειρίσιν τῆς παρεχομένης εἰς τὰ ἐθνικὰ ἐμπορεύματα μὴ παρέχεται εἰς τὰ ἐμπορεύματα τρίτης χώρας.

Ἐννοεῖται ὡσαύτως ὅτι, ἐξαιρέσει τῶν σχετικῶν πρὸς τὰ τιμολόγια παραχωρήσεων, ἡ Οὐγγρία δὲν δικαιούται, συμφώνως πρὸς τοὺς ὅρους τῆς παρούσης Συμφωνίας, νὰ διεκδικήσῃ τὰ πλεονεκτήματα τὰ συναφῇ πρὸς τὴν ἐλευθερίαν τῆς Θεσσαλονίκης, ἅτινα ἡ Ἑλλάς θὰ ἠδύνατο νὰ παραχωρήσῃ εἰς τρίτον Κράτος δι' εἰδικῆς Συμβάσεως.

Ἐγένετο εἰς διπλοῦν ἐν Ἀθήναις τῇ 3 Ἰουνίου 1930.

B. ΚΑΡΑΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ
ALEXANDROS DE MOLDOVANI

Article 12.

Tous les tarifs, modifications de tarif et réductions des taxes des tarifs intérieurs et cumulatifs doivent être, avant leur mise en vigueur, dûment publiés.

Les Parties contractantes se communiqueront réciproquement les règles et dispositions valables concernant la publication des tarifs et de leurs modifications.

Article 13.

Le présent Arrangement fait partie intégrante de la Convention de Commerce entre la Grèce et la Hongrie signée en date d'aujourd'hui.

Fait en double exemplaire Athenes, le 3 Juin 1930

B. CARAPANAYIOTIS
ALEXANDRE de MOLDOVANSYI

PROTOCOLE DE SIGNATURE

Au moment de procéder à la signature de l'arrangement relatif aux transports par chemin de fer entre la Grèce et la Hongrie, les Plénipotentiaires respectifs ont procédé d'un commun accord à la déclaration suivante :

Il reste entendu que l'une des Parties contractantes ne pourra se prévaloir des dispositions du présent arrangement pour exiger en faveur de ses marchandises sur le territoire de l'autre Partie un traitement plus favorable que celui accordé aux marchandises nationales se trouvant dans les mêmes conditions de transport, pourvu toutefois qu'un traitement plus favorable à celui appliqué aux marchandises nationales ne soit pas accordé à des marchandises d'un pays tiers.

Il reste également entendu qu'à l'exception des concessions tarifaires, la Hongrie n'est point autorisée aux termes du présent arrangement à réclamer les avantages afférents à la zone Franche de Salonique que la Grèce pourrait accorder à un Etat tiers par une Convention spéciale.

Fait en double exemplaire à Athènes, le 3 Juin 1930

B. CARAPANAYIOTIS
ALEXANDRE de MOLDOVANSYI

Περὶ καταργήσεως Ταμείου Ἰππωνειῶν Στρατοῦ.

Άρθρον 1.

Καταργεῖται τὸ διὰ τοῦ άρθρου 47 τοῦ «Κώδικος περὶ Στρατιωτικῶν καὶ Ναυτικῶν εἰσφορῶν καὶ ναυλώσεων», νόμος 4442, συνιστώμενον Ταμεῖον Ἰππωνειῶν Στρατοῦ.

Άρθρον 2.

Τὰ μέχρι τοῦδε εἰς διαφόρους Τραπεζὰς κατατεθειμένα ποσὰ ἐπ' ὀνόματι τοῦ Ταμείου Ἰππωνειῶν Στρατοῦ περιέρχονται εἰς τὸ διὰ τοῦ νόμου 4407 συσταθὲν Ταμεῖον Ἑθνικῆς Ἀμύνης.

Άρθρον 3.

Εἰς τὸ αὐτὸ Ταμεῖον Ἑθνικῆς Ἀμύνης θὰ περιέρχονται ἐφεξῆς καὶ τὰ δυνάμει τῶν διατάξεων τοῦ Κώδικος περὶ Εἰσφορῶν εἰσπραττόμενα χρηματικὰ ποσὰ ἅτινα ἔδει δυνάμει τοῦ αὐτοῦ νόμου νὰ περιέρχονται εἰς τὸ Ταμεῖον Ἰππωνειῶν Στρατοῦ. Τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ προορισμοῦ τοῦ καταργουμένου Ταμείου Ἰππωνειῶν Στρατοῦ ἀναλαμβάνει τὸ Ταμεῖον Ἑθνικῆς Ἀμύνης.

Περὶ καταργήσεως ἐπιβαλλομένων τελῶν καὶ φόρων ἐπὶ ἐξαγορῶν καὶ μεταφερομένων χυροπίων ἐσοδείας 1930 καὶ ἐφεξῆς.

Άρθρον μόνον.

1. Τὰ δι' εἰδικῶν νόμων ἐπιβαλλόμενα δικαιώματα ἢ τέλη ἢ αἰοιδήποτε φόροι ὑπὲρ τοῦ Δημοσίου ἢ οἰωνόηποτε εἰδικῶν ταμείων ἐπὶ τῶν ἐξαγορῶν ἢ μεταφερομένων χυροπίων ἐσοδείας 1930 καὶ ἐφεξῆς καταργοῦνται. Ἡ κατάργησις ἀνατρέχει ἀφ' ἧς ἤρξατο μεταφορὰ ἢ ἐξαγωγή χυροπίων ἐσοδείας 1930.

2. Οἱ ἐκ τῶν εἰς τὴν προηγουμένην παράγραφον τοῦ παρὸντος ἀναφερομένων φόρων ἐπιβληθέντες ὑπὲρ εἰδικῶν Ταμείων, τυγχάνοντες ὑπέγγυοι πρὸς ἐξυπηρέτησιν δανείου τυλὸν συναρβύοντος ὑπὸ τοῦ ὑπὲρ οὗ ἐπιβλήθησαν ταμείου, ἐξακολουθοῦσιν εἰσπραττόμενοι μέχρις ἐξοφλήσεως τοῦ δανείου πρὸς τὸ τυγχάνουσιν ὑπέγγυοι.

Γίνεται εἴτα διὰ ἀναστάσεως δεκτὸν εἰς β' κατ' ἄρθρον συζήτησιν ἀναβληθείσης τῆς ἐπιψηφίσεως τοῦ συνόλου τοῦ σχεδίου νόμου «περὶ συστάσεως Συμβουλίου διοικητικῆς ὑπηρεσίας τοῦ Πολιτικοῦ Πρωσσωπικοῦ τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ναυτικῶν» ὡς ἐτροποποιήθη κατὰ τὰ ἄρθρα 4, 20, 23 καὶ 24 ὑπὸ τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῶν Ναυτικῶν.

Ἐπίσης εἰς β' κατ' ἄρθρον συζήτησιν ἀναβληθείσης τῆς ἐπιψηφίσεως τοῦ συνόλου τοῦ σχεδίου νόμου «περὶ αὐθεντικῆς ἐρμηνείας τῶν ἄρθρων 82 τοῦ Νόμου 4410 περὶ ναυτικῆς στρατολογίας κ.λ.π. καὶ 43 τοῦ νόμου 4411 περὶ συγκροτήσεως προελεύσεως προαγωγῆς καὶ λοιπὰ τῶν στελεχῶν τοῦ Πολ. Ναυτικοῦ», ὡς ἐτροποποιήθη ὑπὸ τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῶν Ναυτικῶν.

Ἐπίσης γίνεται δεκτὸν εἰς α' κατ' ἄρθρον καὶ κατ' ἄρθρον συζήτησιν τὸ σχέδιον νόμου «περὶ καταργήσεως τοῦ άρθρου 7 τοῦ νόμου 3333 περὶ βαθμολογίας κατατάξεως ἐκπαιδευσεως καὶ προσόντων προαγωγῆς τῶν ἀξιωματικῶν καὶ ὑπαξιωματικῶν Μηχανικῶν τοῦ Π. Ν.».

Ἐπίσης γίνεται δεκτὸν εἰς β' κατ' ἄρθρον συζήτησιν ὡς ἐτροποποιήθη ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς, ἀναβληθείσης τῆς ἐπιψηφίσεως τοῦ συνόλου, τὸ σχέδιον νόμου «περὶ τῆς ὁρθῆς ἐρμηνείας τοῦ άρθρου 12 τοῦ νόμου 4580 περὶ ἀπαλλοτριώσεως τῆς

Διοικήσεως τῆς ἀνωτάτου βιομηχανικῆς Ἑταιρείας Ἀλεξόπουλος καὶ Σία.

Ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου «περὶ τροποποιήσεως τοῦ άρθρου 10 τοῦ νόμου 4180 «περὶ ὑποχρεωτικῆς προσλήψεως ἐφεδρῶν», ὁ κ. Α. Παπαθανάσης λέγει ὅτι, καθ' ἣν στιγμήν πάντες ἀναγνωρίζομεν τὴν ἀνάγκην τῆς οικονομικῆς ἐνισχύσεως ὀρισμένων ὀργανισμῶν εἰσάγονται διατάξεις προστασίας εὐαριθμῶν εὐνοουμένων προσώπων. Δὲν πρόκειται, λέγει, περὶ προστασίας τῶν ἐφεδρῶν πολεμιστῶν, ὑπὲρ τῆς ὑποίας ὁμοθυμῶς καὶ ὁλοφύχως εἴμεθα διατεθειμένοι πάντες, ἀλλ' ὑπὸ τὴν πρότασιν αὐτὴν ἐπιζητεῖται ἡ προστασία τινῶν, ἐνῶ ἡ πραγματικὴ προστασία αὐτῶν ἐπιβάλλει τὴν τροποποίησιν ἄλλου σημείου τοῦ νόμου πρὸς ἐξασφάλισιν τῆς ὑποχρεωτικῆς προσλήψεως τοῦ μεγαλύτερου δυνατοῦ μέρους αὐτῶν καὶ δὴ τῶν πραγματικῶς δικαιουμένων καὶ οὐχὶ τῶν προστατευομένων.

Ὁ κ. Π. Βουγλόμης (Ὑπουργὸς τῆς Ἑθνικῆς Οἰκονομίας) λέγει ὅτι δὲν εἶνε ἐπιτετραμμένον νὰ ἀφήσωμεν ἀπροστατεύτους τοὺς πολεμιστὰς. Διωρίσθησαν ἐπὶ τῇ ὁάσει τοῦ νόμου 225, ἐλάχιστοι δὲ εὐτυχῶς ἐκ τῶν ὀργανισμῶν ἐπέδειξαν διαθέσιν ἀπολύσεως αὐτῶν μετὰ τὴν λήξιν τοῦ πρώτου ἔτους. Διὰ τοῦ ὑπὸ τὴν κρίσιν τῆς Βουλῆς Νομοσχεδίου παρατείνεται ἐπὶ ἓν ἔτος ἡ ὑποχρεωτικὴ διατήρησις αὐτῶν εἰς τὰς θέσεις τῶν, διὰ τὰς δυνήθουσιν καὶ οὗτοι νὰ εὗρουν ἐν τῷ μεταξὺ ἄλλον πόρον ζωῆς.

Α. Παπαθανάσης. Πλειοδοτοῦμεν εἰς τὴν ἀνάγκην μέτρων ὑπὲρ τῶν ἀπόρων πολεμιστῶν, ἀλλ' εἶναι γνωστὸν ὅτι παρορῶνται οἱ δικαιούμενοι καὶ προστατεύονται ἄλλοι.

Π. Βουγλόμης (Ὑπουργὸς τῆς Ἑθνικῆς Οἰκονομίας). Ὁ ὀργανικὸς νόμος ὥριζε πῶς θὰ προσληφθοῦν οἱ ἐφεδρῶν, οἱ ὅποιοι καὶ προσελέφθησαν καθ' ὅσον ἐπὶ τῆς ἐπισημάνειας. Ἐπομένως δὲν ἤμπορεῖτε νὰ ἰσχυρισθῆτε ὅτι ἡμεῖς οἱ κυβερνῶντες ἠθελήσαμεν νὰ προστατεύσωμεν τοὺς φίλους τοῦ κόμματος.

Γίνεται κατόπιν δεκτὸν τὸ νομοσχέδιον, ὡς ἐτροποποιήθη ὑπὸ τοῦ κ. Ὑπουργοῦ, εἰς β' κατ' ἄρθρον συζήτησιν, ἀναβληθείσης τῆς ἐπιψηφίσεως τοῦ συνόλου.

Γίνεται δι' ἀναστάσεως δεκτὸν εἰς β' κατ' ἄρθρον καὶ σύνολον συζήτησιν τὸ σχέδιον νόμου :

Περὶ τροποποιήσεως τοῦ νόμου 4113 «περὶ παρατάσεως τῆς ἰσχύος τοῦ Ν. Δ. περὶ ἐπιβολῆς προσθέτου δικαιώματος ἐπὶ πάντων τῶν διὰ τοῦ λιμένος Θεσσαλονίκης εἰσγομένων ἐμπορευμάτων».

Άρθρον μόνον

Τροποποιεῖται τὸ ἐδάφιον α' τοῦ άρθρου πρώτου τοῦ νόμου 4113 καὶ ὁρίζεται δεκαετής ἡ παράτασις τῆς ἰσχύος τοῦ Νομ. Διατάγματος τῆς 24 Νοεμβρίου 1922 «περὶ ἐπιβολῆς προσθέτου δικαιώματος ἐπὶ πάντων τῶν διὰ τοῦ λιμένος τῆς Θεσσαλονίκης εἰσγομένων ἐμπορευμάτων».

Γίνεται εἴτα δι' ἀναστάσεως δεκτὸν εἰς β' κατ' ἄρθρον συζήτησιν, ὡς ἐτροποποιήθη ὑπὸ τοῦ κ. Ὑπουργοῦ, ἀναβληθείσης τῆς ἐπιψηφίσεως τοῦ συνόλου τοῦ νομοσχεδίου «περὶ ἐγκρίσεως τῆς ἀπαιτουμένης δαπάνης διὰ τὴν ἐνέργειαν ἀπογραφῆς τῶν βιομηχανικῶν καὶ ἐμπορικῶν ἐπιχειρήσεων».

Οὐδενὸς ἐτέρου ἀντικειμένου ὑπάρχοντος πρὸς συζήτησιν λύεται κατόπιν τούτου, συναίνεσι τῆς Βουλῆς, ἡ συνεδρίασις διὰ τὴν 4.30' π. μ. τῆς αὔριον.

Ὁ Πρόεδρος
Θ. ΣΟΦΟΥΛΗΣ

Οἱ Γραμματεῖς
Κ. Κοντεδίνης
Γ. Κοτσίνης

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΛΑ'

Πέμπτης 5 Φεβρουαρίου 1931.

Ωρα 4.30' μ.μ. ο Πρόεδρος κ. Θ. Σοφούλης, ανελθών επί της έδρας, κηρύσσει τήν ἑνάρξιν τῆς συνεδριάσεως καὶ διατάσσει ν' ἀνοιχθῶσι τὰ θεώρετα.

Ἀναγινώσκονται καὶ ἐπικυροῦνται τὰ πρακτικά τῆς προηγούμενης συνεδριάσεως.

Ἀνακοινούνται τὰ ἑξῆς:

Ο βουλευτὴς κ. Μ. Βολουδάκης καταθέτει αἴτησιν τοῦ κ. Γ. Σπιδανάκη τέως μοιράρχου ζητούντος τὴν ψήφισιν νόμου περὶ ἐρεύνης τῆς δικογραφίας ἐφ' ἣς ἐξεδόθη τὸ ὑπ' ἀριθ. 2243 τοῦ 1930 βούλευμα τῶν ἐν Ἀθήναις Ἐφετῶν κ.λ.π.

Ο βουλευτὴς κ. Α. Καλαντζάκος καταθέτει τηλεγραφήματα τῶν κατοίκων Φιλιατρῶν καὶ Γαργαλιάνων ζητούντων τὴν ἐπέκτασιν τῆς σιδηροδρομικῆς γραμμῆς Πελοποννήσου μέχρι Μαράθου.

Ἡ Κοινότης Διοτάμου Δράμας υποβάλλει ψήφισμα τριῶν παραμεθορίων Κοινοτήτων ζητούντων τὴν καλλιτέρευσιν τῆς θέσεως καὶ τῆς ζωῆς τῶν φρουρῶν τῶν ἐθνικῶν συνόρων.

Ο Σύνδεσμος Αὐτοκινητιστῶν Χανίων ζητεῖ τὴν κατάργησιν τοῦ φόρου βενζίνης πρὸς ἀποζημίωσιν τῶν ἀμαξήλατῶν.

Οἱ δημόσιοι ὑπάλληλοι Καβάλλας διαμαρτύρονται διὰ τὴν τιμωρίαν τοῦ Προέδρου τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων Θεσσαλονίκης κ. Παπανικολάου.

Ο Πρόεδρος τοῦ Ἐμπορικοῦ Συλλόγου Ἀγρινίου διαμαρτύρεται διὰ τὴν καθιέρωσιν τοῦ λαϊκοῦ σιγαρέττου ὡς κατὰ τρεπτικῶν εἰς ὅλας τὰς τάξεις.

Ο βουλευτὴς κ. Α. Παπαθανάσης καταθέτει τηλεγράφημα διαμαρτυρίας καπνοπαραγωγῶν Ἀγρινίου, Ζαπαντίου, Κατούνης, Καινουρίου, Παραβόλας, Παπαδάτου, Λεπενούς καὶ Κονουπίνης διαμαρτυρομένων διὰ τὴν καθιέρωσιν β' ποιότητος σιγαρέττων.

Οἱ καπνοπαραγωγοὶ Ἀργολίδος διαμαρτύρονται κατὰ τῶν προσπαθειῶν τῶν καπνοπαραγωγῶν Ἀγρινίου ζητούντων τὴν ματαίωσιν τῶν ὑπὲρ τῆς βελτιώσεως τῆς καπνοπαραγωγῆς εἰλημένων ἀποφάσεων τῆς Κυβερνήσεως καὶ ζητοῦν τὴν ταχέαν ψήφισιν τοῦ σχετικοῦ νομοσχεδίου.

Ἡ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Κοινοβουλευτικῇ Ἐπιτροπῇ υποβάλλει τὴν ἐκθεσὶν αὐτῆς ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου «περὶ τροποποιήσεως καὶ συμπληρώσεως τῶν νόμων 4464, 4562 καὶ 4591 «περὶ ἀποζημιώσεως τῶν πολεμοπαθόντων».

Ἡ ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Κοινοβουλευτικῇ Ἐπιτροπῇ υποβάλλει τὴν ἐκθεσὶν τῆς ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου «περὶ τροποποιήσεως καὶ συμπληρώσεως τοῦ Ν. Δ. 5)20 Μαΐου 1926 περὶ δικηγόρων κ.λ.π.

Οἱ ὑπουργοὶ κ. κ. Γ. Μαργῆς (Οἰκονομικῶν) Π. Βουρλούμης (Ἐθνικῆς Οἰκονομίας) καὶ Ν. Ἀβραάμ (Δικαιοσύνης) υποβάλλουσι τροπολογίαν τοῦ νομοσχεδίου «περὶ καταργήσεως τοῦ νόμου 3260 καὶ τοῦ ἐκτελεστικοῦ τούτου Διατάγματος τῆς 12 Μαρτίου 1925».

Μεθ' ὃ ἡ Βουλὴ εἰσέρχεται εἰς τὴν

Ἡμερησίαν Διάταξιν

τῶν ἀναφορῶν καὶ ἐρωτήσεων.

Ο κ. Μ. Μαντᾶς συνιστᾷ ἀναφορὰν τοῦ Ἡλία Μαυρίκακη περὶ ἀποζημιώσεώς του ἥτις διαβιβάζεται εἰς τὸ ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν Ὑπουργείον.

Ο κ. Γ. Κουτσίνας υποστηρίζει ἀναφορὰν τοῦ ἐπαγγελματικοῦ, ὑπαλλήλικου καὶ καπνεργατικοῦ κόσμου Δράμας περὶ λύσεως τοῦ καπνικοῦ ζητήματος καὶ παρακαλεῖ ὅπως

διαβιδοσθῇ αὕτη εἰς τὸ ἀρμόδιον Ὑπουργεῖον τῆς Ἐθνικῆς Οἰκονομίας.

Ο κ. Π. Φλώρος συνιστᾷ ἀναφορὰν Ἑλλήνων ἐγκατεστημένων ἐν Ρουμανίᾳ οἵτινες διαμαρτύρονται διὰ τὴν ἀναστολὴν τῆς ἐκδικάσεως τῶν αἰτήσεων περὶ ἀποζημιώσεώς των διὰ τὴν ἐπίταξιν τῶν ἐμπορευμάτων αὐτῶν ὑπὸ τῶν εἰσβαλόντων ἐν Ρουμανίᾳ στρατευμάτων.

Ο κ. Α. Μιχαλακόπουλος (Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν) ἀπαντᾷ ὅτι ἐὰν μὲν οἱ ἐνδιαφερόμενοι ὑπάγονται εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν πολεμοπαθόντων περὶ ὧν προνοεῖ ὁ τελευταῖος ψήφισθις νόμος ὀφείλου νὰ υποβάλλουν σχετικὰς αἰτήσεις τῶν εἰς τὸ ἀρμόδιον ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργείων, ἄλλως νὰ ἀπευθυνθῶν εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐξωτερικῶν δι' εἰδικῶν ὑπομνήματος ἐκθέτοντος λεπτομερῶς τὰς ἰδιαιτέρας συνθήκας ὑφ' ἃς οὗτοι διατελοῦν, ἵνα ἐκ τῆς μελέτης αὐτοῦ κριθῇ κατὰ πόσον συντρέχει περίπτωσις λήψεως μερίμνης καὶ ὑπὲρ αὐτῶν.

Οἱ κ. κ. Μ. Μαντᾶς καὶ Γ. Παπαφλέσας συνιστοῦσι πρὸς τὸν κ. Ὑπουργὸν ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης ἀναφορὰν τοῦ Γ. Μωραϊτοπούλου ζητούντος τὴν τροποποίησιν τοῦ νόμου περὶ δικαιοστασίας.

Ἐξαντληθείσης τῆς Ἡμερησίας Διατάξεως τῶν ἀναφορῶν αἱ ἐρωτήσεις ἡ Βουλὴ εἰσέρχεται εἰς τὴν

Ἡμερησίαν Διάταξιν

τῆς νομοθετικῆς ἐργασίας.

Γίνονται δι' ἀναστάσεως δεκτὰ τὰ σύνολα τῶν κάτωθι σχεδίων νόμων:

1) «Περὶ συστάσεως Συμβουλίου Διοικητικῆς Ὑπηρεσίας τοῦ πολιτικοῦ προσωπικοῦ τοῦ Ὑπουργείου Ναυτικῶν κ.λ.π.».

2) «Περὶ αὐθεντικῆς ἐρμηνείας τῶν ἄρθρων 82 τοῦ νόμου 4410 περὶ ναυτικῆς στρατολογίας κ.λ.π. καὶ 43 τοῦ νόμου 4411 «περὶ συγκροτήσεως, προελεύσεως, προαγωγῆς κ.λ.π. τῶν στελεχῶν τοῦ Π. Ν.».

3) «Περὶ τῆς ὁρθῆς ἐρμηνείας τοῦ ἄρθρου 12 τοῦ νόμου 4580 «περὶ ἀπαλλοτριώσεως τῆς διοικήσεως τῆς Ἀνωτάτου Βιομηχανικῆς Ἐταιρείας Ἀλεξόπουλος καὶ Σία».

4) «Περὶ τροποποιήσεως τοῦ ἄρθρου 10 τοῦ νόμου 4180 «περὶ ὑποχρεωτικῆς προσλήψεως ἐφόδρων» καὶ

5) «Περὶ ἐγκρίσεως τῆς ἀπαιτούμενης δαπάνης διὰ τὴν ἐνέργειαν ἀπογραφῆς τῶν βιομηχανικῶν καὶ ἐμπορικῶν ἐπιχειρήσεων κ.λ.π.» ἔχοντα οὕτω:

Περὶ συστάσεως Συμβουλίου Διοικητικῆς Ὑπηρεσίας τοῦ πολιτικοῦ προσωπικοῦ τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ναυτικῶν καὶ περὶ πειθαρχικῆς δικαιοσύνης τῶν πολιτικῶν ὑπαλλήλων τοῦ αὐτοῦ Ὑπουργείου.

(Ὡς ἐνσωποιοῦνται κατὰ τὴν β' καὶ ἄρθρον συζήτησιν).

Ἀρθρον 1.

Συνιστᾶται παρὰ τῷ Ὑπουργείῳ τῶν Ναυτικῶν Συμβούλιον Διοικητικῆς Ὑπηρεσίας τῶν πολιτικῶν ὑπαλλήλων τῶν ὑπαγομένων εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τοῦτο. Τὸ Συμβούλιον ἀποτελεῖται:

α') Ἐξ ἐνὸς Ἀρεοπαγίτου ὡς Προέδρου, ὑποδεικνυμένου ὑπὸ τῆς ὀλομελείας τοῦ Ἀρείου Πάγου.

β') Ἐξ ἐνὸς Καθηγητοῦ τῆς Νομικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου τῶν Ἀθηνῶν, ὀριζομένου ὑπὸ τῆς Σχολῆς.

γ') Ἐκ τοῦ παρὰ τῷ Ὑπουργείῳ τῶν Ναυτικῶν Νομικοῦ Συμβούλου.

δ') Ἐκ τοῦ Διευθυντοῦ τῶν Τεχνικῶν Ὑπηρεσιῶν καὶ

ε') Ἐκ τοῦ Προσωπάρχου τοῦ Ὑπουργείου, ὡς μελῶν. Τὰ ὡς ἄνω μέλη τοῦ Συμβουλίου κωλύμενα ἀναπληροῦσι τὸν μὲν Ἀρεοπαγίτην, ἑτέρος τοιοῦτος ὑπὸ τῆς ὀλομελείας τοῦ Ἀρ. Πάγου ὀριζόμενος, τὸν Καθηγητὴν τῆς Νομικῆς Σχολῆς ἑτέρος τοιοῦτος ὑπὸ τῆς Σχολῆς ὑποδεικνυόμενος, τὸν Νομικὸν Σύμβουλον τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ναυτικῶν ὁ Νομικὸς Σύμβουλος τοῦ Ὑπουργείου τῶν Στρατιωτικῶν, τὸν δὲ Διευθυντὴν Τεχνικῶν Ὑπηρεσιῶν καὶ τὸν Προσωπάρχην ἑτέρος ἀξιομακρὺς ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ναυτικῶν ὀριζόμενος.

Τὰ μέλη τοῦ Συμβουλίου διορίζονται ἐντὸς τοῦ μηνὸς Ἰανουαρίου ἐκάστου ἔτους διὰ Διατάγματος, διὰ τοῦ αὐτοῦ δὲ Διατάγματος διορίζονται καὶ οἱ ἀναπληρωταὶ των. Κατὰ τὴν πρώτην ἐφαρμογὴν τοῦ νόμου τὰ μέλη διορίζονται ἐντὸς 30 ἡμερῶν ἀπὸ τῆς ἰσχύος τοῦ παρόντος.

Ἡ ὑπηρεσία τῶν μελῶν τοῦ Συμβουλίου εἶναι ἐνταυσία. Καθὼν κλητὰ Γραμματεὺς τοῦ Συμβουλίου ἄνευ δικαιοῦματος ψήφου ἐκτελεῖ εἰς τὸν παρὰ τῷ Τμήματι Προσωπικοῦ τοῦ Ὑπουργείου ὑπηρετούντων ἀξιωματικῶν, δι' ἀποφάσεως τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ναυτικῶν ὀριζόμενος. Ὁ Γραμματεὺς παρίσταται κατὰ τὰς συνεδριάσεις τῶν τῶν πρακτικά, ἅπαντα ὑπογράφονται ὑπὸ τῶν μελῶν καὶ τοῦ ἰδίου.

Ο Πρόεδρος καὶ τὰ μέλη τοῦ Συμβουλίου δικαιούνται 150 δραχμ. ἀποζημιώσεως ἑκάστος κατὰ συνεδρίαν, ὁ δὲ Γραμματεὺς 75 δραχμῶν.

Δὲν δύναται ὅμως ἡ ἀποζημίωσις διὰ συνεδριάσεις ἐντὸς τοῦ αὐτοῦ μηνὸς νὰ ὑπερβῇ τὰς 600 δραχμὰς διὰ τὰ μέλη καὶ τὰς 300 διὰ τὸν γραμματέα.

Ἀρθρον 2.

Τὸ Συμβούλιον τῆς Διοικητικῆς Ὑπηρεσίας ἀποφασίζει περὶ μοιρασμοῦ, προαγωγῆς εἰς ἀνώτερον βαθμὸν ἢ κινήσιν, μεταθέσεως καὶ ἐπιβολῆς τῆς πειθαρχικῆς ποινῆς τῆς προαγοῦς παύσεως, τοῦ ὑποβιβασμοῦ καὶ τῆς ὀριστικῆς ἀπολύσεως εἰς τοὺς πολιτικούς ὑπαλλήλους τῆς ἀρμοδιότητος τοῦ Ὑπουργείου Ναυτικῶν.

Τὸ Συμβούλιον ἀποτελεῖ ἰδίαν ἀρχὴν καὶ δικαιούται ὡς τοιαύτη πρὸς ἐκτέλεσιν τῶν καθήκοντων του, νὰ αἰτῇται ἐγγράφως πληροφορίας παρ' οἰκιστῆρος Ἀρχῆς καὶ νὰ προβάλλῃ εἰς ἐξέτασιν μαρτύρων. Τὰ ἐξερχόμενα ἐγγράφα, ἅπαντα διεπεραιούνται ἐπιμελῶς τῷ γραμματέϊ, ὑπογράφει ὁ Πρόεδρος. Τὸ Συμβούλιον συνεδριάζει ἐν τῷ Καταστήματι τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ναυτικῶν.

Τὸ Συμβούλιον προκαίμενος νὰ ἀποφανθῇ περὶ ἐπιβολῆς πειθαρχικῆς ποινῆς ἀποφαινέται ἀνεξαρτήτως τοῦ πένοντος εἰς αὐτὸ ἐρωτήματος.

Ἀρθρον 3.

Διὰ τοῦ ὅρου «Πολιτικοὶ Ὑπάλληλοι» νοεῖται τὸ ἐκ τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ναυτικῶν ἐξαρτώμενον προσωπικόν, τὸ μὴ ἄνῃ εἰς τὴν ἐνοπλίαν δύναμιν τοῦ κατὰ θάλασσαν Στρατοῦ, ἢ τοῦ μὴ ἄνῃ εἰς κλάδον τινὰ ἢ εἰδικότητα μάχης, ἢ μὴ τοῦ Πολεμικοῦ Ναυτικοῦ καὶ μὴ ὑπαγόμενον εἰς τοὺς Ναυτικούς νόμους καὶ Κανονισμοὺς καὶ εἰς τὴν στρατιωτικὴν πειθαρχίαν.

Ἀρθρον 4.

Τὸ Συμβούλιον συνέχεται τακτικῶς μὲν κατὰ μῆνα Φεβρουάριον, ἐκτάκτως δὲ ὅσάκις κληθῇ ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ, ἐπὶ τῶν ἐρωτημάτων τοῦ ὁποῖου ἀποφαινέται. Τὸ Συμβούλιον ἀποφαινέται κατὰ πλειοψηφίαν διὰ μυστικῆς ψηφοφορίας. Αἱ πειθαρχικαὶ ἀποφάσεις τοῦ Συμβουλίου ὑποβιβάζονται εἰς τὴν ἐγκρίσιν τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ναυτικῶν καὶ ἐκτελεῖται ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς γνωστοποιήσεώς των εἰς τὸν Ὑπουργόν.

Ἡ τυχὸν προσφυγὴ ἐνώπιον τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπιχειρήσεως κατὰ τῶν ἀποφάσεων τοῦ Συμβουλίου δὲν ἔχει ἀνασταλτικὴν δύναμιν.

Ἀρθρον 5.

Οἱ πολιτικοὶ ὑπάλληλοι, διὰ τὰς πειθαρχικὰς αὐτῶν παραβάσεις ὑποκείμενοι εἰς τὸν ἐλεγχὸν τῆς προϊσταμένης των Ἀρχῆς.

Ο Ὑπουργὸς τῶν Ναυτικῶν ἀσκεῖ ἐπὶ πάντων τῶν πολιτικῶν ὑπαλλήλων τοῦ Ὑπουργείου τὴν ἀνωτάτην πειθαρχικὴν ἐξουσίαν, δικαιούμενος νὰ ἐπιβάλλῃ αὐτοῖς τὰς ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 7 ὀριζόμενας πειθαρχικὰς ποινὰς ὑπὸ τοὺς περιορισμοὺς τοῦ ἄρθρου 8.

Ἀρθρον 6.

Πειθαρχικαὶ παραβάσεις, δι' ἃς ἐπιβάλλεται πειθαρχικὴ ποινὴ, εἰσὶν αἱ ἀκόλουθοι.

1) Ἡ παρὰ τοὺς κανονισμοὺς βραδεία εἰς τὸ γραφεῖον προσέλευσις τῶν ὑπαλλήλων ἢ ἡ πρόωρος ἐξ αὐτοῦ ἀποχώρησις.

2) Ἡ ῥαθυμία ἢ ἀμέλεια ὡς καὶ ἡ ἀτελής ἢ ἡ μὴ ἐγκαιρὸς ἐκπλήρωσις τοῦ καθήκοντος.

3) Ἡ ῥηρησις ὑπηρεσίας, διαταχθεὶς γνημίως ὑπὸ τοῦ προϊσταμένου.

4) Ἡ ἀνευλαβὴς συμπεριφορὰ.

5) Ἡ ἀνευ ἀδείας ἢ ἀποχωρήσεως λόγου ἀποχῆ ἀπὸ τῆς ἐκπληρώσεως τῶν καθήκοντων του.

6) Ἡ ἀπουσία ἐκ τῶν χρεῶν ἀνευ ἐγγράφου ἀδείας κατὰ Νόμον.

7) Ἡ παράβασις τῆς περὶ τὴν ὑπηρεσίαν ἐπιβαλλομένης ἐχευμένης.

9) Ἡ ἀνεξέλεγκτος ἢ ἀναξία δημοσίου λειτουργοῦ διαγωγή.

Ἀρθρον 7.

Πειθαρχικαὶ ποιναὶ εἰναι:

1) Ἡ προσωρινὴ παρὰ τῆς ὑπηρεσίας γινομένη ὑπὸ τοῦ προϊσταμένου τοῦ ὑπαλλήλου εἰς ἐπὶ μῶρον τῶν λοιπῶν ὑπαλλήλων.

Ἡ ποινὴ αὕτη ἐγγράφεται εἰς τὸ παρὰ τῇ Δ)σει Προσωπικοῦ τηρούμενον μητρώον τῶν πολιτικῶν ὑπαλλήλων ὡς καὶ αἱ λοιπαὶ πειθαρχικαὶ ποιναί.

2) Ἡ ἐγγράφος ἐπιπλήξις.

3) Τὸ πρόστιμον ἀπὸ 150 δραχμῶν μέχρι ποσῶ ἴσου πρὸς τὸν μηνιαῖον μισθὸν τοῦ τιμωρουμένου.

4) Ἡ προσωρινὴ παύσις ἀπὸ ἐνὸς μηνὸς μέχρι τριῶν μηνῶν, ὅποτε ὁ τιμωρούμενος στερεῖται τοῦ κήσεως τοῦ μισθοῦ του.

5) Ὁ ὑποβιβασμὸς κατὰ ἓνα βαθμὸν καὶ

6) Ἡ ὀριστικὴ ἐκ τῆς ὑπηρεσίας ἀπόλυσις.

Ἀρθρον 8.

Αἱ κατὰ τὸ προηγούμενον ἄρθρον ποιναὶ τῆς ποσορικῆς παρατηρήσεως, τῆς ἐγγράφου ἐπιπλήξεως καὶ τοῦ προστίμου μέχρι 300 δραχμῶν ἐπιβάλλονται ὑπὸ τῶν προϊσταμένων. Δ)σεως, Τμήματος ἢ Ὑπηρεσίας.

Πᾶσαι δὲ αἱ ποιναὶ ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ναυτικῶν, πλην τοῦ ὑποβιβασμοῦ καὶ τῆς προσωρινῆς καὶ ὀριστικῆς ἀπολύσεως, αἵτινες ἐπιβάλλονται ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ κατόπιν ἀποφάσεως τοῦ Συμβουλίου Διοικητικῆς Ὑπηρεσίας.

Πρὸ πάσης ἐγγράφου πειθαρχικῆς ἀποφάσεως καλεῖται ἐγγράφως καὶ ἐπὶ ἀποδείξει ὁ παύσας ὑπάλληλος εἰς ἐγγράφον ἀπολογία ἐντὸς προθεσμίας τοῦλάχιστον τριημέρου. Παραβουλή τῆς πρὸς ἀπολογία προθεσμίας ἢ ποινὴ ἐπιβάλλεται καὶ ἀνεῖ ἀπολογία.

Αἱ κατὰ τὴν πρώτην παράγραφον τοῦ παρόντος ἄρθρου πειθαρχικαὶ ἀποφάσεις τῶν Δ)τῶν, Τμήματων καὶ Προσωπικῶν Ὑπηρεσιῶν κατὰ τῶν ὑπ' αὐτοὺς ὑπαλλήλων ὑπαικύνται εἰς ἐφεσιν ἐνώπιον τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ναυτικῶν ἐντὸς ὅσων ἡμερῶν ἀπὸ τῆς κοινοποιήσεως εἰς αὐτοὺς τῆς ἀποφάσεως. Οἱ ὀριστικῶς τιμωρηθέντες δις ἐντὸς ἐτησίου χρονικοῦ διαστήματος ὑπάλληλοι διὰ προσωρινῆς παύσεως ἢ τρις διὰ προσωρμίου ἀνωτέρου τῶν 500 δραχμῶν στερεοῦνται

κατά την επομένην ετησίαν περίοδον τοῦ δικαιώματος τοῦ προδικασμοῦ εἰς ἀνωτέραν θέσιν κατὰ βαθμὸν ἢ μισθόν. Εἰς τοὺς οὕτω τιμωρομένους ὑπάλληλους ἐπιτρέπεται προσφυγὴ ἐνώπιον τοῦ Συμβουλίου τῆς Διοικητικῆς Ὑπηρεσίας, ὅπου δι' ἡτιολογημένης ἀποφάσεως ἀποφασίζονται ὁριστικῶς περὶ τῆς στρεφτέρας ἢ μὴ τοῦ πρὸς προαγωγὴν δικαιώματος.

Ἡ προσφυγὴ ἐπιτρέπεται μέχρι λήξεως τοῦ ἔτους καὶ ὃ ἐπεβλήθησαν αἱ ποιναὶ. Τὸν πειθαρχικῶς τιμωρόμενον ὑπάλληλον βαρύνουσι καὶ τὰ ἐξοδα στρεφτέρας τῆς ἀποφάσεως περὶ τῆς ἐπιβολῆς τῆς πειθαρχικῆς ποινῆς.

Ἄρθρον 9.

Κατὰ Φεβρουάριον ἐκάστου ἔτους τὰ Διοικητικὸν Συμβούλιον καταρτίζει πίνακα προαγμάτων καὶ σταθμῶν πολιτικῶν ὑπαλλήλων.

Εἰς τοὺς πίνακας προαγμάτων ἐγγράφονται οἱ μέχρι τῆς 31 Δεκεμβρίου τοῦ προηγούμενου ἔτους συμπληρώσαντες τὴν πρὸς προαγωγὴν ἀπαιτούμενον χρόνον ὑπηρεσίας.

Διὰ τὴν ἐγγραφὴν ὑπαλλήλων εἰς τὸν πίνακα τῆς σταθμότητος δὲν εἶναι ἀπαραίτητον γὰρ ἔχει ἀποκτήσῃ τὸ προαγωγικὸν δικαίωμα.

Ἄρθρον 10.

Οἱ πίνακες τῶν προαγμάτων ἰσχύουσι μέχρι τῆς 31 Δεκεμβρίου ἐκάστου ἔτους, αἱ δὲ προαγαγαὶ ἐνεργοῦνται ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ναυτικῶν καὶ τῆς ἀπόλυτον κρίσιν αὐτοῦ.

Ἄρθρον 11.

Αἱ προαγαγαὶ τῶν πολιτικῶν ὑπαλλήλων μέχρι τοῦ βαθμοῦ τοῦ Δ' ἢ τοῦ Β' τῆς ἑξῆς ἐνεργοῦνται μόνον κατ' ἀρχαιότητα. Πρὸς ὑπολογισμὸν τῆς ἀρχαιότητος λαμβάνεται ὑπὸψη ὁ χρόνος ὑπηρεσίας ἐν τῷ τελευταίῳ βαθμῷ, μεταξὺ δὲ τῶν ἐχόντων τὸν αὐτὸν χρόνον ὑπηρεσίας ἡ ἀρχαιότης κανονίζεται ἐπὶ τῇ βᾶσει τῆς σειρᾶς ἣν εἶχον μεταξὺ τῶν ἐν τῇ Ἐφημερίδῃ τῆς Κυβερνήσεως κατὰ τὴν τελευταίαν προαγωγὴν ἢ κατὰ τὸν διορισμόν. Ὁ χρόνος τῆς προσωρινῆς παύσεως δὲν συνυπολογίζεται εἰς τὸν πρὸς προβλεπόμενον ἀπαιτούμενον χρόνον ὑπηρεσίας.

Ἄρθρον 12.

Οἱ εἰς τὴν ἀρμοδιότητα τοῦ Ὑπουργείου Ναυτικῶν ὑπαγόμενοι τακτικοὶ πολιτικοὶ ὑπάλληλοι, πλὴν τῆς δυνάμει δικαστικῆς ἀποφάσεως παύσεως, δὲν δύναται νὰ ἀπολυθῶσι τῆς ὑπηρεσίας ἄνευ ἀποφάσεως τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου.

Ἄρθρον 13.

Οἱ λόγοι ἕνεκα τῶν ὁποίων οἱ πολιτικοὶ ὑπάλληλοι παραπέμπονται ἐνώπιον τοῦ Συμβουλίου μὲ ἐρώτημα ἀπολύσεως, προσωρινῆς παύσεως καὶ υποβιβασμοῦ εἶναι οἱ ἑξῆς :

- 1) Ἐὰν ἀπέσχον τῆς ἐκπληρώσεως τῶν καθηκόντων τῶν ὑπὲρ τὸν μῆνα ἀδικαιολογητῶς.
- 2) Ἐνεκα σωματικῆς ἀνικανότητος καθιστώσης ἀδύνατον τὴν ἀσκῆσιν τῶν καθηκόντων τῶν διὰ χρονικὸν διάστημα ἀνώτερον τοῦ ἑξαμήνου.
- 3) Ἐνεκα ἐπαγγελματικῆς ἀνεπαρκείας περὶ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ὑπηρεσίας.
- 4) Ἐνεκα ἀμελείας περὶ τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν καθηκόντων τῶν.
- 5) Διὰ παράβασιν καθήκοντος.
- 6) Δι' ἀσυμβίβαστον πρὸς τὸ ἄξίωμα τοῦ δημοσίου πολιτικοῦ ὑπαλλήλου συμπεριφορὰν.
- 7) Ἐὰν ἐτιμωρήθησαν δις διὰ προσωρινῆς παύσεως ἐνὸς τοῦλάχιστον μηνὸς ἢ τρις διὰ τῆς ποινῆς τοῦλάχιστον τοῦ προστίμου ἐντὸς ἐτήσιου χρονικοῦ διαστήματος.

Οἱ κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ παρόντος ὁριστικῶς ἀπολυθῆσάμενοι κατόπιν ἀποφάσεως τοῦ Συμβουλίου πολιτικοὶ ὑπάλληλοι μόνον μετὰ προέλευσιν διείας δύναται νὰ ἐπαναλάβωσι.

ορισθῶσιν εἰς τὰς θέσεις τῶν καὶ κατόπιν γνωματεύσεως τοῦ Συμβουλίου.

Ἄρθρον 14.

Οἱ ἐνώπιον τοῦ Συμβουλίου παραπεμπόμενοι πολιτικοὶ ὑπάλληλοι δικαιούνται γὰρ παρασταθῶσι κατὰ τὴν συζήτησιν τῆς καὶ αὐτῶν κατηγορίας αὐτοπροσώπως, διακινούμενοι νὰ λάβωσι γνώσιν καὶ τῶν τῆς δικουραφίας ἐγγράφων, τοῦλάχιστον 48 ὥρας πρὸ τῆς ἡμέρας τῆς συνεδριάσεως τοῦ Συμβουλίου.

Ἄρθρον 15.

Ὁ Ὑπουργὸς τῶν Ναυτικῶν ἐν τῇ πράξει περὶ παραπομπῆς τοῦ πολιτικοῦ ὑπαλλήλου εἰς τὸ Συμβούλιον τῆς Διοικητικῆς Ὑπηρεσίας ὀφείλει τὴν προθεσμίαν, καθ' ἣν δέον τοῦτο νὰ συνέλθῃ καὶ τὰ ἐρωτήματα δι' ἃ ὀφείλει τοῦτο γὰρ ἀποφασθῇ. Ἀντίγραφον τῆς πράξεως ταύτης μετὰ τοῦ φακέλου τῆς υποθέσεως καὶ πάντων ἐν γένει τῶν στοιχείων διαβιβάζεται εἰς τὸν Πρόεδρον τοῦ Συμβουλίου.

Ἄρθρον 16.

Ἡ ἀπόφασις λαμβάνεται κατὰ πλειονοψηφίαν. Ἐὰν ἐκ τῶν διατυπωμένων γνώμων, πλειόνων τῶν δύο, δὲν σχηματίζεται πλειονοψηφία, οἱ ἔχοντες μειονομένην γνώμην ὀφείλονται πρὸς σχηματισμὸν πλειονοψηφίας νὰ προσχωρήσωσιν εἰς τινὰ τῶν μειζόνων γνώμων.

Αἱ ἀποφάσεις τοῦ Συμβουλίου γνωστοποιούνται εἰς τὸν Ὑπουργὸν τῶν Ναυτικῶν ἐντὸς 10 ἡμερῶν ἀπὸ τῆς ἐκδόσεως τῶν.

Ἄρθρον 17.

Κατὰ τῶν ἀποφάσεων τοῦ Συμβουλίου ἐπιτρέπεται προσφυγὴ ἐνώπιον τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας.

Ἡ προσφυγὴ ἐπιτρέπεται :

1) Εἰς τὸν ἐγκαλούμενον, ἐὰν τὸ Συμβούλιον ἀπεφάσισεν ὑπὲρ τῆς ὁριστικῆς αὐτοῦ ἀπολύσεως, τοῦ υποβιβασμοῦ καὶ τῆς προσωρινῆς παύσεώς του.

Εἰς δὲ περιπτώσεις ἐπιτρέπεται προσφυγὴ κατὰ τῆς ἀποφάσεως τοῦ Συμβουλίου, ἀντίγραφον αὐτῆς κοινοποιεῖται, διὰ διαταγῆς τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ναυτικῶν, εἰς τὸν ἐγκαλούμενον, δυνάμενον ἐντὸς δέκα ἡμερῶν ἀπὸ ταύτης νὰ προσφύγῃ ἐνώπιον τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας.

Περὶ τῆς κοινοποιήσεως καὶ γνωστοποιήσεως ταύτης συντάσσεται πρὸς τῆς κοινοποιήσεως Ἀρχῆς ἀποδεικτικόν, ὅπου υποβάλλεται παραρτήμα εἰς τὸν Ὑπουργὸν τῶν Ναυτικῶν. 2) Εἰς τὸν Ὑπουργὸν τῶν Ναυτικῶν ἐὰν τὸ Συμβούλιον ἐγνωμάτευσεν ὑπὲρ τῆς μὴ ἐπιβολῆς οὐδεμιᾶς ποινῆς ἢ ἐπιβολῆς τοιαύτης ἥπιωτέρας τῆς ἐν τῷ ἐρωτήματι τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ναυτικῶν.

Ἄρθρον 18.

Ἡ προσφυγὴ γίνεται ἐκ μέρους μὲν τοῦ ἐγκαλουμένου ἐντὸς τῆς κατὰ τὸ προηγούμενον ἄρθρον δεκαῆμερου προθεσμίας διὰ προφορικῆς δηλώσεως ἐνώπιον τοῦ Γραμματέως τοῦ Συμβουλίου συντάσσοντας περὶ τούτου ἔκθεσιν, υπογραφομένην καὶ ὑπὸ τοῦ προσφεύγοντος, ἐκ μέρους δὲ τοῦ Ὑπουργοῦ ἐντὸς εἴκοσιν ἡμερῶν ἀφ' ἧς περιέβη αὐτῷ ἡ γνωμοδότησις τοῦ Συμβουλίου.

Παρελθούσης ἀπράκτου πάτης ἡ γνωμοδότησις καθίσταται ὁριστικὴ.

Ἄρθρον 19.

Ἀκυρότης τῆς γνωμοδοτήσεως τοῦ Συμβουλίου ἐπέρχεται μόνον α') ἐὰν τοῦτο δὲν συνετέθη νομίμως, β') ἐὰν δὲν ἐκλήθῃ εἰς ἀπολογία ὁ ἐγκαλούμενος καὶ γ') ἐὰν δὲν ἔλαβε γνώσιν τῶν τῆς δικουραφίας ἐγγράφων ἐκ πταίσματος τῆς ὑπηρεσίας.

Ἄρθρον 20.

Ποινὴ ἐπιβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ναυτικῶν μετὰ ὁμόφωνον γνώμην τοῦ Συμβουλίου Διοικητικῆς Ὑπηρεσίας, ἐν οὐδεμιᾷ περιπτώσει δύναται νὰ ἀρθῇ, ἢ νὰ μετρησθῇ.

Ἄρθρον 21.

Ἡ ποινικὴ δίωξις δὲν κωλύει τὴν κατὰ τὸν παρόντα νόμον πειθαρχικὴν τοιαύτην.

Ἄρθρον 22.

Εἰς τὸν παρόντα νόμον ὑπάγονται καὶ οἱ ἑταῖοι πολιτικοὶ ὑπάλληλοι μὲ τὴν διαφορὰν ὅτι διὰ τὸν υποβιβασμὸν καὶ τὴν προσωρινὴν ἢ τὴν ὁριστικὴν ἀπόλυσιν τῶν δὲν ἀπαιτεῖται ἀπόφασις τοῦ Συμβουλίου Διοικητικῆς Ὑπηρεσίας.

Διὰ τὴν μονιμοποίησιν τῶν ἐκτάκτων ὑπαλλήλων πρὸς πλήρωσιν κενῶν θέσεων γνωμοδοτεῖ τὸ Συμβούλιον μετὰ τὴν παρέλευσιν διείας ἀπὸ τοῦ διορισμοῦ τῶν.

Ἄρθρον 23.

Αἱ περὶ ἀδειῶν, κανονικῶν καὶ ἀναρρωτικῶν, καὶ περὶ νοσηλείας τῶν δημοσίων πολιτικῶν ὑπαλλήλων γενικαὶ διατάξεις ἐφαρμόζονται καὶ διὰ τοὺς πολιτικούς ὑπαλλήλους τῆς ἀρμοδιότητος τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ναυτικῶν.

Ἄρθρον 24.

Εἰς δὲ περιπτώσεις οἱ δημόσιοι πολιτικοὶ ὑπάλληλοι διὰ τὴν λήψιν ἀναρρωτικῆς ἀδείας ἢ διὰ τὴν νοσηλείαν ἐξετάζονται ὑπὸ ἐπιτροπῆς, αἱ πολιτικοὶ ὑπάλληλοι τῆς ἀρμοδιότητος τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ναυτικῶν ἐξετάζονται ὑπὸ τῆς Α. Ν. Υ. Ε.

Ἄρθρον 25.

Εἰς τὸ ὑπὸ τοῦ παρόντος συνιστώμενον Συμβούλιον θέλουσι παραπεμφθῇ καὶ αἱ μέχρι τῆς δημοσιεύσεως τοῦ παρόντος ἐκκρεμίσαι ὑποθέσεις.

Ἄρθρον 26.

Τὰ τῶν ἐργασιῶν τοῦ Συμβουλίου Διοικητικῆς Ὑπηρεσίας καὶ αἱ λεπτομέρειαι τοῦ παρόντος κανονισθῶσιν διὰ Διατάγματος.

Περὶ αὐθεντικῆς ἐρμηνείας τῶν ἁρθρῶν 82 τοῦ νόμου 4410 περὶ Ναυτικῆς Στρατιολογίας κλπ. καὶ 43 τοῦ νόμου 4411 περὶ συγκροτήσεως, προελεύσεως, προαγωγῆς κλπ. τῶν στελεχῶν τοῦ Π. Ν. Ναυτικοῦ.

(Ὡς ἐτροποποιήθη κατὰ τὴν β' καὶ γ' ἄρθρον συζήτησιν).

Ἄρθρον 27.

Ἡ ἀλθὴς ἔννοια τοῦ ἁρθροῦ 82 τοῦ νόμου 4410 τῆς 23 Αὐγούστου 1929 «περὶ Ναυτικῆς Στρατιολογίας κλπ.» καὶ τοῦ ἁρθροῦ 43 τοῦ νόμου 4411 τῆς 23 Αὐγούστου 1929 «περὶ συγκροτήσεως, προελεύσεως, προαγωγῆς κλπ. τῶν στελεχῶν τοῦ Π. Ν.» ἦτο καὶ εἶναι ὅτι οἱ ἀναλαμβάνοντες ὑποχρέωσιν, ὅπως παραμένουν εἰς τὰς τάξεις τοῦ Π. Ν. συμφώνως πρὸς τὰ ἀνωτέρω ἄρθρα τῶν νόμων 4410 καὶ 4411, δὲν δύναται νὰ ὑποβάλωσι παραίτησιν, οὔτε καὶ γὰρ γίνῃ αὕτη ἀποδεκτή, εἰμὴ μόνον διὰ τοὺς ἀπ' εὐθείας καταρτισμένους, ἐφ' ὅσον οὗτοι μετὰ τὴν κατάταξιν τῶν δὲν ὑπέστησαν οὐδεμίαν ἐκπαίδευσιν εἴτε εἰς Ναυτικὰς Σχολὰς εἴτε εἰς Νοσητεῖα ἰδιωτικὰ ἢ ἄλλα οἰαδήποτε ἐκπαιδευτικὰ ἰδρύματα καὶ δὲν μετέβησαν εἰς τὴν ἀλλοδαπὴν πρὸς παρακολούθησιν καὶ παραλαβὴν ὕλικοῦ, ἐφ' ὅσον ἡ μετάβασις αὕτη εἶχεν ὡς σκοπὸν καὶ τὴν ἐκπαίδευσιν τῶν, ἐγκρίσει τοῦ Ὑπουργείου, ἀδιαφόρως τοῦ χρόνου ἀναμείας ἐκπαίδευσιν.

Διὰ τοὺς κατὰ τὰ ἀνωτέρω ἐξεργασμένους ἐστρουβίζονται αἱ διατάξεις τῆς 3 παρ. τοῦ ἁρθροῦ 22 καὶ τοῦ ἁρθροῦ 31 τοῦ νόμου 4261 τῆς 30ῆς Ἰουλίου 1929 περὶ καταστάσεως τῶν ἑξισωματικῶν τοῦ Π. Ν.

Περὶ τῆς οὐθῆς ἐρμηνείας τοῦ ἁρθροῦ 12 τοῦ νόμου 4589 περὶ ἀπαλλοτριώσεως τῆς Διοικήσεως τῆς Ἀνωτάτου Βιομηχανικῆς Ἑταιρείας Ἀλεξόπουλος καὶ Σία.

(Ὡς ἐτροποποιήθη κατὰ τὴν β' καὶ γ' ἄρθρον συζήτησιν).

Ἄρθρον 1.

Κατὰ τὴν ἀλθὴ ἔννοιαν τοῦ ἁρθροῦ 12 τοῦ νόμου 4589 «περὶ ἀπαλλοτριώσεως τῆς Διοικήσεως τῆς Ἀνωτάτου Βιο-

μηχανικῆς Ἑταιρείας Κ. Α. Ἀλεξόπουλος καὶ Σία», εἰς τὰ δικαιώματα, τὰ ὅποια δὲν ἐπιτρέπεται νὰ ἀκηθῶσι πρὸ τῆς παρελεύσεως δύο ἐτῶν, ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς σχετικῆς ἀποφάσεως, δὲν περιλαμβάνονται τὰ προερχόμενα ἐκ μισθῶν ἢ ἡμερησίων ἐργατῶν, ὑπαλλήλων καὶ ὑπηρετῶν.

Ἄρθρον 2.

Ἡ ἀλθὴς ἔννοια τῆς τελευταίας παραγράφου τοῦ ἁρθροῦ 4 ἐν συνδυασμῷ μὲ τὴν δευτέραν παράγραφον τοῦ ἁρθροῦ 12 τοῦ νόμου 4589 εἶναι ὅτι αἱ ἀπαιτήσεις κατὰ τῶν ἑταρειῶν, ἐφ' ὧν ἐπεκτείνεται ἡ ἰσχύς τοῦ νόμου τούτου, τίθενται ὑπὸ τὴν ἀνασταλτικὴν προθεσμίαν τοῦ νόμου τούτου ὑπὲρ τῶν ἐταρειῶν, τῶν ἐγγυητῶν αὐτῶν καὶ πάντως ἐν γένει συνασφίλτου, ἔχοντος δικαίωμα ἀναγωγῆς κατ' αὐτῶν καὶ δι' ὅσον πόσιν ἔχει ὁ συνασφίλτης ἀναγωγὴν, ἐξαιρουμένων τῶν ὑπὲρ τοῦ Δημοσίου ἐγγυήσεων, δι' ἃς δύναται ὁ Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν νὰ χορηγῇ ἀναστολὴν πληρωμῆς, προερχομένης ἀπὸ φρεγγῶν ἐγγυητῶν ἢ παρεχόντων ἐμπράγματον ἀσφάλειαν ἢ Τραπεζικὴν ἐγγυήσιν.

Περὶ τροποποιήσεως τοῦ ἁρθροῦ 10 κλπ. τοῦ νόμου 4180 περὶ ὑποχρεωτικῆς προσλήψεως ἐξέδρων κλπ.

(Ὡς ἐτροποποιήθη κατὰ τὴν β' καὶ γ' ἄρθρον συζήτησιν).

Ἄρθρον 3.

Ἡ περὶ θεσμίαν τῆς παραγράφου 1ης τοῦ ἁρθροῦ 10 τοῦ νόμου 4180 οὐδέποτε ἀπὸ ἐν ἑτος εἰς δύο ἔτη. Τοὺς τυχόν ἀνελθόντας ἐξέδρους μετὰ τὴν λήξιν τοῦ ἔτους ὑποχρεοῦνται οἱ ἀπολύσαντες Δῆμοι καὶ ἐπιχειρήσεις νὰ ἐπαναφέρουν εἰς τὰς θέσεις τῶν, ὑποκείμενοι ἄλλως εἰς τὰς ὑπὸ τῶν παραγράφων 2 καὶ 3 τοῦ προκηρυχθέντος ἁρθροῦ 10 προσβεβλημένους συνεισδάς.

Ἄρθρον 2.

Εἰς τὸ ἄρθρον 11 τοῦ νόμου 4180 προστίθεται ὡς 3η παράγραφος ἡ ἀκόλουθος :

Πόσοι αἱ μετὰ τὴν ἰσχύν τοῦ παρόντος νόμου (4180) συσταθῆσιν καὶ ἐρεξῆς συσταθῶμεναι ἀνδύονται ἐταῖοι ὡς καὶ αἱ ἐγκατασταθῆσιν ἢ ἐγκατασθῶμεναι ἐν Ἑλλάδι ὁλλοδαπαὶ ποιεῦται ὀφείλονται ἐντὸς 20 ἡμερῶν ἀπὸ τῆς ἐνδὲς τοῦ παρόντος ἢ τῆς συστάσεως αὐτῶν νὰ ὑποβάλωσι δέλωσιν εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Ἑθνικῆς Οἰκονομίας περὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ὑπαλλήλων καὶ ὑπηρετῶν τῆς ἀπασχολομένης ἐργασίας καὶ τῇ βᾶσει τῶν δικλῶτων τούτων παρακαλοῦνται τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ Διατάγματος τῆς 31 Αὐγούστου 1930 περὶ ἐκτελέσεως τοῦ ἁρθροῦ 11 τοῦ νόμου 4180.

Ἐπίσης εἰς τὸ αὐτὸ ἄρθρον προστίθεται ἡ παράγραφος ἑξῆς ὡς ἐξῆς : «Οἱ παραβάται τῶν διατάξεων τοῦ ἁρθροῦ 1 παρ. 1 τοῦ ἀπὸ 21 Αὐγούστου 1930 ἑταῖοι, Διατάγματος περὶ ἐκτελέσεως τοῦ ἁρθροῦ 11 κλπ. ὡς καὶ τῶν διατάξεων τῆς προσηγομένης ὡς ἀνω παραγράφου 3, τιμωροῦνται κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ἁρθροῦ 13 τοῦ νόμου 4180.

Εἰς τὸ ἄρθρον 16 τοῦ νόμου 4180 προστίθεται :

Εἰς τὴν 1 παράγραφο μετὰ τὴν λέξιν «αὐτοῦ» αὐτὴ συνιστάται ὡς ἑξῆς :

Εἰς τὸ τέλος τῆς 2ας παραγράφου αὐτὴν ὑποτροπὴ, δὲ μὴ καὶ τὸν τοῖπλάσιον καὶ διὰ φυλακίσεως μέχρι ἑξῆς μηνῶν.

Ὡς τετέλεστη παραγράφος τοῦ αὐτοῦ ἁρθροῦ «Οἱ ὑπὸ τῆς 1 παραγράφου τοῦ παρόντος ἁρθροῦ προβλεπόμενοι ὁργανισμοὶ ὀφείλονται ἀπὸ τὸνλάχιστον ἐτήσιως νὰ παρένουν διὰ τῶν διαβουλεύων ἢ διακονούντων αὐτοὺς εἰς τὸν Ὑπουργὸν τῆς Ἑθνικῆς Οἰκονομίας ἀκριβῆ στοιχεῖα περὶ τηρήσεως τῶν διατάξεων τοῦ παρόντος ἁρθροῦ, ἄλλως τιμωροῦνται κατὰ τὰς διατάξεις τῆς 2ας παραγράφου τοῦ παρόντος».

Ἄρθρον 3.

Ἡ ἰσχύς τοῦ παρόντος νόμου ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως αὐτοῦ εἰς τὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως.

Περὶ ἐγκρίσεως τῆς ἀπαιτουμένης δαπάνης διὰ τὴν ἐνέργειαν ἀπογραφῆς τῶν βιομηχανικῶν καὶ ἐμπορικῶν ἐπιχειρήσεων.
(Ὡς ἐτροποποιήθη κατὰ τὴν β' κατ' ἄρθρον συζήτησιν).

Ἄρθρον 1.

Δι' ἀμειβὴν ἀποζημιώσεως καὶ ὁδοιπορικὰ ἰδιωτῶν καὶ δημοσίων υπαλλήλων χρησιμοποιουμένων ὡς ἀπογραφῶν ἢ ἐποπτῶν διὰ τὴν ἐνέργειαν τῆς ἀπογραφῆς τῶν βιομηχανικῶν καὶ ἐμπορικῶν ἐπιχειρήσεων ὡς καὶ τῶν εἰς τὰς ἀπογραφὰς χρησιμοποιουμένων υπαλλήλων καὶ ἐργατῶν, καθὼς καὶ διὰ πᾶσαν ἄλλην σχετικὴν πρὸς τὴν ἐνέργειαν τῆς ἀπογραφῆς ταύτης δαπάνην, ἐγκρίνεται ἐφ' ἅπαξ ποσὸν μέχρι δραχμῶν 2.500.000 τῆς πρὸς τοῦτο ἀπαιτουμένης πιστώσεως ἐγγραφουμένης εἰς τὸν προϋπολογισμὸν τῶν ἐξόδων τοῦ Ὑπουργείου Ἐθνικῆς Οἰκονομίας τῆς χρήσεως τοῦ οἰκονομικοῦ ἔτους 1930—1931.

Ἄρθρον 2.

Ἡ χρησιμοποιουμένη εἰς δημοσίους υπαλλήλους χρησιμοποιουμένη ὡς ἀπογραφῆς ἢ ἐποπτίας πόσθητος ἀποζημιώσις δοῖται δι' ἀποφάσεως τοῦ ἐπὶ τῆς Ἑθνικῆς Οἰκονομίας Ὑπουργοῦ, μὴ δυνάμενη νὰ ὑπερβῇ τὰς δραχ. 80 ἡμερησίως.

Ἄρθρον 3.

Εἰς τὴν προϋπολογισμὸν τῶν ἐξόδων τοῦ Ὑπουργείου Ἑθνικῆς Οἰκονομίας ἐπιτίθεται ἡ ἀναγραφὴ πιστώσεως μέχρι δραχμῶν 506.000 εἰς ἑκατέραν τῶν χρήσεων 1930—1931 καὶ 1931—32 διὰ τὴν πρόσληψιν ἡμερομισθίων υπαλλήλων χρησιμοποιουμένων πρὸς ταξινόμησιν, ἐπιθεωρήσεις κλπ. τῶν συγκεντρωθεισῶν στοιχείων τῆς ἀπογραφῆς βιομηχανικῶν καὶ ἐμπορικῶν ἐπιχειρήσεων.

Οἱ κατὰ τὴν χρησιμοποιουμένην ἀπογραφὴν προσλαμβανόμενοι ἡμερομισθιοὶ υπαλλήλοι διορίζονται δι' ἀποφάσεως τοῦ ἐπὶ τῆς Ἑθνικῆς Οἰκονομίας Ὑπουργοῦ, καθορίζουσας καὶ τὸν ἡμερήσιον αὐτῶν μισθόν, μὴ δυνάμενον νὰ ὑπερβῇ τὰς δραχμὰς 60.

Γίνονται δι' ἀναστάσεως δεκτὰ εἰς α' κατ' ἀρχὴν καὶ κατ' ἄρθρον συζήτησιν τὰ νομοσχέδια:

1) Περὶ τροποποιήσεως καὶ συμπληρώσεως τοῦ Ν. Δ. τῆς 11 Μαΐου 1929 περὶ συστάσεως Ἑλληνικοῦ Τακτικού Ὑπουργείου.

2) Περὶ τροποποιήσεως τῆς συμβάσεως ἐκμεταλλεύσεως τοῦ δημοσίου μεταλλείου μαγγανίου τῆς περιφέρειας Πρωσσάνης Δράμης.

καὶ 3) Περὶ κυρώσεως τῶν συμβάσεων περὶ τῆς τύχης τῶν αἰχμαλώτων πολέμου καὶ περὶ βελτιώσεως τῆς τύχης τῶν τραυματιῶν καὶ ἀσθενῶν τῶν ἐν ἐκστρατείᾳ στρατευμάτων.

Γίνεται δι' ἀναστάσεως δεκτὸν εἰς β' κατ' ἄρθρον καὶ σύνολον συζήτησιν τὸ νομοσχέδιον:

Περὶ τροποποιήσεως τοῦ νόμου 4498 «περὶ Ταμείου ἄλλης λοδογησίας βοηθητικοῦ προσωπικοῦ Τ.Τ.Τ.».

Ἄρθρον 1.

1. Τὸ ἐν τῷ ἄρθρῳ 2 ἐδάφ. 4 τοῦ νόμου 4498 καθοριζόμενον ποσοστὸν κρατήσεων ἐπὶ τοῦ βασικοῦ εἰς μεταλλικὰς δραχμὰς μηνιαίου μισθοῦ τῶν μετόχων τοῦ Ταμείου Ἀλληλοδογησίας ὁρίζεται ἐφεξῆς εἰς 4,5% ὡς πρὸς τοὺς λαμβάνοντας μισθὸν εἰσηγητοῦ καὶ γραμματέως α', τάξεως καὶ εἰς 4 ο) ὡς πρὸς πάντας τοὺς λοιποὺς μετόχους τοῦ εἰρημένου ταμείου.

2. Ὁ ἐν τῷ νόμῳ 4498 πινὰξ τῶν κρατήσεων τῶν μετόχων τοῦ αὐτοῦ ταμείου ὑπὸ στοιχείον Α' καταργεῖται ἀντικαθιστάμενος διὰ τοῦ ὑπὸ τὸ αὐτὸ στοιχείον τοιοῦτου πινάκος ἐν τῷ παρόντι νόμῳ.

3. Ὡς ἀπονομὴ ἀνωτέρου μισθοῦ διὰ τὰς ὑπὲρ τῶν ταμείων ἀρωγῆς υπαλλήλων Τ.Τ.Τ. καὶ ἀλληλοδογησίας βοηθητικοῦ προσωπικοῦ Τ.Τ.Τ. μηνιαίως κρατήσεις ἐκ τοῦ μισθοῦ τῶν

μετόχων ὡς καὶ τὴν ἀπονομὴν τῶν πρὸς τοὺς βοηθημάτων λογιζέται καὶ ἡ κατὰ τὸ ἄρθρον 4 τοῦ νόμου 4246 ἀπόληψις μετὰ ἐξαιτῆς ὑπερβολῶν ἐν τῷ αὐτῷ βαθμῷ τῆς διαφοράς τοῦ ὁργανικοῦ μισθοῦ τοῦ βαθμοῦ, ὃν κατέχουσιν ὑπὸ τοῦ τοιοῦτου μισθοῦ τοῦ ἀμέσως ἀνωτέρου βαθμοῦ.

4. Ἡ τελευταία παράγραφος τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ νόμου 4498 καταργεῖται ἀντικαθιστάμενη ὡς ἑπείτα:

«Ὁ καταλογισμὸς τῶν τῶν ὑπερμεριῶν κατὰ πηγὸς ἐξ οὐκ ἀσφάτου αἰτίας ὀφειλέτου πρὸς τὸ ταμεῖον ἀλληλοδογησίας ἐνεργεῖται δι' ἀποφάσεως τοῦ Διευθυντοῦ Τ.Τ.Τ. ἢ δὲ εἰσπραξίς τῶν ὀφειλόμενων πρὸς τὸ αὐτὸ ταμεῖον ὀφειλομένων συμφώνως πρὸς τὰς διατάξεις τῶν νόμων περὶ εἰσπράξεως τῶν ὀφειλομένων τῷ Δημοσίῳ».

Ἄρθρον 2.

Τὸ ἄρθρον 8 τοῦ νόμου 4498 καταργεῖται.

Ἄρθρον 3.

1. Κατ' ἐξαιρῶσιν ἐπιτρέπεται ἡ κατὰ τῆς ἀπονομῆς βοηθημάτων εἰς μετόχους τῶν ταμείων ἀρωγῆς υπαλλήλων Τ.Τ.Τ. καὶ ἀλληλοδογησίας βοηθ. προσωπικοῦ Τ.Τ.Τ. καὶ ἐν τῇ περιπτώσει ὀφειλῆς τούτων πρὸς τὸ Δημόσιον προερχομένης ἐκ τῆς διαχειρίσεως παρὰ τούτων τῶν Τ.Τ.Τ. Ὑπηρεσιῶν.

2. Ἡ ἀνωτέρω κατὰ τῆς ἀπονομῆς τῆς κατὰ τὸ ἄρθρον 15 τοῦ νόμου 3555 διαδικασίας.

Ἄρθρον 4.

Πᾶσα διατάξις ἀντικαθίσταται εἰς τὸν παρόντα νόμον καταργεῖται.

Πίναξ Α'. Κρατήσεις.

Βαθμὸς γενικῆς διαβαθμίσεως					
Ἐπὶ μισθῷ Εἰσηγητοῦ	280	4.5%	12.60	12	151
» » Γραμματέως α' τάξ.	240	»	10.80	12	130
» » » β' »	190	4%	7.60	12	91
» » Ἀκολουθοῦ	140	»	5.60	12	67
» » Γραφέως α' τάξεως	120	»	4.80	12	58
» » » β' »	90	»	3.60	12	43
» » Κλητῆρος α' τάξ.	80	»	3.20	12	38
» » » β' »	70	»	2.80	12	34
» » » γ' »	60	»	3.40	12	29
» » » δ' »	50	»	2. —	12	24

Ἀναγιγνώσκονται εἰτα καὶ γίνονται δι' ἀναστάσεως δεκτὰ εἰς β' κατ' ἄρθρον καὶ σύνολον συζήτησιν τὰ ὑπὸ τῆς Γερουσίας τὸ πρῶτον ψηφισθέντα σχέδια νόμων.

1) «Περὶ ἐκδικάσεως ποινικῶν ὑποθέσεων κατὰ καταδίκων κρατουμένων πρὸς ἐκτίσιν ἐγκληματικῆς ποινῆς κλπ.» καὶ

2) «Περὶ τροποποιήσεως τοῦ α' ἐδαφίου τοῦ ἄρθρου 1011 τῆς Πολιτικῆς Δικονομίας ὡς ἐτροποποιήθη διὰ τοῦ νόμου ΒΧΟΣΤ'» ἔχοντα οὕτω:

Περὶ ἐκδικάσεως ποινικῶν ὑποθέσεων κατὰ καταδίκων κρατουμένων πρὸς ἐκτίσιν ἐγκληματικῆς ποινῆς κλπ.

Ψηφισθὲν ὑπὸ τῆς Γερουσίας

κατὰ τὴν ὑπὸ στοιχείον Γ τῆς 8 Δεκεμβρίου 1930

συνεδρίασιν αὐτῆς.

(Τὸ πρῶτον ὑποβλήθη τῇ Γερουσίᾳ).

Ἄρθρον 1.

1. Οἱ ἐκτίσιντες ποινὴν ἐγκληματικὴν, ἥς τὸ πρὸς ἐκτίσιν ὑπόλοιπον ὑπερβαίνει, τὰ πέντε ἔτη, καλούμενοι νὰ ἐκδικα-

σθῶν ἐνώπιον Πταιματοδικοῦ ἢ Πλημμελειοδικεῖου δὲν μεταφέρονται εἰς τὸ ἀκροατήριον, ἐφ' ὅσον αἱ φυλακαὶ εὐρίσκονται ἐκτὸς τῆς ἐδρας τοῦ Δικαστηρίου, ἀλλὰ δύνανται νὰ παρασταθῶσι διὰ πληρεξουσίου καὶ ὅταν ἡ πράξις τιμωρεῖται διὰ στερεωτικῆς τῆς ἐλευθερίας ποινῆς, τῆς πρὸς τοῦτο ἐντολῆς δεδομένης καὶ δι' ἀπλῆς ἀτελοῦς ἐπιστολῆς ὑπογεγραμμένης ὑπὸ τοῦ κατηγορουμένου καὶ τοῦτο ἀρχαιμὰς ὄντας ὑπὸ ἐνὸς μάρτυρος. Αἱ ὑπογραφαὶ αὐταὶ βεβαιοῦνται ὑπὸ τοῦ Διευθυντοῦ τῆς φυλακῆς ἢ τοῦ νομίμου ἀναπληρωτοῦ του. Ὁ Πρόεδρος ἢ ὁ Πταιματοδικὸς διορίζει ἐξ ἐπαγγέλματος συνήγορον ἐὰν ζητήσῃ τοῦτο ὁ κατηγορούμενος. Ἡ προθεσμία κοινοποιήσεως τοῦ κλητηρίου θεσπίματος εἰς τὰς περιπτώσεις ταύτας ὁρίζεται διμήνης μὴ παρατεταμένη λόγω ἀποστάσεως.

2. Τὸ ἀρμόδιον Πλημμελειοδικεῖον δύναται νὰ διατάξῃ τὴν παραπομπὴν τῆς ὑποθέσεως εἰς τὸ Πλημμελειοδικεῖον τοῦ τόπου τῆς κρατήσεως τοῦ καταδίκου, ἐὰν θεωρῇ ἀπαραίτητον τὴν αὐτοπροσώπων ἐμφάνισιν τοῦ κατηγορουμένου.

Ἄρθρον 2.

Τὰ κακουργήματα τῶν ἐκπόντων ποινὴν ἐγκληματικὴν καταδίκων προσδιορίζονται εἰς τὸ Κακουργιοδικεῖον, τὸ συγκροτούμενον ἐν τῇ ἐδρᾷ τοῦ Πρωτοδικεῖου, ἐνθα κρατοῦνται. Ἐὰν δὲ τοῦτο ὑπάρχει εἰς ἄλλο Ἐφετεῖον, τὸ ἀρμόδιον Συμβούλιον τῶν Ἐφετῶν τῇ προτάσει τοῦ Εἰσαγγελέως διατάσσει τὴν παραπομπὴν τῆς ὑποθέσεως εἰς τὸ Ἐφετεῖον, εἰς ὃ ὑπάγεται τὸ Πρωτοδικεῖον τοῦ τόπου τῆς κρατήσεως, ἵνα δικασθῇ παρὰ τοῦ ἐκεί Κακουργιοδικεῖου, ἐφ' ὅσον λόγῳ ἀσφαλείας δὲν ἐπιτρέπεται τὴν μεταγωγὴν τοῦ καταδίκου. Ἡ παραπομπὴ δύναται νὰ γίνῃ κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ ὅταν τὸ κακουργήμα ὑπάρχει εἰς τὴν ἀρμόδιότητα τῶν Ἐφετῶν, ἐὰν ὁ καταδικαστὴς κρατῆται ἐν τῇ ἐδρᾷ ἑτέρου Ἐφετεῖου.

Ἄρθρον 3.

Αἱ αἰτήσεις περὶ συγχωνεύσεως ποινῶν ἢ περὶ ὑπολογισμοῦ

Ὁ Πρόεδρος

Θ. ΣΟΦΟΥΛΗΣ

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΑΒ'

Παρασκευῆς 6 Φεβρουαρίου 1931.

προφυλακίσεως καὶ καθορισμοῦ τοῦ ἐκτινέου μέρους ἀνασταλῆτος ὑπολοίπου ποινῆς εἰσάγονται μετ' ἀπλῆν εἰδοποίησιν πρὸς τὸν αἰτούντα κατάδικον, ὅστις δὲν προσάγεται κατὰ τὴν ἐκδίκασιν, δύναται ὅμως οὕτως νὰ παρασταθῇ διὰ πληρεξουσίου διοριζομένου συμφώνως πρὸς τὰς διατάξεις τοῦ πρώτου ἄρθρου ἐφαρμοζομένου ἀναλόγως.

Ἄρθρον 4.

Προκειμένου περὶ καταδίκων ἢ ὑποδίκων, ὧν ἡ μεταγωγὴ ἀντενδείκνυται ἕνεκα λόγων ἀσφαλείας, ἐπιτρέπεται πάντοτε εἰς τὸν ἀνακριτὴν ἢ ἄλλον ἀνακριτικὸν υπαλλήλον νὰ λάβῃ τὴν ἀπολογίαν τοῦ κατηγορουμένου, ἢ νὰ ἐξετάσῃ τοῦτον καὶ ἀντιπαράστασιν πρὸς μάρτυρας ἢ ἄλλους συγκρατούμενους μεταβιβάων αὐτοπροσώπως καὶ ἐκτὸς τῆς δικαιοδοσίας του, τῇ ἀδείᾳ τοῦ προϊσταμένου τοῦ Εἰσαγγελέως τῶν Ἐφετῶν, ὑποχρεοῦται ὅμως νὰ εἰδοποιήσῃ τὸν Εἰσαγγελεῖα τῆς περιφέρειας, ἐνθα κρατεῖται ὁ ὑπόδικος ἢ κατάδικος.

Περὶ τροποποιήσεως τοῦ α' ἐδαφ. τοῦ ἄρθρου 1011 τῆς Πολιτικῆς Δικονομίας ὡς ἐτροποποιήθη διὰ τοῦ νόμου ΒΧΟΣΤ'.

Τὸ πρῶτον

Ψηφισθὲν ὑπὸ τῆς Γερουσίας

κατὰ τὴν ὑπὸ στοιχείον Κ' τῆς 20 Δεκεμβρίου 1930

συνεδρίαν αὐτῆς.

Ἄρθρον μόνον.

Τὸ ἐδάφιον α' τοῦ ἄρθρου 1011 τῆς Πολιτικῆς Δικονομίας, ὡς ἐτροποποιήθη διὰ τοῦ νόμου ΒΧΟΣΤ', τροποποιεῖται ὡς ἑξῆς:

Τὰ πρὸς διατροπὴν κατὰ νόμον διδόμενα διὰ τοὺς κρατουμένους διὰ χρεὴ πρὸς ἰδιώτας εἶναι δραχμαὶ τριακόσιαι πενήνκοντα κατὰ μῆνα.

Συνανέσει τῆς Βουλῆς λύεται μετὰ τοῦτο ἡ συνεδρίασις ὥραν 5 μ.μ. διὰ τὴν 4.30' μ.μ. τῆς αὐρίου.

Οἱ Γραμματεῖς

Π. Εὐριππίδης

Ι. Κουτσίνης

Ὁρκ 4.30' μ.μ. ὁ Πρόεδρος κ. Θ. Σοφουλῆς, ἀνελθὼν ἐπὶ τῆς ἐδρας, κηρύσσει τὴν ἐναρκίαν τῆς συνεδριάσεως καὶ διατάσσει νὰ ἀνοιχθῶσι τὰ θεωρεῖα.

Ἀναγιγνώσκονται καὶ ἐπικυροῦνται τὰ πρακτικὰ τῆς χθεσινῆς συνεδριάσεως.

Ἀνακοινούνται τὰ ἑξῆς:

Ἡ ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν Κοινοβουλευτικῇ Ἐπιτροπῇ ὑποβάλλει τὰς ἐκθέσεις αὐτῆς ἐπὶ τῶν νομοσχεδίων:

1) «Περὶ ἐκτάκτων ἐπισκευῶν καὶ κατασκευῶν πολεμικοῦ» καὶ

2) «Περὶ τροποποιήσεως τοῦ νόμου 3738 περὶ συστάσεως ἐπιθεωρήσεως Σωματίων Στρατοῦ».

Ἀκολουθῶς ὁ κ. Πρόεδρος λέγει τὰ ἑξῆς.

Πρόεδρος. Εἶμαι βέβαιος ὅτι διερχομένου ἀμέριστον τὸ αἶσθημα τῆς Βουλῆς ἐκφράζων τὴν βαθεῖαν καὶ εὐκρινῆ ὀλβίαν αὐτῆς ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ γεροσυριστοῦ Ἀθανασίου Εὐπαξία. Μία ἀληθὴς ἐξέχουσα κοινοβουλευτικὴ φυσιογνωμία, μία ἱστορικὴ πολιτικὴ φυσιογνωμία ἐσθυσε διὰ τοῦ θανάτου τοῦ Εὐπαξία. Ἡ ζωὴ του ὅλη ἦτο συνυφασμένη στε-

νώτατα μετὰ τὴν πολιτικὴν ἱστορίαν τῆς χώρας, εἰς τὴν σκέψιν του τὴν πλουσίαν. Ἀνάλογος ὑπῆρξε καὶ ἡ πολυσχιδὴς δράσις αὐτοῦ. Ἐπὶ μακρὰν σειρὰν ἐτῶν διετέλεσεν εἰς τὴν πρώτην γραμμὴν τοῦ πολιτικοῦ κόσμου, πρωταγωνιστὴς πρὸς πᾶσαν κίνησιν, πρὸς πᾶσαν κατεύθυνσιν καὶ πᾶσαν ἐξελίξιν τῆς πολιτικῆς ζωῆς ἡμῶν, ἐνστερνιζόμενος ὅλα τὰ παρουσκάζόμενα ἐκαστοτε μεγάλα ζητήματα τῆς χώρας μετὰ μίαν ἀληθῆ ἀκούραστον φιλοπονίαν, μετὰ μίαν θεληματικότητα ἀκατάβλητον καὶ μετὰ ὁρμὴν καὶ μαχητικότητα ἀπαράμιλλον. Ἡ μνήμη του θὰ παραμείνῃ ζωντανὴ πάντοτε εἰς τὴν συνείδησιν τοῦ πολιτικοῦ κόσμου.

Α. Μιχαλακόπουλος (Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν). Ἡ Κυβέρνησις συμμερίζεται τοὺς λόγους, τοὺς ὁποίους ἐξηνέγκασε, κ. Πρόεδρε τῆς Βουλῆς, καὶ ὅχι μόνον παρηκολούθησε τὴν κηδεῖαν, ἀλλ' ἐζήτησε καὶ τὴν συγκατάθεσιν τῆς οἰκογενείας ὅπως ἡ κηδεῖα αὐτοῦ γίνῃ δημοσίᾳ δαπάνῃ. Διότι ὑπῆρξεν ἀληθῶς εἰς ἐκ τῶν παλαιμάχων τοῦ Κοινοβουλίου, οἱ δὲ θόλοι τῆς αἰθούσης αὐτῆς πολλάκις ἀντήχησαν ἀπὸ τοὺς ἀγῶνας τοὺς κραταιούς, τοὺς ὁποίους συνήψεν.

Α. Παπαναστασίου. Συμμεριζόμεθα και ήμεεις την θλίψιν της Βουλής, την οποίαν εξέδωλυνεν ο κ. Πρόεδρος διά τόν θάνατον του άειμνήστου Αθανασίου Εύταξια. Ο Αθανάσιος Εύταξιας υπήρξεν εκ των πλέον άκαμάτων πολιτευτών, έχων εύρυτάτην μόρφωσιν, άφιέρωσεν όλην του την ζωήν εις την εξυπηρέτησιν των κοινών. Θά μείνη αλησμόνητος ή όλη δράσις του ιδίως ή κατά την ιστορικήν περίοδον του 1910.

Κ. Ζαβιτζιάνος. Η Πολιτική Ένωσις, κ. Πρόεδρε, συμμερίζεται βαθύτατα τούς λόγους τόνου του κ. Προέδρου της Βουλής όσον και του προκαταρκτικού και συμμετέχει εις τό πένθος, τό όποιον προήλθεν εκ της άπώλειας του άνδρός, ό όποιος πολυσχιδώς και παντοιοτρόπως και επί μακράν σειράν ετών παρέσχε τας υπηρεσίας του εις την Πατρίδα. Η Προοδευτική Ένωσις προτείνει να λυθή ή Συνεδρίασις εις ένδειξιν πένθους.

Π. Τσαλδάρης. Καί ή πτέρυξ αυτή συμμερίζεται πλήρως τό πένθος τό ένδεικνύμενον εκ του θανάτου του διαπρεπούς Αθανασίου Εύταξια. Ο Α. Εύταξιας πολυειδώς και διά της μεγάλης αυτού και πολυσχιδούς μορφώσεώς του εξυπηρέτησε την Πατρίδα και άνεδείχθη αληθώς εις των μεγαλυτέρων πολιτικών του τόπου. Εφ' όσον και άλλαι πτέρυγες ήθελον πρός ένδειξιν πένθους να διακοπή ή Συνεδρίασις της Βουλής και έρω θα ήμην επίσης πρόθυμος πρός τούτο.

Πρόεδρος. Να διακόψωμεν επί 5 λεπτά εις ένδειξιν εύλαβείας.

Α. Παπαναστασίου. Να λυθή ή Συνεδρίασις.

Κ. Ζαβιτζιάνος. Βεβαίως πρέπει να λυθή ή Συνεδρίασις.

Πρόεδρος. Σύμφωνοι να λυθή ή Συνεδρίασις, αλλά να ψηφισθή προηγουμένως ένα σύνολον.

Εισέρχεται μετά τούτο ή Βουλή εις την

Ημερησία Διάταξιν Της Νομοθετικής Εργασίας

Γίνεται δι' άναστάσεως δεκτόν τό σύνολον του νομοσχεδίου «περί τροποποιήσεως του άρθρου 10 κ. λ. π. του νόμου 4180 «περί υποχρεωτικής προσλήψεως έφένδρων κ.λ.π.» έχον επίτω :

Περί τροποποιήσεως του άρθρου 10 κ.λ. π. του νόμου 4180 «περί υποχρεωτικής προσλήψεως έφένδρων κ.λ.π.»

(Ός έτροποποιήθη κατά την β' και' άρθρον συζήτησιν).

Άρθρον 1.

Η προθεσμία της παραγράφου 1ης του άρθρου 10 του νόμου 4180 αυξάνεται από έν έτος εις δύο έτη. Τούς τυχόν άπολυθέντας έφένδρους μετά την λήξιν του έτους υποχρεούνται οι άπολυθέντες Δήμοι και έπιχειρήσεις να επαναφέρουν εις τάς θέσεις των, υποκαίμενοι άλλως εις τάς υπό των παραγράφων 2 και 3 του προμνησθέντος άρθρου 10 προδλεπομένης συνεπείας.

Άρθρον 2.

Εις τό άρθρον 11 του νόμου 4180 προστίθεται ως τείτη παράγραφος η ακόλουθος

Πάσαι αι μετά την λήξιν του παρόντος νόμου (1930) συσταθείσαι και έφεξής συσταθησόμεναι ανώνυμοι εταιρείαι ως και αι έγκατασταθείσαι ή εγκατασταθησόμεναι εν Έλλάδι άλλοδοπαί τοιούται όφείλουσιν εντός 20 ήμερών από της ισχύος του παρόντος ή της συστάσεως αυτών να υποβάλωσι δήλωσιν εις τό Έπουργείον της Εθνικής Οικονομίας περί του

αριθμού των υπαλλήλων και υπηρετών ούς άποσχολούς, τό άπόστον επί τη βάση των δηλώσεων τούτων παρακολουθεί την έφαρμογήν του Διατάγματος της 21 Αυγούστου 1930 περί έκτελέσεως του άρθρου 11 του νόμου 4180.

Επίσης εις τό αυτό άρθρον προτίθεται 4η παράγραφος έχουσα ως έξής : «Οι παραδίδται των διατάξεων του άρθρου 1 παράγρα. 1 του από 21 Αυγούστου 1930 Έκτελ. Διατάγμα-τος περί έκτελέσεως του άρθρου 11 κ.λ. π. ως και των διατάξεων της προ σιτισμένης ως άνω παραγράφου 3, τιμωρούνται κατά τας διατάξεις του άρθρου 13 του νόμου 4180.

Εις τό άρθρον 16 του νόμου 4180 προστίθεται :

Εις την 1 παράγρα. μετά την λέξιν «αετιωμένων» ή συνιστάμενων».

Εις τό τέλος της δευτέρας παραγράφου αεν ύποτροπή δέ μέ-χου του τοιμήσιου και διά φυλακίσεως μέχρις ένός μηνός».

Ός τεταρτή παράγραφος του αυτού άρθρου «Οι υπό της 1 παραγράφου του παρόντος άρθρου προδλεπομένοι οργανισμοί όφείλουσιν άπό τήν τοιμήσιον έτησίως να παρέχωσι διά των διευθυντών ή δικαιούχων ατόους εις τόν Έπουργόν της Εθνικής Οικονομίας άκριβή στοιχεία περί τηρήσεως των διατάξεων του παρόντος άρθρου, άλλως τιμωρούνται κατά τας διατάξεις της 2ας παραγράφου του παρόντος».

Άρθρον 3.

Η ισχύς του παρόντος άρχεται από της δημοσίευσής αυτού εις την Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Ο κ. **Α. Μιχαλακόπουλος** (Έπουργός των Έξωτερικών) παρακαλεί την Βουλήν να συναινέση όπως την προσεχή Δευτέρα προβή εις άνακοινώσεως περί των εν Γενεύη γενομένων. Λέγει κατόπιν ότι ό κ. Πρόεδρος της Κυβερνήσεως θά εισήγηθ ή ό ίδιος τό υπαλληλικόν νομοσχέδιον, ίσως ούχι την προσεχή εϋδομάδα, διότι δέν θά ήτο δυνατόν ίσως να παρα-στή εις τάς εργασίας της Βουλής, άλλή την μεθεπομένην. Κατόπιν παρακαλεί τόν κ. Πρόεδρον της Βουλής να έγγραφη μεταξή των πρώτων εις την Ημερησίαν Διάταξιν της Νομοθετικής Εργασίας τό νομοσχέδιον «περί οργανισμού του Έπουργείου των Έξωτερικών».

Δ. Χατζίσκος. Λέγει ότι τό νομοσχέδιον έχει παραπε-φθ ή πρό πολλού εις την Επιτροπήν, ή οποία όμως δέν κα-τώρθωσεν ακόμη να τό έπεξεργασθ ή.

Α. Μιχαλακόπουλος (Έπουργός των Έξωτερικών) ένως λόγος περιστότερος.

Δ. Χατζίσκος. Η Επιτροπή δέν τό έπεξεργάσθη ακόμη, διότι δέν συνεπιδλήθη ή έκθεσις του Γεν Λογιστηρίου, συνε-πως ή θεαδύτης όφείλεται εις τό αντικανονικόν της ύποβολής.

Α. Μιχαλακόπουλος (Έπουργός των Έξωτερικών). Όταν υπέβαλον τό νομοσχέδιον υπέβαλον και τόν πίνακα των δαπανών, συνυπογεγραμμένον δέ υπό του άρμοδίου επί των Οικονομικών Έπουργού. Τώρα μαθαίνω ότι δέν υπεβλήθη ή έκθεσις του Λογιστηρίου, θά παρακαλέσω λοιπόν να επεξερ-γασθ ή ή Επιτροπή τό νομοσχέδιον εντός 3—4 ήμερών εν τώ μεταξύ δέ θά έλθω και ή έκθεσις και άν ή Επιτροπή ή ή ότι έπέρχεται διά του νομοσχεδίου επιβάρυνσις του προϋπο-λογισμού ήμπορεί να 'πή ότι οι διατάξεις του νομοσχεδίου είναι καλαι, άλλά τό άπορρίπτω.

Πρόεδρος. Λύεται ή Συνεδρίασις, εις ένδειξιν εύλαβείας πρός την μνήμην του Αθανασίου Εύταξια, διά την προσεχή Δευτέρα και ώραν 4.30 μ. μ.

Οι Γραμματείς

Ι. Τσανταρίδης

Ι. Κουτσίνας

Ο Πρόεδρος

Θ. ΣΟΦΟΥΛΗΣ

Όρα 4.30' μ. μ. ο Πρόεδρος κ. **Θ. Σοφούλης**, άνελθών επί της έδρας, κηρύσσει την έναρξιν της συνεδριάσεως και διατάσσει να άνοιχθώσι τά θεωρεία.

Αναγινώσκονται και επικυρούνται τά πρακτικά της προ-ηγούμενης συνεδριάσεως.

Ανακοινούνται τά έξής :

Ο γεωργικός πιστωτικός συνεταιρισμός Ν. Μουδανιών, ή ένωσις γεωργικού συνεταιρισμού Χαλκιδικής, ό γεωργικός συνε-ταιρισμός Νέας Ποτιδαίας, ό γεωργικός πιστωτικός συνεταιρι-σμός Πορταριάς και ό γεωργικός συνεταιρισμός άποκαταστά-σεως Πορταριάς διαμαρτύρονται διά την μελετωμένην μετά-θεσιν της έδρας της γεωργικής περιφερείας Χαλκιδικής από Ν. Μουδανιά εις Πολύγυρον.

Ο σύνδεσμος των χρεωμένων μικροϊδιοκτητών έπαρχίας Καρδίτσας ζητεί την παράτασιν της ισχύος του δικαιοστα-σίου επί μίαν εισέτι διετίαν.

Η πανελλήνιος συννομοσπονδία πολυτέκνων ζητεί δι' ύπο-μνήματός της την τροποποίησιν των νόμων 4733 και 4839 περί προστασίας των πολυτέκνων.

Επιτροπή της κοινότητος Γενούσης διαμαρτύρεται διά τόν διορισμόν του κ. Γκρέκου ως άμισθου προξένου και ζητεί τόν διορισμόν έμισθου τοιούτου.

Οι κάτοικοι της έπαρχίας Βιάννου ζητούν την ψήφισιν νομοσχεδίου υπαγωγής των δικαστικών, διοικητικών και οι-κονομικών εις Έρζάκειον.

Ο συνεταιρισμός ιδιοκτητών λεωφορείων αυτοκινήτων διαδρομής Πατησίων—Όμοιοίς ζητεί την προστασίαν των λαϊκών συμφερόντων και διαμαρτύρεται διά την αίτηθείσαν άδειαν υπό της Πάουερ άκυρώσεως της ύπ' αριθ. 71419 της 20-8-30 διαταγής Έπουργείου Συγκοινωνίας περί χορηγή-σεως άδείας κυκλοφορίας αυτοκινήτων.

Οι κάτοικοι της κοινότητος Άνω Κοπανακίου διαμαρτύ-ρονται κατά της έταιρίας ΣΠΑΠ προκαλούσης διά της πα-ρανόμου έκτελέσεως έργων εν τή σιδηροδρομική σταθμή πλημμύρας εκ των όμβρίων υδάτων.

Ο πρόσφυξ Στυλιανός Βασιλειάδης κάτοικος Καλλιθέας ζητεί την παροχήν οικήματος.

Ο άγροτικός κόσμος Όρμας ζητεί την επίλυσιν των εκ-παιδευτικών ζητημάτων κατά τας άντιλήψεις της Διδασκα-λίας Όμοσπονδίας.

Τό σωματεϊον καπνεργατών Δράμας ή «Ένωσις» διαμαρ-τύρεται διά την περικοπήν των επιδομάτων άνεργίας και ζητεί την δικαίαν καταβολήν τούτων.

Οι δημόσιοι πολιτικοί υπάλληλοι Ναυπλίου ζητούν την προσμέτρησιν εις την υπηρεσίαν των προς παροχήν προσαυ-ξήσεων και της εν τώ στρατώ διανυθείσης τοιούτης ως έφέ-δρου ή κληρωτού.

Ο βουλευτής Τροιζηνίας κ. **Α. Αφθονίδης** καταθέτει αίτησιν του γεωργικού κτηματικού πιστωτικού συνεταιρι-σμού Πόρου—Γαλατά ζητούντος την έλευθέραν είσαγωγήν λαχανικών εκ της Παλαιάς Ελλάδος εις την Ν. Ελλάδα.

Ο Πρόεδρος Έδέσσης ζητεί την άναστολήν της αποφά-σεως άπελάσεως της λεχούς συζύγου του άπελαθέντος Μπόσκου.

Ο λαός του δήμου Αδίας ζητεί την παροχήν βιομηχανι-κών δανείων διά την συνέχισιν των εργασιών της τοπικής έλαιουργικής βιομηχανίας των.

Ο βουλευτής Ηλείας **Η. Τσεριώνης** καταθέτει άναπο-

ράν συλλόγου καπναγωγών Πύργου ζητούντων παροχήν ά-ποζημιώσεως.

Η επί της Δικαιοσύνης Κοινοβουλευτική Επι-τροπή υποβάλλει την έκθεσιν της επί του νομοσχεδίου «περί τροποποιήσεως διατάξεων τινων της Κρητικής Πολιτικής Δικονομίας και του Αστικού Κρητικού Κώδικος».

Οι βουλευται κ. κ. **Μ. Αιλιανός, Εύστ. Κουλουμβά-κης, Π. Συρογιάννης, Α. Δούλης, Ε. Σταυρόπουλος, Π. Ρεδιάδης, Σ. Ζερβός, Ι. Λεωνίδας** και **Κ. Σαρα-κηνός** υποβάλλουσιν πρότασιν νόμου «περί τροποποιήσεως και συμπληρώσεως διατάξεων του Όργανισμού του Έθνι-κού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών».

Οι κ. κ. **Α. Αλεξανδρής** (Έπουργός της Γεωργίας) και **Β. Καραπαναγιώτης** (Έπουργός των Έσωτερικών) υπο-βάλλουσιν νομοσχέδιον «περί συμπληρώσεως του άρθρου 1 του νόμου 4817 περί προστασίας της έγχωρίου σιτοπααραγωγής».

Ο κ. **Γ. Παπανδρέου** (Έπουργός της Παιδείας) υπο-βάλλει νομοσχέδιον «περί τροποποιήσεως του άρθρου 14 του νόμου 2145 (1920) περί έπιθεωρητών της Δημοτικής Εκ-παιδεύσεως».

Οι κ. κ. **Α. Μιχαλακόπουλος** (Έπουργός των Έξωτε-ρικών) **Γ. Κατεχάκης** (Έπουργός των Στρατιωτικών) και **Π. Αργυρόπουλος** (Έπουργός των Ναυτικών) υποβάλλουσιν σχέδιον νόμου «περί κυρώσεως του πρωτοκόλλου του άφο-ρώντος την άπαγόρευσιν της χρήσεως άσφυζιογόνων, δηλη-τηριωδών ή παρομοίων άερίων ως και βακτηριολογικών μέσων».

Πρό της Ημερησίας Διατάξεως ο κ. **Κ. Βουδούρης** λέ-γει ότι δέν ήδυνήθη λόγω άσθενείας να παρακολουθήση την περί πλημμυροπαθών συζήτησιν, έπιθυμεί όμως να γνωρίζη, διατι οι Έπουργοι, οι όποιοι μετέβησαν επί τόπου και διεπί-στωσαν την εκεί κατάστασιν δέν όμίλησαν και περί των μέ-τρων, άτινα θά έπρεπε να ληφθώσι πρός άνακούφισιν του πληθους εκ της πλημμύρας του Αλφειού. Απησχόλησα πρό πολλού την Βουλήν και υπέδειξα συμφώνως προς τάς συστάσεις των ενδιαφερομένων τα κατάλληλα μέτρα χάρις εις τά όποια θά άπετράπετο εις τό μέλλον νέα καταστροφή Έλπίζω ότι οι κ.κ. Έπουργοι δέν φιλοδοξούν να επαναλά-βουν και πάλιν την έπίσκεψιν των εις τάς πλημμυροπαθείς έπαρχίας. Σήμερον ακόμη έλαβον τηλεγράφημα διά του όποιου μου άναγγέλλεται ότι τά ρεύματα του Αλφειού καλύπτουν νέας έκτάσεις και ό λαός ζητεί άμεσον ένίσχυσιν.

Ο κ. **Τ. Αναστασίου** λέγει ότι ένώνει την φωνήν του μετά του κ. βουλευτού έξ Όλυμπίας, παρακαλών την Κυ-βέρνησιν όπως τά έξαγγελθέντα εκ μέρους των έπισκεφθέν-των την πλημμυροπαθή Ηλείαν κυρίων Έπουργών μέτρα πραγματοποιηθώσι τό ταχύτερον. Έκφράζει την εύγνωμοσύ-νην του διά την άμεσον άντιλήψιν, την οποίαν έδειξεν ή Κυ-βέρνησις προς τούς δυστυχήσαντας πληθυσμούς και την πα-ρασχεθείσαν άνακούφισιν προς τούς έξ αυτών άστέγους. Αλλά τά μέτρα ταύτα πρέπει να θεωρηθώσιν ως άπολύτου προσω-ρινότητος, διότι ή κατάστασις έχει άνάγκην ριζικών και μο-νίμων μέτρων. Περιγράφει την κατάστασιν των παθόντων ως άπελπιστικήν, διότι ολόκληρος ή καλλιέργεια κατεστράφη και αι ζημίαι είναι άνυπολόγιστοι, θά επαναληφθώσι δέ άσφα-λώς αι εκ των πλημμυρών καταστροφαι άν δέν ληφθώσι άμέ-σως μέτρα και προς καταστολήν του γενομένου κακού και ιδίως προς πρόληψιν νέων κινδύνων. Οι παθόντες πληθυσμοί